LUTTENBERG'S CHRONOLOGISCHE VERZAMELING

DER

WETTEN BESLUITEN EN ARRESTEN BETREKKELIJK HET OPENBAAR BESTUUR IN DE NEDERLANDEN SEDERT DE HERSTELDE ORDE VAN ZAKEN IN 1813

VOORTGEZET DOOR

Mr. Dr. J. G. STENFERT KROESE
Advocaat en Procureur te Zwolle

1925

ZWOLLE — W. E. J. TJEENK WILLINK — 1925

VERKORTINGEN.

S.	=	*Staatsblad.*
Sc.	=	*Staatscourant.*
B.	=	*Bijvoegsel op het Staatsblad.*
C. V.	=	*Luttenberg's Chronologische Verzameling.*
N. J.	=	*Nederlandsche Jurisprudentie.*
A. B.	=	*Administratieve en Rechterlijke Beslissingen.*
W.	=	*Weekblad van het Recht.*
Gem.-stem.	=	*Gemeentestem.*
W. v. G.	=	*Weekblad voor Gemeentebelangen.*

LUTTENBERG'S CHRONOLOGISCHE VERZAMELING

Jaargang 1925

2 *Januari* 1925. BESLUIT tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 50, eerste lid, der Radenwet. S. 1.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 28 November 1924, n°. 3762, afdeeling Arbeidersverzekering;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 December 1924, n°. 47);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 30 December 1924, n°. 4086, afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te rekenen van 1 Januari 1925 te bepalen als volgt:

Art. 1. Een regeling, door den Raad van Arbeid ingevolge artikel 50, eerste lid, der Radenwet vastgesteld, mag voor ambtenaren en beambten van dien Raad niet gunstiger zijn dan de dienovereenkomstige regeling, geldende voor ambtenaren en beambten, werkzaam bij of onder het Departement van Algemeen Bestuur, welks hoofd met de uitvoering der Radenwet is belast.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 2den Januari 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 10 *Jan.* 1925.)

---

5 *Januari* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Het gebruiken of doen gebruiken van een hondenkar is alleen dan strafbaar, wanneer niet is voldaan aan de voorwaarden neergelegd in art. 1 sub 1°. en 2°. der Trekhondenwet.

Het niet voldaan hebben aan een dezer voorwaarden is een element van het strafbare feit, hetwelk in de dagvaarding behoort te worden telastegelegd.

Hieraan doet het woord „tenzij" in art. 1 2°. niet af.

(Trekhondenwet art. 1.)

Mrs. Nijpels, Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse, Taverne.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Zwolle, requirant van cassatie tegen een vonnis van deze Rechtbank van 23 October 1924, waarbij in hooger beroep — na vernietiging van een in deze zaak op 25 Augustus 1924 door het Kantongerecht te Ommen gewezen vonnis — A. V. bij verstek van alle rechtsvervolging is ontslagen.

Conclusie van den Advocaat-Generaal.

Bij het bestreden vonnis is bewezen verklaard wat aan beklaagde was telastegelegd, t. w. dat hij in de gemeente Ommen op 14 Juni 1924 des namiddags omstreeks 5½ uur als houder van een hondenkar met die kar, welke was bespannen met twee honden, over den weg Ommen—den Ham heeft gereden.

De Rechtbank heeft dit feit echter niet strafbaar verklaard en den beklaagde te dier zake van alle rechtsvervolging ontslagen, op grond: „dat de beteekenis der Trekhondenwet 1910, S. 203 is, dat elke houder zijn hondenkar zal kunnen gebruiken, echter met inachtneming van eenige voorschriften (dienstig voor een doeltreffende bescherming der honden) en waarvan er één is, dat de houder der hondenkar zich als zoodanig doe inschrijven in een register; dat dan ook het als houder van een hondenkar niet ingeschreven zijn in het bij de wet bedoelde register een element vormt

van het strafbare feit, in de oorspronkelijke dagvaarding klaarblijkelijk bedoeld, doch in welke dagvaarding dit element ontbreekt."

De Officier van Justitie heeft bij tijdig ingediende memorie als middel van cassatie aangevoerd :

„Schending — door niet toepassing — van artikel 1 j°. artikel 7 der Trekhondenwet 1910, S. n°. 203."

Tot toelichting hiervan betoogt hij, dat art. 1 der wet het gebruiken of doen gebruiken van een hondenkar door den houder als een in het algemeen strafbaar feit voorstelt en vervolgens onder 1e. en 2e. uitzonderingen op dit verbod zijn opgenomen, welke het karakter van een fait d'excuse hebben, zooals ook blijkt uit de geschiedenis der wet en ook niet in strijd komt met haar geest, daar deze weliswaar niet een verbod van het gebruiken van hondenkarren beoogt, doch slechts bescherming van trekhonden, doch zulks niet belet de verbodsbepalingen ter vergemakkelijking van het bewijs aldus te redigeeren, dat een verbod van gebruik van hondenkarren als algemeene regel vooropstaat en de voorwaarden, waaraan de wetgever dit gebruik wil binden, als even zoovele faits d'excuse volgen.

Inderdaad blijkt uit de Memorie van Antwoord bij art. 1 der wet, dat daarin onder 2°. het woord „tenzij" opzettelijk is gebezigd, opdat het niet-ingeschreven zijn niet een bestanddeel van het strafbare feit zou uitmaken. Het komt mij echter voor, dat de wetgever hiermede zijn doel niet heeft bereikt. In het algemeen is het twijfelachtig, of met „tenzij" aanvangende beperkingen van een verbod als bestanddeelen der verbodsbepaling dan wel als rechtvaardigingsgronden bij overtreding daarvan moeten worden beschouwd. De samenhang tusschen verbod en beperking is dan taalkundig niet zoo vast, dat met zekerheid in eerstbedoelden zin, noch zoo los, dat met zekerheid in laatstbedoelden zin kan worden beslist. De oplossing der vraag moet dan elders dan in den zinsbouw gezocht worden. In het onderhavig geval kan reeds de omstandigheid — waarop ook reeds in het bestreden vonnis wordt gezinspeeld — dat de Trekhondenwet blijkens haar intitulé en considerans er eene is „ter bescherming van trekhonden", en dus niet eene om het gebruiken van honden als trekdieren te verbieden — waarop bij de M. v. T. nog de nadruk is gelegd — den doorslag geven en wel in dien zin, dat de aan het verbod van het gebruiken van een hondenkar toegevoegde beperkingen bestanddeelen van de verbodsbepaling zijn.

Doch er is meer. Terecht wordt in de memorie van cassatie toegegeven dat het tegenovergestelde stelsel alleen dan juist kan zijn, wanneer niet alleen de hier bedoelde onder 2° aan het verbod toegevoegde beperking, doch ook die onder 1°. een rechtvaardigingsgrond bevat. Immers, indien deze een bestanddeel der verbodsbepaling mocht zijn, kan het enkel gebruiken van een hondenkar nimmer een strafbaar feit uitmaken. Het onder 1°. aan het verbod van het gebruiken eener hondenkar toegevoegde : „anders dan met inachtneming van de voorschriften omtrent de lichamelijke gesteldheid en de maat der honden" enz., is nu taalkundig met het verbod zoo nauw samengeweven, dat er geen twijfel mogelijk is, of hier heeft men met een bestanddeel van het strafbare feit te doen. Aanvankelijk was het verbod van het gebruiken eener hondenkar anders dan met inachtneming van deze voorschriften in een afzonderlijk artikel 5 van het wetsontwerp neergelegd, en had art. 1 alleen betrekking op het gebruiken van een hondenkar, zonder als houder te zijn ingeschreven. Toen nu bij dezelfde gelegenheid, waarbij de zinsbouw aanvangende met „zonder", werd omgezet in een, ingeleid met „tenzij", ook het verbod van artikel 5 naar artikel 1 werd overgebracht, werd reeds hierdoor het bereiken van het met die omzetting beoogde doel verijdeld.

Het bestreden vonnis komt mij derhalve voor juist te zijn gewezen. Ik moge mij echter alvorens te concludeeren nog een enkele opmerking veroorloven. De zinsbouw met „tenzij" werd gekozen ter voldoening aan een wenk bij het Voorloopig Verslag gegeven. Daar was betoogd, dat de hiermede beoogde vergemakkelijking van het bewijs in het bijzonder noodig was voor het geval, waarin de overtreder geen woonplaats heeft. Dan toch zou het bewijs van niet-inschrijving in het register zeer moeilijk zijn, daar dit register aangelegd wordt door B. en W. der woonplaats van den houder der houdenkar. Het komt mij echter voor, dat dit betoog op een dwaling berust. Wanneer het geval, dat de overtreder geen woonplaats heeft, zich — gelijk ook in deze zaak — voordoet, is het bewijs, dat hij niet als houder is ingeschreven, juist bijzonder gemakkelijk, of liever overbodig. Immers dan kan hij niet zijn ingeschreven in een register, aangelegd door B. en W. zijner woonplaats.

Ik concludeer tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Hesse ;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie, luidende : (Zie concl. Adv.-Gen.) ;

O. dat blijkens het aangevallen vonnis bij de inleidende dagvaarding aan den beklaagde is telastegelegd, dat hij in de gemeente Ommen op den 14den Juni 1924 des namiddags omstreeks 5½ uur als houder van een hondenkar met die kar, welke bespannen was met twee honden, over den weg Ommen—den Ham heeft gereden ;

O. dat deze telastelegging wel bewezen maar niet strafbaar is verklaard, zoodat de beklaagde te dier zake van alle rechtsvervolging is ontslagen, zulks in hoofdzaak op grond :

dat de Trekhondenwet geenszins „principieel" elken houder van een hondenkar verbiedt die te gebruiken „met een uitzondering voor den enkeling die door bijzondere omstandigheden gerechtigd zou zijn zijn hondenkar wel te gebruiken", dat de beteekenis der wet integendeel is dat elke houder zijn hondenkar zal kunnen gebruiken met inachtneming van eenige voorschriften, waarvan er één is dat de houder zich als zoodanig doe inschrijven in een register ; dat dan ook het als houder van een hondenkar niet ingeschreven zijn een element vormt van het strafbare feit" in de oorspronkelijke dagvaarding klaarblijkelijk bedoeld, doch in welke dagvaarding dit element ontbreekt ;"

O. ten aanzien van het voorgestelde middel:
dat tot toelichting wordt betoogd, dat in artikel 1 der wet het gebruiken of doen gebruiken van een hondenkar door een houder als een in het algemeen strafbaar feit wordt vooropgesteld en vervolgens onder 1°. en 2°. uitzonderingen op dit verbod zijn opgenomen, welke het karakter van een „fait d'excuse" hebben en waarvan de niet-aanwezigheid dan ook bij dagvaarding niet behoeft te worden gesteld;
dat dit karakter ook blijkt uit de geschiedenis der wet volgens welke „de redactie" tenzij hij als houder „zij ingeschreven", voorkomende in de uitzondering „onder 2° is gekozen met het oog op den bewijslast bij eventueele vervolging, opdat het niet-ingeschreven zijn geen element der overtreding uitmake;"
O. hieromtrent:
dat de genoemde wet blijkens haar opschrift en beweegreden strekt ter bescherming van trekhonden en niet om het gebruik van honden als trekdieren behoudens bepaalde uitzonderingen te verbieden, voor welke opvatting ook de geschiedenis dezer wet krachtigen steun geeft;
dat dan ook de Minister bij de behandeling van het Ontwerp in de Tweede Kamer verklaarde, dat het stelsel der wet is „dat het gebruik van trekhonden geoorloofd zal zijn mits voldaan wordt aan de voorwaarden van de wet;"
dat wegens het nauw verbonden zijn van de onder 1°. gestelde voorwaarde aan het in den aanhef van artikel 1 gedane verbod te weten: het gebruiken of doen gebruiken „anders dan met inachtneming van de voorschriften omtrent de lichamelijke gesteldheid en de maat der honden, het tuig" enz. ontwijfelbaar volgt dat dit gestelde een bestanddeel uitmaakt van het strafbare feit, zoodat reeds hieruit volgt, dat het enkel gebruiken of doen gebruiken van een hondenkar niet al strafbaar is;
dat dit zijn van een bestanddeel evenzeer moet worden aangenomen van het niet-voldoen aan de onder 2°. gestelde voorwaarde omtrent het ingeschreven zijn in een register, die toch bij een redelijke opvatting van het geheele artikel zonder meer niet een ander karakter kan krijgen; met dien verstande dat het niet-inachtnemen van een dezer voorwaarden het feit al strafbaar maakt;
dat het woord „tenzij", waardoor men weliswaar wilde uitdrukken, dat deze voorwaarde enkel een rechtvaardigingsgrond zou zijn, tot deze uitlegging niet dwingt en het doel, dat men met het bezigen van dit woord voor oogen had, dus niet is bereikt;
O. dat hieruit volgt, dat het middel niet kan opgaan;
Verwerpt het beroep. (N. J.)

---

7 *Januari* 1925. BESLUIT tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente *Egmond-Binnen* van 14 Augustus 1924, inzake het verleenen van medewerking tot nieuwbouw eener bijzondere lagere school ten behoeve van het R.-K. Kerkbestuur van den H. Adalbertus te *Rinnegom* aldaar. S. 2.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 16 October 1924, n°. 14572/1, afdeeling Lager Onderwijs Financieel, en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 28 October 1924, n°. 11342, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente *Egmond-Binnen* van 14 Augustus 1924, strekkende:

a. tot intrekking van zijn besluit van 2 November 1923, houdende beschikbaarstelling van de bestaande Openbare Lagere school in het Dorp *Egmond-Binnen* ten behoeve van eene door het Roomsch-Katholiek Kerkbestuur van den H. Adalbertus te *Rinnegom* in die gemeente te stichten bijzondere school voor gewoon lager onderwijs;

b. tot beschikbaarstelling aan voornoemd Kerkbestuur van de gelden, benoodigd voor den bouw van eene nieuwe Roomsch-Katholieke school voor gewoon lager onderwijs;

c. tot handhaving van de bestaande Openbare Lagere school te *Egmond-Binnen* als schoolgebouw voor openbaar lager onderwijs;

Overwegende, dat ten gevolge van de stichting eener bijzondere Roomsch-Katholieke lagere school te *Egmond-Binnen*, de bestaande openbare school ter plaatse nog slechts zal worden bezocht door plm. 25 leerlingen, en in verband hiermede nieuwbouw beteekent het ongebruikt laten van een drietal leslokalen van het openbaar schoolgebouw;

dat deze handelwijze leidt tot onnoodige uitgaven voor de gemeente en het te voorzien is, dat indien de openbare lagere school te *Egmond-Binnen* naast die te *Egmond aan den Hoef* blijft bestaan, ook anderszins in de toekomst de gemeentekas met lasten zal worden bezwaard, welke zich niet zouden voordoen bij uitvoering van het besluit van den Raad van 2 November 1923:

dat overigens beschikbaarstelling van meerbedoeld openbaar schoolgebouw aan het R.-K. Kerkbestuur *voor het bijzonder onderwijs* eene bevredigende oplossing geeft en het schoolbestuur zich met die oplossing dan ook ten volle heeft kunnen vereenigen, terwijl anderzijds de vereeniging van de beide openbare scholen in de gemeente, waartoe de Raad in beginsel besloot in zijne vergadering van 25 Juli 1924, ten goede zal blijken te komen van het *openbaar* onderwijs;

dat op grond van het vorenstaande het besluit van den Raad der gemeente *Egmond-Binnen* van 14 Augustus 1924, om over te gaan tot *nieuw*bouw eener bijzondere Roomsch-Katholieke school, moet geacht worden in strijd te zijn met het algemeen belang;

Gelet op de bepalingen der Lager-onderwijswet en op de artikelen 153 en 158 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord, advies van 2 December 1924, n°. 34;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 12 December 1924, n°. 16658, afdeeling Lager Onderwijs, Financieel, en van 2 Januari 1925, n°. 12946, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermeld besluit van den Raad der gemeente *Egmond-Binnen* te vernietigen wegens strijd met het algemeen belang.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en

Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift aan den Raad van State zal worden medegedeeld.

's-Gravenhage, den 7den Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, J. TH. DE VISSER.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 21 *Jan.* 1925.)

---

7 *Januari* 1925. BESLUIT tot wijziging van het besluit van 20 December 1911 (*Staatsblad* nº. 364), gewijzigd bij besluit van 14 Augustus 1913 (*Staatsblad* nº. 353), tot uitvoering van de artikelen 5*b* en 5*c* der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), tot voorziening tegen besmettelijke ziekten. S. 3.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 14 November 1924, nº. 1521H, Afdeeling Volksgezondheid;

Gelet op Ons besluit van 20 December 1911 (*Staatsblad* nº. 364), gewijzigd bij besluit van 14 Augustus 1913, (*Staatsblad* nº. 353);

Den Raad van State gehoord (advies van 23 December 1924, nº. 45);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 2 Januari 1925, nº. 1690 H, afdeeling Volksgezondheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

In Ons besluit van 20 December 1911 (*Staatsblad* nº. 364), gewijzigd bij besluit van 14 Augustus 1913 (*Staatsblad* nº. 353), worden de volgende wijzigingen aangebracht:

I. In artikel 1, lid 3, wordt in plaats van „1 April" gelezen „1 Juli".

II. De laatste zin onder *d* van artikel 3, lid 1, wordt aldus gelezen:

„Onze Minister kan voorschrijven, dat een door hem te bepalen wijze van berekening en boekhouding wordt gevolgd. Het gemeentebestuur is verplicht aan door Onzen Minister aan te wijzen ambtenaren gelegenheid te geven tot het instellen van een onderzoek naar de administratie."

III. In artikel 6, lid 1, wordt in plaats van „vóór den 1sten April" gelezen „vóór 1 Juli".

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 7den Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 22 *Jan.* 1925.)

---

7 *Januari* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Gemeentebegrooting. Beroepstermijn ingevolge art. 200 der Gemeentewet. Bij de toepassing van dit artikel wordt uitgegaan van het standpunt, dat een besluit van Gedeputeerde Staten, waarbij eenige posten op de begrooting eener gemeente met toepassing van art. 212 dier wet zijn verhoogd, tevens is eene ingevolge art. 207 genomen beslissing tot weigering hunner goedkeuring.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Weert tegen het besluit van Gedep. Staten van Limburg van 4 Juli 1924, betreffende toepassing van art. 212 der Gemeentewet ten aanzien van de begrooting dier gemeente voor 1924;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 3 December 1924, nº. 1169;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 2 Januari 1925, nº. 12901 Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

O. dat het besluit van Gedep. Staten, waarbij eenige posten op de begrooting der gemeente Weert met toepassing van art. 212 der Gemeentewet zijn verhoogd, tevens is eene ingevolge art. 207 der Gemeentewet genomen beslissing, tot weigering hunner goedkeuring;

dat ingevolge art. 209 in verband met art. 200 der Gemeentewet de gemeenteraad tegen eene weigering van Gedep. Staten om de begrooting goed te keuren, bij Ons voorziening kan vragen binnen 30 dagen, te rekenen van de dagteekening der beslissing van Gedep. Staten;

dat die dagteekening in dit geval is 4 Juli 1924 en het beroepschrift eerst den 18den September daaraanvolgende is verzonden;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

den Raad der gemeente Weert niet-ontvankelijk te verklaren in zijn beroep.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

's-Gravenhage, 7 Januari 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(B. S.)

---

7 *Januari* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

De goedkeuring der gemeentebegrooting door Gedeputeerde Staten sluit tevens goedkeuring der bedrijfsbegrooting in zich; wijziging der bedrijfsbegrooting is mede aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Goes tegen het besluit van Gedep. Staten van Zeeland van 12 September 1924, nº. 59, 1e Afdeeling, waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit van 22 Februari 1924, nº. 9, tot wijziging der verordening op het beheer van het gasbedrijf;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 3 December 1924, nº. 1165;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 3 Januari 1925, nº. 12902, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

O. dat de Raad der gemeente Goes in zijne vergadering van 22 Februari 1924, ten einde te voldoen aan de nieuwe begrootingsvoorschriften welke de vaststelling van begrootingen ook voor de bedrijven eischen, eene verordening heeft vastgesteld tot wijziging van die op het gasbedrijf der gemeente Goes, waarvan art. 6*b* luidt: „De op de begrooting geraamde lasten en kapitaalsuitgaven mogen zonder schriftelijke machtiging van Burgemeester en Wethouders niet worden overschreden";

dat, nadat deze gewijzigde verordening aan Gedep. Staten van Zeeland ter goedkeuring was ingezonden, Gedep. Staten bij schrijven van 7 Maart 1924 onder anderen tegen art. 6*b* bezwaar hebben gemaakt daarbij als hunne meening te kennen gevende, dat over het in art. 6*b* bedoelde dat feitelijk geen wijziging in de bedrijfsbegrooting is, doch deze er wel het gevolg van zal zijn, niet Burgemeester en Wethouders maar de Raad, onder hunne nadere goedkeuring, heeft te beslissen;

dat Burgemeester en Wethouders hierop aan Gedep. Staten hebben bericht dat de Raad niet tot wijziging van art. 6*b* in den door Gedep. Staten bedoelden zin wilde meewerken, waarop Gedep. Staten bij besluit van 12 September 1924 hunne goedkeuring aan de wijziging der verordening op het beheer van het gasbedrijf hebben onthouden;

dat van het besluit van Gedep. Staten de Raad der gemeente Goes bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat de Raad destijds van oordeel was, dat eene begrooting voor een commercieel bedrijf geen ander karakter kan dragen dan dat eener raming en dus beter achterwege kon worden gelaten; dat echter tengevolge van de nieuwe begrootingsvoorschriften de Raad wel de bedrijfsbegrooting heeft ingevoerd, doch tevens aan het beproefd systeem heeft willen vasthouden, n.l. door aan de begrooting zooveel mogelijk het karakter te geven eener raming; dat Gedep. Staten thans eischen dat wijziging der begrooting zal geschieden bij besluit van den Raad, onderworpen aan de goedkeuring van Gedep. Staten, een systeem dus, waardoor de begrooting in stede van te zijn eene raming, het karakter zal verkrijgen van een bindend crediet; dat deze handelwijze voor het gasbedrijf belangrijke financieele nadeelen kan opleveren: dat bovendien de eisch van Gedep. Staten op geen enkele grond steunt, aangezien goedkeuring der bedrijfsbegrootingen bij de wet nergens is voorgeschreven;

O. dat de goedkeuring der gemeentebegrooting door Gedep. Staten tevens goedkeuring der bedrijfsbegrooting in zich sluit en eene wijziging der bedrijfsbegrooting mede aan de goedkeuring van Gedep. Staten is onderworpen;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

's-Gravenhage, den 7 Januari 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(B. S.)

---

8 *Januari* 1925. BESLUIT tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 168, tweede lid, der Invaliditeitswet. S. 4.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 9 December 1924, nº. 3886, afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 168, tweede lid, der Invaliditeitswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 30 December 1924, nº. 17);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 Januari 1925, nº. 20, afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen als volgt:

Art. 1. De bepaling van het eerste lid van artikel 168 der Invaliditeitswet is niet van toepassing op in Duitschland wonende personen van Duitsche nationaliteit, aan wie een rente krachtens die wet is toegekend.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Februari 1925.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 8sten Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 22 *Jan.* 1925.)

---

8 *Januari* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 30 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 385), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 26, eerste lid, der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922, zooals dat is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 10 April 1924 (*Staatsblad* nº. 181). S. 5.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 20 November 1924, nº. 3678, afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 26, eerste lid, der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 December 1924, nº. 43);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 Januari 1925, nº. 17, afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:
te wijzigen Ons besluit van 30 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 385) zooals dat is gewijzigd bij Ons besluit van 10 April 1924 (*Staatsblad* nº. 181) en te bepalen als volgt:

Art. 1. In artikel I van Ons vorenaangehaald gewijzigd besluit van 30 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 385) wordt de punt aan het slot vervangen door een puntkomma.

Aan het artikel wordt toegevoegd:

„*i.* naar het oordeel van den Raad van Toezicht, bedoeld bij artikel 32 der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922, de gebrekkige wijze, waarop de Bedrijfsvereeniging haar administratie voert, het gevaar doet voorzien, dat met betrekking tot haar zich een der gevallen zoude verwezenlijken, geregeld onder de letters *a*—*h*."

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 8sten Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 27 *Jan.* 1925.)

---

8 *Januari* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 23 Januari 1923 (*Staatsblad* nº. 23), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 88, eerste en tweede lid en 89, tweede lid, der Ongevallenwet 1921. S. 6.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 20 November 1924, nº. 3617, afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien de artikelen 88, eerste en tweede lid, en 89, tweede lid, der Ongevallenwet 1921;

Den Raad van State gehoord (advies van den 23sten December 1924, nº. 46);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 Januari 1925, nº. 18, afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:
te wijzigen Ons besluit van 23 Januari 1923 (*Staatsblad* nº 23) en te bepalen als volgt:

Art. 1. De punt aan het slot van artikel 1 van Ons vorengenoemd besluit van 23 Januari 1923 (*Staatsblad* nº. 23) wordt vervangen door een komma.

Aan het artikel wordt toegevoegd: „alsmede de voorzitters van de Raden van Arbeid.".

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 8sten Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 27 *Jan.* 1925.)

---

8 *Januari* 1925. BESLUIT, houdende wijziging van het Arbeidsreglement voor werklieden in 's Rijks dienst (*Staatsblad* 1920, nº. 75). S. 7.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Marine, van Financiën, van Oorlog, van Waterstaat en van Koloniën van 18 November 1924, nº. 4225, afdeeling Arbeid;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 December 1924, nº. 41);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 30 December 1924, nº. 4793, afdeeling Arbeid;

Overwegende, dat het wenschelijk is gebleken het Arbeidsreglement voor werklieden in 's Rijks dienst (*Staatsblad* 1920, nº. 75) opnieuw te herzien;

Hebben goedgevonden en verstaan:
te bepalen:

Art. I. In Ons besluit van 14 Februari 1920 (*Staatsblad* nº. 75), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 13 Februari 1924 (*Staatsblad* nº. 44), worden de navolgende wijzigingen en aanvullingen aangebracht:

A. Van artikel 22 worden het vijfde en zesde lid gelezen als volgt:

„5. Voor de toepassing van dit artikel wordt een tijdelijk Rijkswerkman gelijkgesteld met een Rijkswerkman, met dien verstande evenwel, dat hem de in het eerste en tweede lid bedoelde uitkeering slechts wordt verstrekt gedurende de helft van het aantal weken, waarop een Rijkswerkman recht heeft.

6. De uitbetaling van de in het eerste en tweede lid bedoelde uitkeering wordt opgeschort over den tijd, gedurende welken de werkman wederom in 's Rijks dienst werkzaam wordt gesteld. De aanspraken op bedoelde uitkeering vervallen vanaf het tijdstip, waarop de werkman in het genot treedt van pensioen."

B. Artikel 28 wordt gelezen als volgt:

„De standplaatsen der werklieden worden gerangschikt in klassen. Voor elke klasse van gemeenten worden de loonen afzonderlijk vastgesteld."

C. Artikel 35 wordt gelezen als volgt:

„1. Voor het genot van kost en inwoning wordt een aftrek toegepast van f 9 per week.

2. Voor het genot van kost wordt een aftrek toegepast van f 6 per week. Van het bepaalde in dit en in het voorgaande lid kan worden afgeweken ten aanzien van inwonende vrouwelijke werklieden.

3. Voor het genot van woning wordt, behalve in de gevallen, dat dit genot in het bijzonder is of wordt toegekend als belooning voor het vervullen eener nevenbetrekking, een aftrek toegepast van 15 ten honderd van het tijdloon. Heeft de inwoning ten doel de be-

waring van het gebouw of van hetgeen daarin voor 's Rijks dienst aanwezig is, dan bedraagt de aftrek 10 ten honderd. Indien de Rijkswerkman aantoont, dat de huurwaarde der woning, bepaald naar artikel 10 der wet op de personeele belasting 1896, minder bedraagt dan de aftrek, wordt deze op het bedrag van die huurwaarde gesteld, met dien verstande, dat de aftrek voor inwoning wegens bewaring nimmer daalt beneden een bedrag, overeenkomend met 7 ten honderd, en voor inwoning, die niet met bewaring gepaard gaat, beneden een bedrag, overeenkomend met 10 ten honderd van het tijdloon.

4. Behalve in de gevallen, dat het genot van vuur en licht in het bijzonder is of wordt toegekend als belooning voor het vervullen eener nevenbetrekking, wordt voor dat genot, uitgezonderd in de gevallen, dat tevens kost en inwoning wordt genoten, een aftrek toegepast van 3 ten honderd van het tijdloon, en voor het genot van over eene leiding geleverd water van 5 ten honderd van den terzake van het genot van woning toegepasten aftrek.

5. Voor dienstkleeding, geheel of ten deele van Rijkswege verstrekt, wordt afgetrokken de waarde, welke die verstrekking voor den Rijkswerkman kan geacht worden te hebben."

D. Aan artikel 101 wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:

„7. Van het bepaalde in de voorafgaande leden van dit artikel kan volgens regelen, gesteld door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, worden afgeweken ten aanzien van de Rijkswerklieden, bij het in werking treden van dit besluit in dienst zijnde bij de Algemeene Landsdrukkerij."

E. Artikel 124*a* wordt gelezen als volgt:

„Tenzij de belangen van den dienst zich daartegen verzetten, wordt aan een Rijkswerkman buitengewoon verlof met behoud van volle bezoldiging verleend:

a. voor het bijwonen van algemeene vergaderingen van vakvereenigingen, indien de Rijkswerkman lid van het hoofdbestuur, bestuurslid eener landelijke vakgroep of afgevaardigde van eene afdeeling is, met dien verstande, dat van elke afdeeling voor iedere vijftig leden of gedeelte daarvan aan *twee afgevaardigden* tot een maximum van tien afgevaardigden verlof wordt verleend;

b. voor het bijwonen van ten hoogste één bondsraadvergadering aan leden van een bondsraad, van ten hoogste zes hoofdbestuursvergaderingen aan leden van het hoofdbestuur en van ten hoogste zes vakgroepsbestuursvergaderingen aan bestuursleden van een landelijke vakgroep, alles per kalenderjaar;

c. voor het bijwonen van één algemeene vergadering van de centrale organisatie, waarbij de vakvereeniging van den Rijkswerkman is aangesloten en hij als vertegenwoordiger van zijn vakvereeniging aan die vergadering deelneemt."

F. In artikel 129, eerste lid, wordt in plaats van „afgerond tot een half uur" gelezen: „afgerond tot een kwartier".

Art. II. Dit besluit wordt geacht in werking te zijn getreden met ingang van 1 Januari 1925.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Marine, van Financiën, van Oorlog, van Waterstaat en van Koloniën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 8sten Jan. 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.
De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
De Min. van Binnenlandsche Zaken en Landb., CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, J. TH. DE VISSER.
De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Oorlog, VAN DIJK.
De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.
De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 21 *Jan.* 1925.)

---

8 *Januari* 1925. BESLUIT tot regeling van de wachtgelder, te kwijten uit de Surinaamsche en uit de Curaçaosche geldmiddelen. S. 8.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 3 December 1924, 10de afdeeling, n°. 21;

Overwegende, dat het wenschelijk is de bepalingen betreffende de toekenning van wachtgeld aan Surinaamsche en aan Curaçaosche burgerlijke landsdienaren te herzien, en die bepalingen in één regeling samen te vatten;

Gelet op de artikelen 38 en 48 van de Reglementen op het beleid der Regering in de kolonie *Suriname* en in de kolonie *Curaçao*;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 December 1924, n°. 49);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 Januari 1925, 10de afdeeling, n°. 21;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. 1. Aan den landsdienaar, verbonden aan den Surinaamschen dan wel aan den Curaçaoschen burgerlijken dienst, wordt ten laste van onderscheidenlijk de Surinaamsche en de Curaçaosche geldmiddelen door den Gouverneur wachtgeld toegekend, wanneer de betrokkene voorzien is van eene aanstelling in vasten dienst en wegens opheffing van eene door hem bekleed wordende betrekking of tengevolge van eene reorganisatie van den dienst eervol, doch niet op eigen verzoek wordt ontslagen, tenzij hij alsdan aanspraak kan doen gelden op verkrijging van pensioen en dat pensioen meer bedraagt dan het wachtgeld, voor hem berekend op den voet van artikel 2 van dit besluit.

2. Het bepaalde in het eerste lid vindt ook toepassing voor den burgerlijken landsdienaar, die van eene vaste aanstelling is voorzien en wiens bezoldiging gebracht wordt ten laste van de Nederlandsche Staatsbegrooting, met dien verstande evenwel, dat het wachtgeld dan eveneens ten laste van de Nederlandsche Staatsbegrooting komt.

2. 1. Het beloop van het wachtgeld, dat het maximum van het pensioen, hetwelk aan den betrokken landsdienaar zou mogen worden toegekend, niet te boven mag gaan, zoomede de duur van het tijdperk, waarover het wachtgeld mag worden genoten, worden bepaald als volgt:

Voor den landsdienaar, die op den dag van de opwachtgeldstelling heeft vervuld een diensttijd van ten volle :	Beloop van het wachtgeld :	Duur van het wachtgeldtijdperk :
één jaar	vijftig ten honderd van de laatst genoten bezoldiging, met afronding naar boven tot het naaste getal volle guldens, dat door twaalf deelbaar is.	drie maanden
twee jaren		zes „
drie „		negen „
vier „		twaalf „
vijf „		zestien „
zes „		twintig „
zeven „		vier en twintig „
acht „		acht en twintig „
negen „		drie en dertig „
tien „		acht en dertig „
elf „		drie en veertig „
twaalf jaren, of meer		acht en veertig „

2. De Gouverneur is bevoegd om in zeer bijzondere gevallen aan den gewezen landsdienaar, die op den dag van ingang der opwachtgeldstelling een diensttijd van twaalf of meer jaren heeft vervuld en daarnevens den leeftijd van ten minste veertig jaren heeft bereikt, na afloop van den voormelden termijn van acht en veertig maanden bij eene met redenen omkleede beschikking een, telkens voor den tijd van ten hoogste één jaar te verleenen, wachtgeld toe te kennen.

3. Het beloop van het in het tweede lid bedoeld wachtgeld wordt in elk geval afzonderlijk vastgesteld, echter niet tot hooger bedrag dan dat van het te voren genoten wachtgeld.

4. Ingeval het beloop van het pensioen, dat aan een op wachtgeld gestelden landsdienaar zou zijn verleend, indien hij met den dag, waarop het wachtgeld ingaat, voor het verkrijgen van pensioen in aanmerking ware gekomen, meer zou bedragen dan dat van het wachtgeld, berekend op den voet van het eerste lid, wordt het wachtgeld op het bedrag van dat pensioen bepaald.

5. Het aan den ten behoeve van 's Lands dienst in burgerlijke of in militaire betrekking uit *Nederland* uitgezonden burgerlijken landsdienaar toe te kennen wachtgeld wordt niet voor een korter tijdperk dan voor zes maanden verleend.

6. Onder „bezoldiging" wordt verstaan het bedrag, dat den pensioengrondslag van den landsdienaar uitmaakt bij de opwachtgeldstelling; onder „diensttijd" de tijd, welke krachtens de bepalingen van de Surinaamsche dan wel van de Curaçaosche pensioenverordening als zoodanig in aanmerking mag worden gebracht.

3. Indien de landsdienaar meer dan één betrekking, waarvoor hij een aanstelling in vasten dienst heeft verkregen, bekleedt en, in de in artikel 1 genoemde gevallen, uit een of meer van die betrekkingen wordt ontslagen, stelt de Gouverneur vast, welk gedeelte van den pensioengrondslag moet worden beschouwd te gelden voor de betrekking of betrekkingen, waaruit ontslag of ontheffing werd verleend. Dit gedeelte van den pensioengrondslag vormt dan den grondslag voor de berekening van het beloop van het wachtgeld.

4. Het wachtgeld, toe te kennen aan een ten laste van de Surinaamsche dan wel van de Curaçaosche geldmiddelen gepensionneerden landsdienaar, die opnieuw in *Suriname* dan wel in *Curaçao* in dienst is getreden, zal, indien zoowel het genoten wordend pensioen als het wachtgeld ten laste van hetzelfde gewest komt, niet meer mogen bedragen dan het verschil tusschen het genoten wordend pensioen en het maximum van het pensioen, dat aan een landsdienaar in het betrokken gewest mag worden toegekend.

5. 1. Indien een ingevolge artikel 1 op wachtgeld gestelde benoemd wordt in eene betrekking in vasten dienst bij eenigen tak van openbaren dienst in *Nederland*, *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* of *Curaçao*, die in verband met zijne persoonlijkheid en omstandigheden redelijkerwijze zou moeten worden aanvaard, en waarvan de bezoldiging gelijk staat met of overtreft het vóór de opwachtgeldstelling genoten landsinkomen, vervalt het wachtgeld, tenzij de benoemde om naar het oordeel van den betrokken Gouverneur overwegende redenen de betrekking niet aanvaardt.

2. Ingeval de nieuwe bezoldiging minder bedraagt dan het vóór de opwachtgeldstelling genoten landsinkomen, wordt, voor zoover het beloop van bezoldiging en wachtgeld tezamen hooger zou zijn dan het laatstgenoten landsinkomen, het wachtgeld verminderd in dier voege, dat een en ander tezamen dat inkomen niet overtreft.

3. Eene herplaatsing in of eene terbeschikkingstelling voor 's Lands dienst voor een bepaalden tijd of in eene betrekking die na verloop van zekeren tijd zal worden opgeheven, alsook eene tijdelijke plaatsing bij of terbeschikkingstelling voor een der in het eerste lid bedoelde takken van dienst gaat gepaard met stilstand van het wachtgeld gedurende het tijdvak van vervulling der nieuwe betrekking indien het aan die betrekking verbonden landsinkomen dan wel het bij de terbeschikkingstelling toegelegd voorloopig inkomen gelijk is aan of méér is dan dat, genoten in de tevoren bekleede betrekking. Het wachtgeld wordt op den in het tweede lid bepaalden voet gedeeltelijk of ten volle genoten, wanneer het aan de nieuwe betrekking verbonden landsinkomen dan wel het bij de terbeschikkingstelling toegelegd voorloopig inkomen minder is dan dat, genoten in de tevoren bekleede betrekking.

6. Ingeval een op wachtgeld gesteld lands-

dienaar één of meer betrekkingen is blijven vervullen en hem naast het reeds vervuld wordend ambt eene nieuwe betrekking wordt opgedragen, alsmede bij het verkrijgen van verhooging van bezoldiging in eene betrekking, waarin de landsdienaar na de toekenning van het wachtgeld is benoemd, vinden de bepalingen van het vorige artikel overeenkomstige toepassing.

7. 1. Indien een op wachtgeld gestelde inkomsten geniet of gaat genieten uit- of in verband met arbeid of bedrijf van anderen aard dan in de artikelen 5 en 6 bedoeld, ter hand genomen op of na den dag van ingang van het ontslag, terzake waarvan het wachtgeld is verleend, wordt, zoodra en zoolang het wachtgeld, vermeerderd met die inkomsten, het vóór de opwachtgeldstelling genoten landsinkomen zou overschrijden, het wachtgeld met het bedrag dier overschrijding verminderd dan wel ingetrokken.

2. Van het terhandnemen van zoodanigen arbeid of zoodanig bedrijf doet de op wachtgeld gestelde onverwijld mededeeling aan den Gouverneur. Daarbij doet hij, voor zoover mogelijk en desverlangd onder openlegging van boeken en bescheiden, opgave van de inkomsten, die hij uit de ter hand genomen werkzaamheden zal trekken, terwijl hij voorts verplicht is om, indien die inkomsten tijdelijk of blijvend wijziging ondergaan, daarvan tijdig vóór het verschijnen van den eerstvolgenden termijn van uitbetaling van het wachtgeld nadere opgave te doen.

3. Zijn de inkomsten niet vooraf op te geven, dan doet hij tijdig vóór het verschijnen van elken voormelden termijn opgave van de inkomsten, die hij sinds het terhandnemen der werkzaamheden of sinds de vorige opgave heeft genoten.

4. Brengt echter de aard der werkzaamheden, naar het oordeel van den Gouverneur, mede, dat de inkomsten over een langeren termijn moeten worden berekend, dan geschiedt de opgave dienovereenkomstig en wordt eventueel het wachtgeld voorloopig niet uitgekeerd, of daarop eene vermindering toegepast van een voorloopig vastgesteld bedrag, onder voorbehoud van verrekening aan het einde van den evenbedoelden termijn.

5. Bij eene nadere regeling, op den voet van de voorgaande bepalingen, mag van de opgave van den betrokkene worden afgeweken. Indien inkomsten zonder voldoende reden vrijwillig zijn prijs gegeven of door eigen schuld zijn verloren gegaan, blijft niettemin de nader getroffen regeling betreffende het geheel of ten deele vervallen van het wachtgeld van kracht.

6. Indien een op wachtgeld gestelde de in dit artikel bedoelde opgave niet tijdig heeft ingezonden, geen behoorlijke boekhouding heeft gevoerd of de opgave onjuist of onvolledig heeft gedaan, is de Gouverneur bevoegd het wachtgeld geheel of ten deele vervallen te verklaren.

7. De op wachtgeld gestelde wordt geacht door het aanvaarden van het wachtgeld er in te bewilligen, dat zij, die naar het oordeel van den Gouverneur daarvoor in aanmerking komen, omtrent zijne omstandigheden alle inlichtingen geven, die de daarvoor aangewezen autoriteit zal dienstig oordeelen.

8. Wanneer de op wachtgeld gestelde inkomsten genoot uit- of in verband met arbeid of bedrijf, ter hand genomen vóór den dag van ontslag, terzake waarvan het wachtgeld is verleend, en deze inkomsten vermeerderd zijn, vinden, ten aanzien van die vermeerdering, de bepalingen van dit artikel overeenkomstige toepassing.

9. Indien de op wachtgeld gestelde in de gelegenheid geraakt om op eene wijze, die in verband met zijne persoonlijkheid en zijne omstandigheden, naar het oordeel van den Gouverneur, voor hem passend wordt geacht, inkomsten te verkrijgen, daarvan geen gebruik maakt, wordt, op den voet van het in dit artikel bepaalde, het wachtgeld verminderd met het beloop der verzuimde inkomsten voor den tijd, waarover die inkomsten zouden zijn genoten, en eventueel ingetrokken.

8. De op wachtgeld gestelde is verplicht zich te gedragen naar de voorschriften, die hem door den Gouverneur, hetzij in het algemeen, hetzij voor eenig bijzonder geval zijn of worden gegeven, strekkende om tot het verkrijgen van een ambt of betrekking of eene andere bron van inkomsten te geraken. Bij niet-nakoming van die voorschriften mag het wachtgeld geheel of ten deele worden vervallen verklaard.

9. 1. Het wachtgeld gaat in:

a. in gevallen, als bedoeld in artikel 1, met den dag, waarop het ontslag ingaat;

b. in het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 2, op het daarvoor door den betrokken Gouverneur bepaald tijdstip.

2. Het wachtgeld eindigt:

a. met den dag, volgende op dien, waarop de ingevolge het bepaalde bij artikel 2 daarvoor gestelde termijnen verstrijken;

b. op den dag, waarop eene tusschentijdsche pensionneering van den betrokkene ingaat;

c. op den dag, waarop eene benoeming, als in het eerste lid van artikel 5 bedoeld, ingaat of zou zijn ingegaan;

d. op den dag, met ingang waarvan het is ingetrokken of vervallen;

e. met den laatsten dag der maand, waarin de op wachtgeld gestelde overlijdt.

10. 1. De Gouverneur is bevoegd om, ten einde het zoeken van een nieuw middel van bestaan te vergemakkelijken, aan een eervol uit 's Lands dienst ontslagen burgerlijk landsdienaar in tijdelijken dienst, op den voet van de bepalingen van dit besluit wachtgeld toe te kennen, met dien verstande, dat, onverminderd de toepassing van het in het tweede lid van artikel 2 bepaalde, de duur van het tijdperk, waarover het wachtgeld zal worden genoten, bepaald wordt op ten hoogste de helft van de in het eerste lid van dat artikel aangegeven termijnen.

2. Als „bezoldiging" van zoodanigen landsdienaar wordt aangemerkt diens landsinkomen, waarbij rekening wordt gehouden met alle aan hem toegekende voordeelen, vergoeding voor onkosten daaronder niet begrepen.

11. Wij behouden Ons voor om, in zeer bijzondere gevallen, wanneer de bepalingen van dit besluit geacht worden niet een billijken maatstaf voor de toekenning of voor de berekening van een wachtgeld op te leveren, bij een met redenen omkleed besluit daarin te voorzien.

12. Op de wachtgelden, alsook, wat *Curaçao* betreft, op de ingevolge de verordening van 17 October 1908 (*Publicatieblad* nº. 26) verleende onderstanden, welke bij de inwerkingtreding van dit besluit worden genoten, blijven de vóór de vaststelling daarvan gegolden hebbende bepalingen van toepassing, behoudens de in de artikelen 5, 6, 7 en 8 gegeven voorschriften, welke ook met betrekking tot de reeds op wachtgeld gestelden of onderstand genietenden zullen gelden, indien na den datum van inwerkingtreding van dit besluit één of meer van de in die artikelen bedoelde omstandigheden zich te hunnen aanzien voordoen.

13. 1. Wanneer als gevolg van eene herziening der algemeene onderwijsvoorschriften als anderszins leerkrachten bij het bijzonder Onderwijs in *Suriname* dan wel in *Curaçao* naar het oordeel van den betrokken Gouverneur overbodig zijn geworden, worden de landsuitkeeringen, welke naar den grondslag van de bezoldigingen der leerkrachten bij het openbaar onderwijs voor de betrokken school of scholen worden verstrekt, verhoogd met zoodanig bedrag als zou worden vereischt om aan die overbodig geworden leerkrachten, waren deze in stede van bij het bijzonder onderwijs bij het openbaar onderwijs werkzaam geweest en wegens opheffing van hunne betrekking of reorganisatie van den dienst ontslagen, wachtgeld toe te kennen op den voet van de bepalingen van dit besluit. De Gouverneur stelt voor elk geval vast, of de belanghebbende tot de bij het bijzonder onderwijs werkzaam zijnde of geweest zijnde vaste of tijdelijke krachten moet worden geacht te behooren.

2. De in het eerste lid van dit artikel bedoelde verhooging wordt op een minder bedrag gesteld of vervalt in haar geheel, wann-er zich ten aanzien van de betrokken leerkrachten bij het bijzonder onderwijs omstandigheden voordoen, uit welke, waren die leerkrachten in stede van bij het bijzonder onderwijs bij het openbaar onderwijs werkzaam geweest en ware aan die personen wachtgeld ten laste van de Surinaamsche dan wel van de Curaçaosche geldmiddelen toegekend, het geheel of gedeeltelijk ophouden van de uitkeering van dat wachtgeld zou zijn voortgevloeid.

14. 1. Dit besluit, dat onder den titel „West-Indisch Wachtgeldbesluit 1925" kan worden aangehaald, treedt in werking:

in *Nederland*, op den eersten dag van de tweede maand, volgende op die, waarin het hier te lande is vastgesteld;

in *Suriname* en in *Curaçao*, op den dag, volgende op dien, waarop het aldaar zal zijn afgekondigd.

2. Bij de inwerkingtreding vervallen:

a. de verordening van den Gouverneur van Suriname van 19 September 1915 (*Gouvernementsblad* nº. 19), gewijzigd bij die van 27 Februari 1924 (*Gouvernementsblad* nº. 41), tot regeling van de wachtgelden uit de koloniale kas te kwijten, en

b. de verordening van den Gouverneur van Curaçao van 17 October 1908 (*Publicatieblad* 1909 nº. 26), betreffende het verleenen van wachtgeld en onderstand aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie *Curaçao*.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 8sten Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 27 *Jan.* 1925.)

---

9 *Januari* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 17 September 1924 (*Staatsblad* nº. 454), ter uitvoering van artikel 24, tweede lid, der Invaliditeitswet, en artikel 6, tweede lid, der Ouderdomswet 1919 en tot vaststelling van de wijze, waarop de kosten, welke voor de Raden van Arbeid voortvloeien uit de uitvoering van de Ongevallenwet 1921 en de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 worden vastgesteld of begroot. S. 9.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 20 November 1924, nº. 3613, afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 24, tweede lid, der Invaliditeitswet, artikel 6, tweede lid, der Ouderdomswet 1919, artikel 111, vijfde lid, der Ongevallenwet 1921, en artikel 10, zesde lid, der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 December 1924, nº. 44);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 6 Januari 1925, nº. 33, afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Ons besluit van 17 September 1924 (*Staatsblad* nº. 454) te wijzigen en te bepalen als volgt:

Art. I. In het eerste lid van artikel 6 van Ons besluit van 17 September 1924 (*Staatsblad* nº. 454) worden de woorden: „binnen 30 dagen" vervangen door de woorden: „binnen 3 maanden".

Art. II. Dit besluit wordt geacht te zijn in werking getreden met ingang van den 4den October 1924.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 9den Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.

(*Uitgeg.* 22 *Jan.* 1925.)

---

10 *Januari* 1925. BESLUIT tot opheffing van het grenskantoor *Oldenkotte* en van de daarheen voerende heerbanen. S. 10.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 7 Januari 1925, nº. 46, Invoerrechten;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Met wijziging van de Koninklijke besluiten van 10 December 1822 (*Staatsblad* nº. 50), 22 Juli 1849 (*Staatsblad* nº. 28), 26 Oc-

tober 1854 (*Staatsblad* n°. 140) en 18 Maart 1879 (*Staatsblad* n°. 46) worden opgeheven :

1°. als heerbaan :

a. de rivier de *Berkel* ;

b. de naar het kantoor *Oldenkotte* voerende, als zoodanig aangewezen landwegen ;

2°. het expeditie- en betalingskantoor *Oldenkotte*.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Maart 1925.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 10den Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 2 *Febr.* 1925.)

---

10 *Januari* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende dienststukken.

Bij circulaire van 22 October 1924 n°. 2125, afdeeling A.S.C., werd U o.m. medegedeeld welke gemeentelijke diensten, in de mede daarbij genoemde gevallen, bevoegd zijn tot het verstrekken van *retour*envelopen. Thans is mijne aandacht gevestigd op de wenschelijkheid om ook voor de correspondentie, voortvloeiende uit de naleving van voorschriften ter uitvoering van de wet van 14 September 1866 (*Staatsblad* n°. 138) bovenbedoelde bevoegdheid te verleenen. Ik ben inderdaad van meening, dat deze bevoegdheid moeilijk kan worden gemist ; zij wordt dan ook toegevoegd aan de in bovengenoemde circulaire op blz. 3 en 4 gegeven categorische opgaaf.

(B. S.)

---

12 *Januari* 1925. BESLUIT, houdende bepalingen betreffende schadevergoeding, te verleenen aan eigenaren van onschadelijk gemaakte aardappelen en aan eigenaren of gebruikers van besmet verklaarde perceelen en van perceelen, als bedoeld in artikel 11*bis* der Aardappelwet. S. 11.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 24 November 1924, Directie van den Landbouw, n°. 117 P. D., 2de afdeeling ;

Gelet op de Aardappelwet ;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 December 1924, n°. 31) ;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 8 Januari 1925, Directie van den Landbouw, n°. 117[1] P. D., 2de afdeeling ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen :

Art. 1. Door Onzen met de zaken van den landbouw belasten Minister wordt eene commissie of worden meer commissiën ingesteld ter waardeering van de schade, bij toepassing van de Aardappelwet, geleden door de eigenaren van onschadelijk gemaakte aardappelen, en door de eigenaren of gebruikers van besmet verklaarde perceelen en van perceelen, als bedoeld in artikel 11*bis* der Aardappelwet, indien die schade zal worden vergoed.

2. Indien schade, als bedoeld in het vorig artikel, moet worden gewaardeerd, wordt daarvan door het hoofd van den plantenziektenkundigen dienst mededeeling gedaan aan de betrokken commissie.

3. Indien tot bestrijding van de aardappelwratziekte (zwarte schurft, „black scab"), veroorzaakt door Chrysophlyctis endobiotica, aardappelen worden in beslag genomen en onschadelijk gemaakt vóór den oogsttijd, wordt de schade, door den eigenaar geleden, berekend naar de opbrengst, welke van het perceel zou kunnen zijn verkregen, indien de onschadelijkmaking niet had plaats gevonden.

In geval van onschadelijkmaking tijdens den oogst wordt de schade gewaardeerd naar het gewicht der in beslag genomen aardappelen.

4. De waardeeringen, bedoeld in artikel 3, worden binnen eene week na afloop van de inbeslagneming door de commissie aan de belanghebbenden medegedeeld.

5. De schade, geleden door de gebruikers van besmet verklaarde perceelen of door gebruikers van perceelen, als bedoeld in artikel 11*bis* der Aardappelwet, wordt gewaardeerd naar de vermindering van de opbrengst, welke als onvermijdelijk gevolg van de besmetverklaring of van de toepassing van artikel 11*bis* der Aardappelwet moet worden beschouwd.

6. De schade, geleden door eigenaren van besmet verklaarde perceelen of door eigenaren van perceelen, als bedoeld in artikel 11*bis* der Aardappelwet, wordt gewaardeerd naar de vermindering van de huuropbrengst, voor zoover deze aan de besmetverklaring of aan de toepassing van artikel 11*bis* der Aardappelwet, kan worden toegeschreven.

7. De commissie deelt hare waardeeringen binnen zes weken mede aan Onzen met de zaken van den landbouw belasten Minister.

8. De waardeering, bedoeld in de artikelen 5 en 6, worden door Onzen met de zaken van den landbouw belasten Minister bij geadviseerd schrijven aan belanghebbenden medegedeeld.

9. De belanghebbende, die met eene waardeering geen genoegen neemt, kan binnen veertien dagen na dagteekening van eene mededeeling, als bedoeld in artikel 4 of 8, zijne bezwaren indienen bij Onzen met de zaken van den landbouw belasten Minister.

10. De schadevergoedingen worden door Onzen met de zaken van den landbouw belasten Minister vastgesteld.

11. Met het in werking treden van dit besluit vervalt het Koninklijk besluit van 28 September 1922 (*Staatsblad* n°. 540).

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 12den Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 22 *Jan.* 1925.)

12 *Januari* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Een plan van uitbreiding van een gemeente volgens de Woningwet moet aangeven voor welke doeleinden het grondgebied dat in het uitbreidingsplan is begrepen, voor de naaste toekomst wordt bestemd;

de wet laat de aanwijzing dier bestemming over aan het inzicht van den Gemeenteraad behoudens goedkeuring van Gedep. Staten en voorts in beroep op de Kroon;

weliswaar behelst de wet ten deze geen beperkende bepalingen maar hieruit mag niet worden afgeleid dat met de belangen der grondeigenaren in het geheel geen rekening behoeft te worden gehouden;

artikel 30 der wet schrijft toch uitdrukkelijk waarborgen voor den eigenaar voor, indien een bouwverbod geldig zal zijn op grond welke ingevolge een voorafgaand raadsbesluit in de naaste toekomst voor den aanleg van een straat, een gracht of een plein bestemd is;

weliswaar ontbreken die waarborgen in art. 31, maar een algemeene waarborg wordt gevonden in de goedkeuring van Gedep. Staten en in beroep op de Kroon; deze zijn derhalve verplicht na te gaan of met de belangen der eigenaren voldoende rekening is gehouden bij het uitbreidingsplan volgens art. 31 der Woningwet;

dit klemt te meer nu immers aan het uitbreidingsplan sedert de wijziging der Woningwet 1921 in art. 5 een wettelijke sanctie wordt toegekend waardoor de rechten der grondeigenaren dadelijk kunnen worden aangetast.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door de Naamlooze Vennootschap de Hollandsche Huiden- en Leder Maatschappij („The Holland Hide and Leather Company") te Bussum tegen het besluit van Gedep. Staten van Noord-Holland van 2 April 1924 n°. 117, houdende goedkeuring van de bij raadsbesluit van 5 Juni 1923 vastgestelde wijziging van het uitbreidingsplan van Bussum;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 21 November 1924, n°. 1041;

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 7 Januari 1925, n°. 11114M/P.O. Afdeeling Volksgezondheid;

O. dat de Raad der gemeente Bussum bij besluit van 5 Juni 1923 heeft vastgesteld eene wijziging van het uitbreidingsplan der gemeente, voor zoover betreft de gronden, gelegen ten zuiden van den Huizerweg en den Singel, buiten de fortenkringen, overeenkomstig het ontwerp, door Burgemeester en Wethouders bij hun desbetreffend voorstel gevoegd;

dat, nadat onder anderen de Naamlooze Vennootschap de Hollandsche Huiden- en Leder Maatschappij (The Holland Hide and Leather Company) te Bussum tegen dit raadsbesluit bezwaren bij Gedep. Staten had ingebracht, dit College bij besluit van 2 April 1924, n°. 117 met ongegrondverklaring van die bezwaren, aan genoemd raadsbesluit de vereischte goedkeuring heeft verleend, daarbij o.m. overwegende dat de Naamlooze Vennootschap „De Hollandsche Huiden- en Leder Maatschappij" tegen het gewijzigd plan van uitbreiding heeft aangevoerd dat een deel van de haar toebehoorende, in het plan begrepen gronden, gelegen tusschen de sloot bij de gemeentelijke Zweminrichting en de aizandingen langs de spoorbaan Bussum—Hilversum, daarin worden aangewezen als bestemd voor den aanleg van een waterloop, eventueel van een plantsoen; dat zoodanige aanwijzing in strijd is met den geest van de Woningwet, welke, blijkens hare geschiedenis, met een plan van uitbreiding, slechts bedoelt een plan, waarbij de gronden worden aangewezen, die in de naaste toekomst voor den aanleg van straten, grachten en pleinen bestemd zijn; dat het, ten gevolge van voormelde aanwijzing, aan de adressante onmogelijk zal zijn aan de bewuste gronden de bestemming te geven van bouwterrein en dientengevolge aan de adressante financieel nadeel wordt berokkend, omdat daardoor de waarde aan de gronden toe te kennen zoowel ingeval van vrijwilligen verkoop als van onteigening, in belangrijke mate zal dalen; dat, indien de gemeente gronden wenscht te bestemmen voor den aanleg van een plantsoen of een park, het billijk is, dat zij daartoe haar eigen terreinen uitkiest; dat overigens de uitvoerbaarheid en de doelmatigheid van den aanleg van een waterloop ter plaatse moet worden ontkend; dat ten aanzien van deze bezwaren door hun college moet worden overwogen: dat art. 31 der Woningwet, zooals dit artikel gewijzigd is vastgesteld bij de wet van 19 Februari 1921 (*Staatsblad* n°. 73) aan de besturen der daarin aangeduide gemeenten de verplichting oplegt, een plan van uitbreiding vast te stellen, waarbij de bestemming voor de naaste toekomst van den in dat plan begrepen grond in hoofdzaak wordt aangewezen; dat deze bepaling geenerlei beperking inhoudt ten aanzien van de bestemming aan dien grond te geven, en zoodanige beperking zeker niet is af te leiden uit het feit dat art. 28 der Woningwet, vóór de daarin bij de wet van 19 Februari 1921 (*Staatsblad* n°. 73) gebrachte wijzigingen, sprak van een plan van uitbreiding, waarbij de grond wordt aangewezen, die in de naaste toekomst voor den aanleg van straten, grachten en pleinen is bestemd; dat aan de gemeentebesturen naar de bepalingen der Woningwet, evenmin eenige beperking als vorenbedoeld is opgelegd in verband met de financieele gevolgen, welke het geven van eene bepaalde bestemming aan de in het plan begrepen gronden voor de eigenaren kan opleveren; dat uit de verkregen inlichtingen de onuitvoerbaarheid en ondoelmatigheid van den aanleg van een waterloop, eventueel van een plantsoen, ter plaatse als door de adressante bedoeld, geenszins is gebleken; dat mitsdien de bezwaren van de N.V. „De Hollandsche Huiden- en Leder Maatschappij" ongegrond zijn; dat ook overigens tegen de goedkeuring van de bij raadsbesluit van 5 Juni 1923 vastgestelde wijziging van het uitbreidingsplan der gemeente Bussum geen bedenkingen zijn gerezen;

dat van het besluit van Gedep. Staten de

N.V. „De Hollandsche Huiden- en Leder Maatschappij" bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat hare bezwaren tweeledig zijn, met name een juridisch bezwaar in verband met de toepassing van art. 31 der Woningwet, zooals dit artikel is gewijzigd bij de wet van 19 Februari 1921 (*Staatsblad* n°. 73) en een practisch-technisch bezwaar tegen de uitvoerbaarheid van den ontworpen waterloop als zoodanig; dat zij ten aanzien van het eerste punt wenscht op te merken, dat, ook al is de redactie van het art. 31 door de nieuwe wijziging vatbaar gemaakt voor een ruimere uitlegging, zoodat eveneens plantsoenen thans hieronder vallen, het toch nimmer de bedoeling kan zijn geweest van den wetgever om aan de Gemeentebesturen de gelegenheid te geven, de gronden van particulieren zoo goed als waardeloos te maken door ze voor waterloop, rioolgang, sportpark of anderzins te bestemmen, tengevolge waarvan deze in geval van onteigening voor een zeer lagen prijs in eigendom zouden moeten worden afgestaan; dat volkomen terecht in Ons Besluit van 4 Augustus 1913 (*Staatsblad* n°. 341 wordt overwogen, dat de gemeente haar eigen gronden voor plantsoen of park moet aanwijzen en daarvoor niet bij voorkeur de gronden van particulieren behoort te bestemmen; dat nu wel de Inspecteur van de Volkshuisvesting in zijn advies te dezer zake vooropstelt, dat het plan eerst kan worden uitgevoerd, wanneer de bedoelde gronden in eigendom zijn overgegaan aan de gemeente en de verzoekster de haar toekomende vergoeding daarvoor zal hebben ontvangen, doch het voor de verzoekster juist van groot belang is, welke vergoeding haar alsdan zal worden uitgekeerd; dat het toch van zelf spreekt, dat bij bestemming van hare terreinen als rioolgang of plantsoen aan de verzoekster nimmer betaald zal worden de waarde, welke deze gronden in vergelijking met de in de naaste omgeving liggende perceelen in werkelijkheid moeten bezitten; dat het haar voorkomt in strijd te zijn met iederen vorm van billijkheid, dat de gemeente Bussum gerechtigd zou zijn deze waardevolle gronden door het uitbreidingsplan tot minderwaardige terreinen te maken, nu zij nagelaten heeft zich een watergang als bedoeld over hare eigen terreinen te verzekeren; dat het denkbeeld der ingraving haar voorts ook practisch en technisch onhoudbaar voorkomt; dat immers deze ingraving in aansluiting met de ± 5 M. beneden den Huizerweg zich bevindende sloot bij de Gemeentelijke Zweminrichting aangebracht zal moeten worden door een van den Huizerweg nog oplooiend terrein, teneinde volgens de toelichting van het plan verbinding tot stand te brengen met de afzanding langs de spoorbaan Bussum—Hilversum; dat het zeer merkwaardig is, dat de uitwerking van dit plan en de geschetste verbinding met de spoorbaanafzandingen op de bijbeboorende kaart *niet* zijn te vinden, zoodat hierdoor reeds dit plan niet goedgekeurd kan worden; dat het inderdaad een eerste vereischte is voor eene goede beoordeeling van de mogelijkheid van een dergelijk plan, dat dit *geheel* in beeld wordt gebracht, zoodat ook diegenen, die zich met dit plan niet kunnen vereenigen doordat de gedeeltelijke uitvoering hunne belangen schaadt, volkomen recht hebben om te vorderen, dat het plan in zijn geheel eerst uitgewerkt wordt;

O. dat een plan van uitbreiding van eene gemeente moet aangeven voor welke doeleinden het grondgebied dat in het uitbreidingsplan is begrepen, voor de naaste toekomst wordt bestemd;

dat de wet de aanwijzing dier bestemming overlaat aan het inzicht van den gemeenteraad behoudens goedkeuring van Gedep. Staten en voorts in beroep aan Onze beslissing;

dat de wet weliswaar ten deze geene beperkende bepalingen behelst maar hieruit niet mag worden afgeleid dat met de belangen der grondeigenaren in het geheel geen rekening behoeft te worden gehouden;

dat toch art. 30 der wet uitdrukkelijk waarborgen voorschrijft voor den eigenaar indien een bouwverbod geldig zal zijn op grond welke ingevolge een voorafgaand raadsbesluit in de naaste toekomst voor den aanleg van eene straat, een gracht of een plein bestemd is;

dat weliswaar die waarborgen in art. 31 ontbreken, maar een algemeene waarborg gevonden wordt in de goedkeuring van Gedep. Staten en in beroep van de Kroon en deze derhalve verplicht zijn na te gaan of met de belangen der eigenaren voldoende rekening is gehouden bij het uitbreidingsplan van art. 31 der Woningwet;

dat dit te meer klemt nu immers aan het uitbreidingsplan sedert de wijziging der Woningwet in 1921 in art. 5 eene wettelijke sanctie wordt toegekend waardoor de rechten der grondeigenaren dadelijk kunnen worden aangetast;

dat Gedep. Staten met de financieele gevolgen voor de eigenaren niet voldoende rekening hebben gehouden;

dat uit de overgelegde stukken is gebleken, dat de belangen van de appellante zeer worden geschaad nu van de 4.2 H.A. wel 1.8 H. A. is bestemd voor den aanleg van straten en voor het uitvoeren van noodzakelijke werken en voorts niet aannemelijk is gemaakt dat de gemeente voor de bedoelde werken niet zou kunnen beschikken zij het dan voor een gedeelte van de benoodigde gronden over terreinen, welke reeds het eigendom van de gemeente Bussum zijn en die in het uitbreidingsplan zijn of kunnen worden begrepen;

dat onder deze omstandigheden het besluit van den raad der gemeente Bussum tot wijziging van het uitbreidingsplan van die gemeente niet kan worden gehandhaafd;

dat derhalve ook het besluit van Gedep. Staten niet kan worden gehandhaafd;

Gezien de Woningwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedep. Staten van Noord-Holland aan het besluit van den Raad van Bussum van 5 Juni 1923 tot wijziging van het uitbreidingsplan van Bussum de goedkeuring te onthouden.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

's-Gravenhage, den 12 Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

AALBERSE. (B. S.)

12 *Januari* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Eene bedrijfsvereeniging, ten doel hebbende de uitvoering der bij de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 geregelde verzekering, valt onder de ten deze aanwezige omstandigheden geheel binnen den werkkring van een wederkeerige verzekerings- en waarborgmaatschappij als bedoeld in het W. v. K. en moet dus onder kooplieden worden gerangschikt, al zou het streven naar winst, als bij een gewoon koopman, bij deze maatschappij niet aanwezig zijn.

Ook de Handelsregisterwet rekent blijkens de artt. 3, 3°. en 11 lid 1 zulke ondernemingen tot de handelszaken als omschreven in art. 2.

(Handelsregisterwet art. 2.)

Mrs. Nijpels, Fentener van Vlissingen, Segers, Hesse en Taverne.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Groningen, requirant van cassatie tegen een vonnis van deze Rechtbank van 2 October 1924, waarbij in hooger beroep — na vernietiging van een vonnis van het Kantongerecht te Groningen van 24 Mei 1924 — E. B. ontslagen is van alle rechtsvervolging.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Hesse;

Gelet op de middelen van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie, luidende:

1. Schennis door niet-toepassing van artikel 214, en door verkeerde toepassing van artikel 216 Sv., door bij vonnis den beklaagde te ontslaan van rechtsvervolging in plaats van dezen te veroordeelen;

2. Schennis door niet-toepassing van de artikelen 2, 3 en 25 der Handelsregisterwet, S. 1918 n°. 493;

O. dat bij het aangevallen vonnis van de aanklacht bewezen is verklaard, dat de beklaagde onder de gemeente Groningen — als bestuurder der als rechtspersoon optredende bedrijfsverzekering (lees: Bedrijfs-vereeniging) „Federatie voor onderlinge landbouw-ongevallenverzekering in de provincie Groningen," erkend bij K. B. van 24 April 1923, n°. 23, gevestigd te Groningen, welke ten doel had de uitvoering der bij de wet van 20 Mei 1922, S. 365, geregelde verzekering voorzooveel aangaat:

1°. het landbouwbedrijf; 2°. het veehoudersbedrijf; 3°. het boschbedrijf — en deze bedrijven worden uitgeoefend in de provincie Groningen, met uitzondering van de gemeente Groningen, en wel:

a. ter zake der personen, bedoeld in artikel 2 dier wet,

b. ter zake harer leden-werkgevers en hunne gezinsleden, voorzooveel deze een der bedrijven als beroep uitoefenen of daarin geregeld werkzaam zijn, inclusief huishoudelijke bezigheden in de boerderij;

voorts de verzekering tegen ongevallen van werknemers, die niet in een onderneming hiervoren bedoeld werkzaamheden verrichten, bij huishoudelijk reglement te regelen — en welke ten aanzien van het publiek begonnen was dat doel te verwezenlijken omstreeks 20 Februari 1923, (op) 21 Februari 1924 nog geen opgaaf had gedaan voor de inschrijving in het Handelsregister der Kamer van Koophandel en Fabrieken te Groningen, terwijl door eenig ander bestuurder dier bedrijfsvereeniging evenmin eenige opgaaf voor die inschrijving was gedaan;

O. dat dit bewezen verklaarde niet strafbaar is geoordeeld en de beklaagde deswege van alle rechtsvervolging is ontslagen;

O. omtrent het voorgestelde middel:

dat de Rechtbank onder meer bewezen acht, dat de genoemde Bedrijfsvereeniging hare werkzaamheden uitstrekt tot verzekeringen als hiervoren onder *b* en aan het slot omschreven;

dat zij voorts beslist, dat deze vereeniging volgens hare statuten niet beoogt winst te maken en hare inkomsten bestaan in een omslag over de leden, telkens vast te stellen nadat de jaarlijksche uitgaven zijn gedaan en tot het gezamenlijk bedrag dier uitgaven;

O. dat de Rechtbank van oordeel is, dat waar de vereeniging niet beoogt het maken van winst, zij niet koopman is in den zin van het Wetboek van Koophandel en evenmin „haar beroep maakt van het uitoefenen van eenigen tak van handel of nijverheid in den ruimsten zin", zoodat te haren aanzien geen verplichting tot inschrijving in het Handelsregister bestaat;

O. hieromtrent:

dat daden als hiervoren bedoeld — waartoe ingevolge artikel 18 der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 de Bedrijfsvereeniging bevoegd is en waarop volgens het derde lid wat de daaruit voortvloeiende uitkeeringen betreft deze wet niet van toepassing is — onder de gemelde omstandigheden geheel vallen binnen den werkkring van een wederkeerige verzekerings- of waarborg-maatschappij en ingevolge artikel 4, 10° in verband met artikel 286 K. zulk een rechtspersoon onder kooplieden moet worden gerangschikt, al zou het streven naar winst als bij een gewoon koopman bij deze maatschappij niet aanwezig zijn;

dat ook de Handelsregisterwet blijkens de artikelen 3, 3de lid en 11 1ste lid zulke ondernemingen tot de handelszaken als omschreven in artikel 2 rekent;

O. dat hieruit volgt, dat het bewezen feit valt onder het bereik dezer wet en strafbaar is, zoodat het aangevallen vonnis in zoover niet kan worden gehandhaafd;

Vernietigt dit vonnis, doch alleen voorzooverre het bewezen verklaarde niet strafbaar is verklaard en de beklaagde van alle rechtsvervolging is ontslagen;

Rechtdoende krachtens artikel 105 R. O.:

Qualificeert het bewezene als: „niet voldoen aan de wettelijke verplichtingen tot het doen van opgaaf voor inschrijving in het handelsregister," strafbaar volgens art. 25 der Handelsregisterwet, S. 1918, n°. 493;

Gezien mede de artikelen 1, 2 en 3 dezer wet en 23 Sr;

Veroordeelt den beklaagde tot eene geldboete van één gulden, bij gebreke van betaling te vervangen door één dag hechtenis.

[Gewezen overeenkomstig de Conclusie Adv.-Gen. Mr. Ledeboer.] (N. J.)

12 *Januari* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Art. 32[1] der Arbeidswet 1919, waarin wordt bepaald dat een arbeider die langer dan twaalf uur per week arbeid pleegt te verrichten in een fabriek of werkplaats, buiten die fabriek of werkplaats geen arbeid mag verrichten dan krachtens § 32 hoofdstuk IV dier wet voor arbeid in die fabriek of werkplaats is bepaald, is zoo te verstaan dat de maximum arbeidsduur voor zulk een arbeider dezelfde is, als van hem die uitsluitend in een fabriek of werkplaats zijn arbeid verricht. Waar in dit geval vaststaat dat aan bekl.'s slagerij een winkel verbonden is, zijn er termen van toepassing van het overgangsbesluit (K. B. 6 Oct. 1922, S. 548) en van art. 14 van het Werktijdenbesluit, zoodat de arbeidsduur van den in de dagvaarding bedoelden arbeider gesteld moet worden op 9 uur per dag.

(Arbeidswet art. 32.)

Mrs. Nijpels, Fentener van Vlissingen, Segers, Hesse en Taverne.

De Procureur-Generaal bij den Hoogen Raad der Nederlanden, requirant van cassatie in het belang der wet tegen een bij verstek gewezen vonnis van de Arr.-Rechtbank te 's-Gravenhage van 15 Mei 1924, waarbij in hooger beroep, na vernietiging van een vonnis van den Kantonrechter te Delft van 12 Maart 1924, de beklaagde J. van A., is ontslagen van alle rechtsvervolging.

Requisitoir van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer.

In de zesde overweging van het vonnis der Arr.-Rechtbank te 's-Gravenhage van 15 Mei 1924 waartegen het cassatieberoep is gericht, heeft dat College bewezen verklaard, dat beklaagde te Pijnacker op 6 December 1923 in zijne slagerij onderneming, den arbeider H. Rink, geboren 12 Juli 1902, die langer dan twaalf uren per week arbeid, bestaande in eenigerlei werkzaamheden placht te verrichten in een aan de Oostlaan gelegen werkplaats dier onderneming, welke werkplaats was een besloten ruimte als bedoeld bij artikel 2[1] sub *a* der Arbeidswet 1919, buiten die werkplaats arbeid heeft doen verrichten anders dan bij of krachtens § 3 van hoofdstuk IV der Arbeidswet 1919 ten aanzien van den arbeid van voornoemden arbeider in die werkplaats was bepaald, hebbende toch te Pijnacker op 6 December 1923 in voormelde onderneming op zijn, beklaagde's last, voornoemde arbeider van des voormiddags 7 uur tot des voormiddags 9 uur in voormelde werkplaats eenigerlei werkzaamheden verricht; van des voormiddags 9 tot des voormiddags 10½ uur buiten die werkplaats bij de klanten van beklaagde gevraagd of er bestellingen waren en van des namiddags 2 uur tot des namiddags 6 uur in voormelde werkplaats diverse werkzaamheden voor de worstbereiding verricht.

Dat bewezene oordeelde de Rechtbank niet strafbaar en als gevolg daarvan werd beklaagde ontslagen van alle rechtsvervolging. In de achtste en negende overweging geeft de Rechtbank de gronden aan waarom zij het bewezen verklaarde niet strafbaar oordeelt. Zij overweegt, dat artikel 32[1] der Arbeidswet voorschrijft, dat een arbeider, die langer dan 12 uren per week arbeid pleegt te verrichten in eene fabriek of werkplaats, buiten die fabriek of werkplaats geen arbeid mag verrichten anders dan bij of krachtens paragraaf 3 der wet ten aanzien van zijn arbeid in die fabriek of werkplaats is bepaald; dat krachtens die paragraaf volgens de bepalingen van artikel 24[1] j°. art. 27 en het Overgangsbesluit 1922, zooals het is gewijzigd op 12 October 1923, S. 480, de slager tot 24 October 1924 per dag 9 uren in zijne fabriek of werkplaats mag laten werken en daaruit volgt, dat een slager, die langer dan 12 uren per week arbeid pleegt te laten verrichten in eene fabriek of werkplaats, buiten die fabriek of werkplaats 9 uren per dag mag laten werken, terwijl voorts artikel 24[2] j°. artikel 25 der Arbeidswet en artikel 14[2] van het „Werktijdenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen 1923, S. 442," den slager veroorlooft gedurende de eerste 5 dagen der week arbeid te laten verrichten tusschen 7 uur voormiddags en 9½ uur namiddags.

Samenvattende zij geconstateerd, dat de bedoelde arbeider arbeid heeft verricht gedurende 6 uur in en gedurende 4 uur buiten de werkplaats, te zamen alzoo gedurende 10 uur.

De Rechtbank leest in artikel 32[1] der wet, dat een arbeider die langer dan twaalf uren per week arbeid pleegt te verrichten in eene werkplaats, tevens buiten die werkplaats nog arbeid mag verrichten even lang als hij bij of krachtens paragraaf 3 van hoofdstuk IV der wet in eene werkplaats arbeid zou mogen verrichten.

Bij de overweging hoeveel arbeidsuren dan bij of krachtens de wet geoorloofd zouden zijn in eene werkplaats, heeft de Rechtbank overzien, dat het Overgangsbesluit 1922 alleen 9 uren arbeid per dag veroorlooft in die slagerijen welke verbonden zijn met winkels, deel uitmakende van ondernemingen in hoofdzaak op den verkoop in het klein ingericht, en dat ook art. 14[2] Werktijdenbesluit alleen betrekking heeft op eene slagerij verbonden met een winkel, van welke bizondere omstandigheid echter ten aanzien van de hier bedoelde slagerij niets blijkt. De Rechtbank had dus het Overgangsbesluit 1922 en het Werktijdenbesluit buiten aanmerking moeten laten en niet moeten besluiten tot een geoorloofden maximum arbeidstijd van 9, doch tot eenen van 8½ uur per dag, wat overigens de verdere redeneering der Rechtbank in hare waarde onaangetast laat.

De logische consequentie door de Rechtbank aanvaard, leidt tot de slotsom, dat men een arbeider als in art. 32 bedoeld, per dag zou mogen laten verrichten 8½ uur arbeid in, en 8½ uur buiten de werkplaats, te zamen dus 17 uur arbeid per dag. Deze zuivere gevolgtrekking uit de redeneering der Rechtbank met het verkregen onzinnig resultaat, had naar mijne meening reeds moeten doen blijken van de onhoudbaarheid van de door de Rechtbank gehuldigde opvatting, althans doen zien, dat deze geheel inging tegen de kenlijke bedoeling van den wetgever. Dat zou alleen dan als noodzakelijk moeten worden aanvaard, indien de woorden van art. 32 zóó waren in beteekenis en strekking, dat elke andere uitlegging daarvan

zou zijn uitgesloten. Dat nu is echter geenszins het geval.

In de gebezigde uitdrukking is zeer goed te lezen, dat een arbeider die langer dan 12 uren per week in eene fabriek of werkplaats arbeid verricht en verder buiten die werkplaats werkzaam is, zoowel in de grenzen waarbinnen zijn arbeidstijd moet zijn gelegen, als in het maximum van zijn totalen arbeidstijd is beperkt in dezelfde mate als een arbeider, die uitsluitend in eene werkplaats werkt. En dat deze lezing de ware is, valt met genoegzame zekerheid vast te stellen, indien men — wat steeds geboden is, de bepaling beschouwt in verband met andere bepalingen der Arbeidswet.

In hoofdstuk IV der wet handelt § 3 over den arbeid buiten en § 4 over dien in fabrieken of werkplaatsen. In beide paragrafen treft men eerst aan eene algemeene bepaling betreffende den arbeidsduur, waarbij dan het maximum daarvan is bepaald op 10 uur per dag buiten en 8½ uur per dag in genoemde ruimten. (Vergelijk art. 16 en 24.)

Onder verschillende omstandigheden is afwijking daarvan mogelijk, doch zelfs in het zeer bizondere geval, dat tijdelijke periodieke opeenhooping van werk pleegt voor te komen is het maximum voor „buiten-arbeid" voor mannen gesteld op 72 uur per week (art. 19-2a) en „binnen-arbeid" op elf uur per dag en 62 per week (art. 28 [2]).

Aan die afwijkingen zijn dan nog allerhande bepalingen verbonden, ten einde te waarborgen, dat de overschrijding van het algemeene maximum slechts geoorloofd worde indien de praktijk zulks beslist vordert. Nooit echter komt men zelfs in de meest dringende gevallen boven de maxima van art. 19 [2]a en 28 [2] uit.

Nu voorziet art. 32 [1] van § 3 evenzeer als de daarmede overeenkomstige bepaling van art. 21 [1] in § 2 in een heel gewoon dagelijks voorkomend geval, dat iemands arbeid ten deele in en ten deele buiten eene werkplaats wordt verricht.

Van een maximum arbeidstijd van 17 uur per dag, wat volgens de opvatting der Rechtbank van art. 32 [1] geoorloofd zou zijn, kan daarbij in het stelsel der wet uit ter aard geene sprake zijn.

Ten overvloede wijs ik er op, dat de geschiedenis van de wet geheel in dezelfde richting wijst. Men verg. Bijl. Hand. 2e Kamer 1918/19 nº. 408—3, 5, blz. 19 en 1921/22 nº. 458—3 bij art. XI blz. 13, alles geele editie.

Door de bestreden beslissing acht ik mitsdien geschonden de artt. 214, 216 in verband met 256 en 257 Sv. en met de artt. 24 [1], 32 [1], 74, 83 [1] der Arbeidswet 1919.

Onder overlegging van een afschrift van het bestreden vonnis en van eene verklaring van den griffier der Rechtbank, inhoudende, dat tegen dit vonnis geen gewoon beroep in cassatie is ingesteld, heb ik de eer namens den Heer Procureur Generaal te vorderen, dat de Hooge Raad dat vonnis vernietige in het belang der wet voor zoover daarbij het bewezen verklaarde niet strafbaar is geoordeeld en beklaagde is ontslagen van alle rechtsvervolging, met qualificatie van het bewezene als: „Arbeid strijdig met het bij de Arbeidswet 1919, S. 624, bepaalde, doen verrichten", met bepaling, dat 's Hoogen Raads arrest geen nadeel kan toebrengen aan de rechten door belanghebbenden verkregen.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Segers;

Gelet op het middel van cassatie: (Zie Concl. Adv.-Gen.);

O. dat bij het bestreden vonnis met des gerequireerden schuld daaraan wettig en overtuigend is bewezen verklaard, dat enz. (Zie Concl. Adv.-Gen.);

dat echter de Rechtbank het bewezen verklaarde feit niet strafbaar heeft geoordeeld en den gerequireerde van alle rechtsvervolging heeft ontslagen, zulks op grond: „dat waar artikel 32 der Arbeidswet voorschrijft, dat een arbeider, die langer dan 12 uren per week arbeid pleegt te verrichten in een fabriek of werkplaats, buiten die fabriek of werkplaats geen arbeid mag verrichten anders dan bij of krachtens deze paragraaf ten aanzien van zijn arbeid in die fabriek of werkplaats is bepaald, en krachtens die paragraaf volgens de bepalingen van artikel 24 alinea 1 juncto artikel 27 en het overgangsbesluit, zooals het is gewijzigd op 12 October 1923, S. 480, de slager tot 24 October 1924 9 uren per dag in zijn fabriek of werkplaats mag laten werken, daaruit volgt, dat een slager, die langer dan 12 uur per week arbeid pleegt te laten verrichten in een fabriek of werkplaats, buiten die fabriek of werkplaats 9 uren per dag mag laten werken;

„dat voorts artikel 24 alinea 2 juncto artikel 25 der Arbeidswet en artikel 14 alinea 2 van het Werktijdenbesluit den slager veroorlooft gedurende de eerste 5 dagen per week arbeid te laten verrichten tusschen 7 uur voormiddags en 9½ uur namiddag;"

O. dat tegen dit ontslag van rechtsvervolging is gericht het middel van cassatie;

O. hieromtrent:

dat wanneer in artikel 32 [1] der Arbeidswet 1919 bepaald wordt, dat een arbeider, die langer dan twaalf uren per week arbeid pleegt te verrichten in een fabriek of werkplaats, buiten die fabriek of werkplaats geen arbeid mag verrichten anders dan krachtens § 3 van Hoofdstuk IV der wet voor arbeid in die fabriek of werkplaats is bepaald, dit wetsvoorschrift zóó is te verstaan, dat de maximum arbeidsduur voor zulk een arbeider dezelfde is als van hem, die uitsluitend in een fabriek of werkplaats zijn arbeid verricht;

dat deze opvatting met den tekst der wet vereenigbaar, in overeenstemming is met hetgeen omtrent de bedoeling van de wet valt op te sporen;

dat toch de leden 1 en 2 van artikel 32 der Arbeidswet, zooals die sedert de wet van 22 Mei 1922 S. 364, luiden, in de plaats zijn gekomen van de navolgende leden van artikel 32 der wet van 1 November 1919, S. 624;

1. Een arbeider, die langer dan twaalf uren per week arbeid pleegt te verrichten in een fabriek of werkplaats, mag buiten die fabriek of werkplaats geen arbeid verrichten op tijden waarin hij zulks niet in fabrieken of werkplaatsen zou mogen doen;

2. Het districtshoofd kan voor een door hem bepaalden tijd schriftelijk en voorwaardelijk of onvoorwaardelijk vergunnen, dat een man arbeid verricht in afwijking van het bepaalde bij het eerste lid;"

dat nu in de Memorie van Toelichting van

het Wetsontwerp, dat later de wet van 1 November 1919 is geworden — zie G. S. 1918/1919, 408, 3, blz. 19 — dit tweede lid wordt verdedigd op grond, dat afwijking van hetgeen in het eerste lid wordt verboden onder sommige omstandigheden gereedelijk kan worden toegestaan, waarbij dan als voorbeeld wordt gewezen op het geval, dat aan een arbeider in een fabriek of werkplaats kan worden toegestaan om in den tijd, dat in die fabriek of werkplaats niet mag worden gearbeid, daarbuiten bijv. als figurant bij een tooneelvoorstelling op te treden;

dat nu dit artikel twijfel liet of hetgeen omtrent den arbeidstijd was bepaald ook gold voor den maximum arbeidsduur, doch dat juist om dien twijfel op te lossen en wel in den zin, dat die toepasselijkheid moest worden aangenomen in het wetsontwerp, dat geleid heeft tot de wet van 20 Mei 1922, S. 384, de thans van kracht zijnde redactie is voorgesteld, zie de Memorie van Toelichting tot dat wetsontwerp G.S. 1921/1922, 458, 3 ad art. IX blz. 6;

O. dat dit vooropgesteld thans zal moeten worden nagegaan of hetgeen ten deze door de Rechtbank als bewezen is aangenomen een strafbaar feit oplevert;

dat aangenomen dat uit het bestreden vonnis van een verbonden zijn van des gerequireerden slagerij met een winkel blijkt, zoodat er voor toepassing van het Overgangsbesluit — K. B. van 6 October 1922, S. 548 — en van artikel 14 van het Werktijdenbesluit — K. B. van 11 September 1923, S. 442 — termen aanwezig zijn, de maximum arbeidsduur van den in de dagvaarding bedoelden arbeider H. Rink, gesteld moet worden op 9 uur per dag;

dat, waar nu bewezen is verklaard, dat hij ten dage in de dagvaarding bedoeld 10 uur gearbeid heeft, gedeeltelijk in en gedeeltelijk buiten de slagerij van den gerequireerde, hij langer gearbeid heeft dan geoorloofd was;

dat mitsdien het middel juist is en het vonnis als in strijd met de wet gewezen, zal moeten worden vernietigd;

Vernietigt in het belang der wet het vonnis der Arr.-Rechtbank te 's-Gravenhage den 15 Mei 1924 in deze zaak gewezen, doch alleen voorzooverre daarbij het bewezen verklaarde niet strafbaar is geoordeeld en de gerequireerde van alle rechtsvervolging is ontslagen;

Rechtdoende krachtens art. 105 R. O.:

Gezien de artikelen 74 en 83 der Arbeidswet 1919;

Qualificeert het bewezen verklaarde als:

„Arbeid strijdig met het bij de Arbeidswet 1919 bepaalde doen verrichten;"

Bepaalt, dat dit arrest geen nadeel kan toebrengen aan de rechten door belanghebbenden verkregen. (N. J.)

---

13 *Januari* 1925. BESLUIT tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente *Leek* van 18 December 1924, houdende vaststelling van de vergoeding bedoeld in artikel 101 der Lager-onderwijswet 1920, over het jaar 1922 voor de besturen der aldaar gevestigde bijzondere lagere scholen. S. 12.

Geschorst tot 1 *Juli* 1925.

---

13 *Januari* 1925. BESLUIT tot toepassing van de artikelen 14 en 15 der Warenwet (*Staatsblad* 1919 n°. 581) op koffie en thee. S. 13.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 18 November 1924, n°. 453 D, Afdeeling Volksgezondheid;

Gelet op de artikelen 14 en 15 der Warenwet (*Staatsblad* 1919, n°. 581);

Den Raad van State gehoord (advies van 23 December 1924, n°. 42);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 9 Januari 1925, n°. 890 D, Afdeeling Volksgezondheid;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Aangeduid mag uitsluitend en moet worden met den naam:

1. *Ongebrande koffie*, de deugdelijke zaadkernen van soorten van het geslacht *Coffea*.

2. *Koffie of gebrande koffie*, de gerooste, deugdelijke zaadkernen van soorten van het geslacht *Coffea*. Bij of na het roosten mogen de in artikel 8 onder 7 genoemde glansmiddelen worden gebruikt.

Koffie mag als coffeïnevrij worden aangeduid, zoo het gehalte aan coffeïne minder bedraagt dan 0.1 %.

3. *Gemalen koffie of gruiskoffie*, de gebrande koffie, welke in verkleinden toestand is gebracht.

4. *Koffie-extract*, het product verkregen door koffie uit te trekken en na filtratie al of niet uit te dampen.

5. *Peekoffie*, de al of niet onder toevoeging van geringe hoeveelheden spijsolie of vet, gerooste en vermalen, deugdelijke, vooraf goed gereinigde wortels van *Cichorium Intybus L.*

6. *Cichorei*, peekoffie, welke bereid is onder toevoeging van geringe hoeveelheden zetmeelstroop.

7. Eikelkoffie, de gerooste, deugdelijke, goed gereinigde zaadkernen van soorten van het geslacht *Quercus*.

8. *Moutkoffie*, de gerooste, al of niet vooraf gekiemde, deugdelijke, goed gereinigde vruchten van *tarwe, rogge, haver* of *gerst*.

9. *Koffiestroop*, het product verkregen bij het branden van huishoudstroop, keukenstroop, melasse en/of zetmeelstroop.

10. *Koffiesurrogaat of namaakkoffie*, alle andere dan de onder 5 tot en met 9 genoemde waren, alsmede mengsels van de onder 5 tot en met 10 genoemde waren, die in den handel voorkomen, met het doel om koffie te vervangen of met (gemalen) koffie gemengd te worden gebruikt.

2. 1. Mengsels van gemalen koffie met een der in artikel 1 onder 5 tot en met 10 genoemde waren moeten worden aangeduid met de woorden „*gemalen koffie met*", gevolgd door den naam van de toegevoegde waar, zooals die in artikel 1 is aangegeven, terwijl het percentage daarvan vóór den naam der toegevoegde waar moet zijn aangebracht. B.v.: gemalen koffie met 50 procent peekoffie, gemalen koffie met 30 procent namaakkoffie.

2. Zijn meer dan één der in artikel 1 onder 5 tot en met 10 genoemde waren toegevoegd, dan moet elk der toegevoegde waren met hunne procentische hoeveelheid worden vermeld.

3. Aangeduid mag uitsluitend en moet worden met den naam :

1. *Thee*, de bladknoppen en jonge bladen van verschillende soorten van het geslacht *Thea*, welke op de gebruikelijke wijze door verflenzen, rollen, al of niet fermenteeren en roosten zijn toebereid.

2. *Theesurrogaat of namaakthee*, het product, dat in den handel wordt gebracht kennelijk met het doel om thee te vervangen, of met thee gemengd te worden gebruikt.

4. Mengsels van *thee* met *theesurrogaat* moeten worden aangeduid met de woorden „thee gemengd met theesurrogaat" of „thee gemengd met namaakthee", terwijl het percentage van de hoeveelheid toegevoegd theesurrogaat vóór het woord „theesurrogaat" moet zijn aangebracht, b.v. thee met 40 % theesurrogaat.

5. Waren, die in eigenschappen of uiterlijk gelijken op een der waren, in een der vorige artikelen genoemd en ten doel zouden kunnen hebben deze te vervangen, moeten worden aangeduid overeenkomstig hun samenstelling en mogen niet dan met Onze toestemming en onder door Ons te stellen voorwaarden worden aangeduid met namen, waaruit de aard en de samenstelling niet of niet voldoende blijken.

6. 1. De waren, in een der vorige artikelen bedoeld, die in een verpakking, waarin zij aan den verbruiker kunnen worden verkocht, in den handel worden gebracht of in winkels of bergplaatsen, bij winkeliers of grossiers in gebruik, worden bewaard, moeten aan de buitenzijde der verpakking zijn voorzien van een opschrift, aangevende de aanduiding, die de waar volgens een der vorige artikelen van dit besluit moet dragen.

2. Deze aanduidingen moeten voldoen aan de volgende eischen :

a. De aanduidingen bedoeld in artikel 1 onder 10, artikel 2, artikel 3 onder 2, artikel 4 en artikel 5 moeten uit letters bestaan, die van een niet minder in het oog vallend type en wat hoogte en lijndikte betreft niet kleiner zijn, dan die van een der andere woorden of namen op de verpakking aanwezig.

b. De aanduidingen der overige in dit besluit bedoelde waren moeten met het bloote oog duidelijk zicht- en leesbaar zijn ; de letters dezer aanduidingen moeten op één verpakking van onderling gelijke grootte zijn.

7. 1. In een winkel, op een markt of eenig ander voor het publiek toegankelijke verkoopplaats, moet de waar in artikel 1 onder 3 tot en met 10, artikel 2, artikel 3 onder 2, artikel 4 en artikel 5 bedoeld, die niet verpakt is of die zich niet bevindt in een verpakking, waarin zij aan den verbruiker kan worden verkocht, zijn voorzien van een opschrift, aangevende de aanduiding, die de waar volgens een der vorige artikelen van dit besluit moet dragen.

2. Deze opschriften moeten zijn aangebracht op de voorwerpen, waarin de waar aanwezig is, of bij niet verpakte waar op een bord, dat zich te midden van de waar of onmiddellijk daarboven bevindt ; zij moeten voor den kooper duidelijk zicht- en leesbaar zijn, niet door vegen zijn uit te wisschen en bestaan uit latijnsche hoofddrukletters van ten minste 2 centimeters (0,02 M.) hoog en ten minste 2 millimeter (0,002 M.) lijndikte.

8. *Koffie en gebrande koffie* moet voldoen aan de volgende eischen :

1. Het gehalte aan verontreinigingen mag niet grooter zijn dan 1 %.

2. Het watergehalte mag niet hooger zijn dan 5 %.

3. Het aschgehalte niet hooger dan 6 %.

4. Het gehalte van de asch aan chloriden mag niet hooger zijn dan 1 % uitgedrukt als chloor (Cl.).

5. Het extractgehalte mag niet lager zijn dan 20 % der droge stof.

6. Het gehalte der met aether, alcohol of water afwaschbare en daarin oplosbare stoffen mag niet hooger zijn dan 1 procent.

7. Andere bestanddeelen dan oliën, suiker, stroop, lijm of arabische gom mogen op de koffie niet zijn aangebracht.

9. *Gemalen koffie* moet voldoen aan de volgende eischen :

1. Aan de eischen in artikel 8 onder 3, 4 en 5 gesteld.

2. Het watergehalte mag niet hooger zijn dan 8 %.

3. Verontreinigingen mogen niet dan in sporen aanwezig zijn.

10. *Koffie-extract* moet voldoen aan de volgende eischen :

1. Het extractgehalte mag niet lager zijn dan 6 %.

2. Het gehalte aan coffeïne, uitgedrukt op 100 gram watervrij extract, mag niet lager zijn dan 2,5 %.

3. Andere bestanddeelen, dan die van koffie afkomstig, moeten afwezig zijn.

11. *Peekoffie* moet voldoen aan de volgende eischen :

1. Het aschgehalte mag niet hooger zijn dan 10 % van de droge stof.

2. Het zandgehalte mag niet hooger zijn dan 3 % van de droge stof.

3. Het extractgehalte mag niet lager zijn dan 58 % van de droge stof.

4. Het watergehalte mag niet hooger zijn dan 16 %.

5. Vreemde bestanddeelen, behalve een geringe hoeveelheid olie of vet, moeten afwezig zijn.

12. *Cichorei* moet voldoen aan de volgende eischen :

1. Het aschgehalte mag niet hooger zijn dan 8 % van de droge stof.

2. Het zandgehalte mag niet hooger zijn dan 3 % van de droge stof.

3. Het extractgehalte mag niet lager zijn dan 65 % van de droge stof.

4. Het watergehalte niet hooger dan 27 %.

5. Vreemde bestanddeelen moeten afwezig zijn.

13. *Koffiestroop* moet voldoen aan de volgende eischen :

1. Het aschgehalte mag niet hooger zijn dan 12.5 % van de droge stof.

2. Het extractgehalte mag niet lager zijn dan 70 % van de droge stof.

3. Andere bestanddeelen dan die der grondstoffen, waaruit de koffiestroop is verkregen, behalve een geringe hoeveelheid cichorei, cacaodoppen of olie, moeten afwezig zijn.

14. De in artikel 1 onder 10 bedoelde koffiesurrogaten en de in artikel 2 onder 2 bedoelde theesurrogaten moeten voldoen aan den eisch,

dat zij bereid zijn uit deugdelijke, goed gereinigde en onschadelijke grondstoffen.

15. *Thee* moet voldoen aan de volgende eischen:

1. Het gehalte aan asch mag niet hooger zijn dan 7 %, waarvan ten minste de helft oplosbaar is in water.
2. Het extractgehalte mag niet lager zijn dan 33 %.
3. Verontreinigingen mogen niet dan in sporen aanwezig zijn.
4. Uitgetrokken thee mag niet aanwezig zijn.

16. De in dit besluit genoemde waren moeten voorts voldoen aan de volgende eischen:

1. Zij mogen niet duf, noch schimmelig, noch op andere wijze duidelijk bedorven of ontleed zijn.
2. Lood of andere schadelijke metalen of metaalverbindingen moet afwezig zijn.
3. Kleurstoffen mogen niet zijn toegevoegd.
4. Geur en smaak moeten normaal zijn.

17. Waren, die kennelijk voor den uitvoer zijn bestemd, behoeven, voor zoover niet aanwezig in een winkel, op een markt of eenig ander voor het publiek toegankelijke verkoopplaats, niet te voldoen aan de eischen in dit besluit gesteld.

18. Voor de beoordeeling of de waren in dit besluit genoemd, voldoen aan de daarin gestelde eischen, moet gebruik worden gemaakt van de onderzoekingsmethoden, aangegeven in de bij dit besluit gevoegde bijlage.

19. Dit besluit kan worden aangehaald onder den titel van koffie- en theebesluit, met vermelding van den jaargang en het nummer van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 13den Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg. 5 Febr.* 1925.)

Bijlage, behoorende bij het Koffie- en Theebesluit (*Staatsblad* 1925, nº. 13).

METHODEN VAN ONDERZOEK.

1. *Water.*

5—10 g. der tot poeder gebrachte waar worden bij 102º—105º c. gedroogd tot geen gewichtsverlies meer plaats heeft. Het gewichtsverlies wordt als water in rekening gebracht.

2. *Asch.*

a. Bepaling van het aschgehalte.

5—10 g. der zoo noodig tot poeder gebrachte waar worden, na met water tot een papje te zijn aangeroerd, met 1 cM³. zwavelzuur bedeeld en, nadat de overmaat zuur door verhitting is verwijderd, gegloeid. Na bekoeling wordt de asch met enkele druppels zwavelzuur bevochtigd en daarna opnieuw gegloeid. Gedurende dit gloeien worden enkele stukjes ammoniumcarbonaat in de schaal gebracht.

Het aschgehalte wordt berekend door de gevonden sulfaatasch met 8/9 te vermenigvuldigen.

b. Bepaling van de chloriden in de asch.

Ongeveer 10 g. der tot poeder gebrachte waar worden in een platinaschaal doortrokken met een zoodanige hoeveelheid normaal natriumcarbonaatoplossing, dat de hoeveelheid natriumcarbonaat ongeveer het 10-voudige bedraagt van de te verwachten hoeveelheid keukenzout. De massa wordt daarna gedroogd en verascht. De asch wordt opgenomen in warm water, met salpeterzuur (s.g. 1.25) aangezuurd en de oplossing gefiltreerd. In het filtraat wordt het chloor volgens de methode Volhard bepaald.

3. *Ruw zand.*

De bij 2 onder *a* verkregen asch wordt met warm verdund zoutzuur uitgetrokken. De hierbij verkregen rest wordt door een aschvrij filter afgefiltreerd, uitgewasschen, verbrand, gegloeid en gewogen. De verkregen rest is „ruw zand".

4. *Extract.*

a. Voor alle waren, met uitzondering van de waren, die uit bladeren bestaan.

10 g. der poedervormige of tot poeder gebrachte waar worden in een bekerglas met 200 cM³. water overgoten en met een daarin geplaatste roerstaaf gewogen. De vloeistof wordt voorzichtig onder omroeren tot koken verhit en gedurende 5 minuten gekookt. Na afkoelen wordt door toevoeging van water, bekerglas met inhoud op het oorspronkelijk gewicht gebracht. Na goed mengen wordt gefiltreerd. Van het filtraat wordt het soortelijk gewicht bij 15º c. tot op 0.0001 nauwkeurig bepaald. Indien de bepaling bij een van 15º c. afwijkende temperatuur geschiedt, doch tusschen 10—20º c., wordt het soortelijk gewicht t/t tot op 0.0001 nauwkeurig bepaald.

Het extract wordt afgeleid uit het gevonden soortelijk gewicht met behulp van bijgevoegde tabel.

b. Voor waren, die uit bladeren bestaan.

5 g. der waar worden in een bekerglas met 750 cM³. water overgoten, waarna de vloeistof gedurende 15 minuten wordt gekookt. Vervolgens wordt de vloeistof warm door een droog gewogen filter gefiltreerd, waarbij wordt zorg gedragen, dat zoo weinig mogelijk bladeren op het filter komen. De in het bekerglas achterblijvende rest wordt opnieuw gedurende 15 minuten met 750 cM³. water gekookt en de vloeistof daarna gefiltreerd. Deze bewerking wordt in totaal viermaal herhaald. Bij de laatste filtratie worden de bladeren op het filter verzameld. Het filter wordt bij 102º—105º c. tot constant gewicht gedroogd.

Het gewichtsverlies der waar, vermenigvuldigd met 20 en verminderd met het watergehalte, geeft het extractgehalte aan.

c. Voor koffie-extract.

Het extractgehalte wordt afgeleid uit het soortelijk gewicht van het koffie-extract met behulp van bijgevoegde tabel.

5. *Met aether, alcohol of water afwaschbare en daarin opgeloste stoffen.*

Aether. 10 g. boonen worden gedurende 2 minuten geschud met 50 cM³. aether. De

aether wordt afgefiltreerd in een gewogen kolfje en filter, alsmede boonen worden met aether nagewasschen. Het geheele filtraat wordt afgedistilleerd en het kolfje, na een uur gedroogd te zijn in een waterdroogstoof, gewogen.

Alcohol. 10 g. boonen worden met 100 cM³. alcohol van 95 vol. proc. gekookt. Vervolgens wordt de alcohol afgefiltreerd en filter alsmede boonen met warme alcohol nagewasschen. Het filtraat wordt aangevuld tot 150 cM³. Van 100 cM³. van het filtraat wordt de alcohol uit een gewogen kolfje afgedestilleerd en het kolfje, na een uur gedroogd te zijn bij 102°—105° c., gewogen.

Water. 20 g. boonen worden met 500 cM³. water 5 minuten geschud. Vervolgens wordt gefiltreerd en het filtraat aangevuld tot 500 cM³. Van het filtraat worden 250 cM³. in een platinaschaal uitgedampt; de verkregen rest wordt gedurende 3 uur bij 102°—105° c. gedroogd en gewogen. Daarna wordt het residu verascht en de verkregen asch gewogen. Het verschil van beide wegingen geeft de hoeveelheid in water afwaschbare en daarin opgeloste organische stoffen aan.

6. *Coffeïne.*

a. In koffie.

15 g. gemalen koffie (korrelgrootte ± 1 mM.) worden in een bekerglas gemengd met ongeveer 7,5 cM³. water, Na ongeveer 1 à 2 uur wordt het mengsel overgebracht in een extractiehuls en met tetrachloorkoolstof geëxtraheerd.

Het extractiemiddel wordt daarna afgedestilleerd en de rest eenmaal met 50 cM³. en daarna 3 maal telkens met 25 cM³. water gedurende ongeveer ½ minuut op een asbestplaat gekookt. De waterige uittreksels worden na afkoeling door een vochtig filter gefiltreerd en het filter daarna nog met ongeveer 75 cM³. kokend water nagewasschen.

Bij het afgekoelde filtraat worden gevoegd 30 cM³. één-procentige kaliumpermanganaatoplossing en na ongeveer ¼ uur wordt het mangaan, door druppelsgewijze toevoeging eener 3 procentige waterstofperoxyde-oplossing, welke per 100 cM³. 1 cM³. ijzazijn bevat, als mangaansuperoxyde afgescheiden. Vervolgens wordt de vloeistof ¼ uur op een kokend waterbad verhit en heet gefiltreerd, terwijl het filter met ongeveer 75 cM³. heet water wordt uitgewasschen. Het filtraat wordt in een glazen schaal op het waterbad tot droog uitgedampt en de rest, na ¼ uur gedroogd te zijn bij ongeveer 100° c., dadelijk met warme chloroform uitgetrokken.

De chloroformoplossing wordt na filtratie van chloroform bevrijd en het residu gedurende ½ uur bij 102°—105° c. gedroogd en daarna gewogen.

b. In koffie-extract.

50 cM³. koffie-extract wordt met chloroform in een perforator geëxtraheerd. Het na het afdestilleeren der chloroform verkregen residu wordt éénmaal met 50 cM³. water en daarna telkens 3 maal met 25 cM³. warm water uitgetrokken en verder behandeld als hierboven onder *a* is aangegeven.

Behoort bij het Koffie- en Theebesluit van 13 Januari 1925 (*Staatsblad* n°. 13).

Mij bekend,

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,

AALBERSE.

REAGENTIA.

Zwavelzuur. 94—96 pCt. H_2SO_4, soortelijk gewicht 1,837—1,840.

Ferriammoniumsulfaat. Een verzadigde oplossing van $(NH_4)_2\,Fe_2\,(SO_4)_4 . 24\,H_2O$ in water.

$^1/_{10}$ *N. Rhodaan.* Een oplossing van kalium- of ammoniumsulfocyanide en zooveel water, dat 25 cM³. der oplossing 25 cM³. $^1/_{10}$ N. zilvernitraat precipiteeren.

$^1/_{10}$ *N. zilvernitraat.* Een oplossing in water, die 16,99 g. vooraf door voorzichtig smelten van water bevrijd zilvernitraat, per liter bevat.

TABEL *voor de afleiding van het extractgehalte.*

S. G. $\frac{t}{t}$	Gr. per 100 cM³.	diff.	S. G. $\frac{t}{t}$	Gr. per 100 cM³.	diff.	S. G. $\frac{t}{t}$	Gr. per 100 cM³.	diff.
1,000	0		1,055	14,25		1,200	52,68	
		diff.			diff.			diff
1	0,26	0,26	60	15,55	1,30	210	55,39	2,71
2	0,52	0,26	65	16,86	1,31	220	58,10	2,71
3	0,77	0,25	70	18,16	1,30	230	60,82	2,72
4	1,03	0,26	75	19,47	1,31	240	63,56	2,74
5	1,29	0,26	80	20,78	1,31	250	66,29	2,73
6	1,55	0,26	85	22,09	1,31	260	69,04	2,75
7	1,81	0,26	90	23,41	1,32	270	71,80	2,76
8	2,07	0,26	95	24,72	1,31	280	74,57	2,77
9	2,33	0,26	1,100	26,04	1,32	290	77,35	2,78
10	2,58	0,25	110	28,67	2,63	300	80,13	2,78
15	3,87	1,29	120	31,31	2,64	310	82,93	2,80
20	5,17	1,30	130	33,96	2,65	320	85,74	2,81
25	6,46	1,29	140	36,61	2,65	330	88,55	2,81
30	7,76	1,30	150	39,27	2,66	340	91,38	2,83
35	9,05	1,29	160	41,94	2,67	350	94,21	2,83
40	10,35	1,30	170	44,62	2,68	360	97,07	2,86
45	11,65	1,30	180	47,30	2,68			
50	12,95	1,30	190	49,99	2,69			

---

14 *Januari* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Oorlog aan de Burgemeesters betreffende geheimhouding van vonnissen.

Meermalen komt het voor, dat, o. a. in verband met de uitvoering van de artt. 23 en 44 van de Dienstplichtwet, de justitieele autoriteiten aan Burgemeesters inlichtingen of uittreksels uit het onder hun beheer staand strafregister verstrekken.

In verband met een verzoek van den Minister van Justitie heb ik de eer er Uw aandacht op te vestigen, dat de bedoelde gegevens geheim gehouden moeten worden voor anderen dan de autoriteiten die bij de zaak zijn betrokken. (B. S.)

---

15 *Januari* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Waddenzee-visscherij-reglement. S. 14.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 5 December 1924, n°. 1639, Afdeeling Visscherijen;

Gelet op Ons besluit van 23 April 1915 (*Staatsblad* nº. 206) tot vaststelling van het Waddenzee-visscherijreglement. laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 13 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 264);

Den Raad van State gehoord (advies van 6 Januari 1925, nº. 13);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 13 Januari 1925, nº. 89, Afdeeling Visscherijen;

Hebben goedgevonden en verstaan :

Eenig artikel.

Artikel 10 van het Waddenzee-visscherijreglement wordt aangevuld met een nieuw lid 5, luidende :

„5*a*. Het is verboden bij zich te hebben of in een vaartuig, bun of kaar voorhanden te hebben, kreeften, welke met eieren bezet zijn of welke, gemeten van de punt van den voorhoofdshoorn tot den bovenachterrand van het borststuk, een lengte hebben kleiner dan 11 c. M. ;

b. kreeften, bedoeld als onder letter *a*, gevangen wordende, moeten onmiddellijk weder te water geworpen worden."

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 15den Januari 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 27 *Jan.* 1925).

---

15 *Januari* 1925. BESLUIT tot vaststelling van regelen betreffende de uitzending van personeel, bestemd voor plaatsing in tot den tijdelijken of den vasten Landsdienst in *Suriname* of *Curaçao* behoorende ambten. S. 15.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 10 December 1924, 10de afdeeling, nº. 29;

Overwegende, dat het wenschelijk is de bepalingen betreffende de uitzending van personeel, bestemd voor plaatsing in den Surinaamschen en in den Curaçaoschen dienst te herzien en in één regeling samen te vatten;

Gelet op de artikelen 38 en 48 van de Reglementen op het beleid der Regering in de kolonie *Suriname* en in de kolonie *Curaçao*;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 December 1924, nº. 52);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 12 Januari 1925, 10de afdeeling, nº. 56;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Art. 1. 1. Aan personen, bestemd om te worden uitgezonden ten einde in den tijdelijken of den vasten Landsdienst in *Suriname* of *Curaçao* te worden geplaatst, kunnen ten laste van de geldmiddelen van het betrokken gewest worden toegekend :

a. eene tegemoetkoming ter zake van de kosten van uitrusting en voor verandering van werkkring, tot een voor elk geval vast te stellen bedrag van ten hoogste f 1500.— ;

b. voorloopige inkomsten over het tijdvak, voorafgaande aan den dag van de indiensttreding, naar reden van ten hoogste het beloop van de jaarlijksche bezoldiging, verbonden aan het ambt, waarin de uitgezondene zal worden geplaatst ;

c. vergoedingen tot de voor elk geval te bepalen bedragen, te zamen niet te boven gaande de helft van het ingevolge de bepaling onder letter *a* aan den uitgezondene toegekende bedrag.

2. Bij de vaststelling van het beloop der in het vorige lid bedoelde uitkeeringen wordt met andere door den uit te zenden persoon genoten landsinkomsten rekening gehouden.

3. De regeling van de in het eerste lid omschreven uitkeeringen geschiedt door Ons dan wel door Onzen Minister van Koloniën, naar gelang de benoeming in het te vervullen ambt al dan niet aan Ons is voorbehouden.

2. 1. Voor zoover de benoeming niet aan Ons is voorbehouden, worden de uit te zenden personen door Onzen voornoemden Minister ter beschikking gesteld van den Gouverneur van *Suriname* of van *Curaçao*.

2. De Gouverneurs blijven vrij om, met afwijking van de bij de uitzending aangewezen ambtelijke bestemming, den uitgezonden landsdienaar, in 's Lands belang in eenig ander ambt te plaatsen, dat in verband met persoonlijkheid, omstandigheden en vooruitzichten hem redelijkerwijs kan worden opgedragen ; de betrokken landsdienaar wordt — tenzij in spoedeischende gevallen — hierover te voren gehoord.

3. De met toepassing van het tweede lid genomen beslissing wordt bij eene met redenen omkleede beschikking ter kennis van den betrokken landsdienaar gebracht ; deze kan van die beslissing bij Ons in beroep komen. De landsdienaar is echter verplicht om, indien de Gouverneur zulks beveelt, in afwachting van de beslissing op het beroep aan de opdracht gevolg te geven.

3. 1. De Gouverneur is bevoegd om aan voor den tijdelijken Landsdienst uitgezonden personen wegens ziekte, onder genot van verlofbezoldiging, op den voet van de ter zake voor het personeel in vasten Landsdienst geldende bepalingen, te verleenen :

a. binnenlandsch verlof ;

b. buitenlandsch verlof voor éénmaal en voor niet langer dan één jaar, eventueele verlengingen inbegrepen, mits het dienstverband daarna nog ten minste drie jaren zal voortduren of alsnog tot ten minste dien tijdsduur wordt verlengd.

2. De duur van het krachtens het eerste lid genoten verlof komt niet in mindering van dien van het nog te vervullen gedeelte van het dienstverband.

4. 1. De Gouverneur of Onze voornoemde Minister is bevoegd, om, indien de belanghebbende in verband met zijne uitzending eene bezoldigde betrekking of een inkomsten opleverenden werkkring heeft verlaten, ten laste van de Surinaamsche dan wel van de Curaçaosche geldmiddelen wachtgeld toe te kennen aan krachtens artikel 1 uitgezonden personen, die, zonder genot van of aanspraak op pensioen of wachtgeld uit anderen hoofde, eervol ontslagen of eervol van hun dienstverband ontheven zijn.

2. Het wachtgeld wordt verleend voor ten hoogste zes maanden ; bij de vaststelling van het beloop daarvan wordt rekening gehouden met de prijsgegeven, vóór de uitzending genoten inkomsten, met dien verstande, dat het wachtgeld niet meer mag bedragen dan vijftig ten honderd van de laatstelijk in 's Landsdienst in *Suriname* of in *Curaçao* genoten bezoldiging.

3. Op het wachtgeld zijn voorts van toepassing de bepalingen betreffende de uit de Surinaamsche dan wel uit de Curaçaosche geldmiddelen te kwijten wachtgelden, toegekend als gevolg van opheffing van Landsbetrekkingen of van reorganisatiën van den dienst.

5. 1. Is de uit te zenden persoon bestemd om buiten militair dienstverband aan den militairen dienst in *Suriname* of in *Curaçao* te worden verbonden, dan komen de krachtens het eerste lid van artikel 1 toegekende uitkeeringen ten laste van het betrokken hoofdstuk der Staatsbegrooting.

2. Ten laste van dat hoofdstuk worden mede verevend de in dit geval gemaakte kosten, verband houdende met eene toepassing van de in de artikelen 3 en 4 vastgestelde voorzieningen.

6. 1. De op den voet van artikel 1 uitgezonden of uit te zenden personen zijn gehouden om het bedrag der van Landswege gedane uitgaven ingevolge het bepaalde bij evengenoemd artikel of wegens eventueele voorbereiding voor den aanstaanden werkkring dan wel wegens verleenden overtocht te hunnen behoeve en ten behoeve van hun gezin — uitgezonderd die wegens genoten bezoldiging en hetgeen daarmede is gelijk te stellen — op eerste aanzegging onverwijld in 's Lands kas te storten, wanneer de betrokken Gouverneur heeft vastgesteld, dat zij om andere dan gewichtige, onvoorziene omstandigheden (zooals het ontstaan buiten eigen toedoen van welbewezen ziels- of lichaamsgebreken) :

a. bij uitzending, dan wel bij terugkeer van een verlof — aan ambtenaren in vasten Landsdienst verleend binnen vijf jaren na hunne aankomst in het gewest, aan ambtenaren in tijdelijken Landsdienst krachtens het bepaalde in artikel 3 hiervóór — niet binnen den daarvoor bepaalden tijd ter opvolging van hunne bestemming of ter hervatting van hunnen dienst zijn vertrokken, de reis hebben afgebroken of na onderbreking de reis niet zoo spoedig mogelijk hebben voortgezet en volbracht, dan wel nà aankomst of terugkomst in het gewest hunne werkzaamheden niet of niet naar behooren hebben aanvaard of hervat ;

b. uit 's Lands dienst zijn ontslagen of van hunne werkzaamheden ontheven zijn, alvorens een vijfjarigen diensttijd te hebben vervuld, den duur van verloven niet inbegrepen.

2. Indien de betrokken personen op het tijdstip, waarop zij voor uitzending als bedoeld in artikel 1 worden aangewezen, minderjarig zijn, rust de uit het vorige lid voortvloeiende verplichting mede op hunne wettelijke vertegenwoordigers.

3. De invordering van de te betalen gelden geschiedt bij voorkeur door inhouding van door den schuldenaar ten laste van den Lande genoten wordende inkomsten.

4. Verhaal langs gerechtelijken weg geschiedt bij een door den Gouvernements-Secretaris onderteekend afschrift van de door den Gouverneur genomen beschikking, waarbij de verplichting tot terugbetaling wordt vastgesteld, aan het hoofd voerende de woorden : „In naam der Koningin !". Dit afschrift heeft dezelfde kracht en mag op dezelfde wijze en met inachtneming van dezelfde voorschriften ten uitvoer worden gelegd als de grossen van in kracht van gewijsde gegane vonnissen in zaken van burgerlijk recht.

7. Wij behouden Ons voor om van de bepalingen van dit besluit in zeer bijzondere gevallen af te wijken bij een met redenen omkleed besluit.

8. Dit besluit is niet van toepassing op personen als in artikel 1 bedoeld, wier uitzending is geregeld vóór den dag van inwerkingtreding daarvan ; te hunnen aanzien blijven de vóór die inwerkingtreding geldende uitzendingsregelingen van kracht.

9. 1. Dit besluit kan onder den titel : „West-Indisch Uitzendingsbesluit 1925" worden aangehaald.

2. Bij de inwerkingtreding vervallen :

a. Ons besluit van 28 Juni 1917 (*Staatsblad* n°. 480, *Gouvernementsblad* n°. 72, *Publicatieblad* n°. 20), gewijzigd bij Onze besluiten van 11 Februari 1918 (*Staatsblad* n°. 112) *Gouvernementsblad* n°. 30, *Publicatieblad* n°. 27, en 12 Maart 1919 (*Staatsblad* n°. 105, *Gouvernementsblad* n°. 38, *Publicatieblad* n°. 38), tot vaststelling van regelen omtrent toekenning van verloven en wachtgelden aan- en omtrent terugbetaling van genoten uitkeeringen, enz. door ter vervulling van burgerlijke ambten naar Nederlandsch West-Indië gezonden personen ;

b. Ons besluit van 16 Februari 1924 (*Staatsblad* n°. 50, *Gouvernementsblad* n°. 22, *Publicatieblad* n°. 13), tot vaststelling van regelen, betreffende de uitzending van personen voor 's Lands burgerlijken dienst in *Suriname* en in *Curaçao*.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 15den Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 29 *Jan.* 1925.)

---

15 *Januari* 1925. KONINKLIJK BESLUIT. Aanschaffing van schoolmeubelen voor een bijzondere lagere school. Noch uit art. 72, noch uit art. 75 der Lager Onderwijswet kan worden afgeleid, dat de schoolmeubelen, waarvoor de benoodigde gelden worden aangevraagd niet reeds vóór de aanvrage voor rekening en risico van het schoolbestuur zouden mogen worden aangeschaft.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Wijmbritseradeel tegen het besluit van Gedep. Staten van Friesland van 23 Juli 1924, waarbij is bepaald, dat die Raad bij zijn besluit van 21 Mei 1924 de door het Roomsch-Katholiek Schoolbestuur te Blauwhuis Westhem gevraagde medewerking

tot aanschaffing van een 13-tal schoolbanken ten behoeve zijner bijzondere school aldaar ten onrechte heeft geweigerd, en dus die medewerking alsnog behoort te verleenen;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 10 December 1924, n°. 1216;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 10 Januari 1925, n°. 16990, Afdeeling Lager-Onderwijs-Financiëel;

O. dat de Raad van Wijmbritseradeel in zijne vergadering van 21 Mei 1924 op grond van strijd met de wet afwijzend heeft beschikt op de aanvrage van het Roomsch-Katholiek Schoolbestuur te Westhem om de kosten van aanschaffing van schoolmeubelen uit de gemeentekas te mogen ontvangen, aangezien het schoolbestuur reeds vóór de aanvrage, althans vóór 's Raads beslissing tot de aanschaffing der schoolmeubelen zou zijn overgegaan;

dat, nadat het schoolbestuur van dit besluit bij Gedep. Staten van Friesland in beroep was gekomen, dit College bij besluit van 23 Juli 1924 heeft verklaard, dat de Raad zijne medewerking ten onrechte heeft geweigerd;

dat Gedep. Staten daarbij hebben overwogen dat blijkens art. 75, 2e lid, der Lager-Onderwijswet 1920 de gemeenteraad zijne medewerking aan eene aanvrage om gelden, als bedoeld bij art. 72 dier wet, slechts weigeren mag, wanneer niet is voldaan aan de vereischten in art. 73 dier wet omschreven; dat uit niets is gebleken, dat zich dit geval hier voordoet;

dat van het besluit van Gedep. Staten de Raad bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat uit de bewoordingen der aanvrage is op te maken, dat de banken op den datum der aanvrage reeds waren aangeschaft; dat uit de uitdrukking „wenscht aan te schaffen", in art. 72 der Lager-Onderwijswet 1920 voorkomende, is af te leiden, dat de aanvrage aan de aanschaffing vooraf moet gaan; dat in ieder geval het schoolbestuur, naar 's Raads meening, niet vóór het verstrijken van den in art. 75, 1e lid, genoemden termijn eigenmachtig tot aanschaffing van schoolmeubelen mag overgaan, omdat anders een schoolbestuur den door de wet gestelden termijn willekeurig zou kunnen verkorten; dat, indien de redeneering van Gedep. Staten juist ware, een verzoek om beschikbaarstelling van gelden voor aanschaffing van schoolmeubelen nimmer zou kunnen geweigerd worden, daar in art. 73 geen vereischten zijn gesteld, waaraan een dergelijke aanvrage moet voldoen, waardoor de schoolbesturen den vrijen greep in de gemeentekas zouden hebben;

O. dat de aanvrage van het Roomsch-Katholiek Schoolbestuur te Westhem strekt om de kosten van aanschaffing van schoolmeubelen uit de gemeente-kas te mogen ontvangen;

dat deze aanvrage, zooals zij is gedaan, steun vindt in art. 72, 1e lid, der Lager-Onderwijswet 1920;

dat noch uit art. 72, noch uit art. 75 der wet kan worden afgeleid, dat de schoolmeubelen, waarvoor de benoodigde gelden worden aangevraagd, niet reeds vóór de aanvrage — voor rekening en risico van het schoolbestuur — zouden mogen worden aangeschaft;

dat daarom, nu door het schoolbestuur aan de in art. 73 omschreven vereischten, voor zoover in deze van toepassing, is voldaan, Gedep. Staten terecht hebben beslist, dat 's Raads medewerking alsnog behoort te worden verleend;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920:

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

's-Gravenhage den 15 Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,

J. TH. DE VISSER.

(B. S.)

---

16 *Januari* 1925. BESLUIT, betreffende de verboden kringen van de vijf batterijen ten zuiden van *Naarden*. S. 16.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 16 December 1924, Vde Afd. n°. 42;

Gelet op artikel 3 der wet van 21 December 1853 (*Staatsblad* n°. 128);

Gelet op de Koninklijke besluiten van 5 November 1879 (*Staatsblad* n°. 165), 4 November 1890 (*Staatsblad* n°. 161) en 15 December 1919 (*Staatsblad* n°. 809);

Den Raad van State gehoord (advies van 6 Januari 1925, n°. 15);

Gezien het nader rapport van Onzen genoemden Minister van 14 Januari 1925, Vde Afd. n°. 48;

Hebben besloten en besluiten:

1. In te trekken het bepaalde bij Koninklijk besluit van 15 December 1919 (*Staatsblad* n°. 809), voor zooveel de vijf batterijen ten zuiden van *Naarden* betreft.

2. Te bepalen, dat de lijst, behoorende bij het Koninklijk besluit van 15 December 1919 (*Staatsblad* n°. 809), voor zooveel de hiervoor onder artikel 1 genoemde batterijen betreft, wordt vervangen door bij dit besluit vastgestelde lijst.

3. Te bepalen, dat dit besluit met de daarbij behoorende lijst in werking treedt op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het besluit is geplaatst.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 16den Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

(*Uitgeg.* 29 *Jan.* 1925.)

LIJST.

Gemeenten, waarin het vestingwerk en de verboden kringen liggen.	Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken, behoorende tot:			Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken, behoorende tot geene klasse.	Beschrijving van de in Artikel negen der Wet bedoelde lijnen.	Perceelen, binnen een verboden kring liggende, ten aanzien van welke de Wet geheel of gedeeltelijk niet van toepassing is.
	de eerste klasse.	de tweede klasse.	de derde klasse.			
Bussum, Hilversum, Naarden, Huizen.	De vijf batterijen ten zuiden van *Naarden.*					Het perceel, kadastraal Gemeente *Bussum*, Sectie D, nº. 1238, alsmede de perceelen en gedeelten van perceelen, gelegen aan de keelzijde van het vestingwerk tusschen den grooten verboden kring aan die zijde en de gebroken en gebogen lijn gevormd door de aaneenschakeling van: *a.* het verlengde in noordelijke richting van de vuurlijn der rechterflank van de meest westelijke batterij; *b.* de rechte lijnen getrokken tusschen de uiteinden aan de keelzijde van de vuurlijnen der naar elkander gekeerde flanken of facen van de naast elkander gelegen batterijen; *c.* de rechte lijn vanaf het uiteinde aan de keelzijde van de vuurlijn der linkerface van de meest oostelijke batterij in noordoostelijke richting loodrecht op die vuurlijn getrokken; *d.* de lijnen zoo na mogelijk bij de keelzijden der batterijen in dier voege getrokken, dat geen harer punten nader is gelegen dan een honderd meter bij eenig punt van de lijnen, voorstellende die, waarvan volgens art. 8 der wet aan die zijden de afstanden der verboden kringen worden gemeten.

Mij bekend,

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

Behoort bij het Koninklijk Besluit van 16 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 16).

16 *Januari* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Als werkforens moet worden beschouwd de beheerende vennoot eener vennootschap onder firma voor wien in het in de gemeente aanwezig kantoor voortdurend een werkkamer beschikbaar is gebleven.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het bezwaar van J. van der B. te 's-Gravenhage, ingediend namens H. J. W. te Soest op grond van art. 265*i* der Gemeentewet tegen den aanslag van den laatstgenoemde in de gemeente Amsterdam in de plaatselijke inkomstenbelasting als forens;

Den Raad van State, enz.;

O. dat H. J. W. te Soest bij aanslagbiljet van 4 Augustus 1922 over het belastingjaar 1921/1922 als werkforens in de gemeente Amsterdam is aangeslagen;

dat namens hem J. van der B. daartegen bezwaar heeft gemaakt aanvoerende dat H. J. W. niet meer dan één dag per naand te Amsterdam heeft vertoefd;

O. dat blijkens de overgelegde ambtsberichten en het medegedeelde in de openbare vergadering der afdeeling van den Raad van State voor de Geschillen van Bestuur, waarin over deze zaak verslag is uitgebracht, H. J. W. is beheerend vennoot van de vennootschap onder firma W. en van der B., gevestigd te Amsterdam;

dat hij als zoodanig te Amsterdam op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1921/1922 de beschikking heeft gehad over het in die gemeente gelegen kantoor der vennootschap;

dat dit kantoor gedurende het belastingjaar blijkbaar voor hem bestemd was, om persoonlijk zijne werkzaamheden uit te oefenen;

dat immers een werkkamer voortdurend voor hem beschikbaar is gebleven en hij het kantoor een dag per maand bezocht;

dat daarom moet worden aangenomen dat H. J. W. op meer dan 90 dagen van het belastingjaar te Amsterdam de beschikking heeft gehad over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van zijn bedrijf;

dat hij dus terecht overeenkomstig art. 244*a* onder 3°. der gewijzigde Gemeentewet in die gemeente als forens is aangeslagen;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bezwaar ongegrond te verklaren.

(A. B.)

---

16 *Januari* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Als werkforens moet worden beschouwd de directeur eener naamlooze vennootschap voor wien in het in de gemeente aanwezig kantoor der vennootschap — dat hij eenmaal per maand bezoekt — bij voortduring een schrijftafel beschikbaar is.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de bezwaren, ingebracht door A. Q. de R. te 's-Gravenhage op grond van art. 265*i* der Gemeentewet, ingediend tegen de aanslagen over de belastingjaren 1921/22 en 1922/23 in de gemeente Amsterdam in de plaatselijke inkomstenbelasting als forens;

Den Raad van State, enz.;

O. dat A. Q. de R. te 's-Gravenhage bij aanslagbiljetten van 21 Juni 1922 en 29 Oct. 1923 over de belastingjaren 1921/22 en 1922/23 als werkforens in de gemeente Amsterdam is aangeslagen;

dat hij daartegen bezwaar heeft gemaakt, aanvoerende dat hij is lid van de directie der Naamlooze Vennootschap Im- en Exportmaatschappij voorheen Cornelis Prince, welke Naamlooze Vennootschap gevestigd is te Amsterdam en een bijkantoor heeft te 's-Gravenhage; dat hij als zoodanig in elk der belastingjaren niet meer dan 90 dagen te Amsterdam kwam; dat van het beschikbaar hebben te Amsterdam van een kantoor of andere vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van zijn beroep, geen sprake is; dat voor zijn mede-directeur, die de zaken te Amsterdam leidt, een afzonderlijk vertrek in het kantoor der Naamlooze Vennootschap bestaat; dat voor hem echter een zoodanig vertrek niet bestaat en nooit bestaan heeft; dat hij evenmin te Amsterdam een gemeubileerde woning beschikbaar heeft gehouden, noch aldaar nachtverblijf heeft gehouden;

O. dat blijkens de overgelegde ambtsberichten en het medegedeelde in de openbare vergadering der Afdeeling van den Raad van State, voor de Geschillen van Bestuur, waarin over deze zaak verslag is uitgebracht, A. Q. de R. is lid van de directie der Naamlooze Vennootschap Im- en Exportmaatschappij voorheen Cornelis Prince, gevestigd te Amsterdam;

dat hij als zoodanig te Amsterdam op meer dan 90 dagen van elk der belastingjaren 1921/1922 en 1922/23 de beschikking heeft gehad over het in die gemeente gelegen kantoor der vennootschap;

dat voorts dit kantoor voor hem bestemd was, om persoonlijk zijne werkzaamheden uit te oefenen, blijkende zulks uit het feit, dat hij in voormelde kwaliteit een dag per maand dit kantoor bezocht, alwaar bij voortduring voor hem een schrijftafel beschikbaar is gebleven;

dat daarom moet worden aangenomen, dat A. Q. de R. op meer dan 90 dagen van elk der belastingjaren te Amsterdam de beschikking heeft gehad over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van zijne betrekking;

dat hij dus terecht overeenkomstig art. 244*a* onder 3°. der gewijzigde Gemeentewet over elk der bovengemelde belastingjaren in die gemeente als forens is aangeslagen;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de bezwaren ongegrond te verklaren.

(A. B.)

---

19 *Januari* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Het enkel laten staan van een automobiel op den openbaren weg, die onder meer ook voor het verkeer met die voertuigen bestemd is, levert niet op gebruikmaking van dien weg als bergplaats.

Dit *kan* wel het geval worden als de tijd gedurende welken de automobiel op dezelfde plaats blijft staan aanmerkelijk langer is dan bij het normale verkeer met auto's pleegt voor te komen, doch zoodanige afwijking van hetgeen bij dat verkeer gebruikelijk is, was niet telastegelegd, waar de aanklacht niet meer inhield, dan dat de automobiel van bekl. een klein uur voor een huis heeft stilgestaan.

(Verord. Straatpolitie Utrecht art. 41.)

Mrs. Nijpels, Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse en Taverne.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Utrecht, requirant van cassatie tegen een vonnis van die Rechtbank van 28 October 1924, waarbij in hooger beroep, na vernietiging van een vonnis van den Kantonrechter te Utrecht van 30 Juni 1924, Mr. J. G. A. van G. M. is ontslagen van alle rechtsvervolging.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Segers;

Gelet op het middel van cassatie door den requirant voorgesteld bij memorie:

Schending en verkeerde toepassing van de artt. 41 en 74 van de Verordening Straatpolitie te Utrecht van 10 December 1918 (Gemeenteblad 1918 nº. 80), in verband met de artt. 23 en 91 Sr., alsmede de artt. 211, 214, 216, 221, 247 en 256 Sv. en de artt. 3 en 11 der wet houdende Algemeene Bepalingen der Wetgeving van het Koninkrijk;

O. dat bij vonnis van den Kantonrechter te Utrecht van 30 Juni 1924 wettig en overtuigend bewezen is verklaard hetgeen den gerequireerde bij dagvaarding was ten laste gelegd, namelijk: dat hij te Utrecht op 25 April 1924 vanaf des namiddags ongeveer 7 uur en 50 minuten tot des namiddags ongeveer 8 uur en 40 minuten op den openbaren weg, de Maliebaan, vóór perceel Nº. 57, een automobiel heeft laten staan, alzoo dien openbaren weg als bergplaats heeft gebruikt;

dat de Kantonrechter het bewezen verklaarde heeft gequalificeerd als: „te Utrecht den openbaren weg gebruiken als bergplaats" en den gerequireerde deswege met toepassing van de artt. 41 en 74 der Verordening van Utrecht op de Straatpolitie, heeft veroordeeld tot betaling van eene geldboete van f 1, subsidiair één dag hechtenis;

dat de Rechtbank dit vonnis van den Kantonrechter heeft bevestigd voor zooverre daarbij het aan beklaagde te laste gelegde feit bewezen is verklaard, maar het overigens heeft vernietigd en, het bewezene niet strafbaar oordeelende, den beklaagde van alle rechtsvervolging heeft ontslagen, zulks inzonderheid op de navolgende gronden:

„dat de uitdrukking den openbaren weg als bergplaats gebruiken, indien opgevat in den door den Kantonrechter aangegeven letterlijken zin van aldaar iets „opbergen" of „bewaren", eene innerlijke tegenstrijdigheid bevat, daar toch het plaatsen van een voorwerp op den openbaren weg, waar het binnen ieders bereik en het publiek in den weg staat, wel het tegengestelde is van wat men naar het gewone spraakgebruik verstaat onder opbergen of bewaren van een voorwerp;

„dat men met deze uitdrukking echter kenlijk op het oog heeft een gebruik van den openbaren weg, in dien zin, dat men voorwerpen aldaar laat staan instede van deze op te bergen;

dat men aldus het misbruik beoogt te treffen, dat particulieren van den openbaren weg maken, door aldaar voorwerpen te laten staan langer dan voor het verkeer, waarvoor deze dient, noodzakelijk is;

dat het er dus op aan komt uit te maken of beklaagde in deze zijn auto langer op de straat heeft laten staan dan voor het verkeer met dat voertuig noodzakelijk was;

dat nu het automobielverkeer niet alleen meebrengt, dat men met dit voertuig rijdt, doch ook dat men op die plaatsen, welke men daarmee wenscht aan te doen, dit stil laat houden en laat wachten tot men weder verder rijdt;

dat in het laatste geval het geen gewoonte is en veelal ook niet wel doenlijk om de auto naar een garage te laten brengen, laat staan dit zelf te doen, wanneer men — zooals veelal voorkomt — geen chauffeur heeft, doch den wagen zelf bestuurt, waardoor nog gezwegen van kosten en tijdverlies, het nut, dat men van een auto heeft grootendeels, zoo niet geheel, verloren zou gaan;

dat dus beklaagde door te doen als hem feitelijk is telastegelegd niet heeft gehandeld in strijd met de gewoonten van het verkeer en den openbaren weg niet heeft misbruikt voor doeleinden strijdig met deszelfs bestemming;

dat in bepaalde gevallen, bijvoorbeeld in drukke stadsgedeelten, een zoodanig handelen strijdig met de verkeersbelangen ja onduldbaar kan zijn, doch daargelaten dat hiervan in dit geval allerminst is gebleken, ook dan nog om de bovenvermelde reden van een gebruiken als bergplaats geen sprake zou kunnen zijn en de wetgever, wilde hij voorkomen, dat zoodanige gevallen zich zouden voordoen, zich van andere min ondubbelzinnige (lees: dubbelzinnige) termen had moeten bedienen";

O. dat tot toelichting van het cassatiemiddel is aangevoerd, dat de Kantonrechter zeer juist heeft overwogen, dat men een plaats dàn als bergplaats gebruikt, wanneer men aldaar een voorwerp opbergt of bewaart, totdat men het weder noodig heeft en dat de gerequireerde die de automobiel in stede van deze in een garage te plaatsen, totdat hij deze weder noodig had, bijna een uur op straat heeft laten staan, de openbare straat als bergplaats heeft gebruikt;

dat in deze overwegingen slechts dàn de door de Rechtbank daarin gevonden tegenstrijdigheid aanwezig kan zijn, wanneer de beklaagde schuldig was verklaard aan wegbergen, wat echter niet is geschied;

dat voorts het vonnis der Rechtbank in werkelijkheid slechts overwegingen bevat over de wenschelijkheid en doelmatigheid van de toepassing van de bewuste bepaling, doch dat de rechter zulks niet heeft te beoordeelen, terwijl de omstandigheid, dat de gerequireerde „niet handelde in strijd met de gewoonten van het verkeer" diens strafbaarheid niet opheft, wanneer hij slechts gehandeld heeft volgens een verkeerde gewoonte;

O. hieromtrent:

dat art. 41 der Utrechtsche verordening Straatpolitie luidt:

1. Het is verboden den openbaren weg te gebruiken als berg- of werkplaats.

2. Burgemeester en Wethouders etc.,

terwijl art. 74 de overtreding van bedoeld art. 41 strafbaar stelt met hechtenis van ten hoogste zes dagen of geldboete van ten hoogste f 25;

O. dat, wanneer de Rechtbank met den Kantonrechter bewezen verklaart het bij dagvaarding den beklaagde te laste gelegde feit, daaronder kennelijk niet zijn begrepen de in die dagvaarding voorkomende woorden „alzoo dien openbaren weg als bergplaats heeft gebruikt";

dat de Rechtbank deze woorden veeleer heeft beschouwd als eene qualificatie, die zij echter in tegenstelling met den Kantonrechter op het bewezene niet van toepassing achtte;

dat deze beslissing der Rechtbank juist is en gezegd art. 41 toepassing mist;

dat immers het enkel laten staan van een automobiel op den openbaren weg, die onder meer ook voor het verkeer met die voertuigen bestemd is, niet oplevert gebruikmaking van dien weg als bergplaats;

dat dit wel het geval kan worden, als de tijd gedurende welken de automobiel op dezelfde plaats blijft staan aanmerkelijk langer is dan bij het normale verkeer met auto's pleegt voor te komen, doch dat zoodanige afwijking van hetgeen bij dat verkeer gebruikelijk is, niet is ten laste gelegd, waar immers de aanklacht niet meer inhoudt dan dat de automobiel van requirant een klein uur voor een huis heeft stilgestaan;

Verwerpt het beroep.

Uit de conclusie van den Adv.-Gen. Mr. Besier halen wij aan:

„Ook ik kan mij niet in allen deele vereenigen met de beteekenis, welke de Rechtbank aan art. 41 der Verordening heeft gegeven. Wel ga ik met haar betoog grootendeels mede, doch hare vertolking van het begrip „den openbaren weg als bergplaats gebruiken" schijnt mij toch te eng, wanneer zij daarvan uitsluit elk laten wachten van een auto op den openbaren weg tot men weder verder rijdt. Indien zoodanig laten wachten zich uitstrekt over een tijdsverloop, dat in verband met de omstandigheden alle redelijke grenzen overschrijdt, zou ik meenen, dat de weg wel degelijk in den zin der Verordening als bergplaats wordt gebruikt. Ik zeg: in verband met de omstandigheden, immers het maakt een groot verschil, of b.v. een geneesheer het voertuig, dat hem bij de woning van een patiënt heeft gebracht, misschien eenige uren laat wachten, wanneer de aan den zieke te wijden zorgen dit plotseling blijken te vereischen, dan wel of de bestuurder van een voertuig, die elders woont, daarmede dagelijks naar zijn kantoor rijdt en het dan gedurende de kantooruren op den openbaren weg laat staan, gelijk juist deze beklaagde blijkens in het dossier aanwezige stukken op een anderen dag zou hebben gedaan. In een geval als het laatstbedoelde laat dan ook de bestuurder stellig het voertuig langer op de straat staan „dan voor het verkeer met dat voertuig noodzakelijk is", in welke omstandigheid de Rechtbank in de overweging, welke aan de door mij minder juist geoordeelde voorafgaat, terecht het kenmerk van het als bergplaats gebruiken zoekt.

Tot een onderzoek of het bewezen verklaarde laten staan van de automobiel, heeft plaats gehad onder omstandigheden, welke het tijdsverloop gedurende hetwelk dit is geschied, naar redelijkheid niet konden wettigen, had intusschen de Rechtbank geen aanleiding, nu zij blijkbaar de telastelegging op in cassatie onaantastbare wijze aldus heeft uitgelegd, dat den beklaagde als feit niet meer was te laste gelegd dan het laten staan van de automobiel gedurende vijftig minuten. Hare beslissing komt mij derhalve juist voor.

Ik concludeer tot verwerping van het beroep."

(N. J.)

21 *Januri* 1925. BESLUIT tot vernietiging van het besluit van den Raad van Arbeid te *Goes* van 11 October 1924, waarbij de vergoeding voor secretariaatswerkzaamheden bij dien Raad wordt vastgesteld op f 200 's jaars. S. 17.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 16 Januari 1925, nº. 144, Afdeeling Arbeidersverzekering;

Overwegende, dat de Raad van Arbeid te Goes bij besluit van 11 October 1924 de vergoeding voor secretariaatswerkzaamheden bij dien Raad heeft vastgesteld op f 200 's jaars;

O., dat de Verzekeringsraad zich dd. 18 December 1924 tot Ons heeft gewend, met verzoek vorenbedoeld besluit van den Raad van Arbeid te Goes te vernietigen wegens strijd met het algemeen belang;

Overwegende, dat bij de opheffing van het ambt van secretaris van een Raad van Arbeid met ingang van 1 Juli 1924 de wenschelijkheid is gevoeld, dat de Raden van Arbeid, die het bijhouden van de notulen hunner vergaderingen en andere secretaris-werkzaamheden aan een hunner ambtenaren of aan een ander persoon wenschten op te dragen, daarvoor een belooning zouden kunnen toekennen, voor welke belooning in verband met den aard en den omvang der bedoelde werkzaamheden in het algemeen een maximum is gesteld van f 100, in bijzondere gevallen, ter beoordeeling door den Verzekeringsraad, van f 200;

Overwegende, dat de Verzekeringsraad van oordeel is, dat de werkzaamheden, waarvoor de bijzondere belooning wordt gegeven, bij den Raad van Arbeid te Goes in verhouding tot de overeenkomstige werkzaamheden bij andere Raden van Arbeid niet van zoodanigen omvang en zoodanig belang zijn, dat een bijzonder geval als bovenbedoeld, aanwezig moet worden geacht;

Overwegende, dat de Raad van Arbeid te Goes door zijn besluit tot het toekennen van eene hoogere belooning, mitsdien noodeloos de administratiekosten der sociale verzekering doet stijgen, hetgeen in strijd met het algemeen belang moet worden geacht;

Gelet op artikel 86, 1° lid, der Radenwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het besluit van den Raad van Arbeid te Goes van 11 October 1924, waarbij de vergoeding voor secretariaatswerkzaamheden bij dien Raad wordt vastgesteld op f 200 's jaars, te vernietigen wegens strijd met het algemeen belang.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 21sten Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
ALBERSE.

(*Uitgeg. 5 Febr.* 1925.)

21 *Januari* 1925. BESLUIT, betreffende de verboden kringen van het fort in den *Botshol*. S. 18.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 4 December 1924, Geheim Litt. S. 111;

Gelet op art. 3 der wet van 21 December 1853 (*Staatsblad* nº. 138);

Gelet op de Koninklijke Besluiten van 24 Augustus 1897 (*Staatsblad* nº. 197) en van 19 Februari 1903 (*Staatsblad* nº. 77);

Den Raad van State gehoord (advies van 30 December 1924, nº. 15);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Oorlog van 16 Januari 1925, Geheim Litt. I. 4;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De lijst, vastgesteld bij het eerst aangehaald besluit, voor zooveel betreft het fort in den *Botshol* wordt vervangen door de bij dit besluit behoorende lijst.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het besluit is geplaatst.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 21sten Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

(*Uitgeg.* 29 *Jan.* 1925.)

Zie nevenstaande tabel.

---

21 *Januari* 1925. BESLUIT, houdende nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 11 Februari 1920 (*Staatsblad* nº. 65) tot aanwijzing van bewakingsgebieden, als bedoeld in artikel 1 der wet van 10 Januari 1920 (*Staatsblad* nº. 11). S. 19.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Justitie, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Financiën en van Oorlog, van den 19 December 1924, 2e Afdeeling A, nº. 806, van den 29 December 1924, Afd. Binnenlandsch Bestuur, nº. 13123, van 31 December 1924, afdeeling Personeel, nº. 2 en van 10 Januari 1925, IIe afd., nº. 6;

Gezien artikel 1 der wet van 10 Januari 1920 (*Staatsblad* nº. 11) en Ons besluit van 11 Februari 1920 (*Staatsblad* nº. 65) tot aanwijzing van bewakingsgebieden, als bedoeld in genoemd artikel 1, gelijk dat laatstelijk is gewijzigd bij besluit van 23 Mei 1921 (*Staatsblad* nº. 736);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen als volgt:

De slotwoorden van artikel 1 onder *c*. van Ons besluit voornoemd van 11 Februari 1920 (*Staatsblad* nº. 65), luidende: „alsmede den Vlietstroom" worden gelezen als volgt: „Westervoort, Arnhem, alsmede de Vlietstroom".

Onze voornoemde Ministers zijn, ieder voor zoover hem betreft, belast met de uitvoering

LIJST.

Gemeente of gemeenten, waarin het vestingwerk en de verboden kringen liggen.	Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken, behoorende tot: de eerste klasse.	de tweede klasse.	de derde klasse.	geene klasse.	Beschrijving van de in art. 9 der Wet bedoelde lijnen.	Perceelen, binnen een verboden kring gelegen, doch ten aanzien van welke de Wet geheel of gedeeltelijk niet van toepassing is.
Vinkeveen en Abcoude-Proostdij.	Het fort in den *Botshol*.					De perceelen aan de keelzijde van het fort, gelegen in de provincie *Noordholland*, alsmede het perceel, kadastraal Gemeente *Waverveen*, Sectie *B*. nº. 1453.

Behoort bij het Koninklijk Besluit van 21 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 18).

Mij bekend,
De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 21sten Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

(*Uitgeg* 27 *Jan* 1925.)

---

21 *Januari* 1925. BESLUIT, bepalende het tijdstip van inwerkingtreding van de wet van 13 Januari 1923 (*Staatsblad* nº. 9), houdende nadere voorzieningen ter voorkoming van brandgevaar voor gebouwen en getimmerten. S. 20.

Bepaald op 1 *Februari* 1925.

---

21 *Januari* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Gedeputeerde Staten kunnen, zoolang de rekening eener gemeente niet, hetzij door den Raad, hetzij met toepassing van art. 126, 2e lid der Gemeentewet voorloopig is vastgesteld, niet besluiten die rekening vast te stellen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep ingesteld door den Raad der gemeente Heumen tegen het besluit van Gedep. Staten van Gelderland van 8 Juli 1924, nº. 277, tot vaststelling van de gemeente-rekening over het dienstjaar 1922;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 17 December 1924, nº. 930;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 16 Januari 1925, nº. 13212, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

O. dat de Raad van Heumen op 4 September 1923 heeft besloten de rekening over 1922 niet voorloopig vast te stellen uit overweging o.a. dat de rekening sluit met een batig saldo van f 660.16½; dat echter uit den begrootingspost onder Hoofdstuk VII, art. 5, eene buitengewone uitgaaf van f 11081.27½ heeft plaats gevonden, zonder dat hiervoor de vereischte post op de begrooting aanwezig was; dat de Raad geweigerd heeft destijds de begrooting tot dit bedrag door een geldleening te doen aanvallen; aangezien de betrokken uitgaven zijn geschied alvorens den Raad hierin te kennen; dat de genoemde uitgaven op geregelde mandaten hebben plaats gehad;

dat Gedep. Staten bij besluiten van 8 Juli 1924 hebben besloten de in de rekening der gemeente Heumen over den dienst 1922 vermelde ontvangsten vast te stellen op een bedrag van f 115028.72½ en de uitgaven op een som van f 114368.56; waarin de bovenbedoelde buitengewone uitgave van f 11081.27½ is opgenomen, zoodat het batig saldo bedraagt f 660.16½;

dat van het besluit van Gedep. Staten de gemeenteraad bij Ons in beroep is gekomen;

O. dat de Raad der gemeente Heumen op 4 September 1923 heeft besloten de rekening van inkomsten en uitgaven over 1922 door Burgemeester en Wethouders van Heumen bij hem ingediend „niet voorloopig vast te stellen";

dat art. 220 van de Gemeentewet uitdrukkelijk eischt dat de Raad de rekening zonder uitstel onderzoekt en bij afzonderlijk besluit het bedrag der ontvangsten en uitgaven voorloopig vaststelt;

dat wanneer de Raad aan dit voorschrift niet voldoet, art. 126, 2e lid, der Gemeentewet uitdrukkelijk voorschrijft welke weg in dezen moet worddn gevolgd;

dat derhalve Gedep. Staten zoolang de rekening der gemeente Heumen niet hetzij door den Raad, hetzij met toepassing van art. 126, 2e lid der Gemeentewet voorloopig is vastgesteld, niet *konden* besluiten de rekening van de gemeente Heumen over 1922 vast te stellen;

dat derhalve het bestreden besluit niet kan worden gehandhaafd;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit van Gedep. Staten van Gelderland van 8 Juli 1924, nº. 277 te vernietigen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

's-Gravenhage, den 21 Januari 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(B. S.)

---

22 *Januari* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

De eisch, gesteld bij art. IV sub 2 van het K. B. van 16 Dec. 1920, S. 899, te weten, dat aan den cursus „door meer dan een onderwijzer *gelijktijdig* vervolgonderwijs wordt gegeven", moet zóó worden opgevat, dat de daar geregelde belooning van het hoofd van den cursus is verschuldigd voor het tijdvak waarin *meerdere leerkrachten aan het onderwijs deelnemen*, terwijl niet is vereischt — gelijk de Gemeente stelde — dat het onderwijs *gedurende dezelfde uren* wordt gegeven. *

(R. O. art. 2; Lageronderwijswet 1920, art. 34.)

Mrs. Bosch, Savelberg, Jhr. Feith, Kosters en Ort.

---

* Genoemd K. B. van 16 Dec. 1920, S. 899, bevatte in art. IV, sub 2 de regeling van de belooning van het hoofd van den cursus voor vervolgonderwijs volgens art. 34 Lag.ond.wet 1920, welk artikel — afgeschaft bij de wet van 16 Febr. 1923, S. 38, luidt: De hoofden van en de onderwijzers aan cursussen voor vervolgonderwijs, als bedoeld in art. 21, genieten als zoodanig eene belooning volgens de regelen, bij alg. maatr. van bestuur vast te stellen" (*Red.*)

Mr. W. M. Kolff, wonende te Deil, in hoedanigheid van Burgemeester van de gemeente Deil, ten deze bij dagvaarding opgetreden voor die gemeente, handelende ingevolge besluit van Burgemeester en Wethouders dier Gemeente, te dezer zake genomen krachtens art. 179*v* der Gemeentewet, eischer tot cassatie van een vonnis der Arr.-Rechtbank te Tiel den 8sten Februari 1924 tusschen partijen gewezen, advocaat Jhr. Mr. A. K. C. de Brauw,

tegen:

Het Nederlandsch Onderwijzers Genootschap, verceniging met rechtspersoonlijkheid, gevestigd te Amsterdam. verweerster, advocaat Mr. M. Oppenheimer.

Conclusie van den Procureur-Generaal Mr. Noyon.

De gemeente Deil is in de persoon van haren burgemeester, den eischer in cassatie, aangesproken tot betaling van de belooning, toegekend aan hem die aangesteld is als hoofd van eenen cursus voor lager vervolgonderwijs, indien daarbij door meer dan één onderwijzer gelijktijdig onderwijs wordt gegeven; de onderwijzer hoofd van het vervolgonderwijs te Deil heeft zijne vordering op de gemeente gegrond op art. 4, 2e van het K. B. van 16 December 1920, S. 899, gecedeerd aan het in dit geding als eischende partij optredende Nederlandsch onderwijzers genootschap.

De vordering is bestreden op grond dat wel nevens het hoofd nog eene onderwijzeres vervolgonderwijs gaf, maar niet gelijktijdig met het hoofd, immers niet op dezelfde uren.

Deze beperkte opvatting van het woord gelijktijdig is verworpen bij het vonnis waarvan beroep, waartegen de eischer in cassatie nu opkomt met zijn middel:

Schending en verkeerde toepassing van art. IV van het K. B. van 16 December 1920, S. 899, en van de artt. 1, 2 en 41*b* en van de rubriek „Vervolgonderwijs" van Bijlage B van het K. B. van 23 Januari 1920 (no. 37) zooals dit besluit luidt na voormeld K. B. van 16 December 1920, door te bevestigen het vonnis van den Kantonrechter te Geldermalsen waarbij aan de thans verweerster hare verminderde vordering, steunende op lid 2 en lid 3 van de ingevolge art. IV van voormeld K. B. van 16 December 1920 aan het slot van de volgens art. III van dat K. B. aangevulde Bijlage B van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1920, S. 37, ingevoegde rubriek, hoewel feitelijk vaststaat, althans door eischer in cassatie is gesteld en niet is betwist, dat aan den cursus, als hoofd waarvan de onderwijzer wiens rechten aan de verweerster in cassatie zijn overgedragen, was aangewezen, over het tijdvak waarover de belooning in dit geding wordt gevorderd, door niet meer dan een onderwijzer gelijktijdig, immers niet op dezelfde dagen en uren door meer dan één onderwijzer, onderscheidenlijk herhalings- en vervolgonderwijs wordt gegeven, zulks op overwegingen welke die beslissing niet rechtvaardigen en met de aangehaalde artikelen in strijd zijn.

In het vonnis waarvan beroep wordt onder meer overwogen, dat er geene begrijpelijke reden zoude zijn voor uitlegging van het woord gelijktijdig in beperkten zin. De eischer betoogt daaromtrent dat er eene goede reden voor is, omdat in geval er slechts een zoo gering aantal leerlingen is, dat het onderwijs gemakkelijk door een onderwijzer gegeven kan worden, het Rijk benadeeld zoude kunnen worden, indien het hoofd gedaan konde krijgen, dat nog een tweede onderwijzer wordt aangesteld, die wegens het geringe aantal leerlingen, dat niet te splitsen is, althans geene splitsing behoeft, niet met zijnen ambtgenoot te gelijk, op dezelfde uren onderwijs zoude kunnen geven, maar feitelijk de lessen van zijnen ambtgenoot gedeeltelijk zoude overnemen; dan zoude zonder noodzaak de bijzondere belooning van het hoofd ten laste van het Rijk gebracht worden. Hierbij wordt uit het oog verloren, dat niet het hoofd van het onderwijs te beslissen heeft over het aantal der daarmede te belasten onderwijzers, maar het gemeentebestuur, dat hen aanstelt en dus geroepen is te waken tegen aanstelling van onnoodige onderwijzers. Ik doe opmerken, dat de beweerde reden, waarvan trouwens niet blijkt, in het onderhavige geval niet bestaat omdat het hoofd gewoon onderwijs aan jongens en de nevens hem aangestelde onderwijzeres handwerkonderwijs aan meisjes geeft, zoodat van onnoodige verdeeling van het onderwijs over meer onderwijzers in het geheel geene sprake is.

Ik zoude de beteekenis der bepaling dan ook veeleer hierin willen zoeken, dat aan het hoofd eene bijzondere belooning wordt toegekend voor het opzicht en de meer omvangrijke administratie die van hem gevorderd worden, indien niet hij alleen met het onderwijs belast is. Bij deze opvatting heeft gelijktijdig als beteekenis van gedurende denzelfden cursus op dat gedeelte van den cursus waarin meer onderwijzers werkzaam zijn;

Wordt nu de cursus aangevangen met een onderwijzer dan is er geene reden tot toekenning van eene bijzondere belooning aan hem die aan het hoofd is; wordt in den loop van den cursus nog een onderwijzer aangesteld dan neemt hij, die als hoofd wordt aangewezen, de bijzondere positie in die aanspraak geeft op hoogere belooning, welke aanspraak hij daarentegen verliest indien in den loop van den cursus het aantal onderwijzers tot één wordt teruggebracht.

Hiermede is, dunkt mij, ook weerlegd het betoog van den eischer, dat bij de door hem gewraakte opvatting het woord gelijktijdig zonder beteekenis zoude zijn, het beteekent dan immers: zoolang door meer dan één onderwijzer onderwijs wordt gegeven, eene uitlegging die met den zin van het woord in het geheel niet in strijd is.

Ik acht het vonnis juist gewezen en concludeer tot verwerping van het beroep met veroordeeling van den eischer q.q. in de kosten.

De Hooge Raad, enz.;

O. dat, voorzooveel thans van belang, uit het bestreden vonnis en het daarin voor wat de feiten betreft overgenomene uit het vonnis van den Kantonrechter te Geldermalsen, den 6den April 1923 tusschen partijen gewezen, blijkt;

dat het Nederlandsch Onderwijzersgenootschap bij inleidende dagvaarding heeft gesteld

dat H. Wiersma te Enspijk, gemeente Deil, aan de openbare lagere school van 1 tot en met 21 Januari 1921 en van 31 October 1921 tot en met 3 Februari 1922 in dienst der gemeente Deil als onderwijzer aan den cursus voor vervolgonderwijs is werkzaam geweest, als hoedanig hij door de gemeente Deil was aangesteld;

dat Wiersma krachtens aanstelling gedurende genoemde tijdvakken ook als hoofd van genoemden cursus is werkzaam geweest;

dat gedurende die tijdvakken aan dezelfden cursus behalve door den onderwijzer Wiersma ook door eene onderwijzeres vervolg-onderwijs werd gegeven, zoodat aan dien cursus door meer dan één onderwijzer gelijktijdig vervolgonderwijs werd gegeven in den zin van art. IV, onder 2, van het K. B. van 16 December 1920, S. 899;

dat gedurende de drie weken van het eerste der bovengenoemde tijdvakken per week aan voormelden cursus zestien uren onderwijs is gegeven en gedurende de veertien weken van het tweede der bovengenoemde tijdvakken per week twaalf uren;

dat dus voor het eerste tijdvak krachtens art. 34 der Lager Onderwijswet 1920 in verband met art. IV, onder 2, van voormeld K. B. aan Wiersma als onderwijzer, die als hoofd van den cursus was aangewezen, eene belooning toekwam van f 24 en voor het tweede tijdvak van f 84, samen f 108, ingevolge nader bij dagvaarding aangeduide wetsbepalingen te verminderen tot f 100;

dat Wiersma zijne vordering te dezer zake aan het Nederlandsch Onderwijzers Genootschap heeft overgedragen, op welke gronden het Genootschap veroordeeling van partij Kolff q.q. tot betaling van voormeld bedrag met renten en kosten heeft gevorderd;

dat na tegenspraak door partij Kolff qq. en vermindering der vordering door het Genootschap tot f 90, de Kantonrechter te Geldermalsen bij vonnis van 6 April 1923 den eisch heeft toegewezen;

dat partij Kolff qq. in eersten aanleg tegen de vordering had aangevoerd, dat Wiersma in den zin van art. IV onder 2 van genoemd K. B. niet gelijktijdig met, dit is op dezelfde uren als de aan den cursus benoemde onderwijzeres vervolg-onderwijs heeft gegeven, doch dat de Kantonrechter dit verweer heeft verworpen en in hooger beroep, naar aanleiding van eene desbetreffende grief van partij Kolff qq., de Rechtbank heeft overwogen: „dat art. 34 der Lageronderwijswet 1920 bepaalt, dat hoofden van cursussen voor vervolgonderwijs als zoodanig eene belooning genieten volgens regelen bij algemeenen maatregel van bestuur vast te stellen, terwijl Burgemeester en Wethouders met inachtneming van die regelen de beloooningen vaststellen;

„dat art. 4, 2de van het K. B. d.d. 16 December 1920, S. 899, nu bepaalt dat de onderwijzer, die is aangewezen als hoofd van een cursus, waaraan door meer dan één onderwijzer gelijktijdig vervolgonderwijs wordt gegeven, als zoodanig een belooning geniet, welke op den grondslag van f 26 per kalenderjaar voor elk der uren, gedurende welke per week onderwijs wordt gegeven, berekend wordt naar het aantal weken, dat die cursus duurt en naar het aantal uren, gedurende welke per week vervolgonderwijs wordt gegeven;

„dat de Kantonrechter heeft beslist, „dat gelijktijdig moet worden opgevat als te bedoelen in denzelfden cursus, sprekende gemeld K. B. steeds van cursus, zoodat dit als een geheel moet worden beschouwd, komende dan eerst de taak van den hoofdonderwijzer beter tot zijn recht, wijl hij dan door niet op dezelfde uren onderwijs te geven zich geheel aan de regeling van en het toezicht op dit onderwijs kan wijden, wat hem onmogelijk is, indien hij op diezelfde uren zelf onderwijs moet geven, hetgeen de controle van hem op het onderwijs van het personeel steeds zou doen strekken ten nadeele van zijn leerlingen, wat niet de bedoeling van de regeering kan geweest zijn;"

„wat betreft de motiveering:

dat gelijktijdig moet worden opgevat als te bedoelen in denzelfden cursus, sprekende gemeld K. B. steeds van cursus, zoodat dit als een geheel moet worden beschouwd", dat partij Kolff aanvoert, dat haar die motiveering geheel ontgaat;

„dat de Rechtbank zich met deze motiveering van den Kantonrechter kan vereenigen, die daarmede in voormeld verband niets anders heeft willen zeggen dan dat de meerdere leerkrachten van een cursus voor vervolgonderwijs moeten arbeiden gelijktijdig gedurende den cursus;

dat voorts aangaande de verdere motiveering van den Kantonrechter betreffende dit punt, naar het oordeel der Rechtbank de uitlegging van gemeld K. B. geen andere kan zijn dan dat een onderwijzer, die tevens hoofd is van een cursus voor vervolgonderwijs, als hoofd een extra belooning geniet, wanneer aan dien cursus tegelijkertijd door nog iemand meer als onderwijzer vervolgonderwijs wordt gegeven;

dat naar het oordeel der Rechtbank het een in zijn wezen niet te begrijpen reden zou zijn het woord „gelijktijdig" hier zoo uit te leggen, dat gemeld onderwijs door beide personen steeds op dezelfde dagen en uren zou moeten gegeven worden, doch zij van meening is, dat het er niets toe doet, op welke dagen en uren door die beide personen in zoo'n cursus les gegeven wordt;

dat zij dan ook meent, dat die extra belooning in voormeld geval aan den onderwijzer tevens hoofd toekomt, wijl, wanneer er behalve hij, nog een of meerdere personen als onderwijzer les geven, dit voor hem extra beslommeringen medebrengt van administratieven en paedagogischen aard, welke door hem meermalen buiten zijn eigenlijke lesuren zullen uitgeoefend moeten worden om als hoofd een goed beeld te krijgen van hetgeen er, zoowel wat betreft het onderwijs, als wat de leerlingen aangaat, plaats vindt op den cursus voor vervolgonderwijs;"

op welke gronden de Rechtbank het vonnis van den Kantonrechter heeft bekrachtigd;

O. dat tegen deze uitspraak als middel van cassatie is voorgesteld: Zie Concl. Proc.-Gen.

O. hieromtrent:

dat art. IV onder 2 van meergenoemd K. B. van 1920 luidt als volgt:

„De onderwijzer, die is aangewezen als hoofd van een cursus, waaraan door meer dan een onderwijzer gelijktijdig vervolgonderwijs wordt

gegeven, geniet als zoodanig een belooning, welke op den grondslag van f 26 per kalenderjaar voor elk der uren, gedurende welke per week onderwijs wordt gegeven, berekend wordt naar het aantal weken, dat die cursus duurt, en naar het aantal uren gedurende welke per week vervolgonderwijs wordt gegeven;"

dat de kennelijke strekking van dit voorschrift is eene bijzondere belooning aan het hoofd van den cursus toe te kennen, omdat hij met de leiding daarvan belast is en een toezicht heeft te houden en op administratief en opvoedkundig gebied werkzaamheden heeft te verrichten, die aan het overige onderwijspersoneel van den cursus vreemd zijn;

dat het doel van het voorschrift niet ten volle tot zijn recht zou komen, indien de uitdrukking „een cursus waaraan door meer dan een onderwijzer gelijktijdig vervolgonderwijs wordt gegeven", alsdus werd uitgelegd, dat noodzakelijkerwijs meer dan een onderwijzer gedurende dezelfde uren aan den cursus onderwijs moet geven;

dat de tekst van het voorschrift niet tot eene zoodanige uitlegging dwingt, daar de uitdrukking „gelijktijdig onderwijs geven aan een cursus" zeer wel is te verstaan in dezen zin, dat gedurende het tijdvak van den cursus meerdere leerkrachten aan het onderwijs deelnemen;

dat wel van de zijde van partij Kolff q.q. is betoogd, dat aan den cursus het karakter van „school" zou ontbreken, indien het onderwijs niet gedurende dezelfde uren door meer dan een onderwijzer werd gegeven, maar dat eene bezoldigingsregeling als deze niet de plaats is voor eene organisatie van den cursus;

dat dan ook eene bedoeling der Regeering om in dit verband ter loops zoodanige organisatie te treffen, niet met genoegzame duidelijkheid in het voorschrift tot uiting komt om te dwingen tot eene opvatting, waarbij de boven uiteengezette kennelijke strekking der bepaling ten deele verijdeld zou worden;

O. dat mitsdien het middel is ongegrond;

Verwerpt het beroep. (N. J.)

---

23 *Januari* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

De Kroon beslist dat een mede-Directeur van een Naamlooze Vennootschap die als zoodanig de beschikking had over het kantoor daarvan, gelegen in de gemeente waar die vennootschap gevestigd was, niet geacht kan worden de beschikking te hebben gehad over een vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van zijne betrekking, omdat dit kantoor niet voor hem bestemd was om persoonlijk zijne werkzaamheden uit te oefenen, aangezien hij zijne administratie elders in een andere gemeente voerde.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het bezwaar van L. van Geens te Amsterdam op grond van art. 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen den aanslag in de gemeente Tilburg in de plaatselijke inkomstenbelasting als forens;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 21 November 1924, n°. 1073[1];

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 20 Januari 1925, n°. 134, afdeeling Directe Belastingen;

O. dat L. van Geens te Amsterdam bij aanslagbiljet van 26 Januari 1924 over het belastingjaar 1923/24 als werkforens in de gemeente Tilburg is aangeslagen;

dat hij daartegen bezwaar heeft gemaakt;

O. dat blijkens de overgelegde ambtsberichten en het medegedeelde in de openbare vergadering der afdeeling van den Raad van State, voor de Geschillen van Bestuur, waarin over deze zaak verslag is uitgebracht, L. van Geens gedurende het belastingjaar 1923/24 was mede-directeur van de N.V. Eerste Tilburgsche bontweverij;

dat hij als zoodanig te Tilburg de beschikking had over het in die gemeente gelegen kantoor der vennootschap;

dat evenwel mede is gebleken dat dit kantoor niet voor hem bestemd was, om persoonlijk zijne werkzaamheden uit te oefenen, aangezien hij zijne administratie te Amsterdam voerde;

dat hij dan ook niet gezegd kan worden op meer dan 90 dagen van het belastingjaar te Tilburg de beschikking te hebben gehad over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van zijne betrekking;

dat de opgelegde aanslag dus in strijd is met art. 244*a* onder 3° der gewijzigde gemeentewet; dat de belanghebbende ook niet op grond van eene andere wetsbepaling over genoemd belastingjaar in die gemeente als forens kan worden aangeslagen;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

den aanslag van L. van Geens als forens in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Tilburg over het belastingjaar 1923/24 te vernietigen.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van bestuur.

's-Gravenhage, den 23 Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(B. S.)

---

23 *Januari* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Waterstaat aan de Gedep. Staten der verschillende provinciën, betreffende bekendmaking heffingen van scheepvaartrechten.

Ik heb de eer U hierbij afschrift te doen toekomen van mijne naar aanleiding van Uw aangehaald schrijven tot de Schippersvereeniging „Schuttevaer" en tot de Ministers van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Financiën gerichte missives van heden.

Voor zooveel dit thans nog niet mocht geschieden, moge ik U verzoeken in de Uwerzijds te geven voorschriften vooral de verplichting te willen opnemen, dat de tarieven der krachtens het Keizerlijk decreet van 1811 toegestane heffingen op duidelijke wijze worden

kenbaar gemaakt, bijvoorbeeld door het aanbrengen van een tariefbord of iets dergelijks, ter plaatse van heffing.

Ik zoude het op prijs stellen in kennis te worden gesteld met het gevolg dat door U aan dit verzoek zal zijn gegeven. (B. S.)

---

24 *Januari* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Eene onderwijzeres, ook al is zij aangesteld voor tijdelijke waarneming der betrekking van eene verplichte leerkracht, blijft, wanneer zij na 15 Mei 1923 aan de school in functie is getreden boven het aantal, gesteld in art. 28 l. o.-wet, zooals dat artikel van 1 Jan. 1923—1 Juli 1924 luidde, buiten aanmerking met betrekkkng tot de berekening der Rijksvergoeding.

WIJ WILHELMINA, ENZ.;

O. dat Onze Minister van Onderwijs, K. en W. het bedrag der Rijksvergoeding over 1923 voor de school van de R.-K. schoolvereeniging der Parochie van den H. Jozef te 's-Gravenhage heeft bepaald op f 16,628.34, uit overweging dat in verband met het bepaalde in art. I, sub *f* der wet van 23 Juni 1923 (*Staatsblad* n°. 287), de Rijksvergoeding niet kan worden toegekend voor de onderwijzers, die na 15 Mei 1923 aan de school in functie zijn getreden boven het aantal, gesteld in art. 28 der l. o.-wet 1920, zooals dat artikel, krachtens art. XIII der wet van 16 Februari 1923 (*Staatsblad* n°. 38) wordt gelezen; dat dientengevolge de Rijksvergoeding niet kan worden verleend voor de onderwijzeres R. H. C. Dieulefit, aangezien anders de Rijksvergoeding zou worden genoten voor een grooter aantal onderwijzers van bijstand dan de wet toelaat; dat de omstandigheid, dat de onderwijzeres Dieulefit gedurende de maand December 1923 tijdelijk de functie waarnam van de onderwijzeres M. A. Lommers, die afwezig was met inhouding van vol salaris, hierin geen verandering brengt;

dat het schoolbestuur in beroep aanvoert, dat het op grond van art. 28 der l. o.-wet, zooals dat artikel vóór 1 Januari 1923 luidde, aanspraak kon maken op de Rijksvergoeding voor een hoofd en vijf onderwijzers van bijstand; dat nu wel in art. I, sun *f* der wet van 23 Juni 1923 (*Staatsblad* n°. 287) is bepaald, dat geen Rijksvergoeding wordt verleend voor de onderwijzers, die na 15 Mei 1923 aan de school in functie zijn getreden boven het aantal, gesteld in art. 28, zooals dat artikel van 1 Januari 1923—1 Juli 1924 luidde, doch dat deze bepaling in het onderhavige geval niet toepasselijk is; dat toch z. i. de bedoeling van laatstbedoelde bepaling is, dat vacatures welke na 15 Mei 1923 zouden ontstaan, niet ten laste van het Rijk zouden mogen worden aangevuld, indien daardoor het aantal onderwijzers, gesteld in art. 28, zooals dat van 1 Jan. 1923—1 Juli 1924 luidde, zou worden overschreden en niet, zooals Onze Minister interpreteert, dat ook buiten aanmerking zouden blijven de onderwijzers, die na 15 Mei 1923 zouden worden aangesteld voor de tijdelijke waarneming van eene door ontstentenis tijdelijk opengevallen plaats;

dat voorts naar de meening van het schoolbestuur de bestreden beslissing in strijd is met het bepaalde in art. 97, 1e lid, juncto art. 56, 1e lid der wet; dat toch volgens deze artikelen het Rijk behoort te vergoeden de jaarwedden der hoofden en der volgens de artt. 27 en 28 verplichte onderwijzers, alsmede de wedden van hen, die overeenkomstig art. 41 zijn aangewezen voor tijdelijke waarneming eener betrekking van onderwijzer of van hoofd der school; dat ook, wanneer men zich op het standpunt zou stellen, dat de jaarwedden van plaatsvervangers alleen dan door het Rijk behooren te worden vergoed, wanneer zij de betrekking waarnemen van het volgens de artt. 27 en 28 verplichte personeel, het salaris van de onderwijzeres Dieulefit ten laste van het Rijk kan worden gebracht; dat toch aan de bovengenoemde school, waaraan zes leerkrachten verbonden waren, vijf daarvan volgens de meergenoemde artt. 27 en 28 verplicht waren; dat het nu niet aangaat om eenvoudig de onderwijzeres M. A. Lommers als de zesde, niet verplichte leerkracht aan te merken, doch rekening dient te worden gehouden met het feit, dat het schoolbestuur deze onderwijzeres tot het verplichte personeel rekende, omtrent welk punt alleen het schoolbestuur had te beslissen;

O. dat art. LXIV, § 2 der wet van 16 Febr. 1923 (*Staatsblad* n°. 38), zooals dit is gewijzigd door de wet van 23 Juni 1923 (*Staatsblad* n°. 287) bepaalt, dat van het tijdstip af, waarop de eerstgenoemde wet in werking treedt, tot en met het jaar 1925 voor de op dat tijdstip bestaande scholen de Rijksvergoeding, bedoeld in de artt. 56 en 97 der l. o.-wet 1920, berekend wordt ten behoeve van scholen voor gewoon l. o. en uitgebreid l. o. als bedoeld in art. 3 der wet, naar den maatstaf van het getal onderwijzers, gesteld in het 1e tot en met het 4e lid van art. 28, zooals dat artikel vóór 1 Januari 1923 luidde, met dien verstande dat buiten aanmerking blijven de onderwijzers, die na 15 Mei 1923 aan de school in functie zijn getreden boven het aantal, gesteld in art. 28, zooals dat thans luidt:

dat in verband hiermede het schoolbestuur aanspraak kan maken op vergoeding der jaarwedden van 6 onderwijzers (het hoofd der school daaronder begrepen), met dien verstande, dat, aangezien volgens art. 28, zooals dit thans luidt, voor deze school het aantal verplichte onderwijzers met inbegrip van het hoofd, 5 bedraagt, de nà 15 Mei 1923 aan de school in functie getreden onderwijzeres R. H. C. Dieulefit buiten aanmerking behoort te blijven;

dat ook voor het overige het bedrag der Rijksvergoeding door Onze Minister met juistheid is berekend;

Gezien de l. o.-wet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van de bestreden beslissing van Onzen Minister van Onderwijs, K. en W. het bedrag der Rijksvergoeding over 1923 voor deze school vast te stellen op f 16,628.34.

(Gem. St.)

---

26 *Januari* 1925. BESLUIT tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 18 der Wet van 21 November 1924 (*Staatsblad* nº. 522) tot uitvoering van artikel 90, laatste lid, der Grondwet. S. 21.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Financiën en Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 29 December 1924, nº. 8 (Afdeeling Pensioenen en Eerediensten) en van 16 December 1924, nº. 12942 (Afdeeling Binnenlandsch Bestuur);

Gezien artikel 18 der Wet van 21 November 1924 (*Staatsblad* nº. 522) tot uitvoering van artikel 90, laatste lid, der Grondwet:

Den Raad van State gehoord (advies van 13 Januari 1925, nº. 22);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van Financiën en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 17 Januari 1925, nº. 68 (Afdeeling Pensioenen en Eerediensten) en 23 Januari 1925, nº. 515 (Afdeeling Binnenlandsch Bestuur):

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Bij eene aanvrage om weduwenpensioen worden overgelegd een uittreksel uit het register, waarin de huwelijksakte van het destijds door de weduwe met haar overleden echtgenoot aangegaan huwelijk is ingeschreven, afgegeven nà den datum van overlijden van haren echtgenoot, hare geboorteacte en de acte van overlijden van haren echtgenoot.

2. Bij eene aanvrage om weezenpensioen van de moeder of van den vader der weezen worden overgelegd de huwelijksacte der ouders, de geboorteacten der kinderen en de acte van overlijden van den vader of van de moeder.

Bij eene aanvrage om pensioen voor weezen, die niet de moeder of den vader tot voogdes of voogd hebben, worden overgelegd de geboorteacten der weezen, de acte van overlijden van den vader of van de moeder of van beiden, indien zij beiden zijn overleden, hun huwelijksacte en een gewaarmerkt afschrift van de op de voorziening in de voogdij betrekking hebbende beschikking van den kantonrechter.

3. Het pensioen wordt bij het Departement van Financiën in het daartoe bestemde grootboek ingeschreven.

De gepensionneerde ontvangt een bewijs van inschrijving van zijn pensioen.

4. Het pensioen wordt betaald na afloop van het kwartaal, waarover het verschuldigd is.

De betaling geschiedt ten kantore van den door den gepensionneerde aangewezen betaalmeester op quitantie van den gepensionneerde of van zijn wettelijken vertegenwoordiger op vertoon der pensioenacte en tegen afgifte eener attestatie de vita van den gepensionneerde.

De betaling kan ook geschieden door bijschrijving op eene postrekening. Een daartoe strekkend verzoek moet worden gericht tot den Minister van Financiën onder overlegging der pensioenacte, en onder mededeeling van het nummer dier rekening.

Voor de pensioenacte wordt een ontvangbewijs uitgereikt. Dat stuk blijft, zoolang door den gepensionneerde voor de betaling van zijn pensioen van den Postchèque en Girodienst wordt gebruik gemaakt, bij het Departement van Financiën berusten.

5. Het pensioen, dat ten kantore van een betaalmeester wordt betaalbaar gesteld, kan binnen drie maanden na de openstelling der betaling in ontvangst genomen worden. Latere betaling geschiedt niet dan tengevolge van daartoe door of namens den belanghebbende bij het Departement van Financiën, Afdeeling Pensioenen en Eerediensten, gedaan verzoek.

6. De gepensionneerde, die uit hoofde van verandering van woonplaats, betaling verlangt op een ander kantoor, dan waarop hij laatstelijk werd aangewezen, behoort daartoe van zijne nieuwe woonplaats opgave te doen aan het Departement van Financiën, Afdeeling Pensioenen en Eerediensten, vóór 1º Januari, 1º April, 1º Juli en 1º October.

Wanneer de kennisgeving later geschiedt, kan daaraan eerst in het daarop volgende kwartaal gevolg worden gegeven.

7. De over het tijdvak van 1 Mei 1924 tot en met ultimo December 1924 verschuldigde bijdrage, bedoeld in artikel 16, 1ste lid der voornoemde wet, wordt in ten hoogste 8 gelijke termijnen op de schadeloosstelling ingehouden, te beginnen met die over de maand December 1924.

8. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het geplaatst is.

Onze voornoemde Ministers zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 26sten Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

De Min. v. Binnenl. Zaken en Landbouw, CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 16 *Febr.* 1925.)

---

26 *Januari* 1925. BESLUIT tot herziening van den bij Koninklijk besluit van 31 Juli 1922 (*Nederlandsch Staatsblad* nº. 475, *Indisch Staatsblad* 1924 nº. 178) vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur ingevolge artikel 32 van het Wetboek van Militair Strafrecht en artikel 23 van de Wet op de Krijgstucht. S. 22.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën, van Justitie, van Marine en van Oorlog van 8 October 1924, 1e Afdeeling, nº. 29*a*, van 23 October 1924, 2e Afdeeling A, nº. 843, van 5 November 1924, Afd. B. 1e Bureau nº. 58 en van 11 November 1924, Ie Afd., nº. 192;

Overwegende, dat het noodig is, den bij Ons besluit van 31 Juli 1922 (*Nederlandsch Staatsblad* nº. 475, *Indisch Staatsblad* 1925, nº. 178) vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur ingevolge art. 32 van het Wetboek van Militair Strafrecht en art. 23 van de Wet op de Krijgstucht, ten aanzien van de daarin voorkomende bepalingen betreffende de straf- en de tuchtklassen in Nederlandsch-

Indië voor de zeemacht en de in art. 63 onder 1°. van het genoemde Wetboek bedoelde militairen te herzien;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 December 1924 n°. 34);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 24 December 1924, 1e Afdeeling n°. 54, van 7 Januari 1925, 2e afd. A, n°. 768, van 17 Januari 1925, 1e Afdeeling B, 1e Bureau, n°. 62, 22 Januari 1925, Ie Afd. n°. 6;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De bij Ons besluit van 31 Juli 1922 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 475, *Indisch Staatsblad* 1924, n°. 178) vastgestelde algemeene maatregel van bestuur, ingevolge artikel 32 van het Wetboek van Militair Strafrecht en artikel 23 van de Wet op de Krijgstucht betreffende de straf- en de tuchtklassen voor de zee- en voor de landmacht, ondergaat de navolgende wijzigingen:

I. Artikel 3 vervalt.

II. De tweede zin van artikel 40 wordt gelezen als volgt:

„De Gouverneur-Generaal is bevoegd dienaangaande nadere voorschriften te geven."

III. Artikel 59 vervalt.

IV. In artikel 60 vervallen de woorden: „en, voor zoover aangaat personen, ingevolge artikel 3 in de klasse van discipline voor de landmacht in eene der koloniën of bezittingen van het Rijk buiten Europa geplaatst, de commandeerende officier onder wiens bevel zij staan".

V. Artikel 61 wordt gelezen als volgt:

„De bevoegdheden, voor Onzen Minister van Marine voortvloeiende uit de artikelen 1, derde lid, 5, eerste lid, 6, 7, eerste lid, 8, tweede lid, 15, 17, tweede lid, 19, 22, laatste lid, 32, laatste lid, 34, 42, eerste lid, 47, tweede lid, en 48 komen, voor zoover de strafklasse in *Nederlandsch-Indië* voor de Zeemacht betreft, toe aan den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië*.

De Gouverneur-Generaal heeft het recht deze bevoegdheden, zoomede die, welke art. 40 hem toekent, over te dragen aan eene door hem aangewezen autoriteit van de Zeemacht in *Nederlandsch-Indië*.

Het verslag, bedoeld in het eerste lid van artikel 10, en de kennisgevingen ingevolge het tweede lid van artikel 10 en ingevolge artikel 49 geschieden ten aanzien van de strafklasse in *Nederlandsch-Indië* voor de Zeemacht aan den Gouverneur-Generaal."

VI. Het tweede lid van artikel 63 wordt gelezen als volgt:

„Bovendien bestaat aan boord van elk oorlogsschip gelegenheid tot het ten uitvoerleggen der straf van plaatsing in eene tuchtklasse, met uitzondering van die schepen, welke daarvoor naar het oordeel van Onzen Minister van Marine of — voor zoover het schepen betreft, die staan onder het opperbevel van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* — naar het oordeel van dezen Landvoogd niet in aanmerking komen."

VII. Artikel 64 vervalt.

VIII. Het eerste lid van artikel 70 wordt gelezen als volgt:

„Het opperbeheer der tuchtklassen aan boord berust bij Onzen Minister van Marine."

IX. Artikel 82 wordt gelezen als volgt:

„De bevoegdheden, voor Onzen Minister van Marine voortvloeiende uit de artikelen 70, eerste lid, en 80, komen, voor zoover betreft de tuchtklassen aan boord van schepen onder het opperbevel van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië*, aan dezen Landvoogd toe.

De Gouverneur-Generaal heeft het recht deze bevoegdheid over te dragen aan een door hem daartoe aangewezen autoriteit van de Zeemacht in *Nederlandsch-Indië*."

X. Het gestelde onder *b* in het eerste lid van artikel 83 wordt gelezen als volgt:

„*b.* in *Nederlandsch-Indië* voor de Zeemacht, in inrichtingen of aan boord van vaartuigen daartoe tijdelijk bestemd door den Gouverneur Generaal van *Nederlansch-Indië* of van zijnentwege door eene door hem aangewezen autoriteit van de Zeemacht in *Nederlandsch-Indië*."

Onze Ministers van Koloniën, van Justitie, van Matine en van Oorlog zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 26sten Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.
De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.
De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

(*Uitgeg.* 9 *Febr.* 1925.)

---

26 *Januari* 1925. BESLUIT houdende bezoldigingsregeling voor het personeel der Verzekeringskamer. S. 23.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Justitie, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, en van Koloniën van 24 December 1924, Afdeeling A.S./1c, n°. 828;

Den Raad van State gehoord (advies van 20 Januari 1925, n°. 23);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 23 Januari 1925, Afdeeling A.S./1c, n°. 843;

Overwegende, dat het wenschelijk is de bezoldigingsregeling voor het personeel der Verzekeringskamer opnieuw vast te stellen;

Hebben goedgevonden en verstaan, gerekend van af 1 Januari 1925, te bepalen:

Art. 1. Voor het personeel der Verzekeringskamer worden de volgende jaarwedden vastgesteld:

voorzitter f 11,500;

lid f 9500;

secretaris f 4700—f 5600, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 300;

inspecteur der Verzekeringskamer f 4000—f 6400, 6 tweejaarlijksche verhoogingen van f 300 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200;

referendaris f 4500—f 5400, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 300;
hoofdcommies f 3400—f 4400, 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200;
commies f 2400—f 3400, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100;
adjunct-commies f 1700—f 2600, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100;
klerk f 1100—f 2000, 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100;
schrijver f 1000—f 1700, 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200, met 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100 en 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 50;
concierge-bode f 1400—f 1700, 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100 en 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 50;

2. De ambtenaren der Verzekeringskamer, die benoemd zijn tot plaatsvervangend lid dier Kamer, genieten eene weddeverhooging van ten hoogste f 1000 per jaar.

3. Wij behouden Ons voor aan bepaalde ambtenaren, hetzij bij eerste aanstelling, hetzij door latere buitengewone persoonlijke verhoogingen eene hoogere wedde toe te kennen dan het maximum van de aan het ambt verbonden wedde.

4. Het bepaalde bij de artikelen 1, tweede, derde en zesde lid, 2, 6, tweede, derde en zesde lid, 7, 8, eerste, derde en vierde lid, 9 tot en met 17, 19, eerste en tweede lid, 20, 21, 22, eerste lid, 23, eerste lid, 26, tot en met 30, 31 en 37, van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 vindt overeenkomstige toepassing.

5. Totdat daaromtrent nader zal worden voorzien, wordt, voor zoover en voor zoolang de wedde van eenig ambtenaar ingevolge het bepaalde bij de artikelen 1, 3 en 4 van dit besluit meer zou bedragen dan de wedde, waarop hij volgens Ons besluit van 4 Augustus 1923 (*Staatsblad* nº. 395), zooals dat is gewijzigd bij Ons besluit van 25 April 1924 (*Staatsblad* nº. 211), aanspraak zou hebben gehad, die wedde verminderd tot het bedrag, dat hem zou zijn toegekend, indien ten aanzien van de door hem bekleede functie laatstgenoemde besluiten van kracht waren gebleven.

Het bovenstaande is slechts van toepassing op ambtenaren, aan wier functie volgens Ons besluit van 4 Augustus 1923 (*Staatsblad* nº. 395), zooals dat luidde vóór de daarin bij Ons besluit van 25 April 1924 (*Staatsblad* nº. 211) aangebrachte wijzigingen, een salaris of maximum-salaris was verbonden hooger dan f 6000, met dien verstande, dat Wij Ons het recht voorbehouden in grensgevallen ten gunste van eenig ambtenaar van het bepaalde in het eerste lid af te wijken.

Ten aanzien van de wedde van een inspecteur der Verzekeringskamer wordt het bepaalde bij dit artikel toegepast evenals wanneer aan die functie volgens Ons besluit van 4 Augustus 1923 (*Staatsblad* nº. 395) eene jaarwedde verbonden ware geweest van f 4000—f 6600, met 13 jaarlijksche verhoogingen van f 200.

Onze voornoemde Ministers zijn ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift za worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 26 sten Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw, CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 29 *Jan.* 1925.)

---

27 *Januari* 1925. BESLUIT tot bekendmaking van den tekst der gewijzigde Motor- en Rijwielwet. S. 24.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 23 Januari 1925, La. H., Afdeeling Waterstaat A.;

Gelet op het eerste lid van § 3 van de wet van 1 November 1924 (*Staatsblad* nº. 492), houdende wijziging van de Motor- en Rijwielwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te gelasten, dat de Motor- en Rijwielwet met de daarin bij de wet van 1 November 1924 (*Staatsblad* nº. 492) aangebrachte wijzigingen en plaats gehad hebbende aanvullingen in een doorloopend genummerde reeks van artikelen wordt samengevat en, met wijziging dienovereenkomstig van de aanhaling daarin van artikelen of gedeelten van artikelen, met de paragrafen 2, 3 en 4 van de laatstgenoemde wet, in het *Staatsblad* wordt geplaatst, een en ander overeenkomstig de bijlage van dit besluit.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 27sten Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 5 *Febr.* 1925.)

MOTOR- EN RIJWIELWET.

Wet van den 10*den Februari* 1905 (Staatsblad nº. 69), *gewijzigd bij de wetten van den* 6*den October* 1908 (Staatsblad nº. 313), *den* 18*den Juli* 1910 (Staatsblad nº. 237) *en den* 1*sten November* 1924 (Staatsblad nº. 492).

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is bij de wet regelen te stellen nopens het verkeer op de wegen en de rijwielpaden in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In deze wet wordt verstaan:

1º. onder *motorrijtuigen* alle rij- of voertuigen, bestemd om uitsluitend of mede door eene mechanische kracht, op of aan het rij- of voertuig zelf aanwezig, anders dan langs spoorstaven te worden voorthewogen;

2º. onder *wegen* alle voor het openbaar verkeer openstaande rijwegen; de daarin liggende bruggen en duikers alsmede de tot de wegen

behoorende voetpaden en bermen of zijkanten maken deel van den rijweg uit;

3°. onder *rijwielpaden* alle paden, ongeacht of zij deel uitmaken van een weg, door of met goedvinden van den daartoe gerechtigde als zoodanig aangeduid op door Onzen Minister te bepalen wijze, met dien verstande dat, voorzoover het tegendeel niet blijkt, zoodanige aanduiding geacht wordt door of met goedvinden van den gerechtigde te hebben plaats gehad; ten aanzien van paden onder beheer van een openbaar lichaam is de beheerder, ten aanzien van andere paden de eigenaar als gerechtigde te beschouwen;

4°. onder *bestuurder* van een motorrijtuig hij, die het rijtuig bestuurt of hij, die, volgens de voorwaarden van den in art. 2 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur, eene zoodanige plaats innemende, dat hij ieder oogenblik het besturen kan overnemen, het rijtuig onder zijn onmiddellijk toezicht doet besturen, met dien verstande dat, ingeval aan dengene, die het rijtuig bestuurt, bij rechterlijke uitspraak de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen is ontzegd, deze als bestuurder van het rijtuig wordt aangemerkt ook indien hij het rijtuig bestuurt onder het onmiddellijk toezicht van een ander;

5°. onder *Onze Minister* Onze Minister met de uitvoering van deze wet belast en onder *Onze Commissaris* Onze Commissaris in de provincie.

2. Door Ons worden bij algemeenen maatregel van bestuur, de Gedeputeerde Staten der provinciën gehoord, regelen gesteld nopens het verkeer op de wegen en de rijwielpaden in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen.

In dien algemeenen maatregel van bestuur mogen niet ontbreken voorschriften betreffende:

1°. samenstelling, inrichting en uitrusting van motorrijtuigen, van rijwielen en van rij- en voertuigen, welke door een motorrijtuig worden voortbewogen;

2°. het geheel of gedeeltelijk gesloten verklaren van wegen of rijwielpaden voor het berijden in eene of in beide richtingen, hetzij met alle, hetzij met een of meer categorieën van motorrijtuigenen rijwielen;

3°. het voeren van lichten aan motorrijtuigen, rijwielen en andere rij- en voertuigen;

4°. het geven van seinen door bestuurders van motorrijtuigen, rijwielen en andere rij- en voertuigen;

5°. het uitwijken door en voor motorrijtuigen, rijwielen, andere rij- en voertuigen, rij- en trekdieren, ander vee en voetgangers;

6°. het doen stilhouden van motorrijtuigen en rijwielen en, voorzooveel motorrijtuigen betreft, het in rust brengen van den motor;

7°. het doen voortbewegen van rij- en voertuigen door motorrijtuigen.

Bij dien algemeenen maatregel van bestuur kan door Ons voor motorrijtuigen in verband met hunne samenstelling, hun gewicht, hunne as- of wielbelasting of hunne afmetingen in beladen of onbeladen staat of in verband met de omstandigheid, dat rij- of voertuigen door die motorrijtuigen worden voortbewogen, het inachtnemen van een maximum-snelheid worden voorgeschreven.

3. Bij den in art. 2 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur kan door Ons worden bepaald, welke besluiten, door Gedeputeerde Staten of door besturen van gemeenten, waterschappen, veenschappen of veenpolders ingevolge dien algemeenen maatregel van bestuur genomen, Onze goedkeuring en welke besluiten, door besturen van gemeenten, waterschappen, veenschappen of veenpolders ingevolge dien algemeenen maatregel van bestuur genomen, de goedkeuring van Gedeputeerde Staten behoeven alsmede van welke besluiten, ingevolge dien algemeenen maatregel van bestuur genomen, beroep op Ons openstaat.

Zoodanig beroep kan door ieder belanghebbende worden ingesteld binnen dertig dagen, nadat het besluit, waartegen het wordt ingesteld, ter openbare kennis is gebracht.

Het adres van beroep wordt aan Ons gericht, maar ingediend bij Onzen Commissaris, die daarop den dag van ontvangst aanteekent en het adres vervolgens aan Ons opzendt. Hij geeft een bewijs van ontvangst af.

Zoodanig beroep kan met inachtneming van den in het tweede lid bepaalden termijn eveneens door Onzen Commissaris worden ingesteld.

4. Bij den in art. 2 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur kunnen kosten, aan zijne uitvoering verbonden, ten laste worden gebracht van provinciën, gemeenten, waterschappen, veenschappen of veenpolders.

5. De Provinciale Staten zijn bevoegd, de gemeentebesturen gehoord, regelen te stellen nopens het verkeer op de wegen en de rijwielpaden in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen voorzooveel betreft punten, waaromtrent in deze wet of den in art. 2 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur niet is voorzien.

6. De gemeenteraden zijn bevoegd regelen te stellen nopens het verkeer op de wegen en de rijwielpaden in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen voorzooveel betreft punten, waaromtrent in deze wet, in den in art. 2 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur of in eene provinciale verordening, als bedoeld in het vorig artikel, niet is voorzien.

7. Bij of krachtens eene plaatselijke verordening, als bedoeld in art. 6, kan ten aanzien van wegen binnen bebouwde kommen van gemeenten een door alle of door één of meer categorieën van motorrijtuigen alsmede een door rijwielen in acht te nemen maximum-snelheid, voor motorrijtuigen niet beneden twintig kilometer en voor rijwielen niet beneden tien kilometer per uur, worden vastgesteld, mits de verordening voorschriften bevat ter verzekering, dat de in acht te nemen maximum-snelheid wordt aangegeven op door Onzen Minister vast te stellen wijze.

Ten aanzien van binnen bebouwde kommen van gemeenten gelegen bruggen, alsmede ten aanzien van wegen binnen die kommen, waarop in het algemeen een zeer groote verkeersdrukte heerscht, kan voor alle of voor één of meer categorieën van motorrijtuigen en ten aanzien van alle wegen binnen bebouwde kommen van gemeenten kan voor motorrijtuigen, door middel waarvan één of meer rij- of voertuigen worden voortbewogen, door den gemeenteraad onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten

een maximum-snelheid van twaalf kilometer per uur worden vastgesteld, mits de verordening voorschriften bevat ter verzekering, dat de in acht te nemen maximum-snelheid wordt aangegeven op door Onzen Minister vast te stellen wijze.

De artt. 167, 169, 170 en 171 der gemeentewet zijn op de in het tweede lid bedoelde verordeningen niet van toepassing. Zij worden afgekondigd op de wijze, bedoeld in de artt. 172 en 173 dier wet, met dien verstande, dat in het formulier van afkondiging in plaats van de mededeeling aan en het bericht van Gedeputeerde Staten worden vermeld de dagteekening en het nummer van het besluit van Gedeputeerde Staten, waarbij de verordening is goedgekeurd.

8. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd, voor zoover zij dit wenschelijk achten te bepalen, welke voor de toepassing van deze wet en den in art. 2 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur de grens van eene bebouwde kom eener gemeente is.

9. Het is verboden met een motorrijtuig over een weg of rijwielpad te rijden, tenzij:

1°. behoorlijk zichtbaar zij een op of aan het rijtuig aangebracht nummer met letter, aan den eigenaar of houder opgegeven door Onzen Commissaris in de provincie, waar de eigenaar of houder woont, of, ingeval deze in het buitenland woont, door Onzen Minister, van zoodanige afmetingen en kleur, zoodanig aangebracht en, behoudens in de door dien Minister te bepalen gevallen, zoodanig verlicht, als door dien Minister zal worden voorgeschreven en in de *Staatscourant* aangekondigd;

2°. aan den eigenaar of houder door Onzen Commissaris of Minister ter zake van de sub 1°. bedoelde opgave een nummerbewijs zij afgegeven en dit nummerbewijs zijne geldigheid niet hebbe verloren;

3°. aan den bestuurder een rijbewijs voor het besturen van een motorrijtuig, als waarmede over den weg of het rijwielpad wordt gereden, zij afgegeven door Onzen Commissaris in de provincie, waar de bestuurder woont, of, ingeval deze in het buitenland woont, door Onzen Minister en dit rijbewijs zijne geldigheid niet hebbe verloren;

4°. voor het geval het motorrijtuig wordt bestuurd onder het onmiddellijk toezicht van iemand, aan wien een rijbewijs, als voor het besturen van het motorrijtuig gevorderd, is afgegeven, en deze volgens de in art. 1, sub 4°., bedoelde voorwaarden een zóódanige plaats inneemt, dat hij ieder oogenblik het besturen kan overnemen, degene, die aldus onder toezicht bestuurt, den leeftijd, vereischt voor het verkrijgen van een dergelijk rijbewijs, heeft bereikt.

Een rijbewijs, als bedoeld in het vorige lid, is niet geldig, tenzij het is voorzien van een door of van wege het tot uitgifte van het rijbewijs bevoegd gezag gewaarmerkt fotografisch portret van hem, te wiens name het is gesteld.

Een rijbewijs, als bedoeld in het eerste lid, wordt afgegeven voor het besturen hetzij van motorrijtuigen op meer dan twee wielen, hetzij van motorrijtuigen op twee wielen, hetzij van die motorrijtuigen op twee wielen, waarmede geen grootere snelheid kan worden bereikt dan door Onzen Minister ingevolge het tweede lid van art. 15 zal zijn bepaald.

Voor overtreding van het eerste lid zijn aansprakelijk de bestuurder, en, voor zooveel betreft het aldaar sub 1°. en 2°. bepaalde, de eigenaar of houder, die in strijd met laatstgenoemde bepalingen doet of laat rijden.

10. Een ingevolge art. 9 afgegeven rijbewijs is, behoudens het bepaalde in het tweede lid van art. 9, art. 11, art. 16 en het vierde lid van art. 31, geldig voor den duur van twee achtereenvolgende jaren, gerekend van den dag van uitgifte af, en, ingeval de geldigheidsduur van het rijbewijs overeenkomstig door Onzen Minister ingevolge art. 18 gegeven voorschriften is verlengd, bovendien voor den duur der verlenging.

11. Voor verloren geraakte, versleten of te niet gegane, ingevolge art. 9 afgegeven nummer- of rijbewijzen kunnen door het tot uitgifte dier bewijzen bevoegde gezag duplicaten worden uitgereikt. Verloren geraakte of versleten bewijzen verliezen in dat geval hunne geldigheid.

12. Degene, te wiens name een rijbewijs, als bedoeld in art. 9, is gesteld, is verplicht het binnen twintig dagen na den dag, waarop het ingevolge art. 16 of art. 31 zijne geldigheid verloren heeft, in te leveren bij Onzen Minister of Onzen Commissaris, naar de onderscheiding, bedoeld in het eerste lid sub 3°. van art. 9.

13. Onze Minister of Onze Commissaris is bevoegd, bij eene aanvrage om een rijbewijs, als bedoeld in art. 9, te vorderen, dat de aanvrager op door of namens hem, Minister of Commissaris, te bepalen tijd en plaats persoonlijk verschijne voor en nadere inlichtingen verstrekke omtent de aanvrage aan een door of namens hem aangewezen ambtenaar.

Indien door den betrokkene niet voldaan wordt aan eene vordering, als bedoeld in het eerste lid, zal de aanvrage buiten beschikking kunnen worden gelaten.

14. Het is verboden:

a. opzettelijk onjuiste opgave te doen in de schriftelijke aanvrage tot het verkrijgen van een nummer- of rijbewijs, bedoeld in art. 9;

b. op een motorrijtuig nummers of letters aan te brengen of te doen aanbrengen met het oogmerk, de herkenning van het ingevolge art. 9 gevoerde kenteeken te bemoeilijken;

c. op een weg of rijwielpad een motorrijtuig, waarop zijn aangebracht nummers of letters, waardoor de herkenning van het ingevolge art. 9 gevoerde kenteeken wordt bemoeilijkt, te besturen of als eigenaar of houder daarvan te doen of te laten besturen, doch slechts indien onderscheidenlijk de bestuurder, de eigenaar of de houder redelijkerwijze kan vermoeden, dat op het motorrijtuig zoodanige nummers of letters zijn aangebracht;

d. een motorrijtuig van een ander dan een kenteeken, als in art. 9 bedoeld, te voorzien of te doen voorzien met het oogmerk dat kenteeken te doen doorgaan voor een kenteeken, als in art. 9 bedoeld;

e. op een weg of rijwielpad een motorrijtuig, dat is voorzien van een kenteeken, dat gelijkenis vertoont met een kenteeken, als bedoeld in art. 9, te besturen of als eigenaar of houder

daarvan te doen of te laten besturen, doch slechts indien onderscheidenlijk de bestuurder, de eigenaar of de houder redelijkerwijze kan vermoeden, dat het motorrijtuig van zoodanig kenteeken is voorzien.

f. ten opzichte van een motorrijtuig opzettelijk gebruik te maken van een nummerbewijs, als bedoeld in art. 9, dat aan een ander dan den eigenaar of houder van het rijtuig is uitgereikt, als ware het aan deze uitgereikt.

15. Een rijbewijs, als bedoeld in art. 9, wordt aan een ieder op aanvrage afgegeven. Het wordt niet afgegeven :

1°. aan hem, die den leeftijd van achttien jaren niet heeft bereikt ;

2°. aan hem, wien ingevolge art. 31 de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen is ontzegd, voor den duur der ontzegging ;

3°. aan hem, wiens rijbewijs ingevolge art. 16 ongeldig is verklaard en wiens geschiktheid tot het besturen van een motorrijtuig, als in het ongeldig verklaarde rijbewijs vermeld, niet uit een proef, welke hij daarna heeft afgelegd, is gebleken ; aan zoodanigen persoon kan echter een rijbewijs voor het besturen van een ander dan een dergelijk motorrijtuig worden afgegeven ;

4°. aan hem, die bij zijn aanvrage niet overlegt :

a. eene verklaring, afgegeven door een hier te lande tot de uitoefening der geneeskunde bevoegd persoon en behelzende, dat door dien geneeskundige bij een niet vroeger dan veertien dagen vóór de aanvrage gehouden onderzoek bij den aanvrager geen lichaams- of zielsgebreken zijn waargenomen, welke dezen zouden kunnen beletten, een motorrijtuig naar behooren te besturen ;

b. een of meer welgelijkende fotografische portretten van den aanvrager overeenkomstig de in art. 18 bedoelde voorschriften ;

c. hetzij eene verklaring, afgegeven door een daartoe door Ons in elke provincie aan te wijzen persoon, behelzende, dat uit een onder toezicht van dien persoon gehouden proefrit is gebleken, dat de aanvrager voldoende vaardigheid bezit in het besturen van een motorrijtuig, als waarop de aanvrage betrekking heeft, hetzij een ander bewijsstuk, afgegeven overeenkomstig door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen regelen, waaruit van zoodanige vaardigheid blijkt. Voor het afleggen van een proefrit is een bedrag van tien gulden aan de Staatskas verschuldigd ;

5°. aan hem, die niet voldoet aan andere eischen, welke door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur mochten worden gesteld ten aanzien van de afgifte van rijbewijzen.

Het onder 1°. van het eerste lid bepaalde geldt niet ten aanzien van hem, die den leeftijd van zestien jaren heeft bereikt, voor zooveel betreft het besturen van motorrijtuigen op twee wielen, waarmede geen grootere snelheid kan worden bereikt, dan door Onzen Minister zal zijn bepaald.

Het bepaalde sub 4°. *a* van het eerste lid geldt ten aanzien van het eerste rijbewijs, hetwelk eenen aanvrager wordt uitgereikt na de inwerkingtreding van dit artikel Het bepaalde sub 4°. *c* van het eerste lid geldt ten aanzien van het eerste rijbewijs, hetwelk eenen aanvrager na de inwerkingtreding van dit artikel voor het besturen van een der in het derde lid van art. 9 genoemde categorieën van motorrijtuigen wordt uitgereikt. Onze Minister of Onze Commissaris, naar de onderscheiding, bedoeld in het eerste lid, sub 3°., van art. 9, is bevoegd ook bij een tweede of verdere aanvrage de overlegging van stukken, als in het eerste lid, sub 4°., *a* en *c*, bedoeld, te vorderen.

Onze Minister of Onze Commissaris, naar de onderscheiding, bedoeld in het eerste lid, sub 3°., van art. 9, kan de verstrekking van een rijbewijs bovendien afhankelijk stellen van de overlegging van een verklaring, als bedoeld sub 4°. *a* van het eerste lid, van één of meer door hem aan te wijzen geneeskundigen en de uitreiking van een rijbewijs weigeren, indien mocht blijken, dat op het tijdstip der indiening van de aanvrage nog geen twee jaren zijn verloopen, sedert een veroordeeling van den aanvrager ter zake van een der in de artt. 426 of 453 van het Wetboek van Strafrecht omschreven overtredingen onherroepelijk is geworden.

16. Op de vordering van daartoe door Ons aan te wijzen personen is degene, te wiens name een geldig rijbewijs, als bedoeld in art. 9, staat en die vermoed wordt ongeschikt te zijn tot het besturen van een motorrijtuig, als in dat rijbewijs vermeld, verplicht, een proef af te leggen, teneinde zijne geschiktheid tot het besturen van een dergelijk motorrijtuig te bewijzen.

Indien bij die proef de ongeschiktheid van den betrokkene blijkt of indien deze aan de in het eerste lid bedoelde verplichting niet voldoet zonder dat van eene geldige reden daartoe blijkt, is Onze Minister of Onze Commissaris, naar de onderscheiding, bedoeld in het eerste lid sub 3°. van art. 9, bevoegd het betreffende rijbewijs van den betrokkene ongeldig te verklaren.

Onze Minister of Onze Commissaris, naar de in het tweede lid genoemde onderscheiding, doet van de ongeldigverklaring onverwijld mededeeling aan den betrokkene. Onze Commissaris, die een rijbewijs ongeldig verklaart, doet daarvan tevens onverwijld mededeeling aan Onzen Minister. Deze doet van de ongeldigverklaring aankondiging in de *Staatscourant* en in het *Algemeen Politieblad*.

In geval van ongeldigverklaring van een rijbewijs verliest dit zijne geldigheid op den dag na dien, waarop de betrokkene van die ongeldigverklaring mededeeling heeft ontvangen, tenzij het vóór dien dag reeds uit anderen hoofde zijne geldigheid heeft verloren.

17. Omtrent de proef, bedoeld bij art. 15, eerste lid sub 3°., den proefrit en de afgifte van de verklaring, bedoeld bij art. 15, eerste lid sub 4°. *c*, de betaling van het in laatstgenoemd lid bedoelde bedrag, alsmede de proef, bedoeld bij art. 16, worden door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur regelen gesteld.

18. Omtrent den inhoud der aanvragen om nummer- en rijbewijzen, den inhoud der geneeskundige verklaring en de fotografische portretten, bedoeld in art. 15, het opgeven van nummers en letters, den inhoud van nummer- en rijbewijzen, het aanleggen van registers van

houders der bewijzen en het bekend maken van den inhoud der registers worden, behoudens de bepalingen, welke daaromtrent mochten worden gesteld bij den in art. 2 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur, voorschriften door Onzen Minister gegeven.

Omtrent verlenging van den geldigheidsduur van de in art. 9 bedoelde rijbewijzen kunnen door Onzen Minister voorschriften worden gegeven.

De in het eerste en tweede lid bedoelde voorschriften worden door Onzen Minister in de *Staatscourant* bekend gemaakt.

19. Aan den bestuurder van een motorrijtuig wordt, bij inkomst hier te lande zonder dat het rijtuig is voorzien van de in art. 9, eerste lid, sub 1°., bedoelde kenteekens en zonder dat de aldaar sub 2°. en 3°. bedoelde nummer- en rijbewijzen zijn afgegeven, een rijbewijs afgegeven, geldig gedurende acht dagen na den dag der afgifte, tenzij hij ingevolge het eerste lid sub 1°., 2°. en 3°. of het tweede lid van art. 15 voor het besturen van het motorrijtuig geen rijbewijs, als bedoeld in art. 9, zoude kunnen verkrijgen of naar het oordeel der in het tweede lid bedoelde ambtenaren kennelijk ongeschikt is tot het besturen van het motorrijtuig.

De afgifte geschiedt aan het kantoor der invoerrechten, waar de douane-formaliteiten worden vervuld, door de daar dienstdoende ambtenaren.

Gedurende den in het eerste lid genoemden termijn is art. 9, eerste lid sub 1°., 2°. en 3°., op den eigenaar, houder of bestuurder van het motorrijtuig niet van toepassing, mits een op of aan het rijtuig aangebracht buitenlandsch kenteeken door de in het tweede lid bedoelde ambtenaren zij vermeld in het rijbewijs en behoorlijk zichtbaar zij.

20. Op den in het buitenland woonachtigen eigenaar, houder of bestuurder van een motorrijtuig, die als rechthebbende gebruik maakt van een geldig internationaal rijbewijs, afgegeven in het buitenland ingevolge art. 3 van het internationale verdrag betreffende het verkeer met automobielen, op 11 October 1909 te Parijs gesloten, zijn art. 9, eerste lid, sub 1°., 2°. en 3°., en art. 19 dezer wet niet van toepassing, mits de ingevolge art. 4 van dat verdrag op of aan het rijtuig aangebrachte beide kenteekens behoorlijk zichtbaar zijn.

Onze Minister voornoemd is bevoegd besturen van als rechtspersoon erkende, behartiging van verkeersbelangen ten doel hebbende vereenigingen te machtigen tot het afgeven van internationale rijbewijzen, als bedoeld bij genoemd verdrag, ten behoeve van het verkeer met motorrijtuigen in het buitenland.

21. Het is verboden op een weg of een rijwielpad een wedstrijd met motorrijtuigen of rijwielen te houden of daaraan deel te nemen.

Als deelnemer worden beschouwd de bestuurder van een motorrijtuig of rijwiel, waarmede aan een wedstrijd wordt deelgenomen, en de eigenaar of houder van een motorrijtuig of rijwiel, die daarmede aan een wedstrijd doet of laat deelnemen.

Van het in het eerste lid vervat verbod kan ontheffing worden verleend:

1°. ten behoeve van wedstrijden met motorrijtuigen, door Onzen Minister;

2°. ten behoeve van wedstrijden met rijwielen, voor wegen en rijwielpaden, onder beheer van het Rijk, door Onzen Minister, voor andere wegen en rijwielpaden, door Gedeputeerde Staten der provincie.

22. Het is den bestuurder van een motorrijtuig of rijwiel verboden daarmede te rijden over een weg ofseen rijwielpad:

a. op zoodanige wijze of met zoodanige snelheid, dat de vrijheid of de veiligheid van het verkeer wordt belemmerd of in gevaar gebracht;

b. terwijl hij verkeert onder zoodanigen invloed van het gebruik van alcoholhoudenden drank, dat hij niet in staat moet worden geacht het motorrijtuig of rijwiel naar behooren te besturen.

23. De bestuurder van een motorrijtuig of rijwiel is op een weg of rijwielpad verplicht gevolg te geven aan de door de in art. 34 genoemde ambtenaren en beambten in het belang van de vrijheid of de veiligheid van het verkeer gegeven bevelen en aanwijzingen.

24. Het is den bestuurder van een motorrijtuig verboden na een ongeval ten gevolge van botsing, aan- of overrijding met dat rijtuig of bij gelegenheid van eene poging tot voorkoming van botsing, aan- of overrijding met dat rijtuig:

a. waarbij een mensch is gedood of gekwetst, de gezondheid van een mensch is benadeeld of aan een ander dan een inzittende van dat rijtuig ernstige schade is berokkend, door te rijden of weg te rijden, tenzij het vaststellen van de identiteit, hetzij van het motorrijtuig, hetzij van zijn persoon of van dengene, die tijdens het ongeval het rijtuig bestuurde, daardoor niet wordt bemoeilijkt;

b. waarbij een mensch letsel heeft bekomen of de gezondheid van een mensch is benadeeld, deze opzettelijk in hulpeloozen toestand te laten.

In het onder *a* van het eerste lid bedoelde geval is strafvervolging uitgesloten tegen den in dat lid bedoelden bestuurder, die binnen vier en twintig uren na het ongeval daarvan kennis geeft aan een der in art. 34 genoemde ambtenaren of beambten en daarbij tevens de voor de vaststelling van de in eerstgenoemde bepaling bedoelde identiteit van het motorrijtuig, van zijn persoon en van dengene, die tijdens het ongeval het rijtuig bestuurde, vereischte opgaven verstrekt.

25. Ingeval van botsing, aan- of overrijding met een motorrijtuig op de wegen of rijwielpaden is de eigenaar van het motorrijtuig of — indien het bij art. 9 bedoelde aan het rijtuig aangebrachte nummer met letter door het bevoegde gezag is opgegeven aan den houder — de houder aansprakelijk voor de schade, toegebracht aan, niet door dat motorrijtuig vervoerde, personen en goederen, tenzij aannemelijk is, dat de schade is te wijten aan overmacht, daaronder begrepen schuld van iemand, voor wien de eigenaar of houder niet aansprakelijk is.

De eigenaar of houder, die het motorrijtuig niet zelf bestuurt, is aansprakelijk voor de gedragingen van dengeen, door wien hij het rijtuig doet of laat rijden.

Wanneer het ongeval iemands dood ten ge-

volge heeft of kwetsing of verminking van eenig deel des lichaams, vinden de artt. 1406 en 1407 van het Burgerlijk Wetboek overeenkomstige toepassing met betrekking tot de personen, die eene rechtsvordering tot schadevergoeding hebben, en de wijze, waarop de schade wordt gewaardeerd.

Terzake van een zelfde ongeval is het totaal bedrag der ingevolge het eerste lid verschuldigde vergoeding voor aan goederen toegebrachte schade beperkt tot de waarde van het motorrijtuig op het oogenblik van het ongeval, tenzij wordt aangetoond schuld van den eigenaar of houder zelf of van iemand, voor wien de eigenaar of houder aansprakelijk is. Ingeval van geschil heeft de eigenaar of houder aan te toonen tot welk bedrag zijne aansprakelijkheid is beperkt.

Het bepaalde bij de vorige leden vindt geene toepassing ten aanzien van schade, door een motorrijtuig toegebracht aan losloopende dieren, aan een ander motorrijtuig in beweging of aan personen en goederen, welke daarmede worden vervoerd.

De rechter kan het bedrag der schadevergoeding beperken, wanneer aannemelijk is, dat het ongeval mede is te wijten aan de schuld van iemand, voor wien de eigenaar of houder niet aansprakelijk is.

De rechtsvordering tot schadevergoeding vervalt door tijdsverloop van zes maanden, te rekenen van den dag, waarop het ongeval heeft plaats gehad.

De bij dit artikel gegeven voorschriften laten onverkort de uit het gemeene recht voortvloeiende aansprakelijkheid.

26. Het is dengene, die weet, dat hem bij rechterlijke uitspraak de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen is ontzegd, verboden gedurende den tijd, dat hem die bevoegdheid ontzegd is, op een weg of rijwielpad een motorrijtuig te besturen.

Het is dengene, die weet, dat een te zijnen name gesteld rijbewijs ingevolge het bepaalde bij art. 16 ongeldig is verklaard, verboden, indien hem daarna geen ander rijbewijs, als bedoeld in art. 9, voor het besturen van een motorrijtuig, als in het ongeldig verklaarde rijbewijs vermeld, is uitgereikt, op een weg of rijwielpad een dergelijk motorrijtuig te besturen.

27. Op de eerste vordering van de in art. 34 genoemde ambtenaren en beambten is de bestuurder van een motorrijtuig verplicht het rijtuig te doen stilhouden, alsmede de in art. 9, eerste lid, sub 2°. en 3°., bedoelde nummer- en rijbewijzen of het in art. 19 of in art. 20, eerste lid, bedoelde rijbewijs te vertoonen.

De genoemde ambtenaren en beambten zijn bevoegd, zich te vergewissen omtrent de naleving van bij of krachtens deze wet gegeven voorschriften en zoo noodig een motorrijtuig of een door een motorrijtuig voortbewogen rij- of voertuig, ten aanzien waarvan zij een onderzoek wenschen in te stellen, naar een nabijgelegen plaats te voeren of te doen voeren. De bestuurder van een motorrijtuig, ten opzichte waarvan het onderzoek wordt ingesteld, en de bestuurder van het motorrijtuig, waardoor een rij- of voertuig wordt voortbewogen, ten opzichte waarvan het onderzoek wordt ingesteld, zijn verplicht, desgevorderd hunne tot het een en het ander noodzakelijke medewerking te verleenen.

De bestuurder van een motorrijtuig, die door een der genoemde ambtenaren of beambten in overtreding bevonden wordt van een bij of krachtens deze wet gegeven voorschrift, is verplicht de hem door dien ambtenaar of beambte ter bescherming van bij het verkeer betrokken belangen gegeven bevelen op te volgen.

28. Op overtreding van den in art. 2 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur wordt daarbij, behoudens het bepaalde bij art. 31, tweede lid, geene andere of hoogere straf gesteld dan hetzij van hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, hetzij van geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Op overtreding van de in art. 5 bedoelde provinciale verordeningen wordt daarbij geene andere of hoogere straf gesteld dan hetzij van hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, hetzij van geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

Op overtreding van de in art. 6 bedoelde plaatselijke verordeningen wordt daarbij geene andere of hoogere straf gesteld dan hetzij van hechtenis van ten hoogste zes dagen of geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden, hetzij van geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

29. Overtreding van het bepaalde bij de artt. 14, 24 en 26 wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

Overtreding van het bepaalde bij art. 22 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

Overtreding van het eerste lid van art. 9, van art. 12 en van het eerste lid van art. 21 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden.

Overtreding van art. 23 en art. 27 wordt, voor zooveel daartegen niet bij het Wetboek van Strafrecht is voorzien, gestraft met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden.

30. De bij het eerste lid van art. 29 strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als misdrijven en die, strafbaar gesteld krachtens het eerste lid van art. 28 en bij het tweede, derde en vierde lid van art. 29, als overtredingen.

31. Bij veroordeeling van den bestuurder van een motorrijtuig wegens overtreding van de artt. 14, 21, 22, 24 of 26 dan wel wegens het plegen met een motorrijtuig van een der in de artt. 307 en 308 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven kan hem de bevoegdheid, motorrijtuigen te besturen, voor ten hoogste een jaar worden ontzegd.

Bij veroordeeling van den bestuurder van een motorrijtuig wegens overtreding van den in art. 2 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur kan hem in de gevallen, waarin dit in dien algemeenen maatregel van bestuur is bepaald, de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen voor ten hoogste een jaar worden ontzegd.

Indien tijdens het plegen van een der strafbare feiten, genoemd in het eerste lid of in-

gevolge het tweede lid bij den in art. 2 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur aangewezen, nog geen twee jaren zijn verloopen sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens een dezer strafbare feiten onherroepelijk is geworden, kan hem de bevoegdheid, motorrijtugen te besturen, voor ten hoogste twee jaren worden ontzegd.

Bij toepassing van het eerste of tweede lid verliest het aan den veroordeelde ingevolge art. 9 afgegeven rijbewijs zijn, of verliezen de aan deze ingevolge genoemd artikel afgegeven rijbewijzen hunne geldigheid, zoodra de veroordeeling onherroepelijk is geworden. De betrokken ambtenaar van het Openbaar Ministerie brengt dit onverwijld ter kennis van Onzen Minister, die daarvan aankondiging doet in de *Staatscourant* en in het *Algemeen Politieblad*.

Voor zooveel den veroordeelde betreft, is het vierde lid van toepassing op een ingevolge art. 20, eerste lid, afgegeven rijbewijs.

32. Voor zoover bij deze wet of den in art. 2 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur de eigenaar of houder van een motorrijtuig niet reeds naast den bestuurder voor overtreding van de daarin vervatte strafbepalingen aansprakelijk is gesteld, zal die eigenaar of houder op gelijke wijze aansprakelijk zijn voor de door den bestuurder van een motorrijtuig gepleegde overtreding van de tegen deze als zoodanig gerichte strafbepalingen, vervat in die wet en dien algemeenen maatregel van bestuur, tenzij bekend is, wie die bestuurder is, of wel deze op de eerste aanmaning van den betrokken ambtenaar van het Openbaar Ministerie binnen een daarbij te stellen termijn door den eigenaar of houder is bekend gemaakt.

Het bepaalde bij het eerste lid geldt niet, indien door den eigenaar of houder van het motorrijtuig aannemelijk wordt gemaakt, dat van dat rijtuig tegen zijn wil is gebruik gemaakt en dat hij dit gebruik niet heeft kunnen beletten.

33. Indien de eigenaar of houder van een motorrijtuig is eene naamlooze vennootschap, wederkeerige verzekerings- of waarborgmaatschappij, coöperatieve of andere rechtspersoonlijkheid bezittende vereeniging of stichting, worden in de gevallen, waarin wegens overtreding straf wordt bedreigd tegen eigenaren of houders van motorrijtuigen in deze wet of in den in art. 2 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur, de leden van het bestuur als eigenaren of houders van het motorrijtuig aangemerkt.

34. Met het opsporen van de feiten, strafbaar gesteld bij deze wet en den krachtens art. 2 vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur en de in art. 5 bedoelde provinciale verordeningen, zijn, behalve de bij art. 8 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast de maréchaussée, alle ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, dienstdoende binnen den afstand van de Rijksgrens, aangewezen ingevolge art. 177 der wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 April 1896 (*Staatsblad* n°. 70), de ambtenaren van verkeersinspecties alsmede de volgende ambtenaren en beambten van den Rijks- en den Provincialen Waterstaat:

voor zooveel den Rijkswaterstaat betreft, de hoofdingenieurs-directeuren, hoofdingenieurs, ingenieurs, technisch-hoofdambtenaren, technisch-ambtenaren en opzichters;

voor zooveel den Provincialen Waterstaat betreft, de hoofdingenieurs-directeuren, hoofdingenieurs, ingenieurs, adjunct-ingenieurs, bouwkundigen, hoofdopzichters, technisch-ambtenaren en opzichters;

voorts de sluis- en brugwachters van de in de wegen gelegen sluizen en bruggen en de kantonniers of wegarbeiders, voor zooveel deze van eene aanstelling als onbezoldigd Rijksveldwachter of als gemeenteveldwachter zijn voorzien.

35. De in art. 34 bedoelde hoofdingenieurs-directeuren, hoofdingenieurs, ingenieurs, adjunct-ingenieurs, technisch-hoofdambtenaren, bouwkundigen, hoofdopzichters, technisch-ambtenaren en opzichters van den Rijks- en den Provincialen Waterstaat, ambtenaren der invoerrechten en accijnzen en ambtenaren van verkeersinspecties zijn bevoegd, desnoods bijgestaan door de ambtenaren van de Rijks- en gemeentepolitie en op kosten der overtreders, te doen wegnemen, beletten, verrichten, of in den vorigen toestand herstellen, hetgeen in strijd met deze wet, de door Ons ingevolge art. 2 uitgevaardigde voorschriften of de in art. 5 bedoelde provinciale verordeningen wordt gemaakt of gesteld, ondernomen, nagelaten, beschadigd of weggenomen.

Spoedeischende gevallen uitgezonderd, geschiedt dit niet dan nadat de belanghebbende schriftelijk is gewaarschuwd.

De ambtenaar of beambte, die een bevel gegeven heeft, als bedoeld in het laatste lid van art. 27, is bevoegd, desnoods bijgestaan door de ambtenaren van de Rijks- en gemeentepolitie, te beletten of te verrichten, hetgeen in strijd met dat bevel is ondernomen of nagelaten. Hij maakt hiervan proces-verbaal op en deelt dit aan dengene, tot wien het bevel was gericht, binnen driemaal vier en twintig uren in afschrift mede.

36. Voor motorrijtuigen, bij openbare diensten in gebruik, kan door Onzen Minister van bepalingen dezer wet ontheffing worden verleend. Onze Minister doet daarvan aankondiging in de *Staatscourant*.

37. In geval van oorlog, oorlogsgevaar, staat van oorlog of staat van beleg dan wel in het geval, bedoeld bij art. 1 sub 2°. der wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128), gelden deze wet en de krachtens die wet vastgestelde algemeene maatregelen van bestuur en provinciale en plaatselijke verordeningen niet ten aanzien van motorrijtuigen en rijwielen, voor zoover die worden gebezigd ten behoeve van 's Rijks dienst.

Door het bepaalde in het vorig lid wordt de gewone aansprakelijkheid, uit andere wettelijke voorschriften voortvloeiende, niet opgeheven of verminderd.

38. De voorschriften, vervat in het eerste lid, sub 4°. c en het derde lid van art. 15, het laatste voor zooveel betreft de overlegging van stukken, als bedoeld in het eerste lid, sub 4°. c van dat artikel, zijn, tenzij Onze Minister of Onze Commissaris, naar de onderscheiding, bedoeld in het eerste lid onder 3°. van art. 9, voor bijzondere gevallen anders bepaalt, niet van toe-

passing ten aanzien van hen, aan wie vóór 1 Mei 1924 een rijbewijs is afgegeven.

39. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel „Motor- en Rijwielwet".

---

§§ 2, 3 *en* 4 *van de wet van den* 1*sten November* 1924 (Staatsblad n°. 492), *houdende wijziging van de Motor- en Rijwielwet.*

§ 2. Het bepaalde bij het tweede lid van artikel 10 [1] en bij artikel 12 [2] der Motor- en Rijwielwet, zooals zij bij deze wet is gewijzigd, is gedurende een door Ons vast te stellen tijdvak, aanvangende bij de inwerkingtreding onderscheidenlijk van dat lid van artikel 10 [1] en van artikel 12 [2], niet van toepassing op vóór die inwerkingtreding afgegeven rijbewijzen.

§ 3. Op Onzen last wordt de Motor- en Rijwielwet met de daarin bij deze wet aangebrachte wijzigingen en plaats gehad hebbende aanvullingen voor zoover noodig in een doorloopend genummerde reeks van artikelen samengevat en, met wijziging dienovereenkomstig van de aanhaling daarin van artikelen of gedeelten van artikelen, in het *Staatsblad* geplaatst.

De aanhaling van artikelen of gedeelten van artikelen der Motor- en Rijwielwet in andere wetten en in algemeene maatregelen van bestuur wordt geacht overeenkomstig wijziging te ondergaan.

§ 4. Door Ons wordt bepaald, op welk tijdstip of op welke tijdstippen onderscheidenlijk de bepalingen dezer wet in werking treden.

Behoort bij Koninklijk besluit van 27 Januari 1925 (*Staatsblad* n°. 24).

Mij bekend,
De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

---

27 *Januari* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het „Reglement voor de machinisten-examens", vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 December 1907 (*Staatsblad* n°. 354). S. 25.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 31 December 1924, n°. 5443, afdeeling Scheepvaart;

Den Raad van State gehoord, advies van 20 Januari 1925, n°. 28;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 23 Januari 1925, n°. 293, afdeeling Scheepvaart;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Artikel 7, 1, IV, laatste zin onder *b*, van het „Reglement voor de machinisten-examens", vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 December 1907 (*Staatsblad* n°. 354), gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 14 Juli 1916 (*Staatsblad* n°. 322), van 20 December 1917 (*Staatsblad* n°. 724), van 10 Maart 1919 (*Staatsblad* n°. 99), van 25 Februari 1920 (*Staatsblad* n°. 86), van 17 September 1921 (*Staatsblad* n°. 1070), van 2 September 1922 (*Staatsblad* n°. 510), van 5 December 1923 (*Staatsblad* n°. 538) en van 8 September 1924 (*Staatsblad* n°. 440) wordt gelezen als volgt:

„*b.* op schepen van den Dienst der Gouvernements Marine en der Bebakening en Kustverlichting in *Nederlandsch Oost-Indië* en op Koloniale vaartuigen in *Nederlandsch West-Indië*, met dien verstande, dat, voor zooveel deze laatste betreft, de diensttijd slechts zal gelden om tot het afleggen van het examen ter verkrijging van het diploma A te worden toegelaten".

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en aan den Raad van State in afschrift medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 27sten Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 9 *Febr.* 1925.).

---

31 *Januari* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van *Cappelle op d'IJssel* in zake den aanslag van Mr. P. J. van Wijngaarden, te *Rotterdam*, in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Cappelle op d'IJssel* als forens. S. 26.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van *Cappelle op d'IJssel* tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland van 28 Augustus 1923, B. n°. 2068 (3de afdeeling), G.S. n°. 5/1, inzake den aanslag van Mr. P. J. van Wijngaarden te *Rotterdam* in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Cappelle op d'IJssel* als forens;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 30 Januari 1924, n°. 1183 (van 1923);

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën, van 23 Januari 1925, n°. 71, Afdeeling Directe Belastingen;

Overwegende, dat Mr. P. J. van Wijngaarden te *Rotterdam* over het belastingjaar 1921/22 als werkforens in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Cappelle op d'IJssel* is aangeslagen op grond dat hij aldaar op meer dan 90 dagen van het belastingjaar de beschikking zou hebben gehad over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking;

dat, nadat hij daartegen bij Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland bezwaar gemaakt had, dit College bij besluit van 28 Augustus 1923 B. n°. 2068, 3de Afdeeling, G.S. n°. 5/1, den bestreden aanslag heeft vernietigd, uit overweging, dat de reclamant de functie bekleedt van regent van de in de gemeente *Cappelle op d'IJssel* gevestigde „van Cappellenstichting" en hij als zoodanig volgens het gemeentebestuur de beschikking zou hebben gehad over de regentenkamer dier stichting als over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking; dat naar de meening van den reclamant de beschikking over de regentenkamer hem niet persoonlijk doch uitsluitend aan het college van regenten als geheel toekomt; dat volgens art. 244*a*, eerste lid, 3°.,

[1] Dit artikel is artikel 9 in vorenstaanden tekst der wet.

[2] Dit artikel is artikel 10 in vorenstaanden tekst der wet.

der Gemeentewet als forens kunnen worden aangeslagen de natuurlijke personen, die zelf de beschikking hebben over eene vaste inrichting, doch niet zij, die deel uitmaken van een lichaam, dat over een zoodanige inrichting de beschikking heeft; dat weliswaar het lidmaatschap van een dergelijk lichaam kan medebrengen, dat ook de leden afzonderlijk ter vervulling van dat gedeelte der werkzaamheden, aan het lidmaatschap verbonden, dat individueel kan of moet worden uitgeoefend, de beschikking over eene vaste inrichting ontvangen, doch dat, voor zoover bij regenten eener weldadige stichting zoodanige individueel uit te oefenen werkzaamheden voorkomen, deze in den regel in het houden van eenig toezicht bestaan en in elk geval bij den reclamant niet van dien aard zijn geweest, dat hij geacht moet worden voor dat doel de beschikking over de vaste inrichtingen der stichting te hebben gehad; dat door het gemeentebestuur wel is tegengeworpen, dat in den stichtingsbrief niet van eene College van regenten, doch uitsluitend van regenten wordt gesproken, doch dat deze opmerking als van weinig belang ter zijde kan worden gesteld, nu de facto de regenten wel een College vormen en uit de beschikkingen van den stichter niet blijkt, dat deze het tegendeel heeft gewild; dat van den reclamant mitsdien ten onrechte is aangenomen, dat hij, tijdens het belastingjaar 1921/22 in de gemeente *Cappelle op d'IJssel* de beschikking heeft gehad over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking; dat ook niet is aangetoond, dat hij uit anderen hoofde als forens in de plaatselijke belasting naar het inkomen dienst 1921/22 dezer gemeente moet worden aangeslagen;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten het gemeentebestuur van *Cappelle op d'IJssel* bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat de kwestie of regenten al dan niet een college vormen zijns inziens niets afdoet aan de vraag of de regenten ter persoonlijke uitoefening van hun regentschap de beschikking hadden over de regentenkamer; dat ook van een Naamlooze Vennootschap de directeuren de directie vormen en het niet aan twijfel onderhevig is of de directeuren afzonderlijk in de forensenbelasting kunnen worden aangeslagen ook al zouden zij te zamen de beschikking hebben over één of eenige directiekamers; dat naar de meening van het gemeentebestuur in deze niet mag beslist worden buiten het testament om; dat het testament spreekt van regenten zonder meer zoodat de conclusie gewettigd is dat ieder der regenten ten volle de bevoegdheid van een regent kan en mag en zoo noodig moet uitoefenen gelijk ieder directeur de volle directie uitoefent, tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald; dat voor de uitoefening van de functie van regent de regentenkamer krachtens den wil van den erflater ter beschikking staat; dat voor rekening van Gedeputeerde Staten kan worden gelaten of de werkzaamheden van een regent in den regel bestaan in het houden van eenig toezicht, doch dat wanneer Gedeputeerde Staten stellen, dat die werkzaamheden in dit geval van weinig beteekenis zijn geweest, daartegen moge worden aangevoerd, dat noch krachtens testament noch krachtens den aard der functie het regentschap alleen maar bestaat in het houden van eenig toezicht en dat, als de heer Van Wijngaarden zijn taak aldus heeft opgevat, dit een zaak is tusschen hem en zijn geweten, getoetst aan de bedoeling des erflaters, doch allerminst kan leiden tot vrijstelling van een belasting, waaronder hij bij meer intens toezicht en beheer wèl zou vallen; dat een dergelijke vrijstelling licht zou kunnen ontaarden in een premie op het verwaarloozen van verplichtingen; dat bij Ons besluit van 19 Februari 1923, n°. 26 een commissaris eener Naamlooze Vennootschap geacht werd terecht in de forensenbelasting te zijn aangeslagen, wijl hij geacht moet worden de beschikking over de kantoren enz. der vennootschap te hebben gehad tot persoonlijke uitoefening van zijne betrekking van commissaris; dat naar dienzelfden maatstaf de belanghebbende geacht moet worden de beschikking te hebben gehad over de Regentenkamer, zelfs over de geheele stichting; dat de arbeid van den belanghebbende zich niet enkel bepaalde tot het houden van eenig of van weinig toezicht, doch wel speciaal ook tot daden van beheer, wat bewezen wordt onder anderen door de rekening, die het gemeentebestuur ontving, waaruit bleek, dat 22 Mei 1922 door de firma Van der Hoop, Offers en Zn., Commissionnairs in effecten te *Rotterdam*, effecten toebehoorende aan de „Van Cappellenstichting" bij de Bijbank der Nederlandsche Bank gedeponeerd waren ten name van den heer Van Wijngaarden; weshalve het gemeentebestuur heeft verzocht dat met vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten de bestreden aanslag alsnog worde gehandhaafd.

Overwegende, dat, al moge indertijd in het testament waarbij de van Cappellenstichting in het leven werd geroepen, bepaald zijn, dat er een „Regentenkamer" zou zijn, daarmede geenszins is bewezen, dat de aldus geheeten kamer nog steeds tot persoonlijke verrichting van aan het regentschap verbonden werkzaamheden is bestemd;

dat, in tegendeel, alle regentenvergaderingen sinds jaar en dag worden gehouden te *Rotterdam* ten kantore van Mr. W. Nolen, alwaar ook alle beslissingen worden genomen en alle daden van bestuur worden verricht, terwijl de te *Cappelle op d'IJssel* aanwezige zoogenaamde „Regentenkamer", welke ook in vroegere jaren en naar 's-erflaters bedoeling hare bestemming moge zijn geweest, thans tot geenerlei aan het regentschap verbonden werkzaamheid meer bestemd is of gebezigd wordt;

dat Mr. P. J. van Wijngaarden, die gedurende het belastingjaar 1921/22 niet op meer dan 90 dagen ter verrichting van aan het regentschap verbonden werkzaamheden in de gemeente *Cappelle op d'IJssel* aanwezig is geweest, eldaar mitsdien evenmin op meer dan 90 dagen van gemeld belastingjaar de beschikking heeft gehad over een vaste inrichting tot persoonlijke verrichting van zoodanige werkzaamheden;

Gezien artikel 244*a*, 3°., der Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk tegelijk met zijn rapport in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden

gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

's-Gravenhage, den 31sten Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 3 *Maart* 1925.)

MINISTERIE VAN FINANCIËN.

Afdeeling:
DIRECTE BELASTINGEN.

N°. 71.

Onderwerp:
Commissoriaal van 18 September 1923, n°. 26.

's-Gravenhage, 23 Jan. 1925.

Aan de Koningin.

Mits deze heeft de ondergeteekende de eer aan Uwe Majesteit weder aan te bieden het beroepschrift, door het gemeentebestuur van *Cappelle op d'IJssel* op grond van artikel 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van *Zuid-Holland* van 28 Augustus 1923, B. n°. 2068 (3de afd.) G.S. n°. 5/1, inzake den aanslag van Mr. P. J. van Wijngaarden te *Rotterdam* in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Cappelle op d'IJssel* als forens.

De Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, heeft Uwer Majesteit de volgende uitspraak voorgedragen.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van *Cappelle op d'IJssel* tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van *Zuid-Holland* van 28 Augustus 1923, B. n°. 2068 (3de afdeeling) G.S. n°. 5/1, inzake den aanslag van Mr. P. J. van Wijngaarden te *Rotterdam* in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Cappelle op d'IJssel* als forens;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 30 Januari 1924, n°. 1183 (van 1923);

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van

Overwegende, dat Mr. P. J. van Wijngaarden te *Rotterdam* over het belastingjaar 1921/22 als werkforens in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Cappelle op d'IJssel* is aangeslagen op grond dat hij aldaar op meer dan 90 dagen van het belastingjaar de beschikking zou hebben gehad over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking;

dat, nadat hij daartegen bij Gedeputeerde Staten van *Zuid-Holland* bezwaar gemaakt had, dit College bij besluit van 28 Augustus 1923, B. n°. 2068, 3de Afdeeling, G.S. n°. 5/1, den bestreden aanslag heeft vernietigd, uit overweging, dat de reclamant de functie bekleedt van regent van de in de gemeente *Cappelle op d'IJssel* gevestigde „van Cappellenstichting" en hij als zoodanig volgens het gemeentebestuur de beschikking zou hebben gehad over de regentenkamer dier stichting als over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking; dat naar de meening van den reclamant de beschikking over de regentenkamer hem niet persoonlijk doch uitsluitend aan het college van regenten als geheel toekomt; dat volgens artikel 244*a*, eerste lid, 3°., der Gemeentewet als forens kunnen worden aangeslagen de natuurlijke personen, die zelf de beschikking hebben over eene vaste inrichting, doch niet zij, die deel uitmaken van een lichaam, dat over een zoodanige inrichting de beschikking heeft; dat weliswaar het lidmaatschap van een dergelijk lichaam kan medebrengen, dat ook de leden afzonderlijk ter vervulling van dat gedeelte der werkzaamheden, aan het lidmaatschap verbonden, dat individueel kan of moet worden uitgeoefend de beschikking over eene vaste inrichting ontvangen, doch dat, voor zoover bij regenten eener weldadige stichting zoodanige individueel uit te oefenen werkzaamheden voorkomen, deze in den regel in het houden van eenig toezicht bestaan en in elk geval bij den reclamant niet van dien aard zijn geweest, dat hij geacht moet worden voor dat doel de beschikking over de vaste inrichtingen der stichting te hebben gehad; dat door het gemeentebestuur wel is tegengeworpen, dat in den stichtingsbrief niet van een College van regenten, doch uitsluitend van regenten wordt gesproken, doch dat deze opmerking als van weinig belang ter zijde kan worden gesteld, nu de facto de regenten wel een College vormen en uit de beschikkingen van den stichter niet blijkt, dat deze het tegendeel heeft gewild; dat van den reclamant mitsdien ten onrechte is aangenomen, dat hij tijdens het belastingjaar 1921/22 in de gemeente *Cappelle op d'IJssel* de beschikking heeft gehad over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking; dat ook niet is aangetoond, dat hij uit anderen hoofde als forens in de plaatselijke belasting naar het inkomen dienst 1921/22 dezer gemeente moet worden aangeslagen;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten het gemeentebestuur van *Cappelle op d'IJssel* bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat de kwestie of regenten al dan niet een college vormen zijns inziens niets afdoet aan de vraag of de regenten ter persoonlijke uitoefening van hun regentschap de beschikking hadden over de regentenkamer; dat ook van een Naamlooze Vennootschap de directeuren de directie vormen en het niet aan twijfel onderhevig is of de directeuren afzonderlijk in de forensenbelasting kunnen worden aangeslagen ook al zouden zij te zamen de beschikking hebben over één of eenige directiekamers; dat naar de meening van het gemeentebestuur in deze niet mag beslist worden buiten het testament om; dat het testament spreekt van regenten zonder meer, zoodat de conclusie gewettigd is dat ieder der regenten ten volle de bevoegdheid van een regent kan en mag en zoo noodig moet uitoefenen gelijk ieder directeur de volle directie uitoefent, tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald; dat voor de uitoefening van de functie van regent de regentenkamer krachtens den wil van den erflater ter beschikking staat; dat voor rekening van Gedeputeerde Staten kan worden gelaten of de werkzaamheden van een regent in den regel bestaan in het houden van eenig toezicht, doch dat wanneer Gedeputeerde Staten stellen, dat die werkzaamheden in dit geval van weinig beteekenis zijn geweest, daartegen moge worden aangevoerd, dat noch

krachtens testament noch krachtens den aard der functie het regentschap alleen maar bestaat in het houden van eenig toezicht en dat, als de heer Van Wijgaarden zijn taak aldus heeft opgevat, dit een zaak is tusschen hem en zijn geweten, getoetst aan de bedoeling des erflaters, doch allerminst kan leiden tot vrijstelling van een belasting, waaronder hij bij meer intens toezicht en beheer wtl zou vallen; dat een dergelijke vrijstelling licht zou kunnen ontaarden in een premie op het verwaarloozen van verplichtingen; dat bij Ons besluit van 19 Februari 1923, nº. 26, een commissaris eener Naamlooze Vennootschap geacht werd terecht in de forensenbelasting te zijn aangeslagen, wijl hij geacht moet worden de beschikking over de kantoren enz. der vennootschap te hebben gehad tot persoonlijke uitoefening van zijne betrekking van Commissaris; dat naar dienzelfden maatstaf de belanghebbende geacht moet worden de beschikking te hebben gehad over de Regentenkamer, zelfs over de geheele stichting; dat de arbeid van den belanghebbende zich niet enkel bepaalde tot het houden van eenig of weinig toezicht, doch wel speciaal ook tot daden van beheer, wat bewezen wordt onder anderen door de rekening, die het gemeentebestuur ontving, waaruit bleek, dat 22 Mei 1922 door de firma Van der Hoop, Offers en Zn., Commissionnairs in effecten te *Rotterdam*, effecten toebehoorende aan de „Van Cappellenstichting" bij de Bijbank der Nederlandsche Bank gedeponeerd waren ten name van den heer Van Wijngaarden; weshalve het gemeentebestuur heeft verzocht, dat met vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten de bestreden aanslag alsnog worde gehandhaafd;

Overwegende dat blijkens de stukken Mr. P. J. van Wijngaarden te *Rotterdam*, de betrekking bekleedt van regent van de in de gemeente *Cappelle op d'IJssel* gevestigde „van Cappellenstichting";

dat hij als zoodanig mede over het belastingjaar 1921/22 te *Cappelle op d'IJssel* de beschikking heeft gehad over de regentenkamer der stichting;

dat deze regentenkamer moet worden aangemerkt als eene vaste inrichting in den zin van art. 244*a*, 3º., der gewijzigde Gemeentewet tot persoonlijke uitoefening van de betrekking van regent;

dat nu wel naar de meening van Gedeputeerde Staten de regentenkamer ter beschikking zou staan van het College van regenten als geheel en niet van elk der regenten afzonderlijk, doch dat al moge in den stichtingsbrief slechts de taak der Regenten te zamen zijn aangewezen, hieruit niet volgt dat aan de Regenten individueel geen werkzaamheden zouden toekomen en dat zij daarvoor de beschikking over de meergenoemde regentenkamer zouden missen;

dat Mr. P. J. van Wijngaarden mitsdien terecht overeenkomstig art. 244*a*, 3º., der gewijzigde Gemeentewet in *Cappelle op d'IJssel* over het belastingjaar 1921/22 als forens is aangeslagen en Gedeputeerde Staten ten onrechte dezen aanslag hebben vernietigd;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuid-Holland* van 28 Augustus 1923, B. 2068, 3de Afdeeling, G.S. nº. 5/1. den aanslag van Mr. P. J. van Wijngaarden te *Rotterdam* als forens in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Cappelle op d'IJssel* over het belastingjaar 1921/22 te handhaven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van Bestuur.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is vervolgens, krachtens de algemeene machtiging Uwer Majesteit van 12 April 1922, nº. 55, met de genoemde Afdeeling van den Raad van State in overleg en in nader overleg getreden. Die Afdeeling heeft echter geen aanleiding kunnen vinden haar bovenstaand advies te wijzigen.

De ondergeteekende kan zich met dat advies niet vereenigen, doch meent dat het beroep ongegrond is.

De gronden, waarop dit oordeel steunt, zijn vermeld in het ontwerp-besluit dat Uwer Majesteit hierbij eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

---

31 *Januari* 1925. BESLUIT houdende nadere voorschriften tot uitvoering van art. 16 en art. 28, vierde lid, der Nijverheidsonderwijswet. S. 27.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 11 December 1924, nº. 14143, Afdeeling Nijverheidsonderwijs;

Overwegende, dat het wenschelijk is nadere voorschriften vast te stellen tot uitvoering van artikel 16 en van artikel 28, vierde lid, der Nijverheidsonderwijswet;

Den Raad van State gehoord, advies van 20 Januari 1925 nº. 32;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 30 Januari 1925, nº. 726, Afdeeling Nijverheidsonderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 Januari 1925 te bepalen als volgt:

Art. 1. Waar in dit besluit gesproken wordt van „Onze Minister" is daaronder te verstaan Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

Waar in dit besluit wordt gesproken van directeuren, leeraren, personeel, ambtenaren of leerlingen, zijn hieronder, tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald, begrepen directrices, leeraressen, vrouwelijk personeel, vrouwelijke ambtenaren en vrouwelijke leerlingen.

2. De artikelen 17, 17*a*, 17*b*, 17*c* en 17*d* der wet houdende voorzieningen tegen besmettelijke ziekten, alsmede de algemeene maatregelen van bestuur ingevolge die artikelen vastgesteld, zijn toepasselijk op alle scholen voor nijverheidsonderwijs.

3. Tot de 1ste klasse van scholen, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, der Nijverheidsonderwijswet, worden alleen toegelaten zij, die voldoend lager onderwijs hebben genoten en ten minste den leeftijd van 12 jaar hebben bereikt.

Tot de 1ste klasse van scholen, als bedoeld

in artikel 11, tweede lid, dier wet worden in den regel alleen toegelaten zij, die, in het bijzonder voor zooveel de aan het onderwijs op die scholen verwante hoofdvakken betreft, eene kennis bezitten gelijk aan die, welke gevorderd wordt voor de toelating tot de 4de klasse eener hoogere burgerschool.

Voor bepaalde groepen van scholen voor middelbaar nijverheidsonderwijs kan Onze Minister toelatingseischen vaststellen, welke afwijken van de bepalingen van het tweede lid van dit artikel.

Tot een avondschool, als bedoeld in artikel 11, eerste lid onder *a* der Nijverheidsonderwijswet, worden niet toegelaten zij, die een dagschool voor ambacht of handwerk bezoeken.

4. Alvorens een leerling kosteloos wordt toegelaten, overtuigt het school- of gemeentebestuur zich van diens onvermogendheid, zoomede van die zijner ouders of verzorgers.

Alvorens een leerling tegen gedeeltelijke betaling van het schoolgeld wordt toegelaten, overtuigt het school- of gemeentebestuur zich van de minvermogendheid der in het eerste lid bedoelde personen.

Het school- of gemeentebestuur doet, bij de indiening van de rekening en verantwoording, opgave aan Onzen Minister van het aantal leerlingen, dat is toegelaten, gesplitst naar de onderscheidene bedragen der schoolgeldheffing.

De heffing en invordering van schoolgelden aan Rijksscholen wordt door Onzen Minister bij verordening geregeld.

5. Beslissingen omtrent toelating en bevordering van leerlingen worden genomen door den directeur, de betrokken leeraren en een vertegenwoordiger van het school- of gemeentebestuur.

6. In één lokaal wordt niet aan meer dan ééne klasse of door meer dan één leeraar te gelijk onderwijs gegeven, tenzij in bijzondere gevallen met toestemming van Onzen Minister.

7. Voor directeur, leeraren en verder personeel van gesubsidieerde nijverheidsscholen worden door de school- of gemeentebesturen instructiën vastgesteld, welke de goedkeuring van Onzen Minister behoeven.

Zij bekleeden geen nevenbetrekkingen, tenzij met goedkeuring van Onzen Minister.

8. Met inachtneming van de voorschriften der instructie gedragen de leeraren en het verder personeel zich in zaken, die op de schooltucht of op de inwendige huishouding der school betrekking hebben, naar de beslissing van den directeur, behoudens hooger beroep, wat de Rijksscholen aangaat, op Onzen Minister, en wat de van Rijkswege gesubsidieerde bijzondere en gemeentelijke scholen aangaat, onderscheidenlijk op de school- en gemeentebesturen.

9. Ten minste éénmaal in het jaar bespreekt het school- of gemeentebestuur in eene gemeenschappelijke vergadering met directeur en leeraren de belangen van inrichting en onderwijs.

Waar het eene gemeentelijke school betreft, kan het gemeentebestuur zich doen vertegenwoordigen.

10. Ter bespreking van vlijt, gedrag en vorderingen der leerlingen en van de belangen van het onderwijs roept de directeur de leeraren zoo dikwijls te zamen als hij noodig acht, doch ten minste eenmaal per kwartaal. Directeur en leeraren zijn verplicht deze bijeenkomsten, welke buiten de gewone schooluren worden gehouden, bij te wonen.

11. Bij afwezigheid van leeraren worden de lessen waargenomen door andere leeraren, aan te wijzen door den directeur.

12 Van ongunstige rapporten, door of vanwege het school- of gemeentebestuur uitgebracht over directeuren, leeraren en verder personeel, wordt den betrokkene zoo spoedig mogelijk een afschrift gegeven. Deze is, desgevorderd, verplicht schriftelijk te verklaren, dat hij van den inhoud kennis heeft genomen.

Een en ander geldt ook van ongunstige rapporten, door den directeur uitgebracht over leeraren of verder personeel.

13. Directeuren, leeraren en ander personeel worden voor vast aangesteld, indien uit een vanwege het bestuur ingesteld geneeskundig onderzoek is gebleken, dat zij geen organische of andere lichaamsgebreken hebben, welke hen voor de vervulling hunner betrekking ongeschikt zouden maken.

Tijdelijke aanstelling voor één jaar kan echter plaats hebben :

a. als mag worden aangenomen, dat de werkzaamheden waarmede de benoemde aanstonds of later zal worden belast, te zamen niet meer dan drie jaren in beslag zullen nemen ;

b. als blijkens de akte van aanstelling eene vaste aanstelling afhankelijk wordt gemaakt van het verkrijgen van een bepaald, in die akte genoemd, bewijs van bekwaamheid ;

c. in de gevallen bij wet, algemeenen maatregel van bestuur of uit kracht daarvan gegeven voorschrift aangewezen.

Voorts kan tijdelijke aanstelling plaats hebben op proef, voor niet langer dan één jaar, zoo noodig met nog één jaar te verlengen. Echter kan het lichaam, dat den benoemde heeft aangesteld, op diens verzoek den proeftijd na twee jaren nog uiterlijk met één jaar verlengen.

14. Directeuren, leeraren en ander personeel ontvangen zoo spoedig mogelijk na hun benoeming een afschrift van de gedagteekende en onderteekende akte van aanstelling, die de betrekking, alsmede den naam en de voornamen van den benoemde, benevens jaar en dag van geboorte vermeldt.

Die akte vermeldt voorts althans :

a. of de benoeming vast of tijdelijk is ;

b. zoo mogelijk den dag van ingang der benoeming ;

c. het salaris volgens de geldende Rijksregeling ;

d. voor zooveel betreft directeuren en leeraren : de bepaling, dat een getal lesuren kan worden opgedragen, als in verband met de belangen van het onderwijs zal blijken noodig te zijn, behoudens de bepalingen, te dezen aanzien vermeld in de bijlagen van dit besluit.

Den benoemde wordt éénmaal kosteloos in afschrift of afdruk een exemplaar verstrekt van de instructie, naar welke hij zich heeft te gedragen. Dit geldt ook voor wijzigingen in de instructie.

De benoemde geeft een onderteekende verklaring af, dat hij van de instructie, respectievelijk van de daarin aangebrachte wijzigingen, kennis heeft genomen.

15. Buiten het geval, bedoeld bij artikel 32 van dit besluit, wordt aan directeuren, leeraren

en ander personeel in vasten dienst ontslag verleend :

a. op eigen verzoek ;

b. wegens het bereiken van den 65-jarigen leeftijd ;

c. door opheffing van de school of van de betrekking, of wegens verandering in de inrichting van het dienstvak, waarbij zij werkzaam zijn en waardoor hunne werkzaamheden overbodig zijn geworden ;

d. indien uit een vanwege het bestuur ingesteld geneeskundig onderzoek lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid is gebleken ;

e als straf.

In de gevallen, bedoeld onder *a*, *b*, *c* en *d*, moet het ontslag eervol worden verleend.

In het geval, bedoeld onder *a*, wordt het ontslag niet verleend met ingang van een dag, vroeger dan eene maand, of later dan drie maanden na den dag, waarop het verzoek om ontslag is ingekomen. Van deze bepaling kan worden afgeweken, wanneer dringende redenen van openbaar belang zulks vorderen, alsook overeenkomstig het verzoek van den betrokkene zelf, wanneer althans de belangen der school zich niet tegen inwilliging hiervan verzetten.

In het geval, bedoeld onder *b*, wordt het ontslag verleend met ingang van den 1sten Januari volgende op den dag, waarop de 65-jarige leeftijd wordt bereikt.

In bijzondere gevallen kan met machtiging van Onzen Minister na het bereiken van den 65-jarigen leeftijd telkens voor den tijd van één jaar het toekennen van eervol ontslag worden uitgesteld.

Vrouwelijke ambtenaren, die na den datum van afkondiging van dit besluit in het huwelijk treden, worden met ingang van den dag van haar huwelijk eervol ontslagen, behoudens :

a. wanneer de vrouw den vijf-en-veertigjarigen leeftijd heeft vervuld ;

b. in buitengewone gevallen, ter beoordeeling van Onzen Minister, wanneer het onderwijsbelang in ernstige mate door het ontslag zou worden geschaad.

De betrokkene ontvangt van verleend ontslag terstond schriftelijke mededeeling.

16. In het geval, genoemd onder *c* van het vorig artikel, wordt den eervol ontslagene, indien hij in het bezit is van een vaste aanstelling in eene dagbetrekking, welke als zijne hoofdbetrekking is te beschouwen, met ingang van den dag van ontslag, voor zoover hij alsdan niet uit anderen hoofde in de termen valt om pensioen te genieten, ten laste van de vereeniging of het lichaam, voor rekening waarvan zijn bezoldiging laatstelijk kwam, een wachtgeld toegekend.

Een zoodanig wachtgeld kan ook worden toegekend aan dengene in vasten dienst, die ontslag vraagt, nadat het voornemen hem is medegedeeld, om zijn betrekking op te heffen of de inrichting van zijn dienstvak zoodanig te veranderen, dat zijn werkzaamheden overbodig zullen worden.

17. Met betrekking tot den duur en het bedrag van het wachtgeld wordt de volgende onderscheiding gemaakt :

a. zij, die uit hoofde van den aard hunner bekwaamheden redelijkerwijze geacht moeten worden een gelijkwaardige positie anders dan in openbaren dienst niet binnen een redelijken termijn te kunnen verkrijgen ;

b. de overigen.

18. Aan een directeur, leeraar of beambte, als bedoeld in artikel 17, onder *a*, wordt het genot van wachtgeld toegekend gedurende een tijdvak, gelijk aan zijn diensttijd, ten bedrage van:

a. indien hij ten tijde van het ontslag kostwinner is van een gezin, gedurende de eerste drie maanden de laatstelijk door hem genoten wedde, gedurende de volgende drie maanden 85 ten honderd en daarna 70 ten honderd van de laatstelijk door hem genoten wedde ;

b. in de overige gevallen, gedurende de eerste drie maanden de laatstelijk door hem genoten wedde, gedurende de volgende drie maanden 75 ten honderd en daarna 60 ten honderd van de laatstelijk door hem genoten wedde.

Aan een directeur, leeraar of beambte, als bedoeld in artikel 17 onder *b*, wordt het genot van wachtgeld toegekend gedurende drie maanden, vermeerderd voor hem, die ten tijde van het ontslag kostwinner van een gezin was, met een maand voor elk jaar door hem volbrachten diensttijd, tot een maximum van in totaal een jaar. Het wachtgeld voor de in dezen bedoelde personen bedraagt gedurende de eerste drie maanden het bedrag van de laatstelijk door den betrokkene genoten wedde en daarna 70 ten honderd daarvan.

In buitengewone gevallen, ter beoordeeling van Onzen Minister, kan het wachtgeld tot een bedrag van ten hoogste 70 ten honderd van het laatstelijk genoten wachtgeld voor een bepaalden tijd na het verstrijken der vorenomschreven termijnen worden voortgezet.

19. Onder diensttijd wordt voor de vaststelling van het wachtgeld verstaan de aan het ontslag voorafgaande tijd, die is doorgebracht in een dagbetrekking aan scholen voor middelbaar-, nijverheids-, handels-, lager of buitengewoon onderwijs, met dien verstande echter, dat:

a. diensttijd, vóór het bereiken van den vollen leeftijd van 21 jaren vervuld, buiten aanmerking blijft ;

b. indien de diensttijd wegens verleend ontslag onderbroken is geweest, de tijd vóór de onderbreking slechts medetelt, indien de onderbreking minder dan een jaar heeft geduurd.

20. Onder laatstelijk genoten wedde wordt, behoudens het bepaalde in de volgende leden, verstaan de bezoldiging, die in de verlaten betrekking op den dag vóór het ontslag werd genoten, met inbegrip eventueel van de kindertoelage, vermeld in de bijlagen van dit besluit, die door den betrokkene zou zijn genoten, indien hij op de evenbedoelde bezoldiging in dienst ware gebleven.

Indien in de regeling van de bezoldiging eene wijziging komt, welke, indien de betrokkene op de in het eerste lid bedoelde bezoldiging in dienst ware gebleven, in die bezoldiging of (en) in de kindertoelage wijziging zou hebben gebracht, geldt van de inwerkingtreding dier wijziging af het aldus gewijzigde bedrag als laatstelijk genoten wedde.

Voorts wordt, indien terzake van pensioen verhaal wordt geoefend, bij de vaststelling van de laatstelijk genoten wedde op de bezoldiging in mindering gebracht het bedrag, hetwelk van den betrokkene, ware hij op die bezoldiging in dienst gebleven, zou zijn geheven.

Voor betrekkingen, die geleidelijk worden opgeheven, kan ten aanzien van het voor de vaststelling van het wachtgeld als laatstelijk genoten wedde aan te nemen bedrag van het bepaalde in het eerste lid, onder goedkeuring van Onzen Minister, worden afgeweken.

21. Wanneer de op wachtgeld gestelde inkomsten is gaan genieten uit of in verband met arbeid of bedrijf, ter hand genomen nadat hem het ontslag is aangezegd, wordt, onverminderd het bepaalde in artikel 23, tweede lid, zoodra en zoolang het wachtgeld vermeerderd met die inkomsten de laatstelijk genoten wedde zou overschrijden, het wachtgeld met het bedrag dier overschrijding verminderd.

Van het ter hand nemen van eenigen arbeid of bedrijf doet de op wachtgeld gestelde onverwijld mededeeling aan Onzen Minister en aan het lichaam of de vereeniging, voor rekening waarvan zijn bezoldiging laatstelijk kwam. Daarbij doet hij, voor zoover mogelijk, opgave van de inkomsten, die hij uit de ter hand genomen werkzaamheden zal trekken, terwijl hij voorts verplicht is om, indien die inkomsten tijdelijk of blijvend wijziging ondergaan, daarvan tijdig vóór het verschijnen van den eerstvolgenden wachtgeld-termijn nadere opgave te doen. Zijn de inkomsten niet vooraf op te geven, dan doet hij tijdig vóór het verschijnen van elken wachtgeld-termijn opgave van de inkomsten, die hij sinds het terhandnemen der werkzaamheden of sinds de vorige opgave heeft genoten. Brengt echter de aard der werkzaamheden, ter beoordeeling van Onzen Minister, mede, dat de inkomsten over een langeren termijn moeten worden berekend, dan geschiedt de opgave dienovereenkomstig en wordt op het wachtgeld een vermindering toegepast van een voorloopig vastgesteld bedrag, onder voorbehoud van verrekening aan het einde van den evenbedoelden termijn.

Bij de vaststelling van het bedrag der vermindering kan onder goedkeuring van Onzen Minister van de opgave van den betrokkene worden afgeweken. Indien de inkomsten vrijwillig, zonder voldoende redenen, worden prijs gegeven of door eigen schuld verloren gaan, blijft niettemin de vermindering tot het laatstelijk bepaalde bedrag toegepast.

Indien een op wachtgeld gestelde de in dit artikel bedoelde opgave nalaat of ook onjuist of onvolledig doet, kan het wachtgeld, behoudens goedkeuring van Onzen Minister, geheel of ten deele worden vervallen verklaard.

De op wachtgeld gestelde wordt geacht door het aanvaarden van het wachtgeld te bewilligen, dat allen, die daarvoor naar het oordeel der betrokken autoriteit in aanmerking komen, omtrent zijne omstandigheden alle inlichtingen geven, die de betrokken autoriteit zal dienstig oordeelen.

22. Indien de op wachtgeld gestelde een hem aangeboden ambt of betrekking, dat of die hem naar het oordeel van Onzen Minister in verband met zijn persoonlijkheid en omstandigheden redelijkerwijze kan worden opgedragen, weigert te aanvaarden of ook anderszins, indien hij in de gelegenheid komt om op een wijze, die in verband met zijn persoonlijkheid en omstandigheden, naar het oordeel van Onzen Minister, voor hem passend kan worden geacht, inkomsten te verkrijgen, daarvan geen gebruik maakt, dan vervalt, onverminderd het bepaalde in artikel 23, tweede lid, het wachtgeld voor het bedrag, waarmede het wachtgeld, vermeerderd met de verzuimde inkomsten, de laatstelijk genoten wedde zou hebben overschreden.

De op wachtgeld gestelde is voorts verplicht, zich te gedragen naar de voorschriften, die hem door Onzen Minister hetzij in het algemeen, hetzij voor eenig bijzonder geval worden gegeven, strekkende om een ambt of betrekking te verkrijgen of tot een andere bron van inkomsten te geraken. Bij niet-nakoming van die voorschriften kan het wachtgeld geheel of ten deele worden vervallen verklaard.

De bepalingen van dit artikel vinden overeenkomstige toepassing voor dengene, wien het voornemen is medegedeeld om zijn betrekking op te heffen of de inrichting van zijn dienstvak zoodanig te veranderen, dat zijn werkzaamheden overbodig zullen worden, in dezer voege, dat, indien hij een ambt of betrekking weigert of niet van een gelegenheid gebruik maakt, als bedoeld in het eerste lid, de toekenning van wachtgeld achterwege blijft of slechts tot een verminderd bedrag geschiedt en dat bij niet opvolging van de voorschriften, als bedoeld in het tweede lid, de toekenning van wachtgeld achterwege kan blijven of slechts tot een verminderd bedrag geschieden.

23. Het wachtgeld vervalt, zoodra de op wachtgeld gestelde uit anderen hoofde dan de opheffing zijner betrekking in de termen komt om pensioen te genieten.

Indien tengevolge van de toepassing van artikel 21 of artikel 22 het wachtgeld gelijk zou worden aan of dalen beneden het bedrag, hetwelk de op wachtgeld gestelde als pensioen uit hoofde van de opheffing zijner betrekking kan genieten, dan vervalt voor den duur daarvan het wachtgeld tot het volle bedrag. Dit verval gaat, evenals een vermindering met of een verval van het volle bedrag van het wachtgeld als rechtstreeksch gevolg van artikel 21 of artikel 22, in met den dag, voorafgaande aan dien, waarop de reden van vermindering of verval intreedt.

Voorts kan het wachtgeld worden vervallen verklaard, indien de op wachtgeld gestelde zich zoodanig gedraagt, dat hij, ware hij in dienst gebleven, zou zijn ontslagen, of indien hij zich in het buitenland vestigt of geacht moet worden aldaar duurzaam te verblijven.

24. Indien de op wachtgeld gestelde directrice, leerares of vrouwelijke beambte in het huwelijk treedt, vervalt met ingang van den dag van dat huwelijk het wachtgeld.

25. Aan hem, die op wachtgeld zal worden of is gesteld, kan, indien hij elders arbeid o bedrijf gaat ter hand nemen, terzake van de kosten, die voor hem aan de daartoe noodige verhuizing zijn verbonden, een bedrag worden toegekend, indien bij gebreke van die toekenning die arbeid of dat bedrijf door hem redelijkerwijze niet zou zijn te aanvaarden.

Dit bedrag wordt niet toegekend, dan na goedkeuring van Onzen Minister.

26. Het wachtgeld wordt uitbetaald in maandelijksche termijnen door het lichaam of de vereeniging, voor rekening waarvan de bezoldiging van den op wachtgeld gestelde laatstelijk kwam. Met toestemming van den op wachtgeld gestelde kan de uitbetaling in langere ter-

mijnen geschieden. Bij overlijden wordt het wachtgeld uitbetaald tot aan het einde der maand, waarin het overlijden plaats heeft.

27. Vaststelling van en wijziging in het bedrag van het wachtgeld geschiedt door het lichaam of de vereeniging, voor rekening waarvan de bezoldiging van den op wachtgeld gestelde laatstelijk kwam. Deze vaststelling en wijziging geschiedt, evenals de voortzetting, bedoeld in artikel 18, laatste lid, niet, dan na goedkeuring van Onzen Minister.

28. Directeuren, leeraren en verder personeel worden geacht verlof tot afwezigheid te hebben :

a. voor het voldoen aan militaire verplichtingen ;

b. voor het, na oproeping krachtens wet of Koninklijk besluit, verplicht verschijnen voor eenig publiekrechtelijk orgaan of voor eenig persoon of college, van overheidswege aangewezen ;

c. bij ziekte, daaronder begrepen gebreken, zwangerschap of bevalling, welke de uitoefening van den dienst beletten ;

d. voor het afleggen van eenig van Rijkswege erkend examen ;

e. voor het uitoefenen van de functie van lid eener commissie, belast met het afnemen van eenig examen ingevolge de Nijverheidsonderwijswet.

De betrokkene is verplicht van afwezigheid wegens één der gevallen van het eerste lid behoorlijk, zoo mogelijk vooraf, mededeeling te doen.

Voor het uitoefenen van de functie van lid eener van Rijkswege samengestelde commissie, anders dan onder *e* genoemd, is de goedkeuring van Onzen Minister vereischt. Deze goedkeuring wordt niet geweigerd, dan om redenen van onderwijsbelang.

Op zijn verzoek wordt den betrokkene voor korten tijd verlof verleend in geval van buitengewone huiselijke of familieomstandigheden of andere buitengewone omstandigheden, die zijn aanwezigheid vorderen.

Op zijn verzoek kan den betrokkene studieverlof worden verleend, doch met stilstand van zijne bezoldiging.

29. Gedurende den tijd van het verlof, genoemd onder *a* van het vorig artikel, genieten directeuren, leeraren en ander personeel :

a. voor zoover zij zich in werkelijken dienst bevinden voor eerste oefening, geene bezoldiging ;

b. voor zoover zij zich in werkelijken dienst bevinden voor herhalingsoefeningen of den daarmede in artikel 3, derde lid, van Ons besluit van 26 October 1923 (*Staatsblad* nº. 494) gelijkgestelden werkelijken dienst, de volle bezoldiging ;

c. voor zoover zij zich in werkelijken dienst bevinden wegens buitengewone omstandigheden :

de eerste maand de volle bezoldiging, en daarna hetgeen deze meer bedraagt dan hunne militaire belooning, zulks met inachtneming van het bepaalde in artikel 4 van Ons voormeld besluit.

Zij, die zich hebben verbonden bij het reservekader, of op andere wijze militaire plichten vrijwillig op zich hebben genomen, genieten eveneens verlof, zoolang zij zich ingevolge hunne verbintenis in werkelijken dienst bevinden, terwijl gedurende elke periode van werkelijken dienst ten aanzien van het genot hunner bezoldiging geldt hetgeen onder *a* en *b* van dit artikel is bepaald voor het met die periode het meest overeenkomend tijdperk.

30. Bij verzuim wegens ziekte, die niet aan hunne schuld te wijten is, behouden directeuren, leeraren en verder personeel gedurende 6 achtereenvolgende maanden hunne volle bezoldiging en gedurende de zes daarop volgende maanden de helft van die bezoldiging, wanneer zij zich onderwerpen aan de contrôle-voorschriften, gesteld door de vereeniging of het lichaam, in dienst waarvan zij zijn. Zoolang zij zich niet aan die voorschriften of aan de daarop gegronde voorschriften van hen, die de contrôle uitoefenen, onderwerpen, kan de uitbetaling van hunne bezoldiging geheel of gedeeltelijk worden geschorst.

Wordt de ambtenaar binnen ééne maand na de hervatting van zijne werkzaamheden na ziekteverlof weder ziek, zoo wordt deze laatste ziekte voor de toepassing van dit artikel beschouwd als eene voortzetting van de voorafgegane ziekte, tenzij uit eene geneeskundige verklaring blijkt, dat zulks niet het geval is.

31. 1. Aan de gehuwde vast aangestelde vrouwelijke ambtenaar, die hare bevalling tegemoet ziet, wordt een verlof verleend, ingaande ten hoogste 4 en ten minste 3 maanden vóór het tijdstip, waarop de bevalling kan worden verwacht, en eindigende ten hoogste twee maanden en ten minste één maand na de bevalling.

2. Over den tijd van dit verlof blijft de vrouwelijke ambtenaar in het genot van de helft van hare bezoldiging.

3. Is zij twee maanden na de bevalling, volgens het oordeel van den behandelenden of controleerenden geneesheer, niet in staat hare werkzaamheden aan de school te hervatten, dan kan haar een verlof wegens ziekte worden toegestaan voor ten hoogste zes maanden, gedurende welken tijd zij in het volle genot van hare bezoldiging zal zijn.

4. Blijkt bij het verstrijken van het verlof, in het vorig lid bedoeld, uit een rapport van den geneesheer, dat de vrouwelijke ambtenaar nog niet in staat is hare werkzaamheden te hervatten, dan kan haar opnieuw voor ten hoogste zes maanden verlof worden verleend. Over den tijd van dit verlof wordt haar de helft van hare bezoldiging uitbetaald.

32. Aan den zieken ambtenaar, die binnen anderhalf jaar in het geheel gedurende meer dan een jaar verlof wegens ziekte heeft genoten, kan op grond van die ziekte eervol ontslag worden verleend, zulks met ingang van een dag, die niet vroeger ligt dan drie maanden na dien, waarop de mededeeling van het ontslag aan den ambtenaar wordt toegezonden.

33. De disciplinaire straffen zijn:

a. schriftelijke berisping ;

b. schorsing voor ten hoogste drie maanden, al dan niet met geheele of gedeeltelijke inhouding van bezoldiging ;

c. ontslag.

34. De disciplinaire straffen worden uitgesproken :

ten aanzien van Rijksscholen door Onzen Minister ;

ten aanzien van bijzondere scholen door het schoolbestuur ;

ten aanzien van gemeentelijke scholen door burgemeester en wethouders.

35. Van het opleggen van eene straf ontvangt de gestrafte onverwijld kennis door toezending van een afschrift van het besluit tot strafoplegging. Daarbij wordt hem tevens schriftelijk medegedeeld, vóór welken datum hij bij Ons in hooger beroep kan komen.

Een en ander geschiedt bij aangeteekenden brief.

36. De straf, behalve die van schriftelijke berisping, wordt niet ten uitvoer gelegd, zoolang zij niet onherroepelijk is geworden, tenzij bij de strafoplegging, om dringende redenen van openbaar belang, onmiddellijke tenuitvoerlegging is bevolen.

37. Van eene uitspraak tot het opleggen van eene disciplinaire straf, bedoeld in artikel 33, kan de betrokkene binnen 30 dagen na den dag, waarop de in artikel 35 van dit besluit genoemde afschriften ter post zijn bezorgd, bij Ons in hooger beroep komen.

38. Onverminderd het in artikel 30 van dit besluit bepaalde, kunnen directeuren, leeraren en ander personeel worden geschorst:

a. wanneer eene strafrechtelijke vervolging tegen hen wordt ingesteld;

b. wanneer de disciplinaire straf van ontslag is opgelegd, en die straf nog niet voor tenuitvoerlegging vatbaar is,

c. wanneer schorsing naar het oordeel van het tot schorsing bevoegd orgaan wordt gevorderd door het belang van den dienst.

De in dit artikel genoemde schorsing wordt uitgesproken door de in artikel 34 van dit besluit aangewezen autoriteit.

39. Van het ingevolge het vorig artikel genomen besluit tot schorsing ontvangt de betrokkene onverwijld kennis door toezending van een afschrift. Daarbij wordt hem tevens schriftelijk medegedeeld, vóór welken datum hij bij Ons in beroep kan komen.

40. Tijdens schorsing, als bedoeld in artikel 38 van dit besluit, wordt de bezoldiging op de gewone wijze uitbetaald.

41. De bezoldiging van het personeel der Rijks- en van Rijkswege gesubsidieerde bijzondere en gemeentelijke scholen, bedoeld in artikel 11 der Nijverheidsonderwijswet, geschiedt overeenkomstig de regelen, vervat in de bijlagen van dit besluit.

Op het personeel van de in het vorig lid genoemde scholen wordt overeenkomstig de bepalingen van Ons besluit van 28 November 1922 (*Staatsblad* nº. 638) verhaal uitgeoefend.

42. Het in het voorgaand artikel bedoeld personeel geniet, voor zoover het een dagbetrekking vervult, welke als hoofdbetrekking is aan te merken, boven en behalve de wedde en toelagen, naar de regelen vervat in de bijlagen van dit besluit toe te kennen, gedurende het jaar 1925, bij wijze van tijdelijke toelage, voor hunne wettige of wettelijk erkende, zoomede voor de uit een vroeger huwelijk van hun echtgenoot gesproten kinderen, beneden den leeftijd van 18 jaar, die zij op den 1sten Januari van het jaar bezitten, eene kindertoelage, bedragende per kind 3 ten honderd van de wedde, met inbegrip van toelagen, die zij op dien datum, of bij latere indiensttreding, op den datum van indiensttreding genieten, zulks met dien verstande:

a. dat de toelage, behoudens het bepaalde in het tweede en derde lid, ten minste f 50 en ten hoogste in totaal f 200 per kind per jaar bedraagt;

b. dat, ingeval beide ouders eene betrekking bekleeden, waarin gelijke kindertoelage wordt genoten, uitsluitend rekening wordt gehouden met de wedde of het totaal aan wedden, met inbegrip van de toelagen, van den hoogstbezoldigden ouder;

c. dat, indien de andere ouder, anders dan op grond van dit artikel, ten laste van 's Rijks schatkist eene kindertoelage geniet, de in dit artikel bedoelde toelage slechts wordt uitgekeerd, indien en voor zoover deze toelage hooger is dan hetgeen door den anderen ouder uit evengenoemden hoofde wordt genoten.

Voor de betrekkingen, die bezoldigd worden met een evenredig gedeelte van de wedde van een andere betrekking, geldt als minimum een in dezelfde evenredigheid bepaald gedeelte van het in het eerste lid, onder *a*, gestelde minimum.

Onverminderd het bepaalde in het vorig lid, geldt het in het eerste lid, onder *a*, gestelde minimum niet voor de betrekkingen, welke als nevenbetrekkingen zijn te beschouwen, tenzij de ambtenaar meer dan één van dergelijke betrekkingen bekleedt en daarin een volle dagtaak vindt, in welk geval, indien de toelage over de gezamenlijke bezoldiging minder bedraagt dan het evengenoemde minimum, die toelage met dat verschil wordt verhoogd.

43. In gevallen, waarin dit besluit niet voorziet en de bepalingen van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 toepassing vinden, kan Onze Minister overeenkomstig deze bepalingen eene beslissing nemen.

In bijzondere gevallen kan, wanneer daartoe gegronde redenen bestaan, met machtiging van Onzen Minister van de regelen, bedoeld in artikel 41, worden afgeweken.

44. Ons besluit van 4 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 250) is vervallen.

Overgangsbepalingen.

45. Aan op 31 December 1924 in dienst zijnde gehuwde mannelijke directeuren, leeraren en ander personeel, genoemd in de bijlagen B en C, en aan hen, op 31 December 1924 in dienst en in die bijlagen genoemd, die kunnen aantoonen, dat zij op dien datum uit anderen hoofde kostwinner zijn van een gezin, wordt gedurende het jaar 1925, in de dagbetrekking, welke als hoofdbetrekking aan te merken, een persoonlijke toelage toegekend ten bedrage van het verschil tusschen 90 ten honderd van het bedrag, dat zij op 1 Januari 1925 zouden hebben genoten aan wedde en toelagen volgens de bepalingen van Ons besluit van 4 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 250), zooals dat luidde vóór de daarin bij Ons besluit van 20 Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 310) aangebrachte wijzigingen, indien dit van kracht ware gebleven en het bedrag, dat zij thans op 1 Januari 1925 genieten aan wedde en toelagen volgens de bepalingen van dit besluit. Het in den vorigen volzin bepaalde vindt overeenkomstige toepassing voor de overige op 31 December 1924 in dienst zijnde ambtenaren, genoemd in de bijlagen B en C, in dier voege, dat het in dien volzin genoemde percentage wordt gesteld op 80.

De persoonlijke toelage, in het eerste lid be-

doeld, wordt voor hen, wier wedde op 31 December 1924 werd geregeld overeenkomstig de bepalingen van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren, berekend met inachtneming van de bepalingen van dat Bezoldigingsbesluit, zooals dat luidde vóór de daarin bij Ons besluit van 23 April 1924 (*Staatsblad* nº. 200) aangebrachte wijzigingen, met dien verstande evenwel, dat voor zoover de bezoldiging van directeuren en leeraren was geregeld overeenkomstig die der Rijks hoogere burgerscholen met 3- en 5-jarigen cursus, de berekening der persoonlijke toelage geschiedt met inachtneming van de bepalingen van Ons besluit van 25 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 217).

De persoonlijke toelage, bedoeld in het 1ste lid, wordt herzien met ingang van den datum, waarop wijziging komt in de wedde of in de toelagen, berekend volgens de bepalingen van dit besluit.

Voor directeuren, aan wier functie volgens Ons besluit van 4 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 250), zooals dat luidde vóór de daarin bij Ons besluit van 20 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 310) aangebrachte wijzigingen, een hooger salaris of maximum salaris was verbonden dan f 6000, worden, voor zoover en voor zoolang hunne wedden volgens dit besluit meer zouden bedragen dan de wedden, waarop zij volgens Ons besluit van 4 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 250) na de daarin bij Ons besluit van 20 Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 310) aangebrachte wijzigingen, aanspraak zouden hebben gehad, die wedden verminderd tot het bedrag, dat hun zou zijn toegekend, indien ten aanzien van de door hen bekleede functie het laatstgenoemd besluit van kracht ware gebleven.

Voor directeuren, bedoeld in het 2de lid van dit artikel, vindt artikel 30*a* van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 overeenkomstige toepassing.

De bezoldiging van op 31 December 1924 in dienst zijnde directeuren, leeraren en ander personeel wordt, met inachtneming van het bepaalde onder 15 van de Algemeene Bepalingen, vermeld in de Bijlage A, behoorende bij dit besluit, met ingang van dien datum vastgesteld naar den diensttijd, welke op dien datum is verkregen onder de op 31 December 1924 van kracht zijnde regeling.

Voor het op 31 December 1924 in dienst zijnde personeel, genoemd in de bijlage D van dit besluit, vinden het 1e en 2e l d van dit artikel overeenkomstige toepassing, met dien verstande echter, dat de persoonlijke toelage voor hen, die werkzaam zijn in de gemeenten of gedeelten van gemeenten der 3e klasse beperkt wordt tot percentages, onderscheidenlijk van 85 en 75.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 31 st^n Januari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,

J. TH. DE VISSER.

(*Uitgeg.* 9 *Febr.* 1925.)

BIJLAGE A.

—

ALGEMEENE BEPALINGEN *omtrent de bezoldiging van directeuren, leeraren en verder personeel, genoemd in de bijlagen B en C aan de Rijks- en van Rijkswege gesubsidieerde bijzondere en gemeentelijke nijverheidsscholen.*

1. De bezoldigingen zijn vermeld *zonder* aftrek wegens standplaats. Deze aftrek, zoomede de rangschikking der gemeenten of onderdeelen van gemeenten in klassen, is dezelfde, als die geldt of zal gelden voor de burgerlijke Rijksambtenaren.

2. Voor de toepassing van het onder 1 bepaalde wordt als standplaats aangemerkt de gemeente of het onderdeel eener gemeente, waar de betrokkene zijne werkzaamheden moet verrichten, of wel de gemeente of het onderdeel eener gemeente, hem onder goedkeuring van den Minister als standplaats aangewezen.

3. Wegens het genot van woning wordt, behalve in de gevallen, dat dit genot in het bijzonder is of wordt toegekend als belooning voor het vervullen eener nevenbetrekking, op de bezoldiging, met inbegrip van alle toelagen, uitgezonderd de kindertoelage, een aftrek toegepast van 15 ten honderd. Heeft de inwoning tevens ten doel de bewaring van het gebouw, dan bedraagt de aftrek 10 ten honderd. Indien de ambtenaar aantoont, dat de huurwaarde der woning, bepaald naar art. 10 der Wet op de personeele belasting 1896, minder bedraagt dan de aftrek, wordt deze op het bedrag van die huurwaarde gesteld, met dien verstande, dat de aftrek voor inwoning wegens bewaring nimmer daalt beneden een bedrag, overeenkomend met 7 ten honderd en voor inwoning, die niet met bewaring gepaard gaat, beneden een bedrag, overeenkomend met 10 ten honderd van de bezoldiging met inbegrip van alle toelagen, uitgezonderd de kindertoelage.

4. Wegens het genot van vuur en licht, zonder genot van kost en inwoning, wordt, behalve in de gevallen, dat dit genot in het bijzonder is of wordt toegekend als belooning voor het vervullen eener nevenbetrekking, een aftrek toegepast van 3 ten honderd, tot een maximum van f 100.

Voor het genot van over eene leiding geleverd water wordt een aftrek toegepast van 5 ten honderd van den ter zake van het genot van woning toegepasten aftrek, tot een maximum van f 25.

5. Op het salaris van concierges aan dagscholen, die de zorg hebben voor avondscholen in het gebouw der dagschool, wordt geen korting toegepast voor het genot van woning. Hebben zij niet het genot van woning, dan kan hun daarvoor boven hunne wedde eene toelage worden verleend overeenkomende met 15 pct. dier wedde, tot een maximum van f 200.

6. Wegens het genot van kost en inwoning wordt een aftrek toegepast van f 80 per maand voor directrices van nijverheidsscholen voor meisjes en van f 60 per maand voor leeraressen en huishoudsters aan zoodanige scholen. Deze aftrek heeft plaats van de wedde, berekend voor een gemeente der 1e klasse; het overblijvende bedrag wordt, zoo noodig, verminderd naar gelang van de klasse, op de wijze als onder

1 is bepaald. Bij de berekening van dezen aftrek wordt een gedeelte van een week voor een *volle* week berekend.

7. De voor periodieke verhooging gestelde tijdvakken vangen aan met den eersten dag der maand. Bij verhoogingen uit anderen hoofde is deze bepaling ook van toepassing. Diensttijd, vervuld vóór den 21-jarigen leeftijd, telt voor de periodieke verhoogingen niet mede. Bij de vaststelling van den totalen diensttijd worden onderdeelen van een maand verwaarloosd, indien zij minder dan 16 dagen omvatten en voor een volle maand geteld, indien zij 16 of meer dan 16 dagen omvatten.

8. Bij ongesteldheid of afwezigheid van den directeur of de directrice heeft de leera(a)r(es), met de tijdelijke waarneming van het directoraat belast, voor den tijd der waarneming recht op eene belooning, indien de waarneming ten minste 4 weken achtereen heeft geduurd. Voorstellen dienaangaande worden aan de goedkeuring van den Minister onderworpen.

9. Omtrent de salarissen van directeuren van en van leeraren aan scholen, cursussen of leergangen, in deze regeling niet genoemd, zoomede omtrent die van leeraren of leeraressen, welke onderwijs geven in vakken, waarvoor geen wettelijke bevoegdheid bestaat, beslist de Minister.

10. Samenvallende dienstjaren aan twee of meer scholen of aan scholen en in de praktijk worden bij het vaststellen van den diensttijd niet afzonderlijk medegerekend.

11. De tijd, gedurende welken verlof wordt genoten in de gevallen in artikel 28 omschreven, komt van rechtswege in aanmerking als diensttijd, geldig voor de toekenning van periodieke verhooging.

12. Indien bij verandering van leera(a)r(es) of leervak eene pauze wordt gehouden, behoort deze op den lesrooster te worden aangegeven en mag deze in geen geval van de onderwijs-uren worden afgenomen.

13. Of aan de Nijverheidsscholen administratief of bedienend personeel zal zijn verbonden, wordt door den Minister bepaald. Voorstellen dienaangaande behoeven zijne goedkeuring.

14. De benoeming van een leeraar tot directeur wordt beschouwd als een bevordering, waarbij ten minste de wedde wordt toegekend, die onmiddellijk gelegen is boven het bedrag — gerekend naar dezelfde klasse van gemeenten — dat den betrokkene op den datum der bevordering als leeraar toekomt.

15. De laatste 2 periodieke verhoogingen worden alleen toegekend aan de mannelijke ambtenaren, die gehuwd zijn of gehuwd zijn geweest, zoomede aan de vrouwelijke ambtenaren, die gehuwd zijn geweest, zoolang zij niet zijn hertrouwd, zulks met dien verstande, dat bij eventueelen hertrouw de verhoogingen, die reeds zijn verkregen, blijven toegekend.

16. De wedde van een ambtenaar, wien in verband met het bepaalde onder 15 één of meer periodieke verhoogingen niet zijn toegekend, zal niet lager worden gesteld dan 90 ten honderd van het bedrag der wedde, dat hem zou zijn toegekomen, indien het bepaalde onder 15 daarop niet ware toegepast, zulks met dien verstande, dat het verschil in totaal niet meer mag bedragen dan f 400.

17. Aan directeuren en leeraren, die den 23-jarigen leeftijd hebben volbracht en gehuwd zijn of gehuwd zijn geweest en ten minste 2 dienstjaren hebben, kan, indien zij in hunne dagbetrekking, welke als hoofdbetrekking is aan te merken, een salaris genieten van minder dan f 2000, onder goedkeuring van den Minister, een persoonlijke toelage worden toegekend.

18. I. De bezoldiging van een ambtenaar wordt niet langer uitbetaald dan tot en met den dag van zijn overlijden.

II. Zoo spoedig mogelijk na het overlijden van den ambtenaar wordt aan zijn weduwe een bedrag uitgekeerd, gelijkstaande met de bezoldiging van den overledene over een tijdvak van zes weken. Laat de overledene geen weduwe na, dan geschiedt de uitkeering ten behoeve van de minderjarige wettige of erkende natuurlijke kinderen van den ambtenaar. Ontbreken ook zoodanige kinderen, dan geschiedt de uitkeering, indien de overledene kostwinner was van ouders, broers, zusters of meerderjarige kinderen, ten behoeve van deze betrekkingen.

III. Indien een overleden ambtenaar geen betrekkingen als genoemd onder II nalaat, kan het daar bedoelde bedrag door de vereeniging of het lichaam, in dienst waarvan hij was, geheel of gedeeltelijk worden uitgekeerd voor de betaling van de kosten der laatste ziekte en der begrafenis, zoo de nalatenschap van den overledene voor de betaling dier kosten ontoereikend is.

Behoort bij Koninklijk besluit van 31 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 27).

Mij bekend,

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,

J. TH. DE VISSER.

BIJLAGE B.

—

BEZOLDIGING *van directeuren, leeraren en verder personeel aan Rijksnijverheidsscholen.*

I. Rijksinstituut tot opleiding van teekenleeraren, gevestigd te Amsterdam.

Het salaris van den directeur bedraagt f 5500, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200.

De ten tijde van het van kracht worden van deze regeling in functie zijnde directeur geniet boven zijne wedde een vaste toelage van f 500.

Diensttijd als directeur eener middelbare technische school, middelbare kunstnijverheidsschool, hoogere burgerschool of van daarmede gelijk te stellen inrichtingen van middelbaar of voorbereidend hooger onderwijs telt ten volle mede: diensttijd als directeur eener lagere dagnijverheidsschool voor de helft, tot een maximum van 6 jaren.

Het salaris en de diensttijd van de leeraren in de technische, theoretische en teekenvakken en van die in lichamelijke opvoeding worden geregeld op dezelfde wijze, als aangegeven voor de leeraren in die vakken in Bijlage C, Groep I A 2.

Indien deze leeraren in de avonduren onderwijs geven, wordt hunne bezoldiging daarvoor geregeld op dezelfde wijze, als aangegeven voor de leeraren in Bijlage C, Groep I A 3.

Het salaris en de diensttijd van de leeraressen

in kunstnaaldwerk en aanverwante vakken bij de opleiding van leerkrachten voor het nijverheidsonderwijs aan meisjes worden, zoowel voor dag- als voor avondonderwijs, geregeld op dezelfde wijze, als aangegeven voor die leeraressen in Bijlage C, Groep III 2.

Het salaris van den ambtenaar van administratie bedraagt f 1500, na 2, 4 en 6 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200, en na 8, 10 en 12 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100.

Het salaris van den amanuensis of amanuensis-concierge bedraagt f 1300, na 2 en 4 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200 en na 6, 8, 10 en 12 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100

Het salaris van den concierge bedraagt f 1400, na 2, 4 en 6 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100 en na 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 50.

II. Rijksschool voor de klei- en aardewerkindustrie met daaraan verbonden Rijksproefstation en voorlichtingsdienst ten bate van de nijverheid, gevestigd te Gouda.

Het salaris van den directeur, tevens directeur van het Rijksproefstation en den voorlichtingsdienst, bedraagt f 5000, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 300.

Diensttijd als directeur eener middelbare technische school, middelbare kunstnijverheidsschool, hoogere burgerschool of van daarmede gelijk te stellen inrichtingen van middelbaar of voorbereidend hooger onderwijs telt ten volle mede; diensttijd als directeur eener lagere dagnijverheidsschool voor de helft, tot een maximum van 6 jaren.

De ten tijde van het van kracht worden van deze regeling in functie zijnde directeur wordt geacht op 31 December 1924 zes dienstjaren te hebben vervuld.

Het salaris van de leeraren in teekenen en schilderen, modelleeren en beetseeren en de theoretische vakken bedraagt bij minder dan 21 lessen per week f 110 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10 en 12 dienstjaren telkens te verhoogen met f 10 en na 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 7,50.

Voor de lessen boven 20 wordt het salaris verhoogd met f 50 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5

Het salaris van den leeraar in scheikunde, tevens scheikundige bij het Rijksproefstation en den voorlichtingsdienst ten behoeve van de nijverheid, bedraagt f 3000, na 2, 4, 6 en 8 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200, en na 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100.

Het salaris van den ten tijde van het van kracht worden van deze regeling in functie zijnden leeraar in scheikunde, tevens scheikundige bij het Rijksproefstation en den voorlichtingsdienst ten behoeve van de nijverheid, bedraagt f 3600, na 2. 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16 en 18 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200.

Ten aanzien van den diensttijd wordt verwezen naar hetgeen daaromtrent voor deze leeraren is bepaald in Bijlage C, Groep I A 2.

Het salaris van den werkmeester bedraagt f 1400, na 2, 4 en 6 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200 en na 8, 10 en 12 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100.

Het salaris van den concierge bedraagt f 1400, na 2 en 4 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100 en na 6 en 8 dienstjaren telkens te verhoogen met f 50.

III. Rijksrietvlechtschool te Noordwolde.

Het salaris van den directeur bedraagt voor dag- en avondschool f 4000, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200.

Diensttijd als directeur eener ambachtsschool of daarmede gelijk te stellen inrichting voor dagnijverheidsonderwijs telt ten volle mede.

Het salaris van de leeraren in teekenen, voortgezet algemeen ontwikkelend onderwijs en moderne talen, bedraagt voor dag- en avondonderwijs f 2500, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100.

Het salaris van de leeraren in rietvlechten bedraagt voor dag- en avondonderwijs f 2000, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100.

Ten aanzien van den diensttijd wordt verwezen naar hetgeen daaromtrent is bepaald in Bijlage C, Groep I B 2.

Het salaris van den concierge bedraagt f 1400, na 2 en 4 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100 en na 6 en 8 dienstjaren telkens te verhoogen met f 50.

IV. Rijksvak- en kunstnijverheidsschool tot opleiding van goud- en zilversmeden en horlogemakers, gevestigd te Schoonhoven.

Het salaris van den directeur voor dag- en avondschool bedraagt f 5200, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200.

Het salaris van den ten tijde van het van kracht worden van deze regeling in functie zijnden directeur bedraagt f 6500.

Dienstjaren, doorgebracht als directeur eener ambachtsschool of van een daarmede gelijk te stellen inrichting voor dagnijverheidsonderwijs, tellen ten volle mede.

Het salaris en de diensttijd van de leeraren worden voor dag- en avondschool geregeld op dezelfde wijze, als aangegeven voor de leeraren in Bijlage C, Groep I B 2.

Het salaris van den ten tijde van het van kracht worden van deze regeling in functie zijnden leeraar, tevens plaatsvervangend directeur, F. A. TEPE bedraagt f 4700 en dat van den leeraar F. A. HOOGENDIJK f 3400.

Het salaris van den concierge bedraagt f 1400, na 2 en 4 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100 en na 6 en 8 dienstjaren telkens te verhoogen met f 50.

V. Rijksschool voor leerlooiers en schoenmakers met daaraan verbonden Rijksproefstation en voorlichtingsdienst ten bate van de lederindustrie, gevestigd te Waalwijk.

Het salaris van den directeur, tevens directeur van het Rijksproefstation en den voorlichtingsdienst, bedraagt f 5000, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 300.

Diensttijd als directeur eener ambachtsschool of van een daarmede gelijk te stellen inrichting voor dagnijverheidsonderwijs telt ten volle mede.

Het salaris van den leeraar-looimeester, den leeraar voor de machinale schoenmakerij en den leeraar in hand- en maatschoenmaken bedraagt f 3000, na 2, 4, 6 en 8 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200 en na 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100.

Het salaris van de leeraren in scheikunde, teekenen, boekhouden, hulp bij bedrijfsongevallen en gezondheidsleer, wordt geregeld op dezelfde wijze, als aangegeven voor de leeraren in teekenen en schilderen aan de Rijksschool te Gouda.

Het salaris en de diensttijd der leeraren in machineleer en voortgezet algemeen ontwikkelend onderwijs worden geregeld op dezelfde wijze, als aangegeven voor deze leeraren in Bijlage C, Groep I B 2.

Het salaris van de practijkleeraren bedraagt f 1600, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100.

Indien deze leeraren in de avonduren onderwijs geven, wordt de bezoldiging daarvoor geregeld op dezelfde wijze, als aangegeven voor de leeraren in Bijlage C, Groep I C I b.

Ten aanzien van den diensttijd wordt verwezen naar hetgeen daaromtrent is bepaald voor de leeraren, genoemd in Bijlage C, Groep I B 2 b.

Het salaris van den ambtenaar van administratie bedraagt ten hoogste f 300.

Het salaris van den concierge bedraagt f 1400, na 2 en 4 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100 en na 6 en 8 dienstjaren telkens te verhoogen met f 50.

VI. Rijkslandbouwhuishoudschool „de Rollecate".

Het salaris van de directrice bedraagt f 3000, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200.

Het salaris van de leeraren, de leeraressen en de huishoudster wordt geregeld op dezelfde wijze, als aangegeven in Bijlage C, Groep III 2.

Ten aanzien van den diensttijd der directrice en van het overige personeel wordt verwezen naar hetgeen daaromtrent is bepaald voor dit personeel in Bijlage C, Groep III.

Het salaris van den concierge bedraagt f 1400, na 2 en 4 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100 en na 6 en 8 dienstjaren telkens te verhoogen met f 50.

VII. Rijkslandbouwhuishoudonderwijs.

Het salaris en de diensttijd der leeraressen bij dit onderwijs worden geregeld op dezelfde wijze, als aangegeven voor de leeraressen, genoemd in Bijlage C, Groep III 2.

VIII. Visscherij-onderwijs.

Het salaris van den assistent-Rijksvisscherijleeraar bedraagt f 1000, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100.

Behoort bij Koninklijk besluit van 31 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 27).

Mij bekend,
De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

BIJLAGE C.

—

BEZOLDIGING *van directeuren, leeraren en verder personeel aan de van Rijkswege gesubsidieerde bijzondere en gemeentelijke nijverheidsscholen.*

GROEP I.

Scholen voor middelbaar onderwijs in „techniek en nijverheid", „nijverheidskunst en kunstambacht", „den mijnbouw" en scholen voor lager onderwijs in „ambacht of handwerk", „nijverheid, nijverheidskunst en kunstambacht" en „speciale vakken".

(Academies, Middelbare Technische Scholen, Kunstnijverheidsscholen, Dagambachtsscholen, Avondscholen voor theoretisch en practisch nijverheidsonderwijs voor jongens, en scholen voor speciale vakken.)

A. Middelbare scholen voor „techniek en nijverheid", voor „nijverheidskunst en kunstambacht" en voor „den mijnbouw".

I. Academies, Middelbare Technische Scholen en daarmede gelijk te stellen inrichtingen.

(o. a. Hoogere Textielschool te Enschede en Mijnschool te Heerlen.)

1. *Directeuren.*

a. Het salaris der directeuren van inrichtingen, aan welke avondonderwijs wordt gegeven, of waaraan zelfstandige avondcursussen zijn verbonden, bedraagt f 6000, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200.

b. Het salaris der directeuren van inrichtingen, waaraan geen avondonderwijs wordt gegeven, bedraagt f 5500, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200.

c. Het salaris van den directeur der middelbare technische- en ambachtsschool te Sneek bedraagt f 4500, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200.

Diensttijd, doorgebracht als directeur eener middelbare technische school, hoogere burgerschool of daarmede gelijk te stellen inrichting van middelbaar of voorbereidend hooger onderwijs, telt ten volle mede; diensttijd als directeur eener lagere dagnijverheidsschool voor de helft tot een maximum van 6 jaren.

De directeuren zullen in den regel op den lesrooster moeten voorkomen voor tenminste drie lesuren per week.

2. *Leeraren.*

De leeraren worden onderscheiden in:

a. leeraren in de technische, theoretische en teekenvakken,

b. leeraren in lichamelijke opvoeding;

c. leeraren in de practische vakken, in het bezit van eene door de wet geëischte bevoegdheid voor die vakken of in het bezit van eene wettelijke bevoegdheid voor het onderwijs in de teekenvakken;

d. leeraren in de practische vakken, niet in het bezit van eene der onder *c* bedoelde bevoegdheden.

Het salaris der leeraren, onder *a* bedoeld, bedraagt bij minder dan 21 lessen per week f 125 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 12,50.

Voor lessen boven 20 wordt het salaris verhoogd met f 50 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5.

Aan leeraren, in het bezit van het diploma van ingenieur, verkregen aan de Technische Hoogeschool te *Delft*, of daarmede gelijk te stellen diploma's, voor zoover zij bovendien ten minste twee jaren in het bedrijfsleven zijn werkzaam geweest en aan doctoren, gepromoveerd aan eene Nederlandsche universiteit of hoogeschool, wordt na 22 dienstjaren nog een verhooging toegekend van f 12,50 per wekelijksche les per jaar, bij minder dan 21 lessen en voor lessen boven 20 van f 5.

Leeraren, in het bezit van het diploma van ingenieur, verkregen aan de Technische Hoogeschool te *Delft*, of daarmede gelijk te stellen diploma's, voor zoover zij bovendien ten minste twee jaren in het bedrijfsleven zijn werkzaam geweest en doctoren, gepromoveerd aan eene Nederlandsche universiteit of hoogeschool, krijgen deswege vier dienstjaren vergolden.

De voor de leeraren onder Groep II A 2 vermelde gelijksoortige bepaling is eventueel ook op de leeraren dezer scholen van toepassing.

Doctorandi, die het doctoraal examen aan een Nederlandsche universiteit of hoogeschool hebben afgelegd en ingenieurs, die hun diploma aan de Technische Hoogeschool te Delft of daarmede gelijk te stellen hoogeschool hebben verkregen, krijgen deswege twee dienstjaren vergolden.

Op het salaris van leeraren, die in geen der door hen te onderwijzen vakken volledige bevoegdheid bezitten voor de school waaraan zij werkzaam zijn, met uitzondering van hen, die, onderwijs gevende in het technisch teekenen, reeds vóór 19 Juli 1910 en sinds onafgebroken aan een dezer scholen met dit onderwijs waren belast, wordt een aftrek van 15 % toegepast.

Op de salarissen van leeraren in wiskunde en mechanica, respectievelijk in het bezit der akte K^1 of K^2, op die van leeraren in stoomwerktuigkunde en scheepswerktuigkunde en op die van oud-officieren, die, zonder in het bezit te zijn van de vereischte wettelijke bevoegdheid, reeds vóór 1 Januari 1922 onderwijs gaven in een dezer vakken, met vaste aanstelling als zoodanig, en op die van leeraren in vreemde talen in het bezit der akte A (M. O.) voor de vreemde talen, indien zij als zoodanig vóór 1 Januari 1923 een vaste aanstelling aan eene middelbare technische school hadden, wordt een aftrek van 15 % niet toegepast.

Op het salaris van de op 31 December 1924 aan middelbare technische scholen werkzame leeraren, die op dien datum in het bezit waren van twee akten, welke elk afzonderlijk bevoegd maken tot het geven van onderwijs aan een H. B. S. met 3-jarigen cursus, uitgezonderd de akte voor schoonschrijven, wordt een aftrek van 15 % niet toegepast.

Het salaris der leeraren, onder *b* bedoeld, bedraagt bij minder dan 21 lessen per week f 110 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5 en na 12, 14, 16 en 18 dienstjaren telkens met f 7,50.

Voor lessen boven 20 wordt het salaris verhoogd met f 50 per wekelijksche les per jaar, na 2. 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16 en 18 dienstjaren telkens met f 5.

De door de leeraren, onder *a* en *b* bedoeld, te geven lessen zijn lessen van 50 minuten.

Aan de leeraren, die de directeuren bij de **waarneming van het directoraat** ter zijde staan, kan onder goedkeuring van den Minister aan het einde van het jaar een toelage worden verleend in verband met de uitgebreidheid en belangrijkheid der bewezen diensten.

Het salaris van vast aangestelde leeraren, die gedurende 4 achtereenvolgende jaren aan dezelfde school werkzaam zijn geweest, mag niet naar een lager getal lessen worden berekend dan zij hebben gegeven in het jaar, toen dat getal lessen het kleinst was, tot een maximum van 26, onverminderd de verplichting, om het aantal wekelijksche lessen te geven, waarnaar hunne wedde werd berekend.

Voor de vast aangestelde leeraren, die op 1 Januari 1921 in functie waren, wordt het tijdvak van 4 jaar geacht te zijn begonnen op dien datum en voor hen, die na 1 Januari 1921 in vasten dienst zijn aangesteld, op den datum hunner indiensttreding.

Indien leeraren zijn verbonden aan twee of meer in *verschillende* gemeenten gelegen Rijks- of van Rijkswege gesubsidieerde scholen, die onder dezelfde salarisnormen vallen, mag hunne totale wedde niet stijgen boven het bedrag, dat zij zouden genieten, indien zij alle lessen gaven aan de school, gelegen in de gemeente, die voor de toepassing van standplaatsaftrek in de hoogste klasse is gerangschikt, vermeerderd met 10 %.

Indien zij zijn verbonden aan Rijks- of van Rijkswege gesubsidieerde scholen, die onder verschillende salarisnormen vallen, mag hunne totale wedde niet stijgen boven het bedrag, dat zij zouden genieten, indien zij alle lessen gaven aan de middelbare technische school, vermeerderd met 10 %.

De bovenbedoelde vermeerdering met 10 % geldt niet, indien de verschillende scholen in dezelfde gemeente zijn gevestigd.

De verdeeling der wedde geschiedt naar evenredigheid van het aan iedere school gegeven aantal lessen.

De leeraren, onder *c* bedoeld, genieten een salaris, als aangegeven is voor de leeraren onder B 2 *b*.

De leeraren, onder *d* bedoeld, genieten een salaris, als aangegeven voor de leeraren onder B 2 *b*, verminderd met 15 %.

De lessen van de onder *c* en *d* bedoelde leeraren zijn lestijden van 60 minuten.

Voor leeraren, onder *a* en *b* bedoeld, telt als diensttijd ten volle mede de tijd boven den leeftijd van 21 jaar als leeraar doorgebracht aan hoogere burgerscholen, middelbare scholen voor meisjes, gymnasia, lycea, middelbare of hoogere handelsscholen, zeevaartscholen, middelbare nijverheids- en landbouwscholen, kweekscholen voor onderwijzers en onderwijzeressen, de Koninklijke militaire academie, het Koninklijk instituut voor de marine, de voormalige marinemachinistenschool, de aspirantenschool der marine te Dordrecht, de cadettenschool, den hoofdcursus te Kampen en de dagcursussen bij het wapen der infanterie, voor zoover zij onderwijs hebben gegeven in vakken, genoemd in de N. O.- of M. O.-wet, zoomede als onderwijzer aan Rijksnormaallessen.

Diensttijd, boven den leeftijd van 21 jaar doorgebracht aan lagere scholen en aan dag-

cholen voor lager nijverheids-, handels- en landbouwonderwijs, telt voor de helft mede tot een maximum van 6 jaren.

Diensttijd, bewezen aan avondscholen, komt niet in aanmerking.

Voor de leeraren, onder *c* en *d* bedoeld, telt als diensttijd ten volle mede de tijd, boven den leeftijd van 21 jaar als leeraar doorgebracht aan dagscholen voor lager nijverheids- en landbouwonderwijs, zoomede als vakleeraar aan een Rijksopvoedingsgesticht.

Of en in hoeverre dienstjaren, bij het onderwijs in gevangenissen en tuchtscholen doorgebracht, als diensttijd medetellen, zal in elk afzonderlijk geval door den Minister worden beslist.

Diensttijd, boven den 21-jarigen leeftijd doorgebracht aan lagere scholen, telt voor de helft mede tot een maximum van 6 jaren.

Voor de onder *a* t/m *d* bedoelde leeraren tellen bovendien dienstjaren, boven den leeftijd van 23 jaar in het bedrijfsleven doorgebracht (niet gelijkvallende met den studietijd) ten volle mede tot een maximum van 2 jaren.

Bij eerste benoeming moeten schriftelijke bewijzen worden overlegd van de bewezen diensten in het bedrijfsleven.

3. *Avondonderwijs.*

Indien aan bovenbedoelde inrichtingen ook gedurende de avonduren onderwijs wordt gegeven, wordt dit, voor zoover het middelbaar onderwijs betreft, bezoldigd naar f 125 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 10 en na 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5.

Voor wat het overige avondonderwijs aangaat, wordt verwezen naar groep *C*.

II. *Kunstnijverheidsscholen.*

a. **Instituut voor kunstnijverheidsonderwijs, gevestigd te Amsterdam.**

b. **De school voor Bouwkunde, Versierende Kunsten en Kunstambachten, gevestigd te Haarlem.**

De *directeur* der school onder *a* geniet een aanvangssalaris van f 5000 met 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200.

De *directeur* der school onder *b* geniet een aanvangssalaris van f 4500, met 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200.

De *leeraren* genieten een salaris, als aangegeven voor de leeraren onder I 2.

Voor wat het avondonderwijs betreft, wordt verwezen naar I 3.

De algemeene opmerkingen, onder I bedoeld, zijn eventueel ook op de hierbedoelde scholen van toepassing.

Vacantieregeling voor de scholen onder A.

Er zijn jaarlijks drie vacanties.

De eerste vacantie begint op den 23sten December na afloop van den schooltijd, of, indien deze 23ste December op Maandag valt, op den 21sten December na afloop van den schooltijd, en eindigt den avond van den 6den Januari of, indien deze 6de Januari op Zondag valt, den avond van den 7den Januari.

De tweede vacantie begint op Woensdag vóór Paschen na den schooltijd en eindigt op den avond van den 2den Maandag na Paschen.

De derde vacantie eindigt den avond van den eersten Maandag van September en begint op den zevenden Zaterdag daaraan voorafgaande, na afloop van den schooltijd.

Bovendien worden vrijgegeven de Zaterdag vóór en de Dinsdag na Pinksteren.

Indien het gewenscht is, kunnen deze vacanties anders worden verdeeld. De duur der gezamenlijke vacanties mag daardoor echter niet worden verlengd.

B. Lagere dagscholen voor „ambacht" of handwerk", „nijverheid of kunstambacht".

(Dagambachtsscholen.)

1. *Directeuren.*

a. Directeuren van scholen met 250 of meer leerlingen genieten eene bezoldiging van f 4000, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200, tot een maximum van f 5000.

b. Directeuren van scholen met 150 of meer, doch minder dan 250 leerlingen, genieten eene bezoldiging van f 3750, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200, tot een maximum van f 4750.

c. Directeuren van scholen met minder dan 150 leerlingen genieten eene bezoldiging van f 3500, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200, tot een maximum van f 4500.

Voor de bepaling van het aantal leerlingen wordt genomen de toestand op 1 Januari.

De jaarwedden der directeuren, onder *a*, *b* en *c* bedoeld, mogen, indien ook andere betrekkingen bij het onderwijs worden bekleed, in totaal de grens van onderscheidenlijk f 6250, f 6000 en f 5750 niet overschrijden.

Diensttijd, doorgebracht als directeur eener ambachtsschool of daarmede gelijk te stellen inrichting voor dagnijverheidsonderwijs telt ten volle mede.

Aan de leeraren, die de directeuren, onder *a* en *b* bedoeld, bij *de waarneming van het directoraat* ter zijde staan, kan, onder goedkeuring van den Minister, aan het einde van het jaar een toelage worden verleend in verband met de uitgebreidheid en belangrijkheid der taak.

2. *Leeraren.*

De leeraren worden onderscheiden in :

a. leeraren, die onderwijs geven in de theoretische en teekenvakken met volledige bevoegdheid voor dat onderwijs, of, hoewel geen wettelijke bevoegdheid bezittende, reeds vóór 19 Juli 1910 en sinds onafgebroken met het onderwijs in vakteekenen aan een dagnijverheidsschool waren belast, en leeraren in vakken van voortgezet lager onderwijs met volledige bevoegdheid voor dat onderwijs ;

b. leeraren, die onderwijs geven in de practische vakken met volledige bevoegdheid voor het onderwijs in die vakken, of in het bezit eener bevoegdheid voor het onderwijs in de teekenvakken ;

Het salaris van de leeraren, onder *a* bedoeld, bedraagt f 75 per wekelijksch lesuur per jaar, na 2, 4, 6 en 8 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5 en na 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 2,50.

Het salaris van de leeraren, onder *b* bedoeld, bedraagt f 65 per wekelijksch lesuur per jaar,

na 2 en 4 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5 en na 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 2,50.

Op het salaris van de leeraren, die de vereischte wettelijke bevoegdheid missen, wordt een aftrek van 15 % toegepast.

Leeraren, die onderwijs geven in de practische vakken met volledige bevoegdheid voor het onderwijs in die vakken en tevens volledig bevoegd om onderwijs te geven in de theoretische en teekenvakken, en leeraren, die onderwijs geven in de practische zoowel als in de theoretische en teekenvakken en voor al de door hen te onderwijzen vakken volledig bevoegd zijn, worden bezoldigd als de leeraren onder *a*.

Geven deze leeraren onderwijs in een of meer vakken der theoretische en teekenvakken, waarvoor zij de bevoegdheid missen, dan worden zij voor deze vakken bezoldigd als de leeraren onder *a*, verminderd met 15 %.

Leeraren, die onderwijs geven zoowel in de practische als in de teekenvakken en niet in het bezit zijn van de voor die vakken vereischte wettelijke bevoegdheden, worden bezoldigd voor de uren, die zij onderwijs geven in de teekenvakken, als de leeraren onder *a*, verminderd met 15 % en voor de uren in de practische vakken als de leeraren onder *b*, verminderd met 15 %.

Het salaris van vast aangestelde leeraren, die gedurende 4 achtereenvolgende jaren aan dezelfde school werkzaam zijn, mag niet naar een lager getal lessen worden berekend dan zij hebben gegeven in het jaar, toen dat getal lessen het kleinst was, tot een maximum van 36, onverminderd de verplichting, om het aantal wekelijksche lessen te geven, waarnaar hunne wedde werd berekend.

Voor de vast aangestelde leeraren, die op 1 Januari 1921 in functie waren, wordt het tijdvak van 4 jaar geacht te zijn begonnen op dien datum en voor hen, die na 1 Januari 1921 in vasten dienst zijn aangesteld, op den datum hunner indiensttreding.

Diensttijd, boven den leeftijd van 21 jaar doorgebracht aan ambachtsscholen en daarmede gelijk te stellen inrichtingen voor dagnijverheidsonderwijs, aan inrichtingen van middelbaar onderwijs, zoomede als vakleeraar aan een Rijksopvoedingsgesticht, telt ten volle mede.

Diensttijd, boven den 21-jarigen leeftijd doorgebracht aan lagere scholen, telt voor de helft mede tot een maximum van 6 jaren.

Voor hen, die in het bezit zijn van de hoofdakte, telt de diensttijd bij het lager onderwijs ten volle mede, van den eersten dag der maand af, waarin die akte is verkregen.

Of en in hoeverre dienstjaren, bij het onderwijs in gevangenissen en tuchtscholen doorgebracht, als diensttijd medeteller, zal in elk afzonderlijk geval door den Minister worden beslist.

Diensttijd, boven den leeftijd van 23 jaar in het bedrijfsleven doorgebracht (niet gelijkvallende met den studietijd), telt ten volle mede tot een maximum van 2 jaren.

Bij eerste benoeming moeten schriftelijke bewijzen worden overgelegd van de bewezen diensten in het bedrijfsleven.

Voor deze scholen wordt het lesuur gerekend op 60 minuten.

C. Lagere avondscholen voor „ambacht of handwerk", „nijverheid en nijverheidskunst".

(Avondscholen voor theoretisch en practisch nijverheidsonderwijs.)

De avondscholen bovenbedoeld worden in deze regeling onderscheiden in:

I. avondscholen voor theoretisch en practisch nijverheidsonderwijs;

II. scholen of cursussen ter opleiding voor het voorloopig machinistendiploma;

III. avondscholen voor voorbereidend middelbaar technisch onderwijs.

Het lesuur van de leeraren dezer groepen van scholen wordt gerekend op 60 minuten. Indien het lesuur minder dan 60 minuten bedraagt, worden de salarissen evenredig verminderd. De berekening der salarissen geschiedt naar het aantal *weken*, welke liggen tusschen het begin en het einde van den cursus.

Door den Minister wordt bepaald, of aan deze scholen directeuren zullen zijn verbonden, dan wel of een der leeraren met de algemeene leiding zal worden belast.

Wordt een leeraar met de algemeene leiding belast, dan geniet hij daarvoor de toelage, als voor de directeuren aangegeven.

Voor de vaststelling dezer toelage wordt genomen het aantal leerlingen op 1 Januari.

Indien de directeur eener avondschool tegelijk met het directoraat van meerdere avondscholen is belast, van welke de te geven lesuren gedeeltelijk samenvallen, dan mogen bij de berekening van zijne wedde voor deze avondscholen de *samenvallende* uren slechts eenmaal in aanmerking komen. Deze uren worden bezoldigd naar de regeling, geldende voor die der betrokken avondscholen, aan welke zijn wedde in verband met uurloon en duur van den cursus het hoogste zou zijn.

De berekening van de overige uren heeft op de gewone wijze plaats, terwijl voor de algemeene leiding de hoogste vergoeding wordt genoten, waarop aanspraak kan worden gemaakt.

I. *Avondscholen voor theoretisch en practisch nijverheidsonderwijs.*

a. Het salaris van directeuren van deze avondscholen of cursussen wordt geregeld overeenkomstig dat van een leeraar, belast met het volledig aantal wekelijksche lesuren, dat binnen de grenzen der normale schooltijden valt, tot een maximum van 12½.

Aan dat salaris wordt voor algemeene leiding toegevoegd een bedrag, naar gelang van de grootte der school:

f 50 bij ten hoogste 50 leerlingen;

f 100 bij meer dan 50, doch ten hoogste 100 leerlingen;

f 250 bij meer dan 100, doch ten hoogste 200 leerlingen;

f 350 bij meer dan 200, doch ten hoogste 300 leerlingen;

f 450 bij meer dan 300 leerlingen.

b. De leeraren worden onderscheiden in dezelfde groepen en gesalarieerd op dezelfde wijze, als aangegeven voor de leeraren onder B 2.

II. *Scholen of cursussen ter opleiding voor het voorloopig machinistendiploma.*

a. Het salaris van directeuren van deze scholen of cursussen, niet aan zeevaartscholen

verbonden, wordt geregeld overeenkomstig dat van een leeraar, belast met het volledig aantal wekelijksche lesuren, dat binnen de grenzen der normale schooltijden valt, tot een maximum van 12½.

Aan dat salaris wordt voor algemeene leiding toegevoegd een bedrag naar gelang van de grootte der school:

f 200 bij ten hoogste 30 leerlingen;
f 300 bij meer dan 30 leerlingen;

b. Het salaris van de wettelijk bevoegde leeraren bedraagt f 85 per wekelijksch lesuur per jaar, na 2, 4, 6 en 8 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5 en na 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 2,50.

III. *Avondscholen voor voorbereidend middelbaar technisch onderwijs.*

a. Het salaris van directeuren dezer avondscholen wordt geregeld overeenkomstig dat van een leeraar, belast met het volledig aantal wekelijksche lesuren, dat binnen de grenzen der normale schooltijden valt, tot een maximum van 12½.

Aan dat salaris wordt voor algemeene leiding toegevoegd een bedrag naar gelang van de grootte der school:

f 200 bij ten hoogste 30 leerlingen;
f 300 bij meer dan 30 leerlingen;

b. Het salaris van de wettelijk bevoegde leeraren bedraagt f 90 per wekelijksch lesuur per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10 en 12 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5 en na 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 2,50.

Voor het geval ook leeraren in de practische vakken aan de onder II en III genoemde avondscholen verbonden zijn, genieten zij een salaris overeenkomstig de regeling onder B 2 aangegeven.

c. Teeken- en schilderschool van het genootschap „Kunstoefening te Arnhem."

De directeur geniet boven zijn salaris als leeraar eene toelage voor het directoraat van f 500.

De leeraren genieten een salaris als aangegeven voor de leeraren onder III *b*.

Indien een leeraar aan de scholen, onder I, II en III bedoeld, de wettelijke bevoegdheid mist voor het vak, waarin hij onderwijs geeft, wordt op zijn salaris een korting van 15 % toegepast.

Bij de berekening van de salarissen der leeraren aan bovenbedoelde scholen worden dienstjaren, boven den leeftijd van 21 jaar doorgebracht aan andere scholen voor nijverheids- of handelsonderwijs, ten volle medegeteld. Diensttijd, boven den 21-jarigen leeftijd aan lagere scholen doorgebracht, telt voor de helft mede tot een maximum van 6 jaren.

Voor hen, die in het bezit zijn van de hoofdakte, telt de diensttijd bij het lager onderwijs ten volle mede, van den eersten dag der maand af, waarin die akte is verkregen.

Of en in hoeverre dienstjaren, bij het onderwijs in gevangenissen en tuchtscholen doorgebracht, als diensttijd medetellen, zal in elk afzonderlijk geval door den Minister worden beslist.

Dienstjaren, boven den leeftijd van 23 jaar in het bedrijfsleven doorgebracht (niet gelijkvallende met den studietijd), tellen ten volle mede tot een maximum van 2 jaren.

Bij eerste benoeming moeten schriftelijke bewijzen worden overgelegd van de bewezen diensten in het bedrijfsleven.

D. Scholen voor speciale doeleinden.

Electro-technische school te Amsterdam.

Dagschool M. S. G. Leiden.

1. *Directeuren.*

De directeuren genieten een salaris voor dag- en avondschool van f 4500 met 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 300, tot een maximum van f 6000.

2. *Leeraren.*

Dagonderwijs:

I. Leeraren, in het bezit van het diploma van ingenieur, verkregen aan de Technische Hoogeschool te Delft, of daarmede gelijk te stellen diploma's, en doctoren, gepromoveerd aan eene Nederlandsche universiteit of hoogeschool, genieten een salaris bij minder dan 21 lessen per week: f 110 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10 en 12 dienstjaren telkens te verhoogen met f 10 en na 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 7,50.

Voor lessen boven 20 wordt het salaris verhoogd met f 50 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5.

De nadere bepalingen omtrent de bezoldiging van de leeraren onder A I 2 *a* zijn ook op bovengenoemde leeraren van toepassing.

II. Leeraren in de theoretische en teekenvakken, die niet vallen onder de vorige groep, doch volledig bevoegd zijn voor de vakken, waarin zij onderwijs geven, genieten een salaris van f 85 per wekelijksch lesuur per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 en 16 dienstjaren, telkens te verhoogen met f 5 en na 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 2,50.

III. Leeraren in de practische vakken worden gesalarieerd overeenkomstig de regeling, vermeld onder B 2.

Op het salaris van leeraren, die voor de door hen te onderwijzen vakken de wettelijke bevoegdheid missen, wordt een aftrek van 15 % toegepast.

Het lesuur van de leeraren, onder I, II en III bedoeld, wordt gerekend op 60 minuten.

Avondonderwijs:

Electro-technische School te Amsterdam.

De leeraren onder I genieten eventueel voor avondonderwijs een bezoldiging van f 110 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4 en 6 dienstjaren telkens te verhoogen met f 10 en na 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5.

De leeraren, onder II en III bedoeld, genieten eventueel voor avondonderwijs eene bezoldiging, op gelijke wijze geregeld, als hierboven voor die leeraren aan de dagschool is aangegeven.

School M. S. G. Leiden.

De leeraren onder I genieten eventueel voor avondonderwijs een bezoldiging van f 110 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4 en 6 dienstjaren telkens te verhoogen met f 10 en na 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5.

De leeraren, onder II en III bedoeld, genieten eventueel voor avondonderwijs eene bezoldiging, op dezelfde wijze geregeld, als hierboven

voor die leeraren aan de dagschool is aangegeven.

De algemeene opmerkingen, vermeld onder B en C, zijn eventueel ook op de hierbedoelde scholen van toepassing.

De Grafische School te Amsterdam en de school voor de Grafische Vakken, gevestigd te Utrecht.

Directeur: als aangegeven onder B 1.
Leeraren: als aangegeven onder B 2.

De Textielschool te Tilburg.

De directeur geniet voor dag- en avondschool een salaris van f 4500, met vijf tweejaarlijksche verhoogingen van f 200, tot een maximum van f 5500.

De leeraren genieten voor dag- en avondonderwijs een salaris van f 85 per wekelijksch lesuur per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10 en 12 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5 en na 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 2,50.

Hulpkrachten genieten een salaris, als ter plaatse gebruikelijk.

De Textielschool te Eindhoven.

Leider van het onderwijs: f 300.
Leeraren: als aangegeven onder B 2.

De dagvakscholen voor kleermakers, gevestigd te Amsterdam, 's Gravenhage en Utrecht en de dagvakscholen voor schoenmakers, gevestigd te 's Gravenhage en Amsterdam.

De directeuren: f 3000, met 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200, tot een maximum van f 4000.

Indien aan de school ook eene avondschool is of avondcursussen zijn verbonden, bedraagt het salaris van den directeur f 3500, met 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 250, tot een maximum van f 4750.

Door den Minister wordt bepaald, of aan deze scholen directeuren zullen zijn verbonden, dan wel of een der leeraren met de algemeene leiding zal worden belast.

Wordt een leeraar met de algemeene leiding belast, dan geniet hij daarvoor eene toelage van f 300.

De leeraren: als aangegeven onder B 2.

De dagvakscholen voor schoenmakers, gevestigd te Dongen, Drunen en Oisterwijk.

De directeuren genieten boven hun salaris als leeraar een toelage van f 200.

Het salaris van de leeraren bedraagt f 1600, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100.

De vlechtscholen te Giethoorn, Houtigehage en Kerkdriel en de vakschool voor klompenmakers, gevestigd te Houtigehage.

De directeuren genieten, indien naast hen nog leeraren aan de school verbonden zijn, boven hun salaris als leeraar een toelage van f 200.

De leeraren genieten een salaris van f 30 per wekelijksch lesuur per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 2,50.

Avondscholen voor kappers, behangers, typografen enz.

Directeuren: als aangegeven onder C Ia.
Leeraren: als aangegeven onder C Ib.

Aan al deze scholen wordt het lesuur op 60 minuten gerekend.

De berekening der salarissen geschiedt naar het aantal weken, welke liggen tusschen het begin en het einde van den cursus.

Dienstjaren, boven den leeftijd van 23 jaar in het bedrijfsleven doorgebracht (niet gelijkvallende met den studietijd), tellen bij de berekening der salarissen van de leeraren aan de onder D bedoelde scholen ten volle mede tot een maximum van 2 jaren.

Bij eerste benoeming moeten schriftelijke bewijzen worden overgelegd van de bewezen diensten in het bedrijfsleven.

E. *Vacantieregeling voor de scholen onder B, C en D.*

De vacantieregeling voor deze scholen is als volgt:

De groote of zomervacantie duurt 4 weken.

De kerstvacantie begint op 23 December na afloop van den schooltijd, of indien deze 23e December op Maandag valt, op 21 December na afloop van den schooltijd en eindigt den avond van den 2en Januari, of, indien deze op Zondag valt, den avond van den 3en Januari.

De paaschvacantie begint op Donderdag vóór Paschen, na afloop van den schooltijd, en eindigt op den avond van den 2en Maandag na Paschen.

Bovendien worden vrijgegeven de Zaterdag vóór en de Dinsdag na Pinksteren.

Indien het gewenscht is, kunnen deze vacanties anders worden verdeeld. De duur der gezamenlijke vacanties mag daardoor echter niet worden verlengd.

F. Administratief en bedienend personeel.

a. Administratief personeel.

Indien aan dagscholen administratief personeel is verbonden, om onder leiding van het bestuur zelfstandig arbeid te verrichten en deze betrekkingen eene volledige dagtaak omvatten, kan een salaris worden genoten als hieronder aangegeven:

aan scholen met meer dan 150, doch minder dan 300 leerlingen f 1000, met 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100, tot een maximum van f 1700;

aan scholen met 300 of meer leerlingen f 1100, met 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100, tot een maximum van f 2000.

Administratief personeel aan middelbare technische scholen f 1700, met 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100.

Indien de omvang der school daartoe aanleiding geeft, kan, ter beoordeeling van den Minister, deze bezoldiging op een lager bedrag worden vastgesteld.

Voor zoover overigens aan rijverheidsdag- en avondscholen administratieve hulp is verbonden, kan omtrent de bezoldiging daarvan aan den Minister een voorstel worden gedaan.

b. Concierges.

Aan dagscholen met minder dan 100 leerlingen bedraagt het salaris f 1200 met 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100, tot een maximum van f 1700.

Aan de overige dagscholen bedraagt het salaris f 1400 met 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100, tot een maximum van f 1800.

Aan middelbare technische scholen bedraagt het salaris f 1500 met 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100.

Concierges aan op zichzelf staande avondscholen met meer dan 50, doch minder dan 100 leerlingen, genieten een salaris van f 100; aan avondscholen met 100 tot 200 leerlingen f 200; aan avondscholen met meer dan 200, doch minder dan 300 leerlingen, f 250, en aan avondscholen met meer dan 300 leerlingen f 300.

GROEP II.

Middelbare scholen voor de zeevaart en lagere scholen voor het visschersbedrijf en de binnenscheepvaart.

(Zeevaartscholen, visscherijscholen en binnenvaartscholen.)

A. Middelbare scholen voor de zeevaart.

Zeevaartscholen.

1. *Directeuren.*

a. Het salaris der directeuren van zeevaartscholen, aan welke avondonderwijs wordt gegeven of waaraan zelfstandige avondcursussen zijn verbonden, bedraagt: voor de kweekschool voor de Zeevaart te Amsterdam en de zeevaartscholen, welke opleiden voor het einddiploma B of voor het einddiploma A en tevens voor het hoogste diploma van koopvaardijofficier, f 6000, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200; voor de zeevaartscholen, welke opleiden voor het einddiploma A, zonder tevens voor het hoogste diploma van koopvaardijofficier op te leiden, f 4500, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200.

b. Het salaris der directeuren van zeevaartscholen, aan welke geen avondonderwijs wordt gegeven, bedraagt: voor de kweekschool voor de zeevaart te Amsterdam en de zeevaartscholen, welke opleiden voor het einddiploma B of voor het einddiploma A en tevens voor het hoogste diploma van koopvaardijofficier, f 5500, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200; voor de zeevaartscholen, welke opleiden voor het einddiploma A, zonder tevens voor het hoogste diploma van koopvaardijofficier op te leiden, f 4000, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200.

Diensttijd, doorgebracht als directeur eener middelbare nijverheidsschool, hoogere burgerschool of daarmede gelijk te stellen inrichting van middelbaar of voorbereidend hooger onderwijs, telt ten volle mede; diensttijd als directeur eener lagere dagnijverheidsschool voor de helft, tot een maximum van 6 jaren.

De directeuren van de kweekschool voor de zeevaart te Amsterdam en de zeevaartscholen, welke opleiden voor het einddiploma B of voor het einddiploma A en tevens voor het hoogste diploma van koopvaardijofficier, zullen in den regel op den lesrooster voorkomen, echter voor niet meer dan 12 lesuren per week.

2. *Leeraren.*

De leeraren worden onderscheiden in:

a. leeraren in de technische, theoretische en teekenvakken aan de kweekschool voor de zeevaart te Amsterdam en de zeevaartscholen, welke opleiden voor het einddiploma B of voor het einddiploma A en tevens voor het hoogste diploma van koopvaardijofficier;

b. leeraren in de technische, theoretische en teekenvakken aan zeevaartscholen, welke opleiden voor het einddiploma A, zonder tevens voor het hoogste diploma van koopvaardijofficier op te leiden.

c. leeraren in lichamelijke opvoeding;

d. leeraren in de practische vakken.

Het salaris der leeraren, onder *a* bedoeld, bedraagt bij minder dan 21 lessen per week f 125 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 12,50.

Voor lessen boven 20 wordt het salaris verhoogd met f 50 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5.

Het salaris der leeraren, onder *b* bedoeld, bedraagt bij minder dan 21 lessen f 110 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10 en 12 dienstjaren telkens te verhoogen met f 10, na 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 7,50.

Voor lessen boven 20 wordt het salaris verhoogd met f 50 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5.

Aan leeraren, in het bezit van de akte zeevaartkunde of zeemanschap, tevens in het bezit van het diploma 1ste stuurman groote vaart of van het bewijs van voldoend afgelegd examen voor het eerste gedeelte van luitenant ter zee 1ste klasse, die les geven aan zeevaartscholen, welke opleiden voor het hoogste diploma van koopvaardijofficier en aan leeraren, in het bezit van de akte scheepswerktuigkunde, tevens in het bezit van het diploma C voor machinist of tevens gewezen officier-machinist 1ste klasse, die les geven aan zeevaartscholen, welke opleiden voor het diploma C voor machinisten en aan doctoren, gepromoveerd aan eene Nederlandsche universiteit of hoogeschool, wordt na 22 dienstjaren nog een verhooging toegekend van f 12,50 per wekelijksche les per jaar bij minder dan 21 lessen en voor lessen boven de 20 van f 5.

Het salaris der leeraren, onder *c* bedoeld, bedraagt bij minder dan 21 lessen per week f 110 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5 en na 12, 14, 16 en 18 dienstjaren telkens met f 7,50.

Voor lessen boven 20 wordt het salaris verhoogd met f 50 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16 en 18 dienstjaren telkens met f 5.

De leeraren onder *d* genieten een salaris, als aangegeven is voor de leeraren onder Groep I B 2 *b*, verminderd met 15 %.

De lestijden worden voor de leeraren onder *a*, *b* en *c* gerekend op 50 minuten en voor de leeraren onder *d* op 60 minuten.

Leeraren, in het bezit van de akte zeevaartkunde of zeemanschap, tevens in het bezit van het diploma 1ste stuurman groote vaart of van

het bewijs van voldoend afgelegd examen voor het eerste gedeelte van luitenant ter zee 1ste klasse, die les geven aan zeevaartscholen, welke opleiden voor het hoogste diploma van koopvaardijofficier en leeraren, in het bezit van de akte scheepswerktuigkunde, tevens in het bezit van het diploma C voor machinist of tevens gewezen officier-machinist 1ste klasse, die les geven aan zeevaartscholen, welke opleiden voor het diploma C voor machinisten en doctoren, gepromoveerd aan eene Nederlandsche universiteit of hoogeschool, krijgen deswege vier dienstjaren vergolden.

De voor de leeraren onder Groep I A 2 vermelde gelijksoortige bepaling is eventueel ook op de leeraren der zeevaartscholen van toepassing.

Op het salaris van leeraren, die in geen der door hen te onderwijzen vakken volledige bevoegdheid bezitten voor de school, waaraan zij werkzaam zijn, wordt een aftrek van 15 % toegepast.

Op de salarissen van leeraren in wiskunde, in het bezit der akte I of K^1, op die van leeraren n mechanica, in het bezit der akte K^2 en op die van leeraren in zeemanschap en in scheepswerktuigkunde, zoomede op die van oud-officieren, die, zonder in het bezit te zijn van de vereischte wettelijke bevoegdheid, reeds vóór 1 Januari 1922 onderwijs gaven in een dezer vakken, met vaste aanstelling als zoodanig, en op die van leeraren in vreemde talen, in het bezit der akte A (M. O.) voor de vreemde talen indien zij als zoodanig vóór 1 Januari 1923 een vaste aanstelling aan eene zeevaartschool had, den, wordt een aftrek van 15 pct. niet toegepast.

Op het salaris van de op 31 December 1924 aan de zeevaartscholen werkzame leeraren, die op dien datum in het bezit waren van twee akten, welke elk afzonderlijk bevoegd maken tot het geven van onderwijs aan een H. B. S. met 3-jarigen cursus, uitgezonderd de akte voor schoonschrijven, wordt een aftrek van 15 pct. niet toegepast.

Het salaris van vast aangestelde leeraren, die gedurende 4 achtereenvolgende jaren aan dezelfde school werkzaam zijn, mag niet naar een lager getal lessen worden berekend dan zij hebben gegeven in het jaar, toen dat getal lessen het kleinst was, tot een maximum van 26, onverminderd de verplichting, om het aantal wekelijksche lessen te geven, waarnaar hunne wedde werd berekend.

Voor de vast aangestelde leeraren, die op 1 Januari 1921 in functie waren, wordt het tijdvak van 4 jaar geacht te zijn begonnen op dien datum en voor hen, die na 1 Januari 1921 in vasten dienst zijn aangesteld, op den datum hunner indiensttreding.

Voor de vast aangestelde leeraren, die op toepassing van vorenstaande bepaling aanspraak zouden kunnen maken, indien hun aantal lesuren in verband met de bezuiniging op 1 September 1924 niet ware verminderd, wordt het tijdvak van 4 jaren geacht te zijn geëindigd op 31 December 1924.

Indien leeraren zijn verbonden aan twee of meer in *verschillende* gemeenten gelegen Rijks- of van Rijkswege gesubsidieerde scholen, die onder dezelfde salarisnormen vallen, mag hunne totale wedde niet stijgen boven het bedrag, dat zij zouden genieten, indien zij alle lessen gaven aan de school, gelegen in de gemeente, die voor de toepassing van standplaatsaftrek in de hoogste klasse is gerangschikt, vermeerderd met 10 %.

Indien zij zijn verbonden aan Rijks- of van Rijkswege gesubsidieerde scholen, die onder verschillende salarisnormen vallen, mag hunne totale wedde niet stijgen boven het bedrag, dat zij zouden genieten, indien zij alle lessen gaven aan de zeevaartschool, vermeerderd met 10 %.

De bovenbedoelde vermeerdering met 10 % geldt niet, indien de verschillende scholen in dezelfde gemeente zijn gevestigd.

De verdeeling der wedde geschiedt naar evenredigheid van het aan iedere school gegeven aantal lessen.

Voor de leeraren onder *a*, *b* en *c* telt als diensttijd ten volle mede de tijd boven den leeftijd van 21 jaar als leeraar doorgebracht aan hoogere burgerscholen, middelbare scholen voor meisjes, gymnasia, lycea, middelbare of hoogere handelsscholen, zeevaartscholen, middelbare nijverheids- en landbouwscholen, kweekscholen voor onderwijzers en onderwijzeressen, de Koninklijke militaire academie, het Koninklijk instituut voor de marine, de voormalige marinemachinistenschool, de aspirantenschool der marine te Dordrecht, de cadettenschool, den hoofdcursus te Kampen en de dagcursussen bij het wapen der infanterie, voor zoover zij onderwijs hebben gegeven in vakken, genoemd in de N. O.- en M. O.-wet, of als onderwijzer op jaarwedde aan Rijksnormaallessen.

Diensttijd, boven den leeftijd van 21 jaar doorgebracht aan lagere scholen en aan dagscholen voor lager nijverheids-, handels- en landbouwonderwijs, telt voor de helft mede tot een maximum van 6 jaren.

Diensttijd, bewezen aan avondscholen, komt niet in aanmerking.

Voor de leeraren, onder *d* bedoeld, telt als diensttijd ten volle mede de tijd, boven den eeftijd van 21 jaar als leeraar doorgebracht aan dagscholen voor lager nijverheids- en landbouwonderwijs, of als vakleeraar aan een Rijksopvoedingsgesticht.

Of en in hoeverre dienstjaren, bij het onderwijs in gevangenissen en tuchtscholen doorgebracht, als diensttijd medetellen, zal in elk afzonderlijk geval door Onzen Minister worden beslist.

Voor de onder *a* t/m *d* bedoelde leeraren tellen bovendien dienstjaren, boven den leeftijd van 23 jaar bij de Koninklijke marine, de koopvaardij en in het bedrijfsleven doorgebracht (niet gelijkvallende met den studietijd), ten volle mede tot een maximum van 2 jaren.

Bij eerste benoeming moeten schriftelijke bewijzen worden overgelegd van de bewezen diensten bij de Koninklijke marine, de koopvaardij en in het bedrijfsleven.

De algemeene opmerkingen onder groep I zijn eventueel ook op de hierbedoelde scholen van toepassing.

3. *Avondonderwijs en zelfstandige avondcursussen aan zeevaartscholen.*

Indien aan zeevaartscholen ook gedurende de avonduren onderwijs wordt gegeven, of zelfstandige avondcursussen worden gehouden, wordt dit onderwijs, voor zoover het middel-

baar onderwijs betreft, bezoldigd voor de leeraren onder *a* naar f 125 per wekelijksche les per jaar, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 10 en na 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5 en voor de leeraren onder *b* op dezelfde wijze, als hierboven onder 2 voor deze leeraren is aangegeven.

4. *Vacantieregeling.*

De groote of zomervacantie duurt 6 weken.

De kerstvacantie begint op den 23sten December na afloop van den schooltijd, of, indien deze 23ste December op Maandag valt, op den 21sten December na afloop van den schooltijd en eindigt den avond van den 4den Januari of, indien deze 4de Januari op Zondag valt, den avond van den 5den Januari.

De paaschvacantie begint op Woensdag vóór Paschen na den schooltijd en eindigt op den avond van den 2den Maandag na Paschen.

Bovendien worden vrijgegeven de Zaterdag vóór en de Dinsdag na Pinksteren.

Indien het gewenscht is, kunnen deze vacanties anders worden verdeeld. De duur der gezamenlijke vacanties mag daardoor echter niet worden verlengd.

B. Lagere scholen voor het visschersbedrijf en de binnenscheepvaart.

I. *Dagscholen.*

1. *Directeuren.*

a. Directeuren van scholen met 150 of meer leerlingen genieten eene bezoldiging van f 3750, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200, tot een maximum van f 4750.

b. Directeuren van scholen met minder dan 150 leerlingen genieten eene bezoldiging van f 3500, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200, tot een maximum van f 4500.

De jaarwedden der directeuren, onder *a* en *b* bedoeld, mogen, indien ook andere betrekkingen bij het onderwijs worden bekleed, in totaal de grens van f 6000 en f 5750 niet overschrijden.

Voor de bepaling van het aantal leerlingen wordt genomen de toestand op 1 Januari.

Diensttijd, doorgebracht als directeur eener dagnijverheidsschool, telt ten volle mede.

Directeuren van scholen, verbonden aan dagscholen voor ander onderwijs, genieten een salaris van f 750.

2. *Leeraren.*

De leeraren worden onderscheiden in:

a. Leeraren in de theoretische vakken.

b. Leeraren in de practische vakken.

De leeraren, onder *a* bedoeld, genieten een salaris, als aangegeven is voor de leeraren onder groep I B 2*a*.

Op het salaris van de leeraren, onder *a* bedoeld, die de vereischte wettelijke bevoegdheid missen, wordt een aftrek van 15 % toegepast.

De leeraren, onder *b* bedoeld, genieten een salaris, als aangegeven is voor de leeraren onder groep I B 2*b*, verminderd met 15 %.

De salarissen van directeuren en leeraren aan scholen, welke slechts een gedeelte van het jaar geopend zijn, worden berekend als die voor de directeuren en leeraren der scholen onder I, met dien verstande evenwel, dat zij voor elke 4 weken, dat de cursus duurt, 5 weken krijgen vergoed.

De aldus berekende salarissen mogen echter niet stijgen boven die voor de directeuren en leeraren, onder I aangegeven.

Het salaris van vast aangestelde leeraren, die gedurende 4 achtereenvolgende jaren aan dezelfde school werkzaam zijn, mag niet naar een lager getal lessen worden berekend dan zij hebben gegeven in het jaar, toen dat getal lessen het kleinst was, tot een maximum van 36, onverminderd de verplichting, om het aantal wekelijksche lessen te geven, waarnaar hunne wedde werd berekend.

Voor de vast aangestelde leeraren, die op 1 Januari 1921 in functie waren, wordt het tijdvak van 4 jaar geacht te zijn begonnen op dien datum en voor hen, die na 1 Januari 1921 in vasten dienst zijn aangesteld, op den datum hunner indiensttreding.

Diensttijd, boven den leeftijd van 21 jaar doorgebracht aan scholen voor dagnijverheids- of handelsonderwijs, telt ten volle mede. Diensttijd, boven den 21-jarigen leeftijd doorgebracht aan lagere scholen, telt voor de helft mede tot een maximum van 6 jaren.

Voor hen, die in het bezit zijn van de hoofdakte, telt de diensttijd bij het lager onderwijs ten volle mede van den eersten dag der maand af, waarin die akte is verkregen.

Of en in hoeverre dienstjaren, bij het onderwijs in gevangenissen en tuchtscholen doorgebracht, als diensttijd medetellen, zal in elk afzonderlijk geval door Onzen Minister worden beslist.

Diensttijd, boven den leeftijd van 23 jaar bij de Koninklijke marine, de koopvaardij of in het bedrijfsleven doorgebracht (niet gelijkvallende met den studietijd), telt ten volle mede tot een maximum van 2 jaren.

Bij eerste benoeming moeten schriftelijke bewijzen worden overgelegd van de bewezen diensten bij de Koninklijke marine, de koopvaardij of in het bedrijfsleven.

Het lesuur van de leeraren dezer groepen van scholen wordt gerekend op 60 minuten. Indien het lesuur minder dan 60 minuten bedraagt, worden de salarissen evenredig verminderd. De berekening geschiedt naar het aantal weken, welke liggen tusschen het begin en het einde van den cursus.

II. *Avondscholen voor de visscherij en de binnenvaart.*

a. Het salaris van directeuren van deze avondscholen of avondcursussen wordt geregeld overeenkomstig dat van een leeraar, belast met het volledig aantal wekelijksche lesuren, dat binnen de grenzen der normale schooltijden valt, tot een maximum van 12½.

Aan dat salaris wordt voor algemeene leiding toegevoegd een bedrag naar gelang van de grootte der school:

f 100 bij ten hoogste 50 leerlingen, of 1 of 2 klassen;

f 200 bij meer dan 50, doch ten hoogste 100 leerlingen, of 3 klassen:

f 300 bij meer dan 100 leerlingen.

b. De leeraren worden onderscheiden in dezelfde groepen en gesalarieerd op dezelfde wijze, als aangegeven voor de leeraren onder groep II B 2.

Op het salaris van de leeraren, die de vereischte wettelijke bevoegdheid missen, wordt een aftrek van 15 % toegepast.

Het lesuur van de leeraren dezer scholen wordt gerekend op 60 minuten. Indien het lesuur minder dan 60 minuten bedraagt, worden de salarissen evenredig verminderd. De berekening der salarissen geschiedt naar het aantal weken, welke liggen tusschen het begin en het einde van den cursus.

Bij de berekening van de salarissen dezer leeraren worden dienstjaren, doorgebracht aan andere scholen voor nijverheids- of handelsonderwijs, ten volle medegeteld. Diensttijd, boven den 21-jarigen leeftijd aan lagere scholen doorgebracht, telt voor de helft mede tot een maximum van 6 jaren.

Voor hen, die in het bezit zijn van de hoofdakte, telt de diensttijd bij het lager onderwijs ten volle mede van den eersten dag der maand af, waarin die akte is verkregen.

Of en in hoeverre dienstjaren, bij het onderwijs in gevangenissen en tuchtscholen doorgebracht, als diensttijd medetellen, zal in elk afzonderlijk geval door Onzen Minister worden beslist.

Diensttijd, boven den leeftijd van 23 jaar bij de Koninklijke marine, de koopvaardij of in het bedrijfsleven doorgebracht (niet gelijkvallende met den studietijd), telt ten volle mede tot een maximum van 2 jaren.

Bij eerste benoeming moeten schriftelijke bewijzen worden overgelegd van de bewezen diensten bij de Koninklijke marine, de koopvaardij of in het bedrijfsleven.

De algemeene opmerkingen, vermeld bij groep I C. zijn eventueel ook op de hierbedoelde scholen van toepassing.

C. Administratief en bedienend personeel.

a. Administratief personeel.

Indien aan dagscholen administratief personeel is verbonden, om onder leiding van het bestuur zelfstandig arbeid te verrichten en deze betrekkingen eene volledige dagtaak omvatten, kan een salaris worden genoten als hieronder aangegeven:

aan zeevaartscholen met 150 of meer leerlingen f 1400, met 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100, tot een maximum van f 2400;

aan zeevaartscholen met 100 of meer leerlingen f 1000 met 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100, tot een maximum van f 1700.

Indien aan de overige dagscholen administratief personeel is verbonden en deze betrekkingen geen volledige dagtaak omvatten, kan op de begrooting der school daarvoor een bedrag worden aangevraagd.

b. Concierges.

Aan dagscholen met minder dan 100 leerlingen bedraagt het salaris f 1200, met 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100, tot een maximum van f 1700;

Aan dagscholen met meer dan 100 leerlingen bedraagt het salaris f 1400, met 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100, tot een maximum van f 1800.

Aan zeevaartscholen bedraagt het salaris f 1500 met 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100.

Concierges aan op zich zelf staande avondscholen met meer dan 50, doch minder dan 100 leerlingen, genieten een salaris van f 100; aan avondscholen met 100 tot 200 leerlingen f 200; aan avondscholen met meer dan 200, doch minder dan 300 leerlingen f 250, en aan avondscholen met meer dan 300 leerlingen f 300.

GROEP III.

Scholen voor huishouden, landbouwhuishouden, vrouwelijke handwerken en maatschappelijk werk.

1. *Directrices.*

Het salaris van directrices aan nijverheidsscholen — onverschillig of deze zijn dag- en/of avondscholen — bedraagt:

A. voor scholen met:

10,000—17,000	jaarlijksche lesuren	f 3500
17,000—30,000	„ „	3750
30,000 en meer	„ „	4000

na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 200.

Voor de berekening van dit aantal uren wordt voor een jaarcursus het jaar op 52 weken gesteld.

Van cursussen, korter dan een schooljaar, geldt het gezamenlijke aantal gegeven lesuren.

Het aantal lesuren van de afdeelingen der centrumscholen telt voor een vierde mede.

Het salaris van directrices, belast met de leiding van scholen met 10,000 jaarlijksche lesuren en hooger, is berekend als voor haar, die in het bezit zijn van eene middelbare bevoegdheid voor een der vakken van het nijverheidsonderwijs. Voor haar, die niet in het bezit zijn van eene dezer bevoegdheden, heeft een aftrek van 15 % plaats. In bijzondere gevallen kan, onder goedkeuring van den Minister, van deze bepaling worden afgeweken.

B. Aan scholen met 3500 of meer doch minder dan 10,000 jaarlijksche lesuren wordt eene leerares met de leiding belast.

Deze ontvangt eene vergoeding van f 400 boven het salaris van een leerares, belast met 26 wekelijksche lesuren (zie: Leeraressen 2 *a*, *b* en *c*). Het aantal door haar zelf te geven lesuren wordt bepaald als volgt:

Aan scholen met:

jaarl. lesuren:	lesuren per week
3500—5000	18
5000—6000	16
6000—7000	14
7000—8000	12
8000—9000	9
9000—10000	6

Indien het door haar gegeven wekelijksche aantal lesuren minder bedraagt dan het hiervoor bepaalde aantal, ontvangt zij boven het bedrag van f 400 voor de leiding eene vergoeding voor de gegeven lesuren. Wordt door haar, die de leiding heeft van dergelijke scholen, geen onderwijs gegeven, dan ontvangt zij alleen een bedrag van f 400 voor de leiding.

C. Aan het hoofd van een internaat wordt uitgekeerd voor de leiding bij:

4 t/m 7	inwonende leerlingen	f 250
8 t/m 12	„ „	400
12 en meer	„ „	600

Voor de bepaling van het aantal jaarlijksche lesuren en het aantal leerlingen bij de berekening

van de salarissen der directrices wordt genomen de toestand op 1 Januari.

Het salaris der directrices mag met inbegrip van alle toelagen de grens van f 5000 niet overschrijden.

Diensttijd, doorgebracht als directrice aan nijverheidsscholen en daarmede gelijk te stellen inrichtingen, telt ten volle mede.

De bezoldiging van plaatsvervangende directrices wordt, onder goedkeuring van den Minister, vastgesteld in verband met de uitgebreidheid en belangrijkheid der taak.

2. *Leeraressen en leeraren.*

De leeraressen en leeraren worden onderscheiden in :

a. leeraressen en leeraren met middelbare bevoegdheid voor de vakken, waarin zij onderwijs geven, met dezen gelijk te stellen de leeraressen in vakken van voortgezet lager onderwijs met volledige bevoegdheid voor dat onderwijs.

(Hieronder worden o. a. ook gerangschikt zij, die vóór 1 Januari 1922 in het bezit waren van het leeraresdiploma (B) van den Bond van Leeraressen bij het Huishoudonderwijs, het leeraresdiploma van de Vereeniging van Hoofden van Industriescholen voor meisjes, het leeraresdiploma van de Vereeniging ter bevordering van het Nijverheidsonderwijs voor Meisjes, het leeraresdiploma der Amsterdamsche Huishoudschool „Zandpad", het leeraresdiploma van den R.-K. schoolraad, de overige leeraresdiploma's voor het onderwijs in de huishoudelijke vakken, uitgereikt vóór 1902 en zij, die zonder desbetreffend diploma vóór 1 Januari 1914 in een volledige betrekking aan één der Nijverheidsscholen voor meisjes met dit onderwijs waren belast.)

b. leeraressen en leeraren met lagere bevoegdheid voor de vakken, waarin zij onderwijs geven, met dezen gelijk te stellen de leeraressen, welke, in het bezit van de akte *t.* onderwijs geven in de fraaie handwerken of met de akte, bedoeld in art. 77*a* der L. O.-wet, onderwijs geven in vakken van voortgezet lager onderwijs.

(Hieronder worden o. a. ook gerangschikt zij, die vóór 1 Januari 1922 in het bezit waren van het onderwijzeres-diploma (A) van den Bond van Leeraressen bij het Huishoudonderwijs, het onderwijzeres-diploma van de Amsterdamsche Huishoudschool „Zandpad", het diploma der Rijkslandbouwhuishoudschool „de Rollecate", het onderwijzeres-diploma van den R.-K. Schoolraad, he leeraresdiploma van de Industrieschool voor meisjes te Rotterdam, en zij, die vóór 1 Januari 1914 in een volledige betrekking aan één der Nijverheidscholen voor meisjes met dit onderwijs waren belast.)

c. leeraressen en leeraren, die niet in het bezit zijn van een vereischte wettelijke bevoegdheid.

Het salaris der leeraressen en leeraren, onder *a* bedoeld, bedraagt f 75 per wekelijksch lesuur per jaar, na 2, 4, 6 en 8 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5 en na 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 2,50.

Het salaris der leeraressen en leeraren, onder *b* bedoeld, bedraagt f 65 per wekelijksch lesuur per jaar, na 2 en 4 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5 en na 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 2,50.

Het salaris der leeraressen en leeraren, onder *c* bedoeld, bedraagt f 40 per wekelijksch lesuur per jaar, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 2 en na 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 1.

De hierbedoelde lesuren worden zoowel overdag als 's avonds gegeven.

De door den Minister goedgekeurde dienst- en groepenwerkuren worden als lesuren bezoldigd.

Het salaris van vast aangestelde leeraressen en leeraren, die gedurende 4 achtereenvolgende jaren aan dezelfde school werkzaam zijn, mag niet naar een lager getal lessen worden berekend, dan zij hebben gegeven in het jaar, toen dat getal lessen het kleinst was, tot een maximum van 26, onverminderd de verplichting, om het aantal wekelijksche lessen te geven, waarnaar hunne wedde werd berekend.

Voor de vast aangestelde leeraressen en leeraren, die op 1 Januari 1921 in functie waren, wordt het tijdvak van 4 jaar geacht te zijn begonnen op dien datum en voor hen, die na 1 Januari 1921 in vasten dienst zijn aangesteld, op den datum hunner indiensttreding.

Leeraressen, belast met ambulante lesuren, worden voor deze uren bezoldigd als de leeraressen, onder *a*, *b* of *c* genoemd, met dien verstande evenwel, dat zij voor elk uur gegeven onderwijs $1^1/_4$ lesuur krijgen vergoed.

Leeraren en leeraressen in scheikunde, natuurkunde, plantkunde, anatomie, moderne talen en boekhouden met volledige bevoegdheid voor een middelbare nijverheidsschool genieten een salaris van f 110 per wekelijksch lesuur (van 60 minuten) per jaar, na 2, 4, 6, 8, 10 en 12 dienstjaren telkens te verhoogen met f 10 en na 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 7,50.

Indien deze leeraren en leeraressen onderwijs geven aan opleidingscursussen voor de leeraressen bij het nijverheidsonderwijs, dan genieten zij een salaris van f 125 per wekelijksch lesuur (van 60 minuten) per jaar, na 2, 4, 6, 8 en 10 dienstjaren telkens te verhoogen met f 10 en na 12, 14, 16, 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 5.

Doctoren, gepromoveerd aan eene Nederlandsche universiteit of hoogeschool, krijgen deswege vier dienstjaren vergolden.

Doctorandi, die het doctoraal examen aan een Nederlandsche universiteit of hoogeschool hebben afgelegd en ingenieurs, die hun diploma aan de Technische Hoogeschool te Delft of daarmede gelijk te stellen hoogeschool hebben verkregen, krijgen deswege twee dienstjaren vergolden.

Een leerares, die onderwijs geeft in een vak, waarvoor zij de wettelijke bevoegdheid bezit, en bovendien onderwijs geeft in één of meer vakken, waarvoor zij de wettelijke bevoegdheid mist, geniet voor laatstbedoelde vakken, in plaats van de daarvoor vastgestelde bezoldiging, het salaris in de volgende groep aangegeven.

Leeraressen en leeraren, onder *a* en *b* genoemd, in het bijzonder belast met de opleidingscursussen voor de leeraressen bij het nijverheidsonderwijs, ontvangen voor deze lessen voor elk wekelijksch lesuur per jaar bovendien :

1. indien zij onderwijs geven in de practische vakken en aan de opleiding voor de akte fraaie handwerken, f 20 ;

2. indien zij onderwijs geven in de theoretische vakken, f 40.

Onder practische vakken worden o.a. verstaan: de naaldvakken, knippen, patroonteekenen, weven, kantklossen, waschbehandeling, koken, receptenleer en practische huishoudkunde.

Voor opleidingscursussen voor de middelbare akten met minder dan 4 leerlingen en voor die voor de lagere akten met minder dan 6 leerlingen worden vorenbedoelde vergoedingen niet gegeven. In bijzondere gevallen kan, onder goedkeuring van den Minister, van deze bepaling worden afgeweken.

Deze vergoedingen mogen voor de onder 1 bedoelde leeraressen niet meer bedragen dan f 200 en voor de onder 2 bedoelde leeraressen niet meer dan f 400, met dien verstande evenwel, dat in totaal niet meer mag worden uitgekeerd dan f 400.

Voor de berekening der salarissen van de leeraressen en leeraren is de duur van het jaar gerekend op 52 weken en het lesuur op 60 minuten. Bedraagt het aantal lesweken minder dan 52, of het lesuur minder dan 60 minuten, dan worden de salarissen evenredig verminderd. De berekening geschiedt dan naar het aantal weken, welke liggen tusschen het begin en het einde van den cursus, gedurende welken onderwijs wordt gegeven, met inbegrip van de daarin vallende vacanties volgens den goedgekeurden lesrooster.

De vacanties mogen voor een jaarcursus niet meer dan 9 weken bedragen.

Diensttijd.

Diensttijd, boven den leeftijd van 21 jaar doorgebracht aan dagnijverheidsscholen en daarmede gelijk te stellen inrichtingen, aan inrichtingen voor middelbaar onderwijs, of als vakleeraar of -leerares aan een Rijksopvoedingsgesticht, telt ten volle mede.

Diensttijd, boven den 21-jarigen leeftijd doorgebracht aan scholen voor lager onderwijs, telt voor de helft mede tot een maximum van 6 jaren.

Voor hen, die in het bezit zijn van de hoofdakte, telt de diensttijd bij het lager onderwijs ten volle mede van den eersten dag der maand af, waarin die akte is verkregen.

Of en in hoeverre dienstjaren, bij het onderwijs in gevangenissen en tuchtscholen doorgebracht, als diensttijd medetellen, zal in elk afzonderlijk geval door Onzen Minister worden beslist.

Dienstjaren, boven den leeftijd van 23 jaar doorgebracht in het bedrijfsleven (niet gelijkvallende met den studietijd), tellen ten volle mede tot een maximum van 2 jaren.

Diensttijd, aan avondscholen doorgebracht of besteed aan daarmede gelijk te stellen onderwijs, telt bij de berekening van het aantal dienstjaren aan dagscholen niet mede.

3. *Huishoudsters.*

Huishoudsters genieten een salaris van f 1400, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 en 16 dienstjaren telkens te verhoogen met f 75 en na 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100, tot een maximum van f 2200.

Assistent-huishoudsters genieten een salaris van f 1000, na 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 en 16 dienstjaren telkens te verhoogen met f 50 en na 18 en 20 dienstjaren telkens te verhoogen met f 100, tot een maximum van f 1600.

4. *Administratief en bedienend personeel.*

a. Administratief personeel.

Indien aan dagscholen administratief personeel is verbonden en deze betrekkingen eene volledige dagtaak omvatten kan een salaris worden genoten, als hieronder aangegeven:

aan scholen met minder dan 17,000 jaarlijksche lesuren, f 1000, met 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100, tot een maximum van f 1700.

aan scholen met meer dan 17,000 jaarlijksche lesuren, f 1100, met 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100, tot een maximum van f 2000.

b. Concierges:

Aan scholen met minder dan 17,000 jaarlijksche lesuren bedraagt het salaris f 1200 met 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100, tot een maximum van f 1700.

Aan de overige scholen bedraagt het salaris f 1400 met 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100, tot een maximum van f 1800.

Concierges aan op zichzelf staande avondscholen met 3000 tot 5000 lesuren genieten een salaris van f 200; aan avondscholen met 5000 tot 6000 lesuren f 250, en aan avondscholen met meer dan 6000 lesuren f 300.

Behoort bij Koninklijk besluit van 31 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 27).

Mij bekend,
De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

BIJLAGE D.

—

BEZOLDIGING *van het personeel aan Rijks- en van Rijkswege gesubsidieerde bijzondere en gemeentelijke nijverheidsscholen van hetwelk de wedde in maand- of weekloon is uitgedrukt.*

Indien aan Nijverheidsdagscholen portiers, machinisten, stokers, hulpconcierges, bedienden of knechts zijn verbonden en deze daarin een volledige betrekking vinden, wordt hunne bezoldiging geregeld, als hieronder is aangegeven.

I. 23 jaar of ouder:

a. Hulp-concierge, bediende of knecht:

aan scholen in gemeenten der 1ste klasse f 24 per week, na 1, 2, 3, 4 en 5 dienstjaren telkens te verhoogen met f 1 per week, tot een maximum van f 29 per week;

aan scholen in gemeenten der 2de of 3de klasse resp. f 22 en f 19 per week, na 1, 2, 3, 4 en 5 dienstjaren telkens te verhoogen met f 1 per week, tot een maximum van resp. f 27 en f 24 per week.

b. Portier, stoker, machinist:

aan scholen in gemeenten der 1ste klasse f 25 per week, na 1, 2, 3, 4 en 5 dienstjaren telkens te verhoogen met f 1 per week, tot een maximum van f 30 per week;

aan scholen in gemeenten der 2de en 3de klasse resp. f 23,50 en f 20,50 per week, na 1, 2, 3, 4 en 5 dienstjaren telkens te verhoogen met

f 1 per week, tot een maximum van resp. f 28,50 en f 25,50 per week.

Aan de onder *a* en *b* genoemde personen kunnen desgewenscht ook andere werkzaamheden worden opgedragen.

Diensttijd beneden den leeftijd van 23 jaren telt voor periodieke verhooging niet mede.

II. beneden den leeftijd van 23 jaren:

voor de onder I*a* genoemden aan scholen in gemeenten resp. der

		1e klasse	2e klasse	3e klasse
a.	14 jaar	f 3.50	f 3.—	f 2.50
	15 „	5.—	4.50	4.—
	16 „	7.—	6.—	5.50
	17 „	9.—	8.50	7.50
	18 „	12.—	11.—	9.50
	19 „	14.50	13.50	11.50
	20 „	17.—	15.—	13.50
	21 „	19.—	17.—	15.50
	22 „	21.—	19.50	17.—

voor de onder I*b* genoemden aan scholen in gemeenten resp. der

		1e klasse	2e klasse	3e klasse
b.	14 jaar	f 3.50	f 3.—	f 2.50
	15 „	6.—	5.—	4.50
	16 „	8.—	7.—	6.—
	17 „	11.—	10.—	8.50
	18 „	14.—	12.50	11.—
	19 „	17.—	15.—	13.50
	20 „	19.—	17.50	15.50
	21 „	21.—	19.50	17.—
	22 „	24.—	22.—	19.—

Bij de vaststelling dezer loonen is gerekend op een gemiddelden werktijd van 48 uren per week.

Werkvrouwen genieten eene bezoldiging, als ter plaatse gebruikelijk is, tot een maximum van 35 cent per uur.

Vrouwelijk inwonend personeel geniet, behalve kost en inwoning, eene bezoldiging, als ter plaatse gebruikelijk is, terwijl vrouwelijk uitwonend personeel eveneens eene bezoldiging geniet, als ter plaatse gebruikelijk.

Behoort bij Koninklijk besluit van 31 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 27).

Mij bekend,
De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

---

2 *Februari* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, afd. Volksgezondheid, aan de Gemeentebesturen die een vleeschkeuringsdienst hebben, betreffende inlichtingen inzake inkomstenbelasting.

Mijn ambtgenoot van Financiën vestigt er mijn aandacht op dat voor het berekenen der inkomstenbelasting waardevolle gegevens kunnen worden verkregen bij de gemeentelijke administraties van den vleeschkeuringsdienst, omdat daaruit een oordeel kan worden gevormd over het debiet van verschillende slagers.

In verband hiermede verzoek ik Uw College aan de ambtenaren van de directe belastingen op hun verzoek inzage in de administratie van den vleeschkeuringsdienst te geven, zulks onder voorwaarde, dat deze dienst daarvan in geen enkel opzicht hinder ondervinde.

(B. S.)

2 *Februari* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

In een vonnis waarin is overwogen dat het bewijs niet is ontzenuwd door hetgeen bekl. ter terechtzitting te zijner verdediging heeft aangevoerd, is het verweer van bekl. niet ter zijde gelaten, maar is daaromtrent eene beslissing genomen welke niet met de wet in strijd is.

Een tweewielig motorrijtuig waaraan een zijspanwagen is gekoppeld, is, zoolang die toestand duurt, een motorrijtuig op meer dan twee wielen; immers heeft het voor het verkeer, bijv. t. a. v. de ruimte welke het op den weg inneemt, de beteekenis van een motorrijtuig op drie wielen.

De omstandigheid dat de koppeling in korten tijd kan worden opgeheven is van geen beteekenis.

(Motor- en Rijwielwet art. 4.)

Mrs. Nijpels, Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse, Taverne.

H. A. J. I., requirant van cassatie tegen een te zijnen laste gewezen vonnis van de Arr.-Rechtbank te 's-Gravenhage van 14 October 1924, waarbij in hooger beroep is bevestigd het vonnis van den Kantonrechter te 's-Gravenhage van 19 Februari 1924, waarbij hij is schuldig verklaard aan: „het als bestuurder van een motorrijtuig op meer dan twee wielen daarmede rijden over een weg, die volgens een in art. 4 der Motor- en Rijwielwet bedoelde verklaring voor zoodanig rijtuig is gesloten", en daarvoor met toepassing van de artt. 4, 13, 18 van de Motor- en Rijwielwet, het Besluit van Gedep. Staten van Zuid-Holland van 2 Juli 1906 (Provinciaal Blad van Zuid-Holland nº. 68) en art. 23 Sr., is veroordeeld tot eene geldboete van een gulden subsidiair een dag hechtenis; (Gepleit door Mr. F. S. M. Rits, Adv. te Amsterdam).

Conclusie van den Adv.-Gen. Mr. Besier:

Het bestreden vonnis houdt de bevestiging met overneming der gronden in van het in eersten aanleg gewezen mondelinge vonnis, waarbij de Kantonrechter heeft bewezen verklaard, dat de beklaagde op 10 Januari 1924 des namiddags omstreeks 3.50 uur onder de gemeente Rijswijk met een door hem bestuurd driewielig motorrijtuig heeft gereden op den openbaren rijweg, het Jaagpad aan de Westzijde van het kanaal Rijn-Schie, welke weg blijkens besluit van Gedep. Staten van Zuid-Holland van 2 Juli 1906 voor het gebruik van motorrijtuigen op meer dan twee wielen gesloten was verklaard, zijnde zulks te kennen gegeven door middel van aan beide einden van dien weg geplaatste waarschuwingsborden van het vereischte model.

De Kantonrechter zag hierin de overtreding van een verbod, gegeven krachtens art. 4 der Motor- en Rijwielwet, dat spreekt van motorrijtuigen op meer dan twee wielen en veroordeelde den beklaagde dienovereenkomstig.

Bij pleidooi zijn twee middelen van cassatie aangevoerd. Het eerste luidt: „Schending, althans verkeerde toepassing van de artt. 211, 216, 221, 253 en 257 Sv., zulks doordat de

Rechtbank het vonnis van den Kantonrechter heeft bevestigd, hoewel dit ten aanzien van de vraag of een motorrijwiel met zijspan al dan niet is een motorrijtuig op meer dan twee wielen niet, althans niet voldoende, met redenen is omkleed."

Dit middel is hiermede toegelicht, dat het bevestigde vonnis in het geheel geen motiveering zou bevatten. Aldus toegelicht is het feitelijk ongegrond. Immers de aanteekening van het mondelinge vonnis houdt in, dat „alle gebezigde bewijsmiddelen en andere gronden" hebben bestaan in : Proces-verbaal van bevinding voormeld (d. i. een proces-verbaal van twee onbezoldigde Rijksveldwachters, waarvan de korte inhoud den beklaagde ter terechtzitting door den Kantonrechter is medegedeeld) ; erkentenis van beklaagde ter terechtzitting ; een en ander voor zoover het bewijsmiddel waar noodig op eigen waarneming of wetenschap berust ; niet ontzenuwd door hetgeen beklaagde ter terechtzitting te zijner verdediging heeft aangevoerd."

Het in deze aanteekening gemaakte voorbehoud mist in dit geval beteekenis, daar de beklaagde slechts heeft erkend en het proces-verbaal slechts inhoudt wat voor waarneming vatbaar was, t. w. dat beklaagde ten tijde en ter plaatse als in de dagvaarding bedoeld heeft gereden volgens beklaagde met een motorrijtuig, volgens het proces-verbaal met een driewielig motorrijtuig (tweewielig motorrijtuig met zijspanwagen) en dat het verbod om ter plaatse te rijden met motorrijtuigen op meer dan twee wielen was kenbaar gemaakt volgens beklaagde door waarschuwingsborden, volgens het proces-verbaal door borden van het vastgestelde model.

Hieruit vloeit voort niet alleen dat het mondelinge vonnis met redenen omkleed is geweest, maar ook dat dit op voldoende wijze is geschied. Wel mag men betreuren, — te meer omdat deze vervolging opzettelijk schijnt te zijn uitgelokt om over de vraag een rechterlijke beslissing te verkrijgen — dat het vonnis niet een nadere motiveering heeft bevat van de verwerping der door beklaagde gevoerde verdediging, hierin bestaande, dat zijn motorrijtuig was een tweewielig motorrijtuig met zijspanwagen, welke zijspanwagen van één wiel was voorzien, dus niet een driewielig motorrijtuig in den zin der wet, doch zoodanige motiveering was niet strikt noodig, nu het geschil niet liep over de feiten doch slechts over de rechtskundige waardeering daarvan.

In deze leemte zal nu de Hooge Raad kunnen voorzien bij zijne beslissing omtrent het tweede middel, luidende : „Schending, althans verkeerde toepassing van de artt. 4, 13, 18 Motor- en Rijwielwet in verband met het besluit van Gedep. Staten van Zuid-Holland van 2 Juli 1906, Provinciaal Blad van Zuid-Holland nº. 68, zulks doordat de Rechtbank het vonnis van den Kantonrechter heeft bevestigd, en den requirant heeft veroordeeld, hoewel een motorrijwiel, waaraan een zijspan is gekoppeld, blijft een tweewielig motorrijtuig en niet wordt een motorrijtuig op meer dan twee wielen."

Met dit middel kan ik mij niet vereenigen. Het komt mij voor, dat in den zin van art. 4 der Motor- en Rijwielwet een motorrijtuig op twee wielen, waaraan een zijspanwagen op één wiel is gekoppeld, moet worden beschouwd als een motorrijtuig op meer dan twee, immers op drie wielen. De reden toch, waarom krachtens dit wetsvoorschrift de Gedep. Staten wegen voor motorrijtuigen op meer dan twee wielen gesloten kunnen verklaren, is blijkens dit wetsvoorschrift zelf het belang van de vrijheid en veiligheid van het verkeer en deze worden juist door een tweewielig motorrijtuig waaraan een zijspanwagen is gekoppeld, meer bedreigd dan wanneer zulk een motorrijtuig zich zonder zulk een zijspanwagen over den weg beweegt. En ook afgezien van deze reden kan het samenstel niet worden beschouwd als een tweewielig motorrijtuig, omdat het op drie wielen rust en de zijspanwagen niet als een afzonderlijk voertuig kan worden aangemerkt, reeds hierom niet, omdat hij zich op zijn één wiel niet zelfstandig in evenwicht houden, veel minder voortbewegen kan.

Ik concludeer dan ook tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Segers ;

Gelet op de middelen van cassatie namens den requirant voorgesteld bij pleidooi : (zie Concl. Adv.-Gen.) ;

O. dat bij het door de Rechtbank bevestigde mondelinge vonnis van den Kantonrechter, met beklaagdes schuld daaraan, bewezen is verklaard, dat (zie concl. Adv.-Gen.) ;

dat dit feit is gequalificeerd en deswege straf is opgelegd, gelijk hierboven is vermeld ;

O. omtrent het eerste middel van cassatie :

dat bij de mondelinge toelichting daarvan is beweerd, dat het vonnis in het geheel geen motiveering zou bevatten, immers geen beslissing zou inhouden omtrent het verweer, dat een motorrijtuig met zijspan als door den requirant bereden niet is een drie- maar een tweewielig motorrijtuig, doch dat dit betoog feitelijken grondslag mist, daar toch in de aanteekening van het mondeling vonnis vermeld staat, dat het ten laste gelegde en beklaagdes schuld daaraan zijn bewezen door :

„Proces-verbaal van bevinding voormeld ;

Erkentenis van beklaagde ter terechtzitting ;

Een en ander voorzooverre het bewijsmiddel waar noodig op eigen waarneming of wetenschap berust ;

Niet ontzenuwd door hetgeen beklaagde ter terechtzitting te zijner verdediging heeft aangevoerd" ;

dat derhalve het mondeling vonnis, waarin het verweer van requirant niet ter zijde is gelaten maar daaromtrent is beslist, niet in strijd is met een der als geschonden aangehaalde wetsartikelen ;

O. ten aanzien van het tweede cassatiemiddel :

dat een tweewielig motorrijtuig waaraan een zijspanwagen op een wiel is gekoppeld, zoolang die toestand duurt een motorrijtuig op meer dan twee wielen is, immers voor het verkeer bijvoorbeeld ten aanzien van de ruimte welke het op den weg inneemt de beteekenis heeft van een motorrijtuig op drie wielen ;

dat hierin geen verandering wordt gebracht door de omstandigheid, dat een deel van dit motorrijtuig namelijk het gedeelte zonder den

zijspanwagen, op zich zelf ook reeds als een motorrijtuig, en wel op twee wielen is te beschouwen, daar zoolang de koppeling duurt het karakter van het tweewielig motorrijtuig is te loor gegaan, daar dit alsdan met den zijspanwagen een geheel uitmaakt, terwijl de omstandigheid, dat de koppeling in korten tijd kan worden opgeheven, van geenerlei beteekenis is;

dat derhalve ook dit middel niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep. (N. J.)

---

3 *Februari* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Het opheffen der m. u. l. o.-klassen van eene school geeft aan het hoofd dier school geen aanspraak op wachtgeld.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

O. dat Mej. W. J. Royaards met ingang van 1 September 1924 met het oog op de opheffing der m. u. l. o.-klassen aan de bijzondere lagere school in de Wolter-ten-Catestraat te Hengelo als hoofd dier school is ontslagen;

dat de commissie van beroep, bedoeld in art. 92 der l. o.-wet 1920, bij beschikking van 11 Juli 1924 dit ontslag heeft gehandhaafd, uit overweging, dat niet is gebleken van eenige omstandigheid, welke, op grond van de wet, aan de gevraagde handhaving in den weg zou staan;

dat Mej. W. J. Royaards hierop tot Onzen Minister van Onderwijs, K. en W. het verzoek heeft gericht in het genot te worden gesteld van wachtgeld wegens opheffing van haar betrekking, welk verzoek door Onzen Minister bij beslissing van 21 Oct. 1924 niet voor inwilliging vatbaar is verklaard uit overweging, dat uit de mededeeling van het schoolbestuur, dat de onder dat bestuur staande school aan de Wolter-ten-Catestraat te Hengelo (Overijssel) *niet* is opgeheven, blijkt, dat de betrekking van hoofd dezer school *niet* is opgeheven en derhalve het geval, bedoeld in het eerste lid van art. 125 der l. o.-wet 1920, hier niet aanwezig is;

dat van deze beslissing Mej. W. J. Royaards bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat weliswaar de school is blijven bestaan zonder m. u. l. o.-klassen, maar dat haar salaris daardoor f 400 (m. u. l. o.-marge) minder is geworden; dat zij daarvoor wachtgeld heeft aangevraagd, hetgeen echter door Onzen Minister is geweigerd; dat zij echter meent aanspraak op het wachtgeld te mogen maken, daar zij oorspronkelijk is aangesteld, zooals uit haar benoeming blijkt, als hoofd der m. u. l. o.-school;

O. dat uit de omstandigheid, dat de bijzondere lagere school aan de Wolter-ten-Catestraat te Hengelo (Overijssel) niet is opgeheven, volgt, dat ook de betrekking van hoofd dezer school niet is opgeheven en derhalve het geval, bedoeld in het eerste lid van art. 125 der l. o.-wet 1920, zich hier niet voordoet, aangezien dit artikel niet onderscheidt tusschen den aard van het onderwijs, hetwelk op de school wordt gegeven en slechts dan aanspraak op wachtgeld zou bestaan, wanneer de school zelve en daarmede de betrekking was opgeheven;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

(Gem. St.)

4 *Februari* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van de op 11 Juli 1923 te *'s-Gravenhage* tusschen *Nederland* en *Groot-Britannië* en *Ierland* gesloten voorloopige schikking in zake luchtvaartverkeer (*Staatsblad* 1924, nº. 499). S. 28.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de wet van den 1sten November 1924 (*Staatsblad* nº. 499), houdende goedkeuring van de op 11 Juli 1923 te *'s-Gravenhage* getroffen voorloopige luchtvaartschikking tusschen *Nederland* en *Groot-Britannië* en *Ierland*, van welke schikking een afdruk bij dit Besluit is gevoegd;

Overwegende dat de akten van bekrachtiging van bedoelde schikking op 7 Januari 1925 te *'s-Gravenhage* zijn uitgewisseld;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 31 Januari 1925, Directie van het Protocol, nº. 3182;

Hebben goedgevonden en verstaan:

meergenoemde schikking te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*. [1]

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

's-Gravenhage, den 4den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 2 *Maart* 1925.)

---

5 *Februari* 1925. BESLUIT tot vaststelling van een reglement ter voorkoming van aantasting van metalen voorwerpen in den bodem door zwerfstroomen, afkomstig van de spoorstaven van electrische spoor- en tramwegen. S. 29.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 31 December 1924, La. X, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op de wet van 1 November 1924 (*Staatsblad* nº. 498);

Den Raad van State gehoord (advies van 20 Januari 1925, nº. 26);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 2 Februari 1925, nº. 391, afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. Vast te stellen het volgende:

REGLEMENT *ter voorkoming van aantasting van metalen voorwerpen in den bodem door zwerfstroomen, afkomstig van de spoorstaven van spoor- en tramwegen, als bedoeld bij artikel* 1 *der wet van* 1 *November* 1924 (Staatsblad *nº.* 498).

Art. 1. (1) De spoorstaven moeten zoodanig met elkander verbonden zijn, dat de electrische weerstand van het spoor door de lasschen gemiddeld met niet meer dan 25 pCt. verhoogd wordt.

(2) De weerstand van 1 Meter spoorstaaf, waarin een lasch voorkomt, mag niet hooger

[1] Zie voor de Nederlandsche en Engelsche tekst *Staatsblad* nº. 499 van 1924.

zijn dan die van 10 Meter spoorstaaf van gelijke doorsnede zonder lasch.

(3) Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op wissels, kruisingen en dergelijke deelen.

2. (1) De beide spoorstaven van een spoor moeten onderling in deugdelijke electrische verbinding staan door middel van stroomgeleiders, welke geen grooteren onderlingen afstand dan 10 spoorstaaflengten hebben. Deze dwarsverbindingen mogen, wanneer zij op den grootsten toegelaten afstand aangebracht worden, geen grooteren weerstand dan 0,5 milli-Ohm per Meter hebben. Is hun aantal grooter, dan mag de weerstand per Meter naar verhouding grooter zijn.

(2) Naast elkander gelegen sporen, waarvan de hartafstand 4 Meter of minder bedraagt, moeten worden verbonden door overeenkomstige dwarsverbindingen, welke echter bij vorengenoemde electrische weerstanden den dubbelen afstand mogen hebben.

(3) Soortgelijke electrische verbindingen moeten worden aangebracht ter overbrugging van spoorstaafkruisingen en wissels, voor zoover deze niet uit één stuk bestaan. Bestaan zij uit één stuk en zijn zij niet overbrugd, dan moeten zij door middel van laschverbindingen, als bedoeld in artikel 1, met de aansluitende spoorstaven worden verbonden.

3. Ter verzekering van eene deugdelijke electrische verbinding bij draaischijven, beweegbare bruggen en dergelijke werken moeten deze worden overbrugd door één of meer geïsoleerde stroomgeleiders. Deze moeten eene zoodanige doorsnede hebben, dat het spanningsverlies in deze geleidingen bij gemiddelde jaarbelasting niet meer bedraagt dan 5 milli-Volt per Meter, met dien verstande, dat zij geen grooteren weerstand mogen hebben dan de geleiders, genoemd in artikel 2.

4. (1) Voor de terugleiding van den stroom mogen behalve de spoorstaven alleen gebezigd worden van de aarde geïsoleerde leidingen. De aansluitingen van deze geïsoleerde leidingen aan de spoorstaven mogen over eene lengte van ten hoogste 3 Meter blank uitgevoerd worden.

(2) Het eerste lid is niet van toepassing op aan de spoorstaven aangesloten aardingsleidingen van palen, bliksemafleiders en dergelijke.

(3) Blanke aan de spoorstaven aangesloten leidingen mogen niet dieper dan 25 c.M. in den bodem of beneden het ondervlak der bestrating zijn gelegen.

5. Het spanningsverschil tusschen twee willekeurig gekozen punten van de spoorstaven mag bij de gemiddelde jaarbelasting niet meer dan 2 Volt/K.M. bedragen. In bijzondere gevallen kan Onze Minister voornoemd het geoorloofde spanningsverschil verlagen tot 1 Volt/K.M.

6. (1) De laschen moeten in die gedeelten van het spoor, waar het spanningsverschil bij de gemiddelde jaarbelasting meer bedraagt dan drie vierden van het volgens artikel 5 toegelaten maximum, jaarlijks en overigens ten minste éénmaal per drie jaar gecontroleerd worden.

(2) Van de uitkomsten der onderzoekingen wordt in een register aanteekening gehouden.

7. (1) Ingeval spoor- of tramwegen elkander kruisen of elkander naderen tot een hartafstand tusschen de sporen van 4 Meter of minder, moeten de sporen, hetzij overeenkomstig artikel 2 met elkander verbonden, hetzij van elkander geïsoleerd worden, ter beoordeeling van Onzen Minister voornoemd.

(2) In het eerste geval moeten zoowel elke spoor- of tramweg afzonderlijk als beide te zamen aan de voorschriften van dit reglement voldoen. Indien tusschen partijen omtrent de uitvoering geen overeenstemming wordt verkregen, beslist Onze Minister voornoemd.

8. Overtreding van eenige bepaling der voorgaande artikelen wordt gestraft met geldboete van ten hoogste:

a. duizend gulden, indien zij door bestuurders van een spoor- of tramwegdienst wordt gepleegd, of een spoorweg, als bedoeld bij artikel 6 der Locaalspoor- en Tramwegwet, betreft;

b. tweehonderd gulden, indien zij door beambten of bedienden van een spoor- of tramwegdienst wordt gepleegd.

9. Met de opsporing van de overtredingen van dit reglement zijn belast de Hoofdinspecteur Generaal der Spoor- en Tramwegen, de aan het toezicht op de spoorweger verbonden rijksingenieurs, rijksinspecteurs en adjunct-ingenieurs, de Hoofdingenieur-Directeur der Telegrafie en de onder dezen dienstdoende hoofdingenieurs, ingenieurs, electrotechnische hoofdambtenaren en ambtenaren.

10. (1) Ten aanzien van spoor- en tramwegen of gedeelten daarvan, welke buiten openbare wegen zijn aangelegd, en waarvan de spoorstaven op houten, niet geheel door het ballastbed bedekte dwarsliggers zijn bevestigd, is van dit reglement alleen artikel 1, eerste lid, van toepassing.

(2) Niettemin is dit reglement in zijn geheel van toepassing ten aanzien van kruisingen op gelijke hoogte met openbare wegen en van baanvakken met anderen bovenbouw dan in het eerste lid bedoeld, alsmede over afstanden van 50 Meter aan weerskanten van deze kruisingen en baanvakken, voor zooveel niet door plaatselijke maatregelen eene isolatie is verkregen, welke naar het oordeel van Onzen Minister voornoemd, ten minste gelijke waarde heeft als die, verkregen bij den in het eerste lid bedoelden bovenbouw.

11. (1) Onze Minister voornoemd kan onder door hem te stellen voorwaarden geheel of gedeeltelijk ontheffing verleenen van bepalingen van dit reglement.

(2) Ten aanzien van spoor- en tramwegen, waarop bij het in werking treden van dit reglement de dienst wordt uitgeoefend, kan Onze Minister voornoemd onder door hem te stellen voorwaarden toestaan, dat de toepasselijkheid van dit reglement zal aanvangen op een door hem te bepalen later tijdstip.

II. te bepalen, dat de wet van 1 November 1924 (*Staatsblad* n°. 498) en het onder I bedoelde reglement in werking treden op 1 Juli 1925.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 5den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 19 *Febr.* 1925.)

5 *Februari* 1925. BESLUIT, houdende regelen voor het onderzoek naar de onbekwaamheid of ongeschiktheid van officieren der zeemacht, bedoeld in artikel 28, eerste lid onder 6° der Bevorderingswet voor de zeemacht 1902 en van officieren der Koninklijke marinereserve, bedoeld in artikel 30, eerste lid onder 9° der wet voor de Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1924 n°. 369). S. 30.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Marine en van Koloniën van den 20 December 1924, Afdeeling B (1ste Bureau) n°. 51 en van 20 December 1924, 7de Afdeeling, n°. 1;

Gezien artikel 28 der Bevorderingswet voor de zeemacht 1902 (wet van 9 Juni 1902, (*Staatsblad* n°. 86) laatstelijk gewijzigd bij de wet van 2 Juli 1923 (*Staatsblad* n°. 330), en artikel 30 der wet voor de Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1924 n°. 369);

Den Raad van State gehoord (advies van den 3 Januari 1925 n°. 21);

Gelet op het nader rapport van Onze Ministers van Marine en van Koloniën van den 28 Januari 1925, Afdeeling B (1ste Bureau) n°. 51 en van 2 Februari 1925, 7de Afdeeling, n°. 28;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van Ons besluit van 21 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 36), zooals dit is gewijzigd bij Ons besluit van 31 Januari 1905 (*Staatsblad* n°. 32) te bepalen:

1. 1. Indien een officier der zeemacht of van de Koninklijke marine-reserve, door eenige militaire autoriteit, onder wier bevelen hij dient, wordt geacht te verkeeren in het geval, voorzien respectievelijk bij artikel 28, eerste lid onder 6° der Bevorderingswet voor de zeemacht 1902 of bij artikel 30, eerste lid onder 9° der wet voor de Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1924 n°. 369), geeft die autoriteit daarvan langs den hiërarchischen weg kennis aan Onzen Minister van Marine.

2. Deze kennisgeving geschiedt bij een geheim rapport, waarin uiteengezet worden de redenen, welke tot de overtuiging van de onbekwaamheid of ongeschiktheid van den officier geleid hebben, met duidelijke omschrijving van de feiten, welke medegewerkt hebben tot het vestigen van die overtuiging.

3. Iedere autoriteit, die het rapport der doorzending ontvangt, voegt daarbij de beschouwingen en mededeelingen, welke zij ter zake dienende acht.

4. Betreft de zaak een in Oost-Indië dienend officier, dan wordt door den Commandant der zeemacht aldaar bij de kennisgeving, in dit artikel bedoeld tevens geadviseerd of een eventueel te benoemen commissie van onderzoek in Nederland dan wel in Oost-Indië zal bijeenkomen, en in het laatste geval uit welke leden en plaatsvervangende leden de commissie zal kunnen bestaan, en welke officier eventueel als secretaris aan de commissie zal zijn toe te voegen.

2. 1. Onze Minister van Marine beslist, na zoo noodig langs den hiërarchischen weg ter zake nadere opheldering gevraagd te hebben, of aan de zaak verder gevolg zal worden gegeven, en doet in het bevestigend geval aan Ons een voorstel tot het aanwijzen van eene commissie van onderzoek en of de commissie zal bijeenkomen in Nederland dan wel in Oost-Indië.

2. Bijaldien Onze Minister van Marine daartoe termen aanwezig acht, kan hij zoodanig voorstel aan Ons inzenden, ook zonder dat een rapport, als bedoeld in artikel 1, bij hem is ingekomen. Wanneer dit voorstel betreft een officier, die in Oost-Indië voor een commissie zal moeten verschijnen, wordt door genoemden Minister vooraf met den Commandant der zeemacht aldaar overleg gepleegd in zake de samenstelling van zoodanige commissie.

3. Als plaats van bijeenkomst in Nederland zal worden aangewezen eene gemeente, waar een marinestation is gevestigd, of de gemeente 's Gravenhage. In Oost-Indië wordt de plaats van bijeenkomst aangewezen door den Commandant der zeemacht aldaar.

3. 1. Wanneer het onderzoek betreft een officier der zeemacht, zal de in artikel 2 bedoelde commissie bestaan uit vijf vlag- en hoofdofficieren der zeemacht als leden, allen van hoogeren rang of van meerderen ouderdom in rang dan de officier wien het onderzoek geldt, met dien verstande dat in Nederland steeds ten minste één der leden den rang van vlagofficier zal moeten bekleeden.

2. Ingeval het onderzoek betreft een officier der Koninklijke marine-reserve, zal de commissie zijn samengesteld uit vijf officieren, waarvan zoo mogelijk drie behooren tot de Koninklijke marine-reserve; allen moeten zijn van hoogeren rang of van meerderen ouderdom in rang dan de officier, wien het onderzoek geldt. Van de commissie moeten zoo mogelijk een vlagofficier en een of meer hoofdofficieren deel uitmaken.

3. Voor elk der leden van de in het eerste en tweede lid bedoelde commissiën wordt door Ons een plaatsvervanger aangewezen.

4. De hoogste of oudste in rang van de leden zal optreden als voorzitter der commissie.

5. Aan de commissie kan door Ons als secretaris worden toegevoegd een officier van hoogeren rang of van meerderen ouderdom in rang dan de officier, wien het onderzoek geldt.

4. Betreft het onderzoek der commissie een zeeofficier der zeemacht, dan moet zij zijn samengesteld uit zeeofficieren der zeemacht; betreft zij een zeeofficier der Koninklijke marine-reserve, dan moet zij zijn samengesteld uit zeeofficieren der zeemacht en der Koninklijke marine-reserve; betreft zij een officier van een ander dienstvak, dan moeten zoo mogelijk drie officieren van dat dienstvak en overigens zeeofficieren in de commissie zitting nemen.

5. 1. Van het lidmaatschap en plaatsvervangend lidmaatschap der commissie zijn uitgesloten:

1°. alle officieren, van wie het voorstel om ten aanzien van den bij het onderzoek betrokken officier eene commissie als in artikel 2 bedoeld, te benoemen is uitgegaan of die daaromtrent bij de doorzending hebben gerapporteerd;

2°. alle officieren, die den bij het onderzoek betrokken officier in bloedverwantschap of zwagerschap bestaan tot den zesden graad ingesloten.

2. De leden der commissie mogen elkander

onderling niet bestaan tot en met den vierden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

6. Het gebouw of lokaal, waarin de commissie hare bijeenkomsten zal houden, wordt in een marinestation in Nederland door den commandant der Marine, te 's-Gravenhage door Onzen Minister van Marine en in Oost-Indië door den Commandant der zeemacht aldaar aangewezen, met dien verstande dat daartoe in geen geval een lokaal aan boord van een in dienst zijnd schip of in eene bewoonde kazerne zal worden bestemd.

7. Onze Minister van Marine brengt het Koninklijk Besluit, waarbij de commissie is aangewezen, schriftelijk langs den hiërarchischen weg ter kennis van de leden en de plaatsvervangende leden. Wanneer de commissie in Nederland zitting houdt, bepaalt hij voorts, met inachtneming van het hierna in artikel 10 gestelde, den datum, waarop zij hare eerste vergadering zal houden en doet daarvan, alsmede van zijne casu quo ingevolge het derde lid van artikel 2 en van artikel 6 genomen beschikkingen, rechtstreeks schriftelijk mededeeling aan den voorzitter der commissie. Op gelijke wijze wordt gehandeld door den Commandant der zeemacht in Oost-Indië ingeval de commissie daar te lande zal bijeenkomen.

8. 1. Alle bescheiden, welke op de zaak betrekking hebben en tot volledige voorlichting der commissie kunnen dienen, worden vanwege Onzen Minister van Marine of bij een onderzoek in Oost-Indië door den Commandant der zeemacht aldaar rechtstreeks aan den voorzitter der commissie toegezonden.

2. Daarbij worden mede gevoegd de conduiterapporten en een staat van dienst van den bij het onderzoek betrokken officier; heeft het onderzoek in Oost-Indië plaats, dan worden deze stukken met het in artikel 7 bedoelde Koninklijk besluit aan den Commandant der zeemacht aldaar toegezonden, ter doorzending aan den voorzitter.

3. De voorzitter doet al deze bescheiden bij de leden rondgaan.

9. 1. Aan den bij het onderzoek betrokken officier doet Onze Minister van Marine schriftelijk langs den hiërarchischen weg mededeeling van het feit, dat te zijnen aanzien een onderzoek zal plaats hebben.

2. In het geval bedoeld bij artikel 1 van dit Besluit, wordt bij die mededeeling gevoegd een afschrift van het in het tweede lid genoemde rapport, terwijl in het geval, voorzien bij het tweede lid van artikel 2, daarbij mededeeling zal geschieden van de redenen, welke Onzen Minister van Marine tot het voorstel aanleiding hebben gegeven. Een en ander gaat vergezeld van de kennisgeving hoedanig de commissie voor dit onderzoek aangewezen, is samengesteld, alsmede ingeval het onderzoek in Nederland plaats heeft, waar en wanneer de eerste vergadering van die commissie zal worden gehouden.

3. Na ontvangst van die mededeeling is de officier tot nà afloop van het onderzoek uitsluitend ter beschikking van den voorzitter der commissie.

10. 1. Op grond van de mededeelingen, welke de voorzitter der commissie ingevolge artikel 7 ontvangt, doet hij aan de leden der commissie, ten minste veertien dagen vóór de eerste vergadering zal plaats hebben rechtstreeks eene oproeping toekomen, waarin tevens het uur is aangegeven, waarop die vergadering een aanvang zal nemen.

2. Gelijke oproeping wordt door hem aan den officier, wien het onderzoek geldt, toegezonden.

11. 1. Bijaldien een lid der commissie door ziekte of door andere dringende omstandigheden verhinderd mocht wezen de eerste vergadering bij te wonen, zal hij daarvan onverwijld, zoo noodig langs telegrafischen weg, bericht zenden aan den voorzitter, die alsdan, voor het geval de reden van verhindering door hem geldig wordt bevonden, voor de oproeping van het plaatsvervangend lid het noodige verricht.

2. Van zoodanige vervanging doet de voorzitter schriftelijk mededeeling aan den bij het onderzoek betrokken officier.

12. Verkeert de voorzitter der commissie zelf in het geval, bij het voorgaande artikel bedoeld, dan geeft hij daarvan kennis in Nederland aan Onzen Minister van Marine en in Oost-Indië aan den Commandant der zeemacht aldaar; voorts onder toezending van alle bij hem berustende op de zaak betrekking hebbende bescheiden aan den aangewezen plaatsvervangenden voorzitter. Deze geeft uitvoering aan eventueel reeds door den voorzitter getroffen schikkingen, en handelt overigens zooals door de omstandigheden wordt gevorderd. Aan de leden, de plaatsvervangende leden en den bij het onderzoek betrokken officier geeft hij voorts kennis dat door hem het voorzitterschap is overgenomen.

13. 1. Verkeert de officier, wien het onderzoek geldt, in het in den aanhef van artikel 11 bedoelde geval, dan doet hij daarvan onverwijld rechtstreeks, zoo noodig langs telegrafischen weg, mededeeling aan den voorzitter der commissie, die, voor het geval de reden van verhindering door hem geldig wordt bevonden, in Nederland aan Onzen Minister van Marine en in Oost-Indië aan den Commandant der zeemacht aldaar een voorstel inzendt tot wijziging van den datum in artikel 7 beboeld. Van de daarop te nemen beslissing wordt rechtstreeks mededeeling gedaan aan den voorzitter, de leden en plaatsvervangende leden der commissie, alsmede aan den officier, wien het onderzoek geldt.

2. Wordt de reden van verhindering niet geldig bevonden, dan heeft de behandeling der zaak buiten tegenwoordigheid van den officier voortgang.

3. Dit laatste heeft ook plaats indien de bij het onderzoek betrokken officier den wensch te kennen heeft gegeven niet in persoon voor de commissie te verschijnen, of indien hij niet voldoet aan de hem door den voorzitter gezonden oproepingen.

14. 1. De vergaderingen van de commissie van onderzoek hebben plaats met gesloten deuren.

2. Zoo noodig worden, bijaldien het onderzoek niet in ééne vergadering wordt ten einde gebracht, voor de volgende vergaderingen door den voorzitter opnieuw oproepingen aan de leden en aan den bij het onderzoek betrokken officier toegezonden.

3. In geval van verhindering geldt alsdan,

voor zooveel noodig, het bepaalde in de artikelen 11, 12 en 13.

15. Nadat de commissie zitting heeft genomen en zij zich overtuigd heeft, dat geen der leden verkeert in één der gevallen, bedoeld bij artikel 5, noodigt de voorzitter, indien geen afzonderlijke secretaris is toegevoegd, bij den aanvang der eerste vergadering, het jongste lid in rang uit zich met de werkzaamheden van secretaris te belasten.

16. 1. De secretaris houdt nauwkeurig aanteekening van alles wat in de vergadering wordt verhandeld.

2. De aanteekeningen van eene vorige vergadering worden bij den aanvang van de eerstvolgende vergadering door den secretaris voorgelezen en, na vastgesteld te zijn, door den voorzitter en den secretaris onderteekend.

3. De aanteekeningen betreffende de laatste vergadering worden staande die vergadering opgemaakt en evenzoo, na voorlezing en vaststelling onderteekend door den voorzitter en den secretaris.

17. 1. Nadat alle leden verklaard hebben de zaak, voor zoover deze uit de stukken kan worden gekend, genoegzaam te hebben nagegaan, zal de officier wien het onderzoek geldt, ten ware hij in verband met het gestelde in artikel 13 niet aanwezig is, ter vergadering verschijnen en hem worden gevraagd of hij naar aanleiding van het rapport dan wel van de hem ingevolge het tweede lid van artikel 9 medegedeelde redenen, eenige opmerking wenscht te maken.

2. De commissie beslist of en in hoeverre met zoodanige opmerkingen rekening zal worden gehouden.

3. Indien de bij het onderzoek betrokken officier vervolgens den wensch te kennen geeft, dat in zijn belang door hem aan te duiden in den militairen zeedienst zijnde personen zullen worden gehoord en de commissie van oordeel is, dat hunne getuigenissen van genoegzaam belang kunnen zijn — dan wel indien de commissie tot hare nadere voorlichting van zoodanige personen inlichtingen, verklaringen of getuigenissen wenscht te ontvangen — zullen deze personen door den voorzitter langs den hiërarchischen weg worden opgeroepen om voor de commissie te verschijnen of door haar schriftelijk worden gehoord.

4. Personen, als in het derde lid bedoeld, zullen, voor zoover zij mondeling worden gehoord, in tegenwoordigheid van den bij het onderzoek betrokken officier worden ondervraagd, ten ware de commissie anders mocht beslissen. Onder gelijk voorbehoud heeft de bij het onderzoek betrokken officier het recht zelf vragen tot die personen te richten.

5. Nadat de bovenbedoelde verhooren zijn afgeloopen en de schriftelijke inlichtingen, verklaringen of getuigenissen zijn ingekomen, doet de voorzitter aan den officier, wien het onderzoek geldt, mededeeling, dat de op de zaak betrekking hebbende schrifturen te zijner beschikking zijn om daarvan inzage of afschriften te nemen, onder vermelding tevens van de plaats waar en de dagen en uren waarop daartoe onder door den voorzitter aan te wijzen toezicht, de gelegenheid zal openstaan.

6. Geeft de officier, wien het onderzoek geldt, zijn verlangen te kennen om zijne meening over den inhoud dier bescheiden uit te spreken, dan zal hem daartoe in de eerstvolgende vergadering der commissie de gelegenheid worden geschonken, ten ware hij er de voorkeur aan mocht geven zijne verantwoording of rechtvaardiging schriftelijk in te dienen, in welk geval dat geschrift in het bezit van den voorzitter zal behooren te zijn gesteld binnen een door dezen te bepalen tijd.

18. 1. Is de verantwoording of rechtvaardiging van den bij het onderzoek betrokken officier mondeling geschied of wel is die schriftelijk bij de commissie ingekomen, dan zal deze er toe overgaan om, na onderlinge bespreking en gedachtenwisseling, in verband met de op de zaak betrekking hebbende schrifturen, een verslag samen te stellen, waarin hare bevinding omtrent zijne bekwaamheid of geschiktheid met duidelijke omschrijving van de gronden, waarop die bevinding berust, beknopt doch beslist wordt uitgesproken en de onbekwaamheid of ongeschiktheid, indien naar het oordeel der commissie in den zin der wet aanwezig, dus erkend wordt.

2. Is de commissie ter zake eenstemmig, dan zal het verslag door alle leden worden onderteekend.

3. Ingeval de commissie niet eenstemmig is, staat het de minderheid vrij haar gevoelen, met redenen omkleed, in eene bij het verslag afzonderlijk te voegen nota samen te vatten.

4. De leden, die de minderheid vormen, zijn niettemin gehouden het verslag der commissie met bijvoeging van de woorden „mij bekend" en alsdan onder de onderteekeningen der meerderheid, van hunne naamteekening te voorzien.

5. Nadat het verslag en de eventueel daarbij over te leggen nota zullen zijn onderteekend, worden geenerlei beraadslagingen over de zaak meer gehouden en wordt, na inachtneming van het bepaalde in het laatste lid van artikel 16, de vergadering gesloten.

19. Zoo spoedig mogelijk na het sluiten van de zitting der commissie, worden het verslag eventueel met bijlagen alsmede de aanteekeningen betreffende de vergaderingen en de, ingevolge de artikelen 8, 17 en 18 aan de commissie toegezonden stukken, bij eenen door den voorzitter en den secretaris te onderteekenen geleidenden brief in Nederland aan Onzen Minister van Marine, in Oost-Indië aan den Commandant der zeemacht aldaar toegezonden, waarmede de werkzaamheden der commissie zijn geëindigd. De Commandant der zeemacht in Oost-Indië doet deze stukken met spoed aan Onzen Minister van Marine toekomen.

Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het geplaatst is.

Onze Ministers van Marine en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State gezonden zal worden.

's-Gravenhage, den 5den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.
De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 19 *Febr.* 1925.)

5 *Februari* 1925. BESLUIT tot nadere herziening van de bezoldigingen en de samenstelling van het personeel van de directie der Pensioenfondsen voor de Koloniale Landsdienaren en Locale Ambtenaren. S. 31.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 14 Januari 1925, P. f. nº. 1;

Gelet op artikel 2, lid 2, der wet van 25 Juli 1918 (*Staatsblad* nº. 480) tot oprichting van pensioenfondsen voor Europeesche en Inlandsche burgerlijke en militaire landsdienaren in *Nederlandsch-Indië*, op artikel 6, lid 1, van Ons besluit van 16 October 1918 (*Staatsblad* nº. 566) tot vaststelling van de regelen voor het beheer enz. betreffende die pensioenfondsen en op Ons besluit van den 27 Mei 1920 (*Staatsblad* nº. 259) zooals dit is gewijzigd en aangevuld bij de besluiten van 14 Januari 1922 (*Staatsblad* nº. 20), van 9 Januari 1924 (*Staatsblad* nº. 6), en van 28 Juli 1924 (*Staatsblad* nº. 394);

Nog gelet op Onze besluiten van den 22sten October en den 27sten December 1924 (*Staatsblad* nos. 476 en 584), onderscheidenlijk tot vaststelling van regelen ten aanzien van de bezoldiging van burgerlijke Rijksambtenaren en tot wijziging van het eerstgenoemde besluit;

Den Raad van State gehoord (advies van 27 Januari 1925, nº. 30);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 31 Januari 1925, P.f. nº. 28;

Overwegende, dat het wenschelijk is de bezoldigingen van den directeur en den tweeden directeur en van de verdere ambtenaren van de pensioenfondsen voor de koloniale landsdienaren en locale ambtenaren in overeenstemming te brengen met die vastgesteld bij het „Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925", de vaststelling van de bezoldigingen van de bedienden bij de bedoelde fondsen op te dragen aan den directeur dier fondsen en tevens de bestaande „regeling" op andere punten te wijzigen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van 1 Januari 1925 te bepalen als volgt:

Art. 1. 1. De navolgende fondsen, te weten:

A. het Weduwen- en Weezenfonds:

1. van Europeesche burgerlijke ambtenaren in *Nederlandsch-Indië*,

2. der Europeesche officieren van het Nederlandsch-Indische leger,

3. van Europeesche militairen beneden den rang van officier bij de koloniale troepen,

B. het Eigen pensioenfonds voor:

1. de Europeesche burgerlijke ambtenaren,

2. de Inlandsche ambtenaren,

3. de officieren van de landmacht,

4. de Europeesche en met dezen gelijkgestelde militairen beneden den rang van officier, en

5. de niet-Europeesche militairen beneden den rang van officier,

C. het pensioenfonds voor Europeesche locale ambtenaren in *Nederlandsch-Indië*,

gezamenlijk te noemen „De Pensioenfondsen voor *de Koloniale Landsdienaren en Locale Ambtenaren*", worden gesteld onder ééne directie.

2. 1. Het personeel in vasten dienst van de directie bestaat uit:

een directeur,
een tweede directeur,
een hoofdambtenaar,
ten hoogste vier ambtenaren eerste klasse,
ten hoogste zes ambtenaren tweede klasse,
ten hoogste acht ambtenaren derde klasse,
de noodige schrijvers of klerken,
bedienden,
een en ander volgens de jaarlijksche fondsbegrootingen.

2. De ambtenaren, die belast zijn met de wiskundige werkzaamheden, voeren den titel van „*wiskundige*" met de toevoeging „*eerste*" of „*tweede*"; het hoofd van de boekhouding voert den titel van „hoofdboekhoudster" en aan de andere ambtenaren van de boekhouding kan de titel „boekhouder" of „kassier" worden verleend.

2. 1. De directeur, de tweede directeur, zoomede de hoofdambtenaar en de ambtenaren eerste en tweede klasse worden benoemd, geschorst en ontslagen door Ons; de ambtenaren derde klasse door Onzen Minister van Koloniën; de schrijvers of klerken en de bedienden zoomede tijdelijke ambtenaren, dag- en maandgelders worden benoemd, geschorst en ontslagen door den directeur der fondsen.

2. Voor de benoeming tot klerk of tot ambtenaar wordt, indien de candidaten geen hoogere diploma's bezitten, vereischt een getuigschrift van een voldoend afgelegd examen hetzij voor de betrekking van klerk bij een der Departementen van Algemeen Bestuur, hetzij voor boekhouder of wiskundige.

In bijzondere gevallen kan van dezen regel worden afgeweken, alsook ten behoeve van die ambtenaren, die vóór den 2en November 1918 reeds bij de Weduwen- en Weezenfondsen van Indische landsdienaren werkzaam waren.

3. Bevordering in rang geschiedt bij keuze.

4. 1. De jaarwedden bedragen voor:

den directeur ten minste f 5500 en ten hoogste f 6500;

den tweeden directeur ten minste f 4500 en ten hoogste f 5400;

den hoofdambtenaar ten minste f 4500 en ten hoogste f 5200;

de ambtenaren eerste klasse ten minste f 3400 en ten hoogste f 4400;

de ambtenaren tweede klasse ten minste f 2400 en ten hoogste f 3400;

de ambtenaren derde klasse ten minste f 1700 en ten hoogste f 2800;

de klerken en schrijvers ten minste f 1100 en ten hoogste f 2000.

5. De bezoldigingen van de bedienden worden geregeld door den directeur der fondsen overeenkomstig de bezoldigingen van de bedienden van gelijken rang in 's Rijks dienst.

6. 1. De jaarwedden van de in artikel 4 genoemde ambtenaren worden totdat de voor ieder vastgestelde grens is bereikt, bij bekwaamheid, geschiktheid en dienstijver periodiek verhoogd op de volgende wijze:

voor den directeur viermaal, telkens na twee jaren dienst in dien rang, met f 250;

voor den tweeden directeur driemaal, telkens na twee jaren dienst in dien rang, met f 300;

voor den hoofdambtenaar tweemaal, telkens na twee jaren dienst in dien rang, met f 300

en eenmaal, eveneens na twee jaren dienst in dien rang, met f 100;

voor de ambtenaren eerste klasse vijfmaal, telkens na twee jaren dienst in dien rang, met f 200;

voor de ambtenaren tweede klasse driemaal, telkens na twee jaren dienst in dien rang, met f 200 en viermaal, telkens na twee jaren dienst in dien rang met f 100;

voor de ambtenaren derde klasse driemaal, telkens na twee jaren dienst in dien rang, met f 200 en vijfmaal, telkens na twee jaren dienst in dien rang met f 100;

voor de klerken of schrijvers tweemaal, telkens na twee jaren dienst in dien rang, met f 200 en vijfmaal, telkens na twee jaren dienst in dien rang, met f 100.

2. De toekenning van de periodieke verhoogingen geschiedt door Onzen Minister van Koloniën, behalve voor de door den directeur benoemde ambtenaren en bedienden, aan wie ook de verhoogingen door dezen worden toegekend.

7. De na te noemen bepalingen van het „Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925" (*Staatsblad* 1924 nº. 476) zoomede artikel I van Ons besluit van den 27sten December 1924 (*Staatsblad* nº. 584) tot wijziging van dat Bezoldigingsbesluit met de daarin nader aan te brengen aanvullingen en wijzigingen vinden voor het personeel van de directie van de Pensioenfondsen voor de Koloniale Landsdienaren en Locale Ambtenaren overeenkomstige toepassing:

van artikel 1, de leden 2, 3 en 6;

van artikel 6, de leden 2 en 3;

artikel 7;

van artikel 8, lid 1, de laatste zin, de leden 2, 3 en 4;

artikel 9;

artikel 11, met dien verstande, dat in lid 2 voor de woorden „'s Rijks Schatkist" wordt gelezen „de fondsen" en in lid 3 voor de woorden „in 's Rijks belang" wordt gelezen „in het belang van de fondsen of van het Rijk";

de artikelen 12 en 13;

de artikelen 14 en 15, met dien verstande, dat de voor de bevordering of de buitengewone verhoogingen benoodigde gelden moeten zijn beschikbaar gesteld bij de begrooting van ontvangsten en uitgaven voor de fondsen;

de artikelen 16, 17 en 18;

van artikel 19, de leden 1 en 2;

artikel 20;

artikel 21, lid 1 onder *a* en *b* en de leden 2 en 3, met dien verstande, dat onder 1º. voor de woorden „eene burgerlijke Rijksbetrekking" wordt gelezen „eene betrekking bij de fondsen".

de artikelen 22, 23 en 24;

van artikel 26, de leden 1, 2 en 4;

de artikelen 27, 28, 29, 30 en 31;

artikel 32 en artikel 37.

8. Voor gevallen, waarin dit besluit niet of niet naar billijkheid voorziet, wordt door Ons eene bijzondere regeling getroffen op voordracht van Onzen Minister van Koloniën.

9. Ons besluit van 27 Mei 1920 (*Staatsblad* nº. 259), zooals dat later is gewijzigd en aangevuld wordt buiten werking gesteld.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 5den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister vvn Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 23 *Febr.* 1925.)

---

6 *Februari* 1925. BESLUIT tot vernietiging van een drietal besluiten van den Raad van Arbeid te *Nijmegen* van 26 Juni 1924, strekkende onder meer tot instelling van het ambt van Secretaris, hoofd van het personeel bij dien Raad. S. 31*a*.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 3 Februari 1925, nº. 118, afdeeling Arbeidersverzekering;

Overwegende, dat de Raad van Arbeid te *Nijmegen* den 26 Juni 1924 een drietal besluiten heeft genomen, strekkende:

1º. tot wijziging van de artikelen 21 en 22 van het ambtenarenreglement van dien Raad in dier voege, dat o. a. wordt ingesteld de rang van Secretaris, hoofd van het personeel;

2º. tot benoeming van den heer J. H. Th. Hell, hoofdcommies bij dien Raad, in die functie;

3º. tot vaststelling van een instructie voor den secretaris;

welke besluiten de Raad in zijne vergadering van 16 October 1924 heeft gehandhaafd;

Overwegende, dat de Verzekeringsraad zich dd. 5 Januari 1924 tot Ons heeft gewend met verzoek vorenbedoelde besluiten — met uitzondering voorzoover daarbij tusschen lid 1 en lid 2 van artikel 22 van het ambtenarenreglement een nieuwe alinea wordt ingevoegd — te vernietigen wegens strijd met het algemeen belang;

Overwegende, dat ingevolge de wet van 7 Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 283), tot wijziging der Radenwet het ambt van Secretaris van een Raad van Arbeid met ingang van 1 Juli 1924 is opgeheven;

Overwegende, dat de Raad van Arbeid te *Nijmegen* bij zijn besluit van 26 Juni 1924 voor den Raad bedoeld ambt weder heeft ingesteld;

Overwegende, dat de Radenwet de noodige regelen geeft voor de samenstelling van de Raden van Arbeid, het bestuur en de algemeene administratieve inrichting van die organen;

Overwegende, dat blijkens de vorenaangehaalde wet van 7 Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 283) tot wijziging der Radenwet, de wetgever bij nadere overweging het ambt van Secretaris van den Raad van Arbeid overbodig achtte;

Overwegende, dat het besluit van den Raad van Arbeid te *Nijmegen* waarbij wordt ingesteld het ambt van Secretaris van dien Raad mitsdien in strijd komt met de thans van kracht zijnde wettelijke bepalingen betreffende de administratieve inrichting der Raden van Arbeid, hetgeen nog te meer uitkomt, waar de Raad van Arbeid te *Nijmegen* den secretaris maakt tot hoofd van het personeel van den Raad, waardoor dit ambt wordt niet, zooals de Radenwet vóór de daarin bij de wet van 7 Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 283) gebrachte wijziging dit ambt kende, een bijbetrekking, maar een nieuwe, met zelfstandige bevoegdheden toegeruste hoofdbetrekking;

Overwegende, dat bedoeld besluit met de daarmede verband houdende besluiten mitsdien als in strijd komende met de wet behoort te worden vernietigd;

Overwegende, dat bedoeld besluit bovendien is in strijd met het algemeen belang;

Overwegende immers, dat aan het ambt van Secretaris, hoofd van het personeel van den Raad, in de gegeven omstandigheden geen behoefte bestaat, daar het ambt van Voorzitter dezen niet zoodanig belast, dat er aanleiding bestaat hem te ontheffen van de leiding van den dagelijkschen gang van zaken en van het toezicht op de ambtenaren;

Overwegende, dat door de aanstelling van een Secretaris derhalve wordt geschapen een overbodige ambtenaarsbetrekking, welke bovendien ongetwijfeld bij den betrokken ambtenaar verwachtingen omtrent bezoldiging zal opwekken, die niet kunnen worden verwezenlijkt;

Gelet op artikel 86, eerste lid, der Radenwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

wegens strijd met de wet en met het algemeen belang te vernietigen de besluiten van den Raad van Arbeid te *Nijmegen* van 26 Juni 1924, strekkende:

1°. tot wijziging van de artikelen 21 en 22 van het ambtenarenreglement van dien Raad:

2°. tot benoeming van den heer J. H. Th. Hell tot secretaris in den zin van het ambtenarenreglement;

3°. tot vaststelling van een instructie voor den secretaris met uitzondering voorzoover tusschen lid 1 en lid 2 van artikel 22 van het ambtenarenreglement een nieuwe aliner wordt ingevoegd, luidende: „De maxima en minima voor elken rang volgen rechtens de wijzigingen in het Rijksbezoldigingsbesluit vast te stellen voor de overeenkomstige rangen der Rijksambtenaren.".

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 6den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 9 *Maart* 1925.)

---

6 *Februari* 1925. BESLUIT, houdende bepalingen betreffende Schattingscommissiën voor de inkomstenbelasting. S. 32.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 2 Februari 1925, n°. 33, Directe Belastingen;

Gezien artikel 57, 2e lid, der Wet op de Inkomstenbelasting 1914, alsmede Onze besluiten van 20 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 159) en 19 November 1924, n°. 32;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. In den als Bijlage I bij Ons bovengenoemd besluit van 20 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 159) gevoegden staat, zooals deze gewijzigd is bij Ons besluit van 22 Maart 1919 (*Staatsblad* n°. 133), wordt in hetgeen voorkomt onder „Directie Rotterdam" de volgende wijziging aangebracht:

achter „s-Gravenhage" wordt in plaats van „kantoor Scheveningen" gelezen: 5de kantoor.

2. Dit besluit wordt geacht in werking te zijn getreden met 1 Januari 1925.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 6den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 19 *Febr.* 1925.)

---

9 *Februari* 1925. BESLUIT tot overdracht van enkele bevoegdheden ten aanzien van de begrootingen van *Nederlandsch-Indië, Suriname* en *Curaçao* aan den Minister van Koloniën. S. 33.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 8 Januari 1925, 3de Afdeeling, n°. 2;

Den Raad van State gehoord (advies van 27 Januari 1925, n°. 29);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 Februari 1925, 3de Afdeeling, n°. 31;

Overwegende, dat het uit een oogpunt van vereenvoudiging in de administratie gewenscht is enkele bevoegdheden ten aanzien van de begrootingen van *Nederlandsch-Indië, Suriname* en *Curaçao* over te dragen aan den Minister van Koloniën;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

Aan den Minister van Koloniën wordt, tenzij de wet anders bepaalt en onder voorbehoud, dat de noodige gelden op de betrokken begrooting van uitgaven beschikbaar zijn, de bevoegdheid verleend tot toekenning van subsidiën, bijdragen, toelagen, vergoedingen, schadeloosstellingen, tegemoetkomingen en gunstgaven ten laste van het Iste Hoofdstuk van uitgaven der begrooting van *Nederlandsch-Indië*, alsmede ten laste van de koloniale huishoudelijke begrootingen van *Suriname* en van *Curaçao* voor zoover de genoemde geldelijke uitkeeringen in *Nederland* worden toegekend.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 9den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 19 *Febr.* 1925.)

---

9 *Februari* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Art. 16 der Motor- en Rijwielwet heeft ten doel er tegen te waken dat personen, welke hun rij- en nummerbewijs niet kunnen toonen, zich met het besturen van motorrijtuigen bezig houden.

Deze vorm van strafbaarstelling — het niet vertoonen — is opzettelijk gekozen om elk onderzoek naar de vraag, of het niet vertoonen een gevolg is van onwil, van het niet bezitten of van het niet bij zich hebben, overbodig te maken.

Daarom is een beroep op de omstandigheid van het niet bij zich hebben van de stukken *op zich zelf en zonder meer*, nimmer als een beroep op overmacht te beschouwen

(Motor- en Rijwielwet art. 16.)

Mrs. Nijpels, Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse en Taverne.

F. W. G., requirant van cassatie tegen een mondeling gewezen vonnis van het Kantongerecht te Amsterdam van 31 October 1924, waarbij hij, ter zake van „niet op de eerste vordering van een in artikel 21 der Motor- en Rijwielwet genoemden beambte, als bestuurder van een motorrijtuig, de in artikel 9, eerste lid, sub 2 en 3 bedoelde nummer- en rijbewijzen vertoonen", met toepassing van de artikelen 16 en 18 der „Motor- en Rijwielwet", 23 en 62 Sr., is veroordeeld tot twee geldboeten van vijf gulden en vijf dagen vervangende hechtenis voor iedere boete.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer.

Ten laste van den beklaagde is als bewezen aangenomen, „dat hij te Amsterdam op 19 September 1924 's namiddags 1.56 ure op den openbaren weg de Sarphatistraat heeft gereden op een door hem bestuurd vierwielig motorrijtuig en op diens eerste vordering aan een agent van politie, buitengewoon veldwachter der gemeente Amsterdam, niet heeft vertoond een voor dat motorrijtuig geldig nummerbewijs en evenmin een hem zelf geldend rijbewijs". Deswege is hij met toepassing van o. a. art. 9—1 Motor-Rijwielwet veroordeeld.

Bij tijdig ingediende memorie van cassatie is gesteld:

Schending van art. 221 jo. 211 Strafvordering en 40 Strafwetboek, 9, 16, 21 der Motor- en Rijwielwet, zulks op grond, dat door beklaagde blijkens zijne bewering, dat hij de bedoelde stukken, waarvan de vertooning was gevorderd, niet bij zich had, een beroep was gedaan op overmacht, waarover de Rechter niet heeft beslist.

Inderdaad heeft beklaagde bij de behandeling der zaak voor den Kantonrechter opgegeven, dat hij de bedoelde stukken niet bij zich had. Ten onrechte wordt echter door den steller der memorie daarin gezien een beroep op overmacht, waarover de Kantonrechter eene bizondere beslissing zou moeten hebben gegeven.

Art. 16 Motor- en Rijwielwet bepaalt in het eerste lid, dat de nummer- en rijbewijzen op de eerste vordering van de in art. 21 genoemde opsporingsambtenaren door bestuurders van motorrijtuigen moeten worden vertoond en moet aldus worden opgevat, dat dit niet vertoonen op zich zelf strafbaar is, daargelaten om welke reden men het verkregen nummer- of rijbewijs niet vertoont. De geschiedenis van dat artikel is op dit punt duidelijk.

In het oorspronkelijk ontwerp (Bijl. Hdlg. 2e K. 1902/3 No. 128-2 werd in artikel 7 strafbaar gesteld, de bestuurder van een motorrijtuig die bij het berijden der wegen de akten waarbij de vergunningen zijn verleend of een van beide niet bij zich heeft, of op de eerste vordering van een der ambtenaren of beambten in art. 9 genoemd, niet vertoont.

Blijkens het voorloopig verslag (No. 128-4) werd het overbodig geacht naast het niet vertoonen der vergunning of vergunningen, het niet bij zich hebben daarvan te vermelden. Men meende, dat het onverschillig kon zijn of men de stukken niet vertoonde uit onwil, of omdat men die niet bij zich heeft, het strafbaar feit moet zijn, dat het stuk op de eerste vordering niet wordt vertoond.

Bij memorie van antwoord (Bijl. Hdlg. 2e K. 1903/4 No. 14-1 bij art. 14) verklaarde de Minister zich — hoewel op eenigszins anderen grond, — met het laten vervallen der onderscheiding te kunnen vereenigen. Z.E. was nl. van oordeel, dat het niet bij zich hebben toch nimmer dan door niet vertoonen zou blijken, (vgl. verder Bijl. Hdlg. 2e K. 1904/5 No. 10-3 bij art. 15.)

Bij gemeen overleg is dus ten slotte de aangenomen thans geldende redactie gekozen in den zin als door mij hierboven aangegeven.

De beslissing van den Heer Kantonrechter is dus juist en naar den eisch der wet ook op dit punt met redenen omkleed, nu hij het niet vertoonen op grond van wettige bewijsmiddelen als bewezen aannam, zonder naar de reden daarvan nader te onderzoeken. Het middel acht ik alzoo ongegrond en ik concludeer tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Taverne;

Gelet op het middel van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij memorie: (zie Concl. Adv.-Gen.);

O. dat bij het bestreden vonnis is bewezen verklaard, met qualificatie en strafoplegging als voormeld, dat enz. (zie Concl. Adv.-Gen.);

dat voorts in het proces-verbaal der terechtzitting betreffende de door beklaagde gedane opgaven het navolgende is vermeld: „De beklaagde, door den Kantonrechter ondervraagd, beantwoordt diens vraag, of hij het hem telastegelegde feit bekent, bevestigend, onder opgave, dat hij het rij- en nummerbewijs niet vertoond heeft, omdat hij die stukken niet bij zich had", terwijl in de aanteekening van het mondeling vonnis de bekentenis van beklaagde onder de gebezigde bewijsmiddelen is vermeld en de hiervorengenoemde nadere opgave van beklaagde in die aanteekening niet is besproken;

O. dat de grief van het voorgestelde cassatiemiddel is, dat de Kantonrechter bedoeld verweer van requirant niet onbesproken had mogen laten en het als een gegrond beroep op overmacht had moeten beschouwen, ter ondersteuning van welke laatste bewering in de memorie nog is aangevoerd:

dat het niet aanwezig hebben van het nummer- en rijbewijs nergens is strafbaar gesteld, terwijl, gelijk bij ieder omissiedelict, overmacht aanwezig is, indien degene, die het feit pleegt, op het oogenblik van het plegen, in de physieke of psychische onmogelijkheid was de verordende handeling te verrichten, hetgeen hier, volgens de omstandigheid, waarop requirant zich uitdrukkelijk heeft beroepen, het geval was;

O. dat hetgeen in de memorie al mede is betoogd, te weten, dat beklaagde voor den Kantonrechter met zoovele woorden een uitvoerig toegelicht beroep op overmacht heeft gedaan — in welk geval een beslissing op dat verweer niet had mogen uitblijven — niet als

vaststaande mag worden aangenomen, daar de cassatierechter slechts aan het procesverbaal der terechtzitting strekking en inhoud van een gevoerd verweer of een gedaan beroep op een rechtvaardigingsgrond mág toetsen, zoodat ten deze alleen in aanmerking kan komen de inhoud van het verweer, gelijk dit in het proces-verbaal is vermeld, namelijk: dat requirant het feit pleegde „omdat hij de stukken niet bij zich had", welks inhoud trouwens geheel overeenkomt met hetgeen requirant als een beroep op overmacht wil zien aangemerkt;

O. nu dienaangaande, dat blijkens doel en strekking van artikel 16 der Motor- en Rijwielwet — zooals deze ook bij de geschiedenis der wet tot uiting zijn gekomen — het strafbaar stellen van het door bestuurders van motorrijtuigen niet vertoonen van nummer- of rijbewijs niet in de eerste plaats is geschied om tot rede te brengen de bestuurders, welke genoemde stukken wèl bezitten en ook bij zich hebben, doch ze niet aan de ambtenaren willen vertoonen — al vallen ook zij onder de strafbepaling — doch juist om er tegen te waken, dat personen, die die stukken, om welke reden dan ook, niet kunnen toonen, zich met het besturen van motorrijtuigen zullen bezig houden, en deze vorm van strafbaarstelling opzettelijk is gekozen om elk onderzoek naar de vraag, of het niet-vertoonen een gevolg is van onwil, van het niet bezitten of van het niet bij zich hebben, overbodig te maken; dat het nu wel de vraag kan zijn, of, wanneer een bestuurder zich beroept op eenige omstandigheid, welke hem noodzaakte om, ondanks het niet bezitten of het niet bij zich hebben van meergenoemde stukken, toch te rijden, zulk een omstandigheid voor dat niet vertoonen dier stukken overmacht zoude opleveren, doch — wat daarvan moge zijn — een beroep op de omstandigheid van het niet bij zich hebben van de stukken op zich zelf en zonder meer nimmer als een beroep op overmacht is te beschouwen, zoodat eene uitdrukkelijke beslissing daaromtrent door de wet niet wordt gevorderd;

O. dat het middel derhalve niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep. (N. J.)

---

9 *Februari* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Art. 20 der Telegraaf- en Telefoonwet 1904 stelt geheel in het algemeen strafbaar het zonder de bij art. 3 dier wet gevorderde machtiging gebruiken van een niet voor het openbaar verkeer bestemde radiotelegraaf.

Onder dit „gebruiken" valt ook het nemen van zendproeven.

De stelling dat zulk een gebruiken slechts beperkt zou zijn tot het zenden van berichten nl. seinen met een bepaalde beteekenis naar bepaalde stations, vindt noch in den tekst der strafbepaling, noch in haar doel en strekking steun.

(Telegraaf- en telefoonwet art. 20.)

Mrs. Nijpels, Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse en Taverne.

H. J. J., requirant van cassatie tegen een te zijnen laste gewezen vonnis van de Arr.-Rechtbank te 's-Gravenhage van 7 October 1924, waarbij, in hooger beroep, met vernietiging van een door het Kantongerecht te Leiden op 30 April 1924 gedane uitspraak, requirant is schuldig verklaard aan: „het zonder machtiging van den Minister van Waterstaat gebruiken van een niet voor het openbaar verkeer bestemde radiotelegraaf", en, met aanhaling van artikel 3 juncto 20 der Telegraaf- en Telefoonwet 1904, en 253, 9° Sv., is verstaan, dat te dezen aanzien geen straf zal worden toegepast, met bevel van de teruggave aan den beklaagde van de inbeslag genomen toestellen en andere overtuigingsstukken binnen acht dagen nadat het vonnis in kracht van gewijsde zal zijn gegaan; (gepleit door Mr. J. H. E. Nord Thomson, Advocaat te Leiden).

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Taverne;

Gelet op het middel van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij pleidooi:

Schending, althans verkeerde toepassing der artikelen 211, 221, 256, 257 Sv. in verband met de artikelen 3 en 20 der Telegraaf- en Telefoonwet 1904, daar de Rechtbank bewezen heeft verklaard, dat requirant tot cassatie een radiotelegraaf heeft gebruikt, terwijl uit de bewijsmiddelen, door de Rechtbank in haar vonnis gebezigd, slechts kon volgen, dat requirant zendproeven heeft genomen;

O. dat bij het bestreden vonnis — met qualificatie als voormeld, en met niet-strafbaar verklaring en ontslag van rechtsvervolging ten aanzien van na te noemen „aangelegd gehad hebben" — bewezen is verklaard, dat requirant in de laatste week van December 1923 in perceel 35 aan den Rijnsburgerweg te Leiden heeft aangelegd gehad en heeft gebruikt een niet voor het openbaar verkeer bestemde radiotelegraaf en daarmede radiotelegrafische seinen heeft afgegeven en uitgegeven zonder machtiging te hebben gekregen van den Minister van Waterstaat, — hebbende de Rechtbank, wegens de geringheid van het feit, en de omstandigheden, waaronder het begaan is, het raadzaam geacht in deze krachtens artikel 253, 9° Sv. geen straf toe te passen;

O. dat art. 20 der Telegraaf- en Telefoonwet 1904 geheel in het algemeen strafbaar stelt het zonder de bij artikel 3 dier wet gevorderde machtiging gebruiken van een niet voor het openbaar verkeer bestemde radiotelegraaf; dat het in het cassatiemiddel gestelde, te weten dat requirant „zendproeven" heeft genomen — al laat de Rechtbank zich niet nader over het karakter van de door requirant verrichte handelingen uit — in zooverre feitelijken grondslag vindt in het bestreden vonnis, dat in de gebezigde bewijsmiddelen slechts wordt gesproken van zendproeven en proefnemingen bij het seinen naar Amerika; dat echter niet is in te zien, dat het nemen van die zendproeven niet zou vallen onder het bij de wet bedoelde gebruik, en de namens requirant bepleite beperking van dat gebruik tot het zenden van berichten, te weten seinen met een bepaalde beteekenis, naar bepaalde stations, geen steun vindt, noch in doel en strekking van het daar-

aan ten grondslag liggende wettelijk verbod;
O. dat mitsdien het middel niet tot cassatie kan leiden;
Verwerpt het beroep.

(*Gewezen overeenkomstig de Conclusie van den Adv.-Gen. Mr. Ledeboer.*)

---

10 *Februari* 1925. BESLUIT tot schorsing tot 1 September 1925 van het besluit van den Raad van *Doesburg*, van 22 Januari 1925, waarbij Mej. H. J. Meulenbrug werd benoemd tot vakonderwijzeres in de nuttige handwerken aan de openbare lagere school B, in die gemeente. S. 34.
Geschorst tot 1 *September* 1925.

---

10 *Februari* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Art. 85, 3e lid der Lager Onderwijswet stelt het recht van beroep onbeperkt open. Hieruit mag worden afgeleid, dat Gedep. Staten bevoegd zijn van het ingesteld beroep kennis te nemen ook wanneer het betrekking heeft op het object van schatting.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het Roomsch-Katholiek Kerkbestuur der parochie van den Heiligen Andreas te Gelderingen, gemeente Steenwijkerwold, tegen het besluit van Gedep. Staten van Overijssel van 21 Mei 1924, 2e Afdeeling nº. 4334/3294, voor zoover daarbij met vernietiging van de akte van taxatie van de deskundigen, bedoeld in art. 85, 1e lid, der Lager-Onderwijswet 1920 van 5 Januari 1924, en onder bepaling, dat het gymnastieklokaal en het teekenlokaal met de zich daarin bevindende schoolmeubelen geacht moeten worden niet te behooren tot de Roomsch-Katholieke school voor Uitgebreid-Lager-Onderwijs te Gelderingen, de waarde van die school en van het terrein, waarop de school is gebouwd, alsmede de schoolmeubelen, uitgezonderd genoemde lokalen met de zich daarin bevindende schoolmeubelen, is vastgesteld op f 70,451.

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur gehoord, adviezen van 1 October 1924, nº. 904 en van 21 Januari 1925, nº. 904/3;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 5 Februari 1925, nº. 1308, Afdeeling Lager-Onderwijs-Financieel;

O. dat de Commissie van schatters voor de waardebepaling ingevolge art. 205, 1e lid, der Lager-Onderwijswet 1920 de waarde van de lokalen met het terrein en de schoolmeubelen, met uitzondering van het gymnastieklokaal en het teekenlokaal met de zich daarin bevindende schoolmeubelen heeft bepaald op f 69,928;

dat ingevolge een door het schoolbestuur bij Gedep. Staten ingesteld beroep, laatstgemeld College bij besluit van 21 Mei 1924, heeft besloten met vernietiging van de akte van taxatie van de deskundigen, bedoeld in art. 85, 1e lid, der Lager-Onderwijswet 1920, van 5 Januari 1924 en onder bepaling dat het gymnastieklokaal en het teekenlokaal met de zich daarin bevindende schoolmeubelen geacht moeten worden niet te behooren tot de Roomsch-Katholieke school voor uitgebreid-lager-onderwijs te Gelderingen, gemeente Steenwijkerwold, de waarde van die school en het terrein waarop de school is gebouwd, kadastraal bekend als gemeente Steenwijkerwold, Sectie L nº. 1313, alsmede de schoolmeubelen, uitgezonderd genoemde lokalen en schoolmeubelen, vast te stellen op f 70,451;

dat Gedep. Staten daarbij hebben overwogen dat het bezwaar van het kerkbestuur niet is gericht tegen het bedrag waarop de commissie de waarde heeft bepaald van de geschatte lokalen der school met het terrein en de schoolmeubelen, maar tegen het niet mede schatten van het gymnastieklokaal en het teekenlokaal met de zich daarin bevindende schoolmeubelen; dat naar de meening van Gedep. Staten, wanneer een beroep ingevolge art. 205, 7e lid, in verband met art. 85, 3e lid der Lager-Onderwijswet 1920 bij hun College is aanhangig gemaakt, ook al is dat beroep niet gericht tegen de geschatte waarde van de objecten, adressanten bij tijdige indiening daarvan geacht moeten worden ontvankelijk te zijn in hun beroep en daarop geen beslissing mag worden genomen, dan na voorlichting van 2 deskundigen; dat daaruit volgt, dat bij die beslissing Gedep. Staten de waarde van de objecten bepalen; dat Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen blijkens zijn aan Burgemeester en Wethouders van Steenwijkerwold gericht schrijven van 4 Juli 1922 nº. 11890, Afdeeling L. O. F. op grond van het door den Inspecteur van het Lager-Onderwijs uitgebracht rapport omtrent het aantal uren dat van het gymnastieklokaal en het teekenlokaal gebruik wordt gemaakt ten dienste van het lager-onderwijs en ten behoeve van de leerlingen van de Roomsch-Katholeike Kweekschool te Gelderingen, van oordeel is, dat die lokaliteiten niet kunnen worden aangemerkt als behoorende tot de meergenoemde Uitgebreid-Lager-Onderwijsschool; dat het Gedep. Staten voorkomt, dat het gymnastieklokaal en het teekenlokaal met de zich daarin bevindende schoolmeubelen terecht buiten de schatting zijn gelaten; dat de ingevolge art. 85, 1e lid der wet bedoelde commissie van 3 deskundigen, de waarde van het gebouw der school en van het terrein, waarop die school is gebouwd, alsmede de schoolmeubelen, met uitzondering van het gymnastieklokaal en het teekenlokaal met de zich daarin bevindende schoolmeubelen bij meerderheid van stemmen heeft bepaald op f 68,928; dat de door hen benoemde schatters de waarde van een en ander in onderling overleg hebben geschat op f 70,451;

dat het schoolbestuur in beroep aanvoert dat het gymnastieklokaal en het teekenlokaal nimmer gedurende den schooltijd van de Uitgebreid-Lager-Onderwijsschool voor de kweekschool of voor andere doeleinden beschikbaar zijn gesteld; dat de uren, gedurende welke deze beide lokalen dienst doen of deden ten behoeve van de kweekschool of voor andere doeleinden vallen en ook voorheen steeds vielen buiten den schooltijd der Uitgebreid-Lager-Onderwijsschool; dat Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen destijds in de Tweede Kamer op een desbetreffende vraag van den Heer Gerhard heeft geantwoord,

dat schoollokalen buiten den schooltijd voor andere doeleinden als godsdienstonderwijs, vergaderingen en jeugdwerk mogen worden beschikbaar gesteld en dat het bestuur van meening is, dat zulk een verlof a fortiori in casu mag gelden ; dat toch een andere meening moeilijk met het antwoord van Onzen Minister aan den heer Gerhard in overeenstemming ware te brengen ; dat blijkens een door Onzen Minister aan het bestuur gedane mededeeling Zijne Excellentie van meening is, dat het antwoord op de vraag van den heer Gerhard in casu niet van toepassing zou zijn, omdat zoowel in die vraag als in het daarop gegeven antwoord slechts werd gedoeld „op een toelaatbare nevenbestemming van het schoolgebouw, evenwel met handhaving van den eisch, dat de hoofdbestemming blijft gericht op het geven van onderwijs, als in de Lager-Onderwijswet bedoeld" ;

dat echter, nu de meerbedoelde lokalen gedurende 6 uren worden gebruikt ten behoeve van het Lager- en Uitgebreid-Lager-Onderwijs en slechts gedurende 4 uren *buiten* den schooltijd ten dienste der kweekschool, naar het oordeel van het bestuur de hoofdbestemming inderdaad blijft gericht op het geven van onderwijs, als in de Lager-Onderwijswet bedoeld ;

dat, waar de uitgebreid-lager-onderwijsschool door ± 70 leerlingen wordt bezocht, het wel geen betoog behoeft, dat de lokalen in kwestie zijn gebouwd met het doel om daarin in de eerste plaats lager- en uitgebreid-lager-onderwijs te doen geven en niet om deze lokalen in hoofdzaak voor de kweekschool te bestemmen ; dat het bestuur dan ook van meening is, dat in de plaats gehad hebbende schattingen wel degelijk ook de 2 lokalen in kwestie met het zich daarin bevindende meubilair hadden behooren te worden opgenomen ;

O. dat nader is aangevoerd dat Gedep. Staten het schoolbestuur in zijn bij hun College ingesteld beroep niet-ontvankelijk hadden behooren te verklaren, aangezien in dit beroep niet de juistheid der taxatie werd betwist, maar het beroep hierop gegrond was, dat een tweetal lokalen ten onrechte niet in de taxatie waren begrepen ;

O. dienaangaande, dat art. 85, 3e lid, der wet het recht van beroep onbeperkt openstelt en hieruit mag worden afgeleid, dat Gedep. Staten bevoegd zijn van het ingesteld beroep kennis te nemen ook wanneer het betrekking heeft op het object van schatting;

dat derhalve Gedep. Staten bij hun bestreden besluit terecht het schoolbestuur in zijn beroep ontvankelijk hebben verklaard ;

O. wat de hoofdzaak betreft, dat uit de overgelegde rapporten van den Inspecteur van het Lager-Onderwijs in de Inspectie Zwolle blijkt dat het urencijfer voor het gebruik van gymnastieklokaal en teekenlokaal ten dienste van de kweekschool voor elk dier lokalen op 4 moet worden gesteld, en wat het gymnastieklokaal betreft, dat dit bij slecht weer gedurende 3 uur per week door den cursus van spelleiders werd gebruikt ;

dat het gebruik ten dienste der bijzondere school voor elk dier lokalen op een lager urencijfer is te stellen ;

dat derhalve beide lokalen terecht voor de schatting overeenkomstig art. 205 der Lager-Onderwijswet 1920 buiten aanmerking zijn gebleven ;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920 ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

's-Gravenhage, 10 Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

(B. S.)

---

11 *Februari* 1925. BESLUIT tot reorganisatie van de Centrale Commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken. S. 35.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het wenschelijk is Ons besluit van 20 December 1919 (*Staatsblad* nº. 819), houdende voorloopige voorzieningen omtrent het georganiseerd overleg voor personeel in 's Rijks dienst, zooals dat is gewijzigd laatstelijk bij Ons besluit van 9 October 1922 (*Staatsblad* nº. 552), opnieuw te wijzigen ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 14 Januari 1925, 2e Afdeeling A, nº. 813 ;

Den Raad van State gehoord (advies van 20 Januari 1925, nº. 24) ;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 7 Februari 1925, 2e Afdeeling A, nº. 844 ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Art. I. In Ons besluit van 20 December 1919 (*Staatsblad* nº. 819), zooals dat is gewijzigd laatstelijk bij Ons besluit van 9 October 1922 (*Staatsblad* nº. 552), worden de navolgende wijzigingen aangebracht :

a. Artikel 1 wordt gelezen :

„1. Er wordt ingesteld eene centrale commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken.

2. De commissie behandelt in bespreking met door Onzen Minister, Voorzitter van den Ministerraad, aangewezen ambtenaren, alvorens de beslissing door het bevoegd gezag wordt genomen, aangelegenheden van algemeen belang voor den rechtstoestand van ambtenaren in dienst van het Rijk of van Rijksinstellingen."

b. Artikel 2 wordt gelezen :

„1. De commissie bestaat uit door de in artikel 3 te noemen organisaties aangewezen leden en plaatsvervangende leden.

2. De ingevolge artikel 1 in de commissie te voeren besprekingen staan onder leiding van een voorzitter of bij ontstentenis van dezen van een plaatsvervangend voorzitter, beiden door Onzen Minister, Voorzitter van den Ministerraad, aangewezen.

3. De commissie wordt bijgestaan door eenen secretaris en, zoo noodig, door een of meer adjunct-secretarissen.

4. Bij de behandeling van bepaalde aangelegenheden kan op uitnoodiging of met toestemming van den voorzitter ook door anderen aan de besprekingen worden deelgenomen."

c. Artikel 3 vervalt.

d. Artikel 4 wordt artikel 3 en aldus gelezen :

„1. Bevoegd tot aanwijzing elk van één lid en één plaatsvervangend lid zijn :

a. het Permanent Comité van Christelijke organisaties van personeel in publieken dienst ;

b. de Centrale van Hoogere Rijksambtenaren ;

c. het Comité ter behartiging van de algemeene belangen van Overheidspersoneel;

d. de Roomsch-Katholieke Centrale van Burgerlijk Overheidspersoneel ;

e. het Comité van Neutraal Overheidspersoneel ;

f. de Centrale van Vereenigingen van Personeel in 's Rijks dienst.

2. Desgewenscht kunnen de in het eerste lid genoemde organisaties nevens het in die alinea bedoelde lid en plaatsvervangend lid een tweede lid en plaatsvervangend lid aanwijzen.

3. De in het eerste lid genoemde organisaties, die van de bevoegdheid tot aanwijzing hebben gebruik gemaakt, doen aan Onzen Minister van Justitie, zoomede aan den voorzitter der centrale commissie, mededeeling van hare statuten en van de daarin aangebrachte wijzigingen. Aan deze geven zij voorts in den aanvang van ieder kalenderjaar kennis van het aantal harer tot de ambtenaren in dienst van het Rijk of van Rijksinstellingen behoorende leden."

e. De artikelen 5, 6 en 7 vervallen.

f. Artikel 8 wordt artikel 4 en aldus gelezen :

„De commissie behandelt op den voet van het bepaalde in artikel 1 de aangelegenheden, aan haar door de in artikel 1 bedoelde ambtenaren voorgelegd of door haar in overleg met de in artikel 1 bedoelde ambtenaren ambtshalve in behandeling genomen."

g. Artikel 9 wordt artikel 5 en aldus gelezen :

„Van de in zake de in de commissie behandelde aangelegenheden door de Regeering genomen beslissing wordt aan de commissie mededeeling gedaan."

h. Artikel 10 wordt artikel 6 en aldus gelezen :

„1. De commissie vergadert op plaats, dag en uur door den voorzitter te bepalen.

2. De vergaderingen worden in den regel te 's-Gravenhage gehouden.

3. De voorzitter is verplicht de commissie bijeen te roepen, indien de door twee van de in artikel 3 genoemde organisaties aangewezen leden het verlangen daartoe te kennen geven.

4. Hij leidt de vergaderingen."

i. Artikel 11 wordt artikel 7 en aldus gelezen :

„1. De commissie stelt in overleg met de in artikel 1 bedoelde ambtenaren zoo noodig een reglement van orde vast.

2. De voorzitter doet door den secretaris een communique opmaken, bevattende een beknopte samenvatting van het in de vergaderingen verhandelde, voor zoover dat voor openbaarmaking geschikt kan worden geacht. Overigens is het verhandelde in de commissie geheim, behoudens de besprekingen, waarin de in artikel 1 bedoelde ambtenaren met Onze Ministers, en de door de organisaties aangewezen leden met de organisatie, die hen aanwees, treden."

j. Artikel 12 wordt artikel 8 en aldus gelezen :

„De secretaris en de adjunct-secretarissen worden door Onzen Minister van Justitie benoemd."

k. Artikel 13 vervalt.

l. Artikel 14 wordt artikel 9 en aldus gelezen :

„1. De bijzondere commissiën voor georganiseerd overleg, van 's Rijkswege ingesteld of nog in te stellen voor een dienstvak of een onderdeel van een dienstvak, behandelen uitsluitend aangelegenheden, welke alleen voor de ambtenaren van dat dienstvak of onderdeel van belang zijn.

2. Indien de behandeling der aangelegenheid, welke bij eene commissie voor georganiseerd overleg aanhangig is gemaakt, niet tot hare bevoegdheid behoort, verzoekt zij het betrokken gezag de aangelegenheid bij de bevoegde commissie aan te brengen.

3. In geval van twijfel beslist de voorzitter van de centrale commissie van overleg, na overleg met die commissie, of de behandeling van eene aangelegenheid tot de bevoegdheid van de commissie of tot die van een der bijzondere commissiën voor georganiseerd overleg behoort.

4. Het bevoegd gezag treft de vereischte voorzieningen ten einde te verzekeren, dat de centrale commissie voor georganiseerd overleg kennis krijgt van de aangelegenheden, door de bijzondere commissiën behandeld."

m. Artikel 15 wordt artikel 10.

Art. II. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Maart 1925.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 11den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 17 *Febr.* 1925.)

---

11 *Februari* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

Ten onrechte heeft de Raad van Beroep bij de beantwoording der vraag of de aanspraken, die een in dienst eener naamlooze vennootschap werkzaam beambte kan doen gelden op eventueel ouderdoms-, invaliditeits- en weduwen- en weezenpensioen, een zekere geldswaarde hebben waarmede bij de vaststelling van het bedrag van diens salaris rekening is te houden, beslist, dat die geldswaarde op nihil gesteld moet worden, omdat niet vastgesteld kon worden met welk bedrag de contante waarde dier aanspraken in een bepaald jaar was toegenomen.

Daaruit volgt niet, dat die geldswaarde noch op een andere wijze had kunnen worden vastgesteld.

Evenzeer is onjuist het oordeel van den Raad van Beroep, dat die geldswaarde nihil bedraagt, omdat de geldswaarde der aanspraken voor zeker jaar niet noodzakelijk bepaald wordt door het bedrag, dat de werknemer niet behoeft te besparen of niet behoeft uit te geven voor verzekering en evenmin door het bedrag, dat de werkgever voor pensioenfondsen waartoe de beambte niet bij draagt moet afzonderen. De omstandigheid, dat de

werkgever zekere sommen niet behoeft uit te geven, wijst er integendeel op, dat zijne aanspraken op de eventueele uitkeeringen wèl eene geldswaarde hebben.

Waar de Raad van Beroep echter beslist, dat uit de aangehaalde beaplingen van het pensioenreglement eene zoo groote mate van onzekerheid voortvloeit omtrent het door de beambten te verwerven pensioen, dat de jaarlijksche gedlswaarde hunner aanspraken op niets is te stellen, staat men voor eene beslissing van feitelijken aard die niet met vrucht voor den rechter in cassatie kan worden bestreden.

De Hooge Raad, enz. ;

Gezien het beroepschrift in cassatie, ingediend door de naamlooze vennootschap A., te X., tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen I te Rotterdam, van 11 Juni 1924, in zake een aan de belanghebbende opgelegden aanslag in de door de gemeente Rotterdam geheven zakelijke belasting op het bedrijf over het belastingjaar 1921;

Gezien de stukken ;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Adv.-Gen. Tak, namens den Proc.-Gen., strekkende tot verwerping van het beroep :

O. dat aan belanghebbende in de zakelijke belasting op het bedrijf, geheven door de gemeente Rotterdam, over het belastingjaar 1921, een aanslag is opgelegd naar een gemiddeld aantal van elf arbeiders ;

dat belanghebbende dien aanslag heeft bestreden, op grond dat vijf harer onder dat elftal begrepen beambten meer dan f 2500 (zijnde het in art. 242e der Gemeentewet bedoelde, voor Rotterdam geldende minimum) zouden verdienen, omdat bij het in geld genoten jaarloon zou moeten worden opgeteld de geldswaarde van het hun door belanghebbende volgens de regelen van het hierna vermeld reglement verzekerd premie-vrij pensioen, waardoor hun verdiensten boven evengenoemde som zouden stijgen ;

dat, nadat de Raad van Beroep bij zijne uitspraak van 8 Dec. 1922 hieromtrent eene beslissing had gegeven, deze uitspraak bij arrest van den Hoogen Raad van 20 Juni 1923 is vernietigd, volgens welk arrest de Raad had behooren te onderzoeken of de beambten als belooning voor hun arbeid mede verwerven een aanspraak op pensioen en, zoo ja, de geldswaarde dier aanspraak had moeten vaststellen ;

O. dat blijkens de nieuwe, thans bestreden uitspraak van den Raad van Beroep bij het onderzoek is gebleken, dat door de N.V. „A." voor haar personeel een pensioenreglement is vastgesteld waarvan de ter zake dienende bepalingen in de uitspraak zijn opgenomen, terwijl naar het oordeel van den Raad uit deze bepalingen voortvloeit, dat de „A." aan haar personeel een recht op pensioen in bepaalde gevallen heeft gegeven en wel, nu gebleken is, dat de beambten niet tot het pensioenfonds bijdragen, louter als belooning voor hun arbeid ;

dat de Raad voorts heeft verworpen de stelling van de gemeente Rotterdam, dat het pensioenreglement niet rechtsgeldig zou zijn, en heeft beslist, dat dit reglement is te beschouwen als rechtsgeldig bijkomend onderdeel van de tusschen de Bank en haar personeel gesloten arbeidsovereenkomst ;

dat eindelijk de Raad voor de beantwoording der vraag, op welk geldsbedrag over 1920 de aanspraken op pensioen moeten worden gewaardeerd, heeft geoordeeld, dat de geldswaarde is te stellen op nihil, zoodat bij de bepaling van de verdienste van de werknemers van belanghebbende die aanspraken buiten beschouwing moeten blijven en derhalve de beschikking op bezwaarschrift, waarbij de opgelegde aanslag werd gehandhaafd, moet worden bevestigd ;

dat dit oordeel steunt op de navolgende overwegingen :

„dat bij het onderhavig reglement drieërlei pensioensaanspraak wordt toegekend, namelijk een op ouderdomspensioen, een op invaliditeitspensioen en een op weduwen- en weezenpensioen ;

„dat bij de beoordeeling van die geldswaarde in aanmerking genomen moeten worden de aangehaalde artt. 6, 13, 18, 21 en 23 van het reglement, bepalingen bevattende omtrent gevallen waarin het recht op pensioen verloren wordt, en die een hoewel niet onder cijfers te brengen niettemin zoodanige mate van onzekerheid opleveren omtrent het later te genieten bedrag, dat de beteekenis van de aan de hand van het reglement te berekenen jaarwaarde van het eventueel te verwerven later pensioen daardoor wordt opgeheven ;

„dat toch alleen de aanspraak op ouderdomspensioen uit het reglement geldswaarde heeft voor een bepaald jaar, en wel hetgeen de contante waarde van dat pensioen in den loop van dat jaar toeneemt, doch dit niet gezegd kan worden ten aanzien van het invaliditeitspensioen en het weduwen- en weezenpensioen ; dat immers weliswaar de beambte als gevolg van het toegekende recht niet in de noodzakelijkheid zou zijn om een bedrag ter dekking van zijn risico en dat van zijn gezin te besparen of te betalen aan een verzekeraar, de werkgever dientengevolge een bedrag daarvoor moet reserveeren om de uitkeering te kunnen doen, doch het eerstgenoemde voor den werknemer niet is een voordeel uit het reglement doch alleen ten gevolge van het reglement, wat in deze niet in aanmerking komt, terwijl het laatstgenoemde voor den werknemer geen voordeel vormt ;

„dat de genoemde jaarwaarde van de aanspraak op ouderdomspensioen voor den werknemer, die in geld niet meer dan f 2500 verdient, niet zoo groot is, dat zij den invloed van vorengenoemde onzekerheid zou benaderen of opheffen" ;

O. dat de belanghebbende tegen 's Raads uitspraak als middel van cassatie voordraagt :

Schending, althans verkeerde toepassing van art. 242e der Gemeentewet, juncto art. 5 van de Verordening der gemeente Rotterdam van 15 April 1921, op de heffing eener zakelijke belasting op elk bedrijf, zijnde de door den Raad van Beroep aangevoerde overwegingen niet in staat noch voldoende om de daarop gebaseerde conclusies te rechtvaardigen ;

O. hieromtrent :

dat inderdaad de gronden, waarop de Raad van Beroep in de derde der hierboven opgenomen overwegingen komt tot de beslissing, dat de aanspraken op invaliditeitspensioen en weduwen- en weezenpensioen geen geldswaarde hebben voor een bepaald jaar, deze beslissing niet kunnen dragen ;

dat immers, aangenomen al, dat in alle opzichten juist is 's Raads opvatting, dat de contante waarde van zoodanige pensioenaanspraken in den loop van eenig jaar niet toeneemt, zulks toch alleen medebrengt, dat de geldswaarde van die aanspraken voor een bepaald jaar niet kan worden vastgesteld door als maatstaf te nemen de toeneming van de contante waarde, geenszins, dat die aanspraken voor een bepaald jaar geen geldswaarde hebben;

dat de Raad voorts nog overweegt, dat weliswaar de beambte als gevolg van het toegekende recht niet in de noodzakelijkheid is om een bedrag tot dekking van zijn gezin te besparen of te betalen aan een verzekeraar, de werkgever dientengevolge het bedrag daarvoor moet reserveeren om de uitkeering te kunnen doen, doch het eerstgenoemde naar 's Raads oordeel niet is een voordeel uit het reglement doch alleen ten gevolge van het reglement, wat in deze niet in aanmerking komt terwijl het laatstgenoemde voor den werknemer geen voordeel vormt;

dat evenwel uit een en ander hoogstens volgt, dat de geldswaarde van meergemelde aanspraken over een zeker jaar niet noodzakelijk bepaald wordt door het bedrag, dat de werknemer niet behoeft te besparen of niet behoeft uit te geven voor verzekering, en evenmin door het bedrag, dat de werkgever moet afzonderen, doch dat daaruit allerminst volgt, dat aan die pensioenaanspraken geen geldswaarde voor een bepaald jaar kan worden toegekend;

dat integendeel de omstandigheid, dat het bestaan dier aanspraken den werknemer ontheft van een jaarlijksche besparing of uitgave en den werkgever noopt tot eene jaarlijksche reserveering, er eerder op zou wijzen, dat aan die aanspraken wèl geldswaarde voor een bepaald jaar valt toe te kennen, en geheel open laat de mogelijkheid om in deze bedragen of in één daarvan een bruikbaren maatstaf te vinden om die geldswaarde te schatten;

dat derhalve het aangevoerde middel tot cassatie zou moeten leiden, ware het niet, dat de Raad van Beroep nog op een anderen grond tot de beslissing is gekomen, dat de meergemelde aanspraken geen geldswaarde voor een bepaald jaar bezitten;

O. toch, dat de Raad in de tweede zijner hierboven opgenomen overwegingen, zooals blijkt uit den inhoud der daarin aangehaalde artikelen uit het reglement, het oog heeft zoowel op het invaliditeitspensioen en weduwen- en weezenpensioen als op het ouderdomspensioen, al wordt in de vierde dier overwegingen slechts gesproken over laatstgenoemd pensioen;

dat nu de Raad blijkbaar van oordeel is, dat uit de aangehaalde bepalingen van het reglement een zoo groote mate van onzekerheid voortvloeit omtrent het door de beambten te verwerven pensioen, dat de jaarlijksche geldswaarde hunner aanspraken op nihil is te stellen;

dat de Raad daarbij niet, zooals in de toelichting van het middel wordt beweerd, in tegenspraak komt met zijne beslissing, dat de beambten inderdaad aanspraak hebben op pensioen;

dat immers eene aanspraak rechtens kan bestaan en nochtans dermate afhankelijk kan zijn van onzekere omstandigheden, dat de geldswaarde ervan voor zeker jaar practisch op nihil is te stellen;

dat de beoordeeling of dit ten deze het geval is afhankelijk is van de waardeering van de feitelijke beteekenis der betrokken reglementsbepalingen, zoodat 's Raads beslissing dienaangaande, als van feitelijken aard, geheel te zijner verantwoording is en aan het toezicht van den cassatierechter is onttrokken;

dat het middel mitsdien niet tot cassatie van 's Raads uitspraak kan leiden;

Verwerpt het beroep. (W.)

---

12 *Februari* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid, Besmettelijke Ziekten, aan de Gemeentebesturen der Nederlandsche Gemeenten, betreffende portvrijdom.

Hierbij deel ik U mede dat de opgaven der besmettelijke ziekten door de geneeskundigen aan de burgemeesters als voorgeschreven bij art. 6 van de wet van 1 Juni 1865 (*Staatsblad* nº. 60) portvrij verzonden kunnen worden, indien daarbij gebruik wordt gemaakt van kaarten, waarvan de adreszijde als volgt is bedrukt:

STAATSTOEZICHT OP DE VOLKSGEZONDHEID.

DIENST.

Departement van Arbeid,
Handel en Nijverheid,
Aangifte van besmettelijke ziekten.
Nº. 36.

Aan het gemeentebestuur van (*eventueel*: per adres: den Directeur van den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst of den Directeur van den Gemeentelijken Ontsmettingsdienst enz.)

.....

De Geneeskundige
(handteekening)

Ik verzoek Uw College de in Uwe gemeente te gebruiken aangiftekaarten alzoo te willen inrichten, ten einde moeilijkheden bij de verzending te voorkomen. Het zal wenschelijk zijn bij de verstrekking dezer kaarten aan de geneeskundigen hen opmerkzaam te maken, dat slechts de aldus bedrukte kaarten portvrij verzonden kunnen worden.

De Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid,
(*besmettelijke ziekten*)
DR. TERBURGH. (B. S.)

---

13 *Februari* 1925, BESLUIT, houdende eene nadere bepaling inzake de opneming en verpleging van krankzinnigen in 's Rijks krankzinnigengesticht te *Grave*. S. 36.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 22 November 1924, nº. 1493, Afdeeling Armwezen; en van Onzen Minister van Justitie van 10 December 1924, 1ste Afdeeling C, nº. 802;

Gelet op artikel 10 der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 November 1919 (*Staatsblad* 784);

Den Raad van State gehoord, (advies van 27 Januari 1925, nº. 26);

Gelet op het nader rapport van voornoemde Ministers van 6 Februari 1925, nº. 189, Afdeeling Armwezen, en van 11 Februari 1925, 1e Afdeeling C, nº. 855;

Hebben goedgevonden en verstaan;

te bepalen:

Eenig artikel.

Voor de opneming en verpleging, ingevolge de tusschen Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* en Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw gesloten, in afschrift hiernevens gevoegde, overeenkomst, gedagteekend 27 October 1924, van krankzinnigen in 's Rijkskrankzinnigengesticht te *Grave*, zullen in de plaats van de voorwaarden voor de opneming en verpleging van krankzinnigen in 's Rijks krankzinnigengestichten te *Woensel* en te *Grave*, zooals die voorwaarden zijn vastgesteld bij Ons besluit van 1 Augustus 1924 (*Staatsblad* 397), gelden de bepalingen van bovengenoemde overeenkomst.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Justitie zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 13den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Min. v. Binnenl. Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 2 *Maart* 1925.)

OVEREENKOMST.

De Gedeputeerde Staten der Provincie Zuidholland zijn, behoudens goedkeuring van de Staten dier Provincie, overeengekomen met den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw als volgt:

Art. 1. 1. De Minister voornoemd verbindt zich tot het doen opnemen en verplegen in het Rijkskrankzinnigengesticht te *Grave*, of in gezinnen in die Gemeente, van 100 vrouwelijke krankzinnigen uit de provincie *Zuidholland* daartoe door of vanwege Gedeputeerde Staten aan te wijzen.

2. De Minister zal zorgen, dat van elke opneming en mutatie van Zuidhollandsche patiënten, op grond van deze overeenkomst verpleegd, aan Gedeputeerde Staten bericht zal worden gezonden.

2. 1. De verpleegprijs, met inbegrip van gestichtskleeding, bedraagt voor iedere patiënte, volgens deze overeenkomst verpleegd, f 700 's jaars.

2. De verpleegprijs wordt telkens voor een tijdvak van drie maanden vooruitbetaald, tot een bedrag van f 175.

3. Bij overlijden van een verpleegde wordt voor kosten van ter aarde bestellen, waarin van Rijkswege wordt voorzien, een bedrag vergoed, door Gedeputeerde Staten in overleg met den Minister vast te stellen, en welk bedrag tot nadere wijziging wordt bepaald op f 25.

4. Indien een verpleegde overlijdt of het Gesticht of het gezin verlaat in de eerste helft van een ingetreden kwartaal, wordt de helft van den verpleegprijs van Rijkswege teruggebetaald.

5. Indien een verpleegde in den loop van een kwartaal opgenomen wordt, wordt de verpleegprijs berekend tegen f 1.92 per dag, van en met den dag van opneming tot het einde van dat kwartaal, of bij eerder overlijden of verlaten van het Gesticht of gezin, tot en met den dag van dat overlijden of verlaten.

6. De verrekening van de verpleegprijzen en het verder volgens dit artikel verschuldigde, geschiedt met hen, die zich tot betaling hebben verbonden. Deze hebben mede te voldoen de kosten van overbrenging en afhaling der patiënten en die van verkrijging of vernieuwing der rechterlijke machtiging tot verpleging van een patiënt.

3. 1. Indien tengevolge van algemeene verhooging of verlaging der kosten van de verpleging van krankzinnigen in Nederlandsche Gestichten verhooging of verlaging van het verpleeggeld noodig en billijk is, zal het telkens door Gedeputeerde Staten in overleg met den Minister naar billijkheid worden geregeld.

2. Indien hieromtrent tusschen Gedeputeerde Staten en den Minister geene overeenstemming wordt verkregen, zal het bedrag van het verpleeggeld worden bepaald door scheidsmannen, die overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering benoemd worden en als goede mannen naar billijkheid uitspraak doen.

4. 1. Voor elke, krachtens deze overeenkomst ten behoeve van de Provincie Zuidholland in het Gesticht of in eengezin beschikbaar gestelde plaats, welke gedurende minstens de helft van een kalenderkwartaal onbezet is, wordt door de Provincie Zuidholland over dat kwartaal een bedrag van f 87,50 vergoed.

2. Op deze vergoeding is van toepassing hetgeen artikel 3 omtrent het verpleeggeld bepaalt.

5. 1. Van de overbrenging van een patiënt moet vooraf aan den Geneesheer-Directeur van het Gesticht worden kennis gegeven.

2. Overorenging en afhaling zullen in den regel alleen op werkdagen geschieden, en op zoodanige wijze geregeld worden, dat de opneming kan geschieden tusschen 9 uur voormiddags en 6 uur namiddags.

6. Geen overbrenging mag geschieden dan met overlegging, gelijktijdig of vooraf, van de rechterlijke machtiging, en van een behoorlijk ingevulden staat van inlichtingen betreffende den patiënt.

7. 1. Patienten, die in een ander krankzinnigengesticht in verpleging zijn, of lijden aan besmettelijke ziekten, kunnen worden geweigerd.

2. In het gesticht te *Grave* zullen niet meer onrustige patiënten mogen worden opgenomen, dan met het oog op de tegenwoordige inrichting van het gesticht toelaatbaar is te achten, zulks ter beoordeeling van den Geneesheer-Directeur.

8. 1. Geen patiënten van buiten *Zuidholland* mogen in de krachtens deze overeenkomst beschikbaar gestelde plaatsen worden opgenomen dan met toestemming van Gedeputeerde Staten, die daaraan zoodanige voorwaarden zullen kunnen verbinden, als zij geraden achten.

2. Het bepaalde bij artikel 1, 2de lid, is ten aanzien van niet Zuidhollandsche patiënten, die met toestemming van Gedeputeerde Staten contract-plaatsen innemen, van toepassing.

9. 1. Deze overeenkomst gaat in op 1 Januari 1925 en eindigt met 31 December 1927.

2. Zij zal geacht worden telkens voor één jaar te zijn verlengd, wanneer niet minstens 3 maanden vóór den afloop van een termijn opzegging door Gedeputeerde Staten of den Minister heeft plaats gehad.

3. De patiënten, die op het tijdstip van beëindiging der overeenkomst in het gesticht of in gezinnen te *Grave* in verpleging zijn, zullen daaruit geleidelijk worden verwijderd in onderling overleg tusschen Gedeputeerde Staten en den Minister te regelen.

10. De kosten, op deze overeenkomst vallende, komen ten laste van de Provincie Zuidholland.

Aldus overeengekomen en in tweevoud geteekend te 's Gravenhage, 27 October 1924.

De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
(*get.*) CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

De Gedeputeerde, Staten voornoemd,
(*get.*) SWEERTS, *Voorzitter.*
(*get.*) B. W. TH. SANDBERG, *Griffier.*

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
De Secretaris-Generaal van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
(*get.*) J. B. KAN.

Behoort bij Koninklijk besluit van 13 Februari 1925 (*Staatsblad* nº. 36.)

Ons bekend,

De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

---

13 *Februari* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door Mr. W. van Lanschot te *Vught* in zake zijnen aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting te *'s-Hertogenbosch* als forens. S. 37.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Mr. W. van Lanschot te *Vught* tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van *Noord-Brabant* van 12 December 1923 G nº. 401, IIIde afdeeling B, in zake den aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *'s-Hertogenbosch*;

Den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 11 Juni 1924, nº. 531, en van 10 December 1924, nº. 531/127;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 9 Februari 1925 nº. 92, afd. Directie Belastingen;

Overwegende: dat, nadat Mr. W. van Lanschot te *Vught* voor het dienstjaar 1922/23 als bedrijfsforens in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *'s-Hertogenbosch* was aangeslagen, hij tegen dien aanslag bezwaren bij Gedeputeerde Staten heeft ingebracht;

dat Gedeputeerde Staten bij besluit van 12 December 1923 G nº. 401, IIIde afdeeling, den aanslag hebben gehandhaafd uit overweging o. a. dat in het gebouw voor den Krijgsraad te *'s-Hertogenbosch* op de teekening, behoorende bij de bouwvergunning van het nieuwe Paleis van Justitie van 19 December 1912 o. a. eene kamer is ontworpen, bestemd voor den president; dat weliswaar de reclamant wegens persoonlijke omstandigheden geen gebruik maakt van die kamer, doch dat de aard zijner betrekking medebrengt, dat hij daarover te allen tijde zal kunnen beschikken; dat reclamants bewering ten aanzien van het medegebruik der lokalen van den krijgsraad door den Raad van Beroep voor de Ongevallenverzekering weinig of niets ter zake doet, wijl die raad alleen de openbare zittingszaal gebruikt; dat zijn bewering dat het Rijk de beschikking over de voor de verzorging van de rechtspleging van de landmacht bestemde lokalen in het Paleis van Justitie gegeven heeft niet aan reclamant, doch aan den krijgsraad als zoodanig, haar doel voorbijstreeft en in tegenspraak is met de praktijk, wijl toch zeker reclamant, als leider van den krijgsraad, bij al dezes verrichtingen, de beschikking moet hebben over de lokalen, die het Rijk daarvoor heeft ingericht, evenals hij — en hij alleen — volgens het reglement voor de rechtspleging bij de landmacht (art. 118 en art. 119) getuigen, deskundigen, tolken of andere aanwezigen en beklaagden kan doen verwijderen uit de lokalen van den krijgsraad;

dat de appellant in beroep verwijst naar de door hem in eersten aanleg overgelegde schriften;

Overwegende, dat appellant gedurende het belastingjaar 1922/23 alle aan zijn betrekking van President van den Krijgsraad te *'s-Hertogenbosch* verbonden werkzaamheden met uitzondering alleen van het presideeren van den Krijgsraad, heeft verricht in zijn daartoe ingerichte en bestemde werkkamer te *Vught*, waar ook zijn bibliotheek was en waarheen alle stukken en dossiers hem werden toegezonden ter bestudeering en tot het ontwerpen van vonnissen;

dat hieruit volgt, dat wel te *Vught*, doch niet te *'s-Hertogenbosch* een vaste inrichting tot het verrichten van de bovenbedoelde werkzaamheden aanwezig was;

dat dan ook de te *'s-Hertogenbosch* voor den Krijgsraad gereserveerde lokalen alleen tot persoonlijke uitoefening van appellants bovengenoemde betrekking bestemd waren, voor zoover die uitoefening bestond in het presideeren van den Krijgsraad;

dat deze lokalen die bestemming slechts hadden en konden hebben voor de dagen, waarop de Krijgsraad bijeen zou zijn, daar het op andere dagen niet mogelijk was, dat appellant presideerde;

dat mitsdien, nu vaststaat, dat in het belastingjaar 1922/23 de Krijgsraad slechts op twintig dagen bijeen is geweest, de hierbedoelde lokalen niet op meer dan negentig dagen van dat belastingjaar bestemd zijn geweest om door appellant tot het presideeren van den Krijgsraad te worden gebezigd;

Overwegende, dat, blijkens het vorenstaande appellant niet op meer dan negentig dagen van het belastingjaar 1922/23 te *'s-Hertogenbosch* in den zin van artikel 244*a*, sub 3º., der Gemeentewet de beschikking heeft gehad over een vaste inrichting, tot persoonlijke uitoefe-

ning van zijn betrekking van President van den Krijgsraad;

dat niet beweerd, veel minder gebleken is, dat appellant uit anderen hoofde als werkforens belastingplichtig is geweest;

dat derhalve de opgelegde aanslag in strijd is met artikel 244*a*, sub 3°. der Gemeentewet;

Gezien deze wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

den aanslag van Mr. W. van Lanschot te *Vught* in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *'s-Hertogenbosch* over 1922/23 te vernietigen.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk tegelijk met zijn rapport in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

's-Gravenhage, den 13den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 3 *Maart* 1925.)

MINISTERIE VAN FINANCIËN

Afdeeling:
DIRECTE BELASTINGEN.

Onderwerp:
Commissoriaal van 28 December 1923, n°. 114.

's Gravenhage, 9 Februari 1925.

Aan de Koningin.

Mits deze heeft de ondergeteekende de eer aan Uwe Majesteit weder aan te bieden het beroepschrift, door Mr. W. van Lanschot te *Vught* op grond van artikel 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van *Noord-Brabant* van 12 December 1923, G n°. 401, IIIde afd. B, in zake den aanslag van appellant in de plaatselijke inkomstenbelasting te *'s-Hertogenbosch*.

De Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, heeft Uwer Majesteit de volgende uitspraak voorgedragen:

Beschikkende op het Beroep, ingesteld door Mr. W. van Lanschot te *Vught* tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van *Noord-Brabant* van 12 December 1923, G n°. 401, IIIde afdeeling B, in zake den aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *'s-Hertogenbosch*;

Den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 11 Juni 1924, n°. 531, en van 10 December 1924, n°. 531/127;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van

Overwegende: dat, nadat Mr. W. van Lanschot te *Vught* voor het dienstjaar 1922/23 als bedrijfsforens in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *'s-Hertogenbosch* was aangeslagen, hij tegen dien aanslag bezwaren bij Gedeputeerde Staten heeft ingebracht;

dat Gedeputeerde Staten bij besluit van 12 December 1923, G n°. 401, IIIde afdeeling, den aanslag hebben gehandhaafd uit overweging o. a. dat in het gebouw voor den Krijgsraad te *'s-Hertogenbosch* op de teekening, behoorende bij de bouwvergunning van het nieuwe Paleis van Justitie van 19 December 1912 o. a. eene kamer is ontworpen, bestemd voor den president; dat weliswaar de reclamant wegens persoonlijke omstandigheden geen gebruik maakt van die kamer, doch dat de aard zijner betrekking medebrengt, dat hij daarover te allen tijde zal kunnen beschikken; dat reclamants bewering ten aanzien van het medegebruik der lokalen van den Krijgsraad door den Raad van Beroep voor de Ongevallenverzekering weinig of niets ter zake doet, wijl die raad alleen de openbare zittingszaal gebruikt; dat zijn bewering dat het Rijk de beschikking over de voor de verzorging van de rechtspleging van de landmacht bestemde lokalen in het Paleis van Justitie gegeven heeft niet aan reclamant, doch aan den Krijgsraad als zoodanig, haar doel voorbijstreeft en in tegenspraak is met de praktijk, wijl toch zeker reclamant, als leider van den Krijgsraad, bij al dezes verrichtingen, de beschikking moet hebben over de lokalen, die het Rijk daarvoor heeft ingericht, evenals hij — en hij alleen — volgens het reglement voor de rechtspleging bij de landmacht (art. 118 en art. 119) getuigen, deskundigen, tolken of andere aanwezigen en beklaagden kan doen verwijderen uit de lokalen van den Krijgsraad;

dat de appellant in beroep verwijst naar de door hem in eersten aanleg overgelegde schrifturen;

Overwegende, voor zooveel betreft het tijdvak van 1 Mei tot 1 September 1922, dat de omstandigheid, dat de zittingszaal en de raadkamer van het Gerechtshof op enkele dagen ten gebruike waren afgestaan aan den Krijgsraad een beschikkingsrecht van den President van den Krijgsraad uitsluit;

Overwegende, voor zooveel betreft het tijdvak van 1 September 1922 tot 1 Mei 1923, dat de President van de Krijgsraad geacht moet worden de beschikking te hebben gehad over de localiteiten die in het nieuwe Paleis van Justitie zijn gereserveerd voor den Krijgsraad om te dienen als openbare zittingszaal en raadkamer;

dat aan dit beschikkingsrecht niet afdoet, dat de bedoelde localiteiten mede in gebruik waren bij den Raad van Beroep voor de Ongevallenverzekering en evenmin de omstandigheid dat de garnizoenscommandant ingevolge art. 114 der Rechtspleging bij de landmacht dag en uur voor het bijeenkomen van den Krijgsraad ordonneert;

dat uit het bovenstaande volgt dat de appellant terecht als bedrijfsforens in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *'s-Hertogenbosch* voor het dienstjaar 1922/23 is aangeslagen;

Gezien de gewijzigde Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

De ondergeteekende is vervolgens, krachtens machtiging van Uwe Majesteit van 10 November 1924 n°. 12, met de genoemde Afdeeling van den Raad van State in overleg getreden. Die afdeeling heeft echter geen reden

kunnen vinden haar bovenstaand advies te wijzigen.

De ondergeteekende kan zich met dat advies niet vereenigen. De gronden, waarop dit oordeel steunt, zijn vermeld in het ontwerpbesluit, dat Uwer Majesteit hierbij eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

---

13 *Februari* 1925. BESLUIT, houdende bepalingen betreffende ambtskringen van raden van beroep voor de directe belastingen. S. 38.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 10 Februari 1925, nº. 75, directe belastingen;

Gezien artikel 1 der wet van 19 December 1914 (*Staatsblad* nº. 564) en ons besluit van 24 Februari 1915 (*Staatsblad* nº. 115), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 23 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 212)

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. De onderdeelen 9, 10 en 12 van artikel 1 van Ons besluit van 24 Februari 1915 (*Staatsblad* nº. 115) worden vervangen door de volgende onderdeelen:

9º. het gedeelte der provincie *Noordholland*, omvattende de gemeente *Amsterdam*; standplaats *Amsterdam* (aan te duiden als raad van beroep voor de directe belastingen I te *Amsterdam*);

10º. het gedeelte der provincie *Noordholland* behoorende tot de inspectiën der directe belastingen te *Amsterdam* (buitengemeenten), *Bussum*, *Hilversum* en *Zaandam*; standplaats *Amsterdam* (aan te duiden als raad van beroep voor de directe belastingen II te *Amsterdam*);

12º. het gedeelte der provincie *Noordholland* behoorende tot de inspectiën der directe belastingen te *Alkmaar*, 1e en 2e afdeeling, *Helder*, *Hoorn* en *Purmerend*; standplaats *Alkmaar*.

2. De bij het in werking treden van dit besluit bij de raden van beroep voor de directe belastingen II te *Amsterdam* en *Alkmaar* ingediende beroepschriften, waarvoor nog geen dag van mondelinge behandeling is vastgesteld, betreffende de gedeelten van den ambtskring van die raden, krachtens dit besluit vallende onder den ambtskring van een anderen raad, worden door de Voorzitters van genoemde raden bij dezen raad ter afdoening overgebracht.

3. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Maart 1925.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 13den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 23 *Febr.* 1925.)

---

17 *Februari* 1925. BESLUIT tot wijziging van de militaire strafwetgeving in *Suriname*. S. 39.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 16 Januari 1925, 10de afdeeling, nº. 26;

Gelet op de artikelen 48, 117 en 128 van het Reglement op het beleid der Regering in de kolonie *Suriname*;

Den Raad van State gehoord (advies van 3 Februari 1925 nº. 19);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 12 Februari 1925, 10de afdeeling, nº. 14;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. I. In het bij Ons besluit van 16 October 1922 (*Staatsblad* nº. 557, *Gouvernementsblad* 1923 nº. 6) vastgesteld *Reglement van Krijgstucht voor de kolonie Suriname* wordt in de artikelen 62, sub 3º., 72, vijfde lid, en 73, eerste lid, in plaats van „*Utrecht*" gelezen „*'s-Gravenhage*".

Art. II. In de bij Ons besluit van 16 October 1922 (*Staatsblad* nº. 557, *Gouvernementsblad* 1923 nº. 6) vastgestelde *Voorzieningen aangaande de toepassing van voorwaardelijke veroordeeling voor militairen in de kolonie Suriname* wordt in artikel 12 in plaats van „*Utrecht*", gelezen „*'s-Gravenhage*".

Art. III. De bij Ons besluit van 16 October 1922 (*Staatsblad* nº. 557, *Gouvernementsblad* 1923 nº. 6) vastgestelde *Invoeringsbepalingen Militair Straf- en Tuchtrecht Suriname* worden aangevuld en gewijzigd als volgt:

1º. Na artikel 11 wordt ingevoegd het navolgend:

„Artikel 11*bis*.

„Het Hoog Militair Gerechtshof te *'s-Gravenhage* neemt in eersten en laatsten aanleg kennis van de strafbare feiten, begaan door in *Suriname* aanwezige opper- en hoofdofficieren en door den Commandant van de Troepen in *Suriname*, onverschillig welken rang hij bekleedt."

2º. In het derde lid van artikel 18 wordt in plaats van „*Utrecht*" gelezen „*'s-Gravenhage*".

Art. IV. Dit besluit treedt in werking op 1 April 1925.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 17den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 2 *Maart* 1925.)

---

17 *Februari* 1925. BESLUIT tot wijziging van de militaire strafwetgeving van *Curaçao*. S. 40.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 16 Januari 1925, 10de afdeeling, nº. 26;

Gelet op de artikelen 48, 138 en 149 van het Reglement op het beleid der Regering in de kolonie *Curaçao*;

Den Raad van State gehoord (advies van 3 Februari 1925 nº. 19);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 12 Februari 1925, 10de afdeeling, nº. 14;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. I. In het bij Ons besluit van 16 October 1922 (*Staatsblad* nº. 558, *Publicatieblad* 1923 nº. 2) vastgesteld *Wetboek van Militair Strafrecht voor de kolonie Curaçao* wordt in artikel 14 in plaats van „*Utrecht*", gelezen „*'s-Gravenhage*".

Art. II. In het bij Ons besluit van 16 October 1922 (*Staatsblad* nº. 558, *Publicatieblad* 1923 nº. 2) vastgesteld *Reglement van Krijgstucht voor de kolonie Curaçao* wordt in de artikelen 62, sub 3º., 72, vijfde lid en 73, eerste lid, in plaats van „*Utrecht*", gelezen „*'s-Gravenhage*".

Art. III. De bij Ons besluit van 16 October 1922 (*Staatsblad* nº. 558, *Publicatieblad* 1923 nº. 2) vastgestelde „*Invoeringsbepalingen Militair Straf- en Tuchtrecht Curaçao*" worden aangevuld en gewijzigd als volgt:

1º. Na artikel 11 wordt ingevoegd het navolgend:

„Artikel 11*bis*.

„Het Hoog Militair Gerechtshof te 's-Gravenhage neemt in eersten en laatsten aanleg kennis van de strafbare feiten, begaan door in *Curaçao* aanwezige opper- en hoofdofficieren en door den Commandant van de Troepen in *Curaçao*, onverschillig welken rang hij bekleedt".

2º. In het derde lid van artikel 18 wordt in plaats van „*Utrecht*" gelezen „*'s-Gravenhage*".

Art. IV. Dit besluit treedt in werking op 1 April 1925.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 17den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 2 *Maart* 1925.)

---

17 *Februari* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door R. J. H. Jurgens te *Nijmegen*, in zake zijn aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Groesbeek*, als forens. S. 41.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door R. J. H. Jurgens te *Nijmegen* tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van *Gelderland* in zake den aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Groesbeek*, dienstjaar 1921/1922;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 8 Mei 1924, nº. 440A en van 3 December 1924, nº. 440A/123;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 11 Februari 1925, nº. 84, Afdeeling Directe Belastingen;

Overwegende dat R. J. H. Jurgens te *Nijmegen* over het belastingjaar 1921/22 als woonforens in de gemeente *Groesbeek* is aangeslagen;

dat, nadat hij daartegen bij Gedeputeerde Staten van *Gelderland* bezwaar had gemaakt, dit College bij besluit van 11 December 1923, nº. 241 den bestreden aanslag heeft gehandhaafd uit overweging dat de reclamant eigenaar is van en als zoodanig de beschikking heeft over het gebouwd eigendom, plaatselijk bekend *Berg-en-Dal* B 56 B, gemeente *Groesbeek*; dat blijkens ingewonnen inlichtingen in dit perceel aanwezig waren:

in de keuken: kookfornuis, spirituskookstel, glazenkast met servies, stoelen;

in eene woonkamer: kachel, vijf stoelen, tafel, klok, lamp, schilderijen;

in eene andere woonkamer: haard, 6 stoelen, tafel, fauteuil, bloementafeltje, kast, spiegel, lamp, schilderijen;

in eene slaapkamer: 3 ledikanten, waschtafel, 2 stoelen en 2 kapstokken;

in eene andere slaapkamer: 3 ledikanten, 2 tafeltjes, 2 stoelen, kapstok, waschstellen;

in eene andere kamer: 3 nachtkastjes, 4 stoelen, verschillende waschstellen, toiletemmers, schilderijen, glazen en karaffen;

onder de veranda: tafel, stoelen, banken;

in de vestibule: kapstok en fonteintje;

verder voor de glasramen gordijnen en overgordijnen, over de trap een looper en matten voor alle deuren;

dat de reclamant heeft aangevoerd dat deze aldus gemeubelde woning door hem niet voor bewoning zou zijn bestemd en zij zijns inziens ook niet voor bewoning zou kunnen dienen; dat hij noch zijn gezin tijdens het belastingjaar 1921/22 in het huis gelogeerd hebben met uitzondering van zijn zoontje dat er in den zomer van het jaar 1921 een week of zes met eene verpleegster voor herstel van gezondheid is aanwezig geweest; dat hij overigens des zomers met zijn gezin van het huis wel eens gebruik heeft gemaakt om er buiten te zitten; dat uit al het voorafgaande blijkt dat de adressant gedurende het betrokken belastingjaar voor zich of zijn gezin ter beschikking heeft gehouden eene gemeubelde woning in de gemeente *Groesbeek*, zonder er tevens hoofdverblijf te hebben; dat de reclamant nu wel heeft beweerd, dat het nimmer zijne bedoeling is geweest de bewuste woning gemeubeld voor zich en zijn gezin beschikbaar te houden, dooh deze bedoeling niet is een voor uiterlijke waarneming vatbaar feit, en die beweerde bedoeling — in strijd met den aangetroffen toestand — zeker niet meer kan worden geconstateerd lang na afloop van het betrokken belastingjaar, terwijl bovendien nog is komen vast te staan, dat de adressant en zijn gezin van de meergemelde woning daadwerkelijk gebruik hebben gemaakt, al was het dan slechts om eene gelegenheid te hebben om 's zomers buiten te vertoeven, zonder er tevens nachtverblijf te hebben gehouden, hetgeen trouwens voor de belastingplichtigheid als woonforens niet noodig is; dat overigens beantwoording van de vraag of in eene gemeubelde woning al dan niet nachtverblijf kan worden gehouden voor een groot deel afhankelijk is van de eischen welke daaraan persoonlijk worden gesteld;

dat de betwiste aanslag ingevolge art. 244*a*, eerste lid, 4º. der Gemeentewet dan ook terecht is opgelegd: ;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten R. J. H. Jurgens bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat hij betwist in het genoemde

belastingjaar gedurende meer dan 90 dagen eene gemeubelde woning binnen de gemeente *Groesbeek* beschikbaar te hebben gehouden; dat toch de benedenverdieping van het gemelde perceel slechts bestemd was om te dienen als tuinhuis, om voor enkele uren onderdak te verleenen bij slecht weer, terwijl de bovenverdieping benut werd tot opslag van overtollig huisraad, waarvoor hem in zijn woonhuis te *Nijmegen* bergruimte ontbrak; dat de opsomming daarvan voorkomend in de bestreden beslissing echter ten onrechte den indruk wekt als waren de beide bovenkamertjes geheel als slaapkamers ingericht, hoewel in werkelijkheid in genoemd perceel geen beddegoed hoegenaamd (kussens, dekens, lakens of matrassen) aanwezig was en hij dan ook nimmer aldaar overnacht heeft; dat er voorts wel een fornuisje aanwezig was, doch er gedurende 1921/22 nimmer gekookt werd, terwijl ook alle daartoe vereischte potten en pannen ontbraken alsmede het noodige tafelgerei, zoodat hetgeen daaromtrent bij ambtelijk onderzoek werd medegedeeld zich in werkelijkheid bepaalde tot een theeservies en enkele lepels; dat de term „beschikbaar houden" gebezigd in art. 244*a*, sub 4°., een subjectief element bevat in tegenstelling met „beschikking hebben over" als genoemd sub 3°. van genoemd artikel en erop wijst, dat de wil of bedoeling moet worden aangetoond, om een perceel als „woning" en nog wel daartoe „gemeubeld" te gebruiken, hetgeen niet het geval is, wanneer men een perceel inricht en bezigt om er nu en dan enkele uren te verblijven; weshalve hij heeft verzocht het besluit van Gedeputeerde Staten, waarbij zijn aanslag als forens in de gemeente *Groesbeek* over 1921/22 is gehandhaafd, te vernietiger;

Overwegende, dat uit de door appellant gestelde feiten, die niet zijn tegengesproken en die derhalve tusschen partijen vaststaan, volgt, dat van het beschikbaar houden door appellant van eene gemeubileerde woning te *Groesbeek* alleen sprake is geweest gedurende het tijdsverloop van ongeveer zes weken, dus niet meer dan 90 dagen, waarin het perceel in strijd met zijn eigenlijke bestemming is bewoond geworden, aangezien dit perceel voor het overige gedeelte van het belastingjaar naar het gewone spraakgebruik — dat hier beslissend is — niet als eene gemeubileerde „woning" kan worden gequalificeerd;

Overwegende, dat derhalve de opgelegde aanslag in strijd is met artikel 244*a*, sub 4°., der Gemeentewet;

Gezien deze wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

den aanslag van R. J. H. Jurgens te *Nijmegen* in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Groesbeek* over het jaar 1921/1922 te vernietigen.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk tegelijk met zijn rapport in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

's-Gravenhage, den 17den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 5 *Maart* 1925.)

MINISTERIE VAN FINANCIEN.

Afdeeling:
DIRECTE BELASTINGEN,
n°. 84.

Onderwerp:
Commissoriaal van 12 Januari 1924, n°. 57.

's-Gravenhage, 11 Februari 1925.

Aan de Koningin.

Mits deze heeft ondergeteekende de eer, aan Uwe Majesteit weder aan te bieden het beroepschrift, door R. J. H. Jurgens te *Nijmegen* op grond van artikel 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten der provincie *Gelderland* in zake den aanslag als forens in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Groesbeek* over het jaar 1921/1922.

De Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, heeft Uwer Majesteit de volgende uitspraak voorgedragen;

Beschikkende op het beroep, ingesteld door R. J. H. Jurgens te *Nijmegen* tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van *Gelderland* in zake den aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Groesbeek*, dienstjaar 1921/22;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 8 Mei 1924, n°. 440A, en van 3 December 1924, n°. 440A/123;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van

Overwegende dat R. J. H. Jurgens te *Nijmegen* over het belastingjaar 1921/22 als woonforens in de gemeente *Groesbeek* is aangeslagen;

dat, nadat hij daartegen bij Gedeputeerde Staten van *Gelderland* bezwaar had gemaakt, dit College bij besluit van 11 December 1923, n°. 241 den bestreden aanslag heeft gehandhaafd uit overweging dat de reclamant eigenaar is van en als zoodanig de beschikking heeft over het gebouwd eigendom, plaatselijk bekend *Berg-en-Dal* B 56 B, gemeente *Groesbeek*; dat blijkens ingewonnen inlichtingen in dit perceel aanwezig waren:

in de keuken: kookfornuis, spirituskookstel, glazenkast met servies, stoelen;

in eene woonkamer: kachel, vijf stoelen, tafel, klok, lamp, schilderijen;

in eene andere woonkamer: haard, 6 stoelen, tafel, fauteuil, bloementafeltje, kast, spiegel, lamp, schilderijen;

in eene slaapkamer: 3 ledikanten, waschtafel, 2 stoelen en 2 kapstokken;

in eene andere slaapkamer: 3 ledikanten, 2 tafeltjes, 2 stoelen, kapstok, waschstellen;

in eene andere kamer: 3 nachtkastjes, 4 stoelen, verschillende waschstellen, toiletemmers, schilderijen, glazen en karaffen;

onder de veranda: tafel, stoelen, banken;

in de vestibule: kapstok en fonteintje;

verder voor de glasramen gordijnen en overgordijnen, over de trap een looper en matten voor alle deuren;

dat de reclamant heeft aangevoerd dat deze aldus gemeubelde woning door hem niet voor

bewoning zou zijn bestemd en zij zijns inziens ook niet voor bewoning zou kunnen dienen; dat hij noch zijn gezin tijdens het belastingjaar 1921/22 in het huis gelogeerd hebben met uitzondering van zijn zoontje dat er in den zomer van het jaar 1921 een week of zes met eene verpleegster voor herstel van gezondheid is aanwezig geweest; dat hij overigens des zomers met zijn gezin van het huis wel eens gebruik heeft gemaakt om er buiten te zitten; dat uit al het voorafgaande blijkt dat de adressant gedurende het betrokken belastingjaar voor zich of zijn gezin ter beschikking heeft gehouden eene gemeubelde woning in de gemeente *Groesbeek*, zonder er tevens hoofdverblijf te hebben; dat de reclamant nu wel heeft beweerd, dat het nimmer zijne bedoeling is geweest de bewuste woning gemeubeld voor zich en zijn gezin beschikbaar te houden, doch deze bedoeling niet is een voor uiterlijke waarneming vatbaar feit, en die beweerde bedoeling — in strijd met den aangetroffen toestand — zeker niet meer kan worden geconstateerd lang na afloop van het betrokken belastingjaar, terwijl bovendien nog is komen vast te staan, dat de adressant en zijn gezin van de meergemelde woning daadwerkelijk gebruik hebben gemaakt, al was het dan slechts om eene gelegenheid te hebben om 's zomers buiten te vertoeven, zonder er tevens nachtverblijf te hebben gehouden, hetgeen trouwens voor de belastingplichtigheid als woonforens niet noodig is; dat overigens beantwoording van de vraag of in eene gemeubelde woning al dan niet nachtverblijf kan worden gehouden voor een groot deel afhankelijk is van de eischen welke daaraan persoonlijk worden gesteld;

dat de betwiste aanslag ingevolge art. 244*a*, eerste lid, 4°. der Gemeentewet dan ook terecht is opgelegd;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten R. J. H. Jurgens bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat hij betwist in het genoemde belastingjaar gedurende meer dan 90 dagen eene gemeubelde woning binnen de gemeente *Groesbeek* beschikbaar te hebben gehouden; dat toch de benedenverdieping van het gemelde perceel slechts bestemd was om te dienen als tuinhuis, om voor enkele uren onderdak te verleenen bij slecht weer, terwijl de bovenverdieping benut werd tot opslag van overtollig huisraad, waarvoor hem in zijn woonhuis te *Nijmegen* bergruimte ontbrak; dat de opsomming daarvan voorkomend in de bestreden beslissing echter ten onrechte den indruk wekt als waren de beide bovenkamertjes geheel als slaapkamers ingericht, hoewel in werkelijkheid in genoemd perceel geen beddegoed hoegenaamd (kussens, dekens, lakens of matrassen) aanwezig was en hij dan ook nimmer aldaar overnacht heeft; dat er voorts wel een fornuisje aanwezig was, doch er gedurende 1921/22 nimmer gekookt werd, terwijl ook alle daartoe vereischte potten en pannen ontbraken alsmede het noodige tafelgerei, zoodat hetgeen daaromtrent bij ambtelijk onderzoek werd medegedeeld zich in werkelijkheid bepaalde tot een theeservies en enkele lepels; dat de term „beschikbaar houden" gebezigd in art. 244*a*, sub 4°., een subjectief element bevat in tegenstelling met „beschikking hebben over" als genoemd sub 3°. van genoemd artikel en erop wijst, dat de wil of bedoeling moet worden aangetoond, om een perceel als „woning" en nog wel daartoe „gemeubeld" te gebruiken, hetgeen niet het geval is, wanneer men een perceel inricht en bezigt om er nu en dan enkele uren te verblijven; weshalve hij heeft verzocht het besluit van Gedeputeerde Staten, waarbij zijn aanslag als forens in de gemeente *Groesbeek* over 1921/22 is gehandhaafd, te vernietigen;

Overwegende dat op grond van de overgelegde stukken moet worden aangenomen dat de appellant zonder in de gemeente *Groesbeek* hoofdverblijf te hebben, er in het belastingjaar 1921/22 gedurende meer dan 90 dagen voor zich of zijn gezin eene gemeubileerde woning heeft beschikbaar gehouden, aangezien het hem toebehoorende perceel in die gemeente plaatselijk gemerkt *Berg-en-Dal* B 56 B gedurende het geheele belastingjaar voorzien was van meubilair, dat het tot bewonen geschikt maakte en de appellant ook gedurende ongeveer 6 weken zijn zoontje met eene verpleegster er verblijf heeft doen houden;

dat Gedeputeerde Staten van *Gelderland* daarom terecht den hem krachtens art. 244*a*, 4°. der gewijzigde Gemeentewet te *Groesbeek* opgelegden forensenaanslag hebben gehandhaafd;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van Bestuur.

De ondergeteekende is vervolgens, krachtens machtiging van Uwe Majesteit van 5 November 1924, n°. 28, met de genoemde Afdeeling van den Raad van State in overleg getreden. Die Afdeeling heeft echter geen reden kunnen vinden haar bovenstaand advies te wijzigen.

Met dat advies kan de ondergeteekende zich niet vereenigen.

De gronden waarop dit oordeel rust, zijn vermeld in het ontwerp-besluit, dat Uwer Majesteit hierbij eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

---

17 *Februari* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

De door straf te handhaven bepaling eener verordening, die aan het oordeel van Burg. en Weth. overlaat de hoeveelheid en de qualiteit van het drinkwater, dat in of nabij woningen verkrijgbaar moet zijn, mist een voldoenden waarborg van zekerheid voor hen, die aan die bepaling onderworpen zijn.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Amersfoort tegen het besluit van Gedep. Staten van Utrecht van 22 April 1924, 5de Afdeeling, n°. 860/488, waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit van 27 April 1923, tot wijziging van de bouwverordening dier gemeente;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 20 Augustus 1924, n°. 788 en van 23 December 1924, n°. 788/133;

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid van 4 Februari 1925, nº. 703 M/P. B. R., Afdeeling Volksgezondheid, en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 12 Februari 1925, nº. 1032, Afdeeling Binnenlandsche Bestuur;

O. dat bij besluit van den raad van Amersfoort van 27 April 1923, tot wijziging der bouwverordening, o. a. eene bepaling is vastgeseteld van den volgenden inhoud:

„In of nabij iedere woning is een middel van watervoorziening aanwezig, in staat om, naar het oordeel van Burgemeester en Wethouders, betrouwbaar drinkwater in voldoende mate te leveren";

dat Gedep. Staten bij besluit van 22 April 1924, 5de Afdeeling, nº. 860/488, aan het raadsbesluit tot wijziging der bouwverordening de goedkeuring hebben onthouden uit overweging dat huns inziens de beoordeeling van het voldoen aan een door straffen te handhaven gebods- en verbodsbepaling van de overheid, niet is te leggen in handen van het orgaan, dat zelf de norm stelt of van zijn vertegenwoordiger, in dat geval Burgemeester en Wethouders, doch in handen van den onpartijdigen rechter, zoodat de woorden „naar het oordeel van Burgemeester en Wethouders" dienen te worden geschrapt; dat voorts aan den term „deugdelijk" bovendien van „betrouwbaar", als eisch, waaraan het drinkwater behoort te voldoen, de voorkeur is te geven, omdat de eerste meer ziet op de samenstelling van de zaak en bovendien gebruikelijk is, terwijl de tweede term vooral gebruikt wordt als maatstaf van waardeering en derhalve niet in gelijke mate objectief is, zoodat het woord „betrouwbaar" behoort te worden gewijzigd in „deugdelijk";

dat van het besluit van Gedep. Staten de gemeenteraad bij Ons in beroep is gekomen;

O. dat bij het vaststellen van door straffen te handhaven gebods- en verbodsbepalingen moet worden gewaakt dat vaststaat, waaraan zich hebben te houden degenen, die aan die gebods- of verbodsbepalingen zijn onderworpen;

dat in het onderhavige geval de verordening aan Burgemeester en Wethouders overlaat telkens te bepalen hoeveel drinkwater aanwezig moet zijn en van welke qualiteit;

dat dit overlaten zich niet verdraagt met de verplichting om de na te leven voorschriften omtrent watervoorziening nauwkeurig te omschrijven;

dat voorts aan Gedep. Staten kan worden toegegeven, dat de uitdrukking „deugdelijk." ten aanzien van drinkwater te verkiezen is boven de uitdrukking „betrouwbaar";

Gezien de Woningwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast enz. (W. v. G.)

---

18 *Februari* 1925. KONINKLIJK BESLUIT tot tot uitvoering van art. 3, eerste lid, van het K. B. van 27 December 1924, *Stbl.* 585.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 11 Februari 1925, nº. 1154, afdeeling L. O. A.;

O. dat ingevolge artikel 3, eerste lid, van Ons besluit van 27 December 1924 (*Staatsblad* nº. 585) voor het berekenen der jaarwedde van de onderwijzers mede in aanmerking komt de tijd, vóór en na de inwerkingtreding der Lageronderwijswet 1920 doorgebracht in dienst van andere dan in die bepaling genoemde inrichtingen van onderwijs, welke door Ons bij besluit, den Onderwijsraad (afdeeling voor het algemeen vormend lager onderwijs en het bewaarschoolonderwijs) gehoord, worden aangewezen;

Gezien Onze besluiten van 2 Juni 1920 nº. 18, 6 December 1920 nº. 31, 25 October 1922 nº. 33, 29 Mei 1923 nº. 63, 23 November 1923 nº. 28 en 16 Augustus 1924 nº. 19;

Gelet op artikel 3, eerste lid, van Ons besluit van 27 December 1924 (*Staatsblad* nº. 585);

den Onderwijsraad (afdeeling voor het algemeen vormend lager onderwijs en het bewaarschoolonderwijs) gehoord, advies van 2 Februari 1925, nº. 5681 A;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat als diensttijd, bedoeld in artikel 3, eerste lid, van Ons besluit van 27 December 1924 (*Staatsblad* nº. 585), mede in aanmerking komt de diensttijd, als leeraar of onderwijzer doorgebracht aan de onderstaande inrichtingen van onderwijs, zoowel openbare als bijzondere, indien zij althans niet naar haar aard uitsluitend tot één van deze beide takken van onderwijs behooren:

a. kweekscholen voor onderwijzers en onderwijzeressen;
b. normaallessen en daaraan verbonden voorbereidende klassen;
c. hoogereburgerscholen;
d. gymnasia;
e. Rijksopvoedingsgestichten;
f. Rijkstuchtscholen;
g. lagere scholen in Nederlandsch Oost- en West-Indië;
h. doofstommeninstituten;
i. blindeninstituten;
j. de inrichting „Meer en Bosch" te Heemstede;
k. de in het buitenland door den Nederlandschen Staat gesubsidieerde scholen;
l. openbare en van Rijkswege gesubsidieerde bijzondere dagscholen voor nijverheids- en handelsonderwijs;
m. zwakzinnigenscholen;
n. de regimentsschool bij het regiment genietroepen;
o. de Oosteinde school te Pretoria;
p. het opvoedingsgesticht „Valkenheide" te Maarsbergen;
q. kweekscholen voor vroedvrouwen;
r. de „Fabriksschool" te Enschede;
s. de onderwijsinrichting voor gedetineerden in de Rijkswerkinrichtingen te Veenhuizen;
t. de „Opleidingsschool" (later genoemd de „Modelschool") te Pretoria;
u. de inrichtingen van onderwijs, uitgaande van het „Christelijk Nationaal Onderwijs" in Transvaal en Natal;
v. de hoogere meisjesscholen te Kimberley en te Kaapstad;
w. de opleidingsscholen voor onderwijzeressen te Johannesburg (Transvaal) en te Grahamstad (Kaapprovincie);
x. de Kweekschool voor Zeevaart te Leiden;
y. de gevangenissen, en
z. het Instructie-Bataljon te Kampen.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 18 Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

---

18 *Februari* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

Onjuist is de beslissing van den Raad van Beroep om, waar de gemeentewet in art. 242e voor vrijstelling van belastingplicht uitdrukkelijk vordert de uitoefening van het bedrijf in stations, reeds aan te nemen, dat die vrijstelling volgt uit de omstandigheid, dat de aangeslagen naamlooze vennootschap een openbaar middel van vervoer exploiteert.

Ook uit de geschiedenis van art. 242e blijkt, dat naar de bedoeling van den wetgever de woorden „in stations" een zelfstandigen eisch inhouden.

Uit de omstandigheid, dat de aangeslagen transportonderneming te Arnhem een aanlegsteiger heeft, die niet als een station kan worden beschouwd, volgt, waar vaststaat, dat zij aldaar behalve dien steiger ook nog een kantoorgebouw en een bagagebureau ten behoeve van haar bedrijf gebruikt, nog niet, dat zij haar bedrijf niet in een station, waaronder ook een goederenstation is te verstaan, uitoefent.

De Hooge Raad enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie van den controleur der gemeentebelastingen te Arnhem, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de D. B. te Arnhem, dd. 6 Mei 1924, betreffende den aanslag van de naamlooze vennootschap X. (eene stoombootonderneming) te IJ., in de zakelijke belasting op het bedrijf over het belastingjaar 1923, geheven door de gemeente Arnhem;

Gezien de stukken;

O. dat belanghebbende in genoemde belasting is aangeslagen voor een bedrag van f x, en daartegen bij den Raad van Beroep in de eerste plaats heeft aangevoerd, dat zij niet belastbaar is, omdat zij haar bedrijf uitoefent in stations en zij als uitoefenende het beurtvaartbedrijf in elk geval vrij is van belasting;

O. dat de Raad van Beroep hieromtrent heeft overwogen, dat belanghebbende „is een bedrijf van openbaar vervoer" en te Arnhem heeft een vasten aanlegsteiger zonder eenig gebouw, aan welken steiger, de stoombooten op geregelde tijden aankomen en afvaren, een kantoorgebouw en bagagebureau tot ontvangst en afgifte van de te verzenden en verzonden goederen, terwijl een kleine honderd arbeiders in het vervoerbedrijf werkzaam zijn;

dat belanghebbende geen ander station bezit dan dat de stoombooten er in den aanlegsteiger eene halteplaats hebben, die men moeilijk als station kan betitelen, doch dat zij desniettemin, als zijnde een openbaar middel van vervoer, moet worden vrijgesteld, op welken grond de Raad den aanslag heeft vernietigd;

O. dat als middel van cassatie tegen deze uitspraak is aangevoerd:

Schending of verkeerde toepassing van art. 242e der gemeentewet, en van art. 3 der verordening tot heffing van eene zakelijke belasting van het bedrijf der gemeente Arnhem;

O. dat dit middel in de eerste plaats is toegelicht, dat de Raad van Beroep ten onrechte belanghebbende op den enkelen grond, dat zij is een openbaar middel van vervoer, van de belasting heeft vrijgesteld;

O. dat dit aldus toegelichte middel is gegrond;

dat toch, waar de wet voor vrijstelling van belastingplicht uitdrukkelijk vordert uitoefening van het bedrijf in „stations", het niet aangaat dien eisch als niet geschreven te beschouwen en er een anderen voor in de plaats te stellen;

dat ook uit de geschiedenis van art. 242e der gemeentewet blijkt, dat naar de bedoeling van den wetgever de woorden „in stations" een zelfstandigen eisch inhouden en dat de bedrijfsuitoefening in stations niet als eene andere benaming voor uitoefening van een vervoerbedrijf mag worden aangemerkt;

dat de Raad van Beroep derhalve ten onrechte den aanslag op den daarvoor aangegeven grond heeft vernietigd, zoodat alsnog moet worden nagegaan, of belanghebbende van de belasting moet worden vrijgesteld, op grond dat zij haar bedrijf in stations uitoefent;

O. hieromtrent en ambtshalve;

dat de Raad van Beroep heeft aangenomen, dat zulks niet het geval is, omdat belanghebbende te Arnhem geen ander station heeft dan de halteplaats van haren aanlegsteiger, die niet als station kan worden beschouwd;

dat echter de Raad niet enkel op grond hiervan het ontbreken van een station had mogen aannemen, daar, gelijk uit de uitspraak zelve blijkt, belanghebbende te Arnhem, behalve dien steiger ook nog een kantoorgebouw en bagagebureau ten behoeve van haar bedrijf gebruikt en de vraag, of een bedrijf in een station, waaronder ook te begrijpen is een goederenstation, wordt uitoefend, niet alleen afhangt van den toestand op de aanlegplaats van het vervoermiddel;

dat, waar nu tusschen partijen omtrent die bedrijfsinstallatie verschil blijkt te bestaan, de Raad van Beroep hieromtrent een onderzoek zal hebben in te stellen en daarna naar aanleiding van zijne bevinding omtrent den plaatselijken toestand alsnog zal hebben te beslissen, of die gebouwen of een deel daarvan al dan niet als een station zijn te beschouwen;

Vernietigt de bestreden uitspraak;

Verwijst de zaak naar den Raad van Beroep voor de D. B. te Arnhem, ten einde met inachtneming van dit arrest verder te worden behandeld en beslist. (Gem. Stem.)

---

19 *Februari* 1925. BESLUIT ter bepaling van de wijze, waarop het onderzoek naar de samenstelling van de stoffen, bedoeld bij onderdeel I van post nº. 96 der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568), zal geschieden. S. 42.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 28 Januari 1925, nº. 157, afd. Invoerrechten;

Gezien Bijzondere bepaling 3 op post nº. 96 der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568);

Den Raad van State gehoord (advies van 10 Februari 1925, nº. 26);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 13 Februari 1925, nº. 113, afd. Invoerrechten;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Het onderzoek naar de samenstelling van de bij onderdeel I van post nº. 96 der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568) bedoelde stoffen zal geschieden met het apparaat en de methode volgens Engler, gewijzigd door Ubbelohde, met continue distillatie en draadcorrectie voor den uit het toestel stekenden thermometerdraad.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van denzelfden dag, waarop de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568) volledig in werking treedt.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 19den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 25 *Febr.* 1925.)

---

19 *Februari* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van de tusschen den Nederlandschen Gezant te *Athene* en den Griekschen Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's d.d. 9, 12 en 18 December 1924, tot regeling van de handelsbetrekkingen tusschen *Nederland* en *Griekenland*. S. 43.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de tusschen Onzen Gezant te *Athene* en den Griekschen Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's d.d. 9, 12 en 18 December 1924, strekkende tot regeling van de handelsbetrekkingen tusschen *Nederland* en *Griekenland*, van welke nota's een afdruk en eene vertaling bij dit Besluit zijn gevoegd;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 13 Februari 1925, Directie van het Protocol, nº. 4471;

Hebben goedgevonden en verstaan;

bedoelde nota's te doen bekend maken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

's-Gravenhage, den 19den Februari 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Buitenl. Zaken, VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 12 *Maart* 1925.)

MINISTÈRE
DES AFFAIRES ETRANGÈRES.

—

Nº. 47046.

—

Athènes, le 9 décembre 1924.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de Vous informer que par une loi votée en date de hier, l'Assemblée Nationale a prorogé l'application de l'ancien tarif douanier jusqu'au 28 février prochain.

Le Gouvernement de la République a décidé, à la suite de cette loi, de maintenir en vigueur, malgré sa dénonciation, le traité de commerce existant entre la Grèce et les Pays-Bas jusqu'à la même date du 28 février 1925, à condition que le Gouvernement néerlandais accepte cette prorogation pour ce qui le concerne.

Le Gouvernement de la République se réserve le droit de procéder à l'application du nouveau tarif douanier, même avant le 28 février prochain, en cas où, avant cette date un nouvel accord commercial pourrait être conclu entre les deux pays. Ce nouvel accord aura un caractère provisoire en ce sens qu'il ne pourra avoir une durée dépassant six mois, renouvelable tacitement pour le temps qui sera fixé par la même convention et dans les conditions qui y seront stipulées.

Je vous prie, Monsieur le Ministre, de bien vouloir me faire avoir au plus tôt la réponse de Votre Gouvernement auquel communication a dû déjà être faite par notre Légation à La Haye sur les instructions données par ce Département.

Veuillez agréer, etc.

G. ROUSSOS.

Son Excellence Monsieur C. D. SCHULLER TOT PEURSUM, *Ministre des Pays-Bas, Athènes.*

Athènes, le 12 décembre 1924.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur d'accuser réception de la note en date du 9 décembre dernier, nº. 47046, par laquelle Votre Excellence a bien voulu me faire connaître que par une loi votée en date du 8 de ce mois l'Assemblée Nationale a prorogé l'application de l'ancien tarif douanier jusqu'au 28 février prochain et que le Gouvernement de la République a décidé, à la suite de cette loi, de maintenir en vigueur, malgré sa dénonciation, le traité de commerce existant entre la Grèce et les Pays-Bas jusqu'à la même date du 28 février 1925, à condition que le Gouvernement néerlandais accepte cette prorogation pour ce qui le concerne.

D'ordre de Son Excellence le Ministre des Affaires Etrangères à La Haye, j'ai l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence que le Gouvernement de Sa Majesté la Reine des Pays-Bas a pris bonne note de la communication susmentionnée et qu'en conséquence il reste entendu que le traité du 22 février 1843, dénoncé par la Grèce pour la date du 10 décembre 1924, est prolongé de part et d'autre, jusqu'au 28 février 1925, à moins qu'avant la susdite date un nouvel accord ne soit intervenue entre les deux pays.

Je Vous prie de bien vouloir m'accuser réception de la présente lettre afin qu'elle puisse constituer avec la réponse de Votre Excellence la réciproque constatation de la remise en vigueur provisoire du traité qui avait été dénoncé.

Je saisis, etc.

C. D. SCHULLER TOT PEURSUM.

Son Excellence Monsieur G. ROUSSOS, *Ministre des Affaires Etrangères, à Athènes.*

MINISTÈRE
DES AFFAIRES ETRANGÈRES.

N°. 47303.

Athènes, le 18 décembre 1924.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de Vous accuser réception de la lettre que Vous avez bien voulu m'adresser, en date du 12 courant et de prendre acte de l'acceptation y formulée au nom de votre Gouvernement relative à la prorogation du traité de commerce du 22 février 1843 entre la Grèce et les Pays-Bas.

Il est donc bien entendu que le traité précité du 22 février 1843, dénoncé par la Grèce pour la date du 10 décembre 1924, sera prorogé dans les rapports respectifs de la Grèce et des Pays-Bas jusqu'au 28 février 1925, à moins qu'un nouvel accord ne soit intervenu dans cet intervalle entre les deux pays.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma haute considération.

G. ROUSSOS.

Son Excellence Monsieur C. D. SCHULLER TOT PEURSUM, *Ministre des Pays-Bas, En Ville.*

VERTALINGEN.

MINISTERIE
VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN.

N°. 47046.

Athene, den 9 December 1924.

Mijnheer de Gezant,

Ik heb de eer, U te berichten, dat bij eene, gisteren aangenomen, wet de Nationale Vergadering de toepassing van het oude tarief van invoerrechten tot 28 Februari a.s. heeft verlengd.

De Regeering van de Republiek heeft, als uitvloeisel van deze wet, besloten om, ondanks de opzegging daarvan, het tusschen Griekenland en Nederland bestaande handelsverdrag van kracht te doen blijven tot genoemden datum van 28 Februari 1925, op voorwaarde, dat de Nederlandsche Regeering deze verlenging, wat haar betreft, aanvaardt.

De Regeering van de Republiek behoudt zich het recht voor, om over te gaan tot de toepassing van het nieuwe tarief van invoerrechten, zelfs vóór den 28sten Februari a.s., in het geval dat vóór dien datum een nieuwe handelsovereenkomst tusschen beide landen zoü kunnen worden gesloten. Deze nieuwe overeenkomst zal een voorloopig karakter dragen in dien zin, dat zij van niet langer duur zal kunnen zijn dan zes maanden, stilzwijgend verlengbaar voor den tijd, bij die overeenkomst vast te stellen en op de voorwaarden, daarin vast te leggen.

Ik verzoek U, Mijnheer de Gezant, mij zoo spoedig mogelijk het antwoord te willen doen toekomen van Uwe Regeering, aan wie reeds mededeeling moet zijn gedaan door ons Gezantschap te 's-Gravenhage volgens door dit Ministerie gegeven instructies.

Gelief, enz.

G. ROUSSOS.

Zijner Excellentie,
den Heere C. D. SCHULLER TOT PEURSUM,
Gezant der Nederlanden, Athene.

Athene, den 12 December 1924.

Mijnheer de Minister,

Ik heb de eer, de ontvangst te berichten van de nota d.d. 9 December j.l., n°. 47046, waarbij Uwe Excellentie mij heeft willen doen weten, dat bij eene, op 8 dezer aangenomen, wet de Nationale Vergadering de toepassing van het oude tarief van invoerrechten tot 28 Februari a.s. heeft verlengd en dat de Regeering van de Republiek als uitvloeisel van deze wet heeft besloten om, ondanks de opzegging daarvan, het tusschen Griekenland en Nederland bestaande handelsverdrag tot genoemden datum van 28 Februari 1925 van kracht te doen zijn, op voorwaarde, dat de Nederlandsche Regeering deze verlenging, wat haar betreft, aanvaardt.

In opdracht van Zijne Excellentie den Minister van Buitenlandsche Zaken te 's-Gravenhage heb ik de eer, ter kennis van Uwe Excellentie te brengen, dat de Regeering van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden goede nota heeft genomen van bovenvermelde mededeeling en dat het, bij gevolg, wèl verstaan is, dat het verdrag van 22 Februari 1843, door Griekenland opgezegd tegen den datum van 10 December 1924, wederzijds wordt verlengd tot 28 Februari 1925, tenzij vóór dezen datum eene nieuwe schikking tusschen beide landen wordt getroffen.

Ik verzoek U, mij de ontvangst van dit schrijven te willen berichten, opdat het met het antwoord van Uwe Excellentie de wederzijdsche vaststelling vorme van de voorloopige wederinwerkingtreding van het verdrag, hetwelk was opgezegd.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik, enz.

C. D. SCHULLER TOT PEURSUM.

Zijner Excellentie den Heere G. ROUSSOS,
Minister van Buitenlandsche Zaken, te Athene.

MINISTERIE
VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN.

N°. 47303.

Athene, den 18 December 1924.

Mijnheer de Gezant,

Ik heb de eer, U de ontvangst te berichten van het schrijven d.d. 12 dezer, dat U tot mij heeft willen richten en heb nota genomen van de daarin vervatte aanvaarding namens Uwe Regeering van de verlenging van het handelsverdrag tusschen Griekenland en Nederland van 22 Februari 1843.

Het is derhalve wel verstaan, dat voormeld verdrag van 22 Februari 1843, door Griekenland opgezegd tegen den datum van 10 December 1924, zal worden verlengd in de wederzijdsche betrekkingen tusschen Griekenland en Nederland tot 28 Februari 1925, tenzij, tusschentijds, eene nieuwe schikking tusschen beide landen wordt getroffen.

Gelief, enz.

G. ROUSSOS.

Zijner Excellentie,
den Heere C. D. SCHULLER TOT PEURSUM,
Gezant der Nederlanden, alhier.

19 *Februari* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Iemand die in een gemeente werkzaam is als leeraar aan eene hoogere burgerschool, is aldaar niet werkforens indien die werkzaamheid niet op meer dan 90 dagen in het belastingjaar heeft plaats gehad.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van Oud-Beijerland tegen de uitspraak van Gedep. Staten der prov. Zuid-Holland op het bezwaarschrift van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam, tegen den aanslag van M. N. van der W. in de gemeentelijke inkomstenbelasting over het belastingjaar 1922/23.;

Den Raad van State, enz.;

O. dat Gedep. Staten van Zuid-Holland bij besluit van 14 Juli 1924 B nº. 5596 (3e Afd.) G. S. nº. 80, den aan M. N. van der W. te Rotterdam over het belastingjaar 1922/23 in de gem. Oud-Beijerland opgelegden aanslag als werkforens hebben vernietigd uit overweging dat de aangeslagene tot 1 September 1922 als leeraar verbonden is geweest aan de Rijks Hoogere Burgerschool in de gem. Oud-Beijerland; dat hij al moge zijn dienstverband langer geduurd hebben, na aftrek van vacantiedagen, niet op meer dan 90 dagen van het belastingjaar in de gem. Oud-Beijerland is aanwezig geweest tot vervulling van eene betrekking; dat hij ook niet uit anderen hoofde als forens in de plaatselijke inkomstenbelasting der gem. Oud-Beijerland, belastingjaar 1922/23, kan worden aangeslagen;

dat van het besluit van Ged. Staten het gemeentebestuur van Oud-Beijerland bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat Ged. Staten den aan M. N. van der W. opgelegden aanslag ten onrechte hebben vernietigd, daar toch de belanghebbende op meer dan 90 dagen van het belastingjaar de beschikking heeft gehad over de in hunne gemeente gelegen Rijks Hoogere Burgerschool tot persoonlijke uitoefening van zijne betrekking;

O. dat vaststaat dat M. N. van der W. in verband met den duur der vacanties niet op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1922/23 te Oud-Beijerland aanwezig is geweest tot vervulling van zijne betrekking van zijne betrekking van leeraar aan de Rijks Hoogere Burgerschool in die gemeente;

dat hij wel is waar gedurende meer dan 90 dagen van het belastingjaar als leeraar aan de voormelde Hoogere Burgerschool verbonden is geweest, doch dat hij over de lokaliteiten van deze school niet de beschikking had buiten de uren, waarop aldaar door hem onderwijs werd gegeven;

dat de opgelegde aanslag dus in strijd was met art. 244*a* 3º., der gewijzigde Gemeentewet en Ged. Staten dezen aanslag mitsdien terecht hebben vernietigd;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

(A. B.)

---

21 *Februari* 1925. BESLUIT, houdende nadere aanwijzing van een heerbaan en herziening van de attributen van het kantoor *Smeermaas* (gemeente *Maastricht*). S. 44.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 17 Februari 1925, nº. 113 (Invoerrechten);

Gezien de artikelen 37, 38, 43, 45, 63, 64, 66 en 75 der Algemeene Wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* nº. 38), artikel 97 der wet van 20 Juni 1862 (*Staatsblad* nº. 62), artikel 35 der wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* nº. 127) en artikel 20 van het Koninklijk besluit van 26 Maart 1872 (*Staatsblad* nº. 19), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 13 November 1923 (*Staatsblad* nº. 519);

Gelet op de Koninklijke besluiten van 12 Juni 1839 (*Staatsblad* nº. 23), 20 April 1863 (*Staatsblad* nº. 23), 15 September 1870 (*Staatsblad* nº. 161) en op Ons besluit van 29 Juni 1904 (*Staatsblad* nº. 125);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. De weg, loopende van de *Belgische grens* langs grenspaal 106 naar het grenskantoor *Smeermaas* (gemeente *Maastricht*) wordt aangewezen als heerbaan.

2. Het grenskantoor *Smeermaas* wordt opengesteld:

I. voor het verkeer te lande en langs de *Zuid-Willemsvaart*:

a. als expeditiekantoor zoowel van accijnsgoederen als accijnsvrije goederen;

b. als betalingskantoor op den voet van de artikelen 43 en 45 der voormelde Algemeene Wet;

c. voor den uitvoer van alle goederen (met inbegrip van gedistilleerd en wijn), ook met afschrijving of teruggaaf van den accijns;

d. voor den doorvoer;

II. voor de inklaring van langs de *Zuid-Willemsvaart* met schepen ingevoerde goederen overeenkomstig het voormeld gewijzigd Koninklijk besluit van 26 Maart 1872.

3. Ons besluit van 29 Juni 1904 (*Staatsblad* nº. 125) vervalt.

4. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 April 1925.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 21sten Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 3 *Maart* 1925.)

---

23 *Februari* 1925. BESLUIT tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente *Susteren*, dd. 9 Juli 1924, waarbij aan H. Cox, aldaar, een bouwvergunning is geweigerd. S. 45.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 19 December 1924, nº. 11143 M/P.A., Afdeeling Volksgezondheid, en van 9 Januari 1925, nº. 13141, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende het besluit van den Raad der Gemeente *Susteren*, dd. 9 Juli 1924, waarbij aan H. Cox, aldaar, in beroep vergunning is geweigerd voor verbouwing van zijn woonhuis, Kerkstraat 38;

Overwegende, dat de vergunning alleen is geweigerd op grond, dat door de verbouwing

de waarde van een belendend perceel te veel zou verminderen;

Overwegende, dat volgens artikel 5, tweede lid, der Woningwet, bouwvergunning wordt geweigerd, indien het plan, waarvoor zij gevraagd is, afwijkt van een overeenkomstig artikel 31 of artikel 32 dier wet goedgekeurd uitbreidingsplan voor de gemeente of een deel der gemeente, en indien aan de voorschriften met betrekking tot gebouwen, voor zoover daarvan geen vrijstelling is verleend, niet wordt voldaan;

dat op grond van de bewoordingen van artikel 5, en gelet op het stelsel der wet — om bouwvergunning alleen op grond van strijd met wettelijke voorschriften te weigeren — moet worden aangenomen, dat het tweede lid de gronden vermeldt, waarop bouwvergunning moét, doch ook alleen kán worden geweigerd, en dat weigering op andere gronden dan de in het artikel vermelde derhalve in strijd is met de wet;

dat de schade, op grond waarvan aan H. Cox vergunning is geweigerd, niet het gevolg is van afwijking van een uitbreidingsplan, en evenmin verband houdt met niet-voldoen van het verbouwingsplan aan voorschriften met betrekking tot gebouwen;

dat de vergunning derhalve in strijd met artikel 5, tweede lid, der Woningwet, is geweigerd;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord, advies van 27 Januari 1925, nº. 28;

Gezien het nader rapport van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 4 Februari 1925, nº. 791 M/P.B.R., Afdeeling Volksgezondheid, en van 19 Februari 1925, nº. 957, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

vorenbedoeld besluit van den Raad der gemeente *Susteren* te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 23sten Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
ALBERSE.

De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 9 *Maart* 1925.)

---

23 *Februari* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Art. 1 der Wet op de Openbare Middelen van Vervoer van 1880 heeft slechts de strekking te kennen te geven dat het stelsel van concessies tot het in werking brengen van een openbaar middel van vervoer van personen of goederen werd verlaten; daardoor wordt echter geenszins de toepasselijkheid uitgesloten van de politie-verordeningen die de toelaatbaarheid van bepaalde handelingen in het belang der openbare orde en veiligheid afhankelijk stellen van de vergunning van B. en W. Het aangevallen art. 106 der Gem. Verord. van den Haag maakt volstrekt niet elk verkeer met een openbaar middel van vervoer tusschen gemeenten, tenzij met goedvinden van B. en W. onmogelijk, daar het alleen onder meer verbiedt het rijden met het doel het rijtuig *op straat* geheel of gedeeltelijk te verhuren, doch niet het daarmee rijden in de gemeente om het te verhuren elders dan op straat. Daarom is ook niet in te zien waarom, nu het verhuren niet onder elke omstandigheid is verboden, het gemelde doel van bekl. door het voorschrift niet meer zou zijn te bereiken.

(Wet openb. middelen van vervoer art. 1.)

Mrs. Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse, Savelberg, Taverne.

G. M. van V., requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arrondissements-Rechtbank te 's-Gravenhage van 18 November 1924, waarbij in hooger beroep is bevestigd een vonnis van het Kantongerecht aldaar van den 26sten Juni 1924, bij hetwelk hij ter zake van „het te 's-Gravenhage zonder vergunning van Burgemeester en Wethouders met een motorrijtuig op straat rijden met het kennelijk doel het geheel of gedeeltelijk te verhuren", met toepassing van de artikelen 106, 115*a* van de Algemeene Politie-verordening te 's-Gravenhage, 23 Sr., is veroordeeld tot eene geldboete van vijftig cents en vervangende hechtenis van één dag, met bevel tot onmiddellijke teruggaaf van de in beslag genomen auto-bus aan beklaagde; (gepleit door Mr. F. M. S. Rits, adv. te Amsterdam).

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer.

Als cassatiemiddel is bij pleidooi voorgedragen:

„Schending, althans verkeerde toepassing van de artikelen 106 en 115*a* der Algemeene Politieverordening van 's-Gravenhage in verband met de artikelen 1 en 11 der Wet van 23 April 1880 S. 67, gewijzigd bij de wetten van 15 April 1886 S. 64 en 9 Juli 1900 S. 118 en met de artikelen 150 en 153 Gemeentewet en de artikelen 211, 216, 221, 253 en 257 Wetboek van Strafvordering, door te bevestigen het vonnis van den Kantonrechter, waarbij de requirant is veroordeeld zulks niettegenstaande dat, indien artikel 106 der Politieverordening toepasselijk is op den ondernemer van een openbaar middel van vervoer als bedoeld in de Wet van 1880, die uit den aard der zaak steeds bij het exploiteeren van zijn dienst op straat rijdt met het in artikel 106 Politieverordening bedoelde kennelijk doel, dit artikel in strijd is met artikel 1 der Wet van 1880".

Ten laste van requirant is als bewezen aangenomen, „dat hij te 's-Gravenhage op 1 Juli 1924 voormiddags omstreeks 11.10 uur zonder vergunning van Burgemeester en Wethouders, als bestuurder van een vierwielig motorrijtuig daarmede op de openbare straat het Huygensplein heeft gereden met het kennelijk doel het geheel of gedeeltelijk te verhuren, hetgeen bleek doordat hij een persoon in zijn motorrijtuig liet plaats nemen, waarop hij wegreed".

Met toepassing van art. 106 en 115*a* der Haagsche Politieverordening is hij bij het in

hooger beroep bevestigd vonnis veroordeeld.

Art. 106 zooeven genoemd luidt: „ het is, behoudens vergunning van Burgemeester en Wethouders, verboden met een rijtuig of motorrijtuig, met het kennelijk doel het geheel of gedeeltelijk te verhuren, op straat post te vatten of te rijden.

Bij Uw arrest van 11 Februari 1924 W. 11170, Ned. Jur. 1924, 381, is beslist, dat art. 1 der Wet van 23 April 1880 S. 67 strekt, om te kennen te geven, dat het stelsel van concessie voor openbare middelen van vervoer van personen of goederen werd verlaten, doch dat daarmede geenszins werd uitgesloten de toepasselijkheid van politieverordeningen, die de toelaatbaarheid van bepaalde handelingen afhankelijk stellen van eene vergunning van Burgemeester en Wethouders.

Bij het arrest van 29 September 1924 (W. 11254, Ned. Jur. 1924, 1057) werd dan nader aangegeven, dat naast de wettelijke regeling, de bevoegdheid van de gemeentelijke overheid om, naar mate van plaatselijke omstandigheden en behoeften, het openbaar verkeer binnen haar gemeente te regelen, ook waar dit deel uitmaakt van intercommunaal verkeer, onverkort werd gehandhaafd, tevens echter, dat zoodanige regeling niet zoover zou mogen gaan, dat daardoor de mogelijkheid van intercommunaal verkeer feitelijk wordt opgegeven of geheel afhankelijk gesteld van het goedvinden van B. en W.

Dat zulks echter niet het geval is, indien het geheel of gedeeltelijk verhuren van rijtuigen op den openbaren weg afhankelijk is gesteld van eene voorafgaande vergunning van B. en W., volgt dan verder uit dat arrest.

Blijkens de toelichting bij pleidooi was nu echter de geachte pleiter van meening, dat art. 106 der Haagsche Verordening juist de door den Hoogen Raad aangewezen perken te buiten ging, doordat dit artikel het rijden met een rijtuig als b.v. een autobus, zonder voorafgaande vergunning volstrekt onmogelijk zou maken en dienteng̃olge de mogelijkheid van intercommunaal verkeer, zoo al niet uitgesloten dan toch voor zoover de gemeente den Haag betrof, geheel afhankelijk zou worden gesteld van het goedvinden van Burgemeester en Wethouders. Aangezien toch de exploitatie van zoodanig voertuig bestaat uit het daarmede rijden om losse passagiers te vervoeren, m. a. w. om daarin plaatsen te verhuren, zou dat doel steeds kenlijk voorhanden zijn, ook dan dus indien met die autobus door de stad werd gereden met bestemming naar eene andere gemeente zonder dat men gedurende den rit binnen de gemeente passagiers zou willen opnemen, ja zelfs waar men dit beslist zou willen uitsluiten en zou dan volgens pleiter zoodanige rit door art. 106 worden bestreken.

De draagwijdte van genoemd artikel wordt bij die opvatting te ruim genomen. Waar daarin gesproken wordt van rijden met een rijtuig op den openbaren weg met het kenlijk doel om dat geheel of gedeeltelijk te verhuren, is tusschen rijden en verhuren zoodanig verband gedacht, dat het kenlijk doel moet zijn het verhuren ter plaatse waar men rijdt, practisch gesproken waar het vaste omnibuslijnen betreft, het opnemen van passagiers gedurende den rit.

Op deze wijze opgevat, gaat het aangehaald artikel 106 volstrekt niet verder dan volgens de beslissing van den Hoogen Raad geoorloofd is en maakt het met name het intercommunaal verkeer volstrekt niet onmogelijk of geheel afhankelijk van het goedvinden van B. en W.

Ik houd het middel alzoo voor ongegrond en concludeer tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Hesse;

Gelet op het middel van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij pleidooi, luidende: (zie Concl. Adv.-Gen.);

O. dat overeenkomstig de telastelegging bij het bevestigde vonnis, met qualificatie en strafoplegging als gemeld, bewezen is verklaard, dat de beklaagde op den 1sten Juni 1924 des voormiddags omstreeks 11.10 uur te 's-Gravenhage zonder vergunning van Burgemeester en Wethouders als bestuurder van een vierwielig motorrijtuig daarmede op de openbare straat, het Huygensplein, heeft gereden met het kennelijk doel het geheel of gedeeltelijk te verhuren, hetgeen bleek doordat beklaagde een persoon in zijn motorrijtuig liet plaats nemen, waarop hij wegreed;

O. dat tot toelichting van het middel is betoogd, dat een autobus-ondernemer die, zooals in deze zich het openbaar verkeer met een rijtuig tusschen bepaalde gemeenten ten doel heeft gesteld, dit doel niet anders kan bereiken dan door in die gemeenten met dit rijtuig te rijden om daarin ook op straat plaatsen te verhuren, dat, indien artikel 106 der politieverordening van 's-Gravenhage ook dit verbiedt, zulk een verbod in strijd is met artikel 1 der wet van 23 April 1880, S. 67, maar dit artikel 106, het zoogenaamde „snordersartikel" daarvoor ook niet is geschreven;

O. dat artikel 106 bepaalt:

„Het is behoudens vergunning van Burgemeester en Wethouders verboden met een rijtuig of motorrijtuig, met het kennelijk doel het geheel of gedeeltelijk te verhuren, op straat post te vatten of te rijden";

O. dat artikel 1 der wet van 1880 aan de verbindbaarheid van dit artikel der politieverordening niet in den weg staat;

dat immers, waar in artikel 1 dezer wet is bepaald, dat tot het in werking-brengen van een openbaar middel tot vervoer van personen of goederen geen voorafgaande vergunning wordt gevorderd, daarmede — ook blijkens de geschiedenis der wet — niet meer is te kennen gegeven dan dat het stelsel van concessies voor zoodanig vervoer werd verlaten, doch geenszins dat daardoor de toepasselijkheid werd uitgesloten van de politie-verordeningen, die de toelaatbaarheid van bepaalde handelingen, in het belang der openbare orde en veiligheid, afhankelijk stellen van de vergunning van Burgemeester en Wethouders;

O. dat artikel 106 door zijn verbod volstrekt niet, zooals is betoogd, elk verkeer met een openbaar middel van vervoer, tusschen gemeenten tenzij met goedvinden van Burgemeester en Wethouders onmogelijk maakt, daar het, tusschen rijden en doel een onafscheidelijk verband leggende, alleen, onder meer, verbiedt het rijden met het doel het rijtuig op straat geheel of gedeeltelijk te verhuren

doch niet het daarmede rijden in de gemeente om het te verhuren elders dan op straat; dat niet is in te zien waarom, nu het verhuren niet onder elke omstandigheid is verboden, het gemelde doel van beklaagde door het voorschrift niet meer zou zijn te bereiken;

O. dat het middel dus is ongegrond;

Verwerpt het beroep. (N. J.)

---

24 *Februari* 1925. BESLUIT tot intrekking van Ons besluit van 10 November 1924 (*Staatsblad* nº. 508) tot schorsing tot 1 Juni 1925 van het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Gameren*, van 16 October 1924, waarbij het verzoek van H. C. VAN DER STAM, in die gemeente, om plaatsing van zijn kleinzoon Peter van der Stam op de openbare lagere school te *Gameren* werd afgewezen, en verzoeker werd medegedeeld, dat dit kind op de openbare lagere school te *Nieuwaal* kan worden toegelaten. S. 46.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van 18 Februari 1925, nº. 1484, afdeeling Lager Onderwijs Algemeen, tot intrekking van Ons besluit van 10 November 1924 (*Staatsblad* nº. 508) tot schorsing tot 1 Juni 1925 van het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Gameren*, van 16 October 1924, waarbij het verzoek van H. C. van der Stam, in die gemeente, om plaatsing van zijn kleinzoon Peter van der Stam op de openbare lagere school te *Gameren* werd afgewezen, en verzoeker werd medegedeeld, dat dit kind op de openbare lagere school te *Nieuwaal* kan worden toegelaten;

Overwegende, dat Burgemeester en Wethouders van *Gameren* bij schrijven van 2 Februari 1925, nº. 57/91, aan Gedeputeerde Staten van *Gelderland* hebben bericht, dat zij hun bovengenoemd besluit van 16 October 1924 hebben ingetrokken;

Gelet op de artikelen 153 tot en met 155 der Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Ons bovenvermeld besluit van 10 November 1924 (*Staatsblad* nº. 508) in te trekken.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 24sten Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

(*Uitgeg.* 5 *Maart* 1925.)

---

24 *Februari* 1925. BESLUIT tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van de pokken en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 47.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat onverminderd Ons besluit van 14 Januari 1924 (*Staatsblad* nº. 11) nader buitengewone maatregelen noodzakelijk zijn tot afwending der pokken en tot wering harer uitbreiding en gevolgen;

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat van 19 Januari 1925, nº. 31 H, afdeeling Volksgezondheid, van 23 Januari 1925, nº. 73, afdeeling Invoerrechten, van 2 Februari 1925, La. W, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op de wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* nº. 80), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 954);

Den Raad van State gehoord (advies van 10 Februari 1925, nº. 30);

Gelet op het nader rapport van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat van 13 Februari 1925, nº. 213 H, afdeeling Volksgezondheid, van 16 Februari 1925, nº. 131, afdeeling Invoerrechten, en van 21 Februari 1925, La. H, afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

HOOFDSTUK I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. De gemeentebesturen en de burgemeesters, ieder voor zooveel hun aangaat, dragen nauwlettend zorg voor eene doeltreffende toepassing van de bepalingen der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), gewijzigd bij de wetten van 3 December 1874 (*Staatsblad* nº. 188), 28 Maart 1877 (*Staatsblad* nº. 36), 15 April 1886 (*Staatsblad* nº. 64), 8 April 1893 (*Staatsblad* nº. 64), 21 Juli 1899 (*Staatsblad* nº. 166), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* nº. 157), 14 Juli 1910 (*Staatsblad* nº. 204), 17 Juli 1911 (*Staatsblad* nº. 208), 27 April 1912 (*Staatsblad* nº. 165), 26 Juli 1918 (*Staatsblad* nº. 492) en 27 November 1919 (*Staatsblad* nº. 784).

Uittreksels uit den tekst dier wet, voor zoover de bepalingen op pokken toepasselijk zijn, en de herinnering daarvan aan de ingezetenen van belang moet worden geacht, benevens uit den tekst van dit besluit worden vanwege Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, zoodra deze dit noodig acht, aan de gemeentebesturen verzonden, ten einde in elke gemeente te worden aangeplakt.

2. Een ieder is verplicht de inlichtingen, door ambtenaren of geneeskundigen van hem verlangd ter zake van de uitvoering van dit besluit, nauwkeurig en naar waarheid onverwijld te geven.

3. Een ieder, die waarneemt, dat een persoon aan pokken lijdt of verschijnselen vertoont, welke doen vermoeden, dat hij door die ziekte is besmet, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabij zijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en daarbij geëmployeerden.

4. De burgemeester is bevoegd, op de personen, die aan pokken lijden of, op grond van een ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid of van een geneeskundige, doen vermoeden dat zij door die ziekte besmet zijn of de besmetting op anderen kunnen overbrengen, de door hem noodig geachte maatregelen van onderzoek, afzondering en ontsmetting te doen toepassen en hen naar eene openbare inrichting of andere verblijfplaats voor de opneming beschikbaar ter verpleging te doen overbrengen, wanneer

hun toestand overeenkomstig de verklaring van den behandelenden geneeskundige dit gedoogt.

De personen, waarop de in de vorige alinea bedoelde maatregelen worden toegepast, zijn verplicht zich aan die maatregelen te onderwerpen en mogen zich niet zonder vergunning van den burgemeester naar eene andere plaats begeven.

Indien het gemeentebestuur aan personen, die inkomsten derven ten gevolge van krachtens het eerste lid van dit artikel genomen maatregelen van afzondering, deswege schadeloosstelling verleent, wordt door den Staat aan de gemeente eene bijdrage verleend van vijftig ten honderd in de uitgaven voor die schadeloosstelling.

5. De burgemeester is bevoegd, na ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid of van een geneeskundige, het uitvoeren van verdachte of voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen van welken aard ook, uit het huis, erf, voer- of vaartuig, waar een geval of een verdacht geval van pokken voorkwam, anders dan met inachtneming van de door hem te geven voorschriften, te verbieden.

6. In spoedeischende gevallen zijn de bestuurders van Rijksinrichtingen, voor zoover de dienst in hunne inrichting het toelaat, verplicht, op verzoek van een burgemeester aan dezen onmiddellijk te doen toekomen of ten gebruike af te staan tot hunne inrichting behoorend materieel, noodig voor behandeling, verpleging, afzondering, ontsmetting of vervoer van lijders aan pokken of daarvan verdachten, of voor ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — of voor vervoer van besmette goederen of voorwerpen.

Bij weigering of geschil wordt onverwijld de beslissing ingeroepen van het hoofd van het Departement, waaronder de inrichting ressorteert.

7. De burgemeester doet de hand houden aan een nauwkeurig bijhouden van het in artikel 438 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde register in slaapsteden en logementen. Hij doet, voor zoover hem dit noodig voorkomt, toezicht houden op alle tijdelijk in de gemeente verblijvende personen en op hunne verblijfplaatsen.

Indien vanwege het gemeentebestuur een geneeskundige met het houden van toezicht op de in het eerste lid van dit artikel bedoelde personen belast is, zijn dezen verplicht dien geneeskundige bij zich te ontvangen en hem alle verlangde inlichtingen ter zake van de uitvoering van dit besluit, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, te verschaffen, tenzij zij kunnen aantoonen binnen de laatste vijf dagen niet in eene met pokken besmette plaats vertoefd te hebben.

De burgemeester is bevoegd, na ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid, de personen, die tijdelijk in zijne gemeente verblijf houden, en van wie niet blijkt, dat zij met goed gevolg of meer dan eens de koepokinenting hebben ondergaan, of aan de natuurlijke kinderpokken (variolae) hebben geleden, ten spoedigste in de gelegenheid te stellen te worden ingeënt.

Onverminderd het voorschrift van artikel 18 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), draagt de burgemeester zorg voor zoo ruim mogelijk opengestelde gelegenheid tot kostelooze koepokinenting en herinenting, zoo noodig op verschillende plaatsen in de gemeente.

De aankondigingen geschieden, behalve op de gebruikelijke wijze, o. m. ook door mededeeling in scholen, en in andere inrichtingen, waar vele personen verblijf houden of arbeiden.

De burgemeester doet van hetgeen door hem ter bestrijding der pokken of van verdachte gevallen dier ziekte wordt of is verricht, ten spoedigste mededeeling aan den ambtenaar van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid.

HOOFDSTUK II.

§ 1. *Van het toezicht op landverhuizers en dergelijken.*

8. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën aan te wijzen, worden: *a.* landloopers en zigeuners (bohémiens), *b.* landverhuizers en personen, die bij troepen reizen of de grens overtrekken, niet toegelaten, dan na geneeskundig onderzocht te zijn en zoo noodig, na ontsmetting der kleederen en reiniging der personen.

Uitzonderingen op het bepaalde in het eerste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën gegeven.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat kunnen bepalen, dat personen, bedoeld onder *b.* van het eerste lid van dit artikel, in Nederland slechts worden toegelaten over de gemeenten, langs de wegen en met de treinen, daartoe door hen aan te wijzen.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde gemeenten, wegen en casu quo treinen, worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst tenminste één dag, voordat zij in werking treden.

9. Het onderzoek geschiedt aan het grensstation of den eersten Nederlandschen grenspost, waar de in het vorig artikel bedoelde personen aankomen, door eenen geneeskundige, die daartoe door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid met toekenning van een door dezen te bepalen vergoeding tot wederopzeggens wordt aangewezen, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10, 11 en 12 van dit besluit.

10. Het onderzoek valt steeds zooveel mogelijk samen met het douane-onderzoek en wordt verricht op de wijze, die door den geneeskundige het meest doeltreffend wordt geoordeeld.

Deze treedt omtrent het onderzoek in overleg met den hoogst in rang zijnden der aanwezige ambtenaren van de Invoerrechten en Accijnzen, en, indien het onderzoek geschiedt op een spoorweg- of tramstation, tevens met den chef daarvan.

11. Personen, die door den geneeskundige bevonden worden niet aan pokken te lijden, noch verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte besmet zijn, mogen niet worden aangehouden, maar worden

terstond tot voortzetting van hunne reis toegelaten.

Aan de vergunning tot voortzetting van de reis kunnen voorwaarden worden verbonden.

Aan hen wordt zoo spoedig mogelijk een schriftelijk bewijs afgegeven, volgens door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid vastgesteld model, vermeldende dat zij, Nederland binnengekomen, geen ziekteverschijnselen vertoonden, welke het bestaan van pokken deden vermoeden.

12. Personen, die door den geneeskundige bevonden worden aan pokken te lijden, worden onverwijld, met inachtneming van artikel 9 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), overgebracht naar eene door den burgemeester der grensgemeente, waarin het onderzoek plaats heeft, volgens artikel 20 van dit besluit aan te wijzen inrichting voor verpleging van lijders aan besmettelijke ziekte en daar afgezonderd en verpleegd.

Gelijke maatregelen worden genomen, indien de geneeskundige dit noodig oordeelt, ten opzichte van personen, die verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte besmet zijn.

De kosten van vervoer en verpleging worden door de verpleegden of hunne erfgenamen vergoed. Behoeftigen worden op 's Rijks kosten vervoerd of verpleegd.

Personen, wier lichamen of kleederen besmet moeten worden geacht, worden niet tot voortzetting hunner reis toegelaten, dan na reiniging en ontsmetting, waaronder het onschadelijk maken van ongedierte is begrepen.

§ 2. *Van het grensverkeer.*

13. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën aan te wijzen, worden geen personen toegelaten, komende uit door Onze genoemde Ministers aangewezen met pokken besmette landen, landstreken en plaatsen, dan na geneeskundig onderzocht en zoo noodig ontsmet te zijn.

Uitzonderingen op het bepaalde in het 1ste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën gegeven.

Op dit onderzoek is toepasselijk het bepaalde in de artikelen 9, 10, 11 en 12 van dit besluit.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat kunnen bepalen, dat personen bedoeld in het eerste lid van dit artikel in Nederland slechts worden toegelaten over de gemeenten, langs de wegen en met de treinen, daartoe door hen aan te wijzen.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde landen, landstreken en plaatsen, wegen en treinen, worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst ten minste één dag, voordat zij in werking treden.

§ 3. *Van het goederenvervoer.*

14. Onverminderd de bestaande bepalingen omtrent het verbod van in-, door- en vervoer van lompen, gebruikte kleedingstukken en ongewasschen lijf- en beddegoed uit landen en plaatsen, door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën aan te wijzen, is verboden in-, door- en vervoer van onbewerkte wol en haar, huiden, bontwerk en andere voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen, uit landen of plaatsen, mede door Onze genoemde Ministers aan te wijzen.

De aanwijzingen worden door plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant* ter algemeene kennis gebracht.

15. Een ieder, die waarneemt, dat van goederen, waarvan in-, door- en vervoer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabij zijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie of van 's Rijks belastingen.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en daarbij geëmployeerden.

Op de goederen, van welke, niettegenstaande daarvan in-, door- of vervoer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is artikel 5 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134) toepasselijk.

16. Brieven en correspondentie, drukwerken, boeken ,dagbladen, dienststukken enz. (postpakketten niet inbegrepen) worden aan geen enkele belemmering of ontsmetting onderworpen.

17. Spoor- of tramwagens (zoo personen- als goederenwagens) uit het buitenland binnenkomende, worden aan de grenzen niet aangehouden, behoudens dat wagens, waarin lijders aan pokken of personen, die verdacht worden aan pokken te lijden of waarin besmette of van besmetting verdachte goederen aangebracht zijn — indien de geneeskundige het noodig oordeelt — van den trein worden gehaakt en op de wijze door den geneeskundige voorgeschreven, worden ontsmet en zoo noodig van ongedierte worden gezuiverd.

18. Bagages en lijfgoederen van personen, als bedoeld in de artikelen 8 en 13, zijn onderworpen aan het onderzoek, bedoeld in genoemde artikelen.

Deze bagages en lijfgoederen worden niet aangehouden dan voor zoover en voor zoolang dit ter ontsmetting noodig is.

Bagages en lijfgoederen, voor ontsmetting aangehouden, worden desverlangd aan de eigenaars op hunne kosten door den burgemeester nagezonden.

19. Koopmans- en andere goederen, uit het buitenland aangevoerd, waarvan de in- of doorvoer niet verboden is, worden niet aangehouden en aan ontsmetting onderworpen, tenzij zij, naar het oordeel van den met het onderzoek belasten geneeskundige, geacht kunnen worden besmet te zijn.

§ 4. *Verdere bepalingen.*

20. De burgemeester van elke grensgemeente, als in artikel 8 en artikel 13 van dit besluit is bedoeld, zorgt, zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of met den krachtens artikel 9 aangewezen deskundige:

a. voor de inrichting van een gelegenheid tot afzondering en verpleging van de in de artikelen 8 en 13 van dit besluit bedoelde personen, lijdende aan of verdacht van pokken;

b. voor een geschikte plaats voor de ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — van de in de artikelen 18 en 19 van dit besluit bedoelde goederen;

c. voor het personeel, noodig tot hulp of opzicht bij het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — of het vervoer van personen of van goederen, bedoeld in de artikelen 8, 13, 18 en 19 van dit besluit;

d. voor de noodige geneesmiddelen, ontsmettingsmiddelen, middelen tot het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte, vervoermiddelen, meubelen en ander noodig materieel.

Zoo gebruik gemaakt wordt van de inrichting van gemeentewege tot stand gebracht ter voldoening aan artikel 7 van de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), bepaalt Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid de som deswege aan de gemeente te vergoeden.

21. De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en alle geëmployeerden aan een spoor- of tramwegonderneming zijn, voor zooveel hun dienst het toelaat, verplicht met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de door den krachtens artikel 9 van dit besluit aangewezen geneeskundige voorgeschreven maatregelen, betreffende het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — behandeling en verpleging en het vervoer van personen of van goederen.

Onverminderd het bepaalde in artikel 3, zijn conducteurs van elken uit het buitenland binnenkomenden trein of tram verplicht, den geneeskundige zoo spoedig mogelijk na aankomst van den trein of tram aan het station, kennis te geven van de verdachte verschijnselen, die zij bij personen, als bedoeld in de artikelen 8 en 13, hebben waargenomen en van hunne bevinding omtrent de aanwezigheid in den trein of tram van voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen.

22. De kosten, vallende op de maatregelen, voorgeschreven in de artikelen 9, 11, 12, 13, 18 en 19 van dit besluit, komen ten laste van het Rijk, voor zoover in genoemde artikelen niet anders is bepaald, en die kosten niet ingevolge eenige andere wettelijke bepaling, ten laste van anderen moeten worden gebracht.

23. De krachtens artikel 9 van dit besluit aangewezen geneeskundige volgt in de uitoefening van zijn ambt de aanwijzingen, die Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid of de ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, tot wiens dienstkring zijne standplaats behoort, hem geven.

Hij staat den burgemeester, elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie, of van invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en de overige geëmployeerden bij eene spoor- of tramwegonderneming met zijn advies ter zijde, wanneer zij dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding der pokken.

Ontdekt hij dreigend gevaar voor de openbare gezondheid, dan geeft hij daarvan, onverminderd artikel 16 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), onverwijld kennis aan den burgemeester en aan bovengenoemden ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

§ 5. *Van het scheepvaartverkeer.*

24. Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is bevoegd om, waar noodig, met medewerking van Onze Ministers van Financiën en van Waterstaat, tot wering van de besmetting van pokken, toezicht te doen houden op schepen, die langs binnenwateren het land binnenvaren, en zulks met toepassing, voor zoover mogelijk en noodig, van de artikelen 8 tot en met 12 en 20 tot en met 23 van dit besluit.

25. Aan elk der door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Waterstaat aan te wijzen plaatsen, gelegen aan stroomen, rivieren, kanalen of andere binnenwateren, wordt geneeskundig toezicht gehouden op de daarlangs varende schepen en hunne opvarenden door een of meer geneeskundigen, die daartoe door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, met toekenning van een door dezen te bepalen vergoeding, tot wederopzegging worden aangewezen.

De beschikking tot aanwijzing van bedoelde plaatsen wordt in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst ten minste één dag vóórdat zij in werking treedt.

Onverminderd het bepaalde in de beide voorgaande leden, is de burgemeester bij het verschijnen of dreigen der pokken bevoegd, ten koste van de gemeente geneeskundig toezicht te doen houden op de opvarenden van de in de gemeente vertoevende vaartuigen. De personen, waarop dit toezicht wordt uitgeoefend, zijn verplicht zich daaraan te onderwerpen.

26. Onverminderd artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* nº. 36), wordt elk schip, varende langs of aankomende aan eene der in artikel 25 van dit besluit bedoelde plaatsen, onderworpen aan een gezondheidsonderzoek.

De schipper is verplicht met zijn schip de door den burgemeester aan te wijzen ligplaats in te nemen en aldaar zonder gemeenschap met den wal of met andere vaartuigen te blijven, totdat het gezondheidsonderzoek en de naar aanleiding daarvan bevolen gezondheidsmaatregelen toegepast zijn.

Op dit verbod van gemeenschap met den wal is toepasselijk het tweede lid van artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* nº. 36).

De schipper zorgt met al de te zijner beschikking staande middelen voor de stipte naleving van de gegeven bevelen en is verplicht de vragen, hem door of namens den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige gedaan, nauwkeurig en naar waarheid te beantwoorden.

27. De geneeskundige verricht het gezondheidsonderzoek van het schip, van de opvarenden en van de lading of andere op het schip aanwezige goederen, op de wijze, die hem, na overleg met den burgemeester, het meest doeltreffend voorkomt.

Indien het blijkt, dat het schip binnen de

laatste 24 uren een gezondheidsonderzoek overeenkomstig de voorschriften van dit besluit heeft ondergaan, kan hij het van verder onderzoek vrijstellen, indien de toestand van het schip of van de opvarenden hem tot zoodanig onderzoek overigens geen aanleiding geeft.

28. De geneeskundige, die het onderzoek verricht heeft, geeft den burgemeester advies omtrent de in het belang der volksgezondheid te nemen maatregelen, aan welk advies de burgemeester verplicht is onverwijld gevolg te geven, behoudens beroep op Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

De kosten op deze maatregelen vallende, komen ten laste van het Rijk.

Ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — geschiedt, zoo noodig, volgens de regelen, krachtens artikel 25 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134) vastgesteld.

29. Het schip wordt dadelijk tot den verderen doortocht toegelaten en het verbod van gemeenschap met den wal opgeheven, hetzij na afloop van het gezondheidsonderzoek, indien dit tot geen verdere maatregelen aanleiding geeft, hetzij, nadat aan de maatregelen naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven, uitvoering is gegeven. In het laatste geval kunnen evenwel de opvarenden, die bij het gezondheidsonderzoek bevonden worden, niet te lijden aan pokken, noch verschijnselen van die ziekte te vertoonen, met toestemming van den met het onderzoek belasten geneeskundige, terstond onbelemmerd aan den wal worden toegelaten. Vooraf heeft ontsmetting der kleederen en reiniging der personen plaats, indien dit door den geneeskundige noodig wordt geoordeeld.

30. Ten bewijze, dat het schip tot den verderen doortocht is toegelaten, en het verbod van gemeenschap met den wal is opgeheven, ontvangt de schipper van den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige eene schriftelijke verklaring volgens het model door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid vast te stellen en waaruit zal moeten blijken van den toestand van het schip, van dien der opvarenden en van dien der lading of andere op het schip aanwezige goederen, benevens van het aantal der opvarenden.

Eene dergelijke verklaring wordt ook door den geneeskundige afgegeven in het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 27 van dit besluit, in welk geval daarvoor ook de bevestiging van eene vroegere verklaring in de plaats kan treden.

31. De burgemeester van elke gemeente, waarin eene plaats ligt, als in artikel 25 van dit besluit bedoeld, zorgt zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of den krachtens genoemd artikel aangewezen geneeskundige, voor het personeel en het materieel, dat de geneeskundige voor het gezondheidsonderzoek behoeft en dat noodig is voor de uitvoering van de naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven maatregelen.

32. Op de krachtens artikel 25 van dit besluit aangewezen geneeskundigen zijn toepasselijk het eerste en derde lid van artikel 23 van dit besluit.

Zij staan den burgemeester en elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie met hun advies ter zijde, wanneer dezen dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding der pokken.

De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie zijn, voor zooveel hun dienst het toelaat, verplicht met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de door bedoelde geneeskundigen voorgeschreven maatregelen.

HOOFDSTUK III.

Slotbepalingen.

33. Onze in dit besluit genoemde Ministers zijn bevoegd de door hen krachtens dit besluit genomen beschikkingen of gedane aanwijzingen, zoo dikwijls de omstandigheden dit gedoogen of noodig maken, op dezelfde wijze als zij zijn tot stand gekomen, te wijzigen of in te trekken.

34. Waar in dit besluit sprake is van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, wordt daaronder verstaan de Inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving van de wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten.

35. Dit besluit, dat, tenzij het eerder wordt ingetrokken, gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 24sten Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 27 *Febr.* 1925.)

---

25 *Februari* 1925. BESLUIT tot intrekking van Ons besluit van 13 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 12) tot schorsing tot 1 Juli 1925 van het besluit van den Raad der gemeente *Leek* van 18 December 1924, houdende vaststelling van de vergoeding, bedoeld in artikel 101 der Lager-onderwijswet 1920, over het jaar 1922 voor de besturen der aldaar gevestigde bijzondere lagere scholen. S. 48.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 20 Februari 1925, nº. 328, afdeeling Lager Onderwijs Financiëel, tot intrekking van Ons besluit van 13 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 12), tot schorsing tot 1 Juli 1925 van het besluit van den Raad der gemeente Leek van 18 December 1924, houdende vaststelling van de vergoeding, bedoeld in artikel 101 der Lager-onderwijswet 1920, voor de besturen der aldaar gevestigde bijzondere lagere scholen;

Overwegende, dat de onwettigheid van het raadsbesluit niet kan worden aangenomen, op

grond van het feit, dat voor de berekening der vergoeding ex artikel 101 der Lager-onderwijswet 1920 mede in aanmerking zijn genomen de kosten wegens het onderhoud van de speelplaatsen der openbare scholen in de gemeente, aangezien deze kosten kunnen worden geacht te vallen onder die van instandhouding overeenkomstig het slot van het vijfde lid van genoemd wetsartikel;

dat in verband hiermede geen termen bestaan om de schorsing van het besluit langer te doen voortduren;

Gelet op de artikelen 153 tot en met 155 der Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Ons bovenvermeld besluit van 13 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 12) in te trekken.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 25sten Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

(*Uitgeg.* 9 *Maart* 1925.)

---

25 *Februari* 1925. BESLUIT, houdende wijziging van het Koninklijk besluit van 4 October 1920 (*Staatsblad* nº. 772) tot instelling van een Centraal Bureau van voorbereiding voor ambtenarenzaken. S. 49.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 23 Februari 1924, 2e Afdeeling A, nº. 839;

Overwegende, dat Ons besluit van 4 October 1920 (*Staatsblad* nº. 772) tot instelling van een Centraal Bureau van voorbereiding voor ambtenarenzaken wijziging behoeft in verband met Ons besluit van 11 Februari 1925 (*Staatsblad* nº. 35) tot reorganisatie van de Centrale Commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. In Ons besluit van 4 October 1920 (*Staatsblad* nº. 772) worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

a. artikel 4, tweede lid, vervalt.

b. artikel 6 wordt gelezen:

„Het Bureau verricht de werkzaamheden, rakende ambtenarenzaken, welke daaraan door Onzen Minister van Justitie worden opgedragen. Meer bepaaldelijk is het Bureau ook, in overleg met en naar de aanwijzingen van de ambtenaren, bedoeld in artikel 1 van Ons besluit van 20 December 1919 (*Staatsblad* nº. 819), zooals dat is gewijzigd bij Ons besluit van 11 Februari 1925 (*Staatsblad* nº. 35), belast met de voorbereiding van de door deze in de Centrale Commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken te voeren besprekingen.".

c. artikel 7 wordt gelezen:

„Onverminderd zijn betrekking ingevolge artikel 6 tot de aldaar bedoelde ambtenaren, is de Directeur van het Bureau of diens plaatsvervanger voor den goeden gang van zaken verantwoordelijk aan Onzen Minister van Justitie.".

d. artikel 8 vervalt.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Maart 1925.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Financiën en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 25sten Februari 1925.

WILHELMINA

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 27 *Febr.* 1925.)

---

25 *Februari* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

Voor de toepassing van art. 242*e* der Gemeentewet, en art. 1 der daarop steunende gemeentelijke verordening, is het niet van belang of de belanghebbende, die het beurtvaartbedrijf uitoefent in het algemeen, in alle gemeenten waar zij werkzaam is haar bedrijf in stations uitoefent doch of zij dit binnen de gemeente Zaandijk in een of meer stations doet.

Is dit het geval, dan kan geen aanslag met recht in de gemeente Zaandijk worden opgelegd.

Uit de omstandigheid, dat appellante hare booten laat varen op onderscheidene plaatsen en in die plaatsen los- en laadplaatsen en andere vaste inrichtingen heeft ten behoeve van haar bedrijf, kon de Raad van Beroep, zonder dat meer is vastgesteld omtrent de wijze waarop het bedrijf wordt uitgeoefend, niet afleiden, dat zulks in stations geschiedt.

Vernietiging der uitspraak, met last te onderzoeken op welke wijze binnen de gemeente Zaandijk het bedrijf wordt uitgeoefend.

De Hooge Raad, enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie, ingediend door den Burgemeester der gemeente Zaandijk tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen te Alkmaar, van 31 Oct. 1924, betreffende den aanslag in de zakelijke belasting op het bedrijf der gemeente Zaandijk, opgelegd over 1923, aan de handelsvennootschap onder de firma X. te Zoon, gevestigd te Zaandijk;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Adv.-Gen. Ledeboer, namens den Proc.-Gen., strekkende tot vernietiging van de bestreden beslissing en tot verwijzing der zaak naar den Raad van Beroep te Alkmaar, ten einde met inachtneming van 's Hoogen Raads arrest verder te worden behandeld en beslist;

O. dat de belanghebbende in de bovengenoemde belasting over het jaar 1923 is aangeslagen naar een gemiddeld aantal van dertien arbeiders, tot een bedrag van f x.—;

dat de gemeenteraad van Zaandijk op het bezwaar van belanghebbende den opgelegden aanslag heeft gehandhaafd bij beschikking van 9 April 1924;

dat belanghebbende van deze beschikking in beroep gekomen voor den Raad van Beroep, tegen den aanslag heeft aangevoerd, dat zij een beurtdienstonderneming uitoefent in sta-

tions en vervolgens, dat zij slechts drie arbeiders in haar dienst heeft en de overige tien personen, waarop de aanslag betrekking heeft, in dienst zijn van een vijftal naamlooze vennootschappen, terwijl bovendien drie arbeiders behooren tot het varend personeel, doch voor de berekening van den aanslag niet in aanmerking komen;

O. dat de Raad van Beroep bij de bestreden uitspraak den aanslag heeft vernietigd, daarbij overwegende:

„dat namens appellante ter zitting van den Raad is gesteld en door den burgemeester van Zaandijk niet is weersproken, dat appellante een beurtvaartbedrijf heeft, hare booten laat varen op onderscheidene plaatsen en in die plaatsen los- en laadplaatsen en andere vaste inrichtingen heeft ten behoeve van haar bedrijf;

dat uit dezen feitelijken toestand volgt, dat inderdaad moet worden aangenomen, dat appellante haar bedrijf uitoefent in stations, en het overbodig is te onderzoeken of de andere tegen den aanslag aangevoerde gronden juist zijn";

O. dat de burgemeester van Zaandijk in zijne tegen 's Raads uitspraak gericht cassatieberoepschrift geene wetsartikelen aanhaalt, welke bij die uitspraak zouden zijn geschonden of verkeerd toegepast, doch staande houdt, dat de Raad ten onrechte heeft beslist, dat belanghebbende haar bedrijf uitoefent in stations, daarbij er op wijzende, dat aan belanghebbende te Amsterdam, waarop zij zegt haar beurtvaart uit te oefenen, geen vergunning is verleend tot het hebben van een opslagplaats of tot het in gebruik nemen van gemeentegrond voor opslagdoeleinden en zij aldaar dus stellig niet de beschikking heeft over een station, zoodat, zelfs al zou de inrichting van belanghebbende te Zaandijk als een station aangemerkt moeten worden, hetgeen onjuist wordt geacht, dan toch in geen geval beslist had kunnen worden, dat belanghebbende haar bedrijf uitoefent in stations;

O. omtrent dit middel en ambtshalve:

dat volgens art. 1 van de Verordening van de gemeente Zaandijk, op de heffing van eene zakelijk belasting op het bedrijf, deze belasting geheven wordt van de bedrijven, „welke daarvoor volgens het bepaalde in art. 242e der Gemeentewet in aanmerking komen, waaronder ook worden begrepen alle publiekrechtelijke lichamen";

dat nu zoowel de uitspraak van den Raad van Beroep als het daartegen gerichte cassatiemiddel uitgaat van eene onjuiste opvatting van art. 242e der Gemeentewet, en van het daarop steunende art. 1 der voormelde Verordening:

dat het toch voor de toepassing van deze Verordening niet van belang is of de belanghebbende in het algemeen een bedrijf uitoefent in stations, maar slechts of zij binnen de gemeente Zaandijk een bedrijf uitoefent in een of meer stations;

dat dit volgt uit de woorden van art. 242e en ook in overeenstemming is met den grond, waarop de betreffende vrijstelling aan dat artikel werd toegevoegd, namelijk dat de aanwezigheid van een station binnen eene gemeente voor deze een voordeel oplevert;

dat derhalve 's Raads uitspraak niet kan worden in stand gehouden en dat de Raad alsnog zal moeten onderzoeken op welke wijze belanghebbende haar bedrijf binnen de gemeente Zaandijk uitoefent en vervolgens op grond van de alsdan vastgestelde en in de uitspraak te vermelden feiten zal moeten beslissen, of belanghebbende binnen de gemeente Zaandijk haar bedrijf uitoefent in een of meer stations;

Vernietigt de bestreden uitspraak;

Verwijst de zaak naar den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen te Alkmaar, ten einde haar met inachtneming van dit arrest verder te behandelen en te beslissen. (W.)

---

26 *Februari* 1925. BESLUIT ter uitvoering van artikel 1, derde lid, der Jachtwet 1923. S. 50.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 24 Februari 1925, Directie van den Landbouw, nº. 1VI J. W., Afdeeling II;

Gezien artikel 1, derde lid, der Jachtwet 1923;

Gelet op artikel 2 van Ons besluit van 21 Februari 1924 (*Staatsblad* nº. 67), ter uitvoering van artikel 1, derde lid, der Jachtwet 1923;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Onder intrekking van Ons besluit van 21 Februari 1924 (*Staatsblad* nº. 67) ter uitvoering van artikel 1, derde lid, der Jachtwet 1923, zooals dit is gewijzigd bij Onze besluiten van 3 September 1924 (*Staatsblad* nº. 437) en van 1 October 1924 (*Staatsblad* nº. 464);

te bepalen:

Art. 1. De fazanten zullen worden gerekend te behooren tot het wild in het geheele Rijk met uitzondering van de navolgende gebieden:

I. in *Noordbrabant:*

het gedeelte der gemeente Princenhage, begrensd door een lijn, beginnende ten zuiden van het landgoed Burgst aan den kunstweg Princenhage-Burgst, waar de zuidelijke grens van perceel sectie C, nº. 427, genoemden kunstweg raakt, vervolgens in westelijke richting de zuidgrens van genoemd perceel sectie C, nº. 427, en van de perceelen sectie C, nos. 428, 430 en 431, volgende tot aan den Kesterschen waterloop, dan den Kesterschen waterloop volgende in noordelijke richting tot waar deze in de Vloeigracht uitloopt, verder de Vloeigracht volgende in noordelijke en in oostelijke richting tot aan den Rietdijkschen straatweg alwaar de Compeere-moerenloop in de Vloeigracht samenloopt, dan in zuidelijke en zuidwestelijke richting den Compeere-moerenloop volgende tot aan den noordoostelijken hoek van perceel sectie C, nº. 308, vervolgens de oostgrens van perceel sectie C, nº. 308, in zuidelijke richting volgende, daarna de zuidgrens van gemeld perceel nº. 308 en de zuidgrens van perceel sectie C, nº. 309, in westelijke richting volgende weder tot aan bovengenoemden kunstweg Princenhage-Burgst;

II. in *Noordholland:*

de gemeenten Castricum, Egmond-Binnen en Egmond aan Zee;

III. in *Zeeland:*

de gemeenten Haamstede en Burgh.

2. Dit besluit wordt herzien vóór 1 Maart 1926.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 26sten Februari 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 10 *Maart* 1925.)

---

26 *Februari* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 21 Januari 1922 (*Staatsblad* nº. 26) tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 54, tweede, derde, vierde en vijfde lid, en 64, sub 1º, 3º, 4º en 6º der Ongevallenwet 1921, zooals dat is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 6 October 1923 (*Staatsblad* nº. 475). S. 51.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 29 December 1924, nº. 4002, afdeeling Arbeidersverzekering

Gezien de artikelen 54, tweede, derde, vierde en vijfde lid, en 64, sub 1º, 3º, 4º en 6º der Ongevallenwet 1921;

Den Raad van State gehoord (advies van den 17 Februari 1925, nº. 31);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 23 Februari 1925, nº. 585, afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te wijzigen Ons besluit van 21 Januari 1922 (*Staatsblad* nº. 26), zooals dat is gewijzigd bij Ons besluit van 6 October 1923 (*Staatsblad* nº. 475) en te bepalen als volgt:

Art. 1. Het slot van het tweede lid van artikel 31 van Ons gewijzigd besluit van 21 Januari 1922 (*Staatsblad* nº. 26), aanvangende met de woorden: „dan wordt het risico der nieuwe onderneming", wordt gelezen als volgt: „of worden in dienst van den werkgever werkzaamheden verricht, als bedoeld in artikel 4 der Ongevallenwet 1921, ten aanzien waarvan hij geacht wordt in een afzonderlijke onderneming een verzekeringsplichtig bedrijf uit te oefenen, dan wordt het risico der nieuwe onderneming of der in genoemd artikel 4 bedoelde afzonderlijke onderneming geacht aan de vennootschap of de vereeniging, die het risico der vroeger opgerichte onderneming of ondernemingen draagt, te zijn overgedragen.".

Het derde lid van dat artikel onder *a* wordt gelezen als volgt:

„*a.* indien vóór het oprichten der nieuwe onderneming of vóór den aanvang van de in genoemd artikel 4 bedoelde werkzaamheden, ten aanzien waarvan de werkgever geacht wordt in een afzonderlijke onderneming een verzekeringsplichtig bedrijf uit te oefenen, door den werkgever of door de vennootschap of de vereeniging schriftelijk aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank is medegedeeld, dat hij het risico der nieuwe onderneming of der bedoelde afzonderlijke onderneming niet wenscht over te dragen of dat zij bedoeld risico niet wenscht over te nemen.".

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 26sten Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 10 *Maart* 1925.)

---

26 *Februari* 1925. BESLUIT tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 89 en 122 der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922. S. 52.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 14 Januari 1925, nº. 97, afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien de artikelen 89 en 122 der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Februari 1925, nº. 30);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 23 Februari 1925, nº. 586, afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen als volgt:

Art. 1. Ten aanzien van de ondernemingen, welke in den regel niet meer dan één arbeider in dienst hebben, worden voor het opbrengen der middelen ter dekking der in artikel 79 der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 bedoelde kosten de in de volgende artikelen opgenomen voorschriften gegeven.

2. Door den Raad van Arbeid wordt voor elke der in het voorgaande artikel bedoelde ondernemingen binnen zijn gebied, nadat de indeeling, bedoeld in artikel 58 der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922, heeft plaats gehad, het bedrag vastgesteld, dat geacht zal worden per jaar voor de berekening der verschuldigde premie in aanmerking te komen. Van deze vaststelling wordt aan den werkgever schriftelijk mededeeling gedaan.

Het voor premieberekening in aanmerking komend loon wordt zooveel mogelijk geschat in verband met den omvang en den aard van het in gebruik zijnd land, de wijze van gebruik en de gemiddelde opbrengst van het land. Is geen land in gebruik, dan geschiedt vorenbedoelde loonschatting zooveel mogelijk in verband met zakelijke gegevens, die langs den meest eenvoudigen administratieven weg zijn te verkrijgen.

3. Indien door het bestuur der Rijksverzekeringsbank ten aanzien van eene onderneming, als bedoeld in artikel 1, verklaard is, dat in de onderneming reeds over een of meer betalingsperioden een verzekeringsplichtig bedrijf is uitgeoefend, kan over de verschuldigde premie over de verstreken termijnen door den Raad van Arbeid inéén worden beschikt binnen één en twintig dagen na de dagteekening van de in artikel 2 bedoelde mededeeling.

4. Over het bedrag der verschuldigde premie wordt zoo spoedig mogelijk na elken vervaldag door den Raad van Arbeid beschikt.

5. Indien den Raad van Arbeid na de in artikel 2 bedoelde vaststelling blijkt, dat het

voor premieberekening in aanmerking komende loon geacht moet worden met meer dan vijftig percent, uitmakende een bedrag van ten minste twee honderd gulden per jaar, te zijn verhoogd of verlaagd, dan wordt het bedoelde loon door den Raad van Arbeid nader vastgesteld. Van deze nadere vaststelling wordt aan den werkgever schriftelijk mededeeling gedaan met vermelding, van welken dag af over het nader vastgestelde loon premie verschuldigd is.

Bedraagt het nader vastgestelde loon meer dan dat, waarover de werkgever bereids premie betaalde, dan wordt over de alsnog verschuldigde premie door den Raad van Arbeid beschikt.

Bedraagt het nader vastgestelde loon minder dan dat, waarover de werkgever bereids premie betaalde, dan wordt, tegelijk met de mededeeling daarvan, de te veel betaalde premie door den Raad van Arbeid aan den werkgever terugbetaald of met hem verrekend.

De bijvordering of terugbetaling, bedoeld in de beide vorige leden, heeft niet plaats, indien sedert den vervaldag der premie meer dan twee jaren zijn verloopen.

6. Wordt de verschuldigde premie, wanneer daarover door den Raad van Arbeid ingevolge artikel 4 wordt beschikt, niet betaald, dan is het bij artikel 88 der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 bepaalde ten aanzien van vastgestelde premiën van toepassing.

7. Indien de Raad van Arbeid van oordeel is, dat de onderneming niet langer behoort tot de ondernemingen, bedoeld in artikel 1, neemt hij dienovereenkomstig eene beslissing. Van deze beslissing wordt aan den werkgever schriftelijk mededeeling gedaan met vermelding, van welken dag af zij geacht moet worden te zijn ingegaan.

8. Over de beslissingen van de Raden van Arbeid, waartegen ingevolge de bepalingen van dit besluit beroep open staat wordt geoordeeld door de Raden van Beroep en in hoogste ressort door den Centralen Raad van Beroep.

Heeft een werkgever bezwaar tegen eenige beslissing door den Raad van Arbeid genomen ingevolge artikel 2, eerste lid, of artikel 5, eerste lid, dan is hij bevoegd binnen een maand na de dagteekening van de mededeeling daarvan in beroep te komen.

De bepalingen van hoofdstuk X der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 zijn van toepassing.

9. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Mei 1925.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 26sten Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 10 *Maart* 1925.)

---

26 *Februari* 1925. BESLUIT tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente *Geldermalsen* d.d. 7 October 1924, waarbij een aan J. Ph. van Nus, aldaar, verleende bouwvergunning in beroep is gewijzigd. S. 53.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 9 Januari 1925, nº. 11823 M/P.B.R., afdeeling Volksgezondheid en van 23 Januari 1925, nº. 299, afdeeling Binnenlandsch Bestuur; betreffende een besluit van den Raad der gemeente *Geldermalsen*, dd. 7 October 1924, waarbij een door Burgemeester en Wethouders aan J. Ph. van Nus, aldaar, verleende vergunning voor verbouwing van het perceel wijk B, nº. 67, in beroep is gewijzigd;

Overwegende, dat de vergunning door Burgemeester en Wethouders is verleend onder vaststelling van een rooilijn, die bij de verbouwing in acht moest worden genomen, en wel zóó, dat deze niet volgens de bij de aanvraag behoorende teekening kon worden uitgevoerd; en dat de gemeenteraad de vergunning in dien zin heeft gewijzigd, dat uitvoering overeenkomstig de aanvraag wel mogelijk werd;

dat volgens artikel 5, tweede lid, der Woningwet, bouwvergunning onder meer wordt geweigerd wanneer niet wordt voldaan aan een voorschrift met betrekking tot gebouwen, waarvan vrijstelling niet is verleend;

dat vorenbedoelde rooilijn is vastgesteld met juiste toepassing van artikel 2, tweede lid, der bouwverordening voor *Geldermalsen* en derhalve is een voorschrift met betrekking tot gebouwen, waaraan, behoudens vrijstelling, moet worden voldaan;

dat weliswaar, volgens de slotbepaling van genoemd artikel der verordening, Burgemeester en Wethouders vergunning tot afwijking van rooilijnen kunnen verleenen, maar alleen „in bijzondere gevallen, wanneer het ter bevordering van verfraaiïng wenschelijk is";

dat in dit geval niet beweerd en ook niet aannemelijk is, dat afwijking van de rooilijn ter bevordering van verfraaiïng wenschelijk zou zijn en dat vergunning tot afwijking dus niet kon worden verleend;

dat bouwvergunning, zooals die gevraagd werd, derhalve wegens niet-voldoen aan de rooilijn had moeten worden geweigerd en dus de vergunning door den raad in strijd met de wet is verleend;

Gezien artikel 153—155 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord, advies van 17 Februari 1925, nº. 37;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 23 Februari 1925, nº. 1360 M/P.B.R., afdeeling Volksgezondheid en van 24 Februari 1925, nº. 1425, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

vorengenoemd besluit van den Raad der gemeente *Geldermalsen* te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 26sten Februari 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 16 *Maart* 1925.)

26 *Februari* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën, betreffende vangen en dooden van zeehonden.

Ik heb de eer U H. E. G. hierbij een afschrift te doen toekomen van een door mij tot de wildschadecommissie gericht schrijven.

Ik veronderstel, dat U met den inhoud daarvan kunt instemmen.

Ook verwacht ik, dat het Uwerzijds geen bezwaar zal opleveren dat, mochten bedoelde vergunningen zich uitstrekken over meerdere provinciën, zooveel mogelijk wordt volstaan met het advies van den Commissaris der Koningin van die provincie, waarin degene, voor wien de vergunning is bestemd, woont.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal, J. B. KAN.

BIJLAGE.

—

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN EN LANDBOUW.

Directie van den Landbouw.
No. 1981 J. W.
2e Afdeeling.

Betreffende:
vangen en dooden van zeehonden.

's-Gravenhage, 26 *Januari* 1925.

Ik heb de eer U te berichten, dat voor het vangen en dooden van zeehonden op gronden en wateren tot den staat behoorende vergunningen ex-artikel 60 der Jachtwet 1923 bij het hoofd van plaatselijke politie kunnen worden aangevraagd.

Bij de aanvrage zal door dengenen voor wien de vergunning is bestemd, moeten worden overgelegd de van het Departement van Financiën verkregen toestemming tot het vangen en dooden van zeehonden op bedoelde gronden en wateren.

Het van het hoofd van plaatselijke politie ontvangen aanvraagformulier met bedoeld bewijs van het Departement van Financiën zendt de wildschadecommissie voorzien van haar advies door naar den Commissaris der Koningin van de provincie waar degene voor wien de vergunning is bestemd woont, die op zijn beurt de stukken voorzien van de noodige aanteekening aan mijn Departement doet toekomen.

De wildschadecommissie behoeft bij deze aanvragen geen conceptvergunning te voegen.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal, HARDERS, lo.

---

28 *Februari* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende deugdelijkheid van papier voor afschriften en uittreksels van akten van den burgerlijken stand.

Ingevolge de circulaire van mijn ambtsvoorganger van 1 October 1917, nº. 8014, afdeeling B. B., gericht tot de Commissarissen der Koningin, zijn de gemeentebesturen gewezen op de noodzakelijkheid van het gebruik van deugdelijk en duurzaam papier ten behoeve van de registers van den burgerlijken stand dat, om aan de gestelde eischen te voldoen, geheel uit lompen moet zijn vervaardigd, waarvan door een watermerk in elk vel dient te blijken.

Thans is, met betrekking tot het afgeven van afschriften en uittreksels uit de bedoelde registers, er mijn aandacht op gevestigd, dat daarbij door verschillende gemeentebesturen gebruik wordt gemaakt van minderwaardig papier. De bezwarende gevolgen dier ondeugdelijkheid worden inzonderheid ondervonden, indien die stukken moeten dienen als bewijsmateriaal bij huwelijksakten en notarieele akten of in het algemeen in die gevallen, waarin de bedoelde bescheiden bestemd zijn om langen tijd te worden bewaard.

In verband hiermede en in overleg met mijn ambtgenoot van Justitie, heb ik de eer Uwe aandacht te vestigen op de noodzakelijkheid, dat ook de afschriften en uittreksels uit de registers van den burgerlijken stand voldoen aan redelijke eischen van duidelijkheid en duurzaamheid. (W. v. G.)

---

2 *Maart* 1925. BESLUIT tot aanwijzing, overeenkomstig artikel 170 der hooger-onderwijswet, van de Sint Radboud-Stichting, gevestigd te *Utrecht*, als bevoegd om bij de faculteit der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te *Leiden* een bijzonderen leerstoel te vestigen. S. 54.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 8 Januari 1925, nº. 28/3, afdeeling Hooger Onderwijs;

Gelet op de artikelen 170, 171 en 172 der hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Februari 1915, nº. 26;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 26 Februari 1925, nº. 734, afdeeling Hooger Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de Sint Radboud-Stichting, gevestigd te *Utrecht*, aan te wijzen als bevoegd om bij de faculteit der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te *Leiden* een bijzonderen leerstoel te vestigen, opdat door den daarvoor te benoemen hoogleeraar onderwijs worde gegeven in de wijsbegeerte van den H. Thomas van Aquino (Thomistische wijsbegeerte).

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 2den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

(*Uitgeg.* 16 *Maart* 1925.)

---

2 *Maart* 1925. BESLUIT tot vaststelling van een nieuw formulier voor de aangifte in de vermogensbelasting en de verdedigingsbelasting I*b*, en van een nieuw formulier voor de aangifte in de verdedigingsbelasting I*b* voor de niet binnen het Rijk wonende of gevestigde personen en lichamen. S. 55.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 20 Januari 1925, n°. 76, afd. Registratie en Vermogensbelasting;

Gelet op artikel 15 der Wet op de Vermogensbelasting en artikel 12 der wet van 18 Augustus 1916 (*Staatsblad* n°. 411), tot heffing van buitengewone belastingen (Verdedigingsbelasting I);

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Februari 1925, n°. 33);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 27 Februari 1925, n°. 166, afdeeling Registratie en Vermogensbelasting;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. De Koninklijke besluiten van 3 November 1916, n°. 33, en van 1 Augustus 1918, n°. 43, worden ingetrokken.

2. De biljetten voor de aangifte voor de vermogensbelasting en de verdedigingsbelasting I*b* en die voor de verdedigingsbelasting I*b* voor de niet binnen het Rijk wonende of gevestigde personen en lichamen worden ingericht volgens de bij dit besluit behoorende modellen.

3. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Mei 1925.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 2den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 2 *April* 1925.)

GEMEENTE _____ N°. 16 VERMB. EN VERDB. Lijst N°. _____

Register van Aanslagen N°. _____

(1) VERMOGENSBELASTING EN VERDEDIGINGSBELASTING IB. 19__/19__

AANGIFTE VAN HET VERMOGEN VAN

den Heer _____

Mw. _____

naar den toestand van het vermogen op den 1sten Mei, of — bij latere vestiging binnen Nederland — naar den toestand OP DEN DAG DER VESTIGING.

(1)

Dit biljet is door den Inspecteur der registratie te _____ uitgereikt den _____; BINNEN 20 DAGEN na dezen datum moet het, BEHOORLIJK INGEVULD EN ONDERTEKEND, WORDEN TOEGEZONDEN aan den Ontvanger der Successierechten te _____

INVULLING EN ONDERTEKENING.

De vragen moeten alle volledig worden beantwoord; zoo noodig kan men toelichting geven aan het slot der aangifte of op een afzonderlijk vel papier.

De aangever moet PERSOONLIJK onderteekenen; afwijking hiervan is alleen toegelaten na *vooraf* verleende *schriftelijke* vergunning

VRAGEN.	ANTWOORDEN.
1. Naam, voornamen, beroep en volledig adres. Alsvoor van den vertegenwoordiger (voogd, curator enz.), indien deze de aangifte doet.	
2. Zijt gij gehuwd, ongehuwd, weduwnaar, weduwe, gescheiden ? Naam en voornamen van Uw echtgenoot(e), overleden echtgenoot(e) of gewezen echtgenoot(e).	
3. Is het vermogen Uwer ECHTGENOOTE in deze aangifte begrepen ? Zoo neen, waarom niet ? *Eene gehuwde vrouw moet zelf aangifte doen ingeval van scheiding van tafel en bed of van scheiding van goederen, alsmede indien en voor zoover zij bij huwelijksvoorwaarden het beheer over haar vermogen heeft bedongen. In alle andere gevallen moet de gehuwde man tevens het vermogen zijner echtgenoote aangeven.*	
4. Hebt gij VRUCHTGENOT KRACHTENS DE WET van vermogen van Uwe minderjarige kinderen ? Voornamen en dagteekening hunner geboorte.	
5. Bezit gij ZAKEN IN VRUCHTGEBRUIK ? Zoo ja, hoe hebt gij dat vruchtgebruik verkregen en wanneer eindigt het ?	
6. Geniet gij eene LIJFRENTE ? *Voor iedere lijfrente afzonderlijk opgeven : bedrag per jaar — duur van de lijfrente — naam, voornamen, adres en geboortedatum van dengene, van wiens leven de lijfrente afhangt — en hoe verkregen.*	
7. Bezit gij GOEDEREN, BEZWAARD MET VRUCHTGEBRUIK ? *Opgeven : duur van het vruchtgebruik — naam, voornamen, adres en geboortedatum van den vruchtgebruiker — hoe verkregen. De waarden van iederen vruchtgebruiker afzonderlijk vermelden.*	
8. Hebt gij VERPLICHTINGEN, zooals bedoeld onder letter *a* van de „Schulden" ? Zie blz. 4. *Voor iedere verplichting afzonderlijk opgeven : bedrag per jaar — duur van de verplichting — naam, voornamen, adres en geboortedatum van hem, van wiens leven de verplichting afhangt — op welke wijze ingesteld.*	
9. Bezit gij ONROERENDE ZAKEN, in Nederland gelegen of gevestigd ? *Opgeven : gemeenten en artikelen van den kadastralen legger (zie Uw aanslagbiljet voor de Grondbelasting).*	
10. Zijt gij WETTELIJK VERTEGENWOORDIGER (vader, moeder, voogd, curator, bewindvoerder) van anderen, van wier vermogen aangifte moet worden gedaan ? *Opgeven : hunne namen en voornamen en hun adres.*	
11. Zijt gij gerechtigd tot een nog ONVERDEELDEN BOEDEL ? Zoo ja, tot welken boedel ?	
12. Zijt gij sedert 1 Mei van het vorig jaar VERHUISD ? Zoo ja, wat was Uw oud adres ? Hebt gij voor dit belastingjaar reeds in eene andere gemeente aangifte gedaan, of zijt gij wellicht reeds in eene andere gemeente aangeslagen ? Zoo ja, waar ?	
13. Hebt gij U eerst NA 1 MEI jongstleden binnen Nederland METTERWOON GEVESTIGD ? Zoo ja, WANNEER en VAN WAAR zijt gij toen gekomen ?	

AANWIJZING VAN HET VERMOGEN IN GEHEELE GULDENS.

BEZITTINGEN.

I. VERMOGEN IN HANDELSONDERNEMINGEN.

Waarde van het VERMOGEN IN ONDERNEMINGEN, waarvan de belastingschuldige geene verhandelbare aandeelbewijzen bezit, volgens de laatst vastgestelde of goedgekeurde BALANS (welke moet voldoen aan art. 9 der wet op de vermogensbelasting): f _____

Bij: de sedert het tijdstip der balans aan de onderneming *toegevoegde* bedragen: „ _____

Af: de sedert dat tijdstip daaraan *onttrokken* bedragen: f _____

f _____

II. OVERIG VERMOGEN.

		Waarde van den vollen eigendom van hetgeen gij bezit:		
		A. In vollen eigendom. (1)	B. In vruchtgebruik.	C. In eigendom bezwaard met vruchtgebruik.
1.	ONROERENDE GOEDEREN (geschat naar de verkoopwaarde):			
a.	*in Nederland* gelegen (ook rechten van erfpacht, opstal en beklemming)			
b.	*buiten Nederland* gelegen (ook de daarop gevestigde rechten)			
2.	RECHTEN op erfpachtcanons, beklemhuren en grondrenten (geschat naar de verkoopwaarde)			
3.	INSCHRIJVINGEN op de *Grootboeken* der *Nationale Schuld*			
4.	INSCHRIJVINGEN op de *Grootboeken* van *Buitenlandsche Staatsschuld*			
5.	EFFECTEN (daaronder begrepen aandeelen en winstbewijzen in naamlooze vennootschappen):			
a.	die, welke genoteerd worden ter beurze van Amsterdam			
b.	alle andere			
6.	VORDERINGEN, zoowel rentegevende als niet rentegevende:			
a.	met hypotheek of scheepsverband			
b.	beroeps- en boekvorderingen (onverschillig of daarvan reeds eene rekening is uitgeschreven)			
c.	alle andere vorderingen			
7.	RECHTEN OP INGEGANE LIJFRENTEN (gekapitaliseerd bedrag, berekend volgens art. 47 der Successiewet; steeds vermelden in kolom A.)			
8.	SCHEPEN, SCHUITEN EN VAARTUIGEN met toebehooren (daaronder ook pleiziervaartuigen)			
9.	Zaken, behoorende tot het LANDBOUWBEDRIJF (paarden, vee, voorraden, landbouwwerktuigen, enz.)			
10.	ALLE ANDERE, PAARDEN EN VOERTUIGEN (daaronder ook automobielen, motor- en andere rijwielen)			
11.	HANDELSVOORRADEN (geschat naar de geldswaarde, in verband met de bestemming)			
12.	WERKTUIGEN — GEREEDSCHAPPEN — alle zaken, die bij het *bedrijf of beroep* in gebruik zijn (geschat naar de geldswaarde, in verband met de bestemming)			
13.	GELD IN KAS (ook wissels en ander handelspapier, geschat op			
		f	f	f

14. Aandeelen in ONVERDEELDE NALATENSCHAPPEN :
van _____ overleden te _____ den _____
" _____ " _____ " _____

15. Waarde van alle *niet hiervóór opgegeven* bestanddeelen van het vermogen (daaronder nog te ontvangen zaken, waarvoor reeds eene schuld is aangegaan) . . . . . .

Totaal der bezittingen . . . . . .

(1) In kolom A ook opgeven eigendom, bezwaard met fideï-commis.

	A. In vollen eigendom.	B. In vruchtgebruik.	C. In eigendom bezwaard met vruchtgebruik.
Totaal der bezittingen	f	f	f
SCHULDEN.			
(voor zoover daarmede niet reeds rekening is gehouden bij de invulling van afdeeling I der Bezittingen).			
a. *Gekapitaliseerd* bedrag der *lijfrenten* — gevestigde of altijddurende *renten* — *verstrekking* van levensonderhoud, huisvesting of andere zaken (deze verplichtingen kunnen slechts in mindering worden gebracht, indien zij *wettelijk* verschuldigd zijn : zie art. 8 der wet op de Vermogensbelasting en art. 9 der wet van 18 Augustus 1916 (*Staatsblad* 411). f ____			
b. *Overige schulden*, naar de contante waarde :			
1. met hypotheek of scheepsverband . . . . . ____			
2. andere schulden . . . . . ____			
Totaal der schulden . . . . . ____			
Zuiver vermogen	f	f	f

Aldus *te goeder trouw* en *naar mijn beste weten* opgemaakt en onderteekend.

_____, den _____ 19____

(Indien de aangifte het vermogen betreft van een ander dan den onderteekenaar (zie art. 17 der wet op de Vermogensbelasting), dan moet de hoedanigheid, waarin hij handelt, bij de onderteekening worden vermeld.)

Geboren den _____

N.B. Hij, die eene aangifte voor zich zelven of voor een ander opzettelijk onjuist of onvolledig doet, wordt — indien daaruit nadeel voor het Rijk kan ontstaan — gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden.

Niet door den aangever in te vullen.

	Vermogensbel.	Verded. bel. Ib.
Kolom **A**, waarde van den vollen eigendom	/	/
„ **B**, „ „ het vruchtgebruik		
„ **C**, „ „ den blooten eigendom		
Totaal	/	/

N°. 16*a* Verdb.

Lijst N°. _____

Register van Aanslagen N°. _____

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN.

VERDEDIGINGSBELASTING Ib.

JAAR 19 /19 .

Aangifte van de binnen het Rijk gelegen of gevestigde onroerende zaken, behoorende tot het vermogen van

den Heer / Mw. _____

naar den toestand op den 1sten Mei

Dit biljet is door den Inspecteur der registratie in de ___ divisie van inspectie te 's Gravenhage uitgereikt den _____ 192___; BINNEN 20 DAGEN na dezen datum moet het, BEHOORLIJK INGEVULD EN ONDERTEEKEND, WORDEN TOEGEZONDEN aan den Ontvanger der Successierechten kantoor n°. 2 te 's Gravenhage.

INVULLING EN ONDERTEEKENING.

De vragen moeten alle volledig worden beantwoord ; zoo noodig kan men toelichting geven aan het slot der aangifte of op een afzonderlijk vel papier.

De aangever moet PERSOONLIJK onderteekenen ; afwijking hiervan is alleen toegelaten na *vooraf verleende schriftelijke*

VRAGEN.	ANTWOORDEN.
1. Naam, voornamen, beroep en volledig adres. Alsvoor van den vertegenwoordiger (voogd, curator enz.), indien deze de aangifte doet. (Voor maatschappijen, vereenigingen en andere lichamen in te vullen den naam en de plaats, waar de zetel is gevestigd.)	
2. Zijt gij gehuwd, ongehuwd, weduwnaar, weduwe, gescheiden ? Naam en voornamen van Uw echtgenoot(e), overleden echtgenoot(e) of gewezen echtgenoot(e).	
3. Zijn de binnen het Rijk gelegen of gevestigde onroerende zaken Uwer echtgenoote in deze aangifte begrepen ? Zoo neen, waarom niet ? *Eene gehuwde vrouw moet zelf aangifte doen ingeval van scheiding van tafel en bed of van scheiding van goederen, alsmede indien en voor zoover zij bij huwelijksvoorwaarden het beheer over haar onroerende zaken heeft bedongen. In alle andere gevallen moet de gehuwde man tevens die zaken van zijne echtgenoote aangeven.*	
4. Hebt gij *vruchtgenot krachtens de wet* van binnen het Rijk gelegen of gevestigde onroerende zaken Uwer minderjarige kinderen ? Voornamen en dagteekening hunner geboorte.	
5. Bezit gij het *vruchtgebruik* van binnen het Rijk gelegen of gevestigde onroerende zaken, anders dan bij vraag 4 bedoeld ? Zoo ja, hoe hebt gij dat vruchtgebruik verkregen en wanneer eindigt het ?	
6. Bezit gij binnen het Rijk gelegen of gevestigde onroerende zaken bezwaard met vruchtgebruik ? *Opgeven : duur van het vruchtgebruik — naam, voornamen, adres en geboortedatum van den vruchtgebruiker — hoe verkregen. De waarden van iederen vruchtgebruiker afzonderlijk vermelden.*	
7. In welke gemeenten en op welke artikelen van den kadastralen legger komen de U en Uwe echtgenoote in eigendom of vruchtgebruik behoorende, binnen het Rijk gelegen of gevestigde onroerende zaken voor ?	
8. Zijt gij gerechtigd tot een nog onverdeelden boedel waartoe binnen het Rijk gelegen of gevestigde onroerende zaken behooren ? Zoo ja, tot welken boedel ?	
9. Zijt gij *wettelijk vertegenwoordiger* (vader, moeder, voogd, curator, bewindvoerder, enz.) van anderen, van wier binnen het Rijk gelegen of gevestigde onroerende zaken aangifte moet worden gedaan ? *Opgeven : hunne namen en voornamen en hun adres.*	

AANWIJZING VAN DE WAARDE DER BINNEN HET RIJK GELEGEN OF GEVESTIGDE ONROERENDE ZAKEN

IN GEHEELE GULDENS.

	Waarde van den vollen eigendom van hetgeen gij bezit:		
	A. In vollen eigendom. [1]	**B.** In vruchtgebruik.	**C.** In eigendom bezwaard met vruchtgebruik.
1. *a.* In Nederland gelegen *onroerende goederen*, zoomede de daarop gevestigde rechten van erfpacht, opstal en beklemming, GESCHAT NAAR DE VERKOOPWAARDE	ƒ	ƒ	ƒ
b. De rechten op erfpachtcanons, beklemhuren en grondrenten, geschat naar de verkoopwaarde			
2. Aandeelen in de binnen het Rijk gelegen of gevestigde onroerende zaken, behoorende tot de nog onverdeelde nalatenschap van:			
..... overleden te .....; den			
..... „ „ .....; „			
Totaal	ƒ	ƒ	ƒ

Aldus *te goeder trouw, naar mijn beste weten* opgemaakt en onderteekend.

Te _____, den _____ 19____.

(Indien de aangifte voor een ander dan den onderteekenaar is gedaan, dan moet de hoedanigheid, waarin hij handelt, bij de onderteekening worden vermeld.)

Geboren den _____

N.B. Hij, die eene aangifte voor zich zelven of voor een ander opzettelijk onjuist of onvolledig doet, wordt, indien daaruit nadeel voor het Rijk kan ontstaan, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden.

[1] In kolom **A** ook opgeven eigendom, bezwaard met fideï-commis.

	NIET door den aangever in te vullen.
	Verded. bel. *Ib.*
Kolom **A**, waarde van den vollen eigendom	ƒ
„ **B**, „ „ het vruchtgebruik	„
„ **C**, „ „ den blooten eigendom	„
Totaal	ƒ

2 *Maart* 1925. BESLUIT, betreffende beroep van R. E. Goudeau, weduwe van J. Th. Heering te *'s-Gravenhage*, in zake vrijstelling van den dienstplicht. S. 56.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door R. E. Goudeau, weduwe van J. Th. Heering te *'s-Gravenhage*, tegen de beslissing van Onzen Minister van Oorlog van 9 October 1924, VIIe Afd., nº. 374 V., waarbij aan haar zoon A. P. Heering vrijstelling van den dienstplicht wegens kostwinnerschap is geweigerd;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 21 Januari 1925, nº. 1194 (van 1924);

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 26 Februari 1925, VIIe Afd., nº. 307 V.;

Overwegende:

dat A. P. Heering reeds sedert 3 October 1924 voor eerste oefening in werkelijken dienst is;

dat hij die oefening ongeveer half Maart a.s. zal hebben volbracht, zoodat hij het grootste gedeelte van zijn eerste oefening reeds achter den rug heeft;

dat derhalve de belangen van den dienst het wenschelijk maken aan A. P. Heering geen vrijstelling van den dienstplicht te verleenen;

Gezien de artikelen 15, 17 en 21 der Dienstplichtwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de genoemde beslissing van Onzen Minister van Oorlog te handhaven.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, dat met de voordracht van dien Minister in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur.

's-Gravenhage, den 2den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

(*Uitgeg.* 16 *Mrt.* 1925.)

DEPARTEMENT VAN OORLOG.

VIIde Afd., Nº. 307 V.

ONDERWERP:
Beroep in zake vrijstelling van den dienstplicht.

's-Gravenhage, 26 Februari 1925.

Aan de Koningin.

De Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, heeft bij zijn hiernevens gevoegden brief van 21 Januari 1925, nº. 1194, advies uitgebracht omtrent het beroep, ingesteld door R. E. Goudeau, weduwe van J. Th. Heering te *'s-Gravenhage*, tegen mijn beslissing van 9 October 1924, VIIe Afd., nº. 374 V., waarbij aan haar zoon A. P. Heering vrijstelling van den dienstplicht wegens kostwinnerschap is geweigerd.

De afdeeling is van oordeel, dat met vernietiging van de bestreden beslissing aan A. P. Heering voor den tijd van één jaar vrijstelling van den dienstplicht behoort te worden verleend. Het daartoe strekkende door de afdeeling opgemaakte ontwerp-besluit is van den volgenden inhoud:

„WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door R. E. Goudeau, weduwe van J. Th. Heering te *'s-Gravenhage* tegen de beslissing van Onzen Minister van Oorlog van 9 October 1924, VIIe Afdeeling, nº. 374 V., waarbij aan haar zoon A. P. Heering vrijstelling van den dienstplicht wegens kostwinnerschap is geweigerd;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 21 Januari 1925, nº. 1194 (van 1924);

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van

Overwegende, dat de beslissing van Onzen Minister steunt op de overweging, dat het verblijf van den dienstplichtige in werkelijken dienst niet tot gevolg zal hebben, dat voldoende middelen tot levensonderhoud komen te ontbreken aan degenen, als wier kostwinner hij zich beschouwt;

dat de appellante in beroep aanvoert, dat hare andere kinderen niet al hun verdiensten kunnen afstaan en dat zij de verdiensten van den dienstplichtige niet ontberen kan;

Overwegende, dat, uit op grond van nader overgelegde ambtsberichten, ingewonnen naar aanleiding van de openbare behandeling dezer zaak voor de Afdeeling van den Raad van State voor de Geschillen van Bestuur moet worden aangenomen, dat door het verblijf in werkelijken dienst van den dienstplichtige voldoende middelen tot levensonderhoud aan het gezin, waartoe hij behoort, zouden komen te ontbreken;

Gezien de Dienstplichtwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van de beslissing van Onzen Minister van Oorlog van 9 October 1924, VIIe Afdeeling, nº. 374 V., aan A. P. Heering te *'s-Gravenhage* voor den tijd van één jaar vrijstelling van den dienstplicht te verleenen.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

De Minister van Oorlog,"

Voor zooveel de waardeering van de gezinsomstandigheden betreft, kan ik mij, ook in verband met nader verkregen inlichtingen, met het oordeel van de afdeeling vereenigen. Toch kan ik Uwe Majesteit niet voorstellen het door de afdeeling opgemaakte ontwerp-besluit te bekrachtigen. Ik veroorloof mij daaromtrent het volgende aan te voeren.

Bepaalt het eerste lid van art. 17 der Dienstplichtwet, dat vrijstelling wegens kostwinnerschap wordt verleend aan hem, door wiens verblijf in werkelijken dienst voor eerste oefening voldoende middelen tot levensonderhoud aan andere personen ontbreken of zouden komen te ontbreken, het derde lid van vermeld artikel schenkt de bevoegdheid om, wanneer het iemand geldt, die reeds is ingelijfd, de vrijstelling niet te verleenen, zoo de belangen van den dienst dit wenschelijk maken. In zulk een geval kan krachtens art. 38 der Dienstplichtwet vergoeding wegens kostwinnerschap worden toegekend.

Heering nu is reeds sedert 3 October 1924 voor eerste oefening in werkelijken dienst en

zal die oefening half Maart a.s. hebben volbracht. Daar hij dus het grootste gedeelte zijner eerste oefening reeds achter den rug heeft, acht ik het in het belang van den dienst, dat zijn militaire opleiding wordt voltooid.

Onder deze omstandigheden ben ik van meening, dat om redenen van dienstbelang aan Heering geen vrijstelling meer moet worden verleend

Eerbiedig geef ik Uwe Majesteit daarom in overweging het mijnerzijds in dien zin opgemaakte ontwerp-besluit, dat mede hierbij is gevoegd, te bekrachtigen.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

---

2 *Maart* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Het staat wetenschappelijk thans wel vast, dat terpen in de provincie Groningen meestal „wierden" genoemd, zijn in het Noorden van ons land vooral in de eerste eeuwen onzer jaartelling door de bewoners ontworpen vluchtheuvels, teneinde zich zelf en de hunnen benevens hun have bij hooge vloeden tegen het water te beschermen.

Indien zulke vluchtheuvels worden afgegraven heeft men ongetwijfeld te doen met slooping van grondwerk, vallend onder art. 2, 1c van de Arbeidswet 1919, hetgeen alleen uitzondering zou lijden, wanneer de afgegraven grond moest dienen om het land, waartoe de terp of wierde behoort, vruchtbaarder te maken, in welk geval het afgraven geacht zou moeten worden te behooren tot de werkzaamheden in een onderneming van landbouw, waarop ingevolge art. 1 de wet niet van toepassing is. Waar in deze vaststaat, dat de afgegraven grond op kipkarren naar een schip werd gebracht om daarmede naar elders te worden vervoerd, valt deze arbeid zeker niet onder de landbouwwerkzaamheden.

(Arbeidswet art. 2.)

Mrs. Fentener van Vlissingen, Segers, Hesse, Taverne.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Leeuwarden, requirant van cassatie tegen een vonnis van deze Rechtbank van den zes en twintigsten November 1924, waarbij in hooger beroep is bevestigd een mondeling vonnis van het Kantongerecht te Dokkum van den 11den Juni 1924, bij hetwelk K. R., ter zake van het hem telastegelegde, van alle rechtsvervolging is ontslagen.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

Het bestreden vonnis houdt de bevestiging met overneming der gronden in van een in eersten aanleg mondeling gewezen vonnis, blijkens de aanteekening waarvan is bewezen verklaard, dat de beklaagde op 22 April 1924 des namiddags omstreeks 5 uur te Ferwerd als hoofd en bestuurder van eene terpafgravingsonderneming, in welke onderneming op dat tijdstip in een aldaar gelegen in afgraving zijnde terp arbeid werd verricht, bestaande in het afgraven van de terp en laden van kipkarren, door Rinze Wijnstok, Hendrik Fennema en Sytze Swart, niet heeft gezorgd, dat in die inrichting op eene plaats, die vrij toegankelijk was voor alle arbeiders in die inrichting werkzaam, eene gedagteekende en door hem onderteekende arbeidslijst, voldoende aan de in art. 68 der Arbeidswet 1919 gegeven voorschriften, was opgehangen, zoodanig dat daarvan gemakkelijk kon worden kennis genomen. Bij dit mondelinge vonnis is het bewezen verklaarde echter niet strafbaar geoordeeld bij de Arbeidswet 1919, noch bij eenige andere wet of eenige verordening en is de beklaagde van alle rechtsvervolging ontslagen, zulks op deze gronden, dat een in afgraving zijnde terp als zoodanig niet is een fabriek of werkplaats in den zin der Arbeidswet 1919, dat zij niet valt onder artikel 2*a* dier wet en ook niet is een in slooping zijnd grond- of graafwerk.

Bij tijdig ingediende memorie wordt als middel van cassatie aangevoerd:

„Schending door niet-toepassing of verkeerde toepassing van art. 2*jis* 68, 83 van de Arbeidswet 1919 in verband met art. 247 Wetboek van Strafvordering.

Tot toelichting wordt aangevoerd, dat een in afgraving zijnde terp een fabriek of werkplaats is, krachtens art. 2 zoowel onder *a* als onder *c* der Arbeidswet 1919.

Met het eerste kan ik mij niet vereenigen. Bij het afgraven van een terp worden geen voorwerpen of stoffen vervaardigd, veranderd, hersteld, versierd, afgewerkt of op andere wijze tot verkoop of gebruik geschikt of meer geschikt gemaakt, noch ook vernietigd en ondergaan voorwerpen of stoffen ook geene tot het een of het ander strekkende bewerking. In het bijzonder wordt daar niet grond voor verkoop meer geschikt gemaakt, ook niet wanneer die grond — gelijk hier het geval schijnt te zijn geweest, doch niet feitelijk is vastgesteld — in kipkarren naar een schip wordt vervoerd ten einde te worden verkocht. Dit vervoeren toch is niets anders dan het afscheiden van kleine gedeelten van de terp, waardoor de grond, waaruit deze bestaat, voor den verkoop niet meer geschikt gemaakt wordt dan hij reeds is, evenmin als wanneer in een winkel stukken vleesch of worst worden afgesneden om afzonderlijk te worden verkocht, op hoedanig geval betrekking had Uw arrest van 31 December 1923 (W. 11151, N. J. 1924, 241). Zie ook uw arrest van 3 Maart 1924 (W. 11188; N. J. 1924, 538.)

Daarentegen lijdt het bij mij geen twijfel, of een in afgraving zijnde terp is een in slooping zijnd grondwerk. Ik zie zelfs niet in, wat de Kantonrechter en de Rechtbank hebben gemeend hiertegen te kunnen inbrengen. In de aanteekening van het vonnis van den Kantonrechter en uit het vonnis der Rechtbank zijn de gronden voor hunne meening op dit punt niet vermeld. Een terp is intusschen — historisch staat dit, naar ik meen, wel vast — een door menschenhanden uit grond vervaardigd werk. Afgraving daarvan is derhalve slooping van een grondwerk. Zij kan ook landbouwarbeid zijn, n.l. als de terpaarde op het eigen land van den terpeigenaar wordt gebracht, om dit te verbeteren, doch hiervan was in dit geval geen sprake.

Het middel is dus in zooverre gegrond.

Ik concludeer, dat het bestreden vonnis, alsmede het daarbij bevestigde in eersten aanleg gewezen vonnis zullen worden vernietigd, voorzooverre bij het laatstbedoelde het bewezenverklaarde niet strafbaar is verklaard en de beklaagde te dier zake van alle rechtsvervolging is ontslagen en bij het eerstbedoelde het in eersten aanleg gewezen vonnis ook in deze opzichten is bevestigd, dat aan het bewezen verklaarde met aanhaling der artt. 1, 2, 68 en 83 der Arbeidswet 1919 en 23 en 91 W. v. Sr. zal worden gegeven de benaming: als hoofd en bestuurder eener onderneming, waarin arbeid wordt verricht in eene fabriek of werkplaats niet zorgen, dat in die inrichting op eene plaats, die vrij toegankelijk is voor alle arbeiders in de inrichting werkzaam een arbeidslijst, welke voldoet aan de in of krachtens artikel 68 der Arbeidswet 1919 gegeven voorschriften, wordt opgehangen en opgehangen blijft, zoodanig dat daarvan gemakkelijk kan worden kennis genomen, en dat den beklaagde te dier zake zal worden opgelegd eene geldboete van f 15 met bepaling, dat de boete bij gebreke van betaling zal worden vervangen door hechtenis van één dag.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Hesse:

Gelet op het middel van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij memorie, luidende: (Zie Concl. Adv.-Gen.);

O. dat bij het bevestigde vonnis, overeenkomstig de aanklacht bewezen is verklaard, dat, enz. (Zie Concl. Adv.-Gen.);

O. dat de Kantonrechter dit bewezen verklaarde niet strafbaar heeft geoordeeld op grond dat een in afgraving zijnde terp als zoodanig niet is een fabriek of werkplaats in den zin der Arbeidswet 1919, dat zij niet valt onder artikel 2*a* dier wet en ook niet is „een in slooping zijnd grond- of graafwerk";

O. aangaande het tegen deze beslissing voorgestelde middel:

dat het wetenschappelijk thans wel vaststaat, dat terpen, in de provincie Groningen meestal wierden genoemd, zijn in het Noorden van ons land vooral in de eerste eeuwen onzer jaartelling door de bewoners opgeworpen vluchtheuvels, teneinde zich zelf en de hunnen benevens hunne have bij hooge vloeden tegen het water te beschermen;

dat, indien zulke vluchtheuvels worden afgegraven, men ongetwijfeld te doen heeft met slooping van grondwerk, vallende onder artikel 2, 1c van de Arbeidswet 1919, hetgeen alleen uitzondering zou lijden, zoo de afgegraven grond moest dienen om het land, waartoe de terp of wierde behoort, vruchtbaarder te maken, in welk geval het afgraven geacht zou moeten worden te behooren tot de werkzaamheden in een onderneming van landbouw, waarop ingevolge artikel 1 de wet niet van toepassing is;

dat, waar in deze vaststaat, dat de afgegraven grond op kipkarren naar een schip werd gebracht om daarmede naar elders te worden vervoerd, deze arbeid zeker niet onder de landbouw-werkzaamheden valt;

O. dat mitsdien ten onrechte het bewezen verklaarde niet strafbaar is geacht en de beklaagde deswege is ontslagen van rechtsvervolging, zoodat het bestreden vonnis evenals het daarbij bevestigde vonnis in zoover niet kunnen worden gehandhaafd;

Vernietigt beide vonnissen bovenvermeld, behalve wat betreft de bewezenverklaring;

Rechtdoende krachtens artikel 105 R. O.:

Qualificeert hetgeen bewezen is verklaard als hoofd en bestuurder eener onderneming, waarin arbeid wordt verricht in een fabriek of werkplaats niet zorgen, dat in die inrichting op eene plaats, die vrij toegankelijk is voor alle arbeiders in de inrichting werkzaam, een gedagteekende en door hem onderteekende arbeidslijst, welke voldoet aan de in of krachtens artikel 68 der Arbeidswet 1919 gegeven voorschriften, wordt opgehangen en opgehangen blijft, zoodanig dat daarvan gemakkelijk kan worden kennis genomen;

Gezien de artikelen 1, 2, 68 en 83 der Arbeidswet 1919, 23 en 91 Sr.;

Veroordeelt den beklaagde tot een geldboete van één gulden en

Bepaalt den duur der vervangende hechtenis op één dag. (N. J.)

---

2 *Maart* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Het uitbeenen van een Vierendeel (zgn. voet) waaraan door een of meer arbeiders wordt gewerkt, onafhankelijk van gedane bestellingen of door de koopers te kennen gegeven wensch, maakt het zich aan dien voet bevindend vleesch ten verkoop geschikt. Hieraan doet niet af de omstandigheid dat in bekl.'s winkel wel eens een geheele voet zou worden verkocht.

Het bovenbedoelde „uitbeenen" stempelt bekl.'s winkel tot een „werkplaats" in den zin van art. 2 der Arbeidswet.

De overtreding van art. 68 1a der Arbeidswet kan niet gezegd worden te zijn gepleegd zooveel malen als er personen op de arbeidslijst behoorden te zijn vermeld. Het niet zorgen dat in een werkplaats een arbeidslijst is opgehangen levert eene overtreding op, al behoorden meerdere personen op de lijst te zijn vermeld. Qualificatie en straf ambtshalve verbeterd.

(Arbeidswet art. 2 en 68).

Mrs. Fentener van Vlissingen, Segers, Hesse, Jhr. Feith en Taverne.

G. M. P., requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Rotterdam van 11 December 1924, waarbij, in hooger beroep, met vernietiging van een op 19 September 1924 door het Kantongerecht te Rotterdam gedane uitspraak, requirant is schuldig verklaard aan enz. (zie concl. Adv.-Gen.), en, met toepassing van de artt. 1, 2, 68, 83 der Arbeidswet 1919, 23 W. v. Sr. is veroordeeld tot twee geldboeten elk van vijftig cent, en een dag vervangende hechtenis voor elke boete.

Conclusie Adv.-Gen. Mr. Besier:

Bij het bestreden vonnis is behoudens de verzwarende omstandigheid van herhaling van

overtreding bewezen verklaard: dat de beklaagde te Rotterdam op Vrijdag 18 Juli 1924 des namiddags omstreeks te 3¾ uur als hoofd van eene slagerijonderneming, terwijl toen in die onderneming in een werkplaats dier onderneming, zijnde een besloten ruimte, waar voor die onderneming placht gewerkt te worden aan het tot verkoop en gebruik geschikt maken van vleesch — gevestigd in pand nº. 68a aan den Binnenweg te Rotterdam — de arbeiders H. Baggerman en W. Bruinse arbeid verrichtten, bestaande in wat betreft eerstgenoemde het doorhakken van beenderen en wat betreft laatstgenoemde het snijden van een been uit een stuk vleesch, niet heeft gezorgd, dat in bovenvermelde inrichting op eene plaats, die vrij toegankelijk was voor alle arbeiders aldaar werkzaam, eene arbeidslijst als bedoeld in art. 68 der Arbeidswet 1919 was opgehangen, zijnde toen aldaar geen arbeidslijst opgehangen geweest.

De Rechtbank gaf aan het bewezen verklaarde de benaming: als hoofd eener onderneming, waarin arbeid wordt verricht in eene werkplaats, niet zorgen, dat in die inrichting op eene plaats, die vrij toegankelijk is voor alle arbeiders in de inrichting werkzaam, eene gedagteekende en door hem onderteekende arbeidslijst, welke voldoet aan de in of krachtens art. 68 der Arbeidswet 1919 gegeven voorschriften, is opgehangen, zoodanig dat daarvan gemakkelijk kan worden kennis genomen, gepleegd terwijl nog geen twee jaren zijn verloopen sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens eene overtreding, als bedoeld in art. 83, 1e lid der Arbeidswet 1919 onherroepelijk is geworden, gepleegd ten opzichte van twee personen in den loop van één dag.

Te dier zake werd de beklaagde veroordeeld in twee geldboeten elk van f 0.50, elke bij gebreke van betaling te vervangen door hechtenis voor den tijd van één dag.

Bij tijdig ingediende memorie voert de veroordeelde hiertegen als middel van cassatie aan: „Schending althans verkeerde toepassing van de artt. 2 sqq. van de Arbeidswet 1919."

De bedoeling van dit middel is blijkens de toelichting te betoogen, dat uit de zich voordoende omstandigheden niet kon worden afgeleid, dat de in de dagvaarding bedoelde inrichting was eene fabriek of werkplaats in den zin der genoemde Wet, en in het bijzonder daar niet placht gewerkt te worden aan het tot verkoop of gebruik geschikt maken van vleesch. Eene rechtstreeksche schending van de voorschriften der Arbeidswet 1919 is hierin echter niet gelegen.

Met het betoog der memorie kan ik mij ook niet vereenigen. Omtrent de wijze, waarop in deze inrichting voor beklaagdes onderneming gewerkt pleegt te worden, is blijkens het bestreden vonnis door de getuigen H. Baggerman en W. Bruinse eensluidend onder meer verklaard, dat het door beklaagde aangekochte vee op het abattoir wordt geslacht en daarna in vierendeelen — voeten — naar voormeld pand (d. i. bedoelde inrichting) wordt gebracht; dat zoo'n voet dan door hem alleen of te zamen met zijn medegetuige in voormelden winkel wordt uitgebeend en het vleesch in groote stukken wordt gesneden van ± 15 K.G., dat de klanten in den regel geen grooter stukken koopen dan van 3 à 3½ K.G., dat in den winkel nooit geheel onuitgebeende „voeten" worden verkocht en zelfs in het geheel geen rundvleesch met been. Dit is reeds het geschikt maken van vleesch voor den verkoop, gelijk die in dezen winkel geschiedt en voor het gebruik, dat de klanten van dezen winkel daarvan maken. Het zou slechts anders zijn, indien — gelijk in het geval, waarop 's Hoogen Raads arrest van 31 December 1923 (W. 11151, Ned. Jur. 1924, 241) betrekking had — het uitbeenen van het vleesch geschiedde naar gelang der bestellingen, dus volgens den telkens uitgesproken wensch der koopers. Immers op zich zelf is onuitgebeend vleesch voor verkoop of gebruik niet ongeschikt, zelfs niet in den vorm van geheele vierendeelen. Van uitbeenen volgens den telkens uitgesproken wensch der koopers blijkt in dit geval echter niets. In beklaagdes winkel wordt het vleesch uitgebeend alvorens de koopers zich hebben aangemeld, blijkbaar omdat het eerst hierdoor geschikt wordt om aan de wenschen te voldoen van eventueele koopers, die zich in beklaagdes winkel van vleesch plegen te voorzien. Terecht is daarom door de Rechtbank die winkel aangemerkt als een fabriek of werkplaats.

Toch zal het bestreden vonnis niet in zijn geheel kunnen worden gehandhaafd. De tegenwoordige opvatting van den Hoogen Raad, stilzwijgend neergelegd in de arresten van 16 October 1922 (Ned. Jur. 1923, blz. 11) en van 19 Maart 1923 (W. 11059, Ned. Jur. 1923, 815), schijnt te zijn, dat het niet zorgen voor de aanwezigheid van een arbeidslijst niet is een overtreding welke gepleegd wordt ten aanzien van elken persoon, wiens naam daarop behoorde voor te komen, zoodat door deze overtreding ook niet krachtens art. 83 der Arbeidswet 1919 zoovele straffen kunnen worden opgelegd als het aantal dier personen bedraagt. In dit geval had naar deze opvatting slechts één straf mogen worden opgelegd. De laatste woorden der aan het feit gegeven benaming worden dan overtollig.

Ik concludeer, dat het bestreden vonnis zal worden vernietigd, doch alleen voorzoover betreft de daarbij aan het bewezen verklaarde gegeven benaming en de opgelegde straffen, dat aan het bewezen verklaarde zal worden gegeven de benaming: „als hoofd eener onderneming, waarin arbeid wordt verricht in eene werkplaats, niet zorgen, dat in die inrichting op eene plaats, die vrij toegankelijk is voor alle arbeiders in die inrichting werkzaam, eene gedagteekende en door hem onderteekende arbeidslijst, welke voldoet aan de in of krachtens art. 68 der Arbeidswet 1919 gegeven voorschriften, is opgehangen, zoodanig dat daarvan gemakkelijk kan worden kennis genomen, gepleegd terwijl nog geen twee jaren zijn verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens eene overtreding, als bedoeld in art. 83, 1e lid, der Arbeidswet 1919 onherroepelijk is geworden" en dat de beklaagde te dier zake zal worden veroordeeld tot betaling van ééne geldboete van f 0.50, bij gebreke van betaling te vervangen door hechtenis voor den tijd van één dag.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Taverne;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie :

Schending, althans verkeerde toepassing van de artt. 2, sqq van de Arbeidswet 1919 ;

O. dat bij het bestreden vonnis is bewezen verklaard, dat enz. (zie concl. Adv.-Gen.) ;

O. dat de Rechtbank beklaagdes verweer, dat de arbeid, welke ten deze bewezen is verklaard slechts een deel uitmaakt van het winkelbedrijf en dus zijn slagerswinkel niet stempelt tot een werkplaats in den zin der Arbeidswet 1919, heeft verworpen en te dien aanzien heeft overwogen :

dat immers het vleesch in vierendeelen — zoogenaamde „voeten" — van het abattoir naar den winkel wordt vervoerd, maar dan nog ongeschikt is voor den verkoop, in den winkel ;

dat de duur en de aard van den arbeid nog aan de „voeten" te verrichten, vóórdat het vleesch uitgebeend is en in stukken van ± 15 Kilogram gereed ligt om daarna ten behoeve van de klanten als naar de bestelling stukken af te snijden, — zijnde die duur volgens de getuigenverklaringen, in het vonnis vermeld, ongeveer één uur — aantoonen dat hier van slachtersarbeid tot het geschikt maken van het vleesch voor den verkoop sprake is ;

dat hetzelfde, zij het in mindere mate, geldt van het malen van het vleesch tot „gehakt" — hetgeen, blijkens in het vonnis opgenomen getuigenverklaringen, mede in requirants winkel plaats heeft — en het hakken van de beenderen tot „soepbotten" ;

dat dus de arbeid die in den winkel van beklaagde pleegt te worden verricht, deze doet vallen onder een „werkplaats" in den zin van art. 2 der Arbeidswet 1919 ;

O. dat requirant, bij de toelichting van zijn cassatiemiddel, voormeld verweer heeft herhaald ;

O. aangaande een en ander :

dat de strekking van het middel kennelijk deze is, dat de Rechtbank de bewezen verklaarde arbeid ten onrechte heeft beschouwd als het geschikt maken van vleesch tot verkoop of gebruik ;

dat echter het uitbeenen van vleesch, gelijk dit in requirants winkel geschiedt, te weten, niet het ontdoen van het vleesch van been, naar gelang der bestellingen overeenkomstig den telkens uitgesproken wensch der koopers, doch het bewerken, zoogenaamde „uitbeenen" van een voet, waaraan door een of meer arbeiders wordt gewerkt onafhankelijk van gedane bestellingen of door de koopers te kennen gegeven wenschen, wel degelijk het zich aan dien voet bevindend vleesch ten verkoop geschikt maakt en hieraan niet afdoet de door requirant bij zijn memorie aangevoerde omstandigheid — welke trouwens geen grondslag vindt in de in het vonnis opgenomen bewijsmiddelen — dat wel eens een geheele voet in zijn winkel zou worden verkocht ;

dat, nú reeds het hier bewezen verklaarde uitbeenen een arbeid is, welke requirants winkel tot een „werkplaats" stempelt in den zin van art. 2 der Arbeidswet 1919, over het karakter van de andere werkzaamheden, welke, blijkens het vonnis, in dien winkel plaats vonden, geen beslissing behoeft te worden gegeven ;

O. dat het middel derhalve niet tot cassatie kan leiden ;

O. voorts ambtshalve :

dat overtreding van het bepaalde bij art. 68, 1*a* der Arbeidswet 1919 niet kan gezegd worden te zijn gepleegd zooveel malen als er personen op de arbeidslijst behoorden te zijn vermeld, zoodat de door de Rechtbank gegeven qualificatie en de opgelegde straf moeten worden gewijzigd als hieronder is aangegeven ;

Vernietigt het bestreden vonnis op voormelde punten ;

en Rechtdoende enz. :

Qualificeert het bewezen verklaarde feit : als hoofd eener onderneming, waarin arbeid wordt verricht in eene werkplaats, niet zorgen, dat in die inrichting op eene plaats, die vrij toegankelijk is voor alle arbeiders in die inrichting werkzaam, eene gedagteekende en door hem onderteekende arbeidslijst, welke voldoet aan de in of krachtens art. 68 der Arbeidswet 1919 gegeven voorschriften, is opgehangen, zoodanig dat daarvan gemakkelijk kan worden kennis genomen, gepleegd terwijl nog geen twee jaren zijn verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens eene overtreding, als bedoeld in art. 83, 1e lid, der Arbeidswet 1919 onherroepelijk is geworden" ;

Veroordeelt requirant tot betaling van eene geldboete van vijftig cent, bij gebreke van betaling te vervangen door hechtenis voor den tijd van één dag ;

Verwerpt overigens het beroep.

[Gewezen overeenkomstig de conclusie van den Adv.-Gen. Mr. Besier, die t. a. v. art. 2 der Arbeidswet verwijst naar H. R. 31 Dec. 1923 N. J. 1924 blz. 241 en t. a. v. art. 68 1*a* dezer wet naar H. R. 16 Oct. 1922 N. J. 1923 blz. 11 en 19 Maart 1923 W. 11059 N. J. 1923 blz. 815].

(N. J.)

---

3 *Maart* 1925. BESLUIT tot vaststelling van eenige buitengewone maatregelen tot afwending van de pest en de Aziatische cholera en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 57.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat toepassing der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* nº. 80), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 954), tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen noodzakelijk is wegens het voorkomen van pest en Aziatische cholera in enkele plaatsen in het buitenland ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 21 Januari 1925, nº. 68 H, afdeeling Volksgezondheid ;

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Februari 1925, nº. 41) ;

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 28 Februari 1925, nº. 317 H, afdeeling Volksgezondheid ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Art. 1. Verboden zijn, tenzij met vergunning van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid en met inachtneming van de door dezen ter voorkoming van verbreiding der besmetting te geven voorschriften :

1°. onderzoek van personen en goederen op de aanwezigheid van pestsmetstoffen door middel van proefneming op dieren ;

2°. het verrichten van lijkopeningen op lijken van personen, overleden aan de pest of verdacht van aan de pest lijdende te zijn geweest ;

3°. het verrichten van lijkopeningen op lijken van dieren, gestorven aan de pest of verdacht van aan de pest lijdende te zijn geweest.

2. Verboden is, tenzij met inachtneming van de door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid ter voorkoming van verbreiding der besmetting te geven voorschriften, het vervoer van stoffen, die pest- of cholera-smetstoffen bevatten of verdacht worden dit te doen.

3. Dit besluit, dat gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking met ingang van 28 April 1925.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 3den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 12 *Maart* 1925.)

---

3 *Maart* 1925. BESLUIT tot aanvulling van het Koninklijk besluit van 28 Mei 1920 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 264, *Indisch Staatsblad* 1921 n°. 10), houdende vaststelling van nieuwe regelen omtrent het verleenen van geldelijke tegemoetkoming aan de nagelaten betrekkingen van in er door den dienst omgekomen Europeesche en met dezen gelijkgestelde landsdienaren in *Nederlandsch-Indië*. S. 58.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 2 Februari 1925, 8ste afdeeling, n°. 92 ;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Februari 1925, n°. 34) ;

Gezien de nadere voordracht van Onzen Minister van Koloniën, d.d. 28 Februari 1925, 8ste afdeeling, n°. 33 ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen :

1. In artikel 25 van het Reglement betreffende de toekenning van pensioenen en onderstanden ten laste van de geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië* aan de nagelaten betrekkingen van in en door den dienst omgekomen Europeesche en met dezen gelijkgestelde landsdienaren, vastgesteld bij § 1 van Ons besluit van 28 Mei 1920 n°. 45 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 264, *Indisch Staatsblad* 1921 n°. 10) wordt in lid (1) tusschen „van" en „20 Januari 1875" ingevoegd : „24 November 1859, n°. 70 (*Indisch Staatsblad* 1860, n°. 27),".

2. Het bepaalde sub 1 werkt terug tot den datum van inwerkingtreding van Ons genoemd besluit van 28 Mei 1920, n°. 45.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 3den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 16 *Mrt.* 1925.)

---

3 *Maart* 1925. BESLUIT, betreffende de Regtspleging bij de Landmagt in *Suriname* (*Gouvernementsblad* 1913 n°. 73). S. 59.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Justitie van 28 Januari 1925, 10de afdeeling, n°. 35 ;

Gelet op de artikelen 128 en 168 van het Regeeringsreglement van Suriname ;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Februari 1925, n°. 32) ;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 2 Maart 1925, 10de afdeeling, n°. 20, en van 2 Maart 1925, 2de afdeeling A, n°. 859 ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen :

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. De rechtspleging bij de Landmacht in *Suriname* wordt uitgeoefend door :

1°. krijgsraden ;

2°. het in Nederland gevestigde Hoog Militair Gerechtshof.

2. Op de in het vorig artikel genoemde rechtspleging zijn de in Nederland geldende voorschriften van toepassing, voor zoover daarvan niet bij dit besluit is afgeweken.

HOOFDSTUK II.

Bepalingen, waarbij van de daarneven vermelde voorschriften van de Regtspleging bij de Landmagt *geheel of ten deele is afgeweken.*

7, 10 en 11

3. De bevoegdheid tot onderzoek van zaken en tot verwijzing naar den militairen rechter, aan den Commandeerende-officier der troepen toekomende ten aanzien van onder zijne bevelen dienende militairen, wordt ten opzichte van in *Suriname* aanwezige opper- en hoofdofficieren en van dien Commandant zelf in eerste en laatste ressort uitgeoefend door den Gouverneur. Alvorens omtrent de verwijzing naar den militairen rechter te beslissen, wint hij het advies in van het Hof van Justitie.

15

4. De in artikel 15 van de Regtspleging bij de Landmagt aan het Hoog Militair Gerechtshof toegekende bevoegdheid wordt in *Suriname* uitgeoefend door den Gouverneur, na ingewonnen advies van het Hof van Justitie.

21 en 29

5. Alle actief dienende en eervol ontslagen officieren der land- en zeemacht in *Suriname* zijn tot officier-commissaris benoembaar.

88

6. Het binnentreden tegen den wil van den rechthebbende van eene woning, bedoeld in het vierde lid van artikel 88 der Regtspleging bij de Landmagt, geschiedt :

1°. in zaken die naar den krijgsraad zijn verwezen op last van het hoofd der

plaatselijke politie, die daarbij, desverkiezende, tegenwoordig kan zijn; en

2°. in zaken welke naar hunnen aard in eersten aanleg voor het Hoog Militair Gerechtshof moeten dienen, na kennisgeving aan het hoofd der plaatselijke politie, die daarbij, desverkiezende, tegenwoordig kan zijn.

113 en

7. 1. Wanneer de Gouverneur een 114
zaak naar den militairen rechter heeft verwezen, zendt hij de op die zaak betrekking hebbende bescheiden, welke hem na afloop der informatiën moeten worden ter hand gesteld, ter verdere afdoening door aan het Hoog Militair Gerechtshof.

2. Wanneer het in bijzondere gevallen 115
niet mogelijk blijkt aan een op wettige wijze samengestelden krijgsraad de afdoening van een zaak over te laten, verzoekt de Commandeerende-officier van het garnizoen aan den Gouverneur onder opgave van redenen, dat de verdere afdoening van die zaak aan het Hoog Militair Gerechtshof zal worden opgedragen. De Gouverneur beslist op dit verzoek bij gemotiveerde beschikking welke eventueel met de processtukken aan het Hoog Militair Gerechtshof wordt toegezonden.

8. 1. Als raadslieden mogen worden 116
gekozen of toegevoegd praktizijns in *Suriname* de praktijk uitoefenende en voorts officieren, geen lid van den krijgsraad, officier-commissaris of secretaris zijnde. De toevoeging geschiedt door den President van den Krijgsraad uit de daarvoor in aanmerking komende praktizijns en officieren volgens rooster.

2. Bij weigering van een praktizijn om aan eene zoodanige toevoeging gevolg te geven, kan hij, op voordracht van den President van den Krijgsraad, door het Hof van Justitie ingevolge de desbetreffende bepalingen omtrent het toezicht over de handelingen der praktizijns worden gestraft.

118 en

9. 1. *Suriname* vormt één militair 134
arrondissement.

2. Tenzij de Gouverneur het tegendeel bepaalt, wordt *Suriname* ook als één garnizoen aangemerkt.

3. De bepaling van het tweede lid geldt alleen voor de toepassing van dit besluit en heeft dus geen invloed op de uitlegging van voorschriften van materieel strafrecht of van krijgstucht.

10. Behalve uit een burger-rechtsge- 120
leerde als President bestaat de krijgsraad uit twee door den Commandant benoemde tot de landmacht in *Suriname* behoorende officieren, daaronder begrepen tweede-luitenants, onverschillig van welken leeftijd.

121—124

11. 1. Uit de leden van het Hof van Justitie benoemt de Gouverneur, telkens voor den duur van twee jaren, een president en een president-plaatsvervanger van den krijgsraad.

2. De artikelen 121—124 van de Regtspleging bij de Landmagt zijn op dezen president en op dezen president-plaatsvervanger niet van toepassing.

12. Het ambt van auditeur-militair 126
wordt uitgeoefend door het openbaar ministerie bij het Hof van Justitie.

13. Tot leden van den krijgsraad zijn, 131
bij gebreke van actief dienende officieren der Landmacht in *Suriname*, officieren van de Zeemacht alsmede eervol ontslagen officieren van Land- en Zeemacht benoembaar.

14. 1. De praktizijn, als raadsman 148
gekozen of toegevoegd, draagt ter terechtzitting het costuum voor praktizijns.

2. Ingeval de raadsman een praktizijn is en deze zich voor den krijgsraad oneerbiedig gedraagt, of zich vergeet in onbetamelijke uitdrukkingen jegens de algemeene verordeningen, den rechter of het openbaar gezag, of zich met blijkbaar doel van beleediging onbetamelijk uitlaat jegens partijen, getuigen of deskundigen, wordt hij door den president gewaarschuwd of berispt, en kan hij op diens voordracht door het Hof van Justitie voor een tijd in de uitoefening van zijn beroep voor de rechterlijke colleges worden geschorst.

178 en

15. De bepalingen van de artikelen 178 179
en 179 van de Regtspleging bij de Landmagt blijven buiten toepassing.

16. De uitlevering aan het militair 198
gezag van in beslag genomen stukken van overtuiging, bedoeld in het laatste lid van artikel 198 van de Regtspleging bij de Landmagt, geschiedt bij veroordeeling wegens overtreding van artikel 451, 1°., van het Wetboek van Strafrecht voor de Kolonie *Suriname* (*Gouvernementsblad* 1911 n°. 1).

17. Recht van appèl of hooger beroep 235
van een vonnis, bij den Krijgsraad gewezen op eene beweerde onbevoegdheid van den officier-commissaris of van den rechter om in eene zaak informatiën te nemen of uitspraak te doen, staat in *Suriname* open op den Gouverneur, die daarop, na ingewonnen advies van het Hof van Justitie, beslist.

18. De bevoegdheid van het Hoog 241
Militair Gerechtshof, omschreven in artikel 241 van de Regtspleging bij de Landmagt, komt in *Suriname* toe aan den Gouverneur, die beslist na ingewonnen advies van het Hof van Justitie.

19. De president van een krijgsraad te 245
velde behoeft geen hoofd-officier te zijn.

250 en

20. Bij de krijgsraden te velde benoemt 251
de Commandeerende-officier een auditeur-militair. Daartoe wordt zoo mogelijk iemand aangewezen, die den graad van doctor in de rechtswetenschap of de hoedanigheid van meester in de rechten aan eene Nederlandsche Universiteit heeft verworven.

21. De auditeur-militair is bevoegd de 274
nasporing van strafbare feiten, waarvan de cognitie aan den krijgsraad is opgedragen, te bevelen aan de ambtenaren en beambten vermeld in artikel 8, 1°.—6°.,

van het Wetboek van Strafvordering voor de Kolonie *Suriname*.

22. De auditeur-militair is verplicht 276
de bevelen na te komen, welke hem in zijne ambtsbetrekking door den Advocaat-Fiscaal en door den Gouverneur worden gegeven.

373 en

23. De president en de president-plaats- 374
vervanger, alsmede de leden van het Openbaar Ministerie bij het Hof van Justitie, ambtshalve belast met de functiën van auditeur-militair, leggen den eed (de belofte) af in handen van den Gouverneur.

Add. Bep. Art. I

24. De in het tweede lid bedoelde artikelen gelden alleen in strafzaken wegens misdrijven of wegens de overtredingen, bedoeld in de artikelen 444 en 445 van het Wetboek van Strafrecht voor de Kolonie *Suriname*; zij worden niet toegepast in het proces tegen voortvluchtigen.

Add. Bep. Art. II

25. Het arrest van den beklaagde kan worden ten uitvoer gelegd op den voet van de krijgstuchtelijke straffen van stads-, kwartier- of kamerarrest.

Add. Bep. Art. XI

26. Dit artikel wordt in *Suriname* niet toegepast zoolang de straf van berisping daar nog niet geldt.

Add. Bep. Art. XII

27. Het bepaalde in het eerste lid vindt enkel toepassing ten aanzien van ouders of voogden, die eene bekende verblijfplaats binnen de kolonie hebben.

Add. Bep. Art. XIII

28. Ten aanzien van de toepasselijkheid van artikel XI wordt verwezen naar artikel 26.

HOOFDSTUK III.

Bepalingen, waarbij van de daarneven vermelde voorschriften van de Provisionele Instructie voor het Hoog Militair Geregtshof *geheel of ten deele is afgeweken.*

29 en

29. 1. Tot het nemen van informatiën 31
in zaken, welke in eersten aanleg voor het Hoog Militair Gerechtshof moeten worden gebracht, wordt in *Suriname* aangewezen de President van den Krijgsraad.

2. Informatiën in *Suriname* in andere zaken dan de in het eerste lid bedoelde worden opgedragen aan den officier-commissaris.

30. De voor het Hoog Militair Gerechts- 66
hof bestemde rapporten van officieren die het bevel hebben gevoerd over het garnizoen of van eenige stad, sterkte of post welke aan den vijand is overgegaan, worden, zoo mogelijk door tusschenkomst van den Gouverneur, aan Onzen Minister van Koloniën ingezonden.

31. 1. Zoowel in zaken van overtre- 75
dingen, welke in eersten aanleg door het Hoog Militair Gerechtshof moeten worden behandeld als ingeval van hooger beroep als bij de behandeling door het Hoog Militair Gerechtshof van bezwaren tegen straffen, verblijft de beklaagde, de appellant of de klager in den regel in *Suriname*.

2. Hij wordt alleen dan opgeroepen om in persoon voor het Hoog Militair Gerechtshof te verschijnen:

1°. wanneer het Hof het noodig oordeelt;

2°. op zijn verzoek.

3. Getuigen, deskundigen en tolken worden alleen opgeroepen om in persoon voor het Hoog Militair Gerechtshof te verschijnen, wanneer het Hof het noodig oordeelt.

32. Voor de verwijzing van in *Suriname* 76
aanwezige opper- en hoofdofficieren en van den Commandant van de Troepen wordt verwezen naar artikel 3 van dit besluit.

33. De dagvaarding geschiedt zoo 76*a*
spoedig mogelijk nadat de stukken in handen van den Advocaat-Fiscaal zijn gesteld.

34. Wanneer de beklaagde zich in 77
Suriname bevindt, geschiedt de uitspraak van door het Hoog Militair Gerechtshof gewezen sententiën door den Secretaris in eene openbare zitting van den krijgsraad, zooals die alsdan zal zijn samengesteld, in tegenwoordigheid van den beklaagde.

35. De tenuitvoerlegging van senten- 79
tiën en dispositiën van het Hoog Militair Gerechtshof geschiedt in dat geval op bevel van den auditeur-militair.

114 en

36. Het Hoog Militair Gerechtshof 117
oefent geen toezicht uit op de zich in *Suriname* bevindende gevangenissen of huizen van verzekerde bewaring, noch op de daarin aanwezige gevangenen.

37. 1. Onverminderd het bepaalde in 126
het derde lid van dit artikel wordt aan de zich in *Suriname* bevindende personen, die ingevolge dit besluit worden opgeroepen om in persoon voor het Hoog Militair Gerechtshof te verschijnen, ten laste van 's Rijks schatkist overtocht naar Nederland verleend en zoo noodig ook terug. De overtocht wordt door militairen volbracht in de klasse waarin zij volgens het overtochtsreglement behooren te reizen. Voor andere personen wordt de klasse door den Gouverneur bepaald.

2. Voor zoover zij zich niet in verzekerde bewaring bevinden, hebben de in het vorig lid bedoelde personen bovendien recht op een vergoeding voor verblijfkosten volgens een door Ons vast te stellen tarief.

3. Het Hof bepaalt bij de sententie, of, en zoo ja, tot welk bedrag, de kosten van den overtocht en de vergoeding voor verblijfkosten van den beklaagde of den klager en van de getuigen, de deskundigen of de tolken ten laste van den schuldige komen.

4. Die kosten komen echter, zoowel wat den beklaagde als de getuigen, deskundigen en tolken betreft, in eersten aanleg geheel voor rekening van 's Rijks schatkist. In het tweede geval, bedoeld sub 2°. van het tweede lid van artikel 31 van dit besluit, wordt aan den beklaagde van Rijkswege noch overtocht, noch eenige vergoeding verleend, tenzij het Hoog Militair Gerechtshof, vóórdat hij de reis aanvaardde, had beslist, dat die overkomst ook door het College noodig werd geacht.

HOOFDSTUK IV.

Slotbepalingen.

38. Eene bij vonnis van den krijgsraad opgelegde straf, welke bij latere behandeling der zaak door het Hoog Militair Gerechtshof ongewijzigd is gebleven, wordt ten aanzien van artikel 39, eerste lid, van het Reglement op het beleid der regeering in de Kolonie *Suriname* beschouwd als eene in de kolonie opgelegde straf.

39. 1. Dit besluit treedt in werking op 1 April 1925.

2. Op dat tijdstip wordt ingetrokken Ons besluit van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* nº. 33, *Gouvernementsblad* nº. 11), zooals dat werd gewijzigd bij Onze besluiten van 24 Juni 1915 (*Staatsblad* nº. 294, *Gouvernementsblad* nº. 55) en van 31 Maart 1922 (*Staatsblad* nº. 162, *Gouvernementsblad* nº. 69).

Onze Ministers van Koloniën en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 3den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.
De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 12 *Mrt.* 1925.)

---

3 *Maart* 1925. BESLUIT, betreffende de Regtspleging bij de Landmagt in *Curaçao* (*Publicatieblad* 1914 nº. 2). S. 60.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Justitie van 28 Januari 1925, 10de afdeeling, nº. 35;

Gelet op de artikelen 149 en 189 van het Regeeringsreglement van *Curaçao*;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Februari 1925, nº. 32);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 2 Maart 1925, 10de afdeeling, nº. 20, en van 2 Maart 1925, 2de afdeeling A, nº. 859;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. **1.** De rechtspleging bij de landmacht in *Curaçao* wordt uitgeoefend door:

1º. krijgsraden;

2º. het in *Nederland* gevestigde Hoog Militair Gerechtshof.

2. Op de in het vorig artikel genoemde rechtspleging zijn de in *Nederland* geldende voorschriften van toepassing, voor zoover daarvan niet bij dit besluit is afgeweken.

HOOFDSTUK II.

Bepalingen, waarbij van de daarneven vermelde voorschriften van de Regtspleging bij de Landmagt *geheel of ten deele is afgeweken.*

7, 10 en

3. De bevoegdheid tot onderzoek van 11
zaken en tot verwijzing naar den militairen rechter, aan den Commandeerende-Officier der Troepen toekomende ten aanzien van onder zijne bevelen dienende militairen, wordt ten opzichte van in *Curaçao* aanwezige opper- en hoofdofficieren en van dien Commandant zelf in eerste en laatste ressort uitgeoefend door den Gouverneur. Alvorens omtrent de verwijzing naar den militairen rechter te beslissen, wint hij het advies in van het Hof van Justitie.

4. De in artikel 15 van de Regtspleging 15
bij de Landmagt aan het Hoog Militair Gerechtshof toegekende bevoegdheid wordt in *Curaçao* uitgeoefend door den Gouverneur, na ingewonnen advies van het Hof van Justitie.

21 en

5. Alle actief dienende en eervol ont- 29
slagen officieren der land- en zeemacht in *Curaçao* zijn tot Officier-commissaris benoembaar.

6. Het binnentreden tegen den wil van 88
den rechthebbende van eene woning, bedoeld in het vierde lid van artikel 88 der Regtspleging bij de Landmagt geschiedt:

1º. in zaken die naar den Krijgsraad zijn verwezen op last van het hoofd der plaatselijke politie, die daarbij desverkiezende tegenwoordig kan zijn; en

2º. in zaken welke naar hunnen aard in eersten aanleg voor het Hoog Militair Gerechtshof moeten dienen, na kennisgeving aan het hoofd der plaatselijke politie, die daarbij desverkiezende tegenwoordig kan zijn.

113 en

7. 1. Wanneer de Gouverneur een 114
zaak naar den militairen rechter heeft verwezen, zendt hij de op die zaak betrekking hebbende bescheiden, welke hem na afloop der informatiën moeten worden ter hand gesteld, ter verdere afdoening door aan het Hoog Militair Gerechtshof.

2. Wanneer het in bijzondere gevallen 115
niet mogelijk blijkt aan een op wettige wijze samengestelden krijgsraad de afdoening van een zaak over te laten, verzoekt de Commandeerende-Officier van het Garnizoen aan den Gouverneur onder opgave van redenen, dat de verdere afdoening van die zaak aan het Hoog Militair Gerechtshof zal worden opgedragen. De Gouverneur beslist op dit verzoek bij gemotiveerde beschikking, welke eventueel met de processtukken aan het Hoog Militair Gerechtshof wordt toegezonden.

8. 1. Als raadslieden mogen worden 116
gekozen of toegevoegd praktizijns, in *Curaçao* de praktijk uitoefenende en voorts officieren, geen lid van den krijgsraad, officier-commissaris of secretaris zijnde. De toevoeging geschiedt door den President van den Krijgsraad uit de daarvoor in aanmerking komende praktizijns en officieren volgens rooster.

2. Bij weigering van een praktizijn om aan eene zoodanige toevoeging gevolg te geven, kan hij, op voordracht van den President van den Krijgsraad door het Hof van Justitie ingevolge de desbetreffende bepalingen omtrent het toezicht over de handelingen der praktizijns worden gestraft.

118 en

9. 1. *Curaçao* vormt één militair 134
arrondissement.

2. Tenzij de Gouverneur het tegendeel bepaalt, wordt *Curaçao* ook als één garnizoen aangemerkt.

3. Deze bepaling van het tweede lid geldt alleen voor de toepassing van dit besluit en heeft dus geen invloed op de uitlegging van voorschriften van materieel strafrecht of van krijgstucht.

10. Behalve uit een burger-rechtsgeleerde als President bestaat de krijgsraad 120
uit twee door den Commandant benoemde tot de landmacht in *Curaçao* behoorende officieren, daaronder begrepen tweede-luitenants, onverschillig van welken leeftijd.

121—124

11. 1. Uit de leden van het Hof van Justitie benoemt de Gouverneur, telkens voor den duur van twee jaren, een president en een president-plaatsvervanger van den krijgsraad.

2. De artikelen 121—124 van de Regtspleging bij de Landmagt zijn op dezen president en op dezen president-plaatsvervanger niet van toepassing.

12. Het ambt van auditeur-militair 126
wordt uitgeoefend door het Openbaar Ministerie bij het Hof van Justitie.

13. Tot leden van den Krijgsraad zijn, 131
bij gebreke van actief dienende officieren der landmacht in *Curaçao*, officieren van de zeemacht alsmede eervol ontslagen officieren van land- en zeemacht benoembaar.

14. 1. De praktizijn, als raadsman 148
gekozen of toegevoegd, draagt ter terechtzitting het costuum voor praktizijns.

2. Ingeval de raadsman een praktizijn is en deze zich voor den krijgsraad oneerbiedig gedraagt, of zich vergeet in onbetamelijke uitdrukkingen jegens de algemeene verordeningen, den rechter of het openbaar gezag, of zich met blijkbaar doel van beleediging onbetamelijk uitlaat jegens partijen, getuigen of deskundigen, wordt hij door den president gewaarschuwd of berispt, en kan hij op diens voordracht door het Hof van Justitie voor een tijd in de uitoefening van zijn beroep voor de rechterlijke colleges worden geschorst.

178,

15. De bepalingen van de artikelen 178 179
en 179 van de Regtspleging bij de Landmagt blijven buiten toepassing.

16. De uitlevering aan het militair gezag 198
van in beslag genomen stukken van overtuiging, bedoeld in het laatste lid van artikel 198 van de Regtspleging bij de Landmagt, geschiedt bij veroordeeling wegens overtreding van artikel 459, 1°. van het Wetboek van Strafrecht voor de Kolonie *Curaçao*.

17. Recht van appèl of hooger beroep 235
van een vonnis bij den Krijgsraad gewezen op eene beweerde onbevoegdheid van den officier-commissaris of van den rechter om in eene zaak informatiën te nemen of uitspraak te doen, staat in *Curaçao* open op den Gouverneur, die daarop, na ingewonnen advies van het Hof van Justitie, beslist.

18. De bevoegdheid van het Hoog 241
Militair Gerechtshof, omschreven in artikel 241 van de Regtspleging bij de Landmagt, komt in *Curaçao* toe aan den Gouverneur, die beslist na ingewonnen advies van het Hof van Justitie.

19. De president van den krijgsraad te 245
velde behoeft geen hoofd-officier te zijn.

250,

20. Bij de krijgsraden te velde benoemt 251
de Commandeerende-Officier een auditeur-militair. Daartoe wordt zoo mogelijk iemand aangewezen, die den graad van doctor in de rechtswetenschap of de hoedanigheid van meester in de rechten aan eene Nederlandsche Universiteit heeft verworven.

21. De auditeur-militair is bevoegd de 274
nasporing van strafbare feiten, waarvan de cognitie aan den krijgsraad is opgedragen, te bevelen aan de ambtenaren en beambten vermeld in artikel 8, sub 1°.—6°. van het Wetboek van Strafvordering voor de kolonie *Curaçao*.

22. De auditeur-militair is verplicht de 276
bevelen na te komen, welke hem in zijne ambtsbetrekking door den Advocaat-fiscaal en door den Gouverneur worden gegeven.

373,

23. De President en de President- 374
plaatsvervanger, alsmede de leden van het Openbaar Ministerie bij het Hof van Justitie, ambtshalve belast met de functiën van auditeur-militair, leggen den eed (de belofte) af in handen van den Gouverneur.

Add. Bep. Art. I

24. De in het tweede lid bedoelde artikelen gelden alleen in strafzaken wegens misdrijven of wegens de overtredingen, bedoeld in de artikelen 451 en 452 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie *Curaçao*; zij worden niet toegepast in het proces tegen voortvluchtigen.

Add. Bep. Art. II.

25. Het arrest van den beklaagde kan worden ten uitvoer gelegd op den voet van de krijgstuchtelijke straffen van stads-, kwartier- of kamerarrest.

Add. Bep. Art. XI

26. Dit artikel wordt in *Curaçao* niet toegepast zoolang de straf van berisping daar nog niet geldt.

Add. Bep. Art. XII

27. Het bepaalde in het eerste lid vindt enkel toepassing ten aanzien van ouders of voogden, die eene bekende verblijfplaats binnen de kolonie hebben.

Add. Bep. Art. XIII

28. Ten aanzien van de toepasselijkheid van art. XI wordt verwezen naar artikel 26.

HOOFDSTUK III.

Bepalingen, waarbij van de daarneven vermelde voorschriften van de Provisioneele Instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof *geheel of ten deele is afgeweken.*

29,

29. 1. Tot het nemen van informatiën 31
in zaken, welke in eersten aanleg voor het

Hoog Militair Gerechtshof moeten worden gebracht, wordt in *Curaçao* aangewezen de President van den Krijgsraad.

2. Informatiën in *Curaçao* in andere zaken dan de in het eerste lid bedoelde worden opgedragen aan den officier-commissaris.

30. De voor het Hoog Militair Gerechtshof bestemde rapporten van officieren, die het bevel hebben gevoerd over het garnizoen of van eenige stad, sterkte of post, welke aan den vijand is overgegaan, worden, zoo mogelijk door tusschenkomst van den Gouverneur, aan Onzen Minister van Koloniën ingezonden. 66

31. 1. Zoowel in zaken van overtredingen, welke in eersten aanleg door het Hoog Militair Gerechtshof moeten worden behandeld, als in geval van hooger beroep en bij de behandeling door het Hoog Militair Gerechtshof van bezwaren tegen straffen, verblijft de beklaagde, de appellant of de klager in den regel in *Curaçao*. 75

2. Hij wordt alleen dan opgeroepen om in persoon voor het Hoog Militair Gerechtshof te verschijnen :

1°. wanneer het Hof het noodig oordeelt ;

2°. op zijn verzoek.

3. Getuigen, deskundigen en tolken worden alleen opgeroepen om in persoon voor het Hoog Militair Gerechtshof te verschijnen, wanneer het Hof het noodig oordeelt.

32. Voor verwijzing van in *Curaçao* aanwezige opper- en hoofd-officieren en van den Commandant van de Troepen wordt verwezen naar artikel 3 van dit besluit. 76

33. De dagvaarding geschiedt zoo spoedig mogelijk nadat de stukken in handen van den Advocaat-Fiscaal zijn gesteld. 76*a*

34. Wanneer de beklaagde zich in *Curaçao* bevindt, geschiedt de uitspraak van door het Hoog Militair Gerechtshof gewezen sententiën door den Secretaris in eene openbare zitting van den Krijgsraad, zooals die alsdan zal zijn samengesteld, in tegenwoordigheid van den beklaagde. 77

35. De tenuitvoerlegging van sententiën en dispositiën van het Hoog Militair Gerechtshof geschiedt in dat geval op bevel van den auditeur-militair. 79

114—117

36. Het Hoog Militair Gerechtshof oefent geen toezicht uit op de zich in *Curaçao* bevindende gevangenissen of huizen van verzekerde bewaring, noch op de daarin aanwezige gevangenen.

37. 1. Onverminderd het bepaalde in het derde lid van dit artikel wordt aan de zich in *Curaçao* bevindende personen, die ingevolge dit besluit worden opgeroepen om in persoon voor het Hoog Militair Gerechtshof te verschijnen, ten laste van 's Rijks schatkist overtocht naar *Nederland* verleend en zoo noodig ook terug. De overtocht wordt door militairen volbracht in de klasse, waarin zij volgens het overtochtsreglement behooren te reizen. Voor andere personen wordt de klasse door den Gouverneur bepaald. 126

2. Voor zoover zij zich niet in verzekerde bewaring bevinden, hebben de in het vorig lid bedoelde personen bovendien recht op eene vergoeding voor verblijfkosten volgens een door Ons vast te stellen tarief.

3. Het Hof bepaalt bij de sententie, of, en zoo ja, tot welk bedrag, de kosten van den overtocht en de vergoeding voor verblijfkosten van den beklaagde of den klager en van de getuigen, de deskundigen of de tolken ten laste van den schuldige komen.

4. Die kosten komen echter, zoowel wat den beklaagde als de getuigen, deskundigen en tolken betreft, in eersten aanleg voor rekening van 's Rijks schatkist. In het geval, bedoeld sub 2°. van het tweede lid van artikel 31 van dit besluit wordt aan den beklaagde van Rijkswege noch overtocht, noch eenige vergoeding verleend, tenzij het Hoog Militair Gerechtshof, vóórdat hij de reis aanvaardde, had beslist dat die overkomst ook door het College noodig werd geacht.

HOOFDSTUK IV.

Slotbepalingen.

38. Eene bij vonnis van den Krijgsraad opgelegde straf, welke bij latere behandeling der zaak door het Hoog Militair Gerechtshof ongewijzigd is gebleven, wordt ten aanzien van artikel 39, eerste lid, van het reglement op het beleid der regering in de Kolonie *Curaçao*, beschouwd als eene in de Kolonie opgelegde straf.

39. 1. Dit besluit treedt in werking op 1 April 1925.

2. Op dat tijdstip wordt ingetrokken Ons besluit van 23 December 1914 (*Staatsblad* n°. 611, *Publicatieblad* 1915, n°. 13), zooals dat werd gewijzigd bij Onze besluiten van 24 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 293, *Publicatieblad* n°. 51), en van 31 Maart 1922 (*Staatsblad* n°. 163, *Publicatieblad* n°. 48).

Onze Ministers van Koloniën en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 3den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.
De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 12 *Mrt.* 1925.)

---

3 *Maart* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 9 September 1924, (*Staatsblad* n°. 441*a*) tot nadere regeling van de bezoldiging van de Ministers, hoofden der Departementen van Algemeen bestuur. S. 61.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, Voorzitter van den Raad van Ministers van 14 Februari 1925, n°. 52, Kabinet M.R. ;

Den Raad van State gehoord, advies van 24 Februari 1925, n°. 31 ;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 2 Maart 1925, nº. 69, Kabinet M.R.;

Overwegende, dat het wenschelijk is om Ons besluit van 9 September 1924 (*Staatsblad* nº. 441*a*) te wijzigen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te rekenen van 1 Januari 1925 in vorengenoemd besluit de navolgende wijzigingen aan te brengen:

I De punt achter het bepaalde sub *b* wordt vervangen door een punt-komma;

II. na het bepaalde sub *b* wordt opgenomen de volgende bepaling:

c. art. 21 van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 is ten aanzien van de Ministers, Hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur, van toepassing.

Onze Ministers, Hoofden der Departementen van Algemeen bestuur zijn belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 3den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, Voorzitter van den Raad van Ministers,

CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 16 *Mrt.* 1925.)

---

3 *Maart* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Een onderwijzeres die tijdelijk met de waarneming van het hoofdschap is belast, doch niet den voor een schoolhoofd vereischten leeftijd bezit en niet in het bezit is van de hoofdakte, kan niet als hoofd der school voor vergoeding in aanmerking komen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het Bestuur van de Onze-Lieve-Vrouwestichting te Amersfoort, tegen de beslissing van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 29 October 1924, nº. 14022, Afd. L. O. F. tot vaststelling der Rijksvergoeding bedoeld in art. 97 der Lager-Onderwijswet 1920, over het jaar 1923, ten behoeve van de bijzondere lagere school voor meisjes aldaar, Muurhuizen 45;

Gezien het advies van den Onderwijsraad (Afdeeling voor het algemeen vormend lager onderwijs en het bewaarschoolonderwijs) van 3 Januari 1925, nº. 5618 A;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 18 Februari 1925, nº. 78;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 2 Maart 1925, nº. 3128, Afd. L. O. F.;

O. dat Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen bij bovengenoemde beslissing het bedrag der Rijksvergoeding, bedoeld in art. 97 der Lager-Onderwijswet 1920, over het jaar 1923 ten behoeve van de genoemde school heeft bepaald op f 19,948.60, daarbij onder meer overwegende dat het aantal leerlingen over 1922 dezer school voor gewoon lager onderwijs, berekend volgens de tellingen op de data, genoemd in art. 28, 6e lid, der Lager-Onderwijswet 1920, bedroeg 381; dat in verband hiermede, krachtens het bepaalde in het 2e lid van art. 28 der ongewijzigde Lager Onderwijswet 1920, juncto art. LXIV par. 2 der wet van 16 Februari 1923 (S. 38), wat het jaar 1923 betreft, de rijksvergoeding kan worden verleend voor tien leerkrachten, het hoofd inbegrepen; dat deze vergoeding mitsdien ook kan worden verleend voor C. W. van Os over het geheele jaar 1923;

dat het schoolbestuur in beroep aanvoert dat in de beschikking van Onzen Minister wordt medegedeeld, dat voor het jaar 1923 Rijksvergoeding kan worden verleend over tien leerkrachten, terwijl gedurende het tijdvak 19 April tot en met 30 September 1923 slechts 9 leerkrachten werden vergoed; dat het bestuur daarom meent over dit tijdvak aanspraak op vergoeding te mogen maken voor de onderwijzeres K. A. Klaverveld ten bedrage van f 871.20;

O. dat voor deze school over het jaar 1923 aanspraak kan worden gemaakt op vergoeding voor 1 hoofd en voor 9 ond rwijzers van bijstand;

dat Onze Minister met inachtneming hiervan de Rijksvergoeding voor deze school heeft berekend en met name over het geheele jaar vergoeding is gegeven voor 9 onderwijzers of onderwijzeressen van bijstand;

dat nu wel van 20 April tot en met 30 September 1923 aan deze school geen hoofd is werkzaam geweest, tengevolge waarvan gedurende dien tijd geen vergoeding voor het hoofd heeft plaats gevonden, doch dit terecht is geschied, omdat Mejuffrouw Th. A. van Dam, die gedurende deze periode tijdelijk was belast met de waarneming van het hoofdschap niet als hoofd der school voor vergoeding in aanmerking kon komen, daar zij den daarvoor vereischten leeftijd niet bezat en niet in het bezit was van de hoofdakte;

dat voor haar dus slechts vergoeding kan worden gegeven als onderwijzeres van bijstand en dit ook gedurende het geheele jaar is geschied;

dat alzoo voor 9 onderwijzers of onderwijzeressen vergoeding is verleend, en derhalve Mejuffrouw K. A. Klaverveld niet meer voor vergoeding in aanmerking kan komen;

dat overigens het bedrag der Rijksvergoeding door Onzen Minister met juistheid is berekend;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van de bestreden beslissing van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 29 October 1924, nº. 14022, Afd. L. O. F., de Rijksvergoeding, bedoeld in art. 97 der Lager-Onderwijswet 1920 over het jaar 1923 voor deze school vast te stellen op f 19,948.60.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast, enz. (A. B.)

---

3 *Maart* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Waar veelvuldige aanvragen van plaatsing van leerplichtige kinderen uit de eene gemeente op de openbare lagere school eener naburige gemeente niet zijn te verwachten en op laatstbedoelde school voldoende ruimte is, hebben Ged. Staten terecht een gemeenschappelijke regeling der toelating bevolen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door

den Raad der gemeente Hoevelaken tegen het besluit van Ged. Staten van Gelderland van 23 September 1924, nº. 168, L. O., waarbij hem is bevolen eene regeling te treffen omtrent de toelating van kinderen uit de gemeente Hoogland op de openbare lagere school te Hoevelaken;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 11 Februari 1925, nº. 70;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 26 Februari 1925, nº. 1670, Afd. L. O. A.;

O. dat Ged. Staten van Gelderland, den Hoofdinspecteur van het Lager-Onderwijs in de 1e Hoofdinspectie, gehoord, bij besluit van 23 September 1924, nº. 168. den Raad van Hoevelaken hebben bevolen eene regeling te treffen omtrent de toelating van kinderen uit de gemeente Hoogland op de openbare lagere school te Hoevelaken;

dat daarbij onder meer is overwogen dat door B. Verhagen, Rijksveldwachter te Hoogland, die voor zijn kinderen openbaar onderwijs verlangt, tot den Raad van Hoevelaken het verzoek gericht is om toelating van zijne kinderen tot de openbare lagere school te Hoevelaken; dat door den Raad van Hoevelaken op dit verzoek afwijzend is beschikt op grond dat door toeneming van het aantal kinderen het in de toekomst niet onmogelijk zou zijn dat de school zou moeten worden vergroot, waaruit groote kosten voor de gemeente zouden kunnen voortvloeien; dat echter blijkens bericht van den Hoofdinspecteur van het lager onderwijs in de 1e Hoofdinspectie de openbare school voldoende plaats biedt tot opneming van leerlingen en voor verbouwing binnen afzienbaren tijd geen vrees behoeft te bestaan; dat Ged. Staten voorts met den Hoofdinspecteur van meening zijn, dat geen enkele reden aanwezig is op grond waarvan de gemeente Hoevelaken naar billijkheid de toelating van kinderen uit de gemeente Hoogland weigert;

dat van het besluit van Ged. Staten de Raad van Hoevelaken bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat hij vreest dat door eene regeling als door Ged. Staten bedoeld zulk eene toeneming van het aantal kinderen zal ontstaan, dat het in de toekomst niet onmogelijk zal zijn dat de openbare lagere school in zijne gemeente zal moeten worden vergroot, waaruit groote kosten voor de gemeente zouden voortvloeien;

O. dat blijkens de overgelegde ambtsberichten veelvuldige aanvragen van plaatsing van leerplichtige kinderen uit de gemeente Hoogland als leerlingen op de openbare lagere school te Hoevelaken niet zijn te verwachten;

dat bovendien de hierbedoelde school, welke thans ongeveer 40 leerlingen telt, ruimte biedt voor ten minste 60 leerlingen;

dat onder deze omstandigheid moeilijkheden als door den appellant gevreesd van de door Ged. Staten bevolen gemeenschappelijke regeling niet zijn te duchten;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast, enz. (A. B.)

---

3 *Maart* 1925. CENTRALE RAAD VAN BEROEP.

De vraag of klager al dan niet recht heeft op pensioen, is van materieelen aard, immers betreft het al of niet *bestaan* van een recht; zulks in tegenstelling met de bepalingen omtrent de te nemen maatregelen tot *erkenning* van recht, welke van formeelen aard zijn.

Waar klager heeft berust in beslissingen van den Minister van Financiën, waarbij voor hem, als hoofd en als onderwijzer bij het herhalingsonderwijs afzonderlijke pensioensgrondslagen zijn vastgesteld, en in de beslissing van den Pensioenraad, waarbij hem pensioen is toegekend uitsluitend ter zake van zijn functie als onderwijzer bij het herhalingsonderwijs, zijn deze beslissingen voor klager onaantastbaar geworden, en staat daardoor te zijnen aanzien vast, dat de beide genoemde functies moeten worden beschouwd als twee verschillende betrekkingen.

De Centrale Raad van Beroep heeft de volgende uitspraak gegeven in zake:

X. te Y., klager, in persoon ter openbare terechtzitting verschenen,

tegen:

den Pensioenraad, verweerder, voor welken ter openbare terechtzitting als gemachtigde is opgetreden: M. J. Jansen, commies bij dien Raad, wonende te 's-Gravenhage.

De Centrale Raad van Beroep,

Gezien de stukken en gehoord de bovengenoemde verschenen personen;

Wat aangaat de feiten van het twistgeding:

O. dat klager met ingang van 1 November 1904 is benoemd tot hoofd en onderwijzer bij het herhalingsonderwijs der gemeente Zuilen en als zoodanig in functie is geweest tot 1 October 1921, met ingang van welken datum hij is aangewezen tot hoofd van het vervolgonderwijs in die gemeente, terwijl hij als zoodanig is ontslagen met ingang van 1 Januari 1922;

O. dat hij ter zake van zijne functies bij het herhalingsonderwijs aanvankelijk slechts één wedde heeft genoten en eerst met ingang van 1 November 1914 in het genot is gesteld van een afzonderlijke belooning als hoofd van dat onderwijs;

O. dat de Minister van Financiën bij besluit van 26 Januari 1922, met intrekking van vroegere besluiten, klagers pensioensgrondslag als onderwijzer bij het herhalingsonderwijs heeft vastgesteld respectievelijk met ingang van 1 October 1913, 1 Januari 1917, 1 Januari 1918 en 1 Januari 1919 en bij besluit van 21 Januari 1922 zijn pensioensgrondslag als hoofd van het herhalingsonderwijs heeft vastgesteld, respectievelijk met ingang van 1 Januari 1915 en 1 Januari 1919;

O. dat klager geen gebruik heeft gemaakt van de hem naar art. 22 der Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913 toekomende bevoegdheid, om tegen deze ministeriëele besluiten bezwaren in te brengen;

O. dat klager bij adres van 5 December 1921 de Koningin heeft verzocht om toekenning van pensioen in verband met het hem tegen 1 Januari 1922 als hoofd van het vervolgonderwijs verleende ontslag.

O. dat de Pensioenraad bij beslissing van

3 October 1923 deze aanvraag heeft afgewezen, gelet op art. 176 der Pensioenwet 1922 en art. 3 der thans vervallen Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913 en op de volgende gronden:

dat belanghebbende met ingang van 1 Januari 1922, derhalve vóór het in werking treden van eerstgenoemde wet is ontslagen;

dat zijn pensioensaanspraken dus moeten worden getoetst aan de thans vervallen Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913;

dat hij is geboren op 1 Juli 1867 en bij zijn ontslag den leeftijd van 65 jaren nog niet had bereikt;

dat zijn voor pensioen geldige diensttijd loopt van 1 Januari 1915 tot 1 October 1921 (hoofd van het herhalingsonderwijs) en van 1 October 1921 tot 1 Januari 1922 (hoofd van het Vervolgonderwijs) zoodat hij een zoodanigen diensttijd heeft van minder dan 10 jaren;

dat niet is gebleken dat de gebreken, die hem voor de verdere waarneming van zijne betrekking ongeschikt doen zijn, het gevolg zijn van één der oorzaken bedoeld in artikel 3, eerste lid *b* tweede zinsnede van voormelde wet van 1913;

dat adressant op grond van genoemde overwegingen aan voormelde vervallen wet geen recht op pensioen kan ontleenen;

O. dat de Pensioenraad voorts bij beslissing van 16 November 1923 aan klager met ingang van 1 October 1921 ingevolge de artikelen 3*c*, 8 en 15*a* der Pensioenwet voor de Gemeenteambtenaren 1913 en art. 108 der Pensioenwet 1922 een pensioen heeft toegekend ter zake van zijn betrekking als onderwijzer bij het herhalingsonderwijs;

O. dat klager tegen deze beslissing geen bezwaar heeft ingebracht;

O. dat hij wel bezwaar heeft ingebracht tegen de voormelde beslissing van 3 October 1923, betoogende dat zijn functies als hoofd en onderwijzer bij het herhalingsonderwijs te zamen één betrekking vormden en de vaststelling van twee afzonderlijke pensioensgrondslagen blijkbaar op een vergissing berustte;

O. dat de Pensioenraad, bij nadere beslissing van 6 December 1923 op dit bezwaar beschikkende, onder verwijzing naar de overwegingen der beslissing van 3 October 1922, aan klager heeft medegedeeld, dat zijn verzoek om toekenning van pensioen voor inwilliging niet vatbaar is, zulks op de volgende gronden:

dat uit een brief van Burgemeester en Wethouders van Zuilen van 8 November 1923 weliswaar nader is gebleken, dat de voor pensioen geldige diensttijd van reclamant loopt niet van 1 Januari 1915, doch van 1 November 1914 tot 1 Januari 1922, doch dat door dit novum 's Raads beslissing niet wordt aangetast, aangezien ook na deze rectificatie reclamant bij zijn ontslag als hoofd van het vervolgonderwijs een voor pensioen geldigen diensttijd had van minder dan 10 jaren;

dat de meening van reclamant, dat ook zijn diensttijd als hoofd van het herhalingsonderwijs van 1 November 1904 tot 1 November 1914 voor pensioen moet medetellen, niet juist is omdat, zooals mede uit bedoelden brief van het Gemeentebestuur van Zuilen blijkt, hem eerst met ingang van 1 November 1914 in genoemde hoedanigheid eene afzonderlijke belooning werd toegekend en hij dus eerst van dien datum af eene gemeentelijke betrekking in den zin der Pensioenwet voor de Gemeenteambtenaren 1913 bekleedde;

dat uit de omstandigheid dat krachtens artikel 170 der Pensioenwet 1922 bij de regeling van zijn pensioen de op het formeele recht betrekking hebbende bepalingen dier wet zijn toegepast, geenszins volgt dat, zooals hij meent ook het materieele recht dier wet op hem van toepassing moet zijn; dat integendeel volgens de duidelijke bewoordingen van artikel 176 dier wet zijne pensioensaanspraken moeten worden getoetst aan de thans vervallen Pensioenwet voor de Gemeenteambtenaren 1913;

O. dat klager in zijn tegen deze nadere beslissing gericht klaagschrift het volgende aanvoert:

„Blijkbaar geschiedde de behandeling dier aanvrage naar de volgende beginselen:

1°. dat de diensten, door ondergeteekende als hoofd en onderwijzer bij het H. H.-, V. V. onderwijs bewezen, geacht moeten worden in twee betrekkingen te zijn vervuld en dat dus de pensioensrechten voor ieder dezer betrekkingen afzonderlijk behooren te worden vastgesteld;

2°. dat de toepassing van art. 170 der Pensioenwet 1922 zonder meer bedoelt, vernieuwing van het geneeskundig onderzoek, overeenkomstig de regelen dezer wet.

Ondergeteekende kan zich met deze beginselen niet vereenigen, ziet zich daarom — tot zijn spijt — gedrongen, gebruik te maken van de bevoegdheid, omschreven bij art. 125 der Pensioenwet 1922 en neemt bij deze beleefd de vrijheid, bij Uwen Raad beroep in te stellen tegen de in dit schrijven genoemde beslissingen van den Pensioenraad";

O. dat geen contra-memorie is ingediend;

Wat het recht betreft:

O. dat in het klaagschrift onder 2°. ingebrachte grief blijkens de mondeling gegeven toelichting aldus is op te vatten, dat naar klagers meening de vraag of hij al dan niet recht heeft op pensioen, is een vraag van formeel recht, die ingevolge art. 170 der Pensioenwet 1922 moet worden beoordeeld naar de bepalingen dier wet, zoodat art. 176 daarop niet van toepassing is;

O. dat al wat betreft het al of niet bestaan van een recht is van materiëelen aard, zulks in tegenstelling met de bepalingen omtrent de te nemen maatregelen tot erkenning van recht, welke van formeelen aard zijn;

O. dat dus deze grief onjuist is en de Pensioenraad terecht overeenkomstig art. 176 der Pensioenwet 1922 heeft geoordeeld dat, waar klager vóór de inwerkingtreding dier wet is ontslagen, zijn recht op pensioen moet worden getoetst aan de thans vervallen Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913;

O. dat voor het overige klagers bezwaar tegen de beslissingen van 3 October en 6 December 1923 hierop neerkomt, dat naar zijn meening zijn functies als hoofd en als onderwijzer bij het herhalingsonderwijs als één betrekking moeten worden beschouwd, zoodat hem te dier zake één pensioen had moeten worden toegekend;

O. dat klager echter heeft berust in de beslissingen van den Minister van Financiën,

waarbij voor hem als hoofd en als onderwijzer bij het herhalingsonderwijs afzonderlijke pensioensgrondslagen zijn vastgesteld, en in de beslissing van den Pensioenraad, waarbij hem pensioen is toegekend uitsluitend ter zake van zijn functie als onderwijzer bij het herhalingsonderwijs;

O. dat daardoor deze beslissingen voor klager onaantastbaar zijn geworden, waardoor te zijnen aanzien vaststaat, dat de beide genoemde functies moeten worden beschouwd als twee verschillende betrekkingen, zoodat thans alleen aan de orde is de vraag, of klager aanspraak heeft op pensioen als hoofd van het herhalings-, respectievelijk vervolgonderwijs;

O. dat de Pensioenraad deze vraag bij de beslissingen van 3 October en 6 December 1923 terecht en op goede gronden ontkennend heeft beantwoord;

Rechtdoende in naam der Koningin!

Bevestigt de beslissing, waartegen het beroep is gericht. (A. B.)

---

9 *Maart* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Waar in de dagvaarding is te laste gelegd, dat gereden is met het kennelijk doel van verhuring, dan wil zeggen: met den bij den dader bestaande uiterlijk kenbare bedoeling daartoe, is daarmede gesteld een feit als bedoeld in art. 143 Sv. ook al is daarbij niet nader opgegeven aan welke omstandigheden die bedoeling kenbaar was.

De grief, dat andere feiten bewezen zouden zijn verklaard dan in de dagvaarding waren gesteld, mist feitelijken grondslag, daar de Rechtb. de dagvaarding heeft gelezen zooals zij met herstel van de schrijffout luidt en de telastelegging aldus opgevat, heeft bewezen verklaard.

De telastelegging dat gereden is met het kennelijk doel om *geheel of gedeeltelijk* te verhuren, is niet eene alternatieve telastelegging, omdat men met een motorrijtuig zeer goed kan rijden, de bedoeling hebbende dit geheel of wel ten deele te verhuren, waarbij men dan van het aanbod, dat van de zijde van het publiek gedaan wordt, laat afhangen of het een dan wel het andere geschiedt.

Uit de in het vonnis opgenomen verklaringen heeft de Rechtb. het bewijs kunnen putten dat zoowel bekl. als zijn chauffeur niet in het bezit waren van eene vergunning van B. en W.; of zulks terecht is geschied staat niet ter beoordeeling van den rechter in cassatie.

Art. 44 der A. P. V. van Breda, sprekende van het doel, om een motorrijtuig geheel of gedeeltelijk te verhuren, verstaat daaronder het bieden van gelegenheid aan het publiek om tegen betaling van zeker bedrag met zoodanig rijtuig een rit te maken. De Rechtb. heeft het deel der aanklacht waarin is gesteld dat dat doel aanwezig was, in denzelfden zin verstaan en het bewijs van die telastelegging kan worden afgeleid uit de in het vonnis opgenomen verklaringen.

Waar in art. 1 der wet van 23 April 1880, S. 67, is bepaald, dat tot het in werking brengen van een openbaar middel van vervoer van personen of goederen geen voorafgaande vergunning wordt gevorderd, is daarmede blijkens de geschiedenis van deze wetsbepaling niet meer te kennen gegeven, dan dat het stelsel van concessies voor zoodanig vervoer werd verlaten, geenszins dat daardoor de toepasselijkheid zou zijn uitgesloten van politieverordeningen, die in het belang der openbare orde en veiligheid de toelaatbaarheid van bepaalde handelingen op den openbaren weg afhankelijk stellen van eene vergunning van B. en W.

Weliswaar beperkt art. 44 der A. P. V. in Breda de bevoegdheid om de daar bedoelde vergunning te weigeren niet, doch dit art. verbiedt niet om zonder zoodanige vergunning te Breda met een motorrijtuig den openbaren weg te berijden maar enkel om met een rijtuig of motorrijtuig op den openbaren weg een standplaats in te nemen of te rijden met het kennelijk doel dat rijtuig geheel of gedeeltelijk te verhuren: daardoor wordt echter het intercommunaal verkeer niet verhinderd, daar voor hen die zulk vervoer wil ondernemen, de gelegenheid openstaat, om de te vervoeren reizigers niet op den openbaren weg, doch op privaat terrein te doen instappen en aldaar de geheele of gedeeltelijke verhuring van het motorrijtuig te doen plaats hebben

(Sv. art. 143, Wet op middelen vervoer art. 1.)

Mrs. Fentener van Vlissingen, Segers, Hesse, Ort, Taverne.

L. D. enz., requirant van cassatie tegen een te zijnen laste gewezen vonnis van de Arr.-Rechtbank te Breda van 27 November 1924, waarbij hij in hooger beroep, na vernietiging van een vonnis van den Kantonrechter te Breda van 3 October 1924, is schuldig verklaard aan: „het door misbruik van gezag uitlokken van het zonder vergunning van Burgemeester en Wethouders met een motorrijtuig te Breda, met het kennelijk doel het geheel of gedeeltelijk te verhuren, op den openbaren weg rijden", en deswege, met toepassing van de artt. 44 en 221*a* der Algemeene Politieverordening voor de gemeente Breda van 30 Januari 1909 en de artt. 47, 23 en 91 Sr., is veroordeeld tot eene geldboete van een gulden, subsidiair een dag hechtenis, met vrijspraak van hetgeen hem bij dagvaarding primair was te laste gelegd; (Gepleit door Mr. W. A. J. van den Hurk, adv. te Breda).

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Segers;

Gelet op de middelen van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij memorie en pleidooi:

1. Schending of verkeerde toepassing van de artikelen 211, 216, 221, 223, 256, 257, 143, allen Sv. en van artikel 44 van de Algemeene Politieverordening van Breda, omdat requirant is veroordeeld ter zake van feiten welke bewezen zijn verklaard, doch die anders zijn, dan waarvoor requirant was gedagvaard;

2. Schending of verkeerde toepassing van de artikelen 211, 221, 223, 256 en 257 Sv., doordat de Rechtbank verzuimd heeft eene keuze te doen tusschen de alternatieve ten laste-legging: het rijden met het kennelijk doel geheel dan wel gedeeltelijk te verhuren;

3. Schending of verkeerde toepassing van de artikelen 211, 221, 223, 256 en 257 Sv. en van artikel 44 Algemeene Politieverordening van Breda, door onvoldoende motiveering, hebbende toch de Rechtbank niets vermeld waaruit het rijden op den openbaren weg zonder toestemming van Burgemeester en Wethouders kan worden afgeleid;

4. Schending of verkeerde toepassing van artikel 143 Sv. en van de meergenoemde artikelen, doordat de Rechtbank recht heeft gedaan op eene kwalificatie met name: dat hij heeft uitgelokt door misbruik van gezag dat van Opstal op den openbaren weg reed met het kennelijk doel het motorrijtuig geheel of gedeeltelijk te verhuren;

5. Schending of verkeerde toepassing van de artikelen 211, 216, 221, 253, 256 en 257 Sv. junctis de artikelen 1 en 11 van de Wet op de Openbare Middelen van Vervoer van 1880, omdat uit de voorhanden bewijsmiddelen niet kan worden afgeleid, dat werd gereden met het doel geheel of gedeeltelijk te verhuren;

6. Schending of verkeerde toepassing van de artikelen 1 en 11 van de wet van 1880 en van de artikelen 134, 135, 150 en 153 van de Gemeentewet, 44 en 221*a* van de Algemeene Politieverordening van Breda, junctis 214 en 216 Sv., doordat de Rechtbank toepasselijk en verbindend heeft verklaard eene plaatselijke verordening, die aan Burgemeester en Wethouders gelegenheid biedt voorschriften te geven, die in strijd zijn met bepalingen eener Rijkswet en doordat de Rechtbank toepasselijk en verbindend heeft verklaard een plaatselijke verordening die in strijd met eene aan de Rijkswet ontleende bevoegdheid het op den openbaren weg rijden met het kennelijk doel van geheel of gedeeltelijk te verhuren, afhankelijk stelt van eene vergunning van Burgemeester en Wethouders;

O. dat bij inleidende dagvaarding aan den requirant ten laste is gelegd, dat hij op 6 Augustus jongstleden, des voormiddags omstreeks 11¾ uur onder de gemeente Breda zonder de daartoe vereischte vergunning van Burgemeester en Wethouders dier gemeente, als Directeur der Naamlooze Vennootschap „Autobus-Onderneming Rijdt Altijd Precies", Adrianus Josephus van Opstal, die toen als chauffeur bij genoemde Naamlooze Vennootschap in dienst was, als bestuurder van een vierwielig motorrijtuig — autobus — op den openbaren weg de Veemarktstraat heeft doen rijden, met het kennelijk doel dat motorrijtuig geheel of gedeeltelijk te verhuren, althans dat hij op of omstreeks 4 Augustus 1924, des voormiddags omstreeks 9 uur, onder de gemeente Breda, zonder de daartoe vereischte vergunning van Burgemeester en Wethouders dier gemeente, als Directeur der Naamlooze Vennootschap „Autobus-Onderneming Rijdt Altijd Precies", opzettelijk heeft uitgelokt door misbruik van gezag, dat de alstoen als chauffeur bij genoemde Naamlooze Vennootschap in dienst zijnde Adrianus Josephus van Opstal op of omstreeks 6 Augustus 1924 des voormiddags omstreeks 11¾ uur onder de gemeente Breda als bestuurder van een vierwielig motorrijtuig — autobus — op den openbaren weg de Veemarktstraat reed met het kennelijk doel dit motorrijtuig geheel of gedeeltelijk te verhuren, hebbende hij, beklaagde, genoemden Adrianus Josephus van Opstal daartoe last gegeven;

dat de Arr.-Rechtbank de requirant met vrijspraak van het primair te laste gelegde schuldig heeft verklaard aan hetgeen hem subsidiair ten laste gelegd was, met qualificatie en strafoplegging als hierboven is vermeld;

O. dat artikel 44 van de Algemeene Politieverordening van Breda van 30 Januari 1909, zooals dit artikel 22 Februari 1924 is vastgesteld, luidt:

„Het is behoudens vergunning van Burgemeester en Wethouders verboden met een rijtuig of motorrijtuig, met het kennelijk doel het geheel of gedeeltelijk te verhuren, op den openbaren weg een standplaats in te nemen of te rijden",

terwijl in artikel 221*a* op overtreding van dit verbod een straf is gesteld van ten hoogste f 25.— of hechtenis van ten hoogste zes dagen;

O. ten aanzien van het vierde middel van cassatie, dat vermits daarin de nietigheid der inleidende dagvaarding wordt beweerd, het eerst behoort te worden behandeld;

dat blijkens de toelichting requirant betoogt, dat in hetgeen hem subsidiair is ten laste gelegd geen bepaald feit zou zijn omschreven en men enkel te doen zou hebben met eene qualificatie, daar toch de woorden: „rijden met een motorrijtuig met het kennelijk doel dit rijtuig geheel of gedeeltelijk te verhuren" ontleend zijn aan artikel 44 der Algemeene Politieverordening van Breda;

O. hieromtrent:

dat waar in de dagvaarding is te laste gelegd, dat gereden is met het kennelijk doel van verhuring, dat wil zeggen: met den bij den dader bestaande uiterlijk kenbare bedoeling daartoe, daarmede is gesteld een feit als bedoeld in artikel 143 Sv., ook al is daarbij niet nader opgegeven aan welke omstandigheden die bedoeling kenbaar was;

dat derhalve het middel niet gegrond is;

O. omtrent het eerste middel van cassatie:

dat de Rechtbank, aannemende dat de zinsnede „zonder de vereischte vergunning van Burgemeester en Wethouders" in de subsidiaire telastelegging ten gevolge van een schrijffout zijn geplaatst na „de gemeente Breda" in plaats van onmiddellijk na de woorden „motorrijtuig-autobus", en overwegende dat beklaagde dit ook aldus heeft begrepen, de dagvaarding heeft gelezen, zooals zij met herstel van de schrijffout luidt en vervolgens de telastelegging aldus opgevat heeft bewezen verklaard;

dat derhalve de grief, dat andere feiten bewezen zouden zijn verklaard dan in de dagvaarding waren gesteld, feitelijken grondslag mist;

O. dat ook het tweede middel ongegrond is, daar toch waar geene alternatieve telastelegging in het tweede gedeelte der dagvaarding is te vinden, de Rechtbank ook niet de in het middel als noodzakelijk voorgestelde keuze had te doen;

dat men toch met een motorrijtuig zeer goed kan rijden, de bedoeling hebbende dit geheel of wel ten deele te verhuren, waarbij men het dan van het aanbod, dat van de zijde van het publiek gedaan wordt, laat afhangen of het een dan wel het andere geschiedt;

O. ten aanzien van het derde middel:

dat ter terechtzitting der Rechtbank is verklaard:

a.) door requirant: dat hij sinds 1923 is directeur der naamlooze vennootschap Autobus-Onderneming „Rijdt Altijd Precies" en op 4 Augustus 1924 als directeur van gemelde vennootschap aan Adrianus Josephus van Opstal, die toen chauffeur was bij gemelde vennootschap, te Breda des voormiddags te 9 uur last gegeven heeft als bestuurder van een vierwielig motorrijtuig (autobus) vanaf het van Coothplein te Breda door het centrum der stad te rijden naar het station der Nederlandsche Spoorwegen; — dat hij, beklaagde, de verschillende chauffeurs en ook van Opstal opdracht gegeven heeft onderweg op te houden, waar zulks gevraagd wordt en gegadigden tegen 10 cents per persoon over de geheele of elk deel der route te vervoeren; — dat hij als directeur van gemelde vennootschap geen vergunning had van Burgemeester en Wethouders te Breda om met motorrijtuigen te rijden met het kennelijk doel die geheel of gedeeltelijk te verhuren;

b.) door getuige van Opstal: dat beklaagde op 4 Augustus jongstleden voormiddags omstreeks 9 uur te Breda, toen hij, getuige, ook reeds chauffeur was bij gemelde onderneming, den last had verstrekt om van het van Coothplein te Breda af verder door het centrum der stad naar het station der Nederlandsche Spoorwegen te rijden; — dat hij op 4 Augustus jongstleden wist, dat het verboden was zonder vergunning van Burgemeester en Wethouders te Breda met een motorrijtuig waarvan zitplaatsen werden verhuurd over den openbaren weg te rijden en ook dat de directeur van de vennootschap, waar hij in dienst was, geen vergunning als gemeld had; — dat hij als ondergeschikte zich heeft nedergelegd bij den wil van zijn lastgever, den beklaagde, omdat het tot diens bevoegdheid behoorde de te volgen route voor te schrijven; — dat hij steeds de autobus op het verzoek van het publiek deed stoppen, zoowel tot het in- als uitlaten van passagiers ook binnen de gemeente Breda;

dat wanneer in het bestreden vonnis bewezen is verklaard, dat requirant heeft uitgelokt, dat van Opstal ten tijde en plaatse als vermeld heeft gereden „zonder de daartoe vereischte vergunning van Burgemeester en Wethouders" met die vergunning blijkbaar is bedoeld, die waarvan sprake is in bovenvermeld artikel 44 der Bredasche Politieverordening;

dat derhalve, uit de hiervoren vermelde verklaringen van requirant en van van Opstal zeer wel het bewijs kan worden geput, dat geen dier beide personen toen in het bezit was van zoodanige vergunning, en de vraag of zulks terecht is geschied, niet staat ter beoordeeling van den rechter in cassatie;

O. ten aanzien van het vijfde cassatiemiddel, ter ondersteuning waarvan is aangevoerd, dat waar in de bewijsmiddelen alleen sprake is van het vervoer van enkele passagiers, daaruit had kunnen worden afgeleid de bedoeling om met deze vervoerovereenkomsten aan te gaan, niet om met hen te sluiten overeenkomsten van huur en verhuur, zooals was te laste gelegd en bewezenverklaard;

O. dat artikel 44 meergemeld, sprekende van het doel om een motorrijtuig geheel of gedeeltelijk te verhuren, daaronder verstaat het bieden van gelegenheid aan het publiek om tegen betaling van zeker bedrag met zoodanig rijtuig een rit te maken;

dat de Rechtbank dat deel der aanklacht waarin is gesteld, dat de bedoeling om geheel of gedeeltelijk te verhuren aanwezig was, in dienzelfden zin heeft verstaan en het bewijs van die telastelegging kan worden afgeleid uit de hierboven opgenomen verklaring ter terechtzitting van requirant en van den getuige van Opstal;

dat derhalve ook dit middel ongegrond is;

O. wat betreft het zesde middel van cassatie:

dat waar in artikel 1 der wet van 23 April 1880 (Staatsblad nº. 67) is bepaald, dat tot het in werking brengen van een openbaar middel van vervoer van personen of goederen geen voorafgaande vergunning wordt gevorderd, daarmede blijkens de geschiedenis van deze wetsbepaling niet meer is te kennen gegeven dan dat het stelsel van concessies voor zoodanig vervoer werd verlaten, geenszins, dat daardoor de toepasselijkheid zou zijn uitgesloten van politieverordeningen, die in het belang der openbare orde en veiligheid de toelaatbaarheid van bepaald handelingen op den openbaren weg afhankelijk stellen van eene vergunning van Burgemeester en Wethouders;

dat wel is waar artikel 44 voornoemd de bevoegdheid van Burgemeester en Wethouders om de daar bedoelde vergunning te weigeren, niet beperkt, doch dat dit artikel niet verbiedt om zonder zoodanige vergunning te Breda met een motorrijtuig den openbaren weg te berijden, maar enkel om met een rijtuig of motorrijtuig op den openbaren weg een standplaats in te nemen of te rijden met het kennelijk doel dat rijtuig of motorrijtuig geheel of gedeeltelijk te verhuren, waaronder blijkens het zinsverband is te verstaan aldaar, op den openbaren weg te verhuren;

dat daardoor echter het intercommunaal verkeer niet wordt verhinderd, daar toch voor hem, die zulk een vervoer wil ondernemen, de gelegenheid openstaat om de te vervoeren reizigers niet op den openbaren weg doch elders te laten instappen en aldaar, derhalve op privaat terrein, de geheele of gedeeltelijke verhuring van het motorrijtuig te doen plaats hebben;

dat in een dergelijk geval artikel 44 niet van toepassing is en derhalve de in dat artikel bedoelde vergunning niet vereischt wordt;

dat derhalve ook dit middel niet gegrond is te achten;

Verwerpt het beroep.

[Gewezen overeenkomstig de concl. Adv.-Gen. Mr. Ledeboer.] (N. J.)

---

11 *Maart* 1925. WET tot vaststelling van het *zevende* hoofdstuk *B* der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 62.

De begrooting wordt vastgesteld op een bedrag van f 112,289,374.77.

11 *Maart* 1925. Wet, tot vaststelling van het *tweede* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 63.
De begrooting wordt vastgesteld op een bedrag van f 1,939,272.76.

---

11 *Maart* 1925. WET, tot wijziging der Ongevallenwet 1921. S. 64.
Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, nº. 226, 1—6.
Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 1383, 1384.
Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 262, 264.
WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is gebleken de redactie van artikel 12 der Ongevallenwet 1921 te wijzigen;
Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.
Art. 1. Artikel 12 der Ongevallenwet 1921 wordt als volgt gelezen:
„Niet verzekeringsplichtig zijn de bedrijven van landbouw, veehouderij, tuinbouw en boschbouw, het bedrijf van personen- of goederenvervoer met schepen, die in den regel buitengaats worden gebracht, voor zoover deze niet in den regel van eene plaats hier te lande naar een andere plaats hier te lande varen, en het visschersbedrijf, uitgeoefend buiten rivieren en binnenwateren, als regel buiten het gezicht der Nederlandsche kust.".
1*a*. Het tweede lid van artikel 13 der Ongevallenwet 1921 wordt als volgt gelezen:
„De ondernemer, die het bedrijf van personen- of goederenvervoer uitoefent met schepen, vallende onder artikel 12, en die hier te lande den zetel zijner onderneming of een agent heeft, wordt met betrekking tot de werkzaamheden, welke hij hier te lande door in zijn dienst zijnde personen, niet behoorende tot de bemanning, doet verrichten, geacht een verzekeringsplichtig bedrijf uit te oefenen".
2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag, volgende op dien harer afkondiging.
In afwijking van het in het vorige lid bepaalde wordt artikel 1 dezer wet geacht in werking te zijn getreden met ingang van 1 October 1921.
Lasten en bevelen, enz.
Gegeven te Glarus, den 11den Maart 1925.
WILHELMINA.
De Minister van Arbeid Handel en Nijverheid,
AALBERSE.
(*Uitgeg.* 26 *Maart* 1925.)

---

11 *Maart* 1925. WET, tot vaststelling van het *tiende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 65.
De begrooting wordt vastgesteld op f 49,156,892.

---

11 *Maart* 1925. WET tot wijziging van de Wet op de Rijksverzekeringsbank, *Staatsblad* 1920, nº. 780. S. 66.
Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, nº. 197, 1—5.
Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 1016.
Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 262, 424.
WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is gebleken eenige wijzigingen in de Wet op de Rijksverzekeringsbank, *Staatsblad* 1920, nº. 780, aan te brengen;
Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.
Art. I. Het eerste lid van artikel 3 van de Wet op de Rijksverzekeringsbank, *Staatsblad* 1920, nº. 780, wordt gelezen als volgt:
„(1). Het boekjaar der Bank loopt voorzooveel betreft het Ongevallenfonds, het Invaliditeitsfonds en het Ouderdomsfonds van 1 Januari tot en met 31 December en voorzooveel betreft het Landbouwongevallenfonds van 1 November tot en met 31 October. Het eerste boekjaar van het Landbouwongevallenfonds eindigt 31 October 1923.".
Art. II. Artikel 9 van de Wet op de Rijksverzekeringsbank, *Staatsblad* 1920, nº. 780, wordt gelezen als volgt:
„Het bestuur doet jaarlijks een ongevallenstatistiek en een statistiek van de vrijwillige ouderdomsverzekering opmaken en om de vijf jaren een statistiek van de invaliditeits- en ouderdomsverzekering. De ongevallenstatistiek voor zoover betreft de verzekering ingevolge de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922, heeft uitsluitend betrekking op de eigen ervaring der Bank. Eveneens doet het om de vijf jaren een wetenschappelijke balans, zoowel van de ongevallenverzekering, van de invaliditeits- en ouderdomsverzekering als van de vrijwillige ouderdomsverzekering opmaken.".
Art. III. Aan artikel 18 van de Wet op de Rijksverzekeringsbank, *Staatsblad* 1920, nº. 780, wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:
„(11). Indien met betrekking tot een der in het eerste lid genoemde fondsen de verplichtingen de baten blijken te overtreffen, wordt dat tekort niet gedekt uit een der overige fondsen.".
Lasten en bevelen, enz.;
Gegeven te Glarus, den 11den Maart 1925.
WILHELMINA.
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
(*Uitgeg.* 26 *Maart* 1925.)

---

11 *Maart* 1925. WET houdende verdere tijdelijke afwijking van artikel 20, eerste en tweede lid, der Invaliditeitswet. S. 67.
Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, nº. 206, 1—5.
Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 1016.
Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 262, 424.
WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is om voor het jaar 1925 af te wijken van het bepaalde ten aanzien van de storting der Rijksbijdrage als bedoeld in artikel 20, eerste en tweede lid, der Invaliditeitswet;
Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.
Art. 1. In afwijking van het bepaalde bij het eerste en tweede lid van artikel 20 der Invaliditeitswet bedraagt de bijdrage van het Rijk over het jaar 1925 *een millioen achthonderd duizend gulden.*
2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.
Lasten en bevelen, enz.;
Gegeven te Glarus, den 11den Maart 1925.
WILHELMINA.
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
(*Uitgeg.* 26 *Maart* 1925).

11 *Maart* 1925. BESLUIT tot intrekking van het Koninklijk Besluit van 17 September 1904 (*Staatsblad* nº. 223) en tot vaststelling van nieuwe reglementen voor de Rijkslanden Tuinbouwwinterscholen. S. 68.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 27 Januari 1925, Directie van den Landbouw, nº. 139, eerste afdeeling;

Gezien Onze besluiten van 17 September 1904 (*Staatsblad* nº. 223) en van 19 Juni 1922 (*Staatsblad* nº. 419);

Overwegende, dat het wenschelijk is het bij Ons eerstgenoemde besluit vastgestelde reglement voor de Land- en Tuinbouwwinterscholen te wijzigen en aan te vullen;

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Februari 1925, nº. 30);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 6 Maart 1925, Directie van den Landbouw, nº. 461, eerste afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. vast te stellen het bij dit besluit behoorende:

a. reglement voor de Rijkslandbouwwinterscholen;

b. reglement voor de Rijkstuinbouwwinterscholen en de overige daarmede in karakter overeenkomende Rijkstuinbouwscholen;

II. te bepalen, dat de sub I genoemde reglementen in werking zullen treden op 1 April 1925 en dat op dat tijdstip het reglement, vastgesteld bij Ons besluit van 17 September 1904 (*Staatsblad* nº. 223), zal vervallen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Glarus, den 11den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 30 *Maart* 1925.)

REGLEMENT *voor de Rijkslandbouwwinterscholen.*

Art. 1. 1. Waar in dit reglement wordt gesproken van Minister, Directeur-Generaal of inspecteur, wordt bedoeld onderscheidenlijk Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, de Directeur-Generaal van den Landbouw en de inspecteur van het Landbouwonderwijs.

2. Waar in dit reglement wordt gesproken van leeraar, wordt daaronder begrepen leerares

2. Het doel van het onderwijs aan deze scholen is, aan toekomstige landbouwers theoretische kennis van het landbouwbedrijf en voortgezette algemeene ontwikkeling te verstrekken. Het draagt den stempel van middelbaar vakonderwijs.

3. Bij het onderwijs wordt rekening gehouden met den aard en de behoeften van het bedrijf in het gebied, waarover de school werkt.

4. 1. De leertijd duurt twee winterhalfjaren.

2. Begin en einde van den cursus worden geregeld met inachtneming van den aard van het bedrijf in het gebied, waarover de schoo werkt.

3. Tusschen het eerste en het tweede winterhalfjaar worden als regel eenige zomerlessen gegeven.

5. 1. Het toezicht wordt uitgeoefend door den inspecteur, en voor iedere school afzonderlijk door eene commissie van toezicht van ten minste vijf leden.

2. De leden dezer commissie worden benoemd door den Minister, op aanbeveling van Gedeputeerde Staten van de Provincie, waarin de school is gelegen.

3. Ten minste de helft van het aantal leden moet practisch landbouwer zijn of geweest zijn.

4. De commissie geeft den Directeur-Generaal en den inspecteur desgevraagd advies over alles wat de school betreft en is bevoegd zelfstandig aan den Directeur-Generaal alle voorstellen te doen, welke zij in het belang van de school noodig acht.

6. 1. Zij, die aan eene Rijkslandbouwwinterschool onderwijs geven. dragen den titel van leeraar.

2. Aan het hoofd van elke school is een der leeraren geplaatst, die den titel draagt van directeur.

3. De directeur voert het beheer der school en draagt zorg, dat het onderwijs geregeld en overeenkomstig de voorschriften gegeven wordt.

7. De directeur geeft aan den inspecteur en aan de commissie van toezicht alle verlangde inlichtingen betreffende de school en deelt aan den inspecteur uit eigen beweging mede alles wat er ten aanzien van de school meldenswaardigs voorvalt.

8. Binnen eene maand na afloop van het schooljaar doet de directeur den inspecteur een verslag toekomen van den staat der school gedurende het afgeloopen schooljaar. Eene beknopte samenvatting van dat verslag zendt hij aan de commissie van toezicht, aan Gedeputeerde Staten en aan het Gemeentebestuur.

9. 1. Rijksconsulenten kunnen door den Directeur-Generaal ambtshalve met het leeraarschap en het directoraat eener school worden belast en daarvan worden ontheven; overigens worden de directeuren door Ons benoemd en ontslagen, de leeraren door den Minister.

2. De directeuren en leeraren kunnen door den Minister worden geschorst.

3. Over benoeming, schorsing en ontslag van leeraren wordt geadviseerd door den directeur en den inspecteur, bij schorsing en ongevraagd ontslag van leeraren ook door de commissie van toezicht, over benoeming, schorsing en ontslag van directeuren door den inspecteur en de commissie van toezicht.

10. 1. Voor ieder schooljaar wordt door den Directeur-Generaal, de commissie van toezicht gehoord, de leeraar aangewezen, die den directeur bij afwezigheid vervangt.

2. De directeur geeft zijn plaatsvervanger vooraf kennis van elke afwezigheid, of is deze een gevolg van onvoorziene omstandigheden, dan zoo spoedig mogelijk.

3. Voor afwezigheid gedurende meer dan vier dagen behoeft de directeur de vergunning van den Directeur-Generaal.

4. De directeur geeft van eene afwezigheid, als in het vorige lid bedoeld, kennis aan den voorzitter der commissie van toezicht.

I. Is de directeur niet in staat de vergunning, in het derde lid bedoeld, aan te vragen en de kennisgeving, in het vierde lid bedoeld, te doen, dan geschiedt een en ander door den plaatsvervanger van den directeur.

6. Bij ontstentenis van den directeur wordt de waarneming van het directoraat door den Directeur-Generaal geregeld.

7. Is de plaatsvervangende of waarnemende directeur afwezig, dan treedt de in jaren oudste aanwezige leeraar als zoodanig op.

11. 1. Is een der leeraren verhinderd onderwijs te geven, dan verwittigt hij daarvan onverwijld den directeur, die de noodige maatregelen neemt om in zijne lessen te voorzien.

2. Anders dan wegens ongesteldheid of om andere dringende redenen mag het geven van onderwijs niet worden nagelaten, dan met vergunning van den directeur.

3. Voor eene afwezigheid gedurende langer dan vier dagen behoeft een leeraar de vergunning van den Directeur-Generaal. Deze vergunning wordt door tusschenkomst van den directeur aangevraagd.

12. Bij ontstentenis van een leeraar gedurende langer dan eene week wordt voor de vervulling der lessen door den directeur eene regeling opgemaakt, die aan de goedkeuring van den Directeur-Generaal wordt onderworpen.

13. De leeraren gedragen zich in zaken, welke op de schooltucht of op de inwendige huishouding der school betrekking hebben, naar de beslissing van den directeur, behoudens beroep op den Minister. Het beroep heeft geene schorsende kracht ten aanzien van de beslissing van den directeur.

14. 1. De directeur en de leeraren met eene volle functie behoeven de vergunning van den Minister tot het bekleeden van een ambt of betrekking, het uitoefenen van een beroep en het geven van privaatlessen.

2. De leeraren vragen deze vergunning aan door tusschenkomst van den directeur.

15. 1. Ieder jaar vóór 1 Mei wordt het programma der school voor het volgende schooljaar door den directeur in overleg met de leeraren opgemaakt en vóór 15 Mei aan de goedkeuring van den Directeur-Generaal onderworpen.

2. Het programma vermeldt:

a. de namen van de leden der commissie van toezicht;

b. de namen van het personeel;

c. de eischen van toelating en het bedrag van het schoolgeld;

d. het getal uren, in elke klasse aan de onderscheidene vakken van onderwijs te wijden;

e. voor elke klasse eene omschrijving van het onderwijs in ieder vak;

f. eene omschrijving van hetgeen in de zomerlessen zal worden behandeld;

g. de bij het onderwijs te gebruiken boeken en leermiddelen en hunnen prijs;

h. het in artikel 29 bedoelde huishoudelijk reglement;

i. al datgene, wat verder ter voorlichting van belanghebbenden wenschelijk is medegedeeld te worden.

16. Het programma wordt tijdig gedrukt. Afdrukken worden gezonden aan den Directeur-Generaal, den inspecteur en de leden der commissie van toezicht. Voorts wordt het verspreid onder belanghebbenden en wordt het op aanvraag aan een ieder kosteloos toegezonden.

17. Bij den aanvang van het schooljaar wordt door den directeur in overleg met de leeraren een rooster van lesuren vastgesteld, die aan den inspecteur en de leden der commissie van toezicht wordt gezonden en aan belanghebbenden wordt uitgereikt.

2. In de gang van het schoolgebouw en in elk leslokaal wordt een exemplaar opgehangen.

3. Van elke niet voorbijgaande wijziging in den rooster wordt mededeeling gedaan aan den inspecteur en de leden der commissie van toezicht.

18. 1. De directeur houdt een register van de leerlingen, waarin onder meer aanteekening wordt gehouden van den tijd, gedurende welken zij aan de school onderricht hebben genoten, en, voorzoover mogelijk, van hunnen werkkring na het verlaten der school.

2. De directeur zorgt, dat de leeraren bij den aanvang der lessen in het bezit zijn van eene naamlijst der leerlingen.

19. 1. De directeur heeft de zorg voor het schoolgebouw, de meubelen, de boekerij, de verzamelingen en de andere hulpmiddelen voor het onderwijs.

2. Van de meubelen, de boekerij, de verzamelingen en de andere hulpmiddelen voor het onderwijs wordt door hem een inventaris opgemaakt en bijgehouden, die telken jare vóór 1 Mei ter waarmerking wordt gezonden aan den inspecteur. In dezen inventaris worden niet opgenoemd de artikelen, welke aan geregeld verbruik zijn onderworpen.

3. In de werkzaamheden, voortvloeiende uit het in de beide vorige leden vermelde, zoomede in alle werkzaamheden tot de ambtstaak van den directeur als zoodanig en krachtens zijne verdere functiën behoorende, zijn de leeraren met een volle functie gehouden den directeur ter zijde te staan. Voor de wijze, waarop zulks zal worden uitgevoerd, maakt de directeur in overleg met de betrokken leeraren eene regeling op, welke aan de goedkeuring van den Directeur-Generaal wordt onderworpen.

20. 1. Door of namens den directeur worden geene aankoopen of bestellingen gedaan dan die, welke in de goedgekeurde begrooting der school zijn voorzien.

2. Af- en overschrijving van en op de artikelen der begrooting onderling kunnen geschieden na machtiging van den inspecteur.

3. Overschrijving der begrooting kan niet plaats hebben dan na bekomen machtiging van den Minister.

21. 1. Aan elke school is als regel verbonden een amanuensis, die tevens dienst doet als concierge.

2. Hij verleent den directeur en den leeraren hulp bij alle hunne ambtelijke werkzaamheden.

3. Hem kunnen voorts, in overleg met den directeur, door of vanwege den Directeur-Generaal werkzaamheden worden opgedragen boven de in het eerste lid bedoelde.

4. Hij wordt door den Minister benoemd, geschorst en ontslagen.

5. De directeur kan eene instructie voor dezen beambte opmaken in overleg met de leeraren. Zoodanige instructie behoeft de goedkeuring van den Directeur-Generaal.

22. 1. Tot de eerste klasse der school worden alleen toegelaten zij, die vóór 1 Januari,

volgende op den aanvang van het schooljaar, den leeftijd van zestien jaren hebben bereikt.

2. Zij moeten door het afleggen van een examen, af te nemen door directeur en leeraren, het bewijs leveren dat zij:

a. de kundigheden bezitten, vereischt om het onderwijs met vrucht te kunnen volgen, en

b. voldoende bekend zijn met de practijk van den landbouw.

3. Van het afleggen van het onder *a.* genoemde deel van het examen worden vrijgesteld zij, die een diploma of getuigschrift overleggen, dat naar het oordeel van directeur en leeraren het bezit van de vereischte kundigheden waarborgt.

4. Zij, die, zonder de lessen in de eerste klasse te hebben gevolgd, tot de tweede klasse wenschen te worden toegelaten, moeten vóór 1 Januari, volgende op den aanvang van het schooljaar, den leeftijd van zeventien jaren hebben bereikt. Overigens is het bepaalde in het tweede lid van dit artikel op hen van toepassing.

5. Aan het einde van het schooljaar wordt voor de afzonderlijke vakken door de leeraren een schriftelijk en mondeling onderzoek ingesteld naar de kennis der leerlingen. Op grond van de uitkomsten van dit onderzoek en van wat in den loop van den schooltijd omtrent de vorderingen der leerlingen is gebleken, wordt uitgemaakt:

a. wie zullen overgaan van de eerste naar de tweede klasse, wie zich aan een herexamen zullen hebben te onderwerpen of een taak zullen hebben te leveren vóór het begin van het volgende schooljaar en wie niet zullen overgaan;

b. wie het einddiploma der school zullen verkrijgen, desgewenscht met vermelding van nadere bijzonderheden omtrent de wijze waarop het verkregen wordt, en wie niet.

6. Leerlingen, die bij het onderzoek niet aanwezig kunnen zijn door ziekte of om andere dringende redenen, kunnen later worden onderzocht.

7. De beslissingen omtrent het in het vijfde lid vermelde worden genomen in een vergadering van directeur en leeraren.

8. In eene vergadering van de commissie van toezicht met de leeraren, aan welke ook de inspecteur zoo mogelijk deelneemt, kunnen de commissie en de inspecteur zich omtrent de genomen beslissingen doen inlichten.

9. Daarna wordt een openbare eindles gehouden met de leerlingen der tweede klasse, waaraan de leerlingen, die zijn afgewezen, niet behoeven deel te nemen. Aan het einde dezer les worden de diploma's uitgereikt. Uitnoodigingen voor het bijwonen dezer les wordt door of namens de commissie van toezicht verzonden aan hen, die daarvoor naar het oordeel van den voorzitter dier commissie, in overleg met den directeur, in aanmerking komen, terwijl dag en uur, waarop de eindles wordt gehouden, wordt uur, waarop de eindles wordt gehouden, worden openbaar gemaakt.

23. 1. Zij, die het onderwijs in slechts enkele vakken wenschen te volgen, kunnen, op voor ieder afzonderlijk geval door den directeur in overleg met de betrokken leeraren te stellen eischen, worden toegelaten; wat den leeftijd betreft, zijn deze gelijk aan de voor de gewone leerlingen gestelde.

2. Zij kunnen, indien zij aan het onderzoek voor de door hen gevolgde vakken hebben voldaan, overgaan naar de tweede klasse en na het doorloopen dier klasse een verklaring van den directeur verwerven, waarin de vakken, waarin zij hebben voldaan, worden vermeld.

24. 1. Niemand wordt tot de lessen toegelaten, dan na door den directeur te zijn ingeschreven.

2. De inschrijving geschiedt kosteloos en wordt bij den aanvang van ieder schooljaar herhaald.

3. De directeur kan na overleg met de leeraren in bijzondere gevallen ook in den loop van den cursus tot inschrijving van nieuwe leerlingen overgaan, onverminderd het bepaalde in artikel 22.

25. 1. Het schoolgeld wordt vastgesteld door den Minister, met dien verstande, dat het per schooljaar niet meer dan ƒ 20.— zal bedragen.

2. Het wordt vóór of bij den aanvang der lessen betaald door storting bij een Rijksbetaalmeester, door storting of gireering op de postrekening der Rijksschatkist, of in handen van den directeur, die het door hem ontvangene op een der vorenstaande wijzen aan de Rijksschatkist afdraagt. De bewijzen van storting of gireering worden door den directeur binnen één maand na de inschrijving opgezonden naar den Minister, met een bijbehoorenden staat van ingeschrevenen.

3. Eenmaal betaalde schoolgelden worden niet teruggegeven, tenzij de leerling door overmacht, ter beoordeeling van den Minister, verhinderd wordt de lessen verder bij te wonen; alsdan kan worden terugbetaald naar evenredigheid van het gedeelte van het schooljaar, dat niet kan gevolgd worden.

4. Zij, die zelf of wier ouders of verzorgers onvermogend zijn om het schoolgeld te betalen, kunnen daarvan op door den Minister te bepalen voorwaarden worden vrijgesteld, na ingewonnen advies van de commissie van toezicht en den directeur. Hun kunnen ook de leerboeken en leermiddelen van Rijkswege worden verstrekt en de kosten van excursiën worden vergoed.

26. 1. De leerlingen moeten tusschen het eerste en het tweede winterhalfjaar werkzaam zijn in de landbouwpractijk, ten genoegen van den directeur. Zoo noodig is deze hun behulpzaam bij het verkrijgen van eene geschikte plaats daarvoor.

2. Zij worden tijdens deze practische werkzaamheid door of namens den directeur bezocht.

3. Van hunne waarnemingen en opmerkingen gedurende dezen tijd dienen zij bij hunne terugkomst op de school een uitvoerig verslag bij den directeur in. De commissie van toezicht en de leeraren worden door den directeur in de gelegenheid gesteld van deze verslagen kennis te nemen.

27. 1. De leerlingen zijn gehoorzaamheid verschuldigd aan den directeur en de leeraren. Indien een leerling de orde in de les verstoort, moet hij zich op bevel van den leeraar verwijderen; deze geeft van het voorgevalllene zoodra mogelijk kennis aan den directeur.

2. Wanneer een leerling zich in ernstige mate schuldig maakt aan wangedrag, nalatigheid of verzet, of in het algemeen nadeelig op

zijne medeleerlingen werkt, kan hem door den directeur na overleg met de leeraren voor ten hoogste veertien dagen de toegang tot de school worden ontzegd.

3. In overleg met de commissie van toezicht kan de directeur in een geval, als in het voorgaande lid bedoeld, den leerling voor goed van de school verwijderen.

4. De directeur geeft van iedere door hem gelaste verwijdering, met opgaaf van redenen, kennis aan den voorzitter der commissie van toezicht, aan den inspecteur en aan de ouders of verzorgers van den leerling.

28. 1. Er is ééne vacantie, van ten hoogste elf dagen, waarin Kerstmis en Nieuwjaar vallen.

2. De directeur regelt deze vacantie en doet daarvan mededeeling aan den inspecteur en den voorzitter der commissie van toezicht.

3. De directeur is voorts bevoegd om bijzondere redenen voor ten hoogste één dag vacantie te geven. Indien hij van deze bevoegdheid gebruik maakt, verwittigt hij daarvan den inspecteur en den voorzitter der commissie van toezicht.

29. 1. De directeur stelt in overleg met de leeraren een huishoudelijk reglement vast, waarin wordt geregeld alles wat op de inwendige huishouding der school en de schooltucht betrekking heeft, voor zoover daarin niet door dit reglement is voorzien.

2. Dit huishoudelijk reglement behoeft de goedkeuring van den Directeur-Generaal.

Behoort bij Koninklijk Besluit van 11 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 68).

Mij bekend,
De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

REGLEMENT *voor de Rijkstuinbouwwinterscholen en de overige daarmede in karakter overeenkomende Rijkstuinbouwscholen.*

1. 1. Waar in dit reglement wordt gesproken van Minister, Directeur-Generaal of inspecteur, wordt bedoeld onderscheidenlijk Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, de Directeur-Generaal van den Landbouw en de inspecteur van het Landbouwonderwijs.

2. Waar in dit reglement wordt gesproken van leeraar, wordt daaronder begrepen leerares.

2. Het doel van het onderwijs aan deze scholen is, aan toekomstige tuinbouwers theoretische kennis van het tuinbouwbedrijf, handelskennis en voortgezette algemeene ontwikkeling te verstrekken. Het draagt den stempel van middelbaar vakonderwijs.

3. Bij het onderwijs wordt rekening gehouden met den aard en de behoeften van het bedrijf in het gebied, waarover de school werkt.

4. 1. De leertijd aan de winterscholen duurt twee winterhalfjaren.

2. Die aan de andere onder dit reglement vallende scholen kan loopen over een grooter deel van het jaar en over drie schooljaren.

3. Begin en einde van den cursus worden geregeld met inachtneming van den aard van het bedrijf in het gebied, waarover de school werkt.

4. Aan de winterscholen worden tusschen het eerste en tweede winterhalfjaar als regel eenige zomerlessen gegeven.

5. 1. Het toezicht wordt uitgeoefend door den inspecteur, en voor iedere school afzonderlijk door eene commissie van toezicht van ten minste vijf leden.

2. De leden dezer commissie worden benoemd door den Minister, op aanbeveling van Gedeputeerde Staten van de Provincie, waarin de school is gelegen.

3. Ten minste de helft van het aantal leden moet practisch tuinbouwer zijn of geweest zijn.

4. De commissie geeft den Directeur-Generaal en den inspecteur desgevraagd advies over alles wat de school betreft en is bevoegd zelfstandig aan den Directeur-Generaal alle voorstellen te doen, welke zij in het belang van de school noodig acht.

6. 1. Zij die aan eene Rijkstuinbouwschool onderwijs geven, dragen den titel van leeraar.

2. Aan het hoofd van elke school is een der leeraren geplaatst, die den titel draagt van directeur.

3. De directeur voert het beheer der school en draagt zorg, dat het onderwijs geregeld en overeenkomstig de voorschriften gegeven wordt.

7. De directeur geeft aan den inspecteur en aan de commissie van toezicht alle verlangde inlichtingen betreffende de school en deelt aan den inspecteur uit eigen beweging mede alles wat er ten aanzien van de school meldenswaardigs voorvalt.

8. Binnen eene maand na afloop van het schooljaar doet de directeur den inspecteur een verslag toekomen van den staat der school gedurende het afgeloopen schooljaar. Eene beknopte samenvatting van dat verslag zendt hij aan de commissie van toezicht, aan Gedeputeerde Staten en aan het Gemeentebestuur.

9. 1. Rijksconsulenten kunnen door den Directeur-Generaal ambtshalve met het leeraarschap en het directoraat eener school worden belast en daarvan worden ontheven; overigens worden de directeuren door Ons benoemd en ontslagen, de leeraren door den Minister.

2. De directeuren en leeraren kunnen door den Minister worden geschorst.

3. Over benoeming, schorsing en ontslag van leeraren wordt geadviseerd door den directeur en den inspecteur, bij schorsing en ongevraagd ontslag van leeraren ook door de commissie van toezicht, over benoeming, schorsing en ontslag van directeuren door den inspecteur en de commissie van toezicht.

10. 1. Voor ieder schooljaar wordt door den Directeur-Generaal, de commissie van toezicht gehoord, de leeraar aangewezen, die den directeur bij afwezigheid vervangt.

2. De directeur geeft zijn plaatsvervanger vooraf kennis van elke afwezigheid, of is deze een gevolg van onvoorziene omstandigheden, dan zoo spoedig mogelijk.

3. Voor afwezigheid gedurende meer dan vier dagen behoeft de directeur de vergunning van den Directeur-Generaal.

4. De directeur geeft van eene afwezigheid, als in het vorige lid bedoeld, kennis aan den voorzitter der commissie van toezicht,

5. Is de directeur niet in staat de vergunning in het derde lid bedoeld, aan te vragen en de kennisgeving, in het vierde lid bedoeld, te doen, dan geschiedt een en ander door den plaatsvervanger van den directeur.

6. Bij ontstentenis van den directeur word

de waarneming van het directoraat door den Directeur-Generaal geregeld.

7. Is de plaatsvervangende of waarnemende directeur afwezig, dan treedt de in jaren oudste aanwezige leeraar als zoodanig op.

11. 1. Is een der leeraren verhinderd onderwijs te geven, dan verwittigt hij daarvan den directeur, die de noodige maatregelen neemt om in zijn lessen te voorzien.

2. Anders dan wegens ongesteldheid of om andere dringende redenen mag het geven van onderwijs niet worden nagelaten, dan met vergunning van den directeur.

3. Voor eene afwezigheid gedurende langer dan vier dagen behoeft een leeraar de vergunning van den Directeur-Generaal. Deze vergunning wordt door tusschenkomst van den directeur aangevraagd.

12. Bij ontstentenis van een leeraar gedurende langer dan eene week wordt voor de vervulling der lessen door den directeur eene regeling opgemaakt, die aan de goedkeuring van den Directeur-Generaal wordt onderworpen.

13. De leeraren gedragen zich in zaken, welke op de schooltucht of op de inwendige huishouding der school betrekking hebben, naar de beslissing van den directeur, behoudens beroep op den Minister. Het beroep heeft geene schorsende kracht ten aanzien van de beslissing van den directeur.

14. 1. De directeur en de leeraren met eene volle functie behoeven de vergunning van den Minister tot het bekleeden van een ambt of betrekking, het uitoefenen van een beroep en het geven van privaatlessen.

2. De leeraren vragen deze vergunning aan door tusschenkomst van den directeur.

15. 1. Ieder jaar vóór 1 Mei wordt het programma der school voor het volgende schooljaar door den directeur in overleg met de leeraren opgemaakt en vóór 15 Mei aan de goedkeuring van den Directeur-Generaal onderworpen.

2. Het programma vermeldt:

a. de namen van de leden der commissie van toezicht;

b. de namen van het personeel;

c. de eischen van toelating en het bedrag van het schoolgeld;

d. het getal uren, in elke klasse aan de onderscheidene vakken van onderwijs te wijden;

e. voor elke klasse eene omschrijving van het onderwijs in ieder vak;

f. eene omschrijving van hetgeen in de zomerlessen zal worden behandeld;

g. de bij het onderwijs te gebruiken boeken en leermiddelen en hunnen prijs;

h. het in artikel 29 bedoelde huishoudelijk reglement;

i. al datgene, wat verder ter voorlichting van belanghebbenden wenschelijk is medegedeeld te worden.

16. Het programma wordt tijdig gedrukt. Afdrukken worden gezonden aan den Directeur-Generaal, den inspecteur en de leden der commissie van toezicht. Voorts wordt het verspreid onder belanghebbenden en belangstellenden en wordt het op aanvraag aan een ieder kosteloos toegezonden.

17. 1. Bij den aanvang van het schooljaar wordt door den directeur in overleg met de leeraren een rooster van lesuren vastgesteld, die aan den inspecteur en de leden der commissie van toezicht wordt gezonden en aan belanghebbenden wordt uitgereikt.

2. In de gang van het schoolgebouw en in elk leslokaal wordt een exemplaar opgehangen.

3. Van elke niet voorbijgaande wijziging in den rooster wordt mededeeling gedaan aan den inspecteur en de leden der commissie van toezicht.

18. 1. De directeur houdt een register van de leerlingen, waarin onder meer aanteekening wordt gehouden van den tijd, gedurende welken zij aan de school onderricht hebben genoten, en, voor zoover mogelijk, van hunnen werkkring na het verlaten der school.

2. De directeur zorgt, dat de leeraren bij den aanvang der lessen in het bezit zijn van eene naamlijst der leerlingen.

19. 1. De directeur heeft de zorg voor het schoolgebouw, de meubelen, de boekerij, de verzamelingen en de andere hulpmiddelen voor het onderwijs.

2. Van de meubelen, de boekerij, de verzamelingen en de andere hulpmiddelen voor het onderwijs wordt door hem een inventaris opgemaakt en bijgehouden, die telken jare vóór 1 Mei ter waarmerking wordt gezonden aan den inspecteur. In dezen inventaris worden niet opgenomen de artikelen, welke aan geregeld verbruik zijn onderworpen.

3. In de werkzaamheden, voortvloeiende uit het in de beide vorige leden vermelde, zoomede in alle werkzaamheden tot de ambtstaak van den directeur als zoodanig en krachtens zijne verdere functiën behoorende, zijn de leeraren met eene volle functie gehouden den directeur ter zijde te staan. Voor de wijze, waarop zulks zal worden uitgevoerd, maakt de directeur in overleg met de betrokken leeraren eene regeling op, welke aan de goedkeuring van den Directeur-Generaal wordt onderworpen.

20. 1. Door of namens den directeur worden geene aankoopen of bestellingen gedaan dan die, welke in de goedgekeurde begrooting der school zijn voorzien.

2. Af- en overschrijving van en op de artikelen der begrooting onderling kunnen geschieden na machtiging van den inspecteur.

3. Overschrijding der begrooting kan niet plaats hebben dan na bekomen machtiging van den Minister.

21. 1. Aan elke school is als regel verbonden een amanuensis, die tevens dienst doet als concierge.

2. Hij verleent den directeur en den leeraren hulp bij alle hunne ambtelijke werkzaamheden.

3. Hem kunnen voorts, in overleg met den directeur, door of vanwege den Directeur-Generaal werkzaamheden worden opgedragen boven de in het eerste lid bedoelde.

4. Hij wordt door den Minister benoemd, geschorst en ontslagen.

5. De directeur kan eene instructie voor dezen beambte opmaken in overleg met de leeraren. Zoodanige instructie behoeft de goedkeuring van den Directeur-Generaal.

22. 1. Tot de eerste klasse der school worden alleen toegelaten zij, die vóór 1 September, voorafgaande aan den aanvang van het schooljaar, den leeftijd van vijftien jaren hebben bereikt.

Deze termijn kan voor scholen met drie

schooljaren door den Minister later worden gesteld.

2. Zij moeten door het afleggen van een examen, af te nemen door directeur en leeraren, het bewijs leveren, dat zij :

a. de kundigheden bezitten, vereischt om het onderwijs met vrucht te kunnen volgen, en

b. voldoende bekend zijn met de practijk van den tuinbouw.

3. Van het afleggen van het onder *a* genoemde deel van het examen worden vrijgesteld zij, die een diploma of getuigschrift overleggen, dat naar het oordeel van directeur en leeraren het bezit van de vereischte kundigheden waarborgt.

4. Zij, die, zonder de lessen in de eerste klasse te hebben gevolgd, tot de tweede klasse wenschen te worden toegelaten, moeten vóór 1 September, voorafgaande aan den aanvang van het schooljaar, den leeftijd van zestien jaar hebben bereikt.

Deze termijn kan voor scholen met drie schooljaren door den Minister later worden gesteld.

Overigens is het bepaalde in het tweede lid van dit artikel op hen van toepassing.

5. Aan het einde van het schooljaar wordt voor de afzonderlijke vakken door de leeraren een schriftelijk en mondeling onderzoek ingesteld naar de kennis der leerlingen. Op grond van de uitkomsten van dit onderzoek en van wat in den loop van den schooltijd omtrent de vorderingen der leerlingen is gebleken, wordt uitgemaakt :

a. wie zullen overgaan naar de hoogere klasse, wie zich aan een herexamen zullen hebben te onderwerpen of een taak zullen hebben te leveren vóór het begin van het volgende schooljaar en wie niet zullen overgaan :

b. wie het einddiploma der school zullen verkrijgen, desgewenscht met vermelding van nadere bijzonderheden omtrent de wijze, waarop het verkregen wordt, en wie niet.

6. Leerlingen, die bij het onderzoek niet aanwezig kunnen zijn door ziekte of om andere dringende redenen, kunnen later worden onderzocht.

7. De beslissingen omtrent het in het vijfde lid vermelde worden genomen in een vergadering van directeur en leeraren.

8. In eene vergadering van de commissie van toezicht met de leeraren, aan welke ook de inspecteur zoo mogelijk deelneemt, kunnen de commissie en de inspecteur zich omtrent de genomen beslissingen doen inlichten.

9. Daarna wordt eene openbare eindles gehouden met de leerlingen der hoogste klasse, waaraan leerlingen, die zijn afgewezen, niet behoeven deel te nemen. Aan het einde dezer les worden de diploma's uitgereikt. Uitnoodigingen voor het bijwonen dezer les worden door of namens de commissie van toezicht verzonden aan hen, die daarvoor naar het oordeel van den voorzitter der commissie, in overleg met den directeur, in aanmerking komen, terwijl dag en uur, waarop de eindles wordt gehouden, worden openbaar gemaakt.

23. 1. Zij, die het onderwijs in slechts enkele vakken wenschen te volgen, kunnen, op voor ieder afzonderlijk geval door den directeur in overleg met de betrokken leeraren te stellen eischen, worden toegelaten ; wat den leeftijd betreft, zijn deze gelijk aan de voor de gewone leerlingen gestelde.

2. Zij kunnen, indien zij aan het onderzoek voor de door hen gevolgde vakken hebben voldaan, overgaan naar de tweede klasse en na het doorloopen dier klasse een verklaring van den directeur verwerven, waarin de vakken, waarin zij hebben voldaan, worden vermeld.

24. 1. Niemand wordt tot de lessen toegelaten, dan na door den directeur te zijn ingeschreven.

2. De inschrijving geschiedt kosteloos en wordt bij den aanvang van ieder schooljaar herhaald.

3. De directeur kan na overleg met de leeraren in bijzondere gevallen ook in den loop van den cursus tot inschrijving van nieuwe leerlingen overgaan, onverminderd het bepaalde in artikel 22.

25. Het schoolgeld wordt vastgesteld door den Minister, met dien verstande, dat het voor de winterscholen niet meer dan f 20 zal bedragen en voor de andere scholen niet meer dan f 40.

2. Het wordt vóór of bij den aanvang der lessen betaald door storting bij een Rijksbetaalmeester, door storting of gireering op de postrekening der Rijksschatkist, of in handen van den directeur, die het door hem ontvangene op een der vorenstaande wijzen aan de Rijksschatkist afdraagt. De bewijzen van storting of gireering worden door den directeur binnen ééne maand na de inschrijving opgezonden naar den Minister, met een bijbehoorenden staat van ingeschrevenen.

3. Eenmaal betaalde schoolgelden worden niet teruggegeven, tenzij de leerling door overmacht, ter beoordeeling van den Minister, verhinderd wordt de lessen verder bij te wonen ; alsdan kan worden terugbetaald naar evenredigheid van het gedeelte van het schooljaar, dat niet kan gevolgd worden.

4. Zij, die zelf of wier ouders of verzorgers onvermogend zijn om het schoolgeld te betalen, kunnen daarvan op door den Minister te bepalen voorwaarden worden vrijgesteld, na ingewonnen advies van de commissie van toezicht en den directeur. Hun kunnen ook de leerboeken en leermiddelen van Rijkswege worden verstrekt en de kosten van excursiën worden vergoed.

26. 1. De leerlingen moeten in de schoolvrije tijden werkzaam zijn in de tuinbouwpractijk, ten genoegen van den directeur. Zoo noodig is deze hun behulpzaam bij het verkrijgen van eene geschikte plaats daarvoor.

2. Zij worden tijdens deze practische werkzaamheid door of namens den directeur bezocht.

3. Van hunne waarnemingen en opmerkimgen gedurende dezen tijd dienen zij bij hunne terugkomst op de school een uitvoerig verslag bij den directeur in. De commissie van toezicht en de leeraren worden door den directeur in de gelegenheid gesteld van deze verslagen kennis te nemen.

27. 1. De leerlingen zijn gehoorzaamheid verschuldigd aan den directeur en de leeraren. Indien een leerling de orde in de les verstoort, moet hij zich op bevel van den leeraar verwijderen ; deze geeft van het voorgevallene zoodra mogelijk kennis aan den directeur.

2. Wanneer een leerling zich in ernstige mate schuldig maakt aan wangedrag, nalatigheid of verzet, of in het algemeen nadeelig op

zijne medeleerlingen werkt, kan hem door den directeur na overleg met de leeraren voor ten hoogste veertien dagen de toegang tot de school worden ontzegd.

3. In overleg met de commissie van toezicht kan de directeur in een geval, als in het voorgaande lid bedoeld, den leerling voor goed van de school verwijderen.

4. De directeur geeft van iedere door hem gelaste verwijdering, met opgaaf van redenen, kennis aan den voorzitter der commissie van toezicht, aan den inspecteur en aan de ouders of verzorgers van den leerling.

28. 1. Aan de winterscholen wordt één vacantie gegeven, van ten hoogste elf dagen, waarin Kerstmis en Nieuwjaar vallen.

2. De directeur regelt deze vacantie en doet daarvan mededeeling aan den inspecteur en den voorzitter der commissie van toezicht.

3. Voor scholen met een langeren schooltijd worden de vacanties vastgesteld door den Minister.

4. De directeur is voorts bevoegd om bijzondere redenen voor ten hoogste één dag vacantie te geven. Indien hij van deze bevoegdheid voor een geheelen dag gebruik maakt, verwittigt hij daarvan den inspecteur en den voorzitter der commissie van toezicht.

29. 1. De directeur stelt in overleg met de leeraren een huishoudelijk reglement vast, waarin wordt geregeld alles wat op de inwendige huishouding der school en de schooltucht betrekking heeft, voor zoover daarin niet door dit reglement is voorzien.

2. Dit huishoudelijk reglement behoeft de goedkeuring van den Directeur-Generaal.

Behoort bij Koninklijk Besluit van 11 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 68).

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

---

11 *Maart* 1925. BESLUIT, tot wijziging en aanvulling van het bij Koninklijk besluit van 21 Juli 1911 (*Staatsblad* nº. 258) onder *A.* vastgestelde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen. S. 69.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 3 Februari 1925, nº. 392, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 4 der Locaalspoor- en Tramwegwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Februari 1925, nº. 35);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 Maart 1925, litt. L., afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het bij Koninklijk besluit van 21 Juli 1911 (*Staatsblad* nº. 258) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 15 Mei 1924 (*Staatsblad* nº. 246) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen over het *Stadskanaal* bij *Bareveld*, over de *Ommelanderwijk* bij *Veendam*, over het *Meedemerdiep* bij *Muntendam* en over het *Winschoterdiep* bij *Zuidbroek* in den *Noord-oosterlocaalspoorweg*, over het *Overijsselsche kanaal* bij *Lemelerveld* in den *Overijsselschen locaalspoorweg Deventer—Ommen* en bij *Raalte* in den *Staatsspoorweg Zwolle—Almelo* te wijzigen en aan te vullen als volgt:

I. Het opschrift wordt aangevuld met:
„6º. den *Drouwenermond*;
„7º. den *Ruinermond*;
„8º. den 1*sten Exloërmond*;
„9º. den 2*den Exloërmond*;
„10º. den 1*sten Valthermond*;
„11º. den 2*den Valthermond*;
„12º. het *Ter Apelkanaal*;
„13º. het *Ruiten-A Kanaal* en
„14º. het *Ruitenbroekkanaal* in den spoorweg *Stadskanaal—Ter Apel—Rijksgrens*".

II. Artikel 2, eerste lid, wordt aangevuld met:

„behalve gedurende de tijdvakken, waarin de betrekkelijke bruggen voor de scheepvaart gesloten zullen zijn overeenkomstig het bepaalde in het „„Politiereglement op de Rivieren, Kanalen en Havens, en daarbij behoorende werken in de Provincie Groningen"."

III. Het zevende, achtste en negende lid van artikel 2 worden gelezen als volgt:

„(7). Bij de bruggen over de *Ommelanderwijk* bij *Veendam*, over het *Meedemerdiep* bij *Muntendam*, over het *Winschoterdiep* bij *Zuidbroek* en over het *Overijsselsche kanaal* bij *Lemelerveld* en bij *Raalte* is een seinpaal geplaatst waarlangs een bol, met een minimummiddellijn van 0.90 M. en waarvan het oppervlak is verdeeld in 16 afwisselend wit en zwart geschilderde, gelijke en gelijkvormige driehoeken, tot een hoogte van ten minste 5.50 M. boven de spoorstaven kan worden opgehaald en waaraan eene lantaarn, gevende groen en rood licht, ter hoogte van ten minste 3.50 M. boven de spoorstaven kan worden vertoond.

Bij de bruggen over het *Stadskanaal* en over het *Ter Apelkanaal* is een dergelijke seinpaal geplaatst, met dien verstande, dat de hoogte tot waar de bol kan worden opgehaald ten minste 3.50 M en de hoogte, waarop groen en rood licht kan worden vertoond, ten minste 2.50 M bedraagt

Bij de overige bruggen is een seinpaal geplaatst, waaraan eene lantaarn, gevende groen en rood licht ter hoogte van ten minste 3.50 M. boven de spoorstaven, kan worden vertoond.

(8). Is de doorvaart toegelaten, dan wordt dit aangeduid:

des daags: A. bij de in de eerste en tweede alinea van het voorgaande lid genoemde bruggen:

door den geheel opgehaalden wit-zwarten bol;

B. bij de overige bruggen:

door het geheel geopend zijn van de brug;

des nachts: tenzij geen scheepvaart te verwachten is, door het groene licht naar beide zijden schijnend in de richting van het vaarwater.

(9). Is de doorvaart niet toegelaten, dan wordt dit aangeduid:

des daags: A. bij de in de eerste en tweede alinea van het zevende lid genoemde bruggen:

door den neergelaten wit-zwarten bol;

B. bij de overige bruggen:

door het niet of niet geheel geopend zijn van de brug;

des nachts: tenzij geen scheepvaart te verwachten is, door het roode licht naar beide zijden schijnend in de richting van het vaarwater".

IV. Het twaalfde lid van artikel 2 vervalt.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Glarus, den 11den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 1 *April* 1925.)

---

11 *Maart* 1925. BESLUIT, tot intrekking van het Koninklijk besluit van 22 Mei 1917 (*Staatsblad* nº. 405). S. 70.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 3 Februari 1925, nº. 393, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 27 der Spoorwegwet en op de artikelen 4 en 5 der Locaalspoor- en Tramwegwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Februari 1925, nº. 36);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 Maart 1925, La. M., afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

In te trekken het Koninklijk besluit van 22 Mei 1917 (*Staatsblad* nº. 405), houdende machtiging tot afwijking van bepalingen, vervat in de algemeene maatregelen van bestuur, bedoeld bij artikel 27 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* nº. 67) en bij de artikelen 1 en 2 der wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* nº. 118).

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Glarus, den 11den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 26 Maart 1925.)

---

11 *Maart* 1925. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst. S. 71.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 3 Februari 1925, nº. 393, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 27 der Spoorwegwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Februari 1925, nº. 36);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 Maart 1925, La. M., afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het Algemeen Reglement Dienst, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 26 Juli 1913 (*Staatsblad* nº. 315), het laatst gewijzigd bij Koninklijk besluit van 28 Juli 1924 (*Staatsblad* nº. 382), te wijzigen als volgt:

I. In artikel 45, eerste lid, wordt het woord „drie" tweemaal vervangen door „vier".

II. In artikel 45, derde lid, wordt het woord „zes" vervangen door „zeven".

III. Artikel 54 wordt als volgt gelezen:

„*Onderzoek van rijtuigen en wagens na de indienststelling.*

„*Art.* 54". „1. De rijtuigen en wagens worden van tijd tot tijd aan een grondig onderzoek onderworpen, waarbij de assen, potten en veeren worden afgenomen.

2. Dit onderzoek vindt plaats, nadat sedert de indienststelling of sedert het laatste grondig onderzoek uiterlijk zijn verloopen:

a. een half jaar voor rijtuigen, postrijtuigen en bagagewagens, die aangewezen zijn voor internationaal verkeer;

b. Een jaar voor de overige rijtuigen, postrijtuigen en bagagewagens, de laatste alleen voor zoover zij voor sneltreinen zijn aangewezen;

c. anderhalf jaar voor de niet voor sneltreinen aangewezen bagagewagens, en de overige wagens, die van doorgaand remwerk zijn voorzien;

d. drie jaar voor de overige wagens.

3. De Hoofdinspecteur Generaal der Spoor- en Tramwegen kan van de bepalingen in dit artikel ontheffing verleenen".

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Glarus, den 11den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 26 *Maart* 1925.)

---

11 *Maart* 1925. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen. S. 72.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 3 Februari 1925, nº. 393, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 4 der Locaalspoor- en Tramwegwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Februari 1925, nº. 36);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 Maart 1925, La. M., afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 3 Juni 1915 (*Staatsblad* nº. 230), het laatst gewijzigd bij Koninklijk besluit van 28 Juli 1924 (*Staatsblad* nº. 383), te wijzigen als volgt:

I. In artikel 45, eerste lid, wordt het woord „drie" tweemaal vervangen door „vier".

II. In artikel 45, derde lid, wordt het woord „zes" vervangen door „zeven".

III. Artikel 54 wordt als volgt gelezen:

„*Onderzoek van rijtuigen en wagens na de indienststelling*".

„*Art.* 54". „1. De rijtuigen en wagens worden van tijd tot tijd aan een grondig onderzoek onderworpen, waarbij de assen, potten en veeren worden afgenomen.

2. Dit onderzoek vindt plaats, nadat sedert de indienststelling of sedert het laatste grondig onderzoek uiterlijk zijn verloopen :

a. een jaar voor rijtuigen, postrijtuigen en bagagewagens, geschikt voor treinen met een maximumsnelheid van negentig kilometer per uur ;

b. anderhalf jaar voor de overige rijtuigen, postrijtuigen en bagagewagens, alsmede voor de wagens, die van doorgaand remwerk zijn voorzien ;

c. drie jaar voor de overige wagens.

3. De Hoofdinspecteur Generaal der Spoor- en Tramwegen kan van de bepalingen in dit artikel ontheffing verleenen".

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Glarus, den 11den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 26 *Maart* 1925.)

---

11 *Maart* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 28 Februari 1919 (*Staatsblad* nº. 54), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld bij de artikelen 1 en 2 der Radenwet, zooals dat laatstelijk is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 13 October 1924 (*Staatsblad* nº. 470). S. 73.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 4 Februari 1925, nº. 374, afdeeling Arbeidersverzekering ;

Gezien de artikelen 1, 2 en 51 der Radenwet ;

Den Raad van State gehoord (advies van den 3 Maart 1925, nº. 49) ;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 6 Maart 1925, nº. 713, afdeeling Arbeidersverzekering ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te wijzigen Ons besluit van 28 Februari 1919 (*Staatsblad* nº. 54) tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld bij de artikelen 1 en 2 der Radenwet, zooals dat laatstelijk is gewijzigd bij Ons besluit van 13 October 1924 (*Staatsblad* nº. 470) en te bepalen als volgt :

Art. I. Het bepaalde onder I, 6, van Ons gewijzigd besluit van 28 Februari 1919 (*Staatsblad* nº. 54) wordt gelezen als volgt :

„6. Utrecht, *Utrecht,* omvattende de gemeenten : Abcoude-Baambrugge, Abcoude-Proostdij, Achttienhoven, Amerongen, Ammerstol, Barwoutswaarder, Benschop, Bergambacht, Berkenwoude, de Bildt, Breukelen-Nijenrode, Breukelen-St. Pieters, Bunnik, Cothen, Doorn, Driebergen, Gouda, Gouderak, Haarzuilens, Haastrecht, Harmelen, Hekendorp, Hoenkoop, Houten, Jaarsveld, Jutfaas, Kamerik, Kockengen, Laag-Nieuwkoop, Langbroek, Lange Ruige Weide, Leersum, Lekkerkerk, Linschoten, Loenen, Loenersloot, Lopik, Maarn, Maarssen, Maarsseveen, Maartensdijk, Montfoort, Moordrecht, Mijdrecht, Nieuwerkerk a/d IJssel, Odijk, Oudenrijn, Ouderkerk a/d IJssel, Oudewater, Papekop, Polsbroek, Reeuwijk, Rietveld, Ruwiel, Rijsenburg, Schalkwijk, Schoonhoven, Snelrewaard, Stolwijk, Tienhoven, Tull en 't Waal, Utrecht, Veldhuizen, Vinkeveen, Vleuten, Vlist, Vreeswijk, Waarder, Waddinxveen, Werkhoven, Westbroek, Willeskop, Willige Langerak, Wilnis, Woerden, Wijk bij Duurstede, IJsselstein, Zegveld, Zeist en Zuilen ;".

Art. II. Het bepaalde onder I, 9, van Ons gewijzigd besluit van 28 Februari 1919 (*Staatsblad* nº. 54) vervalt.

Art. III. Het bepaalde onder I, 10 van Ons gewijzigd besluit van 28 Februari 1919 (*Staatsblad* nº. 54) wordt gelezen als volgt :

„10. Leiden, *Leiden,* omvattende de gemeenten : Ter Aar, Alkemade, Alphen a/d Rijn, Benthuizen, Bleiswijk, Bodegraven, Boskoop, Hazerswoude, Hillegom, Katwijk, Koudekerk, Leiden, Leiderdorp, Leimuiden, Lisse, Moerkapelle, Nieuwkoop, Nieuwveen, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Rijnsaterwoude, Rijnsburg, Sassenheim, Stompwijk, Valkenburg, Veur, Voorhout, Voorschoten, Warmond, Woubrugge, Zegwaard, Zevenhoven, Zevenhuizen, Zoetermeer, Zoeterwoude, Zwammerdam ;".

Art. IV. Het bepaalde onder I, 13, van Ons gewijzigd besluit van 28 Februari 1919 (*Staatsblad* nº. 54) wordt gelezen als volgt :

„13. Rotterdam, *Rotterdam,* omvattende de gemeenten : Bergschenhoek, Berkel, Capelle a/d IJssel, Hilligersberg, Krimpen a/d IJssel, Krimpen a/d Lek, Overschie, Pijnacker, Rotterdam, Schiebroek, IJsselmonde ;".

Art. V. Het bepaalde onder I, 14, van Ons gewijzigd besluit van 28 Februari 1919 (*Staatsblad* nº. 54) wordt gelezen als volgt :

„14. Dordrecht, *Dordrecht,* omvattende de gemeenten : Alblasserdam, Ameide, Arkel, Asperen, Bleskensgraaf, Brandwijk, Dordrecht, Dubbeldam, Everdingen, Giessen, Giessendam, Giessen-Nieuwkerk, Gorinchem, Goudriaan, Groot-Ammers, Hagestein, Hardinxveld, Hei- en Boeicop, Hendrik-Ido-Ambacht, Heukelum, Hoogblokland, Hoornaar, Kedichem, Langerak, Leerbroek, Leerdam, Lexmond, Meerkerk, Molenaarsgraaf, Nieuwland, Nieuw-Lekkerland, Nieuwpoort, Noordeloos, Ottoland, Oud-Alblas, Papendrecht, Peursum, Ridderkerk, Rijswijk, Schelluinen, Schoonrewoerd, Sliedrecht, Streefkerk, Tienhoven, Vianen, Werkendam, Werken (de) c. a. Wijngaarden, Woudrichem, Zwijndrecht ;".

Art. VI. De bij den Raad van Arbeid te Gouda ingeschreven verzekerden krachtens de Invaliditeitswet en Ouderdomswet 1919, zoomede de werkgevers, ingeschreven krachtens de Invaliditeitswet, Ongevallenwet 1921 en Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922, worden na de opheffing van genoemden Raad overgeschreven in de registers van dien Raad, welke alsdan te hunnen opzichte als de bevoegde moet worden aangemerkt.

Art. VII. 1. Behoudens het bepaalde in het volgende artikel gaan alle ambtenaren en beambten, werkzaam bij den Raad van Arbeid te *Gouda,* met ingang van 1 April 1925 over naar den Raad van Arbeid te *Utrecht.*

2. Bij eene eventueele reorganisatie van den dienst van den Raad van Arbeid te *Utrecht* zullen ambtenaren of beambten, die ingevolge de bepalingen van dit besluit in dienst van dien Raad zijn geplaatst, aan die plaatsing geen bijzondere rechten kunnen ontleenen.

Art. VIII. 1. Indien aan ambtenaren of beambten wegens overbodigheid hunner diensten tengevolge van de gebiedswijziging, in dit besluit geregeld, ontslag wordt verleend, gelden ten hunnen aanzien de volgende bepalingen.

2. Bij het verleenen van ontslag, als bedoeld in lid 1, worden in acht genomen de ten opzichte van Rijksambtenaren geldende regelen omtrent afvloeiing van overcompleet personeel, tenzij de belangen van den dienst eene afwijking van die regelen noodig maken. Hierbij wordt het vereenigd ambtenarencorps als één geheel beschouwd.

3. De ambtenaren en beambten, aan wie ontslag uit hunne betrekking, als bedoeld in het eerste lid, wordt verleend, ontvangen, behoudens het bepaalde ten opzichte van tijdelijke ambtenaren in het volgende lid, uitbetaling van de gelden, waarop zij tot op het tijdstip, waarop dat ontslag ingaat, terzake van de vervulling hunner betrekking, recht hebben, onder aftrek van hetgeen zij aan den Raad van Arbeid verschuldigd mochten zijn wegens vooruitbetaalde wedde, wegens voorschot, wegens het genot van vrije woning al of niet met vuur en (of) licht, wegens aangebrachte schade en wegens het door den Raad betaalde of te betalen bedrag, terzake van eene op hen rustende verplichting tot onderhoud van derden.

4. Bij het verleenen van ontslag, als bedoeld in lid 1, worden ten opzichte van tijdelijke ambtenaren of beambten in acht genomen de bepalingen van het Koninklijk Besluit van 2 Mei 1921 (*Staatsblad* nº. 703).

5. Indien de Raad van Arbeid te Rotterdam, Leiden of Dordrecht tengevolge van de in dit besluit geregelde gebiedswijziging meer personeel behoeven, zijn deze Raden gehouden de daarvoor benoodigde ambtenaren in de eerste plaats te betrekken hetzij uit het personeel van den Raad van Arbeid te Gouda, hetzij uit het personeel, dat door samenvoeging van het gebied van den Raad van Arbeid te Utrecht en een deel van het gebied van den Raad van Arbeid te Gouda, bij eerstgenoemden Raad, na de reorganisatie van den dienst aldaar, overbodig mocht blijken.

Art. IX. 1. Aan ambtenaren in vasten dienst, die verkeeren in het geval, bedoeld in artikel VIII, wordt met ingang van den dag waarop hun ontslag ingaat, een wachtgeld toegekend, voor zoover zij daarop — indien zij Rijksambtenaren waren — volgens Ons besluit van 3 Augustus 1922 (*Staatsblad* nº. 479), zooals het gewijzigd is, aanspraak zouden hebben.

2. Op de wachtgelden, in het eerste lid bedoeld, vinden de bepalingen van Ons besluit van 3 Augustus 1922 (*Staatsblad* nº. 479), zooals het gewijzigd is met uitzondering van artikel 12, eerste lid, overeenkomstig toepassing, met dien verstande :

a. dat de ter uitvoering van die bepalingen te nemen beslissingen worden genomen door den Raad van Arbeid te Utrecht ;

b. dat de besluiten tot toekenning van wachtgelden, bedoeld in dit lid, de goedkeuring behoeven van den Verzekeringsraad ;

c. dat alle verplichtingen, welke op wachtgeld gestelde ambtenaren blijkens die bepalingen jegens den „betrokken Minister" moeten in acht nemen, door hen jegens den Raad van Arbeid te *Utrecht* moeten worden vervuld.

3. De wachtgelden, in dit artikel bedoeld, komen ten laste van den Raad van Arbeid te *Utrecht*.

Art. X. Alle bezittingen, vorderingen en lasten van den Raad van Arbeid te Gouda, gaan op 1 April 1925 over op den Raad van Arbeid te Utrecht.

Art. XI. 1. De zaken, welke op 31 Maart 1925 bij den Raad van Arbeid te Gouda in behandeling, doch nog niet afgedaan zijn, worden door den voorzitter van dien Raad overgebracht naar den Raad van Arbeid, die volgens de bepalingen van dit besluit ten opzichte dier zaken bevoegd is.

2. Beslissingen, alsmede handelingen van den Raad van Arbeid te Gouda, met betrekking tot de uitvoering der verzekeringswetten blijven binnen de daarbij gestelde grenzen van kracht.

Art. XII. 1. De tot het archief van den Raad van Arbeid te Gouda behoorende bescheiden worden overgenomen door de Raden van Arbeid, aan wie volgens dit besluit een deel van het gebied van dien Raad van Arbeid wordt toegewezen, door ieder, voor zooverre deze bescheiden betrekking hebben op zaken, welke in verband met de bepalingen van dit besluit tot zijn bevoegdheid behooren.

2. De archiefstukken, betrekking hebbende op de uitvoering der Radenwet, worden overgenomen door den Raad van Arbeid te Utrecht. De Raden van Arbeid te Dordrecht, Leiden en Rotterdam hebben het recht daarvan inzage te nemen.

Art. XIII. 1. De uitvoering van de begrooting van den Raad van Arbeid te Gouda voor de dienstjaren 1924 en 1925 gaat op 1 April 1925 over op den Raad van Arbeid te Utrecht.

2. Het bestuur van den Raad van Arbeid te Gouda draagt op 31 Maart 1925 aan het bestuur van den Raad van Arbeid te Utrecht over alle onder zijn berusting zijnde gelden en waarden, vergezeld van de boeken en bescheiden, welke op zijn geldelijk beheer betrekking hebben. Alle geschillen welke terzake van die overdracht mochten ontstaan, worden beslist door den Verzekeringsraad.

3. Voor de toepassing van de artikelen 53*m*, 53*n*, 53*o* en 53*p* der Radenwet, met betrekking tot de verantwoording van inkomsten en uitgaven van den Raad van Arbeid te Gouda, de dienstjaren 1924 en 1925 betreffende, treden te rekenen van 1 April 1925 de Raad van Arbeid te Utrecht, de voorzitter en het bestuur en de bestuursleden van dien Raad in de plaats onderscheidenlijk van den Raad van Arbeid te Gouda, den voorzitter, het bestuur en de bestuursleden van dien Raad ; evenwel blijft de bij artikel 53*o* geregelde aansprakelijkheid voor onrechtmatig gedane uitgaven rusten mede op hen, die voor de afkondiging van dit besluit voorzitter en leden van het bestuur van den Raad van Arbeid te Gouda waren, met dien verstande, dat zij aansprakelijk zijn jegens den Raad van Arbeid te Utrecht. Evenzoo behouden zij het recht van beroep, toegekend in artikel 53*p*.

Art. XIV. De artikelen I tot en met V van dit besluit treden in werking met ingang van 1 April 1925, de overige artikelen met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin dit besluit is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit,

dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Glarus, den 11den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 19 *Maart* 1925).

---

11 *Maart* 1925. BESLUIT tot toepassing der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* nº. 80), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 954) tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 74.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat toepassing der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* nº. 80), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 954), tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen noodzakelijk is, wegens het voorkomen van pest en andere der bedoelde ziekten in enkele plaatsen in het buitenland;

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 19 Januari 1925, nº. 55 H, afdeeling Volksgezondheid, en van Onzen Minister van Financiën van 23 Januari 1925, afdeeling Invoerrechten nº. 72;

Gelet op Ons besluit van 19 Maart 1924 (*Staatsblad* nº. 128);

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Februari 1925, nº. 39);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 2 Maart 1925, nº. 316 H, afdeeling Volksgezondheid en van Onzen Minister van Financiën van 2 Maart 1925, nº. 211, afdeeling Invoerrechten;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. In-, door- en vervoer van lompen, gebruikte kleedingstukken en ongewasschen lijf- en beddegoed zijn verboden uit landen of plaatsen door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën aan te wijzen

De aanwijzingen worden telkens ten minste één dag vóórdat zij in werking treden, door plaatsing in de *Ned. Staatsc.* ter algemeene kennis gebracht.

Onze voornoemde Ministers zijn bevoegd die aanwijzingen te veranderen, zoo dikwijls de omstandigheden dit gedoogen of noodig maken, alsmede te bepalen of en in hoeverre de bagages, door reizigers medegebracht, onder het verbod zijn begrepen. De beschikkingen over deze onderwerpen worden ook in de *Ned. Staatsc.* geplaatst.

2. Heeft het verbod afwending van de Aziatische cholera of van pest ten doel, dan gedragen zich Onze voornoemde Ministers bij aanwijzingen betreffende den in- en doorvoer uit landen, die toegetreden zijn tot de op 17 Januari 1912 te *Parijs* gesloten en bij de wet van 26 Februari 1914 (*Staatsblad* nº. 57) goedgekeurde internationale sanitaire overeenkomst, naar de bepalingen van die overeenkomst.

3. Met het opsporen van de overtredingen van de wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* nº. 80), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 954) en van dit besluit zijn, behalve de ambtenaren en beambten, daartoe in artikel 6 dier wet aangewezen, mede belast de geneeskundigen, die ingevolge het bepaalde in artikel 7, 1ste lid, der wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* nº. 35), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 24 Maart 1922 (*Staatsblad* nº. 135) tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen, door Ons voor het in artikel 7 bedoelde gezondheidsonderzoek zijn aangewezen.

4. Dit besluit, dat gedurende 1 jaar van kracht blijft, treedt in werking met ingang van 14 April 1925.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Glarus, den 11den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 26 *Maart* 1925.)

---

11 *Maart* 1925. BESLUIT, tot uitvoering van artikel 27, tweede lid, en artikel 28, eerste lid, der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568), alsmede van de Bijzondere bepaling nº. 1 op post nº. 30 van het bij die wet behoorend Tarief. S. 75.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 19 Februari 1925, nº. 156, Accijnzen;

Gezien artikel 27, tweede lid en artikel 28, eerste lid der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568), alsmede de Bijzondere bepaling nº. 1 op post nº. 30 van het bij die wet behoorend Tarief;

Den Raad van State gehoord (advies van 3 Maart 1925, nº. 39);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 Maart 1925, nº. 134, Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Bepaling van het suikergehalte van suikerhoudende goederen.

Art. 1. Bij de bepaling van het suikergehalte van suikerhoudende goederen (gehalte aan suiker en reduceerende zoetstoffen) wordt voor de toepassing der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568) gehandeld zooals hieronder is aangegeven.

A. *Biscuits en andere suikerhoudende meelproducten.*

2. Het te onderzoeken monster wordt door menging of fijnwrijving homogeen gemaakt.

Van het alzoo behandelde monster wordt eene proef afgewogen ten bedrage van de helft van het gewicht dat bij eventueele toepassing van polarisatie, volgens de inrichting van het aan te wenden polarisatiewerktuig voor eene

daarmede te verrichten gehaltebepaling noodig is.

3. De in het vorig artikel bedoelde proef wordt in een kolf van 200 kubieke centimeters gebracht en met water geschud. Nadat de aanwezige suiker is opgelost, wordt de vloeistof geklaard en met water tot het vereischte volume aangevuld.

4. Het gehalte aan reduceerende zoetstoffen wordt bepaald in de in artikel 3 bedoelde vloeistof met behulp van koperproefvocht.

5. Van de in artikel 3 bedoelde vloeistof worden 50 kubieke centimeter met 2 kubieke centimeter normale oxaalzuuroplossing in een kokend waterbad gedurende vijf kwartier verhit.

6. Na bekoeling van de in het vorig artikel bedoelde vloeistof, wordt deze overgebracht in een kolf van 200 kubieke centimeter, geneutraliseerd met loog en met water aangevuld tot het vereischte volume.

7. Het gehalte aan reduceerende zoetstoffen wordt bepaald in de in het vorig artikel bedoelde vloeistof met behulp van koperproefvocht.

8. De percentische hoeveelheid aan reduceerende zoetstoffen gevonden volgens artikel 7, wordt verminderd met de percentische hoeveelheid van die stoffen gevonden volgens artikel 4. Van dit verschil wordt vijf ten honderd afgetrokken. Hierbij wordt opgeteld de percentische hoeveelheid reduceerende zoetstoffen gevonden volgens artikel 4 en deze uitkomst verminderd met twee ten honderd.

Het gevonden getal geeft het gehalte aan suiker aan.

Indien blijkt dat de in artikel 3 bedoelde vloeistof geen reduceerende zoetstoffen bevat, wordt in afwijking van de artikelen 5, 6 en 7 die vloeistof gepolariseerd. Het afgelezen polarisatiecijfer, vermenigvuldigd met 4 en deze uitkomst verminderd met twee ten honderd, geeft in dat geval het gehalte aan suiker aan.

B. *Drop en drophoudende artikelen.*

9. Het te onderzoeken monster wordt door fijnwrijving homogeen gemaakt.

Van het aldus behandelde monster worden 8 gram afgewogen en gebracht in een kolf van 200 kubieke centimeter. Nadat alle zoetstoffen zijn opgelost, wordt met water tot het vereischte volume aangevuld.

10. Van de in het vorig artikel bedoelde vloeistof worden 50 kubieke centimeter genomen en met water gebracht in een kolf van 200 kubieke centimeter, geklaard en met water tot het vereischte volume aangevuld.

11. Van de in het vorig artikel bedoelde vloeistof worden 50 kubieke centimeter met 2 kubieke centimeter ijsazijn gedurende twee uren in een kokend waterbad verhit. Na afkoeling wordt deze vloeistof met loog geneutraliseerd en in eene kolf van 100 kubieke centimeter met water tot het vereischte volume aangevuld.

12. Het gehalte aan reduceerende zoetstoffen wordt bepaald in de in het vorig artikel bedoelde vloeistof met behulp van koperproefvocht. De percentische hoeveelheid reduceerende zoetstof geeft aan het gehalte aan suiker.

C. *Jams en andere niet met name genoemde suikerhoudende producten, met uitzondering van vloeistoffen waarvan de belasting naar den zuiverheidsfactor wordt berekend.*

13. Het te onderzoeken monster wordt door menging of fijnwrijving homogeen gemaakt.

Van het alzoo behandelde monster wordt eene proef afgewogen ten bedrage van het gewicht, dat volgens de inrichting van het aan te wenden polarisatiewerktuig voor eene daarmede te verrichten gehaltebepaling noodig is.

14. De in het vorig artikel bedoelde proef wordt in water opgelost, ontkleurd en geklaard en met water op 200 kubieke centimeter gebracht. Het afgelezen polarisatiecijfer, vermenigvuldigd met 2, stelt het getal polarisatiepercenten voor.

15. Van de in het vorig artikel bedoelde vloeistof worden 50 kubieke centimeter met 5 kubieke centimeter zoutzuur van dertig percent gedurende 10 minuten op 68 graden Celsius verwarmd. Na snelle afkoeling wordt deze vloeistof gepolariseerd en de temparatuur, waarbij de waarneming geschiedt, aangeteekend. Het afgelezen polarisatiecijfer, vermenigvuldigd met 2, stelt het getal polarisatiepercenten voor nà inversie.

16. Uit de in de artikelen 14 en 15 gevonden polarisatiepercenten wordt de hoeveelheid saccharose berekend volgens de formule van Clerget.

17. Het gehalte aan reduceerende zoetstoffen wordt bepaald in de in artikel 14 bedoelde vloeistof met behulp van koperproefvocht.

18. De som van de percentische hoeveelheden saccharose en reduceerende zoetstoffen geeft aan het totale suikergehalte.

19. Ingeval het onderzoek van bepaalde, niet met name genoemde suikerhoudende producten op den voet der artikelen 13 tot en met 18 van dit besluit, naar het oordeel van Onzen Minister van Financiën tot onjuiste uitkomsten moet leiden, doet deze Ons een voorstel tot aanvulling van dit besluit met voorschriften betreffende het onderzoek naar het suikergehalte van die goederen.

Genoemde Minister is bevoegd, in afwachting van de totstandkoming dier aanvulling, genoemde voorschriften voorloopig vast te stellen.

De aldus vastgestelde voorloopige voorschriften hebben gelijke kracht alsof zij door Ons waren vastgesteld.

Vergoeding verschuldigd wegens onderzoekingen bedoeld in art. 28, eerste lid. der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568).

20. De vergoeding verschuldigd ingeval de aangever van goederen een onderzoek daarvan verlangt, bedraagt :

a. voor een onderzoek naar het suikergehalte. . . . . f 4 ;

b. voor een onderzoek naar den zuiverheidsfactor van met suiker samengestelde producten en zelfstandigheden in vloeibaren staat, bedoeld bij onderdeel III, letter B, nº. 1, van post nº. 119 van het Tarief . f 4 ;

c. voor een onderzoek naar het gehalte aan methylalcohol, aethylalcohol, of van het gehalte aan azijnaether, salpeteraether en de andere stoffen behoorende tot onderdeel I van post 30 van het Tarief . . . . . f 2;

d. voor een onderzoek zoowel naar het suikergehalte als naar dat bedoeld sub c f 6;

e. voor een onderzoek naar het chloornatriumgehalte . . . . . f 2.

Aanwijzing van stoffen en verbindingen behoorende tot de onderdeelen I en II van post n°. 30 van het Tarief.

21. De navolgende stoffen en verbindingen behooren tot onder deel I van post n°. 30 van het Tarief, te weten:

Azijnaether (aether aceticus).
Chloralhydraat.
Collodion.
Diaethylbarbituurzuur.
Mierenaether (aether formicicus).
Salpeteraether (spiritus nitri dulcis).
Zwavelaether (aether sulfuricus).

Tot onderdeel II van dien post behooren de navolgende stoffen en verbindingen, te weten:

Calciumsaccharaat.
IJzersaccharaat.
Strontiumsaccharaat en de overige saccharaten.

22. Dit besluit treedt in werking met ingang van denzelfden dag waarop de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* n°. 568) volledig in werking treedt.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Glarus, den 11den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*uitgeg.* 23 *Maart* 1925.)

---

11 *Maart* 1925. BESLUIT, houdende nadere bepalingen omtrent teruggaaf van accijns voor suiker bij uitvoer van suikerhoudende goederen. S. 76.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 19 Februari 1925, n°. 155, Accijnzen;

Gelet op artikel 83 der Suikerwet (*Staatsblad* 1924, n°. 425);

Den Raad van State gehoord (advies van 3 Maart 1925, n°. 41);

Gelezen het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 Maart 1925, n°. 135, Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Aan artikel 1 van het Koninklijk besluit van 5 Augustus 1897 (*Staatsblad* n°. 186), zooals dit luidt ingevolge artikel 1 van Ons besluit van 29 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 31) wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:

Wegens den uitvoer van gecondenseerde melk en van verdere door Onzen Minister van Financiën aan te wijzen goederen, wordt de teruggaaf slechts verleend, voor zoover ten genoegen van dien Minister blijkt, dat de goederen niet uit het buitenland waren ingevoerd noch uit een entrepot hier te lande waren uitgeslagen, alvorens te worden uitgevoerd.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den dag waarop de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* n°. 568) volledig in werking treedt.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Glarus, den 11den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 23 *Maart* 1925.)

---

11 *Maart* 1925. BESLUIT, tot aanwijzing van naar het gewicht belaste goederen, waarvoor de berekening der belasting kan geschieden naar het bruto-gewicht, na aftrek van daarbij tevens aangewezen tarra. S. 77.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 26 Februari 1925, n°. 152 (Invoerrechten);

Gelet op artikel 26, tweede lid, der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* n°. 568);

Den Raad van State gehoord (advies van 3 Maart 1925, n°. 40);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 Maart 1925, n°. 136 (Invoerrechten);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Voorzoover de hierna genoemde goederen naar het gewicht zijn belast, en verpakt zijn als daarbij is vermeld, kan de berekening der belasting geschieden naar het brutogewicht, met toepassing van den volgenden aftrek voor tarra:

Drop:	
gegoten in kisten of vaten . . .	10 pct.
Geconfijte gember en andere vruchten- of plantendeelen op stroop of suikeroplossing:	
in vaten	13 pct.
Honig en kunsthonig, zoomede daarmede samengestelde producten:	
in vaten	13 pct.
Melado, melasse of stroop:	
in vaten	13 pct.
Olie en als olie belaste producten:	
in vaten	15 pct.
in blikken, welke in kisten zijn verpakt	22 pct.
Ruwe suiker:	
in kisten of vaten	13 pct.
in kanassers of kranjangs . . .	8 pct.
in enkele zakken en andere enkele emballage	1 pct.
in dubbele zakken en andere dubbele emballage	2 pct.
Suikerhoudende producten en zelfstandigheden in vloeibaren of halfvasten staat:	
in vaten	13 pct.
Tabak:	
in kisten of vaten	15 pct.
in doek of papier	2 pct.
in matten of kanassers	3 pct.
in huiden	10 pct.

in bast, benevens doek of mat:
voor manillatabak . . . . . 3 pct.
voor andere tabak . . . . . 10 pct.
Thee:
in gewone theekisten van gewoon hout, bruto per kist wegende:
minder dan 40 kilogram . . . . 24 pct.
40 kilogram en daarboven, doch minder dan 58 kilogram . . . 20 pct.
58 kilogram en daarboven . . . 18 pct.
in gewone theekisten van geperst, uit twee of meer op elkaar gehechte lagen bestaand hout, bruto per kist wegende:
minder dan 58 kilogram . . . . 16 pct.
58 kilogram en daarboven . . . 14 pct.
in andere kisten, metalen daaronder begrepen . . . . . 15 pct.
Zachte zeep:
in vaten . . . . . 15 pct.
Zout (geraffineerd):
in zakken van weefsel of papier 1 pct.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van denzelfden dag, waarop de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568) volledig in werking treedt.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Glarus, den 11den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 23 *Maart* 1925.)

---

11 *Maart* 1925. BESLUIT, houdende nadere wijziging en aanvulling van de regeling van de aanstelling, de bezoldiging en den dienst van de beambten en bedienden bij de Krijgsraden van de Landmacht, bij den Zeekrijgsraad binnen het Rijk in *Europa*, bij de Auditeurs-Militair bij de Krijgsraden van de Landmacht en bij den Fiskaal bij den Zeekrijgsraad binnen het Rijk in *Europa*, laatstelijk gewijzigd en aangevuld bij Koninklijk besluit van 9 December 1922 (*Staatsblad* nº. 666). S. 78.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 19 Februari 1925, 4de Afdeeling, nº. 846;

Overwegende, dat het wenschelijk is gebleken eenige wijzigingen en aanvullingen aan te brengen in de regeling van de aanstelling, de bezoldiging en den dienst van de beambten en bedienden bij de Krijgsraden van de Landmacht, bij den Zeekrijgsraad binnen het Rijk in *Europa*, bij de Auditeurs-Militair, bij de Krijgsraden van de Landmacht en bij den Fiskaal bij den Zeekrijgsraad binnen het Rijk in *Europa*, laatstelijk gewijzigd en aangevuld bij Ons besluit van 9 December 1922 (*Staatsblad* nº. 666);

Den Raad van State gehoord (advies van den 3 Maart 1925, nº. 33);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van den 7 Maart 1925, 4de Afdeeling, nº. 859;

Hebben goedgevonden en verstaan:

gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. I. Aan de artikelen 5 en 6 van voormelde Regeling wordt toegevoegd een nieuw lid, luidende als volgt:

„Van de in dit artikel neergelegde bepaling betreffende de leeftijdsgrens voor benoembaarheid kan door Onzen Minister van Justitie naar gelang van omstandigheden worden afgeweken".

Art. II. Artikel 10 van voormelde Regeling wordt gelezen als volgt:

„Het aantal Rijksklerken ter secretarie en ter auditie van de Krijgsraden wordt bepaald, als hieronder aangegeven:

ten hoogste 3 Rijksklerken, 1 bureelchef inbegrepen.

Bij een Krijgsraad, waar het schrijverspersoneel uit Rijksklerken en hulpschrijvers bestaat, kan door Onzen Minister van Justitie ingeval naar diens oordeel de werkzaamheden zulks vorderen, meer Rijksklerken dan het hiervoren vermelde aantal worden benoemd, met dien verstande, dat het aantal Rijksklerken op het gezamenlijk aantal rechterlijke beambten ten hoogste drie vierden bedrage".

Art. III. Aan artikel 15 van voormelde Regeling wordt toegevoegd een tweede lid, luidende als volgt:

„Om bijzondere redenen kan door Onzen Minister van Justitie van het in het eerste lid vervatte voorschrift afwijking worden verleend".

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en van hetwelk afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Glarus, den 11den Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 23 *Maart* 1925.)

---

16 *Maart* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

De bestuurder van een motorrijtuig moet een rijbewijs hebben, afgegeven door den Commissaris der Koningin van de woonplaats, die hij heeft als hij ingevolge art. 16 der Motor- en Rijwielwet desgevorderd dit stuk moet vertoonen. Het is niet voldoende, dat hij in het bezit is van een rijbewijs, afgegeven door den Commissaris der Koningin van de provincie, waarin hij eerder heeft gewoond.

(Motor- en Rijwielwet art. 9.)

Mrs. Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse, Jhr. Feith, Taverne.

G. C. A. enz., requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Zwolle van 13 November 192-, waarbij hij in hooger beroep, na vernietiging van een in deze zaak door het Kantongerecht aldaar op 28 Augustus 1924 gewezen vonnis (N. J. 1924 blz. 1009, *Red.*) — ter zake van: „met een motorrijtuig over een weg rijden zonder dat aan den bestuurder een rijbewijs is afgegeven door den Commissaris der Koningin in de provincie, waar de bestuurder woont", met toepassing van de artikelen 9 en 18 der Motor- en Rijwielwet, 23 en 91 Sr., is veroordeeld tot eene geldboete van

vijftig cents en vervangende hechtenis van één dag; (Gepleit door Mr. I. A. van Royen te Zwolle).

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Hesse;

Gelet op het middel van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij memorie, en nader geformuleerd bij pleidooi, luidende:

Schending en verkeerde toepassing van artikel 9 juncto 11 en 20 der Motor- en Rijwielwet, door te beslissen dat dit artikel is overtreden door te rijden met een rijbewijs afgegeven door den Commissaris der Koningin in Noord-Holland, waar beklaagde destijds woonde, terwijl hij thans woont te Zwolle;

O. dat bij het aangevallen vonnis — met qualificatie en strafoplegging als gemeld — overeenkomstig de aanklacht bewezen is verklaard, dat de beklaagde den 28sten Juli 1924, des namiddags circa 4.20 uur onder de gemeente Zwollerkerspel met een door hem bestuurd vierwielig motorrijtuig heeft gereden over den openbaren rijweg Zwolle—Meppel zonder dat aan hem, bestuurder, een rijbewijs als bedoeld in artikel 9 der Motor en Rijwielwet was afgegeven;

O. dat de Rechtbank naar aanleiding van beklaagdes verweer, dat hij aan de politie desgevraagd heeft vertoond een rijbewijs, afgegeven door den Commissaris der Koningin in de provincie Noord-Holland en dat hiermede aan artikel 9 der Motor- en Rijwielwet was voldaan, al woonde hij destijds in de provincie Overijssel, heeft beslist „dat slechts het bezit van een rijbewijs, den bestuurder afgegeven door den Commissaris der Koningin zijner woonplaats ten tijde dat hij rijdt, het verbod tot rijden voor den bestuurder opheft";

O. dat tot toelichting van het voorgestelde middel is betoogd, dat artikel 9 onder 3° wel verlangt, dat om met een motorrijtuig over een weg te rijden aan den bestuurder een rijbewijs zij afgegeven door den Commissaris der Koningin in de provincie waar de bestuurder woont, maar dit voorschrift in dien zin moet worden verstaan, dat het rijbewijs afkomstig zij van den Commissaris der Koningin van de provincie, waar de bestuurder woonde, toen het werd afgegeven, hetgeen overeen zou komen, zoowel met het stelsel der wet als met hare geschiedenis;

dat toch het rijbewijs eerst zijn geldigheid verliest, volgens artikel 11, als den houder een ander is afgegeven en, volgens artikel 20, bij veroordeeling van den bestuurder wegens overtreding van eenige daar genoemde artikelen, waarbij hem de bevoegdheid om motorrijtuigen te besturen voor een bepaalden tijd is ontzegd, gevallen die zich ten deze niet hebben voorgedaan;

O. hieromtrent:

dat de tekst van artikel 9 — 3° sprekende in den tegenwoordigen tijd tot de juiste opvatting van de Rechtbank leidt, dat de bestuurder een rijbewijs moet hebben, afgegeven door den Commissaris der Koningin van de woonplaats, die hij heeft, als hij ingevolge artikel 16 desgevorderd dit stuk moet vertoonen en het niet voldoende is, dat hij in het bezit is van een rijbewijs, afgegeven door den Commissaris der Koningin van de provincie, waarin hij eerder heeft gewoond;

dat dit laatste het stelsel moge geweest zijn van het oorspronkelijk ontwerp der wet, maar dit na de gedurende de behandeling in de Tweede Kamer in artikel 9 aangebrachte wijziging is verlaten, wat ook uit de geschiedenis der wet onmiskenbaar volgt;

dat immers in het ontwerp in artikel 8 — thans artikel 9 — onder 3° de zinsnede voorkwam „waar de bestuurder op het tijdstip der afgifte woont" en achter „in geval deze" nog stonden de woorden „op genoemd tijdstip", maar bij amendement voorgesteld door de leden van Wijnbergen en Bolsius de woorden „ op het tijdstip der afgifte" en „op genoemd tijdstip" zijn geschrapt;

dat tot toelichting van dit voorstel is betoogd dat het hoofdzakelijk ten doel had „ de bewijslevering voor het Openbaar Ministerie gemakkelijker te maken en tevens waarborgen te geven tegen al te spitsvondige beweringen";

dat de Minister het amendement bestreed onder meer aanvoerende, dat men bij verhuizingen dan telkens een nieuw bewijs zou moeten vragen, en artikel 11 — thans artikel 12 —, sprekende van een aan te leggen register van de houders der bewijzen, het bezwaar der voorstellers onderving, maar hoewel de Commissie van Redactie het ook onnoodig vond het desniettemin is aangenomen. waarna artikel 9—3° den tegenwoordigen inhoud heeft gekregen;

O. dat hieruit volgt dat het middel niet kan opgaan;

Verwerpt het beroep.

[Gewezen overeenkomstig de concl. Adv.-Gen. Mr. Besier]. (N. J.)

---

16 *Maart* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

De eenzelvigheid van het door den Keuringsdienst onderzochte en het door den ambtenaar genomen monster mag alleen als vaststaande worden aangenomen, als dit laatste na de verpakking is verzegeld geworden.

(Warenwet 1919, art. 21.)

Mrs. Fentener van Vlissingen, Segers, Hesse, Jhr. Feith en Taverne.

A. K. enz., requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te 's-Gravenhage van 25 November 1924, waarbij, in hooger beroep, na vernietiging van een vonnis door den Kantonrechter te 's-Gravenhage op 16 September 1924 in deze zaak gewezen, de requirant is schuldig verklaard aan: „het te 's-Gravenhage waren verkoopen, die ondeugdelijk van samenstelling zijn", en met toepassing der artikelen 1, 6 der Warenwet 1919, 1, 2 en 6 der Verordening op de keuring van waren voor de gemeente 's-Gravenhage, 23 Sr., veroordeeld tot een geldboete van eenhonderd gulden en vervangende hechtenis van één maand.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Vice-President Fentener van Vlissingen;

Gelet op het middel van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij pleidooi: enz.;

O. dat bij het bestreden vonnis, — met qualificatie en strafoplegging als hierboven is vermeld — is bewezen verklaard, dat de requirant op 4 Juli 1924 des voormiddags omstreeks 11 uur te 's-Gravenhage eene hoeveelheid melk als volle melk aan Johanna Maria Gerrits, huisvrouw W. R. Pieters heeft verkocht, terwijl die melk als volle melk ondeugdelijk was van samenstelling wegens het te geringe percentage vet in de droogrest, daar bij onderzoek van het van die melk genomen monster melk bleek, dat het percentage vet in de droogrest slechts ongeveer 14.2 bedroeg;

O. dat bij het middel van cassatie er tegen wordt opgekomen, dat de aanklacht is bewezen verklaard en de requirant te dier zake is veroordeeld, ofschoon niet blijkt, dat de ambtenaar, die van de aan den requirant telastegelegde overtreding proces-verbaal heeft opgemaakt, het bij die gelegenheid door hem genomen monster overeenkomstig het voorschrift der wet heeft verzegeld;

O. dat die grief is gegrond;

dat immers, waar artikel 21 voorschrijft, dat, als de ambtenaar met het opsporen van de bedoelde overtredingen belast, een monster van de door hem verdachte waar neemt, hij dit moet verpakken en verzegelen — een voorschrift, dat beoogt een waarborg voor de identiteit van het monster te scheppen — de eenzelvigheid van het door den Keuringsdienst onderzochte en het door den ambtenaar genomen monster alleen als vaststaande mag worden aangenomen, als dit laatste na de verpakking is verzegeld geworden;

dat, waar in de bewijsmiddelen van het bestreden vonnis van zoodanige verzegeling niet wordt gewaagd, de identiteit, waarvan hierboven sprake is en zonder welke een bewezenverklaring van het in dit geval telastegelegde niet mogelijk is, door de Rechtbank is aangenomen op andere gronden dan de op dit punt door de Wet toegelaten bewijsmiddelen;

dat zij, dit doende, heeft geschonden de artikelen 20 en 21 der Warenwet, S. 1919 en 581 in verband met artikel 391 Sv., zoodat haar vonnis niet kan worden in stand gehouden;

Vernietigt het vonnis door de Arr.-Rechtbank te 's-Gravenhage op 25 November 1924 in deze zaak gewezen:

En rechtdoende krachtens artikel 106 R. O.:

Verwijst de zaak naar het Gerechtshof te 's-Gravenhage, om op het bestaande hooger beroep te worden berecht en afgedaan.

[Gewezen overeenkomstig de Concl. Adv.-Gen. Mr. Besier, waarin nog wordt verwezen naar H. R. 19 October 1903, W. 7975.] (N. J.)

---

17 *Maart* 1925. CENTRALE RAAD VAN BEROEP.

Daargelaten of het recht op uitgesteld pensioen ingevolge de vroegere Burgerlijke P.W. en de P.W. 1922 ontstaat met het ontslag van den betrokken ambtenaar dan wel op den dag, waarop hij den 65-jarigen leeftijd bereikt, en of art. 48, 3 P.W. 1922 wel ooit toepassing kan vinden ten aanzien van hen, die vóór de inwerkingtreding dier wet zijn ontslagen — in ieder geval had voor dezen klager, die reeds in 1919 den leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, dat recht vóór die inwerkingtreding moeten zijn ontstaan.

Hieruit volgt, dat, mede in verband met de bepaling van art. 176 P.W. 1922, zijn aanspraak op pensioen uitsluitend naar de bepalingen der Burgerlijke P.W. moet worden beoordeeld.

De Centrale Raad van Beroep heeft de volgende uitspraak gegeven in zake:

X. te Y., klager, voor wien ter openbare terechtzitting als gemachtigde is opgetreden: H. M. Roos te 's-Gravenhage,

tegen:

den Pensioenraad, verweerder, voor welken ter openbare terechtzitting als gemachtigde is opgetreden: Mr. E. G. van Bisselick, commies bij dien Raad, wonende te 's-Gravenhage.

De Centrale Raad van Beroep,

Gezien de stukken en gehoord de bovengenoemde gemachtigden;

Wat de feiten aangaat:

O. dat klager, die met ingang van 29 April 1904 uit 's Rijks dienst is ontslagen en die op 6 April 1919 den leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, bij adres van 10 Januari 1924 den Pensioenraad heeft verzocht, hem pensioen te willen verleenen krachtens art. 48, 3 der Pensioenwet 1922;

O. dat de Pensioenraad bij beslissing van 15 Augustus 1924 dit verzoek heeft afgewezen, gelet op de artikelen 48 en 176 der Pensioenwet 1922 en de artikelen 3 en 13 der thans vervallen Burgerlijke Pensioenwet, en op de volgende gronden:

dat belanghebbende, die met ingang van 29 April 1904 is ontslagen, op 6 April 1919, derhalve vóór het inwerkingtreden van de Pensioenwet 1922 — 1 Juli 1922 — den 65-jarigen ouderdom heeft bereikt,

dat dus zijn recht op pensioen moet worden getoetst niet — zooals belanghebbende meent — aan het 3e lid van artikel 48 der Pensioenwet 1922, doch aan artikel 3*d*, 2e alinea der thans vervallen Burgerlijke Pensioenwet,

dat hij echter volgens laatstgenoemde wetsbepaling, juncto artikel 13 dier wet, geen recht heeft op pensioen, omdat hij is ontslagen om een der in dat artikel vermelde redenen;

O. dat klager tegen deze beslissing een bezwaarschrift heeft ingediend, waarop de Pensioenraad bij nadere beslissing van 11 December 1924 het ingebrachte bezwaar ongegrond heeft verklaard uit overweging, dat onder de werking der Burgerlijke Pensioenwet en volgens de Pensioenwet 1922 het recht op uitgesteld pensioen ontstond, respectievelijk ontstaat op het tijdstip van het bereiken van den 65-jarigen leeftijd of van het intreden van door invaliditeit veroorzaakte ongeschiktheid voor het vervullen van de vroeger bekleede betrekking, zoodat, waar reclamant vóór 1 Juli 1922 — tijdstip van het inwerkingtreden van de Pensioenwet 1922 — den leeftijd van 65 jaren bereikte, krachtens artikel 176 dier wet zijn recht op pensioen aan de vroegere Burgerlijke Pensioenwet getoetst moet worden en hij op den in de bestreden beslissing aangevoerden grond niet krachtens laatstgenoemde wet kan worden gepensionneerd;

O. dat klager in zijn tegen deze nadere beslissing gericht klaagschrift zijn aanspraak volgens art. 48, 3 handhaaft en een beslissing van den Centralen Raad van Beroep verzoekt, daar hij meent, als zijnde 65 jaar vóór het inwerkingtreden van de Pensioenwet 1922, recht op pensioen te hebben gekregen op den datum van ingang der nieuwe wet, welk recht niet vervallen kan zijn door de wijziging, welke die wet onderging;

O. dat geen contra-memorie is ingediend;

Wat het recht betreft:

O. dat, daargelaten of het recht op uitgesteld pensioen ingevolge de beide genoemde wetten ontstaat met het ontslag van den betrokken ambtenaar dan wel op den dag, waarop hij den 65-jarigen leeftijd bereikt, en of art. 48, 3 der Pensioenwet wel ooit toepassing kan vinden ten aanzien van hen, die vóór de inwerkingtreding dier wet zijn ontslagen, in ieder geval voor dezen klager, die reeds in 1919 den leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, dat recht vóór die inwerkingtreding had moeten zijn ontstaan, waaruit, mede in verband met de bepaling van art. 176 der Pensioenwet 1922, voortvloeit, dat zijn aanspraak op pensioen uitsluitend naar de bepalingen der Burgerlijke Pensioenwet worden beoordeeld;

O. dat de Pensioenraad terecht en op goede gronden heeft geoordeeld, dat klager naar die wet geen aanspraak heeft op pensioen, wat trouwens in het klaagschrift feitelijk en door klagers gemachtigde ter terechtzitting uitdrukkelijk is toegegeven;

O. dat dus de beslissing, waarvan beroep, juist is;

Rechtdoende in naam der Koningin!

Bevestigt de beslissing, waartegen het beroep is gericht. (A. B.)

---

18 *Maart* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Commissarissen der Koningin, betreffende hondsdolheid.

Naar de Directeur van de Rijksserum-inrichting mededeelt, komt het herhaaldelijk voor, dat cadavers van, van hondsdolheid verdachte honden, door Burgemeesters naar genoemde inrichting worden opgezonden zonder dat is voldaan aan het destijds (Mei 1921) door tusschenkomst van de Commissarissen der Koningin tot de Burgemeesters gericht verzoek, om n.l. van ieder geval van hondsdolheid kennis te geven aan den betrokken Inspecteur van den Veeartsenijkundigen dienst. Dat voorts in geen geval opzending van de overblijfselen mag geschieden, zonder voorafgaand onderzoek en dat het begeleidend schrijven met naam van den eigenaar etc. door den Inspecteur voornoemd of door den veearts die hem vervangt, dient te worden opgesteld.

Ik zou het zeer op prijsstellen, indien de Burgemeester met verwijzing overigens naar de dezerzijdsche circulaire van 28 Juli 1924 Directie van den Landbouw, nº. 1607, 3e Afdeeling door tusschenkomst van U H.E.G. aan het bovenstaande konden worden herinnerd en te gelegener tijd een exemplaar van het Provinciaal blad, waarin dit is geschied, te mogen ontvangen. (B. S.)

18 *Maart* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

Een Raad van Arbeid is blijkens de regeling zijner taak bij de verschillende wetten wel een orgaan dat zijn medewerking verleent bij de uitvoering der wetten op de ouderdoms- en invaliditeitsverzekering, doch oefent daarom nog niet uit het bedrijf van verzekeraar. Aangenomen dat niet reeds andere redenen zich verzetten dit aan te nemen, is zulks niet het geval omdat de uitkomsten der bij de bedoelde wetten geregelde verzekeringen niet zijn ten bate en schade van de Raden van Arbeid.

Dat een Raad van Arbeid rechtspersoonlijkheid bezit brengt hierin geen verandering, omdat het zijn van rechtspersoon op zich zelf nog niet voldoende is om iemand tot ondernemer te maken.

De Hooge Raad, enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie ingediend door den Controleur der gemeentebelastingen te Arnhem, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de directe belastingen te Arnhem van 6 Mei 1924, in zake een aan den Raad van Arbeid te Arnhem opgelegden aanslag in de zakelijke Bedrijfsbelasting dier gemeente over 1923;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Procureur-Generaal, strekkende tot verwerping van het beroep;

O. dat aan den Raad van Arbeid te Arnhem een aanslag in voornoemde belasting is opgelegd ingevolge de Verordening tot heffing van eene Zakelijke Belasting op het bedrijf der gemeente Arnhem, welke verordening in art. 1 bepaalt:

„Wegens de bedrijven, welke binnen de gemeente worden uitgeoefend wordt eene belasting geheven onder den naam van zakelijke belasting op het bedrijf."

„Ook publiekrechtelijke lichamen worden in deze belasting betrokken,"

terwijl art. 8, voor zooverre ten deze van belang, inhoudt:

„Belastingplichtig is de ondernemer van het bedrijf.";

dat de Raad van Beroep den aanslag heeft vernietigd onder overweging:

„dat bij de behandeling der zaak is gebleken, dat appellant is een orgaan, ingesteld bij Algemeenen Maatregel van Bestuur tot uitvoering van de Radenwet, waarbij aan den Raad van Arbeid werd opgedragen medewerking te verleenen bij de uitvoering van wetten of algemeene maatregelen van bestuur, de arbeidersverzekering betreffende, welke die medewerking zouden vorderen";

„dat de Raden van Arbeid innen de door de Rijksverzekeringsbank vastgestelde premies, het beheer van die premies niet berust bij dien afzonderlijken Raad van Arbeid, terwijl de Raden van Arbeid verplicht zijn, ook bij de vrijwillige Ouderdomsverzekering iedereen aan te nemen, die zich daartoe aanmeldt, mits deze valt onder de bepalingen door de wet, Algemeene Maatregel van bestuur of instructie daarvoor vastgesteld, terwijl voorts deze V. O. V. slechts een klein deel uitmaakt van

de werking van den Raad van Arbeid te Arnhem ;"

„dat het mitsdien twijfelachtig mag heeten of de Raad van Arbeid een bedrijf uitoefent in den zin van de onderhavige verordening ;"

„dat echter in geen geval de Raad van Arbeid te Arnhem ondernemer is van een zelfstandig bedrijf binnen de gemeente Arnhem, weshalve de aanslag kan worden vernietigd" ;

O. dat de requirant van cassatie als middel van cassatie stelt :

Schending of verkeerde toepassing van de artt. 1 en 8 der verordening tot heffing van een zakelijke belasting op het bedrijf, vastgesteld door den Raad der gemeente Arnhem, den 5en Sept. 1921, en gewijzigd 31 Jan. 1922 en 14 Mei 1923, doordat de Raad van Beroep in zijn vorengenoemde uitspraak aanneemt, dat in geen geval de Raad van Arbeid te Arnhem ondernemer is van een zelfstandig bedrijf binnen de gemeente Arnhem ;

O. dat tot toelichting wordt aangevoerd :

Indien deze uitspraak de bedoeling heeft te constateeren, dat in deze belasting niet kunnen worden betrokken de arbeiders, die in de gemeente Arnhem werkzaam zijn in een filiaal van een elders gevestigd bedrijf, is ondergeteekende van meening, dat art. 1 der betreffende heffingsverordening is geschonden, wijl dat artikel gelast, dat die belasting zal worden geheven „wegens de bedrijven welke binnen de gemeente worden uitgeoefend," zonder rekening te houden met den zetel van het bedrijf, of indien de Raad uitspreekt, dat evenmin kunnen worden belast de arbeiders, die in die gemeente werkzaam zijn in een geheel zelfstandig bedrijf, waarvan de uitoefening echter in verschillende gemeenten plaats vindt, acht ondergeteekende dat in strijd met de duidelijke uitspraak van den Minister bij de behandeling van het betrokken wetsontwerp, toen hij zeide, dat ook de Posterijen en Telegrafie in deze belasting konden worden betrokken.

Indien de uitspraak echter de bedoeling heeft te beslissen, dat het niet de Raad van Arbeid is, die een bedrijf uitoefent, zoodat, indien er sprake is van de uitoefening van een bedrijf, dat belastingplichtig is, de aanslag verkeerdelijk ten name van den Raad van Arbeid is gesteld, is ondergeteekende van meening, dat art. 8 der betreffende heffingsverordening is geschonden, wijl de Raad van Arbeid wel degelijk als „ondernemer" van het te Arnhem uitgeoefend bedrijf is te beschouwen.

De Ongevallenwet 1921, de Invaliditeitswet en de Ouderdomswet 1919 dragen de uitvoering der in die wetten geregelde verzekeringen op (zie art. 21 der Invaliditeitswet en art. 5 der Ouderdomswet 1919) aan de Rijksverzekeringsbank en de Raden van Arbeid, zelfstandige rechtspersoonlijkheid bezittende lichamen. De rechtspersoonlijkheid van de Raden van Arbeid volgt uit de bepalingen der Radenwet en wordt, op grond daarvan, algemeen aangenomen. De Raad van Arbeid heeft eigen inkomsten en bezittingen en verricht zelfstandig rechtshandelingen. Zoo staan dan ook de gebouwen van de Raden van Arbeid ten name van die Raden ingeschreven en behooren zij niet tot de eigendommen van den Staat.

Verder zegt de Raad van Beroep in zijne overwegingen, dat het twijfelachtig mag heeten of de Raad van Arbeid een bedrijf uitoefent in den zin van de onderhavige verordening, omdat het beheer van de door een Raad van Arbeid geïnde premies niet bij dien afzonderlijken Raad berust en omdat deze premies worden vastgesteld door de Rijksverzekeringsbank en omdat de Raden ten opzichte van de vrijwillige ouderdomsverzekering verplicht zijn iedereen aan te nemen, die zich daartoe aanmeldt, mits deze valt onder de wettelijke bepalingen, doch hiertegen neemt ondergeteekende de vrijheid te wijzen op de Postkantoren, waarvan de Directeuren evenmin de geïnde postrechten beheeren, evenmin de tarieven vaststellen en eveneens verplicht zijn alle brieven te vervoeren, mits deze voldoen aan de wettelijke bepalingen, terwijl deze Postkantoren wel degelijk door den Minister, gelijk gezegd, belastingplichtig zijn verklaard. Dat gebonden zijn bij de uitoefening van het bedrijf, aan verschillende door anderen vastgestelde bepalingen, is, in onderscheiding met het zoogenaamde vrije bedrijf, een gevolg van het feit, dat het bedrijf door een publiekrechtelijk lichaam wordt uitgeoefend, terwijl art. 1 der betreffende heffingsverordening, overeenkomstig de vergunning verleend bij het tweede lid van art. 242*c* der Gemeentewet, verklaart, dat ook publiekrechtelijke lichamen in deze belasting betrokken worden, waarmede beslist is, dat, ook al zijn overheidsbedrijven in de uitoefening meer gebonden dan de bedrijven door private personen uitgeoefend, het toch zijn bedrijven in den zin der Gemeentwet en der heffingsverordening ;

O. hieromtrent :

dat de klaarblijkelijke strekking der bestreden uitspraak is, dat het niet de Raad van Arbeid is, die een bedrijf uitoefent, zoodat de grief van de zijde der gemeente, voor zooverre die berust op eene andere lezing der uitspraak, buiten bespreking kan blijven ;

O. nu, omtrent de vraag of de Raad van Beroep zijn beslissing met juistheid heeft gegeven ;

dat volgens de in het middel aangehaalde artikelen, zich aansluitend bij de regeling van art. 242*c* der Gemeentewet, onder de verder daarin opgenomen bepalingen aan de zakelijke belasting op het bedrijf zijn onderworpen ondernemingen en inrichtingen, die binnen de gemeente een bedrijf uitoefenen, terwijl dan volgens het tweede lid van art. 1 der Verordening ook publiekrechtelijke lichamen in deze belasting kunnen worden betrokken ;

dat nu een Raad van Arbeid blijkens de regeling zijner taak bij de verschillende wetten wel is een orgaan, dat zijn medewerking verleent bij de uitvoering dier wetten, doch zijn taak daarmede nog niet wordt tot die van ondernemer van het verzekeringsbedrijf, aangenomen overigens, dat geen andere redenen er zich tegen verzetten ten deze het bestaan van een „bedrijf" in den zin van evengenoemde wetsbepaling aan te nemen ;

dat immers de uitkomsten der bij de betreffende wetten geregelde verzekeringen niet zijn ten bate en schade van de Raden van Arbeid ;

dat hiertegen het bezit van rechtspersoonlijkheid, waarop van de zijde der gemeente een

beroep wordt gedaan, geen gewicht in de schaal kan leggen, omdat het zijn van rechtssubject op zich zelf nog niet voldoende is om iemand tot ondernemer te maken;

dat 's Raads beslissing, de juistheid zijner overwegingen in het midden gelaten, mitsdien niet in strijd is met voormelde bepaling der Gemeentewet, noch met het in het middel aangehaalde artikelen, zoodat het middel niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep. (W.)

---

23 *Maart* 1925. WET, tot vaststelling van het *negende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 79.
De begrooting wordt vastgesteld op f 101,143,094.

---

23 *Maart* 1925. WET, tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Zuiderzeefonds voor het dienstjaar 1925. S. 80.
Bepaald op f 3,910,000.

---

23 *Maart* 1925. WET, betreffende het overbrengen van de brug over den voormaligen molenvliet van het waterschap *Breukelerwaard*, gelegen in den Rijksweg *Abcoude—Utrecht*, in beheer en onderhoud bij het Rijk. S. 81.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het gewenscht is, dat bij het Rijk in beheer en onderhoud wordt overgebracht de steenen brug, gelegen over den voormaligen molenvliet van het waterschap *Breukelerwaard* in den Rijksweg *Abcoude—Utrecht*;

Gelet op artikel 1, tweede lid, der Waterstaatswet 1900;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.;

Eenig artikel.

Bij het Rijk wordt in beheer en onderhoud overgebracht de steenen brug, gelegen over den voormaligen molenvliet van het waterschap *Breukelerwaard* in den Rijksweg *Abcoude—Utrecht*, met het midden op 157 M. voorbij hectometerpaal 24,6, met het gedeelte van de uitwateringsbuis van het stoomgemaal van genoemd waterschap, dat onder deze brug is gelegen, en de bij de brug behoorende hekken en scheringen.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 2 *April* 1925.)

---

23 *Maart* 1925. WET, houdende wijziging van enkele artikelen der Jachtwet 1923. S. 82.
Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1923/1924, no. 329, 1—4; 1924/1925, no. 65, 1—11.
Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 1543—1547,
Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 534, 657—662, 723.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat enkele artikelen der Jachtwet 1923 behooren te worden gewijzigd;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.:

In de Jachtwet 1923 worden de in de artikelen I tot en met X opgenomen wijzigingen aangebracht:

Art. I. In het eerste lid van artikel 1 worden de woorden „en goudplevieren" vervangen door de woorden „, goudplevieren, kemphanen, wulpen, scholeksters, grutto's, tureluurs, meerkoeten en waterhoentjes".

Art. II. Het derde lid van artikel 4 wordt vervangen door de bepaling:

„Het zoeken of rapen van eieren van kemphanen, wulpen, scholeksters, grutto's, tureluurs, meerkoeten en waterhoentjes op gronden van derden is s echts geoorloofd in gezelschap van den eigenaar of rechthebbende of met diens schriftelijke toestemming; voor het zoeken of rapen van eieren van ander waterwild wordt het in het eerste lid bedoelde bewijs vereischt".

Art. III. Het tweede lid van artikel 13 wordt vervangen door de bepaling:

„De jachtacten, bedoeld in artikel 15, onder *a*, *b* en *c*, sluiten in zich de bevoegdheid tot het voorhanden hebben van één schietgeweer."

Art. IV. In het eerste lid van artikel 16 worden de woorden: „met uitzondering van" vervangen door de woorden „behoudens dat het verboden is wild op te sporen, te bemachtigen of te dooden met"

Art. V. In het eerste lid van artikel 40 worden tusschen de woorden „vergunning" en „of" ingevoegd de woorden „of opdracht" en worden de woorden „de vergunninghouder" vervangen door de woorden „hij, aan wien de vergunning is verleend of de opdracht is verstrekt".

Art. VI. In het eerste lid van artikel 47 worden de woorden „Indien een der in het vorige artikel bedoelde" veranderd in „Indien een der in artikel 46, lid 1, bedoelde."

Art. VII. Aan de artikelen 55, 60, derde lid, en 61, eerste lid, worden toegevoegd de woorden: „De bepaling van artikel 20, lid 2, is van toepassing".

Art. VIII. In het tweede lid van artikel 71 worden achter het woord „maand" ingevoegd de woorden „volgende op die".

Art. IX. In het eerste lid van artikel 81 worden de woorden „drie maanden na de afkondiging van het kohier" veranderd in „twee maanden na de dagteekening van het aanslagbiljet".

Art. X. Het tweede lid van artikel 91 wordt vervangen door het navolgende voorschrift:

„De aangiften worden door den burgemeester gedurende één maand, aanvangende op een veertien dagen te voren, in twee nieuwsbladen van de provincie bekend te maken dag, op de secretarie van de gemeente voor een ieder kosteloos ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten in afschrift of in uittreksel verkrijgbaar gesteld. Gedurende dien termijn kan het kadastrale archief der gemeente daarbij eveneens door een ieder kosteloos worden geraadpleegd."

Het eerste lid van artikel 99 wordt vervangen door het navolgende voorschrift:

„Afschrift of uittreksel van het in artikel 97 bedoelde besluit wordt gedurende veertien dagen kosteloos voor een ieder ter inzage gelegd ter secretarie van de gemeente, waarin de be-

trokken gronden gelegen zijn. Gedurende dien termijn kan het kadastrale archief der gemeente daarbij eveneens door een ieder kosteloos worden geraadpleegd."

Art. XI. De vóór 1 Maart 1924 gesloten overeenkomsten betreffende verhuring of verpachting van het uitsluitend genot van het recht om schadelijk gedierte te vangen of te dooden vervallen met het in werking treden dezer wet.

Het tweede en derde lid van artikel 120 der Jachtwet 1923 zijn van overeenkomstige toepassing.

Art. XII. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag, volgende op dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
(*Uitgeg.* 25 *Maart* 1925).

---

23 *Maart* 1925. WET, tot vaststelling van het *elfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 83.
De begrooting wordt vastgesteld op f 5,607,926.

---

23 *Maart* 1925. WET, houdende definitieve vaststelling van het slot der rekening van uitgaven en ontvangsten van *Nederlandsch-Indië* over het dienstjaar 1920. S. 84.
De rekening wordt als volgt vastgesteld:
De uitgaven hebben bedragen f 1,060,435,216.25.
De ontvangsten hebben bedragen f 756,362,423.57.
Het nadeelig slot der rekening bedraagt 304,072,792.68.

---

23 *Maart* 1925. WET, tot vaststelling van hoofdstuk VA der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 85.
De begrooting wordt vastgesteld op f 141,702,353.

---

23 *Maart* 1925. WET tot wijziging en aanvulling der hooger-onderwijswet. S. 86.
Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, nº. 216, 1—5.
Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 1384, 1411, 1412.
Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 535, 636.
WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat aanvulling van de bepalingen in de hooger-onderwijswet, regelende den effectus civilis toegekend aan getuigschriften, uit te reiken door aangewezen bijzondere universiteiten, wenschelijk is;
Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.
Art. I. Het derde lid van artikel 132 der hooger-onderwijswet vervalt.
Art. II. Aan artikel 184 der hooger-onderwijswet wordt een derde lid toegevoegd, luidende als volgt:
„Hij, die in het bezit is van een getuigschrift van met goed gevolg afgelegd candidaatsexamen, verkregen ten overstaan van eene faculteit van eene bijzondere universiteit, voor zoover die bijzondere universiteit overeenkomstig het eerste lid is aangewezen voor een doctoraal examen, dat op dat candidaats-examen volgt, is bevoegd aan eene Rijksuniversiteit af te leggen een doctoraal examen, dat overeenkomstig de bepalingen van Ons in het eerste lid van artikel 131 bedoeld besluit op dat candidaatsexamen aansluit."
Lasten en bevelen, enz.
Gegeven te 's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.
De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.
(*Uitgeg.* 2 *April* 1925.)

---

23 *Maart* 1925. WET tot vaststelling van het *vierde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 87.
De begrooting wordt vastgesteld op f 27,307,727

---

23 *Maart* 1925. WET, houdende naturalisatie van P. J. M. Beckers en 19 anderen. S. 88.
WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat Peter Johann Maria Beckers en 19 anderen aan Ons een verzoek om naturalisatie hebben ingediend, met overlegging van de bewijsstukken, bedoeld in art. 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* nº. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 955);
Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.;
Art. 1. De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:
1º. Peter Johann Maria Beckers, geboren te *Bocholt* (*Pruisen*) den 24 October 1880, poelier, wonende te *Aalten*, provincie *Gelderland;*
2º. Josef Braun, geboren te *Burtscheid* (*Pruisen*) den 26 October 1878, brouwmeester, wonende te *Breda*, provincie *Noordbrabant;*
3º. Alfred Wolfgang Dannenberg, geboren te *Riga* (*Letland*) den 20 Februari/4 Maart 1895, kantoorbediende, wonende te *Leeuwarden*, provincie *Friesland;*
4º. Johann Heinrich Gockel, geboren te *Neuhaus* (*Pruisen*) den 19 Februari 1858, zonder beroep, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland;*
5º. Rudolf Herbert Hartmann, geboren te *Nerchau* (*Saksen*) den 29 Januari 1895, handelsemployé, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland;*
6º. Friedrich Wilhelm Hecht, geboren te *Hamburg* (*Duitschland*) den 11 November 1888, bedrijfsleider, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland;*
7º. Henricus Joseph van den Hoeck, geboren te *Amsterdam* (*Noordholland*) den 28 Juli 1899, kantoorbediende, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland;*
8º. Anna Maria Kleinen, geboren te *Horbach-Richterich* (*Pruisen*) den 28 Juni 1892, werkvrouw, wonende te *Kohlscheid* (*Pruisen*);
9º. Jakob Berek Krakauer, geboren te *Chrzanow* (*Polen*) den 20 October 1888, koop-

man, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

10°. Antoine Louis Edouard Alfred Ludert, geboren te *Parijs* (*Frankrijk*) den 16 Maart 1877, koopman, wonende te *Amersfoort*, provincie *Utrecht*;

11°. Jacob Mebus, geboren te *Amsterdam* (*Noordholland*) den 26 Februari 1895, postzegelhandelaar, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

12°. Hugo Reisinger, geboren te *Rotterdam* (*Zuidholland*) den 10 November 1894, fabrikant, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

13°. Adolph Roleff, geboren te *Elberfeld* (*Pruisen*) den 28 September 1888, kanonnier der eerste klasse pyrotechnist, wonende te *Bandoeng* (*Nederlandsch-Indië*);

14°. Peter Hubert Seegers, geboren te *Viersen* (*Pruisen*) den 18 Februari 1880, voerman, wonende te *Viersen* (*Pruisen*);

15°. Heinrich Steffgen, geboren te *Dreis* (*Pruisen*) den 22 Juli 1874, boekhouder, wonende te *Nijmegen*, provincie *Gelderland*;

16°. Johann Peter Thijssen, geboren te *Mülheim-Styrum* (*Pruisen*) den 3 Februari 1891, mijnwerker, wonende te *Oberhausen* (*Pruisen*);

17°. Hermann Moritz Benjamin Veith, geboren te *Keulen* (*Pruisen*) den 27 Januari 1859, zonder beroep, wonende te *Melick-Herkenbosch*, provincie *Limburg*;

18°. Julius Wertheimer, geboren te *Bodersweier* (*Baden*) den 5 Maart 1879, koopman, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*.

19°. Antonius Franciscus Willekens, geboren te *Baerle-Hertog* (*België*) den 7 Augustus 1853, landbouwer, wonende te *Baarle-Nassau*, provincie *Noordbrabant*;

20°. Aron Szapsi Wisniewicz, geboren te *Pultusk* (*Polen*) den 22 Februari /6 Maart 1893, koopman, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*.

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 1 *April* 1925.)

---

23 *Maart* 1925. WET, houdende naturalisatie van M. Barsam en 19 anderen. S. 89.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat Moses Barsam en 19 anderen aan Ons een verzoek om naturalisatie hebben ingediend, met overlegging van de bewijsstukken, bedoeld in art. 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 955);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

1°. Moses Barsam, geboren te *Jaworow* (*Polen*) den 21 Mei 1888, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

2°. Seraphinus Bernardus Petrus Berghgracht, geboren te *Philippine* (*Zeeland*) den 20 September 1900, lijnwerker, wonende te *Philippine*, provincie *Zeeland*;

3°. *Gauthier Jules Pierre Bohnen*, geboren te *Antwerpen* (*België*) den 26 October 1881, handelsagent, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

4°. *Rosalia Sibilla Druschel*, weduwe van Hein de Boer, geboren te *Katernberg* (*Pruisen*) den 29 Maart 1879, zonder beroep, wonende te *Katernberg* (*Pruisen*);

5°. Nusyn Leib Felder, geboren te *Baligrod* (*Polen*) den 16 Juni 1895, koopman, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

6°. Götz Jermie Follender, geboren te *Rotterdam* (*Zuidholland*) den 19 Februari 1900, procuratiehouder, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

7°. Philippe Henri George Grüter, geboren te *Utrecht* (*Utrecht*) den 3 Februari 1894, ambtenaar, wonende te *Voorschoten*, provincie *Zuidholland*;

8°. Cornelius Ferdinandus Gysen, geboren te *Antwerpen* (*België*) den 6 Februari 1884, boekhandelaar, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

9°. Ida Jacobsohn, geboren te *Darmstadt*, (*Hessen*) den 26 Mei 1901, kantoorbediende, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

10°. Samuel Kretz, geboren te *Lemberg* (*Polen*) den 8 Juli 1884, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

11°. Maria Femia Meijer, gescheiden echtgenoote van Klemens Felix Dankelmann, geboren te *Stad-Almelo*, thans gemeente *Almelo* (*Overijssel*), den 28 October 1893, modiste, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

12°. Hillel Rosenstrauch (Heinrich Fränkel), geboren te *Podwoloczyska* (*Polen*) den 13 April 1887, agent der Koninklijke Paketvaart Maatschappij, wonende te *Sigli* (*Nederlandsch-Indië*);

13°. Andreas Hubert Scheepers, geboren te *Vaelserquartier* (*Pruisen*) den 22 September 1886, werkman, wonende te *Aken* (*Pruisen*);

14°. Petrus Scheffelaar Klots, geboren te *Andijk* (*Noordholland*) den 17 Juni 1869, arts, wonende te Haarlem, provincie *Noordholland*;

15°. Rudolf Richard Christoph Peter Paul Schroeder, geboren te *Glogau* (*Pruisen*) den 8 October 1893, koopman, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

16°. Peter Martin Simons, geboren te *Waldhausen* (*Pruisen*) den 17 April 1889, stoker, wonende te *Rönneter* bij *M. Gladbach* (*Pruisen*);

17°. Jacob Sluis, geboren te *Enkhuizen* (*Noordholland*) den 29 Juni 1888, zaadhandelaar, wonende te *Enkhuizen*, provincie *Noordholland*;

18°. Johannes Fredrik Stokkelaar, geboren te *Ambt-Almelo*, thans gemeente *Almelo* (*Overijssel*), den 24 Januari 1882, fabrieksarbeider, wonende te *Almelo*, provincie *Overijssel*;

19°. Aron Weisbach, geboren te *Stanislan* (*Polen*) den 2 April 1882, koopman, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

20°. Walter Hermann Werbrun, geboren te *Bonn* (*Pruisen*) den 17 Augustus 1895, ambtenaar, wonende te *Batavia* (*Nederlandsch-Indië*).

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 1 *April* 1925.)

---

23 *Maart* 1925. WET, houdende naturalisatie van F. J. Bartholomae en 20 anderen. S. 90.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat Friedrich Josef Bartholomae en 20 anderen aan Ons een verzoek om naturalisatie hebben ingediend, met overlegging van de bewijsstukken, bedoeld in art. 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* nº. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 955);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

1º. Friedrich Josef Bartholomae, geboren te *Dortmund* (*Pruisen*) den 7 Januari 1899, groentenhandelaar, wonende te *Heer'en*, provincie *Limburg*;

2º Dr. Mathias Blüml, geboren te *Moedritz* (*Tsjecho Slowakije*) den 9 Februari 1872, geneesheer, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

3º. Maria Catharina Henriette Bröbbering, weduwe van Stephan Dominicus Wehrens, geboren te *Haselünne* (*Pruisen*) den 7 December 1873, zonder beroep, wonende te *Kaiserswerth* (*Pruisen*);

4º. Gustav Adolf Dietzel, geboren te *Rotterdam* (*Zuidholland*) den 9 September 1893, brievenbesteller, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

5º. Joseph Finders, geboren te *Pesch*, gemeente *Herzogenrath* (*Pruisen*) den 14 Mei 1894, mijnwerker, wonende te *Kerkrade*, provincie *Limburg*;

6º. Johann Franz Joseph Grütters, geboren te *Kevelaer* (*Pruisen*) den 16 Juni 1886, kantoorbediende, wonende te *Blaricum*, provincie *Noordholland*;

7º. Mathijs Hubert Heiligers, geboren te *Vaals* (*Limburg*) den 30 September 1895, koopman, wonende te *Vaals*, provincie *Limburg*;

8º. Anthonius Theodorus Hering, geboren te *Stad-Almelo*, thans gemeente *Almelo* (*Overijssel*), den 20 April 1897, wever, wonende te *Glanerbrug*, gemeente *Lonneker*, provincie *Overijssel*;

9º. Leonie Elisa Maria Janssens, weduwe van *Herman Joseph Hubert Willems*, geboren te *Maastricht* (*Limburg*) den 16 Juni 1879, zonder beroep, wonende te *Margraten*, provincie *Limburg*;

10º. Petronella Kranz, weduwe van Johan Josef Wehrens, geboren te *Oberbruch* (*Pruisen*) den 30 April 1851, zonder beroep, wonende te *Kaiserswerth* (*Pruisen*);

11º. Aloijse Kreutz, geboren te *Saumagne* (*België*) den 30 Maart 1879, mijnwerker, wonende te *Heerlen*, provincie *Limburg*;

12º. Martin Robert Ernst Martin, geboren te *Keulen* (*Pruisen*) den 12 Januari 1878, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

13º. Richard Wilhelm Müller, geboren te *Bremen* (*Duitschland*) 17 November 1891, kellner, wonende te *Bloemendaal*, provincie *Noordholland*;

14º. Jannetje Quint, weduwe van Wilhelm Taschenmacher, geboren te *Ede* (*Gelderland*) den 13 December 1881, zonder beroep, wonende te *Boskoop*, provincie *Zuidholland*;

15º. Willem Remijn, geboren te *Vledder* (*Drenthe*) den 2 Januari 1869, landbouwer, wonende te *Raalte*, provincie *Overijssel*;

16º. Gertrude Charlotte Catherine Roorda van Eysinga, weduwe van Bernhard Heinrich Schroeder, geboren te *Genève* (*Zwitserland*) den 5 December 1877, leidster van een meisjespensionaat, wonende te *Lausanne* (*Zwitserland*);

17º. Jakob Schmitz, geboren te *Oberhausen* (*Pruisen*) den 30 November 1876, werktuig- en rijwielhersteller, wonende te *Tjimahi* (*Nederlandsch-Indië*);

18º. Michael Wilhelm Paul Steinen, geboren te *Drebber* (*Duitschland*) den 31 Augustus 1874, handelsbediende, wonende te *Haarlem*, provincie *Noordholland*;

19º. Wilhelm Robert Ubbelohde, geboren te *Amsterdam* (*Noordholland*) den 16 October 1898, koopman, wonende te *Hilversum*, provincie *Noordholland*;

20º. Willem Jan de Vrij, geboren te *Helder* (*Noordholland*) den 16 December 1883, pastoor eener Oud-Katholieke gemeente, wonende te *Dordrecht*, provincie *Zuidholland*.

2. Met aanvulling van het bepaalde bij artikel 6 van de wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* nº. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 955), wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan Mathias Josef Kreutz, geboren te *Heerlen* (*Limburg*) den 10 Augustus 1903, mijnwerker, wonende te *Heerlen*, provincie *Limburg*.

3. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 1 *April* 1925.)

---

23 *Maart* 1925. WET, houdende goedkeuring van het op 21 Augustus 1924 te Washington gesloten verdrag betreffende het vervoer van alcoholische dranken. S. 91.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 21 Augustus 1924 te Washington gesloten verdrag betreffende het vervoer van alcoholische dranken ingevolge artikel 58 der Grondwet de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Het nevens deze Wet in afdruk gevoegde, op 21 Augustus 1924 te Washington gesloten verdrag betreffende het vervoer van alcoholische dranken, wordt goedgekeurd.

Art. II. Deze Wet treedt in werking met

ingang van den dag volgende op dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.
De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.
De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 30 *Maart* 1925.)

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en de President van de Vereenigde Staten van Amerika, alle moeilijkheden wenschende te vermijden die tusschen hen zouden kunnen ontstaan in verband met de in de Vereenigde Staten van kracht zijnde wetten betreffende alcoholische dranken, hebben besloten met dat doel een verdrag te sluiten, en hebben als Hunne gevolmachtigden aangewezen:

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden: Jonkheer Dr. A. C. D. DE GRAEFF, HoogstDerzelver Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister in de Vereenigde Staten van Amerika; en

De President van de Vereenigde Staten van Amerika: CHARLES EVANS HUGHES, Secretaris van Staat van de Vereenigde Staten;

die, na hunne volmachten te hebben overgelegd, welke in goeden en behoorlijken vorm zijn bevonden, als volgt zijn overeengekomen:

Art. I. De Hooge Verdragsluitende Partijen verklaren dat het hun vaste bedoeling is, het beginsel te handhaven, dat 3 zeemijlen zich uitstrekkende zeewaarts vanaf de kustlijn en gemeten van laag-waterpeil de juiste grenzen der territoriale wateren vormen.

Art. II. (1) Hare Majesteit stemt er in toe geen bezwaar te zullen maken tegen het zich begeven aan boord van particuliere schepen onder Nederlandsche vlag buiten de grenzen van de territoriale wateren door de autoriteiten van de Vereenigde Staten, en van de territoriën en bezittingen der Vereenigde Staten om bij diegenen die zich aan boord bevinden inlichtingen in te winnen en een onderzoek in te stellen der scheepspapieren ten einde uit te maken of het vaartuig of de opvarenden bezig zijn een poging te doen om alcoholische dranken binnen de Vereenigde Staten, hunne territoriën of bezittingen in te voeren of deze hebben ingevoerd, met schending van de daar geldende wetten. Wanneer zoodanige inlichtingen en onderzoek een redelijken grond voor verdenking aantoonen mag een onderzoek van het schip worden ingesteld.

(2) Indien er redelijke grond is om te gelooven dat het vaartuig de wetten van de Vereenigde Staten, hunne territoriën of bezittingen, den invoer van alcoholische dranken verbiedende, heeft overtreden of bezig is te overtreden, of een poging doet om die te overtreden, kan het vaartuig worden in beslag genomen en worden opgebracht naar een haven van de Vereenigde Staten, hunne territoriën of bezittingen, ten einde in overeenstemming met die wetten te worden berecht.

(3) De rechten door dit artikel verleend mogen niet op een grooter afstand van de kust van de Vereenigde Staten, hunne territoriën of bezittingen worden uitgeoefend dan door het vaartuig, verdacht van de poging de roverteding te bedrijven, in één uur kan worden afgelegd. In de gevallen echter waarin het de bedoeling is den drank naar de Vereenigde Staten, hunne territoriën of bezittingen te doen vervoeren door een ander dan het gevisiteerde vaartuig, zal het de snelheid van zoodanig ander schip en niet die van het aangehouden schip zijn, welke den afstand van de kust bepaalt tot waar het recht, in dit artikel bedoeld, zal kunnen worden uitgeoefend.

Art. III. Geen straf of verlies van rechten ingevolge de wetten van de Vereenigde Staten, zal ten aanzien van alcoholische dranken of vaartuigen of personen ter zake van het vervoer van zoodanige dranken toepasselijk zijn of deze treffen, wanneer zulke dranken zijn ingeschreven als scheepsvoorraden, of als lading bestemd naar een buiten de Vereenigde Staten, hunne territoriën of bezittingen gelegen haven, aan boord van Nederlandsche schepen op weg naar of van havens van de Vereenigde Staten of hunne territoriën of bezittingen of varende door de territoriale wateren daarvan en zoodanig vervoer zal behandeld worden gelijk nu voorzien bij de wet met betrekking tot het transit van zoodanige dranken door het Panama-Kanaal, mits zoodanige dranken voortdurend onder zegel worden gehouden zoolang als het schip waarop zij zich bevinden, binnen de genoemde territoriale wateren verblijft en mits geen deel van zulke dranken te eeniger tijd of plaats worde gelost binnen de Vereenigde Staten, hunne territoriën of bezittingen.

Art. IV. Elke vordering van een Nederlandsch schip tot schadevergoeding op grond dat het verlies of schade heeft geleden door onjuiste of onredelijke toepassing van de rechten door artikel II van dit verdrag toegekend of op grond dat aan dat schip niet vergund is geworden het genot te hebben van het bepaalde bij artikel III, zal onderworpen worden aan het gezamenlijk onderzoek van twee personen, van wie één door elk der Hooge Verdragsluitende Partijen zal worden benoemd.

Aan de aanbevelingen, vervat in het aldus tot stand gekomen gezamenlijk verslag, zal gevolg worden gegeven. Indien men het over geen gemeenschappelijk verslag eens kan worden, zal de vordering worden onderworpen aan het Permanente Hof van Arbitrage te 's-Gravenhage, beschreven in het Verdrag voor de vreedzame beslechting van internationale geschillen, gesloten te Den Haag, op 18 October 1907. Het scheidsgerecht zal zijn samengesteld in overeenstemming met artikel 87 (hoofdstuk IV) en met artikel 59 (hoofdstuk III) van genoemd verdrag. De procedure zal door hoofdstuk IV van genoemd verdrag en hoofdstuk III daarvan (met bijzondere inachtneming van de artikelen 70 en 74, maar met uitzondering van de artikelen 53 en 54) worden geregeld voorzooveel het scheidsgerecht die hoofdstukken toepasselijk en in overeenstemming met de voorzieningen van deze overeenkomst zal achten. Alle sommen gelds, die door het scheidsgerecht ter

zake van eenige vordering zullen worden toegekend, zullen worden betaald binnen achttien maanden nà den datum van de einduitspraak, zonder interest en zonder aftrek, behalve zooals hierna uitdrukkelijk bepaald. Elke Regeering zal hare eigen kosten dragen. De kosten van het scheidsgerecht zullen worden gedekt door evenredige aftrek van het bedrag van de toegekende sommen ten bedrage van 5 % van die sommen of een zoodanig geringer percentage als de beide Regeeringen mochten overeenkomen; in geval van een tekort zal dit door de beide Regeeringen voor gelijke helften worden gedekt.

Art. V. Dit verdrag zal worden geratificeerd en zal van kracht blijven voor het tijdperk van 1 jaar vanaf den datum van de uitwisseling der ratificaties. Drie maanden vóór het verstrijken van genoemd tijdperk van een jaar zal ieder van de Hooge Verdragsluitende Partijen haren wensch te kennen kunnen geven om in de bepalingen van het verdrag wijzigingen voor te stellen.

Indien omtrent zoodanige wijzigingen geen overeenstemming is bereikt vóór het verstrijken van het bovenvermelde tijdperk van een jaar, zal het verdrag vervallen.

Indien van geen van beide zijden de wensch te kennen is gegeven om wijzigingen voor te stellen. zal het verdrag weder voor een jaar van kracht blijven, en zoo automatisch verder, waarbij echter met betrekking tot elken zoodanigen termijn van een jaar elke partij steeds het recht heeft, om, zooals boven voorzien, drie maanden vóór het verstrijken van dien termijn wijzigingen in het verdrag voor te stellen, en waarbij de bepaling toepassing zal vinden, dat, wanneer omtrent zoodanige wijzigingen geen overeenstemming voor het einde van den termijn van een jaar is tot stand gekomen, het verdrag zal vervallen.

Art. VI. In het geval, dat een van de Hooge Verdragsluitende Partijen, hetzij door een rechterlijke uitspraak, of door een wetgevenden maatregel, mocht worden verhinderd om volkomen gevolg te geven aan de bepalingen van dit verdrag, zal het automatisch vervallen, en na dit vervallen of in elk geval waarin dit verdrag zal ophouden van kracht te zijn, zal elke Hooge Verdragsluitende Partij alle rechten genieten, welke zij zou hebben bezeten, indien dit verdrag niet was gesloten.

Dit verdrag zal behoorlijk worden geratificeerd door Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en door den President der Vereenigde Staten van Amerika, op advies en met goedkeuring van derzelver Senaat en de ratificaties zullen zoo spoedig mogelijk te Washington worden uitgewisseld.

Ter oorkonde waarvan de wederzijdsche gevolmachtigden dit verdrag in dubbel in de Nederlandsche en Engelsche talen geteekend en daaraan hunne zegels gehecht hebben.

Gedaan in de stad Washington, den 21sten Augustus van het jaar onzes Heeren 1924.

(*L. S.*) DE GRAEFF.
(*L. S.*) CHARLES EVANS HUGHES.

Her Majesty the Queen of the Netherlands and the President of the United States of America being desirous of avoiding any difficulties which might arise between them in connection with the laws in force in the United States on the subject of alcoholic beverages have decided to conclude a Convention for that purpose, and have appointed as their Plenipotentiaries:

Her Majesty the Queen of the Netherlands: Jonkheer Dr. A. C. D. DE GRAEFF, Her Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to the United States of America; and

The President of the United States of America: CHARLES EVANS HUGHES, Secretary of State of the United States;

Who, having communicated their full powers found in good and due form, have agreed as follows:

Art. I. The High Contracting Parties declare that it is their firm intention to uphold the principle that 3 marine miles extending from the coastline outwards and measured from low-water mark constitute the proper limits of territorial waters.

Art. II. (1) Her Majesty agrees that she will raise no objection to the boarding of private vessels under the Netherlands flag outside the limits of territorial waters by the authorities of the United States, its territories or possessions in order that enquiries may be adressed to those on board and an examination be made of the ship's papers for the purpose of ascertaining whether the vessel or those on board are endeavoring to import or have imported alcoholic beverages into the United States, its territories or possessions in violation of the laws there in force. When such enquiries and examination show a reasonable ground for suspicion, a search of the vessel may be initiated.

(2) If there is reasonable cause for belief that the vessel has committed or is committing or attempting to commit an offense against the laws of the United States, its territories or possessions prohibiting the importation of alcoholic beverages, the vessel may be seized and taken into a port of the United States, its territories or possessions for adjudication in accordance with such laws.

(3). The rights conferred by this article shall not be exercised at a greater distance from the coast of the United States, its territories or possessions than can be traversed in one hour by the vessel suspected of endeavoring to commit the offense. In cases, however, in which the liquor, is intended to be conveyed to the United States, its territories or possessions by a vessel other than the one boarded and searched, it shall be the speed of such other vessel and not the speed of the vessel boarded, which shall determine the distance from the coast at which the right under this article can be exercised.

Art. III. No penalty of forfeiture under the laws of the United States shall be applicable or attach to alcoholic liquors or to vessels or persons by reason of the carriage of such liquors, when such liquors are listed as sea stores or cargo destined for a port foreign to the United States, its territories or possessions on board Netherlands vessels voyaging to or from ports of the United States, or its territories or possessions or passing through the territorial waters thereof, and such carriage shall be as now provided by law with respect

to the transit of such liquors through the Panama Canal, provided that such liquors shall be kept under seal continuously while the vessel on which they are carried remains within said territorial waters and that no part of such liquors shall at any time or place be unladen within the United States, its territories or possessions.

Art. IV. Any claim by a Netherlands vessel for compensation on the grounds that it has suffered loss or injury through the improper or unreasonable exercise of the rights conferred by Article II of this Treaty or on the ground that it has not been given the benefit of Article III shall be referred for the joint consideration of two persons, one of whom shall be nominated by each of the High Contracting Parties.

Effect shall be given to the recommendations contained in any such joint report. If no joint report can be agreed upon, the claim shall be referred to the Permanent Court of Arbitration at The Hague described in the Convention for the Pacific Settlement of International Disputes, concluded at The Hague, October 18, 1907. The arbitral tribunal shall be constituted in accordance with Article 87 (Chapter IV) and with Article 59 (Chapter III) of the said Convention. The preceedings shall be regulated by so much of Chapter IV of the said Convention and of Chapter III thereof (special regard being had for Articles 70 and 74, but excepting Articles 53 and 54) as the tribunal may consider to be applicable and to be consistent with the provisions of this agreement. All sums of money which may be awarded by the Tribunal on account of any claim shall be paid within eighteen months after the date of the final award without interest and without deduction, save as hereafter specified. Each Government shall bear its own expenses. The expenses of the Tribunal shall be defrayed by a ratable deduction of the amount of the sums awarded by it, at a rate of five per cent on such sums, or at such lower rate as may be agreed upon between the two Governments; the deficiency, if any, shall be defrayed in equal moieties by the two Governments.

Art. V. This Treaty shall be subject to ratification and shall remain in force for a period of one year from the date of the exchange of ratifications. Three months before the expiration of the said period of one year, either of the High Contracting Parties may give notice of its desire to propose modifications in the terms of the Treaty.

If such modifications have not been agreed upon before the expiration of the term of one year mentioned above, the Traety shall lapse.

If no notice is given on either side of the desire to propose modifications, the Treaty shall remain in force for another year, and so on automatically, but subject always in respect of each such period of a year to the right on either side to propose as provided above, three months before its expiration, modifications in the Treaty, and to the provision that if such modifications are not agreed upon before the close of the period of one year, the Treaty shall lapse.

Art. VI. In the event that either of the High Contracting Parties shall be prevented either by judicial decision or legislative action from giving full effect to the provisions of the present Treaty the said Treaty shall automatically lapse, and, on such lapse or whenever this Treaty shall cease to be in force, each High Contracting Party shall enjoy all the rights which it would have possessed had this Treaty not been concluded.

The present Convention shall be duly ratified by Her Majesty the Queen of the Netherlands and by the President of the United States of America, by and with the advice and consent of the Senate thereof, and the ratifications shall be exchanged at Washington as soon as possible.

In witness whereof, the respective Plenipotentiaries have signed the present Convention in duplicate in the Dutch and English languages and have thereunto affixed their seals.

Done at the city of Washington this twenty-first day of August, in the year of our Lord one thousand nine hundred and twenty-four.

(*L. S.*) DE GRAEFF.
(*L. S.*) CHARLES EVANS HUGHES.

---

23 *Maart* 1925. WET, tot vaststelling van het *achtste* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 92.
De begrooting wordt vastgesteld op f 58,829,081.

---

23 *Maart* 1925. WET tot vaststelling van de begrooting van uitgaven ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel, dienst 1925. S. 93.
De begrooting wordt vastgesteld op f 65,150.

---

23 *Maart* 1925. WET, tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het „Fonds ter verbetering van de Kustverdediging", dienst 1925. S. 94.
De begrooting wordt vastgesteld op f 20,000.

---

23 *Maart* 1925. WET tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen voor het dienstjaar 1925. S. 95.
De begrooting wordt vastgesteld op f 6,732,010.

---

23 *Maart* 1925. WET, tot vaststelling van het *vijfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 96.
De begrooting wordt vastgesteld op f 20,291,538.

---

23 *Maart* 1925. WET tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsboschbedrijf voor het dienstjaar 1925. S. 97.
De begrooting wordt vastgesteld op f 1,307,529.

---

23 *Maart* 1925. WET, tot vaststelling van het *zesde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 98.
De begrooting wordt vastgesteld op f 45,846,293.

---

23 *Maart* 1925. BESLUIT, tot hernieuwde aanwijzing overeenkomstig artikel 157 der Hooger-onderwijswet, van de afdeeling gymnasium van het Baarnsch Lyceum te *Baarn*. S. 99.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van 24 Januari 1925, n°. 280[3], afdeeling Hooger Onderwijs;

Gelet op artikel 157 der hooger-onderwijswet;

Gezien Ons besluit van 12 Maart 1920 (*Staatsblad* n°. 115);

Den Raad van State gehoord (advies van 3 Maart 1925, n°. 35);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 10 Maart 1925, n°. 942, afdeeling Hooger Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de afdeeling gymnasium van het Baarnsch Lyceum te *Baarn*, uitgaande van de Vereeniging „Het Baarnsch Lyceum", met ingang van 1 September 1925, opnieuw voor een tijdvak van zes jaren aan te wijzen als bevoegd om, met inachtneming van de desbetreffende wettelijke voorschriften aan hare leerlingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift, in artikel 11 der hooger-onderwijswet vermeld, wordt gelijkgesteld.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

(*Uitgeg.* 9 *April* 1925.)

---

23 *Maart* 1925. BESLUIT, tot intrekking van Ons besluit van 2 December 1924 (*Staatsblad* n°. 545) tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente *Druten*, van 8 November 1924, n°. 6955, inzake het verleenen van een subsidie aan het bestuur der R.-K. Jongensschool aldaar, wegens het doen geven van een cursus voor bijzonder vervolgonderwijs. S. 100.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 10 Maart 1925, n°. 2480, afdeeling Lager-Onderwijs-Financieel, tot intrekking van Ons besluit van 2 December 1924 (*Staatsblad* n°. 545), tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente *Druten*, van 8 November 1924, n°. 6955, inzake het verleenen van een subsidie aan het bestuur der R.-K. Jongensschool aldaar, wegens het doen geven van een cursus voor bijzonder vervolgonderwijs in de wintermaanden 1924/1925;

Overwegende, dat niet kan worden aangenomen, dat voornoemd besluit van den Raad der gemeente *Druten* in strijd is met de wet en er mitsdien ook geen reden bestaat om de schorsing van dat besluit te bestendigen;

Gelet op de artikelen 153 tot en met 158 der Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Ons bovenvermeld besluit van 2 December 1924 (*Staatsblad* n°. 545) in te trekken.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

(*Uitgeg.* 3 April 1925.)

---

23 *Maart* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 11 Juli 1921 (*Staatsblad* n°. 918), gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 9 Februari 1922 (*Staatsblad* n°. 56) en van 7 Mei 1923 (*Staatsblad* n°. 196), houdende voorschriften, regelende de bevoegdheden tot het geven van nijverheidsonderwijs en de daarmede verband houdende examens. S. 101.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 31 Januari 1925, n°. 509[3], afdeeling Nijverheidsonderwijs;

Overwegende, dat het wenschelijk is in de voorschriften, regelende de bevoegdheden tot het geven van nijverheidsonderwijs en de daarmede verband houdende examens, vastgesteld bij Ons besluit van 11 Juli 1921 (*Staatsblad* n°. 918), gewijzigd bij Onze besluiten van den 9den Februari 1922 (*Staatsblad* n°. 56) en van den 7den Mei 1923 (*Staatsblad* n°. 195), eenige wijzigingen en vereenvoudigingen aan te brengen;

Den Raad van State gehoord (advies van 3 Maart 1925, n°. 36);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 17 Maart 1925, n°. 2489, afdeeling Nijverheidsonderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. I. Art. 1 van Ons besluit van 11 Juli 1921 (*Staatsblad* n°. 918), gewijzigd bij Onze besluiten van den 9den Februari 1922 (*Staatsblad* n°. 56), en van den 7den Mei 1923 (*Staatsblad* n°. 196) wordt, behoudens het bepaalde in de artikelen VIII en IX, nader vastgesteld als volgt:

Er worden ingesteld de volgende akten van bekwaamheid tot het geven van theoretisch en practisch nijverheidsonderwijs:

I. akten van bekwaamheid, die bevoegdheid verleenen tot het geven van onderwijs aan scholen, bedoeld in artikel 11, *eerste lid*, der Nijverheidsonderwijswet:

a. akten, in hoofdzaak bestemd voor theoretisch of teekenonderwijs:

NI (natuur- en werktuigkunde);

NII (*vervallen*);

NIII (bouwkunde en bouwkundig teekenen);

NIV (werktuigbouwkunde, ijzerbewerking en werktuigkundig en smids-teekenen);

NV (electrotechniek en electrotechnisch teekenen);

NVI (binnenvaartkunde);

NVII (huishoudkunde en waschbehandeling);

NVIII (koken en voedingsleer);

b. akte, in hoofdzaak bestemd voor practisch onderwijs:

Na (handwerken);
II. akten van bekwaamheid, die bevoegdheid verleenen tot het geven van onderwijs aan *alle* scholen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet:
a. akten, in hoofdzaak bestemd voor theoretisch of teekenonderwijs:
Nixa (handteekenen en decoratief-teekenen);
Nixb (decoratief boetseeren);
Nx (meubelteekenen);
Nxi (teekenen voor het nijverheidsonderwijs aan meisjes);
Nxii (*vervallen*);
Nxiii (scheepswerktuigkunde);
Nxiv (*vervallen*);
Nxv (zeemanschap);
Nxvi (wis- en zeevaartkunde);
Nxvii (huishoudkunde en waschbehandeling);
Nxviii (koken en voedingsleer);
Nxix (huishoudkunde voor de vrouwelijke landbevolking);
b. akten, in hoofdzaak bestemd voor practisch onderwijs:
Nb (timmeren);
Nc (metselen);
Nd (*vervallen*);
Ne (schilderen);
Nf (meubelmaken);
Ng (*vervallen*);
Nh (vuur-, plaat- en bankwerken);
Ni (machine-bankwerken);
Nk (practijk der electrotechniek);
Nl (letterzetten);
Nm (boekdrukken);
Nn (boekbinden en handvergulden);
No (kleermaken);
Np (schoenmaken);
Nq (dames-kleermaken);
Nr (lingerievak);
Ns (kunstnaaldwerk).

Art. II. Art. 2 van Ons voornoemd besluit wordt, behoudens het bepaalde in de artikelen VIII en IX, nader vastgesteld als volgt:

Na het met goed gevolg afleggen van een examen door den bezitter van eene der na te noemen akten van bekwaamheid, kan door de daartoe bevoegde examencommissie op deze akten eene aanteekening worden gesteld, krachtens welke aan den bezitter der akte de bevoegdheid wordt verleend tot het geven van nijverheidsonderwijs, voortbouwende op dat, waarvoor de akte zelve bevoegdheid geeft.

Ingevolge het eerste lid van dit artikel kunnen de volgende aanteekeningen worden verkregen, welke alle bevoegdheid verleenen tot het geven van onderwijs aan *alle* scholen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet:

op de akte Niii.
voor bouwkunde en bouwkundig teekenen;
op de akte Niv:
voor werktuigbouwkunde en werktuigbouwkundig teekenen;
op de akte Nv:
voor electrotechniek en electro-technisch teekenen.

Art. III. De programma's, gehecht aan Ons voornoemd besluit, komen te vervallen en worden vervangen door die, in de bijlagen van dit besluit opgenomen, behoudens het bepaalde in art. IX.

Art. IV. De lijst van bevoegdheden, gehecht aan Ons voornoemd besluit, komt te vervallen en wordt vervangen door de lijsten in de bijlagen van dit besluit opgenomen.

Ons besluit van den 7den Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 196) wordt ingetrokken.

Art. V. Art. 8 van Ons voornoemd besluit wordt nader vastgesteld als volgt:

Het verschuldigde examengeld wordt tegelijk met de aangifte voor het examen aan den voorzitter der examen-commissie toegezonden. Bij gebreke hiervan of bij toezending van een ontoereikend bedrag vindt inschrijving voor het examen niet plaats.

Art. VI. Art. 10 van Ons voornoemd besluit wordt nader vastgesteld als volgt:

De candidaten leggen het examen af onder nummers, niet onder hunne namen. Zonder voorkennis van den voorzitter mogen aan de candidaten geen cijfers worden medegedeeld.

Art. VII. Aan art. 11 van Ons voornoemd besluit wordt een tweede alinea toegevoegd, luidende als volgt:

Indien een candidaat zonder bezwaar tot het tweede gedeelte van het examen is toegelaten en wordt afgewezen, kan hij bij de eerstvolgende examens voor dezelfde akte of aanteekening, op grond van de het vorige jaar bij het eerste gedeelte verkregen cijfers aanstonds tot het tweede gedeelte worden toegelaten, zonder opnieuw het eerste gedeelte te hebben afgelegd.

Art. VIII. De bezitters van bij dit besluit gewijzigde of opgeheven akten en aanteekeningen behouden de bevoegdheid, als aan het hoofd van de programma's voor die akten en aanteekeningen was aangegeven in de bijlagen van Onze besluiten van 11 Juli 1921 (*Staatsblad* nº. 918) en van 7 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 196).

Art. IX. 1. Dit besluit wordt geacht in werking te zijn getreden op 1 Januari 1925, behoudens het bepaalde in het tweede lid van dit artikel.

2. De examens volgens het nieuwe programma voor de akten Nvii, Nviii, Nixa, Nixb, Nxi en Nxiii zullen voor het eerst worden afgenomen in het jaar 1926.

De examens volgens het nieuwe programma voor de akten Nxvii, Nxviii, Nq en Nr zullen voor het eerst worden afgenomen in 1927.

In 1925 zal nog gelegenheid worden gegeven om examen af te leggen volgens het oude programma voor de akten Nvii, Nviii, Nix, Nxi, Nxiii, Nxvii, Nxviii, Nq en Nr. In 1926 zal nog gelegenheid worden gegeven, om examen af te leggen volgens het oude programma voor de akten Nxvii, Nxviii, Nq en Nr. Bovendien zal in 1925 nog gelegenheid worden gegeven, om examen af te leggen voor de op te heffen akte Nii en voor de op te heffen aanteekeningen voor decoratief teekenen en voor boetseeren op de oude akte Nix, voor droge waterbouwkunde op de akte Nxiv, en voor hand- en vakteekenen op de akte Ne.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. Th. de Visser.

(*Uitgeg.* 30 *Maart* 1925.)

Behoort bij Koninklijk besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 101).

—

LIJST VAN BEVOEGDHEDEN, welke aan het bezit van ingevolge andere wetten verkregen graden, akten van bekwaamheid of getuigschriften worden verbonden voor het geven van onderwijs aan nijverheidsscholen.

Bevoegdheden voor het geven van middelbaar en lager nijverheidsonderwijs :

akte (M. O.) K3 (kosmografie) ;
akte (M. O.) K4 (delfstof-, aard-, plant- en dierkunde) ;
akte (M. O.) K5 (wiskunde) ;
akte (M. O.) K6 (mechanica) ;
akte (M. O.) K7 (Nederlandsche taal en letterkunde) ;
akte (M. O.) K8 (geschiedenis) ;
akte (M. O.) K9 (aardrijkskunde) ;
akte (M. O.) K10 (staathuishoudkunde en statistiek) ;
akte (M. O.) K11 (gemeente-, provinciale- en staatsinrichting van Nederland) ;
akte (M. O.) K12 (boekhouden en handelskennis) ;
akte (M. O.) Fransche taal B (Fransche taal) ;
akte (M. O.) Engelsche taal B (Engelsche taal) ;
akte (M. O.) Hoogduitsche taal B (Hoogduitsche taal) ;
akte (M. O.) O (boetseeren) ;
akte (M. O.) P (gymnastiek) ;
akte (M. O.) R (landbouw) ;
akte (M. O.) S (tuinbouw) ;
akte (M. O.) T (boschbouw) ;
doctorandus in de rechtswetenschap volgens *oud* Academisch Statuut (staatsinrichting) ;
doctorandus in de staatswetenschap volgens *oud* Academisch Statuut (staathuishoudkunde) ;
doctorandus in de rechtsgeleerdheid volgens *nieuw* Academisch Statuut (staathuishoudkunde (en) (of) staatsinrichting volgens aanteekening op de keerzijde van het getuigschrift) ;
doctorandus in de geneeskunde, of arts (eerste hulp bij ziekte en ongevallen, gezondheidsleer, verbandleer, kennis van het menschelijk lichaam) ;

Oud Academisch Statuut.

doctorandus in de wis- en natuurkunde of wis- en sterrekunde (wis-, werktuig- en natuurkunde) ;
doctorandus in de scheikunde (natuur- en scheikunde) ;
doctorandus in de aard- en delfstofkunde (aard- en delfstofkunde) ;
doctorandus in de plant- en dierkunde (plant- en dierkunde) ;
doctorandus in de artsenijbereidkunde of apotheker (scheikunde) ;
doctorandus in de Nederlandsche letteren (Nederlandsche taal en letterkunde en geschiedenis) ;

Nieuw Academisch Statuut.

doctorandus in de wis- en natuurkunde (het vak of de vakken, waarvoor de bevoegdheid op de keerzijde van het getuigschrift is vermeld) ;
doctorandus in de letteren en wijsbegeerte (het vak of de vakken, waarvoor de bevoegdheid op de keerzijde van het getuigschrift is vermeld) ;
candidaat civiel-, bouwkundig, werktuigkundig, scheepsbouwkundig of electrotechnisch ingenieur (wis-. natuur- en werktuigkunde) ;
candidaat scheikundig ingenieur (natuur- en scheikunde) ;
candidaat mijningenieur (natuur-, aard- en delfstofkunde ;
voor de candidaat-mijningenieurs, die vóór 1 Januari 1912 hun getuigschrift verkregen, bovendien wiskunde) ;
civiel-, bouwkundig, werktuigkundig, scheepsbouwkundig, electrotechnisch, scheikundig of mijningenieur (het technische vak, overeenkomstig het ingenieursexamen) ;
candidaat landbouwkundig ingenieur (land- of tuinbouwkunde overeenkomstig het diploma) ;
landmeter (landmeten en waterpassen) ;
officier der genie (wis- en werktuigkunde, lichamelijke oefening en het technische vak van den civiel-ingenieur) ;
officier der artillerie (wiskunde en lichamelijke oefening) ;
officier der infanterie of cavalerie (lichamelijke oefening) ,
zeeofficier (wiskunde en cosmografie) ;
hoofdofficier Marine-stoomvaartdienst (scheepswerktuigkunde) ;
lagere akte landbouwkunde (de beginselen der landbouwkunde aan inrichtingen voor landbouw-huishoudonderwijs) mits de bezitter (ster) tevens in het bezit is van de akte voor hoofdonderwijzer, of van de akte voor onderwijzer ingevolge de Lager Onderwijswet 1920 ;
lagere akte tuinbouwkunde (de beginselen der tuinbouwkunde aan inrichtingen voor landbouwhuishoudonderwijs), mits de bezitter (ster) tevens in het bezit is van de akte voor hoofdonderwijzer, of van de akte voor onderwijzer ingevolge de Lager Onderwijswet 1920.

Bovendien zijn bevoegd :

a. de bezitters(sters) der navolgende akten (vermeld in de wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* nº. 50), zooals deze wet nader is gewijzigd) :

I (wis- en zeevaartkunde) ;
M1 (handteekenen en perspectief) ;
M2 (bouwkunde, rechtlijnig teekenen, bouwkundig teekenen, werktuigkundig teekenen en perspectief) ;
M*a* (handteekenen en rechtlijnig teekenen) ;
M*b* (handteekenen en decoratief teekenen [vlakversiering]) ;
M*c* (handteekenen en decoratief teekenen [reliefversiering]) ;
M*e* (bouwkunde, rechtlijnig en bouwkundig teekenen) ;
M*g* (werktuigbouwkunde, rechtlijnig teekenen, smidsteekenen, werktuigkundig teekenen en stoomwerktuigkunde) ;
M*h* (electrotechniek, rechtlijnig teekenen en electrotechnisch teekenen) ;
M*j* (kennis van het meubel, rechtlijnig teekenen en meubelteekenen) ;
M*k* (handteekenen, rechtlijnig teekenen en technisch teekenen aan nijverheidsscholen voor meisjes);

b. de bezitters van het diploma voor zeemanschap, vóór 1 Januari 1922 door de Vereeniging Cornelis Douwes uitgereikt (zeemanschap) ;

c. leeraresdiploma van den Bond van Leeraressen bij het Huishoudonderwijs; *

leeraresdiploma van de Vereeniging van Hoofden van Industriescholen voor meisjes; *

leeraresdiploma van de Vereeniging ter bevordering van het Nijverheidsonderwijs voor meisjes; *

leeraresdiploma van de Amsterdamsche Huishoudschool; *

leeraresdiploma van den Roomsch-Katholieken Schoolraad, *

overige leeraresdiploma's voor het onderwijs in de huishoudelijke vakken, uitgereikt vóór 1902; *

de onder *c* genoemde diploma's geven slechts bevoegdheid, indien zij vóór 1 Januari 1922 zijn uitgereikt).

Bevoegdheden voor het geven van lager nijverheidsonderwijs:

akte (M. O.) K1 (wiskunde);
akte (M. O.) K2 (mechanica);
akte (M. O.) K3 (natuur- en scheikunde);
akte (M. O.) Fransche taal A (Fransche taal);
akte (M. O.) Engelsche taal A (Engelsche taal);
akte (M. O.) Hoogduitsche taal A (Hoogduitsche taal);

Oud Academisch Statuut.

candidaat in de rechts- of staatswetenschap (staathuishoudkunde);
candidaat in de wis- en sterrekunde, wis- en natuurkunde of scheikunde (wis-, natuur-, schei- en delfstofkunde);
candidaat in de aard- en delfstofkunde (wis-, natuur-, schei-, delfstof-, plant- en dierkunde);
candidaat in de plant- en dierkunde (wis-, natuur-, schei-, plant-, dier-, aard- en delfstofkunde);
candidaat in de artsenijbereidkunde (natuur-, schei-, plant-, dier- en delfstofkunde);
candidaat in de Nederlandsche letterkunde (Nederlandsche taal en letterkunde en geschiedenis);

Nieuw Academisch Statuut.

candidaat in de rechtsgeleerdheid; †
candidaat in de wis- en natuurkunde; †
candidaat in de letteren en wijsbegeerte; †

propaedeutisch civiel-, bouwkundig, werktuigkundig, scheepsbouwkundig of electrotechnisch ingenieur (wis- en natuurkunde);
propaedeutisch scheikundig of mijningenieur (wis-, natuur- en scheikunde);
landmeter (wiskunde);

L.O.-wet 1878:

akte hoofdonderwijzer (lezen, schrijven, Nederlandsche taal, vaderlandsche geschiedenis en aardrijkskunde);
(indien de akte hoofdonderwijzer behaald is vóór het in werking treden der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* nº. 175), bovendien wiskunde);
akte hoofdonderwijzer (rekenen aan nijverheidsscholen voor meisjes, visscherij- en binnenvaartscholen);

L.O.-wet 1920:

akte hoofdonderwijzer (lezen, schrijven, Nederlandsche taal, vaderlandsche geschiedenis, aardrijkskunde en lichamelijke oefening);
akte hoofdonderwijzer of onderwijzer (rekenen aan nijverheidsscholen voor meisjes, visscherij- en binnenvaartscholen);
akte onderwijzer (lezen, schrijven en lichamelijke oefening);
akte L. O. Fransche taal (Fransche taal);
akte L. O. Engelsche taal (Engelsche taal);
akte L. O. Hoogduitsche taal (Hoogduitsche taal);
akte L. O. wiskunde (wiskunde en rekenen);
akte L. O. landbouwkunde (landbouwkunde);
akte L. O. tuinbouwkunde (tuinbouwkunde);
akte L. O. gymnastiek (lichamelijke oefening);
akte L. O. fraaie handwerken (fraaie handwerken);
akte L. O. handelskennis (handelskennis, boekhouden inbegrepen);
akte L. O. teekenen (teekenen aan de laagste klassen van nijverheidsscholen voor meisjes en aan volkscursussen voor meisjes);

diploma technisch ambtenaar van den Rijkswaterstaat (bouw- en waterbouwkunde);
opzichter van fortificatiën (bouwkunde);
officier der artillerie (werktuigkunde);
officier opgeleid aan de Koninklijke militaire academie en den hoofdcursus (wiskunde, rekenen en aardrijkskunde);
zeeofficier (zeevaartkunde, zeemanschap, werktuigkunde, rekenen en aardrijkskunde);
officier-machinist van de Koninklijke Marine (scheepswerktuigkunde, werktuigkunde, wiskunde en rekenen);
diploma eerste stuurman groote vaart (zeevaartkunde en zeemanschap; bovendien wiskunde en rekenen aan visscherij- en binnenvaartscholen);
diploma tweede stuurman groote vaart (zeevaartkunde en zeemanschap);
diploma C voor machinist ter koopvaardij (scheepswerktuigkunde).

Bovendien zijn bevoegd:

a. de bezitters(sters) der navolgende akten (vermeld in de wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* nº. 50), zooals deze wet nader is gewijzigd):
M*d* (rechtlijnig teekenen en bouwkundig teekenen);
M*f* (rechtlijnig teekenen, smidsteekenen en werktuigkundig teekenen);

b. onderwijzeresdiploma van den Bond van Leeraressen bij het Huishoudonderwijs; *
onderwijzeresdiploma van de Amsterdamsche Huishoudschool; *
onderwijzeresdiploma van den Roomsch-Katholieken Schoolraad; *
diploma Rijkslandbouwhuishoudschool „de Rollecate"; *

* (het vak of de vakken, op het diploma vermeld.)

† Het vak of de vakken, waarin men bij het candidaats-examen is geëxamineerd.

* Het vak of de vakken, op het diploma vermeld.

onderwijzersdiploma, uitgereikt door de Vereeniging ter Veredeling van het Ambacht en den Bond van Directies van Nijverheidsscholen in Nederland ; *

(de onder *b* genoemde diploma's geven slechts bevoegdheid, indien zij vóór 1 Januari 1922 zijn uitgereikt).

Behoort bij Koninklijk besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 101).

—

LIJST VAN BEVOEGDHEDEN, welke verbonden blijven aan vervallen akten van bekwaamheid en aanteekeningen daarop volgens de Nijverheidsonderwijswet.

Bevoegdheid voor het geven van *lager* nijverheidsonderwijs :

akte NII (handteekenen).

Bevoegdheden voor het geven van *middelbaar* en *lager* nijverheidsonderwijs :

akte NIX (handteekenen) ;

aanteekening voor decoratief teekenen op de akte NIX (decoratief teekenen) ;

aanteekening voor boetseeren op de akte NIX (decoratief boetseeren) ;

akte NXII (scheepsbouwkunde, rechtlijnig en scheepsbouwkundig teekenen) ;

akte NXIV (natte waterbouwkunde, daarbij behoorend vakteekenen, rechtlijnig teekenen, landmeten en waterpassen) ;

aanteekening voor droge waterbouwkunde op de akte NXIV (droge waterbouwkunde) ;

akte N*d* (steenhouwen) ;

akte N*g* (behangen en stoffeeren) ;

aanteekening voor vakteekenen op de akte N*o* (vakteekenen voor kleermakers) ;

aanteekening voor uniformen, galakleeding en ambtsgewaden op de akte N*o* (het maken van uniformen, galakleeding en ambtsgewaden);

aanteekening voor vakteekenen op de akte N*p* (vakteekenen voor schoenmakers) ;

aanteekening voor orthopaedisch schoenmaker op de akte N*p* (orthopaedisch schoenmaken).

Behoort bij Koninklijk besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 101).

—

PROGRAMMA'S VOOR DE EXAMENS ter verkrijging van de akten van bekwaamheid tot het geven van nijverheidsonderwijs, en van de daarop te verkrijgen aanteekeningen.

Programma voor de akte NI.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in natuur- en werktuigkunde aan inrichtingen, bedoeld in art. 11, eerste lid, der Nijverheidsonderwijswet.

De vereischten zijn :

a. kennis van de Nederlandsche taal in verband met de te maken opstellen, van de wiskunde en van de scheikunde, voor zoover deze voor de kennis van de natuur- en werktuigkunde volgens deze akte noodig zijn ;

b. kennis van de beginselen der proefondervindelijke natuurkunde en der theoretische en toegepaste werktuigkunde, een en ander in nauw verband met de toepassingen in de nijverheid ;

c. eenige kennis van de beteekenis van de voornaamste in de nijverheid gebruikelijke technische termen ;

d. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in natuur- en werktuigkunde aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft ; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen ; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet ;

e. eenige kennis omtrent veiligheids- en gezondheidsmaatregelen en eerste hulp bij ongevallen ;

f. vaardigheid in het nemen van eenvoudige natuurkundige proeven ;

g. vaardigheid in het maken van schetsen van aanwezige eenvoudige voorwerpen in rechthoekige projectie ;

h vaardigheid in het lezen van teekeningen.

TOELICHTING.

a. de benoodigde scheikundige kennis betreft in hoofdzaak de beteekenis van eenvoudige scheikundige formules ;

b. er zal mede worden gelet op vaardigheid in het oplossen van eenvoudige vraagstukken ;

e. het examen wordt voor zooveel noodig met behulp van afbeeldingen afgenomen ;

f. het examen zal mede in verband met aanwezige instrumenten e. d. worden afgenomen ;

g. de schetsen in potlood te vervaardigen.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *e* en *h* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met behulp van vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord ; in de onderdeelen *b*, *c* en *d* bovendien door het oplossen van vraagstukken of het maken van een opstel in verband met de vereischten in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de akte NII is vervallen.

(Deze akte gaf (en blijft geven) bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het handteekenen aan inrichtingen, bedoeld in art. 11, eerste lid, der Nijverheidsonderwijswet.)

Programma voor de akte NIII.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in de bouwkunde, het bouwkundig teekenen en de materialenkennis aan inrichtingen, bedoeld in art. 11, eerste lid, der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaren praktisch werkzaam zijn geweest in de timmerpraktijk, bij de uitvoering van bouwwerken, of op bouw-bureaux.

De vereischten zijn :

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen ; kennis van de vlakke meetkunde, van de ruimte-meetkunde, van de stelkunde en van de natuur- en werktuigkunde ; een en ander in verband met de bouwambachten ;

b. kennis van het projecteeren van meetkun-

* Het vak of de vakken op het diploma vermeld.

dige lichamen en van hunne doorsnijding: de ontwikkeling van oppervlakken; kennis van de scheeve projectie;

c. kennis van de beginselen der perspectief;

d. kennis van de samenstelling en het gebruik van verschillende steigers en gereedschappen en van de verschillende in de bouwpraktijk gebruikt wordende werktuigen, toestellen en instrumenten;

e. kennis van de bouwwetgeving; eenige kennis van de voorschriften betreffende den woningbouw, van de veiligheids- en gezondheidsmaatregelen voor zoover deze betrekking hebben op de bouwambachten, alsmede van de eerste hulp bij ongevallen;

f. het lezen en verklaren van bestekken en begrootingen; kennis van de inrichting van materiaal-, week- en werkstaten en van het houden van een dagboek;

g. kennis van de bouwkunst in de hoofdtijdperken der geschiedenis;

h. kennis van graafwerken en fundeeringen;

j. kennis van de samenstelling en toepassing van alle timmerwerken (ook in verband met andere materialen) en van metsel- en steenhouwwerken; kennis van betonwerken benevens eenige kennis van cementijzerconstructie. kennis van het aanleggen van afvoerleidingen voor huis- en hemelwater en voor faecaliën met inbegrip van zink- en verzamelputten;

k. kennis van ijzerconstructies in verband met de bouwambachten, van de inrichting, werking en toepassing der meest voorkomende sloten, van hang- en sluitwerk en verdere kramerijen;

l. kennis van verschillende dakbedekkingen en voorziening tegen inwatering;

m. kennis van stukadoors-, schilders-, loodgieters- en behangerswerken;

n. kennis van het aanleggen van gas- en waterleidingen;

o. kennis van eenvoudige sterkteberekeningen;

p. kennis van bouwmaterialen, van hun herkomst, van de soorten, van de toepassing, van hunne voornaamste eigenschappen en gebreken en van het verduurzamen en verwerken; kennis van de afmetingen, waarin zij in den handel voorkomen;

q. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het rechtlijnig en bouwkundig teekenen aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

r vaardigheid in:

1. het schetsen en opmeten van een onderdeel van een gebouw;
2. het maken naar opgave van:

a. een bestekteekening;

b. een teekening van een gevel met doorsnede op schaal 1 à 20; enkele details op ware grootte;

c. een volledige werkteekening;

d. een perspectiefteekening.

TOELICHTING.

a. de candidaten moeten zich in het Nederlandsch mondeling en schriftelijk behoorlijk kunnen uitdrukken; de kennis van de vlakke meetkunde gaat tot en met den cirkel; die van de ruimte-meetkunde tot en met de berekening van oppervlak en inhoud van meetkundige lichamen; die van de stelkunde tot en met eenvoudige vergelijkingen van den tweeden graad met één onbekende; die van de natuur- en werktuigkunde betreft de grondbegrippen;

b. het schriftelijk examen zal worden afgenomen bij en in verband met de bouwkundige opgaven;

d. het onderzoek geschiedt aan de hand van aanwezige afbeeldingen en leermiddelen;

e. de candidaat moet bekend zijn met de voornaamste bepalingen, opgenomen in de bouwverordeningen, en met die in de drank-, ongevallen-, arbeids-, veiligheids- en hinderwetten, en in staat zijn bij ongevallen eerste hulp te bieden;

g. de candidaat moet in staat zijn de voornaamste gebouwen en fragmenten te herkennen uit de hoofdtijdperken met aangeving van den tijd; het onderzoek geschiedt aan de hand van aanwezige afbeeldingen en leermiddelen;

h. tot en met *o.* de eenvoudige berekeningen naar aanleiding van deze bouwconstructies geschieden met behulp van een vademecum en tabellen in verband met onderdeel *a*;

p. het onderzoek geschiedt naar aanleiding van aanwezige materialen;

r.

1. plattegrond, opstand en doorsnede met inschrijving der maten;
2.

a. plattegrond, opstand en doorsnede;

b. hierbij wordt gelet op oordeelkundige vormenkennis;

de teekeningen, genoemd onder *a* en *b*, moeten gedeeltelijk in potlood, gedeeltelijk in inkt worden uitgevoerd;

de overige teekeningen uit te voeren en te bewerken in een techniek naar keuze van den candidaat.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *q* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; in het onderdeel *q* bovendien door het maken van een opstel, zoo noodig te verduidelijken met schetsen en in verband met de eischen in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de aanteekening op de akte NIII.

Deze aanteekening, geplaatst op de akte NIII, geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in de bouwkunde, de kennis van bouwstoffen en het rechtlijnig en bouwkundig teekenen aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

De vereischten zijn:

a. kennis van de vlakke meetkunde, van de ruimte-meetkunde, van de stelkunde, de gonio- en vlakke trigonometrie en van de natuur- en werktuigkunde, een en ander in verband met de bouwkunde;

b. kennis van de beschrijvende meetkunde tot en met de omwentelingslichamen;

c. kennis van de leer der perspectief tot en met de schaduwbepaling bij zonlicht;

d. grondige kennis van de geschiedenis der bouwkunst in hare hoofdtijdperken;

e. kennis van de constructies in gewapend beton;

eenige kennis van ventilatie, centrale verwarming en electrische verlichting;

f. kennis van de statische berekening van eenvoudige bouwconstructies langs analytischen en grafischen weg;

g. bekendheid met de meest gebruikelijke methoden van onderzoek van bouwstoffen;

h. bekendheid met de instrumenten, in gebruik bij het landmeten en waterpassen; het uitvoeren van metingen;

j. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het bouwkundig teekenen aan de scholen, waarvoor deze aanteekening bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

k. vaardigheid in:

1. het teekenen van een versiering naar plastisch model in hout, steen, pleister of metaal;

2. het schetsen en opmeten van een onderdeel van een gebouw;

3. het op het zwarte bord uit het hoofd schetsen van een architectonisch onderdeel;

l. vaardigheid in het maken naar opgaven van:

1. een teekening voor een gebouw;

2. een teekening van een onderdeel van een gebouw;

3. een teekening van een onderdeel van een interieur van een gebouw met de daarbij behoorende versiering;

4. een perspectiefteekening in verband met het gevraagde onder 1 en 2;

5. een teekening voor beschrijvende meetkunde in verband met het gevraagde onder 1 en 2;

6. een teekening voor berekening van bouwconstructies.

TOELICHTING.

a. de kennis van de vlakke meetkunde omvat de geheele vlakke meetkunde; die van de ruimte-meetkunde gaat tot en met den bol, in verband met de kennis, onder *b* en *c* vereischt; die van de stelkunde tot en met de reeksen en logarithmen; die van de gonio- en vlakke trigonometrie betreft de beginselen, en die van de natuur- en werktuigkunde omvat niet meer dan noodig is ter verklaring van de toepassing hiervan bij materialen en werktuigen;

e. het examen wordt afgenomen in verband met de vakken genoemd onder *a*,

h. het examen wordt afgenomen in verband met de vakken genoemd onder *a*;

k.

1. deze teekening te bewerken met schaduwen, en uit te voeren in een techniek ter keuze van den candidaat;

2. plattegrond, opstand en doorsnede met inschrijving van maten;

3. naar keuze uit een reeks van onderwerpen;

1, 2, 3 en 4: uit te voeren in technieken ter keuze van den candidaat;

l.

1. platte gronden, gevels, doorsneden, op schaal 1 à 100,

5. uit te voeren in potlood en inkt;

6. uit te voeren in potlood en inkt;

door de teekeningen, genoemd onder 1—4, moet de candidaat toonen, dat hij vaardigheid in het teekenen bezit en tevens versieringen behoorlijk kan toepassen.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *j* geschiedt mondeling; in de onderdeelen *d* en *j* bovendien door het maken van opstellen, zoo noodig door schetsen in den tekst.

Programma voor de akte NIV.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in de werktuigbouwkunde, de kennis van werktuigen, de ijzerbewerking, het werktuigkundig en smidsteekenen en de materialenkennis voor den werktuigbouw aan verrichtingen, bedoeld in art. 11, eerste lid, der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaar practisch werkzaam zijn geweest in een smederij of machinefabriek, als werkman, teekenaar of constructeur, of als machinist aan boord van koopvaardijschepen.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen, van de lagere algebra tot en met de vierkantsvergelijkingen, van het rekenen met behulp van logarithmen, van de gonio- en de vlakke trigonometrie, van de beginselen der natuur- en der werktuigkunde als grondslagen voor de werktuigenkennis en de werktuigbouwkunde;

b. kennis van de vlakke en de ruimtemeetkunde, de beschrijvende meetkunde tot en met den bol, kegel en cylinder en hunne doorsnijdingen; kennis van de scheeve projectie;

c. kennis van de samenstelling en werkingswijze der voornaamste krachtswerktuigen als stoomketels, zuigerstoommachines, stoomturbines, verbrandingsmachines;

van de voornaamste arbeidswerktuigen als pompen en hijschwerktuigen;

van de onderdeelen, waardoor beweging en arbeid worden overgebracht, als assen, kussenblokken, tandwielen, riem- en snaarschijven, koppelingen;

van de voornaamste constructies uit het smidsvak, als sloten, hekwerken, ankers, gehengen, ijzerconstructies, plaatwerken;

d. kennis van de eerste beginselen der werktuigbouwkunde, toegepast op de berekening en constructie van schroef-, spie- en klinkverbindingen;

e. kennis van de bereiding, de eigenschappen en de indeeling in soorten van het ijzer en van de methoden, volgens welke de eigenschappen worden beoordeeld; kennis van de eigenschappen van andere metalen, van brandstoffen, van smeer- en van pakkingmaterialen; kennis van de metaalbewerking, zoowel uit de hand als met behulp van machines;

f. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in de vakken en aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

g. vaardigheid in:

1. het teekenen van werktuigen en werktuigdeelen naar gegeven schets;

2. het teekenen van ijzerconstructies, in het smidsvak voorkomende, naar opgave;

3. het opmeten, schetsen en teekenen van werktuigen en werktuigdeelen.

TOELICHTING.

a. Uit de volgens lett. *d* en *f* te maken vraagstukken of opstellen moet blijken, dat de candidaat in staat is zijn gedachten duidelijk en in beschaafden vorm uit te drukken, het onderzoek naar de overige onder deze letter genoemde kundigheden vindt plaats door middel van en in verband met het schriftelijk en mondeling onderzoek volgens lett. *c*, *d*, *e* en *f*; tot de beginselen der natuur- en werktuigkunde worden daarbij geacht te behooren:

1. nauwkeurige kennis van de in natuur- en werktuigkundige berekeningen gebruikte eenheden;

2. kennis van de leer van het evenwicht en de beweging van vaste lichamen, vloeistoffen en gassen als natuurkundige verschijnselen; leer der warmte; beginselen der natuurkundige electriciteitsleer;

3. kennis van de leer der krachten en der bewegingen, der bewegingsweerstanden, van arbeid en arbeidsvermogen, van de beginselen der elasticiteitsleer; de theorie der eenvoudige werktuigen;

b. het onderzoek in deze vakken geschiedt mede door middel van en in verband met het onderzoek naar de teekenvaardigheid volgens lett. *g* 1, 2 en 3;

g.

1. de schets geeft de onderdeelen aan, waaruit het werktuig of werktuigdeel is samengesteld;

2. hiermede zijn bedoeld o.a. kap-, kolom-, balkverbindingen, plaatwerken;

3. de schets moet zijn een handschets, naar welke de teekening wordt gemaakt; ze wordt met de teekening ingeleverd;

de teekeningen 1 en 2 dragen het karakter van zuivere werkteekeningen, één der teekeningen wordt in inktlijnen uitgevoerd;

de opgaven voor de teekeningen 1, 2 en 3 bevatten zoodanige elementen, dat voor de uitvoering de kennis, omschreven in lett. *b*, noodig is.

Het examen in de onderdeelen *b* tot en met *f* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; in het onderdeel *d* bovendien door het schriftelijk oplossen van vraagstukken, en in het onderdeel *f* door het maken van een opstel, zoo noodig door schetsen in den tekst te verduidelijken.

Programma voor de aanteekening op de akte NIV.

Deze aanteekening, geplaatst op de akte NIV, geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in de kennis van werktuigen, de werktuigbouwkunde, het rechtlijnig en werktuigkundig teekenen en de verdere technische vakken, waarin volgens dit programma examen is afgelegd, aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

De vereischten zijn:

a. kennis van:

1. de analytische meetkunde in het platte vlak tot en met de kegelsneden en die in de ruimte tot en met het platte vlak;

2. de beginselen der differentiaal- en der integraalrekening en der methoden tot het oplossen der eenvoudigste differentiaal vergelijkingen;

een en ander als grondslag voor de kennis van de theoretische en toegepaste mechanica, van de technische leer der warmte, van de theorie der samengestelde werktuigen en van de werktuigbouwkunde;

b. kennis van de theoretische en toegepaste mechanica met toepassing der analyse;

c. kennis van de technische leer der warmte, waaronder verstaan wordt kennis van het opwekken en verdeelen der warmte, van de theorie en het onderzoek der stookinrichtingen, van het overdragen van warmte in voorwarmers en verdampapparaten, van de hoofdwetten der mechanische warmtetheorie, toegepast op calorische werktuigen, compressors en ijsmachines;

d. kennis van de samenstelling, de werkingswijze, de constructie en de berekening van:

1. stoomketels, zuigerstoommachines, stoomturbines;

2. verbrandingsmachines;

3. zuigerpompen, centrifugaalpompen, straalpompen;

4. voortstuwers;

5. compressors, exhaustors en ijsmachines;

6. hijschwerktuigen;

e. kennis van de mechanische technologie der metalen, waaronder verstaan wordt kennis van de samenstelling, constructie en werkingswijze van de machines voor metaalbewerking;

f. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in de vakken en aan de scholen waarvoor deze aanteekening bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet.

TOELICHTING.

a. het onderzoek in dit onderdeel geschiedt door middel van en in verband met het schriftelijk en mondeling onderzoek volgens lett. *b*, *c*, *d* en *e*.

Het examen in de onderdeelen *b* tot en met *f* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord, in de onderdeelen *b* en *c* bovendien door het schriftelijk oplossen van vraagstukken, in het onderdeel *f* bovendien door het maken van een opstel en in onderdeel *d* bovendien door het oplossen — door middel van teekeningen en berekeningen — van opgaven, waarbij de candidaten, behoudens goedkeuring der examencommissie, alle hulpmiddelen mogen gebruiken die zij wenschelijk oordeelen.

Programma voor de akte NV.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in de electrotechniek en het electro-technisch teekenen, en bovendien in de materialenkennis aan inrichtingen, bedoeld in art. 11, eerste lid, der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaar practisch werkzaam zijn geweest in een electrotechnische werkplaats of machinefabriek als werkman, monteur, teekenaar of constructeur.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen; van de lagere algebra tot en met de vierkantsver-

gelijkingen; van het rekenen met behulp van logarithmen; van de gonio- en de vlakke trigonometrie; van de beginselen der natuur- en der werktuigkunde als grondslagen voor de kennis der electrotechniek;

b. kennis van de vlakke en de ruimte-meetkunde, de beschrijvende meetkunde tot en met den bol, kegel en cylinder en hunne doorsnijdingen; kennis van de scheeve projectie;

c. kennis van:

1. de eenvoudige electriciteitsleer;
2. de samenstelling en werkingswijze van dynamo's, electromotors, transformators en accumulators;
3. de inrichting en het gebruik van meetinstrumenten;
4. de montage en de beveiliging van sterkstroomgeleidingen;
5. de inrichting der meest gebruikelijke telefoon- en telegraaftoestellen;
6. signaalinrichtingen;

d. kennis van de eigenschappen en de toepassingen der in de electrotechniek gebruikt wordende materialen en gereedschappen;

e. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in de vakken en aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

f. vaardigheid in:

1. het teekenen van voorwerpen uit de electrotechniek naar gegeven schets;
2. het opmeten, schetsen en teekenen van voorwerpen uit de electrotechniek;
3. het teekenen van eenvoudige schakelschema's naar opgave.

TOELICHTING.

a. Uit de volgens lett. *c*, *d* en *e* te maken opstellen moet blijken, dat de candidaat in staat is zijn gedachten duidelijk en in beschaafden vorm uit te drukken; het onderzoek naar de overige onder deze letter genoemde kundigheden vindt plaats door middel van en in verband met het schriftelijk en mondeling onderzoek volgens lett. *c* en *d*; tot de beginselen der natuur- en werktuigkunde worden daarbij geacht te behooren:

1. nauwkeurige kennis van de in natuur- en werktuigkundige en electrotechnische berekeningen gebruikte eenheden;
2. kennis van de leer van het evenwicht en van de beweging van vaste lichamen, vloeistoffen en gassen als natuurkundige verschijnselen; leer der warmte; natuurkundige leer der electrische verschijnselen;
3. kennis van de leer der krachten en der bewegingen, der bewegingsweerstanden, van arbeid en arbeidsvermogen; de theorie der eenvoudige werktuigen;

b. het onderzoek in deze vakken geschiedt door middel van en in verband met het onderzoek naar de teekenvaardigheid volgens lett. *f*, 1, 2 en 3:

1. de schets geeft de onderdeelen aan, waaruit het voorwerp is samengesteld;
2. de schets moet zijn een handschets, naar welke de teekening wordt gemaakt; ze wordt met de teekening ingeleverd;
3. bedoeld worden één schema uit de sterk- en één uit de zwakstroomtechniek; ze worden volgens de „Algemeene Voorschriften" uitgevoerd;

de teekeningen 1, 2 en 3 dragen het karakter van zuivere werkteekeningen; een der teekeningen wordt in inktlijnen uitgevoerd;

de opgaven voor de teekeningen 1, 2 en 3 bevatten zoodanige elementen, dat voor de uitvoering de kennis, omschreven in lett. *b*, noodig is.

Het examen in de onderdeelen *b* tot en met *e* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; in onderdeel *c* bovendien door het schriftelijk oplossen van twee vraagstukken op electrotechnisch gebied; in het onderdeel *e* bovendien door het maken van een opstel.

Programma voor de aanteekening op de akte Nv.

Deze aanteekening, geplaatst op de akte Nv, geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in de electrotechniek, het rechtlijnig en het electrotechnisch teekenen aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

De vereischten zijn:

a. kennis van:

1. de analytische meetkunde in het platte vak tot en met de kegelsneden, en die in de ruimte tot en met het platte vlak;
2. de beginselen der differentiaal- en der integraalrekening en der methoden tot het oplossen der eenvoudigste differentiaalvergelijkingen;

een en ander als grondslag voor de kennis der theoretische en toegepaste mechanica, der theoretische electriciteitsleer en der werktuigbouwkunde;

b. kennis van de theoretische en toegepaste mechanica met toepassing der analyse;

c. kennis van:

1. de theoretische electriciteitsleer;
2. de meettechniek, methoden en instrumenten;
3. de gelijkstroomtechniek;
4. de wisselstroomtechniek;
5. de toepassingen op electrische hijschwerktuigen, electrische tractie, electrische verlichting;
6. de inrichting van centraal- en tusschenstations;
7. de telegrafie, de telefonie, het signaalwezen;
8. de berekening en constructie der onder 3 en 4 behandelde machines;
9. bedrevenheid in het leiden van practische oefeningen;

d. kennis van de werktuigbouwkunde, waaronder verstaan wordt de kennis van de regels, volgens welke de afmetingen der samenstellende deelen van werktuigen worden bepaald;

e. kennis van de samenstelling en werkingswijze der voornaamste in electrische centrales voor het opwekken van electrischen stroom gebruikte stoom- en verbrandingsmachines;

f. kennis van de bereiding, de eigenschappen, de toepassingen en de bewerking der materialen, die in de electrotechniek worden gebruikt;

g. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in de vakken en aan de scholen, waarvoor deze aanteekening bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een

groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

h. vaardigheid in het teekenen van samengestelde schakelschema's naar opgave.

TOELICHTING.

a. het onderzoek in dit vak vindt plaats door middel van en in verband met het schriftelijk en mondeling onderzoek volgens lett. *b*, *c* en *d*;

h. de opgave wordt naar willekeur uit de sterk- of uit de zwakstroomtechniek genomen; de teekening moet volgens de „Algemeene Voorschriften" worden uitgevoerd.

Het examen in de onderdeelen *b* tot en met *g* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; in de onderdeelen *b*, *c* en *d* bovendien door het schriftelijk oplossen van vraagstukken; in de onderdeelen *c*, *e*, *f* en *g* bovendien door het maken van één of meer opstellen, en in onderdeel *c* bovendien door het uitvoeren van een laboratoriumopdracht.

Programma voor de akte NVI.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in de binnenvaartkunde aan schippersscholen.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal;

b. eenige kennis van de wiskunde;

c. eenige kennis van de wis- en natuurkundige aardrijkskunde en van de natuurkunde en meteorologie, voor zoover noodig met het oog op het bedrijf;

d. kennis van het gebruik van scheepsinstrumenten, kaarten en gidsen op binnenschepen, en van het peilen, looden en loggen;

e. eenige kennis van de aardrijkskunde van Nederland; kennis van de binnenscheepvaartwegen in Nederland en van de voornaamste verbindingen met het buitenland;

f. kennis van de Zeeuwsche stroomen, Wadden, Zuiderzee en de zeegaten;

g. kennis van de praktijk van het vak;

h. kennis van schip, tuigage, laadgerei en beladen;

j. kennis van wetten en reglementen, in het bijzonder het binnen-aanvaringsreglement en het Rijnvaartreglement, het algemeen reglement van politie voor rivieren enz.;

k. kennis van scheepspapieren en van de bij averij in acht te nemen regelen;

l. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in de binnenvaartkunde aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

m. vaardigheid in het splitsen en knoopen.

TOELICHTING.

a. deze kennis wordt onderzocht naar aanleiding van een te maken opstel, waaruit moet blijken, dat de candidaat zijne gedachten duidelijk en zonder grove taalfouten kan weergeven;

b. deze kennis wordt onderzocht naar aanleiding van eenige door den candidaat op te lossen, op het bedrijf betrekking hebbende vraagstukken, waaruit moet blijken, dat hij voldoende onderlegd is in het rekenen en in de beginselen der wiskunde, noodig voor de in de binnenvaart voorkomende berekeningen van oppervlakken en inhouden.

Het examen in de onderdeelen *a* en *b* geschiedt schriftelijk, in de onderdeelen *c* tot en met *l* mondeling.

Programma voor de akte NVII.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in huishoudelijk werk en waschbehandeling aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet, en voor het geven van onderwijs in de daarbij behoorende theoretische vakken aan inrichtingen, bedoeld in art. 11, eerste lid, dier wet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moet de candidaat den leeftijd van 21 jaar bereiken of bereikt hebben in het jaar, waarin het examen wordt afgelegd.

De vereischten zijn:

a. Hygiëne. Eenige kennis van:

1. den bouw van het menschelijk lichaam en van de zorg daarvoor; van bloedsomloop, ademhaling, spijsvertering en huidwerking;

2. eerste hulp bij ongevallen, besmetting, besmettelijke ziekten, ontsmetting, verzorging van zieken in huis;

3. de hoofdbegrippen der gezondheidsleer betreffende woning, kleeding en schoeisel; indeeling en inrichting van eenvoudige woningen, verlichting, verwarming, luchtverversching, hygiënische bewoning en onderhoud; eischen te stellen aan drink-, werk- en waschwater, wijzen van winning en zuivering en van verwijdering van afvalstoffen; beteekenis en doel der kleeding, eigenschappen van grondstoffen en weefsels; begrip van hygiënische kleeding in verband met leeftijd, arbeid, temperatuur der omgeving; onderhoud en reiniging;

4. de voornaamste maatregelen in het belang der volksgezondheid.

b. Warenkennis. Eenige kennis van:

1. meubelen, kachels, lampen, beddegoed, strijkijzers, mangels, persen, wasch- en wringmachines, vloer-, muur- en raambedekkingen; de grondstoffen hiervoor gebruikt, een en ander zooals dit in eenvoudige woningen voorkomt;

2. de grondstoffen en weefsels voor lijf- en huishoudgoed; het werkgereedschap, de reinigings- en andere middelen, in gebruik bij huishoudelijk werk en bij de behandeling der wasch; prijzen en kwaliteiten.

c. Huishoudelijke administratie en organisatie.

1. eenig inzicht in het organiseeren van werk in de huishouding, zoowel in gewone als in bijzondere tijden;

2. kennis van de verschillende werkwijzen van de onder *f* genoemde onderwerpen; het beoordeelen van voorschriften voor huishoudelijk werk en waschbehandeling;

3. eenig inzicht in de maatregelen ter vereenvoudiging van de huishouding en de behandeling der wasch, met het doel arbeid, tijd en geld te besparen;

4. inzicht in een oordeelkundige verdeeling van tijd en geld; het opmaken van werklijsten; de inrichting eener eenvoudige huishoudelijke boekhouding;

5. contrôle op uitgaande en inkomende wasch;

6. eenige kennis van de behandeling der wasch buitenshuis; van de meest voorkomende behandelingen der goederen in wasch-, bleek- en strijkinrichtingen, chemische wasscherijen en desinfectie-inrichtingen.

d. Inrichting.

1. eenig begrip van de inrichting van eenvoudige woningen;

2. kennis van de eischen, waaraan leerlokalen voor het onderwijs in huishoudkunde en waschbehandeling moeten voldoen; het aangeven van de inrichting dezer lokalen op een gegeven plattegrond.

e. Opvoedkunde en onderwijsleer.

1. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in de vakken en aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

2. algemeen overzicht van de ontwikkeling van het huishoudonderwijs;

3. eenige kennis van de litteratuur op het gebied der paedagogiek.

f. Practijk. Vaardigheid in:

1. het onderhouden en reinigen van de woning in al haar onderdeelen; van meubelen, huisraad en het gereedschap, noodig voor reiniging en onderhoud;

2. de dagelijksche verzorging van alle vertrekken en van de maaltijden; tafeldekken en -dienen;

3. het verpakken en voor de verzending gereed maken van allerlei voorwerpen;

4. het „opknappen" van huisraad, speelgoed e. d. door plakken, lijmen, vernissen, enz.;

5. het reinigen van alle waschbare kleedingstukken en van alle huishoudgoed; van kant en vitrage, enz.

6. het mangelen en opmaken van al het daarvoor in aanmerking komend huishoud- en lijfgoed;

7. het strijken en vouwen van alle lijfgoed, kleedjes, gordijnen, kussenovertrekken e. d.; het glanzen van boorden, manchetten en overhemden;

8. het speciaal reinigen en opmaken van zuigelingenkleertjes, van waschgoed van zieken;

9. het reinigen en „opknappen" van goed, dat niet op de gewone wijze gewasschen kan worden (hoeden, handschoenen, japonnen, enz.);

10. het uitmaken van vlekken.

TOELICHTING.

a. 2. deze kennis behoeft niet verder te gaan dan noodig is, om de voorschriften van den arts te begrijpen en uit te voeren;

a. 3, *b* en *d* 1. deze kennis wordt ten deele verlangd, om deskundig te kunnen inkoopen en met betrekkelijk geringe kosten de woning geriefelijk, doelmatig en met eenigen smaak in te richten;

c. 1. onder bijzondere tijden te verstaan: waschdagen, schoonmaak, verhuizing, gebrek aan hulp e. d.;

c. 4. werklijsten opmaken voor gezinnen zonder of met weinig betaalde hulp; kasboek inrichten en bijhouden; begrootingen opmaken voor eenvoudige woninginrichting, uitzet, week- en jaarinkomen.

Gedurende het examen zullen de candidaten moeten bewijzen, dat zij spaarzaam, met inzicht en overleg kunnen werken.

Het examen in de onderdeelen *a*, *d* en *e* geschiedt schriftelijk en mondeling; in de onderdeelen *b* en *c* mondeling en desgewenscht ook schriftelijk.

Bij het beoordeelen van het schriftelijk werk wordt niet alleen op vakkennis, doch ook op taal en stijl gelet.

Het examen wordt afgenomen aan de hand van voorwerpen, materialen en afbeeldingen, alle betrekking hebbende op het onderwijs in huishoudkunde, waschbehandeling en bijbehoorende vakken.

Programma voor de akte NVIII.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in koken aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet, en voor het geven van onderwijs in voedingsleer, warenkennis en receptenleer aan inrichtingen, bedoeld in art. 11, eerste lid, dier wet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moet de candidaat den leeftijd van 21 jaar bereiken of bereikt hebben in het jaar, waarin het examen wordt afgelegd.

De vereischten zijn:

a. Voedingsleer. Eenige kennis van:

1. de voeding van den mensch in het algemeen en van de voeding in verschillende omstandigheden, hieronder begrepen zuigelingenvoeding; de samenstelling der meest gebruikte voedings- en genotmiddelen; de verteerbaarheid van deze en den invloed, dien de bereiding daarop heeft; de werking der genotmiddelen;

2. de voornaamste maatregelen in het belang der volksvoeding;

3. het samenstellen en berekenen naar prijs en voedingswaarde van middagmalen en dagrantsoenen.

b. Warenkennis. Eenige kennis van:

1. de herkomst en de verwerking tot handelsartikelen van de dagelijks voorkomende voedings- en genotmiddelen, hun kenmerken van deugdelijkheid, ook van bederf, voor zoover deze zonder gebruik van bijzondere hulpmiddelen zijn waar te nemen;

2. de voornaamste bepalingen uit de Warenwet en uit andere wetten, die betrekking hebben op voedingsmiddelen;

3. fornuizen, komforen, stoomkokers e. d.; keukengereedschap; brandstoffen.

c. Inrichting. Eenige kennis van:

1. de eischen, waaraan keukens en bewaarplaatsen van voedingsmiddelen moeten voldoen; het aangeven van de inrichting voor een geschikte keuken op een gegeven plattegrond; het opmaken van een inventaris daarvoor en het opmaken van de kosten; een en ander voor keukens en bewaarplaatsen van scholen en voor keukens en bewaarplaatsen van woonhuizen;

d. Opvoedkunde en onderwijsleer.

1. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in de vakken en aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen. Een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

2. algemeen overzicht van de ontwikkeling van het huishoudonderwijs;

3. eenige kennis van de litteratuur op het gebied der paedagogiek;

e. Receptenleer. Kennis van:

1. alle bereidingen en bereidingswijzen, het samenstellen en uitwerken tot recept van bekende gerechten;

2. het maken van nieuwe recepten uit opgegeven grondstoffen;

3. het samenvoegen van gerechten tot een voudige en meer samengestelde menu's.

f. Practijk. Vaardigheid in:

1. het bereiden van alle gerechten, gerekend tot de „werkmanspot" en de „burgerpot", van eenige typische gerechten, behoorende tot de „fijne keuken";

2. het bereiden van voedsel voor zieken, herstellenden, jonge kinderen en vegetariërs;

3. het verduurzamen van levensmiddelen naar methoden, die in de huishouding toegepast worden;

4. het onderhouden en reinigen van de ruimten, die bij de spijsbereiding betrokken zijn, en van alle voorwerpen, daarbij gebruikt.

TOELICHTING.

a. hiervoor is noodig zooveel kennis van het stofwisselingsproces om te kunnen begrijpen en mededeelen, waarom en waarmede de mensch zich moet voeden, welke waarde water, lucht voor zijn bestaan hebben. De behandeling der genotmiddelen te beperken tot bouillon, thee, koffie, cacao, suiker, zout, kruiderijen, specerijen, alcoholische dranken en tabak;

b. de candidaten zullen vertrouwd moeten zijn met fornuizen, komforen en toestellen, verwarmd door vaste brandstoffen, petroleum, spiritus, gas, electriciteit; met het gebruik van stoomkokers, kookkisten e. d.;

e. er zal worden gelet op nauwkeurige en duidelijke formuleering van de recepten.

Gedurende het examen zullen de candidaten moeten bewijzen, dat zij zuinig en met overleg kunnen werken, en dat zij op de smakelijkheid en het verzorgde uiterlijk der gerechten bedacht zijn.

Het examen in de onderdeelen *a*, *b* en *d* geschiedt schriftelijk en mondeling; in de onderdeelen *c* en *e* mondeling en desgewenscht ook schriftelijk.

Bij het beoordeelen van het schriftelijk werk wordt niet alleen op vakkennis, doch ook op taal en stijl gelet.

Het examen wordt afgenomen aan de hand van voorwerpen, materialen en afbeeldingen, alle betrekking hebbende op het onderwijs in koken en bijbehoorende vakken.

Programma voor de akte NA.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het vervaardigen van eenvoudige onder- en bovenkleeding en huishoudgoed aan inrichtingen, bedoeld in art. 11, eerste lid, der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moet de candidaat den leeftijd van 21 jaar bereiken of bereikt hebben in het jaar, waarin het examen wordt afgelegd.

De vereischten zijn:

a. eenige kennis van den bouw van en de zorg voor het menschelijk lichaam, van den bloedsomloop, de spijsvertering, de huidwerking, de ademhaling, alles in verband met de hygiënische eischen aan de kleeding te stellen;

b. eenige kennis van grondstoffen en weefsels, de kenmerken van deugdelijkheid;

c. kennis van de practische en aesthetische eischen, waaraan de kleeding moet voldoen;

d. grondige kennis van het berekenen van hoeveelheid en prijs van het onder 1 en 2 van onderdeel *h* genoemde;

e. eenige kennis van administratief beheer;

f. eenige kennis van de inrichting van leerlokalen, van veiligheids- en gezondheidsmaatregelen, alsmede van eerste hulp bij ongevallen;

g. 1. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in de vakken en aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

2. eenige kennis van de ontwikkeling van het industrieonderwijs voor meisjes;

3. eenige kennis van de litteratuur op het gebied der paedagogiek;

h. vaardigheid in:

1. het patroonteekenen, knippen, passen en naaien van alle voorkomende vrouwen-, mannen- en kinderonderkleeding; van een rok, blouse, japon, lossen mantel, kinderjurk en jongenspak; het knippen en naaien van huishoudgoed;

2. het breien en haken van eenvoudige onder- en bovenkleeding;

3. het vermaken en verstellen, het merken en versieren door kruissteek en eenvoudige siersteekjes, haak- en breiwerk van het onder 1 en 2 genoemde;

4. het strijken en opvouwen van nieuw lijfgoed;

5. het gebruik en onderhoud van verschillende naaimachines en apparaten;

6. het teekenen, zoo noodig wijzigen van een eenvoudige ornamentale samenstelling met behulp van afbeeldingen en het op stof brengen van een teekening.

TOELICHTING.

c. stof, snit, kleur en versiering in verband met persoon, doel en jaargetijde;

h. 1. het patroonteekenen, zoowel op papier als op het zwarte bord; de kleeding in eenvoudige uitvoering naar maat, model of modeplaat; geen tailleurwerk;

2. naar uitgevoerd model.

Het examen in de onderdeelen *b*, *c* en *d* geschiedt uitsluitend mondeling; in de onderdeelen *a*, *e* en *g* mondeling en schriftelijk; in onderdeel *f* mondeling en desgewenscht ook schriftelijk.

Bij het beoordeelen van het schriftelijk werk wordt niet alleen op vakkennis, doch ook op taal en stijl gelet.

Het examen wordt afgenomen aan de hand van aanwezige grondstoffen, weefsels, voorwerpen, gereedschappen en afbeeldingen.

Programma voor de akte NIX
is vervallen.

(Deze akte gaf (en blijft geven) bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het handteekenen aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.)

Programma voor de aanteekening voor decoratief teekenen op de akte NIX
is vervallen.

(Deze aanteekening, geplaatst op de akte NIX, gaf (en blijft geven) bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het decoratief teekenen aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.)

Programma voor de aanteekening voor boetseeren op de akte NIX
is vervallen.

(Deze aanteekening, geplaatst op de akte NIX, gaf (en blijft geven) bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het decoratief boetseeren aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.)

Programma voor de akte NIX*a*.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het handteekenen en decoratief teekenen aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

De vereischten zijn:

a. kennis van de voornaamste constructies uit de vlakke meetkunde en van de belangrijkste eigenschappen van vlakke figuren en meetkundige lichamen, een en ander in verband met de toepassing daarvan in de perspectief en de beschrijvende meetkunde, alsmede bij de samenstelling van geometrisch ornament;

b. kennis van de beschrijvende meetkunde tot en met den bol; toepassing hiervan op het projecteeren van meetkundige lichamen, de ontwikkeling hunner oppervlakken en hunne doorsnijdingen met platte vlakken, een en ander voorgesteld in rechthoekige projectie;

c. kennis van de perspectief tot en met die van den bol en van eenvoudige schaduwbepaling bij zonlicht;

d. algemeene kennis van de ontwikkeling der beeldende kunsten (bouwkunst, schilderkunst, beeldhouwkunst, kunstnijverheid en ornament), inzonderheid van die der vlakversiering. Eenige kennis van de heraldiek;

e. algemeene kennis van de proportieleer van den mensch (man, vrouw en kind);
kennis van de ontleedkunde, omvattende het geraamte, den oorsprong, de inplanting en de werking van de voornaamste spieren, gelegen aan de oppervlakte van het lichaam en de spieren, die den vorm van het menschbeeld bepalen;

f. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het handteekenen en in het decoratief teekenen aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met art. 38 der wet;

g. kennis van de verschillende technieken, materialen en gereedschappen, welke bij het vak van den candidaat toepassing vinden;

h. vaardigheid in:

1. het teekenen van een stilleven naar de natuur;
2. het teekenen van een borstbeeld naar het leven;
3. het schetsen van een menschbeeld naar een gipsafgietsel;
4. het in waterverf teekenen van planten, bloemen of dieren naar de natuur;
5. het teekenen van een ontwerp-schets in kleur op schaal voor de vlakversiering van een architectonisch onderdeel of van een gebruiksvoorwerp;
6. het teekenen van een detail van de onder 5 bedoelde ontwerp-schets op ware grootte;
7. het teekenen van een opgave in letterschrift;
8. het schetsen op het schoolbord;
9. het teekenen van een werkstuk uit de perspectief.

TOELICHTING.

h. 1. eenvoudig stilleven, samengesteld uit verschillende voorwerpen, verschillend in vorm en stof (te bewerken met schaduwen);
3. deze schets zal dienen bij het mondeling onderzoek naar de kennis van anatomie.

Het onderzoek in de onderdeelen *a* tot en met *g* geschiedt mondeling, met verklarende schetsen op het schoolbord; in de onderdeelen *d* en *f* bovendien door het maken van een opstel, waarbij tevens op taal en stijl zal worden gelet.

Programma voor de akte NIX*b*.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het decoratief boetseeren aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

De vereischten zijn:

a. kennis van de voornaamste constructies uit de vlakke meetkunde en van de belangrijkste eigenschappen van vlakke figuren en meetkundige lichamen, een en ander in verband met de toepassing daarvan in de perspectief en de beschrijvende meetkunde, alsmede bij de samenstelling van geometrisch ornament;

b. kennis van de beschrijvende meetkunde tot en met den bol; toepassing hiervan op het projecteeren van meetkundige lichamen, de ontwikkeling hunner oppervlakken en hunne doorsnijdingen met platte vlakken, een en ander voorgesteld in rechthoekige projectie;

c. kennis van de perspectief tot en met die van den bol en van eenvoudige schaduwbepaling bij zonlicht;

d. algemeene kennis van de ontwikkeling der beeldende kunsten (bouwkunst, schilderkunst, beeldhouwkunst, kunstnijverheid en ornament), inzonderheid van die der versiering in relief; eenige kennis van de heraldiek;

e. algemeene kennis van de proportieleer van den mensch (man, vrouw en kind); kennis van de ontleedkunde, omvattende het geraamte, den oorsprong, de inplanting en de werking van de voornaamste spieren, gelegen aan de oppervlakte van het lichaam en de spieren, die den vorm van het menschbeeld bepalen;

f. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het decoratief boetseeren aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met art. 38 der wet;

g. kennis van de verschillende technieken, materialen en gereedschappen, welke bij het vak van den candidaat toepassing vinden;

h. vaardigheid in:

1. het boetseeren naar een afbeelding van een ornamentale compositie;
2. het boetseeren van een kop naar levend model;

3. het boetseeren van een menschbeeld naar gipsafgietsel;
4. het teekenen van een ontwerp-schets op schaal voor de reliefversiering van een architectonisch onderdeel of van een gebruiksvoorwerp;
5. het boetseeren van een detail van de onder 4 bedoelde ontwerp-schets op ware grootte.

TOELICHTING.

*h*3. Deze proeve zal dienen bij het mondeling onderzoek naar de kennis van de anatomie.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *g* geschiedt mondeling met verklarende schetsen op het schoolbord; in de onderdeelen *d* en *f* bovendien door het maken van een opstel, waarbij tevens op taal en stijl zal worden gelet.

Programma voor de akte NX.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in de kennis van het meubel, het meubelteekenen en de materialenkennis aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 3 jaar practisch werkzaam zijn geweest als meubelmaker, en 3 jaar als meubelteekenaar.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen; van de wiskunde, voor zoover noodig bij de berekening van oppervlak en inhoud; van calculatie [1]; van de natuur- en werktuigkunde; een en ander in verband met het vak van den meubelteekenaar;

b. kennis van het projecteeren van meetkundige lichamen, van hunne doorsnijding, en van de ontwikkeling van oppervlakken; kennis van de scheeve projectie;

c. kennis van de beginselen der perspectief;

d. grondige kennis van de meest gebruikt wordende houtsoorten, hunne herkomst, eigenschappen, gebreken, bewerking en verzorging kennis van de bij het meubelmaken gebruikt wordende materialen, onder welke metaal (kramerijen), glas, marmer, enz. en hunne toepassing; eenige kennis van de materialen en technieken in aanverwante vakken (stoffeeren enz.);

e. grondige kennis van de gereedschappen, werktuigen en hulpmiddelen, bij den meubelmaker in gebruik; bekendheid met de machinale houtbewerking;

f. grondige kennis van de verbindingsleer en van de samenstelling van het meubel;

g. kennis van de geschiedenis van het meubel en van het hiermede in verband staande ornament; eenige kennis van vaklitteratuur; eenige kennis van de historische hoofdvormen uit de bouwkunst;

h. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het rechtlijnig teekenen en het meubelteekenen aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

j. eenige kennis omtrent veiligheids- en gezondheidsmaatregelen, alsmede van eerste hulp bij ongevallen;

k. vaardigheid in:

1. het schetsen, opmeten en in teekening brengen van een meubel;
2. het ontwerpen en teekenen van een meubel of eenvoudige binnenbetimmering naar opgaaf; hiervan tevens te maken een eenvoudige perspectievische schets met schaduw;
3. het teekenen van een decoratie naar opgave;
4. het plastisch ontwerpen van een versiering, geschikt voor een meubel.

TOELICHTING.

d. Het examen zal worden afgenomen aan de hand van aanwezige houtsoorten, materialen en kramerijen;

e. het examen wordt mede aan de hand van aanwezige afbeeldingen en gereedschappen afgenomen;

g. het examen wordt voor een deel met behulp van afbeeldingen afgenomen;

j. het examen wordt, voor zoover noodig, met behulp van afbeeldingen afgenomen;

k. 1. de teekening, te maken naar de schets met ingeschreven maten, moet in zuivere inktlijnen worden uitgevoerd; de schets bij de teekening in te leveren;

2. de teekening te maken op schaal met volledige werkteekening op ware grootte, ook in verband met onderdeel *a*, wat calculatie betreft; uitvoering in potlood en de doorsneden getint;

3. de versiering van een kamerwand met ramen of doorgang, te teekenen op schaal; uit te voeren in potlood, met toepassing van kleuren;

4. uit te voeren naar opgave in klei of was.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *j* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord (waaronder ook een perspectievische teekening); in de onderdeelen *g* en *h* bovendien door het maken van een opstel, door schetsen in den tekst te verduidelijken, en in verband met de vereischten in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de akte NXI.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het technisch teekenen, het hand- en rechtlijnig teekenen aan nijverheidsscholen voor meisjes.

De vereischten zijn:

a. bekendheid met de eenvoudigste meetkundige eigenschappen van vlakke figuren en lichamen in verband met hunne toepassing bij het construeeren van geometrisch ornament, in de projectieleer en in de perspectief;

b. kennis van het projecteeren van eenvoudige meetkundige lichamen en oppervlakken met hun doorsnijdingen en uitslagen;

c. bekendheid met de perspectievische verschijnselen, in het bijzonder met het oog op het teekenen naar de natuur;

d. algemeene kennis van de ontwikkeling der voornaamste stijlen, in het bijzonder zooals die zich openbaart in de versiering van geweven

[1] Onder calculatie wordt verstaan het maken van materiaalstaten, week- en werkstaten en eenvoudige prijsberekeningen.

stoffen, van naald- en kantwerk ; eenige kennis van heraldiek en kleurenleer, kennis van het historische costuum ook wat de samenstelling betreft ;

e. kennis van technieken of afgedeelde en onafgedeelde stof ;

f. eenige kennis van textieltechnieken ;

g. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het technisch teekenen, het hand- en rechtlijnig teekenen aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft, geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen ; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet ;

h. vaardigheid in :

1. het teekenen van een costuum of mannequin in kleur ;
2. het teekenen van een eenvoudig stilleven ;
3. het schetsen van een vooraf gezien costuum uit het geheugen ;
4. het ontwerpen van eene versiering voor een bepaald voorwerp of kleedingstuk in aangegeven techniek ;
5. het ontwerpen van letters, monogrammen en opschriften ;
6. het teekenen van eene geometrische vlakversiering ;
7. het schetsen van een gekleede vrouwenfiguur naar het leven.

TOELICHTING.

h.

3. deze schets wordt uitgevoerd op papier, in kleur ;
4. een gedeelte van het ontwerp weer te geven in techniek ;
5. een gedeelte weer te geven in techniek ;
6. uit te voeren in inktlijnen en kleur ;
7. hierbij zal minder gelet worden op uitvoerige teekening, dan wel op de juiste verhoudingen van het menschelijk lichaam.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *g* geschiedt mondeling ; in de onderdeelen *d* en *g* bovendien door het maken van een opstel met schetsen, waarbij telkens op taal en stijl zal worden gelet.

Programma voor de akte NXII
is vervallen.

(Deze akte gaf (en blijft geven) bevoegdheid voor het onderwijs in de scheepsbouwkunde en in het rechtlijnig en het scheepsbouwkundig teekenen aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.)

Programma voor de akte NXIII,

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in de scheepswerktuigkunde aan de inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, gedurende ten minste 6 jaar practisch werkzaam zijn geweest als machinist aan boord van schepen, of als bedrijfsleider of assistentbedrijfsleider op een machinefabriek, waar scheepsmachines worden gemaakt.

De vereischten zijn :

a. kennis van

1. de analytische meetkunde in het platte vlak, tot en met de kegelsneden, en van die in de ruimte, tot en met het platte vlak ;
2. de beginselen der differentiaal- en der integraal-rekening en der methoden tot het oplossen der eenvoudigste differentiaal vergelijkingen ;

een en ander als grondslag der theoretische en toegepaste mechanica, van de technische warmteleer en van de theorie der samengestelde werktuigen ;

b. kennis van de theoretische en toegepaste mechanica met toepassing der analyse in verband met de scheepswerktuigkunde ;

c. kennis van de technische warmteleer, waaronder verstaan wordt kennis van het opwekken en verdeelen der warmte, van de theorie en het onderzoek der stookinrichtingen, van het overdragen van warmte in voorwarmers en verdampapparaten, van de hoofdwetten der mechanische warmtetheorie, toegepast op calorische werktuigen, compressors en ijsmachines;

d. kennis van de scheepswerktuigkunde, waaronder verstaan wordt kennis van de samenstelling, de werkwijze, de behandeling en de berekening van de hoofdmaten van :

1. scheeps-ketels ;
2. scheeps-zuigerstoommachines ;
3. scheeps-stoomturbines ;
4. scheeps-verbrandingsmachines ;
5. hulp-machines aan boord (zoowel in de machinekamer als in het verdere schip) ;
6. voortstuwers ;

e. kennis van scheepsbouw, waaronder wordt verstaan kennis van de samenstelling en den bouw van het schip, waaronder ook waterdichte deuren, met inrichting voor openen en sluiten, stuurleiding, diverse pijpleidingen, verwarming en ventilatie ;

eenige kennis van scheepsweerstand in verband met voortstuwing ;

f. chemische en mechanische technologie van de aan boord voorkomende stoffen, voor zoover ze den scheepswerktuigkundige aangaan.

Hieronder wordt meer speciaal verstaan scheikundige kennis omtrent ijzer en staal, metaal-alliages, brandstoffen, smeermiddelen en water ; voorts de wijze van vervaardiging van aan boord voorkomende machine-onderdeelen en de samenstelling der daarvoor noodige machines ;

g. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in scheepswerktuigkunde aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft ; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen ; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet ;

h. vaardigheid in het maken van een goede werkteekening van een eenvoudig machine-onderdeel, ketel of ketelonderdeel ;

j. vaardigheid in het schetsen op het zwarte bord.

TOELICHTING.

Het examen in de onderdeelen *b* tot en met *g* geschiedt schriftelijk en mondeling ; in de onderdeelen *h* en *j* door het maken van een teekening ; het onderdeel *a* wordt onderzocht bij het examen in de overige onderdeelen.

Voor zoover noodig mogen hulpmiddelen worden gebruikt ter beoordeeling van den examinator.

Programma voor de akte NXIV
is vervallen.

(Deze akte gaf (en blijft geven) bevoegdheid voor het geven van onderwijs in de natte waterbouwkunde, het daarop betrekking hebbend teekenen, het rechtlijnig teekenen, het landmeten en het waterpassen aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.)

Programma voor de aanteekening op de akte NXIV
is vervallen.

(Deze aanteekening, geplaatst op de akte NXIV, gaf (en blijft geven) de bevoegdheid voor het geven van onderwijs in de droge waterbouwkunde aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.)

Programma voor de akte NXV.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in de zeemanschap aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Zij wordt verkregen tengevolge van het afleggen van een examen, dat wordt afgenomen in twee gedeelten.

De vereischten voor het eerste gedeelte zijn :

a. kennis van de werktuigkunde, omvattende de beginselen van de leer van het evenwicht en der beweging, krachten en koppels, samenstellen en ontbinden van krachten, zwaartepunt, stabiliteit, wrijving, eenvoudige werktuigen, arbeid en arbeidsvermogen, begrip van traagheidsmoment ; het oplossen van eenvoudige vraagstukken, op het voorgaande betrekking hebbende ;

b. kennis van de natuurkunde, omvattende de hoofdeigenschappen van vaste lichamen, vloeistoffen en gassen, uitzetting door warmte, verandering van aggregatietoestand, algemeene begrippen omtrent warmte als vorm van arbeidsvermogen, het geluid en de terugkaatsing en breking van licht, eenige kennis van magnetisme, van electriciteit en van de beginselen, waarop de radiotelegrafie berust ;

c. kennis van de beginselen der chemie, voor zoover noodig voor het begrip van de behandeling van gevaarlijke ladingen, het ontstaan, voorkomen en blusschen van brand aan boord en het onderhoud van het schip ;

d. kennis van vaklitteratuur en scheepspapieren, ook in de Engelsche en Hoogduitsche talen.

De vereischten voor het tweede gedeelte zijn :

a. kennis van de zeemanschap, omvattende het behandelen van schepen en booten onder alle omstandigheden, grondige kennis van de bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee en van het binnenaanvaringsreglement, daaronder begrepen de geschiedenis en de rechterlijke uitlegging dezer bepalingen, het behandelen van lading, het opmeten van belaadbare ruimten, de vrachtberekening, kennis van de verpakking, stuwing en behandeling van gevaarlijke ladingen, het voorkomen en het blusschen van brand aan boord, het gebruik van zeilaanwijzingen, zeemansgidsen en stroomkaarten en het aandoen der Nederlandsche zeegaten ; verschillende methoden van seinen tusschen schepen onderling en met den wal, de scheepsadminstratie en de scheepspapieren ;

b. kennis van den scheepsbouw, omvattende algemeene kennis van de inrichtiug en van de constructie van koopvaardijschepen, het tuig, het laadgerei, de leidingen en de uitrusting, de eigenschappen en de keuring van de voornaamste scheepsbouwmaterialen, het onderhoud, de expertises en eenvoudige herstellingen aan schepen, kennis van de stabiliteit in verband met de veiligheid, het gedrag op zee en de manoeuvreerbaarheid der schepen, het gebruik van de verschillende teekeningen aan boord, eenige kennis van de scheepsmeting, de minimumuitwatering, van de krachten, die op het schip onder verschillende omstandigheden werken, en de hierdoor veroorzaakte spanningen ;

c. kennis van algemeene rechtsbegrippen en kennis van zeerecht, omvattende eenig begrip van verbintenissenrecht, eenige kennis van strafrecht met het oog op scheepvaartmisdrijven en -overtredingen, kennis van de beginselen van vennootschapsrecht, wisselrecht en assurantierecht, eenige algemeene begrippen van internationaal publiek- en privaatrecht, kennis van de rechten en plichten van den gezag voerder en van de schepelingen, van bevrachtingen, zeeassurantie, aanvaringsrecht en van hulp en berging, eenige kennis van de geschiedenis dezer laatste wetten ;

d. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in de zeemanschap aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft ; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen ; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet.

Het examen wordt schriftelijk en mondeling afgenomen.

Zij, die het eerste gedeelte van het examen met goed gevolg hebben afgelegd, ontvangen daarvan een getuigschrift.

Om tot het tweede gedeelte van het examen te worden toegelaten, wordt het bezit van bovengemeld getuigschrift vereischt ; bovendien moet de candidaat aan de commissie zijn diploma van eerste-stuurman voor de groote vaart overleggen, of het bewijs, dat hij voldaan heeft aan de eischen voor het eerste gedeelte van het examen voor Luitenant ter zee der eerste klasse.

Programma voor de akte NXVI.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in de wis- en zeevaartkunde aan zeevaartscholen, en in de wiskunde aan inrichtingen, bedoeld in art. 11, eerste lid, der Nijverheidsonderwijswet.

Zij wordt verkregen tengevolge van het afleggen van een examen, dat wordt afgenomen in twee gedeelten.

De vereischten voor het eerste gedeelte zijn :

a. kennis van de lagere wiskunde, omvattende :

1. de beginselen der rekenkunde ;
2. de algebra ;
3. de vlakke meetkunde ;
4. de meetkunde der ruimte ;
5. de goniometrie ;
6. de vlakke en de boltrigonometrie ;

b. kennis van de beginselen der hoogere wiskunde, omvattende :

1. het functiebegrip, de grafische voorstelling der eenvoudigste functies, hare limietbepaling en die der maxima en minima ;

2. de begrippen convergentie en divergentie van reeksen met een oneindig aantal termen, en eenige der eenvoudigste kenmerken van convergentie;

3. de leerwijze der onbepaalde coëfficienten en hare voornaamste toepassingen;

4. de rekenkundige reeksen van hooger orde;

5. het bewijs van het binomium van Newton voor alle waarden van den exponent;

6. de ontwikkeling der eenvoudigste exponentieele en logarithmische functies;

7. het theorema van de Moivre en de toepassing daarvan op het oplossen der binomiaalvergelijking, op de ontwikkeling der eenvoudigste goniometrische functies, en het verband met de eenvoudigste exponentieele en logarithmische functies;

c. kennis van de beginselen van de meetkunde der kegelsneden;

d. kennis van de beginselen der analytische meetkunde;

e. kennis van de beginselen der differentiaal- en integraalrekenfng en hare toepassing op de meetkunde;

f. kennis van de beginselen der werktuigkunde, in verband met de toepassingen op het gebied van de studie der zeevaartkundige vakken;

g. kennis van de beginselen der natuurkunde, zooals die geëischt wordt voor het eindexamen der hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus, met de toepassingen, die voor den zeeman van belang zijn; van de dioptrica en het magnetisme wordt eenige meerdere kennis gevorderd met het oog op de bestudeering van de zeevaartkundige instrumenten.

De vereischten voor het tweede gedeelte zijn:

a. kennis van de beginselen der sterrekunde, vooral met het oog op de zeevaartkunde;

b. kennis van de zeevaartkunde in haar geheelen omvang;

c. kennis van de theorie en het gebruik der nautische instrumenten;

d. kennis van de maritieme meteorologie, daaronder begrepen de kennis van de werkmethoden van het Koninklijk Nederlandsch meteorologisch instituut te de Bildt;

e. kennis van de oceanografie, in de eerste plaats voor zooverre zij verband houdt met de maritieme meteorologie, en verder eenig begrip van de physische samenstelling van het zeewater en de diepte der oceanen;

f. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in de wis- en zeevaartkunde aan de scholen waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet.

Het examen wordt schriftelijk en mondeling afgenomen.

Zij, die het eerste gedeelte van het examen met goed gevolg hebben afgelegd, ontvangen daarvan een getuigschrift, recht gevende om tot het tweede gedeelte te worden toegelaten.

Programma voor de akte NXVII.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in huishoudkunde, waschbehandeling en bijbehoorende vakken aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moet de candidaat in het bezit zijn van de akte NVII.

De vereischten zijn:

a. Gezondheidsleer. Eenige kennis van de grondbeginselen betreffende lichaamsverzorging, kleeding, woning en school:

1. lichaamsverzorging: zorg voor de zintuigen; verzorging en reiniging van gebit en huid; baden en badgelegenheden; arbeid, rust en ontspanning; eerste hulp bij ongevallen;

2. kleeding: doel en beteekenis, hygiënische kleeding; kennis der eigenschappen van grondstoffen en weefsels, om een keuze te kunnen doen in verband met lichaamsgesteldheid, leeftijd, arbeid, temperatuur der omgeving; hygiënische behandeling der wasch van gezonden en zieken;

3. woning: beteekenis, doelmatige bouw, verdeeling en bewoning;

4. woning en school: lucht, haar gas- en stofvormige verontreinigingen; de beste manieren om lucht te ververschen; stofbestrijding; eischen aan drink-, werk- en waschwater te stellen; herkomst en zuivering; verwijdering van afvalstoffen; natuurlijke en kunstmatige verlichting en verwarming; hygiënische meubileering, bewoning en onderhoud;

5. eenige kennis van besmetting en ontsmetting;

6. eenige kennis van de maatregelen in het belang der volksgezondheid.

b. Inrichting.

1. kennis van de eischen, waaraan leerlokalen voor het onderwijs in huishoudkunde en waschbehandeling moeten voldoen; het aangeven van de inrichting dezer lokalen op een gegeven plattegrond;

2. eenig begrip van woninginrichtingen.

c. Warenkennis. Kennis van:

houtsoorten, metalen, leer, glas en aardewerk; meubelen, huisraad; machines en gereedschappen voor de waschbehandeling; muur-, raam- en vloerbedekkingen; grondstoffen voor huishoud- en lijfgoed; werkgereedschap, reinigings- en andere middelen in gebruik bij huishoudelijk werk en waschbehandeling; iets van qualiteiten en prijzen.

d. Huishoudelijke administratie en organisatie. Eenige kennis van:

1. administratief beheer;

2. het maken van begrootingen voor: jaarinkomen, eenvoudige woninginrichting, uitzetten;

3. het aanleggen en bijhouden van inventarislijsten;

4. het organiseeren van het werk in de huishouding; het opmaken van werklijsten; de voornaamste wettelijke bepalingen betreffende de arbeidsovereenkomst;

5. de contrôle op uitgaande en inkomende wasch;

6. de maatregelen ter vereenvoudiging van de huishouding en de behandeling der wasch, met het doel arbeid, tijd en geld te besparen;

7. de behandeling der wasch buitenshuis; de meest voorkomende benandelingen der goederen in wasch-, bleek- en strijkinrichtingen, in chemische wasscherijen en desinfectieinrichtingen;

8. de verschillende werkwijzen voor huishoudelijk werk en voor waschbehandeling; het beoordeelen van voorschriften.

e. Kennis der natuur.

1. Natuurkunde: eenige kennis van de wetten en toepassingen:

a. der mechanica van de vaste stoffen, vloeistoffen en gassen;

b. der warmteleer;

c. der electriciteit.

2. Scheikunde:

a. Anorganische: Voorkomen en hoofdeigenschappen der voornaamste elementen. Voorkomen, hoofdeigenschappen, bereidingswijzen van de belangrijkste verbindingen.

b. Organische: Voorkomen, eigenschappen en bereidingswijzen van de belangrijkste stoffen der aliphatische reeks en van eenige eenvoudige derivaten van het benzol.

c. Elementaire kennis van enkele chemische wetten.

3. Plant- en dierkunde: bouw van verrichtingen van het menschelijk lichaam, vooral in verband met huidwerking, ademhaling, bloedsomloop en spijsvertering; eenig begrip van de indeeling van het planten- en dierenrijk; eenige kennis van den bouw en de levensverrichtingen van planten en dieren, waarmede men in de huishouding te maken heeft.

f. Opvoedkunde en onderwijsleer.

Kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in huishoudkunde en waschbehandeling aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet.

TOELICHTING.

a. 6. hiervoor te kennen de voornaamste bepalingen uit de wetten en de Koninklijke besluiten, die op dit onderwerp betrekking hebben;

b 2 en *c.* deze kennis wordt verlangd voor de besprekingen over het doelmatig, geriefelijk, hygiënisch en met eenigen smaak meubileeren der verschillende woonvertrekken;

d. 3. hierbij ook iets te kennen van gebruiken en gewoonten in de maatschappelijke verhouding tusschen werkgeefster en dienstpersoneel;

e. 1 en 2. Bij de toepassingen rekening te houden met de vraagstukken, welke zich voordoen in de huishouding.

Het examen in de onderdeelen *a*, *b* en *f* geschiedt schriftelijk en mondeling; in de onderdeelen *c* en *d* mondeling en desgewenscht schriftelijk; in onderdeel *e* uitsluitend mondeling.

Bij het beoordeelen van de candidate wordt niet alleen op vakkennis, doch ook op algemeene ontwikkeling gelet.

Het examen wordt afgenomen aan de hand van voorwerpen, materialen en afbeeldingen, alle betrekking hebbende op het onderwijs in huishoudkunde, waschbehandeling en bijbehoorende vakken.

Programma voor de akte NXVIII.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in koken en bijbehoorende vakken aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moet de candidate in het bezit zijn der akte NVIII.

De vereischten zijn:

a. Voedingsleer. Eenige kennis van:

1. het stofwisselingsproces;

2. de voedingsstoffen en haar rol in de stofwisseling;

3. de samenstelling van de meest bekende en gebruikte voedings- en genotmiddelen;

4. de werking der meest gebruikte genotmiddelen;

5. de verteerbaarheid der voedingsmiddelen en den invloed, die daarop door de bereiding als anderszins wordt uitgeoefend;

6. de hoeveelheid en den aard van het voedsel in verband met verschillende omstandigheden als leeftijd, arbeid, jaargetijde, klimaat, algemeene lichaamsgesteldheid;

7. het samenstellen en berekenen naar voedingswaarde en prijs van maaltijden en dagrantsoenen;

8. de vegetarische voeding en voedsel voor zieken, herstellenden en zuigelingen;

9. de voeding van een groot aantal personen (in gestichten e. d.);

10. de maatregelen in het belang der volksvoeding.

b. Warenkennis. Kennis van:

1. de herkomst, verwerking tot handelsartikel, kenmerken van deugdelijkheid en prijs der meest gebruikte voedings- en genotmiddelen;

2. de voornaamste bepalingen uit de Warenwet en uit andere wetten en Koninklijke besluiten, die betrekking hebben op voedingsmiddelen;

3. fornuizen, komforen e. d., de brandstoffen, die daarin gebruikt worden;

4. al het overige keukengereedschap.

c. Receptenleer. Kennis van:

1. alle bereidingen en bereidingswijzen, het samenstellen en uitwerken tot recept van bekende gerechten;

2. het maken van nieuwe recepten uit opgegeven grondstoffen;

3. het samenvoegen van gerechten tot eenvoudige en meer samengestelde menu's;

4. het in het Nederlandsch overbrengen van eenvoudige Fransche, Engelsche en Duitsche recepten;

5. de bereiding van enkele typische gerechten, ontleend aan de Joodsche, de Indische en eenige buitenlandsche „keukens".

d. Inrichting. Kennis van:

1. de eischen, waaraan keukens en bewaarplaatsen van voedingsmiddelen moeten voldoen; het aangeven van de inrichting van een geschikte keuken op een gegeven plattegrond; het opmaken van een inventaris daarvoor en het opmaken van de kosten. Een en ander voor keukens en bewaarplaatsen van scho[illegible]; voor keukens en bewaarplaatsen van w[illegible]huizen.

e. Kennis der natuur.

1. Natuurkunde: eenige kennis van de wetten en toepassingen:

a. der mechanica van de vaste stoffen, vloeistoffen en gassen;

b. der warmteleer;

c. der electriciteit.

2. Scheikunde:

a. Anorganische: Voorkomen en hoofdeigenschappen der voornaamste elementen. Voorkomen, hoofdeigenschappen, bereidingswijzen van de belangrijkste verbindingen.

b. Organische: Voorkomen, eigenschappen

en bereidingswijzen van de belangrijkste stoffen der aliphatische reeks en van eenige eenvoudige derivaten van het benzol;

c. Elementaire kennis van enkele chemische wetten.

3. Plant- en Dierkunde: Bouw en verrichtingen van het menschelijk lichaam, vooral in verband met huidwerking, ademhaling, bloedsomloop en spijsvertering; eenig begrip van de indeeling van het planten- en dierenrijk; kennis van den bouw en de levensverrichtingen van planten en dieren, vooral van die, welke beteekenis hebben voor de voeding.

f. Opvoedkunde en onderwijsleer.

Kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in koken en bijbehoorende vakken aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet.

TOELICHTING.

a. 10 hieronder te rekenen: iets van inrichting en werking der keuringsbureaux, gemeentelijken verkoop van levensmiddelen, coöperatieve en openbare keukens, melkkeukens, schoolvoeding;

b. hieronder begrepen: vleesch, visch, wild, gevogelte, week- en schaaldieren, melk- en zuivelproducten, eieren, dierlijke en plantaardige vetten, graan- en meelsoorten en producten daarvan, groenten, vruchten, suiker, zout, koffie, thee, cacao, tabak, alcohol, azijn, kruiderijen en specerijen;

a. 1 en 2 bij de toepassingen rekening te houden met de vraagstukken, welke zich voordoen in de huishouding.

Het examen in de onderdeelen *a*, *b*, *c*, *d* en *f* geschiedt schriftelijk en mondeling; in onderdeel *e* uitsluitend mondeling.

Bij het beoordeelen van de candidate wordt niet alleen op vakkennis, doch ook op algemeene ontwikkeling gelet.

Het examen wordt afgenomen aan de hand van voorwerpen, materialen en afbeeldingen, alle betrekking hebbende op het onderwijs in koken en bijbehoorende vakken.

Programma voor de akte NXIX.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in koken, huishoudkunde, waschbehandeling en de daarbij behoorende vakken aan scholen en cursussen voor landbouwhuishoudonderwijs, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moet de candidate den leeftijd van 21 jaar bereiken of bereikt hebben in het jaar, waarin het examen wordt afgelegd.

De vereischten zijn:

a. Hygiëne:

1. eenige kennis van den bouw en van de verzorging van het menschelijk lichaam; van bloedsomloop, ademhaling, spijsvertering en huidwerking;

2. eenig begrip van eerste hulp bij ongevallen, besmetting, besmettelijke ziekten, ontsmetting, verzorging van zieken in huis;

3. kennis van de voornaamste maatregelen in het belang der volksgezondheid;

4. kennis van de hoofdbegrippen der gezondheidsleer:

betreffende *voeding*: eenige kennis van:

de voeding van den mensch in het algemeen en in verschillende omstandigheden, hieronder begrepen zuigelingenvoeding; de samenstelling der meest gebruikte voedings- en genotmiddelen; de verteerbaarheid van deze en den invloed, dien de bereiding daarop heeft; de werking der genotmiddelen; het samenstellen en berekenen naar prijs en voedingswaarde van middagmalen en dagrantsoenen;

betreffende *woning* en *kleeding*: eenige kennis van:

de indeeling en inrichting van eenvoudige woningen, mede in verband met het landbouwbedrijf; verlichting, verwarming, luchtverversching; hygiënische bewoning en onderhoud, eischen te stellen aan drink-, werk- en waschwater; wijzen van winning en zuivering; verwijdering van afvalstoffen;

de beteekenis en het doel der kleeding; eigenschappen van grondstoffen en weefsels; begrip van hygiënische kleeding in verband met leeftijd, arbeid, temperatuur der omgeving, onderhoud en reiniging.

b. Warenkennis. Eenige kennis van:

1. de herkomst en de verwerking tot gebruiksartikel van voedings- en genotmiddelen, welke tot het dagelijksch gebruik gerekend kunnen worden; hun kenmerken van deugdelijkheid, ook van bederf, voor zoover deze zonder gebruik van bijzondere hulpmiddelen zijn waar te nemen;

2. de voornaamste bepalingen uit de Warenwet en uit andere wetten, die betrekking hebben op voedingsmiddelen;

3. fornuizen, komforen, stoomkokers e. d.; keukengereedschap; brandstoffen;

4. meubelen, kachels, lampen, beddegoed, strijkijzers, mangels, persen, wasch- en wringmachines, vloer-, muur- en raambedekkingen; de grondstoffen hiervoor gebruikt, een en ander zooals dit in eenvoudige woningen en op boerderijen voorkomt;

5. de grondstoffen en weefsels voor lijf- en huishoudgoed; het werkgereedschap, de reinigings- en andere middelen, in gebruik bij huishoudelijk werk en bij de behandeling der wasch; prijzen en kwaliteiten.

c. Administratie en organisatie:

1. eenig inzicht in het organiseeren van werk in de huishouding, van het vrouwelijk werk op de boerderij, zoowel in gewone als bijzondere tijden; een oordeelkundige verdeeling van tijd en geld; het administreeren van uitgaven en inkomsten; een en ander voor huishoudingen ten plattelande, in het bijzonder voor die op de boerderij;

2. eenige kennis van de voornaamste wettelijke bepalingen, betreffende de arbeidsovereenkomst;

3. eenige inzicht in maatregelen ter vereenvoudiging van de huishouding en de behandeling der wasch, met het doel arbeid, tijd en geld te besparen.

d. Inrichting woning en leerlokalen:

1. eenig begrip van de inrichting van eenvoudige woningen (vooral ook de boerenwoning);

2. kennis van de eischen, waaraan leerlokalen voor het onderwijs in koken, huishoudkunde en waschbehandeling moeten voldoen;

het aangeven van de inrichting dezer lokalen op een gegeven plattegrond;

3. eenige kennis van het opmaken van inventarissen en begrooting van kosten.

e. Receptenleer. Kennis van:

1. het samenstellen en uitwerken tot een recept van bekende gerechten; het maken van nieuwe recepten uit opgegeven grondstoffen;

2. het samenvoegen van gerechten tot eenvoudige maaltijden.

f. Landhuishoudkunde:

eenige algemeene kennis van landhuishoudkunde; van de plaats, die de vrouw inneemt in het landbouwbedrijf in de verschillende streken van ons land.

g. Schei- en natuurkunde:

eenige kennis van de grondbeginselen van natuur- en scheikunde, en in verband hiermede van verschillende verschijnselen, die zich voordoen in de huishouding en op de boerderij.

h. Plant- en dierkunde:

1. eenig begrip van de indeeling van het planten- en dierenrijk; eenige kennis van den bouw en de levensverrichtingen van planten en dieren, vooral van die, waarmede men in de huishouding en de boerderij te maken heeft, en van die, welke beteekenis hebben voor de voeding;

2. eenige kennis van de volle grondcultuur van de meest voorkomende groenten en vruchten, het verzorgen van kamerplanten, van bloemen en heesters in den tuin.

i. Opvoedkunde en onderwijsleer:

1. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in de vakken en aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

2. algemeen overzicht van de ontwikkeling en de beteekenis van het landbouwhuishoudonderwijs;

3. eenige kennis van de litteratuur op het gebied der paedagogiek.

k. Praktijk, vaardigheid in:

1. het gereedmaken van alle gerechten en dranken, die met eenvoudige hulpmiddelen kunnen worden toebereid; het bereiden van gerechten, geschikt voor zieken en herstellenden; het conserveeren van levensmiddelen (ook van bij huisslacht verkregen vleesch en spek) volgens al de methoden, die geschikt zijn voor toepassing in de huishouding;

2. het onderhouden en reinigen van de woning, het huisraad en van al het huishoudelijke gereedschap (ook melkgereedschap), het uitmaken van vlekken; het „opknappen" van kleeren en huisraad; het verrichten van alle voorkomende huishoudelijke bezigheden, met uitzondering van het naaldwerk;

3. het wasschen en opmaken van alle soorten lijf- en huishoudgoed, zoowel met de hand als met machines.

TOELICHTING.

a. 2. Deze kennis behoeft niet verder te gaan, dan noodig is om de voorschriften van den arts te kunnen begrijpen en op te volgen;

b. van deze slechts zooveel als noodig is om bruikbaarheid, kwaliteit en prijs te kunnen beoordeelen;

f. voor zoover dit van belang kan worden geacht voor de vrouw in het boerenbedrijf;

k. vooral komen in aanmerking gerechten, die bereid kunnen worden van grondstoffen, van bedrijf en tuin afkomstig;

de candidaten moeten vertrouwd zijn met het gebruik van petroleum-, spiritus-, gas- en electrische kooktoestellen, fornuizen, gestookt met vaste brandstof, stoomkokers en kookkisten.

Behalve dat voor *k* 1, 2 en 3 vaardigheidsproeven worden gedaan, wordt het examen in de onderdeelen *a* tot en met *i* en *k* 2 en 3 mondeling afgenomen; dat in de onderdeelen *a*, *b*, *d* en *i* wordt bovendien schriftelijk afgenomen, voor zoover dit gewenscht wordt. Ook moet blijken, dat de candidaten bekend zijn met een of meer deelen van het platteland, voor zoover betreft leefwijze en gewoonten van het meerendeel zijner bewoners, en met de werkzaamheden der vrouw in het boerenbedrijf.

Bij de beoordeeling van het schriftelijk werk wordt niet alleen op vakkennis, doch ook op taal en stijl gelet.

Het examen wordt afgenomen aan de hand van voorwerpen, materialen en afbeeldingen.

De candidaten moeten bewijzen, dat zij zuinig en met overleg kunnen werken.

Programma voor de akte Nb.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het timmeren aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaar praktisch werkzaam zijn geweest als timmerman.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen; van de wiskunde, voor zoover noodig bij de berekening van oppervlak en inhoud; van calculatie *; van de natuur- en werktuigkunde; een en ander in verband met het ambacht van den timmerman;

b. grondige kennis van de verschillende houtsoorten, hunne herkomst, eigenschappen, gebreken en verzorging; ook wat het gebruik van bederfwerende middelen betreft; kennis van de voornaamste bouwmaterialen, van de kramerijen en van hare toepassing, ook in verband met andere ambachten;

c. kennis van de voornaamste werktuigen en van de gereedschappen en instrumenten, bij den timmerman in gebruik; bekendheid met de machinale houtbewerking;

d. grondige kennis van de verbindingsleer en de samenstelling van timmerwerken, alsmede van het maken van steigers, het stellen van formeelen, profielen, enz.;

e. kennis van de uitvoering van eenvoudige bouwwerken;

f. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het timmeren aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

---

* Onder calculatie wordt verstaan het maken van materiaalstaten, week- en werkstaten en eenvoudige prijsberekeningen.

g. eenige kennis omtrent veiligheids- en gezondheidsmaatregelen, alsmede van eerste hulp bij ongevallen;

h. vaardigheid in het opmeten, het detailleeren en het maken van werkteekeningen en uitslagen, met toepassing der rechthoekige projectie, naar schets, opgave of opmeting, waarbij op profileering en vorm zal worden gelet;

j. vaardigheid in het maken van onderdeelen, behoorende tot het ambacht van den timmerman, waarbij in het bijzonder op oordeelkundig werken en gebruikmaking der gereedschappen worddt gelet.

TOELICHTING.

b. het examen wordt afgenomen aan de hand van aanwezige houtsoorten, materialen en kramerijen;

c. het examen wordt mede aan de hand van aanwezige afbeeldingen en gereedschappen afgenomen;

g. het examen wordt, voor zoover noodig, met behulp van afbeeldingen afgenomen;

h. het examen bestaat o.a. in het vervaardigen van één of meer werkteekeningen, ook in verband met onderdeel *a.* wat berekening en calculatie betreft (teekeningen in potlood uit te voeren);

j. het examen zal zich in hoofdzaak tot één werkstuk bepalen, waarin de moeilijkheden van het ambacht zijn neergelegd.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *g* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; in het onderdeel *f* bovendien door het maken van een opstel, in verband met de vereischten in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de akte Nc.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het metselen aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaar praktisch werkzaam geweest zijn als metselaar.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen; van de wiskunde, voor zoover noodig bij de berekening van oppervlak en inhoud, van calculatie *; van de natuur- en werktuigkunde; een en ander in verband met het ambacht van den metselaar;

b. grondige kennis van bouwmaterialen in het algemeen en metselmaterialen in het bijzonder; hunne herkomst, bereiding en gebruik, alsmede van de toepassing van verschillende materialen, ook in verband met andere ambachten;

c. kennis, gebruik en onderhoud van de gereedschappen, instrumenten en werktuigen, die bij de uitoefening van het ambacht toepassing vinden; alsmede kennis van het maken van steigers, het stellen en opruimen van formeelen, profielen, enz.;

d. kennis van grondwerken en fundeeringen, alsmede van de samenstelling en toepassing van betonwerk en eenig begrip van cementijzerconstructie;

e. kennis van de uitvoering van eenvoudige bouwwerken;

f. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het metselen aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

g. eenige kennis omtrent veiligheids- en gezondheidsmaatregelen, alsmede van eerste hulp bij ongevallen;

h. vaardigheid in het opmeten, het detailleeren en het maken van werkteekeningen en uitslagen met toepassing der rechthoekige projectie naar schets, opgave of opmeting, waarbij op profileering en vorm zal worden gelet;

j. grondige bedrevenheid in het metselen, waaronder begrepen het voegen, het maken van eenvoudig beraap- en pleisterwerk, het zetten van tegelwanden en het leggen van rioleering, vloeren en het aanbrengen van panbedekking, zoomede bedrevenheid in het stellen van profielen, formeelen, enz.

TOELICHTING.

b. het examen in onderdeel *b* wordt afgenomen aan de hand van aanwezige materialen;

c. het examen in onderdeel c wordt mede aan de hand van aanwezige afbeeldingen en gereedschappen afgenomen;

d. de in onderdeel *d* genoemde „kennis van grondwerken" bepaalt zich tot de uitvoering van grondwerk voor eenvoudige bouwwerken en de daarbij te treffen voorzieningen;

h. het examen bestaat o. a. in het vervaardigen van één of meer werkteekeningen, ook in verband met onderdeel *a*, wat berekeningen en calculatie betreft;

j. het examen van onderdeel *j* wordt afgelegd door het vervaardigen van een of meer werkstukken, naar daartoe verstrekte opgaven en teekeningen.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *g* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; in het onderdeel *f* bovendien door het maken van een opstel in verband met de vereischten, in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de akte Nd
is vervallen.

(Deze akte gaf (en blijft geven) bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het steenhouwen aan inrichtingen. bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet).

Programma voor de akte Ne.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het schilderen aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaar practisch werkzaam zijn geweest als schilder.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen; van de wiskunde voor zoover noodig bij de bereke-

* Onder calculatie wordt verstaan het maken van materiaalstaten, week- en werkstaten en eenvoudige prijsberekeningen

ning van oppervlak en inhoud ; van calculatie * ; van de natuurkunde ; een en ander in verband met het ambacht van den schilder ;

b. kennis van verfstoffen, oliën, lakken en vernissen ; van droogmiddelen ; van bladgoud, bladzilver, bladkoper en bronzen ; van glas ; van samenstelling, herkomst, aard en duurzaamheid der genoemde materialen en van die, welke het meest voor buiten- en binnenwerk worden gebruikt ;

c. kennis van bereiding en menging der verven voor verschillende doeleinden ; van het bewaren van droge en bereide verven, benevens van de eenvoudige middelen tot onderzoek van de grondstoffen ; eenige kennis van de kleurenleer en de heraldiek ;

d. kennis van de gereedschappen, toestellen en werktuigen, bij de uitoefening van het ambacht in gebruik ;

e. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het schilderen aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft ; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen ; een en ander in verband met het bepaalde in art 38 der wet ;

f. eenige kennis omtrent veiligheids- en gezondheidsmaatregelen, alsmede van eerste hulp bij ongevallen ;

g. vaardigheid in het teekenen en schilderen van opschriften, met gebruikmaking van passende lettertypen en cijfers ; in het biezentrekken ; in het samenstellen van een eenvoudig vlakornament ;

h. grondige bekwaamheid in het schilderen van nieuw hout-, metaal-, steen- en pleisterwerk, in het opnieuw schilderen van oud verfwerk, een en ander in water- of olieverf ;

j. vaardigheid in het snijden en inzetten van glasruiten ;

k. algeheele bekwaamheid in het behandelen en afwerken van verschillende verfwerken, zooals het dof en glanzend afschilderen ; het aanbrengen van goud, zilver en brons ; het oordeelkundig verdeelen van plafond en muurvlakken ; het aangeven van kleuren, alsmede het aanbrengen van versiering door eenvoudig schabloneerwerk in aanverwante en bijzondere technieken ; het nabootsen van hout- en marmersoorten, benevens eenige bedrevenheid in het schilderen van wapens, enz.

TOELICHTING.

b. het examen wordt afgenomen aan de hand van aanwezige verfsoorten en materialen ;

d. het examen wordt mede aan de hand van aanwezige gereedschappen afgenomen ;

g. het examen bestaat mede in het vervaardigen van een of meer werkteekeningen en schablonen ;

h, j en *k.* het examen bepaalt zich tot het uitvoeren van verschillende werkstukken, waarin de moeilijkheden van het ambacht zijn neergelegd, een en ander ook in verband met onderdeel *a*, voor zoover dat de wiskunde betreft ;

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *f* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord ; in het onderdeel *e* bovendien door het maken van een opstel, in verband met de vereischten in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de akte Nf.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het meubelmaken aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaar practisch werkzaam zijn geweest als meubelmaker.

De vereischten zijn :

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen ; van de wiskunde, voor zoover noodig bij de berekening van oppervlak en inhoud ; van calculatie * ; van de natuur- en werktuigkunde, een en ander in verband met het ambacht van den meubelmaker ;

b. grondige kennis van de meest gebruikt wordende houtsoorten, hunne herkomst, eigenschappen, gebreken, bewerking, keuring en verzorging ;

kennis van de bij het meubelmaken gebruikt wordende materialen, waaronder metaal (kramerijen), glas, marmer enz. en hunne toepassing ;

eenige kennis van de materialen en technieken in aanverwante vakken (stoffeeren enz.) ;

c. grondige kennis van de gereedschappen, werktuigen en hulpmiddelen, bij den meubelmaker in gebruik ;

bekendheid met de machinale houtbewerking ;

d. grondige kennis van de verbindingsleer en de samenstelling van het meubel ;

e. eenige kennis der historische hoofdvormen van het meubel ;

f. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het meubelmaken aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft ; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen ; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet ;

g. eenige kennis omtrent veiligheids- en gezondheidsmaatregelen, alsmede van eerste hulp bij ongevallen ;

h. vaardigheid in het teekenen van een vlakversiering op groote schaal ;

j. vaardigheid in het opmeten en in teekening brengen van een eenvoudig meubel, met toepassing der rechthoekige projectie ;

k. vaardigheid in het maken van een werkteekening naar opgave (schets), waarbij op profileering en vorm zal worden gelet ;

l. vaardigheid in het maken van een meubel of van onderdeelen, behoorende tot het ambacht van den meubelmaker, waarbij in het bijzonder op oordeelkundig werken en gebruikmaking der gereedschappen zal worden gelet.

TOELICHTING.

b. het examen wordt afgenomen aan de hand van aanwezige houtsoorten, materialen en kramerijen ;

* Onder calculatie wordt verstaan het maken van materiaalstaten, week- en werkstaten en eenvoudige prijsberekeningen.

* Onder calculatie wordt verstaan het maken van materiaalstaten, week- en werkstaten en eenvoudige prijsberekeningen.

c. het examen wordt mede aan de hand van aanwezige afbeeldingen en gereedschappen afgenomen;

e. het examen wordt voor een deel met behulp van afbeeldingen afgenomen;

g. het examen wordt, voor zoover noodig, met behulp van afbeeldingen afgenomen;

h. deze te teekenen naar plaat, uit te voeren in zuivere omtrekken en in vlakke tinten;

j. de teekening te maken met alle gegevens, welke voor de uitvoering noodzakelijk zijn, en in zuivere potloodlijnen;

k. de teekening te maken op ware grootte met doorsneden, ook in verband met onderdeel *a*, wat calculatie betreft; uit te voeren in potlood, de doorsneden getint;

l. het examen zal zich in hoofdzaak tot één werkstuk bepalen, waarin de moeilijkheden van het ambacht zijn neergelegd; het moet zoodanig zijn samengesteld en afgewerkt, dat daaruit kan blijken, of de candidaat bedreven is in het ambacht.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *g* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; in het onderdeel *f* bovendien door het maken van een opstel, door schetsen in den tekst te verduidelijken, en in verband met de vereischten in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de akte Ng
is vervallen.

(Deze akte gaf (en blijft geven) bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het behangen en stoffeeren aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.)

Programma voor de akte Nh.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het vuur-, plaat- en bankwerken aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaar praktisch werkzaam zijn geweest als vuur-, plaat- of bankwerker.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen, van de wiskunde en van de natuur- en werktuigkunde;

b. kennis van materialen, hun eigenschappen en gebruik, van verbranding en brandstoffen;

c. kennis van gereedschappen en van de samenstelling en werkingswijze van werktuigen, die in de smederij voorkomen; kennis van constructies uit het smidsvak;

d. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het vuur-, plaat- en bankwerken aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

e. eenige kennis van veiligheids- en gezondheidsmaatregelen, alsmede van eerste hulp bij ongevallen;

f. vaardigheid in het schetsen van smeedwerk, dat ontleend kan worden aan een te verstrekken werkteekening; in het schetsen — in rechthoekige projectie — naar voorwerpen uit het vak; in het maken van uitslagen en het lezen van teekeningen;

g. bedrevenheid in het maken van smeedstukken en werkstukken, waarbij plaat- en bankwerk voorkomt.

TOELICHTING.

a. een en ander wordt geëxamineerd in verband met het ambacht;

b. er wordt eenige kennis verondersteld van de wijze, waarop materialen verkregen worden, in verband met naam en eigenschappen; het examen wordt afgenomen aan de hand van materiaal enz. en tevens in verband met onderdeel *a*;

c. hiertoe worden ook gerekend de werktuigen voor luchttoevoer enz.; voorts wordt eenig begrip van den electromotor verondersteld; het examen wordt afgenomen aan de hand van gereedschap en afbeeldingen, en tevens in verband met onderdeel *a*;

e. het examen wordt zoo noodig aan de hand van afbeeldingen afgenomen;

f. de schetsen in potlood en in behoorlijk geschatte verhoudingen; de maten *na* het schetsen opnemen en inschrijven;

g. er zal in het bijzonder op oordeelkundig werken en het gebruik van gereedschap worden gelet; naar den aard van dit smeedwerk moet dit opgeleverd worden als gereed werk of om verder op maat af te werken.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *e* geschiedt mondeling, zoo noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; in het onderdeel *d* bovendien door het maken van een opstel in verband met de vereischten in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de akte Nj.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het machine-bankwerken aan inrichtingen, bedoeld in artikel 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het eindexamen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaar practisch werkzaam zijn geweest als machine-bankwerker.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen, van de wiskunde en van de natuur- en werktuigkunde;

b. kennis van materialen, hun eigenschappen en gebruik; van verbranding en brandstoffen;

c. kennis van gereedschappen en van de samenstelling en werkwijze van gereedschapswerktuigen, die in de werkplaats voorkomen; kennis van de constructie en de beteekenis van de voornaamste machine-onderdeelen;

d. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het machine-bankwerken aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in artikel 38 der wet;

e. eenige kennis van veiligheids- en gezondheidsmaatregelen, alsmede van eerste hulp bij ongevallen;

f. vaardigheid in het schetsen van een of meer aan te wijzen deelen uit een teekening, die verstrekt wordt; in het maken van schetsen

in rechthoekige projectie naar een werktuigdeel; in het lezen van teekeningen;

g. bedrevenheid in het afteekenen en maken van een werkstuk, waarbij zoowel verrichtingen aan de bank als met de gereedschapswerktuigen voorkomen; in het smeden en harden van handgereedschap en snijgereedschap voor de werktuigen.

TOELICHTING.

a. een en ander wordt geëxamineerd in verband met het ambacht;

b. er wordt eenige kennis verondersteld van de wijze, waarop materialen verkregen worden, in verband met naam en eigenschappen; dit onderdeel wordt geëxamineerd aan de hand van materiaal enz. en tevens in verband met onderdeel *a*;

c. hieronder valt ook het bijbehoorend drijfwerk; voorts wordt eenig begrip van den electromotor verondersteld; dit onderdeel wordt geëxamineerd aan de hand van gereedschap enz. en afbeeldingen en tevens in verband met onderdeel *a*;

e. dit onderdeel wordt, voor zooveel noodig, aan de hand van afbeeldingen geëxamineerd;

f. de uitvoering in potlood, in behoorlijk geschatte verhoudingen en met de noodige maten, welke eerst *na* het schetsen opgenomen en ingeschreven worden.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *e* geschiedt mondeling, zoo noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; in het onderdeel *d* bovendien door het maken van een opstel in verband met de eischen in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de akte Nk.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in de praktijk van de electrotechniek aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaar practisch werkzaam zijn geweest, waarvan ten minste 3 jaar als monteur-electricien of instrumentmaker.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal in verband met de te maken opstellen; van de wiskunde; van de natuur- en werktuigkunde, voor zoover deze voor de kennis van de electrotechniek in deze akte noodig is;

b. kennis van de verschillende grondstoffen, welke in het vak van den monteur-electricien gebruikt worden; kennis van de materialen en hulpstukken, welke bij het aanleggen van electrische geleidingen toegepast worden;

c. kennis van de voornaamste werktuigen, in gebruik voor de fijne metaalbewerking, en van de gereedschappen van den monteur-electricien en, voor zoover noodig, ook van die van den instrumentmaker;

d. kennis van de werking der voornaamste in de practijk van de electrotechniek voorkomende machines en toestellen en van de voorschriften van de afd. Electrotechniek van het K. I. v. I.;

e. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in de practijk van de electrotechniek aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

f. eenige kennis omtrent veiligheids- en gezondheidsmaatregelen, alsmede van eerste hulp bij ongevallen;

g. vaardigheid in het schetsen met gebruikmaking van rechthoekige projectie, in het teekenen van een eenvoudige electrische installatie en een schakelschema, en in het lezen van teekeningen;

h. vaardigheid in het maken van een eenvoudig meet-, schakel- of beveiligingstoestel of een onderdeel van toestellen, in gebruik bij de telegrafie of telefonie; in het smeden van een eenvoudig werkstuk en van gereedschap;

j. vaardigheid in het aanleggen van electrische geleidingen en het monteeren van electrische machines en hulptoestellen.

TOELICHTING.

b. het examen wordt afgenomen aan de hand van aanwezige grondstoffen en van materialen, bestemd voor electrische geleidingen;

c. het examen wordt afgenomen in verband met aanwezige werktuigen en gereedschappen en afbeeldingen hiervan;

d. het schriftelijk examen bestaat in het maken van een opstel en het uitwerken van eenvoudige vraagstukken in verband met de vereischten in onderdeel *a*;

f. het examen wordt voor zoo noodig met behulp van afbeeldingen afgenomen;

g. de uitvoering in potlood in behoorlijk geschatte verhoudingen; de maten na het schetsen opnemen en inschrijven; de installatieteekening wordt gemaakt op de gebruikelijke wijze in een gegeven plattegrond; hierbij wordt tevens gevraagd berekening en calculatie;

h. het examen bepaalt zich in hoofdzaak tot één werkstuk, waarin de verschillende moeilijkheden voorkomen; vooral wordt gelet op het afwerken volgens de juiste maten;

j. het examen bestaat in het aanleggen en bewerken van blanke of geïsoleerde leiding, buizen en kabels met de daarbij voorkomende hulpstukken; verder het opstellen, aansluiten en bedienen van electrische machines en de daarbij voorkomende meet-, schakel- en beveiligingstoestellen.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *f* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; bovendien in het onderdeel *e* door het maken van een opstel en het uitwerken van opgaven in verband met de vereischten in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de akte Nl.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het letterzetten aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaar praktisch werkzaam zijn geweest als letterzetter.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen; van de calculatie en van de wis- en natuurkunde;

een en ander in verband met het ambacht van den letterzetter;

b. eenige kennis van het karakteristieke in het ornament uit de hoofdtijdperken van de kunstgeschiedenis;

c. eenige kennis van de geschiedenis der grafische kunsten;

d. eenige kennis van de kleurenleer en van de leer der gulden snede, in verband met de grafische vakken;

e. grondige kennis van de gereedschappen en materialen, waarmede een letterzetter werkt;

f. grondige kennis van het typografisch puntenstelsel en eenige kennis van boekdruksystemen;

g. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het letterzetten aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

h. eenige kennis omtrent veiligheids- en gezondheidsmaatregelen, alsmede van eerste hulp bij ongevallen;

j. vaardigheid in het maken van werkteekeningen;

k. vaardigheid in het maken van werkstukken op het gebied van het letterzetten.

TOELICHTING.

a. onder calculatie wordt verstaan het maken van een eenvoudige prijsberekening; de kennis der wiskunde zal moeten blijken uit het berekenen van het papier, benoodigd voor een op te geven bestelling, en den tijd, welken het zetten van boekwerk vereischt;

c. een kort begrip van de ontwikkeling van de houtsnede en van den boek-, diep- en steendruk;

d. het bepalen van de hoogte en breedte van een pagina; de verhouding van de pagina tot het formaat van het papier;

f. het karakteristieke onderscheid tusschen degel-, snel- en rotatiepers;

j. ten minste één teekening uit te voeren in inkt, en een potloodschets, met toepassing van vlakke tinten;

k. het zetten van boek-, staat-, tabel- en handelsdrukwerk, advertentie- en smoutwerk in kleuren; het insluiten van vormen in verschillende combinaties; het corrigeeren van drukproeven;

het examen in dit onderdeel bepaalt zich in hoofdzaak tot eenige werkstukken, waarin de moeilijkheden van het ambacht zijn neergelegd.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *h* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; in het onderdeel *g* bovendien door het maken van een opstel in verband met de vereischten in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de akte Nm.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het boekdrukken aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaar practisch werkzaam zijn geweest als boekdrukker.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen; van de calculatie en van de wis- en natuurkunde; een en ander in verband met het ambacht van den boekdrukker;

b. eenige kennis van de voornaamste inlegapparaten;

c. kennis der onderscheidene degelpers-, snelpers-, rotatiepers- en halfrotatieperssystemen;

d. kennis van de geschiedenis der boekdrukkunst; eenige kennis van de reproductiemethoden in verband met den boekdruk;

e. kennis van de kleurenleer en van de leer der gulden snede, in verband met de typografie;

f. kennis van de materialen, waarmede een boekdrukker werkt; eenige kennis van het typografisch puntenstelsel; kennis van het rollengieten;

g. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het boekdrukken aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktneid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

h. eenige kennis omtrent veiligheids- en gezondheidsmaatregelen, alsmede van eerste hulp bij ongevallen;

j. vaardigheid in het teekenen;

k. vaardigheid in het maken van werkstukken op het gebied van boekdrukken.

TOELICHTING.

a. onder calculatie wordt verstaan het maken van een eenvoudige prijsberekening; de kennis der wiskunde zal moeten blijken uit het berekenen van papier, in verband met de oplagen; de kennis der natuurkunde betreft de invloeden van de temperatuur en vochtigheid op de materialen;

d. de uitvinding der boekdrukkunst en de ontwikkelingsgeschiedenis der boekdrukpers van de houten handpers af tot de hedendaagsche boekdrukmachines; de stereotypie, de houtsnede, de galvano's, de lijncliché en de autotypie;

e. de toepassing van kleuren en de verhouding van drukspiegel tot papier;

j. ten minste één teekening uit te voeren in inkt, en één potloodschets, met toepassing van vlakke tinten;

k. het toestellen en drukklaar maken van een platten vorm, een contra-vorm en van een stereotypievorm op een stopcylinderpers; het maken van een pikeersel van een lijncliché, houtgravure, autotypie en gevignetteerde autotypieën, het toestellen van een vorm met gewone en gevignetteerde autotypieën, omgeven door tekst, en het toestellen en afdrukken van een drie- of vierkleurendrukcliché (volgens aanwezig model) op een tweetoerenmachine; het drukken van smoutwerk in kleuren en het toestellen en afdrukken van een duplex-cliché (volgens model) op een degelpers (blind en in kleur); het drukken van een staat, welke rondom twee augustijn wit heeft; het insluiten van een vorm naar op te geven formaat en combinatie; het examen in dit onderdeel bepaalt zich in hoofdzaak tot eenige werkstukken, waarin de moeilijkheden van het ambacht zijn neergelegd.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *h*

geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; in het onderdeel *g* bovendien door het maken van een opstel in verband met de vereischten in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de akte Nn.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het boekbinden en handvergulden aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaar practisch werkzaam zijn geweest als boekbinder-handvergulder.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen; van de calculatie en van de wis- en natuurkunde; een en ander in verband met het ambacht van den boekbinder-handvergulder;

b. kennis van de toepassing van schutbladen bij verschillende bindwijzen, en van hun voor- en nadeelen; kennis van de verschillende formaten betreffende het vouwen en brocheeren van boeken;

c. kennis van de bewerking van den rug: halflinnen, half leer en half fransch;

d. eenige kennis van de geschiedenis van het boek en van den boekband, benevens kennis van de oude en nieuwe bindmethoden en van de bandversieringen in het algemeen;

e. kennis van de materialen, welke bij het boekbinden en handvergulden worden gebruikt;

f. kennis van de kleurenleer en van de leer der gulden snede, in verband met het boekbinden en handvergulden;

g. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het boekbinden-handvergulden aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

h. eenige kennis omtrent veiligheids- en gezondheidsmaatregelen, alsmede van eerste hulp bij ongevallen;

i. vaardigheid in het maken van werkteekeningen;

k. vaardigheid in het maken van werkstukken op het gebied van het boekbinden-handvergulden, en het ontwerpen van een eenvoudige plat- en rugversiering voor handvergulden.

TOELICHTING.

a. onder calculatie wordt verstaan het maken van een eenvoudige prijsberekening; de kennis der wiskunde zal blijken in het berekenen van het materiaalverbruik bij groote oplagen; de kennis der natuurkunde betreft de invloeden van temperatuur en vochtigheid op materialen;

e. deze kennis wordt beoordeeld naar verschillende aanwezige monsters;

f. de verdeeling bij het vergulden van plat en rug en het toepassen der kleuren;

i. het maken van uitslagen voor cartonnagewerk en ten minste één teekening uit te voeren in inkt, benevens één in potlood, met toepassing van vlakke tinten;

k. het plakken van een oud boek met platen en kaarten; het maken van een kantoorboek met springrug; het vervaardigen van een fijnen linnen- en half franschen band met handvergulding; het maken van een geheel lederen band met geciseleerde goudsnee, gestoken kapitaal, zijden schutblad en plat- en rugversiering met behulp van bogen, stempels en rollen, benevens op- en inlegwerk van leer; het maken van een perkamenten band met handvergulding, een album met verfsnede (voorkant holsnede), waarop handvergulding; het marmeren van leer en beitsen; het maken van een portefeuille met stofkleppen van zijde; van een luxe doos met hals en vakken, met zelf gemaakt stijfselmarmer;

het examen in dit onderdeel bepaalt zich in hoofdzaak tot eenige werkstukken, waarin de moeilijkheden van het ambacht zijn neergelegd.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *h* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; in het onderdeel *g* bovendien door het maken van een opstel in verband met de vereischten, in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de akte No.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het kleermaken aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaar practisch werkzaam zijn geweest als kleermaker.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen; van de wiskunde, van calculatie en van de natuurkunde; een en ander in verband met het ambacht van den kleermaker;

b. kennis van verschillende stoffen, noodig tot het vervaardigen van kleeding, alsmede van de voornaamste bontsoorten; hunne herkomst, eigenschappen, gebreken en verzorging, ook wat het gebruik van bederfwerende middelen betreft;

c. kennis van de gereedschappen, bij den kleermaker in gebruik;

d. eenige kennis van den bouw van het menschelijk lichaam; van de vormverandering, die het bij beweging ondergaat, en van het verband tusschen de kleeding en deze vormverandering;

e. eenige kennis van de leer der proportiën van de menschelijke figuur;

f. kennis van de meest voorkomende afwijkingen van den normalen lichaamsbouw en van de noodzakelijk aan te brengen wijzigingen in de normale patronen tot het verkrijgen der patronen voor abnormale gestalten;

kennis van de voornaamste fouten, welke bij de verschillende kleedingstukken kunnen voorkomen en het verhelpen dezer fouten;

g. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het kleermaken aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

h. eenige kennis omtrent veiligheids- en gezondheidsmaatregelen, alsmede van eerste hulp bij ongevallen;

j. vaardigheid in het maatnemen en patroonteekenen van alle soorten bovenkleeding voor dames, heeren en kinderen; uniformen, galakleeding en ambtsgewaden volgens verschillende systemen naar model en modeplaat;

k. vaardigheid in het maken van alle soorten heeren- en kinderbovenkleeding; damesmantels en mantelcostuums.

TOELICHTING.

b. dit onderdeel wordt geëxamineerd aan de hand van aanwezige textielgrondstoffen en -producten en bontsoorten;

h. dit onderdeel wordt, voor zoover noodig, met behulp van afbeeldingen geëxamineerd;

k. het onderzoek in dit onderdeel bepaalt zich in hoofdzaak tot één werkstuk, waarin de moeilijkheden van het ambacht zijn neergelegd.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met h geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; in het onderdeel *g* bovendien door het maken van een opstel, in verband met de vereischten, in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de aanteekening voor vakteekenen op de akte No
is vervallen.

(Deze aanteekening, geplaatst op de akte No, gaf (en blijft geven) bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het vakteekenen voor kleermakers aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.)

Programma voor de aanteekening voor uniformen, galakleeding en ambtsgewaden op de akte No
is vervallen.

(Deze aanteekening, geplaatst op de akte No, gaf (en blijft geven) bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het maken van uniformen, galakleeding en ambtsgewaden aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.)

Programma voor de akte Np.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het schoenmaken aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moeten de candidaten na den aanvang van het jaar, waarin zij den leeftijd van 17 jaar hebben bereikt, ten minste 6 jaar practisch werkzaam zijn geweest als schoenmaker.

De vereischten zijn:

a. kennis van de Nederlandsche taal, te beoordeelen naar de te maken opstellen, van de wiskunde, van calculatie, van de natuur- en werktuigkunde; een en ander in verband met het ambacht van den schoenmaker;

b. kennis van de verschillende ledersoorten, houtsoorten, spinstoffen en andere materialen en fournituren, hunne herkomst, bereiding, sortiment, eigenschappen, gebreken, gebruik en verwerking;

c. kennis van de voornaamste machines en van de gereedschappen, bij den schoenmaker in gebruik;

d. kennis van de bevestigingsmethoden en de samenstelling van onder- en bovenwerken;

e. kennis van de samenstelling van het menschelijk lichaam, speciaal van de onderste ledematen, ook wat betreft de functie en de leer der verhoudingen; van het maatnemen en leestenmaken, een en ander in verband met de beschoeiïng van den normalen voet;

f. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het schoenmaken aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

g. eenige kennis omtrent veiligheids- en gezondheidsmaatregelen, alsmede van eerste hulp bij ongevallen;

h. vaardigheid in het maken van modellen en patronen voor onder- en bovenwerken naar leesten;

j. vaardigheid in het snijden en vervaardigen van schachten en onderwerken, naar verschillende hand- en machinale bevestigingsmethoden.

TOELICHTING.

b en *c.* Het examen geschiedt aan de hand van aanwezige materialen, fournituren, machines en gereedschappen;

e. het examen handelt voornamelijk over den bewegingstoestel, het zenuwstelsel en bloedvatenstelsel in het bijzonder met betrekking tot de onderste ledematen; over de beenderen, gewrichten, banden, spieren, de huid en de nagels; het nemen en noteeren der maten en het overbrengen der maten op de leest; over leestvormen en -typen, in verband met den voet en het soort van schoeisel;

h. het examen bestaat in het vervaardigen van modellen voor alle onderdeelen van onderwerken en schachten, voor ten minste twee paren dames- en heerenleesten;

j. het examen bestaat in het vervaardigen van twee paren schachten, dames- en heerenwerk; van een paar onderwerken geheel met de hand, en van een paar onderwerken met behulp van machines; van verschillende onderdeelen en samenstellingen van onderwerken en schachten.

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *g* geschiedt mondeling, voor zoover noodig met vaardig uit te voeren schetsen op het schoolbord; in het onderdeel *f* bovendien door het maken van een opstel, in verband met de vereischten, in onderdeel *a* omschreven.

Programma voor de aanteekening voor vakteekenen op de akte Np
is vervallen.

(Deze aanteekening, geplaatst op de akte Np, gaf (en blijft geven) bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het vakteekenen voor schoenmakers aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.)

Programma voor de aanteekening voor orthopaedisch schoenmaken op de akte Np
is vervallen.

(Deze aanteekening, geplaatst op de akte Np, gaf (en blijft geven) bevoegdheid voor het geven van onderwijs in orthopaedisch schoenmaken aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.)

Programma voor de akte Nq.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in dameskleedermaken in zijn geheelen omvang aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moet de candidate in het bezit zijn der akte N*a*, en een bewijs kunnen overleggen, dat zij na het behalen dier akte gedurende ten minste twee jaar op een atelier (X) werkzaam is geweest.

De vereischten zijn:

a. grondige kennis van de practische en aesthetische eischen, waaraan kleeding moet voldoen;

b. grondige kennis van het berekenen van hoeveelheid en prijs van het onder *e* 1 genoemde;

c. eenige kennis van het historisch costuum;

d. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in het dameskleedermaken aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet; eenige kennis van de inrichting van leerlokalen en ateliers;

e. vaardigheid in:

1. het patroonteekenen, knippen, passen en naaien van alle voorkomende vrouwen-, meisjes- en kinderbovenkleeding;

2. het verstellen, het versieren met hand- en machinewerk van de onder 1 genoemde kleeding;

3. het uit het geheugen schetsen van een vooraf gezien kleedingstuk;

4. het teekenen, zoo noodig wijzigen, van een eenvoudige ornamentale samenstelling voor de onder 1 genoemde kleeding, en het op stof brengen van een teekening.

TOELICHTING.

(X) bij voorkeur op een bedrijfsatelier:

a. stof, snit, kleur en versiering, in verband met persoon, doel en jaargetijde;

e. 1. het patroonteekenen zoowel op papier als op het zwarte bord; de kleeding naar maat, model of modeplaat;

3. zoowel op papier als op het zwarte bord.

Het examen in de onderdeelen a en d geschiedt schriftelijk en mondeling; in de onderdeelen *b* en *c* uitsluitend mondeling.

Bij het beoordeelen van de candidate wordt niet alleen op vakkennis, doch ook op algemeene ontwikkeling gelet.

Het examen wordt afgenomen aan de hand van aanwezige grondstoffen en weefsels, voorwerpen, gereedschappen en afbeeldingen.

Programma voor de akte Nr.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het lingerievak in zijn geheelen omvang aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moet de candidate in het bezit zijn der akte N*a*, en een bewijs kunnen overleggen, dat zij na het behalen dier akte gedurende ten minste één jaar op een atelier (X) werkzaam is geweest.

De vereischten zijn:

a. grondige kennis van de practische en aesthetische eischen, waaraan de kleeding moet voldoen;

b. grondige kennis van het berekenen van hoeveelheid en prijs van het onder *d* 1 en 2 genoemde;

c. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in de vakken en aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet; eenige kennis van de inrichting van leerlokalen en ateliers;

d. vaardigheid in:

1. het patroonteekenen, knippen, passen en naaien van alle voorkomende vrouwen-, mannen- en kinderonderkleeding; van bovenkleeding voor kinderen tot en met den leeftijd van zes jaar;

2. het breien en haken van kleedingstukken en eenige soorten brei- en haakwerk, geschikt voor bovenkleeding en afwerking;

3. het verstellen, versieren met hand- en machinewerk van huishoudgoed en van de onder 1 en 2 genoemde kleeding;

4. het strijken en opvouwen van nieuw lijfgoed;

5. het uit het geheugen schetsen van een vooraf gezien kleedingstuk;

6. het teekenen, zoo noodig wijzigen, van een eenvoudige ornamentale samenstelling of letter van het onder 1 genoemde; en het op stof brengen van een teekening.

TOELICHTING.

(X) bij voorkeur een bedrijfsatelier:

a. stof, snit, kleur en versiering in verband met persoon, doel, jaargetijde;

d. 1. het patroonteekenen, zoowel op papier als op het zwarte bord; de kleeding naar maat, model of modeplaat; hieronder ook te rekenen kapmantels, matiné's sportblouses en bustehouders;

2. naar uitgevoerd of geknipt model;

3. zoowel op papier als op het zwarte bord.

Het examen in de onderdeelen *a* en *c* geschiedt schriftelijk en mondeling; in onderdeel *b* uitsluitend mondeling.

Bij het beoordeelen van de candidate wordt niet alleen op vakkennis, doch ook op algemeene ontwikkeling gelet.

Het examen wordt afgenomen aan de hand van aanwezige gronstoffen en weefsels, voorwerpen, gereedschappen en afbeeldingen.

Programma voor de akte Ns.

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in fraaie handwerken en kunstnaaldwerk aan inrichtingen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet.

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moet de candidate den leeftijd van 23 jaar bereiken of bereikt hebben in het jaar, waarin het examen wordt afgelegd.

De vereischten zijn:

a. eenige kennis van de decoratieve kunst, in het bijzonder op het gebied van kanten, naald- en weefwerk; eenige kennis van heraldiek en kleurenleer;

b. eenige kennis van grondstoffen, weefsels en materialen, de kenmerken van deugdelijkheid, voor zoover die zonder scheikundige proeven zijn vast te stellen;

c. grondige kennis van de practische en

aesthetische eischen, waaraan stoffen en materialen moeten voldoen;

d. grondige kennis van het berekenen van hoeveelheid en prijs van het onder *f* 2 genoemde;

e. kennis van de eischen van doeltreffend onderwijs in de vakken en aan de scholen, waarvoor deze akte bevoegdheid geeft; geschiktheid om de verkregen kennis aan een groep van leerlingen mede te deelen; een en ander in verband met het bepaalde in art. 38 der wet;

f. vaardigheid in:

1. alle voorkomende technieken op onafgedeelde en afgedeelde stof;

2. alle voorkomende technieken, waardoor stoffen ontstaan, met uitzondering van weven en kloskant, waarvan slechts eenige elementaire kennis wordt gevraagd;

3. het opmaken en afwerken van verschillende voorwerpen;

4. het ontwerpen van een eenvoudige versiering voor een gegeven bestemming in een door de candidate te kiezen techniek; alsmede het maken van een werkteekening in kleur van een gedeelte van het ontwerp; het op stof brengen van de teekening;

5. het schetsen van een te versieren voorwerp of kleedingstuk en het uitslaan der te versieren onderdeelen;

6. het teekenen van letters, waardigheids- en rangteekens, het samenstellen van monogrammen.

TOELICHTING.

f. 2. te werken naar staal of teekening;

5. zoowel op papier als op het zwarte bord.

Het examen in de onderdeelen *a* en *e* geschiedt schriftelijk en mondeling; in de onderdeelen *b*, *c* en *d* uitsluitend mondeling.

Bij het beoordeelen van de candidate wordt niet alleen op vakkennis, doch ook op algemeene ontwikkeling gelet.

Het examen wordt afgenomen aan de hand van aanwezige grondstoffen, weefsels en voorwerpen, gereedschappen, materialen en afbeeldingen.

---

23 *Maart* 1925. BESLUIT tot aanwijzing, overeenkomstig artikel 170 der hooger-onderwijswet van de Stichting „Leidsch Universiteitsfonds", gevestigd te *Leiden*, als bevoegd om bij de faculteit der rechtsgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit te *Leiden* een bijzonderen leerstoel te vestigen. S. 102.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 5 Februari 1925, n°. 428[3], afdeeling Hooger Onderwijs;

Gelet op de artikelen 170—172 der hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 10 Maart 1925, n°. 19);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 18 Maart 1925, n°. 1030, Afdeeling Hooger Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de stichting „Leidsch Universiteitsfonds", gevestigd te *Leiden*, aan te wijzen als bevoegd om bij de faculteit der rechtsgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit te *Leiden* een bijzonderen leerstoel te vestigen, opdat door den daarvoor te benoemen hoogleeraar onderwijs worde gegeven in de wijsbegeerte van het recht.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

(*Uitgeg.* 14 *April* 1925.)

---

23 *Maart* 1925. BESLUIT, houdende uitvoering van de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* n°. 568), voor zooveel betreft de vrijdommen van invoerrecht en statistiekrecht. S. 103.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Financiën en van Arbeid, Handel en Nijverheid van 29 Januari 1925, n°. 115, Afd. Invoerrechten, en van 11 Februari 1925, n°. 1528, Afd. Handel en Nijverheid;

Gelet op de artikelen 14, 15, 16, 17, 18 en 19 der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* n°. 568), artikel 3, letter *a*, 3°., 4°., 5°. en 6°., en *d*, der Wet op het Statistiekrecht (*Staatsblad* 1921, n°. 55), zooals deze bij artikel 35 der voormelde Tariefwet is gewijzigd, Bijzondere bepaling II op post n°. 85, Bijzondere bepaling II op post n°. 97, Bijzondere bepaling 3 op post n°. 120 en Bijzondere bepaling 3, letter *a*, op post n°. 150 van het bij genoemde Tariefwet behoorend Tarief;

Den Raad van State gehoord (advies van 3 Maart 1925, n°. 38);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 12 Maart 1925, n°. 108, Afd. Invoerrechten, en van 17 Maart 1925, n°. 3123, Afd. Handel en Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Artikel 14 der wet.

Art. 1. De goederen, waarvoor aanspraak op vrijdom bestaat volgens art. 14 der Tariefwet worden onderscheiden in twee categorieën, te weten:

a. goederen, waarvan bij den uitvoer bekend is, dat zij binnen twee jaar na den uitvoer in onverwerkten staat wederom zullen worden ingevoerd;

b. goederen, waarvan bij den uitvoer niet bekend is, dat zij binnen den termijn en in den staat genoemd onder letter *a*, wederom zullen worden ingevoerd.

2. Voor de goederen, bedoeld bij art. 1, letter *a*, van dit besluit, wordt de vergunning tot vrijen wederinvoer verleend door den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring belanghebbende woont of gevestigd is, of door den inspecteur, in wiens dienstkring de goederen ten uitvoer worden ingeladen.

De aanvraag om vrijdom houdt een duidelijke en nauwkeurige omschrijving der goederen in en vermeldt voorts:

a. de hoeveelheid en de waarde der goederen, alsmede bijzondere kenteekenen of andere aan-

wijzingen voor de erkenning van hunne eenzelvigheid bij den wederinvoer;

b. de plaats waar de goederen zich bevinden;

c. de redenen, waarom de goederen naar het buitenland worden gezonden;

d. het vervoermiddel, waarmede de verzending plaats zal vinden.

De inspecteur verleent de vergunning tot vrijen wederinvoer alleen, indien de goederen van herkenningsteekenen kunnen worden voorzien of door opneming van afmetingen, gewicht of andere aanwijzingen voldoende zekerheid voor de erkenning van hunne eenzelvigheid kan worden verkregen.

Vóór den uitvoer vergelijken de ambtenaren der invoerrechten de goederen met de omschrijving en de bijzonderheden, welke in de vergunning zijn vermeld en stellen zij hieromtrent, alsmede nopens de genomen maatregelen tot vaststelling der eenzelvigheid, eene verklaring op die vergunning, welke zij daarna weder aan belanghebbende teruggeven om te dienen bij den wederinvoer.

De goederen worden bij den wederinvoer alleen dan met vrijdom toegelaten, indien zij tijdens het verblijf buitenslands geenerlei bewerking of verwerking hebben ondergaan, de aangebrachte herkenningsteekenen nog aanwezig zijn en overigens de eenzelvigheid voldoende vaststaat.

3. Voor de goederen, bedoeld bij art. 1, letter *b*, van dit besluit, wordt de vergunning tot vrijen invoer verleend door den inspecteur over de losplaats, waar de goederen zijn aangebracht. De aanvraag tot vrijdom houdt een duidelijke en nauwkeurige omschrijving der goederen in en vermeldt voorts:

a. de hoeveelheid en de waarde der goederen;

b. de plaats, waar de goederen zich bevinden;

c. den dag waarop, het vervoermiddel waarmede en het land en de plaats waarheen de goederen werden afgezonden, onder vermelding tevens langs welk laatste kantoor of uiterste wacht de goederen werden uitgevoerd;

d. den naam van dengene, voor wien de goederen bestemd waren;

e. de reden der terugkomst van de goederen, met vermelding van de overgelegde bescheiden of andere bewijsstukken, waaruit de eenzelvigheid en het in onbewerkten en onverwerkten staat terugkomen der goederen kan blijken;

f. een verklaring, dat belanghebbende desgevraagd bereid is tot het geven van inzage van boeken of andere bescheiden, waaruit de aanspraak op vrijdom kan blijken;

g. verdere bijzonderheden, die voor een richtige beoordeeling der zaak noodig of wenschelijk zijn.

De inspecteur verleent de vergunning tot vrijen wederinvoer alleen, indien te zijnen genoegen wordt aangetoond, dat de goederen binnen den bij de wet gestelden termijn in onbewerkten en onverwerkten staat weder worden ingevoerd, dat zij uit het vrije verkeer zijn uitgevoerd en aan of ten behoeve van den oorspronkelijken exporteur worden teruggezonden.

4. Voor goederen, die met vrijdom, afschrijving of teruggaaf van accijns of invoerrecht zijn uitgevoerd, wordt geen vrijdom volgens art. 1 van dit besluit verleend, alvorens de tengevolge van den uitvoer niet geheven of alstoen teruggegeven som is betaald of teruggbetaald of de betaling daarvan is verzekerd.

Belanghebbende is verplicht bij zijne aanvrage om vrijdom de noodige opgaven te verstrekken ter vaststelling van de volgens dit artikel verschuldigde bedragen.

5. Gouden en zilveren werken, vallende onder art. 1, letter *b*, van dit besluit, waarvoor vrijdom wordt gevraagd, worden op den voet van art. 71 der wet van 18 September 1852 (*Staatsblad* n°. 178), laatstelijk gewijzigd bij die van 20 Juni 1924 (*Staatsblad* n°. 305), naar het kantoor van den waarborg overgebracht. Zijn de werken indertijd met teruggaaf van belasting uitgevoerd, dan worden zij overgebracht naar het kantoor, waar zij voor uitvoer zijn afgestempeld.

In de aangifte volgens art. 70 van genoemde wet, wordt vermeld, dat voor de goederen vrijdom volgens art. 14 der Tariefwet wordt gevraagd en, wanneer de goederen indertijd met teruggaaf van belasting zijn uitgevoerd, de datum en het nummer van het document, waarmede de uitvoer plaats had.

De ambtenaren van den waarborg stellen, na vergelijking der goederen met den volgbrief en eventueel met het document, waarop de uitvoer plaats had, van hunne bevinding eene verklaring op dien volgbrief.

De vergunning tot vrijen invoer wordt verleend overeenkomstig het bepaalde bij art. 3 van dit besluit, nadat uit de verklaring op den volgbrief is gebleken, dat hiertegen bij de ambtenaren van den waarborg geen bezwaar bestaat.

Artikel 15, letter a,
der wet.

6. Voor de goederen, welke worden ingevoerd om hier te lande een verwerking te ondergaan en daarna weder te worden uitgevoerd, kan de vergunning tot vrijdom van invoerrecht door of vanwege Onzen Minister van Financiën, onder door hem te stellen voorwaarden worden verleend, indien voldoende maatregelen tot vaststelling der eenzelvigheid der goederen kunnen worden genomen.

Voor weder uit te voeren goederen, die hier te lande eenige bewerking of herstelling moeten ondergaan en voor weder uit te voeren teekeningen, ontwerpen en modellen, ingevoerd om daarnaar hier te lande werken of voorwerpen te vervaardigen of samen te stellen, wordt de vergunning tot vrijdom van invoerrecht verleend door den inspecteur der invoerrechten over de losplaats, waar de goederen zijn aangebracht.

De aanvraag tot vrijdom houdt alsdan een duidelijke en nauwkeurige omschrijving der goederen in en vermeldt voorts:

a. de hoeveelheid en de waarde der goederen, alsmede bijzondere kenteekenen of andere aanwijzingen voor de erkenning van hunne eenzelvigheid bij den wederuitvoer;

b. de plaats, waar de goederen zich bevinden;

c. den aard der bewerking of herstelling, c.q. het doel, waarvoor de teekeningen, ontwerpen en modellen moeten dienen;

d. den naam en een nauwkeurige aanwijzing van de ligging der inrichting of van het pand, waar de bewerking of herstelling der goederen zal plaats vinden of waar de voorwerpen worden vervaardigd of samengesteld.

De inspecteur verleent de vergunning tot vrijen invoer alleen, indien de goederen van herkenningsteekenen kunnen worden voorzien of door opneming van afmetingen, gewicht of andere aanwijzingen, voldoende zekerheid voor de erkenning van hunne eenzelvigheid kan worden verkregen.

Bij den invoer wordt voor de goederen, teekeningen, ontwerpen of modellen, bedoeld bij het tweede lid van dit artikel, na aangifte volgens art. 120 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* nº. 38) tegen zekerheidstelling voor de invoerrechten een volgbrief afgegeven, waarin de bestemmingsplaats wordt vermeld.

De volgbrief wordt gezuiverd en de zekerheid opgeheven zoodra het bewijs is geleverd, dat de bewerkte of herstelde goederen, de teekeningen, ontwerpen of modellen, waarvan de eenzelvigheid moet blijken overeenkomstig de voorschriften in de vergunning vermeld, het Rijk weder uitgevoerd zijn.

De invoerrechten worden geheel of gedeeltelijk ingevorderd wanneer het bewijs van uitvoer niet of slechts voor een gedeelte der goederen binnen 12 maanden na de afgifte van den volgbrief is geleverd.

De vrijdom van invoerrecht voor goederen, vallende onder art. 15, letter *a*, der Tariefwet, kan door of vanwege Onzen Minister van Financiën, onder door hem te stellen voorwaarden, ook worden verleend bij wijze van teruggaaf van het bij den invoer betaalde invoerrecht. De goederen moeten dan binnen 12 maanden na de betaling het Rijk weder zijn uitgevoerd.

7. De vrijdom van invoerrecht voor goederen, vallende onder artikel 15, letter *a*, der Tariefwet, kan, in daartoe leidende gevallen, door of vanwege Onzen Minister van Financiën, onder door hem te stellen voorwaarden, doorloopend tot wederopzeggens worden verleend.

Artikel 15, letters *b* en *c*, der wet.

8. De vrijdom van invoerrecht voor de goederen, bedoeld bij art. 15, letters *b* en *c*, der Tariefwet, wordt verleend, hetzij door den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring belanghebbende woont of gevestigd is, hetzij door den inspecteur, in wiens dienstkring de goederen ten uitvoer worden ingeladen, of, wanneer tevens een vergunning volgens art. 13 van dit besluit wordt gevraagd, bij den inspecteur der invoerrechten over de losplaats, waar de vervaardigde voorwerpen ten invoer zullen worden aangegeven.

De aanvraag om vrijdom houdt een duidelijke en nauwkeurige omschrijving der goederen in en vermeldt voorts:

a. de hoeveelheid en de waarde der goederen, alsmede bijzondere kenteekenen of andere aanwijzingen voor de erkenning van hunne eenzelvigheid bij den wederinvoer;

b. de plaats, waar de goederen zich bevinden;

c. den aard der herstelling c.q. het doel, waarvoor de teekeningen, ontwerpen of modellen moeten dienen;

d. het vervoermiddel, waarmede de verzending zal geschieden.

De inspecteur verleent de vergunning tot vrijen wederinvoer alleen, indien de goederen van herkenningsteekenen kunnen worden voorzien, of door opneming van afmetingen, gewicht of andere aanwijzingen, voldoende zekerheid voor de erkenning van hunne eenzelvigheid kan worden verkregen.

Vóór den uitvoer vergelijken de ambtenaren der invoerrechten de goederen met de omschrijving en de bijzonderheden, welke in de vergunning zijn vermeld en stellen zij hieromtrent, alsmede nopens de genomen maatregelen tot vaststelling der eenzelvigheid eene verklaring op de vergunning, welke zij daarna weder aan belanghebbende teruggeven om te dienen bij den wederinvoer.

De goederen worden bij den wederinvoer alleen dan met vrijdom toegelaten, indien de aangebrachte herkenningsteekenen nog aanwezig zijn en overigens de eenzelvigheid voldoende vaststaat.

9. De vrijdom van invoerrecht voor goederen, vallende onder art. 15, letters *b* en *c*, der Tariefwet, kan, in daartoe leidende gevallen, door of vanwege Onzen Minister van Financiën, onder door hem te stellen voorwaarden, doorloopend tot wederopzeggens worden verleend. Artikel 16 der wet.

10. De vergunning tot wederinvoer van ter bewerking naar het buitenland gezonden acoijnsvrije goederen tegen betaling van het, volgens art. 16 der Tariefwet te berekenen, meerdere invoerrecht, wordt verleend door den inspecteur der invoerrechten over de losplaats, waar de goederen na de bewerking ten invoer zullen worden aangegeven.

De aanvraag ter bekoming dezer vergunning houdt een duidelijke en nauwkeurige omschrijving der goederen in en vermeldt voorts:

a. de hoeveelheid en de waarde der goederen, alsmede bijzondere kenteekenen of andere aanwijzingen voor de erkenning van hunne eenzelvigheid;

b. de plaats, waar de goederen zich bevinden;

c. de aard der bewerking, welke de goederen in het buitenland zullen ondergaan;

d. het vervoermiddel, waarmede de verzending zal plaats vinden;

e. een verklaring, dat belanghebbende desgevraagd bereid is tot het geven van inzage van boeken of andere bescheiden, waaruit bij den wederinvoer de waarde en hoeveelheid der goederen in den staat, waarin ze weder worden ingevoerd en in den staat, waarin ze werden uitgevoerd, kan blijken.

De inspecteur verleent de gevraagde vergunning alleen, indien de goederen van herkenningsteekenen kunnen worden voorzien of door opneming van afmetingen, gewicht of andere aanwijzingen voldoende zekerheid voor de erkenning van hunne eenzelvigheid kan worden verkregen en zoo noodig voldoende maatregelen kunnen worden genomen tot vaststelling van de waarde der goederen in den staat, waarin zij zich bij den uitvoer bevinden.

Vóór den uitvoer vergelijken de ambtenaren der invoerrechten de goederen met de om-

schrijving en de bijzonderheden, welke in de vergunning zijn vermeld, en stellen zij hieromtrent, alsmede nopens de genomen maatregelen tot vaststelling van de eenzelvigheid en waarde een verklaring op de vergunning, welke zij daarna aan belanghebbende teruggeven om te dienen bij den wederinvoer.

De vergunning is alleen geldig indien bij wederinvoer de aangebrachte herkenningsteekenen nog aanwezig zijn en overigens de eenzelvigheid der goederen voldoende vaststaat.

11. Bij den invoer van de bewerkte goederen levert belanghebbende de vergunning weder bij den inspecteur in, die op dit stuk zijn beslissing nopens het aan invoerrecht te betalen bedrag stelt.

De aangever legt de vergunning vervolgens bij zijne ten kantore van den ontvanger volgens art. 120 der meergenoemde Algemeene Wet in te leveren aangifte over.

12. De vergunning tot wederinvoer van goederen tegen betaling van het volgens art. 16 der Tariefwet te berekenen meerdere invoerrecht kan, in daartoe leidende gevallen, door of vanwege Onzen Minister van Financiën, onder door hem te stellen voorwaarden, doorloopend tot wederopzeggens worden verleend.

Artikel 17 der wet.

13. De vergunning tot invoer van goederen, die naar door ingezetenen des Rijks vervaardigde teekeningen of modellen in het buitenland worden vervaardigd, tegen betaling van het bedrag, dat van de goederen verschuldigd zou zijn, indien bij het vaststellen der waarde het bedrag, dat gevormd wordt door de kosten van het vervaardigen dier teekeningen of modellen, buiten aanmerking werd gelaten, wordt verleend door den inspecteur der invoerrechten over de losplaats waar de vervaardigde goederen ten invoer zullen worden aangegeven.

De aanvraag ter bekoming van de vergunning houdt een duidelijke en nauwkeurige omschrijving der teekeningen of modellen in, waarnaar de goederen zullen worden vervaardigd, en vermeldt voorts:

a. de plaats, waar de teekeningen of modellen zich bevinden;

b. een verklaring dat belanghebbende desgevraagd bereid is tot het geven van inzage van boeken of andere bescheiden, waaruit de waarde der goederen bij den invoer en de kosten van vervaardiging kunnen blijken;

c. het vervoermiddel, waarmede de teekeningen en modellen zullen worden verzonden.

De inspecteur verleent de vergunning alleen, indien voldoende zekerheid kan worden verkregen, dat de goederen naar de betreffende teekeningen of modellen zullen worden vervaardigd. De teekeningen en modellen kunnen daartoe van herkenningsteekenen worden voorzien; c.q. kan door opneming van afmetingen, gewicht of andere aanwijzingen de eenzelvigheid der modellen worden verzekerd.

Vóór den uitvoer vergelijken de ambtenaren der invoerrechten de teekeningen en modellen met de omschrijving en de bijzonderheden, welke in de vergunning zijn vermeld en stellen zij hieromtrent, alsmede nopens de genomen maatregelen tot vaststelling van de eenzelvigheid, een verklaring op de vergunning, welke zij daarna aan belanghebbende teruggeven om te dienen bij den invoer der goederen.

De vergunning is alleen geldig indien bij wederinvoer de aangebrachte herkenningsteekenen nog aanwezig zijn en de eenzelvigheid der goederen voldoende vaststaat.

14. Bij den invoer der vervaardigde goederen levert belanghebbende de vergunning weder bij den inspecteur in, die op dit stuk zijne beslissing nopens het aan invoerrecht te betalen bedrag stelt.

De aangever legt de vergunning vervolgens bij zijne ten kantore van den ontvanger volgens art. 120 der meergenoemde Algemeene Wet in te leveren aangifte over.

15. De vergunning bedoeld bij art. 13 kan, in daartoe leidende gevallen, door of van wege Onzen Minister van Financiën, onder door hem te stellen voorwaarden, doorloopend tot wederopzeggens worden verleend.

Artikel 18 der wet.

16. De vrijdom van invoerrecht voor door Onzen Minister van Financiën aan te wijzen en naar door hem te geven voorschriften, zoo noodig te vermengen, chemicaliën, verfstoffen en andere zelfstandigheden van dien aard, benoodigd als hulpmiddel in fabrieken en trafieken, wordt verleend door den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring de fabriek of trafiek gelegen is.

De aanvraag om vrijdom houdt in:

a. een duidelijke aanwijzing van de ligging der fabriek of trafiek onder vermelding van kadastrale sectie en nummer;

b. de naam van het artikel, waarvoor vrijdom wordt verlangd, alsmede een omschrijving van het doel, waarvoor het bij de werkzaamheden in de fabriek of trafiek benoodigd is;

c. de hoeveelheid van het artikel, die jaarlijks noodig wordt geacht.

De inspecteur verleent de vergunning alleen, indien blijkt dat het artikel uitsluitend als hulpmiddel bij de werkzaamheden in de fabriek of trafiek zal worden gebezigd en bepaalt daarbij mede, indien vermenging noodig is, of de mengmiddelen zullen worden geleverd door den vrijdomgenietende of op zijne kosten van wege het Rijk.

In de vergunning wordt door den inspecteur tevens bepaald de hoeveelheid, die per jaar met vrijdom kan worden ingeslagen, alsmede het minimum van elken inslag.

17. Bij den invoer van goederen, waarvoor vrijstelling wordt verlangd, wordt, na aangifte volgens art. 120 der meergenoemde Algemeene Wet, tegen zekerheidstelling voor de invoerrechten een volgbrief afgegeven, waarin de bestemming der goederen wordt vermeld.

Het vervoer der goederen naar de fabriek of trafiek geschiedt onder verzegeling.

De inslag in de fabriek of trafiek heeft plaats onder toezicht van ambtenaren, die onderzoeken of de stof aan de voor den vrijdom gestelde eischen voldoet en in wier tegenwoordigheid de vermenging, zoo die is voorgeschreven, dadelijk plaats heeft.

Bij schending der verzegeling of andere ambtelijk bevonden onregelmatigheid wordt de volgbrief niet gezuiverd en de gestelde zekerheid ingevorderd.

18. De met vrijdom ingeslagen, al dan niet

vermengde, stoffen mogen tot geen ander doel worden gebezigd dan waarvoor de vrijdom is verleend en mogen niet onverwerkt uit de fabriek of trafiek worden uitgeslagen.

Het is mede verboden:

1°. de bijmengselen, van welker aanwezigheid of toevoeging de vrijdom afhankelijk is gesteld, geheel of gedeeltelijk af te scheiden;

2°. mengmiddelen te verstrekken, die niet aan de gestelde eischen voldoen;

3°. middelen aan te wenden waardoor een deugdelijke vermenging kan worden belemmerd of belet, of waardoor de vermenging kan worden verijdeld.

De inspecteur kan bij het verleenen van de vergunning tevens bepalen, dat in de fabriek of trafiek geen distilleerketel aanwezig mag zijn, alsmede dat de met vrijdom ingeslagen stoffen na afwerking moeten worden vernietigd.

De vrijdomgenietende heeft voor de nakoming dezer bepalingen zorg te dragen.

19. De ontvanger der invoerrechten of accijnzen onder wiens kantoor de fabriek of trafiek gelegen is, houdt met betrekking tot de met vrijdom ingeslagen goederen een rekening met den fabrikant of trafikant.

Wanneer meer is ingeslagen dan de hoeveelheid, waarvoor volgens de vergunning over het loopende kalenderjaar vrijdom kon worden genoten, wordt voor dat meerdere de volgbrief niet gezuiverd en het invoerrecht zoo noodig op de gestelde zekerheid verhaald.

De vrijdomgenietende levert bij het einde van het jaar ten kantore van den ontvanger een schriftelijke en onderteekende opgave in van de hoeveelheid met vrijdom ingeslagen goederen, die bij den afloop van dat tijdvak nog ongebruikt voorhanden zijn.

Deze hoeveelheid wordt als eerste inslag in het volgend jaar beschouwd en als zoodanig op de in het eerste lid bedoelde rekening gebracht.

Zoolang de voormelde opgave niet is gedaan, wordt geen nieuwe inslag toegelaten.

De ambtenaren zijn bevoegd, met machtiging van den ontvanger, te allen tijde de voorhanden met vrijdom ingeslagen goederen en de daaruit of daarmede bereide producten in de fabriek of trafiek op te nemen.

20. De inspecteur, die de vergunning heeft verleend, kan bij gebleken misbruik of poging daartoe, alsmede bij het niet nakomen der hier gegeven voorschriften, den fabrikant of trafikant voor bepaalden of onbepaalden tijd de bevoegdheid ontzeggen om goederen met vrijdom van invoerrecht volgens art. 16 van dit besluit in zijn fabriek of trafiek in te slaan.

21. Voor chemicaliën, verfstoffen en andere zelfstandigheden van dien aard, benoodigd bij landbouw, tuinbouw en veeteelt, kan de vrijdom van invoerrecht door of van wege Onzen Minister van Financiën, onder door hem te stellen voorwaarden, worden verleend.

Artikel 19, letter *a*, der wet.

22. Benoodigdheden voor vlotten worden vrij van invoerrecht ten invoer toegelaten, voorzoover zij uitsluitend uit gebruikte voorwerpen bestaan en dit desgevraagd bij de visitatie wordt aangetoond.

Artikel 19, letter *d*, der wet.

23. De vervoermiddelen, bedoeld bij art. 19, letter *d*, der Tariefwet, worden onderscheiden in vier categorieën, te weten:

a. motorrijtuigen, die door ingezetenen des Rijks worden gebezigd;

b. motorrijtuigen, niet voor duurzaam verblijf hier te lande bestemd, die niet door ingezetenen des Rijks worden gebezigd;

c. spoorwagens en spoorwegrijtuigen, gebezigd in internationaal of grensverkeer, alsmede de tot tijdelijk gebruik hier te lande gehuurde koel- en dergelijke spoorwagens;

d. overige vervoermiddelen.

Onder motorrijtuigen worden zoowel automobielen als motorrijwielen verstaan.

24. Voor motorrijtuigen van ingezetenen des Rijks moet bij binnenkomst hier te lande zekerheid worden gesteld voor de eventueel van het rijtuig verschuldigde invoerrechten, tenzij de bestuurder voorzien is van een geldig nationaliteitsbewijs, als bedoeld is bij het volgend artikel.

Tot opheffing der zekerheid verleent de directeur der invoerrechten machtiging, indien hem binnen een jaar na den invoer wordt aangetoond, dat het motorrijtuig té voren met betaling van invoerrecht werd ingevoerd of dat daarvoor geen invoerrecht verschuldigd was. Bij gebreke daarvan wordt het invoerrecht ingevorderd.

25. Het nationaliteitsbewijs wordt aangevraagd bij den ontvanger der invoerrechten of, ter plaatse waar geen ontvanger der invoerrechten gevestigd is, bij den ontvanger der accijnzen over de woonplaats van den belanghebbende.

De aanvraag ter bekoming van dit bewijs houdt in:

a. naam en woonplaats van den aanvrager;

b. voor zooveel automobielen betreft: fabrieksmerk, nummer van het chassis, aantal cylinders, motornummer, model van de carrosserie, aantal vaste en klapzitplaatsen, naam van den fabrikant der carrosserie, kleur van het rijtuig en hoofdbekleeding daarvan;

voor zooveel motorrijwielen betreft: fabrieksmerk, aantal cylinders, nummer van het frame en motornummer;

c. het land, waar het motorrijtuig vervaardigd is, voor zooveel automobielen betreft, voor chassis en carrosserie afzonderlijk;

d. de plaats waar en de dagen waarop het rijtuig ten behoeve van het vereischte onderzoek kan worden opgenomen.

De ontvanger geeft het nationaliteitsbewijs alleen af wanneer hem is gebleken, dat:

1°. voor zoover het motorrijtuig uit het buitenland afkomstig is, het daarvoor verschuldigd invoerrecht is betaald of bij den invoer zoodanig recht niet verschuldigd was;

2°. de automobiel een chassisnummer en een motornummer of het motorrijwiel een framenummer en een motornummer draagt, welke nummers, voor ieder fabrieksmerk afzonderlijk, seriesgewijze doorloopen en die zijn ingegoten, opgegoten of ingeslagen op een naar zijn oordeel doeltreffende, hetzij door belanghebbende, hetzij ambtshalve in de aanvrage te vermelden plaats van het motorrijtuig, op welke plaats geen andere nummers of sporen van verwijderde nummers mogen voorkomen.

Een nationaliteitsbewijs is slechts geldig voor een motorrijtuig, dat geheel aan de omschrijving in het bewijs beantwoordt en dat ter aangeduider plaatse geen andere of kennelijk gewijzigde nummers of sporen van verwijderde nummers bevat.

Onze Minister van Financiën kan bepalen, dat het nationaliteitsbewijs alleen geldig is, indien het motorrijtuig is voorzien van een door hem vast te stellen herkenningsteeken.

Ook ingeval een motorrijtuig, waarvoor een nationaliteitsbewijs is afgegeven, naar het buitenland wordt verkocht, wordt dit bewijs ongeldig en is de eigenaar verplicht het vóór den uitvoer bij de ambtenaren der invoerrechten in te leveren.

Vervanging van in het ongereede geraakte nationaliteitsbewijzen kan slechts geschieden met vergunning van Onzen Minister van Financiën en tegen een door dien Minister te bepalen vergoeding.

Invoer van een motorrijtuig op vertoon van een daarvoor niet geldig nationaliteitsbewijs is verboden.

26. Voor motorrijtuigen van niet-ingezetenen des Rijks moet bij binnenkomst hier te lande zekerheid worden gesteld voor de eventueel van het rijtuig verschuldigde invoerrechten, tenzij de bestuurder voorzien is van een geldig triptiek of carnet de passages en douanes, afgegeven overeenkomstig de voorschriften van Onzen Minister van Financiën, of van een bewijs als bedoeld is in het laatste lid van dit artikel.

Tot opheffing der zekerheid verleent de directeur der invoerrechten machtiging, indien hem binnen een jaar na den invoer wordt aangetoond, dat het motorrijtuig zich wederom in het buitenland bevindt, bij gebreke waarvan het invoerrecht wordt ingevorderd.

De opheffing van een in geld gestelde zekerheid kan, zonder voormelde machtiging, geschieden door den ontvanger langs wiens kantoor het motorrijtuig binnen den genoemden termijn weder wordt uitgevoerd, voor zoover diens kas de terugbetaling van het aldaar of elders gestorte bedrag toelaat en de terugbetaling bij dien uitvoer wordt verzocht.

Het invoerrecht is dadelijk invorderbaar, indien het motorrijtuig hier te lande door ingezetenen des Rijks wordt gebezigd of indien het in binnenlandsch verkeer tot vervoer, tegen betaling, van personen of goederen wordt gebezigd.

Vordering van invoerrecht voor slechts tijdelijk hier te lande verbleven motorrijtuigen, waarvoor de bij of ingevolge dit artikel gegeven voorschriften niet in acht zijn genomen, kan slechts achterwege blijven met vergunning van Onzen Minister van Financiën en tegen betaling van een door dien Minister te bepalen vergoeding.

Voor motorrijtuigen van niet-ingezetenen des Rijks, ten aanzien waarvan overigens aan de eischen voor de afgifte van een nationaliteitsbewijs voldaan wordt, kan door of vanwege Onzen voornoemden Minister een bewijs afgegeven worden, dat voor de geheele toepassing van artikel 25, met uitzondering van het zesde lid, het nationaliteitsbewijs vervangt. Door overgang van het rijtuig in andere handen verliest dit bewijs zijne geldigheid.

27. De spoorwagens en spoorwegrijtuigen van binnenlandsche herkomst, gebezigd in internationaal of grensverkeer, zullen vrij ten invoer worden toegelaten, indien zij in het wagenpark van een Nederlandsche spoorwegonderneming, die aan het bepaalde bij het laatste lid van dit artikel heeft voldaan, zijn ingeschreven.

Als van binnenlandsche herkomst zullen ten deze zijn aan te merken zoowel de hier te lande vervaardigde spoorwagens en spoorwegrijtuigen als die, waarvan het invoerrecht is betaald.

De niet van binnenlandsche herkomst zijnde spoorwagens en spoorwegrijtuigen, gebezigd in internationaal of grensverkeer, alsmede tot tijdelijk gebruik hier te lande uit het buitenland gehuurde koel- en dergelijke spoorwagens zullen vrij ten invoer worden toegelaten, zoolang zij niet in het wagenpark van een Nederlandsche spoorwegonderneming zijn ingeschreven.

Aanspraak op vrijdom volgens het eerste lid van dit artikel bestaat alleen, voor zoover de spoorwegonderneming zich overeenkomstig door Onzen Minister van Financiën te geven voorschriften verbonden heeft geen inschrijving van spoorwagens of spoorwegrijtuigen in haar wagenpark te doen, alvorens het daarvoor verschuldigd invoerrecht is betaald of de voldoening daarvan is verzekerd.

28. De vervoermiddelen bedoeld bij letter *d* van art. 23 van dit besluit worden vrij van invoerrecht toegelaten, indien zij kennelijk van binnenlandsche herkomst of niet tot duurzaam verblijf hier te lande bestemd zijn en dit, desgevraagd, bij de visitatie wordt aangetoond.

Als van binnenlandsche herkomst worden aangemerkt zoowel de vervoermiddelen, die hier te lande zijn vervaardigd als die, waarvan het invoerrecht is betaald.

Vervoermiddelen van ingezetenen des Rijks worden steeds geacht tot duurzaam verblijf hier te lande bestemd te zijn.

Bij twijfel of voor een vervoermiddel, als in het eerste lid is bedoeld, aanspraak op vrijstelling bestaat, kan de ontvanger van het kantoor, waarlangs het vervoermiddel binnenkomt, of voor luchtvaartuigen de chef van den visitatiedienst op het vliegveld, zekerheid doen stellen voor het invoerrecht.

Tot opheffing dier zekerheid verleent de directeur der invoerrechten machtiging, indien hem binnen een jaar na den invoer voldoende aanwijzing is gedaan, dat aanspraak op vrijdom bestaat, bij gebreke waarvan het invoerrecht wordt ingevorderd.

De opheffing eener in geld gestelde zekerheid kan, zonder voormelde machtiging, geschieden door den ontvanger, langs wiens kantoor het vervoermiddel binnen den genoemden termijn wordt uitgevoerd, voor zoover diens kas de terugbetaling van het aldaar of elders gestorte bedrag toelaat, de terugbetaling bij den uitvoer wordt verzocht en het een vervoermiddel van een niet-ingezetene des Rijks betreft.

Geen zekerheid wordt gevorderd ten aanzien van luchtvaartuigen van niet-ingezetenen des Rijks, waarvoor een geldig, volgens de voorschriften van Onzen Minister van Financiën afgegeven, carnet de passages en douanes vertoond wordt.

Artikel 19, letter *e*,
der wet.

29. Goederen, welke door reizende personen tot hun persoonlijk gebruik gedurende de reis worden gebezigd, worden vrij van invoerrecht toegelaten, voor zoover zij kennelijk ten dienste van het bedrijf of beroep, tot het gerief of voor het genoegen van den reiziger gedurende de reis zijn of zullen worden gebezigd en dit, desgevraagd, bij de visitatie wordt aangetoond.

Artikel 19, letter *f*,
der wet.

30. Monsters en stalen, voor zoover niet uit accijnsgoederen bestaande, worden vrij van invoerrecht toegelaten, indien blijkt, dat zij geen of een geheel onbeduidende handelswaarde hebben.

Voor zoodanige monsters en stalen, welke bestaan uit goederen aan accijns onderworpen, bepaalt Onze Minister van Financiën, voor ieder accijnsmiddel afzonderlijk, de hoeveelheid, welke vrij ten invoer kan worden toegelaten. Voor deze bestaat bovendien slechts aanspraak op vrijstelling, voor zoover de monsters en stalen als zoodanig worden aangegeven en bij visitatie blijkt, dat zij kennelijk uitsluitend bestemd zijn om als handelsmonster te dienen.

Artikel 19, letter *g*,
der wet.

31. Voor stalen en monsters met handelswaarde, ingevoerd door of ten behoeve van voor hun beroep reizende personen en bestemd om weder te worden uitgevoerd, wordt, behoudens inachtneming van den in art. 19, letter *g* der Tariefwet gestelden eisch van wederkeerigheid, op het grenskantoor of op het kantoor der invoerrechten ter losplaats of ter plaatse, waar het entrepot, waarin de goederen zijn opgeslagen, gevestigd is, onder zekerheidstelling voor het invoerrecht, een transitopaspoort afgegeven.

Het transitopaspoort houdt een juiste en nauwkeurige omschrijving der goederen in en vermeldt voorts :

a. de hoeveelheid en de waarde der stalen of monsters ;

b. de maatregelen, genomen tot vaststelling van de eenzelvigheid der goederen ;

c. den tijd, binnen welken de wederuitvoer moet plaats hebben.

Voor gouden en zilveren werken wordt het bepaalde bij de artt. 71, 83 en 84 der wet van 18 September 1852 (*Staatsblad* nº. 178), laatstelijk gewijzigd bij die van 20 Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 305), in acht genomen.

Het transitopaspoort wordt gezuiverd bij den uitvoer binnen den gestelden termijn, voor zoover de goederen op het document omschreven aanwezig zijn en de eenzelvigheid er van voldoende blijkt. Voor niet aanwezige goederen, alsmede voor goederen, waarvan de eenzelvigheid niet voldoende blijkt, wordt de gestelde zekerheid ingevorderd.

Artikel 19, letter *h*,
der wet, (alsmede
art. 3, letter *d*, der
Wet op het Statistiekrecht).

32. De schippers van binnenkomende vaartuigen, vlotten hieronder begrepen, die op vrijstelling van invoerrecht, accijns en statistiekrecht voor tot verbruik aan boord aanwezige scheepsprovisiën of scheepsbehoeften aanspraak wenschen te maken, zijn verplicht dadelijk bij binnenkomst aan de met de inklaring of visitatie belaste ambtenaren eene schriftelijke opgave in duplo te doen van de voorhanden hoeveelheid dezer goederen van elke soort, met vermelding van de emballage, en die voorraden, desgevraagd, aan genoemde ambtenaren aan te wijzen.

Alle meer of elders dan ter aangewezen plaatse bevonden hoeveelheden worden als niet aangegeven behandeld en van de vrijstelling uitgesloten.

33. Door of vanwege den inspecteur der invoerrechten over de plaats van binnenkomst wordt van de aangegeven hoeveelheden zooveel vrijgelaten als hem voor gebruik aan boord tijdens de reis voor den duur van het verblijf hier te lande in redelijken zin noodig voorkomt.

De met de inklaring of visitatie belaste ambtenaren stellen nopens de vrijgelaten hoeveelheden eene aanteekening op de opgave, waarvan zij een exemplaar teruggeven.

Bij vertraging in de reis kan de inspecteur der invoerrechten of zijn plaatsvervanger ter plaatse waar het schip zich alsdan bevindt, de vrijgelaten hoeveelheden verhoogen.

34. Voor zoover de goederen te voren niet kennelijk uit het vrije verkeer hier te lande zonder eenige afschrijving of teruggaaf zijn uitgevoerd, mag de in totaal vrij te laten hoeveelheid per hoofd der opvarenden, aan boord verblijvende passagiers hieronder begrepen, echter niet meer bedragen dan :

a. 5 liter wijn,
½ liter gedistilleerd,
8 liter bier,
2 kilogram suiker,
5 kilogram vleesch of spek,
50 sigaren of 100 sigaretten of ½ kilogram tabak, dan wel eene evenredige hoeveelheid van deze goederen te zamen,
5 kilogram suikerhoudende goederen of verduurzaamde levensmiddelen ;

b. van andere soorten eene hoeveelheid waarvan het totaal der invoerrechten, accijnzen en statistiekrechten per soort niet meer dan f 3 bedraagt.

35. De niet vrijgelaten hoeveelheden moeten op de gewone wijze ten in- of doorvoer aangegeven worden, tenzij bij wederuitvoer met hetzelfde schip de wederuitvoer volgens regelen, door of vanwege Onzen Minister van Financiën te stellen, op andere wijze voldoende wordt verzekerd en de goederen inmiddels onder ambtelijk toezicht verblijven.

Voor ter zee binnengekomen schepen wordt van de aanwezigheid van niet vrijgelaten, als surplus-provisie aan te duiden hoeveelheden in de generale verklaring melding gemaakt en kan bij niet-nakoming van de bij of krachtens dit besluit gegeven voorschriften de afgifte van eene akte van afrekening en de uitklaring geweigerd worden.

36. Behoudens door den inspecteur der invoerrechten onder de noodige voorzieningen tegen misbruik te verleenen vergunning, is lossing zonder document ook van de vrijgelaten hoeveelheden niet geoorloofd.

37. Voor van inklaring vrijgestelde schepen

kan eene opgave als in artikel 32 is bedoeld, indien de visiteerende ambtenaren deze niet vragen, achterwege blijven, zoo per hoofd niet meer aanwezig is dan :

a. 1 liter wijn,
1/4 liter gedistilleerd,
3 liter bier,
1/2 kilogram suiker,
2 kilogram vleesch of spek,
25 sigaren of 50 sigaretten of 1/4 kilogram tabak, dan wel eene evenredige hoeveelheid van deze goederen te zamen,
1/2 kilogram suikerhoudende goederen,
2 kilogram niet-suikerhoudende verduurzaamde levensmiddelen ;

b. van de verder voorhanden provisie eene hoeveelheid, waarvan de invoerrechten, accijnzen en statistiekrechten te zamen niet meer dan f 0.75 per goederensoort en dan f 3 in totaal bedragen ;

c. van de niet onder letter *a* of *b* vallende scheepsbehoeften eene hoeveelheid, waarvan de gezamenlijke invoerrechten, accijnzen en statistiekrechten niet meer dan f 3 per goederensoort en dan f 7.50 in totaal bedragen.

Bij de bepaling van deze hoeveelheden blijven goederen, waarvan bewijsbaar is, dat zij te voren uit het vrije verkeer hier te lande zonder eenige afschrijving of teruggaaf zijn uitgevoerd, buiten aanmerking.

Wat wijn, gedistilleerd, bier, sigaren, sigaretten en tabak betreft, tellen opvarenden beneden 16 jaar niet mede.

De inspecteur der invoerrechten over de plaats van binnenkomst kan de in het eerste lid genoemde hoeveelheden voor bepaalde goederen of vaartuigen verminderen.

De bepaling van artikel 36 is van toepassing.

38. De bepaling der hoeveelheden en goederensoorten, die als scheepsprovisiën en scheepsbehoeften op uitgaande Nederlandsche schepen voor vrijstelling van statistiekrecht in aanmerking komen, geschiedt door of vanwege den inspecteur der invoerrechten.

Artikel 19, letter *i*,
der wet.

39. De vrijdom voor verhuisboedels, bedoeld bij art. 19, letter *i*, der Tariefwet, wordt verleend door den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring de goederen zullen worden vrijgemaakt.

Bij de aanvraag om vrijdom wordt overgelegd :

a. een verklaring van het gemeentebestuur of eenige andere autoriteit, waaruit ten genoegen van den inspecteur blijkt, dat belanghebbende zijn woonplaats van elders naar Nederland overbrengt ;

b. een lijst van alle goederen, behalve de gouden en zilveren werken, die tengevolge van de verhuizing worden overgebracht, onverschillig of daarvoor al dan niet aanspraak op vrijdom bestaat ;

c. een afzonderlijke lijst in tweevoud van de gouden en zilveren werken, die tengevolge van de verhuizing worden overgebracht.

Gouden en zilveren werken moeten bij den invoer afzonderlijk zijn verpakt.

De goederen worden bij den invoer gevisiteerd en alleen met vrijdom toegelaten, voor zoover zij kennelijk tot een verhuisboedel behooren, gebruikte voorwerpen zijn en in de bovengenoemde lijsten naar behooren zijn vermeld.

De inspecteur kan onder de noodige voorzieningen in het belang van het toezicht bepalen, dat de visitatie van den verhuisboedel zal geschieden bij de aflading in de nabijheid van het pand, waarin de goederen zullen worden opgeslagen.

Artikel 19, letter *j*,
der wet.

40. De vrijdom voor de goederen, bedoeld in art. 19, letter *j*, der Tariefwet, wordt verleend door den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring de goederen zullen worden vrijgemaakt.

Bij de aanvraag om vrijdom wordt overgelegd :

a. een verklaring, afgegeven door een notaris of eenige andere autoriteit, waaruit ten genoegen van den inspecteur blijkt, dat de goederen, zooals die op de onder *b* en *c* hierna genoemde lijsten zijn omschreven, door den belanghebbende uit een opengevallen nalatenschap zijn geërfd ;

b. een lijst van alle in te voeren goederen, behalve de gouden en zilveren werken, uit de nalatenschap afkomstig en door belanghebbende geërfd, onverschillig of daarvoor al dan niet aanspraak op vrijdom bestaat ;

c. een afzonderlijke lijst in tweevoud van de in te voeren gouden en zilveren werken uit de nalatenschap afkomstig en door belanghebbende geërfd.

De inspecteur kan vorderen, dat hem vóór het verleenen der vergunning tevens wordt aangetoond, dat belanghebbende ingezetene des Rijks is.

De gouden en zilveren werken moeten bij invoer afzonderlijk zijn verpakt en worden, met inachtneming der formaliteiten en voorzorgsmaatregelen, bedoeld in het 7de Hoofdstuk der wet van 18 September 1852 (*Staatsblad* n°. 178), laatstelijk gewijzigd bij die van 20 Juni 1924 (*Staatsblad* n°. 305), aan het onderzoek der ambtenaren van den waarborg onderworpen.

De goederen worden bij den invoer gevisiteerd en alleen met vrijdom toegelaten, voor zoover zij kennelijk tot een nalatenschap behooren, gebruikt en geen handelsinventaris zijn en in de bovengenoemde lijsten naar behooren zijn vermeld.

Artikel 19, letter *k*,
der wet.

41. De vrijdom voor uitzetten en bruids- en bruiloftsgeschenken, bedoeld in art. 19 letter *k*, der Tariefwet, wordt, behoudens inachtneming van den daarin gestelden eisch van wederkeerigheid, verleend door den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring de goederen zullen worden vrijgemaakt.

Bij de aanvraag om vrijdom wordt overgelegd :

a. een verklaring van het gemeentebestuur of eenige andere bevoegde autoriteit, waaruit ten genoegen van den inspecteur blijkt, dat degene voor wien de goederen bestemd zijn, komende uit den vreemde, met een ingezetene des Rijks in het huwelijk zal treden of is getreden ;

b. een lijst van alle goederen, die tot den uitzet of de geschenken, welke naar Nederland worden overgebracht, behooren, onverschillig of daarvoor al dan niet aanspraak op vrijdom bestaat.

De goederen worden bij den invoer gevisiteerd en alleen dan met vrijdom toegelaten, voor zoover zij kennelijk tot een uitzet behooren of als bruids- en bruiloftsgeschenken kunnen worden aangemerkt, niet bestaan uit voedings- en genotmiddelen, manufacturen aan het stuk of andere goederen, die zonder verwerking voor particulieren niet bruikbaar zijn, en in de bovengenoemde lijsten naar behooren zijn vermeld.

Artikel 19, letter *l*,
der wet.

42. De vruchten en gewassen, alsmede de voorwerpen, bedoeld bij art. 19, letter *l*, der Tariefwet, worden, voor zooveel noodig met inachtneming van den daarin aan het slot van het tweede lid gestelden eisch van wederkeerigheid en behoudens het bepaalde bij het tweede lid van dit artikel, vrij van invoerrecht toegelaten, mits de invoer geschiedt tusschen zonsopen zonsondergang en voor zoover de voorwerpen betreft, wanneer bij visitatie blijkt, dat zij kennelijk zijn of worden gebezigd voor de bewerking en het binnenhalen van den oogst, hetzij op vreemd grondgebied, hetzij hier te lande.

De ontvanger van het grenskantoor, het dichtst gelegen bij de plaats waar de invoer geschiedt, kan bij twijfel of aanspraak op vrijdom bestaat vorderen, dat te zijnen genoegen wordt aangetoond, dat de vruchten en gewassen, welke worden ingevoerd, gewonnen zijn op gronden, als bedoeld zijn in art. 19, letter *l*, eerste lid, der wet.

Artikel 19, letter *m*,
der wet.

43. Ledige, mits gebruikte zakken, fusten en andere voorwerpen, alsmede gebruikte dekkleeden, een en ander voor het vervoer van goederen, opzettelijk vervaardigd en ingericht, mits niet vervaardigd uit glas, porselein, aardewerk, cement of steen, kunnen vrij van invoerrecht worden toegelaten, indien bij de visitatie blijkt, dat de voorwerpen kennelijk gebruikt zijn.

Voorwerpen, als in het eerste lid van dit artikel bedoeld, die van glas, porselein, aardewerk, cement of steen vervaardigd zijn, zullen alleen vrij ten invoer worden toegelaten, indien bij de visitatie blijkt, dat zij kennelijk gebruikt zijn en voorts door overlegging van boeken of andere bescheiden afdoende wordt aangetoond, dat zij hebben gediend om daarmede goederen uit het vrije verkeer uit Nederland uit te voeren.

Artikel 19, letter *n*,
der wet.

44. De vrijdom, bedoeld bij art. 19, letter *n*, der Tariefwet, wordt verleend door den inspecteur over de losplaats, waar de goederen zijn of zullen worden aangebracht.

De aanvraag om vrijdom wordt gedaan door den gebruiker der voorwerpen en houdt een duidelijke en nauwkeurige omschrijving der goederen in en vermeldt voorts:

a. de hoeveelheid en de waarde der voorwerpen, beiden voor iedere soort afzonderlijk, alsmede bijzondere kenteekenen of andere aanwijzingen voor de erkenning van hunne eenzelvigheid;

b. de plaats, waar de voorwerpen zich bevinden;

c. de naam en ligging van de inrichting, waar de voorwerpen zullen worden gevuld;

d. de soort van de goederen, waarmede de voorwerpen zullen worden gevuld.

De inspecteur verleent de vergunning tot vrijdom alleen, indien door het aanbrengen van herkenningsteekenen of andere door hem voor te schrijven contrôle-maatregelen, voldoende zekerheid voor de erkenning van de eenzelvigheid der voorwerpen kan worden verkregen.

Hij kan, in daartoe leidende gevallen, de vergunning ook doorloopend tot wederopzeggens verleenen, in welk geval de aanvraag ter bekoming der vergunning alleen behoeft te vermelden de soort en de bijzondere kenteekenen of andere aanwijzingen voor de erkenning van de eenzelvigheid der voorwerpen, alsmede hetgeen onder letter *c* en *d* hiervoor is vermeld.

Bij invoer wordt voor de voorwerpen, na aangifte volgens art. 120 der meergenoemde Algemeene Wet, tegen zekerheidstelling voor het invoerrecht een volgbrief afgegeven, waarin de bestemmingsplaats wordt vermeld.

De volgbrief wordt gezuiverd en de zekerheid voor het invoerrecht opgeheven, zoodra het bewijs is geleverd, dat de voorwerpen, waarvan de eenzelvigheid moet blijken overeenkomstig de voorschriften in de vergunning vermeld, het Rijk weder zijn uitgevoerd.

De invoerrechten worden geheel of gedeeltelijk ingevorderd, indien het bewijs van uitvoer niet of slechts voor een gedeelte der goederen, binnen 12 maanden na de afgifte van den volgbrief, is geleverd.

De vrijdom volgens dit artikel kan door of vanwege Onzen Minister van Financiën, onder door hem te stellen voorwaarden, ook worden verleend bij wijze van teruggaaf van het bij den invoer betaalde invoerrecht. De goederen moeten dan binnen 12 maanden na de betaling het Rijk weder zijn uitgevoerd.

Artikel 19, letter *o*,
der wet.

45. Voor de goederen bedoeld bij art. 19, letter *o*, der Tariefwet, wordt, onder overlegging van eene verklaring van het hoofd der inrichting, van het museum of van de verzameling waaruit blijkt, dat de goederen zijn bestemd om te dienen voor onderwijsdoeleinden of om in het museum of de verzameling duurzaam te worden bewaard, aangifte gedaan en onder zekerheidstelling voor het invoerrecht, den accijns en de belasting der gouden en zilveren werken, een volgbrief afgegeven, waarmede de goederen naar de plaats hunner bestemming worden vervoerd.

In den volgbrief wordt van de bestemming tot inslag met aanspraak op vrijdom melding gemaakt.

Praeparaten op spiritus worden ten deze geacht een gehalte te hebben van 95 pct.

De goederen worden voor zoover mogelijk

onder verzegeling gebracht. Praeparaten op spiritus worden steeds verzegeld.

De volgbrief wordt niet gezuiverd, dan nadat de inslag der goederen onder toezicht van ambtenaren heeft plaats gehad en de aangebrachte verzegeling ongeschonden is bevonden. Ingeval de volgbrief niet wordt gezuiverd, wordt de gestelde zekerheid ingevorderd.

Artikel 19, letter *p*,
der wet.

46. Voor de voorwerpen, bedoeld bij art. 19, letter *p*, der Tariefwet, wordt de vergunning tot vrijdom van invoerrecht verleend door den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring het schip, waarop de voorwerpen moeten worden aangebracht, gebouwd of hersteld wordt.

De aanvraag tot vrijdom houdt een nauwkeurige en duidelijke omschrijving der goederen in en vermeldt voorts :

a. de hoeveelheid en de waarde der voorwerpen, alsmede bijzondere kenteekenen of andere voldoende aanwijzingen voor de erkenning van hunne eenzelvigheid ;

b. de plaats, waar de goederen zich bevinden ;

c. de plaats, waar het schip, waarop de voorwerpen zullen worden aangebracht, ligt of gebouwd wordt ;

d. de overgelegde bescheiden of andere bewijsstukken, waaruit kan blijken, dat de voorwerpen inderdaad de bestemming hebben, waarvoor aanspraak op vrijdom bestaat.

De inspecteur verleent de vergunning tot vrijdom alleen, indien te zijnen genoegen is aangetoond, dat de voorwerpen deelen van bij invoer onbelaste, hier te lande te bouwen of te herstellen schepen moeten worden, en indien de goederen van herkenningsteekenen kunnen worden voorzien, of door opneming van afmetingen, gewicht of andere aanwijzingen, voldoende zekerheid voor de erkenning van hunne eenzelvigheid kan worden verkregen.

Bij invoer wordt voor de voorwerpen, na aangifte volgens art. 120 der meergenoemde Algemeene Wet, tegen zekerheidstelling voor de invoerrechten een volgbrief afgegeven, waarin de bestemmingsplaats wordt vermeld.

De volgbrief wordt gezuiverd en de zekerheid opgeheven, zoodra het bewijs is geleverd, dat de voorwerpen, waarvan de eenzelvigheid moet blijken, overeenkomstig de voorschriften in de vergunning vermeld, inderdaad aan het te bouwen of te herstellen schip zijn aangebracht.

De invoerrechten worden geheel of gedeeltelijk ingevorderd wanneer het in het vorige lid bedoelde bewijs niet of slechts gedeeltelijk wordt geleverd.

Artikel 19, letter *q*,
der wet.

47. Onderdeelen van rollend spoorwegmaterieel en van luchtvaartuigen, door buitenlandsche spoorweg- of luchtvaartondernemingen ingevoerd ter vervanging van hier te lande in internationaal verkeer aanwezig, haar toebehoorend materieel, worden vrij van invoerrecht toegelaten, mits bij de visitatie een verklaring wordt overgelegd, waarvan de inhoud en de wijze van afgifte door Onzen Minister van Financiën worden vastgesteld.

Artikel 19, letter *r*,
der wet.

48. Gebruikte onderdeelen van rollend spoorwegmaterieel en van luchtvaartuigen, alsmede ander gebruikt spoorweg- en luchtvaartmaterieel, door Nederlandsche spoor- of luchtvaartondernemingen ingevoerd en afkomstig van aan haar toebehoorend in internationaal verkeer gebezigd materieel, of van door haar in het buitenland geëxploiteerde aansluitingslijnen, worden vrij van invoerrecht ten invoer toegelaten, mits bij de visitatie blijkt dat het materieel of de onderdeelen kennelijk gebruikt zijn en een verklaring wordt overgelegd, waarvan de inhoud en de wijze van afgifte door Onzen Minister van Financiën worden vastgesteld.

Artikel 19, letter *s*,
der wet.

49. De vrijdom van invoerrecht voor de goederen, bedoeld bij art. 19, letter *s*, der Tariefwet, wordt door of vanwege Onzen Minister van Financiën, onder door hem te stellen voorwaarden, verleend.

Artikel 19, letter *t*,
der wet.

50. Doodkisten, waarin lijken, en urnen, waarin asch van verbrande lijken, benevens de daarmede ingevoerde tot versiering van de kisten of urnen dienende voorwerpen, worden, behoudens het bepaalde bij het tweede lid van dit artikel, vrij ten invoer toegelaten.

De visiteerende ambtenaren zijn bevoegd bij den invoer overlegging van een verklaring te vorderen, afgegeven door het bestuur der gemeente of van het crematorium, van waar het lijk of de asch wordt overgebracht, vermeldende den naam van den overledene en de plaats waarheen het lijk of de asch wordt vervoerd. Bij invoer uit zee van het lijk van een aan boord van het schip overleden persoon wordt deze verklaring vervangen door een extract uit het dagregister, bedoeld bij artikel 358 van het Wetboek van Koophandel.

Artikel 19, letter *u*,
der wet.

51. Oudheden, als bedoeld in artikel 19, letter *u*, der Tariefwet, moeten, om met vrijdom te kunnen worden toegelaten, ten invoer worden aangegeven op een der kantoren Amsterdam, 's Gravenhage of Rotterdam.

In de aangifte moet de ouderdom der voorwerpen worden vermeld.

52. Indien de ambtenaar, met de visitatie belast, twijfelt aan de juistheid der aangifte voor zooveel betreft den ouderdom der voorwerpen, wordt de zaak onderworpen aan de beslissing van twee deskundigen, waarvan een aan te wijzen door den inspecteur der invoerrechten en een door den aangever.

Kunnen dezen niet tot overeenstemming komen, dan kiezen zij te zamen een derden deskundige, wiens uitspraak beslissend is.

Indien zij het niet eens worden omtrent den persoon van den derden deskundige, wordt deze aangewezen door den Voorzitter der Tariefcommissie, bedoeld in art. 7 der Tariefwet.

53. Aan de in het vorig artikel bedoelde deskundigen wordt, voor zoover zij geen be-

zoldigde betrekking bij 's Rijks belastingen bekleeden, door den inspecteur der invoerrechten een vacatiegeld toegekend overeenkomstig de artikelen 61 en 63 van het tarief van justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken, met dien verstande, dat des inspecteurs beoordeeling in de plaats treedt van die van den rechter.

Het vacatiegeld wordt door den inspecteur toegekend aan den voet der declaratie van den deskundige, welke daarin melding maakt van zijn aanwijzing, van den aard der verrichte werkzaamheden en van den daaraan besteden tijd.

Het alzoo door den inspecteur toegeschatte bedrag wordt door den ontvanger te wiens kantore de aangifte is geschied, aan den deskundige uitbetaald op zijne onder des inspecteurs toeschatting te stellen quitantie.

54. Indien door de beslissing der deskundigen de aangever in het ongelijk wordt gesteld, komen de kosten, in het vorig artikel bedoeld, te zijnen laste en worden de ten invoer aangegeven voorwerpen in geen geval te zijner beschikking gesteld dan nadat hij die kosten ten kantore van den in gemeld artikel genoemden ontvanger heeft betaald of daarvoor ten genoegen van dien ontvanger zekerheid heeft gesteld.

Bijzondere bepaling II,
letter *a*, op post n°. 85.

55. De fabrikant, die ongebleekt katoen ten gebruike zijner katoendrukkerij of ververij op den voet van Bijzondere Bepaling II, letter *a*, van post n°. 85 der Tariefwet, zonder betaling van invoerrecht wenscht in te voeren, geeft daarvan ten minste 14 dagen vóór den eersten inslag kennis aan den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring de fabriek is gelegen.

Hij geeft daarbij tevens op langs welke losplaatsen of eerste kantoren hij voornemens is de stoffen in te voeren.

56. In de aangifte ten invoer, overigens te doen overeenkomstig art. 120 der meergenoemde Algemeene Wet, wordt vermeld het aantal enkele of dubbele stukken, de lengtemaat en de waarde der goederen, alsmede dat zij bestemd zijn om te worden gedrukt of geverfd, met aanduiding van de fabriek waarin die bewerking zal plaats hebben.

Op die aangifte wordt een volgbrief afgegeven op den voet van het 6de Hoofdstuk der genoemde Algemeene Wet, waarin de voormelde bijzonderheden mede worden opgenomen.

57. De goederen worden met den voormelden volgbrief naar de fabriek vervoerd onder verzegeling, plombeering of bewaking. Zij worden ingeslagen onder toezicht van ambtenaren, die na visitatie elk stuk aan ieder der uiteinden zoo dicht mogelijk bij die uiteinden en in elk geval op den afstand van ten hoogste 25 centimeter daarvan, voorzien van duidelijk zichtbare stempelafdrukken van koolteer of eene andere geschikte zelfstandigheid, te leveren door den fabrikant.

De vorm van den stempel wordt door Onzen Minister van Financiën vastgesteld.

58. De volgbrief wordt gezuiverd door de daarop te stellen verklaringen :

1°. van de ambtenaren met het toezicht belast, dat de inslag in de fabriek heeft plaats gehad, en de stukken door hen gestempeld zijn ;

2°. van den ontvanger, dat de gestempelde stukken op de bij art. 62 bedoelde rekening zijn ingeschreven.

De fabrikant stelt vooraf zekerheid voor het bedrag van het invoerrecht.

59. Onder het drukken of verven blijven de stukken in hun geheel, behalve dat de dubbele in tweeën kunnen worden verdeeld, mits op zoodanige wijze, dat op elk deel een stempelafdruk blijve bestaan.

60. Na afloop der bewerking van een of meer partijen of gedeelten van partijen, mits niet minder bedragende dan 500 meter, levert de fabrikant bij den ontvanger eene schriftelijke aangifte in, vermeldende het aantal bewerkte stukken en het aantal meters. De ambtenaren overtuigen zich, dat de goederen zijn gedrukt of geverfd, en dat de daarop gestelde stempelafdrukken aanwezig zijn. Die stempelafdrukken worden vervolgens afgeknipt of op andere door Onzen Minister van Financiën te bepalen wijze onbruikbaar gemaakt, waarna de stukken ter beschikking van den fabrikant worden gelaten.

De ambtenaren stellen van een en ander eene verklaring op de aangifte, die zij daarna bij den ontvanger inleveren.

Voor de toepassing van dit artikel wordt als de lengte der stukken aangenomen die, welke zij hadden tijdens de visitatie bedoeld in art. 57 en dus zonder in aanmerking te nemen de vermeerdering, welke die tengevolge der bewerking mocht hebben ondergaan.

61. Het is verboden ongeverfd of ongedrukt katoen, zonder betaling van invoerrecht ingeslagen, uit de fabriek te voeren anders dan na aangifte, betaling van het invoerrecht en aanbieding ter visitatie op dezelfde wijze en met dezelfde gevolgen als bij invoer rechtstreeks van buitenslands. Bij de visitatie worden de stempelafdrukken op de bij art. 60 bedoelde wijze afgeknipt of onbruikbaar gemaakt.

62. De ontvanger, onder wiens kantoor de fabriek gelegen is, houdt met den fabrikant eene rekening volgens een door Onzen Minister van Financiën vast te stellen model.

Deze rekening wordt gehouden in lengtemaat.

Zij wordt gedebiteerd met de hoeveelheden waarvoor volgens art. 58 volgbrieven worden gezuiverd.

Zij wordt gecrediteerd met :

a. de hoeveelheden waarvoor door de ambtenaren verklaringen volgens art. 60 zijn afgegeven ;

b. de hoeveelheden waarvoor volgens art. 61, art. 63 of de tweede zinsnede van art. 64 de rechten zijn betaald.

63. De crediteeringen worden geacht de oudste inslagen te betreffen, welke nog niet zijn aangezuiverd.

Die aanzuivering moet voor elken inslag geheel hebben plaats gehad binnen een jaar na den dag der debiteering. Is dit niet het geval, dan wordt voor het onaangezuiverd gedeelte het invoerrecht dadelijk ingevorderd.

64. Indien de fabriek in andere handen overgaat, en voorts zoo dikwijls dit wegens vermoeden van misbruik of uit anderen hoofde noodig wordt geacht, kan de voorraad bewerkte of onbewerkte katoen in de fabriek en daartoe

behoorende magazijnen door ambtenaren worden opgenomen.

Blijkt bij de opneming dat de aanwezige hoeveelheid goederen, voorzien van de in art. 57 bedoelde stempelafdrukken, minder bedraagt dan de hoeveelheid, waarvoor het debet der rekening nog niet aangezuiverd is, dan wordt voor het ontbrekende het invoerrecht terstond ingevorderd, berekend naar de hoogste waarde der goederen, welke in de laatste zes maanden op volgbrieven op den voet van dit besluit zijn ingeslagen.

65. De ambtenaren hebben te allen tijde toegang tot de fabriek en de lokalen die daarmede gemeenschap hebben, ten einde zich te kunnen verzekeren, dat de bepalingen van dit besluit behoorlijk worden nageleefd.

66. Indien blijkt dat een fabrikant van de bovenstaande bepalingen misbruik maakt, worden de rechten der goederen, die volgens de rekening nog voorhanden moeten zijn, terstond ingevorderd, onverminderd de bekeuring tot toepassing van straf, zoo daartoe termen zijn.

67. Aan fabrikanten, die zich verplichten er voor te zorgen, dat geen uitslag van ongeverfd en onbedrukt katoen, onverschillig van welke herkomst, plaats heeft, anders dan na betaling van het invoerrecht en na visitatie als bij invoer rechtstreeks van buitenslands, kan Onze Minister van Financiën onder door hem te stellen voorwaarden ontheffing verleenen van de stempeling en van daarmede samenhangende bepalingen van de artikelen 57 tot en met 66 van dit besluit.

Uitslag van katoen in strijd met voormelde verplichting is verboden en heeft, onverminderd de deswege tegen den fabrikant in te stellen bekeuring, evenals het niet naleven van de gestelde voorwaarden intrekking van de verleende ontheffing en invordering van de voor het ingeslagen katoen overeenkomstig artikel 58, laatste lid, gestelde zekerheid tengevolge.

Bijzondere bepaling II, letter *b*, van post n°. 85.

68. Ongebleekte en ongeverfde lakens, bestemd om te worden gebruikt voor dekens in katoendrukkerijen, kunnen vrij van invoerrecht worden ingevoerd, indien de lakens geen minder gewicht hebben dan 0,7 kilogram per M². en de aangifte, bedoeld bij art. 120 der meergenoemde Algemeene Wet, voorzien of vergezeld is van eene onderteekende verklaring van den fabrikant-ontbieder, vermeldende de bestemming als zoodanig.

Bijzondere bepaling II op post n°. 97. (Sigarettenpapier voor sigarettenfabrieken).

69. De vrijdom van invoerrecht voor sigarettenpapier, dat hier te lande zal worden gebezigd voor de vervaardiging van sigaretten in sigarettenfabrieken wordt verleend door den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring de fabriek is gelegen.

De aanvraag om vrijdom houdt in :

a. de gemeente, de straat en het nummer alwaar, en de kadastrale omschrijving van de panden, waarin de fabriek is gevestigd ;

b. de omschrijving van de soort van het sigarettenpapier, welke in de fabricage zal worden gebezigd, te weten : sigarettenpapier in den vorm van hulzen, in blaadjes, in vellen, op rollen of anderszins.

De inspecteur verleent de vergunning onder de voorwaarden en bepalingen vermeld in de artikelen 70 tot en met 73.

70. Bij den invoer van sigarettenpapier, waarvoor de vrijdom wordt verlangd, wordt de bestemming opgegeven in de aangifte voorgeschreven bij art. 120 der meergenoemde Algemeene Wet.

Op die aangifte wordt, nadat voor het invoerrecht zekerheid is gesteld, een volgbrief afgegeven, waarin de bestemming wordt vermeld.

Het vervoer van het papier naar de fabriek geschiedt onder ambtelijke verzegeling.

71. De inslag in de fabriek heeft plaats onder toezicht van ambtenaren der invoerrechten.

Dadelijk bij dien inslag boekt de fabrikant het ingeslagen papier overeenkomstig de door den inspecteur te geven voorschriften, in een daarvoor bestemd register.

De ambtenaren stellen op den volgbrief een verklaring nopens de ingeslagen hoeveelheid en de boeking in het hiervoren bedoelde register.

Bij schending der verzegeling of andere ambtelijk bevonden onregelmatigheid wordt de volgbrief niet gezuiverd en de gestelde zekerheid ingevorderd.

72. De fabrikant is verplicht telkens wanneer de inspecteur dit verlangt, te diens genoegen aan te toonen dat de ingeslagen hoeveelheden inderdaad verbruikt zijn bij de vervaardiging van sigaretten in zijn fabriek of ongebruikt in zijn fabriek voorhanden zijn.

73. Uitslag van sigarettenpapier als zoodanig uit de fabriek is verboden, tenzij met schriftelijke toestemming van den inspecteur en onder daarbij te stellen voorwaarden.

74. De inspecteur kan bij gebleken misbruik of poging daartoe, alsmede bij het niet nakomen der bepalingen, vastgesteld bij of ingevolge de artikelen 69 tot en met 73 van dit besluit, den fabrikant voor bepaalden of onbepaalden tijd de bevoegdheid ontzeggen om sigarettenpapier met vrijdom van invoerrecht in te slaan.

Bijzondere bepaling 3 op post n°. 120 (tabak en tabaksstelen voor landbemesting).

75. Tabak en tabaksstelen kunnen vrij van invoerrecht worden ingevoerd indien bij de visitatie, door overlegging van bestelorders of andere bescheiden, afdoende wordt aangetoond, dat zij zijn bestemd om te dienen als landbemesting en de tabak of de tabaksstelen door toevoeging van een door Onzen Minister van Financiën te bepalen mengmiddel derwijze zijn gedenatureerd, dat de goederen als genotmiddel niet meer zijn te gebruiken.

Zijn de goederen niet aldus gedenatureerd, dan geeft de ontvanger desverlangd tegen zekerheidstelling voor de belasting een volgbrief af, waarmede zij naar de plaats van bestemming worden vervoerd.

Het vervoer der goederen naar de bestemming geschiedt onder ambtelijke verzegeling.

76. De inslag van niet gedenatureerde goederen door den ontbieder ter plaatse van bestemming, geschiedt onder toezicht van ambtenaren der invoerrechten. Bij dien inslag worden de goederen door toevoeging van een mengmiddel als bedoeld is in het vorig artikel,

ten genoegen der ambtenaren zoodanig vermengd, dat zij als genotmiddel niet meer zijn te gebruiken.

Bij schending der verzegeling of andere ambtelijk bevonden onregelmatigheid wordt de volgbrief niet gezuiverd en de gestelde zekerheid ingevorderd.

Bijzondere bepaling 3, letter *a*, op post n°. 150.

77. Onze Minister van Financiën is gemachtigd om onder de noodige voorzieningen te vergunnen, dat door depothouders van landbouwzout als bedoeld zijn in hoofdstuk III van Ons besluit van 2 Maart 1912 (*Staatsblad* n°. 98), buitenlandsche liksteenen zonder betaling van invoerrecht worden ingeslagen, ten einde aan veehouders te worden afgeleverd.

Artikel 3, letter *a*, 3°, 4°, 5° en 6°, der Wet op het Statistiekrecht.

78. In Ons besluit van 21 April 1921 (*Staatsblad* n°. 686) worden de volgende wijzigingen gebracht:

1°. artikel 2 wordt gelezen:

„De vrijdom voor verhuisgoed ingevolge artikel 3, letter *a*, 3°., der Wet op het Statistiekrecht (*Staatsblad* 1921, n°. 55), laatstelijk gewijzigd bij de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* n°. 568) wordt toegepast bij invoer op machtiging van den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring de goederen zullen worden vrijgemaakt en bij uitvoer op machtiging van den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring de goederen ten uitvoer worden aangegeven, in beide gevallen voor zoover bij visitatie blijkt, dat zij kennelijk tot een verhuisboedel behooren en gebruikte voorwerpen zijn.

Bij twijfel of aanspraak op vrijdom als verhuisgoed bestaat, kan de inspecteur overlegging vorderen van een bewijs van woonplaatsverandering, afgegeven door het betrokken gemeentebestuur of andere bevoegde autoriteit."

2°. na artikel 2 worden ingevoegd de volgende drie artikelen.

„Artikel 2A.

De vrijdom voor erfgoed, bedoeld bij artikel 3, letter *a*, 4°., der voormelde gewijzigde Wet op het Statistiekrecht, wordt toegepast bij invoer op machtiging van den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring de goederen zullen worden vrijgemaakt en bij uitvoer op machtiging van den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring de goederen ten uitvoer worden aangegeven, in beide gevallen voor zoover bij visitatie blijkt, dat zij kennelijk tot een nalatenschap behooren, alsmede gebruikt en geen handelsinventaris zijn.

Bij twijfel of aanspraak op vrijdom als erfgoed bestaat, kan de inspecteur overlegging vorderen van een daartoe strekkend bewijs, afgegeven door een notaris of andere bevoegde autoriteit.

Artikel 2B.

De vrijdom voor huwelijksgoed, bedoeld bij artikel 3, letter *a*, 5°., der voormelde gewijzigde Wet op het Statistiekrecht, wordt toegepast bij invoer, behoudens inachtneming van den gestelden eisch van wederkeerigheid, op machtiging van den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring de goederen zullen worden vrijgemaakt en bij uitvoer op machtiging van den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring de goederen ten uitvoer worden aangegeven, in beide gevallen voor zoover bij visitatie blijkt dat zij kennelijk tot een uitzet behooren of als bruids- of bruiloftsgeschenken kunnen worden aangemerkt en niet bestaan uit voedings- en genotmiddelen, manufacturen aan het stuk of andere goederen, die zonder verwerking voor particulieren onbruikbaar zijn.

Bij twijfel of aanspraak op vrijdom als huwelijksgoed bestaat, kan de inspecteur overlegging vorderen van een bewijs, waaruit van het voorgenomen of gesloten huwelijk blijkt, afgegeven door het betrokken gemeentebestuur of andere bevoegde autoriteit.

Artikel 2C.

De vrijdom van statistiekrecht ingevolge artikel 3, letter *a*, 6°., der voormelde gewijzigde Wet op het Statistiekrecht, voor ledige, mits gebruikte zakken, fusten en andere voorwerpen en voor gebruikte dekkleeden, een en ander voor het vervoer van goederen opzettelijk vervaardigd en ingericht, wordt toegekend, voor zoover bij de visitatie blijkt dat de voorwerpen kennelijk gebruikt zijn.

Zijn de in het eerste lid bedoelde voorwerpen vervaardigd uit glas, porselein, aardewerk, cement of steen, dan wordt de vrijdom alleen verleend, indien bij de visitatie door overlegging van bescheiden wordt aangetoond, bij invoer, dat zij gediend hebben om daarmede goederen uit het vrije verkeer uit Nederland uit te voeren en bij uitvoer, dat zij gebezigd zijn om goederen in Nederland in te voeren."

Algemeene bepalingen.

79. Waar in dit besluit wordt gesproken van ingezetenen, worden daaronder verstaan alle personen, die hun werkelijke woonplaats binnen het Rijk hebben.

80. Een ingevolge de bepalingen van dit besluit afgegeven doorloopende vergunning vervalt, zonder dat daartoe intrekking noodig is:

1°. indien het bedrijf, ten behoeve waarvan de vergunning is verleend, wordt verplaatst of in andere handen overgaat;

2°. indien gedurende drie achtereenvolgende kalenderjaren van de vergunning geen gebruik is gemaakt.

81. De bij het in werking treden van dit besluit krachtens vroegere bepalingen reeds verleende vergunningen tot vrijdom, zullen voor zoover zij met de bepalingen van de meergenoemde Tariefwet en van dit besluit vereenigbaar zijn, geacht worden krachtens dit besluit te zijn verleend.

82. Dit besluit kan worden aangehaald onder den titel „Vrijdommenbesluit", mits met bijvoeging van het jaar en het nummer van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

83. Dit besluit treedt in werking met ingang van denzelfden dag, waarop de voormelde Tariefwet volledig in werking treedt.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.

(*Uitgeg.* 6 *April* 1925.)

23 *Maart* 1925. BESLUIT tot uitvoering van artikel 19, letters *b* en *c*, der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568) en artikel 3, letter *a*, 1e en 2e, der Wet op het Statistiekrecht (*Staatsblad* 1921, nº. 55) betreffende vrijdom voor goederen, bestemd voor diplomatieke en consulaire ambtenaren en voor kanselarijbenoodigdheden. S. 104.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Financiën en van Buitenlandsche Zaken van 4 Maart 1925, nº. 210 (Invoerrechten), en van 4 Maart 1925, nº. 6616 (Directie van Economische Zaken);

Gelet op artikel 19, letters *b* en *c*, der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568) en artikel 3, letter *a*, 1e en 2e, der Wet op het Statistiekrecht (*Staatsblad* 1921, nº. 55), zooals deze bij artikel 35 der voormelde Tariefwet is gewijzigd;

Den Raad van State gehoord (advies van 10 Maart 1925, nº. 20);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 13 Maart 1925, nº. 209 (Invoerrechten), en van 18 Maart 1925, nº. 7812 (Directie van Economische Zaken);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Goederen, die aan het adres van een gezant of consul, die op vrijdom van belasting aanspraak heeft, worden gezonden door zijn Regeering in pakketten, welke met een officieel cachet zijn verzegeld, zullen, na uiterlijke visitatie, onmiddellijk hunne bestemming kunnen volgen en vrijgegeven worden.

De artikelen 2 tot en met 6 van dit besluit zijn op deze goederen niet van toepassing

2. Andere goederen, bestemd voor hier te lande hunne functie uitoefenende diplomatieke en consulaire ambtenaren van vreemde mogendheden of voor de aan de hier te lande gevestigde gezantschappen en consulaten verbonden kanselarij-beambten, worden wanneer zij niet met generale verklaring rechtstreeks ter bestemmingsplaats worden aangebracht, met volglijst of volgbrief derwaarts doorgezonden.

Onder bestemmingsplaats wordt voor de toepassing van dit besluit verstaan de plaats, waar het gezantschap of consulaat gevestigd is.

De bepalingen van het 6de hoofdstuk der Algemeene Wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* nº. 38) zijn op de, volgens dit artikel afgegeven, volgbrieven van toepassing.

Wanneer voor de aangifte ter bekoming van een volgbrief geen volledige gegevens beschikbaar zijn, wordt hetgeen hieraan ter bepaling van het bedrag der te stellen zekerheid ontbreekt door den ontvanger naar schatting aangevuld.

Aanvrage vergunning.

3. De aanvraag om vrijdom voor de in artikel 2 bedoelde goederen wordt ingeleverd bij den inspecteur der invoerrechten, binnen wiens dienstkring het gezantschap of het consulaat gevestigd is.

De aanvraag vermeldt het kantoor van invoer, de soort, het getal en de merken der colli, en houdt tevens een korte omschrijving der goederen in.

Zijn de goederen bestemd voor een aan een gezantschap of een consulaat verbonden kanselarijbeambte, dan wordt de aanvrage door of vanwege den gezant of den consul onderteekend.

De vergunning tot vrijen invoer wordt door den in het eerste lid bedoelden inspecteur verleend door het stellen van een aanteekening op de betreffende aanvrage, nadat hem is gebleken dat de betrokken diplomatieke of consulaire ambtenaar of kanselarijbeambte aanspraak op vrijdom heeft.

4. Bij aankomst der goederen ter bestemmingsplaats doet de inspecteur deze zoo spoedig mogelijk visiteeren, waartoe de verleende vergunning tot vrijen invoer aan de visiteerende ambtenaren ter hand wordt gesteld.

5. Indien een diplomatiek of consulair ambtenaar of een kanselarijbeambte, die aanspraak op vrijdom heeft, dit verlangt, kunnen de goederen ook elders dan ter bestemmingsplaats worden vrijgemaakt, mits aldaar een kantoor der invoerrechten gevestigd is.

Voor de overbrenging daarheen geldt het bepaalde bij art. 2.

De vergunning tot vrijen invoer wordt in dit geval door de zorg van den betrokkene of door den inspecteur gezonden aan den ontvanger der invoerrechten of aan de visiteerende ambtenaren ter plaatse, waar de vrijmaking zal geschieden.

6. De visitatie van in de artikelen 4 en 5 bedoelde goederen heeft plaats op de verleende vergunning tot vrijen invoer en kan zich in den regel bepalen tot een vergelijking van de colli met den inhoud dier vergunning en eventueel tot het nazien of de verzegeling of plombeering ongeschonden is gebleven.

7. Indien de visitatie der goederen heeft plaats gehad en deze hunne bestemming hebben gevolgd, worden de documenten, waarop de goederen zijn aangebracht, als gezuiverd beschouwd. De ambtenaren stellen hiervan op die documenten aanteekening.

8. De bepalingen van dit besluit zijn mede van toepassing met betrekking tot den vrijdom van invoerrecht voor kanselarijbenoodigdheden, welke door vreemde Regeeringen aan hare hier te lande gevestigde consulaten worden toegezonden.

9. De vrijdom van statistiekrecht voor de goederen en kanselarijbenoodigdheden, bedoeld bij artikel 3, letter *a*, 1e en 2e, der Wet op het Statistiekrecht (*Staatsblad* 1921, nº. 55), laatstelijk gewijzigd bij de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568), wordt toegepast op machtiging van den inspecteur der invoerrechten in wiens dienstkring het gezantschap of het consulaat gevestigd is, bij invoer op dezelfde wijze als hiervoren voor de vrijstelling van invoerrecht is bepaald, en bij uitvoer door het stellen van een aanteekening op de aangifte ten uitvoer (model I), nadat hem is gebleken dat aanspraak op vrijdom bestaat.

10. Artikel 1 van Ons besluit van 21 April 1921 (*Staatsblad* nº. 686) wordt ingetrokken.

11. Dit besluit treedt in werking met ingang van denzelfden dag, waarop de voormelde Tariefwet volledig in werking treedt.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 6 *April* 1925.)

23 *Maart* 1925. BESLUIT, houdende voorloopige voorzieningen omtrent het georganiseerd overleg voor het militair personeel der zeemacht. S. 105.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende dat het wenschelijk is de bij Ons besluit van 28 December 1922 (*Staatsblad* n°. 746) gestelde en bij Onze besluiten van 24 November 1923 (*Staatsblad* n°. 527) en 19 Juni 1924 (*Staatsblad* n°. 298) gewijzigde regelen betreffende het georganiseerd overleg voor het militaire personeel der zeemacht door andere te vervangen;

Op de voordracht van Onzen Minister van Marine van 18 Maart 1925, Afdeeling B, 1e Bureau n°. 51;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van Onze bovengenoemde besluiten te bepalen:

Art. 1. 1. Er wordt ingesteld eene commissie voor georganiseerd overleg in zaken van belang voor den rechtstoestand van het militaire personeel der zeemacht.

2. De commissie behandelt in bespreking met door Onzen Minister van Marine aangewezen deskundige personen, alvorens de beslissing door het bevoegd gezag wordt genomen, de aangelegenheden van algemeen belang voor den rechtstoestand van het militaire personeel der zeemacht, welke bij haar aanhangig zijn gemaakt op de wijze als in artikel 6 bedoeld.

2. 1. De commissie bestaat uit door de in artikel 3 te noemen organisaties aangewezen leden en plaatsvervangende leden.

2. De ingevolge artikel 1 in de commissie te voeren besprekingen staan onder leiding van een voorzitter of bij ontstentenis van dezen van een plaatsvervangend voorzitter, beiden uit de in artikel 1 bedoelde personen door Onzen Minister van Marine aangewezen.

3. De commissie wordt bijgestaan door een secretaris, en zoo noodig, door een of meer adjunct-secretarissen, door Onzen Minister van Marine te benoemen.

4. Bij de behandeling van bepaalde aangelegenheden kan op uitnoodiging of met toestemming van den voorzitter ook door anderen aan de besprekingen worden deelgenomen.

3. 1. Bevoegd tot aanwijzing elk van één lid en één plaatsvervangend lid zijn:

a. de Algemeene vereeniging van Marine-officieren;

b. de Bond van Marine-onderofficieren;

c. de Bond van Korporaals der Koninklijke marine;

d. de Bond voor Minder Marinepersoneel;

e. de Bond van Christelijk Marinepersoneel, en

f. de Nederlandsche Roomsch-Katholieke vereeniging van Marinepersoneel St. Christophorus.

2. Desgewenscht kunnen de in het eerste lid genoemde organisaties nevens het in die alinea bedoelde lid een bijzitter en plaatsvervangenden bijzitter aanwijzen.

3. Het lid en plaatsvervangend lid moeten zijn militair in actieven dienst; de bijzitter en plaatsvervangende bijzitter moeten zijn militair of oud-militair der zeemacht.

4. De organisaties doen van de aanwijzing mededeeling aan Onzen Minister van Marine, die bevoegd is een bepaald persoon als lid of bijzitter, dan wel als plaatsvervangend lid of bijzitter van deelneming aan het overleg uit te sluiten. De betrokken organisatie wijst in zoodanig geval een ander aan.

5. Indien een der in het eerste lid genoemde organisaties van de daarin gegeven bevoegdheid binnen een door Onzen Minister van Marine te bepalen termijn geen gebruik heeft gemaakt, komt de bedoelde bevoegdheid te vervallen.

6. Eene organisatie, die niet langer wenscht deel te nemen aan het georganiseerd overleg, zendt daarvan bericht aan Onzen Minister van Marine.

7. Eene organisatie, die zonder kennisgeving op twee, en met kennisgeving op drie vergaderingen — hetzij achtereenvolgens, hetzij in hetzelfde kalenderjaar — niet is vertegenwoordigd geweest, wordt geacht het in het zesde lid bedoelde bericht te hebben ingezonden. De voorzitter geeft daarvan kennis aan Onzen Minister voornoemd.

4. De in artikel 3 bedoelde organisaties, die van de bevoegdheid tot aanwijzing hebben gebruik gemaakt, doen aan Onzen Minister van Marine mededeeling van hare statuten en van de daarin aangebrachte wijzigingen, zoomede van de samenstelling van haar bestuur. Wijzigingen in die samenstelling worden eveneens ter kennis van genoemden Minister gebracht. Zij geven voorts in den aanvang van ieder kalenderjaar aan dien Minister kennis van het aantal leden, die in actieven dienst zijn, met vermelding van rang of stand en van het aantal dezer leden, dat vrijwillig dient en van dat hetwelk dienstplichtig is.

5. Indien een lid of bijzitter, of een der plaatsvervangers uitvalt, wordt door de organisatie, welke de aanwijzing deed, een nieuw lid, bijzitter of plaatsvervanger aangewezen. Het bepaalde in artikel 3, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

6. 1. De commissie behandelt op den voet van het bepaalde in artikel 1 de aangelegenheden aan haar door de in dat artikel bedoelde personen voorgelegd of welke door haar in overleg met die personen, voor ambtshalve behandeling vatbaar worden geacht.

2. Een verslag van de gehouden besprekingen wordt Onzen Minister van Marine aangeboden.

7. Van de in zake de in de commissie behandelde aangelegenheden door de Regeering genomen beslissing wordt aan de commissie mededeeling gedaan.

8. 1. De commissie vergadert op plaats, dag en uur door den voorzitter te bepalen.

2. De vergaderingen worden in den regel te *'s-Gravenhage* gehouden.

3. De voorzitter is verplicht de commissie bijeen te roepen, indien de door twee van de in artikel 3 genoemde organisaties aangewezen leden, onder mededeeling van redenen, het verlangen daartoe te kennen geven. De bijeenroeping geschiedt binnen een maand na ontvangst der kennisgeving.

9. 1. De commissie stelt in overleg met de in artikel 1 bedoelde personen zoo noodig een reglement van orde vast.

2. De voorzitter doet door den secretaris een kort verslag opmaken, bevattende een beknopte samenvatting van het in de vergade-

ringen verhandelde, voor zoover dat voor openbaarmaking geschikt kan worden geacht. Overigens is het verhandelde in de commissie geheim, behoudens de besprekingen, waarin de in artikel 1 bedoelde personen met Onzen Minister van Marine, en de door de organisaties aangewezen leden en bijzitters met de organisatie, die hen aanwees, treden.

10. Dit besluit treedt in werking den 1sten April 1925.

Onze Minister van Marine is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

(Uitgeg. 26 *Maart* 1925.)

---

23 *Maart* 1925. BESLUIT, waarbij met intrekking van het besluit van 22 Januari 1902 (*Staatsblad* nº. 5) met de sedert daarin gebrachte wijzigingen worden vastgesteld:

a. het gewijzigd Algemeen Reglement op den Loodsdienst;

b. de gewijzigde Bijzondere Reglementen op den Loodsdienst in de districten:

1. } *Eems, Terschelling* en het *Vlie.*
2. }
3. *Texel* en *IJmuiden.*
4. } *Goedereede, Maas* en *Brouwershaven.*
5. }
6. Monden der *Schelde.* S. 106.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Marine van den 28sten Januari 1925, Afdeeling G, nº. 50;

Gezien de Wet van 20 Augustus 1859 (*Staatsblad* nº. 93), gewijzigd bij die van 6 April 1875 (*Staatsblad* nº. 62);

Den Raad van State gehoord (advies van den 3den Maart 1925, nº. 37;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van den 18den Maart 1925, Afdeeling G, nº. 50;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1º. Met ingang van den 1sten Mei 1925 in te trekken Ons besluit van 22 Januari 1902 (*Staatsblad* nº. 5) met het daarbij vastgestelde gewijzigde Algemeen Reglement op den Loodsdienst met het daarbij behoorend tarief van vergoeding voor reis- en verblijfkosten der loodsen en de Bijzondere Reglementen op den Loodsdienst in de districten, met de bij Onze latere besluiten daarin gebrachte wijzigingen;

2º. Met ingang van voormelden datum, krachtens art. 2 der Wet van 20 Augustus 1859 (*Staatsblad* nº. 93) vast te stellen het bij dit besluit gevoegde Algemeen Reglement op den Loodsdienst, zoomede de Bijzondere Reglementen op den Loodsdienst in de districten:

1. } Eems, Terschelling en het Vlie;
2. }
3. Texel en IJmuiden;
4. } Goedereede, Maas en Brouwershaven;
5. }
6. Monden der Schelde.

3º. Wij behouden Ons voor:

a. in den werkkring der loodsen, als aangegeven in het Algemeen- en in de Bijzondere Reglementen, zoodanige wijzigingen te brengen, als de behoefte van den dienst zal vereischen;

b. de benoeming van de in art. 1 van het Algemeen Reglement op den Loodsdienst genoemde ambtenaren van het Loodswezen, enz met uitzondering van de adjunct-commissarissen, welke laatsten, alsmede de overige ambtenaren en beambten van het Loodswezen door Onzen Minister van Marine benoemd worden.

Onze Minister van Marine is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk met de daarbij behoorende Reglementen in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift gezonden zal worden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

(*Uitgeg.* 6 *April* 1925.)

ALGEMEEN REGLEMENT OP DEN LOODSDIENST.

INHOUD.

HOOFDSTUK.
I. Bestuur en indeeling . Art. 1— 3
II. Regeling van het personeel . . . . . Art. 4—21
III. Onderscheidingsteekenen der loodsvaartuigen.
Loods-, nood- en andere seinen . . . . . Art. 22—26
IV. Dienstvoorschriften . . Art. 27—50
V. Verleenen van hulp aan in nood verkeerende schepen . . Art. 51—54
VI. Verplichtingen van de gezagvoerders . . . . . Art. 55—64
VII. Verplichtingen van de loodsschippers . . . . . Art. 65—70
VIII. Verplichtingen van de loodsen . . . . . Art. 71—83
IX. Klachten, geschillen en straffen . . . . . Art. 84—101
SLOTARTIKEL.
Modellen van loodscertificaten.
Tabel onderscheidingsteekenen loodsvaartuigen.

HOOFDSTUK I.

BESTUUR EN INDEELING.

Art. 1. Het algemeen bestuur van den loodsdienst wordt onder den Minister van Marine uitgeoefend door den Inspecteur-Generaal van het Loodswezen, de Betonning, de Bebakening en de Verlichting. In de districten wordt het bestuur gevoerd door Directeuren en onder deze door Commissarissen.

Aan den Inspecteur Generaal is een Inspecteur toegevoegd.

Bovendien is er op het meerendeel der standplaatsen een Ontvanger der loodsgelden, terwijl op standplaatsen waar zulks noodig is adjunct-commissarissen kunnen worden geplaatst. De betrekking van Ontvanger der loodsgelden is met die van Commissaris of Adjunct-Commissaris vereenigbaar.

De districten zijn:

1. Eems.
2. Terschelling en het Vlie,
3. Texel en IJmuiden,
4. Goedereede en Maas,
5. Brouwershaven,
6. Monden der Schelde.

De bijzondere reglementen bepalen voor elk

district de standplaatsen vanwaar de loodsdienst wordt uitgeoefend, de kruisposten der zeeloodsvaartuigen, den werkkring der loodsen en de wijze waarop de verschillende diensten geregeld zijn.

2. De Commissarissen zijn, ieder voor zijn standplaats, belast met het beheer van het materieel.

De afgifte van behoeften aan de vaartuigen geschiedt op aanvragen van den schipper of van het hoofd der machinekamer, die de ontvangen artikelen opbrengen in hun detailboeken.

De beoordeeling der noodzakelijkheid van de uitvoering van kleine herstellingen en voorzieningen aan boord der in dienst zijnde vaartuigen, daaronder begrepen het schoonmaken en zoo noodig schilderen van den romp onder de waterlijn, berust bij den Directeur of onder diens verantwoordelijkheid bij den Commissaris; voor meer belangrijke voorzieningen worden door den Directeur voorstellen ingediend aan den Minister van Marine.

3. In elk district wordt door den Directeur een register gehouden, waarin alle bij den loodsdienst van dat district aangestelde personen zijn tngeschreven met namen en voornamen, dag en plaats van geboorte, datum van aanstelling, de bijzondere diensten door hen bewezen, belooningen daarvoor ontvangen, overtredingen en daarvoor opgelegde straffen, eindelijk de data van ontslag met ontslagreden of overlijden.

HOOFDSTUK II.

Regeling van het personeel.

4. Het personeel van den loodsdienst bestaat uit:
Loodsschippers der 1e, 2e en 3e klasse,
Stuurlieden,
Zee- en binnenloodsen,
Hulpzee- en hulpbinnenloodsen,
Loodskweekelingen der 1e en 2e klasse,
Matrozen,
Matrozen-kok,
Matrozen-motordrijver,
Kwartiermeesters,
Roeiers der 1e en 2e klasse,
Machinisten,
Machinisten-motordrijver,
Machinedrijvers,
Eerste stokers,
Tweede stokers,

5. De loodsschippers der 1e klasse voeren het bevel over de zeeloodsvaartuigen; zij worden uit de bekwaamste stuurlieden of zeeloodsen benoemd.

De stuurlieden worden aangewezen uit de bekwaamste zeeloodsen.

De loodsschippers der 2e en 3e klasse voeren het bevel over de overige vaartuigen van het Loodswezen.

De loodsschippers der 2e klasse worden in den regel benoemd uit de zeeloodsen, binnenloodsen, hulpzeeloodsen, hulpbinnenloodsen, loodskweekelingen der 1e klasse of loodsschippers der 3e klasse.

De loodsschippers der 3e klasse worden in den regel benoemd uit de hulpzeeloodsen, hulpbinnenloodsen, loodskweekelingen, matrozen of roeiers.

De loodsschippers der 2e en 3e klasse kunnen ook uit buiten het loodswezen staande personen worden genomen, in welk geval zij gekozen worden uit flinke varensgezellen, ervaren in hun vak, van onberispelijk gedrag en niet ouder dan 40 jaren.

6. De zee- en binnenloodsen worden in den regel gevormd uit de loodskweekelingen.

De loodskweekelingen der 2e klasse worden gekozen uit ervaren zeelieden van onberispelijk gedrag, die den leeftijd bereikt hebben van 20 jaar en niet ouder mogen zijn dan 27 jaar. Zij moeten minstens 2 jaar buitengaats gevaren hebben, goed kunnen lezen en schrijven en de eerste grondbeginselen der rekenkunst goed verstaan.

Zij, die in het bezit zijn van een der diploma's als stuurman voor:
de groote stoom- en motorhandelsvaart,
de groote zeilhandelsvaart,
de kleine stoom- en motorhandelsvaart,
de kleine zeilhandelsvaart,
de groote sleepvaart,
de groote stoom- en motorvischvaart,
de groote zeilvischvaart,
zoomede zij, die bekend zijn met de Engelsche, Fransche of Duitsche taal, genieten de voorkeur.

Bij gebleken geschiktheid worden zij, naar gelang der behoefte, bevorderd tot loodskweekeling der 1e klasse.

De loodskweekelingen der 1e klasse kunnen bestemd worden voor den zee- of voor den binnenloodsdienst; zij worden meer bepaald voor één der beide diensten opgeleid en vergezellen de loodsen op hunne loodsreizen, wanneer hun daartoe de last wordt verstrekt

Zij zijn naar volgorde van dienstjaren benoembaar tot hulpzeeloods of tot hulpbinnenloods, wanneer zij voldoen aan de vereischten, respectievelijk voor de betrekking van zee- en van binnenloods gesteld.

De hulploodsen komen eerst tot het beloodsen van groote of diepgaande schepen in aanmerking, nadat zij met kleine schepen de noodige ervaring opgedaan hebben en bekwaam geacht worden.

Zij zijn bij gebleken geschiktheid, naar volgorde van diensttijd, benoembaar tot zee- of binnenloods.

7. In de behoeften aan matrozen, matrozen-kok, matrozen-motordrijver, roeiers, machinisten, machinisten-motordrijver, machinedrijvers, 1ste en 2de stokers, zal worden voorzien door benoeming van reeds bij het Loodswezen, enz. of bij andere takken van den Staatsdienst werkzaam personeel, dan wel door aanneming van zich daarvoor aanmeldende particuliere personen.

Indien het personeel uit de laatstbedoelde categorie wordt betrokken, wordt het gekozen uit lieden, ervaren in hun vak, van onberispelijk gedrag en over het algemeen niet ouder dan 40 jaren.

De matrozen-kok moeten bovendien een bewijs kunnen overleggen, dat zij als kok aan boord van een zeevaartuig hebben voldaan.

8. De benoeming, de bevordering en het ontslag van het in artikel 4 genoemde personeel geschiedt, op voordracht van den betrokken Directeur, door den Minister van Marine.

Van de benoeming, de bevordering en het ontslag wordt den betrokkene eene acte uitgereikt.

Alvorens voor eene benoeming in aanmerking te komen moet de betrokkene, voor zoover deze nog niet in dienst was bij het Loodswezen, de Betonning of de Verlichting, overleggen:

a. eene geneeskundige verklaring van eenen Officier van Gezondheid der Zeemacht, waaruit blijkt, dat hij voldoet aan de eischen van het voor het personeel van den loodsdienst vastgestelde keuringsreglement;

b. eene door hem onderteekende verklaring, waaruit blijkt, dat hij zich zal onderwerpen aan alle dienstvoorschriften voor het Loodswezen, de Betonning, de Bebakening en de Verlichting, gemaakt of nog te maken.

9. Alvorens tot het examen voor loods te worden toegelaten of tot loodsschipper der 2e of 3e klasse te worden benoemd, worden betrokkenen geneeskundig onderzocht.

De zee- en binnenloodsen, zoomede de hulpzee- en hulpbinnenloodsen worden om de 5 jaar op door den Minister van Marine te bepalen tijdstippen opnieuw geneeskundig onderzocht.

Het in dit artikel bedoelde geneeskundig onderzoek zal zich alleen uitstrekken tot de functiën van gezichts- en gehoororganen en zal slechts, wanneer daartoe aanleiding bestaat, uitgebreid worden tot andere organen.

10. Alvorens tot de uitoefening van den dienst als loods te worden toegelaten moet aan de volgende vereischten worden voldaan:

1°. moeten de vaarwaters, waarop de dienst als loods zal worden uitgeoefend, voldoende zijn bevaren;

2°. moet een examen worden afgelegd, omvattende het gebied, waarop de loodsdienst zal worden uitgeoefend en bestaande in:

a. grondige kennis van:

gronden en banken,

loop en kracht der stroomen, en

invloed van den wind op die stroomen;

ligging en plaatsing van tonnen en bakens in en nabij de vaarwaters;

richting en diepte der vaarwaters en de onder verschillende omstandigheden te sturen koersen;

b. grondige bekendheid met:

de kust- en binnenlichten, lichtschepen, mistseinen, landmerken, waterstands- en stormseinen, semaphore- en kustwachtposten;

c. voldoende begrip van:

de inrichting der zeekaarten, de miswijzing van het kompas, eenvoudige getijberekeningen, het afzetten van peilingen en van het bestek;

d. voldoende bekendheid met:

de besturing en behandeling van zeilschepen en schepen met eigen beweegkracht, de bepalingen tot het voorkomen van aanvaringen, de politiereglementen voor de vaarwaters en havens, waarop de loodsdienst zal worden uitgeoefend;

de verplichtingen, die bij verschillende wetten en reglementen den loodsen zijn opgelegd;

e. voldoende bekendheid met:

de Engelsche taal;

3°. zullen meerdere proefreizen, minstens vier, met diepgaande schepen moeten zijn gedaan, onder toezicht van een der bekwaamste loodsen.

11. De examens worden, zoo dikwijls het noodig is, na bekomen machtiging van den Minister van Marine, afgenomen door eene Commissie, waarvan de Directeur Voorzitter is. In deze Commissie hebben steeds zitting één of meer Commissarissen, één of twee daartoe uit te noodigen gezagvoerders of oud-gezagvoerders van koopvaardijschepen en twee of meer der bekwaamste loodsschippers der 1e klasse, stuurlieden of loodsen.

De gezagvoerders of oud-gezagvoerders genieten vergoeding van reis- en verblijfkosten en vacatiegelden, overeenkomstig de bij Koninklijk Besluit vastgestelde tarieven.

Het examen wordt kosteloos afgenomen.

12. Naar gelang van de behoeften van den dienst kunnen ook buiten den loodsdienst staande personen tot loods of hulploods worden aangesteld, mits zij voldoen aan de vereischten omschreven in artikel 8 en artikel 10.

Zij mogen niet jonger dan 23 jaar en niet ouder dan 40 jaar zijn.

Wanneer binnen den tijd van 18 maanden na afgelegd examen geen benoeming is gevolgd kan door het loodsbestuur een nieuw examen worden gevorderd.

13. Alvorens tot de uitoefening van den loodsdienst te worden aangewezen, zijn de loodsen en hulploodsen gehouden den navolgenden eed (belofte) af te leggen:

„Ik zweer, (beloof), dat ik in mijn dienst als loods, mij stiptelijk zal gedragen naar de bestaande of nader uit te vaardigen verordeningen op den loodsdienst en dat ik voorts in deze mijne betrekking zal handelen, zooals een goed, braaf, eerlijk en trouw loods schuldig is te doen.

Zoo waarlijk helpe mij God almachtig! (Dat beloof ik)".

Deze eed (belofte) wordt afgelegd in handen van den Directeur, die daarvan een door hem onderteekende verklaring stelt op de acte van benoeming en van de eedsaflegging kennis geeft aan het Departement van Marine.

14. Loodsen kunnen, na behoorlijk daarvoor afgelegd examen, aangewezen worden tot het loodsen van schepen op andere vaarwaters of naar andere zeegaten, reeden of havens dan van het district waartoe zij behooren.

Van deze bevoegdheid wordt melding gemaakt op hunne acte van benoeming.

15. De stuurlieden, loodsen en hulploodsen moeten, wanneer zij tot het beloodsen van schepen zijn aangewezen, voorzien zijn van hunne akte van benoeming en van de loodswet met bijbehoorende reglementen.

16. De dienstkleeding der loodsschippers, stuurlieden, kwartiermeesters, loodsen, hulploodsen en loodskweekelingen bestaat uit:

pijjakker van blauw duffel of andere blauwe stof met knoopen van model;

jas, vest en broek van blauw laken of andere blauwe stof met knoopen van model;

pet van blauw laken of andere blauwe stof van model.

De petten der loodsschippers, stuurlieden, kwartiermeesters, loodsen en hulploodsen zijn voorzien van een petteeken; die van de loodskweekelingen niet.

De pet van den loodsschipper der 1e klasse en van den stuurman is tevens voorzien van twee gouden galons, ter breedte elk van 5 m.M.; die van den loodsschipper der 2e en der 3e klasse en van den kwartiermeester van één gouden galon van gelijke breedte.

De pijjakker en de jas van den loodsschipper der 1e klasse zijn op beide uiteinden van den

kraag voorzien van eene zespuntige ster van gouddraad, lang 2 c.M.

De zespuntige sterren, de galons, de petteekens en de knoopen worden kosteloos verstrekt.

Bij regenachtig of slecht weder is het dragen van geoliede of andere overkleederen, zoomede van een onder die omstandigheden doelmatig hoofddeksel, geoorloofd.

Des zomers is het dragen van eene witte pet van hetzelfde model als de blauwe geoorloofd.

De Directeur is bevoegd om bij plechtige of feestelijke gelegenheden het dragen der blauwe pet voor te schrijven voor hen, die in uniform daarbij aanwezig zullen zijn.

Mede is het geoorloofd petteekens van gouddraad te dragen, in vorm en grootte overeenkomende met de verstrekt wordende.

17. De loodsschippers, stuurlieden, loodsen en hulploodsen, aan wie als disciplinaire maatregel gedurende bepaalden of onbepaalden tijd het recht is ontnomen den loodsdienst uit te oefenen, of aan wie ontslag uit den dienst is verleend, zijn verplicht hunne akten van benoeming, wetten en reglementen af te geven aan den Commissaris hunner standplaats.

18. Bij het overlijden van loodsschippers, stuurlieden, loodsen en hulploodsen, zijn hunne erfgenamen verplicht de uitgereikte akten van benoeming, wetten en reglementen, binnen veertien dagen na het overlijden, aan den Commissaris der standplaats, waartoe zij laatstelijk behoord hebben, terug te geven.

19. Het personeel van het Loodswezen geniet eene vaste bezoldiging, geregeld bij Koninklijk Besluit.

De pensioenen zijn wettelijk geregeld.

20. Het personeel, genoemd in artikel 4, kan in geval van ziekte, verwonding of gebreken, in en door den dienst bekomen, door geneeskundigen in dienst van het Rijk of door particuliere geneeskundigen voor Rijksrekening worden behandeld en in een Rijkshospitaal, bij particulieren of in eene bijzondere inrichting voor Rijksrekening worden verpleegd; een en ander naar regelen, door den Minister van Marine vastgesteld of vast te stellen.

Alle ziektegevallen moeten ten genoege van den Directeur worden geconstateerd.

21. Het personeel, genoemd in artikel 4, dat den dienst bij het Loodswezen wenscht te verlaten, doet daartoe het verzoek aan den Directeur, minstens 2 weken vóór den datum, waarop het ontslag gewenscht wordt.

HOOFDSTUK III.

ONDERSCHEIDINGSTEEKENEN DER LOODSVAARTUIGEN.

LOODS-, NOOD- EN ANDERE SEINEN.

22. De onderscheidingsteekenen der loodsvaartuigen zijn:

a. voor *zeilvaartuigen* met of zonder motor: de naam der standplaats of van het district, zoo mogelijk voluit, met het nummer van het vaartuig of het woord: „Loodswezen" in één of meer der zeilen en op het achterste gedeelte van het vaartuig;

b. voor *stoom-* en *motorvaartuigen:* het nummer van het vaartuig aan weerszijden op den boeg.

Bovendien voeren, toonen of geven de loodsvaartuigen, *zoolang er loodsdienst kan worden verricht:*

a. bij dag de loodsvlag, zijnde een blauwe vlag met eene witte letter L of het nummer van het vaartuig in witte cijfers, geheschen van top;

b. des nachts de lichten als in art. 8 van de „Bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee" afzonderlijk voor zeil- en stoomloodsvaartuigen is voorgeschreven;

c. bij mist of nevelachtig weer doen de stoomloodsvaartuigen daarbij tevens het voor hen in bedoeld artikel voorgeschreven geluidsein hooren.

Het vaartuig, voor inspectie gebezigd, voert van top de districtsvlag of -wimpel overeenkomstig de daarvan bij dit reglement gevoegde teekening, waarin het woord „Inspectie".

23. In zee of ter reede wordt het verlangen om een loods kenbaar gemaakt door de onderstaande seinen, afzonderlijk of gezamenlijk gedaan, welke seinen overdag moeten blijven waaien en des nachts herhaald moeten worden, totdat de loods aan boord of contra-sein ontvangen is.

a. bij dag:

1°. de nationale vlag, omgeven door een witten rand ter breedte van een vijfde van die vlag, *aan den voortop* geheschen;

2°. het loodssein P. T. van het Internationaal Seinboek;

3°. vlag S van het Internationaal Seinboek met of zonder den onderscheidingswimpel er boven;

4°. het afstandssein, bestaande uit een kegel met den top naar boven, boven welken twee ballen of voorwerpen, die op ballen gelijken, zijn geheschen;

b. bij nacht:

1°. een pyrotechnisch licht, bekend onder den naam van „blauw licht", dat met tusschenpoozen van 15 minuten getoond wordt;

2°. een helder wit licht, telkenmale gedurende den tijd van één minuut (duvel, flap) met korte of herhaalde tusschenpoozen getoond even boven de verschansing.

Voor zoover Nederlandsche loodsen in het Engelsche kanaal gestationneerd zijn, kunnen schepen zich aldaar van eenen loods voorzien door een der navolgende seinen:

a. bij dag:

het hijschen van het naamsein der haven van bestemming uit het Internationaal Seinboek;

b. bij nacht:

1°. *Voor de zeegaten van Texel en IJmuiden* twee lichten verticaal onder elkaar, het bovenste *rood*, het onderste *wit;*

2°. *voor de zeegaten van Maas, Goeree en Brouwershaven* twee *witte* lichten, verticaal onder elkaar;

3°. *voor de zeegaten der Schelde* drie lichten verticaal onder elkaar, het bovenste *rood*, de beide anderen *wit.*

Het betrokken loodsvaartuig toont bij nacht gelijk sein als contrasein.

24. Noodseinen zijn, afzonderlijk of gezamenlijk:

a. bij dag:

1°. kanonschoten of eenig ander ontploffingssein met tusschenpoozen van ongeveer eene minuut;

2°. het noodsein N.C. van het Internationaal Seinboek;

3°. het afstandssein, bestaande uit eene vierkante vlag, boven of onder welke een bal of een voorwerp dat op een bal gelijkt, is geheschen;

4°. het afstandssein, bestaande uit een kegel met den top naar boven, boven of onder welken een bal of een voorwerp, dat op een bal gelijkt, is geheschen;

5°. een aangehouden toon met eenig mistseinwerktuig;

6°. het sein . . . — — — . . . (S. O. S.) met korte tusschenpoozen herhaald en gevolgd door de noodige aanwijzingen, een en ander door middel van draadlooze telegrafie;

7°. het luiden van de scheepsklok;

b. bij nacht:

1°. kanonschoten of eenig ander ontploffingssein met tusschenpoozen van ongeveer eene minuut;

2°. vlammen boven het schip (als van een brandend teervat, olievat, enz.);

3°. vuurpijlen of lichtkogels, die sterren uitwerpen, onverschillig van welke kleur of inrichting, die één voor één met korte tusschenpoozen worden ontstoken;

4°. een aangehouden toon met eenig mistseinwerktuig;

5°. het sein . . . — — — . . . (S. O. S.) met korte tusschenpoozen herhaald en gevolgd door de noodige aanwijzingen, een en ander door middel van draadlooze telegrafie;

6°. het luiden van de scheepsklok.

De Nederlandsche lichttorens, welke noodseinen hebben opgemerkt, doen hierop contrasein, hetwelk des nachts bestaat uit:

1°. één vuurpijl, als bewijs dat het in nood verkeerend schip is opgemerkt;

2°. twee vuurpijlen, één minuut na elkander, ter kennisgeving, dat in verband met weer en wind aan het schip hulp zal worden verleend.

Ook door reddingbootstations, niet in de nabijheid van lichttorens gelegen, worden deze seinen gedaan.

25. Ten teeken voor in zicht komende loodsvaartuigen, dat eenig uit zee komend schip reeds van eenen loods voorzien is, wordt vlag P van het Internationaal Seinboek geheschen onder de natievlag of op eene andere goed zichtbare plaats, doch niet van top.

De loods is verplicht den gezagvoerder van het door hem beloodste schip te verzoeken die vlag te doen hijschen.

26. Een uit zee komend schip, dat aan een gezondheidsonderzoek moet worden onderworpen, toont indien daartoe naar het oordeel van den loods aanleiding bestaat *over dag* van top een door den loods bekend te maken vlag of bij gebreke van die vlag, de natievlag op eene zichtbare plaats uit het vóórwant;

des nachts twee witte lichten horizontaal naast elkaar, op eenen onderlingen afstand van minstens 18 d.M., rondom zichtbaar op eenen afstand van ten minste 2 zeemijlen.

HOOFDSTUK IV.

DIENSTVOORSCHRIFTEN.

27. In de navolgende bepalingen wordt verstaan onder:

a. Minister: de Minister van Marine;

b. Inspecteur-Generaal: de persoon, belast met de waarneming van de betrekking van Inspecteur-Generaal van het Loodswezen, de Betonning, de Bebakening en de Verlichting;

c. Directeur: de persoon, belast met de waarneming van de betrekking van Directeur van het Loodswezen enz. in het betrokken district;

d. Commissaris: de persoon, belast met de waarneming van de betrekking van Commissaris van het Loodswezen enz. van de betrokken standplaats;

e. loodsschippers: degenen die met het bevel over een vaartuig van het Loodswezen zijn belast;

f. loodsen: de zeeloodsen, de binnenloodsen, zoomede de hulpzee-en hulpbinnenloodsen; voor zoover de beide laatste categorieën betreft alléén, indien zij tot het beloodsen van eenig schip zijn aangewezen;

g. loodspersoneel: het personeel genoemd in artikel 4;

h. gezagvoerders: degenen die met het gezag over het beloodste of te beloodsen schip zijn belast.

28. Aan boord der loodsvaartuigen zijn de loodsen verplicht om desgevorderd wacht en andere diensten te verrichten, benevens alle werkzaamheden, welke door het bevoegde gezag noodig geacht worden.

De hulploodsen doen aldaar den dienst met de loodskweekelingen en matrozen.

29. Het loodspersoneel zal de gegeven dienstbevelen ijverig en getrouw nakomen en de geldende dienstvoorschriften stipt opvolgen.

Het zal, ook waar het betreft verrichtingen, welke niet uit eenig dienstbevel of dienstvoorschrift voortvloeien, naar behooren medewerken in alles, wat kan bijdragen tot eene goede uitoefening van den dienst of tot eene nauwgezette behartiging van de belangen des Rijks.

Een ieder is aan degenen, die over hem gesteld zijn, ondergeschiktheid en bescheidenheid verschuldigd, terwijl, ook tegenover de militaire en civiele autoriteiten, de burgerlijke beleefdheid in acht genomen zal worden; wederkeerig zal een ieder tegenover degenen, die onder hem gesteld zijn, behoorlijk optreden in acht moeten nemen.

Zoowel in als buiten dienst zal het loodspersoneel zich behoorlijk gedragen.

30. Het is aan het loodspersoneel in zijn ambt verboden meer dan de verschuldigde gelden te vorderen en, anders dan met goedvinden van het loodsbestuur, vergoedingen, belooningen of giften van derden te vorderen, te verzoeken of aan te nemen.

Mede is het aan het loodspersoneel verboden deel te nemen aan eenigerlei onderlinge samenwerking, in welken vorm ook, strekkende om disciplinair gestraften van de finantieele gevolgen der hun opgelegde straffen geheel of ten deele te ontlasten.

31. Het is aan het loodspersoneel verboden:

a. zich op eenigerlei wijze willekeurig aan zijne dienstverplichtingen te onttrekken;

b. zich zonder verlof van zijne standplaats te verwijderen;

c. zich aan den drank te buiten te gaan;

d. vloeken en godslasteringen, zoomede onzedelijke taal of liederlijke uitdrukkingen te bezigen.

Van dronkenschap in dienst zal in den regel ontslag uit den dienst het gevolg zijn.

32. Indien door een tot het loodspersoneel behoorend persoon middellijk of onmiddellijk, hetzij opzettelijk, hetzij als gevolg van diens grove schuld, schade aan den lande wordt toegebracht, kan de Minister bepalen, dat die schade geheel of gedeeltelijk op den betrokkene zal worden verhaald, ongeacht eene eventueel tegen hem in te stellen strafvervolging.

De grove schuld zal door eene door den Minister te benoemen Commissie moeten zijn onderzocht en vastgesteld.

33. Wanneer door verzuim of onachtzaamheid van eenen loodsschipper of loods een schip aan den grond vaart, schade bekomt of toebrengt, kan de betrokkene disciplinair gestraft worden, ongeacht eene eventueel tegen hem in te stellen strafvervolging.

34. De loodsschippers zijn verplicht de vaarwaters geregeld te peilen en te onderzoeken, waartoe zij bij het bekruisen der kust en bij het bevaren der verschillende vaarwaters een veelvuldig gebruik van het lood doen maken, in het bijzonder na storm en hooge vloeden.

De loodsschippers, stuurlieden en loodsen geven acht op de juiste ligging der lichtboeien, tonnen en bakens. Zoo zij mochten bespeuren, dat lichtboeien, tonnen of bakens zijn vermist of verdreven, geven zij daarvan dadelijk kennis aan den Commissaris ter standplaats van aankomst.

Eveneens zijn zij verplicht hunne aandacht te vestigen op de kust- en andere lichten en landmerken en van opgemerkte bijzonderheden te rapporteeren.

35. Het is aan het loodspersoneel verboden heimelijk passagiers of goederen te vervoeren of zich aan smokkelarij schuldig te maken.

36. Het loodsen van schepen geschiedt bij beurten, te regelen : in de havens door den Commissaris, op de loodsvaartuigen door den loodsschipper, waarbij de daarvoor beschikbare hulpzee- en hulpbinnenloodsen mede rouleeren, respectievelijk met de zee- en binnenloodsen, vanaf het oogenblik, dat zij daartoe voldoende bekwaam en ervaren geacht worden. De Commissaris en de loodsschipper houden een beurtlijst bij van de te hunner beschikking zijnde loodsen. De loodsen worden voor de eerste maal daarop gebracht naar ouderdom van dienst en vervolgens zoodra zij aankomen en zich aanmelden, hetzij na volbrachte loodsreis, hetzij na herstel van ziekte, terugkomst van verlof, enz. Bij gelijktijdige aanmelding van meerdere loodsen worden zij op de beurtlijst gebracht in de volgorde, waarin zij daarvan werden afgevoerd.

Elke loodsdienst wordt voor eene beurt gerekend.

De betrokken Directeur, Commissaris of loodsschipper is bevoegd van deze regeling af te wijken en eenen loods vóór zijn beurt met het beloodsen van een schip te belasten, indien zulks hem om bijzondere redenen noodig of wenschelijk voorkomt.

In de havens zorgt de Commissaris, dat van de aan de beurt zijnde loodsen zich zoo mogelijk een voldoend aantal in de nabijheid van het loodskantoor bevindt.

37. Aan boord van in geregelden dienst varende schepen kunnen, op verzoek der betrokken onderneming *vaste loodsen* geplaatst worden.

Indien die loods uitsluitend voor beloodsing van schepen dier onderneming gebruikt wordt, is voor hem op de dagen dat er niet geloodst wordt, eene vergoeding van tien gulden per etmaal verschuldigd.

Deze buiten de gewone beurtregeling vallende loodsen kunnen worden afgewisseld op zoodanige tijden, als de Directeur noodig oordeelt.

38. Op verzoek van den gezagvoerder en bij ontstentenis of niet tijdige aanwezigheid van daartoe bestemde gemeentelijke havenloodsen, zijn de loodsen verplicht den gezagvoerder te assisteeren bij het varen van en naar de ligplaatsen in de havens.

Voor deze hulpverleening kan eene vergoeding worden vastgesteld, waarvan het bedrag door den Minister, in verband met plaatselijke omstandigheden, bepaald wordt.

39. Voor den binnenloodsdienst wordt, bij gelijktijdige aankomst van meerdere schepen, dat schip het eerst van eenen loods voorzien, hetwelk het eerst binnen de daarvoor bepaalde merken komt.

Inlichtingen omtrent de plaats dezer merken kunnen ten loodskantore bekomen worden.

40. Bij de bijzondere reglementen worden, voor zoover voldoende stabiliteit zulks mogelijk maakt, voor de kruisposten de plaatsen bepaald, waar de loodsvaartuigen zich zooveel mogelijk moeten ophouden.

41. Behalve voor den kustloodsdienst, kunnen er ook loodsvaartuigen met loodsen aan boord worden aangewezen om te kruisen als één of meer vooruitgezette posten.

Naar gelang van de behoeften van de scheepvaart wordt door den Minister bepaald, òf instelling van zulk een post zal geschieden, waar die dan gestationneerd zal worden en voor welke zeegaten er loodsen aan boord zullen zijn.

42. Wanneer een loods op grooteren afstand van het zeegat van bestemming, dan dien van den voor dat gat aangewezen kruispost, op eenig schip overgaat, is hij verplicht om bij de vaart door de Noordzee den gezagvoerder met zijnen raad ten dienste te staan.

Den loodsen wordt nadrukkelijk aanbevolen om bij de vaart door de Noordzee de gezagvoerders te wijzen op de noodzakelijkheid om bij slecht zicht het lood gaande te houden, als contrôle op het gegist bestek.

43. De op eenigen post kruisende loodsvaartuigen, mogen niet dan op bepaalde tijden binnenkomen, tenzij door hoogen nood gedwongen of ingeval zij al hunne loodsen hebben afgegeven.

Binnenloopende ter aanvulling van loodsen mogen zij buiten noodzaak niet op de haven komen, maar moeten zij de loodsen ter reede of in het zeegat overnemen.

Zoodra de redenen, welke tot binnenloopen noopten, hebben opgehouden te bestaan, zal weder zee gekozen worden.

44. De loodsschippers zijn bevoegd om eenig schip eenen loods te weigeren, indien de veiligheid van het loodsvaartuig het onraadzaam maakt de bemanning nog verder te verminderen of indien de omstandigheden van wind en zee zoodanig zijn, dat de overbrenging van den loods slechts met ernstig levensgevaar zou kunnen geschieden.

De loodsschippers zijn gerechtigd eenig schip, dat geen loods aan boord heeft, vóór te zeilen of vóór te stoomen en kunnen daarbij één hunner manschappen op zoodanig schip doen overgaan, als dit zonder bezwaar kan geschieden.

Bij dit vóórzeilen of vóórstoomen worden de vlag of de lichten gevoerd, welke gevoerd behooren te worden, zoolang er loodsdienst kan worden verricht.

45. Voor de voeding op de dagen dat het loodspersoneel aan boord van eenig loodsvaartuig van zijne standplaats afwezig is, wordt door het Rijk eene vergoeding verstrekt, volgens door den Minister vastgestelde of vast te stellen regelen.

Op eigen standplaats vertoevende, voorziet het personeel op eigen kosten in de voeding.

46. Ieder loods, na volbrachte loodsreis op eene standplaats aankomende, is verplicht zich dadelijk bij den Commissaris aldaar aan te melden of zich te gedragen naar de bepalingen, dienaangaande door het plaatselijk loodsbestuur vastgesteld.

Loodsen na volbrachte loodsreis op een andere standplaats aankomende, kunnen door den Commissaris dier standplaats gebezigd worden tot het terugloodsen van schepen naar hunne eigen standplaats, dan wel naar plaatsen in dezelfde richting of naar zee, mits de dienst op hun eigen standplaats daardoor geen nadeel lijdt.

In geval van groote drukte op eene standplaats worden, op aanvrage van den Commissaris, op andere standplaatsen beschikbare loodsen dadelijk derwaarts gezonden.

47. In zooverre bij dit reglement niet anders is bepaald, komen de kosten van de terugreis der loodsen naar hunne standplaats ten laste van het Rijk, overeenkomstig de dienaangaande door den Minister vastgestelde of vast te stellen tarieven en regelen.

In de gevallen, dat de reiskosten der loodsen door de gezagvoerders moeten worden betaald, geschiedt de berekening daarvan op denzelfden grondslag.

De verblijfkosten zijn onder de reiskosten begrepen.

48. Wegens de ontvangst van loods- en andere gelden wordt aan den belanghebbende quitantie uitgereikt.

49. De kantoren van de Commissarissen van het Loodswezen en van de Ontvangers der Loodsgelden zijn geopend op de door den Directeur voor elke standplaats afzonderlijk vastgestelde of vast te stellen tijden, met dien verstande, dat de kantoren op werkdagen ten minste van 8 u. 30—12 u. v.m. en van 1. u. 30—5 u. n.m. geopend zullen zijn. Op ieder kantoor zijn inlichtingen te verkrijgen omtrent de tijden, waarop het opengesteld is.

Indien buiten de vastgestelde kantooruren een loods besteld wordt, komen de extra-kosten voor het aan boord brengen van dien loods voor rekening van den gezagvoerder, onverminderd de ingevolge art. 64 verschuldigde vergoeding.

50. De opneming van den diepgang, waarnaar loodsgeld betaald moet worden, geschiedt kosteloos en in tegenwoordigheid van den gezagvoerder of zijnen vervanger, door den loods of door eenen anderen, door het loodsbestuur ter plaatse, daartoe aangewezen persoon.

HOOFDSTUK V.

VERLEENEN VAN HULP AAN IN NOOD VERKEERENDE SCHEPEN.

51. Het loodspersoneel zal zooveel doenlijk hulp verleenen aan schepen, die in nood of gevaar verkeeren, met dien verstande, dat de uitoefening van den loodsdienst niet benadeeld mag worden, indien door andere in de buurt zijnde schepen voldoende hulp wordt verleend.

Het is aan het personeel verboden ter belooning daarvoor eenige overeenkomst te maken of belofte te eischen. Eene in strijd met dit verbod gemaakte overeenkomst of gegeven belofte zal in geen geval van waarde zijn.

De voor het bewijzen van buitengewone hulp verschuldigde belooning wordt zooveel doenlijk in der minne tusschen partijen geregeld door tusschenkomst van den Directeur en overigens hieromtrent, zoomede ten aanzien van zeedriften of verlaten gevonden schepen, gehandeld naar de bepalingen van het Wetboek van Koophandel.

Van deze belooning geniet het daarbij betrokken loodspersoneel 75 procent, welke onder de betrokkenen verdeeld worden naar door den Minister vastgestelde of vast te stellen regelen; de overige 25 procent worden, als vergoeding voor het gebruik van 's Rijks materieel, in de schatkist gestort.

Is de verleende hulp door meer dan één loodsvaartuig bewezen, dan wordt de belooning verdeeld in evenredigheid van het aantal koppen tijdens de hulpverleening op die loodsvaartuigen aanwezig.

Wanneer meerdere loodsvaartuigen tegelijk eenig schip of schepen ontdekken, welke den bijstand van één of meer, maar niet van al die loodsvaartuigen behoeven, zal de oudstaanwezende loodsschipper beslissen, welke loodsvaartuigen bulp zullen verleenen en welke zich zullen verwijderen ter uitoefening van den loodsdienst. In dit geval zullen de eventueel verdiende hulploonen, op de wijze als in het vorig lid van dit artikel bepaald, verdeeld worden over al de betrokken loodsvaartuigen, onafhankelijk van het feit of zij voor hulpverleening of voor de uitoefening van den loodsdienst werden aangewezen.

52. Indien eenig schip in nood verkeert is het loodspersoneel verplicht zich op bekomen order of op eigen initiatief met zijne vaartuigen derwaarts te begeven en hulp te verleenen, voor zooverre deze gewenscht en mogelijk geacht wordt.

Wanneer echter, ter beoordeeling van de ter plaatse aanwezige verantwoordelijke personen, werkelijk levensgevaar bij de te verleenen hulp mocht bestaan, dan worden daartoe vrijwilligers uit het personeel opgeroepen, die naar gelang van bewezen dienst, aanspraak hebben op belooning.

53. Het is het loodspersoneel verboden om, onder welk voorwendsel ook, aan boord van eenig schip, al ware het in nood, te komen tegen den wil van den gezagvoerder of van de aan boord gebleven schepelingen.

Het wacht zich vooral, om zonder de uitdrukkelijke toestemming van den gezagvoerder of van de aan boord overgebleven schepelingen, aan masten, touwen of ander takelwerk de handen te slaan, of zich dienaangaande eenig

gezag aan te matigen, al ware het schip gestrand of met water bezet. Evenmin zal het personeel zich veroorloven zonder bovengenoemde toestemming luiken open te breken en goederen te lossen of te vervoeren.

54. Indien een schip gedurende de loodsreis aan den grond geraakt en door hulp van anderen weder vlot gebracht wordt en voor die hulp eene belooning wordt toegekend, mag de loods, die het schip beloodst heeft, onder geen voorwendsel in dat hulploon deelen.

HOOFDSTUK VI.

VERPLICHTINGEN VAN DE GEZAGVOERDERS.

55. In havens of dokken moet de gezagvoerder, die eenen loods verlangt, daartoe tijdig aanvrage doen op het loodskantoor ter plaatse, met vermelding van het tijdstip, waarop de loods verlangd wordt.

In zee of ter reede moet het verlangen om te worden geloodst kenbaar gemaakt worden door een der seinen, bedoeld in artikel 23.

56. Voor binnenloodsreizen, aanvangende van havens niet onder de loodsstandplaatsen opgenomen, moeten de gezagvoerders, wanneer zij eenen binnenloods begeeren, dien intijds op de daarvoor het meest in aanmerking komende standplaats aanvragen ; aan deze aanvrage zal, indien eenigszins mogelijk, gevolg worden gegeven.

De reiskosten van die standplaats naar het schip en, indien de loods ontscheept wordt op eene plaats gelegen buiten zijn district, ook die van de terugreis naar de standplaats, worden door den gezagvoerder aan den loods vergoed.

57. De gezagvoerder van een in een binnen- of buitenlandsche haven liggend schip, die aldaar eenen zeeloods aan boord wenscht te nemen voor eene andere (Nederlandsche) haven, in plaats van zulks te doen ter hoogte van het betrokken zeegat, moet dien loods intijds aanvragen aan den Directeur onder wiens district de laatstgenoemde haven ressorteert ; aan deze aanvrage zal, zoo mogelijk, gevolg worden gegeven.

Behalve de reiskosten van den loods is alsdan eene vergoeding verschuldigd als bepaald in artikel 64.

58. Niet meer dan één loods mag aan boord van een schip om het te loodsen overgaan, tenzij de gezagvoerder, ter meerdere zekerheid eenen tweeden loods begeerde. Die begeerte des gezagvoerders moet bij geschrifte blijken.

Die tweede loods kan niet verstrekt worden door de loodsvaartuigen, bedoeld in artikel 41.

59. Wanneer een loods ontscheept wordt op een plaats gelegen buiten zijn district, is de gezagvoerder verplicht hem de reiskosten voor de terugreis naar zijn standplaats te vergoeden.

60. Met uitzondering van die standplaatsen, alwaar in het aan boord brengen en van boord afhalen der loodsen vanwege het loodsbestuur wordt voorzien, zijn de gezagvoerders verplicht den loods van den wal te doen afhalen en na volbrachte loodsreis weder aan wal te doen brengen.

De naar zee gaande schepen zetten hunnen loods af op het buitengaats kruisende loodsvaartuig dan wel op het hen vergezellende of voorafgegane loodsafhaalvaartuig.

Indien het zich — door ruw weer of andere omstandigheden — laat aanzien, dat buitengaats ontscheping van den loods onmogelijk zal zijn, zal, zoo mogelijk, binnengaats gelegenheid tot ontscheping geboden worden.

61. De gezagvoerder is verplicht den loods de inlichtingen te verstrekken, welke deze ingevolge de artikelen 72, 73 en 74 moet vragen. Hij behoort de naar aanleiding dier inlichtingen door den loods gegeven aanwijzingen op te volgen.

De gezagvoerder is verplicht te zorgen, dat op de reeden en in de zeegaten, rivieren of havens geen ballast, olie, gruis van steenkolen of asch over boord geworpen wordt en dat dieplood en ankers voor gebruik gereed zijn.

De loods zal den gezagvoerder op deze verplichtingen wijzen, en indien zij niet worden nagekomen, daarvan zoo spoedig mogelijk kennis geven aan het loodsbestuur ter plaatse van aankomst.

62. Na volbrachte loodsreis is de gezagvoerder verplicht het hem door den loods aan te bieden certificaat, ten bewijze, dat het schip naar behooren is geloodst, in te vullen en te teekenen.

Indien naar de meening van den gezagvoerder het schip niet naar behooren is geloodst of de loods niet tijdig heeft gewaarschuwd, dat van het dieplood gebruik moest worden gemaakt, moet de gezagvoerder daarvan in het certificaat melding maken.

De loodscertificaten worden, naar de bij dit Reglement gevoegde modellen, in de Nederlandsche, Engelsche, Fransche en Hoogduitsche talen gedrukt.

63. De gezagvoerders zijn verplicht om zoolang de loodsen aan boord verblijven, hen kosteloos van behoorlijke voeding en eene behoorlijke slaapplaats te voorzien.

Zij — zoomede de andere opvarenden — zijn gehouden zich jegens den loods beleefd en behoorlijk te gedragen.

De loodsen kunnen er aanspraak op maken, dat hen tusschen 7 u. en 9 u. des voormiddags een ontbijt, tusschen 12 u. en 2 u. des namiddags een middagmaal en tusschen 6 u. en 8 u. des avonds een avondmaal wordt verstrekt.

Indien zulks door omstandigheden onmogelijk is of nagelaten wordt, zal den loodsen door de gezagvoerders een voedinggeld worden uitgekeerd ten bedrage van f 1 wegens het gemis van ontbijt, van f 2 voor het middagmaal en van f 1 voor het avondmaal.

64. Behalve de in de loodswet vastgestelde loodsgelden en c. q. de in de artikelen 37, 49, 56, 57, 59 en 63 bedoelde kosten, zijn de gezagvoerders in de navolgende gevallen de daarbij genoemde vergoedingen verschuldigd :

1°. in het geval een loods gebezigd wordt tot het uitbrengen van ankers, touwen of kettingen ; het vervuien ; het verwisselen van anker- of ligplaats en andere voor de veiligheid van het schip noodige diensten, eene vergoeding van f 5 voor elke 2 uren of gedeelte daarvan, dat men hiertoe over eenen loods beschikt, tot een maximum van tien gulden per etmaal ;

2°. in het geval de aanvrage om een loods ten loodskantore gedaan wordt op een tijdstip buiten de kantooruren of in het geval een aangevraagde loods onverrichterzake moet terugkeeren, hetzij omdat de reis niet doorgaat, hetzij omdat het schip, vóórdat de loods aan boord

kon zijn, reeds vertrokken was zonder de komst van den loods af te wachten, eene vergoeding van f 5;

3°. in het geval een schip de reis niet aanvangt of voortzet binnen een tijdsduur van 2 uren na het oogenblik waarop de loods aan boord moest zijn, ofschoon weder, wind of getij zulks niet beletten; eene vergoeding van f 5 voor elke 2 uur of gedeelte daarvan, volgende op de eerste 2 uur, tot een maximum van f 10 per etmaal en van f 10 voor elk volgend etmaal of gedeelte daarvan, indien de loods wordt aangehouden;

4°. in het geval een schip gedurende de loodsreis zonder schuld van den loods is vastgeraakt, schade bekomt of veroorzaakt, waardoor de reis niet kan worden voortgezet of meer dan 2 uren oponthoud ondervindt; eene vergoeding van f 5 voor een oponthoud van 2—12 uren en van f 5 voor elke volgende 12 uren of gedeelte daarvan;

5°. in het geval een schip gedurende de loodsreis, onafhankelijk van den wil van den loods, voor de doorvaart van bruggen of sluizen enz. alsmede tot het innemen of afgeven van passagiers of goederen wordt opgehouden gedurende meer dan 2 uren eene vergoeding van f 5 voor een oponthoud van 2—12 uren en van f 5 voor elke volgende 12 uren of gedeelte daarvan;

6°. in het geval een loods na volbrachte loodsreis aan boord wordt gehouden om nader over hem te kunnen beschikken; eene vergoeding van f 5 voor elke 2 uren of gedeelte daarvan tot een maximum van f 10 per etmaal en van f 10 voor elk volgend etmaal of gedeelte daarvan;

7°. in het geval een loods verplicht is te blijven aan boord van een schip, waarvan de gemeenschap met den wal verbroken is op grond van de wet van 28 Maart 1877 tot wering van besmetting door uit zee komende schepen (*Staatsblad* n°. 33), waarvan de tekst laatstelijk is bekend gemaakt bij besluit van 24 September 1915 (*Staatsblad* n°. 405), zoomede in het geval een loods tengevolge van zijne komst aan boord van een besmet schip in eene observatie- of ziekeninrichting aan den wal is opgenomen moeten worden; eene vergoeding van f 10 voor een tijdvak van 6—24 uur en van f 10 voor elk volgend etmaal of gedeelte daarvan, dat de loods aldus aan zijnen werkkring onttrokken wordt;

8°. in het geval de loods niet wordt ontscheept, maar door den gezagvoerder naar zee wordt medegenomen, onverminderd de kosten der ontscheping en die van zijne terugreis, eene vergoeding van f 10 per etmaal of gedeelte daarvan, te rekenen van het oogenblik van verlaten van het betrokken zeegat tot dat van terugkeer van den loods op zijne standplaats.

Blijkt later na onderzoek door het loodsbestuur, dat de loods door force-majeure naar zee is medegenomen en op geen der in zee zijnde Nederlandsche loodsvaartuigen is kunnen worden afgezet, dan zullen de hierbedoelde vergoeding, reis- en verblijfkosten door het Rijk worden gerestitueerd;

9°. in de gevallen bedoeld in artikel 57, onverminderd de reiskosten van den loods, eene vergoeding van f 10 per etmaal of gedeelte daarvan, te rekenen van het oogenblik, waarop de loods zijn standplaats heeft verlaten, tot dat, waarop het door hem beloodste schip gekomen is ter plaatse waar het (indien het geen loods naar elders ontboden had) in normale omstandigheden eenen loods aan boord had kunnen nemen.

HOOFDSTUK VII.

VERPLICHTINGEN VAN DE LOODSSCHIPPERS.

65. De loodsschippers zijn verantwoordelijk voor hun loodsvaartuig met inventaris.

Zij moeten voor het goed onderhoud en zuinig beheer van een en ander waken en wanneer er voorziening van behoeften of reparatie vereischt wordt daarvan dadelijk kennis geven aan den Commissaris.

Zij moeten zorgen, dat hun loodsvaartuig altijd voor den dienst gereed en er voor den bepaalden kruistijd voldoende proviand aan boord is.

Zij zijn gehouden de orde en tucht aan boord van het door hen gevoerde loodsvaartuig te handhaven en van alle, te hunner kennis gekomen, overtredingen van de Reglementen op den Loodsdienst, gepleegd door een of meer der opvarenden, te rapporteeren aan den Commissaris.

Zij zijn bevoegd den aan boord hunner vaartuigen aanwezigen loodsen zoo noodig diensten en werkzaamheden op te dragen, waarbij zij er rekening mede zullen houden, dat aan de voor beloodsing aan de beurt zijnde loodsen zoo min mogelijk diensten worden opgedragen, welke hunne geschiktheid voor hunne eigenlijke taak ongunstig zouden kunnen beïnvloeden.

66. De loodsschippers zijn verplicht, op den eed bij den aanvang hunner loodsmansbediening afgelegd, aan boord der loodsvaartuigen, omstandig en naar waarheid journaal te houden of te doen houden, volgens het daarvoor bepaalde model.

Zij zijn eveneens verplicht tot het bijhouden van een orderboek.

Aan boord der vaartuigen met mechanische beweegkracht zorgen zij dat door de machinisten een machinekamer-journaal wordt bijgehouden.

67. De loodsschippers zijn verplicht aan boord van de door hen gevoerde loodsvaartuigen de bij artikel 22 bepaalde onderscheidingsteekenen of seinen op de voorgeschreven wijze te doen voeren of te doen toonen.

68. Zoodra van de loodsvaartuigen eenig schip ontdekt wordt, waarvan vermoed wordt, dat het eenen loods zal behoeven, moet men zich bijverren het van eenen loods te voorzien.

De vaartuigen, die het eerst in de nabijheid komen, moeten het eerst van eenen loods voorzien worden, onafhankelijk van de grootte dier vaartuigen.

Voor schepen met grooten diepgang, die alleen met hoogwater binnengebracht kunnen worden, kan eene uitzondering op dezen regel toegelaten worden.

Niettemin moeten 's Rijks schepen bij voorkeur worden bediend, wanneer daartoe geseind wordt.

In gevaar zijnde schepen moeten voor alle andere geholpen worden.

69. Indien de loodsschipper van een der in zee kruisende loodsvaartuigen zich verplicht mocht vinden naar binnen te stevenen, geeft hij zulks door het neerhalen van de loodsvlag te kennen aan de andere in zee zijnde loods-

vaartuigen, opdat zij zich benaarstigen om ook zijnen post te dekken.

70. De loodsschipper van een binnenkomend loodsvaartuig moet zich dadelijk aanmelden bij den Commissaris en de redenen van zijn binnenkomst doen kennen.

HOOFDSTUK VIII.

VERPLICHTINGEN VAN DE LOODSEN.

71. De loodsen zijn wegwijzers en raadgevers van de gezagvoerders.

Op verzoek van den gezagvoerder mag de loods rechtstreeks aanwijzingen geven ter zake van de besturing van het schip, mits de gezagvoerder of die hem vervangt, aanwezig zij en desgewenscht ingrijpen kan.

De loods is gehouden zich jegens den gezagvoerder en verdere aan boord zijnde personen beleefd en behoorlijk te gedragen.

72. De loodsen zijn verplicht bij aanboordkomst van het door hen te beloodsen schip, onderzoek te doen naar den naam van het schip, vanwaar het komt en werwaarts zijn bestemming is, alsmede naar alle verdere omstandigheden, welke van belang zijn te weten.

In geval het schip afkomstig is van een land of plaats, waarvan is aangekondigd, dat het besmet of verdacht van besmetting is, of indien zich gedurende de reis verdachte ziektegevallen hebben voorgedaan, verzoekt de loods, die het bij vóórzeiling of vóórstooming of na aan boord gegaan te zijn, loodst, de voor het gezondheidsonderzoek bepaalde vlag of seinen te doen hijschen of te toonen en gedraagt zich verder naar de hem verstrekte voorschriften betreffende den quarantainedienst.

73. De loodsen zijn verplicht de gezagvoerders der binnenkomende koopvaardijschepen af te vragen òf en zoo ja, welke hoeveelheid buskruid of andere ontplofbare stoffen zij aan boord hebben en daarvan dadelijk kennis te geven aan de betrokken autoriteiten, onverminderd de bij de wetten of Koninklijke besluiten omtrent het vervoer van buskruit of andere ontplofbare stoffen voorgeschreven verplichtingen.

De loodsen zijn mede verplicht den gezagvoerders van binnenkomende koopvaardijschepen aan te zeggen de geladen vuurmonden, waarmede die schepen bewapend mochten zijn, vóór de binnenkomst te doen ontladen.

De loodsen zijn verplicht den gezagvoerders der schepen aan te zeggen om bij het komen op- of verlaten van reeden of havens en bij het bevaren der vaarwaters binnen het Rijk, hunne natievlag te laten waaien.

74. Bij hunne aanboordkomst zijn de loodsen verplicht, in overleg met den gezagvoerder, de plaats te bepalen, waar het schip zich bevindt.

Zij vragen inlichtingen omtrent den diepgang van het schip, de bestuurbaarheid en bezeildheid, de afwijking van het kompas, alsmede naar de hoedanigheden en eigenschappen van het schip, teneinde bij hunne voorlichting van den gezagvoerder daarmede rekening te houden.

In geval deze opgaven niet met de vereischte nauwkeurigheid door de gezagvoerders worden gedaan, zijn de loodsen voor de daaruit ontstane gevolgen niet verantwoordelijk.

75. Indien de gezagvoerder de raadgevingen van den loods niet opvolgt, is de loods voor de daaruit ontstane gevolgen niet verantwoordelijk.

Hij zal den gezagvoerder, zoo mogelijk in bijzijn van een lid der scheepsbemanning, verklaren, dat de veiligheid van het schip gevaar loopt, hem naar zijn beste weten met raad blijven dienen, en van het voorgevallene dadelijk verslag doen aan den Commissaris ter standplaats van aankomst.

76. Den loodsen wordt bevolen den gezagvoerder, of dengene, die hem vervangt, te zeggen, dat dieplood en ankers steeds voor gebruik gereed moeten zijn en tijdig aan te geven, wanneer daarvan gebruik moet worden gemaakt.

77. De loodsen zullen onder geen voorwendsels hoegenaamd de gezagvoerders van het voornemen tot het binnenloopen in eene bepaalde haven trachten af te brengen, of een ander zeegat kiezen, dan tot bevordering van de reis het voordeeligst is.

78. Zonder bewilliging van den gezagvoerder mogen de loodsen het door hen geloodste schip niet verlaten, vóórdat het veilig gekomen is ter plaatse waarheen zij verplicht zijn het schip te loodsen.

Zoodra het schip daar is aangekomen, behoort de loods het zoo spoedig mogelijk te verlaten, tenzij de gezagvoerder zijnen wensch te kennen mocht geven nog nader over hem te willen beschikken.

De loodsreis voor naar zee varende schepen wordt als geëindigd beschouwd, zoodra zij veilig buiten de uitertonnen of buiten de in zee uitkomende havenhoofden zijn gekomen.

De overige loodsreizen eindigen ter plaatse als vermeld in de Bijzondere Reglementen der districten.

79. De loodsen zijn gehouden bij het binnenkomen of verlaten van havens en het bevaren van kanalen, vaarwaters en stroomen, zich te gedragen naar de reglementen en verordeningen, daarvoor vastgesteld.

80. De loodsen zijn verplicht den gezagvoerder aanwijzing te geven, ten aanzien van de geschikste manoeuvres met het schip te maken om het langszij komen van eenig vaartuig van het Loodswezen, de marine, de politie de in- en uitgaande rechten, den geneeskundigen dienst, den havendienst, enz. enz. gemakkelijk te maken.

81. Het is den loodsen niet geoorloofd hunne medewerking te verleenen bij het doorvaren van schepen, die nog niet ingeklaard zijn, tenzij hiertoe verlof is gegeven of stormweer of andere buitengewone omstandigheden hiertoe dwingen.

Het uitvaren van schepen, die niet uitgeklaard zijn, is nimmer geoorloofd.

Geen loods vangt zijnen dienst ter uitloodsing aan, dan nadat hem gebleken is, dat het schip is uitgeklaard.

Het bewijs daarvan bestaat uit een, door de beambten der in- en uitgaande rechten afgeteekend, kaartje, waarop het woord *uitgeklaard*, met de dagteekening in schrijfletters, benevens den naam van het schip en dien van den gezagvoerder. Dit bewijs moet door den gezagvoerder aan den Commissaris of aan den loods worden overhandigd.

82. De loodsschippers en de loodsen zijn verplicht bij het verloren gaan van ankers, trossen

of kettingen zooveel mogelijk te zorgen, dat goede peilingen worden genomen, die zij onmiddellijk opgeven aan den Commissaris der standplaats van aankomst.

Wanneer eenig vaarwater van een verloren geraakt voorwerp hinder mocht ondervinden, kan het betrokken loodsbestuur dadelijk overgaan tot het nemen van maatregelen tot opheffing van dien hinder.

83. Na volbrachte loodsreis biedt de loods den gezagvoerder het loodscertificaat ter invulling en onderteekening aan. De loods overtuigt zich, dat de invulling naar behooren is geschied, teekent het certificaat daarna eveneens onder vermelding van den door hem opgenomen diepgang en geeft het af aan den Commissaris ter standplaats van aankomst.

Certificaten met bemerkingen van de gezagvoerders worden den Directeur ter verdere behandeling aangeboden.

HOOFDSTUK IX.

KLACHTEN, GESCHILLEN EN STRAFFEN.

84. Op elk loodskantoor ligt een gefolieerd en geparafeerd register, waarin de gezagvoerders de klachten, die zij tegen de loodsen of tegen de uitoefening van den loodsdienst hebben in te brengen, kunnen inschrijven, onverminderd hunne bevoegdheid om zich rechtstreeks tot den betrokken Directeur of tot den Minister te wenden.

De Directeur of Commissaris is verplicht dus danige klachten onverwijld te onderzoeken en naar bevind van zaken te handelen.

Van alle klachten wordt door den Directeur kennis gegeven aan den Minister.

85. De geschillen, rakende het hulploon of andere aan den Staat of aan de loodsen verschuldigde gelden, met uitzondering van die, vastgesteld bij de loodswet, zullen zooveel mogelijk door tusschenkomst van de Directeuren of de Commissarissen, bij minnelijke schikking, worden uit den weg geruimd.

Wanneer dit niet mocht gelukken zal de beslissing bij voorkeur aan het oordeel van scheidsmannen worden onderworpen.

86. Alle overtredingen van de bepalingen van dit reglement en van de bijzondere reglementen worden gestraft ingevolge de wet van 15 Apri 1886 (*Staatsblad* nº. 64).

De disciplinaire straffen voor het loodspersoneel bepaald, ontheffen niet van rechtsvervolging.

87. Wegens overtreding van eenige bepaling van dit reglement of van de bijzondere reglementen op den loodsdienst kunnen aan het loodspersoneel de navolgende disciplinaire straffen worden opgelegd:

a. Berisping;

b. Ernstige ontevredenheidsbetuiging;

c. Geldboete tot een maximum van 1 pct. der jaarwedde;

d. Schorsing in dienst tot een maximum van 6 maanden, met gedeeltelijke of geheele stilstand van inkomsten;

e. Verlaging in rang voor bepaalden of onpaalden tijd;

f. Ontslag.

Geldboeten worden, indien zij niet op andere wijze zijn voldaan, van het salaris ingehouden.

88. De straffen genoemd in het vorig artikel kunnen worden opgelegd:

de onder *a* en *c* genoemde door den Directeur;

de onder *b*, *c*, *d* en *e* genoemde door den Inspecteur-Generaal;

de onder *b*, *c*, *d*, *e* en *f* genoemde door den Minister.

Als maatregel van orde zijn zoowel Directeuren als Commissarissen gerechtigd tot het opleggen van eene voorloopige schorsing in dienst, welke niet gepaard gaat met stilstand van inkomsten. Van deze oplegging wordt door den Directeur onmiddellijk aan den Inspecteur-Generaal gerapporteerd.

89. Is eenig strafbaar feit ter kennis van den Directeur gekomen, dan stelt deze een onderzoek in en hoort den bezwaarde of doet hem hooren door eene daartoe door hem te benoemen Commissie van Onderzoek, welke een schriftelijk verslag aan hem indient.

Acht de Directeur de overtreding van dusdanigen aard, dat zij gestraft behoort te worden met eene der straffen genoemd in art. 87 onder *a* of *c*, dan legt hij de noodig geachte straf op en rapporteert daarvan aan den Inspecteur-Generaal onder vermelding van den datum waarop deze straf den bezwaarde is medegedeeld.

Acht de Directeur eenige overtreding van dusdanigen aard, dat zij gestraft zoude behooren te worden met een der niet te zijner beschikking staande straffen, dan rapporteert hij het voorgevallene aan den Inspecteur-Generaal, c.q. onder overlegging van het verslag der hierboven bedoelde commissie en onder bijvoeging van een voorstel betreffende de op te leggen straf met bijbehoorende strafreden, waarbij de artikelen van dit reglement, welke naar zijne meening overtreden zouden zijn, worden aangehaald.

90. Acht de Inspecteur-Generaal de overtreding van dusdanigen aard, dat zij gestraft behoort te worden met een der te zijner beschikking staande straffen, dan legt hij de noodig geachte straf op en brengt haar door tusschenkomst van den Directeur ter kennis van den gestrafte.

Acht de Inspecteur-Generaal de overtreding van dusdanigen aard, dat zij met ontslag uit den dienst gestraft behoort te worden, dan wordt de zaak op zijn voorstel, door den Minister in handen gesteld van de betrokken Commissie van Beroep.

91. Bestaat de opgelegde straf uit geldboete, schorsing in dienst of verlaging in rang, dan kan de gestrafte 24 uur nadat hij in kennis is gesteld met de hem opgelegde straf, doch niet later dan 4×24 uur na dit tijdstip, aan den Directeur eene schriftelijke verklaring indienen, dat hij zich wenscht te beklagen over de strafreden of de zwaarte der straf, dan wel over beide.

De Directeur zendt die verklaring aan den Inspecteur-Generaal onder vermelding of de indiening binnen den bepaalden termijn heeft plaats gehad en onder bijvoeging van het in de eerste alinea van artikel 89 bedoelde verslag, of zoo geen Commissie van Onderzoek benoemd was, van zijn rapport betreffende het voorgevallene, indien die schrifturen nog niet ingevolge het bepaalde in de 3de alinea van artikel 89 zijn toegezonden.

Voor de berekening van den termijn tellen de Zondagen en algemeen erkende Christelijke feestdagen niet mede.

De Inspecteur-Generaal zendt de stukken door aan den Minister, die indien aan de voorschriften voldaan blijkt te zijn, de zaak in

handen stelt van de betrokken Commissie van Beroep.

Zulks kan ook geschieden, al is de bedoelde verklaring niet tijdig ingediend, indien de Minister zulks wenschelijk acht.

Het indienen van een onredelijk beklag, zoomede het zich schuldig maken aan oneerbiedigheid door den inhoud van de klacht of bij het onderzoek daarvan, is disciplinair strafbaar.

92. Voor het loodspersoneel, behoorende tot het 1e en 2e district, het 3e district, het 4e en 5e district en het 6e district, worden 4 Commissiën van Beroep ingesteld, samengesteld uit een voorzitter, de noodige leden en een secretaris, met uitzondering van den Voorzitter, allen behoorende tot het personeel van het (de) betrokken district(en).

De *Voorzitter*, tevens lid, wordt door den Minister aangewezen.

Leden zijn met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 93 en 94 :

a. de oudste Commissaris ;

b. de oudste loodsschipper der 1e klasse, vertegenwoordigende de loodsschippers der 1e en 2e klasse en de stuurlieden ;

c. de oudste machinist aan boord van een stoomloodsvaartuig, vertegenwoordigende de machinisten der stoomloodsvaartuigen ;

d. de oudste zeeloods, vertegenwoordigende de zeeloodsen, de hulpzeeloodsen, de loodsschippers der 3e klasse en de kwartiermeesters ;

e. de oudste binnenloods, vertegenwoordigende de binnen- en hulpbinnenloodsen ;

f. de oudste loodskweekeling der 1e klasse, vertegenwoordigende de loodskweekelingen der 1e en 2e klasse, de matrozen, de roeiers, de matrozen-kok en de matrozen-motordrijver ;

g. de oudste machinist-motordrijver of machinedrijver, vertegenwoordigende de machinisten-motordrijver, de machinedrijvers en de 1e en 2e stokers.

Onder „oudste" wordt verstaan „oudste in rang en ancienniteit".

De Directeur van het betrokken district wijst een door hem geschikt geoordeeld ambtenaar aan om op te treden als Secretaris der commissie. Desgewenscht kan daartoe het onder *a* genoemde lid worden aangewezen.

De bezwaarde is bevoegd zich bij de behandeling zijner zaak door eenen raadsman te laten bijstaan ; wenscht hij van deze bevoegdheid gebruik te maken, dan geeft hij daarvan tijdig kennis aan den Secretaris onder vermelding van den naam van den persoon, die zich bereid verklaard heeft als raadsman op te treden.

De Minister stelt een Reglement van Orde vast tot nadere regeling van de werkzaamheden van de Commissiën van Beroep.

93. De leden der Commissiën van Beroep worden van hunne functie ontheven :

a. indien zij niet meer behooren tot het personeel van het betrokken district ;

b. indien zij niet meer de oudste in rang en ancienniteit zijn hunner groep ;

c. ter zake van gebleken ongeschiktheid voor de waarneming hunner functie, te bepalen door den Minister op voorstel van den Voorzitter.

94. Indien, ingevolge het in de artikelen 90 en 91 bepaalde, de Minister een zaak in handen heeft gesteld van eene Commissie van Beroep, dan worden door den Voorzitter, door tusschenkomst van den Directeur, de leden opgeroepen, welke ingevolge de navolgende bepalingen aan de behandeling der zaak zullen deelnemen.

Behalve den Voorzitter zelven zullen steeds zitting nemen de leden, vertegenwoordigende de groepen genoemd in artikel 92 onder *a* en *b*, terwijl voorts zitting genomen wordt door den vertegenwoordiger van de groep waartoe de bezwaarde behoort.

Behoort de bezwaarde tot de groep genoemd onder *b*, dan nemen de oudste 2 van die groep als vertegenwoordigers zitting.

Indien er meer dan één bezwaarde is, behoorende tot verschillende groepen, nemen de leden, die die groepen vertegenwoordigen, zitting.

Betreft het ten laste gelegde eene technische fout of nalatigheid, begaan door een tot het machinekamerpersoneel behoorenden bezwaarde, dan neemt behalve het in artikel 92 onder *b* genoemde lid ook het onder *c* genoemde lid in de Commissie zitting.

Indien een der leden, welke zitting zouden moeten nemen :

a. zelf bezwaarde is ;

b. als raadsman van den bezwaarde wenscht op te treden ;

c. de aanklager van den bezwaarde is ;

d. den bezwaarde tot en met den 2den graad van bloed- of aanverwantschap bestaat,

wordt dezelve vervangen door den in rang en ancienniteit op hem volgenden persoon der betrokken groep.

Zulks geschiedt eveneens indien een der leden wegens, door den voorzitter te beoordeelen, geldige redenen verhinderd mocht zijn om zitting te nemen.

95. De Voorzitter bepaalt plaats, dag en uur van de zitting van de Commissie van Beroep.

De zittingen zijn niet openbaar. De Voorzitter, de leden, de secretaris, de getuigen, de bezwaarde en diens raadsman zijn verplicht tot geheimhouding nopens hetgeen hun in hunne betrekking tot de Commissie is bekend geworden.

Deze plicht geldt voor den bezwaarde slechts voor zooveel betreft den inhoud van gerechtelijke dossiers of andere stukken van geheimen aard, waarvan hij heeft kennis genomen of welker inhoud ter zitting ter sprake is gebracht.

96. De Commissie van Beroep brengt den Minister advies uit na verhoor van :

a. den bezwaarde, tenzij deze schriftelijk verklaart, dat hij geen nieuwe gezichtspunten te berde kan brengen ;

b. de personen, die de Commissie daartoe wenscht op te roepen.

Bloed- of aanverwanten van den bezwaarde tot den 2den graad ingesloten, kunnen zich van het geven van inlichtingen onthouden.

De Commissie kan overlegging verzoeken van ter zake dienende bescheiden. Mede is zij bevoegd, al dan niet voltallig, een onderzoek ter plaatse in te stellen.

Worden de Commissie schriftelijke inlichtingen omtrent den bezwaarde voorgelegd, dan mogen die niet te zijnen nadeele gelden, tenzij deze te zijner kennis zijn gebracht.

De bezwaarde en zijn raadsman zijn bevoegd inzage te nemen van alle bescheiden, die aan de Commissie zijn overgelegd.

97. Wanneer tegen een bezwaarde een strafvervolging wordt ingesteld ter zake van het feit, waaromtrent een onderzoek van de Com-

missie van Beroep hangende is, is hij verplicht daarvan onmiddellijk aan de Commissie kennis te geven.

De Commissie is bevoegd in zoodanig geval de behandeling uit te stellen of te schorsen, totdat bij rechterlijk gewijsde in de zaak is beslist.

Niettemin is de Commissie, indien zij van deze bevoegdheid gebruik maakt, verplicht, op verzoek van den Minister onverwijld advies uit te brengen over de vraag of al dan niet termen aanwezig geacht worden een der straffen genoemd in artikel 87 voorloopig ten uitvoer te brengen of op te leggen.

98. De Commissie van Beroep adviseert of de opgelegde of voorgestelde straf en strafreden zullen worden gehandhaafd, dan wel gewijzigd of ingetrokken. Indien de Commissie van oordeel mocht zijn dat de bezwaarde het voorschrift vervat in de laatste alinea van artikel 91 overtreden heeft, doet zij daarbij c.q. tevens een voorstel tot het opleggen eener straf te dier zake.

De beslissing wordt genomen bij meerderheid van stemmen in voltallige vergadering Geen der leden onthoudt zich van deelnem.ng aan eenige stemming.

Indien de stemmen over een advies zouden staken geeft de stem van den Voorzitter den doorslag.

Het advies wordt met redenen omkleed, door den Voorzitter en den secretaris onderteekend en daarna zoo spoedig mogelijk ter kennis van den Minister, den betrokken Directeur en den bezwaarde gebracht.

99. Na kennisneming van het advies van de Commissie van Beroep neemt de Minister zijne beslissing en geeft daarvan kennis aan de Commissie, aan den Inspecteur-Generaal, aan den Directeur en aan den betrokkene. Is die beslissing afwijkend van het advies van de Commissie, dan worden de redenen, die daartoe geleid hebben, vermeld.

100. De Minister kan eene opgelegde straf herzien op grond van eenige omstandigheid, die bij de behandeling van de zaak niet bekend was en die, ware zij bekend geweest, had kunnen leiden tot een voor den gestrafte minder ongunstig resultaat.

Slotartikel. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel: „Algemeen Loodsreglement" (A. L. R.).

Op elk loodskantoor worden desverlangd inlichtingen verstrekt omtrent de lijn bedoeld bij § *f* en § *m* der bepalingen voor de toepassing der tarieven van loodsgelden behoorende bij de wet van 20 Augustus 1859 (*Staatsblad* nº. 93) gewijzigd bij de wet van 6 April 1875 (*Staatsblad* nº. 62) zoomede aangaande de door den Minister vastgestelde of vast te stellen tarieven en regelen betreffende de reiskosten der loodsen, als bedoeld in artikel 47.

Uittreksels uit de Loodswet en de loodsreglementen liggen in de Nederlandsche, Engelsche, Fransche en Hoogduitsche talen gedrukt op elk loodskantoor ter lezing en zijn aldaar, zoowel als bij het Departement van Marine, verkrijgbaar tegen betaling van den vastgestelden prijs.

Behoort bij Koninklijk Besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 106).

Mij bekend,
De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

MODELLEN VAN LOODSCERTIFICATEN,
bedoeld bij art. 62 van het A. L. R.

Nº.

Certificaat voor het UIT ZEE loodsen.

Beweegkracht van het schip: stoom, motor, zeil, gesleept.
Natie
Naam van het schip
Naam van den gezagvoerder
Gekomen van
Bestemd naar
Diepgang
Naam en Woonplaats van den gemachtigde voor de betaling

De ondergeteekende verklaart dat de loods _____ behoorende tot het ____ district den _____ 19____ bij hem aan boord gekomen op de hoogte van _____ in peiling N ____ O op ____ zeemijlen afstand en diepte van _____ vadem, het schip naar behooren heeft geloodst tot _____

De Gezagvoerder:

_____

Diepgang:

_____ (____) d.M.

De _____

Gezien:
De Commissaris van het Loodswezen, enz.
te _____

Artt. 62 en 63 van het Algemeen Reglement op den loodsdienst luiden:

Art. **62.** Na volbrachte loodsreis is de gezagvoerder verplicht het hem door den loods aan te bieden certificaat, ten bewijze, dat het schip naar behooren is geloodst, in te vullen en te teekenen.

Indien naar de meening van den gezagvoerder het schip niet naar behooren is geloodst of de loods niet tijdig heeft gewaarschuwd, dat van het dieplood gebruik moest worden gemaakt, moet de gezagvoerder daarvan in het certificaat melding maken.

63. De gezagvoerders zijn verplicht om zoolang de loodsen aan boord verblijven, hen kosteloos van behoorlijke voeding en eene behoorlijke slaapplaats te voorzien.

Zij — zoomede de andere opvarenden — zijn gehouden, zich jegens den loods beleefd en behoorlijk te gedragen.

De loodsen kunnen er aanspraak op maken dat hen tusschen 7 u. en 9 u. des voormiddags een ontbijt, tusschen 12 u. en 2 u. des namiddags een middagmaal en tusschen 6 u. en 8 u. des avonds een avondmaal wordt verstrekt.

Indien zulks door omstandigheden onmogelijk is of nagelaten wordt zal den loodsen door de gezagvoerders een voedinggeld worden uitgekeerd ten bedrage van f 1 wegens het gemis van ontbijt, van f 2 voor het middagmaal, en van f 1 voor het avondmaal.

Nº.

Certificaat voor het $\frac{OP\ EN\ AF}{NAAR\ ZEE}$ *loodsen*

Beweegkracht van het schip: stoom, motor, zeil, gesleept.
Natie
Naam van het schip
Naam van den gezagvoerder
Gekomen van

Bestemd naar
Diepgang
Naam en Woonplaats van den
gemachtigde voor de betaling

De ondergeteekende verklaart dat de loods _____ het schip naar _____ behooren heeft geloodst op den _____ 19____ van _____ tot _____

De Gezagvoerder:

_____

Diepgang:

_____ (____) d.M.

De _____

Gezien:
De Commissaris van het Loodswezen, enz.
te _____

Artt. **62** *en* 63 *van het* Algemeen *Reglement op den loodsdienst luiden:*

Art. **62.** Na volbrachte loodsreis is de gezagvoerder verplicht het hem door den loods aan te bieden certificaat, ten bewijze, dat het schip naar behooren is geloodst, in te vullen en te teekenen.

Indien naar de meening van den gezagvoerder het schip niet naar behooren is geloodst of de loods niet tijdig heeft gewaarschuwd, dat van het dieplood gsbruik moest worden gemaakt, moet de gezagvoerder daarvan in het certificaat melding maken.

63. De gezagvoerders zijn verplicht om zoolang de loodsen aan boord verblijven, hen kosteloos van behoorlijke voeding en eene behoorlijke slaapplaats te voorzien.

Zij — zoomede de andere opvarenden — zijn gehouden zich jegens den loods beleefd en behoorlijk te gedragen.

De loodsen kunnen er aanspraak op maken dat hen tusschen 7 u. en 9 u. des voormiddags een ontbijt, tusschen 12 u. en 2 u. des namiddags een middagmaal en tusschen 6 u. en 8 u. des avonds een avondmaal wordt verstrekt.

Indien zulks door omstandigheden onmogelijk is of nagelaten wordt zal den loodsen door de gezagvoerders een voedinggeld worden uitgekeerd ten bedrage van f 1 wegens het gemis van ontbijt, van f 2 voor het middagmaal, en van f 1 voor het avondmaal.

BIJZONDERE REGLEMENTEN OP DEN LOODSDIENST

in het 1*e en* 2*e, het* 3*e, het* 4*e en* 5*e en het* 6*e district.*

INHOUD.

DISTRICT	1 en 2	3	4 en 5	6
Bestuur en standplaatsen . . .	art. 1	1	1	3
Werkkring der zeeloodsen	„ 2, 3	2, 5	2	
Werkkring der binnenloodsen . . .	„ 4	3, 4	3 t/m 9	4 t/m 6
Kruisposten der zeeloodsvaartuigen .	„ 5, 6	6, 7	10, 11	—
Voorschriften loodsafhaaldienst . . .	„ 7	—	—	7
Voorschriften betreffende het naar zee loodsen	„ 8	8, 9	2, 13, 14	8, 9
Bepalingen van plaatselijk belang	„ 9	10, 11	15	2
Slotartikel.				

BIJZONDER REGLEMENT OP DEN LOODSDIENST

in het 1*e en* 2*e district.*

Art. 1. Het bestuur in deze districten wordt gevoerd door eenen te Harlingen gevestigden Directeur.

Het bestuur op de standplaatsen:
Delfzijl,
Terschelling,
Harlingen,
wordt door Commissarissen gevoerd, die tevens Ontvangers der loodsgelden zijn.

De zeeloodsen zijn geplaatst op de standplaatsen Delfzijl en Terschelling; de binnenloodsen op de standplaats Harlingen.

2. De te Delfzijl geplaatste zeeloodsen zijn bestemd tot:

a. het uit zee loodsen in de Eems naar de reede of, zonder op de reede te ankeren, in de haven van Delfzijl;

b. het loodsen van de reede of dadelijk uit de haven van Delfzijl naar zee;

c. het loodsen van de reede tot in de haven van Delfzijl en omgekeerd.

3. De te Terschelling geplaatste zeeloodsen zijn bestemd tot:

a. het uit zee loodsen in de zeegaten van Terschelling en het Vlie naar de Vliereede of naar de havens van Terschelling en Harlingen;

b. het naar zee loodsen vanaf de Vliereede of vanuit de havens van Terschelling en Harlingen.

c. het loodsen van de Vliereede naar de havens van Terschelling en Vlieland en omgekeerd;

d. het loodsen van de havens of reeden van Terschelling en Vlieland naar de reede van Texel of in het Nieuwediep en naar alle andere aan de Zuiderzee gelegen havens en plaatsen, benevens Amsterdam, Zwolle en Kampen.

4. De binnenloodsen van de standplaats Harlingen zijn bestemd tot het loodsen van schepen uit de haven of van de reede van Harlingen:

a. langs de Vliereede naar zee of naar de havens van Vlieland en Terschelling en omgekeerd;

b. naar de reede van Texel of in het Nieuwediep en naar alle havens en plaatsen aan de Zuiderzee gelegen, benevens Amsterdam, Zwolle en Kampen en omgekeerd.

5. Voor de monden van de Eems moet, zoo bij dag als bij nacht, steeds een loodsvaartuig in zee zijn.

Het zal zich, voor zoover de gelegenheid zulks toelaat, ophouden tusschen het lichtschip van Borkum en de verkenningstonnen van Huibertsgat, Wester-Eems en Ooster-Eems, en bij voorkeur in die richting vanwaar schepen te verwachten zijn.

Dit loodsvaartuig toont des nachts, ter onderscheiding van het Pruisische loodsvaartuig, drie korte flikkeringen.

6. Voor het zeegat van Terschelling moet, zoo bij dag als bij nacht, steeds een loodsvaartuig in zee zijn. Het zal zich, voor zoover de gelegenheid zulks toelaat, ophouden tusschen het lichtschip Terschellingerbank en de verkenningstonnen van het Stortemelk en het Noordgat en bij voorkeur in die richting vanwaar schepen te verwachten zijn.

7. Ter Vliereede is een loodsafhaalvaartuig aanwezig aan boord waarvan zich een of meerdere loodsen bevinden ten dienste van passeerende schepen, welke nog niet voorzien mochten zijn van eenen loods voor het hen wachtende vaarwater.

8. Het naar zee loodsen van schepen geschiedt :

1°. door de eventueel binnengaats beschikbare zee- en hulpzeeloodsen van het buitengaats kruisende loodsvaartuig, mits de dienst aan boord van het vaartuig daardoor geen nadeel lijdt ;

2°. *a.* in het zeegat van de Eems door de zee- en hulpzeeloodsen van het binnenliggend loodsvaartuig ;

b. in het zeegat van Terschelling door de binnen- en hulpbinnenloodsen van Terschelling en Harlingen en door de zee- en hulpzeeloodsen van het binnenliggend loodsvaartuig

9. Ten aanzien van de naar Pruisische havens aan de Eems bestemde of vandaar komende schepen, worden opgevolgd de voorschriften, die daaromtrent door den Minister van Marine zijn of zullen worden gegeven.

Slotartikel. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel : Bijzonder Loodsreglement 1e en 2e district". „(B. L. R. 1 en 2).

Behoort bij Koninklijk Besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* n°. 106).

Mij bekend,
De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

BIJZONDER REGLEMENT OP DEN LOODSDIENST

in het 3e district.

Art. **1.** Het bestuur in het district wordt gevoerd door eenen te Amsterdam gevestigden Directeur.

Het bestuur op de standplaatsen :
Willemsoord,
IJmuiden,
Amsterdam,
Zaandam
wordt door Commissarissen gevoerd, die tevens Ontvangers der loodsgelden zijn.

De zeeloodsen zijn geplaatst op de standplaatsen Willemsoord en IJmuiden ; de binnenloodsen op alle standplaatsen.

2. De zeeloodsen zijn bestemd :

I. tot het uit zee loodsen :

a. in de zeegaten van Texel tot op de reede of, zonder op de reede te ankeren in het Nieuwediep ;

b. in het zeegat van IJmuiden tot in de Noordzeesluizen of tot in de mondingen van de visschershaven en het toeleidingskanaal naar het hoogovenbedrijf, dan wel tot andere ligplaatsen buiten die sluizen en mondingen ;

II. tot het naar zee loodsen :

a. van de reede van Texel of dadelijk uit het Nieuwediep ;

b. van af de sub I b genoemde plaatsen.

3. De binnenloodsen van de standplaats Willemsoord zijn bestemd tot het loodsen van schepen :

1°. van de reede van Texel tot in het Nieuwediep en de koopvaardersbinnenhaven aldaar en omgekeerd ;

2°. van de reede van Texel of uit het Nieuwediep :

a. over de Zuiderzee naar alle aan de Zuiderzee gelegen havens en plaatsen, zoomede naar Amsterdam, Zwolle en Kampen ;

b. naar de Vliereede en de havens van Harlingen en Terschelling ;

c. door het Groot-Noord-Hollandsch kanaal naar Amsterdam en alle tusschengelegen plaatsen ;

d. door het zeegat van Texel naar zee.

4. De binnenloodsen van IJmuiden, Zaandam en Amsterdam zijn bestemd tot het loodsen van schepen :

a. door het Noordzeekanaal naar alle aan dat kanaal en zijn zijkanalen en het IJ gelegen plaatsen ;

b. naar alle aan het Groot-Noord-Hollandsch kanaal en de Zuiderzee gelegen havens en plaatsen, zoomede naar Zwolle en Kampen en naar de Vliereede en Terschelling ;

c. in de havens van IJmuiden en Amsterdam binnen de grenzen aangegeven in de artikelen 10 en 11 ;

d. door het zeegat van IJmuiden naar zee.

5. De te Willemsoord geplaatste zeeloodsen kunnen bovendien belast worden met de in art. 3 omschreven taak der binnenloodsen.

De te IJmuiden geplaatste zeeloodsen kunnen bovendien belast worden met de in art. 4, sub *a*, *c* en *d* omschreven taak der binnenloodsen.

6. Voor het zeegat van Texel moet, zoo bij dag als bij nacht, steeds een loodsvaartuig in zee zijn. Het zal zich, voor zoover de gelegenheid zulks toelaat, ophouden tusschen het lichtschip *Haaks*, de ton van den Pettemerpolder en de verkenningston van het Molengat en bij voorkeur in die richting, vanwaar schepen te verwachten zijn.

Behalve voor het zeegat van Texel zijn aan boord van dit loodsvaartuig loodsen voor het zeegat van IJmuiden te verkrijgen.

7. Voor het zeegat van IJmuiden moet, zoo bij dag als bij nacht, steeds een loodsvaartuig in zee zijn.

Het zal zich, voor zoover de gelegenheid zulks toelaat, ophouden in de lichtenlijn van IJmuiden, tusschen de voor de haven liggende lichtbrulboei en den ingang der haven, of in verband met wind en stroom, hoogstens twee zeemijlen benoorden of bezuiden die lijn.

8. Het naar zee loodsen geschiedt te Willemsoord :

1°. door de eventueel binnengaats beschikbare zee- en hulpzeeloodsen van het buitengaats kruisende loodsvaartuig, mits de dienst aan boord van dat vaartuig daardoor geen nadeel lijdt ;

2°. door de zee en hulpzeeloodsen van het binnenliggende loodsvaartuig ;

3°. door de binnen- en hulpbinnenloodsen der standplaats tevens toegelaten tot het loodsen naar zee.

9. Het naar zee loodsen geschiedt te IJmuiden :

1°. door de zee- en hulpzeeloodsen van het binnenliggende loodsvaartuig ;

2°. door de eventueel binnengaats beschikbare zee- en hulpzeeloodsen van het buitengaats kruisende loodsvaartuig, mits de dienst aan boord van dat vaartuig daardoor geen nadeel lijdt ;

3°. door de binnen- en hulpbinnenloodsen

der standplaats tevens toegelaten tot het loodsen naar zee;

4°. door de binnen- en hulpbinnenloodsen van Amsterdam of Zaandam, tevens toegelaten tot het loodsen naar zee.

10. De loodsreizen van Amsterdam *beginnen:*

a. in de hout- en petroleumhavens, onmiddellijk in de monding;

b. in het Oosterdok, onmiddellijk binnen de draaibrug voor gewoon verkeer en in het Westerdok, onmiddellijk binnen de sluis;

c. ten anker of aan corps morts vastgemaakt op het afgesloten IJ of vastgemaakt aan een der aanlegplaatsen tusschen de petroleumhaven tot en met de Stads-Rietlanden en het nieuwe Entrepot-dok.

De loodsreizen naar Amsterdam *eindigen* aldaar als hierboven aangegeven onder *a*, *b* of *c* met dien verstande, dat wanneer de spoorbrug van het Oosterdok of de sluis van het Westerdok gesloten zijn, en niet binnen een tijdsverloop van 1 uur geopend zullen worden, de loodsreis beëindigd is na het vastmaken vóór die brug of sluis.

11. De *zeeloodsreizen* van en naar IJmuiden beginnen en eindigen ter plaatse als aangegeven in artikel 2, sub 1 *b* en sub II *b*.

De *binnenloodsreizen* van en naar IJmuiden beginnen en eindigen:

a. in de Noordzeesluizen;

b. bij het verlaten van of het vastmaken op eenige ligplaats gelegen tusschen de spoorbrug te Velsen en de Noordzeesluizen, tenzij dit vastmaken uitsluitend geschiedt in afwachting van het schutten door die sluizen en het dientengevolge te verwachten oponthoud van normalen duur geacht kan worden.

Slotartikel. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel: „Bijzonder Loodsreglement 3e district (B.L.R. 3).

Behoort bij Koninklijk Besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* n°. 106).

Mij bekend,
De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

BIJZONDER REGLEMENT OP DEN LOODSDIENST
in het 4e en 5e district.

Art. 1. Het bestuur in deze districten wordt gevoerd door eenen te Rotterdam gevestigden Directeur.

Het bestuur op de standplaatsen:
Hoek van Holland,
Maassluis,
Rotterdam,
Hellevoetsluis,
Dordrecht,
Brouwershaven,
wordt door Commissarissen gevoerd.

Met uitzondering van Hoek van Holland is er op elke standplaats een Ontvanger der loodsgelden.

De zeeloodsen zijn geplaatst op de standplaatsen Maassluis en Hellevoetsluis; de binnenloodsen op alle standplaatsen, terwijl bovendien een post van een of meer binnenloodsen, tevens toegelaten tot het loodsen naar zee te Schiedam en te Vlaardingen kan worden gedetacheerd.

2. De zeeloodsen zijn bestemd tot:

I. het uit zee loodsen in de zeegaten van:

a. den Hoek van Holland tot alle plaatsen en havens gelegen aan den Nieuwen Rotterdamschen Waterweg tot en met Rotterdam;

b. Goedereede tot op de reede van Hellevoetsluis of zonder op de reede te ankeren, in de voorhaven van het Voornsche kanaal of in de Marinehaven;

c. Brouwershaven tot op de reede of zonder op de reede te ankeren binnen Dwars in den weg;

II. het naar zee loodsen van de reeden, havens en plaatsen hierboven genoemd.

3. De binnenloodsen van de standplaats Hoek van Holland zijn bestemd tot het loodsen van schepen langs den Nieuwen Rotterdamschen Waterweg naar zee of wel vanaf de Berghaven naar alle plaatsen gelegen aan den Nieuwen Rotterdamschen Waterweg, de Noord en de Oude Maas tot Dordrecht naar Brielle en naar Hellevoetsluis.

4. De binnenloodsen van de standplaats Maassluis zijn bestemd tot het loodsen van schepen:

a. in de haven van Maassluis of van die haven naar de reede of langs den Nieuwen Rotterdamschen Waterweg naar zee;

b. van Maassluis naar
Rotterdam,
Schiedam,
Vlaardingen,
Dordrecht,
Brielle,
of tusschengelegen havens en plaatsen;

c. naar en door het Kanaal van Voorne tot aan de sluizen aan de Zuidzijde, of wel doorvarende, tot op de reede van Hellevoetsluis, zoomede door het Spui of door de Noord langs de Dordtsche Kil tot op die reede.

5. De binnenloodsen van de standplaats Rotterdam zijn bestemd tot het loodsen van schepen vanuit de havens of van de reede van Rotterdam:

a. langs den Nieuwen Rotterdamschen Waterweg naar zee;

b. naar en door het Kanaal van Voorne tot aan de sluizen aan de Zuidzijde, of wel, doorvarende tot op de reede van Hellevoetsluis, zoomede door het Spui of door de Noord langs de Dordtsche Kil tot op die reede;

c. naar Schiedam,
Vlaardingen,
Brielle,
Maassluis,
Dordrecht,
of tusschengelegen havens en plaatsen.

6. De binnenloodsen van de eventueel te Schiedam en Vlaardingen gedetacheerde posten zijn bestemd tot het loodsen van schepen tusschen die havens en uit de havens of van de reeden van Schiedam en Vlaardingen:

a. langs den Nieuwen Rotterdamschen Waterweg naar zee;

b. naar en door het Kanaal van Voorne tot aan de sluizen aan de Zuidzijde, of wel doorvarende tot op de reede van Hellevoetsluis, zoomede door het Spui, of door de Noord langs de Dordtsche Kil tot op die reede;

c. naar Rotterdam,
Brielle,
Maassluis,
Dordrecht,
en tusschengelegen havens en plaatsen.

7. De binnenloodsen van de standplaats Hellevoetsluis zijn bestemd tot het loodsen van schepen:

a. van de reede in de haven van Hellevoetsluis en in de voorhaven van het Kanaal van Voorne of omgekeerd;
b. van Hellevoetsluis door het Kanaal van Voorne, het Spui of de Dordtsche Kil naar
Rotterdam,
Schiedam,
Vlaardingen,
Maassluis,
Hoek van Holland,
langs den Nieuwen Rotterdamschen Waterweg naar zee,
Brielle,
Dordrecht,
of tusschengelegen havens en plaatsen;
c. binnendoor naar Brouwershaven,
Zierikzee,
Goessche Sas,
Veere,
Middelburg,
Vlissingen,
Wemeldinge,
Hansweert,
of tusschengelegen havens en plaatsen.

8. De binnenloodsen van de standplaats Dordrecht zijn bestemd tot het loodsen van schepen van uit de havens of van de reede van Dordrecht:
a. naar Hellevoetsluis,
Brouwershaven,
Rotterdam,
Schiedam,
Vlaardingen,
Maassluis,
Hoek van Holland,
langs den N. R. Waterweg naar zee,
Brielle,
en tusschengelegen havens en plaatsen;
b. naar Zierikzee,
Goessche Sas,
Veere,
Middelburg,
Vlissingen,
Wemeldinge,
Hansweert,
en tusschengelegen havens en plaatsen.

9. De binnenloods van de standplaats Brouwershaven is bestemd tot het loodsen van schepen van de reede van Brouwershaven:
a. naar zee;
b. naar Dordrecht en binnendoor naar Hellevoetsluis;
c. binnendoor naar Zierikzee,
Goessche Sas,
Veere,
Middelburg,
Vlissingen,
Wemeldinge,
Hansweert,
en tusschengelegen havens en plaatsen.

10. Voor het zeegat van den Hoek van Holland moeten, zoo bij dag als bij nacht, steeds twee loodsvaartuigen in zee zijn.

Zij zullen zich, voor zoover de gelegenheid zulks toelaat, ophouden in of nabij de lichtenlijn van het zeegat en wel: de Westpost tusschen het lichtschip *Maas* en de lichtbrulboei; de Oostpost tusschen de lichtbrulboei en de monding van den Waterweg.

Laatstgenoemde post doet tevens den loodsafhaaldienst en voert ter aanduiding daarvan overdag twee kegels met de punten naar elkaar.

11. Voor de zeegaten van Goedereede en van Brouwershaven moet, zoo bij dag als bij nacht, steeds een loodsvaartuig in zee zijn.

Het zal zich, voor zoover de gelegenheid zulks toelaat, ophouden tusschen de peilingen lichttoren West-Schouwen en lichttoren Westhoofd Zuidoost rechtwijzend, op eenen afstand van 4 à 8 zeemijlen zeewaarts van de buitenbetonning, met dien verstande, dat het Goedereesche zeegat zooveel mogelijk gedekt moet worden.

Behalve voor de zeegaten van Goedereede en Brouwershaven zijn aan boord van dit loodsvaartuig loodsen voor het zeegat van den Hoek van Holland te verkrijgen.

12. De dienst van het uit den Nieuwen Rotterdamschen Waterweg naar zee loodsen geschiedt met de aan boord zijnde binnenloodsen; wordt oponthoud ondervonden dan geschiedt deze dienst door de binnenloodsen van Maassluis of Hoek van Holland.

Eventueel binnengaats beschikbare zee- en hulpzeeloodsen van de buitengaats kruisende loodsvaartuigen kunnen mede voor dezen dienst benut worden, mits de dienst aan boord dier vaartuigen daardoor geen schade lijdt.

13. Het naar zee loodsen geschiedt te Hellevoetsluis:
1°. door de eventueel binnengaats beschikbare zee- en hulpzeeloodsen van het buitengaats kruisende loodsvaartuig, mits met groote waarschijnlijkheid kan worden aangenomen, dat de dienst aan boord van dat vaartuig daardoor geen nadeel lijdt;
2°. door de zee- en hulpzeeloodsen van het binnenliggende loodsvaartuig.

14. Het naar zee loodsen geschiedt te Brouwershaven door den aldaar gestationneerden binnenloods, tevens toegelaten tot het loodsen naar zee, tenzij daarvoor gebruik gemaakt kan worden van zeeloodsen van het buitengaats kruisende loodsvaartuig.

15. Waar in dit reglement gesproken wordt van het loodsen in of uit de havens gelegen in het 4e en 5e district, wordt daaronder verstaan het loodsen tot binnen de havenhoofden of omgekeerd.

Slotartikel. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel: „Bijzonder Loodsreglement 4e en 5e district" (B. L. R. 4 en 5).

Behoort bij Koninklijk Besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* n°. 106).

Mij bekend,
De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

BIJZONDER REGLEMENT OP DEN LOODSDIENST

in het 6e district.

Art. **1.** Het bestuur in het district wordt gevoerd door eenen te Vlissingen gevestigden Directeur.

Het bestuur op de standplaatsen
Zierikzee,
Vlissingen,
Ter Neuzen
wordt door Commissarissen gevoerd. Bovendien is er op elke standplaats een Ontvanger der loodsgelden.

De zeeloodsen zijn te Vlissingen geplaatst; de binnenloodsen op alle standplaatsen.

2. Behalve het loodsen uit volle zee naar België en van België naar volle zee, langs de Schelde en het Kanaal van Ter Neuzen, waarop onveranderd van toepassing blijven de reglementaire bepalingen betreffende het loodswezen en het tarief van loodsgelden uitgevaardigd bij Koninklijk Besluit van den 9den September 1843 (*Staatsblad* nº. 45), zooals die werden gewijzigd bij de Koninklijke Besluiten van den 9den December 1863; 22 September 1873; 28 November 1875; 27 Augustus 1876 en 2 Januari 1892 (*Staatsbladen* nos. 136, 131, 211, 175 en 11) is de werkkring der loodsen van dit district als omschreven in artikel 3, 4, 5 en 6.

3. De zeeloodsen zijn bestemd tot:

I. het uit zee loodsen in de zeegaten van:

a. de Ooster-Schelde tot op de reede, of aldaar niet ankerende, in de havens van Veere of Zierikzee;

b. de Wester-Schelde tot op de reede van Vlissingen, van Rammekens of van Ter Neuzen, of wel, zonder op de reede te ankeren in de havens en dokken van Vlissingen en in de sluizen van Ter Neuzen;

II. het naar zee loodsen van de reede van Ter Neuzen, van Rammekens of van Vlissingen, of wel, uit het kanaal van Ter Neuzen of de havens van Vlissingen, zonder op de reede te ankeren;

III. het loodsen van de reede van Vlissingen of Rammekens in de havens en dokken van Vlissingen of omgekeerd.

4. De binnenloods van de standplaats Zierikzee is bestemd tot het loodsen van schepen:

a. naar zee;

b. van de reede in de haven van Zierikzee en omgekeerd;

c. naar Veere,
Middelburg,
Vlissingen,
Goessche Sas,
Wemeldinge,
Hansweert,
en tusschengelegen havens en plaatsen;

d. naar Brouwershaven,
Hellevoetsluis,
Dordrecht,
en tusschengelegen havens en plaatsen.

5. De binnenloodsen van de standplaats Vlissingen zijn bestemd tot het loodsen van schepen:

a. van de reede in de havens en dokken van Vlissingen of omgekeerd,

b. naar Rammekens,
Ter Neuzen,
Hansweert,
Bath,
Middelburg,
Veere,
Goessche Sas,
Wemeldinge,
Zierikzee,
en tusschen gelegen havens en plaatsen:

c. naar Brouwershaven,
Hellevoetsluis,
Dordrecht,
en tusschengelegen havens en plaatsen.

6. De binnenloodsen van de standplaats Ter Neuzen zijn bestemd tot het loodsen van schepen:

a. van de reede in de haven van Ter Neuzen en omgekeerd;

b. naar Vlissingen,
Rammekens,
Bath,
en tusschengelegen havens en plaatsen.

7. Te Vlissingen moeten te allen tijde twee motorafhaalboomen in gereedheid zijn om schepen tegemoet te varen tot het aan boord brengen of afhalen van loodsen. De schippers dezer vaartuigen zullen zich beijveren om de schepen, waarvan de gezagvoerders zulks wenschen, van loodsen te voorzien.

8. De dienst van het uit de Ooster-Schelde naar zee loodsen geschiedt door den binnenloods van de standplaats Zierikzee, tevens toegelaten tot het loodsen naar zee, tenzij de schepen reeds eenen zeeloods aan boord hebben.

9. De dienst van het uit de Wester-Schelde naar zee loodsen geschiedt:

1e. door de eventueel daartoe ter standplaats Vlissingen aangewezen uitbrengloodsen;

2e. door eventueel binnengaats beschikbare zee- en hulpzeeloodsen van buitengaats kruisende loodsvaartuigen van den kustdienst, mits de dienst aan boord van die vaartuigen daardoor geen nadeel lijdt;

3e. door de zee- en hulpzeeloodsen van de binnenliggende loodsvaartuigen.

Slotartikel. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel „Bijzonder Loodsreglement 6e district" (B. L. R. 6).

Behoort bij Koninklijk Besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 106).

Mij bekend,

De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

---

23 *Maart* 1925. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Reglement op het verleenen van verlof, na opzending naar *Nederland*, aan militairen beneden den rang van onderluitenant van het Nederlandsch-Indische leger. S. 107.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 17 Maart 1925, 8e afdeeling, nº. 17;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. I. Het Reglement op het verleenen van verlof, na opzending naar *Nederland*, aan militairen beneden den rang van onderluitenant van het Nederlandsch-Indische leger, vastgesteld bij Ons besluit van 4 April 1919, nº. 12 (*Nederlandsch Staatsblad* nº. 145, *Indisch Staatsblad* nº. 373) en laatstelijk gewijzigd bij dat van 18 Juni 1923, nº. 30 (*Nederlandsch Staatsblad* nº. 274, *Indisch Staatsblad* nº. 456), wordt nader gewijzigd als volgt:

Tusschen de artikelen 6 en 7 worden ingelascht twee nieuwe artikelen, luidende:

Art. 6a. De militairen, die tot het in artikel I aangegeven doel naar *Nederland* worden opgezonden, genieten gedurende dien tijd de volgende inkomsten:

a. De onderofficieren beneden den rang van onderluitenant gedurende de reis van *Nederlandsch-Indië* naar *Nederland* en omgekeerd en gedurende het hun te verleenen verlof verloftraktement, berekend op de wijze als aangegeven in artikel 6*b* van dit besluit;

b. De militairen beneden den rang van

onderofficier gedurende de reis van *Nederlandsch-Indië* naar *Nederland* en omgekeerd de inkomsten, vastgesteld bij Ons besluit van 30 Juni 1921, nº. 67, zooals dit is of nader zal worden gewijzigd; gedurende het hun te verleenen verlof de inkomsten, aangegeven in de Bezoldigingsschaal nº. 4 betreffende de Koloniale Reserve, vastgesteld bij Ons besluit van 3 Augustus 1921, nº. 132, zooals die Bezoldigingsschaal is of nader zal worden gewijzigd.

Art. 6b. 1. Het normaal maandelijksch verloftraktement der onderofficieren beneden den rang van onderluitenant wordt berekend naar den volgenden maatstaf:

honderd percent van de eerste f 125 der maandelijksche bezoldiging;

tachtig percent van de tweede f 125;

zestig percent van de volgende f 250, en

veertig percent van de volgende f 500.

2. Behoudens het bepaalde in het vierde lid van dit artikel wordt het normaal maandelijksch verloftraktement, indien en zoolang de met verlof zijnde onderofficier meer dan één minderjarig kind te zijnen laste heeft, verhoogd met vijf percent voor elk minderjarig kind méér dan één; de verhooging uit dezen hoofde zal ten hoogste vijf en twintig percent van het normaal maandelijksch verloftraktement kunnen bedragen met dien verstande, dat het verhoogd verloftraktement de bezoldiging, welke tot grondslag voor de berekening van het normaal verloftraktement heeft gestrekt, niet kan te boven gaan.

3. Het normaal maandelijksch verloftraktement wordt, indien en zoolang de met verlof zijnde onderofficier geen kostwinner is, verminderd met tien percent.

4. Indien de onderofficier gehuwd is, zijne echtgenoote ambtenaar is en aan beiden verlof in Europa onder toekenning van verloftraktement wordt verleend, wordt, zoolang zij zulks gelijktijdig genieten, het laagste der onderscheidenlijk aan die landsdienaren toekomende verloftraktementen verminderd met vijftig percent, terwijl voor de verhooging, bedoeld in het tweede lid van dit artikel, alleen het hoogste dier verloftraktementen in aanmerking komt. Indien de verloftraktementen even hoog zijn wordt de vermindering op dat van de vrouw, de verhooging op dat van den man toegepast.

5. In dit artikel wordt verstaan:

onder *kostwinner:* ieder, die wettig gehuwd is en ieder, die bloedverwanten in den eersten of tweeden graad geheel te zijnen laste heeft;

onder *minderjarige kinderen:* minderjarige ongehuwde wettige of gewettigde kinderen en stiefkinderen.

6. Het normaal en het verhoogd verloftraktement worden in volle guldens berekend; onderdeelen van een gulden tellen voor één gulden.

7. Het verloftraktement wordt geregeld naar de bezoldiging in werkelijken dienst, waarop aanspraak bestaat op den eersten der maand na die, waarin de inscheping op het stoomschip, waarmede de reis naar *Nederland* wordt gemaakt, plaats heeft.

8. Wanneer echter de regeling van de bezoldiging van onderofficieren wordt herzien, wordt het verloftraktement van hen, die op het tijdstip van invoering dier herziening met verlof zijn en die, wanneer zij in werkelijken dienst waren geweest, op een hoogere bezoldiging aanspraak zouden hebben gehad, van bedoeld tijdstip af naar het bedrag dier hoogere bezoldiging vastgesteld.

9. In geval tijdens den duur van het verlof de onderofficier aanvangt of eindigt kostwinner te zijn of wijziging intreedt in de samenstelling van zijn gezin, wordt het verloftraktement, zoo daartoe aanleiding bestaat, op grond van deze gewijzigde omstandigheden herzien met ingang van de maand, volgende op die, waarin de wijziging plaats vond.

10. In geval de onderofficier tijdens den duur van het verlof aanspraak verkrijgt op bezoldigingsverhooging, wordt het verloftraktement met ingang van de maand, volgende op die, waarin deze aanspraak ontstond, herzien naar den maatstaf van de hem, indien hij in werkelijken dienst was, toekomende bezoldiging.

11. Wanneer dit reglement wordt herzien, wordt het verloftraktement der op het tijdstip van in werking treding dier herziening met verlof zijnde onderofficieren, voor wie de toepassing der nieuwe bepalingen tot toekenning van een hooger verloftraktement zou leiden, van dat tijdstip af op den nieuwen voet vastgesteld.

12. Onder bezoldiging wordt verstaan het aan den rang verbonden traktement in werkelijken dienst, zonder bijberekening van toelagen, indemniteiten, emolumenten, wisselvallige inkomsten, of andere voordeelen, tenzij door Ons of door den Gouverneur-Generaal uitdrukkelijk ten aanzien van zoodanige bijberekening anders is bepaald.

13. De aanspraken op verloftraktement van de in dit artikel bedoelde onderofficieren gaan in met den eersten der maand volgende op die, waarin de inscheping op het stoomschip, waarmede de reis naar *Nederland* wordt gemaakt, plaats heeft en blijven bij terugkeer naar de Overzeesche gewesten behouden tot en met de maand, waarin de ontscheping van het stoomschip, waarmede de reis naar *Nederlandsch-Indië* wordt gemaakt, plaats heeft.

Art. II. Indien het verloftraktement, berekend naar de ingevolge artikel I van dit besluit gegeven voorschriften, minder bedraagt dan den daarbij bedoelden onderofficier zou toekomen krachtens de voorschriften, welke van toepassing waren vóór de in genoemd artikel gegeven aanvulling, wordt het verloftraktement volgens laatstbedoelde voorschriften vastgesteld.

Deze bepaling vervalt op den datum, waarop één jaar sedert het in werking treden van dit besluit zal zijn verloopen.

Indien het verloftraktement, dat door een bij artikel I van dit besluit bedoeld onderofficier op 1 Februari 1925 wordt genoten, lager is dan dat, hetwelk hem krachtens de bij dat artikel gegeven voorschriften zou toekomen, wordt zijn verloftraktement met ingang van dien datum herzien op den voet dier voorschriften.

Art. III. Dit besluit treedt in werking op den dag, volgende op dien der afkondiging, en werkt terug tot 1 Februari 1925.

Onze Minister van Koloniën is belast met

de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 3 *April* 1925.)

---

23 *Maart* 1925. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Reglement op het verleenen van verlof, na opzending naar *Nederland*, aan militairen beneden den rang van onderluitenant, behoorende tot of gedetacheerd bij de troepen in *Suriname* en *Curaçao*. S. 108.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 17 Maart 1925, 8ste afdeeling, n°. 17;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. I. Het Reglement op het verleenen van verlof, na opzending naar *Nederland*, aan militairen beneden den rang van onderluitenant, behoorende tot of gedetacheerd bij de troepen in *Suriname* en *Curaçao*, vastgesteld bij Ons besluit van 18 Juni 1923, n°. 29 (*Staatsblad* n°. 273) en gewijzigd bij dat van 14 April 1924, n°. 26 (*Staatsblad* n°. 195), wordt nader gewijzigd als volgt:

Tusschen de artikelen 7 en 8 worden ingelascht twee nieuwe artikelen, luidende:

Art. 7a. De militairen, die tot het in artikel I aangegeven doel naar *Nederland* worden opgezonden, genieten gedurende dien tijd de volgende inkomsten:

a. de onderofficieren beneden den rang van onderluitenant gedurende de reis van *Suriname* of *Curaçao* naar *Nederland* en omgekeerd en gedurende het hun te verleenen verlof verloftraktement, berekend op de wijze als aangegeven in artikel 7*b* van dit besluit;

b. de militairen beneden den rang van onderofficier gedurende de reis van *Suriname* of *Curaçao* naar *Nederland* en omgekeerd de inkomsten, vastgesteld bij Ons besluit van 30 Juni 1921, n°. 67, zooals dit is of nader zal worden gewijzigd; gedurende het hun te verleenen verlof de inkomsten, aangegeven in de Bezoldigingsschaal n°. 4 betreffende de Koloniale Reserve, vastgesteld bij Ons besluit van 3 Augustus 1921, n°. 132, zooals die Bezoldigingsschaal is of nader zal worden gewijzigd.

Art. 7b. 1. Het normaal maandelijksch verloftraktement der onderofficieren beneden den rang van onderluitenant wordt berekend naar den volgenden maatstaf:

honderd percent van de eerste f 125 der maandelijksche bezoldiging;

tachtig percent van de tweede f 125;

zestig percent van de volgende f 250, en

veertig percent van de volgende f 500.

2. Het normaal maandelijksch verloftraktement wordt, indien en zoolang de met verlof zijnde onderofficier méér dan één minderjarig kind te zijnen laste heeft, verhoogd met vijf percent voor elk minderjarig kind meer dan één; de verhooging uit dezen hoofde zal ten hoogste vijf en twintig percent van het normaal maandelijksch verloftraktement kunnen bedragen, met dien verstande, dat het verhoogd verloftraktement de bezoldiging, welke tot grondslag voor de berekening van het normaal verloftraktement heeft gestrekt, niet kan te boven gaan.

3. Het normaal maandelijksch verloftraktement wordt, indien en zoolang de met verlof zijnde onderofficier geen kostwinner is, verminderd met tien percent.

4. In dit artikel wordt verstaan:

onder *kostwinner:* ieder, die wettig gehuwd is en ieder, die bloedverwanten in den eersten of tweeden graad geheel te zijnen laste heeft;

onder *minderjarige kinderen:* minderjarige ongehuwde wettige of gewettigde kinderen en stiefkinderen.

5. Het normaal en het verhoogd verloftraktement worden in volle guldens berekend; onderdeelen van een gulden tellen voor één gulden.

6. Het verloftraktement wordt geregeld naar de bezoldiging in werkelijken dienst, waarop aanspraak bestaat op den eersten der maand na die, waarin de inscheping op het stoomschip waarmede de reis naar *Nederland* wordt gemaakt, plaats heeft.

7. Wanneer echter de regeling van de bezoldiging van onderofficieren wordt herzien, wordt het verloftraktement van hen, die op het tijdstip van invoering dier herziening met verlof zijn en die, wanneer zij in werkelijken dienst waren geweest, op een hoogere bezoldiging aanspraak zouden hebben gehad, van bedoeld tijdstip af naar het bedrag dier hoogere bezoldiging vastgesteld.

8. In geval tijdens den duur van het verlof de onderofficier aanvangt of eindigt kostwinner te zijn of wijziging intreedt in de samenstelling van zijn gezin, wordt het verloftraktement, zoo daartoe aanleiding bestaat, op grond van deze gewijzigde omstandigheden herzien met ingang van de maand, volgende op die waarin de wijziging plaats vond.

9. In geval de onderofficier tijdens den duur van het verlof aanspraak verkrijgt op bezoldigingsverhooging wordt het verloftraktement met ingang van de maand, volgende op die, waarin deze aanspraak ontstond, herzien naar den maatstaf van de hem, indien hij in werkelijken dienst was, toekomende bezoldiging.

10. Wanneer dit reglement wordt herzien wordt het verloftraktement der op het tijdstip der inwerkingtreding dier herziening met verlof zijnde onderofficieren, voor wie de toepassing der nieuwe bepalingen tot toekenning van een hooger verloftraktement zou leiden, van dat tijdstip af op den nieuwen voet vastgesteld.

11. Onder bezoldiging wordt verstaan het aan den rang verbonden traktement in werkelijken dienst, zonder bijberekening van toelagen, indemniteiten, emolumenten, wisselvallige inkomsten, of andere voordeelen, tenzij door Ons uitdrukkelijk ten aanzien van zoodanige bijberekening anders is bepaald.

12. De aanspraken op verloftraktement van de in dit artikel bedoelde onderofficieren gaan in met den eersten der maand volgende op die waarin de inscheping op het stoomschip, waarmede de reis naar *Nederland* wordt gemaakt, plaats heeft en blijven bij terugkeer naar de Overzeesche gewesten behouden tot en met de maand, waarin de ontscheping van het stoomschip waarmede de reis naar *Suriname* of *Curaçao* wordt gemaakt, plaats heeft.

Art. II. Indien het verloftraktement berekend naar de ingevolge artikel I van dit besluit gegeven voorschriften, minder bedraagt dan den daarbij bedoelden onderofficier zou toekomen krachtens de voorschriften, welke van toepassing waren vóór de in genoemd artikel gegeven aanvulling, wordt het verloftraktement volgens laatstbedoelde voorschriften vastgesteld.

Deze bepaling vervalt op den datum waarop één jaar sedert het inwerkingtreden van dit besluit zal zijn verloopen.

Indien het verloftraktement, dat door een bij artikel I van dit besluit bedoeld onderofficier op 1 Februari 1925 wordt genoten, lager is dan dat, hetwelk hem krachtens de bij dat artikel gegeven voorschriften zou toekomen, wordt zijn verloftraktement, met ingang van dien datum, herzien op den voet dier voorschriften.

Art. III. Dit besluit treedt in werking op den dag volgende op dien der afkondiging, en werkt terug tot 1 Februari 1925.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, der 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 29 *April* 1925.)

---

23 *Maart* 1925. BESLUIT, houdende:

A. intrekking van het Diplomatiek Reglement 1920 (*Staatsblad* n°. 796) alsmede van het Koninklijk Besluit van 8 Juli 1924 (*Staatsblad* n°. 350), voor zoover het betreft de regeling der jaarwedden van de diplomatieke ambtenaren;

B. vaststelling van een nieuw reglement voor den Diplomatieken Dienst. S. 109.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 10den Februari 1925, Afdeeling Diplomatieke Zaken, n°. 527;

Den Raad van State gehoord (advies van den 3den Maart 1925, n°. 29);

Gezien het nader rapport van Onzen genoemden Minister van den 10den Maart 1925, Afdeeling Diplomatieke Zaken, n°. 898;

Hebben goedgevonden en verstaan:

A. In te trekken het Diplomatiek Reglement vastgesteld bij Ons besluit van 23 October 1920 (*Staatsblad* n°. 796), alsmede Ons besluit van 8 Juli 1924 (*Staatsblad* n°. 350), voorzoover het betreft de regeling der jaarwedden van diplomatieke ambtenaren.

B. Vast te stellen het volgende

REGLEMENT VOOR DEN DIPLOMATIEKEN DIENST.

HOOFDSTUK I.

Van de rangen der diplomatieke ambtenaren, van hunne benoeming, bevordering, ter-beschikking-stelling en ontslag.

Art. 1. De diplomatieke ambtenaren worden door Ons benoemd, bevorderd, ter beschikking gesteld en ontslagen.

2. De rangen van Onze diplomatieke ambtenaren worden vastgesteld als volgt:

a. voor hoofden van vaste zendingen:

Buitengewone Gezanten en Gevolmachtigde Ministers der eerste klasse;

Buitengewone Gezanten en Gevolmachtigde Ministers der tweede klasse;

b. voor de ondergeschikten:

Gezantschapsraden;

Gezantschapssecretarissen der eerste klasse;

Gezantschapssecretarissen der tweede klasse;

Gezantschapsattaché's.

3. Tot hoofden van Onze vaste zendingen buitenslands worden bij voorkeur benoemd zij, die de ondergeschikte diplomatieke rangen doorloopen hebben.

4. De Gezantschapsraden worden bij keuze benoemd uit de Gezantschapssecretarissen der eerste klasse, die tenminste drie jaren in dien rang zijn werkzaam geweest.

De Gezantschapssecretarissen der eerste klasse worden bij keuze benoemd uit de Gezantschapssecretarissen der tweede klasse, die tenminste drie jaren in dien rang zijn werkzaam geweest.

Voor eene benoeming tot Gezantschapssecretaris der tweede klasse komen slechts Gezantschapsattaché's na minstens tweejarige in ieder opzicht voldoende dienstverrichting als zoodanig in aanmerking, nadat zij het in art. 7 vermeld examen met gunstigen uitslag hebben afgelegd.

5. Tot Gezantschapsattaché kunnen alleen worden benoemd mannelijke Nederlanders, die:

1°. den leeftijd van 23 jaar hebben bereikt;

2°. overeenkomstig het bepaalde bij art. 6 voor den Diplomatieken Dienst bekwaam en geschikt zijn geoordeeld.

Hij, die zich aan dat onderzoek wenscht te onderwerpen, wendt zich bij gezegeld verzoekschrift tot Onzen Minister van Buitenlandsche zaken, die daarop beschikt.

6. Het onderzoek naar de bekwaamheid en de geschiktheid voor den diplomatieken dienst wordt, overeenkomstig een door Ons goedgekeurd reglement, ingesteld door eene door Ons te benoemen Commissie van 5 leden, aan welke een ambtenaar van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken als secretaris wordt toegevoegd.

Op voorstel van deze commissie zal Onze Minister van Buitenlandsche Zaken eenen candidaat aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken of aan eene Onzer vaste zendingen buitenslands een proeftijd kunnen doen ondergaan, waarvan de duur ter bepaling van dien Minister staat.

Gedurende dien proeftijd draagt de candidaat den naam van: candidaat-attaché.

7. Het examen af te leggen door de Gezantschapsattaché's om tot Gezantschapssecretaris der tweede klasse te kunnen worden benoemd, wordt overeenkomstig een door Ons goedgekeurd reglement afgenomen door eene door Ons te benoemen Commissie van 5 leden, aan welke een ambtenaar van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken als secretaris wordt toegevoegd.

8. De Commissiën bedoeld in de artikelen 6 en 7 worden door den voorzitter, daartoe door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken

uitgenoodigd, opgeroepen zoo dikwerf het belang van den dienst zulks vordert.

HOOFDSTUK II.

Van bezoldiging en toelagen.

9. De aanvangsjaarwedde der Gezantschapsattaché's bedraagt f 2250.

Dit bedrag wordt telkens na een jaar dienst met f 180 verhoogd totdat een bedrag van f 3150 is bereikt.

10. De aanvangsjaarwedde der Gezantschapssecretarissen der tweede klasse bedraagt f 3600.

Dit bedrag wordt telkens na twee jaar dienst met f 180 verhoogd totdat een bedrag van f 4500 is bereikt.

11. De aanvangsjaarwedde der Gezantschapssecretarissen der eerste klasse bedraagt f 4320.

Dit bedrag wordt telkens na twee jaren dienst met f 450 verhoogd totdat een bedrag van f 5670 is bereikt.

12. De aanvangsjaarwedde der Gezantschapsraden bedraagt f 5400.

Dit bedrag wordt telkens na twee jaar dienst met f 450 verhoogd totdat een bedrag van f 6750 is bereikt.

Bij benoeming tot Gezantschapssecretaris der tweede klasse, Gezantschapssecretaris der eerste klasse en Gezantschapsraad wordt ten minste de wedde toegekend, laatstelijk genoten in den lageren rang.

13. De aanvangsjaarwedde der hoofden van Onze vaste zendingen buitenslands bedraagt f 7200.

Dit bedrag wordt telkens na drie jaren dienst met f 900 verhoogd totdat een bedrag van f 9000 is bereikt.

Met afwijking van het bepaalde in het eerste en tweede lid, genieten de hoofden van Onze vaste zendingen in België, Duitschland, Frankrijk, Groot-Britannië en de Vereenigde Staten van Amerika eene onveranderlijke jaarwedde van f 11,500.

14. Het genot der jaarwedde gaat in met den dag waarop de benoeming ingaat. Bijaldien in het besluit van benoeming geen datum van ingang is vermeld, gaat de jaarwedde in met den dag waarop het ambt wordt aanvaard.

De toekenning van de per.odieke verhoogingen geschiedt door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken.

15. De hoofden van Onze vaste zendingen buitenslands genieten nevens hunne jaarwedde eene verblijfsvergoeding, waarvan het bedrag voor elk geval door Ons wordt vastgesteld.

Desgelijks genieten de ondergeschikte diplomatieke ambtenaren, zooiang zij aan eene van Onze vaste zendingen buitenslands werkzaam zijn, nevens hunne jaarwedde, eene verblijfsvergoeding, waarvan het bedrag voor elk geval door Ons wordt vastgesteld.

In geval van overlijden kan, ter beoordeeling van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken, de in het eerste en tweede lid bedoelde verblijfsvergoeding, aan den diplomatieken ambtenaar toegekend, worden uitbetaald aan diens gezin hoogstens tot en met drie maanden na het overlijden.

Aan den ondergeschikten diplomatieken ambtenaar, die gedurende de afwezigheid of ontstentenis van den titularis van den post met de tijdelijke waarneming van dien post belast wordt, wordt voor het tijdvak van die waarneming een toeslag op de voor hem vastgestelde verblijfsvergoeding toegekend, waarvan het bedrag door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken wordt vastgesteld op minstens 10 en hoogstens 20 gulden per dag.

16. De diplomatieke ambtenaren, die aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken of aan een Consulairen post worden werkzaam gesteld, genieten voor den duur van die werkzaamheid, nevens hunne jaarwedde, eene toelage, waarvan het bedrag voor elk geval door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken wordt bepaald.

HOOFDSTUK III.

Van afwezigheid en verlof.

17. De hoofden Onzer vaste zendingen buitenslands behoeven Ons verlof om het land te verlaten waar zij gevestigd zijn; tenzij bijzondere redenen eene verlenging wettigen zal dat verlof jaarlijks den duur van 2 maanden, buiten den tijd voor de heen- en terugreis van en naar Nederland langs den kortsten weg benoodigd, niet te boven gaan.

Aan de ondergeschikte diplomatieke ambtenaren kan door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken een jaarlijksch verlof van hoogstens 6 weken, met inbegrip van de heen- en terugreis, worden verleend.

Voor de buiten Europa gevestigde diplomatieke ambtenaren worden, indien zij in een jaar geen ver.of hebben genoten, de in het eerste en het tweede lid van dit artikel gestelde maxima voor het daaropvolgend jaar verdubbeld. Hebben zij in 2 achtereenvolgende jaren geen verlof genoten dan bedragen die maxima voor het eerstvolgend verlof het drievoudige en zal ook voor de ondergeschikte diplomatieke ambtenaren de tijd voor de heen- en terugreis naar en van Nederland langs den kortsten weg niet worden medegerekend.

Bij onvoorziene dringende belangen van den dienst of belangen van persoonlijken aard, kunnen Onze hoofden van zendingen, alvorens het gevraagde verlof te hebben bekomen, zich van hunne standplaats verwijderen, mits onmiddellijk daarvan voorloopig per telegraaf kennisgevende aan Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken en na behoorlijk in de leiding der zaken van hunnen post te hebben voorzien.

Het aan hunne zendingen toegevoegde personeel kan in dergelijke gevallen zich met hunne vergunning verwijderen, behoudens gelijktijdige kennisgeving aan Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken.

18. De door de hoofden Onzer vaste zendingen buitenslands genoten verblijfsvergoeding wordt tijdens hunne afwezigheid met verlof of wegens dienstzaken, indien deze meer dan 8 dagen duurt, gekort met een bedrag van 15 gulden per dag.

Onverminderd het bepaalde bij het vorige lid ondergaat, ingeval de duur der afwezigheid met verlof in een jaar de in art. 17 genoemde maxima te boven gaat, de verblijfsvergoeding van de hoofden Onzer vaste zendingen voor elken dag van dien langeren duur nog eene verdere korting van een-derde van het bedrag.

dat bij aanwezigheid op de standplaats zou zijn genoten.

Bij de berekening der korting wordt de in het vorig artikel bedoelde tijd voor de heen- en terugreis als verlof beschouwd.

19. De hoofden Onzer vaste zendingen buitenslands behoeven de vergunning van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken om met behoud van de leiding der aangelegenheden van hunnen diplomatieken post, hun verblijf binnen hun ressort te verplaatsen.

Zij behoeven gelijke vergunning om binnen hun ressort langer dan 8 dagen van hunne woonplaats afwezig te zijn.

Wanneer zij zich voor minder dan 8, doch voor meer dan 3 dagen van hunne woonplaats wenschen te verwijderen, geven zij daarvan zoo mogelijk daags vóór hun vertrek aan Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken kennis.

De ondergeschikte diplomatieke ambtenaren behoeven tot de afwezigheid bij de vorige zinsneden bedoeld, vergunning van het hoofd der zending, onder wien zij geplaatst zijn.

HOOFDSTUK IV.

Van reiskosten en kosten van vestiging.

20. In geval van reizen wegens dienstzaken zullen aan de diplomatieke ambtenaren reis- en verblijfkosten worden vergoed.

Bij plaatsing, overplaatsing, eervol ontslag en ter-beschikking-stelling zullen hun de reis- en verblijfkosten, alsmede die van hun gezin en ten hoogste 3 bedienden, naar hunnen nieuwen post of naar Nederland vergoed worden.

Bovendien zullen hun de kosten van verhuizing vergoed worden tot een telkenmale door Ons vast te stellen bedrag.

Aan ondergeschikte diplomatieke ambtenaren worden voor eene tijdelijke plaatsing, den duur van 2 maanden niet te bovengaande, geen reis- en verblijfkosten voor hun gezin en bedienden vergoed.

In geval van overlijden van een diplomatiek ambtenaar ontvangt zijn gezin eene door Ons in elk afzonderlijk geval vast te stellen vergoeding voor de reis- en verblijfkosten naar Nederland of naar de plaats, waar het zich gaat vestigen, alsook voor de kosten van verhuizing derwaarts.

21. Ter vergoeding van kosten van vestiging en verplaatsing wordt aan de hoofden Onzer vaste zendingen buitenslands toegekend bij eerste vestiging een bedrag van ten hoogste twintig duizend gulden, bij iedere volgende verplaatsing een bedrag van ten hoogste vijf duizend gulden.

Deze bedragen worden tot de helft teruggebracht bij vestiging op of verplaatsing naar een post waar een Rijksgezantschapsgebouw gevestigd is, waarvan de ontvangvertrekken van Rijkswege gemeubeld zijn.

Bij verplaatsing van een hoofd van zending van een post waareen Rijksgezantschapsgebouw gevestigd is, waarvan de ontvangvertrekken van Rijkswege gemeubeld zijn, naar een post, waar zulks niet het geval is, kan voor verplaatsingskosten een hooger bedrag worden toegekend dan de som, in het eerste lid van dit artikel genoemd.

Voor de thans in dienst zijnde hoofden van vaste zendingen wordt de vergoeding der kosten van verplaatsing door Ons voor ieder geval afzonderlijk geregeld.

Van het bij eerste vestiging of bij verplaatsing toegekende bedrag is restitutie verschuldigd, indien de belanghebbende binnen de twee jaar, op zijn verzoek, wordt ter beschikking gesteld of ontslagen.

In bijzondere gevallen, ter beoordeeling van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken, kan hiervan kwijtschelding worden verleend.

HOOFDSTUK V.

Van het disponibiliteitstraktement.

22. De diplomatieke ambtenaren kunnen ten allen tijde door Ons ter beschikking worden gesteld. Zij kunnen alsdan gedurende ten hoogste drie jaren in het genot worden gesteld van een disponibiliteitstraktement, dat voor het eerste jaar gelijk is aan de laatstelijk door hen genoten jaarwedde, voor het tweede jaar twee-derden en voor het derde jaar de helft dier jaarwedde bedraagt.

HOOFDSTUK VI.

Van den diplomatieken dienst.

23. De hoofden Onzer vaste zendingen buitenslands leggen, alvorens hunne betrekkingen te aanvaarden, in Onze handen, ieder op de wijze van zijne godsdienstige gezindheid, den navolgenden eed of de navolgende belofte af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, om tot Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister te worden benoemd, directelijk of indirectelijk aan geene personen, hetzij in of buiten het bestuur, onder wat naam of voorwendsel, eenige giften of gaven beloofd of gegeven heb, noch geven zal.

„Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, directelijk of indirectelijk.

„Ik zweer (beloof) trouw aan de Koningin en gehoorzaamheid aan de Grondwet en de wetten des Rijks en dat ik, in de vervulling der mij toevertrouwde diplomatieke taak, de plichten, die de wet en de instructiën der Koningin aan mijn ambt verbinden of zullen verbinden, eerlijk en vlijtig vervullen en de qelangen van Nederland met al mijn vermogen voorstaan en bevorderen zal.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig.

(Dat verklaar en beloof ik.)"

Zij staan onder verband van dien eed of belofte gedurende hun verdere diplomatieke loopbaan zonder herhaling daarvan bij verplaatsing.

Onze Gezantschapsattaché's leggen, alvorens hunne betrekking te aanvaarden, ieder op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, denzelfden eed of belofte af in handen van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken.

Zij staan onder verband van dien eed of van die belofte gedurende hun verdere diplomatieke loopbaan, zonder herhaling daarvan in geval van verplaatsing of bevordering. Bij hunne benoeming tot hoofd van eene Onzer vaste zendingen buitenslands, leggen zij even-

wel den voor hoofden van vaste zendingen buitenslands hiervoren bedoelden eed of belofte in Onze handen af.

24. Wanneer voor de richtige vervulling van den dienst zulks door Ons wenschelijk wordt geacht, kan aan Onze diplomatieke ambtenaren tijdelijk of persoonlijk een andere diplomatieke titel worden verleend dan die, verbonden aan den hun toekomenden diplomatieken rang.

Zij behouden evenwel in dat geval de plaats in de ranglijst der diplomatieke ambtenaren, welke zij aan hunne aanstelling ontleenen.

25. Zonder uitdrukkelijke machtiging van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken maken de diplomatieke ambtenaren geen stukken openbaar, die hun in hunne ambtelijke hoedanigheid toevertrouwd zijn of tot hun archief behooren en nemen zij geenerlei deel aan bescherming of bestuur van instellingen of ondernemingen.

26. De hoofden Onzer vaste zendingen buitenslands mogen met Onze vergunning één of meer Nederlanders als honoraire attaché's bij hunne zending aanstellen.

Zoodanige honoraire attaché's doen slechts dienst onder de verantwoordelijkheid van het hoofd der zending door wien zij zijn aangesteld en kunnen steeds door hem worden ontslagen; zij zijn geen Staatsambtenaren, worden van Staatswege niet bezoldigd en zijn onbevoegd tot het teekenen van ambtelijke stukken.

27. De landen waar vaste zendingen worden onderhouden, de standplaatsen waar die zullen zijn gevestigd en de diplomatieke rang der ambtenaren aan het hoofd daarvan geplaatst, worden door Ons naar behoefte aangewezen en geregeld.

Alvorens hunne betrekking te aanvaarden worden de hoofden Onzer vaste zendingen buitenslands van de noodige instructiën ten aanzien van hunne dienstverrichting voorzien.

28. Voor elken diplomatieken post wordt naar de eischen van den dienst door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken geregeld welke ondergeschikte diplomatieke ambtenaren, candidaat-attaché's, tolken, kanseliers of zoodanig ander personeel als noodig kan worden geacht, daaraan kunnen worden toegevoegd.

29. De aan Onze vaste zendingen buitenslands toegevoegde ondergeschikte diplomatieke ambtenaren, candidaat-attaché's, tolken, kanseliers of ander personeel staan onder de bevelen van de hoofden daarvan. Hunne verdere verplichtingen worden zoo noodig bij afzonderlijke, door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken vast te stellen, instructie geregeld.

30. Alles wat betrekking heeft tot buitengewone en tijdelijke diplomatieke zendingen, door Ons af te vaardigen wanneer Wij zulks noodig of dienstig achten, zal door Ons voor elk voorkomend geval afzonderlijk worden geregeld.

31. De diplomatieke ambtenaar, die benoemd wordt tot Chef van het Kabinet van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken of tijdelijk aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken of aan een consulairen post wordt werkzaam gesteld, behoudt zijne jaarwedde, zijn diplomatieken rang en aanspraak op bevordering.

OVERGANGSBEPALING.

32. De diplomatieke ambtenaren, die bij het in werking treden van dit reglement eene hoogere jaarwedde genieten dan hun volgens artikel 10 of 11 zoude toekomen, behouden hunne tegenwoordige jaarwedde totdat zij krachtens het tegenwoordig reglement voor eene hoogere jaarwedde in aanmerking zijn gebracht.

SLOTBEPALING.

Dit reglement treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* waarin het geplaatst is.

Het kan worden aangehaald onder den titel van „Diplomatiek Reglement" met vermelding van jaargang en nummer van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Buitenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk geplaatst zal worden in het *Staatsblad* en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 16 *April* 1925.)

---

23 *Maart* 1925. BESLUIT, houdende:

A. intrekking van het Consulair Reglement 1920 (*Staatsblad* n°. 818), zooals gewijzigd bij Ons besluit van 8 Juli 1924 (*Staatsblad* n°. 350);

B. vaststelling van een nieuw reglement op de inrichting van den consulairen dienst. S. 110.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 15den Januari 1925, Directie van Economische Zaken, n°. 540;

Den Raad van State gehoord (advies van den 3den Maart 1925, n°. 30);

Gezien het nader rapport van Onzen genoemden Minister van den 11den Maart 1925, Directie van Economische Zaken, n°. 6817;

Hebben goedgevonden en verstaan:

a. in te trekken het consulair reglement, vastgesteld bij Ons besluit van den 15den November 1920 (*Staatsblad* n°. 818), zooals gewijzigd bij Ons besluit van den 8sten Juli 1924 (*Staatsblad* n°. 350);

b. vast te stellen het volgende Reglement op de inrichting van den consulairen dienst.

HOOFDSTUK I.

Van de bezoldigde consulaire ambtenaren.

Art. 1. 1. De bezoldigde consulaire ambtenaren hebben den rang van aspirant-vice-consul, vice-consul, consul of consul-generaal.

2. De bezoldigde consulaire ambtenaren worden door Ons benoemd, bevorderd, ter beschikking gesteld en ontslagen.

Zij kunnen door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken worden geschorst.

2. 1. Tot aspirant-vice-consul kunnen al-

leen benoemd worden zij, die als candidaat voor den consulairen dienst zijn aangewezen en met goed gevolg het examen voor den consulairen dienst, bedoeld in artikel 5 van dit reglement, hebben afgelegd.

2. Tot vice-consul kunnen alleen benoemd worden zij, die gedurende den termijn, genoemd in artikel 8 van dit reglement, als aspirant-vice-consul hebben gediend.

3. Tot consul of consul-generaal worden, behoudens uitzondering in het dienstbelang, slechts zij benoemd, die de rangen van aspirant-vice-consul en vice-consul doorloopen hebben.

3. 1. Telkens wanneer het belang van den dienst zulks eischt, wordt de aanwijzing als candidaat voor den consulairen dienst voorbereid door eene commissi , daartoe door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken aangewezen, bestaande uit vijf leden, onder welke het hoofd der Afdeeling van het Departement van Buitenlandsche Zaken, welke belast is met de behandeling der consulaire zaken, bijgestaan door een ambtenaar van het Departement van Buitenlandsche Zaken als secretaris.

2. Deze Commissie plaatst binnen veertien dagen na ontvangst van eene opgave van het aantal candidaten, voor den consulairen dienst aan te wijzen, eene oproeping in de *Nederlandsche Staatscourant*, waarbij tevens het bovenbedoelde aantal wordt vermeld, alsmede plaats en datum van het examen. Deze oproeping wordt door de Commissie herhaald zoovele malen als zij zulks gewenscht acht.

3. Bij haar onderzoek naar de aanbevelenswaardigheid van de personen, die zich bij haar hebben aangemeld, let de Commissie op hun verleden, hunne geschiktheid voor hunnen toekomstigen werkkring en hunne algemeene ontwikkeling.

Zij onderwerpt hen aan een vergelijkend examen, waarbij moet blijk worden gegeven :

a. van vaardigheid om schriftelijk in goed Nederlandsch eene zakelijke uiteenzetting of beschrijving te leveren, een stuk Nederlandsch behoorlijk te lezen en zich van het gelezene goed rekenschap te geven, alsmede om Fransch, Duitsch en Engelsch proza goed te vertalen in het Nederlandsch en zich van die vreemde talen practisch mondeling en schriftelijk te kunnen bedienen ;

b. van eenige handelskennis ; eenige kennis van handelsrekenen, van boekhouden, van handelsaardrijkskunde, van handelsgeschiedenis en van de Staatsinstellingen van Nederland en zijne Koloniën, alsmede van bekendheid met de grondbeginselen der Staathuishoudkunde.

4. De Commissie kan het examen, al naar zij wenschelijk acht, schriftelijk of mondeling afnemen.

5. De Commissie is bevoegd om hen, wier schriftelijk werk onvoldoende is, niet tot het mondeling onderzoek toe te laten.

6. Het strekt tot aanbeveling wanneer de examinandus niet te korten tijd in den handel practisch werkzaam geweest is.

7. Zij, die zich wenschen te onderwerpen aan het onderzoek, bedoeld in het derde lid van dit artikel, moeten mannelijk Nederlander zijn, en in den loop van het jaar, waarin het onderzoek plaats vindt, den leeftijd van 21 jaar bereikt hebben. Zij melden zich daartoe binnen den termijn, bij de oproeping vermeld, bij den secretaris der Commissie aan, met overlegging van een bewijs van Nederlanderschap, een uittreksel uit hunne geboorte-akte, een kort relaas van het onderwijs, door hen genoten, eene verklaring van goed maatschappelijk gedrag en hunne diploma's, getuigschriften of eindrapporten. Indien er voor hen uitzicht bestaat om na hunne aanmelding nog diploma's, getuigschriften of eindrapporten te verkrijgen, deelen zij dit mede, en zoo spoedig mogelijk na de verwerving zenden zij die stukken aan den secretaris der Commissie in. Tevens deelen zij mede, welke verplichtingen zij nog te vervullen hebben ten aanzien van den militairen dienst.

8. Binnen twee maanden na afloop van het examen brengt de Commissie aan Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken een verslag uit, waarin zij haar oordeel uitspreekt over de personen, die voor aanwijzing in aanmerking komen, met opgaaf der volgorde, waarin zijnaar hare meening behooren te worden geplaatst.

9. Na de ontvangst van dit rapport worden binnen eene maand door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken de candidaten voor den consulairen dienst aangewezen.

4. 1. De candidaten voor den consulairen dienst moeten zich uiterlijk binnen twee jaar na hunne aanwijzing schriftelijk bij Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken aanmelden, tot het afleggen van het examen voor den consulairen dienst, bedoeld in art. 5.

2. Wanneer zij zich in staat achten met goed gevolg het examen te doen, geven zij daarvan kennis aan Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken, die alsdan bepaalt wanneer het examen zal worden gehouden, met dien verstande, dat het examen wordt afgenomen zoo mogelijk uiterlijk zes maanden nadat de aanmelding heeft plaats gehad.

Bij deze kennisgeving leggen zij over eene verklaring omtrent hun gezondheidstoestand, af te geven door een geneeskundige, aan te wijzen door Onzen Minister voornoemd, waaruit o. a. blijkt of zij lichamelijk ongeschikt zijn voor het verblijf in een bepaald klimaat.

3. Terzake van hunne voorbereidende studie worden hun vanwege Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken de noodige aanwijzingen verstrekt.

4. De candidaten voor den consulairen dienst zijn verplicht omtrent hunne studie en voorts omtrent hun gedrag aan Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken alle inlichtingen te verstrekken, die hij direct of indirect, mondeling of schriftelijk ,van hen verlangt en alle desbetreffende wenken van den Minister voornoemd te volgen.

5. Wegens aanhoudende ziekte en wegens plichtsverzuim en wangedrag van de candidaten voor den consulairen dienst kan Onze genoemde Minister, te zijner beoordeeling, hunne aanwijzing als zoodanig intrekken.

6. Het candidaatschap vervalt voor hen, die zich voor het examen niet binnen den termijn, omschreven in het eerste lid, hebben aangemeld.

7. Wanneer een candidaat voor den consulairen dienst voor de eerste maal niet slaagt

bij het afleggen van het examen, kan hij het nog eenmaal herhalen binnen een termijn, in overleg met de Commissie, te bepalen door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken.

8. Voor hen, die zich na hunne aanwijzing aan de studie van rechts- of staatswetenschap aan eene Universiteit wijden, of cursussen van hooger handelsonderwijs, hetzij in Nederland, hetzij in het buitenland, volgen, of wel in handel of industrie practisch werkzaam zijn, kan de termijn, genoemd in het eerste lid, door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken met ten hoogste één jaar worden verlengd. Gelijke verlenging kan op grond van welbewezen ziekte of op grond van andere buitengewone omstandigheden — ter beoordeeling van Onzen genoemden Minister — door dezen worden toegestaan.

5. Het examen voor den consulairen dienst omvat:

I. De Nederlandsche, Fransche, Engelsche en Duitsche talen, waarin de candidaat zich schriftelijk en mondeling juist moet kunnen uitdrukken. Kennis van eenige andere vreemde taal strekt tot aanbeveling.

II*a*. Het Nederlandsch burgerlijk recht en wel voornamelijk Boek I, II en III Burgerlijk Wetboek, en de Wet houdende Algemeene Bepalingen der Wetgeving van het Koninkrijk;

b. de voornaamste bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering;

c. het Nederlandsch handelsrecht, in het bijzonder het zeerecht;

d. kennis in hoofdzaken van het Volkenrecht;

e. de strekking der voornaamste Nederlandsche verdragen op handelsgebied;

f. de verplichtingen en bevoegdheden der Nederlandsche consulaire ambtenaren, zooals die omschreven zijn in de „Handleiding voor den Nederlandschen consulairen ambtenaar", in de wetten betreffende de bevoegdheid der consulaire ambtenaren tot het opmaken van burgerlijke akten en de consulaire rechtsmacht, alsmede in de consulaire conventies;

g. de voornaamste bepalingen van het Nederlandsch strafrecht en strafvordering.

III*a*. De groote handels- en verkeerswegen;

b. den tegenwoordigen toestand van handel en nijverheid, landbouw en scheepvaart, voornamelijk met het oog op de Nederlandsche en Nederlandsch-Oost- en West-Indische belangen;

c. de handelsgeschiedenis van den nieuweren tijd;

d. de wijze van voortbrenging der voornaamste Nederlandsche en Koloniale artikelen;

e. de inrichting der Nederlandsche handelsen scheepvaartstatistiek.

Aan hen, die aan eene Nederlandsche Universiteit of aan de Nederlandsche Handelshoogeschool met goed gevolg een doctoraal examen hebben afgelegd en daarbij in een of meer der hierboven genoemde vakken zijn geëxamineerd, wordt vrijstelling van het examen in dat vak of die vakken verleend, mits in de verklaring betreffende den gunstigen uitslag van het doctoraal examen zij aangeteekend, dat dit is afgenomen met het oog op de eischen van den consulairen dienst, en, voor zoover het doctoraal examen de rechtswetenschap betrof, mits uit bedoelde verklaring blijke, dat bij het onderzoek in dat vak handels- en in het bijzonder zeerecht hoofdzaak zijn geweest.

6. 1. Het examen voor den consulairen dienst wordt in het openbaar gehouden te 's-Gravenhage, bij voorkeur in de tweede helft van de maand April of van de maand October.

2. Tijd en plaats van het examen worden vooraf in de *Staatscourant* afgekondigd.

3. Het examen voor den consulairen dienst wordt afgenomen door eene Commissie, door Ons benoemd, bestaande uit een voorzitter en 4 leden.

4. In die Commissie heeft zitting een rechtsgeleerde, bekend met de rechtspractijk, een vertegenwoordiger van den handel, en, zoo mogelijk, een consul-generaal of consul of oud-consul-generaal of oud-consul. Een ambtenaar van het Departement van Buitenlandsche Zaken wordt door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken aan die Commissie als secretaris toegevoegd.

5. De Commissie kan zich bij het afnemen van het examen doen bijstaan door deskundigen, na vooraf daartoe machtiging te hebben verkregen van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken.

6. Bij ontstentenis van den voorzitter of van een der leden wordt door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken tijdelijk in de vervanging voorzien.

7. De Commissie wordt door haren voorzitter tot het afnemen van het examen opgeroepen, wanneer de Minister oordeelt, dat daaraan behoefte bestaat.

8. De Commissie brengt aan voornoemden Minister schriftelijk verslag uit van het examen.

7. Zij, die met goed gevolg het examen voor den consulairen dienst hebben afgelegd, worden binnen drie maanden nadien tot aspirant-vice-consul aangesteld.

8. 1. Drie jaren na hunne aanstelling als zoodanig kunnen de aspirant-vice-consuls tot vice-consul worden bevorderd.

2. Voor hen, wien krachtens het achtste lid van art. 4 verlenging is toegestaan van den termijn, binnen welken examen moet worden afgelegd, kan de termijn van drie jaren, bedoeld in het vorige lid, met den duur der genoemde verlenging verminderd worden, indien Onze Minister van Buitenlandsche Zaken daartoe termen aanwezig acht.

9. 1. De consulaire ambtenaren worden door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken werkzaam gesteld bij zijn Departement, bij een Gezantschap of bij een consulaat-generaal of consulaat, of wel ter beschikking gesteld van het hoofd van eenig ander Departement van Algemeen Bestuur in Nederland, Nederlandsch-Oost- of West-Indië, een en ander met dien verstande, dat de aspirant-vice-consul zoo mogelijk althans een deel van zijn diensttijd in het buitenland werkzaam zij.

2. Zij kunnen ook worden belast met de waarneming van een consulairen post, met dien verstande, dat de aspirant-vice-consuls slechts in aanmerking kunnen komen voor de tijdelijke waarneming van een consulairen post.

3. Bij werkzaamstelling in Nederland kan

aan de consulaire ambtenaren, nevens hunne jaarwedde, eene toelage worden toegekend, waarvan het bedrag voor elk geval door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken wordt vastgesteld.

10. Nadat de vice-consul vijf jaren als zoodanig heeft dienst gedaan kan hij tot consul worden bevorderd.

11. Nadat de consul vijf jaren als zoodanig heeft dienst gedaan kan hij tot consul-generaal worden bevorderd.

12. 1. Aan een consul-generaal kan een diplomatieke titel worden verleend voor den tijd gedurende welken hij een bepaalden post vervult, wanneer dit door Ons wenschelijk wordt geacht voor de goede vervulling van dien post.

2. Eveneens zal een diplomatieke titel kunnen worden verleend aan een consulairen ambtenaar, wien een bijzondere zending naar een bepaald land is opgedragen.

3. Bij ontslag of overplaatsing of bij het eindigen der bijzondere zending, bedoeld in het vorige lid, vervalt die titel van rechtswege.

4. Ook kan uit hoofde van de reden, vermeld in lid 1 van dit artikel, door Ons aan een consulairen ambtenaar de titel worden verleend van den rang, onmiddellijk volgende op dien, welken hij bekleedt.

5. Het verleenen van dien titel brengt geene verhooging van bezoldiging mede.

13. 1. De aspirant-vice-consuls genieten eene bezoldiging van f 2250 per jaar, welke bezoldiging na elk jaar dienst als zoodanig met f 230 wordt verhoogd, totdat een bedrag van f 2940 is bereikt.

2. Zoo zij buiten Nederland worden werkzaam gesteld, kan hun bovendien een vergoeding voor verblijf, door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken te bepalen, worden toegekend.

14. 1. De vice-consuls genieten een bezoldiging van f 3380 per jaar, welke bezoldiging na elke twee jaren dienst als zoodanig met f 230 wordt verhoogd, totdat een bedrag van f 4070 is bereikt.

2. Zoo zij buiten Nederland worden werkzaam gesteld, kan hun bovendien een vergoeding voor verblijf, door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken te bepalen, worden toegekend, voor zooveel hun niet krachtens artikel 17 reeds eene vergoeding toekomt.

15. 1. De consuls genieten eene bezoldiging van f 4320 per jaar, welke bezoldiging na elke twee jaren dienst als zoodanig met f 270 wordt verhoogd, totdat een bedrag van f 5400 is bereikt.

2. Zoo zij buiten Nederland worden werkzaam gesteld, kan hun bovendien eene vergoeding voor verblijf, door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken te bepalen, worden toegekend, voor zooveel hun niet krachtens artikel 17 reeds eene vergoeding toekomt.

16. De consuls-generaal genieten een bezoldiging van f 5400 per jaar, welke bezoldiging na elk jaar dienst als zoodanig met f 570 wordt verhoogd, totdat een bedrag van f 7680 is bereikt.

17. 1. De consuls-generaal en de consuls, alsmede de vice-consuls, die anders dan ter tijdelijke vervanging van een titularis, een consulairen post beheeren, genieten voorts eene verblijfsvergoeding tot zoodanig bedrag, als voor den post, door hen bekleed, is vastgesteld.

2. Het bedrag der verblijfsvergoeding, aan hen toe te kennen, wordt door Ons voor elken post afzonderlijk vastgesteld.

3. In geval van overlijden wordt de verblijfsvergoeding, aan den consulairen ambtenaar toegekend, uitbetaald aan zijn gezin tot en met drie maanden na het overlijden.

18. Aan de consulaire ambtenaren worden de dienstuitgaven in overleg met Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken vergoed.

19. 1. Bij definitieve plaatsing aan het hoofd van een post wordt ter vergoeding der kosten van vestiging aan den consulairen ambtenaar door Ons een bedrag toegekend:

voor consuls-generaal van ten hoogste f 6000;
voor consuls van ten hoogste f 4500;
voor vice-consuls van ten hoogste f 3500.

2. Wij behouden Ons voor, in elk voorkomend geval te bepalen, of en in hoeverre eene vergoeding voor kosten van uitrusting zal worden toegekend aan den consulairen ambtenaar, die niet definitief aan het hoofd van een post wordt geplaatst.

3. Van deze bedragen, voor zoover zij op grond van de laatste plaatsing of overplaatsing zijn genoten, kan restitutie geëischt worden, indien de belanghebbende binnen de twee jaar op zijn verzoek wordt overgeplaatst of uit eigen beweging den dienst verlaat.

20. In geval van plaatsing, overplaatsing, eervol ontslag of ter beschikking stelling, zullen aan de consulaire ambtenaren de kosten van verhuizing worden vergoed tot een bedrag, telkenmale door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken vast te stellen.

21. 1. In geval van plaatsing, overplaatsing, eervol ontslag of ter beschikking stelling zullen aan de consulaire ambtenaren de reis- en verblijfkosten van hun gezin naar hunnen post of naar Nederland vergoed worden.

2. Hun eigen reis- en verblijfkosten worden geregeld op den voet als door Ons vastgesteld, of vast te stellen.

3. In geval van overlijden van een consulairen ambtenaar, als bedoeld in het eerste lid van dit artikel, ontvangt zijn gezin vergoeding voor de reis- en verblijfkosten naar Nederland of naar de plaats waar het zich gaat vestigen.

22. 1. Aan de consuls-generaal en de consuls, die aan het hoofd van een post staan, alsmede aan de consulaire ambtenaren, die belast zijn met het beheer van een post, indien dit beheer niet het karakter draagt eener tijdelijke vervanging van den titularis, kan een verlof worden verleend:

a. indien zij zijn gevestigd op posten in Europa, Noord-Afrika, Klein-Azië en Syrië, van 3 maanden na een onafgebroken diensttijd van vijf jaren;

b. indien zij zijn gevestigd op posten, gelegen binnen de keerkringen of daarmede gelijkgesteld, van 8 maanden na een onafgebroken diensttijd van drie jaren;

c. indien zij zijn gevestigd op andere posten dan die genoemd sub *a* en *b*, van 6 maanden na een onafgebroken diensttijd van vier jaren.

2. Bij tusschentijdsche overplaatsing van een der groepen, hierboven bedoeld, naar een der andere, bepaalt Onze Minister van Buiten-

landsche Zaken, in verband met den tijd, welken de consulaire ambtenaar op zijn laatste standplaats heeft doorgebracht of en in hoeverre zijne overplaatsing als afbreking van den dienst wordt beschouwd.

3. Van de verloven, hierboven bedoeld, moeten de consulaire ambtenaren een gedeelte in Nederland doorbrengen ter aanknooping van betrekkingen met Nederlandsche belanghebbenden en voor zoodanige andere bezigheden, als Onze Minister van Buitenlandsche Zaken noodig mocht oordeelen. Onze Minister voornoemd bepaalt in elk geval afzonderlijk het gedeelte der verloven, dat voor het doel in bovenstaande zinsnede omschreven, zal worden besteed.

4. Bij aankomst in Nederland wenden de consulaire ambtenaren zich onmiddellijk tot Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken ter verkrijging van de noodige instructies in verband met het doel, aangegeven in het vorige lid.

5. De duur der reis van de standplaats van de consulaire ambtenaren, bedoeld in lid 1, sub *a* en *c*, naar Nederland en terug, berekend naar de kortste reisroute, is niet inbegrepen in het verlof.

6. Afgescheiden van het verlof, genoemd in lid 1 van dit artikel, kan aan de consulsgeneraal en de consuls een verlof van zes weken, aan de vice-consuls en de aspirant-vice-consuls een verlof van vier weken worden verleend. Deze verloven worden niet als afbreking van den dienst in aanmerking gebracht. Gedurende de verloven, bedoeld in dit lid, blijven de consulaire ambtenaren in het genot hunner volle verblijfsvergoeding of vergoeding voor verblijf. In geval van overschrijding van het verlof, hierboven bedoeld, zal Onze Minister van Buitenlandsche Zaken beoordeelen in hoeverre en in welke mate alsnog tot inhouding der verblijfsvergoeding of vergoeding voor verblijf zal worden overgegaan.

7. In geval van afwezigheid wegens ziekte bepaalt Onze Minister van Buitenlandsche Zaken, in verband met den duur der ziekte, in hoeverre deze als afbreking van den dienst wordt beschouwd.

8. De reis- en verblijfkosten door de consulaire ambtenaren te maken, zoowel voor zich zelf als voor hun gezin, ter zake van de verloven, bedoeld in lid 1 van dit artikel, worden hun vergoed op den voet, als door Ons vastgesteld of vast te stellen.

9. Bij tusschentijdsche verloven genieten de consulaire ambtenaren, genoemd in lid 1 van dit artikel, noch voor zich zelf, noch voor hun gezin eene vergoeding ter zake van de kosten hunner verlofreizen.

10. Wij behouden Ons voor in elk voorkomend geval te bepalen of en in hoeverre de kosten hunner verlofreizen vergoed zullen worden aan de consuls, de vice-consuls en de aspirant-vice-consuls, die tijdelijk een consulairen post beheeren ter vervanging van den titularis, alsmede aan de consuls, vice-consuls, en aspirant-vice-consuls, die werkzaam gesteld zijn aan een Gezantschap, aan een Consulaat-Generaal of aan een Consulaat.

11. Gedurende hunne verloven blijven de consulaire ambtenaren in het genot hunner jaarwedde, met dien verstande, dat geene jaarwedde wordt genoten voor den tijd, dat het verlof langer dan een jaar duurt of geduurd heeft.

12. De termijn, waarna de consulaire ambtenaar volgens de bepalingen van dit reglement in aanmerking zoude kunnen komen voor rangs- of traktementsverhooging, wordt verlengd met den duur van het verlof, door hem buiten bezwaar van 's Lands schatkist genoten.

23. 1. De verloven der consulaire ambtenaren worden, behoudens de uitzondering, bedoeld in het volgend lid, verleend door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken.

2. De onmiddellijke chef van een bezoldigd consulair ambtenaar is bevoegd aan dezen een verlof te verleenen, hetwelk den duur van vier weken 's jaars niet mag overschrijden, tenzij ziekte of buitengewone omstandigheden dit noodig maken. Van het verleenen van zoodanig verlof geeft hij kennis aan Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken.

24 1. Bij afwezigheid met verlof of wegens ziekte van een consulair ambtenaar, die een consulairen post beheert, wordt door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken in elk geval afzonderlijk vastgesteld of, en zoo ja, tot welk bedrag zal worden gekort op de verblijfsvergoeding hem toegekend.

2. Mede wordt door Onzen voornoemden Minister in elk geval afzonderlijk vastgesteld of, en zoo ja, tot welk bedrag aan den waarnemer van den post eene verblijfsvergoeding zal worden toegekend.

3. De waarnemer mag, zonder voorafgaande machtiging van Onzen voornoemden Minister of van den titularis, geene verandering brengen in de inrichting van den post.

25. 1. De consulaire ambtenaren kunnen te allen tijde ter beschikking worden gesteld of geschorst worden.

2 Bij ter beschikking stelling kunnen de consulaire ambtenaren gedurende twee jaren in het genot blijven van ten hoogste twee-derde van het bedrag hunner bezoldiging.

3. In geval de consulaire ambtenaren, die ter beschikking gesteld of geschorst zijn, wederom in den consulairen dienst hersteld worden, worden de termijnen, bedoeld in de artt. 10, 11, 14, 15 en 16 van dit reglement, verlengd met den duur der ter beschikking stelling of schorsing.

4. De bepaling van het vorige lid geldt ook ten opzichte van consulaire ambtenaren, die ten gevolge van ziekte gedurende een jaar niet in staat zijn geweest hun ambt waar te nemen.

26. Tot de bevordering van vice-consul bedoeld in art. 8, en tot de verhooging van bezoldiging, bedoeld in de artt. 14, 15 en 16, wordt alleen dan overgegaan, wanneer de consulaire ambtenaar zijne taak ten genoegen van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken heeft vervuld.

27. De bezoldigde consulaire ambtenaren mogen geen handel drijven, noch beheerend vennoot of agent eener handelsvennootschap onder eene firma, of bestuurder, commissaris of agent van eene andere vennootschap zijn.

28. Aan de consulaire ambtenaren wordt eervol ontslag verleend zoodra zij den leeftijd van 65 jaar bereikt hebben of dezen leeftijd

reeds bereikt hebben bij het in werking treden van dit consulair reglement, tenzij redenen, ontleend aan het belang van den dienst het wenschelijk maken, het ontslag niet te verleenen.

In het laatste geval worden zij door Ons gedurende den tijd van een jaar in hunne betrekking gehandhaafd. Deze termijn kan van jaar tot jaar door Ons worden verlengd.

29. Het genot der consulaire bezoldiging vangt aan met den dag, waarop de benoeming ingaat. Bijaldien in het besluit van benoeming geen datum van ingang is vermeld, vangt het genot der bezoldiging aan met den dag, waarop het ambt wordt aanvaard.

30. De toekenning van de periodieke verhoogingen der consulaire bezoldiging geschiedt door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken.

31. De voor periodieke verhooging gestelde tijdvakken vangen aan met den eersten dag van de maand, waarin de benoeming ingaat.

HOOFDSTUK II.

Van de onbezoldigde consulaire ambtenaren.

32. 1. De onbezoldigde consulaire ambtenaren voeren in hierarchieke volgorde den titel van consulair agent, vice-consul, consul en consul-generaal.

2. Nederlanders, die een voldoend zelfstandige positie hebben, genieten voor eene benoeming tot onbezoldigd consulair ambtenaar de voorkeur.

33. Voor benoeming, ontslag en schorsing der onbezoldigde consulaire ambtenaren geldt het bepaalde bij art. 1, lid 2.

34. Aan de onbezoldigde consulaire ambtenaren worden terzake hunner aanstelling en commissie geene kosten in rekening gebracht.

35. De onbezoldigde consulaire ambtenaren ontvangen geen geldelijke belooning ten laste van 's Rijks schatkist voor hunne diensten. Zij behouden echter de door hen, krachtens de bestaande of nog uit te vaardigen voorschriften, geïnde kanselarijrechten en andere baten tot een door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken vast te stellen bedrag.

HOOFDSTUK III.

Bepalingen aan alle consulaire ambtenaren gemeen.

36. 1. Bij de eerste aanvaarding van eene consulaire betrekking leggen de consulaire ambtenaren den volgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof) dat ik de consulaire betrekkingen, mij opgedragen en later eventueel op te dragen, in allen deele getrouwelijk overeenkomstig de Nederlandsche wetten en de voorschriften, mij gegeven of nog te geven, zal vervullen, en dat ik in alles naar mijn beste vermogen zal medewerken tot bevordering van den handel, de nijverheid, den landbouw en de scheepvaart van Nederland. Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig (Dat beloof ik)."

2. Deze eed (belofte) wordt afgelegd in handen van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken of schriftelijk, en door den consulairen ambtenaar onderteekend, aan Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken toegezonden.

37. 1. De consulaire ambtenaren mogen geen consulaire betrekking eener andere Mogendheid aanvaarden zonder Onze voorafgaande machtiging.

2. Wanneer zij ophouden eene dergelijke betrekking te bekleeden geven zij daarvan kennis aan Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken.

38. 1. Voor elken consulairen post wordt door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken de plaats of de landstreek aangewezen, op welke, als vormende zijn ressort, hij, die den post bekleedt, zijne aandacht vooral heeft te richten.

2. Zijn of komen er binnen dit ressort andere consulaire posten, dan verkrijgen deze als sub-ressort een deel van het hoofdressort met dien verstande dat zij daartoe blijven behooren.

3. De benoeming van een vice-consul ter plaatse waar reeds een consul-generaal of consul is gevestigd, brengt niet mede, dat daardoor te bedoelder plaatse een vice-consulaat wordt gevestigd.

4. De aanwijzing van ressorten doet echter niet te kort aan de bevoegdheid van den consulairen ambtenaar om zijne werkzaamheden ook tot buiten die plaats of die landstreek uit te strekken, wanneer zulks door eenig Nederlandsch belang wordt gevorderd, mits hij zoodoende niet zijne werkzaamheid uitbreidt tot het ressort van een anderen consulairen ambtenaar en voor zooveel niet eenige wettelijke bepaling of eenig voorschrift van Onzen genoemden Minister zich tegen zulk optreden verzet.

39. 1. Consulaire ressorten alsmede landstreken, die niet tot een ressort behooren, kunnen door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken tot een district worden samengevoegd.

2. Aan het hoofd van zulk een district wordt door hem bij voorkeur gesteld een bezoldigd consul-generaal of consul of anders een onbezoldigd consul-generaal.

40. 1. Hij, die aan het hoofd van een district is gesteld, evenals ook hij, wiens ressort verschillende posten omvat, heeft te waken voor de behoorlijke ambtsvervulling van de consulaire ambtenaren, werkzaam in zijn district respectievelijk ressort.

2. Hij houdt met hen zooveel mogelijk voeling en heeft de bevoegdheid hun de inlichtingen te vragen en de werkzaamheden op te dragen, die hij noodig acht.

41. 1. De consulaire ambtenaren in een land alwaar een Nederlandsch diplomatiek ambtenaar is geaccrediteerd, zijn aan de leiding en het toezicht van dien ambtenaar onderworpen.

2. Die diplomatieke ambtenaar is bevoegd aan bedoelde consulaire ambtenaren — bij voorkeur door tusschenkomst van het hoofd van het district respectievelijk ressort, waartoe zij behooren — de werkzaamheden op te dragen en de inlichtingen te vragen, welke hij ter richtige uitoefening van zijne taak noodig acht en om aan Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken met betrekking tot den consulairen dienst in het land, waar hij is geaccrediteerd, zoodanige voorstellen te doen als hij voor de behoorlijke behartiging van de Nederlandsche belangen noodig acht.

42. De consulaire ambtenaren mogen zich niet buiten hun ressort of, zoo zij niet aan het

hoofd van een post staan, buiten hunne standplaats begeven, dan met inachtneming van de voorschriften, door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken ten aanzien van verlof tot of kennisgeving van afwezigheid te geven.

43. De consulaire ambtenaren zijn belast met de administratieve handelingen, hun door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken opgedragen, en meer in het bijzonder met de bevordering van den Nederlandschen handel, nijverheid, landbouw en scheepvaart, alsmede met de behartiging van de belangen van de Nederlandsche onderdanen en schepen, die zich in hunnen ambtskring bevinden, voor zoover de wetten, de tractaten en gebruiken van het land hunner vestiging die behartiging toelaten.

44. De consulaire ambtenaren oefenen hunne functie uit overeenkomstig de voorschriften, door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken verstrekt of te verstrekken.

Slotbepaling.

45. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel van consulair reglement, met vermelding van jaargang en nummer van het *Staatsblad* waarin het is geplaatst.

46. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het geplaatst is.

Onze Minister van Buitenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 23sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 14 *April* 1925.)

---

23 *Maart* 1925. BESLUIT, houdende de bekendmaking in het *Staatsblad* van de inwerkingtreding van het op 17 Juli 1905 te *'s-Gravenhage* gesloten Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering (*Staatsblad* 1909, n°. 120) voorzoover betreft de betrekkingen tusschen *Nederland* en de Spaansche Zone van *Marokko*. S. 111.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat de Spaansche Regeering overeenkomstig artikel 26, lid 2, van het op 17 Juli 1905 te *'s-Gravenhage* gesloten Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering (*Staatsblad* 1909, n°. 120) het voornemen heeft kenbaar gemaakt, om genoemd Verdrag in werking te doen treden in de Spaansche Zone van *Marokko*;

Overwegende, dat de Nederlandsche Regeering op 12 Februari 1925 aan de Spaansche Regeering op deze kennisgeving met eene bevestigende verklaring heeft geantwoord, en dat derhalve volgens artikel 28, lid 3 van genoemd verdrag, hetzelve op 12 Juni 1925 in werking zal treden voorzoover betreft de betrekkingen tusschen *Nederland* en de Spaansche Zone van *Marokko*;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 17 Maart 1925, Afdeeling Juridische Zaken en Directie van het Protocol n°. 6888;

Hebben goedgevonden en verstaan:

voorzegde inwerkingtreding te doen bekend maken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

's-Gravenhage, den 22sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 9 *April* 1925.)

---

23 *Maart* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Ook al zijn partijen gehuwd in gemeenschap van goederen, kan aan den man geen aanslag als forens opgelegd worden wegens het feit, dat zijne vrouw verkeert in het geval van art. 244*a* sub 3°. Gemeentewet.

WIJ WILHELMINA, ENZ.;

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van Harderwijk tegen de uitspraak van Ged. Staten van Gelderland van 2 Juli 1924, waarbij de aanslag van Ch. H. van Essen te Ermelo over het belastingjaar 1922/23 in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Harderwijk als forens is vernietigd;

Den Raad van State, enz.;

Overwegende dat het besluit van Ged. Staten steunt op de overweging, dat Ch. H. van Essen in het belastingjaar 1922/23 als forens is aangeslagen, omdat gedurende dit belastingjaar zijne echtgenoote, met wien hij op 26 Mei 1921 in algeheele gemeenschap van goederen is gehuwd, in de gemeente Harderwijk op meer dan 90 dagen als particulier klerk is werkzaam geweest ten kantore van den Inspecteur der directe belastingen enz. aldaar; dat volgens art. 244*a*, eerste lid, 3°. der Gemeentewet, als forens belastingplichtig is o.a. de natuurlijke persoon, die zonder in de betrokken gemeente tijdens het belastingjaar hoofdverblijf te hebben, er op meer dan 90 dagen van dat jaar aanwezig is, o.m. tot vervulling van eene betrekking; dat Ch. H. van Essen zelf niet in de gemeente Harderwijk eenige betrekking heeft vervuld en hij ook niet uit anderen hoofde als forens voor die gemeente belastingplichtig was; dat de betwiste aanslag dan ook, als strijdig met de wet, moet worden teniet gedaan;

dat het gemeentebestuur van Harderwijk in beroep aanvoert dat, wanneer aan de vrouw, omdat zij in gemeenschap van goederen gehuwd is, geen aanslag als forens opgelegd kan worden, haar man als forens behoort te worden aangeslagen;

Overwegende dat blijkens de overgelegde ambtsberichten Ch. H. van Essen niet op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1922/1923 te Harderwijk aanwezig is geweest tot uit-

oefening van een beroep of bedrijf of tot vervulling van eene betrekking;

dat derhalve de opgelegde aanslag strijdt met art. 244*a* onder 3°. der gewijzigde Gemeentewet;

dat hij ook niet op grond van eene andere wetsbepaling in de gemeente Harderwijk als forens in de plaatselijke inkomstenbelasting over het belastingjaar 1922/23 kan worden aangeslagen;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

(Gem.Stem.)

---

24 *Maart* 1925. BESLUIT tot verlenging van de schorsing van het besluit van den Gemeenteraad van *Breda* van 29 Augustus 1924, waarbij het Begijnhof te *Breda* is afgevoerd van de lijst bedoeld in art. 1 der verordening tot instandhouding van monumenten in de gemeente *Breda*, vastgesteld bij raadsbesluit van 9 October 1923. S. 112. *Verlengd tot* 1 *September* 1925.

---

24 *Maart* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 16 November 1894 (*Staatsblad* n°. 173), betreffende de vrijstelling van de verplichting tot het overleggen van attestatie de vita. S. 113.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het Koninklijk besluit van 16 November 1894 (*Staatsblad* n°. 173);

Gelet op de Wet van 22 Juni 1923 (*Staatsblad* n°. 280) tot uitbreiding van de gelegenheid tot het leveren van bewijs door getuigen in burgerlijke zaken;

Op de voordracht van Onze Ministers van Financiën, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Koloniën, van den 27 Februari 1925, n°. 150, Generale Thesaurie, van den 5 Maart 1925, n°. 1661, Afdeeling Binnenl. Bestuur en van den 12 Maart 1925, 11de Afdeeling n°. 15;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

In artikel 8 van het Koninklijk besluit van den 16 November 1894 (*Staatsblad* n°. 173) vervalt tusschen de woorden „kan" en „niettemin" het gedeelte luidende: „bijaldien het pensioen f 1200 of minder bedraagt."

Onze Ministers van Financiën, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Koloniën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 24sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw, CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 3 *April* 1925.)

---

24 *Maart* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

De vraag of een bepaling in eene verordening op het grondbedrijf, krachtens welke de boekwaarde van bepaalde gronden o.a. wordt verkregen door te hunnen laste te brengen de rente van de kapitalen, aangewend tot of voor buitengewone werken ten behoeve dier gronden, vatbaar is voor goedkeuring, hangt hiervan af, of mag worden aangenomen dat op redelijke wijze gezorgd is voor de instandhouding van het vermogen der gemeente en voor eene billijke verdeeling van lasten tusschen de tegenwoordige en de toekomstige belastingplichtigen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld namens den Raad der gemeente Soest door Burgemeester en Wethouders dier gemeente tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 23 September 1924, n°. 2213 1757, 3e afd. waarbij goedkeuring is onthouden aan het raadsbesluit van 30 Juni 1924 tot vaststelling eener verordening regelende het beheer van het grondbedrijf;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 18 Februari 1925, n°. 44;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 19 Maart 1925, n°. 1446, afd. B.B.;

O. dat de Raad van Soest op 30 Juni 1924 eene verordening, regelende het beheer van het grondbedrijf der gemeente heeft vastgesteld;

dat Gedeputeerde Staten van Utrecht bij besluit van 23 September 1924 aan het raadsbesluit de goedkeuring hebben onthouden uit overweging dat ingevolge het bepaalde bij art. 23 onder C der verordening de boekwaarde van de patriarchale gronden onder anderen wordt verkregen door te hunnen laste te brengen de rente van de kapitalen, welke zijn aangewend tot of voor buitengewone werken ten behoeve dier gronden, tot eenzelfde bedrag als door de gemeente op daartegenover door haar gesloten leeningen voldaan; dat deze bepaling tot gevolg heeft, dat die rente niet meer als tot nu toe uit de gewone middelen der gemeente wordt gekweten maar uit de opbrengst van geldleeningen zal worden betaald; dat daardoor de dekking van dien last naar de toekomst wordt verschoven, hetgeen in strijd moet worden geacht met een deugdelijk geldelijk beheer en voor eene gemeente als Soest nog te bedenkelijker is, omdat zij zich sterk uitbreidt en daardoor ook in de toekomst voor uitgaven zal komen te staan, welke nu nog niet te voorzien zijn doch waardoor het te noodzakelijker wordt en voor te waken, dat het nemen van de alsdan vereischte maatregelen niet belemmerd of verhinderd wordt door uitgaven, welke in het verleden hadden behooren te zijn voldaan; dat derhalve het geldelijk belang van de gemeente Soest zich tegen de goedkeuring van de verordening verzet;

dat de gemeenteraad in beroep aanvoert dat de uitbreiding van de gemeente ook tengevolge zal hebben vermeerdering van de waarde van het patriarchaal bezit, zoodat uitbreiding der gemeente deze in staat zal stellen,

uitgaven ten behoeve van de bedoelde gronden gedaan des te gemakkelijker uit de opbrengst dier gronden te voldoen; dat art. 24 der verordening op het grondbedrijf in al. 4 bepaalt, dat de opbrengst bij verkoop van patriarchale gronden door de gemeente moet worden belegd, onder aftrek van een evenredig deel der schuld, aangegaan tot dekking van buitengewone werken; dat, indien nu ter tegemoetkoming aan de bezwaren der Gedeputeerde Staten de bepaling van art. 23 sub C zou worden geschrapt, daarvan het gevolg zou zijn, dat het tegenwoordig geslacht een deel der lasten voortvloeiende uit verbetering der patriarchale gronden — als hoedanig toch ook de rente mag worden beschouwd — zou hebben te dragen ten bate van het toekomstig geslacht, dat de voordeelen zou genieten van de verhoogde sommen, welke dientengevolge voor belegging moeten worden bestemd; dat dan ook onjust is de meening van Gedeputeerde Staten, als zou verhooging der boekwaarde van de patriarchale gronden met de rente in art. 23 sub C bedoeld tengevolge hebben, dat mindere gelden vrijkomen voor het nemen van maatregelen uit de uitbreiding der gemeente voortvloeiende; dat immers het niet toevoegen van rente aan de boekwaarde der patriarchale gronden wel met zich zou brengen, dat bij verkoop dier gronden een grooter bedrag voor belegging in aanmerking zou komen, doch niet tengevolge zou hebben, dat meer gelden vrij zouden komen in de toekomst tot het nemen van alsdan gewenschte maatregelen; dat voorts art. 25 der verordening er tegen waakt, dat door bijschrijving der rente de boekwaarde der patriarchale gronden een hooger bedrag zal aanwijzen dan hun geschatte waarde bedraagt;

O. dat de vraag, of het besluit van den Raad van Soest tot vaststelling der bovenvermelde verordening vatbaar is voor goedkeuring, hiervan afhangt of mag worden aangenomen dat op redelijke wijze gezorgd is voor de instandhouding van het vermogen der gemeente en voor eene billijke verdeeling van lasten tusschen de tegenwoordige en de toekomstige belastingplichtigen;

O. wat aangaat de instandhouding van het vermogen der gemeente, dat de bijschrijving van rente van de kapitalen aangewend tot of voor buitengewone werken ten behoeve van patriarchale gronden op den dienst van het grondbedrijf in dit geval niet in strijd is met een behoorlijk financieel beleid;

dat de dekking dezer bijschrijving uit buitengewone middelen aan geene bedenking onderhevig is, indien redelijkerwijs mag worden aangenomen, dat de waarde der gronden ten minste met eenzelfde bedrag vermeerdert;

dat weliswaar dit laatste niet met zekerheid is vast te stellen, maar dat te dien aanzien de bovengemelde verordening regelende het beheer van het grondbedrijf, vastgesteld op 30 Juni 1924 voor eene zich uitbreidende gemeente als Soest voldoende waarborgen geeft;

dat die waarborgen meer in het bijzonder te vinden zijn in art. 22 der verordening, voorschrijvende dat van de patriarchale gronden afzonderlijk boek wordt gehouden, in verband met art. 25, bepalende dat na ieder tijdvak van ten hoogste 5 jaren, voor de eerste maal in 1928, de waarde van ieder complex van gronden wordt geschat; dat indien de totale schatting van de patriarchale gronden een lager bedrag aanwijst dan de boekwaarde, de boekwaarde met die schatting in overeenstemming wordt gebracht; dat, indien daardoor de boekwaarde lager wordt dan de schuld welke op de gronden rust, in dat geval, voorzoover het verschil niet uit de reserve kan worden gedekt, uit de gewone middelen der gemeente in de eerstvolgende 5 dienstjaren telkens een vijfde gedeelte van dat verschil aan het bedrijf wordt uitgekeerd, hetwelk dit moet aanwenden tot afschrijving op de boekwaarde der bedoelde gronden;

O. wat aangaat de vraag, of door bijschrijving van de rente der bovengemelde kapitalen op de boekwaarde der patriarchale gronden en dekking daarvan uit de buitengewone middelen, voldoende gezorgd wordt voor eene behoorlijke verdeeling van lasten;

dat toch, indien mag worden aangenomen dat geen ernstige vermindering het vermogen der gemeente bedreigt, het ook niet onbillijk is te achten, dat het tegenwoordige geslacht niet wordt belast ten bate van toekomstige belastingplichtigen of ten bate van hen, die in de toekomst uit de gemeente-eigendommen voordeel zullen trekken;

O. dat een en ander niet alleen geldt voor die gronden welke kortgeleden door de gemeente zijn verkregen of in vervolg in meerdere mate voor de patriarchale gronden welke reeds geruimen tijd in het bezit der gemeente zijn;

O. dat voorts geen argument tegen het hierboven overwogene kan worden ontleend aan de omstandigheid, dat vorige leeningen door Gedeputeerde Staten zijn goedgekeurd in de veronderstelling, dat niet alleen de aflossing maar ook de rente uit gewone middelen zouden worden gekweten, omdat niets belet mede onder goedkeurimg van het hooger gezag bij veranderde omstandigheden van de oorspronkelijke beslissing af te wijken, mits de waarborgen van derden, met name van obligatiehouders niet worden aangetast;

O. dat van verkorting dezer waarborgen geen sprake is, omdat bij alle nog niet afgeloste leeningen der gemeente, zoowel de belastingen als alle andere inkomsten verbonden zijn;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 23 September 1924 nº. 2213/1757, 3e afd., aan het besluit van den Raad der gemeente Soest van 30 Juni 1924 tot vaststelling eener verordening, regelende het beheer van het grondbedrijf alsnog onze goedkeuring te verleenen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast, enz. (A. B.)

---

25 *Maart* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925. S. 114.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, Voor-

zitter van den Raad van Ministers, van 19 Februari 1925, nº. 57, Kabinet M. R.;

Gelet op artikel 63 der Grondwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 10 Maart 1925, nº. 17);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 23 Maart 1925, nº. 84, Kabinet M. R.;

Overwegende, dat het wenschelijk is gebleken om het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 te wijzigen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. In vorengenoemd Bezoldigingsbesluit worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

A. In bijlage A:

De inschrijving in de kolom „Periodieke verhoogingen", behoorende bij de ambten van Adjunct-accountant der Directe Belastingen, invoerrechten en accijnzen, en Adjunct-accountant bij de afdeeling Volksgezondheid wordt gelezen als volgt:

6 tweejaarlijksche verhoogingen van f 300 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200.

Onder het onderdeel „Scheepvaartinspectie" wordt de inschrijving van Technisch Scheepsbouwkundig ambtenaar, als volgt gelezen:

Technisch Scheepsbouwkundig ambtenaar f 2300—f 3400, 4 tweejaarlijksche verhcogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100.

B. In Bijlage B:

Onder „Eerste klasse" wordt in plaats van de inschrijving „Amsterdam (gedeelte, op 31 December 1920 tot de eerste klasse behoorende)" gelezen:

Amsterdam (gedeelte op 31 December 1920 tot de 1ste klasse behoorende, benevens de stadsgedeelten der voormalige gemeenten Buiksloot, Nieuwendam, Ransdorp en Sloten, het toegevoegde gebied der gemeente Nieuwer-Amstel en het stadsgedeelte van het toegevoegde gebied der gemeente Ouder-Amstel).

Onder „Tweede Klasse" wordt in plaats van de inschrijving „Amsterdam (gedeelte, op 31 December 1920 tot de tweede klasse behoorende)" gelezen:

Amsterdam (het landelijk deel van de voormalige gemeenten Buiksloot en Nieuwendam, de onderdeelen Durgerdam en Schellingwoude van de voormalige gemeente Ransdorp, het landelijk deel van het toegevoegde gebied van de gemeente Ouder-Amstel en het toegevoegde gebied van de gemeente Westzaan).

Art. II. Dit besluit wordt geacht in werking te zijn getreden op 1 Januari 1925.

Onze Ministers zijn, ieder voor zooveel zijn Departement van Algemeen Bestuur aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de onderscheidene Ministerieele Departementen, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 25sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw, Voorzitter van den Raad van Ministers,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 8 *April* 1925.)

---

25 *Maart* 1925. BESLUIT, houdende bepalingen voor het dragen van uniform of kenteeken door personeel van het Nederlandsche Roode Kruis. S. 115.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog en van Marine van 6 Maart 1925, VIde Afd., nº. 70, en van 20 Maart 1925, Afdeeling B, 1ste Bureau, nº. 59;

Hebben goedgevonden en verstaan:

in te trekken het Koninklijk Besluit van 28 September 1916 (*Staatsblad* nº. 459);

te bepalen:

Art. 1. De Commissarissen van het Nederlandsche Roode Kruis, vermeld in artikel 26 van het Koninklijk Besluit van 22 October 1917 (*Staatsblad* nº. 607), zijn in geval van mobilisatie verplicht uniform te dragen, hetzij de militaire uniform, hetzij die van het Nederlandsche Roode Kruis, dan wel de velduniform der Johanniter of der Malthezer Orde, overeenkomstig het Koninklijk Besluit van 5 Juli 1915 (*Staatsblad* nº. 306), zooals dit is gewijzigd en aangevuld bij Koninklijk Besluit van 17 December 1924 (*Staatsblad* nº. 553), alsmede overeenkomstig het Koninklijk Besluit van 19 December 1924, nº. 39.

2. De Kringcommissarissen van het Nederlandsche Roode Kruis zijn in geval van mobilisatie verplicht, wanneer zij als zoodanig in functie zijn, de uniform als in artikel 1 aangegeven te dragen, dan wel een als kenteeken aan den rechterarm bevestigden band als vastgesteld in Bijlage C van het Koninklijk Besluit van 5 Juli 1915 (*Staatsblad* nº. 306), zooals dit is gewijzigd en aangevuld bij Koninklijk Besluit van 17 December 1924 (*Staatsblad* nº. 553).

3. De artsen, ploegcommandanten en helpers van het Nederlandsche Roode Kruis zijn in geval van mobilisatie verplicht, wanneer zij als zoodanig in functie zijn, de in Bijlage C van het Koninklijk Besluit van 5 Juli 1915 (*Staatsblad* nº. 306), zooals dit is gewijzigd en aangevuld bij Koninklijk Besluit van 17 December 1924 (*Staatsblad* nº. 553), vastgestelde uniform te dragen, dan wel de daarin omschreven pet.

4. Het Hoofdbestuur van het Nederlandsche Roode Kruis zal de vereischte aanwijzingen geven betreffende het dragen van de uniform der Vereeniging het Nederlandsche Roode Kruis door personeel dier Vereeniging in gewone tijden.

Onze Ministers van Oorlog en van Marine zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Chef van Ons Militaire Huis.

's-Gravenhage, den 25sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.
De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

(*Uitgeg.* 9 *April* 1925.)

---

26 *Maart* 1925. WET tot vaststelling van het *derde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 116.

De begrooting wordt vastgesteld op f 4,097,030.

---

26 *Maart* 1925. WET, houdende goedkeuring van het te *'s-Gravenhage* geteekend en de dagteekening van 4 Juli 1924 dragend protocol betreffende de toetreding van Staten, welke niet vertegenwoordigd zijn geweest op de vierde, in 1904 te *'s-Gravenhage* gehouden internationale Conferentie nopens internationaal privaatrecht, tot het op 17 Juli 1905 te *'s-Gravenhage* gesloten verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering (*Staatsblad* 1909, nº. 120). S. 117.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het te *'s-Gravenhage* geteekend en de dagteekening van 4 Juli 1924 dragend protocol betreffende de toetreding van Staten, welke niet vertegenwoordigd zijn geweest op de vierde, in 1904 te *'s-Gravenhage* gehouden internationale Conferentie nopens internationaal privaatrecht, tot het op 17 Juli 1905 te *'s-Gravenhage* gesloten verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering, ingevolge art. 58 der Grondwet, de goedkeuring behoeft der Staten-Generaal ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het bij deze wet in afdruk gevoegd protocol wordt goedgekeurd.

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 26sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 9 *April* 1925.)

PROTOCOLE.

Les Puissances contractantes de la Convention relative à la Procédure Civile, signée à la Haye, le 17 juillet 1905, désirant mettre à même d'adhérer à cette convention les Etats non représentés à la quatrième conférence de droit international privé, dont le désir d'y adhérer a été ou aura été accueilli favorablement par les Puissances contractantes, sont convenues qu'il sera ouvert au Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas un procès-verbal d'adhésion destiné à recevoir et à constater les dites adhésions lesquelles sortiront leur effet 60 jours après la signature du dit procès-verbal.

Ce protocole sera ratifié et les ratifications en seront déposées à la Haye, dès que six des Puissances signataires seront en mesure de le faire.

Il entrera en vigueur le trentième jour à partir de la date où les Puissances signataires auront déposé leurs ratifications.

En foi de quoi les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent protocole qui portera la date de ce jour, et dont une copie certifiée conforme sera transmise à chacune des Puissances signataires.

Fait à la Haye, le 4 juillet 1924.

Pour l'Espagne : SANTIAGO MENDEZ DE VIGO.
Pour la Belgique : PCE ALBERT DE LIGNE.
Pour la Suisse : ARTHUR DE PURY.
Pour la Suède : ADLERCREUTZ.
Pour la Roumanie : HENRY CATARGI.
Pour la Hongrie : JEAN WETTSTEIN DE WESTERSHEIMB.
Pour la Norvège : EMIL HUITFELDT.
Pour l'Italie : MIS FR. MAESTRI MOLINARI DE METTONE.
Pour le Danemark : AXEL NÖRGAARD.
Pour le Portugal : SANTOS BANDEIRA.
Pour l'Allemagne : v. LUCIUS.
Pour le Luxembourg : A. RUEB.
Pour la France : Le Gouvernement français a signé le présent protocole afin de rendre possible l'adhésion à la convention du 17 juillet 1905 d'Etats non représentés a la 4ième Conférence de droit international privé. Il est toutefois entendu que cette convention n'est pas applicable entre la France et les Etats nouveaux adhérents.
CHARLES BENOIST.
Pour les Pays-Bas : v. KARNEBEEK.

---

26 *Maart* 1925. WET, houdende goedkeuring van het Verdrag met bijbehoorend Protocol ter vereenvoudiging van douaneformaliteiten van 3 November 1923. S. 118.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het vanwege Ons te Genève op 14 Februari 1924 voor het Rijk in Europa en op 8 Juli 1924 voor Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao onderteekende Verdrag van 3 November 1923 met bijbehoorend Protocol ter vereenvoudiging van douane-formaliteiten, alvorens te kunnen worden bekrachtigd, ingevolge artikel 58 der Grondwet de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft, en dat het voorts wenschelijk is Ons de bevoegdheid voor te behouden om de verdragen te bekrachtigen, waartoe artikel 22 van het Verdrag aanleiding kan geven ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het in afdruk nevens deze wet gevoegd, vanwege Ons te Genève op 14 Februari 1924 voor het Rijk in Europa en op 8 Juli 1924 voor Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao onderteekende Verdrag met bijbehoorend Protocol ter vereenvoudiging van douaneformaliteiten van 3 November 1923 wordt goedgekeurd.

2. Wij behouden Ons de bevoegdheid voor de verdragen te bekrachtigen, waartoe artikel 22 van het Verdrag aanleiding kan geven.

3. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 26sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 27 *April* 1925.)

BIJLAGE 1.

CONVENTION INTERNATIONALE *pour la simplification des formalités douanières.*

L'Allemagne, l'Autriche, la Belgique, le Brésil, l'Empire britannique (avec le Commonwealth d'Australie, l'Union sud-africaine, la Nouvelle-Zélande et l'Inde), la Bulgarie, le Chili, la Chine, le Danemark, l'Egypte, l'Espagne, la Finlande, la France, la Grèce, la Hongrie, l'Italie, le Japon, la Lithuanie, le Luxembourg, le Protectorat de la République française au Maroc, la Norvège, le Paraguay, les Pays-Bas, la Pologne, le Portugal, la Roumanie, le Royaume des Serbes, Croates et Slovènes, le Siam, la Suède, la Suisse, la Tchécoslovaquie, la Régence de Tunis (protectorat français) et l'Uruguay,

Désireux d'assurer l'application du principe du traitement équitable du commerce, proclamé à l'article 23 du Pacte de la Société des Nations,

Convaincus qu'en libérant le commerce international du fardeau des formalités douanières ou similaires inutiles, excessives ou arbitraires, ils réaliseraient une étape importante vers l'accomplissement de ce dessein,

Considérant que la meilleure manière d'aboutir à un résultat en cette matière est de recourir à un accord international, fondé sur une juste réciprocité,

Ont décidé de conclure une Convention à cette fin ;

En conséquence de quoi les Hautes Parties contractantes ont nommé pour leurs Plénipotentiaires, savoir :

Le Président du Reich allemand :

M. Willy Ernst, Conseiller ministériel au Ministère des Finances du Reich ;

Le Président de la République d'Autriche :

M. E. Pflügl, Ministre plénipotentiaire, Représentant du Gouvernement fédéral d'Autriche auprès de la Société des Nations ;

Sa Majesté le Roi des Belges :

M. Jules Brunet, Ministre plénipotentiaire, Président du „Bureau international pour la publication des tarifs douaniers", et

M. Armand L. J. Janssen, Directeur général des Douanes ;

Le Président des Etats-Unis du Brésil :

M. Julio Augusto Barboza Carneiro, Attaché commercial à l'Ambassade du Brésil près Sa Majesté Britannique ;

Sa Majesté le Roi du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande et des Dominions Britanniques au delà des mers, Empereur des Indes :

Sir Hubert Llewellyn Smith, G. C. B., Conseiller économique du Gouvernement britannique ;

Pour le Commonwealth d'Australie :

M. C. A. B. Campion, Directeur de la Banque du Commonwealth d'Australie à Londres ;

Pour l'Union Sud-Africaine :

Sir Hubert Llewellyn Smith, G. C. B., Conseiller économique du Gouvernement britannique ;

Pour le Dominion de la Nouvelle-Zélande :

L'Honorable Sir James Allen, K. C. B., Haut Commissaire pour la Nouvelle-Zélande dans le Royaume-Uni ;

Pour l'Inde :

Le Très Honorable lord Hardinge of Penshurt, K. G., G. C. B., G. C. S. I., G. C. M. G., G. C. I. E., G. C. V. O., I. S. O., Conseiller privé, ancien Vice-Roi, ancien Ambassadeur ;

Sa Majesté le Roi des Bulgares :

M. D. Mikoff, Chargé d'Affaires à Berne ;

Le Président de la République du Chili :

M. Jorge Buchanan, ancien Sénateur, Conseiller commercial à la Légation du Chili près Sa Majesté Britannique ;

Le Président de la République de Chine :

M. J. R. Loutsengtsiang, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près le Conseil Fédéral suisse ;

Sa Majesté le Roi de Danemark :

M. A. Oldenburg, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près le Conseil Fédéral suisse, Représentant du Danemark auprès de la Société des Nations ;

Sa Majesté le Roi d'Egypte :

M. T. C. Macaulay, Directeur général des Douanes égyptiennes, et

M. Ahmed Bey Abdel Khalek, Directeur de la Douane du Caire ;

Sa Majesté le Roi d'Espagne :

M. Emilio de Palacios y Fau, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près le Conseil Fédéral suisse ;

Le Président de la République de Finlande :

M. Niilo Mannio, Secrétaire général du Ministère social ;

M. Urho Toivola, Secrétaire de Légation ;

Le Président de la République française :

M. Ernest Bolley, Conseiller d'Etat, Directeur général des Douanes au Ministère des Finances ;

et, en ce qui concerne le Protectorat de la République française au Maroc :

M. Pierre Paul Serra, Directeur des Douanes chérifiennes ;

et, en ce qui concerne la Régence de Tunis (Protectorat français) :

M. Charles Ode, Directeur des Douanes tunisiennes ;

Sa Majesté le Roi des Hellènes :

M. Vasili Colocotronis, Conseiller de Légation, et

M. Dimitri Capsali, Secrétaire de première classe au Ministère des Affaires étrangères ;

Son Altesse Sérénissime le Gouverneur de Hongrie :

M. F. de Parcher de Terjekfalva, Chargé d'affaires à Berne ;

Sa Majesté le Roi d'Italie :

Dr. Carlo Pugliesi, Sous-Directeur général des Douanes ;

Sa Majesté l'Empereur du Japon :

M. Yotaro Sugimura, Sous-Directeur du Bureau impérial japonais de la Société des Nations ;

Le Président de la République de Lithuanie :

M. Gaëtan Dobkevicius, Conseiller de Légation, et

Dr. Petras Karvelis, Conseiller au Ministère des Finances, du Commerce et de l'Industrie ;

Son Altesse Royale la Grande-Duchesse de Luxembourg :

M. Charles Vermaire, Consul de Luxembourg à Genève ;

Sa Majesté le Roi de Norvège :
M. le Dr. Fridtjof Nansen, Professeur à l'Université de Christiania ;
Le Président de la République de Paraguay :
Le Dr. Ramon V. Caballero, Chargé d'Affaires à Paris ;
Sa Majesté la Reine des Pays-Bas :
M. E. Menten, Chargé d'Affaires, a. i. à Berne, pour le Royaume en Europe ; et
M. W. I. Doude van Troostwijk, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près le Conseil fédéral suisse pour les Indes néerlandaises, Surinam et Curaçao ;
Le Président de la République polonaise :
M. Jan Modzelewski, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près le Conseil Fédéral suisse ;
Le Président de la République de Portugal :
M. A. Bartholomeu Férreira, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire de la République portugaise près le Conseil Fédéral suisse ;
Sa Majesté le Roi de Roumanie :
M. Nicolas Petresco-Comnene, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près le Conseil Fédéral suisse ;
Sa Majesté le Roi des Serbes, Croates et Slovènes :
M. Radmilo Bouyditch, Inspecteur des Douanes au Ministère des Finances, et
M. Valdemar Lounatchek, Secrétaire de la Chambre de Commerce à Zagreb ;
Sa Majesté le Roi de Siam :
M. Phya Sanpakitch Preecha, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté le Roi d'Italie ;
Sa Majesté le Roi de Suède :
M. K. Hjalmar Branting, Représentant de la Suède au Conseil de la Société des Nations ;
Le Conseil Fédéral de la Confédération Suisse :
M. Samuel Häusermann, Inspecteur général à la tête de la IIIe Section de la Direction générale des Douanes à Berne, et
M. Emile-Ferdinand Leute, Directeur du VIe arrondissement des Douanes à Genève ;
Le Président de la République Tchécoslovaque :
M. Jan Dvoracek, Ministre plénipotentiaire et Chef du Département économique au Ministère des Affaires étrangères, et
M. Auguste Schönbach, Conseiller ministériel au Ministère des Finances ;
Le Président de la République d'Uruguay :
M. le Dr. D. Enrique E. Buero, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire de la République d'Uruguay près le Conseil Fédéral suisse ;

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont convenus de ce qui suit :

Article premier. Les Etats contractants, en vue d'appliquer entre eux le principe et les stipulations de l'article 23 du Pacte de la Société des Nations en ce qui touche l'équitable traitement du commerce, s'engagent à ne pas entraver leurs relations commerciales par des formalités douanières ou similaires qui seraient excessives, inutiles ou arbitraires.

A cet effet, les Etats contractants s'engagent à poursuivre, par toutes mesures législatives ou administratives appropriées, la revision des dispositions établies par leurs lois ou règlements ou par les ordonnances et instructions de leurs autorités administratives, en ce qui touche les formalités douanières et similaires, afin de les simplifier, de les adapter, de temps à autre, aux besoins des relations commerciales avec l'étranger et d'éviter à celles-ci tout obstacle qui ne serait pas indispensable à la protection des intérêts essentiels du pays.

Art. 2. Les Etats contractants s'engagent à observer strictement le principe du traitement équitable en ce qui concerne les réglementations ou procédures douanières ou similaires, les formalités relatives à la délivrance des licences, les méthodes de vérification ou d'analyse, ou toute autre question visée par la présente convention ; et, conformément à ce principe, ils s'interdisent, en ces matières, toute discrimination injuste, dirigée contre le commerce d'un Etat contractant.

Le principe ci-dessus demeure applicable même dans les cas où certains Etats contractants pourraient, conformément à leur législation ou à leurs accords commerciaux, se consentir réciproquement l'octroi de facilités encore plus grandes que celles résultant de la présente Convention.

Art. 3. En raison des sérieux obstacles que mettent au commerce international les prohibitions et restrictions d'importation ou d'exportation, les Etats contractants s'engagent à adopter et à appliquer, dès que les circonstances le leur permettront, toutes les mesures propres à réduire au minimum lesdites prohibitions et restrictions et, dans tous les cas, à prendre, en matière de licences portant dérogation aux prohibitions d'entrée ou de sortie, toutes les dispositions utiles :

a) Pour que les conditions à remplir et les formalités à accomplir à l'effet d'obtenir ces licences soient immédiatement portées, dans la forme la plus claire et la plus précise, à la connaissance du public ;
b) Pour que le mode de délivrance de ces titres soit aussi simple et aussi stable que possible ;
c) Pour que l'examen des demandes et la remise des licences aux intéressés soient effectués avec la plus grande célérité ;
d) Pour que le système de délivrance des licences soit établi de manière à prévenir le trafic de ces titres. A cet effet, les licences, lorsqu'elles sont accordées à des personnes, doivent porter le nom du bénéficiaire et ne doivent pas pouvoir être utilisées par une autre personne ;
e) Pour que, en cas de fixation de contingents, les formalités imposées par le pays importateur ne soient pas de nature à empêcher une répartition équitable des quantités de marchandises dont l'importation est autorisée.

Art. 4. Les Etats contractants devront publier, sans retard, tous les règlements visant les formalités douanières et similaires, ainsi que toutes modifications y afférentes, qui n'auraient pas été publiés jusqu'ici, de telle manière que les intéressés puissent en avoir connaissance et éviter ainsi le préjudice qui pourrait résulter de l'application de formalités douanières ignorées d'eux.

Les Etats contractants s'engagent à ce qu'aucune mesure concernant la réglementation douanière ne soit mise en vigueur qui n'ait été portée préalablement à la connaissance du public, soit par le moyen de sa publication au *Journal Officiel* du pays, soit par toute autre voie appropriée de publicité officielle ou privée.

La même obligation de publicité préalable s'applique à tout ce qui touche les tarifs, ainsi que les prohibitions et restrictions d'importation ou d'exportation.

Toutefois, dans des cas de nature exceptionnelle, où la publication préalable risquerait de porter atteinte aux intérêts essentiels du pays, les dispositions des alinéas 2 et 3 ci-dessus perdent leur caractère obligatoire. En de pareils cas, la publication devra cependant coïncider, autant que possible, avec la mise en vigueur de la mesure prise.

Art. 5. Chaque Etat contractant qui se trouvera, par des mesures fragmentaires ou des retouches successives, avoir modifié son tarif douanier pour un nombre important d'articles, devra en donner au public une image exacte, en publiant, sous une forme aisément accessible, tous les droits applicables du fait de l'ensemble des dispositions en vigueur.

A cet effet, tous droits à percevoir par les autorités douanières du fait de l'importation, ou de l'exportation des marchandises devront être indiqués d'une manière méthodique, qu'il s'agisse de droits de douane, droits accessoires, taxes de consommation, de circulation, de manipulation ou similaires et, en général, de toutes taxes de quelque nature qu'elles soient, étant entendu que l'obligation ci-dessus prévue est limitée aux droits et taxes à percevoir, sur les marchandises importées ou exportées, pour le compte de l'Etat et du fait du dédouanement.

Les charges auxquelles la marchandise est soumise étant ainsi indiquées sans ambiguité, il faudra, en ce qui concerne les taxes de consommation et autres à percevoir pour le compte de l'Etat du fait du dédouanement, signaler si la marchandise étrangère est grevée d'une charge spéciale résultant de ce que, exceptionnellement, ces taxes ne seraient pas imposables aux marchandises du pays d'importation ou ne le seraient que partiellement.

Les Etats contractants s'engagent à prendre les mesures nécessaires pour donner aux commerçants la possibilité de se procurer des informations officielles concernant les tarifs de douane, et notamment les taux des droits à percevoir sur une marchandise déterminée.

Art. 6. Afin de permettre aux Etats contractants et à leurs ressortissants d'être informés aussi rapidement que possible de toutes les mesures visées aux articles 4 et 5 qui intéressent leur commerce, chaque Etat contractant s'engage à communiquer au représentant diplomatique de chacun des autres Etats, ou à tout autre représentant désigné à cet effet et résidant sur son territoire, toutes publications effectuées en exécution desdits articles, cette communication devant être faite dès la parution et en double exemplaire. Faute d'un représentant diplomatique ou autre, la communication sera faite à l'Etat intéressé par la voie qu'il indiquera à cet effet.

Chaque Etat contractant s'engage, en outre, à faire parvenir en dix exemplaires, dès leur parution, au Secrétariat de la Société des Nations, toutes publications faites en exécution des articles 4 et 5.

Chaque Etat contractant s'engage de même à communiquer en dix exemplaires, dès leur parution, tous les tarifs douaniers ou modifications de tarifs institués par lui au „Bureau international pour la publication des tarifs douaniers" de Bruxelles, chargé par la Convention internationale du 5 juillet 1890 de la traduction et de la publication des tarifs.

Art. 7. Les Etats contractants s'engagent à prendre, tant par le moyen de leur législation que de leur administration, toutes les mesures les plus appropriées pour empêcher l'application arbitraire ou injuste de leurs lois et réglementations, en matière douanière et similaire, ainsi que pour assurer un recours par voie administrative, judiciaire ou arbitrale aux personnes qui auraient été lésées par ces abus.

Toutes mesures de cet ordre qui sont actuellement en vigueur, ou qui seraient prises à l'avenir, devront être publiées dans les conditions prévues aux articles 4 et 5.

Art. 8. Hors le cas où elles pourraient être passibles de prohibition, et pour autant que la présence de la marchandise ne serait pas indispensable à la solution du différend, les marchandises qui font l'objet d'un différend relatif à la tarification, à l'origine, à la provenance ou à la valeur, doivent, à la demande du redevable, être remises immédiatement à sa libre disposition, sans attendre la solution du différend, sous réserve des mesures nécessaires pour sauvegarder les intérêts de l'Etat. Il est entendu que le remboursement des droits consignés ou l'annulation de la soumission souscrite par le déclarant aura lieu dès que sera intervenue la solution du litige, qui devra, en toute hypothèse, être aussi rapide que possible.

Art. 9. En vue de marquer les progrès accomplis en tout ce qui touche la simplification des formalités douanières ou similaires visées aux articles précédents, chacun des Etats contractants devra remettre au Secrétaire général de la Société des Nations, dans les douze mois qui suivront la mise en vigueur, en ce qui le concerne, de la présente Convention, un résumé des mesures prises par lui pour assurer ladite simplification.

Des résumés analogues seront fournis dans la suite tous les trois ans et chaque fois que le Conseil de la Société en fera la demande.

Art. 10. Les échantillons et modèles, passibles de droits d'entrée et non frappés de prohibition, importés par les fabricants ou commerçants établis dans l'un quelconque des Etats contractants, soit personnellement, soit par l'intermédiaire de voyageurs de commerce, sont admissibles en franchise provisoire sur le territoire de chacun des Etats contractants, moyennant consignation des droits d'entrée ou engagement cautionné garantissant le paiement éventuel de ces droits.

Pour bénéficier de cette faveur, les fabricants ou commerçants et les voyageurs de commerce doivent se conformer aux lois, règlements et formalités de douane sur la matière édictés par les susdits Etats ; ces lois et règlements pourront imposer aux intéressés l'obligation d'une carte de légitimation.

Pour l'application du présent article, sont considérés comme échantillons ou modèles tous objets représentatifs d'une marchandise déterminée sous la double réserve, d'une part, que lesdits objets soient susceptibles d'être dûment identifiés lors de la réexportation, d'autre part, que les objets ainsi importés ne représentent pas des quantités ou valeurs telles que, dans leur ensemble, ils n'auraient plus le caractère usuel d'échantillons.

Les autorités douanières de l'un quelconque des Etats contractants considéreront comme suffisantes, au point de vue de la reconnaissance ultérieure de l'identité des échantillons ou modèles, les marques qui y auront été apposées par la douane d'un autre Etat contractant, à la condition que ces échantillons ou modèles soient accompagnés d'une liste descriptive certifiée par les autorités douanières de ce dernier Etat. Des marques supplémentaires pourront cependant être apposées sur les échantillons ou modèles par la douane du pays d'importation dans tous les cas où celle-ci jugerait ce complément de garantie indispensable pour assurer l'identification des échantillons ou modèles, lors de la réexportation, Hormis ce dernier cas, la vérification douanière consistera simplement à reconnaître l'identité des échantillons et à déterminer le montant des droits et taxes éventuellement exigibles.

Le délai de réexportation est fixé au minimum à six mois, sauf la faculté de prolongation réservée à l'administration douanière du pays d'importation. Passé le délai imparti, le paiement des droits sera exigé sur les échantillons non réexportés.

Le remboursement des droits consignés à l'entrée ou la libération de la caution qui garantit le paiement de ces droits seront effectués sans retard à tous les bureaux situés aux frontières ou à l'intérieur du pays, qui auront reçu les attributions nécessaires à cet effet, et éventuellement sous déduction des droits afférents aux échantillons ou modèles qui ne seraient pas présentés à la réexportation. Les Etats contractants publieront la liste des bureaux auxquels lesdites attributions auront été conférées.

Dans le cas où une carte de légitimation est exigée, celle-ci doit être conforme au modèle annexé au présent article et être délivrée par une autorité agréée à cette fin par l'Etat dans lequel les fabricants ou commerçants ont le siège de leurs affaires. Sous condition de réciprocité, les cartes de légitimation seront exemptées d'un visa consulaire ou autre, sauf dans le cas où un Etat justifierait que des circonstances spéciales ou exceptionnelles l'obligent à l'exiger. Dans ce cas, le coût du visa devra être fixé à un taux aussi minime que possible et ne pourra dépasser le coût de l'émission.

Les Etats contractants se communiqueront, directement, à bref délai, et communiqueront également au Secrétariat de la Société des Nations, la liste des autorités reconnues compétentes pour délivrer les cartes de légitimation.

Jusqu'à l'institution du régime ci-dessus défini, les facilités que les Etats accordent déjà ne seront pas restreintes.

Les dispositions du présent article, sauf celles relatives à la carte de légitimation, sont applicables aux échantillons et modèles qui, passibles de droits d'entrée et non frappés de prohibition, seraient importés par les fabricants, commerçants ou voyageurs de commerce établis dans l'un quelconque des Etats contractants, même si ces fabricants, commerçants ou voyageurs de commerce n'accompagnent pas lesdits échantillons ou modèles.

[MODÈLE]

NOM DE L'ÉTAT

(*Autorité de délivrance*)

CARTE DE LÉGITIMATION POUR VOYAGEURS DE COMMERCE

valable pendant douze mois à compter de la date de délivrance.

Bon pour _____ N°. de la carte _____

Il est certifié par la présente que le porteur de cette carte, M. _____, né à _____ demeurant à _____, rue _____ n°. _____

Possède [1] _____

à _____

sous la raison de commerce _____

(ou) est commis-voyageur { de la maison / des maisons } _____

au service

à _____

qui { possède [1] / possèdent } _____

sous la raison de commerce _____

Le porteur de cette carte se proposant de recueillir des commandes dans les pays susvisés et de faire des achats pour la (les) maison(s) dont il s'agit, il est certifié que ladite (lesdites) maison(s) est (sont) autorisée(s) à pratiquer son (leurs) industrie(s) et son (leurs) commerce(s) à (____) et y paie(nt) les contributions légales à cet effet.

(____), le _____ 19____

Signature du chef de la (des) maison(s) :

_____

Signalement du porteur

Age _____

Taille _____

Cheveux _____

Signes particuliers _____

Signature du porteur

_____

Art. 11. Les Etats contractants limiteront dans toute la mesure possible les cas où des certificats d'origine sont exigés.

En conformité avec ce principe, et étant entendu que les administrations douanières conservent leur plein droit de contrôle quant à l'origine réelle des marchandises et, partant, le pouvoir d'exiger, nonobstant la production de certificats, toutes justifications autres qu'elles jugent nécessaires, les Etats

[1] Indication de la fabrique ou du commerce.

N.B. — On ne doit remplir que la rubrique 1 du formulaire, lorsqu'il s'agit du chef d'un établissement commercial ou industriel.

contractants acceptent de se conformer aux dispositions suivantes :

1°. Les Etats contractants s'appliqueront à rendre aussi simples et équitables que possible la procédure et les formalités relatives à la délivrance et à la reconnaissance des certificats d'origine, et ils porteront à la connaissance du public les cas dans lesquels les certificats sont exigés et les conditions auxquelles ils sont délivrés.

2°. Les certificats d'origine peuvent émaner, non seulement des autorités officielles des Etats contractants, mais aussi de tous organismes ayant la compétence et présentant les garanties nécessaires, qui auraient été préalablement agréés par chacun des Etats intéressés. Chaque Etat contractant communiquera aussitôt que possible, au Secrétariat de la Société des Nations, la liste des organismes qu'ils aura habilités pour la délivrance des certificats d'origine. Chaque Etat se réserve le droit de retirer son agrément à l'un quelconque des organismes ainsi notifiés, s'il constate que cet organisme a émis indûment les dits certificats.

3°. Dans le cas où la marchandise ne serait pas importée directement du pays d'origine, mais parviendrait par la voie d'un pays tiers contractant, les administrations douanières admettront les certificats d'origine établis par les organismes qualifiés du dit pays tiers, tout en réservant leur droit de vérifier la recevabilité de pareils certificats au même titre que ceux délivrés par le pays d'origine.

4° Les administrations douanières n'exigeront pas la production du certificat d'origine :

a. Lorsque l'intéressé renonce à réclamer le bénéfice d'un régime dont l'application est subordonnée à la production d'un tel certificat ;

b. Lorsque la nature même des marchandises établit incontestablement leur origine et qu'un accord préalable est intervenu à cet égard entre les Etats intéressés ;

c. Lorsque la marchandise est accompagnée d'un certificat attestant qu'elle a droit à une appellation régionale, sous la réserve que ce titre ait été délivré par un organisme habilité à cette fin et agréé par l'Etat importateur.

5°. Si la législation de leurs pays respectifs n'y fait pas obstacle, les administrations douanières devront, au cas où la réciprocité serait assurée :

a. Affranchir également de la justification d'origine, hors le cas de soupçon d'abus, les importations qui, manifestement, ne présentent pas un caractère commercial ou qui, ayant ce caractère, n'ont qu'une faible valeur ;

b. Accepter les certificats d'origine délivrés pour des marchandises dont l'exportation n'aurait pas été immédiatement effectuée, pourvu que l'expédition de ces marchandises ait eu lieu dans un délai fixé à un mois ou à deux mois, selon que le pays d'expédition et le pays de destination sont ou non limitrophes, ces délais étant susceptibles de prolongation, si les raisons invoquées pour expliquer le retard du transport apparaissent suffisantes.

6°. Lorsque, pour une raison plausible, l'importateur ne sera pas en mesure de présenter le certificat d'origine lors de l'importation des marchandises, le délai nécessaire pour la production de ce titre pourra lui être accordé aux conditions que les administrations douanières jugeront utiles pour garantir le paiement des droits éventuellement exigibles. Le certificat étant ultérieurement produit, les droits qui auraient été acquittés ou consignés en trop seront remboursés aussitôt que possible.

Il sera tenu compte, pour l'application de la présente disposition, des conditions résultant éventuellement du décompte de contingents.

7°. Les certificats pourront être établis, soit dans la langue du pays importateur, soit dans la langue du pays exportateur, la douane du pays d'importation conservant, en cas de doute sur la teneur du document, la faculté d'en réclamer une traduction.

8°. Les certificats d'origine seront en principe dispensés du visa consulaire, surtout quand ils émanent des administrations douanières. Si, dans des cas exceptionnels, le visa consulaire reste exigé, les intéressés peuvent, à leur choix, soumettre les certificats d'origine au visa, soit du consul de leur ressort, soit du consul d'un ressort voisin ; le coût du visa devra être aussi réduit que possible et ne pourra dépasser le coût de l'émission, en particulier lorsqu'il s'agit d'envois de faible valeur.

9°. Les dispositions du présent article sont applicables à tous documents faisant office de certificats d'origine.

Art. 12. Les documents dits „factures consulaires" ne seront exigibles qu'autant que la production en sera rendue nécessaire, soit pour établir l'origine de la marchandise importée, lorsque l'origine est susceptible d'influer sur les conditions d'admission de la marchandise, soit pour déterminer la valeur de celle-ci, dans le cas de tarifications *ad valorem* pour l'application desquelles la facture commerciale ne serait pas suffisante.

La contexture des factures consulaires sera simplifiée de manière à éviter toutes complications ou difficultés et à faciliter l'établissement de ces titres par le commerce intéressé.

Le coût du visa des factures consulaires ne comportera qu'un droit fixe, qui devra être aussi réduit que possible, et il ne sera pas exigé, pour une même facture, un nombre d'exemplaires supérieur à trois.

Art. 13. Lorsque le régime applicable à une catégorie quelconque de marchandises importées dépend de l'exécution de conditions techniques spéciales, en ce qui touche leur composition, leur degré de pureté, leur qualité, leur état sanitaire, leur zone de production ou d'autres conditions analogues, les Etats contractants s'efforceront de conclure des accords aux termes desquels les certificats délivrés, ainsi que les timbres ou marques apposés dans le pays exportateur pour garantir que lesdites conditions sont remplies, seront acceptés, sans que ces marchandises soient soumises à une seconde analyse ou à un nouvel essai dans le pays importateur, sous réserve de garanties spéciales, lorsqu'il y a présomption que les conditions exigées ne sont pas remplies. L'Etat importateur devrait avoir de même toutes garanties en ce qui concerne

l'autorité qui délivre les certificats, ainsi que la nature et le caractère des épreuves exigées dans le pays exportateur. D'autre part, l'administration douanière de l'Etat importateur devrait conserver le droit de procéder à une contre analyse toutes les fois qu'elle aurait des raisons particulières d'y recourir.

Pour faciliter la généralisation de tels accords, il serait utile d'y introduire les spécifications ci-après :

a. Méthodes à suivre uniformément par tous les laboratoires chargés de procéder aux analyses ou essais, ces méthodes pouvant être périodiquement revisées à la demande d'un ou de plusieurs Etats parties à ces accords ;

b. Nature et caractère des épreuves à pratiquer dans chacun des Etats parties aux dits accords, en ayant soin de déterminer le degré de pureté exigible pour les produits, de façon à ne pas aboutir à une véritable prohibition.

Art. 14. Les Etats contractants examineront les méthodes les plus appropriées pour rimplifier et rendre plus uniformes en même temps que plus équitables, au moyen d'une action, soit individuelle, soit concertée, les formalités afférentes au dédouanement rapide des marchandises, à la visite des bagages des voyageurs, au régime des marchandises en entrepôt, aux taxes de magasinage, et aux autres matières visées à l'annexe au présent article.

Pour l'application du dit article, les Etats contractants envisageront favorablement les recommandations contenues dans cette annexe.

Annexe à l'article 14.

A. — DÉDOUANEMENT RAPIDE DES MARCHANDISES.

Organisation et fonctionnement du service.

1. Pour éviter l'engorgement dans certains bureaux frontières, il est désirable que la pratique du dédouanement dans les bureaux ou entrepôts intérieurs soit facilitée, quand les règlements intérieurs, les conditions de transport et la nature des marchandises le permettent.

2. Il est désirable que, hors le cas de soupçon d'abus et sans préjudice des droits que les Etats tiennent de leur législation, les plombs ou scellés douaniers apposés par un Etat sur des marchandises en transit ou dirigées sur entrepôt soient reconnus et respectés par les autres Etats, sous réserve de la faculté pour ceux-ci, de compléter le plombage ou les scellés par l'apposition de nouvelles marques douanières.

Passage des marchandises en douane.

3. Il est désirable que, dans toute la mesure du possible et sans préjudice de la faculté de percevoir des redevances spéciales, les Etats :

a. Facilitent le dédouanement des denrées périssables, en dehors des heures d'ouverture des bureaux et des jours ouvrables ;

b. Autorisent, dans les limites de leur législation, le chargement et le déchargement des navires et bateaux, en dehors des jours et heures ordinaires des travaux de la douane.

Facilités accordées au déclarant.

4. Il est désirable que le destinataire soit toujours libre, sous réserve des stipulations de l'article 10 de la Convention de Berne du 14 octobre 1890 sur le transport de marchandises par chemin de fer, amendé par la Convention de Berne du 19 septembre 1906, de déclarer lui-même les marchandises en douane, ou de les faire déclarer par une personne de son choix.

5. Il est désirable — là où le système sera reconnu applicable — qu'il soit adopté un formulaire comportant à la fois la déclaration en douane à remplir par l'intéressé, le certificat de vérification et, lorsque le pays intéressé le juge utile, la quittance du paiement des droits d'entrée.

6. Il est désirable que les Etats s'abstiennent autant que possible d'appliquer des pénalités sévères pour de légères infractions à la procédure ou à la réglementation douanière. En particulier, dans le cas où la production de documents est exigée pour le dédouanement d'une marchandise, s'il a été commis une omission ou une erreur manifestement dénuées de toute intention frauduleuse et facilement réparable, l'amende éventuelle devra être réduite au minimum, de manière à ce qu'étant aussi peu onéreuse que possible, elle n'ait d'autre caractère que celui d'une sanction de principe, c'est-à-dire d'un simple avertissement.

7. Il serait utile d'envisager la possibilité d'employer, pour l'acquittement ou la garantie des droits de douane, des chèques postaux ou des chèques de banque, moyennant la production préalable d'un cautionnement permanent.

8. Il est désirable que les autorités douanières soient, autant que possible, autorisées, lorsque l'identité des marchandises peut être établie à leur satisfaction, à rembourser, en cas de réexportation des marchandises, les droits acquittés à leur importation, à condition qu'elles soient restées sans interruption sous le contrôle de la douane. Il est également désirable qu'aucun droit d'exportation ne soit imposé lors de la réexportation de ces marchandises.

9. Il conviendrait de prendre des mesures appropriées pour éviter tout retard dans le dédouanement des catalogues de commerce et autres imprimés du même genre destinés à la réclame, lorsqu'ils sont expédiés par la poste ou emballés avec la marchandise à laquelle ils se rapportent.

10. Il est désirable que, dans le cas où certaines pièces nécessaires aux formalités douanières devraient porter le visa d'un consul ou d'une autre autorité, le bureau chargé du visa s'efforce d'adopter, autant que possible, les heures de service en usage dans les milieux commerciaux de la localité où il se trouve ; il est désirable, en outre, que les redevances pour heures supplémentaires, lorsque ces redevances sont perçues, soient limitées à un chiffre aussi raisonnable que possible.

B. VISITE DES BAGAGES DES VOYAGEURS.

11. Il est désirable de voir généraliser autant que possible la pratique de la visite douanière des bagages à main dans les trains à intercirculation complète, soit en cours de route, soit pendant le stationnement des trains en gare-frontière.

12. Il est désirable que la pratique recommandée au nº 11 ci-dessus, en ce qui concerne la visite des bagages des voyageurs, soit, autant que possible, étendue aux voyages maritimes et fluviaux. La visite devrait, dans la mesure du possible, s'effectuer à bord des bateaux, soit en cours de route, lorsque la traversée n'est pas longue, soit à l'arrivée dans le port.

13. Il est désirable que soient affichés dans les locaux de la douane et, autant que possible, dans les voitures de chemin de fer et les bateaux, les droits et taxes auquels sont soumis les principaux objets que le voyageur emporte ordinairement avec lui, ainsi que la nomenclature des articles prohibés.

C. RÉGIME DES MARCHANDISES EN ENTREPÔTS ET TAXES DE MAGASINAGE.

14. Il est désirable que les Etats dans lesquels des établissements de cette nature n'existent pas encore créent ou approuvent la création d'entrepôts dits fictifs ou particuliers ; ces établissements pourraient être autorisés pour des marchandises qui, en raison de leur nature, réclament des soins spéciaux.

15. Il est désirable que les droits de magasinage dans les entrepôts soient calculés sur une base raisonnable et de telle sorte qu'ils ne dépassent pas, dans la règle, la couverture des frais généraux et la rémunération du capital engagé.

16. Il est désirable que toute personne ayant des marchandises en entrepôt soit autorisée à retirer les marchandises avariées ; celles-ci seraient soit détruites en présence de fonctionnaires des douanes, soit renvoyées à l'expéditeur, sans être astreintes au paiement d'aucun droit de douane.

D. MARCHANDISES FIGURANT AU MANIFESTE ET NON DÉBARQUÉES.

17. Il est désirable que les droits d'entrée ne soient pas exigés pour des marchandises qui, bien qu'elles figurent au manifeste, ne sont pas effectivement introduites dans le pays, toute justification probante devant être fournie à cet égard, soit par le transporteur, soit par le capitaine, dans le délai imparti par l'administration douanière.

E. COOPÉRATION DES SERVICES INTÉRESSÉS.

18. Il est désirable de développer l'institution des gares internationales et de réaliser la coopération effective des divers services nationaux qui y sont installés.

Il y aurait lieu également d'établir, autant que possible, la concordance effective des attributions et des heures d'ouverture des bureaux correspondants de deux pays limitrophes et situés de part et d'autre de la frontière, qu'il s'agisse de routes, de voies fluviales ou de voies ferrées. L'établissement de bureaux de douane de pays limitrophes en un même endroit et, si la chose est réalisable, dans le même bâtiment, devrait être autant que possible généralisé.

A l'effet de réaliser les recommandations contenues dans la présente section E, il est désirable qu'une Conférence internationale soit réunie, à laquelle participeront des représentants de toutes les administrations et organismes intéressés.

Art. 15. Chacun des Etats contractants s'engage, moyennant des garanties suffisantes de la part des transporteurs et sous réserve des peines de droit en cas de fraude ou d'importation illicite, à autoriser l'acheminement direct et d'office, sans visite douanière à la frontière, des bagages enregistrés, du lieu d'expédition à l'étranger vers un bureau de l'intérieur de son territoire, si ce bureau est qualifié à cet effet. Les Etats publieront la liste des bureaux ainsi qualifiés. Il est entendu que le voyageur aura la faculté de déclarer ses bagages au premier bureau d'entrée.

Art. 16. Les Etats contractants, tout en se réservant tous droits quant à l'économie de leur législation propre en matière d'importations et d'exportations temporaires, s'inspireront, autant que possible des notions exposées à l'annexe du présent article en ce qui touche le régime des marchandises importées ou exportées pour subir un complément de transformation, des objets destinés à figurer dans des expositions d'un caractère public, qu'elles aient un but industriel, commercial, artistique ou scientifique, des appareils et objets d'expériences et de démonstrations, des véhicules de tourisme ou de déménagement, des échantillons, des emballages, des marchandises exportées sous réserve de retour, et de toutes autres espèces similaires.

Annexe à l'article 16.

1. Il est désirable que les dispositions des lois et règlements sur les importations et les exportations temporaires soient simplifiées autant que les circonstances le permettront et qu'elles reçoivent la publicité prévue aux articles 4 et 5 de la présente Convention.

2. Il est désirable que les mesures d'application fassent, autant que possible, l'objet de dispositions générales, afin que toutes personnes ou firmes intéressées puissent en avoir connaissance et en bénéficier.

3. Il est désirable que les procédés employés pour l'identification des marchandises soient aussi simples que possible, et, à cet effet, il est recommandé :

a. De tenir compte des garanties qui résultent de l'existence sur les objets de marques apposées par les administrations douanières d'autres Etats ;

b. D'admettre le système d'identification par voie de modèles ou d'échantillons et aussi par voie de dessins ou de descriptions complètes et détaillées, surtout lorsque l'apposition de marques serait impossible ou présenterait des inconvénients.

4. Il est désirable que les formalités, tant de déclaration que de vérification, puissent être accomplies, non seulement dans les bureaux frontières, mais aussi dans tous bureaux situés à l'intérieur du pays et ayant reçu les attributions nécessaires à cette fin.

5. Il est désirable que des délais suffisants soient accordés pour l'exécution des travaux en vue desquels sont effectuées les importations et les exportations temporaires, qu'il soit tenu compte des circonstances imprévues qui peuvent en retarder l'achèvement et que le délai soit prorogé en cas de besoin.

6. Il est désirable que les garanties soient acceptées sous forme tant de soumissions cautionnées que de versements en numéraire.

7. Il est désirable que les cautionnements soient remboursés ou dégagés dès qu'il aura été satisfait à toutes les obligations qui avaient été contractées.

Art. 17. La présente Convention ne porte pas atteinte aux mesures générales ou particulières qu'un Etat contractant serait exceptionnellement obligé de prendre en cas d'événements graves intéressant la sécurité du pays ou ses intérêts vitaux, étant entendu que le principe de l'équitable traitement du commerce doit toujours être observé dans toute la mesure du possible. Elle ne doit pas davantage préjudicier aux mesures que les Etats contractants pourraient être amenés à prendre pour assurer la santé des hommes, des animaux ou des plantes.

Art. 18. La présente Convention n'impose à aucun des Etats contractants d'obligation qui irait à l'encontre de ses droits et devoirs en tant que Membre de la Société des Nations.

Art. 19. Les engagements souscrits par des Etats contractants en matière de réglementation douanière, en vertu de traités, conventions ou accords, conclus par eux avant la date du 3 novembre 1923, ne sont pas abrogés par suite de la mise en vigueur de la présente Convention.

En raison de cette non-abrogation, les Etats contractants s'engagent, dès que les circonstances le rendront possible et tout au moins au moment de l'expiration de ces accords, à apporter aux engagements ainsi maintenus qui contreviendraient aux dispositions de la présente Convention, toutes modifications destinées à les mettre en harmonie avec elles ; étant entendu que cet engagement ne s'applique pas aux stipulations des traités qui ont mis fin à la guerre de 1914—1918, traités auxquels la présente Convention ne saurait porter aucune atteinte.

Art. 20. Conformément à l'article 23e du Pacte de la Société des Nations, tout Etat contractant qui pourra invoquer valablement contre l'application de l'une quelconque des dispositions de la présente Convention, sur tout ou partie de son territoire, une situation économique grave, résultant de dévastations commises sur son sol pendant la guerre de 1914—1918, sera considéré comme dispensé temporairement des obligations résultant de l'application de ladite disposition, étant entendu que le principe de l'équitable traitement du commerce, auquel les Etats contractants s'obligent, doit être observé dans toute la mesure possible.

Art. 21. Il est entendu que cette convention ne doit pas être interprétée comme réglant en quoi que ce soit les droits et obligations *inter se* de territoires faisant partie ou placés sous la protection d'un même Etat souverain, que ces territoires pris individuellement soient ou non Etats contractants.

Art. 22. Si un différend surgit entre deux ou plusieurs Etats contractants au sujet de l'interprétation ou de l'application des dispositions de la présente Convention et si ce différend ne peut être réglé, soit directement entre les parties, soit par la voie de tout autre moyen de règlement amiable, les parties au différend pourront, avant de recourir à toute procédure arbitrale ou judiciaire, soumettre le différend, aux fins d'amiable composition, à tout organisme technique que le Conseil de la Société des Nations pourra désigner à cet effet. Cet organisme formulera un avis consultatif après avoir entendu les parties et les avoir, au besoin, réunies.

L'avis consultatif formulé par ledit organisme ne liera pas les parties au différend, à moins qu'il ne soit accepté par chacune d'elles, et les parties conserveront la liberté, soit après avoir recouru à la procédure ci-dessus mentionnée, soit pour remplacer cette procédure, de recourir à toute autre procédure arbitrale ou judiciaire de leur choix, y compris l'instance devant la Cour permanente de Justice internationale, pour toutes matières qui sont de la compétence de la Cour, aux termes de son statut.

Si un différend de la nature précisée à l'alinéa premier du présent article surgit au sujet de l'interprétation ou de l'application, soit des alinéas 2 ou 3 de l'article 4, soit de l'article 7 de la présente Convention, les Parties devront, à la requête de l'une d'elles, soumettre l'objet du litige à la décision de la Cour permanente de Justice internationale, qu'elles aient ou non, au préalable, recouru à la procédure précisée au paragraphe premier du présent article.

La procédure ouverte devant l'organisme visé ci-dessus ou l'avis formulé par lui, n'entraînera en aucun cas la suspension de la mesure qui fait l'objet du litige ; il en sera de même dans le cas d'une instance devant la Cour permanente de Justice internationale, à moins que celle-ci n'en décide autrement aux termes de l'article 41 de son statut.

Art. 23. La présente Convention, dont les textes français et anglais feront également foi, portera la date de ce jour, et sera, jusqu'au 31 octobre 1924, ouverte à la signature de tout Etat représenté à la Conférence de Genève, de tout Membre de la Société des Nations et de tout Etat à qui le Conseil de la Société des Nations aura à cet effet, communiqué un exemplaire de la présente Convention.

Art. 24. La présente Convention est sujette à ratification. Les instruments de ratification seront transmis au Secrétaire général de la Société des Nations, qui en notifiera le dépôt aux Membres de la Société des Nations signataires de la Convention, ainsi qu'aux autres Etats signataires.

Art. 25. A partir du 31 octobre 1924, tout Etat représenté à la Conférence visée à l'article 23, et non signataire de la Convention, tout Membre de la Société des Nations et tout Etat auquel le Conseil de la Société des Nations aura, à cet effet, communiqué un exemplaire, pourra adhérer à la présente Convention.

Cette adhésion s'effectuera au moyen d'un

instrument communiqué au Secrétaire général de la Société des Nations, aux fins de dépôt dans les archives du Secrétariat. Le Secrétaire général notifiera ce dépôt immédiatement aux Membres de la Société des Nations, signataires de la Convention, ainsi qu'aux autres Etats signataires.

Art. 26. La présente Convention n'entrera en vigueur qu'après avoir été ratifiée par cinq Puissances. La date de son entrée en vigueur sera le quatre-vingt-dixième jour après la réception par le Secrétaire général de la Société des Nations de la cinquième ratification. Ultérieurement, la présente Convention prendra effet, en ce qui concerne chacune des Parties, quatre-vingt-dix jours après la réception de la ratification ou de la notification de l'adhésion.

Conformément aux dispositions de l'article 18 du Pacte de la Société des Nations, le Secrétaire général enregistrera la présente Convention le jour de l'entrée en vigueur de cette dernière.

Art. 27. Un recueil spécial sera tenu par le Secrétaire général de la Société des Nations, indiquant quelles Parties ont signé ou ratifié la présente Convention, y ont adhéré ou l'ont dénoncée. Ce recueil sera constamment ouvert aux Membres de la Société et publication en sera faite aussi souvent que possible, suivant les indications du Conseil.

Art. 28. La présente Convention peut être dénoncée par notification écrite, adressée au Secrétaire général de la Société des Nations. La dénonciation deviendra effective un an après la date de sa réception par le Secrétaire général et n'aura d'effet qu'en ce qui concerne le Membre de la Société des Nations ou l'Etat dénonçant.

Le Secrétaire général de la Société des Nations portera à la connaissance de chacun des Membres de la Société des Nations signataires de la Convention ou adhérents à la Convention et des autres Etats signataires ou adhérents toute dénonciation reçue par lui.

Art. 29. Tout Etat signataire ou adhérent de la présente Convention peut déclarer, soit au moment de sa signature, soit au moment de sa ratification ou de son adhésion, que son acceptation de la présente Convention n'engage pas, soit l'ensemble, soit tel de ses protectorats, colonies, possessions ou territoires d'outre-mer soumis à sa souveraineté ou à son autorité, et peut, ultérieurement et conformément à l'article 25, adhérer séparément au nom de l'un quelconque de ses protectorats, colonies, possessions ou territoires d'outre-mer, exclus par cette déclaration.

La dénonciation pourra également s'effectuer séparément pour tout protectorat, colonie, possession ou territoire d'outre-mer ; les dispositions de l'article 28 s'appliqueront à cette dénonciation.

Art. 30. Le Conseil de la Société des Nations est prié de considérer l'opportunité de réunir une Conférence à fin de revision de la présente Convention, si un tiers des Etats contractants en fait la demande.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires susnommés ont signé la présente Convention.

Fait à Genève, le trois novembre mil neuf cent vingt-trois, en simple expédition qui sera déposée dans les archives du Secrétariat de la Société des Nations ; copie conforme en sera remise à tous les Etats représentés à la Conférence.

Allemagne : WILLY ERNST.
Autriche : E. PFLÜGL.
Belgique : J. BRUNET.
A. JANSSEN.
Brésil : J. A. BARBOZA CARNEIRO.
Empire Britannique :
H. LLEWELLYN SMITH.
Union Sud-Africaine :
H. LLEWELLYN SMITH.
Australie : C. A. B. CAMPION.
Nouvelle-Zélande :
J. ALLEN.

Je déclare par la présente que ma signature engage le territoire sous mandat du Samoa occidental.

Inde : HARDINGE OF PENSHURST.
Bulgarie : D. MIKOFF.
Chili : JORGE BUCHANAN.
Chine : J. R. LOUTSENGTSIANG.
Danemark : A. OLDENBURG.
Egypte : T. C. MACAULAY.
A. ABDEL KHALEK.
Espagne : EMILIO DE PALACIOS.
Finlande : NIILO A. MANNIO.
URHO TOIVOLA.
France : E. BOLLEY.
Grèce : V. COLOCOTRONIS.
D. CAPSALI.
Hongrie : F. DE PARCHER.
Italie : CARLO PUGLIESI.
Japon : Y. SUGIMURA.
Lithuanie : DOBKEVICIUS.
Dr. P. KARVELIS.
Luxembourg : CH. G. VERMAIRE.
Protectorat Français du Maroc :
P. SERRA.
Norvège : FRIDTJOF NANSEN.
Paraguay : R. V. CABALLERO.
Pays-Bas :

Me référant à l'art. 29 de la Convention, je déclare que le Gouvernement Néerlandais, tout en n'acceptant la Convention que pour le Royaume en Europe, n'écarte pas d'une manière catégorique son adhésion en ce qui concerne les territoires d'outre-mer, mais que le Gouvernement diffère cette adhésion et se réserve d'adhérer ultérieurement soit pour l'ensemble, soit pour l'un ou l'autre de ses territoires d'outre-mer.

E. MENTEN.

Pour les territoires d'outre-mer : Indes Néerlandaises, Surinam et Curaçao.

W. DOUDE VAN TROOSTWIJK.

Pologne : J. MODZELEWSKI.
Portugal : A. M. BARTHOLOMEU FERREIRA.
Roumanie :

Au nom du Gouvernement Royal de Roumanie je fais les mêmes réserves formulées par les différents Gouvernements, — insérées à l'art. 6 du Protocole, —et j'explique que le Gouvernement Royal entend que l'art. 22 de la Convention confère le droit de recourir à la procédure prévue dans ledit article aux seules Hautes Parties contractantes, — pour des questions d'ordre général, — les simples particuliers ne pouvant saisir que les instances judiciaires nationales en cas de désaccord avec les autorités du Royaume.

N. P. COMNÈNE.

Royaume des Serbes, Croates et Slovènes : RADMILO BOUYDITCH.
Dr. VALDEMAR LOUNATCHEK.
Siam : PHYA SANPAKITCH PREECHA.
Suède : HJ. BRANTING.
Suisse : HÄUSERMANN.
E. LEUTÉ.
Tchécoslovaquie : J. DVORACEK.
D. SCHÖNBACH.
Régence de Tunis (Protectorat Français) : ODE.
Uruguay : E. E. BUERO.

BIJLAGE 2.

PROTOCOLE *de la convention internationale pour la simplification des Formalités douanières.*

Au moment de procéder à la signature de la Convention, pour la simplification des formalités douanières, conclue à la date de ce jour, les soussignés, dûment autorisés, sont convenus de ce qui suit :

1. Il est entendu que les obligations qui résultent, pour les Etats contractants, de la Convention ci-dessus visée, n'affectent en aucune façon celles qu'ils ont contractées ou pourront contracter à l'avenir, conformément à des traités ou accords internationaux visant à sauvegarder la santé des hommes, des animaux ou des plantes (notamment la Convention internationale de l'opium), ou destinés à défendre la moralité publique ou ayant pour objet la sécurité internationale.

2. En ce qui concerne l'application de l'article 3, l'engagement souscrit par le Canada ne lie que le Gouvernement fédéral sans engager les Gouvernements des Provinces auxquels la constitution canadienne donne le pouvoir d'interdire ou de restreindre, sur leur territoire, l'importation de certains produits.

3. En ce qui concerne l'application des articles 4 et 5, l'adhésion du Brésil et du Canada n'implique, pour ces Etats, la responsabilité du Gouvernement fédéral, en matière d'exportation, que dans la mesure où il prend lui-même des dispositions tarifaires ou réglementaires visées aux dits articles, sans qu'il puisse assumer aucune responsabilité en ce qui concerne les dispositions de même ordre prises par les Etats ou Provinces en vertu des droits que la Constitution du pays leur confère.

4. En ce qui concerne l'application de l'article 4 et du second alinéa de l'article 5, l'engagement souscrit par l'Allemagne n'implique pas l'obligation de publier certaines taxes minimes qu'elle perçoit ou certaines formalités spéciales qu'elle applique, lesquelles ne sont pas édictées par elle, mais instituées par l'un quelconque des Etats fédérés ou par une autorité locale quelconque.

5. Pour l'application de l'article 11, les Etats contractants reconnaissent que les règles établies par eux constituent des garanties minima qui pourront être réclamées par tous les Etats contractants, mais n'excluent pas l'extension ou l'adaptation desdites règles dans des accords bilatéraux ou autres, que lesdits Etats institueraient volontairement entre eux.

6. Etant donné les conditions spéciales dans lesquelles ils se trouvent, les Gouvernements d'Espagne, de Finlande, de Pologne et de Portugal ont déclaré qu'ils se réservent la faculté d'excepter, lors de la ratification, l'article 10, et qu'ils ne s'obligent à appliquer ledit article qu'après une période de cinq ans à dater de ce jour.

Une déclaration analogue a été faite par les Gouvernements d'Espagne, de Grèce et de Portugal en ce qui concerne le 8° de l'article 11 de la Convention et par les Gouvernements d'Espagne et de Portugal à l'égard du 3° du même article. Le Gouvernement polonais a fait une déclaration semblable au sujet de l'application de l'ensemble de cet article, à l'exception des 1°, 2°, 4°, 5°, 7° et 9°, aux prescriptions desquels il accepte de se conformer dès la mise en vigueur, en ce qui le concerne, de ladite convention.

Les autres Etats contractants, en déclarant qu'ils acceptent les réserves ainsi formulées, stipulent qu'ils ne seront eux-mêmes liés, pour les matières qui en font l'objet, à l'égard des Etats qui en bénéficient, que lorsque l'application des stipulations ainsi différées sera, de la part des dits Etats, devenue effective.

Les exceptions formulées ultérieurement par d'autres gouvernements au moment de leur ratification ou de leur adhésion, en ce qui concerne l'article 10, l'article 11 ou des dispositions particulières de ces articles, seront admises, pour la durée visée au premier alinéa et dans les conditions mentionnées au troisième alinéa ci-dessus, si le Conseil de la Société des Nations en décide ainsi, après consultation de l'organe technique prévu à l'article 22 de la Convention.

Le présent Protocole aura les mêmes force, valeur et durée que la Convention conclue à la date de ce jour et dont il doit être considéré comme faisant partie intégrante.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires susnommés ont signé le présent Protocole.

Fait à Genève, le trois novembre mil neuf cent vingt-trois, en simple expédition qui sera déposée dans les archives du Secrétariat de la Société des Nations ; copie conforme en sera remise à tous les Etats représentés à la Conférence.

Allemagne : WILLY ERNST.
Autriche : E. PFLÜGL.
Belgique : J. BRUNET.
A. JANSSEN.
Brésil : J. A. BARBOZA CARNEIRO.
Empire Britannique : H. LLEWELLYN SMITH.
Union Sud-Africaine : H. LLEWELLYN SMITH.
Australie : C. A. B. CAMPION.
Nouvelle-Zélande : J. ALLEN.

Je déclare par la présente que ma signature engage le territoire sous mandat du Samoa occidental.

Inde : HARDINGE OF PENSHURST.
Bulgarie : D. MIKOFF.
Chili : JORGE BUCHANAN.

Chine : J. R. LOUTSENGTSIANG.
Danemark : A. OLDENBURG.
Egypte : T. C. MACAULAY.
A. ABDEL KHALEK.
Espagne : EMILIO DE PALACIOS.
Finlande : NIILO A. MANNIO.
URHO TOIVOLA.
France : E. BOLLEY.
Grèce : V. COLOCOTRONIS.
D. CAPSALI.
Hongrie : F. DE PARCHER.
Italie : CARLO PUGLIESI.
Japon : Y. SUGIMURA.
Lithuanie : DOBKEVICIUS.
Dr. P. KARVELIS.
Luxembourg : CH. G. VERMAIRE.
Protectorat français du Maroc :
P. SERRA.
Norvège : FRIDTJOF NANSEN.
Paraguay : R. V. CABALLERO.
Pays-Bas :

Avec la réserve indiquée à la Convention

E. MENTEN.

Pour le territoire d'outre-mer du Royaume : Indes Néerlandaises, Surinam et Curaçao.

W. DOUDE VAN TROOSTWIJK.
Pologne : J. MODZELEWSKI.
Portugal : A. M. BARTHOLOMEU FERREIRA.
Roumanie :

Sous les réserves et explications mentionnées en signant la Convention.

N. P. COMNÈNE.

Royaume des Serbes, Croates et Slovènes :
RADMILO BOUYDITCH.
Dr. VALDEMAR LOUNATCHEK.
Siam : PHYA SANPAKITCH PREECHA.
Suède : HJ. BRANTING.
Suisse : HÄUSERMANN.
E. LEUTÉ.
Tchécoslovaquie : J. DVORACEK.
D. SCHÖNBACH.
Régence de Tunis (Protectorat français) :
ODE.
Uruguay : E. E. BUERO.

INTERNATIONAL CONVENTION *relating to the simplification of customs formalities.*

Germany, Austria, Belgium, Brazil, the British Empire (with the Commonwealth of Australia, the Union of South Africa, New Zealand, India), Bulgaria, Chile, China, Denmark, Egypt, Spain, Finland, France, Greece, Hungary, Italy, Japan, Lithuania, Luxemburg, the Protectorate of the French Republic in Morocco, Norway, Paraguay, the Netherlands, Poland, Portugal, Roumania, the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes, Siam, Sweden, Switzerland, Czechoslovakia, the Regency of Tunis (French Protectorate) and Uruguay,

Desiring to give effect to the principle of the equitable treatment of commerce laid down in Article 23 of the Covenant of the League of Nations ;

Convinced that the freeing of international commerce from the burden of unnecessary, excessive or arbitrary Customs or other similar formalities would constitute an important step towards the attainment of this aim ;

Considering that the best method of achieving their present purpose is by means of an international agreement based on just reciprocity ;

Have decided to conclude a Conventon for this purpose ;

The High Contracting Parties have accordingly appointed as their Plenipotentiaries :

The President of the German Reich :

M. Willy Ernst, Ministerial Counsellor at the Ministry for Finance of the Reich ;

The President of the Austrian Republic :

M. E. Pflügl, Resident Minister, Representative of the Austrian Federal Government accredited to the League of Nations ;

His Majesty the King of the Belgians :

M. Jules Brunet, Minister Plenipotentiary, President of the „Bureau international pour la publication des tarifs douaniers", and

M. Armand L. J. Janssen, Director-General of Customs ;

The President of the United States of Brazil :

M. Julio Augusto Barboza Carneiro, Commercial Attaché to the Brazilian Embassy in London ;

His Majesty the King of the United Kingdom of Great Britain and Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India :

Sir Hubert Llewellyn Smith, G.C.B., Economic Adviser to the British Government ;

For the Commonwealth of Australia :

M. C. A. B. Campion, Manager of the Commonwealth Bank of Australia in London ;

For the Union of South Africa :

Sir Hubert Llewellyn Smith, G.C.B., Economic Adviser to the British Gouvernment ;

For the Dominion of New Zealand :

The Honourable Sir James Allen, K.C.B., High Commissioner for New Zealand in the United Kingdom ;

For India :

The Right Honourable Lord Hardinge of Penshurst, K.G., G.C.B., G.C.S.I., G.C.M.G., G.C.I.E., G.C.V.O., I.S.O., Privy Counsellor, Former Viceroy, former Ambassador ;

His Majesty the King of the Bulgarians :

M. D. Mikoff, Chargé d'Affaires at Berne ;

The President of the Republic of Chile :

M. Jorge Buchanan, Former Senator, Commercial Adviser to the Chilian Legation in London ;

The President of the Republic of China :

M. J. R. Loutsengtsiang, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to the Swiss Federal Council ;

His Majesty the King of Denmark :

M. A. Oldenburg, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to the Swiss Federal Council, Representative of Denmark accredited to the League of Nations ;

His Majesty the King of Egypt :

M. T. C. Macaulay, Director-General of the Egyptian Customs, and

M. Ahmed Bey Abdel Khalek, Director of the Cairo Customs House ;

His Majesty the King of Spain :
M. Emilio de Palacios y Fau, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to the Swiss Federal Council ;

The President of the Finnish Republic :
M. Niilo Mannio, Secretary-General of the Ministry for Social Welfare, and
M. Urho Toivola, Secretary of Legation ;

The President of the French Republic :
M. Ernest Bolley, Councillor of State, Director-General of Customs in the Ministry of Finance ;
and, so far as the Protectorate of the French Republic in Morocco is concerned :
M. P. P. Serra, Director of the Sherifian Customs ;
and, so far as the Regency of Tunis (French Protectorate) is concerned :
M. Charles Ode, Director of Tunisian Customs ;

His Majesty the King of the Hellenes :
M. V. Colocotronis, Counsellor of Legation, and
M. D. Capsali, First Secretary of Legation in the Ministry for Foreign Affairs ;

His Serene Highness the Governor of Hungary :
M. Félix Parcher de Terjekfalva, Chargé d'Affaires at Berne ;

His Majesty the King of Italy :
Dr. Carlo Pugliesi, Sub-Director-General of Customs ;

His Majesty the Emperor of Japan :
M. Y. Sugimura, Assistant-Director of the Imperial League of Nations Office ;

The President of the Lithuanian Republic :
M. Gaëtan Dobkevicius, Counsellor of Legation, and
Dr. Petras Karvelis, Counsellor in the Ministry of Finance, of Commerce and Industry ;

Her Royal Highness the Grand-Duchess of Luxemburg :
M. Ch. Vermaire, Consul of Luxemburg at Geneva ;

His Majesty the King of Norway :
Dr. Fridtjof Nansen, Professor at the University of Christiania ;

The President of the Republic of Paraguay :
Dr. Ramon V. Caballero, Chargé d'Affaires at Paris ;

Her Majesty the Queen of the Netherlands :
M. E. Menten, Chargé d'Affaires at Berne, for the Kingdom in Europe, and
M. W. I. Doude van Troostwijk, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to the Swiss Federal Council for the Netherlands-Indies, Surinam and Curaçao ;

The President of the Polish Republic :
M. Jan Modzelewski, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to the Swiss Federal Council ;

The President of the Portuguese Republic :
M. A. Bartholomeu Ferreira, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of the Portuguese Republic to the Swiss Federal Council ;

His Majesty the King of Roumania :
M. Nicolas Petresco-Comnene, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to the Swiss Federal Council ;

His Majesty the King of the Serbs, Croats and Slovenes :
M. Radmilo Bouyditch, Inspector in the General Customs Administration, and
M. Valdemar Lounatchek, Secretary of the Zagreb Chamber of Commerce ;

His Majesty the King of Siam :
M. Phya Sanpakitch Preecha, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to His Majesty the King of Italy ;

His Majesty the King of Sweden :
M. K. Hjalmar Branting, Representative of Sweden on the Council of the League of Nations ;

The Swiss Federal Council :
M. Samuel Häusermann, Inspector-General in charge of the Third Section in the General Customs Administration at Berne, and
M. Emile Ferdinand Leute, Director of the Sixth Customs District at Geneva ;

The President of the Czechoslovak Republic :
M. Jan Dvoracek, Minister Plenipotentiary and Head of the Economic Department of the Ministry for Foreign Affairs, and
M. Auguste Schönbach, Ministerial Counsellor in the Ministry of Finance ;

The President of the Republic of Uruguay :
Dr. D. Enrique E. Buero, Envoy Extraordinary, and Minister Plenipotentiary of the Republic of Uruguay to the Swiss Federal Council ;

Who, after communicating their full powers, found in good and due form, have agreed as follows :

Art. 1. The Contracting States, with a view to applying between themselves the principle and the stipulations of Article 23 of the Covenant of the League of Nations with regard to the equitable treatment of commerce, undertake that their commercial relations shall not be hindered by excessive, unnecessary or arbitrary Customs or other similar formalities.

The Contracting States therefore undertake to revise, by all appropriate legislative or administrative measures, the provisions affecting Customs or other similar formalities which are prescribed by their laws or by rules, regulations or instructions issued by their administrative authorities, with a view to their simplification and adaptation, from time to time, to the needs of foreign trade and to the avoidance of all hindrance to such trade, except that which is absolutely necessary in order to safeguard the essential interests of the State.

Art. 2. The Contracting States undertake to observe strictly the principle of equitable treatment in respect of Customs or other similar regulations or procedure, formalities of the grant of licences, methods of verification or analysis, and all other matters dealt with in the present Convention, and consequently agree to abstain, in these matters, from any unjust discrimination against the commerce of any Contracting State.

The above principle shall be invariably applied even in cases in which certain Contracting States, in accordance with their legislation or commercial agreements, may reciprocally agree to accord still greater facilities than those resulting from the present Convention.

Art. 3. In view of the grave obstacles to international trade caused by import and export prohibitions and restrictions, the Contracting States undertake to adopt and apply, as soon as circumstances permit, all measures calculated to reduce such prohibitions and restrictions to the smallest number; they undertake in any case, as regards import and export licences, to do everything in their power to ensure:

a. That the conditions to be fulfilled and the formalities to be observed in order to obtain such licences should be brought immediately in the clearest and most definite form to the notice of the public;

b. That the method of issue of the certificates of licences should be as simple and stable as possible;

c. That the examination of applications and the issue of licences to the applicants should be carried out with the least possible delay;

d. That the system of issuing licences should be such as to prevent the traffic in licences. With this object, licences when issued to individuals, should state the name of the holder and should not be capable of being used by any other person;

e. That, in the event of the fixing of rations, the formalities required by the importing country should not be such as to prevent an equitable allocation of the quantities of goods of which the importation is authorised.

Art. 4. The Contracting States shall publish promptly all regulations relating to Customs and similar formalities and all modifications therein, which have not been already published, in such a manner as to enable persons concerned to become acquainted with them and to avoid the prejudice which might result from the application of Customs formalities of which they are ignorant.

The Contracting States agree that no Customs regulations shall be enforced before such regulations have been published, either in the Official Journal of the country concerned or through some other suitable official or private channel of publicity.

This obligation to publish in advance extends to all matters affecting tariffs and import and export prohibitions or restrictions.

In cases, however, of an exceptional nature, when previous publication would be likely to injure the essential interests of the country, the provisions of the second and third paragraphs of this Article will lose their obligatory force. In such cases, however, publication shall, so far as possible, take place simultaneously with the enforcement of the measure in question.

Art. 5. Every Contracting State whose tariff has been modified by successive additions and alterations effecting a considerable number of articles shall publish a complete statement, in an easily accessible form, of all the duties levied as a result of all the measures in force.

For this purpose all duties levied by the Customs authorities by reason of importation or exportation shall be methodically stated, whether they are Customs duties, supplementary, charges, taxes on consumption or circulation, charges for handling goods or similar charges, and in general all charges of any description, it being understood that the above obligation is limited to duties or charges which are levied on imported or exported goods on behalf of the State and by reason of clearing goods through the Customs.

The charges to which goods are liable being thus clearly stated, a clear indication shall be given in the case of taxes on consumption and other taxes levied on behalf of the State by reason of clearing goods through the Customs, whether foreign goods are subject to a special tax owing to the fact that, as an exceptional measure, goods of the country of importation are not or are only partially liable to such taxes.

The Contracting States undertake to take the necessary steps to enable traders to procure official information in regard to Customs tariffs, particularly as to the amount of the charges to which any given class of goods is liable.

Art. 6. In order to enable Contracting States and their nationals to become acquainted as quickly as possible with all the measures referred to in Articles 4 and 5 which affect their trade, each Contracting State undertakes to communicate to the diplomatic representative of each other State, or such other representative residing in its territory as may be designated for the purpose, all publications issued in accordance with the said Articles. Such communication will be made in duplicate and so soon as publication is effected. If no such diplomatic or other representative exists, the communication will be made to the State concerned through such channel as it may designate for the purpose.

Further, each Contracting State undertakes to forward to the Secretariat of the Leagne of Nations, as soon as they appear, ten copies of all publications issued in accordance with Articles 4 and 5.

Each Contracting State also undertakes to communicate, as soon as they appear, to the „International Office for the publication of Customs Tariffs" at Brussels, which is entrusted by the International Convention of July 5th, 1890, with the translation and publication of such tariffs, ten copies of all Customs tariffs or modifications therein which it may establish.

Art. 7. The Contracting States undertake to take the most appropriate measures by their national legislation and administration both to prevent the arbitrary or unjust application of their laws and regulations with regard to Customs and other similar matters, and to ensure redress by administrative, judicial or arbitral procedure for those who may have been prejudiced by such abuses.

All such measures which are at present in force or which may be taken hereafter shall

be published in the manner provided by Articles 4 and 5.

Art. 8. Apart from cases in which their importation may be prohibited, and unless it is indispensable for the solution of the dispute that they should be produced, goods which form the subject of a dispute as to the application of the Customs tariff or as to their origin, place of departure or value, must, at the request of the declarant, be at once placed at his disposal without waiting for the solution of the dispute, subject, however, to any measures that may be necessary for safeguarding the interests of the State. It is understood that the refund of the amount deposited in respect of duties or the cancellation of the undertaking given by the declarant shall take place immediately upon the solution of the dispute, which must, in any case, be as speedy as possible.

Art. 9. In order to indicate the progress which has been made in all matters relating to the simplification of the Customs and other similar formalities referred to in the preceding Articles, each of the Contracting States shall, within twelve months from the coming into force in its own case of the present Convention, furnish the Secretary-General of the League of Nations with a summary of all the steps which it has taken to effect such simplification.

Similar summaries shall thereafter be furnished every three years and whenever requested by the Council of the League.

Art. 10. Samples and specimens which are liable to import duty, and the importation of which is not prohibited, shall, when imported by manufacturers or traders established in any of the Contracting States, either in person or through the agency of commercial travellers be temporarily admitted free of duty to the territory of each of the Contracting States, subject to the amount of the import duties being deposited or security being given for payment if necessary,

To obtain this privilege, manufacturers or traders and commercial travellers must comply with the relevant laws, regulations and Customs formalities prescribed by the said States; these laws and regulations may require the parties concerned to be provided with an identity card.

For the purpose of the present Article, all objects representative of a specified category of goods shall be considered as samples or specimens, provided, first, that the said articles are such that they can be duly identified on re-exportation, and secondly, that the articles thus imported are not of such quantity or value that, taken as a whole, they no longer constitute samples in the usual sense.

The Customs authorities of any of the Contracting States shall recognise as sufficient for the future identification of the samples or specimens the marks which have been affixed by the Customs authorities of any other Contracting State, provided that the said samples or specimens are accompanied by a descriptive list certified by the Customs authorities of the latter State. Additional marks may, however, be affixed to the samples or specimens by the Customs authorities of the importing country in all cases in which the latter consider this additional guarantee indispensable for ensuring the identification of the samples or specimens on re-exportation. Except in the latter case, Customs verification shall be confined to identifying the samples and deciding the total duties and charges to which they may eventually be liable.

The period allowed for re-exportation is fixed at not less than six months, subject to prolongation by the Customs administration of the importing country. When the period of grace has expired, duty shall be payable on samples which have not been re-exported.

The refund of duties paid on importation, or the release of the security for payment of these duties, shall be effected without delay at any of the offices situated at the frontier or in the interior of the country which possess the necessary authority, and subject to the edduction of the duties payable on samples or specimens not produced for re-exportation. The Contracting States shall publish a list of the offices on which the said authority has been conferred.

Where identity cards are required, they must conform to the specimen annexed to this Article and be delivered by an authority designated for this purpose by the State in which the manufacturers or traders have their business headquarters. Subject to reciprocity, no consular or other visa shall be required on identity cards, unless a State shows that such a requirement is rendered necessary by special or exceptional circumstances. When a visa is required, its cost shall be as low as possible and shall not exceed the cost of the service.

The Contracting States shall, as soon as possible, communicate direct to each other, and also to the Secretariat of the League of Nations, a list of the authorities recognised as competent to issue identity cards.

Pending the introduction of the system defined above, facilities at present granted by States shall not be curtailed.

The provisions of the present Article, except those referring to identity cards, shall be applicable to samples and specimens which are liable to import duties and the importation of which is not prohibited, when imported by manufacturers, traders, or commercial travellers, established in any of the Contracting States, even if not accompanied by the said manufacturers, traders, or commercial travellers.

[SPECIMEN.]

[NAME OF STATE.]

(*Issuing office.*)

IDENTITY CARD FOR COMMERCIAL TRAVELLERS.

Valid for twelve months including the day of issue.

Good for_____ N°. of identity card____

It is hereby certified that the bearer of this card

M. _____, born at _____

living at _____ N°. ____ Street _____

is the owner of [1] _____
at _____
for the purpose of trade _____

(*or*) is a commercial traveller employed by { the firms of / the firm of } _____
at _____
which { possess [1] / possesses } _____
for the purposes of trade _____

The bearer of this card intends to solicit orders in the above-mentioned countries and to make purchases for the firm(s) referres to. It is hereby certified that the said firm(s) is (are) authorised to carry out its (their) business and trade at _____ and that it pays (they pay) the taxes, as provided by law, for that purpose.
_____, the _____ 19____.
Signature of the head of the firm(s)

Description of the bearer.
Age _____
Height _____
Hair _____
Special marks _____
Signature of the bearer.

Art. 11.. The Contracting States shall reduce as far as possible the number of cases in which certificates of origin are required.

In accordance with this principle, and subject to the understanding that the Customs Administrations will retain fully the right of verifying the real origin of goods and consequently also the power to demand, in spite of the production of certificates, any other proof they may deem necessary, the Contracting States agree to comply with the following provisions :

1. The Contracting States shall take steps to render as simple and equitable as possible the procedure and formalities connected with the issue and acceptance of certificates of origin, and they shall bring to the notice of the public the cases in which such certificates are required and the conditions on which they are issued.

2. Certificates of origin may be issued not only by the official authorities of the Contracting States, but also by any other organisations which possess the necessary authority and offer the necessary guarantees and are previously approved for this purpose by each of the States concerned. Each Contracting State shall communicate as soon as possible to the Secretariat of the League of Nations a list of organisations which it has designated for the purpose of delivering certificates of origin. Each State retains the right of withdrawing its approval from any organisation which has been so notified to it, if it is shown that such organisation has issued certificates in an improper manner.

[1] State the articles or nature of the trade.
N.B. — The first entry should only be completed for heads of commercial or manufacturing businesses.

3. In cases where goods are not imported direct from the country of origin, but are forwarded through the territory of a third contracting country, the Customs administrations shall accept the certificates of origin drawn up by the approved organisations of the third contracting country, retraining, however, the right to satisfy themselves that such certificates are in order in the same manner as in the case of certificates issued by the country of origin.

4. The Customs administrations shall not require the production of a certificate of origin :

a. In cases where the person concerned renounces all claim to the benefit of a régime which depends for application upon the production of such a certificate.

b. When the nature of the goods clearly establishes their origin, and an agreement on this subject has been previously concluded between the States concerned ;

c. When the goods are accompanied by a certificate to the effect that they are entitled to a regional appellation, provided that this certificate has been issued by an organisation designated for this purpose and approved by the importing State.

5. If the law of their respective countries permits, and subject to reciprocity, Customs administrations shall :

a. Except in cases where abuse is suspected, dispense with proof of origin in regard to imports which are manifestly not of a commercial nature, or which, although of a commercial nature, are of small value ;

b. Accept certificates of origin issued in respect of goods which are not exported immediately, provided that such goods are despatched within a period of either one month or two months, according as the exporting country and the country of destination are or are/not contiguous ; this period may be extended, provided that the reasons given for the delay in completing the transport of the goods appear satisfactory.

6. When, for any sufficient reason, the importer is unable to produce a certificate of origin when he imports his goods, the Customs authorities may grant him the period of grace necessary for the production of this document, subject to such conditions as they may judge necessary to guarantee the charges which may eventually be payable. Upon the certificate being subsequently produced, the charges which may have been paid, or the amount paid in excess, shall be refunded at the earliest possible moment.

In applying the above provision, such conditions as may result from the exhaustion of the quantities which may be imported under a rationing system shall be taken into account.

7. Certificates may be in either the language of the importing country or the language of the exporting country, the Customs authorities of the importing country retaining the right to demand a translation in case of doubt as to the effect of the document.

8. Certificates of origin shall not in prin-

ciple require a consular visa, particularly, when they originate from the Customs administrations. If, in exceptional cases, a consular visa is required, the persons concerned may at their discretion submit their certificates of origin either to the Consul of their district or to the Consul of a neighbouring district for a visa. The cost of the visa must be as low as possible, and must not exceed the cost of issue, especially in the case of consignments of small value.

9. The provisions of the present Article shall apply to all documents used as certificates of origin.

Art. 12. The documents known as „Consular invoices" will not be required, unless their production is necessary either to establish the origin of the goods imported in cases where the origin may affect the conditions under which the goods are admitted, or to ascertain the value of the latter in the case of an *ad valorem* tariff, for the application of which the commercial invoice would not suffice.

The form of Consular invoices shall be simplified so as to obviate any intricacies or difficulties and to facilitate the drawing up of these documents by the branch of trade concerned.

The cost of a visa for Consular invoices shall be a fixed charge, which should be as low as possible; the number of copies of any single invoice required shall not exceed three.

Art. 13. Where the régime applicable to any class of imported goods depends on the fulfilment of particular technical conditions as to their constitution, purity, quality, sanitary condition, district of production, or other similar matters, the Contracting States will endeavour to conclude agreements under which certificates, stamps or marks given or affixed in the exporting country to guarantee the satisfaction of the said conditions will be accepted without the goods being subjected to a second analysis or other test in the country of importation, subject to special guarantees to be taken where there is a presumption that the required conditions are not fulfilled. The importing State should be afforded every guarantee as to the authorities appointed to issue the certificates and the nature and standard of the tests applied in the exporting country. The Customs administrations of the importing State should also retain the right to make a second analysis whenever there are special reasons for doing so.

To facilitate the general adoption of such agreements, it would be useful that they should indicate:

a. The methods to be uniformly adopted by all laboratories appointed to make analyses or other tests, these methods being open to revision from time to time at the request of one or more of the States parties to such agreements:

b. The nature and standard of the tests to be carried out in each of the States parties to such agreements, due care being taken that the standard of purity required for the various products is fixed in such a way as not to be tantamount to virtual prohibition.

Art. 14. The Contracting States shallconsider the most appropriate methods of simplifying and making more uniform and reasonable, whether by means of individual or concerted action, the formalities relating to the rapid passage of goods through the Customs, the examination of travellers' luggage, the system of goods in bond and warehousing charges, and the other matters dealt with in the Annex to this Article.

In giving effect to this Article, the Contracting States will extend favourable consideration to the recommendations contained in that Annex.

Annex to article 14.

A — RAPID PASSAGE OF GOODS THROUGH THE CUSTOMS.

Organisation and working of the service.

1. In order to avoid congestion at certain frontier Customs Offices, it is desirable that the practice of clearing goods at inland offices or warehouses should be encouraged whenever domestic regulations, transport conditions and the nature of the goods permit of this being done.

2. It is desirable that, unless abuse is suspected, and subject to the rights of States under their own legislation, the lead or other Customs seals affixed by a State to goods which are in transit or on their way to warehouses should be recognised and respected by other States, apart from the right of the latter to affix new Customs marks in addition to the lead or other seals.

Passage of goods through the Customs.

3. It is desirable that the States should, as far as is possible, but without prejudice to their right to levy special charges:

a. facilitate the clearing of perishable goods outside ordinary office hours and on days other than working days;

b. authorise, as far as their legislation permits, the lading and unlading of vessels and boats outside the ordinary Customs-House working days and office hours.

Facilities granted to persons declaring goods.

4. It is desirable that the consignee should always be free, except in so far as otherwise provided by Article 10 of the Berne Convention of October 14th, 1890, regarding the Carriage of Goods by Rail, which was amended by the Berne Convention of September 19th, 1906, to declare, in person, goods in a Customs Office, or to cause this declaration to be made by some person designated by him.

5. It is desirable, wherever it is considered that such a system could usefully be employed, to adopt a printed form, including the Customs declaration, to be filled in by the party concerned, the certificate of verification, and, if the country in question regards it as advisable, the receipt for the payment of the import duties.

6. It is desirable that States should refrain, so far as possible, from inflicting severe penalties for trifling infractions of Customs procedure or regulations. In particular, if

an act of omission or an error has been committed which is obviously devoid of any fraudulent intent and which can easily be put right, in respect of cases in which the production of documents is required for the clearing of goods through the Customs, any fine which may be imposed should be as small as possible so as to be as little burdensome as possible and to have no character other than that of a formal penalty, *i.e.* a simple warning.

7. Consideration should be given to the possibility of using postal money-orders or cheques, against security of a permanent character, of the payment or guarantee of Customs duties.

8. It is desirable that the Customs authorities should as far as possible be authorised, when the identity of the goods can be established to their satisfaction, to refund on re-exportation of goods the duties paid on their importation, provided that they have remained continuously under the supervision of the Customs authorities. It is also desirable that no export duties should be imposed when such goods are re-exported.

9. Suitable measures should be taken to avoid all delay in the passage through the Customs of commercial catalogues and other printed matter of the same kind intended for advertisement when they are sent by post or packed with the goods to which they refer.

10. It is desirable, in cases in which certain documents necessary for purposes of Customs formalities must bear the visa of a consulate or other authority, that the office which grants the visa should endeavour so far as possible to keep the hours of business which are habitual in the commercial circles of the locality in which such office is situated; it is also desirable that charges for attendances out of office hours, when levied, should be fixed at as reasonable a figure as possible.

B. — Examination of Baggage.

11. It is desirable that the practice of examining hand baggage in trains consisting entirely of corridor stock, either en route or when the train stops at a frontier station, should if possible be generally applied.

12. It is desirable that the practice recommended in paragraph 11 above as regards the examination of travellers' baggage should, as far as possible, be extended to journeys by sea and on rivers. The examination should, as far as practicable, be carried out on board ship, either during the voyage, when the crossing is not long, or on the ship's arrival in port.

13. It is desirable that notices should be posted on the Customs-House premises and, as far as possible, in railway carriages and on boats, stating the charges and duties payable on the chief articles which travellers usually carry, and also a list of the articles the importation of which is prohibited.

C. — Treatment of Goods in Warehouses and Warehousing Charges.

14. It is desirable that States in which such institutions do not already exist should establish or approve the establishment of so called „constructive" and „special" warehouses, which might be used for goods requiring special care on account of their peculiar character.

15. It is desirable that warehouse charges should be drawn up on a reasonable basis so as to be as a rule no more than sufficient to cover general expenses and interest on the capital laid out.

16. It is desirable that all persons having goods in warehouses should be allowed to withdraw damaged goods; the latter should be either destroyed in the presence of the Customs officials or returned to the consignor without the payment of any Customs duties.

D. — Goods shown on the Manifest but not landed.

17. It is desirable that the payment of import duties should not be required in the case of goods which, although they are shown on the manifest, are not actually introduced into the country, provided that sufficient evidence of the fact is furnished either by the carrier or by the captain within a time-limit fixed by the Customs authorities.

E. — Co-operation of the Services concerned.

18. It is desirable to develop the system of international railway stations and to obtain effective co-operation among the various national organisations established therein.

It would also be advisable to establish the closest possible concordance between the functions and office hours of the corresponding offices of two contiguous countries, whether in the case of roads, rivers or railways. The practice of establishing the Customs offices of contiguous countries in the same place, and, if feasible, even in the same building, should if possible be made general.

With a view to carrying out the recommandations contained in the present Section E, it is desirable that an international conference should be convened, in which representatives of all the administrations and organisations concerned should take part.

Art. 15. Each of the Contracting States undertakes, in return for adequate guarantees on the part of the transport agents, and subject to legal penalties in case of fraud or illegal importation, to allow baggage registered from the place of despatch abroad to be forwarded as of right, and without a Customs examination at the frontier, to a non-frontier Customs office in its territory, if such office is qualified for this purpose. The Contracting States shall publish lists of Customs offices thus qualified. It is understood that the traveller will have the choice of declaring his baggage at the first office of entry.

Art. 16. The Contracting States, while reserving all their rights in respect of their own system of law regarding temporary importation and exportation, will be guided as far as possible by the principles laid down in the Annex to this Article as regards the regime to be applied to goods which are imported or exported in order to undergo a manufacturing process, to articles intended for exhibitions of a public character, whether for industrial, commercial, artistic or scientific purposes, to apparatus and articles em-

ployed for experiments or demonstrations, to touring vehicles, or furniture vans, to samples, to packing-cases and wrappings, to goods exported subject to an undertaking that they will be returned, and to other goods of a similar kind.

Annex to Artice 16.

1. It is desirable that the provisions of laws and regulations relating to temporary importation and exportation shall be simplified as far as circumstances allow, and shall be made public in the manner provided for in Articles 4 and 5 of the present Convention.

2. It is desirable that the measures of application should so far as possible form the subject of general regulations, in order that the persons or firms concerned may be acquainted with and able to take advantage of them.

3. It is desirable that the procedure adopted for the identification of goods should be as simple as possible, and that for this purpose:

a. the guarantee afforded by the presence on the articles of marks affixed by the Customs administrations of other States should be taken into consideration;

b. the system of identification by specimens or samples, by drawings or by complete and detailed descriptions should be instituted, especially in cases in which the affixing of marks is impossible or offers disadvantages.

4. It is desirable that the formalities in connection both with declaration and verification should be carried out not only in the frontier offices but also in any offices situated in the interior of the country concerned which possess the necessary authority.

5. It is desirable that an adequate time-limit should be allowed for the execution of undertakings which involve temporary importation or exportation, and that due consideration should be given to any unforeseen circumstances which may delay their execution, and the time-limit prolonged in case of need.

6. It is desirable that guarantees should be accepted in the form either of properly secured bonds or of payments in cash.

7. It is desirable that the security given should be refunded or released as soon as all the obligations which had been contracted have been fulfilled.

Art. 17. The present Convention does not prejudice exceptional measures of a general or particular character which a Contracting State may be obliged to take in the event of an emergency affecting the safety or vital interests of the country, it being understood that the principle of the equitable treatment of commerce must be observed to the utmost possible extent. Nor does it prejudice the measures which Contracting States may take to ensure the health of human beings, animals or plants.

Art. 18. The present Convention does not impose upon a Contracting State any obligations conflicting with its rights and duties as a Member of the League of Nations.

Art. 19. The coming into force of the present Convention will not abrogate the obligations of Contracting States in relation to Customs regulations under Treaties, Conventions or Agreements concluded by them before November 3rd, 1923.

In consideration of such agreements being kept in force, the Contracting States undertake, so soon as circumstances permit, and in any case on the termination of the agreement, to introduce into agreements so kept in force which contravene the provisions of the present Convention the modifications required to bring them into harmony with such provisions; it being understood that this obligation is not applicable to the provisions of the treaties which terminated the war of 1914—1918, and which are in no wise affected by the present Convention.

Art. 20. In conformity with Article 23 (*e*) of the Covenant of the League of Nations, any Contracting State which can establish a good case against the application of any provision of the present Convention in some or all of its territory, on the ground of the grave economic situation arising out of the acts of devastation perpetrated on its soil during the war of 1914—1918, shall be deemed to be relieved temporarily of the obligations arising from the application of such provision, it being understood that the principle of the equitable treatment of commerce, which is accepted as binding by the Contracting States, must be observed to the utmost possible extent.

Art. 21. It is understood that the present Convention must not be interpreted as regulating in any way rights and obligations *inter se* of territories forming part or placed under the protection of the same sovereign State, whether or not these territories are individually Contracting States.

Art. 22. Should a dispute arise between two or more Contracting States as to the interpretation or application of the provisions of the present Convention, and should such dispute not be settled either directly between the parties or by the employment of any other means of reaching agreement, the parties to the dispute may, before resorting to any arbitral or judicial procedure, submit the dispute, with a view to an amicable settlement, to such technical body as the Council of the League of Nations may appoint for this purpose. This body will give an advisory opinion after hearing the parties and effecting a meeting between them if necessary.

The advisory opinion given by the said body will not be binding upon the parties to the dispute unless it is accepted by all of them, and they are free either after resort to such procedure or in lieu thereof to have recourse to any arbitral or judicial procedure which they may select, including reference to the Permanent Court of International Justice as regards any matters which are within the competence of that Court under its Statute.

If a dispute of the nature referred to in the first paragraph of this Article should arise with regard to the interpretation or application of paragraphs 2 or 3 of Article 4, or Article 7, of the present Convention, the parties shall, at the request of any of them, refer the matter to the decision of the Permanent Court of International Justice, whether or not there

has previously been recourse to the procedure prescribed in the first paragraph of this Article.

The adoption of the procedure before the body referred to above or the opinion given by it will in no case involve the suspension of the measures complained of; the same will apply in the event of proceedings being taken before the Permanent Court of International Justice, unless the Court decides otherwise under Article 41 of the Statute.

Art. 23. The present Convention, of which the French and English texts are both authentic, shall bear this day's date, and shall be open for signature until October 31st, 1924, by any State represented at the Conference of Geneva, by any Member of the League of Nations and by any States to which the Council of the League of Nations shall have communicated a copy of the Convention for this purpose.

Art. 24. The present Convention is subject to ratification. The instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the League of Nations, who shall notify their receipt to the Members of the League which are signatories of the Convention and to the other signatory States.

Art. 25. After October 31st, 1924, the present Convention may be acceded to by any State represented at the Conference referred to in Article 23 which has not signed the Convention, by any Member of the League of Nations, or by any State to which the Council of the League of Nations shall have communicated a copy of the Convention for this purpose.

Accession shall be effected by an instrument communicated to the Secretary-General of the League of Nations to be deposited in the archives of the Secretariat. The Secretary-General shall at once notify such deposit to all the Members of the League of Nations signatories of the Convention and to the other signatory States.

Art. 26. The present Convention will not come into force until it has been ratified by five Powers. The date of its coming into force shall be the ninetieth day after the receipt by the Secretary-General of the League of Nations of the fifth ratification. Thereafter, the present Convention will take effect in the case of each Party ninety days after the receipt of its ratification or of the notification of its accession.

In compliance with the provisions of Article 18 of the Covenant of the League of Nations, the Secretary-General will register the present Convention upon the day of its coming into force.

Art. 27. A special record shall be kept by the Secretary-General of the League of Nations showing which of the Parties have signed, ratified, acceded to or denounced the present Convention. This record shall be open to the Members of the League at all times; it shall be published as often as possible, in accordance with the directions of the Council.

Art. 28. The present Convention may be denounced by an instrument in writing addressed to the Secretary-General of the League of Nations. The denunciation shall become effective one year after the date of the receipt of the instrument of denunciation by the Secretary-General, and shall operate only in respect of the Member of the League of Nations or State which makes it.

The Secretary-General of the League of Nations shall notify the receipt of any such denunciations to all the Members of the League of Nations signatories of or adherents to the Convention and to the other signatory or adherent States.

Art. 29. Any State signing or adhering to the present Convention may declare, at the moment either of its signature, ratification or accession, that its acceptance of the present Convention does not include any or all of its colonies, overseas possessions, protectorates, or overseas territories under its sovereignty or authority and may subsequently adhere, in conformity with the provisions of Article 25, on behalf of any such colony, overseas possession, protectorate or territory excluded by such declaration.

Denunciation may also be made separately in respect of any such colony, overseas possession, protectorate or territory, and the provisions of Article 28 shall apply to any such denunciation.

Art. 30. The Council of the League of Nations is requested to consider the desirability of summoning a Conference for the purpose of revising the present Convention if requested by one-third of the Contracting States.

In faith whereof the above-named Plenipotentiaries have signed the present Convention.

Done at Geneva, the third day of November one thousand nine hundred and twenty-three, in a single copy, which will remain deposited in the archives of the Secretariat of the League of Nations; certified copies will be transmitted to all the States represented at the Conference.

Germany:	WILLY ERNST.
Austria:	E. PFLÜGL.
Belgium:	J. BRUNET.
	A. JANSSEN.
Brazil:	J. A. BARBOZA CARNEIRO.
British Empire:	H. LLEWELLYN SMITH.
Union of South Africa:	
	H. LLEWELLYN SMITH.
Australia:	C. A. B. CAMPION.
New Zealand:	J. ALLEN.

I hereby declare that my signature includes the Mandated Territory of Western Samoa.

India:	HARDINGE OF PENSHURST.
Bulgaria:	D. MIKOFF.
Chile:	JORGE BUCHANAN.
China:	J. R. LOUTSENGTSIANG.
Denmark:	A. OLDENBURG.
Egypt:	T. C. MACAULAY.
	A. ABDEL KHALEK.
Spain:	EMILIO DE PALACIOS.
Finland:	NIILO A. MANNIO.
	URHO TOIVOLA.
France:	E. BOLLEY.
Greece:	V. COLOCOTRONIS.
	D. CAPSALI.
Hungary:	F. DE PARCHER.
Italy:	CARLO PUGLIESI.
Japan:	Y. SUGIMURA.

Lithuania : DOBKEVICIUS.
DR. P. KARVELIS.
Luxemburg : CH. G. VERMAIRE.
French Protectorate of Morocco :
P. SERRA.
Norway : FRIDTJOF NANSEN.
Paraguay : R. V. CABALLERO.
The Netherlands:

With reference to Article 29 of the Convention, I have the honour to declare that, although the Netherlands Government only accepts the Convention in respect of its European territories, it does not definitely refuse its adhesion as regards its overseas possessions. The Netherlands Government wishes, however, to postpone such adhesion, and reserves the right subsequently to adhere in respect of all or any of its overseas possessions.

E. MENTEN.

For the overseas territories : Netherlands Indies, Surinam and Curaçao.

W. DOUDE VAN TROOSTWIJK.
Poland : J. MODZELEWSKI.
Portugal : A. M. BARTHOLOMEU FERREIRA.
Roumania :

On behalf of the Royal Roumanian Government I make the same reservations as these formulated by the other Governments and inserted in Article 6 of the Protocol, and I would add that the Royal Government understands that Article 22 of the Convention confers the right to have recourse to the procedure provided for in this Article for questions of a general nature solely on the High Contracting Parties, private persons being only entitled to appeal to their own judicial authorities in case any dispute arises with the authorities of the Kingdom.

N. P. COMNÈNE.
Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes :
RADMILO BOUYDITCH.
Dr. VALDEMAR LOUNATCHEK.
Siam : PHYA SANPAKITCH PREECHA.
Sweden : HJ. BRANTING.
Switzerland : HÄUSERMANN.
E. LEUTÉ.
Czechoslovakia : J. DVORACEK.
D. SCHÖNBACH.
Regency of Tunis (French Protectorate) :
ODE.
Uruguay : E. E. BUERO.

PROTOCOL *to the international convention relating to the simplification of customs formalities.*

At the moment of signing the Convention of to-day's date relating to the simplification of Customs formalities, the undersigned, duly authorised, have agreed as follows :

1. It is understood that the obligations of the Contracting States under the Convention referred to above do not in any way affect those which they have contracted or may in future contract under international treaties or agreements relating to the preservation of the health of human beings, animals or plants (particularly the International Opium Convention), the protection of public morals or international security.

2. As regards the application of Article 3, the obligation accepted by Canada binds only the Federal Government and not the Provincial Governments, which, under the Constitution, possess the power of prohibiting or restricting the importation of certain products into their territories.

3. As regards the application of Articles 4 and 5, the acceptance of these Articles by Brazil and Canada only involves, in the case of these States, the responsibility of the Federal Government to the extent to which the measures relating to tariffs or regulations referred to in those Articles are taken by itself, and without its assuming any responsibility as regards such measures taken by the States or Provinces under rights conferred on them by the Constitution of the country.

4. In regard to the application of Article 4 and of the second paragraph of Article 5, the undertaking entered into by Germany does not entail any obligation on her part to publish certain trifling taxes which she collects or certain special formalities which she applies, but which are not imposed by her but by Federal States or by local authorities.

5. As regards the application of Article 11, the Contracting States recognise that the rules which they have established constitute the minimum guarantees which all the Contracting States may claim, and do not exclude the voluntary extension or adaptation of such rules by bilateral or other agreements voluntarily concluded between the said States.

6. In view of the special circumstances in which they are placed, the Governments of Spain, Finland, Poland and Portugal have stated that they reserve the right of excepting Article 10 at the time of ratification and that they will not be bound to apply the said Article until after a period of five years from this day.

A similar declaration has been made by the Governments of Spain, Greece and Portugal in respect of paragraph 8 of Article 11 of the Convention, and by the Governments of Spain and Portugal in respect of paragraph 3 of the same Article. The Government of Poland has made a similar declaration in respect of the application of the whole of the same Article, with the exception of paragraphs 1, 2, 4, 5, 7 and 9, which it agrees to apply as from the coming into force in its own case of the said Convention.

The other Contracting States, while stating their acceptance of the reserves so formulated, declare that they will not be bound, in regard to the States which have made the said reserves, as regards the matters to which they relate, until the provisions in question are applied by the said States.

Any exceptions which may subsequently be formulated by other Governments, at the time of their ratification or accession, with reference to Article 10, Article 11, or any particular provisions of those Articles, shall be accepted, for the period referred to in the first paragraph above, and subject to the conditions laid down in the third paragraph, if the Council of the League of Nations so decides after consulting the technical body mentioned in Article 22 of the Convention.

The present Protocol will have the same force, effect and duration as the Convention of to-days' date, of which it is to be considered as an integral part.

In faith whereof the above-named Plenipotentiaries have signed the present Protocol.

Done at Geneva, the third day of November one thousand nine hundred and twenty-three in a single copy which will remain deposited in the archives of the Secretariat of the League of Nations; certified copies will be transmitted to all the States represented at the Conference.

Germany : WILLY ERNST.
Austria : E. PFLÜGL.
Belgium : J. BRUNET.
A. JANSSEN.
Brazil : J. A. BARBOZA CARNEIRO.
British Empire : H. LLEWELLYN SMITH.
Union of South Africa :
H. LLEWELLYN SMITH.
Australia : C. A. B. CAMPION.
New-Zealand : J. ALLEN.

I hereby declare that my signature includes the Mandated Territory of Western Samoa.

India : HARDINGE OF PENSHURST.
Bulgaria ; D. MIKOFF.
Chile : JORGE BUCHANAN.
China : J. R. LOUTSENGTSIANG.
Denmark : A. OLDENBURG.
Egypt : T. C. MACAULAY.
A. ABDEL KHALEK.
Spain : EMILIO DE PALACIOS.
Finland : NIILO A. MANNIO.
URHO TOIVOLA.
France : E. BOLLEY.
Greece : V. COLOCOTRONIS.
D. CAPSALI.
Hungary : F. DE PARCHER.
Italy : CARLO PUGLIESI.
Japan : Y. SUGIMURA.
Lithuania : DOBKEVICIUS.
DR. P. KARVELIS/
Luxemburg : CH. G. VERMAIRE.
French Protectorate of Morocco :
P. SERRA.
Norway : FRIDTJOF NANSEN.
Paraguay : R. V. CABALLERO.
The Netherlands :

Subject to the reservation indicated in the Convention.

E. MENTEN.

For the overseas territories of the Kingdom : Netherlands Indies, Surinam and Curacao.

W. DOUDE VAN TROOSTWIJK.
Poland : J. MODZELEWSKI.
Portugal : A. M. BARTHOLOMEU FERREIRA.
Roumania :

Subject to the reservations made and explanations given when the Convention was signed.

N. P. COMNÈNE.
Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes :
RADMILO BOUYDITCH.
DR. VALDEMAR LOUNATCHEK.
Siam : PHYA SANPAKITCH PREECHA.
Sweden : HJ. BRANTING.
Switzerland : HÄUSERMANN.
E. LEUTÉ.
Czechoslovakia : J. DVORACEK.
D. SCHÖNBACH.
Regency of Tunis (French Protectorate) :
ODE.
Uruguay : E. E. BUERO.

26 *Maart* 1925. WET, houdende goedkeuring van de voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen *Nederland* en *Litauen* op 10 Juni 1924 te *Kowno* tot stand gekomen, door wisseling van nota's tusschen Harer Majesteits Gezant te *Kopenhagen* en den Minister van Buitenlandsche Zaken van *Litauen*. S. 119.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Litauen, op 10 Juni 1924 te Kowno tot stand gekomen door wisseling van nota's tusschen Harer Majesteits Gezant te Kopenhagen en den Minister van Buitenlandsche Zaken van Litauen, ingevolge artikel 58 der Grondwet de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. De voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Litauen, op 10 Juni 1924 te Kowno tot stand gekomen door wisseling van nota's tusschen Harer Majesteits Gezant te Kopenhagen en den Minister van Buitenlandsche Zaken van Litauen, van welke nota's afdrukken nevens deze wet zijn gevoegd, wordt goedgekeurd.

Art. II. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag, volgende op dien van hare afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 26sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.
De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw, CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.
De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 14 *April* 1925.)

République de Lithuanie.

—

Ministère des Affaires Etrangères.

—

Kaunas, le 10 juin 1924.

Excellence,

I. Les Gouvernements lithuanien et néerlandais désirant développer les relations commerciales entre la Lithuanie et les Pays-Bas, j'ai l'honneur d'informer Votre Excellence que le Gouvernement de Lithuanie est disposé à garantir, à la réserve des restrictions exprimées aux paragraphes 6, 7 et 8 de la présente et à condition de réciprocité, aux ressortissants néerlandais, aux sociétés néerlandaises (anonymes et autres) commerciales, industrielles et financières, y compris les compagnies de navigation, et aux produits du sol et de l'industrie des Pays-Bas, dans le territoire lithuanien un traitement sous tous les rapports au moins aussi favorable que celui, accordé ou à accorder

Son Excellence
Monsieur Willem L. F. C. Chevalier de Rappard,
Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire des Pays-Bas, à Copenhague.

aux ressortissants, aux sociétés et aux produits du sol et de l'industrie du pays étranger le plus favorisé.

Cette disposition ne portera pas atteinte aux dispositions en vigueur en Lithuanie en matière de la délivrance ou de la prorogation de visas ; ni aux droits de la Lithuanie de refuser l'entrée ou le séjour prolongé aux personnes qui seront jugées indésirables.

2. Ce traitement sera accordé en tout ce qui concerne l'établissement des ressortissants et des sociétés néerlandais en Lithuanie ; l'exercice du commerce, de l'industrie et des professions ; ainsi qu'en tout ce qui concerne les affaires de commerce et de navigation, à l'égard de l'importation, de l'exportation et du transit ; les droits et formalités de douane et les opérations commerciales ; le paiement des impôts.

3. Les bâtiments néerlandais jouiront dans les ports, rivières et eaux territoriales de la Lithuanie d'un traitement non moins favorable que celui accordé ou à accorder aux bâtiments lithuaniens ou à ceux de la nation étrangère la plus favorisée, le Gouvernement lithuanien se réservant toutefois le droit de ne permettre l'exercice du cabotage qu'aux bâtiments lithuaniens.

4. Le Gouvernement lithuanien s'engage en outre à concéder, à condition de réciprocité, le libre passage à travers la Lithuanie y compris les eaux territoriales, aux personnes, marchandises, bâtiments, voitures, wagons et envois postaux, venant des ou destinés aux Pays-Bas, et à leur accorder en matière de facilités, frais, restrictions etc. un traitement au moins aussi favorable que celui accordé ou à accorder aux personnes, marchandises, bâtiments, voitures, wagons et envois postaux lithuaniens ou à ceux d'une autre nationalité, origine, importation ou propriété plus favorisée.

Cette disposition pour autant qu'elle concerne le libre transit de marchandises, ne préjudiciera en rien aux prescriptions légales sur le transit d'armes et de provisions de guerre.

5. Le Gouvernement lithuanien s'engage de plus à appliquer, à condition de réciprocité, les dispositions du présent arrangement aux Indes néerlandaises, au Surinam et au Curaçao, ainsi qu'aux produits du sol et de l'industrie de ces pays et à leurs ressortissants, sociétés et bâtiments.

6. Il est bien entendu que les dispositions du présent arrangement n'accordent à aucune des parties contractantes aucun droit ou ne leur imposent aucune obligation dérogeant à une convention générale internationale à laquelle le Gouvernement lithuanien ou le Gouvernement néerlandais ont adhéré ou adhéreront à l'avenir.

7. Les Pays-Bas ne pourront par suite des dispositions précitées exiger les faveurs que la Lithuanie a accordées au accordera à l'avenir à un des Etats Baltiques (Finlande, Esthonie, Lettonie) ou à ces trois pays, tant que ces avantages n'auront été accordés à un état tiers.

8. Les Pays-Bas ne pourront pas exiger les faveurs relatives aux communications, au trafic et au commerce de frontière qui pour des raisons locales, seraient accordées par la Lithuanie à des Etats limitrophes.

9. Tout différend sur l'interprétation, l'application et l'exécution du présent arrangement qui n'a pu être résolue entre les Hautes Parties Contractantes par la voie diplomatique sera soumis à la Cour Permanente de Justice Internationale.

10. Les dispositions de cet arrangement seront mis à exécution le plus tôt possible dès que les formalités prescrites à cet égard par les lois constitutionnelles des deux parties contractantes auront été accomplies. L'arrangement continuera à être en vigueur jusqu'à la conclusion entre les deux pays d'un traité définitif de commerce et de navigation, étant toutefois bien entendu que chacune des deux parties contractantes aura la faculté de dénoncer le présent arrangement, qui alors demeurera exécutoire jusqu'à l'expiration de trois mois à partir de la date de dénonciation.

Veuillez agréer, Votre Excellence, les assurances de ma très haute considération.

(signé) GALVANAUSKAS.
Président du Conseil,
Ministre des Affaires Etrangères.

Légation des Pays-Bas.

—

N°. 17 H. 202.

—

Kowno, le 10 juin 1924.

Monsieur le Ministre,

Les Gouvernements néerlandais et lithuanien désirant développer les relations commerciales entre les Pays-Bas et la Lithuanie, j'ai l'honneur d'informer Votre Excellence que le Gouvernement de Sa Majesté la Reine des Pays-Bas est disposé à garantir, à la réserve des restrictions exprimées aux paragraphes 6 et 8 de la présente et à condition de réciprocité, aux ressortissants lithuaniens, aux sociétés lithuaniennes (anonymes et autres) commerciales, industrielles et financières, y compris les compagnies de navigation, et aux produits du sol et de l'industrie de la Lithuanie, dans le territoire néerlandais un traitement sous tous les rapports au moins aussi favorable que celui, accordé ou à accorder aux ressortissants, aux sociétés et aux produits du sol et de l'industrie du pays étranger le plus favorisé.

Cette disposition ne portera pas atteinte aux dispositions en vigueur dans les Pays-Bas en matière de la délivrance ou de la prorogation de visas, ni aux droits des Pays-Bas de refuser l'entrée ou le séjour prolongé aux personnes qui seront jugées indésirables.

2. Ce traitement sera accordé en tout ce qui concerne l'établissement des ressortissants et des sociétés lithuaniens aux Pays-Bas ; l'exercise du commerce, de l'industrie et des professions, ainsi qu'en tout ce qui concerne les affaires de commerce et de navigation, à l'égard de l'importation, de l'exportation et du transit ; les droits et formalités de douane et les opérations commerciales ; le paiement des impôts.

3. Les bâtiments lithuaniens jouiront dans les ports, rivières et eaux territoriales du Royaume des Pays-Bas d'un traitement non

Son Excellence
Monsieur le Ministre des Affaires Etrangères,
à Kowno.

moins favorable que celui accordé ou à accorder aux bâtiments néerlandais ou à ceux de la nation étrangère la plus favorisée, le Gouvernement de la Reine se réservant toutefois le droit de ne permettre l'exercice du cabotage qu'aux bâtiments néerlandais.

4. Le Gouvernement de la Reine s'engage en outre à concéder, à condition de réciprocité, le libre passage à travers les Pays-Bas, y compris les eaux territoriales, aux personnes, marchandises, bâtiments, voitures, wagons et envois postaux, venant de ou destinés à la Lithuanie, et à leur accorder en matière de facilités, frais, restrictions etc. un traitement au moins aussi favorable que celui accordé ou à accorder aux personnes, marchandises, bâtiments, voitures, wagons et envois postaux néerlandais ou à ceux d'une autre nationalité, origine, importation ou propriété plus favorisée.

Cette disposition pour autant qu'elle concerne le libre transit de marchandises, ne préjudiciera en rien aux prescriptions légales sur le transit d'armes et de provisions de guerre.

5. Le Gouvernement de la Reine s'engage de plus à appliquer dans les Indes Néerlandaises, dans le Surinam et dans le Curaçao, à condition de réciprocité, les dispositions du présent arrangement à la Lithuanie, ainsi qu'aux produits de son sol et de son industrie et aux ressortissants, aux sociétés et aux bâtiments lithuaniens.

6. Il est bien entendu que les dispositions du présent arrangement n'accordent à aucune des parties contractantes aucun droit ou ne leur imposent aucune obligation dérogeant à une convention générale internationale à la quelle le Gouvernement de la Reine ou le Gouvernement lithuanien ont adhéré ou adhéreront à l'avenir.

7. Les Pays-Bas ne pourront par suite des dispositions précitées exiger les faveurs que la Lithuanie a accordé ou accordera à l'avenir à un des Etats Baltiques (Finlande, Esthonie, Lettonie) ou à ces trois pays, tant que ces avantages n'auront été accordés à un Etat tiers.

8. La Lithuanie ne pourra pas exiger les faveurs relatives aux communications, au trafic et au commerce de frontière qui pour des raisons locales, seraient accordées par les Pays-Bas à des Etats limitrophes.

9. Tout différend sur l'interprétation, l'application ou l'exécution du présent arrangement qui n'a pu être résolu entre les Hautes Parties Contractantes par la voie diplomatique sera soumis à la Cour Permanente de Justice Internationale.

10. Les dispositions de cet arrangement seront mises à exécution le plus tôt possible dès que les formalités prescrites à cet égard par les lois constitutionnelles des deux parties contractantes auront été accomplies. L'arrangement continuera à être en vigueur jusqu'à la conclusion entre les deux pays d'un traité définitif de commerce et de navigation, étant toutefois bien entendu que chacune des deux parties contractantes aura la faculté de dénoncer le présent arrangement qui alors demeurera exécutoire jusqu'à l'expiration de trois mois à partir de la date de dénonciation.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma plus haute considération.

(signé) W. L. F. C. VAN RAPPARD.

26 *Maart* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Girobesluit 1924 (*Staatsblad* nº. 451). S. 120.

WIJ. WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 18 Februari 1925, nº. M. 51, afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Maart 1925, nº. 38);

Gelet op het nader rapport van Onzen voormelden Minister van 23 Maart 1925, nº. M. 82, afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen als volgt:

Art. I. In artikel 8, lid 1 onder *a.* en lid 3 van het Girobesluit 1924 (*Staatsblad* nº. 451), wordt in plaats van „vijf duizend" gelezen „zes duizend".

Lid 5 van dit artikel wordt aangevuld met het volgende:

„Aan kennisgevingen, welke later dan 14 „dagen na den daarin vermelden datum van de „chèque op het girokantoor worden ontvangen, „wordt alleen gevolg gegeven, als zulks schrif„telijk door den rekeninghouder wordt ge„vraagd."

Lid 7, alinea 2 van dit artikel wordt gelezen als volgt:

„Ingeval rekeninghouders schriftelijk door„loopende machtiging geven tot het doen af„schrijven van periodieke betalingen, verschul„digd aan andere rekeninghouders, hetzij aan „den directeur, hetzij onder de door dezen nader „te stellen voorwaarden, aan die andere reke„ninghouders, kan af- en overschrijving ge„schieden op andere, niet van Rijkswege ver„strekte formulieren, mits door den Directeur „goedgekeurd."

Art. II. Na lid 2 van artikel 9 van het Girobesluit 1924 (*Staatsblad* nº. 451) wordt een nieuw lid 3 opgenomen, luidende als volgt:

„3. Voor zoover het bedrag van de chèques „niet hooger is dan één duizend gulden, kan degene, aan wien blijkens aanwijzing in de „chèque het bedrag moet worden uitbetaald, „verzoeken de uitbetaling te doen geschieden „aan een door hem aan te wijzen persoon. Hij „stelt dan aan de keerzijde van de chèque de „gedagteekende en door hem onderteekende „verklaring:

„ „Verzoeke het aan ommezijde vermelde bedrag te doen uitbetalen aan . . . . . " "

„In dit geval kan de oorspronkelijke houder „van de chèque het Rijk niet tot schade„vergoeding aanspreken, op grond dat de voren„bedoelde machtiging niet door of namens hem „op de chèque zou zijn gesteld geworden, tenzij „hij zich vóór de uitbetaling schriftelijk daar„tegen heeft verzet bij het kantoor, waar de „chèque betaalbaar is

Lid 3 van dit artikel wordt genummerd als lid 4.

Art. III. Vóór den bestaanden tekst van artikel 15 van het Girobesluit 1924 (*Staatsblad* nº. 451) wordt het volgende als lid 1 aan het artikel toegevoegd:

„1. Spoedbehandeling kan worden ver„langd van gedane stortingen, alsmede van „ingezonden girobiljetten en adviezen van „chèques.

„De formulieren, waarvan spoedbehandeling „verlangd wordt, alsmede eventueel de om-

„slagen, waarin zij zijn gesloten, behooren te „zijn voorzien van de duidelijk leesbare in het „oog loopende aanduiding „Spoedbehandeling".

„Voor spoedbehandeling is een bijzonder „recht verschuldigd van 40 cent per storting, „per girobiljet, of per chèque, met dien ver„stande, dat als bij éénzelfde girobiljet opdracht „tot meer dan één overschrijving wordt ge„geven, het recht voor elke overschrijving ver„schuldigd is. Het recht wordt in mindering „gebracht van het tegoed der postrekening „van afschrijving of voor zooveel het stortingen „betreft, voldaan door middel van frankeer„zegels op de stortingsformulieren."

De leden 1, 2, 3, 4 en 5 van dit artikel worden genummerd als lid 2, respectievelijk lid 3, 4, 5 en 6.

In het bestaande lid 6, hetwelk wordt genummerd als lid 7, wordt in de eerste en de tweede zinsnede in plaats van „4e" en „5e" gelezen „5e", respectievelijk „6e".

De leden 7 en 8 van dit artikel worden genummerd als lid 8, respectievelijk lid 9.

Art. IV. Aan artikel 16, lid 1 van het Girobesluit 1924 (*Staatsblad* nº. 451) wordt toegevoegd:

„Voor bijzondere werkzaamheden, bij het „samenstellen of verzenden der afrekeningen „op verzoek der rekeninghouders in acht te „nemen, kan eene vergoeding worden geheven, „waarvan het bedrag in elk afzonderlijk geval „door den directeur wordt vastgesteld. Zij „wordt in mindering gebracht van het tegoed „der postrekening van den verzoeker."

Art. V. Vóór den bestaanden tekst van artikel 17 van het Girobesluit 1924 (*Staatsblad* nº. 451) wordt het volgende als lid 1 aan het artikel toegevoegd:

„1. De rekeninghouders zijn niet bevoegd „zich bij voorbaat te verzetten tegen het doen „van bijschrijvingen op hunne postrekeningen, „waartoe door derden opdracht wordt gegeven."

In den bestaanden tekst, welke wordt genummerd als lid 2, wordt in plaats van „Rekeninghouders hebben" gelezen: „Evenwel hebben zij".

Art. VI. Artikel 25 van het Girobesluit 1924 (*Staatsblad* nº. 451) wordt gelezen als volgt:

„1. De ambtenaren, die met de uitvoering „van den dienst worden belast, zijn verplicht „tot stipte geheimhouding ten aanzien van:

„*a.* de gedane stortingen;

„*b.* de uitbetaalde chèques;

„*c.* de boekingen op de postrekeningen;

„*d.* alle overige zaken, welke door hunne „ambtsvervulling te hunner kennis komen.

„2. Onze Minister is bevoegd in bijzondere „omstandigheden bij wijze van uitzondering „ontheffing van de verplichting van geheim„houding ten aanzien van de zaken, bedoeld „onder *d* van het vorige lid, te verleenen."

Art. VII. Met afwijking van het bepaalde in artikel 14, 1e lid onder *d.* van het Girobesluit 1923, (*Staatsblad* nº. 139) wordt goedgekeurd, dat van hen, voor wie eene nevenrekening als bedoeld onder 2 van artikel 9 van dat besluit is geopend geweest, het volgens genoemd artikel 14 verschuldigd recht, niet is ingevorderd geworden.

Art. VIII. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 26sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 6 *April* 1925.)

---

26 *Maart* 1925. BESLUIT, tot verlenging van de schorsing van het besluit van den gemeenteraad van *Dordrecht*, van 26 Augustus 1924, waarbij het gebouw van het voormalig Zuid-Afrikaansch Museum aldaar, gelegen in de nabijheid van Dordrechts Museum, is verhuurd als autogarage met showroom en werkplaats. S. 121.

Verlengd tot 1 *Juli* 1925.

---

26 *Maart* 1925. BESLUIT tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 7, tweede lid, III onder 1º. *b* en 2º. der Ongevallenwet 1921. S. 122.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 26 Januari 1925, nº. 113, Afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 7, tweede lid, III onder 1º. *b* en 2º. der Ongevallenwet 1921;

Den Raad van State gehoord (advies van den 3 Maart 1925, nº. 48);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 23 Maart 1925, nº. 887, Afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen als volgt:

Art. 1. Het dagloon van werklieden in eenig verzekeringsplichtig bedrijf, die van hun werkgever geen loon ontvangen en niet behooren tot de personen, bedoeld in artikel 8 der Ongevallenwet 1921, wordt gerekend te bedragen een driehonderdste gedeelte van het loon, dat gedurende het aan den dag van het ongeval voorafgaande jaar gemiddeld is verdiend door de minst betaald volslagen werklieden van hetzelfde geslacht in hetzelfde bedrijf, die wel loon van den werkgever ontvangen, tenzij het dagloon, berekend volgens de bepalingen van artikel 7, tweede lid, I of II, hooger zou zijn, in welk geval het dagloon op dat hoogere bedrag wordt vastgesteld.

2. Het bedrag, dat met inachtneming van het bepaalde in artikel 1 voor de daarbij bedoelde groep van werklieden als dagloon wordt beschouwd, zal bij de premieberekening als werkelijk verdiend loon worden aangemerkt.

3. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 26sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.

(*Uitgeg.* 9 *April* 1925.)

28 *Maart* 1925. BESLUIT tot wijziging van de Modellen I en II behoorende bij het Koninklijk besluit van 27 April 1922 (*Staatsblad* nº. 230) sedert gewijzigd, tot uitvoering van artikelen der Kieswet, der Provinciale Wet en der Gemeentewet. S. 123.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 27 Februari 1925, nº. 1558, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur.

Den Raad van State gehoord, advies van 17 Maart 1925, nº. 34;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 24 Maart 1925, nº. 2240, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

in de na te noemen modellen behoorende bij Ons besluit van 27 April 1922 (*Staatsblad* nº. 230) sedert gewijzigd, de navolgende wijziging aan te brengen:

In Model I worden aan het slot de woorden: „dat hij bewilligt in de plaats hem op de lijst aangewezen (art. 39 der Kieswet)", vervangen door: „dat hij bewilligt in zijn candidaatstelling op de lijst (art. 39 der Kieswet)".

In Model II worden aan het slot de woorden: „en verklaart dat hij/zij bewilligt in de plaats hem/haar op die lijst aangewezen", vervangen door: „en verklaart dat hij/zij bewilligt in zijne/hare candidaatstelling op die lijst".

Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 28sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 16 *April* 1925.)

---

28 *Maart* 1925. BESLUIT, tot vernietiging wegens strijd met de wet van artikel 11 van het Reglement voor de schoolvergaderingen aan de openbare lagere scholen te *Amsterdam*, vastgesteld door Burgemeester en Wethouders dier gemeente bij besluit van 16 Juli 1923. S. 124.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van 30 Mei 1924, nº. 4006/2, afdeeling Lager Onderwijs Algemeen, en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van 24 Januari 1925, nº. 593, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur,

tot vernietiging wegens strijd met de wet van artikel 11 van het Reglement voor de schoolvergaderingen aan de openbare lagere scholen te *Amsterdam*, vastgesteld door Burgemeester en Wethouders dier gemeente bij besluit van 16 Juli 1923;

Overwegende, dat genoemd artikel 11 luidt als volgt:

„Acht de voorzitter een door de schoolvergadering genomen besluit in strijd met wet, verordening, met dit reglement, met het belang der school of zou de uitvoering uitgaven teweeg brengen, die tot overschrijding der beschikbare kredieten zouden leiden, dan roept hij onverwijld de beslissing in van Burgemeester en Wethouders en doet daarvan terstond schriftelijk mededeeling aan den secretaris der schoolvergadering".

Overwegende, dat blijkens artikel 27, eerste juncto derde lid, der Lager-onderwijswet 1920 aan het hoofd der school een onderwijzer is geplaatst en aan dezen het bestuur der school is toevertrouwd; dat in verband met bovenaangehaalde bepalingen besluiten der schoolvergadering slechts de beteekenis kunnen hebben van een advies; dat het karakter van een advies inhoudt, dat aan hem, wien het wordt uitgebracht, de beslissing blijft zoodanig advies al dan niet op te volgen;

dat evenwel het hoofd der school in de in artikel 11 genoemde gevallen, na kennisneming van het advies der schoolvergadering, niet vrij is als bestuurder van de school te handelen of niet te handelen, vermits de bepaling hem de verplichting oplegt in die gevallen onverwijld de beslissing van Burgemeester en Wethouders in te roepen, zoodat dan aan dat College en niet meer aan hem, voor zoover elk dier gevallen betreft, het bestuur der school zou zijn toevertrouwd;

dat mitsdien artikel 11 van genoemd Reglement in strijd is met artikel 27, eerste en derde lid, der Lager-onderwijswet 1920;

Gelet op dit artikel en op de artikelen 153, 158, 159 en 160 der gemeentewet;

Den Raad van State gehoord, advies van 24 Februari 1925, nº. 32;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 4 Maart 1925, nº. 1962/1, afdeeling Lager Onderwijs Algemeen, en van 24 Maart 1925, nº. 1812, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

artikel 11 van het Reglement voor de schoolvergaderingen aan de openbare lagere scholen te *Amsterdam*, vastgesteld door Burgemeester en Wethouders dier gemeente bij besluit van 16 Juli 1923, te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst, en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 28sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 9 *April* 1925.)

---

28 *Maart* 1925. BESLUIT tot regeling van de betalingen tusschen Rijk en Gemeenten. S. 125.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 5 Februari 1925, nº. 172, Afdeeling Generale Thesaurie;

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Februari 1925, nº. 45);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 25 Maart 1925, nº. 147, Afdeeling Generale Thesaurie;

Overwegende, dat het wenschelijk is maatregelen te treffen tot regeling van de wederzijdsche betalingen tusschen het Rijk en de Gemeenten.

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Betalingen van het Rijk aan de gemeenten en van de gemeenten aan het Rijk geschieden voorzoover zij door Onzen Minister van Financiën daartoe zijn aangewezen door vorderingen en schulden over en weer te vereffenen.

Te dien einde zal tusschen het Rijk en elke gemeente of tusschen een door Onzen Minister van Financiën aan te wijzen instelling en elke gemeente en in dat geval ook tusschen die instelling en het Rijk eene rekening worden geopend, overeenkomstig door Onzen Minister van Financiën te geven voorschriften.

2. Onze Minister van Financiën draagt zorg dat de gemeentebesturen omtrent alle wijzigingen in den stand der rekening hunner gemeente zoo spoedig mogelijk worden ingelicht en dat zij over de batige saldi der rekening in den door die besturen te bepalen vorm kunnen beschikken.

3. De Hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur dragen zorg, dat van alle bij artikel 1 bedoelde betalingen, voorzoover zij daarbij betrokken zijn, tijdig opgave wordt gedaan aan de Generale Thesaurie van het Departement van Financiën, met vermelding van den naam der gemeente, de omschrijving der betaling of der vordering, het bedrag, alsmede den datum waarop de betaling moet plaats hebben of de vordering opeischbaar wordt.

Voorzoover het betalingen betreft ten laste der begrooting moeten die opgaven vergezeld gaan van aanvragen tot kredietopening.

4. Dit besluit treedt in werking op een nader door Onzen Minister van Financiën te bepalen datum.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 28sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 15 *April* 1925.)

---

28 *Maart* 1925. BESLUIT, houdende regeling van de vrijwillige hulpverleening aan zieke en gewonde personen, behoorende tot de legers of vloten van oorlogvoerende mogendheden en voorziening in de hulpverleening en inlichtingendienst ten aanzien van krijgsgevangenen en geïnterneerden. S. 126.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog en van Marine van den 13 December 1924, 1e afd., nº. 69, en van 20 December 1924, Afdeeling I/B, 1e Bureau, nº. 50;

Overwegende,

dat bij het Tractaat, te *Genève* gesloten op den 6den Juli 1906, en goedgekeurd bij de wet van 25 Mei 1908 (*Staatsblad* nº. 152), zijn vastgesteld de voorwaarden waaronder door personeel van vrijwillige vereenigingen tot hulpbetoon medewerking mag worden verleend aan den militairen geneeskundigen dienst, ten einde mede de bescherming volgens het Tractaat te kunnen genieten;

dat ter zake bepalingen zijn gemaakt bij het Koninklijk besluit van 22 October 1917 (*Staatsblad* nº. 607), gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 15 December 1917 (*Staatsblad* nº. 693) en het Koninklijk besluit van 22 October 1921 (*Staatsblad* nº. 1143), ten doel hebbende zoowel eenheid te waarborgen in die vrijwillige hulpverleening in tijd van oorlog, als de richtige uitvoering daarvan door een doelmatige voorbereiding in tijd van vrede te verzekeren;

dat genoemd Koninklijk Besluit nadere wijziging en aanvulling behoeft;

Gezien artikel 2 van het Koninklijk Besluit van 19 Maart 1913 (*Staatsblad* nº. 113) waarbij de Nederlandsche Afdeeling der Souvereine Orde van Malta, de Commenderij Nederland der Johanniter Orde en de Vereeniging het Nederlandsche Roode Kruis zijn gemachtigd om in tijd van oorlog hulp te verleenen aan gewonden en zieken, behoorende tot de legers of vloten van oorlogvoerende mogendheden;

Den Raad van State gehoord, advies van 17 Februari 1925, nº. 29;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 3 Maart 1925, 1e afd., nº. 22, en van 25 Maart 1925, Afd. B, 1e Bureau, nº. 54;

Hebben goedgevonden en verstaan, met intrekking van het Koninklijk Besluit van 22 October 1917 (*Staatsblad* nº. 607), van het Koninklijk Besluit van 15 December 1917 (*Staatsblad* nº. 693) en van het Koninklijk Besluit van 22 October 1921 (*Staatsblad* nº. 1143) te bepalen:

Art. 1. Vereenigingen welke hulpbetoon aan zieken en gewonden ten doel hebben, kunnen door Ons als zoodanig worden erkend en toegelaten tot vrijwillige hulpverleening aan zieke en gewonde personen, behoorende tot de legers of vloten van oorlogvoerende mogendheden. Op deze vereenigingen, alsmede op de reeds erkende en toegelaten vereenigingen, zijn de bepalingen van dit besluit van toepassing. Voor de Vereeniging het Nederlandsche Roode Kruis, in deze hierna te noemen: het Roode Kruis, gelden de te haren aanzien in dit besluit afzonderlijk gestelde bepalingen.

2. Omtrent de erkenning en toelating van vereenigingen wordt het Hoofdbestuur van het Roode Kruis, in deze hierna te noemen: het Hoofdbestuur, gehoord.

3. I. Afgescheiden van het doel van het in artikel 1 genoemde Roode Kruis, omschreven in zijn statuten, heeft het tot taak, in geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden:

a. hulp te verleenen aan zieken en gewonden onder den Militairen Geneeskundigen Dienst;

b. de algemeene leiding van de vrijwillige hulpverleening te voeren onder den Militairen Geneeskundigen Dienst;

c. in werking te hebben een Informatiebureau, zijnde bureau van inlichtingen omtrent

zieken, gewonden, dooden en vermisten, tevens bureau van inlichtingen nopens krijgsgevangenen en geïnterneerden, overeenkomstig artikel 14 van het Reglement betreffende de wetten en gebruiken van den oorlog te land, vastgesteld bij het Haagsch Verdrag van 18 October 1907, bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 22 Februari 1910 (*Staatsblad* nº. 73);

d. in werking te hebben eene bijzondere commissie (commission spéciale) belast met het verstrekken van hulp en met de contrôle op de verzending van geschenken aan krijgsgevangenen en geïnterneerden in *Nederland* en andere landen, overeenkomstig artikel 15 van genoemd Reglement betreffende de wetten en gebruiken van den oorlog te land.

II. Ingeval van algemeene of gedeeltelijke mobilisatie zal het Roode Kruis alles doen wat noodig is om de vrijwillige hulpverleening in gereedheid te brengen en zich belasten met de verzorging van de zieke en gewonde militairen in de evacuatiegebieden, een en ander voor zoover dit door den Inspecteur van den Militairen Geneeskundigen Dienst der Landmacht verlangd wordt.

III. Ingeval van oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden kunnen door Ons voorschriften worden gegeven omtrent de taak door het Roode Kruis, onder den Militairen Geneeskundigen Dienst, op zich te nemen.

IV. Ten einde in staat te zijn zijn oorlogstaak te vervullen, is het Roode Kruis verplicht in tijd van vrede:

a. de noodige voorbereidingen te treffen, om, bij uitbreken van oorlog, te kunnen beschikken over:

1. doelmatige geneeskundige inrichtingen met het daarbij noodige personeel, en de vereischte bedrijfsmiddelen;

2. vertrouwd en geoefend personeel, tot vervoer en geleide van gewonden;

3. doelmatig transportmaterieel voor gewonden;

b. de noodige voorbereidingen te treffen om in bedrijf te brengen een Informatiebureau, zijnde bureau van inlichtingen omtrent zieken, gewonden, dooden en vermisten, tevens bureau van inlichtingen nopens krijgsgevangenen en geïnterneerden, overeenkomstig artikel 14 van het Reglement betreffende de wetten en gebruiken van den oorlog te land, vastgesteld bij het Haagsch Verdrag van 18 October 1907, bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 22 Februari 1910 (*Staatsblad* nº. 73);

c. in te stellen een bijzondere commissie (commission spéciale) belast met het verstrekken van hulp en met de contrôle op de verzending van geschenken aan krijgsgevangenen en geïnterneerden in Nederland en andere landen, overeenkomstig artikel 15 van genoemd Reglement betreffende de wetten en gebruiken van den oorlog te land;

d. zoodanige middelen aan te wenden, dat de belangstelling in zijn streven bij de natie levendig gehouden, zijn ledental vermeerderd en het vormen van kapitaal en het verkrijgen van de noodige hulpmiddelen bevorderd worden en voorts door arbeid op maatschappelijk gebied zijn practische waarde te verhoogen.

Voor zoover een goede vervulling van zijn oorlogstaak daardoor niet in gevaar wordt gebracht, zal het Roode Kruis naar vermogen kunnen medewerken tot leniging van den nood bij rampen binnenslands, in Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao, en in het buitenland, alsmede bij oorlog tusschen buitenlandsche mogendheden.

4. Andere erkende en toegelaten vereenigingen hebben tot taak, in geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden, waarin Nederland betrokken is, of bij mobilisatie:

a. naar vermogen mede te werken, om het Roode Kruis in staat te stellen, te voldoen aan zijne verplichtingen;

b. zich te onderwerpen aan de, ingevolge art. 3, door het Roode Kruis te voeren algemeene leiding van de vrijwillige hulpverleening.

Tot goede vervulling van die taak zijn zij verplicht in tijd van vrede:

a. de noodige voorbereidingen te treffen om vertrouwd en geoefend personeel, geneeskundige inrichtingen en vervoer- en verplegingsmiddelen beschikbaar te kunnen stellen;

b. mede te werken, in overleg met het Hoofdbestuur, bij de maatregelen, welke dat Hoofdbestuur noodzakelijk acht om de onder *a* bedoelde voorbereidingen doeltreffend te doen zijn;

c. de inlichtingen te geven, welke het Hoofdbestuur behoeft om de aan deze vereeniging opgelegde verplichtingen te kunnen nakomen.

Van de in dit artikel genoemde taak en verplichtingen kan door Ons geheel of gedeeltelijk ontheffing verleend worden, het Hoofdbestuur gehoord.

Wanneer de in dit artikel bedoelde erkende en toegelaten vereenigingen hare verplichtingen niet nakomen, kan de erkenning en toelating worden ingetrokken, het Hoofdbestuur gehoord.

5. Het arbeidsveld van het Roode Kruis omvat zoowel het Rijk in Europa als Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao.

In het Roode Kruis worden onderscheiden:

a. de Afdeelingen;

b. de Kringen;

c. het Dagelijksch Bestuur;

d. het Hoofdbestuur;

e. de Algemeene Vergadering.

6. In alle gemeenten kunnen, onder goedkeuring van het Hoofdbestuur, Afdeelingen worden opgericht. Zij dragen den naam van: „Afdeeling van het Nederlandsche Roode Kruis - - - - - -"

Zij moeten rechtspersoonlijkheid bezitten.

In eene gemeente kan niet meer dan één Afdeeling gevestigd zijn.

Eene Afdeeling moet uit ten minste 20 gewone leden bestaan; hare statuten en reglementen, alsmede de daarin te brengen veranderingen, moeten door het Dagelijksch Bestuur zijn goedgekeurd.

De afdeelingen kiezen haar bestuur en regelen, onder goedkeuring van het Dagelijksch Bestuur, de wijze waarop zij zullen werken.

De Afdeelingen maken, op de wijze als in artikel 11 omschreven, de aanbeveling op ter benoeming van den in artikel 10 genoemden Kringcommissaris.

De Afdeelingsbesturen mogen over de bezittingen der Afdeeling niet beschikken zonder goedkeuring van het Dagelijksch Bestuur.

Zij zenden jaarlijks aan het Dagelijksch Be-

stuur een verslag van den toestand der Afdeeling met opgave van haar bestuur, het aantal harer gewone leden, buitengewone leden, leden van verdienste en donateurs, een overzicht van de geldmiddelen, het personeel en het materiëel, waarover zij beschikken of in oorlogstijd de beschikking zullen verkrijgen.

Zij dragen jaarlijks aan het Dagelijksch Bestuur af het bij de statuten vastgestelde percentage der contributies der leden, bestemd voor de algemeene kas der Vereeniging.

Ieder jaar wordt door de Afdeelingen een begrooting opgemaakt, welke zij aan de goedkeuring van het Dagelijksch Bestuur onderwerpen. Uitgaven, de begrooting te boven gaande, mogen niet worden gedaan zonder goedkeuring van het Dagelijksch Bestuur.

Elke Afdeeling is bevoegd, afgevaardigden te zenden naar de Algemeene Vergaderingen.

De Afdeelingsbesturen geven aan het Hoofdbestuur, aan het Dagelijksch Bestuur, aan den Kringcommissaris en aan de in artikel 24 bedoelde Gedelegeerden de gevraagde voorlichting en medewerking.

Het Hoofdbestuur is bevoegd bestaande Afdeelingen op te heffen. Indien een Afdeelingsbestuur in zijne verplichtingen nalatig is, is het Dagelijksch Bestuur bevoegd namens die Afdeeling alles te doen wat het Afdeelingsbestuur had behooren te doen, den Kringcommissaris gehoord.

Van beslissingen van het Dagelijksch Bestuur kunnen de Afdeelingen in beroep komen bij het Hoofdbestuur.

7. Het Rijk in Europa is verdeeld in Kringen, wier grenzen samenvallen met die der Provinciën. Op voorstel van het Hoofdbestuur kan echter eene Provincie door Ons in meer Kringen worden verdeeld, of wel een gedeelte van eene Provincie bij eenen Kring van eene andere Provincie worden gevoegd. Het Besluit daartoe regelt tevens de begrenzing en de benaming dier Kringen.

8. Het Roode Kruis heeft, ter voorbereiding van zijn oorlogstaak, in tijd van vrede steeds beschikbaar te houden ten minste 7500 bedden — zijnde ongeveer 25 pct. van het bij mobilisatie benoodigde aantal — zoomede de noodige artsen, hoofdverpleegsters en verpleegsters; voorts 2000 helpsters en 2400 leden van transportcolonnes.

9. Door Onzen Minister van Oorlog zal de taak van elken Kring, voor zoover betreft het aantal bedden, artsen, hoofdverpleegsters, verpleegsters, helpsters en leden van transportcolonnes, dat hij beschikbaar moet stellen, omschreven worden, in overleg met het Hoofdbestuur.

In tijd van vrede moet in iederen Kring door middel van de Afdeelingen de vervulling van die taak worden voorbereid.

Tot die voorbereiding behoort:

1. het zich verzekeren van de gebouwen, welke tot noodziekeninrichtingen moeten worden ingericht;

2. het zich verzekeren van de benoodigde artsen, hoofdverpleegsters, verpleegsters, helpsters, leden van transportcolonnes en het verder benoodigde personeel;

3. het bevorderen van de opleiding van verpleegsters en helpsters en de vorming van transportcolonnes.

De eischen waaraan de beschikbaar te stellen personen moeten voldoen, de plaatsen waar geneeskundige inrichtingen zullen worden voorbereid en het aantal ligplaatsen, dat in de verschillende inrichtingen beschikbaar zal worden gesteld, de vorm en de afmetingen van het vervoer- en verplegingsmaterieel, worden door Onzen voornoemden Minister vastgesteld, in overleg met het Hoofdbestuur.

Door Onzen voornoemden Minister zal worden bepaald in welke Kringen en in welke plaatsen Kringmagazijnen gevestigd zullen zijn, zoomede het aantal en de aard van de noodige artikelen voor ligging, kleeding en verpleging, welke daarin opgeslagen moeten zijn.

10. Aan het hoofd van elken Kring staat een Kringcommissaris.

De Kringcommissarissen vertegenwoordigen in het Hoofdbestuur de Afdeelingen van hunnen Kring. Zij treden af, wanneer zij den leeftijd van 65 jaren hebben bereikt.

11. De Kringcommissarissen worden door Ons benoemd voor een tijdvak van 5 jaren. Tusschentijdsch ontslag wordt door Ons verleend.

De gezamenlijke Afdeelingen in elken Kring maken in de na te melden Kringvergadering eene aanbeveling op van drie personen (alphabetisch gerangschikt), welke aan het Hoofdbestuur wordt ingezonden.

Het Hoofdbestuur zendt deze aanbeveling met zijn advies tijdig aan Ons in.

Bij ontstentenis of verhindering van den Kringcommissaris wordt door het Dagelijksch Bestuur een plaatsvervanger aangewezen, zoo mogelijk na overleg met den Kringcommissaris. Deze aanwijzing kan reeds tevoren geschieden.

De Kringvergadering, waarin de aanbeveling voor den Kringcommissaris wordt opgemaakt, wordt bijeengeroepen en voorgezeten door den Kringcommissaris of diens plaatsvervanger.

Recht van stemmen hebben in de Kringvergaderingen:

de Kringcommissaris één stem en voorts:

de afgevaardigden der Afdeelingen, met dien verstande, dat wordt uitgebracht voor eene Afdeeling

stemgerechtigde leden							
van	20	tot en met		100	1	stem,
„	101	„	„	„	200	2	stemmen,
„	201	„	„	„	400	3	„ ,
„	401	„	„	„	700	4	„ ,
„	701	„	„	„	1000	5	„ ,
		boven		1000	6	„ .

12. De Kringcommissaris heeft het toezicht op het beheer van de magazijnen in zijnen Kring, gevoerd door de Afdeelingen

Hij is verplicht zich op de hoogte te houden van alles wat met de taak der Afdeelingen in zijnen Kring verband houdt en de richtige vervulling van die taak te bevorderen. Daartoe houdt hij voortdurend voeling met de Afdeelingen in zijnen Kring en bevordert de noodige samenwerking tusschen die Afdeelingen. Wanneer zulks hem noodig voorkomt, is hij bevoegd de Afdeelingen in eene Kringvergadering bijeen te roepen. Hij gaat hiertoe over, wanneer dit wordt verlangd door ten minste 1/3 der Afdeelingen binnen zijnen Kring.

Hij geeft aan het Dagelijksch Bestuur, aan het Hoofdbestuur en aan de in artikel 24

bedoelde Gedelegeerden alle gewenschte voorlichting en medewerking.

De werkzaamheden van den Kringcommissaris en diens plaatsvervanger worden door het Hoofdbestuur in eene instructie vastgelegd. In alle gevallen, waarin de Kringcommissaris of diens plaatsvervanger verhinderd is of in gebreke mocht zijn, treft het Dagelijksch Bestuur de noodige maatregelen.

13. Het Hoofdbestuur, dat zijn zetel heeft te 's-Gravenhage, heeft de algemeene leiding van het Roode Kruis, met inachtneming der bij dit Besluit en de Statuten gegeven voorschriften, en is belast met de uitvoering der besluiten van de Algemeene Vergadering, de werkzaamheden welke bij dit Besluit en de Statuten aan het Hoofdbestuur zijn opgedragen, het toezicht op de Kringen en de Afdeelingen en het aan Ons aanbieden van alle voordrachten tot benoeming van hen, die daarvoor, ingevolge dit Besluit, in aanmerking komen.

14. Het Hoofdbestuur bestaat uit:

den Voorzitter, tevens Voorzitter van het Dagelijksch Bestuur;

de overige leden van het Dagelijksch Bestuur;

de Kring-Commissarissen ambtshalve;

vertegenwoordigers van instellingen van goed omschreven nut voor de Vereeniging door Ons te benoemen, op voordracht van de Algemeene Vergadering;

den Directeur van het Informatiebureau, genoemd in artikel 25, ambtshalve;

een Opper- of Hoofdofficier van den Generalen Staf door Ons te benoemen op voordracht van Onzen Minister van Oorlog;

een rechtskundig vertegenwoordiger van het Departement van Oorlog door Ons te benoemen op voordracht van Onzen Minister van Oorlog.

15. De Voorzitter en de leden van het Hoofdbestuur en van het Dagelijksch Bestuur worden, voor zoover zij niet ambtshalve zitting hebben, door Ons benoemd voor den tijd van vijf jaren; zij zijn dadelijk herbenoembaar.

Zij treden af wanneer zij den leeftijd van 70 jaren hebben bereikt.

Het Hoofdbestuur wordt bijgestaan door een of meer Secretarissen, die door Ons benoemd en ontslagen worden op voordracht van het Hoofdbestuur.

16. Het Dagelijksch Bestuur, dat zijn zetel heeft te 's-Gravenhage, is belast met de dagelijksche leiding van het Roode Kruis en bestaat uit:

een Voorzitter, door Ons te benoemen;

een Eersten Ondervoorzitter, door Ons te benoemen, op voordracht van de Algemeene Vergadering;

den Inspecteur van den Geneeskundigen Dienst der Landmacht, ambtshalve, tevens Tweeden Ondervoorzitter;

den Inspecteur van den Geneeskundigen Dienst der Zeemacht, ambtshalve;

den Hoofdcommissaris van het Nederlandsche Roode Kruis, genoemd in artikel 24, ambtshalve;

één afgevaardigde van de Nederlandsche Afdeeling der Souvereine Orde van Malta, door Ons te benoemen op voordracht van Onzen Minister van Oorlog na overleg met het Kapittel dier Afdeeling;

één afgevaardigde van de Commenderij Nederland der Johanniter Orde, door Ons te benoemen, op voordracht van Onzen Minister van Oorlog na overleg met het Convent dier Commenderij;

vijf leden door Ons te benoemen, op voordracht van de Algemeene Vergadering.

Het Dagelijksch Bestuur heeft de bevoegdheid zich voor bepaalde onderwerpen, te zijner beoordeeling, adviseurs toe te voegen.

17. Het Dagelijksch Bestuur verdeelt zijn functiën onderling in dier voege, dat één der leden wordt aangesteld tot Secretaris-Generaal, één tot Penningmeester; een der leden is in het bijzonder belast met het transportwezen, en een met het ziekenhuiswezen.

18. Ten minste éénmaal per jaar wordt een Algemeene Vergadering gehouden. Deze bestaat uit de leden van het Hoofdbestuur, de afgevaardigden der Afdeelingen, en van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao.

19. De Algemeene Vergadering stelt de Statuten van het Roode Kruis vast, heeft het recht van contrôle op de handelingen van het Hoofdbestuur, stelt de begrooting vast en maakt de voordracht voor de benoeming van de leden van het Hoofdbestuur en van het Dagelijksch Bestuur, voor zoover dit recht bij dit Besluit aan haar is toegekend.

20. Voor alle benoemingen, welke geschieden op voordracht van de Algemeene Vergadering, kunnen het Hoofdbestuur, alsmede de Afdeelingsbesturen door tusschenkomst van het Hoofdbestuur, aanbevelingslijsten indienen bij de Algemeene Vergadering.

21. De Eereleden van het Roode Kruis worden door Ons benoemd, op voordracht van het Hoofdbestuur.

22. Voor zoover daarop bij de Staatsbegrooting is gerekend, wordt door Ons aan het Roode Kruis een subsidie toegekend, ten einde het in de vervulling van zijn taak behulpzaam te zijn.

Het subsidie wordt uitgekeerd aan het Hoofdbestuur en door dat Bestuur uitsluitend besteed ter voorbereiding van de oorlogstaak van het Roode Kruis.

Onze Minister van Oorlog is bevoegd bepaalde bestemming van het subsidie aan te geven.

23. Reeds in tijd van vrede wordt zooveel mogelijk door het Roode Kruis de aansluiting van de vrijwillige hulpverleening bij den Militairen Geneeskundigen Dienst voorbereid en geregeld.

De Inspecteurs van den Geneeskundigen Dienst der Land- en der Zeemacht ontvangen daartoe doorloopend van het Hoofdbestuur alle inlichtingen omtrent het personeel, waarover het Roode Kruis en de andere erkende en toegelaten Vereenigingen beschikken, of in tijd van oorlog beschikking zullen verkrijgen, omtrent de ingerichte en voorbereide geneeskundige inrichtingen, alsmede omtrent de hoeveelheid en den aard van het beschikbare materieel; zij zijn bevoegd, de geneeskundige inrichtingen en het materieel zoo dikwijls hun dit noodig voorkomt, in oogenschouw te nemen, en de oefeningen van het personeel bij te wonen.

De Inspecteurs voornoemd, zijn bevoegd om het Hoofdbestuur gelegenheid te geven zich op de hoogte te stellen van het materieel, waarover de Militaire Geneeskundige Dienst voor

de vervulling van zijn taak in oorlogstijd kan beschikken.

In vredestijd wordt vóór 1 Juni van elk jaar door het Hoofdbestuur aan Onze Ministers van Oorlog en van Marine een rapport toegezonden betreffende het personeel, de geneeskundige inrichtingen en het materieel, dat het Roode Kruis en de andere erkende en toegelaten Vereenigingen voor oorlogstijd beschikbaar hebben.

24. Ingeval van mobilisatie wordt aan den Inspecteur van den Geneeskundigen Dienst der Landmacht, aan het Hoofdkwartier van het Veldleger, aan de Stafkwartieren der Divisiegroepen en der Lichte Brigade, aan de Etappen-Directie, aan de Hoofdkwartieren der Stellingen en aan den Territorialen Bevelhebber in Zeeland een Gedelegeerde van het Roode Kruis toegevoegd.

De Gedelegeerde, toegevoegd aan den Inspecteur van den Geneeskundigen Dienst der Landmacht, draagt den titel van Hoofdcommissaris van het Nederlandsche Roode Kruis, en heeft, onder dien Inspecteur, de algemeene leiding van de vrijwillige hulpverleening.

De Gedelegeerde, toegevoegd aan het Hoofdkwartier van het Veldleger, draagt den titel van Legercommissaris van het Nederlandsche Roode Kruis, en heeft, onder den Legerarts, de algemeene leiding van de vrijwillige hulpverleening bij het Veldleger.

De overige Gedelegeerden dragen den titel van Commissaris van het Nederlandsche Roode Kruis (b.v. bij de Ie Divisie-groep enz., of: in de Vesting Holland, enz.). Zij hebben, onder den Chef van den geneeskundigen dienst van het onderdeel, waarbij zij zijn in dienst gesteld, de algemeene leiding van de vrijwillige hulpverleening.

Op verlangen van Onzen Minister van Oorlog worden door het Dagelijksch Bestuur Gedelegeerden benoemd, belast met de leiding van de vrijwillige hulpverleening bij andere dan de bovengenoemde onderdeelen van de Krijgsmacht.

De Hoofdcommissaris en de Commissarissen worden reeds in vredestijd door Ons benoemd, op voordracht van het Hoofdbestuur, voor den tijd van 5 jaren. Zij zijn dadelijk herbenoembaar.

Zij treden af, wanneer zij den leeftijd van 65 jaren hebben bereikt.

25. Door Ons wordt reeds in vredestijd, op voordracht van het Hoofdbestuur, voor den tijd van 5 jaren benoemd een Directeur van het Informatiebureau, bedoeld in het eerste lid van artikel 3, onder Ic, tevens belast met de uitvoering van de besluiten van de Commission Spéciale, bedoeld in het eerste lid van artikel 3, onder Id. Hij is dadelijk herbenoembaar en treedt af wanneer hij den leeftijd van 70 jaren heeft bereikt.

26. Het bij artikel 18 van het Tractaat van Genève — goedgekeurd bij de Wet van 25 Mei 1908 (*Staatsblad* nº. 152) en bekend gemaakt bij Koninklijk Besluit van 19 Januari 1909 (*Staatsblad* nº. 14) — ingestelde teeken, bestaande in een rood kruis op een witten grond, is ook het onderscheidingsteeken van het Nederlandsche Roode Kruis.

Voormeld onderscheidingsteeken kan, overeenkomstig het gestelde in artikel 23 van het Tractaat, ook in gewone tijden door het Roode Kruis worden gebruikt, volgens regelen door het Hoofdbestuur te stellen.

Ingeval van algemeene of gedeeltelijke mobilisatie is het in functie gestelde personeel van het Roode Kruis, van de Malthezer en de Johanniter Orde, en van vereenigingen, als bedoeld in artikel 1 van dit Besluit, verplicht een aan den linkerarm vastgehechten band met het roode kruis op wit veld te dragen, verstrekt en gestempeld door den Inspecteur van den Geneeskundigen Dienst der Landmacht, en wat de Marine betreft, door den Inspecteur van den Geneeskundigen Dienst der Zeemacht, en daarenboven moet het voorzien zijn van een door voormelde autoriteiten verstrekt identiteitsbewijs met portret. Ten aanzien van vorenvermeld personeel is van kracht artikel 77 van de Wet van 5 Juli 1921 (*Staatsblad* nº. 841) tot invoering van het Wetboek van Militair Strafrecht en van de Wet op de Krijgstucht, dan wel artikel 36 van de Wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* nº. 128), zooals die is gewijzigd bij eerstgenoemde Wet.

De genoemde Inspecteurs regelen in overleg met het Hoofdbestuur alle verdere aangelegenheden ten aanzien van de armbanden voor oorlogstijd.

Bij afzonderlijk Besluit wordt door Ons vastgesteld eene regeling betreffende het toekennen van militaire rangen en het dragen van velduniformen door personen, behoorende tot het Roode Kruis, dan wel tot de Malthezer of de Johanniter Orde.

Het voeren van de onderscheidingsvlag op geneeskundige formaties en inrichtingen zal in tijd van oorlog of oorlogsgevaar niet geschieden dan met toestemming van de bevoegde militaire overheid; op geneeskundige inrichtingen zal de vlag slechts mogen geheschen worden, wanneer deze ten behoeve van zieke en gewonde militairen in bedrijf zijn gebracht.

Het hijschen van de onderscheidingsvlag op voer- en vaartuigen, welke geen zieke of gewonde militairen vervoeren, zal in tijd van oorlog of oorlogsgevaar niet geschieden dan met een bepaalde tijdelijke of doorloopende vergunning van of namens den Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht. In landstreken, welke in staat van oorlog of van beleg verklaard zijn, behoeven zij daarenboven de vergunning van den militairen Commandant ter plaatse.

Ingevolge artikel 21 van het Tractaat zal steeds naast de onderscheidingsvlag de nationale vlag moeten geheschen worden.

27. Door Ons wordt aan het Hoofdbestuur de bevoegdheid verleend, voor belangrijke diensten in of jegens het Roode Kruis bewezen, een zichtbaar te dragen „Kruis van Verdienste" of „Medaille van Verdienste" te verleenen. De kosten hieraan verbonden komen ten laste van het Roode Kruis.

28. Ten aanzien van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao treft het Hoofdbestuur onder Onze goedkeuring afzonderlijke regelingen.

29. Ingeval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden wordt alle bevoegdheid, in dit Besluit toegekend aan de Afdeelingen, de Kringcommissarissen, het Hoofdbestuur en de Algemeene Vergadering aan het Dagelijksch Bestuur gegeven, hetwelk

gemachtigd is een gedeelte van die bevoegdheid over te dragen hetzij aan de in dit Besluit genoemde organen, hetzij aan anderen.

Overgangsbepaling.

30. Bij het in werking treden van dit Besluit treden de bestaande Kringcommissarissen en Kringbesturen af. Een afgetreden Kringcommissaris, die bij het in werking treden van dit besluit den leeftijd van 65 jaren reeds heeft bereikt, kan, in afwijking van artikel 10 van dit Besluit, als zoodanig wederom worden benoemd, dooh zal bij het bereiken van den leeftijd van 70 jaren aftreden.

Binnen eene maand dragen de Kringbesturen de onder hunne berusting zijnde bezittingen aan het Hoofdbestuur af. Ten aanzien van deze bezittingen, zoomede van de bestaande Kringmagazijnen, treft het Hoofdbestuur de noodige schikkingen.

Het Hoofdbestuur neemt alle maatregelen tot het zoo spoedig mogelijk in werking doen treden van den nieuwen toestand, noodig geworden door de bepalingen van dit Besluit.

Onze Ministers van Oorlog en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit Besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Buitenlandsche Zaken, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Justitie, van Koloniën en van Arbeid, Handel en Nijverheid, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer en dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 28sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.
De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

(*Uitgeg.* 9 *April* 1925.)

---

28 *Maart* 1925. WET, houdende definitieve vaststelling van de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1925. (*Hoofdstuk* I. *Uitgaven in Nederland*). (*verkort*). S. 127.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat volgens artikel 4 der Indische Comptabiliteitswet (*Nederlandsch Staatsblad* 1917 nº. 275 ; *Indisch Staatsblad* 1917 nº. 521), de begrooting van *Nederlandsch-Indië* jaarlijks, voor elk hoofdstuk afzonderlijk, definitief bij de wet wordt vastgesteld ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het 1ste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1925, betreffende de *uitgaven in Nederland*, wordt definitief vastgesteld als volgt :

1e *Afd.* Regeering en Hooge Colleges . . . . . f	78,400
2e *Afd.* Departement van Justitie	233,500
3e *Afd.* Departement van Financiën	32,478,660
Afd. 3a Indische schuld . . .	85,612,519
4e *Afd.* Departement van Binnenlandsch Bestuur	372,200
5e *Afd.* Departement van Onderwijs en Eeredienst	680,545
6e *Afd.* Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel . . f	240,007
7e *Afd.* Departement der Burgerlijke Openbare Werken . . .	289,750
8e *Afd.* Departement van Gouvernementsbedrijven	14,714,580
9e *Afd.* Departement van Oorlog	10,464,569
10e *Afd.* Departement der Marine	14,916,502
Totaal van de begrooting f	160,081,232

---

28 *Maart* 1925. WET, houdende definitieve vaststelling van de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1925. (*Hoofdstuk II. Uitgaven in Nederlandsch-Indië*). (*verkort.*) S 128.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat volgens artikel 4 der Indische Comptabiliteitswet (*Nederlandsch Staatsblad* 1917 nº. 275 ; *Indisch Staatsblad* 1917 nº. 521), de begrooting van *Nederlandsch-Indië* jaarlijks, voor elk hoofdstuk afzonderlijk, definitief bij de wet wordt vastgesteld ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1925, betreffende de *uitgaven in Nederlandsch-Indië*, wordt definitief vastgesteld als volgt :

1e *Afd.* Regeering en Hooge Colleges. . . . . f	2,276,809
2e *Afd.* Departement van Justitie	17,165,583
3e *Afd.* Departement van Financiën.	83,476,261
Afd. 3a Indische schuld . . .	2,591,600
4e *Afd.* Departement van Binnenlandsch Bestuur	72,313,883
5e *Afd.* Departement van Onderwijs en Eeredienst.	58,712,035
6e *Afd.* Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel . .	18,777,201
7e *Afd.* Departement der Burgerlijke Openbare Werken . . .	49,520,110
8e *Afd.* Departement van Gouvernementsbedrijven	139,745,195
9e *Afd.* Departement van Oorlog	57,665,696
10e *Afd.* Departement der Marine	27,988,810
Totaal van de begrooting f	530,233,183

---

28 *Maart* 1925. WET, houdende definitieve aanwijzing van de middelen tot goedmaking van de uitgaven begrepen in de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1925. (*Hoofdstuk* I. *Middelen in Nederland*) (*verkort.*) S. 129.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat volgens artikel 4 der Indische Comptabiliteitswet (*Nederlandsch Staatsblad* 1917 nº. 275 ; *Indisch Staatsblad* 1917 nº. 521) de begrooting van *Nederlandsch-Indië* jaarlijks, voor elk hoofdstuk afzonderlijk, definitief bij de wet wordt vastgesteld ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de beide hoofdstukken der begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1925, worden voor dat jaar definitief aangewezen de na te noemen in *Nederland* te ontvangen middelen, te weten:

AFDEELING I.

Regeering en Hooge Colleges.

101. Ontvangsten, enz.
(*Zie verder de lijst* Raming der Middelen.)

2. In het bedrag, dat aan de in Nederland en in Nederlandsch-Indië te ontvangen middelen tot goedmaking der in artikel 1 dezer wet bedoelde uitgaven ontbreekt, wordt zoo noodig voorzien door eene geldleening op den voet van het eerste lid van artikel 18 der Indische Comptabiliteitswet.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 28sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 23 *April* 1925.)

RAMING DER MIDDELEN IN NEDERLAND VOOR HET DIENSTJAAR 1925.

1e *Afd.*	Regeering en Hooge Colleges	*Memorie*
2e *Afd.*	Departement van Justitie	*Memorie*
3e *Afd.*	Departement van Financiën	f 2,290,500
Afd. 3a.	Indische schuld	*Memorie*
4e *Afd.*	Departement van Binnenlandsch Bestuur	*Memorie*
5e *Afd.*	Departement van Onderwijs en Eeredienst	*Memorie*
6e *Afd.*	Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel	796,000
7e *Afd.*	Departement der Burgerlijke Openbare Werken	180,000
8e *Afd.*	Departement van Gouvernementsbedrijven	7,880,000
9e *Afd.*	Departement van Oorlog	47,400
10e *Afd.*	Departement der Marine	580,000
	Hoofdstuk I der middelen	f 11,773,900

---

28 *Maart* 1925. WET, houdende definitieve aanwijzing van de middelen tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1925. (Hoofdstuk II. *Middelen in Nederlandsch-Indië*) (*verkort.*) S. 130.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat volgens artikel 4 der Indische Comptabiliteitswet (*Nederlandsch Staatsblad* 1917 nº. 275; *Indisch Staatsblad* 1917 nº. 521) de begrooting van *Nederlandsch-Indië* jaarlijks, voor elk hoofdstuk afzonderlijk, definitief bij de wet wordt vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.:

Eenig artikel.

Tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de beide hoofdstukken der begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1925 worden voor dat jaar definitief aangewezen de na te noemen in *Nederlandsch-Indië* te ontvangen middelen, te weten:

AFDEELING I.

Regeering en Hooge Colleges.

101. Enz.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 28sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 23 *April* 1925.)

RAMING DER MIDDELEN IN NEDERLANDSCH-INDIË VOOR HET DIENSTJAAR 1925.

1e *Afd.*	Regeering en Hooge Colleges	f 16,000
2e *Afd.*	Departement van Justitie	7,393,400
3e *Afd.*	Departement van Financiën	296,231,797
Afd. 3a.	Indische schuld	*Memorie*
4e *Afd.*	Departement van Binnenlandsch Bestuur	62,831,223
5e *Afd.*	Departement van Onderwijs en Eeredienst	9,387,100
6e *Afd.*	Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel	18,464,583
7e *Afd.*	Departement der Burgerlijke Openbare Werken	27,439,518
8e *Afd.*	Departement van Gouvernementsbedrijven	192,745,560
9e *Afd.*	Departement van Oorlog	9,365,262
10e *Afd.*	Departement der Marine	16,551,700
	Hoofdstuk II der middelen	f 640,426,243

---

28 *Maart* 1925. WET, houdende regeling van de inkomsten en uitgaven van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie voor het dienstjaar 1925. S. 131.

De begrooting wordt vastgesteld op f 89,713,386.

---

28 *Maart* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Het bouwen van gemeentewege van een woning voor een onderwijzer, waarvan de kosten zoo hoog zijn dat redelijkerwijze niet te verwachten is dat ooit een huur zal kunnen worden bedongen die opweegt tegen de te betalen rente, komt neer op het aan dien onderwijzer toekennen van eene buitengewone toelage, welke zich niet verdraagt met art. 30 der L.-O.wet.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Haskerland tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland van 8 October 1924, nº. 110, 2e afd. F, waarbij goedkeuring is onthouden aan het raadsbesluit van 24 September 1924, nº. 102, tot wijziging der gemeentebegrooting voor het dienstjaar 1924;

Den Raad van State, Afdeeling voor de ge-

schillen van bestuur, gehoord, advies van 4 Februari 1925, nº. 26;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 24 Maart 1925, nº. 1811, afd. B.B.;

O. dat de Raad der gemeente Heskerland bij besluit van 24 September 1924 op de gemeentebegrooting voor 1924 een uitgaafpost van f 8000 heeft gebracht voor den bouw van eene woning voor het hoofd der uitgebreid lager onderwijsschool te Joure, tegenover welke uitgaaf in ontvang is geraamd de opbrengst eener geldleening tot hetzelfde bedrag;

dat Gedeputeerde Staten bij besluit van 8 October 1924 aan het besluit tot wijziging der begrooting de goedkeuring hebben onthouden uit overweging dat zij bij hunne besluiten van 9 Juli 1924, nº. 4 en 30 Juli 1924, nº. 90, 2e afd. F, reeds hebben te kennen gegeven, dat bij hen bezwaar bestaat tegen bovenbedoelden bouw, omdat naar hun oordeel de huur zou moeten worden gesteld op zeven procent der stichtingskosten en het te vreezen is, dat zooal het tegenwoordige hoofd der school deze huursom zou willen betalen, op den duur een zoo hooge huur niet zou kunnen worden bedongen; dat het nader besluit van den Raad, met bijbehoorende toelichting, in dit standpunt geen wijziging heeft kunnen brengen;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten de gemeenteraad bij Ons in beroep is gekomen, onder verwijzing naar de gronden, vermeld in de bij het beroepschrift gevoegde correspondentie;

O. dat de bouwkosten dermate hoog zijn dat redelijkerwijze niet te verwachten is dat ooit een huur zal kunnen worden bedongen welke opweegt tegen de te betalen rente;

dat mitsdien het verschaffen van deze woning aan het hoofd der school neerkomt op het aan hem toekennen van een buitengewone toelage welke zich niet verdraagt met art. 30 van de Lager-Onderwijswet 1920;

Gezien de Gemeentewet en de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast, enz. (A. B.)

---

30 *Maart* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Verbod te plaatsen of te hebben reclameborden; art. 23 Verord. Utrecht betreffende de politie op de openbare wegen enz.

De verbodsbepaling omvat ook borden van te koopstelling.

Zij betreft, reeds omdat zij een algemeene regeling betreffende aan den openbaren weg zich bevindende of van daaruit zichtbare voorwerpen, de huishouding der gemeente.

(Gemeentewet art. 135.)

Mrs. Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse, Jhr. Feith, Taverne.

1. D. H. enz.;

2. I. E. enz., requiranten van cassatie tegen een te hunnen laste gewezen vonnis van het Kantongerecht te Utrecht van 24 December 1924 (N. J. 1925 bl. 478. *Red.*), waarbij zij, ter zake van: „het te de Bilt, zonder toestemming van Burgemeester en Wethouders, aan den openbaren weg op een bebouwd terrein zichtbaar van den openbaren weg, een bord hebben, hetwelk tot reclame dient", met toepassing van de artikelen 23 en 90 der Verordening houdende regelen betreffende de politie op de openbare wegen, enz. in de gemeente de Bilt en 23 Sr., zijn veroordeeld ieder tot betaling van een geldboete van één gulden en één dag vervangende hechtenis; (Gepleit door Mr. J. A. Moll te Utrecht).

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Taverne;

Gelet op de middelen van cassatie, namens de requiranten voorgesteld bij pleidooi:

I. Schending, althans verkeerde toepassing van artikel 23 der Politieverordening der Gemeente de Bilt, door te beslissen, dat het bij inleidende dagvaarding bedoeld bord, waarop gemeld was „te koop, te bevragen Centraal Woningbureau Janskerkhof Nº. 24 Utrecht, tel. 4050", was een bord, dat tot reclame diende;

II. Schending, althans verkeerde toepassing van artikel 135 en 161 der Gemeentewet en artikel 23 der Politieverordening der gemeente de Bilt, door te beslissen, dat laatstgemelde verordening, althans artikel 23 van die verordening verbindend is, hoewel de Kantonrechter met juistheid aanneemt, dat gemeld artikel ten doel heeft het weren van alle reclameborden aan den openbaren weg en van daaruit zichtbaar, zoowel fraaie of minder fraaie, groote of kleine, of van welken aard ook en hoewel volgens deze verordening het plaatsen en hebben van borden „te koop of te huur" van bepaalde afmetingen zonder nadere motiveering wordt verboden;

O. dat bij het bestreden vonnis — met qualificatie en strafoplegging als voormeld — wettig en overtuigend is bewezen verklaard dat requiranten op 8 November 1924, des namiddags omstreeks 1 uur te de Bilt, als leden van den raad van bestuur van de te Utrecht zetelende Naamlooze Vennootschap Centraal Woningbureau, zonder toestemming van Burgemeester en Wethouders van eerstgenoemde gemeente, aan den openbaren weg de Kerklaan, op een bebouwd terrein, zichtbaar van gemelden openbaren weg, een tot reclame dienend bord te hebben gehad, op welk bord vermeld stond: „te koop, te bevr.: Centraal Woningbureau Janskerkhof Nº. 24 Utrecht, Tel. 4050";

O. dat het hier toegepaste artikel 23 van voormelde Verordening onder meer verbiedt, tenzij met toestemming van Burgemeester en Wethouders en onder door dezen te stellen voorwaarden „aan den openbaren weg op bebouwde of onbebouwde terreinen, zichtbaar van den openbaren weg, te plaatsen of te hebben borden of andere voorwerpen, welke tot reclame dienen", terwijl het artikel verder bepaalt, dat van vorenbedoelde borden zijn uitgezonderd „borden voor het te koop of te huur stellen van gebouwen of terreinen, mits de lengtemaat van een bord niet meer dan 100 c.M. en de oppervlakte van een bord hoogstens $^1/_4$ M^2 bedraagt en mits er niet meer dan twee borden op ieder perceel worden geplaatst;

O. dat uit het onderling verband dezer be-

palingen duidelijk blijkt, dat de verbodsbepaling van genoemd artikel 23 ook borden van te koopstelling omvat, zoodat de Kantonrechter terecht heeft beslist, dat zulk een bord, onder de nader in die bepaling genoemde en hier bewezen verklaarde omstandigheden, in den zin der Verordening, tot reclame diende;

O. dat het eerste cassatiemiddel derhalve geen doel kan treffen;

O. betreffende het tweede middel van cassatie, dat, ongeacht de daarin vermelde beschouwingen des Kantonrechters, de aangevallen verbodsbepaling, reeds omdat zij eene algemeene regeling geeft betreffende aan den openbaren weg zich bevindende of van daaruit zichtbare voorwerpen, de huishouding der gemeente betreft, zoodat die bepaling terecht verbindend is geacht en ook dit middel niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep.

Uit de concl. Adv.-Gen. Mr. Besier halen wij aan m. b. t. het tweede cassatiemiddel:

„Ook hiermede kan ik mij niet vereenigen. De aangehaalde verbodsbepaling maakt het hebben van reclameborden (in den zooeven bedoelden uitgebreiden zin) aan den openbaren weg en van daar zichtbaar, afhankelijk van de toestemming van B. en W., die hieraan voorwaarden kunnen verbinden. B. en W. krijgen het daardoor in de hand te waken onder meer tegen ontsierende reclameborden en tegen reclameborden, welke het door het verkeer vereischte uitzicht op zijwegen zouden belemmeren.

Hiermede kan het huishoudelijk belang der gemeente gemoeid zijn, waaruit volgt, dat de verbodsbepaling ligt op het terrein, waarop art. 135 der Gemeentewet den gemeentelijken wetgever tot het maken van strafverordeningen heeft toegelaten". (N. J.)

---

31 *Maart* 1925. BESLUIT, houdende bepalingen omtrent het verleenen van teruggaaf van accijns voor suiker gebezigd voor de bereiding van alcoholvrije advocaat die naar het buitenland wordt uitgevoerd. S. 132.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 13 Maart 1925, nº. 217, Accijnzen;

Gezien art. 83 der Suikerwet (*Staatsblad* 1924, nº. 425), alsmede het Koninklijk besluit van 5 Augustus 1897 (*Staatsblad* nº. 186), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 13 Januari 1923 (*Staatsblad* nº. 13);

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Maart 1925, nº. 29);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 26 Maart 1925, nº. 113, Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

De bepalingen van voormeld gewijzigd Koninklijk besluit mede van toepassing te verklaren op alcoholvrije advocaat.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 31sten Maart 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 9 *April* 1925.)

---

31 *Maart* 1925. CENTRALE RAAD VAN BEROEP.

Een beslissing van den Pensioenraad dat bewezen diensten niet voor pensioen in aanmerking komen, is een beslissing, welke van belang kan zijn voor het bedrag van een eventueel toe te kennen pensioen. Op grond van art. 127*a* 1e lid sub *b*, is dus de Minister van Financiën bevoegd, tegen die beslissing beroep in te stellen.

Uit het ontbreken in de Burgerlijke Pensioenwet van een bepaling als die van art. 130 P. W. 1922 volgt niet, dat onder de werking der eerstgenoemde wet het recht tot herziening van eenmaal genomen bindende beslissingen in het nadeel van den daarbij betrokkene onbeperkt was, dooh dat zoodanig recht niet bestond.

De Centrale Raad van Beroep heeft de volgende uitspraak gegeven in zake:

de Minister van Financiën, klager, procedeerende door zijn gemachtigde Mr. E. Oudkerk, hoofdcommies bij het Departement van Financiën, wonende te 's-Gravenhage, in persoon ter openbare terechtzitting verschenen,

tegen:

den Pensioenraad, voor wien ter openbare terechtzitting als gemachtigde is opgetreden: M. J. Jansen, commies bij dien Raad, wonende te 's-Gravenhage,

en tegen:

X. te Y., niet verschenen.

De Centrale Raad van Beroep,

Gezien de stukken en gehoord de bovengenoemde gemachtigden;

Wat de feiten aangaat:

O. dat de Minister van Financiën bij beslissing van 11 Mei 1920 aan bovengenoemden X., sedert 1 Augustus 1918 vast opzichter-bureelambtenaar der genie, heeft medegedeeld, dat krachtens de Burgerlijke Pensioenwet het tijdvak van 1 Februari 1904 tot en met 31 Juli 1918 bij de regeling van zijn pensioen als diensttijd in aanmerking komt tegen betaling van f 232,73[5], welk bedrag op zijn traktement zal worden ingehouden;

O. dat de Pensioenraad bij beslissing van 11 Augustus 1924 voormelde beslissing heeft ingetrokken en aan X. heeft medegedeeld:

1º. dat de door hem van 17 Augustus 1904 tot en met 31 Juli 1918 bewezen diensten voor eventueele vergelding met pensioen in aanmerking komen zonder dat deswege een inkoopsom verschuldigd is, en

2º. dat de van 1 Februari 1904 tot en met 16 Augustus 1904 door hem bewezen tijdelijke burgerlijke diensten niet op grond van art. 15 der vroegere Burgerlijke Pensioenwet in aanmerking komen;

O. dat de Minister van Financiën bij klaagschrift, gedagteekend 19 December 1924 en den 23en dier maand bij dezen Raad ingekomen, tegen het hierboven onder 2º. vermelde gedeelte

dezer beslissing beroep heeft ingesteld en naar aanleiding van de daarbij uitvoerig ontwikkelde gronden heeft geconcludeerd tot vernietiging van die beslissing, voor zoover het onder punt 2 gestelde betreft en bepaling, dat de door X. in de functie van tijdelijk opzichter-teekenaar der genie doorgebrachte diensttijd van 1 Februari 1904 tot en met 16 Augustus 1904 op grond van de bij de wet van 11 Juli 1904 (S. 134) gewijzigde en aangevulde wet van 19 Juli 1890 (S. 109) voor pensioen geldig is;

O. dat de Pensioenraad bij contra-memorie vooreerst heeft betoogd, dat de Minister van Financiën niet bevoegd is tot instelling van het beroep, daar de beslissing niet een verplichting oplegt tot betaling van een bijdrage, zoodat art. 127, *a.* 1. onder letter *b* der Pensioenwet 1922 daarop niet van toepassing is,

en voorts uitvoerig de juistheid zijner beslissing heeft verdedigd;

Wat het recht betreft:

O. dat naar art. 127. *a.* 1 der Pensioenwet 1922 onder letter *b* de Minister van Financiën bij den Centralen Raad van Beroep beroep kan instellen onder meer „tegen alle beslissingen van den Pensioenraad, welke van belang kunnen zijn voor de te betalen bijdrage, het recht op en het bedrag van pensioen";

O. dat de beslissing van den Pensioenraad van 11 Augustus 1924, ook voor wat het gedeelte onder 2°. betreft, zeer zeker van belang kan zijn voor het bedrag van een eventueel aan X. toe te kennen pensioen;

O. dat dus de Minister van Financiën bevoegd was, tegen dat gedeelte dier beslissing beroep in te stellen;

O. dat de voormelde beslissing van den Minister van Financiën van 11 Mei 1920 strekte om voor X., die door zijn aanstelling tot vast opzichter-bureelambtenaar der genie met ingang van 1 Augustus 1918 viel onder de bepalingen der Burgerlijke Pensioenwet, vast te stellen het door hem ingevolge art. 15 dier wet voor inkoop voor pensioen te betalen bedrag;

O. dat de bevoegdheid van den Minister tot het nemen dezer beslissing steunde op art. 12 van het Koninklijk besluit van 17 Maart 1914 (S. 150), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in art. 52 der Burgerlijke Pensioenwet;

O. dat alsnu in de eerste plaats de vraag behoort te worden beantwoord, of de Pensioenraad bevoegd was de bestreden beslissing voor wat het gedeelte onder 2°. betreft te nemen;

O. dat die vraag alleen bevestigend kan worden beantwoord, indien de Minister van Financiën onder de werking der Burgerlijke Pensioenwet daartoe bevoegd was geweest, in welk geval die bevoegdheid ingevolge art. 170 der Pensioenwet 1922 op den Pensioenraad zou zijn overgegaan;

O. dat vaststaat, dat bedoeld gedeelte der bestreden beslissing de beslissing van den Minister van Financiën herzag in het nadeel van den daarbij betrokkene en uitsluitend berust op eene wetsuitlegging, afwijkende van die, welke aan de beslissing van den Minister van Financiën ten grondslag lag;

O. dat de Pensioenraad ingevolge art. 130 der Pensioenwet 1922 alleen bevoegd is een door hem gegeven beslissing in het nadeel van den daarbij betrokkene te herzien op grond van gebleken onjuistheid van aan de beslissing ten grondslag gelegde feiten en dus niet op grond van verschil in wetsuitlegging;

O. dat de Burgerlijke Pensioenwet een dergelijke bepaling niet bevat en de gemachtigde van den Pensioenraad heeft betoogd, dat daaruit zou volgen, dat de Minister van Financiën onder de werking dier wet die bevoegdheid ten opzichte van een beslissing als de hierbedoelde zonder eenige beperking bezat;

O. dat de Raad echter van oordeel is, dat uit het ontbreken in de Burgerlijke Pensioenwet van een bepaling als die van art. 130 der Pensioenwet 1922 niet volgt, dat onder de werking der eerstgenoemde wet het recht tot herziening van eenmaal genomen bindende beslissingen in het nadeel van den daarbij betrokkene onbeperkt was, doch dat zoodanig recht niet bestond;

Rechtdoende in naam der Koningin!

Vernietigt de voormelde beslissing van den Pensioenraad van 11 Augustus 1924:

a. ten aanzien van de daarbij uitgesproken intrekking van de voormelde beslissing van den Minister van Financiën van 11 Mei 1924, voor zoover die betrekking had op het tijdvak van 1 Februari 1904 tot en met 16 Augustus 1904, en

b. voor wat betreft het in de beslissing onder 2°. bepaalde. (A. B.)

---

2 *April* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van den 17den September 1924 (*Staatsblad* n°. 455) tot intrekking van het Koninklijk besluit van den 29sten December 1920 (*Staatsblad* n°. 922) en tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur betreffende voorschriften voor de door de Raden van Arbeid te voeren administratie. S. 133.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 3 Maart 1925, n°. 670, afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 98 der Radenwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Maart 1925, n°. 39);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 30 Maart 1925, n°. 967, afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te wijzigen Ons besluit van 17 September 1924 (*Staatsblad* n°. 455) tot intrekking van Ons besluit van den 29sten December 1920 (*Staatsblad* n°. 922) en tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur betreffende voorschriften voor de door de Raden van Arbeid te voeren administratie en te bepalen als volgt:

Eenig artikel.

De punt geplaatst aan het slot van den tweeden volzin van artikel 2 van Ons vorenbedoeld besluit van 17 September 1924 wordt vervangen door een komma. Aan dien volzin worden toegevoegd de woorden: „waarvan de Verzekeringsraad overlegging noodig acht."

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit,

hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 2den April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 16 *April* 1925.)

---

4 *April* 1925. BESLUIT ter bepaling, dat het Koninklijk besluit van 30 December 1924 (*Staatsblad* nº. 616), nà 1 April 1925 zal blijven gelden, nadat enkele wijzigingen en aanvullingen zijn aangebracht. S. 134.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 21 Maart 1925, Directie van den Landbouw, nº. 458, 3e Afdeeling;

Gelet op het Koninklijk Besluit van 25 April 1922 (*Staatsblad* nº. 219), ter uitvoering van artikel 2 der Veewet, zooals dit is gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 10 Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 289) en opnieuw gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 30 December 1924 (*Staatsblad* nº. 616);

Den Raad van State gehoord (advies van 31 Maart 1925, nº. 25);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 2 April 1925, Directie van den Landbouw, nº. 529, 3e Afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Ons besluit van 30 December 1924 (*Staatsblad* nº. 616) zal nà 1 April 1925 blijven gelden, nadat de samenstelling van onderstaande districten is gewijzigd en aangevuld als volgt:

District Noordelijk *Zuid-Holland*- Westelijk *Utrecht* wordt aangevuld met de gemeente *Zegveld*.

District Oostelijk *Noord-Brabant* wordt aldus gelezen:

De provincie *Noord-Brabant*, met uitzondering van de gedeelten behoorende tot de districten *Zeeland* Westelijk *Noord-Brabant* en *Limburg*, benevens de Limburgsche gemeenten *Mook, Gennep, Ottersum* en *Bergen*.

District *Limburg* wordt aldus gelezen:

De provincie *Limburg*, met uitzondering van het gedeelte, behoorende tot het district Oostelijk *Noord-Brabant*, benevens de Noord-Brabantsche gemeenten *Budel* en *Maarheeze*.

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 April 1925.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden toegezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 4den April 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 4 *Mei* 1925.)

---

6 *April* 1925. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk besluit van den 19den October 1922, waarbij aan de Vereeniging tot Opvoeding en Verpleging van Idioten en Achterlijke kinderen, gevestigd te *Utrecht*, vergunning is verleend tot oprichting van een gesticht voor zwakzinnigen in de gemeente *Noordwijk*. S. 135.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 1 April 1925, nº. 520, Afdeeling Armwezen;

Gelet op de Wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* nº. 96), laatstelijk gewijzigd bij de Wet van 27 November 1919 (*Staatsblad* nº. 784);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

Artikel 3 van Ons besluit van 19 October 1922 (*Staatsblad* nº. 565) wordt gelezen als volgt:

In het gesticht voor zwakzinnigen, bestaande uit twee paviljoenen, mogen niet meer dan 114 zwakzinnigen, 86 mannelijke en 28 vrouwelijke, verpleegd worden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw bepaalt, na voltooiing van elk paviljoen, het tijdstip, waarop dit in gebruik mag worden genomen en het maximum van het aantal verpleegden, dat daarin mag worden opgenomen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 6den April 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 30 *April* 1925.)

---

6 *April* 1925. BESLUIT, tot wijziging en aanvulling van het „West-Indisch Uitzendingsbesluit 1925" (*Staatsblad* nº. 15). S. 136.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 6 Maart 1925, 10e afdeeling, nº. 51;

Gelet op de artikelen 38 en 48 van de Reglementen op het beleid der Regering in de kolonie *Suriname* en in de kolonie *Curaçao*;

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Maart 1925 nº. 41);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 31 Maart 1925, 10e afdeeling, nº. 42;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Aan artikel 1 van Ons besluit van 15 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 15), tot vaststelling van regelen betreffende de uitzending van personeel, bestemd voor plaatsing in tot den tijdelijken of den vasten Landsdienst in *Suriname* of *Curaçao* behoorende ambten, wordt het navolgende als vierde lid toegevoegd:

„4. Indien aan de betrekking eene veranderlijke jaarwedde verbonden is, mag in zeer bijzondere gevallen de aan den uitgezondene toegedachte jaarlijksche bezoldiging bij een met redenen te omkleeden besluit of

beschikking gesteld worden op een hooger bedrag dan de aan het ambt, waarin de uitgezondene zal worden geplaatst, verbonden laagste jaarwedde; zij mag echter de hoogste aan dat ambt verbonden jaarwedde niet te boven gaan."

2. In het eerste lid van artikel 4 van voormeld besluit wordt in plaats van het woord „krachtens" gelezen: „op den voet van".

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 6den April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 21 *April* 1925.)

---

8 *April* 1925. BESLUIT, houdende toekenning van vrijdom van invoerrecht voor houtgeest en daaruit bereide of daarmede vermengde stoffen. S. 137.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 16 Maart 1925, nº. 133, Accijnzen;

Gezien artikel 4 der wet van 30 December 1910 (*Staatsblad* nº. 377), houdende bepalingen omtrent het belasten van houtgeest;

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Maart 1925, nº. 30);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 2 April 1925, nº. 90, Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

ART. 1. Er wordt vrijdom verleend van invoerrecht voor houtgeest, voor alle daaruit bereide of daarmede vermengde vloeistoffen en voor alle vaste stoffen die houtgeest bevatten:

a. bestemd om te dienen als mengmiddel voor andere goederen, waarvoor vrijdom van accijns of invoerrecht wordt genoten;

b. benoodigd als hulpmiddel bij de werkzaamheden in fabrieken of trafieken;

c. benoodigd in fabrieken of trafieken, waarin de houtgeest zoodanige bewerking ondergaat, dat hij uit het daarbij verkregen product niet weder is af te scheiden.

De voorzieningen, noodig tot wering van misbruik van den sub *a* bedoelden vrijdom, worden vastgesteld door Onzen Minister van Financiën.

Ten aanzien van den sub *b* en *c* bedoelden vrijdom zijn van toepassing de bepalingen vervat in de artikelen 16 tot en met 20 van Ons besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 103) of de bepalingen die in bijzondere gevallen door Onzen Minister van Financiën zullen worden vastgesteld; met dien verstande, dat de vrijdom sub *c*, in afwijking van artikel 16 van bedoeld besluit ook wordt verleend, indien de goederen waarvoor de vrijdom wordt verlangd niet als hulpmiddel, doch als grondstof worden gebezigd.

2. Artikel 39 van Ons besluit van 30 November 1908 (*Staatsblad* nº. 346), blijft ook verder alleen van kracht voor vernissen en dergelijke niet tot inwendig gebruik bestemde vloeistoffen, die buitenslands niet met houtgeest zijn bereid.

Het tegenwoordig besluit brengt geen verandering in de geldigheid van bestaande vrijdommen en vergunningen.

3. Ons besluit van 18 Juni 1915 (*Staatsblad* nº. 276) is ingetrokken.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 8sten April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 22 *April* 1925.)

---

8 *April* 1925. BESLUIT, houdende wijziging van het Koninklijk besluit van 28 October 1880 (*Staatsblad* nº. 185), omtrent nederlagen van goederen in het terrein van toezicht langs de grenzen. S. 138.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 21 Maart 1925, nº. 94, Accijnzen;

Gezien artikel 1, tweede lid, der wet van 28 December 1879 (*Staatsblad* nº. 250);

Den Raad van State gehoord (advies van 31 Maart 1925, nº. 27);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 2 April 1925, nº. 89, Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

Het tweede lid van artikel 1 van het Koninklijk besluit van 28 October 1880 (*Staatsblad* nº. 185), wordt gelezen als volgt:

Hiervan zijn uitgezonderd:

a. azijnaether (aether aceticus), chloralhydraat, chloroforme, collodion, diaethylbarbituurzuur, mierenaether, (aether formicicus), salpeteraether (spiritus nitri dulcis) en zwavelaether (aether sulfuricus);

b. goud- en zilverwerk;

c. kant, tulle en zijden manufacturen;

d. geraffineerd zout, ongeacht de herkomst;

e. speelkaarten;

f. sigaretten papier;

g. geheimmiddelen;

h. alle goederen, waarvan blijkt dat zij zonder de vereischte aangifte voor het invoerrecht zijn ingevoerd.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 8sten April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 22 *April* 1925.)

---

8 *April* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Voor een onderwijzer, die niet in het bezit is van het bewijs, bedoeld in art. 107 1e lid sub c. en die derhalve niet bevoegd is tot het geven van bijzonder onderwijs, kan door het schoolbestuur geen aanspraak op rijksvergoeding worden gemaakt.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het Roomsch-Katholiek Kerkbestuur der Parochie „St. Jozef" te Hooglanderveen, gemeente

Hoogland, tegen de beslissing van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 19 December 1924, nº. 16796, afd. L. O. F., houdende weigering der Rijksvergoeding, bedoeld in art. 97 der Lager-Onderwijswet 1920, voor de onderwijzers P. H. Smeets, M. W. van Nes en A. H. Steylen over het jaar 1923 ten behoeve van de bijzondere lagere school aldaar, Burgemeester van Tuylstraat, gemeente Hoogland;

Gezien het advies van den Onderwijsraad (Afdeeling voor het algemeen vormend lager onderwijs en het bewaarschoolonderwijs) van 29 Januari 1925, nº. 5661 A;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 18 Maart 1925, nº. 148;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 1 April 1925, nº. 4970, afd. L.-O. F.;

O. dat, nadat het schoolbestuur tot Onzen Minister de aanvrage had gericht om over het tijdvak van 1 October—31 December 1923 in het genot te worden gesteld van de Rijksvergoeding, bedoeld in art. 97 der Lager-Onderwijswet van 1920, voor de onderwijzers P. H. Smeets, M. W. van Nes en A. H. Steylen, Onze Minister bij bovengemelde beschikking heeft verklaard dat de gevraagde vergoeding niet kan worden verleend uit overweging dat tot het geven van bijzonder onderwijs onder meer wordt vereischt het bezit van het bewijs, bedoeld in art. 107, onder *c* der Lager-Onderwijswet 1920; dat men zonder het bezit van dit bewijs onbevoegd is bijzonder onderwijs te geven; dat de onderwijzers dezer school te weten P. H. Smeets, M. W. van Nes en A. H. Steylen in 1923 niet in het bezit waren van dit bewijs;

dat het schoolbestuur in beroep aanvoert dat de aanspraak op Rijksvergoeding voor het schoolbestuur niet kan verloren gaan tengevolge van het feit dat de onderwijzers niet in het bezit waren van bovenbedoeld bewijs; dat toch art. 107 der wet uitsluitend betrekking heeft op de onderwijzers en geen enkele verplichting oplegt aan het schoolbestuur; dat deze verplichting den onderwijzers opgelegd, hare sanctie vindt in art. 436 van het Wetboek van Strafrecht; dat naar het oordeel van requestrant een schoolbestuur alleen dan aansprakelijk zou kunnen worden gesteld voor de naleving van art. 107, eerste lid, der wet, wanneer zulks uitdrukkelijk in de wet zou zijn vastgelegd; dat echter een desbetreffende bepaling niet in de wet voorkomt; dat de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om voor Rijksvergoeding in aanmerking te komen, uitsluitend in de artt. 89 tot en met 96 zijn vermeld; dat requestrant dan ook van oordeel is, dat, nu i. c. aan alle evenbedoelde subsidievoorwaarden is voldaan, de gevraagde Rijksvergoeding niet kan worden geweigerd;

O. dat de onderwijzers P. H. Smeets, M. W. van Nes en A. H. Steylen gedurende het tijdvak 1 October—31 December 1923 niet in het bezit waren van het bewijs, in art. 107, 1e lid onder *c* der Lager-Onderwijswet 1920 genoemd;

dat zij derhalve niet tot het geven van bijzonder onderwijs bevoegd waren, zoodat voor hen door het bestuur der school waaraan zij verbonden waren over genoemd tijdvak geen aanspraak op vergoeding kan worden gemaakt;

dat uit het bovenstaande voortvloeit, dat in dezen geen beroep kan worden gedaan op de omstandigheid dat het bezit van bedoeld bewijs niet in de artikelen 89 tot en met 96 der wet uitdrukkelijk verplichtend is gesteld;

dat misdien bij de bestreden beschikking de Rijksvergoeding terecht is geweigerd;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast, enz. (A. B.)

---

8 *April* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

Verordening der gemeente Arnhem tot heffing van schoolgeld voor het volgen van het onderwijs aan het gemeente-gymnasium of aan een der Gemeente-Hoogere Burgerscholen.

Art. 3 der bovenbedoelde verordening, voorschrijvende, dat het schoolgeld voor het volgen van onderwijs aan het gymnasium en daarmede op één lijn gestelde scholen berekend wordt naar het belastbaar inkomen, waarvoor de schoolgeldplichtige bij den aanvang van het heffingsjaar in de Rijksinkomstenbelasting is aangeslagen, is in dien zin te verstaan, dat grondslag der heffing is het inkomen volgens den aanslag over het bij den aanvang van den heffingstermijn loopende, op 1 Mei tevoren ingetreden belastingjaar, dus, waar het heffingsjaar voor het schoolgeld aanving met 1 Jan. 1924, met het belastingjaar 1 Mei 1923—30 April 1924.

In het middel van cassatie wordt over het hoofd gezien, dat aan deze verordening eene rationeele opvatting dient te worden gegeven, tenzij de bepalingen der verordening duidelijk anders leeren.

De Hooge Raad, enz.;

O., dat de belanghebbende, aan wien in het schoolgeld van het gemeente-gymnasium te Arnhem voor het heffingsjaar 1924 een aanslag was opgelegd naar het inkomen, waarvoor hij in de Rijksinkomstenbelasting was aangeslagen voor het belastingjaar 1922/1923, na vruchteloos bij den controleur der gemeentebelastingen te Arnhem bezwaren te hebben ingediend, van diens beschikking beroep heeft ingesteld bij den Raad van Beroep te Arnhem, en heeft staande gehouden, dat zijn aanslag in het schoolgeld had moeten zijn berekend naar een inkomen als volgens zijnen aanslag in de Rijksinkomstenbelasting voor het belastingjaar 1923/1924;

O. dat de Raad van Beroep bij de bestreden uitspraak den aanslag heeft vernietigd en dien heeft vastgesteld naar een inkomen als volgens den aanslag van belanghebbende in de inkomstenbelasting over het belastingjaar 1923/1924;

O. dat daartegen is gericht het middel van cassatie;

Schending of verkeerde toepassing van art. 3, sub *a* der verordening tot heffing van schoolgeld voor het volgen van het onderwijs aan het

gemeente-gymnasium of aan een der gemeente-Hoogere Burgerscholen, vastgesteld door den Raad der gemeente Arnhem, den 28sten Aug. 1922, tot toelichting waarvan is aangevoerd, dat de schoolgeldplichtige, bij den aanvang van het heffingsjaar voor het schoolgeld, in de Rijksinkomstenbelasting was aangeslagen voor het belastingjaar 1922/23, welke aanslag was vastgesteld den 5en Februari 1923, terwijl de aanslag in de Rijksinkomstenbelasting voor het belastingjaar 1923/24 eerst werd vastgesteld den 12en Febr. 1924, alzoo *na* den aanvang van het heffingsjaar voor het schoolgeld en dus niet voor de schoolgeldregeling in aanmerking kon komen;

O. dienaangaande:

dat volgens art. 2 van de in het middel genoemde verordening het schoolgeld wordt berekend naar het belastbaar inkomen van de in art. 1 aangewezen schoolgeldplichtigen en wel overeenkomstig de regeling vervat in de tabel in art. 3 opgenomen, terwijl in laatstgenoemd artikel onder *a* is bepaald, dat voor de toepassing van een en ander als inkomen wordt aangemerkt dat, waarover de schoolgeldplichtige bij den aanvang van het heffingsjaar is aangeslagen in de Rijksinkomstenbelasting en volgens art. 9 het heffingsjaar aanvangt met 1 Jan.;

dat, waar aldus een nauw verband is gelegd tusschen het inkomen volgens den aanslag in de Rijksinkomstenbelasting en het verschuldigde schoolgeld, welk verband nader is uitgewerkt in de bovenbedoelde tabel, met deze regeling kennelijk is beoogd om het bedrag van het schoolgeld te bepalen naar de uit genoemde aanslagen blijkende financieele draagkracht van de schoolgeldplichtigen;

dat nu, waar het schoolgeld wordt geheven van Jan. tot Jan., voormelde strekking wordt verwezenlijkt, indien grondslag van de heffing is het inkomen volgens den aanslag over het bij den aanvang van den heffingstermijn loopende, op 1 Mei tevoren ingetreden belastingjaar, in dit geval dus, waar het heffingsjaar voor het schoolgeld aanving met 1 Jan. 1924, over het belastingjaar 1923/1924;

dat deze rationeele opvatting dient te worden gevolgd, tenzij de bepalingen der verordening duidelijk anders leeren, wat echter niet het geval is;

dat immers de tekst van art. 3 der verordening „inkomen, waarover de schoolgeldplichtige bij den aanvang van het heffingsjaar is aangeslagen in de Rijksinkomstenbelasting" zelfs geen andere opvatting toelaat, omdat, neemt men niet aan, dat hieronder is te verstaan de aanslag over het bij den aanvang van het heffingsjaar ingetreden belastingjaar, men elk houvast aan de bepaling verliest en met evenveel recht zou kunnen staande houden, dat is bedoeld de aanslag over het daaraan voorafgaande als dat is gemeend die over eenig nog verder in het verleden liggend belastingjaar;

dat toch, wordt met dit middel aangenomen, dat in den zin der verordening iemand is aangeslagen in eene belasting op een tijdstip, waarop het desbetreffende belastingjaar reeds is verstreken, dit zal gelden niet enkel van het op dat tijdstip laatstelijk verloopen belastingjaar;

dat dan ook ten onrechte in de toelichting tot het middel er van is uitgegaan, dat hier beslissend zou zijn niet het belastingjaar, waarop de aanslag betrekking heeft, maar de datum, waarop de aanslag is tot stand gekomen;

dat van deze opvatting ook nog een onaannemelijk gevolg zou zijn, dat niet voor alle schoolgeldplichtigen voor eenzelfde heffingsjaar de aanslag in de Rijksinkomstenbelasting over hetzelfde belastingjaar ter bepaling van hun inkomen zou moeten worden genomen;

dat dit immers afhankelijk zou zijn van de omstandigheid, of de aanslag over eenig belastingjaar vóór dan wel nà den aanvang van het heffingsjaar zou zijn vastgesteld;

dat dus het middel is ongegrond;

Verwerpt het beroep. (Gem.Stem.)

---

14 *April* 1925. BESLUIT, tot vernietiging van de besluiten van den Raad der gemeente *Rozenburg* van 24 Mei en 2 Augustus 1924, strekkende tot opschorting van de uitvoering, respectievelijk tot intrekking van zijn besluit van 22 November 1923, inzake het verleenen van medewerking voor de uitbreiding van de bijzondere lagere school der Vereeniging tot stichting en instandhouding van Christelijke scholen aldaar. S. 139.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 7 Januari 1925, nº. 16240II, Afdeeling Lager-Onderwijs-Financiëel, en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 31 Januari 1925, nº. 354, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, tot vernietiging 1º. van het besluit van den Raad der gemeente *Rozenburg* dd. 24 Mei 1924, tot opschorting van de uitvoering van zijn besluit van 22 November 1923, waarbij aan de Vereeniging tot stichting en instandhouding van Christelijke scholen aldaar medewerking is verleend voor de uitbreiding harer school, Wijk A, nº. 109*a*, in die gemeente, zulks in afwachting van de tot standkoming van het toen nog aanhangig ontwerp van wet tot wijziging der Lager-Onderwijswet 1920, 2º. van het besluit van dien Raad dd. 2 Augustus 1924, tot intrekking van zijn hier vorengenoemd besluit van 22 November 1923;

Overwegende, dat het besluit, onder 2º. bedoeld, uitgaat van dezen gedachtengang, dat krachtens de wet van 30 Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 319) tot wijziging der Leerplichtwet en der Lager-Onderwijswet 1920, bij de thans aanwezige schoolbevolking (80 leerlingen) slechts *twee* onderwijskrachten worden vereischt met inbegrip van het hoofd der school;

dat weliswaar nu nog drie onderwijzers aan de school zijn verbonden en ook het door deze wijzigingswet vereischt aantal leerkrachten wordt verkregen door afvloeiing en niet door op wachtgeldstelling, doch niettemin bij handhaving van het raadsbesluit van 22 November 1923 het geval niet is buitengesloten, dat het thans aangevraagde derde lokaal in de toekomst weder buiten gebruik zou moeten worden gesteld;

Overwegende, dat, wat ook zij van de juistheid dezer beschouwingen, de Raad hiermede getreden is in eene beoordeeling van de noodzakelijkheid van de aangevraagde uitbreiding

der school, terwijl hij ingevolge het bepaalde in artikel 75, tweede lid, der Lager-Onderwijswet slechts heeft na te gaan, of de ingediende aanvrage voldoet aan de wettelijke eischen;

dat, waar in casu het schoolbestuur bij zijne aanvrage de voorschriften van artikel 73 der wet heeft in acht genomen, de Raad terecht bij zijn besluit van 22 November 1923 die aanvrage heeft ingewilligd;

dat door het enkel verloop van den termijn van beroep, gesteld in het tweede lid van artikel 76 der genoemde wet, dat raadsbesluit onherroepelijk is geworden en de Raad derhalve onbevoegd is hetzij door de uitvoering van dat besluit op te schorten, hetzij door eene algeheele intrekking van dat besluit, terug te komen op de eenmaal principieel toegezegde medewerking;

dat mitsdien de besluiten van den Raad der gemeente *Rozenburg* van 24 Mei en 2 Augustus 1924 in strijd zijn met de bepalingen der Lager-Onderwijswet;

Gelet op de artikelen 72 e. v. der Lager-Onderwijswet 1920, en op de artikelen 153 en 158 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord, advies van 10 Maart 1925, nº. 27;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 24 Maart 1925, nº. 4036, Afdeeling Lager-Onderwijs-Financieel, en van 7 April 1925, nº. 2353, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermelde besluiten van den Raad der gemeente *Rozenburg* van 24 Mei en 2 Augustus 1924 te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift aan den Raad van State zal worden medegedeeld.

Het Loo, den 14den April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 6 *Mei* 1925.)

---

14 *April* 1925. BESLUIT tot uitbreiding van de Mijnvelden van de Staatsmijnen „*Emma*" en „*Hendrik*". S. 140.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 4 Maart 1925, nº. 176, Afdeeling Mijnwezen;

Gezien artikel 1 der wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* nº. 170), zooals deze laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 17 Maart 1923 (*Staatsblad* nº. 102), en Onze besluiten van 24 October 1906 (*Staatsblad* nº. 270), 8 Augustus 1910 (*Staatsblad* nº. 249), 22 Augustus 1916 (*Staatsblad* nº. 420) en 4 October 1919 (*Staatsblad* nº. 595);

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Maart 1925, nº. 36);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat van 8 April 1925, nº. 275, Afdeeling Mijnwezen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

a. dat de bij Ons bovengenoemd besluit van 24 October 1906 aangewezen en bij Ons bovengenoemd besluit van 22 Augustus 1916 uitgebreide mijn (Staatsmijn Emma) nader wordt uitgebreid met een terrein, op de bij dit besluit behoorende kaart met rood gearceerd, en mitsdien wordt begrensd als volgt:

1. van het noordoostelijke hoekpunt van het mijnveld Oranje-Nassau, de grens van dit mijnveld volgend tot waar deze de as van een hoofdweg naar *Overbroek* snijdt;

2. van dit snijpunt de as van dezen hoofdweg volgend tot waar deze bij *Terlinden* de as van den Staatsspoorweg snijdt;

3. van dit snijpunt de as van dezen spoorweg volgend tot waar deze de as van de dorpsstraat van *Nuth* naar *Vaesrade* snijdt;

4. van dit snijpunt de as van deze dorpsstraat volgend, en in aansluiting daaraan de as van de *Thuller* dorpsstraat, de as van den Krekelbergweg, de as van de Dorpsstraat van *Oirsbeek*, de as van den Hagerweg, de as van de Hagerstraat, de as van de Hoenderstraat, de as van den Steenweg en in aansluiting daaraan de as van den Mestweg tot waar deze de as van den hoofdweg van *Raath* over de *Kling* en *Brunssum* naar *Rumpen* snijdt;

5. van dit snijpunt de as van dezen hoofdweg volgend, en in aansluiting daaraan de as van den veldweg van *Rumpen* naar *Heerlerheide* tot het uitgangspunt;

b. dat de bij Ons bovengenoemd besluit van 8 Augustus 1910 aangewezen en bij Ons bovengenoemd besluit van 4 October 1919 uitgebreide mijn (Staatsmijn Hendrik) nader wordt uitgebreid met een terrein, op de bij dit besluit behoorende kaart met zwart gearceerd, en mitsdien wordt begrensd als volgt:

1. van het noordoostelijke hoekpunt van het mijnveld Oranje-Nassau de as van den veldweg van *Heerlerheide* naar *Rumpen* volgend en in aansluiting daaraan de as van den hoofdweg van *Rumpen* over *Brunssum* en de *Kling* naar *Raath* tot waar deze de grens tusschen de gemeenten *Brunssum* en *Merkelbeek* snijdt;

2. van dit snijpunt de grens tusschen deze gemeenten volgend en in aansluiting daaraan de grens tusschen de gemeenten *Brunssum* en *Schinveld* tot waar deze de as van den Bouwweg snijdt;

3. van dit snijpunt de as van dezen weg volgend en in aansluiting daaraan de as van den Ruscherweg tot waar deze de Rijksgrens snijdt;

4. van dit snijpunt de Rijksgrens volgend tot den grenspaal nº. 259;

5. van dezen grenspaal de grens tusschen de gemeenten *Brunssum* en *Waubach* volgend tot waar deze de as van den weg van *Brussum* naar *Waubach* snijdt;

6. van dit snijpunt de as van dezen weg volgend tot waar deze de as van den Waubacher Heideweg snijdt;

7. van dit snijpunt de as van laatstgenoemden weg volgend en in aansluiting daaraan de as van den Abdissenboschweg en de as van den weg van *Brunssum* naar *Nieuwenhagen* tot waar deze de as van den Kleikuilensweg snijdt;

8. van dit snijpunt de as van laatstge-

noemden weg volgend tot waar deze de grens van het mijnveld Oranje-Nassau snijdt;

9. van dit snijpunt de grens van dit mijnveld volgend tot het uitgangspunt.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 14den April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 4 *Mei* 1925.)

---

14 *April* 1925. BESLUIT tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending der Aziatische cholera en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 141.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat, onverminderd Ons besluit van 9 Mei 1924 (*Staatsblad* nº. 237), nader buitengewone maatregelen noodzakelijk zijn tot afwending der Aziatische cholera en tot wering harer uitbreiding en gevolgen;

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat van 7 Februari 1925, nº. La A., afd. Volksgezondheid, van 16 Februari 1925, nº. 129, afd. Invoerrechten en van 20 Februari 1925, La V., afdeeling Spoorwegen;

Gelet op de wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* nº. 80), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 954), en op de wet van 26 Februari 1914 (*Staatsblad* nº. 57);

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Maart 1925, nº. 40);

Gelet op het nader rapport van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat van 26 Maart 1925, nº. 498H, afd. Volksgezondheid, van 3 April 1925, nº. 44, afdeeling Invoerrechten, en van 7 April 1925, La S.S., afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

HOOFDSTUK I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. De gemeentebesturen en de burgemeesters, ieder voor zooveel hen aangaat, dragen nauwlettend zorg voor eene doeltreffende toepassing van de bepalingen der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), gewijzigd bij de wetten van 3 December 1874 (*Staatsblad* nº. 188), 28 Maart 1877 (*Staatsblad* nº. 36), 15 April 1886 (*Staatsblad* nº. 64), 8 April 1893 (*Staatsblad* nº. 64), 21 Juli 1899 (*Staatsblad* nº. 166), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* nº. 157), 14 Juli 1910 (*Staatsblad* nº. 204), 17 Juli 1911 (*Staatsblad* nº. 208), 27 April 1912 (*Staatsblad* nº. 165), 26 Juli 1918 (*Staatsblad* nº. 492) en 27 November 1919 (*Staatsblad* nº. 784).

Uittreksels uit den tekst dier wet, voor zoover de bepalingen op Aziatische cholera toepasselijk zijn, en de herinnering daarvan aan de ingezetenen van belang moet worden geacht, benevens uit den tekst van dit besluit worden vanwege Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, zoodra deze dit noodig acht, aan de gemeentebesturen verzonden, ten einde in elke gemeente te worden aangeplakt.

2. Een ieder is verplicht de inlichtingen, door ambtenaren of geneeskundigen van hem verlangd ter zake van de uitvoering van dit besluit, nauwkeurig en naar waarheid onverwijld te geven.

3. Een ieder, die waarneemt, dat een persoon aan Aziatische cholera lijdt of verschijnselen vertoont, welke doen vermoeden dat hij door die ziekte is besmet, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabij zijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en daarbij geëmployeerden.

4. De burgemeester is bevoegd, op de personen, die aan Aziatische cholera lijden of, op grond van een ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige, doen vermoeden dat zij door die ziekte besmet zijn of de besmetting op anderen kunnen overbrengen, de door hem, gehoord genoemden ambtenaar of geneeskundige, noodig geachte maatregelen van onderzoek, afzondering en ontsmetting te doen toepassen en hen naar eene openbare inrichting of andere verblijfplaats ter verpleging te doen overbrengen, wanneer hun toestand overeenkomstig de verklaring van den behandelenden geneeskundige dit gedoogt.

De personen, waarop de in de vorige alinea bedoelde maatregelen worden toegepast, zijn verplicht zich aan die maatregelen te onderwerpen en mogen zich niet zonder vergunning van den burgemeester naar eene andere plaats begeven.

Indien het gemeentebestuur aan personen, die inkomsten derven ten gevolge van krachtens het eerste lid van dit artikel genomen maatregelen van afzondering, deswege schadeloosstelling verleent, wordt door den Staat aan de gemeente eene bijdrage verleend van vijftig ten honderd in de uitgaven voor die schadeloosstelling.

5. De burgemeester is bevoegd, na ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige, het uitvoeren van verdachte of voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen, van welken aard ook, uit het huis, erf, voer- of vaartuig, waar een geval of een verdacht geval van Aziatische cholera voorkwam, anders dan met inachtneming van de door hem te geven voorschriften, te verbieden.

6. In spoedeischende gevallen zijn de bestuurders van Rijksinrichtingen, voor zoover de dienst in hunne inrichting het toelaat, verplicht, op verzoek van een burgemeester aan dezen onmiddellijk te doen toekomen of ten gebruike af te staan tot hunne inrichting behoorend materieel, noodig voor behandeling, verpleging, afzondering, ontsmetting of vervoer van lijders aan Aziatische cholera of daarvan verdachten, of voor ontsmetting of vervoer van besmette goederen.

Bij weigering of geschil wordt onverwijld de beslissing ingeroepen van het hoofd van

het Departement, waaronder de inrichting ressorteert.

7. De burgemeester doet de hand houden aan een nauwkeurig bijhouden van het in artikel 438 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde register in slaapsteden en logementen, en doet, voor zoover hem dit noodig voorkomt, toezicht houden op deze inrichtingen en op de aldaar nachtverblijfhoudende reizigers.

Indien vanwege het gemeentebestuur een geneeskundige met het houden van toezicht op de in het eerste lid van dit artikel bedoelde reizigers belast is, zijn dezen verplicht dien geneeskundige bij zich te ontvangen en hem alle verlangde inlichtingen ter zake van de uitvoering van dit besluit, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, te verschaffen, tenzij zij kunnen aantoonen binnen de laatste vijf dagen niet in eene met Aziatische cholera besmette plaats vertoefd te hebben.

De burgemeester doet van hetgeen door hem ter bestrijding der Aziatische cholera of van verdachte gevallen dier ziekte wordt of is verricht, ten spoedigste mededeeling aan den ambtenaar van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid.

HOOFDSTUK II.

§ 1. *Van het toezicht op landverhuizers en dergelijken.*

8. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën aan te wijzen, worden: *a.* landloopers en zigeuners (bohémiens), *b.* landverhuizers en personen, die bij troepen reizen of de grens overtrekken, niet toegelaten dan na geneeskundig onderzocht te zijn en zoo noodig na ontsmetting der kleederen en reiniging der personen.

Uitzonderingen op het bepaalde in het eerste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën gegeven.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat kunnen bepalen, dat personen, bedoeld onder *b* van het 1ste lid van dit artikel, aan de landgrenzen in Nederland slechts worden toegelaten over de gemeenten, langs de wegen en met de treinen, daartoe door hen aan te wijzen.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde gemeenten, wegen en treinen worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst ten minste één dag, vóórdat zij in werking treden.

9. Het onderzoek geschiedt aan het grensstation of den eersten Nederlandschen grenspost, waar de in het vorig artikel bedoelde personen aankomen, door eenen geneeskundige, die daartoe door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid met toekenning van een door dezen te bepalen vergoeding tot wederopzeggens wordt aangewezen, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10, 11 en 12 van dit besluit.

10. Het onderzoek valt steeds zooveel mogelijk samen met het douane-onderzoek en wordt verricht op de wijze, die door den geneeskundige het meest doeltreffend wordt geoordeeld.

Deze treedt omtrent het onderzoek in overleg met den hoogst in rang zijnden der aanwezige ambtenaren van de Invoerrechten en Accijnzen en, indien het onderzoek geschiedt op een spoorweg- of tramstation, tevens met den chef daarvan.

11. Personen, die door den geneeskundige bevonden worden, niet aan Aziatische cholera te lijden, noch verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte besmet zijn, mogen niet worden aangehouden, maar worden terstond tot voortzetting van hunne reis toegelaten.

Aan de vergunning tot voortzetting van de reis kunnen voorwaarden worden verbonden.

Aan hen wordt zoo spoedig mogelijk een schriftelijk bewijs afgegeven, volgens door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid vastgesteld model, vermeldende dat zij, Nederland binnengekomen, geen ziekteverschijnselen vertoonden, welke het bestaan van Aziatische cholera deden vermoeden.

12. Personen, die door den geneeskundige bevonden worden aan Aziatische cholera te lijden, worden onverwijld, met inachtneming van artikel 9 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), overgebracht naar eene door den burgemeester der grensgemeente, waarin het onderzoek plaats heeft, volgens artikel 20 van dit besluit aan te wijzen inrichting voor verpleging van lijders aan besmettelijke ziekten, en daar afgezonderd en verpleegd.

Gelijke maatregelen worden genomen, indien de geneeskundige dit noodig oordeelt, ten opzichte van personen, die verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte besmet zijn.

De kosten van vervoer en verpleging worden door de verpleegden of hunne erfgenamen vergoed. Behoeftigen worden op 's Rijks kosten vervoerd en verpleegd.

Personen, wier lichamen of kleederen besmet moeten worden geacht, worden niet tot voortzetting hunner reis toegelaten, dan na reiniging en ontsmetting.

§ 2. *Van het grensverkeer.*

13. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën aan te wijzen, worden geen personen toegelaten, komende uit door deze Ministers aangewezen met Aziatische cholera besmette landen, landstreken en plaatsen, dan na geneeskundig onderzocht en zoo noodig ontsmet te zijn.

Uitzonderingen op het bepaalde in het eerste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën gegeven.

Op dit onderzoek is toepasselijk het bepaalde in de artikelen 9, 10, 11 en 12 van dit besluit.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat kunnen bepalen, dat personen, bedoeld in het 1ste lid van dit artikel, aan de landgrenzen in Nederland slechts worden toegelaten over de gemeenten, langs de wegen en met de treinen, daartoe door hen aan te wijzen.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde landen, landstreken en plaatsen, wegen en treinen, worden in de *Nederlandsche Staats-*

courant geplaatst ten minste één dag vóórdat zij in werking treden.

§ 3. *Van het goederenvervoer.*

14. Onverminderd de bestaande bepalingen omtrent het verbod van in-, door- en vervoer van lompen, gebruikte kleedingstukken en ongewasschen lijf- en beddegoed uit landen en plaatsen, door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën aan te wijzen, is verboden in-, door- en vervoer van onbewerkte wol en haar, huiden, bontwerk en andere voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen, uit landen of plaatsen, mede door Onze genoemde Ministers aan te wijzen.

De aanwijzingen worden door plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant* ter algemeene kennis gebracht.

Bij aanwijzingen betreffende den in- of doorvoer uit landen, die toegetreden zijn tot de op 17 Januari 1912 te *Parijs* gesloten en bij de wet van 26 Februari 1914 (*Staatsblad* nº. 57) goedgekeurde internationale sanitaire overeenkomst, gedragen Onze genoemde Ministers zich naar de bepalingen van die overeenkomst.

15. Een ieder, die waarneemt, dat van goederen, waarvan in-, door- en vervoer verboden is, in- , door- of vervoer plaats heeft, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabijzijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie of van 's Rijks belastingen.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en daarbij geëmployeerden.

Op de goederen, van welke, niettegenstaande daarvan in-, door- of vervoer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is artikel 5 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134) toepasselijk.

16. Brieven en correspondentie, drukwerken, boeken, dagbladen, dienststukken enz. (postpakketten niet inbegrepen) worden aan geen enkele belemmering of ontsmetting onderworpen.

17. Spoor- of tramwagens (zoo personen- als goederenwagens) uit het buitenland binnenkomende, worden aan de grenzen niet aangehouden, behoudens dat wagens, die bevuild zijn — indien de geneeskundige het noodig oordeelt — van den trein worden gehaakt en op de wijze, door den geneeskundige voorgeschreven, worden ontsmet.

18. Bagages en lijfgoederen van personen, als bedoeld in de artikelen 8 en 13, zijn onderworpen aan het onderzoek, bedoeld in genoemde artikelen.

Deze bagages en lijfgoederen worden niet aangehouden dan voor zoover en voor zoolang dit ter ontsmetting noodig is.

Bagages en lijfgoederen, voor ontsmetting aangehouden, worden, desverlangd, aan de eigenaars op hunne kosten door den burgemeester nagezonden.

19. Koopmans- en andere goederen, uit het buitenland aangevoerd, waarvan de in- of doorvoer niet verboden is, worden niet aangehouden en aan ontsmetting onderworpen, tenzij zij, naar het oordeel van den met het onderzoek belasten geneeskundige, geacht kunnen worden besmet te zijn.

§ 4. *Verdere bepalingen.*

20. De burgemeester van elke grensgemeente, als in artikel 8 en artikel 13 van dit besluit is bedoeld, zorgt, zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of met den krachtens artikel 9 aangewezen deskundige :

a. voor de inrichting van een gelegenheid tot afzondering en verpleging van de in de artikelen 8 en 13 van dit besluit bedoelde personen, lijdende aan of verdacht van Aziatische cholera ;

b. voor een geschikte plaats voor de ontsmetting van de in de artikelen 18 en 19 van dit besluit bedoelde goederen ;

c. voor het personeel, noodig tot hulp of opzicht bij het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting of het vervoer van personen en goederen, bedoeld in de artikelen 8, 13, 18 en 19 van dit besluit ;

d. voor de noodige geneesmiddelen, ontsmettingsmiddelen, vervoermiddelen, meubelen en ander noodig materieel.

Zoo gebruik gemaakt wordt van de inrichting van gemeentewege tot stand gebracht ter voldoening aan artikel 7 van de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), bepaalt Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid de som deswege aan de gemeente te vergoeden.

21. De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en alle geëmployeerden aan een spoor- of tramwegonderneming zijn, voor zoover hun dienst het toelaat, verplicht met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de door den krachtens artikel 9 van dit besluit aangewezen geneeskundige voorgeschreven maatregelen, betreffende het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting, behandeling en verpleging en het vervoer van personen of van goederen.

Onverminderd het bepaalde in artikel 3, zijn conducteurs van elken uit het buitenland binnenkomenden trein of tram verplicht, den geneeskundige, zoo spoedig mogelijk na aankomst van den trein of tram aan het station, kennis te geven van de verdachte verschijnselen, die zij bij personen, als bedoeld in de artikelen 8 en 13, hebben waargenomen en van hunne bevinding omtrent de aanwezigheid in den trein of tram van voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen.

22. De kosten, vallende op de maatregelen, voorgeschreven in de artikelen 9, 11, 12, 13, 18 en 19 van dit besluit, komen ten laste van het Rijk, voor zooveel in genoemde artikelen niet anders is bepaald, en die kosten niet ingevolge eenige andere wettelijke bepaling, ten laste van anderen moeten worden gebracht.

23. De krachtens artikel 9 van dit besluit aangewezen geneeskundige volgt in de uitoefening van zijn ambt de aanwijzingen, die Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid of de ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, tot wiens dienstkring zijne standplaats behoort, hem geven.

Hij staat den burgemeester, elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie, of van de invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en

de overige geëmployeerden bij eene spoor- of tramwegonderneming met zijn advies ter zijde, wanneer zij dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding der Aziatische cholera.

Ontdekt hij dreigend gevaar voor de openbare gezondheid, dan geeft hij daarvan, onverminderd artikel 16 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), onverwijld kennis aan den burgemeester en aan bovengenoemden ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

§ 5. *Van het scheepvaartverkeer.*

24. Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is bevoegd om ,waar noodig, met medewerking van Onze Ministers van Financiën en van Waterstaat, tot wering van de besmetting van Aziatische cholera, toezicht te doen houden op schepen, die langs binnenwateren het land binnenvaren, en zulks met toepassing, voor zoover mogelijk en noodig, van de artikelen 8 tot en met 12 en 20 tot en met 23 van dit besluit.

25. Aan elk der door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Waterstaat aan te wijzen plaatsen, gelegen aan stroomen, rivieren, kanalen of andere binnenwateren, wordt geneeskundig toezicht gehouden op de daarlangs varende schepen en hunne opvarenden door een of meer geneeskundigen, die daartoe door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, met toekenning van een door dezen te bepalen vergoeding, tot wederopzegging worden aangewezen.

De beschikking tot aanwijzing van bedoelde plaatsen wordt in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst ten minste één dag, vóórdat zij in werking treedt.

Onverminderd het bepaalde in de beide voorgaande leden, is de burgemeester bij het verschijnen of dreigen der Aziatische cholera bevoegd, ten koste van de gemeente, geneeskundig toezicht te doen houden op de opvarenden van de in de gemeente vertoevende vaartuigen. De personen, waarop dit toezicht wordt uitgeoefend, zijn verplicht zich daaraan te onderwerpen.

26. Onverminderd artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* nº. 36), wordt elk schip, varende langs of aankomende aan eene der in artikel 25 van dit besluit bedoelde plaatsen, onderworpen aan een gezondheidsonderzoek.

De schipper is verplicht met zijn schip de door den burgemeester aan te wijzen ligplaats in te nemen en aldaar zonder gemeenschap met den wal of met andere vaartuigen te blijven, totdat het gezondheidsonderzoek en de naar aanleiding daarvan bevolen gezondheidsmaatregelen toegepast zijn.

Op dit verbod van gemeenschap met den wal is toepasselijk het tweede lid van artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* nº. 36).

De schipper zorgt met al de te zijner beschikking staande middelen voor de stipte naleving van de gegeven bevelen en is verplicht de vragen, hem door of namens den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige gedaan, nauwkeurig en naar waarheid te beantwoorden.

27. De geneeskundige verricht het gezondheidsonderzoek van het schip, van de opvarenden en van de lading of andere op het schip aanwezige goederen, op de wijze, die hem, na overleg met den burgemeester, het meest doeltreffend voorkomt.

Indien het blijkt, dat het schip binnen de laatste 24 uren een gezondheidsonderzoek overeenkomstig de voorschriften van dit besluit heeft ondergaan, kan hij het van verder onderzoek vrijstellen, indien de toestand van het schip of van de opvarenden hem tot zoodanig onderzoek overigens geen aanleiding geeft.

28. De geneeskundige, die het onderzoek verricht heeft, geeft den burgemeester advies omtrent de in het belang der volksgezondheid te nemen maatregelen, aan welk advies de burgemeester verplicht is onverwijld gevolg te geven, behoudens beroep op Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

De kosten op deze maatregelen vallende, komen ten laste van het Rijk.

Ontsmetting geschiedt, zoo noodig, volgens de regelen, krachtens artikel 25 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134) vastgesteld.

29. Het schip wordt dadelijk tot den verderen doortocht toegelaten en het verbod van gemeenschap met den wal opgeheven, hetzij na afloop van het gezondheidsonderzoek, indien dit tot geen verdere maatregelen aanleiding geeft, hetzij, nadat aan de maatregelen naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven, uitvoering is gegeven. In het laatste geval kunnen evenwel de opvarenden, die bij het gezondheidsonderzoek bevonden worden, niet te lijden aan Aziatische cholera, noch verschijnselen van die ziekte te vertoonen, met toestemming van den met het onderzoek belasten geneeskundige, terstond onbelemmerd aan den wal worden toegelaten. Vooraf heeft ontsmetting der kleederen en reiniging der personen plaats, indien dit door den geneeskundige noodig wordt geoordeeld.

30. Ten bewijze dat het schip tot den verderen doortocht is toegelaten, en het verbod van gemeenschap met den wal is opgeheven, ontvangt de schipper van den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige eene schriftelijke verklaring volgens het model door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid vast te stellen en waaruit zal moeten blijken van den toestand van het schip, van dien der opvarenden en van dien der lading of andere op het schip aanwezige goederen, benevens van het aantal der opvarenden.

Eene dergelijke verklaring wordt ook door den geneeskundige afgegeven in het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 27 van dit besluit, in welk geval daarvoor ook de bevestiging van een vroegere verklaring in de plaats kan treden.

31. De burgemeester van elke gemeente, waarin eene plaats ligt als in artikel 25 van dit besluit bedoeld, zorgt zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of den krachtens genoemd artikel aangewezen

geneeskundige, voor het personeel en het materieel, dat de geneeskundige voor het gezondheidsonderzoek behoeft en dat noodig is voor de uitvoering van de naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven maatregelen, en voorts voor de voortdurende aanwezigheid van zuiver drinkwater en water voor huishoudelijke doeleinden, opdat dit aan de schippers, indien de geneeskundige het noodig oordeelt, kunne worden verstrekt.

Onverminderd het in het voorgaande lid bepaalde, zorgt de burgemeester van elke gemeente, waarin eene plaats ligt, daartoe door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid aangewezen, zoo spoedig mogelijk op 's Rijks kosten voor de verstrekking van zuiver drinkwater en water voor huishoudelijke doeleinden aan de schippers der langs de plaats varende schepen.

32. Op de krachtens artikel 25 van dit besluit aangewezen geneeskundigen zijn toepasselijk het eerste en derde lid van artikel 23 van dit besluit.

Zij staan den burgemeester en elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie met hun advies ter zijde, wanneer dezen dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding van de Aziatische cholera.

De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie zijn, voor zooveel de dienst het toelaat, verplicht, met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de door bedoelde geneeskundigen voorgeschreven maatregelen.

HOOFDSTUK III.

SLOTBEPALINGEN.

33. Onze in dit besluit genoemde Ministers zijn bevoegd de door hen krachtens dit besluit genomen beschikkingen of gedane aanwijzingen, zoo dikwijls de omstandigheden dit gedoogen of noodig maken, op dezelfde wijze als zij zijn tot stand gekomen, te wijzigen of in te trekken.

34. Waar in dit besluit sprake is van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, wordt daaronder verstaan de Inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhanding van de wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten.

35. Dit besluit, dat, tenzij het eerder wordt ingetrokken, gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking met ingang van 22 Mei 1925.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid , van Financiën en van Waterstaat zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 14den April 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 4 *Mei* 1925.)

---

14 *April* 1925. BESLUIT tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van vlektyphus en tot wering zijner uitbreiding en gevolgen. S. 142.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat toepassing der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* nº. 80), aangevuld door de wet van 20 Juli 1884 (*Staatsblad* nº. 164) en gewijzigd bij art. 19 van de wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* nº. 64), bij de wet van 9 Juli 1915 (*Staatsblad* nº. 314) en bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 954), tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen, noodzakelijk is wegens het voorkomen van vlektyphus in het buitenland ;

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat van 7 Februari 1925, nº. La. A, Afdeeling Volksgezondheid, van 16 Februari 1925, nº. 129, afdeeling Invoerrechten en van 20 Februari 1925, La. V, afdeeling Spoorwegen ;

Gelet op de wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* nº. 80), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 954) ;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Maart 1925, nº. 40) ;

Gelet op het nader rapport van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat van 26 Maart 1925, nº. 498 H, afdeeling Volksgezondheid, van 3 April 1925, nº. 44, afdeeling Invoerrechten en van 7 April 1925, La. S.S., afdeeling Spoorwegen ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen :

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. **1.** De gemeentebesturen en de burgemeesters, ieder voor zooveel hun aangaat, dragen nauwlettend zorg voor eene doeltreffende toepassing van de bepalingen der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), gewijzigd bij de wetten van 3 December 1874 (*Staatsblad* nº. 188), 28 Maart 1877 (*Staatsblad* nº. 36), 15 April 1886 (*Staatsblad* nº. 64), 8 April 1893 (*Staatsblad* nº. 64), 21 Juli 1899 (*Staatsblad* nº. 166), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* nº. 157), 14 Juli 1910 (*Staatsblad* nº. 204), 17 Juli 1911 (*Staatsblad* nº. 208), 27 April 1912 (*Staatsblad* nº. 165), 26 Juli 1918 (*Staatsblad* nº. 492) en 27 November 1919 (*Staatsblad* nº. 784).

Uittreksels uit den tekst dier wet, voor zoover de bepalingen op vlektyphus toepasselijk zijn, en de herinnering daarvan aan de ingezetenen van belang moet worden geacht, benevens uit den tekst van dit besluit worden vanwege Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid verzonden aan de besturen der gemeenten, waar dit noodig wordt geacht, ten einde in elk van die gemeenten te worden aangeplakt.

2. Een ieder is verplicht de inlichtingen, door ambtenaren of geneeskundigen van hem verlangd ter zake van de uitvoering van dit besluit, nauwkeurig en naar waarheid onverwijld te geven.

3. Een ieder, die waarneemt, dat een persoon aan vlektyphus lijdt of verschijnselen vertoont, welke doen vermoeden dat hij door die ziekte is besmet, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabij zijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en op het daarbij werkzame personeel.

4. De burgemeester is bevoegd, op de personen, die aan vlektyphus lijden of, op grond van een ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige, doen vermoeden dat zij door die ziekte zijn besmet of de besmetting op anderen kunnen overbrengen, de door hem noodig geachte maatregelen van onderzoek, afzondering en ontsmetting — waaronder mede is begrepen het verdelgen van ongedierte — te doen toepassen en hen naar eene openbare inrichting of andere verblijfplaats ter verpleging te doen overbrengen, wanneer hun toestand overeenkomstig de verklaring van den behandelenden geneeskundige dit gedoogt.

De personen, waarop de in de overige alinea bedoelde maatregelen worden toegepast, zijn verplicht zich aan die maatregelen te onderwerpen en mogen zich niet zonder vergunning van den burgemeester naar eene andere plaats begeven.

Indien het gemeentebestuur aan personen, die inkomsten derven ten gevolge van krachtens het eerste lid van dit artikel genomen maatregelen van afzondering, deswege schadeloosstelling verleent, wordt door den Staat aan de gemeente eene bijdrage verleend van vijftig ten honderd van de uitgaven voor die schadeloosstelling.

5. De burgemeester is bevoegd bij het voorkomen of dreigen van vlektyphus na ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid of van een geneeskundige, huizen, woonwagens, keeten en vaartuigen te doen reinigen en de inwoners tijdelijk daaruit en uit de in de nabijheid gelegen huizen en keeten te verwijderen, indien dit voor de reiniging noodig wordt geacht.

6. De burgemeester is bevoegd, na ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige, het uitvoeren van verdachte of voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen van welken aard ook, uit het huis, erf, voer- of vaartuig, waar een geval of een verdacht geval van vlektyphus voorkwam, anders dan met inachtneming van de door hem te geven voorschriften, te verbieden.

7. In spoedeischende gevallen zijn de bestuurders van Rijksinrichtingen, voor zoover de dienst in hunne inrichting het toelaat, verplicht, op verzoek van een burgemeester aan deze onmiddellijk te doen toekomen of ten gebruike af te staan tot hunne inrichting behoorend materieel, noodig voor behandeling, verpleging, afzondering, ontsmetting of vervoer van lijders aan vlektyphus of daarvan verdachten, of voor ontsmetting of voor vervoer van besmette of van besmetting verdachte goederen of voorwerpen.

Bij weigering of geschil wordt onverwijld de beslissing ingeroepen van het hoofd van het Departement, waaronder de inrichting ressorteert.

8. De burgemeester doet de hand houden aan een nauwkeurig bijhouden van het in artikel 438 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde register in slaapsteden en logementen, en doet, voor zoover hem dit noodig voorkomt, toezicht houden op deze inrichtingen en op de aldaar nachtverblijfhoudende reizigers, zoomede op woonwagens en woonschepen en op de daarin verblijfhoudende personen.

Indien vanwege het gemeentebestuur een geneeskundige met het houden van toezicht op de in het eerste lid van dit artikel bedoelde personen belast is, zijn deze verplicht dien geneeskundige bij hen te ontvangen en hem alle verlangde inlichtingen ter zake van de uitvoering van dit besluit hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, te verschaffen.

De burgemeester doet van hetgeen door hem ter bestrijding van vlektyphus of van verdachte gevallen dier ziekte wordt of is verricht, ten spoedigste mededeeling aan den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

HOOFDSTUK II.

§ 1. *Van het toezicht op landverhuizers en dergelijken.*

9. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën aan te wijzen, worden: *a.* landloopers en zigeuners (bohémiens), *b.* landverhuizers en personen, die bij troepen reizen of de grens overtrekken, niet toegelaten dan na geneeskundig onderzocht te zijn en, zoo noodig, na ontsmetting der kleederen en reiniging der personen.

Uitzonderingen op het bepaalde in het eerste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën gegeven.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat kunnen bepalen, dat personen, bedoeld onder *b.* van het eerste lid van dit artikel, aan de landgrenzen in Nederland slechts worden toegelaten over de gemeenten, langs de wegen en met de treinen, daartoe door hen aan te wijzen.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde gemeenten, wegen en treinen, worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst tenminste één dag, voordat zij in werking treden.

10. Het onderzoek geschiedt aan het grensstation of den eersten Nederlandschen grenspost, waar de in het vorig artikel bedoelde personen aankomen, door eenen geneeskundige, die daartoe door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid met toekenning van een door deze te bepalen vergoeding tot wederopzeggens wordt aangewezen, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 11, 12 en 13 van dit besluit.

11. Het onderzoek valt steeds zooveel mogelijk samen met het douane-onderzoek en wordt verricht op de wijze, die door den geneeskundige, met inachtneming van het bepaalde in het eerste lid van artikel 24, het meest doeltreffend wordt geoordeeld.

Deze treedt omtrent het onderzoek in overleg met den hoogst in rang zijnden der aanwezige ambtenaren van de Invoerrechten en

Accijnzen, en, indien het onderzoek geschiedt op een spoorweg- of tramstation, tevens met den chef daarvan.

12. Personen, die door den geneeskundige bevonden worden niet aan vlektyphus te lijden, noch verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte zijn aangetast of de besmetting op anderen kunnen overbrengen of behept zijn met ongedierte of daarvan verdacht, mogen niet worden aangehouden, maar worden terstond tot voortzetting van hunne reis toegelaten.

Aan de vergunning tot voortzetting van de reis kunnen voorwaarden worden verbonden.

Aan hen wordt zoo spoedig mogelijk een schriftelijk bewijs afgegeven, volgens door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid vastgesteld model, vermeldende dat zij, Nederland binnengekomen, geen ziekteverschijnselen vertoonden, welke het bestaan van vlektyphus deden vermoeden.

13. Personen, die door den geneeskundige bevonden worden aan vlektyphus te lijden, worden onverwijld, met inachtneming van artikel 9 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), overgebracht naar eene door den burgemeester der grensgemeente, waarin het onderzoek plaats heeft, volgens artikel 21 van dit besluit aan te wijzen inrichting voor verpleging van lijders aan besmettelijke ziekten en daar afgezonderd en verpleegd.

Mede worden maatregelen van afzondering en ontsmetting genomen, indien de geneeskundige dit noodig oordeelt, ten opzichte van personen, die verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte zijn aangetast of de besmetting op anderen kunnen overbrengen of behept zijn met ongedierte of daarvan verdacht.

De kosten van vervoer en verpleging worden door de verpleegden of erfgenamen vergoed. Behoeftigen worden op 's Rijks kosten vervoerd of verpleegd.

Personen, wier lichamen of kleederen besmet moeten worden geacht, worden niet tot voortzetting hunner reis toegelaten, dan na ontsmetting.

§ 2. *Van het Grensverkeer.*

14. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën aan te wijzen, worden geen personen toegelaten, komende uit door deze Ministers aangewezen met vlektyphus besmette landen, landstreken en plaatsen, dan na geneeskundig onderzocht en zoo noodig ontsmet te zijn.

Uitzonderingen op het bepaalde in het eerste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën gegeven.

Op dit onderzoek is toepasselijk het bepaalde in de artikelen 10, 11, 12 en 13 van dit besluit.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat kunnen bepalen, dat personen, bedoeld in het 1e lid van dit artikel aan de landgrenzen in *Nederland* slechts worden toegelaten over de gemeenten, langs de wegen en met de treinen, daartoe door hen aan te wijzen.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde landen, landstreken en plaatsen, wegen en treinen, worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst tenminste één dag voordat zij inwerking treden.

§ 3. *Van het goederenvervoer.*

15. Onverminderd de bestaande bepalingen omtrent het verbod van in-, door- en vervoer van lompen, gebruikte kleedingstukken en ongewasschen lijf- en beddegoed uit landen en plaatsen, door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën aan te wijzen, is verboden in-, door- en vervoer van onbewerkte wol en haar, huiden, bontwerk en andere voor het overbrengen van of besmetting vatbare voorwerpen, uit landen of plaatsen, mede door Onze genoemde Ministers aan te wijzen.

De aanwijzingen worden door plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant* ter algemeene kennis gebracht.

16. Een ieder, die waarneemt, dat van goederen, waarvan in-, door- en vervoer verboden is, -in-, door- of vervoer plaats heeft, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabij zijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie of van 's Rijks belastingen.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en op het daarbij werkzame personeel.

Op de goederen, van welke, niettegenstaande daarvan in-, door- of vervoer verboden is, in- , door- of vervoer plaats heeft, is artikel 5 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) toepasselijk.

17. Brieven en correspondentie, drukwerken, boeken, dagbladen, dienststukken enz. (postpakketten niet inbegrepen) worden aan geen enkele belemmering of ontsmetting onderworpen.

18. Spoor- of tramwagens (zoo personen- als goederenwagens) uit het buitenland binnenkomende, worden aan de grenzen niet aangehouden, behoudens dat wagens, waarin lijders aan vlektyphus of personen, die verdacht worden aan vlektyphus te lijden of doen vermoeden, dat zij de ziekte op anderen kunnen overbrengen, of behept zijn met ongedierte of daarvan verdacht, of waarin besmette of van besmetting verdachte goederen aangebracht zijn — indien de geneeskundige het noodig oordeelt — van den trein worden gehaakt en op de wijze, door den geneeskundige voorgeschreven, worden ontsmet.

19. Bagages en lijfgoederen van personen, als bedoeld in de artikelen 9 en 14, zijn onderworpen aan het onderzoek, bedoeld in genoemde artikelen.

Deze bagages en lijfgoederen worden niet aangehouden dan voor zoover en voor zoolang dit ter ontsmetting noodig is.

Bagages en lijfgoederen, voor ontsmetting aangehouden, worden desverlangd door den burgemeester op Rijkskosten aan de eigenaars nagezonden.

20. Koopmans- en ander goederen, uit het buitenland aangevoerd, waarvan de in- of doorvoer niet verboden is, worden niet aangehouden en aan ontsmetting onderworpen, tenzij zij, naar het oordeel van den met het onderzoek belasten geneeskundige, geacht worden besmet te kunnen zijn.

§ 4. *Verdere bepalingen.*

21. De burgemeester van elke grensgemeente, als in artikel 9 en artikel 14 van dit besluit is bedoeld, zorgt, zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of met den krachtens artikel 10 aangewezen geneeskundige:

a. voor de inrichting van een gelegenheid tot afzondering, ontsmetting en verpleging van de in de artikelen 9 en 14 van dit besluit bedoelde personen, lijdende aan of verdacht van vlektyphus, zoomede van een gelegenheid tot huisvesting van gezonde verdachte personen en tot het reinigen van personen;

b. voor een geschikte plaats voor de ontsmetting van de in de artikelen 19 en 20 van dit besluit bedoelde goederen;

c. voor het personeel, noodig tot hulp of opzicht bij het onderzoek, de afzondering, de verpleging, de ontsmetting, of het vervoer van personen of van goederen, bedoeld in de artikelen 9, 14, 19 en 20 van dit besluit;

d. voor de noodige geneesmiddelen, ontsmettingsmiddelen, vervoermiddelen, meubelen en ander noodig materieel, en voor alles wat noodig is voor een behoorlijke verzorging van hen, die zijn afgezonderd.

Zoo gebruik gemaakt wordt van de inrichting van gemeentewege tot stand gebracht ter voldoening aan artikel 7 van de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), bepaalt Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid de som deswege aan de gemeente t vergoeden.

22. De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en het personeel werkzaam aan een spoor- of tramwegonderneming zijn, voor zooveel hun dienst het toelaat, verplicht met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de door den krachtens artikel 10 van dit besluit aangewezen geneeskundige voorgeschreven maatregelen, betreffende het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting, de behandeling en verpleging en het vervoer van personen of van goederen.

Onverminderd het bepaalde in artikel 3, zijn conducteurs van elken uit het buitenland binnenkomenden trein of tram verplicht, den geneeskundige zoo spoedig mogelijk na aankomst van den trein of tram aan het station, kennis te geven van de verdachte verschijnselen, die zij bij personen, als bedoeld in de artikelen 9 en 14, hebben waargenomen en van hunne bevinding omtrent de aanwezigheid in den trein of tram van voor het overbrengen van voor besmetting vatbare voorwerpen.

23. De kosten, vallende op de maatregelen, voorgeschreven in de artikelen 10, 12, 13, 14, 19 en 20 van dit besluit, komen ten laste van het Rijk, voorzoover in genoemde artikelen niet anders is bepaald en die kosten niet, ingevolge eenige andere wettelijke bepaling, ten laste van anderen moeten worden gebracht.

24. De krachtens artikel 10 van dit besluit aangewezen geneeskundige volgt in de uitoefening van zijn ambt de aanwijzingen, die Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid of de ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, tot wiens dienstkring zijne standplaats behoort, hem geven.

Hij staat den burgemeester, elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie, of van invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en het overige personeel werkzaam bij eene spoor- of tramwegonderneming met zijn advies ter zijde, wanneer zij dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding van vlektyphus.

Ontdekt hij dreigend gevaar voor de openbare gezondheid, dan geeft hij daarvan, onverminderd artikel 16 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), onverwijld kennis aan den burgemeester en aan bovengenoemden ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

§ 5. *Van het scheepvaartverkeer.*

25. Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is bevoegd om, waar noodig, met medewerking van Onze Ministers van Financiën en van Waterstaat tot wering van de besmetting door vlektyphus, toezicht te doen houden op schepen, die langs binnenwateren het land binnenvaren, en zulks met toepassing voor zoover mogelijk en noodig, van de artikelen 9 tot en met 13 en 21 tot en met 24 van dit besluit.

26. Aan elk der door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Waterstaat aan te wijzen gemeenten, gelegen aan stroomen, rivieren, kanalen of andere binnenwateren, wordt geneeskundig toezicht gehouden op de daarlangs varende schepen en hunne opvarenden door een of meer geneeskundigen, die daartoe door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, met toekenning van een door deze te bepalen vergoeding, tot wederopzegging worden aangewezen.

De beschikking tot aanwijzing van bedoelde gemeenten wordt in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst ten minste één dag vóórdat zij in werking treedt.

Onverminderd het bepaalde in de beide voorgaande leden, is de burgemeester bij het verschijnen of dreigen van vlektyphus bevoegd, geneeskundig toezicht te doen houden op de opvarenden van de in de gemeente vertoevende vaartuigen. De personen, waarop dit toezicht wordt uitgeoefend, zijn verplicht zich daaraan te onderwerpen.

27. Onverminderd artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* nº. 36), wordt elk schip, varende langs of aankomende aan eene der in artikel 26 van dit besluit bedoelde gemeenten, onderworpen aan een gezondheidsonderzoek.

De schipper is verplicht met zijn schip de door den burgemeester aan te wijzen ligplaats in te nemen en aldaar zonder gemeenschap met den wal of met andere vaartuigen te blijven, totdat het gezondheidsonderzoek en de naar aanleiding daarvan bevolen gezondheidsmaatregelen toegepast zijn.

Op dit verbod van gemeenschap met den wal is toepasselijk het tweede lid van artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* nº. 36).

De schipper zorgt met al de te zijner beschikking staande middelen voor de stipte naleving van de gegeven bevelen en is verplicht de vragen, hem door of namens den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige gedaan, nauwkeurig en naar waarheid te beantwoorden.

28. De geneeskundige verricht, behoudens het bepaalde in artikel 23, 1ste lid, het gezondheidsonderzoek van het schip, van de opvarenden en van de lading of andere op het schip aanwezige goederen, op de wijze, die hem, na overleg met den burgemeester, het meest doeltreffend voorkomt.

Indien het blijkt, dat het schip binnen de laatste 24 uren een gezondheidsonderzoek overeenkomstig de voorschriften van dit besluit heeft ondergaan, kan hij het van verder onderzoek vrijstellen, indien de toestand van het schip of van de opvarenden hem tot zoodanig onderzoek overigens geen aanleiding geeft.

29. De geneeskundige, die het onderzoek verricht heeft, geeft den burgemeester advies omtrent de in het belang der volksgezondheid te nemen maatregelen, aan welk advies de burgemeester verplicht is onverwijld gevolg te geven, behoudens beroep op Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

De kosten op deze maatregelen vallende komen ten laste van het Rijk.

30. Het schip wordt dadelijk tot den verderen doortocht toegelaten en het verbod van gemeenschap met den wal opgeheven, hetzij na afloop van het gezondheidsonderzoek, indien dit tot geen verdere maatregelen aanleiding geeft, hetzij, nadat aan de maatregelen, naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven, uitvoering is gegeven. In het laatste geval kunnen evenwel de opvarenden, die bij het gezondheidsonderzoek bevonden worden, niet te lijden aan vlektyphus, noch verschijnselen van die ziekte te vertoonen, noch doen vermoeden dat zij de besmetting op anderen kunnen overbrengen, noch behept zijn met ongedierte of daarvan verdacht, met toestemming van den met het onderzoek belasten geneeskundige terstond zonder verdere belemmering aan den wal worden toegelaten. Vooraf heeft ontsmetting der kleederen en reiniging der personen plaats, indien dit door den geneeskundige noodig wordt geoordeeld.

31. Ten bewijze, dat het schip tot den verderen doortocht is toegelaten en het verbod van gemeenschap met den wal is opgeheven, ontvangt de schipper van den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige eene schriftelijke verklaring volgens het model door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid vast te stellen en waaruit zal moeten blijken van den toestand van het schip, van dien der opvarenden en van dien der lading of andere op het schip aanwezige goederen, benevens van het aantal der opvarenden.

Eene dergelijke verklaring wordt ook door den geneeskundige afgegeven in het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 28 van dit besluit, in welk geval daarvoor ook de bevestiging van eene vroegere verklaring in de plaats kan treden.

32. De burgemeester van elke gemeente, als in artikel 26 van dit besluit bedoeld, zorgt, overeenkomstig het bepaalde in art. 21, zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of den krachtens eerstgenoemd artikel aangewezen geneeskundige, voor het personeel en het materieel, dat de geneeskundige voor het gezondheidsonderzoek behoeft en dat noodig is voor de uitvoering van de naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven maatregelen.

33. Op de krachtens artikel 26 van dit besluit aangewezen geneeskundigen zijn toepasselijk het eerste en derde lid van artikel 24 van dit besluit.

Zij staan den burgemeester en elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie met hun advies ter zijde, wanneer dezen dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding van vlektyphus.

De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie zijn, voor zooveel hun dienst het toelaat, verplicht met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de voorgeschreven maatregelen.

HOOFDSTUK III.

Slotbepalingen.

34. Onze in dit besluit genoemde Ministers zijn bevoegd de door hen krachtens dit besluit genomen beschikkingen of gedane aanwijzingen, zoo dikwijls de omstandigheden dit gedoogen of noodig maken, op dezelfde wijze als zij zijn tot stand gekomen, te wijzigen of in te trekken.

35. Waar in dit besluit sprake is van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid wordt daaronder verstaan de Inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving van de wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten.

Waar in dit besluit sprake is van ontsmetten of ontsmetting, wordt daaronder mede verstaan het verdelgen van ongedierte.

36. Dit besluit, dat, tenzij het eerder wordt ingetrokken, gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking met ingang van 22 Mei 1925.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 14den April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 4 *Mei* 1925.)

---

14 *April* 1925. BESLUIT tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van de pest en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 143.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat, onverminderd Ons besluit van 9 Mei 1924 (*Staatsblad* nº. 239), nader buitengewone maatregelen noodzakelijk zijn

tot afwending der pest en tot wering harer uitbreiding en gevolgen;

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat van 7 Februari 1925, nº. La A., afd. Volksgezondheid, van 16 Februari 1925, nº. 129, afdeeling Invoerrechten, en van 20 Februari 1925, La V., afdeeling Spoorwegen;

Gelet op de wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* nº. 80), laatstelijk aangevuld en gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 954), en op de wet van 26 Februari 1914 (*Staatsblad* nº. 57);

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Maart 1925, nº. 40);

Gelet op het nader rapport van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat van 26 Maart 1925, nº. 498 H, afd. Volksgezondheid, van 3 April 1925, nº. 44, afdeeling Invoerrechten en van 7 April 1925, La S.S., afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. De gemeentebesturen en de burgemeesters, ieder voor zooveel hun aangaat, dragen nauwlettend zorg voor eene doeltreffende toepassing van de bepalingen der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), gewijzigd bij de wetten van 3 December 1874 (*Staatsblad* nº. 188), 28 Maart 1877 (*Staatsblad* nº. 36), 15 April 1886 (*Staatsblad* nº. 64), 8 April 1893 (*Staatsblad* nº. 64), 21 Juli 1899 (*Staatsblad* nº. 166), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* nº. 157), 14 Juli 1910 (*Staatsblad* nº. 204), 17 Juli 1911 (*Staatsblad* nº. 208), 27 April 1912 (*Staatsblad* nº. 165), 26 Juli 1918 (*Staatsblad* nº. 492) en 27 November 1919 (*Staatsblad* nº. 784).

Uittreksels uit den tekst dier wet, voor zoover de bepalingen op pest toepasselijk zijn, en de herinnering daarvan aan de ingezetenen van belang moet worden geacht, benevens uit den tekst van dit besluit worden vanwege Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid zoodra deze dit noodig acht, aan de gemeentebesturen verzonden, ten einde in elke gemeente te worden aangeplakt.

2. Een ieder is verplicht de inlichtingen, door ambtenaren of geneeskundigen van hem verlangd ter zake van de uitvoering van dit besluit, nauwkeurig en naar waarheid onverwijld te geven.

3. Een ieder, die waarneemt, dat een persoon aan pest lijdt of verschijnselen vertoont, welke doen vermoeden, dat hij door die ziekte is besmet, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabij zijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en daarbij geëmployeerden.

4. De burgemeester is bevoegd, op de personen, die aan pest lijden of, op grond van een ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige, doen vermoeden dat zij door die ziekte besmet zijn of de besmetting op anderen kunnen overbrengen, de door hem noodig geachte maatregelen van onderzoek, afzondering en ontsmetting te doen toepassen en hen naar eene openbare inrichting of andere verblijfplaats ter verpleging te doen overbrengen, wanneer hun toestand overeenkomstig de verklaring van den behandelenden geneeskundige dit gedoogt.

De personen, waarop de in de vorige alinea bedoelde maatregelen worden toegepast, zijn verplicht zich aan die maatregelen te onderwerpen en mogen zich niet zonder vergunning van den burgemeester naar eene andere plaats begeven.

Indien het gemeentebestuur aan personen, die inkomsten derven ten gevolge van krachtens het eerste lid van dit artikel genomen maatregelen van afzondering, deswege schadeloosstelling verleent, wordt door den Staat aan de gemeente eene bijdrage verleend van vijftig ten honderd van de uitgaven voor die schadeloosstelling.

5. De burgemeester is bevoegd bij het voorkomen of dreigen van menschen- of rattenpest na ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige huizen, woonwagens, keeten en vaartuigen te doen ontratten en de inwoners tijdelijk daaruit en uit de in de nabijheid gelegen huizen en keeten te verwijderen, indien dit voor de ontratting noodig wordt geacht.

6. De burgemeester is bevoegd, na ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige, het uitvoeren van verdachte of voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen van welken aard ook, uit het huis, erf, voer- of vaartuig, waar een geval of een verdacht geval van pest voorkwam, anders dan met inachtneming van de door hem te geven voorschriften, te verbieden.

7. In spoedeischende gevallen zijn de bestuurders van Rijksinrichtingen, voor zoover de dienst in hunne inrichting het toelaat, verplicht, op verzoek van een burgemeester aan deze onmiddellijk te doen toekomen of ten gebruike af te staan tot hunne inrichting behoorend materieel, noodig voor behandeling, verpleging, afzondering, ontsmetting of vervoer van lijders aan pest of daarvan verdachten, of voor ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — of voor vervoer van besmette goederen of voorwerpen.

Bij weigering of geschil wordt onverwijld de beslissing ingeroepen van het hoofd van het Departement, waaronder de inrichting ressorteert.

8. De burgemeester doet de hand houden aan een nauwkeurig bijhouden van het in artikel 438 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde register in slaapsteden en logementen, en doet, voor zoover hem dit noodig voorkomt, toezicht houden op deze inrichtingen en op de aldaar nachtverblijfhoudende reizigers.

Indien vanwege het gemeentebestuur een geneeskundige met het houden van toezicht op de in het eerste lid van dit artikel bedoelde reizigers belast is, zijn deze verplicht dien geneeskundige bij zich te ontvangen en hem alle verlangde inlichtingen ter zake van de uitvoering van dit besluit, hetzij mondeling, hetzij

schriftelijk, te verschaffen, tenzij zij kunnen aantoonen binnen de laatste vijf dagen niet in eene met pest besmette plaats vertoefd te hebben.

De burgemeester doet van hetgeen door hem ter bestrijding der pest of van verdachte gevallen dier ziekte wordt of is verricht, ten spoedigste mededeeling aan den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

HOOFDSTUK II.

§ 1. *Van het toezicht op landverhuizers en dergelijken.*

9. In de aan de grens des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën aan te wijzen, worden: *a.* landloopers en zigeuners (bohémiens); *b.* landverhuizers en personen, die bij troepen reizen of de grens overtrekken, niet toegelaten dan na geneeskundig onderzocht te zijn en zoo noodig na ontsmetting der kleederen en reiniging der personen.

Uitzonderingen op het bepaalde in het eerste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften daaromtrent door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën gegeven.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat kunnen bepalen, dat personen, bedoeld onder *b* van het 1ste lid van dit artikel, aan de landsgrenzen in Nederland slechts worden toegelaten over de gemeenten, langs de wegen en met de treinen, daartoe door hen aan te wijzen.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde gemeenten, wegen en treinen worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst ten minste één dag, vóórdat zij in werking treden.

10. Het onderzoek geschiedt aan het grensstation of den eersten Nederlandschen grenspost, waar de in het vorig artikel bedoelde personen aankomen, door eenen geneeskundige, die daartoe door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, met toekenning van een door dezen te bepalen vergoeding tot wederopzeggens wordt aangewezen, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 11, 12 en 13 van dit besluit.

11. Het onderzoek valt steeds zooveel mogelijk samen met het douane-onderzoek en wordt verricht op de wijze, die door den geneeskundige het meest doeltreffend wordt geoordeeld.

Deze treedt omtrent het onderzoek in overleg met den hoogst in rang zijnden der aanwezige ambtenaren van de Invoerrechten en Accijnzen, en, indien het onderzoek geschiedt op een spoorweg- of tramstation, tevens met den chef daarvan.

12. Personen, die door den geneeskundige bevonden worden niet aan pest te lijden, noch verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte besmet zijn, mogen niet worden aangehouden, maar worden terstond tot voortzetting van hunne reis toegelaten.

Aan de vergunning tot voortzetting van de reis kunnen voorwaarden worden verbonden.

Aan hen wordt zoo spoedig mogelijk een schriftelijk bewijs afgegeven, volgens door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid vastgesteld model, vermeldende dat zij, Nederland binnengekomen, geen ziekteverschijnselen vertoonden, welke het bestaan van pest deden vermoeden.

13. Personen, die door den geneeskundige bevonden worden aan pest te lijden, worden onverwijld, met inachtneming van artikel 9 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), overgebracht naar eene door den burgemeester der grensgemeente, waarin het onderzoek plaats heeft, volgens artikel 21 van dit besluit aan te wijzen inrichting voor verpleging van lijders aan besmettelijke ziekten en daar afgezonderd en verpleegd.

Gelijke maatregelen worden genomen, indien de geneeskundige dit noodig oordeelt, ten opzichte van personen, die verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte besmet zijn.

De kosten van vervoer en verpleging worden door de verpleegden of hunne erfgenamen vergoed. Behoeftigen worden op 's Rijks kosten vervoerd of verpleegd.

Personen, wier lichamen of kleederen besmet moeten worden geacht, worden niet tot voortzetting hunner reis toegelaten, dan na reiniging en ontsmetting, waaronder het onschadelijk maken van ongedierte is begrepen.

§ 2. *Van het grensverkeer.*

14. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën aan te wijzen, worden geen personen toegelaten, komende uit door deze Ministers aangewezen met pest besmette landen, landstreken en plaatsen, dan na geneeskundig onderzocht en zoo noodig ontsmet te zijn.

Uitzonderingen op het bepaalde in het eerste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën gegeven.

Op dit onderzoek is toepasselijk het bepaalde in de artikelen 10, 11, 12 en 13 van dit besluit.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat kunnen bepalen, dat personen, bedoeld in het 1ste lid van dit artikel, aan de landgrenzen in Nederland slechts worden toegelaten over de gemeenten, langs de wegen en met de treinen, daartoe door hen aan te wijzen.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde landen, landstreken en plaatsen, wegen en treinen, worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst ten minste één dag vóórdat zij in werking treden.

§ 3. *Van het goederenvervoer.*

15. Onverminderd de bestaande bepalingen omtrent het verbod van in-, door- en vervoer van lompen, gebruikte kleedingstukken en ongewasschen lijf- en beddegoed uit landen en plaatsen, door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën aan te wijzen, is verboden in-, door- en vervoer van onbewerkte wol en haar, huiden, bontwerk en andere voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen, uit landen of

plaatsen, mede door Onze genoemde Ministers aan te wijzen.

De aanwijzingen worden door plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant* ter algemeene kennis gebracht.

Bij aanwijzingen betreffende den in- of doorvoer uit landen, die toegetreden zijn tot de op 17 Januari 1912 te Parijs gesloten en bij de wet van 26 Februari 1914 (*Staatsblad* nº. 57) goedgekeurde internationale sanitaire overeenkomst, gedragen Onze genoemde Ministers zich naar de bepalingen van die overeenkomst.

16. Een ieder, die waarneemt, dat van goederen, waarvan in-, door- of vervoer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabij zijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie of van 's Rijks belastingen.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en daarbij geëmployeerden.

Op de goederen, van welke, niettegenstaande daarvan in-, door- of vervoer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is artikel 5 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134) toepasselijk.

17. Brieven en correspondentie, drukwerken, boeken, dagbladen, dienststukken enz. (postpakketten niet inbegrepen) worden aan geen enkele belemmering of ontsmetting onderworpen.

18. Spoor- of tramwagens (zoo personen- als goederenwagens) uit het buitenland binnenkomende, worden aan de grenzen niet aangehouden, behoudens dat wagens, waarin pestlijders of personen, die verdacht worden aan pest te lijden of waarin besmette of van besmetting verdachte goederen aangebracht zijn — indien de geneeskundige het noodig oordeelt — van den trein worden gehaakt en op de wijze door den geneeskundige voorgeschreven, worden ontsmet en zoo noodig van ongedierte worden gezuiverd.

19. Bagages en lijfgoederen van personen, als bedoeld in de artikelen 9 en 14, zijn onderworpen aan het onderzoek, bedoeld in genoemde artikelen.

Deze bagages en lijfgoederen worden niet aangehouden dan voor zoover en voor zoolang dit ter ontsmetting noodig is.

Bagages en lijfgoederen, voor ontsmetting aangehouden, worden desverlangd aan de eigenaars op hunne kosten door den burgemeester nagezonden.

20. Koopmans- en andere goederen, uit het buitenland aangevoerd, waarvan de in- of doorvoer niet verboden is, worden niet aangehouden en aan ontsmetting onderworpen, tenzij zij, naar het oordeel van den met het onderzoek belasten geneeskundige, geacht kunnen worden besmet te zijn.

§ 4. *Verdere bepalingen.*

21. De burgemeester van elke grensgemeente, als in artikel 9 en artikel 14 van dit besluit is bedoeld, zorgt, zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of met den krachtens artikel 10 aangewezen deskundige:

a. voor de inrichting van een gelegenheid tot afzondering en verpleging van de in de artikelen 9 en 14 van dit besluit bedoelde personen, lijdende aan of verdacht van pest;

b. voor een geschikte plaats voor de ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — van de in de artikelen 19 en 20 van dit besluit bedoelde goederen;

c. voor het personeel, noodig tot hulp of opzicht bij het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — of het vervoer van personen of van goederen, bedoeld in de artikelen 9, 14, 19 en 20 van dit besluit;

d. voor de noodige geneesmiddelen, ontsmettingsmiddelen, middelen tot het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte, vervoermiddelen, meubelen en ander noodig materieel.

Zoo gebruik gemaakt wordt van de inrichting van gemeentewege tot stand gebracht ter voldoening aan artikel 7 van de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), bepaalt Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid de som deswege aan de gemeente te vergoeden.

22. De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en alle geëmployeerden aan een spoor- of tramwegonderneming zijn, voor zooveel hun dienst het toelaat, verplicht met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de door den krachtens artikel 10 van dit besluit aangewezen geneeskundige voorgeschreven maatregelen, betreffende het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — behandeling en verpleging en het vervoer van personen of van goederen.

Onverminderd het bepaalde in artikel 3, zijn conducteurs van elken uit het buitenland binnenkomenden trein of tram verplicht, den geneeskundige zoo spoedig mogelijk na aankomst van den trein of tram aan het station, kennis te geven van de verdachte verschijnselen, die zij bij personen, als bedoeld in de artikelen 9 en 14, hebben waargenomen en van hunne bevinding omtrent de aanwezigheid in den trein of tram van voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen.

23. De kosten, vallende op de maatregelen, voorgeschreven in de artikelen 10, 12, 13, 14, 19 en 20 van dit besluit, komen ten laste van het Rijk, voor zoover in genoemde artikelen niet anders is bepaald, en die kosten niet ingevolge eenige andere wettelijke bepaling, ten laste van anderen moeten worden gebracht.

24. De krachtens artikel 10 van dit besluit aangewezen geneeskundige volgt in de uitoefening van zijn ambt de aanwijzingen, die Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid of de ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, tot wiens dienstkring zijne standplaats behoort, hem geven.

Hij staat den burgemeester, elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie, of van invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en de overige geëmployeerden bij eene spoor- of

tramwegonderneming met zijn advies ter zijde, wanneer zij dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding der pest.

Ontdekt hij dreigend gevaar voor de openbare gezondheid, dan geeft hij daarvan, onverminderd artikel 16 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), onverwijld kennis aan den burgemeester en aan bovengenoemden ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

§ 5. *Van het scheepvaartverkeer.*

25. Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is bevoegd om, waar noodig, met medewerking van Onze Ministers van Financiën en van Waterstaat, tot wering van de besmetting van pest, toezicht te doen houden op schepen, die langs binnenwateren het land binnenvaren, en zulks met toepassing, voor zoover mogelijk en noodig, van de artikelen 9 tot en met 13 en 21 tot en met 24 van dit besluit.

26. Aan elk der door Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Waterstaat aan te wijzen plaatsen, gelegen aan stroomen, rivieren, kanalen of andere binnenwateren, wordt geneeskundig toezicht gehouden op de daarlangs varende schepen en hunne opvarenden door een of meer geneeskundigen, die daartoe door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, met toekenning van een door dezen te bepalen vergoeding, tot wederopzegging worden aangewezen.

De beschikking tot aanwijzing van bedoelde plaatsen wordt in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst ten minste één dag vóórdat zij in werking treedt.

Onverminderd het bepaalde in de beide voorgaande leden, is de burgemeester bij het verschijnen of dreigen der pest bevoegd, ten koste van de gemeente geneeskundig toezicht te doen houden op de opvarenden van de in de gemeente vertoevende vaartuigen. De personen, waarop dit toezicht wordt uitgeoefend, zijn verplicht zich daaraan te onderwerpen.

27. Onverminderd artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36), wordt elk schip, varende langs of aankomende aan eene der in artikel 26 van dit besluit bedoelde plaatsen, onderworpen aan een gezondheidsonderzoek.

De schipper is verplicht met zijn schip de door den burgemeester aan te wijzen ligplaats in te nemen en aldaar zonder gemeenschap met den wal of met andere vaartuigen te blijven, totdat het gezondheidsonderzoek en de naar aanleiding daarvan bevolen gezondheidsmaatregelen toegepast zijn.

Op dit verbod van gemeenschap met den wal is toepasselijk het tweede lid van artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36).

De schipper zorgt met al de te zijner beschikking staande middelen voor de stipte naleving van de gegeven bevelen en is verplicht de vragen, hem door of namens den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige gedaan, nauwkeurig en naar waarheid te beantwoorden.

28. De geneeskundige verricht het gezondheidsonderzoek van het schip, van de opvarenden en van de lading of andere op het schip aanwezige goederen, op de wijze, die hem, na overleg met den burgemeester, het meest doeltreffend voorkomt.

Indien het blijkt, dat het schip binnen de laatste 24 uren een gezondheidsonderzoek overeenkomstig de voorschriften van dit besluit heeft ondergaan, kan hij het van verder onderzoek vrijstellen, indien de toestand van het schip of van de opvarenden hem tot zoodanig onderzoek overigens geen aanleiding geeft.

29. De geneeskundige, die het onderzoek verricht heeft, geeft den burgemeester advies omtrent de in het belang der volksgezondheid te nemen maatregelen, aan welk advies de burgemeester verplicht is onverwijld gevolg te geven, behoudens beroep op Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

De kosten op deze maatregelen vallende, komen ten laste van het Rijk.

Ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — geschiedt, zoo noodig, volgens de regelen, krachtens artikel 25 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) vastgesteld.

30. Het schip wordt dadelijk tot den verderen doortocht toegelaten en het verbod van gemeenschap met den wal opgeheven, hetzij na afloop van het gezondheidsonderzoek, indien dit tot geen verdere maatregelen aanleiding geeft, hetzij, nadat aan de maatregelen naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven, uitvoering is gegeven. In het laatste geval kunnen evenwel de opvarenden, die bij het gezondheidsonderzoek bevonden worden, niet te lijden aan pest, noch verschijnselen van die ziekte te vertoonen, met toestemming van den met het onderzoek belasten geneeskundige, terstond onbelemmerd aan den wal worden toegelaten. Vooraf heeft ontsmetting der kleederen en reiniging der personen plaats, indien dit door den geneeskundige noodig wordt geoordeeld.

31. Ten bewijze, dat het schip tot den verderen doortocht is toegelaten, en het verbod van gemeenschap met den wal is opgeheven, ontvangt de schipper van den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige eene schriftelijke verklaring volgens het model door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid vast te stellen en waaruit zal moeten blijken van den toestand van het schip, van dien der opvarenden en van dien der lading of andere op het schip aanwezige goederen, benevens van het aantal der opvarenden.

Eene dergelijke verklaring wordt ook door den geneeskundige afgegeven in het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 28 van dit besluit, in welk geval daarvoor ook de bevestiging van eene vroegere verklaring in de plaats kan treden.

32. De burgemeester van elke gemeente, waarin eene plaats ligt, als in artikel 26 van dit besluit bedoeld, zorgt zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of den krachtens genoemd artikel aangewezen geneeskundige, voor het personeel en het materieel, dat de geneeskundige voor het gezond-

heidsonderzoek behoeft en dat noodig is voor de uitvoering van de naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven maatregelen.

33. Op de krachtens artikel 26 van dit besluit aangewezen geneeskundigen zijn toepasselijk het eerste en derde lid van artikel 24 van dit besluit.

Zij staan den burgemeester en elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie met hun advies ter zijde, wanneer dezen dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding der pest.

De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie zijn, voor zooveel hun dienst het toelaat, verplicht met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de door bedoelde geneeskundigen voorgeschreven maatregelen.

HOOFDSTUK III.

Slotbepalingen.

34. Onze in dit besluit genoemde Ministers zijn bevoegd de door hen krachtens dit besluit genomen beschikkingen of gedane aanwijzingen, zoo dikwijls de omstandigheden dit gedoogen of noodig maken, op dezelfde wijze als zij zijn tot stand gekomen, te wijzigen of in te trekken.

35. Waar in dit besluit sprake is van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, wordt daaronder verstaan de Inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving van de wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten.

36. Dit besluit, dat, tenzij het eerder wordt ingetrokken, gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking met ingang van 22 Mei 1925.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën en van Waterstaat zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 14den April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 4 *Mei* 1925.)

---

15 *April* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende Verrekening vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten.

De Minister van Financiën deelt mij mede, dat bij Koninklijk besluit van 28 Maart 1925, nº. 49, *Staatsblad* nº. 125 een regeling getroffen is ten aanzien van betalingen tusschen Rijk en Gemeenten. Daarbij is bepaald dat nader aan te wijzen vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten zooveel mogelijk over en weer zullen worden vereffend, door verrekening.

Hiervoor kan worden gebruik gemaakt van de tusschenkomst van een instelling aan te wijzen door den Minister van Financiën. Deze heeft daartoe aangewezen de Bank voor Nederlandsche gemeenten.

Genoemde Bank zal met ingang van na te noemen datum voor elke gemeente een rekening openen.

In het credit van die rekening zal de bank boeken de bedragen die de gemeente van het Rijk te vorderen krijgt met aanwijzing van de data waarop die vorderingen ontstaan.

In het debet van die rekening boekt de Bank de bedragen die de gemeente aan het Rijk zal hebben te betalen, eveneens met aanwijzing van de data waarop de schulden ontstaan.

De gegevens voor het inboeken dier vorderingen en schulden ontvangt de Bank van het Departement van Financiën.

Deze rekeningen, die slechts boekhoudkundige beteekenis hebben, moeten niet worden verward met rekeningen-courant, die slechts door overeenkomst kunnen worden in het leven geroepen.

Hieruit volgt dat de gemeente uiteraard naar eigen goeddunken de op hare rekening geboekte posten onmiddellijk kan likwideeren; zij kan namelijk de haar per saldo toekomende bedragen onmiddellijk wegtrekken door de Bank te verzoeken die bedragen of per postgiro of per bankgiro of anderszins aan haar over te maken en evenzoo kan de gemeente een nadeelig saldo onmiddellijk aanzuiveren door storting of gireering op de rekening van de Bank.

Geeft de gemeente er de voorkeur aan die posten niet onmiddellijk te likwideeren, dan vergoedt het Rijk door tusschenkomst van de Bank over de creditsaldi aan de gemeente een nader te bepalen rente.

Ook is het mogelijk dat aan de gemeente een debetsaldo op hare rekening niet aanstonds wenscht aan te zuiveren in welk geval zij deswege rente aan de Bank zal moeten vergoeden.

Een dergelijk debetsaldo draagt echter het karakter van een geldleening. Daarvoor is mitsdien niet alleen overeenstemming met den geldschiter (de Bank van Ned. Gemeenten) noodig, welke overeenstemming in een rekening-courant-overeenkomst tot uitdrukking zal moeten komen maar bovendien vereischt een dergelijke overeenkomst, waarin het maximum bedrag waarvoor de gemeente kan worden gedebiteerd vermeld dient te worden, de goedkeuring van de Gedeputeerde Staten.

Wordt die goedkeuring niet of tegen een lager bedrag als partijen zouden wenschen verleend, dan kan uiteraard een debetsaldo in de rekening van de Bank niet of slechts tot dat lager maximum worden toegelaten, en zal de gemeente er voor hebben te zorgen dat dit maximum niet wordt overschreden. Het is derhalve van groot belang dat elke gemeente die rekening wenscht te houden met de mogelijkheid dat haar rekening bij de Bank debet zou kunnen komen te staan ten spoedigste daarover met de Bank in overleg treedt en na verkregen overeenstemming op een deswege te nemen raadsbesluit de goedkeuring van Gedeputeerde Staten vraagt.

Voorzooveel noodig zij voorts opgemerkt, dat de boeking door de Bank op de rekening der gemeente uitsluitend ten doel heeft, de wijze van betaling der vorderingen en schulden tusschen Rijk en gemeenten te regelen. De rechtsgeldigheid dier vorderingen en schulden blijft dus onaangetast en de gemeente blijft volkomen

bevoegd in of buiten rechte ten aanzien dier vorderingen en schulden tegen den Staat op te komen. Van schuldvergelijking in den zin van het Burgerlijk Wetboek is bij de beoogde regeling dus geen sprake.

Om administratieve redenen is het althans voorloopig niet wenschelijk geacht alle betalingen tusschen Rijk en gemeenten onder deze regeling te doen vallen.

De betalingen welke voorshands bij deze regeling zijn betrokken zijn de volgende:

1°. de uitkeeringen krachtens de Wet op de Financieele Verhouding.

2°. de uitkeering van voor de Gemeente geïnde belastingen en van de opcenten op de Rijksbelastingen.

3°. de door de gemeente verschuldigde annuïteiten van woningbouwvoorschotten.

4°. de uitkeering door het Rijk van Woningbouwvoorschotten.

5°. de uitkeering door het Rijk van bijdragen in de annuïteit van woningbouwvoorschotten.

6°. de door de gemeenten verschuldigde annuïteiten krachtens de Landarbeiderswet.

7°. de door de gemeenten verschuldigde bedragen wegen hun aandeel in de kwade posten, bedoeld in de Gemeentewet en de wet van 16 Juni 1915, *Staatsblad* 257;

Deze betalingen zullen mitsdien te beginnen met nagenoemden datum uitsluitend tot stand komen door tusschenkomst van de Bank voor Nederlandsche gemeenten. Wordt eene zoodanige betaling aan het Rijk toch op andere wijze overgemaakt, bijvoorbeeld door storting of gireering op de Schatkist postrekening, dan kan zulks renteverlies tengevolge hebben, omdat deze betaling eerst geacht wordt te zijn geschied, na overwijzing op de Bank voor Nederlandsche Gemeenten.

De bovenstaande regeling zal worden ingevoerd met ingang van *1 Juni a.s.* Vanaf dien datum zullen de betrokken gemeenten regelmatig van de Bank opgave ontvangen van de bedragen waarvoor hare rekeningen zijn gecrediteerd of gedebiteerd, terwijl gemeenten welke thans nog bedragen wegens annuïteiten aan het Rijk schuldig zijn zoo spoedig mogelijk mededeeling zullen ontvangen van het bedrag waarvoor terzake hare rekening bij de inwerkingtreding der nieuwe regeling zal worden gedebiteerd opdat zij desgewenscht in de gelegenheid zijn tijdig terzake met de Bank een regeling te treffen.

U gelieve met het bovenstaande rekening te houden. (B. S.)

---

16 *April* 1925. BESLUIT tot herziening van het tarief, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 10 Februari 1923 (*Staatsblad* n°. 36). S. 144.

WIJ WILHELMINA, ENZ

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 26 Februari 1925, n°. 558, afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 40, eerste lid, der Ongevallenwet 1921;

Den Raad van State gehoord (advies van den 31 Maart 1925, n°. 29);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 9 April 1925, n°.1035, afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

Het tarief, vastgesteld bij Ons besluit van 10 Februari 1923 (*Staatsblad* n°. 36), wordt te rekenen van 1 Juli 1925 vervangen door het navolgende tarief.

De premie bedraagt per één gulden loon zooveel duizendste deelen van een gulden als het gevarencijfer eenheden bevat.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 16den April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 6 *Mei* 1925.)

---

16 *April* 1925. BESLUIT tot intrekking van het besluit van 29 November 1921 (*Staatsblad* n°. 1337), en tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 29, eerste lid, der Ongevallenwet 1921. S 145.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 26 Februari 1925, n°. 658, afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 29, eerste lid, der Ongevallenwet 1921;

Den Raad van State gehoord (advies van den 31 Maart 1925, n°. 29);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 9 April 1925, n°. 1035, afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 Juli 1925 in te trekken Ons besluit van 29 November 1921 (*Staatsblad* n°. 1337), en te bepalen als volgt:

Art. 1. Het aantal gevarenklassen, bedoeld in artikel 29 der Ongevallenwet 1921, bedraagt 93.

Gevarenklasse:								
1 bevat het gevarencijfer					1			
2 bevat de gevarencijfers				1	2	3		
3	„	„	„	2	3	4		
4	„	„	„	3	4	5		
5	„	„	„	4	5	6		
6	„	„	„	5	6	7		
7	„	„	„	6	7	8		
8	„	„	„	6	8	10		
9	„	„	„	7	9	11		
10	„	„	„	8	10	12		
11	„	„	„	9	11	13		
12	„	„	„	10	12	14		
13	„	„	„	10	13	16		
14	„	„	„	11	14	17		
15	„	„	„	12	15	18		
16	„	„	„	13	16	19		
17	„	„	„	14	17	20		
18	„	„	„	14	16	18	20	22
19	„	„	„	15	17	19	21	23
20	„	„	„	16	18	20	22	24
21	„	„	„	17	19	21	23	25
22	„	„	„	18	20	22	24	26
23	„	„	„	19	21	23	25	27
24	„	„	„	20	22	24	26	28
25	„	„	„	21	23	25	27	29

26	bevat de gevarencijfers	22	24	26	28	30
27	" " "	23	25	27	29	32
28	" " "	24	26	28	30	34
29	" " "	25	27	29	32	36
30	" " "	26	28	30	34	38
31	" " "	27	29	32	36	40
32	" " "	28	30	34	38	42
33	" " "	29	32	36	40	44
34	" " "	30	34	38	42	46
35	" " "	32	36	40	44	48
36	" " "	34	38	42	46	50
37	" " "	36	40	44	48	53
38	" " "	38	42	46	50	56
39	" " "	40	44	48	53	59
40	" " "	42	46	50	56	62
41	" " "	44	48	53	59	65
42	" " "	46	50	56	62	68
43	" " "	48	53	59	65	71
44	" " "	50	56	62	68	75
45	" " "	53	59	65	71	79
46	" " "	56	62	68	75	83
47	" " "	59	65	71	79	87
48	" " "	62	68	75	83	91
49	" " "	65	71	79	87	96
50	" " "	68	75	83	91	101
51	" " "	71	79	87	96	106
52	" " "	75	83	91	101	111
53	" " "	79	87	96	106	117
54	" " "	83	91	101	111	123
55	" " "	87	96	106	117	129
56	" " "	91	101	111	123	135
57	" " "	96	106	117	129	142
58	" " "	101	111	123	135	149
59	" " "	106	117	129	142	156
60	" " "	111	123	135	149	164
61	" " "	117	129	142	156	172
62	" " "	123	135	149	164	181
63	" " "	129	142	156	172	190
64	" " "	135	149	164	181	200
65	" " "	142	156	172	190	210
66	" " "	149	164	181	200	221
67	" " "	156	172	190	210	232
68	" " "	164	181	200	221	244
69	" " "	172	190	210	232	256
70	" " "	181	200	221	244	269
71	" " "	190	210	232	256	282
72	" " "	200	221	244	269	296
73	" " "	210	232	256	282	311
74	" " "	221	244	269	296	327
75	" " "	232	256	282	311	343
76	" " "	244	269	296	327	360
77	" " "	256	282	311	343	378
78	" " "	269	296	327	360	397
79	" " "	282	311	343	378	417
80	" " "	296	327	360	397	438
81	" " "	311	343	378	417	460
82	" " "	327	360	397	438	483
83	" " "	343	378	417	460	507
84	" " "	360	397	438	483	532
85	" " "	378	417	460	507	559
86	" " "	397	438	483	532	587
87	" " "	417	460	507	559	616
88	" " "	438	483	532	587	647
89	" " "	460	507	559	616	679
90	" " "	483	532	587	647	713
91	" " "	507	559	616	679	749
92	" " "	532	587	647	713	786
93	" " "	559	616	679	749	825

2. Onder krachtwerktuig wordt, behoudens het bepaalde in het volgende lid, in dit besluit verstaan een toestel, bestemd tot het drijven van een of meer arbeidswerktuigen.

Niet als krachtwerktuig worden aangemerkt toestellen als bovenbedoeld:

a. waarbij menschelijke of dierlijke kracht in drijfkracht wordt omgezet;

b. waarvan het vermogen kleiner is dan twee paardekracht;

c. welke uitsluitend dienen voor verlichting, luchtverversching, stofafzuiging, verwarming of watervoorziening;

d. welke uitsluitend dienen voor de voortbeweging van vervoermiddelen, bestemd voor personenvervoer.

Worden ten behoeve van eenig bedrijf in een onderneming meerdere toestellen gebezigd, als onder *b* bedoeld, dan wordt dat bedrijf geacht met krachtwerktuig te worden uitgeoefend, indien het gezamenlijk vermogen der toestellen twee paardekracht of meer bedraagt.

3. De verzekeringsplichtige bedrijven zijn als volgt ingedeeld in gevarenklassen:

OMSCHRIJVING DER BEDRIJVEN.	Klassen, waarin de bedrijven zijn ingedeeld.
GROEP I.	
Aardewerk, glas, kalk, enz.	
1. Aardewerk (het bedrijf van vervaardigen van).	6
3. Asbestcementplaten (het bedrijf van vervaardigen van) . .	20
4. Cement (het bedrijf van vervaardigen van).	21
5. Cementwaren en betonwaren (het bedrijf van vervaardigen van) en van platen van gips, beton en dergelijke stoffen met krachtwerktuig	14
6. Cementwaren en betonwaren (het bedrijf van vervaardigen van) en van platen van gips, beton en dergelijke stoffen zonder krachtwerktuig . . .	14
7. Ertsen, kalk, klei, krijt, mortel, tras en dergelijke stoffen (het bedrijf van malen van) . .	21
9. Glas (het bedrijf van verzilveren, etsen, schilderen of graveeren van (en het zetten van glas in lood	9
10. Glas of spiegelglas (het bedrijf van slijpen van)	30
11. Glasblazersbedrijf (het), uitgeoefend in flesschenfabrieken	17
12. Glasblazersbedrijf (het), uitgeoefend in fabrieken van glazen voorwerpen	12
13. Grind of zand (het bedrijf van baggeren van) met krachtwerktuig	40
14. Grind of zand (het bedrijf van baggeren van) zonder krachtwerktuig	40
15. Grind, keien, klei, leem, zand of andere delfstoffen (het bedrijf van delven van) . . .	30
16. Kalkblusschersbedrijf (het) met krachtwerktuig	21

17. Kalkblusschersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 14
18. Kalkbrandersbedrijf (het) en het gipsbrandersbedrijf 21
19. Kalkzandsteen (het bedrijf van vervaardigen van) 26
21. Mergelgroeven (het exploiteeren van), het branden van mergel daaronder al of niet begrepen 42
22. Pannenbakkers, steenbakkers, buizenbakkers, estrik- of plavuizenbakkers (het bedrijf van) 17
23. Pleisterbeelden (het bedrijf van vervaardigen van) 6
24. Tabakspijpen (het bedrijf van vervaardigen van steenen) . 6
25. Vensterglas of spiegelglas (het bedrijf van vervaardigen van) 21

GROEP II.

Diamant en andere edelsteenen, enz.

26. Diamant (de bedrijven van zagen en slijpen van) en van snijden van diamant met werktuigen 2
27. Diamant (de bedrijven van klooven van) en van snijden van diamant zonder werktuigen 1

GROEP III.

Boek-, steendrukkerijen, enz.

29. Boek-, metaal- en steendrukkersbedrijf (het) met krachtwerktuig, niet vallende onder 30*bis*, het linieeren en het cliché maken daaronder al of niet begrepen en al of niet samengaande met het uitgeversbedrijf:
    in Noord-Brabant 7
    „ Limburg 7
    „ Rotterdam, daaronder niet begrepen Hoek van Holland 5
    in alle overige plaatsen . . . 9
30. Boek-, metaal- en steendrukkersbedrijf (het), het linieeren daaronder al of niet begrepen, zonder krachtwerktuig . . . 4
30. Uitgaven van dagbladen (het *bis* bedrijf van), het drukken daaronder begrepen 6

GROEP IV.

Bouwbedrijven, daaronder begrepen reiniging van gebouwen, enz.

31. Aardwerkersbedrijf (het) . . . 26
33. Asphaltbestratingen en -vloeren (het bedrijf van maken van) en het bereiden van asphalt, het vervaardigen van asphaltpapier, asphaltvilt, dakpapier en dergelijke stoffen, daaronder al of niet begrepen het beleggen van daken met asphaltpapier, asphaltvilt, dakpapier, houtcement of dergelijke stoffen 24
35. Asphaltpapier, asphaltvilt, dakpapier, houtcement of dergelijke stoffen (het bedrijf van het beleggen van daken met) 24
36. Baggerbedrijf (het) met krachtwerktuig 41
37. Baggerbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 40
38. Behangers- en stoffeerdersbedrijf (het) 6
40. Burgerlijk bouwkundige werken (het bedrijf van maken van) en het timmerliedenbedrijf op bouwwerken:
    in Gelderland 27
    „ Noord-Brabant 26
    „ Limburg 31
    „ alle overige plaatsen . . . 20
44. Gemeentereiniging (het bedrijf der), uitgeoefend door publiekrechtelijke lichamen . . 10
45. Glazenwasschersbedrijf (het), daaronder al of niet begrepen het verrichten van werkzaamheden aan jaloezieën, het verrichten van schilders- en stucadoorswerkzaamheden, het schoonmaken van gebouwen en het verrichten van werkzaamheden aan gevels:
    in Amsterdam 62
    „ Rotterdam, daaronder niet begrepen Hoek van Holland 91
    „ alle overige plaatsen . . . 48
46. Heiersbedrijf (het):
    in Rotterdam, daaronder niet begrepen Hoek van Holland 79
    „ alle overige plaatsen . . . 44
48. Houtgraniet, mozaïk, xyloliet of dergelijke stoffen, (het bedrijf van aanbrengen van bedekkingen met) al of niet daaronder begrepen het vervaardigen dier stoffen . . . 14
49. Huisschilders-, rijtuigschilders- of decoratieschildersbedrijf (het), het scheepsschildersbedrijf, niet vallende onder n°. 330 en het glazenmakersbedrijf:
    in Noord-Holland, met uitzondering van Amsterdam 14
    „ Utrecht, met uitzondering van de gemeente Utrecht 13
    „ Limburg 25
    „ Amsterdam 25
    „ Rotterdam daaronder niet begrepen Hoek van Holland 23
    „ 's-Gravenhage 11
    „ de gemeente Utrecht . . 28
    „ alle overige plaatsen . . 8
50. Kanalen, sluizen, havens, vaste dokken, bruggen, dijken of andere waterwerken, wegen, spoor- of tramwegen, riolen, buisleidingen en ondergrondsche kabels (het bedrijf van aanleggen, onderhouden, herstellen, opbreken of afbreken van) met krachtwerktuig en het verhuren van aannemersmateriaal 26
51. Kanalen, sluizen, havens, vaste

	dokken, bruggen, dijken of andere waterwerken, wegen, spoor- of tramwegen, riolen, buisleidingen en ondergrondsche kabels (het bedrijf van aanleggen, onderhouden, herstellen, opbreken of afbreken van) zonder krachtwerktuig	24
52.	Leidekkers-, pannendekkers-, rietdekkers- of stroodekkersbedrijf (het)	34
53.	Loodgieters- en zinkwerkersbedrijf (het), daaronder al of niet begrepen het plaatsen, leggen, herstellen, onderzoeken of wegnemen van leidingen voor centrale verwarming, electriciteit, gassen of vloeistoffen en het beleggen van daken met dakpapier of houtcement	24
56.	Metselaarsbedrijf (het), daaronder al of niet begrepen het verrichten van herstellingen aan bouwwerken:	
	in Noord-Holland, met uitzondering van Amsterdam	15
	„ Noord-Brabant	18
	„ Amsterdam	40
	„ Rotterdam, met uitzondering van Hoek van Holland	38
	„ 's-Gravenhage	35
	„ alle overige plaatsen . . .	21
57.	Molenmakersbedrijf (het) . . .	41
58.	Nortonpompen en leidingen voor centrale verwarming, electriciteit, gassen of vloeistoffen (het bedrijf van plaatsen, herstellen, onderzoeken of wegnemen van) en het verrichten van grondboringen	14
59.	Ovenbouwersbedrijf (het) . . .	21
61.	Riolen, bouwwerken, straten, watergangen, waterwerken en wegen (het bedrijf van onderhouden en reinigen van), uitgeoefend door publiekrechtelijke lichamen	9
62.	Schoorsteenvegersbedrijf (het)	33
63.	Sloopen van bouwwerken (het bedrijf van)	66
65.	Steenhouwers- en steenzagersbedrijf (het)	14
68.	Straatmakersbedrijf (het) . . .	17
69.	Straatreiniging (het bedrijf van openbare) met vervoer met dieren of schuiten	9
70.	Straatreiniging (het bedrijf van openbare) zonder vervoer met dieren of schuiten	9
71.	Stucadoors- en wittersbedrijf (het)	26
72.	Timmerliedenbedrijf, niet bedoeld onder nº. 40 (het), het verrichten van herstellingen aan bouwwerken, meubelmakers- en witwerkerswerkzaamheden al of niet daaronder begrepen:	
	in Zuid-Holland, met uitzondering van Rotterdam (daaronder niet begrepen Hoek van Holland) en 's-Gravenhage	12
	in Noord-Brabant	19
	„ Overijsel	18
	„ Limburg	26
	„ Amsterdam	19
	„ Rotterdam, met uitzondering van Hoek van Holland	17
	„ de gemeente Utrecht	34
	„ alle overige plaatsen	14

GROEP V.

Chemische nijverheid, ontplofbare stoffen, enz.

74.	Apothekersbedrijf (het)	3
76.	Buskruit, nitro-glycerine en andere ontplofbare stoffen (het bedrijf van vervaardigen van)	24
77.	Chemische fabrieken (de bedrijven, uitgeoefend in) . .	17
80.	Eau-de-Cologne, parfumerie en haarwater (het bedrijf van vervaardigen van) en het bedrijf van vervaardigen van politoer	8
82.	Gasgloeikousjes (het bedrijf van vervaardigen van)	2
83.	Inkt, zegellak en gom (het bedrijf van vervaardigen van), het vervaardigen van verf daaronder al of niet begrepen	8
84.	Kaarsenmakersbedrijf (het) . .	6
85.	Kunstmest (het bedrijf van vervaardigen van), het vervaardigen van zwavelzuur daaronder al of niet begrepen en de handel in kunstmest . .	9
87.	Kunstvuurwerk (het bedrijf van vervaardigen van)	57
87. *bis.*	Kunstzijde (het bedrijf van vervaardigen van)	12
88.	Laboratoria voor wetenschappelijk en technisch onderzoek (het bedrijf, uitgeoefend in)	2
89.	Lakstokers- en vernisstokersbedrijf (het) en het bedrijf van vervaardigen van verf . . .	7
90.	Lijmmakers- en gelatinemakersbedrijf (het)	16
92.	Lucifers (het bedrijf van vervaardigen van)	10
93.	Oliefabrieken (het bedrijf, uitgeoefend in) en het bedrijf van vervaardigen van veekoeken	22
96.	Pharmaceutische of photografische preparaten (het bedrijf van vervaardigen van) . .	9
97.	Photograaf (het bedrijf van) en het bedrijf, uitgeoefend in lichtdrukinrichtingen	2
100.	Traan, oliën of vetten (het bedrijf van zuiveren, koken of smelten van), de handel in traan, oliën of vetten, daaronder al of niet begrepen .	11
102.	Vuurmakers (het bedrijf van vervaardigen van)	10
103.	Wagensmeer, schoensmeer of poetspomade (het bedrijf van vervaardigen van)	29

104. Wasbleekersbedrijf (het) . . . 17
105. Zeep of zeeppoeder (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig 11
106. Zeep of zeeppoeder (het bedrijf van vervaardigen van) zonder krachtwerktuig 11

GROEP VI.

Hout-, kurk-, strobewerking, enz.

108. Bezems, boenders, borstels, kwasten of penseelen (het bedrijf van vervaardigen van), daaronder niet begrepen het vervaardigen van borstelhout 5
110 *bis.* Boomen (het bedrijf van verzagen van) met krachtwerktuig, de handel in hout daaronder al of niet begrepen . 38
111. Borstelhoutmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig 32
112. Borstelhoutmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . 12
113. Brandhout (het bedrijf van zagen en klooven van) met krachtwerktuig 30
114. Brandhout (het bedrijf van zagen en klooven van) zonder krachtwerktuig 12
117. Hoepelmakersbedrijf (het) . . 9
118. Hout (het bedrijf van bereiden van) tegen bederf 39
119. Houtdraaiersbedrijf (het) met krachtwerktuig 30
120. Houtdraaiersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 12
122. Houtwaren (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig 30
123. Houtwaren (het bedrijf van vervaardigen van) zonder krachtwerktuig 12
124. Houtwolmakersbedrijf (het) . . 32
125. Hout (het bedrijf van zagen en schaven van) met krachtwerktuig, niet begrepen onder 110*bis* en de handel in hout met krachtwerktuig:
in 's-Gravenhage 41
„ alle overige plaatsen . . . 25
126. Houtzagersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 22
127. Jaloezieën, markiezen, rolluiken en zonneschermen (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig 30
128. Jaloezieën, markiezen, rolluiken en zonneschermen (het bedrijf van vervaardigen van) zonder krachtwerktuig 12
129. Kistenmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig en het bedrijf van vervaardigen van kistenplankjes met krachtwerktuig 34
130. Kistenmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 12
131. Klompenmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig 30
132. Klompenmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 12
135. Kuipersbedrijf (het) met krachtwerktuig 24
136. Kuipersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 9
137. Kurk, balein, been, hoorn, kunstbalein of paarlemoer (het bedrijf van vervaardigen van voorwerpen van) met krachtwerktuig 10
138. Kurk, balein, been, hoorn, kunstbalein of paarlemoer (het bedrijf van vervaardigen van voorwerpen van) zonder krachtwerktuig 8
140. Landbouwgereedschappen, pompen of werktuigen (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van houten) met krachtwerktuig 30
141. Landbouwgereedschappen, pompen of werktuigen (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van houten) zonder krachtwerktuig 12
143 *bis.* Loonzagerijen en loonschaverijen (het bedrijf, uitgeoefend in) ten behoeve van bouwondernemingen of houtbewerkingsinrichtingen en het bedrijf, uitgeoefend in houtbewerkingsinrichtingen, waar uitsluitend of bijna uitsluitend machinaal gewerkt wordt:
in Amsterdam 74
„ alle overige plaatsen . . 50
144. Mandenmakersbedrijf (het) . . 7
145. Mattenmakers- en stoelenmattersbedrijf (het) 7
147. Meubelmakers- en biljartmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig 26
148. Meubelmakers- en biljartmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 7
149. Meubelschildersbedrijf (het) . . 6
150. Modelmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig 30
151. Modelmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 12
152. Parketvloeren (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig 32
153. Platen of spiegels (het bedrijf van het maken van omlijstingen voor) met krachtwerktuig, het omlijsten al of niet daaronder begrepen 14
154. Platen of spiegels (het bedrijf van het maken van omlijstingen voor) zonder krachtwerktuig, het omlijsten al of niet daaronder begrepen . . 6
156. Rietmeubelmakersbedrijf (het) 7
157. Rottingschillersbedrijf (het) . . 10
158. Rottingvlechtersbedrijf (het) . 7
159. Runmolens (de bedrijven, uitgeoefend in) 21
163. Staaflijsten (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig 30

165. Stoelenmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig 33
166. Stoelenmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 7
169. Stroohulzenmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig en het stroovlechtersbedrijf met krachtwerktuig 10
170. Stroohulzenmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig en het stroovlechtersbedrijf zonder krachtwerktuig 7
172. Timmerfabrieken (het bedrijf, uitgeoefend in) 45
173. Witwerkersbedrijf (het) met krachtwerktuig 30
174. Witwerkersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 12
175. Woninginrichtingen (het bedrijf van vervaardigen van), daaronder al of niet begrepen het vervaardigen van meubelen met krachtwerktuig en het stoffeeren 6

GROEP VII.
Kleeding en reiniging.

176. Badinrichtingen (het bedrijf, uitgeoefend in), het houden van zweminrichtingen daaronder al of niet begrepen . 8
177. Bedden of matrassen (het bedrijf van vervaardigen van) en het bereiden van bedveeren of kapok 3
178. Bontwerkersbedrijf (het) . . . 3
179. Chemische wasscherijen en ververijen (het bedrijf, uitgeoefend in) 8
180. Confectiebedrijf (het) 3
181. Dekens (het bedrijf van vervaardigen van gestikte) . . 3
183. Equipementen (het bedrijf van vervaardigen van militaire) en het bedrijf van vervaardigen van galon-, borduur- of passementwerken 3
187. Kleedingstukken en andere artikelen uit geweven stoffen (het bedrijf van vervaardigen, herstellen en versieren van), niet bedoeld onder nº. 180 . 3
188. Ontsmettingsinrichtingen (het bedrijf, uitgeoefend in) en het bedrijf van zuiveren van gebouwen of schepen 8
189. Parapluiemakers- en parasolmakersbedrijf (het) 3
191. Petten (het bedrijf van vervaardigen van) en het bedrijf van vervaardigen van hoeden . . 3
194. Wasch-, bleek- en strijkinrichtingen (het bedrijf, uitgeoefend in) 12

GROEP VIII.
Kunstnijverheid.

195. Beelden en ornamenten (het bedrijf van polychromeeren van) 6
196. Cachetsnijders- en graveerdersbedrijf (het) 2
197. Porseleinschildersbedrijf (het) en het bedrijf van beschilderen van aardewerk, fluweel, hout en andere stoffen 2
198. Verguldersbedrijf (het) 2

GROEP IX.
Leder, wasdoek, caoutchouc.

200. Caoutchoucwaren (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig 20
201. Caoutchoucwaren (het bedrijf van vervaardigen van) zonder krachtwerktuig 8
202. Huidenzouters- en vellenblootersbedrijf (het) met krachtwerktuig 13
203. Huidenzouters- en vellenblootersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 11
204. Kunstgebitten (het bedrijf van vervaardigen van) 6
208. Lederwaren (het bedrijf van vervaardigen van) en het zadelmakersbedrijf met krachtwerktuig 10
209. Lederwaren (het bedrijf van vervaardigen van) en het zadelmakersbedrijf zonder krachtwerktuig 4
210. Leerlooiers-, perkamentmakers- en zeemledermakersbedrijf (het) met krachtwerktuig . 30
211. Leerlooiers-, perkamentmakers- en zeemledermakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 11
212. Linoleum (het bedrijf van vervaardigen van) 17
213. Schoenmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig 8
214. Schoenmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 4

GROEP X.
Oer, steenkolen, turf.

216. Briquetten (het bedrijf van vervaardigen van) 40
216 *bis.* Cokesfabrieken (het bedrijf, uitgeoefend in) 27
217. Mijnbouw (het bedrijf van) . 42
217 *bis.* Mijngangen en mijnschachten (het bedrijf van aanleggen van) 56
218. Turfbaggersbedrijf (het) en het bedrijf van vervaardigen van veenbagger met krachtwerktuig 26
219. Turfstrooisel (het bedrijf van vervaardigen van) 32
219 *bis.* Vervenersbedrijf (het) met krachtwerktuig 15
220. Vervenersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 6

GROEP XI.
Bewerking van metalen.

222. Appendages (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van) met krachtwerktuig 8
223. Blikslagers- of koperslagersbedrijf (het) met krachtwerktuig en het bedrijf, uitgeoefend in blikfabrieken 27

224. Blikslagers- of koperslagersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 12
225. Bouten, klinknagels of moeren (het bedrijf van vervaardigen van) 19
226. Brandkasten, kachels, ijzeren meubelen of voorwerpen van plaatijzer (het bedrijf van vervaardigen van) 17
230. Capsules (het bedrijf van vervaardigen van) 9
230 *bis.* Cliché's (het bedrijf van vervaardigen van) 4
231. Draadtrekkerijen (het bedrijf, uitgeoefend in) en het vervaardigen van draadnagels . 19
232. Draadvoorwerpen (het bedrijf van vervaardigen van) . . . 12
233. Fittings (het bedrijf van vervaardigen van) voor electrische lampen, het vervaardigen van vitriet daaronder al of niet begrepen 11
234. Galvanoplastische inrichtingen (het bedrijf, uitgeoefend in) 10
235. Gereedschappen en schaatsen (het bedrijf van vervaardigen van) 18
237. Goud- en zilversmederijen en juwelierswerkplaatsen (het bedrijf, uitgeoefend in) 3
241. Knoopen, geheel of gedeeltelijk van metaal (het bedrijf van vervaardigen van) en het bedrijf van vervaardigen van sluitingen voor kleedingstukken 10
243. Lettergietersbedrijf, al of niet samengaande met den handel in en het monteeren van werktuigen en andere bedrijfsvoorwerpen voor de grafische vakken 13
244. Loodpletters- en zinkplettersbedrijf (het) en het bedrijf van persen van buizen van compositie of lood 28
245. Messenmakersbedrijf (het) . . 8
247. Messing, brons, alluminium, koper en andere metaallegeeringen en metalen (het bedrijf van vervaardigen van voorwerpen van) en het bedrijf van vervaardigen van zilveren lepels, vorken en messen . . 10
249. Metaalgietersbedrijf (het) . . . 26
251. Moffelarijen (het bedrijf, uitgeoefend in) 6
252. Munten (het bedrijf van vervaardigen van) 10
253. Smederijen (het bedrijf, uitgeoefend in) met krachtwerktuig, het herstellen van rijwielen daaronder al of niet begrepen 24
254. Smederijen (het bedrijf, uitgeoefend in) zonder krachtwerktuig, het herstellen van rijwielen daaronder al of niet begrepen :
in Rotterdam, daaronder niet begrepen Hoek van Holland 23
„ alle overige plaatsen . . . 15
259. Verzinken, vertinnen of vernikkelen (het bedrijf van), voor zoover dit niet langs galvanoplastischen weg geschiedt . . 10
260. Vijlenmakersbedrijf (het) . . . 19
262. Weverskammen of rieten (het bedrijf van vervaardigen van) 12
263. IJzer of metaal (het bedrijf van slijpen of polijsten van) . . 10
265. IJzerdraaiers- en metaaldraaiersbedrijf (het) 16
266. IJzergietersbedrijf (het) . . . 26
269. IJzerwaren (het bedrijf van vervaardigen van geëmailleerde, vertinde of verzinkte) . . . 15
270. Zink (het bedrijf van vervaardigen van) 15
271. Zinkwerken (het bedrijf van vervaardigen van) 27

GROEP XII.

Vervaardiging van stoom- of andere werktuigen, instrumenten, enz.

272. Automobielen (het bedrijf van vervaardigen van), motorrijwielen en vliegtoestellen, het beproeven van vliegtoestellen daaronder niet begrepen . . 19
273. Brandspuiten (het bedrijf van vervaardigen van) 18
277. Bruggen, ijzerconstructies, stoomketels en tanks (het bedrijf van monteeren van) . 57
278. Bruggenbouw- en ijzerconstructiewerkplaatsen (het bedrijf, uitgeoefend in), daaronder al of niet begrepen het monteeren 38
279. Dynamo's en electro-motoren (het bedrijf van vervaardigen en herstellen van), daaronder al of niet begrepen het installeeren 9
280. Gas-, electriciteits- en watermeters (het bedrijf van vervaardigen van) 11
284. Geweermakersbedrijf (het) . . 9
286. Gloeilampen (het bedrijf van vervaardigen van electrische) . 5
287. Horlogemakers- en uurwerkmakersbedrijf (het) 3
289. Instrumenten (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van fijne) of fijne werktuigen met krachtwerktuig 8
290. Instrumenten (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van fijne) of fijne werktuigen zonder krachtwerktuig 7
291. Instrumenten (het bedrijf van vervaardigen van grove) en werktuigen met krachtwerktuig 18
292. Instrumenten (het bedrijf van vervaardigen van grove) en werktuigen zonder krachtwerktuig 13
293. Ketelmakersbedrijf (het) . . . 38
298. Machines, motoren en arbeids-

werktuigen (het bedrijf van vervaardigen van), daaronder niet begrepen de ketelmakerij 22

299. Machines, motoren en arbeidswerktuigen (het bedrijf van herstellen van) met krachtwerktuig, daaronder al of niet begrepen het herstellen van automobielen, motorrijwielen en vliegtoestellen met krachtwerktuig 25

300. Machines, motoren en arbeidswerktuigen (het bedrijf van herstellen van) zonder krachtwerktuig, daaronder al of niet begrepen het herstellen van automobielen, motorrijwielen en vliegtoestellen zonder krachtwerktuig 13

301. Machines (het bedrijf van monteeren van), drijfwerk en toestellen 35

302. Machines, stoomketels, tanks en ijzerconstructies (het bedrijf van sloopen van), al of niet samengaande met den handel in oud ijzer 46

303. Muziekinstrumenten (het bedrijf van vervaardigen, herstellen, stemmen of verhuren van) met krachtwerktuig, de handel in muziekinstrumenten daaronder al of niet begrepen 8

304. Muziekinstrumenten (het bedrijf van vervaardigen, herstellen, stemmen of verhuren van) zonder krachtwerktuig, de handel in muziekinstrumenten daaronder al of niet begrepen 7

305. Orgels, piano's of harmoniums (het bedrijf van vervaardigen, herstellen, stemmen of verhuren van) met krachtwerktuig, de handel in orgels, piano's of harmoniums daaronder al of niet begrepen . 10

306. Orgels, piano's of harmoniums (het bedrijf van vervaardigen, herstellen, stemmen of verhuren van) zonder krachtwerktuig, de handel in orgels, piano's of harmoniums daaronder al of niet begrepen . 6

307. Rijwielen (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van), de handel in en het bewaren van rijwielen daaronder al of niet begrepen 8

311. Stoomketels en buisleidingen (het bedrijf van bekleeden van), het maken van bekleedingsstof daaronder al of niet begrepen 24

312. Toestellen (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van electrische) en accumulatoren, daaronder al of niet begrepen het installeeren 9

313. Torenuurwerken (het bedrijf van vervaardigen, herstellen, onderhouden en opwinden van) 13

GROEP XIII.

Scheepsbouw, vervaardigen van rijtuigen.

318. Blokmakers- en mastenmakersbedrijf (het) en het vervaardigen van houten pompen met krachtwerktuig 30

319. Blokmakers- en mastenmakersbedrijf (het) en het vervaardigen van houten pompen zonder krachtwerktuig . . . 12

320. Droogdokken (het bedrijf van exploiteeren van), daaronder niet begrepen het herstellen of schoonmaken van schepen en machines 7

321. Kinderwagens (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig 11

322. Kinderwagens (het bedrijf van vervaardigen van) zonder krachtwerktuig 8

323. Rijtuigbekleedersbedrijf (het) . 4

324. Rijtuigmakers- of wagenmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig 11

325. Rijtuigmakers- of wagenmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 8

326. Rijtuigschildersbedrijf (het) . . 6

328. Scheepsmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig, daaronder al of niet begrepen het scheepsbeschieten 32

329. Scheepsmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig, daaronder al of niet begrepen het scheepsbeschieten 22

330. Scheepsschildersbedrijf (het), voor zoover samenhangende met en daaronder begrepen het afbikken en schoonmaken van schepen, het schilderen van ijzerconstructies, het cementeeren van scheepsruimten, het ketelbikkersbedrijf en het bikken van scheepswanden of ijzerconstructies 47

331. Scheepssloopersbedrijf (het), daaronder al of niet begrepen het sloopen van machines en ketels en al of niet samengaande met den handel in oud ijzer. . 49

332. Scheepstuigers- en scheepstakelaarsbedrijf (het) 32

333. Sloepenmakersbedrijf (het) en het verhuren van schuiten . 14

GROEP XIV.

Papier, enz.

336. Boekbinders- en linieerdersbedrijf (het) met krachtwerktuig 4

337. Boekbinders- en linieerdersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 3

338. Cartonnages (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig 10

339. Cartonnages (het bedrijf van vervaardigen van) zonder krachtwerktuig 3
342. Lompensorteerderijen (het bedrijf van sorteeren van lompen en anderen afval in), de handel in lompen, oude metalen, oud papier en anderen afval daaronder al of niet begrepen 18
343. Papier (het bedrijf van vervaardigen van), het vervaardigen van cellulose daaronder al of niet begrepen 17
345. Papierwaren (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig 6
346. Papierwaren (het bedrijf van vervaardigen van) zonder krachtwerktuig 3
347. Papieren zakken (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig 12
348. Papieren zakken (het bedrijf van vervaardigen van) zonder krachtwerktuig 3
348. *bis.* Stroocarton (het bedrijf van vervaardigen van) en het bedrijf van vervaardigen van cellulose of stroostof . . . 20

GROEP XV.
Textiele nijverheid.

349. Band of kant (het bedrijf van vervaardigen van) en het katoenvlechtersbedrijf . . . 3
351. Cocosweversbedrijf (het) . . . 7
352. Dekens (het bedrijf van vervaardigen van wollen) . . . 8
353. Dekkleeden en zakken (het bedrijf van vervaardigen, herstellen en reinigen van) met krachtwerktuig, het zeilmakersbedrijf met krachtwerktuig, de handel in en het verhuren van dekkleeden en zakken daaronder al of niet begrepen 8
354. Dekkleeden en zakken (het bedrijf van vervaardigen, herstellen en reinigen van) zonder krachtwerktuig, het zeilmakersbedrijf zonder krachtwerktuig, de handel in en het verhuren van dekkleeden en zakken daaronder al of niet begrepen 8
355. Garentwijndersbedrijf (het) . . 5
356. Jutespinnersbedrijf (het) en het maken van vlas- of hennepgaren 10
357. Juteweversbedrijf (het) 8
359. Kantoendrukkersbedrijf (het), daaronder al of niet begrepen het verven, appreteeren en bleeken van katoenen stoffen 6
360. Katoenspinnersbedrijf (het) . . 10
361. Katoenwevers- en linnenweversbedrijf (het) 4
362. Kunstbleekerij van katoen (de) 10
363. Kunstwol (het bedrijf van vervaardigen van) 40
364. Lampekappen (het bedrijf van vervaardigen van) 3
365. Netten (het bedrijf van vervaardigen van), de twijnderij daaronder al of niet begrepen 3
366. Pakking (het bedrijf van vervaardigen van) 20
368. Poetskatoen (het bedrijf van vervaardigen van) en het bedrijf van pluizen van katoen 40
368. *bis.* Spinnerijafval (het reinigen en sorteeren van) 17
369. Sterkerijen en appreteerderijen (het bedrijf, uitgeoefend in) 10
370. Stoffen (het bedrijf van vervaardigen van wollen) . . . 8
371. Tapijten (het bedrijf van vervaardigen van) 7
372. Tricotgoederen (het bedrijf van vervaardigen van) en het bedrijf, uitgeoefend in brei-inrichtingen 3
373. Trijp (het bedrijf van vervaardigen van) 7
374. Verbandstoffen (het bedrijf van vervaardigen van) 3
375. Verven van stoffen en garens (het bedrijf van) 10
375 *bis.* Vilt (het bedrijf van vervaardigen van) 8
378. Touwslagersbedrijf (het) met krachtwerktuig 11
379. Touwslagersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig 5
380. Watten (het bedrijf van vervaardigen van) 40
381. Wolspinners- en sajetspinnersbedrijf (het) 5
382. Wolwasscherij (de) 8
383. Zeil- en touwtaandersbedrijf (het) 11

GROEP XVI.
Vervaardiging van gas en electriciteit.

384. Centralen (het bedrijf, uitgeoefend in electrische) en de handel in electriciteit . . . 19
385. Gasfabrieken (het bedrijf van exploiteeren van) 12
386. Lantaarnopstekersbedrijf (het) 9

GROEP XVII.
Bereiding van voedings- en genotmiddelen.

387. Aardappelmeel, sago, aardappelstroop, dextrine, dextrose of glucose (het bedrijf van vervaardigen van) 13
388. Abattoirs (het bedrijf, uitgeoefend in) en het bedrijf van houden van veemarkten . . 9
389. Alcohol, gist en spiritus (het bedrijf van vervaardigen van) 7
390. Azijnmakersbedrijf (het) . . . 12
391. Beetwortelsuiker (het bedrijf van vervaardigen van) . . . 12
392. Bierbrouwersbedrijf (het), het moutersbedrijf en het vervaardigen van kunstijs daaronder al of niet begrepen:
in Limburg 30
„ alle overige plaatsen . . . 26

393. Biscuits (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig 16
395. Brandersbedrijf (het), daaronder al of niet begrepen de mouterij, distilleerderij en gistpakkerij 29
396. Brood-, koek- beschuit- en banketbakkersbedrijf (het), het houden van inrichtingen, waar eet- en drinkwaren genuttigd kunnen worden, daaronder al of niet begrepen;
in Rotterdam, daaronder niet begrepen Hoek van Holland 9
in alle overige plaatsen . . 6
397. Cacao (het bedrijf van vervaardigen van), daaronder al of niet begrepen het vervaardigen van chocoladewaren en suikerwerk 7
398. Chocoladewaren of suikerwerk (het bedrijf van vervaardigen van) 8
399. Cichorei of koffiestroop (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig 12
400. Cichorei of koffiestroop (het bedrijf van vervaardigen van) zonder krachtwerktuig . . . 7
401. Drinkwaterleidingen (het bedrijf van exploiteeren van) . 7
402. Exportslachtersbedrijf (het), het loonslachtersbedrijf en het slachtersbedrijf zonder winkelverkoop 31
403. Gistpakkersbedrijf (het) . . . 3
404. Gortpellers- en rijstpellersbedrijf (het) 12
406. Haringpakkers- en vischpakkersbedrijf (het), daaronder al of niet begrepen de vischhandel, het kuipen, het herstellen en tanen van netten en zeilen en het verrichten van herstellingen aan visschersvaartuigen 11
407. Hooipersers- en stroopersersbedrijf (het) en de handel in hooi of stroo 28
408. Koffiepellers-, koffiesorteerders- en koffiebrandersbedrijf (het) 5
409. Kunstboter (het bedrijf van vervaardigen van) 8
410. Kunstmineraalwater of gazeuse dranken (het bedrijf van vervaardigen van) en het bierbottelaarsbedrijf, al of niet samengaande met den handel in alcoholhoudende dranken 21
411. Kunstijs (het bedrijf van vervaardigen van) 17
412. Levensmiddelen (het bedrijf van vervaardigen van verduurzaamde), het bedrijf van vervaardigen van vruchtensappen, jam of appelstroop en het bedrijf van drogen van groenten, kruiden, vruchten, enz. met krachtwerktuig . . 18
413. Levensmiddelen (het bedrijf van vervaardigen van verduurzaamde), het bedrijf van vervaardigen van vruchtensappen, jam of appelstroop en het bedrijf van drogen van groenten, kruiden, vruchten, enz. zonder krachtwerktuig . . . 11
414. Likeurstoker- en distilleerdersbedrijf (het) en het bedrijf van vervaardigen van elixer of essences, het maken van vruchtensappen en de handel in wijn en gedistilleerd daaronder al of niet begrepen . 8
415. Meelfabrieken (het bedrijf, uitgeoefend in) en het gruttersbedrijf, de handel in graan, meel of zaden al of niet daaronder begrepen 21
416. Melk (het bedrijf van vervaardigen van gecondenseerde) . . 24
417. Mosterd (het bedrijf van vervaardigen van) en het specerijmalersbedrijf 12
418. Mouterijen (het bedrijf, uitgeoefend in) 16
419. Poeliersbedrijf (het) 10
420. Sigarenmakersbedrijf (het) en het sigarettenmakersbedrijf . 2
421. Slagersbedrijf (het), daaronder al of niet begrepen het vervaardigen van vleeschwaren:
in 's-Gravenhage 8
„ alle overige plaatsen . . . 15
422. Stokvischbeukersbedrijf (het) met krachtwerktuig 15
423. Stokvischbeukersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . 9
424. Stijfsel (het bedrijf van vervaardigen van) 15
426. Suikerraffinaderij (de), daaronder al of niet begrepen de vervaardiging van kandij . 12
427. Tabakskerversbedrijf (het) . . 7
428. Vermicelli of macaronie (het bedrijf van vervaardigen van) 22
429. Visch (het bedrijf van drogen, rooken of zouten van), al of niet samengaande met den handel in versche visch . . 13
430. Vleeschwaren (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig 17
431. Vleeschwaren (het bedrijf van vervaardigen van) zonder krachtwerktuig 17
432. Zoutziedersbedrijf (het) en het bedrijf, uitgeoefend in sodafabrieken 11
433. Zuivel (het bedrijf van vervaardigen van) en het bedrijf, uitgeoefend in melkinrichtingen 7

GROEP XVIII.

Handel, verkeerswezen, enz.

434. Aannemers van verhuizingen (het bedrijf van), het opslaan van inboedels daaronder al of niet begrepen 24
434 *bis.* Administratieve en andere bureauwerkzaamheden (de bedrijven, waarin uitsluitend worden verricht), niet be-

doeld onder de nos. 441*ter* en 480*bis* 3

435. Automobielen en motorrijwielen (het bedrijf van verhuren, herstellen, schoonhouden en stallen van en het bedrijf van handelaar in) 14

436. Begraafplaatsen (het bedrijf van exploiteeren van) 9

437. Begrafenisondernemers (het bedrijf van) 8

437 *bis*. Beleenbanken, handelsbeurzen, markten, veilingen of verkoopingen (het bedrijf van houders van), het bedrijf van expert of taxateur daaronder al of niet begrepen 9

438. Bergers van schepen en ladingen (het bedrijf van) 42

439. Beurtschippersbedrijf (het) niet met stoombooten of motorbooten 17

439 *bis*. Bibliotheken, leesinrichtingen, musea en tentoonstellingen (het bedrijf van houders van) . . 3

439 *ter*. Bewaarplaatsen voor huisdieren (het bedrijf van houders van) 19

439 *quater*. Bioscopen (het bedrijf, uitgeoefend door houders van vaste) en de bedrijven van geven van tooneelvoorstellingen, concerten en andere publieke vermakelijkheden in vaste gebouwen, daaronder al of niet begrepen het verhuren van gebouwen en lokalen . . . 5

440. Brandweerbedrijf (het), uitgeoefend door een beroepsbrandweer 8

441. Brandweerbedrijf (het), daaronder niet begrepen het bedrijf, uitgeoefend door een beroepsbrandweer 17

441. *etr*. Cargadoor, convooilooper, expediteur, graanfactor of scheepsbevrachter (het bedrijf van) en het inklaardersbedrijf voor zoover de werkzaamheden uitsluitend met administratief personeel worden verricht 8

442. Caroussels, bioscopen, hippodromes en andere publieke vermakelijkheden (het bedrijf, uitgeoefend door houders van verplaatsbare) en het bedrijf, uitgeoefend in filmfabrieken, het verrichten van opnamen daaronder al of niet begrepen 37

442 *bis*. Dansinstituten, danslokalen, schermscholen, zweminrichtingen, andere sportlokalen en sportparken (het bedrijf van houders van) 5

443. Diamantslijpersmolens (het bedrijf van verhuren van) . . 9

444 *ter*. Gebouwen en lokalen (het bedrijf van verhuren van), het onderhouden daaronder niet begrepen 9

445. Goederen (het bedrijf van dragen, stapelen en wegbergen van) 23

447 *bis*. Handkarren (het bedrijf van vervoeren met) en met door honden of ezels getrokken voertuigen en het verhuren van handkarren 16

448. Hôtel- en pensionhoudersbedrijf (het), het koksbedrijf en het bedrijf van houders van inrichtingen, waar eet- en drinkwaren genuttigd kunnen worden 9

449. Hout opslaan (het bedrijf van) 21

450. Houvlotterijbedrijf (het) . . . 31

450 *bis*. Installaties voor centrale verwarming, licht- of watervoorziening (het bedrijf van bedienen van) en het bedienen van liften 7

451. Kappers- en haarwerkersbedrijf (het) 2

453. Kruiers, aanplakkers en veedrijvers (de bedrijven, uitgeoefend door) en het bedrijf van verrichten van bewakingsdiensten 16

454. Laden of lossen van schepen (het bedrijf van), bedoeld in artikel 12 der Ongevallenwet 1921, daaronder begrepen het dragen, stapelen en wegbergen van goederen uit aan den wal geloste schepen en het bedrijf van laden of lossen van andere vaartuigen uit of in schepen, bedoeld in artikel 12 der Ongevallenwet 1921, een en ander uitgeoefend op de rivier de Maas en in de op die rivier uitmondende havens van de Oostelijke grens van de gemeente Rotterdam af tot aan zee, zoomede binnen het overige gedeelte der gemeente Rotterdam, met uitzondering van het overige gedeelte van Hoek van Holland, voor zoover betreft:

1. laden of lossen van hout, met uitzondering van planken 56
2. laden of lossen van ruw ijzer of gewalst ijzer of andere goederen, die op overeenkomstige wijze geladen of gelost worden 63

454 *bis*. Laden of lossen met grijpers (het bedrijf van) 39

454 *ter*. Laden of lossen met pneumatische of andere elevatoren (het bedrijf van) 40

455. Laden of lossen van schepen (het bedrijf van), niet vallende onder nos. 454, 454*bis* of 454*ter*, daaronder begrepen het dragen, stapelen en wegbergen van goederen uit aan den wal geloste schepen:

in Amsterdam 53

	in Rotterdam, met uitzondering van Hoek van Holland	45
	„ alle overige plaatsen . . .	34
455 *bis.*	Luchtvaartondernemersbedrijf (het)	54
457.	Oesterkweekers en mosselkweekers (het bedrijf, uitgeoefend door) en het oesterputhouders- en mosselvisschersbedrijf . .	14
457 *bis.*	Onderwijsinrichtingen (het bedrijf, uitgeoefend in), de laboratoriumwerkzaamheden daaronder al of niet begrepen	2
458.	Overzetveren (het bedrijf van exploiteeren van)	11
459.	Polderbemaling (de), het schoonmaken van slooten of watergangen daaronder al of niet begrepen	7
460.	Rijschoolhoudersbedrijf (het) en het verhuren van rijpaarden	19
461.	Rijtuig-, omnibus- en motoromnibusondernemersbedrijf (het), het postdienstaannemersbedrijf en het stallinghoudersbedrijf	19
462.	Schelpenvisschersbedrijf (het) met andere vaartuigen dan stoombooten en motorbooten	14
463.	Schelpenvisschersbedrijf (het) zonder vaartuigen	11
464.	Schepen (het bedrijf van sleepen van) met paarden	19
465.	Schippersbedrijf (het) niet met stoombooten of motorbooten	26
466.	Schuitenvoerdersbedrijf (het) .	30
467.	Sleepdienstondernemersbedrijf (het)	31
468.	Sleepersbedrijf (het)	33
469.	Sluizen, beweegbare bruggen, overtoomen en tollen (de bedrijven van bedienen van)	8
475.	Stoomboot- of motorbootondernemersbedrijf (het), het schippers- en beurtschippersbedrijf en het schelpenzuigers- en zandzuigersbedrijf met stoombooten of motorbooten . . .	32
476.	Stoomtramwegondernemingen (het bedrijf, uitgeoefend in)	13
477.	Stukgoederen (het bedrijf van onderhouden van een geregelden dienst tot vervoer van) met door dieren getrokken voertuigen en het onderhouden van besteldiensten binnen de bebouwde kom der gemeenten	23
478.	Telegraaf- of telefoonondernemingen (het bedrijf, uitgeoefend in) en de brievenposterij	4
479.	Tramwegondernemingen (het bedrijf, uitgeoefend in electrische)	9
480.	Tramwegondernemingen met dieren (het bedrijf, uitgeoefend in)	10
480*bis.*	Uitgeversbedrijf (het) . . .	3
481.	Veemen (het bedrijf der) en het pakhuismeestersbedrijf . . .	23
482.	Verhuren van kleedingstukken, handdoeken en poetsdoeken (het bedrijf van)	3
482 *bis.*	Verkoop in het klein aan de woningen der afnemers (het bedrijf van) en het bedrijf van venten van koopwaren al of niet samengaande met het winkelhoudersbedrijf . .	10
483.	Visschersbedrijf (het) op de Zeeuwsche en Zuidhollandsche stroomen	13
484.	Visschersbedrijf (het) op zoet water, behalve het zalmvisschersbedrijf	13
485.	Visschersbedrijf (het) op de Zuiderzee	13
487.	Vrachtwagenondernemersbedrijf (het), het bedrijf van vervoeren met zwaar voertuig, anders dan bedoeld onder nº. 468 en het bedrijf van verhuren van vrachtwagens, het aannemen van verhuizingen daaronder al of niet begrepen :	
	in Amsterdam	51
	„ 's-Gravenhage	44
	„ Limburg	50
	„ alle overige plaatsen . . .	35
487 *bis.*	Weegbruggen (het bedrijf van exploiteeren van)	3
488.	Wegers of meters (het bedrijf van)	20
489.	Wiervisschersbedrijf (het), het persen al of niet daaronder begrepen	13
491.	Winkelhoudersbedrijf (het) . .	3
492.	Zalmvisschersbedrijf (het) . . .	19
493.	Ziekenhuizen en andere verplegingsinrichtingen (het bedrijf van exploiteeren van) . . .	3

4. Het bedrijf van handelaars, daaronder al of niet begrepen het winkelhoudersbedrijf, is ten aanzien van elke onderneming, waarin het wordt uitgeoefend, ingedeeld in de gevarenklasse, welker middencijfer het meest nabij komt aan het cijfer, dat gevonden wordt door toepassing van de formule:

$$\frac{l_1 \times g_1 + l_2 \times g_2 + \ldots .}{l_1 + l_2 + \ldots .}$$

In deze formule stellen l_1, l_2, enz., voor de bedragen van het voor premieberekening in aanmerking komend loon ten aanzien van elke groep van gelijksoortige werkzaamheden, in de betrokken onderneming over eenig tijdvak; terwijl g_1, g_2, enz., voorstellen de middencijfers der gevarenklassen, in artikel 3 van dit besluit aangewezen voor de bedrijven, welke in de onderneming zouden worden uitgeoefend, indien de bedoelde groepen van werkzaamheden elk een zelfstandige bedrijfsuitoefening uitmaakten.

5. Wanneer een verzekeringsplichtig bedrijf niet genoemd is in de artikelen 3 of 4 van dit besluit, doch wel in artikel 3 van het Koninklijk besluit van 21 September 1923 (*Staatsblad* nº. 459), wordt het geacht te zijn ingedeeld in de gevarenklasse, welker middencijfer het meest nabij komt aan het cijfer,

dat gevonden wordt door det middencijfer der gevarenklasse, in laatstbedoeld besluit voor dat bedrijf aangewezen, te vermenigvuldigen met 0.8.

In alle overige gevallen wordt een verzekeringsplichtig bedrijf, dat niet is genoemd in de artikelen 3 of 4 van dit besluit geacht te zijn ingedeeld in dezelfde gevarenklasse als het in artikel 3 genoemde bedrijf, waarmede het naar den aard der daarin uitgeoefende werkzaamheden het meest overeenkomt.

Is laatstbedoeld bedrijf ingevolge de laatste zinsnede van het eerste lid van artikel 29 der Ongevallenwet 1921 in verschillende gevarenklassen ingedeeld, dan wordt het niet in de artikelen 3 en 4 genoemde bedrijf geacht te zijn ingedeeld in de gevarenklasse, waarin is ingedeeld het in artikel 3 genoemd bedrijf, voor zoover het wordt uitgeoefend in de niet afzonderlijk genoemde plaatsen.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 16den April 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 6 *Mei* 1925.)

---

17 *April* 1925. WET, houdende wijziging van de Wet op de Dividend- en Tantièmebelasting 1917 en herziening van de regelen voor de heffing van opcenten ten behoeve van de gemeenten op de dividend- en tantièmebelasting. S. 146.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1923/1924, nº. 426, 1—3; 1924/1925, nº. 155, 1—3.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 1409—1411.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 534, 725, 781.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de Wet op de Dividend- en Tantièmebelasting te wijzigen en de regelen voor de heffing van opcenten ten behoeve der gemeenten op de dividend- en tantièmebelasting te herzien;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. De Wet op de Dividend- en Tantièmebelasting 1917 wordt gewijzigd als volgt:

a. Artikel 10 wordt gelezen:

De belasting bedraagt vijf ten honderd van het belastbaar bedrag.

b. Het derde lid van artikel 11 vervalt.

c. Vóór artikel 15 worden in hoofdstuk III twee nieuwe artikelen (14*bis* en 14*ter*) ingevoegd, luidende:

Art. 14*bis.* De aanslag in de belasting wordt opgelegd ter plaatse waar de vennootschap, vereeniging of maatschappij is gevestigd.

Welke gemeente als plaats van vestiging is aan te merken, wordt naar de omstandigheden beoordeeld, met dien verstande, dat eene vennootschap, vereeniging of maatschappij die binnen het Rijk een bedrijf uitoefent, geacht wordt gevestigd te zijn ter plaatse waar zij haar bedrijf, of het belangrijkste gedeelte van haar bedrijf uitoefent.

Art. 14*ter.* Bezwaren betreffende de toepassing van het vorige artikel kunnen door het bestuur der vennootschap, vereeniging of maatschappij binnen twee maanden, door ieder ander belanghebbende binnen zes maanden na de dagteekening van het aanslagbiljet bij Ons worden ingebracht.

Door Ons wordt beslist, den Raad van State gehoord.

d. Artikel 30 vervalt.

Art. II. De wet van 26 Juli 1918 (*Staatsblad* nº. 502) wordt gewijzigd als volgt:

a. In artikel 1 wordt het getal 30 vervangen door 48.

b. Artikel 2 wordt vervangen door een nieuw artikel, luidende:

Het wegens voormelde opcenten in iedere gemeente geheven bedrag wordt haar uitgekeerd behoudens hetgeen in de volgende twee artikelen wordt bepaald.

c. Artikel 3 wordt gelezen:

Indien de belasting verschuldigd is door eene vennootschap, vereeniging of maatschappij die voor de uitoefening van haar bedrijf kantoren, winkels, werkplaatsen of andere vaste inrichtingen bezigt in een of meer gemeenten buiten de gemeente van aanslag, worden 30 opcenten onder de gemeenten, die van aanslag inbegrepen, verdeeld.

De verdeeling heeft plaats in evenredigheid van de belooning, die aan de personen, welke in het boekjaar waarop de aanslag betrekking heeft, in iedere gemeente in het bedrijf werkzaam geweest zijn — de bestuurders en commissarissen niet medegerekend — over dat boekjaar in geld is uitbetaald.

Personen, die in meer dan één gemeente in het bedrijf werkzaam zijn, worden geacht in het bedrijf werkzaam te zijn in de gemeente, waar zij hun hoofdwerkkring hebben. Zijn zij werkzaam bij ondernemingen van vervoer, dan worden zij geacht hun hoofdwerkkring te hebben in de gemeente, die hun als standplaats is aangewezen of, indien hun geen standplaats is aangewezen, in de gemeente waar zij wonen.

Van de verdeeling zijn uitgesloten de gemeenten, buiten die van aanslag, alwaar in het boekjaar geregeld niet meer dan tien personen rechtstreeks voor rekening van de onderneming in het bedrijf werkzaam geweest zijn; voor spoorwegondernemingen wordt dit getal gesteld op veertig.

Voor de toepassing van het vorige lid worden tramwegondernemingen niet als spoorwegondernemingen aangemerkt.

d. Artikel 3*a* vervalt.

e. In den eersten volzin van het tweede lid van artikel 4 wordt in de plaats van „één maand" gelezen: twee maanden.

De tweede volzin van dat lid wordt gelezen:

Daarbij doet het opgave van de in artikel 3 bedoelde vaste inrichtingen en van het aantal personen, die in het boekjaar in de gemeente geregeld rechtstreeks voor rekening van de onderneming in het bedrijf werkzaam geweest zijn.

f. In het eerste lid van artikel 5 worden tusschen de woorden „desgevraagd" en „opgave" ingevoegd de woorden: binnen een door den inspecteur te stellen termijn.

In het tweede lid van dat artikel worden tusschen de woorden „desgevraagd" en „gelijke" ingevoegd de woorden: binnen een door het gemeentebestuur te stellen termijn.

Art. III. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 Mei 1925,

Zij blijft buiten toepassing voor de heffing der belasting ter zake van uitdeelingen als bedoeld in artikel 2, en salarissen als bedoeld in artikel 7 der Wet op de Dividend- en Tantièmebelasting 1917, betrekking hebbende op een boekjaar dat vóór dien dag is geëindigd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 17den April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw, CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 30 *April* 1925.)

---

17 *April* 1925. WET, houdende goedkeuring van den onderhandschen verkoop aan de gemeente *Katwijk* van eenige perceelen grond langs de F. E. Meerburgkade, nabij het *Prins Hendrikkanaal*, te *Katwijk aan Zee*. S. 147.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de gemeente *Katwijk* van den Staat ten behoeve van haren dienst heeft in koop gevraagd eenige perceelen grond langs de *F. E. Meerburgkade*, nabij het *Prins Hendrikkanaal*, te *Katwijk aan Zee*, en dat het belang van den Staat zich tegen den verkoop hiervan niet verzet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

De onderhandsche verkoop van de perceelen grond gelegen langs de *F. E. Meerburgkade*, nabij het *Prins Hendrikkanaal*, te *Katwijk aan Zee*, kadastraal bekend als gemeente *Katwijk*, sectie A, nos. 10090, 10143, 10145, 10146, 10221 en 10222, samen groot 25 aren 62 centiaren, aan de gemeente *Katwijk*, voor f 2513.79, welke verkoop is geconstateerd bij de in afschrift aan deze wet gehechte akte dd. 27 October 1924, wordt goedgekeurd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 17den April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 12 *Mei* 1925.)

AFSCHRIFT.

De ondergeteekenden:

1. Arnold Nicolaas Fabius, ontvanger der Registratie en Domeinen te Noordwijk, handelende namens den Staat der Nederlanden, als hiertoe gemachtigd bij brief van den Directeur der Registratie en Domeinen te 's-Gravenhage, dd. 13 October 1924, nº. 416/8570, gegrond op de missive van den Minister van Financiën, dd. 9 October 1924, nº. 31, Domeinen, en

2. Jan Hendrik de Waal Malefijt, burgemeester der gemeente Katwijk en Jan Willem Kobus, secretaris dier gemeente, als vertegenwoordigende het College van Burgemeester en Wethouders, dat namens die gemeente handelt ter uitvoering van het besluit van den gemeenteraad dd. 11 April 1924, goedgekeurd bij besluit van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, dd. 24 April 1924, G. S. nº. 117,

zijn — de eerst-ondergeteekende onder voorbehoud van goedkeuring bij de wet — overeengekomen als hier volgt:

De Staat der Nederlanden verkoopt voor de som van twee duizend vijfhonderd dertien gulden negen en zeventig cent, aan de gemeente Katwijk, welke voor deze som in koop aanneemt:

de langs de F. E. Meerburgkade te Katwijk aan Zee gelegen perceelen grond, kadastraal bekend gemeente Katwijk, sectie A, nos. 10090, 10143, 10145, 10146, 10221 en 10222, samen groot 25 aren 62 centiaren.

Deze verkoop en koop heeft plaats onder de volgende

VOORWAARDEN:

Art. 1. De grond wordt verkocht zooals hij door den Staat is bezeten, met al de daaraan verbonden heerschende en lijdende erfdienstbaarheden, zonder dat de Staat tot eenige vrijwaring gehouden is, behalve tot die van den eigendom.

Partijen doen afstand van alle actiën wegens over- of ondermaat.

2. De betaling van den koopprijs moet geschieden binnen drie maanden na afkondiging der goedkeuringswet ten kantore van den ontvanger der registratie en domeinen te Noordwijk, desgewenscht door storting of gireering op zijn postrekening nº. 4585.

3. De aanvaarding in genot heeft plaats onmiddellijk na de betaling van den koopprijs.

De grond- en verdere lasten van het verkochte geheven wordende, komen vanaf 1 Januari 1925 ten laste der koopster.

4. De overschrijving dezer akte in de openbare registers ten hypotheekkantore te Leiden zal eerst kunnen worden gevorderd na betaling van den koopprijs.

De kosten der akte, zoomede die der levering, komen ten laste der gemeente Katwijk, eerstgemelde ook dan, wanneer de overeenkomst niet mocht worden goedgekeurd en moeten terstond na opgaaf betaald worden ten kantore van den ontvanger der registratie en domeinen te Noordwijk.

Aldus in dubbel geteekend te Noordwijk en te Katwijk den 27 October 1924.

(*get.*) A. FABIUS.

Ontvanger der registratie en domeinen te Noordwijk.

(*get.*) DE WAAL MALEFEIT.

(*get.*) J. W. KOBUS, *Secretaris.*

Voor gelijkluidend afschrift,
De Secretaris-Generaal van het Ministerie van Financiën,
(*get.*) E. SNOECK, *l. S.-G.*

---

17 *April* 1925. WET tot wijziging en verhooging van het *negende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 148.

---

17 *April* 1925. WET tot wijziging van de wet van 11 Juni 1921 (*Staatsblad* nº. 792) tot bevordering van den aanleg en regeling van de exploitatie van spoorweglijnen van *Groningen* over *Slochteren* naar *Weiwerd*, van *Groningen* over *Bedum* naar *Uithuizen* en van *Groningen* over *Winneweer* naar *Uithuizen*. S. 149.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat wijziging wenschelijk is van de wet van 11 Juni 1921 (*Staatsblad* nº. 792) tot bevordering van den aanleg en regeling van de exploitatie van spoorweglijnen van *Groningen* over *Slochteren* naar *Weiwerd*, van *Groningen* over *Bedum* naar *Uithuizen* en van *Groningen* over *Winneweer* naar *Uithuizen* ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Met wijziging van de wet van 11 Juni 1921 (*Staatsblad* nº. 792) wordt het bij die wet bedoelde renteloos voorschot uitsluitend beschikbaar gesteld ten behoeve van een locaalspoorweg van *Groningen* over *Slochteren* naar *Weiwerd* tot een bedrag van f 1,080,000, of zooveel meer dan dit bedrag als het drie vijfde gedeelte bedraagt van hetgeen de aanleg van den spoorweg meer mocht kosten dan f 2,700,000 doch met beperking van de totale kosten van aanleg tot een maximum van f 5,400,000.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 17den April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 6 *Mei* 1925.)

---

17 *April* 1925. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van den bouw van een brug voor gewoon verkeer over den *Gelderschen IJssel* nabij het *Katerveer*, ingevolge de wet van 15 December 1917 (*Staatsblad* nº. 704). S. 150.

---

17 *April* 1925. WET, tot overneming van de havenwerken beoosten *Oudeschild* op *Texel* in beheer en onderhoud bij het Rijk. S. 151.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het gewenscht is, dat de havenwerken beoosten *Oudeschild* op *Texel* in beheer en onderhoud worden genomen bij het Rijk ;

Gelet op artikel 1, tweede lid, der Waterstaatswet 1900 ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het Rijk neemt van de gemeente *Texel* in beheer en onderhoud over de havenwerken beoosten *Oudeschild* op *Texel*, begrepen tusschen de in bloklijnen op de bij deze wet behoorende teekening [1] aangegeven buitenste omgrenzing eenerzijds en de beide binnenste omgrenzingen anderzijds.

Deze havenwerken bestaan uit de perceelen, kadastraal bekend als gemeente *Texel*, sectie D, nummers : 2348 (gedeeltelijk), 2669 (gedeeltelijk), 2349 (gedeeltelijk), 2821, 2097, 2194, 2016, 2188, 2200, 2190, 2191, 1968, 2034, 2201, 2003, 2035, 2036, 2189, 2001, 2202, 2347, 2187, 2270, 2271, 2822, 2373, 1739, 1740, 2350, 1822, 1971 en 2284.

2. De provincie *Noord-Holland* en de gemeente *Texel* verleenen aan het Rijk in de kosten van het beheer en onderhoud der in artikel 1 bedoelde havenwerken een jaarlijksche bijdrage, groot onderscheidenlijk *zesduizend* en *vierduizend* gulden.

3. De bijdragen, genoemd in artikel 2, zijn afkoopbaar tegen een rentevoet van 4½ pct., waarbij alsdan zoodanige afkoop alleen betrekking zal hebben op de kosten van beheer en onderhoud van de havenwerken in den omvang, waarin zij bij de overneming bestaan.

4. De bijdragen in de meerdere kosten van beheer en onderhoud, welke het gevolg zouden zijn van de latere uitbreiding of verbetering der havenwerken, zullen alsdan tusschen het Rijk, de provincie en de gemeente worden vastgesteld in verhouding tot de te verwachten vermeerdering dier kosten.

5. Indien na de in artikel 1 bedoelde overneming mocht worden overgegaan tot het wegens het gebruik maken van de in dat artikel bedoelde havenwerken heffen van haven- of vuurgelden, wordt de geldelijke regeling, vervat in de artikelen 2, 3 en 4, door het Rijk, de provincie en de gemeente in onderling overleg aan herziening onderworpen. Daarbij kan over een plaats gehad hebbenden afkoop, als in artikel 3 bedoeld, eene voorziening worden getroffen.

6. Omtrent de verdeeling der kosten van uitbreiding of van verbeteringen en vernieuwingen, welke niet geacht kunnen worden tot het gewone onderhoud te behooren, zal tusschen het Rijk, de provincie en de gemeente telkens eene afzonderlijke regeling worden getroffen.

7. De ontwerpen der werken, als in het vorige artikel bedoeld, zullen aan de voorafgaande goedkeuring van Gedeputeerde Staten der provincie *Noord-Holland* en van Burgemeester en Wethouders van *Texel* zijn onderworpen.

De provincie en gemeente hebben geen medezeggenschap over het beheer en onderhoud, waarvoor de in de artikelen 2 en 4 genoemde bijdragen worden verleend.

8. Voor zooveel betreft de geldelijke gevolgen van het beheer en het onderhoud, bedoeld in artikel 1, wordt de overneming geacht te zijn ingegaan op 1 Januari 1925.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 17den April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 11 *Mei* 1925.)

---

17 *April* 1925. WET, houdende machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst met de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij betreffende den spoorweg van *Haarlem* naar *Zandvoort*. S. 152.

---

17 *April* 1925. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor verbreeding van een gedeelte van den Rijswijkscheweg te *'s-Gravenhage*. S. 153.

---

[1] Deze teekening is hierna niet opgenomen.

17 *April* 1925. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening, met toepassing van de wet van 27 Maart 1915 (*Staatsblad* nº. 171), van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor den aanleg van een weg van *Tripscompagnie* naar *Veendam*. S. 154.

---

17 *April* 1925. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening, met toepassing van de wet van 27 Maart 1915 (*Staatsblad* nº. 171), van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten in de gemeente *Lonneker*, noodig voor het verkrijgen van een terrein voor berging van huis- en straatvuil uit *Enschedé*, mede ter ontginning van dat terrein. S. 155.

---

17 *April* 1925. WET, houdende kwijtschelding aan *Ir. E. Fels* van eene den Lande aankomende vordering. S. 156.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat ingevolge artikel 26 der Indische Comptabiliteitswet (*Staatsblad* 1917 nº. 275) kwijtschelding tot een bedrag boven f 10,000 van eene den Lande aankomende vordering bij de wet behoort te geschieden en dat er termen gevonden zijn om de hierna te noemen kwijtschelding te verleenen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Aan den Ingenieur bij den Waterstaat en 's Lands Burgerlijke Openbare Werken in *Nederlandsch-Indië*, Ir. E. Fels, wordt kwijtgescholden een bedrag van f 45,025.45, zijnde het resteerend gedeelte van de hem bij besluit van de Tweede Tafel der Algemeene Rekenkamer aldaar van 12 November 1921 nº. 15434*a*/5, bekrachtigd bij beschikking van dat College van 9 Maart 1922 nº. 4384, opgelegde vergoeding van f 50,308.15.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 17den April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 30 *April* 1925.)

---

17 *April* 1925. WET, houdende: Bekrachtiging van eene door den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* krachtens artikel 129, tweede lid, van het Regeeringsreglement vastgestelde ordonnantie. Nadere wijziging en aanvulling van de Indische Tariefwet (*Nederlandsch Staatsblad* 1924, nº. 421; *Indisch Staatsblad* 1924, nº. 487). S. 157.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het met het oog op den teruggang van de opbrengst van den accijns op lucifers in *Nederlandsch-Indië*, als gevolg van het gebruik van automatische aanstekers, noodig is om het invoerrecht op automatische aanstekers en onderdeelen te verhoogen en daartoe de Indische Tariefwet (*Nederlandsch Staatsblad* 1924, nº. 421, *Indisch Staatsblad* 1924, nº. 487) nader te wijzigen en aan te vullen, zoomede om de krachtens het tweede lid van artikel 129 van het Reglement op het beleid der Regeering van *Nederlandsch-Indië* vastgestelde ordonnantie van 25 September 1924 (*Indisch Staatsblad* nº. 440), strekkende tot tijdelijke verhooging van dat invoerrecht, te bekrachtigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De door den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* krachtens het tweede lid van artikel 129 van het Reglement op het beleid der Regeering van *Nederlandsch-Indië* bij ordonnantie van 25 September 1924 (*Indisch Staatsblad* nº. 440) vastgestelde tijdelijke wijziging en aanvulling van het tarief van invoerrechten, bedoeld bij artikel 1 der Indische Tariefwet, wordt bekrachtigd.

2. A. Met wijziging van de nummering van de bestaande posten 1 en 21 van het tarief van invoerrechten, bedoeld bij artikel 1 der Indische Tariefwet, in onderscheidenlijk 1*a* en 21*a*, worden in dat tarief ingevoegd de posten 1 en 21, luidende als volgt:

1. *Aanstekers*, automatische, — waaronder worden begrepen sigarenaanstekers, tondeldoozen en andere dergelijke voorwerpen, bestemd om een vlam of vonk op te wekken, welke het gebruik van lucifers beoogt te vervangen — alsmede onderdeelen daarvan, voor zoover deze niet vallen onder den post 21.
Maatstaf: waarde — Rechten: 12 %, zoomede f 0.50 per stuk.

21. *Ferro-cerium* en andere voor vonkverwekking bij automatische aanstekers geschikte alliages, in plaatjes, staafjes als anderszins.
Maatstaf: gram — Rechten: f 0.30.

B. De bij voormeld tarief behoorende „Verwijzingen" worden aangevuld met de volgende „Verwijzingen":

Amorces voor automatische aanstekers, alsmede andere artikelen tot vonkverwekking bij automatische aanstekers — als *ferro-cerium enz.*

Gasaanstekers, electrische — als *aanstekers, automatische.*

Gasaanstekers, andere, automatische — zie *aanstekers, automatische.*

Sigarenaanstekers, electrische — als *aanstekers automatische.*

Sigarenaanstekers, andere — als *aanstekers, automatische.*

Tondeldoozen — zie *aanstekers, automatische.*

3. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag volgende op dien der dagteekening van het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië*, waarin zij is opgenomen.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 17den April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 30 *April* 1925.)

---

17 *April* 1925. WET, houdende vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Suriname* over het dienstjaar 1920. S. 158.

Het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Suriname* over het dienstjaar 1920 wordt vastgesteld als volgt:

De uitgaven bedragen hebben f 9,762,540.81.
De ontvangsten hebben bedragen f 5,331,356.67.
Het nadeelig slot der rekening bedraagt alzoo f 4,431,184.14.

---

17 *April* 1925. WET, houdende verhooging der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1925. S. 159.

---

17 *April* 1925. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk Besluit van 20 December 1922 (*Staatsblad* nº. 682), waarbij aan het Bestuur der provincie *Noordholland* vergunning is verleend, om het Rijksgesticht te *Medemblik* als gesticht voor krankzinnigen te bezigen. S. 160.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 11 April 1925, nº. 527, Afdeeling Armwezen;

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* nº. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 November 1921 (*Staatsblad* nº. 784);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met intrekking van Ons besluit van den 22sten November 1923 (*Staatsblad* nº. 524), te bepalen, dat artikel 2 van Ons besluit van 20 December 1922 (*Staatsblad* nº. 682), wordt gelezen als volgt:

„In het gesticht mogen slechts mannelijke krankzinnigen verpleegd worden ten getale van niet meer dan 363".

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 17den April 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
(*Uitgeg.* 4 *Mei* 1925.)

---

17 *April* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het ontwerpverdrag van *Genua* tot vaststelling van den minimum-leeftijd van toelating van kinderen tot arbeid op zee (*Staatsblad* 1923, nº. 10). S. 161.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de wet van den 13den Januari 1923 (*Staatsblad* nº. 10), houdende goedkeuring van het in 1920 te *Genua* door de Algemeene Conferentie van de vertegenwoordigers der Leden van de Internationale Organisatie van den Arbeid van den Volkenbond aangenomen ontwerp-verdrag tot vaststelling van den minimum-leeftijd van toelating van kinderen tot arbeid op zee;

Overwegende, dat dit ontwerp-verdrag door Ons is bekrachtigd en dat Onze akte van bekrachtiging op 26 Maart 1925 te *Genève* is ingeschreven op het Secretariaat-Generaal van den Volkenbond;

Overwegende mede, dat het verdrag, ingevolge artikel 8, op laatstgenoemden datum voor *Nederland* in werking is getreden;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 9den April 1925, Directie van het Protocol, nº. 9327;

Hebben goedgevonden en verstaan:

meergenoemd ontwerp-verdrag, waarvan een afdruk en eene vertaling bij dit besluit zijn gevoegd, te doen bekend maken door de plaatsing daarvan in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

's-Gravenhage, den 17den April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.
(*Uitgeg.* 30 *April* 1925.)

SOCIÉTÉ DES NATIONS.

CONFÉRENCE INTERNATIONALE DU TRAVAIL.

Projet de convention fixant l'âge minimum d'admission des enfants au travail maritime.

La Conférence Générale de l'Organisation Internationale du Travail de la Société des Nations,

Convoquée à Gênes par le Conseil d'Administration du Bureau International du Travail, le 15 juin 1920,

Après avoir décidé d'adopter diverses propositions relatives aux „Conditions d'application aux marins de la Convention faite à Washington en novembre dernier à l'effet d'interdire l'admission au travail des enfants âgés de moins de 14 ans", question formant le troisième point de l'ordre du jour de la session de la Conférence tenue à Gênes, et

Après avoir décidé que ces propositions seraient rédigées sous forme d'un projet de convention internationale,

adopte le Projet de Convention ci-après à ratifier par les Membres de l'Organisation Internationale du Travail, conformément aux dispositions de la Partie relative au Travail du Traité de Versailles du 28 juin 1919, du Traité de Saint-Germain du 10 septembre 1919, du Traité de Neuilly du 27 novembre 1919, et du Traité du Grand Trianon du 4 juin 1920:

Art. I. Pour l'application de la présente Convention, le terme „navire" doit être entendu de tous les bateaux, navires ou bâtiments, quels qu'ils soient, de propriété publique ou privée, effectuant une navigation maritime, à l'exclusion des navires de guerre.

Art. II. Les enfants de moins de quatorze ans ne peuvent être employés au travail à bord des navires, autres que ceux sur lesquels sont seuls employés les membres d'une même famille.

Art. III. Les dispositions de l'Article 2 ne s'appliqueront pas au travail des enfants sur les *bateaux-écoles*, à la condition que ce travail soit approuvé et surveillé par l'autorité publique.

Art. IV. Dans le but de permettre le contrôle de l'application des dispositions de la

présente Convention, tout capitaine ou patron devra tenir un registre d'inscription ou un rôle d'équipage mentionnant toutes les personnes de moins de seize ans employées à bord, avec l'indication de la date de leur naissance.

Art. V. Tout Membre de l'Organisation Internationale du Travail qui ratifie la présente Convention s'engage à l'appliquer à celles de ses colonies ou possessions ou à ceux de ses protectorats qui ne se gouvernent pas pleinement eux-mêmes, sous les réserves suivantes :

a. Que les dispositions de la Convention ne soient pas rendues inapplicables par les conditions locales ;

b. Que les modifications qui seraient nécessaires pour adapter la Convention aux conditions locales puissent être introduites dans celle-ci.

Chaque Membre devra notifier au Bureau International du Travail sa décision en ce qui concerne chacun de ses colonies ou possessions ou chacun de ses protectorats ne se gouvernant pas pleinement eux-mêmes.

Art. VI. Les ratifications officielles de la présente Convention, dans les conditions prévues à la Partie XIII du Traité de Versailles du 28 juin 1919, du Traité de Saint-Germain du 10 septembre 1919, du Traité de Neuilly du 27 novembre 1919, et du Traité du Grand Trianon du 4 juin 1920, seront communiquées au Secrétaire Général de la Société des Nations et par lui enregistrées.

Art. VII. Aussitôt que les ratifications de deux Membres de l'Organisation Internationale du Travail auront été enregistrées au Secrétariat, le Secrétaire Général de la Société des Nations notifiera ce fait à tous les Membres de l'Organisation Internationale du Travail.

Art. VIII. La présente Convention entrera en vigueur à la date où cette notification aura été effectuée par le Secrétaire Général de la Société des Nations ; elle ne liera que les Membres qui auront fait enregistrer leur ratification au Secrétariat. Par la suite, cette Convention entrera en vigueur au regard de tout autre Membre à la date où la ratification de ce Membre aura été enregistrée au Secrétariat.

Art. IX. Sous réserve des dispositions de l'article 8, tout Membre qui ratifie la présente Convention s'engage à appliquer ses dispositions au plus tard le 1er juillet 1922, et à prendre telles mesures qui seront nécessaires pour rendre effectives ces dispositions.

Art. X. Tout membre ayant ratifié la présente Convention peut la dénoncer à l'expiration d'une période de dix années après la date de la mise en vigueur initiale de la Convention, par un acte communiqué au Secrétaire Général de la Société des Nations et par lui enregistré. La dénonciation ne prendra effet qu'une année après avoir été enregistrée au Secrétariat.

Art. XI. Le Conseil d'Administration du Bureau International du Travail devra, au moins une fois par dix anuées, présenter à la Conférence Générale un rapport sur l'application de la présente Convention et décidera s'il y a lieu d'inscrire à l'ordre du jour de la Conférence la question de la revision ou de la modification de la dite Convention.

Art. XII. Les textes français et anglais de la présente Convention feront foi l'un et l'autre.

LEAGUE OF NATIONS.

INTERNATIONAL LABOUR CONFERENCE.

Draft convention fixing the minimum age for admission of children to employment at sea

The General Conference of the International Labour Organisation of the League of Nations,

Having been convened at Genoa by the Governing Body of the International Labour Office, on the 15th day of June, 1920, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to the „Application to seamen of the Convention adopted at Washington last November prohibiting the employment of children under 14 years of age", which is the third item in the agenda for the Genoa meeting of the Conference, and

Having determined that these proposals shall take the form of a draft international convention,

adopts the following Draft Convention for ratification by the Members of the Int rnational Labour Organisation, in accordance with the Labour Part of the Treaty of Versailles of 28 June, 1919, of the Treaty of St. Germain of 10 September, 1919, of the Treaty of Neuilly of 27 November, 1919, and of the Treaty of the Grand Trianon of 4 June, 1920 :

Art. I. For the purpose of this Convention, the term „vessel" includes all ships and boats, of any nature whatsoever, engaged in maritime navigation, whether publicly or privately owned ; it excludes ships of war.

Art. II. Children under the age of fourteen years shall not be employed or work on vessels, other than vessels upon which only members of the same family are employed.

Art. III. The provisions of Article 2 shall not apply to work done by children on schoolships or trainingships, provided that such work is approved and supervised by public authority.

Art. IV. In order to facilitate the enforcement of the provisions of this Convention, every shipmaster shall be required to keep a register of all persons under the age of sixteen years employed on board his vessel, or a list of them in the articles of agreement, and of the dates of their births.

Art. V. Each Member of the International Labour Organisation which ratifies this Convention engages to apply it to its colonies, protectorates, and possessions which are not fully selfgoverning :

a. Except where owing to the local conditions its provisions are inapplicable ; or

b. Subject to such modifications as may be necessary to adapt its provisions to local conditions.

Each Member shall notify to the International Labour Office the action taken in respect to each of its colonies, protectorates, and possessions which are not fully self-governing.

Art. VI. The formal ratifications of this Convention under the conditions set forth in Part XIII of the Treaty of Versailles of 28 June, 1919, of the Treaty of St. Germain of 10 September, 1919, of the Treaty of Neuilly

of 27 November, 1919, and of the Treaty of the Grand Trianon of 4 June, 1920, shall be communicated to the Secretary-General of the League of Nations for registration.

Art. VII. As soon as the ratifications of two Members of the International Labour Organisation have been registered with the Secretariat, the Secretary General of the League of Nations shall so notify all the Members of the International Labour Organisation.

Art. VIII. This Convention shall come into force at the date on which such notification is issued by the Secretary General of the League of Nations, but it shall then be binding only upon those Members which have registered their ratifications with the Secretariat. Thereafter this Convention will come into force for any other Member at the date on which its ratification is registered with the Secretariat.

Art. IX. Subject to the provisions of Article 8, each Member which ratifies this Convention agrees to bring its provisions into operation not later than 1 July, 1922, and to take such action as may be necessary to make these provisions effective.

Art. X. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Secretary General of the League of Nations for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered with the Secretariat.

Art. XI. At least once in ten years, the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention, and shall consider the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision or modification.

Art. XII. The French and English texts of this Convention shall both be authentic.

VERTALING.

VOLKENBOND.

INTERNATIONALE ARBEIDS-CONFERENTIE.

Ontwerp-verdrag tot vaststelling van een minimum-leeftijd voor toelating van kinderen tot arbeid op zee.

De Algemeene Conferentie van de Internationale Organisatie van den Arbeid van den Volkenbond :

bijeengeroepen te Genua door den Raad van Beheer van het Internationaal Bureau van den Arbeid, den 15den Juni 1920 ;

besloten hebbende verschillende voorstellen aan te nemen betreffende de wijze van toepassing op zeelieden van het Verdrag aangenomen te Washington in November van het vorige jaar met het doel de toelating tot den arbeid te verhinderen voor kinderen beneden veertien jaren, welk vraagstuk het derde punt vormt van de agenda van de te Genua gehouden zitting der Conferentie, en

besloten hebbende, dat deze voorstellen den vorm zullen aannemen van een ontwerp voor een Internationaal Verdrag,

neemt het volgende Ontwerp-Verdrag aan ter bekrachtiging door de Leden van de Internationale Organisatie van den Arbeid, overeenkomstig de bepalingen van het Deel betreffende den Arbeid van het Verdrag van Versailles van 28 Juni 1919, het Verdrag van St. Germain van 10 September 1919, het Verdrag van Neuilly van 27 November 1919 en het Verdrag van Grand Trianon van 4 Juni 1920 :

Art. I. Voor de toepassing van dit Verdrag worden onder „schepen" verstaan alle vaartuigen, van welke soort ook, toebehoorende aan de overheid dan wel aan bijzondere personen, in gebruik voor de zeevaart, met uitzondering van oorlogsschepen.

Art. II. Een kind beneden 14 jaren mag niet gebruikt worden voor arbeid aan boord van schepen, tenzij daarop uitsluitend leden van één gezin werkzaam zijn.

Art. III. Het in art. 2 bepaalde is niet van toepassing op arbeid van kinderen aan boord van opleidingsschepen, mits die arbeid wordt verricht met goedkeuring en onder toezicht van de overheid.

Art. IV. Ter bevordering van het toezicht op de naleving van de bepalingen van dit verdrag is ieder gezagvoerder verplicht een arbeidsregister of bemanningsrol bij te houden, waarop de namen en geboortedata vermeld zijn van alle aan boord werkzame personen beneden 16 jaren.

Art. V. Ieder Lid van de Internationale Organisatie van den Arbeid, dat dit Verdrag bekrachtigt, verbindt zich om het toe te passen ten aanzien van zijn koloniën, bezittingen of protectoraten, voor zoover die geen volkomen zelfbestuur hebben, onder het volgend voorbehoud :

a. dat de plaatselijke omstandigheden de toepassing der bepalingen van dit Verdrag niet onmogelijk maken ;

b. dat in dit Verdrag zoodanige wijzigingen kunnen worden aangebracht als noodig zullen zijn om de bepalingen daarvan aan te passen aan de plaatselijke omstandigheden.

Ieder Lid zal aan het Internationaal Bureau van Arbeid mededeeling doen van zijn beslissing ten opzichte van elke zijner koloniën, bezittingen of protectoraten, die geen volkomen zelfbestuur hebben.

Art. VI. De officieele bekrachtigingen van dit Verdrag, overeenkomstig het bepaalde in Deel XIII van het Verdrag van Versailles van 28 Juni 1919, het Verdrag van St. Germain van 10 September 1919, het Verdrag van Neuilly van 27 November 1919 en het Verdrag van Grand Trianon van 4 Juni 1920, zullen worden medegedeeld aan den Secretaris-Generaal van den Volkenbond en door hem worden ingeschreven.

Art. VII. Zoodra de bekrachtigingen van twee Leden van de Internationale Organisatie van den Arbeid door het Secretariaat zijn ingeschreven, zal de Secretaris-Generaal van den Volkenbond van dit feit mededeeling doen aan alle Leden van de Internationale Organisatie van den arbeid.

Art. VIII. Dit Verdrag zal van kracht worden op den datum, waarop deze kennisgeving door den Secretaris-Generaal van den

Volkenbond zal zijn gedaan; zij zal slechts verbindend zijn voor de Leden, die hunne bekrachtiging door het Secretariaat hebben doen inschrijven. Vervolgens zal dit Verdrag voor ieder ander Lid van kracht worden op den datum, waarop de bekrachtiging van dat Lid door het Secretariaat zal zijn ingeschreven.

Art. IX. Onder voorbehoud van het in artikel 8 bepaalde verbindt zich ieder Lid, dat dit Verdrag bekrachtigt, om de bepalingen daarvan in toepassing te brengen uiterlijk op 1 Juli 1922 en om zoodanige maatregelen te treffen als noodig zullen zijn om deze bepalingen rechtskracht te verschaffen.

Art. X. Ieder lid, dat dit Verdrag heeft bekrachtigd, kan het opzeggen na verloop van een termijn van tien jaren na den datum waarop dit Verdrag begint van kracht te worden, zulks bij verklaring toegezonden aan den Secretaris-Generaal van den Volkenbond en door dezen ingeschreven. De opzegging wordt eerst van kracht een jaar nadat zij door het Secretariaat is ingeschreven.

Art. XI. De Raad van Beheer van het Internationaal Bureau van Arbeid moet, ten minste eenmaal in de tien jaren, aan de Algemeene Conferentie een verslag uitbrengen over de toepassing van dit Verdrag en zal vaststellen of het wenschelijk is het vraagstuk der herziening of wijziging van dit Verdrag op de agenda der Conferentie te plaatsen.

Art. XII. Zoowel de Fransche als de Engelsche tekst van dit Verdrag is authentiek.

---

17 *April* 1925. BESCHIKKING van den Minister van Financiën tot vaststelling van het model van de triptieken, bedoeld bij art. 26 van het Vrijdommenbesluit 1925. (*Staatsblad* nº. 103).

De Minister van Financiën,

Gezien § 17, laatste lid, der resolutie van 24 Maart 1925, nº. 232 (*Verzameling* nº. 2543);

Heeft goedgevonden en verstaan:

1º. het model van de triptieken, bedoeld bij artikel 26 van het Vrijdommenbesluit 1925 (*Staatsblad* nº. 103, *Verzameling* nº. 2542), vast te stellen overeenkomstig het bij deze resolutie gevoegde model;

2º. te bepalen, dat, ten einde de betrokken vereenigingen in de gelegenheid te stellen, zoo noodig, nog voorradig materieel op te gebruiken, tot 31 December 1925 triptieken volbens het model, vastgesteld bij de resolutie van 23 Maart 1906, nº. 70 (*Verzameling* 1906, nº. 45) — voor zoover noodig met de pen gewijzigd of aangevuld — kunnen worden afgegeven.

Voor gelijkluidend afschrift,
De Secretaris-Generaal, DE VRIES.

---

a. { ..... gevestigd te .....

b. { ..... gevestigd te .....

NEDERLANDSCHE DOUANE.

TRIPTIEK

voor het verkeer met motorrijtuigen.

Dit triptiek is den ..... 19 ....., onder nummer ..... uitgereikt aan ....., lid van bovenvermelde vereeniging, wonende te ....., ... straat nº. .....

De houder, De (*c*) ..... van de .....

Nota. Dit triptiek is geldig voor den tijd van één jaar na den dag der afgifte en binnen dien termijn voor een onbepaald aantal reizen. De stok moet door den houder worden bewaard en dadelijk nadat certificaat II is ingetrokken, worden ingeleverd bij het Secretariaat der Vereeniging te .....

De (*a*) .....
verklaart tegenover het Rijk aansprakelijk te zijn voor het verschuldigd invoerrecht in de gevallen voorzien bij § 21 der resolutie van den Minister van Financiën, dd. 24 Maart 1925, nº. 232.

Voor de .....

De President,

De Secretaris,

(*a*) Alhier in te vullen naam en zetel der Vereeniging, die tegenover het Rijk voor de betaling van het invoerrecht aansprakelijk is.

(*b*) Alhier in te vullen naam en zetel der Vereeniging, die het triptiek afgeeft.

(*c*) Alhier in te vullen de functie van het bestuurslid, dat namens de Vereeniging het triptiek afgeeft.

a. { gevestigd te _____

b. { gevestigd te _____

TRIPTIEK N°. _____

STOK.

Door den houder te bewaren.

Uitgereikt aan den Heer / M _____,

wonende te _____, lid van bovenvermelde vereeniging voor een

(d) automobiel / motorrijwiel ((f) _____), merk _____,

aantal cylinders _____, nummer van het

(d) chassis / frame _____, nummer van den motor _____, (d) model _____, ingericht voor _____ personen, waarde (e) _____ (fl. _____).

Gezien bij eerste binnenkomst in *Nederland* langs het kantoor _____ op _____ 19____ alwaar het tegenwoordig triptiek in het register I is ingeschreven onder n°. _____. De waarde van het motorrijtuig is

(d) conform de aangifte bevonden / vastgesteld op (e) _____ (d) en voor de zekerheid ad _____ is eene quitantie afgegeven uit het register Comptabiliteit n°. 6*a* onder n°. _____.

De Ontvanger,

Gezien bij den laatsten wederuitvoer uit *Nederland* langs het kantoor _____ op _____ 19____, alwaar het tegenwoordig triptiek in het register II is ingeschreven onder n°. _____.

(d) De hierboven omschreven quitantie is aan den houder overgenomen.

De Ontvanger,

(d) Door te halen hetgeen niet te pas komt.
(e) In schrijfletters en in Nederlandsche munt.
(f) Bij aanwezigheid van een zijspanwagen in te vullen „met zijspanwagen".

Het is verboden het motorrijtuig in Nederland door ingezetenen des Rijks te doen gebruiken of het in binnenlandsch verkeer tot vervoer van personen of goederen, tegen betaling, te bezigen.

a. { gevestigd te _____

b. { gevestigd te _____

TRIPTIEK N°. _____

CERTIFICAAT II.

In te trekken aan het grenskantoor van laatsten wederuitvoer.

De Heer / M _____,

wonende te _____, lid van bovenvermelde vereeniging verklaart uit *Nederland* te zullen uitvoeren een

(d) automobiel / motorrijwiel ((f) _____), merk _____, aantal cylinders _____, nummer van het

(d) chassis / frame _____, nummer van den motor _____, (d) model _____, ingericht voor _____ personen, waarde (e) _____ (fl. _____); welk motorrijtuig op _____ 19____ in Nederland is ingevoerd langs het kantoor _____.

De houder van het triptiek,

Gezien bij den laatsten wederuitvoer uit *Nederland*, langs het kantoor _____, op _____ 19____, alwaar het tegenwoordig triptiek in het register II is ingeschreven onder n°. _____.

(d) De hieronder genoemde quitantie is van den houder overgenomen.

De Ontvanger,

De Ontvanger te _____, waarlangs het in dit triptiek omschreven motorrijtuig is ingevoerd, verklaart de waarde daarvan te hebben (d) bevonden conform de aangifte / vastgesteld op (e) _____

(d) Voor de gestelde zekerheid ad *f* _____ is afgegeven eene quitantie Comptabiliteit n°. 6*a* onder n°. _____.

De Ontvanger voornoemd,

a. { ..... gevestigd te .....

b. { ..... gevestigd te .....

TRIPTIEK N°. ....,

afgegeven den ..... 19....

CERTIFICAAT I.

In te trekken aan het grenskantoor van eerste binnenkomst.

De Heer / M ..... wonende te .....,
lid van bovenvermelde vereeniging verklaart in *Nederland* tijdelijk te zullen invoeren een (*d*) automobiel / motorrijwiel ((*f*) .....)', merk .....,
aantal cylinders ....., nummer van het (*d*) chassis / frame ....., nummer van den motor ....., (*d*) model .....,
ingericht voor ..... personen, waarde (*e*) .....
..... (fl .....), en verbindt zich bedoeld motorrijtuig uiterlijk na verloop van één jaar na den datum van afgifte van dit triptiek weder te zullen uitvoeren.

De houder van het triptiek,

.....

Gezien bij eerste binnenkomst in *Nederland* langs het kantoor .....,
op ..... 19...., alwaar het tegenwoordig triptiek in het register I is ingeschreven onder n°. .....
De waarde van het motorrijtuig is bevonden conform de aangifte / (*d*) vastgesteld op (*e*) .....
(*d*) De zekerheid ad f ..... is verantwoord in het register Comptabiliteit n°. 6*a* onder n°. .....

De Ontvanger,

.....

17 *April* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Financiën aan Heeren Commissarissen der Koningin in de verschillende provinciën, betreffende veranderde wijze van pensioenbetaling.

Te beginnen met de pensioenbetaling over het 2e kwartaal 1925 (1 Juli) zullen de pensioenen verleend aan de geestelijken van de verschillende gezindten en aan hun weduwen en weezen en te beginnen met de pensioenbetaling over het 3e kwartaal dezes jaars (Augustus) de pensioenen van de Land- en Zeemacht, die ten laste komen van de Nederlandsche Staatsbegrooting, niet meer ten kantore van de betaalmeesters betaalbaar worden gesteld.

Voor zoover die pensioenen niet op de betrokken girorekening van belanghebbenden worden bijgeschreven zal in den loop van de maanden Juli en Augustus en vervolgens regelmatig drie maanden later aan belanghebbenden worden gezonden eene postchèque op naam, tot het bedrag van het verschuldigde pensioen, welke chèque ten postkantore van de woonplaats van den belanghebbende kan worden ontvangen.

Attestatiën de vita behoeven dan door gemelde gepensionneerden, die hier te lande metterwoon gevestigd zijn, niet meer te worden overlegd.

Van wege mijn Departement zullen bij de betrokken gemeentebesturen inlichtingen worden ingewonenn omtrent het in leven zijn van de gepensionneerden. Dit zal geschieden met behulp van staten, waarvan een model hiernevens is gevoegd.[1]

De burgemeesters behoeven dus van 1 Juli a.s. af geen attestatiën de vita voor genoemde gepensionneerden meer op te maken.

Ik heb de eer U beleefd te verzoeken het vorenstaande ter kennis te willen brengen van de verschillende burgemeesters in Uwe provincie en hen er met nadruk op te wijzen dat het ter voorkoming van schade dringend noodzakelijk is dat de verificatie van de eventueel toe te zenden staten met de meest mogelijke nauwkeurigheid geschiedt en dat het in het belang van de gepensionneerden is dat die staten zoo spoedig mogelijk aan het Departement van Financiën (Afdeeling Pensioenen en Eeredienst) zullen worden teruggezonden.

Geen betaling van pensioen kan plaats hebben voor dat van het in leven zijn van den gepensionneerde is gebleken. (B. S.)

20 *April* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het op 23 Januari 1925 te *Washington* tusschen *Nederland* en de *Vereenigde Staten van Amerika* gesloten compromis inzake de souvereiniteit over het eiland *Palmas* (of *Miangas*). S. 162.

[1] Niet opgenomen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het op 23 Januari 1925 te *Washington* tusschen *Nederland* en de *Vereenigde Staten van Amerika* gesloten compromis in zake de souvereiniteit over het eiland *Palmas* (of *Miangas*), van welk compromis een afdruk bij dit Besluit is gevoegd;

Overwegende, dat de akten van bekrachtiging van dat compromis op 1 April 1925 te *Washington* zijn uitgewisseld;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 15 April 1925, Directie van het Protocol, nº. 9703;

Hebben goedgevonden en verstaan:

meergenoemd compromis te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 20sten April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 30 *April* 1925.)

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en De Vereenigde Staten van Amerika;

Verlangend om in overeenstemming met de beginselen van het volkenrecht en toepasselijke verdragsbepalingen het geschil te beëindigen, dat de Hooge Contracteerende Partijen verdeeld houdt ten aanzien van de souvereiniteit over het eiland Palmas (of Miangas) gelegen ongeveer 50 mijlen ten Zuidoosten van Kaap San Augustin op het eiland Mindanao en ongeveer op 5º 35′ Noorderbreedte en 126º 36′ Oosterlengte van Greenwich;

Overwegende, dat dit geschil behoort tot de zoodanige, welke in de termen vallen om aan arbitrage te worden onderworpen ingevolge artikel 1 van het op 2 Mei 1908 tusschen de beide Hooge Contracteerende Partijen gesloten arbitrageverdrag, dat verlengd werd bij de verdragen onderscheidenlijk van 9 Mei 1914, 8 Maart 1919 en 13 Februari 1924;

Hebben benoemd tot Hunne Gevolmachtigden teneinde het hiernavolgend compromis te sluiten:

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden: Jonkheer Dr. A. C. D. DE GRAEFF, Harer Majesteits Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister te Washington, en

De President van de Vereenigde Staten van Amerika: CHARLES EVANS HUGHES, Secretaris van Staat der Vereenigde Staten van Amerika;

Die na elkander hunne wederzijdsche volmachten vertoond te hebben, welke in goeden en behoorlijken vorm bevonden zijn, omtrent de navolgende artikelen overeengekomen zijn:

Art. I. Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en de Vereenigde Staten van Amerika komen hierbij overeen de beslissing van het hierboven genoemde geschil op te dragen aan het Permanente Hof van Arbitrage te 's-Gravenhage. De arbitrale Rechtbank zal bestaan uit één scheidsrechter.

De scheidsrechter zal uitsluitend tot taak hebben uit te maken of het eiland Palmas (of Miangas) in zijn geheel behoort tot het grondgebied van den Staat der Nederlanden of tot dat van de Vereenigde Staten van Amerika.

De beide Regeeringen zullen den scheidsrechter aanwijzen uit de leden van het Permanente Hof van Arbitrage. Indien zij ten aanzien van die keuze niet tot overeenstemming mochten kunnen komen, zullen zij gezamenlijk tot den President van den Zwitserschen Bond het verzoek richten den scheidsrechter aan te wijzen.

Art. II. Binnen zes maanden na de uitwisseling van de bekrachtigingsoorkonden van dit compromis zal elk der beide Regeeringen aan de andere twee gedrukte exemplaren van eene memorie overleggen, waarin vervat zijn eene uiteenzetting van hare aanspraken en de bescheiden, die tot ondersteuning daarvan moeten dienen. Voor dit doel zal het voldoende zijn, dat de exemplaren ter doorzending afgegeven worden door de Nederlandsche Regeering aan de Amerikaansche Legatie te 's-Gravenhage en door de Regeering der Vereenigde Staten aan de Nederlandsche Legatie te Washington. Zoo spoedig mogelijk daarna en uiterlijk binnen dertig dagen zal iedere partij twee gedrukte exemplaren van hare memorie aan het Internationaal Bureau van het Permanente Hof van Arbitrage doen toekomen, ter uitreiking aan den scheidsrechter.

Binnen zes maanden na afloop van den hierboven voor de overlegging van de memories aan partijen vastgestelden termijn zal het aan iedere partij vrijstaan om, desgewenscht aan de andere ter beantwoording van hare memorie twee gedrukte exemplaren van eene contra-memorie te doen toekomen en mogelijke bescheiden ter ondersteuning daarvan. De exemplaren van de contra-memorie zullen aan partijen en dertig dagen daarna aan den scheidsrechter uitgereikt worden op de wijze in de vorige zinsnede voor de overlegging van de memorie vastgesteld.

Op verzoek van eene of van beide partijen zal het aan den scheidsrechter vrijstaan om, nà beide partijen gehoord te hebben en zich er van overtuigd te hebben dat er een gegronde reden voor dat verzoek bestaat, de bovengenoemde termijnen te verlengen.

Art. III. Na de uitwisseling der contra-memories zal de zaak geacht worden gesloten te zijn, tenzij de scheidsrechter zich tot eene of beide partijen om verdere schriftelijke toelichtingen mocht wenden.

Voor het geval, dat de scheidsrechter zulk een verzoek tot eene partij mocht richten, zal hij dit doen door tusschenkomst van het Internationaal Bureau van het Permanente Hof van Arbitrage, dat een afschrift van zijn verzoek aan de andere partij zal doen toekomen. Aan de partij, tot welke het verzoek gericht is, zal een termijn van drie maanden voor haar antwoord toekomen, te rekenen van den datum van ontvangst van het verzoek van den scheidsrechter, welke datum door haar onmiddellijk aan de andere partij en aan het Internationaal Bureau medegedeeld zal worden. Dit antwoord zal aan de andere partij en binnen dertig dagen daarna aan den scheidsrechter medegedeeld worden op de wijze hierboven voor de overlegging van de memories vastgesteld en de tegenpartij zal desgewenscht een verderen termijn van drie maanden hebben om daarop te antwoorden, welk antwoord op dezelfde wijze medegedeeld zal worden.

De scheidsrechter zal door tusschenkomst van het Internationaal Bureau aan beide par-

tijen den datum aanzeggen, waarop de zaak in overeenstemming met het hiervoren bepaalde gesloten is, voor zooverre de aanbieding van memories en bewijsstukken door iedere partij betreft.

Art. IV. Het zal aan partijen vrijstaan om in den loop van de arbitrage de Nederlandsche of Engelsche taal dan wel de landstaal van den scheidsrechter te gebruiken. Indien door een der partijen de Nederlandsche of Engelsche taal gebezigd wordt zal eene vertaling in de landstaal van den scheidsrechter worden overgelegd indien deze dit wenscht.

Het zal aan den scheidsrechter in den loop van de arbitrage vrijstaan zijn landstaal of de Nederlandsche of Engelsche taal te gebruiken en de uitspraak en de haar vergezellende motiveering mag in een dier talen worden gesteld.

Art. V. De scheidsrechter zal alle geschillen beslissen, welke in den loop van de arbitrage met betrekking tot de procedure mochten rijzen.

Art. VI. Onmiddellijk na de uitwisseling van de bekrachtigingsoorkonden van het onderwerpelijk verdrag zal iedere partij aan den scheidsrechter eene som van een honderd pond sterling als kostenvoorschot ter hand stellen.

Art. VII. De scheidsrechter zal binnen drie maanden na den dag, waarop hij de zaak voorzoover de aanbieding van memories en bewijsstukken betreft, gesloten heeft verklaard, schriftelijk uitspraak doen en drie geteekende exemplaren van die uitspraak bij het Internationaal Bureau te 's-Gravenhage nederleggen, waarvan één bestemd is voor het Bureau en één zoo spoedig mogelijk aan iedere partij overhandigd zal worden. De uitspraak zal vergezeld gaan van een uiteenzetting van de gronden, waarop zij berust.

De scheidsrechter zal in de uitspraak het bedrag van de kosten der procedure bepalen. Iedere partij zal haar eigen uitgaven en de helft van bedoelde kosten, benevens van het honorarium van den scheidsrechter betalen.

Art. VIII. Partijen verbinden zich om de door den scheidsrechter binnen de grenzen van dit compromis gewezen uitspraak als finaal en beslissend te aanvaarden, waartegen geen hooger beroep openstaat.

Alle geschillen betreffende de uitlegging en de uitvoering van de uitspraak zullen aan de beslissing van den scheidsrechter onderworpen worden.

Art. IX. Dit compromis zal bekrachtigd worden met inachtneming van de door de Grondwetten van beide Contracteerende Partijen voorgeschreven vormen en van kracht worden onmiddellijk na de uitwisseling van de bekrachtigingsoorkonden, welke zoo spoedig mogelijk te Washington zal plaats vinden.

Ten blijke waarvan de wederzijdsche Gevolmachtigden dit compromis geteekend en van hunne zegels voorzien hebben.

Gedaan in dubbel in de stad Washington in de Nederlandsche en Engelsche talen, den 23 Januari 1925.

(L.S.) DE GRAEFF.
(L.S.) CHARLES EVANS HUGHES.

Her Majesty the Queen of the Netherlands and The United States of America;

Desiring to terminate in accordance with the principles of International law and any applicable treaty provisions the differences which have arisen and now subsist between them with respect to the sovereignty over the Island of Palmas (or Miangas) situated approximately fifty miles southeast from Cape San Augustin, Island of Mindanao, at about five degrees and thirty-five minutes (5° 35′) north latitude, one hundred and twenty-six degrees and thirty-six minutes (126° 36′) longitude east from Greenwich;

Considering that these differences belong to those which, pursuant to Article I of the Arbitration Convention concluded by the two high contracting parties on May 2, 1908, and renewed by agreements, dated May 9, 1914, March 8, 1919, and February 13, 1924, respectively, might well be submitted to arbitration;

Have appointed as their respective plenipotentiaries for the purpose of concluding the following special agreement;

Her Majesty the Queen of the Netherlands: Jonkheer Dr. A. C. D. DE GRAEFF, Her Majesty's Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at Washington, and

The President of the United States of America: CHARLES EVANS HUGHES, Secretary of State of the United States of America;

Who, after exhibiting to each other their respective full powers, which were found to be in due and proper form, have agreed upon the following articles:

Art. I. Her Majesty the Queen of the Netherlands and the United States of America hereby agree to refer the decision of the above mentioned differences to the Permanent Court of Arbitration at The Hague. The arbitral tribunal shall consist of one arbitrator.

The sole duty of the arbitrator shall be to determine whether the Island of Palmas (or Miangas) in its entirety forms a part of Netherlands territory or of territory belonging to the United States of America.

The two Governments shall designate the arbitrator from the members of the Permanent Court of Arbitration. If they shall be unable to agree on such designation, they shall unite in requesting the President of the Swiss Confederation to designate the arbitrator.

Art. II. Within six months after the exchange of ratifications of this special agreement, each Government shall present to the other party two printed copies of a memorandum containing a statement of its contentions and the documents in support thereof. It shall be sufficient for this purpose if the copies aforesaid are delivered by the Netherlands Government at the American Legation at The Hague and by the Government of the United States at the Netherlands Legation at Washington, for transmission. As soon thereafter as possible and within thirty days, each party shall transmit two printed copies of its memorandum to the International Bureau of the Permanent Court of Arbitration for delivery to the Arbitrator.

Within six months after the expiration of the period above fixed for the delivery of the memoranda to the parties, each party may, if it is deemed advisable, transmit to the other two printed copies of a counter-memorandum and any documents in support thereof in answer to the memorandum of the other party. The copies of the counter-memorandum shall

be delivered to the parties, and within thirty days thereafter to the Arbitrator, in the manner provided for in the foregoing paragraph respecting the delivery of memoranda.

At the instance of one or both of the parties, the Arbitrator shall have authority, after hearing both parties and for good cause shown, to extend the above mentioned periods.

Art. III. After the exchange of the countermemoranda, the case shall be deemed closed unless the Arbitrator applies to either or both of the parties for further written explanations.

In case the Arbitrator makes such a request on either party, he shall do so through the International Bureau of the Permanent Court of Arbitration which shall communicate a copy of his request to the other party. The party addressed shall be allowed for reply three months from the date of the receipt of the Arbitrator's request, which date shall be at once communicated to the other party and to the International Bureau. Such reply shall be communicated to the other party and within thirty days thereafter to the Arbitrator in the manner provided for above for the delivery of memoranda, and the opposite party may if it is deemed advisable, have a further period of three months to make rejoinder thereto, which shall be communicated in like manner.

The Arbitrator shall notify both parties through the International Bureau of the date upon which, in accordance with the foregoing provisions, the case is closed, so far as the presentation of memoranda and evidence by either party is concerned.

Art. IV. The parties shall be at liberty to use, in the course of arbitration, the Netherlands or English language or the native language of the Arbitrator. If either party uses the Netherlands or English language, a translation into the native language of the Arbitrator shall be furnished if desired by him.

The Arbitrator shall be at liberty to use his native language or the Netherlands or English language in the course of the arbitration and the award and opinion accompanying it may be in any one of those languages.

Art. V. The Arbitrator shall decide any questions of procedure which may arise during the course of the arbitration.

Art. VI. Immediately after the exchange of ratifications of this special agreement each party shall place in the hands of the Arbitrator the sum of one hundred pounds sterling by way of advance of costs.

Art. VII. The Arbitrator shall, within three months after the date upon which he declares the case closed for the presentation of memoranda and evidence, render his award in writing and deposit three signed copies thereof with the International Bureau at The Hague, one copy to be retained by the Bureau and one to be transmitted to each party, as soon as this may be done.

The award shall be accompanied by a statement of the grounds upon which it is based.

The Arbitrator shall fix the amount of the costs of procedure in his ward. Each party shall defray its own expenses and half of said costs of procedure and of the honorarium of the Arbitrator.

Art. VIII. The parties undertake to accept the award rendered by the Arbitrator within the limitations of this special agreement, as final and conclusive and without appeal.

All disputes connected with the interpretation and execution of the award shall be submitted to the decision of the Arbitrator.

Art. IX. This special agreement shall be ratified in accordance with the constitutional forms of the contracting parties and shall take effect immediately upon the exchange of ratifications, which shall take place as soon as possible at Washington.

In witness where of the respective plenipotentiaries have signed this special agreement and have hereunto affixed their seals.

Done in duplicate in the City of Washington in the Netherlands and English languages this 23rd day of January, 1925.

(L.S.) DE GRAEFF.
(L.S.) CHARLES EVANS HUGHES.

---

20 *April* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

In art. 8 der Vleeschkeuringswet wordt geenszins bepaald, dat de handel in het in dat art. bedoeld vleesch verder geheel vrij zou zijn en dat de gemeentebesturen de bevoegdheid zouden missen om zich met hetgeen verder met zulk vleesch geschiedt in te laten of daaromtrent regelingen te maken. Het nemen van maatregelen betreffende een aan vrij spoedig bederf onderhevig algemeen voedingsmiddel als bevroren buitenlandsch vleesch, heeft betrekking op de gezondheid van de inwoners der gemeente en behoort dus tot die onderwerpen waaromtrent art. 135 Gem.wet den gemeentebesturen de bevoegdheid geeft, verordeningen vast te stellen. Waar in den onderhavige zaak alleen aan de orde is de vraag of het verbod van vervoer van het bovenbedoelde vleesch verbindende kracht heeft, kan de vraag of de verordening verbindend is voorzoover zij het in voorraad of voorhanden hebben van dat vleesch verbiedt, buiten beschouwing blijven. Daargelaten de bevoegdheid van een gemeentebestuur om voor de gemeente den handel in zeker artikel te monopoliseeren, vestigen de artt. 1 en 2 der Amsterdamsche Vleeschverordening een dergelijk monopolie niet. Het is wel mogelijk dat B. en W. feitelijk zulk een monopolie in het leven roepen door uitsluitend aan hen, die hun bevroren vleesch bij de gemeente koopen, eene vergunning tot vervoer enz. te verleenen, doch door deze wetstoepassing zijn die bepalingen nog niet onverbindbaar wegens strijd met de wet.

Een verbodsbepaling is nog niet in strijd met de wet omdat zij ten aanzien van hen die nader aan te wijzen bedrijven uitoefenen niet van toepassing is verklaard.

Eene beperking van de wijze waarop de eigenaren van uit het buitenland ingevoerd bevroren vleesch van hun eigendom gebruik mogen maken, is niet in strijd met art. 625 B. W.

(Vleeschkeuringswet artt. 1—52, Gem.wet art. 135, B. W. art. 625.)

Mrs. Fertener v. Vlissingen, Segers, Hesse, Ort, Taverne.

Op het beroep van M. G., requirant van cassatie tegen een te zijnen laste gewezen vonnis van de Arr.-Rechtbank te Amsterdam van 30 December 1924, waarbij in hooger beroep is bevestigd een vonnis van het Kantongerecht te Amsterdam van 5 April 1924, waarbij hij schuldig is verklaard aan: „te Amsterdam uit het buitenland afkomstig en in bevroren toestand aangevoerd vleesch niet voorzien van inwendige organen vervoeren binnen de gemeente", en deswege met toepassing van de artt. 1 en 5 der Verordening der gemeente Amsterdam van 31 Mei 1922, regelende het vervoer, het ten verkoop in voorraad hebben en het verkoopen van bevroren vleesch en art. 23 Sr., is veroordeeld tot eene geldboete van een gulden, subsidiair een dag hechtenis; (Gepleit door Mr. J. N. de Vries, Adv. te Amsterdam).

Conclusie van den Adv.-Gen. Mr. Ledeboer:

Bij memorie van cassatie zijn als cassatiemiddelen gesteld:

„I. Schending en verkeerde toepassing van de artt. 1, 2, 3, 5, 6 en 7 der Verordening van de Gemeente Amsterdam van 31 Mei 1922, afgekondigd 1 Juni 1922, in verband met de artt. 8, 12, 16, 27, 28 en 29 van de Vleeschkeuringswet van 25 Juli 1919 (Stbl. nº. 524), gewijzigd bij de Wet van 1ª Mei 1922, (Stbl. nº. 303); de bepalingen dezer Verordening missen verbindbaarheid, als zijnde in strijd met die artikelen der Vleeschkeuringswet.

II. Schending en verkeerde toepassing van vorenbedoelde artikelen der Vleeschkeuringswet en van art. 135 der Gemeentewet, omdat de Gemeenteraad van Amsterdam de in art. 135 der Gemeentewet aangegeven grenzen zijner wetgevende bevoegdheid heeft overschreden, en het onderwerp dat behandeld en geregeld is bij voorzegde Verordening niet betreft de openbare orde, zedelijkheid en gezondheid, noch de huishouding der Gemeente; de bepalingen dezer Verordening missen verbindbaarheid als zijnde in strijd met bedoeld artikel der Gemeentewet.

III. Schending en verkeerde toepassing van vorenbedoelde artikelen der meergemelde Verordening, en van art. 625 van het Burgerlijk Wetboek, omdat door de toepassing van die artikelen der Verordening de eigendom geheel illusoir gemaakt wordt; de bepalingen dezer Verordening missen verbindbaarheid, als zijnde in strijd met bedoeld artikel van het Burgerlijk Wetboek".

De strijd tusschen verordening en wet in het eerste middel bedoeld, zag de geachte pleiter blijkens zijne toelichting hierin, dat de verordening betrekking heeft ook op goedgekeurd vleesch, terwijl zij alleen zou mogen betreffen vleesch, dat op eene of andere wijze schadelijk zou zijn voor de gezondheid der inwoners. De wetgever zou handel en vervoer van onschadelijk vleesch bepaaldelijk hebben willen vrijlaten. Voorts zou mede in strijd met de wet, door de verordening voor de gemeente een monopolie ontstaan betreffende den handel in bevroren buitenlandsch vleesch.

Uit de bepalingen van de Vleeschkeuringswet valt geenszins af te leiden, dat de rijkswetgever het terrein van den plaatselijken wetgever in dier voege zou hebben willen afsluiten, dat deze laatste geenerlei bepaling zou mogen maken betreffende handel en vervoer van voor de gezondheid onschadelijk vleesch. Door in art. 1 van de in aanmerking komende verordening regelen te treffen ook aangaande vervoer van goedgekeurd vleesch heeft de gemeenteraad dan ook volstrekt niet iets geregeld, wat hij volgens de Vleeschkeuringswet uitsluitend tot het domein van den rijkswetgever zou hebben moeten laten.

Dat door de verordening voor de gemeente een monopolie zou worden geschapen in bevroren buitenlandsch vleesch blijkt niet; integendeel art. 2 hetwelk art. 1 niet toepasselijk verklaart op hem die handelt met schriftelijke vergunning van B. en W., is onbeperkt en laat dus open de gelegenheid om door zoodanige vergunning tot het vervoer als in art. 1 omschreven, te worden toegelaten. Al ware het echter anders en al zou door de verordening in verband met de wijze waarop art. 2 zou kunnen worden toegepast, een monopolie als bovenbedoeld voor de gemeente kunnen ontstaan, dan zou daarmede nog geen strijd ontstaan tusschen verordening en Vleeschkeuringswet.

Het eerste middel komt mij mitsdien ongegrond voor.

Ten aanzien van het tweede middel meen ik mij te mogen bepalen tot de opmerking, dat de bestreden verordening zóó kenlijk betreft de openbare gezondheid in de gemeente, dat de bevoegdheid van den gemeenteraad tot het vaststellen daarvan op grond van art. 135 Gemeentewet, voor serieuze bestrijding niet vatbaar schijnt.

Ook het derde middel is onhoudbaar. Het is toch ook zonder nadere toelichting duidelijk, dat door de toegepaste bepaling slechts eene beperking plaats heeft hoogstens ten opzichte van handelingen die iemand met zijn eigendom eventueel zou willen ondernemen, doch dat geenszins de beschikking over eenig eigendom wordt ontnomen. Volgens de vaste rechtspraak van den Hoogen Raad is eene verordening van die strekking niet met de wet — speciaal niet met art. 625 B. W. — in strijd.

Ik concludeer tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Segers;

Gelet op de middelen van cassatie door den requirant voorgesteld bij memorie: (zie concl. Adv.-Gen.);

O. dat bij het bestreden vonnis is bevestigd een vonnis van het Kantongerecht te Amsterdam van 5 April 1924, waarbij, met qualificatie en strafoplegging als hierboven is vermeld, wettig en overtuigend bewezen is verklaard met requirants schuld daaraan, dat hij te Amsterdam op 31 Januari 1924 des namiddags omstreeks 4.30 op den openbaren weg, Utrechtsche straat, op een voertuig een hoeveelheid uit het buitenland afkomstig en in bevroren toestand aangevoerd vleesch, (z. g. Argentijnsch vleesch) niet voorzien van inwendige organen, heeft vervoerd;

O. dat art. 1 der Verordening der gemeente Amsterdam van 31 Mei 1922, regelende het vervoer, het ten verkoop in voorraad hebben

en het verkoopen van bevroren vleesch, luidt:

„Het is verboden uit het buitenland afkomstig en in bevroren toestand aangevoerd vleesch, niet voorzien van inwendige organen, zelfs indien het van wege den gemeentelijken keuringsdienst van slachtdieren, vleesch en vleeschwaren is goedgekeurd, te vervoeren binnen deze gemeente of voorhanden te hebben in winkels of andere verkooplokalen, of in berg- of bewaarplaatsen ten verkoop in voorraad te hebben, of voorhanden te hebben met de bestemming om te verkoopen, nadat het voor het geheel zal zijn toebereid.

Onder in bevroren toestand aangevoerd vleesch wordt mede verstaan het in gekoelden toestand aangevoerd vleesch, hetwelk volgens het oordeel van Burgemeester en Wethouders naar zijn aard met in bevroren toestand aangevoerd vleesch is gelijk te stellen.

Het verbod vervat in dit artikel is niet van toepassing ten aanzien van hotels, restaurants en gaarkeukens."

terwijl in art. 2 is bepaald:

„Art. 1 is niet van toepassing op hem, die handelt met schriftelijke vergunning van Burgemeester en Wethouders. Burgemeester en Wethouders zijn bevoegd aan die vergunning voorwaarden te verbinden."

en in art. 5: overtreding van de bepalingen der Verordening strafbaar wordt gesteld onder meer met hechtenis van ten hoogste zes dagen of geldboete van ten hoogste f 25.

O. ten aanzien van het eerste middel van cassatie:

dat bij de toelichting daarvan bij pleidooi aan art. 8 der Vleeschkeuringswet, Staatsblad 1919 (N°. 524) een veel wijdere strekking is gegeven dan dit wetsvoorschrift inderdaad heeft;

dat daarin toch slechts verboden wordt om vleesch, dat volgens de bepalingen dezer wet of van de wet op de uitvoerkeuring van vleesch 1907 (Staatsblad N°. 217) gekeurd is en vervolgens in eene andere gemeente wordt ingevoerd aldaar aan eene andere keuring dan eene van beperkte strekking te onderwerpen, doch dat daarin geenszins wordt bepaald, dat de handel in zoodanig vleesch verder geheel vrij zou zijn en de gemeentebesturen de bevoegdheid zouden missen om zich met hetgeen verder met zulk vleesch geschiedt in te laten en daaromtrent regelingen te maken.

dat hetzelfde geldt omtrent de beweerde schending der artt. 26—28 der Vleeschkeuringswet Staatsblad 1919 N°. 524, daar de hierbedoelde artikelen der Amsterdamsche Gemeenteverordening niets behelzen dat met deze wetsvoorschriften in strijd is;

O. ten aanzien van het tweede cassatiemiddel:

dat blijkens de toelichting de hierbedoelde artikelen der Amsterdamsche Verordening in strijd geacht worden met art. 135 der Gemeentewet, omdat:

1°. het geven van voorschriften omtrent het vervoer en in voorraad hebben van niet bedorven vleesch niet behoort tot het nemen van maatregelen, die in het belang der openbare orde, zedelijkheid en gezondheid worden vereischt noch betreffen de huishouding der gemeente;

2°. in art. 1 een verbod wordt gegeven omtrent het voorhanden hebben van vleesch in berg- of bewaarplaatsen, ook, wanneer deze niet voor het publiek toegankelijk zijn;

3°. aldaar verboden wordt het voorhanden hebben van vleesch met de bestemming om het te verkoopen, ook wanneer men van zins is dien verkoop buiten de gemeente Amsterdam te doen plaats grijpen;

4°. de artt. 1 en 2 door Burgemeester en Wethouders op zulk eene wijze worden toegepast, dat daardoor de gemeente Amsterdam zich het monopolie van den handel in bevroren vleesch heeft verzekerd, wordende toch de in art. 2 bedoelde vergunning alleen gegeven aan hen, die hun bevroren vleesch bij de gemeente koopen;

5°. de vrijstelling van het verbod van art. 1 voor hotelhouders, restaurateurs en houders van gaarkeukens deze personen in sterke mate bevoordeelt;

dat echter geen dier grieven opgaat;

de eerste niet, omdat het nemen van maatregelen betreffende het vervoeren en de andere in art. 1 omschreven handelingen betrekking hebbende op een aan vrij spoedig bederf onderhevig algemeen voedingsmiddel als bevroren buitenlandsch vleesch, betrekking heeft op de gezondheid van de inwoners der gemeente en dus behoort tot die onderwerpen, waaromtrent art. 135 der Gemeentewet den gemeentebesturen de bevoegdheid toekent verordeningen vast te stellen;

de tweede en derde grief niet, omdat, wat er zij van de wettigheid der Verordening, voorzooverre zij betrekking heeft op het in voorraad of voorhanden hebben van een zeker soort vleesch, het thans alleen de vraag geldt of het in art. 1 gegeven verbod van vervoer van dat vleesch verbindende kracht heeft;

dat ook de vierde grief niet juist is, omdat, daargelaten de bevoegdheid van een gemeentebestuur om voor de gemeente den handel in zeker artikel te monopoliseeren, de artt. 1 en 2 der Verordening zulk een monopolie in geenen deele vestigen;

dat het wel mogelijk is, dat Burgemeester en Wethouders feitelijk zulk een monopolie in het leven roepen door uitsluitend aan hen, die hun bevroren vleesch bij de gemeente koopen, de in art. 2 bedoelde vergunning te verleenen, doch dat door deze wetstoepassing artikelen, die ook op andere wijze toegepast kunnen worden, nog niet onverbindbaar zijn als met de wet in strijd;

dat eindelijk ook de laatste grief niet gegrond is, vermits een verbodsbepaling nog niet in strijd is met de wet, omdat zij ten aanzien van hen, die nader aan te wijzen bedrijven uitoefenen, niet van toepassing is verklaard;

O. dat ook het derde middel van cassatie niet opgaat, daar men hier bloot te doen heeft met eene beperking van de wijze waarop de eigenaren van uit het buitenland ingevoerd bevroren vleesch van hun eigendom gebruik mogen maken, en zulk eene beperking niet in strijd is met art. 625 B. W.;

Verwerpt het beroep. (N. J.)

20 *April* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

De door de Rechtb. aangevoerde stelling dat „het tot verkoop of gebruik geschikt of meer geschikt maken, bedoeld in art. 2 der Arbeidswet, zou zijn een industrieel begrip en daarmede eene wijziging van de hoedanigheid der bewerkte voorwerpen of stoffen zou zijn bedoeld, vindt in de wet geen steun.

Het uitbeenen van een groot stuk vleesch maakt wel degelijk het zich daaraan bevindende vleesch tot verkoop geschikt of meer geschikt.

Hieruit volgt dat de Rechtb. van een onjuiste opvatting van het begrip „werkplaats" is uitgegaan, zoodat hare beslissing, dat niet is bewezen, dat de omschreven werkzaamheden in een werkplaats zijn verricht, geen beslissing inhoudt naar aanleiding van de dagvaarding over het bewezene of niet bewezene der feiten.

Anders O. M.: Het vonnis der Rechtb. heeft geen andere beteekenis dan dat de Rechtb., zij het dan wellicht ten gevolge van gebrekkige redeneering, niet uit wettige bewijsmiddelen de overtuiging heeft geput, dat de in de dagvaarding omschreven werkzaamheden zijn verricht in een werkplaats in den zin der wet. De daarop gevolgde vrijspraak is een zuivere vrijspraak.

(Arbeidswet art. 2, Sv. art. 347.)

Mrs. Fentener van Vlissingen, Segers, Hesse, Taverne en Kirberger.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Haarlem, requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank aldaar van den 4 December 1924, waarbij, in hooger beroep, met vernietiging van een door het Kantongerecht te Haarlem op 22 October 1924 gedane uitspraak, W. K., van het hem ten laste gelegde is vrijgesproken, voor gereq. gepleit door Mr. L. V. Hoog, advocaat te Haarlem.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer:

Bij het bestreden vonnis is beklaagde vrijgesproken van het hem te laste gelegde: „dat in de gemeente Haarlem op Dinsdag den 9 September 1924, des voormiddags omstreeks 8.20 uur, door den arbeider, Hendrik Kroonenburg, geboren te Ilpendam 17 Februari 1890, arbeid is verricht voor zijn slagersonderneming, van welke onderneming hij, beklaagde, was het hoofd en de bestuurder, in de werkplaats dier onderneming, gelegen in perceel nº. 18 aan de Nagtzaamstraat, welke arbeid bestond in het uitbeenen van een groot stuk vleesch waarin zich been bevond, hetwelk daaruit verwijderd moest worden om daarvan lappen vleesch te kunnen snijden, terwijl op de voor dien arbeider in de bovengenoemde onderneming geldende arbeidslijst stond vermeld als werktijd van 5 tot 6½ uur des namiddags op gemelden 9 September, terwijl hij, beklaagde, niet heeft gezorgd, dat de gemelde arbeid niet werd verricht door genoemden persoon".

De Rechtbank had dus onder meer te onderzoeken of de plaats in de dagvaarding aangeduid als eene „werkplaats" waar ten tijde in de te laste legging arbeid zou zijn verricht, was eene „werkplaats" in den zin van art. 2—1*a* der Arbeidswet 1919.

In de tweede en derde overweging van het vonnis overweegt de Rechtbank wat door beklaagde en een getuige is opgegeven en verklaard en in verband met wat verder volgt in het vonnis neemt zij kenlijk aan, dat op den in de telastelegging genoemden datum, in beklaagdes slagerswinkel, diens knecht bezig was met het uitbeenen van een stuk vleesch om daarvan lappen te snijden voor klanten die bestellingen hadden gedaan.

Zij stelt zich dan — echter min juist, — de vraag of de bovenomschreven werkzaamheid eene zoodanige is dat daardoor de winkel eene werkplaats is geworden en waar zij die gaat beantwoorden overweegt zij eerst, dat — voor zoover in casu van belang, — art. 2 der Arbeidswet 1919 bepaalt, dat onder werkplaatsen is te verstaan: alle open of besloten ruimten, waar — anders dan uitsluitend ten behoeve van eene daar gevestigde huishouding, — pleegt gewerkt te worden aan of ten behoeve van het vervaardigen, veranderen, herstellen, versieren, afwerken of op andere wijze tot verkoop of gebruik geschikt of meer geschikt maken van voorwerpen of stoffen.

De Rechtbank geeft dan als haar oordeel te kennen, dat de woorden „of op andere wijze tot verkoop enz." dienen gelezen te worden in verband met de daarvoor genoemde omschrijving van werkzaamheden, welke een industrieel begrip omvatten, eene wijziging van de hoedanigheid der goederen bedoelen, waaronder niet vallen bezigheden noodig voor het uitvoeren van een reeks bestellingen, zooals gebleken is dat in casu zijn verricht.

Hoewel de beperking van het begrip „op eenigerlei wijze tot verkoop of gebruik geschikt of meer geschikt maken van voorwerpen of stoffen", tot wijzigen van de hoedanigheid van die goederen, mij voorkomt niet juist te zijn, kan, ook in verband met Uw arresten van 31 December 1923, W. 11151, N. J. 1924, 241 en 2 Maart 1925 (N. J. 1925 blz. 501, *Red.*), worden toegegeven, dat het uitbeenen van een stuk vleesch om daarvan lappen te snijden voor klanten die bestellingen gedaan hebben, niet valt onder dat begrip.

Naar de woorden van de zevende overweging leidt de Rechtbank daaruit af, dat onder die omstandigheden niet gedacht kan worden aan het verricht zijn van die werkzaamheden in eene werkplaats; die conclusie zou echter daardoor geenszins gewettigd zijn. Immers of eene ruimte is eene „werkplaats" in den zin van de wet, hangt hiervan af, of daar pleegt te worden gewerkt, o. a. aan het tot verkoop of gebruik geschikt of meer geschikt maken van voorwerpen of stoffen, welk plegen zeer goed zou kunnen bestaan, ook al is op een bepaald tijdstip eene werkzaamheid verricht, welke niet onder bedoeld begrip zou vallen.

Intusschen, nu de Rechtbank in de vijfde overweging voorop stelt, de in art. 2 der Arbeidswet voorkomende omschrijving van werkplaats en zij daarbij zelfs den eisch van het plegen te werken op zekere wijze, nog onderstreept, kan eene miskenning van de beteekenis van werkplaats als in wet en telastelegging bedoeld

niet worden aangenomen. Aan de trouwens ook op andere plaatsen weinig scherpe redactie van het vonnis zal dan moeten worden toegeschreven, dat op dit punt twijfel kan worden gewekt.

Onder die omstandigheden vermag ik aan den inhoud van de zevende overweging geene andere beteekenis en strekking toe te kennen, dan dat de Rechtbank, zij het dan wellicht tengevolge van gebrekkige redeneering, niet uit wettige bewijsmiddelen de overtuiging heeft geput, dat de in de dagvaarding omschreven werkzaamheden zijn verricht in eene werkplaats in den zin der wet en dan is daardoor een bestanddeel van de telastegelegde overtreding onbewezen geoordeeld en de daarop gevolgde vrijspraak eene zuivere vrijspraak, waartegen het gewoon beroep in cassatie niet-ontvankelijk is.

Het bij memorie voorgesteld cassatiemiddel kan dus worden gepasseerd en ik concludeer tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie. (Zie concl. Adv.-Gen.);

O. dat aan den gerequireerde bij inleidende dagvaarding is ten laste gelegd, enz. (Zie concl. Adv.-Gen.);

O. dat de Rechtbank, bij het bestreden vonnis, het aan gerequireerde ten laste gelegde niet bewezen heeft geacht en zulks op grond van de navolgende overwegingen:

dat de beklaagde ter terechtzitting heeft opgegeven:

dat hij in de Nagtzaamstraat te Haarlem een slagerswinkel heeft, en daarachter een localiteit waarin ook slagerswerkzaamheden worden verricht; dat op 9 September 1924 zijn knecht Kroonenburg in den winkel is bezig geweest met het uitbeenen van een stuk vleesch om daarvan lappen te snijden voor klanten die bestellingen hadden gedaan;

dat de getuige A. Komen ter terechtzitting heeft verklaard: dat hij op tijd en plaats heeft gezien dat Kroonenburg bezig was met het uitbeenen van een stuk vleesch;

dat zich nu de vraag voordoet of de bovenomschreven werkzaamheid een zoodanige is, dat daardoor de winkel een werkplaats is geworden;

dat artikel 2 der Arbeidswet 1919 bepaalt: dat onder werkplaatsen is te verstaan: „alle open of besloten ruimten, waar, — anders dan uitsluitend ten behoeve van eene daar gevestigde huishouding, — pleegt gewerkt te worden aan of ten behoeve van het vervaardigen, veranderen, herstellen, versieren, afwerken of op andere wijze tot verkoop of gebruik geschikt of meer geschikt maken van voorwerpen of stoffen";

dat nu de Rechtbank van oordeel is dat dit laatste: „of op andere wijze tot verkoop of enz." dient gelezen te worden in verband met de daarvoor genoemde omschrijving van werkzaamheden, welke werkzaamheden een industriëel begrip omvatten, een wijziging van de hoedanigheid der goederen bedoelen, en waaronder niet vallen bezigheden noodig voor het uitvoeren van een reeks bestellingen, zooals gebleken is dat in casu zijn verricht;

dat de Rechtbank dan ook niet uit wettige bewijsmiddelen de overtuiging heeft geput dat de beklaagde het hem te laste gelegde heeft gepleegd, met name niet bewezen acht dat de in de dagvaarding omschreven werkzaamheden zijn verricht in een werkplaats;

O. dat, waar het cassatieberoep tegen een vrijspraak is gericht, moet worden onderzocht of het vonnis een vrijspraak bevat als in art. 347 Sv. bedoeld;

O. dat requirant bij memorie heeft aangevoerd, dat de Rechtbank een verkeerde beteekenis heeft gegeven aan het woord „werkplaats", met dit gevolg, dat de vrijspraak een ander feit betreft, dan dat hetwelk aan gerequireerde was ten laste gelegd, zoodat deze vrijspraak aan de ontvankelijkheid van het cassatieberoep niet in den weg staat;

O. dienaangaande, dat uit de gronden, waarop de vrijspraak berust, in onderling verband beschouwd, moet worden afgeleid, dat de Rechtbank dáárom niet bewezen acht, dat de bij dagvaarding vermelde werkzaamheid in een werkplaats is geschied, omdat in de ruimte, waarin die arbeid plaats had, te weten een slagerswinkel, niet placht gewerkt te worden aan het tot verkoop of gebruik geschikt of meer geschikt maken van voorwerpen of stoffen — het eenige in artikel 2 der Arbeidswet 1919 genoemde kenmerk, dat hier in aanmerking zou kunnen komen — als hoedanig niet kan worden beschouwd het uitbeenen van een groot stuk vleesch ter uitvoering van een reeks bestellingen;

O. dat de door de Rechtbank aangevoerde grond, dat het „tot verkoop of gebruik geschikt of meer geschikt maken" zou zijn een industriëel begrip en daarmede een wijziging van de hoedanigheid der bewerkte voorwerpen of stoffen zou zijn bedoeld, in voormeld artikel 2 geen steun vindt, omdat het tot verkoop of gebruik geschikt of meer geschikt maken in dat artikel duidelijk als zelfstandig vereischte is gesteld, zoodat de vraag of de daarbij gegeven voorbeelden, te weten het vervaardigen, veranderen, herstellen, versieren en afwerken wel alle met een wijziging der hoedanigheid gepaard gaan, geen beantwoording behoeft;

O. voorts, dat het uitbeenen van een groot stuk vleesch wel degelijk het zich daaraan bevindende vleesch tot verkoop geschikt of meer geschikt maakt, omdat het in den staat, waarin het zich vóór het uitbeenen bevond, niet of minder tot verkoop geschikt was, en daaraan niet afdoet de omstandigheid, dat dit uitbeenen geschiedde om van het vleesch lappen te snijden ten einde aan een reeks bestellingen te voldoen; dat dit alleen dan anders zou zijn, indien de werkzaamheid betrof vleesch, dat in den kleinhandel zoowel met been als zonder been pleegt te worden verkocht en dat, hoewel reeds vóór de bewerking geheel tot verkoop geschikt, op daartoe door den kooper te kennen gegeven verlangen van het daarin aanwezige been wordt ontdaan, waarvan ten deze geen sprake is;

O. dat de Rechtbank mitsdien van een onjuiste opvatting van het begrip „werkplaats" is uitgegaan, zoodat haar beslissing, dat niet is bewezen, dat de in de dagvaarding omschreven werkzaamheden in een werkplaats zijn verricht, geen beslissing inhoudt naar aanleiding van de dagvaarding over het bewezene of niet

bewezene der feiten, waardoor artikel 221 in verband met de artikelen 211, 223, 256 en 257 Sv. is geschonden, zoodat het cassatieberoep ontvankelijk en gegrond is;

Vernietigt het bestreden vonnis en

Rechtdoende krachtens artikel 105 der R. O.:

Verwijst de zaak naar het Gerechtshof te Amsterdam ter berechting en afdoening op het bestaande hooger beroep. (N. J.)

---

20 *April* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Bij de bij zijn beschikking van 1 Febr. 1906 samengestelde lijst *C* is de Minister zijn bevoegdheid niet te buiten gegaan, daar hij bij de aanwijzing der geneesmiddelen slechts verschil maakte tusschen stoffen, die, onverschillig tot welk doel, in onvermengden staat verkocht, altijd als zoodanig zijn te beschouwen, en diezelfde stoffen, indien zij deel uitmaken van een mengsel enz., in welk geval zij door hem alleen als geneesmiddel zijn aangewezen, als het mengsel enz. als geneesmiddel wordt verkocht.

Verkoop *als geneesmiddel* is dus een element van het strafbaar feit.

(Wet artsenijbereidkunst art. 30.)

Mrs. Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse, Savelberg, Taverne.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Rotterdam, requirant van cassatie tegen een vonnis van deze Rechtbank van 30 December 1924, waarbij in hooger beroep — na vernietiging van een in deze zaak door het Kantongerecht te Rotterdam op 14 October 1924 gewezen vonnis — A. B. enz., ter zake van het hem bij dagvaarding ten laste gelegde van alle rechtsvervolging is ontslagen.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer.

Tegen het door de Rechtbank gegeven ontslag van rechtsvervolging heeft de Heer Officier van Justitie zich voorzien in cassatie bij memorie stellende als middel: „Schending van art. 30 der wet regelende de uitoefening der artsenijbereidkunst van 1 Juni 1865 S. 61 en van art. 216 Strafvordering door verkeerde toepassing".

Ten laste van beklaagde was als bewezen aangenomen, „dat hij te Rotterdam op 5 Mei 1924 op zijn last, terwijl hij toen niet behoorde tot de apothekers of geneeskundigen, bevoegd tot het afleveren van geneesmiddelen, de onder zijn gezag staande A. de Valk, in den in pand Groote Markt nº. 7a aldaar gelegen winkel, aan L. Levie in eene flesch eene hoeveelheid Akkers Abdijsiroop heeft doen verkoopen, welke vloeistof ongeveer 480 milligram Salicylzuur bevatte".

Op de in het vonnis nader aangegeven gronden besliste de Rechtbank, dat verkoop van mengsels — als b.v. deze Abdijsiroop — slechts verboden is, indien deze „als geneesmiddel" worden verkocht, zoodat nu de telastelegging dit bestanddeel van het strafbaar feit niet inhoudt, het te laste gelegde bewezen verklaarde niet strafbaar is.

Artikel 30 van de in het middel genoemde „apothekerswet" draagt aan den Minister op, eene kommissie van deskundigen gehoord, de geneesmiddelen aan te wijzen, welke behalve door apothekers en door de geneeskundigen, tot het afleveren van geneesmiddelen bevoegd, niet mogen worden verkocht beneden de hoeveelheid, daarbij voor elk dier middelen te bepalen. Ter uitvoering van dit wetsvoorschrift heeft de Minister bij beschikking van 1 Februari 1906, laatstelijk gewijzigd bij die van 13 Januari 1915, o. a. sub. 3º vastgesteld de daarbij behoorende lijst C van geneesmiddelen, die, behalve door de apothekers en door de geneeskundigen, tot het afleveren van geneesmiddelen bevoegd, niet mogen worden verkocht — onverschillig tot welk doel — beneden de hoeveelheid in die lijst voor elk dier middelen bepaald, met dien verstande, dat dit verbod ook betrekking heeft op als geneesmiddelen verkochte mengsels, oplossingen, aftreksels en andere bereidingen, met behulp van een of meer op die lijst genoemde middelen beneden de daarin opgegeven hoeveelheden bereid, of waarin een of meer dezer middelen beneden die hoeveelheden ontstaan zijn.

Met de Rechtbank zou ik meenen, dat in deze bewoordingen der beschikking „verkoop onverschillig tot welk doel" en „verkoop als geneesmiddel" tegen over elkander worden gesteld in dier voege, dat verkoop van mengsels enz. alleen dan voor de in de beschikking bedoelde personen is verboden, indien die „als geneesmiddelen" worden verkocht, terwijl de verkoop van simplicia in het eerste gedeelte bedoeld, steeds aan de betrokkenen is verboden, onverschillig tot welk doel die verkoop geschiedt.

Het tweede deel van de aangehaalde zin wordt ingeleid door de woorden „met dien verstande, dat dit verbod ook betrekking heeft op „als geneesmiddelen verkochte mengsels enz." Ik lees nu daarin de woorden „dit verbod" als enkel terugslaande op de in het eerste deel voorkomende woorden „niet mogen worden verkocht", los gemaakt dus van de daarop tusschen streepjes geplaatste woorden — onverschillig tot welk doel —. Leest men dien zin anders, laat men de woorden „dit verbod" terugslaan op elken verkoop onverschillig tot welk doel, dan verijdelt men niet alleen de kenlijke bedoeling van de beschikking, maar ontneemt aan het tweede gedeelte van het opschrift redelijken zin.

De kenlijke bedoeling, — daarover zal wel geen verschil van gevoelen bestaan, — is geweest om tegemoet te komen aan den eisch van de praktijk. De mengsels enz., van middelen op lijst C genoemd, worden zeer vaak gekocht en gebezigd tot een geheel ander dan geneeskundig doel, waarbij door niemand meer aan een geneesmiddel wordt gedacht. Onder dergelijke omstandigheden zou er geenerlei aanleiding zijn de nauwgezette en zorgvuldige bereiding te waarborgen die de wetgever oordeelde, dat gevonden wordt in opdracht daarvan aan de wetenschappelijk geschoolde apothekers enz.

Bereiding en verkoop van zoodanige mengsels buiten elk verband met de bedoeling om ze als geneesmiddel aan te wenden, vorderde geenerlei bescherming door de wet, vroeg integendeel om opheffing van bestaande belemmeringen, welke

gelegen waren in de redactie van de beschikking van den Minister van 15 Juli 1872 (Bijv. Staatsblad 1872 nº. 181), waarbij het monopolie van verkoop door apothekers voor mixta, composita enz. in bepaalde hoeveelheden, onbeperkt was voorbehouden.

Die bedoeling had wellicht in de beschikking nog iets correcter kunnen zijn uitgedrukt, doch de door mij verdedigde opvatting acht ik met de aangehaalde bewoordingen volkomen vereenigbaar. (anders mijn ambtgenoot Tak in conclusie vóór arr. H. R. 15 December 1913 W. 9591 en 20 April 1914 W. 9650, Ned. Jur. 1914, 829).

De heer requirant is van oordeel, dat bij de boven verdedigde opvatting, de ministerieele beschikking voor zoover sub 3º betreft, de bij art. 30 der wet gegeven opdracht zou te buiten gaan. Ten onrechte naar mij voorkomt. Zeker, art. 30 spreekt slechts van aanwijzing van „geneesmiddelen", doch nooh daar noch elders, geeft de bedoelde wet eene omschrijving van wat onder „geneesmiddel" moet worden verstaan. De Hooge Raad besliste dan ook bij de arresten van 9 Februari 1874 W. 3701 Ned. R. Deel 106, blz. 156 en 26 Januari 1914 W. 9617, Ned. Jur. blz. 586, dat dienaangaande het gewoon spraakgebruik beslissend is. Welnu, dat spraakgebruik houdt wel degelijk rekening met de bestemming van bepaalde zelfstandigheden ter bepaling of het al dan niet geneesmiddelen zijn; de aard daarvan alleen is niet onder alle omstandigheden beslissend.

Uit de geschiedenis van de Apothekerswet blijkt, dat ook de opvatting van den wetgever dienaangaande met het gewoon spraakgebruik volkomen overeenstemde.

In het ontwerp van art. 1 was in het tweede lid opgenomen de definitie: „geneesmiddel is elke zelfstandigheid aan welke de bestemming toegekend of die gebruikt wordt tot het genezen van een ziekelijken toestand van menschen." Deze omschrijving is vervallen, omdat daartegen terecht bezwaren werden aangevoerd welke de wetgever niet vermocht te ondervangen door eene betere definitie. Doch dat de bestemming een overwegende invloed zou moeten uitoefenen bij de bepaling of iets al dan niet geneesmiddel is, werd niet weersproken. In de memorie van beantwoording zeide de Minister (Thorbecke) dan ook volkomen terecht: „bij de bepaling of eene zelfstandigheid een geneesmiddel zij, komt het niet aan op den aard daarvan, maar op de bestemming, op het gebruik. Het doel is, dat de stoffen, die voor het genezen van zieken bestemd zijn, alleen zullen worden bereid en afgeleverd door apothekers, deskundigen, die in de uitoefening van hun beroep aan contrôle zijn onderworpen." (Vgl. Opwijrda Geneesk. Wetten blz. 625 vlg. en 692 vlg.).

Die opvatting was geenszins toen eene nieuwigheid.

Reeds in de „Instructie voor de drogisten in het Koningrijk der Nederlanden van 31 Mei 1818", (Bijv. Staatsblad d'Engelbronner blz. 430) werd in art. 4 gegeven een verbod van verkoop „van scheikundige preparaten welke alleen als geneesmiddelen gebruikt worden, en dus gedacht ook aan gebruik van scheikundige praeparaten welke nu eens wel dan weer niet het karakter van geneesmiddelen zouden hebben, naar gelang hunner bestemming.

De Minister heeft dan ook bij zijne beschikking, houdende vaststelling van lijst C, volkomen bevoegdelijk en terecht bij zijn verbod van verkoop van mengsels enz. onderscheiden, of deze al dan niet „als geneesmiddel" werden verkocht en zijn verbod beperkende tot verkoop „als geneesmiddel", dit juist uitsluitend betrekking doen hebben op „geneesmiddelen".

De aan Zijne Excellentie bij artikel 30 verstrekte opdracht is dus daarbij m. i. nauwkeurig en volledig vervuld.

Bij Uw arrest van 26 Januari 1914 hierboven aangehaald, werd dan ook reeds beslist, „dat de beschikking van den Minister betreffende lijst C. voor zoover betreft de als geneesmiddel verkochte mengsels, wel verre van met art. 30 der Wet in strijd te zijn, daarmede geheel in overeenstemming is".

Het bestreden vonnis acht ik dan ook volkomen juist gewezen, het voorgesteld cassatiemiddel ongegrond, zoodat ik concludeer tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Hesse;

Gelet op de middelen van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie, luidende: (Zie concl. Adv.-Gen.);

O. dat bij het aangevallen vonnis overeenkomstig de telastelegging bewezen is verklaard dat enz. (Zie concl. Adv.-Gen.);

O. dat de Rechtbank het bewezen verklaarde echter niet strafbaar heeft geacht en mitsdien den beklaagde van rechtsvervolging heeft ontslagen, op grond dat verkoop van mengsels enz. slechts verboden is, indien deze als geneesmiddel worden verkocht en de dagvaarding dit element van het strafbaar feit niet inhoudt;

O. dat tot toelichting van het tegen deze beslissing aangevoerde middel in hoofdzaak wordt betoogd:

dat de ter voldoening van artikel 30 der genoemde wet bij beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 1 Februari 1906, laatstelijk gewijzigd bij beschikking van 13 Januari 1915, vastgestelde lijst van geneesmiddelen, aangeduid als de lijst C, heeft vervangen de lijst C van 1872 „toen" — gelijk het vonnis zegt — „bij de gestadige ontwikkeling der scheikundige wetenschap allengs meer en meer der op die lijst voorkomende middelen in vermengden staat werden aangewend tot ander dan een geneeskundig feit";

dat daaruit volgt, dat in 1906 de behoefte gevoeld werd om het wettelijk verbod van artikel 30 te beperken, maar men tot het bereiken van dat doel niet den eenig mogelijken weg van wijziging van dit wetsartikel heeft ingeslagen, doch getracht heeft door het stellen van een beperking van het wettelijk verbod als opschrift boven lijst C in het gevoelde bezwaar te voorzien;

dat dit echter in strijd was met de wet, die toch aan den Minister niet opdroeg een nadere regeling te geven, maar „uitsluitend om een lijst van middelen en van minimum-hoeveelheden samen te stellen, welke lijst geen ander opschrift behoefde en behoorde te dragen dan „lijst van middelen en hoeveelheden als bedoeld

in artikel 30 der Wet van 1 Juni 1865 (Staatsblad N°. 61)" ";

dat het opschrift der lijst eenvoudig als ongeschreven kon worden beschouwd, daar deze lijst ter beslissing of artikel 30 overtreden is alleen behoeft te worden geraadpleegd ten aanzien van den naam van het middel en van de daarvoor bepaalde minimum-hoeveelheid;

dat op grond van een en ander het bewezen verklaarde overtreding van artikel 30 oplevert;

O. hieromtrent:

dat artikel 30 meerbedoeld bepaalt, dat de Minister de geneesmiddelen aanwijst die door de daar genoemde personen niet mogen worden verkocht beneden een bepaalde hoeveelheid;

O. dat ter voldoening aan deze opdracht de Minister bij gemelde beschikking de lijst C heeft samengesteld volgens het opschrift, onderscheidende tusschen geneesmiddelen, die onverschillig tot welk doel, behalve door apothekers en tot het afleveren van geneesmiddelen bevoegde geneeskundigen niet mogen worden verkocht beneden de genoemde hoeveelheden, en als geneesmiddelen verkochte mengsels, oplossingen enz.; met behulp van een of meer der op de lijst genoemde middelen beneden de opgegeven hoeveelheden bereid of waarin een of meer dezer middelen beneden die hoeveelheden zijn ontstaan;

O. dat de Minister hiermede zijn bevoegdheid niet is te buiten gegaan, daar hij bij de aanwijzing der geneesmiddelen slechts verschil maakte tusschen stoffen die, onverschillig tot welk doel, in onvermengden staat verkocht, altijd als zoodanig zijn te beschouwen, en diezelfde stoffen, indien zij deel uitmaken van een mengsel enz. in welk geval zij door den Minister alleen als geneesmiddelen zijn aangewezen, als het mengsel enz. als geneesmiddel wordt verkocht, daarbij blijkbaar hiervan uitgaande, dat er mengsels enz. zijn die, hoewel de bedoelde stoffen bevattende, een andere bestemming hebben, waarvoor een zoo zorgvuldige bereiding als bij geneesmiddelen niet is geboden;

O. dat mitsdien terecht is beslist, dat verkoop als geneesmiddel van dergelijke bereidingen een element is van het in artikel 30 omschreven en in artikel 31 der wet strafbaar gestelde feit, zoodat, nu dit element in de aanklacht ontbreekt, de beklaagde terecht van rechtsvervolging is ontslagen en het middel derhalve is ongegrond;

Verwerpt het beroep. (N. J.)

---

20 *April* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Het bepaalde in art. 4, 2e lid Vleeschkeuringswet neemt niet weg, dat ook een gestorven slachtdier een aan keuring onderworpen slachtdier is.

Niet aannemelijk is de opvatting van Kantonrechter en Rechtb., dat gestorven slachtdieren eerst nà het slachten aan keuring onderworpen slachtdieren zouden zijn. Hiertoe dwingt ook niet de niet duidelijke tekst van art. 4, 2e lid. Dit lid toch kan zoo worden gelezen, dat voor de daar vermelde slachtdieren, die als zoodanig volgens het 1e lid aan keuring onderworpen zijn, alleen de tweede keuring is voorgeschreven.

(Vleeschkeuringswet artt. 4 en 35.)

Mrs. Fentener van Vlissingen, Segers, Hesse, Ort en Taverne.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Tiel, requirant van cassatie tegen een vonnis van deze rechtbank van 26 Januari 1925, waarbij in hooger beroep is bevestigd een vonnis van het Kantongerecht te Vianen van den 6den November 1924, bij hetwelk C. van H. enz., ter zake van het hem telastegelegde van alle rechtsvervolging is ontslagen.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer.

Ten laste van beklaagde is bij het in appèl bevestigd vonnis als bewezen aangenomen: „dat hij op tijd en plaats in de dagvaarding vermeld, in een hondenkar heeft vervoerd een gestorven varken van ongeveer 35 pond anders dan ter naleving van eenig wettelijk voorschrift, zulks „terwijl dat varken niet overeenkomstig de Vleeschkeuringswet, S. 1919 n°. 524, of de ter uitvoering daarvan gegeven voorschriften was gekeurd".

Dit bewezene werd niet strafbaar geoordeeld, omdat uit art. 4, alinea 2 Vleeschkeuringswet 1919, S. 524 volgt, dat gestorven en in nood gedoode slachtdieren alleen aan de keuring nà het slachten zijn onderworpen en niet te laste was gelegd, dat bedoeld varken was geslacht.

Inderdaad zijn uitteraard gestorven slachtdieren niet aan keuring bij het leven onderworpen. Artikel 3, lid 1 luidt: slachtdieren zijn vóór en na het slachten aan keuring onderworpen en het tweede lid zegt dan, „gestorven en in nood gedoode slachtdieren zijn aan de keuring nà het slachten onderworpen". De wetgever heeft in het eerste lid als regel opgesteld tweeledige keuring van slachtdieren, n.l. „levende" en „doode keuring" en nu de „levende keuring" voor gestorven en in nood geslachte dieren uit den aard der zaak niet geëischt kon worden, zich er toe beperkt de „doode keuring" voor te schrijven ten opzichte van die dieren, die hun natuurlijken dood zijn gestorven of gedood worden onder de omstandigheden in art. 3 der Wet omschreven. Men heeft dit uitgedrukt door in het tweede lid van artikel 4 de uitdrukking over te nemen, waarmede in het eerste lid de „doode keuring" werd omschreven, blijkbaar over het hoofd ziende, dat die uitdrukking, waar het gestorven dieren betreft, verwarring zou kunnen stichten.

De bedoeling is echter duidelijk, (men verg. Bijl. Hdlg. 2e Kamer 1913/14 n°. 61—1, 2 § 4). Waar de wet spreekt van „nà het slachten" wordt daarmede bedoeld keuring na den dood, welke „doode keuring" zal geschieden na het afslachten, d. i. in den toestand waarin de dieren na den dood krachtens § 4 van den algemeenen maatregel bedoeld in art. 18—1 sub. *d* moeten verkeeren totdat met de keuring begonnen is. Zij zijn echter, dat is duidelijk, zoodra ze dood zijn onderworpen aan het vereischte van keuring.

Nu verbiedt artikel 35—1 der Vleeschkeuringswet voorzoover thans van belang, vleesch, waaronder krachtens art. 2 in verband met art. 1 der wet, een gestorven varken is begrepen, — dat aan keuring is onderworpen, doch niet overeenkomstig deze wet of de, te harer uitvoering gegeven voorschriften is gekeurd, te vervoeren.

De steller der dagvaarding had kenlijk op

het oog eene overtreding van art. 35 te laste te leggen. Bij de beantwoording van de vraag of in die telastelegging ook is opgenomen het bestanddeel dier overtreding, dat het vleesch aan keuring was onderworpen, klampt de Kantonrechter in zijn bevestigd vonnis zich vast aan de (onnauwkeurige) woorden van art. 4 lid 2 en overweegt, dat een gestorven varken onderworpen is aan keuring nadat het geslacht is en eischt dan voor de strafbaarheid van het feit, dat in de telastelegging zou zijn gesteld, dat zoo'n gestorven varken zou zijn geslacht. De Rechter schijnt dus, doch ten onrechte, te oordeelen dat een gestorven varken ook in den toestand kan verkeeren, dat het niet aan keuring is onderworpen, denkt daarbij dus vermoedelijk aan de omstandigheid, dat de keuring waaraan het uit hoofde van den dood is „onderworpen", eerst feitelijk geschiedt nadat het is afgeslacht.

Men moet ongetwijfeld bij het interpreteeren van eene strafwet voorzichtig te werk gaan en mag daarbij 's wetgevers bedoeling niet voor diens daarvan afwijkende duidelijke woorden in de plaats stellen. Doch waar zooals in dit geval, de bedoeling van den wetgever door eene eenigzins dubbelzinnige uitdrukking zóó duidelijk heenschijnt en de uitdrukking in den gewonen zin letterlijk genomen onzin zou zijn, is men m. i. verplicht daaraan de beteekenis te geven, die ook blijkens de bovenaangehaalde Kamerstukken, bij de behandeling der wet daaraan werd toegekend, n.l. van „doode keuring" tegenover „levende keuring".

Indien mijne opvatting de juiste is, dan is in de telastelegging, waarin sprake is van vervoer van een „gestorven varken" met die woorden tevens uitgedrukt, dat werd vervoerd „een slachtdier dat aan „doode keuring" was onderworpen" en houdt het bewezenverklaarde dit bestanddeel van het in art. 35 omschreven strafbaar feit, derhalve in.

Ik acht alzoo het bij memorie gestelde cassatiemiddel „Schending van art. 35, 1, 2, 4 der Vleeschkeuringswet" in verband met art. 214, 216 Sv. gegrond, en concludeer tot vernietiging van het bestreden vonnis voor zoover daarbij bevestigd werd het vonnis van den Kantonrechter voor zooveel daarbij het bewezene niet strafbaar werd geoordeeld en beklaagde van alle rechtsvervolging werd ontslagen en dat Kantongerechtsvonnis op die punten en dat de Hooge Raad het bewezen verklaarde zal qualificeeren als: „vleesch vervoeren, dat aan keuring is onderworpen, doch niet overeenkomstig de Vleeschkeuringswet 1919, S. 524 of de ter harer uitvoering gegeven voorschriften is gekeurd" en met aanhaling der artt. 35—1 dier wet, 23 Strafwetboek, den beklaagde zal veroordeelen tot eene geldboete van twintig gulden, bij niet-betaling te vervangen door twintig dagen hechtenis.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Hesse;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie, luidende:

Schending van de artikelen 35, 1, 2, en 4 der Vleeschkeuringswet 1919, S. 524;

O. dat bij het bevestigde vonnis van de aanklacht bewezen is verklaard, dat enz. (zie concl. Adv.-Gen.);

O. dat de Kantonrechter den beklaagde te dezer zake echter heeft ontslagen van rechtsvervolging op grond „dat het bewezen verklaarde alleen strafbaar zou zijn als bedoeld varken was geslacht, daar toch alinea 2 van artikel 4 der Vleeschkeuringswet zegt, dat gestorven en in nood gedoode slachtdieren aan de keuring na het slachten zijn onderworpen, waaruit volgt, dat zij vóór het slachten niet aan die keuring onderworpen zijn, daar immers, als zij ook vóór het slachten aan die keuring onderworpen waren, gemelde alinea van genoemd artikel geheel overbodig zou zijn, omdat alsdien ook die dieren in de eerste alinea van dat artikel zouden vallen, waarin keuring vóór en na het slachten is voorgeschreven;

dat niet is telastegelegd, dat het bij dagvaarding bedoelde varken was geslacht";

terwijl de Rechtbank deze uitspraak heeft bevestigd;

O. ten aanzien van het voorgestelde middel van cassatie:

dat artikel 4 der meergenoemde wet in het eerste lid bepaalt, dat slachtdieren — waaronder artikel 1 dezer wet ook varkens verstaat — vóór en na het slachten aan keuring zijn onderworpen, mitsdien aan dubbele keuring, welke volgens de geschiedenis van deze bepaling ter controleering van noodslachtingen onmisbaar werd geoordeeld;

dat in aansluiting hieraan in het tweede lid ten aanzien van gestorven en in nood gedoode slachtdieren alleen de in het 1e lid genoemde tweede keuring wordt voorgeschreven, omdat hier de eerste keuring, die bij het leven, uit den aard der zaak is uitgesloten;

dat dit niet wegneemt, dat ook een gestorven slachtdier volgens de wet een aan keuring onderworpen slachtdier is, al heeft de keuring ook eerst plaats, nadat het in den toestand verkeert als omschreven in § 4 van den in artikel 18, I, *d* der Wet bedoelden algemeenen maatregel van bestuur van 5 Juni 1920, S. 285;

dat de opvatting van den Kantonrechter, welke door de Rechtbank wordt gedeeld, dat gestorven slachtdieren in afwijking van het geheel algemeen luidende voorschrift van het eerste lid van artikel 4 eerst nà het slachten aan keuring onderworpen slachtdieren zouden zijn, niet aannemelijk is en de niet duidelijke tekst van het tweede lid tot zulk een opvatting ook niet dwingt;

dat toch dit lid zoo kan worden gelezen, dat voor de daar vermelde slachtdieren, die als zoodanig volgens het eerste lid aan keuring zijn onderworpen, alleen de tweede keuring is voorgeschreven, zulks te eer, omdat het tweede lid bepaalt, dat die dieren aan „de keuring nà het slachten zijn onderworpen", niet dat zij aan keuring zijn onderworpen nà het slachten;

O. dat, waar artikel 2 der wet onder vleesch ook verstaat gestorven slachtdieren en artikel 35 onder meer het vervoeren van vleesch dat aan keuring is onderworpen doch niet is gekeurd, strafbaar stelt, de beklaagde ten onrechte ter zake van het te zijnen laste bewezen verklaarde, van rechtsvervolging is ontslagen, zoodat het middel is gegrond;

Vernietigt het aangevallen vonnis behalve ten aanzien van de bewezen-verklaring;

Rechtdoende krachtens artikel 105 R. O.:

Vernietigt ook het bevestigde vonnis met gelijke uitzondering;

Gezien de artikelen 4 en 35 der „Vleeschkeuringswet", S. 1919 nº. 524, 23 en 91 Sr.;

Qualificeert het bewezen verklaarde als: „Vleesch, dat aan keuring is onderworpen, doch niet overeenkomstig de „Vleeschkeuringswet", S. 1919 nº. 524 of de te harer uitvoering gegeven voorschriften is gekeurd, vervoeren anders dan ter naleving van eenig wettelijk voorschrift";

Verklaart den beklaagde daaraan schuldig en veroordeelt hem tot eene geldboete van vijf gulden bij gebreke van betaling te vervangen door vijf dagen hechtenis. (N. J.)

---

21 *April* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Terecht hebben Ged. Staten aan B. en W. voorgeschreven een ambtenaar bij een Keuringsdienst van waren te ontslaan op grond van gebleken onbetrouwbaarheid.

Een besluit van Ged. Staten, waarbij aan den betrokken ambtenaar, voor het geval de gemeenteraad of de inspecteur van de volksgezondheid bij de Kroon in beroep mochten komen van het besluit betreffend het te verleenen ontslag, verlof wordt verleend, met behoud van salaris, is in strijd met art. 11 3e lid der Warenwet.

WIJ WILHELMINA, ENZ.;

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den gemeenteraad van Maastricht tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg van 12 Januari 1925, 2e afd. Ia, 252 A, waarbij aan Burgemeester en Wethouders van Maastricht werd voorgeschreven:

1º. X. onverwijld te ontslaan als hoofdkeurmeester bij den keuringsdienst van waren te Maastricht zulks met ingang van den dag, waarop hem (X.) van dit ontslag zal zijn kennis gegeven;

2º. voor het geval de Raad van Maastricht of de Inspecteur der Volksgezondheid van dit besluit in beroep mochten gaan bij de Kroon, aan X., hangende dit beroep, verlof te verleenen met behoud van salaris;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 31 Maart 1925, nº. 179;

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 15 April 1925, nº. 337 D, afd. Volksgezondheid;

O. dat Gedeputeerde Staten van Limburg bij hun evenvermeld besluit met toepassing van art. 11, 1e lid der Warenwet aan Burgemeester en Wethouders van Maastricht voorgeschreven hebben: 1º. X. onverwijld als hoofdkeurmeester bij den Warenkeuringsdienst te Maastricht te ontslaan met ingang van den dag, waarop hem van dit ontslag zal worden kennis gegeven; 2º. voor het geval de Raad der gemeente Maastricht of de Inspecteur der Volksgezondheid voornoemd van dit besluit in beroep mochten gaan bij de Kroon, aan X., hangende dit beroep, verlof te verleenen met behoud van salaris;

dat Gedeputeerde Staten daarbij in hoofdzaak hebben overwogen dat is komen vast te staan dat X. in eene zeer ernstige zaak betreffende een diefstal van reservewielen met banden van een automobiel van den Warenkeuringsdienst, welke te Aken zou zijn gepleegd, eene valsche verklaring heeft afgelegd en hij dus onbetrouwbaar is: dat deze onbetrouwbaarheid ten overvloede blijkt uit het feit, dat de Minister van Justitie de aanstelling van X. tot onbezoldigd Rijksveldwachter heeft ingetrokken wegens onbetrouwbaarheid, waarvan in zijne tegenwoordige functie is gebleken; dat de ernst van dit feit nog verzwaard wordt door de omstandigheid, dat X. zich reeds in het jaar 1920 als Keurmeester bij den provincialen Warenkeuringsdienst in Groningen onbetrouwbaar heeft betoond, aangezien blijkens eene mededeeling van Gedeputeerde Staten dier provincie hij zich toen reeds schuldig heeft gemaakt aan het indienen van onjuiste declaratiën, op grond waarvan hem bij besluit van dat college van 23 December 1920 ontslag werd verleend uit bedoelde betrekking onder de opschortende voorwaarde, dat deze straf eerst zou worden toegepast indien hij binnen vijf jaren na gemeld tijdstip zich opnieuw aan een soortgelijk feit zou schuldig maken; dat een Hoofdkeurmeester, die onbetrouwbaar is, ongeschikt is als ambtenaar bij den Warenkeuringsdienst en derhalve niet kan worden gehandhaafd;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten de Raad van Maastricht bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat naar 's Raads inzicht het bestreden besluit vooral gegrond was op een door den boekhouder van den Keuringsdienst van waren, den Heer F. X. Daenen vóór den Inspecteur van Politie L. Mordant afgelegde verklaring, welke verklaring volgens de meening van den Gemeenteraad door genoemdem Daenen zoude zijn herroepen voor de betrokken Commissie ad hoc uit den Gemeenteraad en later voor denzelfden Inspecteur van Politie; dat de Gemeenteraad daarom van oordeel is, dat, aangezien de verklaring van Daenen voornoemd een noodzakelijke schakel vormt in het voorgevallene met betrekking tot een diefstal van reservewielen met banden van een automobiel van den Warenkeuringsdienst te Aken gepleegd, en die verklaring door het herroepen van Daenen haar waarde verloren heeft, ook aan Gedeputeerde Staten de voornaamste en de meest doorslaande reden voor hunne conclusies uit het voorgevallene met betrekking tot dien bandendiefstal ontvallen is en derhalve hun besluit dd. 21 Januari 1925 op niet bewezen beschuldigingen aan het adres van genoemden X. gebaseerd is; dat voorts volgens den Gemeenteraad ook om de voldenge redenen het besluit van Gedeputeerde Staten dient te worden vernietigd; dat toch Gedeputeerde Staten in hun besluit voorschrijvan X. onverwijld te ontslaan en verder dat aan X., hangende eventueel de behandeling in beroep, verlof moet worden verleend met behoud van salaris; dat zoowel een onverwijld ontslag (indien daarmede bedoeld is een ontslag onmiddellijk volgende op het besluit van Gedeputeerde Staten) alsmede een voorschrift van Gedeputeerde Staten tot het geven van verlof aan X, handenge de behandeling in beroep, in strijd is met het bepaalde in art. 11, 3e lid, der Warenwet, welk artikel bepaalt, dat het besluit van Gedeputeerde Staten buiten werking blijft gedurende den termijn voor en de behandeling van het beroep;

O. dat Gedeputeerde Staten van Limburg bij hun bestreden besluit terecht de onbetrouw-

baarheid van den hoofdkeurmeester bij den Keuringsdienst te Maastricht X. hebben aangenomen op grond van de ten deze afgelegde verklaringen in onderlingen samenhang en verband beschouwd, waaruit blijkt dat de genoemde ambtenaar ten einde van de Verzekeringsmaatschappij vergoeding te bekomen ter zake van een diefstal van reservewielen met banden behoorende bij een automobiel van den keuringsdienst, in strijd met de waarheid heeft opgegeven dat deze diefstal gedurende een dienstreis zou hebben plaats gehad;

dat hierin geene verandering wordt gebracht door de nadere verklaring van den boekhouder Daenen, door het appelleerend gemeentebestuur bij het beroepschrift overgelegd;

dat mitsdien het besluit van Gedeputeerde Staten in dit opzicht behoort te worden gehandhaafd;

O. dat Gedeputeerde Staten voor het geval de Raad der gemeente Maastricht of de Inspecteur van de Volksgezondheid van dit besluit bij de Kroon in beroep mochten komen aan X., hangende dit beroep, verlof hebben verleend met behoud van salaris;

dat echter een zoodanige voorziening bestemd om hangende een eventueel ingesteld beroep te gelden in strijd is met art. 11, 3e lid den Warenwet en mitsdien behoort te worden vernietigd;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg van 12 Januari 1925, 2e afd. La. 252 A, waarbij aan Burgemeester en Wethouders van Maastricht is voorgeschreven X. als hoofdkeurmeester bij den Keuringsdienst te Maastricht te ontslaan met ingang van den dag waarop hem van dit ontslag zal worden kennis gegeven, te handhaven en voor het overige het besluit van Gedeputeerde Staten te vernietigen.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast, enz. (A. B.)

---

21 *April* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Een wijziging der verordening op den keuringsdienst, strekkend tot opheffing van de verplichting van den eigenaar, houder of hoeder van een gestorven of in nood gedood slachtdier, om dat dier over te brengen naar het gemeentelijk slachthuis, is in strijd met de belangen der volksgezondheid en derhalve niet voor goedkeuring vatbaar.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der Gemeente Sittard tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg van 24 December 1924, 2e afd. La. 12427/8 K, waarbij goedkeuring is onthouden aan het raadsbesluit van 8 Augustus 1924 tot wijziging der verordening op den keuringsdienst van vee en vleesch;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 31 Maart 1925, no. 194;

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 16 April 1925, no. 341 E, afd. Volksgezondheis;

O. dat de Raad der gemeente Sittard bij besluit van 8 Augustus 1924 heeft besloten de verordening op den keuringsdienst van vee en vleesch te wijzigen in dien zin, dat art. 10 der verordening wordt gelezen als volgt: „De eigenaar, houder of hoeder van een gestorven of een in nood gedood slachtdier, is verplicht van het afsterven of afmaken zoo spoedig mogelijk, althans binnen zes uren daarna, kennis te geven ten bureele van den Keuringsdienst. Tot de kennisgeving, bedoeld in het eerste lid van dit artikel is ook verplicht de eigenaar, houder of hoeder van doodgeboren of gestorven dieren, genoemd in art. 4, 3e lid Vleeschkeuringswet";

dat Gedeputeerde Staten van Limburg bij besluit van 24 December 1924 aan het raadsbesluit de goedkeuring hebben onthouden uit overweging dat de strekking van het onderwerpelijk besluit deze is, dat uit de verordening op den keuringsdienst van vee en vleesch wordt verwijderd de thans daarin in art. 10 neergelegde verplichting van den eigenaar, houder of hoeder van een gestorven of in nood gedood slachtdier om dit dier over te brengen naar het gemeentelijk slachthuis;

dat de bedoelde verplichting in de geldende verordening is opgelegd tenzij de keuringsveearts, hoofd van dienst daarvan schriftelijk ontheffing verleent; dat art. 10 dier verordening de gevallen opsomt, waarin die ontheffing kan worden verleend; dat gebleken is, dat in de praktijk in de bedoelde gevallen de ontheffing inderdaad ook wordt verleend; dat dientengevolge practisch thams alleen in die gevallen vervoer naar het slachthuis verplichtend is gesteld, wanneer het dier wegens ziekte in dreigend levensgevaar heeft verkeerd en deswege in nood is gedood; dat naar het oordeel van den Inspecteur der Volksgezondheid, belast met het toezicht op de naleving der Vleeschkeuringswet, juist in die gevallen het gevaar voor de Volksgezondheid het grootst is en dat alsdan bacteriologisch vleeschonderzoek moet plaats hebben alvorens tot eventueele goedkeuring kan worden overgegaan; dat gelijk voornoemde Inspecteur mededeelt, het bacteriologisch onderzoek één tot twee dagen vereischt; dat juist het vleesch, waarvan hier sprake is, in hooge mate vatbaar is voor infectie na het slachten, zoodat het een allereerste eisch is dat dit vleesch gedurende het onderzoek bewaard worde in een zoo hygiënisch mogelijke omgeving, welke laatste wel wordt aangetroffen in een openbaar slachthuis, doch geenszins op een boerenerf; dat dus zoowel in het belang der Volksgezondheid als in het belang van den veehouder zelven de verplichting om de hierbedoelde slachtdieren naar het openbaar slachthuis te vervoeren, noodzakelijk is, zoodat het betrokken raadsbesluit, waarbij deze verplichting zou worden opgeheven, naar het oordeel van hun college in strijd is met het algemeen belang; dat gebleken is dat ook de Gezondheidscommissie gezeteld te Sittard eveneens bij het gemeentebestuur op intrekking der onderwerpelijke wijzigingsverordening heeft aangedrongen;

dat de gemeenteraad in beroep aanvoert dat de eigenaar, houder of hoeder van een gestorven of in nood geslacht dier, die woont in eene gemeente aangesloten aan den keuringskring „Sittard" voor vee en vleesch, wel de

vrijheid heeft die dieren ter plaatse te laten, terwijl de bewoner der gehuchten van Sittard waarvan sommige op even verren of verder verwijderden afstand wonen als bewoners van andere vrijgestelde gemeenten, die dieren moeten overbrengen naar het gemeentelijk slachthuis; dat hieraan steeds groote kosten van vervoer zijn verbonden en groot gevaar voor benadeeling en waardevermindering van het vleesch, in vergelijking met het slachten en verkoopen in het klein, ter plaatse van slachting; dat nl. te dezen vaststaat en algemeen bekend is, zooals het ook aan de adviseerende autoriteiten moest bekend zijn, dat de afliggende gehuchten en wijken der gemeente hun geldelijke belangen hebben gebracht in eene onderlinge veeverzekering, welke verlangt, dat ieder lid pro rato van het aantal zijner opgenomen runderen een aandeel neemt in het geslachte dier, zoodat aldus practisch slachting en verkoop in het klein plaats kan hebben in het systeem van dit besluit;

O. dat de wijziging der verordening op den keuringsdienst van vee en vleesch strekt tot opheffing van de verplichting van den eigenaar, houder of hoeder van een gestorven of in nood gedood slachtdier, om dat dier over te brengen naar het gemeentelijk slachthuis;

dat blijkens de ingekomen ambtsberichten deze verplichting in het belang der volksgezondheid behoort te worden bestendigd;

O. wijders dat de bewering van den appelleerenden gemeenteraad, dat de eigenaar, houder of hoeder van een gestorven of in nood geslacht dier, die woont in eene gemeente, aangesloten aan den keuringskring Sittard voor vee en vleesch, de vrijheid heeft die dieren ter plaatse te laten, wordt weersproken door de mededeeling van den Inspecteur van de Volksgezondheid belast met het toezicht op de naleving der Vleeschkeuringswet, dat alle tot den keuringskring Sittard behoorende gemeenten in hunne verordeningen vervoer naar het slachthuis te Sittard van in nood gedoode of gestorven dieren verplichtend hebben gesteld, tenzij de keuringsveearts hiervan ontheffing verleent;

Gezien de Vleeschkeuringswet (S. 1919, nº. 524);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van enz. (A. B.)

---

23 *April* 1925. BESLUIT tot vernietiging van de verordening van den Raad der gemeente *Woudenberg*, d.d. 30 October 1923, tot regeling van het vervolgonderwijs. S. 163.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 16 September 1924, nº. 12760 II, afdeeling Lager Onderwijs Financiëel en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 24 September 1924, nº. 10510, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, tot vernietiging van de verordening van den Raad der gemeente *Woudenberg*, d.d. 30 October 1923, tot regeling van het vervolgonderwijs;

Overwegende, dat de verordening in art. 4 de bepaling bevat, dat het vervolgonderwijs wordt gegeven in een cursus, die 102 uren per jaar duurt;

Overwegende, dat een zoodanige cursusduur niet voldoet aan het voorschrift van art. 21, tweede lid, der Lager-onderwijswet 1920, hetwelk den duur van een cursus voor vervolgonderwijs bepaalt op ten minste 150 uren per jaar;

dat in verband hiermede de verordening eene regeling van het vervolgonderwijs inhoudt, in strijd met de bepalingen der Lager-onderwijswet 1920;

Gelet op art. 21 der Lager-onderwijswet 1920, en op de artikelen 153 en 158 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord, advies van 4 November 1924, nº. 29;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 28 November 1924, nº. 15696, afdeeling Lager Onderwijs Financiëel; en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 18 April 1925, nº. 2911, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermelde verordening van den Raad der gemeente *Woudenberg* te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift aan den Raad van State zal worden medegedeeld.

Het Loo, den 23sten April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,

J. TH. DE VISSER.

De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw,

CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 11 *Mei* 1925.)

---

23 *April* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van de tusschen den Nederlandschen Gezant te *Athene* en den Griekschen Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's dd. 27 Februari en 9 Maart 1925, tot regeling van de handelsbetrekkingen tusschen *Nederland* en *Griekenland*. S. 164.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de tusschen Onzen Gezant te *Athene* en den Griekschen Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's dd. 27 Februari en 9 Maart 1925, strekkende tot regeling van de handelsbetrekkingen tusschen *Nederland* en *Griekenland*, van welke nota's een afdruk en eene vertaling bij dit Besluit zijn gevoegd;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 17 April 1925, Directie van het Protocol, nº. 11039;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bedoelde nota's te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Met Loo, den 23sten April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 6 *Mei* 1925.)

Athènes, le 27 féprier 1925.

Monsieur le Président,

J'ai l'honneur d'accuser réception de la lettre en date du 21 de ce mois sub nº. 5478, par laquelle Votre Excellence a bien voulu me communiquer que le Gouvernement de la République a été autorisé par un Décret de l'Assemblée Nationale, en date du 17 février courant, de proroger le régime conventionnel en vigueur pour un nouveau délai de trois mois, c'est-à-dire jusqu'au 1er juin 1925, et que le Gouvernement Hellénique prendra des mésures en vue de la continuation d'application du régime découlant du traité de commerce conclu entre la Grèce et les Pays-Bas le 22 février 1843 jusqu'au 1er juin 1925, sous condition de réciprocité.

Le Gouvernement de la Reine à qui j'ai communiqué à son temps le contenu de la lettre précitée, vient de m'autoriser de porter à la connaissance de Votre Excellence qu'Il adhère à la proposition du Gouvernement Hellénique et qu'Il prendra aussi de son coté les mesures nécessaires en yue de la continuation de l'application du régime découlant du traité de commerce conclu entre la Grèce et les Pays-Bas le 22 février 1843, jusqu'à la date susmentionnée du 1er juin 1925.

En priant Votre Excellence de vouloir bien me confirmer le contenu de la présente, je saisis cette occasion pour Lui réitérer les assurances de ma très haute considération.

C. D. SCHULLER TOT PEURSUM.

Son Excellence
Monsieur ANDRÉ MICHALAKOPOULOS,
Président du Conseil,
Ministre des Affaires Etrangères,
Athènes.

Ministère des Affaires Etrangères.
Nº. 6634.

Athènes, le 9 mars 1925.

Monsieur le Ministre,

En Vous accusant réception de Votre lettre du 27 février dernier, j'ai l'honneur de Vous informer que je prends acte de l'adhésion du Gouvernement de S.M. à la proposition du Gouvernement Hellénique tendant à la prorogation du régime conventionnel en vigueur, pour un nouveau délai de trois mois, c'est-à-dire jusqu'au 1er juin 1925.

En conséquence, le Gouvernement de la République a pris des mesures pour la continuation d'application de ce régime.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma haute considération.

A. MICHALAKOPOULOS.

Son Excellence
Monsieur C. D. SCHULLER TOT PEURSUM,
Ministre des Pays-Bas,
Athènes.

VERTALINGEN.

Athene, 27 Februari 1925.

Mijnheer de President,

Ik heb de eer de ontvangst te bevestigen van den brief dd. 21 dezer, nº. 5748, waarbij U.E. mij wel heeft willen mededeelen, dat de Regeering van de Republiek door een Besluit van de Nationale Vergadering dd. 17 Februari j.l., is gemachtigd het van kracht zijnde verdragsregime wederom met drie maanden te verlengen d.w.z. tot 1 Juni 1925 en dat de Grieksche Regeering maatregelen zal nemen om, op voorwaarde van wederkeerigheid, de toepassing van het regime, voortvloeiende uit het op 22 Februari 1843 tusschen Griekenland en Nederland gesloten handel-verdrag, tot 1 Juni 1925 te doen voortbestaan.

Hr. Ms. Regeering ter wier kennis ik destijds den inhoud van opgemelden brief bracht, machtigt mij ter kennis van U.E. te brengen, dat Zij op het voorstel van de Grieksche Regeering ingaat en dat Zij, ook van haren kant de maatregelen zal nemen, noodig om de toepassing van het regime, voortvloeiende uit het op 22 Februari 1843 tusschen Griekenland en Nederland gesloten handelsverdrag, tot bovenvermelden datum van 1 Juni 1925 te doen voortbestaan.

Ik verzoek U.E. mij den inhoud van dit schrijven wel te willen bevestigen en neem de gelegenheid te baat enz.

C. D. SCHULLER TOT PEURSUM.

Zijner Excellentie
den Heere ANDRÉ MICHALAKOPOULOS,
President van den Ministerraad,
Minister van Buitenlandsche Zaken,
Athene.

Athene, 9 Maart 1925.

Mijnheer de Gezant,

De ontvangst bevestigende van Uwen brief van 27 Februari j.l., heb ik de eer te Uwer kennis te brengen dat ik nota neem van de instemming van Hr. Ms. Regeering met het voorstel der Grieksche Regeering om het thans van kracht zijnde verdragsregime voor een nieuwe periode van drie maanden, d.w.z. tot 1 Juni 1925 te verlengen.

Diensvolgens heeft de Regeering der Republiek maatregelen getroffen om de toepassing van dit regime te doen voortduren.

Gelief enz.

A. MICHALAKOPOULOS.

Zijner Excellentie
den Heere C. D. SCHULLER TOT PEURSUM,
Gezant der Nederlanden,
Athene.

---

24 *April* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Vervoer 1901. S. 165.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 24 Maart 1925, nº. 412, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 27 der Spoorwegwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 7 April 1925, nº. 17);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 20 April 1925, nº. 391, afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

punt XLV*a* van bijlage B van het Algemeen Reglement Vervoer 1901, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 4 Januari 1901 (*Staatsblad* nº. 20), het laatst gewijzigd bij Koninklijk

besluit van 28 Juli 1924 (*Staatsblad* nº. 381), te wijzigen en te doen lezen als volgt:

XLV*a*. „*Samengeperste stikstof en samengeperste lucht alsmede acetyleen, dat in aceton is opgelost en in poreuze stoffen opgezogen*, worden onder de navolgende voorwaarden ten vervoer aangenomen:

1. Deze stoffen mogen slechts ten vervoer worden aangeboden in goed sluitende houders van wel- of vloeijzer of van gegoten staal zonder naad. Ter bescherming van de houders mogen kisten gebruikt worden. De wanddikte van nieuwe houders moet zoodanig bepaald worden, dat in de zwakste plekken bij de beproeving geene spanning ontstaat, die meer bedraagt dan:

a. voor houders van bovenbedoeld acetyleen 8 K.G. per m.M².;

b. voor de houders der overige stoffen 1/5 van hare trekvastheid.

2. De houders van bovenbedoeld acetyleen moeten geheel zijn gevuld met een poreuze, gelijkmatig verdeelde, stof, die

a. de ijzeren houders niet aantasten noch met het oplosmiddel voor acetyleen (aceton), noch met acetyleen zelf schadelijke verbindingen vormt;

b. ook bij langdurig gebruik en bij schokken niet in elkander zakt of gevaarlijke holle ruimten vormt;

c. zekerheid geeft, dat geen explosieve ontledingen van het acetyleen plaats vinden, zelfs niet bij groote warmte of door hevige stooten. Er mag slechts zooveel van het oplosmiddel in den houder aanwezig zijn, dat de vergrooting van het volume, die plaats vindt door de opneming van het acetyleen en door het stijgen van de temperatuur tot 40º C., zonder gevaar kan geschieden. Hierdoor mag de overdruk in den houder niet hooger worden dan 2/3 van de drukproef.

3. Voor flesschen of houders, mits van ten hoogste 21 c.M. middellijn (binnenwerks) en van ten hoogste 2 M. lengte — met uitzondering van houders voor bovenbedoeld acetyleen — zijn hoogere spanningen veroorloofd; evenwel moet de wanddikte van nieuwe flesschen ten minste zoodanig genomen worden, dat in de zwakste plek bij de beproeving geene spanning ontstaat, hooger dan 30 K.G. per m.M². Daarenboven mag de spanning, die op de zwakste plek van den wand uit den beproevingsdruk te berekenen valt, nooit meer zijn dan 2/3 van de strekgrens, afgeleid uit trekproeven op strooken, genomen van afgewerkte houders. Materiaal, waarvan de strekgrens hooger ligt dan 45 K.G. per m.M²., of waarvan de uittrekking bij 100 m.M. meetlengte bij de trekproef minder dan 12 % bedraagt, wordt niet toegelaten. In geval van twijfel geldt als strekgrens eene blijvende lengte-verandering van de proefstaaf boven 0.2 % der oorspronkelijke meetlengte. De wanddikte van den houder mag niet minder dan 3 m.M. bedragen.

4. Nieuwe houders moeten vóór het gebruik door een van overheidswege gemachtigden deskundige, wat aangaat den aard van het materiaal en de hoedanigheid van vervaardiging, beproefd worden, alsook aan een waterdrukproef worden onderworpen. De houders voor bovenbedoeld acetyleen zijn bovendien vóór gebruik, ook ten aanzien van de hoedanigheid der poreuze stof en van de toe te laten vulling met het oplosmiddel (zie punt 2) te beproeven. De waterdrukproef moet op elken houder, de andere proeven op ten minste één van elke 200 houders worden toegepast. Flesschen, z..ng. „Bomben", moeten vóór de beproeving zorgvuldig worden uitgegloeid.

5. De bij de waterproef te bezigen inwendige druk moet voor de cylinders, bestemd:

a. voor de in aceton opgeloste en in poreuze stoffen opgezogen acetyleen minstens 60 atmosfeeren bedragen;

b. voor de overige stoffen 50 % hooger zijn dan de vullingsdruk.

6. De drukproef moet elke 5 jaar worden herhaald. Bij de herbeproeving is het niet noodig de houders uit te gloeien. Een herhaling van de beproeving is evenwel niet noodig voor alle houders van bovenbedoeld *acetyleen*. Voor deze houders kan na vijfjarig gebruik worden volstaan met de beproeving van slechts enkele stuks. Hiervoor is ½ % der jaarlijks aangeschafte houders, minstens echter één houder, aan een deskundige tot onderzoek ter beschikking te stellen, die daarvan een beperkt aantal, dat hem voldoende voorkomt, op vastheid en slijtage, zoomede op hoedanigheid der poreuze stof in den houder, moet beproeven.

7. Bij het doen van de drukproeven moeten toestellen aanwezig zijn, welke het mogelijk maken den druk zonder stooten op te voeren. De houders moeten de drukproef doorstaan zonder blijvende vormverandering te ondergaan of lekkage te vertoonen. De houders moeten van ten minste ééne klep tot het vullen en ledigen voorzien zijn. Bij houders voor bovenbedoeld acetyleen mogen de met het gas in aanraking komende deelen van de kleppen niet uit koper bestaan.

8. Op de houders moeten op duurzame en goed zichtbare wijze worden vermeld:

a. de hoogte van den toegelaten druk;

b. de datum der jongste beproeving en het stempel van den deskundige, die de beproeving heeft ondernomen;

c. het tarra-gewicht van den houder, nadat deze voor de eerste maal van de poreuze massa en aceton is voorzien.

9. De toegelaten hoogste vullingsdruk der houders bedraagt bij 17, 5º Celsius:

a. voor de in aceton opgeloste en in poreuze stoffen opgezogen acetyleen: 15 atmosfeeren overdruk;

b. voor de overige stoffen: 200 atmosfeeren overdruk.

10. Niet in kisten verpakte houders moeten van eene inrichting voorzien zijn, welke het rollen verhindert. Hunne kleppen moeten voorzien zijn van kappen van smeedijzer, staal of smeedbaar gietijzer. Kleppen, die aan de binnenzijde van den hals der flesch aangebracht en door een opgeschroefden, goed geplaatsten metalen stop beschut zijn, behoeven geen kap.

11. Op de kisten moet de inhoud duidelijk vermeld staan.

12. Bij elke zending moet de afzender desverlangd den in de houders aanwezigen druk door een juist wijzenden manometer aantoonen. De uitkomsten van het hierbedoelde onderzoek moeten door den spoorwegbeambte in het kort op den vrachtbrief worden vermeld.

13. De colli moeten zonder stooten of schokken behandeld worden; ook mogen zij

niet aan de werking van de zonnestralen of van kachelwarmte blootgesteld worden.

14. Het vervoer geschiedt:

a. op open wagens, indien de aanbieding plaats heeft in voor het vervoer over de gewone wegen bijzonder ingerichte voertuigen, welke met dekkleeden volkomen gedekt zijn;

b. in gesloten wagens, in elk ander geval.

15. De houders moeten zoodanig in den spoorwagen geplaatst worden, dat zij niet kunnen omvallen of van den wagen rollen.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 24sten April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 11 *Mei* 1925.)

---

27 *April* 1925. BESLUIT, houdende bepaling van het tijdstip, waarop eene bepaling van de wet van 1 November 1924 (*Staatsblad* nº. 492) tot wijziging der Motor- en Rijwielwet in werking treedt. S. 166.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 17 April 1925, nº. 343, Afdeeling Waterstaat A;

Gelet op § 4 der wet van 1 November 1924 (*Staatsblad* nº. 492) tot wijziging der Motor- en Rijwielwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat op 1 Juli 1925 in werking treedt de bij artikel XIV van § 1 der wet van 1 November 1924 (*Staatsblad* nº. 492) tot wijziging der Motor- en Rijwielwet vastgestelde invoeging in de Motor- en Rijwielwet van artikel 25*bis*, gelijk dit artikel als artikel 25 is opgenomen in den tekst der gewijzigde Motor- en Rijwielwet, in het *Staatsblad* geplaatst krachtens Ins besluit van 27 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 24).

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 27sten April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 11 *Mei* 1925.)

---

27 *April* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Waar in art. 17 dezer wet afzonderlijk is verboden het met kunstlicht iemand bij het opsporen van wild bijstaan, terwijl in de bewezenverklaring het pogingen aanwenden om wild op te sporen en te bemachtigen alleen op de beide beklaagden betrekking heeft, vindt geen steun in de wet de opvatting, dat ook als een poging om wild op te sporen en te bemachtigen zou kunnen worden beschouwd het door de derde persoon het perceel wild zoekende belichten. Derhalve is het door beklaagden gepleegde feit ten onrechte gequalificeerd als gepleegd in vereeniging van meer dan twee personen.

De verbeurdverklaring der jachtgeweren vindt geen steun in de wet. Immers in art. 2 is bepaald, dat onder „jagen" wordt verstaan het opsporen enz. van wild en alle pogingen daartoe met *geoorloofde middelen*, terwijl ten laste van beklaagden is bewezen verklaard het aanwenden van pogingen om wild op te sporen met een volgens art. 16 *ongeoorloofd middel*; uit niets blijkt, dat aan het begrip „jagen" in art. 51*b* een andere beteekenis zou moeten worden toegekend dan die welke de wet zelf aangeeft.

(Jachtwet 1923, artt. 47, 51.)

Mrs. Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse, Taverne en Kirberger.

1º. P. J. Lm. enz., 2º. P. M. Lp. enz., requiranten van cassatie tegen een te hunnen laste gewezen vonnis van de Arr.-Rechtbank te Roermond van 20 Januari 1925, waarbij in hooger beroep, met vernietiging van een door het Kantongerecht te Weert op 28 November 1924 gedane uitspraak, requiranten, ter zake van: „het aanwenden van pogingen om wild op te sporen en te bemachtigen met kunstlicht, gepleegd tusschen een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopgang, in vereeniging van meer dan twee personen", met toepassing van de artikelen 16 aanhef en sub *a* junoto 46 alinea 1 en 47 alinea 1 sub *a* en *b*, 51 der Jachtwet 1923, 34 Sr., zijn veroordeeld ieder tot een hechtenisstraf van twee maanden, met verbeurdverklaring van het in beslag genomen jachtgeweer, als hebbende de veroordeelde Lp. dat tijdens het plegen der overtreding in zijn bezit gehad, alsook van het niet in beslaggenomen geweer, waarmede de beklaagde Lm. „zulks heeft gedaan", met bevel van de uitlevering van laatstbedoeld geweer of betaling der waarde, door de Rechtbank geschat op tien gulden, voorts met bepaling, dat, zoo bedoeld geweer niet wordt uitgeleverd, of gemeld bedrag niet wordt betaald, de verbeurdverklaring ten opzichte van het niet in beslag genomen geweer zal worden vervangen door hechtenis van tien dagen; (gepleit door Mr. M. van der Heyden te 's-Gravenhage).

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Taverne;

Gelet op het middel van cassatie, namens den eersten requirant voorgesteld bij pleidooi:

Schending, althans verkeerde toepassing van de artikelen 17, 47*b*, 46, 16, 2 der Jachtwet 1923, junctis de artikelen 143, 346, 211, 214, 216, 228, 246, 247 en 253 Sv., doordien de Rechtbank te Roermond de grenzen der dagvaarding heeft overschreden door bewezen te verklaren:

1º. dat de derde persoon geacht moet worden de beklaagden te hebben bijgestaan bij het opsporen van wild, hoewel zulks niet ten laste is gelegd;

2º. dat ieder der beklaagden de handelingen heeft gepleegd in vereeniging van meer dan twee personen;

O. dat, van het bij inleidende dagvaarding aan requiranten telastegelegde, bij het bestreden vonnis wettig en overtuigend bewezen is verklaard, dat zij den 22sten October 1924 des namiddags circa 10½ uur, alzoo tusschen een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopgang, te Maarheeze, ter plaatse genaamd Huchten, te zamen en in vereeniging zich hebben

bevonden in het jachtveld en door toen aldaar elk met een geladen geweer in jagende houding te gaan over een perceel bouwland, terwijl in hun midden een persoon liep, welke met een helder wit licht gevende carbidlantaarn (kunstlicht) dat perceel wildzoekende belichtte, pogingen hebben aangewend om wild op te sporen en te bemachtigen op dat perceel door middel van dat kunstlicht;

O. dat de Rechtbank dit feit heeft gequalificeerd en deswege straf heeft opgelegd als hiervoren is vermeld, na te hebben overwogen, dat de derde persoon, die zooals uit de bewijsmiddelen mede is komen vast te staan, met het kunstlicht het perceel bouwland, waarover de beklaagden gingen, wildzoekend belichtte, niet alleen, ingevolge artikel 17 der Jachtwet 1923, geacht moet worden de beklaagden te hebben bijgestaan bij het opsporen van wild, doch hij, naar het oordeel der Rechtbank, tevens op integreerende wijze een onmisbaar aandeel heeft genomen in de door de beklaagden gepleegde handelingen;

Ten aanzien van het cassatiemiddel:

O. dat de *eerste* grief van het middel niet kan opgaan, daar de Rechtbank niet iets meer heeft bewezen verklaard dan aan de requiranten was telastegelegd; dat het „bijstaan van de requiranten bij het opsporen van wild" door den lichtdrager duidelijk in de dagvaarding is uitgedrukt — zij het dan niet met dezelfde woorden — terwijl overigens dat gedeelte der hiervoren aangehaalde overweging der Rechtbank, waarop de grief terugslaat, geen andere beteekenis heeft dan die van een inleiding tot de conclusie, dat de lichtdrager hier meer heeft gedaan dan bijstaan, namelijk: dat hij rechtstreeks aan de handelingen der requiranten heeft deelgenomen, waardoor de verzwarende omstandigheid van artikel 47*b* der Jachtwet 1923 aanwezig zou zijn;

O. dat op dit laatste de *tweede* grief van het middel betrekking heeft en deze grief gegrond is; dat immers in de bewezenverklaring ten aanzien van dien derden persoon niets anders wordt gezegd dan dat hij met een helder wit licht gevende carbidlantaarn (kunstlicht) het genoemde perceel wild zoekende belichtte; dat nu, waar in artikel 17 der Jachtwet 1923 afzonderlijk is verboden het met kunstlicht iemand bij het opsporen van wild bijstaan, terwijl in de bewezenverklaring het pogingen aanwenden om wild op te sporen en te bemachtigen alleen op de requiranten betrekking heeft, de opvatting, dat voormeld wild zoekende belichten, ook als een poging om wild op te sporen en te bemachtigen zou kunnen worden beschouwd, in de wet geen steun vindt; dat derhalve het ten laste van requiranten gepleegde feit door de Rechtbank ten onrechte is gequalificeerd als gepleegd in vereeniging van meer dan twee personen, zoodat de qualificatie in zooverre moet worden gewijzigd;

O. dat door of namens den tweeden requirant geen gronden voor het beroep zijn aangevoerd, zoodat te zijnen aanzien de qualificatie ambtshalve moet worden verbeterd;

O. voorts ambtshalve ten aanzien van het beroep van beide requiranten:

dat de door de Rechtbank uitgesproken verbeurdverklaring in de wet geen steun vindt; dat immers de eenige hier in aanmerking komende bepaling is die van artikel 51*b*, waarbij — in verband met den aanhef van dat artikel, verbeurdverklaring is voorgeschreven van de jachtmiddelen in het bezit van iemand, jagend in strijd met de voorschriften der Jachtwet 1923; dat nu, waar in artikel 2 dezer wet is bepaald, dat onder „jagen" wordt verstaan het opsporen, bemachtigen of dooden van wild en alle pogingen daartoe met geoorloofde middelen, terwijl ten laste van requiranten is bewezen verklaard het aanwenden van pogingen om wild op te sporen of te bemachtigen met kunstlicht, derhalve met een, volgens artikel 16 der wet, ongeoorloofd middel en waar voorts uit niets blijkt, dat aan het begrip jagen in artikel 51*b* een andere beteekenis zou moeten worden toegekend dan die welke de wet zelf aangeeft, de Rechtbank het voorschrift van artikel 51 aanhef en *b* ten onrechte toepasselijk heeft geacht;

Vernietigt het bestreden vonnis, doch alleen wat betreft de aan het bewezenverklaarde gegeven qualificatie en de uitgesproken verbeurdverklaring met de daaraan door de Rechtbank gehechte gevolgen;

Rechtdoende krachtens artikel 105 R. O.:

Qualificeert het bewezen verklaarde als:

„Het aanwenden van pogingen om wild op te sporen en te bemachtigen met kunstlicht, gepleegd tusschen een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopgang";

Gelast de teruggave van het inbeslaggenomen geweer aan Jan Matthijs Fiddelaers, landbouwer te Maarheeze na verloop van acht dagen na deze uitspraak;

Verwerpt overigens het beroep.

Uit de met het arrest overeenstemmende concl. Adv.-Gen. Mr. Besier halen wij aan:

„Een tweede bezwaar heb ik tegen de verbeurdverklaring der geweren. Ik stel hierbij voorop, dat art. 2 der Jachtwet 1923 onder jagen verstaat „het opsporen, bemachtigen of dooden van wild en alle pogingen daartoe, met geoorloofde middelen". Deze woorden moeten dus in de andere artikelen der Wet, die van jagen spreken, worden geïnterpoleerd. Doch in art. 16, dat juist bepaalt, welke jachtmiddelen niet geoorloofd zijn, is dit niet geheel mogelijk, omdat dan dit voorschrift onverstaanbaar zou worden. Daar moet dus onder jagen alleen worden verstaan: het opsporen, bemachtigen of dooden van wild en alle pogingen daartoe. In dien geest was dan ook art. 19 van het oorspronkelijk ontwerp geredigeerd, dat werd veranderd toen in het gewijzigd ontwerp het positieve stelsel, waarbij de geoorloofde jachtmiddelen werden opgenoemd, verlaten werd voor het negatieve, thans in de artt. 2 en 16 neergelegd. Uit de aldus ontstane anomalie mogen echter niet verdere gevolgtrekkingen worden gemaakt met name niet bij de interpretatie van art. 51. Wat art. 16 ten onrechte „jagen" met ongeoorloofde middelen schijnt te noemen, verdient dien naam niet. Wie met kunstlicht pogingen aanwendt om wild op te sporen en te bemachtigen jaagt eigenlijk niet. Dit was ook 's Hoogen Raads opvatting onder de werking van art. 15*bis* der oude Jagtwet; zie de arresten van 6 Mei 1912 (W. 9345) en van 23 Juni 1913 (W. 9518, N. J. 1913, 1042). Doch dan is op de beklaagden ook niet toepasselijk art 51 aanhef en onder *b* der Jachtwet 1923, krachtens

welk voorschrift de verbeurdverklaring moet worden uitgesproken van „de jachtmiddelen, in het bezit van iemand, jagende in strijd met de voorschriften dezer wet". De verbeurdverklaring der geweren wordt ook niet gewettigd door een der andere onderdeelen van dit artikel, met name niet door onderdeel *a*, dat spreekt van „de middelen, waarvan het gebruik bij deze wet verboden is".

Door de verbeurdverklaring heeft dus de Rechtbank art. 51 in verband met art. 16 der Jachtwet 1923 verkeerd toegepast". (N. J.)

---

28 *April* 1925. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van den Raad der Gemeente *Doetinchem* dd. 25 November 1924, waarbij in beroep aan L. G. ROELOFS, aldaar, een bouwvergunning is verleend. S. 167.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 19 Februari 1925, nº. 1121 M./P.B.R., afdeeling Volksgezondheid en van 7 Maart 1925, nº. 1400, afd. Binnenlandsch Bestuur, betreffende het besluit van den Raad der Gemeente *Doetinchem* dd. 25 November 1924, waarbij in beroep aan L. G. ROELOFS, aldaar, vergunning is verleend tot het oprichten van een woon- en winkelhuis op het perceel, kadastraal bekend gemeente *Stad-Doetinchem*, sectie C, nº. 647, overeenkomstig de overgelegde teekening en beschrijving;

Overwegende, dat volgens artikel 5, tweede lid, der Woningwet bouwvergunning moet worden geweigerd o. a. wanneer niet wordt voldaan aan voorschriften met betrekking tot gebouwen, waarvan vrijstelling niet is verleend;

Overwegende, dat het bouwplan, waarvoor vergunning gevraagd is, niet voldoet aan bepalingen van de artikelen 23, 28 en 29 der bouwverordening voor *Doetinchem*, waarvan vrijstelling in het algemeen of in dit geval niet kon worden gegeven;

dat bouwvergunning derhalve had moeten worden geweigerd en deze in strijd met de wet is verleend;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord, advies van 24 Maart 1925, nº. 38;

Gelet op het nader rapport van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 1 April 1925, nº. 2430 M./P.B.R., afdeeling Volksgezondheid, en van 23 April 1025, nº. 2665, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

vorengenoemd besluit van den Raad der Gemeente *Doetinchem* van 25 November 1924 te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 28sten April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 14 *Mei* 1925.)

28 *April* 1925. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Vervoer 1901. S. 168.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 28 Maart 1925, nº. 392, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 27 der Spoorwegwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 7 April 1925, nº. 18);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 23 April 1925, nº. 396, afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

punt LIV van bijlage *B* van het Algemeen Reglement Vervoer 1901, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 4 Januari 1901 (*Staatsblad* nº. 29), het laatst gewijzigd bij Koninklijk besluit van 28 Juli 1924 (*Staatsblad* nº. 381), te wijzigen als volgt:

In de opsomming van de veiligheids ontplofbare stoffen, waaruit de patronen vervaardigd mogen zijn, wordt tusschen „*Alsilite*" en „*Ammonium Carboniet*" ingelascht:

„*Ammonit* 2 (mengsel van 77—87 pct. ammoniaksalpeter, waarbij ten hoogste 10 pct. van de geheele massa der ontplofbare stof door kalisalpeter mag zijn vervangen, 1—6 pct. plantenmeel en/of vaste koolwaterstoffen en/of natuurlijke langs chemischen of biologischen weg veranderde celstof, 12—20 pct. nitroderivaten van toluol en/of van naphtaline en/of van diphenylamine, waarbij ten hoogste 4 pct. van de geheele ontplofbare stof door nitrocellulose mag zijn vervangen),

„*Ammonit* 3 (mengsel van 72—76 pct. ammoniaksalpeter, waarbij ten hoogste 10 pct. van de geheele massa der ontplofbare stof door kalisalpeter mag zijn vervangen, 3—5 pct. kalium perchloraat, 1—4 pct. plantenmeel en/of vaste koolwaterstoffen, 11—15 pct. nitroderivaten van toluol en/of van naphtaline en/of van diphenylamine, 3—4 pct. nitroglycerine, ook gegelatineerd),

„*Ammonit* 4 (mengsel van 70—77 pct. ammoniaksalpeter, 5—10 pct. kaliumperchloraat, 1—4 pct. plantenmeel en/of vaste koolwaterstoffen en/of natuurlijke langs chemischen of biologischen weg veranderde celstof, 10—16 pct. nitroderivaten van toluol en/of van naphtaline en/of van diphenylamine, waarbij ten hoogste 4 pct. van de geheele massa der ontplofbare stof door nitrocellulose mag zijn vervangen),

„*Ammongelatine* 1 (mengsel van 28—33 pct. dinitrochlorhydrine, waarbij ten hoogste 5 pct. van de geheele massa der ontplofbare stof door nitroglycerine mag zijn vervangen, 1—3 pct. collodiumwol, 45—50 pct. ammoniaksalpeter, 10—15 pct. alkalinitraten, 6—12 pct. nitroderivaten van toluol, en/of van naphtaline en/of van diphenylamine, ook ten hoogste 2 pct. plantenmeel),"

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 28sten April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 19 *Mei* 1925.).

---

28 *April* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van de voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen *Nederland* en *Litauen*, op 10 Juni 1924 te *Kowno* tot stand gekomen door wisseling van nota's tusschen Harer Majesteits Gezant te *Kopenhagen* en den Minister van Buitenlandsche Zaken van *Litauen* (*Staatsblad* 1925, nº. 119). S. 169.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de wet van den 26sten Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 119), houdende goedkeuring van de voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen *Nederland* en *Litauen*, op 10 Juni 1924 te *Kowno* tot stand gekomen door wisseling van nota's tusschen Onzen Gezant te *Kopenhagen* en den Minister van Buitenlandsche Zaken van *Litauen*, van welke nota's een afdruk en een vertaling bij dit Besluit zijn gevoegd;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 23sten April 1925, Directie van het Protocol, nº. 11650;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenbedoelde nota's te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 28sten April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.
(*Uitgeg.* 14 *Mei* 1925.)

République de Lithuanie.
Ministère des Affaires Etrangères.

Kaunas, le 10 juin 1924.

Excellence,

I. Les Gouvernements lithuanien et néerlandais désirant développer les relations commerciales entre la Lithuanie et les Pays-Bas, j'ai l'honneur d'informer Votre Excellence que le Gouvernement de Lithuanie est disposé à garantir, à la réserve des restrictions exprimées aux paragraphes 6, 7 et 8 de la présente et à condition de réciprocité, aux ressortissants néerlandais, aux sociétés néerlandaises (anonymes et autres) commerciales, industrielles et financières, y compris les compagnies de navigation, et aux produits du sol et de l'industrie des Pays-Bas, dans le territoire lithuanien un traitement sous tous les rapports au moins aussi favorable que celui, accordé ou à accorder aux ressortissants, aux sociétés et aux produits du sol et de l'industrie du pays étranger le plus favorisé.

Cette disposition ne portera pas atteinte aux dispositions en vigueur en Lithuanie en matière de la délivrance ou de la prorogation de visas; ni aux droits de la Lithuanie de refuser l'entrée ou le séjour prolongé aux personnes qui seront jugées indésirables.

Son Excellence
Monsieur WILLEM L. F. C. Chevalier DE RAPPARD, *Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire des Pays-Bas, à Copenhague.*

2. Ce traitement sera accordé en tout ce qui concerne l'établissement des ressortissants et des sociétés néerlandais en Lithuanie; l'exercice du commerce, de l'industrie et des professions; ainsi qu'en tout ce qui concerne les affaires de commerce et de navigation, à l'égard de l'importation, de l'exportation et du transit; les droits et formalités de douane et les opérations commerciales; le paiement des impôts.

3. Les bâtiments néerlandais jouiront dans les ports, rivières et eaux territoriales de la Lithuanie d'un traitement non moins favorable que celui accordé ou à accorder aux bâtiments lithuaniens ou à ceux de la nation étrangère la plus favorisée, le Gouvernement lithuanien se réservant toutefois le droit de ne permettre l'exercice du cabotage qu'aux bâtiments lithuaniens.

4. Le Gouvernement lithuanien s'engage en outre à concéder, à condition de réciprocité, le libre passage à travers la Lithuanie y compris les eaux territoriales, aux personnes, marchandises, bâtiments, voitures, wagons et envois postaux, venant des ou destinés aux Pays-Bas, et à leur accorder en matière de facilités, frais, restrictions etc. un traitement au moins aussi favorable que celui accordé ou à accorder aux personnes, marchandises, bâtiments, voitures, wagons et envois postaux lithuaniens ou à ceux d'une autre nationalité, origine, importation ou propriété plus favorisée.

Cette disposition pour autant qu'elle concerne le libre transit de marchandises, ne préjudiciera en rien aux prescriptions légales sur le transit d'armes et de provisions de guerre.

5. Le Gouvernement lithuanien s'engage de plus à appliquer, à condition de réciprocité, les dispositions du présent arrangement aux Indes néerlandaises, au Surinam et au Curaçao, ainsi qu'aux produits du sol et de l'industrie de ces pays et à leurs ressortissants, sociétés et bâtiments.

6. Il est bien entendu que les dispositions du présent arrangement n'accordent à aucune des parties contractantes aucun droit ou ne leur imposent aucune obligation dérogeant à une convention générale internationale à laquelle le Gouvernement lithuanien ou le Gouvernement néerlandais ont adhéré ou adhéreront à l'avenir.

7. Les Pays-Bas ne pourront par suite des dispositions précitées exiger les faveurs que la Lithuanie a accordées ou accordera à l'avenir à un des Etats Baltiques (Finlande, Esthonie, Lettonie) ou à ces trois pays, tant que ces avantages n'auront été accordés à un état tiers.

8. Les Pays-Bas ne pourront pas exiger les faveurs relatives aux communications, au trafic et au commerce de frontière qui pour des raisons locales, seraient accordées par la Lithuanie à des Etats limitrophes.

9. Tout différend sur l'interprétation, l'application et l'exécution du présent arrangement qui n'a pu être résolue entre les Hautes Parties Contractantes par la voie diplomatique sera soumis à la Cour Permanente de Justice Internationale.

10. Les dispositions de cet arrangement seront mis à exécution le plus tôt possible dès que les formalités prescrites à cet égard par

les lois constitutionnelles des deux parties-contractantes auront été accomplies. L'arrangement continuera à être en vigueur jusqu'à la conclusion entre les deux pays d'un traité définitif de commerce et de navigation, étant toutefois bien entendu que chacune des deux parties contractantes aura la faculté de dénoncer le présent arrangement, qui alors demeurera exécutoire jusqu'à l'expiration de trois mois à partir de la date de dénonciation.

Veuillez agréer, Votre Excellence, les assurances de ma très haute considération.

(signé) GALVANAUSKAS.
Président du Conseil,
Ministre des Affaires Etrangères.

Légation des Pays-Bas.
N°. 17 H. 202.

Kowno, le 10 juin 1924.

Monsieur le Ministre,

Les Gouvernements néerlandais et lithuanien désirant développer les relations commerciales entre les Pays-Bas et la Lithuanie, j'ai l'honneur d'informer Votre Excellence que le Gouvernement de Sa Majesté la Reine des Pays-Bas est disposé à garantir, à la réserve des restrictions exprimées aux paragraphes 6 et 8 de la présente et à condition de réciprocité, aux ressortissants lithuaniens, aux sociétés lithuaniennes (anonymes et autres) commerciales, industrielles et financières, y compris les compagnies de navigation, et aux produits du sol et de l'industrie de la Lithuanie, dans le territoire néerlandais un traitement sous tous les rapports au moins aussi favorable que celui, accordé ou à accorder aux ressortissants, aux sociétés et aux produits du sol et de l'industrie du pays étranger le plus favorisé.

Cette disposition ne portera pas atteinte aux dispositions en vigueur dans les Pays-Bas en matière de la délivrance ou de la prorogation de visas, ni aux droits des Pays-Bas de refuser l'entrée ou le séjour prolongé aux personnes qui seront jugées indésirables.

2. Ce traitement sera accordé en tout ce qui concerne l'établissement des ressortissants et des sociétés lithuaniens aux Pays-Bas; l'exercise du commerce, de l'industrie et des professions, ainsi qu'en tout ce qui concerne les affaires de commerce et de navigation, à l'egard de l'importation, de l'exportation et du transit; les droits et formalités de douane et les opérations commerciales; le paiement des impôts.

3. Les bâtiments lituaniens jouiront dans les ports, rivières et eaux territoriales du Royaume des Pays-Bas d'un traitement non moins favorable que celui accordé ou à accorder aux bâtiments néerlandais ou à ceux de la nation étrangère la plus favorisée, le Gouvernement de la Reine se réservant toutefois le droit de ne permettre l'exercice du cabotage qu'aux bâtiments néerlandais.

4. Le Gouvernement de la Reine s'engage en outre à concéder, à condition de réciprocité, le libre passage à travers les Pays-Bas, y compris les eaux territoriales, aux personnes, marchandises, bâtiments, voitures, wagons et envois postaux, venant de ou destinés à la Lithuanie, et à leur accorder en matière de facilités, frais, restrictions etc. un traitement au moins aussi favorable que celui accordé ou à accorder aux personnes, marchandises, bâtiments, voitures, wagons et envois postaux néerlandais ou à ceux d'une autre nationalité, origine, importation ou propriété plus favorisée.

Cette disposition pour autant qu'elle concerne le libre transit de marchandises, ne préjudiciera en rien aux prescriptions légales sur le transit d'armes et de provisions de guerre.

5. Le Gouvernement de la Reine s'engage de plus à appliquer dans les Indes Néerlandaises, dans le Surinam et dans le Curaçao, à condition de réciprocité, les dispositions du présent arrangement à la Lithuanie, ainsi qu'aux produits de son sol et de son industrie et aux ressortissants, aux sociétés et aux bâtiments lithuaniens.

6. Il est bien entendu que les dispositions du présent arrangement n'accordent à aucune des parties contractantes aucun droit ou ne leur imposent aucune obligation dérogeant à une convention générale internationale à laquelle le Gouvernement de la Reine ou le Gouvernement lithuanien ont adhéré ou adhéreront à l'avenir.

7. Les Pays-Bas ne pourront par suite des dispositions précitées exiger les faveurs que la Lithuanie a accordé ou accordera à l'avenir à un des Etats Baltiques (Finlande, Esthonie, Lettonie) ou à ces trois pays, tant que ces avantages n'auront été accordés à un Etat tiers.

8. La Lithuanie ne pourra pas exiger les faveurs relatives aux communications, au trafic et au commerce de frontière qui pour des raisons locales, seraient accordées par les Pays-Bas à des Etats limitrophes.

9. Tout différend sur l'interprétation, l'application ou l'exécution du présent arrangement qui n'a pu être résolu entre les Hautes Parties Contractantes par la voie diplomatique sera soumis à la Cour Permanente de Justice Internationale.

10. Les dispositions de cet arrangement seront mises à exécution le plus tôt possible dès que les formalités prescrites à cet égard par les lois constitutionnelles des deux parties contractantes auront été accomplies. L'arrangement continuera à être en vigueur jusqu'à la conclusion entre les deux pays d'un traité définitif de commerce et de navigation, étant toutefois bien entendu que chacune des deux parties contractantes aura la faculté de dénoncer le présent arrangement qui alors demeurera exécutoire jusqu'à l'expiration de trois mois à partir de la date de dénonciation.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma plus haute considération.

(signé) W. L. F. C. VAN RAPPARD.

Son Excellence
Monsieur le Ministre des Affaires Etrangères, à Kowno.

VERTALING.

Republiek Litauen.

Ministerie van
Buitenlandsche Zaken.

Kowno, 10 Juni 1924.

Excellentie,

1. Aangezien de Litausche en de Nederlandsche Regeering de handelsbetrekkingen

tusschen Litauen en Nederland wenschen te doen toenemen, heb ik de eer Uwer Excellentie mede te deelen, dat de Litausche Regeering bereid is, onder voorbehoud van de beperkingen, nedergelegd in de paragrafen 6, 7 en 8 dezer nota en op voorwaarde van wederkeerigheid, aan de Nederlandsche onderdanen, aan de Nederlandsche vennootschappen (naamlooze en andere) op het gebied van handel, nijverheid en financiën, daaronder begrepen de scheepvaartmaatschappijen, en aan de voortbrengselen van den bodem en van de nijverheid van Nederland op het grondgebied van Litauen eene behandeling te waarborgen, in alle opzichten ten minste even gunstig als die, toegestaan of toe te staan aan de onderdanen, aan de vennootschappen en aan de voortbrengselen van den bodem en van de nijverheid van het meestbegunstigde vreemde land.

Deze bepaling zal geen afbreuk doen aan de in Litauen bestaande voorschriften ten aanzien van de verleening, of verlenging van visa, noch aan de rechten van Litauen om personen, die ongewenscht zullen worden geacht, den toegang of het verdere verblijf te weigeren.

2. Deze behandeling zal worden toegestaan ten aanzien van al hetgeen betreft de vestiging van Nederlandsche onderdanen en vennootschappen in Litauen, het drijven van handel, de uitoefening der nijverheid en van beroepen, alsmede voor al wat betreft handels- en scheepvaartzaken; ten aanzien van den invoer, den uitvoer en den doorvoer, de douanerechten en formaliteiten en de handelsverrichtingen, de betaling van belastingen.

3. Nederlandsche vaartuigen zullen in de havens, op de rivieren en in de territoriale wateren van Litauen eene behandeling genieten, niet minder gunstig dan die, toegestaan of toe te staan aan de Litausche vaartuigen of aan die van de meestbegunstigde vreemde natie. De Litausche Regeering behoudt zich evenwel het recht voor, de uitoefening van de kustvaart slechts toe te staan aan Litausche vaartuigen.

4. De Litausche Regeering verbindt zich bovendien, op voorwaarde van wederkeerigheid, aan de personen, goederen, vaartuigen, voertuigen, spoorwagens en postzendingen, komende van of bestemd voor Nederland, vrijen doortocht door Litauen, daaronder begrepen de Litausche territoriale wateren, toe te staan, en in zake van faciliteiten, kosten, beperkingen, enz. eene behandeling te verleenen, ten minste even gunstig als die, toegekend of toe te kennen aan Litausche personen, goederen, vaartuigen, voertuigen, spoorwagens en postzendingen, of aan de personen, goederen, vaartuigen, voertuigen, spoorwagens en postzendingen eener andere, meerbegunstigde, nationaliteit, dan wel herkomstig of ingevoerd uit of het eigendom van een ander land, dat te dezen aanzien gunstiger wordt behandeld.

Deze bepaling zal, voor zoover zij betreft den vrijen doorvoer van goederen, in niets afbreuk doen aan de wettelijke voorschriften nopens der doorvoer van wapenen en oorlogsbehoeften.

5. De Litausche Regeering verbindt zich daarenboven, op voorwaarde van wederkeerigheid, de bepalingen dezer overeenkomst toe te passen op Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao, alsmede op de voortbrengselen van den bodem en van de nijverheid dezer landen en op hunne onderdanen, vennootschappen en vaartuigen.

6. Het is wel verstaan, dat de bepalingen dezer overeenkomst aan geen der Verdragsluitende Partijen eenig recht toekennen of haar eenige verplichting opleggen, welke inbreuk zou maken op eene algemeene internationale overeenkomst, waartoe de Litausche Regeering of de Nederlandsche Regeering is toegetreden of in de toekomst zal toetreden.

7. Nederland zal niet op grond van bovenstaande bepalingen aanspraak kunnen maken op de gunsten, die Litauen heeft toegestaan of in de toekomst zal toestaan aan een der Baltische Staten (Finland, Estland, Letland) of aan deze drie landen, zoolang deze voordeelen niet zullen zijn toegestaan aan een derden staat.

8. Nederland zal geen aanspraak kunnen maken op de gunsten met betrekking tot de grensverbindingen, het grensverkeer en den grenshandel, welke om redenen van plaatselijken aard door Litauen aan aangrenzende staten zouden worden toegestaan.

9. Elk geschil over de uitlegging, de toepassing of de uitvoering dezer overeenkomst, hetwelk niet langs diplomatieken weg tusschen de Hooge Verdragsluitende Partijen is kunnen worden opgelost, zal worden onderworpen aan het Permanente Hof van Internationale Justitie.

10. De bepalingen dezer overeenkomst zullen zoo spoedig mogelijk, nadat de ter zake door de wetten der beide Verdragsluitende Partijen voorgeschreven formaliteiten zullen zijn vervuld, ten uitvoer worden gelegd. De overeenkomst zal van kracht blijven tot de sluiting tusschen beide landen van een definitief verdrag van handel en scheepvaart, met dien verstande evenwel, dat elk der beide Verdragsluitende Partijen de vrijheid zal hebben de onderhavige overeenkomst op te zeggen, in welk geval deze van toepassing zal blijven tot na afloop van drie maanden, te rekenen van den datum der opzegging.

Gelieve, Mijnheer de Minister, de verzekering van mijne bijzondere hoogachting te aanvaarden.

(geteekend:) GALVANAUSKAS,
Voorzitter van den Raad, Minister van Buitenlandsche Zaken.

Zijne Excellentie
den heer WILLEM L. F. C. Ridder VAN RAPPARD, *Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister der Nederlanden, te Kopenhagen.*

VERTALING.

Gezantschap der Nederlanden.

Kowno, 10 Juni 1924.

Mijnheer de Minister,

Aangezien de Nederlandsche en de Litausche Regeering de handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Litauen wenschen te doen toenemen, heb ik de eer Uwer Excellentie mede te deelen, dat de Regeering van Hare Majesteit

de Koningin der Nederlanden bereid is, onder voorbehoud van de beperkingen, nedergelegd in de paragrafen 6 en 8 dezer nota en op voorwaarde van wederkeerigheid, aan de Litausche onderdanen, aan de Litausche vennootschappen (naamlooze en andere) op het gebied van handel, nijverheid en financiën, daaronder begrepen de scheepvaartmaatschappijen, en aan de voortbrengselen van den bodem en van de nijverheid van Litauen op het grondgebied van Nederland eene behandeling te waarborgen, in alle opzichten ten minste even gunstig als die, toegestaan of toe te staan aan de onderdanen, aan de vennootschappen en aan de voortbrengselen van den bodem en van de nijverheid van het meestbegunstigde vreemde land.

Deze bepaling zal geen afbreuk doen aan de in Nederland bestaande voorschriften ten aanzien van de verleening of verlenging van visa, noch aan de rechten van Nederland om personen, die ongewenscht zullen worden geacht, den toegang of het verdere verblijf te weigeren.

2. Deze behandeling zal worden toegestaan ten aanzien van al hetgeen betreft de vestiging van Litausche onderdanen en vennootschappen in Nederland, het drijven van handel, de uitoefening der nijverheid en van beroepen, alsmede voor al wat betreft handels- en scheepvaartzaken; ten aanzien van den invoer, den uitvoer en den doorvoer, de douanerechten en formaliteiten en de handelsverrichtingen, de betaling van belastingen.

3. Litausche vaartuigen zullen in de havens, op de rivieren en in de territoriale wateren van het Koninkrijk der Nederlanden eene behandeling genieten, niet minder gunstig dan die, toegestaan of toe te staan aan de Nederlandsche vaartuigen of aan die van de meest begunstigde vreemde natie. De Regeering der Koningin behoudt zich evenwel het recht voor, de uitoefening van de kustvaart slechts toe te staan aan Nederlandsche vaartuigen.

4. De Regeering der Koningin verbindt zich bovendien, op voorwaarde van wederkeerigheid, aan de personen, goederen, vaartuigen, voertuigen, spoorwagens en postzendingen, komende van of bestemd voor Litauen, vrijen doortocht door Nederland, daaronder begrepen de Nederlandsche territoriale wateren, toe te staan en in zake van faciliteiten, kosten, beperkingen, enz. eene behandeling te verleenen, ten minste even gunstig als die, toegekend of toe te kennen aan Nederlandsche personen, goederen, vaartuigen, voertuigen, spoorwagens en postzendingen of aan de personen, goederen, vaartuigen, voertuigen, spoorwagens en postzendingen eener andere, meer begunstigde nationaliteit, dan wel herkomstig of ingevoerd uit of het eigendom van een ander land, dat te dezen aanzien gunstiger wordt behandeld.

Deze bepaling zal, voor zoover zij betreft den vrijen doorvoer van goederen, in niets afbreuk doen aan de wettelijke voorschriften nopens den doorvoer van wapenen en oorlogsbehoeften.

5. De Regeering der Koningin verbindt zich daarenboven, op voorwaarde van wederkeerigheid, de bepalingen dezer overeenkomst in Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao toe te passen op Litauen, alsmede op de producten van zijn bodem en van zijne nijverheid en op Litausche onderdanen, vennootschappen en vaartuigen.

6. Het is wel verstaan, dat de bepalingen dezer overeenkomst aan geen der Verdragsluitende Partijen eenig recht toekennen of haar eenige verplichting opleggen, welke inbreuk zou maken op eene algemeene internationale overeenkomst, waartoe de Regeering der Koningin of de Litausche Regeering is toegetreden of in de toekomst zal toetreden.

7. Nederland zal niet op grond van bovenstaande bepalingen aanspraak kunnen maken op de gunsten, die Litauen heeft toegestaan of in de toekomst zal toestaan aan een der Baltische Staten (Finland, Estland, Letland) of aan deze drie landen, zoolang deze voordeelen niet zullen zijn toegestaan aan een derden staat.

8. Litauen zal geen aanspraak kunnen maken op de gunsten met betrekking tot de grensverbindingen, het grensverkeer en den grenshandel, welke om redenen van plaatselijken aard door Nederland aan aangrenzende staten zouden worden toegestaan.

9. Elk geschil over de uitlegging, de toepassing of de uitvoering dezer overeenkomst, hetwelk niet langs diplomatieken weg tusschen de Hooge Verdragsluitende Partijen is kunnen worden opgelost, zal worden onderworpen aan het Permanente Hof van Internationale Justitie.

10. De bepalingen dezer overeenkomst zullen zoo spoedig mogelijk, nadat de ter zake door de wetten der beide Verdragsluitende Partijen voorgeschreven formaliteiten zullen zijn vervuld, ten uitvoer worden gelegd. De overeenkomst zal van kracht blijven tot de sluiting van een definitief verdrag van handel en scheepvaart tusschen beide landen, met dien verstande evenwel, dat elk der beide Verdragsluitende Partijen de vrijheid zal hebben de onderhavige overeenkomst op te zeggen, in welk geval deze van toepassing zal blijven tot na afloop van drie maanden, te rekenen van den datum der opzegging.

Gelieve, Mijnheer de Minister, de verzekering van mijne bijzondere hoogachting te aanvaarden.

(geteekend:) W. L. F. C. VAN RAPPARD.

Zijner Excellentie
den Heer Minister van Buitenlandsche
Zaken te Kowno.

---

28 *April* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van de toetreding van *Nederland* tot het op 31 December 1913 te *Brussel* gesloten verdrag, betreffende de instelling van een internationale handelsstatistiek (*Staatsblad* 1914, nº. 258 en 1924, nº. 559). S. 170.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de wet van 20 December 1924 (*Staatsblad* nº. 559), houdende goedkeuring van de toetreding van *Nederland* voor het Rijk in Europa tot het bij de wet van 20 Juni 1914 (*Staatsblad* nº. 258) goedgekeurde, op 31 December 1913 te *Brussel* tusschen *Nederland* voor *Nederlandsch-Indië*, *Duitschland*, *België*, *Bolivia*, *Chili*, *Columbia*, *Cuba*, *Denemarken*, *de Dominicaansche Republiek*, *Spanje*, *Frankrijk*,

Groot-Britannië, Guatemala, Haïti, Honduras, Italië, Japan, Mexico, Nicaragua, Noorwegen, Paraguay, Peru, Perzië, Portugal, Rusland, Siam, Zweden, Zwitserland en *Uruguay* gesloten verdrag, betreffende de instelling van een internationale handelsstatistiek ;

Overwegende, dat Wij voor het Rijk in Europa tot genoemd verdrag zijn toegetreden en dat die toetreding overeenkomstig artikel 7 van het verdrag op 11 Maart 1925 ter kennis is gebracht van de Belgische Regeering ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

meergemelde toetreding te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Een afdruk van den tekst van meergenoemd verdrag, met bijlagen, alsmede een Nederlandsche vertaling daarvan, zijn bij dit besluit gevoegd.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 28sten April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 14 *Mei* 1925.)

CONVENTION *concernant l'établissement d'une statistique commerciale internationale.*

Les Gouvernements d'Allemagne, de Belgique, de Bolivie, du Chili, de Colombie, de Cuba, du Danemark, de la République Dominicaine, d'Espagne, de France, de Grande-Bretagne, de Guatémala, de Haïti, de Honduras, d'Italie, du Japon, du Mexique, de Nicaragua, de Norvège, du Paraguay, des Pays-Bas pour les Indes Néerlandaises, du Pérou, de Perse, du Portugal, de Russie, du Siam, de Suède, de Suisse, de l'Uruguay, ayant reconnu l'utilité de prendre des mesures propres à faciliter la comparaison des diverses statistiques commerciales,

Les soussignés, à ce dûment autorisés, sont convenus de ce qui suit :

Art. I. Les Etats contractants décident d'établir, en dehors de la statistique commerciale publiée par chaque pays, une statistique spéciale basée sur une nomenclature commune groupant, en un nombre restreint de catégories, les marchandises importées et exportées, avec l'indication de la valeur et, autant que possible, du poids.

Art. II. Les Etats contractants déclarent adopter à cet effet la nomenclature commune dont le texte est annexé à la présente Convention.

Art. III. En vue d'assurer la publication de la statistique spéciale visée à l'article I, les Etats contractants sont d'accord pour créer à Bruxelles un Office international sous le titre de BUREAU INTERNATIONAL DE STATISTIQUE COMMERCIALE.

Art. IV. Le Bureau international est chargé de réunir, de coordonner et de publier les renseignements statistiques qui lui sont fournis par les Etats contractants relativement à leur commerce d'importation et d'exportation. Ces Etats s'engagent à mettre le Bureau en possession de toutes les indications nécessaires pour établir la statistique spéciale dont il est question à l'article I.

La publication de cette statistique se fera dans un organe intitulé : BULLETIN DU BUREAU INTERNATIONAL DE STATISTIQUE COMMERCIALE.

Art. V. Le Bureau international, dont les frais sont supportés par les Etats contractants, est placé sous la haute direction du Gouvernement belge et fonctionne sous sa surveillance.

Art. VI. Un Règlement, annexé à la présente Convention et ayant la même force obligatoire que celle-ci, détermine l'organisation du Bureau international et fixe la part d'intervention de chacun des Etats contractants dans les frais occasionnés par le fonctionnement dudit Bureau.

Art. VII. Les Etats et colonies qui n'ont point pris part à la présente Convention seront admis à y accéder ultérieurement.

L'accession sera notifiée par écrit au Gouvernement belge qui la fera connaître à tous les Etats contractants. L'accession emportera de plein droit adhésion à toutes les clauses stipulées dans la présente Convention et elle sortira ses effets à partir du 1er janvier de l'année suivante.

Art. VIII. La présente Convention sera ratifiée ; les ratifications en seront déposées au Ministère des Affaires Etrangères à Bruxelles le plus tôt possible et, en tous cas, avant le 1er juillet 1914.

Elle deviendra obligatoire à cette date et elle restera en vigueur pendant sept ans.

Si, douze mois avant l'expiration des sept premières années, la présente Convention n'a pas été dénoncée, elle subsistera pendant un nouveau terme de sept années et ainsi de suite de sept en sept ans.

La dénonciation sera adressée au Gouvernement belge qui aura à consulter les autres Gouvernements sur les conditions dans lesquelles la Convention resterait exécutoire entre eux.

Art. IX. Il est entendu que douze mois avant l'expiration de chaque période septennale, chacun des Etats contractants aura la faculté de provoquer, par l'intermédiaire du Gouvernement belge, la réunion d'une Conférence en vue de discuter toutes propositions relatives à la comparaison des différentes statistiques commerciales.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention.

Fait à Bruxelles, le trente-un décembre mil neuf cent treize.

Pour l'Allemagne :
Signé : Prinz v. HATZFELD TRACHENBERG.
Pour la Belgique :
Signé : Bon. CAPELLE.
„ J. JANSSENS.
„ H. SILLEVAERTS.
„ R. CAMPEN.
„ GOFFART.
Pour la Bolivie :
Signé : JOAQUIN DE LEMOINE.
Pour le Chili :
Signé : FRITZ HOCHHEIMER.
„ LUIS ILLANES GUERRERO.
Pour la Colombie :
Signé : C. RODRIGUEZ MALDONADO.

Pour Cuba :
Signé : A. Diaz de Villar.
Pour le Danemark et ses possessions et colonies :
Signé : W. Grevenkop Castenskiold.
Pour la République Dominicaine :
Signé : Joseph Penso.
Pour l'Espagne :
Signé : Marqués de Faura.
Pour la France :
Signé : A. Klobukowski.
Pour la Grande-Bretagne :
Signé : F. H. Villiers.
Pour le Guatémala :
Signé : José M. Lardizabal.
Pour Haïti :
Signé : Dr. A. Riboul de Pescay.
Pour le Honduras :
Signé : H. Jalhay.
Pour l'Italie et les colonies :
Signé : Costa.
Pour le Japon :
Signé : Keiziro Nabeshima.
Pour le Mexique :
Signé : Carlos Pereyra.
Pour le Nicaragua :
Signé : Léon Vallez.
Pour la Norvège.
Signé : F. Hagerup.
„ A. N. Kiaer.
Pour le Paraguay :
Signé : G. du Monceau.
Pour les Indes Néerlandaises :
Signé : H. v. Weede.
Pour le Pérou :
Signé : Carlos Larrabure y Correa.
Pour la Perse :
Signé : M. Mahmoud Khan.
Pour le Portugal :
Signé : A. M. Alves da Veiga.
Pour la Russie :
Signé : Koudacheff.
Pour le Siam :
Signé : William J. Archer.
Pour la Suède :
Signé : F. de Klercker.
Pour la Suisse :
Signé : Jules Borel.
„ I. Buser.
„ T. Geering.
Pour l'Uruguay :
Signé : Alberto Guani.

Pour copie conforme :
Le Président de la Conférence,
Bon. Capelle.

Certifié par le Secrétaire Général du Ministère des Affaires Etrangères de Belgique,
Bon. van der Elst.

Annexe à la Convention.
(Art. II).

NOMENCLATURE COMMUNE DES MARCHANDISES.

I. — *Animaux vivants.*

1. Espèce chevaline.
2. Espèce bovine.
3. Espèce ovine.
4. Espèce caprine.
5. Espèce porcine.
6. Volaille.
7. Tous autres animaux vivants (*non compris les poissons ni les crustacés vivants*).

II. — *Objets d'alimentation et boissons.*

8. Viandes fraîches. [1]
9. Volaille morte et gibier mort.
10. Viandes préparées ou conservées (*y compris le lard, la volaille et le gibier conservés*).
11. Graisses comestibles.
12. Margarine et beurres artificiels.
13. Lait. [2]
14. Beurre.
15. Fromages.
16. Caviar.
17. Poissons, crustacés et coquillages.
18. Œufs de volaille et de gibier.
19. Miel.

Céréales :

20. Froment.
21. Seigle.
22. Orge.
23. Avoine.
24. Maïs.
25. Autres céréales (*y compris l'épeautre et le méteil*).
26. Riz.
27. Farines de céréales.
28. Autres produits de la meunerie.
29. Malt.
30. Pâtes alimentaires.
31. Légumes frais.

Légumes secs :

32. à cosse. [3]
33. autres.
34. Pommes de terre.
35. Fruits (*y compris les fruits secs*).
36. Café (*y compris le café torréfié*).
37. Cacao brut.
38. Cacao préparé (*y compris le chocolat*).
39. Thés.
40. Sucres bruts et raffinés.
41. Epices. [4]
42. Huiles végétales. [5]
43. Sel.
44. Autres objets d'alimentation (*comprenant notamment les conserves de produits végétaux*).
45. Vins.
46. Bières.
47. Boissons spiritueuses (*esprit-de-vin, eaux-de-vie, liqueurs, etc.*).
48. Eaux de source et eaux minérales naturelles ou artificielles, gazeuses ou non.
49. Autres boissons (*jus de citron et d'orange, limonades, etc.*).

III. — *Matières brutes ou simplement préparées.*

50. Peaux brutes, salées, tannées *en croûte* et pelleteries brutes.
51. Ivoire.
52. Os et cornillons.
53. Engrais (*y compris les engrais chimiques*).
54. Poils et plumes.
55. Plantes vivantes et fleurs naturelles.

[1] Y compris les viandes congelées.
[2] Le lait condensé et le lait en poudre rentrent aussi dans cette catégorie.
[3] Pois, fèves, lentilles, etc., décortiqués, égrugés, etc.
[4] Comprenant notamment le poivre, le piment, le safran, la vanille et la cannelle.
[5] Huiles alimentaires ou non, à l'exception des huiles essentielles.

56. Récoltes et fourrages (*y compris les betteraves fourragères*).
57. Son.
58. Tourteaux.
59. Houblon.
60. Betteraves à sucre.
61. Graines.
62. Caoutchouc.
63. Résines, gommes et cire végétale.
64. Tabacs.
65. Bois de toute espèce, même sciés.
66. Charbon de bois.
67. Bois de teinture, écorces à tan et autres matières colorantes et tannantes.
68. Pâtes de bois.

Minerais :

69. de cuivre.
70. de fer.
71. de plomb (*même argentifères*).
72. de zinc.
73. de manganèse.
74. d'étain.
75. autres.

Métaux communs :

76. Aluminium.
77. Cuivre.
78. Etain.
79. Fer et acier.
80. Nickel.
81. Plomb.
82. Zinc.
83. autres.
84. Pierres précieuses et demi-précieuses brutes ou simplement taillées, mais non montées (*y compris le corail et les perles fines*).
85. Marbres et albâtre.
86. Autres pierres.
87. Huiles minérales et leurs dérivés.
88. Charbons minéraux, même carbonisés ou agglomérés.
89. Chaux.
90. Ciment.
91. Soufre.

Textiles :

92. Laine.
93. Soie.
94. Coton.
95. Jute.
96. Chanvre et lin.
97. Ramie, hennequen et autres fibres textiles.
98. Autres matières.

IV. — *Produits fabriqués.*

99. Amidon.
100. Savons.
101. Bougies, cierges et chandelles.
102. Parfumeries et cosmétiques.
103. Couleurs, teintures et vernis.
104. Produits chimiques (*y compris les alcools ne servant pas comme boissons*).
105. Médicaments composés.
106. Cigares et cigarettes.
107. Autres tabacs (*y compris les extraits de tabac*).
108. Pelleteries préparées et ouvrées.
109. Cuirs et peaux préparés.
110. Chaussures de peau.
111. Gants de peau.
112. Autres ouvrages en peau.

Fils :

113. de laine.
114. de soie naturelle ou artificielle.
115. de coton.
116. de jute.
117. de chanvre, de lin, de ramie et d'autres fibres textiles.
118. Cordages.

Tissus :

119. de laine.
120. de soie naturelle ou artificielle.
121. de coton.
122. de jute.
123. de chanvre, de lin, de ramie et d'autres fibres textiles.
124. Broderies, dentelles, passementeries et tulles brodés.
125. Bonneterie.
126. Chapeaux ornés pour dames (*modes*).
127. Chapeaux autres de toute espèce.
128. Lingerie.
129. Vêtements pour femmes.
130. Vêtements pour hommes.
131. Autres objets confectionnés.
132. Ouvrages en caoutchouc de toute espèce. [1]
133. Meubles en bois. [2]
134. Autres ouvrages en bois.

Papiers :

135. de tenture.
136. autres et carton. [3]
137. Ouvrages en papier et en carton.
138. Livres et musique gravée ou imprimée.
139. Autres produits des arts graphiques.
140. Ouvrages en marbre, en plâtre, en ciment et en pierre.
141. Tuiles, briques, carreaux, tuyaux, autres qu'en faïence ou en porcelaine.
142. Faïences et porcelaines.
143. Autres poteries.
144. Glaces.
145. Verres de vitrage.
146. Gobeleterie (*verre creux*).
147. Autres verreries.
148. Fer et acier simplement battus, étirés ou laminés.
149. Autres ouvrages en fer et en acier.

Ouvrages :

150. en aluminium.
151. en cuivre.
152. en étain.
153. en nickel.
154. en plomb.
155. en zinc.
156. Bijouterie, orfèvrerie et articles similaires en métaux précieux.
157. Bijouterie autre, même dorée, argentée, nickelée, etc.
158. Locomotives et tenders de locomotives.
159. Locomobiles.
160. Machines et appareils électriques.
161. Machines motrices (*autres que locomotives, locomobiles et machines électriques*), chaudières à vapeur, turbines, pompes, etc.

---

[1] Sont compris parmi les *Ouvrages en caoutchouc*, les chaussures, les tissus et les vêtements en caoutchouc, ainsi que les bandages de roues de toute espèce.

[2] Les meubles autres qu'en bois suivent le régime des ouvrages, suivant la matière.

[3] Les cahiers lignés sont à considérer comme ouvrages en papier.

162. Machines-outils.
163. Machines à tisser, à apprêter, à blanchir, à imprimer, à teindre les étoffes, les rubans, etc., machines à carder, à peigner, à sérancer, à filer, métiers à broder et autres machines pour l'industrie textile.
164. Machines à coudre, à broder et à tricoter, à la main ou à pédales.
165. Machines pour fabriques et raffineries de sucre, pour distilleries, vinaigreries, brasseries et malteries.
166. Machines agricoles.
167. Autres machines et mécaniques et pièces détachées.
168. Outils. [1]
169. Voitures et wagons pour chemins de fer et tramways. [2]
170. Voitures automobiles.
171. Motocycles et autres véhicules de l'espèce.
172. Vélocipèdes.
173. Tous autres véhicules. [3]
174. Navires et bateaux.
175. Instruments de musique.
176. Instruments et appareils scientifiques.
177. Horlogerie et fournitures d'horlogerie. [4]
178. Armes et munitions.
179. Poudre à tirer et autres produits explosibles.
180. Allumettes.
181. Tous autres produits fabriqués.
182. Objets d'art et de collection.

V. — *Or et argent non ouvrés et monnaies d'or et d'argent.*

183. Or non ouvré. [5]
184. Argent non ouvré. [5]
185. Monnaies d'or.
186. Monnaies d'argent.

Annexe à la Convention.
(Art. VI.)

RÈGLEMENT D'ORGANISATION *du bureau international de statistique commerciale.*

En exécution de l'article VI de la Convention en date de ce jour, les Etats contractants adoptent le Règlement ci-après concernant l'organisation du Bureau international de Statistique commerciale, créé en vertu de l'article III de ladite Convention.

Attributions.

Art. I. Le Bureau international a pour mission :

a. De coordonner les renseignements que lui transmettent les Pays contractants aux fins visées par la Convention et de les publier d'après la Nomenclature commune adoptée en vertu de l'article II de ladite Convention ;

b. De préparer éventuellement les travaux des Conférences dont la réunion serait décidée conformément à l'article IX de la Convention.

Publications.

Art. II. Le Bulletin du Bureau international de Statistique commerciale, publié en vertu de l'article IV de la Convention, est annuel.

Art. III. Le format du Bulletin et les tableaux y contenus sont conformes aux modèles annexés au présent Règlement d'organisation.

Art. IV. Le Bulletin est rédigé en langue française.

Les valeurs sont indiquées en francs et les poids d'après le système métrique.

Le Bureau international conserve des droits exclusifs quant à la propriété de ses publications.

Art. V. En vue de l'élaboration du Bulletin, chacun des Pays contractants fait parvenir au Bureau international, le plus tôt possible et au plus tard en novembre, les renseignements statistiques relatifs à l'année précédente.

Ces renseignements sont consignés dans des *formulaires* fournis aux différents Etats par le Bureau international et conformes aux modèles annexés au présent Règlement d'organisation.

Dans le cas où les marchandises ne peuvent pas être classées dans l'une ou l'autre des rubriques de la nomenclature commune, il y a lieu d'indiquer — dans les *formulaires* — le numéro d'ordre de la rubrique relative, dans chaque catégorie, aux marchandises non classées, c'est-à-dire qui ne font pas l'objet d'une rubrique spéciale.

Art. VI. Le Bulletin publié par le Bureau international est distribué aux Gouvernements contractants proportionnellement à leur part d'intervention dans les frais de l'institution et ce sur la base de dix exemplaires par unité de cent francs.

Les exemplaires supplémentaires qui seraient réclamés par lesdits Gouvernements pourront leur être fournis par le Bureau international d'après un barême à déterminer. La demande doit en être faite lors de l'envoi des renseignements visés à l'article V du présent Règlement.

Les conditions de la vente du Bulletin aux Etats non contractants et aux particuliers seront réglées par le Bureau international.

Art. VII. Chaque Etat contractant envoie directement au Bureau international deux exemplaires de la publication annuelle relative à la statistique de son commerce extérieur.

Personnel.

Art. VIII. Le personnel du Bureau international est nommé par les soins du Gouvernement belge.

Art. IX. Le Gouvernement belge est chargé de prendre les mesures utiles pour le fonctionnement du Bureau international, en restant dans les limites tracées par la Convention et par le présent Règlement.

Il fait les avances de fonds nécessaires et veille à la marche régulière de l'institution.

Budget.

Art. X. Afin de déterminer équitablement la part contributive des Etats contractants

---

[1] Cette rubrique ne comprend que les outils employés à l'exercice de professions manuelles, à l'exclusion des machines-outils.

[2] Y compris les fourgons et wagonnets de toute sorte.

[3] Y compris les aéronefs.

[4] Les montres et fournitures pour montres rentrent dans cette catégorie.

[5] Y compris les lingots, la poudre, les barres et les débris.

dans les dépenses annuelles du Bureau international, ces Etats sont répartis en six classes correspondant à l'importance de leur commerce spécial respectif, savoir :

1re classe : plus de 4 milliards de francs ;
2e classe : plus de 3 milliards jusqu'à 4 milliards de francs ;
3e classe : plus de 2 milliards jusqu'à 3 milliards de francs ;
4e classe : plus de 1 milliard jusqu'à 2 milliards de francs ;
5e classe : plus de 500 millions jusqu'à 1 milliards de francs ;
6e classe : 500 millions de francs et moins.

Art. XI. Les parts contributives des Etats contractants dans le budget des dépenses fixées approximativement à trente-cinq mille francs par an, sont établies, pour toute la durée de la Convention, de la manière suivante :

1re classe	1,200	francs ;
2e classe	1,100	francs ;
3e classe	1,000	francs ;
4e classe	900	francs ;
5e classe	800	francs ;
6e classe	700	francs.

Le paiement des cotisations échéant aux Parties contractantes s'effectue entre les mains du Ministre des Affaires Etrangères de Belgique ou de son délégué, dans le courant du premier trimestre de chaque exercice et en monnaies ayant cours légal en Belgique.

Art. XII. Les sommes provenant de la vente du Bulletin par le Bureau international sont versées au Budget des recettes.

Art. XIII. Les Etats qui se retireraient de la Convention perdent leur droit de copropriété dans le fonds commun.

Art. XIV. En cas de dissolution, le fonds commun sera liquidé entre les Etats contractants, proportionellement aux parts contributives déterminées par l'article XI du présent Règlement.

Art. XV. L'excédent éventuel du budget d'un exercice est reporté au budget de l'exercice suivant.

Le cas échéant, les excédents servent à constituer un fonds de réserve destiné à parer aux dépenses imprévues.

Art. XVI. Un rapport sur la gestion financière du Bureau international et la marche des travaux est adressé chaque année aux Gouvernements contractants.

Fait à Bruxelles, le trente-un décembre mil neuf cent treize.

Pour l'Allemagne :
Signé : Prinz v. Hatzfeld Trachenberg.
Pour la Belgique :
Signé : Bon. Capelle.
„ J. Janssens.
„ H. Sillevaerts.
„ R. Campen.
„ Goffart.
Pour la Bolivie :
Signé : Joaquin de Lemoine.
Pour le Chili :
Signé : Fritz Hochheimer.
Luis Illanes Guerrero.
Pour la Colombie :
Signé : C. Rodriguez Maldonado.
Pour Cuba :
Signé : A. Diaz de Villar.
Pour le Danemark et ses possessions et colonies :
Signé : W. Grevenkop Castenskiold.
Pour la République Dominicaine :
Signé : Joseph Penso.
Pour l'Espagne :
Signé : Marqués de Faura.
Pour la France :
Signé : A. Klobukowski.
Pour la Grande-Bretagne :
Signé : F. H. Villiers.
Pour le Guatémala :
Signé : José M. Lardizabal.
Pour Haïti :
Signé : Dr. A. Riboul de Pescay.
Pour le Honduras :
Signé : H. Jalhay.
Pour l'Italie et les colonies :
Signé : Costa.
Pour le Japon :
Signé : Keiziro Nabeshima.
Pour le Mexique :
Signé : Carlos Pereyra.
Pour le Nicaragua :
Signé : Léon Vallez.
Pour la Norvège.
Signé : F. Hagerup.
„ A. N. Kiaer.
Pour le Paraguay :
Signé : G. du Monceau.
Pour les Indes Néerlandaises :
Signé : H. v. Weede.
Pour le Pérou :
Signé : Carlos Larrabure y Correa.
Pour la Perse :
Signé : M. Mahmoud Khan.
Pour le Portugal :
Signé : A. M. Alves da Veiga.
Pour la Russie :
Signé : Koudacheff.
Pour le Siam :
Signé : William J. Archer.
Pour la Suède :
Signé : F. de Klercker.
Pour la Suisse :
Signé : Jules Borel.
„ I. Buser.
„ T. Gebring.
Pour l'Uruguay :
Signé : Alberto Guani.

Pour copie conforme :
Le Président de la Conférence,
Bon. Capelle.

Certifié par le Secrétaire Général
du Ministère des Affaires Etrangères de Belgique
Bon. van der Elst.

ANNÉE 191__.

PAYS
NOM : _____ (1)

Annexe
au Règlement d'Organisation
(Art. 5)

Formulaire A.

RELEVÉ DES IMPORTATIONS ET DES EXPORTATIONS.

COMMERCE SPÉCIAL.

IMPORTATIONS.

MARCHANDISES		Indiquer d'après la nomenclature commune :	
Numéro statistique : (2)	Désignation (3)	la catégorie (4)	le nº. d'ordre de la rubrique (5)

	NOMBRE (6)	POIDS (7)	POIDS 100 kilogrammes (8)	VALEUR (9)	VALEUR francs (10)	OBSERVATIONS
IMPORTATIONS TOTALES.						

EXPORTATIONS.

MARCHANDISES		Indiquer d'après la nomenclature commune :	
Numéro statistique : (2)	Désignation (3) (*)	la catégorie (4)	le nº d'ordre de la rubrique (5)

	NOMBRE (6)	POIDS (7)	POIDS 100 kilogrammes (8)	VALEUR (9)	VALEUR francs (10)	OBSERVATIONS
EXPORTATIONS TOTALES.						

(*) A remplir seulement lorsque la désignation des marchandises n'est pas la même à l'exportation qu'à l'importation.
(1) Indication du pays qui fournit les renseignements faisant l'objet du présent relevé.
(2) Numéro statistique attribué aux marchandises dans le Tableau du commerce extérieur du pays qui fournit les renseignements faisant l'objet du présent relevé.
(3) Dénomination telle qu'elle existe dans le Tableau du commerce extérieur du pays qui fournit les renseignements faisant l'objet du présent relevé.

(4) Indiquer en *chiffres* celle des *cinq grandes catégories* de la nomenclature commune dans laquelle rentrent les marchandises faisant l'objet du présent relevé.
(5) Indiquer en *chiffres* le *numéro d'ordre de la rubrique* de la nomenclature commune dans laquelle rentrent les marchandises faisant l'objet du présent relevé. Dans le cas où les marchandises ne peuvent pas être classées dans l'une ou l'autre des rubriques de la nomenclature commune, il y a lieu d'indiquer le numéro d'ordre de la rubrique relative, dans chaque catégorie, aux marchandises *non classées*, c'est-à-dire qui ne font pas l'objet d'une rubrique spéciale.
(6) A remplir *uniquement* pour la catégorie I. Animaux vivants, à l'exception de la rubrique nº. 7 : *Tous autres animaux vivants.*
(7) A remplir *uniquement* par les pays dont *l'unité de poids* est autre que le *kilogramme.* Indiquer éventuellement cette unité en tête de la colonne.
(8) A remplir *uniquement* par les pays dont *l'unit de poids* est le *kilogramme.*
(9) A remplir *uniquement* par les pays dont *l'unité de valeur* est autre que le *franc.* Indiquer éventuellement cette unité en tête de la colonne, en specifiant s'il s'agit de valeur *or, argent* ou *papier.*
(10) A remplir *uniquement* par les pays dont *l'unité de valeur* est le *franc.*

PAYS	
NOM : _____ (1)	POPULATION : Habitants :_____ A la date du :___

Annexe
au Règlement d'Organisation
(Art. V).

Formulaire B.

ANNÉE 191__

RELEVÉ DES IMPORTATIONS TOTALES ET DES EXPORTATIONS TOTALES.

COMMERCE SPÉCIAL.

IMPORTATIONS TOTALES				EXPORTATIONS TOTALES			
POIDS		VALEUR		POIDS		VALEUR	
_____ (2)	100 kilogr. (3)	_____ (4)	francs (5)	_____ (2)	100 kilogr. (3)	_____ (4)	francs (5)

(1) Indication du pays qui fournit les renseignements faisant l'objet du présent relevé.
(2) A remplir *uniquement* par les pays dont *l'unité de poids* est autre que le *kilogramme.* Indiquer éventuellement cette unité en tête de la colonne.
(3) A remplir *uniquement* par les pays dont l'*unité de poids.* est le *kilogramme.*
(4) A remplir *uniquement* par les pays dont l'*unité de valeur* est autre que le *franc.* Indiquer éventuellement cette unité en tête de la colonne, en spécifiant s'il s'agit de valeur *or, argent* ou *papier.*
(5) A remplir *uniquement* par les pays dont l'*unité de valeur* est le *franc.*

COMMERCE SPÉCIAL. au Règlement d'Organisation

IMPORTATIONS. ANNÉE 191__. EXPORTATIONS. (Art. III).

PAYS	CATÉGORIES I Animaux vivants		II Objets d'alimentation et boissons		III Matières brutes ou simplement préparées		IV Produits fabriqués		V Or et argent non ouvrés et monnaies d'or et d'argent		TOTAL	
	Poids	Valeur	Poids	Valeur	Poids	Valeur	Poids	Valeur	Poids	Valeur	Poids	Valeur
	Tonnes	*Mille francs*	*Tonnes*	*Mille francs*	*Tonnes*	*Mille francs*	*Tonnes*	*Mille francs*	*Tonnes*	*Mille francs*	*Tonnes*	*Mille francs*
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
enz.												

PAYS	CATÉGORIES I Animaux vivants		II Objets d'alimentation et boissons		III Matières brutes ou simplement préparées		IV Produits fabriqués		V Or et argent non ouvrés et monnaies d'or et d'orgent		TOTAL	
	Poids	Valeur	Poids	Valeur	Poids	Valeur	Poids	Valeur	Poids	Valeur	Poids	Valeur
	Tonnes	*Mille francs*	*Tonnes*	*Mille francs*	*Tonnes*	*Mille francs*	*Tonnes*	*Mille francs*	*Tonnes*	*Mille francs*	*Tonnes*	*Mille francs*
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
enz.												

TABLEAU Nº. 2. RÉSUMÉ PAR MARCHANDISES *des importations et des exportations d'aprés les* 186 *rubriques de la nomenclature commune.*

COMMERCE SPÉCIAL. — ANNÉE 19__

PAYS	I. ANIMAUX VIVANTS. Espèce chevaline. Importations Poids	Importations Valeur	Exportations Poids	Exportations Valeur

PAYS	I. ANIMAUX VIVANTS 2. Espèce bovine. Importations Poids	Importations Valeur	Exportations Poids	Exportations Valeur
	Tonnes	*Mille*	*Tonnes*	*Mille*

PAYS	I. ANIMAUX VIVANTS. 3. Espèce ovine. Importations Poids	Importations Valeur	Exportations Poids	Exportations Valeur
	Tonnes	*Mille francs*	*Tonnes*	*Mille francs*

PAYS	I. ANIMAUX VIVANTS. 4. Espèce caprine. Importations Poids	Importations Valeur	Exportations Poids	Exportations Valeur
	Tonnes	*Mille francs*	*Tonnes*	*Mille francs*

TABLEAU Nº. 3.

RÉSUMÉ PAR PAYS *des importations et des exportations d'après les* 186 *rubriques de la nomenclature commune.*

61 Graines . . . . . .
62 Caoutchouc . . . . . .
63 Résines, gommes et cire végétale
64 Tabacs

ALLEMAGNE

MARCHANDISES	Importations		Exportations	
	Poids	Valeur	Poids	Valeur
	Tonnes	*Mille francs*	*Tonnes*	*Mille francs*
I. — *Animaux vivants.*				
1 Espèce chevaline				
2 Espèce bovine				
3 Espèce ovine				
4 Espèce caprine				
5 Espèce porcine				
6 Volaille				
7 Tous autres animaux vivants (*non compris les poissons ni les crustacés vivants*)				
TOTAL				
II. — *Objets d'alimentation et boissons*				
8 Viandes fraîches				
9 Volaille morte et gibier mort				
10 Viandes préparées ou conservées (*y compris le lard, la volaille et le gibier conservés*)				
11 Graisses comestibles				
12 Margarine et beurres artificiels				
13 Lait				
14 Beurre				
15 Fromages				
16 Caviar				
17 Poissons, crustacés et coquillages				
18 Œufs de volaille et de gibier				
19 Miel				
Céréales :				
20 Froment				
21 Seigle				
22 Orge				
23 Avoine				
24 Maïs				
25 Autres céréales (*y compris*				
65 Bois de toute espèce, même sciés				
66 Charbon de bois				
67 Bois de teinture, écorces à tan et autres matières colorantes et tannantes				
68 Pâtes de bois				
Minerais :				
69 de cuivre				
70 de fer				
71 de plomb (*même argentifères*)				
72 de zinc				
73 de manganèse				
74 d'étain				
75 autres				
Métaux communs :				
76 Aluminium				
77 Cuivre				
78 Étain				
79 Fer et acier				
80 Nickel				
81 Plomb				
82 Zinc				
83 autres				
84 Pierres précieuses et demi-précieuses brutes ou simplement taillées, mais non montées (*y compris le corail et les perles fines*)				
85 Marbres et albâtre				
86 Autres pierres				
87 Huiles minérales et leurs dérivés				
88 Charbons minéraux, même carbonisés ou agglomérés				
89 Chaux				
90 Ciment				
91 Soufre				
Textiles :				
92 Laine				
93 Soie				
94 Coton				
95 Jute				
96 Chanvre et lin				
97 Ramie, hennequen et autres fibres textiles				
98 Autres matières				
TOTAL				
IV. — *Produits fabriqués.*				

30 Pâtes alimentaires				
31 Légumes frais				
Légumes secs :				
32 à cosse				
33 autres				
34 Pommes de terre				
35 Fruits (*y compris les fruits secs*)				
36 Café (*y compris le café torréfié*)				
37 Cacao brut				
38 Cacao préparé (*y compris le chocolat*)				
39 Thés				
40 Sucres bruts et raffinés				
41 Épices				
42 Huiles végétales				
43 Sel				
44 Autres objets d'alimentation (*comprenant notamment les conserves de produits végétaux*)				
45 Vins				
46 Bières				
47 Boissons spiritueuses (*esprit-de-vin, eaux-de-vie, liqueurs, etc.*)				
48 Eaux de source et eaux minérales naturelles ou artificielles, gazeuses ou non				
49 Autres boissons (*jus de citron et d'orange, limonades, etc.*)				
TOTAL				
III. — *Matières brutes ou simplement préparées*				
50 Peaux brutes, salées, tannées en en croûte et pelleteries brutes				
51 Ivoire				

103 Couleurs, teintures et vernis				
104 Produits chimiques (*y compris les alcools ne servant pas comme boissons*)				
105 Médicaments composés				
106 Cigares et cigarettes				
107 Autres tabacs (*y compris les extraits de tabac*)				
108 Pelleteries préparées et ouvrées				
109 Cuirs et peaux préparés				
100 Chaussures de peau				
111 Gants de peau				
112 Autres ouvrages en peau				
Fils :				
113 de laine				
114 de soie naturelle ou artificielle				
115 de coton				
116 de jute				
117 de chanvre, de lin, de ramie et d'autres fibres textiles				
118 Cordages				
Tissus :				
119 de laine				
120 de soie naturelle ou artificielle				
121 de coton				
122 de jute				
123 de chanvre, de lin, de ramie et d'autres fibres textilles				
124 Broderies, dentelles, passementeries et tulles brodés				
125 Bonneterie				
126 Chapeaux ornés pour dames (*modes*)				
127 Chapeaux autres de toute espèce				
128 Lingerie				
129 Vêtements pour femmes				
130 Vêtements pour hommes				
131 Autres objets confectionnés				
132 Ouvrages en caoutchouc de toute espèce				
133 Meubles en bois				
134 Autres ouvrages en bois				

141 Tuiles, briques, carreaux, tuyaux, autres qu'en faïence ou en porcelaine				
142 Faïences				

170 Voitures automobiles				
171 Motocycles et autres véhicules				

143	Autres poteries				
144	Glaces				
145	Verres de vitrage				
146	Gobeleterie (*verre creux*)				
147	Autres verreries				
148	Fer et acier simplement battus, étirés ou laminés				
149	Autres ouvrages enfer et en acier				
	Ouvrages :				
150	en aluminium				
151	en cuivre				
152	en étain				
153	en nickel				
154	en plomb				
155	en zinc				
156	Bijouterie, orfèvrerie et articles similaires en métaux précieux				
157	Bijouterie autre, même dorée, argentée, nickelée, etc.				
158	locomotives et tenders de locomotives				
159	Locomobiles				
160	Machines et appareils électriques				
161	Machines motrices (*autres que locomotives, locomobiles et machines électriques*), chaudières à vapeur, turbines, pompes, etc.				
162	Machines-outils				
163	Machines à tisser, à apprêter, à blanchir, à imprimer, à teindre les étoffes, les rubans, etc. : machines à carder, à peigner, à sérancer, à filer, métiers à broder et autres machines pour l'industrie textile				
164	Machines à coudre, à broder et à tricoter, à la main ou à pédales				
165	Machines pour fabriques et raffineries de sucre, pour distilleries, vinaigreries, brasseries et malteries				
166	Machines agricoles				
167	Autres machines et mécaniques et pièces détachées				
168	Outils				
172	Vélocipèdes				
173	Tous autres véhicules				
174	Navires et bateaux				
175	Instruments de musique				
176	Instruments et appareils scientifiques				
177	Horlogerie et fournitures d'horlogerie				
178	Armes et munitions				
179	Poudre à tirer et autres produits explosibles				
180	Allumettes				
181	Tous autres produits fabriqués				
182	Objets d'art et de collection				
	TOTAL				
	V. — *Or et argent non ouvrés et monnaies d'or et d'argent*				
183	Or non ouvré				
184	Argent non ouvré				
185	Monnaies d'or				
186	Monnaies d'argent				
	TOTAL				
	TOTAL GÉNÉRAL				

TABLEAU N°. 4.

—

TABLEAU *indiquant le rang d'importance des différents pays au point de vue de leur commerce extérieur.*

COMMERCE SPÉCIAL. — ANNÉE 191__

PAYS	Population	Commerce spécial			Valeur du commerce spécial par 1,000 habitants	Rang d'Importance	
		Importation	Exportation	Total		d'apres la valeur par 1,000 habitants	d'après la valeur absolue
		Mille francs	*Mille francs*	*Mille francs*	*Mille francs*		

PROTOCOLE

Les Etats contractants se réservent d'examiner, le moment venu et de commun accord, l'opportunité d'instituer, à côté du Bureau international créé par la Convention, un Conseil international permanent appelé à donner son avis sur les questions concernant l'application de la Convention.

Fait à Bruxelles, le trente-un décembre mil neuf cent treize.

Pour l'Allemagne :
Signé : Prinz v. Hatzfeld Trachenberg.
Pour la Belgique :
Signé : Bon. Capelle.
„ J. Janssens.
„ H. Sillevaerts.
„ R, Campen.
„ Goffart.
Pour la Bolivie :
Signé : Joaquin de Lemoine.
Pour le Chili :
Signé : Fritz Hochheimer.
„ Luis Illanes Guerrero.
Pour la Colombie :
Signé : C. Rodriguez Maldonado.
Pour Cuba :
Signé : A. Diaz de Villar.
Pour le Danemark et ses possessions et colonies :
Signé : W. Grevenkop Castenskiold.
Pour la République Dominicaine :
Signé : Joseph Penso.
Pour l'Espagne :
Signé : Marqués de Faura.
Pour la France :
Signé : A. Klobukowski.
Pour la Grande-Bretagne :
Signé : F. H. Villiers.
Pour le Guatémala :
Signé : José M. Lardizabal.
Pour Haïti :
Signé : Dr. A. Riboul de Pescay.
Pour le Honduras :
Signé : H. Jalhay.
Pour l'Italie et les colonies :
Signé : Costa.
Pour le Japon :
Signé : Keiziro Nabeshima.
Pour le Mexique :
Signé : Carlos Pereyra.
Pour le Nicaragua :
Signé : Léon Vallez.
Pour la Norvège.
Signé : F. Hagerup.
„ A. N. Kiaer.
Pour le Paraguay :
Signé : G. du Monceau.
Pour les Indes Néerlandaises :
Signé : H. v. Weede.
Pour le Pérou :
Signé : Carlos Larrabure y Correa.
Pour la Perse :
Signé : M. Mahmoud Khan.
Pour le Portugal :
Signé : A. M. Alves da Veiga.
Pour la Russie :
Signé : Koudacheff.
Pour le Siam :
Signé : William J. Archer.
Pour la Suède :
Signé : F. de Klercker.
Pour la Suisse :
Signé : Jules Borel.
„ I. Buser.
„ T. Geering.
Pour l'Uruguay :
Signé : Alberto Guani.

Pour copie conforme :
Le Président de la Conférence,
Bon. Capelle.

Certifié par le Secrétaire Général
du Ministère des Affaires Etrangères de Belgique,
Bon. van der Elst.

VERTALING.

—

VERDRAG *betreffende de instelling van eene internationale handelsstatistiek.*

De Regeeringen van Duitschland, van België, van Bolivia, van Chili, van Columbia, van Cuba, van Denemarken, van de Dominicaansche Republiek, van Spanje, van Frankrijk, van Groot-Britannië, van Guatemala, van Haïti, van Honduras, van Italië, van Japan, van Mexico, van Nicaragua, van Noorwegen, van Paraguay, van Nederland voor Nederlandsch-Indië, van Peru, van Perzië, van Portugal, van Rusland, van Siam, van Zweden, van Zwitserland, van Uruguay, het nut erkend hebbende van het nemen van maatregelen, geschikt tot het vergemakkelijken van de vergelijking der verschillende handelsstatistieken, zijn de ondergeteekenden, daartoe behoorlijk gevolmachtigd, nopens het volgende overeengekomen :

Art. I. De verdragsluitende Staten besluiten, behalve de handelsstatistiek, welke door ieder land wordt uitgegeven, eene bijzondere statistiek in te stellen, gegrond op eene gemeenschappelijke naamlijst, welke de in- en uitgevoerde handelswaren in een beperkt aantal klassen groepeert, met aanwijzing van de waarde en zooveel mogelijk van het gewicht.

Art. II. De verdragsluitende Staten verklaren te dien einde de gemeenschappelijke naamlijst aan te nemen waarvan de tekst aan het tegenwoordig Verdrag is toegevoegd.

Art. III. Ten einde de uitgave te verzekeren van de bijzondere in artikel I bedoelde statistiek, stemmen de verdragsluitende Staten er in overeen te Brussel een internationaal bureau op te richten onder den naam van „Bureau international de statistique commerciale".

Art. IV. Het internationaal bureau is belast met het verzamelen, het rangschikken en het uitgeven van de statistische inlichtingen, die het door de verdragsluitende Staten betreffende hun in- en uitvoerhandel worden verschaft. Deze staten verbinden zich het bureau in het bezit te stellen van alle noodige aanwijzingen voor het instellen van de bijzondere statistiek, waarvan gesproken wordt in artikel I.

De uitgave van deze statistiek zal geschieden in een orgaan, getiteld : „Bulletin du Bureau international de statistique commerciale".

Art. V. Het internationale bureau, waarvan de kosten gedragen worden door de verdragsluitende Staten, wordt geplaatst onder de hooge leiding van de Belgische Regeering en werkt onder haar toezicht.

Art. VI. Een Reglement, dat gevoegd is bij het tegenwoordige Verdrag en dezelfde verbindende kracht heeft als dit, regelt de organisatie van het internationaal bureau en stelt het aandeel van elken der verdragsluitende Staten in de door den dienst van genoemd bureau veroorzaakte kosten vast.

Art. VII. De Staten en koloniën, die geen deel genomen hebben aan het tegenwoordige Verdrag, zullen later tot hetzelve kunnen toetreden.

De toetreding zal schriftelijk ter kennis gebracht worden van de Belgische Regeering, die haar zal mededeelen aan alle verdragsluitende Staten. De toetreding zal van rechtswege ten gevolge hebben aanvaarding van alle in het tegenwoordige Verdrag vastgestelde bepalingen, en zij zal van kracht worden van af den 1sten Januari van het volgende jaar.

Art. VIII. Het tegenwoordige Verdrag zal bekrachtigd worden; de bekrachtigingen zullen zoo spoedig mogelijk en in elk geval voor den 1sten Juli 1914 nedergelegd worden op het Ministerie van Buitenlandsche Zaken te Brussel.

Het zal op dezen datum verbindend worden en het zal gedurende zeven jaren van kracht blijven.

Indien twaalf maanden vóór het eindigen van de eerste zeven jaren het tegenwoordige Verdrag niet opgezegd is, zal het van kracht blijven gedurende eenen nieuwen termijn van zeven jaren en zoo telkens van zeven op zeven jaren.

De opzegging zal gericht worden tot de Belgische Regeering, die de andere Regeeringen zal moeten raadplegen over de voorwaarden, waarop het Verdrag tusschen haar uitvoerbaar zou kunnen blijven.

Art. IX. Er wordt overeengekomen dat twaalf maanden voor het afloopen van elk tijdperk van zeven jaren elk der verdragsluitende Staten de bevoegdheid zal hebben om, door tusschenkomst van de Belgische Regeering, de bijeenkomst van eene conferentie uit te lokken, ten einde alle voorstellen te bespreken betreffende de vergelijking van de verschillende handelsstatistieken.

Ten blijke waarvan de wederzijdsche gevolmachtigden het tegenwoordige Verdrag hebben geteekend.

Gedaan te Brussel, den een en dertigsten December negentienhonderd dertien.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

Bijlage van het Verdrag.
(Artikel II.)

GEMEENSCHAPPELIJKE NAAMLIJST VAN HANDELSWAREN.

I. *Levende dieren.*

1. Paarden.
2. Runderen.
3. Schapen.
4. Geiten.
5. Varkens.
6. Pluimvee.
7. Alle andere levende dieren (levende visschen en schaaldieren niet inbegrepen).

II. *Voedingsmiddelen en dranken.*

8. Versch vleesch. [1]
9. Dood gevogelte en dood wild.
10. Bereid of geconserveerd vleesch (met inbegrip van geconserveerd spek, gevogelte en wild).
11. Eetbare vetten.
12. Margarine en kunstboter.
13. Melk. [2]
14. Boter.
15. Kaas.
16. Kaviaar.
17. Visschen, schaal- en schelpdieren.
18. Eieren van tamme en wilde vogels.
19. Honing.

Granen:

20. Tarwe.
21. Rogge.
22. Gerst.
23. Haver.
24. Maïs.
25. Andere granen (daaronder begrepen spelt en mengkoorn).
26. Rijst.
27. Meel van granen.
28. Andere producten van malerij.
29. Mout.
30. Eetbare deegen.
31. Versche groenten.

Gedroogde groenten:

32. Peulvruchten. [3]
33. Andere.
34. Aardappelen.
35. Vruchten (met inbegrip van gedroogde vruchten).
36. Koffie (met inbegrip van gebrande koffie).
37. Onbewerkte cacao.
38. Bereide cacao (met inbegrip van chocolade).
39. Thee.
40. Ruwe en geraffineerde suiker.
41. Specerijen. [4]
42. Plantaardige oliën. [5]
43. Zout.
44. Andere voedingsmiddelen (bepaaldelijk omvattende geconserveerde plantaardige voortbrengselen).
45. Wijnen.
46. Bieren.
47. Geestrijke dranken (wijngeest, brandewijnen, likeuren, enz.).
48. Bronwateren en natuurlijke of kunstmatige minerale wateren, al dan niet mousseerend.
49. Andere dranken (citroen- of sinaasappelsap, limonades, enz.).

III. *Ruwe of eenvoudig bewerkte grondstoffen.*

50. Ruwe, gezouten, gelooide huiden en ruwe pelterijen.
51. Ivoor.
52. Beenderen en hoornbeenderen.

---

[1] Met inbegrip van bevroren vleesch.

[2] Gecondenseerde melk en melkpoeder behooren ook tot deze klasse.

[3] Erwten, boonen, linzen, enz. geschild, gestampt, enz.

[4] Bepaaldelijk omvattende peper, Spaansche peper, saffraan, vanille en kaneel.

[5] Oliën al of niet voor voedsel geschikt, met uitzondering van vluchtige oliën.

53. Meststoffen (chemische meststoffen daarin begrepen).
54. Haren en vederen.
55. Levende planten en natuurlijke bloemen.
56. Veldvruchten en veevoeder (beetwortelen, bestemd voor veevoeder, daarin begrepen).
57. Zemelen.
58. Veekoeken.
59. Hop.
60. Suikerbieten.
61. Granen.
62. Caoutchouc.
63. Harsen, gommen en plantaardige was.
64. Tabakken.
65. Hout van elke soort, zelfs gezaagd.
66. Houtskool.
67. Verfhout, looischorsen en andere kleurende en looiende stoffen.
68. Houtpap.

Ertsen :

69. Koperertsen.
70. IJzerertsen.
71. Loodertsen (zelfs zilverhoudend).
72. Zinkertsen.
73. Mangaanertsen.
74. Tinertsen.
75. Andere.

Gewone metalen :

76. Alluminium.
77. Koper.
78. Tin.
79. IJzer en staal.
80. Nikkel.
81. Lood.
82. Zink.
83. Andere.
84. Edelgesteenten en half-edelgesteenten, ruw of eenvoudig geslepen, maar niet gezet (koraal en echte parelen daarin begrepen).
85. Marmer en albast.
86. Andere steenen.
87. Minerale oliën en hare derivaten.
88. Steenkolen, ook cokes of briketten.
89. Kalk.
90. Cement.
91. Zwavel.

Textielwaren:

92. Wol.
93. Zijde.
94. Katoen.
95. Jute.
96. Hennep en vlas.
97. Ramek, henequen en andere textielvezels.
98. Andere stoffen.

IV. *Bewerkte producten.*

99. Stijfsel.
100. Zeepen.
101. Kaarsen, waskaarsen en vetkaarsen.
102. Reukwerken en toiletzalven.
103. Kleurstoffen, verfstoffen en vernissen.
104. Scheikundige producten (alcohol, niet dienende voor dranken, daaronder begrepen).
105. Samengestelde geneesmiddelen.
106. Sigaren en sigaretten.
107. Andere tabakken (extract van tabak daaronder begrepen).
108. Pelterijen, bereid en bewerkt.
109. Leder en bereide huiden.
110. Schoenwerk van leder.
111. Handschoenen van leder.
112. Ander lederwerk.

Garens :

113. van wol.
114. van natuurlijke of kunstmatige zijde.
115. van katoen.
116. van jute.
117. van hennep, van vlas, van ramek en van andere textielvezels.
118. Touwwerk.

Weefsels :

119. van wol.
120. van natuurlijke of kunstmatige zijde.
121. van katoen.
122. van jute.
123. van hennep, van vlas, van ramek en van andere textielvezels.
124. Borduurwerk, kantwerk, passementwerk en geborduurde tulle.
125. Manufacturen.
126. Opgemaakte hoeden voor dames (modes).
127. Andere hoeden van elke soort.
128. Linnengoed.
129. Kleederen voor vrouwen.
130. Kleederen voor mannen.
131. Andere confectieartikelen.
132. Caoutchouc artikelen van elke soort. [1]
133. Houten meubelen. [2]
134. Andere houtwerken.

Papier :

135. Behangselpapier.
136. Ander papier en karton. [3]
137. Papieren en kartonnen artikelen.
138. Boeken en muziek, gegraveerd of gedrukt.
139. Andere producten der beeldende kunsten.
140. Bewerkte artikelen van marmer, van gips, van cement en van steen.
141. Dakpannen, baksteenen, tegels, buizen, niet van fijn aardewerk of porselein.
142. Fijn aardewerk en porselein.
143. Ander aardewerk.
144. Spiegels.
145. Vensterglas.
146. Hol glaswerk.
147. Ander glaswerk.
148. IJzer en staal, eenvoudig geslagen, getrokken of geplet.
149. Andere ijzeren en stalen artikelen.

Bewerkte artikelen :

150. van alluminium.
151. van koper.
152. van tin.
153. van nikkel.
154. van lood.
155. van zink.
156. Juwelierswerk, goudsmeedwerk en dergelijke artikelen van edele metalen.
157. Ander juwelierswerk, zelfs verguld, verzilverd, vernikkeld, enz.
158. Locomotieven en tenders van locomotieven.
159. Locomobielen.

---

[1] Onder caoutchouc artikelen zijn begrepen schoenwerk, weefsels en kleederen van caoutchouc, evenals wielbanden van elke soort.

[2] Andere meubelen dan houten genieten de behandeling van bewerkte artikelen, overeenkomstig hunne grondstof.

[3] Gelinieerde schrijfboeken moeten beschouwd worden als te zijn papieren artikelen.

160. Machines en electrische toestellen.
161. Motoren (andere dan locomotieven, locomobielen en electrische machines), stoomketels, turbines, pompen, enz.
162. Werktuigmachines.
163. Machines voor weven, apprêteeren, bleeken, drukken, verven van stoffen, linten, enz., machines voor kaarden, hekelen, spinnen, borduurramen en andere machines voor de textielnijverheid.
164. Naai-, stik- en breimachines met hand- of pedalenbeweging.
165. Machines voor suikerfabrieken en suikerraffinaderijen, voor distilleerderijen, azijnfabrieken, brouwerijen en mouterijen.
166. Landbouwwerktuigen.
167. Andere machines en werktuigen en losse deelen.
168. Gereedschappen. [1]
169. Rijtuigen en wagons voor spoor- en tramwegen. [2]
170. Motorrijtuigen.
171. Motorrijwielen en andere rijtuigen van dien aard.
172. Rijwielen.
173. Alle andere vervoermiddelen. [3]
174. Vaartuigen en booten.
175. Muziekinstrumenten.
176. Wetenschappelijke instrumenten en werktuigen.
177. Horlogemakerij en benoodigdheden voor horlogemakerij. [4]
178. Wapenen en ammunitie.
179. Buskruit en andere ontplofbare stoffen.
180. Lucifers.
181. Alle andere bewerkte artikelen.
182. Kunstvoorwerpen en voorwerpen voor verzamelingen.

V. *Onbewerkt goud en zilver en gouden en zilveren munten.*

183. Onbewerkt goud. [5]
184. Onbewerkt zilver. [5]
185. Gouden munten.
186. Zilveren munten.

Bijlage van het Verdrag.
(Artikel VI.)

REGLEMENT VAN ORGANISATIE *van het internationaal bureau voor handelsstatistiek.*

Ter uitvoering van artikel VI van het Verdrag van heden, nemen de verdragsluitende Staten het hier volgende Reglement aan, betreffende de organisatie van het internationaal Bureau voor Handelsstatistiek, ingesteld krachtens artikel III van genoemd Verdrag.

---

[1] Deze rubriek omvat slechts de gereedschappen gebruikt bij de uitoefening van ambachten, met uitzondering van werktuigmachines.

[2] Goederenwagens en spoorwagentjes van iedere soort daarin begrepen.

[3] Vervoermiddelen voor de luchtvaart daarin begrepen.

[4] Horloges en benoodigdheden voor horloges vallen onder deze categorie.

[5] Staven, poeder, baren en overblijfselen daaronder begrepen.

Bevoegdheden.

Art. I. Het Internationaal Bureau heeft tot taak:

a. het rangschikken van de inlichtingen die de verdragsluitende landen het overmaken voor de door het Verdrag bedoelde doeleinden en deze uit te geven volgens de gemeenschappelijke naamlijst, aangenomen krachtens artikel II van het gezegde Verdrag;

b. bij voorkomende gelegenheden de werkzaamheden van de conferenties voor te bereiden, tot welker samenkomst overeenkomstig artikel 9 van het Verdrag besloten zou worden.

Uitgaven.

Art. II. Het „Bulletin du Bureau international de Statistique Commerciale", uitgegeven krachtens artikel IV van het Verdrag, verschijnt jaarlijks.

Art. III. Het formaat van het Bulletin en de lijsten, die het inhoudt, komen overeen met de modellen gevoegd bij het tegenwoordige Reglement van organisatie.

Art. IV. Het Bulletin wordt in de Fransche taal uitgegeven.

De waarden worden in francs en de gewichten volgens het metrieke stelsel aangegeven.

Het internationaal bureau behoudt zich de uitsluitende rechten voor op den eigendom van zijne uitgaven.

Art. V. Met het oog op de zorgvuldige bewerking van het Bulletin legt elk van de verdragsluitende landen zoo spoedig mogelijk en uiterlijk in November de statistische inlichtingen, betreffende het voorafgaande jaar, over.

Deze inlichtingen zullen opgenomen worden in *formulieren*, welke aan de verschillende Staten door het internationaal bureau verschaft worden overeenkomstig de modellen, gevoegd bij het tegenwoordige Reglement van organisatie.

Ingeval handelswaren niet gerangschikt kunnen worden in de eene of andere rubriek van de gemeenschappelijke naamlijst, zal — in de *formulieren* — het volgnummer moeten worden aangegeven van de rubriek, welke in iedere klasse betrekking heeft op niet gerangschikte waren, d. w. z. die, voor welke geen bijzondere rubriek bestaat.

Art. VI. Het door het internationaal bureau uitgegeven Bulletin wordt onder de verdragsluitende Regeeringen verspreid naar verhouding van haar aandeel in de bestrijding van de kosten van de instelling en wel naar den grondslag van tien exemplaren per eenheid van 100 francs.

De meerdere exemplaren, die mochten worden aangevraagd door genoemde Regeeringen, zullen haar kunnen worden verschaft door het internationaal bureau volgens een nog vast te stellen tarief. De aanvrage hiertoe moet gedaan worden bij de inzending van de inlichtingen, als bedoeld in artikel V van het tegenwoordige Reglement.

De voorwaarden voor den verkoop van het Bulletin aan niet-verdragsluitende Staten en aan particulieren zullen geregeld worden door het internationaal bureau.

Art. VII. Elke verdragsluitende Staat zendt rechtstreeks naar het internationaal bureau twee exemplaren van de jaarlijksche uitgave

betreffende de statistiek van zijn buitenlandschen handel.

Personeel.

Art. VIII. Het personeel van het internationaal bureau wordt benoemd door de zorgen van de Belgische Regeering.

Art. IX. De Belgische Regeering is, binnen de grenzen, aangegeven door het Verdrag en het tegenwoordige Reglement, belast met het nemen van maatregelen nuttig voor den dienst van het internationaal bureau.

Zij doet de noodzakelijke geldelijke voorschotten en waakt voor den regelmatigen gang van de instelling.

Begrooting.

Art. X. Ten einde op billijke wijze de bijdrage van de verdragsluitende Staten in de jaarlijksche uitgaven van het internationaal bureau te kunnen vaststellen, worden deze staten verdeeld in zes klassen, overeenstemmende met de belangrijkheid van hun bijzonderen eigen handel, te weten :

1ste klasse : meer dan 4 milliard francs.

2de klasse : meer dan 3 milliard tot 4 milliard francs.

3de klasse : meer dan 2 milliard tot 3 milliard francs.

4de klasse : meer dan 1 milliard tot 2 milliard francs.

5de klasse : meer dan 500 millioen tot 1 millioen francs.

6de klasse : 500 millioen francs en minder.

Art. XI. De bijdragen van de verdragsluitende Staten in de begrooting van de uitgaven, bij benadering gesteld op vijf en dertig duizend francs, zijn voor den geheelen duur van het Verdrag vastgesteld op de volgende wijze :

1ste klasse	 1200	francs.
2de „	 1100	„
3de „	 1000	„
4de „	 900	„
5de „	 800	„
6de „	 700	„

De betaling van de bijdragen verschuldigd door de verdragsluitende Partijen geschiedt in handen van den Minister van Buitenlandsche Zaken van België of van zijnen lasthebber in den loop van de eerste drie maanden van ieder boekjaar en in munt, welke wettig gangbaar is in België.

Art. XII. De gelden, voortvloeiende uit den verkoop van het Bulletin door het internationale bureau, worden verrekend in de begrooting van de ontvangsten.

Art. XIII. De Staten, die zich uit het Verdrag mochten terugtrekken, verliezen hun recht op den gemeenschappelijken eigendom van het gemeenschappelijke fonds.

Art. XIV. In geval van ontbinding zal het gemeenschappelijke fonds onder de verdragsluitende Staten verdeeld worden naar verhouding van de bijdragen bepaald bij artikel XI van het tegenwoordig Reglement.

Art. XV. Het mogelijk overschot van de begrooting van een boekjaar wordt overgebracht naar het volgende boekjaar.

Eventueel zullen de overschotten dienen tot het vormen van een reservefonds ter bestrijding van onvoorziene uitgaven.

Art. XVI. Ieder jaar zal aan de verdragsluitende Regeeringen een verslag worden uitgebracht over het geldelijk beheer van het bureau en den loop van de werkzaamheden.

Gedaan te Brussel, den een en dertigsten December negentienhonderd en dertien.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

PROTOCOL.

De verdragsluitende Staten behouden zich voor te zijner tijd in gemeen overleg een onderzoek in te stellen naar de wenschelijkheid om naast het door het Verdrag in het leven geroepen internationaal bureau eenen permanenten internationalen Raad in te stellen, ten einde van advies te dienen over quaesties betreffende de toepassing van het Verdrag.

Gedaan te Brussel, den een en dertigsten December negentienhonderd dertien.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

---

28 *April* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Waterstaat aan Heeren Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de onderscheidene directiën, den Heer Hoofdingenieur van den Rijkswaterstaat in het district Groningen te Groningen, betreffende hinder voor scheepvaart van verblindend licht van motorrijtuigen en fabrieken.

Mij is gebleken, dat verschillende ambtenaren van den Rijkswaterstaat geen kennis dragen van de dezerzijdsche beschikking van 20 October 1922, nº. 306 afd. Waterstaat A., opgenomen in de *Staatscourant* van 23 October 1922, nº. 206, er toe strekkende om aan het bezwaar, dat de scheepvaart bij het naderen en doorvaren van geopende bruggen zoude kunnen ondervinden van verblindende verlichting, welke gebezigd wordt aan voor die bruggen wachtende motorrijtuigen tegemoet te komen. Ik moge te hunner inlichting die beschikking hieronder laten volgen :

De Minister van Waterstaat,

Overwegende, dat, naar gebleken is, de scheepvaart bij het naderen en doorvaren van geopende bruggen bezwaar ondervindt van verblindende verlichting (schijnwerpers), welke gebezigd wordt aan voor die bruggen wachtende motorrijtuigen ;

Gelet op de artikelen 14, 3e lid en 15, 2e lid, van het Motor- en Rijwielreglement ;

Heeft goedgevonden het volgende te bepalen :

Het is verboden buiten stedelijke bebouwde kommen binnen den afstand van 20 M. gemeten uit de naastbijzijnde afsluitinrichtingen van beweegbare bruggen, die voor de scheepvaart geopend worden of geopend zijn, aan motorrijtuigen verblindende verlichting (schijnwerpers) te bezigen.

Verder zij onder Uw aandacht gebracht, dat van de zijde der scheepvaart klachten te mijner kennis zijn gekomen, dat het varen bij nacht zeer wordt bemoeilijkt door de felle lichten van fabrieken en dergelijke inrichtingen, welke hun verblindend schijnsel mede over de vaarwaters werpen. In dit verband wordt mij verzocht te bevorderen, dat deze lichten op voldoende

wijze aan de zijde van het vaarwater worden afgedekt.

Gevolg gevende aan dat verzoek moge ik U uitnoodigen om waar dit noodig mocht blijken er toe mede te werken, dat de eigenaars van langs Rijksvaarwater gelegen fabrieken en andere inrichtingen met voor de scheepvaart hinderlijke verblindende lichten die lichten naar de zijde van het vaarwater afdekken.

Tevens zoude het aanbeveling verdienen na te gaan, of wellicht in de door de ambtenaren van den Rijkswaterstaat in te zenden ontwerpvoorwaarden voor vergunning voor werken, aan Rijksvaarwaters gelegen, eene bepaling inzake de afdekking van vorenbedoelde hinderlijke lichten ware op te nemen. (B. S.)

---

29 *April* 1925. WET tot bevordering van de richtige heffing der directe belastingen. S. 171.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1923/1924, no. 396, 1—3; 1924/1925 no. 92, 1—16.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 1798—1812, 1814—1827, 1831—1845, 1908.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 784, 792—798, 801—816.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodig is een wettelijke voorziening te treffen tot bevordering van de richtige heffing der directe belastingen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

1. Voor de heffing van de personeele belasting, de Rijks- en plaatselijke inkomstenbelasting, de vermogensbelasting en de verdedigingsbelastingen wordt geen rekening gehouden met rechtshandelingen waarvan op grond dat zij geen wezenlijke verandering van feitelijke verhoudingen hebben ten doel gehad of op grond van andere bepaalde feiten en omstandigheden moet worden aangenomen, dat zij zouden achterwege gebleven zijn, indien daarmede niet de heffing van een dier belastingen, ingeval zij reeds toepassing heeft gevonden of voor toepassing in aanmerking zou komen, voor het vervolg geheel of ten deele zou worden onmogelijk gemaakt.

Voor de vaststelling van een aanslag met toepassing van het eerste lid van dit artikel wordt de machtiging van Onzen Minister van Financiën vereischt.

Van het besluit om het eerste lid van dit artikel toe te passen, wordt vóór de vaststelling van den aanslag door den inspecteur aan den belanghebbende bij aangeteekenden brief een met redenen omkleede mededeeling gedaan.

2. Indien krachtens artikel 1 een vennootschap, vereeniging, maatschappij of stichting als niet bestaande wordt beschouwd, heeft dit voor de heffing der belastingen naar het inkomen geen invloed op de belastbaarheid der belooningen die van de vennootschap, vereeniging, maatschappij of stichting zijn of worden genoten.

Deze bepaling vindt geen toepassing, indien en voor zoover dezelfde persoon voor hetzelfde bedrag in dezelfde belasting dubbel zou worden getroffen.

3. In geval van twijfel of een beraamde rechtshandeling onder artikel 1 zou vallen, kan de belanghebbende deze vraag onderwerpen aan het oordeel van den inspecteur, in wiens dienstkring zijn aanslag moet worden vastgesteld; tot dat einde legt hij die vraag schriftelijk, in tweevoud, aan den genoemden inspecteur voor. De inspecteur doet zijn beschikking bij aangeteekenden brief aan den belanghebbende toekomen.

Indien de inspecteur de in het eerste lid bedoelde vraag ontkennend beantwoordt, kan artikel 1 op de rechtshandeling, zoo zij tot stand komt, niet worden toegepast, tenzij mocht blijken, dat de feiten niet volkomen overeenstemmen met de te voren daarvan gegeven voorstelling.

4. Binnen een maand, nadat de mededeeling bedoeld in artikel 1, laatste lid, of de beschikking op een vraag, bedoeld in artikel 3, ter post is bezorgd, kan de belanghebbende aan het Gerechtshof te 's-Gravenhage vernietiging van dat besluit of van die beschikking verzoeken.

Het verzoek wordt gedaan door indiening van een eenvoudig request. Het Gerechtshof geeft aan den inspecteur de gelegenheid, ter zake een vertoogschrift in te dienen.

De inspecteur voegt bij zijn vertoogschrift een afschrift daarvan, hetwelk door den griffier van het Gerechtshof aan den verzoeker wordt toegezonden.

Indien hetzij in het request, hetzij in het vertoogschrift, is verzocht de zaak mondeling te mogen toelichten of doen toelichten, of wel het Gerechtshof mondelinge behandeling noodig acht, worden de verzoeker en den inspecteur tot dat einde door den griffier opgeroepen.

Artikel 1, eerste lid, wordt alleen toegepast, indien aan het Gerechtshof overtuigend wordt aangetoond, dat de rechtshandeling voldoet aan de voor die toepassing gestelde voorwaarden.

Die toepassing blijft evenzeer achterwege, zoolang de in het eerste lid bedoelde termijn van beroep niet is verstreken of op het request nog niet is beslist.

Tegen de uitspraak van het Gerechtshof staat geenerlei voorziening open.

Indien een verzoek niet is ingediend of een verzoek is afgewezen, kan een aanslag niet bestreden worden met het bezwaar, dat artikel 1, eerste lid, geen toepassing had mogen vinden.

Reeds vastgestelde aanslagen kunnen gedurende een jaar na de uitspraak van het Gerechtshof met inachtneming van die uitspraak worden herzien, onverschillig of de termijn voor navordering al dan niet is verstreken. De herziening wordt als een aanslag beschouwd.

5. De artikelen 1 en 2 van deze wet treden met ingang van 1 Mei 1925 in werking.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 29sten April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 30 *April* 1925.)

---

29 *April* 1925. BESLUIT tot vernietiging van een tweetal besluiten van Burgemeester en Wethouders van *Hengelo* (*O.*), beide van 17 Januari 1922, inzake weigering tot vaststelling van de vergoeding, bedoeld in art. 205, eerste lid, der Lager-onderwijswet 1920 voor de R.-K. lagere scholen, aan de Willem de Clercqstraat en Paul Krugerstraat in die gemeente. S. 172.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 30 Januari 1925, nº. 290II, afdeeling Lager Onderwijs Financieel en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 13 Februari 1925, nº. 955, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, tot vernietiging van een tweetal besluiten van Burgemeester en Wethouders van *Hengelo* (*O.*), beide van 17 Januari 1922, houdende weigering tot vaststelling, overeenkomstig artikel 4 van het Koninklijk besluit van 30 Mei 1921 (*Staatsblad* nº. 749) van de vergoeding, bedoeld in artikel 205 der Lager-onderwijswet 1920, onderscheidenlijk ten behoeve van het R.-K. Parochiaal Kerkbestuur van den Heiligen Ludgerus en het bestuur der stichting „Schaepmanstichting voor R.-K. bijzonder onderwijs", aldaar, ter zake van de geschatte waarde van de schoolgebouwen c. a., gelegen aan de Willem de Clercqstraat en Paul Krugerstraat in die gemeente;

Overwegende, dat Burgemeester en Wethouders als argument voor hunne weigering tot vaststelling der vergoeding laten gelden, dat het hier niet betreft scholen, welke op 1 Januari 1921 in gebruik of in aanbouw waren, aangezien de aanbesteding van den bouw eerst heeft plaats gehad op 12 Mei 1921;

dat wel is waar Burgemeester en Wethouders nà de bij de wet van 16 Februari 1923 (*Staatsblad* nº. 38) aan het eerste lid van artikel 205 der Lager-onderwijswet toegevoegde omschrijving van het begrip „in aanbouw", de aanspraak van de beide schoolbesturen op de in dat artikel bedoelde vergoeding niet meer betwisten, maar niettemin volharden in hunne weigering en zulks op grond van de omstandigheid, dat h. i. de op 9 December gehouden schatting der schoolgebouwen c. a. voor de berekening der vergoeding niet tot grondslag kan strekken;

dat naar het oordeel van Burgemeester en Wethouders uitsluitend eene schatting, welke heeft plaats gehad nà 1 Januari 1923, den datum van inwerkingtreding der genoemde wijzigingswet, in casu als eene wettelijke juiste schatting kan worden aangemerkt;

Overwegende, dat dit standpunt miskent de beteekenis, welke aan den slotzin van het eerste lid van artikel 205 der Lager-onderwijswet moet worden toegekend;

dat n.l. — zooals bereids is komen vast te staan bij Onze besluiten van 6 October 1923 (*Staatsblad* nº. 473) en van 12 September 1924 (*Staatsblad* nº. 445) — de in die bepaling gegeven omschrijving van het begrip „in aanbouw", op grond van de geschiedenis van het wetsartikel is te verstaan als eene wettelijke sanctioneering van eene reeds vroeger gegeven interpretatie en in verband daarmede ook vóór de inwerkingtreding van de wijzigingswet van 16 Februari 1923 (*Staatsblad* nº. 38) het begrip „in aanbouw" in denzelfden zin moet worden opgevat;

dat mitsdien, waar vaststaat dat de onderhavige bijzondere scholen voldoen aan de beide in de begripsomschrijving gestelde feitelijke voorwaarden, de schoolbesturen bevoegd waren de schatting van de gebouwen c. a., noodig voor de vaststelling van de hun met ingang van 1 Januari 1922 toekomende vergoeding, te doen plaats hebben vóór 1 Januari 1923, mits daarbij inachtnemende het te dien aanzien in den derden volzin van het eerste lid van art. 205 der wet gegeven voorschrift;

Overwegende, dat Burgemeester en Wethouders subsidiair ook met het oog op dit voorschrift tegen den datum der schatting bezwaar hebben, aangezien naar hunne meening ten onrechte niet is afgewacht de opening der school en evenmin de voltooiing van het schoolgebouw;

Overwegende evenwel, dat eene waardebepaling „ten tijde van" de opening der school niet uitsluit eene schatting, korten tijd *voor* de opening der school, zooals in casu heeft plaats gehad en voorts op grond van eene deskundige verklaring mag worden aangenomen, dat op het tijdstip der schatting (9 December 1921) de schoolgebouwen, hoewel nog niet volkomen gereed, zich reeds in een zoodanigen staat bevonden, dat *met zekerheid* de waarde kon worden vastgesteld;

Overwegende, dat in verband met het vorenstaande de door Burgemeester en Wethouders aangevoerde argumenten niet kunnen leiden tot ongeldigverklaring der op 9 December 1921 gehouden taxatie van bovenbedoelde schoolgebouwen en mitsdien de besluiten van Burgemeester en Wethouders van 17 Januari 1922, houdende weigering om het resultaat dier taxatie tot grondslag te nemen voor de vaststelling der vergoeding, in strijd zijn met de bepalingen van de Lager-onderwijswet 1920;

Gelet op art. 205 der Lager-onderwijswet 1920 en op de artikelen 153 en 158 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord, advies van 24 Maart 1925, nº. 28;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 2 April 1925, nº. 6114, afdeeling Lager Onderwijs Financieel; en van 24 April 1925, nº. 2718, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermelde besluiten van Burgemeester en Wethouders van *Hengelo* (*O.*) te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift aan den Raad van State zal worden medegedeeld.

Het Loo, den 29sten April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 18 *Mei* 1925.)

---

29 *April* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het op 21 Augustus 1924 te *Washington* tusschen *Nederland* en de *Vereenigde Staten van Amerika* gesloten verdrag over het vervoer van alcoholische dranken (*Staatsblad* 1925, nº. 91). S. 173.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de wet van den 23sten Maart 1925

(

Staatsblad nº. 91), houdende goedkeuring van het op 21 Augustus 1924 te *Washington* tusschen *Nederland* en de *Vereenigde Staten van Amerika* gesloten Verdrag over het vervoer van alcoholische dranken, van welk verdrag een afdruk bij dit Besluit is gevoegd [1];

Gezien mede de op denzelfden dag tusschen Onzen Gezant te *Washington* en den Secretaris van Staat van de *Vereenigde Staten* gewisselde nota's, waarbij is overeengekomen dat, indien de *Vereenigde Staten* mochten toetreden tot het Protocol van 16 December 1920, waarbij het Permanente Hof van Internationale Justitie te *'s-Gravenhage* is gevestigd, de functies, die volgens art. 4 van bovengenoemd verdrag zijn opgedragen aan het Permanente Hof van Arbitrage, zullen worden toevertrouwd aan eerstgenoemd Hof, van welke nota's insgelijks een afdruk, benevens een vertaling, bij dit Besluit zijn gevoegd;

Overwegende, dat de akten van bekrachtiging van dit verdrag op 8 April 1925 te *Washington* zijn uitgewisseld;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 24sten April 1925, Directie van het Protocol, nº. 11894;

Hebben goedgevonden en verstaan:

meergenoemd verdrag, alsmede bovenbedoelde nota's, te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 29sten April 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 7 *Mei* 1925.)

ROYAL NETHERLAND LEGATION
WASHINGTON.

August 21, 1924.

Sir,

In connection with the signing today of a convention pertaining to avoid difficulties which might arise between our two Governments in connection with the laws in force in the United States on the subject of alcoholic beverages and in pursuance of our previous correspondence on the subject, I have the honor to inform you that the Royal Government understands that in the event of the adhesion by the United States to the Protocol of December 16, 1920, under which the Permanent Court of International Justice has been created at The Hague, the Government of the United States will not be averse to considering a modification of the said Convention, or the making of a separate agreement, providing that claims as mentioned in Article IV of that Convention, which cannot be settled in the way as indicated in the first paragraph of that article, shall be referred to the Permanent Court of International Justice instead of the Permanent Court of Arbitration.

I shall be glad to have you confirm this understanding on behalf of your Government.

Accept, Sir, the renewed assurances of my highest consideration.

DE GRAEFF.

Honorable CHARLES E. HUGHES,
Secretary of State, Washington D. C.

DEPARTEMENT OF STATE
WASHINGTON.

August 21, 1924.

Sir,

I have the honor to acknowledge the receipt of your note of today's date, in which you were so good as to inform me, in connection with the signing this day of the Convention between the United States and the Netherlands to aid in the prevention of the smuggling of intoxicating liquors into the United States, that the Government of the Netherlands understands that in the event of the adhesion by the Government of the United States to the Protocol of December 16, 1920, under which the Permanent Court of International Justice has been created at The Hague, the Government of the United States will not be averse to considering a modification of the said Convention, or the making of a separate Agreement, providing that claims mentioned in Article IV of that Convention which can not be settled in the way indicated in the first paragraph of that Article, shall be referred to the Permanent Court of International Justice instead of to the Permanent Court of Abritration.

Complying with your request for confirmation of this understanding, I have the honor to state that the Netherlands Government's understanding of the attitude of the Government of the United States in this respect is correct, and that in the event that the Senate gives its assent to the proposal made by the President on February 24, 1923, that it consent under certain stated conditions to the adhesion by the United States to the Protocol of December 16, 1920, under which the Permanent Court of International Justice has been created at The Hague, the Government of the United States will not be averse to considering a modification of the Convention this day signed, or the making of a separate Agreement providing for the reference of claims mentioned in Article IV of the Convention which can not be settled in the way indicated in the first paragraph of that Article, to the Permanent Court of International Justice instead of to the Permanent Court of Arbitration.

Accept, Sir, the renewed assurances of my highest consideration.

CHARLES E. HUGHES.

Jonkheer Dr. A. C. D. DE GRAEFF,
Minister of the Netherlands.

VERTALING.

GEZANTSCHAP DER NEDERLANDEN
WASHINGTON.

21 Augustus 1924.

In verband met de onderteekening op heden van een verdrag, strekkende om moeilijkheden

[1] De Hollandsche en Engelsche tekst van het Verdrag is reeds opgenomen in *Staatsblad* 1925, nº. 91 en dus hier niet opnieuw afgedrukt.

te vermijden, die zouden kunnen ontstaan tusschen onze beide Regeeringen in verband met de in de Vereenigde Staten van kracht zijnde wetten betreffende alcoholische dranken en ten vervolge op onze vroegere briefwisseling te dezer zake, heb ik de eer U mede te deelen, dat de Koninklijke Regeering meent het er voor te mogen houden, dat in het geval van de toetreding der Vereenigde Staten tot het Protocol van 16 December 1920, waarbij het Permanente Hof van Internationale Justitie is opgericht en te 's-Gravenhage gevestigd, de Regeering der Vereenigde Staten niet ongeneigd zou zijn om eene wijziging van genoemd verdrag of het sluiten eener afzonderlijke overeenkomst in overweging te nemen, bepalende dat vorderingen als genoemd in artikel IV van dat verdrag, die niet kunnen worden afgedaan op de wijze, aangegeven in de eerste zinsnede van dat artikel, zullen worden onderworpen aan het Permanente Hof van Internationale Justitie in stede van aan het Permanente Hof van Arbitrage.

Gaarne zoude ik zien, dat deze opvatting door U namens Uwe Regeering werd bevestigd.

U gelieve de herhaalde verzekeringen mijner bijzondere hoogachting wel te willen aanvaarden.

DE GRAEFF.

Den Heere CHARLES E. HUGHES,
Secretaris van Staat, Washington D. C.

DEPARTEMENT VAN STAAT
WASHINGTON.

21 Augustus 1924.

Ik heb de eer de ontvangst te erkennen van Uwe nota van heden, waarin U zoo goed waart mij in verband met de onderteekening op heden van het verdrag tusschen de Vereenigde Staten en Nederland ter bevordering van de verhindering van het binnensmokkelen in de Vereenigde Staten van bedwelmende dranken mede te deelen, dat de Nederlandsche Regeering meent het er voor te mogen houden dat in het geval van de toetreding der Vereenigde Staten tot het Protocol van 16 December 1920, waarbij het Permanente Hof van Internationale Justitie is opgericht en te 's-Gravenhage gevestigd, de Regeering der Vereenigde Staten niet ongeneigd zou zijn om eene wijziging van genoemd verdrag of het sluiten eener afzonderlijke overeenkomst in overweging te nemen, bepalende dat vorderingen, als genoemd in artikel IV van dat verdrag, die niet kunnen worden afgedaan op de wijze aangegeven in de eerste zinsnede van dat artikel, zullen worden onderworpen aan het Permanente Hof van Internationale Justitie, in stede van aan het Permanente Hof van Arbitrage.

Ter voldoening aan Uw verzoek om bevestiging van deze opvatting, heb ik de eer te verklaren, dat de opvatting van de Nederlandsche Regeering over de houding van de Regeering der Vereenigde Staten in dit opzicht juist is en dat ingeval de Senaat zich vereenigt met het voorstel gedaan door den President op 24 Februari 1923, om onder zekere omschreven voorwaarden de toetreding der Vereenigde Staten goed te keuren tot het Protocol van 16 December 1920, waarbij het Permanente Hof van Internationale Justitie is opgericht en te 's-Gravenhage gevestigd, de Regeering der Vereenigde Staten niet ongeneigd zal zijn om eene wijziging van het heden geteekend verdrag of het sluiten eener afzonderlijke overeenkomst in overweging te nemen, bepalende dat vorderingen als genoemd in artikel IV van het verdrag, die niet kunnen worden afgedaan op de wijze, aangegeven in de eerste zinsnede van dat artikel, zullen worden onderworpen aan het Permanente Hof van Internationale Justitie in stede van aan het Permanente Hof van Arbitrage.

U gelieve de herhaalde verzekeringen mijner bijzondere hoogachting wel te willen aanvaarden.

CHARLES E. HUGHES.

Jonkheer Dr. A. C. D. DE GRAEFF,
Gezant der Nederlanden.

---

1 *Mei* 1925. WET tot herziening in het algemeen belang van bij erfstelling of legaat gemaakte bedingen. S. 174.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1923/1924 no. 2741—5.
Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 1855.
Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 786. 816—821, 854, 855.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, voor bepaalde gevallen de mogelijkheid te openen tot herziening en vervallen-verklaring in het algemeen belang van bij erfstelling of legaat gemaakte bedingen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Wanneer veertig jaren zijn verloopen na het overlijden van den erflater of na den dag, sedert welken rechtsvermoeden van diens overlijden bestaat, kan een bij erfstelling of legaat gemaakt beding op verzoek van dengene, die het beding behoort na te leven, door den Hoogen Raad der Nederlanden in het algemeen belang, zulks zooveel mogelijk in aansluiting aan de bedoeling van den erflater, worden herzien of vervallen verklaard, indien en voor zoover het betreft:

de plaats, waar en de wijze, waarop voortbrengselen van kunst of voorwerpen van geschiedkundigen of wetenschappelijken aard, geschriften hieronder begrepen, in eene voor het publiek toegankelijke verzameling moeten worden bewaard;

de mate, waarin en de voorwaarden, waaronder aan het publiek gelegenheid moet worden verschaft om voortbrengselen en voorwerpen, als hiervoor bedoeld, te bezichtigen en te gebruiken;

de bestemming, welke in het belang van de kunst of de wetenschap aan gelden moet worden gegeven.

2. Het verzoek wordt aan den Hoogen Raad gedaan bij met redenen omkleed verzoekschrift.

Indien het strekt tot herziening van een beding, wordt in het verzoekschrift medegedeeld, hoedanige herziening wordt gewenscht.

Op het verzoek worden de wettige nakomelingen en de echtgenoot van den erflater gehoord, althans op door den Hoogen Raad te bepalen wijze daartoe opgeroepen.

De Hooge Raad hoort, indien hij dit noodig acht, getuigen en deskundigen.

Alle verhooren hebben in het openbaar plaats.

De verzoeker wordt in de gelegenheid gesteld, opmerkingen te maken naar aanleiding van de door de gehoorde personen afgelegde verklaringen en het verzoek mondeling toe te lichten.

De Hooge Raad is ambtshalve bevoegd een beding, waarvan de vervallen-verklaring is verzocht, te herzien, alsmede een beding op andere wijze te herzien dan is verzocht.

3. De beschikking van den Hoogen Raad, waarbij een beding is herzien of vervallen verklaard, wordt niet van kracht, dan nadat deze door Ons zal zijn goedgekeurd.

4. Het bepaalde in de voorgaande drie artikelen is van toepassing op een herzien beding, mits tien jaar zijn verloopen, nadat de beschikking van den Hoogen Raad, waarbij het beding is herzien, van kracht is geworden.

5. De vervallen-verklaring van eene erfstelling of een legaat kan worden gevraagd ter zake dat een herzien beding, hetwelk in de plaats is getreden van een beding, waaronder de erfstelling of het legaat is gemaakt, niet is nageleefd.

Het bepaalde in het tweede en het derde lid van artikel 1051 van het Burgerlijk Wetboek is in dat geval van toepassing.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 1sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.
De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 19 *Mei* 1925.)

---

1 *Mei* 1925. BESLUIT tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 1 der wet van 17 Juli 1923 (*Staatsblad* n°. 364). S. 175.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Financiën, van Justitie, en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van den 3den Maart 1925, n°. 225 (Generale Thesaurie);

Overwegende, dat ingevolge artikel 1 van de wet van 17 Juli 1923 (*Staatsblad* n°. 364) moet worden bepaald, welke uit 's Lands kas bezoldigde ambten niet gelijktijdig met het lidmaatschap van de Kamers der Staten-Generaal kunnen worden waargenomen.

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Maart 1925, n°. 44);

Gelet op het gemeenschappelijk nader rapport van Onze voornoemde Ministers van den 11den April 1925, n°. 124 (Generale Thesaurie);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Niet gelijktijdig met het lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal kunnen worden waargenomen de uit 's Lands kas bezoldigde ambten, bekleed door de volgende functionnarissen:

1°. de Commiezen-Griffier en de overige ambtenaren ter griffie van eene der Kamers der Staten-Generaal;

2°. de ambtenaren, behoorende tot de Departementen van Algemeen Bestuur met inbegrip van die van het Centraal bureau van voorbereiding voor ambtenarenzaken, van het Centraal bureau voor de Statistiek, van de Algemeene Landsdrukkerij, van het Hoofdbestuur der Posterijen en Telegrafie, zoomede van de burgerlijke ambtenaren ressorteerende onder de Departementen van Marine en van Oorlog;

3°. de ambtenaren in diplomatieken of consulairen dienst met inbegrip van handelsattachés alsmede andere aan Nederlandsche Gezantschappen en consulaten verbonden ambtenaren en beambten.

2. Niet gelijktijdig met het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal kunnen worden waargenomen alle uit 's Lands kas bezoldigde ambten, met uitzondering evenwel van die bekleed door de volgende functionnarissen:

1°. de leden der rechterlijke macht in het Rijk in Europa, voor zooveel met rechtspraak belast, en den Voorzitter, de ondervoorzitters en de leden van den Centralen Raad van beroep zoomede de voorzitters van de Raden van Beroep, bedoeld bij de Beroepswet;

2°. de Rijksagenten voor gezinsverpleging;

3°. de agenten van de ambtenaren der reclasseering;

4°. de secretarissen der reclasseeringsraden;

5°. de Regeeringscommissarissen bij de Bank voor Nederlandsche Gemeenten;

6°. den secretaris en adjunct-secretaris van het Centraal Stembureau voor de verkiezing van de leden der Staten-Generaal;

7°. den secretaris van het College voor de Visscherijen;

8°. den secretaris van den Onderwijsraad;

9°. de Rijksadvocaten;

10°. de leden van den militairen Pensioenraad;

11°. den Koninklijken Commissaris bij de Nederlandsche Bank;

12°. den Voorzitter van den Raad voor de Scheepvaart;

13°. den secretaris van de Commissie van Advies voor de werkloosheidsverzekering;

14°. den secretaris van de Commissie bedoeld in art. 25 van het Werkloosheidsbesluit 1917;

15°. den secretaris van de Centrale Commissie van bijstand voor de wachtgeldregelingen;

16°. den secretaris van de Commissie van advies voor de arbeidsbemiddeling voor handelsreizigers en handelsagenten;

17°. den secretaris van de Commissie van advies voor de arbeidsbemiddeling van het hotel- en café-restaurantpersoneel.

3. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien van de dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze voornoemde Ministers zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 1sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 19 *Mei* 1925.)

1 *Mei* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Buitenlandsche Zaken aan Commissarissen der Koningin in de provincies, betreffende het aanteekenen op paspoorten van behoeftige Nederlanders in het buitenland van verleenden onderstand en het terugvorderen hiervan bij verlenging of vernieuwing dier paspoorten.

Sedert het begin van 1924 wordt door de consulaire ambtenaren bij het verleenen van onderstand aan behoeftige Nederlanders in het buitenland, aanteekening daarvan gemaakt in het paspoort van belanghebbenden.

De bedoeling van dezen maatregel is, een zekere dwang uit te oefenen opdat de betreffende gelden aan mijn Departement zullen worden terugbetaald.

Reeds meerdere malen werden daardoor bij het verleenen van nieuwe paspoorten of verlengingen van de oude ten behoeve van personen zonder vaste woonplaats, hetwelk aan mijn Departement geschiedt, de daarop aangeteekende uitbetalingen gerestitueerd.

Gaarne zou ik daarom zien dat door U en ook de Burgemeesters bij het verlengen of het uitreiken van nieuwe paspoorten, pogingen werden gedaan om de in de oude paspoorten voorkomende onderstanden in te vorderen. Indien, in eenig afzonderlijk geval, de zekerheid bestaat, dat belanghebbende bij machte is den verleenden onderstand terug te betalen, doch onwillig blijft zijn schuld te voldoen, stel ik er prijs op dat alsdan tot de verlenging of afgifte van een nieuw paspoort niet worde overgegaan, alvorens het verzoek van belanghebbende aan mij ter beslissing is voorgelegd.

De overmaking van de ingevorderde bedragen zou kunnen geschieden door overschrijving of storting op de postrekening van mijn Departement nº. 28991. (B. S.)

---

2 *Mei* 1925. WET tot toekenning van een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een tramweg van *Zutphen* naar *Deventer*. S. 176.

---

2 *Mei* 1925. WET tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van verlegging en verbreeding van den Rijksweg *Utrecht—de Grebbe* tusschen *Utrecht* en *Zeist* en aanleg van een tweede spoor voor den electrischen tramweg *Utrecht—Zeist*. S. 177.

---

2 *Mei* 1925. WET tot verstrekking van eene leening uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een tramweg van *Velp* naar *Arnhem*. S. 178.

---

2 *Mei* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst. S. 179.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 1 April 1925, nº. 395, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 27 der Spoorwegwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 21 April 1925, nº. 20);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 29 April 1925, nº. 393, afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het Algemeen Reglement Dienst, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 26 Juni 1913 (*Staatsblad* nº. 315), het laatst gewijzigd bij Koninklijk besluit van 11 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 71), te wijzigen als volgt:

I. Artikel 25, eerste lid, wordt aangevuld met: „, tenzij de Minister daarvan afwijking toestaat."

II. In artikel 68, eerste lid, onder *f*, wordt „vijf en dertig" gewijzigd in: „vijf en veertig".

III. In artikel 107*bis* bij de opsomming der artikelen tusschen „18—20" en „29" in te lasschen „25".

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 2den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 20 *Mei* 1925.)

---

2 *Mei* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen. S. 180.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 1 April 1925, nº. 395, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 4 der Locaalspoor- en Tramwegwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 21 April 1925, nº. 20);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 29 April 1925, nº. 393, afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 3 Juni 1915 (*Staatsblad* nº. 230), het laatst gewijzigd bij Koninklijk besluit van 11 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 72), te wijzigen als volgt:

I. Artikel 25, eerste lid, wordt aangevuld met: „, tenzij de Minister daarvan afwijking toestaat."

II. In artikel 68, eerste lid, onder *c*, wordt „vijf en dertig" gewijzigd in: „vijf en veertig".

III. In artikel 107*bis* bij de opsomming der artikelen tusschen „18—20" en „29" in te lasschen „25".

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 2den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 20 *Mei* 1925.)

---

2 *Mei* 1925. BESLUIT, houdende aanwijzing van de gemeenten *Alkmaar*, *Tiel* en *Zaandam* als losplaatsen van goederen, ingevoerd met spoortreinen. S. 181.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 27 April 1925, nº. 46, Invoerrechten;

Gezien de artikelen 1, 43 en 53 van het Koninklijk besluit van 26 Maart 1872 (*Staatsblad* nº. 19), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 13 November 1923 (*Staatsblad* nº. 519);

Gelet op de artikelen 4 en 5 van het Koninklijk besluit van 15 April 1872 (*Staatsblad* nº. 47);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. De gemeenten *Alkmaar*, *Tiel* en *Zaandam* worden aangewezen voor de lossing van goederen, ingevoerd met spoortreinen op den voet van voormeld gewijzigd Koninklijk besluit van 26 Maart 1872.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Juni 1925.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 2den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 14 *Mei* 1925.)

---

4 *Mei* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

De Gemeenteraad is gerechtigd om in een krachtens art. 53 der Gem.wet vastgesteld Regl. van Orde te bepalen, dat den Voorzitter van den Raad de bevoegdheid toekomt om een lid te gelasten de vergadering van dat college te verlaten, wanneer dat lid, na door den voorzitter tot de orde te zijn geroepen, niettemin blijft voortgaan de orde te verstoren.

Eveneens kan den voorzitter bij dat reglement de bevoegdheid worden toegekend, om dat gemeenteraadslid, wanneer het in zoodanig geval aan zijn last de vergadering te verlaten geen gevolg geeft, door den sterken arm uit de raadsvergadering te doen verwijderen.

Het onderhavige art. 9*b* in het Regl. van Orde v. d. gem. Zwijndrecht gaat echter veel verder en bepaalt dat wanneer het bovenbedoelde geval zich heeft voorgedaan, de last tot verwijdering tot noodzakelijk, daarmee onverbrekelijk verbonden gevolg heeft, dat het verwijderde lid gedurende drie maanden van bijwoning der raadszittingen is uitgesloten.

Eene bevoegdheid tot verwijdering met dit onafscheidelijk gevolg, mag de gemeenteraad echter niet aan den voorzitter verleenen, daar hierdoor het recht van het gemeenteraadslid om gedurende drie maanden aan de vergaderingen van den raad deel te nemen, wordt gekrenkt, en dit zonder dat de handhaving der orde dit noodzakelijk maakt.

Hieruit volgt dat het bevel tot verwijdering, hetwelk in dit geval door den voorzitter van den gemeenteraad te Zwijndrecht was gegeven, aan de in de dagvaarding bedoelde politieambtenaren, niet was een bevel dat hij bevoegd was te geven, zoodat de ambtenaren, die dit opvolgden, ook niet werkzaam waren in de rechtmatige uitoefening hunner bediening.

(Sr. art. 180, Gemeentewet art. 53.)

Mrs. Fentener van Vlissingen, Segers, Hesse, Savelberg en Taverne.

Op het beroep van den Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te 's-Gravenhage, requirant van cassatie tegen een arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 24 December 1924 (N. J. 1925 blz. 251, *Red.*), waarbij in hooger beroep, na vernietiging van een vonnis der Arr.-Rechtbank te Dordrecht van 26 September 1924, J. S. en L. L. zijn ontslagen van rechtsvervolging, met vrijspraak van hetgeen meer of anders was ten laste gelegd dan bewezen verklaard.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer:

Het Reglement van Orde van den Gemeenteraad van Zwijndrecht bepaalt in art. 9*a* voorzooveel in deze zaak van belang: Indien een lid . . . de orde verstoort, — ter beoordeeling van den voorzitter —, wordt hij door dezen tot de orde geroepen.

Art. 9*b* vervolgt dan: Wanneer een lid . . . mocht voortgaan de orde te verstoren, . . . dan wel door zijne gedragingen den geregelden gang van zaken te belemmeren, is hij verplicht op aanzegging van den voorzitter, terstond het gebouw waarin de vergadering wordt gehouden, te verlaten, tenzij de Raad op een dadelijk door hem ingesteld beroep anders beslist. Over dat beroep wordt onmiddellijk zonder voorafgaande beraadslaging, door den Raad beslist.

Maakt hij van zijn recht van beroep geen gebruik of is afwijzend daarop beschikt en voldoet hij alsdan niet terstond aan de aanzegging van den voorzitter in de eerste alinea bedoeld, dan doet de voorzitter hem door den sterken arm uit het gebouw waarin de vergadering wordt gehouden verwijderen, en zorgt, dat hij de vergaderlokaliteit niet weder binnentrede binnen den termijn krachtens de laatste alinea van dit artikel bepaald.

Het aldus verwijderde lid mag geene vergadering meer bijwonen gedurende den tijd van drie maanden, na den dag der verwijdering.

Blijkens het bij het bestreden arrest als bewezen aangenomene, hebben — kortelings saamgevat, — beklaagden, leden van den Raad der gemeente Zwijndrecht, toen beklaagde S. onder de omstandigheden in de alinea 1 en 2 van het aangehaalde artikel 9*b* van het Reglement van Orde op last van den voorzitter door politiebeambten zou worden verwijderd uit het gebouw, waarin de Raadsvergadering werd gehouden, zich tegen die beambten met geweld verzet op de wijze als in de telastelegging nader omschreven.

Het Hof was van oordeel, dat de Gemeenteraad met het opnemen van een bepaling als van art. 9*b* in het Reglement van Orde, zijne bevoegdheid had overschreden, zoodat derhalve naar zijn oordeel de voorzitter aan dat Reglement van Orde niet de bevoegdheid kon ontleenen om beklaagde S. te gelasten, de raadsvergadering te verlaten en dus de politiebeambten, toen zij dien beklaagde op last van den voorzitter aanvatten om hem uit de raadsvergadering te verwijderen, niet waren in de rechtmatige uitoefening hunner bediening.

Het telastegelegde werd mitsdien niet strafbaar geoordeeld en beklaagden werden van alle rechtsvervolging ontslagen.

Bij memorie van cassatie heeft de heer

Procureur-Generaal bij het Gerechtshof als cassatiemiddel tegen die beslissing aangevoerd: „Schending van art. 214 juncto 239 Sv., 180 Sr. in verband met art. 9b van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van den Raad der gemeente Zwijndrecht."

Uit den boven medegedeelden inhoud van het Reglement van Orde blijkt, dat indien in het geval voorzien in het tweede lid van art. 9b, de voorzitter een lid doet verwijderen uit het gebouw waarin de vergadering wordt gehouden, dat lid binnen drie maanden na den dag van de verwijdering de vergaderingslokaliteit niet weer mag binnentreden, m. a. w. dus geene raadsvergadering binnen dien termijn mag bijwonen. Dit verbod is automatisch verbonden aan het feit, dat verwijdering door den sterken arm noodig is gebleken; de gemeenteraad heeft kenlijk gewild, dat een en ander onverbiddelijk zouden samenhangen, zoodat deze wilsverklaring van den Raad m. i. ongetwijfeld als eene onsplitsbare moet worden aangemerkt. Hoewel de Hooge Raad de rechtsgeldigheid eener verordening slechts heeft te beoordeelen indien en voor zoover die zou moeten worden toegepast en in dit geval slechts verzet zou zijn gepleegd tegen de in het Reglement van Orde eerstbedoelde verwijdering uit de raadsvergadering, zou derhalve indien art. 9b, bij de toepassing der wet van belang zou zijn, bij de beoordeeling van de wettigheid van dat artikel, niet gedacht mogen worden aan eene splitsing, waarbij slechts in aanmerking zou worden genomen die eerste verwijdering, doch zal ook onder de oogen moeten worden gezien of het verbod aan het slot van dat artikel gesteld, al dan niet de verordening zou vitieëren.

Nu in dit geval de rechter had te beoordeelen of de in de telastelegging bedoelde politiebeambten in de rechtmatige uitoefening waren hunner bediening, had deze dus ongetwijfeld de vraag te beantwoorden of art. 9b van het Reglement van Orde in zijn geheel rechtsgeldig was.

De Gemeentewet bepaalt in art. 53: „Het Reglement van Orde, dat de Raad voor zijne vergadering vaststelt, wordt aan Ged. Staten medegedeeld." Dat hiermede den Gemeenteraad de verplichting wordt opgelegd een Reglement van Orde voor zijne vergadering vast te stellen volgt daaruit m. i. onmiddellijk, ook al zou men meenen, dat naar den vorm van deze wetsbepaling van eene bevoegdheid sprake zou zijn. Immers publiekrechtelijke bevoegdheid is naar gelang van omstandigheden publiekrechtelijke plicht en waar de Gemeentewet zelve zich voorbedachtelijk zooveel mogelijk onthoudt van het geven van dwingende voorschriften, betreffende de vergaderingen van den Raad en toch zoodanige voorschriften voor den goeden gang van zaken onmisbaar zijn, is een R. v. O. onder alle omstandigheden een eisch van behoorlijk beleid. Voor zooveel noodig wijs ik er op, dat trouwens uit de art. 57 en 105 der Gemeentewet volgt, dat in elke gemeente een R. v. O. voorhanden moet zijn.

Omtrent den inhoud van zoodanig Reglement bevat de Gemeentewet — behoudens in de zooeven aangehaalde artikelen — geenerlei voorschrift. Men heeft dienaangaande aan de Gemeenteraden groote vrijheid willen laten naar gelang van de plaatselijke omstandigheden, de goede orde in zijne vergaderingen te verzekeren; die vrijheid is slechts, maar ook noodwendig beperkt door hare natuurlijke grenzen, t. w. waar buiten het onderwerp der regeling zou worden getreden, met andere wettelijke voorschriften in strijd verordend zou worden of wel andere algemeene belangen zouden worden geladeerd.

De begrenzing door het onderwerp zelf van de regeling, brengt mede, dat aan het R. v. O. vreemd moet blijven, wat niet anders kan worden gedacht dan als straf voor orde storende gedragingen der leden. Immers strafwetgevende bevoegdheid is geheel iets anders en naar aard onderscheiden van de bevoegdheid om regelen te geven voor de handhaving van de orde in eene vergadering en zoodanige strafwetgevende bevoegdheid is derhalve niet in art. 53 Gemeentewet aan den Raad gegeven en evenmin elders verleend.

Men zal tevergeefs zoeken naar een bepaald wetsartikel waarin aan de leden van een gemeenteraad uitdrukkelijk is gewaarborgd het recht om alle vergaderingen van den Raad bij te wonen en daar aan de beraadslagingen en de stemmingen deel te nemen, doch uit verschillende wetsbepalingen — men denke aan 143, 144 Grondwet, 123, 124 Strafwetboek, de Kieswet en art. 31 vlg. der Gemeentewet, — in onderling verband en samenhang beschouwd, blijkt onmiskenbaar en ondubbelzinnig 's wetgevers wil, dat een lid van den Raad dat recht in vollen omvang kunne uitoefenen, zoodat een voorschrift in een R. v. O., dat daartegen in zou gaan, in strijd zou zijn met een in de wet neergelegden rechtsregel en mitsdien niet verbindend zou wezen (vgl. H. R. 29 Maart 1912, W. 9335).

Dat recht heeft echter ieder lid van den Raad en dientengevolge vindt de volle omvang van dat recht zijne natuurlijke begrenzing daar, waar de wijze waarop een lid dit zou uitoefenen, aan andere leden of aan den Raad onmogelijk zou maken, hunne taak te vervullen.

Alles wat noodig is om de ongestoorde vervulling van die taak mogelijk te maken kan overigens bij het R. v. O. worden verordend. Indien derhalve een lid hardnekkig de orde in de vergadering blijft verstoren en door zijne gedragingen den geregelden gang van zaken blijft belemmeren, zal dat lid gedwongen kunnen worden de vergadering te verlaten, zonder dat men daarbij in strijd komt met het wettelijk gewaarborgd recht van zoodanig lid, om zijne taak in haar vollen omvang uit te oefenen.

In de Gemeentewet wordt de bevoegdheid om onder zoodanige omstandigheden een lid uit de vergadering te verwijderen niet uitdrukkelijk gegeven. Hieruit leidt het Hof ook in verband met art. 66, lid 2, dier wet af, dat de wetgever zulk eene verwijdering nooit toelaatbaar zou hebben geoordeeld. Naar mijn oordeel ten onrechte. In het tweede lid van art. 66 wordt wel is waar uitdrukkelijk aan den Burgemeester-Voorzitter van den Raad de bevoegdheid verleend, toehoorders die de orde verstoren te doen vertrekken, doch in verband met de toen, in 1851, ingevoerde openbaarheid der raadsvergadering, heeft deze bepaling vooral hare waarde en beteekenis, omdat daaruit volgt, dat zulks met het oog op art. 43 eerste lid, zonder ordeverstoring — behoudens in geval

van vergadering met gesloten deuren —, niet mogen plaats hebben.

Het lag bovendien voor de hand, dat aan de mogelijkheid van ordeverstoring door toehoorders bij invoering van de openbaarheid der vergaderingen, gedacht werd en ik wil gereedelijk toegeven, dat men toen aan hardnekkige ordeverstoring door leden van den Raad w. s. niet heeft gedacht. Men heeft vermoedelijk gemeend, dat in het algemeen zelfbeheersching, plichtsbesef en verantwoordelijkheidsgevoel bij de leden van den Raad steeds in voldoende mate aanwezig zouden zijn om den geregelden gang van zaken te waarborgen en dan ook slechts op enkele punten (vgl. art. 26 en 212) dwingende bepalingen opgenomen, betreffende niettemin voorzienbare gedragingen in strijd met de Gemeentewet zelve. — Doch om daaruit nu af te leiden dat onder geenerlei omstandigheden verwijdering van een lid uit de raadsvergadering zou mogen geschieden gaat m. i. te ver. Van zoodanige bedoeling blijkt niet alleen niets, maar juist uit het ontbreken van elke beperking van den inhoud van het Reglement van Orde volgt, dat de wetgever naar plaats en tijd volledige vrijheid heeft gewild om wat noodig zou blijken, voor te schrijven. Wat in de eene gemeente wenschelijk zou wezen, kan in eene andere volkomen overbodig zijn en wat toen, in 1851, niet noodig mocht voorkomen, zou later gebiedend noodzakelijk kunnen worden.

Nu de mogelijkheid van een zoo uiterste maatregel als het verwijderen van een lid, meer algemeen als noodig wordt gevoeld, kan men ongetwijfeld op goede gronden de wenschelijkheid verdedigen, een voorschrift dienaangaande in de wet zelve op te nemen en waar de Staatscommissie-Oppenheim in haar Ontwerp van 18 September 1920 en de Regeering in haar Ontwerp tot herziening der Gemeentewet van 17 Juli 1923, zoodanig voorschrift opnamen, kon daarbij gesproken worden van het voorzien in eene leemte in de wet, zonder dat daaruit noodwendig zou moeten worden afgeleid, dat Staatscommissie en Regeering van oordeel waren, dat zonder wettelijke voorziening de bedoelde verwijdering wettelijk ongeoorloofd zou zijn. (Vgl. verslag Staatscommissie-Oppenheim ontw. art. 33 (58e sub 3) en blz. 87 toelichting; ontw. Regeering Bijl. Hand. 2e Kamer 1922/23, nº. 515—2, art. 42, 3º en nº. 515—3 blz. 30, gele editie.)

In dit verband moge ik er hier ook op wijzen, dat ook in art. 74 van het Reglement van Orde van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, de verwijdering van een lid der Kamer mogelijk wordt gemaakt en zulks hoewel ook aan die Hooge Vergadering niet alleen nergens uitdrukkelijk de bevoegdheid is verleend zulks te verordenen, doch zelfs voor zoover mij bekend is, haar nergens bepaaldelijk het recht is toegekend in eenig Reglement ordebepalingen vast te leggen.

Het Ontwerp Staatscommissie, het Regeeringsontwerp en art. 74 R. v. O. van de Tweede Kamer zijn behoudens onbelangrijke verschillen, in wezen overeenstemmend van inhond. Dat art. 74 luidt: „De voorzitter kan aan de Kamer voorstellen aan een lid, die door zijne gedragingen de geregelde behandeling van zaken belemmert, voor de eerste maal voor den dag, waarop het besluit genomen wordt en bij herhaling, gedurende den loop der zitting, voor een bepaalden tijd den toegang tot het Kamergebouw te ontzeggen. . . . De voorzitter zorgt, dat hij zoo noodig hiertoe gedwongen wordt en dat hij, het gebouw gedurende den gestelden termijn binnentredend, daaruit worde verwijderd."

Hier is de verwijdering zuiver maatregel van orde; ook bij verwijdering van langeren duur is van straf geene sprake. Eerst als uit herhaling van misbruik van recht blijkt, dat het lid nog steeds in een toestand verkeert, dat zijne rede door hartstocht verduisterd, blijvend de rechten zijner medeleden en van het lichaam waarvan hij lid is, miskent, of wel kwaadwillig den geregelden gang van zaken blijft verstoren, wordt zijne uitsluiting voor langeren duur bevolen en naar gelang van den ernst en diensvolgens van den vermoedelijken duur van diens toestand, den duur dier uitsluiting bepaald.

Eene zoodanige bepaling lijkt mij ook in een R. v. O. van een Gemeenteraad met geen enkelen bestaanden rechtsregel in strijd.

Op één bepaling wil ik echter volledigheidshalve de aandacht vestigen. Art. 123 Wetboek van Strafrecht bedreigt met straf „hij die door geweld of bedreiging met geweld . . . een lid uit de vergadering van den Raad eener gemeente verwijdert." Eene overeenkomstige bepaling, betreffende een lid van een der Kamers van de Staten-Generaal vindt men in art. 121 van dat Wetboek.

Dat bij en door deze artikelen een onbeperkt recht tot bijwonen der Raads- of Kamervergadering zou worden verleend, zal wel door niemand worden beweerd, dat de strafwetgever het veronderstelde, kan wellicht worden verdedigd, doch als die veronderstelling zooals ik hierboven trachtte aan te toonen, onjuist en dus onhoudbaar zou zijn, dan zal men moeten aannemen, dat de bedoeling van het artikel niet zoo ver gaat en dat hier ten onrechte is nagelaten de straf slechts te bedreigen tegen een „wederrechtelijk" verwijderen van een lid. Slechts formeel zou dan eene bepaling houdende bevel tot verwijdering van een lid uit eene der bedoelde vergaderingen, in strijd zijn met de aangehaalde artikelen van het Strafwetboek, in wezen zou zoodanige strijd niet aanwezig mogen worden geacht.

Regeering, Staatscommissie en Tweede Kamer huldigen kenlijk ook die opvatting; wat de laatste betreft blijkt zulks uit art. 74 R. v. O. zonder meer; terwijl wat de beide eersten aangaat, zulks hieruit volgt, dat in de overgangs- en slotbepalingen der ontwerpen wel is voorzien, in welke andere wetten door de wijziging der Gemeentewet veranderingen zouden moeten worden aangebracht en daarbij het Wetboek van Strafrecht niet is vergeten, doch kenlijk het ontworpen artikel 42, sub 3º., resp. 58e Gemeentewet, naast art. 123 Swb. bestaanbaar is geoordeeld.

Wanneer ik nu het R. v. O. van den Raad van Zwijndrecht toets aan het boven uiteengezette stelsel, dan zou naar mijn oordeel het bevel tot verwijdering van een lid en diens verwijdering uit de vergadering desnoods met dwang, op zich zelf beschouwd volkomen rechtsgeldig zijn. Onwettig zou ik echter oordeelen, het daarmede kenlijk als straf verbonden verbod,

om gedurende drie maanden de raadsvergadering te mogen bijwonen en waar het een met het ander door mij wordt beschouwd als eene onsplitsbare wilsverklaring van den Raad, acht ik het R. v. O. strijdig met de wet, mitsdien onverbindend. Waar in verband hiermede, de beambten, die beklaagde S. op bevel van den voorzitter uit de raadsvergadering wilden verwijderen, niet handelden in de rechtmatige uitoefening hunner bediening, is het bewezenverklaarde m. i. terecht niet strafbaar geoordeeld en zijn de beklaagden terecht van alle rechtsvervolging ontslagen.

(Het bestreden arrest in W. 11293 ; vgl. Buys Grondwet Dl. I blz. 547 vlg. op art. 92 ; Mr. Vos in W. B. A. 3783 ; Gemeentestem 3664 ; van Loenen, Gemeentewet Dl. I blz. 215, 216 ; Oppenheim II blz. 277 ; Ged. Staten van Utrecht in W. B. A. 2557.)

Het cassatiemiddel acht ik derhalve ongegrond en ik concludeer tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Segers ;

Gelet op het middel van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij memorie : (Zie concl. Adv.-Gen.) ;

O. dat in het bestreden arrest wettig en overtuigend is bewezen verklaard, met der gerequireerden schuld daaraan, dat zij op 30 Mei 1924 te Zwijndrecht, toen de eerste beklaagde, terwijl hij, evenals de tweede beklaagde, als lid van den Raad der gemeente Zwijndrecht eene vergadering van dien raad bijwoonde, gedurende de redevoering van een ander raadslid door interrupties de orde in de vergadering verstoorde, waarna hij door den voorzitter door hamerslag en door het zeggen, dat hij, beklaagde, moest zwijgen, tot de orde werd geroepen en toen hij, beklaagde, voortging door interrupties de orde in de vergadering te verstoren en door zijne gedragingen den geregelden gang van zaken te belemmeren, waarop de voorzitter hem aanzegde terstond het gebouw, waarin de vergadering werd gehouden, te verlaten, waaraan hij, beklaagde, niet terstond voldeed, terwijl hij ook geen gebruik maakte van zijn recht van beroep op den Raad, immers op een daartoe strekkende vraag van den voorzitter antwoordde : „ik wil niks", waarna de voorzitter den agenten van politie en onbezoldigde rijksveldwachters W. A. Langenbach en H. Kooiker gelastte hem, beklaagde, uit gemeld gebouw te verwijderen en toen deze politiebeambten ingevolge dien last, hem, beklaagde, hadden vastgegrepen ten einde hem uit het gebouw te verwijderen, zich ieder voor zich met geweld tegen die politiebeambten hebben verzet, de eerste beklaagde door te rukken en te trekken in tegenovergestelde richting, als waarin de politiebeambten met hem wilden gaan, de tweede beklaagde door den eersten beklaagde vast te houden en aan hem te trekken, ten einde hem uit handen der politiebeambten te bevrijden ;

dat deze feiten echter niet strafbaar zijn geoordeeld en de gerequireerden deswege van alle rechtsvervolging zijn ontslagen, wijl het Hof van oordeel was, dat de raad der gemeente Zwijndrecht onbevoegd was om op de wijze en met de gevolgen als in het reglement van orde dier gemeente is geschied, te bepalen, dat een lid van den raad, indien hij, na door den voorzitter tot de orde te zijn geroepen, de orde blijft verstoren, verplicht is op de aanzegging van den voorzitter het gebouw, waarin de vergadering wordt gehouden, te verlaten ; — dat hieruit volgt, dat de voorzitter van de vergadering van den raad der gemeente Zwijndrecht aan het reglement van orde niet de bevoegdheid kon ontleenen om den gerequireerde S. te gelasten de raadsvergadering te verlaten en dus de ter dagvaarding genoemde politiebeambten, toen zij S. aanvatten op bevel van den voorzitter, die als zoodanig niet is hoofd der politie, om hem uit de raadsvergadering te verwijderen, niet waren in de rechtmatige uitoefening hunner bediening, zoodat het bewezen verklaarde niet valt onder artikel 180 Sr. noch onder eenige andere strafbepaling ;

O. dat tegen deze uitspraak wordt aangevoerd het hierboven vermeld middel van cassatie, tot toelichting waarvan in hoofdzaak is betoogd :

dat het reglement van orde voor de vergaderingen van den raad der gemeente Zwijndrecht in de artt. 9*a* en 9*b* het navolgende bepaalt :

Art. 9*a* : „Indien een lid zich beleedigende uitdrukkingen veroorlooft, den goeden naam van anderen in verdenking brengt, de orde verstoort of tot revolutionaire daden aanspoort, een en ander ter beoordeeling van den voorzitter, wordt hij door dezen tot de orde geroepen."

Art. 9*b* : „Wanneer een lid de geuite beleediging niet terstond terug neemt, of mocht voortgaan zich beleedigende uitdrukkingen of verdachtmakingen te veroorloven, de orde verstoren, tot revolutionaire daden aan te sporen, dan wel door zijn gedragingen den geregelden gang van zaken te belemmeren, is hij verplicht op aanzegging van den voorzitter, terstond het gebouw waarin de vergadering gehouden wordt, te verlaten, tenzij de raad op een dadelijk door hem ingesteld beroep anders beslist. Over dat beroep wordt onmiddellijk zonder voorafgaande beraadslaging, bij stemming door den raad beslist."

„Maakt hij van zijn recht van beroep in de eerste alinea van dit artikel bedoeld geen gebruik of is afwijzend op dat beroep beschikt ; en voldoet hij alsdan niet terstond aan de aanzegging van den voorzitter in die alinea bedoeld, dan doet de voorzitter hem door den sterken arm uit het gebouw, waarin de vergadering wordt gehouden, verwijderen, en zorgt, dat hij de vergaderingslocaliteit niet weer binnentrede, binnen den termijn krachtens de laatste alinea van dit artikel bepaald."

„Het aldus verwijderde lid mag geen vergadering meer bijwonen gedurende den tijd van drie maanden, na den dag van de verwijdering."

dat nu wel is waar in de Gemeentewet geen artikel is te vinden waarin aan den Gemeenteraad uitdrukkelijk de bevoegdheid wordt gegeven dergelijke bepalingen in het reglement van orde op te nemen, doch dat daaruit niet mag worden afgeleid, dat de Raad die bevoegdheid zou missen ;

dat toch bepaaldelijk wat betreft het recht tot verwijdering van een lid, dat de orde verstoort, als beginsel moet worden aangenomen,

dat ieder lichaam met betrekking tot de maatregelen van orde in zijn vergaderingen bevoegd is die maatregelen te nemen, welke den ongestoorden gang van zijn beraadslagingen waarborgen, en dat nu onder die maatregelen zeker het recht behoort om hem uit de vergadering te verwijderen, die den voortgang daarvan verhindert;

dat nu wel in het ten deze toepasselijke reglement van orde aan de verwijdering uit de zitting van den raad het gevolg is verbonden, dat het aldus verwijderde lid geen vergadering meer mag bijwonen gedurende den tijd van drie maanden na den dag der verwijdering, maar dat dit voorschrift, dat geenszins als een straf moet worden opgevat, niet staat in onafscheidelijk verband met het recht tot verwijdering;

dat trouwens deze bepaling, die eveneens een maatregel van orde is als het verwijderen van een lid uit den Raad, omdat hij de orde verstoort een preventief karakter draagt, terwijl het verwijderen een repressieve maatregel is, doch dat de Raad in elk geval bevoegd is in het reglement van orde dezen repressieven maatregel op te nemen; — dat derhalve de politiebeambten, toen zij op last van den voorzitter het raadslid S., die aan de aanwijzing van den voorzitter om het zittingslokaal te verlaten niet wilde voldoen, daaruit verwijderden, waren in de rechtmatige uitoefening van hunne bediening, weshalve het Gerechtshof ten onrechte heeft nagelaten art. 180 Sr. op de bewezen verklaarde feiten toe te passen;

O. hieromtrent:

dat een gemeenteraad gerechtigd is om in een krachtens art. 53 der Gemeentewet vastgesteld reglement van orde te bepalen, dat den voorzitter, al dan niet na beroep op den Raad, de bevoegdheid toekomt om een lid te gelasten de vergadering van dat college te verlaten, wanneer dat lid na door den voorzitter wegens onbehoorlijke handelingen tot de orde te zijn geroepen, desniettemin blijft voortgaan de orde te verstoren;

dat eveneens dien voorzitter bij dat reglement de bevoegdheid kan worden toegekend om dat gemeenteraadslid, wanneer het aan zijn last de vergadering te verlaten, geen gevolg geeft, door den sterken arm uit de raadsvergadering te doen verwijderen en gedurende den duur der bijeenkomst uit het gebouw, waar deze wordt gehouden, verwijderd te houden;

dat toch het recht van een lid van den gemeenteraad om de vergaderingen van den raad bij te wonen en aldaar dan van de hem toekomende bevoegdheden gebruik te maken, zijne grenzen vindt in de gelijke rechten zijner medeleden, die met recht kunnen verlangen, dat een medelid hen niet verhindert hunne functiën op behoorlijke wijze te vervullen, hetgeen het geval is, wanneer dat lid door de onbehoorlijke wijze, waarop het optreedt, den regelmatigen voortgang der vergadering belemmert of verhindert;

dat wanneer derhalve artikel 9*b* van het hierbedoelde reglement van orde zich had bepaald tot het geven aan den voorzitter van eene bevoegdheid als hierboven vermeld, dit artikel niet in strijd zou zijn geweest met de wet en de ambtenaren, die op een rechtsgeldig bevel van den voorzitter een raadslid uit de vergadering van den gemeenteraad verwijderen, alsdan zijn in de rechtmatige uitoefening hunner bediening;

dat echter artikel 9*b* van het hierbedoeld reglement van orde veel verder gaat en bepaalt, dat, wanneer een gemeenteraadslid in het hier bedoelde geval niet voldoet aan de aanzegging van den voorzitter om het gebouw, waarin de gemeenteraad vergadert, te verlaten, die voorzitter hem door den sterken arm uit dat gebouw doet verwijderen, de last tot zoodanige verwijdering tot noodzakelijk, immers daarmede onverbrekelijk verbonden gevolg heeft, dat het verwijderde lid gedurende drie maanden van bijwoning der raadszittingen is uitgesloten;

dat de gemeenteraad niet aan den voorzitter een bevoegdheid tot verwijdering met dit onafscheidelijk gevolg mocht verleenen, daar hierdoor het recht van het gemeenteraadslid om gedurende drie maanden aan de vergadering van den raad deel te nemen wordt gekrenkt, en dit, zonder dat de handhaving der orde dit noodzakelijk maakt, daar toch uit het feit, dat een gemeenteraadslid zich in een raadsvergadering zóó gedraagt, dat hij de orde ernstig verstoort, nog niet volgt dat hij op een later te houden vergadering weder op ernstige wijze de orde zal verstoren en ook dan een regelmatige behandeling der werkzaamheden onmogelijk zal maken;

dat uit het bovenstaande volgt, dat het bevel dat ten deze door den voorzitter van den gemeenteraad van Zwijndrecht aan de in de dagvaarding bedoelde politieambtenaren is gegeven, niet was een bevel dat deze voorzitter bevoegd was te geven, waaruit volgt, dat die ambtenaren, dit opvolgende, ook niet waren werkzaam in de rechtmatige uitoefening hunner bediening, zoodat het Gerechtshof terecht heeft aangenomen, dat het bewezen verklaarde feit niet valt onder artikel 180 Sr. noch onder eenige andere strafbepaling;

dat het middel derhalve niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep. (N. J.)

---

5 *Mei* 1925. BESLUIT tot aanvulling van het Koninklijk Besluit van 26 Mei 1922 (*Staatsblad* n°. 387), houdende vaststelling van een programma voor het eindexamen der gymnasia en het daarmede gelijkgestelde examen, vermeld in artikel 12 der hooger-onderwijswet. S. 182.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 12 Februari 1925, n°. 439[3], afdeeling Hooger Onderwijs;

Gelet op artikel 13, tweede lid, der hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 21 April 1925, n°. 17);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 30 April 1925, n°. 1525, afdeeling Hooger Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

In Ons besluit van 26 Mei 1922 (*Staatsblad* n°. 387) wordt na artikel 10 ingevoegd een nieuw artikel 10*bis*, luidende als volgt:

„Zij, die in het bezit zijn van een getuigschrift van met goed gevolg afgelegd eindexamen hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus, bedoeld in Ons besluit van 21 December 1923, nº. 16 (*Staatscourant* 1923, nº. 249), zijn bij het examen, bedoeld bij artikel 12 der hooger-onderwijswet, vrijgesteld van het examen, genoemd in artikel 2, afdeeling III en IV".

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

(*Uitgeg.* 20 *Mei* 1925.)

---

5 *Mei* 1925. BESLUIT tot aanwijzing van de krachtens art. 43 der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568) te belasten goederen. S. 183.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Financiën en van Arbeid, Handel en Nijverheid van 8 April 1925, nº. 117 (Invoerrechten) en van 8 April 1925, nº. 4164 (Handel en Nijverheid);

Gezien artikel 43 der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568);

Den Raad van State gehoord (advies van 21 April 1925, nº. 18);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 25 April 1925, nº. 171 (Invoerrechten) en van 29 April 1925, nº. 4851 (Nandel en Nijverheid);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Zoolang daaromtrent geen nadere wettelijke regeling bestaat, zal van de goederen, omschreven in de bij dit besluit behoorende lijst, met inachtneming van de daarin voorkomende vrijstellingen, een invoerrecht worden geheven.

Het bedrag en de maatstaf van het invoerrecht worden aangewezen door de in het eerste lid genoemde lijst, die geacht zal worden deel uit te maken van dit besluit.

2. De in het vorig artikel bedoelde lijst is niet van toepassing op goederen, belast bij het tot de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568) behoorend tarief, noch op die waaromtrent daarin is bepaald, dat zij vrij van invoerrecht moeten worden toegelaten of welke daarin van het volgens een post verschuldigd invoerrecht uitdrukkelijk zijn vrijgesteld.

3. Dit besluit treedt in werking met ingang van denzelfden dag, waarop de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568) volledig in werking treedt.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 12 *Mei* 1925.)

LIJST:

I. Aardewerk, pottenbakkerswerk en porselein, en artikelen vervaardigd uit grint of wel uit basalt, kwarts, quenast, gebroken marmer of ander zoogenaamd steenslag, dat door middel van cement of eenig ander bindmiddel innig is verbonden, zoomede fabrikaten, welke met de hierbovengenoemde producten overeenkomen (artikelen vervaardigd uit gemalen ijzerslakken- en dergelijke daaronder begrepen) en hetgeen in hoofdzaak uit een en ander bestaat.

A. Bakken, kuipen, ketels, reservoirs, retorten en andere ruimtehoudende lichamen, welke een gewicht hebben van 60 kilogram of minder, ook al mochten deze zijn voorzien van een roertoestel, een vul- of aftapinrichting of eenig ander mechaniek, of zijn bestemd tot het completeeren van werktuigen of toestellen, met uitzondering van artikelen met een mechanisme tot het physisch of chemisch bewerken der goederen door hand-, voet- of werktuigelijke kracht, indien de inrichting voor deze krachtaanwending reeds bij den invoer aanwezig is.

Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

B. Werktuigen, toestellen en andere hulpmiddelen, bestaande onder meer uit een bak, kuip, ketel, reservoir, retort of ander ruimtehoudend lichaam, waarin eenige arbeid wordt verricht of de goederen worden gekookt, gezuiverd of eenige andere physische of chemische werking of bewerking ondergaan, zonder dat daarbij eenige hand-, voet- of werktuigelijke kracht wordt aangewend, of waarbij de inrichting voor deze krachtaanwending bij den invoer nog niet is aangebracht, of welke enkel worden gebruikt om de goederen daarin te bewaren of daaruit af te tappen; een en ander indien zij een gewicht hebben van 60 kilogram of minder.

Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

Een en ander, voor zoover de onder A en B genoemde goederen niet worden ingevoerd met niet aan invoerrecht onderworpen artikelen waartoe zij behooren.

C. Overige artikelen, voor zoover hierna niet afgezonderd.

Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

Van het volgens rubriek C verschuldigd invoerrecht worden vrijgesteld:

1. Kranen, zoomede pluggen en huizen daarvoor.

2. Voorwerpen als genoemd onder A en B hiervoor, indien zij een gewicht hebben van meer dan 60 kilogram.

3. Krachtwerktuigen (werktuigen waarmede de in het bedrijf benoodigde kracht wordt opgewekt of waarmede de opgewekte kracht naar de werktuigen, waarbij deze moet worden aangewend, wordt overgebracht), zoomede arbeidswerktuigen (waaronder ten deze zijn te verstaan alle werktuigen en toestellen, waarmede eenige arbeid wordt verricht of waarin of waarmede de goederen een physische of che-

mische werking of bewerking ondergaan, daaronder mede begrepen voorwerpen, als genoemd zijn onder letter B, indien deze bij den invoer zoodanig zijn ingericht, dat bij het gebruik blijkbaar hand-, voet- of werktuigelijke kracht zal worden aangewend).

4. Vijzelstampers en andere gereedschappen, ook al mochten die naar vak- of spraakgebruik met den naam van instrumenten worden aangeduid, welke bij het gebruik in hun geheel door de hand van den gebruiker worden bewogen.

5. Deelen of toebehooren van krachtwerktuigen, gereedschappen en instrumenten van alle soorten, of van arbeidswerktuigen als bedoeld zijn onder nº. 3 hiervoor, een en andere indien de bestemming dier artikelen als zoodanig bij de visitatie door bestelorders of andere beschreiden afdoende wordt aangetoond, en zij niet bestaan uit voorwerpen, welke met name belast zijn verklaard, of waarvoor hiervoor of hierna eene regeling is aangegeven.

6. Isolatoren, mits niet gemonteerd, welke een gewicht hebben van meer dan 5 kilogram.

7. Pernetten, ook stilts en spurts, en andere dergelijke artikelen, gebezigd in ijzergieterijen en aardewerkfabrieken, zoomede segerkegels.

8. Slijp- en wetsteenen, zoomede molensteenen.

9. Vormen (gietvormen en dergelijke).

II. Bladgoud en bladzilver in boekjes.
Maatstaf: waarde — Rechten: 3 %.

III. Celluloid in bladen of platen, wit of wel anders gekleurd, al dan niet gepolijst of geperforeerd.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

IV. Chloroform, zoomede producten en zelfstandigheden, welke voor meer dan 50 pct. daaruit bestaan.
Maatstaf: kilogr. — Rechten: f 8.35.

V. Electro-technische artikelen.

A. Toestellen tot het sluiten, verbreken of omschakelen van electrische stroomkringen.

1. Schakelaars van alle soorten, stopcontacten daaronder begrepen.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %

2. Controllers en regulateurs.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %

B. Toestellen tot het begrenzen van en/of beveiligen tegen electrische stroom of spanning.

1. Smeltveiligheden, alsmede de contactstukken hiervoor.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

2. Zekeringselementen, zekeringsstoppen, buispatronen, zekerringsstrippen en zekeringsdraden voor dadelijk gebruik geschikt, eizekeringen, vliegzekeringen, hoornzekeringen en poolzekeringen.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

3. Relais (maximaal-, minimaal-, nulspanning-, terugwatt-, differentiaal-, selectiefrelais en dergelijke). 1
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

4. Hoornafleiders, ventielen, electrolytische afleiders, overspanningsveiligheden, rollenafleiders en dergelijke.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

C. Toestellen tot het regelen van electrische stroom en/of spanning.

1. Weerstanden en regulateurs van alle soorten.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

2. Smoorspoelen, aanzet- en regeltransformatoren.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

D. Toestellen tot het aantoonen of meten van electrische stroomen, spanningen en andere electrische grootheden, zoomede artikelen, welke in verband met hun aard daarmede zijn gelijk te stellen of voor het grootste gedeelte daarulit bestaan.

Volt-, ampère- en wattmeters, frequentiemeters, phaseverschuivingsmeters, isolatie- en ohmmeters, galvanometers, meetbruggen, weerstandsbanken en andere electrische meetinstrumenten.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

E. Artikelen en toestellen voor het verbinden, aansluiten en steunen van electrische leidingen, machines en instrumenten.

1. Klem-, verbindings- en steunmateriaal:

a. Kabelschoenenverbindingsklemmen, aftakklemmen, kruisklemmen, verdeelklemmen, schakelbordklemmen, draagklemmen, steunklemmen, doorvoerstangen, aansluitklemmen, raildragers, kroonklemmen, sleepcontacten, stroomafnemers en spilcontacten.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

b. Gemonteerde isolatoren.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

2. Kabelgarnituren:
Verbindingsmoffen, eindsluitingen, kruisstukken, verdeelkasten, aftakmoffen, huisaansluitkasten en zekeringskasten.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

3. Schakelinrichtingen:
Schakelborden, schakelhuisjes, schakellessenaars, verdeelkasten, schakelcellen, meterborden, railkasten en schakelkasten.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

F. Electromagneten.

Hef-, rem- en schakelmagneten en dergelijke.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

G. Gelijkrichters, met uitzondering van roteerende gelijkrichters en van kwikdampgelijkrichters.
Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

H. Toestellen, werktuigen en andere artikelen, welke in verband met hun aard met de onder A tot en met C en E tot en met G van deze groep belaste voorwerpen zijn gelijk te stellen of voor het grootste gedeelte daaruit bestaan.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %

Een en ander met dien verstande, dat de voorwerpen onder A tot en met H vrij van invoerrecht zullen worden toegelaten, indien zij worden ingevoerd met niet aan invoerrecht onderworpen artikelen, waartoe zij behooren of, voor zoover de voorwerpen genoemd onder A tot en met C en E tot en met H betreft, indien bij afzonderlijken invoer bij de visitatie door bestelorders of andere bescheiden afdoende wordt aangetoond, dat zij bestemd zijn om te worden gebruikt als onderdeel of toebehooren van niet aan invoerrecht onderworpen werktuigen.

I. Transformatoren, met uitzondering van roteerende transformatoren en omvormers.

Transformatoren (daaronder mede begrepen meettransformatoren en toestellen tot het meten van doorslagvastheid van transformatorolie en ander isolatiemateriaal), voor zoover niet ingevoerd met niet aan invoerrecht onderworpen artikelen waartoe zij behooren :

1. welke olie bevatten, indien zij een gewicht hebben van 1500 kilogram of minder.
   Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.
2. andere, indien zij een gewicht hebben van 900 kilogram of minder.
   Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

Een en ander met dien verstande, dat de onder A tot en met I genoemde voorwerpen vrij van invoerrecht zullen worden toegelaten indien zij bestaan uit onopgemaakte koperwerken, als bedoeld zijn onder 9 van rubriek XI van groep X B.

VI. Flesschensluitingen.

A. Capsules van tin of van vertind lood.
   Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

B. Beugelfleschsluitingen, bestaande uit metaal en aardewerk of porselein.
   Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

VII. Garens.

Garens, koord en snoer daaronder begrepen, welke meer dan 2 draden bevatten, die uitsluitend bestaan uit wol, mohair of eene daarmede overeenkomende zelfstandigheid.

Maatstaf : waarde — Rechten : 3 %.

VIII. Houtwerk.[1]

1. Hout bewerkt tot bladen, platen, planken, latten, schijven of dergelijke artikelen, al dan niet geschaafd, geploegd, gegroefd, gebeitst, geschuurd of verder bewerkt, dat op eenige plaats eene breedte heeft van meer dan 2 centimeter, maar niet meer dan 30 centimeter en eene dikte van niet meer dan 12 millimeter, wanneer tevens :

A. de lengte meer is dan 5, maar niet meer dan 60 centimeter, en de dikte op eenige plaats meer is dan 2 millimeter.
   Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

B. de lengte meer is dan 60, maar niet meer dan 120 centimeter, en de dikte op eenige plaats meer is dan 5 millimeter.
   Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

C. de lengte meer is dan 120 centimeter, maar niet meer dan 2 meter, en de dikte op eenige plaats meer is dan 8 millimeter.
   Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

Van het volgens rubriek 1 verschuldigd invoerrecht worden vrijgesteld :

a. duigen, vervaardigd uit cylindrisch gezaagd hout en alle duigen, welke in de breedte een gebogen vorm vertoonen ;

b. ongeschaafd, ongestreken, cylindrisch gezaagd hout voor het maken van duigen ;

c. bodemplankjes voor vaten, welke met het onder letter *a* of *b* bedoelde hout gelijktijdig worden ingevoerd, voor zoover de hoeveelheid dier plankjes, uitgedrukt in kubieke meters, niet meer bedraagt dan ½ van de daarmede gelijktijdig ingevoerde hoeveelheid duigen of duighout, en deze plankjes niet aan invoerrecht zijn onderworpen op grond van rubriek 20 hierna ;

d. clichés en drukplaten ;

e. leesthoutjes (zoogenaamde woodshanks).

2. Bakken, kisten, kratten en andere ruimtehoudende lichamen, welke een gewicht hebben van 60 kilogram of minder, ook al mochten deze zijn voorzien van een aftapinrichting, roertoestel of eenig ander mechaniek, of zijn bestemd tot het completeeren van werktuigen of toestellen, een en ander met uitzondering van vormen (kaasvormen en dergelijke), van vaat- en kuipwerk (waaronder behalve buikige duigvaten ten deze mede zijn te verstaan alle ruimtehoudende lichamen, geen vaten zijnde, waarvan de romp bestaat uit duigen, welke in de breedte een gebogen vorm vertoonen) en van artikelen met een mechanisme tot het physisch of chemisch bewerken der goederen door hand-, voet- of werktuigelijke kracht, indien de inrichting voor deze krachtaanwending reeds bij den invoer aanwezig is.
   Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

3. Werktuigen, toestellen en andere hulpmiddelen, bestaande onder meer uit een bak, kuip of ander ruimtehoudend lichaam, waarin eenige arbeid wordt ver-

[1] Xylolith, steinholz en dergelijke producten, welke hout vervangen, zullen voor de toepassing van deze groep met hout worden gelijkgesteld. Kurk zal echter niet als hout worden aangemerkt.

richt of de goederen eene physische of chemische werking of bewerking ondergaan, zonder dat daarbij eenige hand-, voet- of werktuigelijke kracht wordt aangewend, of waarbij de inrichting voor deze krachtaanwending bij den invoer nog niet is aangebracht, of welke enkel worden gebruikt om de goederen daarin te bewaren of daaruit af te tappen ; een en ander indien zij een gewicht hebben van 60 kilogram of minder en met uitzondering van vaat- of kuipwerk, waaronder behalve buikige duigvaten, ten deze mede zijn te verstaan alle ruimtehoudende lichamen, geen vaten zijnde, waarvan de romp bestaat uit duigen, welke in de breedte een gebogen vorm vertoonen.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

4. Deuren, ramen en kozijnen.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

5. Ladders en trappen.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

6. Schoorsteenmantels.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

7. Gordijngarnituren, zoomede ringen, stangen en embrassehouders daarvoor.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

8. Wielen en wielstellen voor vervoermiddelen en spaken, naven en velgen daarvoor.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

9. Hekwerken.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

10. Trapbalusters, balconbalusters en dergelijke balusters.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

11. Bruggen (voetbruggen en dergelijke).
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

12. Zoogenaamde dakkapellen.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

13. Stoel- en bankzittingen, mits geperforeerd of voorzien van figuren of ornamenten, of wel voorzien van openingen ter bevestiging aan den stoelromp.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

14. Deurknoppen, ladeknoppen, knoppen voor ketels en koffiemolens, knoppen voor vlaggestokken, knoppen voor ledikanten, stoelen en uurwerkkasten, balustradeknoppen en andere dergelijke knoppen.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

15. Kranen (tap-), en pluggen en huizen daarvoor.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

16. Kastpooten, kistpooten, tafelpooten, stoelpooten en andere dergelijke meubelpooten, zoomede kop- of kroonstukken voor kasten, spiegels of andere meubelstukken.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

17. Gordijn- en andere koord- of kettingtrekkers.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

18. Kaapstanders en hijsch- en hefwerktuigen (vijzels, kranen, lieren, liften, takels, dommekrachten en dergelijke), welke alleen zijn ingericht om door menschelijke of dierlijke kracht te worden bewogen, zoomede takelblokken, takelschijven en katrollen.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

19. Kantoor- en winkelbetimmeringen en dergelijke betimmeringen, zoomede deelen en onderdeelen daarvan, een en ander tenzij de gelijktijdig ingevoerde voorwerpen uitsluitend bestaan uit niet aan invoerrecht onderworpen hout in bladen, platen, planken of latten.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

20. Deelen en onderdeelen van tafels, kasten, stoelen of andere meubelen, deelen en onderdeelen van kisten, kratten of andere bergingsmiddelen, en andere dergelijke artikelen, geen op zich zelf staande gebruiksvoorwerpen zijnde, maar bestemd om tot het samenstellen van voorwerpen te worden aangewend, indien deze deelen of onderdeelen door middel van spijkers, stiften, klampen of krammen of wel door ijmen of op eenige andere wijze zijn verbonden.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

Van het volgens rubriek 20 verschuldigd invoerrecht worden vrijgesteld :

a. op elkaar gelijmde platen hout (triplex en multiplex), ingevoerd in ruit- of rechthoekvorm, waarvan elk der zijden eene lengte heeft van 30 centimeter of meer, mits deze platen niet op nog andere wijze onderling zijn verbonden :

b. deelen en onderdeelen, waaromtrent bij de visitatie door bestelorders of andere bescheiden afdoende wordt aangetoond, dat zij zijn bestemd voor het samenstellen van krachtwerktuigen, gereedschappen of instrumenten van alle soorten, of wel van arbeidswerktuigen, waaronder ten deze zijn te verstaan alle werktuigen en toestellen, waarmede eenige arbeid wordt verricht of waarin of waarmede de goederen eene physische of chemische werking of bewerking ondergaan.

Een en ander met dien verstande, dat de onder 1 tot en met 20 genoemde goederen vrij van invoerrecht zullen worden toegelaten, indien zij worden ingevoerd met niet aan invoerrecht onderworpen artikelen, waartoe zij behooren.

IX. Instrumenten.

A. Telegraaftoestellen, daarbij gebezigde schakelinrichtingen en de onderdeelen van een en ander, als : morse-schrijftoestellen, hughestoestellen, relais, kloppers, toestel-bliksemafleiders, stopcommutators, telegraafschakelaars, galvanometers, papierroldragers, pedaalcontacten en dergelijke.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

B. Sein- en beveiligingstoestellen voor spoorwegen, daarbij gebezigde schakelinrichtingen en de onderdeelen van een en ander, als : mechanische en electrische wisselverstellers, trekversperringen, blok-

relais, electrische sloten, wisselstroomrelais, kabeleindafsluitingen, smoorspoelen, magneetinductors en dergelijke.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

C. Meetinstrumenten tot het bepalen van druk, vacuum, trek, hoeveelheid, warmte en omwentelingen, registreerende daaronder begrepen, als : manometers, vacuummeters, compoundmeters, trekmeters, drukmeters, wijzerthermometers, pyrometers, slagentellers, vloeistofmeetapparaten en dergelijke.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

D. Hoekmeet- en waterpasinstrumenten :

Niet met lens samengestelde sextanten ; boussôles bestaande uit niet van kijker voorziene kompassen, zoomede equerres.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

E. Zeevaartkundige instrumenten :

Kompassen, peiltoestellen, loodingsapparaten en dergelijke.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

F. Demonstratietoestellen voor het onderwijs in de natuur-, schei- en werktuigkunde.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

G. Electrische afmijntoestellen.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

H. Electrische signaaltoestellen voor het geven van andere dan geluidsignalen.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

Een en ander met dien verstande, dat de onder deze groep vallende goederen vrij van invoerrecht zullen worden toegelaten, indien zij bestaan uit onopgemaakte koperwerken als bedoeld zijn onder 9 van rubriek XI van groep X B, of worden ingevoerd met niet aan invoerrecht onderworpen artikelen, waartoe zij behooren.

X. Metaalwaren.

(Voor zoover niet belast of uitgezonderd bij een der groepen Instrumenten of Electro-technische artikelen en met uitzondering van transformatoren.)

A. Artikelen, welke geheel of hoofdzakelijk bestaan uit zink.

I. Buizen en buisvormige hulpstukken.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

II. Platen en bladen, welke zijn doorboord, geperforeerd of gegolfd.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

III. Roeven en wellen, zijnde reepen of strooken in de lengte aan beide of aan één der zijden voorzien van een opstaanden rand, waarvan de bovenkant naar binnen is omgeslagen.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

Een en ander voor zoover de onder I tot en met III genoemde goederen niet worden ingevoerd met niet aan invoerrecht onderworpen artikelen, waartoe zij behooren.

IV. Zoogenaamd ketelzink, waaronder te verstaan geplette of gewalste, al dan niet doorboorde platen of blokken, waarvan, in tegenstelling met het onbewerkte zink in schuitjes, het oppervlak glad is, en de zijkanten zijn geschaafd, gezaagd of afgesneden, en waarvan de lengte, breedte en dikte onderscheidenlijk meer bedragen dan 140, 70 en 10 millimeter, maar niet meer dan 310, 160 en 30 millimeter.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

B. Artikelen, welke geheel of hoofdzakelijk bestaan uit een of meer der metaalsoorten ijzer, staal, koper, tin of aluminium; messing, brons, nieuwzilver en andere alliages en mengsels, welke in hoofdzaak uit de genoemde metalen bestaan daaronder begrepen.

I. Bakken, kuipen, ketels, reservoirs, retorten, tanks en andere ruimtehoudende lichamen, welke een gewicht hebben van 150 kilogram of minder, ook al mochten deze zijn voorzien van een roertoestel, vul- of aftapinrichting, of eenig ander mechaniek, of zijn bestemd tot het completeeren van werktuigen of toestellen, voor zoover zij niet onder 18, 23, 35, 42, 45 en 46, letter e, van rubriek XI van deze groep zijn vrijgesteld en met uitzondering van artikelen met een mechanisme tot het physisch of chemisch bewerken der goederen door hand-, voet- of werktuigelijke kracht, indien de inrichting voor deze krachtaanwending reeds bij den invoer aanwezig is.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

II. Werktuigen, toestellen en andere hulpmiddelen, bestaande onder meer uit een bak, kuip, ketel, reservoir, retort, tank of ander ruimtehoudend lichaam, waarin eenige arbeid wordt verricht of de goederen worden gekookt, gezuiverd of eenige andere physische of chemische werking of bewerking ondergaan (stoomketels en dergelijke artikelen daaronder begrepen), zonder dat daarbij eenige hand-, voet- of werktuigelijke kracht wordt aangewend, of waarbij de inrichting voor deze krachtaanwending bij den invoer nog niet is aangebracht, of welke enkel worden gebruikt om de goederen daarin te bewaren of daaruit af te tappen ; een en ander indien zij een gewicht hebben van 150 kilogram of minder en voor zoover zij niet onder 18, 23 of 41 van rubriek IX van deze groep zijn vrijgesteld.

Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

III. Buizen en pijpen, waaronder zijn te verstaan al dan niet met asphalt, papier, weefsel of andere zelfstandigheden omkleede of omgeven buisvormige artikelen (buisvormige hulpstukken inbegrepen) welke een inwendigen diameter hebben van 2 meter of minder, en over de geheele lengte (mof, sok en schroefdraad, de verwijding, welke voorkomt bij de splitsing van zoogenaamde broekstukken, de afwijkende diameter van zijstukken van zoogenaamde spruitstukken en de verwijding, welke voorkomt aan het uiteinde van vlam- en ketelpijpen voor het bevestigen van de pijpen aan den ketelbodem, en dergelijke aan de uiteinden voor-

komende afwijkingen buiten aanmerking gelaten) een zelfden inwendigen diameter hebben en waarvan geen der uiteinden is afgesloten, voor zoover niet bij nº. 13 of 32 van rubriek XI van deze groep met name of in de soort vrijgesteld :

A. Buizen en pijpen, welke geheel of hoofdzakelijk bestaan uit geheel of gedeeltelijk gepolijst koper, messing of brons.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

B. Buizen en pijpen, welke geheel of hoofdzakelijk bestaan uit ijzer of staal :

1. Buizen en pijpen, welke eene wanddikte hebben van 2 millimeter of minder, zoomede geklonken of gefelste buizen en pijpen.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

2. Overige :

a. Gegoten buizen en pijpen voorzien van een aangegoten sok, indien zij eene wanddikte hebben van 6 millimeter of minder, of zoo zij, de sok medegemeten, geen grootere lengte hebben dan van 1.5 meter, indien zij eene wanddikte hebben van 9 millimeter of minder.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

b. flenspijpen, ook met aangezette flens, welke een wanddikte hebben van 6 millimeter of meer.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

c. gelaschte buizen en pijpen, welke een inwendigen diameter hebben van 110 millimeter of meer, en waarop de lasch, als bij electrisch en autogeen gelaschte buizen en pijpen, door de op de buis ter plaatse voorkomende verdikking duidelijk waarneembaar is.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

IV. Trapperkrukken (cranks) en van kruk voorziene kettingwielen voor rijwielen en motorrijwielen.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

V. Drijvende droogdokken.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

VI. Kaapstanders en hijsch- en hefwerktuigen (vijzels, kranen, lieren, liften, takels, dommekrachten en dergelijke), welke alleen zijn ingericht om door menschelijke of dierlijke kracht te worden bewogen, zoomede takelblokken, takelschijven en katrollen.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

VII. Kranen, zoomede pluggen en huizen daarvoor, alsmede afsluiters, kleppen en ventielen van alle soorten, stoomonderbrekers, zoogenaamde flotteurkranen en dergelijke artikelen inbegrepen.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

VIII. Pompen van allerlei aard, welke alleen zijn ingericht om door menschelijke of dierlijke kracht te worden bewogen, met uitzondering van gierpompen, brandspuiten en andere spuiten en van aftaptoestellen.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

IX. Schroeven en moeren, ook stelschroeven, en alle van schroefdraad voorziene bouten (tirefonds en dergelijke artikelen inbegrepen) met uitzondering van houtschroeven (als hoedanig zullen worden aangemerkt alle schroeven, welke eindigen in een punt en waarvan de kop is voorzien van een gleuf om de schroef te kunnen aandraaien), zoomede haakhouten, moerplaatjes en moerringen (washers).
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

X. Ladders en trappen.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

Een en ander met dien verstande, dat de onder I, II en IV tot en met X van deze groep genoemde goederen vrij van invoerrecht zullen worden toegelaten, indien zij bestaan uit onopgemaakte koperwerken, als bedoeld zijn onder 9 van rubriek XI hierna en dat mede de onder I tot en met X van deze groep genoemde goederen vrij van invoerrecht zullen worden toegelaten, indien zij worden ingevoerd met niet aan invoerrecht onderworpen artikelen, waartoe zij behooren.

XI. Andere artikelen, voor zoover deze niet behooren tot rubriek III of bij rubriek VIII of IX van deze groep of hierna zijn uitgezonderd.
Maatstaf : waarde — Rechten : 5 %.

Van het volgens rubriek XI verschuldigd invoerrecht worden vrijgesteld :

1. Schuitjes ruw gietijzer (pigs), koeken of blokken koper, en andere producten van de eerste gieting.

2. Ruwe en voorgewalste blokken (ingots en blooms), knuppels, onafgewerkte stukken metaal om daaruit messen of kamwielen te vervaardigen en ander voorgewalst, voorgesmeed of ruw gegoten materiaal, geen voltooide of gedeeltelijk voltooide voorwerpen, maar blijkbaar grondstoffen zijnde, welke voor het vervaardigen van voorwerpen worden aangewend.

3. IJzervijlsel, afdraaisel en dergelijke afvalproducten.

4. Draad, al dan niet gegalvaniseerd, gepolijst, vertind of op dergelijke wijze bewerkt.

5. Metaal in staven, zoowel plat, vierkant als rond, zoomede bandmetaal en balk-, hoek-, T- en U-ijzer en ander geprofileerd metaal, al dan niet gegalvaniseerd, gepolijst, geverfd, vertind of op dergelijke wijze bewerkt, ongeacht dikte en afmeting, mits niet doorboord of geperforeerd en niet gebogen of op andere wijze vervormd ; van nopjes, ribben of ruiten voorzien bandijzer en dergelijke artikelen daaronder begrepen.

6. Metaal in bladen, strippen of platen, ongeacht hunne dikte en afmeting en den vorm van hun omtrek, al dan niet gegalvaniseerd, gepolijst, bedrukt, geverfd, gedecoreerd of op dergelijke wijze bewerkt (gelijkmatig geribde of geruite platen, zoogenaamde nopjesplaten, schetsplaten en dergelijke platen en bladen inbegrepen), een en ander mits niet doorboord of ge-

perforeerd en niet gebogen of op andere wijze vervormd.

7. Gegolfd plaatijzer, al dan niet verzinkt of gebogen, ook indien het is voorzien van gaten.

8. Eestplaten, waaromtrent bij de visitatie door bestelorders of andere bescheiden afdoende wordt aangetoond, dat zij als zoodanig zullen worden gebezigd.

9. Onopgemaakte koperwerken, waaronder zijn te verstaan uitsluitend uit koper, messing of brons vervaardigde artikelen, welke in den staat waarin zij worden ingevoerd, zonder nadere bewerking of verwerking niet plegen te worden gebruikt.

10. Gegoten ijzeren ballastblokken.

11. Schroef-, worm-, kam- en tandwielen, zoomede rondsels, een en ander indien zij een gewicht hebben van meer dan 1 kilogram.

12. Kettingen.

13. Radiatoren en geledingen voor radiatoren, zoomede ribbenbuizen.

14. Spoorstaven; lasch- en verbindingsplaten, klemplaten, dwarsliggers en hetgeen verder tot het doorloopend spoor behoort, met uitzondering van moerbouten, haakbouten, tirefonds, kruisingen, kruisstukken en wissels en van hetgeen tot deze laatste behoort, zooals hart- en puntstukken, tongen en dergelijke.

15. Spijkers, draadnagels, klinkbouten en klinknagels, (schoenspijkers, zoogenaamde splitspijkers of splitnagels, plaatspijkers of „wellblechnägel" en dergelijke artikelen inbegrepen) en de daarmede ingevoerde plaatjes en losse koppen, een en ander met uitzondering van de artikelen, voorzien van kop en punt.

16. Schepen en schuiten, zoomede scheepsankers, scheepsschroeven, patrijspoorten, roeidollen en andere deelen of toebehooren van schepen en schuiten, tot geen ander doel geschikt, voor zoover die deelen en toebehooren niet bestaan uit artikelen, welke met name belast zijn verklaard, of waarvoor hiervoor of hierna eene regeling is aangegeven.

17. Touw en kabel, gedraaid of gevlochten van metaaldraad of metaalband, al dan niet voorzien van oog of lus.

18. Smidsen, al dan niet voorzien van waterreservoir, en onderdeelen van smidsen, als smidsvuurmonden, smidsvuurvormen, windvormers en oogijzers.

19. Klauwplaten.

20. Boren, fraisen, fraismessen en ruimers, stempels en matrijzen, zoomede messen van allerlei aard, stanz- en ponsmessen, schaaf- en ploegmessen inbegrepen, en zaagbladen.

21. Aambeelden en schrooien, hoorns, boven- en onderzalen en boven- en ondervulijzers daarvoor, smidsstuik- of zaalblokken en zoogenaamde vlakplaten.

22. Bank- en handklemschroeven, lijmknechten, zoogenaamde sergeanten en dergelijke artikelen inbegrepen.

23. Vormen, als giet- en slagvormen, biscuitvormen, steenvormen, glasblazersvormen, vulcaniseervormen, hoedvormen, mutsenbollen en dergelijke, zoomede clichés en drukplaten.

24. Draadtrekkers of treksteenen, waaronder te verstaan metalen voorwerpen, voorzien van een edelgesteente, gebruikt bij het trekken van draad.

25. Drijfriemverbinders, tenzij uitsluitend bestaande uit schroeven en moeren, of andere volgens rubriek IX van deze groep belaste voorwerpen.

26. Haspels, spoelen en klossen.

27. Riemschijven, kussenblokken, lagerschalen, muurkasten, steunconsoles, wandconsoles, smeerringen, omloopregelaars, drijfriemafwerpers en andere dergelijke niet met name genoemde drijfwerkonderdeelen.

28. Spiraalveeren, welke een gewicht hebben van één kilogram of meer, zoo mede al dan niet opgerolde bladveeren, met uitzondering alleen van bladveeren en onderdeelen daarvan voor vervoermiddelen, voor zoover deze laatste veeren en onderdeelen een gewicht hebben van 30 kilogram of minder.

29. Assen van alle soorten, zoowel drijfwerk- en krukassen als assen voor vervoermiddelen, indien zij een gewicht hebben van 50 kilogram of meer.

30. Wielen van alle soorten, zoowel vliegwielen, kraan- en stuurwielen, als wielen voor vervoermiddelen, wielbanden en wielstellen:

A. Wielen, welke een gewicht hebben van 100 kilogram of meer.

B. Wielbanden, welke een gewicht hebben van 40 kilogram of meer.

C. Wielstellen:

a. voor wagens gebruikt in mijngangen (wielstellen waarvan de as over de geheele lengte is omgeven van een metalen bus of koker, gevuld met kogels, een zoogenaamd rollager);

b. overige, indien zij een gewicht hebben van 250 kilogram of meer.

31. Vrijwielen voor rijwielen, zoomede spatschermen en voorvorkscheden voor rijwielen en motorrijwielen in onafgewerkten, niet voor dadelijk gebruik geschikten staat (zoogenaamde blanke schermen en scheden).

32. Balhoofdboven- en balhoofdbeneden-verbindingsstukken, trapperstukken (ook wel genaamd brackethulzen), achtervorkstukken of bruggen, zoogenaamde kroonstukken, en andere dergelijke verbindingsstukken voor het samenstellen van frames en het aanbrengen van voorvorken en achtervorken van en bij rijwielen en motorrijwielen, voor zoover die artikelen niet zijn gepolijst, vernikkeld, gelakt of geverfd, of op eenigerlei andere dergelijke

wijze zijn afgewerkt en een gewicht hebben van 700 gram of minder.

33. Ashuizen, cardangewrichten, rollagers voor cardanassen, naven, krukkasten, versnellingen, pedalen, stuurinrichtingen, spatschermen en andere niet met name belaste deelen en onderdeelen van automobielen, voor zoover voor die deelen en onderdeelen hiervoor of hierna in deze groep geen regeling is aangegeven, en daaromtrent bij de visitatie door bestelorders of andere bescheiden afdoende wordt aangetoond, dat zij zijn bestemd om te worden gebruikt bij de samenstelling of herstelling van automobielen.

34. Onafgewerkte sleutels, onafgewerkte tuimelaars en andere onafgewerkte niet voor dadelijk gebruik geschikte artikelen, vervaardigd van smeedbaar gietijzer, gebruikt tot het vervaardigen van sleutels en sloten, indien deze artikelen een gewicht hebben van 500 gram of minder.

35. Koolzuurflesschen, zuurstofflesschen en andere gelaschte of naadlooze cylinders en vaten voor het vervoeren of bewaren van gecomprimeerde gassen.

36. Brandspuiten.

37. Roosterstaven.

38. Kogellagers, zoomede metalen kogels.

39. Granaatvormen (stukken metaal in suikerbroodvorm, gebruikt bij het persen van granaathulzen).

40. Metalen baleinen voor parapluies en parasols en de daarmede samengestelde niet van stok of naald voorziene parapluie- en parasolgeraamten.

41. Gasverlichtingsinstallaties voor spoor- en tramwegrijtuigen (die voor goederenwagens daaronder begrepen), bestaande uit gasreservoirs, gaskranen, gasdruk-regulateurs, gasdrukmeters en kleine buisleidingen, mits deze installaties in haar geheel worden ingevoerd, en de bestemming dier artikelen als zoodanig, bij de visitatie door bestelorders of andere bescheiden afdoende wordt aangetoond; een en ander met uitzondering van lampen en lamptoebehooren.

42. Aspotten voor wielstellen van spoor- en tramwagens met de daarbij behoorende gelijktijdig ingevoerde onderdeelen.

43. Metallieke pakking en andere dergelijke pakkingstof.

44. Welbladen en ander soldeermateriaal.

45. Geschut, projectielen en patronen voor geschut en deelen en onderdeelen van een en ander, indien de bestemming dier artikelen als zoodanig bij de visitatie door bestelorders of andere bescheiden afdoende wordt aangetoond, en voor zoover voor deze deelen en onderdeelen hiervoor of hierna in deze groep geen regeling is aangegeven en zij niet met name belast zijn verklaard; zoomede kogels voor handvuurwapenen.

46. Gereedschappen, werktuigen, toestellen en andere hulpmiddelen:

a. Stoomketels.

b. Stoomwerktuigen en motoren van alle soorten (ook wind-, water- en veermotoren) en andere krachtwerktuigen (werktuigen, waarmede de in het bedrijf benoodigde kracht wordt opgewekt of waarmede de opgewekte kracht naar de werktuigen, waarbij deze moet worden aangewend, wordt overgebracht), rosmolens en dergelijke artikelen inbegrepen.

c. Arbeidswerktuigen, waaronder ten deze zijn te verstaan werktuigen en toestellen, waarmede eenige arbeid wordt verricht of waarin of waarmede de goederen eene physische of chemische werking of bewerking ondergaan (dynamo's, landbouwwerktuigen, luchtdruk- en vacuumremmen voor spoor- en tramwagens, mechanisch bewogen hef- en hijschwerktuigen en pompen, transportbanden, transportschroeven en transportwormen, zoomede diffusiebatterijen, filterpersen, verdamplichamen, koelkasten, koeltroggen, kookpannen, autoclaven, bak- en moffelovens, vul- en aftapapparaten en andere onder rubriek II van deze groep bedoelde voorwerpen, indien deze bij den invoer zoodanig zijn ingericht dat bij het gebruik blijkbaar hand-, voet- of werktuigelijke kracht zal worden aangewend, daaronder begrepen).

d. Voorwerpen als zijn genoemd onder de rubrieken I en II van deze groep, indien zij een gewicht hebben van meer dan 150 kilogram.

e. Melktransportkannen, waaronder zijn te verstaan ongeverfde, vertinde of gegalvaniseerde ijzeren bussen, voorzien van deksel en twee ooren, welke een gewicht hebben van meer dan 12 kilogram.

Een en ander met dien verstande, dat indien de bij letters *a* tot en met *e* genoemde artikelen worden ingevoerd in gedemonteerden staat en zij voor meer dan 50 pct. van hun gewicht zijn samengesteld uit zoogenaamd constructieijzer, van dit constructieijzer, voor zoover het bestaat uit aan invoerrecht onderworpen doorboord of op dergelijke eenvoudige wijze bewerkt, al dan niet onderling verbonden doch niet vervormd plaat-, band-, staaf- of profielijzer of -staal, invoerrecht zal verschuldigd zijn.

f. Fronten en vuurgangen voor stoomketels, onderdeelen van weefgetouwen en sigarettenmachines, onderdeelen van dynamo's en motoren en andere deelen of toebehooren van stoomketels, krachtwerktuigen, gereedschappen en instrumenten van alle soorten of van arbeidswerktuigen als bedoeld zijn onder letter *c* hiervoor, een en ander indien de bestemming dier artikelen als zoodanig bij de visitatie door bestelorders of andere bescheiden afdoende wordt aangetoond, voor zoover voor deze deelen en toebehooren hiervóór geen regeling is aangegeven en het niet betreft met name belaste artikelen, of zoogenaamd con-

structieijzer, dat bestaat uit aan invoerrecht onderworpen doorboord of op dergelijke eenvoudige wijze bewerkt, al dan niet onderling verbonden, doch niet vervormd plaat-, band-, staaf- en profielijzer of -staal.

g. Beproevingstoestellen, waaronder zijn te verstaan werktuigen en toestellen, waarmede de deugdelijkheid van een fabrikaat of de daarvoor gebruikte grondstoffen en hulpmiddelen worden getoetst.

h. Schoenleesten (zoogenaamde drievoeten hieronder niet begrepen).

i. Interliniën, ijzerwit, ramen, zetgaleien en andere dergelijke hulpmiddelen, gebruikt in het drukkersbedrijf; vormstiften, kernnagels, wanddiktenagels, kernsteunen, kernstiepen, vormkasten, koelspiralen, modelklemmen (plaatspijkers), en ander dergelijk vormersgereedschap, gebruikt bij het vervaardigen van voorwerpen uit vloeibaar metaal en andere dergelijke niet met name of in de soort belast verklaarde in de nijverheid gebruikte bedrijfshulpmiddelen, met uitzondering van zoogenaamde drievoeten.

j. Electrische en pneumatische hamers, boren en beitels.

k. Hamers, zagen, beitels, passers, vijlen, handspaken, houweelen, koevoeten, doorslagen, drevels, duimstokken, holpijpen, schroef-, moer- en kraansleutels, schietlooden, driehoeken, afschrijfblokken en winkelhaken en andere gereedschappen, ook al mochten die naar vak- of spraakgebruik met den naam van instrumenten worden aangeduid, welke bij het gebruik in hun geheel door de hand van den gebruiker worden bewogen.

l. Vischhaken.

XI. Plantaardige oliën, oliezuren en olievetzuren v. a. s., zoomede niet afzonderlijk belaste artikelen, welke voor meer dan 50 percent daaruit bestaan; een en ander voor zoover deze producten bij 15° Celsius vloeibaar zijn; met uitzondering van drukinkten, zoomede van aetherische oliën, van gevulcaniseerde oliën, van Turksche roodolie en andere gesulfoneerde oliën en van de artikelen voor meer dan 50 pct. daaruit samengesteld.

Maatstaf: 100 kilogr. — Rechten f 0.55

XII. Rubber- of caoutchoucreepen voor banden voor rijtuigen, kinderwagens en andere vervoermiddelen, voorzien van hiel (zoogenaamd hiel- of knelband) of wel inwendig voorzien van metaaldraad (zoogenaamd kabelband).

Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

XIII. Vanilline.

Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

XIV. Verfwaren met olie bereid (stopverf en dergelijke artikelen daaronder begrepen), zoomede vloeibare lakken, mastieken, vernissen en siccatieven, een en ander voor zoover die producten niet meer dan 50 percent olie bevatten, met uitzondering alleen van al dan niet gekleurde drukinkten.

Maatstaf: waarde — Rechten: 5 %.

XV. Zeep.

1. Zachte (zoogenaamde groene en gele).
Maatstaf: 100 kilogr. — Rechten: f 1.—.

2. Harde, zoomede alle vaste stoffen, die voor meer dan 50 percent uit zeep bestaan:

a. geparfumeerde en transparantzeep.
Maatstaf: 100 kilogr. — Rechten: f 4.—.

b. niet geparfumeerde.
Maatstaf: 100 kilogr. — Rechten: f 2.—.

Behoort bij Koninklijk besluit van 5 Mei 1925 (*Staatsblad* n°. 183).

Ons bekend,

De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.

---

5 *Mei* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Goedkeuring van een raadsbesluit strekkende tot aanleg van wegen ten behoeve van particulieren woningbouw.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door B. en W. van Baarn namens den Raad dier gemeente tegen het besluit van Ged. Staten van Utrecht van 4 Nov. 1924, n°. 2718/1894, 3e afd., waarbij goedkeuring is onthouden aan het raadsbesluit van 29 Aug. 1924, voor zoover dit strekt tot aankoop van grond in het Pekingbosch aldaar ten behoeve van wegenaanleg;

Den Raad van State, enz.;

O.: dat de Raad der gemeente Baarn in zijne vergadering van 29 Aug. 1924 onder anderen heeft besloten ten behoeve van de adressanten Mr. J. Vijn, advocaat, en Th. Stol, makelaar, beiden wonende te Amsterdam, op de hun in eigendom toebehoorende terreinen van het z.g. Pekingbosch, kad. bekend gemeente Baarn, Sectie B, nos. 767 en 9815, voor rekening der gemeente Baarn te doen aanbrengen twee wegen, n.l. den weg evenwijdig loopende met de spoorlijn en den weg parallel loopende met den Kettingweg, verbindende de Torenlaan met de Dennenlaan, zooals deze wegen op het betrekkelijke uitbreidingsplan voorkomen en dezen wegenaanleg, wat betreft de verharding, rioleering, voorziening van leidingen voor gas, electriciteit en water en beplanting volledig te doen uitvoeren, een en ander onder een 8-tal voorwaarden, waarvan die onder 1 bepaalt, dat de gronden, voor den aanleg der wegen benoodigd (11.250 M². oppervlakte), in vrijen en onbezwaarden eigendom door de adressanten vooraf aan de gem. Baarn worden overgedragen, tegen betaling daarvoor door laatstgenoemde van één gulden en heeft de Raad ter uitvoering van bovengenoemde werken een crediet geopend groot f 30,000, terwijl de adressanten daartoe eene som groot f 7500 zullen hebben bij te dragen;

dat de Raad zijn besluit heeft doen steunen op de overweging, dat het alleszins aanbeveling verdient den adressanten, teneinde de uitvoering hunner voorgenomen plannen ten aanzien van de bebouwing der vorenbedoelde gronden mogelijk te maken, medewerking en financieelen steun van gemeentewege te verleenen; dat toch het gemeentebelang bij deze aangelegenheid ten nauwste betrokken is en

eene behoorlijke uitvoering dezer werkzaamheden, wanneer deze van gemeentewege geschieden, verzekerd mag worden geacht; dat ter motiveering hiervan is op te merken, dat door den aanleg der bedoelde wegen eene niet onbelangrijke werkverruimimg in de gemeente Baarn zal ontstaan, iets wat, in verband met de groote werkloosheid in de gemeente ten zeerste dient te worden bevorderd, en dat, waar de adressanten voornemens zijn op doeltreffende wijze de vestiging van gezinnen van elders in Baarn te bevorderen, de verwachting mag worden uitgesproken, dat deze gemeente binnen betrekkelijk korten tijd een mooi villapark rijker zal worden, door welks bewoners uiteraard wordt bijgedragen tot verhooging van het belastbaar inkomen en tot meerdere welvaart van een groot deel der ingezetenen dezer gemeente;

dat Ged. Staten van Utrecht bij besluit van 4 Nov. 1924 aan bovengenoemd raadsbesluit goedkeuring hebben onthouden, voorzoover dit raadsbesluit strekt tot aankoop van grond ter oppervlakte van 11.250 M². in het z.g. Pekingbosch voor den prijs van één gulden van de heeren Mr. J. Vijn en Th. Stol te Amsterdam, daarbij overwegende, dat het de bedoeling van het raadsbesluit is de beide eigenaren, nadat de gemeente de wegen ten behoeve van hun terreinen in het z.g. Pekingbosch op hare kosten heeft aangelegd, in staat te stellen op die terreinen woningen te doen bouwen; dat dit raadsbesluit, behalve dat het in strijd is zoo niet met de letter, dan toch met de bedoeling van de door den Raad bij besluit van 10 Juli 1908 vastgestelde verordening op het aanleggen van straten, wegen of pleinen en op de voorwaarden tot overneming door de gemeente van bestaande straten, wegen of pleinen in de kadastrale gemeente Baarn, ook in strijd is met het geldelijk belang der gemeente; dat derhalve het raadsbesluit niet voor goedkeuring vatbaar is;

dat B. en W. van Baarn, namens den Raad dier gemeente, in beroep aanvoeren, dat het geldelijk belang der gemeente door de uitvoering van het raadsbesluit zal worden gediend; dat, waar de tijdsomstandigheden sinds den datum der vaststelling der verordening op het aanleggen van straten, wegen of pleinen en op de voorwaarden tot overneming door de gemeente van bestaande straten, wegen of pleinen in de kadastrale gemeente Baarn, belangrijk gewijzigd zijn, de bedoeling, die bij den Raad met het in het leven roepen dezer verordening destijds moge hebben voorgezeten, toch zeker geen hinderpaal mag zijn om den vooruitgang en bloei der gemeente te bevorderen, te meer waar door de uitvoering van het onderwerpelijke plan eene niet onbelangrijke werkverruiming in de gemeente Baarn zal ontstaan, tengevolge waarvan de werkloosheid, die zich in den loop der laatste jaren in sterke mate heeft uitgebreid en ter bestrijding waarvan het tot dusver niet is mogen gelukken werk van eenige beteekenis te verschaffen, aanmerkelijk zal verminderen;

O., dat uit de overgelegde stukken is gebleken, dat het besluit van den Raad van Baarn strekt om ten behoeve van de exploitatie van het Pekingbosch, binnen de gemeente Baarn gelegen, voor kosten dier gemeente, eenige wegen aan te leggen, waardoor de mogelijkheid wordt geopend dat voor eene betrekkelijk geringe uitgaaf uit de gemeentekas een groot bouwterrein voor den particulieren woningbouw wordt ontsloten;

dat door dit raadsbesluit het gemeentebestuur van Baarn heeft gehandeld binnen de grenzen van zijne bevoegdheid niet alleen, maar ook in het bijzonder heeft gezorgd voor de behartiging van die belangen, welke krachtens art. 179*h* der gemeentewet aan de zorg van het gemeentebestuur zijn toevertrouwd;

dat derhalve, nu niet is gebleken, dat financieele bezwaren zich tegen het verleenen van de vereischte goedkeuring verzetten, het bestreden besluit van Ged. Staten niet kan worden gehandhaafd;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het besluit van Ged. Staten van Utrecht van 4 Nov. 1924, nº. 2718/1984, 3e afd., alsnog goedkeuring te verleenen aan het besluit van den Raad der gemeente Baarn van 29 Aug. 1924 voor zoover dit strekt tot aankoop van grond in het Pekingbosch aldaar ten behoeve van wegenaanleg.

(Gem.-Stem.)

---

6 *Mei* 1925. BESLUIT tot wijziging en aanvulling van het Reglement van Openbaar Bestuur nº. IV op de organisatie en de dienst der Deurwaarders en verdere Regtsbedienden, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 14 September 1838 (*Staatsblad* nº. 36), laatstelijk aangevuld bij Koninklijk besluit van 18 Maart 1924 (*Staatsblad* nº. 127). S. 184.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 18 Juli 1924, 4de Afd., nº. 901;

Den Raad van State gehoord (advies van 2 September 1924. nº. 15);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 1 Mei 1925, 4e Afdeeling, nº. 812;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. I. In artikel 1 van het Reglement van Openbaar Bestuur nº. IV op de organisatie en de dienst der Deurwaarders en verder-Regtsbedienden, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 14 September 1838 (*Staatsblad* nº. 36), laatstelijk aangevuld bij Koninklijk besluit van 18 Maart 1924 (*Staatsblad* nº. 127), worden de woorden „onderscheiden in *eerste* en *gewone* Deurwaarders" gelezen: „onderscheiden in bezoldigde en onbezoldigde Deurwaarders".

In hetzelfde artikel 1 vervallen de woorden: „Behoudens de beperking hierna in art. 7 voorkomende".

Aan voornoemd artikel 1 worden de navolgende leden toegevoegd:

„De bezoldigde Deurwaarders zijn meer in het bijzonder belast met de verrigtingen welke de dienst in strafzaken medebrengt. Zij ontvangen daarvoor van Rijkswege eene bezoldiging. Wanneer hunne werkzaamheden voor den dienst het maken van reizen noodig doen zijn, worden de reis- en verblijfkosten hun vergoed op den voet der bepalingen, welke

door Ons ter regeling van de vergoeding van reis- en verblijfkosten wegens reizen voor 's Rijks dienst zijn of nader zullen worden vastgesteld.

De voor den dienst noodige drukwerken worden hun van Rijkswege verstrekt.

In de overige zaken hebben zij gelijke bevoegdheid en verpligtingen als de onbezoldigde Deurwaarders.

De onbezoldigde Deurwaarders zijn tot het verrigten van diensten in strafzaken niet gehouden dan in geval van noodzakelijkheid, ter beoordeeling van het bevoegd gezag, bij tijdelijke ontstentenis of verhindering van een bevoegd bezoldigd Deurwaarder, en tegen een door Onzen Minister van Justitie te bepalen vergoeding.

Deze vergoeding wordt niet genoten door de deurwaarders, die, ten gevolge van de reorganisatie van den dienst, in het genot eener jaarlijksche vergoeding zijn gesteld."

Art. II. Artikel 2 van genoemd Reglement wordt gelezen als volgt:

„De Deurwaarders worden door Onzen Minister van Justitie, die het aantal Deurwaarders bepaalt en de standplaatsen aanwijst, benoemd, geschorst en ontslagen. De Minister bepaalt tevens welke Deurwaarders als bezoldigde Deurwaarders dienst zullen doen.

Binnen eene maand na het ontstaan eener vacature, of, buiten vacature, binnen eene maand na het daartoe door dien Minister gedaan verzoek, wordt door het kollegie of den Regter of de Vergaderde Regters van het Kanton, eene aanbeveling van drie personen aan den Minister van Justitie ingezonden.

De aanbeveling blijft achterwege, indien de Minister besluit, het kollegie, den Regter of de Vergaderde Regters van het Kanton gehoord, dat in de vacature niet zal worden voorzien.

De Deurwaarders bij een Geregtshof mogen tevens Deurwaarder zijn bij de Arrondissements-Regtbank in de residentie van het Geregtshof zitting houdende: die bij de Arrondissements-Regtbank ook bij het Kanton-Geregt, in welks ressort zij resideren.

Ten aanzien der bezoldigde Deurwaarders sluit eene benoeming bij een bepaald Geregt de bevoegdheid en desgevorderd de verpligting in den dienst in strafzaken waar te nemen bij elk Geregt zetelend in het Arrondissement waarin zijn standplaats is gelegen.

Een bezoldigd Deurwaarder kan, zonder als Deurwaarder te worden ontslagen, door den Minister van Justitie van het verrigten van diensten in strafzaken worden ontheven in welk geval hij onbezoldigd Deurwaarder blijft.

Onze Minister van Justitie is bevoegd, een deurwaarder het uitoefenen of blijven uitoefenen van een bepaald beroep of van bepaalde beroepen, of het bekleeden of blijven bekleeden van een bepaald ambt naast dat van Deurwaarder, te verbieden."

Art. III. In artikel 3 van genoemd Reglement worden de woorden: „door welke zij zijn benoemd", vervangen door de woorden: „binnen welk ressort hun standplaats is gelegen".

Aan herzelfde artikel 3 wordt een lid toegevoegd, luidende:

„De eedsaflegging behoeft niet te worden herhaald in geval van verandering van standplaats of benoeming bij meer geregten."

Art. IV. In het tweede lid van artikel 4 van dat Reglement vervallen de woorden: „of aan een bureau van registratie van geregtelijke akten,".

Tusschen het tweede en het derde lid van hetzelfde artikel 4 wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende:

„Bovendien moeten zij hebben voldaan aan een (van tijd tot tijd) op last van Onzen Minister van Justitie te houden onderzoek, omtrent hetwelk door dien Minister nadere voorschriften zullen worden vastgesteld."

Art. V. Artikel 5 van dat Reglement wordt gelezen als volgt:

„Zijn bij een Geregt meer Deurwaarders aangesteld, zoo regelen het kollegie, de Regter of de Vergaderde Regters van het Kanton de waarneming van den dienst op de teregtzittingen en bij de vergaderingen en comparitiën bij welke de diensten van een Deurwaarder gevorderd zijn, zulks met inachtneming van het bepaalde bij artikel 1 en van de belangen der betrokken Deurwaarders in verband met die van den dienst.

Doet een Deurwaarder of doen de Deurwaarders bij twee geregten dienst, zoo zal het Geregtshof, de Arrondissements-Regtbank gehoord, of de Arrondissements-Regtbank, den Regter of de Vergaderde Regters van het Kanton gehoord, den dienst regelen."

Art. VI. Het eerste lid van artikel 6 van dat Reglement wordt gelezen als volgt:

„De dienstdoende Deurwaarder moet een half uur voor den aanvang der teregtzitting aanwezig zijn."

In het tweede lid van artikel 6 vervallen de slotwoorden:

„Alles behoudens de bevoegdheid van den Voorzitter van het kollegie of de Regter of in rang oudste Regter van het Kanton, om bij verhindering van de Eerste Deurwaarders of in geval van ontoereikendheid derzelve een of meer der gewone Deurwaarders tijdelijk tot gelijke Dienst te bestemmen",

terwijl de kommapunt achter het woord „houden", aan genoemde vervallen woorden voorafgaand, wordt veranderd in een punt.

Art. VII. In artikel 7 van genoemd Reglement vervalt het woord: „Eerste", en wordt het woord „uitsluitend" vervangen door het woord „gelijkelijk".

Art. VIII. Artikel 8 van dat Reglement wordt gelezen:

„In strafzaken zijn de Deurwaarders zonder uitzondering, in het ressort der Arrondissements-Regtbank, waarin hun standplaats is gelegen, gelijkelijk bevoegd alle arresten, bevelschriften en vonnissen te beteekenen en tot executie van dezelve te instrumenteren en in het algemeen alle exploiten te doen.

In de overige zaken mogen de Deurwaarders van den Hoogen Raad alle exploiten doen in het ressort der Arrondissements-Regtbank te 's-Gravenhage; die van de Geregtshoven alle exploiten binnen het ressort der Arrondissements-Regtbank waar de zetel van het Geregtshof gevestigd is; die van de Arrondissements-Regtbanken alle exploiten binnen de uitgestrektheid van het arrondissement waartoe zij behooren en die van een Kantongeregt alle exploiten in het ressort van hun Kanton-Geregt."

Art. IX. Artikel 9 van genoemd Reglement wordt gelezen als volgt:

„De Deurwaarders houden hun vast en voortdurend verblijf op de standplaats door den Minister van Justitie aangewezen. Buiten hunne toestemming kan hun geen andere standplaats aangewezen worden, dan bij de benoeming bepaald."

Art. X. In den tweeden zin van artikel 12 van genoemd Reglement worden de woorden: „en niet meer mogen behelzen dan dertig regels per bladzijde, ieder van veertien syllaben;", vervangen door de woorden: „en, indien zij niet van zegelrecht zijn vrijgesteld, niet meer regels en lettergrepen mogen bevatten dan bij de wet voor de stukken van ambtenaren is vastgesteld;"

Art. XI. Artikel 13 van dat Reglement wordt gelezen als volgt:

„De Deurwaarders hebben aanspraak op een jaarlijksch verlof van veertien achtereenvolgende werkdagen. Om dringende redenen kan hun buitendien een verlof van enkele dagen worden toegestaan.

Deze verloven worden verleend door den Voorzitter van het kollegie of den Regter of de vergaderde Regters van het Kanton, waarbij de Deurwaarder is aangesteld.

Verlof voor langer duur dan veertien dagen wegens ziekte of andere buitengewone omstandigheden kan door den Minister van Justitie worden verleend.

Gedurende verlof, afwezigheid of ziekte van den Deurwaarder zal zijn kantoor kunnen worden beheerd en zullen zijne diensten worden waargenomen, onder goedkeuring van de autoriteit die het verlof verleent, door een in het Arrondissement of Kanton bevoegden Deurwaarder of door een persoon, die het in artikel 4 bedoelde examen heeft afgelegd en den leeftijd van drie en twintig jaren heeft bereikt.

Laatstbedoeld persoon voor de eerste maal met eene waarneming belast zal, als *waarnemend Deurwaarder*, gelijken eed afleggen als voor de Deurwaarders is vastgesteld in artikel 3; voor alle zaken de waarneming betreffende wordt hij geacht domicilie te hebben gekozen ten kantore van den Deurwaarder wiens zaken hij waarneemt.

Door eene waarneming zullen geen kosten ten laste van het Rijk of van partijen kunnen worden gebragt, dan de vergoeding voor het uitbrengen van exploiten, bij artikel 1 bedoeld, door een onbezoldigd Deurwaarder."

Art. XII. Artikel 14 van dat Reglement wordt gelezen als volgt:

„Het bevoegd gezag is belast met het toezigt op de stipte naleving der voorschriften voor de Deurwaarders vastgesteld. In geval van overtreding dier voorschriften of van bepaald wangedrag doet het daarvan mededeeling aan den Minister van Justitie.

Waar in dit Reglement sprake is van het bevoegd gezag wordt daaronder verstaan de Voorzitter van het kollegie, de Regter of de vergaderde Regters van het Kanton, zoomede het hoofd van het Parket, ieder voor zoover zijne ambtelijke betrekking medebrengt."

Overgangsbepalingen.

Art. XIII. De Deurwaarders op den dag van inwerkingtreding van dit besluit in functie zijnde worden geacht in overeenstemming met de bepalingen van dit besluit te zijn benoemd op de standplaatsen op dat oogenblik door hen ingenomen.

De door den Minister van Justitie daartoe aangewezen Deurwaarders treden vanaf dien dag als bezoldigde Deurwaarders op.

Art. XIV. Het bij dit besluit nieuw ingevoegde derde lid van artikel 4 van het Reglement vindt eerst toepassing 4 jaar na de inwerkingtreding van dit besluit.

Slotbepalingen.

Art. XV. Het Koninklijk besluit van den 15 Juli 1879 (*Staatsblad* n°. 143), gewijzigd bij Koninklijk besluit van 1 November 1910 (*Staatsblad* n°. 311), is ingetrokken.

Art. XVI. Dit besluit treedt in werking wat betreft artikel II, op 17 Mei 1925, wat betreft de overige artikelen, op 1 Juni 1925.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 6den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 11 *Mei* 1925.)

---

6 *Mei* 1925. BESLUIT tot vaststelling van het tijdstip, waarop de wet van 29 Mei 1920 (*Staatsblad* n°. 278), zoomede het Koninklijk besluit van 11 Augustus 1920 (*Staatsblad* n°. 703), voor zooveel betreft de daarin opgenomen bepalingen tot wijziging van de voorschriften betreffende de tarieven van geregtskosten in strafzaken ten aanzien van de deurwaarders in werking zullen treden. S. 185.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 1 Mei 1925, 4e Afdeeling, n°. 813;

Gezien artikel 10 der wet van 29 Mei 1920 (*Staatsblad* n°. 278), houdende wijziging der wet van 18 April 1874 (*Staatsblad* n°. 66) tot vaststelling der tarieven van geregtskosten in strafzaken, waarvan de gewone regter kennis neemt, zoomede artikel II van Ons besluit van 11 Augustus 1920 (*Staatsblad* n°. 703);

Gelet op het bepaalde sub 1°. en 2°. van Ons besluit van 25 Augustus 1920 (*Staatsblad* n°. 725);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

1°. dat de artikelen 1 sub *d*, 7, sub *a*., *b*. en *e*. en 9 der wet van 29 Mei 1920 (*Staatsblad* n°. 278) zullen in werking treden op 1 Juni 1925;

2°. dat mede op 1 Juni 1925 in werking zal treden Ons besluit van 11 Augustus 1920 (*Staatsblad* n°. 703), wat betreft de bij dat besluit aangebrachte wijzigingen in de artikelen 1, 31, 43 en 54 van Ons besluit van 18 December 1874 (*Staatsblad* n°. 212).

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 6den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 14 *Mei* 1925.)

6 *Mei* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Art. 46 Reg.wet 1917 — en de geheele daarbij aansluitende regeling der volgende artt. — is alleen toepasselijk op vereenigingen, waarbij het deelgenootschap berust op de deelneming in haar kapitaal en dus niet op de onderhavige Coöp. Vereeniging, die wel een kapitaal heeft, maar bij wie niet de deelneming in dat kapitaal de grondslag van het lidmaatschap is.

Ten onrechte hebben Hof en Rechtb. hier genoemd artikel van toepassing geacht. De H. R. verstaat, dat de Coöp. Vereen. de Handelskamer terecht in verzet is gekomen tegen het dwangbevel wegens f 4.50 Registratierecht en f 1000.— boete.

(Wet Coöp. Vereen. artt. 1—22, Reg.wet 1917 art. 46.)

Mrs. Jhr. de Savornin Lohman, Hesse, Visser, Schepel en van Gelein Vitringa.

De Coöperatieve Groothandelsvereeniging „De Handelskamer", gevestigd te Rotterdam, eischeres tot cassatie van een arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 25 April 1924 tusschen partijen gewezen, advocaat Mr. J. Wolterbeek Muller,

tegen :

Den Ontvanger der Registratie I te Rotterdam, als vertegenwoordigende den Staat der Nederlanden, advocaat Jhr. Mr. G. W. van der Does, gepleit door Mr. A. F. Telders.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

De Handelskamer heeft verzet gedaan tegen een aan haar beteekend dwangschrift tot betaling 1° van evenredig registratierecht, dat door haar zou zijn verschuldigd ter zake van de vergrooting van haar in aandeelen verdeeld kapitaal ten gevolge van het als deelgenoote tot haar toetreden van eene coöperatieve inkoopsvereeniging en 2° van boete, door haar verschuldigd wegens het niet ter registratie aanbieden eener acte of verklaring omtrent die kapitaalsvergrooting. In eersten aanleg is zij met verwerping van het door haar gevoerd verweer, dat zij niet zou zijn eene vereeniging, welker kapitaal geheel of ten deele in aandeelen is verdeeld, kwaad- opposante verklaard en is verstaan, dat het dwangschrift volkomen effect zou sorteeren en bij het in hooger beroep gewezen arrest is deze uitspraak bekrachtigd.

Hiertegen voert zij thans als middel van cassatie aan :

„Schending of verkeerde toepassing van artikel 46 der Registratiewet 1917, omdat het Hof ten onrechte uit de vastgestelde feiten aanneemt, dat de eischeresse heeft een kapitaal, geheel of ten deele in aandeelen verdeeld".

De bedoelde feiten zijn :

1°. dat het vermogen der coöperatieve vereeniging (d. i. de Handelskamer) onder meer bestaat uit de bijdragen der leden — in de statuten genoemd „deelgenooten" — (art. 22);

2°. dat elke deelgenoote, als hoedanig verbruikscoöperatien, aan zekere eischen voldoende, worden toegelaten, aan het kapitaal der Coöperatieve vereeniging zoo veel maal drie gulden bijdraagt als haar ledental bedraagt op den eersten dag van het boekjaar der vereeniging (art. 24);

3°. dat ingeval van ontbinding der Coöperatieve Vereeniging het vermogen der Vereeniging, voorzooverre het moet strekken tot betaling van schulden, wordt verdeeld onder de Vereenigingen, die bij de ontbinding deelgenooten zijn en zulks in evenredigheid van de door haar gestorte bijdragen (art. 23);

4°. dat de hoofdelijke omslagen over de deelgenooten tot dekking van eventueele verliezen geschieden in evenredigheid van de verplichte bijdragen der deelgenooten in het bedrijfskapitaal der Vereeniging (art. 30).

Uit deze feiten leidt het Hof af, dat de door de deelgenooten te storten bijdragen geschieden als storting op het kapitaal, waartoe de deelgenooten ingevolge hunne overeenkomst met de coöperatieve vereeniging verplicht zijn; dat het totaal dier bijdragen vormt een kapitaal, waarin ieder der deelgenooten naar een vasten, voor alle leden gelijken maatstaf (het aantal harer eigen leden) deelneemt en ook deel houdt, vermits die bijdrage vormt de basis voor een verdeeling van de bezittingen der Vereeniging na liquidatie, alsmede voor den omslag van geleden verliezen.

Voorts overweegt het Hof nog, dat het, waar vaststaat, dat deze Coöperatieve Vereeniging werkt met een kapitaal, hetwelk naar een vasten, voor alle leden gelijken maatstaf in verschillende kleine deelen is gesplitst, niet kan inzien, waarom hier niet een „in aandeelen verdeeld kapitaal" aanwezig zou zijn.

Het Hof ziet derhalve het kenmerk van „aandeelen" als in art. 46 der Registratiewet 1917 bedoeld hierin, dat zij zijn kleine kapitaalsdeelen, waarmede ieder lid naar een vasten, voor alle leden gelijken maatstaf in het kapitaal der vereeniging moet deelnemen en wel met dit gevolg, dat de aldus gestorte bijdragen een zekere zelfstandige beteekenis behouden, in casu als grondslagen voor de verdeeling van de bezittingen der vereeniging bij hare vereffening en voor den omslag van geleden verliezen.

Met dit kenmerk kan ik mij niet vereenigen.

Vooreop stel ik, dat onder „aandeelen", waarin het kapitaal eener vennootschap of vereeniging verdeeld is, natuurlijk niet zonder meer kunnen worden verstaan de deelen of porties, welke een vennoot of een lid in het kapitaal heeft, m. a. w. deelgenootsbelangen. Immers dan zouden alle vennootschappen en vereenigingen een in aandeelen verdeeld kapitaal hebben en onder art. 46 vallen. Deze ruime opvatting is dan ook niet die van het bestreden arrest.

Evenmin kan ik echter met het Hof instemmen, wanneer het de deelgenootsbelangen dan aandeelen noemt, wanneer zij aan zekere door het Hof aangegeven voorwaarden voldoen, t. w. dat zij kleine deelen van het kapitaal vormen, dat daarmede iedere vennoot of ieder lid naar een vasten, voor allen gelijken maatstaf in het kapitaal moet deelnemen en dat zij zekere zelfstandige beteekenis behouden. De geringheid van ieders deelgenootsbelang met betrekking tot het kapitaal is een te onbestemd kenmerk, dan dat het waarde zou kunnen hebben en hangt ten slotte af van het aantal der deelnemers. Wat aangaat het kenmerk van den vasten voor iederen vennoot of ieder

lid gelijken maatstaf, waarnaar het „aandeel" wordt bepaald, waarmede hij in het kapitaal moet deelnemen, dit gaat in het geheel niet op voor de in art. 46 uitdrukkelijk genoemde naamlooze vennootschappen en commanditaire vennootschappen op aandeelen, waarin de vennooten zich immers naar verkiezing met aandeelen van geheel verschillende bedragen kunnen interesseeren. Ook het behouden van zekere zelfstandige beteekenis der bijdragen aan het kapitaal van iederen deelgenoot, kan mij als kenmerk van „aandeelen" niet bevredigen. Dit kenmerk toch zal, omdat het eigen is aan het begrip deelgenootsbelang bij geen enkele vennootschap of vereeniging ontbreken, ook niet bij de maatschap, de vennootschap onder firma of de gewone commanditaire vennootschap, wier kapitaal niet in aandeelen is verdeeld. De in het bestreden arrest beproefde weerlegging van dit bezwaar door het betoog, dat deze niet onder art. 46 vallen, omdat zij niet zijn buiten de deelnemers om optredende zelfstandige lichamen, die een eigen kapitaal bezitten, treft geen doel, daar hetzelfde kan worden gezegd van de commanditaire vennootschap op aandeelen, voor welke art. 46 wel geldt.

Mij komt het dan ook voor, dat het kenmerk elders moet worden gezocht. Vooreerst moet om de beteekenis van „aandeel" te leeren kennen geheel worden afgezien van het deel dat iedere vennoot of ieder lid tot het kapitaal heeft bijgedragen, van het deelgenootsbelang dus. Aandeelen zijn de kapitaalseenheden, de evenredige deelen, waarin het kapitaal is verdeeld, en met een of meer waarvan iedere vennoot of ieder lid daaraan kan deelnemen. Doch hiermede is nog niet alles gezegd. Aandeelen (acties) zijn de bronnen van het deelgenootschapsrecht. Van een in aandeelen verdeeld kapitaal spreekt men bij die vennootschappen of vereenigingen, waarbij het deelgenootschap (aandeelhouderschap) een gevolg is van het bezitten van een of meer aandeelen in het kapitaal, in tegenstelling tot andere vennootschappen of vereenigingen, waarbij de persoon der vennooten of der leden op den voorgrond staat en dus het deelgenootschap op andere wijze verworven moet worden en eerst dan in den regel de verplichting meebrengt om een bijdrage aan het kapitaal te storten. Zie hierover Kist-Visser, III blz. 345. Met deze onderscheiding is een belangrijk rechtsgevolg verbonden. Wanneer het deelgenootschap verkregen wordt door het verwerven van een aandeel in het kapitaal, wanneer het dus niet aankomt op de personen der aandeelhouders doch alleen op de samenbrenging van kapitaal, zullen in den regel de aandeelen vatbaar zijn voor overdracht, waardoor dan een nieuwe deelgenoot gesteld wordt in de plaats van den vroegeren. Gewoonlijk geschiedt dit door overdracht van het aandeelbewijs. Zie wederom Kist-Visser III blz. 346-47.

Hier hebben wij een kenmerk gevonden, dat niet alleen voldoende bepaald is, maar waarvan ook aannemelijk is, dat het aangeeft wat in art. 46 der Registratiewet 1917 wordt bedoeld. Immers niet alleen past het geheel op de in dat artikel uitdrukkelijk als vennootschappen of vereenigingen met een in aandeelen verdeeld kapitaal genoemde naamlooze vennootschappen en commanditaire vennootschappen op aandeelen, doch bovendien sluit het van art. 46 uit wat de wetgever blijkbaar heeft willen uitsluiten, n.l. de gewone commanditaire vennootschap.

De coöperatieve vereeniging nu heeft gewoonlijk niet een in den hier bedoelden zin in aandeelen verdeeld kapitaal. Immers art. 8 der Wet van 17 November 1876 (S. 227) zegt, dat, voorzooverre bij de acte niet anders is bepaald, het lidmaatschap van zulk eene vereeniging persoonlijk is. Het wordt dus in den regel niet verkregen door de verwerving van een „aandeel"; eerst als het lidmaatschap is verkregen, zal er sprake kunnen zijn van de verplichting, een bijdrage aan het kapitaal te storten.

Dat uit de geschiedenis van art. 46, in het bijzonder uit de M. v. A. in de 1e Kamer, de meening van den Minister kan worden afgeleid, als zouden ook coöperatieve vereenigingen onder art. 46 vallen, kan niet veel afdoen, reeds hierom niet, omdat inderdaad coöperatieve vereenigingen denkbaar zijn, bij welker oprichting bepaald is, dat het lidmaatschap niet persoonlijk zal wezen en waarvan het lidmaatschap dus kan worden verkregen door de verwerving van een aandeel.

Al mag dit niet den doorslag geven, zoo wil ik toch niet nalaten er op te wijzen, dat de door mij verdedigde opvatting moeilijkheden en onbillijkheden bij de toepassing van art. 46 voorkomt. Indien onder dit wetsvoorschrift coöperatieve vereenigingen, waarbij het lidmaatschap persoonlijk is, zouden vallen, dan zou bij elke toetreding van een nieuw lid, die een bijdrage in het kapitaal moet storten, het in art. 46 bepaalde registratierecht verschuldigd worden, terwijl de wet geen voorschrift bevat, krachtens hetwelk eenmaal betaald recht zou kunnen worden teruggevorderd bij uittreding van een lid, gepaard gaande met terugneming der gestorte bijdrage, waardoor het kapitaal weder tot de oorspronkelijke grootte terugkeert. Op het kapitaal van zulk een coöperatieve vereeniging zou dus het registratierecht veel zwaarder drukken dan op dat van naamlooze vennootschappen of van commanditaire vennootschappen op aandeelen, veel zwaarder ook dan de wetgever, die het recht legde op de eerste samenbrenging en op de vergrooting van het kapitaal, vermoedelijk bedoeld heeft. Ik zie hierbij niet over het hoofd, dat diezelfde onbillijkheid zich ook kan voordoen bij laatstbedoelde vennootschappen, n.l. wanneer deze hun onder den druk der tijden wellicht gereduceerd kapitaal later weder uitbreiden. Immers dit zijn uitzonderingsgevallen, terwijl daarentegen bij de coöperatieve vereeniging met haar uiteraard veranderlijk kapitaal de onbillijkheid regel zou zijn, ja schier dagelijks zou voorkomen.

Het door mij voor de toepassing van art. 46 der Registratiewet 1917 als het juiste beschouwde kenmerk van aandeelen, waarin het kapitaal kan worden verdeeld, t. w. dat zij zijn evenredige deelen van het kapitaal, het bezitten van een of meer waarvan het deelgenootschap medebrengt en die — in den regel althans — vatbaar zijn voor overdracht, is een ander dan in het bestreden arrest wordt aangenomen. Hieruit volgt, dat het middel van cassatie door mij gegrond wordt geacht.

Uit den aard der zaak heeft het Hof niet

bepaaldelijk een onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van dit kenmerk bij wat de Registratie beschouwt als aandeelen, waarin het kapitaal der Handelskamer zou zijn verdeeld, al schemert het ontbreken daarvan wel door in het tweede der boven door mij vermelde feiten, welke in het arrest zijn vastgelegd. Daar hiervan de beslissing der zaak afhangt, zal dit onderzoek alsnog behooren te geschieden.

Ik concludeer, dat het bestreden arrest zal worden vernietigd en dat de zaak zal worden verwezen naar het Gerechtshof te 's-Gravenhage ten einde met inachtneming van de door den Hoogen Raad te geven uitspraak de zaak verder te behandelen en te beslissen, en dat de uitspraak over de kosten zal worden voorbehouden tot de einduitspraak.

De Hooge Raad, enz.;

O. dat blijkens het bestreden arrest en het daarbij bekrachtigde vonnis der Arrondissements-Rechtbank te Rotterdam van 2 Januari 1922, N. J. 1923 blz. 238. *Red.*) de Staat bij dwangschrift, uitgevaardigd 25 September 1918 en aan eischeresse tot cassatie beteekend 26 September 1918, aan deze heeft aangezegd om binnen acht dagen na laatstgenoemden datum aan den Ontvanger der Registratie N°. 1 te Rotterdam te diens kantoor te betalen:

a.) f 4.50 aan registratierecht, zijnde 2½ % over een bedrag van f 180.— ter zake dat haar kapitaal, ten gevolge van de toetreding als deelgenoote op 15 Juni 1917 van de Coöperatieve Inkoopsvereeniging „de Onderlinge Vereeniging van Consumenten te Wageningen", is vergroot met f 180.—;

b.) een bedrag van f 1000.— aan boete, ter zake dat het Bestuur van „de Handelskamer" een acte of verklaring omtrent die vergrooting van haar kapitaal niet ter registratie heeft aangeboden, gelijk in artikel 52 der Registratiewet 1917 is voorgeschreven;

dat eischeresse tegen de vordering van den Staat, voorzoover in cassatie van belang, heeft aangevoerd, dat zij niet zou zijn een vereeniging welker kapitaal geheel of ten deele in aandeelen is verdeeld, als bedoeld in artikel 46 der aangehaalde wet;

dat de Rechtbank, met verwerping van dit verweer, de tegenwoordige eischeresse kwaad opposante tegen gemeld dwangschrift heeft verklaard, heeft verstaan, dat dit dwangschrift volkomen effect zal sorteeren, en de opposante in de kosten heeft veroordeeld;

dat het Hof bovenbedoeld verweer, dat in hooger beroep werd volgehouden, eveneens ongegrond heeft bevonden, en het vonnis heeft bekrachtigd, met veroordeeling van dezelfde partij in de kosten;

O. dat „de Handelskamer" tegen dit arrest als middel van cassatie aanvoert:

Schending of verkeerde toepassing van artikel 46 der Registratiewet 1917, omdat het Hof ten onrechte uit de vastgestelde feiten aanneemt, dat eischeresse heeft een kapitaal, geheel of ten deele in aandeelen verdeeld;

O. hieromtrent:

dat het Hof van oordeel is, dat artikel 46 op „de Handelskamer" toepasselijk is, op grond van de volgende, uit hare statuten gebleken, feiten: Zie Concl. Adv.-Gen.

dat evenwel die feiten niet hadden mogen leiden tot toepassing van gemeld artikel;

dat toch, blijkens hetgeen als vaststaande is aangenomen, „de Handelskamer" weliswaar een kapitaal heeft, maar bij haar niet de deelneming in dat kapitaal de grondslag is van het lidmaatschap, doch omgekeerd zij, die toetreden, op grond dier toetreding gehouden zijn zekere bijdragen te geven, waarvan nog bovendien de grootte afhankelijk is van het ledental der toetredende corporatie;

dat dan ook geenszins beslissend is, zooals het Hof aanneemt, dat de omvang der rechten en verplichtingen, die uit het lidmaatschap voortvloeien, verband houdt met de grootte der bijdrage van het toetredend lid, daar een wisselwerking als hier bedoeld zich zeker wel zal voordoen bij deelneming in het aandeelenkapitaal eener vereeniging, doch evenzeer bij toetreding tot een vereeniging, die een in aandeelen verdeeld kapitaal mist;

dat nu artikel 46 en de geheele daarbij aansluitende regeling in de volgende artikelen alleen toepasselijk is op vereenigingen, waarbij het deelgenootschap berust op de deelneming in haar kapitaal, aangezien alleen die vereenigingen hebben een (geheel of ten deele) in aandeelen verdeeld kapitaal, terwijl eischeresse op grond van het zooeven aangevoerde tot zoodanige vereenigingen niet behoort;

O. dat het middel derhalve is gegrond;

Vernietigt het arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage op 25 April 1924 tusschen partijen gewezen;

Rechtdoende ui kracht van artikel 105 RO.:

Vernietigt mede het vonnis door de Arrondissements-Rechtbank te Rotterdam op 2 Januari 1922 tusschen partijen gewezen;

Verstaat dat „de Handelskamer" wel en terecht in verzet is gekomen tegen het bovenaangehaalde dwangbevel;

Stelt dit buiten effect. (N. J.)

---

6 *Mei* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Een bezwaar, gegrond op het niet bindend zijn der desbetreffende Verordening, richt zich tegen de wettigheid van den aanslag.

De algemeene regel van art. 2 R. O. moet wijken, nu de wet een bijzondere rechtspraak heeft ingesteld.

(De Hooge Raad vernietigt het vonnis der Rechtbank en verklaart *zich* onbevoegd van de vordering kennis te nemen. Vgl. H. R. 16 Dec. 1920 N. J. 1921 blz. 220 (in welk geval geen cassatiemiddel over de bevoegdheid was gesteld), waarbij de H. R., ten principale rechtdoende, een dergelijke vordering toewees).

Over de wettigheid der verordening, zie Concl. Proc.-Gen., waarin wordt verwezen naar voormeld arrest H. R., waarbij een dergelijke verordening in strijd met de wet is geoordeeld.

(R. O. art. 2, Gemeentewet artt. 238, 265*b*.)

Mrs. Jhr. de Savornin Lohman, Hesse, Visser, van den Dries en Schepel.

Mr. G. van den Bergh, wonende te Amsterdam, eischer tot cassatie van een tusschen partijen op 30 Juni 1924 door de Arr.-Rechtbank

te Amsterdam gewezen vonnis, (N. J. 1924 blz. 965, *Red.*), tevens incidenteel verweerder, advocaat Mr. D. van Houten; gepleit door Mr. J. H. Polenaar,

tegen:

W. de Vlugt, in zijne hoedanigheid van Burgemeester der gemeente Amsterdam, als zoodanig deze gemeente in rechte vertegenwoordigende, verweerder, — tevens incidenteel eischer tot cassatie —, advocaat Mr. W. A. Telders.

Conclusie van den Procureur-Generaal Mr. Noyon.

Art. 238 der Gemeentewet veroorlooft het heffen van gemeentelijke belasting wegens het gebruik of het genot van voor den openbaren dienst bestemde gemeentewerken, gemeentebezittingen en gemeente-inrichtingen. Op grond van deze bepaling is te Amsterdam ingevoerd eene verordening op de heffing van gelden voor het gebruik of het genot van openbaren gemeentegrond of openbaar gemeentewater, waarbij recht wordt geheven onder meer van zonneschermen aan woningen langs de openbare straat en daarover uitstekende.

De eischer in cassatie, die deswege is aangeslagen, heeft het bedrag van zijnen aanslag betaald, doch het door middel van eene bij den kantonrechter aangebrachte vordering als onverschuldigd teruggevorderd. De vordering is hem in twee instantiën ontzegd.

Als middel van cassatie draagt hij voor:

Schending, althans verkeerde toepassing der artikelen 239, 240, 254, 260, 232, 135, 150, 151 en 230 Gemeentewet junctis artikel 142, 144, 147 Grondwet en artikel 1395, 625, 626, 714, 720, 1401 en 1417 B. W. in verband met artikel I der Verordening op de heffing van gelden voor het gebruik of het genot van openbaren gemeentegrond of openbaar gemeentewater en voor van wege de gemeente verstrekte diensten. Gemeenteblad 1290, Afdeeling 3, n°. 104 van de gemeente Amsterdam door te beslissen, dat de eischer van cassatie door het hebben van zonneschermen aan zijn woning langs de openbare straat (en welke zonneschermen uitsteken boven de openbare straat) ter zake dier zonneschermen op grond van artikel I*d* der aangehaalde verordening belastingplichtig zou zijn krachtens die verordening en mitsdien het krachtens die verordening betaalde ten bedrage van f 51 niet als onverschuldigd zou mogen terugvorderen, daarbij ten onrechte

a. over het hoofd ziende, dat het hebben van zonneschermen aan de woning geenerlei verband houdt of hebben kan met het gebruik van de openbare straat als zoodanig en dus niet kan zijn een genot of gebruik als in art. 238 Gemeentewet bedoeld,

b. bij de toepassing van art. I*d* en bij de motiveering en toetsing van dit artikel aan art. 238 der gemeentewet onderscheid makend tusschen de begrippen werken en inrichtingen eenerzijds en bezittingen anderzijds, aannemend dat heffingsvorderingen op grond van art. 238 der Gemeentewet tot stand gekomen, wanneer zij betrekking hebben op genot of gebruik van bezittingen anders dan bij werken of inrichtingen, dit zonder meer mogen belasten als ware dit genot of gebruik niet in verband met de bestemming van die bezitting;

c. aannemend dat in casu een genot of gebruik van de openbare gemeentebezitting, „van Miereveldstraat" door die zonneschermen werd verkregen, op gronden ontleend aan het privaatrecht, met welke laatste materie, noch de Gemeentewet in artikel 238, noch de op grond van artikel 238 ingestelde vordering iets te maken heeft, kunnende de privaatrechtelijke verhouding van aangrenzende eigenaren en hunne wederzijdsche rechten en verplichtingen niet vallen onder het bereik van gezegde artikelen, terwijl ten overvloede mag worden opgemerkt, dat de wetgever aan de gemeenten het recht van belastingheffing alleen heeft gegeven op grond van publiekrechtelijke verhoudingen en niet op grond van privaatrechtelijke verhoudingen, hebbende de gemeenteverordening zich van ieder ingrijpen in den privaateigendom te onthouden, welk privaateigendom uitsluitend door de wet is en wordt geregeld.

d. ook bij de toepassing van die artikelen uit het B. W., welke op den grondeigendom in het algemeen en de verhouding van eigenaren van aangrenzende erven betrekking hebben, over het hoofd ziende, dat alleen dan het duurzaam hebben van een voorwerp, boven eens anders grond uitstekend, inbreuk maakt op het recht van den eigenaar van dien grond, indien deze daardoor in verband met de denkbare bestemming van dien grond in zijn gebruik of genot wordt beperkt, (waarbij nog is te bedenken, dat de belemmering of inbreuk, al waren die aanwezig, nog geen genot of gebruik van den grond zou beteekenen);

en ten slotte ten onrechte de stelling aanvaardend dat het eigendomsrecht omvat het recht de aanwezigheid te verhinderen boven den grond van dergelijke voorwerpen tot een hoogte als door omstandigheden bepaald, welke stelling in haar algemeenheid aan het eigendomsrecht een te grooten omvang geeft.

Bij arrest van 16 December 1920 (W. 10723, N. J. 1921, 220) besliste de Hooge Raad dat het heffen van belasting wegens het hebben van uitbouwen (erkers en balcons) boven de openbare straat niet geoorloofd is, omdat genot en gebruik van een gemeentewerk, waarvan in de betrokkene verordening sprake was, slechts kan aangenomen worden in verband met de bestemming van het werk, welke ten aanzien van straten alleen kan zijn die van verkeersmiddel, terwijl van de straat als zoodanig noch gebruik gemaakt, noch genot verkregen wordt door het hebben van erkers en balcons.

In het onderhavige geding is nu sprake van eene gemeentebezitting; daarom is bij het vonnis, waarvan beroep, de bestemming ter zijde gesteld. Dit op zich zelf komt mij reeds niet juist voor. De belasting mag toch niet geheven worden wegens genot of gebruik van alle gemeentelijke bezittingen, maar alleen van die welke voor den openbaren dienst bestemd zijn. De bestemming van Openbaren gemeentegrond is nu zeker bestemming tot gebruik als zoodanig, hetzij als verkeersweg hetzij tot een ander doel.

Daarenboven wordt de belasting geheven van voorwerpen, uitstekende boven de openbare straat, dus boven een gemeentewerk,

waarom het arrest van 1920 hier ten volle toepassing vindt.

In het vonnis, waarvan beroep, wordt verder geredeneerd uit de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek omtrent de rechten van den eigenaar van den grond, bepaaldelijk het recht tot bouwen op den grond en het doen verwijderen wat boven den grond uitsteekt.

Maar deze rechten kunnen alleen den eigenaar aanleiding geven om het gebruik van de ruimte boven den grond niet te dulden, maar maken dat gebruik nog niet tot een gebruik of genot van den grond zelf, kunnen dus nimmer het heffen van belasting deswege rechtvaardigen. De Rechtbank past dus m. i. de civielrechtelijke gevolgen van den eigendom ten onrechte toe op de publiekrechtelijke bevoegdheid tot heffen van belasting, waarmede zij niet te maken hebben.

Ik zoude de vordering dus gegrond achten.

Maar de Hooge Raad zal in dit geding wel niet tot eene beslissing over de hoofdzaak komen, omdat thans ook de bevoegdheid van den rechter bestreden is, en de verweerder, incidenteel beroep instellende, als cassatiemiddel stelt: Schending en verkeerde toepassing der artikelen 1 en 2 R. O., 150 en 153 (waarmede blijkens nadere rectificatie bedoeld zijn 150 en 154), 142 Grondwet, 238, 240, 179*b*, 264, 265*b*, en *c* der Gemeentewet van 29 Juni 1851, S. 85, zooals die is gewijzigd laatstelijk 30 December 1920, S. 925, junctis art. 1 der Verordening der gemeente Amsterdam van 1920, op de heffing van gelden voor het gebruik of genot van openbaren gemeentegrond of openbaar gemeentewater en voor vanwege de gemeente verstrekte diensten (gemeenteblad 1920, afd. 3 n°. 104), 1395 B. W., 48, 154, 156 Rv., door het beroep op onbevoegdheid van de rechterlijke macht af te wijzen en deze bevoegd te verklaren kennis te nemen van de vordering tot terugbetaling van plaatselijke belasting, welke verweerder, zich beroepende op de onwettigheid der aangehaalde verordening, beweert onverschuldigd te hebben betaald, zulks ter voldoening aan een aanslag, welke te zijnen laste over het jaar 1921 ingevolge deze onwettige gemeentelijke verordening is opgemaakt, op den onjuisten en die beslissing niet rechtvaardigenden grond, dat geen wettelijke bepaling deze vordering betreffende schuldplichtigheid krachtens bedoelde belastingverordening uitdrukkelijk van den regel van art. 2 R. O. zou uitsluiten.

Dit middel vindt steun in het arrest van den Hoogen Raad van 27 Februari 1924 (W. 11154, N. J. 1924, 289), waarbij beslist is, dat een bezwaar, gegrond op het niet bindend zijn van eene gemeentelijke belastingverordening die bij het opleggen van eenen aanslag is toegepast, zich richt tegen den aanslag en meer in het bijzonder tegen de wettigheid daarvan, en tot kennisneming van zulk een bezwaar bij artikel 265 der Gemeentewet, zooals het luidde voor de wijziging, in die wet gebracht door die van 30 December 1920, S. 923, zijn aangewezen de gemeenteraad en in beroep Gedep. Staten. Eene soortgelijke bepaling wordt thans aangetroffen in artikel 265*b*, waarbij het beroep wordt gebracht tot de kennisneming van den Raad van Beroep voor de directe belastingen.

Ik concludeer derhalve dat de Hooge Raad zal vernietigen het vonnis waarvan beroep, voor zoover de Rechtbank zich daarbij heeft bevoegd verklaard en de vordering heeft afgewezen, met handhaving daarvan voor wat betreft de veroordeeling van den eischer in cassatie in de kosten van beide instantiën, alsmede van het bij dat vonnis bevestigde vonnis van den Kantonrechter te Amsterdam, en zich onbevoegd zal verklaren van de ingestelde vordering kennis te nemen, met veroordeeling van den eischer in de kosten, op het beroep in cassatie gevallen.

De Hooge Raad, enz.;

O. dat uit het aangevallen vonnis blijkt:

dat partij van den Bergh bij inleidende dagvaarding van de gemeente Amsterdam heeft teruggevorderd een bedrag van f 51, door hem betaald ter voldoening van een aanslag over 1921, hem opgelegd ingevolge artikel 1*d* der verordening der gemeente Amsterdam van 1920 op de heffing van gelden voor het gebruik of genot van openbaren gemeentegrond enz., wegen het aan zijn woning, gelegen aan een openbare straat aldaar, aangebracht hebben van 17 zonneschermen, die, wanneer ze worden neergelaten, over de straat uitsteken, zulks op grond dat dit bedrag onverschuldigd zou zijn betaald als zijnde de verordening, waarop de heffing steunde, niet rechtsgeldig;

dat, nadat deze vordering door den Kantonrechter te Amsterdam bij vonnis van 25 November 1922 was ontzegd, met verwijzing van den eischer in de kosten, en eischer van deze uitspraak in hooger beroep was gekomen, geïntimeerde het vonnis wel heeft verdedigd, doch tevens bij pleidooi heeft betoogd, dat de vraag van verschuldigdheid van eenig bedrag in een plaatselijke belasting en bijgevolg een vordering tot terugbetaling van het ontvangene, die op beweerde onverschuldigdheid steunt, in het algemeen zou zijn onttrokken aan de kennisneming van den gewonen rechter, wijl de Gemeentewet de beslissing op bezwaren tegen een opgelegden aanslag opdraagt aan andere organen, en wel voor wat betreft belastingen, waarvoor geen kohieren worden opgemaakt, in hare artikelen 265*c* en 265*b* aan den Raad der Gemeente en den Raad van Beroep voor de directe belastingen;

dat de Rechtbank dit betoog onjuist heeft geacht in hoofdzaak op grond, dat geen wettelijke bepaling een vordering betreffende schuldplichtigheid uit kracht eener gemeentelijke belastingverordening uitsluit van den regel van artikel 2 R. O., inhoudende dat de kennisneming en beslissing van alle geschillen over schuldvorderingen zijn opgedragen aan de rechterlijke macht en „tot het niet gelden van dien gewichtigen regel, bestemd om den ingezetenen talrijke bijzondere waarborgen te geven voor de bescherming hunner rechten, niet kan worden besloten op den enkelen grond, dat het naast elkaar bestaan van twee organen, competent tot beoordeeling van de vraag der schuldplichtigheid, zoude wijzen op een regeling, die in doelmatigheid te kort zoude schieten";

dat de Rechtbank mitsdien zich bevoegd oordeelde en voorts het vonnis van den Kan-

tonrechter heeft bekrachtigd, met verwijzing van den eischer in de kosten van het hooger beroep;

O. dat eischer tegen de beslissing op de hoofdzaak is opgekomen met het ter dagvaarding omschreven middel van cassatie (zie Concl. Proc.-Gen., *Red.*), waarna verweerder bij conclusie van antwoord zijnerzijds in cassatie is gekomen tegen de bevoegdverklaring, en als middel heeft voorgesteld: (zie Concl. Proc.-Gen.);

O. omtrent dit incidenteel beroep, hetwelk het eerst zal dienen te worden behandeld:

dat de terugvordering, waarvan hier sprake is, betrekking heeft op een aanslag welke geheven is krachtens een belastingverordening die onwettig zou zijn;

dat eischer tot cassatie bij pleidooi heeft beweerd, dat de rechterlijke macht de rechtmatigheid van een belastingverordening mag beoordeelen en de artikelen 264 en volgende der Gemeentewet alleen toepasselijk zijn, indien er een wettige belastingverordening is, echter ten onrechte;

dat toch een bezwaar, gegrond op het niet bindend zijn van een verordening, welke bij het opleggen van den aanslag is toegepast, zich richt tegen de wettigheid van den aanslag, daar immers het opkomen tegen de wettigheid van de verordening niet van het opkomen tegen hare toepassing op den aangeslagene is te scheiden en hare onverbindbaarheid slechts de grond daarvan is;

dat volgens artikel 265c in verband met artikel 265b der Gemeentewet een belastingplichtige tegen de betaling van belasting, waarvoor — gelijk ten deze vaststaat — geen kohieren zijn opgemaakt, tenzij in eenige andere wet daaromtrent bijzondere voorziening is getroffen, wat hier niet het geval is, bezwaren kan inbrengen bij den Raad en in beroep bij den Raad van Beroep voor de directe belastingen tot wiens rechtsgebied de gemeente behoort;

dat hier dus een bijzondere rechtspraak is ingesteld voor de beslissing omtrent bezwaren tegen de heffing van een gemeentebelasting, welke die ook mogen zijn, waarvoor de algemeene regel van artikel 2 R. O., krachtens welken de kennisneming en beslissing van alle geschillen over schuldvorderingen aan de rechterlijke macht is opgedragen, moet wijken;

dat de Rechtbank zich mitsdien ten onrechte bevoegd heeft verklaard van de vordering kennis te nemen, zoodat het incidenteel beroep is gegrond en het onderzoek van het principaal beroep nu vervalt;

Vernietigt het aangevallen vonnis, met uitzondering van de veroordeeling van partij van den Bergh in de kosten;

Rechtdoende krachtens artikel 105 R. O.:

Vernietigt mede het bekrachtigde vonnis van den Kantonrechter, met gelijke uitzondering;

Verklaart zich onbevoegd van de vordering kennis te nemen. (N. J.)

---

6 *Mei* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

Wanneer in de verordening op de heffing der gemeentelijke belasting is bepaald, dat in geval van beroep tegen de beslissing van den Raad de controleur der gemeentebelastingen in de plaats van den Burgemeester treedt als de ambtenaar bedoeld in hoofdstuk II der wet van 19 Dec. 1914 (*Staatsblad* n°. 564), is de burgemeester, zoo hij in zijn qualiteit een cassatieberoep instelt, daarin niet-ontvankelijk.

De Hooge Raad, enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie van den Burgemeester der gemeente Hoorn, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen te Alkmaar, dd. 28 Nov. 1924, betreffende den aanslag van de vereeniging X. te IJ., in de belasting op de vermakelijkheden in de gemeente Hoorn, over het jaar 1923/1924;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Procureur-Generaal, strekkende tot verwerping van het beroep;

O., dat belanghebbende, die in bovengenoemde belasting was aangeslagen en zich te vergeefs tot den Raad der gemeente Hoorn had gewend, van dat besluit in beroep is gekomen bij den Raad van Beroep, die den aanslag, zooals die was opgelegd, heeft vernietigd;

O. dat tegen deze uitspraak de Burgemeester der gemeente Hoorn beroep in cassatie heeft ingesteld;

O. hieromtrent, ambtshalve:

dat de Verordening op de heffing eener belasing op vermakelijkheden in de gemeente Hoorn, vastgesteld den 4 April 1922, krachtens welke berordening de betreffende aanslag is opgelegd, in art. 8, al. 2, bepaalt, dat in geval van beroep tegen de beslissing van den Raad de controleur der gemeentebelastingen in de plaats van den Burgemeester treedt als de ambtenaar, bedoeld in Hoofdstuk II der wet van 19 Dec. 1914;

dat uit het laatste lid van art. 265b, jº. art. 265c der Gemeentewet volgt, dat het beroep in cassatie ook door dien controleur der gemeentebelastingen had moeten zijn ingesteld, zoodat de Burgemeester tot het instellen van dat beroep niet bevoegd was en niet-ontvankelijk moet worden verklaard in het door hem ingestelde beroep;

Verklaart den Burgemeester der gemeente Hoorn niet-ontvankelijk in het door hem ingestelde beroep in cassatie. (W.)

---

8 *Mei* 1925. BESLUIT tot intrekking van bepalingen nopens de opleiding, enz. van ingelijfden bij de militie. S. 186.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 1 Mei 1925, IIe Afd. n°. 3;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat het sedert herhaaldelijk gewijzigd Koninklijk Besluit van 26 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 269), het Koninklijk Besluit van 26 Juli 1912 n°. 36 en het Koninklijk Besluit van 5 Februari 1917 n°. 52 worden ingetrokken.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het

Staatsblad zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 8sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oortog, VAN DIJK.

(*Uitgeg.* 20 *Mei* 1925.)

---

12 *Mei* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Ged. Staten hebben terecht goedkeuring onthouden aan eene wijziging der gemeentebegrooting in verband met den bouw van woningen, waar de bouwplannen niet kunnen worden geëxploiteerd zonder nieuwe groote risico's voor de gemeente op te leveren, welke risico's slechts dan zouden moeten worden aanvaard, wanneer vaststond dat de bouw van de woningen als een onafwijsbare eisch moest worden beschouwd, hetgeen in casu niet is gebleken.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Rotterdam tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland van 3 September 1924, nº. 6072/12, 3e afd. G. S. nº. 1, waarbij goedkeuring is onthouden aan de raadsbesluiten dier gemeente van 28 Februari 1924 en 13 Maart 1924 tot wijziging van de begrooting van inkomsten en uitgaven voor het dienstjaar 1924;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 25 Maart 1925, nº. 1233 (van 1924);

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 8 Mei 1925, nº. 3606 Afd. B. B.;

O. dat Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland bij bovengenoemd besluit aan de raadsbesluiten der gemeente Rotterdam van 28 Februari 1924 en 13 Maart 1924 tot wijziging van de begrooting der inkomsten en uitgaven der gemeente voor het dienstjaar 1924 hunne goedkeuring hebben onthouden, uit overweging dat deze besluiten in hoofdzaak strekken tot verhooging van den kapitaaldienst der begrooting met een bedrag van f 3,780,200 te bestrijden uit geldleening ten behoeve van den bouw van 358 gemeentewoningen c. a. op een perceel grond bij den Hillevliet, van 188 gemeentewoningen c. a. aan een in de nabijheid van het Groote Visscherijplein en van 374 gemeentelijke betonwoningen in Karnemelksland, alsmede tot verstrekking van gemeentelijke hypothecaire voorschotten voor den bouw van 288 woningen c. a. voor rekening van de R.-K. Bouwvereeniging „Voor het huisgezin" en van 193 woningen c. a. voor rekening van de Coöperatieve Woningbouwvereeniging voor gemeentepersoneel, voor welke plannen uit 's Rijks kas een premie van f 300 per woning beschikbaar is gesteld; dat de schuldenlast der gemeente Rotterdam sinds Mei 1923 met f 49,000,000 of ruim 24 % is toegenomen en dat nog talrijke — niet meer te vermijden — kapitaalsuitgaven, ter bestrijding waarvan geleend zal moeten worden, zooals de kosten van de verdere onteigeningen ten behoeve van het havenplan-Pernis, de verbetering der oeververbindingen en de kosten van uitbreiding der bedrijven, tot een bedrag van ten minste 15 à 20 millioen gulden binnenkort te wachten zijn; dat de laatste leeningen der gemeente Rotterdam slechts met moeite en op bezwarende voorwaarden zijn geplaatst en zulks ten deele nog buitenslands en in een vreemde muntsoort; dat mede op grond van de ervaring, welke andere publiekrechtelijke lichamen in den laatsten tijd bij hunne pogingen tot consolidatie van vlottende schuld hebben opgedaan, niet de zekerheid bestaat dat de gemeente Rotterdam, indien op den tegenwoordigen voet met het voteeren van kapitaalsuitgaven wordt voortgegaan, voor de daarvoor benoodigde geldleeningen op aannemelijke voorwaarden plaatsing zal kunnen vinden; dat onder deze omstandigheden het besluit van den Raad dat de kosten van uitvoering der onderwerpelijke bouwplannen uit leeninggeld zullen worden bestreden, niet kan worden beschouwd als een voldoende aanwijzing van de middelen tot dekking;

dat de raad der gemeente Rotterdam in beroep aanvoert, dat Gedep. Staten van Zuid-Holland aan de vermelde begrootings-wijzigingen hunne goedkeuring hebben onthouden om redenen ontleend aan de financieele positie van de gemeente Rotterdam daar de bezwaren van dit college alleen zijn gegrond op het ontbreken van de zekerheid; dat de gemeente Rotterdam hare vlottende schuld op aannemelijke voorwaarden zal kunnen consolideeren; dat deze zekerheid echter nimmer kan worden verschaft en dat daar tegenover echter moet gesteld worden dat niet getwijfeld behoort te worden aan de mogelijkheid voor de gemeente Rotterdam om boven de 15 à 20 millioen gulden, waarvoor een beroep op de geldmarkt moet worden gedaan ook nog 4 millioen voor woningbouw te leenen, te meer nu tegenover laatstbedoeld bedrag toch zullen staan objecten, die, ook in verband met den te Rotterdam nog bestaanden woningnood, een groote mate van zekerheid biedende waarde vertegenwoordigen; dat de stand van de woningvoorziening te Rotterdam het dringend noodig maakt aan de voorgenomen plannen tot het bouwen van arbeiderswoningen uitvoering te geven;

O. dat uit de overgelegde stukken is gebleken dat op den gemeentelijken woningbouwdienst en op de exploitatie der woningen, waarvoor de gemeente Rotterdam in welken vorm ook finantieel aansprakelijk is, in de laatste jaren aanzienlijke verliezen zijn geleden;

dat weliswaar een regularisatie van den kapitaaldienst en den exploitatiedienst heeft plaats gehad en op het in de woningen gestoken kapitaal zoodanig is afgeschreven, dat thans over 1924 tegenover het verminderde kapitaal voldoende inkomsten staan, maar dat dit tot andere gevolgtrekking kan leiden dan dat in de toekomst bij den bouw van woningen, voor welker exploitatie de gemeente verantwoordelijk is, ten strengste moet worden gewaakt tegen eene herhaling van de noodzakelijkheid door bijzondere financieele maatregelen de verliezen op den woningbouw te dekken;

dat niet kan worden gedoogd dat opnieuw een groot complex woningen, voor welker exploitatie de gemeente Rotterdam verantwoordelijk is, zal worden aangebouwd na uit de stukken overgelegd naar aanleiding van een verzoek door den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur gedaan, gebleken is dat de vijf bovengenoemde bouwplannen niet

kunnen worden geëxploiteerd zonder opnieuw groote risico's voor de gemeente Rotterdam op te leveren ;

dat deze nieuwe risico's slechts dan zouden moeten worden aanvaard wanneer vaststond, dat de bouw van deze woningen als een onafwijsbare eisch moest worden beschouwd ;

dat nu wel de vertegenwoordiger van het gemeentebestuur van Rotterdam in de openbare vergadering der Afdeeling van den Raad van State voor de geschillen van Bestuur, waarin over deze zaak verslag is uitgebracht, heeft betoogd dat dringend behoefte bestond aan goede woningen voor de minst gegoeden, maar uit de overgelegde stukken is gebleken dat naast vele huizen van een huurprijs van f 4.50 à f 5.50 ook woningen zullen worden gebouwd van veel hoogeren huurprijs en daarenboven uit de overgelegde stukken is gebleken, dat niet denkbeeldig is de verwachting, dat de bouwkosten dezer woningen tot het stellen van een hoogeren huurprijs zullen nopen dan oorspronkelijk was voorgenomen ;

dat onder deze omstandigheden van deze woningen zeker niet in het algemeen kan gezegd worden, dat de bouw daarvan thans een onafwijsbare eisch des tijds is ;

dat dit te meer klemt nu uit de, op verzoek van de Afdeeling van den Raad van State voor de geschillen van bestuur, nader overgelegde stukken is gebleken, dat sedert het jaar 1924 de woningproductie door particuliere bouwers, zonder eenigen steun van overheidswege ondernomen, boven de normale behoefte is uitgegaan, en niet zonder grond naar voren is gebracht, dat in den laatsten tijd te Rotterdam de bouw door particulieren zonder steun alleen reeds meer dan voldoende is om in de jaarlijks nieuw gevormde woningbehoefte te voorzien;

dat immers wel vaststaat dat vele woningen oorspronkelijk gebouwd met de bedoeling, dat deze zouden bewoond worden door één gezin. thans worden bewoond door twee gezinnen, waaruit onder anderen het groot aantal „samenwoners" is te verklaren, maar dat deze samenwoning het noodzakelijk gevolg is van den hoogen huurprijs van vele nieuw gebouwde woningen welke alleen kunnen worden verhuurd aan meer dan één gezin per woning, waardoor deze gezinnen een zoo lagen huurprijs voor hunne woning of woninggedeelte betalen, dat niet mag worden verwacht dat zij deze woning of dit woninggedeelte zullen verruilen voor een der nieuwe door de gemeente Rotterdam te bouwen woning van hoogere huur ;

dat voorts ten onrechte door het gemeentebestuur van Rotterdam tot ondersteuning van zijn betoog dat de voorgenomen woningbouw noodzakelijk is een beroep is gedaan op het grooté aantal van hen die samenwonen in één woning ;

dat voorts het verschijnsel der samenwoning, hoe ongewenscht op zich zelf ook, voortvloeit uit zooveel andere omstandigheden, dat dit euvel op zich zelf thans niet het bouwen van nieuwe woningen, welker exploitatie geheel voor rekening der gemeente Rotterdam komt, wettigt, aangezien door dezen nieuwbouw het aantal samenwoningen slechts in zeer bescheiden mate zal dalen ;

dat derhalve, nu de dringende redenen welke tot goedkeuring van den voorgenomen bouw zouden kunnen leiden, ontbreken, het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, zij het op andere gronden, dan die welke Gedeputeerde Staten tot hun besluit hebben geleid, moet worden gehandhaafd ;

Gezien de Gemeentewet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast, enz. (A. B.)

---

12 *Mei* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Nu de lokalen van een „gelijksoortige" bijzondere school in den zin van § 11 van art. LXIV der wet van 16 Februari 1923, (*Staatsblad* nº. 38), niet overeenkomstig art. 7 der L.-O.-wet 1920 door den Inspecteur der Volksgezondheid zijn afgekeurd, kan niet gezegd worden dat op deze school voor de daar schoolgaande kinderen geen gelegenheid tot plaatsing in de voor hen bestemde klasse zoude blijven bestaan.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door D. Kok en twee andere leden van den gemeenteraad van Lange Ruige Weide, alsmede door den Voorzitter en drie andere leden van het Bestuur der Hervormde Schoolvereeniging aldaar tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland van 5 Januari 1925, nº. 81, voor zoover daarbij :

1º. goedkeuring is onthouden aan het besluit van den Raad der gemeente Lange Ruige Weide van 23 Juni 1924 tot opheffing der openbare lagere school aldaar ;

2º. is vernietigd het besluit van den Raad dier gemeente van 23 Juni 1924 tot het verleenen van medewerking aan de Vereeniging tot stichting en instandhouding van een Hervormde Christelijke school voor lager onderwijs te Lange Ruige Weide voor de vestiging van eene nieuwe school ;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord advies van 22 April 1925, nº. 258 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 5 Mei 1925, nº. 8944, afd. L.-O. F. ;

O. dat de Raad der gemeente Lange Ruige Weide in zijne vergadering van 23 Juni 1924 heeft besloten : 1º. de openbare lagere school in zijne gemeente met ingang van 1 October 1924 op te heffen, en

2º. aan de Vereeniging tot stichting en instandhouding van eene Hervormde Christelijke school voor lager onderwijs te Lange Ruige Weide, wier bestuur aan den Raad verzocht heeft overeenkomstig de artt. 72 en 73 der Lager-Onderwijswet 1920 de benoodigde gelden voor den bouw van eene bijzondere school uit de gemeentekas te ontvangen, in eigendom over te dragen het gebouw der openbare school met bijbehoorend speelterrein, met schoolmeubelen en voorzoover zij voor de te stichten school bruikbaar zijn, met schoolboeken, leermiddelen en schoolbehoeften ;

dat de Raad daarbij heeft overwogen dat het aantal leerlingen op de openbare school thans 19 bedraagt ; dat echter bij oprichting der nieuwe Hervormde school slechts vier kinderen de openbare school zullen bezoeken en in de eerste jaren geen meerder bezoek is te voorzien ;

dat Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

bij besluit van 5 Januari 1925, nº. 81 aan het onder 1º. genoemde raadsbesluit hunne goedkeuring hebben onthouden en het onder 2º. vermelde raadsbesluit hebben vernietigd, uit overweging dat bij de aanvrage aan den Raad tot het verleenen van medewerking voor de opening van eene nieuwe Christelijke school ingevolge art. 73 moest zijn overgelegd eene verklaring, waaruit blijkt dat de school zal worden bezocht door ten minste 40 leerlingen; dat ingevolge art. LXIV § 11 der wet van 16 Februari 1923 (S. 38) onder de leerlingen, waarop de bedoelde verklaring betrekking heeft, niet mogen worden medegerekend leerlingen die een gelijksoortige bijzondere school bezoeken, tenzij onder bepaaldelijk aangegeven omstandigheden, welke hier evenwel niet aanwezig zijn; dat onder de kinderen op wie de overgelegde verklaring betrekking heeft, begrepen zijn kinderen, die de reeds te Lange Ruige Weide bestaande Christelijke school bezoeken, uitgaande van de Vereeniging tot stichting en instandhouding van scholen met den Bijbel te Waarder en Lange Ruige Weide; dat deze school is gelijksoortig aan die, voor welker stichting de Vereeniging tot stichting en instandhouding van een Hervormde Christelijke school voor lager onderwijs te Lange Ruige Weide de medewerking van den gemeenteraad heeft aangevraagd; dat toch de richting, die de laatstgenoemde vereeniging voorstaat, mede vertegenwoordigd is in het bestuur der bestaande christelijke school en dat dan ook de kinderen die eventueel de bestaande school zouden verlaten op de nieuw te stichten school geen andersoortig onderwijs zouden ontvangen; dat derhalve de kinderen van de bestaande Christelijke school niet mogen worden medegeteld bij de aanvrage van medewerking voor de stichting van eene nieuwe Christelijke school; dat indien die kinderen niet worden medegeteld het wettelijk vereischte getal kinderen van 40 voor de nieuwe school niet wordt bereikt; dat mitsdien aan de vereischten, voor het ontvangen van medewerking gesteld niet is voldaan en dat de gemeenteraad de gevraagde medewerking voor de vestiging van eene nieuwe christelijke school had moeten weigeren; dat, nu de vestiging van eene bijzondere school in het gebouw der openbare school haar beslag niet kan krijgen. opheffing der openbare school, welke nog door 19 kinderen wordt bezocht, niet gemotiveerd is;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten 1º. D. Kok en twee andere leden van den gemeenteraad van Lange Ruige Weide en 2º. F. C. Doorenbos en 3 anderen, allen leden van het bestuur der Vereeniging tot oprichting en instandhouding van een Hervormde Christelijke school aldaar bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende dat de toepassing die Gedeputeerde Staten bij hunne beslissing hebben gegeven aan art. LXIV § 11 der wet van 16 Februari 1923 (S. 38) met de letter en zeer zeker met den geest en de bedoeling van dit artikel in strijd is, waaraan zij in een bijgevoegde memorie hebben toegevoegd dat het aangehaalde artikel spreekt van leerlingen „voor wie op die school gelegenheid tot plaatsing in de voor hen bestemde klasse zouden blijven", wat in dit geval van de bedoelde 32 leerlingen en die thans de school van de Vereeniging tot stichting en instandhouding van scholen met den Bijbel te Lange Ruige Weide bezoeken, niet kan worden gezegd, daar voor een langer gebruik van de lokalen dezer school door de autoriteiten een kostbare verbouwing noodig wordt geacht en zij nog onlangs door de gezondheidscommissie te Bodegraven zijn afgekeurd; dat voorts het besluit van Gedeputeerde Staten in strijd met de bedoeling der wetsbepaling, waarvan de strekking is onnoodigen nieuwbouw tegen te gaan, geen bezuiniging doch geldverspilling tengevolge zal hebben, daar voor de bestaande school wel, doch voor de op te richten school niet behoeft te worden gebouwd;

O. dat § 11 van art. LXIV der wet van 16 Februari 1923 (S. 38) bepaalt, dat tot 1 Januari 1928 bij de medewerking tot de stichting eener nieuwe school onder de leerlingen, waarop de verklaring, bedoeld in het eerste lid van art. 73 onder *a*, betrekking heeft, niet worden medegerekend leerlingen, die de door hen bezochte gelijksoortige bijzondere school zouden verlaten, doch voor wie op die school gelegenheid tot plaatsing in de voor hen bestemde klasse zoude blijven, ten zij aanzienlijke toeneming van de bevolking in eenig deel der gemeente tot de stichting aanleiding geeft;

dat, aangezien de stichting van de onderhavige school niet haar oorzaak vindt in een aanzienlijke toeneming van de bevolking in eenig deel der gemeente op grrond van de bovengemelde wetsbepaling onder leerlingen, in de door het schoolbestuur ingevolge art. 73 onder *a* der wet overgelegde verklaring vermeld, niet mogen worden medegeteld de kinderen, die thans de Christelijke school uitgaande van de Vereeniging tot stichting en instandhouding van scholen met den Bijbel te Waarder en Lange Ruige Weide, bezoeken, daar deze school, zooals niet is weersproken, gelijksoortig is aan die, tot de stichting waarvan 's Raads medewerking is verzocht;

dat de lokalen van de eerstgemelde school niet overeenkomstig art. 7 der Lager-Onderwijswet 1920 door den Inspecteur der Volksgezondheid zijn afgekeurd;

dat daarom niet gezegd kan worden, zooals door de appellanten is betoogd, dat op deze school voor de evenbedoelde kinderen geen gelegenheid tot plaatsing in de voor hen bestemde klasse zoude blijven bestaan;

dat, aangezien bij niet mederekening van de hierbedoelde kinderen, het in art. 73, 1e lid der wet vereischte aantal van 40 leerlingen niet wordt verkregen, Gedeputeerde Staten terecht hebben geoordeeld dat de door het schoolbestuur van den Raad van Lange Ruige Weide gevraagde medewerking niet kan worden verleend;

dat er met het oog op deze omstandigheden geen aanleiding bestaat de openbare lagere school in die gemeente op te heffen;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast, enz. (A. B.)

---

12 *Mei* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Financiën aan het College van Ged. Staten in de onderscheidene provinciën, betreffende Gemeentelijke inkomstenbelasting. (Art. 244*a*, sub 3°. en 4°. der Gemeentewet.)

Ik heb de eer U mede te deelen, dat de eerste zin van de tweede alinea mijner circulaire van 22 September 1924, n°. 46, wordt vervangen door het volgende:

„De gemeentebesturen zullen telken jare, zooveel mogelijk in de maand Augustus, aan den inspecteur der directe belastingen onder wien hunne gemeente ressorteert, opgaaf verstrekken van de personen, die over het loopend belastingjaar als werk- of woonforens in hunne gemeente moeten worden aangeslagen. Ten aanzien van personen omtrent wie vóór het einde der maand Augustus nog niet gebleken is dat zij op meer dan 90 dagen van het loopend belastingjaar hebben verkeerd in een der omstandigheden, genoemd in artikel 244*a*, sub 3°. en 4°., der Gemeentewet, wordt de opgaaf ingezonden zoo spoedig mogelijk nadat zulks wel is gebleken."

Voorts deel ik U mede, dat de vraag is gerezen, hoe moet worden gehandeld, indien een gemeentebestuur van oordeel is, dat een zeker persoon ten onrechte niet in zijne gemeente wegens hoofdverblijf is aangeslagen. Het komt mij voor, dat, indien den bewusten persoon in een andere gemeente een aanslag wegens hoofdverblijf is opgelegd, het gemeentebestuur tegen den in die andere gemeente opgelegden aanslag een bezwaar naar artikel 265*i* der Gemeentewet zou kunnen indienen. Daartoe is het noodig, dat het gemeentebestuur van het bestaan van dezen aanslag tijdig kennis draagt, hetgeen op de volgende wijze mogelijk is.

Indien een gemeentebestuur te weten is gekomen, dat een naar zijn oordeel noodige aanslag niet is of wordt opgelegd, zal het door zijn onderzoek tevens weten in welke andere gemeente de belanghebbende waarschijnlijk wèl is of wordt aangeslagen. Het zal dus den inspecteur tot wiens dienstkring deze gemeente behoort, om inlichting kunnen verzoeken en om mededeeling van de dagteekening van het annslagbiljet, indien of nadat een aanslag is vastgesteld. Aan dergelijke verzoeken zal zoo spoedig mogelijk worden voldaan. Is bekend, dat de bewuste persoon niet in andere gemeente wegens hoofdverblijf zal worden aangeslagen, b.v. omdat hij geacht wordt niet binnen het rijk te wonen, dan zal op verlangen van het gemeentebestuur een aanslag wegens hoofdverblijf worden vastgesteld, tenzij deze klaarblijkelijk in strijd zou zijn met de jurisprudentie.

Ik verzoek U het vorenstaande mede ter kennis te brengen van de gemeentebesturen, waartoe een voldoend aantal afdrukken dezer hiernevens gaat.

De Minister van Financiën,
Voor den Minister,
(*De Secretaris-Generaal*, de VRIES.
(B. S.)

---

13 *Mei* 1925. BESLUIT tot vervroeging in 1925 van den wettelijken tijd bedoeld in art. 1 der wet van 23 Juli 1908 (*Staatsblad* n°. 236). S. 187.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 8 Mei 1925, n°. 3738, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Gezien de wet van 23 Maart 1918 (*Staatsblad* n°. 165), gewijzigd bij de wet van 22 Maart 1922 (*Staatsblad* n°. 130);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen dat in 1925 de vervroeging met een uur van den wettelijken tijd bedoeld in art. 1 der wet van 23 Juli 1908 (*Staatsblad* n°. 236), zal aanvangen den vijfden Juni en zal eindigen den vierden October.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 13den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
(*Uitgeg.* 15 *Mei* 1925.)

---

13 *Mei* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van den 12den September 1924 (*Staatsblad* n°. 446) tot uitvoering van artikel 4, derde lid, der Ouderdomswet 1919. S. 188.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 8 Mei 1925, n°. 1360, Afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 4, derde lid, der Onderdomswet 1919;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te wijzigen Ons besluit van 12 September 1924 (*Staatsblad* n°. 446) tot uitvoering van artikel 4, derde lid, der Ouderdomswet 1919, en te bepalen als volgt:

Eenig artikel.

In artikel 2 van Ons besluit van 12 September 1924 (*Staatsblad* n°. 446) voornoemd worden te rekenen van 27 September 1924 de getallen „0.26" en „2.6" voorkomende onder 1°., veranderd in de getallen „3.37" en „33.7".

Het onder 2°. bepaalde wordt gelezen als volgt: „onderscheidenlijk 10.43 %, 3.43 % en 1.43 % van de in het kalenderjaar voor verzekeringen, als in artikel 1 bedoeld, ontvangen weekpremiën, maandpremiën en premiën van langeren termijn; voorts 1 % van de in het kalenderjaar voor de genoemde verzekeringen betaalde koopsommen.".

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 13den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.
(*Uitgeg.* 28 *Mei* 1925.)

---

13 *Mei* 1925. BESLUIT tot intrekking van het Koninklijk besluit van 28 Maart 1919 (*Staatsblad* n°. 137) gewijzigd bij dat van 24 Juli 1923 (*Staatsblad* n°. 377) en tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 9 der Radenwet. S. 189.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 2 April 1925, nº. 943, Afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 9 der Radenwet en Ons besluit van 13 Augustus 1923 (*Staatsblad* nº. 402);

Den Raad van State gehoord (advies van 5 Mei 1925, nº. 33);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 11 Mei 1925, nº. 1362, Afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:

in te trekken Ons besluit van 28 Maart 1919 (*Staatsblad* nº. 137) tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 9 en 54 der Radenwet, zooals dat is gewijzigd bij Ons besluit van 24 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 377) en te bepalen als volgt:

Art. 1. *a.* Voor den Raad van Arbeid, gevestigd te Amsterdam, bedraagt het aantal leden 16.

b. Voor den Raad van Arbeid, gevestigd te Rotterdam, bedraagt het aantal leden 14.

c. Voor de Raden van Arbeid, gevestigd te 's-Gravenhage, Utrecht en Arnhem, bedraagt het aantal leden 10.

d. Voor de overige Raden van Arbeid bedraagt het aantal leden 8.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 13den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,

AALBERSE.

(*Uitgeg.* 28 *Mei* 1925.)

---

13 *Mei* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Indien een gemeenteraad, na krachtens art. 77 2e lid aanvankelijk een deel eener openbare school voor een bijzondere school te hebben beschikbaar gesteld zonder aanduiding van een daarbij behoorend stuk grond als speelterrein, later verstaat dat bij het bedoeld gedeelte der openbare school mede moest worden gerekend een gedeelte van het daaromheen liggend speelterrein, en het schoolbestuur meent aanspraak te kunnen maken op een grooter gedeelte van het speelterrein, doet zich voor een geschil betreffend de toepassing van art. 80 2e lid, waaromtrent Ged. Staten een beslissing hebben te geven.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Lichtenvoorde, tegen de beslissing van Gedep. Staten van Gelderland van 26 November 1924, nº. 73, inzake de overdracht in eigendom door de gemeente Lichtenvoorde van een gebouw met omliggend terrein aan de Vereeniging voor Christelijk Volksonderwijs aldaar;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 22 April 1925, nº. 265;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 9 Mei 1925, nº. 8940, Afd. L. O. F.;

O. dat de Raad der gemeente Lichtenvoorde in zijne vergadering van 17 Mei 1924, gelet op zijn door Ged. Staten goedgekeurd besluit van 19 Maart 1923, waarbij aan de vereeniging voor Christelijk Volksonderwijs te Lichtenvoorde ter beschikking werd gesteld de oostelijke vleugel der openbare school nº. 3 in zijne gemeente, heeft besloten behoudens goedkeuring van Ged. Staten aan de genoemde schoolvereeniging in eigendom over te dragen het oostelijk gedeelte van het perceel (gebouw en gedeeltelijk daaromheen liggend terrein) kadastraal bekend gemeente Lichtenvoorde Sectie G. nº. 4584, zooals op de bijbehoorende schetsteekening met gele kleur is aangegeven en op het terrein zelve door afpaling is aangeduid;

dat Gedep. Staten van Gelderland naar aanleiding van dit raadsbesluit en een daarop gevolgd adres van het schoolbestuur, na overwogen te hebben dat het hier betreft een geschil, als bedoeld in art. 80, lid 4, der Lager-Onderwijswet 1920, hebben beslist dat het op de door het schoolbestuur overgelegde terreinkaart door A. B. C. D. aangeduide terrein bij de overdracht behoort, krachtens het nakomen ter goeder trouw van gemaakte afspraken, die bevestigd zijn in het onderhoud dat Gedep. Staten met het schoolbestuur van genoemde Vereeniging en het gemeentebestuur hadden;

dat van deze beslissing van Gedep. Staten de Raad van Lichtenvoorde bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat Gedep. Staten in plaats van aan het raadsbesluit van 17 Mei j.l. ingevolge de Gemeentewet al of niet hunne goedkeuring te verleenen, eene beslissing namen ingevolge art. 80, lid 4, der Lager-Onderwijswet, hetgeen des te meer bevreemdend is, wijl Ged. Staten bij hun besluit van 11 Juni 1924, nº. 103 waarbij zij de beslissing omtrent het voorschreven raadsbesluit verdaagden, verwezen naar de artt. 194 en 197 der Gemeentewet; dat toch het genoemde raadsbesluit niet werd genomen naar aanleiding van een ingekomen aanvraag ingevolge art. 72 der Lager-Onderwijswet, doch op adressant's eigen initiatief, om ook aldus de vermelde Vereeniging in het genot te stellen van een speelterrein door welk raadsbesluit derhalve onroerend goed werd vervreemd; dat voorts het motief waarop Gedep. Staten hunne beslissing gronden n.l. het nakomen te goeder trouw van gemaakte afspraken naar zijn meening geenszins opgaat; dat immers wanneer het adagium zou gelden „een door Burgemeester en Wethouders ten rechte of ten onrechte gemaakte afspraak is bindend voor den Raad" des Raads bevoegdheid op onwettige wijze zou worden besnoeid; dat ten slotte de beslissing van Gedep. Staten in strijd is met het belang zijner gemeente, omdat, daar het toegewezen speelterrein alleszins voldoende en geschikt kan genoemd worden, toekenning van nog een tweede speelterrein een verkwisting zou zijn van gemeente-eigendommen, welke door geen enkel vermeend onderwijsbelang gerechtvaardigd zou kunnen worden;

O. dat de Raad van Lichtenvoorde bij besluit van 19 Maart 1923, krachtens art. 77,

2e lid, der Lager-Onderwijswet 1920, den oostelijken vleugel van de openbare school nº. 3 in zijne gemeente voor de Vereeniging voor Christelijk Volksonderwijs als schoolgebouw beschikbaar heeft gesteld, zonder aanduiding van een daarbij behoorend stuk grond als speelterrein;

dat de Raad blijkens zijn besluit van 17 Mei 1924, zijn evenvermeld besluit in dien zin heeft verstaan, dat bij het daarbij bedoelde gedeelte der openbare school, mede moest worden gerekend een gedeelte van het daaromheen liggend speelterrein;

dat blijkens de stukken het schoolbestuur zich met deze opvatting niet kan vereenigen, en van meening is te goeder trouw aanspraak te kunnen maken op een grooter gedeelte van het speelterrien;

dat zich hier derhalve voordoet een geschil betreffende de toepassing van art. 80, 2e lid der Lager-Onderwijswet 1920 en Ged. Staten terecht op grond van het 4e lid van dit artikel eene beslissing hebben gegeven;

dat eerst nadat het gemeentebestuur zich naar de in dit geschil gegeven beslissing zal hebben gedragen, van toepassing van art. 194 der Gemeentewet sprake kan zijn;

O. wat de hoofdzaak betreft: dat uit de overgelegde stukken blijkt dat het schoolbestuur indertijd door B. en W. in de meening is gebracht dat het in het bezit van het grootere terrein zou worden gesteld;

dat weliswaar de Raad door de houding van B. en W. wettelijk niet werd gebonden doch dat in deze niet is gebleken van een zoodanig gemeentebelang dat niet vervulling van de door het gemeentebestuur opgewekte verwachtingen zoude zijn gerechtvaardigd;

dat de beslissing van Gedep. Staten mitsdien behoort te worden gehandhaafd;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast, enz. (A. B.)

---

13 *Mei* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad der Nederlanden.

Wanneer eene belanghebbende na afloop van den termijn bepaald in artt. 265*b* jº. 265*c* der Gemeentewet tegen een hem in de gemeentelijke wegbelasting opgelegden aanslag bij den gemeenteraad opkomt, is hij niet-ontvankelijk. De Raad van Beroep had hem daarom, doende wat de gemeenteraad had behooren te doen, niet-ontvankelijk moeten verklaren, doch had den aanslag niet mogen vernietigen.

De Hooge Raad enz.;

Gezien het beroepschrift tot cassatie van den Inspecteur der Financiën der gemeente Apeldoorn, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de directe belastingen te Zutphen, dd. 3 Maart 1924, betreffende den aanslag van A. te B., in de wegbelasting der gemeente Apeldoorn, jaar 1921 en 1922;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Advocaat-Generaal Ledeboer, namens den Procureur-Generaal, strekkende tot vernietiging van de bestreden uitspraak en van 's Raads beslissing, en tot niet-ontvankelijkverklaring van belanghebbende in zijn verzoek;

O., dat belanghebbende, die in genoemde belasting was aangeslagen bij aanslagbiljetten respectievelijk dd. 10 Dec. 1921 en 16 Oct. 1922, op 12 Mei 1923 een verzoekschrift heeft ingediend, tot teruggave der belasting;

O. dat de gemeenteraad van Apeldoorn hierop afwijzend heeft beschikt, terwijl de Raad van Beroep vervolgens den aanslag heeft vernietigd, tegen welke uitspraak de Inspecteur van de Financiën der gemeente een beroepschrift in cassatie heeft ingediend;

O. ambtshalve:

dat blijkens bovenvermelde data belanghebbende zijn verzoek heeft ingediend na afloop van den termijn, bepaald in art. 265*b*, jº. 265*c* der Gemeentewet, zoodat de gemeenteraad hem reeds hierom niet-ontvankelijk had moeten verklaren en de Raad van Beroep den aanslag niet had mogen vernietigen, doch, doende wat de gemeenteraad had moeten doen, die niet-ontvankelijkheid alsnog had moeten uitspreken;

dat uit dien hoofde een onderzoek naar het in het beroepschrift in cassatie aangevoerde buiten bespreking moet blijven;

Vernietigt de bestreden uitspraak;

En recht doende ten principale:

Vernietigt mede het besluit door den gemeenteraad van Apeldoorn, den 15 Nov. 1923 in deze zaak genomen;

Verklaart belanghebbende niet-ontvankelijk in zijn oorspronkelijk verzoek. (B. S.)

---

16 *Mei* 1925. WET, houdende wijziging van de Beroepswet. S. 190.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, nº. 205, 1—8.
Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 1848—1855, 1909.
Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 784, 843, 852, 853,

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de Beroepswet te wijzigen, zoomede eene aanvulling tot stand te brengen van de wet van 1 Mei 1917 (*Staatsblad* nº. 358) tot wijziging van de Beroepswet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In het tweede lid van artikel 2 van de Beroepswet wordt in plaats van „ten minste zeven" gelezen „ten hoogste zeven".

2. Na artikel 6 van de voormelde wet wordt ingevoegd een nieuw artikel 6*a*, aldus luidende:

„Met afwijking in zooverre van het bepaalde in de voorafgaande artikelen, kan de waarneming van het voorzitterschap van eenen raad van beroep door Ons worden opgedragen aan een lid van de rechterlijke macht, met rechtspraak belast, en de waarneming van het griffierschap aan een lid der rechterlijke macht, niet met rechtspraak belast.

De deswege te genieten vergoeding wordt door Ons vastgesteld.

De opdracht van het voorzitterschap kan slechts worden ingetrokken op verzoek van hem, aan wien de opdracht is verleend."

3. Artikel 10 van de voormelde wet wordt onder 3º. gelezen:

„3º. gevestigd is in of anders zoo dicht mogelijk bij de gemeente of eene van de gemeenten, waar de raad van beroep zitting houdt."

4. Het tweede, derde, vierde en vijfde lid van artikel 12 van de voormelde wet worden vervangen door de navolgende leden:

„Elke ledenlijst bevat de namen, voornamen en woonplaatsen van 14 leden en evenveel plaatsvervangers.

Dit aantal kan voor elken raad van beroep door Onzen Minister van Justitie, mits voor beide lijsten met gelijk aantal, worden verhoogd of verlaagd.

Door Ons wordt ten aanzien van de raden van beroep, die ook buiten de standplaats zitting houden, bepaald het aantal leden en plaatsvervangende leden, dat voor elke gemeente waar de raad zitting houdt, zal worden benoemd uit hen, die in of anders zoo dicht mogelijk bij die gemeente gevestigd zijn.

De vaststelling van de ledenlijsten geschiedt door de Gedeputeerde Staten van de provincie, waarin de standplaats van den raad is gelegen. Voor zooveel echter betreft de aanwijzing van de leden en plaatsvervangende leden, die ingevolge het vorige lid moeten worden benoemd uit hen, die gevestigd zijn in of anders zoo dicht mogelijk bij eene buiten de provincie der standplaats gelegen gemeente, geschiedt de vaststelling door de Gedeputeerde Staten van de provincie, waarin die gemeente is gelegen."

5. In het eerste lid van artikel 26 van de voormelde wet wordt in plaats van „vijf" gelezen „drie", terwijl het tweede lid komt te luiden:

„Buiten den voorzitter hebben in den raad zitting één werkgever en één werkman."

6. Artikel 27 van de voormelde wet wordt gelezen:

„In hetzelfde twistgeding hebben bij de behandeling en beslissing als regel dezelfde leden zitting in den raad van beroep.

Zal aan de behandeling of beslissing door eene op andere wijze dan bij den aanvang van het onderzoek ter terechtzitting samengestelde raadkamer worden deelgenomen, dan wordt de zaak opnieuw ter terechtzitting behandeld."

7. Het tweede lid van artikel 31*a* van de voormelde wet wordt gelezen:

„Behoudens het bepaalde in artikel 6*a*, is het hun verboden eenig openbaar ambt te bekleeden, waaraan eene vaste wedde verbonden is."

8. Het tweede lid van artikel 84 van de voormelde wet wordt gelezen:

„Is het klaagschrift ingediend bij een onbevoegden raad van beroep, dan zendt de voorzitter het klaagschrift naar den bevoegden raad; het wordt geacht aldaar te zijn ontvangen op den dag, waarop het bij den eersten raad is ingediend."

9. In het eerste lid van artikel 101 van de voormelde wet worden onder *a* de woorden: „voor door den voorzitter te bepalen termijnen, welke voor ieder lid niet korter mogen zijn dan twee dagen," vervangen door: „op den door den voorzitter te bepalen voet."

Het tweede lid van het voormelde artikel vervalt.

10. Vóór artikel 140 van de voormelde wet worden acht nieuwe artikelen ingevoegd, aldus luidende:

Art. 139*a*. Indien bij eene wijziging van den in artikel 2 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur een bestaande raad van beroep wordt ontbonden, ontvangen de voorzitter, de griffier en de verdere ambtenaren en beambten bij den ontbonden raad, die ingevolge die ontbinding worden ontslagen, een wachtgeld overeenkomstig bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen regelen.

Bij die regelen wordt in acht genomen, dat aan den voorzitter van den raad tot het tijdstip, waarop hij den zeventigjarigen leeftijd zal hebben bereikt, een inkomen moet verzekerd zijn gelijk aan dat, hetwelk hij uit zijne betrekking zou hebben verkregen, indien hij daarin werkzaam ware gebleven, voor zooveel niet eenigerlei inkomst hem door eigen toedoen ontgaat.

Art. 139*b*. Gelijktijdig met eene ontbinding als in het vorige artikel bedoeld, komen de bestaande ledenlijsten van de raden van beroep, die niet zijn ontbonden, te vervallen.

Art. 139*c*. Twistgedingen, ten tijde van de inwerkingtreding van eene wijziging als in artikel 139*a* bedoeld, bij eene ingevolge die wijziging ontbonden raad van beroep aanhangig, worden afgedaan door den raad van beroep, tot wiens rechtsgebied de gemeente behoort, waar de ontbonden raad ter behandeling of beslissing van het geding zitting zou hebben gehouden.

De twistgedingen worden voortgezet in den staat, waarin zij ten tijde van de inwerkingtreding der in het vorige lid bedoelde wijziging verkeeren.

Art. 139*d*. Het verzoek tot nietigverklaring van eene uitspraak, door een ontbonden raad van beroep gewezen, wordt ingesteld bij den raad, tot wiens rechtsgebied de gemeente behoort, waar de ontbonden raad de uitspraak heeft gewezen.

Art. 139*e*. De oproeping om voor een ontbonden raad van beroep te verschijnen geldt als oproeping om te verschijnen voor den raad, die de voor den ontbonden raad aanhangige zaken afdoet.

Indien deze raad op den bepaalden dag ter plaatse, waar de afdoening zal plaats hebben, geen zitting houdt, wordt de oproeping geacht gedaan te zijn tegen de eerstvolgende zitting aldaar.

Art. 139*f*. De minuten, registers en verdere bescheiden, benevens de boeken, ter griffie van een ontbonden raad van beroep berustend, worden overgebracht naar den raad, tot wiens rechtsgebied de gemeente behoort, waar de ontbonden raad gevestigd was.

Art. 139*g*. Voor zooveel ingevolge artikel 2, al dan niet met gelijktijdige ontbinding van een of meer raden van beroep, eene wijziging in de rechtsgebieden van de raden of van de overige raden van beroep wordt tot stand gebracht, worden de twistgedingen, die ten tijde van de inwerkingtreding van die wijziging bij een raad aanhangig zijn, doch welke, indien die gewijzigde indeeling van den aanvang af had gegolden, bij een anderen raad zouden moeten zijn aangebracht, door laatstbedoelden raad afgedaan.

De twistgedingen worden voortgezet in den staat, waarin zij ten tijde van de inwerkingtreding van de in het eerste lid bedoelde wijziging verkeeren. Ten aanzien van oproepingen om voor den aanvankelijk tot kennisneming bevoegden raad te verschijnen vindt artikel 139*e* overeenkomstige toepassing.

Art. 139*b*. Alles wat wordt vereischt om de voorzieningen, welke ingevolge eene wijziging als in artikel 139*a* bedoeld noodig zijn, tijdig tot stand te brengen, kan plaats vinden, zoodra het tijdstip van de inwerkingtreding van zoodanige wijziging is vastgesteld.

Nieuwe ledenlijsten, die ingevolge zoodanige wijziging worden vastgesteld, gelden, indien zij anders dan met eenen eersten Januari van kracht worden, tot den eersten Januari van het zesde op het loopend jaar volgend kalenderjaar.

11. In de voormelde wet worden voorts de navolgende wijzigingen aangebracht:

in de considerans wordt in plaats van „artikel 75 der Ongevallenwet 1901" gelezen: „artikel 81 der Ongevallenwet 1921";

in het opschrift van Titel I, in de artikelen 1, 25, eerste lid, 31, eerste lid, 34, 45, eerste lid, in het opschrift van Titel II, in de artikelen 79, eerste lid, 94, tweede en derde lid, en 96, laatste lid, wordt in plaats van „Ongevallenwet 1901" gelezen: „Ongevallenwet 1921";

in artikel 10, onder 2°, wordt in plaats van „artikel 7 III der Ongevallenwet 1901" gelezen: „artikel 7, tweede lid III, onder 1° *a*, der Ongevallenwet 1921";

in artikel 25, tweede lid, alsmede in artikel 31, tweede lid, wordt in plaats van „artikel 33 der Ongevallenwet 1901" en „artikel 32" onderscheidenlijk gelezen: „artikel 31 der Ongevallenwet 1921" en „artikel 30";

artikel 32, onder 2°, vervalt; artikel 32, onder 3°, wordt artikel 32, onder 2°, en in dat artikel wordt in plaats van „artikel 52 der Ongevallenwet 1901" gelezen: „artikel 54 der Ongevallenwet 1921";

in artikel 45, tweede lid, wordt in plaats van „artikel 52 der Ongevallenwet 1901" gelezen: „artikel 54 der Ongevallenwet 1921";

in artikel 45, vierde lid, wordt in plaats van „artikel 33 der Ongevallenwet 1901" en „artikel 32" onderscheidenlijk gelezen: „artikel 31 der Ongevallenwet 1921" en „artikel 30";

in artikel 52, tweede lid, wordt in plaats van „artikel 79, tweede en derde lid, of van artikel 80 der Ongevallenwet 1901" gelezen: „artikel 85, tweede en derde lid, der Ongevallenwet 1921";

in artikel 54, vierde lid, wordt in plaats van „artikel 33 der Ongevallenwet 1901" en „artikel 32" onderscheidenlijk gelezen: „artikel 31 der Ongevallenwet 1921" en „artikel 30";

artikel 54, laatste lid, vervalt;

in artikel 77, onder *a*, wordt in plaats van „artikelen 79 en 80 der Ongevallenwet 1901" en „artikel 95" onderscheidenlijk gelezen: „artikel 85 der Ongevallenwet 1921" en „artikel 105";

in artikel 77, onder *b*, wordt in plaats van „artikel 77 der Ongevallenwet 1901" gelezen: „artikel 83 der Ongevallenwet 1921", en in plaats van „artikel 32 en van artikel 33" „artikel 30 en van artikel 31";

artikel 77, onder *c*, vervalt;

artikel 79, tweede lid, vervalt;

in artikel 80, tweede lid, wordt in plaats van „artikel 79, tweede en derde lid, en artikel 80 der Ongevallenwet 1901" gelezen: „artikel 85, tweede en derde lid, der Ongevallenwet 1921";

in artikel 86, eerste lid, wordt in plaats van „artikel 78 der Ongevallenwet 1901" gelezen: „artikel 84 der Ongevallenwet 1921";

in artikel 94, vierde lid, wordt in plaats van „artikel 33 der Ongevallenwet 1901" en „artikel 32" onderscheidenlijk gelezen: „artikel 33 der Ongevallenwet 1921" en „artikel 30".

12. In de wet van 1 Mei 1917 (*Staatsblad* n°. 358) wordt ingevoegd een nieuw artikel 33*a*, aldus luidende:

„Indien de op-wachtgeld-gestelde uit arbeid of bedrijf, na de op-wachtgeld-stelling ter hand genomen, inkomsten geniet of hem inkomsten uit arbeid of bedrijf, reeds vóór de op-wachtgeld-stelling ter hand genomen, na de op-wachtgeld-stelling zijn vermeerderd, komen die inkomsten of meerdere inkomsten in mindering van het wachtgeld, voor zooveel en voor zoolang het wachtgeld te zamen met die inkomsten of meerdere inkomsten mocht overschrijden het bedrag der bezoldiging, welke de op-wachtgeld-gestelde ten tijde der op-wachtgeld-stelling zou hebben genoten, indien op dat tijdstip reeds bad gegolden de regeling der bezoldiging, die geldt ten tijde van de vermindering van het wachtgeld.

Voor zooveel in laatstbedoelde regeling eene verschillende bezoldiging is bepaald naargelang van het college waarbij wordt gefungeerd, wordt voor de toepassing van dit artikel de laagste bezoldiging in aanmerking genomen.

Op straffe van verlies van het wachtgeld is de op-wachtgeld gestelde verplicht de ten behoeve van de toepassing van dit artikel door Onzen Minister van Justitie verlangde inlichtingen naar waarheid te verstrekken."

13. Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip. Echter worden verminderingen, die ingevolge het bij artikel 12 dezer wet ingevoegde artikel 33*a* van de wet van 1 Mei 1917 (*Staatsblad* n°. 358) wachtgelden mochten ondergaan, gedurende het eerste jaar na de inwerkingtreding dezer wet slechts voor vijftig ten honderd toegepast.

De bestaande ledenlijsten van de raden van beroep komen bij de inwerkingtreding van deze wet te vervallen.

Alles wat vereischt is om de ingevolge deze wet in de samenstelling van de raden van beroep noodige wijzigingen (de vaststelling van de roosters inbegrepen) tijdig tot stand te brengen, kan plaats vinden, zoodra het tijdstip van pe inwerkingtreding van deze wet is vastgesteld.

Indien deze wet niet met ingang van eenen eersten Januari in werking treedt, gelden de nieuwe ledenlijsten tot den eersten Januari van het zesde op het loopend jaar volgend kalenderjaar.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 16den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.

(*Uitgeg.* 30 *Mei* 1925.)

16 *Mei* 1925. WET, houdende wijziging van de voorschriften omtrent surséance van betaling (en in verband daarmede wijziging van artt. 17 Faillissementswet en 1195 Burgerlijk Wetboek). S. 191.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1923/1924 no. 333, 1—3; 1924/1925, no. 76, 1—4.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 1855, 1856.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 724, 783, 791, 843.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de bepalingen van den tweeden titel van de Faillissementswet te herzien en in verband daarmee artikel 17 van de Faillissementswet aan te vullen en een redactieverbetering aan te brengen in artikel 1195 van het Burgerlijk Wetboek;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De tweede titel van de Faillissementswet ondergaat de navolgende wijzigingen:

1. Artikel 213 wordt gelezen als volgt:

„De schuldenaar die voorziet, dat hij met betalen van zijne opeischbare schulden niet zal kunnen voortgaan, kan surséance van betaling aanvragen."

2. Artikel 216 wordt gelezen als volgt:

„De rechtbank gaat dadelijk over tot benoeming van een of meer bewindvoerders, teneinde voorloopig met den schuldenaar het beheer over diens zaken te voeren. Zij kan tegelijkertijd of ook later zoodanige bepalingen maken, als zij ter beveiliging van de belangen der schuldeischers noodig oordeelt. Bovendien beveelt zij, dat de schuldeischers, benevens de schuldenaar, tegen een door haar op korten termijn bepaalden dag, door den griffier, bij brieven, worden opgeroepen, ten einde op het verzoekschrift te worden gehoord. Behalve den dag worden uur en plaats der bijeenkomst daarbij vermeld.

Ieder schuldeischer is bevoegd om, zelfs zonder opgeroepen te zijn, op te komen."

3. Artikel 217 wordt gelezen als volgt:

„Ten bepaalden dage hoort de rechtbank in raadkamer den schuldenaar, de bewindvoerders en de in persoon of bij schriftelijk gemachtigde opgekomen schuldeischers. Zij kan den schuldenaar surséance verleenen, tenzij meer dan één derde der verschenen schuldeischers, of houders van meer dan één vierde van het bedrag der ter vergadering vertegenwoordigde niet in artikel 233, nos. 1—6, genoemde schuldvorderingen, zich daartegen verklaren.

Over de toelating tot de stemming beslist, bij verschil, de rechtbank. Tegen deze beslissing kan noch in hooger beroep noch in cassatie worden opgekomen.

Surséance kan nimmer worden verleend, indien blijkt, dat de schuldenaar te kwader trouw is of dat het vooruitzicht niet bestaat, dat hij na verloop van tijd zijn schuldeischers zal kunnen bevredigen.

De rechtbank, het verzoek afwijzende, kan bij dezelfde beschikking den schuldenaar in staat van faillissement verklaren. Tenzij dit geschiedt, blijven de bewindvoerders werkzaam tot de beschikking der rechtbank in kracht van gewijsde is gegaan.

Indien eene aanvrage tot faillietverklaring en een verzoek tot surséance gelijktijdig aanhangig zijn, komt eerst het laatste in behandeling.

De beschikking op het verzoek wordt uitgesproken ter openbare terechtzitting."

4. Het eerste lid van artikel 218 wordt gelezen als volgt:

„Gedurende acht dagen na den dag der uitspraak heeft, in geval van afwijzing van het verzoek, de schuldenaar, of in geval de surséance verleend is, iedere schuldeischer, die zich niet vóór het verleenen daarvan heeft verklaard, recht van hooger beroep."

5. Het laatste lid van artikel 219 vervalt.

6. Artikel 220 wordt gelezen als volgt:

„Van het arrest, door het gerechtshof gewezen, kan in geval van afwijzing van het verzoek, de schuldenaar, of in geval de surséance is verleend, iedere schuldeischer, die zich niet vóór het verleenen daarvan heeft verklaard, gedurende acht dagen na den dag der uitspraak, in cassatie komen.

Het beroep in cassatie wordt ingesteld bij een verzoekschrift, door den advocaat des verzoekers onderteekend, in te dienen ter griffie van den Hoogen Raad. De voorzitter bepaalt terstond dag en uur voor de behandeling.

De griffier van den Hoogen Raad doet van het beroep in cassatie en van den tijd, voor de behandeling bepaald, aankondiging in de nieuwsbladen, waarin het verzoek tot surséance volgens artikel 215 is aangekondigd. Tevens geeft hij van het ingestelde beroep kennis aan den griffier van het gerechtshof, neemt van dezen de in artikel 214 bedoelde stukken over en legt die op zijne griffie voor een ieder ter kostelooze inzage.

De bepalingen van het derde lid van artikel 218 en van het tweede lid van artikel 219 vinden bovendien overeenkomstige toepassing."

7. Artikel 221 wordt gelezen als volgt:

„De uitspraak, waarbij de surséance wordt toegestaan, is bij voorraad uitvoerbaar, niettegenstaande eenige daartegen gerichte voorziening.

De artikelen 13 en 15 zijn ook hier van toepassing, indien eene krachtens artikel 217 uitgesproken faillietverklaring wordt vernietigd. Op handelingen, verricht in strijd met het voorschrift van artikel 230, eerste lid, blijft, indien bij vernietiging der verleende surséance de schuldenaar in staat van faillissement wordt verklaard, de bepaling van het tweede lid van dat artikel van toepassing. De bevoegdheid, aldaar den bewindvoerders gegeven, gaat over op den curator in het faillissement."

8. Artikel 222 wordt gelezen als volgt:

„De beschikking, waarbij de surséance wordt toegestaan, houdt in de benoeming van een of meer bewindvoerders, teneinde met den schuldenaar het beheer over diens zaken te voeren, alsmede de bepalingen, welke de rechtbank ter beveiliging van de belangen der schuldeischers bovendien noodig oordeelen zal.

Zij wordt aangekondigd op de wijze, in artikel 215, tweede lid, voorgeschreven."

9. De artikelen 223, 224 en 225 vervallen.

10. Artikel 226 wordt gelezen als volgt:

„Surséance van betaling wordt verleend voor ten hoogste anderhalf jaar, ingaande met

den dag der benoeming van bewindvoerders overeenkomstig het bepaalde in het eerste lid van artikel 216.

Vóór het einde der surséance kan hare verlenging voor ten hoogste anderhalf jaar worden gevraagd. Het verzoek wordt behandeld op dezelfde wijze als een verzoek tot verleening van surséance. Zoolang bij afloop der surséance op een verzoek tot verlenging nog niet is beschikt, blijven de bewindvoerders werkzaam."

11. Artikel 227 wordt gelezen als volgt:

„Te allen tijde kan de rechtbank op verzoek van de bewindvoerders of van den schuldenaar of van één of meer schuldeischers of ambtshalve een of meer deskundigen benoemen teneinde binnen een door haar te bepalen termijn, die zoo noodig kan worden verlengd, een onderzoek naar den staat van den boedel in te stellen en een beredeneerd verslag van hunne bevinding uit te brengen."

12. Artikel 228 wordt gelezen als volgt:

„Het verslag van de deskundigen bevat een met redenen omkleed oordeel over de betrouwbaarheid van de door den schuldenaar overgelegde staat en bescheiden, en over de vraag of er vooruitzicht bestaat, dat de schuldenaar na verloop van tijd zijne schuldeischers zal kunnen bevredigen. Zij wijzen zoo mogelijk de maatregelen aan, welke tot die bevrediging kunnen leiden.

De deskundigen leggen hun verslag neder ter griffie van de rechtbank, ter kostelooze inzage van een ieder.

De nederlegging geschiedt kosteloos."

13. Artikel 229 wordt gelezen als volgt:

„Het rechterlijk college, dat de bewindvoerders en deskundigen heeft benoemd, kan hen te allen tijde op hun verzoek, of, na hen gehoord of behoorlijk opgeroepen te hebben, op verzoek van één of meer der schuldeischers, van den schuldenaar, of wel ambtshalve, ontslaan en door anderen vervangen.

De bewindvoerders brengen, telkens na verloop van drie maanden, een verslag uit over den toestand van den boedel. Met dit verslag wordt gehandeld, gelijk in het tweede en derde lid van artikel 228 is voorgeschreven."

14. Het eerste lid van artikel 230 wordt gelezen als volgt:

„Zoolang er bewindvoerders zijn, is de schuldenaar onbevoegd, om, zonder hunne medewerking, machtiging of bijstand, eenige daad van beheer of beschikking over zijn vermogen te verrichten."

15. Artikel 231 wordt gelezen als volgt:

„Zoolang er bewindvoerders zijn kan de schuldenaar niet tot betaling zijner schulden worden genoodzaakt en blijven alle aangevangen executiën geschorst.

Zoodra het vonnis, houdende verleening der surséance, in kracht van gewijsde is gegaan, vervallen gelegde beslagen en wordt de schuldenaar, die zich in gijzeling bevindt, daaruit ontslagen."

16. In het eerste lid van artikel 233 wordt onder 3°. gelezen:

„van schuldvorderingen wegens kosten van onderhoud en opvoeding van minderjarigen, genoemd in artikel 1195, 7°. van het Burgerlijk Wetboek, alsmede van andere schuldvorderingen wegens wettelijk verschuldigde kosten van onderhoud of van onderhoud en opvoeding tot het door de rechtbank te bepalen bedrag;"

en wordt het onder 7°. bepaalde gelezen:

„van premiën, verschuldigd ingevolge eenige wettelijk voorgeschreven verzekering."

17. Artikel 234 wordt gelezen als volgt:

„De betaling van alle andere schulden, bestaande op het oogenblik waarop de surséance ingaat, kan, zoolang deze duurt, niet anders plaats hebben, dan aan alle schuldeischers gezamenlijk, in evenredigheid hunner vorderingen.

Vorderingen op den schuldenaar en schulden aan den schuldenaar, van een derde overgenomen na den dag, waarop de indiening van het verzoek tot verleening der surséance van betaling, is bekend gemaakt, kunnen niet in vergelijking worden gebracht.

Artikel 55 vindt overeenkomstige toepassing."

18. Het eerste lid van artikel 236 wordt gelezen als volgt:

„Het rechterlijk college, hetwelk de surséance heeft verleend, kan die, op verzoek van de bewindvoerders, van een of meer der schuldeischers, of ook ambtshalve intrekken:

1°. indien de schuldenaar zich, gedurende den loop der surséance, aan kwade trouw in het beheer van den boedel schuldig maakt;

2°. indien hij zijne schuldeischers tracht te benadeelen;

3°. indien hij handelt in strijd met artikel 230, eerste lid;

4°. indien hij nalaat te doen, wat in de bepalingen, door de rechtbank bij het verleenen der surséance gesteld, aan hem is opgelegd of wat naar het oordeel der bewindvoerders door hem in het belang des boedels moet worden gedaan;

5°. indien, hangende de surséance, de staat des boedels zoodanig is veranderd, dat handhaving der surséance in het belang der schuldeischers niet langer wenschelijk is."

Het derde lid van artikel 236 wordt gelezen als volgt:

„In de gevallen, vermeld onder nos. 1°, 4° en 5°, zijn de bewindvoerders verplicht, de intrekking te vragen."

Het vierde lid van artikel 236 wordt gelezen als volgt:

„De bewindvoerders en de schuldenaar worden, indien zij niet zelve het verzoek hebben gedaan, gehoord of daartoe behoorlijk opgeroepen."

Het eerste lid van artikel 238 wordt gelezen als volgt:

„Indien de faillietverklaring wordt uitgesproken overeenkomstig eene der bepalingen van dezen titel of wel binnen ééne maand na de afwijzing van het verzoek tot surséance of na de intrekking of den afloop van de surséance of van de verlengde surséance, wordt het tijdstip, waarop de termijnen, in de artikelen 43 en 45 vermeld, aanvangen, berekend van den dag af, waarop de indiening van het verzoek tot verleening van surséance is bekend gemaakt."

Het derde lid van artikel 238 wordt gelezen als volgt:

„Is opnieuw surséance verzocht binnen eene maand na afloop van een vroeger verleende, dan wordt het tijdstip, in het eerste lid bedoeld,

berekend van den dag af, waarop de indiening van het verzoek tot verleening van de eerst aangevraagde surséance, is bekend gemaakt."

In artikel 239 worden de woorden : „artikel 221, 2°" vervangen door „227".

2. Het derde lid van artikel 17 wordt gelezen als volgt :

„Alle stukken, opgemaakt ter voldoening aan de bepalingen dezer wet, zijn vrij van zegel."

3. In artikel 1195 van het Burgerlijk Wetboek wordt onder 7° in plaats van „artikel 261 *a*" gelezen : „artikel 261 *b*".

4. „Aanvragen tot surséance van betaling, gedaan vóór de inwerkingtreding dezer wet, worden behandeld volgens de bepalingen, geldend ten tijde der indiening van de aanvrage.

Van surséance, verleend volgens de bepalingen der Faillissementswet, zooals deze luidden vóór de inwerkingtreding dezer wet, kan verlenging worden gevraagd overeenkomstig het bepaalde in het tweede lid van artikel 226 der Faillissementswet, zooals dit luidt volgens deze wet."

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 16den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 26 *Mei* 1925.)

---

16 *Mei* 1925. WET, houdende wijziging der Faillissementswet (voortzetting van bedrijf na insolventie). S. 192.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1923/1924, n°. 334, 1—3 ; 1924/1925, n°. 77, 1—4.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 1856.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 783, 791, 792, 843.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de gelegenheid tot voortzetting van het bedrijf van een gefailleerde te verruimen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De Eerste Titel van de Faillissementswet ondergaat de navolgende wijzigingen :

1. De artikelen 173 tot en met 176 worden vervangen door het navolgende :

173. „Indien op de verificatie-vergadering geen akkoord aangeboden of indien het aangeboden akkoord verworpen of de homologatie definitief geweigerd is, verkeert de boedel van rechtswege in staat van insolventie.

De artikelen 98 en 100 houden op van toepassing te zijn, wanneer vaststaat, dat het bedrijf van den gefailleerde niet overeenkomstig de volgende artikelen zal worden voortgezet of wanneer de voortzetting wordt gestaakt."

173*a*. „Indien ter verificatie-vergadering geen akkoord is aangeboden of indien het aangeboden akkoord is verworpen, kan de curator of een ter vergadering aanwezige schuldeischer voorstellen, dat het bedrijf van den gefailleerde worde voortgezet.

De commissie uit de schuldeischers, indien deze er is, en, zoo het voorstel is gedaan door een schuldeischer, de curator geven hun advies over dit voorstel.

Op verlangen van den curator of van een der aanwezige schuldeischers, stelt de rechter-commissaris de beraadslaging en beslissing over het voorstel uit, tot eene op ten hoogste veertien dagen later te bepalen vergadering.

De curator geeft onverwijld aan de schuldeischers, die niet ter vergadering aanwezig waren, kennis van deze nadere vergadering bij brieven, waarin het ingediend voorstel wordt vermeld en hun tevens de bepaling van artikel 114 wordt herinnerd.

Op deze vergadering zal, zoo noodig, tevens de verificatie plaats hebben van de schuldvorderingen, die na afloop van den in artikel 108, n°. 1, bepaalden termijn zijn ingediend en niet reeds ingevolge artikel 127 geverifieerd zijn. De curator handelt ten opzichte van deze vorderingen overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 111—114."

173*b*. „Het voorstel is aangenomen, indien schuldeischers, vertegenwoordigende meer dan de helft der erkende en voorwaardelijk toegelaten schuldvorderingen, welke niet door pand of hypotheek zijn gedekt, zich dáárvóór verklaren.

In dit geval vindt, indien eene commissie uit de schuldeischers niet bestaat, artikel 75 overeenkomstige toepassing.

Het proces-verbaal der vergadering vermeldt de namen der verschenen schuldeischers, de door ieder hunner uitgebrachte stem, den uitslag der stemming en al wat verder ter vergadering is voorgevallen.

Gedurende acht dagen kan een ieder ter griffie kosteloos inzage van het proces-verbaal vragen."

173*c*. „Indien binnen acht dagen, nadat de homologatie van een akkoord definitief is geweigerd, de curator of een schuldeischer bij den rechter-commissaris een voorstel indient tot voortzetting van het bedrijf van den gefailleerde, zal de rechter-commissaris op door hem terstond te bepalen dag, uur en plaats eene vergadering van schuldeischers beleggen ten einde over het voorstel te doen beraadslagen en beslissen.

De curator roept de schuldeischers, ten minste tien dagen vóór de vergadering, op bij brieven, waarin het ingediend voorstel wordt vermeld en hun tevens de bepaling van artikel 114 wordt herinnerd. Bovendien plaatst hij gelijke oproeping in het nieuwsblad of de nieuwsbladen, bedoeld in artikel 14.

Artikel 173*a*, lid 2 en 5, alsmede artikel 173*b* zijn van toepassing."

173*d*. „De curator en de schuldeischers kunnen gedurende acht dagen na afloop der vergadering aan de rechtbank vragen, alsnog te verklaren, dat het voorstel is aangenomen of verworpen, indien uit de stukken zelve blijkt, dat de rechter-commissaris dit ten onrechte als verworpen of aangenomen heeft beschouwd."

174. „De rechter-commissaris kan op verzoek van een schuldeischer of van den curator gelasten, dat de voortzetting van het bedrijf worde gestaakt. Op dit verzoek worden gehoord de commissie uit de schuldeischers, indien deze er is, alsmede de curator, als het verzoek niet door hem is gedaan.

Bovendien kan de rechter-commissaris ieder schuldeischer en den schuldenaar hooren."

175. „Indien een voorstel tot voortzetting van het bedrijf niet of niet tijdig wordt gedaan of indien het wordt verworpen, of de voortzetting wordt gestaakt, gaat de curator

onmiddellijk over tot vereffening en tegeldemaking van alle baten des boedels, zonder dat daartoe de toestemming of medewerking des gefailleerden noodig is.

Niettemin kan den gefailleerde eenig huisraad, door den rechter-commissaris aan te wijzen, worden gelaten.

Ook in geval van voortzetting van het bedrijf kunnen baten van den boedel, welke voor de voortzetting niet noodig zijn, worden te gelde gemaakt."

176. „De goederen worden in het openbaar of met toestemming van den rechter-commissaris ondershands verkocht.

Over alle niet spoedig of in het geheel niet voor vereffening vatbare baten beschikt de curator op de wijze door den rechter-commissaris goed te keuren.

Voor zooveel dit in het belang is van den boedel, brengt de curator de goederen, waarop schuldeischers recht van terughouding uitoefenen, door voldoening der vorderingen, waaraan dit recht is verbonden, in den boedel terug."

2. „In artikel 178 worden tusschen de woorden „ten einde hen" en „te raadplegen" ingelascht de woorden „zoo noodig".

3. Het tweede lid van artikel 67 wordt gelezen als volgt:

„Niettemin valt geen hooger beroep van de beschikkingen, vermeld in de artikelen 21, 2°. en 4°., 34, 58, eerste lid, 79, 94, 98, 100, 102, 125, 127, vierde lid, 174, 175, tweede lid, 176, eerste en tweede lid, 177, 179 en 180."

4. „In artikel 78, eerste lid, wordt tusschen de woorden „101" en „en" ingelascht „175, laatste lid"."

Art. 2. Deze wet is niet van toepassing, als vóór hare inwerkingtreding de boedel in staat van insolventie is komen te verkeeren.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 16den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie. HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 26 *Mei* 1925.)

---

16 *Mei* 1925. WET tot wijziging en aanvulling der wet van 15 December 1917 (*Staatsblad* n°. 700) tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 17 Juli 1923 (*Staatsblad* n°. 364). S. 193.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat wijziging en aanvulling van de wet van 15 December 1917 (*Staatsblad* n°. 700) tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 17 Juli 1923 (*Staatsblad* n°. 364) noodzakelijk is;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. In de wet van 15 December 1917 (*Staatsblad* n°. 700) tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 17 Juli 1923 (*Staatsblad* n°. 364), worden de volgende wijzigingen en aanvullingen aangebracht:

I. In artikel 12 en in het vierde lid van artikel 24 wordt in plaats van „wordt .... beschikbaar gesteld" gelezen „kan .... worden beschikbaar gesteld".

II. In artikel 27 wordt:

a. in het eerste lid in plaats van „f 200" gelezen „f 300" en wordt tusschen „deswege" en „voor" ingelascht „behoudens het bepaalde bij het volgende lid";

b. tusschen het eerste en het tweede lid ingelascht het volgende nieuwe lid:

„1*bis*. Wonen uit eenzelfde gezin twee of meer kinderen in hetzelfde studiejaar eens of meermalen bij het onderwijs der hoogleeraren en andere docenten van een der in deze wet genoemde hoogescholen, of een of meer dat van een der in deze wet genoemde hoogescholen en een of meer dat van eene in Nederland gevestigde universiteit of andere hoogeschool, welke ter zake van het onderwijs der hoogleeraren en andere docenten een bedrag ten minste gelijkstaande met dat, verschuldigd aan de in deze wet genoemde hoogescholen, vordert, dan is door een hunner een som van f 300, door een hunner een som van f 250 en door elk ander hunner een som van f 200 verschuldigd.";

c. in het derde lid in plaats van „voormelde f 200" gelezen „het ingevolge lid 1 en 1*bis* verschuldigde bedrag";

d. in het vierde lid in plaats van „eene som van f 800" gelezen „viermaal het ingevolge lid 1 en 1*bis* verschuldigde bedrag".

III. In artikel 28 wordt:

a. het tweede lid als volgt gelezen:

„2. De inschrijving geschiedt tegen betaling van tien gulden; zij, die reeds aan eene Rijksuniversiteit of -hoogeschool voor volledig onderwijs zijn ingeschreven, zijn van die betaling vrijgesteld. De rector-magnificus geeft van de inschrijving een door hem onderteekend bewijs af in den vorm door Onzen Minister te bepalen; zij geldt voor het studiejaar, waarin zij is geschied en geeft voor dat jaar recht op toegang tot alle lessen, alsmede tot alle inrichtingen, verzamelingen en terreinen der hoogeschool, behoudens het bepaalde bij het tweede lid van de artikelen 10 en 45.";

b. in het derde lid in plaats van „gelden, bedoeld bij artikel 27, eerste lid," gelezen: „ingevolge artikel 27, lid 1 en 1*bis* verschuldigde gelden".

IV. In artikel 30 wordt:

a. in het eerste lid in plaats van „f 10", „f 20", „f 30", „f 40" en „f 1 per les" gelezen: „f 15", „f 30", „f 45", „f 60" en „f 1.50 per les";

b. aan het eerste lid toegevoegd de zinsnede:

„De inschrijving van de personen, in dit lid bedoeld, geschiedt kosteloos."

V. In het vierde lid van artikel 33 wordt in plaats van „jaarlijksch abonnement" gelezen „jaarlijksch krediet".

VI. In artikel 50:

a. wordt in het eerste lid tusschen „hoogeschool" en „wordt" ingelascht: „en voor het ontvangen van den doctoralen graad" en wordt in plaats van „f 50" gelezen: „f 60";

b. vervalt het vierde lid.

VII. Aan artikel 51 wordt een lid toegevoegd, luidende:

„3. De toekenning van de in het eerste en het tweede lid van dit artikel bedoelde doctoraten geschiedt kosteloos."

Overgangsbepaling.

Art. II. Hij, die vóór 8 Juli 1924 aan een

der Rijksuniversiteiten of -hoogescholen in totaal f 800 aan collegegelden heeft betaald, is van verdere betaling van collegegeld vrijgesteld.

Ten aanzien van hem, die vóór 8 Juli 1924 aan een der Rijksuniversiteiten of -hoogescholen éénmaal, tweemaal of driemaal f 200 collegegeld heeft betaald, wordt in plaats van „viermaal" in artikel I sub II*d*. van deze wet onderscheidenlijk gelezen „driemaal, tweemaal of eenmaal".

Art. III. Met uitzondering van het bepaalde in artikel I, sub III*a*, IV*b*, VI en VII, wordt deze wet geacht in werking te zijn getreden bij den aanvang van het studiejaar 1924/1925.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 16den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK,
(*Uitgeg.* 2 *Juni* 1925.)

---

16 *Mei* 1925. BESLUIT tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente *Schiebroek*, van 22 April 1925, strekkende om met gebruikmaking van art. 1223 B. W. over te gaan tot openbaren verkoop van 89 aan de N. V. „Hibex" te *Rotterdam* toebehoorende, met premie en voorschot uit 's Rijks kas gebouwde middenstandswoningen. S. 194.

Geschorst tot 1 *November* 1925.

---

16 *Mei* 1925. BESLUIT, houdende wijziging van

A. het Rijkstelefoonreglement 1919, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 6 December 1919 (*Staatsblad* nº. 803), gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van : 27 October 1920 (*Staatsblad* nº. 799), 13 Juli 1921 (*Staatsblad* nº. 937), 20 December 1921 (*Staatsblad* nº. 1365), 4 Maart 1922 (*Staatsblad* nº. 96), 2*a* Januari 1923 (*Staatsblad* nº. 21) en 28 Juli 1924 (*Staatsblad* nº. 385);

B. het Rijkstelegraafreglement 1916, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 29 November 1916 (*Staatsblad* nº. 518), gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van : 31 Mei 1918 (*Staatsblad* nº. 304), 9 December 1918 (*Staatsblad* nº. 796), 14 April 1919 (*Staatsblad* nº. 177), 29 April 1919 (*Staatsblad* nº. 249), 11 December 1919 (*Staatsblad* nº. 806), 24 April 1920 (*Staatsblad* nº. 213), 3 December 1920 (*Staatsblad* nº. 837), 9 December 1921 (*Staatsblad* nº. 1349), 28 September 1922 (*Staatsblad* nº. 539), 18 November 1922 (*Staatsblad* nº. 601), 2 Februari 1923 (*Staatsblad* nº. 32) en 28 Juli 1924 (*Staatsblad* nº. 385). S. 195.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* nº. 7);

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 9 April 1925, nº. 1, Afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 28 April 1925 nº. 24);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 11 Mei 1925, nº. 11, Afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen :

Art. I. Aan het slot van het bepaalde onder *e* van artikel 11 van het Rijkstelefoonreglement 1919 wordt de kommapunt weggenomen, terwijl dit lid wordt aangevuld met :

„en gesprekken van den commandant van „de vrijwillige landstormkorpsen Motordienst „en Vaartuigendienst, benevens — op vertoon „van hun legitimatiebewijs — van de afdeelingscommandanten en de commissarissen dezer „korpsen".

Art. II. In artikel 17, onder II, 1e lid, van genoemd reglement vervallen de woorden „en „ingeval eenig grondgebied van het Rijk in „staat van oorlog of van beleg is verklaard, „en dan van en naar dit gebied".

Art. III. In artikel 22 wordt de aanhef van het vijfde lid :

„Is op het kantoor van afzending de hier„bedoelde kring niet met juistheid bekend, „dan wordt aan den afzender medegedeeld" gewijzigd in : „Aan den afzender wordt medegedeeld".

Art. IV. De in artikel 32, onder 2*a*, van meergenoemd reglement genoemde bedragen van f 0.35 en f 1.— worden gewijzigd in respectievelijk f 0.20 en f 0.60.

Het bepaalde onder 3 van dit artikel wordt aangevuld met :

„De aanteekeningen van het Rijkstelefoon„of hulptelefoonkantoor omtrent die kosten „zijn verbindend".

De in dit artikel onder 4*b* genoemde bedragen van f 52.50 en f 10.50 worden gewijzigd in respectievelijk f 30.— en f 6.—, terwijl die vermeld onder 4*d* worden teruggebracht van f 52.50 en f 5.25 tot respectievelijk f 30.— en f 3.—.

Het bepaalde onder 4*e* van genoemd artikel wordt vervangen door : „Indien regelmatig „éénmaal per week tusschen des nachts 12 uur „en den daarop volgenden nacht 12 uur de „verbinding door den geabonneerde niet wordt „verlangd, heeft evenredige vermindering van „de onder *a*, *b*, *c* en *d* vermelde bedragen „plaats".

Art. V. Artikel 10 van het Rijkstelegraafreglement 1916 wordt gewijzigd als volgt :

Aan het slot van het bepaalde onder *d* wordt de kommapunt weggenomen, terwijl dit lid wordt aangevuld met : „en telegrammen van „den commandant van de vrijwillige landstorm„korpsen Motordienst en Vaartuigendienst, „benevens — op vertoon van hun legitimatie„bewijs — van de afdeelingscommandanten en „de commissarissen dezer korpsen ;"

het onder *h* bepaalde wordt vervangen door :

„*h.* telegrammen van burgemeesters, betref„fende verstoring der openbare orde, aan de „Regeering, aan de Commissarissen der Konin„gin in de provinciën, aan de officieren van „justitie, aan militaire commandanten of aan „de Rijksveldwacht en voorts, bij opkomst met „spoed, betreffende het zoo noodig telegrafisch „oproepen van verlofgangers."

Art. VI. In artikel 41 onder II, 1e lid van het Rijkstelegraafreglement 1916 vervallen de woorden :

„en in geval eenig grondgebied van het Rijk

„in staat van oorlog of van beleg is verklaard „en dan van en naar dit gebied".

Art. VII. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Amsterdam, den 16den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 29 *Mei* 1925.)

---

18 *Mei* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Waar de bedoelde ruimte in de telastelegging is aangeduid als slagerij, is daarin voldoende duidelijk aangegeven dat het onderhavige feit heeft plaats gehad in een werkplaats in den zin van art. 2 der Arbeidswet.

Onder „slagerij" is immers naar het gewone spraakgebruik te verstaan een ruimte waarin slagerswerkzaamheden worden verricht. Welke werkzaamheden — hetzij in die ruimte wordt geslacht hetzij dit slachten elders geschiedt, in elk geval omvatten het ten verkoop geschikt of meer geschikt maken van het geslacht vee, terwijl plaatsen waar uitsluitend vleesch of vleeschwaren worden verkocht, niet met den naam salgerij plegen te worden aangeduid.

Het verwerken en verdeelen van vierendeelen van geslacht vee tot die onderdeelen welke als runderhaas, biefstuk etc. aan klanten en winkelpubliek worden verkocht, maakt het zich aan zulk een vierendeel bevindend vleesch ten verkoop geschikt, zoodat daardoor de ruimte, waar dat werk pleegt te worden verricht, wordt gestempeld tot een werkplaats in den zin van art. 2 der Arbeidswet.

De stelling dat een inrichting geen *werkplaats* zou kunnen zijn, reeds omdat zij een *winkel* is, vindt in de wet geen steun.

(Arbeidswet art. 2.)

Mrs. Fentener van Vlissingen, Segers, Hesse, Taverne, Kirberger.

J. de G., requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam van 3 Februari 1925, waarbij, in hooger beroep, met vernietiging van een door het Kantongerecht te Amsterdam op 8 Augustus 1924 gedane uitspraak, requirant, ter zake van: „het als hoofd van eene onderneming niet zorgen, dat in zijne onderneming geen arbeid wordt verricht in strijd met het bij de Arbeidswet 1919 bepaalde", met toepassing van de artt. 74 en 83 der Arbeidswet 1919, 23 Sr., is veroordeeld tot een geldboete van één gulden en één dag vervangende hechtenis;

(Gepleit door Mr. B. E. Asscher, adv. te Amsterdam.)

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer.

Als cassatiemiddel is gesteld:

„Schending van de artikelen 2, 3, 74 en 83 van de Arbeidswet 1919, junctis artikel 1 van het Wetboek van Strafrecht en van artikel 216 van het Wetboek van Strafvordering, door den requirant schuldig te verklaren aan en te veroordeelen wegens: „het als hoofd van eene onderneming, niet zorgen, dat in zijne onderneming geen arbeid wordt verricht in strijd met het bij de Arbeidswet 1919 bepaalde."

„en zulks:

„*a.* omdat de Rechtbank den beklaagde had moeten ontslaan van alle rechtsvervolging, vermits bij de dagvaarding niet is te laste gelegd, dat de ten laste van beklaagde als bewezen aangenomen feiten hebben plaats gevonden in eene werkplaats in den zin van artikel 2 der Arbeidswet 1919;

b. omdat de Rechtbank den beklaagde had behooren vrij te spreken op grond, dat de door beklaagde gedreven slagerij niet is eene werkplaats in den zin van artikel 2 der Arbeidswet 1919."

Ten laste van beklaagde is als bewezen aangenomen, „dat hij te Amsterdam op Zaterdag 21 Januari 1924 des namiddags omstreeks te elf uur in de door hem als hoofd der onderneming in perceel 43 aan den Middenweg gehouden slagerij door zijn gebrek aan zorg in dit opzicht in en voor die onderneming arbeid is verricht, bestaande in het afschrappen van een vleeschblok door den arbeider Nicolaas Messmann, geboren 27 Maart 1887, zulks terwijl blijkens de in die inrichting aanwezige arbeidslijst het uur van einde van de door dien arbeider dien dag in die inrichting te verrichten werkzaamheden op 9 uur 30 minuten des namiddags was bepaald."

Bij het eerste onderdeel van het middel wordt nu betwist, dat in dit bewezen verklaarde is vervat, dat de werkzaamheden hebben plaats gevonden in eene werkplaats in den zin der arbeidswet, aangezien dit niet tot uitdrukking zou zijn gebracht door het aanduiden van de plaats waar de arbeid werd verricht als eene „slagerij".

Eene slagerij is in het algemeen eene inrichting waar wordt geslacht en afgeslacht. Waar dit nu vroeger algemeen en thans nog in plaatsen waar geene openbare slachthuizen zijn, gemeenlijk geschiedde in lokaliteiten min of meer verbonden aan de winkels waarin het vleesch werd verkocht, werd ook wel de geheele slagersonderneming met den naam van „slagerij" aangeduid. Intusschen was dat steeds zeldzaam; in dien zin werd dan meer gebezigd het woord „vleeschhouwerij" of in het zuiden „beenhakkerij". — Aan een winkel alleen zou men de benaming „slagerij" zeker nooit geven.

In het als bewezen aangenomene kan echter zeker niet aan eene benaming van het geheele bedrijf worden gedacht, aangezien daar juist de slagerij genoemd wordt als een deel der onderneming. Aan een winkel zonder meer, dus zuiver als verkoopplaats van voor verkoop volkomen gereed zijnde vleeschwaren evenmin, valt zooals ik reeds aanstipte, bij deze uitdrukking gansch niet te denken. Uit een en ander volgt, dat in de telastelegging de uitdrukking „slagerij" kennelijk is gebezigd in den meest gewonen zin, als de lokaliteit waarin geslacht of afgeslacht wordt of het vleesch de bewerkingen ondergaat die het voor den verkoop geschikt of meer geschikt maken.

De opvatting vindt steun in het gebruik van het woord „slagerij" in verschillende wettelijke voorschriften. De Arbeidswet 1919 zelve heeft die uitdrukking niet; wel vindt men ze in daarop steunende Koninklijke Besluiten en wel beslist aanduidende eene werkplaats als bedoeld in artikel 2 dier wet. Zoo spreekt artikel 14—1 van het werktijdenbesluit 1923 S. 442 van eene „slagerij" in verband met de bepalingen van art. 23 en 25 der Arbeidswet en het Overgangsbesluit 1922 S. 548 evenzeer van „slagerij" in verband met art. 27 der Arbeidswet, terwijl die bepalingen van de genoemde Algemeene Maatregelen van Bestuur strekken tot uitvoering van wetsbepalingen waarin uitdrukkelijk het geven van nadere voorschriften betreffende arbeid in fabrieken of werkplaatsen aan de Kroon wordt gedelegeerd. Het is hier dus buiten twijfel, dat ook de Regeering de uitdrukking „slagerij" beschouwt als aanwijzende een species van het genus werkplaats in den zin der wet, mitsdien als „ruimte waarin pleegt gewerkt te worden, o. a. aan het voor gebruik geschikt of meer geschikt maken van stoffen."

De telastelegging hield dan ook m. i. voldoende duidelijk feitelijk in, dat de daarbij bedoelde werkzaamheden hadden plaats gehad in eene werkplaats in den zin der Arbeidswet.

Het onderdeel *a* van het middel acht ik alzoo ongegrond.

Bij onderdeel *b* wordt blijkens de toelichting bij pleidooi betwist, dat uit de inhoud der gebezigde bewijsmiddelen zou kunnen voortvloeien, dat in casu aan eene „werkplaats" zou mogen worden gedacht. De Rechtbank heeft kenlijk aangenomen, dat de hier bedoelde „slagerij" was een besloten ruimte waarin het geslachte vee in vierendeelen wordt gebracht, die aldaar door beklaagdes personeel worden verdeeld en verwerkt tot runderhaas, lendestukken, ribstukken en verdere onderdeelen, zooals die in de slagerijen plegen te worden verkocht en wel onafhankelijk van reeds gedane bestellingen.

Blijkens de arresten van den Hoogen Raad van 31 December 1923 W. 11151 N. J. 1924—241 en 2 Maart 1925 W. 11327, N. J. 1925—501 wordt door den Hoogen Raad onderscheiden tusschen werkzaamheden al dan niet gedaan naar gelang van bepaalde gedane bestellingen overeenkomstig speciale wenschen van koopers.

Men mag uit deze arresten n.l. afleiden, dat werkzaamheden als de bovenbedoelde, worden aangemerkt als strekkende tot het ten verkoop of gebruik geschikt of meer geschikt maken van het vleesch, indien deze geschieden onafhankelijk van bestellingen of van door koopers uitgesproken wenschen, doch dat zulks niet het geval zou zijn, indien die werkzaamheden werden verricht naar gelang van bepaalde bestellingen overeenkomstig den telkens uitgesproken wensch der koopers.

De geachte pleiter bestreed de juistheid dezer onderscheiding, betoogende, dat als regel elke slager heeft een nagenoeg vast debiet voor de verschillende onderdeelen van zijne waar en dat hij bij het verwerken van de grootere stukken in onderdeelen als bovengenoemd, wel is waar veelal niet werkt op reeds gedane concrete bestellingen, maar dan toch in de door de ervaring gegrond gebleken verwachting, dat die onderdeelen in hoofdzaak door zijne vaste klanten zullen worden afgenomen, als het ware, althans in hoofdzaak, werkende voor stilzwijgend door de gezamenlijke klanten gedane bestellingen.

Het is niet te ontkennen, dat de onderscheiding in sommige gevallen subtiel kan zijn; daarom echter is ze niet onjuist. Bij elke begripsbepaling zijn er grensgebieden waar de toepassing soms gebrekkig zal zijn. De verschijnselen van het maatschappelijk verkeer kunnen nu eenmaal niet elk in een apart hokje worden geschoven. Als regel lijkt ook mij de door den Hoogen Raad gegeven begripsbepaling van werkzaamheden die, al dan niet, de waar voor het gebruik geschikt of meer geschikt maken, alleszins aannemelijk.

Mij daaraan dan gedragende, acht ik ook het tweede onderdeel ongegrond en concludeer ik tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Taverne;

Gelet op het middel van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij pleidooi: (zie Concl. Adv.-Gen.);

O. dat bij het bestreden vonnis is bewezen verklaard — met qualificatie en strafoplegging als voormeld — dat te Amsterdam op Zaterdag 21 Juni 1924, des namiddags omstreeks te elf uur in de door requirant als hoofd der onderneming in perceel 43 aan den Middenweg gehouden slagerij door zijn gebrek aan zorg in dit opzicht in en voor die onderneming arbeid is verricht, bestaande in het afschrappen van een vleeschblok door den arbeider Nicolaas Messmann, geboren 27 Maart 1887, zulks terwijl blijkens de in die inrichting aanwezige arbeidslijst het uur van einde van de door dien arbeider dien dag in die inrichting te verrichten werkzaamheden op 9 uur 30 minuten des namiddags was bepaald;

Ten aanzien van het middel van cassatie:

O. dat in onderdeel *a* is gesteld, dat niet zou zijn ten laste gelegd, dat het onderhavige feit heeft plaats gehad in een „werkplaats" in den zin van artikel 2 der Arbeidswet 1919, doch ten onrechte;

dat immers bedoelde ruimte in de telastelegging is aangeduid als „slagerij", waaronder, naar het gewone spraakgebruik, is te verstaan een ruimte, waarin slagerswerkzaamheden worden verricht; — dat nu deze werkzaamheden — hetzij in die ruimte wordt geslacht, hetzij dit slachten elders geschiedt — in elk geval omvatten het ten verkoop geschikt of meer geschikt maken van het geslachte vee, terwijl plaatsen, waar uitsluitend vleesch of vleeschwaren worden verkocht, niet met den naam „slagerij" plegen te worden aangeduid;

O. wat onderdeel *b* van het cassatiemiddel betreft:

dat door de Rechtbank op grond der gebezigde bewijsmiddelen, als vaststaand is aangenomen, dat de ruimte, waarin de bij dagvaarding vermelde arbeid werd verricht, is een slagerswinkel; — dat voorts in het vonnis is opgenomen de opgave van requirant „dat bedoelde slagerij is een besloten ruimte, waarin het geslachte vee in vierendeelen wordt gebracht, die aldaar door zijn personeel worden

verdeeld en verwerkt tot runderhaas, lendestukken, ribstukken, biefstukken en verdere onderdeelen, zooals die in de slagerijen plegen te worden verkocht";

O. dat de Rechtbank, op grond van die opgave van requirant, heeft verworpen het namens deze gevoerd verweer, dat bedoelde slagerswinkel geen „werkplaats" zou zijn en tegen die beslissing bij het cassatiemiddel vruchteloos wordt opgekomen;

O. immers, dat het verwerken en verdeelen van vierendeelen van geslacht vee tot die onderdeelen, welke, onder voorschreven benamingen, aan klanten of winkelpubliek plegen te worden verkocht, het zich aan zulk een vierendeel bevindend vleesch ten verkoop geschikt maakt, zoodat daardoor de ruimte, waar dat werk pleegt te worden verricht, wordt gestempeld tot een „werkplaats" in den zin van artikel 2 der Arbeidswet 1919;

O. dat bij de toelichting van het cassatiemiddel nog in het bijzonder beroep is gedaan op artikel 3 der Arbeidswet 1919 en wel in dien zin, dat een slagerij in ieder opzicht voldoet aan de omschrijving, welke dat artikel geeft van het begrip „winkel";

O. dat echter niet is in te zien, hoe daardoor de beslissing, dat de onderhavige slagerswinkel een „werkplaats" is, zou kunnen worden aangetast; — dat toch de omstandigheid, dat een ruimte een „winkel" is, in het algemeen ten gevolge heeft, dat de op winkels betrekking hebbende voorschriften, door of ter uitvoering der Arbeidswet gegeven, op die ruimte van toepassing zijn, doch niet, dat zulk een ruimte, onverschillig welke werkzaamheden daar plegen te worden verricht, nu niet meer een „fabriek of werkplaats" zou kunnen zijn; — dat wel op sommige punten voor een „winkel", tevens „fabriek of werkplaats" bijzondere regelingen zijn getroffen, o. a. bij artikel 24 van het Werktijdenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen 1923, terwijl artikel 7 der Arbeidswet 1919 een algemeene regeling geeft voor werkzaamheden verricht in een inrichting, welke onder de eene en de andere categorie van „ruimten" valt — in welk geval dan in het algemeen de bepalingen van de verste strekking gelden — doch uit een en ander duidelijk blijkt, dat de stelling waarop het middel rust, namelijk dat een inrichting geen werkplaats zou kunnen zijn, reeds omdat zij een winkel is, in de wet geen steun vindt;

O. dat derhalve ook dit onderdeel van het middel niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep.

[Op 18 Mei 1625 wees de H. R. een geheel gelijkluidend arrest inzake C. C. K., req. in cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtb. te Amsterdam d.d. 3 Febr. 1926.] (N. J.)

---

19 *Mei* 1925. BESLUIT tot nadere regeling van de vergoeding wegens het gebruik van eigen automobiel bij reizen ten behoeve van het Rijk gedaan. S. 196.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 15 Mei 1925, n°. 85, Generale Thesaurie;

Gelet op artikel 11, laatste lid, van het Reisbesluit 1916;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen als volgt:

Eenig artikel.

De vergoeding wegens het gebruik van eigen automobiel, bedoeld in artikel 11, eerste lid, onder 3°., van het Reisbesluit 1916, wordt met ingang van 1 Juli 1925 nader bepaald op 13 cents per afgelegden kilometer.

Onze Ministers zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 19den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 2 *Juni* 1925.)

---

19 *Mei* 1925. BESLUIT, houdende aanwijzing van de gemeente *Sas van Gent* als losplaats van goederen, ingevoerd ter zee. S. 197.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 15 Mei 1925, n°. 57, Invoerrechten;

Gezien de artikelen 6, 9 en 52 der Algemeene Wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38);

Gelet op het Koninklijk besluit van 12 Juni 1839 (*Staatsblad* n°. 22) en Ons besluit van 13 Januari 1919 (*Staatsblad* n°. 22);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. De gemeente *Sas van Gent* wordt aangewezen voor de lossing van goederen, ingevoerd ter zee.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Juli 1925.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 19den Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 4 *Juni* 1925.)

---

22 *Mei* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het op 30 Mei 1924 te *Warschau* tusschen *Nederland* en *Polen* gesloten handelsverdrag, met daarbij behoorend protocol (*Staatsblad* 1924, n°. 594). [1] S. 198.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de wet van den 30sten December 1924 (*Staatsblad* n°. 594), houdende goedkeuring van het op 30 Mei 1924 te *Warschau* tusschen *Nederland* en *Polen* gesloten handelsverdrag, met daarbij behoorend protocol, van welk verdrag en protocol een afdruk, alsmede een vertaling, bij dit Besluit zijn gevoegd;

Gezien mede de op 30 Mei 1924 tusschen Onzen Gezant te *Warschau* en den Poolschen Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's betreffende de toelating en de uitzetting van vreemdelingen, van welke nota's insgelijks een afdruk en een vertaling hiernevens zijn gevoegd;

---

[1] Hierna is alleen de Nederlandsche tekst opgenomen; zie voor de Fransche de wet van 30 December 1924, S. 594.

Overwegende dat de akten van bekrachtiging van dat verdrag en protocol op 5 Mei 1925 te *Warschau* zijn uitgewisseld ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 16 Mei 1925, Directie van het Protocol, nº. 14045 ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

meergenoemd verdrag met daarbij behoorend protocol, alsmede bovenbedoelde nota's te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 22sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 4 *Juni* 1925.)

VERTALING.

—

VERDRAG VAN HANDEL EN SCHEEPVAART TUSSCHEN NEDERLAND EN POLEN.

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden eenerzijds en de President der Poolsche Republiek anderzijds, gelijkelijk bezield met den wensch de handelsbetrekkingen tusschen beide landen te bevorderen en te doen toenemen, hebben besloten een Verdrag van Handel en Scheepvaart te sluiten en hebben te dien einde tot hunne gevolmachtigden benoemd te weten :

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden :

den Heer D. Baron van Asbeck, Hoogst Derzelver Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister bij de Poolsche Republiek.

De President der Poolsche Republiek :

den Heer Maurice Zamoyski, Minister van Buitenlandsche Zaken, en

den Heer Józef Kiedrón, Minister van Nijverheid en Handel,

die na elkander hunne, in goeden en behoorlijken vorm bevonden, volmachten te hebben medegedeeld, tot overeenstemming zijn gekomen nopens de volgende artikelen :

Art. I. De onderdanen van de eene Hooge Verdragsluitende Partij, die gevestigd zijn op het grondgebied der andere Partij of die daar tijdelijk verblijf houden, zullen voor wat betreft de vestiging en de uitoefening van den handel on de nijverheid op het grondgebied der andere Partij, dezelfde rechten, voorrechten, vrijdommen, gunsten en vrijstellingen genieten als de onderdanen van de meestbegunstigde natie.

Art. II. 1. De onderdanen van elk der verdragsluitende Partijen zullen op het grondgebied der andere Partij ten aanzien van hunne rechtspositie, hunne roerende en onroerende goederen, hunne rechten en belangen, dezelfde behandeling ondervinden als die, welke is toegestaan of zal worden toegestaan aan de onderdanen van de meestbegunstigde natie.

2. Het zal hun vrijstaan hunne zaken op het grondgebied der andere Partij te regelen, hetzij persoonlijk, hetzij door een tusschenpersoon hunner eigen keuze, en zij zullen, mits zij zich gedragen naar de wetten des lands, het recht hebben om in rechten op te treden en vrijen toegang hebben tot de autoriteiten. Zij zullen alle rechten en vrijdommen genieten, welke aan de eigen onderdanen toekomen en zij zullen, evenals deze, de bevoegdheid hebben voor de bescherming hunner belangen gebruik te maken van de diensten van advocaten en gevolmachtigden, door hen zelf gekozen.

3. Zij zullen voor de uitoefening van hunnen handel of hunne nijverheid op het grondgebied der andere Partij geene andere of hoogere belastingen, heffingen, rechten of lasten, onder welke benaming ook, behoeven te betalen, dan die, welke worden of zullen worden geheven van de eigen onderdanen.

4. Zij zullen zijn vrijgesteld van de verplichting tot deelneming aan gedwongen leeningen of tot het bijdragen in gedwongen nationale heffingen, welke voor oorlogsdoeleinden of ten gevolge van buitengewone omstandigheden mochten worden uitgeschreven of opgelegd.

5. De onderdanen van elke Partij zullen op het grondgebied van de andere zijn vrijgesteld van iederen verplichten, persoonlijken, militairen dienst en van iedere verplichte openbare functie van administratieven of gerechtelijken aard, behoudens in zaken, voogdijschap betreffende, alsmede van elke belasting, hetzij in geld, hetzij in natura, opgelegd in de plaats van den verplichten persoonlijken dienst. Zij zullen, zoowel in tijd van vrede als in tijd van oorlog, slechts in dezelfde mate en op dezelfde grondslagen als de eigen onderdanen gedwongen worden tot het verleenen van hulp van militairen aard en tot het voldoen aan militaire vorderingen. Zij zullen ten aanzien van de schadeloosstellingen zijn onderworpen aan dezelfde regelingen als de eigen onderdanen.

Art. III. 1. De naamlooze en andere vennootschappen, die volgens de wetten van een der verdragsluitende Partijen naar den eisch zijn opgericht en die gevestigd zijn op derzelver grondgebied, zullen op het grondgebied van de andere Partij als rechtspersoon worden erkend, mits zij geen ongeoorloofd of in strijd met de goede zeden zijnde doel beoogen en zullen, zoo zij de wetten en reglementen in acht nemen, vrijen en gereeden toegang tot de rechtbanken hebben, hetzij om eene vordering in te stellen, hetzij om zich te verweren.

2. De aldus erkende naamlooze en andere vennootschappen van iedere Partij zullen zich, mits zij zich onderwerpen aan de wetten van de andere Partij, kunnen vestigen op het grondgebied dezer laatste, daar filialen en bijkantoren kunnen oprichten en daar haren handel en hare nijverheid kunnen uitoefenen, met uitzondering evenwel van de vennootschappen, die uit hoofde van haar karakter van instellingen te algemeenen nutte, zooals verzekeringsmaatschappijen en financieele instellingen, mochten zijn onderworpen aan bijzondere, op alle landen gelijkelijk van toepassing zijnde beperkende bepalingen.

3. Deze vennootschappen, eenmaal toegelaten overeenkomstig de wetten en voorschriften, die op het grondgebied van het betrokken land van kracht zijn of zullen worden, zullen niet zijn onderworpen aan andere of hoogere heffingen, belastingen, of in het algemeen fiscale lasten, welke deze ook mogen zijn, dan die, opgelegd aan de vennootschappen van een derden staat, welken ook.

4. Zij zullen zijn vrijgesteld van verplichting tot deelneming aan gedwongen leeningen of tot het bijdragen in gedwongen nationale heffingen, die voor oorlogsdoeleinden en tengevolge van buitengewone omstandigheden mochten worden uitgeschreven of opgelegd.

5. Belastingen zullen slechts mogen worden geheven van dat gedeelte van het vennootschappelijk vermogen, hetwelk zich werkelijk bevindt in het land, waar de belastingen, heffingen of lasten worden geheven of opgelegd en slechts wegens de zaken, die daar te lande zijn gedaan.

Art. IV. De binnenlandsche rechten en belastingen, geheven voor rekening van den Staat, de provinciën, gemeenten of openbare instellingen, welke op het gebied van een der verdragsluitende Partijen drukken of zullen komen te drukken op de voortbrenging of de bereiding van koopwaren of op het verbruik van een artikel, zullen de producten, koopwaren of artikelen der andere Partij niet zwaarder mogen treffen dan de producten, koopwaren of artikelen van dezelfde soort van de meestbegunstigde natie.

Art. V. 1. Alle voortbrengselen van den bodem of de nijverheid, herkomstig van het tolgebied van een der verdragsluitende Partijen, die zullen worden ingevoerd in het tolgebied der andere Partij en bestemd zijn, hetzij voor verbruik, hetzij voor opslag in entrepôt, hetzij voor wederuitvoer, hetzij voor doorvoer, zullen zoolang dit verdrag van kracht is, onderworpen worden aan de behandeling, welke is of zal worden toegestaan aan de meestbegunstigde natie en bepaaldelijk zullen zij in geen enkel geval mogen worden onderworpen aan rechten, coëfficiënten, buitengewone heffingen, toeslagen of andere belastingen, hooger dan die, welke de voortbrengselen of de koopwaren van de meestbegunstigde natie treffen of zullen treffen.

2. De uitvoeren, met bestemming naar het land van een der Partijen, zullen door de andere Partij niet worden bezwaard met andere of hoogere rechten of heffingen dan die, welke van toepassing zijn op de uitvoeren van gelijksoortige artikelen naar het land, hetwelk te dien opzichte als het meestbegunstigde wordt behandeld.

3. Elke Partij neemt dus op zich, de andere onmiddellijk en zonder andere voorwaarden in het genot te stellen van iedere gunst, van ieder voorrecht of van iedere vermindering der rechten of heffingen, welke zij bereids heeft toegestaan of in de toekomst mocht toestaan onder de hierbovenvermelde omstandigheden, hetzij voor goed, hetzij tijdelijk, aan een derde natie.

4. De in dit artikel vastgestelde bepalingen zijn niet van toepassing :

a. op de voordeelen, door een der Partijen toegestaan of nader toe te staan in het grensverkeer met de naburige landen ;

b. op de speciale gunsten, voortvloeiende uit een tolverbond ;

c. op het voorloopige douane-stelsel tusschen de Poolsche en Duitsche deelen van Opper-Silezië.

Art. VI. 1. Teneinde de voordeelen, vastgelegd in bovenstaande bepalingen, voor te behouden aan de producten, afkomstig uit hare onderscheiden landen, zullen de verdragsluitende Partijen bevoegd zijn te eischen, dat de producten en koopwaren op haar grondgebied ingevoerd, vergezeld zijn van een certificaat van oorsprong.

2. De certificaten van oorsprong zullen worden afgegeven, hetzij door de Kamers van Koophandel onder welke de verzender ressorteert, hetzij door eenig ander orgaan of lichaam, goedgekeurd door het land van bestemming. Bedoelde certificaten zullen worden gelegaliseerd door een diplomatiek of consulair vertegenwoordiger van het land van bestemming.

Art. VII. Aan invoerrechten onderworpen goederen, welke als monsters dienst doen, met uitzondering van verboden koopwaren, zullen over en weer worden toegelaten onder tijdelijken vrijdom van invoerrechten, onder voorbehoud, dat de douaneformaliteiten, welke noodig zijn om den volledigen wederuitvoer dier goederen binnen het tijdsverloop van een jaar te verzekeren, worden in acht genomen. De herkenningsmerken, welke door de autoriteiten van een der verdragsluitende Partijen op de monsters zijn aangebracht, zullen ter vaststelling van de identiteit dier monsters worden erkend door de autoriteiten der andere Partij, met dien verstande evenwel, dat deze laatsten de bevoegdheid zullen hebben daarnevens de nationale herkenningsmerken aan te brengen, in al die gevallen, waarin hun zulks noodzakelijk mocht voorkomen. Het genot van bedoelden vrijdom kan worden ontnomen aan die reizigers en die handelshuizen, welke zich niet volgens de vastgestelde bepalingen gedragen.

Art. VIII. 1. De handelaren, fabrikanten en andere producenten van een der verdragsluitende Partijen, die door vertoon hunner bijzondere legitimatiekaart, afgegeven door de bevoegde autoriteiten in hun land, bewijzen, dat het hun is toegestaan hunnen handel of hunne nijverheid uit te oefenen, zullen het recht hebben, hetzij persoonlijk, hetzij door in hunnen dienst zijnde reizigers, op het grondgebied der andere Partij aankoopen te doen bij handelaren of producenten of in openbare verkooplokalen, zonder een patentbelasting te betalen. Zij zullen ook bestellingen mogen opnemen bij de kooplieden of andere personen, die de betreffende koopwaren voor hun handel of hun nijverheid gebruiken. Zij zullen monsters of modellen met zich mogen voeren. Intusschen behouden Partijen zich het recht voor om hun te verbieden met koopwaren te venten, tenzij zij daartoe toestemming hebben bekomen overeenkomstig de wetgeving van het land waar zij reizen.

2. De Partijen zullen elkander wederkeerig opgeven welke autoriteiten belast zijn met de afgifte van legitimatiekaarten, alsmede naar welke bepalingen de reizigers zich, bij de uitoefening van hunnen handel, hebben te gedragen.

3. Bovenstaande bepalingen zijn niet van toepassing op rondreizende industrieelen, noch op de marskramerij, noch op het opnemen van bestellingen bij personen, die zich noch met nijverheid, noch met handel bezighouden. Iedere partij behoudt zich ten aanzien van hare wetgeving te dier zake volkomen vrijheid voor.

Art. IX. De verdragsluitende Partijen verbinden zich de Poolsche onderdanen, welke als werklieden in Nederland arbeiden, resp. de Nederlandsche onderdanen, welke als werk-

lieden in Polen arbeiden, wederzijds, voor wat betreft de uitoefening van hun vak en de sociale verzekering, te behandelen op den voet van volstrekte gelijkheid met de nationale werklieden.

Art. X. 1. De verdragsluitende Partijen verbinden zich elkander wederkeerig vrijen doorvoer toe te staan voor personen, bagage, koopwaren en voorwerpen van allerlei aard, postzendingen, schepen, booten, spoorwagens en rijtuigen of andere vervoermiddelen, terwijl zij elkander in dit verband de behandeling der meestbegunstigde natie waarborgen.

2. De koopwaren van allerlei soort, welke over het grondgebied van een der Partijen worden doorgevoerd, zullen wederkeerig zijn vrijgesteld van ieder douanerecht, met uitzondering van rechten voor administratie en statistiek.

3. Geen der Partijen zal nochtans gehouden zijn den doorvoer toe te staan van reizigers, aan wie de toegang tot haar grondgebied ontzegd mocht zijn. De doorvoer van koopwaren zal kunnen worden verboden :

a. om redenen van openbare en nationale orde en veiligheid ;

b. om redenen van sanitairen aard of als voorzorgsmaatregel tegen ziekten van dieren en planten.

4. De doorvoer van koopwaren, die in een der verdragsluitende Staten het onderwerp van een staatsmonopolie vormen, zal kunnen worden onderworpen aan de contrôle, voorgeschreven door de ter zake geldende bepalingen der nationale wetgeving.

Art. XI. 1. De personen, bagage en producten, welke op het grondgebied van een der verdragsluitende Partijen ten vervoer worden gebracht, met bestemming naar het grondgebied van de andere Partij, of via dat grondgebied naar een derden Staat, zullen niet minder gunstig worden behandeld, noch ten aanzien van het vervoer, noch ten aanzien van de vrachtprijzen en de, op de zendingen drukkende algemeene belastingen, dan de personen, bagage en producten van het eigen land of van eenig ander land, welk ook, welke op het grondgebied der andere Partij of op dat van een derden Staat ten vervoer zijn gebracht onder dezelfde omstandigheden, voor dezelfde richting en op hetzelfde traject.

2. Bovenstaande bepaling heeft geen betrekking op de tariefsreducties, toegestaan ten behoeve van liefdadigheidswerken of ten bate van het openbaar onderwijs, noch op de reducties, verleend in het geval van een openbare ramp, noch op die, toegestaan aan ambtenaren in openbaren dienst, die voor hunne eigen zaken reizen en evenmin betreft zij het dienstvervoer op de spoorwegen.

3. De Partijen zullen zich beijveren de verbinding tusschen hare landen te vergemakkelijken, hetzij door het instellen van rechtstreeksche vervoerdiensten per spoorweg of ter zee, hetzij door het aangaan eener overeenkomst nopens de rechtstreeksche verbinding per spoor.

Art. XII. 1. De schepen en vaartuigen, welke de vlag van een der verdragsluitende Partijen voeren, alsmede hunne ladingen, zullen in de wateren van de andere Partij in alle opzichten dezelfde behandeling genieten als de nationale vaartuigen en hunne ladingen, welke ook de plaats van vertrek of bestemming dier schepen en vaartuigen, en welke ook de plaats van herkomst of bestemming der ladingen zij. Hieruit volgt inzonderheid, dat de schepen en vaartuigen van de eene Partij en hunne ladingen op het gebied van de andere aan geen andere of hoogere belastingen of lasten, van welke soort of benaming ook, geheven of te heffen, hetzij ten bate van den Staat, hetzij van de provincies, de gemeenten of eenigerlei, door de Regeering tot de heffing gemachtigde, instelling, onderworpen zullen zijn, dan die, welke van toepassing zullen zijn op de nationale vaartuigen en hunne ladingen.

2. Voor wat betreft de plaatsing van schepen en vaartuigen, het laden en lossen daarvan in de havens, op de reeden en in de dokken, en in het algemeen ten aanzien van alle formaliteiten en bepalingen, welke ook, waaraan koopvaardijschepen, hunne bemanningen of hunne ladingen kunnen zijn onderworpen, wordt overeengekomen, dat aan de nationale vaartuigen geen enkel voorrecht noch gunst zal worden verleend, welke niet gelijkelijk zal worden verleend aan de vaartuigen van den anderen Staat, daar het de wil der Partijen is, dat ook te dezen aanzien hare schepen zullen worden behandeld op den voet van volmaakte gelijkheid.

3. Elk voorrecht en iedere vrijstelling, die een der Partijen ten aanzien van een der bovenbedoelde zaken mocht verleenen aan een derde Mogendheid, zal tegelijkertijd en zonder voorbehoud worden toegestaan aan de andere Partij. Nochtans worden van het bepaalde in het onderhavige artikel uitgezonderd de gunsten, die in het eene of het andere der beide landen zijn of in de toekomst mochten worden toegestaan aan de nationale visscherij.

4. Voor wat betreft de vaart op de natuurlijke en kunstmatige binnenlandsche waterwegen, ten aanzien waarvan de schepen en vaartuigen der Partijen en hunne ladingen zullen zijn onderworpen aan dezelfde voorwaarden als de schepen en vaartuigen van de meestbegunstigde natie en derzelver ladingen, zullen de van die schepen en vaartuigen en hunne ladingen te heffen rechten nochtans de heffing, welke op de nationale vaartuigen en hunne ladingen van toepassing is, niet mogen overtreffen.

5. Onverminderd de andere bepalingen van het onderhavige artikel en zonder dat daardoor wijziging wordt gebracht in de bepalingen van al. 1, voor zoover deze de loodstarieven betreffen, wordt overeengekomen, dat de wetten en reglementen, in ieder land van kracht op de verplichting tot het gebruik van loodsen, op de schepen en vaartuigen van de andere Partij in dezelfde mate van toepassing zullen zijn als op de nationale schepen en vaartuigen.

Art. XIII. 1. De nationaliteit der schepen en vaartuigen zal over en weder worden erkend, overeenkomstig de documenten en certificaten, door de bevoegde autoriteiten der onderscheiden staten, met inachtneming der wetten en reglementen van ieder land, daartoe afgegeven.

2. De meetbrieven, afgegeven voor de vaartuigen van ieder der twee landen volgens de methode-Moorsom, zullen over en weer worden erkend volgens regelen, die na de uitwisseling

van de op deze aangelegenheid van toepassing zijnde reglementen, nader zullen worden vastgesteld.

Art. XIV. De schepen en vaartuigen van een der verdragsluitende Partijen, die een haven van de andere Partij binnenloopen met het eenige doel om hunne lading aan te vullen of een gedeelte daarvan te lossen, zullen met inachtneming van de wetten en reglementen van den betrokken staat, dat deel hunner lading, hetwelk bestemd mocht zijn voor een andere haven en voor een ander land, aan boord kunnen houden en weder uitvoeren, zonder gehouden te zijn daarvoor eenig recht of eenige kosten te betalen, met uitzondering van de rechten voor toezicht, welke overigens slechts zullen mogen worden geheven volgens het laagste tarief, vastgesteld voor de nationale scheepvaart of voor die van de meestbegunstigde natie.

Art. XV. 1. Geheel vrijgesteld van de betaling van alle op de schepen en vaartuigen en op de vaart in de havens van het betrokken land rustende rechten zullen zijn:

a. de schepen en vaartuigen, die in ballast, van waar ook komende, binnengevallen zijn en in ballast weder vertrekken;

b. de schepen en vaartuigen, die varende van een haven van een der beide landen naar een of meerdere havens van hetzelfde land, zullen bewijzen, dat zij bedoelde rechten in den loop van dezelfde reis reeds hebben voldaan in een andere haven van hetzelfde land;

c. de schepen en vaartuigen, die, hetzij vrijwillig, hetzij gedwongen, beladen een haven binnengevallen zijnde, die haven weder verlaten, zonder eenige handelsdaad te hebben verricht.

2. De vrijstelling, waarover de vorige alinea handelt, zal niet van toepassing zijn op de loods-, haven-, sleep- en quarantaine-gelden, noch op alle andere, door de schepen en vaartuigen verschuldigde rechten, welke nationale schepen en vaartuigen, alsmede die van de meestbegunstigde natie in dezelfde omstandigheden hebben te voldoen voor bewezen diensten of wegens in het belang van de scheepvaart getroffen maatregelen.

3. Ingeval van gedwongen oponthoud zullen niet als handelsdaden worden beschouwd de ontscheping en wederinscheping van passagiers en hunne goederen, alsmede van koopwaren, in verband met het herstellen van het schip of vaartuig, de overlading op een ander schip of vaartuig in geval van onzeewaardigheid van het schip of vaartuig, de aankoop van mondvoorraad, noodig voor de voeding van bemanning en passagiers, de verkoop van door averij beschadigde koopwaren, wanneer de douaneadministratie daartoe haar toestemming zal hebben gegeven.

Art. XVI. 1. Als een schip of een vaartuig van een der verdragsluitende Partijen gestrand is of schipbreuk heeft geleden in de wateren van den anderen Staat, zullen het schip of vaartuig, zijn passagiers en zijn lading dezelfde gunsten en vrijdommen genieten, als die, welke de wetten en reglementen van het betrokken land in overeenkomstige gevallen toekennen of zullen toekennen aan nationale schepen en vaartuigen of aan die van de meestbegunstigde natie.

Aan den kapitein en aan de bemanning zal, zoowel voor henzelf als ten behoeve van het schip of vaartuig, de passagiers en de lading, in gelijke mate hulp en bijstand worden verleend als aan de eigen onderdanen.

2. Voor wat betreft het bergloon, zal de wetgeving worden toegepast van het land, waar de berging heeft plaats gehad.

3. De koopwaren, die van een schip of vaartuig, hetwelk is gestrand of schipbreuk heeft geleden, worden geborgen, zullen aan geen enkel douanerecht worden onderworpen, tenzij zij worden toegelaten tot het binnenlandsch verbruik.

Art. XVII. 1. De verdragsluitende Partijen waarborgen elkander over en weder op haar grondgebied de behandeling van de meestbegunstigde natie voor alles wat betreft de verschillende administratieve of andere formaliteiten, welker vervulling noodzakelijk gemaakt wordt door de toepassing van de bepalingen, vervat in dit Verdrag.

2. Het is intusschen wel verstaan, dat de bepalingen, uitgedrukt in de voorafgaande artikelen, voor zoover zij de behandeling der meestbegunstigde natie waarborgen, in niets inbreuk maken op de wetten, ordonnanties en reglementen, de openbare veiligheid en de uitoefening van sommige vakken en beroepen betreffende, welke in ieder der landen van kracht en op alle vreemdelingen van toepassing zijn of zullen worden.

Art. XVIII. De verdragsluitende Partijen kennen elkander wederkeerig de behandeling van de meestbegunstigde natie toe voor al wat betreft den consulairen dienst.

Art. XIX. De bepalingen van dit verdrag zijn van toepassing op Nederland, Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao.

Art. XX. 1. De Poolsche Regeering, bij wie krachtens artikel 104 van het verdrag van Versailles en artikelen 2 en 6 van de Conventie van Parijs tusschen Polen en de Vrijstad Danzig van 9 November 1920 de leiding berust van de buitenlandsche aangelegenheden der Vrije Stad Danzig, behoudt zich het recht voor de verklaring af te leggen, dat de Vrije Stad mede verdragsluitende Partij bij het onderhavige verdrag is en dat Zij de uit het verdrag voortvloeiende verplichtingen aanvaardt en de daaruit voortspruitende rechten verwerft.

2. Dit voorbehoud heeft geen betrekking op die bepalingen van dit Verdrag, waartoe de Poolsche Republiek zich ten aanzien van de Vrije Stad Danzig heeft verbonden, overeenkomstig de rechten, voortvloeiende uit de daarop betrekking hebbende verdragen.

Art. XXI. 1. Dit Verdrag zal worden bekrachtigd en de bekrachtigingsoorkonden er van zullen zoo spoedig doenlijk worden uitgewisseld te Warschau.

2. Het zal in werking treden een maand na de uitwisseling van de bekrachtigingsoorkonden.

3. Het verdrag is gesloten voor den duur van een jaar. Intusschen zal het, indien het niet bij het verstrijken van dien termijn is opgezegd, voor een onbepaalden tijd stilzwijgend worden verlengd en te allen tijde kunnen worden opgezegd.

Ingeval van opzegging zal het nog gedurende drie maanden van kracht blijven, te rekenen van den dag, waarop een der Hooge Verdragsluitende Partijen aan de andere haar voor-

nemen heeft kenbaar gemaakt om de werking er van te doen eindigen.

Ter oorkonde waarvan de gevolmachtigden het onderhavige verdrag hebben geteekend.

Gedaan in dubbel te Warschau, den 30 Mei negentienhonderd en vier en twintig.

D. VAN ASBECK.
JÓZEF KIEDRÓN.
MAURICE ZAMOYSKI.

SLOTPROTOCOL.

Te Warschau, den 30sten Mei negentienhonderd vier en twintig zijn aanwezig:

voor Nederland: de heer D. Baron van Asbeck,

voor Polen: de heer Maurice Zamoyski, de heer Józef Kiedrón.

Alvorens over te gaan tot de onderteekening van het Verdrag van Handel en Scheepvaart tusschen Nederland en de Poolsche Republiek zijn de ondergeteekenden, Gevolmachtigden, omtrent het navolgende overeengekomen:

I. *Arbitrage procedure.*

1. De geschillen, die tusschen de Hooge Verdragsluitende Partijen mochten rijzen ten aanzien van de toepassing of de uitlegging van het onderhavige Verdrag en die niet langs diplomatieken weg konden worden opgelost, zullen worden voorgelegd aan het Permanente Hof van Internationale Justitie, of, indien een der Hooge Verdragsluitende Partijen zulks verlangt, aan het Permanente Hof van Arbitrage te 's-Gravenhage.

2. Ingeval het geschil wordt voorgelegd aan het Permanente Hof van Arbitrage zullen de bepalingen van het den 18den October 1907 te 's-Gravenhage gesloten verdrag, nopens de vreedzame beslechting van internationale geschillen, van toepassing zijn. Echter zal bij gebreke van daarmede in strijd zijnde bepalingen in het betreffende compromis, het scheidsgerecht zijn samengesteld uit 3 leden. Elk der Hooge Verdragsluitende Partijen zal een der leden aanwijzen. De opper-arbiter zal aangewezen worden overeenkomstig de regelen, vastgelegd in voormeld verdrag.

II. *Betreffende art. II.*

Het is wel verstaan, dat de bepalingen van art. II, volgens welke de onderdanen der Hooge Verdragsluitende Partijen het recht zullen hebben om voor de rechtbanken te kunnen optreden op voet van gelijkheid met de eigen onderdanen, alsmede de bepaling van art. III, betreffende den vrijen toegang der naamlooze en andere vennootschappen tot de rechtbanken, niet van toepassing zijn op het verleenen van kosteloozen rechtsbijstand, noch op de vrijstelling van de „cautio judicatum solvi".

III. *Betreffende art. V.*

1. Aangezien art. V van dit Verdrag aan de producten van den bodem en de nijverheid van de onderscheiden landen de behandeling der meestbegunstigde natie toekent, stellen de Hooge Verdragsluitende Partijen vast, dat de instelling wegens muntdepreciatie door een Harer, van surtaxen of toeslags-coëfficienten op de invoerrechten, welke de producten van den bodem en de industrie der wederpartij treffen, in strijd zou zijn met den geest van het onderwerpelijke Verdrag.

2. Het is wel verstaan, dat de beperkingen en verboden van economischen aard slechts zullen worden gehandhaafd voor den tijd en in de mate, dat zulks door de daarop betrekking hebbende economische omstandigheden onvermijdelijk gemaakt wordt.

IV. *Betreffende de artt. V en VI.*

Het is wel verstaan, dat de bepalingen van de artikelen V en VI niet van toepassing zijn op de producten van den bodem en de nijverheid, herkomstig van het tolgebied van een der Hooge Verdragsluitende Partijen, indien die producten in een derden Staat in het vrije verkeer zijn gebracht.

V. *Betreffende art. IX.*

Het is wel verstaan, dat de bepalingen van dit artikel geen betrekking hebben op de burgers en op het grondgebied van de Vrije Stad Danzig.

VI. *Betreffende art. X.*

De bepalingen van het onderhavige Verdrag zullen niet in dien zin kunnen worden uitgelegd, dat zij op een of andere wijze inbreuk zouden maken op de door ieder der Hooge Verdragsluitende Partijen verkregen rechten of aangegane verplichtingen ten aanzien van den doorvoer van wapenen en munitie, alsmede van militaire uitrustingsstukken en militair materiaal.

VII. *Betreffende art. XI.*

1. Gedurende den tijd, dat de grens tusschen Polen en een der aangrenzende landen om een of andere reden gesloten blijft voor reizigers en koopwaren uit Polen of uit het onderwerpelijke aangrenzende land, zal de Poolsche Regeering niet geacht worden gehouden te zijn aan Nederland aan de grens van bedoeld land de vergemakkelijkingen te verleenen, voorzien in art. XI.

2. De bepalingen betreffende de spoorwegverbinding met een derden Staat zullen slechts worden toegepast in het geval, dat een verdrag over de rechtstreeksche spoorwegverbinding met dien Staat zal zijn gesloten.

VIII. *Betreffende de artt. XI—XVII.*

1. De ondernemingen tot het vervoer van landverhuizers, in een der beide landen toegelaten, zullen op het grondgebied van het andere land dezelfde rechten, voorrechten, vrijdommen en uitzonderingsbepalingen genieten als de gelijksoortige ondernemingen van de meestbegunstigde natie. Intusschen is wel verstaan, dat geen der verdragsluitende Partijen zich op het beginsel van de meestbegunstigde natie zal kunnen beroepen om aanspraak te maken op de aanwijzing in de concessieovereenkomst van een bepaalde haven voor de inscheping der emigranten.

2. Ten aanzien van de kustvaart ter zee en in de mondingen der rivieren kennen de Hooge Verdragsluitende Partijen elkander wederkeerig de behandeling der meestbegunstigde natie toe, doch de Nederlandsche Regeering behoudt zich het recht van kustvaart in Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao voor.

3. Het is wel verstaan, dat de bepalingen, vervat in artikel XVI, in niets afbreuk doen aan de internationale overeenkomsten, betreffende het reddingwezen en de hulpverleening ter zee.

IX. *Betreffende art. XIV.*

Het is eveneens wel verstaan, dat de bepalingen van artikel XIV niets afdoen aan de rechten van de Nederlandsche en de Poolsche Regeering om betaling te verlangen voor de vergunningen, voorgeschreven door de wettelijke bepalingen, betreffende den handel in vuurwapenen.

D. VAN ASBECK.
MAURICE ZAMOYSKI.
JÓZEF KIEDRÓN.

VERTALING.

GEZANTSCHAP DER NEDERLANDEN.

N°. 849.

Warschau, 30 Mei 1924.

Mijnheer de Minister,

In opdracht van mijn Regeering, heb ik de eer Uwer Excellentie het navolgende mede te deelen.

Het is wel verstaan, dat de bepalingen van het Verdrag van Handel en Scheepvaart, hetwelk 30 Mei 1924 tusschen Nederland en Polen werd gesloten, in niets beslist over de toelating van vreemdelingen in de respectievelijke landen noch over hunne eventueele uitzetting. Iedere Hooge Verdragsluitende Partij blijft geheel vrij om het verleenen of verlengen van visa aan de onderdanen der andere Partij te weigeren.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik om Uwer Excellentie de verzekering van mijn bijzondere hoogachting aan te bieden.

D. VAN ASBECK.

Aan
Zijne Excellentie Graaf ZAMOYSKI,
Minister van Buitenlandsche Zaken,
Warschau.

VERTALING.

MINISTERIE
VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN.

D. IX. 3243.

Warschau, 30 Mei 1924.

Mijnheer de Minister,

Met verwijzing naar de Nota van Uwe Excellentie onder dagteekening van heden, heb ik de eer te Harer kennis te brengen, dat het wel verstaan is, dat het Verdrag van Handel en Scheepvaart, 30 Mei 1924 tusschen Polen en Nederland gesloten, in niets beslist over de toelating van vreemdelingen in de respectievelijke landen noch over hunne eventueele uitzetting. Iedere Hooge Verdragsluitende Partij blijft geheel vrij om het verleenen of verlengen van visa aan de onderdanen der andere Partij te weigeren.

Wil, Mijnheer de Minister, de verzekering van mijn bijzondere hoogachting aanvaarden.

MAURICE ZAMOYSKI.

Zijner Excellentie Baron VAN ASBECK,
Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden te Warschau.

---

23 *Mei* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door L. M. van Hoeve—Leijs, thans wonende te *Rotterdam*, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland*, van 3 September 1924, waarbij is bevestigd het besluit van den Raad van *Capelle aan den IJssel*, van 15 Mei 1924, tot het verleenen aan haar van ongevraagd eervol ontslag uit hare betrekking van onderwijzeres aan de openbare lagere school n°. 1 in die gemeente, met ingang van den dag, waarop zij in het huwelijk zal zijn getreden. S. 199.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door L. M. van Hoeve—Leijs, thans wonende te *Rotterdam*, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland*, van 3 September 1924, waarbij is bevestigd het besluit van den Raad van *Capelle aan den IJssel*, van 15 Mei 1924, tot het verleenen aan haar van ongevraagd eervol ontslag uit hare betrekking van onderwijzeres aan de openbare lagere school n°. 1 in die gemeente, met ingang van den dag, waarop zij in het huwelijk zal zijn getreden ;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 4 Maart 1925, n°. 128 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van 15 Mei 1925, n°. 2275, Afdeeling Lager Onderwijs Algemeen ;

Overwegende : dat de Raad der gemeente *Capelle aan den IJssel* bij besluit van 15 Mei 1924 heeft besloten aan de onderwijzeres aan de openbare lagere school n°. 1 aldaar, Laurina Maria Leijs, ongevraagd eervol ontslag uit hare betrekking te verleenen, met ingang van den dag, waarop zij in het huwelijk zal zijn getreden, daarbij overwegende, dat de onderwijzeres, die huwt, de school behoort te verlaten ; dat L. M. Leijs bij Raadsbesluit van 14 April 1924 met ingang van 1 Mei daaraanvolgende tot onderwijzeres in vasten dienst der gemeente aan de openbare lagere school n°. 1 werd benoemd ; dat zij vóór dien tijdelijk was verbonden aan de openbare lagere school n°. 2 zijner gemeente ;

dat zij weliswaar reeds toen verloofd was met haren lateren echtgenoot, den onderwijzer O. van Hoeve, te *Rotterdam*, doch dat door haar bij de sollicitatie voor die tijdelijke betrekking is verklaard, dat van huwen in de eerste jaren geen sprake zou kunnen zijn, als liggende haar huwelijk in eene verre toekomst ;

dat dan ook bij hare sollicitatie naar de betrekking van vastaangesteld onderwijzeres aan de openbare lagere school n°. 1, door de daarbij betrokken autoriteiten als vanzelf sprekend werd aangenomen, dat er voorloopig niet aan een huwelijk werd gedacht ;

dat zij op 1 Mei 1924, denzelfden dag, waarop

hare benoeming inging, aan de gemeentesecretarie van *Capelle aan den IJssel* de bescheiden heeft opgevraagd, die benoodigd waren voor het voorgenomen huwelijk, hetwelk op 21 Mei 1924 is voltrokken;

dat, na een door L. M. van Hoeve—Leijs tegen het Raadsbesluit van 15 Mei 1924 bij Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* ingesteld beroep, dit college bij besluit van 3 September 1924 het bestreden besluit heeft bevestigd;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten L. M. van Hoeve—Leijs bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat het Raadsbesluit niet steunt op de wet, en met de Lager-onderwijswet 1920 in strijd is, daar deze wet een beletsel vormt om krachtens algemeenen regel aan eene onderwijzeres, die huwt en werkzaam is aan eene openbare lagere school, ontslag te verleenen op grond van het sluiten van een huwelijk; dat zij door haar ontslag onbillijk en onrechtvaardig behandeld is;

Overwegende, dat weliswaar de Lager-onderwijswet 1920 zonder eenig voorbehoud onderwijzeressen, gehuwd of niet, tot het geven van onderwijs in de lagere scholen toelaat en diensvolgens het enkele feit van het aangaan door haar van een huwelijk voor een gemeenteraad geene voldoende aanleiding mag zijn eene onderwijzeres ongevraagd te ontslaan;

dat het evenwel een gemeenteraad vrij staat zich op het standpunt te plaatsen, dat het niet wenschelijk is eene onderwijzeres in vasten dienst te benoemen, van wie verwacht kan worden, dat zij weldra in het huwelijk zal treden;

dat Mejuffrouw L. M. Leijs, blijkens eene door haar in de vergadering van Burgemeester en Wethouders van *Capelle aan den IJssel*, van 14 Mei 1924, afgelegde verklaring, er volkomen mede bekend was, dat de Raad dier gemeente dit standpunt innam, zoodat zij door moedwillig haar voorgenomen huwelijk te verzwijgen, op 14 April 1924 hare benoeming heeft verkregen, welke benoeming zij alleen daarom begeerde, om mede door het aan die betrekking verbonden vaste salaris het huwelijk te kunnen aangaan, waarvoor zij op denzelfden dag der aanvaarding van die betrekking, n.l. 1 Mei 1924, de benoodigde bescheiden opvroeg, zoodat de voltrekking reeds op 21 Mei 1924 kon plaats vinden;

dat in het onderhavige geval dan ook geen sprake is van een ongevraagd ontslag, aan eene onderwijzeres verleend *wegens het enkele feit* van het aangaan door haar van een huwelijk, doch wegens de onjuiste voorstelling van zaken, die de onderwijzeres willens en wetens bij den gemeenteraad heeft bestendigd gelaten, ten einde aldus de vaste betrekking te verkrijgen;

dat onder die omstandigheden het Raadsbesluit, waarbij aan L. M. van Hoeve—Leijs uit hare betrekking als onderwijzeres aan de openbare lagere school nº. 1 te *Capelle aan den IJssel* ongevraagd eervol ontslag is verleend, gerechtvaardigd is, en Gedeputeerde Staten mitsdien dit besluit terecht hebben gehandhaafd;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland*, van 3 September 1924, het daartegen ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit, dat met het rapport van Onzen voornoemden Minister in het *Staatsblad* geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 23sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

(*Uitgeg.* 2 *Juni* 1925.)

Nº. 2275.

LAGER ONDERWIJS ALGEMEEN.

Beroep van Mevrouw L. M. van Hoeve—Leijs, in zake ongevraagd eervol ontslag als onderwijzeres aan de openbare lagere school nº. 1, te *Capelle aan den IJssel.*

's-Gravenhage, 15 Mei 1925.

Aan de Koningin.

Door den Voorzitter van de Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur van den Raad van State werd rechtstreeks in mijne handen gesteld het advies van de Afdeeling van dien Raad, van 4 Maart 1925, nº. 128, vergezeld van het ontwerp van een met redenen omkleed, door Uwe Majesteit te nemen besluit, betreffende het beroep, waarvan, krachtens machtiging van Uwe Majesteit, van 27 Januari 1925, nº. 26, de overweging door mij bij die Afdeeling is aanhangig gemaakt.

Dit ontwerp-besluit luidt als volgt:

Beschikkende op het beroep, ingesteld door L. M. van Hoeve—Leijs, thans wonende te *Rotterdam*, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland*, van 3 September 1924, waarbij is bevestigd het besluit van den Raad van *Capelle aan den IJssel*, van 15 Mei 1924, tot het verleenen aan haar van ongevraagd eervol ontslag uit hare betrekking van onderwijzeres aan de openbare lagere school nº. 1 in die gemeente, met ingang van den dag, waarop zij in het huwelijk zal zijn getreden;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 4 Maart 1925, nº. 128;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van

Overwegende, dat de Raad der gemeente *Capelle aan den IJssel* bij besluit van 15 Mei 1924 heeft besloten aan de onderwijzeres aan de openbare lagere school nº. 1 aldaar, Laurina Maria Leijs, ongevraagd eervol ontslag uit hare betrekking te verleenen, met ingang van den dag, waarop zij in het huwelijk zal zijn getreden, daarbij overwegende, dat de onderwijzeres, die huwt, de school behoort te verlaten; dat L. M. Leijs bij Raadsbesluit van 14 April 1924 met ingang van 1 Mei daaraanvolgende tot onderwijzeres in vasten dienst der gemeente aan de openbare lagere school nº. 1 werd benoemd; dat zij vóór dien tijdelijk was

verbonden aan de openbare lagere school nº. 2 zijner gemeente ;

dat gebleken is dat het voornemen tot het aangaan van een huwelijk, bij de belanghebbende reeds bestond bij haar sollicitatie voor de vaste betrekking aan school nº. 1 ;

dat, na een door L. M. van Hoeve—Leijs tegen dit Raadsbesluit bij Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* ingesteld beroep, dit college bij besluit van 3 September 1924 het bestreden besluit heeft bevestigd ;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten L. M. van Hoeve—Leijs bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat het Raadsbesluit niet steunt op de wet, en met de Lager-onderwijswet 1920 in strijd is, daar deze wet een beletsel vormt om krachtens algemeenen regel aan eene onderwijzeres, die huwt en werkzaam is aan eene openbare lagere school, ontslag te verleenen op grond van het sluiten van een huwelijk ; dat zij door haar ontslag onbillijk en onrechtvaardig behandeld is ;

Overwegende, dat de Lager-onderwijswet 1920 zonder eenig voorbehoud onderwijzeressen, gehuwd of niet, tot het geven van onderwijs in de lagere scholen toelaat en diensvolgens het enkele feit van het aangaan door haar van een huwelijk voor een gemeenteraad geen voldoende aanleiding mag zijn eene onderwijzeres ongevraagd te ontslaan ;

dat Gedeputeerde Staten het Raadsbesluit, waarbij aan L. M. van Hoeve—Leijs uit hare betrekking als onderwijzeres aan de openbare lagere school nº. 1 te *Capelle aan den IJssel* ongevraagd eervol ontslag is verleend, mitsdien ten onrechte hebben gehandhaafd ;

Gezien de genoemde wet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland*, van 3 September 1924, en het besluit van den Raad van *Capelle aan den IJssel*, van 15 Mei 1924, te vernietigen.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Met dit ontwerp-besluit kan ik mij niet vereenigen.

Ik onderschrijf de in dit ontwerp-besluit opgenomen overweging, dat de Lager-onderwijswet 1920 zonder eenig voorbehoud onderwijzeressen, gehuwd of niet, tot het geven van onderwijs in de lagere scholen toelaat en diensvolgens het enkele feit van het aangaan door haar van een huwelijk voor een gemeenteraad geen voldoende aanleiding mag zijn eene onderwijzeres ongevraagd te ontslaan. Evenwel ben ik van oordeel, dat in het geval van Mejuffrouw L. M. Leijs, sedert gehuwd met den onderwijzer O. van Hoeve, te *Rotterdam*, de woorden uit de aangehaalde overweging „*het enkele feit* van het aangaan door haar van een huwelijk" misplaatst zijn, en niet met de toedracht der zaak overeenstemmen.

Uit de notulen van de vergadering van Burgemeester en Wethouders van *Capelle aan den IJssel*, van 14 Mei 1924, in welke vergadering Mejuffrouw L. M. Leijs was ontboden, blijkt, dat zij als tijdelijk onderwijzeres aan de openbare lagere school nº. 2 verloofd was met den onderwijzer O. van Hoeve, terwijl blijkens het ambtsbericht aan den inspecteur van het lager onderwijs in de inspectie *Gouda* door haar bij de sollicitatie voor die tijdelijke betrekking verklaard is, dat van huwen in de eerste jaren geen sprake zou kunnen zijn, als liggende haar huwelijk in eene verre toekomst. Vandaar, dat, volgens dat ambtsbericht, door de daarbij betrokken autoriteiten, gemeentebestuur, hoofd der school en Rijksschooltoezicht, bij hare sollicitatie naar de betrekking van vast aangesteld onderwijzeres aan de openbare lagere school nº. 1, als vanzelf sprekend werd aangenomen, dat er voorloopig niet aan een huwelijk werd gedacht. Mitsdien is zij bij Raadsbesluit van 14 April 1924 tot die betrekking benoemd, welke benoeming op 1 Mei 1924 inging. Op dienzelfden datum heeft zij aan de gemeentesecretarie van *Capelle aan den IJssel* de bescheiden opgevraagd, die benoodigd waren voor het voorgenomen huwelijk, hetwelk op 21 Mei 1924 is voltrokken.

Uit bovenaangehaalde notulen der vergadering van 14 Mei 1924 is komen vast te staan, dat Mejuffrouw Leijs eenerzijds met het huwelijk heeft gewacht, totdat zij kon rekenen op de inkomsten, aan hare vaste betrekking verbonden, vermits de verloofden het inkomen van den man alléén onvoldoende voor een huwelijk achtten, en anderzijds, dat zij zeer wel inzag, dat de gemeenteraad haar op 14 April 1924 niet tot die betrekking zou hebben benoemd, indien zij tijdens hare sollicitatie was uitgekomen voor haar aanstaand huwelijk, zoodra zij die begeerde betrekking mocht hebben verkregen ; een-en-ander blijkend uit hare verklaring op die vergadering : „Men had mij, wanneer ik het gezegd had, niet benoemd".

Al mag volgens de Lager-onderwijswet 1920 het enkele feit van het aangaan van een huwelijk door eene onderwijzeres voor een gemeenteraad geene voldoende aanleiding zijn haar ongevraagd te ontslaan, aan den anderen kant is een gemeenteraad vrij zich op het standpunt te plaatsen, dat het niet wenschelijk is eene onderwijzeres in vasten dienst te benoemen, van wie verwacht kan worden, dat zij weldra in het huwelijk zal treden. Daar Mejuffrouw Leijs, volgens hare verklaring, er volkomen mede bekend was, dat de Raad der gemeente *Capelle aan den IJssel* dit standpunt innam, heeft zij op 14 April 1924 hare benoeming verkregen door moedwillig haar voorgenomen huwelijk te verzwijgen, welke benoeming zij alleen daarom begeerde, om mede door het aan die betrekking verbonden vaste salaris het huwelijk te kunnen aangaan, waarvoor zij op denzelfden dag der aanvaarding van die betrekking de benoodigde bescheiden opvroeg, zoodat de voltrekking reeds op 21 Mei 1924 kon plaats vinden.

Met de Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur van den Raad van State ben ik het dan ook niet eens, dat hier sprake is van een ongevraagd ontslag aan eene onderwijzeres verleend wegens *het enkele feit* van het aangaan door haar van een huwelijk. Ofschoon de bewoordingen, waarin de Raad van *Capelle aan den IJssel* de overwegingen heeft ingekleed, die aan zijn besluit van 15 Mei 1924 voorafgaan, niet gelukkig zijn gekozen, blijkt zijne bedoeling volkomen uit de omstandigheid, dat hij zich vereenigde met het voorstel van Burgemeester

en Wethouders, hetwelk gegrond is, op de toedracht der zaak, zooals deze zich blijkens de notulen der vergadering van 14 Mei 1924, gehouden in tegenwoordigheid der onderwijzeres, heeft voorgedaan. Het komt mij voor, dat wegens de onjuiste voorstelling van zaken, die de onderwijzeres willens en wetens bij den gemeenteraad heeft bestendigd gelaten, teneinde aldus de vaste betrekking te verkrijgen, het ongevraagd verleende ontslag gerechtvaardigd is.

Mitsdien ben ik van oordeel, dat met handhaving van het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland*, van 3 September 1924, het daartegen ingesteld beroep ongegrond moet worden verklaard.

Ik veroorloof mij derhalve Uwer Majesteit een daartoe strekkend ontwerp-besluit ter bekrachtiging hierbij eerbiedig aan te bieden.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

---

23 *Mei* 1925. BESLUIT tot wijziging van het reglement op het verleenen van pensioenen en van onderstand voor ééns aan de militairen van de aanvullingstroepen beneden den rang van onderluitenant van het Nederlandsch-Indische leger. S. 200.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 18 April 1925, 8ste Afdeeling, n°. 29;

Den Raad van State gehoord (advies van 5 Mei 1925, n°. 36);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 15 Mei 1925, 8ste Afdeeling, n°. 77;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Het reglement op het verleenen van pensioenen en van onderstanden voor ééns aan de militairen van de aanvullingstroepen beneden den rang van onderluitenant van het Nederlandsch-Indische leger, opnieuw vastgesteld bij punt III van artikel 1 van Ons besluit van 4 December 1919, n°. 66 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 801, *Indisch Staatsblad* 1920, n°. 65), zooals dat sedert is gewijzigd en aangevuld, laatstelijk bij Ons besluit van 10 Januari 1921, n°. 101 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 9, *Indisch Staatsblad* n°. 241), wordt nader als volgt gewijzigd:

1°. Punt 6 van artikel 1 wordt gelezen:

„6°. als de militair, die niet valt in de termen van een der voorafgaande bepalingen, den dienst verlaten moet wegens onbekwaamheid of ongeschiktheid om in den verkregen rang of stand bij de Nederlandsch-Indische landmacht te dienen, of wegens het eindigen van een verband, welks vernieuwing is geweigerd om andere redenen dan wegens wangedrag, handelingen of gedragingen, die de tucht ondermijnen, onzedelijkheid of verregaande nalatigheid in de vervulling der dienstplichten, een en ander mits de belanghebbende tevens een diensttijd van ten minste twintig dienstjaren kunne doen gelden;"

2°. Van artikel 6, § 1, wordt punt *a* gelezen:

„*a.* in geval van ontslag wegens wangedrag, handelingen of gedragingen, die de tucht ondermijnen, onzedelijkheid of verregaande nalatigheid in de vervulling der dienstplichten;"

3°. in artikel 10, § 5 — zooals deze paragraaf is genummerd ingevolge het Koninklijk besluit van 10 Januari 1921, n°. 101 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 9, *Indisch Staatsblad* n°. 241) — wordt voor:

„§ 5 hiervoren" gelezen: „§ 4 hiervoren"; in artikel 21, § 7 voor „§§ 4 en 5": „§§ 3 en 4" en in artikel 23, lid 2, voor „§ 5": „§ 4".

2. Dit besluit treedt in werking op een nader door den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* te bepalen tijdstip en werkt terug voor zooveel sub 3°. van artikel een aangaat tot 1 Januari 1919.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 23sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 4 *Juni* 1925.)

---

25 *Mei* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep van Burgemeester en Wethouders van *Woerden* tegen de besluiten van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* en van *Zuidholland*, onderscheidenlijk van 15 en 29 Januari 1924, tot goedkeuring van de Algemeene Keur van het grootwaterschap van *Woerden*. S. 201.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Burgemeester en Wethouders van *Woerden* tegen de besluiten van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* en van *Zuidholland*, onderscheidenlijk van 15 en 29 Januari 1924, houdende goedkeuring van de Algemeene Keur van het grootwaterschap van *Woerden*;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 4 Maart 1925, n°. 72;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 20 Mei 1925, n°. 341, afdeeling Waterstaat A;

Overwegende: dat bij bovengenoemde besluiten Gedeputeerde Staten van *Utrecht* en van *Zuidholland* hebben goedgekeurd de door de Vereenigde Vergadering van het groot-Waterschap op 25 October 1923 vastgestelde Algemeene Keur van dit waterschap, waarvan artikel 50 luidt als volgt:

„Onverminderd het bepaalde bij de verordening op het bouwen en planten in de nabijheid van in de provincie *Utrecht* gelegen windmolens, dienende tot het uitmalen van water, voor zoover deze onder beheer staan van waterschappen, is het verboden binnen den afstand van 300 M. van eenigen windwatermolen te bouwen, te planten, schelven, hooibergen, of iets anders te hebben of te stellen, dat de windvang des molens zoude kunnen belemmeren";

dat Burgemeester en Wethouders van *Woerden* zich in beroep tegen de in artikel 50 vervatte verbodsbepaling richten, daarbij aanvoerende

dat dit artikel 50, regelende het windrecht voor de gemeente *Woerden*, ernstig de uitbreiding der stad belemmert; dat toch nabij de van der Valk—Boumanlaan geplaatst is de windmotor van den polder Middelland; dat, indien binnen een straal van 300 M. van dien molen niet gebouwd mag worden, een gedeelte van bovengenoemde laan onbebouwd moet blijven en dientengevolge de uitbreiding aan die zijde der stad onmogelijk wordt gemaakt; dat weliswaar wordt aangevoerd, dat, indien eene aanvrage tot bouwen zou worden afgewezen, in beroep kan worden gegaan krachtens artikel 18 der Keurenwet, doch dat dit in dit geval niet zal baten, omdat niemand dat bouwterrein zal koopen, zoolang niet definitief vaststaat, dat, en hoe hoog er op gebouwd mag worden; dat toch, indien iemand bouwen wil, hij terstond de beschikking over het terrein zal wenschen en niet wil wachten, totdat eene beslissing in hooger beroep — welke misschien maanden kan uitblijven — afkomt; dat verder het argument als zou stadsuitbreiding niet aan den kant der van der Valk—Boumanlaan te zoeken zijn, door de praktijk gelogenstraft wordt, daar reeds een drietal perceelen zijn gebouwd en voor wederom een drietal grond verkocht is; dat ook te berde gebracht is, dat de gemeente de perceelen zou kunnen doen bebouwen, indien zij zorgt, dat electrisch kan worden gemalen; dat dit echter eene uitgave van f 1000, ongeacht het jaarlijksch stroomverbruik en onderhoud, veroorzaakt, welke uitgaaf — gezien de resultaten der proeven inzake windsnelheid, genomen door den heer S. Lako en vermeld in „de Mededeelingen van de Rijks-Hoogere-Landtuin- en boschbouwschool en van de daaraan verbonden instituten" — geheel onnoodig zou zijn;

Overwegende: dat de polder Middelland in vroeger jaren, tot 1904, steeds bemalen werd door een windwatermolen, en in verband daarmede van oudsher op de gronden in den omtrek van dien windmolen de in de Keur van het groot-waterschap van *Woerden* omschreven last rustte, volgens welke het was verboden binnen den afstand van 300 M. van eenigen windwatermolen te bouwen, te planten, schelven, hooibergen of iets anders te stellen, dat den windvang des molens zoude kunnen belemmeren;

dat in 1904 de bedoelde windwatermolen plaats maakte voor een gasmotor, welke toestand voortduurde tot 1919, in welk jaar de gasmotor weder werd vervangen door een windmotor;

dat derhalve van 1904 tot 1919 een verbod als bovenaangehaald in de Keur van het grootwaterschap wel bleef voorkomen, doch dat verbod ten aanzien van den polder Middelland wegens de afwezigheid van een windmolen geene toepassing kon vinden, met het gevolg dat de bebouwde kom van *Woerden* zich tot binnen een straal van 300 M. van den voormaligen windmolen heeft kunnen uitbreiden;

dat bij de mede bovenaangehaalde, door het appelleerend college bestreden bepaling van de op 25 October 1923 vastgestelde nieuwe Keur van het grootwaterschap de oude verbodsbepaling nog is verscherpt door inlassching aan het slot van het voorschrift van de woorden: „te hebben", ten einde aldus niet slechts in de toekomst uit te voeren bouwwerken enz., welke den windvang van den windmotor zouden kunnen schaden, te keeren, doch ook zoodanigen reeds bestaanden opstal enz. te kunnen doen opruimen;

Overwegende: dat ter beslissing van het beroep de belangen van de gemeente *Woerden* bij eene uitbreiding der bebouwing in de richting van het gemaal van den polder Middelland en die van het grootwaterschap van *Woerden* en den polder Middelland bij een onbelemmerden windvang van den windmotor van laatstgenoemde instelling tegen elkander dienen te worden afgewogen;

Overwegende dienaangaande, dat blijkens de stukken de uitbreiding van de bebouwde kom van *Woerden* te bedoelder plaatse ook thans, d. i. na 1919, geenszins denkbeeldig genoemd kan worden, wat o. m. daaruit blijkt, dat het bestuur der Hoogere Burgerschool voor *Woerden* en omstreken zijn nieuwe schoolgebouw na 1920 gebouwd heeft aan de van der Valk—Boumanlaan, welke laan voor een deel is gelegen binnen den straal van 300 M. van den windmotor;

dat van de zijde van de gemeente *Woerden* terecht niet bruikbaar wordt geacht de door het bestuur van den polder Middelland geopperde oplossing der moeilijkheid, n.l. om het verbod tot een straal van 180 M. terug te brengen, indien voor de verdere 120 M. niet hooger wordt gebouwd dan 5.25 M. + N.A.P. en de windmotortoren op kosten der gemeente met 2 M. wordt verhoogd, — en wel, aangezien het hier betreft bouwterrein en de koopers van dien grond allicht niet gehouden zullen willen zijn aan een hoogte van slechts 5.25 M.;

Overwegende, dat bij afweging tegen elkander van de in conflict zijnde belangen van partijen de vraag, of de belangen van de gemeente *Woerden* bij eene uitbreiding van hare bebouwing in de richting van het bedoelde gemaal niet reeds door een toepassing van de verbodsbepaling, zooals die vóór de jongste wijziging der Keur reeds bestond, in tegenwoordige omstandigheden te veel in het gedrang zouden komen, in het midden kan worden gelaten, doch dat in elk geval moet worden aangenomen, dat de onderwerpelijke verbodsbepaling, zooals zij thans, na de jongste wijziging der Keur, luidt, voor de instandhouding van de bebouwde kom der gemeente *Woerden* dermate schadelijk is, dat zij niet behoort te worden opgelegd;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad* nº. 139);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met gegrondverklaring van het beroep de bestreden besluiten van de Gedeputeerde Staten van *Utrecht* en van *Zuidholland* te vernietigen.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk met het rapport van Onzen Minister voornoemd in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 25sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat,
G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 25 *Juni* 1925.)

MINISTERIE VAN WATERSTAAT.

N°. 341.

Afdeeling WATERSTAAT A.

's-Gravenhage, den 30sten Mei 1925.

Aan de Koningin.

Zeer eerbiedig veroorloof ik mij Uwer Majesteit hierbij voor te leggen het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, inzake het beroep, ingesteld door Burgemeester en Wethouders van *Woerden* tegen de besluiten van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* en van *Zuidholland*, onderscheidenlijk van 15 en 29 Januari 1924, houdende goedkeuring van de Algemeene Keur van het groot-waterschap van *Woerden*.

Op de gronden, neergelegd in het hiervolgend ontwerp-besluit is de Afdeeling van oordeel, dat het beroep ongegrond is.

„Beschikkende op het beroep, ingesteld door Burgemeester en Wethouders van *Woerden* tegen de besluiten van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* en van *Zuidholland*, onderscheidenlijk van 15 en 29 *Januari* 1924, houdende goedkeuring van de algemeene keur van het grootwaterschap van *Woerden*;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 4 Maart 1925, n°. 72;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van

Overwegende, dat bij bovengenoemde besluiten van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* en van *Zuidholland* hebben goedgekeurd de door de Vereenigde Vergadering van het Groot-Waterschap op 25 October 1923 vastgestelde Algemeene Keur van dit waterschap, waarvan artikel 50 luidt als volgt:

„Onverminderd het bepaalde bij de verordening op het bouwen en planten in de nabijheid van in de provincie *Utrecht* gelegen windmolens, dienende tot het uitmalen van water, voor zoover deze onder beheer staan van waterschappen, is het verboden binnen den afstand van 300 Meter van eenigen windwatermolen te bouwen, te planten, schelven, hooibergen, of iets anders te hebben of te stellen, dat de windvang des molens zoude kunnen belemmeren;

dat Burgemeester en Wethouders van *Woerden* zich in beroep tegen de in artikel 50 vervatte verbodsbepaling richten, daarbij aanvoerende dat dit artikel 50, regelende het windrecht voor de gemeente *Woerden* ernstig de uitbreiding der stad belemmert; dat toch nabij de van der Valk—Boumanlaan geplaatst is de windmotor van den polder Middelland; dat, indien binnen een straal van 300 Meter van dien molen niet gebouwd mag worden, een gedeelte van bovengenoemde laan onbebouwd moet blijven en dientengevolge de uitbreiding aan die zijde der stad onmogelijk wordt gemaakt: dat wel is waar wordt aangevoerd dat indien eene aanvrage tot bouwen zou worden afgewezen, in beroep kan worden gegaan krachtens artikel 18 der Keurenwet, doch dat dit in dit geval niet zal baten, omdat niemand dat bouwterrein zal koopen, zoolang niet definitief vaststaat, dat, en hoe hoog er op gebouwd mag worden; dat toch, indien iemand bouwen wil, hij terstond de beschikking over het terrein zal wenschen en niet wil wachten, totdat een beslissing in hooger beroep — welke misschien maanden kan uitblijven — afkomt; dat verder het argument als zou stadsuitbreiding niet aan den kant der van der Valk—Boumanlaan te zoeken zijn, door de praktijk gelogenstraft wordt, daar reeds een drietal perceelen zijn gebouwd en voor wederom een drietal grond verkocht is; dat ook te berde gebracht is dat de gemeente de perceelen zou kunnen doen bebouwen, indien zij zorgt dat electrisch kan worden gemalen; dat dit echter eene uitgave van f 1000, ongeacht het jaarlijksch stroomverbruik en onderhoud, veroorzaakt, welke uitgaaf — gezien de resultaten der proeven inzake windsnelheid genomen door den heer S. Lako en vermeld in „de Mededeelingen van de Rijks Hoogere Land- tuin- en boschbouwschool en van de daaraan verbonden instituten", — geheel onnoodig zou zijn;

Overwegende dat het in artikel 50 der keur vervatte verbod om binnen den afstand van 300 M. van eenigen windwatermolen te bouwen, te planten, schelven, hooibergen of iets anders te hebben of te stellen, dat de windvang des molens zoude kunnen belemmeren, in het belang van eene goede bemaling van den polder noodzakelijk is te achten, en het verbod voor de belangen van de gemeente *Woerden* niet dermate schadelijk is dat het niet kan worden opgelegd;

Overwegende wijders, dat eigendomsaanspraken van anderen op de door artikel 50 der keur getroffen gronden niet te kort kunnen doen aan de bevoegdheid van het waterschapsbestuur om in het huishoudelijk belang van het waterschap verordeningen als bovenbedoeld vast te stellen;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad* n°. 139);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

, den

De Minister van Waterstaat,"

In deze zaak is een afzonderlijk advies uitgebracht door de Staatsraden Cort van der Linden en Baron van Hugenpoth tot Aerdt, hetwelk luidt als volgt:

„Aan de Koningin.

's-Gravenhage, 4 Maart 1925.

De ondergeteekenden zich niet kunnende vereenigen met het advies der Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, hebben de eer Uwer Majesteit een ontwerp-besluit voor te dragen, waarin de gronden voor hun afwijkend oordeel zijn neergelegd.

Zij veroorlooven zich Uwer Majesteit ten overvloede er op te wijzen, dat de consequentie van het besluit door de Afdeeling aan Uwe Majesteit voorgedragen er toe zou leiden dat een polderbestuur gerechtigd zou zijn door het

plaatsen van een windmolen in de nabijheid van eene bebouwde stadswijk talrijke woningen zonder eenige schadeloosstelling onbruikbaar te maken en tot afbraak te dwingen. Het komt hun voor dat reeds dergelijke consequentie de onhoudbaarheid van de stelling der Afdeeling voldoende aantoont. Indien het huishoudelijk belang van den polder de opruiming van met den grond verbonden opstanden dringend eischt, zal de polder zich door onteigening de beschikking kunnen verzekeren.

De ondergeteekenden wijzen er voorts op dat artikel 626 Burgerlijk Wetboek den eigendom waarborgt voor hetgeen op en in den grond is.

Zij veroorloven zich derhalve Uwer Majesteit bijgaand concept-besluit ter bekrachtiging aan te bieden.

De Leden van den Raad van State,
Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur,
(get.) CORT VAN DER LINDEN.
„ V. HUGENPOTH TOT AERDT".

In aansluiting aan dit advies is door de genoemde Staatsraden een afzonderlijk ontwerpbesluit opgemaakt, dat van den volgenden inhoud is:

„Beschikkende op het beroep, ingesteld door Burgemeester en Wethouders van *Woerden* tegen de besluiten van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* en van *Zuidholland*, onderscheidenlijk van 15 en 29 Januari 1924, houdende goedkeuring van de algemeene keur van het groot-waterschap van *Woerden*;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur gehoord, advies van 4 Maart 1925, nº. 72;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van

Overwegende: dat bij bovengenoemde besluiten Gedeputeerde Staten van *Utrecht* en van *Zuidholland* hebben goedgekeurd de door de Vereenigde Vergadering van het Groot-Waterschap op 25 October 1923 vastgestelde Algemeene Keur van dit waterschap, waarvan artikel 50 luidt als volgt:

„Onverminderd het bepaalde bij de verordening op het bouwen en planten in de nabijheid van in de provincie *Utrecht* gelegen windmolens, dienende tot het uitmalen van water, voor zoover deze onder beheer staan van waterschappen, is het verboden binnen den afstand van 300 M. van eenigen windwatermolen te bouwen, te planten, schelven, hooibergen, of iets anders te hebben of te stellen, dat de windvang des molens zoude kunnen belemmeren";

dat Burgemeester en Wethouders van *Woerden* zich in beroep tegen de in artikel 50 vervatte verbodsbepaling richten, daarbij aanvoerende dat dit artikel 50, regelende het windrecht voor de gemeente *Woerden* ernstig de uitbreiding der stad belemmert; dat toch nabij de van der Valk—Boumanlaan geplaatst is de windmotor van den polder Middelland; dat, indien binnen een straal van 300 M. van dien molen niet gebouwd mag worden, een gedeelte van bovengenoemde laan onbebouwd moet blijven en dientengevolge de uitbreiding aan die zijde der stad onmogelijk wordt gemaakt; dat wel is waar wordt aangevoerd dat indien eene aanvrage tot bouwen zou worden afgewezen, in beroep kan worden gegaan krachtens artikel 18 der Keurenwet, doch dat dit in dit geval niet zal baten, omdat niemand dat bouwterrein zal koopen, zoolang niet definitief vast staat, dat, en hoe hoog er op gebouwd mag worden; dat toch, indien iemand bouwen wil, hij terstond de beschikking over het terrein zal wenschen en niet wil wachten, totdat eene beslissing in hooger beroep — welke misschien maanden kan uitblijven — afkomt; dat verder het argument als zou stadsuitbreiding niet aan den kant der van der Valk—Boumanlaan te zoeken zijn, door de praktijk gelogenstraft wordt, daar reeds een drietal perceelen zijn gebouwd en voor wederom een drietal grond verkocht is; dat ook te berde gebracht is, dat de gemeente de perceelen zou kunnen doen bebouwen, indien hij zorgt, dat electrisch kan worden gemalen; dat dit echter eene uitgave van f 1000, ongeacht het jaarlijksch stroomverbruik en onderhoud, veroorzaakt, welke uitgaaf — gezien de resultaten der proeven inzake windsnelheid genomen door den heer S. Lako en vermeld in „de Mededeelingen van de Rijks-Hoogere-Land-tuin- en boschbouwschool en van de daaraan verbonden instituten" — geheel onnoodig zou zijn;

Overwegende: dat artikel 625 Burgerlijk Wetboek den eigenaar het vrij genot van zijne zaak waarborgt, mits hij er geen gebruik van make, strijdende tegen de wetten of de openbare verordeningen, daargesteld door zoodanige macht, die daartoe volgens de Grondwet de bevoegdheid heeft en behoudens de onteigening ten algemeenen nutte;

dat alzoo volgens dit artikel het genot door de bevoegde macht mag worden beperkt doch deze beperking niet insluit de bevoegdheid tot opheffing of vernietiging van den eigendom;

Overwegende dat ook de Grondwet onderscheidt tusschen beperking en vernietiging of onbruikbaarmaking van den eigendom;

dat immers de Grondwet beperking van den eigendom vrijlaat en daarentegen, terwijl krachtens artikel 152 Grondwet en de Onteigeningswet ontzetting uit den eigendom medebrengt overdracht van eigendom, artikel 153 Grondwet vernietiging of onbruikbaarmaking van eigendom in het algemeen belang alleen toelaat tegen schadeloosstelling tenzij de wet het tegendeel bepaalt;

dat nu wel artikel V der additioneele artikelen bepaalt dat het eerste lid van artikel 153 buiten toepassing blijft totdat de wettelijke regeling, in dat artikel genoemd, zal zijn in werking getreden maar niettemin uit dat artikel blijkt dat de Grondwet onderscheidt tusschen beperking en vernietiging of onbruikbaarmaking van eigendom;

dat derhalve krachtens artikel 153 Grondwet vernietiging of onbruikbaarmaking van eigendom alleen door eene wet kan worden bevolen of toegestaan;

Overwegende: dat artikel 193 Grondwet den besturen van waterschappen, veenschappen en veenpolders de bevoegdheid verleent volgens regels door de wet te stellen in het huishoudelijk belang van die instellingen verordeningen te maken maar dat van eene afwijking van artikel 625 Burgerlijk Wetboek geen sprake is;

dat dan ook de wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad* nº. 139) ter uitvoering van het toenmalige artikel 191 Grondwet (thans 193) er in artikel 3

uitdrukkelijk bepaalt dat de verordeningen geen bepalingen mogen inhouden omtrent punten waaromtrent bij eene wet, een algemeenen maatregel van bestuur, een provinciale verordening of het reglement der instelling is voorzien;

Overwegende: dat derhalve de bepaling der verordening welke het hebben ook van bestaande opstanden verbiedt, waardoor niet eene beperking van het genot van den eigenaar wordt voorgeschreven, maar de algeheele opheffing van den eigendom wordt mogelijk gemaakt, in strijd is met de wet en niet voor goedkeuring vatbaar is;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad* nº. 139);

Hebben goedgevonden en verstaan:

de bestreden besluiten van Gedeputeerde Staten te vernietigen.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

, den

De Minister van Waterstaat,"

Blijkens dit ontwerp-besluit zijn de genoemde Staatsraden, in afwijking van het gevoelen van de meerderheid der Afdeeling, van oordeel, dat de bestreden bepaling in strijd is met de wet en niet voor goedkeuring vatbaar is.

Met de conclusie van het door Mr. Cort van der Linden en Mr. Dr. Baron van Hugenpoth tot Aerdt overgelegde ontwerp-besluit, dat het beroep gegrond moet worden geacht, instemmende, ben ik niettemin van meening, dat tot die gevolgtrekking op andere gronden moet worden besloten.

Zonder twijfel behoort naar mijne meening het hooger toezicht aan de vraag, of de door de lagere corporatie ontworpen verordening wel noodzakelijk en billijk mag heeten, te doen voorafgaan deze andere vraag, of die verordening wettig kan worden geacht. Nu is mijns inziens van strijd met de wet in het onderhavige geval geen sprake.

Het betreft in casu een belangen-conflict tusschen de gemeente *Woerden*, welke gebaat schijnt door eene uitbreiding van hare bebouwde kom in de richting van het gemaal van den in het groot-waterschap van *Woerden* gelegen polder Middelland en het genoemde waterschap, welke laatste instelling den windvang van bedoeld gemaal, zijnde een windmotor, meent te moeten beschermen door instandhouding en zelfs verscherping van het tot dusver in de algemeene keur van het groot-waterschap voorkomend verbod om binnen zekeren afstand eenige(n) opstal of beplanting te hebben of te stellen, welke dien windvang zoude kunnen belemmeren.

Het ontwerp-besluit der Staatsraden Cort van der Linden en Baron van Hugenpoth tot Aerdt laat de verbodsbepaling, zooals die vóór de jongste wijziging der keur reeds bestond, geheel buiten beschouwing en richt zich uitsluitend tegen de bedoelde verscherping van het oude voorschrift, krachtens welke niet meer, als voorheen, slechts in de toekomst uit te voeren bouwwerken enz., welke den windvang van den windmotor zouden kunnen schaden, worden tegengegaan, doch ook reeds bestaande opstal enz. zal kunnen worden opgeruimd. Het bedoelde ontwerp-besluit acht zoodanig verbod in strijd o. a. met artikel 625 B. W. en wel omdat in casu door de bepaling, welke het hebben ook van bestaande opstanden verbiedt „de algeheele opheffing van den eigendom wordt mogelijk gemaakt", terwijl volgens de meening der Staatsraden genoemd artikel wel toelaat dat de eigendom door de bevoegde macht wordt beperkt, maar niet dat door die macht tot opheffing of vernietiging van den eigendom wordt overgegaan.

Het is duidelijk, dat feitelijk hiermede, al wordt dit niet met zooveel woorden vermeld, — kennelijk op voetspoor van des Hoogen Raads veelbestreden opvatting omtrent genoemd artikel 625 B. W. in verband met de vraag aangaande de bevoegdheid van den gemeenteraad om bij zijne verordeningen het eigendomsrecht te beperken — door de hier aan het woord zijnde Staatsraden in artikel 625 B. W. een grensaanduiding wordt gezien van verordeningsbevoegdheid, in casu van die van waterschapsbesturen. Dat deze opvatting — de noodzakelijke consequentie van de beschouwing der Staatsraden — niet kan worden aanvaard, behoeft m. i. nauwelijks betoog. Hoe dit artikel, dat, van eigendom slechts een definitie willende geven, van beperking van eigendom niet rept, dusdanige bevoegdheidsbeperking zoude inhouden, kan ik niet inzien.

Immers ligt het voor de hand de zinsnede van artikel 625 B. W.: „mits men er geen gebruik van make, strijdende tegen de wetten of de openbare verordeningen, enz." te beschouwen als eene bloote herinnering aan het feit, dat niet het B.W. alléén richtsnoer voor des eigenaars gedragingen is.

Voorts: niet in het Burgerlijk Wetboek verwacht men de begrenzing van aan publiekrechtelijke lichamen toegekende verordeningsbevoegdheid. Voor het onderhavige geval is deze te zoeken bepaaldelijk in artikel 193 der Grondwet en in de Keurenwet, in verband met de artikelen 152 en 153 der Grondwet, het laatste onder voorbehoud van het bepaalde bij artikel V der additioneele bepalingen van de Grondwet.

Nu zou uit het eerste lid van artikel 153 der Grondwet kunnen worden afgeleid, dat de opvatting, volgens welke thans op grond van verordeningen, ook van lagere besturen, eigendom kan worden vernietigd of onbruikbaar gemaakt, in dat voorschrift niet steun vindt. Hoe dan ook voor het tegenwoordige uit dit artikel 153 der Grondwet de opvatting zou kunnen voortvloeien, dat vernietiging of onbruikbaarmaking van eigendom alleen door eene wet kan worden bevolen of toegestaan en dat het waterschapsbestuur bij zijne verordening niet het gebruik van den eigendom zou mogen opheffen, is mij niet duidelijk. Hieruit blijkt dus, dat ik van oordeel ben, dat, voor zoover het bestreden ontwerp-besluit zich mede beroept op artikel 153 der Grondwet, dit ten onrechte geschiedt.

Het is na het vorenstaande welhaast overbodig nog op te merken, dat voor een begrenzing van de verordeningsbevoegdheid van het waterschapsbestuur met betrekking tot den eigendom, zoo in 't algemeen als in 't onder-

havige geval, een beroep op artikel 625 van het B.W. niet kan worden aanvaard en dat van strijd met de wet in casu naar mijne meening niet kan worden gesproken. Veeleer schijnt *naar de wet* de eigendom door de betrekkelijke publiekrechtelijke lichamen te kunnen worden georganiseerd naar eigen inzicht. Een geheel andere vraag is echter, of een dergelijke ver reikende aantasting *op gronden, aan het algemeen belang ontleend*, kan worden gebillijkt. vraag, welke in elk bijzonder geval zal moeten worden beantwoord, en welke naar mijne meening ook juist in het onderwerpelijke geval onder de oogen zal behooren te worden gezien.

Gelijk boven reeds is aangegeven, betreft het in dit geval een strijd tusschen belangen van de gemeente *Woerden*, welke verband houden met de wenschelijkheid van de uitbreiding der bebouwing, eenerzijds en de waterstaatsbelangen van den polder Middelland en het grootwaterschap van *Woerden* anderzijds. Deze in conflict zijnde belangen, zullen dus naar mijne meening tegen elkander behooren te worden afgewogen. Het is op grond van deze belangenwaardeering, dat ik ten slotte van meening ben, dat in de omstandigheden van het geval de belangen van de gemeente *Woerden* door handhaving van de onderwerpelijke verbodsbepaling der Keur van het waterschap, zooals dat voorschrift na de jongste wijziging der Keur luidt, te veel in het gedrang zouden komen.

Uit het bovenstaande blijkt tevens, dat en waarom ik mede niet kan instemmen met het door de Afdeeling voorgedragen ontwerp-besluit.

In overeenstemming met het vorenstaande is een nieuw ontwerp-besluit opgemaakt, dat Uwer Majesteit hierbij zeer eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

De Minister van Waterstaat,
G. J. VAN SWAAY.

---

25 *Mei* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Stond het bekl. als waarnemend Burgemeester vrij op den spoorweg te loopen? Vervanging van den Burgemeester; art. 77 Gemeentewet.

Hooger beroep ingesteld zoowel door den Ambtenaar O. M. als door zijn plaatsvervanger.

Geen schending van art. 169 Sv.

(Spoorwegwet art. 43.)

Mrs. Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse, Taverne, Kirberger.

A. L. enz., requirant van cassatie tegen een arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 5 Maart 1925, waarbij in hooger beroep — na verwijzing der zaak naar genoemd Hof bij 's Hoogen Raads arrest van 5 Januari 1925 (N. J. 1925 blz. 335, *Red.*) — met vernietiging van een door het Kantongerecht te Goor op 8 Juli 1924 gedane uitspraak, requirant, onder aanhaling van de artikelen 43 en 63 der wet van 9 April 1875, S. nº. 67, 253, 9º Sv., is schuldig verklaard aan „het buiten toestemming van de bestuurders van den dienst of van hem, wien dit door de bestuurders is opgedragen, op den spoorweg loopen, terwijl hem dit niet uit den aard zijner betrekking vrijstaat", met bepaling dat ten deze, wegens de geringe beteekenis van het bewezen verklaarde feit, geen straf zal worden toegepast;

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Taverne;

Gelet op de memorie van cassatie, waarbij de requirant de navolgende grieven heeft aangevoerd en toegelicht:

1º. dat hij als waarnemend burgemeester gerechtigd was tot de handeling, waaraan hij is schuldig verklaard en daartoe zelfs, krachtens artikel 2 der Begrafeniswet, als zoodanig was verplicht;

2º. dat hem in strijd met artikel 255 Sv. twee exploiten, houdende aanzegging van hooger beroep, zijn beteekend;

3º. dat hem, ter terechtzitting van het Hof, geweigerd is verschillende vragen te stellen aan getuigen;

4º. dat het Hof geen rekening heeft gehouden met zijn verweer dat hij, de handeling verrichtende, waaraan hij nu schuldig is bevonden, niet anders heeft gedaan dan het bevel opvolgen van den kapitein der Marechaussee, die hem zeide dat zijn, requirants, aanwezigheid niet meer noodig was en dat hij weer terug moest gaan, hetgeen niet anders kon geschieden dan over den spoorweg, daar het bewuste stuk bouwland, waar de opgraving plaats vond, niet is te bereiken langs openbare wegen en voetpaden;

O. dat bij het bestreden arrest bewezen is vreklaard — met qualificatie als voormeld — dat requirant den 26sten Mei 1924 des namiddags 2½ uur te Goor, zonder dat hem zulks uit den aard zijner betrekking vrij stond, buiten toestemming van de bestuurders van den dienst of van hem, wien dit door de bestuurders is opgedragen, heeft geloopen over den spoorweg van Goor naar Delden;

O. dat het Hof, naar aanleiding van requirants verweer, dat hij aan zijne betrekking van waarnemend burgemeester het recht ontleende om over den spoorweg te loopen ten einde zich te begeven op een stuk bouwland, waar men bezig was een lijk op te graven, heeft overwogen: dat artikel 77 der Gemeentewet bepaalt, dat bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den burgemeester, hij wordt vervangen enz. en het Hof van oordeel is, dat die vervanging alleen met recht kan geschieden, nadat gebleken is, dat een of meer van die drie omstandigheden zich voordoen; dat in het onderhavige geval daarvan, voordat beklaagde zich langs en over den spoorweg naar de bewuste kuil begaf, hem niet alleen niets was gebleken, doch het tegendeel voor hem zeer aannemelijk moest zijn geweest, omdat hij wist, dat in den voormiddag van dien dag de burgemeester reeds bij de opgraving tegenwoordig was geweest en althans in dit geval voor den waarnemenden burgemeester geen recht bestond om als zijn vervanger op te treden, tenzij hij 's namiddags gegronde redenen had bekomen om diens ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis te kunnen aannemen; dat dus dit verweer van beklaagde moet worden verworpen en daarmede tevens vervalt zijn beroep op eventueele burgemeesterlijke plichten, voortvloeiende uit de wet op het begraven van lijken, welke op hem zouden hebben gerust;

dat het Hof, voorzoover thans nog van belang, voorts nog heeft overwogen:

dat de beklaagde nog meende dat het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk was in het hooger beroep, omdat dit zoowel namens den Ambtenaar Openbaar Ministerie persoonlijk, als namens zijn plaatsvervanger aan hem, beklaagde, was beteekend, doch het niet is in te zien, waarom het beroep van den eerstgenoemde niet-ontvankelijk zou kunnen worden door een overbodig ingesteld beroep door den plaatsvervanger; dat eerstbedoeld beroep aan de wettelijke vereischten voldoet;

dat beklaagde's beroep op het niet aanwezig zijn van een openbaren weg of een openbaar voetpad, toegang gevende tot de plaats der opgraving, vervalt, wanneer men, zooals het Hof op bovenstaande gronden doet, aanneemt, dat beklaagde geen recht had bij de opgraving als waarnemend burgemeester op te treden;

O. nu betreffende de door requirant in cassatie aangevoerde grieven:

dat het Hof, bij hetgeen het, blijkens de hiervoren opgenomen overweging, als feitelijk vaststaande aannam, op juiste gronden requirants beroep op zijn waarnemend burgemeesterschap en de op hem, krachtens de wet op het begraven van lijken, rustende plichten, heeft verworpen, terwijl de Hooge Raad zich evenzeer vereenigt met de wijze, waarop het Hof requirants, op artikel 255 Sv. betrekking hebbend verweer, heeft ter zijde gesteld;

dat de bewering betreffende het voldoen door requirant aan een hem door den kapitein der marechaussee gedaan bevel, in het bestreden arrest geen feitelijken grondslag vindt; dat voorts wel in het proces-verbaal der terechtzitting van het Hof is vermeld, dat requirant nog eenige vragen formuleert om aan den getuige van der Stadt te doen, welke het Hof, als niet ter zake dienende, weigert te stellen, doch daardoor de wet, met name artikel 169 Sv. niet is geschonden;

dat ten slotte, ook al zou het Hof het niet aanwezig zijn van een openbaren weg of een openbaar voetpad, toegang gevende tot de plaats der opgraving, als feitelijk vaststaande hebben aangenomen, daardoor requirants handeling nog niet haar strafbaar karakter zou verliezen; dat immers het Hof bedoeld verweer niet van belang acht, kennelijk omdat het in elk geval niet geldt voor het door requirant over den spoorweg loopen toen hij zich naar het bouwland begaf;

O. dat mitsdien geen der grieven tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep.

[Gewezen overeenkomstig de concl. Adv.-Gen. Mr. Besier.] (N. J.)

---

26 *Mei* 1925. BESLUIT, houdende vaststelling van den dag, waarop de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568) volledig in werking treedt. S. 202.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 20 Mei 1925, nº. 168, Invoerrechten;

Gezien artikel 46 der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

De nog niet in werking getreden artikelen der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568) treden in werking met ingang van den eersten Juli 1925.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 26sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 28 *Mei* 1925.)

---

27 *Mei* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

Al is een Raad van Arbeid blijkens de regeling zijner taak bij verschillende verzekeringswetten wel een orgaan, dat zijne medewerking bij de uitvoering dier wetten verleent, zoo is hij daarom nog niet ondernemer van een verzekeringsbedrijf, al was het alleen omdat de uitkomsten der bij de betreffende wetten geregelde verzekeringen niet zijn ten bate en schade van de Raden van Arbeid.

Terecht heeft de Raad van Beroep den opgelegden aanslag vernietigd.

De Hooge Raad enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie van den Burgemeester der gemeente Dordrecht, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen II, te Rotterdam, van 22 Jan. 1925, in zake een aan den Raad van Arbeid te Dordrecht opgelegden aanslag in de zakelijke bedrijfsbelasting der gemeente Dordrecht over 1923;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Procureur-Generaal, strekkende tot verwerping van het beroep;

O., dat bij de bestreden uitspraak de Raad van Beroep heeft vernietigd een aan den Raad van Arbeid te Dordrecht opgelegden aanslag in de zakelijke Bedrijfsbelasting dier gemeente over 1922, op grond dat genoemde Raad van Arbeid niet een bedrijf uitoefent, daar hij noch winst behaalt, noch winst maken beoogt;

O. dat tegen deze beslissing als middel van cassatie is aangevoerd:

Schending of verkeerde toepassing van art. 242e der Gemeentewet, en van art. 2 der Verordening der gemeente Dordrecht op de Bedrijfsbelasting, door aan te nemen, dat de Raad van Arbeid niet uitoefent een bedrijf;

O. hieromtrent:

dat volgens het in het middel aangehaalde art. 2, in aansluiting aan art. 242e der Gemeentewet, onder de verder daarin opgenomen nadere bepalingen aan de zakelijke belasting op het bedrijf zijn onderworpen ondernemingen en inrichtingen, welke binnen de gemeente Dordrecht een bedrijf uitoefenen, welke bepaling blijkens het tweede lid van genoemd art. 2 ook geldt voor de door publiekrechtelijke lichamen uitgeoefende bedrijven;

dat nu een Raad van Arbeid blijkens de regeling zijner taak bij de verschillende wetten wel is een orgaan, dat zijne wedewerking ver-

leent bij de uitvoering dier wetten, doch zijn taak daarmede nog niet wordt tot die van ondernemer van een verzekeringsbedrijf, aangenomen overigens, dat geen andere redenen er zich tegen verzetten ten deze het bestaan van een bedrijf in den zin van bovengenoemde wetsbepalingen aan te nemen;

dat immers de uitkomsten der bij de betreffende wetten geregelde verzekeringen niet zijn ten bate en schade van de Raden van Arbeid;

dat 's Raads beslissing derhalve niet in strijd is met de in het middel aangehaalde artikelen, zoodat het middel niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep. (B. S.)

---

28 *Mei* 1925. WET, houdende goedkeuring van een nieuwe overeenkomst van den Staat met de N. V. Aken—Maastrichtsche Spoorwegmaatschappij, betreffende de Domaniale Mijnen. S. 203.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het belang van den Staat medebrengt de overeenkomst nopens het beheer en genot der Domaniale Steenkolenmijnen, krachtens de wet van 19 Juni 1845 (*Staatsblad* nº. 29) met de Aken—Maastrichtsche Spoorwegmaatschappij gesloten, te vervangen door een andere;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Goedkeuring wordt verleend aan de overeenkomst door Onzen Minister van Financiën met de Naamlooze Vennootschap Aken—Maastrichtsche Spoorwegmaatschappij bij de, in afschrift aan deze wet gehechte akte gesloten, ter vervanging van de overeenkomst van 4/8 April 1846, zooals deze is gewijzigd bij overeenkomst van 30 October 1880.

2. De Aken—Maastrichtsche Spoorweg-Maatschappij of de Maatschappij, die krachtens het volgend artikel in haar plaats mocht treden, moet de mijnwerken leiden en exploiteeren overeenkomstig de wettelijke bepalingen en algemeene voorschriften op dat stuk van kracht of nog uit te vaardigen.

Zij is verplicht zich te gedragen naar de voorschriften, die haar op grond daarvan door of vanwege Onzen Minister, onder wiens Departement het Mijnwezen ressorteert, gegeven worden.

3. De Maatschappij is gerechtigd hare rechten en verplichtingen, voortspruitende uit de in artikel 1 dezer wet genoemde nieuwe overeenkomst, mits onder goedkeuring van Onzen Minister van Financiën, over te dragen aan een nieuw op te richten maatschappij, in Nederland gevestigd en waarvan de meerderheid der bestuurders en de meerderheid van de commissarissen Nederlanders moeten zijn.

4. In geval van de overdracht als in het vorig artikel bedoeld, wordt vrijstelling verleend van belastingen terzake van de liquidatie der bestaande maatschappij en de overdracht harer bezittingen aan de nieuwe en van rechten van registratie en overschrijving van het aldus in de nieuwe maatschappij ingebracht kapitaal. Rechten van registratie zullen wel verschuldigd zijn over het verder in de nieuwe maatschappij te brengen kapitaal.

5. De wet van 19 Juni 1845 (*Staatsblad* nº. 29) wordt geacht met ingang van 1 Januari 1921 te zijn ingetrokken.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 28sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 9 *Juni* 1925.)

AFSCHRIFT.

—

De ondergeteekenden:

Zijne Excellentie de Minister van Financiën, ten deze handelende namens den *Staat der Nederlanden* eenerzijds

en

de naamlooze vennootschap *Aken—Maastrichtsche Spoorweg Maatschappij*, gevestigd te Maastricht, ten deze vertegenwoordigd door hare directie, daartoe gemachtigd door haren raad van commissarissen ter uitvoering van het besluit, genomen in hare algemeene vergadering van aandeelhouders gehouden den 11den Februari 1925, zooals dit besluit is omschreven in een aan het voor den Staat bestemde exemplaar dezer akte gehechte afschrift der notulen dier vergadering anderzijds,

in aanmerking nemende, dat de wenschelijkheid is gebleken de overeenkomst van 4/8 April 1846, zooals deze is gewijzigd bij overeenkomst van 30 October 1880, betreffende de exploitatie der Domaniale Steenkolenmijnen te Kerkrade, door een nieuwe regeling te vervangen,

zijn, behoudens goedkeuring bij de wet, overeengekomen, dat de vermelde overeenkomst geacht wordt met ingang van 1 Januari 1921 te zijn vervallen en te zijn vervangen door een overeenkomst van den volgenden inhoud:

Art. 1. Aan en ten behoeve van de Aken—Maastrichtsche Spoorweg Maatschappij blijft afgestaan en overgedragen het beheer en genot der Domaniale Steenkolenmijnen te Kerkrade, aangewezen op de kaart, vermeld in artikel 1 der bovenvermelde overeenkomst van 4/8 April 1846, met al de gebouwen, stoom- en andere werktuigen tot den dienst der mijnen behoorende en de rechten voor den Staat der Nederlanden betrekkelijk deze mijnen uit het grenzentractaat van den 16den Juni 1816 voortvloeiende en zulks voor een tijdsduur, eindigende op 31 December 1952.

Deze overeenkomst zal echter na dien datum stilzwijgend verlengd worden, indien en zoolang zij niet met inachtneming van een termijn van twee jaren door een der partijen zal zijn opgezegd.

Art. 2. Na afloop dezer overeenkomst zullen aan den Staat kosteloos terugkeeren de hierboven vermelde steenkolenmijnen benevens alle in 1846 tot die mijnen behoorende en tijdens dien terugkeer voor de mijnexploitatie gebezigde gronden, met de daarop staande gebouwen, de mijnen voor zoover alsdan nog in exploitatie in behoorlijken toestand, de gronden en gebouwen, voor zoover deze alsdan nog voor de mijnexploitatie worden aangewend in behoorlijken staat van onderhoud.

Bovendien zullen ook alle werktuigen en gereedschappen tot de exploitatie der mijnen behoorende, alsmede een eventueele voorraad steenkolen op het mijnterrein aanwezig, van

rechtswege aan den Staat overgaan, mits deze zulks bij de in art. 1 bedoelde opzegging verklaart te verlangen. Alsdan zal de Staat daarvoor aan de maatschappij de waarde vergoeden, welke in onderling overleg zal worden bepaald, of bij gebreke van overeenstemming zal worden vastgesteld door deskundigen, te benoemen door partijen gezamenlijk, of, bij gebreke van overeenstemming, door de rechtbank, binnen welker rechtsgebied de Domaniale Mijnen zijn gelegen.

Art. 3. Als vergoeding voor de aan de maatschappij ingevolge art. 1 afgestane rechten, zal deze aan den Staat betalen een vergoeding ten bedrage van f 0.50 per ton gewonnen kolen, zullende als hoeveelheid daarvan worden aangenomen de bruto productie over een kalenderjaar min vijftien procent voor eigen gebruik en zeef- en waschverliezen.

Art. 4. De maatschappij zal gehouden zijn den Minister van Financiën telken jare binnen een maand na afloop van een kalenderjaar opgave te verstrekken van de bruto-hoeveelheid in dat jaar gewonnen kolen, en de voormelde vergoeding te voldoen uiterlijk op den laatsten dag der maand Februari.

Indien de maatschappij, na daartoe met inachtneming van een termijn van veertien dagen door den Staat te zijn gesommeerd, in gebreke mocht blijven bovenbedoelde opgave te verstrekken of de vergoeding te betalen, zal de Staat bevoegd zijn de overeenkomst terstond te beëindigen, onverminderd zijne rechten op de achterstallige vergoeding en andere vorderingen, welke den Staat uit hoofde der overeenkomst mochten toekomen. Ten aanzien van den overgang van de mijnen, gronden, gebouwen, werktuigen en gereedschappen aan den Staat zullen alsdan gelden de bepalingen van art. 2, met dien verstande, dat de verklaring in lid 2 van dat artikel bedoeld, zal moeten geschieden bij de mededeeling, dat de Staat de overeenkomst beëindigt.

De maatschappij zal voorts gehouden zijn tot staving van de juistheid harer opgave der hoeveelheid gewonnen kolen, alle zoodanige gegevens te verschaffen, als ter controle noodig zullen blijken en aan een door den Minister van Financiën desverlangd aangewezen ambtenaar, accountant of andere deskundige tot dat doel inzage harer boeken en bescheiden te verstrekken.

Art. 5. De maatschappij is verplicht de exploitatie op zoodanige wijze te verrichten, dat jaarlijks, na aftrek van 15 % voor eigen gebruik en zeef- en waschverliezen, minstens tweehonderd duizend ton kolen worden gewonnen. Bij gebreke van dien zal de maatschappij over het verschil tusschen de gewonnen hoeveelheid en tweehonderd duizend ton de voormelde vergoeding van f 0.50 per ton verschuldigd zijn, behoudens overmacht of omstandigheden, welke haar redelijkerwijze niet kunnen worden toegerekend.

Art. 6. In afwijking van hetgeen bij art. 3 betreffende de vergoeding is bepaald, zal de maatschappij over de jaren 1921, 1922 en 1923 een vergoeding betalen van f 1 per ton over de in die jaren gewonnen hoeveelheden kolen, berekend op den voet als in art. 3 omschreven, zullende door deze betaling mede zijn voldaan hetgeen de Staat overigens uit hoofde van zijn recht op een deel der zuivere opbrengst krachtens de thans vervallen overeenkomst mocht te vorderen hebben.

Art. 7. De maatschappij is gerechtigd hare rechten en verplichtingen uit deze overeenkomst, mits onder goedkeuring van den Minister van Financiën, over te dragen aan een nieuw op te richten maatschappij, in Nederland gevestigd en waarvan de meerderheid der bestuurders en de meerderheid van de commissarissen Nederlanders moeten zijn.

Aldus opgemaakt in tweevoud en ondertekend te 's-Gravenhage en te Rotterdam, den 13/11 Februari 1925.

De Minister van Financiën,
(w.g.) H. COLIJN.
De Directie der N. V. Aken—Maastrichtsche Spoorweg Maatschappij,
(w.g.) W. HUSMANN.
(w.g.) HULSMAN.
De Raad van Commissarissen:
(w.g.) F. MICHIELS,
Voorzitter.
(w.g.) KNOTTENBELT.
Voor gelijkluidend afschrift:
De Secretaris-Generaal van het Ministerie van Financiën,
DE VRIES.

---

28 *Mei* 1925. WET, houdende nieuwe wettelijke regeling van de coöperatieve vereenigingen. S. 204.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1923/1924, no. 326, 1—4; 1924/1925, no. 64, 1—20.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 1669/1674; 1676—1690; 1719—1740, 1831.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 845—848, 878—884.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat eene nieuwe regeling van de coöperatieve vereenigingen bij de wet wenschelijk is;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. 1. Onder coöperatieve vereenigingen verstaat de wet vereenigingen van personen, waarbij de in- en uittreding van leden is toegelaten, en die bevordering van de stoffelijke belangen der leden ten doel hebben, als door middel van gemeenschappelijke uitoefening van hunne nering of hun ambacht, door aanschaffing van hunne benoodigdheden of het hun verstrekken van voorschotten of crediet.

2. Eene vereeniging, welke aan deze vereischten voldoet, verliest haar karakter niet, indien de statuten haar veroorloven haren werkkring tot derden uit te strekken, noch indien zij naast stoffelijke ook andere belangen behartigt.

2. Elke coöperatieve vereeniging is koopman in den zin van het Wetboek van Koophandel.

3. 1. De naam eener coöperatieve vereeniging bevat de aanwijzing van haar doel, het woord „coöperatief" en eene aanduiding omtrent de wijze, waarop de aansprakelijkheid der leden voor de verbintenissen der vereeniging is geregeld.

2. De coöperatieve vereeniging wordt aangeduid met de letters W. A., indien hare statuten geene van het voorschrift van het eerste lid van artikel 17 afwijkende regeling der aansprakelijkheid bevatten; met de letters

G. A., indien de statuten eene afwijkende regeling bevatten; en met de letters U. A., indien de aansprakelijkheid bij de statuten is uitgesloten.

3. Behoudens in telegrammen, is de coöperatieve vereeniging verplicht haren naam volledig te voeren.

4. Zoo de statuten niet anders bepalen, valt het boekjaar der vereeniging samen met het kalenderjaar.

5. 1. De akte van oprichting der coöperatieve vereeniging, welke hare statuten moet bevatten, en de akte, waarbij de statuten worden gewijzigd, worden notarieel verleden in de Nederlandsche taal.

2. De statuten der vereeniging bevatten:

1°. haren naam en dien der gemeente harer vestiging;

2°. de aanduiding van het bedrijf dat door haar zal worden uitgeoefend;

3°. de regeling van de aansprakelijkheid der leden voor de verbintenissen der vereeniging of de uitsluiting daarvan, dan wel eene vermelding, dat de in artikel 17 opgenomen regeling geldt;

4°. voorschriften omtrent hunne wijziging, waaruit in het bijzonder blijke of en in hoeverre wijziging geoorloofd is, alsmede of en onder welke voorwaarden leden door opzegging van het lidmaatschap de toepasselijkheid te hunnen aanzien kunnen ontgaan van wijzigingen, welke ten gevolge hebben, dat de aansprakelijkheid der leden voor de verbintenissen der vereeniging wordt verhoogd of de verplichtingen der leden tegenover de vereeniging worden verzwaard.

3. Wanneer de akte van oprichting notarieel is verleden, de naam der vereeniging het woord „coöperatief" bevat en de statuten bevatten hetgeen in de bepalingen onder 1°. en 2°. van het tweede lid van dit artikel is voorgeschreven, verkrijgt de vereeniging bij hare oprichting rechtspersoonlijkheid.

4. In deze wet is onder wijziging van de statuten begrepen wijziging van den duur der vereeniging.

6. Indien de duur der vereeniging in de akte van oprichting niet is aangegeven, wordt zij geacht voor onbepaalden tijd te zijn aangegaan.

7. 1. De bestuurders zijn verplicht te zorgen voor de openbaarmaking in de *Nederlandsche Staatscourant* van de akte van oprichting der vereeniging en van die, waarbij hare statuten worden gewijzigd.

2. De bestuurders zijn voor de handelingen ten name der vereeniging door hen, of op hunnen last, verricht vóórdat de akte van oprichting is openbaar gemaakt en de handelszaak is ingeschreven in het handelsregister, met de vereeniging persoonlijk en ieder voor het geheel verantwoordelijk.

3. Wat niet is openbaar gemaakt, geldt niet tegen derden te goeder trouw.

8. 1. Indien de president der arrondissements-rechtbank, binnen welker rechtsgebied eene coöperatieve vereeniging in het handelsregister moet worden of is ingeschreven, op een daartoe tot hem gericht met redenen omkleed verzoekschrift verklaart, dat de kosten der notarieele akte, waarbij zij wordt opgericht of hare statuten worden gewijzigd, voor de vereeniging te bezwarend zijn te achten, verleent de door den president aan te wijzen notaris zijn dienst kosteloos.

2. Het in het eerste lid van dit artikel bedoelde verzoekschrift kan zonder bijstand van een procureur worden ingediend.

9. Voor zoover de statuten niet anders bepalen, is het lidmaatschap eener coöperatieve vereeniging persoonlijk.

10. De gehuwde vrouw wordt geacht de bewilliging van haren man te hebben bekomen tot het als lid toetreden tot eene coöperatieve vereeniging, die geen andere stoffelijke belangen beoogt dan het verkrijgbaar stellen van gewone en dagelijksche behoeften der huishouding.

11. 1. Het lidmaatschap eener coöperatieve vereeniging wordt schriftelijk aangevraagd. Aan den aanvrager wordt eveneens schriftelijk bericht, dat hij als lid is toegelaten of geweigerd.

Zoo hij is toegelaten, wordt hem tevens medegedeeld onder welk nummer hij als lid in de boeken der vereeniging is ingeschreven. Al deze stukken zijn vrij van zegelrecht.

2. Niettemin behoeft, ten bewijze van de verkrijging van het lidmaatschap, van eene schriftelijke aanvrage en een schriftelijk bericht, als bedoeld bij het vorige lid, niet te blijken.

3. De geschriften, waarbij het lidmaatschap wordt aangevraagd van vereenigingen, waarbij de leden op eenigerlei wijze aansprakelijk zijn voor de verbintenissen der vereeniging, worden gedurende ten minste dertig jaren door het bestuur bewaard. Echter behoeven de hier bedoelde geschriften niet te worden bewaard, voor zoover betreft hen, wier lidmaatschap kan blijken uit eene door hen onderteekende, gedagteekende verklaring in de boeken der vereeniging.

4. Zoo de statuten niet anders bepalen, wordt over de toelating tot het lidmaatschap door het bestuur beslist en heeft een aanvrager, die door het bestuur is afgewezen, gedurende eene maand na den dag der schriftelijke mededeeling van de afwijzing, recht van beroep op de algemeene vergadering.

12. 1. Met behoud der vrijheid van uittreding uit de vereeniging, kunnen daaraan voorwaarden, in overeenstemming met haar doel en strekking, worden verbonden. Eene voorwaarde, welke verder gaat dan geoorloofd is, wordt in zooverre voor niet geschreven gehouden.

2. De opzegging van het lidmaatschap kan alleen geschieden tegen het einde van het boekjaar. Is bij de statuten geen termijn voor de opzegging bepaald, dan kan zulks alleen geschieden met inachtneming van een termijn van ten minste vier weken.

13. De opzegging van het lidmaatschap kan slechts geschieden, hetzij bij afzonderlijk schriftuur, hetzij door eene door het lid onderteekende, gedagteekende verklaring in de boeken der vereeniging. Het lid, dat de opzegging doet, ontvangt daarvan eene schriftelijke erkentenis van het bestuur. Al deze stukken zijn vrij van zegelrecht. Wordt de schriftelijke erkentenis niet binnen veertien dagen gegeven, dan is het lid bevoegd de opzegging op kosten der vereeniging bij deurwaarders-exploit te herhalen.

14. Door verlies der vereischten voor het lidmaatschap gaat dit niet verloren. In dat geval kan het lidmaatschap ook door het

bestuur, krachtens besluit der algemeene vergadering, aan het lid worden opgezegd, en is het tweede lid van artikel 12 van toepassing.

15. Zoo bij de statuten niet anders is bepaald, geldt voor ontzetting van het lidmaatschap:

dat zij kan geschieden op grond dat een lid in strijd met de statuten handelt, of opzettelijk de vereeniging benadeelt;

dat zij wordt uitgesproken door het bestuur der vereeniging, onder vermelding der feiten, waarop het besluit tot ontzetting is gegrond, van welk besluit het bestuur schriftelijk mededeeling doet aan het betrokken lid, dat gedurende eene maand na den dag van ontvangst van die mededeeling recht van beroep op de algemeene vergadering heeft.

16. Door het bestuur wordt nauwkeurig boek gehouden van de toe- en uittreding der leden; is deze laatste een gevolg van het overlijden van een lid, dan wordt daarvan aanteekening gedaan, zoodra het overlijden aan het bestuur bekend wordt.

17. 1. Blijkt bij gerechtelijke of buitengerechtelijke vereffening eener coöperatieve vereeniging, dat hare bezittingen ontoereikend zijn om aan hare verbintenissen te voldoen, dan zijn zij, die bij hare ontbinding leden waren of minder dan een jaar te voren hebben opgehouden leden te zijn, tegenover de vereffenaars voor gelijke deelen van het tekort aansprakelijk. Wanneer de vereeniging wordt ontbonden door hare insolventie, nadat zij in staat van faillissement is verklaard, deelen in de aansprakelijkheid, behalve de leden, allen die minder dan een jaar vóór de faillietverklaring, of daarna, hebben opgehouden leden te zijn.

2. Kan op een of meer der leden of oud-leden zijn evenredig aandeel in het tekort niet worden verhaald, dan zijn voor het ontbrekende de overige leden en oud-leden, mede voor gelijke deelen, aansprakelijk. Het geval, dat op een der leden of oud-leden zijn evenredig aandeel in het tekort niet kan worden verhaald, wordt geacht aanwezig te zijn, indien de curator in het faillissement der coöperatieve vereeniging met machtiging van den rechter-commissaris afziet van het uitoefenen van verhaalsrecht op grond dat door de uitoefening van dat recht een bate voor den boedel niet zou worden verkregen.

3. In geen geval kan de termijn, waarbinnen leden, nadat zij hebben opgehouden leden te zijn, aansprakelijk blijven, korter worden gesteld dan in het eerste lid van dit artikel is bepaald.

18. 1. Bij de statuten kan van de regeling, in het eerste lid en den eersten zin van het tweede lid van het voorgaande artikel vervat, worden afgeweken, ook zoo, dat de aansprakelijkheid der leden zal bestaan buiten het geval van vereffening der vereeniging en rechtstreeks tegenover hare schuldeischers.

2. Bij de statuten kan worden bepaald, dat elke aansprakelijkheid der leden voor de verbintenissen der vereeniging zal zijn uitgesloten.

19. 1. Het bestuur maakt bij de oprichting der vereeniging en bij den aanvang van ieder boekjaar eene lijst op der leden, tevens ieders woonplaats vermeldende.

2. Te gelijk met de inschrijving van de handelszaak eener vereeniging, welker leden op eenige wijze aansprakelijk zijn voor de verbintenissen der vereeniging, wordt door het bestuur een gewaarmerkt afschrift van de eerste ledenlijst ten kantore van het handelsregister nedergelegd. Binnen eene maand na het einde van ieder boekjaar wordt door het bestuur eene schriftelijke opgaaf van de wijzigingen, die de ledenlijst in den loop van het boekjaar heeft ondergaan, aan de ten kantore van het handelsregister neergelegde lijst toegevoegd, of wordt, zoo de Kamer van Koophandel en Fabrieken dit noodig oordeelt, eene nieuwe lijst neergelegd.

20. 1. Het staat den rechter vrij aan de boeken en bescheiden der vereeniging, ook ter zake van de verkrijging en het verlies van het lidmaatschap, zoodanige bewijskracht toe te kennen, als hij in ieder bijzonder geval zal vermeenen te behooren.

2. De artikelen 8 en 9 van het Wetboek van Koophandel, voor zoover niet reeds van toepassing, worden van overeenkomstige toepassing verklaard.

21. Behoudens het bepaalde bij het volgende artikel, hebben alle leden toegang tot de algemeene vergadering en hebben zij daar, zoo de statuten niet anders bepalen, ieder één stem.

22. 1. Zoo de vereeniging niet minder dan tweehonderd leden telt, kan bij de statuten worden bepaald, dat de algemeene vergadering zal bestaan uit een door de leden gekozen raad van ten minste twintig leden.

2. De verkiezing, het aantal leden en alle verdere bijzonderheden, den ledenraad betreffende, worden, met inachtneming van het bepaalde in het eerste lid van dit artikel, bij de statuten geregeld, met dien verstande, dat de ledenraad is ontbonden als het aantal leden der vereeniging beneden de tweehonderd daalt.

23. Tenzij de statuten anders bepalen, treden de voorzitter en de secretaris van het bestuur, of hunne vervangers, als zoodanig ook op bij de algemeene vergadering.

24. 1. Op schriftelijk verzoek van ten minste één vijfde der leden of, zoo er een ledenraad is, van ten minste één vijfde der leden van dien raad, is het bestuur tot het bijeenroepen eener algemeene vergadering verplicht.

2. Indien aan dit verzoek binnen veertien dagen geen gevolg wordt gegeven, en de vergadering niet binnen vier weken na indiening van het verzoek wordt gehouden, kunnen de verzoekers zelf tot die bijeenroeping overgaan bij advertentie in een of meer plaatselijke bladen, tenzij in de statuten de wijze van bijeenroeping der algemeene vergadering voor dit geval anders is geregeld.

3. De bevoegdheid, bij dit artikel toegekend, kan bij de statuten niet worden beperkt.

25. 1. In de statuten der vereeniging kan geene verandering worden gebracht, indien niet bij de oproeping tot de algemeene vergadering is medegedeeld, dat aldaar wijziging der statuten zal worden voorgesteld. De termijn van oproeping tot eene algemeene vergadering ter behandeling van een voorstel tot statutenwijziging bedraagt ten minste zeven dagen.

2. Degenen, die de oproeping tot de algemeene vergadering ter behandeling van een voorstel tot statutenwijziging hebben gedaan, moeten ten minste vijf dagen vóór de vergadering een afschrift van dat voorstel, waarin de

voorgedragen wijziging woordelijk is opgenomen, ten kantore der vereeniging nederleggen, ter inzage voor ieder lid tot na afloop der vergadering. Bij gebreke daarvan kan over het voorstel niet wettiglijk worden besloten, wanneer ten minste één tiende der ter vergadering aanwezige leden zich tegen de behandeling verzet.

26. 1. Het bestuur der vereeniging wordt door de algemeene vergadering benoemd. De statuten kunnen echter eene andere wijze van benoeming, mits door de leden, voorschrijven.

2. Hetzelfde geldt voor de benoeming van commissarissen, indien dezen er krachtens de statuten zijn, onverminderd het bepaalde bij het volgende lid.

3. Bij de statuten kan worden bepaald, dat ten hoogste één derde van het aantal commissarissen door één of meer personen, die niet behoeven te zijn leden der vereeniging, kan worden aangewezen.

4. Tenzij de statuten anders bepalen, bestaat het bestuur uit vijf personen, die uit hun midden een voorzitter, een secretaris en een penningmeester aanwijzen.

27. 1. Is in de statuten het toezicht op het beheer der vereeniging niet geregeld, dan benoemt de algemeene vergadering jaarlijks eene commissie van drie leden, die geen deel mogen uitmaken van het bestuur. Deze commissie onderzoekt de rekening en verantwoording van het bestuur en brengt van hare bevindingen verslag uit aan de algemeene vergadering.

2. Het bestuur is verplicht aan die commissie alle door haar gewenschte inlichtingen te verschaffen, haar, desgewenscht, de kas en de waarden te vertoonen, en inzage van de boeken en bescheiden der vereeniging te geven.

3. De commissie is bevoegd zich op kosten der vereeniging door ten hoogste twee deskundigen te doen bijstaan.

28. 1. De leden van het bestuur en de commissarissen kunnen te allen tijde door de algemeene vergadering worden ontslagen, behoudens het bepaalde bij de volgende leden.

2. Indien de statuten overeenkomstig artikel 26, eerste en tweede lid, voorschrijven, dat de benoeming van de leden van het bestuur of van commissarissen niet geschiedt door de algemeene vergadering, regelen zij tevens de wijze van ontslag, met dien verstande, dat de last der leden van het bestuur en van commissarissen te allen tijde herroepelijk is, ook indien zij voor een bepaalden tijd zijn aangesteld.

3. De commissarissen, bedoeld bij artikel 26, derde lid, kunnen te allen tijde worden ontslagen door hen, die tot de benoeming bevoegd zijn.

4. Ook de last der in artikel 27 bedoelde commissie kan te allen tijde door de algemeene vergadering worden herroepen, doch slechts door de benoeming eener andere commissie.

29. 1. Het bestuur vertegenwoordigt de vereeniging in en buiten rechte.

2. Bij de statuten kan worden bepaald, dat een of meer leden van het bestuur voor de vereeniging kunnen optreden en teekenen.

30. 1. Het bestuur doet op eene algemeene vergadering binnen de eerste zes maanden na afloop van het boekjaar, onder overlegging der noodige bescheiden, rekening en verantwoording over zijn in het afgeloopen boekjaar gevoerd beheer.

2. Na verloop van dien termijn van zes maanden kan ieder lid die rekening en verantwoording in rechte van het bestuur vorderen.

3. De rekening en verantwoording wordt door het bestuur, binnen eene maand na hare goedkeuring, neergelegd ten kantore van het handelsregister, waar de handelszaak der vereeniging is ingeschreven.

4. De rekening en verantwoording, zoomede het bewijs der goedkeuring, zijn vrij van zegelrecht.

31. 1. Iedere bestuurder is tegenover de coöperatieve vereeniging aansprakelijk wegens tekortkomingen bij de vervulling der hem opgedragen taak.

2. Indien eene tekortkoming betreft eene aangelegenheid, welke behoort tot den werkkring van meer dan één bestuurder, zijn deze allen deswege hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk; niet aansprakelijk is echter hij die bewijst, dat de tekortkoming aan hem niet te wijten is en dat hij zoo spoedig mogelijk de in zijn bereik liggende maatregelen heeft genomen om de gevolgen daarvan af te wenden.

3. Voor de toepassing van het voorgaand lid, wordt de bestuurder geacht kennis te hebben gekregen van al datgene, wat hem bij eene richtige waarneming zijner betrekking niet onbekend gebleven zou zijn.

32. Met afwijking in zooverre van de hoofdelijke aansprakelijkheid voor het geheel, zal de rechter, indien de bestuurder van wien schadevergoeding wordt gevorderd, bewijst, dat de door de vereeniging geleden schade slechts voor een betrekkelijk gering deel aan zijne schuld of nalatigheid te wijten is, bij de vaststelling van het bedrag der door dezen verschuldigde schadevergoeding met deze omstandigheid rekening houden.

33. Het bij de beide vorige artikelen bepaalde omtrent de aansprakelijkheid van bestuurders geldt mede voor de aansprakelijkheid van commissarissen.

34. De vereeniging wordt ontbonden:

1°. door het verstrijken van den tijd, voor welken zij is aangegaan;

2°. door een daartoe strekkend besluit der algemeene vergadering;

3°. door hare insolventie, nadat zij in staat van faillissement is verklaard.

35. In geval van gerechtelijke of buitengerechtelijke vereffening der vereeniging, zijn met inachtneming van wat in de statuten ten aanzien van de aansprakelijkheid der leden voor de verbintenissen der vereeniging is bepaald, en behoudens het geval van uitsluiting daarvan, de aansprakelijke leden en oud-leden gehouden tot onmiddellijke betaling van hun aandeel in een geraamd tekort, vermeerderd met 50 ten honderd, of zooveel minder als de curator of vereffenaar voldoende acht, tot voorloopige dekking van een naderen omslag voor de kosten van invordering en van het aandeel van hen, die in gebreke mochten blijven aan hunne verplichting te voldoen.

36. 1. In de gevallen, bij artikel 34 voorzien, blijft de vereeniging bestaan voor zoover dit voor hare vereffening noodig is.

2. Behoudens in geval van faillissement is,

tenzij de statuten anders bepalen, het bestuur met de vereffening belast.

37. 1. De notaris, die eene akte van oprichting eener coöperatieve vereeniging verlijdt, terwijl de statuten der vereeniging niet voldoen aan de eischen, gesteld in artikel 3 en artikel 5, tweede lid, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste twee honderd gulden.

2. Dit feit wordt als eene overtreding beschouwd en vervolgd en berecht als is bepaald in artikel 54 der wet op het Notarisambt.

38. 1. Met eene geldboete van ten hoogste duizend gulden worden gestraft de bestuurders eener coöperatieve vereeniging, die niet voldoen.

a. aan hunne verplichting om, in de gevallen waarin dat is voorgeschreven, de geschriften te bewaren, waarbij het lidmaatschap der vereeniging wordt aangevraagd;

b. aan hunne verplichting tot het nauwkeurig boek houden van de toe- en uittreding der leden van de vereeniging;

c. aan hunne verplichting om, in de gevallen waarin dat is voorgeschreven, tegelijk met de inschrijving van de handelszaak der vereeniging eene ledenlijst ten kantore van het handelsregister neder te leggen of binnen eene maand na het einde van ieder boekjaar eene schriftelijke opgaaf van de wijzigingen, die de ledenlijst in den loop van dat boekjaar heeft ondergaan, aan de ten kantore van het handelsregister neergelegde lijst toe te voegen, of op verlangen der Kamer van Koophandel en Fabrieken eene nieuwe lijst neer te leggen;

d. aan hunne verplichting om de rekening en verantwoording, bedoeld in artikel 30 dezer wet, binnen eene maand na hare goedkeuring neer te leggen ten kantore van het handelsregister, waar de handelszaak der vereeniging is ingeschreven.

2. Met eene geldboete van ten hoogste honderd gulden worden gestraft de bestuurders der coöperatieve vereeniging, wanneer het voorschrift van artikel 3, laatste lid, wordt overtreden.

3. Deze feiten worden als overtredingen beschouwd.

39. In de Handelsregisterwet 1918, *Staatsblad* nº. 493, worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

I. In artikel 2, lid 2, tweeden zin, vervallen de woorden: „en iedere coöperatieve vereeniging".

II. In artikel 9 wordt achter de woorden „is voorgeschreven" ingelascht: „benevens wat in de statuten ten aanzien der aansprakelijkheid der leden voor de verbintenissen der vereeniging is bepaald".

III. Aan artikel 21 wordt toegevoegd een nieuw lid, luidende:

„3. Het bepaalde bij de vorige leden vindt overeenkomstige toepassing ten aanzien van bescheiden, die krachtens wettelijk voorschrift ten kantore van het handelsregister worden neergelegd.".

40. 1. Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip. Alsdan vervalt de wet van 17 November 1876, *Staatsblad* nº. 227, zooals deze laatstelijk is gewijzigd.

2. Zij kan worden aangehaald onder den titel „Wet op de Coöperatieve Vereenigingen", met vermelding van den jaargang van het *Staatsblad*, waarin zij is geplaatst.

OVERGANGSBEPALING.

41. 1. Coöperatieve vereenigingen, opgericht voor de inwerkingtreding dezer wet, worden na die inwerkingtreding beheerscht door de bepalingen dezer wet. In de statuten dezer vereenigingen behoeven niet alsnog te worden opgenomen voorschriften als bedoeld onder 4º. van het tweede lid van artikel 5.

2. De vereeniging, welker akte van oprichting nietig zoude zijn volgens de in artikel **40** vermelde wet, wordt geacht ook vóór de inwerkingtreding der onderhavige wet eene rechtspersoonlijkheid bezittende coöperatieve vereeniging te zijn geweest, indien hare akte van oprichting voldoet aan de bij artikel 5, lid 3, der onderhavige wet bedoelde eischen en zij tevens in het verkeer regelmatig als rechtspersoonlijkheid bezittende coöperatieve vereeniging werd beschouwd en optrad. Ten aanzien van de aansprakelijkheid der leden voor de verbintenissen der vereeniging geldt hetgeen dienaangaande in de statuten is bepaald.

3. Ten aanzien van de voor de inwerkingtreding dezer wet opgerichte vereenigingen moet de opgaaf voor inschrijving in het handelsregister, bedoeld bij artikel 39 onder II dezer wet, geschieden binnen drie maanden na de inwerkingtreding der wet.

4. De besturen van de voor de inwerkingtreding dezer wet opgerichte vereenigingen, welker leden op eenige wijze aansprakelijk zijn voor de verbintenissen der vereeniging, zijn gehouden binnen zes maanden na de inwerkingtreding der wet een gewaarmerkt exemplaar van eene lijst der leden als bedoeld in artikel 19, lid 1, dezer wet ten kantore van het handelsregister neder te leggen. Niet voldoening aan deze verplichting wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste duizend gulden; het strafbare feit wordt beschouwd als eene overtreding.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 28sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.

(*Uitgeg.* 29 *Mei* 1925.)

---

28 *Mei* 1925. BESLUIT tot oprichting van een expeditiekantoor te *Maalbroek* (gemeente *Maasniel*) en tot aanwijzing van een heerbaan. S. 205.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 25 Mei 1925, nº. 79, Invoerrechten;

Gezien de artikelen 37, 38, 63, 64, 66 en 75 der Algemeene Wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* nº. 38), artikel 97 der wet van 20 Juni 1862 (*Staatsblad* nº. 62) en artikel 35 der wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* nº. 127);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Te *Maalbroek* (gemeente *Maasniel*) wordt een grenskantoor gevestigd, dat wordt opengesteld:

a. als expeditiekantoor zoowel van accijnsgoederen als van accijnsvrije goederen;

b. voor den uitvoer van alle goederen (met inbegrip van gedistilleerd en wijn), ook met afschrijving of teruggaaf van den accijns;

c. voor den doorvoer.

2. De kunstweg, loopende van de Duitsche grens, uit de richting van *Elmpt* (*Duitschland*), langs grenspaal 410*a* naar het grenskantoor *Maalbroek* wordt aangewezen als heerbaan.

3. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Augustus 1925.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 28sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 18 *Juni* 1925.)

---

28 *Mei* 1925. BESLUIT, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding der wet van den 28sten Mei 1925 (*Staatsblad* n°. 204), houdende nieuwe wettelijke regeling van de coöperatieve vereenigingen. S. 206.

Bepaald op 15 *Juni* 1925.

---

28 *Mei* 1925. WET tot wijziging van de Lager-onderwijswet 1920. S. 207.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1923/1924 n°. 373, 1—3; 1924/1925, n°. 82, 1—5.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 1742—1758.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 848, 867, 868, 885—889.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is regelen te stellen betreffende het verleenen van ontslag aan onderwijzeressen aan lagere scholen, die in het huwelijk treden, en aan onderwijzers en onderwijzeressen aan openbare lagere scholen, die een bepaalden leeftijd bereiken;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Tusschen het derde en het vierde lid van artikel 38 der Lageronderwijswet 1920 wordt een nieuw, vierde. lid ingevoegd, luidende:

„4. De gemeenteraad kan bepalen, dat eene onderwijzeres, die voor het bereiken van den vijf en veertigjarigen leeftijd in het huwelijk treedt, of een onderwijzer of eene onderwijzeres, die een bepaalden leeftijd, welke niet lager mag zijn dan vijf en zestig jaren, heeft bereikt, op dien grond zal worden ontslagen. Zoodanig ontslag geschiedt alsdan door burgemeester en wethouders met ingang van onderscheidenlijk den dag van het huwelijk en den eersten dag der maand, volgende op die, waarin de gestelde leeftijd is bereikt. Echter kan de gemeenteraad bepalen, dat een ontslag op grond van het bereiken van een bepaalden leeftijd krachtens besluit van den gemeenteraad op voordracht van burgemeester en wethouders telkens voor een jaar zal kunnen worden opgeschort."

Het vierde lid wordt vijfde lid.

In artikel 40, tweede lid, der Lager-onderwijswet 1920 wordt in plaats van „voorlaatste" gelezen: „derde".

Art. II. Aan het zevende lid van artikel 89 der Lager-onderwijswet 1920 wordt de volgende volzin toegevoegd:

„Van dit recht van beroep zijn uitgesloten de onderwijzeressen, die wegens het aangaan van een huwelijk worden ontslagen."

Art. III. Deze wet treedt in werking op den dag volgende op dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 28sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Min. v. Onderw. Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

(*Uitgeg.* 16 *Juni* 1925.)

---

28 *Mei* 1925. WET tot wijziging van hoofdstuk VA der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 208.

---

28 *Mei* 1925. WET tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsvisschershavenbedrijf te *IJmuiden* voor het dienstjaar 1925 en regeling van de afschrijvingen en uitkeeringen aan 's Rijks middelen ten laste van dat bedrijf. S. 209.

De begrooting wordt vastgesteld op f 824,000.

---

28 *Mei* 1925. WET tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van perceelen, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten noodig voor de verbreeding van den *Lagen Rijndijk* in de gemeente *Leiden.* S. 210.

---

28 *Mei* 1925. WET tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van verbetering van den Rijksweg *Amsterdam—Amersfoort.* S. 211.

---

28 *Mei* 1925. WET tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van perceelen, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten noodig voor het maken van een scheepvaartverbinding tusschen den *Hollandschen IJssel* en de *Gouwe* nabij *Gouda*; in de gemeenten *Gouda* en *Moordrecht.* S. 212.

---

28 *Mei* 1925. WET, houdende overbrenging van den Rijksstraatweg van *Velsen* naar *IJmuiden* in beheer en onderhoud bij de gemeente *Velsen.* S. 213.

---

28 *Mei* 1925. WET, houdende overbrenging van een gedeelte van den Rijksweg *Zeist—Woudenberg* in beheer en onderhoud bij de gemeente *Zeist.* S. 214.

---

28 *Mei* 1925. WET, houdende opdracht aan de ontvangers der directe belastingen van de invordering van de vermogensbelasting en van de verdedigingsbelastingen I. S. 215.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de invordering van de vermogensbelasting en van de verdedigings-

belastingen I op te dragen aan de ontvangers der directe belastingen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. De Wet op de vermogensbelasting wordt als volgt gewijzigd:

§ 1. Artikel 21 wordt gelezen:

De aanslagen in de belasting worden door den ontvanger der directe belastingen overeenkomstig de bepalingen der wetten van 22 Mei 1845 (*Staatsblad* n°. 22) en van 1 Juni 1850 (*Staatsblad* n°. 26), zooals die door latere wetten zijn of zullen worden gewijzigd, ingevorderd krachtens de door den inspecteur vastgestelde en aan dien ontvanger uitgereikte kohieren.

De aanslagbiljetten worden in gesloten omslag uitgereikt.

Aanslagbiljetten, die bij de betaling in gesloten omslag worden aangeboden, worden, na afschrijving der betaalde som, op dezelfde wijze teruggegeven.

§ 2. In het tweede lid van artikel 22 wordt: „, te zijner keus door den inspecteur of den ontvanger" veranderd in: „door den inspecteur".

§ 3. De artikelen 31, 32, 33 en 34, het tweede en derde lid van artikel 36, het eerste lid van artikel 45 en artikel 57 worden ingetrokken.

Art. II. De artikelen 15 en 24 der wet van 18 Augustus 1916 (*Staatsblad* n°. 411), tot regeling der verdedigingsbelastingen I worden ingetrokken.

Art. III. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 Mei 1926 en is van toepassing voor de aanslagen in de vermogensbelasting en die in de verdedigingsbelastingen I, na dit tijdstip vastgesteld.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 28sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 25 *Juni* 1925.)

---

28 *Mei* 1925. WET tot wijziging van de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240). S. 216.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, n°. 191, 1—29.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 1876—1890; 1893—1906; 1909—1955; 1957—1958; 1992, 1993.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 849, 850, 851, 973—975, 889—895.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat in de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240) verschillende wijzigingen behooren te worden aangebracht;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Waar in deze wet gesproken wordt van „de Pensioenwet" wordt bedoeld de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240).

Art. II. Artikel 3 der Pensioenwet wordt gelezen als volgt:

„1. Deze wet verstaat onder ambtenaar allen, die, benoemd door het daartoe bevoegd gezag van Rijk, provincie, gemeente, waterschap, veenschap of veenpolder, in vasten dienst een betrekking bekleeden, waaraan een wedde is verbonden uit de uitkomsten van één of meer dier lichamen. Echter worden niet als ambtenaar beschouwd:

a. personen, met wie een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht is gesloten;

b. personen die een betrekking of gelijktijdig twee of meer betrekkingen bekleeden, waaraan een wedde of een gezamenlijk bedrag aan wedden van niet meer dan f 400 is verbonden;

c. Landsdienaren in Curaçao of Suriname werkzaam, wier wedden krachtens artikel 99 of artikel 107 van het Reglement op het Beleid der Regeering in Curaçao, respectievelijk in Suriname ten laste komen van de Nederlandsche Staatsbegrooting;

d. personen in kerkelijke of militaire betrekkingen;

e. Gedeputeerde Staten eener provincie, wethouders eener gemeente en leden van besturen van waterschappen, veenschappen en veenpolders;

f. personen buiten die, onder *e* genoemd, aan wier ambt een wedde is verbonden uit de inkomsten van een waterschap, veenschap of veenpolder, indien dat lichaam met Onze goedkeuring heeft bepaald, dat zij voor de toepassing van deze wet niet als ambtenaar zullen worden beschouwd.

2. In vasten dienst worden voor de toepassing van deze wet mede geacht te zijn personen, die, ingevolge tijdelijke aanstelling in hun betrekking een onafgebroken dienst van tenminste twee jaar hebben, tenzij zij belast zijn met werkzaamheden, die een tijdelijk karakter dragen. Dienst, die met onderbreking van niet meer dan één maand regelmatig wordt vervuld, wordt als onafgebroken dienst beschouwd.

3. Voorts kunnen Wij bij met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord, ten aanzien van bepaalde personen of groepen van personen verklaren, dat zij, ofschoon in dienst krachtens een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, desniettemin, in afwijking in zoover van het bepaalde in het eerste lid onder *a*, uit hoofde van den aard van hun betrekking als ambtenaar zullen worden beschouwd."

Art. III. Artikel 4 der Pensioenwet wordt gewijzigd als volgt:

De aanhef van het eerste lid wordt gelezen: „Onder gelijk voorbehoud als in artikel 3, eerste lid onder *b* en, voorzooveel betreft de personen in dienst van publiekrechtelijke lichamen, ook onder *a* ten aanzien van de daar bedoelde ambtenaren is gemaakt, worden voor de toepassing van deze wet mede als ambtenaren beschouwd:".

In litt. *a* tot en met *g* wordt vóór „zijn verbonden" of „verbonden zijn" telkens ingevoegd: „in vasten dienst".

In litt. *h* wordt voor „ambtenaren" gelezen: „ambtenaren in vasten dienst".

In litt. *i* wordt twee malen voor „ambtenaren en beambten" gelezen: „ambtenaren en beambten in vasten dienst".

In litt. *j* wordt voor „personeel" gelezen: „personeel in vasten dienst".

In litt. *l* wordt voor „de ambtenaren" gelezen: „de ambtenaren in vasten dienst".

Litt. *m* wordt gelezen: „personen in vasten dienst van eene naamlooze vennootschap of

van eene rechtspersoonlijkheid bezittende vereeniging tot het dienen van gemeentelijke of provinciale belangen, die uitsluitend openbare lichamen tot vennooten of leden heeft, of ten aanzien waarvan door Ons bij met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord, is bepaald, dat zij, ofschoon niet uitsluitend openbare lichamen tot vennooten of leden hebbend, voor de toepassing van deze wet met eene vennootschap of vereeniging als eerstbedoeld zal worden gelijkgesteld;".

In litt. *n* wordt voor „de ambtenaren" gelezen: „de ambtenaren in vasten dienst".

Aan het artikel wordt toegevoegd een vierde lid, luidende:

„Voorts kunnen Wij bij met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord, ten aanzien van bepaalde personen of groepen van personen als bedoeld in het eerste lid, in dienst van andere dan publiekrechtelijke lichamen, verklaren, dat zij uithoofde van den aard van hun betrekking niet als ambtenaar zullen worden beschouwd."

Art. IV. Artikel 7 der Pensioenwet wordt gewijzigd als volgt:

In litt. *a* wordt vóór „op daggeld" ingevoegd „in vasten dienst" en vervalt vóór „wachters", „opzichters", „teekenaars" en „opzichters-teekenaars" het woord „tijdelijke".

Litt. *b*. wordt gelezen:

„onder „loodsen" het vaste personeel van het loodswezen als nader omschreven in artikel 4 van het Algemeen Reglement op den loodsdienst, vastgesteld bij den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 2 der wet van 20 Augustus 1859 (*Staatsblad* nº. 93), houdende bepalingen op den loodsdienst voor zeeschepen".

Art. V. Artikel 9 der Pensioenwet wordt gelezen:

„Voor de toepassing van de bepalingen van den Zevenden Titel dezer wet worden onder gepensionneerde ambtenaren verstaan:

a. gewezen ambtenaren, die reeds vóór het tijdstip van het in werking treden dezer wet in het genot waren van pensioen ten laste van den Staat of van het pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren en voor hun na te laten betrekkingen uitzicht hadden op zoodanig pensioen of op pensioen ten laste van het weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren;

b. met of na het tijdstip van het in werking treden dezer wet ontslagen ambtenaren, die pensioen ontvangen ten laste van het fonds."

Art. VI. Aan artikel 12 der Pensioenwet wordt toegevoegd een derde lid, luidende:

„3. Voor den geneeskundigen adviseur wijzen Wij een plaatsvervanger aan, dien Wij schorsen en ontslaan. Vóór de aanwijzing wordt de Pensioenraad in de gelegenheid gesteld een aanbeveling van tenminste twee personen te doen. Den plaatsvervangend geneeskundigen adviseur kan door Ons voor zijn werkzaamheden een vergoeding worden toegekend."

Art. VII. In het tweede lid van artikel 14 der Pensioenwet wordt achter „worden" ingevoegd: „voor zooveel zij in vasten dienst zijn".

Art. VIII. In het tweede lid van artikel 16 der Pensioenwet wordt voor „het tweede lid van artikel 125" gelezen: „artikel 127*a*".

Art. IX. De eerste zin van het eerste lid van artikel 17 der Pensioenwet wordt als volgt gelezen:

„Het geldelijk beheer van het fonds voert de Pensioenraad, onder toezicht van zeven door Ons te benoemen Commissarissen, van wie er ten minste drie uit de deelgerechtigden in het fonds en ten minste twee uit de besturen van de in de artikelen 3 en 4 nevens den Staat genoemde lichamen worden benoemd."

Het vierde lid wordt gelezen:

„Bij algemeenen maatregel van bestuur worden regelen gesteld, volgens welke de betrokkenen aan Ons een aanbeveling kunnen doen voor de drie uit de deelgerechtigden in het fonds te kiezen Commissarissen."

Art. X. Artikel 27 der Pensioenwet wordt gewijzigd als volgt:

Het eerste lid wordt gelezen:

„Ieder ambtenaar en ieder, die benoemd is in tijdelijken dienst in een betrekking, als bedoeld in artikel 40, eerste lid, onder *c* of in een onbezoldigde betrekking, als bedoeld in artikel 40, eerste lid onder *a*, ontvangt een schriftelijke aanstelling."

Het tweede lid vervalt.

Het derde lid wordt tweede lid.

Art. XI. Artikel 30 der Pensioenwet wordt gewijzigd als volgt:

In het eerste lid vervallen de woorden: „of na een overgang als bedoeld in het laatste lid van artikel 3."

In den eersten volzin van het tweede lid wordt vóór „onbezoldigden" ingevoegd: „tijdelijken of in" en vóór „onbezoldigde betrekking" „tijdelijke of in de".

In den tweeden volzin wordt voor „het derde lid van artikel 27" gelezen: „het tweede lid van artikel 27".

Art. XII. In het eerste lid van artikel 31 der Pensioenwet wordt achter „onkosten aan het vervullen der betrekking verbonden" ingevoegd: „zoomede vacatiegelden".

Art. XIII. Van artikel 33, eerste lid, der Pensioenwet vervalt de laatste volzin.

Art. XIV. Het tweede lid van artikel 35 der Pensioenwet wordt gelezen: „Voor de betaling aan het fonds van bijdragen die ingevolge deze wet verschuldigd zijn door het lichaam, in welks dienst de belanghebbende is of geweest is, worden zij, genoemd in artikel 4 onder *a* tot en met *k* en *n*, zoomede het onderwijzend personeel aan openbare scholen voor gewoon en uitgebreid lager onderwijs, welks wedden door het Rijk aan de gemeenten worden vergoed, geacht in dienst van het Rijk en worden de in dat artikel onder *l* genoemden in dienst van de betrokken gemeenten te zijn of geweest te zijn. Personen bedoeld in dat artikel onder *m*, worden geacht in dienst van de grootste der vennooten of leden te zijn of geweest te zijn."

Art. XV. Artikel 36 der Pensioenwet wordt gewijzigd als volgt:

In het eerste lid wordt in den aanhef na „ingevolge" ingevoegd: „het eerste lid van".

In het eerste lid onder litt. *a* en in het derde lid wordt in plaats van „1 Januari, 1 April, 1 Juli en 1 October" telkens gelezen: „15 Maart en 15 September".

Aan het tweede lid wordt een nieuwe zin toegevoegd, luidende:

„Over de bedragen, die vóór 31 December moeten worden betaald, doch waarvan de betaling na dien datum plaats heeft, is van dien datum tot den dag der betaling een door Ons op ten hoogste vijf ten honderd 's jaars te bepalen rente verschuldigd".

Art. XVI. Aan artikel 38 der Pensioenwet wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:

„3. De in artikel 4, eerste lid onder *l* genoemde instellingen vergoeden jaarlijks aan de betrokken gemeenten het bedrag, dat deze op grond van artikel 35 voor hare bestuursleden en voor de ambtenaren in haren dienst aan het fonds verschuldigd zijn."

Art. XVII. Artikel 40 der Pensioenwet wordt gewijzigd als volgt:

De aanhef van het eerste lid wordt gelezen:

„Voor pensioen wordt, indien de betrokkene daartoe binnen drie maanden nadat hij de hoedanigheid van ambtenaar heeft verkregen, schriftelijk aan den Pensioenraad het verlangen heeft te kennen gegeven, op den voet van de volgende bepalingen ingekocht de tijd, dien een ambtenaar, voorzooveel betreft betrekkingen als bedoeld onder *a* en *b* na het tijdstip van het in werking treden van deze wet, en voorzooveel betreft betrekkingen als bedoeld onder *c* na 1 Juli 1925, boven den leeftijd van 18 jaar heeft doorgebracht:"

In litt. *a* wordt in plaats van: „de hoedanigheid van ambtenaar" gelezen: „hetzij tijdelijken dienst als bedoeld onder *c*, hetzij dienst als ambtenaar".

In litt. *b* wordt in plaats van: „door diensttijd als ambtenaar" gelezen: „hetzij door tijdelijken dienst als bedoeld onder *c*, hetzij door dienst als ambtenaar".

De punt aan het slot van litt. *b* wordt vervangen door een puntkomma; na litt. *b* wordt een nieuw litt. ingevoegd luidende: „*c*. in tijdelijken dienst in een betrekking, waarin hij, in vasten dienst, ambtenaar zou zijn geweest, wanneer die tijd — al dan niet in vereeniging met diensttijd in tijdelijken dienst vóór 1 Juli 1925 — ten minste twee jaar zonder wezenlijke onderbreking heeft geduurd of onmiddellijk, althans zonder wezenlijke onderbreking, door diensttijd als ambtenaar is gevolgd."

In het tweede lid wordt voor *a* en *b* gelezen: „*a*, *b* en *c*".

In het derde lid wordt vóór: „onbezoldigd of zijdelings" gelezen: „onbezoldigd, zijdelings of tijdelijk".

Art. XVIII. Artikel 42 der Pensioenwet wordt gewijzigd als volgt:

In het eerste lid wordt vóór „onbezoldigde" ingevoegd: „tijdelijke,".

Het derde lid wordt gelezen: „Van de bijdrage, bedoeld in het voorgaand artikel, kan het lichaam, dat de belanghebbende tijdelijk, onbezoldigd of zijdelings heeft gediend, ten hoogste de helft op dezen verhalen of doen verhalen. Op verzoek en ten bate van dat lichaam houdt hij, die de wedde van den belanghebbende als ambtenaar of diens pensioen of wachtgeld als oud-ambtenaar uitbetaalt, het te verhalen deel op die wedde of op dat pensioen of wachtgeld in. De inhouding gaat in met het kwartaal volgend op dat, waarin het in den vorigen zin bedoelde verzoek is ontvangen en geschiedt in tien achtereenvolgende jaren, telkenmale voor een tiende gedeelte."

Art. XIX. Na artikel 42 der Pensioenwet wordt ingevoegd een nieuw artikel, luidende:

„*Art. 42a.* 1. Voor pensioen wordt, indien de betrokkene daartoe binnen drie maanden nadat hij na op wachtgeld gesteld te zijn de hoedanigheid van ambtenaar heeft verkregen, schriftelijk aan den Pensioenraad het verlangen heeft te kennen gegeven, op den voet van de volgende bepalingen eveneens ingekocht de tijd, dien een ambtenaar na 30 Juni 1925 op wachtgeld heeft doorgebracht.

2. De als inkoopsom te betalen bijdrage beloopt voor elk jaar van den tijd, bedoeld in het eerste lid, een bedrag overeenkomstig een tarief, dat wordt vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

3. De bijdrage is verschuldigd door het lichaam, uit welks dienst de belanghebbende met wachtgeld is ontslagen.

4. De artikelen 41 en 42 vinden in dit geval overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat op de ambtenaren, bedoeld in de artikelen 157 en 158, een overeenkomstig verhaal als in het derde lid van artikel 42 omschreven, kan worden toegepast ter zake van de bijdrage, die het betrokken lichaam zonder de werking van de artikelen 157 en 158 voor hen verschuldigd zou zijn."

Art. XX. Artikel 43 der Pensioenwet wordt gelezen:

„1. Ontslagen, niet gepensionneerde ambtenaren die zich ingevolge artikel 95 voor hun na te laten betrekkingen het behoud van uitzicht op pensioen wenschen te verzekeren, dragen hiertoe aan het fonds bij een bedrag volgens een tarief, vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

2. Voor een ambtenaar die is ontslagen op grond van opheffing van zijn betrekking of van een nieuwe organisatie van zijn dienstvak, mag de in het eerste lid bedoelde bijdrage in het in het eerste en tweede lid van artikel 95 bedoelde geval niet hooger worden gesteld dan 5½ percent 's jaars van zijn laatsten pensioensgrondslag of, indien het ontslag uit twee of meer betrekkingen gelijktijdig is verleend, dan 5½ percent 's jaars van de som der laatste pensioensgrondslagen in die betrekkingen, met dien verstande echter, dat, indien de pensioensgrondslag of de som der pensioensgrondslagen een bedrag van f 3000 overschrijdt, het jaarlijks bij te dragen bedrag niet hooger mag zijn dan 5½ percent van f 3000.

3. Voor een ambtenaar als bedoeld in het tweede lid, mag in het in het derde lid van artikel 95 bedoelde geval de bijdrage niet hooger worden gesteld dan 5½ percent 's jaars van het verschil tusschen zijn laatsten pensioensgrondslag of de som der laatste pensioensgrondslagen of, bedraagt een van deze meer dan f 3000, tusschen f 3000 en den pensioensgrondslag in de betrekking, waarin hij is herplaatst.

4. Voor een ambtenaar als bedoeld in het tweede lid, mag in het in het vierde lid van artikel 95 bedoelde geval de bijdrage niet hooger worden gesteld dan 5½ percent 's jaars van het verschil tusschen de som der laatste pensioensgrondslagen of, bedraagt deze meer dan f 3000, tusschen f 3000 en den pensioensgrondslag in de betrekking, welke hij blijft bekleeden."

Art. XXI. Artikel 44 der Pensioenwet wordt gewijzigd als volgt:

Het eerste lid wordt gelezen:

„De bijdrage, bedoeld in het voorgaand artikel, is in driemaandelijksche termijnen verschuldigd; de eerste termijn moet binnen drie maanden na het tijdstip van ingang van het ontslag of, in het in het derde lid van artikel 95 bedoelde geval, na het tijdstip van herplaatsing aan het fonds worden voldaan; de volgende termijnen moeten telkens vóór het einde van het kwartaal, waarover de betaling strekt, worden gestort."

Het tweede lid wordt gelezen:

„Bij algemeenen maatregel van bestuur worden regelen gesteld, opdat ambtenaren, die van de in artikel 95 omschreven bevoegdheid kunnen gebruik maken, zooveel mogelijk schriftelijk worden gewezen op het eerste lid, in verband met artikel 95."

Art. XXII. In artikel 45 der Pensioenwet wordt in plaats van: „een ontslagen, niet gepensionneerd of op wachtgeld gesteld ambtenaar" gelezen: „hij die van de in artikel 95 omschreven bevoegdheid kon gebruik maken,".

Art. XXIII. Artikel 48 der Pensioenwet wordt gewijzigd als volgt:

In het eerste lid wordt voor: „in het vijfde lid" gelezen: „in het vierde lid".

Het bepaalde onder *b* wordt gelezen: „den leeftijd van 55 jaren heeft bereikt en hem niet op eigen verzoek eervol ontslag is verleend uit één of meer bij algemeenen maatregel van bestuur aangewezen betrekkingen, terwijl hij een diensttijd van tenminste 10 jaar in één of meer dier betrekkingen kan doen medetellen (vervroegd ouderdomspensioen);"

In den laatsten volzin wordt achter: „Loodsen" ingevoegd: „en de bij de betonning en de verlichting in dienst zijnde personen".

Het tweede lid vervalt.

In het derde lid wordt voor: „Behoudens het bepaalde in het vijfde lid" gelezen: „Behoudens het bepaalde in het vierde lid" en wordt voor: „indien hij niet later als ambtenaar wordt herplaatst" gelezen: „indien hij niet in een andere betrekking ambtenaar is gebleven of blijft, of niet later als ambtenaar is of wordt herplaatst".

Het vijfde lid wordt gelezen: „Er bestaat geen recht op een pensioen, bedoeld in het eerste lid onder *c*, wanneer de ambtenaar niet een diensttijd van tenminste 7 jaar en geen recht op een pensioen, bedoeld in het eerste lid onder *a* of in het tweede lid, indien de ambtenaar niet een diensttijd van tenminste 10 jaar kan doen medetellen, terwijl in al deze gevallen de ambtenaar bovendien in het geheel tenminste 5 jaar werkelijk dienst moet hebben gedaan; er bestaat geen recht op pensioen, bedoeld in het eerste lid onder *b*, wanneer de ambtenaar niet in het gebeel ten minste 5 jaar in één of meer der daar bedoelde betrekkingen werkelijk dienst heeft gedaan."

Lid 3 wordt lid 2, lid 4 wordt lid 3 en lid 5 wordt lid 4.

Art. XXIV. Uit het tweede lid van artikel 51 der Pensioenwet vervallen de woorden: „in de daartoe leidende gevallen,".

Art. XXV. Artikel 54 der Pensioenwet wordt gewijzigd als volgt:

Het eerste lid wordt gelezen:

„Het pensioen bedraagt voor elk jaar in aanmerking komenden dienst 1.75 percent van de middelsom der pensioensgrondslagen, met dien verstande dat het invaliditeitspensioen niet minder dan 30 percent van die som zal bedragen en het pensioen niet 70 percent van die som zal overschrijden."

In het tweede lid wordt in plaats van: „onmiddellijk aan den dag van ingang van het ontslag voorafgaande, of indien het jaarlijksche gemiddelde van de gezamenlijke grondslagen der laatste 10 onmiddellijk aan den dag van ingang van het ontslag voorafgaande jaren of van den geheelen diensttijd grooter is" gelezen: „van den voor pensioen geldigen diensttijd of indien het jaarlijksch gemiddelde van de gezamenlijke grondslagen der laatste 10 jaren van dien diensttijd of van dien geheelen diensttijd grooter is"; de tweede volzin wordt gelezen: „Heeft de belanghebbende gedurende minder dan 3 jaren van dien diensttijd een pensioensgrondslag gehad, dan geldt als middelsom het jaarlijksch gemiddelde van de gezamenlijke grondslagen over dat kortere tijdvak".

Art. XXVI. Artikel 56, eerste lid der Pensioenwet wordt gewijzigd als volgt:

In litt. A wordt in plaats van: „of in onbezoldigde betrekkingen," gelezen: „, in onbezoldigde betrekkingen of in tijdelijken dienst," en wordt na „artikel 40," ingevoegd: „hetzij op wachtgeld als bedoeld in artikel 42*a*",.

Aan litt. A wordt een zinsnede toegevoegd, luidende:

„van den tijd, dien een ambtenaar in een betrekking, bedoeld in artikel 50, heeft doorgebracht, telt, wanneer hij uit een andere betrekking, waarin hij gedurende het geheele jaar werkzaam was, wordt gepensionneerd, bij de regeling van zijn pensioen slechts het gedeelte gedurende hetwelk hij diensten heeft bewezen, als diensttijd mede;".

In litt. C wordt onder *c* na „Amsterdam" ingevoegd: „en bij de Directie van de Pensioenfondsen voor de koloniale landsdienaren en locale ambtenaren te 's-Gravenhage".

Aan litt. C wordt een zinsnede toegevoegd, luidende: „van den diensttijd bij het reservepersoneel van Land- en Zeemacht telt slechts mede de tijd onder de wapenen doorgebracht en van dien bij den vrijwilligen Landstorm alleen de tijd, onder de wapenen doorgebracht bij een der onderdeelen van het leger of bij de zeemacht."

Litt. D vervalt.

Art. XXVII. In het eerste lid onder *b* van artikel 58 der Pensioenwet wordt voor „diplomatiek of consulair" gelezen: „onder het Departement van Buitenlandsche Zaken ressorteerend".

Art. XXVIII. Na artikel 62 der Pensioenwet wordt ingelascht een nieuw artikel, luidende:

„*Art.* 62*a*. Wanneer een vroeger niet op eigen verzoek eervol ontslagen ambtenaar destijds een uitzicht op uitgesteld pensioen niet heeft verkregen, omdat hij in een andere betrekking ambtenaar was gebleven, dan wel dat uitzicht voor hem daarna is vervallen, omdat hij later als ambtenaar is herplaatst, bedraagt zijn pensioen niet minder dan het uitgesteld pensioen zou bedragen hebben, indien hij ten tijde van het eerstbedoeld ontslag uit alle op dat tijdstip door hem bekleede betrekkingen ware ontslagen en herplaatsing niet ware gevolgd."

Art. XXIX. Het slot van het laatste lid

van artikel 64 wordt gelezen : „dan het pensioen zou bedragen hebben, indien hem te rekenen van den dag, waarop het eerste ontslag met aanspraak op pensioen is ingegaan, op den voet van de op het tijdstip van het latere ontslag geldende bepalingen uit de destijds aangehouden betrekking of betrekkingen ontslag was verleend."

Art. XXX. In het eerste lid van artikel 66 der Pensioenwet vervalt :

„en van dat bedoeld in artikel 48, tweede lid".

Art. XXXI. Het tweede lid van artikel 67 der Pensioenwet wordt gelezen : „Wanneer een gepensionneerd ambtenaar inkomsten geniet of gaat genieten uit of in verband met een ambt of eenbetrekking, in dienst van een der lichamen genoemd in artikel 3 en artikel 4 der Pensioenwet, ter hand genomen met ingang van of na den dag, waarop het ontslag, ter zake waarvan het pensioen is verleend, is ingegaan, wordt, zoodra en zoolang het pensioen vermeerderd met die inkomsten zou overschrijden het bedrag der laatstelijk genoten wedde, het pensioen met negentig ten honderd van het bedrag dier overschrijding verminderd. Is of wordt in de salarisregeling van de betrekking, waaruit hem ontslag is verleend, wijziging gebracht, dan wordt als laatstelijk genoten wedde beschouwd de wedde, die de betrokkene zou hebben genoten, indien de gewijzigde regeling op den datum van zijn ontslag reeds had gegolden."

Het vierde lid van dat artikel wordt gelezen : „Een vermindering, bedoeld in het tweede lid, wordt niet of niet langer toegepast ten aanzien van het pensioen van hem, die den leeftijd van 65 jaren heeft bereikt."

Art. XXXII. In het tweede lid van artikel 68 der Pensioenwet wordt voor „twee percent" gelezen : „1.75 percent".

Het vierde lid van dat artikel wordt gelezen : „Wordt een gewezen Minister opnieuw Minister, dan wordt tijdens den duur van zijn ministerschap, met afwijking in zooverr van het bepaalde in artikel 67, net hem bij zijn ontslag uit dat ambt toegekend pensioen geheel ingehouden."

Art. XXXIII. In artikel 70 der Pensioenwet wordt in plaats van „volgens de Ongevallenwet 1921" gelezen : „volgens een desbetreffende wettelijke regeling".

Art. XXXIV. Aan artikel 73 der Pensioenwet wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende :

„3. Wanneer de regeling van een pensioen, als gevolg van omstandigheden, waaraan hij die het aanvroeg geen schuld draagt, wordt vertraagd, is de Pensioenraad bevoegd dezen een voorschot op zijn pensioen toe te kennen".

Art. XXXV. In artikel 75 der Pensioenwet wordt voor : „het Staatstoezicht op de Volksgezondheid" gelezen : „den Pensioenraad".

Art. XXXVI. Het cijfer 1 vóór het eerste lid, zoomede het tweede, derde en vierde lid van artikel 77 der Pensioenwet vervallen.

Art. XXXVII. Artikel 78 der Pensioenwet wordt gelezen als volgt :

„1. De Pensioenraad is bevoegd over het rapport van de geneeskundigen, die een ambtenaar hebben gekeurd, een rapport van é'n of meer andere deskundigen te vragen.

2. De Pensioenraad is mede bevoegd den ambtenaar nogmaals geneeskundig te doen onderzoeken of hem voor den tijd van ten hoogste drie maanden in een inrichting ter observatie te doen opnemen.

3. Ook kan de Pensioenraad den ambtenaar in een inrichting tot herstel doen opnemen of hem een geneeskundige behandeling doen ondergaan, indien drie door den Raad aangewezen geneeskundigen, na den ambtenaar te hebben onderzocht, eenparig verklaren deze maatregelen noodig te achten in het belang van zijn herstel.

4. Hij, die, zij het ook alleen door gebrek aan medewerking verhindert, dat een onderzoek of voldoend onderzoek plaats heeft of, zonder een deugdelijken grond, weigert zich ter observatie of tot herstel in een inrichting te doen opnemen, dan wel een geneeskundige behandeling als bedoeld in het voorgaand lid te ondergaan, verliest terstond nadat de Pensioenraad of de Centrale Raad van Beroep bij onherroepelijk geworden uitspraak heeft beslist dat het in dit lid bedoelde geval zich heeft voorgedaan, alle uitzicht op invaliditeitspensioen, tenzij dan ter zake van een invaliditeit, die na evenbedoeld tijdstip mocht zijn ontstaan."

Art. XXXVIII. In artikel 79 der Pensioenwet vervallen de woorden : „in het tweede lid van artikel 77 of" en wordt na „78" ingevoegd : „ , eerste lid".

Art. XXXIX. Het derde lid van artikel 80 der Pensioenwet wordt gelezen : „Overigens komen de kosten van geneeskundige onderzoekingen en rapporten, evenals die, verbonden aan een observatie of aan de in het derde lid van artikel 78 bedoelde maatregelen, ten laste van het fonds".

Art. XL. Het in den aanhef van artikel 88 der Pensioenwet voorkomende cijfer : „7" wordt vervangen door het getal „10".

Art. XLI. Het in den aanhef van artikel 89 der Pensioenwet voorkomende cijfer : „7" wordt vervangen door het getal : „10".

Art. XLII. In artikel 91, eerste lid, onder *b*, der Pensioenwet wordt de puntkomma aan het slot vervangen door een punt. Het bepaalde onder *c* van dat lid vervalt.

Art. XLIII. In artikel 92, eerste lid, onder *b*, der Pensioenwet wordt de puntkomma aan het slot vervangen door een punt. Het bepaalde onder *c* van dat lid vervalt.

Art. XLIV. In artikel 93, eerste lid, onder *b*, der Pensioenwet wordt de puntkomma aan het slot vervangen door een punt. Het bepaalde onder *c* van dat lid vervalt.

Art. XLV. In artikel 95 der Pensioenwet vervallen in het eerste en in het tweede lid de woorden : „of wachtgeld" en wordt in het eerste lid in plaats van : „en voor hunne bij deze verwekte of te verwekken kinderen, of, indien zij op dat tijdstip ongehuwd zijn, doch wettige of gewettigde kinderen hebben, voor die kinderen," gelezen : „ , voor de wettige of gewettigde minderjarige kinderen die zij op dat tijdstip hebben en voor hunne bij die vrouw te verwekken kinderen,".

Aan het artikel worden twee nieuwe leden toegevoegd, luidende :

„3. Wanneer een ambtenaar wordt herplaatst, doch het diensvolgens voor de in het eerste of tweede lid bedoelde betrekkingen opnieuw verkregen uitzicht lager is dan het uitzicht, waarvan hij zich ingevolge het eerste

of tweede lid het behoud heeft verzekerd, kan hij zich laatstbedoeld uitzicht op den voet van artikel 43 blijven verzekeren.

4. Wanneer een ambtenaar, die zonder pensioen uit een betrekking is ontslagen, uithoofde van een andere betrekking ambtenaar is gebleven, kan hij zich het behoud van het uitzicht op pensioen voor de in het eerste of tweede lid bedoelde betrekkingen, zooals dat onmiddelijk voor zijn ontslag uit eerstbedoelde betrekking bestond, op den voet van artikel 43 verzekeren."

Art. XLVI. In artikel 96 der Pensioenwet wordt na „oud-ambtenaar" ingevoegd: „of ambtenaar".

Art. XLVII. Het derde lid van artikel 97 der Pensioenwet wordt gelezen:

„Het weduwenpensioen zal echter in geen geval minder bedragen dan 50 percent van de eerste f 2000, en 40 percent van het overige bedrag der in artikel 54 bedoelde middelsom".

Art. XLVIII. In den tweeden volzin van artikel 99 der Pensioenwet wordt in plaats van: „weezenpensioenen" gelezen: „pensioenen" en in plaats van: „bedragen dier pensioenen": „hunne bedragen".

Art. XLIX. In artikel 104 der Pensioenwet wordt in plaats van: „volgens de Ongevallenwet 1921" gelezen: „volgens een desbetreffende wettelijke regeling".

Art. L. In artikel 109, eerste lid, der Pensioenwet wordt voor: „het derde lid van artikel 48" gelezen: „het tweede lid van artikel 48".

Art. LI. Artikel 111 der Pensioenwet wordt gelezen:

„1. Het pensioen eindigt met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het overlijden heeft plaats gehad, het weezenpensioen tevens met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan de rechthebbende meerderjarig is geworden.

2. Een vervallen verklaard of ingetrokken pensioen eindigt met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het besluit tot vervallenverklaring of intrekking is genomen."

Art. LII. Het eerste lid van artikel 112 der Pensioenwet wordt gelezen:

„1. Het weduwenpensioen eindigt voorts bij een volgend huwelijk der weduwe, en wel met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het huwelijk heeft plaats gehad".

Art. LIII. Het tweede lid van artikel 114 der Pensioenwet wordt gelezen: „De pensioenen worden driemaandelijks voldaan".

Het derde lid van dat artikel vervalt.

Art. LIV. Het derde lid van artikel 116 der Pensioenwet wordt gelezen: „De voorschotten, door besturen van openbare lichamen, liefdadige of tot algemeen nut werkende instellingen, hetzij renteloos, hetzij tegen een matige rente op de pensioenen gegeven, tot zekerheid waarvan de bewijzen van inschrijving in het bezit van die lichamen worden gesteld, zijn niet onder de bij deze wet verboden beleeningen begrepen, mits de voorwaarden, volgens welke die voorschotten worden verstrekt zijn goedgekeurd door den Minister van Financiën".

Lid 3 wordt lid 4 en lid 4 wordt lid 5.

Art. LV. Artikel 118 der Pensioenwet wordt gelezen:

„De beperkingen, voorgeschreven in het eerste lid van artikel 117, gelden niet ten aanzien van inhouding of beslag tot verhaal van:

a. onderhoud, waarop hij, die om de inhouding verzoekt of de beslaglegger volgens de wet aanspraak heeft;

b. belastingschuld voor zoover bij een wet of een verordening een andere regeling is getroffen;

c. een schuldvordering van een publiekrechtelijk lichaam, ter zake van schade, in verband met de uitoefening van den dienst opzettelijk veroorzaakt".

Art. LVI. Artikel 121 der Pensioenwet wordt gelezen: „Zoolang een gepensionneerde wees verblijft in een Rijksopvoedingsgesticht of in een tuchtschool geschiedt de uitbetaling van zijn pensioen aan den Staat, tenzij derden die kosten van dat verblijf vergoeden".

Art. LVII. In het eerste lid van artikel 125 der Pensioenwet wordt in plaats van: „binnen een maand na de dagteekening dier beslissing" gelezen: „binnen een maand na den datum van verzending van die beslissing".

Art. LVIII. Het tweede lid van artikel 126 der Pensioenwet wordt gelezen:

„De Pensioenraad kan ambtshalve een pensioensgrondslag vaststellen, wijzigen of intrekken".

Art. LIX. Na artikel 129 der Pensioenwet wordt ingevoegd een nieuw artikel, luidende:

„*Art.* 129*a*. 1. Van hem, die bij den Pensioenraad een bezwaarschrift indient of bij den Centralen Raad van Beroep, beroep instelt, wordt onderscheidenlijk ten behoeve van het fonds en het Rijk een recht geheven van onderscheidenlijk f 5 en f 10.

2. Door publiekrechtelijke lichamen is zoodanig recht niet verschuldigd.

3. Onvermogenden zijn van het betalen van zoodanig recht vrijgesteld. De Voorzitter van den Pensioenraad of de Voorzitter van den Centralen Raad van Beroep beslist over het geldelijk onvermogen van den klager.

4. Hij, die het verschuldigde recht niet voldoet, is in het indienen van het bezwaarschrift of in het beroep niet ontvankelijk.

5. Het betaalde recht van f 5 wordt aan hem, wiens bezwaren hetzij door den Pensioenraad hetzij, in beroep, door den Centralen Raad van Beroep geheel of gedeeltelijk gegrond worden verklaard, wederom vergoed. Hetzelfde heeft plaats ten opzichte van het betaalde recht van f 10, indien klager door den Centralen Raad van Beroep geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld."

Art. LX. In het derde lid van artikel 133 der Pensioenwet wordt voor „of een onbezoldigde betrekking, bedoeld in artikel 40, eerste lid, onder *a*," gelezen: „ , in tijdelijken dienst een betrekking, bedoeld in artikel 40, eerste lid onder *c*, of een onbezoldigde betrekking, bedoeld in artikel 40, eerste lid onder *a*,".

Art. LXI. Artikel 134 der Pensioenwet wordt gewijzigd als volgt:

In het eerste lid wordt voor „(ook als tijdelijk ambtenaar)" gelezen: „in tijdelijken dienst, bedoeld in artikel 40, eerste lid, onder *c*".

In het tweede lid wordt voor „diensttijd in zijdelingschen dienst, bedoeld in het eerste lid" gelezen: „diensttijd in tijdelijken of in zijdelingschen dienst, bedoeld in het eerste lid".

Voor „diensttijd in zijdelingschen dienst na het tijdstip" wordt gelezen: „diensttijd in tijdelijken, respectievelijk in zijdelingschen dienst na het tijdstip".

Voor „in vereeniging met diensttijd in zijdelingschen dienst na dat tijdstip, ten minste twee jaren" wordt gelezen: „in vereeniging met diensttijd in tijdelijken, respectievelijk in zijdelingschen dienst na dat tijdstip, tenminste twee jaren".

In het vijfde lid wordt in plaats van 1 Juli 1923, 1 Januari 1924 en 1 Juli 1923 onderscheidenlijk gelezen 1 Juli 1925, 1 Januari 1926 en 1 Juli 1925.

Art. LXII. Artikel 134*a* der Pensioenwet wordt gelezen: „Zij, die de bij artikel 134, vijfde lid onder *c*, bedoelde verklaring hebben afgelegd, kunnen deze verklaring vóór 1 Juli 1926 intrekken. Hetgeen ingevolge een op die verklaring plaats gehad hebbenden inkoop aan bijdragen als bedoeld in artikel 135 is betaald, wordt gerestitueerd en het terzake van zoodanige bijdragen verhaalde als bedoeld in artikel 137 wordt terugbetaald".

Art. LXIII. Van artikel 135 der Pensioenwet wordt de tweede volzin gelezen: „Zij is verschuldigd door het lichaam, dat de belanghebbende rechtstreeks of zijdelings heeft gediend".

Art. LXIV. In het eerste lid van artikel 136 der Pensioenwet wordt in plaats van: „waarin de inkoop plaats heeft" gelezen: „waarin het verzoek om inkoop bij den Pensioenraad inkomt" en wordt in plaats van: „tien" gelezen: „vijftien".

Art. LXV. In plaats van de in artikel 137, eerste lid, eerste volzin, der Pensioenwet voorkomende woorden: „een vierde deel" wordt gelezen: „de helft".

Art. LXVI. Artikel 138, tweede lid, der Pensioenwet wordt gelezen: „De inhouding gaat in met het kwartaal, volgend op dat, waarin het in het eerste lid bedoelde verzoek is ontvangen en geschiedt in vijftien achtereen volgende jaren, telkenmale voor een vijftiende gedeelte."

Art. LXVII. In het tweede lid van artikel 142 der Pensioenwet vervallen de woorden: „of op wachtgeld gestelde".

Art. LXVIII. Het eerste lid van artikel 150 der Pensioenwet wordt gelezen:

„Voor de ambtenaren, in dienst op het tijdstip van het in werking treden van deze wet, en voor oud-ambtenaren die vóór dat tijdstip zonder recht op pensioen of op wachtgeld met uitzicht op pensioen werden ontslagen en na dat tijdstip als ambtenaar werden herplaatst, daalt de pensioensgrondslag of het totaal aan pensioensgrondslagen niet beneden het bedrag of het totaalbedrag, waarover krachtens wettelijk voorschrift door of voor hen is bijgedragen, indien zij vóór 1 September 1925 of, voorzooveel de afwijking tusschen pensioensgrondslag en wedde na 1 Juli 1925 intreedt, binnen drie maanden na dat intreden schriftelijk aan het orgaan, bedoeld bij artikel 34, het verlangen te kennen geven, dat hun pensioensgrondslag op het evengenoemd bedrag wordt gesteld."

Art. LXIX. Het voor het eerste lid van artikel 154 der Pensioenwet geplaatste cijfer „1" zoomede het tweede lid van dat artikel vervallen. Het slot van het eerste lid wordt gelezen als volgt: „wanneer hij na het tijdstip van het in werking treden van deze wet wederom ambtenaar of militair in den zin der Militaire Weduwenwet 1922 wordt, tenzij — in het laatste geval — belanghebbende wegens het in het tweede lid van artikel 91 bedoelde deelgenootschap uitzicht heeft op pensioen voor zijn na te laten betrekkingen."

Art. LXX. Artikel 155 der Pensioenwet wordt gelezen:

„Voor de berekening van het pensioen der weduwen en weezen van ambtenaren en gepensionneerde ambtenaren die een pensioensgrondslag hadden, hooger dan hun wedde, geldt de wedde als grondslag."

Art. LXXI. Artikel 155*a* der Pensioenwet wordt gelezen als volgt:

„Uitzicht op pensioen volgens deze wet voor hun na te laten betrekkingen hebben zij, die krachtens het bepaalde in artikel 91, eerste lid en artikel 92, eerste lid dat uitzicht zouden missen, doch op het tijdstip van het in werking treden van deze wet uitzicht op pensioen voor hun na te laten betrekkingen ontleenden aan een der met ingang van dat tijdstip vervallen Weduwenwetten".

Art. LXXII. Artikel 162 der Pensioenwet wordt gelezen:

„1. Alle voorzieningen en regelingen van provinciën ter uitvoering of naar aanleiding van deze wet, zijn aan Onze goedkeuring onderworpen.

2. Alle zoodanige voorzieningen en regelingen van gemeenten, waterschappen, veenschappen of veenpolders, met uitzondering van die naar aanleiding van artikel 36 van deze wet, zijn onderworpen aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten. De artikelen 196, 197, 198, 200, 201 en 202 der Gemeentewet zijn ten deze van overeenkomstige toepassing."

Art. LXXIII. Artikel 173 der Pensioenwet wordt gewijzigd als volgt:

Onder I, litt. *a*, en onder III, litt. *a*, wordt tusschen „bij hun ontslag" en „recht op pensioen" telkens ingelascht: „anders dan uithoofde van opheffing van hun betrekking of van een nieuwe organisatie van het dienstvak, waartoe zij behoorden".

Onder VIII, X en XI worden telkens geschrapt de woorden „of op wachtgeld gestelde".

Onder VIII*b* wordt in plaats van: „bij herplaatsing als ambtenaar" en onder X*b*, XI*b* en XII*b* in plaats van: „wanneer zij als ambtenaar worden herplaatst" gelezen: „wanneer zij wederom ambtenaar of militair in den zin der Militaire Weduwenwet 1922 worden, tenzij — in het laatste geval — belanghebbenden wegens het in het tweede lid van artikel 91 bedoelde deelgenootschap uitzicht hebben op pensioen voor hun na te laten betrekkingen".

Art. LXXIV. In den in artikel 174 der Pensioenwet bedoelden staat wordt onder XI na „voor de oud-rijkswerklieden, bedoeld in art. 173 der wet onder XII:" ingevoegd:

„Art. 27, derde lid, slot.

Voor de zonder pensioen ontslagen werklieden, bedoeld in art. 29, bedraagt de jaarlijksche bijdrage voor de mannelijke vijf en voor de vrouwelijke een percent over het verschil tusschen den pensioensgrondslag in de laatste betrekking en dien in de vroegere betrekking, waaruit zij met pensioen werden ontslagen."

Art. LXXV. In het vijfde lid van artikel 24 van de Weduwenwet voor de ambtenaren 1890, dat is gehandhaafd bij artikel 173 onder VIII der Pensioenwet en gewijzigd is opgenomen in den in artikel 174 dier wet bedoelden staat, vervallen de woorden: „ , en verder telkens om de vijf jaren,".

Overgangsbepalingen.

Art. LXXVI. Personen, bedoeld in artikel 3, eerste lid onder *b* der Pensioenwet, in dienst op 1 Juli 1925, blijven ambtenaar in den zin dier wet, tenzij zij binnen zes maanden na dien datum aan den Pensioenraad in den vorm eener schriftelijke verklaring te kennen geven, dit niet te verlangen.

Art. LXXVII. Ambtenaren in dienst op 1 Juli 1925, die na het tijdstip van het in werking treden van deze wet in verband met het bepaalde in artikel 3 onder *b* der Pensioenwet, zooals dat ingevolge deze wet zal luiden, de hoedanigheid van ambtenaar zouden verliezen, blijven ambtenaar in den zin der Pensioenwet, tenzij binnen zes maanden nadat zulks zou geschieden aan den Pensioenraad in den vorm eener schriftelijke verklaring te kennen geven, dit niet te verlangen.

Art. LXXVIII. Personen, die op 1 Juli 1925 tijdelijk werkzaam zijn in een betrekking bedoeld in artikel 40, eerste lid onder *c* der Pensioenwet, blijven ambtenaar in den zin dier wet, tenzij zij binnen zes maanden na dien datum in den vorm eener schriftelijke verklaring aan den Pensioenraad te kennen geven, dit niet te verlangen.

Art. LXXIX. Ambtenaren in dienst op 1 Juli 1925, die na het tijdstip van het in werking treden van deze wet overgaan in tijdelijken dienst in een betrekking als bedoeld in artikel 40 onder *c* der Pensioenwet, blijven ambtenaar in den zin dier wet, tenzij zij binnen zes maanden na bedoelden overgang aan den Pensioenraad in den vorm eener schriftelijke verklaring te kennen geven, dit niet te verlangen.

Art. LXXX. Als diensttijd telt zoowel bij de regeling van het pensioen van den ambtenaar, als bij de ter beoordeeling van de pensioensaanspraken te maken berekeningen mede: *a.* de tijd, dien een ambtenaar vóór 1 Juli 1925 op wachtgeld heeft doorgebracht; *b.* de tijd, dien personen, bedoeld in artikel 3, eerste lid onder *b* der Pensioenwet, vóór 1 Juli 1925 als zoodanig hebben doorgebracht, mits, zoover betreft tijd, ten opzichte van welks geldigheid voor pensioen bijzondere eischen zijn gesteld, aan die eischen is voldaan; *c.* de tijd, dien personen, op 1 Juli 1925 tijdelijk werkzaam in een betrekking bedoeld in artikel 40, eerste lid onder *c* der Pensioenwet, tusschen 1 Juli 1922 en 1 Juli 1925 als zoodanig hebben doorgebracht.

Art. LXXXI. Indien in eenig geval het krachtens het eerste lid van artikel 54 der Pensioenwet, zooals dat ingevolge deze wet zal luiden, berekende percentage minder zou bedragen dan 2 percent vermenigvuldigd met het aantal jaren dienst vóór 1 Juli 1925, die de betrokkene kan doen medetellen, wordt, behoudens het maximum van 70 percent, het pensioen naar dat hoogere percentage berekend.

Art. LXXXII. Voor ambtenaren in dienst of op wachtgeld op 1 Juli 1925 en die op dien datum den leeftijd van 55 jaren hebben bereikt, blijft ten aanzien van een recht op pensioen als bedoeld in het eerste lid onder *a* en in het tweede lid van artikel 48 der Pensioenwet de in het vierde lid van dat artikel gestelde eisch van een diensttijd van ten minste 10 jaren buiten toepassing, indien zij een diensttijd van ten minste 7 jaren vóór 1 Juli 1925 kunnen doen medetellen; dit pensioen bedraagt voorts, behoudens in de in de artikelen 64 en 65 der Pensioenwet bedoelde gevallen, niet minder dan 30 percent van de middelsom der pensioensgrondslagen, bedoeld in het tweede lid van artikel 54 der Pensioenwet.

Art. LXXXIII. Gewezen ambtenaren of ambtenaren, die op 30 Juni 1925 wachtgeld genieten met uitzicht op pensioen voor hun na te laten betrekkingen ten laste van het fonds, kunnen zich op den voet van het bepaalde in de artikelen 95 en 43 tot en met 46 der Pensioenwet het behoud van dat uitzicht verzekeren met dien verstande dat de in het eerste lid van artikel 44 bedoelde termijn in dit geval aanvangt op 1 Juli 1925. Betrokkenen worden door het lichaam te wiens laste zij wachtgeld genieten, onverwijld schriftelijk gewezen op het bepaalde in dit artikel.

Art. LXXXIV. 1. Wanneer een ingevolge het tweede lid van artikel 48 der Pensioenwet, zooals dit vóór 1 Juli 1925 luidde, gepensioneerd ambtenaar inkomsten geniet of gaat genieten uit of in verband met arbeid of bedrijf, ter hand genomen met ingang van of na den dag, waarop het ontslag, ter zake waarvan het het pensioen is verleend, is ingegaan, wordt, zoodra en zoolang het pensioen vermeerderd met die inkomsten zou overschrijden het bedrag der laatstelijk genoten wedde, het pensioen met het bedrag dier overschrijding verminderd. Is of wordt in de salarisregeling van de betrekking, waaruit hem ontslag is verleend, wijziging gebracht, dan wordt als laatstelijk genoten wedde beschouwd de wedde, die de betrokkene zou hebben genoten, indien de gewijzigde regeling op den datum van zijn ontslag reeds had gegolden.

2. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden bepalingen vastgesteld ter verzekering van de controle op de inkomsten, als bedoeld in het vorig lid.

3. Hij die, nadat hem een ontslag als bedoeld in het tweede lid van artikel 48 der Pensioenwet, zooals dat vóór 1 Juli 1925 luidde, is verleend, een hem aangeboden betrekking, die hem in verband met zijn persoonlijkheid en omstandigheden redelijkerwijs kan worden opgedragen, en die uitzicht geeft op pensioen volgens de Pensioenwet, weigert te aanvaarden, wordt voor de toepassing van het eerste lid geacht de aan die betrekking verbonden inkomsten te genieten.

4. De op grond van artikel 48, tweede lid der Pensioenwet, zooals dat vóór 1 Juli 1925 luidde, verleende pensioenen van hen, die op het oogenblik van het ontslag den 45-jarigen leeftijd nog niet hadden bereikt, eindigen na verloop van een termijn gelijk aan den diensttijd, dien de betrokkene op het tijdstip, waarop het recht op pensioen ontstond, had. Artikel 48, tweede lid, zooals dat ingevolge deze wet zal luiden, is van toepassing. Ten aanzien

van den diensttijd, ter zake waarvan een pensioen, als hier bedoeld, is genoten geweest, blijft artikel 59, eerste lid der Pensioenwet buiten toepassing. Betrokkenen kunnen zich het behoud van uitzicht van pensioen voor hun na te laten betrekkingen als bedoeld in artikel 95, na verloop van den in den eersten zin van dit lid bedoelden termijn verzekeren; de artikelen 43 tot en met 46 zijn van overeenkomstige toepassing met dien verstande, dat voor zoover in die artikelen een termijn aanvangt met het ontslag, voor het ontslag in dit geval in de plaats treedt het verloop van den in den eersten zin van dit lid bedoelden termijn.

Art. LXXXV. Ten aanzien van hen, op wier pensioen ingevolge artikel 67 der Pensioenwet, zooals dat ingevolge deze wet zal luiden, met ingang van 1 Juli 1925 een korting wordt toegepast, blijft de in artikel 67 bedoelde korting gedurende het eerste jaar na de inwerkingtreding van deze wet beperkt tot 25, gedurende het tweede jaar tot 50 en gedurende het derde jaar tot 75 ten honderd, met dien verstande echter, dat, voorzoover na 1 Juli 1925 het bij ongewijzigde toepassing van artikel 67 te korten bedrag vermeerdering ondergaat, ten aanzien van dat meerdere de beperking niet geldt.

Art. LXXXVI. Voor ambtenaren in dienst op 1 Juli 1925, die op dien datum den leeftijd van 50 jaren hebben bereikt, geldt het bepaalde in artikel 48 eerste lid onder *b* der Pensioenwet, zooals dat ingevolge deze wet zal luiden, óók, wanneer hun op den overigens daarin bepaalden voet op eigen verzoek ontslag is verleend.

Art. LXXXVII. 1. Indien aan een ambtenaar, die wordt ontslagen op grond van opheffing van zijn betrekking of op grond van een nieuwe organisatie van zijn dienstvak en ten aanzien van wien van Rijkswege een wachtgeldregeling niet is vastgesteld, door het lichaam, in welks dienst hij was, geen of een, naar zijn oordeel, onvoldoend wachtgeld wordt toegekend, kan hij binnen een maand na het tijdstip, waarop het ontslag is ingegaan, terzake Onze beslissing inroepen.

2. Onze beslissing wordt, den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, binnen drie maanden nadat het beroep is ingesteld, genomen. Het betrokken lichaam is gehouden zich naar die beslissing tegenover den ambtenaar te gedragen.

3. Artikel 112 der Provinciale Wet, artikel 212 der Gemeentewet en artikel 61 der laatstelijk bij de wet van 11 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 197) gewijzigde wet van 10 November 1900 (*Staatsblad* nº. 176) zijn van overeenkomstige toepassing.

Art. LXXXVIII. Vóór 1 September 1925 kan het lichaam zijn beslissing, genomen volgens artikel 137, eerste lid der Pensioenwet, zooals dat vóór 1 Juli 1925 luidde, wijzigen. Echter kan een ruimer verhaal dan een vierde deel der inkoopsom slechts worden toegepast ten opzichte van de termijnen, die na laatstgenoemden datum komen te vervallen.

Art. LXXXIX. De verklaring, die ingevolge het vijfde lid van artikel 134 onder *c* der Pensioenwet, zooals dat vóór 1 Juli 1925 luidde, is afgelegd, wordt geacht mede te omvatten het ruimer verhaal, hetwelk overeenkomstig het eerste lid van artikel 137 der Pensioenwet, zooals dat ingevolge deze wet zal luiden, mocht worden toegepast.

Art. XC. De verruiming der termijnen volgens artikel LXIV dezer wet laat de vóór 1 Juli 1925 gestorte bijdragen onaangetast. Echter komt hetgeen aldus meer is gestort dan volgens artikel 136 eerste lid der Pensioenwet, zooals dat ingevolge deze wet zal luiden, zou zijn vereischt, in mindering op de na dien datum vervallende termijnen.

Art. XCI. De artikelen LXII, LXIV, LXV, LXVI, LXXXVIII, LXXXIX en XC dezer wet zijn niet van toepassing ten aanzien van hen, die vóór of met 1 Juli 1925 recht op pensioen verkregen of verkrijgen.

Art. XCII. De uitzichten welke zijn verkregen door het aangaan van verplichtingen krachtens artikel 154, tweede lid der Pensioenwet, zooals dat vóór 1 Juli 1925 luidde, blijven met die verplichtingen gehandhaafd.

Art. XCIII. 1. De herziene bepalingen, bedoeld in artikel 161, eerste en tweede lid der Pensioenwet, worden door de besturen van de betrokken provinciën, waterschappen, veenschappen of veenpolders nader herzien in dezer voege, dat voor de op 1 Juli 1922 in dienst van die lichamen zijnde ambtenaren van toepassing blijven de pensioensbepalingen, welke op dit tijdstip golden, voorzoover zij hoogere aanspraken gaven dan de Pensioenwet, gelijk die na de totstandkoming dezer wet zal luiden, zulks echter met uitzondering van eventueel in die pensioensbepalingen vervatte bepalingen omtrent pensioensaanspraken uithoofde van ontslag wegens opheffing der betrekking of nieuwe organisatie van het dienstvak, zoomede omtrent pensioensaanspraken van weduwen en weezen van op wachtgeld gestelde ambtenaren.

2. Een overeenkomstige herziening wordt door de besturen van de betrokken gemeenten ondernomen ten aanzien van de bepalingen bedoeld in artikel 161, derde lid.

3. Artikel 161, vierde lid en artikel 162 zijn op de ingevolge het eerste en tweede lid van dit artikel herziene bepalingen van toepassing. De herziene bepalingen worden geacht met ingang van 1 Juli 1925 in werking getreden te zijn.

Slotbepalingen.

Art. XCIV. 1. Deze wet treedt, behoudens het bepaalde in het tweede en derde lid, in werking met ingang van 1 Juli 1925.

2. De artikelen III, voorzoover daarbij litt. *m* van artikel 4 der Pensioenwet, behalve voor wat betreft de invoeging van het woord „vasten" in den aanhef, is gewijzigd, XVI en LIV worden geacht in werking te zijn getreden met ingang van 1 Juli 1922.

3. Hetzelfde geldt voor de artikelen II, voorzoover daarbij het bepaalde in litt. *a* van het eerste lid van artikel 3 der Pensioenwet wordt ingelascht, en III, voorzoover daarbij de aanhef van het eerste lid van artikel 4 der Pensioenwet in verband met evenbedoelde wijziging van artikel 3 dier wet wordt gewijzigd, met dien verstande echter, dat voorzoover eenig op een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht werkzaam persoon feitelijk als ambtenaar is beschouwd, omtrent de inwerkingtreding van de artikelen II en III het bepaalde van het eerste lid geldt. Artikel LXXVI dezer wet

is in laatstbedoelde gevallen van overeenkomstige toepassing.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 28sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.
De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 9 *Juni* 1925.)

---

28 *Mei* 1925. WET tot nadere wijziging van het *achtste* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 217.

---

28 *Mei* 1925. WET, houdende wijziging van de Surinaamsche begrooting voor het dienstjaar 1923. S. 218.

---

28 *Mei* 1925. WET, houdende wijziging van de Curaçaosche begrooting voor het dienstjaar 1923. S. 219.

---

28 *Mei* 1925. WET, houdende vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Curaçao* over het dienstjaar 1921. S. 220.

---

28 *Mei* 1925. WET tot aanvulling en wijziging der bepalingen betreffende het strafrecht en de strafrechtspleging ten aanzien van personen bij wie tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond. S. 221.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1910/1911, no. 239, 1—5; 1914/1915, no. 50, 1—8; 1920/1921, no. 73; 1922/1923, no. 88, 1—3; 1924/1925, no. 27.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 1632—1652, 1655—1669.

Hand. 1e *Kamer*, 1924/1925, *bladz.* 844, 845, 884.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat aanvulling en wijziging der bepalingen betreffende het strafrecht en de strafrechtspleging ten aanzien van personen bij wie tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond, noodzakelijk zijn;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

HOOFDSTUK I.

In het Eerste Boek van het Wetboek van Strafrecht worden de volgende wijzigingen gebracht.

Art. 1. Aan artikel 9 wordt een nieuw tweede lid toegevoegd, luidende:

„Bij veroordeeling van een persoon bij wien tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond, wordt, behoudens het bepaalde bij het derde lid, indien niet de op het feit gestelde hoofdstraf wordt opgelegd, in plaats daarvan opgelegd eene der volgende hoofdstraffen naar de regelen gesteld bij artikel 37*a*, eerste lid, onder 2°.:

1°. plaatsing in eene bijzondere strafgevangenis;

2°. geldboete."

Het bestaande tweede lid van artikel 9 wordt derde lid.

2. Aan artikel 23, tweede lid, wordt een nieuwe zin toegevoegd, luidende:

„Ten aanzien van een persoon bij wien tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond, kan de rechter bepalen, dat de geldboete, in plaats van door hechtenis, zal worden vervangen door plaatsing in eene bijzondere strafgevangenis."

3. Na artikel 23 worden de volgende artikelen ingevoegd:

„*Art.* 23*a*. „Het bedrag der geldboete bedoeld bij artikel 9, tweede lid, is ten minste vijftig cents en ten hoogste zes duizend gulden.

Die geldboete wordt, bij gebreke van betaling, vervangen door plaatsing in eene bijzondere strafgevangenis.

Art. 23*b*. De duur der plaatsing in eene bijzondere strafgevangenis ter vervanging van geldboete is ten minste eene week en ten hoogste een jaar.

Die duur wordt in de rechterlijke uitspraak bepaald.

De plaatsing in eene bijzondere strafgevangenis kan voor ten hoogste een jaar en vier maanden worden opgelegd in de gevallen waarin wegens strafverhooging ter zake van samenloop van misdrijven, herhaling van misdrijf of het bepaalde bij artikel 44, het maximum der geldboete wordt verhoogd.

Zij kan in geen geval den tijd van een jaar en vier maanden te boven gaan."

4. In artikel 24, eerste lid, wordt in plaats van het woord: „hechtenis" gelezen: „hechtenis of de plaatsing in eene bijzondere strafgevangenis".

In het tweede lid van hetzelfde artikel wordt in plaats van de woorden: „hechtenis of van de plaatsing in eene tuchtschool" gelezen: „hechtenis, van de plaatsing in eene tuchtschool of in eene bijzondere strafgevangenis".

5. Na artikel 27*quater* wordt een nieuw artikel 27*quinquies* ingevoegd, luidende:

„De plaatsing in eene bijzondere strafgevangenis wordt als gevangenisstraf aangemerkt.

Echter is de duur der plaatsing in eene bijzondere strafgevangenis ten minste eene maand en is artikel 11 ten deze niet toepasselijk."

6. Aan artikel 34, eerste lid, wordt een nieuwe zin toegevoegd, luidende:

„Ten aanzien van een persoon bij wien tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond, kan de rechter bepalen dat de verbeurdverklaring, in plaats van door hechtenis, zal worden vervangen door plaatsing in eene bijzondere strafgevangenis."

In het vierde, zesde en zevende lid van artikel 34 wordt telkens in plaats van het woord „tuchtschool" gelezen: „tuchtschool of in eene bijzondere strafgevangenis".

7. Artikel 37 wordt gelezen als volgt:

„Niet strafbaar is hij die een feit begaat, dat hem wegens de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing zijner geestvermogens niet kan worden toegerekend.

In dat geval kan de rechter gelasten dat hij in een krankzinnigengesticht zal worden geplaatst gedurende een proeftijd den termijn van een jaar niet te boven gaande.

Valt het feit in de bepaling van een misdrijf of van eene der overtredingen omschreven in de artikelen 426, tweede lid, 432, 433 en 453, derde en vierde lid, van het Tweede Boek, dan kan de rechter, ook bij toepassing van het tweede lid, bevelen dat hij ter beschikking van de Regeering zal worden gesteld, ten einde van harentwege te worden verpleegd, doch alleen indien het belang der openbare orde dat bepaaldelijk vordert."

8. Na artikel 37 worden de volgende artikelen ingevoegd:

„*Art.* 37*a*. Bij strafrechtelijke vervolging van een persoon bij wien tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond, zonder dat artikel 37, eerste lid, wordt toegepast, kan de rechter:

1°. recht doen naar de gewone regelen; of

2°. dengene die tijdens de uitspraak van het eindvonnis in eersten aanleg den leeftijd van achttien jaren bereikt heeft of meerderjarig is, of te wiens aanzien artikel 39*septies*, laatste lid, wordt toegepast, veroordeelen tot:

a. plaatsing in eene bijzondere strafgevangenis, in plaats van de op het feit gestelde gevangenisstraf en voor een termijn den duur dier gevangenisstraf niet te boven gaande;

b. geldboete, in plaats van de op het feit gestelde gevangenisstraf van vier jaren of minder of hechtenis;

met betrekking tot de oplegging van bijkomende straffen gelden de gewone regelen.

De rechter kan, in geval van toepassing van n°. 1 of van n°. 2, bovendien recht doen overeenkomstig de bepaling van artikel 37, derde lid.

Art. 37*b*. De terbeschikkingstelling bedoeld bij artikel 37, derde lid, geldt, behoudens vroegere beëindiging van Regeeringswege, voor den tijd van twee jaren.

Die termijn gaat in onmiddellijk nadat de rechterlijke uitspraak onherroepelijk is geworden, dan wel in geval van voorwaardelijke terbeschikkingstelling, last tot tenuitvoerlegging is gegeven en kan, naar regelen bij de wet te stellen, bij rechterlijk bevel telkens hetzij voor een jaar, hetzij voor twee jaren worden verlengd.

De termijn van terbeschikkingstelling loopt niet gedurende den tijd dat de ter beschikking gestelde in verzekerde bewaring is.

Hij te wiens aanzien verlenging is gevorderd, blijft, totdat de rechterlijke uitspraak dienaangaan de is gegeven, ter beschikking van de Regeering.

Art. 37*c*. Bepalingen tot regeling van de wijze der verpleging bedoeld in artikel 37, derde lid, en omtrent het voorwaardelijk of onvoorwaardelijk eindigen daarvan worden, naar beginselen bij de wet te stellen, vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

Art. 37*d*. In geval van terbeschikkingstelling, bedoeld bij artikel 37, derde lid, kan de rechter daarbij tevens het bevel geven, dat de terbeschikkingstelling niet zal worden ten uitvoer gelegd, tenzij hij later anders mocht gelasten op grond dat de ter beschikking van de Regeering gestelde persoon zich vóór het einde van een bij het bevel te bepalen proeftijd aan een strafbaar feit heeft schuldig gemaakt of gedurende dien tijd hetzij eene bijzondere voorwaarde, welke bij het bevel mocht zijn gesteld, niet heeft nageleefd, hetzij onvoorwaardelijk verpleging van de Regeering is gebleken te behoeven.

De artikelen 14*b*—14*k* zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande:

1°. dat de rechter steeds bevoegd is bijzondere voorwaarden te stellen en dat hij alsdan mede een opdracht tot het verleenen van hulp en steun, als bedoeld bij artikel 14*d*, geeft;

2°. dat de last tot tenuitvoerlegging op grond dat de voorwaardelijk ter beschikking van de Regeering gestelde persoon onvoorwaardelijk verpleging van harentwege is gebleken te behoeven, wordt gegeven met overeenkomstige toepassing van de bepalingen geldende met betrekking tot de tenuitvoerlegging op grond van het niet naleven van eene bijzondere voorwaarde.

HOOFDSTUK II.

In het Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen gebracht.

Art. 1. Aan artikel 83 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

„Verklaart de regtbank, dat het feit den verdachte niet kan worden toegerekend, en past zij daarbij tevens artikel 37, tweede of derde lid, van het Wetboek van Strafrecht toe, dan kan de verdachte daartegen bezwaar maken door middel van eene verklaring ter griffie van de regtbank, af te leggen binnen zes dagen nadat de beschikking voor het openbaar ministerie onherroepelijk is geworden. Alsdan vervalt de beschikking en verleent de regtbank ter zake van het feit alsnog onverwijld den regtsingang en verwijst zij de zaak naar de teregtzitting."

2. Aan artikel 83 wordt een derde lid toegevoegd, luidende:

„In geval van toepassing van artikel 37, tweede of derde lid, van het Wetboek van Strafrecht kan de regtbank bevelen, dat de verdachte, die zich in verzekerde bewaring bevindt, daarin zal verblijven zoolang hij nog tegen de beschikking bezwaar kan maken."

3. Aan artikel 92 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

„In geval van toepassing van artikel 37, tweede of derde lid, van het Wetboek van Strafrecht wordt de beschikking den verdachte binnen den tijd van vier en twintig uren van wege het openbaar ministerie beteekend. Indien de minderjarige verdachte den leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt, geschiedt de beteekening op den voet van het vijfde lid van art. 61 en bovendien aan den raadsman."

4. Na artikel 102 worden de volgende artikelen ingevoegd:

„*Art.* 102*a*. Indien gedurende den loop der instructie een onderzoek naar de geestvermogens van den beklaagde, die zich in verzekerde bewaring bevindt, noodzakelijk blijkt en dit

niet voldoende op eene andere wijze kan worden ingesteld, kan de regter-commissaris, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den beklaagde of diens raadsman, bevelen, dat de beklaagde ter waarneming zal worden overgebragt naar een in het bevel aan te duiden Rijksasyl of andere inrigting tot verpleging of genezing bestemd.

Art. 102*b*. De beschikking is met redenen omkleed en wordt niet gegeven dan nadat het oordeel van een of meer deskundigen zal zijn ingewonnen en de beklaagde en zijn raadsman, indien hij er een heeft, ter zake zullen zijn gehoord of opgeroepen. De regter-commissaris noodigt den officier van justitie uit bij het verhoor tegenwoordig te zijn.

De beschikking, welke niet overeenkomstig een verzoek van den beklaagde genomen is, wordt dezen van wege het openbaar ministerie onverwijld beteekend.

Tegen de beschikking, welke niet overeenkomstig zijne vordering is genomen, kan de officier van justitie en tegen de beschikking, welke niet overeenkomstig een verzoek van den beklaagde is gegeven, kan deze verzet doen bij de regtbank en wel de officier van justitie binnen drie dagen en de beklaagde binnen drie dagen na de beteekening. Het verzet geschiedt door middel van eene verklaring ter griffie.

In geval van verzet van den officier van justitie legt deze bij de verklaring over eene memorie houdende de redenen van het gedaan verzet. In geval van verzet van den beklaagde is deze tot de overlegging van zoodanige memorie bevoegd en dient de officier van justitie binnen drie dagen zijn verslag bij de regtbank in.

De regtbank beslist ten spoedigste. De beschikking is met redenen omkleed. Het tweede lid is ook ten deze toepasselijk.

De regtbank kan, alvorens te beslissen, door den regter-commissaris een nader onderzoek doen instellen en zich de daartoe betrekkelijke stukken doen overleggen.

Art. 102*c*. Het verblijf in het Rijksasyl of in de inrigting geldt als verzekerde bewaring en mag den termijn van zes weken niet te boven gaan.

De regter-commissaris kan hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den beklaagde of diens raadsman, te allen tijde bevelen, dat het verblijf in het gesticht of in de inrigting een einde zal nemen.

De Rijksasyls en andere inrigtingen, naar welke beklaagden, krachtens een bevel, als bedoeld bij artikel 102*a*, kunnen worden overgebragt, worden aangewezen door Onzen Minister van Justitie."

5. Aan artikel 127, vierde lid, wordt een nieuwe zin toegevoegd, luidende: „Artikel 83, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing."

6. Aan artikel 128 wordt een nieuwe zin toegevoegd, luidende: „Artikel 83, derde lid, is van overeenkomstige toepassing."

7. In artikel 220 wordt, in plaats van de woorden „veroordeeld of", gelezen: „veroordeeld, noch in een krankzinnigengesticht wordt geplaatst of ter beschikking van de Regeering wordt gesteld, of wanneer hij".

8. Na artikel 226 worden in den vierden Titel de volgende artikelen ingevoegd:

„*Art.* 226*a*. In elken stand der zaak betreffende een verdachte of beklaagde, die den leeftijd van achttien jaren bereikt heeft of meerderjarig is, zal de regtbank, indien er vermoeden bestaat, dat bij den verdachte of beklaagde tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond, en dat hij ten gevolge daarvan niet in staat is zijne belangen behoorlijk te behartigen, zulks bij beslissing verklaren.

De beslissing wordt gegeven hetzij ambtshalve, hetzij op de voordragt van den regter-commissaris, op de vordering van den officier van justitie of op het daartoe strekkend verzoek van den verdachte of beklaagde, van zijn raadsman, van zijn echtgenoot, van een zijner ouders, van zijn voogd, van zijn curator of van een zijner bloed- of aanverwanten tot den derden graad ingesloten.

Voor zoover de beslissing niet in zijne tegenwoordigheid is gegeven, wordt de inhoud daarvan den verdachte of beklaagde onverwijld van wege het openbaar ministerie beteekend.

Art. 226*b*. De regtbank kan, alvorens te beslissen, den regter-commissaris, zoolang deze met de instructie is belast, of den officier van justitie opdragen, een nader onderzoek ter zake in te stellen en haar daaromtrent verslag te doen.

De beslissing der regtbank, bij het eerste lid van artikel 226*a* bedoeld, is niet aan hooger beroep of beroep in cassatie onderworpen, doch kan door haar te allen tijde worden herroepen, ten aanzien der beslissing tot herroeping vinden de artikelen 226*a* en 226*b* overeenkomstige toepassing en al hetgeen bij of ingevolge eerstgenoemde beslissing tot de herroeping toe is verricht, blijft niettemin van kracht. Beteekening geschiedt overeenkomstig het derde lid van artikel 226*a*.

Art. 226*c*. Bij de beslissing, bij het eerste lid van artikel 226*a* bedoeld, voegt de regtbank den verdachte of beklaagde, zoo deze geen raadsman heeft, een raadsman toe uit de advocaten en procureurs in het arrondissement gevestigd. Gelijke toevoeging ingevolge die beslissing geschiedt, indien de verdachte of beklaagde gedurende den loop der zaak van een raadsman mocht blijken verstoken te zijn.

Het derde en het vierde lid van artikel 61*bis* betrekkelijk de vervanging van den toegevoegden raadsman zijn ten deze van toepassing.

De regtbank kan te allen tijde bij verhindering of ontstentenis van den toegevoegden of overeenkomstig het derde lid van artikel 61*bis* opgetreden raadsman, dezen door een anderen, zijnde een advocaat of procureur, in het arrondissement gevestigd, vervangen.

Art. 226*d*. Van het oogenblik af der beslissing, bij het eerste lid van artikel 226*a* bedoeld, en, behoudens herroeping, totdat de zaak door een onherroepelijk geworden arrest of vonnis is beëindigd, vinden de bepalingen van dit wetboek in zake de strafrechtspleging ten aanzien van minderjarige personen, die den leeftijd van zestien jaren wel, doch dien van achttien jaren nog niet hebben bereikt, overeenkomstige toepassing en wordt de verdachte of beklaagde in het geding met zoodanigen minderjarige, zijn raadsman met den raadsman van zoodani-

gen minderjarige gelijkgesteld. De bevoegdheden, aan den verdachte of beklaagde toegekend, komen steeds mede toe aan den raadsman.

De bepalingen aangaande het optreden in de zaak van ouders of voogd worden, indien de verdachte of beklaagde een curator heeft, in plaats van eerstgenoemden geacht uitsluitend dien curator te betreffen.

De bepalingen der artikelen 127, vijfde lid, betrekkelijk de buitenvervolgingstelling om redenen van algemeen belang, en 162, vierde en vijfde lid, aangaande het hooren van ouders en andere personen als getuigen, vinden ten deze geene toepassing.

Bij niet-persoonlijke verschijning, als bedoeld bij het vierde lid van artikel 150, kan de regtbank, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den raadsman, indien zij van oordeel is, dat de persoonlijke verschijning van den beklaagde noch noodzakelijk noch gewenscht is en de raadsman is verschenen en zich daartegen niet verzet, de bepaling van dat lid buiten toepassing laten. In zoodanig geval wordt gehandeld overeenkomstig den achtsten Titel; de raadsman blijft met de verdediging belast.

9. De punt aan het slot van artikel 253 wordt eene kommapunt.

Aan artikel 253 wordt een nieuw nummer toegevoegd, luidende:

„11°. dat de artikelen 226*a*—226*e* buiten toepassing blijven; in geval wordt vermoed, dat bij den beklaagde tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond, en dat hij ten gevolge daarvan niet in staat is zijne belangen behoorlijk te behartigen, worden in den regel zijn curator, zoo hij dien heeft, en evenzoo een of meer geneesheeren ten verzoeke van het openbaar ministerie gedagvaard om te worden gehoord omtrent de persoonlijkheid van den beklaagde."

10. In artikel 257 wordt, in plaats van: „226", gelezen: „226*d*".

11. In artikel 265, laatste lid, van het Wetboek van Strafvordering wordt, in plaats van „art. 14*a*", gelezen: „art. 14*a* of art. 37*d*" en in plaats van „dat artikel": „een dier artikelen".

12. In artikel 384, eerste lid, wordt in plaats van het woord „gevangenis" gelezen: „gevangenis dan wel in het Rijkasyl of de inrigting bedoeld bij artikel 102*a*".

HOOFDSTUK III.

In het bij de wet van 15 Januari 1921 (*Staatsblad* n°. 14) vastgestelde Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen gebracht.

Art. **1.** In artikel 72 wordt in het eerste lid onder *a* in plaats van „tenzij in het laatste geval tevens de plaatsing in een krankzinnigengesticht wordt bevolen" gelzen: „tenzij in het laatste geval tevens de last, genoemd in het tweede, of het bevel, genoemd in het derde lid van artikel 37 van het Wetboek van Strafrecht wordt gegeven".

2. In artikel 249 wordt in het eerste lid in plaats van „tevens de last, in het tweede lid van dat artikel genoemd", gelezen: „tevens de last, genoemd in het tweede, of het bevel, genoemd in het derde lid van dat artikel".

3. In artikel 250 wordt in het vijfde lid in plaats van „kan tevens de last worden gegeven, in het tweede lid van dat artikel genoemd", gelezen: „kan tevens gegeven worden de last, genoemd in het tweede, of het bevel, genoemd in het derde lid van dat artikel".

4. In artikel 251 wordt in plaats van „tevens de last gegeven, in artikel 37, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht genoemd", gelezen: „tevens gegeven de last, genoemd in het tweede, of het bevel, genoemd in het derde lid van artikel 37 van het Wetboek van Strafrecht".

5. In artikel 348 wordt in het tweede lid in plaats van „de last gegeven in het tweede lid van dat artikel genoemd", gelezen: „de last gegeven, genoemd in het tweede, of het bevel, genoemd in het derde lid van dat artikel".

6. In artikel 362 wordt in het laatste lid in plaats van „artikel 14*a*" gelezen: „artikel 14*a* of artikel 37*d*" en in plaats van „dat artikel": „een dier artikelen".

7. Na titel II van het Vierde Boek wordt een nieuwe titel ingevoegd, luidende als volgt:

TITEL IIa.

Berechting van verdachten, bij wie tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond.

Art. 481*a*. In elken stand der zaak betreffende een verdachte die den leeftijd van achttien jaren bereikt heeft of meerderjarig is, zal de rechtbank of het gerechtshof, indien er vermoeden bestaat dat bij den verdachte tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond, en dat hij ten gevolge daarvan niet in staat is zijne belangen behoorlijk te behartigen, zulks bij beslissing te verklaren.

De beslissing wordt gegeven, hetzij ambtshalve, hetzij op de voordracht van den rechter-commissaris, op de vordering van het openbaar ministerie of op het daartoe strekkend verzoek van den verdachte, van zijn raadsman, van zijn echtgenoot, van een zijner ouders, van zijn voogd, van zijn curator of van een zijner bloed- of aanverwanten tot den derden graad ingesloten.

Voor zoover de beslissing niet in zijne tegenwoordigheid is gegeven, wordt de inhoud daarvan den verdachte onverwijld vanwege het openbaar ministerie beteekend.

Art. 481*b*. Het gerecht kan, alvorens te beslissen, den rechter-commissaris, zoolang deze met het gerechtelijk vooronderzoek is belast, of het openbaar ministerie opdragen een nader onderzoek in te stellen en aan het gerecht daaromtrent verslag te doen.

De beslissing van het gerecht, bij het eerste lid van artikel 481*a* bedoeld, is niet aan eenig rechtsmiddel onderworpen, doch kan door het gerecht te allen tijde worden herroepen; ten aanzien der beslissing tot herroeping vinden de artikelen 481*a* en 481*b* overeenkomstige toepassing en al hetgeen bij of ingevolge eerstgenoemde beslissing tot de herroeping toe is verricht, blijft niettemin van kracht. Beteekening geschiedt overeenkomstig het derde lid van artikel 481*a*.

Art. 481*c*. Ten spoedigste na de beslissing, bij het eerste lid van artikel 481*a* bedoeld, voegt de voorzitter van het gerecht den verdachte een raadsman toe.

Art. 481*d*. Van het oogenblik af der beslissing, bij het eerste lid van artikel 481*a* bedoeld, en, behoudens herroeping, totdat de zaak door een in kracht van gewijsde gegaan arrest of vonnis is beëindigd, vinden de bepalingen van den voorafgaanden titel in zake de strafrechtspleging ten aanzien van minderjarige personen, die den leeftijd van zestien jaren wel, doch dien van achttien jaren nog niet hebben bereikt, overeenkomstige toepassing en wordt de verdachte in het geding met zoodanigen minderjarige, zijn raadsman met den raadsman van zoodanigen minderjarige gelijk gesteld. De bevoegdheden, aan den verdachte toegekend, komen steeds mede toe aan den raadsman.

De bepalingen aangaande het optreden in de zaak van ouders of voogd worden, indien de verdachte een curator heeft, in plaats van eerstgenoemden geacht uitsluitend dien curator te betreffen.

De bepalingen der artikelen 473 en 478 vinden ten deze geen toepassing.

Bij niet-persoonlijke verschijning, als bedoeld bij het tweede lid van artikel 477, kan de rechtbank of het gerechtshof, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie of op het verzoek van den raadsman, indien het van oordeel is, dat de persoonlijke verschijning van den verdachte noch noodzakelijk noch gewenscht is en de raadsman is verschenen en zich daartegen niet verzet, de bepaling van dat lid buiten toepassing laten. In zoodanige geval wordt verstek verleend en het onderzoek der zaak voortgezet; de raadsman blijft met de verdediging belast.

Art. 481*e*. De bepalingen van dezen titel zijn niet van toepassing op een gerechtelijk vooronderzoek ingevolge artikel 144. In geval wordt vermoed, dat bij een verdachte, wiens zaak ter terechtzitting van het kantongerecht aanhangig wordt gemaakt, tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond, en dat hij ten gevolge daarvan niet in staat is zijne belangen behoorlijk te behartigen, worden in den regel zijn curator, zoo hij dien heeft, en evenzoo een of meer geneesheeren ten verzoeke van het openbaar ministerie ter terechtzitting gedagvaard om te worden gehoord omtrent de persoonlijkheid van den verdachte.

Slotbepalingen.

Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

In alle zaken waarin vóór dat tijdstip reeds, al ware het bij verstek, een eindvonnis gewezen is, worden, ook na verzet of na gebruik van het middel van hooger beroep of van cassatie, uitsluitend de bepalingen der oude wetgeving toegepast.

Indien daarentegen wegens een feit vóór dat tijdstip gepleegd, eerst op of na dat tijdstip het eerste eindvonnis gewezen wordt, gelden, voor zoover mogelijk, de bepalingen der overeenkomstig deze wet aangevulde en gewijzigde wetgeving.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 28sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 11 *Juni* 1925.)

28 *Mei* 1925. WET tot aanvulling van de wet van 14 April 1886 (*Staatsblad* nº. 62), tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen, zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* nº. 64). S. 222.

WIJ WILHELMINA, ENZ .. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat ingevolge de artikelen 37*b* en 37*c* van het Wetboek van Strafrecht bij de wet worden gesteld:

1º. de regelen, waarnaar de termijn van de in artikel 37, derde lid, bedoelde terbeschikkingstelling telkens kan worden verlengd;

2º. de beginselen, waarnaar bepalingen tot regeling van de wijze der verpleging, bedoeld in artikel 37, derde lid, en omtrent het voorwaardelijk of onvoorwaardelijk eindigen daarvan, bij algemeenen maatregel van bestuur zullen worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Het slot der beweegreden van de wet van 14 April 1886 (*Staatsblad* nº. 62), zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* nº. 64), wordt gelezen als volgt:

„dat artikel 32 van dat Wetboek dezelfde voorziening eischt ten aanzien van de Rijkswerkinrichtingen; en dat ingevolge de artikelen 37*b* en 37*c* van dat Wetboek bij de wet worden gesteld: 1º. de regelen, waarnaar de termijn van de in artikel 37, derde lid, bedoelde terbeschikkingstelling telkens kan worden verlengd; en 2º. de beginselen, waarnaar bepalingen tot regeling van de wijze der verpleging, bedoeld in artikel 37, derde lid, en omtrent het voorwaardelijk of onvoorwaardelijk eindigen daarvan, bij algemeenen maatregel van bestuur zullen worden vastgesteld;".

Art. II. Titel VI derzelfde wet wordt gelezen als volgt:

„TITEL VI.

Personen, overeenkomstig de bepaling van artikel 37 van het Wetboek van Strafrecht ter beschikking van de Regeering gesteld.

§ 1. *Art.* 24. Hij, die overeenkomstig de bepaling van artikel 37 van het Wetboek van Strafrecht ter beschikking van de Regeering is gesteld, wordt, indien niet tevens zijne plaatsing in een krankzinnigengesticht is gelast, dan wel zoodanige plaatsing door verlof of ontslag is onderbroken of beëindigd, behoudens het bepaalde bij het laatste lid,

hetzij in een Rijksasyl geplaatst, ten einde aldaar of later op de wijze omschreven in artikel 39 dan wel op andere wijze, van Regeeringswege in zijne verpleging worde voorzien,

hetzij ter verpleging toevertrouwd aan een persoon, als bedoeld bij artikel 34, ten einde door dezen of later op andere wijze, van Regeeringswege in zijne verpleging worde voorzien.

Het openbaar ministerie bij het gerecht dat de ter beschikkingstelling heeft bevolen, is met het doen der noodige voorstellen omtrent de onderbrenging van den ter beschikking gestelde belast.

Dat openbaar ministerie is, zoodra die terbeschikkingstelling kan worden ten uitvoer gelegd, bevoegd, den ter beschikking gestelde te doen overbrengen naar een Rijksasyl of

eene andere daartoe bij algemeenen maatregel van bestuur aan te wijzen plaats.

§ 2. *Art.* 25. Het aantal en de plaatsen van vestiging der Rijksasyls zullen bij algemeenen maatregel van bestuur naar mate van de behoefte worden bepaald. Daarbij wordt in acht genomen, dat de Rijksasyls slechts een aanvullend karakter dienen te bezitten en de verpleging bij voorkeur door particulieren zal geschieden.

De Rijksasyls zijn bestemd, behalve tot opneming van hen, wier plaatsing aldaar overeenkomstig de bepalingen van artikel 37 van het Wetboek van Strafrecht en van artikel 24 dezer wet moet volgen, mede tot opneming der personen bedoeld bij artikel 38 dezer wet en bij artikel 102*a* van het Wetboek van Strafvordering.

Art. 26. Artikel 1 is mede op de Rijksasyls toepasselijk.

Het beheer van ieder Rijksasyl wordt gevoerd door een geneesheer-directeur onder toezicht van eene commissie van toezicht.

Over de Rijksasyls wordt een algemeen toezicht uitgeoefend door eenen algemeenen raad van toezicht, bijstand en advies.

De geneesheeren-directeur, alsmede de leden van den algemeenen raad van toezicht, bijstand en advies worden door Ons benoemd en ontslagen; de overige beambten, alsmede de leden der commissiën van toezicht door Onzen Minister van Justitie, gehoord den algemeenen raad van toezicht, bijstand en advies en, door tusschenkomst van dien raad, voor zooveel mogelijk de commissiën van toezicht.

Bij tijdelijke ontstentenis van den algemeenen raad van toezicht, bijstand en advies wordt door Ons, van commissiën van toezicht door Onzen Minister van Justitie in de vervulling hunner werkzaamheden op andere wijze voorzien.

Art. 27. De in de Rijksasyls op te nemen personen worden zooveel mogelijk naar gelang van den aard hunner ziekte, hun godsdienst, verleden en gedrag, het feit, waarvoor de terbeschikkingstelling heeft plaats gehad, hun leeftijd, lichamelijke, zedelijke en geestelijke gesteldheid, mate van ontwikkeling en geschiktheid voor bepaalden arbeid over de verschillende, tot hunne opneming bestemde inrichtingen of van elkaar afgezonderde onderdeelen van inrichtingen verdeeld. Degenen, die niet ter beschikking van de Regeering zijn gesteld, worden te allen tijde van de andere verpleegden gescheiden.

De verpleegden kunnen in klassen worden ingedeeld.

Artikel 5 is mede op de Rijksasyls toepasselijk.

Art. 28. Aan de verpleegden in de Rijksasyls wordt gelegenheid gegeven aan godsdienstoefeningen deel te nemen en godsdienstonderwijs te ontvangen.

Behoudens uitdrukkelijke vrijstelling nemen de verpleegden aan te hunnen behoeve gehouden godsdienstoefeningen en aan te hunnen behoeve gegeven godsdienstonderwijs deel.

Art. 29. Aan de verpleegden in de Rijksasyls wordt, zoo dit in hun belang kan zijn, gewoon lager onderwijs, en kan voortgezet en vakonderwijs worden verstrekt.

Art. 30. De verpleegden in de Rijksasyls zijn verplicht tot het verrichten van den hun door of van wege den geneesheer-directeur opgedragen arbeid. De artikelen 12 en 16 zijn op dien arbeid toepasselijk.

Het door den verpleegde verdiend arbeidsloon is zijn eigendom; het kan worden verdeeld in uitgaanskas en zakgeld.

Het laatste blijft onder bewaring van den geneesheer-directeur, doch is ter beschikking van den verpleegde volgens daaromtrent te stellen regelen.

Aan verpleegden, die niet tot arbeiden in staat zijn, kan zakgeld tot een gering bedrag worden toegekend.

Art. 31. Moedwillig door den verpleegde tijdens den duur van zijn verblijf in een Rijksasyl toegebrachte schade kan zoowel op de uitgaanskas als op het zakgeld worden verhaald.

De uitgaanskas is overigens onvervreemdbaar en niet vatbaar voor beslag.

Zij wordt den verpleegde bij of na zijn ontslag uit het Rijksasyl uitgekeerd. De uitkeering kan ook in termijnen geschieden.

Art. 32. In de Rijksasyls is de oplegging der navolgende disciplinaire straffen geoorloofd:

1°. gewone sluiting in de boeien;

2°. opsluiting in een afzonderingsvertrek;

3°. verstrekking van water en brood in plaats van het gewone voedsel;

4°. onthouding van het schrijven of ontvangen van brieven, van bezoek, of van andere voorrechten.

Verschillende dezer straffen kunnen gelijktijdig worden opgelegd.

De straf sub 3°. wordt, ingeval zij langer duurt dan 2 dagen, slechts om den anderen dag toegepast. De straffen sub 1°. en 2°. worden opgelegd voor ten hoogste 16 dagen.

Artikel 23 is ten deze toepasselijk.

Art. 33. Omtrent de lichamelijke en geestelijke gesteldheid van elk der in een Rijksasyl opgenomen personen worden door of vanwege den geneesheer-directeur geregeld aanteekeningen gehouden en verzameld, overeenkomstig voorschriften, te stellen bij algemeenen maatregel van bestuur.

§ 3. *Art.* 34. In het Rijk gevestigde rechtspersonen of natuurlijke personen, die voldoen aan de eischen, te omschrijven bij algemeenen maatregel van bestuur, en zich onderwerpen aan van Regeeringswege te stellen voorwaarden, kunnen, desverlangd tegen geheele of gedeeltelijke vergoeding van kosten, van Regeeringswege tot wederopzeggens toe met de verpleging van overeenkomstig de bepaling van artikel 37 van het Wetboek van Strafrecht ter beschikking van de Regeering gestelde personen worden belast.

Op de kosten van overbrenging en verplaatsing is artikel 46 toepasselijk.

Art. 35. Het toezicht op de naleving der in het vorig artikel bedoelde voorwaarden berust bij Onzen Minister van Justitie, die zich daarin doet bijstaan door den algemeenen raad van toezicht, bijstand en advies.

Art. 36. De van Regeeringswege te stellen voorwaarden betreffen maatregelen ten behoeve van de geneeskundige behandeling, de verpleging, het onderwijs, de godsdienstoefening, de zedelijkheid, de veiligheid, de tucht, alsmede het verzamelen van gegevens betreffende de lichamelijke en geestelijke gesteldheid der in

particuliere verpleging overgedragen personen.

De van Regeeringswege toe te kennen vergoeding van kosten wordt als regel berekend per hoofd en per dag.

Art. 37. Op schriftelijk verzoek van hem die overeenkomstig artikel 34 met de verpleging is belast, dan wel ambtshalve, kan een ingevolge genoemd artikel in particuliere verpleging overgedragen persoon, indien hij verkeert in een der gevallen, vermeld bij artikel 40, naar eene der daar bedoelde inrichtingen worden overgebracht en aldaar, zoolang zulks noodzakelijk is, worden verpleegd.

In dat geval kan, in plaats van de vergoeding van kosten overeenkomstig artikel 34, worden toegekend geheele of gedeeltelijke vergoeding van de kosten der verpleging in laatstbedoelde inrichting.

Op de kosten van overbrenging en van terugvoering is artikel 46 toepasselijk.

De kosten, onvermijdelijk voortvloeiende uit het overlijden van ingevolge artikel 34 in particuliere verpleging overgedragen personen, alsmede de kosten hunner begrafenis, kunnen van Rijkswege worden vergoed; op die vergoeding is het tweede lid van artikel 46 toepasselijk.

Art. 38. Op schriftelijk verzoek van hem die overeenkomstig artikel 34 met de verpleging is belast, dan wel ambtshalve, kan een ingevolge genoemd artikel in particuliere verpleging overgedragen persoon in een Rijksasyl worden opgenomen, indien zijne lichamelijke of geestelijke gesteldheid of zijn gedrag daartoe grond opleveren.

Zoodanige verpleegde kan ten allen tijde uit het Rijksasyl worden ontslagen, wanneer de oorzaak zijner opneming blijkt te zijn opgeheven.

Het genot der overeenkomstig artikel 34 toegekende vergoeding van kosten wordt geschorst gedurende den tijd, waarin de verpleegde in het Rijksasyl blijft opgenomen.

Op de kosten van terugvoering is artikel 46 toepasselijk.

§ 4. *Art.* 39. De in een Rijksasyl opgenomene kan, indien zijn lichamelijke en geestelijke gesteldheid en zijn gedrag daartoe grond opleveren, tot wederopzeggens toe en desverlangd tegen geheele of gedeeltelijke vergoeding van kosten aan een gezinshoofd worden toevertrouwd, ten einde in diens gezin onder toezicht en leiding van een aan het Rijksasyl verbonden geneeskundige te worden verpleegd. Artikel 36, tweede lid, is ten deze toepasselijk.

De overeenkomst van uitbesteding wordt schriftelijk aangegaan, met inachtneming van de bepalingen dienaangaande bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen.

Artikel 33 is op de van Regeeringswege rechtstreeks in gezinsverpleging geplaatste personen toepasselijk.

Op de kosten van overbrenging is artikel 46 toepasselijk.

§ 5. *Art.* 40. In gevallen van krankzinnigheid, van ernstige of besmettelijke ziekten, of van zwangerschap, kunnen verpleegden in de Rijksasyls alsmede van Regeeringswege rechtstreeks in gezinsverpleging geplaatste personen naar krankzinnigengestichten of andere voor hunne verzorging geschikte inrichtingen worden overgebracht en aldaar, zoolang zulks noodzakelijk is, worden verpleegd.

Op de kosten van overbrenging en terugvoering is artikel 46 toepasselijk.

Art. 41. Ten aanzien van personen, die, overeenkomstig de bepaling van artikel 37 van het Wetboek van Strafrecht ter beschikking van de Regeering gesteld, in een Rijksasyl of elders worden verpleegd, kan ten allen tijde worden beschikt, dat de voorziening van Regeeringswege in de verpleging voorwaardelijk of onvoorwaardelijk is geëindigd, wanneer persoonlijke of zakelijke omstandigheden hen betreffende daartoe aanleiding geven.

Het voorwaardelijk ontslag is ten allen tijde herroepbaar ingeval de ontslagene in een krankzinnigengesticht wordt opgenomen, zich slecht gedraagt, blijken geeft gevaar op te leveren voor de openbare orde, dan wel de bij zijn ontslag gestelde voorwaarden niet worden nagekomen, of andere persoonlijke of zakelijke omstandigheden hem betreffende tot zoodanige herroeping grond opleveren. Op gelijke gronden kan het voorwaardelijk ontslag worden geschorst.

Ingeval de voorwaardelijk ontslagene blijken geeft gevaar op te leveren voor de openbare orde, kan zijne voorloopige aanhouding worden bevolen door het hoofd van de gemeentepolitie ter plaatse, waar hij zich bevindt, of door den officier van justitie van het arrondissement waartoe die plaats behoort, onder verplichtin, om daarvan onverwijld kennis te geven aan het Departement van Justitie.

Op de voorwaardelijk ontslagenen wordt van Regeeringswege toezicht gehouden.

Art. 42. Ten hoogste twee maanden en ten minste één maand vóór het verstrijken van den termijn, gedurende welken een persoon overeenkomstig de bepaling van artikel 37 van het Wetboek van Strafrecht ter beschikking van de Regeering is, kan het openbaar ministerie bij het gerecht, dat de ter beschikkingstelling heeft bevolen, bij dat gerecht eene vordering indienen tot verlenging van dien termijn hetzij met een jaar, hetzij met twee jaren.

Bij die vordering worden overgelegd:

1°. een afschrift der aanteekeningen omtrent de lichamelijke en geestelijke gesteldheid van den ter beschikking gestelde, en

2°. eene uiterlijk veertien dagen vóór het indienen der vordering opgemaakte, onderteekende en met redenen omkleede verklaring van iemand bevoegd hier te lande de geneeskunde uit te oefenen, bij voorkeur van den geneeskundige, die den in gestichts- of gezinsverpleging opgenomen ter beschikking gestelde behandelt, omtrent de wenschelijkheid dier verlenging.

Art. 43. Hangende het onderzoek in zake die verlenging hoort de rechter zoo mogelijk den ter beschikking gestelde. Hij kan daartoe, op de wijze en tegen de dagen, door hem te bepalen, dien ter beschikking gestelde, zoo vaak hij zulks noodig oordeelt, doen oproepen en kan daarbij bevelen, dat deze ten bepaalden dage door een deurwaarder of dienaar der openbare macht naar de plaats des verhoors zal worden gebracht.

De rechter kan nader bewijs door getuigen of andere middelen gelasten.

De getuigen worden opgeroepen namens het openbaar ministerie. Zij zijn verplicht te verschijnen.

De getuigen kunnen worden gehoord onder eede of belofte, af te leggen overeenkomstig de bepalingen, in strafzaken voorgeschreven. De deskundigen leggen in handen van den rechter op gelijke wijze den eed of de belofte af, dat zij hem verslag naar hun geweten zullen geven.

Van de verhooren wordt proces-verbaal opgemaakt. Zij worden in raadkamer gehouden.

Elk verhoor zoomede de beëediging van deskundigen kunnen worden opgedragen aan een of meer door het college daartoe uit zijn midden te benoemen commissarissen of aan den kantonrechter, in wiens kanton de ter beschikking gestelde zich ophoudt.

Bij elk verhoor kunnen het openbaar ministerie, dat de vordering heeft ingediend, zoomede de advocaat van den ter beschikking gestelde, tegenwoordig zijn.

Bij gelegenheid van het verhoor van den ter beschikking gestelde in het gesticht of de woning, waarin hij ter verpleging is opgenomen, kunnen tevens de geneeskundigen en andere personen, die zich in dat gesticht of in die woning bevinden, als getuigen worden gehoord zonder voorafgaande oproeping of schadeloosstelling.

Art. 44. De rechter geeft zijne beschikking in zake de al of niet verlenging binnen twee maanden nadat de vordering, bedoeld bij artikel 42, is ingediend en niet dan nadat het openbaar ministerie is gehoord.

Die beschikking wordt niet in het openbaar uitgesproken en is niet aan eenig beroep onderworpen.

De beschikking wordt aan den ter beschikking gestelde beteekend op de wijze voorgeschreven bij artikel 144 van het Wetboek van Strafvordering. Is de ter beschikking gestelde in een krankzinnigengesticht opgenomen, dan vindt de bepaling van artikel 34 nº. 3 der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* nº. 96) overeenkomstige toepassing.

Art. 45. Overeenkomstig de bepaling van artikel 37 van het Wetboek van Strafrecht ter beschikking van de Regeering gestelde personen kunnen, bij het voorwaardelijk of onvoorwaardelijk eindigen van de voorziening van Regeeringswege in de verpleging :

a. van reisgeld of reisgelegenheid worden voorzien, voor zoover de stand hunner uitgaanskassen het niet mogelijk of niet wenschelijk maakt, dat daaruit zoodanige uitgaven worden bestreden ;

b. onder geleide naar de plaats hunner bestemming worden overgebracht, indien hunne lichamelijke of geestelijke gesteldheid dan wel andere omstandigheden daartoe grond opleveren.

§ 6. *Art.* 46. De kosten der verpleging in een Rijksasyl en die der overbrenging of terugvoering daarheen,

de verpleegkosten krachtens eene overeenkomst van uitbesteding, als bedoeld bij artikel 39, alsmede de kosten der verdere verpleging van overeenkomstig dat artikel in een gezin geplaatste personen,

de verplegingskosten, welke ingevolge het bepaalde bij de artikelen 34 en 37, tweede lid, worden vergoed,

de kosten der verpleging krachtens het bepaalde bij artikel 40 in eene der daar bedoelde inrichtingen en

de kosten, welke voortvloeien uit de toepassing van het bepaalde bij artikel 45,

komen, behoudens het bepaalde bij het volgende lid, ten laste van den Staat.

Die kosten worden door den Staat verhaald op den verpleegde zelf en, voor zoover diens vermogen ontoereikend is, op degenen, die naar de artikelen 376, 377, 378 en 383 van het Burgerlijk Wetboek tot zijn onderhoud verplicht zijn.

Artikel 41 der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* nº. 96) is ten deze toepasselijk.

De kosten der verpleging per hoofd en per dag in de Rijksasyls, die op de bij het tweede lid bedoelde personen kunnen worden verhaald, worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

Art. 47. Alle beschikkingen en alle stukken, op grond van deze wet genomen of opgemaakt, zijn vrij van zegel en van de formaliteit der registratie en worden wijders vrij van alle andere kosten uitgereikt.

§ 7. *Art.* 48. De opdracht aan een persoon, als bedoeld bij artikel 34, alsmede de intrekking van. zoodanige opdracht,

de beschikkingen tot toekenning van vergoeding van kosten, bedoeld bij de artikelen 34 en 37, tweede lid,

het bevel tot opneming in en dat tot ontslag uit een Rijksasyl, bedoeld bij artikel 38,

de uitbesteding krachtens artikel 39,

de beschikkingen omtrent overbrenging, bedoeld bij de artikelen 37 en 40, en

de beschikkingen in zake voorwaardelijk en onvoorwaardelijk eindigen van de voorziening van Regeeringswege in de verpleging, bedoeld bij artikel 41,

gaan uit van Onzen Minister van Justitie. Omtrent de beschikkingen in zake voorwaardelijk en onvoorwaardelijk eindigen van de voorziening van Regeeringswege in de verpleging wordt de algemeene raad van toezicht, bijstand en advies gehoord.

In zake de overige bij het vorige lid bedoelde maatregelen kan die raad en kunnen, zooveel noodig, maar door zijne tusschenkomst, de commissiën van toezicht, bedoeld bij artikel 26, worden gehoord.

Art. 49. Het beheer en de inrichting der Rijksasyls, de voorwaarden, bedoeld bij art. 34, het toezicht, bedoeld bij artikel 35, en de wijze van bepaling en van toekenning der vergoeding van kosten, bedoeld bij de artikelen 34 en 39,

de toepassing van de maatregelen, bedoeld bij de artikelen 34, 38, 39, 41 en 45, en van het bepaalde bij artikel 46, en

de functiën van den algemeenen raad van toezicht, bijstand en advies en de wijze, waarop deze worden uitgeoefend,

worden naar de beginselen dezer wet nader geregeld bij algemeenen maatregel van bestuur.

Art. 50. De vaststelling van huishoudelijke reglementen voor de Rijksasyls en de nadere regeling der functiën van de commissiën van toezicht en der wijze, waarop deze worden uitgeoefend, geschiedt naar de beginselen dezer wet door Onzen Minister van Justitie, den algemeenen raad van toezicht, bijstand en advies gehoord.

Slotbepaling.

Art. 51. Deze wet treedt in werking tegelijk met het Wetboek van Strafrecht."

Art. III. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 28sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 11 *Juni* 1925.)

---

28 *Mei* 1925. BESLUIT tot wijziging en aanvulling van het besluit van 5 Juni 1920 (*Staatsblad* nº. 285), gewijzigd bij besluit van 5 Januari 1922 (*Staatsblad* nº. 2), tot uitvoering van de artikelen 18 en 25 van de Vleeschkeuringswet (*Staatsblad* 1919, nº. 524). S, 223.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het wenschelijk is wijziging en aanvulling te brengen in Ons besluit van 5 Juni 1920 (*Staatsblad* nº. 285), gewijzigd bij besluit van 5 Januari 1922 (*Staatsblad* nº. 2);

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 14 April 1925, nº. 344 E, afdeeling Volksgezondheid;

Den Raad van State gehoord (advies van den 12 Mei 1925, nº. 18);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 26 April 1925, nº. 494 E, afdeeling Volksgezondheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

In Ons besluit van 5 Juni 1920 (*Staatsblad* nº. 285), gewijzigd bij besluit van 5 Januari 1922 (*Staatsblad* nº. 2), worden de volgende aanvullingen en wijzigingen aangebracht:

1. Na artikel 15 wordt ingevoegd een nieuw artikel, luidende als volgt:

„Art. 15*a*. De bepalingen van deze § zijn niet van toepassing op slachtdieren, die ingevolge toepassing van artikel 6*a* der wet niet aan keuring zijn onderworpen, tenzij de gemeentelijke verordening, bedoeld in artikel 20, lid 1, der wet die bepalingen geheel of ten deele van toepassing verklaart."

2. In artikel 55 worden achter „stoomen" ingelascht de woorden „of door koken" en wordt aan het bestaande artikel een tweede lid toegevoegd, luidende als volgt:

„Bij verhindering of ontstentenis van den door den keuringsveearts aangewezen ambtenaar, wordt deze vervangen door een door den burgemeester aan te wijzen ambtenaar.".

3. In artikel 56 wordt lid 2 vervangen door het navolgende:

„Het koken geschiedt door het vleesch, na verwijdering van de beenderen, in stukken van ten hoogste 1½ K.G. zwaar er niet dikker dan 10 c.M. gedurende ten minste 2½ uur in kokend water te doen verblijven.

Nadat het vleesch uit den ketel is genomen, moet een in het centrum der dikste vleeschstukken gebrachte thermometer ten minste 90° C. aanwijzen.

Het steriliseeren door koken mag slechts geschieden in de gemeenten, die daarvoor toestemming verkregen hebben van den Minister, onder door hem te stellen voorwaarden.".

4. Aan het bepaalde onder 1 van artikel 59 wordt het volgende toegevoegd:

„bij verhindering of ontstentenis van den door den keuringsveearts aangewezen ambtenaar wordt deze vervangen door een door den burgemeester aan te wijzen ambtenaar.".

5. Artikel 61 wordt aldus gelezen:

„Onbruikbaarmaking van vleesch en vleeschwaren geschiedt door behandeling in een destructor. Als destructor is te beschouwen eene inrichting, waarin vleesch en vleeschwaren door thermische-, chemische of thermisch-chemische behandeling, hetzij in enkelvoudige bestanddeelen worden ontleed, hetzij zoover worden verbrand, dat alleen aschbestanddeelen overblijven, en de behandeling zoodanig is, dat alle levende organismen worden gedood.

De Minister kan van het bepaalde in lid 1 van dit artikel aan eene gemeente gedurende ten hoogste 10 jaren na het in werking treden van dit besluit ontheffing verleenen onder voorwaarde, dat de onbruikbaarmaking zal geschieden door, na verkleinen, het vleesch of de vleeschwaren te vermengen met dierlijke olie, kalk, carbol, creoline, saprol of andere, met goedkeuring van den inspecteur, aan te wenden stoffen. De onbruikbaarmaking geschiedt onder toezicht van den keuringsveearts of van den door dezen aan te wijzen ambtenaar; bij verhindering of ontstentenis van den door den keuringsveearts aangewezen ambtenaar wordt deze vervangen door een door den burgemeester aan te wijzen ambtenaar.

Indien door overmacht de destructor tijdelijk buiten werking moet worden gesteld, geeft de burgemeester van elke gemeente, welke daarvan gebruik maakte, hiervan kennis aan den Inspecteur, en kan de onbruikbaarmaking geschieden op de wijze, omschreven in het het vorig lid. De Minister kan in dat geval een termijn bepalen, waarna de onbruikbaarmaking in een destructor weer zal moeten plaats vinden.

De Minister kan voorschriften geven met betrekking tot de inrichting der gebouwen, waarin de behandeling in den destructor geschiedt tot het toezicht op de behandeling in den destructor en overigens al die voorschriften die noodig zijn tot vermijding van besmetting, waartoe het bedrijf aanleiding zou kunnen geven. De gemeenten, welke van een destructor gebruik maken, dragen te dien aanzien zorg voor de naleving van de in den vorigen zin en de in artikel 63, lid 2, bedoelde voorschriften."

5. Artikel 63 wordt gelezen als volgt:

„Vervoer van voorwaardelijk goedgekeurd en afgekeurd vleesch en van voor onbruikbaarmaking bestemde vleeschwaren, naar de plaatsen waar zij de bewerkingen, bedoeld in de artikelen 54 en 61, zullen ondergaan, heeft plaats onder verantwoordelijkheid van het betrokken gemeentebestuur.

De Minister kan voorschriften geven met betrekking tot de wijze van het in het eerste lid van dit artikel bedoelde vervoer."

6. In artikel 65 vervallen in het bepaalde onder 4, letter *a*, de woorden „noch direct noch indirect", waarvoor in de plaats komen de woorden „niet direct".

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 28sten Mei 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.

(*Uitgeg.* 25 *Juni* 1925.)

28 *Mei* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Voor de toepassing van dit artikel moet het uitbreiden van eene bestaande begraafplaats met het aanleggen van eene nieuwe worden gelijkgesteld.

Aan de omstandigheid dat het voor uitbreiding der begraafplaats bestemd terrein op een afstand van minder dan 50 M. van de bebouwde kom ligt doet niet af, dat de gebouwen, die aan de gevraagde uitbreiding in den weg staan, en die mede behooren tot de bebouwde kom, zijn gebouwd met toepassing van art. 16.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het Roomsch-Katholiek Kerkbestuur van den H. Martinus te Voorburg tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland van 13 Januari 1925, nº. 25, waarbij ongegrond is verklaard het beroep van dat Kerkbestuur tegen het besluit van Burgemeester en Wethouders van Voorburg van 27 October 1924, tot weigering van verlof voor uitbreiding van de door het Kerkbestuur beheerde Roomsch-Katholieke begraafplaats aldaar;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 6 Mei 1925, nº. 273;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 26 Mei 1925, nº. 739, Afd. Armwezen;

O. dat Burgemeester en Wethouders van Voorburg bij besluit van 29 Oct. 1924 verlof hebben geweigerd tot uitbreiding van de Roomsch-Katholieke begraafplaats, kadastraal bekend gemeente Voorburg, sectie E nos. 1900 en 2725;

dat een door het Roomsch-Katholiek Kerkbestuur bij Gedeputeerde Staten ingesteld beroep door laatstgemeld college bij besluit van 13 Jan. 1925 ongegrond is verklaard uit overweging dat Burgemeester en Wethouders ingevolge art. 14 der wet van 10 April 1869 (S. nº. 65) het gevraagde verlof slechts mochten weigeren op grond dat de aangewezen plaats niet aan de voorschriften der wet voldoet; dat Burgemeester en Wethouders het verlof dan ook alleen hebben geweigerd omdat door de voortgeschreden bebouwing de Roomsch-Katholieke begraafplaats thans in de bebouwde kom der gemeente ligt en art. 16 der Begraafwet het aanleggen van begraafplaatsen binnen elke bebouwde kom der gemeente verbiedt; dat weliswaar hier niet in het geding is het aanleggen, maar het uitbreiden van een begraafplaats, doch dat het toevoegen van terrein aan een bestaande begraafplaats gelijk te stellen is met het aanleggen van eene nieuwe begraafplaats, zoodat aangenomen moet worden dat de eisch, welken art. 16 der wet stelt ten aanzien van eene nieuwe begraafplaats, n.l. dat deze op een afstand van ten minste 50 M. van elke bebouwde kom eener gemeente verwijderd moet liggen, evenzeer geldt voor een stuk waarmede men een bestaande begraafplaats wenscht uit te breiden; dat derhalve thans door hun college in beroep slechts behoeft te worden onderzocht of het stuk grond, dat het Roomsch-Katholiek Kerkbestuur bij de begraafplaats wenscht te trekken, op een afstand van ten minste 50 M. van elke bebouwde kom eener gemeente verwijderd ligt; dat uit een door het gemeentebestuur aan hun college overgelegde en door de vertegenwoordigers van het kerkbestuur niet gewraakte teekening blijkt dat het ontworpen nieuw gedeelte der begraafplaats aan bedoelden eisch niet voldoet; dat n.l. dit gedeelte onmiddellijk grenst aan het gebouw der Roomsch-Katholieke kerk met pastorie en dat voorts binnen een straal van 50 M. van dit gedeelte valt de woning op het perceeel sectie E nº. 2810; dat weliswaar een kerkgebouw met daaraan verbonden pastorie op zich zelf nog niet vormt een bebouwde kom, maar dat, waar hier onmiddellijk naast en aan de overzijde van den weg tegenover dat gebouw tal van woningen zijn gebouwd, er geen reden is aan te voeren waarom het kerkgebouw niet tot een bebouwde kom zou behooren; dat de woning op perceel E nº. 2810 behoort tot dezelfde bebouwde kom; dat derhalve het ontworpen nieuwe stuk der begraafplaats ligt binnen een afstand van 50 M. van een bebouwde gemeentekom en dat Burgemeester en Wethouders van Voorburg het gevraagde verlof terecht hebben geweigerd;

dat het kerkbestuur in beroep aanvoert dat Burgemeester en Wethouders op het gedaan verzoek afwijzend hebben beschikt op grond dat het ontworpen nieuwe gedeelte der begraafplaats zou liggen binnen een straal van 50 M. van een bebouwde gemeentekom; dat in de beslissing van Gedeputeerde Staten de Roomsch-Katholieke Kerk met pastorie en de woning op perceel Sectie E nº. 2810 worden aangeduid als behoorende tot een bebouwde kom eener gemeente en liggende binnen een straal van 50 M van het ontworpen nieuwe gedeelte der begraafplaats; dat echter deze drie gebouwen zijn opgericht nadat de oude begraafplaats aangelegd was en wel met verlof van Ged. Staten ingevolge art. 16 der wet van 10 April 1869 (S. 65); dat echter zoodanige, met zoodanig verlof, opgerichte gebouwen niet kunnen vormen of uitbreiden de bebouwde kom eener gemeente in den zin van art. 16 der Begraafwet; dat deze gebouwen toch door de dispensatie die voor hunne oprichting noodig is geweest, een bijzonder karakter dragen; dat waar voor de oprichting dezer gebouwen de oude begraafplaats geacht werd geen bezwaren op te leveren zeker het aan die begraafplaats toe te voegen deel hetwelk verder van die gebouwen verwijderd ligt dan de bestaande begraafplaats voor die gebouwen geen bezwaren kan opleveren; dat waar aan de toenmalige eigenaars van deze gebouwen met het verlof tot oprichting daarvan een bijzondere gunst verleend is, de tegenwoordige eigenaars die deze gebouwen in de tegenwoordige situatie opgericht of verkregen hebben, tegen de voorgenomen vergrooting der begraafplaats die hen niet in een ongunstiger conditie brengt, geen redelijke bezwaren kunnen hebben; dat ware dit anders — des neen — in ieder geval met dergelijke bezwaren, waar die gebouwen, zooals gezegd, niet behooren tot de bebouwde kom eener gemeente in den zin van art. 16 der wet van 10 April 1869 (S. 65) geen rekening kan worden gehouden;

O. dat krachtens art. 16, 1e lid, der wet van 10 April 1869 (S. 65) geene begraafplaats wordt aangelegd dan op den afstand van ten minste 50 M. van de bebouwde kom eener gemeente;

dat voor de toepassing van dit artikel het uitbreiden eener bestaande begraafplaats met

het aanleggen van eene nieuwe begraafplaats is gelijk te stellen;

dat niet is weersproken dat het door het appelleerend kerkbestuur voor uitbreiding der begraafplaats bestemde terrein op een afstand van minder dan 50 M. van de bebouwde kom der gemeente Voorburg is gelegen en hieraan niet afdoet dat de gebouwen, die aan de gevraagde uitbreiding in den weg staan en die mede behooren tot de bebouwde kom, met toepassing van art. 16 der Begraafwet zijn gebouwd;

dat mitsdien Ged. Staten terecht hebben beslist dat dit terrein niet tot begraafplaats mag worden ingericht;

Gezien de wet van 10 April 1869 (S. 65);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast enz. (A. B.)

---

28 *Mei* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën, betreffende behoud van natuurschoon.

Ik heb de eer U H.E.G. hiernevens te doen toekomen een aantal circulaires, bestemd voor de gemeentebesturen in Uw gewest.

Ik moge daaraan toevoegen, dat ook de medewerking van de provinciale besturen door mij zeer zal worden gewaardeerd.

Oprichting van provinciale vereenigingen tot behoud van het natuurschoon, die met de plaatselijke vereenigingen kunnen voeling houden en samenwerken, zou wellicht aan het beoogde doel bevorderlijk kunnen zijn. Waar reeds vereenigingen met soortgelijk meer algemeen doel bestaan, zou aan de bewaring van het natuurschoon, gevormd door bosschen en andere houtopstanden, eene flinke plaats kunnen worden ingeruimd.

BIJLAGE.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN EN LANDBOUW.

N°. 584 afd. 2 Dom.

Directie v. d. Landbouw.

Betreffende: behoud van natuurschoon.

's Gravenhage, 28 Mei 1925.

Nu de verdwijning van natuurschoon, gevormd door bosschen en andere houtopstanden, toebehoorende aan particulieren, blijft aanhouden, behooren m.i. maatregelen te worden getroffen, die aan dit euvel zooveel mogelijk paal en perk te stellen.

Men mijn ambtgenoot voor Financiën treed ik in overleg omtrent de fiscale maatregelen, die zouden kunnen worden genomen ten einde het behoud van dit natuurschoon voor het vervolg zooveel mogelijk te verzekeren. Reeds is een wetsontwerp in uitzicht gesteld, waarbij de inkomsten uit opgaand hout aan de Inkomstenbelasting 1914 zullen worden onttrokken.

Het wil mij echter voorkomen, dat inzonderheid voor de gemeentebesturen hier een belangrijke taak is weggelegd. Immers hoezeer toch bij de bewaring van het natuurschoon het algemeen belang betrokken is, zal in den regel het locaal belang overwegend zijn. In de eerste plaats ligt het dus op den weg der gemeentebesturen tegen de sterke vermindering van het natuurschoon te waken en hoewel mag worden geconstateerd, dat door verschillende gemeenten reeds veel in deze richting is of wordt gedaan, er zou meer kunnen worden bereikt, indien alle gemeentebesturen goed doordrongen waren van de groote belangen, die hier op het spel staan.

Wenscht eene gemeente zich in het belang van de bewaring van het natuurschoon den eigendom van bosschen of andere houtopstanden te verzekeren, terwijl het niet gelukt dit langs den gewonen contractueelen weg te bereiken, dan wordt er, voor zooveel noodig, op gewezen, dat de Boschwet 1922 de onteigening mogelijk maakt, o.a. ten name van gemeenten, en dat art. 12 dier wet geldelijken steun van den Staat in uitzicht stelt.

Onteigening ten name van het Rijk zal alleen kunnen geschieden in zeer bijzondere gevallen als van een groot algemeen belang gesproken kan worden, geen bijzondere omstandigheden zich daartegen verzetten en de zekerheid van behoud op geene andere wijze te verkrijgen is. Evenzoo zal het hierboven aangehaald art. 12 slechts in bijzondere gevallen toepassing kunnen vinden. Ieder geval zal daarbij op zich zelf moeten worden beschouwd.

Het komt mij gewenscht voor dat de oprichting van plaatselijke vereenigingen, die het behoud van natuurschoon beoogen, zooveel mogelijk wordt bevorderd. Wel zal niet aanstonds van zulke vereenigingen groote kracht uitgaan, maar zij zouden toch dadelijk veel goed werk kunnen verrichten, o.a. door het oog op het plaatselijk natuurschoon te houden, tijdig bekendheid te geven aan dreigende gevaren en belangstelling voor het natuurschoon bij het publiek op te wekken. Samenwerking met reeds opgerichte of nog op te richten gewestelijke vereenigingen met gelijke strekking, zou mede aan het beoogde doel bevorderlijk kunnen zijn.

Voorts ware door de gemeentebesturen steeds bijzondere aandacht te schenken aan de bewaking van particulier landelijk bezit, dat voor het publiek is opengesteld en waar op gezette tijden veel bezoekers komen. Voldoende politietoezicht toch behoort de eigenaren te vrijwaren tegen schending van hun bezit. Wordt de bewaking geheel aan de eigenaren overgelaten, dan kunnen deze er allicht toe overgaan hunne bezittingen voor het publiek te sluiten.

Ik zal het ten zeerste op prijs stellen, indien de gemeentebesturen zooveel mogelijk tot bewaring van het plaatselijk natuurschoon werkzaam willen zijn.

De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
(B. S.)

---

29 *Mei* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Ged. Staten van 1. Gelderland; 2. Zuidholland; 3. Noordholland; 4. Friesland; 5 Overijssel; 6 Drenthe, betreffende uitvoering wet van 29 April 1925 (*Staatsblad* n°. 171) (bevordering van de richtige heffing der directe belastingen).

Ik heb de eer Uw College mede te deelen dat de Minister van Financiën bij circulaire dd. 15 Mei 1925 nº. 93, Afdeeling Directe belastingen, ter kennis van de inspecteurs der directe belastingen heeft gebracht, dat de wet van 29 April 1925 (*Staatsblad* nº. 171) tot bevordering van de richtige heffing der directe belastingen, voor de heffing der plaatselijke inkomstenbelasting ook toepassing kan vinden, als de gemeente die belasting door haar eigen administratie doet heffen.

Ter bevordering van eene gelijke toepassing van de wet is het noodzakelijk, dat het belanghebbend gemeentebestuur zijne aan den Minister van Financiën te richten aanvrage tot het bekomen van de in het tweede lid van artikel 1 der wet bedoelde machtiging inzendt door tusschenkomst van den inspecteur der directe belastingen, die — wordt de machtiging verleend — vervolgens van de mededeeling van het besluit van het gemeentebestuur om het eerste lid van dat artikel toe te passen, op den voet van het laatste lid, aan den belanghebbende zal hebben zorg te dragen.

Hierbij zij aangeteekend, dat het in het voornemen van mijn voornoemden ambtgenoot ligt, met het verleenen van de hiervoren bedoelde machtiging uiterst spaarzaam te zijn en haar alleen te geven in die gevallen waarin twijfel, of de handeling valt onder de omschrijving van het eerste lid van artikel 1 der wet, is uitgesloten.

Voor zoover eene beschikking ingevolge artikel 3 der wet of een uitspraak van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van belang is voor eene gemeente, die hare inkomstenbelasting zelve heft, zal daarvan door den inspecteur aan het bestuur dier gemeente mededeeling worden gedaan. (B. S.)

---

2 *Juni* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

De gemeenteraad is bevoegd om in het belang der openbare orde een regeling te maken betreffende de spelen, welke in voor het publiek toegankelijke lokaliteiten of plaatsen mogen worden beoefend.

Het onderwerpelijke art. der politieverord. en de artt. 254bis en 457 Sr. hebben niet denzelfden inhoud.

Het handelt niet over medeplichtigheid, immers bevat een zelfstandige delictsomschrijving.

(Gemeentewet art. 135.)

Mrs. Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse, Taverne, Kirberger.

F. D. enz., requirant van cassatie tegen een te zijnen laste gewezen vonnis van de Arr.-Rechtbank te 's-Hertogenbosch van 19 Februari 1925, waarbij, in hooger beroep, met vernietiging van een door het Kantongerecht te Eindhoven op 1 October 1924 gedane uitspraak, requirant, ter zake van : „Het te Veldhoven als houder van een voor het publiek toegankelijke localiteit daarin het kienen toelaten", met toepassing van de artikelen 44*bis* en 126 der Algemeene Politie-verordening der gemeente Veldhoven, 23 Sr., is veroordeeld tot een geldboete van drie gulden en twee dagen vervangende hechtenis ; (Gepleit door Mr. F. Buys te Amsterdam).

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Taverne ;

Gelet op de middelen van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij pleidooi :

1º. Schending of verkeerde toepassing van artikel 254*bis* Sr. en artikel 135 der Gemeentewet, in verband met artikel 44*bis* der Algemeene Politieverordening der Gemeente Veldhoven en de artikelen 211 en 221 Sv., doordat de Rechtbank ten onrechte heeft aangenomen dat het kienspel een hazardspel, en diensvolgens de vermelde bepaling der Politieverordening van de Gemeente Veldhoven verbindbaar zou zijn ;

2º. Schending of verkeerde toepassing van artikel 44*bis* der Algemeene Politieverordening der Gemeente Veldhoven, artikel 254*bis* en artikel 457 Sr., in verband met de artikelen 211 en 221 Sv., doordat de Rechtbank, aannemende, dat het kienspel een hazardspel is, de vermelde bepaling der Politieverordening van de gemeente Veldhoven, welke denzelfden inhoud heeft als de gemelde bepalingen van het Wetboek van Strafrecht, ten onrechte als aanvullende bepaling verbindbaar heeft geacht ;

3º. Schending of verkeerde toepassing van artikel 48 nº. 2 en artikel 52 Sr. en artikel 44*bis* der Algemeene Politieverordening der gemeente Veldhoven in verband met de artikelen 211 en 221 Sv., doordat de Rechtbank heeft aangenomen dat het tweede lid van gemeld artikel der Politieverordening van de gemeente Veldhoven, geen medeplichtigheid aan de in het eerste lid van datzelfde artikel omschreven overtreding strafbaar stelt, en derhalve ten onrechte het tweede lid van dat artikel verbindbaar heeft geacht ;

O. dat bij het bestreden vonnis is bewezen verklaard, — met qualificatie en strafoplegging als voormeld — dat requirant den een en dertigsten Augustus 1924 des middags circa twaalf uur, te Meerveldhoven, gemeente Veldhoven, door zulks niet te verhinderen, heeft toegelaten, dat in de door hem aldaar gehouden voor het publiek toegankelijke herberg door aldaar aanwezige bezoekers werd gekiend ;

O. dat het ten deze toegepaste artikel 44*bis* van de Algemeene Politieverordening der gemeente Veldhoven luidt :

„Het is verboden in voor het publiek toegankelijke localiteiten of voor het publiek toegankelijke plaatsen te kienen. Het is den houder van voor het publiek toegankelijke localiteiten of plaatsen verboden het kienen toe te laten."

O. dat het eerste cassatiemiddel betrekking heeft op de overweging van het bestreden vonnis, waarbij de verbindende kracht van voormeld artikel wordt aangenomen op dezen grond, dat het algemeen bekende kienspel een hazardspel is, wijl daarbij de kans op winst nagenoeg uitsluitend van het toeval afhangt en het tegengaan van hazardspel in publieke localiteiten zeer zeker tot de bevoegdheid van den gemeentewetgever behoort ;

O. echter, dat de bij pleidooi nog nader toegelichte stelling, waarop het middel steunt, namelijk dat kienen geen hazardspel is, geen doel kan treffen, daar, ook indien het kienspel niet tot de hazardspelen moet worden gerekend, de Gemeenteraad, krachtens artikel 135 der

Gemeentewet toch bevoegd zou zijn om in het belang der openbare orde, een regeling te maken betreffende de spelen, welke in voor het publiek toegankelijke localiteiten of plaatsen mogen worden beoefend;

O. dat dit middel derhalve niet tot cassatie kan leiden;

O. dat hetzelfde het geval is met het tweede cassatiemiddel, reeds omdat de stelling van dat middel, dat meergenoemd artikel 44*bis* en de artikelen 254*bis* en 457 Sr. denzelfden inhoud hebben, feitelijken grondslag mist;

O. dat van schending der artikelen 48, 2°. en 52 Sr. geen sprake kan zijn, daar het tweede lid van artikel 44*bis* der Verordening in het geheel niet over medeplichtigheid handelt, immers een zelfstandige delictsomschrijving bevat;

O. dat derhalve ook het derde middel ongegrond is;

Verwerpt het beroep.

[Gewezen overeenkomstig de concl. Adv.-Gen. Mr. Ledeboer.] (N. J.)

---

2 *Juni* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Twee huurovereenkomsten, een omtrent den winkel en een omtrent de achtergelegen woningruimte, of *één* contract betreffende het geheel? Feitelijke beslissing van den Kantonrechter.

Qualificatie.

(Huurcommissiewet art. 13*a*.)

Mrs. Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse, Taverne en Kirberger.

J. E. S. enz., requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Leeuwarden van 4 Maart 1925, waarbij in hooger beroep is bevestigd een vonnis van het Kantongerecht aldaar van 18 September 1924, bij hetwelk de requirant als schuldig aan: „in de gemeente, waarvoor een huurcommissie is ingesteld, als verhuurder een hoogere vergoeding onder welken naam of in welken vorm ook bedingen voor het gebruik van een woning, zooals bedoeld bij het vervallen art. 10 der Huurcommissiewet, den huurprijs van de woning geldende op of laatstelijk vóór 1 Januari 1916, vermeerderd met 20 %, of 1 Januari 1918, vermeerderd met 10 %, terwijl die hoogere huurprijs niet is goedgekeurd of vastgesteld door de huurcommissie", met aanhaling van de artikelen 1, 9 en 14 der Huurcommissiewet, 23, 91 Sr., is veroordeeld tot eene geldboete van f 200, en vervangende hechtenis van vijftig dagen;

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Hesse;

Gelet op de grieven aangeduid met de letters A. tot E. door den requirant voorgesteld bij memorie, waarin echter geen wetsartikelen zijn aangehaald die zouden zijn geschonden of verkeerd toegepast;

Gehoord den Advocaat-Generaal Besier, namens den Procureur-Generaal, in zijne conclusie, strekkende tot, enz.;

O. dat bij het bevestigde vonnis — met qualificatie en strafoplegging als gemeld — overeenkomstig de aanklacht bewezen is verklaard, dat de beklaagde op 21 Maart 1923 te Leeuwarden als verhuurder van het als woning verhuurde, doch niet tot afzonderlijk afgescheiden gebruik als woning dienende, en alleen te zamen met het voorgedeelte een woning vormende achtergedeelte van het benedenhuis Nieuwestad 125 aldaar van Oene Sieperda als huurder een vergoeding heeft bedongen van de door de Huurcommissie der gemeenten Leeuwarden en Leeuwarderadeel vast te stellen huurprijs met een maximum van f 180 per jaar;

terwijl hij op 11 December voorafgaande te Leeuwarden als verhuurder van het voorste gedeelte van hetzelfde benedenhuis van denzelfden huurder een vergoeding had bedongen van f 1800 per jaar, evenals de eerste huur ingaande 12 Mei 1923 en aangegaan voor vijf jaren, dezen huurder daarbij in uitzicht stellende, dat hij eenigen tijd later ook het achtergedeelte zou kunnen huren;

alles terwijl noch het vóór- noch het achtergedeelte, noch het geheele benedenhuis tevoren afzonderlijk verhuurd was geweest en de huurcommissie voor Leeuwarden en Leeuwarderadeel noch de huurprijs van vóór- of achtergedeelte of geheele benedenhuis had goedgekeurd of vastgesteld, noch de huurprijs op 1 Januari 1916 of op 1 Januari 1918 van vóór- of achtergedeelte of geheele benedenhuis had geschat;

O. dat tegen het bestreden vonnis bij gemelde memorie door den veroordeelde verschillende grieven zijn ingebracht, die echter alle, behalve de grief onder B. òf feitelijken grondslag missen òf van bloot feitelijken aard zijn, zoodat zij, met uitzondering van laatstgenoemde reeds daarom niet tot cassatie kunnen leiden;

O. dat de grief onder B. luidt als volgt:

„dat bij dagvaarding ten onrechte wordt ten laste gelegd, dat beklaagde f 180, maximumhuurprijs heeft bedongen, waar van „bedongen" niets is gebleken: aangezien de Huurcommissie immers een en ander vast moest stellen, alsvorens definitieve huur en verhuur kon worden geboren, hetgeen echter niet geschiedde; als waarom er dan ook geen huur en verhuur tot stand gekomen is ten aanzien van de magazijnruimte achter den winkel, waarvoor dan ook natuurlijk geen huur is betaald;

O. hieromtrent:

dat deze grief hiervan uitgaat, dat met Oene Sieperda twee overeenkomsten zijn aangegaan, een omtrent het voorste gedeelte van het bewuste benedenhuis, den winkel, gesloten op 11 December 1922 met bepaling van een huurprijs van f 1800 per jaar, en een omtrent de daarachter gelegen tot woning bestemde ruimte, aangegaan op 21 Maart 1923, waarbij was bedongen, dat de huurder niet meer huur per jaar zou betalen dan de huurcommissie na schatting ingevolge artikel 2 der huurcommissiewet zou vaststellen, doch ook dan nimmer meer dan f 180, welke schatting bij het in gebruik nemen van het gehuurde op 12 Mei 1923 nog niet was geschied;

dat deze stelling echter niet als juist kan worden aanvaard, daar de Kantonrechter heeft beslist, „dat beklaagdes listigheid het perceel te verhuren zooals hij deed, hem niet kan baten, daar de beide huurcontracten, die hetzelfde perceel betroffen en denzelfden huurtermijn, als één contract mogen en moeten worden beschouwd met betrekking tot het den

beklaagde telastgelegde strafbare feit en dit dus voltooid werd ten dage van de onderteekening van het tweede contract";

dat deze beslissing als van feitelijken aard in cassatie onaantastbaar is;

dat derhalve ook deze grief niet kan opgaan;

O. ambtshalve; :

dat de aan het bewezen verklaarde gegeven qualificatie niet in overeenstemming is met artikel 9 der „Huurcommissiewet", zooals deze is gewijzigd bij de wet van 9 Februari 1921, (S. nº. 71), zoodat de vonnissen van Kantongerecht en Rechtbank op dit punt niet kunnen worden gehandhaafd;

Vernietigt het bestreden vonnis, doch alleen voorzoover het vonnis van den eersten rechter ook ten aanzien van de qualificatie is bevestigd;

Rechtdoende krachtens artikel 105 R. O.:

Vernietigt mede het bevestigde vonnis op dit punt;

Qualificeert het bewezen verklaarde als:

„het ter zake van een huur, anders dan als verhuurder met inachtneming der bepalingen van de artikelen 1 en 2 der „Huurcommissiewet" of als huurder, voor zich eenig voordeel bedingen";

Verwerpt overigens het beroep.

[Gewezen overeenkomstig de Concl. Adv.-Gen. Mr. Ledeboer.] (N. J.)

---

5 *Juni* 1925. WET, houdende wijziging van de bepalingen omtrent wissels en assignatiën. S. 224.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1923/1924, nº. 298, 1—3; 1924|1925, nº. 74, 1—4.

Hand. id. 1924/1925 *blz.* 2147.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925 *blz.* 9, 897—899, 915.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is eenige wijzigingen te brengen in de bepalingen omtrent wissels en orderbriefjes of promessen aan order en die omtrent assignatiën te doen vervallen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Het Wetboek van Koophandel ondergaat de volgende wijzigingen:

Artikel 100 wordt gelezen:

„Een wisselbrief is een geschrift, uit eene plaats gedagteekend, waarbij de onderteekenaar iemand last geeft om eene daarin uitgedrukte geldsom in eene aangewezen plaats, op of na zigt, of op eenen bepaalden tijd, aan eenen aangewezen persoon of aan deszelfs order te betalen. Indien eene andere plaats niet is aangewezen, geldt als plaats van betaling de plaats, welke bij den naam van den betrokkene staat aangegeven."

Het eerste lid van artikel 102 wordt gelezen:

„Wisselbrieven, behelzende eene verdichte opgave van naam, hebben enkel kracht van gewone schuldbekentenis, indien daartoe overigens de vereischten aanwezig zijn."

Aan artikel 112 wordt een nieuw derde lid toegevoegd, luidende:

„Van wisselbrieven, betaalbaar op zigt of uiterlijk acht dagen na derzelver dagteekening, kan de acceptatie niet worden gevorderd."

Het eerste en het derde lid van artikel 115 wordt gelezen:

„De acceptatie moet op den vertoonden wisselbrief gesteld en door den betrokkene onderteekend worden. De enkele handteekening van den betrokkene, op de voorzijde van den wisselbrief gesteld, geldt als acceptatie.

Bij weigering van dagteekening moet de houder een protest doen opmaken, op straffe van zijn verhaal te verliezen op de endossanten en op den trekker, indien deze fonds tot de betaling bezorgd had. De betrokkene is ook bij gebreke van dagteekening aan de acceptatie gebonden. De houder kan van hem de betaling vorderen op den termijn in den wissel uitgedrukt, te rekenen van den dag van het protest of wanneer hij geen protest heeft doen opmaken te rekenen van het einde van den termijn in het volgende artikel vastgesteld."

Artikel 116 wordt gelezen als volgt:

„De houder van eenen wisselbrief, getrokken uit het buitenland op plaatsen binnen het Rijk in Europa of uit het Rijk in Europa op plaatsen in het buitenland hetzij op zigt of op eenigen tijd na zigt, moet daarvan de betaling of de acceptatie vorderen binnen zes maanden na de dagteekening van den wisselbrief, en zulks op straffe van zijn verhaal te verliezen op de endossanten en op den trekker, indien deze fonds tot de betaling bezorgd had.

De termijn is van drie maanden bij binnenlandsche wisselbrieven."

Artikel 134 wordt gelezen als volgt:

„Het endossement moet op den wisselbrief of deszelfs secunda, tertia enz. gesteld, en door den endossant onderteekend worden, Hetzelve behelst den naam van den persoon, aan wien, of aan wiens order, de betaling moet geschieden.

Het endossement kan ook in blanco geschieden. De enkele handteekening van den endossant op de rugzijde van den wisselbrief geldt als endossement in blanco."

Art. 135:

„Het endossement, gesteld aan de order van een derde, alleen ten einde de betaling van den wissel te vorderen, zoo is zulks, tusschen den endossant en den geëndosseerde eene enkele lastgeving, waarin echter de bevoegdheid ligt opgesloten om den eigendom des wisselbriefs door endossement over te dragen."

Artikel 136 vervalt.

Artikel 139 wordt gelezen als volgt:

De eigendom van wisselbrieven, waarvan de vervaldag is verstreken, of die niet betaalbaar gesteld zijn aan order, kan aan anderen slechts op de wijze bij art. 668 van het Burgerlijk Wetboek bepaald, worden overgedragen. Endossement op zoodanige wisselbrieven gesteld, geldt als akte van overdracht.

„Endossementen, gesteld op eenen wisselbrief, waarvan de vervaldag is verstreken of die niet betaalbaar is gesteld aan order, hebben de kracht van eene akte, als bedoeld in het eerste lid van artikel 668 van het Burgerlijk Wetboek.

Endossementen zonder vermelding van dagteekening worden geacht vóór den vervaldag op den wisselbrief te zijn gesteld behoudens tegenbewijs."

Na artikel 148 wordt ingevoegd een nieuw artikel 148*a*, luidende:

„Degene die uit den wisselbrief wordt aangesproken, kan een verweer, gegrond op zijne verhouding tot den trekker, den nemer of een

der vorige houders, niet tegenwerpen aan den houder, tenzij deze bij de verkrijging van den wisselbrief met het bestaan van den grond van het verweer bekend was of moest zijn."

Na artikel 183 wordt ingevoegd een nieuw artikel 183*a*, luidende :

„Als protest van non-acceptatie, onderscheidenlijk van non-betaling, geldt de door dengene, aan wien de acceptatie of de betaling wordt afgevraagd, met toestemming van den houder op den wisselbrief gestelde, gedagteekende en onderteekende verklaring, dat hij dezelve weigert, tenzij de trekker heeft aangeteekend, dat hij een authentiek protest verlangt."

Na artikel 185 wordt ingevoegd een nieuw artikel 185*a*, luidende :

„Is de verklaring, bedoeld in artikel 183*a*, op den wissel gesteld, dan treedt in de plaats der verpligting in de voorafgaande twee artikelen onderscheidenlijk den houder en iederen endossant opgelegd, de verpligting kennis te geven van die verklaring."

Na artikel 185*a* wordt ingevoegd een nieuw artikel 185*b*, luidende :

„Is de wisselbrief getrokken met de bijvoeging „zonder kosten" of eene daarmede overeenkomende aanduiding, dan is de houder ontslagen van de verpligting protest zoo van non-acceptatie als van non-betaling te doen opmaken. Indien hij toch protest doet opmaken, zijn de kosten daarvan voor zijne rekening.

Niettegenstaande eene bijvoeging, als bedoeld in het vorig lid, is de houder verpligt den wisselbrief intijds ter acceptatie of ter betaling aan te bieden. Hij heeft dezelfde regten tegen de endossanten, den trekker en de overige wisselschuldenaren, als een houder, die protest heeft doen opmaken, tenzij wordt aangetoond, dat hij die aanbieding niet intijds heeft gedaan.

De houder en ieder der endossanten is verpligt aan dengene, van wien hij den wisselbrief heeft bekomen, kennis te geven van de weigering der acceptatie of der betaling, zulks binnen de in de artikelen 184 en 185 genoemde termijnen, te rekenen, voor den houder van den dag der aanbieding des wisselbriefs, en voor iederen endossant van den dag der ontvangst van de kennisgeving, hem toegezonden door dengeen aan wien hij den wisselbrief had geëndosseerd."

Indien de bijvoeging door een endossant op den wisselbrief is gesteld, is zij niet bindend voor den houder."

Artikel 207 wordt gelezen :

„De regtsvordering tegen de endossanten en tegen den trekker van eenen van non-betaling geprotesteerden wisselbrief, de laatstgemelde wanneer, en voor zooverre, hij bewijst fonds te hebben bezorgd, verjaart door een tijdsverloop van één jaar.

Hetzelfde geldt voor een regtsvordering tegen de endossanten en den trekker van een met eene bijvoeging, als bedoeld in artikel 185*b*, getrokken wisselbrief, waarvan de betaling is geweigerd.

De verjaring begint te loopen tegen den houder des wisselbriefs te rekenen van deszelfs vervaldag, en tegen ieder der endossanten van den dag dat hij tot betaling in regten is aangesproken, of indien er geene regtsvordering heeft plaats gehad, van den dag dat hij vrijwillig heeft betaald."

In artikel 208 vervallen de woorden : „met erkenning van genoten waarde of van waarde in rekening".

Het opschrift van den Zevenden Titel van het Eerste Boek wordt gelezen als volgt :

„Van orderbriefjes of promessen aan order, en van kassiers- en ander papier aan toonder."

De tweede Afdeeling van den Zevenden Titel van het Eerste Boek wordt ingetrokken.

In artikel 222 wordt het woord „assignatie" vervangen door „aanwijzing".

Art. II. Het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering ondergaat de volgende wijzigingen :

In artikel 304 vervallen de woorden : „of van eene assignatie".

In artikel 586, eerste lid, onder 1 en 3, vervallen de woorden : „assignatiën".

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Kehrsiten, den 5den Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 18 *Juni* 1925.)

---

5 *Juni* 1925. WET tot wijziging van de wet van 2 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 326), tot regeling van de pensioenen van de reserve-adjudanten-onderofficier van de landmacht, die op grond van de door hen bekleede betrekking geacht worden voortdurend in werkelijken dienst te zijn of geweest te zijn, alsmede van hunne weduwen en weezen. S. 225.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, wijziging te brengen in de wet van 2 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 326), tot regeling van de pensioenen van de reserve-adjudanten-onderofficier van de landmacht, die op grond van de door hen bekleede betrekking geacht worden voortdurend in werkelijken dienst te zijn of geweest te zijn, alsmede van hunne weduwen en weezen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het bepaalde in het derde lid van artikel 3 der wet van 2 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 326) wordt vervangen door het volgende :

„Aan de weduwen en weezen van reserve-adjudanten-onderofficier, als in artikel 1 bedoeld, — voor zoover die militairen zijn overleden in het tijdvak van 1 Januari 1920 tot 1 Juli 1922 — wordt, te rekenen van laatstgemelden datum, pensioen toegekend naar de bepalingen der Militaire Weduwenwet 1922 en ten laste van het in artikel 1 dier wet genoemde fonds, berekend naar den pensioensgrondslag, welke voor de overledenen zou hebben gegolden, indien zij op den datum van overlijden waren gepensionneerd op grond van de Pensioenwet voor de Landmacht (*Staatsblad* 1922, nº. 66), ongeacht of zij al dan niet deelgenoot waren van het voormalige weduwen- en weezenfonds voor militairen en gepensionneerde militairen van de landmacht."

2. Deze wet wordt geacht in werking te zijn getreden met ingang van 1 Juli 1922.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Kehrsiten, den 5den Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 25 *Juni* 1925.)

5 *Juni* 1925. BESLUIT tot hernieuwde aanwijzing overeenkomstig artikel 157 der hooger-onderwijswet, van de afdeeling gymnasium van het Christelijk lyceum te *Harderwijk* en van het Roomsch-Katholiek gymnasium voor meisjes „St. Angela" te *Venray*. S. 226.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 21 April 1925, n°. 1345[3], afdeeling Hooger-Onderwijs;

Gelet op artikel 157 der hooger-onderwijswet;

Gezien Onze besluiten van 31 Januari 1920 (*Staatsblad* n°. 50) en van 20 Mei 1920 (*Staatsblad* n°. 249);

Den Raad van State gehoord (advies van 19 Mei 1925, n°. 17);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 29 Mei 1925, n°. 1978, afdeeling Hooger-Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 September 1925 de afdeeling gymnasium van het Christelijk lyceum te *Harderwijk* van de Vereeniging voor Christelijk Middelbaar en Voorbereidend Hooger Onderwijs voor *Harderwijk* en omstreken, en het Roomsch-Katholiek gymnasium voor meisjes „St. Angela" te *Venray* van het Zedelijk Lichaam Ursula's Zusters te *Venray*, opnieuw voor een tijdvak van zes jaren aan te wijzen als bevoegd, om met inachtneming van de desbetreffende wettelijke voorschriften, aan hunne leerlingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift, in artikel 11 der hooger-onderwijswet vermeld, wordt gelijkgesteld.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Kehrsiten, den 5den Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

(*Uitgeg.* 29 *Juni* 1925.)

---

5 *Juni* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 21 September 1923 (*Staatsblad* n°. 459), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 52 der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922. S. 227.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 22 April 1925, n°. 1162, Afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 52 der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922;

Den Raad van State gehoord (advies van 19 Mei 1925, n°. 18);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 29 Mei 1925, n°. 1551, Afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 Juli 1925 te wijzigen Ons besluit van 21 September 1923 (*Staatsblad* n°. 459) en te bepalen als volgt:

Art. 1. De omschrijving van de bedrijven, genoemd onder de volgnummers 35 en 36 van artikel 3 van Ons vorengenoemd besluit van 21 September 1923 (*Staatsblad* n°. 459) wordt gelezen als volgt:

„35. Vellen van boomen door middel van zagen (het) en het vervoeren van het hout.

36. Telen van griendhout, riet, bies en akkermaalshout (het) en het snijden en hakken van griendhout, riet, bies en akkermaalshout.".

2. Het eerste lid van artikel 4 van ons vorenaangehaald besluit van 21 September 1923 (*Staatsblad* n°. 459) wordt als volgt gelezen:

„Wanneer een verzekeringsplichtig bedrijf niet genoemd is in artikel 3 van dit besluit, doch wel in de artikelen 3 of 4 van den algemeenen maatregel van bestuur ter uitvoering van artikel 29, eerste lid, der Ongevallenwet 1921, wordt het geacht te zijn ingedeeld in de gevarenklasse, welker middencijfer het meest nabijkomt aan het cijfer, dat gevonden wordt door het middencijfer der gevarenklasse, in dien algemeenen maatregel van bestuur voor dat bedrijf aangewezen, te vermenigvuldigen met 1.25.".

3. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Kehrsiten, den 5den Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 23 *Juni* 1925.)

---

5 *Juni* 1925. BESLUIT, houdende vaststelling van een reglement betreffende de raden van onderzoek en van appèl, bedoeld in de Bevorderingswet voor de zeemacht 1902, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 2 Juli 1923 (*Staatsblad* n°. 330). S. 228.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Marine van 31 Maart 1925, Afdeeling B, 1e bureau n°. 50;

Gezien de Bevorderingswet voor de zeemacht 1902, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 2 Juli 1923 (*Staatsblad* n°. 330);

Den Raad van State gehoord (advies van den 26 Mei 1925, n°. 30);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Marine van den 3en Juni 1925, Afdeeling B, 1e bureau n°. 50;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van Ons besluit van 2 Februari 1903 (*Staatsblad* n°. 64), zooals dat is gewijzigd bij Ons besluit van 8 November 1907 (*Staatsblad* n°. 295) en van het daarbij behoorend reglement:

I. vast te stellen het bij dit besluit gevoegde reglement betreffende de raden van onderzoek en van appèl, genoemd in de Bevorderingswet voor de zeemacht 1902; en

II. te bepalen, dat dit besluit in werking treedt met ingang van den tweeden dag na

dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het geplaatst is.

Onze Minister van Marine is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk met het daarbij vastgestelde reglement in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Kehrsiten, den 5den Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

(*Uitgeg.* 23 *Juni* 1925.)

REGLEMENT *betreffende de samenstelling en de wijze van werken van de raden van onderzoek en van appèl, bedoeld in de Bevorderingswet voor de zeemacht* 1902 (*Staatsblad* nº. 86), *laatstelijk gewijzigd bij de wet van* 2 *Juli* 1923 (*Staatsblad* nº. 330).

HOOFDSTUK I.

VAN DE RADEN VAN ONDERZOEK.

Eerste Afdeeling.

Van de samenstelling van den raad.

Art. 1. 1. Bijaldien een officier van de zeemacht, als bedoeld in artikel 1 van de Bevorderingswet voor de zeemacht 1902, — in de volgende artikelen met Bevorderingswet aangeduid — in de termen valt om ter zake van een of meer der bij artikel 31 dier wet genoemde gevallen, voor eenen raad van onderzoek te worden geroepen, richt de Minister van Marine deswege den schriftelijken last tot de autoriteit, welke ingevolge de bepalingen van dit reglement met de samenstelling van zoodanigen raad is belast en in *Oost-Indië* tot den commandant der zeemacht aldaar, die die lastgeving c.q. overdraagt aan den aangewezen samensteller van den raad. Op gelijke wijze wordt gehandeld ten aanzien van een officier van de Koninklijke marine-reserve, die ingevolge het bepaalde in artikel 35, eerste lid der wet voor de Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1924, nº. 369) op grond van een of meer der gevallen, genoemd in artikel 33 dier wet, voor zoodanigen raad geroepen zal worden.

2. De daartoe betrekkelijke lastgeving gaat vergezeld van de in artikel 44 van eerstgenoemde wet genoemde stukken; bijaldien zij een officier geldt, die ter beschikking of op non-activiteit is gesteld, bevat zij zoo mogelijk tevens de mededeeling van diens verblijfplaats.

2. 1. Zoodra de samensteller van den raad genoemde lastgeving ontvangen heeft, doet hij daarvan langs den hiërarchischen weg onverwijld mededeeling aan de militaire autoriteit onder wier onmiddellijke bevelen de beklaagde geplaatst is, met opdracht dien officier daarvan zoo spoedig mogelijk schriftelijk te onderrichten.

2. Dient de beklaagde onder de onmiddellijke bevelen van den samensteller van den raad, dan geschiedt bedoelde schriftelijke mededeeling door dezen rechtstreeks aan den beklaagde.

3. De beklaagde zal, na het ontvangen van de schriftelijke mededeeling, in het eerste lid van dit artikel bedoeld, geen dienst meer doen totdat omtrent zijne zaak is beslist.

3. 1. Geldt de lastgeving van den Minister van Marine een officier die ter beschikking of op non-activiteit is gesteld, dan geschiedt de in het eerste lid van artikel 2 bedoelde mededeeling aan beklaagde, rechtstreeks bij aangeteekenden brief door den Minister.

2. De beklaagde wordt zoo noodig geplaatst aan boord van een bodem of bij eene inrichting, door den Minister aan te wijzen. Hij kan ook administratief in de rol van zoodanigen bodem of van zoodanige inrichting worden gevoerd.

4. 1. Een raad van onderzoek zal vergaderen:

1º. indien de beklaagde den rang bekleedt van vlag- of hoofdofficier, te *'s-Gravenhage*; is de beklaagde niet in *Nederland* aanwezig, dan wordt hij zoo spoedig mogelijk daarheen opgezonden;

2º. indien hij den rang bekleedt van subaltern officier:

I. binnenslands:

a. indien hij dient of geplaatst is aan boord van een bodem of bij eene inrichting der zeemacht dan wel eene betrekking aan den wal bekleedt in een marinestation: ter plaatse waar die bodem thuis behoort, die inrichting is gelegen of waar hij zijne betrekking bekleedt;

b. indien hij dient in eenige plaatsing niet genoemd sub *a* of wanneer hij zich ter beschikking of op non-activiteit bevindt: in een door den Minister van Marine aan te wijzen marinestation.

II. Buitengaats, in *Oost-Indië*, *Suriname* of *Curaçao*:

a. indien hij dient bij eene vloot of afdeeling: aan boord van een der schepen van die vloot of afdeeling;

b. indien hij dient aan boord van een bodem, die rechtstreeks onder het bevel staat van den commandant der zeemacht in *Oost-Indië*: aan boord van een bodem aan te wijzen door den commandant der zeemacht;

c. indien hij in *Oost-Indië* eene betrekking aan den wal bekleedt: te *Batavia* of te *Soerabaja* ter beslissing van den commandant der zeemacht in *Oost-Indië*.

2. Het bepaalde in het eerste lid is in tijden van oorlog of oorlogsgevaar van overeenkomstige toepassing, voor zooveel in verband met de omstandigheden daarvan niet behoort te worden afgeweken.

5. 1. Met de samenstelling van den raad is belast:

1º. in het geval, genoemd sub 1º. van het vorige artikel: een door den Minister van Marine aan te wijzen in *Nederland* aanwezige vlagofficier;

2º. in de gevallen, genoemd sub 2º., I, *a* en *b*: de commandant der Marine in wiens commandement de raad zal vergaderen;

3º. in de gevallen, genoemd sub 2º., II, *a*: de bevelhebber van de vloot of afdeeling onder wiens bevelen de beklaagde dient;

4º. in de gevallen, genoemd sub 2º., II, *b* en *c*: de commandant der zeemacht in *Oost-Indië*.

2. Desgevorderd zal de samenstelling van den raad ook aan een als vlagofficier gepensionneerd officier kunnen worden opgedragen.

6. 1. Met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 34 en 37 der Bevorderingswet en met uitzondering van den samensteller van den raad, en van hen die hooger in rang of van meerderen ouderdom van rang zijn dan

deze autoriteit, kunnen tot het lidmaatschap van den raad worden geroepen:

1°. in het geval, genoemd sub 1°. van artikel 4: alle beschikbare actieve en non-actieve en zoo noodig ook gepensionneerde vlag- en hoofdofficieren der zeemacht in *Nederland* aanwezig;

2°. in de gevallen, genoemd sub 2°., I, *a* en *b* van dat artikel: alle beschikbare actieve en non-actieve officieren van de zeemacht in *Nederland* aanwezig;

3°. in het geval, genoemd sub 2°., II*a* van dat artikel: alle beschikbare bij de vloot of afdeeling dienende officieren van de zeemacht en als deze scheepsmacht in eenige haven of op eenige reede is, ook alle beschikbare officieren van de zeemacht dienende aan boord van andere Nederlandsche oorlogsschepen, die eventueel in die haven of op die reede vertoeven;

4°. in het geval, genoemd sub 2°., II*b* van dat artikel: alle ter plaatse beschikbare aanwezige officieren van de zeemacht;

5°. in het geval, genoemd sub 2°., II*c* van dat artikel: alle te *Batavia* en *Tandjong Priok* of te *Soerabaja* beschikbare aanwezige officieren van de zeemacht.

2. Geldt het onderzoek een officier van de Koninklijke marine-reserve als bedoeld in artikel 35, eerste lid der wet van 28 Juli 1924 (*Staatsblad* n°. 369), dan kunnen tot het lidmaatschap van den raad in de gevallen, genoemd sub 1°. onder 2°., I *a* en *b*, van het eerste lid van artikel 4, nevens de in het eerste lid onder 1°. en 2°. bedoelde officieren worden geroepen alle beschikbare officieren der Koninklijke marine-reserve in *Nederland* aanwezig, van hoogeren rang of met meerderen ouderdom van rang dan de officier, wien het onderzoek betreft.

7. 1. Tot het instellen van een voorloopig onderzoek als bedoeld in het tweede lid van artikel 35 der Bevorderingswet worden, met inachtneming van het bepaalde in het laatste lid van artikel 37 dier wet, benoemd drie officieren, die zoo mogelijk van hoogeren rang of meerderen ouderdom van rang zijn dan de beklaagde. Bij de keuze uit hen, die beschikbaar zijn voor deze benoeming zal in de eerste plaats moeten gelet worden op den rang, dien zij bekleeden en slechts in de tweede plaats op het korps, waartoe zij behooren, met dien verstande, dat de hoogste in rang of bij gelijken rang de oudste in ouderdom van rang der aan te wijzen officieren moet behooren tot het korps zeeofficieren.

2. Van deze benoeming en van de redenen, die daartoe hebben geleid, wordt aan den beklaagde langs den hiërarchischen weg kennis gegeven.

3. De beklaagde is van het tijdstip, dat hij van deze benoeming kennis heeft gekregen, tot aan zijne opzending naar *Nederland*, uitsluitend ter beschikking van de in het eerste lid genoemde commissie.

4. De commissie is verplicht den beklaagde te hooren; tevens moeten door haar worden gehoord de ter plaatse aanwezige personen, wier getuigenis door haar of door den beklaagde van belang wordt geacht; van personen die niet ter plaatse aanwezig zijn, kunnen, zoo noodig, schriftelijke getuigenissen worden ingewonnen, tenzij het zich laat aanzien, dat die getuigenissen later bij het onderzoek in *Nederland*, langs korter weg zullen te verkrijgen zijn.

5. Met inachtneming van dit laatste verzamelt voorts de commissie alle inlichtingen en bescheiden, die tot goed verstand der zaak van belang geacht kunnen worden.

6. De commissie maakt een zoo volledig mogelijk verslag op van hare werkzaamheden; dit verslag wordt met alle bijbehoorende stukken, onder overlegging van inventaris, zoo spoedig mogelijk ingezonden aan de autoriteit, die de commissie heeft benoemd.

7. Die autoriteit zal het dossier, na daarvan te hebben kennis genomen en het zoo noodig te hebben doen aanvullen, aan den Minister van Marine doen toekomen en den beklaagde per eerste geschikte gelegenheid naar *Nederland* opzenden.

8. 1. Wanneer de raad van onderzoek in *Nederland* zal vergaderen, zendt de Minister van Marine, tegelijk met de in artikel 1 genoemde stukken, aan den samensteller van den raad een staat gemerkt A, houdende de namen van de beschikbare officieren, die met inachtneming van het bepaalde in artikel 34 der Bevorderingswet, tot het lidmaatschap van den raad kunnen worden geroepen. De samenstelling van staat A geschiedt in dier voege, dat daarin zoo mogelijk vijf opgaven voorkomen, respectievelijk bevattende:

1°. de namen van de beschikbare vlagofficieren van het korps zeeofficieren, indien de beklaagde vlag- of hoofdofficier is, van de beschikbare kapiteins ter zee, indien de beklaagde luitenant ter zee der 1e klasse of daarmede gelijkgesteld is, en van de beschikbare kapiteinluitenants ter zee, indien de beklaagde luitenant ter zee der 2e of 3e klasse of daarmede gelijkgesteld is;

2°. de namen van de beschikbare officieren behoorende tot het korps van den beklaagde, van gelijken rang doch met meerderen ouderdom van rang dan hij;

3°. de namen van de beschikbare officieren behoorende tot het korps van den beklaagde van den naast hoogeren rang;

4°. de namen van alle beschikbare officieren van gelijken rang doch met meerderen ouderdom van rang dan de beklaagde, ook van hen, begrepen onder 2°.; en

5°. de namen van alle beschikbare officieren van den naast hoogeren rang, ook van hen, begrepen onder 3°.

2. De namen der officieren, bedoeld onder 1°. van het eerste lid, worden naar volgorde van rang en van ouderdom van rang in de opgave vermeld; die der officieren, bedoeld onder 2°., 3°., 4°. en 5°. van het eerste lid, naar ouderdom van rang. Bij gelijken ouderdom van rang van officieren, tot verschillende korpsen behoorende, beslist ten aanzien van den voorrang, de daaromtrent bestaande regeling.

3. Bij gebrek aan beschikbare officieren als onder 2°. en 4°. van het eerste lid bedoeld, worden de daarin bedoelde opgaven, in verband met het bepaalde in artikel 34, tweede lid, der Bevorderingswet, vervangen door respectievelijk: eene opgave van de beschikbare jongstaanwezige officieren van den naast hoogeren rang, behoorende tot het korps van den beklaagde, en omvattende de helft of kleinste helft van het geheele aantal beschikbare offi

cieren van dien rang; en eene opgave van de jongst-aanwezige officieren van den naast hoogeren rang, ook van hen, behoorende tot het korps van den beklaagde, en omvattende de helft of kleinste helft van het geheele aantal beschikbare officieren van dien rang, in iedere ranglijst voorkomende.

4. Bij toepassing van het bepaalde in het derde lid zullen de opgaven, onder 3°. en 5°. van het eerste lid vermeld, alleen bevatten de namen der overige beschikbare officieren van den naast hoogeren rang.

5. Bij het samenstellen van staat A moet voor zooveel mogelijk, artikel 37 der Bevorderingswet worden in acht genomen. Officieren, die blijkens de *Staatscourant* tot een hoogeren rang zijn bevorderd, moeten gerekend worden te behooren tot de officieren van dien rang.

6. Kunnen de hiervoren aangegeven regelen bij ontstentenis van officieren van een bepaalden rang of ouderdom van rang geen of slechts gedeeltelijk toepassing vinden, of moeten gepensionneerde vlag- of hoofdofficieren worden aangewezen om in den raad zitting te nemen, dan is de Minister van Marine en in *Oost-Indië* de commandant der zeemacht aldaar, bevoegd om met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 34 en 37 der Bevorderingswet en voor zooveel mogelijk met toepassing van de gegeven voorschriften voor het samenstellen van staat A het noodige te verrichten.

7. Wanneer het onderzoek betreft een officier van de Koninklijke marine-reserve als bedoeld in artikel 35, eerste lid der wet van 28 Juli 1924 (*Staatsblad* n°. 369), moet bij het samenstellen van staat A worden rekening gehouden met het bepaalde onder 1°. van dat lid.

8. Indien staat A aan den samensteller van den raad is toegezonden, worden nadere mutatiën die op dien staat van invloed zijn, hem zoo spoedig mogelijk medegedeeld, en door dezen in den staat aangebracht.

9. Deze staat wordt 24 uur, voordat de loting bedoeld bij artikel 36 der Bevorderingswet zal aanvangen, afgesloten en door den samensteller van den raad onderteekend.

10. Indien de raad buiten *Nederland* vergadert, zijn de vorenstaande bepalingen voor zooveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

9. 1. De loting bedoeld in artikel 36 der Bevorderingswet, welke zal moeten plaats hebben zoo spoedig als met het oog op de voorafgaande verrichtingen mogelijk is, geschiedt ter plaatse waar volgens artikel 4 de raad zal vergaderen.

2. De dag en het uur waarop, alsmede het lokaal of schip, waar de loting zal geschieden, worden door den samensteller van den raad vastgesteld; hij geeft langs den hiërarchischen weg van een en ander tijdig kennis aan de beschikbare officieren en aan den beklaagde.

3. De samensteller van den raad is bevoegd, zoo noodig, tot dat doel een lokaal te huren.

10. 1. De loting geschiedt zooveel mogelijk in tegenwoordigheid van de ter plaatse aanwezige officieren der zeemacht, die in de termen vallen om in den samen te stellen raad zitting te nemen.

2. De beklaagde moet, desverkiezende, daarbij mede worden toegelaten.

3. De samensteller van den raad wijst een der aanwezige officieren aan, om hem bij de loting behulpzaam te zijn, alsmede een ander officier om de aanteekening te houden in het volgend artikel bedoeld.

11. 1. De loting geschiedt rangsgewijze, aanvangende met de officieren van den hoogsten rang.

2. Achtereenvolgens wordt eene afzonderlijke loting gehouden tusschen hen, wier namen op dezelfde der in staat A voorkomende opgaven, bedoeld in artikel 8, zijn vermeld. Daartoe worden telkens zooveel van doorloopende nummers voorziene en opgerolde lotingsbiljetten in een bus gedaan, als er officieren op eene opgave voorkomen.

3. De namen van de officieren worden, in volgorde als op elke opgave vermeld, door den samensteller van den raad overluid van staat A voorgelezen, waarna de genoemde officier zoo hij aanwezig is, persoonlijk een biljet uit de bus neemt; is hij niet aanwezig, dan geschiedt zulks door den officier, die den samensteller van den raad bij de loting behulpzaam is.

4. Nadat het getrokken biljet is ontrold, wordt het daarop gestelde volgnummer door den samensteller van den raad overluid voorgelezen en op den staat A, vermeld in artikel 8, achter den naam van den officier aangeteekend.

5. Zoodra voor *alle* officieren, wier namen voorkomen op staat A, op deze wijze is gehandeld, is de loting geëindigd.

12. 1. Op grond van de uitkomsten der loting wordt door den samensteller van den raad een verzamelstaat B opgemaakt, waarin beginnende met de laagste lotingsnummers, zooveel vijftallen, waaruit de raad zou kunnen bestaan, naast elkander worden gesteld, als het aantal getrokken nummers toelaat.

2. Het eerste vijftal zal derhalve bestaan uit de officieren, die bij de loting nummer 1 hebben getrokken; mocht bij gebrek aan beschikbare officieren een of meer der in artikel 8, eerste lid, bedoelde opgaven in staat A niet voorkomen, dan zullen de open plaatsen in het eerste vijftal worden aangevuld door uit een of meer der verstrekte opgaven, met inachtneming zooveel mogelijk van de voorschriften op de samenstelling van den raad betrekking hebbende, de officieren aan te wijzen, die het op een, of op twee na laagste nummer hebben getrokken en zoo vervolgens; mocht in het eerste vijftal de naam van denzelfden officier op grond van den uitslag der loting twee malen voorkomen, dan wordt zijne aanwijzing krachtens de opgave, bedoeld onder 4°. of 5°. van artikel 8, eerste lid, vervangen door de aanwijzing van den officier, die bij de loting, krachtens die opgave het naasthoogere nummer heeft getrokken; het tweede vijftal zal bestaan uit hen die de volgende nummers hebben getrokken en zoo vervolgens.

13. 1. De samensteller van den raad overtuigt zich, na het opmaken van den verzamelstaat B, zoo noodig door aan de officieren de gevorderde vragen te stellen, in hoeverre bij het eerste vijftal al dan niet voldaan is aan de regelen, gesteld in de eerste vier leden van artikel 37 der Bevorderingswet. Is zulks niet het geval, dan worden de dientengevolge uit het eerste vijftal uitvallende officieren vervangen door officieren uit het tweede vijftal,

deze laatste door personen uit het derde vijftal en zoo vervolgens, waarbij telkenmale de laagste nummers het eerst voor invallen zullen worden aangewezen. Zoo noodig wordt deze verwisseling herhaald, totdat, zoowel in het eerste als in het tweede vijftal, aan de even vermelde regelen is voldaan. De namen der uitvallende officieren worden van den verzamelstaat B geschrapt.

2. Indien een of meer officieren moeten uitvallen op grond van het derde lid van artikel 37 der wet, zal of zullen daarvoor in aanmerking komen de jongste of de jongeren in rang of in ouderdom van rang van degenen, die elkander in den verboden graad van bloedverwantschap bestaan.

3. Daarna zullen de officieren van het eerste vijftal voorloopig als leden, die van het tweede vijftal als plaatsvervangende leden worden beschouwd en de hoogste of oudste in rang van het eerste vijftal als voorzitter en van het tweede vijftal als plaatsvervangend voorzitter.

14. 1. De voorloopig aangewezen leden en plaatsvervangende leden worden door den samensteller van den raad, door tusschenkomst der autoriteiten, onder wier bevelen zij dienen, of zoo dit niet uitvoerbaar is, rechtstreeks, zoo spoedig mogelijk in kennis gesteld met de voorloopige samenstelling van den raad.

2. Die officieren zijn gehouden binnen 24 uren na ontvangst van die mededeeling, mede door tusschenkomst van dezelfde autoriteiten; of zoo dit niet uitvoerbaar is, rechtstreeks, de goede ontvangst van bovenbedoelde mededeeling te berichten, eventueel onder opgave van de redenen, die hen zouden beletten in den raad zitting te nemen.

15. 1. Komen die redenen den samensteller van den raad, na nauwgezet onderzoek, gegrond voor, dan ontheft hij den aangewezen officier van zijne betrekking tot den raad en handelt bij de aanwijzing van een vervanger overeenkomstig de beginselen, hiervoren omschreven in de artikelen 12 en 13, daarbij allereerst de vervangers nemende uit het eerstvolgend vijftal.

2. Ten aanzien van die vervangers wordt dan weder gehandeld als in artikel 14 ten opzichte van de aanvankelijk aangewezenen is bepaald.

16. Zijn binnen den in artikel 14 aangeduiden termijn geen bezwaren tegen het zitting nemen in den raad bij den samensteller van den raad ingekomen, worden de ingebrachte bezwaren door deze autoriteit niet als gegrond aangenomen, of is aan artikel 15 het vereischte gevolg gegeven, dan wordt door die autoriteit van de samenstelling van den raad en van de namen der plaatsvervangende leden, langs den hiërarchischen weg mededeeling gedaan aan den beklaagde. Bij die mededeeling wordt een bewijs van ontvangst gevoegd, dat door beklaagde, na invulling en onderteekening, onverwijld rechtstreeks aan den samensteller van den raad moet worden teruggezonden.

17. 1. De beklaagde is verplicht, binnen 48 uren nà ontvangst van de mededeeling, in het voorgaand artikel bedoeld, rechtstreeks schriftelijk aan den samensteller van den raad te berichten, of door hem al dan niet gebruik zal worden gemaakt van het hem bij artikel 39 der Bevorderingswet verzekerde recht van wraking; maakt hij van dat recht gebruik, dan moet hij tevens mededeelen, welk lid of plaatsvervangend lid c.q. welke leden of plaatsvervangende leden door hem worden gewraakt.

2. In dit geval wordt door den samensteller van den raad in de vervanging van gewraakte leden of plaatsvervangende leden voorzien overeenkomstig artikel 15.

18. Zijn de in het voorgaande artikel bedoelde vervangingen bewerkstelligd, of wel heeft de samensteller van den raad van den beklaagde bericht ontvangen, dat door hem van het recht van wraking geen gebruik wordt gemaakt, dan wordt de raad als definitief vastgesteld beschouwd en wordt van de samenstelling mededeeling gedaan:

1°. aan den Minister van Marine;

2°. aan den beklaagde;

3°. aan den voorzitter van den raad;

4°. aan de marine-autoriteiten, onder wier bevelen de officieren dienen, die definitief zijn aangewezen om als lid of plaatsvervangend lid van den raad zitting te nemen; laatstbedoelde leden en plaatsvervangende leden worden daarvan door die autoriteiten onderricht en behooren daarna ter beschikking te blijven van den voorzitter van den raad;

5°. aan de leden en plaatsvervangende leden rechtstreeks, zoo deze niet dienen onder de bevelen van eene marine-autoriteit of zoo deze zijn gepensionneerde officieren;

en in *Oost-Indië*:

6°. aan den commandant der zeemacht aldaar, wanneer deze niet met het samenstellen van den raad is belast geweest.

19. Bij de mededeeling onder 3°. van het voorgaande artikel bedoeld, wordt door den samensteller van den raad tevens voldaan aan het bepaalde in het eerste lid van artikel 44 der Bevorderingswet.

Tweede Afdeeling.

Van het onderzoek.

20. 1. Nadat de voorzitter van den raad van de in artikel 44 der Bevorderingswet genoemde stukken heeft kennis genomen, zendt hij aan den beklaagde bericht, dat die stukken te zijner beschikking zijn om daarvan inzage of afschriften te nemen, onder vermelding tevens van de plaats waar en de dagen en uren waarop daartoe, onder door den voorzitter te bepalen toezicht, de gelegenheid zal openstaan.

2. Geeft de beklaagde zijn verlangen te kennen om zijne meening over den inhoud dier bescheiden uit te spreken, dan zal hem daartoe in de eerste vergadering van den raad de gelegenheid worden geschonken, ten ware hij er de voorkeur aan mocht geven zijne meening schriftelijk uiteen te zetten, in welk geval dat geschrift uiterlijk bij het openen van de eerste vergadering van den raad in het bezit van den voorzitter zal behooren te zijn gekomen.

21. 1. Maakt de beklaagde gebruik van het recht, hem toegekend bij het derde lid van artikel 42 der Bevorderingswet, dan doet hij daarvan tijdig — en in elk geval uiterlijk op den derden dag voorafgaande aan dien, waarop de eerste vergadering van den raad zal gehouden worden — mededeeling aan den voorzitter, onder overlegging van eene schriftelijke ver-

klaring van den aangewezen officier, dat deze bereid is den beklaagde in zijne verdediging bij te staan.

2. De voorzitter van den raad geeft van het vorenstaande kennis aan den chef van den verdediger, opdat deze laatste in de gelegenheid worde gesteld de taak te vervullen, welke hij op zich genomen heeft.

22. 1. Voor zoover daartegen bij den beklaagde geen bezwaar bestaat en de dienst zulks veroorlooft, kunnen de zittingen van den raad worden bijgewoond door officieren der zeemacht, die hooger of ouder zijn in rang dan de beklaagde. Geldt het onderzoek een officier van de Koninklijke marine-reserve, dan kunnen, met het voorbehoud in den aanhef van dit artikel genoemd, officieren van dat korps van hoogeren rang of met meerderen ouderdom van rang dan beklaagde, de zittingen bijwonen.

2. De officieren, die de zittingen van den raad als toehoorder bijwonen, hebben zich te onthouden van het overluid maken van opmerkingen of het doen van uitroepen.

3. De voorzitter heeft het recht aan hen, die zich hiernaar niet gedragen, het verblijf in het lokaal verder te ontzeggen.

23. 1. Nadat het onderzoek van de bij den voorzitter van den raad berustende stukken door den beklaagde heeft plaats gehad of de tijd, daartoe door den voorzitter ingevolge artikel 20 gesteld, verstreken is, doet de voorzitter die stukken rondgaan bij de leden van den raad; hij voegt bij die stukken een inventaris en eene verzendlijst. Deze zendingen geschieden, voor zoover zij per post plaats hebben, bij aangeteekenden brief.

2. Afhankelijk van het tijdstip, waarop bedoelde stukken door hem kunnen zijn teruggontvangen en met hetgeen hij vermeent verder alsnog te moeten verrichten, stelt de voorzitter aan den samensteller van den raad — zoo noodig telegrafisch — een bepaalden dag voor, waarop naar zijne meening de eerste vergadering van den raad zou kunnen worden gehouden.

24. 1. De samensteller van den raad stelt den dag en het uur vast, waarop de eerste zitting van den raad zal worden gehouden; mede wijst hij het gebouw, lokaal of schip aan, waar de zittingen zullen plaats hebben, zulks met inachtneming van het bepaalde in artikel 4.

2. Hij doet van een en ander — zoo noodig telegrafisch — mededeeling aan de daarvoor in aanmerking komende personen, genoemd in artikel 18, onder 1°.—6°, en c.q. aan den verdediger van den beklaagde. Hij zendt zoo noodig tevens aan den voorzitter van den raad de voor dezen bestemde reisorder.

25. De voorzitter van den raad roept de leden rechtstreeks op ter vergadering en verstrekt hun eene reisorder.

26. 1. Eene mededeeling als bedoeld in artikel 40 der Bevorderingswet behoort, nadat het betrokken lid buiten de mogelijkheid is geraakt om de zittingen van den raad bij te wonen, schriftelijk en onverwijld te geschieden.

2. Blijken de aangevoerde redenen den samensteller van den raad gegrond, dan ontheft hij den betrokkene van het lidmaatschap van den raad en verricht vervolgens het noodige om in zijne vervanging te voorzien.

3. Van een en ander wordt — zoo noodig telegrafisch — mededeeling gedaan aan:

1°. den Minister van Marine;

2°. in *Oost-Indië* aan den commandant der zeemacht, wanneer deze niet met het samenstellen van den raad is belast;

3°. aan den voorzitter van den raad;

4°. aan den beklaagde.

27. 1. Bijaldien de beklaagde, hetzij door ziekte, hetzij om andere dringende redenen, buiten de mogelijkheid geraakt om de eerste vergadering van den raad bij te wonen, geschiedt daarvan door of namens hem rechtstreeks schriftelijk — zoo noodig telegrafisch — mededeeling aan den voorzitter van den raad; wordt deze mededeeling gedurende de eerste vergadering van den raad ontvangen, dan wordt de vergadering door den voorzitter geschorst. Op zijn last wordt daarop onmiddellijk een onderzoek naar de gegrondheid der opgegeven redenen van de verhindering ingesteld.

2. Verkrijgt de voorzitter de overtuiging, dat de verhindering werkelijk bestaat, dan wordt de zitting door hem verdaagd en daarvan onverwijld bericht gezonden aan den samensteller van den raad. Deze autoriteit bepaalt nader dag en uur, waarop de eerste vergadering zal worden gehouden of de geschorste vergadering zal worden voortgezet, en handelt te dien aanzien voorts overeenkomstig artikel 24.

3. Komen de redenen van verhindering, door of namens den beklaagde opgegeven, den raad onvoldoende voor, dan heeft de behandeling van de zaak voortgang, ook al verschijnt de beklaagde niet ter vergadering.

4. Het bepaalde in dit artikel is mede van toepassing op volgende vergaderingen, waarop de beklaagde verhinderd is te verschijnen.

28. 1. Nadat de raad zitting heeft genomen, wordt een der leden bij meerderheid van stemmen met de werkzaamheden van secretaris belast; de voorzitter is hiertoe niet benoembaar.

2. De secretaris stelt van al het verhandelde en voorgevallene in iedere vergadering een proces-verbaal op, dat, na door den raad te zijn goedgekeurd, terstond na de sluiting van de vergadering door den voorzitter en den secretaris wordt onderteekend. In dat proces-verbaal moet onder anderen worden vermeld, wie in de vergadering tegenwoordig zijn geweest.

29. 1. De voorzitter leest den inventaris voor van alle stukken, die aan den raad ter kennisneming zijn toegezonden.

2. Indien zulks door den raad noodig wordt geacht of door een der leden wordt verzocht, zal alsnog voorlezing geschieden van alle of van enkele op den inventaris vermelde stukken.

30. 1. De voorzitter doet mededeeling aan den raad of de beklaagde zich al dan niet schriftelijk heeft uitgesproken over de echtheid en juistheid van de in artikel 29 bedoelde stukken.

2. In het bevestigend geval zal van het geschrift voorlezing geschieden en door den raad de geldigheid van de door beklaagde ingebrachte bezwaren worden overwogen.

31. 1. Vervolgens wordt overgegaan tot het hooren en ondervragen van den beklaagde, waarbij hem al dadelijk de gelegenheid moet worden geschonken zich — bijaldien zulks niet schriftelijk is geschied — uit te spreken over de echtheid en juistheid van de in artikel 29 bedoelde stukken.

2. Indien en voor zooverre zulks door hem wordt verzocht, zal alsnog voorlezing geschieden van de stukken, welke nog niet ingevolge artikel 29 zijn voorgelezen.

32. 1. Na dit verhoor wordt het daarvan in het proces-verbaal opgenomen relaas aan den beklaagde voorgelezen en bij akkoordbevinding door hem onderteekend. Vervolgens deelt de voorzitter aan den beklaagde mede of en, zoo ja, welke getuigen de raad wenscht te hooren. Zijnerzijds doet de beklaagde daarna gelijke mededeeling aan den raad.

2. Het hooren van de getuigen kan ter beoordeeling van den raad, zoowel mondeling als schriftelijk geschieden.

3. Voor zoover de te hooren getuigen aanwezig zijn, zullen zij onmiddellijk worden gehoord. Iedere getuige wordt afzonderlijk verhoord.

4. De raad bepaalt voorts, zoo noodig in overleg met den beklaagde, dag en uur, waarop de niet aanwezige getuigen, die ingevolge beslissing van den raad mondeling zullen worden gehoord, zullen worden opgeroepen.

5. Evenzoo zal worden gehandeld, indien in den verderen loop van het onderzoek oproeping van getuigen noodig blijkt.

33. De oproeping van getuigen geschiedt:

I. wanneer de raad vergadert binnenslands:

a. voor militairen, behoorende tot de zeemacht of de Koninklijke marine-reserve, schriftelijk door den voorzitter langs den hiërarchischen weg of zoo dit onuitvoerbaar is, rechtstreeks;

b. voor militairen, niet behoorende tot de zeemacht of tot de Koninklijke marine-reserve, op schriftelijk verzoek van den voorzitter aan de militaire autoriteit, onder wiens bevelen de militair dient;

c. voor niet-militairen schriftelijk door den voorzitter bij deurwaarders-exploit, beteekend op last van den officier van justitie of van den kantonrechter, in wiens ressort de woonplaats van den getuige gelegen is.

II. wanneer de raad vergadert buitengaats of in *Oost-Indië*, *Suriname* of *Curaçao*:

a. voor militairen, behoorende tot de zeemacht of de Koninklijke marine-reserve, als vermeld sub I*a*;

b. voor niet-militairen of voor militairen, niet behoorende tot de zeemacht of de Koninklijke marine-reserve, op schriftelijk verzoek van den voorzitter aan de betrokken civiele, rechterlijke of militaire autoriteit.

34. Vergadert de raad in *Nederland*, dan moet elke oproeping op zoodanig tijdstip den getuige bereiken, dat er ten minste drie volle etmalen verloopen vóór den dag der verschijning.

35. De voorzitter neemt zoo noodig maatregelen, dat de getuigen zich vóór het afleggen van hunne verklaring niet over de zaak kunnen onderhouden.

36. 1. De voorzitter vraagt elken getuige zijn naam, voornamen, ouderdom, beroep en woonplaats, alsmede of hij den beklaagde in familie- of dienstbetrekking bestaat of bestaan heeft.

2. Daarop wordt de getuige door den voorzitter ondervraagd; de getuige mag bij het afleggen van zijne verklaring slechts in zooverre van schriftelijke aanteekeningen gebruik maken als de raad veroorloven zal.

3. De leden van den raad, de beklaagde en c.q. diens verdediger mogen bij opvolging rechtstreeks aan elken getuige vragen stellen.

4. De rechtstreeksche ondervraging door den beklaagde of door zijn verdediger wordt op last van den raad gestaakt, wanneer deze van oordeel is dat zij misbruik maken van hun recht.

5. Na afloop van elk verhoor wordt het daarvan door den secretaris opgemaakt relaas aan den getuige voorgelezen en na akkoordbevinding door dezen onderteekend.

6. Zoo noodig zal bij het getuigenverhoor gebruik gemaakt worden van de diensten van een beëdigd tolk.

37. Als getuigen zullen niet zonder toestemming van den beklaagde mogen worden gehoord en kunnen zich verschoonen van het afleggen van getuigenis:

1°. des beklaagden bloed- of aanverwanten in de rechte lijn;

2°. des beklaagden bloed- of aanverwanten in de zijlinie, tot den derden graad ingesloten;

3°. des beklaagden echtgenoote of vroegere echtgenoote na echtscheiding.

38. Tot het afleggen van getuigenis kunnen niet worden genoodzaakt zij, die uit hoofde van hunnen stand, hun beroep of hun ambt tot geheimhouding verplicht zijn, doch alleen omtrent hetgeen, waarvan de wetenschap aan hen als zoodanig is toevertrouwd.

39. Een opgeroepen getuige, die, volgens de gelegaliseerde verklaring van een bevoegd geneeskundige, door ziekte of lichaamsgebreken in de onmogelijkheid verkeert zijne woning te verlaten, kan niet genoodzaakt worden voor den raad te verschijnen.

40. 1. Indien de raad ingevolge het tweede lid van artikel 41 der Bevorderingswet wegens het niet verschijnen van een opgeroepen getuige de zitting verdaagt, geschiedt voor zooveel noodig eene nieuwe oproeping van getuigen.

2. Blijkt een opgeroepen getuige te zijn overleden, dan wel te verkeeren in het geval, bedoeld in het voorgaand artikel, of weigert een getuige zijne verklaring af te leggen, dan kan de raad bevelen, dat zijne vroeger afgelegde verklaring, zoo die er is, door den secretaris worde voorgelezen.

3. Die voorlezing moet geschieden, indien zij door den beklaagde of diens verdediger wordt verzocht.

41. De raad kan, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van den beklaagde of van diens verdediger, getuigen met elkaar confronteeren.

42. 1. Nadat het getuigenverhoor is afgeloopen en c.q. de schriftelijke getuigenis of getuigenissen zijn ingekomen en aan den beklaagde zijn medegedeeld, wordt deze andermaal door den voorzitter ondervraagd.

2. Na elk verhoor van den beklaagde wordt het daarvan opgemaakte relaas aan hem voorgelezen en na akkoordbevinding door hem onderteekend.

3. Is alle verhoor van den beklaagde afgeloopen, dan wordt de verdediger in de gelegenheid gesteld zich van zijne taak te kwijten.

43. 1. Wanneer de beklaagde de stilte of de orde op eene vergadering verstoort en vruchteloos door den voorzitter is gewaarschuwd, kan deze zijne verwijdering bevelen. De behandeling der zaak wordt voortgezet en

van het verhandelde aan den beklaagde in eene volgende vergadering mededeeling gedaan.

2. De verdediger kan, indien hij dit verlangt, in dit geval bij het onderzoek tegenwoordig blijven.

44. Indien het onderzoek mocht vorderen, dat deskundigen worden gehoord, zal de raad aan een of meer als zoodanig te beschouwen personen verzoeken van advies te dienen.

45. 1. De raad is vrij in het bepalen van het aantal vergaderingen, in het belang van het onderzoek te houden. Nochtans zullen de termijnen tusschen deze zoo kort mogelijk en zal het aantal niet grooter dan strikt noodig moeten zijn.

2. Wanneer het aan het einde van eene zitting noodig mocht blijken, dat een of meer der aanwezige getuigen bij de volgende zitting wederom verschijnen, zal de voorzitter hun vóór hun vertrek aanzeggen de plaats waar en den dag en het uur, waarop die zitting zal worden gehouden, Zij zijn alsdan verplicht om zonder opnieuw te zijn opgeroepen ter zitting te verschijnen.

3. Bij het niet verschijnen op den aangezegden dag wordt gehandeld als waren zij niet verschenen op eene oproeping.

46. 1. Rijst tijdens het onderzoek het vermoeden, dat de beklaagde zich heeft schuldig gemaakt aan een strafbaar feit, waarvoor hij voor den militairen rechter zou moeten terecht staan, dan zal hiervan onmiddellijk omstandige mededeeling geschieden aan de autoriteit, door welke de beklaagde te dier zake naar den militairen rechter moet worden verwezen.

2. Betreft dit strafbaar feit de punten, ter zake waarvan door den raad onderzoek wordt gedaan, dan wordt, wanneer er rechtsingang tegen den beklaagde wordt verleend, de behandeling der zaak geschorst en de beklaagde door den voorzitter ter beschikking gesteld van den militairen rechter.

3. Een afschrift van het te dier zake te wijzen vonnis wordt zoo spoedig mogelijk aan den Minister van Marine toegezonden door den fiskaal bij den krijgsraad, die het vonnis wees, dan wel door den advocaat-fiskaal voor de zee- en landmacht, indien de zaak door het Hoog Militair Gerechtshof is behandeld.

4. Wordt bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak ontslag uit den dienst uitgesproken, dan wordt de raad overeenkomstig artikel 53 ontbonden.

5. In het tegengesteld geval wordt door den Minister van Marine een afschrift van dat vonnis en zoo noodig eene aanvulling van de in artikel 1 bedoelde lastgeving aan den samensteller van den raad toegezonden, na ontvangst waarvan de raad zijne werkzaamheden hervat.

47. 1. Zoodra de zaak naar het oordeel van den raad voldoende is onderzocht en geen der leden omtrent hetgeen gedurende de zittingen van den raad is verhandeld of voorgevallen meer inlichtingen verlangt, wordt het onderzoek door den voorzitter gesloten verklaard.

2. Na deze sluiting mogen door de leden geen beraadslagingen over de zaak zelve of over de daarmede samenhangende omstandigheden worden gevoerd.

48. De raad gaat daarop over tot het uitbrengen van zijn advies.

49. 1. Vóórdat door den voorzitter van den raad de eerste vraag, vermeld in artikel 45 der Bevorderingswet, wordt gesteld, worden door hem aan elk der leden van den raad twee stembiljetten uitgereikt, op het eene waarvan het woord „ja", op het andere waarvan het woord „neen" is gedrukt.

2. Is het doen drukken van stembiljetten niet mogelijk, dan moeten de woorden „ja" en „neen" op alle biljetten door een zelfde hand worden geschreven.

3. Alle biljetten moeten uit papier van dezelfde hoedanigheid en kleur bestaan, van dezelfde afmetingen zijn en hetzelfde uiterlijk aanzien hebben.

4. Ieder lid neemt het biljet, waarop het antwoord voorkomt, waarmede hij de eerste vraag meent te moeten beantwoorden, vouwt dit over de lengte en daarna over de breedte in drieën, met het woord „ja" of „neen" aan de binnenzijde, en vernietigt het andere biljet.

50. 1. Daarna wordt achtereenvolgens door elk der leden het biljet, dat zijn antwoord op de eerste vraag bevat, door eene in het deksel aangebrachte gleuf van een gesloten bus geworpen.

2. Nadat door schudden van de bus de biljetten daarin zijn dooreengemengd, stort de secretaris van den raad den inhoud uit op een open schaal, waarna de biljetten geteld en, na door den voorzitter te zijn geopend, eerst door hem en daarna door een der andere leden van den raad overluid voorgelezen worden. Gelijktijdig wordt door den secretaris van de bevinding een afzonderlijk proces-verbaal opgemaakt. Dadelijk daarop worden de biljetten door den voorzitter vernietigd.

51. Is blijkens dit proces-verbaal de eerste vraag bij meerderheid van stemmen bevestigend beantwoord, dan wordt door den voorzitter de tweede in artikel 45 der Bevorderingswet omschreven vraag gesteld en wordt daarbij op de in de beide voorgaande artikelen van dit reglement omschreven wijze gehandeld.

52. 1. Het proces-verbaal der stemming wordt vervolgens na door den voorzitter en de leden te zijn onderteekend, met de processenverbaal der zittingen en alle verdere stukken, onder bijvoeging van een inventaris, in handen gesteld van den samensteller van den raad, die van het proces-verbaal der stemming een afschrift doet nemen en dit tegen ontvangbewijs aan den beklaagde doet toekomen.

2. Daarna worden alle stukken — het evenvermelde ontvangbewijs daaronder begrepen — door den samensteller van den raad aan den Minister van Marine toegezonden.

53. De samensteller van den raad ontbindt vervolgens den raad en stelt zoo noodig op de reisorder van den voorzitter de gevorderde verklaring; de voorzitter handelt op gelijke wijze met de reisorders van de overige leden.

HOOFDSTUK II.

VAN DE RADEN VAN APPÈL.

54. 1. Indien de Minister van Marine, na kennisneming van de op de zaak betrekking hebbende stukken, gebruik meent te moeten maken van de bevoegdheid, omschreven in artikel 48 der Bevorderingswet, doet hij aan Ons een voorstel tot het benoemen van een voorzitter van een ter zake samen te stellen raad van appèl.

2. De Minister doet, gelijktijdig met dit voorstel, aan den beklaagde langs den hiërarchischen weg mededeeling van het feit, dat de zaak nader door een raad van appèl zal worden onderzocht.

55. 1. Wenscht de beklaagde in beroep te komen, dan zendt hij een aan Ons gericht bezwaarschrift aan den Minister van Marine, die dit geschrift met een voorstel als in het eerste lid van het voorgaande artikel bedoeld, aan Ons doet toekomen.

2. De Minister handelt alsdan ten aanzien van den beklaagde op gelijke wijze als in het tweede lid van dat artikel is bepaald.

56. 1. Door den Minister van Marine wordt met het samenstellen van den raad van appèl belast een in dienst zijnd vlagofficier of een als vlagofficier gepensionneerd officier van hoogeren rang of meerderen ouderdom van rang dan den bij Koninklijk Besluit benoemden voorzitter van dien raad.

2. Tot leden van den raad van appèl kunnen, in verband met den rang van den beklaagde en met het bepaalde in het laatste lid van artikel 49 der Bevorderingswet, worden geroepen de personen, genoemd in artikel 6, eerste lid, sub 1 en 2, zoo zij van minderen ouderdom van rang of lageren rang zijn dan de voorzitter. Behoort de beklaagde tot het korps officieren der Koninklijke marine-reserve, dan is het bepaalde in het tweede lid van artikel 6 van overeenkomstige toepassing.

57. 1. Door den Minister van Marine wordt aan den samensteller van den raad van appèl kennis gegeven van het Koninklijk Besluit, waarbij de voorzitter van den raad van appèl is benoemd, onder overlegging van *alle* stukken, welke op de zaak betrekking hebben.

2. Deze kennisgeving vervangt de lastgeving bij den raad van onderzoek voorgeschreven.

58. De bepalingen van dit reglement omtrent het samenstellen en de wijze van werken van den raad van onderzoek, gelden, met inachtneming van het bepaalde in de beide voorgaande artikelen, ook voor den raad van appèl, met dien verstande evenwel:

1°. dat de beklaagde éénmaal ten hoogste twee der tot lid of plaatsvervangend lid van den raad van appèl aangewezen personen, doch niet den bij Koninklijk Besluit benoemden voorzitter zal mogen wraken;

2°. dat den beklaagde, als hij dat niet verlangt, niet opnieuw inzage van de op de zaak betrekking hebbende stukken — als bedoeld in artikel 20 — behoeft te worden verleend;

3°. dat de officier, welke door den beklaagde zal worden aangewezen om hem in zijne verdediging voor den raad van appèl bij te staan, niet dezelfde persoon behoeft te wezen, als die, welke bij de behandeling der zaak door den raad van onderzoek met die taak was belast.

HOOFDSTUK III.

VAN DE HERZIENING.

59. Met inachtneming van het bepaalde in het tweede lid van artikel 55 der Bevorderingswet, gelden voor de samenstelling en de wijze van werken van de raden van onderzoek en van appèl, die ingevolge het tweede lid van artikel 54 dier wet belast worden met de herziening van een uitgebracht advies, dezelfde regelen als in dit reglement in de beide voorgaande hoofdstukken zijn voorgeschreven voor de samenstelling en de wijze van werken van de raden van onderzoek en van appèl, met dien verstande:

1°. dat een raad, belast met eene herziening van een uitgebracht advies, zal vergaderen in een gemeente, waar een commandement der Marine is gevestigd, dan wel te *'s-Gravenhage*, ter beslissing van den Minister van Marine;

2°. dat bijaldien hij, omtrent wien het betwiste advies werd uitgebracht, mocht zijn overleden, de hem als beklaagd officier toegekende rechten overgaan op hem of haar, die op grond van artikel 53 van genoemde wet de aanvrage om herziening heeft ingezonden.

HOOFDSTUK IV.

VAN DE KOSTEN VAN HET ONDERZOEK.

60. 1. Verlangt de beklaagde afschrift van stukken, welke tot zijne zaak behooren, dan worden hem die door de zorg van den voorzitter van den raad verleend. Tot het maken van zoodanige afschriften zal de voorzitter de hulp inroepen van de hoogste militaire autoriteit der zeemacht ter plaatse waar de raad vergadert. Vergadert de raad te *'s-Gravenhage* dan zal de hulp van het departement van Marine worden ingeroepen. Van overgelegde conduite-rapporten van beklaagde zullen hem geen afschriften mogen worden uitgereikt.

2. Het vervaardigen en verstrekken van afschriften geschiedt kosteloos.

61. 1. De kosten van deskundigen zijn voor rekening van den Staat. In *Nederland* worden ze berekend overeenkomstig de bepalingen van het tarief, vastgesteld bij de wet van 18 April 1874 (*Staatsblad* n°. 66), zooals dat sedert is gewijzigd, en verrekend op de door de belanghebbenden aan den Minister van Marine in te zenden declaratiën in duplo.

2. Buiten *Nederland* worden die kosten berekend overeenkomstig de ter plaatse geldende bepalingen en verrekend op declaratiën in duplo, in te dienen aan den officier van administratie, die ingevolge het bepaalde in artikel 62 tot het doen van betalingen is aangewezen.

3. Deze declaratiën moeten door hem, die als voorzitter van den raad fungeert of gefungeerd heeft, worden onderteekend, met de vermelding, dat zij zijn deugdelijk, overeenkomstig het tarief en onvergolden.

62. 1. De kosten van de getuigen worden, onverschillig te wiens laste zij komen, onmiddellijk na afloop van de zitting, waarop die getuigen zijn verschenen, door den voorzitter toegeschat.

2. De toegeschatte bedragen, voor zooverre die ten laste van den Staat komen, worden terstond na de toeschatting aan den belanghebbende uitbetaald.

3. Die uitbetaling, benevens alle verdere uit het onderzoek voortvloeiende betalingen, geschieden, wanneer niet anders in dit reglement wordt bepaald, in de gevallen genoemd in artikel 4:

sub 1°. door den Chef van de Afdeeling Comptabiliteit bij het departement van Marine te *'s-Gravenhage*;

sub 2°. I, *a* en *b* door een officier van administratie aan te wijzen door den commandant van het Marinestation;

sub 2°. II, *a* en *b*, door den officier van administratie aan boord van den bodem waar de raad vergadert;

sub 2°. II, *c*, door den officier van administratie gedetacheerd aan de IIIde afdeeling van het Departement der Marine te *Batavia*, zoo de raad te *Batavia* vergadert en door den officier van administratie van een der marine-inrichtingen te *Soerabaja*, zoo de raad te Soerabaja vergadert.

4. De betaalde gelden worden op de in artikel 72 bedoelde wijze met 's Rijks schatkist verrekend. Bij die verrekening worden de voor iederen getuige afzonderlijk opgemaakte en door hen gequiteerde toeschattingen door den voorzitter overgelegd.

5. Deze toeschattingen zijn vrij van het recht van zegel.

63. 1. Zoo spoedig mogelijk na het uitbrengen van eene dagvaarding, zendt de belanghebbende deurwaarder eene door de bevoegde rechterlijke autoriteit getaxeerde declaratie in aan den Minister van Marine.

2. De Minister van Marine doet nagaan of deze kosten door den Staat moeten worden betaald. Is dit het geval, dan worden de declaratiën, na door hem die als voorzitter van den raad fungeert of gefungeerd heeft, voor deugdelijk te zijn onderteekend, ter verrekening toegezonden aan den chef van de Afdeeling Comptabiliteit bij het departement van Marine. Moeten deze kosten niet door den Staat worden betaald of voorgeschoten, dan worden de declaratiën aan den betrokken deurwaarder teruggezonden onder mededeeling, dat hij zich tot het verkrijgen van betaling tot den beklaagde zal hebben te wenden.

64. 1. De uitgaven werkelijk gedaan voor het vervoer van gevangenen of van gegijzelden, die als getuigen zijn gehoord, worden aan den Staat in rekening gebracht.

2. Gewapend militair geleide tot overbrenging van zoodanige getuigen wordt in *Nederland* op verzoek van den voorzitter van den raad kosteloos voor den beklaagde verstrekt door de zorg van den commandant der Marine te *Willemsoord*.

3. De aan de in het voorgaande lid bedoelde overbrenging verbonden kosten, zoomede die van het vervoer van gevangenen in cellulaire of andere rijtuigen, komen ten laste van den Staat.

65. 1. De voorzitter van den raad zal aan de gehoorde getuigen, die zulks verlangen, vóór hun vertrek eene vergoeding voor reis- en verblijfkosten toeschatten.

2. Bij die toeschatting zal hij in billijkheid rekening houden met de werkelijk door de getuigen ten gevolge van hunne oproeping gemaakte of nog te maken onkosten, in *Nederland* bovendien met de verdeeling in klassen en het tarief, vastgesteld bij het Reisbesluit 1916 en het Koninklijk Besluit van 22 December 1915 n°. 75, en in *Oost-Indië*, *Suriname* of *Curaçao* met de daar te lande geldende tarieven voor reis- en verblijfkosten.

66. Bij het bepalen van de vergoeding, in het voorgaand artikel bedoeld, ten behoeve van getuigen, die zich ten gevolge van ziekte of lichaamsgebreken of in verband met hun leeftijd door een ander hebben doen vergezellen, zal de voorzitter, indien dit geleide naar zijne meening noodzakelijk was, daarmede in billijkheid rekening houden.

67. Boven en behalve de vergoeding, bedoeld in artikel 65, kan door den voorzitter aan niet-militaire getuigen, die niet door den Staat, de provincie of de gemeente worden bezoldigd, of die niet zijn bezoldigde beambten of bedienden, bevoegd tot het opsporen van misdrijven of tot het opmaken van daartoe betrekkelijke verklaringen, verbalen en relazen, eene billijke vergoeding voor tijdverzuim worden toegeschat.

68. Aan gevangenen of gegijzelden, die als getuigen zijn gehoord, wordt geene vergoeding toegesehat.

69. 1. Indien na het zitting nemen enkele leden van den raad of in bijzondere gevallen alle leden zich, ten behoeve van het onderzoek, naar elders moeten begeven, zijn zij daartoe gemachtigd.

2. De uit dien hoofde op te maken declaratiën van den voorzitter en de leden voor reis- en verblijfkosten, berekend volgens de ter plaatse geldende voorschriften, worden ingediend aan het departement van Marine te *'s-Gravenhage*, wanneer de raad vergadert in *Nederland* of buiten *Oost-Indië* en aan het departement der Marine te *Batavia*, wanneer de raad vergadert in *Oost-Indië*.

70. 1. Voor kosten, eventueel verschuldigd voor huur van lokalen tot het houden van vergaderingen als bij dit reglement gevorderd, wordt eene afzonderlijke declaratie opgemaakt.

2. Zij wordt door hem, die fungeert of gefungeerd heeft als voorzitter van den raad, voorzien van eene verklaring tot aanwijzing van het aantal dagen, dat de raad de lokalen voor zijne vergaderingen in gebruik heeft gehad.

3. Nadat de rekening is goedgekeurd door den samensteller van den raad, wordt zij op de gewone wijze voldaan door den ambtenaar of officier, daartoe in artikel 62 aangewezen.

71. 1. De overige onkosten, welke een noodzakelijk gevolg zijn van de behandeling der zaak, worden door den voorzitter voldaan, die de daartoe benoodigde gelden tegen ontvangbewijs verkrijgt van den ambtenaar of officier van administratie, die in artikel 62 voor het doen van betalingen is aangewezen.

2. Deze kosten komen ten laste van den Staat.

72. 1. Nadat de werkzaamheden van den raad zijn afgeloopen, zullen de op dat oogenblik door den betrokken ambtenaar of officier van administratie ingevolge dit reglement gedane uitgaven op eene declaratie worden gebracht en verantwoord.

2. Deze declaratie wordt goedgekeurd door hem, die als voorzitter van den raad heeft gefungeerd en ingezonden aan het departement van Marine te *'s-Gravenhage*, met uitzondering van het geval, dat de raad heeft vergaderd in *Oost-Indië*, zullende de declaratie dan worden ingezonden aan het departement der Marine te *Batavia*.

3. Later gedane betalingen worden verrekend bij suppletoire declaratie, op overeenkomstige wijze opgemaakt en goedgekeurd.

73. Indien de betrokken officier niet uit den militairen dienst wordt ontslagen, kan de

Minister van Marine op aanvrage van de noodeloos ten verzoeke van beklaagde gehoorde getuigen, of van de deurwaarders, die hen dagvaardden, bevelen, dat de hun toegeschatte gelden, voor zooverre die door den beklaagde nog niet zijn voldaan, worden ingehouden op het traktement, dat deze nog te vorderen mocht hebben.

74. Hetgeen in dit hoofdstuk ten aanzien van den beklaagden officier is bepaald, geldt in geval van herziening, ten aanzien van hem of haar, die de herziening heeft aangevraagd.

Behoort bij Koninklijk Besluit van 5 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 228).

De Minister van Marine,
E. P. WESTERVELD.

---

5 *Juni* 1925. BESLUIT, houdende nadere vaststelling van regelen voor de toekenning van wachtgeld bij terugkomst in *Nederland* aan personen, die voor benoeming in tijdelijken dienst ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch Indië* zijn gesteld. S. 229.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 27 Mei 1925, 9de afdeeling, onderafdeeling A B, n°. 29;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Ons besluit van 9 Mei 1921, n°. 92 (*Staatsblad* n°. 722), wordt nader gelezen als volgt:

Art. 1. Onze Minister van Koloniën wordt gemachtigd om aan personen, die voor benoeming in tijdelijken burgerlijken dienst in *Nederlandsch-Indië* (detacheering) ter beschikking van den Gouverneur-Generaal zijn gesteld, en aan met hen naar het oordeel van Onzen voornoemden Minister gelijk te stellen personen bij hunne terugkomst hier te lande een wachtgeld toe te kennen tot een bedrag gelijk aan het salaris, hetwelk zij zouden genoten hebben indien zij in hunne vroegere betrekking hier te lande waren werkzaam gebleven, ingaande met den dag volgende op dien, waarop de Indische ambtsbezoldiging ophoudt, en voortdurende tot den dag, waarop hun salaris hier te lande ingaat.

Ingeval deze maatstaf ontbreekt, wordt het bedrag van het wachtgeld bepaald aan de hand van de voor de ambtenaren in Nederlandschen openbaren dienst geldende salarisregelingen.

Voor zoover betreft leerkrachten bij het Middelbaar- en Gymnasiaal Onderwijs wordt, in geval van eene voorloopige plaatsing in eene betrekking met minder uren dan in die, welke de belanghebbenden onmiddellijk vóór hun tijdelijken burgerlijken dienst in *Nederlandsch-Indië* bekleedden, het wachtgeld niet geheel ingetrokken, doch met het aan eerstbedoelde betrekking verbonden salaris verrekend.

2. Aan niet onder artikel 1 van dit besluit vallende personen, die voor benoeming in tijdelijken dienst ter beschikking van den Gouverneur-Generaal zijn gesteld, kan door Onzen voornoemden Minister bij hunne terugkomst hier te lande voor ten hoogste zes maanden mede een wachtgeld worden toegekend, berekend op de in artikel 1 aangegeven wijze.

3. De uit dit besluit voortvloeiende uitgaven worden gekweten ten laste van het Iste hoofdstuk der begrooting van *Nederlandsch-Indië*.

4. Dit besluit werkt terug tot 1 September 1923.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Kehrsiten, den 5den Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 25 *Juni* 1925.)

---

5 *Juni* 1925. BESLUIT tot nadere verhooging van de gagements- en pensioensbedragen van de Europeesche militairen van het Nederlandsch-Indische leger beneden den rang van onderluitenant, die vóór 1 Januari 1920 recht op gagement of pensioen hebben verkregen. S. 230.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 13 Mei 1925, 8ste afdeeling, n°. 39;

Den Raad van State gehoord (advies van 26 Mei 1925, n°. 32);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Koloniën van 30 Mei 1925, 8ste afdeeling, n°. 20;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. een. 1. De ingevolge Ons besluit van 24 September 1920, n°. 92 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 751, *Indisch Staatsblad* 1921, n°. 26) verhoogde gagementen en pensioenen van de *Europeesche* militairen beneden den rang van onderluitenant van het Nederlandsch-Indische leger worden nader verhoogd met 40 (veertig) opcenten op de reeds toegekende verhooging, tot een algemeen geldend minimum van f 60, en met dien verstande:

1°. dat de nadere verhooging alleen wordt toegekend aan de gegageerde- en gepensioneerde militairen, die:

a. op 1 Januari 1925 den leeftijd van vijftig jaar of ouder hebben bereikt;

b. na dien datum den leeftijd van vijftig jaar bereiken of hebben bereikt;

2°. dat de nader verhoogde gagementen en pensioenen niet meer mogen bedragen dan bet voor den overeenkomstigen rang of stand bij gelijken voor gagement- of pensioen tellenden diensttijd en overigens voor gelijke omstandigheden vastgestelde pensioensbedrag in het bij § III van artikel 1 van Ons besluit van 4 December 1919, n°. 66 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 801, *Indisch Staatsblad* 1920, n°. 65) vastgestelde pensioenreglement, zooals dit is gewijzigd bij Ons besluit van 24 September 1920, n°. 91 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 750, *Indisch Staatsblad* 1921, n°. 25);

3°. dat de gagementen en pensioenen, die na de eerste verhooging reeds meer bedragen dan de thans in overeenkomstige gevallen geldende pensioensbedragen, niet zullen worden verminderd.

2. De nadere verhooging gaat in voor de oud-militairen genoemd in het eerste lid onder:

a. op 1 Januari 1925;

b. van en met de maand, volgende op die, waarin de vijftigjarige leeftijd werd bereikt.

Art. twee. Onze Minister van Koloniën in *Nederland* en de Gouverneur-Generaal of de

door dezen aan te wijzen autoriteit in *Nederlandsch-Indië* beslist en stelt vast het bedrag van de nadere verhooging in gevallen, waarin door het vorige artikel niet wordt voorzien, doch voor zooveel mogelijk en noodig in overeenstemming met de in dat artikel gestelde regelen.

Art. drie. De verhoogingen worden berekend in volle gulden, waarbij de overschietende deelen voor een gulden worden gerekend.

Art. vier. De uit dit besluit voortvloeiende uitgaven komen ten laste van de begrooting van *Nederlandsch-Indië*.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Kehrsiten, den 5den Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 23 *Juni* 1925.)

---

5 *Juni* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Hij die een werk ten behoeve der gemeente heeft aangenomen kan, zoolang de desbetreffende overeenkomst nog loopt, niet als raadslid worden toegelaten.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Th. Diependaal te Hellevoetsluis tegen het besluit van Gedep. Staten van Zuid-Holland van 2 Maart 1925, S. nº. 59, waarbij is gehandhaafd het besluit van den Raad van Hellevoetsluis van 13 Februari 1925 tot zijne niet-toelating tot lid van den Raad dier gemeente;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 20 Mei 1925, nº. 382;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 3 Juni 1925, nº. 4459, afd. B. B.;

O. dat het besluit van Gedep. Staten steunt op de overweging, dat bij het besluit van den Raad van Hellevoetsluis van 13 Februari 1925 tot niet-toelating van Th. Diependaal als lid van dien Raad in aanmerking is genomen, dat de appellant tegen een overeengekomen en schriftelijke vastgestelde vergoeding, welke hij uit de gemeentekas ontvangt, steenen tot puin klopt ten einde daarmede wegen, in onderhoud bij de gemeente te verharden; dat bedoelde werkzaamheden gequalificeerd moeten worden als „aanneming van werk ten behoeve der gemeente", zijnde eene handeling, welker verrichting ingevolge art. 24 der Gemeentewet met het raadslidmaatschap onvereenigbaar is; dat hun College hieromtrent moet overwegen dat blijkens een door den gemachtigde van het gemeentebestuur in hunne openbare vergadering overgelegde, door Diependaal onderteekende verklaring, deze laatste aangenomen heeft ten behoeve van de gemeente Hellevoetsluis een partij puin voor de som van f 3.50 per M³ te kloppen en te verspreiden over wegen, onder voorwaarde, dat het puin geklopt en afgeleverd wordt ten genoegen van of van een door B. en W. aan te wijzen persoon en dat het hiervoor hem toekomend bedrag zal worden uitbetaald, nadat de oplevering heeft plaats gehad; dat de hiervorenbedoelde handeling aangemerkt behoort te worden als aanneming van werk ten behoeve der gemeente;

dat de appellant in beroep aanvoert dat het de bedoeling van het gemeentebestuur van Hellevoetsluis is geweest om bij wijze van werkverschaffing aan hem als werklooze steun te verleenen;

O. dat de appellant bij overeenkomst van 12 Februari 1925 heeft verklaard van de gemeente Hellevoetsluis aan te nemen het kloppen van een partij puin voor de som van f 3.50 per M³ en te verspreiden over wegen, voor de som van f 2 per M³ onder de navolgende voorwaarden:

a. dat het puin geklopt en afgeleverd wordt ten genoegen van of van een door Burgemeester en Wethouders aan te wijzen persoon; *b.* dat het hiervoor toekomende bedrag zal worden uitbetaald nadat de oplevering heeft plaats gehad;

dat hieruit volgt dat de appellant ook gedurende zijn raadslidmaatschap deze overeenkomst moet gestand doen;

dat de Raad derhalve terecht bij besluit van 13 Februari 1925 heeft beslist, dat de appellant niet als raadslid kan worden toegelaten, wegens deelneming aan eene aanneming van werk ten behoeve der gemeente en eene zoodanige deelneming volgens art. 24 der Gemeentewet zich niet verdraagt, met het raadslidmaatschap;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast enz. (A. B.)

---

5 *Juni* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Waterstaat aan de Gedeputeerde Staten van de verschillende provinciën, betreffende toepassing VIIen titel Onteigeningswet.

Het is voorgekomen, dat bij gevallen, waarin toepassing van den VIIen titel der Onteigeningswet noodig was, de tervisielegging geschiedde zonder dat de stukken vooraf aan mijn Departement ter beoordeeling waren toegezonden, zoodat dus dezerzijds niet vooraf was kunnen worden beoordeeld, of die stukken wel aan de wettelijke bepalingen voldeden dan wel, of om andere redenen het ter visie leggen der stukken niet raadzaam zou moeten worden geacht.

Aangezien een dergelijke gang van zaken mij ongewenscht voorkomt, moge ik er Uw aandacht op vestigen, dat, in het vervolg aanvragen om dezerzijds te bevorderen toepassing van de Onteigeningswet, zoo tijdig bij mijn Departement zullen dienen te worden aangebracht, dat de plannen te voren, althans vóór de tervisielegging dezerzijds kunnen worden beoordeeld.

U gelieve de gemeentebesturen met het bovenstaande in kennis te stellen. (B. S.)

---

8 *Juni* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de onderscheidene Gemeentebesturen, betreffende verrekening vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. Vervolg op schrijven van: 15 April 1925.

Met wijziging voor zooveel noodig van mijne circulaire dd. 15 April 1925, N°. 2862, Afdeeling B.B., heb ik de eer U mede te deelen, dat het om practische redenen wenschelijk is voorgekomen, de in die circulaire sub 4 genoemde uitkeeringen door het Rijk van woningbouwvoorschotten, vooralsnog niet bij de regeling te betrekken. Deze uitkeeringen zullen mitsdien op de gebruikelijke wijze, dat is zonder tusschenkomst van de Bank voor Nederlandsche gemeenten, worden betaalbaar gesteld.

Voorts deel ik U mede dat onder de sub 2 bedoelde belastingen uit den aard der zaak ook zijn begrepen de opcenten, die ten bate der gemeente op de Rijksbelastingen worden geheven. Te dien aanzien bestaat het voornemen, wat de opcenten op de grondbelasting betreft, van af ultimo Maart tot en met November van het belastingjaar telkens 1/12 van het geraamde kohierbedrag beschikbaar te stellen, terwijl dan de einduitkeering (omvattende het volle kohierbedrag, verminderd met de reeds gedane uitkeeringen) zal plaats hebben na afloop der maand December van het belastingjaar. Inzake opcenten der personeele belasting zullen de uitkeeringen vanaf ultimo April van het belastingjaar tot en met Maart daaraanvolgende, telkens 1/15 van de geraamde som bedragen, zullende de eindafrekening (omvattende het geheele kohierbedrag, verminderd met de reeds gedane uitkeeringen) na afloop der maand April op het belastingjaar volgende, geschieden.

De kwade posten betreffende de gemeentelijke inkomstenbelasting zullen evenals tot dusver, met de voorloopige uitkeeringen worden verrekend, met dien verstande dat telkens 1/9 van het deswege over een kalenderjaar geraamde bedrag in het debet van de rekening der gemeente wordt gebracht, terwijl het verschil tusschen het werkelijke en het geraamde bedrag dier kwade posten in April of Mei volgende op het betrekkelijke kalenderjaar, door debiteering of crediteering der vorenbedoelde rekening zal worden verrekend.

Voor zooveel de opcenten der grond- en personeele belasting over het thans loopende dienstjaar betreft, zullen de tot ultimo Juni aan de gemeente volgens de nieuwe regeling toekomende bedragen ten volle in het credit, daarentegen de tot ultimo Mei op den vroegeren voet gedane uitkeeringen wegens die opcenten, in het debet harer rekening worden gebracht. Op dezelfde wijze zullen de in het loopende kalenderjaar gedane inhoudingen wegens kwade posten der gemeentelijke inkomstenbelasting in het credit, daarentegen het tot ultimo Juni verschuldigde 3/9 deel der raming wegens die kwade posten in het debet dier rekening worden gebracht.

U gelieve met het bovenstaande rekening te houden. (B. S.)

---

8 *Juni* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Hij die kalkeieren verkoopt, zeggende, dat het versche eieren zijn, verkoopt eieren, welke als „versche eieren" in ondeugdelijken toestand verkeeren.

(Warenwet art. 6.)

Mrs. Fentener v. Vlissingen, Segers, Ort, Taverne, Kirberger.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Alkmaar, requirant van cassatie tegen een vonnis van gemelde Rechtbank van 17 Maart 1925, waarbij in hooger beroep met vernietiging van een door het Kantongerecht te Alkmaar op 6 Februari 1925 gedane uitspraak, Klaas Vet, geboren op 12 September 1876 te Zaandam en aldaar wonende, van beroep werkman, is ontslagen van alle rechtsvervolging.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

Bij het bestreden vonnis is bewezen verklaard, dat de beklaagde den 8 December 1923 des namiddags circa $12^3/_4$ uur te Alkmaar aan Johan Helder onder de benaming van versche eieren heeft verkocht een aantal eieren, welke als versche eieren in ondeugdelijken toestand verkeerden, zijnde toch die eieren kalkeieren. De Rechtbank achtte dit feit echter niet strafbaar, in het bijzonder ook niet krachtens de Alkmaarsche Verordening op het keuren van waren, welke in art. 2 onder de strafbedreiging van art. 6 verbiedt waren te verkoopen, die in ondeugdelijken toestand verkeeren.

Naar de meening der Rechtbank toch vallen daaronder niet waren, die, hoewel op zich zelve deugdelijk en voldoende aan gestelde minimumeischen en ongevaarlijk en dus niet voor afkeuring vatbaar, toch niet alle hoedanigheden van die waar in oorspronkelijken of geheel normalen staat bezitten. De beklaagde werd dan ook van alle rechtsvervolging ontslagen.

Als middel van cassatie is aangevoerd, dat geschonden zijn art. 2 en art. 6 van bovengenoemde Verordening door niet-toepassing van die bepalingen en art. 216 Wetb. van Strafv. door verkeerde toepassing.

De vraag, welke zich hier voordoet, is in den grond deze, of de ondeugdelijkheid van den toestand eener waar alleen aan objectieve eischen getoetst mag worden, dan wel of bij die toetsing ook rekening mag worden gehouden met de benaming, waaronder de waar wordt aangediend. Ik meen, dat die vraag in laatstbedoelden zin moet worden beantwoord, gelijk zij al meermalen door den Hoogen Raad in dien zin is beantwoord, waar het waren — in het bijzonder volle melk — betrof, waarvan was bewezen verklaard, dat deze ondeugdelijk waren van samenstelling, hetzij door toevoeging van vreemde, hetzij door onttrekking van daaraan eigen bestanddeelen. De Rechtbank maakt voor de toepassing van haar stelregel dan ook een uitzondering voor waar „die door de natuur gegeven alleen verhandeld pleegt te worden in den staat, zooals zij ontstaat — zooals b.v. de waar melk, die als volle melk geproduceerd wordt en waarvan elke toevoeging (bijvoorbeeld van water) en elke wegneming van een samenstellend deel (bijvoorbeeld van room of een deel daarvan) het oorspronkelijke karakter van volle melk te loor doet gaan, zonder — in het algemeen — een ander handelsartikel te doen ontstaan". Het is mij echter niet duidelijk geworden, waardoor deze uitzondering gerechtvaardigd zou worden, noch waarom zij, indien gerechtvaardigd, niet eveneens zou gelden voor eieren, die toch ook als versche eieren geproduceerd worden en waarvan toch de bewaring in kalk ook het oorspronkelijk karakter van

versche eieren te loor doet gaan — zonder een ander handelsartikel te doen ontstaan. — Ik kan mij voorts voor mijne opvatting nog beroepen op 's Hoogen Raads Arrest van 26 Juni 1922 (W. 10944, Ned. Jur. 1922, blz. 1036), betrekking hebbende op eene waar, welke als roombotermelange was verkocht, doch niet een aantoonbare hoeveelheid roomboter bevatte. De Hooge Raad besliste toen, dat de vraag, of een waar deugdelijk is samengesteld, bij waren, welke zich krachtens hare benaming aandienen als zekere bestanddeelen te bevatten, door de Rechtbank te recht aan het al of niet aanwezig zijn van die bestanddeelen is getoetst.

Een aan de benaming ontleende maatstaf zal ook mogen worden aangelegd, wanneer de deugdelijkheid van den toestand der waar moet worden beoordeeld. In deze zaak is te laste gelegd en bewezen verklaard, dat de onder de benaming versche eieren verkochte waar als zoodanig in ondeugdelijken toestand verkeerde. Van welken aard die ondeugdelijke toestand was, wordt nader aangeduid door de toevoeging „zijnde toch die eieren kalkeieren". De vraag is bij mij gerezen, of deze aanduiding voldoende is. Op zich zelf behoeft daarin niet meer te worden gelezen, dan dat de eieren in kalk verduurzaamd en dus niet versch waren. Er is echter meer dan dit te laste gelegd en bewezen verklaard: door die verduurzaming in kalk verkeerden de eieren in een toestand, die ze als versche eieren ondeugdelijk maakte, in een toestand dus, die een andere was, dan waarin versche eieren verkeeren en die ze ongeschikt of minder geschikt maakte voor het gebruik, dat men zich van versche eieren voorstelt te kunnen maken. Dit kon de Rechtbank bewezen verklaren door de overneming van het deskundig oordeel, inhoudende, dat kalkeieren zijn anders van smaak en reuk dan versche eieren en zich minder goed leenen tot bakken, omdat zij, zoodra zij opengebroken zijn, uiteen plegen te loopen. Blijkbaar heeft dus de Rechtbank de aanduiding „zijnde toch die eieren kalkeieren" in dezen zin opgevat en bewezen verklaard, dat de verkochte eieren bedoelde eigenschappen, welke van die van versche eieren afwijken, vertoonden.

Het middel komt mij derhalve gegrond voor.

Ik concludeer, dat het bestreden vonnis zal worden vernietigd, doch alleen voorzoover daarbij het bewezen verklaarde niet strafbaar is verklaard en de beklaagde te dier zake van alle rechtsvervolging is ontslagen, dat met aanhaling van de artt. 2 en 6 der Gemeenteverordening van Alkmaar op het keuren van waren en van Art. 23 Wb. v. Sr. aan het bewezen verklaarde de benaming zal worden gegeven: het te Alkmaar waren verkoopen, die in ondeugdelijken toestand verkeeren, en dat de beklaagde te dier zake zal worden veroordeeld tot betaling van een geldboete van f 50.—, bij gebreke van betaling te vervangen door hechtenis van 25 dagen.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Kirberger;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie: (zie concl. Adv.-Gen.).

O. dat aan den beklaagde bij inleidende dagvaarding is ten laste gelegd, dat hij den 8en December 1923 des namiddags circa 12¾ uur te Alkmaar aan Johan Helder onder de benaming van versche eieren heeft verkocht een aantal eieren, welke als versche eieren in ondeugdelijken toestand verkeerden, zijnde toch die eieren kalkeieren;

O. dat de Rechtbank bij het bestreden vonnis deze feiten heeft bewezen verklaard met beklaagde's schuld eraan, doch het bewezene niet strafbaar heeft geacht en beklaagde heeft ontslagen van alle rechtsvervolging;

O. dat artikel 2 van de Alkmaarsche verordening op het keuren van waren luidt:

„Het is verboden waren te verkoopen, die ondeugdelijk van samenstelling zijn of in ondeugdelijken toestand verkeeren", terwijl bij artikel 6 op overtreding dier bepaling straf is gesteld;

dat de beslissing der Rechtbank in hoofdzaak hierop berust, dat onder deze bepaling niet valt verkoop van waren, welke hoewel op zichzelve deugdelijk en voldoende aan gestelde minimumeischen en ongevaarlijk, en dus niet voor afkeuring vatbaar, toch niet alle hoedanigheden van die waar in oorspronkelijken of geheel normalen staat bezitten, tenzij het waren zijn, welke, door de natuur gegeven, alleen verhandeld plegen te worden in den staat, waarin ze ontstaan; dat verder een kalkei een zelfstandig, gebruikelijk en eerlijk handelsartikel is en niet slechts een versch ei in verminderden ondeugdelijken toestand, zoodat hij, die een kalkei voor een versch ei verkoopt, niet beschouwd kan worden een andere waar, namelijk een versch ei, verkocht te hebben in ondeugdelijken toestand;

O. hieromtrent:

dat blijkens het door de Rechtbank overgenomen oordeel van den door haar gehoorden deskundige kalkeieren zijn, wat den toestand betreft, waarin zij verkeeren, verschillend van — en in meerdere opzichten van minder kwaliteit dan versche eieren; dat, naar dien deskundige, kalkeieren anders van smaak en reuk zijn dan versche eieren en zich onder meer minder goed leenen tot bakken, omdat zij, zoodra ze opengebroken zijn, uiteen plegen te loopen;

dat derhalve kalkeieren door de behandeling, welke ze hebben ondergaan, hierin bestaande, zooals de deskundige nog meedeelt, dat ze geruimen tijd in de kalk hebben gelegen, eigenschappen hebben erlangd — door de enkele benaming „kalkeieren" reeds aangeduid —, waardoor zij minder deugdelijk zijn dan versche eieren;

dat hij, die kalkeieren verkoopt, zeggende, dat het versche eieren zijn, mitsdien verkoopt eieren, welke als „versche eieren", in ondeugdelijken toestand verkeeren en in strijd handelt met artikel 2 voormeld, waartegen niet afdoet de omstandigheid, dat de verkochte waar een zelfstandig handelsartikel en als zoodanig deugdelijk is, vermits dit niet uitsluit, dat ze ondeugdelijk kan zijn als de waar, onder wier benaming ze wordt aangediend;

dat derhalve de in het cassatiemiddel genoemde artikelen door de Rechtbank zijn geschonden, het bestreden vonnis, in voege als hierna te vermelden, moet worden vernietigd en beklaagde alsnog moet worden veroordeeld;

Vernietigt het vonnis door de Arr.-Rechtbank te Alkmaar op 17 Maart 1925 in deze zaak

gewezen, doch alleen voorzoover het daarbij bewezen verklaarde niet strafbaar is verklaard en beklaagde van alle rechtsvervolging is ontslagen;

En in zoover opnieuw rechtdoende ingevolge artikel 105 R.O.:

Gezien, behalve gemeld artikel 2, artikel 6 van voorschreven verordening en artikel 23 Sr.;

Verstaat dat het bewezen verklaarde oplevert: „het te Alkmaar waren verkoopen, die in ondeugdelijken toestand verkeeren";

Veroordeelt gerequireerde te dier zake tot betaling van eene geldboete van vijftig gulden, met bepaling, dat, bij gebreke van betaling, de boete zal worden vervangen door hechtenis gedurende tien dagen. (N. J.)

---

11 *Juni* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

Gemeentelijke verordening van Arnhem tot het heffen van schoolgeld voor het volgen van lager onderwijs van 13 *Aug.* 1923.

Waar ingevolge art. 13 der bovenvermelde verordening een aanslag in de schoolgeldheffing wordt verminderd, indien een aanslag in de Rijksinkomstenbelasting, waarnaar deze aanslag berekend wordt, verminderd is, is onder „vermindering" ook te verstaan het geval, dat aan iemand, die in de Rijksinkomstenbelasting is aangeslagen, ontheffing van belasting, bijv. wegens staking van een bedrijf, wordt verleend.

Het woord is niet letterlijk op te vatten in den engen zin, dat het bloot zou slaan op de gevallen bedoeld in art. 109 en art. 110 der wet op de Inkomstenbelasting 1914.

Alleen door de uitdrukking „verminderen" ruim op te vatten wordt rekening gehouden met de bedoeling der verordening, de heffing gelijken tred te doen houden met de geldelijke draagkracht naar welke in de Rijksinkomsten belasting wordt bijgedragen

De Hooge Raad, enz.;

„Gezien het beroepschrift in cassatie van den Controleur der Gemeentebelastingen te Arnhem, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep, voor de directe belastingen aldaar van 19 Jan. 1925, betreffende den aanslag over 1924 van X., te IJ., in de heffing van schoolgeld voor het volgen van lager onderwijs, vastgesteld bij besluit van den Raad der gemeente Arnhem van 13 Aug. 1923, en goedgekeurd bij K. B. van 22 Oct. d.a.v., nº. 26;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Advocaat-Generaal Besier, namens den Procureur-Generaal, strekkende tot verwerping van het beroep;

Overwegende, dat belanghebbende in voormelde heffing over 1924 is aangeslagen naar een zelfde belastbaar inkomen als waarnaar hij over het belastingjaar 1923/1924 is aangeslagen in de Rijksinkonstenbelasting;

dat hem, op grond van het staken van een beroep, met ingang van April 1924 een gedeeltelijke ontheffing is verleend van den aanslag in laatstgenoemde belasting, waarna hij aan Burgemeester en Wethouders heeft verzocht om zijn aanslag in het schoolgeld dienovereenkomstig te verminderen;

dat dit verzoek door Burgemeester en Wethouders is afgewezen, doch, nadat belanghebbende tegen deze beslissing in beroep was gekomen, door den Raad van Beroep is ingewilligd, op grond van de overweging:

„dat weliswaar als inkomen wordt aangemerkt, dat, waarnaar appellant bij den aanvang van het heffingsjaar, dus op 1 Jan. 1924, is aangeslagen in de Inkomstenbelasting, doch dat latere wijziging van dien aanslag, blijkens art. 14 der Verordening, recht op ontheffing geeft, zoodat ten onrechte bij de beroepen beschikking appellants verzoek is afgewezen";

O. dat tegen deze uitspraak als middel van cassatie is voorgesteld:

Schending of verkeerde toepassing van art. 2, jº. art. 13, van de Verordening tot heffing van schoolgeld voor het volgen van het lager onderwijs, vastgesteld door den Raad der gemeente Arnhem, den 13en Aug. 1923, doordat de Raad van Beroep aanneemt, dat het voorschrift van art. 14 — bedoeld zal zijn art. 13 van de betreffende heffingsverordening — aanspraak geeft op vermindering van den aanslag in het schoolgeld, wanneer het inkomen, waarnaar die aanslag is geregeld, in den loop van het heffingsjaar vermindering ondergaat, ter ondersteuning van welk middel wordt aangevoerd, dat in het onderhavig geval de aanslag in de Rijksinkomstenbelasting, waarnaar het schoolgeld is berekend, niet verminderd is, daar alleen op dien aanslag krachtens art. 95 van de wet op de Inkomstenbelasting 1914 eene vermindering is verleend wegens staking van een beroep, waardoor de oorspronkelijke aanslag geen vermindering heeft ondergaan;

O. daaromtrent:

dat ingevolge art. 13 der meergemelde verordening, indien een aanslag in de Rijksinkomstenbelasting, waarnaar de aanslag in het schoolgeld is berekend, wordt verminderd, nadat de termijn voor het indienen van bezwaren tegen den aanslag in het schoolgeld reeds is verstreken, ook deze aanslag, op daartoe tijdig gedaan verzoek, wordt verminderd in overeenstemming met de vermindering van den aanslag in de Rijksinkomstenbelasting;

dat de wet op de Rijksinkomstenbelasting 1914 slechts in de artt. 109 en 110 spreekt van „verminderen" van den aanslag in die belasting, doch blijkbaar de bedoeling van art. 13 der verordening niet is om alleen in de gevallen, waarop *die* wetsartikelen zien, vermindering van den aanslag in het schoolgeld mogelijk te maken, omdat dan geenszins tot haar recht zou komen de strekking der bepaling om, overeenkomstig het door art. 62 der Lageronderwijswet 1920 voorgeschreven en in art. 2 der Verordening neergelegde stelsel, de heffing van schoolgeld gelijken tred te doen houden met de geldelijke draagkracht, naar welke in de Rijksinkomstenbelasting wordt bijgedragen:

dat deze bedoeling slechts dan volledig tot haar recht komt, indien behalve in de gevallen bedoeld bij de artt. 109 en 110 der wet op de Inkomstenbelasting 1914 vermindering van den aanslag in het schoolgeld wordt toegestaan niet alleen — gelijk het middel wil — indien ten gevolge van daartegen ingebrachte bezwaren de aanslag in de Rijksinkomstenbelasting geheel of gedeeltelijk wordt vernietigd, maar ook,

indien in den loop van het belastingjaar opkomende omstandigheden de draagkracht van den aangeslagene zoozeer verminderen, dat hem uit dien hoofde voor het vervolg geheele of gedeeltelijk ontheffing van dien aanslag wordt verleend;

dat mitsdien, waar de woorden van art. 13 der Verordening niet verbieden om ook in dat geval den aanslag in het schoolgeld in overeenstemming met de verleende ontheffing te verminderen, de Raad van Beroep in het onderhavig geval terecht zoodanige vermindering heeft toegestaan;

Verwerpt het beroep. (W.)

---

11 *Juni* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

Gemeentebelastingen. — Schoolgeldheffing voor het middelbaar onderwijs te Arnhem.

Wanneer in eene gemeentelijke belastingverordening bepaald is, dat het schoolgeld wordt geheven naar het inkomen waarover de schoolgeldplichtige bij den aanvang van het heffingsjaar is aangeslagen in de Rijksinkomstenbelasting en dat heffingsjaar begint met 1 Januari, wordt de bedoeling om verband te leggen tusschen de schoolgeldheffing en de aanslagen in de Rijksinkomstenbelasting alleen verwezenlijkt, indien grondslag van de heffing is het inkomen volgens den aanslag over het bij den aanvang van den heffingstermijn loopende op 1 Mei tevoren ingetreden belastingjaar, in dat geval, waar het betreft het heffingsjaar 1924, den aanslag over het belastingjaar 1 Mei 1923—30 April 1924.

Waar tegenover deze rationeele opvatting in het cassatiemiddel wordt betoogd, dat beslissend zou zijn niet het belastingjaar waarop de aanslag in de rijksbelasting betrekking heeft, maar de datum waarop de laatste aanslag in die belasting is tot stand gekomen, behoort dit middel als ongegrond te worden verworpen.

De Hooge Raad, enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie van den Controleur der Gemeentebelastingen te Arnhem, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de directe belastingen te Arnhem, dd. 3 Nov. 1924, betreffende den aanslag van X., te IJ., in het schoolgeld voor de Handelsschool der gemeente Arnhem, heffingsjaar 1924;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Advocaat-Generaal Ledeboer, namens den Procureur-Generaal, strekkende tot verwerping van het beroep;

Overwegende, dat de betreffende aanslag is geregeld naar den aanslag van belanghebbende in de Inkomstenbelasting over 1922/23, terwijl belanghebbende van oordeel was, dat bij den aanslag had moeten zijn in acht genomen zijn aanslag in die belasting over 1923/24;

O. dat de Raad van Beroep van oordeel was, dat deze grief van belanghebbende gegrond was en diensvolgens heeft beslist dat de aanslag moest worden vastgesteld naar een inkomen van f x;

O. dat hiertegen als middel van cassatie is aangevoerd:

Schending of verkeerde toepassing van art. 3, letter *a*, van de Verordening tot heffing van schoolgeld voor het volgen van het onderwijs aan de Gemeente-Handelsschool en aan de Gemeente-Avondschool voor Handelsonderwijs, vastgesteld door den Raad der gemeente Arnhem den 28sten Aug. 1922, doordat de Raad van Beroep in het algemeen aanneemt, dat de aanslag in het schoolgeld moet worden opgelegd naar den aanslag in de Inkomstenbelasting over het belastingjaar, loopende bij den aanvang van het heffingsjaar voor het schoolgeld;

O. hieromtrent:

dat volgens art. 2 van de in het middel genoemde verordening het schoolgeld wordt berekend naar het belastbaar inkomen van de in art. 1 aangewezen schoolgeldplichtigen en wel overeenkomstig de regeling, vervat in de tabel in art. 3 opgenomen, terwijl in laatstgenoemd artikel onder *a* is bepaald, dat voor de toepassing van een en ander als inkomen wordt aangemerkt dat, waarover de schoolgeldplichtige bij den aanvang van het heffingsjaar is aangeslagen in de Rijksinkomstenbelasting, en volgens art. 9 het heffingsjaar aanvangt met 1 Jan.;

dat, waar aldus een nauw verband is gelegd tusschen het inkomen volgens den aanslag in de Rijksinkomstenbelasting en het verschuldigde schoolgeld, welk verband nader is uitgewerkt in de bovenbedoelde tabel, met deze regeling kennelijk is beoogd om het bedrag van het schoolgeld te bepalen naar de uit genoemde aanslagen blijkende finantieele draagkracht van de schoolgeldplichtigen;

dat nu, waar het schoolgeld wordt geheven van Jan. tot Jan., voormelde strekking wordt verwezenlijkt, indien grondslag van de heffing is het inkomen volgens den aanslag over het bij den aanvang van den heffingstermijn loopende, op 1 Mei te voren ingetreden belastingjaar, in dit geval dus over het belastingjaar 1923/24;

dat deze rationeele opvatting dient te worden gevolgd, tenzij de bepalingen der verordening duidelijk anders leeren, wat echter niet het geval is;

dat immers de tekst van art. 3 der verordening „inkomen, waarover de schoolgeldplichtige in den aanvang van het heffingsjaar is aangeslagen in de Rijksinkomstenbelasting" zelfs geen andere opvatting toelaat, omdat, neemt men niet aan dat hieronder te verstaan is de aanslag over het bij den aanvang van het heffingsjaar ingetreden belastingjaar, men elk houvast aan de bepaling verliest en met evenveel recht zou kunnen staande houden dat is bedoeld de aanslag over het daaraan voorafgaande jaar als die over eenig nog verder in het verleden liggend belastingjaar.

dat toch, wordt met het middel aangenomen, dat in den zin der verordening iemand is aangeslagen in een belasting op een tijdstip, waarop het desbetreffende belastingjaar reeds is verstreken, dit zal gelden niet enkel voor het op dat tijdstip *laatstelijk* verloopen belastingjaar;

dat dan ook niet beslissend kan zijn, in plaats van het belastingjaar waarop de aanslag be-

trekking heeft, de datum waarop de aanslag is tot stand gekomen;

dat van deze opvatting ook nog een onaannemelijk gevolg zou zijn, dat niet voor alle schoolgeldplichtigen voor eenzelfde heffingsjaar de aanslag in de Rijksinkomstenbelasting over het zelfde belastingjaar ter bepaling van hun inkomen zou moeten worden genomen;

dat dit verweer afhankelijk zou zijn van de omstandigheid of de aanslag over eenig belastingjaar vóór dan wel nà den aanvang van het heffingsjaar zou zijn vastgesteld;

dat het middel dan ook is ongegrond;

Verwerpt het beroep. (B. S.)

---

11 *Juni* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Justitie aan Heeren Commissarissen der Koningin in de Provinciën, betreffende uitvoering Vuurwapenwet 1919.

Hiernevens heb ik de eer U HoogEdelGestrenge te doen geworden een afschrift van mijn beschikking van heden tot nadere wijziging van mijn beschikking dd. 14 Juli 1919, Afd. 2 A., nº. 700, laatstelijk gewijzigd bij beschikking van 18 September 1920, 2e Afd. A., nº. 806.

De in die beschikking bedoelde nadere aanvulling van model B, kan van beteekenis zijn voor een betere beoordeeling van de zending vuurwapenen en munitie voor den invoer, uitvoer of doorvoer waarvan een consent wordt gevraagd en tegelijk voor een zoo mogelijk snellere afdoening van consent-aanvrage in gevallen, dat ter zake mijn oordeel moet worden ingewonnen. Veelal immers behoeft tegen invoer, uitvoer of doorvoer van jachtartikelen geen bezwaar te worden gemaakt, waar vergunning voor ander wapentuig niet zou kunnen worden verleend; uit het antwoord op vraag 10 van model B, zal steeds naar waarheid moeten blijken, of de zending al of niet jachtartikelen of jachtdoeleinden betreft. (B. S.)

Bijlage.

Departement van Justitie.

—

2e Afdeeling A.

—

Nº. 831.

—

DE MINISTER VAN JUSTITIE,

Gezien zijne beschikking van 14 Juli 1919, 2e Afdeeling A, nº. 700, zooals deze laatstelijk werd gewijzigd bij beschikking van 18 September 1920, 2e Afdeeling A, nº. 806, in verband met de bij Koninklijk Besluit van 15 Juli 1920 (*Staatsblad* nº. 608) in het Koninklijk Besluit van 11 Juli 1919 (*Staatsblad* nº. 474) aangebrachte wijziging;

Besluit:

in eerstgenoemde beschikking alsnog de volgende wijzigingen aan te brengen:

In model B wordt achter de tweede vraag ingevoegd: „(onder meer c.q. welk is het kaliber; hebben zij een gladden of getrokken loop)".

Afschrift van deze beschikking zal worden geplaatst in de Nederlandsche Staatscourant en in het Algemeen Politieblad.

's-Gravenhage, den 11 Juni 1925.

De Minister voornoemd

Namens den Minister,

De Secretaris-Generaal, VAN BLOM.

12 *Juni* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

Een bezwaar, gegrond op het niet bindend zijn van de gemeentelijke verordening, welke bij het opleggen van den aanslag is toegepast, richt zich tegen den aanslag en meer in het bijzonder tegen de wettigheid van den aanslag. Terecht heeft de rechter zich ten deze onbevoegd verklaard. Dat het geopperde bezwaar mede omvat de vraag omtrent de geldigheid van het op den aanslag berustende dwangbevel, doet hieraan niet af.

Anders Concl. Proc.-Gen.

N.B. Deze beslissing is gelijk aan die gegeven bij arrest H. R. 27 Februari 1924, N. J. 1924 blz. 289, doch, naar aanleiding van de tegen 's Hofs uitspraak aangevoerde grieven, veel uitvoeriger gemotiveerd.

[Zie voorts over de vraag of het onderhavige *schoolgeld* een *belasting* is: Concl. Proc.-Gen. en tweede en derde cassatiemiddel.]

(Gem.wet art. 238, Wet Inv. Rijks dir. bel. art. 15.)

Mrs. Bosch, Segers, Jhr. Feith, Kosters en Ort.

Dr. Ph. B. Libourel, notaris en advocaat, wonende te Delft, eischer tot cassatie van een arrest van het Hof te 's-Gravenhage, den 24sten November 1924 tusschen partijen gewezen, advocaat Jhr. Mr. F. J. M. van Nispen tot Sevenaer, gepleit door Mr. Ph. B. Libourel,

tegen:

Dr. A. A. Küller, in hoedanigheid van Ontvanger der gemeente Delft, wonende te Delft, verweerder, advocaat Mr. J. van Kuyk.

Conclusie van den Procureur-Generaal Mr Noyon.

De eischer in cassatie heeft verzet gedaan tegen een dwangbevel tot betaling van schoolgeld, door den verweerder als ontvanger der gemeente Delft, tegen hem uitgevaardigd en zich daarbij beroepen op de onwettigheid der verordening waarop de heffing berust, maar de Rechtbank te 's-Gravenhage heeft zich op grond van de bepaling van art. 15 der Wet van 22 April 1845, S. 22, betreffende de invordering van rijksbelastingen, welke op gemeentelijke belastingen is toepasselijk verklaard bij art. 260 der Gemeentewet, onbevoegd verklaard tot kennisneming van de zaak, en haar vonnis is bevestigd bij het arrest waarvan beroep, dat in overeenstemming is met het arrest van den Hoogen Raad van 27 Februari 1924, blz. 11154, N. J. 1924, blz. 289.

Artikel 15 ontzegt aan den burgerlijken rechter de beslissing over de wettigheid van den aanslag. De Hooge Raad besliste nu dat bij de wet van 1845 onderscheiden wordt tusschen bezwaren tegen den aanslag zelf en bezwaren tegen de invordering van den aanslag en in artikel 15 tweede lid de eerstgenoemde aan de kennisneming van den burgerlijken rechter onttrekt; dat nu een bezwaar, gegrond op het niet verbindend zijn van de gemeentelijke verordening, die bij het opleggen van den aanslag is toegepast, zich richt tegen den aanslag en meer in het bijzonder tegen zijne wettigheid; dat immers het opkomen tegen de wettigheid

der verordening niet is te scheiden van het opkomen tegen de toepassing van de verordening op den aangeslagene, omdat de onverbindbaarheid der verordening slechts is de grond waarop de aangeslagene zich richt tegen den met toepassing van de verordening opgelegden aanslag.

Deze opvatting van den Hoogen Raad en de toepassing in het onderhavige geval worden nu bestreden met het eerste cassatiemiddel:

Schending en verkeerde toepassing van art. 15 van de Wet van 22 Mei 1845, S. 22, op de invordering van 's Rijks directe belastingen, van art. 238, 240, 260 Gemeentewet, art. 22 der H. O.wet, art. 2 R. O. en art. 154 Grondwet, door te beslissen „dat het opkomen tegen de wettigheid van een gemeentelijke belastingverordening niet te scheiden is van het opkomen tegen de toepassing van die verordening op den aangeslagene, omdat de onverbindbaarheid der verordening slechts is de grond, waarop de aangeslagene zich richt tegen den met toepassing der verordening opgelegden aanslag," en zulks op gronden dat:

1. het opkomen tegen de wettigheid van een gemeentelijke belastingverordening zeer wel te scheiden is en wijl het in wezen geheel iets anders is, gescheiden moet worden van het opkomen tegen de toepassing van die verordening op den aangeslagene, daar de onverbindbaarheid der verordening niet is de grond waarop de aangeslagene zich richt tegen den aanslag, wordende principieel opgekomen tegen de wettigheid der verordening en brengende de onverbindbaarheid van deze laatste slechts mede dat de aanslag werkeloos is.

2. dat in het wezen niet is opgekomen tegen den aanslag, doch tegen het dwangbevel en een dwangbevel steunende op eene onwettige verordening geenerlei effect kan sorteeren.

3. dat een onwettige gemeenteverordening geen belasting of belastingplicht kan te voorschijn roepen en er dus geen sprake kan zijn van toepassing van art. 15 der Wet van 22 Mei 1845, S. 22, op de invordering van 's Rijks directe belastingen, bij art. 260 der Gemeentewet op de invordering voor plaatselijke belastingen toepasselijk verklaard, omdat deze artikelen alleen slaan op wettig bestaande belastingen en niet toepasselijk kunnen zijn als niet eerst vaststaat, dat er van een wettig bestaande belasting de rede is, hetgeen hier juist niet het geval is.

De strekking van het genoemde arrest is dat, indien de wettigheid der belastingverordening bestreden wordt, daarmede ook de onwettigheid van den aanslag wordt beweerd. In het algemeen is het zeker waar dat de wettigheid van eenen aanslag ook beheerscht wordt door de wettigheid van de verordening waarop zij berust, maar het komt hier aan op de beantwoording van de vraag, wat de wet van 1845 onder wettigheid van den aanslag verstaat, of zij daaraan de algemeene beteekenis hecht die de Hooge Raad er aan toekent dan wel ze zoo opvat dat alleen de rede is van juiste toepassing van de belastingbepaling. Nu is door den eischer gewezen op de toelichting die de Regeering aan de bepaling van artikel 15 gegeven heeft, waarvoor ik gemakshalve verwijs naar W. nº. 575.

De Regeering zeide daarbij dat op de bezwaarschriften tegen de hoegrootheid van den aanslag en de toepasselijkheid van de bepalingen der belastingwetten door Gedeputeerde Staten der provincie uitspraak wordt gedaan. De wettigheid van den aanslag wordt hier dus beperkt tot de overeenstemming van den aanslag met de wettelijke bepalingen die zijne rechtmatigheid beheerschen; van eene beoordeeling van de verbindbaarheid der belastingwet is daarbij niet de rede. En de oorzaak daarvan is niet te zoeken in het beginsel van onschendbaarheid der wet, want dat beginsel was in 1845 nog niet in de Grondwet geschreven. De eischer wijst er met een beroep op Buys, Grondwet II, blz. 663 op, dat dientengevolge de bevoegdheid tot het ter zijde leggen van de wet als strijdig met de Grondwet den rechter niet was ontzegd. Bij de wet van 1845 is hem die bevoegdheid ook niet ontnomen, zoodat waar niet sprake is van richtige toepassing van de wet op den aanslag, maar van onwettigheid van de belastingbepaling, niet de administratieve maar de burgerlijke rechter tot beoordeeling is geroepen.

Nu kan aan de wet van 1845 alleen door de toepasselijkverklaring op zaken van gemeentelijke belastingen niet eene gewijzigde beteekenis gegeven zijn. Daaruit vloeit voort dat in zaken van zoodanige belastingen wel de beoordeeling van de richtige toepassing van de verordening, maar niet die van de wettigheid van deze aan de bevoegdheid van den burgerlijken rechter is onttrokken.

Dat dit niet meer het geval is in zaken van rijksbelastingwetten volgt niet uit de wet van 1845, maar uit de onschendbaarheid der wetten krachtens welke die geheven worden.

Het middel komt mij dus in zijn eerste onderdeel gegrond voor.

Dat is niet het geval met het tweede onderdeel, omdat dit berust op eene onjuiste onderscheiding tusschen opkomen tegen den aanslag en opkomen tegen het dwangbevel; artikel 15 der wet van 1845 spreekt immers juist van verzet tegen de tenuitvoerlegging van het dwangbevel.

In het derde onderdeel wordt miskend het feit, dat de belastingplicht ontstaat uit eene formeel wettige verordening en blijft bestaan zoolang die niet vernietigd of onverbindbaar verklaard is.

Het tweede cassatiemiddel is: Schending en verkeerde toepassing van art. 59 Rv., art. 20 R. O., art. 162 Grondwet, door niet te overwegen en te beslissen over de daadzaak van het rechtspunt waarvan de beslissing aan het Hof was gevraagd, daar toch het Hof heeft overwogen: „dat appellant (thans eischer) heeft aangevoerd dat de Rechtbank geen grond had om aan te nemen dat het hier gold een invordering, welke ingevolge art. 238 der Gemeentewet voor een plaatselijke belasting wordt gehouden, aangezien ten processe niet was gesteld, dat het bedoelde schoolgeld van Delft op een kohier was gebracht," terwijl door appellant iets ganseh anders was aangevoerd, n.l. dat art. 15 der Wet van 22 Mei 1845, S. 22, niet toepasselijk is op alle plaatselijke belastingen, doch alleen op die welke op kohier zijn gebracht, waarvan ten deze in eersten aanleg niet gebleken was.

Dit middel kan niet tot cassatie leiden, omdat

het met de bewering dat over eene andere dan de geopperde grief en niet over deze eene beslissing is gegeven, in strijd komt met hetgeen omtrent de grieven, tegen het vonnis in eersten aanleg aangevoerd, feitelijk is beslist.

Als derde cassatiemiddel is voorgedragen: Schending en verkeerde toepassing van de artt. 141, 156 en 348 Rv., art. 14 en 15 van de Wet van 22 Mei 1845, S. 22, op de invordering van 's Rijks directe belastingen, van art. 238, 240 en 260 Gemeentewet en art. 22 der H. O.wet, art. 2 R. O. en art. 154 Grondwet, door te beslissen dat de Rechtbank uit het ten processe aangevoerde kon afleiden, dat het een ten kohiere gebrachte aanslag in een plaatselijke belasting betrof, terwijl niet is beslist, dat de Rechtbank zulks inderdaad uit het ten processe aangevoerde heeft afgeleid (hetgeen de Rechtbank ook niet heeft gedaan), en door te beslissen dat, waar het een vraag van competentie betreft, door het Hof niet behoefde te worden onderzocht of de Rechtbank, ook zonder dat het aanslagbillet was overgelegd, uit het ten processe aangevoerde kon afleiden, dat het hier een ten kohiere gebrachte aanslag betrof (zijnde voor zooveel noodig het bedrag der als belasting gevorderde gelden met de kosten in eersten aanleg op 16 April 1924 en de kosten van het hooger beroep op 11 Februari 1925 in handen van den Gemeente-ontvanger te Delft geconsigneerd.)

Wat in dit middel wordt gesteld, is in zooverre juist, dat in het vonnis der Rechtbank niet eene uitdrukkelijke beantwoording van de vraag of het hier eenen ten kohiere gebrachten aanslag geldt, wordt aangetroffen, maar de beslissing van het Hof betreft de in appèl aangevoerde grief dat de Rechtbank geenen grond had aan te nemen dat het hier gold eene invordering welke ingevolge artikel 238 der Gemeentewet voor eene plaatselijke belasting wordt gehouden, aangezien niet was gesteld, dat het schoolgeld op eenig kohier was gebracht. Deze grief was blijkbaar hiertegen gericht, dat de Rechtbank zonder het uitdrukkelijk te zeggen feitelijk had aangenomen, dat er eene ten kohiere gebrachte belasting is, en de beslissing van het Hof is dat het bestaan van een kohier is aangenomen; nu wordt wel min juist van eene overweging van de Rechtbank gesproken maar het feitelijk beslissen op grond van het bestaan van een kohier is bedoeld; in zooverre ontbreekt aan het middel zijn feitelijke grondslag. Voorts beslist het Hof m. i. terecht dat, nu alleen over de competentie te beslissen is, de beantwoording van verdere vragen, met name die betreffende het bewijs van het bestaan van eenen ten kohiere gebrachten aanslag, overtollig is.

Wegens de gegrondheid van het eerste onderdeel van het eerste middel, concludeer ik dat de Hooge Raad het arrest, waarvan beroep, zal vernietigen, de Arr.-Rechtbank te 's-Gravenhage bevoegd zal verklaren tot kennisneming van de vordering, en de zaak verwijzen naar het Hof te 's-Gravenhage ter behandeling en beslissing op het bestaande hoogere beroep met inachtneming van het door den Hoogen Raad te wijzen arrest en met veroordeeling van den verweerder in de hoedanigheid waarin hij is opgetreden in de kosten van het beroep in cassatie.

De Hooge Raad, enz.;

O. dat, voor zooveel thans van belang, uit het bestreden arrest en het daarin voor wat de feiten betreft, overgenomene uit het vonnis der Arr.-Rechtbank te 's Gravenhage van 20 Maart 1924 blijkt:

dat Libourel bij inleidende dagvaarding heeft gesteld, dat bij exploit van den deurwaarder, bedoeld bij artikel 261 der wet van 29 Juni 1851, S. 85, den 13den September 1923 aan hem is beteekend een dwangbevel, den 1sten September 1923 door Küller in zijne hoedanigheid van ontvanger der gemeente Delft, tegen hem uitgevaardigd;

dat dit dwangbevel ten doel heeft de invordering eener som van f 543.— voor zijnen aanslag in het schoolgeld der gemeente Delft over het dienstjaar 1922 wegens het bezoeken door twee zijner kinderen als leerlingen van het gemeentelijk gymnasium;

dat echter de gemeentelijke verordening op grond waarvan de aanslag is opgelegd, voor het tijdvak waarover de aanslag loopt, verbindende kracht mist, zulks op nader in de dagvaarding ontwikkelde gronden;

dat hij mitsdien verzet heeft gedaan en heeft gevorderd, dat de Rechtbank hem verklare goed opposant tegen voormeld dwangbevel en dit buiten werking zal stellen;

O. dat na bestrijding door de wederpartij, de Rechtbank zich onbevoegd heeft verklaard van de zaak kennis te nemen en Libourel in hooger beroep tegen deze beslissing in hoofdzaak heeft aangevoerd, dat de Rechtbank die de ingestelde vordering heeft beschouwd als een opkomen tegen de wettigheid van zijnen aanslag in het schoolgeld heeft voorbijgezien, dat hij zich heeft gericht tegen de wettigheid van de verordening krachtens welke die aanslag is geschied, zoodat voor onbevoegdverklaring geen grond aanwezig is;

dat het Hof hieromtrent heeft overwogen, dat het opkomen tegen de wettigheid van eene belastingverordening als de onderhavige niet te scheiden is van het opkomen tegen de toepassing van die verordening op den aangeslagene, omdat de onverbindbaarheid der verordening slechts is de grond, waarop de aangeslagene zich richt tegen den met toepassing der verordening opgelegden aanslag;

dat Libourel verder in hooger beroep heeft aangevoerd, dat de Rechtbank geen grond had aan te nemen, dat het hier gold eene invordering, welke ingevolge artikel 238 der Gemeenwet voor eene plaatselijke belasting wordt gehouden, aangezien ten processe niet was gesteld, dat het bedoelde schoolgeld van Delft op een kohier was gebracht;

dat het Hof hieromtrent heeft overwogen, dat uit het aanslagbiljet volgt, „dat de onderhavige aanslag wel degelijk op een kohier is gebracht, zoodat de overweging van de Rechtbank, waartegen hier bezwaar gemaakt wordt, juist blijkt, en, waar het hier een vraag van competentie betreft, niet verder behoeft te worden onderzocht of de Rechtbank, ook zonder dat het biljet was overgelegd, uit het ten processe aangevoerde kon afleiden, dat het hier een ten kohiere gebrachte aanslag betrof;"

op welke gronden het Hof het vonnis der Rechtbank heeft bekrachtigd;

O. dat tegen deze uitspraak als middelen

van cassatie zijn voorgesteld : Zie Concl. Proc.-Gen. ;

O. ten aanzien van het *eerste* middel in zijne algemeenheid :

dat de wet van 22 Mei 1845, S. 22, op de invordering van 's Rijks directe belastingen, onderscheidt de bezwaren tegen den aanslag zelf en die tegen de invordering van den aanslag en in artikel 15, lid 2, eerstgenoemde bezwaren aan de kennisneming van den burgerlijken rechter onttrekt, omdat de beslissing daarvan aan bijzonder daartoe aangewezen organen is opgedragen ;

dat nu een bezwaar gegrond op het niet bindend zijn van de gemeentelijke verordening, welke bij het opleggen van den aanslag is toegepast, zich richt tegen den aanslag en meer in het bijzonder tegen de wettigheid van den aanslag ;

dat immers, gelijk het Hof terecht heeft overwogen, het opkomen tegen de wettigheid van de verordening niet te scheiden is van het opkomen tegen de toepassing van de verordening op den aangeslagene, omdat de onverbindbaarheid der verordening toch slechts is de grond, waarop de aangeslagene zich richt tegen den met toepassing der verordening opgelegden aanslag ;

dat hiertegenover door den eischer in cassatie een beroep op de geschiedenis der wet van 1845 wordt gedaan, waaruit volgens hem zou blijken, dat wèl bezwaren der aangeslagenen nopens de toepassing van de bepalingen der belastingwetten bij de administratie behooren, doch vragen omtrent de verbindbaarheid dier bepalingen zelf langs den weg van verzet ter kennis van den gewonen rechter moeten worden gebracht ;

dat een en ander echter onjuist is ;

dat toch krachtens de belastingwetgeving, die vóór de wet van 1845 in zake de invordering van 's Rijks directe belastingen hier te lande gold, de bevoegdheid tot kennisneming van de bezwaren der aangeslagenen enkel aan de Administratie, niet ook aan den gewonen rechter, was toegekend ;

dat hierin verandering werd gebracht door artikel 15 der wet van 1845, in de toelichting waarvan het heet, dat op de bezwaarschriften der belastingschuldigen tegen de hoegrootheid der aanslagen en de toepasselijkheid van de bepalingen der belastingwetten door Gedeputeerde Staten der provincie uitspraak wordt gedaan ; dat de invordering geschiedt bij parate executie, bij dwangbevel door den ontvanger uitgevaardigd en door de Kantonrechters executoir verklaard, en de onregelmatigheden welke de executie vervolgens in hare vormen mocht opleveren, behooren tot de kennisneming van den gewonen rechter ;

dat nu wel in deze toelichting vragen omtrent de verbindbaarheid der belastingwetten niet uitdrukkelijk tot de kennisneming der Gedeputeerde Staten zijn gebracht, doch het stelsel der wet kennelijk dit is : dat vragen omtrent de verschuldigdheid der belasting, op welken grond ook rijzende, evenals vroeger, bij de administratie behooren, terwijl de hier voor het eerst aan den gewonen rechter toegekende taak zich beperkt tot de kennisneming van later opkomende quaesties van anderen aard, immers van vragen, welke vervolgens omtrent de vormen der executie zich mochten voordoen ;

dat verder nog door den eischer tot cassatie is aangevoerd, dat vóórdat in 1848 de regel : „De wetten zijn onschendbaar" in de Grondwet werd opgenomen, de rechter bevoegd was de wet aan de Grondwet te toetsen ;

dat echter — daargelaten, dat hieromtrent geenszins verschil van gevoelen was uitgesloten, en daargelaten, of in het algemeen het toetsingsrecht, zoo het bestond, niet ook toekwam aan administratieve colleges, met rechtspraak belast — in ieder geval de aangevoerde omstandigheid tegenover de beperkte taak, die, gelijk gezegd, de wet ten deze aan den gewonen rechter heeft willen opdragen, niets kan afdoen ;

dat ten slotte nog een beroep is gedaan op den invloed, ter zake uitgeoefend door eene Fransche wet op de Financiën van 15 Mei 1818, krachtens welke onverschuldigd betaalde belasting gedurende drie jaren bij den gewonen rechter kon worden teruggevorderd ;

dat echter van zoodanigen invloed op ons recht niets blijkt ;

dat voorts eene voorziening als even bedoeld in de hier te lande executoir verklaarde Fransche wetgeving op dit stuk, die goeddeels tot 1845 in Nederland heeft gegolden, niet voorkwam, en bovendien in gezegde Fransche wet geen sprake was van eene, op een verzet tegen een dwangbevel steunende vordering, gelijk de eischer in dit proces heeft ingesteld ;

O. alsnu nader omtrent de onderdeelen van het middel :

dat hij, die de verbindbaarheid der verordening, waarop de aanslag rust, bestrijdt, en deswege de onverschuldigdheid der belasting, waarvoor hij is aangeslagen, staande houdt, weliswaar als grond voor zijn bezwaar de ongeldigheid der verordening aanvoert, doch metterdaad zijn bezwaar tegen de wettigheid van den aanslag richt, zoodat hij zich ter zake tot het daarvoor aangewezen staatsorgaan moet wenden, zonder dat de omstandigheid, dat het bezwaar de vraag omtrent de geldigheid van het op den aanslag berustend dwangbevel mede omvat, hieraan iets afdoet ;

dat derhalve de eerste twee onderdeelen van het middel, in verband met het voorgaande, onaannemelijk zijn, terwijl het derde reeds daarom niet kan opgaan, omdat, waar, gelijk boven werd overwogen, de rechter zich op grond van artikel 15 voornoemd terecht onbevoegd verklaarde om kennis te nemen van den aanslag, hij zich ook daarom had te onthouden van een onderzoek, of de aanslag op eene wettige verordening berust ;

O. ten aanzien van het *tweede* middel :

dat dit feitelijken grondslag mist, omdat, hetgeen volgens het middel door den eischer in hooger beroep zou zijn aangevoerd, niet in het bestreden arrest wordt aangetroffen ;

O. dat ook het *derde* middel niet tot cassatie kan leiden, omdat het zich niet richt tegen de ter zake genomen beslissing van het Hof, dat blijkens het aanslagbiljet de onderhavige aanslag op het kohier is gebracht, maar enkel tegen eene daarbij ten overvloede gegeven beschouwing omtrent de overbodigheid van een gevraagd nader onderzoek betreffende de bewezenverklaring van dit punt in eersten aanleg ;

Verwerpt het beroep. (N. J.)

12 *Juni* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Ten onrechte heeft het Hof, voor de ontvankelijkheid van een vordering tegen een ontzet lid, gevorderd de vermelding in de dagvaarding van het tijdstip van de inschrijving der ontzetting.

Bij ontzetting moet het tijdstip, waarop het besluit daartoe is genomen, worden vermeld. Overigens vloeit uit de voorlaatste al. van art. 11 voort, dat ook de inschrijving van het besluit tot ontzetting op den dag, waarop het wordt genomen, zal plaats vinden.

(Wet Coöp. Ver. artt. 11 en 15.)

Mrs. Bosch, Savelberg, Kosters, Ort, Taverne.

De Coöperatieve Vereeniging Coöperatieve Zuivelfabriek De Volharding, gevestigd te St. Nicolaasga, eischeres tot cassatie van een op 1 October 1924 door het Hof te Leeuwarden tusschen partijen gewezen arrest, advocaat Mr. R. V. Bakker, gepleit door Mr. J. van Kuyk,

tegen :

M. de Winter, koopman, wonende te Scheen bij Joure, verweerder, advocaat Mr. P. Wessels, gepleit door Mr. M. Koopmans.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Tak.

Bij inleidende dagvaarding betoogde de eischeresse van thans, dat bij besluit harer ledenvergadering van 20 Mei 1922, met inachtneming van de desbetreffende statutaire bepalingen, verweerder, die een harer leden was, is ontzet uit zijn lidmaatschap en deze ontzetting werd ingeschreven in een register overeenkomstig artikel 11 der Wet op de Coöperatieve Vereenigingen van 17 November 1876, S. 227.

Een ontzet lid nu is volgens de statuten verplicht op eerste schriftelijke vordering zooveel maal honderd gulden te voldoen als het gemiddelde getal der door hem gemolken koeien bedraagt, weshalve, toen hij dat bedrag niet vrijwillig voldeed, hij in rechten werd aangesproken tot betaling van f 2200 met de wettelijke interessen dier som.

Hij verweerde zich met te zeggen, dat wel is gesteld, dat zijne ontzetting werd ingeschreven, doch dat verzuimd werd aan te geven, dat die inschrijving plaats vond overeenkomstig nº. 3 van artikel 11 van voornoemde wet door vermelding van het tijdstip der ontzetting, waardoor de dagvaarding een noodzakelijk feitelijk positum missen zou.

Het Hof te Leeuwarden gaf hem gelijk in zijn arrest van 1 October jl. en wees den eisch af, waarom deze beslissing met het navolgend cassatiemiddel wordt bestreden : „Schending, immers verkeerde toepassing van de artikelen 11 en 15 van de Wet tot regeling van Coöperatieve Vereenigingen van 17 November 1876, S. 227, door eischeresse tot cassatie niet-ontvankelijk te verklaren tegen verweerder, strekkende tot betaling van een bedrag van f 2200, op grond dat hij uit het lidmaatschap van eischeresse was ontzet, zulks op den onjuisten grond, dat eischeresse, die bij hare inleidende dagvaarding heeft gesteld dat verweerder, die lid was van de eischende vereeniging, bij besluit der ledenvergadering dezer vereeniging van 20 Mei 1922 met inachtneming van de desbetreffende statutaire bepalingen uit dat lidmaatschap was ontzet, en dat deze ontzetting is ingeschreven in het register van de eischende vereeniging, bedoeld in art. 11 der Wet op de Coöperatieve Vereenigingen van 17 November 1876, S. 227, niet heeft gesteld hetgeen zij had moeten stellen, dat deze inschrijving geschiedde met inachtneming van het bij nº. 3 van dat artikel 11 bepaalde, hetwelk het Hof ten onrechte aldus leest, alsof aldaar met het tijdstip der ontzetting bedoeld zou zijn het tijdstip van de inschrijving der ontzetting."

Feitelijken grondslag zoekt deze grief in 's Hofs navolgende overweging : „dat geïntimeerde bij repliek heeft aangevoerd — wat door appellant is bestreden — dat hij gesteld zou hebben, dat de inschrijving der ontzetting heeft plaats gehad overeenkomstig de voorschriften van artikel 11 der Wet op de Coöperatieve Vereenigingen en copielijk heeft geproduceerd uit haar voormeld register de den appellant betreffende inschrijving, die evenwel, naar 's Hofs oordeel, wel den datum van het besluit tot ontzetting, maar niet dien van de ontzetting, immers dien der inschrijving bevat."

Het onderwerpelijk arrest is een gevolg met verdere strekking van 's Hofs uitspraak van 14 Juni 1922, W. 10929, welke door Uwen Raad op 11 Mei 1923, W. 11092, N. J. 1923, 912, werd goedgekeurd.

Veel hangt in dezen af van de wijze, waarop 's Hofs beslissing moet worden gelezen. Ik versta haar aldus, dat het voor het ontvangen der vordering, d. i. ter bereiking van het verlangd rechtsgevolg, de vermelding in de dagvaarding eischt van den datum van inschrijving der ontzetting van het lidmaatschap volgens het register voorgeschreven in artikel 11 der Wet op de Coöperatieve Vereenigingen.

Ik kan dit uit die wet niet halen. In artikel 15 schrijft zij voor de inschrijving der ontzetting, d. i. van het feit, van het ontzetten, uit het lidmaatschap, met inachtneming van het bij nº. 3 van artikel 11 bepaalde. Nu spreekt laatstgemeld voorschrift enkel van het tijdstip van ontzetting en hiermede kan niet anders bedoeld zijn dan de dagteekening van het besluit van ontzetting.

Wat het Hof dus wenscht gaat, dunkt mij, boven de wet uit, daar de datum van inschrijving bij betwisting door alle middelen rechtens kan worden bewezen.

Ik concludeer mitsdien tot vernietiging van het bestreden arrest en terugwijzing der zaak naar het Hof te Leeuwarden, ten einde haar met inachtneming van 's Hoogen Raads te geven beslissing verder te berechten en af te doen.

De Hooge Raad, enz. ;

O. dat uit het bestreden arrest, voor zooveel thans van belang, blijkt :

dat de eischeres tot cassatie, hierna te noemen „de Vereeniging", de verweerder, de Winter, voor de Arr.-Rechtbank te Heerenveen heeft gedagvaard stellende, dat bij besluit der ledenvergadering van „de Vereeniging" van 20 Mei 1922, met inachtneming van de desbe-

treffende statutaire bepalingen, de Winter uit het lidmaatschap van deze vereeniging is ontzet, en deze ontzetting is ingeschreven in het register der vereeniging, bedoeld in artikel 11 der wet op de Coöperatieve Vereenigingen van 17 November 1876, S. 227; voorts dat de Winter deswege, in voege als daarbij nader is aangegeven, aan de Vereeniging is schuldig geworden f 2200.— en op deze gronden diens veroordeeling heeft gevorderd om haar dit bedrag te betalen;

dat de Winter deze vordering bestreed, onder meer op grond dat wèl is gesteld dat de ontzetting is ingeschreven in het register, doch dat artikel 15 der wet op de Coöperatieve Vereenigingen zegt, dat ontzetting geen gevolg heeft vóór inschrijving in het bij artikel 11 bedoelde register „met inachtneming van het bij nº. 3 van dat artikel bepaalde", waar wordt gedoeld op het tijdstip der ontzetting; dat hij ontkent dat dat tijdstip op het register is aangeteekend en dit ook had moeten zijn gesteld;

dat de Rechtbank bij vonnis van 23 Mei 1923 dit verweer verwierp, de eischeres in hare vordering ontvankelijk verklaarde en die toewees;

dat de Winter tegen dit vonnis in hooger beroep kwam, als grief aanvoerende, dat de Rechtbank ten onrechte niet is meegegaan met zijn voormeld exceptief verweer;

dat het Hof — na te hebben vooropgesteld dat „de Vereeniging" copielijk uit haar register heeft overgelegd de den appellant betreffende inschrijving, die evenwel, naar 's Hofs oordeel, wèl den datum van het besluit tot ontzetting, maar niet dien van de ontzetting, immers dien der inschrijving, bevat, verder overwoog:

„dat, terwijl de Coöperatiewet in artikel 15 voor haar intreden van eenig gevolg van eene ontzetting uit het lidmaatschap als de onderhavige, vordert niet slechts hare inschrijving in het bij artikel 11 dier wet bedoelde register, zonder meer, maar ook dat deze inschrijving geschiede „met inachtneming van het bij nº. 3 van dat artikel (11) bepaalde", van dit laatste uit de introductieve dagvaarding niet blijkt;

„dat deze dagvaarding derhalve een voor deze vordering, die strekt om een gevolg der ontzetting geldend te maken, noodzakelijk feitelijk positum mist, zoodat de Rechtbank ten onrechte de geïntimeerde in hare oorspronkelijke vordering heeft ontvangen;"

waarop het Hof het vonnis heeft vernietigd en de „Vereeniging" alsnog niet-ontvankelijk heeft verklaard in hare oorspronkelijke vordering;

O. dat tegen deze beslissing als middel van cassatie is aangevoerd: zie Concl. Adv.-Gen.

O. hieromtrent:

dat de Hooge Raad 's Hofs beslissing àldus verstaat, dat met de woorden „het tijdstip van ... ontzetting uit het lidmaatschap der Vereeniging", in nº. 3 van artikel 11 der meergenoemde wet, wordt aangeduid het tijdstip van de inschrijving van het besluit der ontzetting in het bij dat artikel bedoelde register, zoodat, waar naar artikel 15 zoodanige inschrijving wordt vereischt voor het intreden van eenig rechtsgevolg van deze ontzetting, voor de ontvankelijkheid der vordering noodig was de vermelding in de dagvaarding dat die inschrijving had plaats gehad, en zulks niet was geschied;

dat deze opvatting terecht bij het middel wordt bestreden;

dat immers uit het verband der artikelen 11, 12, 13 en 15 der wet volgt, dat artikel 11 nº. 3, bepalende dat het register zal behelzen, het tijdstip van de toetreding tot en de uittreding of ontzetting uit het lidmaatschap, voor deze drie gevallen een voorschrift bevat van geheel gelijke strekking en wel in dien zin, dat bij toetreding en uittreding het tijdstip wordt ingeschreven waarop onderscheidenlijk overeenkomstig de artikelen 12 en 13 de gedagteekende onderteekening van toetreding of opzegging plaats heeft, en bij ontzetting, het tijdstip waarop het besluit daartoe is genomen;

dat de wet bij de artikelen 12 en 13 het tijdstip van toetreding en opzegging, dat is: van het besluit van het lid daartoe, laat samenvallen met de gedagteekende onderteekening van dat lid, welk tijdstip het register ingevolge nº. 3 van artikel 11 zal behelzen, doch, waar het feit van „ontzetting" bedoeld bij artikel 15, medebrengt dat van een zoodanig besluit of handeling van het ontzette lid geen sprake kan zijn, het besluit tot de ontzetting met het tijdstip van dat besluit, daarvoor kenlijk in de plaats treedt;

dat de wet dan ook niet voorschrijft dat de inschrijving van een dagteekening zal zijn voorzien, doch overigens uit de voorlaatste alinea van artikel 11 voortvloeit, dat ook de inschrijving van het besluit tot ontzetting op den dag waarop het wordt genomen, zal plaats vinden;

dat derhalve het middel is gegrond;

Vernietigt, voorzoover daartegen het beroep in cassatie is gericht, het arrest door het Hof te Leeuwarden op 1 October 1924 tusschen partijen gewezen;

Rechtdoende krachtens artikel 105 R. O.:

Bekrachtigt het voormeld vonnis der Rechtbank voor zoover de eischeresse op den in dit arrest behandelden grond in hare oorspronkelijke vordering ontvankelijk is verklaard;

Verwijst de zaak naar het Hof te Leeuwarden, ten einde haar in zoover, met inachtneming van 's Raads uitspraak, op het bestaande hooger beroep verder te behandelen en te beslissen.

(N. J.)

---

13 *Juni* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 13 Maart 1919 (*Staatsblad* nº. 107) tot uitvoering van artikel 243 der Invaliditeitswet, zooals dat besluit is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 24 Mei 1921 (*Staatsblad* nº. 737). S. 231.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 8 Juni 1925, nº. 1576, afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 243 der Invaliditeitswet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met wijziging van Ons besluit van 13 Maart 1919 (*Staatsblad* nº. 107), gewijzigd bij dat van 24 Mei 1921 (*Staatsblad* nº. 737);

I. het model der rentekaart vast te stellen overeenkomstig het bij dit besluit gevoegde formulier A;

II. het model van een los inlegvel ten gebruike bij de rentekaart, ingericht volgens model A, vast te stellen overeenkomstig het bij dit besluit gevoegde model B;

III. te bepalen, dat het model der rentekaarten, vastgesteld bij Ons besluit van 24 Mei 1921 (*Staatsblad* n°. 737) onder I alsmede het model van een los inlegvel, vastgesteld bij genoemd besluit onder II, geldig blijven en dat de losse inlegvellen voornoemd ook bij het gebruik van de rentekaart ingericht volgens model A, beschikbaar kunnen worden gesteld.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Chamonix, den 13den Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 2 *Juli* 1925.)

Formulier A.

INVALIDITEITSWET.

RENTEKAART.

RAAD VAN ARBEID te.....

Geldig van .....

tot .....

Deze kaart vóór of op laatstgenoemden datum op te zenden aan den Raad van Arbeid.

RENTENUMMER	VOLGN°.

Voor de opzending van de rentekaart zijn omslagen kosteloos ten postkantore verkrijgbaar.

Afgegeven aan den verzekerde:

Naam: (voor gehuwde vrouwen beide namen te vermelden.)

Voornamen:

Geboortejaar en -datum: Geslacht (M.-Vr.)

Woonplaats:

Adres:

Beroep van den verzekerde op den datum van inlevering der kaart (zoo nauwkeurig mogelijk in te vullen);

.....

Het eerste zegel van deze rentekaart is verschuldigd voor de week van ____ t/m ____

1	2	3	4	5
11	12	13	14	15
21	22	23	24	25
31	32	33	34	35
41	42	43	44	45
51	52	53	54	55

De zegels te plakken in volgorde van de nummering.

ingeleverd	—/—19—	par.	kennis gegeven	—/—19—	par.
buiten gebruik gesteld	—/—19—		opgezonden	—/—19—	

Vereffend door den R.V.A. te ____

6	7	8	9	10
16	17	18	19	20
26	27	28	29	30
36	37	38	39	40
46	47	48	49	50

Inlegkaart uitgereikt dato ____ 192—

M. P. C. vereffend over ____ weken.

Aanteekeningen. (Voor den Raad van Arbeid openlaten !)

niet vereffend werden de premiën over de weken : (zie aangehechte strook.) { van ____ t/m ____

Op vertoon van deze kaart bij een kantoor van Arbeid en inlegkaart kosteloos verkrijgbaar.

Datum	Rente-nummer	Volgn°.	Weken 373	Weken o. g.	I	II	III	IV	V	W. p. Klasse	W. p. Kaart	Totaal inel. saldo

(Achterzijde)

Art. 272 der Invaliditeitswet.

1. Op de daarvoor bestemde plaats van elk zegel, dat door den werkgever geplakt moet worden, worden door hem onmiddellijk, nadat het op de kaart geplakt is, de dag, de maand en het jaar, waarop dit geschiedt, in letters of cijfers duidelijk met inkt geschreven of gedrukt.

2. Het niet nakomen van het voorschrift van het voorgaand lid heeft ten gevolge, dat de werkgever geacht wordt het zegel niet te hebben geplakt, tenzij hij het bewijs levert, dat het zegel door hem geplakt is ter voldoening van de premie over de kalenderweek, waarin de arbeider in zijn dienst werkzaam is geweest.

Koninklijk besluit van 30 Juli 1920, Stbl. nº. 627.

Art. 2.

1. In het vakje der rentekaart, bestemd voor het inplakken van het zegel, dat ingeplakt had moeten zijn, indien de verplichting tot premiebetaling over de betrokken kalenderweek niet was opgeheven, wordt de reden, waarom geen zegel geplakt wordt, aangegeven door het stellen van het woord „ziek", „werkloos", of „werkstaking".
2. In het geval, in de tweede zinsnede van artikel 196 der Invaliditeitswet bedoeld, wordt de reden aangegeven door het stellen van de woorden „niet gewerkt".
3. De aanduidingen, in het eerste en het tweede lid bedoeld, moeten door den arbeider geparafeerd worden.

Art. 3.

1. De werkgever of de persoon, bedoeld in het eerste lid van artikel 18 der Invaliditeitswet,

(Vervolg achterzijde)

is bevoegd de op de rentekaart geplakte zegels te parafeeren, of deze voor het plakken te perforeeren.
2. De bevoegdheid tot parafeeren komt aan den verzekerde toe ten aanzien van de door hem geplakte rentezegels.

Art. 196, 2e zinsnede der Invaliditeitswet.

De vrouw, die eene huishouding te verzorgen heeft, is tot premiebetaling niet verplicht over eene week waarin zij, door welke oorzaak ook, niet heeft gewerkt tegen loon of als ondernemer.

Art. 381 der Invaliditeitswet.

Met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste honderd gulden wordt gestraft hij, die op een rentezegel een onjuiste dagteekening stelt of die de door hem op een rentezegel gestelde dagteekening verandert.

De strafbaarheid vervalt, indien aannemelijk is dat het stellen van de onjuiste dagteekening het gevolg was van een vergissing of dat het veranderen van de dagteekening geschiedde tot herstel van een vergissing.

Art. 394 der Invaliditeitswet.

Hij, die de rentekaart van een arbeider, die niet ontheven is van de verplichting om premie te betalen, anders dan krachtens wettelijk voorschrift tegen diens uitgedrukten wil onder zich behoudt of zonder diens toestemming aan een derde afgeeft, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste vijftig gulden.

Behoort bij Koninklijk besluit van 13 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 231).

Mij bekend,
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

Formulier B.

R. V. A. ____ Renten°. ____ Behoort bij rentekaart volgn°. ____			Overgegaan in : R. A. V. ____ Renten°. ____		Naam van den verzekerde ____			De zegels te plakken in de volgorde van de nummering	
56	57	58	59	60	61	62	63	64	65
66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85
86	87	88	89	90	91	92	93	94	95
96	97	98	99	100	101	102	103	104	105
106	107	108	109	110	111	112	113	114	115
116	117	118	119	120	121	122	123	124	125

De zegels te plakken in de volgorde van de nummering.

126	127	128	129	130	131	132	133	134	135
136	137	138	139	140	141	142	143	144	145
146	147	148	149	150	151	152	153	154	155
156	157	158	159	160	161	162	163	164	165
166	167	168	169	170	171	172	173	174	175
176	177	178	179	180	181	182	183	184	185
186	187	188	189	190	191	192	193	194	195

Behoort bij Koninklijk besluit van 13 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 231).

Mij bekend,
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

---

13 *Juni* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 14 November 1918 (*Staatsblad* nº. 589) tot uitvoering van de artikelen 6, 7 en 8 der Landarbeiderswet. S. 232.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Financiën van 15 Mei 1925, Directie van den Landbouw, nº. 112 L. W., 2de Afdeeling en Afdeeling Generale Thesaurie;

Overwegende, dat de bepalingen betreffende de verrekening van de rente en aflossing van verstrekte voorschotten ingevolge de Landarbeiderswet tusschen het Rijk en de gemeenten in overeenstemming moeten worden gebracht met de regeling, getroffen bij Ons besluit van 28 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 125);

Den Raad van State gehoord (advies van 26 Mei 1925, nº. 28);

Gezien het nader rapport van Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Financiën van 29 Mei 1925, Directie van den Landbouw, nº. 112 L. W.[3], 2de Afdeeling en 4 Juni 1925, nº. 150, Afdeeling Generale Thesaurie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Artikel 12 van Ons besluit van 14 November 1918 (*Staatsblad* nº. 589), tot uitvoering van de artikelen 6, 7 en 8 der Landarbeiderswet vervalt.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Juli 1925.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Chamonix, den 13den Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 30 *Juni* 1925.)

16 *Juni* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Burgemeesters, betreffende: Uitvoering K.B. 9 Augustus 1924 (*Staatsblad* N°. 414) betreffende Pensioenwetten voor de landmacht en de zeemacht.

Ingevolge het bepaalde in artikel 23*b* der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, N°. 66) zijn bij Koninklijk Besluit van 9 Augustus 1924 (*Staatsblad* N°. 414) bepalingen vastgesteld ter verzekering van de contrôle op de inkomsten, welke uit arbeid of bedrijf, ter hand genomen met of na het ontslag uit den dienst, worden genoten door militairen, die zijn gepensionneerd krachtens artikel 2, eerste lid, onder 4° *b*, *c*, *d* en *e*, der genoemde wet, alsmede op de inkomsten van de gewezen militairen, die op of nà 1 Juli 1923 zijn gepensionneerd krachtens artikel 2, eerste lid, onder 5° dier wet en die geplaatst zijn in een betrekking waaraan uitzicht op pensioen is verbonden krachtens de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* N°. 240) of waarvan de inkomsten worden gekweten uit de koloniale geldmiddelen.

Bij beschikking van den Minister van Oorlog van 11 October 1924, IIIe Afd. N°. 2, zijn bepalingen vastgesteld ter uitvoering van voornoemd Koninklijk Besluit van welke bepalingen een afdruk hierbij gaat. Meerdere van die afdrukken kunnen, voor zoover noodig, door U aan de IIIe Afdeeling van het Departement van Oorlog worden aangevraagd.

Zooals U uit artikel 4 van den Algemeenen maatregel van bestuur zal blijken, behooren de burgemeesters wanneer zij kennis bekomen van eene omstandigheid, welke van invloed is op de toepassing van de hierbedoelde wettelijke bepaling, daarvan mededeeling te doen aan het betrokken Departement.

Het ligt voorts in het voornemen van den Minister van Oorlog, in voorkomende gevallen, wanneer een onderzoek moet worden ingesteld naar de door de gepensionneerden verkregen geldelijke inkomsten, daartoe de tusschenkomst in te roepen van de burgemeesters.

In verband met het vorenstaande heb ik de eer U te verzoeken wel de vereischte medewerking terzake te verleenen. (B. S;)

B i j l a g e.

BESCHIKKING van den Minister van Oorlog van 11 October 1924, IIIde Afd. p°. 2.

Algemeene maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 23b der Pensioenwet voor de landmacht (Staatsblad 1922, n°. 66).

BESLUIT van den 9den Augustus 1924, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 23*b* der Pensioenwetten voor de landmacht en de zeemacht (*Staatsblad* 1922 n°s. 66 en 65), zooals deze zijn gewijzigd bij de wetten van 2 Juli 1923 (*Staatsblad* nos. 328 en 329) [1]

In verband met het bepaalde bij vorenstaand Konihklijk Besluit van 9 Augustus 1924 (*Staatsblad* n°. 414), wordt aan ieder militair, die ingevolge het bepaalde bij artikel 2, eerste lid, onder 4°., *b* of *e*, van de Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, n°. 66), is of wordt gepensionneerd, een vragenlijst toegezonden van den volgenden inhoud:

„1°. *a*. Is door U, met ingang van of nà den datum van ontslag uit den militairen dienst, arbeid of bedrijf ter hand genomen? en zoo ja, met ingang van welken datum?

b. Wat is de aard dezer werkzaamheden of van het bedrijf?

(Hier gespecificeerd op te geven de verschillende soorten van arbeid).

c. Welke is de naam en het adres van Uw werkgever(s)?

d. Wat werd of wordt met elk dezer werkzaamheden door U verdiend?

(Alle inkomsten, hoe gering ook, hier op te geven).

(Wanneer reeds een jaar is verloopen sedert het aanvaarden der betrekking moeten de inkomsten per jaar worden vermeld. In andere gevallen per maand, week, enz.).

2°. Wenscht U door de hulp van het Bemiddelingsbureau voor eenigerlei betrekking te worden bestemd?

3°. Welk is Uw tegenwoordig adres?"

Eenzelfde vragenlijst wordt toegezonden aan den militair, die met ingang van of nà 1 Juli 1923 levenslang is of wordt gepensionneerd met toepassing van artikel 2, eerste lid, onder 4°., *c* of *d*, of onder 5°. der hiervorengenoemde pensioenwet.

Gelijksoortige vragenlijsten worden, voor zooveel noodig, gezonden aan de administratie der belastingen enz., tot het verkrijgen van inlichtingen nopens de verdiensten van de hierbedoelde gepensionneerden en tot het nagaan van de juistheid van de opgaven der betrokkenen.

In den vervolge moeten opgaven nopens de inkomsten enz., zonder nader verzoek dezerzijds, door de belanghebbenden zelven aan het Departement van Oorlof worden ingezonden.

Een afdruk van deze Beschikking wordt, met de vragenlijst, door de zorg van het Departement van Oorlog, aan ieder der belanghebbenden toegezonden.

---

17 *Juni* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

Zakelijke belasting op het bedrijf der gemeente Amsterdam.

Waar volgens de uitdrukkelijke bepaling van art. 242*e* der Gemeentewet de zakelijke belasting op het bedrijf slechts wordt geheven van de daar omschreven ondernemingen en inrichtingen en naar den daar bepaalden maatstaf, heeft de Raad van Beroep terecht geoordeeld, dat bij eene gemeentelijke belastingverordening de in art. 242*e* getrokken grenzen niet mogen worden overschreden.

Dit is echter niet het geval in de onderhavige verordening, waar deze bepaalt, dat de gemeentelijke bedrijfsbelasting wordt geheven ook van de arbeiders (varende zeelieden, enz.) aan boord van de schepen eener Stoomvaartonderneming, indien die schepen in Amsterdam haar gewone ligplaats hebben. Immers blijkt

[1] Zie voor dit Besluit: Staatsblad 1925, n°. 414.

niet dat men hier te doen heeft met arbeiders, werkzaam in het bedrijf van belanghebbende hier te lande of elders, waarvoor die aldaar zou kunnen worden aangeslagen.

Cassatie der uitspraak en handhaving van den aanslag, omdat de Raad van Beroep ten onrechte den eisch gesteld heeft, dat de arbeiders werkzaam zouden moeten zijn binnen de gemeente.

De Hooge Raad enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie van den Directeur der gemeentebelastingen te Amsterdam, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen II aldaar, van 9 Jan. 1925, betreffende den aanslag in de zakelijke belasting op het bedrijf der gemeente Amsterdam, over het belastingjaar 1921 opgelegd aan de X. (eene scheepvaartonderneming), gevestigd te Amsterdam;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Advocaat-Generaal Besier, namens den Procureur-Generaal, strekkende tot verwerping van het beroep;

Overwegende, dat ten deze vaststaat:

dat belanghebbende over 1921 in de Zakelijke Belasting op het bedrijf der gemeente Amsterdam is aangeslagen naar den maatstaf van 3133 arbeiders;

dat de gemeente Amsterdam bij het opleggen van den aanslag ten volle rekening heeft gehouden met de arbeiders — de varende schepelingen — werkzaam aan boord van de schepen van belanghebbende, voor zooverre die schepen hun gewone ligplaats te Amsterdam hebben;

dat belanghebbende hiertegen is opgekomen, bewerende belasting verschuldigd te zijn naar den maatstaf van 1214 arbeiders, waaronder een aantal van 108 ter zake van de aan boord werkzame arbeiders, waarbij belanghebbende slechts rekening houdt met den tijd, gedurende welke de schepen in de Amsterdamsche haven hebben gelegen, en met de werkzaamheden aldaar door het varend personeel verricht;

dat de Raad daaromtrent heeft overwogen:

„dat het tusschen partijen bestaand geschil kan worden teruggebracht tot de vraag, in hoeverre de bepaling van art. 6, tweede lid, der betrekkelijke gemeenteverordening, waarbij wordt vastgesteld, dat arbeiders werkzaam aan boord van schepen geacht worden in het bedrijf in de gemeente werkzaam te zijn, indien het schip in de gemeente zijn gewone ligplaats heeft, bedoeld als eene uitwerking van het bepaalde in art. 2 der verordening, al dan niet is eene binnen de grenzen van art. 242*e* de gemeente geoorloofde uitbreiding van belastbaarheid;

„dat de beoordeeling van die vraag behoort tot de competentie van den Raad van Beroep, die heeft na te gaan of de gemeentelijke wetgever bij het gebruik maken van de bevoegdheid, hem door den gewonen wetgever toegekend die een bepaald deel van het belastinggebied vrij liet, is gebleven binnen de daarbij gestelde grenzen;

„dat art. 242*e* der Gemeentewet voor de heffing van eene Zakelijke Belasting op het bedrijf als maatstaf aangeeft het gemiddeld aantal arbeiders werkzaam tegen een nader aan te duiden maximaal inkomen in ondernemingen of inrichtingen welke binnen de gemeente een bedrijf uitoefenen;

„dat art. 2 der betrekkelijke verordening bij de vaststelling van den maatstaf voor deze belasting de bewoordingen van deze wetsbepaling heeft gevolgd door te spreken van arbeiders in het bedrijf in de gemeente werkzaam;

„dat echter in het tweede lid van art. 6 dier Verordening de heffing wordt uitgestrekt tot hen, die werkzaam zijn aan boord van schepen, die in de gemeente hun gewone ligplaats hebben, ofschoon de werkzaamheid van zulke arbeiders gedurende het grootste gedeelte van het jaar valt buiten het territoir der gemeente, waartoe toch het schip, eenmaal buiten de gemeentegrenzen, niet meer behoort;

„dat de gemeente-wetgever daarin eene met de strekking van art. 242*e* der Gemeentewet strijdende uitbreiding heeft gegeven aan de daarmede oorspronkelijk in overeenstemming zijnde bepaling van art. 2 der Verordening;

„dat de toepassing van dit artikel niet verder mogelijk is dan tot de grenzen door den gewonen wetgever gesteld, te weten de maatstaf van eene werkzaamheid binnen de gemeente;

„dat dienovereenkomstig kan worden aangenomen het van de zijde van den Inspecteur in berekening niet bestreden aantal van 108 arbeiders";

dat de Raad op voormelde gronden den aanslag heeft verminderd naar den maatstaf kan 1214 arbeiders en gesteld op f x;

O. dat tegen deze beslissing als middel van cassatie wordt aangevoerd:

Schending, althans verkeerde toepassing van de artt. 242*e* en 240 van de Gemeentewet, in in verband met de artt. 1, 134, 135 en 232 dier Wet, en de artt. 142, 144 en 147 van de Grondwet, en de artt. 2 en 6, tweede lid, van de Verordening op de heffing van een Zakelijke Belasting op het bedrijf in Amsterdam;

O. dat, volgens de Amsterdamsche Verordening op de heffing van eene Zakelijke Belasting op het bedrijf kzachtens art. 1 de belasting wordt geheven wegens de bedrijven, welke binnen de gemeente worden uitgeoefend, en krachtens art. 2 maatstaf der belasting is het gemiddeld aantal van de arbeiders, die in het laatst verloopen kalenderjaar in het bedrijf in de gemeente zijn werkzaam geweest, terwijl art. 6 daaraan toevoegt:

„Als in het bedrijf in de gemeente werkzaam worden ook beschouwd de arbeiders, die voor de uitoefening van het bedrijf tijdelijk buiten de gemeente werkzaam zijn.

„Onverminderd het bepaalde in het eerste lid van dit artikel, worden alle arbeiders, werkzaam aan boord van schepen, geacht in de gemeente werkzaam te zijn, indien het schip in de gemeente zijn gewone ligplaats heeft.";

O. voorts, dat volgens de uitdrukkelijke bepaling van art. 242*e* der Gemeentewet de zakelijke belasting op het bedrijf slechts wordt geheven van de daar omschreven ondernemingen en inrichtingen en naar den maatstaf daar nader bepaald;

dat dan ook de Raad van Beroep terecht heeft geoordeeld, dat bij eene gemeentelijke

verordening tot heffing van genoemde belasting de door art. 242*e* getrokken grenzen niet mogen worden overschreden;

dat evenwel de Raad van Beroep bij zijne beslissing van eene te enge opvatting van art. 242*e* is uitgegaan;

dat toch dit artikel als maatstaf van heffing voorschrijft het gemiddeld aantal arbeiders (die minder verdienen dan zeker bedrag), werkzaam in het bedrijf, binnen de gemeente uitgeoefend;

dat de uitoefening van een bedrijf binnen eene gemeente niet noodzakelijk beperkt is tot het verrichten van werkzaamheden binnen die gemeente, maar ook kan omvatten werkzaamheden, welke geheel of ten deele buiten de gemeente geschieden, maar dat dan ook de arbeiders, voor laatstbedoelde verrichtingen werkzaam, geenszins op den enkelen grond, dat zij arbeid verrichten buiten het grondgebied der gemeente, kunnen worden aangenomen niet werkzaam te zijn voor de uitoefening van het bedrijf binnen de gemeente;

dat de Raad minder juist van een engeren maatstaf is uitgegaan, te weten die van werkzaam binnen de gemeente, welke opvatting zich ook minder goed aansluit aan de strekking van art. 242*e* en de daarmede verband houdende regeling van art. 122*a*, namelijk om de gemeenten te gemoet te komen in de kosten, welke daar uitgeoefende bedrijven medebrengen door vestiging van beneden een bepaald bedrag verdienende arbeiders met hunne eventueele gezinnen;

dat wel in aanmerking moet worden genomen, dat eene onderneming of inrichting, welke haar bedrijf in meer plaatsen uitoefent, in de gemeente, waar haar zetel gevestigd is, niet voor haar geheele bedrijfsuitoefening kan worden aangeslagen, daar het ongetwijfeld in de strekking van art. 242*e* ligt om de gedeeltelijke bedrijfsuitoefening door middel van filialen of anderszins onder de belasting te doen vallen van de gemeente, waar die gedeeltelijke bedrijfsuitoefening plaats heeft, maar dan ook niet bovendien grond te doen zijn voor belastingheffing in eene andere gemeente;

dat derhalve de regeling, nedergelegd in de hierboven vermelde bepalingen der Amsterdamsche verordening, alleen dan als in strijd met art. 242*e* buiten toepassing zou moeten blijven, indien en voor zooverre zij aanleiding zou geven om voor de belastingheffing rekening te houden met arbeiders, werkzaam voor de uitoefening van het bedrijf van belanghebbende in andere plaatsen hetzij hier te lande, hetzij elders;

dat hiervan ten deze niet is gebleken, zoodat de bestreden uitspraak niet in stand kan blijven;

Vernietigt de bestreden uitspraak;

En recht doende ten principale:

Handhaaft den opgelegden aanslag. (B. S.)

---

19 *Juni* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Terugvordering door de gemeente Harlingen van door een onderwijzeres te veel genoten salaris, op grond dat de school ten onrechte zou zijn beschouwd als een M. U. L. O. school volgens art. 2*bis* der L. O. wet 1878, zooals dit art. in 1916 is gewijzigd. [Vgl. art. 3, 4° lid L. O. wet 1920].

Een school kan een M. U. L. O.-school zijn zonder dat aan alle in art. 48 gestelde eischen is voldaan, zoodat er geen aanspraak op vergoeding tegen het Rijk zou aanwezig zijn.

Uit de geschiedenis valt af te leiden, dat de door de Rechtb. gestelde eisch — onderwijs in drie der vakken onder l, m, n, en p van art. 2 genoemd in *ieder* der hoogste drie klassen — juist is.

(Lag. ond.wet art. 2.)

Mrs. Bosch, Segers, Savelberg, Jhr. Feith en Ort.

Geesje Jacobus, zich noemende Geesje Piso, onderwijzeres, wonende te Harlingen, eischeresse tot cassatie van een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Leeuwarden op 30 October 1924 tusschen partijen gewezen, advocaat Mr. M. Oppenheimer,

tegen:

den Burgemeester der Gemeente Harlingen, verweerder in cassatie, advocaat Mr. L. A. Nijpels, gepleit door Mr. F. M. Westerouen van Meeteren.

De Hooge Raad, enz.;

O. dat blijkens het bestreden vonnis de verweerder, in rechte optredende voor de gemeente Harlingen, die dit geding voert krachtens raadsbesluit van 26 Februari 1923 n°. 81, goedgekeurd bij resolutie van Ged. Staten van Friesland van 8 Maart 1923 n°. 91, bij inleidende dagvaarding heeft gesteld, dat de thans eischeresse tot cassatie, partij Piso, als onderwijzeres aan de 1ste gemeenteschool te Harlingen over 1919 een salaris heeft ontvangen van f 2980 onder aftrek van 2 % voor pensioenbijdrage bij elke uitbetaling van een gedeelte van dit bedrag, ofschoon later is gebleken, dat zij slechts aanspraak had op f 2592 af te ronden op f 2600, berekend als volgt:

1°.	jaarwedde volgens artikel 28*bis* der wet van 14 Juli 1919, S. 493	f 1800
2°.	verhooging voor het bezit der hoofdakte, (artikel 26*quater*, 1° lid)	300
3°.	alsvoren voor het bezit der akten Fransch, Duitsch en Engelsch en wiskunde ad f 50 per akte, . .	200
4°.	alsvoren krachtens artikel 26 *quater* 3de lid à f 100 per akte	400
	Totaal . . .	f 2700
		108
		f 2592

afgerond volgens artikel 26, 3de lid f 2600;

dat partij Piso over gemeld jaar een salaris heeft genoten alsof zij verbonden was aan een school voor meer uitgebreid lager onderwijs, waardoor zij in plaats van de boven sub 4 vermelde verhooging er eene heeft ontvangen van f 200 per akte (artikel 26 *quater* 4de lid), zoodat de totale bruto jaarwedde f 400 hooger geworden is en dus bedroeg f 3100, waarvan afging f 124 bleef f 2976, afgerond op f 2980;

dat er twijfel was gerezen of de school waaraan partij Piso verbonden was een school voor uitgebreid lager onderwijs was dan wel eene voor meer uitgebreid lager onderwijs, en

de gemeente wel de hoogere belooning heeft uitgekeerd, doch onder nadrukkelijk voorbehoud van nadere verrekening, indien later mocht blijken, dat te veel betaald was;

dat dit laatste inderdaad het geval is geweest, wat bleek toen de gemeente van het Rijk de in artikel 48*ter* aangegeven vergoeding der jaarwedden moest ontvangen, waarop het Gemeentebestuur partij Piso uitgenoodigd heeft het te veel ontvangene terug te betalen, hetgeen deze echter geweigerd heeft;

dat waar hetgeen te veel betaald is teruggevorderd kan worden en dit te veel betaalde ten deze bedraagt f 2980—f 2600 = f 380, verminderd met f 7.60, zijnde het verschil tusschen de gekorte en de te korten 2 % voor pensioenbijdrage resp. f 59.60 en f 52, dus totaal f 372.40, de thans verweerder in cassatie heeft gevorderd veroordeeling van partij Piso om aan hem in zijne gemelde qualiteit terug te betalen f 372.40 met de wettelijke rente sinds den dag der dagvaarding tot aan de betaling en de kosten;

dat hierop de gedaagde den eisch op verschillende gronden heeft bestreden en partijen over en weder hebben gediend van repliek en dupliek, waarop de Rechtbank bij het bestreden vonnis den eisch heeft toegewezen;

dat dit is geschied op grond, dat de gemeenteschool te Harlingen, waaraan partij Piso in 1919 werkzaam was, niet was een school voor meer uitgebreid lager onderwijs (M. U. L. O. school) omdat daar niet in ieder der hoogste drie klassen les gegeven werd in ten minste drie der vakken in artikel 2 der wet op het Lager Onderwijs onder l, m, n en p vermeld, terwijl volgens artikel 26*quater*, 4de lid der bedoelde wet, zooals dat luidt na de daarin bij de wet van 14 Juli 1919,S. 493 gebrachte wijziging, de vermeerdering van salaris van f 200 per vak slechts geldt voor den onderwijzer, die verbonden is aan een M. U. L. O. school, mits hij overigens aan de in dat artikel gestelde eischen voldoet;

dat nu wel is waar door partij Piso betoogd is, dat de meerbedoelde school inderdaad een M. U. L. O. school was, daar al mocht dan ook niet in ieder der hoogste drie klassen dier school in minstens drie der vakken bedoeld sub l, m, n en p van artikel 2 les worden gegeven, zulks toch wèl het geval was aan het complex der hoogste drie klassen en deze eisch slechts in bedoeld artikel 2*bis*, 4de lid, voor een school wordt gesteld, zal zij het karakter van een M.U. L. O. school dragen, doch dat deze zienswijze door de Rechtbank op meerdere breedvoerig uiteengezette gronden is verworpen;

O. dat tegen deze beslissing is aangevoerd het navolgende middel van cassatie:

Schending respectievelijk verkeerde toepassing van de artikelen 1395, 1396 B. W., 2*bis*, 21, 26*quater* der wet van 17 Augustus 1878, S. 127 tot regeling van het Lager Onderwijs, zooals die wet nader is gewijzigd en aangevuld, artikel 48 Rv., door op grond, dat de 1ste gemeenteschool te Harlingen, waaraan eischeresse in cassatie verbonden was, nader zou zijn gebleken niet te behooren tot het meer uitgebreid Lager Onderwijs in den zin van artikel 2*bis* der voormelde wet van 17 Augustus 1878, S. 127, toe te wijzen de vordering van den heer burgemeester van Harlingen tot terugbetaling van de verhooging van jaarwedde door eischeres in cassatie over 1919 genoten met toepassing van artikel 26*quater*, 4de lid, der laatstgenoemde wet, niettegenstaande ten deze feitelijk vaststaat, dat in bedoeld jaar het onderwijs aan die school in de hoogste drie klassen te zamen genomen ten minste drie der vakken in artikel 2 der genoemde wet vermeld onder l, m, n en p omvatte en ook overigens die school voldeed aan de vereischten voor het meer uitgebreid Lager Onderwijs in artikel 2*bis* gesteld;

O. dat tot toelichting van dit middel is aangevoerd de ook reeds voor de Rechtbank verdedigde stelling, dat artikel 2*bis* 4de lid de eischen stellende waaraan een school, zal zij onder de scholen voor meer uitgebreid onderwijs kunnen worden gerangschikt, moet voldoen, nergens uitdrukkelijk vordert, dat in elk der hoogste drie klassen in ten minste drie der vakken vermeld in artikel 2 letter l, m, n en p, namelijk: Fransch, Duitsch, Engelsch en Wiskunde onderwijs moet worden gegeven, doch dat enkel wordt geëischt, dat het onderwijs „omvat de vakken in artikel 2 vermeld onder a—k en, althans in de hoogste drie klassen, ten minste drie der vakken in artikel 2 vermeld onder l, m, n en p";

dat hieruit volgt, dat men reeds met een M. U. L. O. school te doen heeft, wanneer slechts in het complex der hoogste drie klassen onderwijs wordt gegeven in ten minste drie der hierbedoelde vakken, hetgeen ook volkomen overeenkomt met de overige bepalingen der wet op het Lager Onderwijs;

dat men toch bij een M. U. L. O. school althans bij een met negen achtereenvolgende leergangen, heeft te doen met een zoogenaamde onderbouw van zes leergangen, waar de vakken a--k, derhalve het gewoon lager onderwijs worden onderwezen en daarnaast voor de hoogste drie klassen met een bovenbouw, waar behalve die vakken nu ook nog onderwijs moet gegeven worden in ten minste drie der vakken onder l, m, n en p bedoeld;

dat nu in dien onderbouw volstrekt niet in iedere klasse ieder der vakken a—k behoeft te worden onderwezen, waaruit volgt, dat dit ook niet in den bovenbouw noodig is;

dat evenals in den onderbouw men den waarborg, dat geen vak verwaarloosd wordt, heeft te vinden in den eisch van goedkeuring van het leerplan, ditzelfde het geval is bij den bovenbouw, dat is in de hoogste drie klassen;

dat nu wel is waar in artikel 48*ter*, 1ste lid, voor M. U. L. O. scholen onder meer de eisch gesteld wordt, dat in elke der hoogste drie klassen ten minste .... in elk der onderwezen vakken vermeld onder l, m, n, p en u, ten minste gedurende twee uren afzonderlijk onderwijs wordt gegeven, doch dat dit wetsartikel regelt de vergoeding welke door het Rijk aan de gemeenten gegeven wordt en het zeer goed mogelijk is, dat een school het karakter vertoont van een M. U. L. O. school en de daaraan verbonden onderwijzers voor de regeling van hun salaris onder artikel 26*quater*, 4de lid, vallen — gelijk met eischeresse tot cassatie het geval is —, zonder dat nochthans het Rijk voor deze school aan de gemeente vergoeding moet verleenen;

O. hieromtrent:

dat inderdaad aan de eischeresse tot cassatie

kan worden toegegeven, dat een school een M. U. L. O. school kan zijn, zonder dat bij de regeling van het onderwijs aan die school aan alle in artikel 48*ter* gestelde eischen wordt voldaan, zoodat er geen aanspraak op vergoeding tegen het Rijk aanwezig is;

dat toch de vraag of eene school eene voor meer uitgebreid lager onderwijs is, hare beantwoording enkel vindt in artikel 2*bis*, 4de lid der wet op het Lager Onderwijs, zooals dit artikel bij de wet van 24 Juli 1916, S. 297, in die wet is ingevoegd, en deze wetsbepaling, gelijk ook bij pleidooi namens eischeresse erkend is, op zich zelf zoowel de door haar verdedigde interpretatie als de in het bestreden vonnis gevolgde toelaat;

O. dat echter uit de geschiedenis valt af te leiden, dat de uitlegging der Rechtbank de juiste is;

dat toch bedoeld artikel 2*bis*, 4de lid, blijkens de Memorie van Toelichting tot het op 27 Juli 1915 ingediende wetsontwerp tot wijziging en aanvulling der wet tot regeling van het Lager Onderwijs — dat later de wet van 24 Juli 1916, S. 297, is geworden — Bijlagen 1914/1915 403 n°. 3 blz. 3 nagenoeg — op dit punt zelfs geheel — ongewijzigd is overgenomen uit een den 23sten Juni 1913 ingediend wetsontwerp, Bijlagen 1912/1913 333, 5 artikel II, blz. 23, terwijl in de Memorie van Toelichting tot dit wetsontwerp, Bijlagen 1912/1913 333, 6 blz. 37 wordt betoogd, dat invoeging van artikel 2*bis* in de wet op het Lager Onderwijs wenschelijk is, ten einde eene wel reeds in het spraakgebruik maar nog niet in de wet opgenomen verdeeling tot stand te brengen tusschen de drie soorten lager onderwijs, te weten: gewoon lager onderwijs, uitgebreid lager onderwijs en meer uitgebreid lager onderwijs, waarop dan volgt: „Het nieuwe artikel 2*bis* geeft aan zoodanig onderwijs den naam van „meer uitgebreid lager onderwijs", indien ook overigens voldaan wordt aan het bepaalde in het vierde lid van dat artikel, welke voorwaarden zich in hoofdzaak aansluiten aan hetgeen thans reeds in artikel 48, eerste lid, 10*b* der wet tot regeling van zoodanig onderwijs, het moge dan tot dusverre nog niet den wettelijk toegekenden naam van meer uitgebreid lager onderwijs hebben, wordt gevorderd;"

dat hieruit volgt, dat men meer uitgebreid lager onderwijs wilde noemen het onderwijs, dat de wet in artikel 48, eerste lid 10*b* kende, al werd het daar dan ook niet uitdrukkelijk zoo genoemd;

dat nu gezegd artikel 48, eerste lid 1*b*, zooals dat na de laatste daarin bij de wet van 14 Juli 1910, S. 202, gegeven redactie luidde, sprak van een school, die omvatte:

I. ten minste negen achtereenvolgende leerjaren, II. ten minste drie tot acht achtereenvolgende leerjaren, welke geacht kunnen worden overeen te komen met een gelijk aantal der hoogste leerjaren van de onder 1 bedoelde scholen;

en het onderwijs in ten minste drie der vakken onder 1, *m*, *n* en *p* van artikel 2 genoemd gezamenlijk in ieder der hoogste drie klassen ten minste gedurende acht uren per week wordt gegeven aan ten minste achttien leerlingen in die drie klassen te zamen;

dat hieruit volgt, dat de steller der Memorie van Toelichting, dit artikel 2*bis*, zooals dat in het wetsontwerp werd voorgesteld, nauw wilde doen aansluiten aan het meergenoemd artikel 48, eerste lid 1*b*, onder M. U. L. O.-scholen heeft verstaan scholen, waar in ieder der hoogste drie klassen in ten minste drie der hierbedoelde leervakken namelijk: Fransch, Duitsch, Engelsch en Wiskunde onderwijs wordt gegeven;

dat deze opvatting gedurende de behandeling van het wetsontwerp, dat de wet van 24 Juli 1916, S. n°. 297, is geworden, geen bestrijding heeft ondervonden en mitsdien moet worden aangenomen, dat zij ook die is van den wetgever;

O. dat voorts de in de toelichting tot het cassatiemiddel verdedigde leer, dat men bij de scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs onderscheid zou moeten maken tusschen een onderbouw, die de lagere en een bovenbouw, die de hoogste drie leerjaren zou omvatten en de daaruit getrokken hierboven reeds vermelde conclusiën, reeds daarom niet opgaan, omdat, gelijk de Rechtbank in het bestreden vonnis terecht heeft overwogen, artikel 2*bis* der wet zulk een onderscheid niet kent, maar vordert, dat aan een M. U. L. O. school de vakken bedoeld in de letters a—k in de geheele school en niet enkel in den zoogenaamden onderbouw worden onderwezen;

dat het nu volkomen rationeel is, dat men niet den eisch stelt, dat in iedere klasse alle vakken vermeld onder *a*—k worden onderwezen en de wet dan ook blijkens de tweede alinea van artikel 2*bis* dien eisch ook niet stelt, doch genoegen neemt met het feit, dat op het leerplan al die vakken voorkomen, doch dat, waar het de vakken bedoeld in de letters l, m, n en p betreft, van een leerplan niet wordt gesproken, doch in de vierde alinea wordt geëischt, dat daarvan in de drie hoogste klassen ten minste drie worden onderwezen;

dat nu dit onderwijs al zeer onvoldoende zou kunnen geregeld worden, wanneer de opvatting van eischeresse juist was, terwijl dit niet het geval is, wanneer de eisch gesteld wordt, dat in ieder der hoogste drie klassen in minstens drie dier vakken onderwijs wordt gegeven, terwijl alleen bij deze opvatting het meer uitgebreid lager onderwijs inderdaad en in elke der hoogste drie klassen meer omvat en dus meer uitgebreid is dan bloot uitgebreid lager onderwijs, waarvan in artikel 2*bis*, derde alinea, sprake is;

dat uit het bovenstaande volgt, dat in het middel ten onrechte wordt opgekomen tegen de in het bestreden vonnis aan artikel 2*bis*, vierde alinea, gegeven interpretatie, zoodat het middel niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep.

[Gewezen overeenkomstig de Conclusie van den Procureur-Generaal Mr. Noyon.] (N. J.)

---

22 *Juni* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Waterstaat aan de Gedeputeerde Staten in de provinciën, betreffende toepassing wet droogmakerijen en indijkingen.

Bij de toepassing van de wet van 14 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 147), houdende bepalingen omtrent het ondernemen van droogmakerijen en indijkingen, is dezerzijds de vraag gerezen,

wat volgens die wet moet worden verstaan onder de uitdrukkingen „droogmakerijen" en „indijkingen", en of afsluiting door bekadingen, waarbij eene oppervlakte grond of water althans niet tegen de hoogste bekende normale buitenwaterstanden wordt beveiligd, onder de toepassing der wet ware te begrijpen.

Waar de wetgever zich ten deze van scherp omlijnde definities heeft onthouden en ook uit de geschiedenis van de totstandkoming der wet de bedoeling van den wetgever ten opzichte van het boven laatstvermelde vraagstuk niet volkomen duidelijk blijkt, wil het mij raadzaam voorkomen, dat met betrekking tot de toepasselijkheid der wet de volgende gedachte worde gevolgd.

Uitgaande van het begrip *droogmakerij* als van een uitmaling tot het droogleggen van meren en plassen, met de bedoeling deze duurzaam droog te houden, en onder *indijking* verstaande een onderneming tot het leggen van dijken om oppervlakten grond of water tot duurzame bescherming tegen het buitenwater, zoude ik wenschen aan te nemen, dat afsluitingen door bekadingen, ten gevolge waarvan een oppervlakte grond of water niet tegen de normale hooge- of winterstanden van het buitenwater wordt beveiligd, niet onder de wet vallen.

Ik moge U uitnoodigen in voorkomende gevallen met deze mijne opvatting rekening te willen houden. (B. S.)

---

23 *Juni* 1925. WET tot wijziging van de Kieswet, van de Provinciale Wet en van de Gemeentewet. S. 233.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, no. 196, 1—11.

Hand. id. 1924/1925, bladz. 1978—1989, 1993—2005.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, bladz. 786, 787, 855—857, 869—870, 959—966.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is gebleken om de bepalingen betreffende de strafrechtelijke sanctie op de naleving van den stemplicht te veranderen, om een wijziging aan te brengen in artikel 100 van die wet en om te vereenvoudigen de voorschriften in de Kieswet, de Provinciale Wet en de Gemeentewet aangaande de werkzaamheden onderscheidenlijk van het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden der Staten-Generaal en van de hoofdstembureaux, aangewezen in art. 34 der Kieswet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. In de Kieswet worden de volgende wijzigingen gebracht:

In artikel 100, tweede lid, wordt de tweede volzin gelezen:

„Voor het toekennen van de overblijvende plaatsen komen, behoudens in het geval, in den volgenden zin bedoeld, niet in aanmerking lijsten, die na toekenning eener plaats een gemiddeld aantal stemmen van minder dan 75 pct. van den kiesdeeler per toegekende plaats zouden aanwijzen."

Artikel 108 wordt gelezen:

„De vorm en de inrichting der ingevolge de artikelen 82, 89, 93, 104, laatste lid, 107 en 136 op te maken processen-verbaal en van de ingevolge de artikelen 130, 137 en 141 op te maken besluiten, worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur."

De eerste volzin van het eerste lid van artikel 130 wordt gelezen:

„Wanneer een benoemde zijn benoeming niet aannecmt, bericht de voorzitter van het centraal stembureau dit aan de Tweede Kamer en verklaart hij bij een door hem te nemen met redenen omkleed besluit, binnen acht dagen na de ontvangst van de in artikel 129, tweede lid, bedoelde mededeeling, of na het verstrijken van den daarin gestelden termijn, in plaats van hem, die de benoeming niet heeft aangenomen, benoemd den candidaat, die voorkomt op de lijst, waarop hij, die de benoeming niet heeft aangenomen. is gekozen en die naar de volgorde, vastgesteld overeenkomstig artikel 105, voor benoeming in aanmerking komt."

Het tweede en het derde lid van artikel 130 vervallen.

Het vierde lid van artikel 130 wordt gelezen:

„De voorzitter van het centraal stembureau maakt het besluit openbaar door plaatsing in de *Staatscourant* en doet een afschrift van dat besluit toekomen aan de Tweede Kamer."

Het aldus gewijzigd vierde lid wordt tweede lid.

Het tweede lid van artikel 136 vervalt.

Aan het artikel wordt toegevoegd als tweede, derde en vierde lid:

„Dag en uur der zitting worden vooraf in de *Staatscourant* bekend gemaakt.

De artikelen 80, eerste en tweede lid, 81, 93, derde en vierde lid, 109 en 135, tweede lid, zijn van toepassing.

De voorzitter van het centraal stembureau doet een afschrift van het proces-verbaal der zitting toekomen aan de Tweede Kamer."

Artikel 137 wordt gelezen:

„Indien de Tweede Kamer besluit tot niet toelating van een benoemde op grond, dat hij niet voldoet aan de vereischten voor het lidmaatschap, verklaart de voorzitter van het centraal stembureau bij een door hem te nemen, met redenen omkleed besluit, binnen acht dagen na de ontvangst van de kennisgeving, in artikel 138 bedoeld, in de plaats van den niet toegelatene, benoemd den candidaat, die voorkomt op de lijst, waarop de niet toegelatene is gekozen en die, naar de volgorde vastgesteld overeenkomstig artikel 105, voor benoeming in aanmerking komt.

Artikel 130, eerste lid, tweede en derde volzin, en tweede lid, is van toepassing."

Artikel 141, tweede en derde lid, wordt gelezen:

„Binnen acht dagen na de ontvangst van deze mededeeling verklaart de voorzitter van het centraal stembureau bij een door hem te nemen met redenen omkleed besluit, ter vervulling van de plaats, benoemd den candidaat, die voorkomt op de lijst waarop het uitvallend lid is gekozen en die, naar de volgorde vastgesteld overeenkomstig artikel 105, voor benoeming in aanmerking komt.

Artikel 130, eerste lid, tweede en derde volzin, en tweede lid, is van toepassing."

In artikel 149, eerste lid, worden achter het woord „ontvangst", ingevoegd de woorden: „ , zoo mogelijk".

De tweede zinsnede van het tweede lid van het artikel wordt vervangen door:

„In het omgekeerde geval wordt de zaak tegen den kiezer ter terechtzitting van het Kantongerecht zijner woonplaats aanhangig gemaakt bij oproeping, als bedoeld bij artikel 252*a* van het Wetboek van Strafvordering, door den burgemeester zijner woonplaats, welke oproeping door den hiertoe door dezen aangewezen ambtenaar aan den kiezer wordt uitgereikt om te verschijnen op eene daarin vermelde terechtzitting van bedoeld Kantongerecht; bij die uitreiking worden inhoud en strekking der oproeping, zoo mogelijk, mondeling kortelijk toegelicht.

Het 3de en 4de lid van artikel 252*c* van gezegd Wetboek vinden overeenkomstige toepassing, evenals de andere artikelen daarvan omtrent de berechting van strafzaken, die bij den kantonrechter worden aangebracht bij oproeping.

Na het uitreiken der oproeping worden de stukken door den burgemeester naar den ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij meerbedoeld Kantongerecht toegezonden onder mededeeling, dat hem van eene geldige reden van verhindering van den kiezer niet is gebleken."

In artikel 150, eerste lid, vervallen de woorden: „met berisping of"

Aan het artikel worden toegevoegd als derde en vierde lid:

„Geen straf wordt opgelegd, wanneer de kiezer ten genoegen van den kantonrechter aantoont een geldige reden van verhindering te hebben gehad of te vallen in de bepaling van artikel 61.

Het bewijs, dat de kiezer verzuimd heeft de verplichting, opgelegd bij artikel 72, tweede lid, na te komen, wordt geleverd door overlegging van de lijst, houdende de namen, bedoeld in artikel 91."

Het laatste lid van artikel 150 vervalt.

Art. II. In de Provinciale Wet worden de volgende wijzigingen gebracht:

De eerste volzin van het eerste lid van artikel 11*a* wordt gelezen:

„Wanneer een benoemde zijn benoeming niet aanneemt, bericht de voorzitter van het hoofdstembureau, aangewezen in artikel 34, eerste lid, der Kieswet, dit aan de Provinciale Staten en verklaart hij bij een door hem te nemen met redenen omkleed besluit, binnen acht dagen na de ontvangst van de in artikel 11, tweede lid, bedoelde mededeeling of na het verstrijken van den daarin gestelden termijn, in plaats van hem, die de benoeming niet heeft aangenomen, benoemd den candidaat, die voorkomt op de lijst, waarop hij, die de benoeming niet heeft aangenomen, is gekozen en die naar de volgorde, vastgesteld overeenkomstig artikel 105 der Kieswet, voor benoeming in aanmerking komt."

Het tweede lid van artikel 11*a* vervalt.

Het derde lid van artikel 11*a* wordt gelezen:

„De voorzitter van het hoofdstembureau, aangewezen in artikel 34, eerste lid, der Kieswet, maakt het besluit openbaar door plaatsing in de *Staatscourant* en doet een afschrift van dat besluit toekomen aan de Staten."

Het aldus gewijzigd derde lid van artikel 11*a* wordt tweede lid.

Het tweede en het derde lid van artikel 11*b* worden gelezen:

„Binnen acht dagen na de ontvangst van deze mededeeling verklaart de voorzitter van het hoofdstembureau bij een door hem te nemen met redenen omkleed besluit, ter vervulling van de plaats, benoemd den candidaat, die voorkomt op de lijst, waarop het uitvallende lid is gekozen, en die, naar de volgorde, vastgesteld overeenkomstig artikel 105 der Kieswet, voor benoeming in aanmerking komt.

Artikel 11*a*, eerste lid, tweede en derde volzin, en tweede lid, is van toepassing."

Het tweede lid van artikel 70*c* wordt gelezen:

„Artikel 70*b*, tweede lid, dezer wet en de artikelen 42, tweede lid, 80, eerste en tweede lid, 81, 93, derde en vierde lid, en 109 der Kieswet zijn van toepassing."

Aan het artikel wordt als derde lid toegevoegd:

„De voorzitter van het hoofdstembureau, aangewezen in artikel 34, eerste lid, der Kieswet, doet een afschrift van het proces-verbaal der zitting toekomen aan de Staten."

Artikel 70*d* wordt gelezen:

„Indien de vergadering besluit tot niet toelating van een benoemde op grond, dat hij niet voldoet aan de vereischten voor het lidmaatschap of op grond van artikel 20, verklaart de voorzitter van het hoofdstembureau, aangewezen in artikel 34, eerste lid, der Kieswet, bij een door hem te nemen met redenen omkleed besluit, binnen acht dagen na de ontvangst van de kennisgeving in artikel 70*g* bedoeld, in de plaats van den niet toegelatene, benoemd den candidaat, die voorkomt op de lijst, waarop de niet toegelatene is gekozen, en die naar de volgorde, vastgesteld overeenkomstig artikel 105 der Kieswet, voor benoeming in aanmerking komt.

Artikel 11*a*, eerste lid, tweede en derde volzin, en tweede lid, is van toepassing."

In artikel 70*e* wordt gelezen: „105" in plaats van „104" en „102" in plaats van „101".

Artikel 70*f* wordt gelezen:

„De vorm en de inrichting van het ingevolge artikel 70*c* op te maken proces-verbaal en van de ingevolge de artikelen 11*a*, 11*b* en 70*d* op te maken besluiten, worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur."

Art. III. In de Gemeentewet worden de volgende wijzigingen gebracht:

De eerste volzin van het eerste lid van artikel 16*a* wordt gelezen:

„Wanneer een benoemde zijne benoeming niet aanneemt, bericht de voorzitter van het hoofdstembureau, aangewezen in artikel 34, tweede lid, der Kieswet, dit aan den Raad en verklaart hij bij een door hem te nemen met redenen omkleed besluit, binnen acht dagen na de ontvangst van de in artikel 13 bedoelde mededeeling of na het verstrijken van den in dat artikel gestelden termijn van vier weken, in plaats van hem die de benoeming niet heeft aangenomen, benoemd den candidaat, die voorkomt op de lijst, waarop hij die de benoeming niet heeft aangenomen, is gekozen, en die voor benoeming in aanmerking komt, hetzij naar de volgorde vastgesteld overeenkomstig artikel 105 der Kieswet, hetzij, in het geval, voorzien in artikel 10*b*, tweede lid, naar de volgorde der candidaten op de lijst."

Het tweede en het derde lid van artikel 16*a* vervallen.

Het vierde lid van artikel 16*a* wordt gelezen:

„De voorzitter van het hoofdstembureau, aangewezen in artikel 34, tweede lid, der Kieswet, maakt het besluit openbaar door nederlegging ter inzage voor een ieder ter secretarie der gemeente en doet het in afschrift toekomen aan den Raad."

Het aldus gewijzigd vierde lid wordt tweede lid.

Artikel 18*a* wordt gelezen:

„Onverminderd het bepaalde in de artikelen 16*a* en 38*b*, wordt, wanneer buiten periodieke aftreding een plaats in den Raad openvalt, behoudens het bepaalde in artikel 25, laatste lid, en artikel 26, vijfde lid, binnen acht dagen, nadat dit ter kennis is gekomen van den voorzitter van het hoofdstembureau, aangewezen in artikel 34, tweede lid, der Kieswet, door dezen bij een door hem te nemen met redenen omkleed besluit, ter vervulling van de plaats, benoemd verklaard de candidaat, die voorkomt op de lijst, waarop het uitvallend lid is gekozen, en die voor benoeming in aanmerking komt, hetzij naar de volgorde, vastgesteld overeenkomstig artikel 105 der Kieswet, hetzij in het geval, voorzien in artikel 10*b*, tweede lid, naar de volgorde der candidaten op de lijst.

Artikel 16*a*, eerste lid, tweede en derde volzin, en tweede lid, is van toepassing."

Het derde lid van artikel 38*a* wordt gelezen:

„Artikel 38, tweede lid, dezer wet, en de artikelen 80, eerste en tweede lid, 81, 93, derde en vierde lid, en 109 der Kieswet zijn van toepassing."

Aan het artikel wordt als vierde lid toegevoegd:

„De voorzitter van het hoofdstembureau, aangewezen in artikel 34, tweede lid, der Kieswet, doet een afschrift van het procesverbaal der zitting toekomen aan den Raad."

Artikel 38*b* wordt gelezen:

„Indien een benoemde niet wordt toegelaten op grond, dat hij niet voldoet aan de vereischten voor het lidmaatschap of op grond van artikel 22, wordt door den voorzitter van het hoofdstembureau, aangewezen in artikel 34, tweede lid, der Kieswet, bij een door hem te nemen met redenen omkleed besluit, binnen een maand nadat de einduitspraak te zijner kennis is gekomen, in de plaats van den niet toegelatene benoemd verklaard de candidaat, die voorkomt op de lijst, waarop de niet toegelatene is gekozen en die voor benoeming in aanmerking komt, hetzij naar de volgorde vastgesteld overeenkomstig artikel 105 der Kieswet, hetzij in het geval voorzien in artikel 10*b*, tweede lid, naar de volgorde der candidaten op de lijst.

Artikel 16*a*, eerste lid, tweede en derde volzin, en tweede lid, is van toepassing."

In artikel 38*c* wordt gelezen: „105" in plaats van „104"; „102" in plaats van „101", en „100" in plaats van „99".

Artikel 38*d* wordt gelezen:

„De vorm en de inrichting van de ingevolge de artikelen 10*b*, 10*c*, 10*d* en 38*a* op te maken processen-verbaal en van de ingevolge de artikelen 16*a*, 18*a* en 38*b* op te maken besluiten worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur."

Art. IV. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 26 *Juni* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. WET, houdende herziening van het Reglement op het beleid der Regeering van *Nederlandsch-Indië*. S. 234.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1923/1924 nº. 181, 1—14, 1924/1925, nº. 32, 1—16.

Hand. id. 1924/1925, bladz. 1456—1515, 1517—1539, 1569—1589, 1592—1606.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925 bladz. 534, 905—913, 925—949, 951—959.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië te herzien, ten einde de bepalingen daarvan in overeenstemming te brengen met de artikelen 1, 58, 60, 61 en 62 der Grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië, vastgesteld bij de wet van 2 September 1854 (*Nederlandsch Staatsblad* 1854, nº. 129; *Indisch Staatsblad* 1855, nº. 2), zooals het sedert is gewijzigd en aangevuld, wordt nader gewijzigd en aangevuld als volgt:

§ 1. De titel wordt gelezen: „Wet op de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië, terwijl de daaraan onmiddellijk voorafgaande twee woorden van het formulier van afkondiging worden gelezen: „de navolgende".

§ 2. Het opschrift van het eerste hoofdstuk wordt gelezen:

„Van den Gouverneur-Generaal en den Raad van Nederlandsch-Indië".

§ 3. Het eerste lid van art. 1 wordt gelezen:

„1. De uitoefening, in naam des Konings, van het bij het tweede lid van art. 60 der Grondwet aan den Gouverneur-Generaal opgedragen algemeen bestuur van Nederlandsch-Indië geschiedt overeenkomstig de in deze wet gestelde regelen en met inachtneming van 's Konings aanwijzingen".

In art. 1 wordt achter het eerste lid een nieuw lid ingevoegd, luidende:

„2. De Gouverneur-Generaal is wegens de uitoefening van zijn ambt verantwoordelijk aan den Koning. Hij verstrekt te dier zake aan den Minister van Koloniën alle verlangde inlichtingen".

Het tegenwoordige tweede lid van art. 1 wordt derde lid.

§ 3*a*. Art. 3 wordt gelezen:

„Art. 3. 1. De Gouverneur-Generaal mag rechtstreeks noch zijdelings deelhebber zijn in, noch borg zijn voor eenige onderneming, ten grondslag hebbende eene overeenkomst, om winst of voordeel aangegaan met Nederlandsch-Indië of met eenig deel daarvan.

2. Hij mag, behalve openbare schuldbrieven, geene schuldvorderingen ten laste van Nederlandsch-Indië bezitten.

3. Hij mag rechtstreeks noch zijdelings

deel hebben in eenige concessie of onderneming van welken aard ook, in Nederlandsch-Indië gevestigd of aldaar haar bedrijf uitoefenende, noch eigenaar of huurder van landerijen daar te lande zijn.

4. Het bij het eerste en het derde lid bepaalde blijft op hem van toepassing gedurende vijf jaren na zijn aftreden."

§ 4. De aanhef van art. 5 wordt gelezen:

„Art. 5. 1. De Gouverneur-Generaal legt in handen van den Koning, of op 's Konings machtiging in eene openbare vergadering van den Volksraad, den volgenden eed (verklaring en belofte) af:"

In het in art. 5 opgenomen eedsformulier worden de woorden: „het Reglement op het beleid der regeering van" vervangen door „de Wet op de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië".

Aan art. 5 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

„2. De Gouverneur-Generaal aanvaardt zijne waardigheid in eene openbare vergadering van den Volksraad".

§ 5. In art. 6 worden de woorden: „het Reglement op het beleid der regeering van" vervangen door: „de Wet op de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië".

§ 6. Na art. 7 wordt ingelascht:

„Art. 7*a*. 1. De hoofden der departementen van algemeen bestuur worden opgeroepen tot bijwoning van de vergaderingen van den Raad van Nederlandsch-Indië, voorgezeten door den Gouverneur-Generaal, tenzij deze om bijzondere redenen anders beslist.

2. Zij worden in de gelegenheid gesteld om deel te nemen aan de behandeling ter niet door den Gouverneur-Generaal voorgezeten vergadering van den Raad van voorstellen, behoorende tot den werkkring van het departement, aan het hoofd waarvan zij staan, indien zij tijdig aan den vice-president den wensch daartoe kenbaar maken.

3. In beide gevallen hebben zij alleen eene raadgevende stem."

§ 7. In art. 11 worden de woorden: „het Reglement op het beleid der regeering van" vervangen door: „de Wet op de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië".

§ 8. In het eerste lid van art. 15 wordt na de woorden: „de ter plaatse aanwezige leden van den Raad", ingelascht: „de voorzitter van den Volksraad;".

§ 9. In art. 19 wordt voor: „dit reglement" gelezen: „deze wet".

§ 10. Na art. 19 worden ingelascht de navolgende artikelen:

1. Als art. 19*a* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 27.

2. Als art. 19*b* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 28, behoudens de volgende wijzigingen van het tweede lid:

a. in letter *b* wordt in plaats van: „art. 44 van dit reglement" gelezen: „art. 19*n* van deze wet";

b. de letters *e* en *f* worden vervangen door:

„*e*. benoemingen tot gewichtige ambten, aan te wijzen bij ordonnantie;

f. de voorstellen, welke bij den Volksraad aanhangig worden gemaakt, en gewichtige mededeelingen, welke aan den Volksraad worden gedaan;

g. de voorstellen, door den Volksraad aan den Gouverneur-Generaal gedaan;

h. de vaststelling van ordonnanties, als bedoeld in het eerste lid van art. 53*a*;

i. de ontwerpen van regeeringsverordeningen".

3. Als art. 19*c* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 30, behoudens dat in het laatste lid in stede van: „art. 36" wordt gelezen: „art. 19*f*".

4. Als art. 19*d* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 34, behoudens dat:

a. de woorden: „Alle kollegiën en landsdienaren, geene uitgezonderd", worden vervangen door: „Alle landsdienaren";

b. het woord: „wier" wordt vervangen door: „waarvan".

5. Als art. 19*e* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 35.

6. Als art. 19*f* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 36.

7. Als art. 19*g* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 38, behoudens dat:

a. in letter *a* en letter *b* de woorden: „aan Koninklijke besluiten of Koninklijke beschikkingen" worden vervangen door: „aan algemeene maatregelen van bestuur, aan andere Koninklijke besluiten of aan Koninklijke beschikkingen";

b. in letter *c* en letter *d* voor: „dit reglement" wordt gelezen: „deze wet" en na het woord „verdragen" wordt ingevoegd: „en andere overeenkomsten".

8. Als art. 19*h* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 39, behoudens dat in plaats van: „art. 38" wordt gelezen: „het vorige artikel".

9. Als art. 19*i* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 39*a*, behoudens dat voor: „38 en 39" wordt gelezen: „19*g* en 19*h*".

10. Als art. 19*j* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 40, behoudens dat voor: „159" wordt gelezen: „165" en voor: „dit reglement": „deze wet".

11. Als art. 19*k* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 41.

12. Als art. 19*l* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 42, behoudens dat:

a. het derde, het vierde en het vijfde lid zullen luiden:

„3. De officieren worden door den Gouverneur-Generaal benoemd.

4. Op den voet, bij algemeenen maatregel van bestuur te bepalen, worden de rangen van opperofficier verleend door den Koning; alle overige bevorderingen van de officieren geschieden door den Gouverneur-Generaal, op den voet, bij ordonnantie te bepalen.

5. De opperofficieren worden ontslagen door den Koning, alle overige officieren door den Gouverneur-Generaal, een en ander op den voet, bij ordonnantie, en, voor zoover de opperofficieren betreft, bij algemeenen maatregel van bestuur te bepalen";

b. in het zesde lid de woorden: „algemeene verordening" worden vervangen door: „ordonnantie".

13. Art. 19*m* luidende:

„1. Ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid kan door of vanwege den Gouverneur-Generaal elk gedeelte van Nederlandsch-Indië

in staat van oorlog of in staat van beleg worden verklaard. Met inachtneming van het bepaalde bij art. 54 worden bij algemeene verordening de wijze, waarop, en de gevallen, waarin zulks kan geschieden, bepaald en de gevolgen geregeld.

2. Bij die regeling kunnen bepalingen van algemeene verordeningen worden aangewezen, die, tengevolge van de verklaring in staat van oorlog of beleg, geheel of gedeeltelijk buiten werking treden".

14. Als art. 19*n* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 44, behoudens dat:

a. het eerste lid zal luiden:

„1. De Gouverneur-Generaal sluit verdragen met Indische vorsten en volken."

b. aan het artikel een derde lid wordt toegevoegd, luidende:

„3. Gelijke mededeeling geschiedt alsdan door den Gouverneur-Generaal aan den Volksraad".

15. Als art. 19*o* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 45, behoudens dat in het laatste lid achter het woord: „verwijdering" wordt ingevoegd: „geschiedt mededeeling aan den Volksraad en".

16. Als art. 19*p* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 46, behoudens dat in het laatste lid achter het woord: „maatregel" wordt ingevoegd: „geschiedt mededeeling aan den Volksraad en".

17. Als art. 19*q* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 47, behoudens dat de laatste vier woorden vervallen.

18. Als art. 19*r* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 48, behoudens dat voor: „45, 46 en 47", wordt gelezen: „19*o*, 19*p* en 19*q*".

19. Als art. 19*s* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 49, behoudens dat:

a. in het eerste en het vierde lid voor: „algemeene verordening" wordt gelezen: „ordonnantie" en in het eerste lid voor: „dit reglement": „deze wet";

b. het tweede lid vervalt;

c. in het derde lid vervallen de woorden: „met machtiging des Konings".

20. Als art. 19*t* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 50, behoudens dat de tweede volzin vervalt.

21. Als art. 19*u* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 51, behoudens dat in het vierde lid de woorden: „dit reglement" en „algemeene verordening" onderscheidenlijk worden vervangen door: „deze wet" en „ordonnantie".

22. Als art. 19*v* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 52, behoudens dat in het tweede lid voor „algemeene verordening" wordt gelezen: „ordonnantie".

23. Als art. 19*w* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 53, behoudens dat in het tweede lid:

a. de woorden: „en na gehoord advies van het Hooggerechtshof" vervallen;

b. in plaats van: „ordonnantie" wordt gelezen: „regeeringsverordening".

24. Art. 19*x*, luidende:

„De regelen nopens het verleenen van zeebrieven en scheepspassen in Nederlandsch-Indië worden voor zooveel noodig bij algemeenen maatregel van bestuur, en overigens bij ordonnantie vastgesteld."

25. Als art. 19*ij* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 55.

26. Als art. 19*z* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 57, behoudens dat:

a. in het eerste lid de woorden: „door den Gouverneur-Generaal" worden vervangen door: „bij ordonnantie";

b. in het tweede lid voor: „verordeningen" wordt gelezen: „ordonnanties" en de woorden: „door den Gouverneur-Generaal" vervallen;

c. in het derde lid voor: „het eerste lid van art. 60" wordt gelezen: „het derde lid van art. 60".

27. Als art. 19*aa* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 58.

28. Als art. 19*bb* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 59, behoudens dat:

a. in het tweede lid de woorden: „algemeene verordening" worden vervangen door: „ordonnantie";

b. in het derde lid voor: „het eerste lid van art. 60" wordt gelezen: „het derde lid van art. 60."

29. Als art. 19*cc* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 60.

30. Als art. 19*dd* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 61.

31. Als art. 19*ee* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 62, behoudens dat in het derde, het vierde, het zevende en het achtste lid voor: „algemeene verordening" wordt gelezen: „ordonnantie".

32. Als art. 19*ff* een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 63.

§ 11. Het opschrift van het tweede hoofdstuk wordt gelezen: „Van den Volksraad".

§ 12. Ter vervanging van de tegenwoordige artt. 20 tot en met 39, 39*a*, 40 tot en met 55, en 57 tot en met 66 worden ingelascht de volgende bepalingen:

1. Art. 20, luidende:

„Er is een Volksraad, bestaande uit een lid, tevens voorzitter, en zestig leden."

2. Art. 20*a*, luidende:

„De Koning benoemt het lid, tevens voorzitter, voor het tijdperk, bedoeld in het eerste lid van artikel 24, en bij tusschentijdsche benoeming voor den verderen duur van dat tijdperk. De bezoldiging en het pensioen, aan het voorzittersambt verbonden, worden door den Koning vastgesteld."

3. Art. 20*b*, luidende:

„1. Lid van den Volksraad kunnen alleen zijn ingezetenen van Nederlandsch-Indië, die:

a. den ouderdom van vijf en twintig jaren hebben vervuld;

b. den staat van Nederlandsch onderdaan bezitten;

c. niet krachtens onherroepelijke rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen missen, dan wel in staat van faillissement verkeeren;

d. niet bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak:

1. van de verkiesbaarheid zijn ontzet, met dien verstande, dat, wanneer de ontzetting krachtens de vroegere strafwetgeving bij veroordeeling tot eene tijdelijke vrijheidsstraf is uitgesproken, de uitsluiting van de verkiesbaarheid niet langer duurt dan vijf jaren nadat de hoofdstraf is ondergaan;

2. veroordeeld zijn tot eene gevangenisstraf van meer dan een jaar;

c. niet op niet-eervolle wijze zijn ontslagen uit den dienst van den Lande.

2. Van de leden behooren vijf en twintig tot de inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders, tenminste dertig tot de onderdanen-Nederlanders en ten hoogste vijf en ten minste drie tot de uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders.

3. Verkozen worden twintig inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders, vijftien onderdanen-Nederlanders en drie uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders. De overige leden worden benoemd door den Gouverneur-Generaal, na raadpleging van den Raad van Nederlandsch-Indië, die eene aanbeveling doet van twee personen voor elke te vervullen plaats.

4. De te verkiezen twintig inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders worden afgevaardigd door de bij ordonnantie in te stellen kieskringen tot het voor elken kieskring bij ordonnantie te bepalen aantal. Behoudens afwijkende regeling, voor zooveel noodig, voor gedeelten van Nederlandsch-Indië, als bedoeld in artikel 19*a*, tweede lid, zijn in deze kieskringen kiezer de inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders, die lid zijn van een raad, als bedoeld in artikel 67*c*, tweede lid, en artikel 68*b*, tweede lid.

5. De te verkiezen vijftien onderdanen-Nederlanders worden gekozen door de Nederlandsche leden der in het vierde lid bedoelde raden in geheel Nederlandsch-Indië, die daartoe te zamen één kiezerscorps vormen.

6. De te verkiezen drie uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders worden gekozen door de tot die bevolkingsgroep behoorende leden der in het vierde lid bedoelde raden in geheel Nederlandsch-Indië, die daartoe te zamen één kiezerscorps vormen.

7. De verkiezing in kieskringen, welke meer dan één lid afvaardigen, alsmede de verkiezing der leden, die onderdanen-Nederlanders of uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders zijn, geschiedt op den grondslag van evenredige vertegenwoordiging. De verkiezing in kieskringen, welke één lid afvaardigen, geschiedt volgens het stelsel der volstrekte meerderheid.

8. Alles, wat verder het kiesrecht en de wijze van verkiezing betreft, wordt bij ordonnantie geregeld.

9. Voor zooveel het daarvoor aangewezen aantal zetels niet door verkiezing is vervuld, voorziet de Gouverneur-Generaal door benoeming ook in de vervulling van die plaatsen, met inachtneming van het bepaalde bij den tweeden volzin van het derde lid van dit artikel. Met betrekking tot het bepaalde bij den eersten volzin daarvan worden die plaatsen aangemerkt als door verkiezing te zijn vervuld".

4. Art. 21, luidende:

„De Volksraad benoemt en ontslaat zijn secretaris. Deze is geen lid van den Volksraad".

5. Art. 21*a*, luidende:

„1. De Volksraad stelt een Reglement van Orde voor zijne vergaderingen vast.

2. Het Reglement wordt openbaar gemaakt door plaatsing in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië*."

6. Als art. 22 een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 134, behoudens de toevoeging van een tweede lid, luidende:

„2. De gevolgen van vereeniging van het lidmaatschap van den Volksraad met andere uit 's Lands kas bezoldigde ambten dan de in het eerste lid genoemde worden, voor zooveel noodig, bij ordonnantie geregeld".

7. Als art. 23 een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 136, behoudens dat in het laatste lid van het eedsformulier de woorden: „het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië" worden vervangen door: „de Wet op de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië".

8. Art. 24, luidende:

„Art. 24. 1. De leden van den Volksraad worden voor een tijdperk van vier jaren verkozen of benoemd. Zij treden tegelijk af; de aftredenden zijn dadelijk opnieuw verkiesbaar of benoembaar.

2. Hij, die ter vervulling van een tusschentijds opengevallen plaats is verkozen of benoemd, treedt af op het tijdstip, waarop degene, in wiens plaats hij verkozen of benoemd is, moest aftreden".

9. Als art. 25 een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 138, behoudens dat:

a. het tweede lid wordt gelezen als volgt:

„2. Indien tot lid van den Volksraad zijn verkozen of benoemd personen, die geen lid van den Volksraad kunnen zijn, vernietigt de Gouverneur-Generaal hunne verkiezing of verleent hij hun ontslag. Personen, die niet langer lid van den Volksraad kunnen zijn, worden door den Gouverneur-Generaal van het lidmaatschap ontheven. Ten aanzien van het lid, tevens voorzitter, geschiedt een en ander door den Koning;"

b. in het vierde lid de woorden: „algemeene verordening" worden vervangen door: „ordonnantie".

10. Art. 26, luidende:

„1. De Volksraad houdt zijne vergaderingen in het openbaar te Batavia, tenzij bij ordonnantie eene andere plaats daarvoor is aangewezen.

2. De deuren worden gesloten, wanneer minstens vijf leden het vorderen, dan wel de voorzitter het noodig keurt.

3. De vergadering beslist, of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd; zoodanige beraadslaging is niet toegelaten ten aanzien van de aangelegenheden, bedoeld in de artt. 63*b*, 63*k* en 63*n*, eerste lid.

4. Over de punten, in besloten vergadering behandeld, kan daarin ook eene beslissing genomen worden.

5. Jaarlijks worden, zonder voorafgaande oproeping, twee gewone zittingen gehouden. De eerste zitting vangt aan op 15 Mei of, indien die datum op een Zondag of daarmede gelijkgestelden feestdag valt, op den eersten daaropvolgenden dag, welke geen Zondag, noch daarmede gelijkgestelde feestdag is. Zij wordt geopend door den Gouverneur-Generaal, of namens den Gouverneur-Generaal door den Luitenant-Gouverneur-Generaal en, bij ontstentenis van dezen, door den vice-president van den Raad van Nederlandsch-Indië of diens wettelijken vervanger en duurt uiterlijk tot 15 Augustus. De tweede zitting vangt aan op den derden Dinsdag der maand October en duurt ten hoogste zes weken.

6. Wanneer de Gouverneur-Generaal het noodig oordeelt, of minstens een derde der leden,

het lid tevens voorzitter niet medegerekend, daartoe hun wensch te kennen geven, worden buitengewone zittingen gehouden.

7. In de buitengewone zittingen worden geen andere onderwerpen behandeld dan in de oproeping zijn vermeld".

11. Als art. 27 een artikel, gelijkluidend met het tegenwoordige art. 140, behoudens dat:

a. aan het tweede lid wordt toegevoegd de volgende zin:

„Deze gemachtigden zijn niet gerechtelijk vervolgbaar voor hetgeen zij in de vergadering van den Volksraad hebben gezegd of aan den Raad schriftelijk hebben overgelegd, tenzij zij daarmede openbaar maken wat in besloten vergadering onder geheimhouding is gezegd of overgelegd";

b. aan het artikel een derde lid wordt toegevoegd, luidende:

„3. Aan den Gouverneur-Generaal en zijne gemachtigden wordt het woord gegeven, wanneer en zoo dikwijls zij dit verlangen, echter niet vóórdat de spreker, die aan het woord is, zijne rede geëindigd heeft."

12. Art. 28, luidende:

„1. In de eerste vergadering van het in het eerste lid van art. 24 bedoelde tijdperk benoemt de Volksraad voor den duur van dat tijdperk uit zijn midden een eersten en een tweeden plaatsvervangend-voorzitter.

2. Wanneer de in het eerste lid vermelde bedieningen tusschentijds openvallen, geschiedt de benoeming van den opvolger voor den verderen duur van het in dat lid bedoelde tijdperk."

13. Art. 29, luidende:

„1. In spoedeischende gevallen, ter beoordeeling van den Gouverneur-Generaal, kunnen, ter behandeling van ontwerpen van aanvullingsbegrootingen, buitengewone zittingen van den Volksraad worden gehouden, tot bijwoning waarvan alleen de op Java en Madoera metterwoon gevestigde leden worden opgeroepen.

2. Aan de overige leden wordt te gelijker tijd zonder oproeping kennis gegeven van het voornemen om eene buitengewone zitting te houden.

3. Het in het eerste lid bedoelde deel van den Volksraad wordt alsdan te zamen met de buiten Java en Madoera gevestigde leden, die ter vergadering aanwezig zijn, ook voor de toepassing van het volgende artikel, geacht den Volksraad uit te maken."

14. Art. 30, luidende:

„1. De Volksraad mag noch beraadslagen noch besluiten, zoo niet minstens de helft der leden, het lid tevens voorzitter niet medegerekend, tegenwoordig is.

2. De beslissingen over zaken worden bij volstrekte meerderheid der stemmende leden genomen.

3. Bij staking van stemmen wordt het nemen van eene beslissing tot eene volgende vergadering uitgesteld.

4. In deze, en evenzeer in eene voltallige vergadering, wordt, bij staking van stemmen, het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

5. De stemming moet geschieden bij hoofdelijke oproeping, wanneer een der leden dit verlangt, en heeft alsdan mondeling plaats.

6. De stemming over personen geschiedt bij gesloten en ongeteekende briefjes. De volstrekte meerderheid der geldige stemmen beslist; bij staking van stemmen beslist het lot.

7. De leden van den Volksraad zijn niet gerechtelijk vervolgbaar voor hetgeen zij in de vergadering van den Raad hebben gezegd of aan den Raad schriftelijk hebben overgelegd, tenzij zij daarmede openbaar maken wat in besloten vergadering onder geheimhouding is gezegd of overgelegd."

15. Art. 31, luidende:

„1. De bezoldiging van den secretaris en het bij den Volksraad aangestelde personeel en de regeling van de aanspraken der leden op tegemoetkoming voor reis- en verblijfkosten zoomede op zittinggeld, worden bij ordonnantie vastgesteld.

2. Het lid tevens voorzitter geniet geene zittinggelden."

16. Als art. 32 een artikel, gelijkluidend met het laatste lid van het tegenwoordige art. 131.

17. De artt. 33 tot en met 44, luidende:

„Art. 33. 1. De Volksraad kan den Gouverneur-Generaal uitnoodigen om nopens zaken, Nederlandsch-Indië betreffende, inlichtingen aan den Raad te geven.

2. De Gouverneur-Generaal voldoet aan deze uitnoodiging, wanneer dit naar zijne meening geschieden kan zonder schade voor de hem toevertrouwde belangen.

Art. 34. 1. Behoudens in gevallen van spoedeischenden aard, ter beoordeeling van den Koning, en behoudens ten aanzien van ontwerpen van algemeene maatregelen van bestuur, als bedoeld in het derde lid van art. 53 en het derde lid van art. 53*a*, wordt de Volksraad in de gelegenheid gesteld, binnen een zoo noodig door den Gouverneur-Generaal te bepalen termijn van raad te dienen nopens de ontwerpen van algemeene maatregelen van bestuur, uitsluitend of in belangrijke mate Nederlandsch-Indië betreffende, voordat tot de vaststelling daarvan wordt overgegaan.

2. Aan het hoofd van de uit te vaardigen algemeene maatregelen van bestuur wordt melding gemaakt, dat de Volksraad is gehoord, dan wel de reden vermeld, waarom zulks niet is geschied.

Art. 35. 1. Behoudens in gevallen van spoedeischenden aard, ter beoordeeling van den Koning, of, voor zoover het voorstellen van wet betreft, ingediend ingevolge art. 117 der Grondwet, ter beoordeeling van den voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, en behoudens ten aanzien van ontwerpen van wetten, als bedoeld in de artikelen 63*g*, 63*h*, 63*i* en 63*l*, wordt de Volksraad in de gelegenheid gesteld binnen een zoo noodig door den Gouverneur-Generaal te bepalen termijn van raad te dienen nopens de ontwerpen van wetten, uitsluitend of in belangrijke mate Nederlandsch-Indië betreffende, voordat deze in behandeling komen bij de Staten-Generaal.

2. Het ingevolge het vorige lid uitgebrachte advies wordt bij de toezending van het wetsontwerp of, wanneer het een ingevolge art. 117 der Grondwet ingediend voorstel van wet betreft, zoo spoedig mogelijk, aan de Tweede Kamer medegedeeld.

3. Indien het advies niet binnen den bepaalden termijn is uitgebracht, wordt hiervan bij de toezending van het wetsontwerp, of wanneer het een ingevolge art. 117 der Grond-

wet ingediend voorstel van wet betreft, zoo spoedig mogelijk, kennis gegeven aan de Tweede Kamer.

Art. 36. 1. In de eerste vergadering van het in het eerste lid van artikel 24 bedoelde tijdperk benoemt de Volksraad voor den duur van dat tijdperk uit zijn midden een college, College van Gedelegeerden genaamd.

2. Het College van Gedelegeerden bestaat uit den voorzitter van den Volksraad als lid tevens voorzitter, benevens twintig leden.

3. De secretaris van den Volksraad is tevens secretaris van het College van Gedelegeerden.

Art. 37. Het College van Gedelegeerden benoemt in zijn eerste vergadering één zijner leden tot plaatsvervangend-voorzitter, mede voor den duur van het in artikel 24 bedoelde tijdperk. Wanneer de bediening tusschentijds openvalt, geschiedt de benoeming van den opvolger voor den verderen duur van dat tijdperk.

Art. 38. 1. De verkiezing van de leden van het College van Gedelegeerden en de vervulling van tusschentijds opengevallen plaatsen in het College geschieden op den grondslag van evenredige vertegenwoordiging op de wijze, bij ordonnantie te regelen.

2. De regeling waarborgt, dat de overeenstemmende wil van elk drietal Volksraadsleden leidt tot de dienovereenkomstige vervulling van één plaats in het College van Gedelegeerden.

3. De leden van het College van Gedelegeerden treden tegelijk af.

Art. 39. De tegemoetkoming, aan het lidmaatschap van het College van Gedelegeerden verbonden, zoomede de gevolgen van aanvaarding van het lidmaatschap door een landsdienaar, worden bij ordonnantie geregeld.

Art. 40. 1. Het lidmaatschap van het College van Gedelegeerden houdt op door het eindigen van dat van den Volksraad.

2. De leden van het College van Gedelegeerden zijn te allen tijde bevoegd als zoodanig hun ontslag te nemen ; zij geven daarvan schriftelijk kennis aan den voorzitter van den Volksraad.

Art. 41. 1. Het College van Gedelegeerden houdt zijne vergaderingen in het openbaar te Batavia, tenzij bij ordonnantie een andere plaats daarvoor is aangewezen.

2. De deuren worden gesloten, wanneer minstens vier leden het vorderen, dan wel de voorzitter het noodig oordeelt.

3. De vergadering beslist, of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd.

4. Over de punten, in besloten vergadering behandeld, kan daarin ook eene beslissing worden genomen.

5. Art. 30 vindt ten aanzien van het College van Gedelegeerden overeenkomstige toepassing.

Art. 42. 1. Wanneer hij dat noodig acht, kan de Gouverneur-Generaal de beraadslagingen van het College van Gedelegeerden bijwonen. Hij heeft alsdan eene raadgevende stem.

2. De Gouverneur-Generaal kan mede de beraadslagingen door gemachtigden doen bijwonen ten einde namens hem voorlichting te verschaffen. Ten aanzien van deze gemachtigden gelut het bepaalde bij den laatsten zin van het tweede lid en bij het derde lid van art. 27.

Art. 43. 1. Het Reglement van Orde voor de vergaderingen van het College van Gedelegeerden wordt door den Volksraad vastgesteld.

2. Het bepaalde bij het tweede lid van art. 21*a* is op dit Reglement van toepassing.

Art. 44. 1. Het College van Gedelegeerden oefent de in de artt. 46, 48, 49, 50, 55 en 56 bedoelde bevoegdheden van den Volksraad uit, behoudens ten aanzien van ontwerpen, welker behandeling de Volksraad zich heeft voorbehouden.

2. Wanneer de afdoening van eenig ontwerp, waarvan de Volksraad zich de behandeling heeft voorbehouden, zoozeer spoedeischend is, dat niet op het bijeenkomen van dien Raad kan worden gewacht, zulks ter beoordeeling van den Gouverneur-Generaal, het College van Gedelegeerden gehoord, geschiedt de behandeling door het College van Gedelegeerden.

3. Het College van Gedelegeerden is, tenzij de Volksraad anders beslist, belast met het verrichten van voorbereidende werkzaamheden ten aanzien van de ontwerpen, welker behandeling de Volksraad zich heeft voorbehouden.

4. Is de Volksraad niet bijeen, dan worden ook de in de artt. 32 en 33 vermelde bevoegdheden door het College van Gedelegeerden uitgeoefend.

18. Een derde hoofdstuk, bevattende de artt. 45 tot en met 53, 53*a* en 54 tot en met 63, luidende :

„DERDE HOOFDSTUK.

VAN DE WETGEVING.

Art. 45. 1. De Gouverneur-Generaal stelt regeeringsverordeningen vast, houdende algemeene regelingen tot uitvoering van wetten, algemeene maatregelen van bestuur en ordonnanties, voor zoover die vaststelling daarbij aan hem is opgedragen.

2. In de regeeringsverordeningen kan op de overtreding van hare voorschriften straf worden gesteld. De grenzen van de te bepalen straffen worden bij ordonnantie geregeld.

Art. 46. De Gouverneur-Generaal stelt, behoudens het bepaalde bij het eerste lid van art. 53*a*, in overeenstemming met den Volksraad, ordonnanties vast tot regeling van :

a. onderwerpen, de inwendige aangelegenheden van Nederlandsch-Indië betreffende, ten aanzien waarvan in de Grondwet, in deze wet of in andere wetten niet anders is bepaald ;

b. andere onderwerpen, waarvan de regeling ingevolge eene wet of een algemeenen maatregel van bestuur bij ordonnantie moet geschieden.

Art. 47. 1. De Gouverneur-Generaal zendt zijne ontwerpen van ordonnanties aan den Volksraad.

2. De Gouverneur-Generaal kan te allen tijde een termijn bepalen, binnen welken de Volksraad hem zijn besluit moet mededeelen.

Art. 48. 1. De Volksraad heeft het recht ontwerpen van ordonnanties aan den Gouverneur-Generaal in te dienen.

2. Het formulier van indiening luidt :

„De Volksraad verzoekt den Gouverneur-„Generaal eene ordonnantie vast te stellen (ver-„melding van den titel der ordonnantie), over-„eenkomstig het bijgaand ontwerp."

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter.)

Art. 49. De Volksraad heeft het recht wijzigingen te maken in eene hem door den Gouverneur-Generaal toegezonden ontwerp-ordonnantie.

Art. 50. Zoolang omtrent eenige ontwerp-ordonnantie nog niet door den Volksraad of door den Gouverneur-Generaal is beslist, kan het ontwerp worden teruggenomen, in het geval, bedoeld bij art. 47, door den Gouverneur-Generaal, en in dat, bedoeld bij art. 48, door den Raad.

Art. 51. 1. De Volksraad geeft van zijn besluit ten spoedigste kennis aan den Gouverneur-Generaal.

2. Het formulier van kennisgeving luidt:

a. indien de Volksraad zich met de ontwerp-ordonnantie ongewijzigd kan vereenigen:

„De Volksraad vereenigt zich met de hem „door den Gouverneur-Generaal aangeboden „ontwerp-ordonnantie (vermelding van den „titel der ordonnantie)".

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter.)

b. indien de Volksraad wijzigingen in de ontwerp-ordonnantie heeft gebracht:

„De Volksraad vereenigt zich met de hem „door den Gouverneur-Generaal aangeboden „ontwerp-ordonnantie (vermelding van den „titel der ordonnantie), zooals zij door den „Raad is gewijzigd".

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter.)

c. indien de Volksraad zich niet kan vereenigen met de ontwerp-ordonnantie:

„De Volksraad kan zich niet vereenigen met „de hem door den Gouverneur-Generaal aan-„geboden ontwerp-ordonnantie (vermelding van „den titel der ordonnantie)".

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter.)

Art. 52. 1. De Gouverneur-Generaal geeft aan den Volksraad kennis, of hij eene ontwerp-ordonnantie, waarmede de Raad zich vereenigd heeft, of die door dezen aan hem is ingediend, al dan niet vaststelt.

2. Het formulier van kennisgeving luidt:

a. in geval van vaststelling:

„De Gouverneur-Generaal heeft vastgesteld „de ordonnantie (vermelding van den titel der „ordonnantie)".

(Dagteekening en onderteekening van den Gouverneur-Generaal.)

b. in geval van niet-vaststelling:

„De Gouverneur-Generaal heeft bezwaar vast „te stellen de ordonnantie (vermelding van den „titel der ordonnantie)".

(Dagteekening en onderteekening van den Gouverneur-Generaal.)

Art. 53. 1. Indien omtrent eene door den Gouverneur-Generaal aan den Volksraad gezonden ontwerp-ordonnantie geen overeenstemming met den Raad is verkregen, neemt de Raad, op uitnoodiging van den Gouverneur Generaal, de ontwerp-ordonnantie opnieuw in behandeling binnen zes maanden, nadat door den Raad besloten werd tot niet-aannemen van het ontwerp of van den Gouverneur-Generaal de kennisgeving werd ontvangen, dat hij bezwaar had tegen vaststelling van het ontwerp, zooals het door den Raad was gewijzigd.

2. Voor de tweede behandeling gelden dezelfde bepalingen als voor de eerste.

3. Wordt andermaal geen overeenstemming verkregen, dan kan de regeling geschieden bij algemeenen maatregel van bestuur.

4. De bij algemeenen maatregel van bestuur vastgestelde regeling kan te allen tijde bij ordonnantie worden gewijzigd, aangevuld, ingetrokken of door eene andere vervangen.

Art. 53*a*. 1. De Gouverneur Generaal kan eene door hem aan den Volksraad gezonden ontwerp-ordonnantie op eigen gezag en verantwoordelijkheid vaststellen, wanneer:

1°. de Raad in gebreke is gebleven binnen den gestelden termijn mede te deelen, of hij zich al dan niet met het ontwerp vereenigt;

2°. overeenstemming met den Raad niet is verkregen, doch dringende omstandigheden eene onverwijlde voorziening vorderen.

2. Van de vaststelling wordt aan den Volksraad kennis gegeven op de wijze, voorgeschreven in art. 52, tweede lid, onder *a*.

3. In het geval, bedoeld onder 2° van het eerste lid, kan de regeling nader geschieden bij algemeenen maatregel van bestuur, indien de Volksraad binnen twee maanden na den dag der inwerkingtreding van de ordonnantie daartoe het verzoek doet. Het bepaalde bij het laatste lid van het vorige artikel is alsdan van toepassing.

Art. 54. 1. Onverminderd de gevallen, voorzien in de artt. 19*l*, vierde en vijfde lid; 19*x*, 53, derde lid; 53*a*, derde lid; 66, tweede lid; 95, eerste lid, onder *a* en *d*; 105, eerste lid, en 108, tweede lid, van deze wet, of bij eenige andere wet, wordt bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld al hetgeen betreft:

a. de met vreemde mogendheden gesloten verdragen en andere overeenkomsten en de uit het volkenrecht voortvloeiende rechten en verplichtingen in het algemeen;

b. de verdediging van het grondgebied van Nederlandsch-Indië.

2. Voorschriften ter uitvoering dezer regelingen kunnen bij wet of algemeenen maatregel van bestuur worden overgelaten aan ordonnantie of regeeringsverordening.

Art. 55. 1. Onverminderd het geval, voorzien bij art. 19*m*, kunnen in dringende omstandigheden, onder nadere bekrachtiging door de wet of door een algemeenen maatregel van bestuur, ordonnanties worden vastgesteld omtrent onderwerpen, waarvan de regeling bij de wet of bij algemeenen maatregel van bestuur moet geschieden, zoolang die regeling niet heeft plaats gehad.

2. Zoodanige maatregel wordt, wanneer het een onderwerp geldt, ten aanzien waarvan regeling door de wet geboden is, door den Koning onverwijld ter kennis gebracht van de Staten-Generaal.

Art. 56. 1. Onverminderd het geval, voorzien bij art. 19*m*, en behoudens de bepalingen van deze wet, kunnen in dringende omstandigheden, voor geheel Nederlandsch-Indië of voor bepaalde gedeelten daarvan, onder nadere bekrachtiging door de wet of door een algemeenen maatregel van bestuur, bij ordonnantie wetten of algemeene maatregelen van bestuur geheel of gedeeltelijk buiten werking worden gesteld of gewijzigd.

2. Van deze handelingen wordt door den Koning onverwijld kennis gegeven aan de Staten-Generaal.

Art. 57. Wanneer de ordonnanties, bedoeld

bij de artt. 55 en 56, niet bekrachtigd worden door de wet of door een algemeenen maatregel van bestuur, of wanneer een onderwerp, waarin bij ordonnantie of bij regeeringsverordening is voorzien, nader bij de wet of bij algemeenen maatregel van bestuur is geregeld, blijven die ordonnanties en regeeringsverordeningen niettemin hare verbindende kracht behouden, totdat zij zijn ingetrokken.

Art. 58. 1. De algemeene verordeningen (regeeringsverordeningen, ordonnanties, algemeene maatregelen van bestuur en wetten) worden door den Gouverneur-Generaal afgekondigd en door den algemeenen secretaris of een der gouvernements-secretarissen gewaarmerkt.

2. Die afkondiging wordt gerekend geschied te zijn door plaatsing in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië*. Zij is, in geldigen vorm geschied, de eenige voorwaarde der verbindbaarheid.

3. De algemeene verordeningen werken terstond nadat hare afkondiging bekend kan zijn.

4. Wanneer geen ander tijdstip is vastgesteld, wordt de afkondiging gerekend bekend te zijn op Java en Madoera op den dertigsten dag, en in de overige deelen van Nederlandsch-Indië op den honderdsten dag, na dien der dagteekening van het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië*, waarin de algemeene verordening is opgenomen.

Art. 59. 1. Het formulier van afkondiging der regeeringsverordeningen is als volgt:

„In naam des Konings!

„De Gouverneur-Generaal van Neder-
„landsch-Indië;

„Allen, die deze zullen zien of hooren lezen,
„salut!

„doet te weten:

„Dat Hij, overwegende dat ter uitvoering van
„(vermelding van de wet, den algemeenen
„maatregel van bestuur of de ordonnantie, tot
„welker uitvoering de verordening strekt)

„het noodig is het navolgende te bepalen;

„Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord

„Heeft goedgevonden en verstaan:

(Hier volgen de inhoud der regeeringsverordening en daarna de woorden:)

„En opdat niemand hiervan onwetendheid
„voorwende, zal deze in het *Staatsblad van*
„*Nederlandsch-Indië* worden geplaatst.

„Gedaan te den ."

(Handteekening van den Gouverneur-Generaal en van den algemeenen secretaris of van een der gouvernements-secretarissen.)

2. Het formulier van afkondiging der ordonnanties is als volgt:

„In naam des Konings!

„De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-
„Indië,

„Allen, die deze zullen zien of hooren lezen,
„salut!

„doet te weten:

„Dat Hij enz. (de beweegredenen der ordonnantie);

„Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord
„en in overeenstemming met den Volksraad (of
„in de gevallen, voorzien in het eerste lid van
„art. 53*a* dezer wet: „Den Raad van Neder-
„landsch-Indië gehoord en gelet op het eerste
„lid van art. 53*a* der Wet op de staatsinrichting
„van Nederlandsch-Indië");

„Heeft goedgevonden en verstaan:

(Hier volgen de inhoud der ordonnantie en daarna de woorden):

„En opdat niemand hiervan onwetendheid
„voorwende, zal deze in het *Staatsblad van*
„*Nederlandsch-Indië* worden geplaatst.

„Gedaan te den ."

(Handteekening van den Gouverneur-Generaal en van den algemeenen secretaris of van een der gouvernements-secretarissen.)

3. De Gouverneur-Generaal, den last tot afkondiging van eene wet of van een algemeenen maatregel van bestuur ontvangen hebbende, zorgt voor de plaatsing daarvan in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië* met het volgende onderschrift:

„En opdat niemand hiervan onwetendheid
„voorwende, beveelt de Gouverneur-Generaal
„van Nederlandsch-Indië, dat deze in het
„*Staatsblad van Nederlandsch-Indië* wordt geplaatst.

„Gedaan te den ."

(Handteekeningen van den Gouverneur-Generaal en van den algemeenen secretaris of van een der gouvernements-secretarissen.)

Art. 60. 1. De Gouverneur-Generaal kan om gewichtige redenen, onder nadere bekrachtiging door de wet of goedkeuring van den Koning, de afkondiging of uitvoering uitstellen van wetten of algemeene maatregelen van bestuur.

2. Van deze handelingen wordt, wanneer zij eene wet betreffen, door den Koning onverwijld kennis gegeven aan de Staten-Generaal.

Art. 61. Wanneer de Gouverneur-Generaal gebruik maakt van de macht, hem bij het vorige artikel verleend, en zijne handeling niet wordt goedgekeurd, is hij tot afkondiging of uitvoering verplicht, dadelijk na ontvangst van den daartoe strekkenden last des Konings.

Art. 62. 1. Ordonnanties kunnen op grond van strijd met de Grondwet, met de wet of met het algemeen belang geheel of gedeeltelijk door den Koning worden geschorst en bij de wet worden vernietigd.

2. De schorsing wordt door den Koning bevolen bij een met redenen omkleed, in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië* te plaatsen, besluit. Binnen een jaar na de schorsing wordt een voorstel tot vernietiging bij de Staten-Generaal ingediend.

3. De schorsing stuit onmiddellijk de werking der geschorste bepalingen.

4. Is binnen den in het tweede lid bepaalden tijd geen ontwerp tot vernietiging bij de Staten-Generaal ingediend, dan wordt de schorsing geacht te zijn opgeheven. Hiervan geschiedt kennisgeving in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië*.

5. Indien het wetsontwerp tot vernietiging wordt verworpen, wordt de schorsing mede geacht te zijn opgeheven. Hiervan geschiedt eveneens kennisgeving in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië*.

6. Bepalingen, die geschorst zijn geweest, kunnen niet opnieuw worden geschorst.

7. Vernietiging wegens strijd met de Grondwet of met de wet brengt mede vernietiging

van alle gevolgen der vernietigde bepalingen, voor zoover die nog voor vernietiging vatbaar zijn.

8. Bij vernietiging wegens strijd met het algemeen belang kunnen de niet met dat belang strijdige gevolgen in stand blijven.

9. De Gouverneur-Generaal zorgt in geval van geheele of gedeeltelijke schorsing of vernietiging eener ordonnantie, dat aan het bepaalde in het derde, het vierde, het vijfde, het zevende en het achtste lid van dit artikel wordt voldaan en dat opnieuw in betgeen de geschorste of vernietigde bepalingen regelden, voor zooveel noodig, bij ordonnantie wordt voorzien.

10. Gedeeltelijke schorsing of vernietiging eener ordonnantie heeft op de geldigheid der in het besluit tot schorsing of in de wet tot vernietiging niet genoemde bepalingen geen invloed.

Art. 63. De bepalingen van het vorige artikel gelden eveneens ten opzichte van regeeringsverordeningen, met dien verstande, dat de vernietiging daarvan geschiedt door den Koning, den Raad van State gehoord, bij een met redenen omkleed besluit, en dat de bepaling van het negende lid zóó gelezen wordt, dat het woord „ordonnantie" tweemaal vervangen wordt door: „regeeringsverordening".

19. Een vierde hoofdstuk, bestaande uit de artt. 63*a* tot en met 63*n*, luidende:

„VIERDE HOOFDSTUK.

VAN DE BEGROOTING EN VAN GELDLEENINGEN.

Art. 63*a*. 1. De begrooting bestaat uit afdeelingen, elke voor zooveel noodig gesplitst in vier hoofdstukken, onderscheidenlijk tot regeling van de uitgaven in Nederland, tot regeling van de uitgaven in Nederlandsch-Indië, tot aanwijzing van de middelen in Nederland en tot aanwijzing van de middelen in Nederlandsch-Indië. De hoofdstukken worden gesplitst in posten.

2. De afdeelingen, welke betrekking hebben op de departementen van algemeen bestuur, betreffen elke niet meer dan één departement.

Art. 63*b*. 1. De ontwerpen der algemeene begrooting worden jaarlijks door den Gouverneur-Generaal aan den Volksraad bij de opening van de eerste gewone zitting aangeboden. Zij worden door den Raad, onder mededeeling van zijn gevoelen, uiterlijk op 30 Juli aan den Gouverneur-Generaal teruggezonden.

2. Ten aanzien van de ontwerpen van aanvullingsbegrootingen wordt de termijn van terugzending telkenmale door den Gouverneur-Generaal bepaald.

Art. 63*c*. 1. De Gouverneur-Generaal stelt de algemeene begrooting en de aanvullingsbegrootingen vast, voor zoover hij zich met het gevoelen van den Volksraad vereenigt.

2. De vaststelling geschiedt bij besluiten, elk niet meer dan ééne afdeeling betreffend.

3. Die besluiten worden uiterlijk binnen twee weken na afloop van de in het vorige artikel bedoelde termijnen openbaar gemaakt in de *Javasche Courant*.

Art. 63*d*. 1. Onverminderd het bepaalde bij het volgende artikel, behoeven de in art. 63*c* bedoelde besluiten, om te kunnen werken, goedkeuring bij de wet.

2. De wetsontwerpen tot al- of niet goedkeuring van de besluiten betreffende de algemeene begrooting worden uiterlijk op 16 October van het jaar, voorafgaande aan dat, waarop de begrooting betrekking heeft, en die tot al- of niet goedkeuring van besluiten betreffende aanvullingsbegrootingen zoo spoedig mogelijk, aan de Staten-Generaal aangeboden.

Art. 63*e*. 1. Wanneer eene uitgaaf zóó dringend noodzakelijk is, dat daarmede niet kan worden gewacht op goedkeuring bij de wet van het besluit, waarin op de uitgaaf is gerekend, is de Gouverneur-Generaal bevoegd om haar, in afwachting van die goedkeuring, bij een met redenen omkleed besluit te bevelen.

2. Van dit laatste besluit wordt mededeeling gedaan aan den Volksraad en aan de Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch-Indië.

Art. 63*f*. De in art. 63*c* bedoelde besluiten worden, nadat zij zijn goedgekeurd, in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië* geplaatst.

Art. 63*g*. Indien en voor zoover de Volksraad de in art. 63*b* bedoelde termijnen niet in acht heeft genomen, geschiedt de vaststelling van de begrooting bij de wet.

Art. 63*h*. 1. Indien nopens eene geheele afdeeling der algemeene begrooting geen overeenstemming tusschen den Gouverneur-Generaal en den Volksraad is verkregen, geschiedt de vaststelling van die afdeeling bij de wet.

2. Onderdeelen van afdeelingen der algemeene begrooting, waaromtrent geen overeenstemming is verkregen, worden bij de wet vastgesteld, indien en voor zoover daaraan behoefte bestaat.

3. Het in het tweede lid bepaalde geldt mede ten aanzien van aanvullingsbegrootingen, indien en voor zoover daaromtrent geen overeenstemming is verkregen.

Art. 63*i*. 1. Wordt een besluit, als bedoeld in art. 63*c*, betreffende de algemeene begrooting, niet bij de wet goedgekeurd, dan wordt de afdeeling, waarop het besluit betrekking heeft, nader bij de wet vastgesteld.

2. Indien een besluit, als bedoeld in art. 63*c*, betreffende eene aanvullingsbegrooting, niet bij de wet wordt goedgekeurd, worden de onderdeelen van afdeelingen, waarop dat besluit betrekking heeft, alleen dan nader bij de wet vastgesteld, wanneer onverwijlde vaststelling noodzakelijk is.

Art. 63*j*. 1. De goedgekeurde besluiten tot vaststelling van de algemeene begrooting treden, evenals de wetten welke die begrooting betreffen, in werking op 1 Januari van het dienstjaar, waarop zij betrekking hebben.

2. Zij worden geacht op dien datum in werking te zijn getreden, indien en voor zoover zij eerst daarna in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië* zijn geplaatst. Zoolang dit laatste niet is geschied, strekt de begrooting van het aan het betrokken dienstjaar voorafgaande jaar tot grondslag van het beheer.

Art. 63*k*. 1. De Gouverneur-Generaal stelt, in overeenstemming met den Volksraad, het slot der rekening van Nederlandsch-Indië, over elk dienstjaar afzonderlijk, bij besluit vast.

2. Op dezelfde wijze beslist hij omtrent de bestemming van de voordeelige en de dekking van de nadeelige sloten der rekeningen, telkenmale over tijdvakken van ten hoogste tien jaren.

3. De in het eerste en het tweede lid van dit artikel bedoelde besluiten worden openbaar

gemaakt in de *Javasche Courant*. Zij behoeven, om te kunnen werken, goedkeuring bij de wet.

Art. 63*l*. 1. Indien het slot der rekening van Nederlandsch-Indië, bij gebreke van overeenstemming tusschen den Gouverneur-Generaal en den Volksraad, niet bij besluit kan worden vastgesteld, geschiedt de vaststelling bij de wet.

2. Het slot der rekening wordt eveneens bij de wet vastgesteld, ingeval het besluit van den Gouverneur-Generaal, dat daarop betrekking heeft, niet wordt goedgekeurd.

3. Het bij het eerste en het tweede lid van dit artikel bepaalde geldt mede ten aanzien van de beslissing over de bestemming van de voordeelige en de dekking van de nadeelige sloten der rekeningen.

Art. 63*m*. De in art. 63*k* bedoelde besluiten worden, nadat zij zijn goedgekeurd, in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië* geplaatst.

Art. 63*n*. 1. Geldleeningen ten laste van Nederlandsch-Indië kunnen niet worden aangegaan of gewaarborgd dan uit kracht van de wet of van een door den Gouverneur-Generaal in overeenstemming met den Volksraad genomen besluit, goedgekeurd bij de wet.

2. Met inachtneming van bij ordonnantie te stellen regelen, is de Gouverneur-Generaal bevoegd de uitgifte van Nederlandsch-Indische schatkistbiljetten of schatkistpromessen te bevelen.

3. Verpanding of beleening van gouvernementsproducten geschiedt krachtens machtiging van den Gouverneur-Generaal."

20. Een vijfde hoofdstuk, bestaande uit de artt. 64, 65 en 66, luidende:

„VIJFDE HOOFDSTUK.

Van de Departementen van algemeen bestuur en de Algemeene Rekenkamer.

Art. 64. De departementen van algemeen bestuur worden beheerd door departementshoofden, wier taak en bevoegdheid, behoudens het bepaalde bij art. 19*k*, door den Gouverneur-Generaal worden geregeld.

Art. 65. De departementshoofden vormen te zamen een Raad van departementshoofden. De Gouverneur-Generaal stelt voor dien Raad eene instructie vast.

Art. 66. 1. Er is eene Algemeene Rekenkamer, belast met het toezicht over het beheer der landsgeldmiddelen en over de verantwoording der rekenplichtigen.

2. De instructie van de Kamer wordt bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld, in overeenstemming met de wet tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen van Nederlandsch-Indië".

§ 13. Het tegenwoordige vierde, vijfde, zesde, zevende, achtste en negende hoofdstuk worden achtereenvolgens het zesde, zevende, achtste, negende, tiende en elfde hoofdstuk.

§ 14. In de artt. 68*c*, derde lid; 75, eerste lid; 81; 107; 109, eerste lid, en 124, tweede lid, wordt voor: „dit reglement" gelezen: „deze wet".

§ 15. In art. 95, eerste lid, onder *a* en *d*, wordt voor: „door den Koning" gelezen: „bij algemeenen maatregel van bestuur".

§ 16. *a*. In de artt. 67*a*, eerste, tweede, derde, zevende, achtste en negende lid; 67*b*, tweede lid; 67*c*, derde, vierde, vijfde en zesde lid; 68*b*, eerste lid; 68*c*, tweede lid; 71, eerste en tweede lid; 72; 75, eerste en vierde lid; 77, eerste en derde lid; 82, tweede lid; 84; 87; 91, derde en vierde lid; 101; 109, derde, vierde en laatste lid; 110; 111, tweede lid; 115, tweede lid; 117; 125, tweede lid, en 127 wordt voor: „algemeene verordening" gelezen: „ordonnantie".

§ 16. *b*. In de artt. 75, tweede, derde, vijfde en zesde lid; 76; 85; 91, tweede lid, en 118, derde lid, wordt voor: „algemeene verordeningen" gelezen: „ordonnanties".

§ 17. In het derde lid van art. 68*c* wordt voor: „57" gelezen: „19*z*".

§ 18. In art. 85 wordt voor: „43, 45 en 47" gelezen: „19*m*, 19*o* en 19*q*".

§ 19. Het eerste lid van art. 105 wordt gelezen:

„1. De regelen nopens de toelating en vestiging in Nederlandsch-Indië worden voor zooveel noodig bij algemeenen maatregel van bestuur, en overigens bij ordonnantie vastgesteld".

In het derde en het vierde lid van het artikel wordt voor: „45" gelezen: „19*n*".

§ 20. In het tweede lid van art. 108 wordt voor „algemeene verordening" gelezen: „algemeenen maatregel van bestuur".

§ 21. Het eerste lid van art. 113 wordt gelezen:

„De ingezetenen zijn verplicht tot medewerking ter bewaring van rust en orde en, indien zij Nederlandsche onderdanen zijn, tevens ter verdediging van het grondgebied van Nederlandsch-Indië, een en ander op den met inachtneming van art. 54 te bepalen voet."

§ 22. In het derde lid van art. 125 worden de woorden: „eerste lid van art. 60" vervangen door: „derde lid van art. 60".

§ 23. Het tweede lid van art. 129 wordt gelezen:

„In dringende omstandigheden kunnen die tarieven bij ordonnantie worden gewijzigd, onder nadere bekrachtiging door de wet".

§ 24. Het tegenwoordige tiende hoofdstuk „Van den Volksraad", bestaande uit de artt. 131 tot en met 144, vervalt.

§ 25. Het tegenwoordige elfde hoofdstuk wordt het twaalfde hoofdstuk.

§ 26. Na art. 145 wordt, onder het opschrift „Slotbepaling", een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

„Art. 146. Deze wet kan worden aangehaald als „Indische Staatsregeling."

2. De volgende overgangsbepalingen worden vastgesteld:

I. Alle op het tijdstip van de inwerkingtreding dezer wet verbindende wettelijke verordeningen, reglementen en besluiten blijven van kracht, totdat zij door andere, overeenkomstig de voorschriften dezer wet, zijn vervangen.

II. Alle bepalingen nopens onderwerpen, de inwendige aangelegenheden van Nederlandsch-Indië betreffende, ook die, voorkomende in wetten en algemeene maatregelen van bestuur, kunnen bij ordonnantie worden gewijzigd, aangevuld, ingetrokken of door andere vervangen, met uitzondering van die, voorkomende in:

a. de Wet op de staatsinrchting van Nederlandsch-Indië;

b. wetten en algemeene maatregelen van bestuur, afgekondigd na de inwerkingtreding dezer wet, tenzij de algemeene maatregel van bestuur strekt tot uitvoering van eene reeds vóór die inwerkingtreding afgekondigde wetsbepaling;

c. wetten en algemeene maatregelen van bestuur betreffende onderwerpen, waarvan de regeling ingevolge eene wet, afgekondigd na de inwerkingtreding van deze wet, of ingevolge de Wet op de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië bij de wet of bij algemeenen maatregel van bestuur moet geschieden;

d. de Indische Comptabiliteitswet (*Indisch Staatsblad* 1917 nº. 521);

e. de Indische Muntwet 1912;

f. de Indische Mijnwet;

g. de Javasche Bankwet 1922.

III. De instelling van kieskringen, als bedoeld in artikel 20*b*, vierde lid, van de Wet op de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië, en de bepaling van het door elken kieskring af te vaardigen aantal leden van den Volksraad, alsmede de verdere voorzieningen betreffende het kiesrecht voor en de wijze van verkiezing van dien Raad, geschieden voor de eerste maal bij algemeenen maatregel van bestuur. De wijze van verkiezing der leden van het College van Gedelegeerden wordt voor de eerste maal bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld. Op de ontwerpen dier algemeene maatregelen van bestuur moet de bij de inwerkingtreding van deze wet zitting hebbende Volksraad zijn gehoord.

IV. Op een door den Koning te bepalen tijdstip wordt de bij de inwerkingtreding van deze wet zitting hebbende Volksraad vervangen door een Volksraad, samengesteld volgens de nieuwe voorschriften.

V. De bepalingen van het derde hoofdstuk der Wet op de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië en de tweede dezer overgangsbepalingen blijven buiten werking, totdat het College van Gedelegeerden is gekozen door een volgens de nieuwe voorschriften samengestelden Volksraad. Tot zoolang blijven de oude artt. 20 tot en met 26, 29 tot en met 33, 35 en 131, tweede lid, derde lid onder *d* en *e* en vijfde lid, van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië ongewijzigd van kracht, met dien verstande dat in stede van: „onderwerpen" en van: „ontwerpen van algemeene verordeningen" wordt gelezen: „ontwerpen van ordonnanties".

VI. 1. De bepalingen van het vierde hoofdstuk der Wet op de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië worden, voor zoover zij de begrooting en het slot van rekening betreffen, voor de eerste maal toegepast op de begrooting en het slot van rekening betreffende het dienstjaar, dat volgt op het jaar, waarin de naar de voorschriften der genoemde wet samengestelde Volksraad voor het eerst bijeenkomt.

2. Ten aanzien van de begrootingen en de sloten van rekeningen betreffende vroegere dienstjaren blijven de tijdens de totstandkoming van deze wet geldende bepalingen van toepassing.

3. De tekst der Wet op de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië wordt door den Koning bekend gemaakt in eene doorloopend genummerde reeks van artikelen, met nummering voor zooveel noodig van de leden der artikelen, wijziging voor zooveel noodig van de aanhaling van artikelen en leden van artikelen, hetzij in deze wet, hetzij in andere wetten, en met inachtneming van de spelling, gevolgd in de van Regeeringswege uitgaande stukken.

4. Het tijdstip van de inwerkingtreding dezer wet wordt door den Koning bepaald.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 7 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. WET, houdende wijziging van de artikelen 8, 58, 67*b*, 67*c* en 71 van het Reglement op het beleid der Regeering van *Nederlandsch-Indië*. S. 235.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1923/1924, nº. 181, 1—14, 1924/1925 nº. 32, 1—16.

Hand. id. 1924/1925, bladz. 1456—1515, 1517—1539, 1569—1589, 1592—1606.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, bladz. 534, 905—913, 925—949, 951—959.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is de artikelen 8, 58, 67*b*, 67*c* en 71 van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië, vastgesteld bij de wet van 2 September 1854 (*Nederlandsch Staatsblad* 1854, nº. 129; *Indisch Staatsblad* 1855, nº. 2), zooals het sedert is gewijzigd en aangevuld, wordt nader gewijzigd en aangevuld als volgt:

§ 1. In het eerste lid van art. 8 wordt in stede van: „Nederlanders" gelezen: „Nederlandsch onderdaan".

§ 2. In art. 58 wordt in stede van: „68*c* en 145" gelezen: „68*c*, 71 en 145".

§ 3. In art. 67*b* wordt de eerste volzin van het eerste lid gelezen:

„Voor zoover niet bij of krachtens deze wet anders is bepaald, wordt ten aanzien van aangelegenheden van bestuurszorg, welke geen deel uitmaken van de in het tweede lid van het vorig artikel bedoelde gewestelijke huishouding, in de provinciën het bestuur, in naam van den Gouverneur-Generaal, uitgeoefend door den Gouverneur."

§ 4. In art. 67*c* wordt het vijfde lid gelezen:

„De besluiten van de besturen dezer gemeenschappen, die met de wet of het algemeen belang strijdig zijn, kunnen op de bij ordonnantie te regelen wijze worden geschorst of vernietigd."

§ 5. Art. 71 wordt gelezen:

„De Inlandsche gemeenten verkiezen, behoudens de goedkeuring van het bij ordonnantie daartoe aan te wijzen gezag, hare hoofden en bestuurders. De Gouverneur-Generaal handhaaft dat recht tegen alle inbreuken.

Bij ordonnantie kunnen gevallen worden aangewezen, waarin de hoofden en bestuurders van Inlandsche gemeenten worden benoemd door het daarbij aan te wijzen gezag.

Aan de Inlandsche gemeenten worden de

regeling en het bestuur van hare huishouding gelaten, met inachtneming van de verordeningen, uitgegaan van den Gouverneur-Generaal, van het gewestelijk gezag of van de besturen der bij ordonnantie aangewezen zelfstandige gemeenschappen.

Waar het bepaalde bij het eerste en het derde lid van dit artikel niet overeenkomt met de instellingen des volks of met verkregen rechten, wordt de invoering daarvan achterwege gelaten.

Bij ordonnantie kan de bevoegdheid worden geregeld van Inlandsche gemeenten om:

1°. onder het daarbij te bepalen toezicht belastingen te heffen;

2°. binnen de daarbij te bepalen grenzen op de overtreding van hare verordeningen straf te stellen.

Bij ordonnantie kunnen Inlandsche gemeenten, die geheel of gedeeltelijk gelegen zijn binnen de grenzen van eene stad, waarvoor een raad is ingesteld als bedoeld bij het tweede lid van artikel 67*c* of het tweede lid van artikel 68*b*, voor zoover het binnen die grenzen vallend gebied betreft, worden opgeheven of, voor zooveel noodig, worden onttrokken aan de werking van het bepaalde bij het derde lid van dit artikel. In de gevolgen van die opheffing wordt, voor zooveel noodig, bij ordonnantie voorzien."

2. Het tijdstip van de inwerkingtreding dezer wet wordt door den Koning bepaald.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 7 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. WET, houdende nadere wijziging van de Indische Comptabiliteitswet (*Staatsblad* 1917, n°. 275). S. 236.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1923/1924, n°. 181, 1—14, 1924/1925, n°. 32, 1—16.

Hand. id. 1924/1925, bladz. 1456—1515, 1517—1539, 1569—1589, 1592—1606.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, bladz. 534, 905—913, 925—949, 951—959.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is de Indische Comptabiliteitswet te wijzigen in verband met de herziening van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De Indische Comptabiliteitswet (*Staatsblad* 1917 n°. 275; *Indisch Staatsblad* n°. 521), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 October 1922 (*Staatsblad* n°. 581; *Indisch Staatsblad* 1923 n°. 27), wordt nader gewijzigd als volgt:

§ 1. De artikelen 2 tot en met 6 worden gelezen:

Art. 2. Nadat de begrooting bij de wet is goedgekeurd of vastgesteld, worden de posten der hoofdstukken betreffende de uitgaven, voor zoover de eerste hoofdstukken betreft, door Onzen Minister van Koloniën en, voor zoover de tweede hoofdstukken aangaat, door den Gouverneur-Generaal gesplitst in artikelen.

Bij die splitsing worden de artikelen aangewezen, welke verhoogd kunnen worden door overschrijving uit de sommen, bij de betrokken hoofdstukken voor onvoorziene uitgaven toegestaan.

Art. 3. Indien het belang van den dienst vordert, dat uitgaven, op het eerste hoofdstuk van eene afdeeling gebracht, in *Nederlandsch-Indië* worden gedaan of dat uitgaven, op het tweede hoofdstuk van eene afdeeling uitgetrokken, in *Nederland* geschieden, worden de betrokken sommen op dat eerste hoofdstuk door den Gouverneur-Generaal verminderd, met verhooging met een gelijk bedrag van het tweede hoofdstuk der zelfde afdeeling, of omgekeerd. Zoodanige af- en overschrijving betreft alleen uitgaven ten behoeve van dezelfde soort onderwerpen.

Het daartoe strekkend besluit wordt in het *Staatsblad* van Nederlandsch-Indië geplaatst en aan de Staten-Generaal, den Volksraad en de Algemeene Rekenkamers in *Nederland* en in *Nederlandsch-Indië* medegedeeld.

Art. 4. Binnen de grenzen van een post kan, voor zoover de eerste hoofdstukken betreft, door Onzen Minister van Koloniën en, voor zoover de tweede hoofdstukken aangaat, door den Gouverneur-Generaal van en op artikelen worden af- en overgeschreven.

Art. 5. De overschrijving, bedoeld in het tweede lid van artikel 2, wordt bevolen, voor zoover de eerste hoofdstukken betreft, door Onzen Minister van Koloniën en, voor zoover de tweede hoofdstukken aangaat, door den Gouverneur-Generaal.

De in den loop van het dienstjaar opkomende behoeften, die in de begrooting niet zijn omschreven, worden op dezelfde wijze op het artikel voor onvoorziene uitgaven van het betrokken hoofdstuk aangewezen. Die uitgaven worden bij de rekening, bedoeld bij artikel 77, omschreven en verantwoord in zoovele artikelen als zij gelijksoortige onderwerpen betreffen.

Art. 6. Indien eene wet tot goedkeuring van een besluit van den Gouverneur-Generaal tot vaststelling van wijzigingen van de begrooting dan wel eene wet tot vaststelling van dergelijke wijzigingen tot stand komt na den laatsten dag, waarop ingevolge het laatste lid van artikel 17 de dienst geopend blijft, wordt zij geacht op dien dag in werking te zijn getreden.

§ 2. De artikelen 7 tot en met 12 vervallen.

§ 3. In artikel 15 wordt in plaats van: „afdeelingen" gelezen: „hoofdstukken".

§ 4. Artikel 18 vervalt.

§ 5. In de artikelen 29, 42 en 67 wordt in plaats van: „het 1ste hoofdstuk" gelezen: „de eerste hoofdstukken" en in de artikelen 42, 45 en 68 wordt in plaats van: „het IIde hoofdstuk" gelezen: „de tweede hoofdstukken".

§ 6. In het eerste lid van artikel 30 wordt het voorkomende onder 1°, gelezen:

„1°. voor de betaling van de uitgaven op de eerste hoofdstukken der begrooting of van die, welke daarbij worden gevoegd ingevolge artikel 3".

§ 7. Artikel 35 wordt gelezen:

„De bij de begrooting toegestane kredieten worden, behoudens de bepalingen van artikel 36, middellijk noch onmiddellijk verhoogd door eenige bate, den Lande aankomende."

§ 8. In artikel 36 wordt in plaats van: „de begrootingspost" gelezen: „het artikel".

§ 9. In het tweede lid van artikel 50 wordt in plaats van : „Nederlanders" gelezen : „Nederlandsche onderdanen".

§ 10. In artikel 61 wordt het voorkomende onder 1° en 2° gelezen :

„1°. of het betrokken artikel van de begrooting toereikend is ;

2°. of de aard der uitgave met de omschrijving van het artikel overeenstemt ;"

§ 11. Artikel 74 vervalt.

§ 12. Het tweede lid van artikel 77 wordt gelezen :

„De rekening wijst, in de volgorde der begrooting en met gelijke omschrijving van de afdeelingen, hoofdstukken, posten en artikelen, afzonderlijk aan :

in uitgaaf,

het geraamde bedrag en wat daarop is verevend ;

in ontvang,

het geraamde bedrag en wat daarop is ontvangen."

§ 13. Artikel 80 wordt gelezen :

„*Art.* 80. De gedeelten der rekening omtrent de uitgaven en ontvangsten in *Nederland* worden, na behandeling als in artikel 78 voorgeschreven, zoo spoedig mogelijk aan den Gouverneur-Generaal gezonden, die vervolgens de rekening in haar geheel doet samenstellen.

Het ontwerp-besluit tot vaststelling van het slot der rekening wordt door den Gouverneur-Generaal aan den Volksraad aangeboden uiterlijk bij de opening van de eerste gewone zitting van het derde jaar, volgende op de afsluiting der begrooting.

Wanneer door onvermijdelijke omstandigheden de aanbieding niet vóór of op dat tijdstip kan plaats vinden, wordt daarvan aan den Volksraad mededeeling gedaan.

Bij het ontwerp-besluit tot vaststelling van het slot der rekening worden, nevens de rekening en hare toelichting, nog overgelegd :

1°. een staat, aantoonende het gebruik, dat is gemaakt van de kredieten, vermeld in het eerste lid sub 2°. van artikel 30 ;

2°. een staat, die naar onderscheiding van de dienstjaren aantoont, welke sommen wegens op vroegere dienstjaren verevende uitgaven in het afgesloten dienstjaar eensdeels uitgegeven of door verjaring vrijgevallen, anderdeels verschuldigd gebleven zijn ;

3°. de mededeelingen van de Algemeene Rekenkamers in *Nederland* en *Nederlandsch-Indië*, bedoeld aan het slot van artikel 78, benevens de ter beantwoording daarvan door Onzen Minister van Koloniën en den Gouverneur-Generaal opgemaakte nota's."

2. De voorschriften der Indische Comptabiliteitswet ten aanzien van de begrooting en de rekening van *Nederlandsch-Indië*, zooals zij luiden volgens deze wet, worden voor de eerste maal toegepast op de begrooting en de rekening betreffende het dienstjaar, dat volgt op het jaar, waarin de naar de voorschriften der Wet op de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië samengestelde Volksraad voor het eerst bijeenkomt.

Ten aanzien van de begrootingen en rekeningen betreffende vroegere dienstjaren blijven de voorschriften der Indische Comptabiliteitswet, zooals zij vóór de totstandkoming van deze wet luidden, toepassing vinden.

3. De tekst der herziene Indische Comptabiliteitswet wordt door den Koning bekendgemaakt in eene doorloopend genummerde reeks van artikelen, met nummering voor zooveel noodig van de leden der artikelen, wijziging voor zooveel noodig van de aanhaling van artikelen en leden van artikelen, hetzij in deze wet, hetzij in andere wetten, en met inachtneming van de spelling, gevolgd in de van Regeeringswege uitgaande stukken.

4. Het tijdstip van de inwerkingtreding dezer wet wordt door den Koning bepaald.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 7 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. WET, houdende intrekking der aanwijzing van het Staatsboschbeheer als Staatsbedrijf. S. 237.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de aanwijzing van het Staatsboschbeheer als Staatsbedrijf in den zin der wet van 16 Februari 1912, *Staatsblad* n°. 85, in te trekken ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

De aanwijzing bij de wet van 19 Maart 1921, *Staatsblad* n°. 619, van den tak van dienst omvattende het Staatsboschbeheer, als Staatsbedrijf in den zin der wet van 16 Februari 1912, *Staatsblad* n°. 85, wordt voor zooveel betreft het dienstjaar 1926 en volgende dienstjaren, ingetrokken.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 14 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. WET tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor uitbreiding van het gemeenteziekenhuis te *'s-Gravenhage.* S. 238.

---

23 *Juni* 1925. WET, houdende goedkeuring van de overeenkomst van ruiling van domeingrond in de boschwachterij *Nieuw-Soerel* met de gemeente *Ermelo.* S. 239.

---

23 *Juni* 1925. WET tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor het verbeteren van den verkeersweg, genaamd de „Dragt" te *Heerenveen*, gemeente *Schoterland*, en voor den aanleg van een verbindingsweg tusschen de Decamalaan en een zuidelijk daarvan gelegen bouwterrein aldaar. S. 240.

---

23 *Juni* 1925. WET tot wijziging en verhooging van het *vijfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 241.

23 *Juni* 1925. WET, houdende wijziging en aanvulling der Loterijwet 1905. S. 242.
Bijl. Hand. 1923/1924 n°. 401, 1—3; 1924/1925 n°. 97, 1—4.
Hand. id. 1924/1925, bladz. 2079.
Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, bladz. 915—967.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is gebleken in de Loterijwet 1905 eenige wijzigingen en aanvullingen aan te brengen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. De wet van 6 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 171), houdende wettelijke bepalingen betreffende loterijen, zooals die wet gewijzigd is bij de wet van 19 Maart 1913 (*Staatsblad* n°. 106), wordt nader gewijzigd als volgt :

1. Artikel 1 tweede lid onder 3° dier wet vervalt, terwijl onder 2° als volgt wordt gelezen : „de tegen eenen niet hoogeren dan den parikoers door een publiekrechtelijk lichaam voor het publiek opengestelde werkelijke geldleening, die een jaarlijksche en jaarlijks ter beschikking te stellen rente geeft van ten minste drie ten honderd, terwijl aan de schuldbewijzen van die leening bijkomstig een kans op het winnen van premiën is verbonden".

2. In artikel 2 onder 2° wordt in plaats van de woorden : „aandeelen in een loterij tot het aanleggen en houden waarvan de bij deze wet vereischte toestemming niet is verleend," gelezen : „aandeelen in eene andere loterij dan de zoodanige tot het aanleggen en houden waarvan de bij deze wet vereischte toestemming is verleend,".

3. Tusschen artikel 2 en artikel 3 wordt een nieuw artikel ingevoegd :

Art. 2bis. „Door Ons kan op voordracht van Onzen Minister van Justitie aan eene naamlooze vennootschap, eene coöperatieve of andere, rechtspersoonlijkheid bezittende vereeniging of eene stichting toestemming worden verleend tot het openstellen van een tegen eenen niet hoogeren dan den parikoers uit te geven werkelijke geldleening, welke eene jaarlijksche en jaarlijks ter beschikking te stellen rente geeft van ten minste drie ten honderd, terwijl aan de schuldbewijzen van die leening bijkomstig een kans op het winnen van premiën is verbonden."

4. Aan het slot van artikel 3 wordt in plaats van „door Ons op voordracht van Onzen Minister van Justitie" gelezen : „door Onzen Minister van Justitie".

5. *a.* In artikel 4 wordt in den aanvang een nieuw lid ingevoegd luidende als volgt : „Door Ons kunnen bij algemeenen maatregel van bestuur voorschriften worden gegeven met betrekking tot de wijze waarop en de middelen waarmede prijs- en premietrekkingen van loterijen en premieleeningen moeten plaats hebben, alsook ten aanzien van de hoegrootheid van de waarde der gezamenlijk uit te geven aandeelen in die loterijen en premieleeningen."

b. In het oorspronkelijke eerste lid, thans tweede lid van artikel 4 wordt in plaats van de woorden : „in artikel 3" gelezen : „in de artikelen 2*bis* en 3".

c. Achter het oorspronkelijke tweede lid, thans derde lid, van artikel 4 wordt een nieuw lid ingevoegd luidende als volgt :

„Bij verleening van een toestemming, als in artikel 2*bis* bedoeld, kunnen door Ons geldelijke waarborgen van de aanleggers van zulk een loterij worden verlangd, welke eventueel worden gesteld en verbeurd op een wijze en om redenen bij algemeenen maatregel van bestuur te bepalen."

6. In artikel 5 onder 1° wordt thans gelezen : „eene loterij, tot het houden en aanleggen waarvan de bij deze wet vereischte toestemming is verleend, zonder inachtneming van de voorschriften van een krachtens deze wet uitgevaardigden algemeenen maatregel van bestuur, van de bepaling van het tweede lid van artikel 4 of van eenige ingevolge het derde lid van dat artikel aan die toestemming verbonden voorwaarde aan te leggen of te houden ;"

b. In artikel 5 onder 2° wordt in plaats van „het eerste lid van artikel 4" gelezen „het tweede lid van artikel 4 ;"

c. In artikel 5 onder 3° wordt in plaats van „het tweede lid van artikel 4" gelezen „het derde lid van artikel 4".

7. Achter artikel 6 wordt een nieuw artikel ingevoegd :

Art. 6bis. „Indien een feit, bij deze wet strafbaar gesteld, wordt begaan door of vanwege eene naamlooze vennootschap, eene coöperatieve of andere, rechtspersoonlijkheid bezittende vereeniging of eene stichting, wordt de strafvervolging ingesteld en de straf uitgesproken tegen de leden van het bestuur of commissarissen.

Geene straf wordt uitgesproken tegen den bestuurder of commissaris, van wien blijkt, dat het feit buiten zijn toedoen is begaan."

8. In artikel 7, moet in plaats van „Artikel 3" worden gelezen „de artikelen 2*bis* en 3".

Overgangsbepaling.

Art. II. Op den dag van het inwerkingtreden van deze wet bestaande premieleeningen, loterijen zijnde in den zin der wet, zooals deze thans gewijzigd is en niet wettiglijk aangelegd vóór 1 Juli 1905, mogen geen voortgang hebben, tenzij alsnog toestemming overeenkomstig de gewijzigde wet wordt gevraagd en verkregen, met dien verstande echter, dat voor premieleeningen, aangelegd niet in strijd met de Loterijwet 1905, met verhandeling der vóór eerstvermelden dag uitgegeven aandeelen, met de daaraan verbonden aflossing alsmede met de bij de uitgifte van die stukken bekendgemaakte premietrekkingen regelmatig kan worden voortgegaan, doch geen andere of verdere uitgifte van aandeelen en geen andere of verdere premietrekkingen mogen plaats hebben.

De toestemming, in het vorige lid van dit artikel bedoeld, moet zijn gevraagd binnen drie maanden na den dag van het inwerkingtreden van deze wet.

Art. III. Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 8 *Juli* 1925.)

23 *Juni* 1925. WET, houdende wijziging van de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht in zake valschheid in bankbiljetten, in muntspeciën en muntpapier en in postzegels en postmerken. S. 243.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, nº. 322, 1—7.
Hand. id. 1924/1925 bladz. 2248.
Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, bladz. 917, 967.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht in zake valschheid in bankbiljetten, in muntspeciën en muntpapier en in postzegels en postmerken, en in verband daarmede artikel 2 van de wet van 6 April 1875 (*Staatsblad* nº. 66) te wijzigen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. In artikel 4 van het Wetboek van Strafrecht wordt onder 2º. in plaats van „rijksmuntpapier", gelezen : „rijksmuntbiljetten, biljetten eener Nederlandsche circulatiebank",.

In artikel 56 van dat Wetboek worden in het tweede lid telkens geschrapt de woorden „ , valsche munt".

In artikel 71 van dat Wetboek worden onder 1º. telkens geschrapt de woorden „ , valsche munt".

Het opschrift van titel X van het Tweede Boek van dat Wetboek wordt gelezen : „Valschheid in muntspeciën en munt- en bankbiljetten".

Artikel 208 van dat Wetboek wordt gelezen :

„Hij die muntspeciën of munt- of bankbiljetten namaakt of vervalscht, met het oogmerk om die munstspeciën of munt- of bankbiljetten als echt en onvervalscht uit te geven of te doen uitgeven, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren."

Artikel 209 van dat Wetboek wordt gelezen :

„Hij die opzettelijk als echte en onvervalschte munstspeciën of munt- of bankbiljetten uitgeeft muntspeciën of munt- of bankbiljetten, die hij zelf heeft nagemaakt of vervalscht of waarvan de valschheid of vervalsching hem, toen hij ze ontving, bekend was, of deze, met het oogmerk om ze als echt en onvervalscht uit te geven of te doen uitgeven, in voorraad heeft of binnen het rijk in Europa invoert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren."

In artikel 211 van dat Wetboek wordt na „uitgeeft muntspeciën" ingelascht : „die hij zelf in waarde heeft verminderd of".

In artikel 212 van dat Wetboek wordt in plaats van „buitenlandsch muntpapier" gelezen : „buitenlandsche munt- of bankbiljetten".

Artikel 213 van dat Wetboek wordt gelezen :

„Hij die opzettelijk valsche, vervalschte of geschonden muntspeciën of valsche of vervalschte munt- of bankbiljetten uitgeeft, wordt, behoudens het bepaalde in de artikelen 209 en 211, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden."

Het eerste lid van artikel 214 van dat Wetboek wordt gelezen :

„Hij die stoffen of voorwerpen voorhanden heeft waarvan hij weet dat zij bestemd zijn tot het plegen van een der in de artikelen 208—211 omschreven misdrijven, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden".

De artikelen 232 en 233 van dat Wetboek vervallen.

In artikel 234 van dat Wetboek wordt in plaats van „werktuigen" gelezen : „voorwerpen".

In artikel 235 van dat Wetboek vervallen de woorden „en 232".

In artikel 421 van dat Wetboek vervalt „232".

Art. II. Na artikel 222 van het Wetboek van Strafrecht wordt ingelascht een nieuw artikel 222*bis*, aldus luidende :

„De bepalingen van de artikelen 216, 219, 220 en 222 zijn naar de daar gemaakte onderscheidingen mede van toepassing, indien de daarin omschreven feiten worden gepleegd met betrekking tot zegels of merken, in gebruik bij den postdienst hetzij van Nederlandsch-Indië, Suriname of Curaçao, hetzij van eene buitenlandsche mogendheid. In het laatste geval wordt echter het maximum der hoofdstraf op het misdrijf gesteld met een derde verminderd."

In artikel 223 van dat Wetboek wordt in plaats van „werktuigen" gelezen : „voorwerpen" en wordt na „artikel 216" ingelascht : „of in artikel 222*bis* in verband met artikel 216".

In artikel 224 van dat Wetboek wordt in plaats van „222" gelezen : „222*bis*".

In artikel 421 van dat Wetboek wordt in plaats van „222" gelezen : „222*bis*".

In artikel 440 van dat Wetboek wordt in plaats van „munt- of bankpapier of op muntspeciën" gelezen : „munt- of bankbiljetten, op muntspeciën of op postzegels".

Art. III. In artikel 2 van de wet van 6 April 1875 (*Staatsblad* nº. 66), tot regeling der algemeene voorwaarden, op welke, ten aanzien van de uitlevering van vreemdelingen, verdragen met vreemde Mogendheden kunnen worden gesloten, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 10 Februari 1910 (*Staatsblad* nº. 56) worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1. het onder 11º. bepaalde wordt gelezen : „valschheid in muntspeciën en munt- en bankbiljetten strafbaar gesteld bij de artt. 208 en 209 van het Wetboek van Strafrecht," ;

2. onder 12º. wordt na „217" ingelascht : „ , zoomede in artikel 222*bis* in verband met artikel 216" ;

3. het onder 13º. bepaalde wordt gelezen : „valschheid in geschriften, strafbaar gesteld bij de artt. 225 tot en met 227 van het Wetboek van Strafrecht ;".

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 8 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. WET tot tijdelijke schorsing van de heffing van een recht op de mijnen, ingevolge de wet van 26 Maart 1920 (*Staatsblad* nº. 157). S. 244.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, tijdelijk te schorsen de heffing van het recht op de mijnen, ingevolge de wet van 26 Maart 1920, *Staatsblad* nº. 157 ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. De heffing van het recht op de mijnen, ingevolge de wet van 26 Maart 1920, *Staatsblad* nº. 157, wordt, te rekenen van 1 April 1925 af, tijdelijk geschorst.

Wij behouden Ons voor deze schorsing te doen ophouden, zoodra Wij meenen, dat daartoe aanleiding bestaat.

Art. II. Deze wet treedt in werking met den dag volgende op dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Binnenl. Zaken en Landbouw, CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 14 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. WET tot wijziging van de Registratiewet 1917. S. 245.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925 nº. 340, 1—5.
Hand. id. 1924/1925, bladz. 2196.
Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, bladz. 920—967.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is eenige wijzigingen te brengen in de Registratiewet 1917;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. In de wet van 22 Maart 1917, (*Staatsblad* nº. 243), Registratiewet 1917, zooals die is gewijzigd bij de wetten van 23 Maart 1918, (*Staatsblad* nº. 170) en van 11 Mei 1923, (*Staatsblad* nº. 200), worden de volgende veranderingen en aanvullingen gebracht:

§ 1. *Het tweede lid van art.* 14 wordt gelezen als volgt:

„De verklaring van registratie houdt in: plaats en dagteekening der registratie, het deel, blad en vak of andere aanduiding van het register, waarin zij heeft plaats gehad of is aangevangen, het aantal renvooien of eene ontkennende opgave daaromtrent, het bedrag van het geheven recht of de vermelding, dat de registratie kosteloos is geschied en bij registratie van eene akte van een notaris, van het aantal daaraan gehechte onderhandsche of in het buitenland opgemaakte akten.".

§ 2. *Aan art.* 16 *worden een derde en vierde lid* toegevoegd, luidende als volgt:

„Bij de registratie eener akte van een notaris worden de daaraan gehechte onderhandsche of in het buitenland opgemaakte akten genummerd en door 's Rijks ambtenaar gewaarmerkt.

De bepalingen van het eerste en tweede lid van dit artikel gelden ook voor de in artikel 100*b* genoemde akten.".

§ 3. *Art.* 100*b* wordt gelezen als volgt:

„de aan akten van notarissen gehechte onderhandsche of in het buitenland opgemaakte akten, voor zoover deze volgens het tweede lid van artikel 61 kosteloos zouden worden geregistreerd;".

De thans onder *b*, *c* en *d* opgenomen vrijstellingen worden aangeduid met de letters *c*, *d* en *e*.

Art. II. Deze wet treedt in werking met ingang van een nader door Ons te bepalen dag.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 23 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. WET tot wijziging van de wet tot regeling van de inkomsten en uitgaven van het Staatsmuntbedrijf voor het dienstjaar 1924. S. 246.

---

23 *Juni* 1925. WET tot wijziging van het *zevende* Hoofdstuk *B* der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. (Diverse onderwerpen.) S. 247.

---

23 *Juni* 1925. WET, houdende goedkeuring van het op 2 Juli 1924 te *Riga* tusschen *Nederland* en *Letland* gesloten handelsverdrag. S. 248.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 2 Juli 1924 te Riga tusschen *Nederland* en *Letland* gesloten handelsverdrag, ingevolge artikel 58 der Grondwet de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Het nevens deze wet in afdruk gevoegde verdrag tusschen *Nederland* en *Letland* op 2 Juli 1924 te *Riga* gesloten, wordt goedgekeurd.

Art. II. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag, volgende op dien van hare afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.
De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
De Min. van Binnenlandsche Zaken en Landb., CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.
De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 20 *Juli* 1925.)

TRAITÉ DE COMMERCE ENTRE LES PAYS-BAS ET LA LETTONIE.

Le Gouvernement de Sa Majesté la Reine des Pays-Bas et le Gouvernement de la République de Lettonie, désireux de favoriser le développement des relations commerciales entre leurs pays, ont decidé de conclure un traité de commerce et ont nommé à cet effet pour leurs Plénipotentiaires, savoir:

Le Gouvernement de Sa Majesté la Reine des Pays-Bas,

Chevalier WILLEM LOUIS FREDERIK CHRISTIAAN DE RAPPARD, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Sa Majesté la Reine des Pays-Bas auprès du Gouvernement de la République de Lettonie,

Le Gouvernement de la République de Lettonie,

LOUIS SEJA, Ministre des Affaires Etrangères,

lesquels, après s'être communiqués leurs pleins pouvoirs respectifs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

Art. I. 1. Les ressortissants, les sociétés (anonymes et autres) commerciales, industrielles et financières, y compris les compagnies de navigation et les produits du sol et de l'industrie

de l'une des deux Parties Contractantes, jouiront dans le territoire de l'autre partie d'un traitement sous tous les rapports au moins aussi favorable que celui accordé ou à accorder aux ressortissants, aux sociétés et aux produits du sol et de l'industrie du pays étranger le plus favorisé, bien entendu toutefois à la réserve des restrictions exprimées aux articles 5, 6 et 7.

2. Ce traitement sera accordé en tout ce qui concerne l'établissement des ressortissants et des sociétés de l'une des deux Parties Contractantes dans le territoire de l'autre ; l'exercice du commerce, de l'industrie et des professions, ainsi qu'en tout ce qui concerne les affaires de commerce et de navigation, à l'égard de l'importation, de l'exportation et du transit ; les droits et formalités de douane et les opérations commerciales ; le paiement des impôts.

Art. II. 1. Les bâtiments de l'une des deux Parties Contractantes jouiront dans les ports, rivières et eaux territoriales de l'autre partie d'un traitement non moins favorable que celui accordé ou à accorder aux bâtiments nationaux ou à ceux de la nation étrangère la plus favorisée.

2. Les Parties Contractantes se réservent le droit de ne permettre l'exercice du cabotage qu'aux bâtiments nationaux.

Art. III. 1. Les Parties Contractantes s'engagent en outre à concéder, à condition de réciprocité, le libre passage à travers leurs territoires, y compris les eaux territoriales, aux personnes, marchandises, bâtiments, voitures, wagons et envois postaux, venant de ou destinés à l'autre partie et à leur accorder en matière de facilités, frais, restrictions etc. un traitement au moins aussi favorable que celui accordé ou à accorder aux personnes, marchandises, bâtiments, voitures, wagons et envois postaux de leur propre nationalité, origine, importation ou propriété ou à ceux d'une autre nationalité, origine, importation ou propriété plus favorisée.

2. Cette disposition pour autant qu'elle concerne le libre transit de marchandises, ne préjudiciera en rien aux prescriptions légales sur le transit d'armes et de provisions de guerre.

Art. IV. Les dispositions du présent traité sont applicables aux Indes néerlandaises, au Surinam et au Curaçao, ainsi qu'aux ressortissants, sociétés et bâtiments et aux produits du sol et de l'industrie de ces pays.

Art. V. Il est bien entendu que les dispositions du présent traité n'accordent à aucune des Parties Contractantes aucun droit ou ne leur imposent aucune obligation dérogeant à une convention générale internationale à laquelle une des deux Parties Contractantes a adhéré ou adhérera à l'avenir.

Art. VI. Les Pays-Bas ne pourront par suite des dispositions précitées exiger les faveurs que la Lettonie a accordé ou accordera à l'avenir à un des Etats Baltiques (Finlande, Esthonie, Lithuanie) ou à ces trois pays, tant que ces avantages n'auront été accordés à un Etat tiers.

Il en est de même en ce qui concerne les privilèges que la Lettonie pourrait accorder à l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes en vertu de conventions ou d'accords limitrophes.

Art. VII. Il est entendu que le présent traité ne déroge en rien aux faveurs relatives aux communications, au trafic et au commerce de frontière, qui pour des raisons locales seraient accordées par une des Parties Contractantes à des Etats douaniers spéciaux.

Art. VIII. Tout différend sur l'interprétation, l'application ou l'exécution du présent arrangement qui n'a pu être résolu entre les Hautes Parties Contractantes par la voie diplomatique sera soumis à la Cour Permanente de Justice Internationale.

Art. IX. Le présent traité sera ratifié et les ratifications seront échangées à Riga aussitôt que faire se pourra. Il entrera en vigueur quinze jours après l'échange des ratifications et demeurera obligatoire pendant une année à partir du jour de son entrée en vigueur avec tacite réconduction pour une même période chaque fois où il ne sera pas dénoncé par une des Hautes Parties Contractantes au moins six mois avant l'échéance.

En foi de quoi les plénipotentiaires ont signé le présent traité.

Faite en double à Riga, le 2 juillet mil neuf cent vingt-quatre.

W. L. F. C. VAN RAPPARD. LOUIS SEJA.

---

23 *Juni* 1925. WET, houdende goedkeuring van het op 22 Juli 1924 te *Reval* tusschen *Nederland* en *Estland* gesloten voorloopige handelsverdrag. S. 219.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 22 Juli 1924 te Reval tusschen Nederland en Estland gesloten voorloopig handelsverdrag, ingevolge art. 58 der Grondwet de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft.

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Het nevens deze wet in afdruk gevoegde voorloopig verdrag tusschen Nederland en Estland, op 22 Juli 1924 te Reval gesloten, wordt goedgekeurd.

Art. II. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag, volgende op dien van hare afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

De Min. van Binnenlandsche Zaken en Landb., CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 20 Juli 1925.)

TRAITÉ DE COMMERCE PROVISOIRE ENTRE LES PAYS-BAS ET L'ESTHONIE.

Le Gouvernement de Sa Majesté la Reine des Pays-Bas et le Gouvernement de la République d'Estbonie, désireux de favoriser le développement des relations commerciales entre leurs pays, ont décidé de conclure un traité de commerce et ont nommé à cet effet pour leurs Plénipotentiaires, savoir :

Le Gouvernement de Sa Majesté la Reine des Pays-Bas :

Chevalier WILLEM LOUIS FREDERIK CHRISTIAAN DE RAPPARD, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Sa Majesté la Reine des Pays-Bas auprès du Gouvernement de la République d'Esthonie ;

Le Gouvernement de la République d'Esthonie :

CHARLES ROBERT PUSTA, Ministre des Affaires Etrangères, lesquels, après s'être communiqués leurs pleins pouvoirs respectifs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes :

Art. I. 1. Les ressortissants, les sociétés (anonymes et autres) commerciales, industrielles et financières, y compris les compagnies de navigation, et les produits du sol et de l'industrie de l'une des deux Parties Contractantes, jouiront sur le territoire de l'autre partie d'un traitement sous tous les rapports au moins aussi favorable que celui accordé ou à accorder aux ressortissants, aux sociétés et aux produits du sol et de l'industrie du pays étranger le plus favorisé sous la réserve bien entendu des restrictions exprimées aux articles 5, 6 et 7.

2. Ce traitement sera accordé en tout ce qui concerne l'établissement des ressortissants et des sociétés de l'une des deux Parties Contractantes sur le territoire de l'autre l'exercice du commerce, de l'industrie et des professions, ainsi qu'en tout ce qui concerne les affaires de commerce et de navigation, à l'égard de l'importation, de l'exportation et du transit ; les droits et formalités de douane et les opérations commerciales ; le paiement des impôts.

Art. II. 1. Les bâtiments de l'une des deux Parties Contractantes jouiront dans les ports, rivières et eaux territoriales de l'autre partie d'un traitement non moins favorable que celui accordé ou à accorder aux bâtiments nationaux ou à ceux de la nation étrangère la plus favorisée.

2. Les Parties Contractantes se réservent le droit de ne permettre l'exercice du cabotage qu'aux bâtiments nationaux.

Art. III. 1. Les Parties Contractantes s'engagent en outre à concéder, à condition de réciprocité, le libre passage à travers leurs territoires, y compris les eaux territoriales, aux personnes, marchandises, bâtiments, voitures, wagons et envois postaux, venant de ou destinés à l'autre partie et à leur accorder en matière de facilités, frais, restrictions, etc. un traitement au moins aussi favorable que celui accordé ou à accorder aux personnes, marchandises, bâtiments, voitures, wagons et envois postaux de leur propre nationalité, origine, importation ou propriété ou à ceux d'une autre nationalité, origine, importation ou propriété plus favorisée.

2. Cette disposition, pour autant qu'elle concerne le libre transit de marchandises ne préjudiciera en rien aux prescriptions légales sur le transit d'armes et de provisions de guerre.

Art. IV. Les dispositions du présent traité sont applicables aux Indes néerlandaises, au Surinam et au Curaçao, ainsi qu'aux ressortissants, sociétés et bâtiments et aux produits du sol et de l'industrie de ces pays.

Art. V. Il est bien entendu que les dispositions du présent traité n'accordent à aucune des Parties Contractantes aucun droit ou ne leur imposent aucune obligation dérogeant à une convention générale internationale à laquelle une des deux Parties Contractantes a adhéré ou adhérera à l'avenir.

Art. VI. Les Pays-Bas ne pourront par suite des dispositions précitées exiger les faveurs que l'Esthonie a accordé ou accordera à l'avenir à la Finlande, la Lettonie, la Lithuanie et l'Union des Républiques Socialistes Soviétistes ou à tous ces pays, tant que ces avantages n'auront été accordés à un Etat tiers.

Art. VII. Il est entendu que le présent traité ne déroge en rien aux faveurs relatives aux communications, au trafic et au commerce de frontière, qui pour des raisons locales seraient accordées par une des Parties Contractantes à des Etats limitrophes.

Art. VIII. Tout différend sur l'interprétation, l'application ou l'exécution du présent arrangement qui n'a pu être résolu entre les Hautes Parties Contractantes par la voie diplomatique sera soumis à la Cour Permanente de Justice Internationale.

Art. IX. Le présent traité sera ratifié et les ratifications seront échangées à Tallinn aussitôt que faire se pourra. Il entrera en vigueur quinze jours après l'échange des ratifications et demeurera obligatoire jusqu'à l'expiration d'un délai de trois mois à dater du jour de la dénonciation.

En foi de quoi les plénipotentiaires ont signé le présent traité.

Fait en double à Tallinn, le 22 juillet mil neuf cent vingt-quatre.

W. L. F. C. DE RAPPARD.
CH. R. PUSTA.

---

23 *Juni* 1925. WET, houdende goedkeuring van het op 11 Juli 1924 te *Ottawa* tusschen *Nederland* en *Canada* gesloten handelsverdrag. S. 250.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het 11 Juli 1924 te *Ottawa* tusschen *Nederland* en *Canada* gesloten handelsverdrag, ingevolge art. 58 der Grondwet, de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Het nevens deze wet in afdruk gevoegde verdrag tusschen *Nederland* en *Canada*, den 11en Juli 1924 te *Ottawa* gesloten, wordt goedgekeurd.

Art. II. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag, volgende op dien van hare afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.
De Min. van Binnenlandsche Zaken en Landb., CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.
De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 20 *Juli* 1925.)

His Majesty the King of the United Kingdom of Great Britain and Ireland and of the British

Dominions beyond the Seas, Emperor of India, and Her Majesty the Queen of the Netherlands, being desirous of improving and extending the commercial relations between the Netherlands and Canada, have resolved to conclude a Convention with that object and have named as their respective Plenipotentiaries, that is to say:

His Majesty the King of the United Kingdom of Great Britain and Ireland and of the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India:

The Honourable JAMES ALEXANDER ROBB, a Member of His Majesty's Honourable Privy Council for Canada, a Member of the Parliament of Canada, Acting Minister of Finance and Receiver General of Canada;

The Honourable THOMAS ANDREW LOW, a Member of His Majesty's Honourable Privy Council for Canada, a Member of the Parliament of Canada, Minister of Trade and Commerce of Canada;

And Her Majesty the Queen of the Netherlands:

Monsieur THEODORE HERMAN DE MEESTER, Consul General of the Netherlands in Montreal;

Who, after communicating to each other their respective full powers, found in good and due form, have agreed upon the following Articles:

Art. 1. Articles the produce or manufacture of Canada imported into the Netherlands and articles the produce or manufacture of the Netherlands imported into Canada shall not bes ubjected to other or higher duties or charges than those paid on the like articles the produce or manufacture of any other foreign country. Nor shall any prohibition or restriction be maintained or imposed on the importation of any article the produce or manufacture of Canada into the Netherlands, or of any article the produce or manufacture of the Netherlands into Canada which shall not equally extend to the importation of like articles being the produce or manufacture of any other foreign country. This last provision is not applicable to the sanitary and other prohibitions occasioned by the necessity of protecting the safety of persons or of cattle, or of plants useful to agriculture.

2. Articles the produce or manufacture of Canada exported to the Netherlands and articles the produce or manufacture of the Netherlands exported to Canada shall not be subjected to other or higher duties or charges than those paid on the like articles exported to any other foreign country. Nor shall any prohibition or retriction be imposed on the exportation of any article from Canada to the Netherlands or from the Netherlands to Canada which shall not equally extend to the exportation of the like articles to any other foreign country.

3. Articles the produce or manufacture of Canada passing in transit through the Netherlands and articles the produce or manufacture of the Netherlands passing in transit through Canada shall be reciprocally free from all transit duties whether they pass through direct or whether during transit they are unloaded, warehoused or reloaded.

4. It is understood that in all matters governing the import, export and transit of merchandise the Netherlands grants to Canada and Canada grants to the Netherlands the treatment of the most favoured nation.

5. The name „Netherlands" whereever used in this Convention shall be held to include the Netherlands Indies, Surinam and Curaçao.

The present Convention, after being approved by the Parliament of Canada and by the competent authority on the part of the Netherlands, shall be ratified and the ratifications shall be exchanged at Ottawa as soon as possible. It shall come into force immediately upon the exchange of ratifications and shall be binding upon the Contracting Parties during four years from the date of its coming into force. In case neither of the Contracting Parties shall have given notice to the other twelve months before the expiration of the said period of four years of its intention to terminate the present Convention it shall remain in force until the expiration of one year from the date on which either of the Contracting Parties shall have given to the other notice of its intention to terminate it.

In witness whereof the respective Plenipotentiaries have signed this Convention in the English and the French languages and have affixed thereto their seals.

Done at Ottawa, this 11th day of July in the year 1924.

(*sgd.*) TH. DE MEESTER.
„ JAMES A. ROBB.
„ THOS A. LOW.

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas et Sa Majesté le Roi du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande et des Possessions britanniques d'au delà des mers, Empereur des Indes, voulant améliorer et étendre les relations commerciales entre les Pays-Bas et le Canada, ont résolu de conclure une Convention à cette fin et nommé pour être leurs Plénipotentiaires respectifs, savoir:

Sa Majesté, la Reine des Pays-Bas:

Monsieur THÉODORE HERMAN DE MEESTER, Consul-Général des Pays-Bas, à Montréal;

Et Sa Majesté, le Roi du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande et des Possessions britanniques d'au delà des mers, Empereur des Indes:

L'honorable JAMES ALEXANDER ROBB, membre de l'honorable Conseil privé de Sa Majesté pour le Canada, membre du Parlement du Canada, faisant fonction de Ministre des Finances et de Receveur Général du Canada:

L'honorable THOMAS ANDREW LOW, membre de l'honorable Conseil privé de Sa Majesté pour le Canada, membre du Parlement du Canada, Ministre du Commerce;

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs respectifs trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Art. 1. Les produits du sol ou de l'industrie des Pays-Bas importés au Canada et les produits du sol ou de l'industrie du Canada importés aux Pays-Bas ne seront pas soumis à des droits ou taxes autres ni plus élevés que ceux qui sont ou seront appliqués aux produits similaires de tout autre pays étranger. Par ailleurs il ne sera maintenu ni établi aucune prohibition ni restriction à l'importation d'un produit quelconque du sol ou de l'industrie des Pays-Bas au Canada ou à l'importation d'un produit

quelconque du sol ou de l'industrie du Canada aux Pays-Bas qui ne soit applicable en même temps à l'importation des produits du sol ou de l'industrie similaires de tout autre pays étranger. Cette dernière disposition ne s'applique pas aux prohibitions d'ordre sanitaire ou autre reconnues nécessaires pour la protection des personnes, ou des bestiaux ou des plantes utiles à l'agriculture.

2. Les produits du sol ou de l'industrie des Pays-Bas exportés vers le Canada, et les produits du sol ou de l'industrie du Canada exportés vers les Pays-Bas ne seront pas assujettis à des droits ou taxes autres ni plus élevés que ceux qui seront perçus à l'exportation des articles similaires vers tout autre pays étranger. Par ailleurs il ne sera établi aucune prohibition ni restriction à l'exportation d'un produit quelconque des Pays-Bas vers le Canada ou du Canada vers les Pays-Bas qui ne soit en même temps applicable à l'exportation d'articles similaires vers tout autre pays étranger.

3. Les produits du sol ou de l'industrie des Pays-Bas en transit à travers le Canada, et les produits du sol ou de l'industrie du Canada en transit à travers les Pays-Bas seront réciproquement exempts de tous droits de transit, soit qu'ils traversent directement lesdits territoires, soit que, en cours de transit, ils soient transbordés, entreposés ou rechargés.

4. Il est entendu que pour tout ce qui regarde l'importation, l'exportation et le transit des marchandises, le Canada accorde aux Pays-Bas et les Pays-Bas accordent au Canada le traitement de la nation la plus favorisée.

5. Le terme „Pays-Bas", chaque fois qu'il est mentionné dans la présente Convention, comprendra les Indes néerlandaises, le Surinam et le Curaçao.

La présente Convention, après avoir été approuvée par l'autorité compétente de la part des Pays Bas et par le Parlement du Canada, sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Ottawa dans le plus bref délai possible. Elle sera mise en vigueur immédiatement après l'échange desdites ratifications et engagera les Parties Contractantes pour une période de quatre années à partir de la date de son entrée en vigueur. Si aucune des Parties Contractantes n'a notifié à l'autre, douze mois avant l'expiration de ladite période de quatre années, son intention de mettre fin à la présente Convention, celle-ci restera en vigueur et ne cessera ses effets qu'un an après que l'une des Parties Contractantes aura signifié à l'autre son intention de la dénoncer.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé cette Convention rédigée en français et en anglais, et y ont apposé leurs sceaux.

Fait à Ottawa, le 11 juillet 1924.

(*sgd.*) TH. DE MEESTER.
„ JAMES A. ROBB.
„ THOS A. LOW.

---

23 *Juni* 1925. WET, houdende goedkeuring van het op 16 Augustus 1924 te *Angora* tusschen *Nederland* en de *Turksche Republiek* gesloten verdrag van vriendschap. S. 251.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 16 Augustus 1924 te *Angora* tusschen *Nederland* en de *Turksche Republiek* gesloten verdrag van vriendschap ingevolge artikel 58 der Grondwet de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het nevens deze Wet in afdruk gevoegde, op 16 Augustus 1924 te *Angora* tusschen *Nederland* en de *Turksche Republiek* gesloten verdrag van vriendschap wordt goedgekeurd.

2. Deze Wet treedt in werking met den dag, volgende op dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 15 *Juli* 1925.)

PAYS-BAS—TURQUIE.

TRAITÉ D'AMITIÉ.

Angora, le 16 août 1924.

Les Pays-Bas, d'une part,
et
La Turquie, d'autre part,

animés du désir d'établir et de concilier les liens de sincère amitié entre le Royaume des Pays-Bas et la République Turque et pénétrés de la même conviction que les relations entre les deux Etats, une fois établies, serviront à la prospérité et au bien-être de leurs nations respectives, ont résolu de conclure un Traité d'Amitié et ont, à cet effet, nommé pour leurs Plénipotentiaires, savoir :

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas :

Son Excellence le Baron de Welderen Rengers, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Sa Majesté la Reine des Pays-Bas ;

et

Le Président de la République Turque :

Son Excellence Tewfik Kiamil Bey, Sous-Secrétaire d'Etat au Ministère des Affaires Etrangères,

Lesquels, après s'être communiqué leurs Pleins Pouvoirs trouvés en bonne et due forme, ont convenu des dispositions suivantes :

Article 1. Il y aura paix inviolable et amitié sincère et perpétuelle entre le Royaume des Pays-Bas et la République Turque.

Art. 2. Les Hautes Parties contractantes sont d'accord pour établir les relations diplomatiques entre les deux Etats conformément aux principes du droit des gens. Elles conviennent que les Représentants Diplomatiques de chacune d'Elles recevront, à charge de réciprocité, dans le territoire de l'Autre, le traitement consacré par les principes généraux du droit international public général.

Art. 3. Les Hautes Parties Contractantes sont d'accord pour régler les relations consulaires et commerciales entre leurs pays respectifs ainsi que les conditions d'Etablissement et de séjour, dans le territoire de chacune d'Elles, des ressortissants de l'autre Partie par des conventions qu'Elles se réservent de conclure conformément aux règles du droit international public général sur la base d'une parfaite réciprocité.

Art. 4. Le présent Traité sera ratifié et les ratifications en seront échangées à Constantinople le plus tôt que faire se pourra. Il entrera en vigueur le quinzième jour après l'échange des ratifications.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires respectifs ont signé le Présent Traité et y ont apposé leurs sceaux.

Fait en double à Angora, le seize août mil neuf cent vingt quatre.

(*L. S.*) W. v. WELDEREN RENGERS.
(*L. S.*) TEWFIK KIAMIL.

---

23 *Juni* 1925. WET, nopens toetreding tot de conventie betreffende de inrichting van het statuut der zone van *Tanger*, gesloten te *Parijs* op 18 December 1923 tusschen *Frankrijk*, *Groot-Britannië* en *Spanje*. S. 252.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, toe te treden tot de conventie betreffende de inrichting van het statuut der zone van *Tanger*, gesloten te *Parijs* op 18 December 1923 tusschen *Frankrijk*, *Groot-Britannië* en *Spanje*, welke toetreding op grond van artikel 58 derde lid der Grondwet, alleen kan geschieden krachtens de wet ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1, Toetreding tot de bij deze wet gevoegde conventie betreffende de inrichting van het statuut der zone van *Tanger*, gesloten te *Parijs* op 18 December 1923 tusschen *Frankrijk*, *Groot-Britannië* en *Spanje*, artikel 9 dier conventie uitgezonderd, wordt goedgekeurd.

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 9 *Juli* 1925.)

CONVENTION RELATIVE A L'ORGANISATION DU STATUT DE LA ZONE DE TANGER.

Le Président de la République Française, Sa Majesté le Roi du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande et des territoires Britanniques au delà des mers, Empereur des Indes, Sa Majesté le Roi d'Espagne, désireux d'assurer à la ville de Tanger et à sa banlieue le régime prévu par les Traités en vigueur, ont nommé à cet effet pour leurs plénipotentiaires, savoir :

Le Président de la République Française :

M. Maurice Paul Jean Delarüe Caron de Beaumarchais, Ministre Plénipotentiaire, Sous-Directeur au Ministère des Affaires Etrangères.

Sa Majesté le Roi du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande et des territoires Britanniques au delà des mers, Empereur des Indes.

M. Malcolm Arnold Robertson, Ministre Plénipotentiaire, Agent et Consul-Général de Sa Majesté Britannique à Tanger,

Et M. Gerald Hyde Villiers, Conseiller d'Ambassade, Chef de Section au Foreign Office.

Sa Majesté le Roi d'Espagne :

M. Mauricio Lopez Roberts y Terry, Marquis de la Torrehermosa, Chambellan de Sa Majesté le Roi d'Espagne, Ministre Plénipotentiaire, Chef de la Section Coloniale du Ministère d'Etat, Son Plénipotentiaire à la Conférence relative à l'organisation du statut de Tanger,

Et M. Manuel Aguirre de Carcer, Ministre Résident de Sa Majesté le Roi d'Espagne, Chef de la Section du Maroc au Ministère d'Etat, Son Plénipotentiaire Adjoint à cette Conférence.

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs respectifs, trouvés en bonne et due forme, ont arrêté et signé les articles suivants :

Article premier. Conformément aux dispositions de l'article 1er du Traité de Protectorat du 30 mars 1912 et de l'article 7 de la Convention franco-espagnole, relative au Maroc, du 27 novembre 1912, les trois Gouvernements contractants conviennent que, dans la région définie à l'article 2 ci-après et qualifiée de zone de Tanger, il appartient aux autorités et organismes désignés d'autre part et par délégation de Sa Majesté Chérifienne d'assurer l'ordre public et l'administration générale de la zone.

Art. 2. La zone de Tanger est comprise dans les limites fixées par le paragraphe 2 de l'article 7 de la Convention franco-espagnole du 27 novembre 1912.

Art. 3. La zone de Tanger est placée sous le régime de la neutralité permanente. En conséquence, aucun acte d'hostilité sur terre, sur mer ou par air ne pourra être accompli par ou contre la zone, ni dans ses limites

Aucun établissement militaire terrestre, naval ou aéronautique, aucune base d'opérations, aucune installation susceptible d'être utilisés dans un but de guerre ne pourront être ni créés ni maintenus dans la zone.

Sont interdits tous dépôts de munitions et de matériel de guerre.

Sont toutefois autorisés ceux qui seront constitués par l'Administration de la zone pour les besoins de la défense locale contre les incursions de tribus ennemies. D'autre part, l'Administration pourra, dans la même limite, prendre toutes mesures autres qu'un groupement de forces aériennes et même élever des ouvrages et fortifications peu importants de défense sur le front de terre.

Les approvisionnements militaires et les fortifications ainsi autorisés sont soumis à l'inspection des officiers mentionnés au dernier paragraphe du présent article.

Les aérodromes civils établis dans la zone de Tanger sont également soumis à l'inspection des mêmes officiers.

Aucun approvisionnement aéronautique ne dépassera les quantités nécessaires à l'aviation civile et commerciale.

Toute l'aviation civile ou commerciale à destination, en provenance ou à l'intérieur de la zone de Tanger sera assujettie aux lois et dispositions de la Convention portant réglementation de la navigation aérienne.

Toutefois, les convois de ravitaillement et les troupes à destination ou en provenance des zones française et espagnole pourront, après avis préalable à l'administrateur de la zone de Tanger, utiliser le port de Tanger et les voies de communication reliant ce port à leur zone respective pour le passage à l'entrée et à la sortie.

Les Gouvernements français et espagnol s'engagent à n'user de cette faculté qu'en cas de nécessité réelle et pendant le délai strictement nécessaire à la mise en route et aux opérations du transbordement. En aucun cas, le délai ne devra dépasser quarante-huit heures pour une troupe armée.

Aucune taxe ni aucun droit spéciaux de transit ne peuvent être perçus pour ce passage.

L'autorisation de l'Administration de Tanger n'est pas nécessaire pour les visites de vaisseaux de guerre, mais avis préalable de ces visites doit néanmoins être donné à l'Administration si les circonstances le permettent.

Les Gouvernements contractants ont la faculté d'affecter à leurs Consulats à Tanger un officier chargé de les renseigner sur l'observation des engagements d'ordre militaire qui précèdent.

Art. 4. La surveillance de la contrebande des armes et des munitions de guerre dans les eaux territoriales de la zone de Tanger est exercée conjointement par les forces navales britanniques, espagnoles et françaises.

Les délinquants seront déférés au Tribunal mixte de Tanger.

Art. 5. La zone de Tanger dispose, par délégation de Sa Majesté Chérifienne et sous réserve des exceptions prévues, des pouvoirs législatifs et administratifs les plus étendus. Cette délégation est permanente et générale, sauf en matière diplomatique où il n'est pas dérogé aux dispositions de l'article 5 du traité de Protectorat du 30 mars 1912.

Toutefois les autorités qualifiées de la zone peuvent traiter avec les Consuls les questions intéressant la zone dans les limites de son autonomie.

Art. 6. A l'étranger, la protection des sujets marocains de la zone de Tanger et de leurs intérêts est confiée aux agents diplomatiques et consulaires de la République française, conformément aux dispositions de l'article 5 du traité de Protectorat du 30 mars 1912.

Art. 7. La zone de Tanger respecte les traités en vigueur.

L'égalité économique entre les nations, telle qu'elle résulte de ces traités, continuera à être observée à Tanger, même si lesdits traités venaient à être abrogés ou modifiés.

Art. 8. Les accords internationaux conclus à l'avenir par Sa Majesté Chérifienne ne s'étendront à la zone de Tanger qu'avec l'essentiment de l'Assemblée législative internationale de la zone.

Par exception, s'étendent de plein droit à la zone les accords internationaux auxquels toutes les Puissances signataires de l'Acte d'Algésiras sont parties contractantes ou auront adhéré.

Les dispositions des articles 141 et suivants du Traité de Versailles continuent à s'appliquer à la zone de Tanger. Les dahirs chérifiens pris en conséquence de ces textes ne peuvent être modifiés qu'après accord avec le Pouvoir central chérifien.

Art. 9. Par application des dispositions des articles 141 et suivants du Traité de Versailles, des articles 96 et suivants du Traité de Saint-Germain-en-Laye, des articles 80 et suivants du Traité de Trianon, les dispositions du présent statut ne pourront en aucun cas être invoquées par les ressortissants allemands, autrichiens et hongrois.

Art. 10. Il est interdit de se livrer dans la zone de Tanger à aucune agitation, propaganda ou préparation d'entreprise contre l'ordre établi dans les zones française et espagnole du Maroc.

Il est de même interdit de se livrer à aucun agissement analogue contre tout pays étranger.

Art. 11. Sous réserve du respect de l'ordre public, le libre exercice des différents cultes est assuré dans la zone de Tanger.

Art. 12. Les Puissances signataires de l'Acte d'Algésiras ont le droit de maintenir dans la zone de Tanger les écoles et tous les établissements qui leur appartiennent ou qui appartiennent à leurs ressortissants à la date de la mise en vigueur de la présente Convention.

Les établissements qui viendraient à être créés devront se conformer aux règlements qui seront promulgués. Les principes généraux de ces règlements devront s'inspirer des dispositions en usage dans les zones française et espagnole de l'Empire Chérifien.

Art. 13. Par l'effet de l'établissement à Tanger du Tribunal mixte prévu à l'article 48, les Capitulations sont abrogées dans la zone. Cette abrogation entraine la suppression du régime de la protection.

Les sujets marocains, dont les droits à la protection auront été préalablement reconnus, sont personnellement et leur vie durant justiciables du Tribunal mixte de Tanger.

Les listes de protection actuelles seront revisées dans un délai qui ne dépassera pas six mois, à dater de la mise en vigueur de la présente Convention, d'un commun accord entre le Représentant du Gouvernement chérifien et le Consulat intéressé.

Les dispositions de la Convention de Madrid du 3 juillet 1880 demeurent en vigueur en ce qui concerne la naturalisation. La liste des sujets marocains naturalisés à Tanger sera revisée de la même manière et dans le même délai.

Art. 14. A défaut de l'institution d'un Office Postal, Télégraphique et Téléphonique interurbain propre à la zone de Tanger, institution qui ne pourra être provoquée qu'avec l'approbation unanime du Comité de contrôle, les Puissances signataires de l'Acte d'Algésiras pourront conserver, à Tanger, les bureaux postaux et les stations de câbles qu'elles y possèdent à la date de la mise en vigueur de la présente Convention.

En cas de création d'un Office Postal Télégraphique et Téléphonique interurbain propre à la zone de Tanger, l'Office chérifien des Postes et des Télégraphes transférera à cet Office les droits exclusifs qu'il détient en matière de télégraphe et de téléphone interurbain en vertu des accords intervenus entre le Gouvernement chérifien et la Société concessionnaire des Télégraphes et Téléphones interurbains.

Il ne sera pas porté atteinte aux droits des Etats ou Compagnies qui possèdent actuellement des câbles télégraphiques atterrissant à Tanger.

L'établissement de nouveaux câbles devra être concerté avec l'Administration de la zone.

Art. 15. D'accord entre un représentant du Gouvernement chérifien et le Consulat intéressé et dans un délai qui ne dépassera pas six mois à compter de la mise en vigueur de la présente Convention, la révision des détentions des biens habous et domaniaux, prévue à l'article 63 de

l'Acte d'Algésiras, sera effectuée dans la zone de Tanger.

A défaut d'entente, le représentant du Maghzen et le Consul intéressé s'en remettront à l'arbitrage d'un membre du Tribunal mixte choisi par les parties ou désigné par le sort.

Art. 16. L'Etat chérifien remet son domaine public et privé, y compris ses droits sur les terrains „guich", à la zone de Tanger qui l'administre, en perçoit les revenus à son profit et en assure la conservation sans pouvoir en aliéner aucune partie.

Cette remise prend fin à l'expiration de la présente convention et le domaine remis à la zone fait retour à l'Etat chérifien.

Art. 17. Le domaine public comprend :

a. Domaine maritime : la mer et ses rivages avec un franc-bord de 6 mètres, déjà grevé de la concession consentie à la Compagnie concessionnaire du port que la zone de Tanger devra respecter. Les revenus de la pêche, y compris les redevances prévues en faveur de l'Etat dans les concessions de pêche déjà accordées par le Gouvernement chérifien, reviendront, ainsi que les obligations dérivant de ces concessions, à la zone de Tanger.

b. Domaine terrestre :

La route de Tanger à Tétouan ;

La route de Tanger à Larache et à Rabat ;

La route du cap Spartel ;

La route de la gare au port et en bordure du port ;

Les voies publiques urbaines ;

Les égouts et adductions d'eau et leurs dépendances, étant réservés les droits de tout concessionnaire des eaux.

La zone doit :

1°. Entretenir en priorité sur les fonds provenant des ressources de la taxe spéciale les routes de Tanger à Tétouan et de Tanger à Larache et à Rabat dans la zone de Tanger ;

2°. Laisser à la disposition gratuite de la Compagnie du Chemin de fer franco-espagnol de Tanger à Fez les terrains du domaine qui seront nécessaires à ses installations.

c. Domaine fluvial :

Les cours d'eau.

Tous les droits antérieurs et tous les droits d'usage au profit des tiers sont réservés.

d. Domaine minier :

Les redevances minières dans la zone de Tanger et les perceptions sur la sortie des minerais extraits dans ladite zone reviennent à l'Administration de la zone.

e. Domaine forestier.

Art. 18. Le domaine privé comprend tous les immeubles bâtis et non bâtis inscrits sur les registres des biens Maghzen et non visés à l'article 17, ainsi que les abattoirs.

Sous réserve des dispositions de l'article 15 ci-dessus, les locations ou détentions de biens Maghzen par des particuliers, de même que tous les droits de gza, ou autres, établis sur lesdits immeubles, sont respectés. Il en est de même des affectations d'intérêt public dont ces biens sont grévés.

Toutefois, l'Etat chérifien entend se réserver pour les services publics qu'il conservera à Tanger les immeubles suivants :

L'ancienne Légation d'Allemagne et ses dépendances : le Palais du Sultan ; la Kasbah et ses dépendances ; le Bordj des Mokhaznis sur les remparts ; le Terrain et le bordj de la montée du Marshan, actuellement occupés par la Compagnie cherifienne.

Toute location nouvelle en dehors de celles qui existent ne pourra dépasser le terme de la présente convention.

Art. 19. En vue de réserver à chaque zone le produit des redevances minières qui doivent lui revenir, les redevances proportionnelles d'extraction appartiennent à la zone où la mine est située, alors même qu'elles seraient recouvrées à la sortie par un bureau de douane d'une autre zone.

Art. 20. La douane de Tanger ne perçoit que les droits et taxes afférents aux marchandises destinées à la consommation exclusive de la zone.

Les marchandises débarquées à Tanger et destinées à être utilisées ou livrées à la consommation dans les zones française et espagnole bénéficient des régimes ordinaires du transit, de l'entrepôt ou de l'admission temporaire, les droits de douane y afférents devant être perçus aux bureaux de douane de la zone de consommation.

Le régime du transit s'inspirera des conclusions de la Conférence de Barcelone de 1921.

Les marchandises d'importation transitant par les zones française et espagnole acquittent, de leur côté, les droits de douane à l'importation à Tanger.

Les droits d'exportation ne portent que sur les marchandises originaires de la zone.

Art. 21. La zone de Tanger participe pour sa part au service des emprunts de 1904 et de 1910.

Cette participation est proportionelle au montant des recettes douanières encaissées par la zone par rapport aux recettes totales encaissées dans les ports des trois zones du Maroc pendant l'année précédente.

Le montant en est annuellement fixé sur les chiffres des recettes douanières après entente avec les autorités des deux autres zones.

Pour la première année, cette participation ne sera définitivement établie qu'en fin d'exercice et les prélèvements de la douane s'exerceront jusqu'à concurrence d'un forfait de 500,000 francs et donneront lieu, ultérieurement, à répétition ou restitution.

Art. 22. L'autonomie de la zone de Tanger ne pouvant porter atteinte aux droits et privilèges concédés, conformément à l'Acte d'Algésiras, à la Banque d'Etat du Maroc pour tout le territoire de l'Empire, la Banque d'Etat continue de jouir dans la zone de tous les droits qu'elle tient de son acte de concession et du règlement du 9 novembre 1906 sur ses rapports avec le Gouvernement chérifien.

La Banque d'Etat remplit d'autre part à l'égard de l'administration de la zone toutes les obligations qui lui incombent en vertu des actes précités.

Elle désigne un représentant chargé d'assurer ses relations avec l'administration de la zone.

Au cas où le statut judiciaire de la Banque d'Etat viendrait à être modifié dans les zones française et espagnole, le Tribunal mixte de Tanger aura, à l'égard de la Banque d'Etat, la même compétence que les juridictions françaises et espagnoles de ces zones.

Art. 23. Le franc marocain a cours légal et valeur libératoire dans la zone de Tanger.

Le budget de la zone, tous tarifs et opérations comptables qui s'y rattachent sont établis en francs marocains.

Conformément à l'article 37 de l'Acte d'Algésiras, la monnaie espagnole continue à être admise dans la circulation avec valeur libératoire.

Le taux d'échange entre les deux monnaies, notamment pour leur admission dans les caisses publiques, sera déterminé chaque jour par la Banque d'Etat du Maroc, après contrôle et visa du Directeur des Finances, qui aura mission de veiller à l'exactitude du taux fixé. Ce taux devra correspondre au change moyen entre les prix d'achat et de vente pratiqués sur la place le jour de l'opération.

Les déclarations de valeurs imposables pourront toujours être souscrites dans les deux monnaies. Les percepteurs et collecteurs seront tenus d'afficher dans leurs locaux les tarifs exprimés dans les deux monnaies.

Art. 24. L'autonomie administrative de la zone ne pouvant porter atteinte aux droits, prérogatives et privilèges concédés, conformément à l'Acte d'Algésiras, à la Société internationale de régie co-intéressée des Tabacs au Maroc, ladite Société continue de jouir dans la zone de tous les droits qu'elle tient des actes qui la régissent. L'autonomie de la zone de Tanger ne pourra pas faire obstacle à son action et les autorités lui faciliteront le libre et complet exercice de ses droits.

Les tabacs importés à Tanger et qui y seront admis sous le régime de la suspension des droits de douane, conformément à l'article 20 ci-dessus, n'y acquitteront ni droit de porte ni taxe indirecte locale.

Le droit de 2½ p. 100, dont sont passibles les tabacs importés par Tanger, est intégralement acquis à la zone.

Le tarif des prix de vente des tabacs en zone de Tanger est celui de la zone française. Il ne peut être modifié que par un accord de l'Assemblée législative avec la Régie.

Pour le partage de la redevance fixe annuelle et des bénéfices (articles 20 à 23 du cahier des charges), on applique un pourcentage déterminé par la consommation effective de la zone dans l'année précédente par rapport à la consommation totale de l'Empire.

Le même pourcentage s'appliquerait à la charge de la zone de Tanger en cas de rachat anticipé de la Société.

Art. 25. L'autonomie de la zone ne pouvant porter atteinte aux droits de souveraineté de Sa Majesté le Sultan, ni à son prestige et à ses prérogatives de Chef de la communauté musulmane de l'Empire et de Chef de la famille chérifienne en résidence à Tanger, l'administration de la population indigène et des intérêts musulmans dans la zone ainsi que l'exercice du pouvoir judiciaire continuent à être assurés, en respectant les formes traditionnelles, par un personnel marocain nommé directement par le Sultan et contrôlé par ses agents.

Art. 26. Sous réserve du maintien de l'ordre public, le respect et le libre exercice de la religion des indigènes et de ses pratiques traditionnelles, l'observation des fêtes religieuses musulmanes et israélites traditionnelles et de leur cérémonial sont garantis dans la zone.

Art. 27. Les trois Puissances contractantes s'engagent à faire élaborer dans le plus bref délai possible le statut administratif et juridique de la communauté israélite marocaine de Tanger.

Art. 28. Les sujets marocains, Musulmans et Israélites jouissent en matière d'impôts et de taxes de toute nature d'une complète égalité par rapport aux ressortissants des Puissances.

Ils doivent acquitter exactement ces taxes et impôts.

Ils bénéficient dans les mêmes conditions que les ressortissants étrangers des oeuvres d'assistance, d'hospitalisation et d'enseignement que la zone viendrait à créer ou à subventionner.

Art. 29. Sa Majesté Chérifienne désigne pour la représenter à Tanger un Mendoub qui promulgue les textes législatifs votés par l'Assemblée internationale avec le visa, pour contreseing, du Président du Comité de contrôle. Le Mendoub administre directement la population indigène. Il remplit les fonctions de Pacha et exerce les attributions d'ordre administratif et judiciaire normalement dévolues à cette charge dans l'Empire. Il a droit d'expulsion à l'égard des sujets marocains. Il exerce le même droit à l'encontre des justiciables du Tribunal mixte, après avis conforme de l'Assemblée générale des membres titulaires du Tribunal.

Lorsqu'il s'agit d'un individu appartenant à une nationalité non représentée dans le Tribunal, son Consul a le droit de prendre part à la délibération.

L'expulsion est de droit lorsqu'elle est demandée par le Consul de l'intéressé.

Le Mendoub vise dans les considérants de l'arrêté d'expulsion l'avis du Tribunal.

Il a le devoir de faire observer et exécuter par ses administrés les clauses générales du statut de la zone et notamment d'assurer, par les moyens administratifs et judiciaires à sa disposition, l'exacte rentrée des impôts et taxes dus par la population indigène.

Le Mendoub préside l'Assemblée législative internationale et peut intervenir dans ses délibérations, mais sans prendre part au vote.

Art. 30. Le Comité de contrôle se compose des Consuls de carrière des Puissances signataires de l'Acte d'Algésiras ou de leurs intérimaires de carrière.

Les fonctions de Président du Comité de contrôle sont assumées à tour de rôle par chacun des Consuls de ces Puissances. Ces fonctions durent un an. Elles consistent à provoquer les réunions du Comité, à lui transmettre toutes les communications qui lui sont adressées et à suivre les affaires de sa compétence.

Le Consul appelé le premier à remplir les fonctions de Président est désigné par le sort. Le tour des Consuls en ce qui concerne le présidence est ensuite réglé d'après l'ordre alphabétique des Puissances représenteés au Comité. Si le Consul désigné pour la présidence ne pouvait, pour une raison quelconque, en accepter ou remplir les fonctions, elles seraient exercées par le Consul de la Puissance qui suit immédiatement dans l'ordre alphabétique. Il en est de même en cas de suppléance du Président pour absence, maladie ou tout autre empêchement.

Chaque membre du Comité de contrôle ne dispose que d'une voix.

Le Comité de contrôle a pour mission de veiller à l'observation du régime de l'égalité économique et des dispositions insérées dans le statut de Tanger.

Le Président, soit de sa propre initiative, soit à la demande d'un des membres, convoque le Comité de contrôle et lui soumet les questions qui relèvent de sa compétence.

Art. 31. Le Comité de contrôle reçoit, par les soins de l'Administrateur, dans un délai maximum de huit jours, les textes législatifs ou règlements votés par l'Assemblée.

Dans un délai de quinze jours à compter de cette notification, le Comité de contrôle a de droit d'opposer son veto à la promulgation du texte.

Dans ce cas, ses décisions sont prises à la majorité. Elles doivent invoquer dans leurs motifs la non-observation des clauses et principes du statut de Tanger.

Sauf stipulation contraire, les votes du Comité de contrôle sont acquis à la majorité des voix.

En cas d'égalité, une seconde délibération doit avoir lieu dans un délai maximum de huit jours.

Si, au cours de la seconde délibération, aucune majorité n'est acquise, la voix du Président est prépondérante.

La décision du Comité est notifiée au Mendoub par le Président.

Art. 32. Les pouvoirs législatifs et réglementaires appartiennent à une Assemblée législative internationale présidée par le Mendoub et composée des représentants des Communautés étrangères et indigènes.

Toutefois, les Codes visés à l'article 48 ci-dessous ne peuvent être ni abrogés, ni modifiés qu'après accord entre les zones française et espagnole de l'Empire chérifien et le Comité de contrôle statuant à l'unanimité.

Les textes réglementaires et fiscaux dont la liste fait l'objet de l'article suivant ne peuvent être ni abrogés ni modifiés pendant une première période de deux ans. A l'expiration de cette période, ils pourront être abrogés ou modifiés avec l'assentiment du Comité de contrôle votant à une majorité des trois quarts des voix.

Les codes, ainsi que les textes réglementaires et fiscaux ci-dessus, seront rédigés par des Commissions de techniciens britanniques, espagnols et français dont les travaux devront être terminés dans un délai de trois mois à dater de la signature de la présente Convention.

Art. 33. Les textes réglementaires et fiscaux prévus au paragraphe 3 de l'article précédent sont les suivants :

Dahir sur le régime des associations ;

Dahir réglementant l'ouverture et l'exploitation des débits de boissons ;

Dahir réglementant l'exercice des professions de médecin, pharmacien, dentiste, vétérinaire et sage-femme ;

Dahir réglementant l'ouverture et l'exploitation des établissements insalubres, incommodes et dangereux ;

Dahir sur la protection des monuments historiques et des sites ;

Dahir sur les alignements, plans d'aménagement et d'extension, servitudes et taxes de voirie ;

Dahir fixant le régime de l'expropriation et de l'occupation temporaire pour cause d'utilité publique ;

Cahier des clauses et conditions générales imposées aux entrepreneurs de travaux publics ;

Dahir déterminant les conditions de l'occupation temporaire des parcelles du domaine public ;

Dahir établissant une procédure de délimitation des biens du domaine privé de l'Etat ;

Dahir sur l'exploitation des carrières ;

Dahir mettant au point le régime minier de 1914 ;

Règlement de comptabilité publique ;

Dahir fixant la taxe et déterminant le régime des alcools ;

Dahir réglementant les taxes de consommation sur les sucres, les principales denrées coloniales et leurs succédanés (thé, café, cacao, vanille, etc.), les bougies, les bières ;

Dahir sur l'enregistrement (droits de mutation) et le timbre ;

Dahir précisant les conditions de la transmission de la propriété foncière selon le droit commun (chrâa).

Art. 34. En considération du nombre des ressortissants, des chiffres du commerce général, des intérêts immobiliers et de l'importance du trafic à Tanger des différentes Puissances signataires de l'Acte d'Algésiras, l'Assemblée législative internationale comprend :

4 membres français,
4 membres espagnols,
3 membres britanniques,
2 membres italiens,
1 membre américain,
1 membre belge,
1 membre hollandais,
1 membre portugais,

désignés par leurs Consulats respectifs et en outre :

6 sujets musulmans du Sultan désignés par le Mendoub et

3 sujets israélites du Sultan désignés par le Mendoub et pris sur une liste de 9 noms présentée par le Communauté israélite.

L'Assemblée nomme, parmi ses membres, trois vice-présidents, un citoyen français, un sujet britannique et un sujet espagnol, chargés d'assister le Mendoub dans la présidence de l'Assemblée et de le suppléer en cas d'absence ou d'empêchement.

Art. 35. Un Administrateur exécute les décisions de l'Assemblée et dirige l'Administration internationale de la zone.

L'administrateur a sous ses ordres deux administrateurs-adjoints et deux ingénieurs.

Un des administrateurs-adjoints est plus spécialement chargé, avec le titre de directeur, des services d'hygiène et d'assistance ; l'autre administrateur-adjoint est plus specialement chargé, avec le titre de directeur, des services financiers.

Pour une première période de six ans, l'administrateur est de nationalité française ; l'administrateur-adjoint, chargé des services d'hygiène et d'assistance, est de nationalité espagnole ; l'administrateur-adjoint, chargé des services financiers, est de nationalité britannique. L'administrateur, les deux administrateurs-adjoints et les deux ingénieurs sont nommés par Sa Majesté Chérifienne sur la demande

du Comité de contrôle, à qui ils sont présentés par leurs Consulats respectifs.

Après cette prémière période de six ans, l'Assemblée nomme l'administrateur et les administrateurs-adjoints parmi les ressortissants des Puissances signataires de l'Acte d'Algésiras. Toutefois, les trois postes ne pourront être confiés qu'à des ressortissants de nationalité différente.

En raison des intérêts particuliers de la France et de l'Espagne dans les travaux publics, dans les entreprises et dans les concessions de travaux publics de la zone de Tanger, l'ingénieur des travaux publics d'Etat est de nationalité française ; l'ingénieur chargé des travaux municipaux est de nationalité espagnole. Les deux ingénieurs sont présentés au Comité de contrôle par leurs Consulats respectifs.

Le Comité de contrôle pourra, le cas échéant, à la majorité des trois quarts des voix, soumettre une demande motivée de remplacement de l'administrateur à Sa Majesté Chérifienne qui nommera un candidat de même nationalité.

Si la collaboration d'un des administrateurs-adjoints ou d'un des deux ingénieurs ne donne pas satisfaction à l'administrateur, celui-ci soumet une demande motivée de remplacement au Comité de contrôle qui présentera à Sa Majesté Chérifienne un candidat de la même nationalité.

Art. 36. Les traitements des fonctionnaires sont fixés par l'Assemblée.

Toutefois, pour une première période de six ans, les traitements annuels de l'administrateur, des administrateurs-adjoints et des ingénieurs sont fixés comme suit :

Administrateur : 50,000 francs marocains ;

Administrateurs-adjoints : 40,000 francs marocains ;

Ingénieurs : 38,000 francs marocains.

L'Administration pourvoit, en outre, au logement de ces fonctionnaires.

Au cours de la première période de six ans, visée ci-dessus, ces traitements peuvent, à titre exceptionnel, être modifiés, sur la demande de l'Assemblée par une décision motivée du Comité de contrôle statuant aux trois quarts des voix.

Art. 37. Le recrutement des fonctionnaires de l'Administration internationale autres que ceux prévus à l'article 36 ci-dessus est effectué par une Commission présidée par l'administrateur et composée des trois vice-présidents de l'Assemblée et du chef du service intéressé.

Les candidats agréés sont nommés par l'administrateur après approbation de l'Assemblée.

Art. 38. Le produit de la taxe spéciale revenant à la zone de Tanger est versé à la Banque d'Etat pour le compte de la zone.

Cette recette est affectée par priorité :

Aux travaux et à l'entretien dans la zone de Tanger des routes de Tanger à Tétouan et de Tanger à Larache et à Rabat ;

Aux travaux d'amélioration et d'entretien de l'éclairage maritime et du balisage autres que les feux du port et le balisage du port.

Le surplus des disponibilités sera affecté, conformément à l'article 66 de l'Acte d'Algésiras, aux dépenses et à l'exécution de travaux publics intéressant le développement de la navigation et du commerce en général.

Art. 39. L'Administration du Contrôle de la Dette conserve les droits, privilèges et obligations qu'elle tient de la Convention du 21 mars 1910.

Cette administration demandera au Gouvernement chérifien de désigner le chef du Service de la Douane de Tanger qui relèvera de l'administration des Douanes marocaines.

Le Service des Douanes et Régies de Tanger perçoit et encaisse les droits de douane sur les marchandises importées pour la consommation de la zone et sur les marchandises exportées de la dite zone.

Il perçoit et encaisse également les redevances et bénéfices du monopole des Tabacs et le droit de 2½ p. 100 établi par l'Acte d'Algésiras au titre de la taxe spéciale des travaux publics.

Il perçoit et encaisse en outre le produit des diverses taxes de consommation.

Il ne perçoit pas les autres impôts et produits notamment la taxe urbaine, le tertib, les droits aux portes, les revenus du domaine et les produits du mostafadat.

Le service des douanes et régies prélève d'office sur les sommes qu'il encaisse, et après remboursement de ses frais de régie, le montant des diverses dépenses obligatoires de la zone de Tanger qu'il remet à l'échéance aux créanciers auxquels elles reviennent :

1°. à la délégation des porteurs de titres des emprunts de 1904 et de 1910 : la part de Tanger dans le service desdits emprunts ;

2°. à l'Etat Chérifien :

les droits de douane payés par le Monopole des tabacs et ne correspondant pas à la consommation tangéroise ;

3°. à la Compagnie du Tanger-Fez :

la part de Tanger dans la garantie de ses emprunts ;

4°. à la Compagnie du port de Tanger :

les annuités du service de ses emprunts.

Le Service des Douanes et Régies remet, d'autre part, le produit de la taxe spéciale à la Banque d'Etat du Maroc.

Si les recettes encaissées demeuraient inférieures au total des prélèvements ci-dessus, le déficit serait imputé par préférence sur l'ensemble des recettes de Tanger ou, le cas échéant, sur son fonds de réserve ;

Si elles leur étaient supérieures, l'excédent serait versé à la Banque d'Etat à la disposition de l'Administration de la zone.

Le budget du service de la douane est présenté chaque année, avant le 15 novembre, à l'administrateur qui le soumet à l'approbation de l'Assemblée. En cas de désaccord, le différend entre l'Administration de la zone et le service de la Douane est arbitré par le Comité de contrôle qui statue à la majorité des voix.

Une majorité des trois quarts est nécessaire pour les différends relatifs à la création et à la suppression d'emplois.

Si l'approbation du budget du service de la Douane n'intervient pas avant le premier janvier, les prévisions budgétaires de l'année antérieure s'appliquent d'office au nouvel exercice.

Le Comité de contrôle pourra, le cas échéant, et à la majorité des trois quarts, soumettre au Gouvernement chérifien une demande motivée de remplacement du chef du Service de la Douane.

Art. 40. Sous les conditions expresses ci-

après, le Gouvernement chérifien délègue à la zone de Tanger :

1°. Les droits et charges qu'il tient du contrat de concession du port en date du 21 juin 1921 ;

2°. La reprise par déchéance, rachat ou fin de concession au profit de la zone de Tanger.

La zone s'acquittera intégralement des obligations incombant au Gouvernement chérifien d'après le contrat de concession. Les annuités du capital garanti par le Gouvernement chérifien seront payées par la zone de Tanger par prélèvement en priorité sur les produits des douanes et les bénéfices de l'exploitation et des terrains du port.

Seront soumis à l'approbation du Gouvernement chérifien :

a. toutes modifications aux clauses du contrat et aux statuts de la Société concessionnarie du port ;

b. toute cession partielle ou totale de l'entreprise ;

c. la déchéance ;

d. le rachat.

Tant que la garantie du Gouvernement chérifien restera en jeu, seront également soumis à son approbation :

a. toute transformation d'actions nominatives en actions au porteur ;

b. tous traités, dispositions ou arrangements conformes aux dispositions du contrat et ayant pour effet d'augmenter le capital fourni par la Société comme il est dit à l'article 10 de la Convention du port.

L'approbation du Gouvernement chérifien pourra être donnée en son nom par son représentant à la Commission du Port.

A défaut d'exécution par l'Administration de Tanger des obligations prévues aux paragraphes ci-dessus, le Gouvernement chérifien reprendra seul le contrôle financier de la Concession.

Sur la demande de l'Administration de Tanger, le Gouvernement chérifien exercera le droit qu'il tient du dernier alinéa de l'article 6 de la Convention de concession du port de Tanger, étant entendu que cette Administration aura l'obligation expresse de rembourser au Gouvernement chérifien les charges nées de l'exercice de ce droit.

Sur la demande de l'Administration de Tanger, le Gouvernement chérifien exercera également le droit qu'il tient de l'article 6 de la Convention du port de Tanger d'accélérer l'amortissement des obligations garanties, dans la mesure où cette Administration, par ses propes moyens, assurera les frais de ladite accélération.

Les titres, tant actions qu'obligations, émis par la Compagnie concessionnaire seront, dans la zone de Tanger, exempts de tous impôts, taxes et contributions.

Art. 41. Il sera constitué une Commission du Port qui aura les attributions du Service du Contrôle telles qu'elles sont définies à l'Acte de concession et sous réserve des dispositions de l'article 40 ci-dessus.

En ce qui concerne l'exécution des travaux de construction et d'entretien, la Commission prendra ses décisions sur l'avis de l'ingénieur chargé des travaux d'Etat de la zone et de la surveillance des travaux du port à qui appartient la responsabilité technique. Dans le cas où la Commission serait en désaccord avec l'ingénieur, l'avis de ce dernier sera annexé au procès-verbal.

Sous l'autorité du Comité de contrôle, la Commission veille à l'observation du régime de l'égalité économique dans l'exploitation du port.

La Commission est composée :

d'un représentant du Gouvernement chérifien;

d'un représentant de l'Assemblée législative ;

d'un représentant du Comité de contrôle.

L'ingénieur assiste aux séances avec voix délibérative.

L' administrateur de la zone a le droit d'assister avec voix consultative aux séances de la Commission.

Y sont également appelés de droit, avec voix consultative :

Un représentant des intérêts commerciaux de Tanger, élu par les Chambres de Commerce et les Directeurs ou Chefs de service de l'administration internationale pour les affaires qui les intéressent.

Le Directeur local de la Société concessionnaire pourra aussi être entendu.

Sur leur demande, les Consuls seront entendu sur les questions qui les intéressent.

En dehors des réunions périodiques qu'elle aura décidé de tenir, la Commission pourra être convoquée sur l'initiative d'un de ses membres, et, en cas d'urgence, sur celle de l'administrateur de la zone.

Le règlement intérieur de la Commission sera approuvé par le Comité de contrôle.

La Commission désignera son Président. A défaut de désignation, la présidence sera exercée à tour de rôle par chacun des trois membres.

Les fournitures de matériaux importés ainsi que le matériel de l'exploitation (abstraction faite de toute fourniture ou achat de matériel relevant d'un contrat d'adjudication publique) feront l'objet d'appels à la concurrence, sous le contrôle de la Commission du Port.

La Commission, dans le cas de marchés de fournitures dont le montant excédera vingt mille francs sans être supérieur à cent mille francs :

1°. arrêtera le mode de passation des marchés et les conditions suivant lesquelles il sera procédé, soit aux appels d'offres en vue de marchés de gré à gré, soit aux adjudications publiques ;

2°. approuvera les marchés et adjudications.

Pour les fournitures dont l'importance dépassera cent mille francs, il sera procédé à une adjudication publique.

Art. 42. Les droits d'ancrage existant en vertu des anciens traités de commerce sont remplacés par les droits de stationnement prévus au contrat de concession du port.

Art. 43. L'Administration de Tanger veillera à ce que les litiges qui pourraient survenir entre la Société concessionnaire du port de Tanger et la Compagnie du Chemin de fer de Tanger à Fez soient réglés par arbitrage comme il est respectivement prévu aux contrats des deux concessionnaires.

Art. 44. L'Administration de Tanger aura, en ce qui concerne le chemin de fer de Tanger à Fez, tous les droits et obligations qui lui reviennent dans l'étendue de la zone, d'après le Protocole Franco-Espagnol du 27 novembre

1912 et la Concession du 18 mars 1914 et ses annexes.

Tout avenant à la concession, intervenu après accord entre les Gouvernements français et espagnol, avant la mise en vigueur du présent statut, s'appliquera à la zone de Tanger.

Art. 45. Sauf stipulation contraire dans la présente convention, les droits et obligations résultant de toutes les concessions accordées dans la zone de Tanger avant la mise en vigueur de la présente convention reviennent à la dite zone.

Toute concession accordée, à l'avenir, par la zone de Tanger pour un délai dépassant le durée de la présente convention et celle des périodes pour lesquelles elle pourra être éventuellement renouvelée, n'engagerait le Gouvernement chérifien, en cas de non-renouvellement du statut, que si ledit Gouvernement avait au préablable, formellement approuvé cette concession, à la diligence du soumissionnaire.

Art. 46. Il est créé un budget de la zone de Tanger.

Ce budget est établi et exécuté suivant les règles déterminées par le dahir organique ci-joint.

Art. 47. La sécurité dans la zone est exclusivement assurée par un corps de gendarmerie indigène mis à la disposition de l'administrateur. Cette force, commandée par un officier belge, du grade de capitaine, assisté de cadres français et espagnols, ne dépassera pas 250 hommes. Elle peut tenir garnison dans la ville de Tanger et entretenir des postes dans la banlieue.

Le règlement concernant la gendarmerie est annexé à la présente convention.

Art. 48. Une juridiction internationale, dénommée Tribunal mixte de Tanger et composée de magistrats français, britanniques et espagnols, est chargée d'administrer la justice aux ressortissants des Puissances étrangères.

Le Ministère public est confié à deux magistrats, l'un français et l'autre espagnol.

Le Tribunal mixte de Tanger fait l'objet du dahir spécial ci-joint. Il remplace les juridictions consulaires existantes.

Le dahir instituant le Tribunal mixte de Tanger ne pourra être modifié qu'avec l'assentiment de toutes les Puissances signataires de l'Acte d'Algésiras.

Les relations des autorités judiciaires de la zone française ou de la zone espagnole avec le Tribunal mixte de Tanger sont réglées par l'Accord du 29 décembre 1916 touchant les rapports entre les autorités judiciaires de ces deux zones.

Les trois Gouvernements s'engagent à faire établir dans un délai de trois mois à compter de la signature de la présente Convention les codes nécessaires pour le fonctionnement du tribunal. Ces codes sont les suivants :

Code sur la condition civile des étrangers dans la zone ;

Code de commerce ;

Code pénal ;

Code de procédure criminelle ;

Code des obligations et contrats ;

Code de procédure civile avec une annexe fixant les frais de justice ;

Code de l'immatriculation.

Art. 49. A dater de la mise en vigueur du nouveau régime, les Agences diplomatiques à Tanger seront remplacées par des Consulats.

Art. 50. Les Commissions et Comités actuels de Tanger sont supprimés.

Le soin de fixer le tarif des valeurs douanières applicable dans les trois zones, qui incombe actuellement à la Commission des valeurs douanières, est confié à une Commission composée de représentants des trois zones, Cette Commission se réunira à Tanger au moins deux fois par an.

Art. 51. L'arabe, l'espagnol et le français sont les seules langues officielles dans la zone de Tanger. L'Assemblée législative réglementera leur emploi.

Les textes législatifs et réglementaires devront être publiés dans les trois langues.

Art. 52. Les jeux de hasard sont interdits dans la zone de Tanger.

Il ne pourrait être dérogé à cette interdiction que par une décision du Comité de contrôle statuant à l'unanimité.

Art. 53. Les Gouvernements contractants reconnaissent que le Gouvernement chérifien conserve la propriété du phare du Cap Spartel, la Convention du 31 mars 1865 demeurant provisoirement en vigueur.

Art. 54. Les différends qui viendraient à s'élever au sujet de l'interprétation et de l'application des dispositions de la présente Convention seront portés soit devant la Cour permanente de Justice internationale, soit, du commun accord des parties, devant la Cour permanente d'arbitrage de la Haye.

Art. 55. Sont abrogées toutes clauses des traités, conventions ou accords antérieurs qui seraient contraires aux stipulations du présent statut.

Art. 56. La présente Convention sera communiquée aux Puissances signataires de l'Acte d'Algésiras près desquelles les trois Gouvernements contractants s'engagent à se prêter mutuellement appui pour obtenir leur adhésion.

La Convention sera ratifiée et les ratifications seront échangées à Paris aussitôt que faire se pourra.

Elle est conclue pour une durée de douze années à partir de sa ratification.

Elle sera renouvelée de plein droit pour une ou plusieurs périodes égales, si au moins six mois avant son expiration, aucune des Puissances contractantes n'a demandé qu'elle soit révisée. En ce cas, elle continuera à s'appliquer pendant la durée de la revision effectuée d'un commun accord.

EN FOI DE QUOI, les Plénipotentiaires soussignés ont signé le présent Traité.

Fait à Paris, le dixhuit décembre dix neuf cent vingttrois en trois exemplaires.

---

23 *Juni* 1925. WET, houdende goedkeuring van het Protocol van 24 September 1923, betreffende arbitrage-clausules. S. 253.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het Protocol van 24 September 1923, betreffende arbitrage-clausules, vanwege Ons op 20 September 1924 voor Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao onderteekend, alvorens te kunnen worden bekrachtigd, ingevolge arti-

kel 58 der Grondwet, de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het in afdruk nevens deze wet gevoegd Protocol van 24 September 1923, betreffende arbitrage-clausules, vanwege Ons op 31 Maart 1924 voor het Rijk in Europa en op 20 September 1924 voor Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao onderteekend, met het daarbij krachtens het tweede lid van artikel 1 gemaakte voorbehoud, wordt goedgekeurd.

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag volgende op dien van hare afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 9 *Juli* 1925.)

PROTOCOLE RELATIF AUX CLAUSES D'ARBITRAGE.

Les soussignés, dûment autorisés, déclarent accepter, au nom des pays qu'ils représentent, les dispositions suivantes :

1. Chacun des Etats contractants reconnaît la validité, entre parties soumises respectivement à la juridiction d'Etats contractants différents, du compromis ainsi que de la clause compromissoire par laquelle les parties à un contrat s'obligent, en matière commerciale ou en toute autre matière susceptible d'être réglée par voie d'arbitrage par compromis, à soumettre en tout ou partie les différends qui peuvent surgir dudit contrat, à un arbitrage, même si ledit arbitrage doit avoir lieu dans un pays autre que celui à la juridiction duquel est soumise chacune des parties au contrat.

Chaque Etat contractant se réserve la liberté de restreindre l'engagement visé ci-dessus aux contrats qui sont considérés comme commerciaux par son droit national. L'Etat contractant qui fera usage de cette faculté en avisera le Secrétaire général de la Société des Nations aux fins de communication aux autres Etats contractants.

2. La procédure de l'arbitrage, y compris la constitution du tribunal arbitral, est réglée par la volonté des parties et par la loi du pays sur le territoire duquel l'arbitrage a lieu.

Les Etats contractants s'engagent à faciliter les actes de procédure qui doivent intervenir sur leur territoire, conformément aux dispositions réglant, d'après leur législation, la procédure d'arbitrage par compromis.

3. Tout Etat contractant s'engage à assurer l'exécution, par ses autorités et conformément aux dispositions de sa loi nationale, des sentences arbitrales rendues sur son territoire en vertu des articles précédents.

4. Les tribunaux des Etats contractants, saisis d'un litige relatif à un contrat conclu entre personnes visées à l'article premier et comportant un compromis ou une clause compromissoire valable en vertu dudit article et susceptible d'être mis en application, renverront les intéressés, à la demande de l'un d'eux, au jugement des arbitres.

Ce renvoi ne préjudicie pas à la compétence des tribunaux au cas où, pour un motif quelconque, le compromis, la clause compromissoire ou l'arbitrage sont devenus caducs ou inopérants.

5. Le présent Protocole, qui restera ouvert à la signature de tous les Etats, sera ratifié. Les ratifications seront déposées aussitôt que possible auprès du Secrétaire général de la Société des Nations qui en notifiera le dépôt à tous les Etats signataires.

6. Le présent Protocole entrera en vigueur aussitôt que deux ratifications auront été déposées. Ultérieurement, ce Protocole entrera en vigueur, pour chaque Etat contractant, un mois après la notification, par le Secrétaire général de la Société, du dépôt de sa ratification.

7. Le présent Protocole pourra être dénoncé par tout Etat contractant moyennant préavis d'un an. La dénonciation sera effectuée par une notification adressée au Secrétaire général de la Société des Nations. Celui-ci transmettra immédiatement à tous les autres Etats signataires des exemplaires de cette notification, en indiquant la date de réception. La dénonciation prendra effet un an après la date de notification au Secrétaire général. Elle ne sera valable que pour l'Etat contractant qui l'aura notifiée.

8. Les Etats contractants seront libres de déclarer que leur acceptation du présent Protocole ne s'étend pas à l'ensemble ou à une partie des territoires ci-après mentionnés, à savoir : colonies, possessions ou territoires d'outre-mer, protectorats ou territoires sur lesquels ils exercent un mandat.

Ces Etats pourront, par la suite, adhérer au Protocole séparément, pour l'un quelconque des territoires ainsi exclus. Les adhésions seront communiquées aussitôt que possible au Secrétaire général de la Société des Nations qui les notifiera à tous les Etats signataires et elles prendront effet un mois après leur notification par le Secrétaire général à tous les Etats signataires.

Les Etats contractants pourront également dénoncer le Protocole séparément pour l'un quelconque des territoires visés ci-dessus. L'article 7 est applicable à cette dénonciation.

Une copie certifiée conforme du présent Protocole sera transmise par le Secrétaire général à tous les Etats contractants.

Fait à Genève, le vingt-quatrième jour de septembre mil neuf cent vingt-trois, en un seul exemplaire, dont les textes anglais et français feront également foi, et qui restera déposé dans les archives de la Société des Nations.

PROTOCOL ON ARBITRATION CLAUSES.

The undersigned, being duly authorised, declare that they accept, on behalf of the countries which they represent, the following provisions :

1. Each of the Contracting States recognises the validity of an agreement whether relating to existing or future differences between parties subject respectively to the jurisdiction of different Contracting States by which the parties to a contract agree to submit to arbitra-

tion all or any differences that may arise in connection with such contract relating to commercial matters or to any other matter capable of settlement by arbitration, whether or not the arbitration is to take place in a country to whose jurisdiction none of the parties is subject.

Each Contracting State reserves the right to limit the obligation mentioned above to contracts which are considered as commercial under its national law. Any Contracting State which avails itself of this right will notify the Secretary-General of the League of Nations, in order that the other Contracting States may be so informed.

2. The arbitral procedure, including the constitution of the Arbitral Tribunal, shall be governed by the will of the parties and by the law of the country in whose territory the arbitration takes place.

The Contracting States agree to facilitate all steps in the procedure which require to be taken in their own territories, in accordance with the provisions of their law governing arbitral procedure applicable to existing differences.

3. Each Contracting State undertakes to ensure the execution by its authorities and in accordance with the provisions of its national laws of arbitral awards made in its own territory under the preceding articles.

4. The Tribunals of the Contracting Parties, on being seized of a dispute regarding a contract made between persons to whom Article 1 applies and including an Arbitration Agreement whether referring to present or future differences which is valid in virtue of the said article and capable of being carried into effect, shall refer the Parties on the application of either of them to the decision of the Arbitrators.

Such reference shall not prejudice the competence of the judicial tribunals in case the agreement or the arbitration cannot proceed or becomes inoperative.

5. The present Protocol, which shall remain open for signature by all States, shall be ratified. The ratifications shall be deposited as soon as possible with the Secretary-General of the League of Nations, who shall notify such deposit to all the Signatory States.

6. The present Protocol will come into force as soon as two ratifications have been deposited. Thereafter it will take effect, in the case of each Contracting State, one month after the notification by the Secretary-General of the deposit of its ratification.

7. The present Protocol may be denounced by any Contracting State on giving one year's notice. Denunciation shall be effected by a notification addressed to the Secretary-General of the League, who will immediately transmit copies of such notification to all the other Signatory States and inform them of the date on which it was received. The denunciation shall take effect one year after the date on which it was notified to the Secretary-General, and shall operate only in respect of the notifying State.

8. The Contracting States may declare that their acceptance of the present Protocol does not include any or all of the undermentioned territories: that is to say their colonies, overseas possessions or territories, protectorates or the territories over which they exercise a mandate.

The said States may subsequently adhere separately on behalf of any territory thus excluded. The Secretary-General of the League of Nations shall be informed as soon as possible of such adhesions. He shall notify such adhesions to all Signatory States. They will take effect one month after the notification by the Secretary-General to all Signatory States.

The Contracting States may also denounce the Protocol separately on behalf of any of the territories referred to above. Article 7 applies to such denunciation.

A certified copy of the present Protocol will be transmitted by the Secretary-General to all the Contracting States.

Done at Geneva on the twenty-fourth day of September, one thousand nine hundred and twenty-three, in a single copy, of which the French and English texts are both authentic, and which will be kept in the archives of the Secretariat of the League.

---

23 *Juni* 1925. WET, houdende overbrenging in beheer en onderhoud gedeeltelijk bij den polder „*het Koegras*", gedeeltelijk bij de gemeente *Callantsoog* van den bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnden weg van *Middenvliet* onder de gemeente *Helder* naar *Groote Keeten* onder de gemeente *Callantsoog*. S. 254.

---

23 *Juni* 1925. WET tot wijziging der Invaliditeitswet. S. 255.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, bladz. nº. 217, 1—8.

Hand. id. 1924/1925, bladz. 2050—2057, 2061.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, bladz. 916, 967.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is in de artikelen 75, 119, 156 en 328 der Invaliditeitswet eenige aanvullingen en wijzigingen van technischen aard, waarvan de wenschelijkheid in de practijk is gebleken, te brengen:

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Aan het tweede lid van artikel 75 der Invaliditeitswet worden toegevoegd de woorden: „Onder aantal weken, dat de verzekering geduurd heeft, wordt verstaan het aantal kalenderweken, dat de verzekering heeft geduurd, waarbij een gedeelte van een kalenderweek voor een geheele week is te rekenen.".

Art. II. Artikel 119 der Invaliditeitswet wordt als volgt gelezen:

„(1) Een rente wordt ingetrokken bij beslissing, waarvan gelijktijdig afschrift wordt uitgereikt aan den Raad van Arbeid en aan hem, die het genot der rente heeft.

(2) De intrekking begint te werken op den tweeden betaaldag na den dag der uitreiking van het afschrift.

(3) Indien een rente, toegekend op grond van tijdelijke invaliditeit, als bedoeld in artikel 71, sub *b*, wordt ingetrokken op grond dat de rentetrekker opgehouden heeft invalide te zijn, begint de intrekking echter te werken op den eersten Dinsdag na den dag, welke in de beslissing wordt genoemd, als de dag, waarop de invaliditeit is geëindigd.".

Art. III. Het bepaalde in artikel 156, sub *b*

der Invaliditeitswet wordt als volgt gelezen:

„*b.* een aanwijzing tot ontvangst van het bedrag der rente; de eerste uitbetaling van de rente omvat zooveel wekelijksche termijnen als na den dag van ingang der rente verschuldigd zijn;".

Art. IV. In het tweede lid van artikel 328 der Invaliditeitswet wordt het woord: „een" vervangen door het woord: „twee". De woorden: „of die zijn voorafgegaan aan de vereffening van de ten tijde der ontdekking laatst vereffende rentekaart." worden vervangen door de woorden: „of die zijn gelegen binnen den geldigheidsduur van een ten tijde der ontdekking reeds vereffende rentekaart.". Aan dat lid worden toegevoegd de woorden: „Indien vóór de vereffening aan de navordering een begin van uitvoering is gegeven, kan zij ook na de vereffening worden voortgezet.".

Art. V. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 10 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. BESLUIT tot toepassing der artikelen 14 en 15 der Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581). S. 256.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 14 Juni 1923, nº. 243 D, afdeeling Volksgezondheid;

Gelet op de artikelen 14 en 15 der Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581);

Den Raad van State gehoord (advies van 16 Juni 1925, nº. 24);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 17 Juni 1925, nº. 550 D, Afdeeling Volksgezondheid;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. 1. In dit besluit wordt verstaan onder:

melkproducten, alle uit melk verkregen vloeibare producten, behalve gecondenseerde melkproducten en wei.

2. In dit besluit wordt verstaan onder:

a. „*melkveehouder*", ieder die het houden van melkvee als bedrijf of nevenbedrijf uitoefent, onverschillig of dit geschiedt voor eigen rekening of voor rekening van anderen;

b. „*melkverkooper*", 1º. ieder die er zijn bedrijf of nevenbedrijf van maakt melk en/of melkproducten rechtstreeks aan verbruikers te verkoopen, onverschillig of dit geschiedt voor eigen rekening of voor rekening van anderen, 2º. ieder, die melk en/of melkproducten inkoopt of ten verkoop ontvangt en tevens ten verkoop of ter aflevering in voorraad heeft, onverschillig of dit geschiedt voor eigen rekening of voor rekening van anderen;

c. „*keuringsdienst*", den keuringsdienst van waren, als bedoeld bij art. 2 der Warenwet, (*Staatsblad* 1919, nº. 581);

d. „*centrale gemeente*", de gemeente, waar de keuringsdienst is gevestigd;

e. „*inspecteur van de volksgezondheid*", de inspecteur van den dienst, welke in het bijzonder is belast met de handhaving van de wettelijke bepalingen van de Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581);

f. febris typhoïdea mede paratyphus.

2. 1. De aanduiding *melk* mag uitsluitend en moet gebezigd worden voor melk, die voldoet aan de eischen, bij dit besluit voor melk gesteld, behoudens het bepaalde bij artikel 11.

2. Melk en de als melk aangeduide waar moet behoudens het bepaalde bij artikel 11 voldoen aan de volgende eischen:

a. er mag niets aan zijn toegevoegd of ontrokken;

b. het vriespunt mag niet dichter bij het nulpunt liggen dan — 0,53° c., behalve bij gesteriliseerde melk, waarvan het vriespunt niet dichter bij het nulpunt mag liggen dan — 0,52° c.;

c. van het serum mag het soortelijk gewicht niet lager zijn dan 1,0240 bij 15°/15° c. of de brekingsindex niet lager dan 1,3420 bij 17,5° c.;

d. de zuurgraad mag niet hooger zijn dan 9,0;

e. kleur, reuk, smaak en consistentie moeten normaal zijn;

f. bij koken mag geen schiften optreden;

g. een halve liter of geringere hoeveelheid melk mag bij filtratie door watten daarop niet meer dan geringe sporen vuil achterlaten;

h. conserveermiddelen, kleurstoffen of schadelijke stoffen mogen niet aanwezig zijn;

i. streptococcen mogen niet in aanmerkelijke hoeveelheid aanwezig zijn; pathogene micro-organismen moeten afwezig zijn;

j. zij moet verkregen zijn door het volledig uitmelken van dieren, die niet lijden aan een der in artikel 20 tweede lid genoemde ziekten.

3. Wij behouden Ons voor bij algemeenen maatregel van bestuur voorschriften te geven met betrekking tot het gebruiken van aanduidingen van melk en/of melkproducten, die verkregen zijn door verbeterde melkwinning.

4. De aanduiding *tapte melk, afgeroomde melk* of *ondermelk* mag uitsluitend en moet gebezigd worden voor het product verkregen door aan melk, die voldoet aan de eischen, bij dit besluit voor melk gesteld, room te ontrekken. Overigens moet dit product en de als tapte melk, afgeroomde melk of ondermelk aangeduide waar voldoen aan de eischen in artikel 2 onder *a* tot en met *i* genoemd. Het vetgehalte mag niet hooger zijn dan 1.0 procent.

5. 1. De aanduiding *room* of *koffieroom* mag uitsluitend en moet gebezigd worden voor het vetrijke product, dat zich afscheidt bij staan of centrifugeeren van melk, die voldoet aan de eischen, bij dit besluit voor melk gesteld.

2. Room en koffieroom en de als room of koffieroom aangeduide waar moet voldoen aan de eischen in artikel 2 onder *d* tot en met *i* genoemd, met uitzondering van „zure" room, welk product moet voldoen aan de eischen in artikel 2 onder *e*, *g*, *h* en *i* genoemd.

3. Het vetgehalte van room en koffieroom mag niet lager zijn dan 20 procent en de reactie van Storch moet negatief zijn.

6. 1. De aanduiding *slagroom* mag uitsluitend en moet gebezigd worden voor het product, verkregen op de wijze in artikel 5 voor room aangegeven.

2. Slagroom en de als slagroom aangeduide waar moet voldoen aan de eischen in artikel 5

voor room aangegeven, behalve wat het vetgehalte betreft, dat ten minste 40 procent moet bedragen.

7. 1. De aanduiding *karnemelk* mag uitsluitend en moet gebezigd worden voor het vloeibare deel, verkregen door karnen — al of niet na toevoeging van melkzuurbacteriën — uit room of melk en voor het product, verkregen bij het doelmatig verwerken van zuur geworden taptemelk.

2. Karnemelk en de als karnemelk aangeduide waar moet voldoen aan de volgende eischen:

a. het gehalte aan vetvrije droogrest mag niet lager zijn dan 7.3 procent; dat aan melksuiker niet lager dan 3.0 procent;

b. de zuurgraad mag niet lager zijn dan 20 en niet hooger dan 40;

c. kleur, reuk, smaak en consistentie moeten normaal zijn;

d. gasontwikkeling moet afwezig zijn.

8. 1. De aanduiding *karnemelkspap* mag uitsluitend en moet gebezigd worden voor het product, verkregen door karnemelk met gort, boekweitmeel, roggebloem, rijst, tarwebloem of havermout, al of niet onder toevoeging van zout en water, doelmatig tot een pap te verwerken.

2. Karnemelkspap en de als karnemelkspap aangeduide waar moet voldoen aan de volgende eischen:

a. per liter pap mag niet minder aan vaste karnemelkbestanddeelen aanwezig zijn dan in 0.8 liter karnemelk worden aangetroffen;

b. zij mag niet eenig kenmerk van bederf vertoonen;

c. de grondstoffen, waaruit zij bereid is, moeten deugdelijk geweest zijn;

d. gasontwikkeling moet afwezig zijn.

9. 1. De aanduiding *yoghurt* mag uitsluitend en moet gebezigd worden voor het product verkregen door melk, die voldoet aan de eischen, bij dit besluit voor melk gesteld, en die tot het $^2/_3$ van het oorspronkelijk volumen of sterker is uitgedampt, te enten met Maya en daarna gedurende eenige uren bij 40°—50° c. te bewaren.

2. Yoghurt en de als yoghurt aangeduide waar moet voldoen aan de volgende eischen:

a. kleur, reuk, smaak en consistentie moeten normaal zijn;

b. andere micro-organismen dan de bacillus bulgaricus en de streptococcus lacticus Kruse mogen niet in aanmerkelijke hoeveelheid aanwezig zijn.

10. 1. De aanduiding *melkyoghurt* mag uitsluitend en moet gebezigd worden voor het product, op overeenkomstige wijze als yoghurt verkregen uit melk, die voldoet aan de eischen, bij dit besluit voor melk gesteld, en die niet of minder dan $^1/_3$ van het oorspronkelijk volumen is uitgedampt.

2. Melkyoghurt en de als melkyoghurt aangeduide waar moet voldoen aan de eischen in artikel 9 onder *a* en *b* genoemd.

11. 1. De aanduiding *kindermelk* onderscheidenlijk *zuigelingenmelk* mag uitsluitend en moet gebezigd worden voor melkproducten, die bestemd zijn tot voedsel voor kinderen, zuigelingen of zwakken.

2. De melkproducten, bedoeld in lid 1 van dit artikel, en de als kindermelk of zuigelingenmelk aangeduide waar moeten voldoen aan de volgende eischen:

a. die, welke gesteld zijn voor melk in artikel 2 onder letters *e*, *f* en *h*;

b. een halve liter of geringere hoeveelheid kindermelk mag bij filtratie door watten daarop geen zichtbaar vuil achterlaten;

c. streptococcen mogen niet in aanmerkelijke hoeveelheid aanwezig zijn; pathogene micro-organismen moeten afwezig zijn; het sediment mag niet meer bedragen dan 0,2 procent;

a. de samenstelling moet overeenkomen met de analysecijfers op het etiket vermeld, met dien verstande, dat afwijkingen van ten hoogste 10 procent naar boven en 10 procent naar onder van elk der analysecijfers niet als afwijkingen worden beschouwd;

e. zij moet gepasteuriseerd of gesteriliseerd zijn.

3. De melkproducten, bedoeld in lid 1 van dit artikel, en de als kindermelk of zuigelingenmelk aangeduide waar moeten verpakt zijn in hermetisch gesloten voorwerpen, welke niet geopend kunnen worden dan met verbreking van een zegel en welke voorzien zijn van een etiket waarop een der aanduidingen „gepasteuriseerd" of „gesteriliseerd", benevens naam en woonplaats van den fabrikant en een scheikundige analyse, vermeldende het gehalte aan vet, totaal eiwit en melksuiker.

4. Wij behouden Ons voor bij algemeenen maatregel van bestuur nadere voorschriften te geven voor het bezigen van de aanduiding *kindermelk* voor rauwe melk.

12. De aanduiding *aangezuurde marktveemelk* mag uitsluitend en moet gebezigd worden voor melk van marktvee; daaraan mag niets zijn onttrokken of toegevoegd, behoudens dat karnemelk tot een hoeveelheid van ten minste 10 deelen op 100 deelen melk moet zijn toegevoegd.

13. 1. De aanduiding „*rauw*" mag bij melk en melkproducten uitsluitend gebezigd worden, indien zij geen verhitting hebben ondergaan.

2. De aanduiding „*gepasteuriseerd*" mag bij melk en melkproducten uitsluitend gebezigd worden, indien:

a. zij geen kweekbare coli-bacillen bevatten;

b. het aantal kweekbare micro-organismen minder bedraagt dan 25 000 per cM^3.

3. De aanduiding „*gesteriliseerd*" mag bij melk en melkproducten uitsluitend gebezigd worden, indien zij voldoen aan den eisch, dat van tien of meer uit een partij genomen monsters ten minste 8/10 steriel is.

4. Gepasteuriseerde of gesteriliseerde melk en melkproducten moeten verpakt zijn in behoorlijk gesloten voorwerpen, voorzien van een opschrift waarop duidelijk leesbaar staat vermeld: naam en woonplaats van den fabrikant, een der aanduidingen „gepasteuriseerd" of „gesteriliseerd", alsmede de hoeveelheid der melk of van het melkproduct in het voorwerp aanwezig.

Het voorwerp moet niet geopend kunnen worden dan met verbreking van een zegel of sluitetiket; deze eisch geldt niet voor gesteriliseerde melk of melkproducten, verpakt in hermetisch gesloten blik.

5. De aanduiding „*zuur*" mag bij room uit-

sluitend gebezigd worden als de zuurgraad hooger is dan 9.0.

14. 1. Melkproducten mogen niet dan met Onze toestemming en onder door Ons te stellen voorwaarden worden aangeduid met namen, waaruit de aard en de samenstelling niet of niet voldoende blijken.

2. Die aanduiding moet op de verpakking duidelijk leesbaar zijn aangebracht.

3. Indien hij, die bij het in werking treden van dit besluit een naam, bedoeld in lid 1 van dit artikel, voor eenig melkproduct bezigt, binnen een maand na genoemd tijdstip voor het bezigen van dien naam Onze in lid 1 bedoelde toestemming verzoekt, mag hij dien naam blijven bezigen, totdat Wij op zijn verzoek hebben beschikt.

15. 1. De verpakking, waarin melk of melkproducten door melkverkoopers of personen, in een bedrijf van melkverkooper werkzaam, worden vervoerd of ter aflevering of ten verkoop in voorraad worden gehouden, moet als opschrift dragen den naam, waarmede de melk of het melkproduct in die verpakking aanwezig, moet worden aangeduid of den naam, die volgens artikel 14 mag worden gebezigd. Deze opschriften mogen niet door vegen zijn uit te wisschen en moeten bestaan uit duidelijke, onmiddellijk voor den kooper goed leesbare, zwarte hoofd-drukletters op een witten achtergrond. Op een verpakking van een inhoudsmaat van meer dan 2 Liter moeten deze letters een hoogte hebben van ten minste 3 cm bij een lijndikte van ten minste 3 mm, terwijl de hoogte der letters ten minste 0.2 cm moet bedragen, indien de inhoudsmaat van de verpakking 2 liter of minder bedraagt. Het opschrift moet op de verpakking zelf zoo zijn aangebracht, dat het daarmede een geheel vormt of daarvan niet verwijderd kan worden dan met verbreking van een zegel of merk of met opening van een slot en moet voor den kooper duidelijk zichtbaar zijn. Het opschrift moet, zoo het is aangebracht op een plaatje of bordje, waarvan weerszijden voor het publiek zichtbaar zijn, aan beide zijden voorkomen. Bij vervoer in gesloten wagens, waarbij de melk uit kannen met kranen wordt getapt, moet een zelfde opschrift onmiddellijk boven de kraan aanwezig zijn.

2. Indien een der in artikel 13 genoemde aanduidingen aan den naam is toegevoegd, moeten deze met letters van gelijke afmetingen en kleur zijn aangegeven als de naam.

3. De burgemeester der gemeente, waarin het bedrijf van den melkverkooper gevestigd is, kan van het in het eerste lid bepaalde onder het stellen van bepaalde voorwaarden ontheffing verleenen, voorzoover betreft het vervoer binnen die gemeente. Deze ontheffing luidt op naam en kan te allen tijde worden ingetrokken.

16. 1. Melk en tapte melk en de als melk en taptemelk aangeduide waren mogen door den melkverkooper of personen, in een bedrijf van melkverkooper werkzaam, niet op een zelfde vaar- of voertuig of rijwiel gelijktijdig worden vervoerd, tenzij de verpakking, waarin zich melk of als melk aangeduide waar bevindt, van buiten geel gekleurd of van geel koper vervaardigd is en de verpakking, waarin zich tapte melk of als taptemelk aangeduide waar bevindt, van buiten voorzien is van een donkerblauw gekleurden band van ten minste 15 cm breedte.

2. De burgemeester der gemeente, waarin het bedrijf van den melkverkooper gevestigd is, kan van het in het eerste lid bedoelde verbod onder het stellen van bepaalde voorwaarden ontheffing verleenen, voorzoover betreft het vervoer binnen die gemeente. Deze ontheffing luidt op naam en kan te allen tijde worden ingetrokken.

17. De eischen, gesteld in de artikelen 4 en 5, zijn niet van toepassing:

a. op tapte melk, welke vervoerd wordt, om uitsluitend te dienen voor de bereiding van kaas, kaasstof, boter, margarine, melkpoeder, of gecondenseerde melkproducten en op room, welke vervoerd wordt van een zuivelfabriek, of een ontvangstation voor melk naar een zuivelfabriek indien de vervoerder op eerste aanvrage van een der ambtenaren, bedoeld in artikel 18 der Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581) een machtiging vertoont, waarbij dit vervoer wordt toegestaan, geteekend door of vanwege den burgemeester der gemeente, waarin de inrichting, waarvan de melk afkomstig is, is gelegen;

b. op tapte melk en/of room, aanwezig in bergplaatsen, werkplaatsen, fabrieken of op erven bij melkveehouders of melkverkoopers, wanneer deze personen aannemelijk kunnen maken, dat genoemde melkproducten uitsluitend dienen als grondstof voor de bereiding van kaas, kaasstof, boter, margarine, melkpoeder of gecondenseerde melkproducten.

18. Het bepaalde in de artikelen 2 tot 11 en 15 en 16 is niet van toepassing op melk en melkproducten:

a. vervoerd van een verkoopplaats eener melkinrichting naar de melkinrichting zelf, indien de verpakking voorzien is van het opschrift „oude melk" en de melk, op het vervoermiddel aanwezig, noch geheel, noch gedeeltelijk aan verbruikers wordt verstrekt. De letters van dit opschrift moeten voldoen aan de eischen, in artikel 15 gesteld;

b. ongeschikt gemaakt voor menschelijk gebruik door toevoeging van keukenafval, krachtvoedermiddel, meel of kleurstof.

19. De melk, die de melkveehouder verkoopt, aflevert of ten verkoop of ter aflevering in voorraad heeft moet voldoen aan de volgende eischen:

a. zij moet gewonnen zijn van melkvee, waarvan tijdens het melken de uiers en de naaste omgeving daarvan niet verontreinigd zijn;

b. zij moet op zindelijke wijze gemolken, bewaard en behandeld zijn;

c. zij moet onmiddellijk na het melken doelmatig gefiltreerd zijn;

d. zij moet onmiddellijk na het melken uit den stal verwijderd zijn;

e. zij moet in een stankvrije omgeving bewaard zijn.

20. 1. De melk, die de melkveehouder verkoopt, aflevert of ten verkoop of ter aflevering in voorraad heeft, mag niet afkomstig zijn van dieren, waarvan de melkveehouder redelijkerwijze geacht kan worden te weten of te vermoeden, dat zij lijden aan een der in het tweede lid van dit artikel genoemde ziekten, tenzij afgezonderd van andere melk, in verpakking

met het opschrift „melk van zieke dieren" of nadat de melk ongeschikt is gemaakt voor menschelijk gebruik door toevoeging van keukenafval, krachtvoedermiddel, meel of kleurstof; de letters van het opschrift moeten voldoen aan de eischen, in artikel 15 gesteld.

2. De in het eerste lid van dit artikel bedoelde ziekten zijn:

a. uierontsteking;

b. darmontsteking, waarbij hevige diarrhee optreedt;

c. baarmoederontsteking, gepaard met herhaaldelijk optredende uitvloeiïngen;

d. tuberculose, waarbij de smetstof van deze ziekte wordt uitgescheiden (open tuberculose);

e. wonden, waarbij de uier, de tepel of de melk met etter of andere uit de wond afkomstige stoffen ernstig verontreinigd kunnen worden.

3. Het bepaalde in het eerste lid van dit artikel, geldt bij uierontsteking alleen voor de melk, die uit het ontstoken kwartier (of de ontstoken kwartieren) wordt verkregen.

21. 1. Behandeling van melk en/of melkproducten in en vervoer van melk en/of melkproducten uit een melkveehoudersbedrijf of melkverkoopersbedrijf of van de daarbij behoorende landerijen mag niet plaats hebben door personen, in wier woning een geval van febris typhoïdea voorkomt; evenmin wanneer in het perceel, waarin de melk behandeld of bewaard wordt, zoodanig ziektegeval voorkomt, in beide gevallen behoudens steriliseeren, na sterilisatie of vervoer naar een inrichting ter sterilisatie. De inspecteur van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid, in het bijzonder belast met de handhaving van de wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten, kan schriftelijk ontheffing van dit voorschrift geven.

2. Is de lijder aan febris typhoïdea vervoerd, genezen of overleden, dan wordt het in het eerste lid bedoelde verbod niet eerder beschouwd als opgeheven, voordat blijkens een aan den directeur van den keuringsdienst, waarin het bedrijf gelegen is, overgelegde geneeskundige verklaring, het gevaar voor besmetting geacht kan worden geweken te zijn.

22. 1. Behandeling van melk en/of melkproducten in en vervoer van melk en/of melkproducten uit een melkveehoudersbedrijf of melkverkoopersbedrijf of van de daarbij behoorende landerijen, mag niet plaats vinden door personen, te wier aanzien de inspecteur, bedoeld in lid 1 van artikel 21, of een geneeskundige ter plaatse schriftelijk aan den burgemeester der gemeente, waarin het bedrijf gelegen is, heeft verklaard, dat zij lijden aan een ziekte aan hoofd, handen of huid, op grond waarvan zij van de behandeling moeten zijn buitengesloten.

2. Deze verklaring blijft van kracht, totdat een verklaring van genoemden inspecteur of van een geneeskundige ter plaatse aan den in lid 1 genoemden burgemeester wordt overgelegd, waaruit blijkt, dat de ziekte hem niet meer van de behandeling behoeft uit te sluiten.

23. 1. Het bepaalde in de artikelen 2, 19, 20 en 22 geldt niet ten aanzien van de melk, welke melkveehouders leveren aan door Onzen Minister, met de uitvoering van dit besluit belast, aangewezen zuivelbedrijven, welke de melk, die zij ontvangen, hoofdzakelijk verwerken tot boter, kaas, melkpoeder en/of gecondenseerde melkproducten, zoodat de verkoop van melk als nevenbedrijven is te beschouwen; Onze Minister wijst slechts die zuivelbedrijven aan, welke voldoenden waarborg stellen, dat de melk, welke zij verkoopen, gelijkwaardig zij aan die, welke voldoet aan de eischen van dit besluit.

2. De aanwijzing, bedoeld in het eerste lid van dit artikel, kan ten allen tijde worden ingetrokken.

24. 1. Vervoer van melk en/of melkproducten en van als zoodanig aangeduide waren door of vanwege hem, die het bedrijf van melkverkooper uitoefent, mag in die gemeenten, waarvan Burgemeester en Wethouders dit bij openbaar gemaakt besluit noodig hebben verklaard, niet plaats vinden zonder een door of vanwege den burgemeester van de gemeente, waarin het bedrijf gevestigd is, verstrekt geleibiljet, behoudens door Burgemeester en Wethouders voor bepaalde bedrijven te verleenen ontheffing.

2. Dit geleibiljet moet worden afgegeven, als de melkverkooper schriftelijk juiste opgave heeft gedaan van de ligging van het perceel en de perceelsgedeelten, waarin het bedrijf zal worden uitgeoefend met vermelding, of de melk en melkproducten geheel of ten deele zullen worden rondgebracht of gevent, dan wel alleen in het aangegeven perceel zullen worden verkocht, alsmede welke behandeling of bewerking zij zullen ondergaan vóór de aflevering aan de koopers.

3. Dit geleibiljet is slechts geldig, zoolang geen verandering is ingetreden in den toestand overeenkomstig de opgaven van lid 2 van dit artikel, tenzij van die veranderingen aan den burgemeester schriftelijk is kennis gegeven.

4. De bepaling van het eerste lid van dit artikel is niet van toepassing op winkeliers, die uitsluitend melk en/of melkproducten in blik- of glasverpakking aan verbruikers verkoopen.

25. 1. Verpakking, bewaring of behandeling van melk en/of melkproducten en van als zoodanig aangeduide waren mag niet door melkverkoopers of personen, in een bedrijf van melkverkooper werkzaam, plaats hebben:

a. indien hij voor zijn bedrijf niet beschikt over een winkel of een lokaal, waarin melk en/of melkproducten op deugdelijke wijze kunnen worden verwerkt, behandeld of bewaard; een winkel of lokaal wordt geacht daarvoor geschikt te zijn, zoolang Burgemeester en Wethouders van de gemeente of ingevolge het vijfde of zesde lid van dit artikel Gedeputeerde Staten der provincie, waarin de winkel of het lokaal gelegen is, aan den melkverkooper een verklaring van het tegendeel niet hebben afgegeven;

b. indien het bedrijf wordt uitgeoefend in lokalen of ruimten:

1°. die als woon-, slaap- of ziekenkamer worden gebruikt of van een dergelijk vertrek niet gescheiden zijn;

2°. die in onmiddellijke verbinding staan met privaten, urinoirs, beerputten of mestvaalten;

3°. die niet voorzien zijn van gewitte, geverfde of met gladde tegels bedekte wanden,

of waarvan de wanden bedekt zijn met eenige stof, die niet bestand is tegen het afwasschen met warm zeepwater of warm sodawater;

4°. waarvan de zoldering niet stofdicht is;

5°. die niet voldoende gelucht, verlicht of gereinigd zijn;

c. in lokalen of ruimten, waarin — behoudens door Burgemeester en Wethouders der gemeente, waar het bedrijf is gevestigd, in bijzondere gevallen te verleenen vrijstelling en onverminderd het bij de Drankwet bepaalde — behalve melk en/of melkproducten andere waren dan die in blik- of glasverpakking, boter, margarine, kaas, eieren, brood, zout, cacao, chocolade, koffie, thee en suiker worden bewaard of ten verkoop in voorraad gehouden.

2. Verpakking, bewaring of behandeling van melk en/of melkproducten en als zoodanig aangeduide waren mag niet door melkveehouders of melkverkoopers plaats hebben, indien in die gedeelten van gebouwen of erven, waar melk en/of melkproducten bewaard of bewerkt worden, dieren worden gehouden.

3. De bepalingen in het eerste en tweede lid van dit artikel zijn niet van toepassing op winkeliers, die uitsluitend melk en/of melkproducten in blik- of glasverpakking aan verbruikers verkoopen.

4. Burgemeester en Wethouders nemen geen besluit op grond van het in het eerste lid van dit artikel onder *a* of *c* bepaalde dan na ingewonnen advies van den Directeur van den keuringsdienst, waartoe hun gemeente behoort. Zij deelen hun besluit binnen 4 weken na ontvangst van bovenbedoeld advies mede aan den Directeur van den keuringsdienst en aan den betrokken Inspecteur van de Volksgezondheid.

5. De belanghebbende melkverkooper alsmede de betrokken Inspecteur van de Volksgezondheid kunnen tegen het door Burgemeester en Wethouders op grond van het hierboven in het eerste lid onder *a* bepaalde genomen besluit binnen drie weken, nadat hun dit besluit is medegedeeld, in beroep gaan bij Gedeputeerde Staten van de provincie, waarin de winkel of het lokaal is gelegen; de betrokken Inspecteur van de Volksgezondheid kan dat mede doen tegen het verleenen van vrijstellingen als bedoeld in lid 1, onder *c*.

6. Hebben Burgemeester en Wethouders de in lid 1 onder *a* bedoelde verklaring op een daartoe strekkend schriftelijk verzoek van den Inspecteur van de Volksgezondheid niet binnen 2 maanden aan den betrokken melkverkooper afgegeven, dan kan de Inspecteur een gelijk verzoek schriftelijk indienen bij Gedeputeerde Staten der provincie, waarin de winkel of het lokaal is gelegen, die daarop binnen 2 maanden beschikken en overeenkomstig die beschikking de gevraagde verklaring al of niet aan den betrokken melkverkooper afgeven.

26. Artikel 25 is niet van toepassing op melk en melkproducten, uitsluitend voor gebruik ter plaatse van verkoop bestemd.

27. 1. Verpakking, bewaring en behandeling van melk en/of melkproducten en als zoodanig aangeduide waren mag door melkverkoopers of personen in een bedrijf van melkverkooper werkzaam uitsluitend plaats vinden, indien voor het bedrijf een perceel of erf in gebruik is, waarin een of meer middelen van watervoorziening aanwezig zijn, die water in voldoende hoeveelheid en deugdelijk voor het gebruik in verband met het bedrijf opleveren, en waarin middelen van watervoorziening, die ander water opleveren niet aanwezig zijn. De aanwezige middelen van watervoorziening worden geacht water overeenkomstig de gestelde eischen op te leveren, zoolang Burgemeester en Wethouders der gemeente of ingevolge het vierde of vijfde lid van dit artikel Gedeputeerde Staten der provincie, waarin het perceel of erf is gelegen, aan den betrokken melkverkooper een verklaring van het tegendeel niet hebben afgegeven.

2. Burgemeester en Wethouders der gemeente, waarin het perceel of erf gelegen is, kunnen van den eisch van aanwezigheid van een middel van watervoorziening, dat water in voldoende hoeveelheid en deugdelijk voor het gebruik in verband met bedrijf oplevert, ontheffing verleenen onder het stellen van bepaalde voorwaarden, indien naar hun oordeel de omstandigheden zoodanig zijn, dat het bezwaarlijk is, het perceel of het erf aan dien eisch te laten voldoen.

3. Burgemeester en Wethouders nemen geen besluit op grond van het in het eerste of tweede lid van dit artikel bepaalde, dan na ingewonnen advies van den Directeur van den keuringsdienst, waartoe hun gemeente behoort. Zij deelen hun besluit binnen vier weken na ontvangst van bovenbedoeld advies mede aan den Directeur van den keuringsdienst en aan den betrokken Inspecteur van de Volksgezondheid.

4. De belanghebbende melkverkooper alsmede de betrokken Inspecteur van de Volksgezondheid kunnen tegen het door Burgemeester en Wethouders op grond van het hierboven in het eerste lid bepaalde genomen besluit binnen drie weken, nadat hun dit besluit is medegedeeld, in beroep gaan bij Gedeputeerde Staten van de provincie, waarin de perceelen en erven gelegen zijn; de betrokken Inspecteur van de Volksgezondheid kan dat mede doen tegen het verleenen van ontheffingen, als bedoeld in het tweede lid van dit artikel.

5. Hebben Burgemeester en Wethouders de in lid 1 bedoelde verklaring op een daartoe strekkend schriftelijk verzoek van den Inspecteur van de Volksgezondheid niet binnen 2 maanden aan den betrokken melkverkooper afgegeven, dan kan de Inspecteur een gelijk verzoek schriftelijk indienen bij Gedeputeerde Staten der provincie, waarin het perceel of erf is gelegen, die daarop binnen 2 maanden bet schikken en overeenkomstig die beschikking de gevraagde verklaring al of niet aan den betrokken melkverkooper afgeven.

6. De bepaling van het eerste lid van dif artikel is niet van toepassing op winkeliers, die uitsluitend melk en/of melkproducten in blik- of glasverpakking aan verbruikers verkoopen.

28. De bepalingen van de artikelen 24, 25 en 27 zijn niet van toepassing op den melkveehouder, die niet meer dan 20 liter melk per dag uitsluitend aan verbruikers, woonachtig in de onmiddellijke omgeving zijner hofstede, verkoopt.

29. 1. De burgemeester geeft van elke ontheffing, door hem verleend ingevolge de artikelen 15, 16, 19 of 24, van elke machtiging, door hem ingevolge artikel 17 gegeven, en van

elke door Burgemeester en Wethouders ingevolge artikel 24 verleende ontheffing zoo spoedig mogelijk schriftelijk kennis aan den Directeur van den keuringsdienst, waartoe zijn gemeente behoort.

2. Gedeputeerde Staten eener provincie kunnen een in die provincie verleende ontheffing of gegeven machtiging, als bedoeld in het vorige lid, intrekken op schriftelijk verzoek van den Inspecteur van de Volksgezondheid, den burgemeester gehoord.

30. Melk en/of melkproducten en als zoodanig aangeduide waren mogen niet worden vervoerd:

a. met voertuigen, waarop sterk riekende voorwerpen of afvalstoffen aanwezig zijn;

b. per bespannen voertuig, indien het trekdier met eenig lichaamsdeel met het vaatwerk of de kranen in aanraking kan komen.

31. Behandeling of vervoer van melk en/of melkproducten en als zoodanig aangeduide waren mag na verloop van zes maanden na het in werking treden van dit besluit, door den melkverkooper of door personen in een bedrijf van melkverkooper werkzaam, niet plaats hebben, indien:

1. op den openbaren weg voor den verkoop aan verbruikers melk en/of melkproducten op andere wijze aan het vaatwerk worden ontnomen dan door middel van kranen;

2. voor het afmeten van melk en/of melkproducten maten of andere hulpmiddelen worden gebezigd, welke niet voorzien zijn van zoodanig handvat, dat bij het afmeten de melk niet met de hand in aanraking behoeft te komen.

3. hij met de melk onreine melkmaten vervoert of melkmaten op zoodanige wijze vervoert of bewaart, dat zij door insecten, stof of vuil verontreinigd kunnen worden.

32. Melk en/of melkproducten en als zoodanig aangeduide waren mogen niet worden vervoerd of bewaard:

a. in vaatwerk, dat niet stofdicht is gesloten, tenzij, voor zooveel bewaring betreft, in koellokalen, waarin zich niet stoffen bevinden, die melk of melkproducten in ondeugdelijken toestand zouden kunnen brengen;

b. in vaatwerk, dat met of met behulp van stroo, hooi, lappen, ongeparaffineerd papier of eenig voor de melk of melkproducten schadelijk materiaal gesloten is.

33. 1. Vaatwerk, gereedschappen — met inbegrip van al het bijbehoorende — buizen en kranen, door den melkveehouder of melkverkooper of door personen, in een bedrijf van melkverkooper werkzaam, bij de verpakking, bewaring, behandeling of vervoer van melk of melkproducten en als zoodanig aangeduide waren in gebruik, mogen niet:

a. geheel of gedeeltelijk zijn vervaardigd van een metaal, dat meer dan 1 procent lood bevat, of van een andere stof, welke schadelijke bestanddeelen aan melk afgeeft;

b. inwendig gesoldeerd zijn met een legeering, welke meer dan 15 procent lood bevat;

c. inwendig voorzien zijn van email, verf of glazuur, welke bij koken gedurende een half uur lood afgeeft aan een waterige oplossing van azijnzuur van 4 procent.

2. Houten vaatwerk mag door den melkverkooper bij het vervoer en de bewaring van melk of melkproducten en als zoodanig aangeduide waren niet worden gebruikt. Dit verbod geldt niet voor melk, bestemd voor de boterbereiding, en karnemelk, die in goed te reinigen vaatwerk van teakhout wordt vervoerd of bewaard.

34. Dit besluit is niet van toepassing op waren die bestemd zijn voor uitvoer.

35. Voor de beoordeeling of melk en melkproducten voldoen aan de in dit besluit gestelde eischen, moet gebruik gemaakt worden van de onderzoekingsmethoden, aangegeven in de bij dit besluit gevoegde bijlage.

36. Dit besluit treedt in werking na verloop van drie maanden na den dag der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst; het kan worden aangehaald onder den titel van Melkbesluit, met vermelding van den jaargang en het nummer van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig met het ontwerp der Commissie, bedoeld in art. 17 der Warenwet, in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en in afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 6 *Juli* 1925.)

Bijlage, behoorende
bij het Melkbesluit
(*Staatsblad* 1925 no. 256).

METHODEN VAN ONDERZOEK.

Het gehalte der bestanddeelen van melk wordt uitgedrukt in een procentcijfer, dat aangeeft het aantal grammen per 100 g. melk, behalve het sediment dat in cm³ per 100 cm³ melk wordt opgegeven.

Waar hieronder twee methoden van onderzoek zijn voorgeschreven, moet bij de uitkomst van het onderzoek tevens worden opgegeven, de methode, welke is toegepast.

I. MELK EN MODELMELK.

A. PHYSISCH EN CHEMISCH ONDERZOEK.

1. *Soortelijk gewicht.*

Het soortelijk gewicht wordt, tot op de 4de decimaal nauwkeurig, aangegeven bij 15° c. ten opzichte van water van 15° c. Het mag niet eerder worden bepaald dan ten minste 3 uur na het melken en bij een temperatuur tusschen 10° en 25° c., die tot op een halven graad c. nauwkeurig wordt afgelezen. De uitkomst wordt omgerekend op 15° c. door vermeerdering of vermindering met 0.0002 voor elken graad c. boven of beneden 15° c.

2. *Zuurgraad.*

Onder zuurgraad wordt verstaan het aantal cm³ $\frac{1}{4}$ N loog benoodigd ter neutralisatie van 100 cm³ melk.

Ter bepaling worden 25 of 50 cm³ melk vermengd met 1 onderscheidenlijk 2 cm³ van een twee-procentige, spiritueuze oplossing van phenolphthaleïne en getitreerd tot zwak rood het $\frac{1}{4}$ N loog.

3. *Katalase-cijfer.*

Onder katalase-cijfer wordt verstaan het aantal cm³ zuurstof, door 10 cm³ niet met eenig conserveermiddel bedeelde melk, vrijgemaakt uit een overmaat waterstofperoxyde onder de volgende omstandigheden:

Een gistingskolfje, waarvan het gesloten been inwendig ongeveer 11 m.m. wijd is en 12 cm. lang, gemeten van den top tot de onderzijde der bocht, wordt gevuld met een mengsel van 10 cm³ melk en 5 cm³ neutrale waterstofperoxyde-oplossing ($\frac{1}{2}$ proc.) gedurende 6 uren in een broedstoof bij ca. 35° c. geplaatst en daarna het gasvolumen afgelezen.

4. *Reactie van Storch.*

Ongeveer 5 cm³ melk worden gemengd met 4 druppels waterstofperoyde ($\frac{1}{2}$ proc.) en 2 druppels Storchs reagens.

5. *Vriespunt.*

Deze bepaling mag alleen toegepast worden op melk, die geen hoogeren zuurgraad heeft dan 9.0.

Het onderzoek mag niet eerder geschieden dan ten minste 3 uur na het melken.

Een glazen buis van ongeveer 3 cm. diameter wordt met ongeveer 50 cm³ melk in ijswater geplaatst, totdat de melk ongeveer de temperatuur van het water heeft aangenomen, waarna de buis, omgeven met een luchtmantel, in een bad van —2° tot —4° c. wordt gesteld op zoodanige wijze, dat het oppervlak van de melk 4 à 5 cm. lager is dan dat van het koelbad. Nadat onder voortdurend roeren de melk 1° c. onderkoeld is, wordt met een spoortje ijs geënt. Na enting wordt gematigd geroerd en als vriespunt die temperatuur aangeteekend, welke, na de rijzing en onder zacht kloppen van den thermometer, gedurende ten minste één minuut constant blijft.

De schaal van den voor deze bepaling te gebruiken thermometer moet op zoodanige wijze in $^1/_{00}$° c. verdeeld zijn, dat schatting tot $^2/_{000}$° c. mogelijk is; de plaats van het vriespunt van water moet daarop bepaald zijn door gebruik te maken van ongeveer 50 cm³ gedistilleerd water en dient bij elke reeks waarnemingen te worden gecontroleerd.

Een oplossing van 900 mg zuiver watervrij natriumchloride met 100 g water moet op den thermometer een vriespunt van —0,540° c. aanwijzen.

Het waargenomen verschil in vriespunt wordt afgerond tot op twee decimalen.

6. *Soortelijk gewicht en brekingsindex van het serum.*

In een fleschje wordt een mengsel van melk en azijnzuur ($3\frac{1}{2}$ N) in de verhouding 100:2 gebracht. Het fleschje wordt goed gesloten, gedompeld in een waterbad en hierin, nadat het water kookt, ongeveer 15 minuten gehouden; na afkoeling wordt gefiltreerd.

Het soortelijk gewicht van het serum wordt bij een temperatuur tusschen 10° en 25° c. tot op de 4de decimaal nauwkeurig bepaald ten opzichte van water van 15° c. en de waarneming herleid tot 15° c. door vermeerdering of vermindering met 0,0002 voor elken graad boven of beneden 15° c.

De brekingsindex van het serum wordt bepaald ten opzichte van natrium-licht bij een temperatuur tusschen 15° en 25° c. en de waarneming herleid tot 17,5° c. door vermeerdering of vermindering met 0,00012 voor elken graad, al naar ma⁺e de waarnemingstemperatuur hooger of lager is dan 17.5° c.

7. *Vet.*

De vetbepaling geschiedt volgens een der volgende methoden.

a. Acidbutyrometrische methode van Gerber. In een butyrometer worden achtereenvolgens gebracht 10 cm³ zwavelzuur (Gerber), 11 cm³ melk en 1 cm³ amylalcohol; het mengsel wordt geschud, totdat de kaasstof is opgelost en bij 65°—70° c. in een centrifuge gedurende 2—3 minuten gecentrifugeerd (ten minste 800 tot 1000 omwentelingen per minuut), daarna wordt de vetlaag bij ongeveer 65° c. afgelezen. De uitkomst wordt uitgedrukt tot in 0,05 procent.

b. Zoutzuurmethode van Weibull. 25 g melk worden in een kolfje, of een met een horlogeglas bedekt bekerglas, met 30 cm³ zoutzuur (8 N) en 20 cm³ water onder toevoeging van een weinig grof puimsteenpoeder ongeveer 15 minuten gekookt. Het mengsel wordt warm gefiltreerd door een nat filter en het residu met warm water uitgewasschen, totdat de zure reactie is verdwenen. Het filter met de zich daarop bevindende vaste stof wordt bij 100° c. gedroogd en daarna in een ontvette papieren huls, bedekt met een propje vetvrije watten, door middel van aether geëxtraheerd. Het extract wordt bij 102°—105° c. gedurende $\frac{1}{2}$ uur gedroogd en, na bekoeling, gewogen. De uitkomst wordt uitgedrukt tot in 0.05 procent.

8. *Melksuiker.*

Tien gram melk worden met water tot 100 cm³ aangevuld. Bij 20 cm³ dezer vloeistof worden gevoegd 10 cm³ koperproefvocht a, 10 cm³ koperproefvocht b en 10 cm³ water. Dit mengsel wordt in een Erlenmeyer-kolf van 200 cm³ in 3 minuten tot koken verwarmd en daarna gedurende 2 minuten gekookt op een draadgaas, bedekt met een asbestplaat, voorzien van een ronde opening, waarin de kolf past; daarna afgekoeld tot kamertemperatuur, bedeeld met 3 g kaliumiodide, vervolgens met 15 cm³ verdund zwavelzuur en onmiddellijk getitreerd met $^1/_{10}$ N natriumthiosulfaat; aan het einde der titratie wordt stijfseloplossing, als indicator, toegevoegd.

Gelijke waarneming wordt verricht aan een mengsel van 10 cm³ koperproefvocht a, 10 cm³ koperproefvocht b en 30 cm³ water, en het verschil tusschen het bij deze en bij de eerste waarneming verbruikt aantal cm³ $^1/_{10}$ N natriumthiosulfaat met behulp van onderstaande tabel uitgedrukt als watervrije melksuiker per 100 g melk.

Aantal cM³ 1/10 Natrium-thiosulfaat.	Watervrije melksuiker mg $C_{12}H_{22}O_{11}$.	Aantal cM³ 1/10 Natrium-thiosulfaat.	Watervrije melksuiker mg $C_{12}H_{22}O_{11}$.
1	4,4	14	64,5
2	8,7	15	69,3
3	13,2	16	74,0
4	17,7	17	78,8
5	21,2	18	83,6
6	26,8	19	88,3
7	31,4	20	93.0
8	36,0	21	97,7
9	40,8	22	102,5
10	45,6	23	107,3
11	50,3	24	112,1
12	55,0	25	116,9
13	59,8		

9. *Eiwit.*

De eiwitbepaling geschiedt volgens een der volgende methoden:

a. Na afloop der bepaling van den zuurgraad, verricht met 50 cm³ melk (zie aldaar), door titratie met ¼ N loog en phenolphthaleïne, als indicator, wordt de melk vermengd met 10 cm³, vooraf met phenolphthaleïne bedeelde en met ¼ N loog geneutraliseerde formaline. Daarna wordt bepaald het aantal cm³ ¼ N loog, dat noodig is ter herstelling van de zwak roode kleur. Dit aantal, vermenigvuldigd met 1.06, geeft het procentcijfer aan eiwit.

b. In 10 g melk wordt de stikstof volgens Kjeldahl bepaald en dit getal uitgedrukt in grammen, vermenigvuldigd met 70, als eiwitgehalte in rekening gebracht.

10. *Droogrest.*

De droogrest wordt berekend met behulp van onderstaande vergelijking, waarin D = droogrest in procenten, V = vetgehalte in procenten en S = soortelijk gewicht bij 15° c. is;

$$D = 1{,}17\ V + 2{,}6\ \frac{100\ (S - 1)}{S}$$

11. *Reinheid.*

Ter afzondering van het vuil wordt ½ l melk door een wattenfilter gefiltreerd.

Door microscopisch onderzoek kan de aard van de verontreinigingen worden vastgesteld.

12. *Conserveermiddelen en kleurstoffen.*

1. *Conserveermiddelen.*

Als voorloopige proef worden ongeveer 100 cm³ melk met 1 cm³ zure karnemelk vermengd, en bij ca. 35° c. bewaard. Indien na 24 uren geen bederf is ingetreden, resp. de zuurgraad niet aanmerkelijk is verhoogd, is de aanwezigheid van conserveermiddelen waarschijnlijk. Het intreden van bederf sluit echter niet uit, dat geringe hoeveelheden van een conserveermiddel toch aanwezig kunnen zijn.

a. Formaldehyde. Op nagenoeg 5 cm³ sterk zwavelzuur, waarbij 2 druppels eener ferrichlorideoplossing zijn gevoegd, wordt ongeveer een gelijke hoeveelheid der te onderzoeken melk gegoten. Bij aanwezigheid van een geringe hoeveelheid formaldehyde ontstaat een roodviolette laag tusschen zwavelzuur en melk.

b. Waterstofperoxyde. Bij 10 cm³ melk wordt 0.5 cm³ eener oplossing van 1 g vanadinezuur in 100 g verdund zwavelzuur gevoegd: roodkleuring wijst waterstofperoxyde aan.

c. Natriumcarbonaat of -bicarbonaat kan toegevoegd zijn, als de melk zelve alcalisch reageert of wel de vloeistof, verkregen door de melk te verdunnen met de vijfvoudige hoeveelheid water, te verhitten, neer te slaan met een geringe hoeveelheid sterken spiritus, te filtreeren en het filtraat op het halve volumen in te dampen. In dit geval kan uit eene quantitatieve (natrium- en) koolzuurbepaling in de asch de toegevoegde hoeveelheid carbonaat worden berekend. Het normale gehalte der asch aan koolzuur is ten hoogste 2 procent.

Het verschil in zuurgraad van melk, waaraan carbonaten zijn toegevoegd, is voor en na het koken grooter, dan van normale melk.

Het aantoonen der overige conserveermiddelen geschiedt in het serum (zie 6) der melk.

d. Salicylzuur, Benzoëzuur en Boorzuur: Vijftig cm³ van het serum, zoo noodig meer, worden tweemaal met aether uitgeschud en de aetherische vloeistof bij zachte verwarming verdampt. Een deel van het residu wordt opgenomen in water en gemengd met een geringe hoeveelheid ijzerchloride-oplossing. Een violette kleur wijst *salicylzuur* aan.

Benzoëzuur. Een ander deel van het residu wordt gemengd met 10 druppels sterk zwavelzuur en één druppel rookend of gewoon salpeterzuur en daarna verhit op een kleine vlam onder voortdurend schudden. Bij deze verhitting mag de temperatuur niet boven 130° c. stijgen. Na afkoelen wordt de vloeistof met water verdund en met ammonia alcalisch gemaakt en gekookt. Aan de afgekoelde vloeistof wordt zwavel-ammonium toegevoegd. Een roodbruine kleur toont, mits salicylzuur afwezig is, *benzoëzuur* aan.

Het met aether uitgeschudde serum wordt met kalkmelk alcalisch gemaakt en verascht. De asch wordt aangezuurd met verdund zoutzuur en met curcumapapier onderzocht. Een roodbruine kleuring, vooral zichtbaar na droging, welke bij bevochtiging met ammonia in een groenzwarte kleur overgaat, wijst *boorzuur* aan.

e. Fluoorverbindingen. Het coagulum van het serum (zie 6) wordt met water uitgewasschen en onderzocht op kleurstoffen door uitkoken met sterken spiritus of met aether (anatto). Het residu wordt gemengd met natriumcarbonaat, gedroogd en verascht. De asch wordt in een reageerbuis gemengd met sterk zwavelzuur en de dampen opgevangen in een druppel water, die aan een glasstaaf in de buis hangt. Wordt de druppel troebel, dan wijst dit op aanwezigheid van *fluoor*. De druppel wordt op een voorwerpglas samengebracht met een weinig natriumchloride. Bij aanwezigheid van fluoorverbindingen zijn de kenmerkende rose gekleurde kristallen van natriumfluoorsilicaat bij microscopisch onderzoek waar te nemen.

2. *Kleurstoffen.*

a. Azokleurstoffen. Bij aanwezigheid dezer kleurstoffen, geeft de melk met zoutzuur roodkleuring.

b. Anatto. In met natriumcarbonaat zwak alcalisch gemaakte melk wordt een stuk filtreerpapier gehangen. Den volgenden dag wordt het vet met aether van het filtreerpapier

afgespoeld, waarna het papier bevochtigd wordt met een stannochloride-oplossing. Een fraai roode kleur toont anatto aan.

c. Teerkleurstoffen worden aangetoond door in de melk een wollen draad te hangen en na te gaan of deze gekleurd wordt.

B. MICROSCOPISCH ONDERZOEK.

10 cm³ melk wordt gecentrifugeerd (ongeveer 2500 omwentelingen per minuut) in een buisje, volgens Trommsdorff. Gelet wordt op hoeveelheid, uiterlijk en kleur van het sediment. Na verwijdering van de vloeistof, worden van het sediment preparaten gemaakt, welke onderzocht worden op streptococcen, zuur- en alcoholvaste bacillen, andere bacteriën, witte en rood bloedlichaampjes, colostrum-lichaampjes e. d.

C. BACTERIOLOGISCH ONDERZOEK.

1. *Quantitatief bacteriologisch onderzoek.*

Het vervoer van melk, bestemd voor quantitatief bacteriologisch onderzoek, geschiedt zoo spoedig en zoo koel mogelijk, bij voorkeur in ijs-verpakking.

De volgende verdunningen worden gemaakt:

a. 1 cm³ melk met 99 cm³ gesteriliseerde, physiologische keukenzoutoplossing (0.9%); verdunningsfactor: 100.

b. Van *a* 1 cm³ met 99 cm³ gesteriliseerde physiologische keukenzoutoplossing (0.9%); verdunningsfactor: 10000.

Van elk dezer verdunningen wordt 0.5 cm³ in een steriele Petrischaal van ten minste 9 cm middellijn gebracht en gemengd met ten minste 10 cm³ bouillon-gelatine onderscheidenlijk 10 cm³ bouillon-agar. De schalen met bouillon-gelatine blijven gedurende 3 maal 24 uur bij 22° c. bewaard, die met bouillon-agar 1 maal 24 uur bij 35° c. en daarna 2 maal 24 uur bij 22° c.

Daarna wordt, waar dit mogelijk is, het aantal koloniën geteld en het hoogste aantal omgerekend op één cm³ melk. Dit cijfer geeft het aantal kweekbare micro-organismen per cm³ melk aan.

Wanneer in bijzondere gevallen de telling vroeger geschiedt, wordt hiervan, onder vermelding van de reden van afwijking, vermelding gemaakt bij de opgave van het aantal koloniën.

2. *Qualitatief bacteriologisch onderzoek.*

a. Onderzoek op typhusbacillen en paratyphusbacillen.

100 cm³ melk worden verdund met 2.5 liter gesteriliseerd water, dat vooraf gebracht is op een temperatuur van 38—40° c. Daaraan worden toegevoegd 2.5 cm³ calciumchloride-oplossing, 20 druppels ammonia en vervolgens 20 cm³ van een verzadigde natrium-phosphaat-oplossing. Men laat afscheiden in een scheitrechter; de afgescheiden stof wordt gebracht op steriele watten en van deze uitgepenseeld op een drietal agarplaten volgens Conradi-Drigalski of volgens Endo.

De op tyhus of paratyphus gelijkende koloniën worden, na ten minste 24 uur kweeken bij 35° c., op de voor typhus en paratyphus specifieke eigenschappen en reactiën nagegaan.

b. Onderzoek op tuberkelbacillen.

Ten minste 40 cm³ melk worden gecentrifugeerd. Het sediment wordt in een mortier fijn gewreven en gemengd met 1 cm³ van den room en 2 cm³ physiologische keukenzoutoplossing (0.9%) en daarna ingespoten, hetzij subcutaan aan de inwendige schenkelvlakte, hetzij in de buikholte van ten minste twee guineesche biggen, die elk een gewicht hebben van ten minste 500 g.

De dieren worden telkens na 5 of 6 dagen gewogen en door vergelijking van de resultaten van de opvolgende wegingen nagegaan, of de voedingstoestand der dieren bij voortduring achteruitgaat. Na 3 weken wordt bij één, en na 6 weken bij een tweede biggetje, of zooveel vroeger, als duidelijke ziektesymptomen worden waargenomen of wellicht de dood is ingetreden, nagegaan, of in de liesklieren, de buik- of borstorganen tuberculeuze veranderingen aanwezig zijn.

In dekglaspreparaten van het van tuberculose verdachte weefsel, worden de bacillen onderzocht op zuur- en alcoholvastheid, liefst na behandeling met antiformine.

II. AFGEROOMDE MELK.

De methoden van onderzoek der afgeroomde melk zijn dezelfde, als die bij volle melk beschreven, behoudens de volgende opmerking:

Bij de *vetbepaling volgens Gerber* moet òf meermalen afwisselend worden gecentrifugeerd en verwarmd, òf — bij gebruik van verwarmde centrifuges — langer (5—8 minuten achtereen) worden gecentrifugeerd.

III. ROOM EN SLAGROOM.

De *methoden van onderzoek* zijn dezelfde als die voor volle melk, behoudens de volgende opmerkingen:

Bij de *vetbepalingen*, volgens Gerber en volgens Weibull, wordt de room vooraf door toevoeging van water verdund.

Bij de methode van Gerber worden 10 g of 20 g room, al naar het vetgehalte, verdund tot 100 cm³, hiervan 11 cm³ genomen en de uitkomst met 1.03 vermenigvuldigd. Uit het aldus gevonden vetgehalte wordt dat van den room berekend door vermenigvuldiging met 10 onderscheidenlijk 5.

IV. KARNEMELK.

De droogrest wordt berekend uit het soortelijk gewicht en het vetgehalte met behulp van de vergelijking onder 10 (droogrest) aangegeven.

Soortelijk gewicht. Ter bepaling van het soortelijk gewicht wordt op elke 100 cm³ karnemelk 1 cm³ sterke ammonia (s. g. 0.910) toegevoegd, en beide vloeistoffen voorzichtig gemengd. Zoodra het mengsel dunvloeibaar is geworden, wordt het soortelijk gewicht bepaald.

De methoden van onderzoek zijn overigens dezelfde als die bij volle melk beschreven, behalve de vetbepaling volgens Gerber, welke moet worden uitgevoerd, als bij afgeroomde melk aangegeven.

V. YOGHURT, MELKYOGHURT.

Het onderzoek moet worden verricht volgens de methoden van onderzoek bij de vorige voedingsmiddelen aangegeven.

Het miscroscopisch onderzoek heeft plaats van het melkproduct zelf en niet van het sediment.

VI. KINDERMELK.

Het onderzoek moet worden verricht volgens de methoden van onderzoek bij de vorige voedingsmiddelen aangegeven.

VII. BACTERIOLOGISCH ONDERZOEK VAN GESTERILISEERDE MELK.

Een aantal flesschen van dezelfde soort worden bij 35° c. deels in de ongeschonden en ongeopende verpakking, deels met gesteriliseerde wattenprop of ander bacteriënfilter, zóó dat de lucht gefiltreerd toegang heeft, weggezet gedurende 7 dagen of zooveel korter als bederf zichtbaar is ingetreden.

Met de oogenschijnlijk goed gebleven melk worden culturen aangelegd op of in bouillon-gelatine, een microscopisch preparaat gemaakt en zoo noodig verdere onderzoekingen verricht ter bepaling van de oorzaak van het bederf. Bij de rest der melk wordt daarna een geringe hoeveelheid (ongeveer 1 cm³) zure karnemelk gevoegd en deze bij 30 tot 35° c. weggezet. Bij afwezigheid van conserveermiddelen is in den regel binnen 2 maal 24 uur, de melk in duidelijke, melkzure gisting overgegaan.

VIII. BACTERIOLOGISCH ONDERZOEK VAN GEPASTEURISEERDE MELK.

1. Van gepasteuriseerde melk worden, onder de voor steriele monsterneming gebruikelijke voorzorgen, verdunningen gemaakt in physiologische zoutoplossingen (0.9% NaCl). Hiervan worden bepaalde hoeveelheden in steriele Petrischalen van ten minste 9 cm middellijn gebracht en gemengd met ten minste 10 cm³ bouillon-gelatine onderscheidenlijk 10 cm³ bouillon-agar. De schalen met bouillon-gelatine blijven gedurende 5 maal 24 uur bij 22° c. bewaard, die met bouillon-agar 1 maal 24 uur bij 35° c. en daarna 4 maal 24 uur bij 22° c. Het aantal koloniën word., waar dit mogelijk is, geteld en het hoogste aantal omgerekend op één cm³ melk. Dit cijfer geeft het aantal kweekbare micro-organismen per cm³ melk aan.

2. *Coliproef.* Een mengsel van 5 cm³ melk met 50 cm³ zuren bouillon wordt gedurende 24 uren bij 35° c. gekweekt.

De cultuur wordt op de aanwezigheid van coli-bacillen nader onderzocht.

LIJST VAN REAGENTIA.

**Aether.*
Soortelijk gewicht 0.720. Kookpunt 34.5°—35° c.

Ammonia, sterke.
Soortelijk gewicht 0.910.

Amylalcohol.
Soortelijk gewicht 0.815.
Kookpunt 129°—132° c.

Azijnzuur.
Soortelijk gewicht 1.028. (3½ N.)

Ferrichloride.
Een oplossing van 9 g gekristalliseerd $FeCl_3$. $6H_2O$ in water tot 100 cm³ (N).

Formaline.
Een 33—34 procentige oplossing van formaldehyde in water met 10—15 procent methylalcohol.

* Buiten invloed van het licht te bewaren.

Kaliumferrocyanide.
Een oplossing van 10.6 g. $K_4Fe(CN)_6$. $3H_2O$ in water tot 100 cm³ (N).

Kalkmelk.
Calciumhydroxyde in water verdeeld.

Natronloog.
Een oplossing van 16.0 g Na OH in water tot 100 cm³ (4 N).

Petroleumaether.
Moet distilleeren beneden 60° c. Worden 50 cm³ gemengd met 10 g vaste paraffine, en de petroleumaether op het kokend waterbad verdampt, dan mag de paraffine geen weegbare gewichtsvermeerdering ondergaan.

Phenolphthaleïne.
voor de bepaling van den zuurgraad: Een oplossing van 2 g phenolphthaleïne in verdunden spiritus tot 100 cm³.

Spiritus, verdunde.
Mengsel van aethylalcohol en water, dat in 100 volumina 70 volumina alcohol bevat. Soortelijk gewicht 0.890.

Spiritus.
Mengsel van aethylalcohol en water, dat in 100 volumina 90 volumina alcohol bevat. Soortelijk gewicht 0.834.

Stannochloride.
100 g $SnCl_2$. 2 H_2O worden opgelost in zoutzuur 12 N tot 1000 cm³; den volgenden dag wordt de vloeistof met 1 g glaspoeder geschud, daarna laat men bezinken en schenkt helder af.

**Storchs reagens.*
Een oplossing van 2 g zoutzure p. phenyleendiamine in water tot 100 cm³. Versch bereiden, zoo noodig ontkleuren met koolpoeder.

Stijfseloplossing.
Een mengsel van 5 g oplosbaar zetmeel met 10 mg kwikiodide en 30 cm³ water wordt gevoegd bij 1 liter kokend water. Dit mengsel wordt 3 minuten gekookt.

Vanadine-zwavelzuur.
Een oplossing van 1 proc. vanadinezuur in verdund zwavelzuur (4N), bereid door zoo lang te koken tot een heldere lichtgroen gekleurde oplossing is verkregen.

Zinkacetaat.
Een oplossing van 23,8 g $Zn(H_3C_2O_2)$. $3H_2O$ met 3 g ijsazijn in water tot 100 cm³ (2 N).

Zoutzuur, sterk.
Soortelijk gewicht 1,186—1.190 (12 N).

Zoutzuur.
Soortelijk gewicht 1,130 (8 N).

Zwavelzuur.
94—96 pCt. H_2SO_4. Soortelijk gewicht 1.837—1.840.

Zwavelzuur (Gerber).
90—91 pCt. H_2SO_4. Soortelijk gewicht 1.820—1.825.

Zwavelzuur, verdund.
Soortelijk gewicht 1.125 (4 N).

LIJST VAN TITERVLOEISTOFFEN.

1/4 *Normaal Loog.*
Een koolzuurvrije oplossing van kaliumhydroxyde of natriumhydroxyde ter sterkte van 1/4 N.

* Buiten invloed van het licht te bewaren.

Koperproefvocht.

a. Een oplossing in water, welke 69,3 g. $CuSO_4$. 5 H_2O per liter bevat.

b. Een oplossing in water, welke 346 g. kaliumnatrumtartraat en 100 g. natriumhydroxyde per liter bevat.

1/10 *Normaal Natriumthiosulfaat.*

Een oplossing in water, die 24,81 g $Na_2S_2O_3$. 5 H_2O per liter bevat.

LIJST VAN VOEDINGSBODEMS.

Zure bouillon (niet geneutraliseerde bouillon).

500 g fijngemalen en geschaafd vetvrij rundvleesch worden met 1 liter (leiding-) water gedurende 12 tot 24 uur bij lage temperatuur uitgetrokken; de vloeistof wordt gefiltreerd of gecoleerd, bedeeld met 10 g pepton en 5 g keukenzout, gekookt en, na bekoeling, aangevuld tot 1 liter, de bouillon wordt gefiltreerd totdat zij helder is en ten minste tweemaal, op achtereenvolgende dagen, telkens gedurende ½ uur, gesteriliseerd.

Alcalische bouillon.

500 g fijngehakt of geschaafd vetvrij rundvleesch worden met 1 liter (leiding-) water gedurende 12 tot 24 uur bij lage temperatuur uitgetrokken; de vloeistof wordt gefiltreerd of gecoleerd, bedeeld met 10 g. pepton en 5 g keukenzout, gekookt en, na bekoeling, aangevuld tot 1 liter.

De bouillon wordt zwak alcalisch gemaakt tegenover phenolphthaleïne, gedurende ¼ tot ½ uur gekookt, gefiltreerd en de reactie gecorrigeerd; deze bewerkingen worden herhaald totdat het afgekoelde filtraat helder en zwak alcalisch tegenover phenolphthaleïne is. De verkregen alcalische bouillon wordt bedeeld met 2,0 cm³ N zoutzuur en, ten minste tweemaal, op achtereenvolgende dagen, telkens gedurende ½ uur in het stoombad gesteriliseerd of wel eenmaal gedurende ½ uur, bij 110° gesteriliseerd. In het laatste geval moet vóór het filtreeren ook tot 110° zijn verhit.

Alcalische bouillongelatine.

500 g fijngehakt of geschaafd vetvrij rundvleesch worden met 1 liter (leiding-) water gedurende 12 tot 24 uur bij lage temperatuur uitgetrokken; de vloeistof wordt gefiltreerd of gecoleerd, bedeeld met 10 g pepton, 5 g keukenzout en 120 g gelatine, verwarmd tot de gelatine geheel is opgelost, zwak alcalisch gemaakt tegenover phenolphthaleïne, afgekoeld tot op ongeveer 50° c., bedeeld met kippeneiwit, gedurende 1 uur in het stoombad verhit en gefiltreerd. De laatste bewerking wordt, zoo noodig, herhaald totdat de bouillongelatine ook na afkoeling helder is. De reactie wordt zoo noodig gecorrigeerd. De alcalische bouillongelatine wordt bedeeld met 2,0 cm³ N zoutzuur, en in hoeveelheden van 10—20 cm³ op 2 achtereenvolgende dagen, telkens gedurende 10 minuten, in het stoombad gesteriliseerd.

Alcalische bouillon-agar.

500 g fijngehakt of geschaafd vetvrij rundvleesch worden met 1 liter (leiding-) water gedurende 12 tot 24 uur bij lage temperatuur uitgetrokken; de vloeistof wordt gefiltreerd of gecoleerd, bedeeld aanvankelijk met 15 g fijngeknipt agar-agar, en na 2 uren met 10 g pepton en 5 g keukenzout, vervolgens zwak alcalisch gemaakt tegenover phenolphthaleïne, in het stoombad gedurende ¼—½ uur gekookt en, met behulp van een warmwatertrechter, gefiltreerd. De reactie wordt zoo noodig gecorrigeerd. De alcalische bouillon-agar wordt bedeeld met 2,0 cm³ N zoutzuur en daarna ten minste tweemaal op achtereenvolgende dagen, telkens gedurende ½ uur, in het stoombad gesteriliseerd, of wel eenmaal, gedurende ½ uur, bij 110° gesteriliseerd. In het laatste geval moet vóór het filtreeren ook tot 110° zijn verhit.

Conradi-Drigalski's agar.

I. In 2 liter gewonen, alkalischen bouillon met 1% pepton en 0,5% keukenzout, 20 gram nutrose oplossen. Daarna worden 60 g (3%) agar opgelost door in de autoclaaf 1 uur op 100° c. te verwarmen. Hierna filtreeren, weer alkalisch maken en tot 2 liter aanvullen.

II. 300 cm³ lakmoesoplossing 10 minuten koken dan, na toevoeging van 30 g lactose, nog eens 15 minuten koken, laten bezinken en afschenken. Vervolgens worden I en II gemengd en zwak alkalisch gemaakt.

III. 6 cm³ steriele 10% soda-oplossing en 20 cm³ van een oplossing van 0,1 g kristalviolet op 100 cm³ gesteriliseerd gedistilleerd water worden gemengd. Aan het mengsel van I en II wordt nu III toegevoegd, terwijl beide vloeistoffen nog warm zijn. Alles wordt ten slotte verdeeld over buizen of kolfjes en wel in elk 20—30 cm³ en gesteriliseerd op 110° c. gedurende 20 minuten.

Voor het gebruik wordt de agar opgesmolten en worden er platen van gegoten, welke men geopend bij 35° c. laat uitdampen en eerst daarna sluit.

Door uitzaaien van colibacillen en typhusbacillen gaat men na of de voedingsbodem gevoelig is.

Endo-agar.

I. Men maakt eerst 2 liter gewonen, alkalischen bouillon met 1% pepton en 0,5% keukenzout en lost hierin op 60 g (3%) agar, neutraliseert tegenover lakmoes en voegt dan 10 cm³ 10% soda-oplossing toe.

II. Hierna wordt 20 g melksuiker in 50 cm³ 10% waterige oplossing van natriumsulfiet (versch bereid) en 10 cm³ 10% alcoholische fuchsineoplossing opgelost. I en II worden gemengd.

De kleur van den voedingsbodem moet, als deze afgekoeld is, zeer licht rose zijn.

Men gaat na, door uitzaaien van colibacillen of de voedingsbodem goed is. De kolonies hiervan moeten donkerrood zijn door de fuchsine, die zij in vrijheid stellen.

Behoort bij Koninklijk besluit van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 256).

Mij bekend,

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,

(*get.*) AALBERSE.

23 *Juni* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Zeeuwsche Stroomen-Visscherijreglement. S. 257.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 8 Mei 1925, n°. 785, Afdeeling Visscherijen;

Gelet op de Visscherijwet (wet van 6 October 1908, *Staatsblad* n°. 311), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 23 September 1921 (*Staatsblad* n°. 1100) en op het Zeeuwsche Stroomen-visscherijreglement (Ons besluit van 26 Juni 1911, *Staatsblad* n°. 164), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 28 October 1922 (*Staatsblad* n°. 583);

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Juni 1925, n°. 44);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 17 Juni 1925, n°. 1184, Afdeeling Visscherijen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

Het Zeeuwsche Stroomen-visscherijreglement wordt als volgt gewijzigd:

I. In artikel 19 wordt achter letter *e* een nieuw lid, *ee* gevoegd, luidende als volgt:

„*ee*. met een met de kor visschend, door mechanische kracht voortbewogen vaartuig op de eb- of vloedlijn voor stroom met de kor rond te draaien";

II. Artikel 24, lid 1, 3°., wordt gelezen als volgt:

„3°. de kreeftenvisscherij tusschen 1 Juni en 15 Juli en tusschen 1 September en 31 Maart".

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 2 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925, laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 25 Maart 1925 (*Staatsblad* n°. 114). S. 258.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, Voorzitter van den Raad van Ministers, van 20 Mei 1925, n°. 163, Kabinet M. R.;

Gelet op art. 63 der Grondwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Juni 1925, n°. 43);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 16 Juni 1925, n°. 180, Kabinet M. R.;

Overwegende, dat het wenschelijk is gebleken, om het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 te wijzigen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. I. In vorengenoemd Bezoldigingsbesluit wordt in bijlage A onder het hoofd „Loodswezen" de benaming „Loodskweekeling 1ste klasse" vervangen door „Hulpzeeloods".

Art. II. Dit besluit wordt geacht in werking te zijn getreden op 1 Mei 1925.

Onze Ministers zijn, ieder voor zooveel zijn Departement van Algemeen Bestuur aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de onderscheidene Departementen, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw, Voorzitter van den Raad van Ministers,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 8 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. BESLUIT tot aanvulling van het Koninklijk besluit van 30 December 1924 (*Staatsblad* n°. 617) tot bekrachtiging van een Reglement, betreffende het verleenen van patenten voor Rijnschippers. S. 259.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Waterstaat en van Buitenlandsche Zaken van 26 Mei 1925, n°. 2236, afdeeling Scheepvaart, en van 26 Mei 1925, n°. 15359, Directie van Economische Zaken;

Gelet op artikel 3 van het Verdrag van 14 December 1922, met daarbij behoorend aanvullend protokol van 22 December 1923, gesloten tusschen *Nederland* en de andere in de Centrale Commissie voor de Rijnvaart vertegenwoordigde Staten — protokol 43 van de Decemberzitting 1922 en protokol 22 van de Decemberzitting 1923 van bedoelde Commissie — ter vervanging van de artikelen 15 tot en met 21 der herziene Rijnvaartakte van 17 October 1868 (*Staatsblad* n°. 75 van 1869) en van het Verdrag van 4 Juni 1898 (*Staatsblad* n°. 277 van 1899);

Mede gelet op de artikelen 1, 32 en 45*b* van genoemde akte;

Gezien de door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart in hare zitting van April 1925 goedgekeurde aanvulling van het Reglement, betreffende het verleenen van patenten voor Rijnschippers;

Den Raad van State gehoord, advies van 9 Juni 1925, n°. 52;

Gelet op de nadere voordracht van Onze voornoemde Ministers van 17 Juni 1925, n°. 2516, afdeeling Scheepvaart en van 17 Juni 1925, n°. 17160, Directie van Economische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen als volgt:

Art. 1. Het Reglement, bekrachtigd bij Koninklijk besluit van 30 December 1924 (*Staatsblad* n°. 617), betreffende het verleenen van patenten voor Rijnschippers, wordt aangevuld met de navolgende bepaling:

„De gegadigden voor het patent, die met goed gevolg het eindexamen hebben afgelegd van eene Rijnschippersschool, als bedoeld onder 2 van het Verdrag van 4 Juni 1898 (*Staatsblad* n°. 277 van 1899), of die het eindexamen van eene dergelijke school in den loop van het jaar 1926 met goed gevolg zullen afleggen, zullen recht hebben op het verkrijgen van een Rijn-

schipperspatent, onder de voorwaarden, neergelegd in bovengenoemd Verdrag."

2. Dit besluit treedt in werking *dertig* dagen nà de dagteekening van de sluiting van het proces-verbaal der nederlegging van de ratificaties van het Verdrag van 14 December 1922, met daarbij behoorend aanvullend protokol van 22 December 1923.

Onze Ministers van Waterstaat en van Buitenlandsche Zaken zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State in afschrift medegedeeld zal worden.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 7 *Juli* 1925.)

Het proces-verbaal van de nederlegging der ratificaties van het Verdrag van 14 December 1922 met daarbij behoorend aanvullend protokol van 22 December 1923 is op 8 Juni 1925 gesloten. Dit besluit, alsmede de Koninklijke besluiten van 30 December 1924 (*Staatsbladen* nos. 617 en 618) zu len mitsdien in werking treden op 8 Juli 1925.

---

23 *Juni* 1925. BESLUIT, houdende nadere wijziging van het Stoombesluit 1915 (*Staatsblad* 1915, nº. 83), laatstelijk gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 27 October 1920 (*Staatsblad* nº. 800). S. 260.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 5 Mei 1925, nº. 880 S, Afdeeling Arbeid;

Overwegende, dat het noodig is, het Stoombesluit 1915 (*Staatsblad* 1915, nº. 83), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 27 October 1920 (*Staatsblad* nº. 800), nader te wijzigen;

Gezien de Stoomwet (wet van 15 April 1896, *Staatsblad* nº. 69, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 17 Maart 1923, *Staatsblad* nº. 85);

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Juni 1925, nº. 55);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 15 Juni 1925, nº. 2136 S, Afdeeling Arbeid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. I. Artikel 84 van het Stoombesluit 1915 wordt gelezen als volgt:

„1. De ambtenaren, belast met het toezicht op en het onderzoek en de beproeving van stoomtoestellen, dragen den titel van hoofdingenieur-directeur, hoofdingenieur, ingenieur 1e klasse, ingenieur 2e klasse, adspirant-ingenieur of technisch ambtenaar voor het stoomwezen.

2. Het toezicht op den dienst wordt onder Onzen Minister opgedragen aan een hoofdingenieur-directeur. In elk der districten, waarin het Rijk voor de uitoefening van het toezicht, in het eerste lid bedoeld, is verdeeld, wordt dat toezicht uitgeoefend onder leiding van een uit de ambtenaren aangewezen districtshoofd.

3. De technische ambtenaren zijn werkzaam onder de bevelen van den hoofdingenieur-irpecteur, de hoofdingenieurs, de ingenieurs of de adspirant-ingenieurs.

Zij maken van de bij artikel 18 der Stoomwet bedoelde bevoegdheden en van die, toegekend bij dit besluit, geen gebruik dan krachtens schriftelijken of mondelingen last van den hoofdingenieur-directeur, den hoofdingenieur, den ingenieur of den adspirant-ingenieur, onder wiens bevelen zij werkzaam zijn."

Art. II. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien van de dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.

(*Uitgeg.* 14 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 14 Januari 1897 (*Staatsblad* nº. 45), laatstelijk gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 20 Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 316), tot vaststelling van eene instructie voor de ambtenaren bedoeld in artikel 7 der Stoomwet. S. 261.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 5 Mei 1925, nº. 880 S, Afdeeling Arbeid;

Overwegende, dat het noodig is, het Koninklijk besluit van 14 Januari 1897 (*Staatsblad* nº. 45), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 20 Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 316), tot vaststelling van eene instructie voor de ambtenaren, bedoeld in artikel 7 der Stoomwet, nader te wijzigen;

Gelet op artikel 15 der Stoomwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Juni 1925, nº. 55);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 15 Juni 1925, nº. 2136 S, Afdeeling Arbeid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. I. In het Koninklijk besluit van 14 Januari 1897 (*Staatsblad* nº. 45), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 20 Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 316) worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

In de artikelen 2, 7, 8, 9, 11, 14, 18, 20 en 21 wordt telkens in plaats van „hoofdingenieur" gelezen „hoofdingenieur-directeur".

Art. II. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien van de dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan

den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 14 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. BESLUIT tot toepassing der artikelen 14 en 15 der Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581). S. 262.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 12 Mei 1925, nº. 371 D, afdeeling Volksgezondheid;

Gelet op de artikelen 14 en 15 der Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581);

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Juni 1925, nº. 58);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 18 Juni 1925, nº. 543 D, afdeeling Volksgezondheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. 1. De bereiding, verpakking of behandeling van eet- en drinkwaren mag uitsluitend geschieden in ruimten, welke:

a. niet dienen als slaap- of woongelegenheid of als stal of tot berging van dieren en welke van ruimten, die voor deze doeleinden gebruikt worden, deugdelijk zijn afgescheiden;

b. deugdelijk zijn afgescheiden van mestvaalten, beerputten, privaten, urinoirs en riolen;

c. voldoende schoon gehouden en gelucht zijn;

d. geen artikelen — andere dan eet- of drinkwaren of grondstoffen daarvoor — bevatten, welke onaangename geuren verspreiden, zooals bijv. mest, keukenafval, slachtafval, carbol, lysol, petroleum e. d., tenzij deze artikelen zoodanig zijn afgesloten, dat verspreiding van geuren wordt voorkomen;

e. voor zoover bij de bereiding, verpakking of behandeling dier eet- of drinkwaren water in aanmerkelijke hoeveelheid wordt gebruikt, voorzien zijn van zoodanige harde vloeren, dat verontreiniging van den bodem voorkomen wordt;

f. voorzien zijn of in de nabijheid liggen van een voor het gebruik gereede en voldoende waschgelegenheid ten behoeve van de in de ruimten werkzame personen;

g. zich bevinden in perceelen, waarin een of meer middelen van watervoorziening aanwezig zijn, waaromtrent door Burgemeester en Wethouders der gemeente, waarin de ruimten gelegen zijn, aan de gebruikers niet schriftelijk is medegedeeld, dat zij water in onvoldoende hoeveelheid of ondeugdelijk voor het gebruik in verband met het bedrijf, opleveren;

h. niet door Burgemeester en Wethouders dier gemeente, waar de ruimten gelegen zijn, gelet op het advies van den directeur van den keuringsdienst, in een aan den gebruiker gericht aangeteekend met redenen omkleed schrijven met het oog op de volksgezondheid voor het doel ongeschikt zijn geoordeeld.

2. *a.* De bepalingen van het eerste lid van dit artikel zijn niet van toepassing op de huisindustrie voor zoover het betreft eet- of drinkwaren, welke naar hun aard bestemd zijn om na aflevering, hetzij in fabrieken gereinigd en gesteriliseerd, hetzij door den verbruiker zelf gereinigd en gekookt te worden, of ten aanzien waarvan door den Minister, met de uitvoering van dit besluit belast, ontheffing is verleend.

b. De bepaling van het eerste lid van dit artikel onder *g* is niet van toepassing op middelen van watervoorziening, waarvan het water uitsluitend dient voor stoomketels of closets, indien aan de leiding, waarin zich dit water bevindt, geen water voor andere doeleinden kan worden onttrokken.

3. Het in het eerste lid onder *a*, *b*, *c* en *d* bepaalde is ook van toepassing op het bewaren van eet- en drinkwaren in andere dan dicht gesloten metaal-, glas-, aardewerk- of houtverpakking.

4. Burgemeester en Wethouders van de gemeente, waar de ruimten gelegen zijn, kunnen, gehoord den directeur van den keuringsdienst, van het in het 1ste lid van dit artikel onder *g* bepaalde ontheffing verleenen onder het stellen van bepaalde voorwaarden, indien naar hun oordeel de omstandigheden zoodanig zijn, dat het bezwaarlijk is de ruimten aan den gestelden eisch te laten voldoen.

5. Burgemeester en Wethouders nemen, voor het geval de ruimte gelegen is in een perceel, dat niet aan een centrale drinkwaterleiding is aangesloten, geen beschikking op grond van het hierboven in het eerste lid onder *g* en *h* of in het vierde lid bepaalde dan na ingewonnen advies van den directeur van den keuringsdienst. Zij deelen hunne beschikking binnen vier weken na ontvangst van bovenbedoeld advies mede aan den directeur van den keuringsdienst en aan den betrokken inspecteur der volksgezondheid.

6. De gebruikers of de eigenaars der ruimten en de inspecteur van de volksgezondheid, belast met het toezicht op de naleving van de Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581), kunnen van de beslissing van Burgemeester en Wethouders, bedoeld in het eerste lid onder *g* en *h*, binnen drie weken, nadat hun deze beslissing is medegedeeld, in beroep gaan bij Gedeputeerde Staten van de provincie, waarin de ruimten gelegen zijn. Genoemde inspecteur kan dat mede doen naar aanleiding van het verleenen van ontheffingen, als bedoeld in het 4de lid van dit artikel.

2. De bereiding, verpakking, bewaring, behandeling en het vervoer van eet- en drinkwaren mag uitsluitend geschieden op zindelijke wijze en zoodanig, dat verontreiniging voldoende wordt voorkomen.

3. Bij de bereiding, verpakking, bewaring, behandeling en het vervoer van eet- en drinkwaren mag niet gebruik gemaakt worden van werktuigen, gereedschappen, vaatwerk, verpakkingsmaterialen of vervoermiddelen, die, voor zoover zij met de eet- en drinkwaren of de daarvoor gebezigde grondstoffen in aanraking kunnen komen:

a. niet in zindelijken staat verkeeren;

b. aan de eet- of drinkwaren lood, zink of andere bestanddeelen kunnen afgeven in hoeveelheden, die schadelijk voor de gezondheid kunnen zijn of genoemde waren kunnen verontreinigen;

c. gereinigd zijn met ander water, dan bedoeld in artikel 1 onder *g*, behoudens het bepaalde in het 4de lid van artikel 1.

4. Groenten, vruchten, wortel- en knolgewassen, welke ook rauw door den mensch kunnen worden gebruikt, mogen, nadat zij geoogst, geplukt of gerooid zijn, niet behandeld worden met water, hetwelk Burgemeester en Wethouders der gemeente, waarin het water zich bevindt, daarvoor ongeschikt hebben verklaard.

5. De bereiding, verpakking of behandeling van eet- en drinkwaren in perceelen, waarin een geval van typhus, paratyphus, dysenterie of cholera voorkomt en het vervoer van eet- en drinkwaren uit die perceelen mag niet geschieden, tenzij de Burgemeester der gemeente, waarin het perceel gelegen is, na ingewonnen advies van den inspecteur van de volksgezondheid belast met de handhaving der wettelijke bepalingen op de besmettelijke ziekten, daarvoor schriftelijk toestemming heeft verleend. Genoemde inspecteur hoort, alvorens advies uit te brengen, den directeur van den Keuringsdienst.

6. Waren, welke giftige bestanddeelen bevatten, moeten voorzien zijn van een in het oog vallend opschrift, waaruit hare giftigheid blijkt, met vermelding van de wijze, waarop nadeel voor de gezondheid of vergiftiging bij het gebruik kunnen worden voorkomen.

7. Voor de bereiding van eet- en drinkwaren mogen geen grondstoffen worden in voorraad gehouden of gebezigd, welke in ondeugdelijken toestand verkeeren, tenzij het hoofd van het bedrijf, waarin de grondstoffen worden aangetroffen, aannemelijk maakt, dat deze vóór de bereiding tot eet- of drinkwaren een bewerking zullen ondergaan, waardoor zij in deugdelijken toestand zullen kunnen komen.

8. 1. De bepalingen van artikel 1, eerste lid onder *a* tot en met *c*, zijn niet van toepassing op de winning van melk.

2. De bepalingen van dit besluit zijn niet van toepassing, voor zoover bij algemeenen maatregel van bestuur ter uitvoering van de artikelen 14, 15 en 16 der Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581), ten aanzien van bepaalde eet- en drinkwaren afwijkende voorschriften zijn gegeven.

9. 1. De ontheffing, bedoeld in artikel 1, vierde lid, wordt ingetrokken, indien de voorwaarde, waaronder zij is verleend, niet wordt nageleefd.

2. De belanghebbende kan binnen veertien dagen, nadat de beslissing van Burgemeester en Wethouders hem is medegedeeld, in beroep komen bij de Gedeputeerde Staten van de provincie, waarin de ruimte is gelegen.

3. De intrekking blijft buiten werking gedurende den termijn van beroep en, indien beroep is ingesteld, gedurende de behandeling van het beroep.

10. Dit besluit treedt in werking drie maanden na den dag zijner afkondiging, met uitzondering van de bepalingen van artikel 1, eerste lid onder *b*, *f* en *g*, welke twee jaar na genoemden dag in werking treden.

11. Dit besluit kan worden aangehaald onder den titel Algemeen Besluit (Warenwet), met vermelding van den jaargang en het nummer van het *Staatsblad*, waarin het is bepaald.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 15 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. BESLUIT tot uitvoering van artikel 7 van de Gezondheidswet (*Staatsblad* 1919, nº. 784). S. 263.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 5 Mei 1925, nº. 712 H, Afdeeling Volksgezondheid.

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Juni 1925, nº. 56);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 18 Juni 1925, nº. 916 H, Afdeeling Volksgezondheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. **1.** Wij wijzen aan als inspecteur, bedoeld in artikel 7, lid 2, van de Gezondheidswet, *Staatsblad* 1919, nº. 784, voorzoover betreft de kennisgevingen betreffende geneeskundigen (ook apotheekhoudende geneeskundigen), tandartsen en vroedvrouwen, de inspecteurs voor de besmettelijke ziekten en, voorzoover betreft apothekers en apotheekhoudende geneeskundigen, de pharmaceutische inspecteurs.

2. Onze Minister, belast met de uitvoering van de Gezondheidswet, *Staatsblad* 1919, nº. 784, stelt den vorm der kennisgevingen vast.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 14 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Reisbesluit 1916, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 8 December 1923 (*Staatsblad* nº. 545). S. 264.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 1[illegible]25, nº. 156, Generale Thesaurie;

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Juni 1925, nº. 49);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 18 Juni 1925, nº. 88, Generale Thesaurie;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen als volgt:

Eenig artikel.

Met wijziging in zooverre van artikel 2 van Ons besluit van 29 October 1915 (*Staatsblad* nº. 451), laatstelijk gewijzigd bij besluit van 8 December 1923 (*Staatsblad* nº. 545), te rangschikken:

a. in de *tweede* klasse:

De directeuren der gevangenissen 1ste klasse en van de tuchtscholen en Rijksopvoedingsgestichten;

De accountant bij het Centraal Bureau voor de Statistiek;

De directeuren der Rijkslandbouwproefstations;

De directeur van het Rijksboschbouwproefstation;

De directeur van het Rijkszuivelstation;

De directeur der Middelbare Landbouwschool;

De directeur der Middelbare koloniale Landbouwschool;

De directeur der Rijkszuivelschool;

De inspecteurs-districtshoofden van den veeartsenijkundigen dienst;

De geneesheer, waarnemend geneesheer-directeur bij 's Rijks krankzinnigengesticht te Woensel;

De Voorzitters en Secretarissen der Armenraden te Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht;

De Secretarissen van de Colleges van Curatoren der Landbouwhoogeschool en der Veeartsenijkundige hoogeschool;

De Secretarissen van de Colleges van Curatoren der Rijks Universiteiten en der Technische Hoogeschool;

De directeur bij het bureau van de Commissie voor 's Rijks geschiedkundige publicatiën;

De fabriekschefs der artillerie-inrichtingen;

De directeuren van de Postkantoren te Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht;

De directeuren van de Telegraafkantoren te Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage;

De adjudant-inspecteurs bij het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie;

De directeuren van de Post- en Telegraafkantoren van de 1e klasse en de 2e klasse B;

De directeuren van niet-geclassificeerde Post- en Telegraafkantoren, alsmede van kantoren van de 1e klasse en van de 2e klasse B, van hun beheer ontheven en met andere werkzaamheden belast;

De directeuren der Spoorwegpostkantoren te Amsterdam, Arnhem, Rotterdam en Zwolle;

De ingenieurs bij het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, die 16 of meer dienstjaren hebben;

De controleur bij het Staatsbedrijf voornoemd;

De hoofdingenieur-directeur voor het Stoomwezen;

De hoofdingenieurs en de ingenieurs der 1e klasse voor het Stoomwezen (districtshoofden);

De directeur van den Rijksdienst der werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling;

b. in de *derde* klasse:

De inspecteurs van politie wegens reizen ter zake van de inspectie van de grenzen des Rijks, en wegens reizen ter zake van den dienstplicht, en de inspecteurs van politie, tevens onbezoldigd rijksveldwachter zijnde, wegens reizen ter zake van justitieele doeleinden;

De adjunct-directeuren en adjunct-directrices bij de gevangenissen en bij de Rijkswerkinrichtingen (behalve die te Veenhuizen);

De geneeskundigen en de godsdienstleeraren bij 's Rijks krankzinnigengestichten;

De bouwkundige ambtenaren 1e klasse bij het Loodswezen;

De verificateurs der invoerrechten en accijnzen;

De bouwkundige ambtenaren 1e klasse bij den Rijksgebouwendienst;

De burgemeesters, wethouders, leden der gemeenteraden en secretarissen der gemeenten, alsmede de burgerlijke geneeskundigen wegens reizen ter zake van den dienstplicht;

De technische ambtenaren der Genie 1e klasse;

De hoofdopzichters der fortificatiën;

De opzichters der fortificatiën 1e klasse;

De commiezen-titulair bij het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie;

De opzichters bij het toezicht op de spoorwegen;

De experts bij de scheepvaartinspectie;

De technische ambtenaren bij de arbeidsinspectie;

De ingenieurs der 2e klasse en adspirant-ingenieurs voor het Stoomwezen;

De technische ambtenaren voor het Stoomwezen;

c. in de *vierde* klasse:

De boekhouders, de klerken en de hoofdverplegenden bij 's Rijks krankzinnigengestichten;

De huismeester, de machinist-electrotechnicus, de hoofden van de huishouding, de wasscherij en de zustertafel en de apothekersassistente bij het Rijkskrankzinnigengesticht te Woensel;

De adjunct-commiezen bij het Hoofdbestuur der Posterijen en Telegrafie;

De vakwerklieden-voorman, stokers-voorman en instrumentmakers 2e klasse bij het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie;

d. in de *vijfde* klasse:

De opzichters bij den arbeid in de gevangenissen en Rijkswerkinrichtingen (behalve die te Veenhuizen);

De verplegenden beneden den rang van hoofdverplegende, de schrijvers, de ambtenaren op maandloon en het verder lager personeel bij 's Rijks krankzinnigengestichten;

De machinist bij 's Rijks krankzinnigengesticht te Grave;

De schrijvers op jaarloon bij het Hoofdbestuur der Posterijen en Telegrafie.

Onze Ministers zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 8 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. BESLUIT, betreffende Commissiën van beoordeeling, bedoeld bij de Waardewet 1906 (*Staatsblad* nº. 216), houdende nadere bepalingen omtrent de heffing van invoerrecht naar de waarde der goederen. S. 265.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 6 Juni 1925, n°. 164 (Invoerrechten);

Gezien artikel 17 der Waardewet 1906 (*Staatsblad* n°. 216), zooals die laatstelijk is gewijzigd bij artikel 34 der Tariefwet 1924 (*Staatsblad* n°. 568), alsmede artikel 1 der wet van 22 Juni 1923 (*Staatsblad* n°. 277);

Den Raad van State gehoord (advies van 16 Juni 1925, n°. 17);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 19 Juni 1925, n°. 223 (Invoerrechten);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. In de tabel, opgenomen in artikel 2 van Ons besluit van 20 November 1922 (*Staatsblad* n°. 603) vervallen in de kolommen onder de hoofden „Arrondissements-Rechtbanken, gevestigd in het ressort der Commissie" en „Getal leden, door elke rechtbank te benoemen" de aanwijzingen „Zierikzee 1" en „Heerenveen 1" en wordt in laatstgenoemde kolom achter *Middelburg* en achter *Leeuwarden* gelezen 3 in plaats van 2.

2. De leden der Commissiën van beoordeeling voor *Zeeland* en voor *Friesland*, benoemd door de Arrondissements-rechtbanken te *Zierikzee* en te *Heerenveen*, worden geacht te zijn benoemd door de Arrondissements-rechtbanken respectievelijk te *Middelburg* en te *Leeuwarden*.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën,
H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 13 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. BESLUIT, houdende vaststelling van regelen ten aanzien van de loonen van de werklieden bij 's Rijks Munt. S. 266.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 9 Juni 1925, n°. 131, Generale Thesaurie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Gerekend met ingang van 1 Januari 1925 de volgende regelen vast te stellen ten aanzien van de loonen van de werklieden bij 's Rijks Munt.

Art. 1. De werklieden van 's Rijks Munt, daarbij inbegrepen de voorlieden, de amanuensis, de graveurs, de vaklieden, de laboratoriumbediende en de bedienden der afdeeling contrôle, ontvangen, voor zoover zij 23 jaar of ouder zijn, een weekloon en periodieke verhoogingen als aangegeven in de onderstaande tabel, en wel overeenkomstig de groep, waarin ieder hunner volgens dit besluit is gerangschikt.

Het uurloon bedraagt 1/48ste deel der in de tabel genoemde bedragen.

Tabel van weekloonen en periodieke verhoogingen.

GROEP:	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Bij aanstelling .	f 24.—	f 25.44	f 26.88	f 28.80	f 31.20	f 33.60
na 1 dienstjaar .	24.96	26.40	27.84	29.76	32.16	34.56
„ 2 dienstjaren	25.92	27.36	28.80	30.72	33.12	35.52
„ 3 „	26.88	28.32	29.76	31.68	34.08	36.48
„ 4 „	27.84	29.28	30.72	32.64	35.04	37.44
„ 5 „	28.80	30.24	31.68	33.60	36.—	38.40

2. De voorlieden en de amanuensis worden gerangschikt in groep 6; de graveurs in groep 5; de vaklieden en de laboratoriumbediende in groep 4; de werklieden 1ste klasse, de portier en de bedienden bij de afdeeling contrôle in groep 3; de werklieden 2de klasse in groep 2.

3. De werklieden, die jonger zijn dan 23 jaar, worden in een der volgende 3 loongroepen gerangschikt.

Leeftijd.	GROEP: 1. Ongeschoolden.	2. Geoefenden.	3. Geschoolden.
14 jaar . .	f 3.36	f 3.36	f 3.36
15 „ . .	4.80	5.76	5.76
16 „ . .	7.20	8.16	8.16
17 „ . .	9.60	11.04	11.04
18 „ . .	12.—	13.92	13.92
19 „ . .	14.40	16.80	17.28
20 „ . .	16.80	19.20	20.64
21 „ . .	19.20	21.60	24.—
22 „ .	21.60	24.—	26.40

4. 1. Werklieden wier normale werktijd per week minder bedraagt dan 48 uur, of in continu-arbeid minder dan 45 uur, ontvangen een evenredig lagere bezoldiging.

2. Het vorige lid is niet van toepassing op den portier en op hen, die wachtdiensten verrichten.

5. Een periodieke loonsverhooging of eene loonsverhooging wegens het bereiken van een hoogeren leeftijd gaat in op den eersten dag der

week, waarin de belanghebbende recht op het verhoogde loon heeft.

6. De aanwijzing van hen, die tot de vaklieden behooren, en de indeeling der jeugdige werklieden in de voor hen geldende loongroepen, geschieden door den Muntmeester.

7. 1. Voor het genot van woning wordt op het normale loon van den inwonenden amanuensis en van den inwonenden portier een aftrek toegepast van 10 ten honderd. Indien de belanghebbende aantoont, dat de huurwaarde zijner woning, bepaald naar artikel 10 der Wet op de Personeele Belasting 1896, minder bedraagt dan de aftrek, wordt deze op het bedrag van die huurwaarde gesteld, met dien verstande, dat de aftrek voor inwoning nimmer daalt beneden een bedrag, overeenkomend met 7 ten honderd van de bezoldiging.

2. Voor het genot van vuur en licht wordt een aftrek toegepast van 3 ten honderd; voor het genot van vuur geldt een aftrek van 2 ten honderd van de bezoldiging en voor het genot van over eene leiding geleverd water van 5 ten honderd van den ter zake van het genot van woning toegepasten aftrek.

3. Voor de dienstkleeding van den portier, die hem van Rijkswege wordt verstrekt, en die bestaat uit jas, pantalon en pet, wordt afgetrokken een bedrag van f 40 per jaar.

8. Aan werklieden, die gedeeltelijk met de gewone werkzaamheden, gedeeltelijk met waakdiensten zijn belast, wordt een loon toegekend, dat voor een nachtwacht f 1.80, voor een avond- en Zondagwacht f 1.35 per week meer bedraagt, dan het loon vastgesteld voor de groep, waartoe deze werklieden behooren.

9. Een werkman, wien wordt opgedragen werkzaamheden te verrichten, die, naar het oordeel van den Muntmeester, tot de werkzaamheden van een hoogere groep behooren, geniet over den tijd dier werkzaamheden het loon van de loongroep, volgende op die, waarin hij zelf is gerangschikt, mits deze werkzaamheden onafgebroken langer dan één dag duren.

10. 1. Wanneer er op grond van meer dan gewone ijver en geschiktheid, aanleiding is aan een werkman een hooger loon toe te kennen, dan hem krachtens de vorige artikelen toekomt, bedraagt deze verhooging, door den Muntmeester toe te kennen, ten hoogste 5 cents per uur.

2. Indien een werkman van buitengewone geschiktheid voor zijn werk blijk geeft, kan hem in een zeer bijzonder geval door den Muntmeester eene extra of binnentijdsche periodieke verhooging worden toegekend.

11. Wanneer het noodzakelijk is, dat de werkzaamheden in één of meer afdeelingen, in twee of drie ploegen plaats hebben, met behoud van den normalen arbeidsduur per dag, dan wordt aan hen, die daaraan deel nemen, eene verhooging van het uurloon van ten hoogste 20 cents toegekend, voor de uren tusschen 6 uur des namiddags en 6 uur des voormiddags gedurende welke door hen gewerkt wordt.

12. Voor overwerk, dat een werkman op eene door of namens den Muntmeester verstrekte lastgeving in tijdloon heeft verricht, wordt hem toegekend zijn tijdloon, berekend over den duur van het overwerk, doch met eene verhooging van 50 pct. voor zoover het overwerk tusschen 10 uur des namiddags en middernacht, van 100 pct. voor zoover het tusschen middernacht en 5 uur des voormiddags en van 25 pct. voor zoover het op andere uren plaats had.

Bijzondere artikelen.

13. Boven en behalve het loon, naar de regelen van dit Besluit toe te kennen, genieten de werklieden, bij wijze van tijdelijke toelage, voor hunne wettige of wettelijk erkende, zoomede voor de uit een vroeger huwelijk van hun echtgenoot gesproten kinderen beneden den leeftijd van 18 jaar, die zij op den 1sten Januari van het jaar bezitten, een kindertoelage tot een bedrag van 3 ten honderd van de bezoldiging, met een minimum van f 1 per week en per kind.

De verdere voorwaarden, gesteld voor eene toelage voor ambtenaren in artikel 21 van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 (*Staatsblad* n°. 476), zooals dat laatstelijk is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 27 December 1924 (Staatsblad n°. 584), vinden ten deze overeenkomstige toepassing.

14. Ons Besluit van 7 Juli 1920 (*Staatsblad* n°. 353), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 5 December 1923 (*Staatsblad* n°. 539) wordt ingetrokken.

Overgangsbepaling.

Aan een werkman, die op 31 December 1924 in dienst was, wordt van 1 Januari 1925 af een wekelijksche loontoeslag toegekend, ten bedrage van het verschil van het weekloon op 31 December 1924 genoten, en het weekloon, zooals dit zou zijn, indien de onder art. 1 en 3 van dit besluit opgenomen tabellen van weekloonen op laatstbedoelden datum van kracht waren.

De in het vorige lid bedoelde loontoeslag vervalt bij de toekenning van een weekloonsverhooging gelijk aan of grooter dan dien toeslag.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 8 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. BESLUIT, houdende nadere bepalingen omtrent uitvoer van bier met afschrijving van accijns. S. 267.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 23sten Mei 1925, n°. 191, Accijnzen;

Gelet op artikel 36 der Bierwet 1917 (*Staatsblad* n°. 190);

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Juni 1925, n°. 51);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 13 Juni 1925, n°. 88;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Het laatste lid van artikel 3 van Ons besluit van 6 Februari 1917 (*Staatsblad* n°. 208) wordt vervangen door het navolgende:

Het verschil tusschen deze laatste dichtheid en die van zuiver water bij dezelfde temperatuur, uitgedrukt in graden en tienden van graden als bedoeld zijn in artikel 1 der Bierwet 1917 (*Staatsblad* n°. 190) en vermenigvuldigd met

100/95 van de in hectoliters en liters uitgedrukte hoeveelheid van het ten uitvoer aangegeven bier, waarvan het onderzochte monster afkomstig is, levert na verwaarloozing van onderdeelen, kleiner dan tienden van hectolitergraden, het in den aanvang dezer bedoelde aantal hectolitergraden op.

Indien de bierbrouwer ten genoegen van den inspecteur der accijnzen binnen wiens ambtsgebied de brouwerij is gelegen, aantoont dat bier hetwelk in flesschen wordt uitgevoerd, vooraf is gepasteuriseerd, wordt de in het vorig lid bedoelde vermenigvuldigingsfactor vervangen door 100/90.

2. Dit besluit is van toepassing op alle partijen bier ten uitvoer aangegeven na den 1sten Juli 1925.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 6 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. BESLUIT ter uitvoering van artikelen der Kieswet, der Provinciale wet en der Gemeentewet. S. 268.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 3 Juni 1925, nº. 4544, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 Juni 1925, nº. 14);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 16 Juni 1925, nº. 4923, afd. B. B.;

Gezien de Kieswet, de Provinciale Wet en de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

I. In art. 21 van Ons besluit van 12 December 1917 (*Staatsblad* nº. 692), sedert gewijzigd, wordt achter het woord: „processenverbaal" ingevoegd: „en besluiten".

II. In model XI, vastgesteld bij Ons besluit van 27 April 1922 (*Staatsblad* nº. 230), wordt onder het hoofd: „Verdeeling der plaatsen over de lijstengroepen, stellen gelijkluidende lijsten en op zich zelve staande lijsten" inplaats van de laatste vier volzinnen, gelezen:

„(In te vullen, wanneer art. 100, derde lid, der Kieswet, geen toepassing vindt).

Derhalve zijn toegekend ..... plaatsen, terwijl te vervullen zijn ..... plaatsen, zoodat nog te vervullen blijven ..... plaatsen.

Overeenkomstig art. 100, tweede lid, eersten volzin, der Kieswet wordt van de nog te vervullen plaatsen achtereenvolgens eene toegekend aan:

Lijstengroep. Stel gelijkluidende lijsten. Op zich zelve staande lijst.	Overschot.

Na toepassing van art. 100, eerste lid en tweede lid, eersten volzin, zijn vervuld ..... plaatsen, zoodat nog te vervullen blijven ..... plaatsen.

Overeenkomstig art. 100, tweede lid, derden volzin, der Kieswet wordt van deze plaatsen achtereenvolgens eene toegekend aan:

Lijstengroep. Stel gelijkluidende lijsten. Op zich zelve staande lijst.	Gemiddeld aantal stemmen per toegekende plaats

(Indien de laatste volzin van art. 100, tweede lid, der Kieswet toepassing vindt, wordt dat hier vermeld).

(In te vullen wanneer art. 100, derde lid der Kieswet toepassing vindt).

Derhalve zijn toegekend ..... plaatsen, terwijl te vervullen zijn ..... plaatsen, zoodat nog te vervullen blijven ..... plaatsen.

Overeenkomstig art. 100, derde lid, der Kieswet wordt van die plaatsen achtereenvolgens eene toegekend aan:

Lijstengroep. Stel gelijkluidende lijsten. Op zich zelve staande lijst.	Gemiddeld aantal stemmen per toegekende plaats

(Indien de laatste volzin van art. 100, derde lid, der Kieswet toepassing vindt, wordt dit hier vermeld).

(Indien aan een lijstengroep, aan een stel gelijkluidende, niet van eene groep deel uitmakende lijsten, of aan eene op zich zelve staande lijst een of meer plaatsen zouden moeten worden toegekend boven het aantal der candidaten, vindt toepassing plaats van art. 102 der Kieswet en wordt dit hier vermeld)."

III. Voor de ingevolge de artikelen 130, 137 en 141 der Kieswet, de artikelen 11*a*, 11*b* en 70*d* der Provinciale Wet en de artikelen 16*a*, 18*a* en 38*b* der Gemeentewet, op te maken besluiten worden vastgesteld de bij dit besluit gevoegde modellen genummerd XV, XVII en XVIII, ter vervanging van de modellen onder dezelfde nummers vastgesteld bij Ons besluit van 27 April 1922 (*Staatsblad* nº. 230).

IV. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aán den Raad van State.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 29 *Juni* 1925.)

MODEL XV. (Artikel 130 der Kieswet, 11*a* der Provinciale Wet, 16*a* der Gemeentewet).

Besluit van den Voorzitter van het Centraal Stembureau [1], bedoeld in artikel 130 der Kieswet (artikel 11*a* der Provinciale Wet, 16*a* der Gemeentewet) ter benoeming van een lid van ..... noodzakelijk geworden door het niet aannemen van zijne (hare) benoeming door ..... (naam en voorletters of voornamen) ..... (woonplaats).

De Voorzitter van het Centraal Stembureau ;

Gezien de bij hem ingekomen mededeeling van ....., waarin deze kennis geeft de benoeming tot lid van ..... niet aan te nemen ; (Indien binnen den daarvoor bepaalden termijn geen kennisgeving van een benoemde is ingekomen ten gevolge waarvan hij (zij) geacht wordt zijne (hare) benoeming niet aan te nemen, dit feit te vermelden).

Overwegende :

dat blijkens het proces-verbaal van de zitting van het Centraal Stembureau van ..... ; was gekozen op lijst N°..... in kieskring [2] ..... (op het stel gelijkluidende lijsten .....) ;

dat (hier te vermelden het geval, dat van een of meer op de lijst (gelijkluidende lijsten) voorkomende candidaten is ingekomen de schriftelijke mededeeling, bedoeld in artikel 130, eerste lid, laatsten zin, der Kieswet) en dat blijkens de in de artikelen 104 en 105 der Kieswet geregelde volgorde, op die lijst, (gelijkluidende lijsten), voor benoeming in aanmerking komt : ..... (naam en voorletters of voornamen) ..... (woonplaats).

(Zoo de naam van een candidaat, omdat hij (zij) overleden of reeds lid is van het college waarin de plaats te vervullen is, buiten rekening wordt gelaten, hiervan melding te maken en te constateeren, dat de voor benoeming in aanmerking komende uit dien hoofde volgens de voorgeschreven volgorde moet worden benoemd).

(Indien het geval zich voordoet, bedoeld in artikel 142 der Kieswet, 70*b* der Provinciale Wet of 38*c* der Gemeentewet, hiervan melding te maken en de daardoor noodige wijziging in het besluit aan te brengen) ;

verklaart mitsdien .....
benoemd tot lid van .....

Gedaan te ....., den .....

voorzitter.

Behoort bij Koninklijk besluit van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 268).

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

---

[1] Zie artikel 8, tweede lid, van het Koninklijk besluit van 12 December 1917 (*Staatsblad* n°. 692), sedert gewijzigd.

[2] In te vullen het nummer van den kieskring en voor de verkiezingen van de leden van de Tweede Kamer en van de Provinciale Staten bovendien den naam der gemeente waar het hoofdstembureau gevestigd is.

MODEL XVII. (Artikel 137 der Kieswet, 70*d* der Provinciale Wet en 38*b* der Gemeentewet).

Besluit van den Voorzitter van het Centraal Stembureau [1] bedoeld in artikel 137 der Kieswet (artikel 70*d* der Provinciale Wet, 38*b* der Gemeentewet), ter benoeming van een lid van ..... noodzakelijk geworden door ..... tot niet-toelating als lid van ..... (naam en voorletters of voornamen) ..... (woonplaats), op grond dat hij (zij) niet voldoet aan de vereischten, voor het lidmaatschap gesteld.

De Voorzitter van het Centraal Stembureau ;[1]

Gezien het bij hem ingekomen schrijven van den griffier van ....., waarin deze kennis geeft dat de ..... in ..... vergadering van ..... besloten heeft (hebben) ..... niet toe te laten als lid, op grond dat hij (zij) niet voldoet aan de vereischten voor het lidmaatschap.

(Indien het betreft de verkiezing van de leden van den gemeenteraad, treedt voor „het ingekomen schrijven van den „griffier" in de plaats : „de mededeeling van de einduitspraak").

Overwegende dat

(voorts gelijk aan model XV).

Behoort bij Koninklijk besluit van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 268).

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

MODEL XVIII. (Artikel 141 der Kieswet, 11*b* der Provinciale Wet, 18*a* der Gemeentewet).

Besluit van den Voorzitter van het Centraal Stembureau [1] bedoeld in artikel 141 der Kieswet (artikel 11*b* der Provinciale Wet, 18*a* der Gemeentewet) ter benoeming van een lid van ..... noodzakelijk geworden door het openvallen van een plaats in .....

De Voorzitter van het Centraal Stembureau ;[1]

Gezien het aan hem gericht schrijven van ....., waarin deze mededeelt (mededeelen) dat door ..... opengevallen is een plaats in ..... ;

(Indien het betreft de verkiezing van een lid van den gemeenteraad, treedt voor het ingekomen schrijven in de plaats de overweging, dat ter kennis van den voorzitter is gekomen, dat de plaats van ..... is opengevallen).

Overwegende dat

(voorts gelijk aan model XV).

Behoort bij Koninklijk besluit van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 268).

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

CH. RUYS DE BEERENBROUCK

---

[1] Zie art. 8, tweede lid, van het Koninklijk besluit van 12 December 1917 (*Staatsblad* n°. 692), sedert gewijzigd.

23 *Juni* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het tusschen *Nederland* en de andere in de Centrale Commissie voor de Rijnvaart vertegenwoordigde Staten gesloten verdrag van 14 December 1922, met daarbij behoorend aanvullend protocol van 22 December 1923 (*Staatsblad* 1924 nº. 528), strekkende tot vervanging van de artikelen 15 tot en met 21 der Rijnvaartakte van 17 October 1868 (*Staatsblad* 1869, nº. 75) en van het verdrag van 4 Juni 1898 (*Staatsblad* 1899 nº. 277). S. 269.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de wet van den 21sten November 1924 (*Staatsblad* nº. 528), houdende goedkeuring van het verdrag van 14 December 1922 met daarbij behoorend aanvullend protocol van 22 December 1923, gesloten tusschen *Nederland* en de andere in de Centrale Commissie voor de Rijnvaart vertegenwoordigde Staten, en strekkende tot vervanging van de artikelen 15 tot en met 21 der Rijnvaartakte van 17 October 1868 (*Staatsblad* 1869, nº. 75) en van het verdrag van 4 Juni 1898 (*Staatsblad* 1899, nº. 277);

Overwegende, dat eerstgenoemd verdrag met protocol, waarvan een afdruk en een vertaling bij dit Besluit zijn gevoegd, door de betrokken Staten is bekrachtigd en dat de akten van bekrachtiging te *Straatsburg* zijn nedergelegd in de archieven van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart, en wel door *België* op 19 Mei 1924, door *Frankrijk* op 28 Mei 1924, door *Zwitserland* op 4 October 1924, door *Nederland* op 1 December 1924, door *Italië* op 15 December 1924, door *Duitschland* op 27 April 1925 en door *Groot-Brittannië* op 8 Juni 1925;

Overwegende, dat genoemd verdrag van 14 December 1922, overeenkomstig art. 7, alsmede het aanvullend protocol van 22 December 1923, in werking zullen treden 30 dagen na de dagteekening van de sluiting van het procesverbaal der nederlegging van de akten van bekrachtiging, derhalve op 8 Juli 1925;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 11den Juni 1925, Directie van het Protocol, nº. 16462;

Hebben goedgevonden en verstaan:

meergenoemd verdrag met aanvullend protocol te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.[1]

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 6 *Juli* 1925.)

VERTALINGEN.

—

PROTOKOL 43.

Straatsburg, 14 December 1922.

Met het doel in de bepalingen van de herziene Rijnvaartakte van 17 October 1868, die betrekking hebben op de regeling voor de patenten van Rijnschippers, en in het verdrag van 4 Juni 1898, de wijzigingen aan te brengen noodig geacht om deze regeling in overeenstemming te brengen met de tegenwoordige behoeften, heeft de Centrale Commissie voor de Rijnvaart, bestaande uit:

de heeren CHARGUÉRAUD, *Voorzitter*

Duitsche Staten:	SEELIGER
	PETERS
	FUCHS
	KOCH
België:	ROYERS
	BRUNET
Frankrijk:	MAHIEU
	SILVAIN DREYFUS
	FROMAGEOT
	BERNINGER
Groot Brittannië:	BALDWIN
Italië:	SINIGALIA
Nederland:	VAN EYSINGA
	KRÖLLER
	JOLLES
Zwitserland:	HEROLD
	VALLOTTON
	HOSTIE, *Secretaris-Generaal.*

zonder te willen vooruitloopen op de toepassing en de uitlegging van artikel 356 van het Verdrag van Versailles, van 28 Juni 1919, het navolgende besluit genomen:

VERDRAG

betreffende de regeling der patenten voor Rijnschippers, ter vervanging van de artikelen 15 tot en met 21 van de Akte van 17 October 1868 en van het Verdrag van 4 Juni 1898.

Art. 1. Het recht om een vaartuig te besturen op den Rijn boven de brug van Duisburg-Hochfeld komt slechts toe aan hem, die in het bezit is van een Rijnschipperspatent, verleend door de bevoegde autoriteit van een der verdragsluitende Staten.

Deze bepaling geldt niet voor bestuurders van vaartuigen metende minder dan 15 ton, voor zoover zij niet zijn sleepbooten.

2. Het patent wordt verleend voor den geheelen Rijn of voor bepaalde gedeelten.

Het vermeldt de gedeelten van den waterweg, waarvoor het geldt en de soorten van vaartuigen, welke de bezitter bevoegd is te besturen. Het geeft het recht elk vaartuig van de in het patent genoemde soorten te besturen onverschillig tot welken Staat het behoort.

3. De voorwaarden waaronder de autoriteiten, bedoeld in artikel 1, gehouden zijn een schipperspatent te verleenen, worden omschreven in een reglement in gemeen overleg vastgesteld.

4. De bezitter van een patent, die, op welke wijze ook, een aan hem verleend patent laat komen in handen van een persoon, die een zoodanig stuk niet bezit, met het oogmerk dien in de gelegenheid te stellen krachtens dit patent de scheepvaart op den Rijn uit te oefenen, zal, naar mate van de omstandigheden, worden gestraft met tijdelijke of definitieve intrekking van dit stuk.

Elk persoon, die, niet voorzien van een aan hem verleend patent, de scheepvaart op den Rijn uitoefent en zich daarbij bedient van een

[1] Zie voor de Fransche tekst de Wet van 21 November 1924, S. 528.

aan een ander persoon verleend patent, zal gedurende een termijn, naar mate van de omstandigheden te bepalen, van het verkrijgen van een schipperspatent zijn uitgesloten.

5. Het patent zal door den Staat, die het heeft verleend, worden ingetrokken ten aanzien van den bezitter, die blijk heeft gegeven van een onbekwaamheid, welke een gevaar oplevert voor de scheepvaart, of die is veroordeeld, hetzij wegens herhaalde douane-overtredingen, hetzij wegens ernstige vergrijpen ten opzichte van den eigendom. De intrekking van het patent kan geschieden bij wijze van tijdelijken maatregel. Zij wordt ter kennis gebracht van de andere autoriteiten, welke tot het verleenen der patenten bevoegd zijn.

6. Vanaf het oogenblik waarop dit Verdrag in werking treedt, zullen de artikelen 15 tot en met 21 van de herziene Rijnvaartakte van 17 October 1868 en het Verdrag van 4 Juni 1898 vervallen zijn.

7. Dit Verdrag zal zoo spoedig mogelijk worden geratificeerd.

Het zal in werking treden dertig dagen na de dagteekening van de sluiting van het proces-verbaal der nederlegging van de ratificaties.

Het onderhavige protokol wordt voorloopig opengehouden.

(*geteekend :*) CHARGUÉRAUD
SEELIGER
PETERS
FUCHS
ROYERS
BRUNET
MAHIEU
SILVAIN DREYFUS
FROMAGEOT
BERNINGER
BALDWIN
SINIGALIA
VAN EYSINGA
KRÖLLER
JOLLES
HEROLD
VALLOTTON
HOSTIE

PROTOKOL 22

zijnde een aanvullend protokol op protokol 43 *van* 14 *December* 1922.

Straatsburg, 22 December 1923.

De ondergeteekenden, leden der Commissie, zijn overeengekomen te verklaren, dat de bepalingen voorkomende in het Verdrag van 14 December 1922 met de interpretatieve verklaringen opgenomen in Protokol N°. 27 van de eerste zitting van 1923, [1] voorloopig toegepast zullen worden tot de algemeene herziening van het Verdrag van Mannheim van 17 October 1868 en dat op zijn laatst na het verstrijken van een termijn van twee jaar na het in werking stellen van het onderhavige Verdrag, deze bepalingen aan een hernieuwd onderzoek zullen worden onderworpen, aan de hand van de ondervinding, die ter zake gedurende dien tijd is opgedaan. In den tusschentijd zullen de Rijnvaart Commissarissen der verdragsluitende Regeeringen aan de Commissie alle ter zake dienstige inlichtingen verschaffen nopens de toepassing van genoemde bepalingen en de gevolgen, welke die toepassing heeft gehad voor de Rijnvaart.

Voorts is het wel te verstaan dat, in afwijking van de bepaling van art. 1 van het Verdrag, gedurende bovengenoemden termijn, de onderhavige bepalingen toepasselijk zullen zijn boven het Spijksche Veer en niet alleen boven de brug van Duisburg—Hochfeld.

Zoolang de afwijking, welke is vastgelegd in de vorige alinea, gehandhaafd wordt, zal de inhoudsspecificatie, opgesomd in art. 1 van het Reglement van 14 December 1922, geen toepassing vinden.

Het onderhavige protokol zal beschouwd worden als integreerend deel van de overeenkomst van 14 December 1922.

(*geteekend :*) JEAN GOUT
SEELIGER
PETERS
FUCHS
WAND
SEGERS
BRUNET
MAHIEU
SILVAIN DREYFUS
FROMAGEOT
BERNINGER
BALDWIN
ROSSETTI
SINIGALIA
VAN EYSINGA
KRÖLLER
JOLLES
HEROLD
VALLOTTON
HOSTIE.

---

23 *Juni* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het verdrag met bijbehoorend protocol ter vereenvoudiging van douaneformaliteiten van 3 November 1923 (*Staatsblad* 1925, n°. 118). S. 270.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de wet van den 26sten Maart 1925 (*Staatsblad* n°. 118), houdende goedkeuring van het verdrag met bijbehoorend protocol ter vereenvoudiging van douaneformaliteiten, van

---

[1] Uittreksel uit de Resolutie van Protokol 27-1-1923.

„Het is wel te verstaan, dat wat betreft de patenten, de qualificatie „lid van de bemanning (scheepsjongen uitgesloten)" (Protokol 44, art. 1) slechts toepasselijk is op hen, die in het bezit zijn van een certificaat van nautische bekwaamheid en geschiktheid tot bevelvoering en op de varensgezellen, die gedurende minstens twee jaar gevaren hebben op zee of op een rivier en dat de uitdrukking „den geheelen Rijn" in art. 2 van Protokol 43 slechts toepasselijk is op het riviergedeelte, bedoeld in art. 1.

De Commissie is van oordeel, dat de qualificatie „chaland" in art. 1 van Protokol 44 betrekking moet hebben op alle vaartuigen, die niet voorzien zijn van mechanische middelen van voortbeweging en behoudt zich het recht voor bij voorkomende gelegenheid tot herstel van deze materieele onjuistheid over te gaan."

welk verdrag en protocol een afdruk, benevens een vertaling, bij dit Besluit zijn gevoegd ;

Overwegende, dat genoemd verdrag en protocol door Ons zijn bekrachtigd en dat Onze akte van bekrachtiging op 30 Mei 1925 te *Genève* is nedergelegd in de archieven van den Volkenbond ;

Overwegende, dat het verdrag, overeenkomstig art. 26, voor *Nederland, Nederlandsch-Indië, Suriname* en *Curaçao* in werking zal treden op den 90sten dag na de nederlegging van Onze akte van bekrachtiging, dus op 28 Augustus 1925 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 11 Juni 1925, Directie van het Protocol, nº. 15927 ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

meergenoemd verdrag en protocol te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad.*[1]

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 19 *Juli* 1925.)

VERTALING.

—

INTERNATIONAAL VERDRAG VOOR DE VEREENVOUDIGING VAN DOUANE-FORMALITEITEN.

Wenschende de toepassing te verzekeren van het beginsel van de rechtvaardige behandeling van den handel, zooals dat is neergelegd in artikel 23 van het Volkenbondverdrag ;

Overtuigd, dat bevrijding van den internationalen handel van den last van onnoodige, overdreven of willekeurige douane- of dergelijke formaliteiten een belangrijke stap naar de bereiking van dit doel zou beteekenen ;

Overwegende, dat de beste wijze om het voorgestelde doel te bereiken is een internationale overeenkomst tot stand te brengen, gegrond op een rechtvaardige wederkeerigheid ;

Hebben besloten te dien einde een Verdrag te sluiten ;

Weshalve de Hooge Verdragsluitende Partijen als haar Gevolmachtigden hebben benoemd :

. . . . . .

die, na mededeeling van hunne volmachten, welke in goede orde zijn bevonden, het volgende zijn overeengekomen :

Art. 1. Teneinde onderling het beginsel en de bepalingen van artikel 23 van het Volkenbondverdrag, voorzoover betreft de rechtvaardige behandeling van den handel, toe te passen, verbinden de Verdragstaten zich hun handelsbetrekkingen niet te belemmeren door overdreven, onnoodige of willekeurige douane- of dergelijke formaliteiten.

Te dien einde verbinden de Verdragstaten zich, door alle gepaste wetgevende of administratieve maatregelen de herziening te bevorderen van de bepalingen, neergelegd in hun wetten of reglementen of in de voorschriften en instructies van hun administratieve autoriteiten, voor zoover betreft de douane- en dergelijke formaliteiten, teneinde deze te vereenvoudigen en van tijd tot tijd aan te passen aan de behoeften van de handelsbetrekkingen met het buitenland en daarbij iedere belemmering te vermijden, die niet noodzakelijk zou zijn voor de bescherming van de wezenlijke belangen van het land.

Art. 2. De Verdragstaten verbinden zich het beginsel van de rechtvaardige behandeling nauwlettend in acht te nemen, ten aanzien van douane- of dergelijke voorschriften of behandeling, formaliteiten ter zake van het afgeven van consenten, wijze van verificatie of onderzoek of alle andere onderwerpen, bedoeld in dit Verdrag ; en overeenkomstig dit beginsel komen zij overeen zich te dezer zake te onthouden van iedere onrechtvaardige achterstelling, die gericht zou zijn tegen den handel van eenigen Verdragstaat.

Het hierboven bedoeld beginsel blijft van toepassing zelfs in de gevallen, waarin zekere Verdragstaten, overeenkomstig hun wetgeving of hun handelsovereenkomsten, elkander nog grootere faciliteiten zouden toekennen dan die, welke voortvloeien uit dit Verdrag.

Art. 3. Op grond van de ernstige belemmeringen, die verboden en beperkingen van invoer of van uitvoer aan den internationalen handel in den weg leggen, verbinden de Verdragstaten zich om, zoodra de omstandigheden hun dit mogelijk zullen maken, alle maatregelen te nemen en toe te passen, die geschikt zullen zijn om zoodanige verboden en beperkingen tot een minimum terug te brengen en in ieder geval om inzake consenten, die in afwijking van de invoer- of uitvoerverboden worden uitgereikt, alle noodige maatregelen te nemen :

a. opdat de voorwaarden, waaraan voldaan, en de formaliteiten, welke vervuld moeten worden om deze consenten te verkrijgen, onmiddellijk in zoo duidelijken en zoo nauwkeurigen vorm als mogelijk is ter kennis van het publiek worden gebracht ;

b. opdat de wijze van afgifte van deze stukken zoo eenvoudig mogelijk zij en zoo weinig mogelijk onderhevig aan wijziging ;

c. opdat het onderzoek van de aanvragen en de afgifte van de consenten aan de belanghebbenden met den grootst mogelijken spoed worde verricht ;

d. opdat het stelsel van afgifte van consenten zoodanig worde ingericht, dat een handel in dergelijke documenten worde voorkomen. Te dien einde zullen de consenten, wanneer zij worden afgegeven aan personen, den naam moeten vermelden van den houder en niet door een ander mogen worden gebruikt ;

e. opdat, ingeval van het vaststellen van contingenten, de formaliteiten, die opgelegd worden door het land van invoer, niet zoodanig zijn, dat zij een rechtvaardige toebedeeling van de hoeveelheid goederen, waarvan de invoer wordt toegestaan, beletten.

Art. 4. De Verdragstaten zullen onverwijld alle reglementen betreffende douane- en dergelijke formaliteiten, evenals alle wijzigingen, die hierin worden aangebracht, voorzoover deze tot dusverre niet zouden zijn bekend gemaakt, op zoodanige wijze publiceeren, dat

[1] Zie voor de Fransche en Engelsche tekst de wet van 26 Maart 1925, S. 118.

de betrokken personen hiervan kennis kunnen nemen, en aldus de nadeelen vermijden, die zouden kunnen voortvloeien uit de toepassing van douane-formaliteiten, die zij niet kennen.

De Verdragstaten verbinden zich, geen enkelen maatregel betreffende de douaneregeling in werking te doen treden, die niet van te voren ter kennis van het publiek zal zijn gebracht, hetzij door middel van publicatie in het Staatsblad van het land, of door eenig ander geschikt officieel of particulier middel van publiciteit.

Dezelfde verplichting tot voorafgaande bekendmaking is van toepassing op alles wat betreft de tarieven, evenals de verboden en beperkingen van invoer of van uitvoer.

Intusschen zullen in gevallen van zoo bijzonderen aard, dat voorafgaande bekendmaking nadeel zou kunnen toebrengen aan de wezenlijke belangen van het land, de bepalingen van lid 2 en 3 van dit artikel haar verplichtend karakter verliezen. In zoodanige gevallen zal echter de bekendmaking zooveel mogelijk moeten samenvallen met het in werking treden van den genomen maatregel.

Art. 5. Iedere Verdragstaat, die door achtereenvolgende toevoegingen of veranderingen zijn douane-tarief voor een belangrijk aantal artikelen zal hebben gewijzigd, zal hiervan aan het publiek een duidelijk overzicht moeten geven door in een gemakkelijk toegankelijken vorm alle rechten, welke van toepassing zijn tengevolge van het geheel der geldende bepalingen, te publiceeren.

Te dien einde zullen alle rechten, welke geheven worden door de douane-autoriteiten op grond van den invoer of van den uitvoer van goederen, op een stelselmatige wijze moeten worden aangeduid, onverschillig of daarbij sprake is van douanerechten, bijkomende onkosten, heffingen op verbruik, op vervoer, kosten van behandeling van goederen of dergelijke kosten, en in het algemeen heffingen van welken aard ook, met dien verstande, dat de hierboven bedoelde verplichting beperkt is tot de rechten en kosten, die voor rekening van den Staat en op grond van de vrijmaking van de ingevoerde of uitgevoerde goederen worden geheven.

Terwijl de heffingen, waaraan de goederen onderworpen zijn, aldus duidelijk worden aangegeven, zal men voorzoover betreft de heffingen op het verbruik en andere heffingen, die voor rekening van den Staat op grond van de vrijmaking van goederen worden geheven, duidelijk moeten aangeven of de buitenlandsche goederen onderhevig zijn aan een bijzondere belasting, voortvloeiende uit het feit, dat bij wijze van uitzondering deze belasting in het geheel niet of slechts gedeeltelijk kan worden geheven van de goederen van het land van invoer.

De Verdragstaten verbinden zich de noodige maatregelen te nemen om de kooplieden in staat te stellen zich officieele inlichtingen te verschaffen omtrent de douane-tarieven, en met name omtrent het bedrag der rechten, die ten opzichte van een bepaalde koopwaar worden geheven.

Art. 6. Ten einde de Verdragstaten en hun onderdanen in staat te stellen zoo spoedig mogelijk kennis te nemen van alle in de artikelen 4 en 5 bedoelde maatregelen, die van belang zijn voor hun handel, verbindt iedere Verdragstaat zich aan den diplomatieken vertegenwoordiger van ieder van de andere Staten of aan iederen anderen vertegenwoordiger, die voor dit doel wordt aangewezen en op zijn grondgebied verblijf houdt, alle publicaties te doen toekomen, die overeenkomstig de genoemde artikelen worden uitgegeven, met dien verstande, dat deze mededeeling moet geschieden terstond bij de bekendmaking, en in twee exemplaren. Bij gebreke van een diplomatiek of ander vertegenwoordiger zal de mededeeling aan den betrokken Staat geschieden op de wijze, die deze voor dit doel zal aangeven.

Iedere Verdragstaat verbindt zich bovendien alle publicaties, welke plaats hebben overeenkomstig de artikelen 4 en 5, zoodra deze zullen zijn verschenen, in tien exemplaren te doen toekomen aan het Secretariaat van den Volkenbond.

Iedere Verdragstaat verbindt zich eveneens alle douane-tarieven of wijzigingen in de tarieven, welke door hem worden vastgesteld, zoodra deze zullen zijn verschenen, in tien exemplaren toe te zenden aan het „Internationaal Bureau voor de bekendmaking van de Douanetarieven" te Brussel, waaraan door het internationale Verdrag van 5 Juli 1890 de vertaling en de bekendmaking der tarieven is opgedragen.

Art. 7. De Verdragstaten verbinden zich, zoowel door middel van hun wetgeving als van hun administratie, de meest geschikte maatregelen te nemen, teneinde willekeurige of onrechtvaardige toepassing van hun wetten en regelingen op douane- en dergelijk gebied te voorkomen, alsmede een beroep langs den administratieven, rechterlijken of scheidsrechterlijken weg te verzekeren aan hen, die door zoodanige misbruiken zouden kunnen zijn benadeeld.

Alle zoodanige maatregelen, die op dit oogenblik van kracht zijn of die in de toekomst zullen worden genomen, zullen moeten worden bekendgemaakt op de in de artikelen 4 en 5 aangegeven wijze.

Art. 8. Met uitzondering van de gevallen, waarin goederen zouden kunnen vallen onder een invoerverbod, en voorzoover de aanwezigheid der goederen niet noodzakelijk is voor de oplossing van het geschil, moeten de goederen, die het voorwerp uitmaken van een geschil met betrekking tot de toepassing van het tarief, de oorsprong, de herkomst of de waarde, op verzoek van den aangever onmiddellijk te zijner vrije beschikking worden gesteld, zonder dat de oplossing van het geschil wordt afgewacht, onder voorbehoud echter van de maatregelen, welke noodig kunnen zijn ter bescherming van de belangen van den Staat. Het is wel te verstaan, dat de terugbetaling van het in bewaring gegeven bedrag der rechten of de opheffing van de zekerheid, die de aangever heeft gesteld, plaats zal hebben, zoodra het geschil tot oplossing zal zijn gebracht, hetgeen in ieder geval zoo spoedig mogelijk zal moeten geschieden.

Art. 9. Teneinde de vorderingen te doen uitkomen, welke bereikt zijn in alles wat betrekking heeft op de vereenvoudiging van de douane- of dergelijke formaliteiten, als bedoeld in de voorafgaande artikelen, moet ieder van

de Verdragstaten, binnen een tijdsverloop van 12 maanden nadat dit Verdrag voor hem zal zijn in werking getreden, aan den Secretaris-Generaal van den Volkenbond een overzicht doen toekomen van de maatregelen, welke hij heeft genomen om de bedoelde vereenvoudiging te verzekeren.

Dergelijke overzichten zullen daarna iedere drie jaar en telkens wanneer de Raad van den Volkenbond het verzoekt, worden overgelegd.

Art. 10. Monsters en modellen, welke onderhevig zijn aan invoerrechten en niet door een verbod worden getroffen, zullen, wanneer zij worden ingevoerd door fabrikanten of kooplieden, gevestigd in een van de Verdragstaten, hetzij dit persoonlijk, hetzij door tusschenkomst van handelsreizigers geschiedt, met voorloopige vrijstelling van rechten worden toegelaten op het grondgebied van ieder van de Verdragstaten, onder voorbehoud, dat het voor de invoerrechten verschuldigde bedrag worde gestort, of zekerheid worde gesteld voor eventueele betaling van deze rechten.

Om van dit voorrecht gebruik te kunnen maken, moeten de fabrikanten of kooplieden en handelsreizigers zich gedragen overeenkomstig de wetten, reglementen en douaneformaliteiten, welke door de genoemde Staten ter zake zijn vastgesteld ; deze wetten en reglementen zullen aan de betrokkenen de verplichting kunnen opleggen, voorzien te zijn van een legitimatie-kaart.

Voor de toepassing van dit artikel worden als monsters of modellen beschouwd alle voorwerpen, bestemd om een bepaalde koopwaar weer te geven, echter onder voorbehoud eerstens, dat het mogelijk is deze voorwerpen behoorlijk te indentificeeren, wanneer zij weder worden uitgevoerd, en ten tweede, dat de invoer dier voorwerpen niet in zoodanige hoeveelheden of waarden plaats heeft, dat zij in hun geheel genomen niet meer het gebruikelijke karakter van monsters hebben.

De douane-autoriteiten van elk van de Verdragstaten zullen ten aanzien van de latere herkenning der monsters of modellen genoegen nemen met de merken, die er op zijn aangebracht door de douane-autoriteiten van een anderen Verdragstaat, mits deze monsters of modellen vergezeld zijn van een beschrijvende lijst, welke door de douane-autoriteiten van dien laatsten Staat is gewaarmerkt. Intusschen zullen aanvullende merken kunnen worden aangebracht op de monsters of modellen, door de douane-beambten van het land van invoer in alle gevallen, waarin deze zoodanigen aanvullenden waarborg noodzakelijk zouden achten om de herkenning van de monsters of modellen bij den wederuitvoer te verzekeren. Buiten dit laatste geval zal de verificatie door de douane uitsluitend bestaan in het vaststellen van de identiteit van de monsters en in het bepalen van het bedrag der rechten en kosten, die eventueel geëischt kunnen worden.

De termijn voor wederuitvoer is bepaald op minstens zes maanden, behoudens de bevoegdheid tot verlenging, welke is toegekend aan de douane-administratie van het land van invoer. Wanneer de toegestane termijn is verstreken, zal betaling van rechten over de monsters, die niet weder zijn uitgevoerd, worden verlangd.

Terugbetaling van rechten, gestort bij invoer of opheffing van de gestelde zekerheid in zake de betaling van die rechten, zal onverwijld geschieden bij alle kantoren aan de grens of binnen in het land, waaraan de noodige bevoegdheid daartoe zal zijn verleend, en wel eventueel onder aftrek van de rechten voor de monsters of modellen, die niet voor wederuitvoer zijn aangeboden. De Verdragstaten zullen de lijst van de kantoren, waaraan zoodanige bevoegdheid is verleend, bekend maken.

Ingeval een legitimatiekaart wordt vereischt, moet deze overeenkomen met het model, dat als bijlage is gevoegd bij dit artikel, en worden afgegeven door een autoriteit, te dien einde aangewezen door den Staat, waar de fabrikanten of kooplieden hunne onderneming gevestigd hebben. Op voorwaarde van wederkeerigheid zullen de legitimatiekaarten vrijgesteld zijn van een consulair of ander visum, met uitzondering van het geval, dat een Staat zou aantoonen, dat bijzondere of uitzonderingsomstandigheden hem verplichten een zoodanig visum te eischen. In zoodanig geval zullen de kosten van het visum op een zoo laag mogelijk bedrag moeten worden gesteld en de kosten der afgifte niet te boven mogen gaan.

De Verdragstaten zullen elkander rechtstreeks binnen zoo kort mogelijken termijn mededeeling doen van de lijst van de autoriteiten, waaraan de bevoegdheid wordt toegekend tot de afgifte van legitimatiekaarten : zij zullen eveneens hiervan mededeeling doen aan het Secretariaat van den Volkenbond.

In afwachting van de totstandkoming van het bovenomschreven stelsel, zullen de faciliteiten, die de Staten thans reeds verleenen, niet beperkt worden.

De bepalingen van dit artikel, met uitzondering van die, welke betrekking hebben op legitimatiekaarten, zijn op de monsters en modellen, die onderworpen zijn aan invoerrechten, niet onderhevig zijn aan invoerverboden, en ingevoerd worden door de fabrikanten, handelaars of handelsreizigers, gevestigd in één van de Verdragstaten, ook dan toepasselijk, wanneer deze fabrikanten, handelaars of handelsreizigers de monsters of modellen niet vergezellen.

(MODEL.)

NAAM VAN DEN STAAT

(Kantoor van afgifte)

LEGITIMATIEKAART VOOR HANDELSREIZIGERS

geldig gedurende twaalf maanden te rekenen van den dag van afgifte.

Goed voor ..... N°. van de kaart .....

Hierbij wordt verklaard, dat de houder van deze kaart, de heer ....., geboren te .....,

wonende te ....., straat ....., n°. .....

de eigenaar is van [1] .....

te .....

welke ten doel heeft den handel in .....

.....

firma

(of) handelsreiziger is in dienst van de .....

firma's

te .....

is
die eigenaar —— van [1] .....
zijn
welke ten doel heeft den handel in .....
De houder van deze kaart heeft het voornemen bestellingen te verzamelen in de hierbovenbedoelde landen en inkoopen te doen voor de hierbovengenoemde firma('s); hierbij wordt verklaard, dat de genoemde firma('s) gemachtigd is (zijn) om haar bedrijf en haar handel uit te oefenen te .....
en dat zij de wettelijk daarvoor verschuldigde belastingen betaalt (betalen).
(.....), den ..... 19....
Handteekening van den chef van de firma('s)
.....

Signalement van den houder :
Leeftijd .....
Lengte .....
Haar .....
Bijzondere kenteekenen ....

Handteekening van den houder
.....

Art. 11. De Verdragstaten zullen de gevallen, waarin certificaten van oorsprong worden geëischt, zooveel mogelijk beperken.

In overeenstemming met dit beginsel en met dien verstande, dat de douane-administraties haar volle recht van contrôle behouden ten aanzien van den werkelijken oorsprong der goederen en dientengevolge ook het recht om niettegenstaande de overlegging van certificaten alle andere bewijzen te vorderen, welke zij noodig oordeelen, aanvaarden de Verdragstaten de verplichting om zich overeenkomstig de volgende bepalingen te gedragen :

1°. de Verdragstaten zullen er naar streven om de voorschriften en formaliteiten met betrekking tot de afgifte en de erkenning van de certificaten van oorsprong, zoo eenvoudig en rechtvaardig mogelijk te maken en zij zullen ter kennis van het publiek brengen in welke gevallen de certificaten worden geëischt en onder welke voorwaarden zij worden afgegeven.

2°. De certificaten van oorsprong kunnen niet alleen worden afgegeven door de officieele autoriteiten van de Verdragstaten, maar ook door alle andere organisaties, daartoe bevoegd en de noodige waarborgen biedende, welke van te voren te dien einde door ieder van de betrokken Staten zijn goedgekeurd. Iedere Verdragstaat zal zoo spoedig mogelijk aan het Secretariaat van den Volkenbond een lijst mededeelen van de organisaties, die hij bevoegd zal hebben verklaard tot de afgifte van de certificaten van oorsprong. Iedere Staat behoudt zich het recht voor zijn goedkeuring van een van de aldus opgegeven organisaties in te trekken, wanneer hij vaststelt, dat deze organisatie op ongeoorloofde wijze de bedoelde certificaten heeft afgegeven.

3°. Ingeval goederen niet rechtstreeks uit het land van oorsprong worden ingevoerd, maar het land binnenkomen over het grondgebied van een derden Verdragstaat, zullen de douane-administraties de certificaten van oorsprong, zooals deze zijn opgemaakt door de bevoegde organisaties van dit derde land, aanvaarden, waarbij zij zich echter het recht voorbehouden om de juistheid van zoodanige certificaten op dezelfde wijze te verifieeren als ingeval van certificaten, die afgegeven zijn door het land van oorsprong.

4°. De douane-administraties zullen het overleggen van een certificaat van oorsprong niet verlangen :

a. wanneer de betrokkene afziet van de voordeelen van een behandeling, welker toepassing afhankelijk is van het overleggen van een zoodanig certificaat ;

b. wanneer reeds de aard van de goederen onbetwistbaar den oorsprong aanwijst en te dien aanzien een voorafgaande overeenkomst tusschen de betrokken Staten is getroffen ;

c. wanneer de goederen vergezeld zijn van een certificaat, waaruit blijkt, dat zij recht hebben op een regionale benaming, onder voorbehoud, dat dit certificaat afgegeven is door een daartoe bevoegde organisatie, goedgekeurd door het land van invoer.

5°. Wanneer de wetgeving van de betrokken landen zich er niet tegen verzet, moeten de douane-administraties, ingeval wederkeerigheid is verzekerd :

a. met uitzondering van gevallen waarin misbruik wordt vermoed, eveneens van de overlegging van een bewijs van oorsprong vrijstellen de invoeren, die klaarblijkelijk geen handelskarakter dragen of die, hoewel zij dat karakter dragen, slechts een geringe waarde hebben ;

b. certificaten van oorsprong, afgegeven voor goederen waarvan de uitvoer niet onmiddellijk heeft plaats gehad, aanvaarden, mits de afzending van deze goederen plaats heeft gehad binnen een termijn van een of twee maanden, naar gelang het land van afzending en het land van bestemming al dan niet aan elkander grenzen, met dien verstande, dat deze termijnen vatbaar zijn voor verlenging wanneer de redenen gegeven ter verklaring van de vertraging in het vervoer afdoende voorkomen.

6°. Wanneer om een aannemelijke reden de invoerder niet in staat is een certificaat van oorsprong bij den invoer van goederen over te leggen, zal het noodige uitstel voor het overleggen van dit stuk hem kunnen worden toegestaan op de voorwaarden, die de douane-administraties nuttig zullen oordeelen om de betaling van de eventueel verschuldigde rechten te waarborgen. Wanneer het certificaat later wordt overgelegd, zullen de rechten, die te veel betaald of gestort zijn, zoo spoedig mogelijk worden terugbetaald.

Bij de toepassing van deze bepaling, zal rekening worden gehouden met de gevolgen van een eventueel overschrijden van de vastgestelde contingenten.

7°. De certificaten zullen kunnen worden opgesteld, hetzij in de taal van het land van invoer, hetzij in die van het land van uitvoer ; de douane van het land van invoer heeft, ingeval van twijfel over de strekking van het stuk, het recht een vertaling er van te verlangen.

[1] Aanduiding van de fabriek of van de handelszaak.

N.B. Rubriek I moet alleen worden ingevuld, wanneer het betreft het hoofd van een instelling van handel of nijverheid.

8°. De certificaten van oorsprong zullen in beginsel vrijgesteld zijn van het consulair visum, met name wanneer zij uitgaan van de douane-administraties. Wanneer in uitzonderingsgevallen het consulaire visum vereischt blijft, kunnen de betrokken personen te hunner keuze de certificaten van oorsprong doen viseeren, hetzij door den consul van hun ressort, hetzij door den consul van een naburig ressort; de kosten van het visum zullen zoo gering mogelijk moeten zijn en die van de afgifte niet te boven mogen gaan, met name wanneer het zendingen van geringe waarde betreft.

9°. De bepalingen van dit artikel zijn van toepassing op alle stukken, die dienst doen als certificaten van oorsprong.

Art. 12. De zoogenaamde consulaire facturen zullen alleen verlangd mogen worden voorzoover het overleggen er van noodzakelijk is, hetzij om den oorsprong van de ingevoerde goederen vast te stellen, wanneer de oorsprong invloed kan hebben op de voorwaarden van toelating van de goederen, hetzij om de waarde er van vast te stellen ingeval van belasting naar de waarde, voor de toepassing waarvan de handelsfactuur niet voldoende zou zijn.

De vorm van de consulaire facturen zal vereenvoudigd worden teneinde alle verwarringen of moeilijkheden te vermijden en het opstellen van deze stukken door belanghebbenden te vergemakkelijken.

De kosten van het visum van de consulaire facturen zullen een vaste som bedragen, welk bedrag zoo laag mogelijk zal moeten zijn en voorts zullen voor eenzelfde factuur niet meer dan drie exemplaren mogen worden verlangd.

Art. 13. Wanneer de behandeling, die op een bepaalde soort van goederen bij invoer moet worden toegepast, afhankelijk is van de uitvoering van bijzondere technische voorwaarden nopens de samenstelling, den graad van zuiverheid, de hoedanigheid, den gezondheidstoestand, het gebied van productie of andere dergelijke omstandigheden, zullen de Verdragstaten er naar streven overeenkomsten te sluiten, krachtens welke de in het uitvoerende land afgegeven certificaten, evenals de zegels of merken, die daar zijn aangebracht om te waarborgen, dat bedoelde voorwaarden zijn vervuld, worden aanvaard, zonder dat deze goederen aan een tweede onderzoek of een nieuwe keuring in het land van invoer worden onderworpen, onder voorbehoud, dat bijzondere waarborgen kunnen worden verlangd, wanneer er reden bestaat om aan te nemen, dat aan de vereischte voorwaarden niet is voldaan. Het land van invoer zou eveneens alle waarborgen moeten hebben ten aanzien van de autoriteit, die de certificaten afgeeft, evenals ten aanzien van den aard en het karakter van het onderzoek, dat in het land van uitvoer wordt ingesteld. Anderzijds zouden de douane-autoriteiten van het land van invoer het recht moeten behouden om over te gaan tot een nieuw onderzoek, telkens wanneer er bijzondere redenen zouden zijn om dit te doen.

Teneinde de algemeene aanvaarding van zoodanige overeenkomsten te bevorderen, zou het nuttig zijn daarin op te nemen:

a. De methodes, die gelijkelijk zouden moeten worden gevolgd door alle laboratoria, belast met het verrichten van analyses of andere onderzoekingen, welke methodes periodiek dienen te kunnen worden herzien op verzoek van een of meer Staten, die partij zijn bij zoodanige overeenkomsten;

b. Aard en karakter van de onderzoekingen, in het land van ieder van de Staten, die partij zijn bij zoodanige overeenkomsten, te verrichten, waarbij in het bijzonder de graad van zuiverheid, welke voor de producten wordt verlangd, zoodanig worde vastgesteld, dat die eisch niet in werkelijkheid zou gelijk staan met een invoerverbod.

Art. 14. De Verdragstaten zullen de meest geschikte methodes onderzoeken tot het vereenvoudigen, het meer eenvormig en tevens meer redelijk maken — hetzij door individueele, hetzij door gemeenschappelijke actie — van de formaliteiten, welke betrekking hebben op het snel vrijmaken van goederen, het visiteeren van reizigersbagage, de behandeling van goederen in entrepôt, de pakhuishuren en de andere aangelegenheden als bedoeld in de bijlage van dit artikel.

Voor de toepassing van dit artikel zullen de Verdragstaten de in deze bijlage vervatte aanbevelingen in gunstige overweging nemen.

Bijlage bij artikel 14.

A. SNELLE VRIJMAKING VAN GOEDEREN.

Organisatie en uitoefening van den dienst.

1. Teneinde ophooping aan bepaalde grenskantoren te vermijden, is het wenschelijk, dat de praktijk van de vrijmaking aan de kantoren of entrepôts in het binnenland wordt vergemakkelijkt, wanneer de reglementen van den inwendigen dienst, de inrichting der vervoermiddelen en de aard van de goederen dit toelaten.

2. Het is wenschelijk, dat, behoudens in gevallen dat misbruik wordt vermoed, en onverminderd de rechten welke de Staten krachtens hunne wetgeving bezitten, de douaneloodjes of de zegels, welke door een Staat zijn aangebracht op transitogoederen of goederen die verzonden worden naar een entrepôt, door de andere Staten worden erkend en geëerbiedigd, onder voorbehoud van de bevoegdheid van deze laatste om de looding of verzegeling aan te vullen door nieuwe douanemerken aan te brengen.

In- en uitklaring der goederen.

3. Het is wenschelijk, dat de Staten, voorzoover dit mogelijk is en onverminderd de bevoegdheid om bijzondere kosten te heffen:

a. de in- en uitklaring van aan bederf onderhevige goederen buiten de uren, waarop de kantoren geopend zijn en buiten de werkdagen bevorderen;

b. het laden en lossen van vaartuigen en booten toestaan buiten de gewone werkdagen en diensturen van de douane, voorzoover hun wetgeving dit toelaat.

Faciliteiten toe te staan aan den aangever.

4. Het is wenschelijk, dat de geadresseerde, met inachtneming van de bepalingen van artikel 10 van de Berner Conventie van 14 October 1890 nopens het vervoer van goederen per spoor, gewijzigd door die van 19 September 1906, steeds vrij zal zijn, zelf de goederen bij de

douane aan te geven, of deze aangifte te laten doen door een door hem aan te wijzen persoon.

5. Het is wenschelijk, dat — daar waar dit stelsel uitvoerbaar zal worden geacht — een formulier wordt aangenomen, dat tegelijkertijd de aangifte voor de douane — in te vullen door den belanghebbende — het bewijs van verificatie en wanneer het betreffende land dit wenschelijk oordeelt, ook het bewijs van ontvangst voor de betaling van de invoerrechten bevat.

6. Het is wenschelijk, dat de Staten zich zooveel mogelijk er van onthouden zware straffen op te leggen voor lichte overtredingen inzake de voorgeschreven handelingen of reglementen in douane-aangelegenheden, In het bijzonder zal, ingeval het overleggen van documenten wordt vereischt voor de vrijmaking van goederen, wanneer daarbij een verzuim of een vergissing is begaan, waarbij klaarblijkelijk iedere bedriegelijke bedoeling ontbreekt en welke gemakkelijk hersteld kan worden, de eventueele boete tot een minimum behooren te worden beperkt, opdat deze boete zoo weinig bezwaarlijk mogelijk zij en geen ander karakter drage dan dat van een ordeboete, d. w. z. van een eenvoudige waarschuwing.

7. Het zou nuttig zijn de mogelijkheid te overwegen om voor de betaling of de zekerheidstelling voor de betaling van invoerrechten gebruik te maken van post- of bankchèques, gedekt door een vooraf gestelde blijvende borgstelling.

8. Het is wenschelijk, dat de douaneautoriteiten zooveel mogelijk gemachtigd worden om, wanneer de identiteit van de goederen te haren genoegen kan worden vastgesteld, in geval van wederuitvoer van de goederen, de bij den invoer betaalde rechten terug te betalen, mits deze goederen onafgebroken onder de contrôle van de douane zijn gebleven. Het is eveneens wenschelijk, dat geen uitvoerrechten worden geheven bij den wederuitvoer van deze goederen.

9. Het zou gewenscht zijn gepaste maatregelen te nemen ten einde te bevorderen, dat iedere vertraging wordt vermeden bij de vrijmaking van handelscatalogi en andere gelijksoortige drukwerken, bestemd voor reclame, wanneer deze over de post worden verzonden of verpakt worden met de goederen, waarop zij betrekking hebben.

10. Het is wenschelijk, dat in die gevallen waarin zekere stukken, die noodig zijn voor de douane-formaliteiten, het visum van een consul of van een andere autoriteit moeten dragen, het kantoor dat belast is met de afgifte van het visum er naar streeft zooveel mogelijk de dienstuuren aan te nemen, gebruikelijk in de handelskringen van de plaats, waar het kantoor zich bevindt; voorts is het wenschelijk, dat de kosten verschuldigd voor uren buiten den diensttijd, wanneer deze worden geheven, tot een zoo redelijk mogelijk bedrag worden beperkt.

B. Visitatie van reizigersbagage.

11. Het is wenschelijk de visitatie van hand-bagage zoo algemeen mogelijk te doen plaats vinden in de treinen, die geheel uit doorloopende wagens bestaan, hetzij tijdens de reis, hetzij tijdens het oponthoud van de treinen aan een grensstation.

12. Het is wenschelijk, dat de sub 11 aanbevolen handelwijze met betrekking tot de visitatie van reizigersbagage zooveel mogelijk wordt uitgestrekt tot reizen op zee en op rivieren. De visitatie zou, voor zoover dit mogelijk is, aan boord van de schepen moeten plaats hebben, hetzij onderweg, wanneer de overtocht niet lang duurt, hetzij bij aankomst in de haven.

13. Het is wenschelijk, dat in de douanelokalen en zooveel mogelijk ook in de spoorwegwagens en aan boord van schepen een opgave van de rechten en lasten, waaraan de voornaamste voorwerpen, die reizigers gewoonlijk bij zich hebben, zijn onderworpen, worde aangeplakt, evenals ook een opgave van artikelen, waarvan de invoer verboden is.

C. Behandeling van goederen in entrepôts en pakhuishuren.

14. Het is wenschelijk, dat de Staten in wier land instellingen van dezen aard nog niet bestaan, de oprichting van zoogenaamde „fictieve" of bijzondere entrepôts ter hand nemen of toestaan; deze inrichtingen zouden kunnen worden gebruikt voor goederen, die ten gevolge van hun aard bijzondere zorgen vereischen.

15. Het is wenschelijk, dat de pakhuishuren worden berekend naar billijken grondslag en op zoodanige wijze, dat zij als regel de dekking van de algemeene onkosten vermeerderd met de rente van het betrokken kapitaal niet te boven gaan.

16. Het is wenschelijk, dat ieder die goederen in een entrepôt heeft bevoegd zij om beschadigde goederen weder uit te slaan; deze goederen zouden in tegenwoordigheid van douanebeambten moeten worden vernietigd of aan den afzender moeten worden teruggezonden zonder aan de betaling van eenig douanerecht onderworpen te zijn.

D. Goederen die op het manifest voorkomen, maar niet gelost zijn.

17. Het is wenschelijk, dat invoerrechten niet worden vereischt voor die goederen, die, hoewel zij op het manifest voorkomen, niet werkelijk in het land worden ingevoerd, op voorwaarde dat dienaangaande voldoende bewijs wordt geleverd, hetzij door den vervoerder, hetzij door den kapitein, en wel binnen den termijn die daarvoor door de douane-administratie is vastgesteld.

E. Samenwerking van de betrokken diensten.

18. Het is wenschelijk de instelling van internationale spoorwegstations te ontwikkelen en de doeltreffende samenwerking te verwezenlijken tusschen de daarin gevestigde diensten der verschillende Staten.

Eveneens zou het aanbeveling verdienen om zooveel mogelijk overeenstemming te bereiken tusschen de bevoegdheden en de uren van openstelling van de naburige kantoren van twee aan elkander grenzende landen, aan weerszijde der grens gelegen, zoowel wanneer het betreft wegen en rivieren, als spoorwegen. De praktijk om douanekantoren van aan elkander grenzende landen in dezelfde plaats te vestigen, en indien doenlijk zelfs in hetzelfde gebouw, zou zooveel mogelijk algemeen moeten worden.

Teneinde de aanbevelingen, welke vervat zijn in deze afdeeling E te verwezenlijken, is het wenschelijk, dat een internationale Conferentie wordt bijeengeroepen, waaraan vertegenwoordigers van alle betrokken administraties en organisaties zouden moeten deelnemen.

Art. 15. Ieder van de Verdragstaten verbindt zich om onder voldoende waarborgen van de zijde van de vervoerders en onder voorbehoud van straffen volgens de wet ingeval van fraude of van onwettigen invoer, toe te staan, dat ingeschreven bagage rechtstreeks en ambtshalve, zonder douane-onderzoek aan de grens, wordt verzonden van de plaats van afzending in het buitenland naar een kantoor dat in het binnenland is gelegen, wanneer dit kantoor daarvoor is aangewezen. De Staten zullen lijsten van de aldus aangewezen kantoren bekendmaken. Het is wel te verstaan, dat de reiziger de bevoegdheid zal behouden zijn bagage aan te geven aan het eerste grenskantoor, waar hij het grondgebied betreedt.

Art. 16. De Verdragstaten zullen, onder voorbehoud van alle rechten inzake het stelsel van hun eigen wetgeving nopens tijdelijken in- en uitvoer zich zooveel mogelijk laten leiden door de beginselen uiteengezet in de bijlage van dit artikel met betrekking tot de behandeling van goederen die worden in- of uitgevoerd om een verdere bewerking te ondergaan, van voorwerpen die bestemd zijn voor openbare tentoonstellingen, hetzij deze een industrieel, commercieel, artistiek of wetenschappelijk doel hebben, van toestellen en voorwerpen bestemd voor proeven en demonstraties, van voertuigen voor toerisme of van verhuiswagens, van monsters, van verpakkingsmaterialen, van goederen, die uitgevoerd worden onder voorbehoud dat zij teruggezonden zullen worden en van andere dergelijke goederen.

Bijlage bij artikel 16.

1. Het is wenschelijk, dat de bepalingen van de wetten en reglementen op den tijdelijken in- en uitvoer, voorzoover de omstandigheden het zullen toelaten, worden vereenvoudigd en dat zij openbaar gemaakt worden op de wijze als voorzien in de artikelen 4 en 5 van dit Verdrag.

2. Het is wenschelijk, dat de uitvoeringsmaatregelen zooveel mogelijk het voorwerp zijn van algemeene regelingen, opdat alle betrokken personen of firma's ervan kennis kunnen nemen en ermede kunnen rekening houden.

3. Het is wenschelijk, dat de wijze waarop de identificeering van goederen geschiedt zoo eenvoudig mogelijk zij en te dien einde wordt aanbevolen,

a. dat met den waarborg, voortvloeiende uit de aanwezigheid op de goederen van merken, daarop aangebracht door de douane-administraties van andere Staten, rekening worde gehouden;

b. dat het systeem van identificeering door middel van modellen of monsters en ook door middel van teekeningen of volledige en gedetailleerde beschrijvingen worde toegelaten, in het bijzonder wanneer het aanbrengen van merken onmogelijk zou zijn of bezwaar zou opleveren.

4. Het is wenschelijk, dat de formaliteiten zoowel van de aangifte als van het verifieeren niet alleen zullen kunnen geschieden aan de grenskantoren, maar ook aan alle kantoren die gelegen zijn in het binnenland en daartoe zijn aangewezen.

5. Het is wenschelijk, dat voldoende tijd wordt gegeven voor de uitvoering van werkzaamheden met het oog waarop tijdelijke in- of uitvoer geschiedt en dat rekening wordt gehouden met onvoorziene omstandigheden, die de voltooiing van zoodanig werk kunnen vertragen en dat zoo noodig de gestelde termijn wordt verlengd.

6. Het is wenschelijk, dat waarborgen worden aanvaard, zoowel in den vorm van een persoonlijke borgstelling als in den vorm van stortingen in geld.

7. Het is wenschelijk, dat de gegeven borgstellingen worden terugbetaald of opgeheven, zoodra voldaan is aan alle verplichtingen, die zijn aangegaan.

Art. 17. Dit Verdrag zal geen inbreuk maken op de algemeene of bijzondere maatregelen, welke een Verdragstaat genoodzaakt zou zijn bij uitzondering te nemen ingeval van ernstige gebeurtenissen, welke de veiligheid van het land of zijn levensbelangen raken, met dien verstande dat het beginsel van rechtvaardige behandeling van den handel steeds zooveel mogelijk zal worden in acht genomen. Evenmin zal dit Verdrag mogen worden aangevoerd tegen de maatregelen, welke de Verdragstaten zouden kunnen nemen ter verzekering van de gezondheid van menschen, dieren of planten.

Art. 18. Dit Verdrag legt aan geen der Verdragstaten een verplichting op, die strijdig zou zijn met zijn rechten en verplichtingen als Lid van den Volkenbond.

Art. 19. De verplichtingen, die de Verdragstaten op het gebied van douane-regeling hebben aanvaard krachtens verdragen, overeenkomsten of schikkingen, welke zij vóór den datum van 3 November 1923 hebben gesloten, worden tengevolge van het van kracht worden van dit Verdrag niet buiten werking gesteld.

Op grond van deze niet-buitenwerkingstelling, verbinden de Verdragstaten zich, in de aldus van kracht gebleven verbintenissen, welke in strijd komen met de bepalingen van dit Verdrag, zoodra de omstandigheden dit mogelijk zullen maken en althans bij het afloopen van de overeenkomsten, de wijzigingen aan te brengen, noodig om deze met die bepalingen te doen overeenstemmen, met dien verstande, dat deze verplichting niet van toepassing is op de bepalingen van de verdragen, die een einde hebben gemaakt aan den oorlog 1914—1918, verdragen, welke dit Verdrag niet aantast.

Art. 20. Overeenkomstig artikel 23*e* van het Volkenbondverdrag zal iedere Verdragstaat, die tegen de toepassing van een der bepalingen van dit Verdrag op het geheele, of op een gedeelte van zijn grondgebied geldige bezwaren kan inbrengen, op grond van een ernstigen economischen toestand, die het gevolg is van verwoestingen, die op zijn grondgebied zijn aangebracht gedurende den oorlog van 1914—1918, geacht worden tijdelijk te zijn vrijgesteld van de verplichtingen, voortvloeiende uit de toepassing van bedoelde bepaling, met dien verstande dat het beginsel van de rechtvaardige behandeling van den handel, waartoe de Verdragstaten zich verplichten, in zoo ruim moge-

lijke mate zal moeten worden in acht genomen.

Art. 21. Het is wel te verstaan, dat dit Verdrag niet mag worden uitgelegd in dien zin, dat het op eenigerlei wijze de rechten en verplichtingen *inter se* regelt van gebieden, die deel uitmaken van of die geplaatst zijn onder de bescherming van eenzelfden souvereinen Staat, onverschillig of deze gebieden elk voor zich Verdragstaten zijn of niet.

Art. 22. Wanneer een geschil rijst tusschen twee of meer Verdragstaten inzake de uitlegging of de toepassing van de bepalingen van dit Verdrag, en wanneer dit geschil niet beslecht kan worden, hetzij rechtstreeks tusschen de partijen, hetzij langs eenigen anderen weg van vreedzame beslechting, zullen de bij het geschil betrokken partijen, alvorens haar toevlucht te nemen tot eenige scheidsrechterlijke of gerechtelijke procedure, het geschil ter minnelijke schikking kunnen onderwerpen aan het technisch orgaan, dat de Raad van den Volkenbond tot dit doel zal aanwijzen. Dit orgaan zal, na de partijen te hebben gehoord en zoo noodig te zamen opgeroepen, een advies uitbrengen.

Het door het genoemde orgaan uitgebrachte advies zal de partijen in het geschil niet binden, tenzij het door ieder van haar wordt aanvaard en de partijen zullen de vrijheid behouden, hetzij na de hierboven bedoelde procedure te hebben gevolgd, hetzij in de plaats van deze procedure, over te gaan tot iedere andere scheidsrechterlijke of gerechtelijke procedure van hunne keuze, met inbegrip van het beroep op het Permanente Hof van Internationale Justitie, voor alle vragen, die krachtens de bepalingen van zijn Statuut, tot de bevoegdheid van het Hof behooren.

Indien een geschil rijst van den aard als bedoeld in het eerste lid van dit artikel inzake de uitlegging of de toepassing van lid 2 of 3 van artikel 4, of van artikel 7 van dit Verdrag, zullen de partijen, op verzoek van een harer, het geschil onderwerpen aan de uitspraak van het Permanente Hof van Internationale Justitie, onverschillig of zij al dan niet van tevoren hebben gebruik gemaakt van de procedure, bedoeld in het eerste lid van dit artikel.

Het aanvaarden van de procedure voor het hierboven bedoelde orgaan of het door dit orgaan gegeven advies zal in geen geval de opschorting medebrengen van den maatregel, waarop het geschil betrekking beeft; ditzelfde zal gelden in het geval van een geding voor het Permanente Hof van Internationale Justitie, tenzij het Hof krachtens artikel 41 van zijn Statuut anders beslist.

Art. 23. Dit Verdrag, waarvan de Fransche en Engelsche tekst beide als authentiek zullen gelden, zal de dagteekening dragen van beden en zal tot op 31 October 1924 geteekend kunnen worden door iederen Staat, die op de Conferentie van Genève vertegenwoordigd was, door ieder Lid van den Volkenbond en door iederen Staat, waaraan de Raad van den Volkenbond te dien einde een exemplaar van dit Verdrag zal hebben doen toekomen.

Art. 24. Dit Verdrag is onderworpen aan bekrachtiging. De bekrachtigingsoorkonden zullen worden overgelegd aan den Secretaris-Generaal van den Volkenbond, die van de ontvangst zal kennis geven aan de Leden van den Volkenbond, die het Verdrag onderteekend hebben, evenals aan de andere Staten, welke het onderteekend hebben.

Art. 25. Na 31 October 1924 zal iedere Staat, die vertegenwoordigd was op de in artikel 23 bedoelde Conferentie en het Verdrag niet onderteekend heeft, ieder Lid van den Volkenbond en iedere Staat, aan wien de Raad van den Volkenbond te dien einde een exemplaar van het Verdrag heeft doen toekomen, tot dit Verdrag kunnen toetreden.

Deze toetreding zal geschieden door middel van een oorkonde, die aan den Secretaris-Generaal van den Volkenbond wordt overgelegd, teneinde in de archieven van het Secretariaat te worden nedergelegd. De Secretaris-Generaal zal van de ontvangst onmiddellijk kennis geven aan de Leden van den Volkenbond, die het Verdrag onderteekend hebben, alsook aan de andere Staten, welke het onderteekend hebben.

Art. 26. Dit Verdrag zal slechts in werking treden, wanneer het door vijf Mogendheden bekrachtigd zal zijn. Datum van inwerkingtreding zal zijn de negentigste dag na ontvangst van de vijfde bekrachtiging door den Secretaris-Generaal van den Volkenbond. Daarna zal dit Verdrag van kracht worden voor wat betreft elk der Partijen, negentig dagen na de ontvangst van hare bekrachtiging of de kennisgeving van hare toetreding.

Overeenkomstig de bepalingen van artikel 18 van het Volkenbondverdrag zal de Secretaris-Generaal dit Verdrag registreeren op den dag, waarop het in werking treedt.

Art. 27. Een bijzonder register zal gehouden worden door den Secretaris-Generaal van den Volkenbond, aangevend welke Partijen dit Verdrag hebben onderteekend of bekrachtigd, er toe zijn toegetreden of het hebben opgezegd. Dat register zal voortdurend ter inzage zijn voor de Leden van den Bond en zal zoo veelvuldig mogelijk openbaar gemaakt worden volgens de aanwijzigingen van den Raad.

Art. 28. Dit Verdrag kan worden opgezegd door een schriftelijke kennisgeving, gericht tot den Secretaris-Generaal van den Volkenbond. De opzegging zal van kracht worden een jaar na den datum, waarop zij door den Secretaris-Generaal ontvangen is en zal slechts gevolg hebben ten opzichte van het Lid van den Volkenbond of den Staat, die het Verdrag opzegt.

De Secretaris-Generaal van den Volkenbond zal iedere opzegging, welke hij ontvangt, ter kennis brengen van ieder van de Leden van den Volkenbond, die het Verdrag hebben geteekend of tot het Verdrag zijn toegetreden, evenals van de andere Staten, die het Verdrag hebben geteekend of daartoe zijn toegetreden.

Art. 29. Iedere Staat, die het Verdrag onderteekent of tot dit Verdrag toetreedt, kan, op het oogenblik, hetzij van zijn onderteekening, hetzij van zijn bekrachtiging, hetzij van zijn toetreding, verklaren, dat zijn aanvaarding van dit Verdrag niet bindend is voor alle of eenige zijner protectoraten, koloniën, bezittingen of overzeesche gebieden, welke aan zijne souvereiniteit of gezag zijn onderworpen; zoodanige Staat kan later, overeenkomstig artikel 25, afzonderlijk toetreden voor elk der protectoraten, koloniën, bezittingen of overzeesche gebieden, die in zijn verklaring waren uitgesloten.

Eveneens zal de opzegging afzonderlijk kunnen geschieden voor elk der zoodanige protectoraten, koloniën, bezittingen of overzeesche gebieden; de bepalingen van artikel 28 zullen op deze opzegging van toepassing zijn.

Art. 30. De Raad van den Volkenbond wordt uitgenoodigd, de wenschelijkheid te overwegen van het bijeenroepen van een Conferentie tot herziening van dit Verdrag, wanneer een derde van de Verdragstaten dit verzoekt.

Ten blijke waarvan de bovengenoemde Gevolmachtigden dit Verdrag hebben geteekend.

Gedaan te Genève, den 3den November negentienhonderd en drie en twintig, in een enkel exemplaar, dat bewaard zal blijven in de archieven van het Secretariaat van den Volkenbond; gelijkluidend afschrift zal worden toegezonden aan alle Staten, die vertegenwoordigd waren op de Conferentie.

VERTALING.

—

PROTOCOL VAN HET INTERNATIONALE VERDRAG TER VEREENVOUDIGING VAN DOUANEFORMALITEITEN.

Op het oogenblik, dat de ondergeteekenden overgaan tot de onderteekening van het op dezen dag gesloten Verdrag voor de vereenvoudiging van douaneformaliteiten, zijn zij, behoorlijk daartoe gemachtigd het volgende overeengekomen:

1. Het is wel te verstaan, dat de verplichtingen, die voor de Verdragstaten uit het bovenbedoelde Verdrag voortvloeien, in geen enkel opzicht inbreuk maken op de verplichtingen, die zij aanvaard hebben of in de toekomst zullen kunnen aanvaarden bij internationale verdragen of overeenkomsten, welke zich ten doel stellen de gezondheid van menschen, dieren of planten te beveiligen (met name de internationale Opiumconventie), of welke bestemd zijn de openbare zedelijkheid te beschermen of welke de internationale veiligheid beoogen.

2. Wat betreft de toepassing van art. 3, zal de verplichting, welke door Canada wordt aanvaard, slechts de federale regeering binden en niet de provinciale regeeringen, aan welke de Canadeesche grondwet de bevoegdheid geeft om op haar grondgebied den invoer van zekere producten te verbieden of te beperken.

3. Wat betreft de toepassing van de artikelen 4 en 5, zal de aanvaarding door Brazilië en door Canada voor deze Staten de verantwoordelijkheid van de federale regeering ten aanzien van den uitvoer slechts in die mate binden, waarin deze regeering zelf de in die artikelen bedoelde bepalingen nopens tarieven of regelingen vaststelt, zonder dat deze regeering eenige verantwoordelijkheid kan aanvaarden inzake de bepalingen van denzelfden aard, welke genomen worden door de Staten of provincies krachtens de rechten, die de grondwet van het land hun verleent.

4. Wat betreft de toepassing van artikel 4 en artikel 5, lid 2, zal de verbintenis, welke door Duitschland wordt aanvaard, niet de verplichting medebrengen om zekere geringe lasten, welke deze Staat heft of zekere bijzondere formaliteiten, welke hij toepast, bekend te maken voor zoover deze niet door dit land zelf worden vastgesteld, maar door een van de Bondsstaten of door eenige plaatselijke overheid.

5. Ten aanzien van de toepassing van artikel 11 erkennen de Verdragstaten, dat de door hen vastgestelde regelen de beteekenis hebben van minimum-waarborgen, welke verlangd zullen kunnen worden door alle Verdragstaten, maar dat zij niet uitsluiten de uitbreiding of de aanpassing van zoodanige regelen in tweezijdige of andere overeenkomsten, die deze Staten vrijwillig onder elkander zouden sluiten.

6. Gegeven de bijzondere omstandigheid, waarin zij zich bevinden, hebben de Regeeringen van Spanje, Finland, Polen en Portugal verklaard, dat zij zich de bevoegdheid voorbehouden om bij de ratificatie artikel 10 uit te zonderen en dit artikel niet toe te passen dan na verloop van een periode van vijf jaar, te rekenen van af dezen dag.

Een overeenkomstige verklaring is afgelegd door de Regeeringen van Spanje, Griekenland en Portugal met betrekking tot artikel 11, sub 8, van het Verdrag, en door de Regeeringen van Spanje en Portugal met betrekking tot artikel 11, sub 3. De Poolsche Regeering heeft een dergelijke verklaring afgelegd ten aanzien van dit artikel in zijn geheel, met uitzondering van hetgeen is vermeld sub 1, 2, 4, 5, 7 en 9, ten aanzien waarvan deze Regeering zich verbindt om de hierin nedergelegde bepalingen toe te passen dadelijk bij de inwerkingtreding van dit Verdrag voor wat dit land betreft.

De andere Verdragstaten stellen vast, dat zij, terwijl zij verklaren de bovenbedoelde voorbehouden te aanvaarden, zelf voor de aangelegenheden, die hierin behandeld worden, niet gebonden zullen zijn ten aanzien van de Staten, die deze voorbehouden hebben gemaakt, voordat de toepassing van de aldus opgeschorte bepalingen voor de bedoelde Staten van kracht zal zijn geworden.

De uitzonderingen, die later door andere Regeeringen op het oogenblik van haar bekrachtiging of haar toetreding, met betrekking tot artikel 10, artikel 11 of bijzondere bepalingen van deze artikelen mochten worden geformuleerd, zullen voor den sub 1 bedoelden termijn en onder de sub 3 vermelde voorwaarden worden toegepast, wanneer de Raad van den Volkenbond aldus beslist, na het technisch orgaan als bedoeld in artikel 22 van het Verdrag te hebben gehoord.

Dit Protokol zal dezelfde kracht, geldigheid en duur hebben als het Verdrag, dat op dezen dag wordt gesloten en waarvan het als een integreerend deel moet worden beschouwd.

Ten blijke waarvan de bovengenoemde gevolmachtigden dit Verdrag hebben geteekend.

Gedaan te Genève, den derden November negentienhonderd drie en twintig, in een enkel exemplaar, dat bewaard zal blijven in de archieven van het Secretariaat van den Volkenbond; eensluidend afschrift ervan zal worden toegezonden aan alle Staten, die op de Conferentie vertegenwoordigd waren.

———

23 *Juni* 1925. BESLUIT tot aanvulling en wijziging van Ons besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 105), houdende voorloopige voorzieningen omtrent het georganiseerd overleg voor het militaire personeel der zeemacht. S. 271.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Marine van den 9 Juni 1925, Afd. B., 1e bureau, nº. 56;

Hebben goedgevonden en verstaan:

In Ons besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 105) de volgende aanvullingen en wijzigingen te brengen:

In het eerste lid van artikel 3 wordt de komma na de woorden: „*e.* de Bond van Christelijk Marinepersoneel" vervangen door een kommapunt, en vervalt het woord „en".

De punt aan het slot van het voorkomende onder *f.* wordt vervangen door een komma, waarna wordt ingevoegd: „en *g.* de Federatie van bonden en vereenigingen van militair personeel der zeemacht."

Het eerste lid van artikel 6 wordt gelezen:

„1. De commissie behandelt op den voet van het bepaalde in artikel 1 de aangelegenheden aan haar door de in dat artikel bedoelde personen voorgelegd of welke, na overleg tusschen die personen en de commissie, door Onzen Minister van Marine voor behandeling vatbaar worden geacht."

Aan het eerste lid van artikel 9 wordt een nieuwe volzin toegevoegd, luidende: „Bij gemis van overeenstemming tusschen deze personen en de commissie beslist Onze Minister van Marine."

Onze Minister van Marine is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

(*Uitgeg.* 2 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 27 Februari 1922 (*Staatsblad* nº. 91), houdende vaststelling van de eischen van voorgeoefendheid. S. 272.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 16 Juni 1925, IIde afd., nº. 40;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

I. dat van het Koninklijk besluit van 27 Februari 1922 (*Staatsblad* nº. 91):

a. artikel 3, eerste lid, zal worden gelezen:

„Het door een vrijwilliger bij den vrijwilligen landstorm verworven bewijs van voorgeoefendheid vervalt op het tijdstip, waarop diens verbintenis bij den vrijwilligen landstorm wordt verbroken, tenzij de opkomst voor eersteoefening onmiddellijk aansluit aan het verbreken van de verbintenis, in welk geval het bewijs van kracht blijft."

b. artikel 4, tweede lid, zal worden gelezen:

„Verwerft belanghebbende daarbij het bewijs van voorgeoefendheid, dan blijft dit van kracht tot zes maanden na den datum van uitgifte."

II. De onder I aangegeven wijzigingen zullen niet gelden voor hen, die reeds in het bezit zijn van het bewijs van voorgeoefendheid.

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Augustus 1925.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

Chamonix, den 23sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

(*Uitgeg.* 13 *Juli* 1925.)

---

23 *Juni* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Als onderwijzers, die het hoofd der school moeten bijstaan kunnen alleen die onderwijzers in aanmerking komen, die gedurende den geheelen bij den rooster van lesuren vastgestelden schooltijd uitsluitend aan de eene school door dat hoofd bestuurd zijn verbonden in dien zin, dat zij gedurende dien geheelen tijd voor het aan die school te geven onderwijs beschikbaar zijn, hetgeen niet het geval zou zijn, indien zij gedurende denzelfden tijd al ware het slechts voor ebkele uren elders verbonden waren.

WIJ WILHELMINA, ENZ.;

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het Bestuur der Vereeniging „De Genestetschool" te Amsterdam, tegen de beslissing van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 5 Februari 1925, nº. 1088, afd. L. O. F., tot vaststelling der Rijksvergoeding, bedoeld in art. 97 der Lager-Onderwijswet 1920, over het jaar 1922, ten behoeve van de bijzondere lagere school te Amsterdam, Prinsengracht 1017;

Gezien het advies van den Onderwijsraad (Afdeeling voor het algemeen vormend lager onderwijs en het bewaarschoolonderwijs) van 14 April 1925 nº. 5754A;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 3 Juni 1925, nº. 439;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 16 Juni 1925, nº. 11276, afd. L. O. F.;

O. dat bij bovenvermelde beslissing Onze Minister het bedrag der Rijksvergoeding voor de bovengemelde school heeft vastgesteld op f 96.50, uit overweging dat de onderwijzeres J. Welman, die van 1 Maart tot 1 Juli 1922 tijdelijk aan de school was verbonden, ter vervanging van de met ziekteverlof afwezige onderwijzeres H. M. B. D. de Leeuw, gedurende dat tijdvak tijdens de lesuren dezer school tevens onderwijs gaf aan het Lyceum voor Meisjes te Amsterdam en dus niet geheel voor het onderwijs aan de „De Genestetschool" beschikbaar was; dat dientengevolge de wedde van de onderwijzeres J. Welman van 1 Maart —1 Juli 1922 niet voor Rijksvergoeding in aanmerking kan komen;

dat het schoolbestuur in beroep aanvoert dat het in het tijdvak van 1 Maart tot 1 Juli 1922 moeilijk was eene onderwijzeres te vinden, die bereid was eene tijdelijke betrekking aan te nemen; dat bovendien door het bestuur in overleg met den Inspecteur van het Lager-Onderwijs Mejuffrouw Welman is benoemd omdat deze vroeger als onderwijzeres aan de „De Genestetschool" verbonden is geweest; dat het geven van onderwijs aan het Lyceum voor Meisjes geen stoornis gaf in de lessen aan de „De Genestetschool" omdat Mejuffrouw

Welman in de uren dat zij les gaf aan het Lyceum, vervangen werd door de overige onderwijskrachten aan de „De Genestetschool", die lesuren vrij hadden, terwijl in hunne klassen door vakonderwijzeressen teeken- en gymnastieklessen werden gegeven ; dat bij de benoeming van Mejuffrouw Welman het schoolbestuur niet wist, dat het geven van eenige lesuren elders van invloed zou zijn op de te ontvangen Rijksvergoeding ;

O. dat naar de bedoeling van de Lager-Onderwijswet als onderwijzers die het Hoofd der school moeten bijstaan alleen die onderwijzers in aanmerking kunnen komen, die gedurende den geheelen bij den rooster van lesuren vastgestelden schooltijd uitsluitend aan de eene school door dat hoofd bestuurd zijn verbonden in dien zin dat zij gedurende dien geheelen tijd voor het aan die school te geven onderwijs beschikbaar zijn, hetgeen niet het geval zou zijn indien zij gedurende denzelfden tijd al ware het slechts voor enkele uren elders verbonden waren ;

dat, zooals ook door het appelleerend schoolbestuur wordt toegegeven, de onderwijzeres J. Welman niet gedurende alle door den rooster aangegeven schooluren voor de school beschikbaar is geweest ;

dat in verband daarmede geene Rijksvergoeding voor deze onderwijzeres kan worden verleend ;

dat ook overigens de Rijksvergoeding met juistheid is berekend ;

Gezien de Lager-Onderwijswet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

met handhaving van de beschikking van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 5 Februari 1925, nº. 1086, afd. L. O. F., het bedrag der Rijksvergoeding over het jaar 1922 voor deze school vast te stellen op f 9650.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast enz. (A. B.)

---

23 *Juni* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Inkomstenbelasting. Gemeente van hoofdverblijf. De Kroon beslist dat de gemeente, waar men op 1 Mei (begin van het belastingjaar) daadwerkelijk gevestigd is, de gemeente van aanslag moet zijn. De omstandigheid dat men zich reeds vóór dien datum naar een andere gemeente heeft doen overschrijven, doet daaraan niets af.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het bezwaar, ingebracht door T. Straatsma te Dokkum tegen de gemeente waar hij over het belastingjaar 1924/25 in de Rijksinkomstenbelasting en in de gemeentelijke inkomstenbelasting is aangeslagen ;

Den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 31 Maart 1925, nº. 192 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 19 Juni 1925, nº. 136, Directe Belastingen ;

Overwegende dat T. Straatsma over het belastingjaar 1924/25 in bovenbedoelde belastingen is aangeslagen in de gemeente Dokkum ;

dat hij daartegen bezwaar heeft gemaakt, aanvoerende dat hij van 16 Maart 1924 tot 18 April 1924 woonachtig was in de gemeente Oost-Dongeradeel ; dat hij zich daarna vestigde in de gemeente Dokkum ;

Overwegende ten aanzien van het bezwaar van T. Straatsma betreffende de toepassing van art. 53 der wet op de Inkomstenbelasting 1914, dat moet worden aangenomen dat de belanghebbende op 1 Mei 1924, datum waarop het belastingjaar 1924/25 begint, woonde te Oost-Dongeradeel, aangezien hij alstoen in die gemeente in den kost was en hij zich eerst in den loop van Mei 1924 te Dokkum daadwerkelijk gevestigd heeft ; dat daaraan niet afdoet dat hij zich reeds op 18 April 1924 naar de gemeente Dokkum heeft doen overschrijven ;

dat derhalve het bezwaar van den appellant tegen Dokkum als de gemeente van zijnen aanslag in de Rijksinkomstenbelasting ongegrond is ;

Overwegende ten aanzien van het bezwaar van den belanghebbende betreffende de toepassing van art. 244a der Gemeentewet, dat uit bovenvermelde omstandigheden moet worden afgeleid dat T. Straatsma op 1 Mei 1924 zijn hoofdverblijf had te Oost-Dongeradeel ;

Gezien de wet op de Inkomstenbelasting 1914 en de gewijzigde Gemeentewet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

het bezwaar ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast, enz.

(B. S.)

---

23 *Juni* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Inkomstenbelasting. Gemeente van hoofdverblijf. De Kroon beslist dat aan daadwerkelijk verblijf niet afdoet dat de aangeslagene volgens wettelijk voorschrift verplicht is elders zijn vast en voortdurend verblijf te houden.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het bezwaar, ingebracht door Burgemeester en Wethouders van 's-Hertogenbosch tegen de gemeente waar Mr. Dr. A. B. G. M. van Rijckevorsel te 's-Gravenhage over de belastingjaren 1921/22, 1922/23 en 1923/24 in de gemeentelijke inkomstenbelasting is aangeslagen ;

Den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 31 Maart 1925, nº. 193 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 19 Juni 1925, Directe Belastingen ;

Overwegende dat Mr. Dr. A. B. G. M. van Rijckevorsel te 's-Gravenhage bij aanslagbiljetten van 15 October 1924 over de belastingjaren 1921/22, 1922/23 en 1923/24 in de bovengenoemde belasting is aangeslagen in de gemeente 's-Gravenhage ;

dat Burgemeester en Wethouders van 's-Hertogenbosch daartegen bezwaar hebben gemaakt, aanvoerende dat de heer van Rijckevorsel Voorzitter is van den Raad van Beroep voor de Ongevallenwet te 's-Hertogenbosch en hij ingevolge art. 8 der Beroepswet als zoodanig verplicht is zijn vast en voortdurend verblijf te houden in de gemeente, waar die Raad gevestigd is, in dit geval dus te 's-Hertogenbosch ; dat niet anders verwacht kan worden, dan dat hij

deze verplichting ten strengste naleeft en ook steeds heeft nageleefd, en het feit, dat hij na het vertrek van zijn gezin naar 's-Gravenhage, in April 1919, een gedeelte van het huis zijner moeder te 's-Hertogenbosch ging betrekken, voldoende aantoont, dat hij er niet aan dacht zijn hoofdverblijf naar 's-Gravenhage over te brengen; dat uit de omstandigheid, dat het gezin naar 's-Gravenhage is vertrokken niet mag worden geconcludeerd, dat de heer van Rijckevorsel zijn hoofdverblijf naar die gemeente had overgebracht; dat veronderstelt wordt dat daar hij wegens zijn lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal veelvuldig te 's-Gravenhage aanwezig moet zijn, er op prijs stelde gedurende zijn verblijf in de gemeente 's-Gravenhage in den kring zijner familie te vertoeven; dat dus slechts redenen van practischen, of mogelijk economischen aard aan het vertrek van het gezin ten grondslag hebben gelegen en dit met het hoofdverblijf van den heer van Rijckevorsel in geenerlei verband heeft gestaan;

Overwegende dat blijkens ambtsbericht van den inspecteur der directe belastingen, 1e afdeeling van 12 Februari 1925 Mr. Dr. A. B. G. M. van Rijckevorsel reeds in den loop van het jaar 1919 het perceel Bankastraat 62 te 's-Gravenhage heeft aangekocht alwaar zijn gezin geregeld vertoeft, terwijl hij alleen, wanneer zijn werkzaamheden als Voorzitter van den Raad van Beroep dit vereischen in de gemeente 's-Hertogenbosch ten huize van zijn moeder logeert;

dat hieraan niet afdoet dat hij volgens art. 8 der Beroepswet verplicht is zijn vast en voortdurend verblijf te 's-Hertogenbosch te houden;

dat de aangeslagene derhalve terecht in de gemeente 's-Gravenhage over de belastingjaren 1921/22, 1922/23 en 1923/24 wegens hoofdverblijf is aangeslagen;

Gezien de gewijzigde Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bezwaar ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast, enz.

(B.S.)

---

23 *Juni* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Tot de gevallen, bij art. 28 voorzien, waarin een vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein alleen aan logeergasten door Ged. Staten kan worden ingetrokken, behoort niet het geval, dat de inrichting, waarvoor vergunning is verleend, niet meer zou zijn aan te merken als een logement in den zin der wet.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Sa. Ma. L., weduwe Ch. R. te IJ., tegen het besluit van Gedep. Staten van Zeeland van 13 Maart 1915, nº. 157*b*, 3e afdeeling, waarbij haar logementsvergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein is ingetrokken;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 27 Mei 1925, nº. 393;

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 15 Juni 1925, nº. 1039 G, afdeeling Volksgezondheid;

O. dat Gedeputeerde Staten bij hun bovengenoemd besluit de logementsvergunning hebben ingetrokken uit overweging, dat de inrichting van de appellante niet meer is een logement, dat is eene inrichting, waarvan de houder er zijn gewoon beroep van maakt, om daarin nachtverblijf te verschaffen aan logeergasten;

dat de appellante in beroep aanvoert, dat een paar vertrekken voor logeergasten zijn ingericht waarvan herhaaldelijk gebruik wordt gemaakt; dat haar inrichting als een koopliedenlogement is te beschouwen; dat zij haar man heeft verloren en met een kind is achtergebleven, en daarom zeer zal worden benadeeld, wanneer het besluit van Gedep. Staten van 13 Maart 1925 mocht worden gehandhaafd;

O. dat eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein alleen aan logeergasten door Gedeputeerde Staten slechts kan worden ingetrokken in de gevallen bij art. 28 der Drankwet voorzien;

dat hiertoe niet behoort het geval, dat de inrichting waarvoor vergunning is verleend, niet meer zou zijn aan te merken als een logement in den zin der wet;

dat Gedeputeerde Staten op dien grond mitsdien ten onrechte de verleende vergunning hebben ingetrokken;

gezien de Drankwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit te vernietigen.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast enz. (A. B.)

---

23 *Juni* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

De in dit art. bedoelde vergoeding kan slechts worden berekend vanaf den datum, waarop het in art. 107 1e lid sub *c* genoemd bewijs aan den onderwijzer is uitgereikt, daar deze eerst van dien datum af tot het geven van bijzonder onderwijs bevoegd was. Hiertegen doet niet af, dat art. 107 niet is opgenomen onder de voorschriften waaraan moet zijn voldaan ter verkrijging van Rijksvergoeding.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het Roomsch-Katholiek Parochiaal Kerkbestuur te Achtmaal, gemeente Zundert, tegen de beslissing van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 17 Januari 1925, nº. 9944, afd. L. O. F., onder anderen tot vaststelling der Rijksvergoeding, bedoeld in art. 97 der Lager-Onderwijswet 1920, over het jaar 1923, ten behoeve van de bijzondere lagere school aldaar, C. 155, gemeente Zundert;

Gezien het advies van den Onderwijsraad (Afdeeling voor het algemeen vormend lageronderwijs en het bewaarschoolonderwijs) van 4 April 1925, nº. 5733A;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 27 Mei 1925, nº. 427;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 9 Juni 1925, nº. 11054, afd. L. O. F.;

O. dat Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen bij zijne evengemelde beslissing het bedrag der Rijksvergoedingen

over 1923 voor deze school heeft bepaald op f 7858.34, waarbij o. m. is overwogen, dat tot het geven van bijzonder onderwijs onder meer wordt vereischt het bezit van het bewijs, bedoeld in art. 107 onder c der Lager-Onderwijswet 1920;

dat men zonder het bezit van dit bewijs onbevoegd is bijzonder onderwijs te geven; dat aan den onderwijzer J. Chr. Pleraer bedoeld bewijs is uitgereikt op 31 Mei 1923, zoodat eerst van dien datum af de Rijksvergoeding voor dezen onderwijzer kan worden toegekend; dat in verband met het bovenstaande het salaris en mitsdien de Rijksvergoeding voor genoemden onderwijzer, over het tijdvak van 13 Mei—1 November 1923 f 560 bedraagt;

dat van de beslissing van Onzen Minister het schoolbestuur bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat z. i. de aanspraak op Rijksvergoeding voor het schoolbestuur niet kan verloren gaan tengevolge van het feit, dat de bedoelde onderwijzer niet in het bezit was van bovenbedoeld bewijs; dat toch art. 107 der wet uitsluitend betrekking heeft op de onderwijzers en geen enkele verplichting oplegt aan het schoolbestuur; dat deze verplichting, den onderwijzers opgelegd, hare sanctie vindt in art. 436 Sr.; dat naar zijn oordeel een schoolbestuur alleen dan aansprakelijk zou kunnen worden gesteld voor de naleving van art. 107, eerste lid, der wet, wanneer zulks uitdrukkelijk in de wet zou zijn vastgelegd; dat echter een desbetreffende bepaling niet in de wet voorkomt; dat de voorwaarden, waaraan moet worden voldaan om voor Rijksvergoeding in aanmerking te komen, uitsluitend in de artt. 89 tot en met 96 zijn vermeld; dat het dan ook van oordeel is dat, nu aan alle evenbedoelde subsidievoorwaarden is voldaan, de gevraagde Rijksvergoeding niet kan worden geweigerd; dat het voorts stelt, dat de Rijksvergoeding in ieder geval behoort te worden verleend van 7 Mei 1923 af, omdat het bovenbedoeld bewijs niet, zooals Onze Minister aangeeft, is uitgereikt op 13 Mei 1923, doch op 7 Mei 1923;

O. dat krachtens art. 107, 1e lid, der wet tot het geven van bijzonder onderwijs vereischt wordt het bezit van onder meer een bewijs dat Burgemeester en Wethouders der gemeente, waar het onderwijs gegeven zal worden, de onder *a* en *b* van dit artikel genoemde stukken hebben gezien en in orde bevonden; dat ten aanzien van den onderwijzer J. Chr. Pleraer dit bewijs, hoewel gedagteekend 7 Mei 1923, blijkens de opgave in het bij art. 6, 3e lid van Ons besluit van 31 December 1920, S. 952, bedoelde formulier, model E, welke opgave mede als basis dient voor de aanvrage om Rijksvergoeding, aan den belanghebbende, eerst den 13 Mei 1923 is uitgereikt en deze derhalve eerst van dien datum af tot het geven van bijzonder onderwijs bevoegd was;

dat Onze Minister terecht van oordeel is, dat voor onbevoegden geen aanspraak op vergoeding kan worden gemaakt en hiertegen niet afdoet, dat art. 107 niet is opgenomen onder de voorschriften waaraan moet zijn voldaan ter verkrijging van Rijksvergoeding;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van de bestreden beslissing van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen het bedrag der Rijksvergoedingen over 1923 voor deze school vast te stellen op f 7858.34.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast, enz. (A. B.)

---

24 *Juni* 1925. BESCHIKKING van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, tot vaststelling van een letterteeken, dat door zee- of kustvisschersvaartuigen moet worden gevoerd.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw;

Gelet op artikel 7 der Visscherijwet (wet van 6 October 1908, *Staatsblad* nº. 311), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 23 September 1921 (Staatsblad nº. 1100) en op artikel 8 van het Koninklijk besluit van 12 Juni 1911 (*Staatsblad* nº. 144), betreffende de registers voor de zee- en kustvisschersvaartuigen en het voeren van letterteekens en nummers door de kustvisschersvaartuigen, gewijzigd bij Koninklijk besluit van 5 Februari 1912 (*Staatsblad* nº. 53);

Heeft goedgevonden:

te bepalen, dat door de zee- en kustvisschersvaartnigen, tehuis behoorende te Naarden, moet worden gevoerd het letterteeken N.D.

---

24 *Juni* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Wat er zij van de vraag of verzoeker, bij vertrek op 22 Juli 1924 uit Wassenaar naar Engeland, ophield, ingezetene des Rijks te zijn, zoo volgt in ieder geval uit de door den Kantonrechter vastgestelde feiten, dat verzoeker, die toen hij vertrok, niet het voornemen had te Wassenaar terug te keeren en daar ook niet voor 17 Maart 1925 is teruggekeerd, op 1 Februari 1925 niet was *inwoner van de gemeente Wassenaar*, zoodat hij reeds daarom in die gemeente niet op de kiezerslijst voor het jaar 1925/1926 kon worden geplaatst. (De Kantonrechter had aangenomen, dat verzoeker van 22 Juli 1924—17 Maart 1925 geen *ingezetene van het Rijk* was, welke beslissing de Proc.-Gen. juist acht. Red.)

(Kieswet art. 7.)

Mrs. Jhr. de Savornin Lohman, Visser, van den Dries, Schepel en van Gelein Vitringa.

Conclusie O. M. i/z Mr. A. N. Molenaar (Kieswet).

De requirant tot cassatie heeft aan het Gemeentebestuur van Wassenaar, zijne tegenwoordige woonplaats, verzocht de plaatsing van hem en zijne echtgenoote op de kiezerslijst dier gemeente.

Feitelijk staat vast, dat hij en zijne echtgenoote tot 22 Juli 1924 te Wassenaar hebben gewoond en op dien dag de gemeente hebben verlaten na verzocht te hebben van het bevolkingsregister te worden afgeschreven, dat zij daarna te Wassenaar geene woning meer hadden, dat zij zich in Engeland hebben gevestigd zonder het voornemen te hebben naar Wassenaar terug te keeren, en later, eerst op 17 Maart 1925, zich weder daar hebben gevestigd.

Op grond van deze feiten is beslist, dat zij op 1 Februari 1925 niet waren ingezetenen van het Rijk en van de Provincie Zuid-Holland.

De beslissing van het gemeentebestuur is bevestigd door den Kantonrechter te 's Gravenhage.

Als middel van cassatie wordt voorgedragen: Schending, althans verkeerde toepassing van artt. 1, 5, 7, 14 en 19 der Wet van 7 September 1896, S. 154, art. 17 lid 2 der Provinciale Wet, artt. 13 en 14 der Wet van 12 December 1892, S. 268, artt. 74, 75, 76 en 78 B. W. en artt. 1 en 93 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914, doordat de E. A. Heer Kantonrechter op gronden, die zijn beslissing niet rechtvaardigen en met de aangehaalde artikelen in strijd zijn, na te hebben vastgesteld dat requirant op 22 Juli 1924 met zijn echtgenoote uit Wassenaar naar Engeland is vertrokken met het doel om zijne talenkennis te vermeerderen, maar niet met het voornemen om in Wassenaar terug te keeren; dat hij zich dan ook uit het bevolkingsregister heeft laten afschrijven, geen eigen woning had in Wassenaar en zijn meubelen heeft opgeslagen, dat hij op 17 Maart 1925 uit Engeland weder in Wassenaar is teruggekeerd, aldaar op eigen verzoek in het bevolkingsregister is ingeschreven en er thans een eigen woning heeft, heeft bevestigd de beslissing van het gemeentebestuur van Wassenaar, waarbij requestrants verzoek om hem en zijn echtgenoote alsnog op de kiezerslijst te plaatsen werd afgewezen, zijnde deze beslissing tevens niet naar den eisch der wet (art. 19 j°. 14 der Wet van 7 September 1896, S. 154), met redenen omkleed.

De Kantonrechter overweegt dat de vraag, waar iemand zijne woonplaats heeft met betrekking tot de toepassing van de bepalingen omtrent het ingezetenschap, dat van het hebben van eene woonplaats afhangt, moet beantwoord worden naar de bepalingen, voorkomende in het Burgerl. Wetb., boek 1, titel 4, zulks in overeenstemming met het arrest van den Hoogen Raad van 30 Juni 1920; (W. 10616, N. J. 1920, 844).

Uit de vaststaande feiten wordt nu afgeleid, dat de requirant en zijne echtgenoote in het tijdvak van 22 Juli 1924 tot 17 Maart 1925 hunne woonplaats niet hadden in het rijk.

Volgens art. 75 B. W. komt woonplaatsverandering tot stand door wettelijke woning in eene andere plaats, gevoegd bij het voornemen daar het hoofdverblijf te vestigen, en volgens art. 76 wordt dit voornemen bewezen door eene verklaring zoowel bij het bestuur der gemeente welke men verlaat als bij dat der gemeente waar de woonplaats wordt overgebracht, doch het bewijs van het voornemen kan bij gebreke van verklaring ook uit de omstandigheden worden opgemaakt.

Het eerste lid van art. 76 heeft blijkbaar betrekking op overbrenging van de woonplaats naar eene andere gemeente binnen het rijk, omdat bij overbrenging naar het buitenland van eene verklaring aan het bestuur der gemeente van vestiging, die wellicht in de vreemde wet niet bekend is, niet gedacht kan zijn. Maar ook daarvoor is het tweede lid geschreven. Men heeft hier dus te maken met omstandigheden die tot bewijs van het voornemen kunnen strekken. Als zoodanig zijn nu de genoemde feiten door den Kantonrechter aangemerkt. Diens beslissing is naar mij voorkomt van feitelijken aard, maar ook in elk geval juist; de requirant en zijne echtgenoote hebben blijkbaar elk verband met de gemeente Wassenaar afgebroken en hunne woonplaats buiten het rijk overgebracht en kunnen nu niet beweren, dat zij niettemin ingezetenen zijn gebleven.

De beslissing wordt door den requirant eigenlijk ook niet anders bestreden dan met een beroep op het feit, dat de belastingautoriteit in die omstandigheden niet heeft gezien de elementen eener verandering van woonplaats die eene ontheffing van belastbaarheid zoude kunnen rechtvaardigen. Dat dit feit, daargelaten, dat het in het geding niet is vastgelegd, niet afdoende is nu niet blijkt, dat de beslissing der belastingautoriteit in hoogste instantie is gehandhaafd, behoeft m.i. geen nader betoog. Het zoude trouwens niet uitgesloten zijn, dat voor toepassing van belastingwetten iets anders geldt dan voor toepassing van de kieswet. Van schending van de wet op de inkomstenbelasting 1914 kan hier dan ook geene sprake zijn.

Eindelijk wordt nog beweerd, dat de beslissing van den Kantonrechter niet voldoet aan den eisch van motiveering, die wordt afgeleid uit art. 19 j°. 14 der Kieswet. Alleen het laatste artikel eischt motiveering van de beslissing van het gemeentebestuur, doch zoodanige eisch wordt niet in art. 19 aangetroffen. En andere wetsartikelen waarop de eisch van motiveering zoude kunnen steunen zijn niet als geschonden aangehaald. In elk geval ontbreekt de motiveering niet; de Kantonrechter geeft reden van zijne beslissing, zij moge dan al of niet gegrond zijn.

Ik concludeer tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

O. dat blijkens de bestreden uitspraak de verzoeker aan het gemeentebestuur van Wassenaar heeft verzocht hem en zijn echtgenoote alsnog te plaatsen op de door dat bestuur op 23 Maart 1925 voorloopig vastgestelde kiezerslijst, doch het gemeentebestuur dit verzoek heeft afgewezen op grond, dat verzoeker noch zijn echtgenoote gedurende den tijd liggende tusschen 22 Juli 1924 en 17 Maart 1925 ingezetenen van het Rijk waren;

dat verzoeker van deze beslissing in beroep is gekomen en ter terechtzitting van het Kantongerecht heeft verklaard, dat hij op 1 Mei 1924 met zijne echtgenoote van 's-Gravenhage naar Wassenaar is verhuisd en zich in het bevolkingsregister der gemeente Wassenaar heeft laten inschrijven; dat hij op 22 Juli 1924 met zijne echtgenoote uit Wassenaar naar Engeland is vertrokken met het doel om zijn talenkennis te vermeerderen; maar niet met het voornemen om in Wassenaar terug te keeren; dat hij zich dan ook uit het bevolkingsregister heeft laten afschrijven, geen eigen woning had in Wassenaar en zijn meubelen heeft opgeslagen;

dat hij op 17 Maart 1925 met zijne echtgenoote uit Engeland weder in Wassenaar is teruggekeerd, aldaar op eigen verzoek in het bevolkingsregister is ingeschreven, en er thans een eigen woning heeft;

dat de Kantonrechter, op grond van deze verklaring evenvermelde feiten als vaststaande aannemende, na eenige overwegingen te hebben gewijd aan de vereischten, die de wet stelt voor het kiesrecht, laat volgen: „dat uit de vaststaande feiten, hierboven gereleveerd, in verband met de artt. 74, 75, 76 en 78 B. W., niet anders kan worden afgeleid dan dat verzoeker en zijne echtgenoote in het tijdvak van 22 Juli 1924 tot 17 Maart 1925 hunne woonplaats niet hadden in het Rijk, zoodat zij geen ingezetenen waren van het Rijk en evenmin van de Provincie;"

Op welke gronden de Kantonrechter de beslissing van het gemeentebestuur heeft bevestigd;

O. dat tegen deze uitspraak als middel van cassatie is aangevoerd: Zie Concl. Proc.-Gen.;

O. dat blijkens de toelichting dit middel hierop steunt, dat ook in verband met art. 76, tweede lid, B. W. naar de omstandigheden moet worden beoordeeld, of het Rijksingezetenschap overeenkomstig art. 14 van de wet van 12 December 1892, S. 268, is opgehouden door vestiging der woonplaats buiten het Rijk, en de omstandigheden, waaronder hij als voormeld naar Engeland is vertrokken, niet toelaten om aan te nemen, dat hij toen zijn woonplaats daar gevestigd heeft, nu die omstandigheden veeleer wijzen op een voorbijgaand karakter van het verblijf in Engeland;

O. dat, wat er zij van de vraag, of bij het vertrek van verzoeker op 22 Juli 1924 uit de gemeente Wassenaar hij en zijn echtgenoote ophielden ingezetenen van het Rijk te zijn, uit de door den Kantonrechter als vaststaande aangenomen feiten in ieder geval volgt, dat zij toen ophielden inwoner van die gemeente te zijn;

dat toch de Kantonrechter op grond van de door den verzoeker zelf ter terechtzitting afgelegde verklaring, waarvan de bewijskracht niet staat ter beoordeeling van den rechter in cassatie, mocht aannemen, dat de verzoeker onder de voormelde omstandigheden op 22 Juli 1924 de gemeente Wassenaar verlatende niet het voornemen had om daar terug te keeren;

dat de afwezigheid van dit voornemen, in verband met de verdere omstandigheden waaronder het vertrek blijkens het boven overwogene plaats vond, moet leiden tot de slotsom, dat verzoeker op dien datum met zijn echtgenoote de gemeente Wassenaar metterwoon heeft verlaten, waaruit in verband met het mede vaststaande feit, dat zij niet vóór 17 Maart 1925 daar zijn teruggekeerd, volgt dat zij op 1 Februari 1925 niet waren inwoner van de gemeente Wassenaar;

dat zij mitsdien reeds daarom uithoofde van art. 7 der Kieswet in die gemeente niet op de kiezerslijst voor het jaar 1925/1926 konden worden geplaatst;

dat het middel dus niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep. (N. J.)

---

26 *Juni* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende toepassing artikel 170 der Invaliditeitswet.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid vestigt mijn aandacht op de wenschelijkheid dat in verband met de toepassing van artikel 170 der Invalisiteitswet, gevallen van misbruik van sterken drank door rentetrekkers zooveel mogelijk ter kennis komen van den betrokken Raad van Arbeid.

Bedoeld worden rentetrekkers, die, ofschoon nirt
niet wegens openbare dronkenschap veroordeeld, aan het misbruik schuldig zijn.

Wijkmeesters, armbezoekers, wijkverpleegsters, woninginspectrices en dergelijke functionarissen zullen in de gelegenheid zij het misbruik te constateeren.

Uw bestuur zal hunne inlichtingen kunnen benutten om den betrokken Raad van Arbeid de noodige gegevens te verstrekken.

Het zou mij aangenaam zijn indien Uw College in deze richting werkzaam zoude willen zijn. (B. S.)

---

27 *Juni* 1925. WET tot wijziging en aanvulling van de Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nº. 65). S. 273.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, nº. 305, 1—28.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 2281—2293, 2298—2319, 2323—2340, 2384.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 917, 985—988, 1035—1038.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is in de Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nº. 65) verschillende wijzigingen en aanvullingen aan te brengen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In de Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nº. 65), zooals deze is gewijzigd bij de wetten van 19 Mei 1922 (*Staatsblad* nº. 337) en 2 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 329), worden de volgende wijzigingen en aanvullingen aangebracht:

§ 1. In artikel 1 vervallen de woorden: „zoomede aan op wachtgeld gestelde militairen van de zeemacht." en wordt de *komma* achter het woord „landstorm" vervangen door een *punt*.

§ 2. In artikel 2, eerste lid, wordt het gestelde onder 4º. vervangen door het volgende:

„4º. ter zake van:

a. het bereiken of overschrijden van den leeftijd van vijftig jaren, wanneer de militair in verband met zijn leeftijd voor de waarneming van den dienst niet meer ten volle geschikt geacht wordt, mits hij een werkelijken dienst hebbe van ten minste tien jaren;

b. een werkelijken dienst van ten minste vijftien jaren, wanneer de vrijwillig dienende militair met ingang van of na 1 Juli 1925 op eigen verzoek als zoodanig is ontslagen, of ter zake van een werkelijken dienst van ten minste tien jaren, wanneer de vrijwillig dienende militair met ingang van of na 1 Juli 1925 als zoodanig is ontslagen in het belang van den dienst en niet verkeert of komt te verkeeren in een der gevallen, omschreven in artikel 4 onder 2º. tot en met 6º., zullende het hierbedoelde pensioen ingaan zoodra hij den leeftijd van zestig jaren heeft bereikt of eerder, indien

hij na dat ontslag blijvend ongeschikt wordt verklaard om in zijn onderhoud te voorzien, uit hoofde van ziekten of gebreken, niet het gevolg van eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag (*uitgesteld pensioen*); een en ander mits hij niet wordt herplaatst in eene betrekking, welke uitzicht geeft op pensioen krachtens deze wet, de Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, nº. 66), of de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240)."

Het cijfer „1" vóór het eerste lid vervalt en voorts vervallen het tweede, het derde en het vierde lid.

§ 3. Aan artikel 3 wordt een nieuw derde lid toegevoegd, luidende:

„3. Het recht op pensioen ter zake van langdurigen dienst wordt geacht mede niet te bestaan voor den ontslagen militair, die laatstelijk op wachtgeld was gesteld."

§ 4. In artikel 4 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1º. in punt 1º. vervallen de woorden: „onder 2º.";

2º. in punt 6º. vervalt de laatste volzin;

3º. Het bestaande artikel wordt eerste lid; aan dit lid worden een nieuw tweede en derde lid toegevoegd, luidende:

„2. Voorts gaat het recht op *uitgesteld* pensioen verloren, indien de gewezen militair, die behoort tot het reserve-personeel der zeemacht, uit den dienst bij dat personeel wordt ontslagen op zoodanige wijze, dat zijn recht op pensioen op grond van het bepaalde in de punten 2º. tot en met 6º. van artikel 3 der Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1923, nº. 355) niet zou hebben bestaan of zou zijn verloren gegaan.

3. Van de bepalingen van het eerste lid onder 2º. tot en met 6º., zoomede van het tweede lid, kan door Ons worden afgeweken, ingevolge beroep overeenkomstig artikel 56*a*."

§ 5. In het eerste lid van artikel 5 worden de woorden: „levenslang, voorloopig of tijdelijk" vervangen door de woorden: „levenslang of voorloopig", terwijl in het tweede lid van dat artikel vervallen de woorden: „of met een tijdelijk".

§ 6. In artikel 6 vervalt het gestelde onder 1º. *a* en *b* en wordt vervangen door:

„1º. het pensioen, waarop recht bestaat krachtens artikel 2 onder 1º., 3º. en 4º.;".

§ 7. In artikel 7 wordt de eerste volzin van het zevende lid gelezen:

„Eene hernieuwde toekenning kan geschieden, nadat de belanghebbende den dienst andermaal heeft verlaten."

§ 8. Artikel 8 vervalt.

§ 9. In artikel 10 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1º. nà punt 3º. wordt een nieuw punt 4º. opgenomen, luidende:

„4º. die is doorgebracht als vrijwilliger bij den landstorm, voor zoover die tijd bij de regeling van een diensttijdspensioen krachtens de Pensioenwet voor de vrijwilligers van den landstorm in aanmerking komst;";

2º. het bestaande punt 4º. wordt punt 5º. en wordt gelezen:

„5º. die bij de regeling van burgerlijke pensioenen in den zin van de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240) voor vergelding met pensioen in aanmerking komt en niet valt onder 1º., 2º., 3º. of 4º.;";

3º. het bestaande punt 5º. wordt punt 6º. en wordt gelezen:

„6º. welke op wachtgeld is doorgebracht door een ontslagen militair, die in den militairen dienst wordt herplaatst;".

§ 10. In het eerste lid van artikel 11 onder 1º. *a* wordt het woord: „zestiende" vervangen door het woord: „achttiende" en wordt in punt 2º. „5º." vervangen door „6º." en „4º." door „5º.".

§ 11. In artikel 12 worden in het vierde lid de woorden: „artikel 10 onder 2º., 3º. en 4º." vervangen door de woorden: „artikel 10 onder 2º., 3º., 4º. en 5º.", en wordt aan het vijfde lid een nieuwe volzin toegevoegd, luidende:

„De maand wordt daarbij gerekend op dertig dagen."

§ 12. In artikel 14 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1º. In het tweede en in het derde lid vervallen de woorden: „zonder vrije woning".

2º. het vierde en het vijfde lid worden vervangen door een nieuw vierde lid, luidende:

„4. Had de militair op den datum, waarop voor hem een pensioensgrondslag moet worden vastgesteld, laatstelijk minder dan een vol jaar onafgebroken als militair bij de zeemacht in werkelijken dienst doorgebracht, of wel, verlaat hij den dienst binnen één jaar na verlaging, dan wordt zijn pensioensgrondslag vastgesteld op den voet van het bepaalde bij het tweede of derde lid naar hetgeen hij over dien laatsten werkelijken diensttijd, dan wel over zijn diensttijd nà verlaging heeft of zou hebben genoten, herleid tot inkomsten over een jaar."

3º. de eerste volzin van het bestaande zesde lid wordt vijfde lid, terwijl de tweede volzin van dat lid vervalt.

4º. het bestaande zevende en achtste lid worden respectievelijk zesde en zevende lid.

§ 13. In artikel 15 worden de woorden: „in actieven dienst hersteld" vervangen door de woorden: „weder in actieven dienst getreden" en vervallen de woorden: „zonder vrije woning".

§ 14. De eerste volzin van artikel 15*a* wordt gelezen:

„Van de militairen kan eene jaarlijksche bijdrage voor hun pensioen worden gevorderd van ten hoogste drie procent van de inkomsten en baten, welke op 1 Januari van het jaar waarover de bijdrage verschuldigd is, worden genoten of zouden genoten zijn bij plaatsing in Nederland aan wal, berekend over een vol jaar, voor zoover deze inkomsten en baten bij de vaststelling van den pensioensgrondslag in aanmerking komen."

§ 15. In het eerste lid van artikel 16 worden de woorden: „*twee procent*" vervangen door de woorden: „*een drie vierde procent*".

Het vierde lid van dit artikel vervalt.

§ 16. Het bestaande artikel 18 wordt eerste lid, terwijl aan dat artikel een nieuw tweede lid wordt toegevoegd, luidende:

„2. De vermeerdering van het pensioen bedraagt *tien procent* van het maximumpensioen, wanneer ten gevolge van ziekten of gebreken, als in artikel 2 onder 2º. *c* bedoeld, zich een der gevallen voordoet als onder 1º. tot en met 5º. van het eerste lid vermeld."

§ 17. Het bestaande artikel 19 wordt

eerste lid, terwijl aan dat artikel een nieuw tweede lid wordt toegevoegd, luidende :

„2. De vermeerdering van het pensioen bedraagt *twintig procent* van het maximumpensioen, wanneer ten gevolge van ziekten of gebreken, als in artikel 2 onder 2°. *c* bedoeld, zich een der gevallen voordoet als onder 1°. tot en met 3°. van het eerste lid vermeld."

§ 18. Overal waar in het eerste lid van artikel 20 voorkomen de woorden : „*vijf en dertig* jaren", worden deze vervangen door de woorden : „*veertig* jaren". In dit lid worden na het woord : „machinisten" ingevoegd de woorden : „boven den rang van adjudantonderofficier".

De tweede volzin van het tweede lid van dit artikel wordt gelezen :

„Indien het aldus verkregen eindcijfer een gedeelte van eene maand oplevert, wordt daarvoor eene geheele maand gesteld, waarbij de maand op dertig dagen wordt gerekend."

§ 19. Artikel 23*a* wordt vervangen door het volgende :

„1. Wanneer een in het belang van den dienst ontslagen militair, als bedoeld in artikel 2 onder 4°. *b*, als militair is herplaatst, zal het bedrag van het pensioen, hetwelk hem bij ontslag uit de laatstelijk bekleede functie eventueel mocht worden toegekend, niet lager worden gesteld dan het bedrag van het uitgesteld pensioen, dat hem, indien hij niet ware herplaatst, krachtens voormelde wetsbepaling zou zijn toegekend.

2. Is een met recht op uitgesteld pensioen ontslagen militair, als in het eerste lid bedoeld, herplaatst als ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240), en wordt hem bij ontslag uit de laatstelijk bekleede functie een pensioen toegekend tot een lager bedrag dan hem op den datum van dat ontslag zou zijn verleend, indien hij op dien datum ware gepensionneerd krachtens de in het eerste lid genoemde bepaling, dan wordt hem op grond van deze wet een pensioen toegelegd tot een bedrag, gelijk aan het verschil tusschen beide eerstbedoelde bedragen. In zooverre wordt het recht op pensioen, als bedoeld in artikel 2, onder 4°. *b*, in dit geval geacht niet te zijn verloren gegaan ten gevolge van herplaatsing.

§ 20. Artikel 23*b* wordt gelezen :

„1. Indien een gewezen militair, die op of na 1 Juli 1922 is gepensionneerd op grond van het bepaalde bij artikel 2, onder 3°. of 4°. *a*, inkomsten geniet of gaat genieten uit eene militaire betrekking dan wel uit of in verband met een ambt of eene betrekking, in dienst van een der lichamen, genoemd in artikel 3 en artikel 4 der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240), welk ambt of welke betrekking is aanvaard met ingang van of na den dag, waarop het ontslag is ingegaan ter zake waarvan het pensioen is verleend, wordt, zoodra en zoolang het pensioen vermeerderd met die inkomsten zou overschrijden het bedrag van den grondslag, die voor de vaststelling van het pensioen heeft gegolden, het pensioen met negentig ten honderd van het bedrag dier overschrijding verminderd.

2. Het bepaalde bij het vorige lid is mede van toepassing ten aanzien van den gewezen militair, die op of na 1 Juli 1922 is gepensionneerd krachtens het bepaalde onder 2°. van artikel 2, echter met dien verstande, dat de vermindering van het pensioen niet meer zal bedragen dan de helft daarvan.

3. Eene vermindering als in het eerste en tweede lid bedoeld, wordt niet of niet langer toegepast ten aanzien van het pensioen van hem, die den zestigjarigen leeftijd heeft bereikt.

4. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden bepalingen vastgesteld ter verzekering van de contrôle op inkomsten, als bedoeld in het eerste en tweede lid."

§ 21. Aan het eerste lid van artikel 24 wordt een nieuwe volzin toegevoegd, luidende :

„Het uitgesteld pensioen, aan een gewezen militair toegekend op grond van artikel 2, onder 4°. *b*, bij het aanwezig zijn van de aldaar bedoelde ongeschiktheid, gaat in op den dag, waarop de aanvrage daartoe is ingekomen."

In het tweede lid van dit artikel vervallen de woorden : „of een tijdelijk", „en in artikel 8, vierde lid,", „of in artikel 8, zesde lid,", zoomede „of het tijdelijke".

In het derde lid van dit artikel vervallen de woorden : „ ,en gaat de aanspraak op het verdere genot van tijdelijk pensioen verloren".

§ 22. Het tweede lid van artikel 25 wordt gelezen :

„2. Zoodanig onderzoek wordt mede ingesteld ter beoordeeling van de aanspraken op toekenning van een pensioen bij het aanwezig zijn van ongeschiktheid, als in artikel 2, onder 4°. *b*, bedoeld."

In het derde lid van dit artikel vervallen de woorden : „of tijdelijk" en worden tusschen de woorden : „gepensionneerde" en „elders" ingevoegd de woorden : „dan wel een op uitgesteld pensioen aanspraak hebbend gewezen militair, die lijdende is aan ziekten of gebreken, als in artikel 2, onder 4°. *b*, bedoeld,", terwijl de woorden : „vernieuwd pensioen" vervangen worden door : „vernieuwd of dadelijk ingaand pensioen".

In het vijfde lid van dit artikel wordt het woord : „pensioen" vervangen door de woorden : „Onze beslissing in zake pensioensaanspraken".

§ 23. De titel van § 9 van het Eerste Hoofdstuk wordt gelezen : „*Van de toekenning van een tweede pensioen.*"

§ 24. Het eerste lid van artikel 26 wordt gelezen :

„1. De militair, die bij de zeemacht is in dienst getreden, terwijl hij in het genot was van pensioen of gagement ter zake van vorigen militairen dienst bij de zeemacht, bij de landmacht hier te lande (de Koninklijke marinereserve en het reserve-personeel der landmacht daaronder niet begrepen) dan wel bij het leger in Nederlandsch Oost- of West-Indië, wordt met inachtneming van de artikelen 27—34, hetzij bij ontslag, hetzij later, in het genot gesteld van een tweede pensioen, wanneer hij recht heeft op pensioen krachtens een van de gronden, genoemd in artikel 2. De militair, als in den vorigen volzin bedoeld, die in tijd van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden bij door Ons aan te wijzen takken van dienst weder in dienst is getreden en uiterlijk één jaar na het einde van dien tijd op zijne aanvrage van die weder-indienststelling wordt

ontheven, wordt geacht te zijn ontslagen in het belang van den dienst."

§ 25. Artikel 27 wordt gelezen:

„De bepalingen dezer wet zijn op de toekenning van een tweede pensioen, als bedoeld in artikel 26, van toepassing, voor zoover daarvan in deze paragraaf niet wordt afgeweken."

§ 26. In artikel 28 worden de woorden: „in berekening zou komen." vervangen door de woorden: „in berekening zou komen, indien de betrokken militair geen pensioen of gagement genoot.".

§ 27. Artikel 29 vervalt.

§ 28. Het eerste lid van artikel 30 wordt gelezen:

„1. Het pensioen wordt berekend naar den diensttijd, na herplaatsing bewezen, met inbegrip van vroegere nog niet met pensioen of gagement vergolden diensten."

Het derde lid van dit artikel wordt gelezen:

„3. De som van het met toepassing van het eerste lid berekende pensioen en het reeds verleende pensioen of gagement — beide eventueel zonder verhoogingen als bedoeld in de artikelen 18, 19 en 20 — mag niet overschrijden het bedrag, dat voor den belanghebbende op het tijdstip van zijn laatste ontslag uit den dienst ingevolge het bepaalde in het eerste lid van artikel 16 zou gelden als maximumpensioen."

§ 29. Artikel 31 vervalt.

§ 30. Artikel 32 vervalt.

§ 31. Artikel 33 vervalt.

§ 32. Het eerste lid van artikel 34 vervalt; het tweede lid van dat artikel, dat eenig lid wordt, wordt gelezen:

„Indien het reeds toegekende pensioen of gagement gelijk is aan of hooger dan het pensioensbedrag, hetwelk volgens artikel 30, derde lid, niet mag worden overschreden, blijft de toekenning van een tweede pensioen achterwege."

§ 33. Aan artikel 40 wordt een nieuw vijfde lid toegevoegd, luidende:

„5. Ingeval het bepaalde bij het tweede lid is toegepast en in het aantal op pensioen rechthebbende kinderen wijziging komt, zal de toegepaste evenredige vermindering worden herzien."

§ 34. In het eerste lid van artikel 41 vervallen de woorden „of wachtgeld".

§ 35. Het eerste lid van artikel 42 wordt gelezen:

„1. Het weduwenpensioen eindigt bij een volgend huwelijk der weduwe, en wel met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het huwelijk heeft plaats gehad."

§ 36. Artikel 43 wordt gelezen:

„Indien het recht op pensioen van een der betrekkingen, bedoeld in de artikelen 36 en 37, te niet gaat, of het recht op uitbetaling van pensioen krachtens artikel 42 verloren gaat, heeft zulks alléén herziening ten gevolge van de pensioenen van de overblijvende rechthebbenden, bedoeld in artikel 36 en in artikel 37, eerste lid, onder 1°. en 2°."

§ 37. In het derde lid van artikel 45 worden de woorden: „waarop het recht op pensioen is ontstaan." vervangen door: „waarop het recht op pensioen is ontstaan of kon worden geldend gemaakt.".

In het vierde lid van dit artikel vervallen achtereenvolgens de woorden: „en de tijdelijk", „dan wel tijdelijk" en „of van tijdelijk" en wordt in plaats van het woord „herpensionneering" gelezen „eene tweede pensionneering".

In het vijfde lid van dit artikel vervallen de woorden: „of van artikel 8".

Aan dit artikel wordt een nieuw zesde lid toegevoegd, luidende:

„6. Wanneer als gevolg van omstandigheden, waaraan de betrokken militair geen schuld draagt, de regeling van zijn pensioen wordt vertraagd, kan hem, indien de Minister van Marine zulks noodig oordeelt, door den Minister van Financiën een voorschot op zijn pensioen worden verleend."

§ 38. Artikel 48 wordt gelezen:

„Van de aan Ons uitgebrachte adviezen wordt afschrift gezonden aan den Minister van Marine."

§ 39. In het derde lid van artikel 51 worden tusschen de woorden: „tenzij hij" en „kan aantoonen" ingevoegd de woorden: „te Onzen genoegen".

Het vijfde lid van dit artikel wordt gelezen:

„5. Van een door den belanghebbende ingediend verzoek, als in dit artikel bedoeld, wordt door den Minister van Marine onverwijld kennis gegeven aan den Militairen Pensioenraad, indien door Ons eene beslissing is genomen in afwijking van het advies van dien Raad."

§ 40. Vóór artikel 55 wordt een nieuw artikel 54*a* ingevoegd, luidende:

„*Art.* 54*a*. 1. Van hem, die een herhaling van het militair geneeskundig onderzoek, als in artikel 25, vierde lid, bedoeld, aanvraagt, of die op den voet van het bepaalde in artikel 51 herziening van eene door Ons genomen beslissing verzoekt, dan wel bij den Centralen Raad van Beroep beroep instelt tegen zoodanige beslissing, wordt ten behoeve van het Rijk een recht geheven van onderscheidenlijk f 5, f 5 en f 10.

2. Door een publiekrechtelijk lichaam is zoodanig recht niet verschuldigd.

3. Onvermogenden zijn van het betalen van zoodanig recht vrijgesteld, wanneer bij de indiening van het in het eerste lid bedoelde verzoek een daartoe strekkend bewijs, afgegeven door den burgemeester der woonplaats, wordt overgelegd.

4. Hij, die het verschuldigde recht niet voldoet of geen bewijs van onvermogen overlegt, is in het indienen van een ver oek, als in het eerste lid bedoeld, of in het beroep niet ontvankelijk.

5. Aan hem, wiens bezwaren, hetzij in eersten aanleg, hetzij in beroep, geheel of gedeeltelijk gegrond worden verklaard, wordt het totaal bedrag der van hem gevorderde rechten terugbetaald."

§ 41. Na artikel 56 wordt een nieuw artikel 56*a* ingevoegd, luidende:

„*Art.* 56*a*. 1. Hij, wiens recht op pensioen niet zou bestaan of verloren zou gaan op grond van het bepaalde in artikel 4, kan daartegen in beroep komen bij eene door Ons voor ieder geval in te stellen Commissie van beroep.

2. Deze Commissie zal van advies dienen of er aanleiding bestaat:

a. hetzij het bepaalde bij de punten 2 tot en met 6 van het eerste of bij het tweede lid van artikel 4 buiten toepassing te laten,

b. hetzij eene toelage toe te kennen overeenkomstig het gestelde in het volgende lid.

3. De in het tweede lid bedoelde toelage zal alleen kunnen worden toegekend, wanneer de belanghebbende een werkelijken dienst heeft van ten minste *tien* jaren. De toelage gaat in op hetzelfde tijdstip, waarop hem, indien zijn recht op pensioen niet ware verloren gegaan, pensioen zou kunnen zijn toegekend, en mag niet overschrijden het bedrag van het pensioen, waarop hij recht zou hebben gehad, indien het bepaalde bij het eerste of het tweede lid van artikel 4 te zijnen aanzien niet ware toegepast. De regelen nopens de uitbetaling en het eindigen van een pensioen zijn van overeenkomstige toepassing ten opzichte van zoodanige toelage."

§ 42. De eerste volzin van het tweede lid van artikel 60 wordt gelezen: „De voorloopige pensioenen worden niet in gemeld Grootboek ingeschreven."

Het derde en het vierde lid van dit artikel worden gelezen:

„3. De pensioenen worden driemaandelijks voldaan.

4. De betaalbaarstelling van den eersten termijn heeft plaats zoo spoedig mogelijk na de toekenning."

Een nieuw zevende lid wordt aan dit artikel toegevoegd, luidende:

„7. Bij dien maatregel kan de uitbetaling van alle of van sommige pensioenen aan anderen dan organen van het Rijk worden opgedragen. In zoodanig geval kan de algemeene maatregel bepalingen inhouden omtrent de toekenning van een vergoeding voor de uitbetaling."

§ 43. Artikel 61 wordt gelezen:

„1. Het pensioen eindigt met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het overlijden heeft plaats gehad, het pensioen van de onder 1°., 2°., 3°. en 5°. van artikel 37 bedoelde kinderen tevens met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan de rechthebbende meerderjarig is geworden.

2. Een vervallen verklaard of ingetrokken pensioen eindigt met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het besluit tot vervallenverklaring of intrekking is genomen."

§ 44. Na het vijfde lid van artikel 64 wordt een nieuw zesde lid ingevoegd, luidende:

„6. De voorschotten, door besturen van openbare lichamen, liefdadige of tot algemeen nut werkende instellingen, hetzij renteloos, hetzij tegen eene matige rente op de pensioenen gegeven, tot zekerheid waarvan de bewijzen van inschrijving in het bezit van die lichamen worden gesteld, zijn niet onder de bij deze wet verboden beleeningen begrepen, mits de voorwaarden, volgens welke die voorschotten worden verstrekt, zijn goedgekeurd door den Minister van Financiën."

Het bestaande zesde en zevende lid worden onderscheidenlijk zevende en achtste lid.

§ 45. Aan artikel 65 wordt een nieuw derde lid toegevoegd, luidende:

„3. In geval van faillissement wordt het pensioen, voor zoover het vatbaar is voor beslag, uitgekeerd aan den curator."

§ 46. Het gestelde in artikel 66 wordt vervangen door:

„De beperkingen, voorgeschreven in het eerste lid van artikel 65, gelden niet ten aanzien van inhouding of beslag tot verhaal van:

a. onderhoud, waarop hij, die om de inhouding verzoekt of de beslaglegger volgens de wet aanspraak heeft;

b. belastingschuld, voor zoover bij eene wet of eene verordening eene andere regeling is getroffen;

c. eene schuldvordering van een publiekrechtelijk lichaam, ter zake van schade, in verband met de uitoefening van den dienst opzettelijk veroorzaakt."

§ 47. In het eerste lid van artikel 68 vervallen de woorden: „derde en".

In dit artikel wordt een nieuw tweede lid ingevoegd, luidende:

„2. Zoolang de in het zesde lid van artikel 60 bedoelde algemeene maatregel van bestuur niet in werking is getreden, geschiedt de betaling van de pensioenen op den voet waarop de reeds ten laste van den Staat verleende pensioenen worden voldaan."

Het bestaande tweede, derde en vierde lid worden onderscheidenlijk derde, vierde en vijfde lid.

§ 48. In het eerste lid van artikel 69 worden tusschen de woorden: „1 Januari 1920" en „recht is verkregen" ingevoegd de woorden: „op grond van de bepalingen van de gewijzigde wet van 9 Juni 1902 (*Staatsblad* n°. 87)", terwijl mede in dat eerste lid tusschen de woorden: „de belanghebbenden" en „volgens de bepalingen" wordt ingevoegd het woord: „ook".

Voorts vervalt in het vierde lid van dit artikel de laatste volzin.

§ 49. In het tweede lid van artikel 71 vervallen de woorden: „artikel 8, vierde lid".

§ 50. In den tweeden volzin van het eerste lid van artikel 73 wordt het woord: „aanvrage" vervangen door de woorden: „herziening of toekenning".

§ 51. Het gestelde in artikel 74 wordt vervangen door het volgende:

„1. Voor vrijwillig dienende militairen beneden den rang van sergeant, die op den datum van afkondiging van deze wet als zoodanig dienden, bestaat, met afwijking van het bepaalde bij artikel 3, recht op pensioen ter zake van langdurigen dienst, ingeval ontslag is of wordt verleend op eigen verzoek nà het volbrengen van den leeftijd van *veertig* jaren.

2. Op vrijwillig dienende militairen, die op den datum van afkondiging van deze wet den rang van sergeant of een hoogeren rang bekleedden, doch die bij administratieven maatregel zijn of worden teruggesteld tot korporaal of tot den stand van matroos, is het bepaalde in het vorige lid van overeenkomstige toepassing."

§ 52. Het derde lid van artikel 77 vervalt.

§ 53. Het bepaalde bij artikel 77*a* wordt vervangen door het volgende:

„Diensttijd, voorafgaande aan eene desertie, ter zake waarvan het recht tot strafvordering is te niet gegaan krachtens het bepaalde bij de wet van 6 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 376), wordt in den zin van deze wet en van de gewijzigde wet van 9 Juni 1902 (*Staatsblad* n°. 87) beschouwd als voor pensioen geldige diensttijd."

Overgangsbepalingen.

2. 1. Indien in eenig geval bij toepassing van een percentage van *twee* procent het voor pensioen geldige aantal jaren vóór 1 Juli 1925

een hoogeren maatstaf voor pensioenberekening zou opleveren dan de toepassing op den geheelen voor pensioen geldigen diensttijd van het percentage, genoemd in artikel 16, eerste lid, der Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nº. 65) — zooals dat ingevolge deze wet zal luiden — wordt, behoudens het maximum van *zeventig* procent, het pensioen naar dien hoogeren maatstaf berekend.

2. Wordt het pensioen naar dien hoogeren maatstaf berekend, dan wordt in daartoe leidende gevallen het niet met pensioen vergolden geldige aantal jaren, dat in aanmerking zou kunnen komen voor eene pensioensverhooging als bedoeld in artikel 20 der in het eerste lid vermelde wet, aangewezen door de uitkomst van de deeling van twee procent van den pensioensgrondslag op het bedrag, waarmede het diensttijdspensioen, waarop belanghebbende zonder de gestelde maxima recht zou hebben, het voor hem geldende maximum-pensioen overschrijdt. Het bepaalde bij het tweede lid van voormeld artikel 20, zoomede artikel 4 der wet van 2 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 329) is van overeenkomstige toepassing.

3. 1. Wanneer een met ingang van of na 1 Juli 1923 ingevolge artikel 2, eerste lid, onder 4º. *b*, *c* of *d* der Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nº. 65) — zooals die bepalingen vóór 1 Juli 1925 luidden — levenslang gepensionneerd militair inkomsten geniet of gaat genieten uit of in verband met arbeid of bedrijf, ter hand genomen met ingang van of na den dag, waarop het ontslag is ingegaan, wordt, zoodra en zoolang het pensioen vermeerderd met die inkomsten zou overschrijden het bedrag van den grondslag, die voor de vaststelling van het pensioen heeft gegolden, het pensioen met het bedrag dier overschrijding verminderd. Deze vermindering wordt niet langer toegepast dan tot het tijdstip, waarop de gepensionneerde den leeftijd van vijf en vijftig jaren heeft bereikt.

2. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden bepalingen vastgesteld ter verzekering van de contrôle op inkomsten, als bedoeld in het eerste lid.

4. Ten aanzien van hen, op wier pensioen ingevolge artikel 23*b* der Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nº. 65) — zooals dat ingevolge deze wet zal luiden — met ingang van 1 Juli 1925 een korting wordt toegepast, blijft de in genoemd artikel bedoelde korting gedurende het eerste jaar na de inwerkingtreding van deze wet beperkt tot 25, gedurende het tweede jaar tot 50 en gedurende het derde jaar tot 75 ten honderd, met dien verstande echter, dat, voor zoover na 1 Juli 1925 het bij ongewijzigde toepassing van meergemeld artikel te korten bedrag vermeerdering ondergaat, ten aanzien van dat meerdere de beperking niet geldt.

5. De bepalingen, welke krachtens de Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nº. 65) ten aanzien van tijdelijke pensioenen tot 1 Juli 1925 hebben gegolden, blijven van kracht voor hen, die vóór dien datum op zoodanig pensioen aanspraak verkregen of die met toepassing van artikel 77, tweede lid, van genoemde wet alsnog in het genot van zoodanig pensioen worden gesteld.

6. Voor hen, die op 1 Juli 1925 uitzicht hebben op pensioen krachtens de Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922 nº. 65), de Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, nº. 66) of de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240) wordt, met afwijking van het bepaalde in artikel 11 der eerstaangehaalde wet, de tijd van af het zestiende levensjaar in militairen dienst doorgebracht als werkelijke diensttijd in den zin dier wet in aanmerking genomen.

Slotbepaling.

7. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 Juli 1925, met uitzondering van het bepaalde in de volgende paragraphen van artikel I:

§ 11, voor zooveel betreft de toevoeging van een nieuwen volzin aan het vijfde lid van artikel 12 der Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nº. 65), § 13, voor zooveel betreft de in artikel 15 dier wet in de eerste plaats aangebrachte wijziging, § 18, voor zooveel betreft de wijziging van het tweede lid van artikel 20 dier wet, § 48, voor zooveel betreft de wijzigingen van het eerste lid van artikel 69, en § 53, welke bepalingen met ingang van 1 Januari 1920, en

§ 14, welke ten aanzien van het op 1 Juli 1925 in dienst zijnde personeel der zeemacht, met ingang van 1 Januari 1925

moeten worden geacht in werking te zijn getreden.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 27sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

(*Uitgeg.* 30 *Juni* 1925.)

---

27 *Juni* 1925. WET tot wijziging en aanvulling van de Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1923, nº. 355). S. 274.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, nº. 338, 1—14.

Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 2340—2344.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 990, 1038.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, in de Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1923, nº. 355) verschillende wijzigingen en aanvullingen aan te brengen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In de Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1923, nº. 355), worden de volgende wijzigingen en aanvullingen aangebracht:

§ 1. In artikel 2 wordt het gestelde onder 1º. vervangen door:

„1º. ter zake van ten minste vijf jaren werkelijken dienst bij het reserve-personeel der zee- of landmacht, indien de belanghebbende reeds in het genot is van militair pensioen of het tweede lid van artikel 9 op hem van toepassing is dan wel, indien noch het een noch het ander het geval is, ter zake van ten minste vijf en dertig jaren werkelijken dienst in den zin dezer wet, waarvan niet minder dan twintig jaren bij het reserve-personeel der zee- of landmacht;".

§ 2. Het bestaande artikel 3 wordt eerste lid; aan dat artikel wordt een nieuw tweede lid toegevoegd, luidende:

„2. Van de bepalingen van het eerste lid

onder 2°. tot en met 6°., kan door Ons worden afgeweken, ingevolge beroep overeenkomstig artikel 37*a*."

§ 3. Het eerste lid van artikel 4 wordt gelezen :

„1. Het recht op pensioen op grond van artikel 2 onder 1°. of krachtens artikel 20, kan eerst worden geldende gemaakt, nadat de belanghebbende den leeftijd van *zestig* jaren heeft bereikt."

§ 4. In artikel 9 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

het gestelde in het eerste lid onder 2°. wordt vervangen door :

„2°. die is doorgebracht in militaire dienstverhouding bij het reserve-personeel der landmacht, bij de zeemacht of bij de landmacht hier te lande anders dan als vrijwilliger bij den landstorm, dan wel bij het leger in Nederlandsch Indië;

3°. die is doorgebracht als vrijwilliger bij den landstorm;

4°. die als gewezen militair op wachtgeld is doorgebracht,

een en ander voor zoover die tijd naar de daarvoor geldende regelen voor den belanghebbende met pensioen kan worden vergolden en niet reeds in berekening is gebracht bij de toekenning van een levenslang pensioen of gagement." ;

het tweede lid wordt vervangen door het volgende :

„2. Diensttijd, welke in aanmerking komt — of, indien geen herplaatsing ware gevolgd, in aanmerking zou gekomen zijn — om te worden vergolden met een pensioen als bedoeld in de artikelen 2 onder 4°. *b* der Pensioenwetten voor de zee- en landmacht (*Staatsblad* 1922, nos. 65 en 66) wordt voor de toepassing van deze wet geacht reeds met levenslang pensioen te zijn vergolden.

3. De diensttijd, als bedoeld in het eerste lid onder 3°. en 4°., wordt voor de berekening van een pensioen volgens deze wet beschouwd als diensttijd onder de wapenen.

4. Voor de berekening van pensioenen krachtens andere wetten of besluiten te verleenen, komt van den werkelijken dienst bij het reserve-personeel alleen in aanmerking de tijd onder de wapenen doorgebracht.".

§ 5. In artikel 10 onder 1°. *a* wordt het woord „zestiende" vervangen door „achttiende".

§ 6. In artikel 14 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

in het tweede lid vervallen de woorden : „zonder vrije woning" ;

het derde en vierde lid worden vervangen door een nieuw derde lid, luidende :

„3. Had de militair op den datum, waarop voor hem een pensioensgrondslag moet worden vastgesteld, laatstelijk minder dan een vol jaar onafgebroken bij het reserve-personeel der zeemacht gediend, of wel, verlaat hij den dienst bij dat personeel binnen één jaar na verlaging, dan wordt zijn pensioensgrondslag vastgesteld op den voet van het bepaalde bij het tweede lid naar hetgeen hij over dien laatsten werkelijken diensttijd, dan wel over zijn diensttijd nà verlaging heeft of zou hebben genoten, herleid tot inkomsten over een jaar." ;

het bestaande vijfde, zesde en zevende lid worden respectievelijk vierde, vijfde en zesde lid.

§ 7. In artikel 15 worden de volgende wijzigingen en aanvullingen aangebracht :

in het eerste lid wordt het gestelde onder 1°. gelezen :

„1°. de voor pensioen geldige tijd, omschreven in artikel 11, gedurende welken de belanghebbende onder de wapenen is geweest of geacht wordt te zijn geweest :

a. bij het reserve-personeel der zee- of landmacht,

b. bij de zeemacht of bij de landmacht hier te lande, anders dan als vrijwilliger bij den landstorm,

c. bij het leger in Nederlandsch-Indië, en

d. als vrijwilliger bij den landstorm, voor zoover die valt onder het bepaalde bij artikel 9, eerste lid onder 3°,

voor elk *jaar* vergolden met *één drie vierde procent* van den pensioensgrondslag, genoemd in het tweede lid van artikel 14 ;" ;

in het eerste lid wordt onder 3°. in plaats van „35" gelezen „40" ;

aan het derde lid wordt een nieuwe volzin toegevoegd, luidende : „De maand wordt daarbij gerekend op dertig dagen.".

§ 8. In het tweede lid van artikel 16 wordt in plaats van „35" gelezen „40".

§ 9. Het bestaande artikel 17 wordt eerste lid, terwijl aan dat artikel een nieuw tweede lid wordt toegevoegd, luidende :

„2. De vermeerdering van het pensioen bedraagt *tien procent* van het maximum-pensioen, wanneer ten gevolge van ziekten of gebreken, als in artikel 2 onder 2°. *c* bedoeld, zich een der gevallen voordoet als onder 1°. tot en met 5°. van het eerste lid vermeld.".

§ 10. Het bestaande artikel 18 wordt eerste lid, terwijl aan dat artikel een nieuw tweede lid wordt toegevoegd, luidende :

„2. De vermeerdering van het pensioen bedraagt *twintig procent* van het maximum-pensioen, wanneer ten gevolge van ziekten of gebreken, als in artikel 2 onder 2°. *c* bedoeld, zich een der gevallen voordoet, als onder 1°. tot en met 3°. van het eerste lid vermeld.".

§ 11. In artikel 19 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. overal waar in het eerste lid voorkomen de woorden : „*vijf en dertig jaren*", worden deze vervangen door de woorden : „*veertig jaren*" ; in dit lid worden voorts na het woord „machinisten" ingevoegd de woorden : „boven den rang van adjudant-onderofficier" ;

2°. de tweede volzin van het tweede lid wordt gelezen :

„Indien het aldus verkregen eindcijfer een gedeelte van eene maand oplevert, wordt daarvoor eene geheele maand gesteld, waarbij de maand op dertig dagen wordt gerekend.".

§ 12. Na artikel 21 wordt een nieuw artikel 21*a* ingevoegd, luidende :

„*Art.* 21*a*. 1. Indien een op of na 1 Juli 1922 uit den dienst bij het reserve-personeel ontslagen militair, die is gepensionneerd op grond van het bepaalde bij artikel 2, onder 2°, inkomsten geniet of gaat genieten uit eene militaire betrekking dan wel uit of in verband met een ambt of betrekking in dienst van een der lichamen, genoemd in artikel 3 en artikel 4 der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240), welk ambt of welke betrekking is aanvaard met

ingang van of na den dag, waarop het ontslag is ingegaan ter zake waarvan het pensioen is verleend, wordt, zoodra en zoolang het pensioen, vermeerderd met de inkomsten zou overschrijden het bedrag van den grondslag, die voor de vaststelling van het pensioen heeft gegolden, het pensioen met negentig ten honderd van het bedrag dier overschrijding verminderd. De vermindering zal echter niet meer bedragen dan de helft van het pensioen.

2. Eene vermindering als in het eerste lid bedoeld, wordt niet of niet langer toegepast ten aanzien van het pensioen van hem, die den zestigjarigen leeftijd heeft bereikt

3. De bepalingen van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in het vierde lid van artikel 23*b* der Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, n°. 65), zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de contrôle op de in het eerste lid bedoelde inkomsten.".

§ 13. Het tweede lid van artikel 22 wordt gelezen :

„2. In de gevallen, genoemd in artikel 2 onder 1°. of in artikel 20, gaat, tenzij artikel 4, tweede of derde lid, toepasselijk is, het pensioen niet in vóór den dag, waarop de belanghebbende den leeftijd van zestig jaren heeft bereikt.".

§ 14. Aan artikel 29 wordt een nieuw vijfde lid toegevoegd, luidende :

„5. Ingeval het bepaalde bij het tweede lid is toegepast en in het aantal op pensioen rechthebbende kinderen wijziging komt, zal de toegepaste evenredige vermindering worden herzien.".

§ 15. Het eerste lid van artikel 31 wordt gelezen :

„1. Het weduwenpensioen eindigt bij een volgend huwelijk der weduwe, en wel met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het huwelijk heeft plaats gehad."

§ 16. Artikel 32 wordt gelezen :

„Indien het recht op pensioen van een der betrekkingen, bedoeld in de artikelen 25 en 26, te niet gaat, of het recht op uitbetaling van pensioen krachtens artikel 31 verloren gaat, heeft zulks alléén herziening ten gevolge van de pensioenen van de overblijvende rechthebbenden, bedoeld in artikel 25 en in artikel 26, eerste lid, onder 1°. en 2°.".

§ 17. Aan artikel 35 wordt een nieuw zesde lid toegevoegd, luidende :

„6. Wanneer als gevolg van omstandigheden, waaraan de betrokken militair geen schuld draagt, de regeling van zijn pensioen wordt vertraagd, kan hem, indien de Minister van Marine zulks noodig oordeelt, door den Minister van Financiën een voorschot op zijn pensioen worden verleend.".

§ 18. Het vierde lid van artikel 36 wordt gelezen :

„4. De artikelen 47—54 en 56 der Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, n°. 65) zijn van overeenkomstige toepassing op beslissingen in zake pensioensaanspraken volgens deze wet.".

§ 19. Vóór artikel 37 wordt een nieuw artikel 36*a* ingevoegd, luidende :

„*Art.* 36*a*. 1. Van hem, die een herhaling van het militair geneeskundig onderzoek, als in artikel 23, derde lid, bedoeld, aanvraagt of die op den voet van het bepaalde in artikel 36, vierde lid, juncto artikel 51 der Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, n°. 65) herziening van eene door Ons genomen beslissing verzoekt, dan wel bij den Centralen Raad van Beroep beroep instelt tegen zoodanige beslissing, wordt ten behoeve van het Rijk een recht geheven van onderscheidenlijk f 5, f 5 en f 10.

2. Door een publiekrechtelijk lichaam is zoodanig recht niet verschuldigd.

3. Onvermogenden zijn van het betalen van zoodanig recht vrijgesteld, wanneer bij de indiening van het in het eerste lid bedoelde verzoek een daartoe strekkend bewijs, afgegeven door den burgemeester der woonplaats, wordt overgelegd.

4. Hij, die het verschuldigde recht niet voldoet of geen bewijs van onvermogen overlegt, is in het indienen van een verzoek, als in het eerste lid bedoeld, of in het beroep niet ontvankelijk.

5. Aan hem, wiens bezwaren hetzij in eersten aanleg, hetzij in beroep, geheel of gedeeltelijk gegrond worden verklaard, wordt het totaal bedrag der van hem gevorderde rechten terugbetaald.".

§ 20. Na artikel 37 wordt een nieuw artikel 37*a* ingevoegd, luidende :

„*Art.* 37*a*. 1. Hij wiens recht op pensioen niet zou bestaan of verloren zou gaan op grond van het bepaalde in artikel 3, kan daartegen in beroep komen bij eene door Ons voor ieder geval in te stellen Commissie van beroep.

2. Deze Commissie zal van advies dienen of er aanleiding bestaat :

a. hetzij het bepaalde bij de punten 2°. tot en met 6°. van het eerste lid van artikel 3 buiten toepassing te laten ;

b. hetzij eene toelage toe te kennen overeenkomstig het gestelde in het volgende lid.

3. De in het tweede lid bedoelde toelage zal alleen kunnen worden toegekend, wanneer de belanghebbende recht op pensioen zou hebben gehad, indien het bepaalde bij het eerste lid van artikel 3 op hem niet zou zijn toegepast. De toelage gaat in op hetzelfde tijdstip, waarop hem, indien zijn recht op pensioen niet ware verloren gegaan, pensioen zou kunnen zijn toegekend, en mag het bedrag van dat pensioen niet overschrijden. De regelen nopens de uitbetaling en het eindigen van een pensioen zijn van overeenkomstige toepassing ten opzichte van zoodanige toelage."

§ 21. In artikel 38 wordt in plaats van „58—66" gelezen „58—66 en 68, tweede lid," en wordt aan het slot vóór den punt toegevoegd : „ , met dien verstande, dat het bepaalde in artikel 61, eerste lid, dier wet van kracht is voor de kinderen, bedoeld in artikel 26, onder 1°., 2°., 3°. en 5°.".

§ 22. In het vierde lid van artikel 43 worden tusschén de woorden „krachtens deze wet" en „het genot van pensioen kan aanvangen" ingevoegd de woorden : „— zooals die vóór 1 Juli 1925 luidde —", en vervallen de woorden : „doch niet vóór het tijdstip waarop deze wet in werking treedt,".

§ 23. Het vierde lid van artikel 47 vervalt. Het bestaande vijfde lid wordt vierde lid.

§ 24. Artikel 48 vervalt.

§ 25. Een nieuw artikel 48 wordt ingevoegd, luidende :

„Diensttijd, voorafgaande aan eene desertie, ter zake waarvan het recht tot strafvordering

is te niet gegaan krachtens het bepaalde bij de wet van 6 Augustus 1914 (*Staatsblad* nº. 376), wordt in den zin van deze wet en van de gewijzigde wet van 12 Juli 1895 (*Staatsblad* nº. 104) beschouwd als voor pensioen geldige diensttijd.".

§ 26. In artikel 49 wordt de tusschenzin: „die op 1 Juli 1923 in dienst waren," vervangen door: „die vóór of op 1 Juli 1923 in dienst waren,".

Overgangsbepalingen.

2. Indien in eenig geval bij toepassing van een percentage van *twee* procent het voor pensioen geldige aantal jaren, vóór 1 Juli 1925 onder de wapenen doorgebracht, een hoogeren maatstaf voor pensioenberekening zou opleveren dan de toepassing op den geheelen onder de wapenen doorgebrachten geldigen diensttijd van het percentage, genoemd in artikel 15, eerste lid, onder 1º., der Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1923 nº. 355) — zooals dat ingevolge deze wet zal luiden —, wordt, behoudens het maximum van *zeventig* procent, dat deel van het pensioen naar dien hoogeren maatstaf berekend.

3. Voor hen, die op 1 Juli 1925 behooren tot het reserve-personeel der zeemacht alsmede voor hen, die vóór dien datum uit den dienst bij dat personeel zijn ontslagen en recht kunnen doen gelden op een later toe te kennen pensioen, wordt, met afwijking van het bepaalde bij artikel 10 der Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1923, nº. 355), de tijd van af het zestiende levensjaar in militairen dienst doorgebracht als werkelijke diensttijd in den zin dier wet in aanmerking genomen.

4. Door hen, die op den datum van inwerkingtreding dezer wet een diensttijd van twintig jaren in den zin van de bepalingen, bedoeld in het eerste lid van artikel 42 der Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1923, nº. 355), kunnen doen gelden, zal, met afwijking van het bepaalde bij het eerste lid van artikel 4 dier wet, het recht op pensioen kunnen worden geldende gemaakt op den datum, waarop zij krachtens de bepalingen van hoogergenoemde wet, zooals deze vóór 1 Juli 1925 luidde, in het genot van zoodanig pensioen konden treden.

5. Ten aanzien van hen, op wier pensioen ingevolge artikel 21*a* der Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1923 nº. 355) met ingang van 1 Juli 1925 een korting wordt toegepast, blijft de in genoemd artikel bedoelde korting gedurende het eerste jaar na de inwerkingtreding van deze wet beperkt tot 25, gedurende het tweede jaar tot 50 en gedurende het derde jaar tot 75 ten honderd, met dien verstande echter, dat, voor zoover na 1 Juli 1925 het bij ongewijzigde toepassing van meergemeld artikel te korten bedrag vermeerdering ondergaat, ten aanzien van dat meerdere de beperking niet geldt.

6. Wanneer een tot het reserve-personeel der zeemacht behoorend militair, die reeds in het genot is van een militair pensioen, hem verleend vóór 1 Juli 1923, in aanmerking komt voor toekenning van een pensioen volgens de Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1923, nº. 355), zal de beperking, bedoeld in het eerste lid van artikel 33 dier wet, op zoodanigen voet geschieden, dat, naar de onderscheiding in voormeld artikel gemaakt, de som van beide pensioenen niet zal overschrijden een bedrag van f 4000, respectievelijk f 6000.

Slotbepaling.

7. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 Juli 1925, met uitzondering van het bepaalde in de volgende paragrafen van artikel 1:

§ 7, voor zooveel betreft de toevoeging aan het derde lid van artikel 15,

§ 11, voor zooveel betreft de wijziging van den tweeden volzin van het tweede lid van artikel 19,

§ 18,

§ 25, en

§ 26,

welke met ingang van 16 Augustus 1923 geacht worden in werking te zijn getreden.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 27sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

(*Uitgeg.* 30 *Juni* 1925.)

---

27 *Juni* 1925. WET tot wijziging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen voor het dienstjaar 1924. S. 275.

---

27 *Juni* 1925. WET tot wijziging en aanvulling van de Pensioenwet voor het reserve-personeel der landmacht (*Staatsblad* 1923, nº. 356). S. 276.

Bijl. Hand 2e *Kamer* 1924/1925, nº. 338, 1—14.

Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 2340—2344.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 990, 1038.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, in de Pensioenwet voor het reserve-personeel der landmacht (*Staatsblad* 1923, nº. 356) verschillende wijzigingen en aanvullingen aan te brengen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In de Pensioenwet voor het reserve-personeel der landmacht (*Staatsblad* 1923, nº 356), zooals deze is gewijzigd en aangevuld bij de wet van 12 April 1924 (*Staatsblad* nº. 189), worden de volgende wijzigingen en aanvullingen aangebracht:

§ 1. In artikel 2 wordt het gestelde onder 1º. vervangen door:

„1º. ter zake van ten minste vijf jaren werkelijken dienst bij het reserve-personeel der land- of zeemacht, indien de belanghebbende reeds in het genot is van militair pensioen of het tweede lid van artikel 9 op hem van toepassing is, dan wel indien noch het een, noch het ander het geval is, ter zake van ten minste vijf en dertig jaren werkelijken dienst in den zin dezer wet, waarvan niet minder dan twintig jaren bij het reserve-personeel der land- of zeemacht;".

§ 2. Het bestaande artikel 3 wordt eerste lid; aan dat artikel wordt een nieuw tweede lid toegevoegd, luidende:

„2. Van de bepalingen van het eerste lid onder 2°. tot en met 6°., kan door Ons worden afgeweken, ingevolge beroep overeenkomstig artikel 37*a*."

§ 3. Het eerste lid van artikel 4 wordt gelezen :

„1. Het recht op pensioen op grond van artikel 2, onder 1°., of krachtens artikel 20, kan eerst worden geldende gemaakt, nadat de belanghebbende den leeftijd van *zestig* jaren heeft bereikt."

§ 4. In artikel 9 worden de volgende wijzigingen en aanvulingen aangebracht :

1°. het gestelde in het eerste lid, onder 2°., wordt vervangen door :

„2°. die is doorgebracht in militaire dienstverhouding bij het reserve-personeel der zeemacht, bij de landmacht hier te lande of bij de zeemacht, anders dan als vrijwilliger bij den landstorm, dan wel bij het leger in Nederlandsch-Indië ;

3°. die is doorgebracht als vrijwilliger bij den landstorm ;

4°. die als gewezen militair op wachtgeld is doorgebracht,

een en ander voor zoover die tijd naar de daarvoor geldende regelen voor den belanghebbende met pensioen kan worden vergolden en niet reeds in berekening is gebracht bij de toekenning van een levenslang pensioen of gagement." ;

2°. het tweede lid wordt vervangen door het volgende :

„2. Diensttijd, welke in aanmerking komt — of, indien geen herplaatsing ware gevolgd, in aanmerking zou gekomen zijn — om te worden vergolden met een pensioen als bedoeld in de artikelen 2, onder 4°., *b*, der Pensioenwetten voor de zee- en landmacht (*Staatsblad* 1922, nos. 65 en 66), wordt voor de toepassing van deze wet geacht reeds met levenslang pensioen te zijn vergolden.

3. De diensttijd, als bedoeld in het eerste lid, onder 3°. en 4°., wordt voor de berekening van een pensioen volgens deze wet beschouwd als diensttijd onder de wapenen.

4. Voor de berekening van pensioenen krachtens andere wetten of besluiten te verleenen, komt van den werkelijken diensttijd bij het reserve-personeel alleen in aanmerking de tijd onder de wapenen doorgebracht."

§ 5. In artikel 10, onder 1°., *a*, wordt het woord „zestiende" vervangen door : „achttiende".

§ 6. In artikel 14 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

het vierde en vijfde lid worden vervangen door een nieuw vierde lid, luidende :

„4. Had de militair op den datum, waarop voor hem een pensioensgrondslag moet worden vastgesteld, laatstelijk minder dan een vol jaar onafgebroken bij het reserve-personeel der landmacht gediend, of wel, verlaat hij den dienst bij dat personeel binnen één jaar na verlaging, dan wordt zijn pensioensgrondslag vastgesteld op den voet van het bepaalde bij het tweede lid naar de geldelijke inkomsten, welke voor de vaststelling van zijn pensioensgrondslag in aanmerking komen over dien laatsten werkelijken dienst of over het tijdstip nà verlaging, herleid tot inkomsten over een vol jaar." ;

het bestaande zesde, zevende, achtste en negende lid worden onderscheidenlijk vijfde zesde, zevende en achtste lid.

§ 7. In artikel 15 worden de volgende wijzigingen en aanvullingen aangebracht :

in het eerste lid wordt het gestelde onder 1°. gelezen :

„1°. de voor pensioen geldige tijd, omschreven in artikel 11, gedurende welken de belanghebbende onder de wapenen is geweest of geacht wordt te zijn geweest :

a. bij het reserve-personeel der land- of zeemacht,

b. bij de landmacht hier te lande of bij de zeemacht, anders dan als vrijwilliger bij den landstorm,

c. bij het leger in Nederlandsch-Indië, en

d. als vrijwilliger bij den landstorm, voor zoover die valt onder het bepaalde bij artikel 9, eerste lid, onder 3°.,

voor elk *jaar* vergolden met *één drie vierde procent* van den pensioensgrondslag, genoemd in het tweede lid van artikel 14 ;" ;

in het eerste lid wordt onder 3°. in plaats van : „*twee procent*" gelezen : „*één drie vierde procent*" en wordt voor de woorden : „negende lid" gelezen : „achtste lid" ;

in het eerste lid wordt onder 4°. in plaats van „35" gelezen : „40" :

aan het derde lid wordt een nieuwe volzin toegevoegd, luidende :

„De maand wordt daarbij gerekend op dertig dagen.".

§ 8. In het tweede lid van artikel 16 wordt in plaats van „35" gelezen „40".

§ 9. Het bestaande artikel 17 wordt eerste lid, terwijl aan dat artikel een nieuw tweede lid wordt toegevoegd, luidende :

„2. De vermeerdering van het pensioen bedraagt *tien procent* van het maximum-pensioen, wanneer ten gevolge van ziekten of gebreken, als in artikel 2, onder 2°., *c*, bedoeld, zich een der gevallen voordoet, als onder 1°. tot en met 5°. van het eerste lid vermeld."

§ 10. Het bestaande artikel 18 wordt eerste lid, terwijl aan dat artikel een nieuw tweede lid wordt toegevoegd, luidende :

„2. De vermeerdering van het pensioen bedraagt *twintig procent* van het maximum-pensioen, wanneer ten gevolge van ziekten of gebreken, als in artikel 2, onder 2°., *c*, bedoeld, zich een der gevallen voordoet, als onder 1°. tot en met 3°. van het eerste lid vermeld."

§ 11. In artikel 19 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

overal waar in het eerste lid voorkomen de woorden : „*vijf en dertig* jaren", worden deze vervangen door de woorden : „*veertig* jaren" ;

de tweede volzin van het tweede lid wordt gelezen :

„Indien het aldus verkregen eindcijfer een gedeelte van een maand oplevert, wordt daarvoor eene geheele maand gesteld, waarbij de maand op dertig dagen wordt gerekend.".

§ 12. Na artikel 21 wordt een nieuw artikel 21*a* ingevoegd, luidende :

„*Art.* 21*a*. 1. Indien een op of nà 1 Juli 1922 uit den dienst bij het reserve-personeel ontslagen militair, die is gepensionneerd op grond van het bepaalde bij artikel 2, onder 2°., inkomsten geniet of gaat genieten uit eene militaire betrekking dan wel uit of in verband met

een ambt of eene betrekking in dienst van een der lichamen, genoemd in artikel 3 en artikel 4 der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240), welk ambt of welke betrekking is aanvaard met ingang van of na den dag, waarop het ontslag is ingegaan ter zake waarvan het pensioen is verleend, wordt, zoodra en zoolang het pensioen, vermeerderd met de inkomsten, zou overschrijden het bedrag van den grondslag, die voor de vaststelling van het pensioen heeft gegolden, het pensioen met negentig ten honderd van het bedrag dier overschrijding verminderd. De vermindering zal echter niet meer bedragen dan de helft van het pensioen.

2. Eene vermindering als in het eerste lid bedoeld, wordt niet of niet langer toegepast ten aanzien van het pensioen van hem, die den zestigjarigen leeftijd heeft bereikt.

3. De bepalingen van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in het vijfde lid van artikel 23*b* der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, nº. 66), zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de contrôle op de in het eerste lid bedoelde inkomsten."

§ 13. Het tweede lid van artikel 22 wordt gelezen:

„2. In de gevallen, genoemd in artikel 2, onder 1º., of in artikel 20, gaat, tenzij artikel 4, tweede of derde lid, toepasselijk is, het pensioen niet in vóór den dag, waarop de belanghebbende den leeftijd van *zestig* jaren heeft bereikt."

§ 14. Aan artikel 29 wordt een nieuw vijfde lid toegevoegd, luidende:

„5. Ingeval het bepaalde bij het tweede lid is toegepast en in het aantal op pensioen rechthebbende kinderen wijziging komt, zal de toegepaste evenredige vermindering worden herzien."

§ 15. Het eerste lid van artikel 31 wordt gelezen:

„1. Het weduwenpensioen eindigt bij een volgend huwelijk der weduwe en wel met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het huwelijk heeft plaats gehad."

§ 16. Artikel 32 wordt gelezen:

„Indien het recht op pensioen van een der betrekkingen, bedoeld in de artikelen 25 en 26 te niet gaat, of het recht op uitbetaling van pensioen krachtens artikel 31 verloren gaat, heeft zulks alleen herziening ten gevolge van de pensioenen van de overblijvende rechthebbenden, bedoeld in artikel 25 en in artikel 26, eerste lid, onder 1º. en 2º."

§ 17. Aan artikel 35 wordt een nieuw zesde lid toegevoegd, luidende:

„6. Wanneer als gevolg van omstandigheden, waaraan de betrokken militair geen schuld draagt, de regeling van zijn pensioen wordt vertraagd, kan hem, indien de Minister van Oorlog zulks noodig oordeelt, door den Minister van Financiën een voorschot op zijn pensioen worden verleend.".

§ 18. Het vierde lid van artikel 36 wordt gelezen:

„4. De artikelen 49—56 en 58 der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, nº. 66) zijn van overeenkomstige toepassing op beslissingen in zake pensioensaanspraken volgens deze wet.".

§ 19. Vóór artikel 37 wordt een nieuw artikel 36*a* ingevoegd, luidende:

„*Art.* 36*a*. 1. Van hem, die eene herhaling van het militair geneeskundig onderzoek, als in artikel 23, derde lid, bedoeld, aanvraagt of die op den voet van het bepaalde in artikel 36, vierde lid, juncto artikel 53 der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, nº. 66), herziening van eene door Ons genomen beslissing verzoekt, dan wel bij den Centralen Raad van Beroep beroep instelt tegen zoodanige beslissing, wordt ten behoeve van het Rijk een recht geheven van onderscheidenlijk f 5, f 5 en f 10.

2. Door een publiekrechtelijk lichaam is zoodanig recht niet verschuldigd.

3. Onvermogenden zijn van het betalen van zoodanig recht vrijgesteld, wanneer bij de indiening van het in het eerste lid bedoelde verzoek een daartoe strekkend bewijs, afgegeven door den burgemeester der woonplaats, wordt overgelegd.

4. Hij, die het verschuldigde recht niet voldoet of geen bewijs van onvermogen overlegt, is in het indienen van een verzoek, als in het eerste lid bedoeld, of in het beroep niet ontvankelijk.

5. Aan hem, wiens bezwaren hetzij in eersten aanleg, hetzij in beroep, geheel of gedeeltelijk gegrond worden verklaard, wordt het totaal bedrag der van hem gevorderde rechten terugbetaald.".

§ 20. Na artikel 37 wordt een nieuw artikel 37*a* ingevoegd, luidende:

„*Art.* 37*a*. 1. Hij wiens recht op pensioen niet zou bestaan of verloren zou gaan op grond van het bepaalde in artikel 3, kan daartegen in beroep komen bij eene door Ons voor ieder geval in te stellen Commissie van beroep.

2. Deze Commissie zal van advies dienen of er aanleiding bestaat

a. [illegible]ij het bepaalde bij de punten 2º. tot en met 6º. van het eerste lid van artikel 3 buiten toepassing te laten;

b. hetzij eene toelage toe te kennen overeenkomstig het gestelde in het volgende lid.

3. De in het tweede lid bedoelde toelage zal alleen kunnen worden toegekend, wanneer de belanghebbende recht op pensioen zou hebben gehad, indien het bepaalde bij het eerste lid van artikel 3 op hem niet zou zijn toegepast. De toelage gaat in op hetzelfde tijdstip, waarop hem, indien zijn recht op pensioen niet ware verloren gegaan, pensioen zou kunnen zijn toegekend, en mag het bedrag van dat pensioen niet overschrijden. De regelen nopens de uitbetaling en het eindigen van een pensioen zijn van overeenkomstige toepassing ten opzichte van zoodanige toelage."

§ 21. In artikel 38 wordt in plaats van „60—68" gelezen „60—68 en 70, tweede lid," en wordt aan het slot vóór den punt toegevoegd „ , met dien verstande, dat het bepaalde in artikel 63, eerste lid, dier wet van kracht is voor de kinderen, bedoeld in artikel 26 onder 1º., 2º., 3º. en 5º.".

§ 22. In het vierde lid van artikel 43 worden tusschen de woorden „krachtens deze wet" en „het genot van pensioen kan aanvangen" ingevoegd de woorden: „—zooals die vóór 1 Juli 1925 luidde —", en vervallen de woorden: „doch niet vóór het tijdstip waarop deze wet in werking treedt".

§ 23. Het vierde lid van artikel 47 vervalt; het bestaande vijfde lid wordt vierde lid.

§ 24. In artikel 48 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

het bestaande artikel wordt eerste lid;

een nieuw tweede lid wordt toegevoegd, luidende:

„2. Diensttijd, voorafgaande aan eene desertie, ter zake waarvan het recht tot strafvordering is te niet gegaan krachtens het bepaalde bij de wet van 6 Augustus 1914 (*Staatsblad* nº. 376), wordt in den zin van deze wet en van de gewijzigde wet van 6 Juni 1905 (*Staatsblad* nº. 177) beschouwd als voor pensioen geldige diensttijd.".

§ 25. Artikel 49 vervalt.

§ 26. In artikel 50 wordt de tusschenzin: „die op 1 Juli 1923 in dienst waren," vervangen door: „die vóór of op 1 Juli 1923 in dienst waren,".

Overgangsbepalingen.

2. Indien in eenig geval bij toepassing van een percentage van *twee* procent het voor pensioen geldige aantal jaren, vóór 1 Juli 1925 onder de wapenen doorgebracht, een hoogeren maatstaf voor pensioenberekening zou opleveren dan de toepassing op den geheelen onder de wapenen doorgebrachten geldigen diensttijd van het percentage, genoemd in artikel 15, eerste lid, onder 1º., der Pensioenwet voor het reserve-personeel der landmacht (*Staatsblad* 1923, nº. 356) — zooals dat ingevolge deze wet zal luiden — wordt, behoudens het maximum van *zeventig* procent, dat deel van het pensioen naar dien hoogeren maatstaf berekend.

3. 1. Voor hen, die op 1 Juli 1925 behooren tot het reserve-personeel der landmacht, alsmede voor hen, die vóór dien datum uit den dienst bij dat personeel zijn ontslagen en recht kunnen doen gelden op een later toe[illegible]nnen pensioen, wordt, met afwijking van het bepaalde bij artikel 10 der Pensioenwet voor het reserve-personeel der landmacht (*Staatsblad* 1923, nº. 356), de tijd van af het zestiende levensjaar in militairen dienst doorgebracht, als werkelijke diensttijd in den zin dier wet in aanmerking genomen.

2. Als diensttijd onder de wapenen, in den zin van het bepaalde bij artikel 15 der in het eerste lid genoemde wet, wordt ook aangemerkt de tijd, dien de vóór 1 Juli 1925 ontslagen militair vóór 1 Januari 1930 op wachtgeld heeft doorgebracht.

4. Door hen, die op den datum van inwerkingtreding dezer wet een diensttijd van twintig jaren in den zin van de bepalingen, bedoeld in het eerste lid van artikel 42 der Pensioenwet voor het reserve-personeel der landmacht (*Staatsblad* 1923, nº. 356), kunnen doen gelden, zal, met afwijking van het bepaalde bij het eerste lid van artikel 4 dier wet, het recht op pensioen kunnen worden geldende gemaakt op den datum, waarop zij krachtens de bepalingen van hoogergenoemde wet, zooals deze vóór 1 Juli 1925 luidde, in het genot van zoodanig pensioen konden treden.

5. Ten aanzien van hen, op wier pensioen ten gevolge van het bepaalde bij artikel 21*a* der Pensioenwet voor het reserve-personeel der landmacht (*Staatsblad* 1923, nº. 356) met ingang van 1 Juli 1925 eene korting wordt toegepast, blijft de in genoemd artikel omschreven korting gedurende het eerste jaar na de inwerkingtreding van deze wet beperkt tot 25, gedurende het tweede jaar tot 50 en gedurende het derde jaar tot 75 ten honderd, met dien verstande echter, dat, voor zoover nà 1 Juli 1925 het bij ongewijzigde toepassing van meergemeld artikel te korten bedrag vermeerdering ondergaat, ten aanzien van dat meerdere de beperking niet geldt.

6. Wanneer een tot het reserve-personeel der landmacht behoorend militair, die reeds in het genot is van een militair pensioen, hem verleend vóór 1 Juli 1923, in aanmerking komt voor toekenning van een pensioen volgens de Pensioenwet voor het reserve-personeel der landmacht (*Staatsblad* 1923, nº. 356), zal de beperking, bedoeld in het eerste lid van artikel 33 dier wet, op zoodanigen voet geschieden, dat, naar de onderscheiding in voormeld artikel gemaakt, de som van beide pensioenen niet zal overschrijden een bedrag van f 4000, respectievelijk f 6000.

Slotbepaling.

7. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 Juli 1925, met uitzondering van het bepaalde in de volgende paragrafen van artikel 1:

§ 7, voor zooveel betreft de toevoeging aan het derde lid van artikel 15,

§ 11, voor zooveel betreft de wijziging van den tweeden volzin van het tweede lid van artikel 19,

§ 18,

§ 24, en

§ 26,

welke met ingang van 16 Augustus 1923 geacht worden in werking te zijn getreden.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 27sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

(*Uitgeg.* 30 *Juni* 1925.)

---

27 *Juni* 1925. WET tot wijziging en aanvulling van de Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, nº. 66). S. 277.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, nº. 305, 1—28.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 2281—2293, 2298—2319, 2323—2340, 2384.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 917, 985—988, 1035—1038.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, in de Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, nº. 66) verschillende wijzigingen en aanvullingen aan te brengen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In de Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, nº. 66), zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 2 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 328), worden de volgende wijzigingen en aanvullingen aangebracht:

§ 1. In artikel 1 vervallen de woorden: „zoomede aan op wachtgeld gestelde militairen van de landmacht, ook wanneer zij als zoodanig behooren tot bedoeld reserve-personeel.", en wordt de *komma* achter het woord „landstorm" vervangen door een *punt*.

§ 2. In artikel 2 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het eerste lid wordt het gestelde onder 4°. vervangen door het volgende:

„4°. ter zake van:

a. het bereiken of overschrijden van den leeftijd van vijftig jaren, wanneer de militair in verband met zijn leeftijd voor de waarneming van den dienst niet meer ten volle geschikt geacht wordt, mits hij een werkelijken dienst hebbe van ten minste tien jaren;

b. een werkelijken dienst van ten minste *vijftien* jaren, wanneer de vrijwillig dienende militair met ingang van of nà 1 Juli 1925 op eigen verzoek als zoodanig is ontslagen, of ter zake van een werkelijken dienst van ten minste *tien* jaren, wanneer de vrijwillig dienende militair met ingang van of nà 1 Juli 1925 als zoodanig is ontslagen in het belang van den dienst, en niet verkeert of komt te verkeeren in een der gevallen, omschreven in artikel 4, onder 2°. tot en met 6°., zullende het hierbedoelde pensioen ingaan, zoodra hij den leeftijd van zestig jaren heeft bereikt of eerder, indien hij nà dat ontslag blijvend ongeschikt wordt verklaard om in zijn onderhoud te voorzien uit hoofde van ziekten of gebreken, niet het gevolg van eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag (*uitgesteld pensioen*); een en ander mits hij niet wordt herplaatst in eene betrekking, welke uitzicht geeft op pensioen krachtens deze wet, de Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, n°. 65), of de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240);";

2°. in het eerste lid worden onder 5°. de woorden „*a. twintig*" en „*b. vijftien*" onderscheidenlijk vervangen door de woorden: „*a. vijf en twintig*" en „*b. twintig*", en worden de woorden: „tot hij, wanneer hij officier is, den leeftijd van vijf en vijftig, of, wanneer hij onderofficier is, dien van vijftig jaren zal hebben bereikt." vervangen door: „tot hij, wanneer hij officier is, den leeftijd van zestig, of, wanneer hij onderofficier is, den leeftijd van vijf en vijftig jaren zal hebben bereikt.";

3°. het cijfer „1" vóór het eerste lid vervalt en voorts vervallen het tweede, het derde en het vierde lid.

§ 3. In artikel 3 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. het tweede lid wordt gelezen:

„2. Het recht op pensioen ter zake van langdurigen dienst wordt geacht niet te bestaan, ingeval ontslag is verleend op eigen verzoek vóór het bereiken van den leeftijd van *vijf en vijftig* jaren.";

2°. een nieuw derde lid wordt toegevoegd, luidende:

„3. Het recht op pensioen ter zake van langdurigen dienst wordt geacht mede niet te bestaan voor den ontslagen militair, die laatstelijk op wachtgeld was gesteld."

§ 4. In artikel 4 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in punt 1°. vervallen de woorden: „onder 2°.";

2°. in punt 6°. vervalt de laatste volzin;

3°. het bestaande artikel wordt eerste lid; aan dit lid worden een nieuw tweede en derde lid toegevoegd, luidende:

„2. Voorts gaat het recht op *uitgesteld* pensioen verloren, indien de gewezen militair, die behoort tot het reserve-personeel der landmacht, uit den dienst bij dat personeel wordt ontslagen op zoodanige wijze, dat zijn recht op pensioen op grond van het bepaalde in de punten 2°. tot en met 6°. van artikel 3 der Pensioenwet voor het reserve-personeel der landmacht (*Staatsblad* 1923, n°. 356) niet zou hebben bestaan of zou zijn verloren gegaan.

3. Van de bepalingen van het eerste lid onder 2°. tot en met 6°., zoomede van het tweede lid kan door Ons worden afgeweken ingevolge beroep overeenkomstig artikel 58*a*."

§ 5. In het eerste lid van artikel 5 worden de woorden: „levenslang, voorloopig of tijdelijk" vervangen door de woorden: „levenslang of voorloopig", terwijl in het tweede lid van dat artikel vervallen de woorden: „of met een tijdelijk".

§ 6. In artikel 6 vervalt het gestelde onder 1°. *a* en *b* en wordt vervangen door:

„1°. het pensioen, waarop recht bestaat krachtens artikel 2 onder 1°., 3°., 4°. en 5°.;".

§ 7. In artikel 7 wordt de eerste volzin van het zevende lid gelezen:

„Eene hernieuwde toekenning kan geschieden nadat de belanghebbende den dienst andermaal heeft verlaten."

§ 8. Artikel 8 vervalt.

§ 9. In artikel 10 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. na punt 3°. wordt een nieuw punt 4°. opgenomen, luidende:

„4°. die is doorgebracht als vrijwilliger bij den landstorm, voor zoover die tijd bij de regeling van een diensttijdspensioen krachtens de Pensioenwet voor de vrijwilligers van den landstorm in aanmerking komt;";

2°. het bestaande punt 4°. wordt punt 5°. en wordt gelezen:

„5°. die bij de regeling van burgerlijke pensioenen in den zin van de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240) voor vergelding met pensioen in aanmerking komt en niet valt onder 1°., 2°., 3°. of 4°.;";

3°. het bestaande punt 5°. wordt punt 6°. en wordt gelezen:

„6°. welke op wachtgeld is doorgebracht door een ontslagen militair, die in den militairen dienst wordt herplaatst;".

§ 10. In het eerste lid van artikel 11 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

onder 1°. *a* wordt het woord „zestiende" vervangen door het woord „achttiende";

onder 1°. *b* worden tusschen de woorden „op verzoek" en „op non-activiteit" ingevoegd de woorden: „anders dan wegens tijdelijke ongeschiktheid"; en

in punt 2°. wordt „5°." vervangen door „6°." en „4°." door „5°.".

§ 11. In artikel 12 worden in het vierde lid de woorden: „artikel 10 onder 2°., 3°. en 4°." vervangen door de woorden: „artikel 10 onder 2°., 3°., 4°. en 5°.", en wordt aan het vijfde lid een nieuwe volzin toegevoegd, luidende:

„De maand wordt daarbij gerekend op dertig dagen."

§ 12. In artikel 14 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. het derde lid wordt gelezen:

„3. Indien een militair gedurende het laatste jaar van zijn werkelijken dienst belast is geweest met diensten niet onder het ressort

van het Departement van Oorlog behoorende, is zijn pensioensgrondslag gelijk aan het bedrag, dat als zoodanig voor hem zou gegolden hebben, indien hij gedurende dat laatste jaar werkelijken dienst in zijn rang of stand of in zijne betrekking bij het leger hier te lande had gediend."

2°. het vierde en het vijfde lid worden vervangen door een nieuw vierde lid, luidende :

„4. Had de militair op den datum, waarop voor hem een pensioensgrondslag moet worden vastgesteld, laatstelijk minder dan een vol jaar onafgebroken als militair bij de landmacht in werkelijken dienst doorgebracht, of wel, verlaat hij den dienst binnen één jaar na verlaging, dan wordt zijn pensioensgrondslag vastgesteld op den voet van het bepaalde bij het tweede lid naar hetgeen hij over dien laatsten werkelijken diensttijd, dan wel over zijn diensttijd nà verlaging heeft genoten, herleid tot inkomsten over een jaar."

3°. de eerste volzin van het bestaande zesde lid wordt vijfde lid, terwijl de tweede volzin van dat lid vervalt.

4°. het bestaande zevende en achtste lid worden respectievelijk zesde en zevende lid.

§ 13. In artikel 15 worden de woorden : „in actieven dienst hersteld" vervangen door de woorden : „weder in actieven dienst getreden".

§ 14. De eerste volzin van artikel 15*a* wordt gelezen :

„Van de militairen kan eene jaarlijksche bijdrage voor hun pensioen worden gevorderd van ten hoogste drie procent van de inkomsten, welke op 1 Januari van het jaar, waarover de bijdrage verschuldigd is, worden genoten of zouden genoten zijn, berekend over een vol jaar, voor zoover deze inkomsten bij de vaststelling van den pensioensgrondslag in aanmerking komen."

§ 15. In artikel 16 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. in het eerste lid worden de woorden : „*twee procent*" vervangen door de woorden : „*één drie vierde procent*" ;

2°. het vierde lid vervalt.

§ 16. Het bestaande artikel 18 wordt eerste lid, terwijl aan dat artikel een nieuw tweede lid wordt toegevoegd, luidende :

„2. De vermeerdering van het pensioen bedraagt *tien procent* van het maximumpensioen, wanneer ten gevolge van ziekten of gebreken, als in artikel 2 onder 2°. *c* bedoeld, zich een der gevallen voordoet als onder 1°. tot en met 5°. van het eerste lid vermeld."

§ 17. Het bestaande artikel 19 wordt eerste lid, terwijl aan dat artikel een nieuw tweede lid wordt toegevoegd, luidende :

„2. De vermeerdering van het pensioen bedraagt *twintig procent* van het maximumpensioen, wanneer ten gevolge van ziekten of gebreken, als in artikel 2 onder 2°. *c* bedoeld, zich een der gevallen voordoet, als onder 1°. tot en met 3°. van het eerste lid vermeld."

§ 18. In artikel 20 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. overal waar in het eerste lid voorkomen de woorden : „*vijf en dertig* jaren", worden deze vervangen door de woorden : „*veertig* jaren" ; en

2°. de tweede volzin van het tweede lid wordt gelezen :

„Indien het aldus verkregen eindcijfer een gedeelte van eene maand oplevert, wordt daarvoor eene geheele maand gesteld, waarbij de maand op dertig dagen wordt gerekend."

§ 19. Artikel 23*a* wordt vervangen door het volgende :

„1. Wanneer een in het belang van den dienst ontslagen militair, als bedoeld in artikel 2, onder 4°. *b*, als militair is herplaatst, zal het bedrag van het pensioen, hetwelk hem bij ontslag uit de laatstelijk bekleede functie eventueel mocht worden toegekend, niet lager worden gesteld dan het bedrag van het uitgesteld pensioen, dat hem, indien hij niet ware herplaatst, krachtens voormelde wetsbepaling zou zijn toegekend.

2. Is een met recht op uitgesteld pensioen ontslagen militair, als in het eerste lid bedoeld, herplaatst als ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240), en wordt hem bij ontslag uit de laatstelijk bekleede functie een pensioen toegekend tot een lager bedrag dan hem op den datum van dat ontslag zou zijn verleend, indien hij op dien datum ware gepensionneerd krachtens de in het eerste lid genoemde bepaling, dan wordt hem op grond van deze wet een pensioen toegelegd tot een bedrag gelijk aan het verschil tusschen beide eerstbedoelde bedragen. In zooverre wordt het recht op pensioen, als bedoeld in artikel 2, onder 4°. *b*, in dit geval geacht niet te zijn verloren gegaan ten gevolge van herplaatsing".

§ 20. Art. 23*b* wordt gelezen :

„1. Indien een gewezen militair, die op of nà 1 Juli 1922 is gepensionneerd op grond van het bepaalde bij artikel 2, onder 3°. of 4°. *a*, inkomsten geniet of gaat genieten uit eene militaire betrekking, dan wel uit of in verband met een ambt of eene betrekking, in dienst van een der lichamen, genoemd in artikel 3 en artikel 4 der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240), welk ambt of welke betrekking is aanvaard met ingang van of na den dag, waarop het ontslag is ingegaan ter zake waarvan het pensioen is verleend, wordt, zoodra en zoolang het pensioen vermeerderd met die inkomsten zou overschrijden het bedrag van den grondslag, die voor de vaststelling van het pensioen heeft gegolden, het pensioen met negentig ten honderd van het bedrag dier overschrijding verminderd.

2. Het bepaalde bij het vorig lid is mede van toepassing ten aanzien van den gewezen militair, die op of nà 1 Juli 1922 is gepensionneerd krachtens het bepaalde onder 2°. van artikel 2, echter met dien verstande, dat de vermindering van het pensioen niet meer zal bedragen dan de helft daarvan.

3. Indien een gewezen militair, die met ingang van of nà 1 Juli 1923 met toepassing van artikel 2, onder 5°. is gepensioneerd, inkomsten geniet of gaat genieten uit of in verband met een ambt of eene betrekking in dienst van een der lichamen genoemd in artikel 3 en in artikel 4 der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240), welk ambt of welke betrekking is aanvaard met ingang van of na den dag, waarop het ontslag is ingegaan, ter zake waarvan het pensioen is verleend, dan wordt zijn pensioen te dier zake op den voet van het hierna bepaalde verminderd indien en voor zoover dit pensioen, vermeerderd met de hiervorenbedoelde inkomsten, eene som van *duizend gulden* overschrijdt. Die vermindering bedraagt van de eerste duizend gulden

(of gedeelte daarvan) van het overschietende bedrag *tien* procent, van de volgende duizend gulden (of gedeelte daarvan) *twintig* procent en van het overige *dertig* procent, met dien verstande, dat door deze vermindering het gezamenlijk bedrag van pensioen en inkomsten niet mag dalen onder den grondslag, die voor de vaststelling van het pensioen heeft gegolden.

4. Eene vermindering als in het eerste, tweede en derde lid bedoeld, wordt niet of niet langer toegepast ten aanzien van het pensioen van hem, die den zestigjarigen leeftijd heeft bereikt.

5. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden bepalingen vastgesteld ter verzekering van de contrôle op inkomsten, als bedoeld in het eerste, het tweede en het derde lid."

§ 21. In artikel 24 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. aan het eerste lid wordt een nieuwe volzin toegevoegd, luidende:

„Het uitgesteld pensioen, aan een gewezen militair toegekend op grond van artikel 2, onder 4°. *b*, bij het aanwezig zijn van de aldaar bedoelde ongeschiktheid, gaat in op den dag, waarop de aanvrage daartoe is ingekomen."; 2°. in het tweede lid vervallen de woorden: „of een tijdelijk"; „en in artikel 8, vierde lid,"; „of in artikel 8, zesde lid,", zoomede „of het tijdelijke"; en

3°. in het derde lid vervallen de woorden: „ , en gaat de aanspraak op het verdere genot van tijdelijk pensioen verloren".

§ 22. In artikel 25 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. het tweede lid wordt gelezen:

„2. Zoodanig onderzoek wordt mede ingesteld ter beoordeeling van de aanspraken op toekenning van een pensioen bij het aanwezig zijn van ongeschiktheid, als in artikel 2 onder 4°. *b* bedoeld."; 2°. in het derde lid vervallen de woorden „of tijdelijk" en worden tusschen de woorden „gepensionneerde" en „elders" ingevoegd de woorden: „dan wel een op uitgesteld pensioen aanspraak hebbend gewezen militair, die lijdende is aan ziekten of gebreken, als in artikel 2 onder 4°. *b* bedoeld,", terwijl de woorden „vernieuwd pensioen" worden vervangen door „vernieuwd of dadelijk ingaand pensioen"; en

3°. in het vijfde lid wordt het woord „pensioen" vervangen door de woorden: „Onze beslissing in zake pensioensaanspraken".

§ 23. De titel van § 9 van het Eerste Hoofdstuk wordt gelezen: „*Van de toekenning van een tweede pensioen.*"

§ 24. In artikel 26 wordt het eerste lid gelezen:

„De militair, die bij de landmacht is in dienst getreden, terwijl hij in het genot was van pensioen of gagement ter zake van vorigen militairen dienst bij de landmacht hier te lande, bij de zeemacht (het reserve-personeel der landmacht en de Koninklijke marine-reserve daaronder niet begrepen), dan wel bij het leger in Nederlandsch-Oost-Indië of West-Indië, wordt met inachtneming van de artikelen 27—34, hetzij bij ontslag, hetzij later, in het genot gesteld van een tweede pensioen, wanneer hij recht heeft op pensioen krachtens een van de gronden, genoemd in artikel 2. De militair, als in den vorigen volzin bedoeld, die in tijd van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden bij door Ons aan te wijzen takken van dienst weder in dienst is getreden en uiterlijk één jaar na het einde van dien tijd op zijne aanvrage van die wederindienststelling wordt ontheven, wordt geacht te zijn ontslagen in het belang van den dienst."

§ 25. Artikel 27 wordt gelezen:

„De bepalingen dezer wet zijn op de toekenning van een tweede pensioen, als bedoeld in artikel 26, van toepassing, voor zoover daarvan in deze paragraaf niet wordt afgeweken."

§ 26. In art. 28 worden de woorden: „in berekening zou komen." vervangen door de woorden: „in berekening zou komen, indien de betrokken militair geen pensioen of gagement genoot.".

§ 27. Artikel 29 vervalt.

§ 28. In artikel 30 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. het eerste lid wordt gelezen:

„1. Het pensioen wordt berekend naar den diensttijd, na herplaatsing bewezen, met inbegrip van vroegere nog niet met pensioen of gagement vergolden diensten."; en

2°. het derde lid wordt gelezen:

„3. De som van het met toepassing van het eerste lid berekende pensioen en het reeds verleende pensioen of gagement — beide eventueel zonder verhoogingen als bedoeld in de artikelen 18, 19 en 20 — mag niet overschrijden het bedrag, dat voor den belanghebbende op het tijdstip van zijn laatste ontslag uit den dienst ingevolge het bepaalde in het eerste lid van artikel 16 zou gelden als maximumpensioen."

§ 29. Artikel 31 vervalt.

§ 30. Artikel 32 vervalt.

§ 31. Artikel 33 vervalt.

§ 32. Het eerste lid van artikel 34 vervalt; het tweede lid van dat artikel, dat eenig lid wordt, wordt gelezen:

„Indien het reeds toegekende pensioen of gagement gelijk is aan of hooger dan het pensioensbedrag, hetwelk volgens artikel 30, derde lid, niet mag worden overschreden, blijft de toekenning van een tweede pensioen achterwege."

§ 33. Aan artikel 40 wordt een nieuw vijfde lid toegevoegd, luidende:

„5. Ingeval het bepaalde bij het tweede lid is toegepast en in het aantal op pensioen rechthebbende kinderen wijziging komt, zal de toegepaste evenredige vermindering worden herzien."

§ 34. In het eerste lid van artikel 41 vervallen de woorden „of wachtgeld".

§ 35. Het eerste lid van artikel 42 wordt gelezen:

„1. Het weduwenpensioen eindigt bij een volgend huwelijk der weduwe en wel met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het huwelijk heeft plaats gehad."

§ 36. Artikel 43 wordt gelezen:

„Indien het recht op pensioen van een der betrekkingen, bedoeld in de artikelen 36 en 37, te niet gaat, of het recht op uitbetaling van pensioen krachtens artikel 42 verloren gaat, heeft zulks alléén herziening ten gevolge van de pensioenen van de overblijvende rechthebbenden, bedoeld in artikel 36 en in artikel 37, eerste lid, onder 1°. en 2°."

§ 37. In artikel 45 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het derde lid worden de woorden: „waarop het recht op pensioen is ontstaan." vervangen door: „waarop het recht op pensioen is ontstaan of kon worden geldend gemaakt.";

2°. in het vierde lid vervallen achtereenvolgens de woorden: „en de tijdelijk"; „dan wel tijdelijk" en „of van tijdelijk" en wordt in plaats van het woord „herpensionneering" gelezen „eene tweede pensionneering";

3°. in het vijfde lid vervallen de woorden: „of van artikel 8"; en

4°. een nieuw zesde lid wordt toegevoegd, luidende:

„6. Wanneer als gevolg van omstandigheden, waaraan de betrokken militair geen schuld draagt, de regeling van zijn pensioen wordt vertraagd, kan hem, indien de Minister van Oorlog zulks noodig oordeelt, door den Minister van Financiën een voorschot op zijn pensioen worden verleend."

§ 38. Aan het vierde lid van artikel 47 wordt een nieuwe volzin toegevoegd, luidende:

„Bij ontstentenis van laatstgenoemde is te zijner vervanging aangewezen de plaatsvervanger van den geneeskundigen adviseur van den in het derde lid genoemden Raad."

§ 39. Artikel 50 wordt gelezen:

„Van de aan Ons uitgebrachte adviezen wordt afschrift gezonden aan den Minister van Oorlog."

§ 40. In artikel 53 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het derde lid worden tusschen de woorden: „tenzij hij" en „kan aantoonen" ingevoegd de woorden: „te Onzen genoegen"; en

2°. het vijfde lid wordt gelezen:

„5. Van een door den belanghebbende ingediend verzoek als in dit artikel bedoeld wordt door den Minister van Oorlog onverwijld kennis gegeven aan den Militairen Pensioenraad, indien door Ons eene beslissing is genomen in afwijking van het advies van dien Raad.".

§ 41. Vóór artikel 57 wordt een nieuw artikel 56*a* ingevoegd, luidende:

„*Art.* 56*a*. 1. Van hem, die een herhaling van het militair geneeskundig onderzoek, als in artikel 25, vierde lid, bedoeld, aanvraagt, of die op den voet van het bepaalde in artikel 53 herziening van eene door Ons genomen beslissing verzoekt, dan wel bij den Centralen Raad van Beroep beroep instelt tegen zoodanige beslissing, wordt ten behoeve van het Rijk een recht geheven van onderscheidenlijk f 5, f 5 en f 10.

2. Door een publiekrechtelijk lichaam is zoodanig recht niet verschuldigd.

3. Onvermogenden zijn van het betalen van zoodanig recht vrijgesteld wanneer bij de indiening van het in het eerste lid bedoelde verzoek een daartoe strekkend bewijs, afgegeven door den burgemeester der woonplaats, wordt overgelegd.

4. Hij, die het verschuldigde recht niet voldoet, of geen bewijs van onvermogen overlegt, is in het indienen van een verzoek, als in het eerste lid bedoeld, of in het beroep niet ontvankelijk.

5. Aan hem, wiens bezwaren hetzij in eersten aanleg, hetzij in beroep, geheel of gedeeltelijk gegrond worden verklaard, wordt het totaal bedrag der van hem gevorderde rechten terugbetaald.

§ 42. Na artikel 58 wordt een nieuw artikel 58*a* ingevoegd, luidende:

„*Art.* 58*a*. 1. Hij wiens recht op pensioen niet zou bestaan of verloren zou gaan op grond van het bepaalde in artikel 4, kan daartegen in beroep komen bij eene door Ons voor ieder geval in te stellen Commissie van beroep.

2. Deze Commissie zal van advies dienen of er aanleiding bestaat

a. hetzij het bepaalde bij de punten 2°. tot en met 6°. van het eerste of bij het tweede lid van artikel 4 buiten toepassing te laten,

b. hetzij eene toelage toe te kennen overeenkomstig het gestelde in het volgende lid.

3. De in het tweede lid bedoelde toelage zal alleen kunnen worden toegekend, wanneer de belanghebbende een werkelijken dienst heeft van ten minste *tien* jaren. De toelage gaat in op hetzelfde tijdstip, waarop hem, indien zijn recht op pensioen niet ware verloren gegaan, pensioen zou kunnen zijn toegekend, en mag niet overschrijden het bedrag van het pensioen, waarop hij recht zou hebben gehad, indien het bepaalde bij het eerste of het tweede lid van artikel 4 te zijnen aanzien niet ware toegepast. De regelen nopens de uitbetaling en het eindigen van een pensioen zijn van overeenkomstige toepassing ten opzichte van zoodanige toelage."

§ 43. In artikel 62 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. de eerste volzin van het tweede lid wordt gelezen:

„De voorloopige pensioenen worden niet in gemeld Grootboek ingeschreven.";

2°. het derde en het vierde lid worden gelezen:

„3. De pensioenen worden driemaandelijks voldaan.

4. De betaalbaarstelling van den eersten termijn heeft plaats zoo spoedig mogelijk na de toekenning."

3°. een nieuw zevende lid wordt toegevoegd, luidende:

„7. Bij dien maatregel kan de uitbetaling van alle of van sommige pensioenen aan anderen dan organen van het Rijk worden opgedragen. In zoodanig geval kan de algemeene maatregel bepalingen inhouden omtrent de toekenning van eene vergoeding voor de uitbetaling."

§ 44. Artikel 63 wordt gelezen als volgt:

„1. Het pensioen eindigt met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het overlijden heeft plaats gehad, het pensioen van de onder 1°., 2°., 3°. en 5°. van artikel 37 bedoelde kinderen tevens met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan de rechthebbende meerderjarig is geworden.

2. Een vervallen verklaard of ingetrokken pensioen eindigt met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het besluit tot vervallenverklaring of intrekking is genomen."

§ 45. Aan artikel 64 wordt een nieuw vierde lid toegevoegd, luidende:

„4. Gedurende den tijd, dat de rechthebbende, die in het genot is van pensioen krachtens artikel 2 onder 5°., niet de verplichtingen nakomt, welke voor hem uit de bepalingen van de „Wet voor het reserve-personeel der land-

macht 1905" voortvloeien, zulks ter beoordeeling van den Minister van Oorlog, kan de uitbetaling van zijn pensioen, op voordracht van dien Minister, door Ons worden geschorst."

§ 46. In het eerste lid van artikel 65:

wordt het gestelde onder 1°. gelezen:

„wanneer gedurende vijf achtereenvolgende jaren iedere invordering is achterwege gebleven of het pensioen gedurende drie achtereenvolgende jaren op grond van het bepaalde in het vierde lid van het voorgaande artikel onafgebroken is geschorst geweest;" en

worden onder 3°. de woorden: „artikel 45 onder 2°. tot 6°. van de „Wet voor het reservepersoneel der landmacht 1905" vervangen door de woorden: „artikel 3 onder 2°. tot en met 6°. van de „Pensioenwet voor het reservepersoneel der landmacht (*Staatsblad* 1923, n°. 356)."

§ 47. Na het vijfde lid van artikel 66 wordt een nieuw zesde lid toegevoegd, luidende:

„6. De voorschotten, door besturen van openbare lichamen, liefdadige of tot algemeen nut werkende instellingen, hetzij renteloos, hetzij tegen een matige rente op de pensioenen gegeven, tot zekerheid waarvan de bewijzen van inschrijving in het bezit van die lichamen worden gesteld, zijn niet onder de bij deze wet verboden beleeningen begrepen, mits de voorwaarden, volgens welke die voorschotten worden verstrekt, zijn goedgekeurd door den Minister van Financiën."

Het bestaande zesde en zevende lid worden onderscheidenlijk zevende en achtste lid.

§ 48. Aan artikel 67 wordt een nieuw derde lid toegevoegd, luidende:

„3. In geval van faillissement wordt het pensioen, voor zoover het vatbaar is voor beslag, uitgekeerd aan den curator."

§ 49. Het gestelde in artikel 68 wordt vervangen door:

„De beperkingen, voorgeschreven in het eerste lid van artikel 67, gelden niet ten aanzien van inhouding of beslag tot verhaal van:

a. onderhoud, waarop hij, die om de inhouding verzoekt of de beslaglegger volgens de wet aanspraak heeft;

b. belastingschuld, voor zoover bij eene wet of eene verordening eene andere regeling is getroffen;

c. eene schuldvordering van een publiekrechtelijk lichaam, ter zake van schade, in verband met de uitoefening van den dienst opzettelijk veroorzaakt."

§ 50. In het eerste lid van artikel 70 vervallen de woorden: „derde en", en wordt na het eerste lid een nieuw tweede lid ingevoegd, luidende:

„2. Zoolang de in het zesde lid van artikel 62 bedoelde algemeene maatregel van bestuur niet in werking is getreden, geschiedt de betaling van de pensioenen op den voet, waarop de reeds ten laste van den Staat verleende pensioenen worden voldaan."

Het bestaande tweede, derde, vierde en vijfde lid worden onderscheidenlijk derde, vierde, vijfde en zesde lid.

§ 51. In het eerste lid van artikel 71 worden tusschen de woorden: „1 Januari 1920" en „recht is verkregen" ingevoegd de woorden: „op grond van de bepalingen van de gewijzigde wet van 9 Juni 1902 (*Staatsblad* n°. 90)", terwijl mede in dat eerste lid tusschen de woorden: „de belanghebbenden" en „volgens de bepalingen" wordt ingevoegd het woord: „ook".

Voorts vervalt in het vierde lid van dit artikel de laatste volzin.

§ 52. In het tweede lid van artikel 73 vervallen de woorden „artikel 8, vierde lid".

§ 53. In den tweeden volzin van het eerste lid van artikel 75 wordt het woord: „aanvrage" vervangen door de woorden: „herziening of toekenning".

§ 54. Het gestelde in artikel 76 wordt vervangen door het volgende:

„Voor vrijwillig dienende militairen beneden den rang van onderofficier, die op den datum van afkondiging van deze wet als zoodanig dienden, bestaat, met afwijking van het bepaalde bij artikel 3, recht op pensioen ter zake van langdurigen dienst, ingeval ontslag is of wordt verleend op eigen verzoek nà het volbrengen van den leeftijd van *vijf en veertig* jaren."

§ 55. Het derde lid van artikel 78 vervalt.

§ 56. Het bepaalde bij artikel 78*a* wordt vervangen door het volgende:

„1. Diensttijd, voorafgaande aan eene desertie, ter zake waarvan het recht tot strafvordering is te niet gegaan krachtens het bepaalde bij de Wet van 6 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 376), wordt in den zin van deze wet en van de gewijzigde wet van 9 Juni 1902 (*Staatsblad* n°. 90) beschouwd als voor pensioen geldige diensttijd.

2. De tijd tusschen 1 Augustus 1914 en 1 December 1919 met verlof doorgebracht ten behoeve van den munitie-aanmaak, wordt mede beschouwd als voor pensioen geldige diensttijd in den zin van de in het voorgaande lid bedoelde wetten."

Overgangsbepalingen.

2. 1. Indien in eenig geval bij toepassing van een percentage van *twee* procent het voor pensioen geldige aantal jaren vóór 1 Juli 1925 een hoogeren maatstaf voor pensioenberekening zou opleveren dan de toepassing op den geheelen voor pensioen geldigen diensttijd van het percentage, genoemd in artikel 16, eerste lid, der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, n°. 66) — zooals dat ingevolge deze wet zal luiden — wordt, behoudens het maximum van *zeventig* procent, het pensioen naar dien hoogeren maatstaf berekend.

2. Wordt het pensioen naar dien hoogeren maatstaf berekend, dan wordt in daartoe leidende gevallen het niet met pensioen vergolden geldige aantal jaren, dat in aanmerking zou kunnen komen voor eene pensioensverhooging als bedoeld in artikel 20 der in het eerste lid vermelde wet, aangewezen door de uitkomst van de deeling van *twee* procent van den pensioensgrondslag op het bedrag, waarmede het diensttijdspensioen, waarop belanghebbende zonder de gestelde maxima recht zou hebben, het voor hem geldende maximum-pensioen overschrijdt. Het bepaalde bij het tweede lid van voormeld artikel 20, zoomede artikel 3 der wet van 2 Juli 1923 (*Staatsblad* n°. 328) is van overeenkomstige toepassing.

3. 1. Zoowel bij de regeling van het pensioen van den militair, als bij de ter beoordeeling van pensioensaanspraken te maken bereke-

ningen wordt de tijd, dien de vóór 1 Juli 1925 ontslagen militair vóór 1 Januari 1930 op wachtgeld heeft doorgebracht, als werkelijke diensttijd aangemerkt.

2. Een ontslagen militair, als in het eerste lid bedoeld, behoudt den pensioensgrondslag, welke voor hem zou gegolden hebben, indien hij met den datum van ingang van zijn ontslag in het genot van pensioen zou zijn gesteld.

4. Op een vóór 1 Juli 1925 ontslagen militair, die op wachtgeld is gesteld, is van toepassing het bepaalde bij artikel 2, onder 4°. *b*, der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, n°. 66) — zooals die bij deze wet is gewijzigd — wanneer hij bij het eindigen van den termijn, waarvoor hem wachtgeld is toegekend, doch uiterlijk op 1 Januari 1930, met toepassing van artikel 3, een werkelijken dienst van ten minste *tien* jaren kan doen gelden.

5. Bij het eindigen van den termijn, waarover wachtgeld is toegekend aan een vóór 1 Juli 1925 ontslagen militair, die in den zin der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, n°. 66) — zooals die bij deze wet is gewijzigd — bij zijn ontslag een werkelijken diensttijd kan doen gelden van ten minste 15 jaren, kan — naar door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen regelen — aan hem tot aan het tijdstip waarop hem pensioen wordt verleend, nader een wachtgeld worden toegekend.

6. Wanneer een ingevolge artikel 2, eerste lid, onder 4°. *b* of *e*, der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, n°. 66) — zooals die bepalingen vóór 1 Juli 1925 luidden — levenslang gepensionneerd militair inkomsten geniet of gaat genieten uit of in verband met arbeid of bedrijf, ter hand genomen met ingang van of na den dag, waarop het ontslag is ingegaan, wordt, zoodra en zoolang het pensioen vermeerderd met die inkomsten zou overschrijden het bedrag van den grondslag, die voor de vaststelling van het pensioen heeft gegolden, het pensioen met het bedrag dier overschrijding verminderd. Deze vermindering wordt niet langer toegepast dan tot het tijdstip, waarop de gepensionneerde den leeftijd van vijf en vijftig jaren heeft bereikt. Het in de vorenstaande zinsneden bepaalde is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de met ingang van of na 1 Juli 1923 krachtens artikel 2, eerste lid, onder 4°. *c* of *d*, van evengemelde wet — zooals die bepalingen vóór 1 Juli 1925 luidden — levenslang gepensionneerd militair.

7. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden bepalingen vastgesteld ter verzekering van de contrôle op inkomsten, als bedoeld in het voorgaande artikel.

8. Wanneer een levenslang gepensionneerd militair, als in den eersten volzin van artikel 6 bedoeld, een hem aangeboden betrekking, die hem in verband met zijn persoonlijkheid en omstandigheden redelijkerwijs kan worden opgedragen en die hem uitzicht geeft op pensioen volgens de Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, n°. 66), de Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, n°. 65) of de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240) weigert te aanvaarden, wordt hij voor de toepassing van het bepaalde bij voormeld artikel geacht de aan die betrekking verbonden inkomsten te genieten.

9. Ten aanzien van hen, op wier pensioen ten gevolge van de bij deze wet in artikel 23*b* der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, n°. 66) aangebrachte wijzigingen met ingang van 1 Juli 1925 voor het eerst eene korting wordt toegepast, blijft de in genoemd artikel omschreven korting gedurende het eerste jaar na de inwerkingtreding van deze wet beperkt tot 25, gedurende het tweede jaar tot 50 en gedurende het derde jaar tot 75 ten honderd, met dien verstande echter, dat, voor zoover nà 1 Juli 1925 het bij ongewijzigde toepassing van meergemeld artikel te korten bedrag vermeerdering ondergaat, ten aanzien van dat meerdere de beperking niet geldt.

10. De bepalingen, welke krachtens de Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, n°. 66) ten aanzien van tijdelijke pensioenen tot 1 Juli 1925 hebben gegolden, blijven van kracht voor hen, die vóór dien datum op zoodanig pensioen aanspraak verkregen, of die met toepassing van artikel 78, tweede lid, van genoemde wet alsnog in het genot van zoodanig pensioen worden gesteld.

11. Met afwijking van het bepaalde in het tweede lid van artikel 3 der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, n°. 66) — zooals dat ingevolge deze wet zal luiden — wordt voor vrijwillig dienende onderofficieren met den rang van sergeant of hooger, in dienst op het tijdstip van inwerkingtreding dezer wet, en die binnen vijf jaren nà dat tijdstip op eigen verzoek worden ontslagen, het recht op pensioen ter zake van langdurigen dienst geacht te bestaan, indien zij bij ontslag den leeftijd van *vijftig* jaar hebben bereikt.

12. Voor hen, die op 1 Juli 1925 uitzicht hebben op pensioen krachtens de Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, n°. 66), de Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, n°. 65) of de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240), wordt, met afwijking van het bepaalde in artikel 11 der eerstaangehaalde wet, de tijd vanaf het zestiende levensjaar in militairen dienst doorgebracht als werkelijke diensttijd in den zin dier wet in aanmerking genomen.

Slotbepaling.

13. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 Juli 1925, met uitzondering van het bepaalde in:

§ 10, voor zooveel betreft de aanvulling van artikel 11, eerste lid, onder 1°. *b*, der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, n°. 66);

§ 11, voor zooveel betreft toevoeging van een nieuwen volzin aan het vijfde lid van artikel 12 dier wet; § 12 onder 1°.; § 13; § 18, onder 2°.;

§ 51, voor zooveel betreft de wijzigingen van het eerste lid van artikel 71, en § 56 van artikel 1, welke bepalingen met ingang van 1 Januari 1920,

§ 46 van artikel 1, voor zooveel betreft de wijziging van artikel 65, eerste lid, onder 3°., van vorenaangehaalde wet, welke met ingang van 16 Augustus 1923, en

§ 14 van artikel 1, welke ten aanzien van het op 1 Juli 1925 in dienst zijnde personeel met ingang van 1 Januari 1925,

geacht moeten worden in werking te zijn getreden.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 27sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

(*Uitgeg.* 30 *Juni* 1925.)

27 *Juni* 1925. WET tot vaststelling van eene pensioenwet voor de vrijwilligers bij den landstorm. S. 278.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, nº. 327, 1—7.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 2352.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 917—919, 997, 1038.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het in verband met het tot standkomen van de Pensioenwetten voor de zee- en de landmacht (*Staatsblad* 1922, nos. 65 en 66), alsmede van de Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1923, nº. 355) en van de Pensioenwet voor het reserve-personeel der landmacht (*Staatsblad* 1923, nº. 356), wenschelijk is, ook bepalingen te treffen ten aanzien van de pensionneering van de vrijwilligers bij den landstorm en van hunne weduwen, kinderen en nabestaanden ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Ten laste van het Rijk wordt onder de voorwaarden en naar de regelen in deze wet gesteld, na bekomen ontslag, pensioen verleend aan vrijwilligers en gewezen vrijwilligers bij den landstorm.

2. Recht op pensioen wordt verkregen ter zake van :

a. verwonding of verminking, tijdens de uitoefening van den militairen dienst in den strijd bekomen, dan wel veroorzaakt door gevorderde of bevolen militaire diensten ;

b. ziekten of gebreken, welke het gevolg zijn van verrichtingen of vermoeienissen aan de uitoefening van den militairen dienst verbonden, of van bijzondere omstandigheden of toestanden, die zich bij de uitoefening van dezen dienst hebben voorgedaan, dan wel, die tot uiting zijn gekomen onder overwegenden invloed van die verrichtingen, vermoeienissen, bijzondere omstandigheden of toestanden ;

c. ziekten of gebreken, niet ontstaan op een der wijzen onder *a* en *b* genoemd, maar voor een deel hun oorsprong vindende in omstandigheden, die met de uitoefening van den dienst niet in verband staan, of in den vroegeren lichaams- of zielstoestand van den vrijwilliger, wanneer die ziekten of gebreken zijn ontstaan, tot uiting gekomen of verergerd, mede door inwerking van bijzondere, zeer nadeelige invloeden waaraan de belanghebbende, in verband met de uitoefening van den dienst, is blootgesteld geweest ;

een en ander voor zoover de verwonding of verminking, ziekten of gebreken zijn ontstaan, tot uiting gekomen of verergerd gedurende den dienst als vrijwilliger bij den landstorm of tijdens vroegeren militairen dienst bij de landmacht hier te lande of bij de zeemacht (dienst bij het reserve-personeel der landmacht of der zeemacht daaronder te begrijpen) en te dier zake nog geen pensioen werd toegekend en mits de toestand van den belanghebbende ten gevolge van deze verwonding, verminking, ziekten of gebreken bij ontslag blijkt eene invaliditeit te veroorzaken van ten minste tien procent.

3. 1. Het pensioen, waarop ingevolge het voorgaande artikel recht bestaat, wordt geregeld volgens denzelfden pensioensgrondslag en toegekend tot hetzelfde bedrag en op denzelfden voet als waarop de belanghebbende, indien hij op het oogenblik van zijn ontslag in zijn rang of stand en klasse zou hebben gediend bij het reserve-personeel der zeemacht of der landmacht, recht zou hebben kunnen doen gelden aan de hand van de bepalingen der Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1923, nº. 355), onderscheidenlijk der Pensioenwet voor het reserve-personeel der landmacht (*Staatsblad* 1923, nº. 356), met dien verstande evenwel, dat voor het eventueel te verleenen diensttijdspensioen alleen in aanmerking zal worden genomen en met 1.75 procent van den pensioensgrondslag zal worden vergolden :

a. de diensttijd als vrijwilliger bij den landstorm doorgebracht vóór 6 Maart 1922 ;

b. de diensttijd als vrijwilliger bij den landstorm onder de wapenen doorgebracht bij een der legeronderdeelen in het tijdvak van 6 Maart 1922 tot 1 Juli 1925 ;

c. de diensttijd als vrijwilliger bij den landstorm doorgebracht bij een op voet van oorlog gebracht onderdeel der Nederlandsche strijdkrachten te land of ter zee, en niet vallende onder *a* ; alsmede

d. de tijd, gedurende welken de belanghebbende bij het reserve-personeel der land- en zeemacht en — anders dan als vrijwilliger bij den landstorm — bij de landmacht hier te lande, bij de zeemacht, dan wel bij het leger in Nederlandsch-Indië onder de wapenen is geweest,

een en ander voor zoover die tijd is bewezen nà den datum, waarop het achttiende levensjaar is vervuld, naar de daarvoor geldende regelen met pensioen kan worden vergolden en niet reeds in berekening is gebracht bij de toekenning van een levenslang pensioen of gagement.

2. Is de vrijwilliger bij den landstorm gelijkgesteld met een rang of stand en klasse, waarvoor bij het reserve-personeel der zeemacht geen bezoldiging is vastgesteld, dan wordt de pensioensgrondslag berekend naar het jaarlijksch bedrag van geldelijke inkomsten, dat hij in het laatste jaar werkelijken dienst — berekend naar de aanvangswedde voor zijn rang of stand en klasse — bij plaatsing in Nederland aan wal zou hebben genoten wanneer hij had behoord tot het personeel der zeemacht. De pensioensgrondslag bedraagt niet minder dan *zeventienhonderd gulden* voor officieren en *zevenhonderd gulden* voor militairen beneden den rang van officier en wordt zoo noodig afgerond tot volle guldens.

4. 1. Ten laste van het Rijk wordt pensioen verleend aan weduwen, kinderen en nabestaanden van de in artikel 1 genoemde militairen en gewezen militairen, die het leven hebben verloren ten gevolge van een der oorzaken, omschreven in artikel 2, onder 2º., der in artikel 3 vermelde Pensioenwetten, dan wel aan de onmiddellijke gevolgen van verwonding, verminking, ziekten of gebreken, als in voormelde bepaling bedoeld, binnen *één* jaar na het ontstaan, tot uiting komen of verergeren daarvan zijn overleden.

2. De toekenning van zoodanig pensioen geschiedt met toepassing van de bepalingen, vervat in de Tweede Hoofdstukken van de wetten, in het voorgaande artikel aangehaald, alsof de in artikel 1 dezer wet genoemde militairen en gewezen militairen laatstelijk hadden

behoord tot de Koninklijke marine-reserve dan wel tot het reserve-personeel der landmacht.

5. 1. Bij de toepassing van deze wet wordt voorts in acht genomen hetgeen is bepaald in de Vierde Hoofdstukken van de Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marine-reserve (*Staatsblad* 1923, nº. 355) en van de Pensioenwet voor het reserve-personeel der landmacht (*Staatsblad* 1923, nº. 356), alsmede in de artikelen 58—66 van de Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nº. 65) en in de artikelen 60—68 van de Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, nº. 66).

2. Onverminderd het bepaalde in artikel 63 der wet van 5 October 1841 (*Staatsblad* nº. 40) worden pensioenen, die zijn toegekend met inachtneming van de bij de wet gestelde regelen, door de Algemeene Rekenkamer verevend tot de bedragen, waarop zij zijn verleend, tenzij ingevolge andere wettelijke bepalingen een lager bedrag behoort te worden betaald of de betaling achterwege moet blijven.

6. 1. Met afwijking van het bepaalde bij artikel 3, worden pensioenen, ingevolge deze wet te verleenen te rekenen van of met ingang van een datum, vallende vóór 1 Juli 1925, berekend in plaats van naar 1.75 procent van den pensioensgrondslag, naar 2 procent van dien grondslag.

2. Indien bij pensionneering op of na 1 Juli 1925 in eenig geval bij toepassing van een percentage van 2 procent het voor pensioen geldige aantal jaren vóór 1 Juli 1925 een hoogeren maatstaf voor pensioenberekening zou opleveren dan de toepassing op den geheelen voor pensioen geldigen diensttijd van het percentage, genoemd in artikel 3, wordt, behoudens het maximum van 70 procent, het pensioen naar dien hoogeren maatstaf berekend.

3. Wordt het pensioen naar dien hoogeren maatstaf berekend, dan wordt in daartoe leidende gevallen het niet met pensioen vergolden geldige aantal jaren, dat in aanmerking zou kunnen komen voor eene pensioensverhooging als bedoeld in de artikelen 19 der Pensioenwetten, in artikel 3 genoemd, aangewezen door de uitkomst van de deeling van 2 procent van den pensioensgrondslag op het bedrag, waarmede het diensttijdspensioen, waarop belanghebbende zonder de gestelde maxima recht zou hebben, het voor hem geldende maximumpensioen overschrijdt.

4. Voor hen, die op het tijdstip van inwerkingtreding dezer wet in het genot zijn van een pensioen, hun toegekend ter zake van hun ontslag uit den dienst als vrijwilliger bij den landstorm en wier recht op pensioen is ingegaan met of nà 1 Januari 1918, wordt het pensioen, indien dit met de bij de wet van 29 Mei 1920 (*Staatsblad* nº. 283) bedoelde verhooging lager is dan het bedrag, dat zij op eerstgemeld tijdstip aan pensioen zouden hebben genoten wanneer dit pensioen ware berekend volgens de bepalingen van deze wet, met ingang van het tijdstip van het in werking treden van deze wet tot dat bedrag verhoogd. Op gelijke wijze wordt gehandeld met het pensioen van weduwen en weezen van op of nà 1 Januari 1918 in en door den dienst overleden vrijwilligers bij den landstorm.

5. Voorloopige pensioenen waarop voor de eerste maal recht is verkregen tusschen 1 Januari 1918 en het tijdstip van het in werking treden van deze wet, en voortdurende pensioenen, welke voor zoodanige voorloopige pensioenen zijn in de plaats getreden, worden ten aanzien van het bedrag, alsmede van den voet waarop zij worden verleend, naar den toestand van den belanghebbende bepaald op laatstbedoeld tijdstip.

6. Voor hen, die vóór den datum van inwerkingtreding dezer wet reeds als vrijwilliger bij den landstorm dienden of gediend hebben, wordt, met afwijking van het bepaalde bij artikel 3, als voor pensioen geldige diensttijd aangemerkt de tijd, omschreven onder *a* tot en met *d* van dat artikel, verstreken nà het vervulde zestiende levensjaar.

7. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel: Pensioenwet voor de vrijwilligers bij den landstorm.

8. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 Juli 1925.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 27sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

(*Uitgeg.* 30 *Juni* 1925.)

---

27 *Juni* 1925. WET tot wijziging en aanvulling van de Militaire Weduwenwet 1922. S. 279.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, nº. 305, 1—28.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 2281—2293, 2298—2319, 2323—2340, 2384.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 917, 985—988, 1035—1038.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, in de Militaire Weduwenwet 1922 aanvulling en wijziging te brengen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In de Militaire Weduwenwet 1922, zooals deze is aangevuld en gewijzigd bij de Wet van 2 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 327), worden de volgende aanvullingen en wijzigingen aangebracht:

§ 1. In het eerste lid van artikel 1 vervallen de woorden: „of op wachtgeld gestelde".

§ 2. Artikel 3 wordt gelezen:

„Voor de toepassing van de bepalingen dezer wet worden onder gepensionneerde militairen verstaan:

a. gewezen militairen — met uitzondering van hen, die gepensionneerd zijn met reserveplicht en jonger zijn dan 60 jaar, doch met inbegrip van hen, die als opzichter bij een voormalig interneeringsdepot behoord hebben tot den vrijwilligen landstorm — die reeds vóór het tijdstip van het in werking treden van deze wet in het genot waren van pensioen ten laste van den Staat en voor hun na te laten betrekkingen uitzicht hadden op pensioen ten laste van het weduwen- en weezenfonds voor militairen en gepensionneerde militairen van de landmacht, het weduwen- en weezenfonds voor militairen en gepensionneerde militairen van de zeemacht, de weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmacht of het weduwen- en weezenfonds der militaire officieren bij de zeemacht; onder deze gewezen militairen zijn

mede begrepen de vóór het tijdstip van het in werking treden van deze wet gepensionneerde militairen, die op 1 Juli 1922 in leven waren en die het vorenbedoelde uitzicht op pensioen ten laste van een der eerste twee genoemde fondsen verloren ten gevolge van de bij artikel I onder 2*b* der wet van 17 Juni 1918 (*Staatsblad* nº. 404) vastgestelde aanvulling van artikel 4 der Weduwenwet voor de landmacht 1909, dan wel ten gevolge van de bij artikel I onder 4*c* der wet van 17 Juni 1918 (*Staatsblad* nº. 405) vastgestelde aanvulling van artikel 5 der Weduwenwet voor de zeemacht 1909;

b. met ingang van of na het tijdstip van het in werking treden van deze wet ontslagen militairen, die pensioen ontvangen ten laste van den Staat, met uitzondering van hen, die met reserveplicht zijn gepensionneerd en jonger zijn dan 60 jaar;

een en ander mede wanneer een pensioen ten gevolge van de bepalingen betreffende de cumulatie van pensioen met andere inkomsten niet wordt uitbetaald."

§ 3. In het tweede lid van artikel 6 worden de woorden: „het tweede lid van artikel 48" vervangen door de woorden: „artikel 49*a*".

§ 4. Artikel 10 wordt gelezen:

„1. De door het Rijk ingevolge het vorige artikel verschuldigde bijdrage beloopt tot het tijdstip met ingang waarvan krachtens het bepaalde bij het derde lid nader een percentage zal worden vastgesteld, voor de militairen, bedoeld in artikel 2, 5½ percent van de gezamenlijke inkomsten en baten, welke op 1 Januari van het jaar, waarover de bijdrage verschuldigd is, door hen worden genoten of zouden genoten zijn — voor zooveel de zeemacht betreft, bij plaatsing in Nederland aan wal —, berekend over een vol jaar, voor zoover deze inkomsten bij de vaststelling van den pensioensgrondslag ingevolge de pensioenwetten voor de land- en voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nos. 66 en 65) in aanmerking komen. Die bijdrage komt, voor zooveel betreft de militairen der landmacht, ten laste van de begrooting van het Departement van Oorlog, en, voor zooveel betreft de militairen der zeemacht, ten laste van de begrooting van het Departement van Marine.

2. De in het eerste lid bedoelde bedragen worden telkenjare betaald vóór 1 Juli van het jaar, waarover zij verschuldigd zijn, voor zoover Wij niet eene andere regeling hebben getroffen. Over de bedragen, die vóór 1 Juli moeten worden betaald, doch waarvan de betaling nà dien datum plaats heeft, is van dien datum tot den dag der betaling een door Ons op ten hoogste vijf ten honderd te bepalen rente verschuldigd.

3. Het percentage wordt aan de hand van de uitkomsten van de wetenschappelijke balans, bedoeld in artikel 168 der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240), opnieuw vastgesteld bij de in het tweede lid van dat artikel bedoelde wet en kan voorts op grond van de uitkomsten van latere wetenschappelijke balansen van het fonds door Ons worden gewijzigd.

4. Van de gegevens, welke voor de berekening van het in het eerste lid bedoelde gezamenlijke bedrag der inkomsten en baten hebben gediend, wordt mededeeling gedaan aan den Pensioenraad, ingesteld bij de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240).

5. De in het eerste lid bedoelde bijdrage kan op de betrokken militairen worden verhaald tot, voor ieder, ten hoogste 5½ percent van de inkomsten en baten, welke op 1 Januari van het jaar, waarover de bijdrage verschuldigd is, worden genoten of zouden genoten zijn — voor zooveel de zeemacht betreft bij plaatsing in Nederland aan wal —, voor zoover deze inkomsten en baten, berekend over een vol jaar, bij de vaststelling van den pensioensgrondslag krachtens de pensioenwetten voor de land- en voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nos. 66 en 65) in aanmerking komen, met dien verstande, dat het bedrag dezer inkomsten niet hooger zal worden gesteld dan het in artikel 22 genoemde maximum.

6. Het verhalen geschiedt krachtens een bij algemeenen maatregel van bestuur vastgestelde regeling."

§ 5. Artikel 11 wordt gelezen:

„1. Ontslagen, niet gepensionneerde militairen, zoomede vóór en na de inwerkingtreding dezer wet met reserveplicht gepensionneerde militairen, die den leeftijd van 60 jaar nog niet hebben volbracht (voor zooveel militairen beneden den rang van officier betreft, indien zij op of nà 23 Januari 1909 den dienst hebben verlaten), en voorloopig of tijdelijk gepensionneerde militairen, wier pensioen ophoudt, die zich ingevolge artikel 19 voor hunne na te laten betrekkingen het behoud van uitzicht op pensioen wenschen te verzekeren, dragen hiertoe jaarlijks aan het fonds bij een bedrag volgens een tarief, vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

2. Bij den algemeenen maatregel van bestuur, in het eerste lid bedoeld, wordt voor een militair, die is gepensionneerd met reserveplicht of die is ontslagen wegens de opheffing van zijne betrekking of wegens verandering in de organisatie van het wapen, dienstvak of tak van dienst, waartoe hij behoort, de bijdrage niet hooger bepaald dan op 5½ percent 's jaars van den pensioensgrondslag voor hem geldende op den dag van zijn ontslag uit den dienst, met dien verstande echter, dat, indien de pensioensgrondslag een bedrag van f 3000 overschrijdt, het jaarlijks bij te dragen bedrag niet hooger zal worden gesteld dan 5½ percent van f 3000 en dat van den met reserveplicht gepensionneerde de bijdrage niet langer zal worden gevorderd dan tot den datum, waarop hij zijn zestigste levensjaar zal hebben volbracht.

3. Voor den in het eerste lid bedoelden gewezen militair, die verkeert in het geval, omschreven in het derde lid van artikel 19, en die zich het uitzicht op een hooger pensioen voor zijne na te laten betrekkingen wenscht te blijven verzekeren, wordt de bijdrage bepaald door toepassing van het in het eerste lid bedoelde tarief op het verschil tusschen het bedrag van het pensioen, waarop hij voor die betrekkingen het uitzicht wenscht te verzekeren, en dat, waarop hij voor die betrekkingen uitzicht verkrijgt op den datum van indiensttreding en verder op den 1sten Januari van het jaar, waarover de bijdrage verschuldigd is; voor den gewezen militair, op wien het tweede lid van toepassing is, wordt de bijdrage niet hooger gesteld dan 5½ percent 's jaars van het verschil tusschen zijn laatsten pensioensgrondslag, of, bedraagt deze meer dan f 3000, tusschen

f 3000 en den pensioensgrondslag, voor hem geldende op den datum van indiensttreding en verder op den 1sten Januari van het jaar, waarover de bijdrage verschuldigd is.

§ 6. Het eerste en tweede lid van artikel 12 worden gelezen :

„1. De bijdrage, bedoeld in het vorige artikel, is in driemaandelijksche termijnen verschuldigd ; de eerste termijn moet binnen drie maanden na het tijdstip, waarop het ontslag of de herplaatsing is ingegaan of het voorloopig of tijdelijk pensioen is opgehouden, aan het fonds worden voldaan ; de volgende termijnen moeten telkens vóór het einde van het kwartaal, waarover de betaling strekt, worden gestort.

2. Militairen, die zonder recht op pensioen worden ontslagen, zoomede met reserveplicht gepensionneerde militairen en voorloopig of tijdelijk gepensionneerde militairen wier pensioen ophoudt, worden vanwege het Departement van Oorlog of van Marine schriftelijk gewezen op het bepaalde in het eerste lid in verband met artikel 19."

§ 7. Artikel 13 wordt gelezen :

„Wanneer hij, die van de in artikel 19 omschreven bevoegdheid kon gebruik maken, binnen den in het eerste lid van het vorige artikel gestelden termijn van drie maanden overlijdt zonder de daar bedoelde bijdrage te hebben voldaan, wordt hij geacht van voormelde bevoegdheid te hebben willen gebruik maken."

§ 8. In artikel 16 vervalt in het eerste lid het gestelde onder *c*, terwijl in het tweede lid vervallen de woorden : „of op wachtgeld gesteld".

§ 9. In artikel 17 vervalt in het eerste lid het gestelde onder *c*.

§ 10. In artikel 19 worden de volgende wijzigingen en aanvullingen aangebracht :

in het eerste lid vervallen de woorden : „of zonder wachtgeld" ;

het tweede lid wordt gelezen :

„2. Gelijke bevoegdheid als in het vorige lid omschreven, hebben de met reserveplicht gepensionneerde militairen (voor zooveel militairen beneden den rang van officier betreft, indien zij op of nà 23 Januari 1909 den dienst hebben verlaten), zoomede de voorloopig of tijdelijk gepensionneerde militairen, wier pensioen ophoudt." ;

een nieuw derde lid wordt toegevoegd, luidende :

„3. Wanneer een gewezen militair, als in het eerste en het tweede lid bedoeld, ten gevolge van eene herplaatsing opnieuw voor zijne na te laten betrekkingen uitzicht op pensioen heeft verkregen, hetzij op grond van deze wet, hetzij op grond van de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240), doch het in uitzicht gestelde pensioen lager is dan dat, waarvan hij zich ingevolge het bepaalde in het eerste of tweede lid het behoud heeft verzekerd, kan hij zich laatstbedoeld uitzicht op den voet van artikel 11 blijven verzekeren."

§ 11. Het bestaande artikel 20 wordt eerste lid, terwijl een nieuw tweede lid wordt toegevoegd, luidende :

„2. Evenmin hebben recht op pensioen de weduwe en weezen van een gewezen militair, als bedoeld in artikel 19, die geen gebruik heeft gemaakt van de in dat artikel omschreven bevoegdheid, indien hij later — zonder in militairen dienst te zijn herplaatst —, word gepensionneerd militair in den zin van artikel 2, of, voor zooveel betreft een met reserveplicht gepensionneerde, wanneer hij den leeftijd van 60 jaar bereikt."

§ 12. In den tweeden volzin van artikel 23 wordt in plaats van „weezenpensioen" gelezen „pensioenen" en in plaats van „de bedragen dier pensioenen" „hunne bedragen".

§ 13. In artikel 27 wordt in plaats van „de Ongevallenwet 1921" gelezen „een desbetreffende wettelijke regeling".

§ 14. Het bestaande artikel 29 wordt eerste lid, terwijl daaraan een nieuw tweede lid wordt toegevoegd, luidende :

„2. Wanneer als gevolg van omstandigheden, waaraan de belanghebbende geen schuld draagt, de regeling van het pensioen wordt vertraagd, kan — indien de Militaire Pensioenraad zulks noodig oordeelt — door den Pensioenraad, ingesteld bij de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240), een voorschot worden verleend op het toe te kennen pensioen."

§ 15. Artikel 34 wordt gelezen :

„1. Het pensioen eindigt met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het overlijden heeft plaats gehad, het weezenpensioen tevens met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan de rechthebbende meerderjarig is geworden.

2. Een vervallen verklaard of ingetrokken pensioen eindigt met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het besluit tot vervallenverklaring of tot intrekking is genomen."

§ 16. Het eerste lid van artikel 35 wordt gelezen :

„1. Het weduwenpensioen eindigt voorts bij een volgend huwelijk der weduwe, en wel met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het huwelijk heeft plaats gehad."

§ 17. In artikel 37 wordt het tweede lid gelezen :

„2. De pensioenen worden driemaandelijks voldaan.", en vervalt het derde lid.

§ 18. Aan artikel 39 wordt een nieuw derde lid toegevoegd, luidende :

„3. De voorschotten, door besturen van openbare lichamen, liefdadige of tot algemeen nut werkende instellingen, hetzij renteloos, hetzij tegen eene matige rente op de pensioenen gegeven, tot zekerheid waarvan de bewijzen van inschrijving in het bezit van die lichamen worden gesteld, zijn niet onder de bij deze wet verboden beleeningen begrepen, mits de voorwaarden, volgens welke die voorschotten worden verstrekt, zijn goedgekeurd door den Minister van Financiën.",

terwijl het bestaande derde en vierde lid respectievelijk worden vierde en vijfde lid.

§ 19. Het gestelde in artikel 41 wordt gelezen :

„De beperkingen, ten aanzien van inhouding of beslag, in artikel 40 neergelegd, gelden niet :

a. ten aanzien van onderhoud, waarop hij, die om de inhouding verzoekt, of de beslaglegger volgens de wet aanspraak heeft ;

b. ten aanzien van belastingschuld, voor zoover bij eene wet of eene verordening eene andere regeling is getroffen ;

c. ten aanzien van eene schuldvordering van een publiekrechtelijk lichaam, ter zake

van schade, in verband met de uitoefening van den dienst opzettelijk veroorzaakt."

§ 20. Het gestelde in artikel 44 wordt gelezen :

„Zoolang een gepensionneerde vrees verblijft in een Rijksopvoedingsgesticht of in eene tuchtschool, geschiedt de uitbetaling van zijn pensioen aan den Staat, tenzij derden de kosten van dat verblijf vergoeden."

§ 21. In artikel 46 worden in het eerste lid onder *a* de woorden : „waarop het kan worden geïnd" vervangen door de woorden : „waarop een termijn daarvan kan worden geïnd".

§ 22. In het eerste lid van artikel 48 wordt in plaats van „binnen eene maand na dagteekening dier beslissing" gelezen „binnen eene maand na den datum van verzending van die beslissing".

§ 23. Nà artikel 51 wordt een nieuw artikel 51*a* ingevoegd, luidende :

„*Art.* 51*a*. 1. Van hem, die bij den Pensioenraad een bezwaarschrift indient, of bij den Centralen Raad van Beroep beroep instelt, wordt onderscheidenlijk ten behoeve van het fonds en het Rijk een recht geheven van onderscheidenlijk f 5 en f 10.

2. Door publiekrechtelijke lichamen is zoodanig recht niet verschuldigd.

3. Onvermogenden zijn van het betalen van zoodanig recht vrijgesteld, wanneer bij het indienen van het bezwaarschrift of het instellen van het beroep een daartoe strekkend bewijs, afgegeven door den burgemeester hunner woonplaats, wordt overgelegd.

4. Hij, die het verschuldigde recht niet voldoet, of geen bewijs van onvermogen overlegt, is in het indienen van het bezwaarschrift of in het beroep niet ontvankelijk.

5. Aan hem, wiens bezwaren hetzij in eersten aanleg, hetzij in beroep, geheel of gedeeltelijk gegrond worden verklaard, wordt het totaal bedrag der van hem gevorderde rechten terugbetaald."

§ 24. In artikel 55 vervallen de woorden : „of op wachtgeld gestelde".

§ 25. In artikel 58*a* worden tusschen de woorden : „officier" en „die" ingevoegd de woorden : „of gepensionneerd officier".

§ 26. In artikel 59 vervalt het tweede lid en in verband daarmede het cijfer „1" vóór het eerste lid, terwijl in dit lid de woorden : „als militair wordt herplaatst" worden vervangen door : „als militair wordt herplaatst of ambtenaar wordt in den zin der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240)".

§ 27. Artikel 68 wordt gelezen :

„1. Voor hen, die op het tijdstip van het in werking treden van deze wet lid of deelgenoot zijn van de weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmacht of van het weduwen- en weezenfonds der militaire officieren bij de zeemacht, blijven — behoudens de uitzondering van het vierde lid, die van artikel 64 en het bepaalde in de artikelen 61 en 62 — de statuten en het reglement, bedoeld in artikel 61, van kracht, indien zij het hiertoe strekkend verlangen vóór 1 April 1926 schriftelijk te kennen geven aan den Pensioenraad.

2. Tot 1 April 1926 kan eene reeds afgelegde verklaring, als in het eerste lid bedoeld, worden herroepen en kan alsnog eene dergelijke verklaring worden afgelegd door of ten behoeve van de weduwen en de weezen van deelgenooten van voormelde kas of van voormeld fonds, overleden vóór 1 Januari 1926. Ook zonder dat het verlangen daartoe wordt kenbaar gemaakt, blijven voormelde statuten of voormeld reglement van kracht voor hen, die vóór het tijdstip van inwerkingtreding dezer wet uit den militairen dienst zijn ontslagen en op dat tijdstip deelgenoot waren van vorenbedoelde kas of van vorenbedoeld fonds, doch wier eventueele weduwen en weezen aan het bepaalde bij de artikelen 16 en 17 van deze wet geen recht op pensioen zullen kunnen ontleenen.

3. Voor hen, aan wie krachtens artikel 21 der in het eerste lid genoemde statuten bij het in werking treden van deze wet een verplicht deelgenootschap was opgelegd ten behoeve van een gescheiden vrouw, dan wel die op dat tijdstip voor gelijk doel vrijwillig deelgenoot waren, blijven bedoelde statuten van kracht, zoolang die gescheiden vrouw aan die statuten uitzicht op pensioen kan ontleenen. Daarenboven zijn de bepalingen van deze wet ten volle op de hierbedoelde officieren van toepassing, tenzij zij gebruik maken of hebben gemaakt van de bevoegdheid, omschreven in het eerste lid.

4. De bemoeiingen, die de statuten en het reglement, bedoeld in het eerste lid, opdragen aan Onzen Minister van Oorlog of van Marine, aan de directie der in het eerste lid bedoelde kas of aan het bestuur van het in het eerste lid bedoelde fonds, worden overgedragen aan den Pensioenraad.

5. Alle termijnen, binnen welke een recht, voortvloeiende uit het lidmaatschap of deelgenootschap van de kas of het fonds, genoemd in het eerste lid, kan worden geldend gemaakt, worden geacht aan te vangen met den datum, waarop aan den Pensioenraad wordt ingezonden eene verklaring, als in het eerste en tweede lid bedoeld."

§ 28. Het tweede lid van artikel 74 vervalt en wordt vervangen door een nieuw tweede en derde lid, luidende :

„2. De bepalingen nopens de uitbetaling en het eindigen van de pensioenen, verleend volgens deze wet, zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de pensioenen, toelagen en onderstanden, verleend vóór of nà de inwerkingtreding dezer wet volgens de bepalingen van de statuten of het reglement, in artikel 61 bedoeld.

3. Zoolang de in artikel 38, eerste lid, bedoelde algemeene maatregel van bestuur niet in werking is getreden, geschiedt de betaling van de pensioenen op denzelfden voet als waarop de reeds ten laste van de in artikel 60 vermelde fondsen en kas verleende pensioenen werden voldaan."

Overgangsbepaling.

2. 1. Gewezen militairen. die op 30 Juni 1925 wachtgeld genieten, zoomede met reserveplicht gepensionneerde militairen, die op dien datum den leeftijd van 60 jaar nog niet hebben bereikt (voor zooveel militairen beneden den rang van officier betreft, indien zij op of nà 23 Januari 1909 den dienst hebben verlaten), worden — voor zooveel zij voor hunne na te laten betrekkingen uitzicht hadden op pensioen ten laste van het fonds — voor de toepassing

van artikel 11, juncto artikel 12, der Militaire Weduwenwet 1922 geacht, met ingang van 1 Juli 1925 te zijn ontslagen.

2. De gewezen militair, bedoeld in het derde lid van artikel 19 dier wet, die vóór 1 Juli 1925 is herplaatst, wordt voor de toepassing van de in het vorige lid genoemde artikelen 11 en 12, geacht te zijn herplaatst met ingang van voormelden datum.

3. De personen, in het eerste en het tweede lid bedoeld, worden vanwege het Departement van Oorlog onverwijld schriftelijk gewezen op het eerste lid van artikel 12, in verband met artikel 19 dier wet.

Slotbepaling.

3. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 Juli 1925, behoudens het bepaalde in de volgende paragraphen van artikel 1:

§ 3 die met ingang van 1 Juli 1923;

§ 4 die, met uitzondering van het bepaalde in het vijfde lid van artikel 10 der Militaire Weduwenwet 1922 voor zooveel betreft de toepassing op militairen, die tusschen 1 Januari 1925 en 1 Juli 1925 den dienst hebben verlaten of zijn overleden, met ingang van 1 Januari 1925, en

§§ 25 en 27, welke met ingang van 1 Juli 1922 geacht moeten worden in werking te zijn getreden.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 27sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.
De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 30 *Juni* 1925.)

---

27 *Juni* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan den Heer Commissaris der Koningin in Gelderland, Noordholland, Zeeland, Utrecht, Friesland, Overijssel, Groningen, Drenthe en Limburg, betreffende gemeentepolitie.

Het Bestuur van den Bond van Hoogere Politie-ambtenaren in Nederland heeft mijn aandacht gevestigd op de wenschelijkheid dat vacatures van Inspecteur van politie, in de gevallen waarin deze functionaris direct onder den burgemeester met de leiding van het politiecorps is of zal worden belast, niet worden vervuld dan na vooraf opengestelde openbare sollicitatie, en dat voor benoeming in de eerste plaats in aanmerking worden gebracht sollicitanten die in het bezit zijn van het Inspecteurs-diploma.

Ik moge deze punten voor zoover noodig onder Uwe aandacht brengen met verzoek om, wanneer daartoe naar Uwe meening aanleiding bestaat, de betrokken gemeentebesturen in Uwe provincie op een en ander te wijzen.

(B. S.)

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende wijziging van de Drankwet. S. 280.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925. nº. 319, 1—11.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 2218—2220, 2222, 2223.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 871, 977, 989, 990, 1049.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is enkele wijzigingen en aanvullingen aan te brengen in de Drankwet, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 22 December 1922 (*Staatsblad* nº. 697);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In de Drankwet, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 22 December 1922 (*Staatsblad* nº. 697), worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1º. Aan artikel 6 der Drankwet wordt toegevoegd een vierde lid, luidende als volgt:

4. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden eischen gesteld, waaraan logementen moeten voldoen, om voor eene vergunning voor den verkoop alleen aan logeergasten in aanmerking te komen. Deze eischen kunnen verschillend zijn voor verschillende soorten van gemeenten.

2º. In artikel 8, lid 1, 9º., der Drankwet wordt na 8º. ingelascht een nieuw nummer, luidende als volgt:

9º. wanneer de verzoeker niet de beschikking heeft over de localiteit, waarvoor hij de vergunning vraagt;

3º. Aan artikel 9 der Drankwet wordt toegevoegd een derde lid, luidende als volgt:

3. de vergunning voor den verkoop in een logement alleen aan logeergasten wordt bovendien geweigerd:

1º. wanneer het logement, waarvoor zij gevraagd wordt, niet voldoet aan de eischen, gesteld krachtens artikel 6;

2º. wanneer gegrond vermoeden bestaat voor misbruik der vergunning;

3º. wanneer de localiteit, waarvoor zij wordt gevraagd, niet kennelijk uitsluitend of in hoofdzaak strekt ten dienste der logeergasten.

4º. Artikel 25, lid, 5 1º., der Drankwet wordt aldus gelezen:

1º. in de gevallen, vermeld in artikel 8, eerste lid, nos. 2—6, eerste en tweede lid; 15, 16 en 18, voor zoover nº. 16 betreft, en in artikel 9, lid 3, nº. 1.

5º. Aan artikel 25, lid 5, der Drankwet wordt toegevoegd eene nieuwe bepaling, luidende als volgt:

3º. wanneer zij strekt tot vermelding in de acte van eene vergunning voor den verkoop alleen aan logeergasten van een localiteit, die niet kennelijk uitsluitend of in hoofdzaak strekt ten dienste der logeergasten.

6º. In artikel 26, lid 1, der Drankwet worden de woorden „met toestemming van Ons" vervangen door de woorden „met toestemming van Onzen Minister, belast met de uitvoering van deze wet".

7º. In artikel 28, onder 1º., der Drankwet wordt in plaats van „artikel 9, eerste lid, of tweede lid, 2º.—6º." gelezen „artikel 9, eerste lid, tweede lid, 2º.—6º., of derde lid" en in plaats van „met uitzondering van het bepaalde in artikel 8, eerste lid, nos. 10—13" gelezen „met uitzondering van het bepaalde in artikel 8, eerste lid, nos. 10—13, en artikel 9, lid 3".

8º. Artikel 31, lid 2, der Drankwet wordt aldus gelezen:

Onze Minister, belast met de uitvoering dezer wet, geeft voorschriften betreffende de wijze, waarop deze opgaven worden bekend gemaakt.

9°. Artikel 50, lid 1, onder 9°., wordt gelezen als volgt:

9°. hij, die in een logement, waarvoor geen andere vergunning is verleend dan eene voor den verkoop alleen aan logeergasten, sterken drank in het klein verkoopt, in het klein te koop aanbiedt, verstrekt of toedient, aan anderen dan hen, die naar redelijk inzicht als logeergasten in dat logement zijn te beschouwen.

2. De bepaling van artikel 28, onder 1°., der Drankwet is gedurende 1 jaar na den dag, waarop de in artikel 1 onder 1°. van deze wet bedoelde algemeene maatregel van bestuur in werking treedt, voor zoover betreft de bepalingen van dien algemeenen maatregel van bestuur, niet van toepassing op logementen, waarvoor op genoemd tijdstip een vergunning voor den verkoop alleen aan logeergasten was verleend.

3. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin zij is geplaatst, behoudens de bepalingen van artikel 1, 3°. en 4°., voor zoover betreft weigering van het verleenen of vermelden eener logementsvergunning, op grond van het niet voldoen aan de eischen, gesteld krachtens artikel 6 der Drankwet; deze bepalingen treden in werking met ingang van den dag, waarop de algemeene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 1, onder 1°., dezer wet in werking treedt.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
ALBERSE.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 20 *Juli* 1925.)

---

29 *Juni* 1925. WET tot aanvulling en verhooging van het *tiende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 281.

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende wijziging van de wet van 24 Juni 1876, *Staatsblad* n°. 117, houdende regeling van de voorwaarden tot verkrijging der afzonderlijke bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunst en van de uitoefening dier kunst, zooals deze wet laatstelijk is gewijzigd. S. 282.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1923/1924, n°. 424, 1—3; 1924/1925, n°. 153, 1—5.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 2061—2073.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 916, 972, 1049.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is in verband met de wijzigingswet van 28 April 1913, *Staatsblad* n°. 167, alsnog een overgangsbepaling toe te voegen aan de wet van 24 Juni 1876, *Staatsblad* n°. 117, houdende regeling van de voorwaarden tot verkrijging der afzonderlijke bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunst en van de uitoefening der tandheelkunst;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Aan artikel 10 der wet van 24 Juni 1876, *Staatsblad* n°. 117, houdende regeling van de voorwaarden tot verkrijging der afzonderlijke bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunst en van de uitoefening dier kunst, zooals deze wet laatstelijk is gewijzigd, wordt een lid toegevoegd, luidende:

Zij, die vóór 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep toepasten zonder de bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunst te hebben verkregen en een opleiding hebben genoten, die naar het oordeel van Onzen met de uitvoering van deze wet belasten Minister waarborgt, dat zij bekwaam zijn voor de toepassing der volledige tandprothese, zijn en blijven bevoegd tot die toepassing.

Zij zenden binnen een door Ons te bepalen termijn het bewijs van hun vestiging hier te lande vóór 10 Juni 1913 ter viseering aan den met het toezicht op de handhaving van de wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten belasten inspecteur, onder bijvoeging van zoodanige bescheiden, waaruit blijkt, dat zij vóór 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep toepasten. Zij leggen daarbij over het bewijs hunner opleiding. Weigert de inspecteur de viseering, dan is er binnen veertien dagen beroep op Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid. Onze voornoemde Minister beslist binnen dertig dagen. Zij, die op een door Ons te bepalen dag niet in het bezit zijn van een door den inspecteur geviseerd bewijs van vestiging, zijn van dien dag af niet bevoegd tot toepassing van de volledige tandprothese.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
ALBERSE.

(*Uitgeg.* 16 *Juli* 1925.)

---

29 *Juni* 1925. WET tot wijziging en aanvulling der hooger-onderwijswet en der wet tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs. S. 283.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, n°. 358, 1—9.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 2356—2359, 2384—2386.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 920—922, 978.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is tot vereeniging van de Veeartsenijkundige Hoogeschool met de Rijksuniversiteit te Utrecht over te gaan, in verband waarmede wijziging en aanvulling der hooger-onderwijswet en der wet tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs noodig is; en dat het wenschelijk is in artikel 183 der hooger-onderwijswet eene wijziging aan te brengen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. De in de artikelen II tot en met XVIII*a* te noemen artikelen der hooger-onderwijswet worden gewijzigd of aangevuld.

Art. II. Artikel 44 wordt gelezen als volgt:

„De hoogleeraren bekleeden geene ambten of bedieningen dan met Onze toestemming; de lectoren behoeven daartoe de toestemming van Onzen Minister, met de uitvoering van deze wet belast."

Art. III. In artikel 45*bis* worden tusschen de woorden „Hoogleeraren" en „behoeven" ingevoegd de woorden: „en lectoren".

Art. IV. In artikel 47 wordt het woord „benoemd" vervangen door de woorden: „benoemd en ontslagen".

Art. V. In artikel 49 worden de woorden en het cijfer „het tweede lid van artikel 44" vervangen door de woorden en de cijfers: „de wet van 17 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 364)".

Art. VI. Aan artikel 76 wordt toegevoegd een tweede lid, luidende als volgt:

„De Rijksuniversiteit te Utrecht bevat bovendien:

f. de faculteit der veeartsenijkunde."

Art. VII. In artikel 84 vervalt het woord „tien".

Art. VIII. Artikel 91 wordt gelezen als volgt:

„De hoogleeraren bekleeden geene ambten of bedieningen zonder Onze toestemming; de lectoren behoeven daartoe de toestemming van Onzen Minister, met de uitvoering van deze wet belast."

Art. IX. Aan artikel 92 wordt toegevoegd een tweede lid, luidende als volgt:

„Behoudens kostelooze behandeling van patiënten ten behoeve van het onderwijs en het uitoefenen van consultatieve praktijk oefenen de hoogleeraren en lectoren van de faculteit der veeartsenijkunde geene veeartsenijkundige praktijk uit."

Art. X. In artikel 92*bis* worden tusschen de woorden „Hoogleeraren" en „behoeven" ingevoegd de woorden: „en lectoren".

Art. XI. In artikel 94 wordt het woord „benoemd" vervangen door de woorden: „benoemd en ontslagen".

Art. XII. In artikel 95 vervallen de woorden: „doctoren als".

Art. XIII. In artikel 96 worden de woorden en het cijfer „het tweede lid van artikel 91" vervangen door de woorden en de cijfers: „de wet van 17 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 364)".

Art. XIV. Aan artikel 130 wordt toegevoegd een tweede lid, luidende als volgt:

„Aan de Rijksuniversiteit te Utrecht is bovendien het doctoraat in de veeartsenijkunde verkrijgbaar."

Art. XV. In het derde lid van artikel 131 worden de woorden „van arts en van apotheker" vervangen door de woorden: „van arts, van apotheker en van veearts".

Art. XVI. In het eerste lid van artikel 132 worden na de woorden „onderwijs of onderzoek" ingevoegd de woorden: „of door buitenlandsche hoogescholen".

Art. XVII. In het eerste lid van artikel 133 wordt de punt aan het slot vervangen door eene komma en worden daaraan toegevoegd de woorden en de cijfers: „of, voor zoover de examens in de faculteit der veeartsenijkunde betreft, van een der getuigschriften, vermeld in de artikelen 11 en 12, van een getuigschrift van met goed gevolg afgelegd eindexamen van de hoogere burgerscholen met vijfjarigen cursus of van het getuigschrift van met goed gevolg volledig afgelegd eindexamen der middelbare landbouwschool te Groningen".

Art. XVIII. Na artikel 145 wordt ingevoegd een nieuw artikel, luidende als volgt:

„Artikel 145*bis*. De hoedanigheid van veearts geeft de bevoegdheid de veeartsenijkunst uit te oefenen in haar vollen omvang."

Art. XVIII*a*. In artikel 183, tweede lid, vervallen de woorden en teekens: „ , dat vóór 1 April is in te zenden,".

Art. XIX. In de considerans van de wet tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs vervallen de woorden en de cijfers: „en dat herziening van de wet van 8 Juli 1874 (*Staatsblad* nº. 99), gewijzigd bij de wet van 3 Februari 1902 (*Staatsblad* nº. 14), noodzakelijk en regeling van het veeartsenijkundig onderwijs op den voet van hooger onderwijs een eisch des tijds is".

Art. XX. De in de artikelen XXI tot en met XL te noemen artikelen der wet tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs worden gewijzigd of aangevuld.

Art. XXI. Artikel 1 wordt gelezen als volgt:

„Hooger landbouwonderwijs omvat de vorming en voorbereiding tot zelfstandige beoefening der landbouwwetenschappen en tot het bekleeden van maatschappelijke betrekkingen, waarvoor opleiding in die wetenschappen vereischt wordt."

Art. XXII. Artikel 2 vervalt.

Art. XXIII. Het opschrift van *Titel II* wordt gelezen als volgt: „Van de hoogeschool."

Art. XXIV. In artikel 4 vervallen de woorden: „en hooger veeartsenijkundig onderwijs aan eene veeartsenijkundige hooge school".

Art. XXV. In artikel 5 vervallen de woorden „en de Rijksveeartsenijschool te Utrecht wordt de veeartsenijkundige hoogeschool".

Art. XXVI. Artikel 8 vervalt.

Art. XXVII. In artikel 9 worden de woorden en de cijfers „de artikelen 7 en 8" vervangen door het woord en het cijfer: „artikel 7".

Art. XXVIII. In artikel 12 vervallen de woorden: „voor elke der beide hooge scholen".

Art. XXIX. Het derde lid van artikel 19 vervalt.

Het vierde lid van artikel 19 wordt het derde lid.

Art. XXX. In het derde lid van artikel 20 worden de woorden en de cijfers „de artikelen 7 en 8" vervangen door het woord en het cijfer: „artikel 7".

Art. XXXI. In artikel 23 worden de woorden en het cijfer „het tweede lid van artikel 18" vervangen door de woorden en de cijfers: „de wet van 17 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 364)".

Art. XXXII. In het tweede lid van artikel 24 worden de woorden „de landbouw- of de veeartsenijkundige wetenschappen" vervangen door de woorden: „de landbouwwetenschappen".

Art. XXXIII. In het vierde lid van artikel 27 worden de woorden en het cijfer „een der in artikel 46, eerste en derde lid, bedoelde diploma's" vervangen door de woorden en het cijfer: „het in artikel 46, eerste lid, bedoelde diploma of van het diploma van veearts".

Art. XXXIV. Het derde lid van artikel 46 vervalt.

In het vierde lid van artikel 46 vervallen de woorden: „en aan de bezitters van het

diploma van veearts door den senaat der veeartsenijkundige hoogeschool of eene commissie uit zijn midden op dezelfde wijze het doctoraat in de veeartsenijkunde".

Het vijfde lid van artikel 46 vervalt.

In het zesde lid van artikel 46 worden de woorden: „De diploma's in het eerste en derde lid bedoeld geven" vervangen door de woorden: „Het diploma in het eerste lid bedoeld geeft".

Het vierde en zesde lid van artikel 46 worden onderscheidenlijk het derde en het vierde lid.

Art. XXXV. In het eerste lid van artikel 48 sub *b* vervalt het woord: „universitaire".

In het derde lid van artikel 48 vervalt het woord: „betreffende".

Art. XXXVI. In het eerste lid van artikel 49 worden na de woorden en het teeken „met vijfjarigen cursus," ingevoegd de woorden en het teeken: „van het getuigschrift van met goed gevolg volledig afgelegd eindexamen der middelbare landbouwschool te Groningen,".

Het vierde en het zevende lid van artikel 49 vervallen.

Het vijfde en het zesde lid van artikel 49 worden onderscheidenlijk het vierde en het vijfde lid.

Art. XXXVII. Het tweede lid van artikel 51 vervalt.

Art. XXXVIII. In het eerste lid van artikel 63 vervallen de woorden: „en aan de veeartsenijkundige hoogeschool" en de woorden: „of aan de Rijksveeartsenijschool te Utrecht".

Het tweede lid van artikel 63 vervalt.

Art. XXXIX. Het vierde lid van artikel 64 vervalt.

Art. XL. Het tweede lid van artikel 69 wordt gelezen als volgt:

„In artikel 18 der wet van 8 Juli 1874 (*Staatsblad* n°. 98), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 December 1917 (*Staatsblad* n°. 700), worden de woorden „hebben verkregen, of dit krachtens het bepaalde in artikel 46 der wet tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs verkrijgen" vervangen door: „of het bepaalde in artikel 46 der wet tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs hebben verkregen of dit krachtens de bepalingen van de hooger-onderwijswet verkrijgen"."

Het derde en het vierde lid van artikel 69 vervallen.

Overgangsbepalingen.

Art. XLI. Ons besluit, bedoeld in artikel 131 der hooger-onderwijswet, regelt de vrijstellingen en de afwijkingen in de vereischten voor het verkrijgen van de hoedanigheid van veearts, die zullen worden toegestaan aan hen, die één of meer examens aan de Rijksveeartsenijschool of aan de veeartsenijkundige hoogeschool te Utrecht met goed gevolg hebben afgelegd.

Art. XLII. De acte van bevoegdheid, vermeld in het eerste lid van artikel 1 der wet van 8 Juli 1874 (*Staatsblad* n°. 98), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 December 1917 (*Staatsblad* n°. 700), alsmede het diploma van veearts, bedoeld in het derde lid van artikel 46 der wet tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs, geven gelijke bevoegdheid als de hoedanigheid van veearts, bedoeld in artikel 145*bis* der hooger-onderwijswet.

Slotbepaling.

Art. XLIII. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 September 1925.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 27 *Juli* 1925.)

---

29 *Juni* 1925. WET tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Bouwfonds voor de Departementen van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen voor het dienstjaar 1924. S. 284.

De begrooting wordt vastgesteld op f1,843,472.

---

29 *Juni* 1925. WET tot vereeniging van de gemeenten *Deurne en Liessel* en *Vlierden*. S. 285.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de gemeenten *Deurne en Liessel* en *Vlierden* te vereenigen:

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. 1. De gemeenten *Deurne en Liessel* en *Vlierden* worden vereenigd.

2. De vereenigde gemeente draagt den naam van *Deurne*.

3. De vereeniging komt tot stand met ingang van 1 Januari 1926.

2. 1. Alle bezittingen, lasten, rechten en verplichtingen der opgeheven gemeenten gaan over op de vereenigde gemeente *Deurne*, zonder dat daarvoor een nadere akte gevorderd wordt.

2. Voor zoover overschrijving in de openbare registers krachtens of in verband met deze wet noodig mocht zijn, zal die geschieden krachtens deze wet.

3. 1. De candidaatstelling en de eventueele stemming voor de verkiezing van de leden van den Raad der vereenigde gemeente geschieden op de dagen door Gedeputeerde Staten van Noordbrabant te bepalen.

2. Tot deelneming aan deze verkiezing zijn bevoegd de personen, voorkomende op de volgens artikel 4 dezer wet geldende lijsten van kiezers voor den Gemeenteraad.

3. De Raad van de opgeheven gemeente *Deurne en Liessel* benoemt het hoofdstembureau en de stembureaux voor deze verkiezing, nadat, zoo noodig, door dienzelfden Raad artikel 31, 3e lid, der Kieswet is toegepast, en onderzoekt de geloofsbrieven der leden van den Raad der vereenigde gemeente *Deurne*.

4. De dag der eerste vergadering van den Raad der vereenigde gemeente wordt bepaald door Gedeputeerde Staten van Noordbrabant.

5. Met afwijking in zooverre van het bepaalde in artikelen 27 en 80 der Gemeentewet, hebben de leden van den nieuwgekozen Raad en de door dien Raad te kiezen wethouders zitting uiterlijk tot den eersten Dinsdag van September 1927.

4. 1. De in de opgeheven gemeenten op 1 Januari 1926 bestaande kiezerslijsten voor het kiezen van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van de Provinciale Staten en van den Gemeenteraad, blijven van kracht in de vereenigde gemeente, totdat zij overeenkomstig de Kieswet door een nieuwe kiezerslijst zijn vervangen.

2. De op 1 Januari 1926 bestaande kiezerslijsten, bedoeld in het eerste lid, worden, voor zooveel noodig, aangevuld met de vermelding van de plaats der woning van elken kiezer op den eersten Februari van het jaar der vaststelling en met de vermelding van het nummer van het stemdistrict, waartoe hij dientengevolge behoort.

3. De ingezetenen der opgeheven gemeenten worden voor het opmaken van de kiezerslijst en voor de verkiesbaarheid tot leden van den Gemeenteraad, met ingang van 1 Januari 1926 als ingezetenen der vereenigde gemeente beschouwd.

5. 1. Met ingang van 1 Januari 1926 vervalt in wetten en daarop gegronde voorschriften de vermelding als gemeente van *Deurne en Liessel* en *Vlierden*, en wordt in plaats daarvan als naam der vereenigde gemeente gelezen „*Deurne*".

2. Met ingang van dien datum wordt de tabel, bedoeld bij artikel 5 der wet op de Personeele belasting 1896, gewijzigd in dien zin, dat voor de daarin voorkomende vermelding van: „*Deurne en Liessel* (kom *Deurne*)", en „*Deurne en Liessel* (overig deel)", wordt gelezen in de 8ste klasse: „*Deurne* (kom Deurne)", en in de 9de klasse: „*Deurne* (overig deel)".

6. 1. Voor de vaststelling van de som, door het Rijk jaarlijks ingevolge de wet van 24 Mei 1897 (*Staatsblad* nº. 156), sedert gewijzigd, aan de vereenigde gemeente uit te keeren, geldt als grondslag het bedrag, voor iederen inwoner door Gedeputeerde Staten van Noordbrabant onder Onze goedkeuring te bepalen.

2. De ingevolge het eerste lid aan de vereenigde gemeente toekomende uitkeering daalt niet beneden de som van de bedragen, die de opgeheven gemeenten, krachtens de artikelen 1 tot en met 9 der in het eerste lid bedoelde wet, over het jaar 1925 te zamen hebben genoten.

3. Gedurende den tijd, dat de burgemeesters en de secretarissen der opgeheven gemeenten wachtgeld genieten krachtens artikel 9 dezer wet, zal de vereenigde gemeente van het Rijk jaarlijks een bijdrage tot hoogstens f 600 voor elk der opgeheven gemeenten in die wachtgelden ontvangen en wel in dezelfde verhouding als waarin op 31 December 1925 de uitkeeringen ingevolge art. 10 der in het eerste lid bedoelde wet staan tot de door genoemde ambtenaren genoten jaarwedden.

7. 1. Zij, die als ingeschrevene voor de lichting 1926 van een der opgeheven gemeenten tot gewoon of tot buitengewoon dienstplichtige bestemd werden, behouden deze bestemming na de vereeniging.

2. De inschrijvingsregisters voor den dienstplicht van de opgeheven gemeenten vormen te zamen voor de lichting 1927 het inschrijvingsregister van de vereenigde gemeente.

8. De namen van de personen, die in de opgeheven gemeenten voorkomen op de lijst, bedoeld in artikel 13 der Drankwet, worden op de voor de vereenigde gemeente op te maken lijst geplaatst in volgorde van de dagen, waarop hun verzoeken om vergunning inkwamen; voor zoover verzoeken op denzelfden dag inkwamen, gaat de in leeftijd oudere voor; bij gelijken ouderdom beslist het lot.

9. 1. Voor den burgemeester en de ambtenaren van een der opgeheven gemeenten wordt bij benoeming in de vereenigde gemeente voor de regeling van hunne wedde de diensttijd in aanmerking genomen, in gelijke betrekking in een der opgeheven gemeenten vervuld.

2. Aan den burgemeester en de vaste ambtenaren van een der opgeheven gemeenten, die tengevolge van de vereeniging worden ontslagen, wordt ten laste van de vereenigde gemeente een wachtgeld verleend uiterlijk tot 1 Januari 1936 dan wel tot het tijdstip, waarop hun pensioengerechtigdheidintreedt; ditlaatste, indien zij na 1 Januari 1936 pensioengerechtigd worden en zij op 1 Januari 1926 den leeftijd van vijftig jaar bereikt hebben.

3. Het wachtgeld wordt verleend tot het bedrag, gelijk aan de wedde of de som der wedden, welke zij in hun opgeheven betrekking of betrekkingen laatstelijk vóór 1 Januari 1926 hebben genoten, en wel voor hen, wier wedde door of vanwege het bestuur van een der opgeheven gemeenten werd geregeld, volgens de op 1 Januari 1925 geldende wedderegeling. Onder wedde wordt verstaan de bezoldiging per jaar, verhoogd met genoten kindertoeslag, met dien verstande, dat het wachtgeld verminderd wordt op gelijke wijze, als de kindertoeslag zou afnemen, indien de betrokkenen in dienst zouden zijn gebleven.

4. Wordt ten aanzien van de wedden en den kindertoeslag voor den burgemeester en de vaste ambtenaren der vereenigde gemeente een regeling getroffen of later gewijzigd, waardoor het wachtgeld tot een ander bedrag zou zijn toegekend, indien daarvoor bedoelde regeling als grondslag had gegolden, dan wordt van het in werking treden van die regeling of haar wijziging af, het wachtgeld dienovereenkomstig gewijzigd.

5. Wordt bij of na het ingaan van het wachtgeld pensioen wegens de opgeheven betrekking of betrekkingen toegekend, dan wordt het wachtgeld met het bedrag van dat pensioen verminderd.

6. Het wachtgeld wordt genoten, totdat zij een financieel gelijkwaardige andere openbare ambtelijke betrekking zullen hebben aanvaard, met dien verstande, dat bij aanvaarding van een minder bezoldigde betrekking, het wachtgeld met het bedrag van die bezoldiging zal worden verminderd.

7. Verhooging van bezoldiging, waarin begrepen toekenning van een toelage of van emolumenten, verkregen na aanvaarding van een betrekking, als in het zesde lid bedoeld, in de vereenigde gemeente strekt niet tot vermindering of opheffing van wachtgeld.

8. Bij verlies vóór het tijdstip, waarop het wachtgeld volgens het tweede lid uiterlijk eindigt, van de betrekking, welke tot onthouding, intrekking of vermindering van wachtgeld leidde, wordt dit laatste geheel of gedeeltelijk tot het te voren genoten bedrag toegekend, tenzij Gedeputeerde Staten van Noordbrabant,

den belanghebbende of diens gemachtigde gehoord, althans behoorlijk opgeroepen, verklaren, dat het verlies het gevolg was van eigen schuld of van eigen verzoek, niet gegrond op deugdelijke redenen.

9. Gelijk gevolg als aan de aanvaarding van een betrekking, zal zijn verbonden aan een benoeming tot een financieel gelijkwaardige openbare ambtelijke betrekking, ook al wordt deze benoeming niet aangenomen, tenzij deze niet-aanneming geschiedt op grond van bezwaren, welke door Gedeputeerde Staten van Noordbrabant, den belanghebbende of diens gemachtigde gehoord, althans behoorlijk opgeroepen, deugdelijk worden verklaard.

10. Onder financieel gelijkwaardige betrekking wordt verstaan een betrekking of vereeniging van betrekkingen, welke den betrokken ambtenaar een minstens gelijke bezoldiging en soortgelijke positie oplevert als hij in zijn opgeheven betrekking of betrekkingen te zamen in dienst van de vervallen gemeente of gemeenten laatstelijk vóór de opheffing genoot krachtens de wedderegeling, bedoeld in het derde lid van dit artikel.

11. Het totaal aan wachtgelden, waarop een gewezen ambtenaar aanspraak heeft, kan niet de som overtreffen, welke laatstelijk wegens openbare ambtelijke betrekking aan wachtgeld en bezoldiging door den betrokken ambtenaar werd genoten. Het wachtgeldbedrag, waarvan aldus een gemeente zoude worden ontlast, komt in de verhouding, door Gedeputeerde Staten van Noordbrabant te bepalen, ten voordeele van elk der betrokken gemeenten.

12. De tijd, die krachtens deze wet op wachtgeld wordt doorgebracht, wordt als diensttijd in den zin van de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* 240), sedert gewijzigd, aangemerkt.

13. Hoofden en onderwijzers van openbare scholen hebben voor éénmaal de keuze om aanspraak te maken op het verkrijgen van wachtgeld, hetzij volgens deze wet, hetzij volgens art. 51 der Lager-onderwijswet 1920, sedert gewijzigd.

14. Geschillen over de toepassing van dit artikel worden Burgemeester en Wethouders van de vereenigde gemeente *Deurne*, benevens den belanghebbende of diens gemachtigde gehoord, althans behoorlijk opgeroepen, beslist door Gedeputeerde Staten van Noordbrabant.

10. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 16 *Juli* 1925.)

---

29 *Juni* 1925. WET tot wijziging van de grens tusschen de gemeenten *Sneek* en *Wymbritseradeel*. S. 286.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, de grens tusschen de gemeenten *Sneek* en *Wymbritseradeel* te wijzigen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Aan de gemeente Sneek worden toegevoegd de perceelen, alle kadastraal bekend gemeente *Scharnegoutum*, Sectie A nos. 1114, 1220, 1219, 1105, 1104, 254, 1102, 1101, 247, 248, 246, 245, 799, 1210, 1107 en 1140 geheel, benevens een zuidoostelijk gedeelte van n°. 1100, waarvan de noordwestgrens is de rechte verbindingslijn tusschen het westelijk hoekpunt van n°. 1107 en het westelijk hoekpunt van n°. 245, en een zuidwestelijk gedeelte van n°. 1112, waarvan de noordoost-grens is het verlengde in noordwestelijke richting van de zuidwest-grens van n°. 991, welke voornoemde perceelen alle gelegen zijn tusschen den spoorweg *Sneek—Leeuwarden* en de Leeuwarder trekvaart, deze vaart inbegrepen, en thans deel uitmaken van de gemeente *Wymbritseradeel*.

2. De gemeente *Sneek* neemt van de gemeente *Wymbritseradeel* in eigendom, onderhoud en beheer over :

a. den Oppenhuizerweg, voorzoover deze ligt op het grondgebied van *Sneek* ;

b. het gedeelte van den Groenedijk, loopende van den straatweg naar *Leeuwarden* tot de Domp.

3. De gemeente *Sneek* neemt van de gemeente *Wymbritseradeel* in onderhoud en beheer over het gedeelte van den Hemdijk, dat over de volle breedte van dezen dijk op het grondgebied van *Sneek ligt*.

4. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 27 *Juli* 1925.)

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende bijzondere regeling voor het verleenen van mijnconcessiën. S. 287.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is eene bijzondere regeling te maken voor het verleenen van concessiën tot ontginning van delfstoffen in terreinen, waarin de Rijksopsporingsdienst van Delfstoffen de aanwezigheid van mineralen heeft aangetoond ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Voor de terreinen, omschreven in artikel I, onder A en B, van de wet van 20 Juni 1924 (*Staatsblad* n°. 307), zal door Ons geen concessie krachtens de wet van 21 April 1810 (*Bulletin des Lois* n°. 285) worden verleend dan na voorafgaande goedkeuring van de Staten-Generaal.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 20 *Juli* 1925.)

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende verklaring van het algemeen nut der onteigening van perceelen, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten, noodig voor den aanleg van een weg van den *Bovensten Limbrichterweg* naar den *Ondersten Limbrichterweg* en van de *Tunnelstraat* naar den *Limbrichterweg*, in de gemeente *Sittard*. S. 288.

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende verklaring van het algemeen nut der onteigening van perceelen, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten, noodig voor de verbetering van den *Roosendaalschen* en *Steenbergschen Vliet* tusschen het *Bovensas* en de Rijksbrug over de haven van *Roosendaal* in de gemeenten *Dinteloord*, *Steenbergen*, *Oud- en Nieuw-Gastel* en *Roosendaal en Nispen*. S. 289.

---

29 *Juni* 1925. WET tot regeling der tegemoetkoming aan de Zuiderzeevisschersbevolking, enz. wegens de schade, welke de afsluiting der *Zuiderzee* hun mocht berokkenen. S. 290.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, no. 281, 1—11.

Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 2223—2244, 2249—2261.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 872—876, 982—984, 1041—1046.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat ingevolge artikel 3 der Wet van den 14den Juni 1918 (*Staatsblad* no. 354) tot afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee, bij de wet behooren te worden geregeld en vastgesteld de maatregelen ter tegemoetkoming aan de Zuiderzeevisschersbevolking en andere personen, wegens de schade, welke de afsluiting hun mocht berokkenen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Verklaring uitdrukkingen.

Art. 1. Deze wet verstaat onder :

a. „belanghebbenden", hen die op 25 Juli 1918 hoofdmiddel van bestaan vonden in de uitoefening van de visscherij op de Zuiderzee of in het bedrijf van scheepsbouwer, scheepshersteller, mastenmaker, blokmaker, zeilmaker, nettenmaker, nettenhandelaar, taander, touwslager, mandenmaker, kistenmaker, kuiper, smid, loodgieter, koperslager, vischrooker, vischzouter, vischvervoerder, commissionnair of handelaar in visch, vischventer, leverancier van scheepsbenoodigdheden, vischafslager, vischcontroleur, wiervisscher, commissionnair of handelaar in zeegras, eendenhouder of nesthandelaar, voor zooverre het gegrond was op de visscherij op de Zuiderzee.

Zij, die op 25 Juli 1918 inkomsten trokken uit fondsen, waaraan Zuiderzeevisschers een deel der besomming plegen af te dragen (zoogenaamde Visschersfondsen), benevens op dien datum in Zuiderzeegemeenten woonachtige visschers, die de visscherij ter Noordzee uitoefenen, doch hun bedrijf na afsluiting niet kunnen voortzetten en weduwen van belanghebbenden kunnen voor toepassing dezer wet met belanghebbenden worden gelijkgesteld.

b. „Minister", Onzen Minister, met de uitvoering van deze wet belast ;

c. „het fonds", het Zuiderzeefonds, ingesteld bij de wet van 20 December 1918 (*Staatsblad* no. 827) ten behoeve van de afsluiting en droogmaking der Zuiderzee.

Verplichtingen autoriteiten, enz.

2. 1. De autoriteiten, colleges en ambtenaren, daartoe door Ons of door Onzen Minister aangewezen, zijn verplicht tot het verstrekken van opgaven, inlichtingen en adviezen en het verleenen van medewerking in verband met de uitvoering van deze wet.

Instelling Generale Commissie.

3. Tot het geven van advies met betrekking tot de ingevolge deze wet te nemen maatregelen en tot bijstand in de uitvoering daarvan wordt eene Generale Commissie ingesteld, wier samenstelling, taak, bevoegdheid en werkwijze bij algemeenen maatregel van bestuur wordt geregeld.

Geldelijke gevolgen.

4. De uit deze wet voortspruitende geldelijke gevolgen komen ten laste van het fonds, voor zooverre zij niet uit anderen hoofde ten laste van het Rijk worden gebracht.

Verstrekken van onderwijs.

5. 1. Aan belanghebbenden en aan hunne kinderen kan op hun verzoek Nijverheidsonderwijs worden verstrekt, als bedoeld in artikel 1, eerste en tweede lid, en derde lid, sub *a*, der Nijverheidsonderwijswet.

2. Voor zooverre dit onderwijs niet reeds ingevolge de bepalingen dier wet kosteloos of onder toekenning van toelagen kan worden genoten, kan het worden verstrekt onder geheele of gedeeltelijke vergoeding van schoolgeld, leergeld of andere kosten, c. q. onder toekenning van toelagen, die tot het genieten er van in staat stellen.

3. Indien de opleiding van belanghebbenden en hunne kinderen aan door het Rijk gesubsidieerde Nijverheidsscholen of volgens leerlingstelsels, uitgaande van rechtspersoonlijkheid bezittende instellingen, -vereenigingen of gemeenten, leidt tot toeneming der in artikel 26, respectievelijk artikel 39, vierde lid, der Nijverheidsonderwijswet bedoelde kosten, zal het bedrag der vermeerdering — voor zoover het geacht moet worden uitsluitend gevolg te zijn van het krachtens deze wet verleende onderwijs — worden terugbetaald.

4. De ingevolge het bepaalde in het vorige lid terugbetaalde gelden worden aangemerkt als inkomsten van buitengewonen aard, in den zin van artikel 25, zevende lid, respectievelijk als buitengewone inkomsten in den zin van artikel 39, vierde lid, der Nijverheidsonderwijswet.

5. Ten behoeve van in het bijzonder voor het verstrekken van onderwijs ingevolge deze wet, na verkregen toestemming van Onzen Minister, opgerichte en in stand gehouden scholen, c. q. van uit dien hoofde toegepaste

leerlingstelsels, kunnen alle kosten, als bedoeld in artikel 26, respectievelijk artikel 39, vierde lid, der Nijverheidsonderwijswet, ten laste van het fonds worden gebracht. De subsidiën van Rijk en gemeente, bedoeld in artikel 25, c. q. artikel 39, eerste en derde lid, der Nijverheidsonderwijswet worden in dit geval niet toegekend.

6. Ingeval ook door anderen dan belanghebbenden en hunne kinderen onderwijs wordt genoten aan scholen of door middel van leerlingstelsels, als in het vorige lid bedoeld, kan het bedrag der eventueele kostenvermeerdering, welke uitsluitend als gevolg hiervan is te beschouwen, door Rijk en gemeente(n) te zamen, en wel in verhouding van 70 tot 30, aan het fonds worden vergoed.

7. Indien belanghebbenden en hunne kinderen zich wenschen te bekwamen voor eenig handwerk, ambacht, bedrijf of eenigen anderen werkkring, hetzij in land- of tuinbouw, dan wel op ander terrein, in de opleiding waarvoor het in het eerste lid van dit artikel bedoelde onderwijs niet kan voorzien, wordt door of vanwege Onzen Minister beslist of, en zoo ja, in hoeverre, de daaraan verbonden kosten worden vergoed.

Maatregelen ter verkrijging van een werkkring.

6. 1. Ter verkrijging van arbeid zal aan belanghebbenden hulp en voorlichting en aan hunne kinderen zooveel mogelijk voorlichting bij de keuze van een beroep worden verschaft, terwijl — voor zooverre zij in eigen bedrijf werkzaam zijn — bij gebleken wenschelijkheid mede de mogelijkheid tot verplaatsing of vervorming van hunne bedrijven dan wel tot inrichting van nieuwe bedrijven zal worden onderzocht.

2. Wanneer het ingestelde onderzoek gunstige resultaten doet verwachten, doch de verplaatsing of vervorming van bedrijf, dan wel de inrichting van een nieuw bedrijf, zou moeten afstuiten op gemis aan bedrijfskapitaal in verband met waardevermindering als gevolg van de werken tot afsluiting der Zuiderzee, en het in artikel 7 bedoelde crediet hierin niet of niet voldoende kan voorzien, kan aan belanghebbenden over het bedrag der op nader door Ons of van Onzentwege te regelen wijze vast te stellen waardevermindering voor ten hoogste 20 jaren eene rente worden vergoed, welke rente, aanvankelijk 5 % bedragende, na iedere vierjarige periode telkens met 1 % zal afnemen.

3. De in verband met het aanvaarden van een werkkring bestede kosten kunnen binnen ter beoordeeling van Onzen Minister redelijke grenzen worden vergoed, terwijl mede toelagen kunnen worden verleend, die het elders ter hand nemen van arbeid of bedrijf kunnen vergemakkelijken.

Credietverleening.

7. 1. Aan belanghebbenden kan, onder voorwaarde van aflossing, uiterlijk in 10 jaren, en tegen vergoeding van rente, op den voet als door de Nederlandsche Bank voor voorschotten in rekening-courant wordt berekend, doch van ten hoogste 5 %, crediet worden verleend, voor zooverre het moet strekken tot voortzetting verplaatsing of vervorming van eenig bedrijf of inrichting van een nieuw bedrijf.

2. De termijn, waarbinnen aflossing van crediet moet plaats hebben, kan op verzoek van belanghebbenden door of vanwege Onzen Minister worden verlengd, indien voor inwilliging eene geldige reden bestaat.

3. Bij ontbinding van een vennootschap of stichting en bij faillissement zijn de nog verschuldigde gelden terstond opvorderbaar, terwijl opvordering dier gelden eveneens kan plaats hebben in geval van wanprestatie of beëindiging van het bedrijf.

4. Het crediet wordt slechts verleend onder schriftelijk beding, dat de credietnemer zijn roerende of onroerende goederen niet zal belasten met pand of hypotheek, pand- of verbandbrieven op schepen daaronder begrepen, tenzij na daartoe vooraf bekomen schriftelijke machtiging van Onzen Minister. Bij de credietverleening zal voorts worden overeengekomen, dat bij niet-nakoming van dit beding de schuld terstond opvorderbaar wordt en dat de schuldenaar deswege een boete zal verbeuren ten beloope van tien ten honderd van de hoofdsom der schuld. Voor de voldoening dezer boete zal de credietnemer als regel persoonlijke zekerheid moeten stellen.

Beheer van het crediet.

8. 1. De credietverleening kan door Ons worden opgedragen aan eene instelling, die zich daarmede in het bijzonder, met inachtneming van door Ons te geven voorschriften belast, in welk geval het Rijk volledig garant blijft voor de geldelijke nadeelen, welke uit de credietverleening mochten voortvloeien.

2. Vorderingen aan kapitaal en verschuldigde renten, welke de in het vorige lid bedoelde instelling niet heeft kunnen innen, gaan van rechtswege op het Rijk over.

3. Mocht eene opdracht, als in het eerste lid van dit artikel bedoeld, niet verstrekt kunnen worden, dan kan de credietverleening namens Onzen Minister door de in artikel 3 bedoelde Generale Commissie of onder haar beheer geschieden.

Bevoorrechte vorderingen.

9. De uit de credietverleening voortspruitende vorderingen van het Rijk zijn bevoorrecht op de roerende en onroerende goederen van den schuldenaar. De bevoorrechte vorderingen nemen rang onmiddellijk na pand en hypotheek. Voor de toepassing van dit artikel wordt met pand en hypotheek gelijkgesteld het voorrecht, toegekend in artikel 315, 2°., van het Wetboek van Koophandel en in art. 750, 4°., in verband met artikel 315, 2°., van dat Wetboek.

Inning der te vorderen gelden.

10. 1. Is het verschuldigde niet binnen den bepaalden tijd voldaan, dan wordt daarvan door of vanwege Onzen Minister kennis gegeven aan den Ontvanger der directe belastingen onder wiens kantoor de schuldenaar gevestigd is. De Ontvanger zendt aan dezen eene aanmaning om binnen tien dagen aan zijne verplichting tot betaling te voldoen, onder kennis-

geving, dat hij daartoe anders door middelen, bij de wet bepaald, zal worden gedwongen. In de aanmaning wordt het bedrag der vordering, zooveel mogelijk gespecificeerd, vermeld.

2. Wordt aan deze aanmaning niet voldaan, dan vaardigt de Ontvanger een dwangbevel uit, medebrengende het recht van parate executie.

3. Het dwangbevel wordt beteekend en ten uitvoer gelegd op de wijze, bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ten aanzien van vonnissen en authentieke akten voorgeschreven, en kan in het geheele Rijk ten uitvoer worden gelegd.

4. De beteekening en de tenuitvoerlegging van de dwangbevelen geschieden door ambtenaren der directe belastingen.

5. Na de beteekening van het dwangbevel kan uitsluitend worden betaald ten kantore, waaraan de ambtenaar, houder van het dwangbevel, verbonden is of, bij inbeslagneming, in handen van dien ambtenaar.

6. De kosten van vervolging worden berekend volgens de bepalingen, betrekkelijk de kosten van vervolging inzake directe belastingen. Het recht van parate executie strekt zich uit tot deze kosten.

7. Verzet tegen de tenuitvoerlegging van de dwangbevelen kan niet tegen de wettigheid of de hoegrootheid van de vordering zijn gericht, noch gegrond zijn op de bewering, dat de aanmaning niet zou zijn ontvangen.

Terugvordering van betaalde vorderingen.

11. Terugvordering van betaalde vorderingen en kosten heeft plaats bij dagvaarding van den ambtenaar, te wiens kantore de betaling is geschied, voor de rechtbank van het arrondissement, waarin dat kantoor is gevestigd.

Voorkeur voor vergunning tot uitoefening der visscherij op de afgesloten Zuiderzee.

12. 1. Aan belanghebbenden kan, naar door Ons te stellen regelen, voorkeur worden verleend tot het kosteloos verkrijgen van vergunning tot uitoefening der visscherij op de afgesloten Zuiderzee.

2. Voorkeursrecht, noch verkregen vergunning, zijn voor overdracht vatbaar, tenzij terzake vooraf de toestemming van Onzen Minister is verkregen.

Verleening van geldelijke tegemoetkoming.

13. 1. Heeft afsluiting van de Zuiderzee ten gevolge, dat voldoende middelen tot levensonderhoud aan belanghebbenden, hunne gezinnen of aan andere personen — ter beoordeeling van Onzen Minister — met wier verzorging zij zijn belast, ontbreken en zijn zij niet in staat door aanwending van eigen arbeidskracht zich die middelen te verschaffen, dan wordt hun, naar door Ons te stellen regelen, eene geldelijke tegemoetkoming verleend.

2. Deze tegemoetkoming kan door belanghebbenden, die bij het inwerkingtreden van deze wet achttien jaar of ouder, doch jonger dan vijf en twintig jaar zijn, als regel gedurende ten hoogste drie jaar, en voor zooverre zij vijf en twintig jaar of ouder doch jonger dan vijf en dertig jaar zijn, als regel gedurende ten hoogste vijf jaar worden genoten. In andere gevallen zal omtrent den tijdsduur, dat de tegemoetkoming kan worden genoten, naar gelang van omstandigheden door of vanwege Onzen Minister worden beslist.

Uitvoeringsvoorschriften.

14. Hetgeen ter uitvoering van deze wet noodig is, wordt — voor zoover niet anders is bepaald — bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

Titel der wet.

15. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „Zuiderzeesteunwet", met vermelding van den jaargang en het nummer van het *Staatsblad*, waarin zij is geplaatst.

Inwerkingtreding.

16. De bepalingen dezer wet treden in werking op door Ons vast te stellen tijdstippen.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 13 *Juli* 1925.)

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen in zake de pensioenregeling voor haar personeel. S. 291.

WIJ WILHELMINA, ENZ . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën te machtigen om met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen eene overeenkomst aan te gaan volgens het bij deze wet gevoegde ontwerp ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën worden gemachtigd om namens den Staat met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen eene overeenkomst aan te gaan volgens het bij deze wet gevoegde ontwerp, nadat in het hoofd dier overeenkomst de dagteekening dezer wet en het nummer van het *Staatsblad*, waarin zij wordt afgekondigd, zullen zijn ingevuld.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 23 *Juli* 1925.)

ONTWERP-OVEREENKOMST.

Tusschen :

den STAAT DER NEDERLANDEN, te dezen vertegenwoordigd door de Ministers van Water-

staat en van Financiën, daartoe gemachtigd bij de wet van (*Staatsblad* nº.)
ter eenre
en
de MAATSCHAPPIJ TOT EXPLOITATIE VAN STAATSSPOORWEGEN, gevestigd te Utrecht, vertegenwoordigd door hare Directie, (verder aangeduid als „De Maatschappij") *ter andere zijde* is het volgende overeengekomen :

Art. I. De Maatschappij verbindt zich zorg te dragen, dat in de regeling, bedoeld bij artikel 3 der overeenkomst tusschen den Staat en de Maatschappij, d.d. 12 September 1914, waarvan het ontwerp was gevoegd bij de wet van 13 Juli 1914 (*Staatsblad* nº. 321), zooals deze regeling is gewijzigd bij de overeenkomst tusschen den staat en de Maatschappij d.d. 29 November 1920
———————, bekrachtigd bij de wet van 11 December 1920
11 Juni 1921 (*Staatsblad* nº. 791), de navolgende wijzigingen worden aangebracht :

In artikel 1, derde lid, onder *a*, wordt tusschen de woorden „in dienst der Maatschappij" en „den leeftijd" ingevoegd :
„of na onder toekenning van wachtgeld den dienst der Maatschappij te hebben verlaten" ;

Tusschen artikel 4 en artikel 5 wordt ingelascht het volgende artikel :

Art. 4bis. In stede van het bepaalde bij artikel 4 geldt voor hen, die den dienst der Maatschappij verlaten op of na den datum, waarop de Pensioenwet voor de Spoorwegambtenaren 1925 in werking treedt, het navolgende :

a. de uitkeering, die zoowel bij vijf en zestig (65)-jarigen leeftijd als bij invaliditeit wordt toegekend, bedraagt per jaar, waarover de uitkeering ingevolge het bepaalde bij artikel 1, eerste lid, wordt verleend — behoudens het bepaalde bij artikel 5 en artikel 9*bis* — $^7/_8$ percent van de middelsom der pensioensgrondslagen, waarnaar ingevolge de Pensioenwet voor de Spoorwegambtenaren 1925 het pensioen van den betrokkene wordt berekend. Echter zal, indien het pensioen is berekend overeenkomstig artikel 84 der Pensioenwet voor de Spoorwegambtenaren 1925, de uitkeering, behoudens het bepaalde bij artikel 5 en artikel 9*bis*, per jaar een percent van evengenoemde middelsom bedragen.

b. aan pensioen en uitkeering te zamen kan niet meer genoten worden dan het maximum bij artikel 27, eerste lid, en artikel 28 der Pensioenwet voor de Spoorwegambtenaren 1925 vastgesteld voor pensioenen van spoorwegambtenaren ten laste van het in artikel 1 dier wet bedoelde spoorwegpensioenfonds.

In artikel 6, eerste lid, wordt tusschen de woorden „vaste personeel" en „en bij in leven blijven" ingevoegd :
„of in het genot waren van wachtgeld".

Tusschen artikel 9 en artikel 10 wordt ingelascht het volgende artikel :

Art. 9bis. In stede van het bepaalde van artikel 9 geldt voor hen, die den dienst der Maatschappij verlaten op of na den datum, waarop de Pensioenwet voor de Spoorwegambtenaren 1925 in werking treedt, dat de uitkeering slechts wordt genoten, indien en voor zoover het gezamenlijk bedrag van pensioen, uitkeering en rente, krachtens wettelijke bepalingen betreffende Ongevallenverzekering toegekend ter zake van een ongeval in verband met de uitoefening van het bedrijf der Maatschappij overkomen, niet overtreft, de bij artikel 35 van voornoemde wet gestelde grens.

Tusschen artikel 10*bis* en artikel 11 wordt ingelascht het volgende artikel :

Art. 10ter. Het bepaalde bij de artikelen 6 tot en met 10*bis* geldt niet ten aanzien van weduwen en weezen, aan wie op of na den datum, waarop de Pensioenwet voor de Spoorwegambtenaren 1925 in werking treedt, pensioen overeenkomstig het zesde hoofdstuk dier wet wordt toegekend.

Art. II. Het bepaalde bij artikel 3, tweede en derde lid, der overeenkomst tusschen den Staat der Nederlanden en de Maatschappij d.d. 12 September 1914, waarvan het ontwerp was gevoegd bij de wet van 13 Juli 1914 (*Staatsblad* nº. 321), geldt mede ten aanzien van de uitkeeringen, waarvan het bedrag overeenkomstig artikel 4*bis* der gewijzigde regeling wordt vastgesteld.

Aldus in tweevoud overeengekomen te 's-Gravenhage en te Utrecht.

De Minister van Waterstaat,
De Minister van Financiën,
De Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen,
De Directie,
De Secretaris,

———

29 *Juni* 1925. WET tot bekrachtiging van overeenkomsten met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij omtrent afschrijvingen en vergoeding voor postvervoer. S. 292.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is ter bevordering van zuiverheid der rekening in het spoorwegbedrijf nadere voorziening omtrent afschrijvingen en andere onderwerpen te treffen, en dat daartoe door Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en met de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij overeenkomsten zijn gesloten, welke bij de wet behooren bekrachtigd te worden ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Worden bekrachtigd de in afschrift bij deze wet gevoegde overeenkomsten, door Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën, als daartoe door Ons gemachtigd, met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en met de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij onder dagteekening van 11 Maart 1925 gesloten.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 23 *Juli* 1925.)

AFSCHRIFT.

—

Tusschen :

den Staat der Nederlanden, vertegenwoordigd door den Minister van Waterstaat en den Minister van Financiën, tot het aangaan van deze overeenkomst door de Koningin gemachtigd,

ter eenre,

en

de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, vertegenwoordigd door hare Directie, tot het aangaan van deze overeenkomst door de Algemeene Vergadering van Aandeelhouders der Maatschappij gemachtigd,

ter andere zijde,

is, behoudens bekrachtiging bij de wet, het navolgende overeengekomen :

Art. 1. 1. In afwijking van het bepaalde bij artikel 47 der Spoorwegwet, van het bepaalde bij de artikelen 9. en 10 der Pakketpostwet (*Staatsblad* 1917 nº. 566) en van het bepaalde bij artikel 54 der overeenkomst 1890 S.S., zal de Staat ten laste van het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie aan de Maatschappij voor het vervoer van brief- en pakketpost over de door haar geëxploiteerd wordende spoor- en tramwegen en veerdiensten en het stellen en onderhouden van de daarvoor noodige voertuigen eene vergoeding betalen, als hierna geregeld.

2. Deze vergoeding bedraagt :

a. voor elken askilometer, die voor het in het vorige lid bedoelde vervoer is of geacht wordt te zijn afgelegd, f 0.12, verhoogd of verlaagd in dezelfde verhouding als waarin het totaal van : 1º. de exploitatiekosten van het gemeenschappelijk bedrijf van de Maatschappij en de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij ; 2º. de door dat bedrijf betaalde bedragen voor huur en medegebruik van spoorwegen, stations enz. ; 3º. vijf ten honderd van de boekwaarde der spoorwegen volgens de balansen der genoemde Maatschappijen en der aan elk dier Maatschappijen toebehoorende locomotieven, motorrijtuigen en exploitatieinrichtingen, gedeeld door het aantal afgelegde treinkilometers, in het betrokken jaar hooger of lager is dan f 4.22 ;

b. voor rente, afschrijving en onderhoud jaarlijks veertien ten honderd van de boekwaarde der op 31 December aanwezige, aan de Maatschappij toebehoorende, voor den dienst der posterijen ingerichte of beschikbaar gestelde voertuigen.

3. Bij het berekenen van de in het vorige lid onder *a* bedoelde vergoeding worden in rekening gebracht :

a. voor het vervoer in uitsluitend voor den dienst der posterijen ingerichte of beschikbaar gestelde voertuigen : de door die voertuigen werkelijk afgelegde askilometers ;

b. voor het vervoer in voertuigen, waarvan een gedeelte voor den dienst der posterijen is ingericht : de helft van de door die voertuigen werkelijk afgelegde askilometers ;

c. voor het vervoer onder geleide van postpersoneel in een rijtuig van de laagste klasse in den trein aanwezig of per veerdienst : ½ as per kilometer, waarover het vervoer heeft plaats gehad ;

d. voor het vervoer onder toezicht van spoorwegpersoneel of van veerdienstpersoneel : per kilometer, waarover het vervoer heeft plaats gehad, $^1/_4$ as, indien zich geen aangeteekende brieven, en 5/16 as, indien zich aangeteekende brieven (doch zonder aangegeven waarde) in de vervoerde zending kunnen bevinden ;

e. voor het vervoer per voor den dienst der posterijen ingelegden trein : de door de voertuigen van dien trein werkelijk afgelegde askilometers, doch niet minder dan 30 assen per kilometer. De assen van die voertuigen van den trein, waarvan de Maatschappij gebruik gemaakt heeft voor ander dan postvervoer, komen in mindering van het evengenoemde minimum van 30 assen per kilometer.

4. Op rekening van de ingevolge dit artikel verschuldigde vergoeding betaalt de Staat ten laste van het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie elke maand aan de Maatschappij een door den Minister van Waterstaat telken jare vast te stellen som. Zoodra de kosten en lasten van het gemeenschappelijk bedrijf van de Maatschappij en de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij over eenig jaar vaststaan, wordt het juiste bedrag van de door den Staat ten laste van het Staatsbedrijf verschuldigde vergoeding berekend en het te weinig betaalde bijbetaald of het te veel ontvangene terugbetaald.

5. De Minister van Waterstaat is bevoegd in de vergoeding, bepaald in het tweede lid, die wijzigingen aan te brengen, welke hem gebleken zijn door de billijkheid gevorderd te worden.

2. 1. De verplichtingen, op de Maatschappij rustende ingevolge het bepaalde bij artikel 54 der overeenkomst 1890 S.S., worden uitgebreid tot alle spoor- en tramwegen, welke de Maatschappij op Nederlandsch grondgebied exploiteert. Zeven aan den Staat toebehoorende postrijtuigen gaan in eigendom over aan de Maatschappij, die daarvoor aan den Staat zal betalen de oorspronkelijke kosten van aanbouw, verminderd met twee ten honderd dier kosten voor elk vol jaar, dat sinds dien bouw verstreken is.

2. De ambtenaren van de posterijen, belast met den dienst of met het toezicht op den dienst in een voertuig, als bedoeld in artikel 1, derde lid, onder *a*, *b*, of *e*, of met het geleide, in genoemd lid onder *c* bedoeld, worden kosteloos vervoerd. Worden met een voertuig, als hiervoor bedoeld, andere personen dan daarin dienstdoende ambtenaren van de posterijen of andere goederen dan verband houden met het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie vervoerd, dan is de Staat ten laste van gezegd Staatsbedrijf voor het vervoer van die personen of die goederen de gewone vracht aan de Maatschappij verschuldigd.

3. De Maatschappij draagt voor het vervoer van de ambtenaren, in het vorige lid bedoeld, geene aansprakelijkheid. Bij verlies of beroving van brievenmalen, waarin zich aangeteekende brieven kunnen bevinden, tijdens het vervoer, bedoeld in artikel 1, derde lid, onder *d*, zal de Maatschappij aan den Staat ten bate van het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie eene schadeloosstelling betalen van f 25 voor elken zak, die verloren gegaan of beroofd is.

4. Alle betalingen, door den Staat ten laste

van het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie op grond van eenige bepaling van wet, concessie of overeenkomst voor het vervoer van brief- of pakketpost verschuldigd, blijven over den tijd, waarover de in artikel 1 bedoelde vergoeding voldaan wordt, achterwege, indien en voor zoover die betalingen zouden moeten geschieden aan de Maatschappij.

3. Alle geschillen, uit of naar aanleiding van het bepaalde in de beide vorige artikelen gerezen, worden door den Minister van Waterstaat beslist.

4. De Maatschappij zal de door haar aangelegde rekening van afschrijving op rollend materieel jaarlijks :

a. tegoed schrijven voor :

ten minste 2½ % van de boekwaarde der op 31 December aanwezige haar toebehoorende locomotieven, voor zoover niet afkomstig van den Nederlandschen Rhijnspoorweg ;

ten minste 2½ % van de boekwaarde der op 31 December aanwezige haar toebehoorende motoren van electrische en andere motorrijtuigen, voor zoover niet afkomstig van de Zuid-Hollandsche Electrische Spoorweg-Maatschappij ;

ten minste 2 % van de boekwaarde der op 31 December aanwezige haar toebehoorende rijtuigen en wagens, voor zoover niet afkomstig van den Nederlandschen Rhijnspoorweg ;

de opbrengst bij verkoop of de waarde bij slooping van de haar toebehoorende in den loop van het jaar buiten gebruik gestelde locomotieven, motoren van motorrijtuigen, rijtuigen en wagens ;

b. belasten met de boekwaarde der in den loop van het jaar haar toebehoorende buiten gebruik gestelde locomotieven, motoren van motorrijtuigen, rijtuigen en wagens.

5. 1. De Maatschappij zal eene rekening van afschrijving op exploitatie-inrichtingen aanleggen en deze jaarlijks :

a. tegoed schrijven voor ten minste 2½ % van de boekwaarde der op 31 December aanwezige exploitatie-inrichtingen en voor de opbrengst bij verkoop of de waarde bij slooping van de in den loop van het jaar buiten gebruik gestelde exploitatie-inrichtingen ;

b. belasten met de boekwaarde der in den loop van het jaar buiten gebruik gestelde exploitatie-inrichtingen.

2. Onder exploitatie-inrichtingen worden verstaan alle voorwerpen, bedoeld in artikel 11, onder *b* tot en met *g*, der overeenkomst 1890 S.S.

6. De Maatschappij zal eene vernieuwingsrekening voor gebouwen en kunstwerken aanleggen en deze jaarlijks :

a. tegoed schrijven voor ten minste f 1,600,000 en voor ten minste ²/₃ % van de som, waarvoor de aan de Maatschappij toebehoorende spoor- en tramwegen en de eigendommen der Maatschappij buiten de spoorwegen op 31 December op de balans der Maatschappij voorkomen, van de bedragen, op dat tijdstip volgens genoemde balans door de Maatschappij uitgegeven ten behoeve van spoor- en tramwegen en handelsinrichtingen, niet aan de Maatschappij toebehoorende, van de aanlegkosten der spoor- en tramwegen, die bij de Maatschappij in exploitatie zijn en aan een ander dan den Staat of de Maatschappij toebehooren, en van den dag af, waarop de Staat een hem toebehoorenden spoor- of tramweg aan de Maatschappij in exploitatie geeft, van de aanlegkosten van dien spoor- of tramweg ;

b. belasten met de uitgaven, door de Maatschappij in den loop van het jaar gedaan voor vernieuwing van gebouwen of kunstwerken.

7. De overeenkomst 1890 S.S. ondergaat de navolgende wijzigingen :

a. artikel 10 vervalt ;

b. het derde lid van artikel 14 wordt gelezen als volgt :

„Indien zoodanige trein per treinkilometer minder opbrengt dan de exploitatiekosten der Maatschappij in het laatste kalenderjaar per treinkilometer bedragen hebben, met een minimum van 50 treinkilometers, wordt het verschil door den Staat bijbetaald."

c. het vierde lid van artikel 16 vervalt ;

d. artikel 19 vervalt ;

e. het vierde lid van artikel 49 wordt gelezen als volgt :

„De Maatschappij is verplicht de wagens, afkomstig van bovenvermelde magazijnen en aanlegplaatsen, van de in het eerste lid bedoelde sporen naar het in de nabijheid gelegen station en de voor die inrichtingen bestemde wagens van het in de nabijheid gelegen station naar de vorenbedoelde sporen over te brengen."

8. De Maatschappij zal de kosten van die werken van ondergeschikt belang tot wijziging, verbetering of uitbreiding van aan den Staat of aan haar toebehoorende spoor- en tramwegen, welke geene of geen noemenswaardige waardevermeerdering van den spoorweg ten gevolge hebben, ten laste van hare exploitatierekening brengen.

9. 1. Deze overeenkomst treedt in werking den 1en Januari 1925.

2. Zij kan worden aangehaald onder den titel „overeenkomst 1925 S.S.".

10. De kosten, op deze overeenkomst vallende, worden gedragen door de Maatschappij.

Aldus in tweevoud overeengekomen te 's-Gravenhage en te Utrecht den 11 Maart 1925.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

De Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen,
De Directie,
H. VAN MANEN.
De Secretaris,
E. L. ELIAS.

Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris-Generaal van het Departement van Waterstaat,
SALVERDA DE GRAVE.

AFSCHRIFT.

—

Tusschen :

den Staat der Nederlanden, vertegenwoordigd door den Minister van Waterstaat en den Minister van Financiën, tot het aangaan van deze overeenkomst door de Koningin gemachtigd,

ter eenre,

en

de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, vertegenwoordigd door hare Directie,

tot het aangaan van deze overeenkomst door de Algemeene Vergadering van Aandeelhouders der Maatschappij gemachtigd,

ter andere zijde,

is, behoudens bekrachtiging bij de wet, het navolgende overeengekomen :

Art. 1. 1. In afwijking van het bepaalde bij artikel 47 der Spoorwegwet, van het bepaalde bij de artikelen 9 en 10 der Pakketpostwet (*Staatsblad* 1917 n°. 566) en van het bepaalde bij artikel 54 der overeenkomst 1890 H.S., zal de Staat ten laste van het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie aan de Maatschappij voor het vervoer van brief- en pakketpost over de door haar geëxploiteerd wordende spoor- en tramwegen en veerdiensten en het stellen en onderhouden van de daarvoor noodige voertuigen eene vergoeding betalen, als hierna geregeld.

2. Deze vergoeding bedraagt :

a. voor elken askilometer, die voor het in het vorige lid bedoelde vervoer is of geacht wordt te zijn afgelegd, f 0.12, verhoogd of verlaagd in dezelfde verhouding als waarin het totaal van : 1°. de exploitatiekosten van het gemeenschappelijk bedrijf van de Maatschappij en de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen ; 2°. de door dat bedrijf betaalde bedragen voor huur en medegebruik van spoorwegen, stations enz. ; 3°. vijf ten honderd van de boekwaarde der spoorwegen volgens de balansen der genoemde Maatschappijen en der aan elk dier Maatschappijen toebehoorende locomotieven, motorrijtuigen en exploitatieinrichtingen, gedeeld door het aantal afgelegde treinkilometers, in het betrokken jaar hooger of lager is dan f 4.22 ;

b. voor rente, afschrijving en onderhoud jaarlijks veertien ten honderd van de boekwaarde der op 31 December aanwezige, aan de Maatschappij toebehoorende, voor den dienst der posterijen ingerichte of beschikbaar gestelde voertuigen.

3. Bij het berekenen van de in het vorige lid onder *a* bedoelde vergoeding worden in rekening gebracht :

a. voor het vervoer in uitsluitend voor den dienst der posterijen ingerichte of beschikbaar gestelde voertuigen : de door die voertuigen werkelijk afgelegde askilometers ;

b. voor het vervoer in voertuigen, waarvan een gedeelte voor den dienst der posterijen is ingericht : de helft van de door die voertuigen werkelijk afgelegde askilometers ;

c. voor het vervoer onder geleide van postpersoneel in een rijtuig van de laagste klasse in den trein aanwezig of per veerdienst : $\frac{1}{2}$ as per kilometer, waarover het vervoer heeft plaats gehad ;

d. voor het vervoer onder toezicht van spoorwegpersoneel of van veerdienstpersoneel : per kilometer, waarover het vervoer heeft plaats gehad, $\frac{1}{4}$ as, indien zich geen aangeteekende brieven, en $\frac{5}{16}$ as, indien zich aangeteekende brieven (doch zonder aangegeven waarde) in de vervoerde zending kunnen bevinden ;

e. voor het vervoer per voor den dienst der posterijen ingelegden trein : de door de voertuigen van dien trein werkelijk afgelegde askilometers, doch niet minder dan 30 assen per kilometer. De assen van die voertuigen van den trein, waarvan de Maatschappij gebruik gemaakt heeft voor ander dan postvervoer, komen in mindering van het evengenoemde minimum van 30 assen per kilometer. Van de nachtposttreinen, welke de Maatschappij thans reeds tusschen Amsterdam en Rotterdam rijdt, zal zij geacht worden steeds voor ander dan postvervoer 15 assen gebruikt te hebben.

4. Op rekening van de ingevolge dit artikel verschuldigde vergoeding betaalt de Staat ten laste van het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie elke maand aan de Maatschappij een door den Minister van Waterstaat telken jare vast te stellen som. Zoodra de kosten en lasten van het gemeenschappelijk bedrijf van de Maatschappij en de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen over eenig jaar vaststaan, wordt het juiste bedrag van de door den Staat ten laste van het Staatsbedrijf verschuldigde vergoeding berekend en het te weinig betaalde bijbetaald of het te veel ontvangene terugbetaald.

5. De Minister van Waterstaat is bevoegd in de vergoeding, bepaald in het tweede lid, die wijzigingen aan te brengen, welke hem gebleken zijn door de billijkheid gevorderd te worden.

2. 1. De verplichtingen, op de Maatschappij rustende ingevolge het bepaalde bij artikel 54 der overeenkomst 1890 H. S., worden uitgebreid tot alle spoor- en tramwegen, welke de Maatschappij op Nederlandsch grondgebied exploiteert.

2. De ambtenaren van de posterijen, belast met den dienst of met het toezicht op den dienst in een voertuig, als bedoeld in artikel 1, derde lid, onder *a*, *b*, of *e*, of met het geleide, in genoemd lid onder *c* bedoeld, worden kosteloos vervoerd. Worden met een voertuig, als hiervoor bedoeld, andere personen dan daarin dienstdoende ambtenaren van de posterijen of andere goederen dan verband houden met het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie vervoerd, dan is de Staat ten laste van gezegd Staatsbedrijf voor het vervoer van die personen of die goederen de gewone vracht aan de Maatschappij verschuldigd.

3. De Maatschappij draagt voor het vervoer van de ambtenaren, in het vorige lid bedoeld, geene aansprakelijkheid. Bij verlies of berooving van brievenmalen, waarin zich aangeteekende brieven kunnen bevinden, tijdens het vervoer, bedoeld in artikel 1, derde lid, onder *d*, zal de Maatschappij aan den Staat ten bate van het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie eene schadeloosstelling betalen van f 25 voor elken zak, die verloren gegaan of beroofd is.

4. Alle betalingen, door den Staat ten laste van het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie op grond van eenige bepaling van wet, concessie of overeenkomst voor het vervoer van brief- of pakketpost verschuldigd, blijven over den tijd, waarover de in artikel 1 bedoelde vergoeding voldaan wordt, achterwege, indien en voor zoover die betalingen zouden moeten geschieden aan de Maatschappij.

3. Alle geschillen, uit of naar aanleiding van het bepaalde in de beide vorige artikelen gerezen, worden door den Minister van Waterstaat beslist.

4. De Maatschappij zal de door haar aangelegde rekening van afschrijving op rollend materieel jaarlijks :

a. tegoed schrijven voor :

ten minste 2½ % van de boekwaarde der op 31 December aanwezige haar toebehoorende locomotieven, voor zoover niet afkomstig van den Nederlandschen Rhijnspoorweg ;

ten minste 2½ % van de boekwaarde der op 31 December aanwezige haar toebehoorende motoren van electrische en andere motorrijtuigen, voor zoover niet afkomstig van de Zuid-Hollandsche Electrische Spoorweg-Maatschappij ;

ten minste 2 % van de boekwaarde der op 31 December aanwezige haar toebehoorende rijtuigen en wagens, voor zoover niet afkomstig van den Nederlandschen Rhijnspoorweg ;

de opbrengst bij verkoop of de waarde bij slooping van de haar toebehoorende in den loop van het jaar buiten gebruik gestelde locomotieven, motoren van motorrijtuigen, rijtuigen en wagens ;

b. belasten met de boekwaarde der in den loop van het jaar haar toebehoorende buiten gebruik gestelde locomotieven, motoren van motorrijtuigen, rijtuigen en wagens.

5. 1. De Maatschappij zal eene rekening van afschrijving op exploitatie-inrichtingen aanleggen en deze jaarlijks :

a. tegoed schrijven voor ten minste 2½ % van de boekwaarde der op 31 December aanwezige exploitatie-inrichtingen en voor de opbrengst bij verkoop of de waarde bij slooping van de in den loop van het jaar buiten gebruik gestelde exploitatie-inrichtingen ;

b. belasten met de boekwaarde der in den loop van het jaar buiten gebruik gestelde exploitatie-inrichtingen.

2. Onder exploitatie-inrichtingen worden verstaan alle voorwerpen, bedoeld in artikel 11, onder *b* tot en met *g*, der overeenkomst 1890 H. S.

6. De Maatschappij zal eene vernieuwingsrekening voor gebouwen en kunstwerken aanleggen en deze jaarlijks :

a. tegoed schrijven voor ten minste f 450,000 en voor ten minste $^2/_3$ % van de som, waarvoor de aan de Maatschappij toebehoorende spoor- en tramwegen en de eigendommen der Maatschappij buiten de spoorwegen op 31 December op de balans der Maatschappij voorkomen, van de bedragen, op dat tijdstip volgens genoemde balans door de Maatschappij uitgegeven ten behoeve van spoor- en tramwegen en handelsinrichtingen, niet aan de Maatschappij toebehoorende, van de aanlegkosten der spoor- en tramwegen, die bij de Maatschappij in exploitatie zijn en aan een ander dan den Staat of de Maatschappij toebehooren, en van den dag af, waarop de Staat een hem toebehoorenden spoor- of tramweg aan de Maatschappij in exploitatie geeft, van de aanlegkosten van dien spoor- of tramweg ;

b. belasten met de uitgaven, door de Maatschappij in den loop van het jaar gedaan voor vernieuwing van gebouwen of kunstwerken.

7. 1. De overeenkomst 1890 H. S. ondergaat de navolgende wijzigingen :

a. artikel 10 vervalt ;

b. het derde lid van artikel 14 wordt gelezen als volgt :

„Indien zoodanigen trein per treinkilometer minder opbrengt dan de exploitatiekosten der Maatschappij in het laatste kalenderjaar per treinkilometer bedragen hebben, met een minimum van 50 treinkilometers, wordt het verschil door den Staat bijbetaald."

c. het vierde lid van artikel 16 vervalt ;

d. artikel 19 vervalt ;

e. het vierde lid van artikel 49 wordt gelezen als volgt :

„De Maatschappij is verplicht de wagens, afkomstig van bovenvermelde magazijnen en aanlegplaatsen, van de in het eerste lid bedoelde sporen naar het in de nabijheid gelegen station en de voor die inrichtingen bestemde wagens van het in de nabijheid gelegen station naar de vorenbedoelde sporen over te brengen."

2. Artikel 3 der overeenkomst, onder dagteekening van 15/11 Juni 1907 tusschen partijen gesloten en geregistreerd te 's-Gravenhage door den Ontvanger G. A. den 19 Juni 1907, deel 151, folio 181 v°. vak 4, vervalt.

3. De vermindering, bedoeld in het tweede lid van artikel 2 der overeenkomst, onder dagteekening van 7 November 1919 tusschen partijen gesloten en bekrachtigd bij de wet van 5 Juli 1920 (*Staatsblad* n°. 339), zal over 1924 voor het laatst toegepast worden.

8. De Maatschappij zal de kosten van die werken van ondergeschikt belang tot wijziging, verbetering of uitbreiding van aan den Staat of aan haar toebehoorende spoor- en tramwegen, welke geene of geen noemenswaardige waardevermeerdering van den spoorweg ten gevolge hebben, ten laste van hare exploitatierekening brengen.

9. 1. Deze overeenkomst treedt in werking den 1en Januari 1925.

2. Zij kan worden aangehaald onder den titel „overeenkomst 1925 H. S.".

10. De kosten, op deze overeenkomst vallende, worden gedragen door de Maatschappij.

Aldus in tweevoud overeengekomen te 's-Gravenhage en te Utrecht den 11 Maart 1925.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

De Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij,

De Directie,

H. VAN MANEN.

De Secretaris,

E. L. ELIAS.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal van het Departement van Waterstaat,

SALVERDA DE GRAVE.

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst met de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij betreffende den spoorweg van *Almelo* naar de Duitsche grens in de richting van *Salzbergen*. S. 293.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën te machtigen tot het aangaan van eene overeenkomst met de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij betreffende den spoorweg van *Almelo* naar de

Duitsche grens in de richting van *Salzbergen*;
Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Voor het geval, dat de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij vóór 1 Januari 1926 den eigendom verwerft van den spoorweg van *Almelo* naar de Duitsche grens in de richting van *Salzbergen*, blijft de wet van 21 November 1924 (*Staatsblad* nº. 521) tot naasting van dien spoorweg buiten toepassing, en worden Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën gemachtigd om met de Maatschappij eene overeenkomst aan te gaan, waarbij de spoorweg wordt verklaard begrepen te zijn onder de spoorwegen, bedoeld bij artikel 1, onder I, der overeenkomst 1890 H. S.

2. De overeenkomst, waarbij op den in artikel 1 omschreven voet de eigendom van den spoorweg wordt verworven, wordt gratis geregistreerd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
(*Uitgeg.* 20 *Juli* 1925.)

---

29 *Juni* 1925. WET, betreffende pensioenregeling voor de spoorwegambtenaren en hunne weduwen en weezen. S. 294.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, nº. 357, 1—20.

Bijl. id. 1924/1925, *bladz.* 2364—2371, 2373—2383, 2386—2394:

Bijl. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 920, 992—993, 1046—1049.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is om nieuwe en onderling meer gelijkluidende bepalingen vast te stellen voor de regeling der pensioenen van het spoorwegpersoneel en zijne weduwen en weezen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

EERSTE HOOFDSTUK.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. 1. Er bestaat een spoorwegpensioenfonds, dat rechtspersoonlijkheid bezit.

2. Waar in deze wet wordt gesproken van „het fonds", wordt het in het eerste lid genoemde fonds bedoeld.

2. Ten laste van het fonds wordt pensioen verleend aan spoorwegambtenaren en aan hun weduwen en weezen, naar de regelen bij deze wet bepaald.

3. Deze wet verstaat onder spoorwegambtenaar allen, op wie een door Onzen Minister van Waterstaat goedgekeurd of vastgesteld reglement, houdende dienstvoorwaarden voor personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en der Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, van toepassing is.

4. Voor de toepassing van de bepalingen van het zesde hoofdstuk dezer wet worden onder gepensionneerde spoorwegambtenaren verstaan:

a. zij, die reeds voor het tijdstip van het in werking treden van deze wet in het genot waren van pensioen ten laste van het Pensioenfonds van het personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, of van het Pensioenfonds voor het personeel der Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, of van het Pensioenfonds ten behoeve van het vaste personeel der Nederlandsche Centraal Spoorweg-Maatschappij of van het Pensioenfonds ten behoeve van het in Nederland/Duitschland anders dan tijdelijk werkzaam zijnde vaste personeel der Noord-Brabantsch—Duitsche Spoorweg-Maatschappij, mits hun deelgenootschap van een dier fondsen is geëindigd met aanspraak op dadelijk ingaand pensioen en zij voor hun na te laten betrekkingen uitzicht hadden op pensioen ten laste van een dier fondsen;

b, met of na het tijdstip van het in werking treden van deze wet ontslagen spoorwegambtenaren, die pensioen ontvangen ten laste van het fonds.

TWEEDE HOOFDSTUK.

VAN HET PENSIOENFONDS.

5. 1. De toepassing van deze wet, met inbegrip van het geldelijk beheer van het fonds, berust bij de Directie van de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, bijgestaan door eene Commissie van Bijstand en onder toezicht van Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën.

2. Voorzegde Directie (verder aangeduid als „de Directie") vertegenwoordigt het fonds in en buiten rechte.

6. 1. De Commissie van Bijstand bestaat uit vijf leden, die door Onzen Minister van Waterstaat benoemd worden uit de spoorwegambtenaren of de gepensionneerde spoorwegambtenaren.

2. De leden der Commissie van Bijstand worden benoemd voor den tijd van 6 jaren. De aftredenden zijn herbenoembaar. Hij, die ter vervulling eener plaats, welke binnen den termijn is opengevallen, tot lid wordt benoemd, treedt af op het tijdstip, waarop hij, wiens plaats hij inneemt, zou hebben moeten aftreden.

3. Door Onzen Minister van Waterstaat worden regelen gesteld, volgens welke de spoorwegambtenaren aan hem eene aanbeveling kunnen doen voor drie leden der Commissie van Bijstand.

7. 1. Onze Minister van Waterstaat wijst uit de leden der Commissie van Bijstand een voorzitter aan.

2. De Directie voegt aan de Commissie van Bijstand een secretaris toe.

8. Tot regeling van de werkzaamheden der Commissie van Bijstand geeft de Directie, de Commissie gehoord, de noodige voorschriften.

9. 1. De administratie van het fonds geschiedt voor rekening van de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij.

2. De belooning van den wiskundigen adviseur en van de geneeskundigen, wier diensten door het fonds noodig worden geacht, komt ten laste van het fonds.

10. Het boekjaar van het fonds loopt van 1 Januari tot en met 31 December. Voor de eerste maal echter loopt het van den dag, waarop deze wet in werking treedt, tot 31 December daaraanvolgende.

11. 1. Om de 5 jaar wordt een weten-

schappelijke balans van het fonds opgemaakt. Bij de wet worden de voorzieningen getroffen, waartoe deze balansen aanleiding mochten geven.

2. De eerste balans na die, bedoeld bij artikel 107, wordt opgemaakt naar den toestand op 31 December van het vijfde jaar na dat, waarin deze wet in werking is getreden.

12. De gelden van het fonds worden, zoolang de overeenkomsten, bekrachtigd bij de wet van 28 Juli 1921 (*Staatsblad* nº. 1011), van kracht blijven, aan de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen of aan de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij in deposito gegeven tegen vergoeding van een rente, jaarlijks door Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën vast te stellen, of, de Commissie van Bijstand gehoord, belegd op de wijze en volgens bepalingen, door Onze genoemde Ministers goedgekeurd.

DERDE HOOFDSTUK.

VAN DE WEDDE EN DEN PENSIOENSGRONDSLAG.

13. 1. Deze wet verstaat onder „wedde" de onder welke benaming ook aan een betrekking vast verbonden inkomsten, waaronder ook het genot van vrij wonen en van andere dergelijke emolumenten. Echter worden inkomsten, die uitsluitend strekken tot vergoeding van onkosten, aan het vervullen der betrekking verbonden, niet geacht „wedde" te zijn.

2. Inkomsten, die voor een deel strekken tot vergoeding van onkosten, aan het vervullen der betrekking verbonden, worden voor dat deel geacht geen „wedde" te zijn.

3. De waarde in geld van het genot van vrij wonen wordt, indien in het belang van den dienst eene bepaalde woning ter bewoning is aangewezen en daarom minder dan de gewone bezoldiging genoten wordt, gesteld op het verschil tusschen de werkelijk genoten wordende en de gewone bezoldiging. In alle andere gevallen wordt die waarde gesteld op 15 ten honderd van het bedrag der jaarwedde, of, indien de huurwaarde der woning, bepaald naar artikel 10 van de Wet op de Personeele Belasting, meer bedraagt dan 15 ten honderd van het bedrag der jaarwedde, op het bedrag dier huurwaarde.

14. De Directie bepaalt, de Commissie van Bijstand gehoord, tot welke vaste bedragen inkomsten van wisselend bedrag herleid worden.

15. 1. Bij of zoo spoedig mogelijk na de aanstelling wordt de som bepaald, die den spoorwegambtenaar tot pensioensgrondslag zal strekken. Die som wordt gesteld op het bedrag zijner jaarlijksche wedde, naar boven in guldens afgerond.

2. Bij elke verandering in de wedde wordt de pensioensgrondslag opnieuw vastgesteld.

16. De vaststelling van den pensioensgrondslag geschiedt door het orgaan, dat den spoorwegambtenaar aanstelt of verandering brengt in zijne wedde. Dit orgaan deelt zijn besluit terstond mede aan den belanghebbende.

VIERDE HOOFDSTUK.

VAN DE MIDDELEN TOT DEKKING DER PENSIOENEN.

17. 1. De Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij zijn jaarlijks een bijdrage aan het fonds verschuldigd, ten bedrage van :

a. voor het spoorwegambtenarenpensioen : 10 percent van de gezamenlijke grondslagen op 1 Augustus der op dat tijdstip in haren dienst zijnde spoorwegambtenaren ;

b. voor het weduwen- en weezenpensioen : 5½ percent van de gezamenlijke grondslagen der spoorwegambtenaren in haren dienst op evengenoemden dag.

2. De verschuldigde bedragen worden telken jare vóór 31 December betaald. Over de bedragen, waarvan de betaling na dien datum plaats heeft, is van dien datum tot den dag der betaling een door Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën op ten hoogste vijf ten honderd 's jaars te bepalen rente verschuldigd.

3. De volgens het eerste lid verschuldigde bijdragen kunnen, die onder *a* bedoeld tot ten hoogste 3 percent van den pensioensgrondslag, die onder *b* bedoeld tot ten hoogste 5½ percent van dien grondslag, beperkt op den voet van artikel 47, op de betrokken spoorwegambtenaren worden verhaald. Dit geschiedt niet dan krachtens door Onzen Minister van Waterstaat genomen besluit.

18. 1. Voor pensioen wordt, indien de betrokkene daartoe binnen drie maanden, nadat hij na op wachtgeld gesteld te zijn de hoedanigheid van spoorwegambtenaar heeft verkregen, schriftelijk aan de Directie het verlangen heeft te kennen gegeven, op den voet van de volgende bepalingen ingekocht de tijd, dien een spoorwegambtenaar na het inwerkingtreden van deze wet op wachtgeld ten laste van de in artikel 3 genoemde Maatschappijen heeft doorgebracht.

2. De als inkoopsom te betalen bijdrage beloopt voor elk jaar van den tijd, bedoeld in het eerste lid, een bedrag overeenkomstig een tarief, dat wordt vastgesteld door Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën.

3. De bijdrage is verschuldigd door de in het eerste lid bedoelde Maatschappijen.

4. De verplichting tot betalen vervalt niet door het ontslag of het overlijden van den spoorwegambtenaar.

5. Van de bijdrage kan ten hoogste de helft op den belanghebbende worden verhaald door inhouding op diens wedde als spoorwegambtenaar of diens pensioen of wachtgeld als oud-spoorwegambtenaar. De inhouding geschiedt in tien achtereenvolgende jaren, telkenmale voor een tiende gedeelte.

19. 1. Ontslagen, niet gepensionneerde spoorwegambtenaren, die zich ingevolge artikel 44 voor hunne na te laten betrekkingen het behoud van uitzicht op pensioen wenschen te verzekeren, dragen hiertoe aan het fonds bij een bedrag volgens een tarief, vastgesteld door Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën.

2. Voor een spoorwegambtenaar, die is ontslagen op grond van de opheffing zijner betrekking of wegens verandering in de inrichting van den dienst of van de administratie, waarbij hij werkzaam was en waardoor zijn werkzaamheden overbodig zijn geworden, mag de in het eerste lid bedoelde bijdrage in het in het eerste en tweede lid van artikel 44 bedoelde geval, niet hooger worden gesteld dan 5½ percent

's jaars van zijnen laatsten pensioensgrondslag met dien verstande echter, dat, indien de pensioensgrondslag een bedrag van f 3000 overschrijdt, het jaarlijks bij te dragen bedrag niet hooger mag zijn dan 5½ percent van f 3000.

3. Voor een spoorwegambtenaar, als bedoeld in het tweede lid, mag in het in het derde lid van artikel 44 bedoelde geval de bijdrage niet hooger worden gesteld dan 5½ percent 's jaars van het verschil tusschen zijn laatsten pensioensgrondslag of, bedraagt deze meer dan f 3000, tusschen f 3000 en den pensioensgrondslag in de betrekking, waarin hij is herplaatst.

20. 1. De bijdrage, bedoeld in het voorgaand artikel, is in driemaandelijksche termijnen verschuldigd; de eerste termijn moet binnen drie maanden na het tijdstip van ingang van het ontslag aan het fonds worden voldaan; de volgende termijnen moeten telkens vóór het einde van het kwartaal, waarover de betaling strekt, worden gestort.

2. Spoorwegambtenaren, die zonder recht op pensioen worden ontslagen, worden door de Directie schriftelijk gewezen op het eerste lid, in verband met artikel 44.

3. Geschiedt de tweede of eene volgende betaling van de bijdrage, bedoeld in het eerste lid, niet binnen den daarvoor gestelden tijd, dan ontvangt de belanghebbende eene aanschrijving van de Directie. Het verschuldigde moet alsnog uiterlijk binnen twee weken na de dagteekening der aanschrijving worden voldaan.

4. De Directie is bevoegd om, wanneer naar haar oordeel bijzondere omstandigheden den belanghebbende beletten de eerste of eene volgende betaling tijdig te doen, op diens schriftelijk verzoek uitstel te verleenen voor ten hoogste zes maanden, te rekenen van den dag, waarop het verzoekschrift bij de Directie is ingekomen.

5. De Directie is voorts bevoegd in bijzondere gevallen, op schriftelijk verzoek van den belanghebbende, te verklaren, dat eene eerste of eene volgende betaling, die na afloop van den in het eerste, respectievelijk aan het slot van het derde lid gestelden tijd of na het ingevolge het vierde lid bepaalde tijdstip heeft plaats gehad, geacht moet worden op tijd te zijn geschied.

6. Hij, die de eerste betaling niet binnen den in het eerste lid gestelden termijn van drie maanden of vóór of op het ingevolge het vierde lid bepaalde tijdstip heeft gedaan en die niet krachtens verklaring van de Directie geacht moet worden op tijd te hebben betaald, heeft de in artikel 44 bedoelde bevoegdheid verloren.

21. Wanneer hij, die van de in artikel 44 omschreven bevoegdheid kon gebruik maken, binnen den in het eerste lid van het vorige artikel gestelden termijn van drie maanden overlijdt zonder de daarbedoelde bijdrage te hebben voldaan, wordt hij geacht van de in artikel 44 gegeven bevoegdheid te hebben willen gebruik maken.

22. In het geval, bedoeld in het vorige artikel, wordt de in artikel 19 bedoelde bijdrage op het pensioen der weduwe en (of) der weezen ingehouden. De inhouding op verschillende pensioenen geschiedt in evenredigheid tot de bedragen dier pensioenen.

23. De spoorwegambtenaar, die gebruik maakt van de bij artikel 32 of artikel 51 verleende bevoegdheid en de gepensionneerde spoorwegambtenaar, die gebruik maakt van de bevoegdheid, verleend bij artikel 99, dragen jaarlijks aan het fonds bij volgens regelen, vastgesteld door Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën.

VIJFDE HOOFDSTUK.

VAN HET PENSIOEN DER SPOORWEGAMBTENAREN.

24. 1. Behoudens het bepaalde in het vijfde lid heeft de spoorwegambtenaar na zijn ontslag recht op pensioen, indien hij op het tijdstip van ingang van het ontslag:

a. den leeftijd van 65 jaren heeft bereikt (ouderdomspensioen);

b. den leeftijd van 55 jaren heeft bereikt, en hem niet op eigen verzoek eervol ontslag is verleend uit een der door Onzen Minister van Waterstaat, de Directie en de Commissie van Bijstand gehoord, aangewezen betrekkingen, terwijl hij een diensttijd van ten minste 10 jaren in één of meer dier betrekkingen kan doen medetellen (vervroegd ouderdomspensioen);

c. buiten de gevallen, onder *d* bedoeld, uit hoofde van ziekten of gebreken ongeschikt is verklaard voor de verdere waarneming van zijn betrekking (invaliditeitspensioen);

d. uit hoofde van ziekten of gebreken ongeschikt is verklaard voor de verdere waarneming van zijn betrekking, wanneer die ziekten of gebreken het rechtstreeksch gevolg zijn van de uitoefening van zijn dienst, doch niet aan zijn schuld of onvoorzichtigheid zijn te wijten (verhoogd invaliditeitspensioen).

2. Behoudens het bepaalde in het vijfde lid heeft de vrouwelijke spoorwegambtenaar na haar ontslag recht op pensioen, indien zij is ontslagen, omdat haar echtgenoot niet meer als spoorwegambtenaar in dienst is.

3. Behoudens het bepaalde in het vijfde lid verkrijgt een spoorwegambtenaar, aan wien niet op eigen verzoek eervol ontslag wordt verleend, of een spoorwegambtenaar, die na een diensttijd van ten minste vijftien jaren, hetzij op eigen verzoek, hetzij niet eervol wordt ontslagen, indien hij niet later als spoorwegambtenaar wordt herplaatst, recht op pensioen, wanneer hij den leeftijd van 65 jaren heeft bereikt of uit hoofde van ziekten of gebreken ongeschikt is geworden voor het vervullen van de betrekking, waaruit hij als spoorwegambtenaar werd ontslagen (uitgesteld pensioen).

4. Is de belanghebbende in het genot van een wachtgeld, gelijk aan of hooger dan het pensioen, berekend over zijn diensttijd, dan verkrijgt hij eerst recht op pensioen, wanneer dat genot is geëindigd.

5. Er bestaat geen recht op een pensioen, bedoeld in het eerste lid onder *c*, wanneer de spoorwegambtenaar niet een diensttijd van ten minste 7 jaar en geen recht op een pensioen, bedoeld in het eerste lid onder *a*, in het tweede lid of in het derde lid, indien de spoorwegambtenaar niet een diensttijd van ten minste 10 jaar kan doen meetellen, terwijl in al deze gevallen de spoorwegambtenaar bovendien in het geheel ten minste 5 jaar werkelijk dienst moet hebben gedaan; er bestaat geen recht op een pensioen, bedoeld in het eerste lid onder *b*, wanneer de spoorwegambtenaar niet in het geheel ten minste 5 jaar in één of meer der

daarbedoelde betrekkingen werkelijk dienst heeft gedaan.

25. De in het eerste lid van het vorige artikel onder *b* bedoelde betrekkingen zijn de zoodanige, die geacht moeten worden in den regel door personen van meer gevorderden leeftijd niet of slechts ten koste van te groote inspanning naar eisch te kunnen worden vervuld.

26. 1. Het bestaan van ongeschiktheid, bedoeld in het eerste lid, letter *c* en *d* van artikel 24, onderscheidenlijk in het derde lid van dat artikel, wordt slechts aangenomen, indien uit eene, op een overeenkomstig door de Directie, onder goedkeuring van Onzen Minister van Waterstaat, te stellen regelen ingesteld onderzoek steunende geneeskundige verklaring blijkt, dat de spoorwegambtenaar onderscheidenlijk de gewezen spoorwegambtenaar wegens ziekte of gebreken ongeschikt is voor de verdere waarneming van zijn betrekking onderscheidenlijk ongeschikt is geworden voor het vervullen van de betrekking, waaruit hij werd ontslagen.

2. Het in artikel 24, eerste lid, letter *d*, bedoelde verband wordt slechts aangenomen, indien het bestaan daarvan op door de Directie, onder goedkeuring van Onzen Minister van Waterstaat, te bepalen wijze is vastgesteld.

27. 1. Het pensioen bedraagt voor elk jaar in aanmerking komenden dienst 1,75 percent van de middelsom der pensioensgrondslagen, met dien verstande, dat het invaliditeitspensioen niet minder dan 30 percent van die som zal bedragen en het pensioen niet 70 percent van die som zal overschrijden.

2. Als middelsom der pensioensgrondslagen geldt het jaarlijksche gemiddelde van de gezamenlijke grondslagen der laatste 3 jaren van den voor pensioen geldigen diensttijd, of indien het jaarlijksch gemiddelde van de gezamenlijke grondslagen der laatste 10 jaren van dien diensttijd, of van den geheelen diensttijd grooter is, het grootste dier bedragen. Heeft de belanghebbende gedurende minder dan 3 jaren van dien diensttijd een pensioensgrondslag, of hetgeen ingevolge artikel 89 als zoodanig wordt aangemerkt, gehad, dan geldt als middelsom het jaarlijksch gemiddelde van de gezamenlijke grondslagen, of hetgeen ingevolge artikel 89 als zoodanig wordt aangemerkt, over dat kortere tijdvak.

28. Het pensioen overschrijdt niet een bedrag van f 4000.

29. 1. Als diensttijd telt zoowel bij de regeling van het pensioen van den spoorwegambtenaar als bij de ter beoordeeling van de pensioensaanspraken te maken berekeningen mede de tijd vóór en na het tijdstip van het in werking treden dezer wet als spoorwegambtenaar in den zin dezer wet of op wachtgeld, als bedoeld in artikel 18, doorgebracht.

2. De tijd, met verlof, anders dan wegens ziekte of verplichten militairen dienst doorgebracht, wordt alleen dan als diensttijd beschouwd, als het verlof niet meer dan een jaar heeft geduurd. Onderbreking van het verlof wordt slechts aangenomen, als gedurende meer dan twee maanden achtereen werkelijk dienst is gedaan.

3. Echter wordt de tijd van een langer verlof ook als diensttijd medegerekend, wanneer dit bij het verleenen van het verlof is bepaald.

30. Wanneer voor een vroeger niet op eigen verzoek eervol ontslagen spoorwegambtenaar het uitzicht op uitgesteld pensioen is vervallen, omdat hij later als spoorwegambtenaar is herplaatst, bedraagt zijn pensioen niet minder dan het uitgesteld pensioen zou bedragen hebben, indien herplaatsing niet ware gevolgd.

31. 1. De spoorwegambtenaar, die ter zake van ziekte of gebreken, die het rechtstreeksch gevolg zijn van de uitoefening van zijn dienst en niet aan zijn schuld of onvoorzichtigheid zijn te wijten, uit zijn betrekking ontslagen wordt, ontvangt behalve het in artikel 27 bepaalde pensioen, eventueel een verhooging. De verhooging bedraagt een som, die te zamen met het pensioen, dat hem ter zake van het ontslag uit die betrekking is verleend, uitmaakt 70 percent van de middelsom der grondslagen in die betrekking.

2. Ter bepaling van de middelsom der pensioensgrondslagen in de in het eerste lid bedoelde betrekking vindt het tweede lid van artikel 27 overeenkomstige toepassing.

32. 1. Een spoorwegambtenaar kan zich, naar regelen door Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën te stellen, het recht verzekeren op eene verhooging van het pensioen, met uitzondering van dat wegens invaliditeit en van dat, bedoeld in artikel 24, tweede lid, waarop hij ingevolge de voorgaande artikelen recht zal hebben.

2. De verhooging geschiedt naar regelen, door Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën vast te stellen. Zij bedraagt ten hoogste 50 percent van het in het eerste lid bedoelde pensioen.

33. 1. Voor hem, die recht heeft op pensioen en op wachtgeld, wordt het pensioen tijdens den duur van het wachtgeld verminderd met het bedrag daarvan.

2. Wanneer een gepensionneerd spoorwegambtenaar inkomsten geniet of gaat genieten, uit of in verband met een betrekking in dienst van de in artikel 3 genoemde Maatschappijen, ter hand genomen met ingang van of na den dag, waarop het ontslag, ter zake waarvan het pensioen is verleend, is ingegaan, wordt, zoodra en zoolang het pensioen, vermeerderd met die inkomsten, zou overschrijden het bedrag der laatstelijk genoten wedde, het pensioen met negentig ten honderd van het bedrag dier overschrijding verminderd. Is of wordt in de salarisregeling van de betrekking, waaruit hem ontslag is verleend, wijziging gebracht, dan wordt als laatstelijk genoten wedde beschouwd de wedde, die de betrokkene zou hebben genoten, indien de gewijzigde regeling op den datum van zijn ontslag reeds had gegolden.

3. Door de Directie, de Commissie van Bijstand gehoord, worden bepalingen vastgesteld ter verzekering van de contrôle op inkomsten, als bedoeld in het vorig lid.

4. Een vermindering, bedoeld in het tweede lid, wordt niet of niet langer toegepast ten aanzien van het pensioen van hem, die den 65-jarigen leeftijd heeft bereikt.

34. 1. Het ingevolge deze wet toe te kennen pensioen van hem, die tevens een pensioen op grond van eene andere regeling geniet ten laste van den Staat (niet inbegrepen het pensioen, bedoeld in het derde lid van artikel 90 der Grondwet), ten laste van Nederlandsch-

Indië, Suriname of Curaçao, of ten laste van een door het openbaar gezag ingesteld fonds, wordt, indien het totaal zijner pensioenen meer zou bedragen dan f 4000 op den voet van het bepaalde in het volgende lid beperkt.

2. Deze beperking geschiedt aldus, dat het ingevolge deze wet toe te kennen pensioen wordt gesteld op een zoodanig gedeelte van f 4000 als evenredig is aan de verhouding, waarin dat pensioen, indien het niet beperkt werd, zou staan tot het totaal der persioenen, hetwelk hem, afgescheiden van eventueele beperkende bepalingen, zou toekomen.

3. Het bepaalde in het eerste en het tweede lid vindt overeenkomstige toepassing, indien hij, wien ingevolge deze wet een pensioen is toegekend, alsnog een pensioen op grond van eene andere regeling, als bedoeld in het eerste lid, gaat genieten.

4. Het bepaalde bij de vorige leden van dit artikel is niet van toepassing op hem, die op het tijdstip van het in werking treden dezer wet reeds een der pensioenen, als in dit artikel bedoeld, geniet.

35. Voor een spoorwegambtenaar, die uit hoofde van door een hem overkomen ongeval veroorzaakte ongeschiktheid voor het verder vervullen van zijne betrekking recht heeft op pensioen ten laste van het fonds en tevens ter zake van hetzelfde ongeval met daarop gevolgde ongeschiktheid tot werken, krachtens wettelijke bepalingen betreffende ongevallenverzekering, op eene rente of uitkeering, overschrijdt het gezamenlijk bedrag dier inkomsten het pensioen met de in artikel 31 bedoelde verhooging ten hoogste met 20 percent van de in het eerste lid van dat artikel bedoelde middelsom en wordt het pensioen met het voor het in acht nemen van deze grens vereischte bedrag verminderd.

36. 1. De verhooging, bedoeld in artikel 31, wordt toegekend voor een tijd van ten minste één en ten hoogste vijf jaar. Ter bepaling of na dien termijn de verhooging moet blijven toegekend en tot welk bedrag, doet de Directie een nieuw onderzoek instellen naar den toestand van den gepensionneerde. Verhindert deze, zij het ook alleen door gebrek aan medewerking, dat een onderzoek of een voldoend onderzoek plaats heeft, dan kan de Directie bepalen, dat na afloop van den termijn, waarvoor zij aanvankelijk werd toegekend, de verhooging zal zijn vervallen en het pensioen zal worden bepaald op den voet van het tweede lid van dit artikel.

2. Blijkt bij het nieuwe onderzoek, dat de gepensionneerde door voor hem passenden arbeid geheel in zijn levensonderhoud kan voorzien, dan wordt de hem toegekende verhooging ingetrokken met ingang van den dag na dien, waarop de termijn van toekenning eindigde, en het pensioen bepaald op den voet van artikel 27.

3. Blijkt bij het nieuwe onderzoek, dat de gepensionneerde door voor hem passenden arbeid gedeeltelijk in zijn levensonderhoud kan voorzien, dan wordt de hem toegekende verhooging verminderd, met ingang van den dag na dien, waarop de termijn van toekenning eindigde. De vermindering geschiedt dan tot $^3/_4$, $^1/_2$ of $^1/_4$ van het bedrag der verhooging, naar mate van den graad der geschiktheid om door passenden arbeid in het levensonderhoud te voorzien.

4. Bij een besluit tot vermindering der verhooging bepaalt de Directie een termijn, waarbinnen intrekking of nieuwe vermindering niet zal kunnen plaats vinden. Overigens kan de Directie, met inachtneming van het bepaalde in de beide laatste volzinnen van het eerste lid van dit artikel, het pensioen steeds herzien, in verband met veranderingen in de geschiktheid van den gepensionneerde om door voor hem passenden arbeid in zijn levensonderhoud te voorzien, met dien verstande echter dat herziening niet meer kan plaats grijpen, wanneer sinds de eerste toekenning van het pensioen 7 jaar of langer zijn verloopen.

37. Ieder pensioen wordt naar boven in guldens afgerond.

38. 1. Toekenning van pensioen of verhooging van een reeds toegekend pensioen geschiedt op schriftelijke aanvrage, door of vanwege den belanghebbende met de voor de regeling van het pensioen benoodigde stukken aan de Directie gericht.

2. De Directie is echter bevoegd een pensioen, behalve een invaliditeitspensioen of een verhoogd invaliditeitspensioen, ambtshalve toe te kennen. Het besluit tot toekenning moet dan worden genomen binnen een jaar na den dag, waarop het recht op pensioen ontstond.

3. Wanneer de regeling van een pensioen, als gevolg van omstandigheden, waaraan hij, die het aanvroeg, geen schuld draagt, wordt vertraagd, is de Directie bevoegd dezen een voorschot op zijn pensioen toe te kennen.

39. 1. De Directie beslist op een verzoek om pensioen of verhooging van pensioen. De beslissing is met redenen omkleed.

2. De artikelen der wet, waarop de beslissing steunt, worden in de beslissing vermeld.

ZESDE HOOFDSTUK.

VAN HET PENSIOEN DER WEDUWEN EN WEEZEN.

40. Recht op weduwenpensioen heeft:

a. de weduwe van een spoorwegambtenaar, tenzij het huwelijk was gesloten, nadat hij den leeftijd van 65 jaar had bereikt;

b. de weduwe van een gepensionneerd spoorwegambtenaar, tenzij het huwelijk was gesloten, nadat hij was ontslagen of nadat hij den leeftijd van 65 jaar had bereikt.

41. 1. Recht op weezenpensioen hebben:

a. de minderjarige wettige of gewettigde kinderen van een overleden mannelijk spoorwegambtenaar, tenzij zij geboren zijn uit een huwelijk, gesloten nadat hun vader den leeftijd van 65 jaar had bereikt of tenzij zij na dat tijdstip gewettigd zijn;

b. de minderjarige wettige of gewettigde kinderen van een overleden gepensionneerd mannelijk spoorwegambtenaar, tenzij zij geboren zijn uit een huwelijk, gesloten nadat hun vader was ontslagen of nadat hij den leeftijd van 65 jaar had bereikt, of tenzij zij na dat tijdstip gewettigd zijn.

2. Naar regelen, door Onzen Minister van Waterstaat vast te stellen, kunnen pleegkinderen gelijk gesteld worden met de in het eerste lid bedoelde wettige of gewettigde kinderen.

42. 1. Bovendien hebben recht op weezenpensioen:

a. de minderjarige wettige of gewettigde kinderen van een overleden vrouwelijk spoorwegambtenaar;

b. de minderjarige wettige of gewettigde kinderen van een overleden gepensionneerd vrouwelijk spoorwegambtenaar, tenzij zij geboren zijn uit een huwelijk, gesloten nadat hun moeder was ontslagen of tenzij zij na dat tijdstip gewettigd zijn.

2. Naar regelen, door Onzen Minister van Waterstaat vast te stellen, kunnen pleegkinderen gelijk gesteld worden met de in het eerste lid bedoelde wettige of gewettigde kinderen.

43. Recht op tijdelijk pensioen hebben de vrouw en de minderjarige wettige of gewettigde kinderen van een spoorwegambtenaar, die in de uitoefening van zijn dienst is vermist geraakt.

44. 1. Mannelijke spoorwegambtenaren, die zonder pensioen uit hunne betrekking worden ontslagen, kunnen voor de vrouw, met wie zij op het tijdstip van ingang van hun ontslag gehuwd zijn, voor de wettige of gewettigde minderjarige kinderen, die zij op dat tijdstip hebben en voor hunne bij die vrouw te verwekken kinderen, zich, totdat zij als spoorwegambtenaar of als gepensionneerd spoorwegambtenaar opnieuw voor die betrekkingen uitzicht op pensioen verkrijgen, op den voet van artikel 19 het behoud verzekeren van dat uitzicht overeenkomstig de bepalingen dezer wet.

2. Gelijke bevoegdheid hebben vrouwelijke spoorwegambtenaren, die zonder pensioen uit hare betrekking worden ontslagen, ten opzichte, zoowel van de wettige of gewettigde minderjarige kinderen, die zij op het tijdstip van ingang van haar ontslag hebben, als van de kinderen, die nog geboren zullen worden uit haar huwelijk met den man, met wien zij op dat tijdstip gehuwd zijn.

3. Wanneer een spoorwegambtenaar wordt herplaatst, doch het diensvolgens voor de in het eerste of tweede lid bedoelde betrekkingen opnieuw verkregen uitzicht lager is dan het uitzicht, waarvan hij zich ingevolge het eerste of tweede lid het behoud heeft verzekerd, kan hij zich laatstbedoeld uitzicht op den voet van artikel 19 blijven verzekeren.

45. Geen recht op pensioen hebben de weduwe en de weezen van een oud-spoorwegambtenaar, die gebruik maakte van de in het vorig artikel verleende bevoegdheid, doch die een termijn van de in het eerste lid van artikel 20 bedoelde bijdrage niet binnen den aan het slot van het derde lid van dat artikel gestelden tijd, of vóór of op het ingevolge het vierde lid van dat artikel bepaalde tijdstip heeft voldaan, of die niet krachtens verklaring van de Directie geacht moet worden dien termijn tijdig te hebben betaald.

46. 1. Het weduwenpensioen wordt berekend over den laatsten pensioensgrondslag van den overleden echtgenoot.

2. Het weduwenpensioen bedraagt 50 percent van de eerste f 2000 en 40 percent van het overige bedrag van den pensioensgrondslag, bedoeld in het eerste lid.

3. Het weduwenpensioen zal echter in geen geval minder bedragen dan 50 percent van de eerste f 2000 en 40 percent van het overige bedrag der in artikel 27 bedoelde middelsom.

4. Het weezenpensioen bedraagt:

a. 10 percent van de bedragen in het tweede en derde lid bedoeld, voor elk kind, welks moeder aan het overlijden van den vader aanspraak op pensioen ontleent;

b. 20 percent van de bedragen in het tweede en derde lid bedoeld voor elk ander kind.

5. Het weduwenpensioen en het gezamenlijk bedrag van een weezenpensioen wordt naar boven in guldens afgerond.

47. Het weduwenpensioen en het weezenpensioen worden ten hoogste over een grondslag van f 3000 berekend.

48. Het gezamenlijk bedrag aan weduwen- en weezenpensioen of aan weezenpensioen gaat 80 percent van het bedrag, waarover deze pensioenen zijn berekend, niet te boven. Indien, in verband met dit voorschrift, de pensioenen een vermindering moeten ondergaan, geschiedt deze in evenredigheid van hunne bedragen.

49. 1. Indien een kind aan het overlijden van elk zijner ouders aanspraak op pensioen ontleent, wordt het hoogste der pensioenen toegekend.

2. Wordt op den dag, waarop het hoogste pensioen ingaat, het laagste reeds genoten, dan wordt dit laagste pensioen ingetrokken.

50. Het weezenpensioen wordt ambtshalve van 10 op 20 percent van de in het tweede en derde lid van artikel 46 bedoelde bedragen gebracht, als het weduwenpensioen van de moeder is geëindigd, of zoolang dit op grond van eenige bepaling dezer wet niet mag worden genoten.

51. 1. Een gehuwd spoorwegambtenaar kan zich, naar regelen door Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën te stellen, voor zijne weduwe en weezen het recht verzekeren op een verhooging van het pensioen, waarop zij ingevolge de voorgaande artikelen recht zullen hebben.

2. De verhooging geschiedt naar regelen, door Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën vast te stellen. Zij bedraagt ten hoogste 50 percent van het in het eerste lid bedoelde pensioen.

52. 1. Het weezenpensioen voor de gezamenlijke kinderen, uit één huwelijk gesproten, wordt als een éénheid toegekend.

2. Zijn de kinderen uit verschillende huwelijken gesproten, dan wordt het weezenpensioen voor de gezamenlijke kinderen uit elk dier huwelijken als een afzonderlijke éénheid toegekend.

3. In afwijking van de beide vorige leden kan bij het besluit tot toekenning of bij een later besluit in het belang der rechthebbenden een pensioen worden gesplitst.

53. Wanneer de nagelaten betrekkingen van een tengevolge van een ongeval omgekomen spoorwegambtenaar, aan diens overlijden recht zoowel op pensioen ten laste van het fonds, als, krachtens wettelijke bepalingen betreffende ongevallen-verzekering, op eene rente ontleenen, overschrijdt het gezamenlijk bedrag van het totaal aan weduwen- en weezenpensioen of aan weezenpensioen en van bedoelde rente niet het bedrag van den pensioensgrondslag, waarover de pensioenen berekend zijn. Indien dit maximum zou worden overschreden, worden de pensioenen evenredig verminderd.

54. Het tijdelijk pensioen voor de vrouw en de kinderen van een spoorwegambtenaar, die

in de uitoefening van zijn dienst vermist is geraakt, is gelijk aan het pensioen, dat de belanghebbenden zouden hebben ontvangen, wanneer de echtgenoot of vader bij de dienstverrichting ware overleden.

55. Toekenning van pensioen of verhooging van een reeds toegekend pensioen geschiedt op schriftelijke aanvrage, door of vanwege den belanghebbende of de belanghebbenden met de voor de regeling van het pensioen benoodigde stukken aan de Directie gericht.

56. 1. De Directie beslist op een verzoek om pensioen of verhooging van pensioen. De beslissing is met redenen omkleed.

2. De artikelen der wet, waarop de beslissing steunt, worden in de beslissing vermeld.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

VAN INGANG EN EINDE DER PENSIOENEN.

57. 1. Behoudens afwijkende bepalingen gaat het spoorwegambtenaarspensioen in met den dag, waarop het recht op pensioen is ontstaan en het weduwen- en weezenpensioen met den dag, volgende op dien van het overlijden van hem, aan wien het werd ontleend.

2. Wordt het pensioen toegekend op grond van een aanvraag, gedaan meer dan twee jaren na den dag, waarop het volgens het vorige lid zou ingaan, dan gaat het echter eerst in met den dag, waarop de aanvrage bij de Directie is ingekomen.

58. 1. Het pensioen, op grond van de in het derde lid van artikel 24 bedoelde ongeschiktheid toegekend aan een oud-spoorwegambtenaar, gaat in met den dag, waarop de aanvrage bij de Directie is ingekomen.

2. Mede geldt dit van een krachtens het derde lid van artikel 71 opnieuw verleend pensioen.

59. 1. Een aanvankelijk geweigerd pensioen of een verhooging van pensioen gaat, behalve in het geval, bedoeld in het tweede lid, eerst in met den dag, waarop de aanvrage, die leidde tot toekenning van het aanvankelijk geweigerde pensioen of tot verhooging van het pensioen, bij de Directie is ingekomen.

2. Ligt aan de aanvankelijke weigering of toekenning van een te laag pensioen ten grondslag eene dwaling ten aanzien van de feiten, die niet of niet uitsluitend aan een verzuim of aan eene verkeerde opgave van den belanghebbende te wijten is, dan gaat, indien de in het eerste lid bedoelde aanvrage binnen een jaar na de dagteekening der aanvankelijke beschikking bij de Directie is ingekomen, het pensioen of het hooger pensioen in met den dag, waarop het recht daarop verkregen werd.

60. 1. Het pensioen eindigt met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het overlijden heeft plaats gehad, het weezenpensioen tevens met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan de rechthebbende meerderjarig is geworden.

2. Een vervallen verklaard of ingetrokken pensioen eindigt met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het besluit tot vervallenverklaring of intrekking is genomen.

61. 1. Het weduwenpensioen eindigt voorts bij een volgend huwelijk der weduwe, en wel met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het huwelijk heeft plaats gehad.

2. Wordt dat huwelijk, anders dan door opvolgend huwelijk met rechterlijk verlof, ontbonden, dan wordt aan de vrouw op haar schriftelijke aanvrage haar oude pensioen weder toegekend. Zou haar echter ter zake van het latere huwelijk eveneens pensioen toekomen, dan wordt slechts het hoogste van die beide bedragen toegekend. Het pensioen gaat in met den dag, volgende op dien van de ontbinding van het huwelijk, mits aan de Directie desverlangd van die ontbinding het schriftelijk bewijs wordt overlegd.

62. Een tijdelijk pensioen, verleend op grond van artikel 43, houdt, wanneer de vermiste in leven blijkt te zijn, met een door de Directie te bepalen datum op.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

BIJZONDERE BEPALINGEN AAN ALLE PENSIOENEN GEMEEN.

63. 1. De pensioenen worden maandelijks voldaan.

2. De uitbetaling van een pensioen geschiedt op de wijze, door de Directie, de Commissie van Bijstand gehoord, bepaald.

64. 1. De pensioenen zijn onvervreemdbaar. De gepensionneerde kan over zijn pensioen op geenerlei wijze beschikken, ook niet door verpanding of beleening. Indien hij last geeft het pensioen voor hem te ontvangen, kan hij die lastgeving te allen tijde herroepen. Alle hiermede in strijd zijnde overeenkomsten zijn nietig.

2. Deze bepalingen worden afgedrukt op het pensioenbewijs.

3. Indien een gepensionneerde in een gesticht of in een instelling van weldadigheid, door het openbaar gezag erkend, is opgenomen of, op welke wijze ook, door zoodanige instelling of door een burgerlijke gemeente wordt verpleegd, wordt, voor den duur van het onderhoud of de verpleging, zijn pensioen uitbetaald aan het bestuur van dat gesticht, die instelling of die gemeente, dat zich in het bezit stelt van het pensioenbewijs.

4. Overtreft het bedrag van het pensioen dat der onderhouds- of verplegingskosten, dan wordt het verschil door het bestuur der betrokken inrichting of gemeente aan of ten behoeve van den gepensionneerde uitgekeerd.

65. 1. Onverminderd het in het vorige artikel bepaalde, is pensioen tot een bedrag van f 800 per jaar niet vatbaar voor beslag. Overigens is het vatbaar voor beslag :

wat de tweede f 800 per jaar of deel van dat bedrag betreft, tot $^1/_4$ daarvan ;

wat de derde f 800 per jaar of deel van dat bedrag betreft, tot $^3/_8$ daarvan ;

wat de vierde f 800 per jaar of deel van dat bedrag betreft, tot $^1/_2$ daarvan ;

terwijl beslag op het meerdere onbeperkt is toegelaten.

2. Op het beslag zijn van toepassing de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

66. De beperkingen, ten aanzien van beslag in het vorige artikel neergelegd, gelden niet :

a. ten aanzien van beslag tot verhaal van onderhoud, waarop de beslaglegger volgens de wet aanspraak heeft ;

b. ten aanzien van beslag tot verhaal van belastingschuld, voor zoover bij een wet of verordening eene andere regeling is getroffen ;

c. ten aanzien van het beslag tot verhaal

van eene schuldvordering van de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en (of) de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, ter zake van schade, in verband met de uitoefening van den dienst opzettelijk veroorzaakt.

67. Ingeval van faillissement wordt het pensioen, voor zoover het vatbaar is voor beslag, uitgekeerd aan den curator.

68. 1. Pensioen krachtens deze wet wordt niet aan den gepensionneerde, doch aan den Staat uitbetaald, zoolang de gepensionneerde, die veroordeeld is tot een vrijheidsstraf van drie maanden, tot plaatsing in een Rijkswerkinrichting, of tot eenige zwaardere straf, zijn straf ondergaat of zich door de vlucht aan de tenuitvoerlegging van het vonnis tracht te onttrekken.

2. Wij behouden Ons echter voor, het pensioensbedrag over dien tijd te doen uitbetalen aan of ten behoeve van de echtgenoot of de bloedverwanten in de rechte lijn van den veroordeelde.

3. Wij behouden Ons tevens voor om, voor zoover van de bevoegdheid in het vorige lid bedoeld, geen gebruik is gemaakt, den gepensionneerde na zijn ontslag uit de gevangenis of andere inrichting in het genot te stellen van een uitkeering, die bij een straftijd van minder dan een jaar de helft van het pensioensbedrag over dien straftijd en bij een straftijd van langeren duur de helft van het jaarlijksche pensioen niet te boven gaat.

69. Zoolang een gepensionneerde wees verblijft in een Rijksopvoedingsgesticht of in een tuchtschool geschiedt de uitbetaling van zijn pensioen aan den Staat, tenzij derden de kosten van dat verblijf vergoeden.

70. De termijnen van een pensioen, die niet binnen twee jaren na den eersten dag, waarop zij kunnen worden geïnd, zijn ingevorderd, worden niet meer uitbetaald.

71. 1. Een pensioen wordt door de Directie vervallen verklaard:

a. als gedurende 5 achtereenvolgende jaren na den eersten dag, waarop het kan worden geïnd, iedere invordering is achterwege gebleven;

b. als de gepensionneerde het eerste lid van artikel 64 heeft overtreden en na naar aanleiding daarvan door de Directie te zijn gewaarschuwd, den met die verbodsbepaling in strijd zijnden toestand niet binnen 6 maanden na de dagteekening der waarschuwing doet ophouden.

2. De betaling van een pensioen, ten aanzien waarvan het eerste lid van artikel 64 is overtreden, wordt van de dagteekening van de evengenoemde waarschuwing tot het tijdstip, waarop aan die waarschuwing gevolg is gegeven, geschorst. Het pensioensbedrag, dat dientengevolge wordt ingehouden, wordt, wanneer het pensioen op grond van overtreding van het eerste lid van artikel 64 komt te vervallen, niet uitbetaald.

3. In bijzondere gevallen kan een op grond van dit artikel vervallen pensioen door de Directie opnieuw worden toegekend.

NEGENDE HOOFDSTUK.

VAN HET INDIENEN VAN EEN BEZWAARSCHRIFT EN VAN BEROEP.

72. 1. Hij, die bezwaar heeft tegen eene te zijnen aanzien genomen beslissing van de Directie, welke van belang kan zijn voor het recht op en het bedrag van het pensioen, en de betaalbaarheid van pensioen, kan binnen een maand na den datum van verzending van die beslissing bij de Directie een bezwaarschrift indienen.

2. Hij, die het bezwaarschrift indient na den daarvoor bepaalden termijn, wordt niet op grond daarvan niet-ontvankelijk verklaard, indien hij ten genoegen van de Directie aantoont, het bezwaarschrift te hebben ingediend binnen een maand na den dag, waarop hij van de aangevochten beslissing redelijkerwijs heeft kunnen kennis dragen.

3. De Directie beslist na de Commissie van Bijstand te hebben gehoord. De beslissing wordt genomen binnen zes maanden na den datum, waarop het bezwaarschrift bij de Directie is ingekomen, en is met redenen omkleed. Afschrift wordt door de Directie aan den reclamant gezonden bij aangeteekenden brief.

4. Beslist de Cent ale Raad van Beroep, in afwijking van de Directie, dat het bezwaarschrift tijdig is ingediend, dan stelt de Centrale Raad van Beroep de stukken in handen van de Directie, ten einde op het bezwaarschrift alsnog eene beslissing te geven.

73. 1. Tegen beslissingen omtrent pensioensgrondslagen, ingevolge artikel 16 door de daarbedoelde organen genomen, kan een bezwaarschrift worden ingediend bij de Directie, alsof zij door de Directie genomen waren.

2. De Directie kan ambtshalve een pensioensgrondslag vaststellen, wijzigen of intrekken.

74. 1. Hij, die bezwaar heeft tegen de beslissing op een bezwaarschrift, als in de beide vorige artikelen bedoeld, kan binnen een maand, nadat het afschrift ingevolge artikel 72, derde lid, ter post is bezorgd, in beroep komen bij den Centralen Raad van Beroep, bedoeld in artikel 1 der Beroepswet.

2. Het tweede lid van artikel 72 is van overeenkomstige toepassing.

3. De Directie kan een persoon aanwijzen, die namens haar in het proces kan optreden. Die aanwijzing kan algemeen zijn of voor bijzondere gevallen geschieden.

75. 1. Het instellen van beroep heeft geen schorsende werking ten aanzien van de beslissing, waartegen in beroep is gekomen.

2. Worden de bezwaren geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard, dan treedt de beslissing, in beroep gegeven, in de plaats van die, waartegen beroep wordt ingesteld.

3. Wordt in beroep het recht op pensioen ontzegd of een lager pensioen toegekend, dan wordt het reeds betaalde of te veel betaalde niet teruggevorderd.

76. De bepalingen van de Beroepswet omtrent de behandeling van het geding, en de bepalingen van de ter uitvoering dier wet genomen besluiten vinden overeenkomstige toepassing, behoudens de afwijkingen en aanvullingen, bij algemeenen maatregel van bestuur vast te stellen.

77. 1. Van hem, die bij de Directie een bezwaarschrift indient of bij den Centralen Raad van Beroep beroep instelt, wordt onderscheidenlijk ten behoeve van het fonds en het Rijk een recht geheven van onderscheidenlijk f 5 en f 10.

2. Onvermogenden zijn van het betalen

van zoodanig recht vrijgesteld. De Directie of de voorzitter van den Centralen Raad van Beroep beslist over het geldelijk onvermogen van den klager.

3. Hij, die het verschuldigde recht niet voldoet, is in het indienen van het bezwaarschrift of in het beroep niet ontvankelijk.

4. Het betaalde recht van f 5 wordt aan hem, wiens bezwaren, hetzij door de Directie, hetzij, in beroep, door den Centralen Raad van Beroep geheel of gedeeltelijk gegrond worden verklaard, wederom vergoed. Hetzelfde heeft plaats ten opzichte van het betaalde recht van f 10, indien klager door den Centralen Raad van Beroep geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld.

TIENDE HOOFDSTUK.

VAN HERZIENING VAN GENOMEN BESLISSINGEN.

78. 1. Een beslissing van de Directie kan door haar in het nadeel van den bij die beslissing betrokkene alleen worden herzien op grond van gebleken onjuistheid van aan de beslissing ten grondslag gelegde feiten.

2. Uitspraken van den Centralen Raad van Beroep kunnen in het nadeel van den betrokkene alleen worden herzien in de gevallen en volgens de regelen van de artikelen 127—132 der Beroepswet.

79. De Directie is bevoegd, op daartoe door of vanwege den belanghebbende gedane aanvrage een door haar of door den Centralen Raad van Beroep gegeven beslissing in het voordeel van den bij de beslissing betrokkene te herzien.

80. Reeds uitbetaalde pensioensbedragen worden niet op grond van een herziening, als bedoeld in artikel 78, teruggevorderd, tenzij in de herzieningsbeslissing is uitgesproken, dat de gebleken onjuistheid van aan de beslissing ten grondslag gelegde feiten was te wijten aan het opzet van den betrokkene zelven.

ELFDE HOOFDSTUK.

BEPALINGEN VAN VERSCHILLENDEN AARD.

81. 1. Den spoorwegambtenaren, die ingevolge Boek IV der Reichsversicherungsordnung van 19 Juli 1911 of de daarvoor in de plaats tredende wettelijke regeling in Duitschland verzekeringsplichtig zijn, wordt hetgeen zij krachtens die wet moeten opbrengen, ten laste van het fonds terugbetaald.

2. Het pensioen van hem of haar, die krachtens voormelde wet aanspraak heeft op rente, wordt met het bedrag dier rente verminderd.

3. Het bepaalde bij het tweede lid geldt niet ten aanzien van den gewezen spoorwegambtenaar, aan wien pensioen ingevolge artikel 24, derde lid, wordt toegekend, en diens nagelaten betrekkingen. Op het aan dien gewezen spoorwegambtenaar of zijne nagelaten betrekkingen uit te betalen pensioen zal worden ingehouden zooveel als noodig is om aan het fonds terug te betalen hetgeen ten laste van het fonds werd betaald wegens door hem verschuldigde bijdragen volgens voormelde wet, met de renten daarvan berekend tegen 4 ten honderd (4 percent) 's jaars interest op interest.

82. Ingeval het fonds, ingevolge artikel 41, zesde lid, der Invaliditeitswet, ten behoeve van een gewezen spoorwegambtenaar eene betaling heeft gedaan, als bedoeld in het derde lid van genoemd wetsartikel, zal wegens die betaling het pensioen, waarop de spoorwegambtenaar voor zich en zijne nagelaten betrekkingen krachtens artikel 24, derde lid, en de artikelen 40, 41 en 42 aanspraak heeft, worden verminderd op den voet door de Directie, den adviseur gehoord, onder goedkeuring van Onzen Minister van Waterstaat te bepalen.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN.

83. 1. Voor hen, die bij het in werking treden van deze wet spoorwegambtenaar zijn, telt, zoowel bij de regeling van het pensioen als bij de ter beoordeeling van de pensioensaanspraken te maken berekeningen, mede de vóór het inwerkingtreden van deze wet verstreken tijd, welke volgens de voorafgaande bepalingen dezer wet niet, doch volgens het op voorzegd tijdstip van kracht zijnde reglement van datgene der in artikel 4 bedoelde fondsen, waarvan zij laatstelijk deelgenoot waren, wel in aanmerking zou zijn genomen, zoomede de tijd, zonder onderbreking in lossen dienst bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, de Nederlandsche Centraal Spoorweg-Maatschappij of de Noord-Brabantsch-Duitsche Spoorweg-Maatschappij doorgebracht, mits deze tijd zonder onderbreking aansluit aan eerstbedoelden tijd of aan den in artikel 29 bedoelden diensttijd, of daarvan alleen door verplichten militairen diensttijd is gescheiden. Indien tusschen de opneming in vasten dienst en den aanvang van het deelgenootschap van een der bovenbedoelde fondsen minder dan vier maanden zijn verloopen, wordt dat deelgenootschap geacht te zijn aangevangen bij de opneming in vasten dienst.

2. Zij, die volgens het bij het in werking treden van deze wet van kracht zijnde reglement van datgene der in artikel 4 bedoelde fondsen, waarvan zij laatstelijk deelgenoot waren, na hun ontslag recht op pensioen zouden hebben gehad, indien zij op het tijdstip van ingang van het ontslag den leeftijd van 60 jaren hebben bereikt, behouden dat recht.

84. Indien in eenig geval het krachtens het eerste lid van artikel 27 berekende percentage minder zou bedragen dan twee percent, vermenigvuldigd met het aantal jaren dienst vóór 1 Juli 1925, die de betrokkene kan doen medetellen, wordt, behoudens het maximum van 70 percent, het pensioen naar dat hoogere percentage berekend.

85. Voor spoorwegambtenaren in dienst of op wachtgeld op 1 Juli 1925 en die op dien datum den leeftijd van 55 jaren hebben bereikt, blijft ten aanzien van een recht op pensioen, als bedoeld in het eerste lid onder *a* en in het tweede en derde lid van artikel 24, de in het vijfde lid van dat artikel gestelde eisch van een diensttijd van ten minste 10 jaren buiten toepassing, indien zij een diensttijd van ten minste 7 jaren vóór 1 Juli 1925 kunnen doen medetellen; dit pensioen bedraagt voorts, behoudens het in artikel 102 bedoelde geval, niet minder dan 30 percent van de middelsom

der pensioensgrondslagen, bedoeld in het tweede lid van artikel 27.

86. Voor spoorwegambtenaren in dienst op 1 Juli 1925, die op dien datum den leeftijd van 50 jaren hebben bereikt, geldt het bepaalde in artikel 24, eerste lid, onder *b*, ook wanneer hun op den overigens daarin bepaalden voet op eigen verzoek ontslag is verleend.

87. 1. Zij, die bij het in werking treden van deze wet spoorwegambtenaar zijn, alsmede zij, wier deelgenootschap van een der in artikel 4 genoemde fondsen met of na 1 Juli 1922 is geëindigd met aanspraak op pensioen, zijn bevoegd voor pensioen in te koopen den tijd, in dienst van een Nederlandsche Spoor- of Tramweg-Maatschappij doorgebracht en volgens de bepalingen van deze wet niet voor pensioen medetellende, mits de in te koopen tijd zonder onderbreking aansluit aan den tijd volgens de bepalingen van deze wet wel voor pensioen medetellende.

2. Hij, die van de in het vorige lid gegeven bevoegdheid gebruik wenscht te maken, moet binnen zes maanden na het in werking treden van deze wet zijn verlangen daartoe aan de Directie kenbaar maken onder overlegging van de noodige stukken, waaruit de duur van den elders doorgebrachten diensttijd blijkt, en van de verklaring, dat hij zich verbindt de inkoopsom te betalen.

3. De Directie bepaalt de inkoopsom naar een tarief, vastgesteld door Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën.

4. De betaling van de inkoopsom geschiedt in eens op 31 December van het jaar, waarin de inkoop plaats heeft of, met rente volgens het tarief, in vijftien zooveel mogelijk gelijke jaarlijksche termijnen, waarvan de eerste op dien datum vervalt.

5. De verplichting tot betalen vervalt niet door het ontslag of het overlijden van den spoorwegambtenaar.

88. Voor wat betreft de rechten op en de verplichtingen jegens de in artikel 4 genoemde fondsen van hen, die bij het in werking treden van deze wet geen spoorwegambtenaar meer zijn, en van hunne nagelaten betrekkingen, treedt het fonds in de plaats van elk dier fondsen. Die rechten en verplichtingen blijven bepaald door de voorschriften ter zake vóór het in werking treden van deze wet geldende bij het fonds, waarvan eerstbedoelden laatstelijk deelgenoot waren, tenzij het tegendeel in deze wet uitdrukkelijk is aangegeven.

89. Indien bij de berekening van de middelsom der pensioensgrondslagen van een spoorwegambtenaar tijdvakken in aanmerking komen, welke reeds vóór het in werking treden van deze wet zijn verstreken, dan worden als zijne pensioensgrondslagen over die tijdvakken aangemerkt de bedragen der jaarlijksche bezoldiging in den zin der destijds voor hem geldende pensioenregeling, waarnaar over die tijdvakken door of voor hem werd bijgedragen aan het fonds, waarvan hij laatstelijk deelgenoot was.

90. Voor de bepaling van den pensioensgrondslag van een spoorwegambtenaar, die bij het in werking treden van deze wet in het genot is eener jaarlijksche uitkeering uit een der in artikel 4 genoemde fondsen, wordt die uitkeering geacht „wedde" te zijn.

91. 1. Voor de bepaling van den pensioensgrondslag van machinisten en ondermachinisten van den Dienst van Tractie, die reeds vóór 1 Januari 1909 bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, vóór 1 Januari 1921 bij de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij of vóór 1 Januari 1913 bij de Nederlandsche Centraal Spoorweg-Maatschappij in het genot van premiën waren, worden die premiën tot het ingevolge artikel 14 bepaalde vaste bedrag slechts dan in rekening gebracht, indien belanghebbende het verlangen om die inkomsten tot een vast bedrag voor de berekening van zijn pensioen te doen medetellen schriftelijk heeft te kennen gegeven en wel vóór 1 Januari 1912 aan de Commissie van Beheer van het Pensioenfonds van het personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en op of na dien datum aan de Directie der betrokken Spoorweg-Maatschappij(en) en nadat hij ineens eene extra storting in het fonds overeenkomstig het volgende lid betaald heeft.

2. Gestort wordt het bedrag, dat zoowel wegens doorloopende en afloopende korting als wegens bijdrage der betrokken Spoorweg-Maatschappij(en) door het Pensioenfonds, waartoe belanghebbende bij het in werking treden van deze wet behoorde, onderscheidenlijk door het fonds, sinds den in het volgende lid aangegeven datum tot den dag der storting meer zou zijn ontvangen, indien de bij het in werking treden van deze wet geldende bepalingen omtrent verhooging, wegens het genot van premiën, der voor de pensioensberekening in aanmerking komende bezoldiging sinds den in het volgende lid aangegeven datum op belanghebbende van toepassing geweest ware, onder bijberekening van 4 ten honderd (4 percent) 's jaars rente op rente.

3. De in het tweede lid bedoelde datum is:

a. 1 Januari 1909 voor hen, die bij het in werking treden van deze wet deelgenoot waren van het Pensioenfonds van het personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen;

b. 1 Januari 1909 of de datum van ingang der benoeming tot ondermachinist (leerlingmachinist 1e klasse), indien die benoeming na 1 Januari 1909 plaats had, voor hen, die bij het in werking treden van deze wet deelgenoot waren van het Pensioenfonds voor het personeel der Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij;

c. 1 Januari 1913 voor hen, die bij het in werking treden van deze wet deelgenoot waren van het Pensioenfonds ten behoeve van het vaste personeel der Nederlandsche Centraal Spoorweg-Maatschappij.

92. 1. Indien een spoorwegambtenaar vóór zijn opneming in het fonds, waartoe hij laatstelijk vóór het in werking treden van deze wet behoorde, deelgenoot is geweest van een of meer der andere in artikel 4 genoemde fondsen, zal de tijd, gedurende welken hij deelgenoot van dat fonds was, bij de toepassing dezer wet mede worden in rekening gebracht, zonder dat dientengevolge eenig tijdvak meer dan éénmaal in aanmerking wordt genomen.

2. Indien een spoorwegambtenaar, als bedoeld in het eerste lid, aan het deelgenootschap van een of meer der andere in artikel 4 genoemde fondsen dan dat, waartoe hij laatstelijk vóór het in werking treden dezer wet behoorde, voor

zich of voor zijne nagelaten betrekkingen aanspraken op pensioen of rente ontleent, komt het bedrag van dat pensioen of die rente in mindering van het pensioen, dat krachtens deze wet is toe te kennen.

93. Wanneer voor spoorwegambtenaren, die tot het tijdstip van het in werking treden van deze wet deelgenoot waren van een der in artikel 4 genoemde fondsen, het volgens deze wet toe te kennen pensioen lager is dan het bedrag, dat zij volgens de pensioenregeling, die op dat tijdstip voor hen geldt, aan pensioen zouden hebben ontvangen, wordt hun dat hoogere pensioensbedrag toegekend.

94. 1. Wanneer het bedrag van het pensioen, ingevolge deze wet, toekomende aan de weduwe van een spoorwegambtenaar of gepensionneerd of op wachtgeld gesteld spoorwegambtenaar, lager is dan het bedrag van het pensioen, dat aan die weduwe volgens het op het tijdstip van het in werking treden van deze wet geldende reglement voor het fonds, waarvan haar echtgenoot deelgenoot was, zou zijn toegekend, en geen kinderen van die weduwe aanspraak hebben op pensioen, wordt aan die weduwe het hoogere bedrag als pensioen toegekend.

2. Wanneer het gezamenlijk bedrag van de pensioenen, ingevolge deze wet toekomende aan de weduwen en weezen van een spoorwegambtenaar of gepensionneerd of op wachtgeld gesteld spoorwegambtenaar, lager is dan het bedrag van het pensioen, dat aan diens nagelaten betrekkingen tezamen volgens het in het eerste lid bedoelde reglement zou zijn toegekend, worden ten aanzien van die nagelaten betrekkingen alsnog de bepalingen van dat reglement toegepast.

3. Wanneer het bedrag van het pensioen (het gezamenlijk bedrag van de pensioenen), ingevolge deze wet toekomende aan het kind (de kinderen) van een spoorwegambtenaar of een gepensionneerd of op wachtgeld gesteld spoorwegambtenaar, lager is dan het bedrag van het pensioen (het gezamenlijk bedrag van de pensioenen), waarop dat kind (die kinderen) ingevolge het op het tijdstip van in werking treden van deze wet geldende reglement voor het fonds, waarvan de vader deelgenoot was, aanspraak zou(den) hebben gehad, en de weduwe van den vader als zoodanig geen of niet langer aanspraak op pensioen heeft, worden ten aanzien van dat kind (die kinderen) alsnog de bepalingen van dat reglement toegepast, tenzij dat kind (die kinderen) den wensch te kennen geeft (geven) volgens deze wet te worden gepensionneerd.

95. Voor spoorwegambtenaren, die met ingang van een datum tusschen 17 November 1921 en 1 April 1922 zijn gepensionneerd, geldt als middelsom der pensioensgrondslagen het jaarlijksche gemiddelde van de gezamenlijke pensioensgrondslagen na 1 April 1919.

96. 1. Het pensioen, dat op het tijdstip van het in werking treden van deze wet ten laste van een der in artikel 4 genoemde fondsen wordt genoten door:

a. hem, wiens deelgenootschap van een dier fondsen met of na 1 April 1919 is geëindigd met aanspraak op dadelijk ingaand pensioen, of, indien de betrokkene werd ontslagen onder toekenning van wachtgeld of van eene uitkeering volgens punt 21 van dienstorder nº. 934 Nederlandsche spoorwegen d.d. 28 Maart 1922, met aanspraak op later ingaand pensioen;

b. de met of na 1 April 1919 gepensionneerde weduwe en (of) weezen van hem, wiens deelgenootschap van een dier fondsen is geëindigd met aanspraak op dadelijk ingaand pensioen, of, indien de betrokkene werd ontslagen onder toekenning van wachtgeld of van eene uitkeering volgens punt 21 van dienstorder nº. 934 Nederlandsche spoorwegen d.d. 28 Maart 1922, met aanspraak op later ingaand pensioen;

c. de weduwe en (of) weezen van hem, wiens deelgenootschap van een dier fondsen met of na 1 April 1919 is geëindigd door overlijden;

wordt, indien dit pensioen — onderscheidenlijk het gezamenlijk bedrag van het weduwen- en weezenpensioen, indien dit gelijktijdig genoten wordt — met de uitkeering ingevolge dienstorder nº. 14 Nederlandsche spoorwegen d.d. 19 Mei 1919 of andere uitkeeringen ten laste der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en (of) der Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, en de uitkeering volgens de Regeling, bedoeld bij artikel 3 der overeenkomst tusschen den Staat en de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen d.d. 12 September 1914, waarvan het ontwerp was gevoegd bij de wet van 13 Juli 1914 (*Staatsblad* nº. 321), lager is dan het bedrag, onderscheidenlijk het gezamenlijk bedrag, dat zij op het tijdstip van het in werking treden van deze wet aan pensioen en uitkeering volgens laatstbedoelde regeling, — zooals deze bij het in werking treden van deze wet is gewijzigd — zouden hebben genoten, wanneer reeds op het tijdstip, waarop hun recht op pensioen, wachtgeld of uitkeering volgens punt 21 van dienstorder nº. 934 Nederlandsche spoorwegen d.d. 28 Maart 1922, inging, deze wet van kracht ware geweest, met ingang van 1 Juli 1922 of, indien het pensioen later is ingegaan, met ingang van dien lateren datum, verhoogd tot laatstbedoeld bedrag, verminderd met het bedrag der boven het pensioen toegekende uitkeeringen als bovenbedoeld. Tijd op wachtgeld doorgebracht wordt als diensttijd medegeteld. Onder gepensionneerde weezen zijn mede te verstaan de kinderen, voor wie het weduwenpensioen der moeder werd verhoogd.

2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt:

a. ten aanzien van een recht op pensioen, als bedoeld in het eerste lid, onder *a*, de in het vijfde lid van artikel 24 gestelde eisch van ten minste 10 jaren buiten beschouwing gelaten, indien de betrokkene een diensttijd van ten minste 7 jaren vóór 1 Juli 1925 kan doen medetellen;

b. hij, die werd ontslagen onder toekenning van wachtgeld of van eene uitkeering volgens punt 21 van dienstorder nº. 934 Nederlandsche spoorwegen d.d. 28 Maart 1922, geacht van de in artikel 44 gegeven bevoegdheid te hebben gebruik gemaakt.

3. Het krachtens het eerste lid verhoogde gezamenlijke bedrag van een weduwen- en weezenpensioen wordt als een éénheid aan de weduwe toegekend.

97. 1. Voor hen, die vóór het tijdstip van het in werking treden van deze wet in het genot

zijn gesteld van wachtgeld of van eene uitkeering volgens punt 21 van dienstorder nº. 934 Nederlandsche spoorwegen, en op dat tijdstip nog niet zijn gepensionneerd, alsmede voor hunne nagelaten betrekkingen, worden de aanspraken op pensioen en het bedrag daarvan geregeld, alsof deze wet reeds van kracht ware geweest op het tijdstip, waarop het recht op wachtgeld of uitkeering inging, met dien verstande dat de tijd, vóór eerstbedoeld tijdstip op wachtgeld doorgebracht, als diensttijd wordt medegeteld.

2. Voor gewezen spoorwegambtenaren, als bedoeld in het eerste lid, die op het tijdstip, waarop zij in het genot van wachtgeld werden gesteld, den leeftijd van 55 jaar hadden bereikt of overschreden, telt zoowel bij de regeling van het pensioen als bij de ter beoordeeling van de pensioenaanspraken te maken berekeningen ook mede de tijd, na het in werking treden van deze wet op wachtgeld doorgebracht.

3. Gewezen spoorwegambtenaren, als bedoeld in het eerste lid, kunnen zich op den voet van het bepaalde in de artikelen 44 en 19 tot en met 22 het behoud van uitzicht op pensioen voor hunne na te laten betrekkingen verzekeren met dien verstande, dat de in het eerste lid van artikel 20 bedoelde termijn in dit geval aanvangt op het tijdstip van inwerkingtreden van deze wet. Betrokkenen worden door de Directie onverwijld schriftelijk gewezen op het bepaalde in dit artikel.

98. 1. Aan hen, die bij het in werking treden van deze wet geen spoorwegambtenaar meer zijn, doch op of na 1 Juli 1922 na het vervullen van den 65-jarigen leeftijd, of vóór het bereiken van dien leeftijd wegens ongeschiktheid voor hunne betrekking uit hoofde van ziekte of gebreken, den dienst der in artikel 3 genoemde maatschappijen hebben verlaten zonder aanspraak op pensioen ten laste van een der in artikel 4 genoemde fondsen, wordt met ingang van den datum van het ontslag een pensioen toegekend, gelijk aan dat, hetwelk zij volgens de bepalingen van deze wet zouden hebben genoten, wanneer deze wet reeds van kracht ware geweest op het tijdstip, waarop het ontslag inging.

2. Aan de nagelaten betrekkingen van de onder 1 bedoelde personen, zoomede van hen, die tusschen 1 Juli 1922 en den datum van het in werking treden van deze wet, in dienst der in artikel 3 genoemde maatschappijen zijnde, zijn overleden wordt, indien die betrekkingen aan dat overlijden geen aanspraak op pensioen ten laste van een der in artikel 4 genoemde fondsen konden ontleenen, met ingang van den dag, volgende op dien van dat overlijden, een pensioen toegekend gelijk aan dat, hetwelk die betrekkingen zouden hebben genoten, wanneer deze wet reeds van kracht ware geweest op het tijdstip van dat overlijden, zulks voor zoolang volgens de bepalingen dezer wet aanspraak op pensioen zou hebben bestaan.

3. De krachtens de beide voorgaande leden van dit artikel toegekende pensioenen worden voor hen, aan wien ingevolge een reglement, als bedoeld bij artikel 3, bij wijze van onderstand eene periodieke uitkeering is verleend, verminderd met het bedrag van die uitkeering, zulks voor zoolang die uitkeering wordt genoten.

99. 1. Een gewezen spoorwegambtenaar, die op het tijdstip van het in werking treden van deze wet pensioen geniet ten laste van een der in artikel 4 genoemde fondsen en voor zijne weduwe en weezen uitzicht heeft op pensioen, kan zich, naar regelen door Onze Ministers van Waterstaat en Financiën te stellen, het recht op eene verhooging van dit pensioen verzekeren.

2. De verhooging geschiedt naar regelen door Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën vast te stellen. Zij bedraagt ten hoogste 50 percent van het in het eerste lid bedoelde pensioen.

100. 1. De door een spoorwegambtenaar vóór het in werking treden van deze wet als pensioengerechtigde aangewezen moeder of zuster hebben bij diens overlijden recht op pensioen, indien zij daarvoor volgens het bij het in werking treden van deze wet geldende reglement voor het fonds, waarvan de betrokken spoorwegambtenaar deelgenoot was, in aanmerking zouden zijn gekomen.

2. Het bedrag van het krachtens het eerste lid toe te kennen pensioen wordt geregeld naar de bepalingen van het in het eerste lid bedoelde reglement.

101. 1. Ten aanzien van hen, die overeenkomstig artikel 62 van het op 1 Januari 1912 in werking getreden reglement voor het Pensioenfonds van het personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen het daarbedoelde verlangen tijdig hebben te kennen gegeven, gelden niet de bij deze wet gestelde maxima, doch blijven van kracht de maxima der pensioenen, zooals die zijn bepaald bij de artikelen 24, lid *b* en *c*, 37, lid *b* en *d*, 40*bis*, lid *d*, 2e en 4e en 40*ter*, lid *c* van het op 31 December 1911 geldende reglement voor het bovenbedoelde fonds.

2. Te hunnen aanzien blijft van kracht de regeling der pensioenen van nagelaten betrekkingen volgens het op 31 December 1911 van kracht zijnde reglement voor het in het eerste lid bedoelde fonds.

102. Ten aanzien van de spoorwegambtenaren, die in het Pensioenfonds van het personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen werden opgenomen ingevolge artikel 64*bis* van het bij het in werking treden van deze wet geldende reglement voor dat fonds, en hunne nagelaten betrekkingen, gelden de navolgende bijzondere bepalingen:

a. de tijd, vóór den aanvang van het deelgenootschap van het Pensioenfonds van het personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, wordt niet als diensttijd in rekening gebracht;

b. het bij artikel 27 bepaalde minimum geldt niet;

c. het aan vorenbedoelde spoorwegambtenaren toe te kennen pensioen zal ten hoogste kunnen bedragen 45 percent van de in het tweede lid van artikel 27 bedoelde middelsom;

d. de in artikel 31 bedoelde som van pensioen en verhooging wordt gesteld op 45 percent van de daarbedoelde middelsom;

e. de in artikel 46 genoemde percentages van 50 onderscheidenlijk 40 percent worden vervangen door 35 onderscheidenlijk 25 percent;

f. indien uitsluitend recht op weezenpensioen bestaat, wordt het volgens deze wet berekende gezamenlijk bedrag van dat pensioen,

tot het einde van het kwartaal, waarin het jongste kind den 18-jarigen leeftijd bereikt, verminderd met 15 percent van de in het tweede en derde lid van artikel 46 bedoelde bedragen.

103. 1. Het bepaalde in artikel 81 van deze wet is niet toepasselijk op hem, die bij het in werking treden van deze wet deelgenoot van het Pensioenfonds van het personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen was en geen gebruik heeft gemaakt van de hem bij artikel 53 van het bij dat in werking treden geldende reglement voor dat fonds toegekende bevoegdheid, om binnen drie maanden na den aanvang van het deelgenootschap aan de Directie het verlangen te kennen te geven, dat bij het verkrijgen van aanspraak op pensioen, dat pensioen met de hem ingevolge Boek IV der Reichsversicherungsordnung van 19 Juli 1911 toekomende wettelijke invaliditeits- of leeftijdsrente zal worden verrekend.

2. Ten aanzien van de nagelaten betrekkingen van hem, die bij het in werking treden van deze wet deelgenoot was van het Pensioenfonds van het personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, geldt niet het bepaalde bij artikel 81, tweede lid, doch zal op het aan die betrekkingen uit te betalen pensioen worden ingehouden, zooveel als noodig is om aan het fonds terug te betalen hetgeen ten laste van het fonds werd betaald wegens door den deelgenoot verschuldigde bijdragen volgens Boek IV der Reichsversicherungsordnung van 19 Juli 1911 of de daarvoor in de plaats tredende wettelijke regeling in Duitschland, met dien verstande dat niet meer zal worden ingehouden dan door de nagelaten betrekkingen ingevolge voormelde wet wegens eenmalige en (of) periodieke uitkeeringen is of wordt genoten.

104. 1. Een spoorwegambtenaar, die bij het in werking treden van deze wet in het genot is eener jaarlijksche uitkeering uit het Pensioenfonds van het personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, het Pensioenfonds ten behoeve van het vaste personeel der Nederlandsche Centraal Spoorweg-Maatschappij of het Pensioenfonds van het in Nederland/Duitschland anders dan tijdelijk werkzaam zijnde vaste personeel der Noord-Brabantsch-Duitsche Spoorweg-Maatschappij, zal, wanneer hij, al dan niet op verzoek, wordt ontslagen, terwijl hij niet valt in de termen van artikel 24, eerste of tweede lid, in het genot van pensioen treden.

2. Het alsdan toe te kennen pensioen is gelijk aan dat, hetwelk krachtens de destijds geldende voorschriften zou zijn verleend, indien de betrokkene wegens invaliditeit ontslagen ware met ingang van den dag, waarop in verband met het genot van bovenbedoelde uitkeering of ongevallenrente, zijne bezoldiging werd verminderd.

3. Het in het vorige lid bedoelde pensioen wordt ingetrokken, indien aan den betrokkene krachtens het derde lid van artikel 24 een uitgesteld pensioen wordt toegekend en wel met ingang van den datum, waarop laatstbedoeld pensioen aanvangt.

4. Ten aanzien van de nagelaten betrekkingen van hem, die bij zijn overlijden krachtens het eerste lid pensioen geniet, gelden niet de bepalingen van het zesde hoofdstuk dezer wet. Aan die nagelaten betrekkingen wordt pensioen toegekend tot het bedrag, dat zij volgens de ter zake vóór het in werking treden dezer wet geldende voorschriften zouden hebben ontvangen.

105. De bepalingen van deze wet zijn niet toepasselijk ten aanzien van :

a. hen, die behoorende tot het door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen van de Nederlandsche Rhijnspoorweg-Maatschappij overgenomen personeel, niet vóór of op 1 Januari 1915 tot het Pensioenfonds van het personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen zijn toegetreden ;

b. hen, met wie vóór het in werking treden van deze wet door de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij eene regeling is getroffen, krachtens welke de kosten eener levensverzekering geheel of gedeeltelijk ten laste dier Maatschappij komen ;

c. de nagelaten betrekkingen van de onder *a* en *b* bedoelden.

106. 1. Met het tijdstip van het in werking treden van deze wet worden opgeheven het Pensioenfonds van het personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, het Pensioenfonds voor het personeel der Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, het Pensioenfonds ten behoeve van het vaste personeel der Nederlandsche Centraal Spoorweg-Maatschappij en de Pensioenfondsen ten behoeve van het in Nederland/Duitschland anders dan tijdelijk werkzaam zijnde vaste personeel der Noord-Brabantsch-Duitsche Spoorweg-Maatschappij. Het fonds neemt de baten en lasten dier fondsen over.

2. Door de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij wordt bij het in werking treden van deze wet in het fonds gestort de naar een rentevoet van 3.75 percent berekende contante waarde der stortingen, welke na dat tijdstip door die Maatschappij ingevolge artikel 44, eerste lid, *b*, van het bij het in werking treden van deze wet geldende reglement voor het Pensioenfonds voor het personeel dier Maatschappij in dat fonds moesten worden gedaan.

107. 1. Zoodra mogelijk na het tijdstip van het in werking treden van deze wet wordt een wetenschappelijke balans van het fonds opgemaakt naar den toestand op dat tijdstip.

2. Bij de wet worden de voorzieningen getroffen, waartoe deze balans aanleiding mocht geven.

108. Bepalingen ter uitvoering van deze wet worden vastgesteld door de Directie, de Commissie van Bijstand gehoord.

109. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel „Pensioenwet voor de Spoorwegambtenaren 1925", met vermelding van het Staatsblad, waarin zij is geplaatst.

110. Deze wet treedt in werking op een door Ons nader te bepalen dag.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 23 *Juli* 1925.)

29 *Juni* 1925. WET tot wijziging en aanvulling van het *zevende* hoofdstuk *B* der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. (*Uitkeering aan de „Codro".*) S. 295.

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende goedkeuring van de onderhandsche overdracht, door ruiling, aan de gemeente *Hoorn* van de voormalige Hulpkazerne c. a. aan de *Mosterdsteeg* te *Hoorn*. S. 296.

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Suriname* voor het dienstjaar 1925. S. 297.

De begrooting wordt vastgesteld op f 8,078.081.

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Curaçao* voor het dienstjaar 1925. S. 298.

De begrooting wordt vastgesteld op f 2,378,311.

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Suriname* over het dienstjaar 1921. S. 299.

Het slot der rekening wordt aldus vastgesteld:

De uitgaven op f 9,585,612.73.
De ontvangsten op f 4,841,035.98⁵.
Het nadeelig slot op f 4,744,576.74⁵.

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende nadere wijziging van de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1925. S. 300.

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende nadere wijziging van de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1925. S. 301.

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende nadere wijziging van de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1925. S. 302.

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende nadere wijziging van de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1923. S. 303.

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende nadere wijziging van de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1923. S. 304.

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende nadere wijziging van de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1923. S. 305.

---

29 *Juni* 1925. WET, betreffende maatregelen en werken noodig tot voorziening in de belangen van de landsverdediging in verband met de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee. S. 306.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1919/1920, nº. 508, 1—3; 1920/1921, nº. 104; 1924/1925, nº. 47, 1—5.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 2206—2218.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 866, 867, 971, 981, 1038, 1039.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging hebben genomen dat de maatregelen en werken, bedoeld onder B van artikel 1 van de wet van den 14den Juni 1918, tot afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee (*Staatsblad* nº. 354), deels verband houden met de onder A, 1º., van artikel 1 van vorengenoemde wet bedoelde werken en op grond van het eerste lid van artikel 2 van die wet behooren te worden vastgesteld bij afzonderlijke wet, waarbij tevens behoort te worden bepaald, welke van de daarvoor noodige uitgaven zullen gebracht worden ten laste van het in artikel 4 van die wet bedoelde fonds;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Er worden aangelegd duurzame versterkingen op of nabij den onder A, 1º., van artikel 1 van de wet van den 14den Juni 1918 (*Staatsblad* nº. 354) bedoelden afsluitdijk om de nadering daarlangs te kunnen beletten en om de daarin gelegen sluizencomplexen te kunnen beschermen.

Er wordt voorzien in de bewapening van alle vorenbedoelde versterkingen.

2. Voor de opstelling en verplaatsing van troepen, voertuigen en geschut worden voorzieningen aan den in artikel 1 bedoelden afsluitdijk en de daarin gelegen werken gemaakt.

3. Er worden voorzieningen gemaakt aan de te bouwen sluizen in den in artikel 1 bedoelden afsluitdijk, ten einde deze sluizen voor inundatiedoeleinden te kunnen bezigen en ook in andere opzichten te doen beantwoorden aan militaire eischen.

4. Er worden voorzieningen getroffen, ten einde het voor bestaande duurzame verdedigingsstellingen benoodigde inundatiewater te kunnen betrekken uit de Noordzee bij IJmuiden.

5. De bouw van de duurzame versterkingen, bedoeld in artikel 1, wordt zoo laat mogelijk aangevangen, op een zoodanig tijdstip, dat deze kan zijn voltooid vóórdat de in artikel 1 bedoelde afsluitdijk over de geheele lengte tot op het peil van gemiddeld laagwater is gereedgekomen, terwijl op het tijdstip waarop die versterkingen voltooid zijn, tevens de aanschaffing der bewapeningen moet hebben plaats gehad.

De voorzieningen, bedoeld in artikel 2, worden gelijktijdig met vorenbedoelden afsluitdijk voltooid.

Het tijdstip van aanvang van het treffen der voorzieningen, bedoeld in art. 4, wordt tijdig door Ons vastgesteld. Mochten deze voorzieningen niet voltooid zijn, vóórdat de in art. 1 bedoelde afsluitdijk tot de hoogte van den gemiddelden laagwaterstand ter plaatse is opgewerkt, dan wordt zorg gedragen dat, zoolang die voltooiing niet heeft plaats gehad, de water-

stand op het af te sluiten deel der Zuiderzee — voor zoover zulks met de dan voorhanden inen uitlaatmiddelen bereikbaar is — niet daalt beneden een stand van 0,13 M. — N.A.P. bij het eiland Urk, met dien verstande, dat in tijden van oorlog of oorlogsgevaar Onze Minister van Oorlog bevoegd is het voor de landsverdediging gewenschte peil vast te stellen.

Indien het in het 3de lid van dit artikel bedoelde tijdstip zoodanig wordt gekozen, dat de voltooiing der voorzieningen, bedoeld in artikel 4, niet zal kunnen plaats hebben vóór het tijdstip, waarop de in art. 1 bedoelde afsluitdijk tot op de hoogte van gemiddeld laagwater ter plaatse is opgewerkt, zal vóór laatstbedoeld tijdstip aan de hieruit voor 's Lands verdediging voortvloeiende bezwaren op nader door Ons goed te keuren wijze moeten zijn te gemoet gekomen door het maken van een gelegenheid tot inlating van water uit de Zuiderzee op het Merwedekanaal bewesten Muiden en daarmede in verband staande voorzieningen.

6. Ten laste van het fonds, bedoeld in artikel 4 van de wet van den 14den Juni 1918 (*Staatsblad* nº. 354), welk fonds bij de wet van den 20sten December 1918 (*Staatsblad* nº. 827) Zuiderzeefonds is genoemd, worden gebracht de uitgaven, vereischt voor de maatregelen en werken, bedoeld in de artikelen 1, 2, 3, 4 en in het laatste lid van artikel 5, met dien verstande, dat daarvan worden uitgezonderd de uitgaven voor werken, welke uit anderen hoofde ten laste van de Staatsbegrooting in uitvoering zijn of zullen worden genomen.

7. Aan het in artikel 6 bedoelde fonds wordt, in afwijking in zooverre van het bepaalde in het tweede lid van artikel 4 van de wet van den 14den Juni 1918 (*Staatsblad* nº. 354) en het bepaalde onder *b* van artikel 4 der wet van den 20sten December 1918 (*Staatsblad* nº. 827), gedurende 12 achtereenvolgende jaren, gerekend van af het jaar 1926, ten laste van het hoofdstuk der Staatsbegrooting betreffende bet Departement van Oorlog eene bijdrage van f 200,000 per jaar toegekend, welke bijdrage in mindering komt van de rente van de kosten der in vorenbedoelde wetsartikelen bedoelde maatregelen en werken tot voorziening in de belangen der landsverdediging.

Bij de vaststelling dezer rente worden niet medegerekend de kosten van de voorzieningen, bedoeld in de artikelen 2 en 4, voor zoover die zich niet tot eene afzonderlijke kostenverrekening leenen, alsmede de kosten van de voorzieningen, bedoeld in artikel 3.

Bij voornoemde vaststelling tellen voor een gedeelte mede de kosten der in artikel 4 bedoelde voorzieningen, die ook dienstbaar worden gemaakt aan andere belangen dan die der landsverdediging. Het vaststellen van vorenbedoeld gedeelte zal geschieden in onderling overleg tusschen Onze Ministers van Oorlog en Waterstaat.

De rente, die na mindering van de bijdrage nog moet worden betaald, wordt in het jaar 1938 en desvereischt ook in de daarop volgende jaren ten laste gebracht van het hoofdstuk der Staatsbegrooting betreffende het Departement van Oorlog, in dier voege, dat per jaar geen hooger bedrag dan f 200,000 hiervoor wordt uitgetrokken.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.
De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.

(*Uitgeg.* 23 *Juli* 1925.)

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende goedkeuring van het op 4 Januari 1913 te *'s-Gravenhage* tusschen *Nederland* en *Mexico* gesloten consulair verdrag betreffende de toelating van consulaire ambtenaren van *Mexico* in *Nederlandsch-Indië, Suriname* en *Curaçao*. S. 307.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 4 Januari 1913 te *'s-Gravenhage* tusschen *Nederland* en *Mexico* gesloten consulair verdrag betreffende de toelating van consulaire ambtenaren van *Mexico* in *Nederlandsch-Indië, Suriname* en *Curaçao*, ingevolge artikel 58 der Grondwet, de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Het nevens deze wet in afdruk gevoegde verdrag tusschen Nederland en Mexico, den 4den Januari 1913 te 's-Gravenhage gesloten, wordt goedgekeurd.

Art. II. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag, volgende op dien van hare afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925,

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.
De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 22 *Juli* 1925.)

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en *de President der Vereenigde Mexicaansche Staten*, wenschende de tusschen de beide landen bestaande vriendschapsbanden hechter te maken en teneinde aan de tusschen *Nederland* en *Mexico* gevestigde handelsbetrekkingen de meest mogelijke uitbreiding te verzekeren, zijn overeengekomen dit verdrag te sluiten, hetwelk de rechten, verplichtingen en vrijdommen der Mexicaansche consulaire ambtenaren in de Nederlandsche Koloniën duidelijk en nauwkeurig vaststelt.

Te dien einde hebben zij tot hunne wederzijdsche gevolmachtigden benoemd :

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden :

Jonkheer R. de Marees van Swinderen, HoogstDerzelver Minister van Buitenlandsche Zaken, en

de President der Vereenigde Mexicaansche Staten :

den heer Federico Gamboa, Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Mexico in België en in Nederland,

die, daartoe behoorlijk gevolmachtigd, de volgende artikelen hebben vastgesteld :

Art. 1. De Regeering der Vereenigde Mexicaansche Staten zal overeenkomstig den inhoud van dit verdrag Consuls-Generaal, Consuls, Vice-Consuls en Consulaire Agenten kunnen benoemen in al de havens van de overzeesche

bezittingen en koloniën der Nederlanden, welke open zijn voor den handel van alle landen.

Art. 2. De Consuls-Generaal, Consuls, Vice-Consuls en Consulaire Agenten van de Vereenigde Mexicaansche Staten worden beschouwd als handelsagenten, belast met de bescherming van den handel hunner landgenooten in hun consulair ressort. Zij houden verblijf in de haven der kolonie, in hunne commissie genoemd en zijn onderworpen zoowel aan de burgerlijke als aan de strafwetten der kolonie, behoudens de uitzonderingen, welke dit verdrag te hunnen gunste vaststelt.

Art. 3. De Consuls-Generaal, Consuls, Vice-Consuls en Consulaire Agenten van Mexico kunnen niet tot de uitoefening hunner werkzaamheden worden toegelaten, noch in het genot gesteld worden van de vrijdommen, welke daaraan verbonden zijn, dan nadat de Regeering van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden hun het exequatur heeft verleend. De Commissie der genoemde ambtenaren wijst hun consulair ressort en hunne standplaats aan.

Zoodra het exequatur mede onderteekend is door den Gouverneur der kolonie, hebben de bedoelde Consulaire ambtenaren recht op bescherming der Regeering en op den bijstand der plaatselijke overheid ter verzekering der vrije uitoefening hunner werkzaamheden.

De Regeering behoudt zich de bevoegdheid voor het exequatur in te trekken of het te doen intrekken door den Gouverneur der kolonie met opgave der redenen van dien maatregel.

Art. 4. De Consuls-Generaal, Consuls, Vice-Consuls en Consulaire Agenten der Vereenigde Mexicaansche Staten zijn bevoegd boven de buitendeur hunner woning een schild te plaatsen met het wapen der Republiek, voorzien van het opschrift: „Consulaat Generaal, Consulaat, Vice Consulaat of Consulair Agentschap der Vereenigde Mexicaansche Staten".

Het is verstaan dat dit uitwendig teeken niet zal kunnen worden beschouwd als gevende recht van asyl, en dat de woning en hare bewoners niet zullen kunnen worden onttrokken aan de vervolging der plaatselijke justitie.

Art. 5. Het staat echter vast dat de archieven en bescheiden betreffende de consulaire zaken tegen elk onderzoek beschermd zijn en dat geen enkele burgerlijke, militaire, politie- of rechterlijke overheid die op eenigerlei wijze en onder eenig voorwendsel zal kunnen in beslag nemen, noch inzage ervan nemen.

Art. 6. De Consuls-Generaal, Consuls, Vice-Consuls en Consulaire Agenten zijn met geenerlei diplomatieke waardigheid bekleed.

Geene aanvrage kan tot de Nederlandsche Regeering gericht worden anders dan door tusschenkomst van den Diplomatieken Agent te 's Gravenhage gevestigd. Bij ontstentenis van dezen kan de Consul-Generaal, de Consul, de Vice-Consul of de Consulair Agent zelf de aanvrage doen aan den Gouverneur der kolonie, onder bewijs van het dringende der zaak en met uiteenzetting der redenen waarom de aanvrage niet kan worden gedaan aan de ondergeschikte overheden, of aantoonende dat vroegere tot die overheden gerichte aanvragen zonder gevolg zijn gebleven.

Art. 7. Het door de Consulaire ambtenaren afgegeven of voor gezien geteekend paspoort ontslaat den houder geenszins van de verplichting om zich te voorzien van alle de stukken, door de wetten of plaatselijke reglementen tot het reizen of zich vestigen in de koloniën gevorderd, en laat onverkort het recht dat het Gouvernement der kolonie bezit om er het verblijf te ontzeggen aan, of er de verwijdering te gelasten van ieder persoon, zelfs al is deze in het bezit van een paspoort.

Art. 8. Alle verrichtingen tot redding van Mexicaansche schepen, welke schipbreuk geleden hebben op de kust van eene der Nederlandsche koloniën, worden bestuurd door de Consuls-Generaal, Consuls, Vice-Consuls of Consulaire ambtenaren van de Vereenigde Mexicaansche Staten.

De tusschenkomst der plaatselijke overheden geschiedt alleen om de orde te handhaven, om te waken voor de belangen der bergers, indien zij niet tot de bemanning der verongelukte schepen behooren, en om de uitvoering te verzekeren van de bepalingen, welke bij den in- en uitvoer van de geredde goederen nageleefd moeten worden. Bij afwezigheid en tot aankomst van de Consuls-Generaal, Consuls, Vice-Consuls of Consulaire Agenten, moeten de plaatselijke overheden overigens alle noodige maatregelen nemen voor de bescherming der personen en tot behoud der goederen van het verongelukte schip.

Daarenboven is overeengekomen dat van de geredde goederen geenerlei in- en uitgaande rechten verschuldigd zijn, tenzij zij tot het binnenlandsch verbruik worden toegelaten.

Art. 9. De Consuls-Generaal, Consuls, Vice-Consuls en Consulaire Agenten kunnen de hulp inroepen van de plaatselijke overheden voor het aanhouden, gevangennemen en in verzekerde bewaring houden van deserteurs van Mexicaansche koopvaardij- of oorlogsschepen.

Te dien einde wenden zij zich schriftelijk tot de bevoegde plaatselijke overheden en indien door de scheepsregisters, de monsterrollen of door andere authentieke stukken blijkt dat de opgeëischte personen deel uitmaakten van de bemanning, zal de uitlevering worden toegestaan, tenzij de betrokken persoon Nederlandsch onderdaan zij.

De plaatselijke overheden zijn gehouden gebruik te maken van alle in hunne macht zijnde middelen tot het doen aanhouden der deserteurs. Na hunne aanhouding worden deze laatsten ter beschikking gesteld van de genoemde Consulaire ambtenaren en kunnen worden gevangen gehouden op aanvrage en op kosten van degenen, die hen opeischen, totdat deze laatsten gelegenheid vinden om hen te doen inschepen of hen terug te zenden naar Mexicaansch gebied. Indien echter deze gelegenheid zich niet voordoet binnen den tijd van drie maanden, van af den dag van de aanhouding der deserteurs, worden deze in vrijheid gesteld en kunnen om dezelfde redenen niet weder in hechtenis worden genomen.

Intusschen wordt de uitlevering der deserteurs, die eenig strafbaar feit gepleegd mochten hebben dat onder de jurisdictie der Nederlandsche overheden valt, niet toegestaan, dan nadat de betrokken koloniale of Nederlandsche rechtbank uitspraak heeft gedaan en daaraan uitvoering is gegeven.

Art. 10. Wanneer een Mexicaansch onderdaan komt te overlijden zonder bekende erfgenamen

of uiterste wilsuitvoerders na te laten, geven de Nederlandsche overheden, krachtens de wetten der kolonie met het beheer van een boedel belast, daarvan kennis aan de Consulaire ambtenaren, ten einde de noodige inlichtingen aan de belanghebbenden te doen toekomen.

Art. 11. De Consuls-Generaal, Consuls, Vice-Consuls of Consulaire Agenten van Mexico zijn op verzoek van den gezagvoerder of van dengene die hem vervangt, uitsluitend belast met de handhaving der inwendige tucht aan boord van de koopvaardijschepen hunner natie.

Zij zijn uitsluitend bevoegd tot kennisneming van alle geschillen ontstaan op zee of in de haven tusschen den schipper, de officieren en de overige leden der bemanning, met inbegrip van die, betrekking hebbende op de regeling der gage en de uitvoering der wederzijds aangegane verbintenissen.

De rechtbanken of andere overheden der kolonie mogen zich uit geenerlei hoofde in die geschillen mengen, tenzij deze van dien aard mochten zijn dat de openbare rust en orde aan wal of in de haven daardoor mocht worden verstoord, of dat personen niet tot de bemanning behoorende daarin mochten betrokken zijn.

Art. 12. Voor zoover in de Vereenigde Mexicaansche Staten de Consuls-Generaal, Consuls, Vice-Consuls en Consulaire Agenten van Nederland, onder voorwaarde van wederkeerigheid, de rechten en vrijdommen, in dit artikel vermeld, genieten, zijn de Mexicaansche Consuls-Generaal, Consuls, Vice-Consuls en Consulaire Agenten, die buiten en behalve hun consulairen werkkring geen enkele openbare bediening of betrekking bekleeden en die in geen enkelen tak van nijverheid of handel werkzaam zijn, vrijgesteld van inkwartiering, zelfs in geval van oorlog, evenals van elke personeele belasting en van alle rijks- of gemeentebelastingen van personeelen aard, tenzij de genoemde Consulaire ambtenaren Nederlandsche onderdanen zijn of reeds tijdens hunne benoeming in Nederland of zijne koloniën woonachtig waren.

Art. 13. De Mexicaansche Consuls-Generaal, Consuls, Vice-Consuls en Consulaire Agenten in de Nederlandsche koloniën zullen, buiten en behalve de in dit verdrag vermelde gevallen alle overige voorrechten, vrijstellingen en vrijdommen genieten, welke reeds zijn toegekend of in de toekomst zullen worden toegekend aan de Consulaire ambtenaren van denzelfden rang van de meest begunstigde natie.

Art. 14. Dit verdrag treedt in werking negentig dagen na de uitwisseling der akten van bekrachtiging, welke zoo spoedig mogelijk te 's Gravenhage zal plaats vinden.

Het is gesloten voor een tijd van vijf jaren, te rekenen van af den dag der uitwisseling.

Tenzij een der Hooge Contracteerende Partijen aan de andere twaalf maanden vóór het verloopen van den termijn van vijf jaar haar voornemen heeft te kennen gegeven om de werking er van te doen ophouden, zal dit verdrag alsnog van kracht blijven gedurende één jaar na de opzegging door een der Hooge Contracteerende Partijen.

Ten blijke waarvan de bovengenoemde Gevolmachtigden dit verdrag hebben geteekend en van hunne zegels voorzien.

Gedaan in dubbel, in de Nederlandsche en in de Spaansche taal, te 's Gravenhage, den vierden Januari 1913.

R. DE MAREES VAN SWINDEREN.
F. GAMBOA.

Su Majestad la Reina de los Países Bajos y el Presidente de los Estados Unidos Mexicanos, deseando estrechar los lazos de amistad que existen entre las dos naciones y con el fin de asegurar el desarrolla más amplio de las relaciones comerciales establecidas entre ellas, han acordado celebrar la presente Convención, que determina de manera clara y precisa los derechos, deberes e inmunidades de los funcionarios consulares mexicanos en las Colonias Holandesas,

Y al efecto han nombrado sus Plenipotenciarios respectivos:

Su Majestad la Reina de los Países Bajos, a Jonkheer R. de Marees van Swinderen, Su Ministro de Relaciones Exteriores, y

El Presidente de los Estados Unidos Mexicanos, al Senor don Federico Gamboa, Enviado Extraordinario y Ministro Plenipotenciario en Bélgica y los Países Bajos,

quienes, debidamente autorizados al efecto, convinieron en los siguientes artículos:

Artículo 1. El Gobierno de los Estados Unidos Mexicanos podrá nombrar, en los términos de esta Convención, Cónsules Generales, Cónsules, Vicecónsules y Agentes Consulares en todos los puertos de las posesiones de ultramar y de las colonias holandesas, abiertos al comercio de todas las naciones.

Art. 2. Los Cónsules Generales, Cónsules, Vicecónsules y Agentes Consulares de los Estados Unidos Mexicanos serán considerados como agentes comerciales encargados de proteger el comercio de sus nacionales en su distrito consular. Residirán en el puerto de la Colonia indicado en su patente y estarán sometidos a las leyes civiles y penales de la Colonia, salvo las excepciones que la presente Convención establece en su favor.

Art. 3. Los Cónsules Generales, Cónsules, Vicecónsules y Agentes Consulares de México no podrán entrar en el ejercicio de sus funciones y goce de las inmunidades correspondientes, sino después de que el Gobierno de Su Majestad la Reina de los Países Bajos haya otorgado el exequátur respectivo. La Patente de dichos funcionarios deberá indicar su distrito consular y el lugar de su residencia.

Desde el momento en que el Gobernador de la Colonia haya refrendado el exequátur, los funcionarios consulares tendrán derecho a la protección del Gobierno y a la ayuda de las autoridades locales, a fin de asegurar el libre ejercicio de sus funciones.

El Gobierno se reserva la facultad de retirar el exequátur o de hacerlo retirar por el Gobernador de la Colonia, indicando los motivos de esta medida.

Art. 4. Los Cónsules Generales, Cónsules, Vicecónsules y Agentes Consulares de los Estados Unidos Mexicanos estarán autorizados a colocar sobre la puerta exterior de su domicilio un escudo con las armas de la República Mexicana y la inscripción: „Consulado General, Consulado, Viceconsulado, o Agencia Consular de los Estados Unidos Mexicanos".

Queda entendido que no puede pretenderse el derecho de asilo en virtud de esa marca

exterior, y que la casa y las personas que en ella habiten no podrán substraerse a la acción de la justicia territorial.

Art. 5. Se conviene, sin embargo, en que los archivos y documentos relativos a los asuntos consulares, estarán a salvo de toda inspección y que ninguna autoridad civil, militar, de policía o judicial prodrá embargarlos ni enterarse de su contenido, por ningún motivo y bajo ningún pretexto.

Art. 6. Los Cónsules Generales, Cónsules, Vicecónsules y Agentes Consulares no estarán investidos de carácter diplomático.

No se dirigirá ninguna reclamación al Gobierno de Su Majestad la Reina de los Países Bajos, sino por conducto del Agente Diplomático acreditado en El Haya. A falta de éste, el Cónsul General, Cónsul, Vicecónsul o Agente Consular, probando la urgencia del caso, presentará su reclamación directamente al Gobernador de la Colonia, exponiendo los motivos por los cuales no procedía presentar dicha demanda a las autoridades subalternas, o demostrando que anteriores demandas presentadas a éstas han quedado sin efecto.

Art. 7. El pasaporte expedido o visado por los funcionarios consulares no dispensa en manera alguna al portador, de la obligación de proveerse de todos los documentos requeridos por las leyes o reglamentos locales para viajar o establecerse en las colonias holandesas, y no puede de ningún modo limitar el ejercicio del derecho que tiene el Gobierno de la Colonia de prohibir la permanencia en ella o de ordenar que salga de su territorio cualquier individuo, aun cuando esté provisto de pasaporte.

Art. 8. Todas las operaciones relativas al salvamento de los barcos mexicanos que naufraguen en las costas de alguna colonia holandesa, serán dirigidas por los Cónsules Generales, Cónsules, Vicecónsules o Agentes Consulares de los Estados Unidos Mexicanos.

Las autoridades locales solamente intervendrán: para mantener el orden, garantizar los intereses de los salvadores, si éstos no pertenecen a la tripulación del barco náufrago, y asegurar la ejecución de las disposiciones que hayan de cumplirse para la entrada y salida de las mercancías salvadas.

Durante la ausencia y hasta la llegada de los funcionarios consulares, las autoridades locales deberán también tomar todas las medidas necesarias para la protección de los individuos y para la conservación de los efectos que hubieren naufragado.

Se conviene, además, en que las mercancías salvadas no estarán sujetas a pagar derechos aduanales, sino en el caso de que sean admitidas para el consumo interior.

Art. 9. Los Cónsules Generales, Cónsules, Vicecónsules y Agentes Consulares podrán requerir la asistencia de las autoridades locales para la captura, la detención y la prisión de los desertores de los barcos mexicanos mercantes o de guerra.

A este fin, se dirigirán por escrito a las autoridades locales competentes, y si se prueba por la exhibición de los registros del barco, por el rol de la tripulación o por otros documentos auténticos que los individuos reclamados formaban parte de dichas tripulaciones, será acordada su entrega, a menos que la persona de que se trate sea súbdito holandés.

Las autoridades locales estarán obligadas a emplear todos los medios de que dispongan para la captura de los desertores. Después de su arresto, los pondrán a disposición de dichos funcionarios consulares, y continuarán detenidos a pedimento y expensas de quienes los reclamen, hasta que éstos no encuentren oportunidad de reintegrarlos a bordo de su buque o de enviarlos a territorio mexicano. Sin embargo, si tal ocasión no se presentare dentro del plazo de tres meses, a contar desde el día de su captura, los desertores serán puestos en libertad y no podrán ser detenidos nuevamente por esa misma causa.

Queda entendido, no obstante, que la entrega del desertor que hubiese cometido algún crimen, delito o contravención, cuyo conocimiento corresponda a las autoridades holandesas, no será concedida sino hasta después de que el tribunal colonial o metropolitano que conozca del asunto, haya dictado su sentencia y ésta haya sido ejecutada.

Art. 10. Si un ciudadano mexicano falleciere sin herederos o ejecutores testamentarios conocidos, las autoridades holandesas encargadas de administrar la sucesión, según las leyes de la Colonia, darán aviso a los funcionarios consulares a fin de que éstos trasmitan a los interesados los informes necesarios.

Art. 11. Los Cónsules Generales, Cónsules, Vicecónsules y Agentes Consulares de México quedarán exclusivamente encargados del orden interior a bordo de los barcos de comercio de su nación, a solicitud del capitán o del oficial que lo reemplace.

Serán los únicos que conozcan de todas las controversias que se hayan suscitado en el mar o que surjan en los puertos, entre el capitán, los oficiales y los hombres de la tripulación, aun tratándose de las relativas a liquidación de salarios y de las que se refieran al cumplimiento de las estipulaciones recíprocamente convenidas.

Los tribunales y demás autoridades de la Colonia no podrán por ningún motivo inmiscuirse en dichas controversias, a menos que éstas, por su naturaleza, sean capaces de turbar la tranquilidad y el orden público en tierra o en el puerto, o cuando personas ajenas a la tripulación se encuentren mezcladas en ellas.

Art. 12. Teniendo en cuenta que en los Estados Unidos Mexicanos los Cónsules Generales, Cónsules, Vicecónsules y Agentes Consulares de los Países Bajos gozan, bajo la condición de reciprocidad, de los derechos e inmunidades que en este artículo se mencionan, los Cónsules Generales, Cónsules, Vicecónsules y Agentes Consulares mexicanos que no desempenen cargo público o profesión fuera de sus funciones consulares, ni ejerzan, directa o indirectamente, ningún género de industria o de comercio, quedarán exentos de la obligación de dar alojamiento, aun en caso de guerra, así como de todo impuesto personal y de toda imposición general o municipal que tenga un carácter personal, a menos que dichos funcionarios consulares sean súbditos holandeses o que habiten ya, al tiempo de su nombramiento, el Reino de los Países Bajos o sus colonias.

Art. 13. Los Cónsules Generales, Cónsules, Vicecónsules y Agentes Consulares mexicanos en las colonias holandesas gozarán, además de lo que en la presente Convención se especifica, de cuantos privilegios, exenciones e inmuni-

dades disfruten ya o en lo futuro hayan de disfrutar, los funcionarios de idéntica categoría de la nación más favorecida.

Art. 14. La presente Convención entrará en vigor noventa días después de la fecha del canje de las ratificaciones, que se hará a la mayor brevedad posible, en la ciudad de El Haya, y durará cinco anos, contados a partir de la fecha de dicho canje.

En caso de que ninguna de los dos Altas Partes contratantes haya dado noticia, doce meses antes de la expiración de dicho período de cinco anos, de su intención de hacer cesar los efectos de la presente Convención, ésta continuará en vigor hasta un ano después del día en que una de las Altas Partes contratantes no la denuncie.

En fe de lo cual, los Plenipotenciarios arriba mencionados firmaron en dos originales la presente Convención, y la sellaron con sus sellos personales.

Hecha por duplicado en El Haya, en los idiomas espanol y holandés, el día cuatro de enero de mil novecientos trece.

R. DE MAREES VAN SWINDEREN.
F. GAMBOA.

---

29 *Juni* 1925. WET tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1923/1924, no. 187, 1—3; 1924/1925, no. 71, 1—4.

Hand. id. 1924/1925, *bladz.* 2073—2078.

Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 848, 972, 981, 982, 1049.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat volgens de slotbepaling van het nieuwe Wetboek van Strafvordering het in werking treden van dat Wetboek nader bij de wet wordt geregeld ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

INVOERINGSWET STRAFVORDERING.

TITEL I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. Het nieuwe Wetboek van Strafvordering treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.

Wij behouden Ons echter voor de inwerkingtreding der artikelen 48, 49 en 275 van het Wetboek te bepalen op een later tijdstip dan dat bedoeld in het eerste lid.

2. Op Onzen last wordt het nieuwe Wetboek van Strafvordering met de daarin gebrachte wijzigingen en aanvullingen in een doorloopend genummerde reeks van boeken, titels, afdeelingen, paragrafen en artikelen samengevat en wordt de aanhaling daarvan, zoo in dit Wetboek als in andere wetten en wettelijke voorschriften, in verband daarmede voor zoover noodig gewijzigd.

De gewijzigde tekst van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt op Onzen last in het *Staatsblad* geplaatst.

TITEL II.

Wijzigingen, aan te brengen in het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

3. In artikel 4 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt aan het slot in plaats van : „of het bestuur bedoeld bij artikel 330 van het Wetboek van Koophandel is gevestigd" gelezen : „of de zetel van het scheepsbedrijf is gevestigd".

4. Het derde lid van artikel 25 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt :

„Het proces-verbaal wordt door den voorzitter of door een der andere leden van de raadkamer en den griffier vastgesteld en zoo spoedig mogelijk na den afloop van het onderzoek onderteekend. Voor zoover de griffier tot een en ander buiten staat is, geschiedt dit zonder zijne medewerking en wordt van zijne verhindering aan het slot van het procesverbaal melding gemaakt."

5. In den derden volzin van het eerste lid van artikel 29 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt tusschen de woorden „hem" en „voor" ingevoegd : „, behalve in het geval van behandeling zijner zaak ter terechtzitting,".

6. In artikel 31 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt onder *b* aan het slot ingelascht :

„, tenzij en voor zoover uit een procesverbaal blijkt van eenige omstandigheid waarvan hij in het belang van het onderzoek tijdelijk onkundig moet blijven, en in verband daarmede een bevel als bedoeld in artikel 50, tweede lid, is gegeven".

7. Het derde lid van artikel 53 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt :

„Geschiedt de aanhouding door een anderen opsporingsambtenaar, dan draagt deze zorg dat de aangehoudene ten spoedigste voor den officier van justitie of een van diens hulpofficieren wordt geleid".

8. In het eerste lid van artikel 54 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt de komma na het woord „toegelaten" vervangen door :

„, of van het strafbare feit omschreven in artikel 435 onder 3o. van het Wetboek van Strafrecht,".

In het laatste lid van dit artikel worden de woorden : „onder verplichting hem onverwijld voor den officier van justitie of een van diens hulpofficieren te geleiden" vervangen door :

„onder verplichting zorg te dragen dat hij onverwijld voor den officier van justitie of een van diens hulpofficieren wordt geleid".

9. In het tweede lid van artikel 61 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt de punt vervangen door :

„, met dien verstande dat de tijd tusschen middernacht en negen uur voormiddags niet wordt medegerekend.".

10. In het tweede lid van artikel 66 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt na het woord : „terechtzitting" ingelascht :

„of indien dit noodig is om de uitlevering van den verdachte te verkrijgen,".

11. Artikel 68 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt :

„Het bevel tot gevangenneming, hetwelk na den aanvang van het onderzoek op de terechtzitting is verleend, is geldig voor onbepaalden termijn en blijft van kracht totdat het is opgeheven. Is het eerder verleend om de uitlevering van den verdachte te verkrijgen, dan

is artikel 67 van overeenkomstige toepassing.".

12. In het eerste lid van artikel 71 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van : „het bevel tot gevangenneming of gevangenhouding, verleend door de rechtbank", gelezen :

„de beschikking der rechtbank, houdende bevel tot gevangenneming of gevangenhouding".

13. In het eerste lid van artikel 72 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt onder *c* in plaats van : „overeenkomstig artikel 39*octies*, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht gelezen : „artikel 14*a*, 39*bis a* of 39*octies* van het Wetboek van Strafrecht wordt toegepast".

14. In het derde en vierde lid van artikel 86 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van „beschikkingen" telkens gelezen : „beslissingen".

15. In het eerste lid van artikel 97, 1°., van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van de woorden : „in de woning waar het feit is begaan", gelezen : „op elke plaats waar het feit is begaan".

16. Het laatste lid van artikel 100 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt :

„De artikelen 217—219 zijn ten aanzien van personen, bedoeld in de voorgaande twee leden van overeenkomstige toepassing.".

17. In het eerste lid van artikel 103 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt de komma achter de woorden : „werd vervolgd" vervangen door een punt en wordt in plaats van de slotwoorden : „of, is de vervolging nog niet aangevangen, bij het gerecht op welks griffie de voorwerpen zijn overgebracht.", gelezen : „Is de vervolging nog niet aangevangen, dan wordt het bezwaarschrift ingediend bij het gerecht op welks griffie de voorwerpen zijn overgebracht, of, indien het geldt het gebruik van mededeelingen, bij het gerecht, tot de kennisneming der zaak in het algemeen bevoegd, binnen welks rechtsgebied de mededeelingen zijn gedaan.".

18. In artikel 115 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt de punt vervangen door :

„ , en ten aanzien van hem ingevolge artikel 114 in verband met artikel 100 gedane mededeelingen."

19. In artikel 122 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen :

1°. in plaats van „De officier van justitie en de hulpofficier" :

„De opsporingsambtenaar of deurwaarder" ;

2°. in plaats van „kunnen" : „kan" ;

3°. in plaats van „hen" : „hem".

20. In artikel 123 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, onder 3°., vervalt het woord : „openbare".

21. Artikel 141 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, onder 6°., wordt gelezen als volgt :

„de rijksveldwachters, de gemeenteveldwachters en de door Onzen Minister van Justitie aangewezen militairen der marechaussee beneden den rang van onderofficier".

22. Artikel 142 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt :

„Met de opsporing van strafbare feiten zijn ook belast zij, aan wier waakzaamheid bij bijzondere wetten of verordeningen de handhaving of de zorg voor de naleving daarvan of de opsporing van de daarin bedoelde strafbare feiten is toevertrouwd, een en ander voor zooveel die feiten betreft."

23. Aan het slot van artikel 143 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt de punt vervangen door :

„ ; daarbij moeten tevens zooveel mogelijk uitdrukkelijk worden opgegeven de redenen van wetenschap."

24. Het eerste lid van artikel 145 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt :

„De Minister van Justitie is bevoegd een persoon, tot wederopzegging toe, aan te stellen tot vervanger van een Commissaris van politie bij diens verhindering of ontstentenis."

Het tweede lid van genoemd artikel vervalt.

Het bestaande derde lid wordt tweede lid.

25. De artikelen 146 en 147 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden samengevoegd tot één artikel 146.

Na artikel 146 en in dezelfde afdeeling als dit artikel, wordt een nieuw artikel 147 ingelascht, luidende als volgt :

„*Art.* 147. Naar regelen, te stellen bij algemeenen maatregel van bestuur, kan het openbaar ministerie in het belang van het onderzoek in strafzaken de medewerking inroepen van personen en lichamen, welke op het gebied der reclasseering of der kinderbescherming of op dergelijk gebied werkzaam zijn, en aan deze de noodige opdrachten geven."

26. In het eerste lid van artikel 148 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van „belast" gelezen : „meer bepaaldelijk belast".

In het laatste lid van dit artikel wordt de punt vervangen door :

„ ; daarbij moeten tevens zooveel mogelijk uitdrukkelijk worden opgegeven de redenen van wetenschap."

27. In artikel 151 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, onder 2°., wordt in plaats van het woord „verslag" gelezen :

„een met redenen omkleed verslag".

28. Aan het slot van artikel 153 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt de punt vervangen door :

„ ; daarbij moeten tevens zooveel mogelijk uitdrukkelijk worden opgegeven de redenen van wetenschap."

29. Aan artikel 157 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt een nieuw tweede lid toegevoegd, luidende als volgt :

„De militairen der marechaussee beneden den rang van onderofficier, die krachtens artikel 141, n°. 6, belast zijn met de opsporing van strafbare feiten, dienen een en ander in aan den onderofficier van dat wapen, onder wiens rechtstreeksch bevel zij staan."

30. In het eerste lid van artikel 158 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt, in plaats van de woorden „de rijksveldwachters en de gemeenteveldwachters", gelezen :

„de opsporingsambtenaren, bedoeld bij artikel 141, n°. 6,".

31. In artikel 159 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van „157" gelezen :

„157, eerste lid".

32. In het eerste lid van artikel 160 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van de woorden „van dat Wetboek", gelezen :

„van het Tweede Boek van dat Wetboek".

33. In het vijfde lid van artikel 163 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van de woorden „officieren van justitie en hulpofficieren" gelezen : „ambtenaren".

34. In het tweede en derde lid van artikel 168 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt het woord „president" telkens vervangen door : „voorzitter".

35. In het eerste lid van artikel 172 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt de punt vervangen door :

„ ; daarbij moeten tevens zooveel mogelijk uitdrukkelijk worden opgegeven de redenen van wetenschap."

36. Aan artikel 177 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt een tweede lid toegevoegd, luidende als volgt :

„De rechter-commissaris heeft gelijke bevoegdheid als in artikel 147 aan het openbaar ministerie is toegekend."

37. De eerste zin van het tweede lid van artikel 185 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt :

„Op uitnoodiging van den rechter-commissaris of voor zoover deze op een schriftelijk daartoe gedaan verzoek verklaard heeft daartegen geen bezwaar te hebben, kan de officier van justitie de verhooren geheel of gedeeltelijk bijwonen."

38. Het eerste lid van artikel 200 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt :

„De rechter-commissaris doet, zoo dikwijls hij dit noodig oordeelt, den verdachte, zoo deze in verzekerde bewaring is, voor zich verschijnen. Hij kan de dagvaarding van den verdachte die in vrijheid is, bevelen."

39. In het tweede lid van artikel 225 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt de punt vervangen door :

„ , met inachtneming van de huishoudelijke reglementen, en zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden".

40. In het eerste lid van artikel 227 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van het woord : „verslag" gelezen :

„een met redenen omkleed verslag".

41. In artikel 231 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. in het tweede lid wordt in plaats van : „bepaalt, indien het belang van het onderzoek zich daartegen niet verzet," gelezen : „kan, indien het belang van het onderzoek zich daartegen niet verzet, bepalen" ;

2°. na den eersten zin van het derde lid worden ingevoegd twee nieuwe zinnen, luidende als volgt : „Desverlangd wordt aan de deskundigen en aan den verdachte de gelegenheid gegeven om ten overstaan of, voorzoover zulks in het belang van het onderzoek noodzakelijk schijnt, door bemiddeling van den rechter-commissaris een onderhoud te hebben. Ten aanzien van den officier van justitie en den raadsman is daarbij het tweede lid van artikel 193 van overeenkomstige toepassing." ;

3°. de laatste zin van het derde lid wordt vierde lid.

42. In het derde lid van artikel 232 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt na „alsdan" ingevoegd : „onverwijld".

43. In artikel 234 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. in het eerste lid wordt in plaats van : „en 228—230" gelezen : „ , 228—230 en 231, derde en vierde lid," ;

2°. in den eersten zin van het tweede lid wordt in plaats van : „verslag" gelezen : „een met redenen omkleed verslag".

44. In artikel 248 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van „de artikelen 250—252" gelezen :

„artikel 250, eerste lid".

45. In het laatste lid van artikel 260 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van „te dagvaarden" gelezen : „te doen dagvaarden" en wordt „262 en 272" vervanden door : „262, eerste lid, en 272, eerste lid".

46. In het tweede lid van artikel 263 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van „door hem" gelezen : „van zijnentwege".

47. In het laatste lid van artikel 279 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt „308 en 309" vervangen door :

„309 en 310".

48. In het derde lid van artikel 284 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van „door of ten verzoeke van den verdachte" gelezen : „van wege of ten verzoeke van den verdachte".

49. Het derde lid van artikel 285 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering vervalt.

50. In den tweeden zin van artikel 286 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering vervallen de woorden „en derde".

51. Na artikel 286 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden twee nieuwe artikelen ingevoegd, luidende als volgt :

„*Artikel* 286*a*. De getuige moet bij zijne verklaring zooveel mogelijk uitdrukkelijk opgeven zijne redenen van wetenschap.

Art. 286*b*. De rechtbank kan ambtshalve of op het verzet van den officier van justitie of van den verdachte beletten dat aan eenige vraag door den verdachte of diens raadsman of door den officier van justitie gedaan, wordt gevolg gegeven. De officier van justitie en de verdachte zijn bevoegd met betrekking tot eenige vraag opmerkingen te maken, voordat deze beantwoord wordt."

52. In het eerste lid van artikel 294 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt na het onder 1°. voorkomende een nieuwe zinsnede ingevoegd, luidende als volgt :

„2°. dat artikel 286*a* niet van toepassing is."

Het bestaande n°. 2°. wordt 3°.

Na het eerste lid van dit artikel wordt een nieuw tweede lid ingelascht, luidende als volgt :

„De verklaringen en verslagen van deskundigen zijn met redenen omkleed."

Het bestaande tweede lid wordt derde lid.

53. Het vierde lid van artikel 295 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt :

„De voorlezing van stukken kan, tenzij de officier van justitie of de verdachte zich daar-

tegen verzet, worden vervangen door eene mondelinge mededeeling van den korten inhoud door den voorzitter."

54. Het derde lid van artikel 297 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen :

„Artikel 286*b* is van overeenkomstige toepassing."

55. De tweede zin van het eerste lid van artikel 298 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen

„Artikel 286*b* is van overeenkomstige toepassing".

56. Na artikel 298 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt een nieuw artikel ingelascht, luidende als volgt :

„*Art.* 298*a*. Bij het verhoor van den verdachte wordt zooveel mogelijk onderzocht, of zijne verklaring op eigen wetenschap steunt."

57. In artikel 300 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de woorden : „het geheel of gedeelte" vervangen door :

„het geheel of een gedeelte".

58. In artikel 303 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt een nieuw zesde lid ingevoegd, luidende als volgt :

„Bij niet-verschijning van een tolk is artikel 282 van overeenkomstige toepassing."

Het bestaande zesde lid van artikel 303 wordt zevende lid.

59. Na artikel 306 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende als volgt :

„*Art.* 306*a*. De rechtbank heeft gelijke bevoegdheid als in artikel 147 aan het openbaar ministerie is toegekend. Zij oefent die uit hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van den officier van justitie of op verzoek van den verdachte."

60. In het tweede lid van artikel 314 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van : „Artikel 147" gelezen : „Artikel 146, tweede en derde lid,".

61. Artikel 323 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt :

„Het proces-verbaal wordt door den voorzitter of door een der rechters, die over de zaak heeft geoordeeld, en den griffier vastgesteld en zoo spoedig mogelijk na de sluiting van het onderzoek ter terechtzitting en in elk geval binnen den in het eerste lid van artikel 361 vermelden termijn onderteekend. Voorzoover de griffier tot een en ander buiten staat is, geschiedt dit zonder zijne medewerking en wordt van zijne verhindering aan het slot van het proces-verbaal melding gemaakt."

62. In artikel 337 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. in het eerste lid wordt in plaats van „mededeeling" gelezen : „opgave" ;

2°. na het eerste lid wordt een nieuw tweede lid ingelascht, luidende als volgt :

„Zoodanige opgave, elders dan ter terechtzitting gedaan, kan tot het bewijs, dat de verdachte het telastegelegde feit begaan heeft, medewerken, indien daarvan uit eenig wettig bewijsmiddel blijkt." ;

3°. het tweede lid wordt derde lid ; het wordt gelezen als volgt :

„Zijne opgaven kunnen alleen te zijnen aanzien gelden." ;

4°. het derde lid wordt vierde lid ; in dit lid wordt het woord „verklaring" vervangen door : „opgaven".

63. In het eerste lid van artikel 338 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt de komma na het woord „heeft" vervangen door een punt, en vervallen de woorden : „met uitdrukkelijke opgave van de redenen van wetenschap" benevens de daaraanvolgende punt.

64. In artikel 339 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering vervallen na het woord „medegedeeld" de komma benevens de woorden : „met redenen omkleed".

65. In het eerste lid van artikel 340 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. het onder 1°. voorkomende wordt gelezen als volgt :

„beslissingen, in den wettelijken vorm opgemaakt door colleges of personen met rechtspraak belast ;" ;

2°. het onder 2°. voorkomende wordt gelezen als volgt :

„processen-verbaal en andere geschriften, in den wettelijken vorm opgemaakt door colleges en personen, die daartoe bevoegd zijn, en behelzende hunne mededeeling van feiten of omstandigheden, door hen zelf waargenomen of ondervonden ;" ;

3°. onder 4°. vervallen de woorden : „met redenen omkleed".

66. De tweede zinsnede van artikel 346 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, na de woorden : „van den verdachte", wordt gelezen als volgt :

„en over de oplegging van straf of maatregel, bij de wet bepaald."

67. In het tweede lid van artikel 349 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de woorden : „of indien zij beslist, dat die voorwerpen geheel of gedeeltelijk geacht moeten worden voor de door misdrijf verkregene in de plaats te zijn getreden" vervangen door :

„of indien zij beslist, dat de voorwerpen geheel of gedeeltelijk geacht moeten worden daarvoor in de plaats te zijn getreden".

68. Het eerste lid van artikel 355 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt :

„Het vonnis bevat het telastegelegde alsmede den inhoud van de bewijsmiddelen, voor zoover deze tot bewijs daarvan dient."

69. In den aanhef van artikel 362 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van „geheele telastlegging" gelezen :

„de geheele telastlegging".

70. Na den Zesden Titel van het Tweede Boek van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt een nieuwe Titel ingevoegd, luidende als volgt :

„TITEL VI*a*.

Bijzondere bepalingen betreffende het rechtsgeding voor den politierechter.

Art. 362*a*. Indien de Koning bij eene rechtbank eene uit één lid bestaande (enkelvoudige) kamer heeft ingesteld voor de vereenvoudigde behandeling van strafzaken, draagt het lid dier kamer den titel van politierechter.

Op het rechtsgeding voor den politierechter

vinden de voorgaande twee Titels overeenkomstige toepassing, voor zoover in dezen Titel niet anders wordt bepaald, en met dien verstande, dat de politierechter tevens de bevoegdheden bezit, die aan den voorzitter eener meervoudige kamer toekomen.

Art. 362*b*. De gewone terechtzittingen van den politierechter vinden plaats:

bij rechtbanken in gemeenten met 100,000 of meer inwoners zoovele malen, als de Minister van Justitie bepaalt, doch ten minste driemaal in de week;

bij de overige rechtbanken zoovele malen, als de Minister van Justitie bepaalt, doch ten minste eenmaal in de week.

Art. 362*c*. Het rechtsgeding wordt voor den politierechter vervolgd, indien, naar het aanvankelijk oordeel van den vervolgenden ambtenaar, de zaak van eenvoudigen aard is, bepaaldelijk ook ten aanzien van het bewijs en de toepassing der wet, en daarin geen zwaardere hoofdstraf dan gevangenisstraf van een door den Koning te bepalen aantal maanden, ten hoogste zes, dient te worden opgelegd.

Art. 362*d*. De termijn van dagvaarding is ten minste vijf, en, voor zoover betreft rechtbanken in gemeenten met 100,000 of meer inwoners, ten minste drie dagen.

Indien de verdachte overeenkomstig artikel 53 voor den officier van justitie is geleid, kan hij worden gedagvaard om nog op den dag zelven of ter eerstkomende terechtzitting voor den politierechter te verschijnen. Hij kan dan, indien hij is gedagvaard om nog op den dag zelven te verschijnen, ter terechtzitting worden geleid. Artikel 270 blijft in dit geval buiten toepassing.

Art. 362*e*. Tegen eene dagvaarding om te verschijnen op eene terechtzitting van den politierechter kan het bezwaarschrift enkel worden ingediend vóór den aanvang der terechtzitting.

Art. 362*f*. Indien de verdachte overeenkomstig het tweede lid van artikel 362*d* is gedagvaard, behoeft de dagvaarding, met afwijking in zoover van artikel 261, eerste lid, in plaats van eene opgave van het feit, dat te laste wordt gelegd, enkel in te houden eene korte aanduiding van dat feit.

Art. 362*g*. Indien de verdachte overeenkomstig artikel 53 door een opsporingsambtenaar is aangehouden, kunnen getuigen door dien ambtenaar mondeling worden uitgenoodigd om te verschijnen voor den officier van justitie of een zijner hulpofficieren, voor wien de verdachte wordt geleid.

De officier van justitie is bevoegd getuigen, deskundigen en tolken mondeling op te roepen of door een dienaar der openbare macht mondeling te doen oproepen om te verschijnen voor den politierechter.

Art. 362*h*. Indien de dagvaarding enkel inhoudt eene korte aanduiding van het feit, dat te laste wordt gelegd, doet de officier van justitie ter terechtzitting bij de voordracht der zaak mondeling of, na voorlezing, schriftelijk nadere opgave van dat feit. De nadere opgave beantwoordt op straffe van nietigheid aan de korte aanduiding van het feit in de dagvaarding, behoudens verbetering of aanvulling; zij wordt, wat betreft den grondslag voor verdere vervolging, geacht in de dagvaarding te zijn ingelascht.

Op verlangen van den politierechter of van den verdachte wordt de nadere opgave hem op schrift gegeven.

Art. 362*i*. Indien de verdachte bij zijne eerste verschijning op de dagvaarding in het belang zijner verdediging uitstel verzoekt, schorst de politierechter het onderzoek voor een bepaalden tijd.

Art. 362*j*. De politierechter is niet bevoegd tot oplegging van gevangenisstraf van meer dan een door den Koning te bepalen aantal maanden, ten hoogste zes.

Indien de politierechter oordeelt, dat de zaak door eene meervoudige kamer der rechtbank moet worden behandeld, verwijst hij de zaak daarheen.

De zaak wordt alsdan op de bestaande telastlegging voor de meervoudige kamer aanhangig gemaakt bij exploot, vanwege den officier van justitie aan den verdachte beteekend, waarbij de artikelen 260, tweede lid, 263, 264 en 265 van toepassing zijn, en op de gewone wijze vervolgd, met dien verstande, dat de beraadslaging, bedoeld in de artikelen 344 en 346, mede geschiedt naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting van den politierechter, zooals dit volgens het proces-verbaal dier terechtzitting heeft plaats gehad, behalve voor zoover betreft aldaar afgelegde verklaringen van getuigen en deskundigen.

Echter mag voor het bewijs van hetgeen uit den inhoud van het proces-verbaal der terechtzitting van den politierechter blijkt aldaar niet te zijn betwist, gebruik worden gemaakt van de verklaringen van getuigen en deskundigen, zooals zij volgens dat proces-verbaal zijn afgelegd.

Geschiedt de behandeling voor de meervoudige kamer bij verstek, dan mag van die verklaringen ondanks zoodanige betwisting gebruik worden gemaakt.

Indien de politierechter de zaak verwijst naar eene meervoudige kamer der rechtbank, wordt als de dag van de eerste terechtzitting aangemerkt de dag van de eerste terechtzitting van den politierechter.

Art. 362*k*. Indien tegen den verdachte verstek is verleend, zoomede voor zoover door den verdachte en door zijn raadsman, zoo hij dien heeft, verklaard is, dat van bepaaldelijk aangeduide stukken noch de voorlezing, noch de mededeeling van den korten inhoud wordt gewenscht, kan, in plaats der voorlezing van de processen-verbaal, verslagen van deskundigen of andere stukken, vermeld in artikel 295, treden eene op last van den politierechter gedane aanteekening in het proces-verbaal der terechtzitting van de overlegging dier stukken; daarop mag dan ook ten bezware van den verdachte worden acht geslagen.

Art. 362*l*. De politierechter geeft onmiddellijk na de sluiting van het onderzoek op de terechtzitting mondeling vonnis. Dit vonnis wordt in het proces-verbaal der terechtzitting aangeteekend op de wijze, door den Minister van Justitie te bepalen.

In geval van verstek kan de mondelinge uitspraak worden uitgesteld.

Zoodra het proces-verbaal der terechtzitting, waarin het vonnis is aangeteekend, is geteekend, kunnen de verdachte en zijn raadsman daarvan kennis nemen.

Art. 362*m*. De politierechter is bevoegd en op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte verplicht, te bepalen, dat schriftelijk vonnis zal worden gewezen ; in dit geval kan de uitspraak worden uitgesteld.

Art. 362*n*. In de gevallen, waarin de uitspraak wordt uitgesteld, mag zij in geen geval later plaats vinden dan op den zevenden dag na de sluiting van het onderzoek. Artikel 341, laatste lid, is dan van overeenkomstige toepassing.

Indien de politierechter of de plaatsvervanger die over de zaak geoordeeld heeft, tot de uitspraak van het schriftelijk vonnis buiten staat is, geschiedt zij, in het eerste geval door een plaatsvervanger en, in het tweede geval, door den politie-rechter of een anderen plaatsvervanger.

Art. 362*o*. Zoowel de officier van justitie als de verdachte kunnen na de mededeeling, bedoeld bij artikel 360, betreffende het rechtsmiddel, dat tegen het vonnis openstaat, ter terechtzitting van de bevoegdheid om dat rechtsmiddel aan te wenden, afstand doen. Op zijn recht daartoe wordt de verdachte opmerkzaam gemaakt. Van den gedanen afstand geschiedt aanteekening in het procesverbaal der terechtzitting."

71. Artikel 363 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt :

„De gewone terechtzittingen van het kantongerecht vinden plaats :

bij kantongerechten in gemeenten met 100,000 of meer inwoners zoovele malen, als de Minister van Justitie bepaalt, doch ten minste driemaal in de week ;

bij de verdere kantongerechten der eerste klasse zoovele malen, als de Minister van Justitie bepaalt, doch ten minste eenmaal in de week ;

bij de kantongerechten der tweede klasse zoovele malen, als de Minister van Justitie bepaalt, doch ten minste eenmaal in de veertien dagen ;

bij de overige kantongerechten zoovele malen, als de Minister van Justitie bepaalt, doch ten minste eenmaal in de maand."

72. In artikel 365, eerste lid, van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt tusschen : „officier van justitie," en : „voor" ingevoegd : „den kantonrechter gehoord,".

73. In artikel 366 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. in den aanhef van het eerste lid wordt in plaats van : „kan plaats vinden" gelezen : „kan enkel plaats vinden" ;

2°. de aanhef van het tweede lid tot en met de komma, wordt gelezen als volgt :

„Heeft eene onverwijlde uitreiking niet plaats gevonden," ;

3°. in het tweede lid wordt in plaats van : „aangeboden" gelezen : „uitgereikt" ;

4°. in het derde lid wordt in plaats van : „de aangeboden oproeping" gelezen : „eene aangeboden oproeping".

74. In artikel 367 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. tusschen het eerste en tweede lid wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende als volgt :

„Indien de verdachte overeenkomstig artikel 53 is aangehouden, kan hij worden opgeroepen om nog op den dag zelven ter terechtzitting van het kantongerecht te verschijnen. Hij kan dan voor het openbaar ministerie bij het kantongerecht en vervolgens ter terechtzitting worden geleid. Artikel 377 n°. 2 blijft in dit geval buiten toepassing."

2°. in het laatste lid wordt in plaats van : „tweede of derde lid" gelezen : „derde of vierde lid".

3°. aan het laatste lid wordt een tweede zin toegevoegd, luidende als volgt :

„Vrijwillige verschijning van den verdachte op eene oproeping, welke is geschied in strijd met het bepaalde in het eerste lid, dekt de daaraan verbonden nietigheid."

75. In het tweede lid van artikel 368 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van : „aanbieden" gelezen : „uitreiken".

76. Artikel 369 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt :

„Het formulier der oproeping van den verdachte wordt vastgesteld door den Minister van Justitie. Deze is bevoegd nadere voorschriften te geven ter uitvoering van de artikelen 365—368".

77. In den eersten volzin van artikel 370 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering vervalt : „ , aangeboden".

78. Na artikel 370 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden twee nieuwe artikelen ingelascht, luidende als volgt :

„*Art.* 370*a*. In zaken, welke door oproeping op den dag zelven ter terechtzitting aanhangig zijn gemaakt, kunnen getuigen door den ambtenaar, die het feit heeft opgespoord, worden uitgenoodigd om ter terechtzitting van het kantongerecht te verschijnen. De uitnoodiging wordt door een dienaar der openbare macht uitgereikt aan den persoon van den getuige of te zijner woon- of verblijfplaats aan een zijner huisgenooten.

Een dubbel der uitnoodiging wordt bij de processtukken gevoegd.

Indien het openbaar ministerie bij het kantongerecht de oproeping van den verdachte intrekt of oordeelt, dat de zaak op eene latere terechtzitting moet worden aangebracht, geeft het onverwijld, op de wijze door het openbaar ministerie te bepalen, aan de ingevolge dit artikel uitgenoodigde getuigen kennis, dat hunne uitnoodiging wordt ingetrokken.

Het formulier der uitnoodigingen, in dit artikel bedoeld, wordt vastgesteld door den Minister van Justitie. Deze is bevoegd nadere voorschriften te geven ter uitvoering van dit artikel.

Art. 370*b*. Het openbaar ministerie bij het kantongerecht is bevoegd getuigen, deskundigen en tolken mondeling op te roepen of door een dienaar der openbare macht mondeling te doen oproepen om ter terechtzitting van het kantongerecht te verschijnen."

79. Aan artikel 371 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt een nieuw tweede lid toegevoegd, luidende als volgt :

„Voor de toepassing van de artikelen 362 en 378 betreffende het verzet wordt eene oproeping, welke aan den persoon van den verdachte is aangeboden, gelijkgesteld met eene

dagvaarding om ter terechtzitting te verschijnen, welke aan den persoon van den verdachte is beteekend."

80. Artikel 372 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt:

„Indien de zaak aanhangig is gemaakt door oproeping, doet het openbaar ministerie ter terechtzitting bij den aanvang van het onderzoek mondeling of, na voorlezing, schriftelijk nadere opgave van het feit, dat den verdachte wordt ten laste gelegd. De nadere opgave beantwoordt op straffe van nietigheid aan de korte aanduiding van het feit in de oproeping, behoudens verbetering of aanvulling; zij geldt, wat betreft den grondslag voor de verdere vervolging, als dagvaarding.

Op verlangen van den kantonrechter of van den verdachte wordt de nadere opgave hem op schrift gegeven."

81. De aanhef van artikel 373 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, tot en met de komma, wordt gelezen als volgt:

„Indien de verdachte bij zijne eerste verschijning ter terechtzitting aannemelijk maakt dat hij,".

Aan genoemd artikel wordt een nieuw tweede lid toegevoegd, luidende als volgt:

„Indien de verdachte overeenkomstig artikel 367, tweede lid, ter terechtzitting is geleid en bij zijne eerste verschijning aldaar in het belang zijner verdediging uitstel verzoekt, schorst de kantonrechter het onderzoek voor een bepaalden tijd".

82. In het derde lid van artikel 374 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt het woord: „opgenomen" vervangen door: „aangeteekend".

83. Artikel 375 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt:

„De kantonrechter is bevoegd en, op de vordering van het openbaar ministerie of op het verzoek van den verdachte, verplicht te bepalen, dat schriftelijk vonnis zal worden gewezen; in dit geval kan de uitspraak worden uitgesteld."

84. Artikel 376 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt:

„In de gevallen, waarin de uitspraak wordt uitgesteld, mag zij in geen geval later plaats vinden dan op den zevenden dag na de sluiting van het onderzoek. Artikel 341, laatste lid, is dan van overeenkomstige toepassing.

Indien echter de kantonrechter verklaart wegens de ingewikkeldheid der zaak buiten machte te zijn om binnen zeven dagen na de sluiting van het onderzoek vonnis te wijzen, blijft het voorgaande lid buiten toepassing. Van de verklaring geschiedt aanteekening in het proces-verbaal der terechtzitting.

85. In artikel 377 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in den aanhef wordt in plaats van: „de voorafgaande twee Titels" gelezen: „de Vijfde Titel en de Zesde Titel van dit Boek";

2°. in de onder 1°. genoemde bepaling worden de woorden: „ten minste vijf dagen of" vervangen door:

„ten minste vijf, en, voor zoover betreft kantongerechten in gemeenten met 100,000 of meer inwoners, drie, en";

3°. het bestaande n°. 5 wordt n°. 4;

4°. het bestaande n°. 6 wordt n°. 5; in de onder dit n°. voorkomende bepaling wordt de komma na het woord: „verleend" vervanden door:

„zoomede voor zoover door den verdachte en door zijn raadsman, zoo hij dien heeft, verklaard is, dat van bepaaldelijk aangeduide stukken noch de voorlezing, noch de mededeeling van den korten inhoud wordt gewenscht,";

en wordt de punt aan het slot vervangen door:

„; daarop mag dan ook ten bezware van den verdachte worden acht geslagen.".

5°. het bestaande n°. 7 wordt n°. 6; het onder dit nummer voorkomende woord: „opgenomen" wordt vervangen door:

„aangeteekend op de wijze, door den Minister van Justitie te bepalen";

6°. de bestaande nos. 8 en 9 worden achtereenvolgens n°s. 7 en 8;

7°. na het bestaande n°. 9 worden twee nieuwe nummers ingelascht, luidende als volgt:

„9°. Indien de kantonrechter dit in verband met de geringe beteekenis van het feit en de omstandigheden, waaronder het is begaan, raadzaam acht, kan hij in het vonnis bepalen, dat geen straf zal worden toegepast.

10°. De ambtenaar van het openbaar ministerie behoeft bij de uitspraak van het vonnis niet tegenwoordig te zijn.";

8°. het bestaande n°. 10 wordt n°. 11; in dit nummer wordt na het woord: „wordt" ingevoegd:

„, op de wijze door den Minister van Justitie te bepalen,";

9°. na het bestaande n°. 10 wordt een nieuw nummer ingelascht, luidende als volgt:

„12°. Zoowel het openbaar ministerie als de verdachte kunnen na de mededeeling, bedoeld bij art. 360, betreffende het rechtsmiddel, dat tegen het vonnis openstaat, ter terechtzitting van de bevoegdheid om dat rechtsmiddel aan te wenden afstand doen. Op zijn recht daartoe wordt de verdachte opmerkzaam gemaakt. Van den gedanen afstand geschiedt aanteekening in het proces-verbaal der terechtzitting."

86. In den eersten zin van het eerste lid van artikel 378 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de woorden: „binnen driemaal vier en twintig uren" vervangen door de woorden:

„binnen tien dagen".

87. Aan het eerste lid van artikel 380 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt toegevoegd een derde volzin luidende: „In zaken waarvan de rechtbank kennis neemt, wordt, naar gelang de uitspraak is gedaan door eene meervoudige kamer, een politierechter of een kinderrechter, als de eerste gewone terechtzitting aangemerkt de zoodanige terechtzitting van eene meervoudige kamer, een politierechter of een kinderrechter."

88. In het eerste lid van artikel 382 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van: „den Zesden of Zevenden Titel" gelezen: „den Zesden, Zesden (A) of Zevenden Titel".

89. In artikel 391 van het nieuwe Wetboek

van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. in het eerste lid wordt in plaats van : „Binnen acht dagen" gelezen : „Zoo mogelijk binnen acht dagen" ;

2°. in het derde lid wordt in plaats van „262" gelezen : „262, eerste lid".

90. In het tweede lid van artikel 392 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden tusschen „zich" en „in het geding" ingevoegd de woorden : „in eersten aanleg".

91. In artikel 394 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van „269" gelezen : „268, tweede lid, 269".

92. Artikel 404 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, onder 1°., wordt gelezen als volgt :

„1°. dat mede van overeenkomstige toepassing zijn de bepalingen van artikel 377, n°. 2, n°. 4, n°. 8, n°. 9 en n°. 12 ;".

93. Na artikel 404 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende als volgt :

„*Artikel* 404*a*. Wanneer de rechtbank bevindt, dat het feit reeds in eersten aanleg tot hare kennisneming behoort, doet zij de zaak zelve af.

Haar vonnis is in dit geval vatbaar voor hooger beroep.".

94. In het tweede lid van artikel 418 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van : „president" gelezen : „voorzitter".

95. In den eersten zin van het eerste lid van artikel 439 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering vervallen aan het slot de woorden : „ , of straf of maatregel mag worden opgelegd, zoo die in die arresten of vonnissen niet was uitgesproken".

96. In het derde lid van artikel 454 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering vervallen aan het slot de woorden : „ , of straf of maatregel mag worden opgelegd, zoo die in dat arrest of vonnis niet was uitgesproken".

97. In het eerste lid van artikel 459 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de woorden : „Indien na de vernietiging van het gewijsde straf of maatregel niet wordt opgelegd" vervangen door :

„Indien na de vernietiging van het gewijsde geen straf of maatregel of wel de maatregel, bedoeld bij artikel 37, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht, wordt opgelegd".

98. In het tweede lid van artikel 460 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van „met welker" gelezen : „met welks".

99. In het tweede lid van artikel 461 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt het woord „toepassing" vervangen door : „overeenkomstige toepassing", en wordt in plaats van den tweeden volzin gelezen : „Onder ambtsmisdrijven en ambtsovertredingen worden hier begrepen strafbare feiten begaan onder eene der verzwarende omstandigheden, omschreven in artikel 44 van het Wetboek van Strafrecht."

100. Na artikel 464 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de volgende artikelen ingelascht :

„*Art.* 464*a*. Bij elke rechtbank is de enkelvoudige kamer voor de behandeling van burgerlijke kinderzaken (kinderrechter) tevens belast met de behandeling van kinder-strafzaken.

Het rechtsgeding, uitsluitend betreffende minderjarige verdachten, die op den dag van de eerste terechtzitting den leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt, wordt in eersten aanleg voor den kinderrechter vervolgd, tenzij, naar het aanvankelijk oordeel van den vervolgenden ambtenaar en den kinderrechter, in de zaak een zwaardere hoofdstraf dan gevangenisstraf van een door den Koning te bepalen aantal maanden, ten hoogste zes, dient te worden opgelegd of wegens de ingewikkeldheid der zaak behandeling door de meervoudige kamer de voorkeur verdient.

Art. 464*b*. Indien de officier van justitie in zaken, uitsluitend betreffende minderjarige verdachten, die vóór het begaan van het feit den leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt, voorwaardelijk van vervolging wenscht af te zien, op gronden, aan het algemeen belang ontleend, behoeft hij daartoe de machtiging van den kinderrechter. Wenscht de officier van justitie in die zaken onvoorwaardelijk van vervolging af te zien, op gronden aan het algemeen belang ontleend, dan wint hij daaromtrent het gevoelen in van den kinderrechter."

101. In artikel 467 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering vervalt in het derde lid de tweede zin en wordt de punt aan het slot van den eersten zin vervangen door de woorden : „ , en evenmin ten aanzien van ouders of voogd in geval van oproeping overeenkomstig artikel 366."

102. Na artikel 467 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt het volgende arikel ingelascht :

„*Art.* 467*a*. Met het gerechtelijk vooronderzoek in zaken, uitsluitend betreffende minderjarige verdachten, die tijdens hunne eerste oproeping voor den rechter den leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt, is vóór den aanvang van het onderzoek ter terechtzitting in eersten aanleg de kinderrechter belast.

De kinderrechter, in zaken, als bij het voorgaande lid bedoeld, het gerechtelijk vooronderzoek instellende, wordt in zoover als rechter-commissaris, belast met het gerechtelijk vooronderzoek, aangemerkt."

103. Na artikel 475 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de volgende artikelen ingelascht :

„*Art.* 475*a*. Op het rechtsgeding voor den kinderrechter vinden de bepalingen betreffende het rechtsgeding voor den politierechter overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 362*a*, eerste lid, 362*c* en 362*n*, eerste lid.

Indien de kinderrechter als rechter-commissaris de zaak heeft onderzocht, blijft artikel 268, eerste lid, in zoover buiten toepassing.

Art. 475*b*. In zaken, welke voor eene meervoudige kamer der rechtbank worden vervolgd en minderjarige verdachten betreffen, die op den dag van de eerste terechtzitting den leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt, neemt de kinderrechter aan het onderzoek ter terechtzitting deel. Artikel 475*a*, laatste lid, is van toepassing."

104. In artikel 476 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het tweede lid wordt tusschen de twee volzinnen, waaruit dit lid bestaat, ingevoegd een nieuwe volzin luidende: „Indien de zaak door oproeping van zoodanigen minderjarige aanhangig is gemaakt, geschiedt de oproeping van zijn ouders of van zijn voogd en, zoo noodig, de intrekking daarvan met overeenkomstige toepassing van artikel 370*a*; in de oproeping wordt de korte aanduiding van het strafbare feit opgenomen."

2°. in het tweede lid wordt in den laatsten volzin in plaats van „zij tegenwoordig zijn" gelezen: „de ouders of de voogd tegenwoordig zijn".

3°. in het derde lid wordt in plaats van „de rechtbank" gelezen: „het gerecht".

105. Na artikel 476 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende als volgt:

„*Art.* 476*a*. Het gerecht kan, hetzij ambtshalve of op vordering van het openbaar ministerie mits in deze gevallen de raadsman zich daartegen niet verzet, hetzij op verzoek van den raadsman zelven, bepalen, dat vragen betreffende de eigenschappen of omstandigheden van een minderjarigen verdachte, die op den dag van de eerste terechtzitting den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, buiten diens tegenwoordigheid zullen worden gesteld en behandeld en dat het openbaar ministerie of de raadsman buiten tegenwoordigheid van zoodanigen verdachte het woord zal voeren. De zakelijke inhoud van een en ander wordt in elk geval aan den verdachte medegedeeld."

106. In artikel 480 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het eerste lid vervallen de woorden „indien deze in eene mondelinge vermaning bestaat," en worden de woorden „den voorzitter van het college dat de veroordeeling heeft uitgesproken, of, indien dit uit meer dan eene kamer bestaat," vervangen door: „of";

2°. het bestaande vijfde lid wordt vervangen door een nieuw lid, luidende als volgt:

„Indien de verdachte bij de uitspraak van de veroordeeling aanwezig is, kan de tenuitvoerlegging van de straf van berisping bij voorraad plaats vinden. In dit geval geschiedt daarvan aanteekening in het proces-verbaal der terechtzitting en blijft het voorgaande lid buiten toepassing."

107. In het eerste lid van artikel 505 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van „binnen driemaal vier en twintig uren" gelezen: „binnen tien dagen".

108. Artikel 511 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt:

„Toepassing van lijfsdwang of beslag op goederen ter uitvoering van een arrest of vonnis geschiedt in naam van het bestuur der belastingen en met inachtneming van de vormen te dien aanzien voorgeschreven bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, met dien verstande dat, waar het een mondeling vonnis geldt, een en ander geschiedt uit kracht van eene mededeeling van den griffier, houdende afschrift van de aanteekening van het vonnis, vermeldende dengene tegen wien en den rechter door wien het is gewezen, en dragende aan het hoofd de woorden: „In naam des Konings"."

109. Aan het Vierde Boek van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt na titel VII een nieuwe titel toegevoegd, luidende als volgt:

„TITEL VIII.

Bijzondere bepalingen omtrent opsporing van feiten, strafbaar gesteld bij het Wetboek van Strafrecht.

Art. 522*a*. In geval van een strafbaar feit als omschreven in de artikelen 92—96, 97*a*, 240, 240*bis*, 248*bis*, 248*ter*, 250, 250*bis*, 250*ter*, 251*bis*, 254*bis*, 451*bis*, 451*ter* of 451*quater* van het Wetboek van Strafrecht, zijn de in artikel 141 bedoelde ambtenaren te allen tijde bevoegd ter inbeslagneming de uitlevering te vorderen van alle voor inbeslagneming vatbare voorwerpen.

Zij hebben te allen tijde vrijen toegang tot alle plaatsen, waar redelijkerwijs vermoed kan worden, dat een zoodanig strafbaar feit wordt begaan. De artikelen 120—123 zijn van toepassing.

Art. 522*b*. De in artikel 141 bedoelde ambtenaren, alsmede alle ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie en de marechaussee hebben te allen tijde vrijen toegang tot alle localiteiten en alle plaatsen, waarvan redelijkerwijs kan worden vermoed, dat zij door een goud- of zilversmid, kashouder, horlogemaker, rijwielhandelaar, uitdrager, opkooper of tagrijn worden gebruikt. Artikel 90*bis* van het Wetboek van Strafrecht, zoomede de artikelen 120—123 van dit Wetboek zijn van toepassing."

110. Aan artikel 524 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt een tweede zin toegevoegd, luidende als volgt: „Indien het een mondeling vonnis geldt, geschiedt de tenuitvoerlegging uit kracht van eene mededeeling van den griffier, houdende afschrift van de aanteekening van het vonnis, vermeldende de beleedigde partij, dengene tegen wien en den rechter door wien het vonnis is gewezen, en dragende aan het hoofd de woorden: „In naam des Konings"."

111. In artikel 526 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het eerste lid wordt het woord „opsporingsambtenaren" vervangen door: „dienaren der openbare macht".

2°. in het derde lid wordt in plaats van: „Artikel 147" gelezen: „Artikel 146, tweede en derde lid,".

112. In het laatste lid van artikel 533 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van de woorden: „vervangende hechtenis" gelezen:

„vervangende straf".

113. De tweede zin van artikel 542 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt:

„Indien door het openbaar ministerie en den veroordeelde afstand is gedaan van de bevoegdheid om rechtsmiddelen aan te wenden, kunnen betaling en uitlevering binnen vier en twintig uren daarna ter griffie geschieden."

114. Artikel 543 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt gelezen als volgt :

„Indien iemand overeenkomstig de bepalingen van artikel 74 van het Wetboek van Strafrecht de vervolging wenscht te voorkomen, zal hij, voorzien van eene schriftelijke machtiging van het openbaar ministerie bij het tot berechting der zaak bevoegde gerecht, binnen den termijn bij die machtiging daartoe bepaald en op de plaats bij die machtiging daartoe aangewezen, welke plaats kan zijn het kantoor van den met de invordering der boeten belasten ambtenaar of de griffie van dat gerecht of van het gerecht, binnen welks rechtsgebied zijne woonplaats of de standplaats van voornoemd openbaar ministerie gelegen is, aan de hem gestelde voorwaarde moeten voldoen."

115. In de inhoudsopgave van het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. na de vermelding van den Zesden Titel van het Tweede Boek wordt het volgende ingelascht :

„TITEL VI*A*.

Bijzondere bepalingen betreffende het rechtsgeding voor den politierechter (artt. 362*a*—362*o*)." ;

2°. onder de vermelding van de Tweede Afdeeling van den Tweeden Titel van het Derde Boek wordt het cijfer : „404" vervangen door : „404—404*a*" ;

3°. onder de vermelding van Titel VIII van het Derde Boek wordt in plaats van : „439" gelezen : „435" en in plaats van : „455", „459" ;

4°. onder de vermelding van het Vierde Boek wordt na de vermelding van Zevenden Titel het volgende ingelascht :

„TITEL VIII.

Bijzondere bepalingen omtrent opsporing van feiten, strafbaar gesteld bij het Wetboek van Strafrecht (artt. 522*a*—522*b*)."

TITEL III.

Afschaffing of wijziging van bestaande wetten.

116. Worden afgeschaft :

1°. het oude Wetboek van Strafvordering ;

2°. de artikelen 73 en 109 der wet op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie ;

3°. de wet van 22 Mei 1873 (*Staatsblad* n°. 67), tot aanvulling van de algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 31), over de heffing der rechten van in-, uit- en doorvoer en van de accijnzen, alsmede van het tonnengeld der zeeschepen ;

4°. hoofdstuk IV der wet van 20 Mei 1911 (*Staatsblad* n°. 130), tot bestrijding van zedeloosheid ;

5°. de artikelen 8, eerste lid, en 9 der wet van 7 Juni 1919 (*Staatsblad* n°. 311), houdende nadere voorzieningen ter bestrijding van heling ;

6°. artikel 8 der wet van 28 Juli 1920 (*Staatsblad* n°. 619), houdende nadere voorzieningen tot bestrijding van revolutionnaire woelingen ;

7°. artikel 4, eerste lid, der wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 64), houdende beginselen en voorschriften omtrent maatregelen ten opzichte van jeugdige personen, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 7 Juni 1924 (*Staatsblad* n°. 275).

117. In de Wet op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. de laatste zinsnede van artikel 13, tweede lid, wordt gelezen als volgt :

„tegen wien ter zake van misdrijf een geregtelijk vooronderzoek is aangevangen." ;

2°. in artikel 65 wordt in plaats van : „in eersten aanleg" gelezen : „in hoogste ressort".

118. In het Wetboek van Strafrecht worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. het laatste lid van artikel 14*i* wordt gelezen als volgt :

„De oproepingen, dagvaardingen en beteekeningen bij dit artikel voorgeschreven, vinden plaats op den voet van de artikelen 550—553 van het Wetboek van Strafvordering" ;

2°. het vierde lid van artikel 14*j* wordt gelezen als volgt :

„De bepalingen van de artikelen 274, 275, 277, 278, 280—284, 285—292, 294—296, 297—307, 311, 315, 316, eerste en tweede lid, 322—325 en 327 van het Wetboek van Strafvordering vinden overeenkomstige toepassing." ;

3°. de aanhef van het laatste lid van artikel 14*k*, tot en met „artikel 144", wordt gelezen als volgt :

„De inhoud der beslissing wordt vanwege het openbaar ministerie onverwijld op den voet van de artikelen 550—552" ;

4°. in het eerste en tweede lid van artikel 27 worden de woorden „voorloopig in verzekerde bewaring" vervangen door :

„in voorloopige hechtenis" ;

5°. in artikel 39*bis a* wordt in plaats van „artikel 61, laatste lid, van het Wetboek van Strafvordering" gelezen : „artikel 467 van het Wetboek van Strafvordering" ;

6°. in de artikelen 53, 54, 418 en 419 worden de woorden „na den rechtsingang" vervangen door :

„nadat tot het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek is overgegaan," ;

7°. in artikel 74 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

a. het eerste lid wordt gelezen : „Het recht tot strafvordering wegens overtredingen waarop naar de wettelijke omschrijving geldboete, hetzij als eenige hoofdstraf, hetzij nevens hechtenis is gesteld, vervalt door vrijwillige voldoening aan de voorwaarde welke de bevoegde ambtenaar van het openbaar ministerie op vóór den aanvang der terechtzitting in te dienen verzoek van den verdachte ter voorkoming van de strafvervolging mocht hebben gesteld" ;

b. in het derde lid wordt tusschen „boete" en „op het feit" ingevoegd : „naar de wettelijke omschrijving" ;

c. in het vierde lid wordt tusschen „Is op de overtreding" en „geene" ingevoegd : „naar de wettelijke omschrijving" en vervallen de woorden : „of beklaagde" ;

d. aan het vijfde lid wordt een tweede zin toegevoegd, luidende als volgt :

„Ten aanzien van de toepassing van de artikelen 14*f* en 14*h* wordt het vervallen volgens het eerste lid van het recht tot strafvordering met eene onherroepelijke veroordeeling gelijkgesteld" ;

e. het zesde lid wordt vervangen door een nieuw lid, luidende als volgt :

„Ten aanzien van een minderjarigen persoon die tijdens het begaan van het feit den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, geldt, bij toepassing van het derde en vierde lid, in afwijking in zoover van het daarin bepaalde, als maximum der boete een bedrag van negentig gulden";

119. In de Wet op de Krijgstucht (wet van 27 April 1903, *Staatsblad* nº. 112, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 5 Juli 1921, *Staatsblad* nº. 841), worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1º. in de artikelen 46, tweede lid, en 65, tweede lid, worden telkens de woorden: „artikel 8 nos. 1—6 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering";

2º. in artikel 68, tweede lid, worden de woorden: „artikel 161, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 284, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering".

120. In de Regtspleging bij de Zeemagt worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1º. artikel 184 nº. 4 wordt gelezen als volgt:

„4º. dat op de behandeling der zaak ter teregtzitting van den Krijgsraad van overeenkomstige toepassing zijn de artikelen 126, 278, 280, 281, 283, 284—286*b*, 288—290, 296—299, 301, 302, 306, 307, 322, 327 en 341, eerste en tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, en met dien verstande, dat hetgeen daarin ten aanzien van de regtbank, den voorzitter, de regters, den officier van justitie, den griffier en den verdachte voorkomt, ook geldt ten aanzien van respectievelijk den Krijgsraad, den President en de leden van den Krijgsraad, den Fiscaal, den Secretaris en den beklaagde en dat het proces-verbaal der teregtzitting door den Secretaris in de notulen van den Krijgsraad wordt opgenomen. De behandeling ter teregtzitting geschiedt overigens overeenkomstig de voorschriften van dit Wetboek.";

2º. in het tweede lid van artikel 242 worden de woorden: „artikel 8, 1º. en 7º., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141, 6º. en 142 van het Wetboek van Strafvordering".

In de Regtspleging bij de Landmagt worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1º. artikel 179 nº. 4 wordt gelezen als volgt:

„4º. dat op de behandeling der zaak ter teregtzitting van den Krijgsraad van overeenkomstige toepassing zijn de artikelen 126, 278, 280, 281, 283, 284—286*b*, 288—290, 296—299, 301, 302, 306, 307, 322, 327 en 341, eerste en tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, en met dien verstande, dat hetgeen daarin ten aanzien van de regtbank, den voorzitter, de regters, den officier van justitie, den griffier en den verdachte voorkomt, ook geldt ten aanzien van respectievelijk den Krijgsraad, den President en de leden van den Krijgsraad, den Auditeur-Militair, den Secretaris en den beklaagde en dat het proces-verbaal der teregtzitting door den Secretaris in de notulen van den Krijgsraad wordt opgenomen. De behandeling ter teregtzitting geschiedt overigens overeenkomstig de voorschriften van dit Wetboek.";

2º. in het tweede lid van artikel 274 worden de woorden: „artikel 8, 1º. en 7º., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141, 6º. en 142 van het Wetboek van Strafvordering".

121. In de Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* nº. 38), over de heffing der rechten van in-, uit- en doorvoer en van de accijnzen, alsmede van het tonnegeld der zeeschepen, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 20 December 1924 (*Staatsblad* nº. 568), vervalt artikel 239.

122. In de wet van 9 Juli 1842 (*Staatsblad* nº. 20), op het Notarisambt, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 4 April 1924 (*Staatsblad* nº. 169), worden in het tweede lid van artikel 54 de woorden: „van den 16den titel van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „van den eersten titel van het Vijfde Boek van het Wetboek van Strafvordering".

123. In de wet van 5 Augustus 1850 (*Staatsblad* nº. 45), tot regeling van het regt van onderzoek (enquête), gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 10 Augustus 1918 (*Staatsblad* nº. 514), wordt in het tweede lid van artikel 10 in plaats van: „van den 16den titel van het Wetboek van Strafvordering" gelezen: „van den eersten titel van het Vijfde Boek van het Wetboek van Strafvordering".

124. In de Gemeentewet (wet van 29 Juni 1851, *Staatsblad* nº. 85, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 23 Juni 1923, *Staatsblad* nº. 294) wordt in artikel 273 in plaats van: „artikel 8, nos. 1—4 en 6" gelezen: „artikel 141, nos. 1 en 3—6".

125. In de wet van 10 September 1853 (*Staatsblad* nº. 102), tot regeling van het toezigt op de onderscheiden kerkgenootschappen, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij artikel 16 der wet van 15 April 1896 (*Staatsblad* nº. 70), wordt het slot van artikel 10, tweede lid, van de woorden af „in de gevallen", gelezen als volgt: „in het geval, voorzien bij artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering".

126. In de wet van 28 Mei 1869 (*Staatsblad* nº. 96), betreffelijk de afgifte van zeebrieven en vergunningen tot het voeren der Nederlandsche vlag, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 17 Juli 1911 (*Staatsblad* nº. 213), wordt in het eerste lid van artikel 23 de tweede zin gelezen als volgt: „De aldus opgemaakte processen-verbaal gelden als wettig bewijsmiddel der daarin geconstateerde overtredingen, mits zij voldoen aan de voorschriften van artikel 153 van het Wetboek van Strafvordering, met dien verstande, dat, ingeval zij zijn opgemaakt door een consulair ambtenaar, zij bevestigd kunnen worden door zijn daarin opgenomen schriftelijken eed (belofte)."

127. In de wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* nº. 61), houdende wijziging en aanvulling der wetten omtrent de heffing en de verzekering der in- en uitgaande rechten en accijnzen, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 18 Juli 1911 (*Staatsblad* nº. 247), worden in artikel 11 de woorden: „artt. 236, 237 en 239" vervangen door: „artt. 236 en 237".

128. In de Consulaire wet (wet van 25 Juli 1871, *Staatsblad* nº. 91, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 23 Februari 1918, *Staatsblad* nº. 124), worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1º. in het eerste lid van artikel 103 wordt in plaats van de woorden: „krachtens een bevel-

schrift, waarbij", gelezen : „krachtens een bevelschrift, waarbij, wanneer er termen tot verdere vervolging bestaan" ;

en vervallen de woorden :

„1°. wanneer dit noodig schijnt, eene nadere instructie wordt gelast ; of" ;

en worden de bestaande nos. 2 en 3, nos. 1 en 2 ;

2°. in artikel 104 worden de woorden : „derde nommer" vervangen door : „tweede nommer" ;

3°. in artikel 127 worden de woorden : „art. 103, 2°.," vervangen door : „art. 103, 1°.," ;

4°. de punt aan het slot van artikel 148 wordt vervangen door de woorden :

„ ; met dien verstande, dat de beraadslaging steeds mede mag geschieden naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting in eersten aanleg, zooals dit volgens het proces-verbaal dier terechtzitting heeft plaats gehad" ;

5°. in het lid van artikel 153 worden de woorden : „gehandeld wordt overeenkomstig de Nederlandsche of Nederlandsch-Indische wetgeving" vervangen door : „gehandeld wordt met overeenkomstige toepassing van artikel 250, tweede lid tot en met laatste lid, van het Wetboek van Strafvordering dan wel overeenkomstig de Nederlandsch-Indische wetgeving" ;

6°. in het tweede lid van artikel 156 worden de woorden : „voorziening in cassatie of het verzet" vervangen door : „rechtsmiddelen".

129. In de wet van 18 April 1874 (*Staatsblad* n°. 66), tot vaststelling der tarieven van geregtskosten in strafzaken, waarvan de gewone regter kennis neemt, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 29 Mei 1920 (*Staatsblad* n°. 278), worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. In artikel 2 wordt in plaats van „wordt vereischt" gelezen : „wordt, behoudens het geval van artikel 314 van het Wetboek van Strafvordering, vereischt".

2°. Artikel 5 wordt gelezen als volgt :

„De kosten, bedoeld bij de artikelen 556 en 557 van het Wetboek van Strafvordering, worden, voor zoover zij uit 's Rijks kas worden vergoed, berekend als volgt :

de kosten tot dagvaarding en schadeloosstelling van getuigen of deskundigen en die tot het doen van exploten : op den voet van dit tarief ;

de kosten tot overlegging of afgifte van stukken en die van uitlevering of overbrenging van voorwerpen ingevolge een bevel van den rechter-commissaris of van den officier van justitie : op den voet als bij dit tarief voor vervoer van stukken van overtuiging is vastgesteld en, voor zoover andere kosten dan van vervoer betreft, op den voet van de werkelijke gedane uitgaven, voor zoover die als redelijk zijn aan te merken ;

de reiskosten op den voet als bij dit tarief voor reiskosten van getuigen is vastgesteld."

130. In de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67), tot regeling van den dienst en het gebruik der spoorwegen, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 23 Juni 1923 (*Staatsblad* n°. 285), worden in artikel 72 de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. in het eerste lid worden de woorden : „art. 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „art. 141 van het Wetboek van Strafvordering" ;

2°. het laatste lid vervalt.

131. In de wet van 28 Juni 1876 (*Staatsblad* n°. 150), houdende maatregelen tegen het gevaar hetwelk door den in-, door- en vervoer van vergiftige stoffen kan ontstaan, wordt in artikel 4 in plaats van de woorden : „art. 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen : „in art. 141 van het Wetboek van Strafvordering".

132. In de Drankwet (wet van 28 Juni 1881, *Staatsblad* n°. 97, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 22 December 1922, *Staatsblad* n°. 697) worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. in artikel 50, 2., vervallen de woorden : „of de opgelegde boete is betaald" ;

2°. in artikel 51, 3., vervallen de woorden : „of de opgelegde boete is betaald" ;

3°. in artikel 54, 1., worden de woorden : „art. 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „art. 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden : „marechaussee en alle".

133. In de wet van 7 December 1883 (*Staatsblad* n°. 202), ter uitvoering van de op 6 Mei 1882 te 's-Gravenhage gesloten internationale overeenkomst tot regeling van de politie op de visscherij in de Noordzee buiten de territoriale wateren, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 31 December 1887 (*Staatsblad* n°. 265), wordt in artikel 11 in plaats van de woorden : „in artikel 401 van het Wetboek van Strafvordering gesteld" gelezen : „in artikel 153, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering gesteld".

134. In de wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), houdende buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 954), worden in het eerste lid van artikel 6 de woorden : „art. 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „art. 141 van het Wetboek van Strafvordering".

135. In de wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 81), houdende nadere bepalingen omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere licht ontvlambare of ontplofbare stoffen, wordt in artikel 8, zooals dat luidt krachtens artikel 2 der wet van 31 December 1887 (*Staatsblad* n°. 265), in plaats van de woorden : „art. 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen : „art. 141 van het Wetboek van Strafvordering".

136. In de wet van 23 Juli 1885 (*Staatsblad* n°. 142), tot regeling der Staatsloterij, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 16 April 1920 (*Staatsblad* n°. 190), wordt in artikel 21 in plaats van de woorden : „art. 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen : „art. 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden : „marechaussee en alle".

137. In de wet van 26 October 1889 (*Staatsblad* n°. 135), tot vaststelling van bepalingen tegen het visschen door opvarenden van vreemde vaartuigen in de territoriale wateren van het Rijk, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°. artikel 8, tweede lid, wordt gelezen als volgt : „Tot de kennisneming daarvan is bevoegd het kantongerecht, tot welks rechts-

gebied de haven behoort waar het schip werd opgebracht.";

2°. in artikel 8, derde lid, worden de woorden: „artt. 22 en 24*bis* van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artt. 3 en 5 van het Wetboek van Strafvordering".

138. In de wet van 21 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 127), tot verzekering van de toepassing van bij de Wet bevolen of toegelaten vrijheidsbeneming, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in artikel 5 onder 2°. vervalt het woord „openbaren";

2°. in artikel 5 onder 3°. vervalt het woord „openbare";

3°. na artikel 7 wordt een nieuw artikel toegevoegd, luidende als volgt:

„*Art.* 8. Deze wet is niet van toepassing in burgerlijke strafzaken."

139. In de wet van 15 April 1891 (*Staatsblad* n°. 84), houdende bepalingen ter uitvoering van de op 16 November 1887 te 's-Gravenhage gesloten internationale overeenkomst, strekkende tot het tegengaan der misbruiken, voortvloeiende uit den verkoop van sterken drank onder de visschers op de Noordzee, buiten de territoriale wateren, goedgekeurd bij de wet van 7 Augustus 1888 (*Staatsblad* n°. 123) en tot het tegengaan van soortgelijke misbruiken in de territoriale wateren des Rijks, gewijzigd bij de wet van 30 December 1893 (*Staatsblad* n°. 262) worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

1°. in artikel 16 wordt in plaats van de woorden: „in art. 401 van het Wetboek van Strafvordering gesteld" gelezen: „in artikel 153, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering gesteld";

2°. in artikel 21, tweede lid, wordt in plaats van de woorden: „het bepaalde in de vierde afdeeling van den eersten titel van het Wetboek van Strafvordering, dat met de vervolging van de overtreding is belast de ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht" gelezen: „het bepaalde in de tweede afdeeling van den eersten titel van het eerste boek van het Wetboek van Strafvordering, dat tot de kennisneming van de overtreding is bevoegd het kantongerecht".

140. In de Postwet (*Staatsblad* 1919, n°. 543) (wet van 15 April 1891, *Staatsblad* n°. 87, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 20 December 1924, *Staatsblad* n°. 562) worden in het eerste lid van artikel 31 de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering."

141. In de wet van 20 April 1895 (*Staatsblad* n°. 71), tot regeling van het bakenwezen op openbare wateren, worden in artikel 6 de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering".

142. In de Veiligheidswet (wet van 20 Juli 1895, *Staatsblad* n°. 137, waarvan de tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 2 Juli 1915, *Staatsblad* n°. 304, en gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 4 December 1920, *Staatsblad* n°. 861) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het eerste lid van artikel 21 worden de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee, alle";

2°. in het tweede lid van artikel 22 worden de woorden: „De veld- en boschwachters, de beambten der marechaussee, niet zijnde hulpofficier van justitie, en de ambtenaren" vervangen door: „De beambten der marechaussee, niet zijnde hulpofficier van justitie, de veld- en boschwachters en de andere ambtenaren".

143. In de wet van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72), tot regeling der personeele belasting, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 20 Juni 1924 (*Staatsblad* n°. 306), worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het eerste lid van artikel 74 worden de woorden: „art. 8, nos. 1°. tot en met 4°. en 6°., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „art. 141, nos. 1 en 3 tot en met 6, van het Wetboek van Strafvordering";

2°. in het tweede lid van artikel 74 wordt in plaats van de woorden: „bij art. 144" gelezen: „bij de artikelen 551 en 552";

3°. in artikel 75 worden de woorden: „artikel 141, 2°., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „den zesden titel van het vierde boek van het Wetboek van Strafvordering";

4°. in plaats van de punt aan het slot van artikel 76 wordt gelezen: „onverminderd zijn recht om overeenkomstig artikel 74, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht de vervolging te voorkomen.";

5°. in artikel 77 vervallen de woorden: „of daaraan door den veroordeelde vrijwillig is voldaan" en wordt in plaats van de woorden: „artikel 74" gelezen: „artikel 74, vierde lid,".

144. In de Kieswet (wet van 7 September 1896, *Staatsblad* n°. 154, waarvan de tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 2 Februari 1922, *Staatsblad* n°. 37, en gelijk die daarna alsnog is gewijzigd, laatstelijk bij de wet van 23 Juni 1923, *Staatsblad* n°. 294) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het tweede lid van artikel 150 vervallen de woorden: „of de deswege opgelegde geldboete vrijwillig is betaald,";

2°. in het laatste lid van artikel 150 wordt in plaats van „artikel 144" gelezen: „de artikelen 550—552".

145. In de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128), houdende bepalingen ter uitvoering van artikel 187 der Grondwet (Staat van Oorlog en Beleg), gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 5 Juli 1921 (*Staatsblad* n°. 841), worden in artikel 50 de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering".

146. In de Leerplichtwet (wet van 7 Juli 1900, *Staatsblad* n°. 111, waarvan de tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 3 December 1921, *Staatsblad* n°. 1341, en gelijk die daarna alsnog gewijzigd bij de wet van 30 Juni 1924, *Staatsblad* n°. 319) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in artikel 23 § 1, 3° vervallen de woorden: „of de boete vrijwillig heeft betaald";

2°. in artikel 23 § 2 vervallen in het eerste en in het tweede lid, benevens in artikel 24 in het tweede en in het derde lid de volgende

woorden : „of de veroordeelde de boete vrijwillig heeft betaald".

147. In de Boterwet (wet van 9 Juli 1900, *Staatsblad* nº. 112, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 11 Juli 1908, *Staatsblad* nº. 227, en waarvan de tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1908, *Staatsblad* nº. 285) worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1º. in artikel 12 vervallen de tweemaal daarin voorkomende woorden : „of de opgelegde boete betaald is" ;

2º. in artikel 13, 1., worden de woorden : „artikel 8, nº. 1 tot en met 6º., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en wordt in plaats van de woorden : „ , de marechaussee en alle andere" gelezen : „en de" ;

3º. in artikel 24 vervallen de woorden : „of de opgelegde boete betaald is".

148. In de Locaalspoor- en Tramwegwet (wet van 9 Juli 1900, *Staatsblad* nº. 118, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 17 Januari 1918, *Staatsblad* nº. 99, en gelijk die daarna alsnog is gewijzigd, laatstelijk bij de wet van 23 Juni 1923, *Staatsblad* nº. 285) worden in artikel 10 de volgende wijzigingen aangebracht :

1º. in het eerste lid worden de woorden : „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" ;

2º. het laatste lid vervalt.

149. In de Ongevallenwet 1921 (wet van 2 Januari 1901, *Staatsblad* nº. 1, waarvan de tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 28 Juni 1921 (*Staatsblad* nº. 819) en gelijk die daarna alsnog is gewijzigd, laatstelijk bij de wet van 11 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 64) worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1º. in het tweede lid van artikel 69 worden de woorden : „het derde lid van artikel 66 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „artikel 218 van het Wetboek van Strafvordering" ;

2º. in het eerste lid van artikel 105 worden de woorden : „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden : „marechaussee, alle" ;

3º. in het vijfde lid van artikel 105 wordt in plaats van de woorden : „De veld- en boschwachters, de beambten der marechaussee, niet zijnde hulp-officieren van justitie en de ambtenaren" gelezen : „De beambten der marechaussee, niet zijnde hulp-officieren van justitie, de veld- en boschwachters en de andere ambtenaren".

150. In de Muntwet 1901 (wet van 28 Mei 1901, *Staatsblad* nº. 132 tot nadere regeling van het Nederlandsche muntwezen, waarvan de tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 26 November 1912, *Staatsblad* nº. 354, en gelijk die daarna alsnog is gewijzigd, laatstelijk bij de wet van 21 November 1924, *Staatsblad* nº. 525) worden in het tweede lid van artikel 22 de woorden : „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering".

151. In de Phosphorluciferswet 1901 (wet van 28 Mei 1901, *Staatsblad* nº. 133, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 4 Decembe 1920, *Staatsblad* nº. 860) wordt in het eerste lid van artikel 5 in plaats van de woorden : „art. 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen : „art. 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden : „marechaussee en alle".

152. In de Beroepswet (wet van 8 December 1902, *Staatsblad* nº. 208, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 11 Mei 1923, *Staatsblad* nº. 199) worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1º. in het eerste lid van artikel 61 worden aan het slot de woorden : „overeenkomstig artikel 163 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door de woorden : „overeenkomstig artikel 218 van het Wetboek van Strafvordering" ;

2º. in artikel 139 wordt in plaats van de woorden : „artikel 8 Wetboek van Strafvordering" gelezen : „artikel 141 Wetboek van Strafvordering".

153. In de Motor- en Rijwielwet (wet van 10 Februari 1905, *Staatsblad* nº. 69, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 18 Juli 1910, *Staatsblad* nº. 237) worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1º. in het tweede lid van artikel 20 vervallen de woorden : „of de opgelegde boete is betaald" ;

2º. in artikel 21 wordt in plaats van de woorden : „art. 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen : „art. 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden : „marechaussee, alle".

154. In de Caissonwet 1905 (wet van 22 Mei 1905, *Staatsblad* nº. 143, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 4 December 1920, *Staatsblad* nº. 859) worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1º. in het laatste lid van artikel 10 vervallen de woorden : „of de opgelegde boete is betaald" ;

2º. in artikel 11 worden de woorden : „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden : „marechaussee, alle overige" ;

3º. in het tweede lid van artikel 12 wordt in plaats van de woorden : „De veld- en boschwachters, de beambten der marechaussee niet zijnde hulpofficier van justitie en de ambtenaren" gelezen : „De beambten der marechaussee niet zijnde hulpofficier van justitie, de veld- en boschwachters en de andere ambtenaren".

155. In de Loterijwet 1905 (wet van 6 Juni 1905, *Staatsblad* nº. 171, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 19 Maart 1913, *Staatsblad* nº. 106) worden in het eerste lid van artikel 8*bis* de woorden : „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden : „marechaussee en alle andere".

156. In de Visscherijwet (wet van 6 October 1908, *Staatsblad* nº. 311, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 23 September 1921, *Staatsblad* nº. 1100) worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1º. de slotwoorden van artikel 32, *e.*, : „of de opgelegde boete is betaald" vervallen ;

2º. in artikel 34, 2., vervallen de woorden : „of de opgelegde boete is betaald" ;

3°. in artikel 35, 1., worden de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee, alle overige".

157. In de Rivierenwet (wet van 9 November 1908, *Staatsblad* n°. 339) worden in artikel 12 de woorden: „art. 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „art. 141 van het Wetboek van Strafvordering".

158. In de Schepenwet (wet van 1 Juli 1909, *Staatsblad* n°. 219, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 11 Mei 1923, *Staatsblad* n°. 199) wordt in artikel 63 in plaats van de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee, alle".

159. In de Absintwet 1909 (*Staatsblad* n°. 402) vervallen in artikel 3 de woorden: „de marechaussee," en wordt in plaats van de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering".

160. In de Trekhondenwet 1910 (*Staatsblad* n°. 203) wordt in artikel 9 in plaats van de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee en alle".

161. In de Octrooiwet 1910 (*Staatsblad* n°. 313), gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 15 October 1921 (*Staatsblad* n°. 1127), vervallen in artikel 45, 2., de woorden: „of de opgelegde boete is betaald,".

162. In de Pandhuiswet 1910 (*Staatsblad* n°. 321) wordt in het eerste lid van artikel 53 in plaats van de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee en alle".

163. In de Plantenziektenwet (wet van 17 Juli 1911, *Staatsblad* n°. 212, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 4 December 1920, *Staatsblad* n°. 846, en waarvan de tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 5 Januari 1921, *Staatsblad* n°. 4) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in artikel 6 worden de woorden: „artikel 8, 1°. tot en met 6°. van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering"; vervallen de woorden: „*b.* de marechaussee;" en wordt onder *c*, in plaats van de woorden: „alle andere" gelezen „de";

2°. in artikel 11 wordt na de woorden: „der dagvaarding" ingevoegd: „of de oproeping";

164. In de Steenhouwerswet 1921 (wet van 7 October 1911, *Staatsblad* n°. 315, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 11 November 1921, *Staatsblad* n°. 1167, en waarvan de tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 20 December 1921, *Staatsblad* n°. 1366) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in artikel 23 worden de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee, alle";

2°. in artikel 24, 2., worden de woorden: „De veld- en boschwachters, de beambten der marechaussee, niet zijnde hulpofficier van justitie, en andere ambtenaren" vervangen door: „De beambten der marechaussee, niet zijnde hulpofficier van justitie, de veld- en boschwachters en de andere ambtenaren".

165. In de Armenwet (wet van 27 April 1912, *Staatsblad* n°. 165), wordt in artikel 80 in plaats van de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee en alle andere".

166. In de Vogelwet 1912 (wet van 23 September 1912, *Staatsblad* n°. 303), worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het eerste lid van artikel 27 wordt in plaats van de slotwoorden: „of de opgelegde geldboete of het maximum van de bedreigde geldboete betaald hebben." gelezen: „of die de vervolging deswege, overeenkomstig de bepalingen van artikel 74 van het Wetboek van Strafrecht hebben voorkomen.";

2°. in artikel 28 wordt in plaats van de woorden: „of de opgelegde geldboete of het maximum van de bedreigde geldboete betaald heeft" gelezen: „of de vervolging deswege, overeenkomstig de bepalingen van artikel 74 van het Wetboek van Strafrecht heeft voorkomen";

3°. in artikel 34 worden de woorden: „artikel 8, 1°. tot en met 6°. van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering"; vervallen de woorden: „*a.* de marechaussée" en wordt onder *b.* in plaats van de woorden: „alle andere" gelezen: „de";

4°. in het eerste lid van artikel 45 vervallen de woorden: „ , de opgelegde geldboete is betaald".

167. In de Ziektewet (wet van 5 Juni 1913, *Staatsblad* n°. 204) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in artikel 138 (3) worden de woorden: „artikel 163 Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 218 Wetboek van Strafvordering";

2°. artikel 149 vervalt;

3°. in artikel 153 (1) worden de woorden: „artikel 8, 1°—6°. van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee, alle";

4°. in artikel 153 (2) worden de woorden: „artikel 144 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „de artikelen 551 en 552 van het Wetboek van Strafvordering";

5°. in artikel 153 (4) wordt in plaats van de woorden: „De veld- en boschwachters, de beambten der marechaussee, niet zijnde hulpofficieren van Justitie, en de ambtenaren" gelezen: „De beambten der marechaussee, niet zijnde hulp-officieren van Justitie, de veld- en boschwachters en de andere ambtenaren";

6°. in artikel 155 vervallen de woorden: „ , of sedert de wegens dat feit opgelegde boete is betaald".

168. In de Invaliditeitswet (wet van 5 Juni 1913, *Staatsblad* n°. 205, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 30 Augustus 1923, *Staatsblad* n°. 427) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in artikel 27 (1) *a.* worden de woorden: „het derde lid van artikel 66 van het Wetboek

van Strafvordering" vervangen door: „artikel 218 van het Wetboek van Strafvordering";

2°. in artikel 391 (2) vervallen de woorden: „of sedert de wegens dat feit opgelegde boete is betaald,";

3°. in artikel 393 (3) vervallen de woorden: „of sedert de wegens dat feit opgelegde boete is betaald,";

4°. in artikel 401 (2) worden de woorden: „n°. 1 tot en met 6 van artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en wordt in plaats van de woorden: „de marechaussee en alle ambtenaren" gelezen: „en de ambtenaren".

169. In de Nuttige dierenwet 1914 (wet van 22 Juni 1914, *Staatsblad* n°. 262) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in artikel 3 worden de woorden: „artikel 8, 1°. tot en met 6°., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering"; vervallen de woorden: „*a.* de marechaussee;" en wordt onder *b.* in plaats van de woorden: „alle andere" gelezen: „de";

2°. in het eerste lid van artikel 12 vervallen de woorden: „, de opgelegde boete is betaald".

170. In de Stuwadoorswet (wet van 16 October 1914, *Staatsblad* n°. 486) gelijk die is gewijzigd bij de wet van 4 December 1920, *Staatsblad* n°. 862) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in artikel 22, 1., worden na het woord „belast" ingevoegd de woorden: „, behalve de ambtenaren, aangewezen in artikel 141, nos. 1 en 3—6, van het Wetboek van Strafvordering," en vervallen de woorden: „de marechaussee,";

2°. artikel 26 vervalt.

171. In de Wet op de Inkomstenbelasting 1914 (wet van 19 December 1914, *Staatsblad* n°. 563, gelijk die laatstelijk gewijzigd is bij de wet van 2 Juni 1923, *Staatsblad* n°. 242) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het eerste lid van artikel 125 worden de woorden: „art. 8, nos. 1—4 en 6, van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „art. 141, nos. 1 en 3—6, van het Wetboek van Strafvordering";

2°. in het eerste lid van artikel 126 worden de woorden: „art. 141, 2°. van het Wetboek van Strafvordering." vervangen door: „den zesden titel van het vierde boek van het Wetboek van Strafvordering.";

3°. in plaats van de punt aan het slot van artikel 126 wordt gelezen: „, onverminderd zijn recht om overeenkomstig artikel 74, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht de vervolging te voorkomen.";

4°. in het eerste lid van artikel 127 vervallen de woorden: „of daaraan door den veroordeelde vrijwillig is voldaan".

172. In de Zeeongevallenwet 1919 (wet van 8 Mei 1915, *Staatsblad* n°. 214, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 27 Juni 1919, *Staatsblad* n°. 415) wordt in artikel 22 in plaats van de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee, alle".

173. In de wet van 11 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 424), tot toelating in de tegenwoordige buitengewone omstandigheden van voorloopige hechtenis wegens het in artikel 45 der wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) eerstomschreven misdrijf, worden in artikel 1 de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. het eerste lid wordt gelezen als volgt:

„Ten aanzien van personen, verdacht van het in artikel 45 der wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) eerstomschreven misdrijf, is voorlopige hechtenis toegelaten op denzelfden voet, waarop die kan worden toegepast ten aanzien van verdachten van een misdrijf waarop als maximum eene gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld.";

2°. in het derde lid vervallen de woorden: „of beklaagden".

174. In de wet van 9 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 316), houdende verbod om sommige artikelen te laden in of te vervoeren met visschersvaartuigen, wordt in artikel 4 in plaats van de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering".

175. In de wet van 31 December 1915 (*Staatsblad* n°. 533), houdende tijdelijke bepalingen betreffende het vervoer en de nederlage van goederen, gewijzigd bij de wet van 27 Juni 1919 (*Staatsblad* n°. 420), worden in het eerste lid van artikel 15 de woorden: „artikel 8, nos. 1—4 en 6 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141, nos. 1 en 3—6, van het Wetboek van Strafvordering".

176. In de wet van 28 April 1916 (*Staatsblad* n°. 175), houdende voorzieningen ten behoeve der statistiek van den in-, uit- en doorvoer, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 977), worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het eerste lid van artikel 8 worden de woorden: „artikel 141, 2°., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „den zesden titel van het vierde boek van het Wetboek van Strafvordering";

2°. in plaats van de punt aan het slot van artikel 9 wordt gelezen: „, onverminderd zijn recht om overeenkomstig artikel 74, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht de vervolging te voorkomen.".

177. In de Wet op de Oorlogswinstbelasting 1916 (wet van 22 Juni 1916, *Staatsblad* n°. 288, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 19 Mei 1922, *Staatsblad* n°. 327) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het eerste lid van artikel 88 worden de woorden: „artikel 8, onder 1°. tot en met 4° en 6°., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141, nos. 1 en 3 tot en met 6, van het Wetboek van Strafvordering";

2°. in het eerste lid van artikel 89 worden de woorden: „artikel 141, onder 2°. van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „den zesden titel van het vierde boek van het Wetboek van Strafvordering";

3°. in plaats van de punt aan het slot van artikel 89 wordt gelezen: „, onverminderd zijn recht om overeenkomstig artikel 74, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht de vervolging te voorkomen.";

4°. in het eerste lid van artikel 90 vervallen

de woorden : „of daaraan door den veroordeelde vrijwillig is voldaan".

178. In de wet van 18 Augustus 1916 (*Staatsblad* nº. 411), tot heffing van buitengewone belastingen ter gedeeltelijke bestrijding der kosten van den oorlogstoestand, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 11 April 1919 (*Staatsblad* nº. 171), worden in artikel 28 de woorden : „artikel 8, onder 1º. tot en met 4º. en 6º., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „artikel 141, nos. 1 en 3 tot en met 6, van het Wetboek van Strafvordering".

179. In de Distributiewet 1916 (wet van 19 Augustus 1916, *Staatsblad* nº. 416) wordt in artikel 19 in plaats van de woorden : „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen : „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden : „marechaussee, alle".

180. In de Schepenvorderingswet 1917 (wet van 10 Februari 1917, *Staatsblad* nº. 211, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 1 Juni 1918, *Staatsblad* nº. 308) wordt in artikel 9, 1., in plaats van de woorden : „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen : „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden : „marechaussee, alle".

181. In de wet van 22 Februari 1917 (*Staatsblad* nº. 225), tot vaststelling in de tegenwoordige buitengewone omstandigheden van bepalingen in het belang van eene meer afdoende beteugeling van smokkelhandel, wordt artikel 1 gelezen als volgt :

„Ten aanzien van personen, verdacht van eenig misdrijf ingevolge de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* nº. 344), gelijk die is gewijzigd bij de wet van 31 December 1915 (*Staatsblad* nº. 532), of ingevolge de wet van 31 December 1915 (*Staatsblad* nº. 533), is voorloopige hechtenis toegelaten op denzelfden voet, waarop die kan worden toegepast ten aanzien van verdachten van een misdrijf, waarop als maximum eene gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld.

De bepalingen van het Wetboek van Strafvordering ten aanzien van alles wat de voorloopige hechtenis betreft, zijn ten deze van toepassing, met dien verstande, dat de toevoeging van een raadsman alleen geschiedt op den voet van artikel 41, eerste lid onder *b*."

182. In de Registratiewet 1917 (wet van 22 Maart 1917, *Staatsblad* nº. 243, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 11 Mei 1923, *Staatsblad* nº. 200) wordt in artikel 59 in plaats van : „de personen, aangewezen in artikel 8, nommers 1 tot 3, van het Wetboek van Strafvordering", gelezen : „de personen, aangewezen in artikel 141, nommers 3, 5 en 6, van het Wetboek van Strafvordering,".

183. In de Zegelwet 1917 (wet van 22 Maart 1917, *Staatsblad* nº. 244, gelijk die laatstelijk gewijzigd is bij de wet van 24 December 1921, *Staatsblad* nº. 1409) worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1º. in het eerste lid van artikel 84 worden de woorden : „artikel 8 onder 1º. tot en met 4º. en 6º. van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „artikel 141 nos. 1 en 3 tot en met 6, van het Wetboek van Strafvordering" ;

2º. in het laatste lid van artikel 89 wordt in plaats van de woorden : „artikel 141, 1º." gelezen : „artikel 258, eerste lid.".

184. In de wet van 15 December 1917 (*Staatsblad* nº. 703), houdende voorschriften omtrent aanleg en instandhouding van spoorwegen, waarop uitsluitend met beperkte snelheid wordt vervoerd, op wegen niet onder beheer van het Rijk, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 23 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 285) wordt in artikel 9 in plaats van de woorden : „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen : „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden : „marechaussée, alle".

185. In de Mollen-, Egels- en Kikvorschenwet (wet van 15 December 1917, *Staatsblad* nº. 706, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 7 Juni 1919, *Staatsblad* nº. 290) worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1º. in artikel 5 worden de woorden : „artikel 8, 1º. tot en met 6º., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" ; vervallen de woorden : „*a.* de marechaussee ;" en wordt onder *b.* in plaats van de woorden : „alle andere" gelezen : „de" ;

2º. in artikel 14 vervallen de woorden : „ , de opgelegde geldboete is betaald".

186. In de Wet op de dividend- en tantièmebelasting 1917 (wet van 11 Januari 1918, *Staatsblad* nº. 4, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 19 Mei 1922, *Staatsblad* nº. 327) worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1º. in het eerste lid van artikel 45 worden de woorden : „artikel 8, onder 1º. tot en met 4º. en 6º., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „artikel 141, nos. 1 en 3 tot en met 6, van het Wetboek van Strafvordering" ;

2º. in het eerste lid van artikel 46 worden de woorden : „bedoeld bij artikel 141, 2º., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „bedoeld bij den zesden titel van het vierde boek van het Wetboek van Strafvordering" ;

3º. in het tweede lid van artikel 46 wordt in plaats van de punt aan het slot gelezen : „ , onverminderd zijn recht om overeenkomstig artikel 74, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht de vervolging te voorkomen." ;

4º. in het eerste lid van artikel 47 vervallen de woorden : „of daaraan door den veroordeelde vrijwillig is voldaan".

187. In de wet van 12 Januari 1918 (*Staatsblad* nº. 14), tot vaststelling van bepalingen in het belang van den omloop van 's Rijks munten, worden in artikel 7 de woorden : „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden : „marechaussée, alle".

188. In de Paardenwet 1918 (*Staatsblad* nº. 419) worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1º. in artikel 37, eerste lid, worden de woorden : „artikel 8, 1º. tot en met 6º. van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" ; vervallen de woorden : „*a.* de marechaussée ;", en wordt onder *b.* in plaats van de woorden : „alle andere" gelezen : „de" ;

2º. in artikel 42 vervallen de woorden : „of de opgelegde geldboete"

189. In de Wet op de Woonwagens en Woon-

schepen 1918 (*Staatsblad* nº. 492), gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 11 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 198), worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1º. in artikel 12 vervallen onder 4º. en 5º. telkens de woorden: „of de opgelegde geldboete is betaald";

2º. in het eerste lid van artikel 27 worden de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee, alle andere".

190. In de Scheurwet 1918 (*Staatsblad* nº. 503) worden in artikel 18 de woorden: „artikel 8, 1º.—6º., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee, alle".

191. In de Binnenscheepvaartwet 1918 (wet van 7 December 1918, *Staatsblad* nº. 774) wordt in het eerste lid van artikel 9 in plaats van de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering".

192. In de wet van 7 December 1918 (*Staatsblad* nº. 787), tot verzekering van de dienstvaardigheid van spoorwegen, waarop uitsluitend met beperkte snelheid wordt vervoerd, in de buitengewone omstandigheden, wordt in het eerste lid van artikel 3 in plaats van de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee, alle".

193. In de Scheepvaart(-verdrags-)wet (wet van 5 April 1919, *Staatsblad* nº. 151), wordt in artikel 90 in plaats van de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee, alle".

194. In de Vuurwapenwet 1919 (wet van 7 Juni 1919, *Staatsblad* nº. 310) worden in het eerste lid van artikel 14 de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee, alle".

195. In de Speelkaartenwet 1919 (*Staatsblad* nº. 513) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1º. in artikel 27, eerste lid, worden de woorden: „artikel 8, nos. 1—4 en 6, van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141, nos. 1 en 3—6, van het Wetboek van Strafvordering";

2º. in artikel 28, eerste lid, worden de woorden: „artikel 141, 2º., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „den zesden titel van het vierde boek van het Wetboek van Strafvordering";

3º. in plaats van de punt aan het slot van artikel 28 wordt gelezen: „onverminderd zijn recht om overeenkomstig artikel 74, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht de vervolging te voorkomen.".

196. In de Vleeschkeuringswet (*Staatsblad* 1919 nº. 524), gelijk die is gewijzigd bij de wet van 18 Mei 1922 (*Staatsblad* nº. 305), worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1º. in artikel 35, vijfde lid, vervallen de woorden: „of de opgelegde boete is betaald";

2º. in artikel 44 worden de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „de marechaussee".

197. In de Warenwet 1919 (*Staatsblad* nº. 581) worden in artikel 18 de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering"; wordt in plaats van het woord: „alle" gelezen: „de" en vervallen de woorden: „de marechaussee,".

198. In de Opiumwet 1919 (*Staatsblad* nº. 592), worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1º. in artikel 3 worden de woorden: „art. 8, 1º tot en met 4º en 6º van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „art. 141, 1º en 3º tot en met 6º van het Wetboek van Strafvordering";

2º. in artikel 5, 3., vervallen de woorden: „of de opgelegde geldboete is betaald,".

199. In de Nijverheidsonderwijswet (wet van 4 October 1919, *Staatsblad* nº. 593, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 28 Juli 1924, *Staatsblad* nº. 367) vervallen in artikel 8, 1, *a*, en in artikel 51, *g*, de volgende woorden: „of eene hem bij rechterlijke uitspraak ter zake van misdrijf opgelegde geldboete heeft betaald".

200. In de Arbeidswet 1919 (wet van 1 November 1919, *Staatsblad* nº. 624, waarvan de tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 21 Juli 1922, *Staatsblad* nº. 457, en gelijk die daarna alsnog is gewijzigd bij de wet van 21 November 1924, *Staatsblad* nº. 516) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1º. in artikel 84, 1., worden de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee, alle";

2º. in artikel 85, 2., worden de woorden: „De veld- en boschwachters, de beambten der marechaussee, niet zijnde hulpofficier van justitie" vervangen door: „De beambten der marechaussee, niet zijnde hulpofficier van justitie, de veld- en boschwachters".

201. In de Ouderdomswet 1919, (wet van 4 November 1919 *Staatsblad* nº 628, gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 13 Juli 1923, *Staatsblad* nº. 353) wordt in artikel 43 in plaats van de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering"; wordt het woord: „alle" vervangen door: „de" en vervallen de woorden: „en de marechaussee,".

202. In de wet van 10 Januari 1920 (*Staatsblad* nº. 11), houdende nadere voorzieningen betreffende de grensbewaking, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1º. het eerste lid van artikel 7 wordt gelezen als volgt:

„Ten aanzien van personen, verdacht van het in artikel 5 omschreven misdrijf, is voorloopige hechtenis toegelaten op denzelfden voet, waarop die kan worden toegepast ten aanzien van verdachten van een misdrijf, waarop als maximum eene gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld.";

2°. in het derde lid van artikel 7 vervallen de woorden: „of beklaagden";

3°. in het eerste lid van artikel 8 worden de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee, alle".

203. In de Veewet (wet van 26 Maart 1920, *Staatsblad* n°. 153, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 17 Maart 1923, *Staatsblad* n°. 93) worden in artikel 76 de woorden: „artikel 8, 1°. tot en met 6°., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering"; vervallen de woorden: „*b.* de marechaussee" en wordt onder *c.* in plaats van de woorden: „alle andere" gelezen: „de".

204. In de Lager-onderwijswet 1920 (wet van 9 October 1920, *Staatsblad* n°. 778, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 21 Maart 1924, *Staatsblad* n°. 106, en gelijk die daarna alsnog is gewijzigd, laatstelijk bij de wet van 17 Juli 1924, *Staatsblad* n°. 364) worden in artikel 178 de woorden: „artikel 8 onder 1° tot en met 6° van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering".

205. In de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 957), houdende bepalingen tot bestrijding van bedrog in den handel in meststoffen, zaaizaden en veevoeder, worden in artikel 10 de woorden: „artikel 8, 1°. tot en met 6°., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering"; vervallen de woorden: „*b.* de marechaussee:" en wordt onder *c* in plaats van de woorden: „alle andere" gelezen: „de".

206. In de wet van 2 Mei 1921 (*Staatsblad* n°. 702), tot wettelijke bescherming van het diploma voor ziekenverpleging, worden in artikel 9 de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering".

207. In de Tabakswet (*Staatsblad* 1921, n°. 712), gelijk die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 30 December 1924 (*Staatsblad* n°. 588), worden in artikel 79 de woorden: „artikel 8, nos. 1—4 en 6 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141, nos. 1 en 3—6, van het Wetboek van Strafvordering".

208. In de Handelsnaamwet (*Staatsblad* 1921, n°. 842) vervallen in het derde lid van artikel 17 de woorden: „of de daarbij opgelegde geldboete is betaald".

209. In de Dienstplichtwet (wet van 4 Februari 1922, *Staatsblad* n°. 43, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 2 Juli 1923, *Staatsblad* n°. 310) worden in artikel 49 de woorden: „art. 8, onder nos. 1—6, van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „art. 141 van het Wetboek van Strafvordering" en wordt in plaats van: „alle verdere" gelezen: „de".

210. In de wet van 6 Mei 1922 (*Staatsblad* n°. 272), tot toepassing van middelen voor ontsmettings- of zuiveringsdoeleinden, worden in artikel 4 de woorden: „artikel 8, 1°. tot en met 4°. en 6°., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141, 1°. en 3°. tot en met 6°., van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „de marechaussee."

211. In de Boschwet 1922 (wet van 19 Mei 1922, *Staatsblad* n°. 349) worden in artikel 14 de woorden: „artikel 8, 1°. tot en met 6°., van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering"; vervallen de woorden: „*a.* de marechaussee;" en wordt onder *b.* in plaats van de woorden: „alle andere" gelezen: „de".

212. In de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 (wet van 20 Mei 1922, *Staatsblad* n°. 365), gelijk die is gewijzigd bij de wet van 21 Maart 1924 (*Staatsblad* n°. 137) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in artikel 65 (2) worden de woorden: „het derde lid van artikel 66 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 218 van het Wetboek van Strafvordering";

2°. in artikel 114 (1) worden de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden: „marechaussee, alle";

3°. in artikel 114 (4) wordt in plaats van de woorden: „De veld- en boschwachters, de beambten der marechaussee, niet zijnde hulpofficieren van justitie en de ambtenaren" gelezen: „De beambten der marechaussee, niet zijnde hulpofficieren van justitie, de veld- en boschwachters en de andere ambtenaren".

213. In de wet van 22 December 1922 (*Staatsblad* n°. 698), houdende regeling in zake vaststelling van een bouwverbod op gronden langs Rijkswegen, worden in artikel 25 de woorden: „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering"; wordt in plaats van het woord: „alle" gelezen: „de" en vervallen de woorden: „en de marechaussee".

214. In de Jachtwet 1923 (wet van 2 Juli 1923, *Staatsblad* n°. 331, gelijk die is gewijzigd bij de wet van 23 Maart 1925, (*Staatsblad* n°. 82) worden in artikel 43 de woorden: „artikel 8, 1° tot en met 6°, van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering"; vervallen de woorden: „*a.* de marechaussee"; en wordt onder *b* in plaats van de woorden „alle andere" gelezen: „de".

215. In de Rijwielbelastingwet 1924 (*Staatsblad* n°. 306) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het eerste lid van artikel 4 wordt onder litt. *e* vóór „ambtenaren" ingelascht: „marechaussee of";

2°. in het eerste lid van artikel 8 wordt in plaats van de woorden: „art. 141, 2°. van het Wetboek van Strafvordering" gelezen: „den zesden titel van het vierde boek van het Wetboek van Strafvordering";

3°. in het derde lid van artikel 8 worden na „toegelaten" ingelascht de woorden: „, onverminderd zijn recht om overeenkomstig artikel 74, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht de vervolging te voorkomen".

216. In de wet van 28 Juli 1924 (*Staatsblad* n°. 352), tot tijdelijke beperking van den invoer van schoenwerk, worden in artikel 4

de woorden : „artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door : „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering" en vervallen de woorden „marechaussee, alle".

217. In de wet van 20 December 1924 (*Staatsblad* nº. 568), houdende vaststelling eener nieuwe Tariefwet, worden in artikel 40 na „toegelaten" ingelascht de woorden : „ , onverminderd zijn recht om overeenkomstig artikel 74, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht de vervolging te voorkomen".

TITEL IV.

Beginselen, als bedoeld bij de artikelen 62 en 76 van het Wetboek van Strafvordering, met betrekking tot de behandeling der in verzekering of in voorloopige hechtenis gestelde personen, de eischen, waaraan de voor inverzekeringstelling of voorloopige hechtenis bestemde plaatsen moeten voldoen, en de maatregelen, welke in het belang van het onderzoek kunnen worden bevolen.

§ 1. *Inverzekeringstelling.*

218. In verzekering gestelde mannen en vrouwen worden zooveel mogelijk van elkander gescheiden.

219. In verzekering gestelde personen, die in gemeenschap geplaatst zijn, worden zooveel mogelijk gedurende den nacht onderling afgezonderd.

220. De inrichting der plaatsen, voor de inverzekeringstelling bestemd, beantwoordt aan de eischen van een eenvoudig, doch voldoende dag- en nachtverblijf.

221. Met betrekking tot het ondergaan van inverzekeringstelling overeenkomstig artikel 466, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, blijven de artikelen 199—201 buiten toepassing, doch worden, voor zoover noodig, in het bevel voorzieningen getroffen.

222. Maatregelen in het belang van het onderzoek kunnen tijdens het gerechtelijk vooronderzoek door den rechter-commissaris en anders door den officier van justitie ten opzichte van den verdachte worden bevolen. Kan het optreden van den officier van justitie niet worden afgewacht, dan komt de bevoegdheid toe aan den hulpofficier, die de inverzekeringstelling heeft gelast.

De bij het bevel aan te wijzen persoon draagt zorg voor de uitvoering daarvan.

Indien de verdachte tegen eenigen maatregel bezwaar maakt, wordt die niet uitgevoerd, tenzij degene, die den maatregel heeft bevolen, de uitvoering nog tijdens de inverzekeringstelling in het belang van het onderzoek volstrekt noodzakelijk acht.

§ 2. *Voorloopige hechtenis.*

223. Ten aanzien van de behandeling der in eene gevangenis in voorloopige hechtenis gestelde personen en de eischen, waaraan zoodanige plaats moet voldoen, gelden de beginselen der wet van 14 April 1886 (*Staatsblad* nº. 62).

224. Met betrekking tot het ondergaan van voorloopige hechtenis overeenkomstig artikel 466, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, worden, voor zoover noodig, in het bevel voorzieningen getroffen.

225. Maatregelen in het belang van het onderzoek kunnen tijdens het gerechtelijk vooronderzoek door den rechter-commissaris en anders door het openbaar ministerie ten opzichte van den verdachte worden bevolen.

Het bestuur der gevangenis, indien de voorloopige hechtenis aldaar wordt ondergaan, en anders de bij het bevel aan te wijzen persoon, draagt zorg voor de uitvoering der bevelen.

De verdachte kan tegen die bevelen een bezwaarschrift indienen en wel tegen bevelen van den rechter-commissaris tijdens een gerechtelijk vooronderzoek bij de rechtbank en anders bij het rechterlijk college dat tot het geven der in artikel 66 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde bevelen bevoegd is.

Het bevel wordt, in afwachting van de rechterlijke beslissing niet uitgevoerd, tenzij de rechter-commissaris of het openbaar ministerie eene onverwijlde uitvoering in het belang van het onderzoek volstrekt noodzakelijk acht.

TITEL V.

Overgangs- en slotbepalingen.

226. Ter bepaling van de bevoegdheid van den rechter en de wijze van rechtspleging wordt uitsluitend de oude wetgeving toegepast, indien vóór het tijdstip der inwerkingtreding van deze wet :

a. voor zooveel betreft zaken waarvan de militaire rechter kennis neemt, de verwijzing naar den militairen rechter heeft plaats gehad ;

b. voor zooveel betreft andere zaken, hetzij het inwinnen van voorloopige informatiën, hetzij het verleenen van rechtsingang is gevorderd, hetzij voor de eerste maal rauwelijks voor de openbare terechtzitting is gedagvaard.

227. Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip, met uitzondering echter van artikel 2, hetwelk in werking treedt met ingang van den dag volgende op dien der afkondiging van deze wet.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 29 *Juli* 1925.)

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende wijziging der wet van 26 Maart 1920 (*Staatsblad* nº. 148), verbeterd bij de wet van 4 December 1920 (*Staatsblad* nº. 864). S. 309.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het, gelet op het zich steeds meer en meer uitbreidend verkeer in de lucht, gewenscht is de termijnen zooals die zijn vastgesteld in de artikelen 523, 526 en 549 van het Burgerlijk Wetboek te verkorten ten opzichte van hen, die bij vermoedelijke of bekende ongevallen, aan luchtvaartuigen overkomen, zijn vermist, zulks door de wet van 26 Maart 1920 (*Staatsblad* nº. 148) op luchtvaartuigen toepasselijk te verklaren ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. De wet van 26 Maart 1920, *Staatsblad* nº. 148, verbeterd bij de wet van 4 December 1920, *Staatsblad* nº. 864, ondergaat de navolgende wijzigingen :

1. In artikel 1 wordt tusschen het eerste en tweede lid ingevoegd een nieuw lid, luidende : „Onder vaartuig is ook begrepen een lucht-

vaartuig", en worden in de eerste zinsnede van het tweede lid tusschen de woorden „in zee steken" en „van het vaartuig" ingevoegd de woorden „of opstijgen".

2. Aan artikel 3 wordt toegevoegd een nieuw derde lid, luidende:

„Met betrekking tot luchtvaartuigen is te dezen aanzien beslissend de dag, waarop in werking is getreden de wet, krachtens welke onder vaartuigen, in deze wet bedoeld, ook luchtvaartuigen zijn begrepen."

Art. II. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 13 *Juli* 1925.)

———

29 *Juni* 1925. WET, houdende naturalisatie van L. Aberlé en 19 anderen. S. 310.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat Louis Aberlé en 19 anderen aan Ons een verzoek om naturalisatie hebben ingediend, met overlegging van de bewijsstukken, bedoeld in art. 3 der wet van 12 December 1892 ((*Staatsblad* nº. 268), op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 955);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

1º. Louis Aberlé, geboren te *Rotterdam* (*Zuidholland*) den 27 October 1901, procuratiehouder, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

2º. Rene Leon Aberlé, geboren te *Straatsburg* (*Elzas*) den 23 September 1875, procuratiehouder, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

3º. Henriette Johanna Balzer, weduwe van *Gerardus Joosten*, geboren te *Duisburg-Ruhrort* (*Pruisen*) den 28 Februari 1872, zonder beroep, wonende te *Duisburg* (*Pruisen*);

4º. Aleida Johanna Boers, weduwe van Hubertus van Halt, geboren te *Emmerik* (*Pruisen*) den 22 November 1864, zonder beroep, wonende te *Emmerik* (*Pruisen*);

5º. Margareta Hubertina Dauzenberg, weduwe van Pieter Hubertus Steijnebrugh, geboren te *Burtscheid-Aken* (*Pruisen*) den 13 April 1859, zonder beroep, wonende te *Aken* (*Pruisen*);

6º. Theodora Maria van Dongen, geboren te *Ruhrort* (*Pruisen*) den 24 Maart 1882, zonder beroep, wonende te *Duisburg-Ruhrort* (*Pruisen*);

7º. Ludwig Drillich, geboren te *Brody* (*Polen*) den 4 Mei 1899, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*,

8º. Johanna Maria Helene Frank, weduwe van Arnold Wilhelm de Haar, geboren te *Düsseldorf* (*Pruisen*) den 30 Mei 1878, zonder beroep, wonende te *Ratingen* (*Pruisen*);

9º. Matthias Gülpers, geboren te *Forst-Eilendorf* (*Pruisen*) den 23 Augustus 1882, portier, wonende te *Aken* (*Pruisen*);

10º. Philippe Jacques Hulsen, geboren te *Sint Pietersvoeren* (*België*) den 27 September 1863, fabrieksarbeider, wonende te *Aken* (*Pruisen*);

11º. Paul Josef Jaffé, geboren te *Frankfort aan den Main* (*Pruisen*) den 22 Juli 1889, procuratiehouder, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

12º. Nicolas Josef Mertens, geboren te *Lemiers*, gemeente *Laurensberg* (*Pruisen*) den 30 Augustus 1879, schoorsteenbouwer, wonende te *Aken* (*Pruisen*);

13º. Hubert Gerhard Meyers, geboren te *Aken* (*Pruisen*) den 8 December 1884, bankbediende, wonende te *Mannheim* (*Baden*);

14º. Lazar Rakower, geboren te *Krakau* (*Polen*) den 25 April 1869, zonder beroep, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

15º. George Schreiber (Schrijver), geboren te *New-York* (*Vereenigde Staten van Amerika*) den 2 December 1873, diamantbewerker, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

16º. Carl Balthasar Schroeder, geboren te *Aken* (*Pruisen*) den 30 September 1882, arbeider, wonende te *Aken* (*Pruisen*);

17º. Otto Bernhard Schuster, geboren te *Frankfort aan den Main* (*Pruisen*) den 6 April 1879, zonder beroep, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

18º. Anna Maria Senden, geboren te *Aken-Forst* (*Pruisen*) den 22 December 1889, fabrieksarbeidster, wonende te *Eilendorf-Aken* (*Pruisen*);

19º. Barbara Wilhelmine Steijnebrugh, geboren te *Burtscheid-Aken* (*Pruisen*) den 15 September 1889, naaister, wonende te *Aken* (*Pruisen*);

20º. Joseph Heinrich Weykamp, geboren te *Emmerik* (*Pruisen*) den 3 September 1888, bankwerker, wonende te *Emmerik* (*Pruisen*).

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 13 *Juli* 1925.)

———

29 *Juni* 1925. WET, houdende naturalisatie van J. C. Albers en 19 anderen. S. 311.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat Johanna Clasina Albers en 19 anderen aan Ons een verzoek om naturalisatie hebben ingediend, met overlegging van de bewijsstukken, bedoeld in art. 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* nº. 268), op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 955);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

1º. Johanna Clasina Albers, geboren te *Utrecht* (*Utrecht*) den 14 Februari 1903, Rijkstelefoniste, wonende te *Utrecht*, provincie *Utrecht*;

2º. Joseph Leo Brenninkmeyer, geboren te *Hopsten* (*Pruisen*) den 23 December 1886, Roomsch-Katholiek priester, wonende te *Vunapope* (*Australië*);

3º. Samuel Eisenmann, geboren te *Ant-*

werpen (*België*) den 13 Juli 1899, koopman, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

4°. Otto Haakh, geboren te *Heilbronn* (*Württemberg*) den 15 Mei 1879, procuratiehouder, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

5°. Adolp Hollewijn, geboren te *Hamburg* (*Duitschland*) den 21 Juli 1881, schipper, wonende te *Hamburg* (*Duitschland*);

6°. Wilhelm Husmann, geboren te *Essen* (*Pruisen*) den 25 Juli 1893, bankbediende, wonende te *Kerkrade*, provincie *Limburg*;

7°. Cornelius Jacobs, geboren te *Meerle* (*België*) den 2 October 1874, landbouwer, wonende te *Baarle-Nassau*, provincie *Noordbrabant*;

8°. Leo Kardorff, geboren te *Hinterbrühl*, gemeente *Mödling* (*Oostenrijk*), den 8 September 1893, kantoorbediende, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

9°. Iwan Levie, geboren te *Hamburg* (*Duitschland*) den 6 September 1884, koopman, wonende te *Hamburg* (*Duitschland*);

10°. Julius Levie, geboren te *Altona* (*Pruisen*) den 10 Augustus 1892, koopman, wonende te *Hamburg* (*Duitschland*);

11°. Jozef Lichtenstern, geboren te *Weenen* (*Oostenrijk*) den 28 Juni 1891, koopman, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

12°. Charlotta Nachmann, weduwe van Gustav Daniels, geboren te *Antwerpen* (*België*) den 5 Juni 1883, zonder beroep, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

13°. Moritz Neustadt, geboren te *Zaronin* (*Polen*) den 3/15 Februari 1867, kapper, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

14°. Arthur Norden, geboren te *Leipzig* (*Saksen*) den 19 Juni 1882, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

15°. Joseph Marie Antoin Gustave Marcel van Pelt, geboren te *Teteringen* (*Noordbrabant*) den 19 Maart 1895, industrieel, wonende te *Eindhoven*, provincie *Noordbrabant*;

16°. Eberhard Pöpsel, geboren te *Werl* (*Pruisen*) den 5 December 1879, koopman, wonende te *Neuzen*, provincie *Zeeland*;

17°. Ferdinand Jozef Rohn, geboren te *Reichenberg* (*Tsjecho Slowakije*) den 7 Maart 1896, bankwerker, wonende te *Arnhem*, provincie *Gelderland*;

18°. Jozef Isak Rosenzweig, geboren te *Rozwadow* (*Polen*) den 8 October 1883, diamanthandelaar, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

19°. Werner Satz, geboren te *Brussel* (*België*) den 27 April 1903, bontwerker, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

20°. Szaja of Izydor Wiener, geboren te *Krakau* (*Polen*) den 18 April 1892, koopman, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*.

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 13 *Juli* 1925.)

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende naturalisatie van Chr. Attinger en 19 anderen. S. 312.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat Christian Attinger en 19 anderen aan Ons een verzoek om naturalisatie hebben ingediend, met overlegging van de bewijsstukken, bedoeld in art. 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 955);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

1°. Christian Attinger, geboren te *Beuren* (*Württemberg*) den 12 April 1883, bedrijfsleider, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

2°. Heinrich Theodor Brauss, geboren te *Hamburg* (*Duitschland*) den 8 Mei 1851, zonder beroep, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

3°. Otto Heinrich Busch, geboren te *Dresden* (*Saksen*) den 20 October 1894, leerlooier, wonende te *Oisterwijk*, provincie *Noordbrabant*;

4°. Gerhard Joseph Jakob Buscher, geboren te *Dülken* (*Pruisen*) den 25 Juni 1898, bankwerker, wonende te *Beek*, provincie *Limburg*;

5°. Percy Carlebach, geboren te *Frankfort a/Main* (*Pruisen*) den 5 September 1884, kantoorbediende, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

6°. Antoine Joseph Charpentier, geboren te *Lanaye* (*België*) den 9 November 1879, fabrieksarbeider, wonende te *Eysden*, provincie *Limburg*;

7°. Carolus Philippus Gevers, geboren te *Arendonck* (*België*) den 25 Juni 1873, sigarenmaker, wonende te *Reusel*, provincie *Noordbrabant*;

8°. Max Friedrich Heilmann, geboren te *Dobrzyca* (*Polen*) den 26 September 1888, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

9°. Ernst Anton Juliusberg, geboren te *Hamburg* (*Duitschland*) den 13 April 1894, makelaar, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

10°. Ernst Kardorff, geboren te *Weenen* (*Oostenrijk*) den 12 November 1894, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

11°. Josef Kohl, geboren te *Ustrzyki* (*Polen*) den 18 November 1884, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

12°. Marton Kulcsar, geboren te *Hajdusamson* (*Hongarije*) den 25 Juli 1871, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

13°. Heinrich Nicolaus Mallet, geboren te *Bremen* (*Duitschland*) den 8 Augustus 1881, koopman, wonende te *Soerabaia* (*Nederlandsch-Indië*);

14°. Georges Constant Walthère Fréderic Obreen, geboren te *Luik* (*België*) den 19 Juli 1875, secretaris van een uitgeversbureau, wonende te *Brussel* (*België*);

15°. Maximilian Franz Schmid, geboren te *Immenstadt* (*Beieren*) den 7 April 1868, correspondent, wonende te *Schiedam*, provincie *Zuidholland*;

16°. Johann Schmidt, geboren te *Essen* (*Pruisen*) den 13 Januari 1879, werktuigkundige en koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

17°. Elisabeth Snell, geboren te *Stolberg* (*Pruisen*) den 16 Mei 1865, naaister, wonende te *Düsseldorf* (*Pruisen*);

18°. Helena Snell, geboren te *Keulen-Ehrenfeld* (*Pruisen*) den 7 Augustus 1867, naaister, wonende te *Düsseldorf* (*Pruisen*);

19°. Heinrich Ullman, geboren te *Antwerpen* (*België*) den 28 December 1886, directeur van het Israëlietisch Weeshuis, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

20°. *Karl Rudolf Winter*, geboren te *Maagdenburg* (*Pruisen*) den 5 April 1894, koopman, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*.

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 13 *Juli* 1925.)

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende naturalisatie van W. G. Claudi en 18 anderen. S. 313.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat Wilhelm Gustav Claudi en 18 anderen aan Ons een verzoek om naturalisatie hebben ingediend, met overlegging van de bewijsstukken, bedoeld in art. 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 955);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

1°. Wilhelm Gustav Claudi, geboren te *Fürstenau* (*Duitschland*) den 17 Maart 1864, scheepskapitein, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

2°. Maximilian Ludwig Gessner, geboren te *Potrobawan* ((*Nederlandsch-Indië*) den 26 Juni 1889, industrieel, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

3°. Wilhelm Hamm, geboren te *Lampertheim* (*Hessen*) den 12 Januari 1882, procuratiehouder, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

4°. Maria Elisabeth Hauch, geboren te *Saarbrücken-St. Johann* (*Pruisen*) den 31 Maart 1863, zonder beroep, wonende te *Arnhem*, provincie *Gelderland*;

5°. Wilhelm Erich Kayser, geboren te *Erkelenz* (*Pruisen*) den 26 Januari 1889, koopman, wonende te *Hamburg* (*Duitschland*);

6°. Caspar Joseph Heinrich Kerstholt, geboren te *Groningen* (*Groningen*) den 4 December 1896, koopman, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

7°. Johann Christian Kleinen, geboren te *Millen*, gemeente *Havert* (*Pruisen*) den 13 September 1875, coupeur, wonende te *Weert*, provincie *Limburg*;

8°. Jan Hendrik Kraaibeek, geboren te *Amsterdam* (*Noordholland*) den 10 Juni 1884, fabrieksbaas, wonende te *Enschede*, provincie *Overijssel*;

9°. Clement Jozef De Keyger, geboren te *Sinte Margriete* (*België*) den 10 October 1884, paardenhandelaar, wonende te *Aardenburg*, provincie *Zeeland*;

10°. Leopoldus Bernardus Maenhout, geboren te *Moerkerke* (*België*) den 18 November 1890, slager, wonende te *Aardenburg*, provincie *Zeeland*;

11°. Hermann Gerhard Meyer, geboren te *Berge* (*Pruisen*) den 30 Maart 1892, manufacturier, wonende te *Alkmaar*, provincie *Noordholland*;

12°. Jacob Mühlrad, geboren te *Skole* (*Polen*) den 27 Juni 1885, koopman, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

13°. Herbert Noa Oettinger, geboren te *Hamburg* (*Duitschland*) den 19 Januari 1896, koopman, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

14°. Ernst Paul Caesar Heinrich Pröhl, geboren te *Hamburg* (*Duitschland*) den 14 Juli 1885, bankier, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

15°. Eugen Friedrich Schneckenburger, geboren te *Tuttlingen* (*Württemberg*) den 10 November 1897, instrumentmaker, wonende te *Utrecht*, provincie *Utrecht*;

16°. Osias Schupper, geboren te *Kanczuga* (*Polen*) den 4 Januari 1888, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

17°. Abram Icek Tuschinski, geboren te *Brzezin* (*Polen*) den 2/14 Mei 1886, bioscoopexploitant, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

18°. Friedrich Gustav Wargenau, geboren te *Polepen* (*Pruisen*) den 21 Juni 1873, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

19°. Wilhelm Weinberg, geboren te *Hamburg* (*Duitschland*) den 5 November 1886, koopman, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*.

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 13 *Juli* 1925.)

---

29 *Juni* 1925. WET, houdende uitbreiding van de mogelijkheid van toepassing van de straf van geldboete. S. 314.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, n°. 303, 1—7. *Hand. id.* 1924/1925, *bladz.* 2184—2189. *Hand. id.* 1924/1925, *bladz.* 984, 985, 1049.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is meerdere uitbreiding te geven aan de mogelijkheid van toepassing van de straf van geldboete;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

§ 1.

Art. 1. In Titel II van het Eerste Boek van het Wetboek van Strafrecht wordt vóór artikel 24 ingelascht een nieuw artikel, luidende als volgt:

„*Art.* 23*bis*. In geval van schuldigverklaring aan een strafbaar feit, ter zake waarvan de rechter, bij toepassing van vrijheidsstraf,

als hoofdstraf gevangenisstraf van niet meer dan drie maanden of hechtenis zou hebben opgelegd, kan hij :

1°. indien op het feit niet tevens geldboete is gesteld, niettemin geldboete opleggen ;

2°. indien op het feit tevens geldboete is gesteld, doch oplegging ook van het maximum der geldboete niet voldoende zou zijn, eene hoogere geldboete opleggen.

De ingevolge het eerste lid op te leggen geldboete bedraagt ten hoogste vijf duizend gulden bij feiten, waarop gevangenisstraf van niet meer dan drie maanden of hechtenis is gesteld en ten hoogste tien duizend gulden bij feiten, waarop gevangenisstraf van meer dan drie maanden is gesteld.

Het bepaalde in het eerste en tweede lid blijft buiten toepassing, indien op het feit gevangenisstraf van meer dan zes jaren is gesteld."

2. Het tweede lid van artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht wordt gelezen als volgt:

„Bij veroordeeling tot geldboete wordt die boete, bij gebreke van betaling, indien de omstandigheden zulks toelaten, op de goederen en inkomsten van den veroordeelde verhaald. Voor zooveel ook verhaal achterwege blijft, wordt de boete vervangen door hechtenis en ten aanzien van een minderjarigen persoon, die den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, door plaatsing in eene tuchtschool."

3. Het vijfde lid van artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht wordt gelezen als volgt :

„De hechtenis kan voor ten hoogste acht maanden worden opgelegd bij toepassing van artikel 23*bis*, alsmede in de gevallen, waarin wegens samenloop van misdrijven, herhaling van misdrijf of het bepaalde bij artikel 44 het maximum der geldboete wordt verhoogd."

4. Artikel 24 van het Wetboek van Strafrecht wordt gelezen als volgt :

„Betaling of verhaal van een gedeelte van de boete bevrijdt van een evenredig gedeelte van de vervangende straf.

De veroordeelde is altijd bevoegd door betaling van de boete of van een gedeelte daarvan zich geheel of ten deele te bevrijden van de hechtenis of van de plaatsing in eene tuchtschool."

5. In artikel 27, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht, wordt in plaats van „het derde lid van artikel 24" gelezen „het eerste lid van artikel 24".

6. In artikel 34, zesde lid, van het Wetboek van Strafrecht, vervallen de woorden „, tweede en derde lid".

§ 2.

7. In artikel 266 van het Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van „nadat ingevolge dat vonnis eerder lijfsdwang op hem is toegepast of beslag op zijne goederen gelegd is" gelezen : „nadat anderszins zich eene omstandigheid heeft voorgedaan, waaruit voortvloeit, dat het vonnis hem bekend is".

8. Artikel 344*bis* van het Wetboek van Strafvordering wordt vervangen door een nieuw artikel 344*bis*, luidende als volgt :

„Bij gebreke van betaling binnen den in artikel 341 bedoelden termijn zal de geldboete na aanmaning door de tot tenuitvoerlegging bevoegde autoriteit, indien naar het oordeel van den ambtenaar, in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt, de omstandigheden zulks toelaten, worden verhaald op de roerende en onroerende goederen van den veroordeelde, op de opbrengst van zijnen arbeid, alsmede op wachtgelden, pensioenen of andere uitkeeringen, welke door den veroordeelde periodiek worden genoten.

Tot het in het eerste lid bedoelde verhaal zal niet worden overgegaan binnen den termijn van acht dagen, nadat den veroordeelde het voornemen daartoe zal zijn aangezegd bij exploit vanwege den ambtenaar, in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt.

Binnen den termijn van acht dagen na de beteekening van de aanzegging kan de voormelde ambtenaar eene vordering, de veroordeelde een verzoekschrift indienen bij den regter, die de straf heeft opgelegd, om het bedrag der opgelegde geldboete te verminderen.

De regter beslist, het openbaar ministerie gehoord, na verhoor of behoorlijke oproeping van den veroordeelde, indien deze het verzoek om vermindering heeft gedaan. Op eene vordering van den ambtenaar kan de veroordeelde worden gehoord.

De vermindering van de opgelegde boete kan slechts gegrond zijn op 's regters oordeel, dat sinds het uitspreken van de veroordeeling de geldelijke omstandigheden van den veroordeelde dermate zijn veranderd, dat, waren zij op genoemd tijdstip aldus geweest, eene lagere boete zoude zijn opgelegd.

Bij vermindering van de geldboete kan de regter ook den duur van de vervangende hechtenis verminderen. Hij is daartoe verplicht, voor zoover anders meer dan een dag voor elken halven gulden der boete zou in de plaats treden.

De beschikking van den regter is niet aan eenig rechtsmiddel onderworpen."

9. Na artikel 344*bis* van het Wetboek van Strafvordering worden ingelascht twee artikelen, luidende als volgt :

„*Art.* 344*bis a.* Verhaal op de roerende en onroerende goederen van den veroordeelde geschiedt door het afgeven van een dwangbevel, medebrengende het regt om die roerende en onroerende goederen zonder vonnis aan te tasten.

Het dwangbevel wordt, in naam des Konings, uitgevaardigd door de tot verhaal der geldboete bevoegde autoriteit, na bekomen machtiging van den ambtenaar, in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt ; het wordt den veroordeelde beteekend met bevel tot betaling en voorts ten uitvoer gelegd op den voet en de wijze, bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ten aanzien van de tenuitvoerlegging van vonnissen en authentieke acten voorgeschreven.

De tenuitvoerlegging van het dwangbevel kan niet worden geschorst dan door een verzet, met redenen omkleed, dat evenwel nimmer gerigt zal kunnen zijn tegen het vonnis, waarbij de geldboete werd opgelegd of tegen de beschikking, waarbij zij met toepassing van artikel 344*bis* nader werd vastgesteld. Op dit verzet vindt artikel 15 van de wet van 22 Mei

1845 (*Staatsblad* nº. 22) op de invordering van 's Rijks directe belastingen, overeenkomstige toepassing.

Indien bij eene inbeslagneming van roerende goederen derden op de daarin begrepene voorwerpen geheel of gedeeltelijk regt meenen te hebben, kunnen zij te dier zake hunne bezwaarschriften indienen bij den Commissaris des Konings in de provincie. Artikel 16 van de voormelde wet is van overeenkomstige toepassing.

De kosten van het verhaal krachtens dit artikel worden op gelijken voet als de boete zelve op den veroordeelde verhaald; zij worden berekend met overeenkomstige toepassing van de nadere wettelijke bepalingen, bedoeld in artikel 18 van de voormelde wet.

Art. 344*bis b.* Indien verhaal op de opbrengst van den arbeid van den veroordeelde of op de wachtgelden, pensioenen of andere uitkeeringen, bedoeld in artikel 344*bis*, mogelijk is, is de tot verhaal der geldboete bevoegde autoriteit, na bekomen machtiging van den ambtenaar, in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt, bevoegd van de niet-voldoening der geldboete kennis te geven aan den persoon van wien de veroordeelde loon of wedde of uitkeering geniet, met opgave van den door haar bepaalden voet van betaling, bedoeld bij het derde lid van dit artikel.

Deze kennisgeving geschiedt schriftelijk en wordt door hem, aan wien zij gericht is, voor „gezien" geteekend aan die autoriteit teruggezonden. Bijaldien de kennisgeving niet binnen acht dagen na de verzending voor „gezien" geteekend door die autoriteit is terugontvangen, wordt zij herhaald bij exploit.

Door het voor „gezien" teekenen of de beteekening der kennisgeving in het tweede lid bedoeld, is de persoon tot wien deze werd gericht, verplicht, om zoolang de boete niet ten volle is betaald, tot kwijting en ten hoogste tot het bedrag van hetgeen door hem als loon of wedde of uitkeering aan den tot betaling der boete verplichte verschuldigd is, aan die autoriteit telkens na verloop van de door deze aan te geven termijnen de som te voldoen, welke door deze in verband met het bedrag der geldboete en het bedrag van het loon, de wedde of de uitkeering is bepaald.

Uitbetalingen in strijd met bovenstaande voorschriften gedaan, ontheffen den persoon, in wiens dienst de veroordeelde is of van wien hij uitkeering geniet, niet van de verplichting, in het derde lid omschreven. De vordering tot betaling tegen hem geschiedt steeds ten name van de tot verhaal bevoegde autoriteit voor den kantonregter en op de wijze van procedeeren in zaken betrekkelijk tot eene arbeidsovereenkomst.

De bepalingen van artikel 757 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering en van de bijzondere wetten of wettelijke verordeningen krachtens welke schuldeischers alleen binnen de daarin aangegeven grenzen en op de daarin bepaalde wijze ten aanzien van loon, wedde of uitkeering als vorenbedoeld, rechten kunnen doen gelden, blijven ten deze buiten werking."

10. In het bij de wet van 15 Januari 1921 (*Staatsblad* nº. 14) vastgestelde Wetboek van Strafvordering worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

a. aan het slot van den eersten zin van artikel 378 wordt na „aangehouden" gelezen: „of zich anderszins eene omstandigheid heeft voorgedaan, waaruit voortvloeit dat het vonnis of arrest hem bekend is";

b. in het tweede lid van artikel 507 wordt in plaats van „het laatste lid van artikel 542" gelezen: „artikel 542*c*";

c. het tweede lid van artikel 542 vervalt;

d. na artikel 542 worden ingelascht vijf nieuwe artikelen, luidende als volgt:

„*Art.* 542*a*. Bij gebreke van betaling binnen den in artikel 531, tweede lid, bedoelden termijn zal de geldboete na aanmaning door de tot tenuitvoerlegging bevoegde autoriteit, indien naar het oordeel van den ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt, de omstandigheden zulks toelaten, worden verhaald op de roerende en onroerende goederen van den veroordeelde, op de opbrengst van zijnen arbeid, alsmede op wachtgelden, pensioenen of andere uitkeeringen, welke door den veroordeelde periodiek worden genoten.

Tot het in het eerste lid bedoelde verhaal zal niet worden overgegaan binnen den termijn van acht dagen, nadat den veroordeelde het voornemen daartoe zal zijn aangezegd bij exploit vanwege den ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt.

Art. 542*b*. Binnen den termijn van acht dagen na de beteekening van de in het voorgaande artikel bedoelde aanzegging kan de ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt, eene vordering, de veroordeelde een verzoekschrift indienen bij den rechter die de straf heeft opgelegd, om het bedrag der opgelegde geldboete te verminderen.

De rechter beslist, het openbaar ministerie gehoord, na verhoor of behoorlijke oproeping van den veroordeelde, indien deze het verzoek om vermindering heeft gedaan. Op eene vordering van den ambtenaar kan de veroordeelde worden gehoord.

De vermindering van de opgelegde boete kan slechts gegrond zijn op 's rechters oordeel, dat sinds het uitspreken van de veroordeeling de geldelijke omstandigheden van den veroordeelde dermate zijn veranderd dat, waren zij op genoemd tijdstip aldus geweest, eene lagere boete zou zijn opgelegd.

Bij vermindering van de geldboete kan de rechter ook den duur van de vervangende hechtenis verminderen. Hij is daartoe verplicht, voor zoover anders meer dan een dag voor elken halven gulden der boete zou in de plaats treden.

De beschikking van den rechter is niet aan eenig rechtsmiddel onderworpen.

Art. 542*c*. Verhaal op de roerende en onroerende goederen van den veroordeelde geschiedt door het afgeven van een dwangbevel, medebrengende het recht om die roerende en onroerende goederen zonder vonnis aan te tasten.

Het dwangbevel wordt, in naam des Konings, uitgevaardigd door de tot verhaal der geldboete bevoegde autoriteit, na bekomen machtiging van den ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt; het wordt den veroordeelde beteekend met bevel tot betaling en voorts ten uitvoer gelegd op den voet en de wijze, bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ten aanzien van de tenuit-

voerlegging van vonnissen en authentieke acten voorgeschreven.

De tenuitvoerlegging van het dwangbevel kan niet worden geschorst dan door een verzet, met redenen omkleed, dat evenwel nimmer gericht zal kunnen zijn tegen het vonnis waarbij de geldboete werd opgelegd of tegen de beschikking waarbij zij met toepassing van artikel 542*a* nader werd vastgesteld. Op dit verzet vindt artikel 15 van de wet van 22 Mei 1845 (*Staatsblad* nº. 22) op de invordering van 's Rijks directe belastingen, overeenkomstige toepassing.

Indien bij eene inbeslagneming van roerende goederen derden op de daarin begrepene voorwerpen geheel of gedeeltelijk recht meenen te hebben, kunnen zij te dier zake hunne bezwaarschriften indienen bij den Commissaris des Konings in de provincie. Artikel 16 van de voormelde wet is van overeenkomstige toepassing.

De kosten van het verhaal krachtens dit artikel worden op gelijken voet als de boete zelve op den veroordeelde verhaald; zij worden berekend met overeenkomstige toepassing van de nadere wettelijke bepalingen, bedoeld in artikel 18 van de voormelde wet.

Art. 542*d*. Indien verhaal op de opbrengst van den arbeid van den veroordeelde of op de wachtgelden, pensioenen of andere uitkeeringen, bedoeld in artikel 542*a*, mogelijk is, is de tot verhaal der geldboete bevoegde autoriteit, na bekomen machtiging van den ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt, bevoegd van de niet-voldoening der geldboete kennis te geven aan den persoon van wien de veroordeelde loon of wedde of uitkeering geniet, met opgave van den door haar bepaalden voet van betaling, bedoeld bij het derde lid van dit artikel.

Deze kennisgeving geschiedt schriftelijk en wordt door hem aan wien zij gericht is, voor „gezien" geteekend aan die autoriteit teruggezonden. Bijaldien de kennisgeving niet binnen acht dagen na de verzending voor „gezien" geteekend door die autoriteit is terugontvangen, wordt zij herhaald bij exploot.

Door het voor „gezien" teekenen of de beteekening der kennisgeving in het tweede lid bedoeld, is de persoon tot wien deze werd gericht, verplicht, om zoolang de boete niet ten volle is betaald, tot kwijting en ten hoogste tot het bedrag van hetgeen door hem als loon of wedde of uitkeering aan den tot betaling der boete verplichte verschuldigd is, aan die autoriteit telkens na verloop van de door deze aan te geven termijnen de som te voldoen, welke door deze in verband met het bedrag der geldboete en het bedrag van het loon, de wedde of de uitkeering is bepaald.

Uitbetalingen in strijd met bovenstaande voorschriften gedaan, ontheffen den persoon in wiens dienst de veroordeelde is of van wien hij uitkeering geniet, niet van de verplichting, in het derde lid omschreven. De vordering tot betaling tegen hem geschiedt steeds ten name van de tot verhaal bevoegde autoriteit voor den kantonrechter en op de wijze van procedeeren in zaken betrekkelijk tot eene arbeidsovereenkomst.

De bepalingen van artikel 757 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en van de bijzondere wetten of wettelijke verordeningen krachtens welke schuldeischers alleen binnen de daarin aangegeven grenzen en op de daarin bepaalde wijze ten aanzien van loon, wedde of uitkeering als vorenbedoeld, rechten kunnen doen gelden, blijven ten deze buiten werking.

Art. 542*e*. Indien hechtenis of plaatsing in eene tuchtschool ter vervanging van boete of verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen moet worden toegepast, geeft het met de uitvoering belast bestuur, onder overlegging van de stukken, van de niet-voldoening aan het vonnis of arrest onverwijld schriftelijk bericht aan den ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt."

§ 3.

11. Aan artikel 12 van het Wetboek van Militair Strafrecht wordt een vijfde lid toegevoegd, luidende als volgt:

„Voor de toepassing van artikel 23*bis* van het Wetboek van Strafrecht wordt de militaire detentie onder de gevangenisstraf begrepen geacht."

12. Artikel 22 van het Wetboek van Militair Strafrecht vervalt.

13. Na artikel 207 van de Regtspleging bij de Landmagt wordt ingelascht een nieuw artikel, luidende als volgt:

„*Artikel* 207*a*. Ten aanzien van de executie van vonnissen strekkende tot het opleggen eener geldboete, vindt het met betrekking tot dergelijke vonnissen in het Wetboek van Strafvordering bepaalde overeenkomstige toepassing.

Echter zal bij ontstentenis van eenen met de invordering van geldboeten belasten ambtenaar, in de bij algemeenen maatregel van bestuur aan te wijzen gevallen, de invordering eener aan een militair opgelegde geldboete kunnen geschieden door den bij dien maatregel daartoe bevoegd verklaarden officier.

Met magtiging van den bij dienzelfden maatregel aangewezen officier kan voorts de aan een militair opgelegde geldboete, hetzij in één, hetzij bij gedeelten, zonder eenige verdere formaliteit van de soldij van den militair worden ingehouden."

14. Na artikel 206 van de Regtspleging bij de Zeemagt wordt ingelascht een nieuw artikel, luidende als volgt:

„*Art.* 206*a*. Ten aanzien van de executie van vonnissen strekkende tot het opleggen eener geldboete, vindt het met betrekking tot dergelijke vonnissen in het Wetboek van Strafvordering bepaalde overeenkomstige toepassing.

Echter zal bij ontstentenis van eenen met de invordering van geldboeten belasten ambtenaar, in de bij algemeenen maatregel van bestuur aan te wijzen gevallen, de invordering eener aan een militair opgelegde geldboete kunnen geschieden door den bij dien maatregel daartoe bevoegd verklaarden officier.

Met magtiging van den bij dienzelfden maatregel aangewezen officier kan voorts de aan een militair opgelegde geldboete, hetzij in één, hetzij bij gedeelten, zonder eenige verdere formaliteit van de soldij van den militair worden ingehouden."

§ 4.

15. De bepalingen, die ingevolge het derde

lid van artikel 7 van de wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* nº. 64) in zake van Rijksbelastingen voor het geval van wanbetaling van boeten gelden, blijven van kracht, met uitsluiting in zoover van de toepasselijkheid van de bepalingen, welke deze wet ten aanzien van wanbetaling van boeten bevat.

16. Deze wet is niet van toepassing ten aanzien van vóór hare inwerkingtreding opgelegde geldboeten.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Zermatt, den 29sten Juni 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.
De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

(*Uitgeg.* 9 *Juli* 1925.)

---

29 *Juni* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Degene, wiens hond op gronden wild zoekt, is slechts dan tot terugroeping of ophaling van dien hond verplicht, indien hij op dien grond noch de bevoegdheid heeft om wild op te sporen, noch die om het te bemachtigen, noch die om het te dooden, zoodat, waar alleen is telastegelegd en bewezenverklaard, dat beklaagden de opsporingsbevoegdheid misten, zij terecht zijn ontslagen van rechtsvervolging (*Anders concl. O. M.*).

(Jachtwet 1923 art. 25.)

Mrs. Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse, Taverne, Kirberger.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Roermond, requirant van cassatie tegen een vonnis van gemelde Rechtbank van 7 April 1925, waarbij 1e S. R. enz., 2e H. W. G. enz., van alle rechtsvervolging zijn ontslagen, met vernietiging van een door het Kantongerecht te Weert op 13 Februari 1925 gewezen vonnis, waarbij de gerequireerden waren vrijgesproken.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer.

Ten laste van beklaagden is als bewezen aangenomen: „dat zij den 6 Januari 1925 des voormiddags circa 9 uren te Heythuyzen ter plaatse genaamd de Heybloem, te zamen en in vereeniging zich hebben bevonden in het jachtveld en toen aldaar, terwijl van elk van hen, beklaagden, een hond op een perceel weiland waarop geen van hen bevoegd was wild of schadelijk gedierte op te sporen, wild zocht, die honden niet hebben teruggeroepen of opgehaald".

De Rechtbank heeft dat feit niet strafbaar geoordeeld en de beklaagden ontslagen van alle rechtsvervolging, overwegende, dat de verplichting tot het terugroepen of ophalen van een wild sporenden hond slechts rust op den eigenaar die niet bevoegd is om op den grond, waarop de hond wild zoekt, zoowel dat wild te bemachtigen of te dooden als het op te sporen zonder meer, en in dit geval niet was te laste gelegd en bewezen verklaard, dat de beklaagden niet bevoegd waren ter plaatse wild te bemachtigen of te dooden.

De Heer Officier van Justitie heeft als cassatiemiddel gesteld:

„Schending van art. 25 en 46 der Jachtwet 1923 en van art. 216 Sv.".

Bedoeld art. 25 der Jachtwet luidt: „ieder, wiens honden wild of schadelijk gedierte zoeken of vervolgen op gronden, waarop hij niet bevoegd is wild of schadelijk gedierte op te sporen, te bemachtigen of te dooden, is verplicht hen terug te roepen of op te halen".

In het oorspronkelijk ontwerp van wet werd in art. 17 gelezen „ieder die niet tot jagen bevoegd is, is verplicht, behoorlijk zorg te dragen, dat de honden, die hij bij zich heeft, geen wild opsporen, drijven of grijpen, tenzij uit anderen hoofde die verplichting niet op hem rust". Dit geval is met eenige andere samengevat in het thans geldend art. 25. (Verg. Bijl. Hdlg. 1920/21 no. 238,2 en 1921/22 no. 81-1, 2,3 bij art. 25.)

Voorzoover dat artikel betrekking heeft op schadelijk gedierte kan het in deze zaak buiten beschouwing blijven, nu als bewezen is aangenomen, dat de honden wild zochten, want al zouden beklaagden bevoegd zijn geweest om schadelijk gedierte ter bedoelde plaatse op te sporen, te bemachtigen of te dooden, dan zou niettemin de verplichting tot terugroepen of ophalen van wild zoekende honden, onverminderd blijven bestaan.

Voor het overige wordt in art. 25 in verband met de in art. 2 der Jachtwet gegeven definitie, geduid op eene bevoegdheid om te jagen, waaronder is te verstaan het opsporen, bemachtigen of dooden van wild en alle pogingen daartoe met geoorloofde middelen. Elk dier handelingen op zich zelf reeds, ook dus alleen opsporen van wild, is derhalve jagen. Van eene afzonderlijke bevoegdheid om het jachtbedrijf uit te oefenen op eene der drie genoemde wijzen is echter geen sprake, zoodat er geene plaats is voor de, door de Rechtbank kenlijk onderstelde mogelijkheid, dat eene bevoegdheid om wild te bemachtigen dan wel te dooden, het gemis van die om wild op te sporen, zou kunnen neutraliseeren.

Maar nu in dit geval was gesteld en als vaststaand is aangenomen, dat de beklaagden niet bevoegd waren om ter plaatse wild op te sporen, — waarbij uit ter aard alleen gedacht kan worden aan bevoegdheid om dat te doen met geoorloofde middelen, alzoo voor bewezen werd gehouden, dat zij bevoegdheid misten aldaar te jagen, houdt dat bewezene m. i. in, alle bestanddeelen van het feit in art. 25 der Jachtwet omschreven en acht ik het cassatiemiddel mitsdien gegrond.

Ik concludeer dat het bestreden vonnis zal worden vernietigd voor zoover het als bewezen aangenomene niet strafbaar is verklaard en beklaagden zijn ontslagen van alle rechtsvervolging en dat de Hooge Raad het als bewezen aangenomene zal qualificeeren als: „terwijl iemands honden wild zoeken op gronden waarop hij niet bevoegd is wild of schadelijk gedierte op te sporen, niet voldoen aan de verplichting hen terug te roepen of op te halen, de beklaagden daaraan schuldig zal verklaren en met toepassing van de artt. 25 en 46 der Jachtwet 1923, art. 23 Swb., ieder van hen zal

veroordeelen in eene boete van tien gulden, bij niet betaling te vervangen door tien dagen hechtenis voor ieder.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Taverne;

Gezien de insinuatie, namens den Procureur-Generaal aan de gerequireerden beteekend, ter kennisgeving van den dag, voor de behandeling dezer zaak bepaald;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie: (zie concl. Adv.-Gen.);

O. dat bij het bestreden vonnis ten laste van de gerequireerden is bewezen verklaard, dat enz. (Zie concl. Adv.-Gen.);

O. dat de Rechtbank dit feit niet strafbaar heeft geacht, omdat het niet valt onder de gebodsbepaling van artikel 25 der Jachtwet 1923, noch elders is strafbaar gesteld; dat eerstgenoemd oordeel aldus is toegelicht, dat de verplichting bij genoemd artikel 25 den eigenaar van een hond opgelegd tot het terugroepen of ophalen van een wild opsporenden hond, slechts rust op den eigenaar, die niet bevoegd is om op den grond, waarop de hond wild zoekt, zoowel dat wild te bemachtigen of te dooden als het op te sporen zonder meer, terwijl de onderhavige dagvaarding alleen spreekt van het opsporen en niet van het bemachtigen of dooden;

O. dat bij de toelichting van het cassatiemiddel is betoogd, dat artikel 25 der Jachtwet 1923 aldus is te verstaan, dat de daar geregelde verplichting rust op den eigenaar reeds indien deze een der drie bevoegdheden: opsporen, bemachtigen of dooden, mist, terwijl bovendien het niet bevoegd zijn tot opsporen — gelijk hier bewezen is verklaard — reeds van zelf de bevoegdheid tot bemachtigen of dooden van wild of schadelijk gedierte uitsluit;

O. dienaangaande:

dat, volgens artikel 25 der Jachtwet 1923, ieder, wiens hond wild zoekt op gronden waarop hij niet bevoegd is wild „op te sporen, te bemachtigen of te dooden" tot terugroeping of ophaling van dien hond verplicht is, terwijl op overtreding van het bij dit artikel bepaalde bij artikel 46 dier wet straf is gesteld;

dat derhalve, gelijk de Rechtbank terecht heeft overwogen, degene, wiens hond op gronden wild zoekt, slechts dan tot terugroeping of ophaling van dien hond verplicht is, indien hij op dien grond noch de bevoegdheid heeft om wild op te sporen, noch die om het te bemachtigen, noch die om het te dooden, zoodat, waar alleen is ten laste gelegd en bewezenverklaard dat de gerequireerden de opsporingsbevoegdheid misten, dat bewezenverklaarde niet valt onder voormeld artikel 25 juncto 46 der Jachtwet 1923 en de Rechtbank derhalve, waar het feit ook niet elders is strafbaar gesteld, de gerequireerden terecht van rechtsvervolging heeft ontslagen;

dat hiertegen niet kan afdoen — gelijk mede door requirant is betoogd — dat met de in artikel 25 genoemde bevoegdheid is bedoeld de bevoegdheid tot „jagen", welke reeds zou ontbreken, indien geen bevoegdheid tot opsporen bestaat, daar de wet nu eenmaal de drie bevoegdheden afzonderlijk noemt en wel zoo, dat zij alle drie moeten ontbreken, zoodat dit wettelijk vereischte ook in de telastelegging en bewezenverklaring tot uitdrukking moet komen, wil het bewezene strafbaar zijn, immers overeenkomstig de wettelijke omschrijving kunnen worden gequalificeerd;

O. dat het middel derhalve ongegrond is;

Verwerpt het beroep. (N. J.)

---

29 *Juni* 1925. ARREST van den Hoogen Raad.

Het telastegelegde loopen met een geladen schietgeweer in jagende houding is terecht niet aangemerkt als jagen in den zin der Jachtwet, nu niet tevens is telastegelegd, dat dit loopen geschiedde met het doel om wild te bemeesteren.

(Jachtwet 1923 art. 2.)

Mrs. Fentener v. Vlissingen, Segers, Hesse, Taverne, Kirberger.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Utrecht, requirant van cassatie tegen een vonnis van die Rechtbank van 7 April 1925, waarbij, in hooger beroep, met vernietiging van een op 11 Februari 1925 gewezen vonnis van het Kantongerecht te Amersfoort, E. J. van den B. enz., deels van het hem te laste gelegde is vrijgesproken, deels van alle rechtsvervolging is ontslagen;

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Kirberger;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie, en luidende:

Schending door verkeerde toepassing van artikel 216 Sv., en door niet toepassing van artikel 4 in verband met artikel 2 der Jachtwet 1923;

O. dat aan den gerequireerde bij inleidende dagvaarding is ten laste gelegd: dat hij op 8 November 1924, des voormiddags omstreeks te 8½ uur onder Barneveld op een perceel grond, jachtveld, waar L. Beerman — althans een ander dan hij, beklaagde — tot het genot van de jacht gerechtigd was, zich met een geladen schietgeweer in jagende houding heeft bevonden, zonder voorzien te zijn van een schriftelijk bewijs van den tot dat genot gerechtigde, in wiens gezelschap hij zich alstoen niet bevond;

O. dat bij het bestreden vonnis wettig en overtuigend is bewezen verklaard met des gerequireerden schuld eraan, hetgeen dezen als voormeld is te laste gelegd met dien verstande, dat niet is bewezen verklaard, dat het schietgeweer geladen was;

dat gerequireerde van dit niet bewezen verklaarde is vrijgesproken en het wèl bewezen verklaarde niet strafbaar is geacht en gerequireerde deswege is ontslagen van rechtsvervolging;

O. dat de requirant, die zijn beroep in cassatie onbeperkt heeft ingesteld, daarin niet ontvankelijk is voorzoover het is gericht tegen de vrijspraak van den gerequireerde;

O. voorzoover het beroep ontvankelijk is:

dat de Rechtbank hare beslissing, dat het bewezen verklaarde niet strafbaar is, in het bijzonder niet valt onder artikel 4 lid 1 in verband met artikel 46 der jachtwet 1923, heeft gegrond op de overweging, dat jagen

in den zin der jachtwet is het opsporen, bemachtigen of dooden van wild en alle pogingen daartoe met geoorloofde middelen; dat dus hij, die, zooals aan gerequireerde is ten laste gelegd, met een geweer — zelfs al zou het geladen zijn geweest — in jagende houding over een stuk grond loopt, slechts dan geacht kan worden te jagen, indien hem daarbij is ten laste gelegd en bewezen wordt, dat hij een en ander deed met de bedoeling om wild op te sporen, te bemachtigen, te dooden of met geoorloofde middelen pogingen daartoe aan te wenden; dat nu de ten laste legging niets inhoudt over de bedoelingen van den gerequireerde, het bewezen verklaarde niet geacht kan worden te bewijzen, dat beklaagde heeft gejaagd;

dat het hiertegen gerichte middel blijkens de toelichting steunt op de grief, dat ten onrechte het ten laste gelegde, dat de gerequireerde heeft geloopen met een geladen schietgeweer in jagende houding — hetgeen met uitzondering, dat het geweer geladen was ook bewezen is verklaard — niet is aangemerkt als jagen in den zin van de Jachtwet 1923;

dat het middel echter niet opgaat, nu aan den gerequireerde niet tevens is ten laste gelegd, dat zijn loopen als voorschreven geschiedde met het doel om wild te bemeesteren en volgens artikel 2 der Jachtwet 1923 in dit laatste juist een element van het jagen is gelegen;

Verklaart den requirant niet-ontvankelijk in zijn beroep voorzoover dit is gericht tegen dat deel van het vonnis, waarbij de gerequireerde van het te laste gelegde is vrijgesproken, en verwerpt het beroep voor het overige.

[Gewezen overeenkomstig de concl. Adv.-Gen. Mr. Ledeboer.] (N. J.)

---

30 *Juni* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

Bij toepassing van art. 242*e* gem.wet op eene onderneming, welke een seizoenbedrijf uitoefent, moet voor de vaststelling van het jaarloon der arbeiders tot uitgangspunt dienen het loon, dat in de bepaalde onderneming wordt betaald, maar bij de herleiding daarvan tot het loon over het geheele jaar is rekening te houden met den tijd, gedurende welken arbeiders in zoodanige onderneming in een jaar plegen te werken.

De Hooge Raad, enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie, ingediend door C. Broertjes te Hoorn, R. Ypma te Hoorn, G. Broertjes te Leiden en F. J. de Vries te Alkmaar, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de directe belastingen te Leiden van 19 Augustus 1924 in zake hun aanslag in de zakelijke belasting op het bedrijf der gemeente Leiden over 1923;

Gehoord enz.;

Overwegende, dat aan belanghebbenden in voornoemde belasting over 1923 een aanslag is opgelegd naar een gemiddelde van 90 arbeiders, welke aanslag na reclame is gehandhaafd, tegen welke handhaving belanghebbenden in beroep zijn gegaan;

dat het eenige geschilpunt betrof de vraag, welke beteekenis is te hechten aan de woorden „verdienen" en „jaarloon" in respectievelijk art. 242*e* der gemeentewet en het Koninklijk besluit van 12 Juli 1921 (*Staatsblad* nº. 936) tot uitvoering daarvan, met andere woorden: de vraag, wanneer een arbeider kan gezegd worden minder te verdienen dan f 2500;

dat de inspecteur der gemeentebelastingen te Leiden van meening was, dat als verdiend jaarloon moet gelden hetgeen in het in aanmerking komende jaar door den arbeider in *eene bepaalde onderneming* is genoten, terwijl het standpunt van belanghebbenden was, dat jaarloon is het loon, waarvoor de arbeider werkt, zoodat, indien dit per uur wordt berekend, dit uurloon tot jaarloon moet herleid worden, door het te vermenigvuldigen met het aantal werkuren van den vastgestelden arbeidstijd, alzoo met 52 × 45, indien de arbeidstijd is vastgesteld op 45 uren per week;

dat de Raad de uitspraak, waartegen beroep, heeft gehandhaafd, hoofdzakelijk onder overweging:

„dat de Raad in een en ander medegaat met den inspecteur en met hem van oordeel is, dat inderdaad onder „verdienen" is te verstaan het in ontvangst nemen van de tastbare belooning voor gepraesteerde diensten over een zeker tijdvak, waarin deze gepraesteerd zijn, dat ten onrechte alzoo door appellanten als verdiend loon wordt aangemerkt het loon, waarvoor gewerkt is, dat door de arbeiders is opgestreken en gebeurd; dat ook de term „jaarloon" is te verstaan in den door de Administratie daaraan gehechten zin; dat immers aan het woord „jaarloon" een geheel andere zin is te hechten dan aan „loon per jaar"; dat niet de uitdrukking „jaarloon" gelijk appellanten beweren, doch juist de term „loon per jaar" de beteekenis heeft van over een jaar verrekend, hetgeen over een jaar aan loon wordt genoten.

„dat ook slechts deze beteekenis van het woord „jaarloon" past in den gedachtengang en bij de ratio van art. 242*e* der Gemeentewet;

„dat immers bij de opvatting van appellanten voor de zakelijke bedrijfsbelasting buiten aanmerking zouden moeten blijven arbeiders in seizoenbedrijven, bouwvakarbeiders, grondwerkers en dergelijke, aan wier arbeid inhaerent is eene periode van werkloosheid, die dus slechts gedurende een gedeelte van het jaar arbeid verrichten en in die periode een loon verdienen dat niet uitgaat boven het bedrag in meergemeld Koninklijk besluit van Juli 1921 genoemd, doch die, dit loon naar evenredigheid over een geheel jaar berekend, een loon verdienen, dat bedoelde loongrens overschrijdt;

„dat immers deze consequentie is in strijd met de ratio der wet, vermits die arbeiders weinig of niets in de gemeentebelastingen bijdragen, terwijl hun aanwezigheid in de gemeente de gemeentelasten verhoogt, en ter vergoeding daarvan juist de onderwerpelijke bedrijfsbelasting strekt;

„dat verder ook in zooverre die consequentie van der appellanten leer niet is te aanvaarden, dat bij dergelijke arbeiders het loon er op is berekend, dat zij daarvan een jaar kunnen bestaan, dat daarin hun periodieke werkloosheid is verdisconteerd, zoodat zij gedurende den tijd waarin zij werken een jaarloon verdienen, en alzoo niet opgaat de redeneering, dat zij gedurende het geheele jaar werkende, een evenredig veelvoud zouden verdienen";

Overwegende, dat belanghebbenden als middel van cassatie aanvoeren :

Schending of verkeerde toepassing van art. 242e der gemeentewet, art. 4 der verordening der gemeente Leiden op de heffing eener zakelijke belasting op het bedrijf van 8 Aug. 1921, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 Nov. 1921, nº. 60, zooals deze nader is gewijzigd, en van art. 1 van het Kon. besluit van 12 Juli 1921 (*Staatsblad* nº. 936) tot uitvoering van de artt. 122*a* en 242*e* der gemeentewet, in verband met bijlage D van het Bezoldigingsbesluit voor Burgerlijke Ambtenaren van 23 Jan. 1920 (*Staatsblad* nº. 37);

Overwegende hieromtrent :

dat de Raad het stelsel van belanghebbenden op goede gronden heeft verworpen, en daarbij onder meer terecht heeft laten wegen vooreerst, dat in dat stelsel arbeiders, aan wier arbeid eene periode van werkloosheid inhaerent is, buiten aanmerking zouden blijven voor de zakelijke bedrijfsbelasting, zoodra het loon in de periode, waarin zij verdienen, uitgaat boven het in het Kon. besluit van 12 Juli 1921 genoemd bedrag, en vervolgens dat in het loon van dergelijke arbeiders de periodieke werkloosheid is verdisconteerd ;

dat evenwel het stelsel, dat de Raad van den inspecteur heeft overgenomen, evenmin juist is te achten, daar in dat stelsel uitsluitend wordt rekening gehouden met hetgeen de arbeider in eene bepaalde onderneming heeft verdiend, en daarnaar het jaarloon berekend wordt, ook al is de arbeider slechts gedurende een zekeren tijd van het jaar in die onderneming werkzaam geweest, terwijl hij in het overblijvende gedeelte van het jaar in andere ondernemingen heeft gewerkt ;

dat in gevallen als hierbedoeld voor de vaststelling van het jaarloon der arbeiders tot uitgangspunt moet dienen het loon dat in de bepaalde onderneming wordt betaald, maar bij de herleiding daarvan tot het loon over het geheele jaar is rekening te houden met den tijd gedurende welken arbeiders als de betrokkenen in een jaar plegen te werken ;

dat het middel derhalve is gegrond ;

Vernietigt de in deze zaak gegeven uitspraak ;

Verwijst de zaak naar den Raad van Beroep voor de directe belastingen te Leiden, ten einde haar met inachtneming van dit arrest, verder te behandelen en te beslissen. (Gem. Stem.)

---

30 *Juni* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

Aanslag van den Staat der Nederlanden (het Nederlandsch Loodswezen) in de zakelijke bedrijfsbelasting der gemeente Vlissingen. Uit de geschiedenis van art. 242*e* der Gemeentewet blijkt dat van een bedrijf in den zin der wet alleen sprake kan zijn wanneer daarbij beoogd wordt het verwerven van stoffelijke voordeelen.

Waar de uitspraak van den Raad van Beroep omtrent de vraag of dit met het Nederlandsch loodswezen al dan niet het geval is geen voldoende gegevens voor eene beoordeeling dezer bij de gevraagde beslissing te beantwoorden vraag bevat, kan deze niet worden gehandhaafd. Met name had onderzocht moeten worden of de tarieven zoodanig zijn opgesteld, dat, gelijk de Staat beweerde, is uitgesloten, dat de dienst in zijn geheel genomen geldelijk voordeel oplevert.

De Hooge Raad enz. ;

Gezien het beroepschrift in cassatie, ingediend door den wd. Burgemeester der gemeente Vlissingen, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen te Middelburg, van 3 Mei 1924, in zake een aanslag van den Staat der Nederlanden (Departement van Marine, het Nederlandsch Loodswezen) in de zakelijke belasting op het bedrijf der gemeente Vlissingen over 1923 ;

Gezien de stukken ;

Gelet op de schrift?lijke conclusie van den Advocaat-Generaal Besier, namens den Procureur-Generaal, strekkende dat de bestreden uitspraak vernietigd en de aanslag gehandhaafd zal worden ;

Overwegende, dat de Staat der Nederlanden in voornoemde belasting over 1923 is aangeslagen en hij dien aanslag in beroep heeft bestreden, op grond dat het loodswezen niet zou zijn een bedrijf in den zin van art. 242*e* der Gemeentewet ;

dat de Raad hieromtrent overweegt :

„dat vanwege het gemeentebestuur wordt toegegeven, gelijk zulks door appellant, althans namens hem is medegedeeld, dat de uitgaven voor het loodswezen inderdaad de baten verre overtreffen, doch dat op zich zelf nog niet medebrengt, dat het loodswezen geen bedrijf zou zijn in den zin van wet en verordening, omdat voor de toepassing der onderwerpelijke belasting geen gewicht in de schaal wordt gelegd door het antwoord op de vraag, of een bedrijf, waarvoor een aanslag plaats heeft, al dan niet met verlies werkt ;

„dat echter, naar het oordeel van den Raad, het loodswezen niet is een bedrijf in den zin der onderwerpelijke wet en verordening ;

„dat toch, zooals den Raad uit eigen wetenschap bekend is, de dienst van het loodswezen bestaat in de bevordering van den veiligen toegang van schepen van elke nationaliteit tot de vaarwaters van Nederland, omvattende niet alleen de door de loodsen bewezen diensten in engeren zin, waarvoor eene retributie wordt geheven, doch daarenboven en daarmede onverbrekelijk samenhangende het onderhoud en het toezicht op de bebakening en verlichting der vaarwateren en van de zeekust en van die vaarwateren, voor welke verrichtingen, die in elk opzicht met vorengenoemd doel volstrekt inhaerent zijn, geenerlei vergoeding of retributie door de betrokkenen rechtstreeks wordt betaald" ;

op welke gronden de Raad den aanslag vernietigt ;

O. dat requirant van cassatie zonder opgave van wetsbepalingen, die zouden zijn geschonden of verkeerd toegepast, tegen deze uitspraak aanvoert, dat hier wel sprake zou zijn van een bedrijf ;

O. hieromtrent en ambtshalve :

dat blijkens de geschiedenis van de opneming der zakelijke belasting op het bedrijf in de Gemeentewet, in verband met de strekking dezer belasting, de wetgever de taalkundige beteekenis van het bedrijf voor oogen heeft

gehad, naar welke alleen dan van bedrijf sprake is, indien daarmede beoogd wordt het maken van winst;

dat dit vooral blijkt uit de wijziging, die de Regeering, met verwerping der in het adres van de Vereeniging van Nederlandsche gemeenten voorgestane opvatting, in art. 242e aanbracht, toen zij — om duidelijk te doen uitkomen, dat de bepaling niet bedoelde ondernemingen te treffen, bij welke „tegenover de lasten, welke zij door hare arbeiders aan de gemeente veroorzaakt, geene voordeelen" (hier blijkbaar in den zin van stoffelijke voordeelen) „voor haar zelve staan" — de uitdrukking „ondernemingen en inrichtingen, welke binnen de gemeente zijn gevestigd" verving door de woorden „ondernemingen en inrichtingen, welke binnen de gemeente een bedrijf uitoefenen";

dat derhalve van bedrijf in den zin der wet alleen sprake kan zijn, wanneer daarbij beoogd wordt het verwerven van stoffelijke voordeelen;

dat nu de bestreden uitspraak omtrent dit punt geen voldoende gegevens inhoudt;

dat zij wel vermeldt, dat een deel van den dienst zekere inkomsten oplevert, terwijl een ander deel van den dienst geschiedt zonder dat eenige vergoeding of retributie door de betrokkenen rechtstreeks wordt betaald, doch hieruit niet is te zien, hoe de dienst in zijn geheel is ingericht, met name of de tarieven zoodanig zijn opgesteld, dat is uitgesloten, dat de dienst in zijn geheel opgenomen geldelijk voordeel oplevert;

dat de uitspraak mitsdien niet kan worden gehandhaafd;

Vernietigt de in deze zaak gewezen uitspraak;

Verwijst de zaak naar den Raad van Beroep voor de directe belastingen te Middelburg, ten einde haar met inachtneming van dit arrest verder te behandelen en te beslissen. (W.)

---

30 *Juni* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

Zakelijke bedrijfsbelasting der gemeente 's Gravenhage.

Voor de toepasselijkheid eener zakelijke gemeentebelasting op het bedrijf stelt art. 242e der Gemeentewet dat een bedrijf wordt uitgeoefend en de Raad van Beroep vordert terecht, dat daarvoor noodig is dat het maken van winst beoogd wordt.

Eene coöperatieve vereeniging als de onderhavige, die zich ten doel stelt het voeren van de haar opgedragen administratie in den meest uitgebreiden zin van onderlinge organisaties van werkgevers, welke lid der vereeniging zijn, alsmede het voeren van andere administraties, oefent echter een bedrijf uit, want het maken van winst wordt ten deze beoogd, al bestaan de beoogde voordeelen slechts in besparing der administratiekosten van de bij de onderneming aangesloten vereenigingen.

De Hooge Raad enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie, ingediend door den Directeur der gemeentebelastingen te 's Gravenhage, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep te 's Gravenhage, van 20 Juni 1924, in zake een aan de Coöperatieve Vereeniging A., te B., opgelegden aanslag in de zakelijke bedrijfsbelasting der gemeente 's Gravenhage over 1923/24;

Gehoord den raadsman van belanghebbende;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Advocaat-Generaal Tak, namens den Procureur-Generaal, strekkende tot verwerping van het beroep;

O. dat belanghebbende in de Zakelijke Belasting op het bedrijf der gemeente 's-Gravenhage over 1923/24 is aangeslagen en de Raad dien aanslag heeft vernietigd, in hoofdzaak op grond: dat van een bedrijf in den zin van art. 242e der Gemeentewet alleen sprake is, indien beoogd wordt het maken van winst: dat het doel van belanghebbende zich beperkt tot het voeren van administratie voor organisaties, die lid zijn van A. en tot behartiging van de belangen harer leden, voor zooverre die behartiging aan belanghebbende is opgedragen; dat jaarlijks de door de Vereeniging gemaakte kosten over de leden worden omgeslagen in verhouding tot de ten dienste van ieder lid verrichte werkzaamheden; dat de statuten geen bepaling bevatten, waardoor het maken van winst ten behoeve van A. mogelijk of toelaatbaar zou zijn, noch van elders is gebleken, dat — zij het in strijd met de statuten — eenige winst zou zijn beoogd of behaald; dat om deze redenen belanghebbende niet uitoefent een bedrijf in den zin van bovengenoemde wetsbepaling;

O. dat de directeur der gemeentebelastingen tegen deze uitspraak als middel van cassatie aanvoert:

Schending, althans verkeerde toepassing van art. 242e der Gemeentewet, art. 16 der wet van 19 Dec. 1914 (*Staatsblad* nº. 564), artt. 1 en 3 der Verordening op de heffing eener Plaatselijke Bedrijfsbelasting der gemeente 's-Gravenhage;

O. dat ten deze als vaststaande mag worden aangenomen, dat belanghebbende is eene coöperatieve vereeniging, wier doel is:

a. het voeren van de haar opgedragen administratie, in den meest uitgebreiden zin, van onderlinge organisaties van werkgevers, welke lid der Vereeniging zijn;

b. het voeren van de haar opgedragen administratie voor andere dan onder *a* genoemde organisaties, welke lid der vereeniging zijn;

c. de behartiging van de belangen harer leden, voor zooverre deze behartiging aan de Vereeniging is opgedragen; dat verder leden kunnen zijn organisaties van werkgevers, die in hoofdzaak ten doel hebben het onderling dragen van eenig risico en andere organisaties, die het voeren van administratie, hetzij in haar geheel, hetzij voor een gedeelte aan de Vereeniging opdragen; terwijl de kosten op de wijze als hierboven is aangegeven over de leden worden omgeslagen;

O. dat onder deze omstandigheden moet worden aangenomen, dat belanghebbende een bedrijf uitoefent in den zin van art. 242e der Gemeentewet;

dat de Raad voor de toepasselijkheid dezer bepaling wel terecht vordert, dat het maken van winst beoogd moet worden, maar hij daaraan een te beperkte beteekenis toekent, als zoude hiermede uitsluitend bedoeld zijn het behalen van winst voor de onderneming zelve;

dat A. zoodanig is ingericht, dat de stoffelijke voordeelen uit de diensten dezer vereeniging — ook al bestaan die voordeelen slechts in de besparing op administratiekosten, die bij een niet centraal beheer uiteraard hooger zouden zijn — onmiddellijk ten goede komen aan hen, die juist ter wille, althans mede ter wille dier voordeelen, de onderneming in het leven hebben geroepen ;

dat dan evenwel in den zin der wet een bedrijf bestaat, evenzeer als wanneer A. zich voor zijne diensten zoodanig zou laten betalen, dat daaruit voor deze vereeniging zelve een winst zou ontstaan, dit, maar dan slechts indirect, weder aan de leden zou ten goede komen ;

O. dat het middel derhalve is gegrond ;

Vernietigt de in deze zaak gegeven uitspraak ;

Handhaaft den aanslag. (B. S.)

---

2 *Juli* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid aan de Gedeputeerde Staten van de onderscheidene provinciën, betreffende oprichting van schutboomen (schietinrichtingen).

Op grond van het bepaalde in de artikelen 1 en 2 van de Hinderwet is het verboden om zonder vergunning van het bevoegd gezag schietinrichtingen op te richten. Onder schietinrichting is ook te verstaan een z.g. schutboom. Naar mij bleek zijn enkele van dergelijke schutboomen opgericht, zonder dat de daarvoor vereischte vergunning is verkregen. In die gevallen ware aan artikel 21 der Hinderwet toepassing te geven. Ten einde de gevaren, verbonden aan het gebruiken van bedoelde inrichtingen zooveel mogelijk te beperken, geef ik Uw College in overweging om alvorens op een verzoek tot oprichting van een schutboom gunstig te beschikken — aan den Directeur der Normaalschietschool te 's-Gravenhage advies te vragen omtrent aan de vergunning te verbinden voorwaarden.

Genoemde Directeur is bereid ter zake van voorlichting te dienen.

Een stel voorwaarden voor het verleenen van vergunningen tot het oprichten van een schutboom, door bedoelden Directeur ontworpen, voeg ik gemakshalve hierbij. In sommige gevallen echter zullen deze voorwaarden niet geheel noodig, in andere gevallen wellicht niet geheel voldoende zijn. Bij twijfel te dien opzichte ware het advies der Normaalschietschool in te winnen.

Het ware mij aangenaam, indien U het vorenstaande ter kennis wilde brengen van de gemeentebesturen in Uw gewest. Een voldoend aantal afdrukken van dit schrijven en van de bijlage gaat daartoe hiernevens.

(B. S.)

VOORWAARDEN *te stellen voor het verleenen van vergunning tot het schieten met gebruik van een „schietboom".*

1°. GROOTTE VAN HET SCHIETTERREIN.

Schaal 1 : 10,000.

Plaats schietboom *a*.

Het terrein binnen den hierneven aangegeven vierhoek moet tijdens het schieten als onveilig worden beschouwd, namelijk :

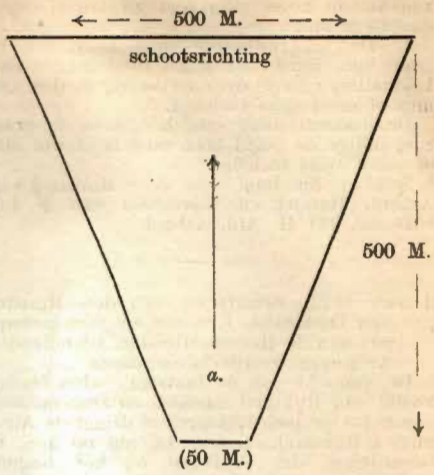

1. achter den schietboom minstens 6 M.
2. rechts en links van den schietboom minstens 25 M.
3. in de richting, waarin geschoten wordt, minstens 500 M.
4. op 500 M. afstand van den schietboom minstens 500 M. breedte loodrecht op de schootsrichting.

In de onveilige strook mag zich tijdens het schieten niemand bevinden. In verband hiermede moet tijdens het schieten op of nabij de hoekpunten en voor zoover noodig of gewenscht op verschillende punten in de zijden van den vierhoek eene vlag of iets dergelijks zijn geplaatst, terwijl de beteekenis dier waarschuwingsmiddelen algemeen bekend moet zijn ; een en ander door de plaatselijke autoriteit nader vast te stellen.

Opmerking. Indien de hiervoren aangegeven maten niet alle mochten kunnen worden bereikt, dienen nadere inlichtingen gevraagd te worden aan de Normaal-Schietschool.

2°. INRICHTING SCHIETBOOM.

De schietboom moet eene hoogte hebben van 16 tot 20 M.

Aan den top van den schietboom mag zich bevinden :

a. eene ijzeren staaf lang hoogstens 1 M., dik ongeveer 2 c.M. ;

b. een ijzeren buis, lang hoogstens 0.5 M., met eene middellijn van ongeveer 3 c.M. ;

c. een ijzeren dop, met eene middellijn van hoogstens 5 c.M.

Op ongeveer 6 M. van den schietboom moet eene inrichting, hoog ongeveer 2½ M., zijn tot steun voor het geweer tijdens het schieten.

3°. WAPENS EN MUNITIE.

Er mag geschoten worden met getrokken en met gladloop geweren en buksen.

Bij de patronen mogen de ondergenoemde getallen niet overschreden worden :

a. De buskruitlading moet bestaan uit zwart kruit (salpeterbuskruit) ; wit kruit (nitro-glycerine of nitro-cellulose) is verboden ;

b. De kogel mag niet langer dan 1½ kaliber

zijn en de kogel mag niet zwaarder wegen dan 15 gram;

c. De buskruitlading mag hoogstens $^3/_4$ gram zijn, indien de kogel (niet langer dan 1½ kaliber; zie *b*) cylindervormig is, dus niet min of meer spits toeloopt.

De buskruitlading mag hoogstens ½ gram zijn, indien de kogel bolvormig is of wel min of meer spits toeloopt.

Behoort bij brief van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 2 Juli 1925, nº. 131 H, Afd. Arbeid.

---

3 *Juli* 1925. SCHRIJVEN van den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen aan de Heeren Ministers betreffende: Archieven Overheidscommissies.

In opdracht van de laatstgehouden bijeenkomst van Rijksarchivarissen en archivarissen aan het Algemeen Rijksarchief dringt de Algemeene Rijksarchivaris er bij mij op aan, te bevorderen, dat voortaan bij het besluit, waarbij van overheidswege (d. w. z. door Rijk, provincie, gemeente) eene commissie wordt ingesteld, de plaats wordt aangewezen, waarheen de bescheiden betreffende de werkzaamheden dier commissie bij hare opheffing zullen worden overgebracht.

De wenschelijkheid van een diergelijke voorziening is inderdaad zeer groot. De archieven van vele hoogst belangrijke commissies zooals de Rijnvaart-commissie, de commissie tot invoering eener verzameling van wetboeken voor de Bataafsche republiek enz. zijn verloren of berusten onder de rechtverkrijgenden van vroegere leden of secretarissen dier commissies tot groot nadeel van het historisch onderzoek, en ook thans gaat het, na de opheffing, met de archieven van vele Staatscommissies niet anders. Het is hoogst wenschelijk hierin althans voor het vervolg te voorzien, en die voorziening ook uit te breiden tot de archieven en bescheiden van die commissies, welke door de provincie of de gemeente in het leven worden geroepen.

Ik zou het daarom zeer op prijs stellen, wanneer voortaan in besluiten als bovenbedoeld van Uw Departement uitgaande, een bepaling omtrent de bewaring van het archief der daarbij ingestelde commissies werd opgenomen. (B. S.)

---

4 *Juli* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 30 October 1924 (*Staatsblad* nº. 480). S. 315.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 1 Mei 1925, nº. 3298[3], Afdeeling Lager Onderwijs Algemeen;

Overwegende, dat het wenschelijk is Ons besluit van 30 October 1924 (*Staatsblad* nº. 480) te wijzigen;

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Juni 1925, nº. 46);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 27 Juni 1925, nº. 4593, afdeeling Lager Onderwijs Algemeen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel II van Ons Besluit van 30 October 1924 (*Staatsblad* nº. 480) wordt gelezen als volgt:

„Dit besluit treedt geleidelijk in werking.

Over het schooljaar 1925—1926 kunnen van eventueele parallelklassen eener kweekschool met vierjarigen cursus uitsluitend die der 3e en 4e klasse voor berekening der Rijksbijdrage in aanmerking komen, en over het schooljaar 1926—1927 uitsluitend die der 4e klasse, mits deze parallelklassen de voortzetting zijn van parallelklassen, welke reeds bij het begin van het schooljaar 1923—1924 bestonden.

Voor eene kweekschool met driejarigen cursus kunnen over het schooljaar 1925—1926 van eventueele parallelklassen uitsluitend de 2e en 3e klasse en over het schooljaar 1926—1927 uitsluitend de 3e klasse in aanmerking komen, mits deze parallelklassen de voortzetting zijn van parallelklassen, welke reeds bij het begin van het schooljaar 1923—1924 bestonden.

Met het begin van het schooljaar 1927—1928 treedt dit besluit in volle werking."

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 4den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,

J. TH. DE VISSER.

(*Uitgeg.* 27 *Juli* 1925.)

---

4 *Juli* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Meelbesluit (*Staatsblad* nº. 313). S. 316.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 19 Mei 1925, nº. 434 D, Afdeeling Volksgezondheid;

Gelet op het Meelbesluit, *Staatsblad* 1924, nº. 313;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 Juni 1925, nº. 20);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 22 Juni 1925, nº. 556 D, Afdeeling Volksgezondheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Artikel 13 onder 10, tweede zin, van het Meelbesluit, *Staatsblad* 1924, nº. 313, wordt aldus gelezen:

„schadelijke kleurstoffen mogen niet zijn toegevoegd".

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 4den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,

AALBERSE.

(*Uitgeg.* 17 *Juli* 1925.)

4 *Juli* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Cacao- en Chocolade-besluit (*Staatsblad* 1924, nº. 478). S. 317.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 25 Mei 1925, nº. 488 D, Afdeeling Volksgezondheid;

Gelet op het Cacao- en Chocoladebesluit, *Staatsblad* 1924, nº. 478;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 Juni 1925, nº. 19);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 22 Juni 1925, nº. 555 D, Afdeeling Volksgezondheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Artikel 13 van het Cacao- en Chocoladebesluit. *Staatsblad* 1924, nº. 478, wordt aldus gelezen:

„Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Januari 1926".

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 4den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,

AALBERSE.

(*Uitgeg.* 21 *Juli* 1925.)

---

4 *Juli* 1925. BESLUIT tot intrekking van de Koninklijke besluiten van 12 Februari 1913, nº. 130 en 18 Mei 1918, nº. 73, betreffende regelen voor het afnemen in *Nederland* van het zoogenaamd kleinnotariaexamen, bedoeld in de artikelen 16*g* tot 16*n* van het Reglement op het notarisambt in *Nederlandsch-Indië*. S. 318.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 27 Juni 1925, 1ste afdeeling, nº. 43;

Hebben goedgevonden en verstaan

te bepalen:

Art. 1. Onze besluiten van 12 Februari 1913, nº. 130 (*Nederlandsch Staatsblad* nº. 54; *Indisch Staatsblad* nº. 346) en 18 Mei 1918, nº. 73 (*Nederlandsch Staatsblad* nº. 296; *Indisch Staatsblad* nº. 626) worden ingetrokken.

2. Dit besluit treedt in werking op hetzelfde tijdstip als de ordonnantie van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië van 7 Mei 1925, nº. 15 (*Indisch Staatsblad* nº. 209).

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 4den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 22 *Juli* 1925.)

---

4 *Juli* 1925. BESLUIT, houdende wijziging van het Koninklijk Besluit van 10 November 1892 (*Staatsblad* nº. 253) in verband met motorvordering. S. 319.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Waterstaat, van Marine, van Financiën, van Koloniën en van Buitenlandsche Zaken van 9 September 1924, Geheim, Litt. X 80;

Gezien het Koninklijk Besluit van 10 November 1892 (*Staatsblad* 253), zooals dit is gewijzigd bij de Koninklijke Besluiten van 5 Augustus 1895 (*Staatsblad* 147), van 17 Januari 1898 (*Staatsblad* 22), van 24 Juni 1898 (*Staatsblad* 149), van 16 December 1902 (*Staatsblad* 222), van 9 September 1910 (*Staatsblad* 279), van 26 Juni 1911 (*Staatsblad* 196), van 28 October 1915 (*Staatsblad* 442), van 9 Mei 1917 (*Staatsblad* 389), van 1 Juli 1918 (*Staatsblad* 439), van 20 November 1919 (*Staatsblad* 756) en van 8 Augustus 1923 (*Staatsblad* 396);

Den Raad van State gehoord (advies van den 7 October 1924, nº. 17);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers dd. 16 Maart 1925, Geheim Le. K[21], 25 Maart 1925 nº. 2267, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, 4 Juni 1925 nº. 30, afdeeling Waterstaat A (Kabinet), 13 Juni 1925, nº. 75, afdeeling Directe Belastingen, 27 Juni 1925, afdeeling Juridische Zaken, nº. 17418;

Overwegende dat het wenschelijk is, wijziging te brengen in voornoemd Koninklijk Besluit in verband met de voorbereiding van de vordering van motorvoertuigen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

I. De artikelen 43, 44, 45 en 46, zooals die laatstelijk zijn gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 8 Augustus 1923 (*Staatsblad* 396), vervallen.

II. Na artikel 42 worden ingevoegd de artikelen 43 M tot en met 74, luidende als volgt:

Art. 43 M. Wanneer in gevallen van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden, eene buitengewone oproeping van dienstplichtigen plaats heeft, als bedoeld in artikel 187 der Grondwet, zal, indien en voor zoover Onze Minister van Oorlog zulks noodig oordeelt, eene *vordering* van motorvoertuigen plaats hebben krachtens artikel 32 der Wet.

Art. 44 M. Ten behoeve van de in het vorig artikel bedoelde *vordering* worden reeds in tijd van vrede een aantal *vorderingsdistricten* vastgesteld, ieder met een of meer vorderingsplaatsen.

Onze Minister van Oorlog is gemachtigd het aantal *vorderingsdistricten* te bepalen, de grenzen van ieder dier districten vast te stellen, en te bepalen, welke gemeenten binnen de grenzen van ieder dier districten vallen.

Art. 45 M. Voor iedere vorderingsplaats worden, mede reeds in vredestijd, aangewezen:

één *vorderingscommissaris;*

één of twee *hulp-vorderingscommissarissen;*

twee *taxateurs* en

één *hulp-taxateur.*

De *vorderingscommissarissen* en de *hulp-vorderingscommissarissen* worden door of namens Onzen Minister van Oorlog aangewezen.

De *taxateurs* en de *hulp-taxateurs* worden door Ons, op voordracht van Onzen Minister van

Oorlog, in den regel voor den tijd van tien jaren als zoodanig benoemd.

De taxateurs en hulp-taxateurs leggen bij hunne benoeming, in handen van den burgemeester hunner gemeente, den eed of de belofte af, volgens het als bijlage F bij dit besluit gevoegde formulier.

De in dit artikel hiervoren genoemde personen worden reeds in vredestijd voor zooveel noodig, door of vanwege Onzen Minister van Oorlog, van instructies voorzien.

De Chef van den Generalen Staf stelt de burgemeesters in kennis met de namen van de in hunne gemeente gevestigde taxateurs en hulptaxateurs. Bij overlijden, alsmede bij verhuizing (ook binnen de gemeente) van een dezer personen, doet de betrokken burgemeester daarvan mededeeling aan den Chef van den Generalen Staf.

Art. 46 M. De burgemeesters van de gemeenten, welke liggen binnen de grenzen van een vorderingsdistrict, worden reeds in vredestijd met de op de inwoners rustende verplichting om motorvoertuigen te leveren, zoomede met andere bijzonderheden betreffende de vordering van motorvoertuigen voor hunne gemeente in kennis gesteld. Daarbij wordt hun tevens mededeeling gedaan van het terrein (de terreinen) binnen de vorderingsplaats (vorderingsplaatsen), waar, en van het uur of de uren, waarop de daartoe in de gemeente in de termen vallende motorvoertuigen aldaar ter vordering moeten worden aangeboden, en c. q. eene opgave verstrekt van de bijzondere maatregelen, welke in het belang van den gereg lden gang der vordering moeten genomen worden.

Art. 47 M. In verband met de in het vorig artikel bedoelde mededeelingen en opgaven, maakt de burgemeester van iedere binnen de grenzen van een vorderingsdistrict gelegen gemeente, de plaats (zijnde de verzamelplaats) bekend waar- en het uur waarop in geval van vordering de motorvoertuigen in de gemeente moeten verzameld zijn, teneinde naar de vorderingsplaats en aldaar voor den vorderingscommissaris te worden gebracht.

Komen de in art. 48 M bedoelde registers, bevattende de motorvoertuigen, die aangewezen zijn voor aanbieding ter vordering in de eerste plaats, een groot aantal motorvoertuigen voor, dan kan door den burgemeester, in overleg met den Chef van den Generalen Staf, een regeling worden getroffen, dat die motorvoertuigen bij gedeelten op de verzamelplaats aanwezig moeten zijn.

Tot verzamelplaats moet een, zooveel mogelijk in de richting van de vorderingsplaats gelegen, gedeelte der gemeente worden bestemd.

In gemeenten, binnen welker grenzen eene vorderingsplaats is gelegen, kan deze laatste door den burgemeester, in overleg met den Chef van den Generalen Staf, als verzamelplaats worden aangewezen.

Moeten de motorvoertuigen eener zelfde gemeente naar verschillende vorderingsplaatsen worden gebracht, dan moet voor elke vorderingsplaats eene verzamelplaats worden aangewezen.

Art. 48 M. Door de zorg van de burgemeesters worden van de niet door electriciteit gedreven of langs rails voortbewogen motorvoertuigen, eigendom van of in beheer bij de in hunne gemeente metterwoon gevestigde personen, overeenkomstig de hierna te noemen regelen, z.g. losbladige registers aangelegd en bijgehouden.

Wonen de eigenaar en de beheerder van een motorvoertuig in eenzelfde gemeente, dan wordt het voertuig ingeschreven ten name van den beheerder.

Wonen de eigenaar en de beheerder van een motorvoertuig in verschillende gemeenten, dan wordt het voertuig ingeschreven in de gemeente, waar de beheerder metterwoon is gevestigd en wordt diens naam in het register vermeld.

Er worden losbladige registers aangelegd en bijgehouden afzonderlijk voor:

1°. de personenautomobielen;

2°. de vrachtautomobielen, waaronder ook auto-omnibussen, bestelauto's en alle overige, tot eenig bijzonder doeleinde ingerichte, automobielen;

3°. de tractors;

4°. aanhangwagens;

overeenkomstig de in bijlagen G, H, I en J van dit besluit aangegeven modellen.

De bladen, betrekking hebbende op de motorvoertuigen, die, overeenkomstig de regelen gesteld in art. 49 M zijn aangewezen voor aanbieding ter vordering in de eerste plaats, worden volgens de hierboven onder 1°. tot en met 4°. genoemde categorieën, in afzonderlijke registers verzameld.

Indien de in het vorig lid bedoelde motorvoertuigen van eenzelfde gemeente op meer dan ééne vorderingsplaats ter vordering moeten worden aangeboden, zullen voor iedere vorderingsplaats afzonderlijke registers volgens de in dat lid gestelde regels worden aangelegd en bijgehouden.

Elk blad van de registers behoort de gegevens te bevatten van één voertuig.

De bladen worden in elk register opgelegd in volgorde van de nummers der nummerbewijzen.

De registers worden door de zorg van den Chef van den Generalen Staf aan de burgemeesters verstrekt.

Tot het verkrijgen van gegevens voor het invullen van meergenoemde registers kan de burgemeester zich onder meer tot Onze Commissarissen in de provinciën en tot de ontvangers der directe belastingen wenden, die hunnerzijds aan die aanvragen zooveel mogelijk zullen voldoen.

De registers worden jaarlijks, behoorlijk bijgewerkt, gedurende de maand Februari op de secretarie der gemeente voor ieder ter inzage nedergelegd.

De burgemeesters van alle gemeenten zenden voor de *eerste maal* één afschrift van elk der bladen van de registers aan den Chef van den Generalen Staf toe.

Daarna zenden jaarlijks, in de laatste helft der maand Maart, deze burgemeesters aan den Chef van den Generalen Staf toe één afschrift van elk der bladen, waarin gedurende het afgeloopen jaar wijzigingen zijn aangebracht, van bladen van nieuw geregistreerde voertuigen en voorts de vervallen bladen; deze laatste moeten op duidelijke wijze van de aanwijzing „vervallen" zijn voorzien.

Zijn er in het afgeloopen jaar geen bladen gewijzigd, vervallen of nieuw bijgekomen, dan geeft de betrokken burgemeester in genoemd

tijdvak daarvan kennis aan den Chef van den Generalen Staf.

Art. 49 M. De Chef van den Generalen Staf wijst uit de, in de registers voorkomende, motorvoertuigen dezulke aan, welke in de eerste plaats voor vordering ten behoeve van de oorlogsorganisatie van 's Rijks weermacht in aanmerking komen. Hij geeft aan de burgemeesters kennis van de aldus door hem uit hunne gemeenten aangewezen motorvoertuigen.

De burgemeesters houden in de meerbedoelde registers bij de desbetreffende voertuigen aanteekening van deze aanwijzing, alsmede van eventueele veranderingen in de aanwijzing, welke te hunner kennis worden gebracht.

De bladen der registers, welke uitsluitend gewijzigd zijn door het stellen, het veranderen of doen vervallen van deze aanteekening van aanwijzing, worden *niet* in afschrift gevoegd bij de jaarlijks op te zenden afschriften van bladen als bedoeld in het vóórlaatste lid van artikel 48.

Art. 50 M. Ieder persoon, wiens naam voorkomt in de registers bedoeld in artikel 48 M, en wiens motorvoertuig(en) ingevolge artikel 49 M is (zijn) aangewezen voor aanbieding ter vordering in de eerste plaats, ontvangt door de zorg van den burgemeester der betrokken gemeente, eene ingevulde lastgeving volgens het als bijlage K bij dit besluit gevoegde model.

Bedoelde persoon is gehouden om:

a. wanneer hij dit (deze) motorvoertuig(en) verkoopt, op eenige andere wijze het eigendomsrecht daarop verliest, dan wel wanneer het (de) voertuig(en) bij eenen anderen persoon overgaat (overgaan) in beheer, als bedoeld in art. 48 M.;

b. wanneer dit (deze) motorvoertuig(en) voor langer duur dan ééne maand in het buitenland verblijft (verblijven);

c. wanneer dit (deze) motorvoertuig(en) voor het ondergaan van herstellingen langer dan ééne maand voor normaal gebruik ongeschikt is (zijn);

d. wanneer dit (deze) motorvoertuig(en) zoodanig bedrijfsonklaar mocht(en) geraken, dat het (deze) niet meer voor normaal gebruik geschikt is (zijn) te achten;

e. wanneer dit (deze) motorvoertuig(en) van vasten chauffeur verwisselt (verwisselen);

daarvan — in de gevallen hierboven onder *a.* bedoeld, tevens met opgaaf van naam, woonplaats en adres van den nieuwen eigenaar of beheerder — binnen een termijn van acht dagen, nadat een der toestanden hiervoren onder *a* tot en met *e* bedoeld, is ingetreden, kennis te geven aan den burgemeester der gemeente, waar het voertuig in de in artikel 48 M genoemde registers is ingeschreven. De betrokken burgemeester geeft van dergelijke veranderingen of wijzigingen onverwijld kennis aan den Chef van den Generalen Staf.

Bij verandering van eigenaar binnen de gemeente moet tevens het provincienummer van den nieuwen eigenaar worden opgegeven.

Art. 51 M. Een ieder, die eene lastgeving, als in het vorig artikel bedoeld, heeft ontvangen en wiens motorvoertuig(en) niet meer in de termen valt (vallen) voor aanbieding ter vordering in de eerste plaats, als bedoeld in artikel 49, ontvangt door de zorg van den burgemeester der betrokken gemeente eene kennisgeving volgens het als bijlage L bij dit besluit gevoegde model.

Art. 52 M. De Chef van den Generalen Staf treedt met de burgemeesters van de gemeenten, binnen welker grenzen eene of meer dan ééne vorderingsplaats is gelegen, en, voor zooveel noodig, met de burgemeesters van de omliggende gemeenten, in overleg omtrent:

1°. het terrein (de terreinen), waarop de vordering zal plaats hebben en het terrein (de terreinen), waar de voertuigen, die gevorderd zijn tijdelijk zullen worden opgesteld, zoomede omtrent de inrichting dier terreinen;

2°. de bij de vordering te treffen politieen verkeersmaatregelen;

3°. de verstrekking van benzine, olie en banden voor de door het Rijk overgenomen motorvoertuigen;

4°. de verstrekking van een geldelijk voorschot aan de(n) vorderingscommissaris(sen) of zijn (hun) vervanger(s);

5°. het opleggen van bescheiden en materieel ten dienste van de vordering van motorvoertuigen.

De door de gemeentebesturen op grond van dit artikel bij eene vordering van motorvoertuigen gemaakte kosten, worden uit de begrooting van het Departement van Oorlog vergoed.

De Chef van den Generalen Staf geeft aan de burgemeesters van de gemeenten, binnen welker grenzen eene of meer dan ééne vorderingsplaats is gelegen, kennis van de aantallen motorvoertuigen, die op elke vorderingsplaats zullen worden aangeboden en van de gemeenten vanwaar deze voertuigen afkomstig zijn.

Art. 53 M.

A. Vrijgesteld van inschrijving in de registers, bedoeld in art. 48 *M., van keuring en van aanbieding ter vordering zijn:*

a. Onze motorvoertuigen en die van de Leden van Ons Huis;

b. motorvoertuigen, eigendom van eenen vreemden Staat en niet gebezigd voor de uitoefening van eenig bedrijf;

c. motorvoertuigen, eigendom van vertegenwoordigers van vreemde mogendheden en van het aan die vertegenwoordigers toegevoegd personeel;

d. motorvoertuigen, eigendom van beroepsconsuls van vreemde mogendheden en van het aan hen toegevoegd personeel, mits op grond van wederkeerigheid en voor zoover die consuls onderdanen zijn der Staten, die hen benoemd hebben, en de motorvoertuigen niet gebezigd worden voor de uitoefening van eenig bedrijf.

B. Vrijgesteld van keuring en van aanbieding ter vordering in de eerste plaats zijn:

a. motorvoertuigen, eigendom van den Staat, de provincie, de gemeente, waterschappen, veenschappen en veenpolders, die, ter beslissing van den Minister onder wiens Departement het lichaam, waarbij die voertuigen in gebruik zijn, ressorteert, onmisbaar zijn voor het gaande houden van de openbare diensten;

b. motorvoertuigen van personeel, behoorende tot de reserve of den vrijwilligen landstorm, en waarmede dit personeel verplicht is, bij opkomst in werkelijken dienst in geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden onder de wapenen te komen;

c. motorvoertuigen van genees-, heel- en verloskundigen, veeartsen, van den hoofdcommissaris, den eersten commissaris en de commissarissen van het Nederlandsche Roode Kruis, mits gebruikt voor hunnen dienst, doch niet meer dan één voor ieder hunner;

d. motorvoertuigen, gebruikt ten dienste van industrieën, welke van belang zijn voor de landsverdediging, een en ander ter beoordeeling van Onzen Minister van Oorlog;

e. motorvoertuigen, eigendom van bedienaren van den godsdienst in werkelijken dienst van door den Staat erkende kerkgenootschappen en gebruikt in de uitoefening van den Eeredienst, doch niet meer dan één voor ieder hunner.

Tot het verkrijgen van de vrijstelling, bedoeld onder B, moeten belanghebbenden zich schriftelijk wenden tot Onzen Minister van Oorlog, die op het verzoekschrift beschikt.

Art. 54 M. Zoodra ingevolge art. 43 M. de burgemeester van eenige binnen de grenzen van een vorderingsdistrict gelegen gemeente bericht zal hebben ontvangen van of namens den Minister van Oorlog, dat in zijne gemeente een vordering van motorvoertuigen zal worden gehouden, wordt door de zorg van dien burgemeester bij openbare kennisgeving door aanplakking en voorts hoofdelijk, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, ieder, aan wien de in art. 50 M. bedoelde *lastgeving* is uitgereikt, herinnerd aan de verplichting, om alle daarvoor op dat tijdstip in de termen vallende motorvoertuigen op het in de bedoelde lastgeving vermelde uur van den in de openbare kennisgeving vermelden datum aanwezig te doen zijn op de in die lastgeving vermelde verzamelplaats.

De openbare kennisgeving is echter rechtens voldoende oproeping tot de vordering, onverschillig of de hierbedoelde herinnering de betrokken personen al dan niet heeft bereikt.

Aan personen, die nog geen *lastgeving* ontvangen hebben, doch die daarvoor alsnog in de termen vallen, wordt zij na ontvangst van het in het eerste lid bedoelde bericht uitgereikt.

De burgemeester van de gemeente, waarbinnen eene vorderingsplaats is gelegen, zendt bovendien aan alle burgemeesters van de gemeenten, die hunne motorvoertuigen op deze vorderingsplaats moeten brengen, na ontvangst van het in het eerste lid bedoelde bericht, eene telegrafische herinnering aan de aanstaande vordering van motorvoertuigen.

Art. 55 M. De personen, die eene lastgeving, als bedoeld in art. 50 M. en 54 M. van dit besluit, hebben ontvangen, dragen, onverschillig of de herinnering, bedoeld in art. 54 M., hen al of niet heeft bereikt, zorg, dat op het in de lastgeving vermelde uur alle op het tijdstip der openbare kennisgeving in hun bezit of onder hun beheer zijnde motorvoertuigen, die overeenkomstig art. 49 M. zijn aangewezen voor aanbieding ter vordering in de eerste plaats, ook voor zooveel deze op genoemd tijdstip niet in de gemeente aanwezig zijn, doch de voor hen aangewezen vorderingsplaats nog op den dag, volgende op dien in de openbare kennisgeving vermeld, kunnen bereiken, aanwezig zijn op de daarvoor bestemde plaats.

De in den aanhef van dit artikel genoemde personen dragen zorg, dat de personen- en vrachtautomobielen bij de aanbieding ter vordering voorzien zijn van de bij elk voertuig behoorende uitrustings-, reserve- en verwisselstukken, gereedschappen, kappen en huiven, zoomede van eene hoeveelheid brandstof en olie, voldoende voor het afleggen van een afstand van *honderd* kilometer, terwijl op ieder voertuig met luchtbanden aanwezig moet zijn ten minste één reservevelg of -wiel met binnen- en buitenband; bij elken vrachtautomobiel met open carosserie moet geleverd worden een dekzeil van voldoende grootte om de geheele lading te kunnen bedekken.

De tractors moeten bij de aanbieding ter vordering voorzien zijn van de bij elk voertuig behoorende uitrustings-, reserve- en verwisselstukken, zoomede van zooveel brandstof en olie als de op de voertuigen aanwezige tanks kunnen bevatten.

De banden van alle ter vordering aan te bieden motorvoertuigen moeten zich in goed bruikbaren staat bevinden.

Bij elk ter vordering aan te bieden motorvoertuig moet tevens aanwezig zijn een inventaris in *drievoud*, die door den eigenaar of beheerder, dan wel door diens vertegenwoordiger, vóór de verschijning voor den vorderingscommissaris, moet zijn ingevuld en onderteekend.

Formulieren van dezen inventaris worden door de zorg van de burgemeesters, die ze op hunne beurt van den Chef van den Generalen Staf ontvangen, aan de betrokken eigenaars of beheerders tegelijk met de in art. 50 M. bedoelde lastgeving uitgereikt.

Wordt een motorvoertuig gevorderd, dan zal een der, door den vorderingscommissaris of diens vervanger onderteekende, ingevulde inventarissen ter hand worden gesteld aan den eigenaar of beheerder, dan wel aan diens vertegenwoordiger.

De beide andere ingevulde inventarissen blijven in handen van den vorderingscommissaris of diens vervanger.

De burgemeesters zullen zoo mogelijk op de verzamelplaats(en) de motorvoertuigen, elke categorie (personen-, vrachtauto's en motorrijwielen) afzonderlijk, doen opstellen in de volgorde, waarin zij in de, in art. 48 M. bedoelde, registers voorkomen en aldaar nagaan, of de eigenaars of beheerders van de ter aanbieding voor vordering in de eerste plaats aangewezen motorvoertuigen, dan wel hunne vertegenwoordigers met die voertuigen aanwezig zijn.

Art. 56 M. Nopens motorvoertuigen, welke voor aanbieding ter vordering in de eerste plaats zijn aangewezen, doch om de een of andere reden onmogelijk ter vordering op het daarvoor vastgestelde tijdstip kunnen verschijnen, moet door den betrokken eigenaar of beheerder binnen *vier en twintig* uren na het tijdstip van aanplakking der openbare kennisgeving eene door hem onderteekende schriftelijke verklaring aan den burgemeester der gemeente, waar het motorvoertuig ingevolge art. 48 M. is ingeschreven, worden overgelegd, met vermelding van de redenen, welke de verschijning onmogelijk maakten en van het tijdstip, waarop die redenen niet meer zullen bestaan.

De burgemeesters zullen, zoo mogelijk, deze verklaringen op hare juistheid doen onderzoeken, desgewenscht door een deskundige.

Op de eigenaars of beheerders van motorvoertuigen, die voor aanbieding ter vordering

in de eerste plaats zijn aangewezen, doch om eenige reden op het daarvoor vastgestelde tijdstip niet zijn verschenen, rust de verplichting, om deze voertuigen op den *derden* dag na dien, welke in de openbare kennisgeving is vermeld, ter vordering aan te bieden op de vorderingsplaats te *Utrecht*.

Mocht ook dit niet mogelijk zijn, dan zal de eigenaar of beheerder binnen *vier en twintig* uren na het verstrijken van laatstgenoemden dag een verklaring moeten overleggen op plaats en wijze, als in het eerste lid van dit artikel is omschreven.

De burgemeesters moeten ten aanzien van deze verklaring op dezelfde wijze handelen als in het tweede lid van dit artikel is aangegeven; zij geven van het resultaat van dit onderzoek schriftelijk kennis aan den Directeur van den Etappen- en Verkeersdienst te *'s-Gravenhage*, die, zoo noodig na een gehouden onderzoek, eene beslissing omtrent de vordering zal nemen, welke beslissing door tusschenkomst van den betrokken burgemeester aan den belanghebbende zal worden medegedeeld.

Zoodra de redenen, welke van de niet-verschijning ter vordering oorzaak waren, niet meer bestaan, behoort de eigenaar of beheerder daarvan schriftelijk kennis te geven aan den burgemeester van de gemeente, waar het motorvoertuig ingevolge art. 48 M. is ingeschreven, die daarvan op zijne beurt mededeeling doet aan genoemden Directeur van den Etappen- en Verkeersdienst.

Art. 57 M. Van de verzamelplaats worden de motorvoertuigen, door de zorg van de eigenaars of beheerders, naar de vorderingsplaats voor den vorderingscommissaris gebracht, gemeente's gewijze en zoo mogelijk categoriegewijze en in de volgorde, waarin de voertuigen in de in art. 48 M. bedoelde registers voorkomen.

De burgemeester der betrokken gemeente is, voorzien van deze registers, bij de vordering tegenwoordig.

Hij kan zich aldaar door een lid van den gemeenteraad, door den gemeentesecretaris of door een ambtenaar ter secretarie doen vervangen, deze laatste daartoe c.q. aan te wijzen door het college van Burgemeester en Wethouders.

Indien de motorvoertuigen van eenzelfde gemeente op meer dan ééne vorderingsplaats ter vordering worden aangeboden, zal de burgemeester op ieder dier vorderingsplaatsen kunnen worden vertegenwoordigd door een der personen, als hiervoren aangeduid.

Ieder dier personen is dan voorzien van de hierboven bedoelde registers voor de betrokken vorderingsplaats. In de registers wordt aanteekening gehouden van de motorvoertuigen, die ter vordering worden aangeboden, van die, welke gevorderd worden en van eventueele vrijstellingen.

Art. 58 M. De vorderingscommissaris beslist, of een aangeboden motorvoertuig al dan niet voor den krijgsdienst wordt aangenomen.

Indien de vorderingscommissaris op het voor den aanvang der vordering bepaalde uur *niet* op de vorderingsplaats aanwezig is, wordt hij, zoolang zijne afwezigheid duurt, vervangen door den hulp-vorderingscommissaris, die het oudst in leeftijd is, en bij afwezigheid van de hulp-vorderingscommissarissen door den het oudst in leeftijd zijnden taxateur.

Zoodanige vervanging kan, zoo noodig, ook gedurende de vordering tijdelijk geschieden.

Art. 59 M. De door den vorderingscommissaris of diens vervanger ter overname aangewezen motorvoertuigen worden door twee taxateurs, ieder afzonderlijk, gewaardeerd *naar hunne waarde als gebruiksvoertuig* op het oogenblik der vordering naar boven afgerond in een bedrag van *tien* gulden; de uitrusting der voertuigen wordt in den prijs begrepen.

De afzonderlijke waardeering door de beide taxateurs wordt geheim gehouden.

De eigenaar van een ter overname aangewezen motorvoertuig, of diens vertegenwoordiger, ontvangt eene door den vorderingscommissaris of diens vervanger geteekende bon, volgens het bij dit besluit als bijlage M gevoegde model, tot een bedrag van het gemiddelde der waardeering van beide taxateurs.

Een gelijkluidende bon wordt ter hand gesteld aan den burgemeester der betrokken gemeente of aan diens plaatsvervanger. Deze laatste bon bevat de vermelding, waar hij inwisselbaar is.

Door afgifte van den bon aan den eigenaar of beheerder van een ter overname aangewezen motorvoertuig of aan diens vertegenwoordiger, of door feitelijke inbezitneming van hetzelve wordt dit motorvoertuig 's Rijks eigendom.

Motorvoertuigen, welke door de eigenaars aan het Rijk worden geschonken, worden niet getaxeerd. Op de bons wordt dan, in plaats van het toekomend bedrag, gesteld: „ten geschenke".

Art. 60 M. Indien een der taxateurs niet ter vorderingsplaats aanwezig is, wordt hij door den hulptaxateur vervangen.

Ontbreekt ook deze, dan wordt met de waardeering van één taxateur volstaan.

Zijn geen van beide taxateurs, noch de hulptaxateur aanwezig, dan taxeert een hulpvorderingscommissaris of, indien ook deze niet aanwezig is, de vorderingscommissaris.

Een taxateur of hulp-taxateur neemt geen deel aan het bepalen van den prijs van een motorvoertuig, hetwelk hem in eigendom toebehoort, of waarbij hij rechtstreeks of zijdelings geldelijk belang heeft.

Op verzoek van den vorderingscommissaris of diens vervanger, kan de burgemeester ter plaatse één of meer taxateurs benoemen.

Deze taxateurs leggen vóór de aanvaarding van hunne functie, in handen van den burgemeester hunner gemeente, den eed of de belofte af, volgens het als bijlage F bij dit besluit gevoegde formulier.

Art. 61 M. Gaat de voor een motorvoertuig bepaalde vorderingsprijs een door Onzen Minister van Oorlog vóór de vordering vastgestelde som te boven, dan wordt het motorvoertuig niet aangenomen, tenzij de eigenaar of beheerder, dan wel diens vertegenwoordiger, genegen mocht zijn het motorvoertuig voor den als maximum vastgestelden prijs af te staan.

Art. 62 M. De burgemeesters der gemeenten, waarvan motorvoertuigen voor den krijgsdienst zijn overgenomen, wisselen de aan hen afgegeven bons voor hunne gemeente gezamenlijk, onder bijvoeging van een verzamelstaat, ingericht volgens het als bijlage N. bij dit besluit gevoegde model in, bij een op de bons vermeld betaalmeesterskantoor.

Zij betalen de aan de vorige eigenaars van

overgenomen motorvoertuigen toekomende bedragen ten spoedigste aan hen uit, tegen overgave van den bon, bij overname afgegeven aan den eigenaar of aan diens vertegenwoordiger.

De burgemeesters zenden daarop de alzoo ontvangen bons, met die, waarop de woorden „ten geschenke" voorkomen, voor hunne gemeente gezamenlijk, aan den Directeur van den Etappen- en Verkeersdienst.

Van den verzamelstaat wordt een gewaarmerkt afschrift daarbij gevoegd.

Het eventueel reeds gelnde bedrag voor motorvoertuigen, die „ten geschenke" zijn aangeboden, wordt door de burgemeesters weder in 's Rijks Schatkist teruggestort.

Art. 63 M. Indien bij een vordering van motorvoertuigen, als bedoeld in art. 43 M., van eenige binnen de grenzen van een vorderingsdistrict gelegen gemeente slechts een gedeelte van de ter vordering in de eerste plaats aangewezen motorvoertuigen ter vorderingsplaats behoeft te verschijnen, zal het in het eerste lid van art. 54 M. bedoelde bericht, dat eene vordering van motorvoertuigen zal plaats hebben, tevens een aanwijzing moeten bevatten van de eigenaars of beheerders, wier motorvoertuigen daarvoor in de termen vallen. De herinnering, als bedoeld in evengenoemd lid van art. 54 M., wordt alleen aan de betrokken eigenaars of beheerders gezonden.

In de openbare kennisgeving worden alsdan vermeld de namen der eigenaars of beheerders van de motorvoertuigen, die ter vordering moeten worden aangeboden.

Behoudens het gestelde in het laatste lid van art. 54 M., zijn op deze vordering van toepassing de regelen gesteld in de artt. 55 M. tot en met 62 M.

Art. 64 M. Wordt na den dag, volgende op dien in de openbare kennisgeving vermeld, krachtens art. 32 der Wet, eene vordering van motorvoertuigen bevolen, dan ontvangen de burgemeesters van de daartoe aangewezen gemeenten, daarvan tijdig bericht van den Directeur van den Etappen- en Verkeersdienst, met vermelding van de, in de registers, bedoeld bij art. 48 M, voorkomende motorvoertuigen, welke ter vordering moeten worden aangeboden, alsmede van den dag en het tijdstip waarop, en het terrein waar de motorvoertuigen ter vordering aanwezig moeten zijn.

Art. 65 M. De burgemeesters van de aangewezen gemeenten zenden alsdan aan de eigenaars of beheerders van de in het vorig artikel bedoelde motorvoertuigen zoo spoedig mogelijk eene schriftelijke lastgeving, in den geest, als bedoeld bij art. 50 M., vermeldende o. a. dag en uur waarop, en de plaats waar die motorvoertuigen moeten verzameld worden, alvorens voor den vorderingscommissaris te worden gebracht.

Art. 66 M. De vordering heeft overigens plaats op de wijze, als in art. 56 M. tot en met 62 M. vermeld.

Als taxateurs en als hulp-taxateurs treden daarbij zoo noodig op drie, door den burgemeester der gemeente, waarin het terrein gelegen is, waarop de vordering plaats heeft, in overleg met den Directeur van den Etappen- en Verkeersdienst, aan te wijzen personen.

Deze taxateurs leggen vóór hunne in functie treding, in handen van den burgemeester hunner gemeente, den eed of de belofte af, volgens het als bijlage F bij dit besluit gevoegd formulier.

Art. 67 M. Met machtiging van Onzen Minister van Oorlog kan bij eene vordering van motorvoertuigen krachtens art. 32 der Wet na den dag in de openbare kennisgeving vermeld, zoo noodig worden afgeweken van de bepalingen, vervat in de artikelen 64 M., 65 M. en 66 M.

Art. 68 M. De burgemeesters zijn verplicht om, op aanvrage van den Directeur van den Etappen- en Verkeersdienst, van de vorderingscommissarissen of hunne vervangers, dan wel van de geleiders van afdeelingen overgenomen motorvoertuigen, die motorvoertuigen te doen onderbrengen en bewaken, alsmede om personeel beschikbaar te stellen voor het vervoer van de overgenomen motorvoertuigen.

Art. 69 M. Na afloop van eene vordering doen de burgemeesters, in verband met de gemaakte aanteekeningen omtrent de motorvoertuigen, die van iederen eigenaar of beheerder ter vorderings- of ter keuringsplaats zijn verschenen, een onderzoek instellen naar eventueel ten onrechte niet verschenen motorvoertuigen.

Art. 70 M. Wanneer het leger weder op de vredessterkte aan motorvoertuigen wordt teruggebracht, kan de voormalige eigenaar van een motorvoertuig, dat is aangewezen om te worden afgeschaft, het terugkoopen tegen een prijs, vast te stellen door eene, door Onzen Minister van Oorlog daartoe aangewezen commissie en volgens door dien Minister vast te stellen regelen.

Art. 71 M. Officieren en andere Rijksambtenaren, optredende in eene functie als bedoeld in artikel 45 M, genieten bij de keuring, vordening of teruggave van motorvoertuigen, boven hunne bezoldiging, vergoeding voor reis- en verblijfkosten volgens de alsdan voor hen van kracht zijnde bepalingen.

Andere personen, optredende in zoodanige functiën, genieten bij bovenbedoelde keuringen, vordering en teruggaven, een vergoeding van twintig gulden, voor elken dag of gedeelte van een dag, waarop zij in functie zijn geweest; bij gebruikmaking van middelen van versneld vervoer worden de reiskosten in de eerste klasse vergoed, een en ander met afwijking van het sedert herhaaldelijk gewijzigd Koninklijk Besluit van 29 October 1915 (*Staatsblad* nº. 451). De in dit artikel bedoelde reis- en verblijfkosten en vacatiegelden worden gekweten uit de begrooting van het Departement van Oorlog.

Bij eene vordering van motorvoertuigen wordt door de vorderingscommissarissen aan de belanghebbenden een bedrag, hoogstens gelijkstaande met hetgeen hun wegens reis- en verblijfkosten, of wegens vacatiegelden en reiskosten aankomt, in voorschot uitbetaald.

Art. 72. Wanneer tot het verrichten van de werkzaamheden, hun opgedragen bij dit besluit, de burgemeesters of zij, die hen vervangen, zich buiten hunne gemeenten moeten begeven, genieten zij de vergoeding voor reis- en verblijfkosten volgens de bepalingen van het Reisbesluit.

Deze reis- en verblijfkosten worden gekweten uit de begrooting van het Departement van Oorlog.

Art. 73. Tol-, veer- en overvaartgelden, verschuldigd bij gelegenheid van het ter keuring of vordering aanbieden van paarden of van

motorvoertuigen, worden uit de begrooting van het Departement van Oorlog aan belanghebbenden vergoed.

Art. 74. Dit Besluit kan worden aangehaald als „Inkwartieringsbesluit".

III. Aan de bijlagen A tot en met E van het in hoofde van dit Besluit genoemde Koninklijk Besluit worden de volgende bijlagen toegevoegd:

BIJLAGE F.

Artikel 32 der Inkwartieringswet.

Artikelen 45 M, 60 M en 66 M van het Inkwartieringsbesluit.

Ik zweer (verklaar) dat ik, om te worden benoemd (aangewezen) tot taxateur, bedoeld bij artikel 45 M (art. 60 M; art. 66 M) van het Inkwartieringsbesluit, geene giften, gaven of geschenken heb beloofd of gegeven of geven zal, directelijk of indirectelijk, aan wie ook.

Ik zweer (beloof) dat ik de aan voormelde betrekking verbonden werkzaamheden met ijver en nauwgezetheid zal waarnemen; dat ik datgene, waaromtrent mij in meergemelde betrekking geheimhouding is opgelegd, aan niemand zal mededeelen, behalve aan degenen, die daarmede ambtshalve moeten worden in kennis gesteld;

dat ik mij zal onthouden van de taxatie van motorvoertuigen, aan mij in eigendom toebehoorende of waarbij ik, rechtstreeks of zijdelings, geldelijk belang heb;

dat ik bij de te houden taxatie geheel onpartijdig zal te werk gaan, zonder mij door eenige invloeden, van welken aard ook, te laten beheerschen en dat ik, bij het bepalen van den prijs der motorvoertuigen, uitsluitend zal rekening houden met de werkelijke waarde als *gebruiksvoertuig*.

Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig.

(Dat verklaar en beloof ik.)

BIJLAGE G.

Artikel 32 der Inkwartieringswet.

Artikel 48 M van het Inkwartieringsbesluit.

REGISTER VOOR PERSONEN-AUTOMOBIELEN.

Letter en nummer van het nummerbewijs .....

Vorderingsdistrict .....

No. .....

Gemeente: .....

A. *Van den eigenaar of beheerder:*

1. Naam .....
2. Voornamen .....
3. Beroep .....
4. Woonplaats .....
   (Straat, huisnummer en gemeente).

B. *Van het motorvoertuig:*

1. Merk (voluit geschreven) .....
2. Jaartal van aanmaak (of aantal jaren, dat het voertuig naar schatting oud is) .....
3. Boring en slag van den motor .....
4. Motornummer .....
5. Chassisnummer .....
6. Aantal cylinders .....
7. Bandenmaat .....
8. Aantal zitplaatsen (die van den chauffeur niet medegerekend) .....
9. Soort der carosserie (b.v. torpedo, landaulet enz.) .....
10. Komt het voertuig op grond van het bepaalde in art. 53 M ad B van het Inkwartieringsbesluit in aanmerking voor vrijstelling van aanbieding teg vordering en zoo ja op grond van welk punt?

.....

C. *Van den chauffeur, die het motorvoertuig gewoonlijk bestuurt:*

1. Naam .....
2. Voornamen .....
3. Datum en jaar van geboorte .....
4. Woonplaats .....
   (Straat, huisnummer en gemeente).
5. Indien hij *gewoon dienstplichtig* is of *vrijwilliger bij den landstorm:*

korps, waartoe hij behoort: .....

rang of positie .....

stamboeknummer .....

BIJLAGE H.

Artikel 32 der Inkwartieringswet.

Artikel 48 M van het Inkwartieringsbesluit.

REGISTER VOOR VRACHT-AUTOMOBIELEN. [1]

Letter en nummer van het nummerbewijs .....

Vorderingsdistrict .....

No. .....

Gemeente: .....

A. *Van den eigenaar of beheerder:*

1. Naam .....
2. Voornamen .....
3. Beroep .....
4. Woonplaats .....
   (Straat, huisnummer en gemeente).

B. *Van het motorvoertuig:*

1. Voor welke doeleinden het in den regel wordt gebruikt: .....
2. Merk (voluit geschreven): .....
3. Jaartal van aanmaak (of aantal jaren, dat het voertuig naar schatting oud is): .....
4. Boring en slag van den motor: .....
5. Motornummer: .....
6. Chassisnummer: .....
7. Aantal cylinders: .....
8. Aantal assen: .....
9. Aandrijving op twee of op vier wielen: .....
10. Soort van banden (lucht-, cushion- of massieve-): .....
11. Bandenmaat: .....

[1] Waaronder ook auto-omnibussen, bestelauto's en alle overige, tot eenig bijzonder doeleinde ingerichte, automobielen, met of zonder aanhangwagen.

12. *Voor auto-omnibussen :* aantal zitplaatsen (imperiaals afzonderlijk te vermelden) : _____
13. *Voor tank-auto's :* inhoud van de tank : _____
14. *Voor vrachtauto's* (bestelauto's enz.) : _____
Laadvermogen : _____
Soort carosserie : (open, met of zonder opstaande schotten, gesloten met huif, gesloten van hout enz.) : _____
Hoogte van de opstaande schotten (binnenwerks) : _____
Bij gesloten wagens : hoogte van de carosserie : (binnenwerks) : _____
Afmetingen van den bodem der carosserie (binnenwerks) : _____
Bodem van hout, van ijzer of met ijzer beslagen : _____
15. Letter en nummer van het nummerbewijs : _____
16. Komt het voertuig op grond van het bepaalde in artikel 53 M ad B van het Inkwartieringsbesluit in aanmerking voor vrijstelling van aanbieding ter vordering en zoo ja op grond van welk punt ?
_____
17. Toelichtingen, die kunnen bijdragen om een zuiver beeld te geven van de inrichting der carosserie : _____
_____
18. Is de automobiel voorzien van een inrichting tot het trekken van een aanhangwagen : _____

C. *Van den chauffeur, die het motorvoertuig gewoonlijk bestuurt :*

1. Naam _____
2. Voornamen _____
3. Datum en jaar van geboorte _____
4. Woonplaats _____
(Straat, huisnummer en gemeente).
5. Indien hij *gewoon dienstplichtige* is of *vrijwilliger bij den landstorm :*

Korps, waartoe hij behoort : _____
rang of positie _____
stamboeknummer _____

BIJLAGE I.

Artikel 32 der Inkwartieringswet.

Artikel 48 M van het Inkwartieringsbesluit.

REGISTER VOOR TRACTORS.

Letter en nummer van het nummerbewijs _____
Vorderingsdistrict _____
N°. _____
Gemeente : _____

A. *Van den eigenaar of beheerder :*

1. Naam _____
2. Voornamen _____
3. Beroep _____
4. Woonplaats _____
(Straat, huisnummer en gemeente).

B. *Van den tractor :*

1. Merk (voluit geschreven) : _____
2. Jaartal van aanmaak (of aantal jaren, dat het voertuig naar schatting oud is) : _____
3. Boring en slag van den motor : _____
4. Motornummer : _____
5. Chassisnummer : _____
6. Aantal cylinders _____
7. Wijze van voortbewegen (wielen of loopketting) : _____
8. Wielen (rubberbanden of ijzeren wielen met schoepen) : _____
_____
9. Loopketting :
breedte en lengte van het draagoppervlak : _____
rubber of metalen loopvlak : _____
al of niet voorzien van afneembare haken : _____
10. Lengte, breedte en hoogte van den tractor : (de hoogte gemeten van den grond tot het hoogste punt) : _____
11. Totale gewicht : _____
12. Maximum snelheid per uur : _____
13. Alleen ingericht voor trekken, dan wel voor trekken en dragen ; in het laatste geval maximum draagvermogen en inrichting der carosserie : _____
_____
14. Gebruikte brandstof : _____
15. Letter en nummer van het nummerbewijs : _____
16. Komt het voertuig op grond van het bepaalde in artikel 53 M ad B van het Inkwartieringsbesluit in aanmerking voor vrijstelling van aanbieding ter vordering en zoo ja op grond van welk punt ?
_____

C. *Van den chauffeur, die het motorvoertuig gewoonlijk bestuurt :*

1. Naam _____
2. Voornamen _____
3. Datum en jaar van geboorte _____
4. Woonplaats _____
(Straat, huisnummer en gemeente).
5. Indien hij *gewoon dienstplichtige* is of *vrijwilliger bij den landstorm :*

Korps, waartoe hij behoort : _____
rang of positie _____
stamboeknummer _____

BIJLAGE J.

Artikel 32 der Inkwartieringswet.

Artikel 48 M van het Inkwartieringsbesluit.

REGISTER VOOR AANHANGWAGENS.

Letter en nummer van het nummerbewijs _____
Vorderingsdistrict _____
N°. _____
Gemeente : _____

A. *Van den eigenaar of beheerder :*

1. Naam _____
2. Voornamen _____
3. Beroep _____
4. Woonplaats _____
(Straat, huisnummer en gemeente).

B. *Van den aanhangwagen :*

1. Laadvermogen : _____
2. Algemeene inrichting van den aanhangwagen (open, met of zonder opstaande schotten, gesloten met huif, gesloten van hout etc.) : _____

3. Hoogte der opstaande schotten (binnenwerks): .....
4. Bij gesloten wagens: hoogte van het inwendige .....
5. Afmetingen van den bodem (binnenwerks): .....
6. Bodem van hout, van ijzer, of met ijzer beslagen: .....
7. Toelichtingen, die er toe kunnen bijdragen, om een zuiver beeld te geven van den aanhangwagen .....
8. Soort van banden (lucht-, cushion, massieve of ijzeren): .....
9. Bandenmaat: .....

BIJLAGE K.

Artikel 32 der Inkwartieringswet.

Artikel 50 M van het Inkwartieringsbesluit.

LASTGEVING.

De burgemeester van .....
brengt ter kennis van .....
wonende te .....
dat *tot wederopzeggens* voor aanbieding ter vordering in de eerste plaats is (zijn) aangewezen het (de) hierondergenoemd(e) in zijn (haar) bezit of onder zijn (haar) beheer zijnde motorvoertuig(en): ..... (a) .....
en gelast .....
zorg te dragen, dat op den dag welke bij openbare kennisgeving daarvoor zal worden aangewezen alle voor aanbieding ter vordering in de eerste plaats aangewezen motorvoertuigen, welke alsdan in zijn (haar) bezit of onder zijn (haar) beheer zijn zich te ..... voor- / na- middag bevinden te ..... (b)

De motorvoertuigen moeten op den meerbedoelden dag te ..... (c) ..... ter vordering worden aangeboden.

Te ..... den ..... 19..

De burgemeester voornoemd,

(*a*) Merk, soort, chassis- en motornummer van het (de) motorvoertuig(en).

(*b*) Nauwkeurige aanduiding van de plaats, waar de motorvoertuigen verzameld worden (*verzamelplaats*).

(*c*) Aanduiding van de vorderingsplaats en van het terrein, waar de vordering plaats heeft.

1. De in de lastgeving genoemde eigenaar of beheerder is gehouden om:

a. Wanneer hij het (de) genoemde motorvoertuig(en) verkoopt, op eenige andere wijze het eigendomsrecht daarop verliest, dan wel wanneer het (de) voertuig(en) bij een ander overgaat (overgaan) in beheer;

b. wanneer dit (deze) voertuig(en) voor langer duur dan één maand in het buitenland verblijft (verblijven);

c. wanneer dit (deze) voertuig(en) voor het ondergaan van herstellingen langer dan één maand voor normaal gebruik ongeschikt is (zijn);

d. wanneer dit (deze) voertuig(en) zoodanig bedrijfsonklaar mocht(en) geraken, dat het (deze) niet meer voor normaal gebruik geschikt is (zijn) te achten;

e. wanneer dit (deze) motorvoertuig(en) van vasten chauffeur verwisselt (verwisselen);

daarvan — in de gevallen hiervoren onder *a* bedoeld, tevens met opgaaf van naam, woonplaats en adres van den nieuwen eigenaar of beheerder — binnen een termijn van *acht* dagen nadat een der toestanden hierboven onder *a* tot en met *e* bedoeld, is ingetreden, schriftelijk kennis te geven aan den burgemeester van de gemeente, die de lastgeving heeft verstrekt.

2. Bij de aanbieding ter vordering moeten de personen- en de vrachtautomobielen voorzien zijn van de bij elk voertuig behoorende uitrustings-, reserve- en verwisselstukken, gereedschappen, kappen en huiven, zoomede van eene hoeveelheid brandstof en olie, voldoende voor het afleggen van een afstand van *honderd* kilometer, terwijl op ieder voertuig met luchtbanden aanwezig moet zijn minstens één reservevelg of -wiel met binnen- en buitenband; bij elke vrachtautomobiel met open carosserie moet geleverd worden een dekzeil van voldoende grootte om de geheele lading te kunnen bedekken.

De tractors en de motorrijwielen moeten bij aanbieding ter vordering voorzien zijn van de bij elk voertuig behoorende uitrustings-, reserve- en verwisselstukken en gereedschappen, zoomede van zooveel brandstof en olie als de op die voertuigen aanwezige tanks kunnen bevatten.

De banden van alle ter vordering aan te bieden motorvoertuigen moeten zich in goed bruikbaren staat bevinden.

Bij elk ter vordering aan te bieden motorvoertuig moet tevens aanwezig zijn een inventaris in *drievoud*, die door den eigenaar of beheerder, dan wel door diens vertegenwoordiger, vóór de verschijning voor den vorderingscommissaris, moet zijn ingevuld en ondertekend.

Formulieren van dezen inventaris worden tegelijk met deze lastgeving uitgereikt.

3. Nopens motorvoertuigen, welke voor aanbieding ter vordering in de eerste plaats zijn aangewezen, doch om de een of andere reden onmogelijk ter vordering op het daarvoor vastgestelde tijdstip kunnen verschijnen, moet door den betrokken eigenaar of beheerder binnen *vier en twintig* uren na het tijdstip van aanplakking der openbare kennisgeving eene door hem ondertéekende schriftelijke verklaring aan den burgemeester der gemeente, waar het motorvoertuig is ingeschreven, worden overgelegd, met vermelding van de redenen, welke de verschijning onmogelijk maakten en van het tijdstip waarop die redenen niet meer zullen bestaan.

Op dien eigenaar of beheerder rust evenwel de verplichting om dat voertuig op den *derden dag* na dien welke in de openbare kennisgeving is vermeld, ter vordering aan te bieden op de vorderingsplaats te *Utrecht*. Mocht ook dit niet mogelijk zijn, dan zal ook dienaangaande de eigenaar of beheerder binnen *vier en twintig* uren na het verstrijken van laatstgenoemden dag, eene door hem onderteekende schriftelijke verklaring moeten overleggen aan den burgemeester van de gemeente, waar het voertuig is ingeschreven, met vermelding van de redenen, welke de verschijning andermaal onmogelijk maakten en van het tijdstip, waarop die redenen niet meer zullen bestaan.

Overigens moet, zoodra evengenoemde redenen niet meer bestaan, daarvan door den eigenaar of beheerder, schriftelijk kennis worden gegeven aan den burgemeester van de gemeente, waar het motorvoertuig is ingeschreven.

4. Gewone dienstplichtige chauffeurs (beneden den rang van vaandrig) van automobielen of tractors, die voor aanbieding ter vordering in de eerste plaats zijn aangewezen, brengen deze automobielen of tractors naar de vorderingsplaatsen en behoeven mitsdien niet de bestemming te volgen welke in hun zakboekjes staat aangegeven.

Aan buitengewone dienstplichtige en niet-dienstplichtige chauffeurs, die daarvoor in de termen vallen zal, op de vorderingsplaats, gelegenheid worden geboden om eene verbintenis bij den vrijwilligen landstorm aan te gaan. Zij blijven alsdan in beginsel op de motorvoertuigen, die zij ter vorderingsplaats brachten.

Zij die reeds in vredestijd een verbintenis willen sluiten bij het Vrijwillig Landstormkorps Motordienst, kunnen zich daartoe schriftelijk of persoonlijk wenden tot den commandant van dit korps te 's-Gravenhage.

Het verdient aanbeveling motorkleeding mede te brengen, aangezien deze niet onmiddellijk van Rijkswege kan worden verstrekt. Medegebrachte eigen motorkleeding wordt door het Rijk tegen de getaxeerde waarde overgenomen.

BIJLAGE L.

Artikel 32 der Inkwartieringswet.

Artikel 51 M van het Inkwartieringsbesluit.

KENNISGEVING.

De burgemeester van _____
geeft aan: _____
wonende te _____
kennis, dat het (de) hieronder genoemd(e) in zijn (haar) bezit of onder zijn (haar) beheer zijnde motorvoertuig(en): _____
_____ (a) _____
niet meer voor vordering in de eerste plaats is (zijn) aangewezen en dat hij (zij) mitsdien is ontheven van de hem (haar) bij de vroeger verstrekte lastgeving ten aanzien van dit (deze) voertuig(en) opgelegde verplichtingen.

Te _____ den _____ 19__.
De burgemeester voornoemd,

(a) Merk, soort, chassis- en motornummer van het (de) motorvoertuig(en).

BIJLAGE M.

Artikel 32 der Inkwartieringswet.

Artikel 59 M van het Inkwartieringsbesluit.

BON No. _____

Vordering van motorvoertuigen ingevolge artikel 32 der Inkwartieringswet.

Vorderingsplaats: _____
Eigenaar: _____
Gemeente: _____
Soort motorvoertuig: _____
Merk van het motorvoertuig: _____
Motornummer: _____
Chassisnummer: _____
Soort der carosserie: _____
Nummer van het nummerbewijs: _____
Militair nummer: _____
Uitrusting (zie afzonderlijke inventaris).
Toekomend bedrag: _____ Gulden.
(in letters en in cijfers)

Te _____, den _____ 19__.
De Vorderingscommissaris,

BIJLAGE N.

Artikel 32 der Inkwartieringswet.

Artikel 62 M van het Inkwartieringsbesluit.

VERZAMELSTAAT van bons afgegeven bij de overname van _____ (a) _____
motorvoertuigen der gemeente _____ (b)
_____ op den _____ (c) _____
en inwisselbaar gesteld bij _____ (d) _____

Plaats waar de motorvoertuigen zijn gevorderd.	Nummer van den bon.	Naam van den eigenaar of beheerder, vermeld op den bon.	Te betalen bedrag, vermeld op den bon. Gld.
		Totaal . .	f

De burgemeester der gemeente voornoemd,

(a) Aantal der gevorderde motorvoertuigen.
(b) Benaming der betrokken gemeente.
(c) Datum waarop de vordering heeft plaats gehad.
(d) Betaalmeesterskantoor waar de bons inwisselbaar zijn gesteld.

Onze Ministers van Oorlog, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Waterstaat, van Financiën, van Marine, van Koloniën en van Buitenlandsche Zaken, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 4den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.
De Minister van Binnenl. Zaken en Landbouw, CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.
De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.
De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 10 *Aug.* 1925.)

4 *Juli* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Ook al hebben B. en W. nagelaten van een besluit tot oplegging van nadere voorwaarden overeenkomstig art. 8 1e lid door aankondiging aan het publiek kennis te geven, is toch de concessionnaris in zijn beroep ontvankelijk.

Een bepaling, die het in gebruik nemen der inrichting niet afhankelijk maakt van de al of niet opvolging van de door B. en W. gestelde nieuwe voorwaarden, maar van de vraag of de inrichting in verband met haar doel, naar het oordeel van een derde, al of niet voor goedkeuring vatbaar is, is in strijd met de wet.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door G. van Muiswinkel te Harmelen tegen het besluit van Burgemeester en Wethouders dier gemeente van 9 October 1924, waarbij eene nieuwe voorwaarde is verbonden aan de hem bij hun besluit van 29 Augustus 1923 verleende vergunning tot oprichting van eene graanmalerij;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 3 Juni 1925, nº. 441;

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 22 Juni 1925, Afd. Arbeid, nº. 453 H;

O. dat bij besluit van 29 Augustus 1923 aan G. van Muiswinkel en zijne rechtverkrijgenden voorwaardelijk vergunning is verleend tot oprichting van eene graanmalerij;

dat Burgemeester en Wethouders bij besluit van 28 Februari 1924 aan die vergunning drie nieuwe voorwaarden hebben verbonden;

dat Burgemeester en Wethouders vervolgens bij besluit van 9 October 1924 uit overweging dat door de weduwe A. Metzger en anderen opnieuw bezwaren zijn ingebracht wegens ondervonden hinder van de graanmalerij van G. van Muiswinkel, met intrekking der bij besluit van 28 Februari 1924 sub 1º. gestelde nieuwe voorwaarde aan de vergunning alsnog de volgende nieuwe voorwaarde hebben verbonden:

„In den uitlaat van den motor moet een gemetselde of betonnen geluiddemper worden aangebracht, inwendig metende 2.5 × 0.60 × 0.60 M., overeenkomstig hierbij gevoegde teekening en ingericht als volgt: Op den bodem moet een laag grof grind worden gestort; de gassen moeten, even boven deze grindlaag horizontaal intreden en aan de bovenzijde uittreden op ongeveer ½ M. van het tegenovergestelde einde; in de bovenzijde van den geluiddemper moet een ijzeren deksel worden aangebracht, groot 0.40 × 0.40 M. dat door middel van 4 bouten met spiraalveeren in de hoeken wordt gedrukt; de uitlaatleiding die op de kist geplaatst wordt moet een inwendige wijdte hebben van 15 c.M. en volkomen recht zijn; ook in het gedeelte der uitlaatleiding tusschen den bestaanden knalpot en den nieuwen geluiddemper moeten bochten zooveel mogelijk vermeden worden. Vlak vóór de uitlaatpijp moet in den geluiddemper een zoogenaamde cokesscrubber worden aangebracht, door tusschen twee vertikale geperforeerde schotten, staande op ½ M. onderlingen afstand, een niet te grove gascokesvulling aan te brengen; boven dezen scrubber komt een deksel, terwijl de watertoevoerpijp onder dit deksel zijdelings intreedt, voorzien van eenige dwarspijpen met gaatjes; door middel van deze inrichting wordt het gas voortdurend gewasschen. Indien zulks niet voldoende kan geschieden met behulp van het koelwater van den motor dan moet hiervoor een afzonderlijk pompje worden aangebracht. Het roet- en teerhoudende water wordt onder uit de kist afgevoerd";

dat tevens bij voormeld besluit van 9 October 1924 het volgende is bepaald;

„Aan de gestelde voorwaarden wordt geacht niet te zijn voldaan, zoolang de voorgeschreven inrichting niet is goedgekeurd door den gemeente-opzichter, met wien tevoren overleg moet worden gepleegd omtrent de plaats waar en de wijze waarop de kist zal worden aangebracht";

dat de appellant in beroep aanvoert dat voldoening aan de opgelegde voorwaarde onuitvoerbaar is;

O. dat uit de overgelegde stukken moet worden afgeleid, dat Burgemeester en Wethouders van Harmelen nagelaten hebben van het bestreden besluit overeenkomstig art. 8 1e lid, in verband met art. 15 en 17 der Hinderwet door aankondiging aan het publiek kennis te geven;

dat krachtens art. 15, 1e lid, in verband met art. 17, laatste lid, beroep openstaat binnen 14 dagen na de afkondiging der beslissing, bedoeld in art. 17 der wet en de appellant derhalve in zijn beroep ontvankelijk is;

dat immers de bedoelde termijn geenszins uitsluit de bevoegdheid om vóór dien termijn in beroep te komen;

O. wat de hoofdzaak betreft, dat uit een nader ingesteld deskundig onderzoek is gebleken dat ter voorkoming van binder van ernstigen aard door het geraas van de afgewerkte gassen en het neervallen van roet de door het gemeentebestuur noodig geoordeelde aan de vergunning verbonden nieuwe voorwaarde niet kan worden gemist;

dat de bovenvermelde slotbepaling van het bestreden besluit in strijd is met de wet, aangezien zij het in gebruik nemen der inrichting niet afhankelijk maakt van de al of niet opvolging van de door B. en W. gestelde nieuwe voorwaarden maar van de vraag of de inrichting in verband met haar doel, naar het oordeel van een derde, al of niet voor goedkeuring vatbaar is;

Gezien de Hinderwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving voor het overige van het bestreden besluit, te bepalen dat de slotzinsnede luidende: „aan de gestelde voorwaarden wordt geacht niet te zijn voldaan, zoolang de voorgeschreven inrichting niet is goedgekeurd door den gemeente-opzichter, met wien tevoren overleg moet worden gepleegd, omtrent de plaats waar en de wijze waarop de kist zal worden aangebracht", komt te vervallen.

Met bepaling voorts dat de inrichting moet zijn voltooid en in werking gebracht binnen 3 maanden na de dagteekening van dit besluit.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast enz. (A. B.)

---

6 *Juli* 1925. RONSCHRIJVEN van den Minister van Waterstaat aan de Commissarissen der Koningin in de verschillende provinciën, betreffende: vergunning voor het jagen van schepen met motorrijtuigen.

In den laatsten tijd zijn herhaaldelijk aanvragen ingekomen voor vergunning tot het jagen van vaartuigen met een motortractor in plaats van met paarden. Aangezien het mij gewenscht voorkomt, dat ten opzichte van de behandeling van deze aanvragen in de verschillende provinciën eenheid worde betracht, meen ik goed te doen U met mijne opvatting in deze in kennis te stellen.

Het gebruik van motorrijtuigen voor het jagen van schepen over kanaalgronden, welke geen openbare wegen zijn, is bij art. 89 van het Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen afhankelijk gesteld van eene vergunning van den Commissaris der Koningin; ik acht het wenschelijk zoodanige vergunning te verleenen tot wederopzegging en behalve onder de voorwaarden, welke in elk bijzonder geval noodig zijn, onder die als hieronder zijn opgenomen.

Art. 1. Het motorrijtuig mag geen grootere breedte hebben dan 1.75 M. en moet van massief gladde wielbanden zijn voorzien.

2. Tusschen een half uur na zonsondergang en een half uur vóór zonsopkomst moet het motorrijtuig voorzien zijn van ten minste één lantaarn, die enkel voorwaarts een helder wit licht uitstraalt.

3. De bestuurder van het motorrijtuig moet zoolang hij de jagerij uitoefent zich stipt gedragen naar de bepalingen van het Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen.

4. Alle werken of eigendommen van het Rijk, welke door het motorrijtuig en in het algemeen door het gebruik maken van deze vergunning mochten worden beschadigd, moeten door en op kosten van den houder der vergunning op de eerste aanschrijving en ten genoegen van den bovengenoemden Hoofdingenieur-Directeur binnen de daarbij te bepalen termijnen worden hersteld, bij gebreke waarvan deze de bevoegdheid heeft het noodige te doen verrichten op kosten van den houder der vergunning of van zijne rechtverkrijgenden.

De houder der vergunning vrijwaart of zijne rechtverkrijgenden vrijwaren het Rijk voor alle aanspraken van of moeilijkheden met derden en voor alle schade, welke het gevolg kunnen zijn van deze vergunning.

Het Rijk is niet aansprakelijk voor schade, aan de krachtens deze vergunning aanwezige objecten toegebracht door het uitvoeren van Rijkswerken of door welke oorzaak ook.

Voor zooveel nog noodig teeken ik aan, dat de Motor- en Rijwielwet betrekking heeft op het verkeer op *de wegen*, d.z. volgens Artikel 1, punt 2. dier wet, de voor het openbaar verkeer openstaande rijwegen. (B. S.)

---

7 *Juli* 1925. BESLUIT, houdende de bevoegdheid van den Minister van Oorlog om aan militairen landsgrond het karakter als zoodanig te ontnemen. S. 320.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 5 Juni 1925, Geheim Litt. G 47;

Gelet op de artikelen 579, 580 en 581 van het Burgerlijk Wetboek; op artikel 3 van de Wet van den 21sten December 1853 (*Staatsblad* nº. 128) en op de Wet van 16 November 1814 (*Staatsblad* nº. 106);

Den Raad van State gehoord (advies van den 23sten Juni 1925, nº. 11);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 30 Juni 1925, Geheim, Litt. K 54;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Onze Minister van Oorlog is bevoegd om in de gevallen, waarin naar zijn oordeel het belang van 's Lands verdediging niet meer vordert, dat een bepaald terreingedeelte — hoezeer deel uitmakend van een complex militaire landsgronden in den zin van de artikelen 579, 580 en 581 van het Burgerlijk Wetboek — als militairen landsgrond gehandhaafd blijft, te bepalen, dat dit terreingedeelte ophoudt militaire landsgrond te zijn.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 7den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

(*Uitgeg.* 22 *Juli* 1925.)

---

7 *Juli* 1925. BESLUIT tot wijziging van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 68, tweede lid, der Grondwet. S. 321.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 8 Mei 1925, 2de Afdeeling B, nº. 821;

Den Raad van State gehoord (advies van 26 Mei 1925, nº. 26);

Gelet op de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van den 2 Juli 1925, 2de Afdeeling A, nº. 909;

Hebben goedgevonden en verstaan:

In den algemeenen maatregel van bestuur van 13 December 1887 (*Staatsblad* nº. 215) tot uitvoering van artikel 68, tweede lid, der Grondwet, en tot vaststelling van eenige regelen, welke bij de behandeling van verzoeken om gratie en van de jaarlijksche voordrachten tot het verleenen van afslag en ontslag aan gevangenen behooren te worden in acht genomen, gelijk deze is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 21 Maart 1919 (*Staatsblad* nº. 127), worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

Art. 1. In artikel 1 vervallen de woorden: „, behalve wanneer op het tijdstip der indiening van het verzoek reeds meer dan drie jaren zijn verloopen sedert den dag, waarop de straf werd opgelegd, in welk geval omtrent de hier bedoelde verzoeken het advies van de kamer voor strafzaken van den Hoogen Raad wordt ingewonnen".

2. In het tweede lid van artikel 3 worden de woorden: „het advies ingewonnen van het Hoog Militair Gerechtshof" vervangen door:

„het advies ingewonnen van den gewonen militairen rechter in het Rijk in Europa, die de straf heeft opgelegd, bij gebreke van dien van het Hoog Militair Gerechtshof".

3. Artikel 7 vervalt.

4. In artikel 13 vervallen de woorden: „anderen" en „of dat van den rechter, die de straf heeft opgelegd".

5. Het tweede lid van artikel 15 vervalt.

6. Het tweede lid van artikel 16 vervalt.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 7den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 21 *Juli* 1925.)

---

7 *Juli* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van den 3den Januari 1914 (*Staatsblad* n° 2), houdende regeling der toelagen aan de advocaten-raadslieden van beklaagden, die naar den Zeekrijgsraad in Europa zijn verwezen, zooals dat besluit is gewijzigd bij Ons besluit van 29 Maart 1919 (*Staatsblad* n° 139). S. 322.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien Ons besluit van den 3den Januari 1914 (*Staatsblad* n°. 2), houdende regeling der toelagen aan de advocaten-raadslieden van beklaagden, die naar den Zeekrijgsraad in Europa zijn verwezen, zooals dat besluit is gewijzigd bij Ons besluit van 29 Maart 1919 (*Staatsblad* n°. 139);

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 2den Juli 1925, 2e Afdeeling A, n°. 907;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

Artikel 1 van Ons voornoemd besluit wordt gelezen als volgt:

„Aan de advocaten, die door den president van den zeekrijgsraad binnen het Rijk in Europa op of na 20 December 1913 als raadslieden zijn toegevoegd aan beklaagden, die naar dien krijgsraad zijn verwezen, wordt ter zake van hunne verrichtingen als zoodanig eene toelage toegekend van f 25.

Bovendien wordt door de advocaten in het arrondissement Alkmaar, die buiten Helder zijn gevestigd, genoten:

1°. ter zake van reis- en verblijfkosten, voor elken dag, waarop zij zich naar Helder hebben begeven, eene toelage ten bedrage van f 7;

2°. wegens tijdverlies, voor elken dag, waarop zij zich naar Helder hebben begeven — den eersten of eenigen dag van de behandeling der zaak ter terechtzitting of dien samenvallende met zoodanigen dag uitgezonderd — eene toelage ten bedrage van f 15.

Nochtans mag het gezamenlijk bedrag der toelagen voor verrichtingen in eene en dezelfde zaak de som van f 60 niet overschrijden."

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 7den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 21 *Juli* 1925.)

---

7 *Juli* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Waar blijkens haar inhoud de instructie voor de gemeentevroedvrouw mede steunt op art. 34 der wet, kan de omstandigheid, dat zij ook bepalingen bevat, die niet de armenverzorging raken, den Inspecteur der Volksgezondheid zijn aan art. 35 ontleend recht van beroep niet ontnemen.

De vroedvrouw behoort vrij te blijven in het bepalen van honorarium voor diensten buiten de armenpraktijk bewezen, zoowel als in de beoordeeling of zij hare hulp aan hen, die buiten de armenverzorging vallen, in elk geval afzonderlijk al dan niet zal verleenen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Geneeskundig-Inspecteur van de Volksgezondheid te 's-Gravenhage tegen het besluit van Gedep. Staten van Zuid-Holland van 2 Februari 1925. n°. 140, voor zoover daarbij de Inspecteur niet-ontvankelijk is verklaard in de bezwaren door hem ingebracht tegen de instructie voor de gemeente-vroedvrouw te Alblasserdam;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 27 Mei 1925 n°. 412;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 1 Juli 1925, n°. 828 afd. Armwezen;

O. dat de Raad van Alblasserdam in zijne vergadering van 18 November 1924 eene instructie voor de gemeentevroedvrouw te Alblasserdam heeft vastgesteld, waarvan de artt. 6 en 8 luiden als volgt:

Art. 6. Van vrouwen uit den arbeidenden stand, welke niet direct geacht worden tot de onvermogenden te behooren, zal zij niet meer dan tien gulden voor eene verlossing mogen vorderen.

Ingeval van verschil over de al of niet onvermogendheid, zal zij zich aan de uitspraak van het Burgerlijk Armbestuur moeten onderwerpen.

Hangende deze uitspraak zal zij intusschen de verloskundige hulp verleenen.

Art. 8. De vroedvrouw, in eene verlossing geroepen wordende, is verplicht daaraan onmiddellijk gevolg te geven. Zij zal op verbeurte van drie maanden tractement, de gevraagde hulp niet mogen weigeren, omdat men haar niet vooruit betaalt;

dat, nadat de Geneeskundig-Inspecteur der Volksgezondheid te 's-Gravenhage onder anderen tegen deze beide artikelen bij Gedep. Staten van Zuid-Holland bezwaren had ingebracht, op grond dat art. 6 in strijd zou zijn met Ons besluit van 14 Maart 1913, waarin bepaald is, dat de vroedvrouw wat betreft de bepaling van haar honorarium bij verloskundige hulp aan anderen dan dezulke, die tot de armen behooren, daarin vrij dient

te blijven, terwijl in art. 8 eischen zijn gesteld, die in eene instructie, de geneeskundige armenverzorging betreffend, niet thuis behooren, Gedeputeerde Staten voor wat deze bezwaren betreft den Inspecteur bij besluit van 2 Februari 1925 niet-ontvankelijk hebben verklaard, daarbij overwegende dat, al heeft uiteraard art. 34 der Armenwet eene regeling van de verloskundige armenpraktijk in eene gemeente op het oog, zulks niet belet dat de gemeenteraad krachtens art. 135 der Gemeentewet bevoegd is tot het in het leven roepen van de betrekking van gemeente-vroedvrouw in meer ruimen zin, met de bedoeling, dat voor ieder ingezetene in de gemeente de gelegenheid open staat om bij het inroepen van verloskundige hulp gebruik te maken van de diensten van een vroedvrouw; dat aan zulk eene betrekking ambtsinstructies en voorwaarden verbonden kunnen worden, welke alzoo kunnen inhouden bepalingen die niet of niet speciaal de armenpraktijk betreffen en in zooverre buiten de toepassing van de Armenwet vallen; dat de in de aangevallen instructie geregelde betrekking blijkens de considerans, den titel en den inhoud dier plaatselijke verordening inderdaad niet is eene instructie voor de vroedvrouw, belast met de gemeentelijke armenpraktijk zonder meer, maar een instructie voor de gemeentevroedvrouw te Alblasserdam in den bovenbedoelden ruimen zin; dat de bezwaren van den Inspecteur klaarblijkelijk gericht zijn tegen bepalingen der verordening, welke niet de armenpraktijk betreffen; dat derhalve die bezwaren niet aangemerkt kunnen worden als te zijn gegrond op art. 35 der Armenwet en dat hun College niet bevoegd is daarover ingevolge dat wetsartikel eene beslissing te nemen;

dat de Geneeskundig-Inspecteur van de Volksgezondheid te 's-Gravenhage bij Ons in beroep is gekomen, zich daarbij beroepende op den inhoud van Ons besluit van 14 Maart 1913, met welk besluit blijkbaar wordt bedoeld op Ons besluit van dien dag nº. 22;

O. dat de Inspecteur van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid krachtens art. 35 der Armenwet onder anderen bezwaren kan inbrengen tegen de in art. 34 dier wet genoemde instructie voor den geneeskundige of vroedvrouw, belast met de armenpraktijk in eene gemeente, daaronder begrepen de regeling van de bezoldiging en van de schorsing en het ontslag;

dat blijkens haar inhoud de instructie voor de gemeentevroedvrouw te Alblasserdam mede steunt op art. 34 der Armenwet en de omstandigheid dat de instructie ook bepalingen bevat, welke niet de armenverzorging raken, den Inspecteur zijn aan art. 35 der Armenwet ontleend recht van beroep niet kan ontnemen;

dat Gedeputeerde Staten derhalve ten onrechte den Inspecteur niet-ontvankelijk hebben verklaard in zijne bezwaren tegen de artt. 6 en 8 der instructie voor de gemeentevroedvrouw te Amblasserdam, vastgesteld bij raadsbesluit van 18 November 1924, welke artikelen niet, althans niet geheel, de armenpraktijk betreffen;

O. wat de hoofdzaak betreft, dat de vroedvrouw vrij behoort te blijven in het bepalen van honorarium voor diensten buiten de armenpraktijk bewezen en het niet aangaat haar met betrekking daartoe in hare instructie een band aan te leggen;

dat om dezelfde reden de verplichting, in art. 8 aan de vroedvrouw opgelegd, om hare algemeenheid niet in de instructie kan worden geduld, daar die verplichting ook zou gelden met betrekking tot hen, die niet direct geacht worden tot de onvermogenden te behooren, en de vroedvrouw ook hier vrij behoort te blijven in de beoordeeling, of zij hare hulp aan hen, die buiten de armenverzorging vallen, in elk geval afzonderlijk al dan niet zal verleenen;

Gezien de Armenwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het besluit van Gedep. Staten van Zuid-Holland van 2 Februari 1925, nº. 140, voor zoover daarbij de Geneeskundig-Inspecteur van de Volksgezondheid te 's-Gravenhage niet-ontvankelijk is verklaard in zijne bezwaren, ingebracht tegen de artt. 6 en 8 van de instructie voor de gemeente-vroedvrouw te Alblasserdam, vastgesteld door den Raad dier gemeente, bij besluit van 18 November 1924, deze bezwaren alsnog gegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast enz. (A. B.)

---

7 *Juli* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Een school voor uitgebreid lager onderwijs in den zin van art. 3 1e lid sub *c* der L. O.-wet 1920 en een school voor meer uitgebreid lager onderwijs in den zin van de wet van 1878 kunnen voor de toepassing van art. 101 2e lid niet als overeenkomstige scholen worden aangemerkt.

De wedden van vakonderwijzers kunnen niet worden gerangschikt onder uitgaven ter verzekering van den goeden gang van het onderwijs, als onder letter *o* van art. 55 bedoeld.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad van Doetinchem tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland van 17 Februari 1925, nº. 156, waarbij naar aanleiding van de beroepen, ingesteld tegen zijne besluiten van 29 December 1923 en 22 Februari 1924, de bedragen zijn vastgesteld, waarop de besturen van de te Doetinchem gevestigde bijzondere lagere scholen ingevolge art. 101 der Lager-Onderwijswet 1920 over het jaar 1922 aanspraak hebben;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van be tuur, gehoord, advies van 16 Juni 1925, nº. 434;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 1 Juli 1925, nº. 11666 afd. L. O. F.;

O. dat de Raad der gemeente Doetinchem bij besluiten van 29 December 1923 en 22 Februari 1924 de bedragen van het voorschot en van de verschuldigde vergoeding over 1922 als bedoeld in art. 103 der Lager-Onderwijswet 1920 heeft vastgesteld;

dat, nadat eenige schoolbesturen van deze raadsbesluiten bij Gedep. Staten in beroep waren gekomen, laatstgemeld college, bij besluit van 17 Februari 1925, nº. 156, de vergoeding voor de school met den Bijbel heeft

vastgesteld op f 5883.54 ; voor de school der Hervormde Zendingsgemeente op f 3008.16 ; voor de Roomsch-Katholieke meer uitgebreid lager onderwijsschool op f 647.59 en voor de drie Roomsch-Katholieke scholen voor gewoon lager-onderwijs op f 1336.88, f 1120.62 en f 3165.26 ;

dat Gedep. Staten daarbij hebben overwogen dat het gemeentebestuur van Doetinchem voor de toepassing van art. 101 der Lager-Onderwijswet 1920 gemeend heeft een tweetal bijzondere scholen te moeten onderscheiden in 2 afzonderlijke deelen : *a.* een „onderbouw", overeenkomende met eene school voor gewoon lager-onderwijs, *b.* een „bovenbouw", overeenkomende met eene school voor uitgebreid lager-onderwijs ; dat waar de gemeente Doetinchem in 1922 geene openbare lagere school in stand hield, waaraan uitsluitend uitgebreid lager onderwijs werd gegeven, het gemeentebestuur ten einde tot vaststelling van het bedrag der vergoeding voor den „bovenbouw" te kunnen geraken, gemeend heeft, met toepassing van art. 20, 2e lid van Ons besluit van 31 December 1920, S. 952, een onderzoek te moeten instellen naar den gemiddelden kostprijs per leerling van het uitgebreid lager onderwijs in een 3-tal gelijksoortige gemeenten ; dat onder „overeenkomstige openbare scholen", in art. 101 der Lager-Onderwijswet 1920 genoemd, moeten worden verstaan scholen van dezelfde soort, in de gemeente bestaande ; dat de scholen voor lager-onderwijs naar de soort kunnen worden onderscheiden in scholen voor gewoon lager en voor uitgebreid lager onderwijs ; dat met scholen voor uitgebreid lager onderwijs, zooals art. 3 der Lager-Onderwijswet 1920 die kent, volgens art. 193, 2e lid dier wet moeten gelijkgesteld worden de meer uitgebreid lager onderwijsscholen volgens de Lager-Onderwijswet van 1878 ; dat die meer uitgebreid lager onderwijsscholen, welke gebaseerd zijn op een regelmatig voortschrijdend leerplan, ook niet — zooals het gemeentebestuur van Doetinchem dat wil — gesplitst kunnen worden in 2 afzonderlijke deelen : voor gewoon lager en voor uitgebreid lager onderwijs ; dat de omstandigheid, dat de „onderbouw" der oude meer uitgebreid lager onderwijsschool een of meer klassen mist, die school niet van soort doet veranderen ; dat waar de gemeente Doetinchem zelve een school voor uitgebreid lager onderwijs in stand hield, de kosten dezer school als maatstaf voor de berekening der onderwerpelijke vergoeding hadden moeten worden genomen ; dat door het Roomsch-Katholieke Kerk- en Schoolbestuur nog bezwaren zijn ingediend tegen het bedrag der vergoeding, vastgesteld ten aanzien van zijn school voor gewoon lager-onderwijs ; dat die bezwaren zijn gegrond op de omstandigheid, dat door het gemeentebestuur bij de kostenberekening, overeenkomstig het bepaalde in het vijfde lid van art. 101 der wet niet zijn medegerekend ;

a. de administratiekosten ; *b.* het geheele of gedeeltelijke salaris van den ambtenaar, die met de administratie belast is ; *c.* het salaris der vakonderwijzers ; dat, waar het bedrag der sub *a* en *b* bedoelde kosten niet uit de rekening der gemeente Doetinchem over 1922 kunnen worden afgeleid, terecht die kosten niet zijn in rekening gebracht ; dat de kosten van vakonderwijzers geacht kunnen worden te strekken tot verzekering van den goeden gang van het onderwijs, deze uitgaven derhalve gerangschikt behooren te worden onder die, bedoeld onder *o* van art. 55 der wet en bij de bepaling der gemeentelijke vergoeding over 1922 in aanmerking hadden dienen te worden genomen ;

dat de gemeenteraad in beroep aanvoert dat de kosten der vakonderwijzers niet gerangschikt kunnen worden onder die, bedoeld onder *o* van art. 55 der wet, daar de wetgever het noodig heeft geoordeeld aan art. 101, zooals dat in 1922 gold, een nieuw (negende) lid toe te voegen ; dat de meer uitgebreid lager onderwijsschool, die deze gemeente in 1922 in stand hield gedurende dat jaar slechts twee lagere klassen telde ; dat de meer uitgebreid lager onderwijsschool staande onder het bestuur van de Vereeniging tot stichting en instandhouding van scholen met den Bijbel in Stad- en Ambt-Doetinchem, tot September 1922 een volledige meer uitgebreid lager onderwijsschool was (6 lagere klassen en 3 kopklassen), terwijl die school met ingang van September van dat jaar is omgezet in een school voor gewoon lager onderwijs ; dat de meer uitgebreid lager onderwijsschool der Nederduitsch Hervormde Zendingsgemeente in 1922 5 lagere klassen telde, terwijl de uitgebreid lager onderwijsschool die het Roomsch Katholieke Kerkbestuur in dat jaar in stand hield uitsluitend bestond uit 3 kopklassen ; dat naar 's Raads oordeel genoemde scholen moeilijk met de openbare meer uitgebreid lager onderwijsschool gelijk gesteld kunnen worden, daar de exploitatiekosten van een meer uitgebreid lager onderwijsschool met b. v. 6 lagere klassen aanmerkelijk lager zullen althans kunnen zijn, dan van een meer uitgebreid lager onderwijsschool met 2 lagere klassen ;

O. dat de bezwaren van den appelleerenden gemeenteraad in de eerste plaats hiertegen zijn gericht, dat Gedep. Staten bij hun bestreden besluit over het tijdvak 1 Januari tot en met 31 Augustus 1922 de school van de Vereeniging tot stichting en instandhouding van scholen met den Bijbel in Stad- en Ambt-Doetinchem en de openbare school voor meer uitgebreid lager onderwijs te Doetinchem en over het geheele jaar 1922 de school van de Nederduitsch-Hervormde Zendingsgemeente, die van het Roomsch-Katholieke Kerkbestuur en de openbare school voor meer uitgebreid lager onderwijs te Doetinchem als overeenkomstige scholen hebben aangemerkt ;

O. dienaangaande, dat de aan besturen der bijzondere scholen verschuldigde vergoeding, bedoeld bij art. 101, 2e lid der Lager-Onderwijswet 1920, berekend wordt naar het gemiddelde bedrag per leerling van de kosten over hetzelfde dienstjaar van overeenkomstige openbare scholen in de gemeente ;

dat onder overeenkomstige openbare scholen worden verstaan de openbare scholen waar hetzelfde soort onderwijs wordt gegeven ;

dat gedurende het tijdvak 1 Januari tot en met 31 Augustus 1922 de school der Vereeniging tot stichting en instandhouding van scholen met den Bijbel in Stad- en Ambt-Doetinchem en gedurende het geheele jaar 1922 de school

de Nederduitsch Hervormde Zendingsgemeente en de openbare school voor meer uitgebreid lager onderwijsscholen voor meer uitgebreid lager onderwijs waren in den zin van art. 2*bis* der Wet van 1878;

dat uit het bovenstaande voortvloeit, dat over het tijdvak 1 Januari tot en met 31 Augustus 1922 de school van de Vereeniging tot stichting en instandhouding van scholen met den Bijbel in Stad- en Ambt-Doetinchem en de openbare school voor meer uitgebreid lager onderwijs in Doetinchem en over het geheele jaar 1922 de school der Nederduitsch Hervormde Zendingsgemeente en de openbare school voor meer uitgebreid lager onderwijs te Doetinchem scholen waren, waar hetzelfde soort onderwijs werd gegeven en derhalve overeenkomstige scholen;

dat hiertegen niet afdoet, dat de openbare school voor meer uitgebreid lager onderwijs slechts twee lagere klassen telde;

dat derhalve Gedeputeerde Staten bij hun bestreden besluit terecht over het tijdvak 1 Januari tot en met 31 Augustus 1922 de school van de Vereeniging tot stichting en instandhouding van scholen met den Bijbel in Stad- en Ambt-Doetinchem en de openbare lagere school in de gemeente Doetinchem en over het geheele jaar 1922 de school der Nederduitsch-Hervormde Zendingsgemeente en de openbare school als overeenkomstige scholen hebben aangemerkt,

dat mitsdien de bovenbedoelde bezwaren van den gemeenteraad in zooverre ongegrond zijn,

dat daarentegen de school van het Roomsch-Katholiek Kerkbestuur gedurende het jaar 1922 was eene school voor uitgebreid lager onderwijs in den zin van art. 3, 1e lid onder c der Lager-Onderwijswet 1920;

dat de openbare school in het jaar 1922 was eene school voor meer uitgebreid lager onderwijs in den zin van de wet van 1878;

dat derhalve deze laatste school voor de toepassing van art. 101, 2e lid, der Lager-Onderwijswet 1920, niet als eene met de school van het Roomsch-Katholieke Kerkbestuur overeenkomstige openbare lagere school kan worden aangemerkt;

O. dat de bezwaren van den appelleerenden gemeenteraad in de tweede plaats hiertegen zijn gericht, dat Gedep. Staten bij hun bestreden besluit hebben aangenomen dat de wedden der vakonderwijzers moeten worden gerangschikt onder de uitgaven ter verzekering van den goeden gang van het onderwijs als onder letter *o* van art. 55 der Lager-Onderwijswet 1920 bedoeld;

dat krachtens het 5e lid van art. 101 der Lager-Onderwijswet 1920 als kosten, bedoeld in het 2e, 3e en 4e lid van dit artikel, in aanmerking komen de kosten volgens art. 55, onder *e* tot en met *h* en *o* alsmede die onder *c* voor zooveel betreft het huren en de erfpacht van schoolgebouwen en terreinen en die van instandhouding;

dat de wedden en jaarwedden der vakonderwijzers daarbij niet zijn vermeld;

dat de appelleerende gemeenteraad terecht van oordeel is, dat deze wedden niet kunnen worden gerangschikt onder uitgaven ter verzekering van den goeden gang van het onderwijs als onder letter *o* van art. 55 der wet bedoeld;

dat mitsdien de in de tweede plaats vermelde bezwaren van den appelleerenden gemeenteraad gegrond zijn en uit dien hoofde het bestreden besluit van Gedep. Staten niet kan worden gehandhaafd;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit van Gedep. Staten van Gelderland van 17 Februari 1925, nº. 156, te vernietigen.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast enz. (A. B.)

---

8 *Juli* 1925. - KONINKLIJK BESLUIT.

Daar de goedkeuring der gemeentebegrooting door Gedep. Staten tevens goedkeuring der bedrijfsbegrooting in zich sluit, sluit de vaststelling der gemeenterekening door dat college tevens in zich de vaststelling der bedrijfsrekening.

Ten onrechte hebben Gedep. Staten derhalve geëischt dat na de vaststelling door Gedep. Staten van de gemeenterekening alsnog door den Raad moet worden overgegaan tot definitieve vaststelling der voorloopig vastgestelde bedrijfsrekening.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad van Kuinre tegen het besluit van Gedep. Staten van Overijssel van 30 December 1924, nº. 11844/8525, 2e afd., waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit van 16 December tevoren tot vaststelling van eene verordening op het electrictieitsbedrijf;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 10 Juni 1925, nº. 435;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 4 Juli 1925, nº. 4975, afd. B. B.;

O. dat bij bovenvermeld besluit Gedep. Staten aan het raadsbesluit van 16 December 1924 tot vaststelling van eene verordening op het electriciteitsbedrijf de goedkeuring hebben onthouden uit overweging dat art. 33, 2e lid der verordening bepaalt dat de vaststelling der gemeente-rekening in zich sluit de vaststelling der bedrijfsrekening; dat ingevolge art. 37 der door Gedep. Staten vastgestelde Rekeningsvoorschriften 1924 de bedrijfsrekening voorloopig moet worden vastgesteld door den Raad, waarna bedoelde rekening met de gemeenterekening aan hun College wordt ingezonden; dat dit voorschrift in dien zin behoort te worden toegepast, dat na de vaststelling door Gedep. Staten van de gemeente-rekening alsnog door den Raad moet worden overgegaan tot definitieve vaststelling der voorloopig vastgestelde bedrijfsrekening; dat, nu het 2e lid van art. 33 van de betrekkelijke verordening bepaalt, dat de vaststelling der gemeente-rekening in zich sluit de vaststelling der bedrijfsrekening, deze bepaling in strijd is met art. 37 der Rekeningsvoorschriften 1924 en de goedkeuring derhalve door Gedep. Staten niet kan worden verleend;

dat de gemeenteraad in beroep aanvoert dat in het 2e lid van art. 37 der Rekeningsvoor-

schriften 1924 uitdrukkelijk tot uiting komt, dat de bedrijfsrekening behoort tot de bescheiden der gemeente-rekening, dus daarmede onafscheidenlijk is verbonden en daarin ook geheel wordt opgelost; dat juist om elke misvatting uit te sluiten en de bedrijfsverordening als een afgerond geheel te kunnen beschouwen, in overeenstemming met de Gemeentewet en de uit kracht daarvan gegeven Rekeningsvoorschriften 1924 art. 33 der bedrijfsverordening zoo is geredigeerd, als in de verordening is aangegeven; dat toch de vaststelling der gemeente-rekening bedoeld in art. 222 der Gemeentewet in zich sluit de vaststelling der overgelegde bescheiden daar deze bescheiden met het door den gemeente-ontvanger ingevuld formulier der rekening gezamenlijk de gemeenterekening vormen;

O. dat uit den onderlingen samenhang tusschen de gemeenterekening en de gemeentebegrooting voortvloeit dat, vermits de goedkeuring der gemeente-begrooting door Gedeputeerde Staten tevens goedkeuring der bedrijfsbegrooting in zich sluit, eveneens de vaststelling der gemeenterekening tevens in zich sluit de vaststelling der bedrijfsrekening;

dat Gedep. Staten bij hun bestreden besluit ten onrechte hebben overwogen dat na de vaststelling door Gedep. Staten van de gemeenterekening alsnog door den Raad moet worden overgegaan tot definitieve vaststelling der voorloopig vastgestelde bedrijfsrekening en derhalve de bezwaren die Gedep. Staten hebben geleid de goedkeuring aan de verordening te onthouden, ongegrond zijn;

dat tegen het verleenen dier goedkeuring geen bezwaar bestaat;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedep. Staten van Overijssel van 30 December 1924 nº. 11844/8525, 2e afd., alsnog goedkeuring te verleenen aan de verordening voor het electriciteitsbedrijf der gemeente Kuinre.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast enz. (A. B.)

---

9 *Juli* 1925. BESLUIT tot vaststelling van het contingent gewone dienstplichtigen der lichting 1926. S. 323.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog en Marine van 2 Juli 1925, VIIe Afd., nº. 1510, en 4 Juli 1925, Afdeeling B (3^e^ Bur.), nº. 54;

Gelet op art. 27 der Dienstplichtwet en op art. 56, eerste lid, van het Dienstplichtbesluit;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Van de voor inlijving aangewezen personen der lichting 1926 worden 22673 bestemd tot gewoon dienstplichtige.

2. 1. Van de tot gewoon dienstplichtige bestemde personen der lichting 1926 worden 850 man bestemd voor de zeemacht.

2. Het in het eerste lid bedoelde getal van 850 mag worden overschreden met het getal tot gewoon dienstplichtige bestemde personen der lichting 1926, die aanvankelijk aan de landmacht werden toegewezen, doch in verband met hun indiensttreding als vrijwilliger bij de zeemacht ook als dienstplichtige bij de zeemacht worden ingelijfd.

Onze Ministers van Oorlog en Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 9den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.

(*Uitgeg.* 27 *Juli* 1925.)

---

10 *Juli* 1925. BESLUIT tot intrekking van het Koninklijk besluit van 22 December 1917, houdende bepalingen ten aanzien van het goederenverkeer met het buitenland (*Staatsblad* nº. 726), gelijk dit besluit nader is gewijzigd. S. 324.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Financiën, van Oorlog, van Buitenlandsche Zaken en van Koloniën van 11 Mei 1925, nº. 3399, afdeeling Handel en Nijverheid; van 12 Mei 1925, nº. 172, afdeeling Generale Thesaurie;

Overwegende, dat het wenschelijk is over te gaan tot intrekking van Ons besluit van 22 December 1917, houdende bepalingen ten aanzien van het goederenverkeer met het buitenland (*Staatsblad* nº. 726), gelijk dit besluit nader is gewijzigd;

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Juni 1925, nº. 59);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 13 Juni 1925, nº. 6673, afdeeling Handel en Nijverheid; 20 Juni 1925, nº. 161, Generale Thesaurie; 26 Juni 1925, I^e^ Afd. nº. 73; 1 Juli 1925, Directie van Economische Zaken, nº. 18290, en van 6 Juli 1925, 4de Afdeeling, nº. 32;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Ons besluit van 22 December 1917, houdende bepalingen ten aanzien van het goederenverkeer met het buitenland (*Staatsblad* nº. 726), gelijk dit besluit nader is gewijzigd, is ingetrokken.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze voornoemde Ministers zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 10den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, AALBERSE.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 27 *Juli* 1925.)

---

10 *Juli* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 11 Juni 1917 (*Staatsblad* nº. 460), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 2, 12 en 78 der Beroepswet en in artikel 349 van de Invaliditeitswet. S. 325.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 22 Juni 1925, 2e Afdeeling A, nº. 955;

Gezien de wet van 16 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 190) tot wijziging van de Beroepswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 30 Juni 1925, nº. 15);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 7 Juli 1925, 2e Afdeeling A, nº. 914;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. In Ons besluit van 11 Juni 1917 (*Staatsblad* nº. 460), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 2, 12 en 78 der Beroepswet en in artikel 349 van de Invaliditeitswet, worden de navolgende wijzigingen gebracht:

a. aan artikel 5 wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende als volgt:

„Onder gelijk voorbehoud kan ook de uitspraak in zaken, ter standplaats op de terechtzitting behandeld, elders geschieden."

b. in het eerste lid van artikel 6 worden vóór „in afschrift" ingevoegd de woorden: „in het oorspronkelijke of".

c. het laatste lid van artikel 6 vervalt.

d. artikel 9 wordt gelezen:

„Van de leden-werkgevers en -werklieden en hunne plaatsvervangers van de onderstaande raden van beroep worden benoemd:

1. Voor zoover betreft den raad van beroep te Arnhem: 4 leden-werkgevers en 4 leden-werklieden en even zoovele plaatsvervangers uit de in of anders zoo dicht mogelijk bij Arnhem gevestigden, 4 leden-werkgevers en 4 leden-werklieden en even zoovele plaatsvervangers uit de in of anders zoo dicht mogelijk bij Zutphen gevestigden, en 6 leden-werkgevers en 6 leden-werklieden en even zoovele plaatsvervangers uit de in of anders zoo dicht mogelijk bij Almelo gevestigden.

2. Voor zoover betreft den raad van beroep te 's-Gravenhage: 8 leden-werkgevers en 8 leden-werklieden en even zoovele plaatsvervangers uit de in of anders zoo dicht mogelijk bij 's-Gravenhage gevestigden, en 6 leden-werkgevers en 6 leden-werklieden en even zoovele plaatsvervangers uit de in of anders zoo dicht mogelijk bij Utrecht gevestigden.

3. Voor zoover betreft den raad van beroep te Groningen: 6 leden-werkgevers en 6 leden-werklieden en even zoovele plaatsvervangers uit de in of anders zoo dicht mogelijk bij Groningen gevestigden, 4 leden-werkgevers en 4 leden-werklieden en even zoovele plaatsvervangers uit de in of anders zoo dicht mogelijk bij Leeuwarden gevestigden, en 4 leden-werkgevers en 4 leden-werklieden en even zoovele plaatsvervangers uit de in of anders zoo dicht mogelijk bij Assen gevestigden.

4. Voor zoover betreft den raad van beroep te 's-Hertogenbosch: 4 leden-werkgevers en 4 leden-werklieden en even zoovele plaatsvervangers uit de in of anders zoo dicht mogelijk bij Middelburg gevestigden, 4 leden-werkgevers en 4 leden-werklieden en even zoovele plaatsvervangers uit de in of anders zoo dicht mogelijk bij Breda gevestigden, en 6 leden-werkgevers en 6 leden-werklieden en even zoovele plaatsvervangers uit de in of anders zoo dicht mogelijk bij 's-Hertogenbosch gevestigden.

5. Voor zoover betreft den raad van beroep te Roermond: 6 leden-werkgevers en 6 leden-werklieden en even zoovele plaatsvervangers uit de in of anders zoo dicht mogelijk bij Roermond gevestigden, en 8 leden-werkgevers en 8 leden-werklieden en even zoovele plaatsvervangers uit de in of anders zoo dicht mogelijk bij Heerlen gevestigden."

e. in artikel 10 vervallen de woorden: „zooveel mogelijk" en wordt in plaats van: „in het deel van het rechtsgebied, waarin de stand- of zittingplaats is gelegen" gelezen: „in of anders zoo dicht mogelijk bij de stand- of zittingplaats".

2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid van artikel 12 van Ons besluit van 11 Juni '917 (*Staatsblad* nº. 460) geschiedt de vaststelling van de ledenlijsten, die in verband met het vervallen der bestaande ledenlijsten ingevolge artikel 13, tweede lid, van de wet van 16 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 190) noodig is, vóór 1 October 1925.

3. Dit besluit treedt in werking tegelijk met de wet van 16 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 190).

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer en aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 10den Juli 1925

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 23 *Juli* 1925.)

---

10 *Juli* 1925. BESLUIT, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de wet van 16 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 190), tot wijziging van de Beroepswet. S. 326.

Bepaald op 1 *Oct.* 1925.

---

13 *Juli* 1925. BESLUIT ter bekendmaking van den tekst der Wet op de staatsinrichting van *Nederlandsch-Indië*. S. 327.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 7 Juli 1925, 1e en 3e Afdeeling, nº. 71;

Gezien artikel 3 van de Wet van 23 Juni 1925 tot herziening van het Reglement op het beleid der Regeering van *Nederlandsch-Indië* (*Staatsblad* nº. 234), zoomede op de Wet van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 235);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te gelasten, dat de tekst der Wet op de staatsinrichting van *Nederlandsch-Indië*, zooals die bij dit besluit is gevoegd, in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Onze Minister van Koloniën is belast met de

uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 13den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 29 *Juli* 1925.)

WET OP DE STAATSINRICHTING VAN NEDERLANDSCH-INDIË.

EERSTE HOOFDSTUK.

VAN DEN GOUVERNEUR-GENERAAL EN DEN RAAD VAN NEDERLANDSCH-INDIE.

Art. 1. 1. De uitoefening, in naam des Konings, van het bij het tweede lid van art. 60 der Grondwet aan den Gouverneur-Generaal opgedragen algemeen bestuur van *Nederlandsch-Indië* geschiedt overeenkomstig de in deze wet gestelde regelen en met inachtneming van 's Konings aanwijzingen.

2. De Gouverneur-Generaal is wegens de uitoefening van zijn ambt verantwoordelijk aan den Koning. Hij verstrekt te dier zake aan den Minister van Koloniën alle verlangde inlichtingen.

3. Ieder, die zich in *Nederlandsch Indië* bevindt, is verplicht den Gouverneur-Generaal te erkennen als des Konings vertegenwoordiger, en hem als zoodanig te eerbiedigen en te gehoorzamen.

2. 1. De Gouverneur-Generaal moet Nederlander zijn en den ouderdom van dertig jaren vervuld hebben.

2. Hij wordt door den Koning benoemd en ontslagen en mag zijne waardigheid niet nederleggen, noch *Nederlandsch-Indië* verlaten, zonder machtiging van den Koning.

3. 1. De Gouverneur-Generaal mag rechtstreeks noch zijdelings deelhebber zijn in, noch borg zijn voor eenige onderneming, ten grondslag hebbende eene overeenkomst, om winst of voordeel aangegaan met *Nederlandsch-Indië* of met eenig deel daarvan.

2. Hij mag, behalve openbare schuldbrieven, geene schuldvorderingen ten laste van *Nederlandsch-Indië* bezitten.

3. Hij mag rechtstreeks noch zijdelings deel hebben in eenige concessie of onderneming van welken aard ook, in *Nederlandsch Indië* gevestigd of aldaar haar bedrijf uitoefenende, noch eigenaar of huurder van landerijen daar te lande zijn.

4. Het bij het eerste en het derde lid bepaalde blijft op hem van toepassing gedurende vijf jaren na zijn aftreden.

4. 1. De Koning kan aan den Gouverneur-Generaal toevoegen eenen Luitenant-Gouverneur-Generaal, bestemd om hem voorloopig op te volgen, en om inmiddels zoodanig werkzaam te zijn, als door den Koning of door den Gouverneur-Generaal zal worden voorgeschreven.

2. Het bepaalde bij de eerste alinea van art. 2 en bij art. 3 is toepasselijk op den Luitenant-Gouverneur-Generaal.

5. 1. De Gouverneur-Generaal legt in handen van den Koning, of op 's Konings machtiging in eene openbare vergadering van den Volksraad, den volgenden eed (verklaring en belofte) af:

„Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot Gouver-„neur-Generaal over *Nederlandsch-Indië* be-„noemd te worden, directelijk of indirectelijk, „aan geene personen, hetzij in of buiten het „bestuur, onder wat naam of voorwendsel ook, „eenige giften of gaven beloofd of gegeven heb, „noch beloven of geven zal.

„Ik zweer (beloof) dat ik, om iets in deze „betrekking te doen of te laten, van niemand „hoegenaamd eenige beloften of geschenken „aannemen zal, directelijk of indirectelijk.

„Ik zweer (beloof) dat ik den Koning gehoor-„zaam en getrouw zal zijn.

„Ik zweer (beloof) dat ik de welvaart van „*Nederlandsch-Indië* naar mijn vermogen be-„vorderen zal.

„Ik zweer (beloof) getrouwheid aan de Grond-„wet; dat ik de Wet op de staatsinrichting van „*Nederlandsch-Indië* en alle andere voor *Neder-„landsch-Indië* geldende verordeningen, steeds „zal onderhouden en doen onderhouden en dat „ik mij in alles zal gedragen zooals een braaf „en eerlijk Gouverneur-Generaal betaamt.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig!"

„(„Dat verklaar en beloof ik.")

2. De Gouverneur-Generaal aanvaardt zijne waardigheid in eene openbare vergadering van den volksraad.

6. De Luitenant-Gouverneur-Generaal legt, in handen des Konings of van den Gouverneur-Generaal, den volgenden eed (verklaring en belofte) af:

„Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot Luitenant-„Gouverneur-Generaal over *Nederlandsch-Indië* „te worden benoemd, directelijk of indirectelijk, „aan geene personen, hetzij in of buiten het „bestuur, onder wat naam of voorwendsel ook, „eenige giften of gaven beloofd of gegeven heb, „noch beloven of geven zal.

„Ik zweer (beloof) dat ik, om iets in deze „betrekking te doen of te laten, van niemand „hoegenaamd eenige beloften of geschenken „aannemen zal, directelijk of indirectelijk.

„Ik zweer (beloof) dat ik den Koning en den „Gouverneur-Generaal, als des Konings ver-„tegenwoordiger, gehoorzaam en getrouw zal „zijn.

„Ik zweer (beloof) dat ik de welvaart van „*Nederlandsch-Indië* naar mijn vermogen be-„vorderen zal.

„Ik zweer (beloof) dat ik mij met nauw-„gezetheid en ijver zal kwijten van alle ver-„richtingen, welke de Koning of de Gouver-„neur-Generaal mij zal opdragen; dat ik de „Wet op de staatsinrichting van *Nederlandsch-„Indië* en alle andere voor *Nederlandsch-Indië* „geldende verordeningen getrouwelijk zal na-„komen, en dat ik mij in alles gedragen zal „zooals een braaf en eerlijk Luitenant-Gouver-„neur-Generaal betaamt.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig!"

„(„Dat verklaar en beloof ik.")

7. 1. Er is een Raad van *Nederlandsch-Indië*, bestaande uit eenen vice-president en vier leden.

2. Hij wordt bijgestaan door eenen secretaris.

3. De Gouverneur-Generaal kan het voorzitterschap van den Raad opdragen aan den Luitenant-Gouverneur-Generaal en kan het zelf bekleeden, zoo dikwijls hij dit noodig oordeelt. Zij hebben alleen eene raadgevende stem.

4. De Gouverneur-Generaal kan, in bijzondere gevallen, andere ambtenaren, alsmede

officieren der zee- of landmacht, gelasten de vergaderingen van den Raad bij te wonen, tot het geven van mondelinge inlichtingen.

5. Het reglement van orde voor 's Raads vergaderingen wordt door den Koning vastgesteld. Het behelst de verplichting tot geheimhouding, in zoover het algemeen belang dit vordert.

8. 1. De hoofden der departementen van algemeen bestuur worden opgeroepen tot bijwoning van de vergaderingen van den Raad van *Nederlandsch-Indië*, voorgezeten door den Gouverneur-Generaal, tenzij deze om bijzondere redenen anders beslist.

2. Zij worden in de gelegenheid gesteld om deel te nemen aan de behandeling ter niet door den Gouverneur-Generaal voorgezeten vergadering van den Raad van voorstellen, behoorende tot den werkkring van het departement, aan het hoofd waarvan zij staan, indien zij tijdig aan den vice-president den wensch daartoe kenbaar maken.

3. In beide gevallen hebben zij alleen eene raadgevende stem.

9. 1. De vice-president en de leden van den Raad van *Nederlandsch-Indië* moeten Nederlandsch onderdaan zijn en den ouderdom van dertig jaren vervuld hebben.

2. Zij worden door den Koning benoemd en ontslagen.

3. Bloedverwantschap of zwagerschap, tot den vierden graad ingesloten, mag niet bestaan tusschen den Gouverneur-Generaal, den Luitenant-Gouverneur-Generaal en den vice-president of leden van den Raad, noch tusschen den vice-president en de leden onderling.

4. Die na zijne benoeming in den verboden graad van zwagerschap geraakt, kan zijne bediening niet behouden zonder vergunning van den Koning.

5. De zwagerschap houdt op door het overlijden der vrouw, die haar veroorzaakte.

10. 1. De vice-president en de leden van den Raad van *Nederlandsch-Indië* mogen, nevens hun ambt, geene andere bezoldigde betrekkingen in dienst van den Lande bekleeden.

2. Art. 3 is op hen van toepassing.

11. 1. Tot het vervullen eener opengevallene plaats in den Raad van *Nederlandsch-Indië*, wordt door den Gouverneur-Generaal, na overleg met den Raad, binnen dertig dagen, eene met redenen omkleede aanbeveling van minstens twee personen, aan den Minister van Koloniën gezonden.

2. Indien de belangen van 's Lands dienst dringend vorderen dat de opengevallene plaats inmiddels worde vervuld, draagt de Gouverneur-Generaal aan een der aanbevolenen de waarneming op van het lidmaatschap van den Raad.

3. Dusdanige tijdelijke waarneming heeft altijd plaats, wanneer bij gebreke daarvan het getal der dienstdoende leden van den Raad, de vice-president daaronder begrepen, minder dan drie zou bedragen.

12. 1. De vice-president en de leden van den Raad van *Nederlandsch-Indië* leggen, vóór de aanvaarding hunner bediening, in handen van den Koning of van den Gouverneur-Generaal, den volgenden eed (verklaring en belofte) af:

„Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot vice-„president (lid) van den Raad van *Nederlandsch-*„*Indië* benoemd te worden, directelijk of in-„directelijk, aan geene personen, hetzij in of „buiten het bestuur, onder wat naam of voor-„wendsel ook, eenige giften of gaven beloofd of „gegeven heb, noch beloven of geven zal.

„Ik zweer (beloof) dat ik, om iets in deze „betrekking te doen of te laten, van niemand „hoegenaamd eenige beloften of geschenken „aannemen zal, directelijk of indirectelijk.

„Ik zweer (beloof) getrouwheid aan den „Koning, eerbied voor en gehoorzaamheid aan „den Gouverneur-Generaal, als des Konings „vertegenwoordiger.

„Ik zweer (beloof) dat ik, door mijne daden „en raadgevingen, naar mijn vermogen zal „medewerken tot bevordering van de welvaart „van *Nederlandsch-Indië*.

„Ik zweer (beloof) dat ik de Wet op de staats-„inrichting van *Nederlandsch-Indië* en alle „andere voor *Nederlandsch-Indië* geldende ver-„ordeningen getrouwelijk zal nakomen, en dat „ik mij in alles zal gedragen, zooals een braaf „en eerlijk vice-president (lid) van den Raad „van *Nederlandsch-Indië* betaamt.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig!"
(„Dat beloof en verklaar ik.")

2. Deze eed wordt mede door den waarnemenden vice-president en de waarnemende leden van den Raad van *Nederlandsch-Indië* afgelegd.

13. Wanneer, bij het openvallen van het ambt van vice-president van den Raad van *Nederlandsch-Indië*, de benoeming van den opvolger niet geschied, of in *Nederlandsch-Indië* niet bekend is, of de benoemde in de spoedige aanvaarding zijner waardigheid verhinderd wordt, draagt de Gouverneur-Generaal de waarneming daarvan op aan het oudste lid in benoeming van den Raad.

14. Wanneer ziekte of afwezendheid van den Gouverneur-Generaal eene voorziening noodzakelijk maakt, kan hij het dagelijksch beleid der zaken tijdelijk opdragen aan den Luitenant-Gouverneur-Generaal; bij ontstentenis van dezen, aan den vice-president, en deze niet aanwezend zijnde, aan het oudste lid in benoeming van den Raad van *Nederlandsch-Indië*; een en ander op zoodanigen voet, als de Gouverneur-Generaal zal noodig oordeelen.

15. Wanneer de waardigheid van Gouverneur-Generaal openvalt en de benoeming van den voorloopigen of definitieven opvolger niet geschied, of in *Nederlandsch-Indië* niet bekend is, gelijk mede wanneer de benoemde in de dadelijke aanvaarding wordt verhinderd, treedt de door den Koning benoemde vice-president van den Raad van *Nederlandsch-Indië* op als waarnemend Gouverneur-Generaal.

16. 1. Wanneer, in het geval bij het voorgaand artikel voorzien, geen door den Koning benoemde vice-president van den Raad van *Nederlandsch-Indië* aanwezig is, wordt aan een der leden van den Raad de tijdelijke waarneming der waardigheid van Gouverneur-Generaal opgedragen in eene vergadering, waartoe worden te zamen geroepen:

de ter plaatse aanwezige leden van den Raad;
de voorzitter van den Volksraad;
de bevelhebber der zeemacht;
de bevelhebber der landmacht;
de president van het Hooggerechtshof;

de procureur-generaal bij het Hooggerechtshof;
de directeuren der departementen van algemeen bestuur en
de president der Algemeene Rekenkamer.

2. De vergadering wordt binnen tweemaal vierentwintig uren bijeengeroepen en voorgezeten door den oudste in benoeming van de aanwezige leden van den Raad.

3. De voorzitter en de leden der vergadering leggen den eed (belofte) af: „dat zij hunne stem „zullen uitbrengen op het lid van den Raad „van *Nederlandsch-Indië*, dien zij in gemoede „het meest geschikt achten voor de tijdelijke „waarneming der waardigheid van Gouverneur-„Generaal".

4. De algemeene secretaris en de secretarissen van het Gouvernement, wonen de vergadering bij. Een hunner voert de pen, de overigen zijn stemopnemers.

5. De benoeming geschiedt bij volstrekte meerderheid van stemmen, door middel van ongeteekende stembriefjes.

6. De stembriefjes worden, na door de medestemmenden in eene bus te zijn gestoken, door de stemopnemers overluid voorgelezen.

7. Niet of niet behoorlijk ingevulde stembriefjes worden, tot bepaling der meerderheid, afgetrokken van het getal der aanwezige leden der vergadering.

8. Wanneer bij de eerste stemming geene volstrekte meerderheid is verkregen, wordt tot eene tweede vrije stemming overgegaan.

9. Indien ook bij deze stemming door niemand de volstrekte meerderheid is verkregen, heeft er eene derde stemming plaats over de twee personen, die bij de tweede de meeste stemmen op zich vereenigd hebben. Deze onthouden zich van verdere deelneming aan de stemming.

10. Wanneer bij de tweede stemming meer dan twee personen een gelijk aantal stemmen op zich vereenigen, wordt door voorafgaande stemming beslist, wie hunner niet zullen behooren tot het bij de vorige alinea bedoelde tweetal.

11. Bij het staken der stemmen is de oudste in benoeming de verkozene. Na den afloop der werkzaamheden, worden de stembriefjes in tegenwoordigheid der leden verbrand.

12. Van de verrichtingen der vergadering wordt een nauwkeurig proces-verbaal in dubbel opgemaakt en door al de leden en de secretarissen ondertcekend. Een der dubbelen wordt gezonden aan den Minister van Koloniën.

17. Het bepaalde bij art. 16 is ook toepasselijk op het geval dat de door den Koning benoemde vice-president van den Raad van *Nederlandsch-Indië*, hoewel in *Indië* aanwezig, echter niet in staat is de waardigheid van waarnemenden Gouverneur-Generaal dadelijk te aanvaarden. Zoodra de verhindering ophoudt, treedt hij van rechtswege op als waarnemend Gouverneur-Generaal.

18. 1. Wanneer er vermoeden bestaat dat de Gouverneur-Generaal door krankzinnigheid buiten staat is zijne waardigheid te blijven uitoefenen, belegt degene die hem zou moeten vervangen, of, als deze niet bekend of afwezend is, de oudste in benoeming der aanwezige leden van den Raad van *Nederlandsch-Indië*, eene vergadering van dien Raad, ten einde te onderzoeken, of er gronden aanwezig zijn, om het bestaande vermoeden als juist aan te nemen.

2. In die vergadering worden de ambtenaren, die dagelijks met den Gouverneur-Generaal in aanraking zijn, geroepen om inlichtingen te geven.

3. Zoo daartoe redenen bestaan, wordt vervolgens eene commissie benoemd, om den Raad te dienen van bericht omtrent den toestand van den Gouverneur-Generaal.

4. Die commissie bestaat uit het hoofd van den geneeskundigen dienst, den oudste in rang van de ter plaatse aanwezige officieren van gezondheid en den stadsgeneesheer te *Batavia*.

5. Zij is bevoegd om den gewonen geneesheer van den Gouverneur-Generaal in haar midden te roepen.

6. Bevestigt dit nader onderzoek het bestaande vermoeden, dan wordt de vergadering belegd, omschreven in art. 16.

7. Die vergadering roept als getuigen voor zich degenen, die over de zaak licht kunnen verspreiden, en beslist vervolgens bij meerderheid van stemmen of er redenen zijn om den Gouverneur-Generaal, onder 's Konings goedkeuring, te ontheffen van de uitoefening zijner waardigheid.

8. Wanneer de vergadering tot de ontheffing besluit, is de Gouverneur-Generaal, uit kracht dier verklaring, van de uitoefening zijner waardigheid ontheven en wordt, naarmate der omstandigheden, in de voorloopige vervulling voorzien, overeenkomstig het bepaalde bij art. 15 of 16.

9. Van elk gedeelte des onderzoeks worden nauwkeurige processen-verbaal in dubbel opgemaakt, en door al de leden en de secretarissen onderteekend.

10. Een der dubbelen wordt gezonden aan den Minister van Koloniën.

19. 1. Bloedverwantschap of zwagerschap, tot den vierden graad ingesloten, mag niet bestaan tusschen den Gouverneur-Generaal en de secretarissen van het Gouvernement, noch tusschen die secretarissen onderling.

2. Het bepaalde bij de twee laatste alinea's van art. 9 is hier toepasselijk.

20. Al wat in deze wet omtrent den Gouverneur-Generaal is bepaald, is toepasselijk op hem, die de waardigheid tijdelijk uitoefent, met uitzondering van het vastgestelde bij art. 19.

21. 1. De Gouverneur-Generaal zorgt voor de uitvoering der algemeene verordeningen en vaardigt de daartoe noodige bevelen uit.

2. De algemeene verordeningen zijn op die gedeelten van *Nederlandsch-Indië*, alwaar het recht van zelfbestuur aan de Inlandsche vorsten en volken is gelaten, slechts in zoover toepasselijk, als met dat recht bestaanbaar is.

22. 1. De Gouverneur-Generaal vraagt het advies van den Raad van *Nederlandsch-Indië* over alle zaken van algemeen of bijzonder belang, waar hij dit noodig oordeelt.

2. Tot die raadpleging is hij verplicht ten aanzien van:

a. alle instructiën en reglementen, het algemeen of gewestelijk bestuur betreffende, op zijnen last ontworpen;

b. de toepassing van art. 34 van deze wet en in het algemeen van elke regeling der staatkundige betrekkingen met Indische vorsten en volken;

c. de algemeene strekking der maatregelen door het burgerlijk gezag genomen of te nemen in geval van oorlog of opstand;

d. buitengewone maatregelen van gewichtigen aard;

e. benoemingen tot gewichtige ambten, aan te wijzen bij ordonnantie;

f. de voorstellen, welke bij den Volksraad aanhangig worden gemaakt, en gewichtige mededeelingen, welke aan den Volksraad worden gedaan;

g. de voorstellen, door den Volksraad aan den Gouverneur-Generaal gedaan;

h. de vaststelling van ordonnanties, als bedoeld in het eerste lid van art. 90;

i. de ontwerpen van regeeringsverordeningen.

3. De Gouverneur-Generaal alleen beslist en geeft van zijn besluit kennis aan den Raad.

4. Wanneer de Raad van *Nederlandsch-Indië* door den Gouverneur-Generaal is gehoord, wordt daarvan melding gemaakt in den aanhef der besluiten.

23. 1. Wanneer de Gouverneur-Generaal in de gevallen, waarin overeenstemming wordt gevorderd, zich niet vereenigt met het advies van den Raad van *Nederlandsch-Indië*, wordt de uitspraak des Konings door hem ingeroepen.

2. De Gouverneur-Generaal kan, zonder die uitspraak af te wachten, de door hem noodig gekeurde maatregelen op eigen gezag en verantwoordelijkheid nemen, wanneer hij oordeelt, dat langer verwijl de veiligheid of de rust van *Nederlandsch-Indië* of andere gewichtige algemeene belangen zou in gevaar brengen.

3. Alvorens die maatregelen worden genomen, deelen de Gouverneur-Generaal, de vice-president en de leden van den Raad elkander schriftelijk hunne gevoelens mede. Het onderwerp wordt daarna opnieuw aan eene beraadslaging in den Raad, onder het voorzitterschap van den Gouverneur-Generaal, onderworpen. De Gouverneur-Generaal stemt in dit geval mede en heeft, bij staking, eene beslissende stem.

4. Ter deelneming aan deze beraadslaging worden de leden van den Raad opgeroepen, die ingevolge art. 26 afwezend zijn, en zich op de eilanden *Java* en *Madoera* bevinden. Zij zijn gehouden onverwijld aan die oproeping te voldoen.

24. Alle landsdienaren zijn verplicht aan den Raad van *Nederlandsch-Indië*, op zijne aanvrage, inlichtingen te geven omtrent de feiten, waarvan kennis vereischt wordt voor de adviezen, door den Gouverneur-Generaal van den Raad gevraagd.

25. 1. De Raad van *Nederlandsch-Indië* heeft het recht aan den Gouverneur-Generaal voorstellen te doen.

2. Wanneer de Gouverneur-Generaal, na onderzoek, vermeent een voorstel van den Raad buiten gevolg te moeten laten, geeft hij daarvan, met opgave zijner bezwaren, kennis aan den Minister van Koloniën.

3. Hij brengt tevens zijn besluit ter kennis van den Raad.

26. De Gouverneur-Generaal kan aan de leden van den Raad van *Nederlandsch-Indië* bijzondere commissiën opdragen en hen met zendingen in *Nederlandsch-Indië* belasten, mits, behalve den vice-president, twee leden ter hoofdplaats aanwezig blijven.

27. Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren, met of zonder ontzetting van het recht om te kiezen en van verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, wordt gestraft de Gouverneur-Generaal:

a. die uitvoering geeft aan algemeene maatregelen van bestuur, aan andere Koninklijke besluiten of aan Koninklijke beschikkingen, wetende dat deze niet van de vereischte medeonderteekening van een der hoofden van de ministeriëele departementen zijn voorzien;

b. die uitvoering geeft aan algemeene maatregelen van bestuur, aan andere Koninklijke besluiten of aan Koninklijke beschikkingen, waarvan hem de uitvoering niet is opgedragen door den Minister van Koloniën;

c. die opzettelijk nalaat uitvoering te geven aan voorschriften van deze wet en van andere algemeene verordeningen, alsmede aan Koninklijke besluiten of beschikkingen en aan verdragen en andere overeenkomsten, voor zoover die uitvoering door den Minister van Koloniën aan hem is opgedragen;

d. die beschikkingen neemt of bevelen geeft, waardoor hij wist of weten moest, dat bepalingen van deze wet, van andere voor *Nederlandsch-Indië* verbindende wetten of algemeene verordeningen, of van gesloten verdragen en andere overeenkomsten worden geschonden.

28. Met hechtenis van ten hoogste zes maanden wordt gestraft de Gouverneur-Generaal aan wiens grove schuld te wijten is dat de in het vorige artikel, onder *c*, omschreven uitvoering wordt nagelaten.

29. De feiten omschreven in de artt. 27 en 28 zijn misdrijven.

30. In geval van vervolging, hetzij naar aanleiding van art. 165 der Grondwet, hetzij ter zake van andere misdrijven of overtredingen, legt de Gouverneur-Generaal, op ontvangen bevel vanwege den Koning, zijne waardigheid neder in handen van den daartoe door den Koning of door deze wet aangewezen opvolger.

31. De Gouverneur-Generaal is opperbevelhebber van de in *Nederlandsch-Indië* aanwezige zeemacht, behoudens hare administratieve betrekkingen tot het departement van marine. Hij beschikt over de schepen en vaartuigen en derzelver manschap in overeenstemming met de door den Koning gegeven voorschriften, zooals hij meest oorbaar acht voor de belangen van *Nederlandsch-Indië*.

32. 1. De Gouverneur-Generaal is opperbevelhebber van de in *Nederlandsch-Indië* aanwezige landmacht.

2. De bevelhebber der landmacht wordt door den Koning benoemd. Wanneer bij het openvallen van de plaats van den bevelhebber de benoeming van zijn opvolger niet geschied of in *Nederlandsch-Indië* niet bekend is, of wanneer de benoemde in de spoedige aanvaarding zijner betrekking verhinderd wordt, voorziet de Gouverneur-Generaal in de tijdelijke waarneming.

3. De officieren worden door den Gouverneur-Generaal benoemd.

4. Op den voet, bij algemeenen maatregel van bestuur te bepalen, worden de rangen van

opperofficier verleend door den Koning; alle overige bevorderingen van de officieren geschieden door den Gouverneur-Generaal, op den voet, bij ordonnantie te bepalen.

5. De opperofficieren worden ontslagen door den Koning, alle overige officieren door den Gouverneur-Generaal, een en ander op den voet, bij ordonnantie, en, voor zoover de opperofficieren betreft, bij algemeenen maatregel van bestuur te bepalen.

6. De regelen omtrent het toekennen van pensioenen en gagementen worden bij ordonnantie gesteld.

33. 1. Ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid kan door of vanwege den Gouverneur-Generaal elk gedeelte van *Nederlandsch-Indië* in staat van oorlog of in staat van beleg worden verklaard. Met inachtneming van het bepaalde bij art. 91 worden bij algemeene verordening de wijze, waarop, en de gevallen, waarin zulks kan geschieden, bepaald en de gevolgen geregeld.

2. Bij die regeling kunnen bepalingen van algemeene verordeningen worden aangewezen, die, tengevolge van de verklaring in staat van oorlog of beleg, geheel of gedeeltelijk buiten werking treden.

34. 1. De Gouverneur-Generaal sluit verdragen met Indische vorsten en volken.

2. Van den inhoud dier verdragen wordt door den Koning mededeeling gedaan aan de beide Kamers der Staten-Generaal, zoodra Hij oordeelt dat het belang en de zekerheid van het Rijk en van *Nederlandsch-Indië* zulks toelaten.

3. Gelijke mededeeling geschiedt alsdan door den Gouverneur-Generaal aan den Volksraad.

35. 1. Aan personen, niet in *Nederlandsch-Indië* geboren, die gevaarlijk worden geacht voor de openbare rust en orde, kan het verblijf aldaar door den Gouverneur Generaal, in overeenstemming met den Raad van *Nederlandsch-Indië*, worden ontzegd.

2. Het daartoe strekkend besluit wordt, wanneer het Nederlanders geldt, met redenen omkleed.

3. Het besluit bepaalt een redelijken tijd, die den betrokken persoon gelaten wordt voor het orde stellen op zijne zaken.

4. De Gouverneur-Generaal kan, bij een door hem onderteekend bevel, gelasten dat de betrokken persoon, in afwachting van eene gelegenheid tot verwijdering, in hechtenis worde genomen.

5. Het besluit tot verwijdering en het bevel tot inhechtenisneming worden aan den betrokken persoon bij gerechtelijke akte beteekend.

6. De Gouverneur-Generaal brengt het besluit tot verwijdering, met de verdere stukken, onverwijld ter kennis van den Minister van Koloniën.

7. Van het besluit tot verwijdering geschiedt mededeeling aan den Volksraad en wordt, wanneer het Nederlanders geldt, door den Koning kennis gegeven aan de Staten-Generaal.

36. 1. Aan personen, niet in *Nederlandsch-Indië* geboren, kan door den Gouverneur-Generaal, in overeenstemming met den Raad van *Nederlandsch-Indië*, in het belang der openbare rust en orde, het verblijf in bepaalde gedeelten van *Nederlandsch-Indië* worden ontzegd.

2. Wanneer de maatregel iemand betreft, niet tot de Inlanders behoorende, wordt het besluit met de verdere stukken onverwijld gebracht ter kennis van den Minister van Koloniën.

3. Van den maatregel geschiedt mededeeling aan den Volksraad en wordt, wanneer het Nederlanders geldt, door den Koning kennis gegeven aan de Staten-Generaal.

37. 1. De Gouverneur-Generaal kan, in overeenstemming met den Raad van *Nederlandsch-Indië*, aan personen binnen *Nederlandsch-Indië* geboren, in het belang der openbare rust en orde, eene bepaalde plaats aldaar tot verblijf aanwijzen, of het verblijf in bepaalde gedeelten van *Nederlandsch-Indië* ontzeggen.

2. De Gouverneur-Generaal kan, bij een door hem onderteekend bevel, gelasten dat de betrokken persoon, in afwachting van eene gelegenheid tot verwijdering, in hechtenis worde genomen.

3. Het besluit tot verwijdering en het bevel tot inhechtenisneming worden aan den betrokken persoon bij gerechtelijke akte beteekend.

4. Wanneer de in dit artikel bedoelde maatregelen iemand betreffen, niet tot de Inlanders behoorende, wordt gehandeld overeenkomstig het voorlaatste lid van het voorgaande artikel.

5. De bepaling, vervat in het laatste lid van het voorgaande artikel, is mede toepasselijk.

38. In de gevallen bedoeld in de artt. 35, 36 en 37 wordt door den Gouverneur-Generaal niet beslist dan nadat de betrokken persoon in zijne verdediging gehoord, of daartoe behoorlijk opgeroepen is. Van het verhoor wordt procesverbaal opgemaakt.

39. 1. Met inachtneming van de regelen, bij ordonnantie gesteld, en behoudens de uitzonderingen bij deze wet en andere wetten bepaald, worden de ambtenaren benoemd en ontslagen door den Gouverneur-Generaal.

2. De Gouverneur-Generaal kan zijne in het eerste lid van dit artikel bedoelde bevoegdheid aan anderen overdragen.

3. De regelen omtrent het toekennen van pensioenen worden bij ordonnantie gesteld.

40. De Gouverneur-Generaal regelt het bedrag der bezoldigingen en soldijen, voor zoover het niet door den Koning vastgesteld is.

41. 1. Het bezoldigen der ambtenaren geschiedt naar het beginsel, dat, behalve de toe te leggen jaarwedde, geene andere dan de uitdrukkelijk toegestane voordeelen uit het ambt mogen worden getrokken.

2. Die voordeelen worden door den ambtenaar alleen genoten, wanneer het genot daarvan hem bij zijne benoeming uitdrukkelijk is vergund.

3. Spillagiën of overwichten worden nimmer beschouwd als voordeelen aan de ambten verbonden, maar slechts als middelen om verliezen, buiten de schuld der ambtenaren ontstaan, te vergoeden.

4. Het bepaalde bij art. 3 van deze wet kan bij ordonnantie, geheel of gedeeltelijk, op ambtenaren worden toepasselijk gemaakt.

42. 1. De Gouverneur-Generaal heeft, na gehoord advies van het Hooggerechtshof, het recht van gratie van straffen, door rechterlijke vonnissen in *Nederlandsch-Indië* opgelegd, zoolang de veroordeelden zich aldaar ophouden.

2. Wanneer een zoodanig vonnis de goed-

straf oplegt, zal het niet worden ten uitvoer gelegd dan nadat de Gouverneur-Generaal, volgens daaromtrent bij ordonnantie te stellen regels, in de gelegenheid is geweest gratie te verleenen.

3. Voor zooveel Inlandsche vorsten en hoofden betreft, heeft hij ook, in overeenstemming met den Raad van *Nederlandsch-Indië*, het recht van amnestie en abolitie.

43. 1. De Gouverneur-Generaal heeft de macht om dispensatiën te verleenen, in de gevallen, bij de algemeene verordeningen omschreven; voor zooveel rechtszaken betreft, na gehoord advies van het Hooggerechtshof.

2. De Gouverneur-Generaal kan ook, in overeenstemming met den Raad van *Nederlandsch-Indië*, dispensatie verleenen van eene bepaalde regeeringsverordening, in de gevallen, daarbij niet vermeld.

44. De regelen nopens het verleenen van zeebrieven en scheepspassen in *Nederlandsch-Indië* worden voor zooveel noodig bij algemeenen maatregel van bestuur, en overigens bij ordonnantie, vastgesteld.

45. 1. De bescherming der Inlandsche bevolking tegen willekeur, van wien ook, is een der gewichtigste plichten van den Gouverneur-Generaal.

2. Hij zorgt, dat de besturende ambtenaren de daaromtrent bestaande of nader uit te vaardigen verordeningen stiptelijk nakomen, en dat den Inlanders overal gelegenheid gegeven worde om vrijelijk klachten in te leveren.

46. 1. In elk gewest worden de aard en duur der persoonlijke diensten, waartoe de inboorlingen verplicht zijn, de gevallen, waarin, en de wijze en voorwaarden, waarop zij kunnen worden gevorderd, bij ordonnantie geregeld, in overeenstemming met de bestaande gebruiken, instellingen en behoeften.

2. De ordonnanties, die persoonlijke diensten betreffen, worden in elk gewest om de vijf jaren herzien, met het doel om daarin trapsgewijze de verminderingen te brengen, bestaanbaar met het algemeen be'ang.

3. In het vers'ag, bedoe'd bij het derde lid van art. 60 der Grondwet, wordt jaarlijks opgave gedaan van den staat, waarin zich de voorgeschreven regeling der hier bedoelde diensten bevindt.

47. Behoudens het bepaalde in de artt. 125, 128 en 186, zorgt de Gouverneur-Generaal dat in *Nederlandsch-Indië* geen belastingen geheven worden dan die bij algemeene verordeningen zijn bepaald.

48. 1. De Gouverneur-Generaal zorgt, dat overal, waar de landrente geheven wordt, volgens den gemeentelijken of dorpsaanslag, daarmede voorloopig worde voortgegaan.

2. De grondslagen voor den aanslag in de landrente worden bij ordonnantie vastgesteld.

3. In het verslag, bedoeld bij het derde lid van art. 60 der Grondwet, wordt jaarlijks opgave gedaan van de maatregelen, naar aanleiding van dit artikel genomen.

49. 1. De Gouverneur-Generaal zorgt, dat aan nuttige bedrijven geene noodelooze belemmeringen in den weg gelegd worden of blijven.

2. Behoudens verkregen rechten worden op de markten (pasars) geene belastingen geheven.

50. De Gouverneur-Generaal vestigt zijne bijzondere aandacht op de bosschen van djatihout. Hij zorgt, dat de rechten van eigendom van den Lande op alle dusdanige bosschen, niet bij verkoop of op eenige andere wijze aan bijzondere personen afgestaan, worden gehandhaafd; en dat het in stand houden of uitbreiden dier bosschen en de houtkap in dezelven door doeltreffende maatregelen worden geregeld.

51. 1. De Gouverneur-Generaal mag geene gronden verkoopen.

2. In dit verbod zijn niet begrepen kleine stukken gronds, bestemd tot uitbreiding van steden en dorpen en tot het oprichten van inrichtingen van nijverheid.

3. De Gouverneur-Generaal kan gronden uitgeven in huur, volgens regels bij ordonnantie te stellen. Onder die gronden worden niet begrepen de zoodanige, door de Inlanders ontgonnen, of als gemeene weide, of uit eenigen anderen hoofde tot de dorpen of dessa's behoorende.

4. Volgens regels, bij ordonnantie te stellen, worden gronden afgestaan in erfpacht voor niet langer dan vijfenzeventig jaren.

5. De Gouverneur-Generaal zorgt, dat geenerlei afstand van grond inbreuk make op de rechten der Inlandsche bevolking.

6. Over gronden, door Inlanders voor eigen gebruik ontgonnen, of als gemeene weide of uit eenigen anderen hoofde tot de dorpen behoorende, wordt door den Gouverneur-Generaal niet beschikt dan ten algemeenen nutte, op den voet van art. 133 en ten behoeve van de op hoog gezag ingevoerde cultures volgens de daarop betrekkelijke verordeningen, tegen behoorlijke schadeloosstelling.

7. Grond, door Inlanders in erfelijk individueel gebruik bezeten, wordt, op aanvraag van den rechtmatigen bezitter, aan dezen in eigendom afgestaan onder de noodige beperkingen, bij ordonnantie te stellen en in den eigendomsbrief uit te drukken, ten aanzien van de verplichtingen jegens den lande en de gemeente en van de bevoegdheid tot verkoop aan niet-Inlanders.

8. Verhuur of ingebruikgeving van grond door Inlanders aan niet-Inlanders geschiedt volgens regels, bij ordonnantie te bepalen.

52. Op de eilanden van den Oost-Indischen Archipel worden geene nieuwe gouvernementsvestigingen daargesteld zonder machtiging des Konings.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van den Volksraad.

53. Er is een Volksraad, bestaande uit een lid, tevens voorzitter, en zestig leden.

54. De Koning benoemt het lid, tevens voorzitter, voor het tijdperk, bedoeld in het eerste lid van art. 60, en bij tusschentijdsche benoeming voor den verderen duur van dat tijdperk. De bezoldiging en het pensioen, aan het voorzittersambt verbonden, worden door den Koning vastgesteld.

55. 1. Lid van den Volksraad kunnen alleen zijn ingezetenen van *Nederlandsch-Indië*, die:

a. den ouderdom van vijf en twintig jaren hebben vervuld;

b. den staat van Nederlandsch onderdaan bezitten;

c. niet krachtens onherroepelijke rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen missen, dan wel in staat van faillissement verkeeren;

d. niet bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak:

1. van de verkiesbaarheid zijn ontzet, met dien verstande, dat, wanneer de ontzetting krachtens de vroegere strafwetgeving bij veroordeeling tot eene tijdelijke vrijheidsstraf is uitgesproken, de uitsluiting van de verkiesbaarheid niet langer duurt dan vijf jaren nadat de hoofdstraf is ondergaan;

2. veroordeeld zijn tot eene gevangenisstraf van meer dan een jaar;

e. niet op niet-eervolle wijze zijn ontslagen uit den dienst van den Lande.

2. Van de leden behooren vijfentwintig tot de inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders, tenminste dertig tot de onderdanen-Nederlanders en ten hoogste vijf en ten minste drie tot de uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders.

3. Verkozen worden twintig inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders, vijftien onderdanen-Nederlanders en drie uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders. De overige leden worden benoemd door den Gouverneur-Generaal, na raadpleging van den Raad van *Nederlandsch-Indië*, die eene aanbeveling doet van twee personen voor elke te vervullen plaats.

4. De te verkiezen twintig inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders worden afgevaardigd door de bij ordonnantie in te stellen kieskringen tot het voor elken kieskring bij ordonnantie te bepalen aantal. Behoudens afwijkende regeling, voor zooveel noodig, voor gedeelten van *Nederlandsch-Indië*, als bedoeld in art. 21, tweede lid, zijn in deze kieskringen kiezer de inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders, die lid zijn van een raad, als bedoeld in art. 121, tweede lid, en art. 124, tweede lid.

5. De te verkiezen vijftien onderdanen-Nederlanders worden gekozen door de Nederlandsche leden der in het vierde lid bedoelde raden in geheel *Nederlandsch-Indië*, die daartoe te zamen één kiezerscorps vormen.

6. De te verkiezen drie uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders worden gekozen door de tot die bevolkingsgroep behoorende leden der in het vierde lid bedoelde raden in geheel *Nederlandsch-Indië*, die daartoe te zamen één kiezerscorps vormen.

7. De verkiezing in kieskringen, welke meer dan één lid afvaardigen, alsmede de verkiezing der leden, die onderdanen-Nederlanders of uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders zijn, geschiedt op den grondslag van evenredige vertegenwoordiging. De verkiezing in kieskringen, welke één lid afvaardigen, geschiedt volgens het stelsel der volstrekte meerderheid.

8. Alles, wat verder het kiesrecht en de wijze van verkiezing betreft, wordt bij ordonnantie geregeld.

9. Voor zooveel het daarvoor aangewezen aantal zetels niet door verkiezing is vervuld, voorziet de Gouverneur-Generaal door benoeming ook in de vervulling van die plaatsen, met inachtneming van het bepaalde bij den tweeden volzin van het derde lid van dit artikel. Met betrekking tot het bepaalde bij den eersten volzin daarvan worden die plaatsen aangemerkt als door verkiezing te zijn vervuld.

56. De Volksraad benoemt en ontslaat zijn secretaris. Deze is geen lid van den Volksraad.

57. 1. De Volksraad stelt een Reglement van Orde voor zijne vergaderingen vast.

2. Het Reglement wordt openbaar gemaakt door plaatsing in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië*.

58. 1. Een lid van den Volksraad kan niet te gelijk zijn vice-president of lid van den Raad van *Nederlandsch-Indië*, hoofd van een departement van algemeen bestuur of voorzitter of lid der Algemeene Rekenkamer.

2. De gevolgen van vereeniging van het lidmaatschap van den Volksraad met andere uit 's Lands kas bezoldigde ambten dan de in het eerste lid genoemde worden, voor zooveel noodig, bij ordonnantie geregeld.

59. 1. De leden van den Volksraad stemmen zonder last van of ruggespraak met hen, door wie zij zijn benoemd of verkozen.

2. Zij leggen vóór het aanvaarden hunner bediening als lid van den Volksraad in handen van den Gouverneur-Generaal of in de vergadering van den Volksraad in handen van den voorzitter, daartoe door den Gouverneur-Generaal gemachtigd, den volgenden eed (verklaring en belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, om tot lid (tevens voorzitter) van den Volksraad benoemd (verkozen) te worden, middellijk noch onmiddellijk onder welken naam of voorwendsel ook, aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd of geven zal".

„Ik zweer (beloof), dat ik, om iets in deze bediening te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken zal aannemen, middellijk noch onmiddellijk".

„Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning en dat ik de Wet op de staatsinrichting van *Nederlandsch-Indië* steeds zal helpen onderhouden en het welzijn van *Nederlandsch-Indië* naar mijn vermogen zal voorstaan."

60. 1. De leden van den Volksraad worden voor een tijdperk van vier jaren verkozen of benoemd. Zij treden te gelijk af; de aftredenden zijn dadelijk opnieuw verkiesbaar of benoembaar.

2. Hij, die ter vervulling van een tusschentijds opengevallen plaats is verkozen of benoemd, treedt af op het tijdstip, waarop degene, in wiens plaats hij verkozen of benoemd is, moest aftreden.

61. 1. Het lidmaatschap van den Volksraad eindigt door vertrek of door afwezigheid uit *Nederlandsch-Indië* voor of gedurende meer dan acht maanden, behoudens in bijzondere gevallen ter beoordeeling van den Gouverneur-Generaal.

2. Indien tot lid van den Volksraad zijn verkozen of benoemd personen, die geen lid van den Volksraad kunnen zijn, vernietigt de Gouverneur-Generaal hunne verkiezing of verleent hij hun ontslag. Personen, die niet langer lid van den Volksraad kunnen zijn, worden door den Gouverneur-Generaal van het lidmaatschap ontheven. Ten aanzien van het lid, tevens voorzitter, geschiedt een en ander door den Koning.

3. De leden zijn bevoegd te allen tijde hun ontslag te nemen; zij geven daarvan schrif-

telijk kennis aan den Gouverneur-Generaal.

4. De regelen omtrent de wijze van voorziening in opengevallen plaatsen, omtrent overlegging en onderzoek van geloofsbrieven van nieuw-inkomende leden, omtrent de beslissing van geschillen, welke aangaande die geloofsbrieven of de verkiezing rijzen, alsmede hetgeen verder voor de uitvoering van dit artikel noodig is, worden bij ordonnantie vastgesteld.

62. 1. De Volksraad houdt zijne vergaderingen in het openbaar te *Batavia*, tenzij bij ordonnantie eene andere plaats daarvoor is aangewezen.

2. De deuren worden gesloten, wanneer minstens vijf leden het vorderen, dan wel de voorzitter het noodig keurt.

3. De vergadering beslist, of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd; zoodanige beraadslaging is niet toegelaten ten aanzien van de aangelegenheden, bedoeld in de artt. 102, 111 en 114, eerste lid.

4. Over de punten, in besloten vergadering behandeld, kan daarin ook eene beslissing genomen worden.

5. Jaarlijks worden, zonder voorafgaande oproeping, twee gewone zittingen gehouden. De eerste zitting vangt aan op 15 Mei of, indien die datum op een Zondag of daarmede gelijkgestelden feestdag valt, op den eersten daaropvolgenden dag, welke geen Zondag, noch daarmede gelijkgestelde feestdag is. Zij wordt geopend door den Gouverneur-Generaal, of namens den Gouverneur-Generaal door den Luitenant-Gouverneur-Generaal en, bij ontstentenis van dezen, door den vice-president van den Raad van *Nederlandsch-Indië* of diens wettelijken vervanger en duurt uiterlijk tot 15 Augustus. De tweede zitting vangt aan op den derden Dinsdag der maand October en duurt ten hoogste zes weken.

6. Wanneer de Gouverneur-Generaal het noodig oordeelt, of minstens een derde der leden het lid tevens voorzitter niet medegerekend, daartoe hun wensch te kennen geven, worden buitengewone zittingen gehouden.

7. In de buitengewone zittingen worden geen andere onderwerpen behandeld dan in de oproeping zijn vermeld.

63. 1. Wanneer hij dat noodig acht, kan de Gouverneur-Generaal de beraadslagingen van den Volksraad bijwonen. Hij heeft alsdan eene raadgevende stem.

2. Hij kan mede de beraadslagingen door gemachtigden doen bijwonen teneinde namens hem voorlichting te verschaffen. Deze gemachtigden zijn niet gerechtelijk vervolgbaar voor hetgeen zij in de vergadering van den Volksraad hebben gezegd of aan den Raad schriftelijk hebben overgelegd, tenzij zij daarmede openbaar maken wat in besloten vergadering onder geheimbouding is gezegd of overgelegd.

3. Aan den Gouverneur-Generaal en zijne gemachtigden wordt het woord gegeven, wanneer en zoo dikwijls zij dit verlangen, echter niet vóórdat de spreker, die aan het woord is, zijne rede geëindigd heeft.

64. 1. In de eerste vergadering van het in het eerste lid van art. 60 bedoelde tijdperk benoemt de Volksraad voor den duur van dat tijdperk uit zijn midden een eersten en een tweeden plaatsvervangend-voorzitter.

2. Wanneer de in het eerste lid vermelde bedieningen tusschentijds openvallen, geschiedt de benoeming van den opvolger voor den verderen duur van het in dat lid bedoelde tijdperk.

65. 1. In spoedeischende gevallen, ter beoordeeling van den Gouverneur-Generaal, kunnen, ter behandeling van ontwerpen van aanvullingsbegrootingen, buitengewone zittingen van den Volksraad worden gehouden, tot bijwoning waarvan alleen de op *Java* en *Madoera* metterwoon gevestigde leden worden opgeroepen.

2. Aan de overige leden wordt te gelijker tijd zonder oproeping kennis gegeven van het voornemen om eene buitengewone zitting te houden.

3. Het in het eerste lid bedoelde deel van den Volksraad wordt alsdan te zamen met de buiten *Java* en *Madoera* gevestigde leden, die ter vergadering aanwezig zijn, ook voor de toepassing van het volgende artikel, geacht den Volksraad uit te maken.

66. 1. De Volksraad mag noch beraadslagen noch besluiten, zoo niet minstens de helft der leden, het lid tevens voorzitter niet medegerekend, tegenwoordig is.

2. De beslissingen over zaken worden bij volstrekte meerderheid der stemmende leden genomen.

3. Bij staking van stemmen wordt het nemen van eene beslissing tot eene volgende vergadering uitgesteld.

4. In deze, en evenzeer in eene voltallige vergadering, wordt, bij staking van stemmen, het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

5. De stemming moet geschieden bij hoofdelijke oproeping, wanneer een der leden dit verlangt, en heeft alsdan mondeling plaats.

6. De stemming over personen geschiedt bij gesloten en ongeteekende briefjes. De volstrekte meerderheid der geldige stemmen beslist; bij staking van stemmen beslist het lot.

7. De leden van den Volksraad zijn niet gerechtelijk vervolgbaar voor hetgeen zij in de vergadering van den Raad hebben gezegd of aan den Raad schriftelijk hebben overgelegd, tenzij zij daarmede openbaar maken wat in besloten vergadering onder geheimhouding is gezegd of overgelegd.

67. 1. De bezoldiging van den secretaris en het bij den Volksraad aangestelde personeel en de regeling van de aanspraken der leden op tegemoetkoming voor reis- en verblijfkosten zoomede op zittinggeld, worden bij ordonnantie vastgesteld.

2. Het lid tevens voorzitter geniet geene zittinggelden.

68. De Volksraad kan de belangen van *Nederlandsch-Indië* en zijne ingezetenen voorstaan bij den Koning, bij de Staten-Generaal en bij den Gouverneur-Generaal.

69. 1. De Volksraad kan den Gouverneur-Generaal uitnoodigen om nopens zaken, *Nederlandsch-Indië* betreffende, inlichtingen aan den Raad te geven.

2. De Gouverneur-Generaal voldoet aan deze uitnoodiging, wanneer dit naar zijne meening geschieden kan zonder schade voor de hem toevertrouwde belangen.

70. 1. Behoudens in gevallen van spoedeischenden aard, ter beoordeeling van den

Koning, en behoudens ten aanzien van ontwerpen van algemeene maatregelen van bestuur, als bedoeld in het derde lid van art. 89 en het derde lid van art. 90, wordt de Volksraad in de gelegenheid gesteld, binnen een zoo noodig door den Gouverneur-Generaal te bepalen termijn van raad te dienen nopens de ontwerpen van algemeene maatregelen van bestuur, uitsluitend of in belangrijke mate *Nederlandsch-Indië* betreffende, voordat tot de vaststelling daarvan wordt overgegaan.

2. Aan het hoofd van de uit te vaardigen algemeene maatregelen van bestuur wordt melding gemaakt, dat de Volksraad is gehoord, dan wel de reden vermeld, waarom zulks niet is geschied.

71. 1. Behoudens in gevallen van spoedeischenden aard, ter beoordeeling van den Koning, of, voor zoover het voorstellen van wet betreft, ingediend ingevolge art. 117 der Grondwet, ter beoordeeling van den voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, en behoudens ten aanzien van ontwerpen van wetten, als bedoeld in de artt. 107, 108, 109 en 112, wordt de Volksraad in de gelegenheid gesteld binnen een zoo noodig door den Gouverneur-Generaal te bepalen termijn van raad te dienen nopens de ontwerpen van wetten, uitsluitend of in belangrijke mate *Nederlandsch-Indië* betreffende, voordat deze in behandeling komen bij de Staten-Generaal.

2. Het ingevolge het vorige lid uitgebrachte advies wordt bij de toezending van het wetsontwerp of, wanneer het een ingevolge art. 117 der Grondwet ingediend voorstel van wet betreft, zoo spoedig mogelijk, aan de Tweede Kamer medegedeeld. 3. Indien het advies niet binnen den bepaalden termijn is uitgebracht, wordt hiervan bij de toezending van het wetsontwerp, of wanneer het een ingevolge art. 117 der Grondwet ingediend voorstel van wet betreft, zoo spoedig mogelijk, kennis gegeven aan de Tweede Kamer.

72. 1. In de eerste vergadering var het in het eerste lid van artikel 60 bedoelde tijdperk benoemt de Volksraad voor den duur van dat tijdperk uit zijn midden een college, College van Gedelegeerden genaamd.

2. Het College van Gedelegeerden bestaat uit den voorzitter van den Volksraad als lid tevens voorzitter, benevens twintig leden.

3. De secretaris van den Volksraad is tevens secretaris van het College van Gedelegeerden.

73. Het College van Gedelegeerden benoemt in zijne eerste vergadering één zijner leden tot plaatsvervangend-voorzitter, mede voor den duur van het in art. 60 bedoelde tijdperk. Wanneer de bediening tusschentijds openvalt, geschiedt de benoeming van den opvolger voor den verderen duur van dat tijdperk.

74. 1. De verkiezing van de leden van het College van Gedelegeerden en de vervulling van tusschentijds opengevallen plaatsen in het College geschieden op den grondslag van evenredige vertegenwoordiging op de wijze, bij ordonnantie te regelen.

2. De regeling waarborgt, dat de overeenstemmende wil van elk drietal Volksraadsleden leidt tot de dienovereenkomstige vervulling van één plaats in het College van Gedelegeerden.

3. De leden van het College van Gedelegeerden treden te gelijk af.

75. De tegemoetkoming, aan het lidmaatschap van het College van Gedelegeerden verbonden, zoomede de gevolgen van aanvaarding van het lidmaatschap door een landsdienaar, worden bij ordonnantie geregeld.

76. 1. Het lidmaatschap van het College van Gedelegeerden houdt op door het eindigen van dat van den Volksraad.

2. De leden van het College van Gedelegeerden zijn te allen tijde bevoegd als zoodanig hun ontslag te nemen; zij geven daarvan schriftelijk kennis aan den voorzitter van den Volksraad.

77. 1. Het College van Gedelegeerden houdt zijne vergaderingen in het openbaar te *Batavia*, tenzij bij ordonnantie eene andere plaats daarvoor is aangewezen.

2. De deuren worden gesloten, wanneer minstens vier leden het vorderen, dan wel de voorzitter het noodig oordeelt.

3. De vergadering beslist, of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd.

4. Over de punten, in besloten vergadering behandeld, kan daarin ook eene beslissing worden genomen.

5. Art. 66 vindt ten aanzien van het College van Gedelegeerden overeenkomstige toepassing.

78. 1. Wanneer hij dat noodig acht, kan de Gouverneur-Generaal de beraadslagingen van het College van Gedelegeerden bijwonen. Hij heeft alsdan eene raadgevende stem.

2. De Gouverneur-Generaal kan mede de beraadslagingen door gemachtigden doen bijwonen ten einde namens hem voorlichting te verschaffen. Ten aanzien van deze gemachtigden geldt het bepaalde bij den laatsten zin van het tweede lid en bij het derde lid van art. 63.

79. 1. Het Reglement van Orde voor de vergaderingen van het College van Gedelegeerden wordt door den Volksraad vastgesteld.

2. Het bepaalde bij het tweede lid van art. 57 is op dit Reglement van toepassing.

80. 1. Het College van Gedelegeerden oefent de in de artt. 82, 84, 85, 86, 92 en 93 bedoelde bevoegdheden van den Volksraad uit, behoudens ten aanzien van ontwerpen, welker behandeling de Volksraad zich heeft voorbehouden.

2. Wanneer de afdoening van eenig ontwerp, waarvan de Volksraad zich de behandeling heeft voorbehouden, zoozeer spoedeischend is, dat niet op het bijeenkomen van dien Raad kan worden gewacht, zulks ter beoordeeling van den Gouverneur-Generaal, het College van Gedelegeerden gehoord, geschiedt de behandeling door het College van Gedelegeerden.

3. Het College van Gedelegeerden is, tenzij de Volksraad anders beslist, belast met het verrichten van voorbereidende werkzaamheden ten aanzien van de ontwerpen, welker behandeling de Volksraad zich heeft voorbehouden.

4. Is de Volksraad niet bijeen, dan worden ook de in de artt. 68 en 69 vermelde bevoegdheden door het College van Gedelegeerden uitgeoefend.

DERDE HOOFDSTUK.

VAN DE WETGEVING.

81. 1. De Gouverneur-Generaal stelt regeeringsverordeningen vast, houdende alge-

meene regelingen tot uitvoering van wetten, algemeene maatregelen van bestuur en ordonnanties, voor zoover die vaststelling daarbij aan hem is opgedragen.

2. In de regeeringsverordeningen kan op de overtreding van hare voorschriften straf worden gesteld. De grenzen van de te bepalen straffen worden bij ordonnantie geregeld.

82. De Gouverneur-Generaal stelt, behoudens het bepaalde bij het eerste lid van art. 90, in overeenstemming met den Volksraad, ordonnanties vast tot regeling van:

a. onderwerpen, de inwendige aangelegenheden van *Nederlandsch-Indië* betreffende, ten aanzien waarvan in de Grondwet, in deze wet of in andere wetten niet anders is bepaald;

b. andere onderwerpen, waarvan de regeling ingevolge eene wet of een algemeenen maatregel van bestuur bij ordonnantie moet geschieden.

83. 1. De Gouverneur-Generaal zendt zijne ontwerpen van ordonnanties aan den Volksraad.

2. De Gouverneur-Generaal kan te allen tijde een termijn bepalen, binnen welken de Volksraad hem zijn besluit moet mededeelen.

84. 1. De Volksraad heeft het recht ontwerpen van ordonnanties aan den Gouverneur-Generaal in te dienen.

2. Het formulier van indiening luidt:

„De Volksraad verzoekt den Gouverneur-Generaal eene ordonnantie vast te stellen (vermelding van den titel der ordonnantie), overeenkomstig het bijgaand ontwerp."

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter.)

85. De Volksraad heeft het recht wijzigingen te maken in eene hem door den Gouverneur-Generaal toegezonden ontwerpordonnantie.

86. Zoolang omtrent eenige ontwerp-ordonnantie nog niet door den Volksraad of door den Gouverneur-Generaal is beslist, kan het ontwerp worden teruggenomen, in het geval, bedoeld bij art. 83, door den Gouverneur-Generaal, en in dat, bedoeld bij art. 84, door den Raad.

87. 1. De Volksraad geeft van zijn besluit ten spoedigste kennis aan den Gouverneur-Generaal.

2. Het formulier van kennisgeving luidt:

a. indien de Volksraad zich met de ontwerp-ordonnantie ongewijzigd kan vereenigen:

„De Volksraad vereenigt zich met de hem door den Gouverneur-Generaal aangeboden ontwerp-ordonnantie (vermelding van den titel der ordonnantie)".

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter.)

b. indien de Volksraad wijzigingen in de ontwerp-ordonnantie heeft gebracht:

„De Volksraad vereenigt zich met de hem door den Gouverneur-Generaal aangeboden ontwerp-ordonnantie (vermelding van den titel der ordonnantie), zooals zij door den Raad is gewijzigd".

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter.)

c. indien de Volksraad zich niet kan vereenigen met de ontwerp-ordonnantie:

„De Volksraad kan zich niet vereenigen met de hem door den Gouverneur-Generaal aangeboden ontwerp-ordonnantie (vermelding van den titel der ordonnantie)".

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter.)

88. 1. De Gouverneur-Generaal geeft aan den Volksraad kennis, of hij eene ontwerp-ordonnantie, waarmede de Raad zich vereenigd heeft, of die door dezen aan hem is ingediend, al dan niet vaststelt.

2. Het formulier van kennisgeving luidt:

a. in geval van vaststelling:

„De Gouverneur-Generaal heeft vastgesteld de ordonnantie (vermelding van den titel der ordonnantie)".

(Dagteekening en onderteekening van den Gouverneur-Generaal.)

b. in geval van niet-vaststelling:

„De Gouverneur-Generaal heeft bezwaar vast te stellen de ordonnantie (vermelding van den titel der ordonnantie)".

(Dagteekening en onderteekening van den Gouverneur-Generaal.)

89. 1. Indien omtrent eene door den Gouverneur-Generaal aan den Volksraad gezonden ontwerp-ordonnantie geen overeenstemming met den Raad is verkregen, neemt de Raad, op uitnoodiging van den Gouverneur-Generaal, de ontwerp-ordonnantie opnieuw in behandeling binnen zes maanden, nadat door den Raad besloten werd tot niet-aannemen van het ontwerp of van den Gouverneur-Generaal de kennisgeving werd ontvangen, dat hij bezwaar had tegen vaststelling van het ontwerp, zooals het door den Raad was gewijzigd.

2. Voor de tweede behandeling gelden dezelfde bepalingen als voor de eerste.

3. Wordt andermaal geen overeenstemming verkregen, dan kan de regeling geschieden bij algemeenen maatregel van bestuur.

4. De bij algemeenen maatregel van bestuur vastgestelde regeling kan te allen tijde bij ordonnantie worden gewijzigd, aangevuld, ingetrokken of door eene andere vervangen.

90. 1. De Gouverneur-Generaal kan eene door hem aan den Volksraad gezonden ontwerp-ordonnantie op eigen gezag en verantwoordelijkheid vaststellen, wanneer:

1°. de Raad in gebreke is gebleven binnen den gestelden termijn mede te deelen, of hij zich al dan niet met het ontwerp vereenigt;

2°. overeenstemming met den Raad niet is verkregen, doch dringende omstandigheden eene onverwijlde voorziening vorderen.

2. Van de vaststelling wordt aan den Volksraad kennis gegeven op de wijze, voorgeschreven in art. 88, tweede lid, onder *a*.

3. In het geval, bedoeld onder 2°. van het eerste lid, kan de regeling nader geschieden bij algemeenen maatregel van bestuur, indien de Volksraad binnen twee maanden na den dag der inwerkingtreding van de ordonnantie daartoe het verzoek doet. Het bepaalde bij het laatste lid van het vorige artikel is alsdan van toepassing.

91. 1. Onverminderd de gevallen, voorzien in de artt. 32, vierde en vijfde lid; 44; 89, derde lid; 90, derde lid; 117, tweede lid; 150, eerste lid, onder *a* en *d*; 160, eerste lid, en 162, tweede lid, van deze wet, of bij eenige andere wet, wordt bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld al hetgeen betreft:

a. de met vreemde mogendheden gesloten verdragen en andere overeenkomsten en de uit

het volkenrecht voortvloeiende rechten en verplichtingen in het algemeen;

b. de verdediging van het gronogebied van *Nederlandsch-Indië*.

2. Voorschriften ter uitvoering dezer regelingen kunnen bij wet of algemeenen maatregel van bestuur worden overgelaten aan ordonnantie of regeeringsverordening.

92. 1. Onverminderd het geval, voorzien bij art. 33, kunnen in dringende omstandigheden, onder nadere bekrachtiging door de wet of door een algemeenen maatregel van bestuur, ordonnanties worden vastgesteld omtrent onderwerpen, waarvan de regeling bij de wet of bij algemeenen maatregel van bestuur moet geschieden, zoolang die regeling niet heeft plaats gehad.

2. Zoodanige maatregel wordt, wanneer het een onderwerp geldt, ten aanzien waarvan regeling door de wet geboden is, door den Koning onverwijld ter kennis gebracht van de Staten-Generaal.

93. 1. Onverminderd het geval, voorzien bij art. 33, en behoudens de bepalingen van deze wet, kunnen in dringende omstandigheden, voor geheel *Nederlandsch-Indië* of voor bepaalde gedeelten daarvan, onder nadere bekrachtiging door de wet of door een algemeenen maatregel van bestuur, bij ordonnantie wetten of algemeene maatregelen van bestuur geheel of gedeeltelijk buiten werking worden gesteld of gewijzigd.

2. Van deze handelingen wordt door den Koning onverwijld kennis gegeven aan de Staten-Generaal.

94. Wanneer de ordonnanties, bedoeld bij de artt. 92 en 93, niet bekrachtigd worden door de wet of door een algemeenen maatregel van bestuur, of wanneer een onderwerp, waarin bij ordonnantie of bij regeeringsverordening is voorzien, nader bij de wet of bij algemeenen maatregel van bestuur is geregeld, blijven die ordonnanties en regeeringsverordeningen niettemin hare verbindende kracht behouden, totdat zij zijn ingetrokken.

95. 1. De algemeene verordeningen (regeeringsverordeningen, ordonnanties, algemeene maatregelen van bestuur en wetten) worden door den Gouverneur-Generaal afgekondigd en door den algemeenen secretaris of een der gouvernements-secretarissen gewaarmerkt.

2. Die afkondiging wordt gerekend geschied te zijn door plaatsing in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië*. Zij is, in geldigen vorm geschied, de eenige voorwaarde der verbindbaarheid.

3. De algemeene verordeningen werken terstond nadat hare afkondiging bekend kan zijn.

4. Wanneer geen ander tijdstip is vastgesteld, wordt de afkondiging gerekend bekend te zijn op *Java* en *Madoera* op den dertigsten dag, en in de overige deelen van *Nederlandsch-Indië* op den honderdsten dag, na dien der dagteekening van het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië*, waarin de algemeene verordening is opgenomen.

96. 1. Het formulier van afkondiging der regeeringsverordeningen is als volgt:

„In naam des Konings!

„De Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië*;

„Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut!

„doet te weten:

„Dat Hij, overwegende dat ter uitvoering van (vermelding van de wet, den algemeenen maatregel van bestuur of de ordonnantie, tot welker uitvoering de verordening strekt)

„het noodig is het navolgende te bepalen;

„Den Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

„Heeft goedgevonden en verstaan:

(Hier volgen de inhoud der regeeringsverordening en daarna de woorden:)

„En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië* worden geplaatst.

„Gedaan te den ."

(Handteekening van den Gouverneur-Generaal en van den algemeenen secretaris of van een der gouvernements-secretarissen.)

2. Het formulier van afkondiging der ordonnanties is als volgt:

„In naam des Konings!

„De Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië*,

„Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut!

„doet te weten:

„Dat Hij enz. (de beweegredenen der ordonnantie);

„Den Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord en in overeenstemming met den Volksraad (of in de gevallen, voorzien in het eerste lid van art. 90 dezer wet. „Den Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord en gelet op het eerste lid van art. 90 der Wet op de staatsinrichting van *Nederlandsch-Indië*");

„Heeft goedgevonden en verstaan:

(Hier volgen de inhoud der ordonnantie en daarna de woorden:)

„En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië* worden geplaatst.

„Gedaan te den ."

(Handteekening van den Gouverneur-Generaal en van den algemeenen secretaris of van een der gouvernements-secretarissen.)

3. De Gouverneur-Generaal, den last tot afkondiging van eene wet of van een algemeenen maatregel van bestuur ontvangen hebbende, zorgt voor de plaatsing daarvan in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië* met het volgende onderschrift:

„En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, beveelt de Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië*, dat deze in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië* wordt geplaatst.

„Gedaan te den ."

(Handteekening van den Gouverneur-Generaal en van den algemeenen secretaris of van een der gouvernements-secretarissen.)

97. 1. De Gouverneur-Generaal kan om gewichtige redenen, onder nadere bekrachtiging door de wet of goedkeuring van den Koning, de afkondiging of uitvoering uitstellen van wetten of algemeene maatregelen van bestuur.

2. Van deze handelingen, wordt, wanneer zij eene wet betreffen, door den Koning onverwijld kennis gegeven aan de Staten-Generaal.

98. Wanneer de Gouverneur-Generaal gebruik maakt van de macht, hem bij het vorige artikel verleend, en zijne handeling niet wordt

goedgekeurd, is hij tot afkondiging of uitvoering verplicht, dadelijk na ontvangst van den daartoe strekkenden last des Konings.

99. 1. Ordonnanties kunnen op grond van strijd met de Grondwet, met de wet of met het algemeen belang geheel of gedeeltelijk door den Koning worden geschorst en bij de wet worden vernietigd.

2. De schorsing wordt door den Koning bevolen bij een met redenen omkleed, in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië* te plaatsen, besluit. Binnen een jaar na de schorsing wordt een voorstel tot vernietiging bij de Staten-Generaal ingediend.

3. De schorsing stuit onmiddellijk de werking der geschorste bepalingen.

4. Is binnen den in het tweede lid bepaalden tijd geen ontwerp tot vernietiging bij de Staten-Generaal ingediend, dan wordt de schorsing geacht te zijn opgeheven. Hiervan geschiedt kennisgeving in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië*.

5. Indien het wetsontwerp tot vernietiging wordt verworpen, wordt de schorsing mede geacht te zijn opgeheven. Hiervan geschiedt eveneens kennisgeving in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië*.

6. Bepalingen, die geschorst zijn geweest, kunnen niet opnieuw worden geschorst.

7. Vernietiging wegens strijd met de Grondwet of met de wet brengt mede vernietiging van alle gevolgen der vernietigde bepalingen, voorzoover die nog voor vernietiging vatbaar zijn.

8. Bij vernietiging wegens strijd met het algemeen belang kunnen de niet met dat belang strijdige gevolgen in stand blijven.

9. De Gouverneur-Generaal zorgt in geval van geheele of gedeeltelijke schorsing of vernietiging eener ordonnantie, dat aan het bepaalde in het derde, het vierde, het vijfde, het zevende en het achtste lid van dit artikel wordt voldaan en dat opnieuw in hetgeen de geschorste of vernietigde bepalingen regelden, voor zooveel noodig, bij ordonnantie wordt voorzien.

10. Gedeeltelijke schorsing of vernietiging eener ordonnantie heeft op de geldigheid der in het besluit tot schorsing of in de wet tot vernietiging niet genoemde bepalingen geen invloed.

100. De bepalingen van het vorige artikel gelden eveneens ten opzichte van regeeringsverordeningen, met dien verstande, dat de vernietiging daarvan geschiedt door den Koning, den Raad van State gehoord, bij een met redenen omkleed besluit, en dat de bepaling van het negende lid zóó gelezen wordt, dat het woord „ordonnantie" tweemaal vervangen wordt door: „regeeringsverordening".

VIERDE HOOFDSTUK.

VAN DE BEGROOTING EN VAN GELDLEENINGEN.

101. 1. De begrooting bestaat uit afdeelingen, elke voor zooveel noodig gesplitst in vier hoofdstukken, onderscheidenlijk tot regeling van de uitgaven in *Nederland*, tot regeling van de uitgaven in *Nederlandsch-Indië*, tot aanwijzing van de middelen in *Nederland* en tot aanwijzing van de middelen in *Nederlandsch-Indië*. De hoofdstukken worden gesplitst in posten.

2. De afdeelingen, welke betrekking hebben op de departementen van algemeen bestuur, betreffen elke niet meer dan één departement.

102. 1. De ontwerpen der algemeene begrooting worden jaarlijks door den Gouverneur-Generaal aan den Volksraad bij de opening van de eerste gewone zitting aangeboden. Zij worden door den Raad, onder mededeeling van zijn gevoelen, uiterlijk op 30 Juli aan den Gouverneur-Generaal teruggezonden.

2. Ten aanzien van de ontwerpen van aanvullingsbegrootingen wordt de termijn van terugzending telkenmale door den Gouverneur-Generaal bepaald.

103. 1. De Gouverneur-Generaal stelt de algemeene begrooting en de aanvullingsbegrootingen vast, voor zoover hij zich met het gevoelen van den Volksraad vereenigt.

2. De vaststelling geschiedt bij besluiten, elk niet meer dan één afdeeling betreffend.

3. Die besluiten worden uiterlijk binnen twee weken na afloop van de in het vorige artikel bedoelde termijnen openbaar gemaakt in de *Javasche Courant*.

104. 1. Onverminderd het bepaalde bij het volgende artikel, behoeven de in art. 103 bedoelde besluiten, om te kunnen werken, goedkeuring bij de wet.

2. De wetsontwerpen tot al- of niet goedkeuring van de besluiten betreffende de algemeene begrooting worden uiterlijk op 16 October van het jaar, voorafgaande aan dat, waarop de begrooting betrekking heeft, en die tot al- of niet goedkeuring van besluiten betreffende aanvullingsbegrootingen zoo spoedig mogelijk, aan de Staten-Generaal aangeboden.

105. 1. Wanneer eene uitgaaf zóó dringend noodzakelijk is, dat daarmede niet kan worden gewacht op goedkeuring bij de wet van het besluit, waarin op de uitgaaf is gerekend, is de Gouverneur-Generaal bevoegd om haar, in afwachting van die goedkeuring, bij een met redenen omkleed besluit te bevelen.

2. Van dit laatste besluit wordt mededeeling gedaan aan den Volksraad en aan de Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië*.

106. De in art. 103 bedoelde besluiten worden, nadat zij zijn goedgekeurd, in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië* geplaatst.

107. Indien en voor zoover de Volksraad de in art. 102 bedoelde termijnen niet in acht heeft genomen, geschiedt de vaststelling van de begrooting bij de wet.

108. 1. Indien nopens eene geheele afdeeling der algemeene begrooting geen overeenstemming tusschen den Gouverneur-Generaal en den Volksraad is verkregen, geschiedt de vaststelling van die afdeeling bij de wet.

2. Onderdeelen van afdeelingen der algemeene begrooting, waaromtrent geen overeenstemming is verkregen, worden bij de wet vastgesteld, indien en voor zoover daaraan behoefte bestaat.

3. Het in het tweede lid bepaalde geldt mede ten aanzien van aanvullingsbegrootingen, indien en voor zoover daaromtrent geen overeenstemming is verkregen

109 1. Wordt een besluit, als bedoeld in art. 103, betreffende de algemeene begrooting, niet bij de wet goedgekeurd, dan wordt de afdeeling, waarop het besluit betrekking heeft, nader bij de wet vastgesteld.

2. Indien een besluit, als bedoeld in art. 103, betreffende eene aanvullingsbegrooting, niet bij de wet wordt goedgekeurd, worden de onderdeelen van afdeelingen, waarop dat besluit betrekking heeft, alleen dan nader bij de wet vastgesteld, wanneer onverwijlde vaststelling noodzakelijk is.

110. 1. De goedgekeurde besluiten tot vaststelling van de algemeene begrooting treden, evenals de wetten welke die begrooting betreffen, in werking op 1 Januari van het dienstjaar, waarop zij betrekking hebben.

2. Zij worden geacht op dien datum in werking te zijn getreden, indien en voor zoover zij eerst daarna in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië* zijn geplaatst. Zoolang dit laatste niet is geschied, strekt de begrooting van het aan het betrokken dienstjaar voorafgaande jaar tot grondslag van het beheer.

111. 1. De Gouverneur-Generaal stelt, in overeenstemming met den Volksraad, het slot der rekening van *Nederlandsch-Indië*, over elk dienstjaar afzonderlijk, bij besluit vast.

2. Op dezelfde wijze beslist hij omtrent de bestemming van de voordeelige en de dekking van de nadeelige sloten der rekeningen, telkenmale over tijdvakken van ten hoogste tien jaren.

3. De in het eerste en het tweede lid van dit artikel bedoelde besluiten worden openbaar gemaakt in de *Javasche Courant*. Zij behoeven, om te kunnen werken, goedkeuring bij de wet.

112. 1 Indien het slot der rekening van *Nederlandsch-Indië*, bij gebreke van overeenstemming tusschen den Gouverneur-Generaal en den Volksraad, niet bij besluit kan worden vastgesteld, geschiedt de vaststelling bij de wet.

2. Het slot der rekening wordt eveneens bij de wet vastgesteld, ingeval het besluit van den Gouverneur-Generaal, dat daarop betrekking heeft, niet wordt goedgekeurd.

3. Het bij het eerste en het tweede lid van dit artikel bepaalde geldt mede ten aanzien van de beslissing over de bestemming van de voordeelige en de dekking van de nadeelige sloten der rekeningen.

113. De in art. 111 bedoelde besluiten worden, nadat zij zijn goedgekeurd, in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië* geplaatst.

114. 1. Geldleeningen ten laste van *Nederlandsch-Indië* kunnen niet worden aangegaan of gewaarborgd dan uit kracht van de wet of van een door den Gouverneur-Generaal in overeenstemming met den Volksraad genomen besluit, goedgekeurd bij de wet.

2. Met inachtneming van bij ordonnantie te stellen regelen, is de Gouverneur-Generaal bevoegd de uitgifte van Nederlandsch-Indische schatkistbiljetten of schatkistpromessen te bevelen.

3. Verpanding of beleening van gouvernementsproducten geschiedt krachtens machtiging van den Gouverneur-Generaal.

VIJFDE HOOFDSTUK.

VAN DE DEPARTEMENTEN VAN ALGEMEEN BESTUUR EN DE ALGEMEENE REKENKAMER.

115. De departementen van algemeen bestuur worden beheerd door departementshoofden, wier taak en bevoegdheid, behoudens het bepaalde bij art. 31, door den Gouverneur-Generaal worden geregeld.

116. De departementshoofden vormen te zamen een Raad van departementshoofden. De Gouverneur-Generaal stelt voor dien Raad eene instructie vast.

117. 1. Er is eene Algemeene Rekenkamer, belast met het toezicht over het beheer der landsgeldmiddelen en over de verantwoording der rekenplichtigen.

2. De instructie van de Kamer wordt bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld, in overeenstemming met de wet tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië*.

ZESDE HOOFDSTUK.

VAN DE GEWESTELIJKE EN PLAATSELIJKE BESTUREN.

118. Zooveel de omstandigheden het toelaten, wordt de Inlandsche bevolking gelaten onder de onmiddellijke leiding van haar eigene, van Regeeringswege aangestelde of erkende hoofden, onderworpen aan zoodanig hooger toezicht, als bij algemeene of bijzondere voorschriften door den Gouverneur-Generaal is of zal worden bepaald.

119. 1. De indeeling van het grondgebied van *Nederlandsch-Indië* in provinciën en andere gewesten geschiedt bij ordonnantie.

2. In de provincie wordt bij ordonnantie een Provinciale Raad ingesteld, tot regeling en bestuur van de gewestelijke huishouding.

3. De Provinciale Raad benoemt, behoudens het bepaalde in het vierde en het vijfde lid van dit artikel, een College van Gedeputeerden, dat volgens regels, bij ordonnantie te stellen, met de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken wordt belast.

4. De Gouverneur-Generaal stelt in elke provincie een Gouverneur aan, die met het toezicht op de verrichtingen van den Provincialen Raad en het College van Gedeputeerden is belast. De Gouverneur is ambtshalve voorzitter van den Provincialen Raad en van het College van Gedeputeerden en heeft in laatstgenoemd college stem.

5. Waar de omstandigheden naar het oordeel van den Provincialen Raad in eene provincie de benoeming van een College van Gedeputeerden niet toelaten, is de Gouverneur met de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken, bedoeld in het derde lid van dit artikel, belast.

6. Wanneer de algemeene verordeningen het vorderen, verleenen de provinciale besturen hunne medewerking tot uitvoering daarvan. De uitvoering geschiedt in provinciën, waar een College van Gedeputeerden is benoemd, door dit College en anders door den Gouverneur, voor zooveel niet de algemeene verordening bepaaldelijk de medewerking vordert van den Provincialen Raad. Wordt deze medewerking door den Provincialen Raad geweigerd, dan wordt daarin voorzien bij aanwezigheid van een College van Gedeputeerden door dit College en anders, alsmede bij weigering van medewerking door het College van Gedeputeerden, door den Gouverneur.

7. Voor het overige worden de inrichting, de bevoegdheid en de verplichtingen van de

provinciale besturen alsmede het beheer en de verantwoording van de geldmiddelen der provinciën bij ordonnantie geregeld.

8. De macht van den Gouverneur-Generaal om de besluiten van den Provincialen Raad, van het College van Gedeputeerden of van den Gouverneur, die met de wet of met het algemeen belang strijdig zijn, te schorsen en te vernietigen, wordt bij ordonnantie geregeld.

9. Wanneer de regeling en het bestuur van de huishouding eener provincie door het provinciaal bestuur grovelijk worden verwaarloosd, kan bij ordonnantie de wijze worden bepaald, waarop in het bestuur der provincie met afwijking van het tweede en het derde lid van dit artikel wordt voorzien.

120. 1. Voor zoover niet bij of krachtens deze wet anders is bepaald, wordt ten aanzien van aangelegenheden van bestuurszorg, welke geen deel uitmaken van de in het tweede lid van het vorig artikel bedoelde gewestelijke huishouding, in de provinciën het bestuur, in naam van den Gouverneur-Generaal, uitgeoefend door den Gouverneur. In de andere gewesten wordt het bestuur, in naam van den Gouverneur-Generaal, uitgeoefend door hoofdambtenaren, onder zoodanige ambtstitels als zijn of zullen worden bepaald.

2. In die andere gewesten kan aan het hoofd van gewestelijk bestuur bij ordonnantie een adviseerende raad, van daarbij bepaalde samenstelling en bevoegdheden, worden toegevoegd.

3. De Gouverneur-Generaal stelt voor de Gouverneurs der provinciën en voor de in het eerste lid van dit artikel bedoelde hoofdambtenaren instructiën vast en regelt hunne betrekking tot de verschillende collegiën en ambtenaren, tot de militaire gezaghebbers en tot de bevelhebbers van de schepen van oorlog.

4. Het burgerlijk gezag is, zoolang niet anders is bepaald, het hoogste.

121. 1. Waar de plaatselijke omstandigheden het toelaten, worden gedeelten van provinciën bij ordonnantie als zelfstandige gemeenschappen aangewezen.

2. In elke krachtens het bepaalde in het vorige lid van dit artikel aangewezen gemeenschap wordt bij ordonnantie een raad ingesteld, tot regeling en bestuur van de huishouding der gemeenschap.

3. Wanneer de algemeene of provinciale verordeningen het vorderen, verleenen de besturen dezer gemeenschappen hunne medewerking, tot uitvoering daarvan. Bij ordonnantie wordt bepaald, welk gezag het bestuur der gemeenschap vervangt, wanneer dit die medewerking weigert.

4. De regeling van de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken, alsmede die van het voorzitterschap van den raad en van de inrichting, de bevoegdheid en de verplichtingen van de besturen dezer gemeenschappen geschieden bij ordonnantie.

5. De besluiten van de besturen dezer gemeenschappen, die met de wet of het algemeen belang strijdig zijn, kunnen op de bij ordonnantie te regelen wijze worden geschorst of vernietigd.

6. Wanneer de regeling en het bestuur van de huishouding eener zoodanige gemeenschap door het bestuur grovelijk worden verwaarloosd, kan bij ordonnantie de wijze worden bepaald, waarop in het bestuur der gemeenschap met afwijking van het tweede en het vierde lid van dit artikel wordt voorzien.

122. Voor zooveel bij of krachtens de artt. 119 en 121 geene andere regelen zijn gesteld, is het bepaalde bij de artt. 123, 124 en 125 mede van kracht voor provinciën en voor als zelfstandige gemeenschappen aangewezen gedeelten van provinciën.

123. 1. Naarmate de omstandigheden het toelaten, worden voor gewesten of gedeelten van gewesten geldmiddelen afgezonderd uit die, bedoeld in art. 117, ten einde, als eigen geldmiddelen van het betrokken gebied, te strekken ter voorziening in bijzondere behoeften van dat gebied.

2 De aanwijzing van de gewesten of gedeelten van gewesten, waarop de voorgaande bepaling zal worden toegepast, van de daarvoor af te zonderen geldmiddelen en van de behoeften, waarin niet meer uit de algemeene geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië* zal worden voorzien, geschiedt bij ordonnantie.

124. 1. Het beheer en de verantwoording der eigen geldmiddelen van gewesten of gedeelten van gewesten worden bij ordonnantie geregeld en aan het toezicht van de Algemeene Rekenkamer onderworpen, voor zoover in het toezicht over de verantwoording der rekenplichtigen niet op andere wijze wordt voorzien.

2. Het bestuur dier geldmiddelen en de regeling der uitgaven worden zooveel mogelijk overgelaten aan een voor elk gewest en elk gedeelte van een gewest, waarop de bepaling van het eerste lid van art. 123 wordt toegepast, bij ordonnantie in te stellen raad.

3. Ten laste van een gewest of een gedeelte van een gewest kan geen geldleening worden aangegaan of gewaarborgd dan onder voorbehoud van bekrachtiging van het daartoe strekkend besluit bij eene ordonnantie.

125. 1. De raden, bedoeld in het tweede lid van art. 124, zijn bevoegd de belangen van het gebied, waarvoor zij zijn ingesteld, bij den Gouverneur-Generaal voor te staan.

2. Hunne verdere bevoegdheid, hunne taak, hunne inrichting en al hetgeen noodig is om hunne ordelijke werking te verzekeren, de aanwijzing hunner voorzitters, de benoeming of verkiezing hunner leden en al hetgeen daarop betrekking heeft, zoomede de verhouding tusschen den raad voor een gewest en de raden voor gedeelten van hetzelfde gewest ingesteld, worden bij ordonnantie geregeld.

3. Bij ordonnantie kan aan deze raden de bevoegdheid worden gegeven om, onder toezicht van den Gouverneur-Generaal, voor het gebied, waarvoor zij zijn ingesteld, verordeningen vast te stellen betreffende de heffing van belastingen ter versterking der eigen middelen van dat gebied en betreffende onderwerpen, welke ingevolge art. 46, 1ste en 2de lid, en art. 129 van deze wet, zoomede ingevolge voorschriften van andere algemeene verordeningen, door den Gouverneur-Generaal bij ordonnantie of door de ambtenaren, met het hoogste gewestelijk gezag bekleed, bij van hen uitgaande verordeningen zijn te regelen.

126. 1. De verdeeling der gewesten op *Java* en *Madoera* in regentschappen geschiedt door den Gouverneur-Generaal.

2. In elk regentschap wordt, onder zoodanigen ambtstitel als de Inlandsche gebruiken medebrengen, een regent aangesteld, door den Gouverneur-Generaal uit de Inlandsche bevolking gekozen.

3. De instructiën der regenten en hunne betrekking tot de Europeesche ambtenaren worden door den Gouverneur-Generaal vastgesteld.

4. Bij het openvallen der betrekking van regent op *Java* en *Madoera* wordt, behoudens de voorwaarden van bekwaamheid, ijver, eerlijkheid en trouw, zooveel doenlijk tot opvolger gekozen een der zonen of nabestaanden van den laatsten regent.

127. 1. De regentschappen op *Java* en *Madoera* worden, waar hij dit noodig acht, door den Gouverneur-Generaal verdeeld in districten.

2. Elk district wordt bestuurd door een Inlandsch hoofd, onder zoodanigen ambtstitel als de Inlandsche gebruiken medebrengen.

3. De instructiën der districts-hoofden en hunne betrekking tot de Europeesche ambtenaren, worden door den Gouverneur-Generaal vastgesteld.

4. In de provinciën geschiedt de vaststelling, bedoeld in het vorige lid, door den Gouverneur.

128. 1. De Inlandsche gemeenten verkiezen, behoudens de goedkeuring van het bij ordonnantie daartoe aan te wijzen gezag, hare hoofden en bestuurders. De Gouverneur-Generaal handhaaft dat recht tegen alle inbreuken.

2. Bij ordonnantie kunnen gevallen worden aangewezen, waarin de hoofden en bestuurders van Inlandsche gemeenten worden benoemd door het daarbij aan te wijzen gezag.

3. Aan de Inlandsche gemeenten worden de regeling en het bestuur van hare huishouding gelaten, met inachtneming van de verordeningen, uitgegaan van den Gouverneur-Generaal, van het gewestelijk gezag of van de besturen der bij ordonnantie aangewezen zelfstandige gemeenschappen.

4. Waar het bepaalde bij het eerste en het derde lid van dit artikel niet overeenkomt met de instellingen des volks of met verkregen rechten, wordt de invoering daarvan achterwege gelaten.

5. Bij ordonnantie kan de bevoegdheid worden geregeld van Inlandsche gemeenten om:

1°. onder het daarbij te bepalen toezicht belastingen te heffen;

2°. binnen de daarbij te bepalen grenzen op de overtreding van hare verordeningen straf te stellen.

6. Bij ordonnantie kunnen Inlandsche gemeenten, die geheel of gedeeltelijk gelegen zijn binnen de grenzen van eene stad, waarvoor een raad is ingesteld als bedoeld bij het tweede lid van artikel 121 of het tweede lid van artikel 124, voor zoover het binnen die grenzen vallend gebied betreft, worden opgeheven of, voor zooveel noodig, worden onttrokken aan de werking van het bepaalde bij het derde lid van dit artikel. In de gevolgen van die opheffing wordt, voor zooveel noodig, bij ordonnantie voorzien.

129. De ambtenaren, met het hoogste gewestelijk gezag bekleed, zijn bevoegd tot het maken van reglementen en keuren van politie. Zij kunnen tegen de overtreding daarvan straffen bedreigen, overeenkomstig regels bij ordonnantie te stellen.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

VAN DE JUSTITIE.

130. Overal waar de Inlandsche bevolking niet is gelaten in het genot harer eigene rechtspleging, wordt in *Nederlandsch-Indië* recht gesproken in naam des Konings.

131. 1. Het burgerlijk- en handelsrecht en het strafrecht, zoomede de burgerlijke rechtsvordering en de strafvordering worden, onverminderd de bij of krachtens deze wet aan anderen toegekende strafwetgevende bevoegdheid, geregeld bij ordonnantie. De regeling geschiedt hetzij voor alle of eenige bevolkingsgroepen of onderdeelen daarvan of gebiedsdeelen gezamenlijk, hetzij voor een of meer dier groepen of deelen afzonderlijk.

2. In de ordonnanties regelende het burgerlijk- en handelsrecht worden:

a. voor de Europeanen de in *Nederland* geldende wetten gevolgd, van welke wetten echter mag worden afgeweken zoowel wegens de bijzondere toestanden in *Nederlandsch-Indië*, als om hen met een of meer der overige bevolkingsgroepen of onderdeelen daarvan aan dezelfde voorschriften te kunnen onderwerpen;

b. de Inlanders, de Vreemde Oosterlingen en de onderdeelen waaruit deze beide groepen der bevolking bestaan, voor zooverre de bij hen gebleken maatschappelijke behoeften dit eischen, hetzij aan de voor Europeanen geldende bepalingen, voor zooveel noodig gewijzigd, hetzij met de Europeanen aan gemeenschappelijke voorschriften onderworpen, terwijl overigens de onder hen geldende, met hunne godsdiensten en gewoonten samenhangende rechtsregelen worden geëerbiedigd, waarvan echter mag worden afgeweken, wanneer het algemeen belang of de bij hen gebleken maatschappelijke behoeften zulks vorderen.

3. In de ordonnanties regelende het strafrecht, de burgerlijke rechtsvordering en de strafvordering worden, wanneer zij uitsluitend op Europeanen toepasselijk zijn, de in *Nederland* geldende wetten gevolgd, echter met die wijzigingen welke wegens de bijzondere toestanden in *Nederlandsch-Indië* noodig zijn; gelden zij, tengevolge van toepasselijkverklaring of van onderwerping aan gemeenschappelijke voorschriften, ook voor andere bevolkingsgroepen of onderdeelen daarvan, dan worden die wetten slechts in zooverre gevolgd als met deze omstandigheid vereenigbaar is.

4. Inlanders en Vreemde Oosterlingen zijn bevoegd om, voor zooverre zij niet reeds met de Europeanen aan gemeenschappelijke voorschriften zijn onderworpen, zich in het algemeen of voor eene bepaalde rechtshandeling te onderwerpen aan niet op hen toepasselijke voorschriften van het burgerlijk- en handelsrecht der Europeanen. Deze onderwerping en hare gevolgen worden bij ordonnantie geregeld.

5. De op dit artikel berustende ordonnanties zijn in die gedeelten van *Nederlandsch-Indië*, waar de Inlandsche bevolking gelaten is in het genot van hare eigene rechtspleging, in zooverre toepasselijk als hiermede bestaanbaar is.

6. Het thans voor de Inlanders en Vreemde Oosterlingen geldende burgerlijk- en handels-

recht blijft van kracht zoolang en voor zooverre het niet door ordonnanties, als hierboven onder 2*b* bedoeld, is vervangen.

132. De militaire strafrechtspleging berust op ordonnanties, zooveel mogelijk overeenkomende met de in *Nederland* bestaande wetten.

133. 1. Onteigening ten algemeenen nutte van een'g goed of recht kan niet plaats hebben dan na voorafgaande verklaring bij ordonnantie dat het algemeenen nut onteigening vordert en tegen vooraf genoten of vooraf verzekerde schadeloosstelling, een en ander volgens voorschriften bij ordonnantie vast te stellen.

2. De vereischten van voorafgaande verklaring bij ordonnantie en van voorafgaand genot of van voorafgaande verzekering van de verschuldigde schadeloosstelling gelden niet, wanneer oorlog, oorlogsgevaar, oproer, brand, watersnood, aardbeving, vulkanische uitbarsting of andere dringende omstandigheden eene onverwijlde inbezitneming vorderen.

3. Bij ordonnantie kunnen nog andere dan de in het vorige lid bedoelde gevallen worden aangewezen, waarin de voorafgaande verklaring bij ordonnantie niet wordt vereischt.

134. 1. Alle twistgedingen over eigendom of daaruit voortspruitende rechten, over schuldvorderingen of andere burgerlijke rechten, behooren bij uitsluiting tot de kennis van de rechterlijke macht.

2. Evenwel blijven de tusschen Inlanders of tusschen met deze gelijkgestelde personen van denzelfden landaard gerezen burgerlijke geschillen, welke volgens hunne godsdienstige wetten of oude herkomsten ter beslissing staan van hunne priesters of hoofden, daaraan onderworpen.

135. De rechterlijke macht wordt alleen uitgeoefend door rechters, bij algemeene verordeningen aangewezen.

136. Niemand kan tegen zijn wil worden afgetrokken van den rechter, dien algemeene verordeningen hem toekennen.

137. Alle tusschenkomst van de Regeering in zaken van justitie, niet bij deze wet toegestaan, is verboden.

138. 1. De zaken, welke uit haren aard of krachtens algemeene verordeningen ter beslissing staan van het administratief gezag, blijven daaraan onderworpen.

2. Geschillen over bevoegdheid tusschen de rechterlijke en administratieve macht, worden door den Gouverneur-Generaal, in overeenstemming met den Raad van *Nederlandsch-Indië*, beslist volgens regels, bij ordonnantie vast te stellen.

139. Geschillen over bevoegdheid tusschen de rechtbanken en de Inlandsche priesters en hoofden, als ook tusschen den burgerlijken en militairen rechter, worden op den voet en de wijze, bij het vorige artikel bepaald, door den Gouverneur-Generaal beslist.

140. Het verlof van den Gouverneur-Generaal, of buiten *Java* en *Madoera* van den hoogsten gewestelijken gezaghebber, is noodig tot het instellen van burgerlijke rechtsvorderingen en van vervolgingen tot straf tegen Inlandsche vorsten en hoofden, bij ordonnantie aangeduid.

141. Buiten de gevallen, bij de artt. 33, 35 en 37 voorzien, mag niemand in hechtenis worden genomen dan op bevel van het daartoe, ingevolge de ordonnanties op de strafvordering, bevoegd gezag en op den voet en de wijze daarbij omschreven.

142. Het geheim der aan de post of andere instelling van vervoer toevertrouwde brieven is onschendbaar, behalve op last des rechters, in de gevallen bij ordonnantie omschreven.

143. Niemand mag tot straf vervolgd of daartoe veroordeeld worden dan op de wijze en in de gevallen bij algemeene verordening voorzien.

144. Geenerlei straf heeft den burgerlijken dood of het verlies van alle burgerlijke rechten ten gevolge.

145. Op geen misdrijf of overtreding mag als straf gesteld worden de verbeurdverklaring der goederen, den schuldige toebehoorende.

146. 1. Alle vonnissen vermelden de gronden waarop zij rusten, en in strafzaken, behalve het misdrijf of de overtreding, de stellige wetsbepalingen waarop zij zijn gegrond.

2. Ordonnanties regelen, met betrekking tot den Inlandschen rechter, de noodige wijzigingen van het voorschrift dat de vonnissen met redenen moeten omkleed zijn.

3. De terechtzittingen zijn openbaar, behoudens de uitzonderingen bij ordonnantie aangewezen.

4. De vonnissen worden in het openbaar uitgesproken, behoudens de uitzonderingen bij ordonnantie aangewezen.

147. Het hoogste rechterlijk college in *Nederlandsch-Indië* is gevestigd te *Batavia* en draagt den naam van *Hooggerechtshof van Nederlandsch-Indië*.

148. 1. De president van het Hooggerechtshof van *Nederlandsch-Indië* wordt door den Koning benoemd en ontslagen.

2. De president, de vice-presidenten en de leden van het Hooggerechtshof kunnen alleen met hunne toestemming in andere betrekkingen worden overgeplaatst.

149. 1. De president, de vice-presidenten en de leden van het Hooggerechtshof worden uit hun ambt ontslagen:

a. wanneer zij den leeftijd van vijfenzestig jaren hebben bereikt;

b. bij gebleken ongeschiktheid wegens aanhoudende ziels- of lichaamsziekte of wegens ouderdomsgebreken;

c. wanneer zij onder curateele zijn gesteld.

2. In het geval sub *b* bedoeld, wordt aan de vice-presidenten en aan de leden het ontslag door den Koning verleend.

3. In de gevallen sub *a* en *b* bedoeld, brengt het ontslag uit het ambt eervol ontslag uit 's Lands dienst mede; in het geval sub *c* bedoeld, kan ontslag uit 's Lands dienst, mits eervol, daaraan worden verbonden.

4. Buiten de in dit artikel genoemde gevallen kan alleen ontslag uit het ambt worden verleend op eigen verzoek of wegens overplaatsing overeenkomstig art. 148.

150. 1. De president, de vice-presidenten en de leden van het Hooggerechtshof kunnen door den Koning uit hun ambt worden ontzet:

a. wanneer zij wegens bij algemeenen maatregel van bestuur te bepalen strafbare feiten tot vrijheidsstraffen zijn veroordeeld;

b. wanneer zij verklaard zijn in staat van faillissement of wegens schulden zijn gegijzeld;

c. wegens wangedrag of onzedelijkheid of

bij voortdurende achteloosheid in de waarneming van hun ambt;

d. wegens overtreding der bij algemeenen maatregel van bestuur vastgestelde bepalingen, waarbij hun:

1°. het bekleeden van een ambt of betrekking of de waarneming der belangen van anderen wordt verboden;

2°. het uitoefenen van eenig beroep of het betrokken zijn bij handel of onderneming wordt verboden;

3°. een vast en voortdurend verblijf wordt aangewezen;

4°. verboden wordt aan partijen of hare advocaten of procureurs raad te geven of hulp te bieden;

5°. de verplichting wordt opgelegd om het geheim der raadkamer te bewaren.

2. Overtreding der bepalingen sub *d* bedoeld, kan ten aanzien van de vice-presidenten en de leden alleen dan grond tot ontzetting opleveren, wanneer zij reeds vooraf voor gelijke overtreding door den president zijn gewaarschuwd.

3. In de gevallen sub *a*, *b* en *c* bedoeld, brengt de ontzetting uit het ambt ontslag uit 's Lands dienst mede; in de gevallen sub *d* bedoeld, kan ontslag uit 's Lands dienst, al dan niet eervol, door den Koning daaraan worden verbonden.

151. 1. Indien de Gouverneur-Generaal, den Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord, oordeelt dat de president of een der vice-presidenten of leden om eene der redenen vermeld in art. 149 sub *b* en in art. 150 behoort te worden ontslagen of ontzet, worden aan den betrokkene de tegen hem bestaande bezwaren schriftelijk medegedeeld en wordt hij in de gelegenheid gesteld om zich binnen een door den Gouverneur-Generaal te bepalen termijn ter zake schriftelijk te verantwoorden. Het bezwaarschrift en de verantwoording, indien zij ontvangen is, worden door den Gouverneur-Generaal bij zijne voordracht tot ontslag of ontzetting overgelegd.

2. De betrokkene wordt in afwachting van 's Konings beschikking, door den Gouverneur-Generaal in zijn ambt geschorst. Hij wordt op zijn verzoek door toekenning van verlof onder genot van verlofstraktement en vrijen overtocht in de gelegenheid gesteld om zich in *Nederland* te gaan verantwoorden. Dient hij een zoodanig verzoek niet in, dan wordt hem in afwachting van 's Konings beschikking wachtgeld toegekend. Wordt de voordracht afgewezen, dan wordt de schorsing opgeheven en den betrokkene uitbetaald het verschil tusschen het sedert de schorsing genoten verlofstraktement of wachtgeld en hetgeen hij zonder die schorsing als activiteitstraktement zou hebben genoten.

152. 1. Wanneer tegen den president of een der vice-presidenten of leden van het Hooggerechtshof hetzij een bevel tot gevangenneming of gevangenhouding, hetzij machtiging tot opneming in een huis van bewaring of geneeskundig gesticht voor krankzinnigen is verleend, of op hem lijfsdwang is ten uitvoer gelegd, wordt hij daardoor in zijn ambt geschorst.

2. Wanneer tegen een der in het vorige lid vermelde rechterlijke ambtenaren rechtsingang zonder bevel van gevangenneming of gevangenhouding is verleend, kan de Gouverneur-Generaal, den Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord, hem in zijn ambt schorsen.

3. De schorsing, in het eerste en tweede lid bedoeld, brengt mede dat de betrokkene op wachtgeld wordt gesteld.

153. 1. Na den afloop der vervolging of na het ontslag uit het huis van bewaring, het geneeskundig gesticht of de gijzeling, wordt, hetzij op vordering van den procureur-generaal na ingewonnen advies van het Hooggerechtshof, hetzij op verzoek van den geschorsten rechterlijken ambtenaar en nadat het Hooggerechtshof en de procureur generaal zijn gehoord, de schorsing door den Gouverneur-Generaal opgeheven en wordt, behoudens het voorschrift van het tweede lid van dit artikel, den betrokkene uitbetaald het verschil tusschen het sedert de schorsing genoten wachtgeld en hetgeen hij zonder die schorsing als activiteitstraktement zou hebben genoten.

2. Oordeelt echter de Gouverneur-Generaal, den Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord, dat termen bestaan tot toepassing van art. 149 sub *b*, of van art. 150, dan wordt de schorsing door den Gouverneur-Generaal bevestigd en geldt van dat tijdstip het voorschrift van art. 151 met dien verstande, dat bij afwijzing der voordracht aan den betrokkene wordt uitbetaald het verschil tusschen het sedert de van rechtswege ingetreden schorsing genoten verlofstraktement of wachtgeld en hetgeen hij zonder schorsing als activiteitstraktement zou hebben genoten.

154. 1. Aanvraag van verlof buiten *Nederlandsch-Indië* door den president, de vice-presidenten en de leden van het Hooggerechtshof wordt, uitgezonderd in het geval bedoeld bij het tweede lid van art. 151, geacht tevens in te houden het verzoek om ontslag uit hun ambt.

2. Gedurende hun verloftijd en ook daarna, zoolang zij niet overeenkomstig het volgende lid in eenige betrekking zijn aangesteld, mogen zij niet uit 's Lands dienst worden ontslagen, dan op eigen verzoek of ingevolge de toepassing der artt. 149 en 150.

3. Van verlof in *Nederlandsch-Indië* teruggekeerd, worden zij met inachtneming van het tijdstip hunner terugkomst, en, bij gelijktijdigen terugkeer, met inachtneming van de dagteekening hunner oorspronkelijke benoeming in het Hooggerechtshof, bij de eerste vacature in dat college weder in hun vorigen rang benoemd, wanneer zij niet reeds vóór het ontstaan der vacature met hunne toestemming in eene andere betrekking mochten zijn aangesteld.

4. Zij genieten inmiddels wachtgeld, tenzij zij tijdelijk met de waarneming eener andere betrekking worden belast.

155. De vice-president en de leden van den Raad van *Nederlandsch-Indië* en zoodanige andere ambtenaren als algemeene verordeningen aanduiden, staan terecht voor het Hooggerechtshof wegens misdrijven en overtredingen, gedurende den tijd hunn r functiën begaan.

156. Met uitzondering van het geval van voorloopige aanhouding bij ontdekking op heeter daad, kan tegen de ambtenaren, in het vorig artikel bedoeld, geen bevel tot gevangenneming worden ten uitvoer gelegd, en, in het geval van ambtsmisdrijf, geene vervolging

plaats hebben dan nadat daartoe door den Gouverneur-Generaal, op den voet en de wijze bij ordonnantie omschreven, machtiging is verleend.

157. De Gouverneur-Generaal en de Luitenant-Gouverneur-Generaal staan wegens misdrijven of overtredingen in *Nederland* terecht: wegens ambtsmisdrijven voor den Hoogen Raad der *Nederlanden*, wegens andere misdrijven of overtredingen ter plaatse, waar de zetel der Regeering in *Nederland* is gevestigd, voor den rechter, die naar de Nederlandsche wetgeving, bevoegd is over het onderwerp te oordeelen.

158. 1. Het Hooggerechtshof heeft het toezicht op den geregelden loop en de afdoening van rechtsgedingen, alsmede op het nakomen der wetten en andere algemeene verordeningen bij alle rechtbanken en gerechten.

2. Het kan rechterlijke handelingen, beschikkingen en vonnissen, wanneer die met de wetten en andere algemeene verordeningen strijdig zijn, vernietigen en buiten werking stellen, volgens de daaromtrent gestelde regelen.

159. 1. Vonnissen, door den rechter in *Nederland* gewezen, en bevelen door hem uitgevaardigd, mitsgaders grossen van authentieke akten aldaar verleden, kunnen in *Nederlandsch-Indië* worden ten uitvoer gelegd.

2. Zoo ook kunnen vonnissen en bevelen, door den rechter in *Nederlandsch-Indië* gewezen of uitgevaardigd, alsmede grossen van authentieke akten, aldaar ten overstaan van Europeesche openbare ambtenaren verleden, aan welke gelijke kracht als aan de vonnissen is toegekend, in *Nederland* ten uitvoer gelegd worden.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

VAN DE INGEZETENEN.

160. 1. De regelen nopens de toelating en vestiging in *Nederlandsch-Indië* worden voor zooveel noodig bij algemeenen maatregel van bestuur, en overigens bij ordonnantie vastgesteld.

2. Ingezetenen van *Nederlandsch-Indië* zijn zij, die, mits niet in strijd met de voorschriften dier verordening, in *Nederlandsch-Indië* gevestigd zijn.

3. Aan ingezetenen kan niet dan in het geval en op de wijze bij art. 35 vermeld het verblijf in *Nederlandsch-Indië* worden ontzegd.

4. Het ingezetenschap gaat verloren voor den ingezetene, die ophoudt in *Nederlandsch-Indië* gevestigd te zijn of aan wien met toepassing van art. 35 het verblijf aldaar is ontzegd. De ingezetene, die *Nederlandsch-Indië* verlaten hebbende, niet binnen achttien maanden aldaar is teruggekeerd, wordt, behoudens tegenbewijs, geacht te hebben opgehouden in *Nederlandsch-Indië* gevestigd te zijn.

5. Minderjarigen en onder curateele gestelden, wier wettelijke vertegenwoordigers ingezetenen van *Nederlandsch-Indië* zijn, worden als zoodanig aangemerkt; hetzelfde geldt voor de gehuwde niet van tafel en bed gescheiden vrouw, wier echtgenoot ingezetene van *Nederlandsch-Indië* is.

6. De bepalingen van ingezetenschap, in andere algemeene verordeningen voorkomende, gelden alleen voor zooveel betreft de onderwerpen in die verordeningen behandeld.

161. Onder Nederlanders worden in deze wet verstaan, die het zijn volgens de wetten van het Koninkrijk.

162. 1. Allen die zich op het grondgebied van *Nederlandsch-Indië* bevinden, hebben aanspraak op bescherming van persoon en goederen.

2. De regelen, bij uitlevering van vreemdelingen in acht te nemen, worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

163. 1. Wanneer bepalingen van deze wet, van algemeene en andere verordeningen, reglementen, keuren van politie en administratieve voorschriften onderscheiden tusschen Europeanen, Inlanders en Vreemde Oosterlingen, gelden voor hare toepassing de navolgende regelen.

2 Aan de bepalingen voor Europeanen zijn onderworpen:

1°. alle Nederlanders;

2°. alle personen, niet begrepen onder n°. 1, die uit Europa afkomstig zijn;

3°. alle Japanners en voorts alle van elders afkomstige personen, niet begrepen onder nos. 1 en 2, die in hun land onderworpen zouden zijn aan een familierecht, in hoofdzaak berustende op dezelfde beginselen als de Nederlandsche;

4°. de in *Nederlandsch-Indië* geboren wettige of wettelijk erkende kinderen en verdere afstammelingen van personen, bedoeld onder nos. 2 en 3.

3. Aan de bepalingen voor Inlanders zijn, behoudens den bij ordonnantie te regelen rechtstoestand der Inlandsche Christenen, onderworpen allen, die behooren tot de inheemsche bevolking van *Nederlandsch-Indië*, en niet tot eene andere bevolkingsgroep dan die der Inlanders zijn overgegaan, gelijk mede zij, die, behoord hebbende tot een andere bevolkingsgroep dan die der Inlanders, zich in de inheemsche bevolking hebben opgelost.

4. Aan de bepalingen voor Vreemde Oosterlingen zijn, behoudens den bij ordonnantie te regelen rechtstoestand dergenen onder hen, die het Christendom belijden, onderworpen allen, die niet vallen in de termen van het tweede of van het derde lid van dit artikel.

5. De Gouverneur-Generaal is bevoegd om in overeenstemming met den Raad van *Nederlandsch-Indië* de bepalingen voor Europeanen toepasselijk te verklaren op personen, daaraan niet onderworpen. De toepasselijkverklaring geldt van rechtswege mede voor de daarna geboren wettige of wettelijk erkende kinderen en verdere afstammelingen van den betrokkene.

6. Ieder kan volgens bij ordonnantie te stellen regelen door den rechter doen beslissen tot welke categorie van personen hij behoort.

164. 1. Het toezicht der Regeering op de drukpers wordt bij ordonnantie geregeld, in overeenstemming met het beginsel, dat het door de drukpers openbaren van gedachten of gevoelens en het toelaten van elders dan in *Nederland* gedrukte stukken, geene andere belemmering mogen ondervinden, dan tot verzekering der openbare orde gevorderd wordt.

2. In *Nederland* gedrukte stukken worden onbelemmerd toegelaten, behoudens ieders verantwoordelijkheid, volgens regelen bij ordonnantie te stellen.

165. 1. Het recht der ingezetenen tot vereeniging en vergadering wordt erkend.

2. De uitoefening van dat recht wordt in het belang der openbare orde bij ordonnantie geregeld en beperkt.

166. Ieder ingezetene heeft het recht om verzoeken aan de bevoegde macht, zoowel in *Nederland* als in *Nederlandsch-Indië*, schriftelijk in te dienen, mits die persoonlijk en niet uit naam van meer worden onderteekend, welk laatste alleen kan geschieden door of vanwege lichamen, wettelijk samengesteld of als zoodanig erkend, en in dit geval niet anders dan over onderwerpen, tot hunne bepaalde werkzaamheden behoorende.

167. 1. De ingezetenen zijn verplicht tot medewerking ter bewaring van rust en orde en, indien zij Nederlandsche onderdanen zijn, tevens ter verdediging van het grondgebied van *Nederlandsch-Indië*, een en ander op den met inachtneming van art. 91 te bepalen voet.

2. Bij algemeene verordening wordt mede bepaald wie in den zin van dit artikel als ingezetenen moeten worden beschouwd.

168. 1. In *Nederlandsch-Indië* worden geene Europeesche titels van adeldom erkend, dan die door den Koning zijn verleend.

2. Vreemde ordeteekenen, titels, rangen of waardigheden mogen door de ingezetenen van *Nederlandsch-Indië* niet worden aangenomen zonder het bijzonder verlof des Konings.

169. 1. Uiterlijk op den 1sten Januari 1860 is de slavernij in geheel *Nederlandsch-Indië* afgeschaft.

2. De maatregelen tot voorbereiding en geleidelijke trapsgewijze uitvoering van die afschaffing, zoomede de vergoedingen, welke daarvan het gevolg kunnen zijn, worden bij ordonnantie vastgesteld.

3. In het verslag, bedoeld bij het derde lid van art. 60 der Grondwet, wordt jaarlijks opgave gedaan van het verrichte naar aanleiding van dit artikel.

170. 1. De slavenhandel, de invoer en de openbare verkoop van slaven zijn verboden.

2. De als slaven van elders aangevoerde personen zijn vrij, zoodra zij zich op het grondgebied van *Nederlandsch-Indië* bevinden.

171. De rechten en verplichtingen der meesters ten aanzien der in *Nederlandsch-Indië* aanwezige slaven, worden bij ordonnantie geregeld.

172. 1. Op *Java* en *Madoera* blijft het nemen van pandelingen, tot zekerheid van schuld, verboden.

2. Dit verbod wordt door den Gouverneur-Generaal toegepast op die gedeelten van de bezittingen buiten *Java* en *Madoera*, waar de maatschappelijke toestand het gedoogt.

3. De ordonnanties, het pandelingschap regelende, waar het nog niet kan worden afgeschaft, hebben de strekking om die afschaffing te bevorderen.

4. Het pandelingschap gaat niet over op de kinderen des schuldenaars.

5. Het vervoeren van pandelingen over zee is verboden.

NEGENDE HOOFDSTUK.

VAN DEN GODSDIENST.

173. Ieder belijdt zijne godsdienstige meeningen met volkomen vrijheid, behoudens de bescherming der maatschappij en harer leden tegen de overtreding der algemeene verordeningen op het strafrecht.

174. 1. Alle openbare godsdienstoefening binnen gebouwen en besloten plaatsen wordt toegelaten, voor zoover die geene stoornis aan de openbare orde toebrengt.

2. Tot openbare godsdienstoefening buiten gebouwen en besloten plaatsen wordt het verlof des Bestuurders vereischt.

175. De Gouverneur-Generaal zorgt dat alle godsdienstige gezindheden zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de algemeene verordeningen.

176. In de bestaande inrichting en het bestuur der Christelijke kerkgenootschappen wordt geene verandering gebracht dan met wederzijdsch goedvinden van den Koning en het bestuur van het betrokken kerkgenootschap.

177. 1. De Christen-leeraars, priesters en zendelingen moeten voorzien zijn van eene door of namens den Gouverneur-Generaal te verleenen bijzondere toelating, om hun dienstwerk in eenig bepaald gedeelte van *Nederlandsch-Indië* te mogen verrichten.

2. Wanneer die toelating schadelijk wordt bevonden, of de voorwaarden daarvan niet worden nageleefd, kan zij door den Gouverneur-Generaal worden ingetrokken.

178. 1. De priesters der Inlanders, die het Christendom niet belijden, zijn geplaatst onder het oppertoezicht der vorsten, regenten en hoofden, voor zooveel betreft den godsdienst, dien elk hunner belijdt.

2. Deze zorgen, dat door de priesters niets worde ondernomen strijdig met deze wet en met de door of uit naam van den Gouverneur-Generaal uitgevaardigde verordeningen.

TIENDE HOOFDSTUK.

VAN HET ONDERWIJS.

179. 1. Het openbaar onderwijs is een voorwerp van de aanhoudende zorg van den Gouverneur-Generaal.

2. De inrichting daarvan wordt, met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen, bij ordonnantie geregeld.

3. Het verslag, bedoeld bij het derde lid van art. 60 der Grondwet, doet den staat van het openbaar onderwijs, ook dien van de scholen voor de Inlandsche bevolking bestemd, jaarlijks kennen.

180. Het geven van onderwijs aan Europeanen of daarmede gelijkgestelde personen is vrij, behoudens het toezicht der overheid, en het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid der onderwijzers.

181. Overeenkomstig regelen, bij ordonnantie te stellen, wordt voldoend openbaar lager onderwijs gegeven, overal waar de behoefte der Europeesche bevolking dit vordert en de omstandigheden het toelaten.

182. De Gouverneur-Generaal zorgt voor het oprichten van scholen ten dienste der inlandsche bevolking.

ELFDE HOOFDSTUK.

VAN DEN HANDEL EN DE SCHEEPVAART.

183. 1. De tarieven van in-, uit- en doorvoer, worden vastgesteld door de wet.

2. In dringende omstandigheden kunnen

die tarieven bij ordonnantie worden gewijzigd, onder nadere bekrachtiging door de wet.

3. Van zoodanige wijziging wordt aan de beide Kamers der Staten-Generaal onverwijld kennis gegeven.

184. 1. De havens van *Nederlandsch-Indië*, geopend voor den algemeenen handel, zijn toegankelijk voor de schepen van alle volken, met welke het Koninkrijk der *Nederlanden* in vriendschap is, behoudens de naleving der algemeene en plaatselijke verordeningen.

2. In andere havens worden die schepen onder hetzelfde voorbehoud toegelaten, voor zoover zulks is overeen te brengen met de verordeningen nopens de kustvaart en nopens de heffing en verzekering der in- en uitvoerrechten.

185. 1. Geene instelling kan in *Nederlandsch-Indië* als circulatiebank werkzaam zijn en geene bankbiljetten mogen in *Nederlandsch-Indië* worden uitgegeven of in omloop gebracht anders dan krachtens eene wet, op den voet en de voorwaarden bij zoodanige wet te stellen.

2. Onder circulatiebank wordt verstaan elke instelling, die, hetzij uitsluitend, hetzij als een deel harer operatiën, bankbiljetten uitgeeft of in omloop brengt.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

VAN DE WATERSCHAPPEN.

186. 1 Naarmate de omstandigheden het vorderen wordt de zorg voor de waterstaatsbelangen toevertrouwd aan rechtspersoonlijkheid bezittende waterschappen.

2. De oprichting en de opheffing van waterschappen, zoomede de samenstelling, de inrichting, de werkkring en de bevoegdheden van hunne besturen worden bij ordonnantie geregeld.

3. Aan de besturen kan bij ordonnantie de bevoegdheid worden toegekend om, met inachtneming van de daarbij te stellen regelen en onder het daarbij te regelen toezicht in het huishoudelijk belang der waterschappen verordeningen te maken, ook zoodanige waarbij belastingen worden geheven. De ordonnantie kan aan de besturen ook de bevoegdheid toekennen om in hunne verordeningen straffen te stellen op hare overtreding.

SLOTBEPALING.

187. Deze wet kan worden aangehaald als „Indische Staatsregeling".

Artikel 2 der wet van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 234):

I. Alle op het tijdstip van de inwerkingtreding dezer wet verbindende wettelijke verordeningen, reglementen en besluiten blijven van kracht, totdat zij door andere, overeenkomstig de voorschriften dezer wet, zijn vervangen.

II. Alle bepalingen nopens onderwerpen, de inwendige aangelegenheden van *Nederlandsch-Indië* betreffende, ook die, voorkomende in wetten en algemeene maatregelen van bestuur, kunnen bij ordonnantie worden gewijzigd, aangevuld, ingetrokken of door andere vervangen, met uitzondering van die, voorkomende in:

a. de Wet op de staatsinrichting van *Nederlandsch-Indië*;

b. wetten en algemeene maatregelen van bestuur, afgekondigd na de inwerkingtreding dezer wet, tenzij de algemeene maatregel van bestuur strekt tot uitvoering van eene reeds vóór die inwerkingtreding afgekondigde wetsbepaling;

c. wetten en algemeene maatregelen van bestuur betreffende onderwerpen, waarvan de regeling ingevolge éene wet, afgekondigd na de inwerkingtreding van deze wet, of ingevolge de Wet op de staatsinrichting van *Nederlandsch-Indië* bij de wet of bij algemeenen maatregel van bestuur moet geschieden;

d. de Indische Comptabiliteitswet (*Indisch Staatsblad* 1917 nº. 521);

e. de Indische Muntwet 1912;

f. de Indische Mijnwet;

g. de Javasche Bankwet 1922.

III. De instelling van kieskringen, als bedoeld in artikel 205, *) vierde lid, van de Wet op de staatsinrichting van *Nederlandsch-Indië*, en de bepaling van het door elken kieskring af te vaardigen aantal leden van den Volksraad, alsmede de verdere voorzieningen betreffende het kiesrecht voor en de wijze van verkiezing van dien Raad, geschieden voor de eerste maal bij algemeenen maatregel van bestuur. De wijze van verkiezing der leden van het College van Gedelegeerden wordt voor de eerste maal bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld. Op de ontwerpen dier algemeene maatregelen van bestuur moet de bij de inwerkingtreding van deze wet zitting hebbende Volksraad zijn gehoord.

IV. Op een door den Koning te bepalen tijdstip wordt de bij de inwerkingtreding van deze wet zitting hebbende Volksraad vervangen door een Volksraad, samengesteld volgens de nieuwe voorschriften.

V. De bepalingen van het derde hoofdstuk der Wet op de staatsinrichting van *Nederlandsch-Indië* en de tweede dezer overgangsbepalingen blijven buiten werking, totdat het College van Gedelegeerden is gekozen door een volgens de nieuwe voorschriften samengestelden Volksraad Tot zoolang blijven de oude artt. 20 tot en met 26, 29 tot en met 33, 35 en 131, tweede lid, derde lid onder *d* en *e* en vijfde lid, van het Reglement op het beleid der Regeering van *Nederlandsch-Indië* ongewijzigd van kracht, met dien verstande dat in stede van: „onderwerpen" en van: „ontwerpen van algemeene verordeningen" wordt gelezen: „ontwerpen van ordonnanties".

VI. 1. De bepalingen van het vierde hoofdstuk der Wet op de staatsinrichting van *Nederlandsch-Indië* worden, voor zoover zij de begrooting en het slot van rekening betreffen, voor de eerste maal toegepast op de begrooting en het slot van rekening betreffende het dienstjaar, dat volgt op het jaar, waarin de naar de voorschriften der genoemde wet samengestelde Volksraad voor het eerst bijeenkomt.

2. Ten aanzien van de begrootingen en de sloten van rekeningen betreffende vroegere dienstjaren blijven de tijdens de totstandkoming van deze wet geldende bepalingen van toepassing.

Behoort bij Koninklijk besluit van 13 Juli 1925 (*Staatsblad* nº. 327).

Mij bekend,
De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

---

*) Thans art. 55

13 *Juli* 1925, BESLUIT ter bekendmaking van den tekst der herziene Indische Comptabiliteitswet. S. 328.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 7 Juli 1925, 1e en 3e Afdeeling, no. 71;

Gezien artikel 3 van de wet van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* no. 236) tot nadere wijziging van de Indische Comptabiliteitswet (*Staatsblad* 1917, no. 275);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te gelasten, dat de tekst der herziene Indische Comptabiliteitswet, zooals die bij dit besluit is gevoegd, in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 13den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 29 *Juli* 1925.)

TEKST VAN DE INDISCHE COMPTABILITEITSWET.

Iste HOOFDSTUK.

Van de rechtspersoonlijkheid van Nederlandsch-Indië en van de wijze van beheer van de Nederlandsch-Indische geldmiddelen.

AFDEELING I.

Algemeene bepaling.

Art. 1. *Nederlandsch-Indië* is een rechtspersoon, die hetzij door den Gouverneur-Generaal, hetzij door den Minister van Koloniën wordt vertegenwoordigd.

De eigendommen, baten en lasten van *Nederlandsch-Indië* zijn gescheiden van die van *Nederland*.

De geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië* worden beheerd en verantwoord naar de regelen in deze wet gesteld.

AFDEELING II.

Van de begrooting.

2. Nadat de begrooting bij de wet is goedgekeurd of vastgesteld, worden de posten der hoofdstukken betreffende de uitgaven, voor zoover de eerste hoofdstukken betreft, door Onzen Minister van Koloniën en, voor zoover de tweede hoofdstukken aangaat, door den Gouverneur-Generaal gesplitst in artikelen.

Bij die splitsing worden de artikelen aangewezen, welke verhoogd kunnen worden door overschrijving uit de sommen, bij de betrokken hoofdstukken voor onvoorziene uitgaven toegestaan.

3. Indien het belang van den dienst vordert, dat uitgaven, op het eerste hoofdstuk van eene afdeeling gebracht, in *Nederlandsch-Indië* worden gedaan of dat uitgaven, op het tweede hoofdstuk van eene afdeeling uitgetrokken, in *Nederland* geschieden, worden de betrokken sommen op dat eerste hoofdstuk door den Gouverneur-Generaal verminderd, met verhooging met een gelijk bedrag van het tweede hoofdstuk der zelfde afdeeling, of omgekeerd. Zoodanige af- en overschrijving betreft alleen uitgaven ten behoeve van dezelfde soort onderwerpen.

Het daartoe strekkend besluit wordt in het *Staatsblad* van *Nederlandsch-Indië* geplaatst en aan de Staten-Generaal, den Volksraad en de Algemeene Rekenkamers in *Nederland* en in *Nederlandsch-Indië* medegedeeld.

4. Binnen de grenzen van een post kan, voor zoover de eerste hoofdstukken betreft, door Onzen Minister van Koloniën en, voor zoover de tweede hoofdstukken aangaat, door den Gouverneur-Generaal van en op artikelen worden af- en overgeschreven.

5. De overschrijving, bedoeld in het tweede lid van artikel 2, wordt bevolen, voor zoover de eerste hoofdstukken betreft, door Onzen Minister van Koloniën en, voor zoover de tweede hoofdstukken aangaat, door den Gouverneur-Generaal.

De in den loop van het dienstjaar opkomende behoeften, die in de begrooting niet zijn omschreven, worden op dezelfde wijze op het artikel voor onvoorziene uitgaven van het betrokken hoofdstuk aangewezen. Die uitgaven worden bij de rekening, bedoeld bij artikel 69, omschreven en verantwoord in zoovele artikelen als zij gelijksoortige onderwerpen betreffen.

6. Indien eene wet tot goedkeuring van een besluit van den Gouverneur-Generaal tot vaststelling van wijzigingen van de begrooting dan wel eene wet tot vaststelling van dergelijke wijzigingen tot stand komt na den laatsten dag, waarop ingevolge het laatste lid van artikel 11 de dienst geopend blijft, wordt zij geacht op dien dag in werking te zijn getreden.

AFDEELING III.

Van het dienstjaar.

7. Het dienstjaar voor het beheer der geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië* is het burgerlijk jaar.

8. Tot den dienst van een jaar behooren:

a. voor de ontvangsten:

1°. de opbrengst der producten in het dienstjaar verkocht, voor zoover die opbrengst gedurende het openstaan van den dienst is ontvangen;

2°. de belastingen en andere middelen van inkomst, gedurende het dienstjaar ontvangen;

3°. de ontvangsten, gedurende het dienstjaar gedaan, wegens opbrengst van producten over afgesloten dienstjaren;

b. voor de uitgaven:

de rechten gedurende het dienstjaar verkregen door de schuldeischers van den Lande, behoudens de uitzonderingen, vermeld bij de artikelen 9, 10 en 42.

9. Onverevend gebleven vorderingen betreffende afgesloten diensten worden, voor zoover zij niet zijn verjaard, gekweten uit de sommen voor onvoorziene uitgaven, bij de betrokken hoofdstukken aangewezen voor het dienstjaar, waarin zij later verevend worden, en bij de rekeningen, vermeld in artikel 69, afzonderlijk verantwoord.

10. De voorschotten, en de sommen ter goeder rekening, vermeld bij artikel 42, behooren tot den dienst van het jaar, waarin zij zijn betaalbaar gesteld, en de kosten van verscheping en vervoer naar *Nederland* en van verkoop aldaar van producten, tot den dienst van het jaar, waarin de producten zijn verkocht of vergoed.

Toevallige baten behooren tot den dienst van het jaar, waarin zij worden ontvangen.

11. De dienst blijft open:

tot 1 April van het jaar volgende op het dienstjaar, om de werken of gedeelten daarvan en de leverantiën te volbrengen en de goederen te verschepen, waarvan de volbrenging of verscheping, volgens de verklaring van het hoofd der betrokken administratie, ten gevolge van omstandigheden in die verklaring te vermelden, niet vóór den laatsten December van het dienstjaar heeft plaats gehad, alsmede voor de afrekeningen met de mijnkongsies op het eiland *Bangka*;

tot 1 Januari daaraanvolgende, om alles ten einde te brengen wat het bewerkstelligen der ontvangsten, het verevenen en ordonnanceeren der uitgaven betreft.

AFDEELING IV.

Van de ontvangsten.

12. Producten van den grond of van de nijverheid, voor 's Lands rekening geteeld of voortgebracht, en niet bestemd om van gouvernementswege in het klein aan de bevolking te worden gedebiteerd, of tegen regularisatie aan departementen van algemeen bestuur te worden verstrekt, alsmede goederen in natura aan den Lande opgebracht, worden in het openbaar verkocht.

Door Ons of door den Gouverneur-Generaal kan echter machtiging worden verleend tot onderhandschen verkoop, waar die in 's Lands belang noodig wordt geacht.

13. Bruikbare goederen, voor 's Lands dienst bestemd, worden niet vervreemd.

Van dit verbod zijn uitgezonderd voorwerpen, welke om dringende redenen aan derden of tot uitvoering van gouvernementswerken aan aannemers worden afgestaan of verkocht.

14. Andere roerende goederen, eigendom van den Lande, waarvan de verkoop in 's Lands belang wenschelijk is, worden steeds in het openbaar verkocht, tenzij door Ons of door den Gouverneur-Generaal, of namens dezen door het hoofd van het betrokken departement van algemeen bestuur, in bijzondere omstandigheden, machtiging of last wordt gegeven tot onderhandschen verkoop.

15. Goederen, eigendom van den Lande, worden niet verpand of beleend.

Hiervan zijn uitgezonderd de gouvernementsproducten, wanneer de verpanding of beleening daarvan, om dringende redenen, in 's Lands belang de voorkeur verdient boven verkoop.

16. Reglingen, strekkende tot invoering, verhooging, verlaging of afschaffing van belastingen of tot opheffing van eenig ander middel van inkomst, treden niet in werking, vóórdat bij de begrooting op die invoering, verhooging, verlaging, afschaffing of opheffing gerekend is.

17. Teruggave of vrijstelling van belasting geschiedt niet dan in de gevallen en op de wijze, bepaald bij algemeene verordeningen, vastgesteld door dezelfde of door eene hoogere macht, dan die, welke de belasting regelde.

De bewijzen dier teruggaven, vergezeld van bescheiden, waaruit van de aanleiding en den last daartoe blijkt, worden overgelegd aan de betrokken Algemeene Rekenkamer.

Het bedrag der teruggaven wordt gebracht in mindering van de gelijksoortige ontvangsten over het jaar, waarin de teruggave heeft plaats gehad.

De bepalingen van het tweede en derde lid van dit artikel zijn van toepassing op elke teruggaaf van ontvangen gelden.

Indien meer is teruggegeven dan van de ontvangsten kan worden afgetrokken, wordt het meerdere als uitgaaf verantwoord.

18. Geschillen over vorderingen kunnen in *Nederland* door Ons en in *Nederlandsch-Indië* door den Gouverneur-Generaal worden beëindigd bij dading waarop, indien het onderwerp van het geschil eene hoogere geldswaarde heeft dan f 10,000, goedkeuring bij de wet is vereischt.

Jaarlijks wordt door Onzen Minister van Koloniën van de dadingen, welke geene goedkeuring bij de wet behoeven, mededeeling gedaan aan de Staten-Generaal.

19. Kwijtschelding van vorderingen wordt verleend in *Nederland* door Ons en in *Nederlandsch-Indië* door den Gouverneur-Generaal, tenzij het bedrag der kwijtschelding f 10,000 te boven gaat, in welk geval zij geschiedt bij de wet.

De Gouverneur-Generaal verleent geene kwijtschelding dan na het advies van de Algemeene Rekenkamer en, wanneer de in overweging genomen kwijtschelding f 500 of meer bedraagt, van den Raad van *Nederlandsch-Indië* te hebben ingewonnen.

Het bepaalde bij de vorige twee leden is ook van toepassing op teruggaaf van gelden, ingeval de vordering reeds is voldaan.

20. Als ontvangsten, op den dienst van het loopende jaar, worden onder de toevallige baten gebracht de sommen, die ten onrechte mochten zijn betaald, en waarvan de teruggave eerst plaats heeft na de afsluiting van de begrooting, waarop zij in uitgaaf zijn gebracht.

21. De wijze van verificatie der ontvangsten in *Nederlandsch-Indië* wordt door Ons geregeld in overeenstemming met deze wet.

Bij die regeling wordt gezorgd, dat de comptabelen minstens eenmaal 's jaars rekening afleggen aan de Algemeene Rekenkamer aldaar.

Indien de comptabelen zich bij die rekeningen beroepen op bescheiden, door hen vroeger overgelegd aan de hoofden der takken van bestuur, jegens wie zij zich naar hunne instructiën hebben te verantwoorden, worden, ten verzoeke der belanghebbenden of der Algemeene Rekenkamer, aan deze die bescheiden toegezonden.

AFDEELING V.

Van de uitgaven.

22. De contrôle der uitgaven, evenals die der ontvangsten, geschiedt:

in *Nederland* bij de Algemeene Rekenkamer aldaar, overeenkomstig de voorschriften dezer wet, en voorts naar de thans bestaande of nader vast te stellen bepalingen voor de contrôle der Staatsontvangsten en uitgaven, en

in *Nederlandsch-Indië* bij de Algemeene Rekenkamer aldaar.

De Algemeene Rekenkamer in *Nederland* deelt hare bedenkingen tegen de verevende uitgaven ten laste van de eerste hoofdstukken der begrooting van *Nederlandsch-Indië* aan den Minister van Koloniën, met toezending van de bescheiden, waartoe die bedenkingen betrekking

hebben, ter inzage en voor zooveel noodig ter verbetering, mede, binnen drie maanden, nadat die bescheiden bij de Kamer zijn ingekomen.

23. De Minister van Financiën opent aan den Minister van Koloniën credieten :

1°. voor de betaling van de uitgaven op de eerste hoofdstukken der begrooting of van die, welke daarbij worden gevoegd ingevolge artikel 3 ;

2°. ter voorziening in de behoeften van 's Lands kassen in *Nederlandsch-Indië* ;

3°. tot het doen van andere betalingen, die weder in de koloniale kassen terugvloeien, of waarvoor in *Nederlandsch-Indië* reeds gelden zijn ontvangen.

Deze kredieten zullen niet te boven gaan het bedrag der volgens artikel 26 in 's Rijks schatkist gestorte gelden.

24. Uitgaven buiten of boven de begrootingen hebben niet plaats.

Hiervan zijn uitgezonderd de uitgaven voor aankoop, aanmaak, vervoer en verkoop van producten, en de daarmede in verband staande percentsgewijze belooningen.

AFDEELING VI.

Van het beheer der begrooting.

25. De Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* heeft het algemeen bestuur van 's Lands geldmiddelen en eigendommen aldaar.

26. Alle met het koloniaal beheer van *Nederlandsch-Indië* in verband staande ontvangsten, van welken aard ook, welke in *Nederland* te doen zijn, worden in 's Rijks schatkist gestort, en alle met het koloniaal beheer van *Nederlandsch-Indië* in verband staande betalingen, welke in *Nederland* te doen zijn, worden door middel van aanwijzingen op 's Rijks schatkist bewerkstelligd.

27. Behoudens het bepaalde bij artikel 42, worden geene sommen van de begrooting afgeschreven of afgezonderd, tot kwijting van vorderingen, wier bedrag eerst later kan blijken.

28. De bij de begrooting toegestane kredieten worden, behoudens de bepalingen van artikel 29, middellijk noch onmiddellijk verhoogd door eenige bate, den Lande aankomende.

29. Wanneer voorwerpen, die voor 's Lands dienst zijn aangekocht of voortgebracht, worden afgestaan aan een ander departement van algemeen bestuur, dan dat, hetwelk de uitgaaf tot aankoop of voortbrenging gelastte, wordt het artikel, bestemd tot aanschaffing van gelijksoortige behoeften, in het dienstjaar, waarin de afstand plaats heeft (onverschillig wanneer de aankoop of voortbrenging is geschied), voor de geschatte geldswaarde goedgeschreven en met een gelijk bedrag belast het artikel, waaruit het departement van algemeen bestuur, dat de goederen behoeft, de uitgaaf tot aanschaffing kan kwijten.

30. Landsgoederen, hoe ook genaamd, worden niet aan eenen schuldeischer afgestaan in het voordeel van het artikel der begrooting, waaruit zijne vordering moet worden gekweten.

31. Het daarstellen van werken en het doen van leverantiën en transporten ten behoeve van *Nederlandsch-Indië*, geschieden op contracten van openbare aanbesteding.

Alleen, wanneer Onze Minister van Koloniën of de Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* zulks in 's Lands belang noodig oordeelt, kan van dien regel worden afgeweken.

In dat geval wordt van de beweegredenen melding gemaakt in het besluit. waarbij de werken of leverantiën en transporten worden bevolen.

32. De voorwaarden van aanbesteding vermelden welke waarborgen vereischt worden, om als mededinger bij eene aanbesteding te worden toegelaten.

33. De rechten en verplichtingen der administratie, van welke aanbestedingen uitgaan, zoomede die der aannemers, inschrijvers en leveranciers, en al wat verder de daarbij in acht te nemen vormen betreft, worden in *Nederland* door Onzen Minister van Koloniën, en in *Nederlandsch-Indië* door den Gouverneur-Generaal geregeld.

34. Het is aan alle landsdienaren in *Nederlandsch-Indië* en aan die, tot het Departement van Koloniën behoorende, verboden eenige werken of leverantiën voor *Nederlandsch-Indië* aan te nemen, zich daarvoor borg te stellen of daaraan, hotzij rechtstreeks, hetzij zijdelings, deel te hebben.

Dit verbod geldt niet voor de bezoldigde of onbezoldigde hoofden der vreemde Oosterlingen in *Nederlandsch-Indië*.

AFDEELING VII.

Van het verevenen der uitgaven.

35. De vorderingen ten laste der begrooting van *Nederlandsch-Indië* worden verevend :

door den Minister van Koloniën of zijne gedelegeerden, wanneer de uitgaaf ten laste van de eerste hoofdstukken moet worden gebracht, en

door den Gouverneur-Generaal of zijne gedelegeerden, wanneer de uitgaaf ten laste van de tweede hoofdstukken moet worden gebracht.

36. Elke verevening moet gegrond zijn op het bewijs of de bewijzen van het verkregen recht der schuldeischers.

37. Vereveningen op rekening of in mindering geschieden alleen voor gedane diensten, en nimmer mogen de verevende sommen dan nog overschrijden vier vijfde gedeelten der verkregen rechten, door behoorlijke bewijzen van oplevering gestaafd.

38. De Gouverneur-Generaal bepaalt in welke gevallen onderzoek van vorderingen ten laste van de tweede hoofdstukken der begrooting door de Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* noodig is vóór de betaalbaarstelling.

Hij wijst per artikel het maximum van het bedrag aan, dat betaald kan worden zonder zoodanig voorafgaand onderzoek.

Van die aanwijzing wordt aan de Algemeene Rekenkamer mededeeling gedaan.

Alle bescheiden, tot de verevening en betaling gevorderd worden aan de Algemeene Rekenkamer overgelegd.

39. Indien het onderzoek der vorderingen bij de Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* tot bedenkingen aanleiding geeft, waarmede de ordonnateurs zich niet vereenigen, zijn deze bevoegd de betaling te doen plaats hebben, behoudens hunne verantwoordelijkheid volgens artikel 74 dezer wet.

40. Bij koloniale ordonnantie worden voor *Nederlandsch-Indië* bepaald de aard en vorm der bescheiden, door de schuldeischers tot staving hunner vorderingen over te leggen.

41. Bij overeenkomsten wegens het doen van leveringen, het daarstellen van werken of verrichten van diensten, worden aan de aannemers of leveranciers geene interessen toegezegd, ter zake van mogelijke vertraging in de voldoening hunner vorderingen.

42. Voorschotten kunnen worden verleend aan aannemers of leveranciers, en, in de gevallen door Ons of door den Gouverneur-Generaal te bepalen, op traktementen, — verlofs- en non-activiteitstraktementen daaronder begrepen, — wachtgelden, gagementen, pensioenen, declaratiën wegens reis- en verblijfkosten en vaste uitkeeringen.

Sommen ter goede rekening kunnen binnen de grenzen der begrooting worden verstrekt tot het doen van betalingen ten behoeve van zee- en landmacht of van andere onderwerpen van huishoudelijk beheer, door Ons of door den Gouverneur-Generaal aangewezen.

Van die sommen wordt vóór het sluiten van den betrokken dienst rekening afgelegd en de ongebruikte gedeelten worden in mindering gebracht van de uitgaven ten laste van de artikelen waaruit de sommen zijn gekweten.

AFDEELING VIII.

Van de Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch-Indië.

43. De Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* bestaat uit eenen voorzitter en zes leden

Zij moeten zijn Nederlandsche onderdanen en den vollen ouderdom van dertig jaren bereikt hebben.

44. De voorzitter en de leden der Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* worden door Ons benoemd en ontslagen.

De Gouverneur-Generaal zendt, door tusschenkomst van den Minister van Koloniën, voor elke opengevallen plaats eene door den Raad van *Nederlandsch-Indië* opgemaakte en met redenen omkleede aanbeveling van drie personen aan Ons in.

De Raad van *Nederlandsch-Indië* raadpleegt den voorzitter der Algemeene Rekenkamer alvorens eene aanbeveling te doen voor de benoeming van een lid dier Kamer.

Wanneer tegelijkertijd meer dan één vacature bij de Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* ontstaat, kan, behoudens Onze bekrachtiging, in de tweede of verdere vacature door den Gouverneur-Generaal worden voorzien uit eene aanbeveling van drie personen, opgemaakt door den Raad van *Nederlandsch-Indië*, na raadpleging van den voorzitter der Algemeene Rekenkamer.

45. De voorzitter en de leden der Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* mogen, nevens hun ambt, geene andere betrekkingen in dienst van den Lande bekleeden.

Zij mogen rechtstreeks noch zijdelings deelhebber zijn in, noch borg zijn voor eenige onderneming ten grondslag hebbende eene overeenkomst om winst of voordeel aangegaan met *Nederlandsch-Indië* of met eenig gewest of gedeelte van een gewest, waarop artikel 123 van de Wet op de Staatsinrichting van *Nederlandsch-Indië* toepassing heeft gevonden.

Zij mogen, behalve openbare schuldbrieven, geene schuldvorderingen ten laste van den Lande bezitten.

Zij mogen geen handel drijven, noch, anders dan als houder van aandeelen in óf van obligatiën ten laste van naamlooze vennootschappen, rechtstreeks of zijdelings betrokken zijn in dien van anderen of in eenige concessie of onderneming van welken aard ook, op *Nederlandsch-Indië* betrekking hebbende of aldaar gevestigd.

46. De voorzitter en de leden der Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* kunnen uit hun ambt worden ontzet:

1°. wanneer zij wegens misdrijf, of wegens overtreding van de bepalingen betreffende 's Lands middelen en pachten, tot hechtenis of tot eene zwaardere straf zijn veroordeeld;

2°. wanneer zij in staat van faillissement verklaard of wegens schulden gegijzeld zijn;

3°. bij wangedrag of onzedelijkheid.

47. Behalve op eigen verzoek, worden de voorzitter en de leden der Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* uit hun ambt ontslagen, wanneer zij den leeftijd van vijf en zestig jaar hebben bereikt.

Een ontslag buiten eigen verzoek kan mede worden gegeven:

1°. wanneer zij wegens aanhoudende ziels- of lichaamsziekte hun ambt niet behoorlijk kunnen vervullen of door gestadige tekortkomingen getoond hebben daarvoor ongeschikt te zijn;

2°. wanneer zij onder curateele zijn gesteld;

3°. wanneer zij bij het eindigen van hun verloftijd niet zijn teruggekeerd, en

4°. wanneer zij het verbod van artikel 45 overtreden.

48. Indien de Gouverneur-Generaal, den Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord, oordeelt, dat de voorzitter of een der leden van de Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië*, om een der redenen in de artikelen 46 en 47 vermeld, behoort te worden ontzet of ontslagen, zendt hij zijne daartoe strekkende voordracht, met alle ter zake betrekkelijke stukken, aan den Minister van Koloniën.

In de gevallen, vermeld in artikel 46 en in artikel 47, n°. 1 tot en met 4, worden aan den betrokken ambtenaar de tegen hem bestaande bezwaren medegedeeld, en wordt hij in de gelegenheid gesteld bij de voordracht van den Gouverneur-Generaal eene schriftelijke verantwoording te voegen.

De Gouverneur-Generaal is bevoegd om, in afwachting van 's Konings beschikking, den betrokken ambtenaar in de gevallen in het vorig lid van dit artikel bedoeld in zijn ambt te schorsen.

In diezelfde gevallen wordt de betrokken ambtenaar, desverkiezende, door toekenning van verlofstraktement en vrijen overtocht, in de gelegenheid gesteld om zich in *Nederland* te gaan verantwoorden.

Op de betrekkelijke voordracht van den Gouverneur-Generaal wordt door Ons beslist.

49. Wanneer tegen den voorzitter of een der leden van de Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië*, hetzij een bevel tot gevangenneming of gevangenhouding, hetzij machtiging tot opneming in een huis van bewaring, of

geneeskundig gesticht voor krankzinnigen is verleend, of op hem lijfsdwang is ten uitvoer gelegd, wordt hij daardoor in zijn ambt geschorst.

Wanneer tegen een der in het vorig lid vermelde ambtenaren rechtsingang zonder bevel tot gevangenneming of gevangenhouding is verleend, kan de Gouverneur-Generaal, den Raad van Indië gehoord, hem in zijn ambt schorsen.

50. Schorsing in de bediening stelt den geschorsten ambtenaar op wachtgeld.

Wordt hij echter niet ontzet of ontslagen, dan wordt hem, na Onze beslissing, zijn volle traktement over het tijdvak der schorsing te goed gedaan.

51. De voorzitter en de leden der Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* staan terecht voor het Hoog Gerechtshof van *Nederlandsch-Indië*, wegens misdrijven en overtredingen, gedurende den tijd hunner functiën begaan.

52. Met uitzondering van het geval van voorloopige aanhouding bij ontdekking op heeterdaad, kan tegen den voorzitter en de leden der Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* geen bevel tot gevangenneming worden ten uitvoer gelegd, en, in geval van ambtsmisdrijf, geene vervolging plaats hebben, dan nadat daartoe door den Gouverneur-Generaal, op den voet en de wijze, bij algemeene verordening omschreven, machtiging is verleend.

53. Behoudens het voorschrift in de 4de alinea van artikel 48, wordt aan den voorzitter en aan de leden der Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* geen verlof naar *Nederland* toegekend, dan overeenkomstig de bepalingen, door Ons vast te stellen bij de instructie der Algemeene Rekenkamer.

Wanneer door verlof, schorsing, ongesteldheid of andere redenen eenig lid der Algemeene Rekenkamer verhinderd wordt zijne werkzaamheden te vervullen, wordt door den Gouverneur-Generaal, zoo noodig, in de waarneming dier werkzaamheden voorzien door de benoeming van een tijdelijk lid.

Indien het te verwachten is dat de waarneming langer dan zes maanden zal moeten duren, vraagt de Gouverneur-Generaal voor de benoeming van een tijdelijk lid eene aanbeveling van drie personen van den Raad van *Nederlandsch-Indië* en onderwerpt hij de benoeming aan Onze bekrachtiging.

De tijdelijke leden worden door den Gouverneur-Generaal ontslagen, wanneer door het weder invallen van gewone leden niet langer behoefte bestaat aan tijdelijke voorziening in de waarneming hunner werkzaamheden, of deze hem om andere redenen niet meer noodig voorkomt. Wanneer er twee of meer tijdelijke leden zijn, bepaalt de Gouverneur-Generaal, na raadpleging van den voorzitter, wie hunner moet aftreden.

54. De contrôle der Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* op de uitgaven strekt zich uit tot het onderzoek:

1°. of het betrokken artikel van de begrooting toereikend is;

2°. of de aard der uitgave met de omschrijving van het artikel overeenstemt;

3°. of er geen vermenging van fondsen over verschillende dienstjaren of afdeelingen der begrooting het gevolg van kan zijn;

4°. of de overgelegde bewijsstukken beantwoorden aan de door Ons vast te stellen vereischten, om aan de comptabelen in uitgaaf te worden geleden.

55. Het beheer over het materieel, in 's Lands magazijnen en andere bewaarplaatsen voorhanden, is op den voet en de wijze, bij ordonnantie te bepalen, aan het toezicht der Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* onderworpen.

56. De Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* is verdeeld in twee tafels.

Iedere tafel beslist met drie leden en bij meerderheid van stemmen.

Zij is bevoegd om bij onvoltalligheid met twee leden te beslissen, wanneer deze eenstemmig zijn.

57. Eene vereenigde zitting der Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* kan niet worden gehouden met minder dan vijf leden.

Indien in eene vereenigde zitting de stemmen staken, valt het besluit ten voordeele van den comptabele.

58. De besluiten der Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië*, waarbij het bedrag wordt vastgesteld, dat ter zake van eenig comptabel beheer aan den Lande moet worden vergoed of waarbij aan een comptabele eene boete wordt opgelegd, worden uitgevaardigd in naam des Konings.

De afschriften dier besluiten, aan het hoofd voerende de woorden: „In naam des Konings", en onderteekend door den voorzitter der Algemeene Rekenkamer, hebben dezelfde kracht en worden op dezelfde wijze ten uitvoer gelegd als de grossen van in kracht van gewijsde gegane vonnissen in burgerlijke zaken.

59. De wijze van eedsaflegging en al wat verder de samenstelling en instructie der Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* betreft, wordt door Ons vastgesteld in overeenstemming met deze wet.

Die instructie bevat de bepaling, dat de Rekenkamer verplicht is om den Gouverneur-Generaal ten allen tijde zoodanige voordrachten en mededeelingen te doen, als, volgens haar inzien, kunnen leiden tot vermindering of besparing van uitgaven en tot vereenvoudiging van het geldelijk beheer.

Bij die instructie kan aan de Rekenkamer worden toegestaan hare bemoeiingen en werkzaamheden, ook voor zoover ze uit deze wet voortvloeien, te beperken tot zoodanig deel der bij haar ingediende administratieve bescheiden en verantwoordingen van comptabelen, als te harer beoordeeling voor eene doeltreffende besparing van arbeid nuttig en toelaatbaar wordt geacht.

AFDEELING IX.

Van de verjaring van schuldvorderingen.

60. De termijnen van verjaring en verdere bepalingen, daaromtrent bij de Rijkswetten vastgesteld of vast te stellen, voor de indiening der vorderingen ten laste der Staatsbegrooting, zijn toepasselijk op alle vorderingen ten laste van de eerste hoofdstukken der begrooting van *Nederlandsch-Indië*.

61. Alle vorderingen ten laste van de tweede hoofdstukken der begrooting van *Nederlandsch-Indië*, die niet zijn ingediend bin-

nen den tijd van achttien maanden na de opening van het dienstjaar, zijn verjaard.

De Gouverneur-Generaal is bevoegd, in bijzondere omstandigheden en om redenen van noodzakelijkheid, dezen termijn te verlengen.

62. De termijnen van verjaring, bij de burgerlijke wetten in *Nederland* en in *Nederlandsch-Indië* bepaald, zijn voor de begrooting van *Nederlandsch-Indië* toepasselijk:

1°. op alle vorderingen wegens rente van Indische schulden, en die wegens traktementen, soldijen, pensioenen, onderstandgelden en alle anderen, welker bedrag bepaald is, en welker verevening niet afhankelijk is van eene voorafgaande oplevering van stukken door belanghebbenden;

2°. op alle verevende vorderingen, waarvan mandaten of ordonnantiën van betaling zijn afgegeven.

63. Door of vanwege het hoofd der betrokken administratie wordt aan den schuldeischer, zoo hij dat verlangt, bij de indiening zijner vordering een behoorlijk gedagteekend bewijs van ontvangst der ingediende stukken afgegeven.

64. Mandaten of ordonnantiën van betaling, welke in *Nederlandsch-Indië* niet ter voldoening zijn aangeboden binnen den termijn voor de afsluiting der begrooting bepaald, zijn vervallen.

Belanghebbenden kunnen eene nieuwe betaalbaarstelling aanvragen.

AFDEELING X.

Van het verbod tegen het in beslag nemen van 's Lands gelden, goederen en eigendommen.

65. Het is in *Nederlandsch-Indië* niet geoorloofd, dan met vooraf verkregen verlof van den rechter, beslag te leggen op:

a. Landsgelden, effecten of geldswaarde hebbende papieren, onder de administratie of onder derden berustende;

b. gelden door derden aan den Lande verschuldigd;

c. 's Lands roerende goederen, koopmanschappen en meubelen, onverschillig of zij in het bezit of gebruik zijn van den Lande, of zich onder derden bevinden; en

d. vaste goederen en zakelijke rechten, den Lande toebehoorende.

Hetzelfde verbod geldt in *Nederland*, wanneer het beslag gelegd wordt ter zake eener vordering, loopende ten laste der begrooting van *Nederlandsch-Indië*, of op gelden of goederen, die door of ten behoeve van het Departement van Koloniën beheerd worden.

66. Dat verlof moet gevraagd worden, voor beslag te leggen in *Nederland*, aan den Hoogen Raad, voor beslag te leggen in *Nederlandsch-Indië*, aan het Hoog Gerechtshof aldaar.

Het openbaar ministerie wordt op het verzoek gehoord.

Het verlof wordt niet verleend, tenzij summierlijk van de deugdelijkheid der vordering, waarvoor beslag geleg wordt blijkt.

Het wijst aan de goederen, op welke het beslag zal mogen worden gelegd.

Zaken, die door haren aard of hare bestemming geacht moeten worden buiten den handel te zijn, of bij de wet of algemeene verordening voor geene inbeslagneming vatbaar zijn verklaard, worden in de aanwijzing niet begrepen.

IIde HOOFDSTUK.

Van de verantwoording der geldmiddelen van Nederlandsch-Indië.

AFDEELING I.

Van de verantwoording der Gouvernementsproducten.

67. Al wie belast is met den verkoop van gouvernementsproducten in *Nederland*, doet deswege rekening en verantwoording aan den Minister van Koloniën.

Die rekening toont aan:

1°. wat van die producten hier te lande is aangekomen, de hoeveelheid, die daarvan is verkocht, en wat er van in magazijn overblijft, met vermelding der soorten en oogstjaren, waaruit zij afkomstig zijn;

2°. de bruto opbrengst van hetgeen is verkocht;

3°. de gedane stortingen in 's Rijks schatkist.

Daarenboven wordt door den geconsigneerde, binnen vier maanden na afloop van ieder jaar, op dezelfde wijze rechtstreeks rekening gedaan aan de Algemeene Rekenkamer in *Nederland*.

Bij die rekening wordt verwezen:

a. naar maandelijksche staten, door den directeur van het betrokken departement van algemeen bestuur in *Nederlandsch-Indië* opgemaakt, welke aanwijzen de hoeveelheden en soorten van de in consignatie naar *Nederland* afgeleverde producten, met vermelding der oogsten, waaruit zij afkomstig zijn, en welke staten door dengene, aan wien de producten in *Nederlandsch-Indië* zijn afgeleverd, voor ontvangst zijn geteekend;

b. naar de bescheiden, aan den Minister van Koloniën overgelegd.

De sub *a* en *b* bedoelde stukken worden door den Minister van Koloniën zoo spoedig mogelijk, tot voorbereiding van de verificatie der jaarrekening, aan de Algemeene Rekenkamer ingezonden.

68. Bij het onderzoek der jaarrekening en verantwoording in het vorig artikel omschreven, zal de Algemeene Rekenkamer de bewijsstukken aannemen, zooals ze bij den handel gebruikelijk zijn, en voorts eerbiedigen de voorwaarden, waarop de verkoop der producten heeft plaats gehad, alsmede de bij den handel bestaande usantiën.

Bij verschil van opvatting daaromtrent wordt door Ons beslist.

AFDEELING II.

Van de rekeningen.

69. Van de begrooting wordt, onder dagteekening van hare afsluiting, eene rekening opgemaakt, voor zoover de uitgaven en ontvangsten in *Nederland* betreft, door Onzen Minister van Koloniën en, voor zoover die in *Nederlandsch-Indië* aangaat, door den Gouverneur-Generaal.

De rekening wijst, in de volgorde der begrooting en met gelijke omschrijving van de afdeelingen, hoofdstukken, posten en artikelen, afzonderlijk aan:

in uitgaaf,

het geraamde bedrag en wat daarop is verevend;

in ontvang,
het geraamde bedrag en wat daarop is ontvangen.

Zoowel wat de uitgaven als wat de ontvangsten betreft, geeft de rekening de verschillen tusschen de ramingen en de uitkomsten aan, met toelichting van die verschillen en met aanwijzing, welke der verevende sommen voldaan, welke verschuldigd gebleven zijn.

70. De rekening wordt, voor zoover opgemaakt door Onzen Minister van Koloniën, aan de Algemeene Rekenkamer in *Nederland* en, voor zoover opgemaakt door den Gouverneur-Generaal, aan de Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch-Indië* gezonden.

Zij wordt door die Colleges voorzien van eene verklaring harer bevinding en, onder mededeeling van de bedenkingen en opmerkingen, waartoe het onderzoek, ook van de overgelegde verantwoordingsstukken, aanleiding geeft, binnen vier maanden na de ontvangst, voor zooveel noodig, ter beantwoording en ter verbetering, aan de inzenders teruggezonden.

71. Jaarlijks zenden de Algemeene Rekenkamer in *Nederland* aan Ons en die in *Nederlandsch-Indië* aan den Gouverneur-Generaal uiterlijk op 1 April een volledig verslag van hare werkzaamheden over het afgeloopen jaar, waarin tevens worden vermeld alle ontdekte onregelmatigheden en afwijkingen van bestaande verordeningen en de maatregelen, welke zij in het belang van het beheer der geldmiddelen wenschelijk achten.

Voorzien van de noodige toelichtingen wordt zoo spoedig mogelijk het eerste verslag door Onzen Minister van Koloniën aan den Gouverneur-Generaal en het tweede door den Gouverneur-Generaal aan voornoemden Minister gezonden.

Beide verslagen worden daarna te zamen zoo spoedig mogelijk door Ons aan de Staten-Generaal en door den Gouverneur-Generaal aan den Volksraad medegedeeld.

72. De gedeelten der rekening omtrent de uitgaven en ontvangsten in *Nederland* worden, na behandeling als in artikel 70 voorgeschreven, zoo spoedig mogelijk aan den Gouverneur-Generaal gezonden, die vervolgens de rekening in haar geheel doet samenstellen.

Het ontwerp-besluit tot vaststelling van het slot der rekening wordt door den Gouverneur-Generaal aan den Volksraad aangeboden uiterlijk bij de opening van de eerste gewone zitting van het derde jaar, volgende op de afsluiting der begrooting.

Wanneer door onvermijdelijke omstandigheden de aanbieding niet vóór of op dat tijdstip kan plaats vinden, wordt daarvan aan den Volksraad mededeeling gedaan.

Bij het ontwerp-besluit tot vaststelling van het slot der rekening worden, nevens de rekening en hare toelichting, nog overgelegd :

1°. een staat, aantoonende het gebruik, dat is gemaakt van de kredieten, vermeld in het eerste lid sub 2°. van artikel 23 ;

2°. een staat, die naar onderscheiding van de dienstjaren aantoont, welke sommen wegens op vroegere dienstjaren verevende uitgaven in het afgesloten dienstjaar eensdeels uitgegeven of door verjaring vrijgevallen, anderdeels verschuldigd gebleven zijn ;

3°. de mededeelingen van de Algemeene Rekenkamers in *Nederland* en *Nederlandsch-Indië*, bedoeld aan het slot van artikel 70, benevens de ter beantwoording daarvan door Onzen Minister van Koloniën en den Gouverneur-Generaal opgemaakte nota's.

AFDEELING III.

Van de verantwoordelijkheid en vervolging der ordonnateurs en andere landsdienaren ter zake van onrechtmatige handelingen of nalatigheden, waarvoor deze niet als comptabelen kunnen worden aangesproken.

73. De geldelijke verantwoordelijkheid van den Minister van Koloniën en van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* wordt geregeld bij de wet, regelende de financieele verantwoordelijkheid van de hoofden der Ministerieele Departementen.

74. Alle landsdienaren, die als zoodanig en zonder ter zake comptabel te zijn, door onrechtmatige handelingen of door het nalaten van de zorg, waartoe zij gehouden zijn, middellijk of onmiddellijk den Lande schade toebrengen, zijn verplicht die schade te vergoeden.

De vervolging van en het verhaal op bedoelde landsdienaren in *Nederland*, hunne erfgenamen of rechtverkrijgenden, geschieden volgens de regelen, bij de Rijkswetten vastgesteld of vast te stellen.

Voor *Nederlandsch-Indië* wordt door Ons in dit onderwerp voorzien. Daarbij kan de kennisneming van geschillen ter zake worden opgedragen, hetzij aan de rechterlijke macht, hetzij aan het administratief gezag.

75. Vóór de afsluiting van iederen dienst worden in 's Lands kas weder overgestort en alzoo tot de begrooting teruggebracht de sommen, waarover door betrokken personen meer mocht zijn beschikt, dan het beloop der aan hen verleende kredieten.

76. Ingeval aan de bepaling van het vorige artikel niet mocht zijn voldaan, wordt voor de invordering der verschuldigde sommen gezorgd :
in *Nederland*, door den Minister van Koloniën;
in *Nederlandsch-Indië*, door den Gouverneur-Generaal.

AFDEELING IV.

Van de verantwoordelijkheid en vervolging der comptabelen.

77. Behoudens het bepaalde bij artikel 67 zijn de personen en administratiën van Landswege belast met het ontvangen, bewaren, betalen of afleveren van gelden en geldswaarden en van het bij artikel 55 bedoelde materieel, comptabel, en als zoodanig verplicht aan de betrokken Algemeene Rekenkamer rekening af te leggen van het door hen gevoerd beheer.

In *Nederlandsch-Indië* kan door den Gouverneur-Generaal daarvan vrijstelling worden verleend aan hen, die, terwijl zij andere functiën bekleeden, tevens dienst doen als tusschenpersoon tusschen het publiek en den ontvanger van 's Lands middelen.

De vaststelling van de modellen en tijdstippen van inzending der rekeningen wordt, voor zoovcel *Nederlandsch-Indië* betreft, geregeld door den Gouverneur-Generaal.

78. Al wie bevoegd is of gedelegeerd wordt tot het aangaan van schulden en tot de beoordeeling en het onderzoek van vorderingen ten

laste van den Lande, alsmede tot de betaalbaarstelling daarvan, mag niet tevens zijn comptabele.

In *Nederlandsch-Indië* kan in bijzondere gevallen van dit voorschrift worden afgeweken.

79. De Algemeene Rekenkamers schrijven aan de comptabelen de termijnen voor tot beantwoording harer bedenkingen en tot het indienen van bezwaren tegen de veranderingen, welke door die autoriteiten zijn gemaakt in de door hen afgelegde rekeningen.

Na het verstrijken van den termijn neemt de Rekenkamer een besluit.

80. Wanneer, ondanks de door een comptabele ingebrachte bezwaren tegen die veranderingen, de betrokken Algemeene Rekenkamer van meening is, niet op de door haar gemaakte veranderingen te moeten terugkomen, zal zoodanig comptabele, binnen ééne maand nadat de beslissing te zijner kennis is gebracht, daarvan herziening kunnen vorderen.

Het onderzoek omtrent zoodanige herziening wordt opgedragen aan andere leden der betrokken Algemeene Rekenkamer dan die, welke de beslissing hebben voorgesteld, waardoor de rekenplichtige zich bezwaard acht.

Het besluit omtrent die herziening wordt genomen in eene vereenigde zitting der betrokken Algemeene Rekenkamer.

Ten allen tijde, ook na afgifte van het in artikel 88 bedoeld bewijs, is de Algemeene Rekenkamer bevoegd tot herziening van besluiten, genomen op grond van stukken, die later blijken valsch te zijn.

Van den uitslag der herzieningen wordt melding gemaakt in de verslagen, bedoeld in artikel 71.

81. Door den Gouverneur-Generaal wordt bepaald, welke comptabelen in *Nederlandsch-Indië* tot borgstelling verplicht zijn.

82. Ter verzekering van 's Lands belangen kunnen aan comptabelen voorloopig vergoedingen opgelegd worden bij besluiten van de autoriteiten, door den Gouverneur-Generaal aangewezen.

83. Door den Gouverneur-Generaal, of op zijnen last, wordt gezorgd:

1°. dat de borgstellingen van comptabelen naar behooren worden geregeld, en

2°. dat de akten van borgtocht in daartoe bestemde registers worden ingeschreven.

84. Aan de comptabelen, die achterlijk zijn in het inzenden hunner rekeningen, wordt in *Nederland* door den Minister van Koloniën, in *Nederlandsch-Indië* door de betrokken departementschefs een nieuwe termijn gesteld.

Bij verdere nalatigheid worden de rekeningen ex officio ten koste van de nalatigen opgemaakt door een ambtenaar, daartoe in *Nederland* door den Minister van Koloniën, in *Nederlandsch-Indië* door of vanwege den Gouverneur-Generaal aan te wijzen, en wordt van het gepleegde verzuim kennis gegeven aan de betrokken Algemeene Rekenkamer, die, zoo zij daarvoor termen aanwezig acht, de nalatigen beboet.

Voor zooveel de comptabelen inkomsten van den Lande genieten, gaat de boete niet te boven het een twaalfde gedeelte van het jaarlijksch bedrag hunner bezoldiging, of, wanneer zij procentsgewijze worden beloond, het een twaalfde gedeelte van hunne gemiddelde jaarlijksche inkomsten.

Voor hen, die geen inkomsten uit 's Lands kas genieten, wordt het op te leggen bedrag aan boete in geen geval hooger gesteld dan f 50 voor elk verzuim.

De rekeningen worden verder behandeld en afgedaan, als waren zij door de comptabelen zelven opgemaakt en ingezonden.

85. In *Nederland* wordt door den Minister van Koloniën en in *Nederlandsch-Indië* wordt door den Gouverneur-Generaal gezorgd:

1°. dat uitvoering gegeven wordt aan de besluiten der Algemeene Rekenkamer, vermeld in artikel 80;

2°. dat worden ingevorderd de boeten en kosten, bedoeld in artikel 84.

De invordering der verschuldigde sommen geschiedt bij voorkeur op de inkomsten der comptabelen, en op den door hen gestelden borgtocht, of anders op de wijze, voorgeschreven voor de invordering der directe belastingen.

86. Indien een comptabele wordt onder curateele gesteld, voortvluchtig is of overlijdt, wordt de rekening, die hij had behooren te doen, ex officio opgemaakt door een ambtenaar, daartoe door of vanwege den Minister van Koloniën of den Gouverneur-Generaal aan te wijzen.

De opgemaakte rekening wordt aan den curator of erfgenamen of rechtverkrijgenden medegedeeld; zij ontvangen inzage van de daartoe behoorende bescheiden, en aan hen wordt een redelijke termijn verleend om hunne bezwaren daartegen te doen gelden.

Na ontvangst van het antwoord van den curator, de erfgenamen of rechtverkrijgenden, dan wel wanneer deze den hun verleenden termijn onbenut hebben laten verstrijken, wordt de rekening overgebracht bij de Algemeene Rekenkamer, die haar in vereenigde zitting behandelt, en tegen wier besluit geene voorziening is toegelaten.

De erfgenamen en rechtverkrijgenden zijn van aansprakelijkheid ontslagen wanneer drie jaren zijn verloopen:

1°. na den dood van den comptabele, zonder dat aan hen de ex officio opgemaakte rekening is medegedeeld;

2°. na het verstrijken van den aan hen tot indiening hunner bezwaren verleenden termijn, zonder dat de rekening is vastgesteld.

87. Van de boeten, in artikel 84 bedoeld, zal in *Nederland* door Ons, en in *Nederlandsch-Indië* door den Gouverneur-Generaal kwijtschelding of in geval de boete reeds betaald is, teruggaaf kunnen worden verleend, na gehoord advies van de Algemeene Rekenkamer, die de beboeting heeft uitgesproken.

88. Comptabelen worden ter zake van hun gehouden beheer niet van verantwoordelijkheid ontheven dan door een bewijs deswege afgegeven door de betrokken Algemeene Rekenkamer.

Dat bewijs ontslaat de comptabelen of hunne erfgenamen of rechtverkrijgenden niet van de verplichting tot aanzuivering der bedragen, welke zij verschuldigd zijn als een gevolg der herzieningen bedoeld in de voorlaatste alinea van artikel 80.

Slotbepaling.

89. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel „Indische Comptabiliteitswet", met bijvoeging van het jaar en het nummer van het

Staatsblad, waarin de gewijzigde tekst laatstelijk is geplaatst.

Artikel 2 der wet van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 236).

De voorschriften der Indische Comptabiliteitswet ten aanzien van de begrooting en de rekening van *Nederlandsch-Indië*, zooals zij luiden volgens deze wet, worden voor de eerste maal toegepast op de begrooting en de rekening betreffende het dienstjaar, dat volgt op het jaar, waarin de naar de voorschriften der Wet op de staatsinrichting van *Nederlandsch-Indië* samengestelde Volksraad voor het eerst bijeenkomt.

Ten aanzien van de begrootingen en rekeningen betreffende vroegere dienstjaren blijven de voorschriften der Indische Comptabiliteitswet, zooals zij vóór de totstandkoming van deze wet luidden, toepassing vinden.

Artikel 4 der wet van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 236).

Het tijdstip van de inwerkingtreding dezer wet wordt door den Koning bepaald.

Behoort bij Koninklijk besluit van 13 Juli 1925 (*Staatsblad* nº. 328).

Mij bekend,
De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

---

13 *Juli* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 6 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 185), houdende vaststelling van het tijdstip waarop de wet van 29 Mei 1920 (*Staatsblad* nº. 278), zoomede het Koninklijk besluit van 11 Augustus 1920 (*Staatsblad* nº. 705), voor zooveel betreft de daarin opgenomen bepalingen tot wijziging van de voorschriften betreffende de tarieven van geregtskosten in strafzaken ten aanzien van de deurwaarders in werking zullen treden. S. 329.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 9 Juli 1925, 4e Afdeeling, nº. 832;

Gezien artikel 10 der wet van 29 Mei 1920 (*Staatsblad* nº. 278) houdende wijziging der wet van 18 April 1874 (*Staatsblad* nº. 66) tot vaststelling der tarieven in strafzaken, waarvan de gewone regter kennis neemt;

Gelet op het bepaalde sub 1º. en 2º. van Ons besluit van 25 Augustus 1920 (*Staatsblad* nº. 725);

Mede gelet op Ons besluit van 6 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 185);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

dat het Koninklijk besluit van 6 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 185) voor zoover betreft het sub 1º. bepaalde, wordt gelezen:

„1º. dat de artikelen 1, sub *d*, 6, 7, sub *a*, *b* en *e*, en 9 der wet van 29 Mei 1920 (*Staatsblad* nº. 278) zullen in werking treden op 1 Juni 1925."

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 13den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 23 *Juli* 1925.)

---

14 *Juli* 1925. BESLUIT tot wijziging en aanvulling van het Koninklijk besluit van 3 Augustus 1922 (*Staatsblad* nº. 479) tot regeling van de toekenning van wachtgeld aan Burgerlijke Rijksambtenaren, zooals dit laatstelijk is gewijzigd en aangevuld bij besluit van 9 Februari 1924 (*Staatsblad* nº. 36). S. 330.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 8 Juni 1925, afdeeling Pensioenen en Eerediensten, nº. 82;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Juni 1925, nº. 10);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Financiën van 9 Juli 1925, afdeeling Pensioenen en Eeredienste, nº. 137;

Overwegende, dat het wenschelijk is Ons besluit van den 3den Augustus 1922 (*Staatsblad* nº. 479), houdende regeling van de toekenning van wachtgeld aan burgerlijke Rijksambtenaren, zooals dit besluit het laatst is gewijzigd en aangevuld bij Ons besluit van den 9den Februari 1924 (*Staatsblad* nº. 36), nader te wijzigen en aan te vullen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 *Juli* 1925 te bepalen als volgt:

Art. 1. In Ons aangehaald besluit worden de navolgende wijzigingen en aanvullingen aan gebracht:

a. Artikel I wordt gewijzigd als volgt:

In het eerste lid vervallen de woorden: „uit anderen hoofde".

In het derde lid wordt in plaats van „wier bezoldiging wordt geregeld bij het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1920 (*Staatsblad* nº. 37)" gelezen „die vallen onder het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925".

In het vierde lid wordt de punt aan het slot vervangen door een komma. Aan dat lid wordt de volgende zinsnede toegevoegd: „zoomede de ambtenaren in tijdelijken dienst, die een niet wezenlijk onderbroken diensttijd als zoodanig van tenminste tien jaren hebben vervuld, tenzij zij belast zijn met werkzaamheden, die een tijdelijk karakter dragen".

b. In den aanhef van artikel 2 wordt in plaats van „artikel 3, derde lid" gelezen: „artikel 3, vijfde lid".

c. Artikel 3 wordt gelezen:

„Behoudens het bepaalde in het verdere van dit besluit wordt aan een burgerlijk Rijksambtenaar, als bedoeld in artikel 2 onder *a*, het genot van wachtgeld toegekend gedurende een tijdvak, gelijk aan zijn diensttijd, ten bedrage van:

a. indien hij ten tijde van het ontslag kostwinner is van een gezin, gedurende de eerste drie maanden de laatstelijk door hem genoten wedde, gedurende de volgende drie maanden 85, gedurende de daaraan volgende vijf jaren 70, gedurende de daaraan volgende vijf jaren 60, en vervolgens 50 ten honderd van de laatstelijk genoten wedde;

b. in de overige gevallen gedurende de onder *a* bedoelde termijnen onderscheidenlijk de laatstelijk genoten wedde en 75, 60, 50 en 40 ten honderd daarvan;

een en ander met dien verstande, dat het wachtgeld niet daalt beneden het bedrag van

het uitgesteld pensioen, waarop de betrokkene ter zake van het hem verleende ontslag uitzicht heeft of, indien uit hoofde van eenigerlei omstandigheid zoodanig uitzicht niet of niet meer bestaat, anders zou hebben gehad.

Behoudens het bepaalde in het verdere van dit besluit wordt aan een burgerlijk Rijksambtenaar, als bedoeld in artikel 2 onder *b*, het genot van wachtgeld toegekend gedurende drie maanden, vermeerderd indien hij ten tijde van het ontslag kostwinner is van een gezin, met twee maanden en anders met één maand voor elk jaar door hem volbrachten diensttijd, ten bedrage van gedurende de eerste drie maanden de laatstelijk genoten wedde en vervolgens 70 ten honderd daarvan.

Voor zooveel een burgerlijk Rijksambtenaar ten tijde van het ontslag een diensttijd van ten minste tien jaren heeft volbracht en het aantal jaren van dien diensttijd tezamen met het aantal jaren van den leeftijd, die hij ten tijde van het ontslag heeft bereikt, 60 of meer bedraagt, wordt hem na afloop van de in het eerste en tweede lid bedoelde termijnen een verder genot van wachtgeld toegekend ten bedrage van het uitgesteld pensioen, waarop hij terzake van het hem verleende ontslag uitzicht heeft of, indien uit hoofde van eenigerlei omstandigheid zoodanig uitzicht niet of niet meer bestaat, anders zou hebben gehad, met dien verstande dat gedurende het eerste jaar na afloop van de bedoelde termijnen, het wachtgeld niet minder bedraagt dan 40 ten honderd van de laatstelijk genoten wedde.

Wanneer het vorige lid niet van toepassing is kan, in buitengewone gevallen, het wachtgeld na afloop van de in het eerste en tweede lid bedoelde termijnen voor een bepaalden tijd worden voortgezet; het bedraagt alsdan indien de betrokkene ten tijde van het ontslag kostwinner was van een gezin, ten hoogste 50 en anders ten hoogste 40 ten honderd van de laatstelijk genoten wedde.

Aan een ambtenares, die ten tijde van het ontslag gehuwd en niet de kostwinster van een gezin is, wordt het genot van het wachtgeld steeds toegekend op den voet als in de voorafgaande leden van de burgerlijke Rijksambtenaren, bedoeld in artikel 2, onder *b*, is bepaald, met dien verstande echter, dat het derde lid van dit artikel buiten toepassing blijft.

Een ambtenaar, die ten tijde van het ontslag kostwinner was van een gezin, doch die hoedanigheid verliest, wordt nadien behandeld op den voet als in de voorafgaande leden is bepaald voor ambtenaren, die ten tijde van het ontslag niet kostwinner zijn van een gezin."

d. In artikel 4 wordt onder letter *c* in plaats van: „onderbreking slechts" gelezen: „onderbreking behalve voor de toepassing van het derde lid van artikel 3, slechts".

e. Artikel 5 wordt gewijzigd als volgt:

Het eerste lid wordt gelezen:

„Onder laatstelijk genoten wedde wordt voor de toepassing van dit besluit, behoudens het bepaalde in de volgende leden, verstaan de bezoldiging, die in de verlaten betrekking op den dag vóór het ontslag werd genoten, met inbegrip eventueel van zoodanige toelagen, als bij de berekening van den pensioensgrondslag in aanmerking komen, vermeerderd voorts eventueel met de tijdelijke toelage, bedoeld in de artikelen 24 en 27 van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925, en verder eventueel met de tijdelijke kindertoelage, bedoeld in artikel 21 van dat besluit, die door den betrokkene zou zijn genoten, indien hij op de evenbedoelde bezoldiging in dienst ware gebleven".

Het derde lid vervalt.

f. Het eerste lid van artikel 6 wordt na „aangevraagd" gelezen: „wordt:

a. indien die inkomsten genoten worden in dienst van een openbaar lichaam, zoodra en zoolang het wachtgeld, vermeerderd daarmede, de laatstelijk genoten wedde zou overschrijden, het wachtgeld met het bedrag dier overschrijding verminderd;

b. in de overige gevallen het wachtgeld voor den duur van die inkomsten met een bedrag gelijk aan de helft daarvan verminderd, met dien verstande echter dat van die inkomsten buiten aanmerking blijft een bedrag gelijk aan het verschil tusschen het wachtgeld en de laatstelijk genoten wedde of, bedraagt dit verschil meer dan 30 ten honderd van de laatstelijk genoten wedde, gelijk aan 30 ten honderd van de laatstelijk genoten wedde".

g. In het eerste lid van artikel 7 vervallen de woorden „ , onverminderd het bepaalde in artikel 8, tweede lid,".

h. Artikel 8 wordt gewijzigd als volgt:

Uit het eerste lid vervallen de woorden: „uit anderen hoofde dan de opheffing zijner betrekking".

Het tweede lid vervalt.

i. Na artikel 8 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

8*a*. Met den opwachtgeld gestelde kan een regeling worden getroffen, krachtens welke het wachtgeld geheel of ten deele wordt vervangen door een afkoopsom.

Overgangsbepaling.

Art. II. De wachtgelden, die op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit besluit loopende zijn, worden herzien met inachtneming van de wijzigingen die ingevolge dit besluit in Ons besluit van 3 Augustus 1922 (*Staatsblad* n°. 479) worden aangebracht, echter met dien verstande dat de in artikel 3, eerste lid, bedoelde termijn van vijf jaren, waarna het wachtgeld tot onderscheidenlijk 60 en 50 ten honderd wordt verminderd, voor deze wachtgelden in elk geval niet eerder aanvangt dan op 1 Juli 1925.

Art. III. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 14den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 17 *Juli* 1925.)

14 *Juli* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van de „Regeling betreffende de onderluitenants van het leger in *Nederlandsch-Indië*". S. 331.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 20 Juni 1925, 8e afdeeling, nº. 1;

Den Raad van State gehoord (advies van 30 Juni 1925, nº. 22);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 8 Juli 1925, 8e Afdeeling, nº. 54;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. I. In de „Regeling betreffende de onderluitenants van het leger in *Nederlandsch-Indië*, vastgesteld bij Ons besluit van 13 Januari 1921 nº. 42 (*Staatsblad* nº. 11, *Indisch Staatsblad* nº. 111) en gewijzigd bij Onze besluiten van 6 Maart 1922 (*Staatsblad* nº. 99, *Indisch Staatsblad* nº. 346), 3 Juli 1922 (*Staatsblad* nº. 430, *Indisch Staatsblad* nº. 608), 22 September 1922 (*Staatsblad* nº. 529, *Indisch Staatsblad* nº. 775), 8 December 1923 (*Staatsblad* nº. 546, *Indisch Staatsblad* 1924, nº. 73) en 1 Maart 1924 (*Staatsblad* nº. 89, *Indisch Staatsblad* nº. 266), wordt in artikel 1, § 2, en in artikel 3, onder *b* van Hoofdstuk I en onder A in het Hoofd en in artikel 1, § 1, van Hoofdstuk II, in stede van „genietroepen" gelezen „genie", terwijl afdeeling *d* van *G* Luchtvaartafdeeling van laatstgenoemd Hoofdstuk vervalt.

Art. II. Artikel 2 van Ons besluit van 1 Maart 1924 (*Staatsblad* nº. 89, *Indisch Staatsblad* nº. 266) tot nadere wijziging van de in artikel I bedoelde regeling wordt gelezen als volgt:

„Dit besluit treedt, wat het bepaalde in artikel 1, 1º. betreft, in werking op een nader door den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* vast te stellen dag, doch overigens op den dag na dien van afkondiging."

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 14den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 29 *Juli* 1925.)

---

14 *Juli* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Aan den eisch van art. 73 derde lid omtrent „andere redenen", door het schoolbestuur bij de aanvrage om beschikbaarstelling van gelden op te geven is voldaan wanneer als reden voor de verbouwing is opgegeven „de goede gang van het onderwijs"; het staat niet aan den Raad in eene beoordeeling der opgegeven reden te treden.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den gemeenteraad van Ommen, tegen het besluit van Gedep. Staten van Overijssel van 3 Maart 1925 nº. 353/1248, waarbij met vernietiging van zijn besluit van 23 April 1924, La. O. I. 10/nº. 8/89 is bepaald, dat medewerking behoort te worden verleend tot bijbouw van een derde lokaal aan de Roomsch-Katholieke bijzondere lagere school te Vilsteren;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 23 Juni 1925, nº. 519;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 8 Juli 1925, nº. 11806, afd. L. O. F.;

O. dat de Raad van Ommen in zijne vergadering van 23 April 1924 afwijzend heeft beschikt op het verzoek van het bestuur der Roomsch-Katholieke schoolvereeniging te Vilsteren tot het beschikbaar stellen van gelden voor den bijbouw van een derde lokaal aan haar school te Vilsteren (gemeente Ommen);

dat de Raad daarbij heeft overwogen, dat de genoemde school bevattende twee lokalen, elk lokaal bestemd voor 48 leerlingen, thans 98 leerlingen herbergt; dat bij niet opschorting van Ons besluit van 19 Januari 1924 tot verhooging van den leeftijd, welken de kinderen moeten bereikt hebben, voordat zij tot de school voor gewoon lager-onderwijs worden toegelaten, dit aantal leerlingen aanmerkelijk beneden het getal 96 zou zijn gebleven, in welk geval aangezien de school bij de stichting voor 96 leerlingen werd bestemd, bijbouw van een derde lokaal niet noodzakelijk zoude zijn geweest, welk standpunt ook de heer Inspecteur van het lager-onderwijs inneemt; dat hoewel in gewone omstandigheden het getal 96 als criterium moet worden beschouwd, wat betreft de rechten voor den bijbouw van een derde lokaal, thans, nu wat betreft de Lager-Onderwijswet 1920 onder buitengewone omstandigheden wordt geleefd, deze maatstaf niet als beslissend mag worden aangenomen; dat immers bij de geringste verandering — bezuiniging op het lager-onderwijs — het getal leerlingen beneden 96 zal dalen, waarna de bijbouw niet meer noodzakelijk zal zijn; dat het daarom, gezien de onzekerheid welke beslissing de Regeering in zake het lager-onderwijs zal nemen, van roekeloosheid in het beleid der gemeente-financiën zou getuigen, nu de gelden voor den bijbouw van een derde lokaal aan genoemde school toe te staan; dat in verband hiermede bij het overleg als bedoeld in art. 77, 1e lid der Lager-Onderwijswet 1920, aan het Bestuur der voornoemde vereeniging is voorgesteld, met den bouw te wachten, totdat omtrent de beslissing der Regeering, inzonderheid Ons besluit van 19 Januari 1924 voldoende zekerheid zou zijn verkregen, welk voorstel het bestuur voornoemd, niet wenschte aan te nemen, aangezien het den bijbouw van een derde lokaal reeds nu noodzakelijk achtte voor den goeden gang van het onderwijs, terwijl dit Bestuur in de naaste toekomst toch uitbreiding van deze school voorzag, wegens toeneming van het aantal leerlingen; dat het verzoek in den aanhef dezes genoemd, voldoet aan de bepalingen van art. 73 der Lager-Onderwijswet 1920; dat echter in het onderhavige geval de gemeente niet overtuigd is, dat het gevraagde uitstel onbillijk moet worden geacht, temeer waar zij van de noodzakelijkheid van den bijbouw na de beslissing van de Regeering in tegenstelling met de meening van het schoolbestuur niet doordrongen is;

dat, nadat het schoolbestuur van dit besluit bij Gedeputeerde Staten van Overijssel in beroep was gekomen, dit College bij besluit van 3 Maart 1925, 2e afd. nº. 353/1248 met vernietiging van het bestreden raadsbesluit

heeft bepaald, dat de gevraagde medewerking door den Raad behoort te worden verleend, daarbij overwegende dat het schoolbestuur de verbouwing van de bestaande school noodig oordeelt wegens toeneming van het aantal leerlingen boven het maximum (96) waarvoor het schoolgebouw van 2 lokalen bij de stichting bestemd werd; dat de aanvrage moet worden beoordeeld naar de bepalingen der wet en de voorschriften tot uitvoering daarvan, welke van kracht waren ten tijde, dat die aanvrage bij het gemeentebestuur werd ingediend; dat de aanvrage van het schoolbestuur voldoet aan het bepaalde bij art. 73 der Lager-Onderwijswet 1920; dat de Raad mitsdien zijne medewerking had behooren te verleenen;

dat van het besluit van Gedep. Staten de Raad van Ommen bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat bijbouw van een derde lokaal zijns inziens niet noodzakelijk is gebleken, terwijl hij tevens in tegenstelling met de beslissing van Gedep. Staten van meening is, dat niet voldoende aan art. 73 derde lid der Lager-Onderwijswet 1920 is voldaan, waaraan in eene bijgevoegde memorie o. m. is toegevoegd dat het schoolbestuur niet zooals Gedeputeerde Staten hebben overwogen, verbouwing van de bestaande school wenscht wegens toeneming van het aantal leerlingen boven het maximum, doch voor den goeden gang van het onderwijs, dat hoewel art. 73, 3e lid, der Lager-Onderwijswet het begrip „wegens andere redenen" niet nader omschrijft, z. i. toch zeker mag worden aangenomen dat de wetgever hier met andere redenen, gegronde redenen heeft bedoeld, hetzij dan ook in hoogste instantie der beslissing van de Kroon; dat deze gegronde redenen bij de indiening van het verzoek niet aanwezig zijn geweest, noch minder op het tijdstip toen door Gedep. Staten ten aanzien van het beroep eene beslissing is genomen;

O. dat art. 73, derde lid, der Lager-Onderwijswet 1920 o. m. bepaalt, dat bij eene aanvrage tot het ontvangen van de voor den verbouw of de verandering van inrichting van een bestaand schoolgebouw of de aanschaffing van schoolmeubelen benoodigde gelden of tot verbouwing van een bestaand schoolgebouw moet worden vermeld of de verbouwing gewenscht wordt wegens toeneming van het getal leerlingen boven het maximum waarvoor het gebouw bij de stichting bestemd werd, of wegens verlaging van het maximum-getal leerlingen, dat per klasse wordt toegelaten, of wegens andere redenen;

dat blijkens de overgelegde stukken in dit geval als reden voor de verbouwing door het schoolbestuur is opgegeven „de goede gang van het onderwijs";

dat hiermede aan het voorschrift der wet is voldaan, terwijl het niet aan den Raad staat in eene beoordeeling der opgegeven reden te treden;

dat Gedep. Staten mitsdien terecht, zij het ook op andere gronden, hebben beslist, dat de gevraagde medewerking door den Raad behoort te worden verleend;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast enz. (A. B.)

15 *Juli* 1925. BESLUIT tot handhaving van het besluit van Ged. Staten van *Overijssel* van 29 Juli 1924, 2e afdeeling, no. 6627/5058, waarbij werd vernietigd het besluit van den Raad der gemeente *Enschede* van 9 Mei 1924, houdende afwijzende beschikking op de door het bestuur der R. K. Jongensschool, Brinkstraat 22, aldaar, ingediende aanvrage om de vergoeding, bedoeld in artikel 100 der Lager-onderwijswet 1920, over het jaar 1922. S. 332.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente *Enschede* tegen het besluit van Ged. Staten van *Overijssel* van 29 Juli 1924, 2e afdeeling, no 6627/5058, waarbij met vernietiging van het besluit van dien Raad van 9 Mei 1924 is bepaald, dat de Roomsch-Katholieke Parochiale Kerkgemeenten van den H. Jacobus en St. Joseph, te zamen vormende het Bestuur der Roomsch-Katholieke Jongensschool aan de Brinkstraat 22 te *Enschede* aanspraak heeft op de vergoeding als bedoeld in artikel 100 der Lager-Onderwijswet 1920 van f 1,365.97;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur gehoord, advies van 21 November 1924, no. 1139;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 8 Juli 1925, no. 3916, afdeeling Lager-Onderwijs-Financieel;

Overwegende dat de Raad van *Enschede* in zijne vergadering van 9 Mei 1924 afwijzend heeft beschikt op het verzoek van de Roomsch-Katholieke Parochiale Kerkgemeenten van den H. Jacobus en St. Joseph te zamen vormende het bestuur der Roomsch-Katholieke Jongensschool aan de Brinkstraat 22 te *Enschede* om in het genot te mogen worden gesteld van de gemeentelijke vergoeding, bedoeld in artikel 100 der Lager-Onderwijswet 1920, voor boventallige leerkrachten over het jaar 1922 verbonden aan haar evengenoemde school, uit overweging dat de aanvrage niet overeenkomstig het voorschrift van artikel 17 van Ons besluit van 31 December 1920 (*Staatsblad* no. 952), thans artikel 12 van Ons besluit van 4 September 1923 (*Staatsblad* no. 432) in de maand Januari 1923, doch eerst 16 Januari 1924 is ingezonden;

dat, nadat het schoolbestuur van dit besluit bij Ged. Staten van *Overijssel* in beroep was gekomen, dit College bij besluit van 29 Juli 1924, 2e afdeeling, no. 6627/5058, met vernietiging van het bestreden raadsbesluit, heeft bepaald dat het schoolbestuur voor de genoemde school aanspraak heeft op de gemeentelijke vergoeding als bedoeld in artikel 100 der Lager-Onderwijswet 1920 van f 1,365.97;

dat Ged. Staten daarbij onder meer hebben overwogen dat bij Onze door den Raad aangehaalde besluiten in de artikelen 17 en 12 regelen zijn vastgesteld, welke door een schoolbestuur in acht moeten worden genomen om in het bezit te komen van de bovenbedoelde gemeentelijke vergoeding, n.l. het inzenden in Januari van het jaar, volgende op dat, waarop de vergoeding betrekking heeft van een verzoek aan het gemeentebestuur onder overlegging van een afschrift van de aan Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen ingezonden aanvrage om Rijksvergoeding en binnen

een maand na ontvangst van de beslissing van Onzen Minister het inzenden van een afschrift van die beslissing aan het gemeentebestuur met opgave van de namen der onderwijzers voor wie aanspraak wordt gemaakt op de gemeentelijke vergoeding en van het bedrag dier vergoeding; dat aan de eerste van de hiervoren genoemde formaliteiten door het schoolbestuur, gelijk het zelf ook erkent, niet is voldaan;

dat in het algemeen wettelijk voorgeschreven formaliteiten in acht dienen te worden genomen ter verzekering van een goeden en regelmatigen gang van zaken in de administratie en ter voorkoming van verwarring en vertraging in de afdoening van de ingevolge de wet of wettelijk voorschrift aan de administratie opgelegde verplichtingen;

dat het voldoen aan die formaliteiten in zooverre noodig en mitsdien verplicht moet worden geacht en deze aangemerkt kunnen worden te behooren tot de middelen om voornoemde belangen te verzekeren, doch nimmer als doel mogen worden beschouwd, of te baat genomen waardoor ze zouden ontaarden in formalisme; dat niet naleven van formaliteiten dan ook in alle gevallen afwijking van de aan de wet ontleende aanspraken tengevolge zal mogen hebben, maar dat in elk geval afzonderlijk naar omstandigheden zal moeten worden beslist; dat ingevolge het derde lid van de bovenaangehaalde artikelen de gemeenteraad op het desbetreffende verzoek om vergoeding beslist, na toezending o. a. van de in het 2e lid bedoelde beslissing van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen; dat de beslissing van Onzen Minister is genomen 24 December 1923, zoodat door het abusievelijk te laat indienen van het verzoekschrift geen vertraging is ontstaan in de vaststelling van de vergoeding en de daaraan verbonden gevolgen; dat in deze omstandigheden het niet voldoen aan de voorgeschreven termijnen niet van zoodanig gewicht had mogen worden geacht, dat daardoor de aan de wet ontleende aanspraken verloren zouden gaan;

dat van het besluit van Ged. Staten de Raad van *Enschede* bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat het hechten van zoo betrekkelijke waarde aan wettelijk voorgeschreven termijnen als waarvan Ged. Staten in de overwegingen van hun besluit blijk geven hem voorkomt niet te zijn in overeenstemming met een juiste toepassing der wet;

dat het in het algemeen van groot belang is, dat in den aanvang van het jaar zooveel mogelijk bekend is, voor welke uitgaven de gemeente in den loop van het jaar komt te staan, omdat het vermenigvuldigingscijfer der gemeentelijke inkomstenbelasting, dat jaarlijks vóór den aanvang van het belastingjaar moet worden vastgesteld, daarmede nauw verband houdt; dat om die reden dan ook voorschriften die daaraan medewerken niet op zijde behooren te worden geschoven onder de mom van formalisme; dat, blijft handhaving van het onderhavige voorschrift voortaan achterwege, het gemeentebestuur dan (in deze de partij, die betalen moet) bovendien verstoken is van de gelegenheid om tijdig Onzen Minister op eene mogelijke omissie in de aanvragen om de vergoeding van de jaarwedden van het onderwijzend personeel te kunnen wijzen, waartoe blijkbaar het afschrift dier aanvragen, dat bij het aan het gemeentebestuur in te dienen verzoek moet worden overgelegd, mede moet dienen; weshalve de Raad de vernietiging van het bestreden besluit heeft verzocht;

Overwegende, dat op grond van het bepaalde in artikel 88 der Lager-Onderwijswet 1920, de aanspraak van het bestuur eener bijzondere school op de vergoeding, o. a. bedoeld in artikel 100 dier wet, hiervan afhankelijk is, of voldaan is aan de voorwaarden, gesteld in de artikelen 89 tot en met 96, maar eene dergelijke beteekenis niet kan worden toegekend aan het termijnsvoorschrift, vervat in artikel 17, 2e lid, van Ons besluit van 31 December 1920 (*Staatsblad* no. 952), thans artikel 12, 2e lid van Ons besluit van 4 September 1923 (*Staatsblad* no. 432);

dat, waar ten aanzien van het onderhavig geval niet is gebleken, dat het schoolbestuur heeft gehandeld in strijd met de wettelijke subsidiebepalingen, de Raad op de desbetreffende aanvrage van dit bestuur niet afwijzend had mogen beschikken en Ged. Staten dan ook terecht het Raadsbesluit, waarvan beroep, hebben vernietigd;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, dat met het rapport van Onzen voornoemden Minister in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

's-Gravenhage, den 15den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

(*Uitgeg.* 29 *Juli* 1925.)

No. 3916.

LAGER ONDERWIJS FINANCIEEL.

Beroep inzake toepassing artikel 100 Lager-Onderwijswet ten aanzien eener bijzondere school te *Enschede.*

's-Gravenhage, 8 Juli 1925.

Aan de Koningin.

Eerbiedig veroorloof ik mij Uwer Majesteit hiernevens aan te bieden het advies van den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, d.d. 21 November 1924, no. 1139, alsmede het nader schrijven van de Afdeeling van 4 Maart 1925, no. 1139/27, inzake het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente *Enschede* tegen het besluit van Ged. Staten van *Overijssel* van 29 Juli 1924, 2e afdeeling, no. 6627/5058, waarbij met vernietiging van het besluit van dien Raad van 9 Mei 1924 is bepaald, dat de Roomsch-Katholieke Kerkgemeenten van den H. Jacobus en H. Joseph

te zamen vormende het bestuur der Roomsch-Katholieke Jongensschool aan de Brinkstraat 22, te *Enschede* aanspraak heeft op de vergoeding, als bedoeld in artikel 100 der Lager-Onderwijswet 1920, over het jaar 1922, ten bedrage van f 1,365.97.

De Afdeeling, van oordeel, dat het beroep gegrond is en derhalve het bestreden besluit van Ged. Staten van *Overijssel* moet worden vernietigd, biedt Uwer Majesteit het volgende ontwerp-besluit ter bekrachtiging aan:

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente *Enschede* tegen het besluit van Ged. Staten van *Overijssel* van 29 Juli 1924, 2e Afdeeling, no. 6627/5058, waarbij met vernietiging van het besluit van dien Raad van 9 Mei 1924 is bepaald dat de Roomsch-Katholieke Parochiale Kerkgemeenten van den H. Jacobus en St. Joseph, te zamen vormende het Bestuur der Roomsch-Katholieke Jongensschool aan de Brinkstraat 22 te *Enschede* aanspraak heeft op de vergoeding als bedoeld in artikel 100 der Lager-Onderwijswet 1920 van f 1,365.97;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 21 November 1924, no. 1139;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van

Overwegende, dat de Raad van *Enschede* in zijne vergadering van 9 Mei 1924 afwijzend heeft beschikt op het verzoek van de Roomsch-Katholieke Parochiale Kerkgemeenten van den H. Jacobus en St. Joseph, te zamen vormende het bestuur der Roomsch-Katholieke Jongensschool aan de Brinkstraat 22 te *Enschede* om in het genot te mogen worden gesteld van de gemeentelijke vergoeding, bedoeld in artikel 100 der Lager-Onderwijswet 1920, voor boventallige leerkrachten over het jaar 1922 verbonden aan haar evengenoemde school, uit overweging dat de aanvrage niet overeenkomstig het voorschrift van artikel 17 van Ons besluit van 31 December 1920 (*Staatsblad* no. 952), thans artikel 12 van Ons besluit van 4 September 1923 (*Staatsblad* no. 432) in de maand Januari 1923, doch eerst 16 Januari 1924 is ingezonden;

dat, nadat het schoolbestuur van dit besluit bij Ged. Staten van *Overijssel* in beroep was gekomen, dit College bij besluit van 29 Juli 1924, 2e afdeeling, no. 6627/5058, met vernietiging van het bestreden raadsbesluit, heeft bepaald dat het schoolbestuur voor de genoemde school aanspraak heeft op de gemeentelijke vergoeding als bedoeld in artikel 100 der Lager-Onderwijswet 1920 van f 1,365.97;

dat Ged. Staten daarbij onder meer hebben overwogen dat bij Onze door den Raad aangehaalde besluiten in de artikelen 17 en 12 regelen zijn vastgesteld, welke door een schoolbestuur in acht moeten worden genomen om in het bezit te komen van de bovenbedoelde gemeentelijke vergoeding, n.l. het inzenden in Januari van het jaar volgende op dat waarop de vergoeding betrekking heeft van een verzoek aan het gemeentebestuur onder overlegging van een afschrift van de aan Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen ingezonden aanvrage om Rijksvergoeding en binnen een maand na ontvangst van de beslissing van Onzen Minister het inzenden van een afschrift van die beslissing aan het gemeentebestuur met opgave van de namen der onderwijzers voor wie aanspraak wordt gemaakt op de gemeentelijke vergoeding en van het bedrag dier vergoeding; dat aan de eerste van de hiervoren genoemde formaliteiten door het schoolbestuur, gelijk het zelf ook erkent, niet is voldaan; dat in het algemeen wettelijk voorgeschreven formaliteiten in acht dienen te worden genomen ter verzekering van een goeden en regelmatigen gang van zaken in de administratie en ter voorkoming van verwarring en vertraging in de afdoening van de ingevolge de wet of wettelijk voorschrift aan de administratie opgelegde verplichtingen; dat het voldoen aan die formaliteiten in zooverre noodig en mitsdien verplicht moet worden geacht en deze aangemerkt kunnen worden te behooren tot de middelen om voornoemde belangen te verzekeren, doch nimmer als doel mogen worden beschouwd of te baat genomen waardoor ze zouden ontaarden in formalisme; dat niet naleven van formaliteiten dan ook in alle gevallen afwijzing van de aan de wet ontleende aanspraken ten gevolge zal mogen hebben, maar dat in elk geval afzonderlijk naar omstandigheden zal moeten worden beslist; dat ingevolge het 3e lid van de bovenaangehaalde artikelen de gemeenteraad op het desbetreffende verzoek om vergoeding beslist na toezending onder anderen van de in het 2e lid bedoelde beslissing van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, dat de beslissing van Onzen Minister is genomen 24 December 1923, zoodat door het abusievelijk te laat indienen van het verzoekschrift geen vertraging is ontstaan in de vaststelling van de vergoeding en de daaraan verbonden gevolgen; dat in deze omstandigheden het niet voldoen aan de voorgeschreven termijnen niet van zoodanig gewicht had mogen worden geacht, dat daardoor de aan de wet ontleende aanspraken verloren zouden gaan;

dat van het besluit van Ged. Staten de Raad van *Enschede* bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat het hechten van zoo betrekkelijke waarde aan wettelijk voorgeschreven termijnen als waarvan Ged. Staten in de overwegingen van hun besluit blijk geven hem voorkomt niet te zijn in overeenstemming met een juiste toepassing der wet;

dat het in het algemeen van groot belang is, dat in den aanvang van het jaar zooveel mogelijk bekend is, voor welke uitgaven de gemeente in den loop van het jaar komt te staan, omdat het vermenigvuldigingscijfer der gemeentelijke inkomstenbelasting dat jaarlijks vóór den aanvang van het belastingjaar moet worden vastgesteld, daarmede nauw verband houdt; dat om die reden dan ook voorschriften, die daaraan medewerken, niet op zijde behooren te worden geschoven onder de mom van formalisme; dat blijft handhaving van het onderhavige voorschrift voortaan achterwege, het gemeentebestuur dan (in deze de partij, die betalen moet) bovendien verstoken is van de gelegenheid om tijdig Onzen Minister op eene mogelijke omissie in de aanvragen om de vergoeding van de jaarwedden van het onderwijzend personeel te kunnen wijzen, waartoe blijkbaar het afschrift dier aanvragen, dat bij het aan het gemeentebestuur in te dienen verzoek moet worden over-

gelegd, mede moet dienen; weshalve de Raad de vernietiging van het bestreden besluit heeft verzocht;

Overwegende, dat een verzoek om vergoeding, als bedoeld in artikel 100 der Lager-Onderwijswet 1920, over 1922, krachtens artikel 17 van Ons besluit van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 952) in de maand Januari 1923 door het schoolbestuur aan het bestuur der gemeente had moeten zijn gezonden;

dat het onderhavige verzoek eerst in Januari 1924 is gedaan, zoodat de termijn voor het inzenden der aanvrage gesteld, door het schoolbestuur niet is in acht genomen;

dat de Raad daarom terecht op het verzoek afwijzend heeft beschikt en Ged. Staten dit besluit ten onrechte hebben vernietigd;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Ged. Staten het beroep van het bestuur der Roomsch-Katholieke Jongensschool aan de Brinkstraat 22 te *Enschede* tegen het besluit van den Raad dier gemeente van 9 Mei 1924 waarbij op zijn verzoek om vergoeding, als bedoeld in artikel 100 der Lager-Onderwijswet 1920, afwijzend is beschikt, ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Met deze voorgedragen beslissing kan ik mij niet vereenigen. De afdeeling stelt naar mijne meening de aanspraak van de besturen der bijzondere scholen op vergoeding uit de openbare kassen overeenkomstig artikel 88 der Lager-Onderwijswet ten onrechte afhankelijk van de naleving van nog andere voorschriften dan die, welke zijn gesteld in de artikelen 89 tot en met 96 der wet. Evenwel komt het mij voor, dat de wetgever alleen aan overtreding van *deze* artikelen, de straf van inhouding der vergoeding heeft willen verbinden, maar het niet zijne bedoeling is geweest, eene zoodanige sanctie te stellen op de niet-nakoming ook van andere bepalingen, van welken aard of inhoud die ook zijn. Aangezien in casu niet blijkt van eene overtreding van de artikelen 89 tot en met 96 der wet, kan mijns inziens het recht van het schoolbestuur op de vergoeding bedoeld in artikel 100 der wet, niet worden betwist. Mitsdien ben ik van oordeel, dat de Raad ten onrechte afwijzend heeft beschikt op de desbetreffende aanvrage van het schoolbestuur en zijn beroep tegen het besluit van Ged. Staten van *Overijssel* van 29 Juli 1924 hetwelk, zij het op eenigszins andere gronden het recht van het schoolbestuur op vergoeding erkent, ongegrond moet worden verklaard.

Een daartoe strekkend ontwerp-besluit wordt Uwer Majesteit hiernevens eerbiedig ter bekrachtiging aangeboden.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,

J. TH. DE VISSER.

---

15 *Juli* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 18 April 1921 (*Staatsblad* nº. 678), tot vaststelling van de regelen nopens de verdeeling der in artikel 19, eerste lid, der Wet op de Rijksverzekeringsbank (*Staatsblad* 1920, nº. 780) bedoelde kosten, zooals dat laatstelijk is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 18 Maart 1924 (*Staatsblad* nº. 124). S. 333.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 11 Juli 1925, nº. 1457, afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 19, eerste lid, der Wet op de Rijksverzekeringsbank (*Staatsblad* 1920, nº. 780);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te wijzigen Ons besluit van 18 April 1921 (*Staatsblad* nº. 678), zooals dat laatstelijk is gewijzigd bij Ons besluit van 18 Maart 1924 (*Staatsblad* nº. 124) en te bepalen als volgt:

Art. I. In artikel 1 onder *a* van Ons vorengenoemd, gewijzigd besluit van 18 April 1921 (*Staatsblad* nº. 678) worden de woorden: „bezoldigingen en vergoedingen" vervangen door: „bezoldigingen, toelagen en vergoedingen" en de woorden: „hetzij de Ongevallenwet 1921, hetzij de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922" door de woorden: „hetzij de Ongevallenwetten".

In dat artikel onder *b* worden de woorden: „bezoldigingen en vergoedingen" vervangen door de woorden: „bezoldigingen, toelagen en vergoedingen".

Art. II. Artikel 2 van Ons vorengenoemd, gewijzigd besluit van 18 April 1921 (*Staatsblad* nº. 678) wordt als volgt gelezen:

„De kosten, in artikel 1 onder *a* genoemd, worden gebracht ten laste van de gezamenlijke Ongevallenfondsen, het Ouderdomsfonds en het Invaliditeitsfonds, naar gelang de ambtenaren werkzaam zijn ten behoeve van de uitvoering onderscheidenlijk van de Ongevallenwetten, van de Ouderdomswet 1919 of van de Invaliditeitswet.".

Art. III. Artikel 3 van Ons vorengenoemd gewijzigd besluit van 18 April 1921 (*Staatsblad* nº. 678) wordt als volgt gelezen:

„De kosten, in artikel 1 onder *b* genoemd, worden over de gezamenlijke Ongevallenfondsen, het Ouderdomsfonds en het Invaliditeitsfonds, of, indien de werkzaamheden der betrokken ambtenaren niet op alle vorengenoemde fondsen betrekking hebben, slechts over de betrokken fondsen verdeeld naar verhouding van de bedragen, welke ingevolge het bepaalde bij artikel 2 voor rekening komen van elk afzonderlijk fonds. Bij deze verdeeling worden de beide Ongevallenfondsen als één fonds beschouwd.".

Art. IV. Tusschen artikel 3 en artikel 4 van Ons vorengenoemd gewijzigd besluit van 18 April 1921 (*Staatsblad* nº. 678) wordt ingevoegd een nieuw artikel, luidende als volgt:

„Art. 3*a*. Het aandeel van het Ongevallenfonds en van het Landbouwongevallenfonds in het op de wijze, aangegeven in de artikelen 2 en 3, vastgestelde gezamenlijk aandeel dezer fondsen in de kosten, genoemd in artikel 1 sub *a* en *b*, wordt vervolgens bepaald door een zoo nauwkeurig mogelijke schatting dezer kosten, onderscheidenlijk voor de uitvoering van ieder der beide Ongevallenwetten besteed.".

Art. V. Het eerste lid van artikel 4 van Ons vorengenoemd, gewijzigd besluit van 18 April 1921 (*Staatsblad* nº. 678) wordt als volgt gelezen:

„De kosten, in artikel 1 onder *c* genoemd, worden voor zoover zij betrekking hebben op bureelen, waarin arbeid wordt verricht voor de Ongevallenwet 1921, de Land-en Tuinbouwongevallenwet 1922, de Invaliditeitswet en de Ouderdomswet 1919, of voor tenminste twee der genoemde wetten, verdeeld over de betrokken fondsen, in verhouding tot de totaalbedragen der bezoldigingen, toelagen en vergoedingen voor extra werkzaamheden, uitgegeven voor ieder dier wetten.".

Art. VI. Artikel 5 van Ons vorengenoemd gewijzigd besluit van 18 April 1921 (*Staatsblad* nº. 678) wordt als volgt gelezen:

„De kosten, in artikel 1 onder *d* bedoeld, zijn te onderscheiden in kosten, speciaal verbonden aan de uitvoering van één der wetten en de kosten, gemeenschappelijk verbonden aan de uitvoering van de Ongevallenwet 1921, de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922, de Invaliditeitswet en de Ouderdomswet 1919, of aan twee of drie dier wetten.

De eerstbedoelde kosten worden gebracht ten laste van het overeenkomstige fonds.

De laatstbedoelde kosten worden over het Ongevallen-, het Landbouwongevallen-, het Invaliditeits- en het Ouderdomsfonds, of, indien zij betrekking hebben op slechts twee of drie der genoemde wetten, over de twee of drie overeenkomstige fondsen verdeeld, volgens de verhouding, aangegeven door de totaalbedragen der bezoldigingen, toelagen en vergoedingen voor extra werkzaamheden uitgegeven voor ieder der genoemde wetten.

Voor zoover bedoelde kosten niet betrekking hebben op de geheele organisatie der Bank, worden zij over de betrokken fondsen verdeeld volgens de verhouding, welke is aangegeven in artikel 4".

Art. VII. Artikel 6 van Ons vorengenoemd gewijzigd besluit van 18 April 1921 (*Staatsblad* nº. 678) vervalt.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 15den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 29 *Juli* 1925.)

---

18 *Juli* 1925. BESLUIT, houdende wijziging van het Koninklijk besluit van 31 Augustus 1886 (*Staatsblad* nº. 159), tot vaststelling van den algemeenen maatregel van inwendig bestuur, bedoeld in artikel 22 van het Wetboek van Strafrecht. S. 334.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 12 Mei 1925, 3e Afdeeling A., nº. 808;

Overwegende, dat het wenschelijk is het Koninklijk besluit van 31 Augustus 1886 (*Staatsblad* nº. 159), tot vaststelling van den algemeenen maatregel van inwendig bestuur, bedoeld in artikel 22 van het Wetboek van Strafrecht, enkele wijzigingen te doen ondergaan;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 Juni 1925, nº. 12);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Justitie van den 13 Juli 1925, 3e Afdeeling A., nº. 929;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. I. In het Koninklijk besluit van 31 Augustus 1886 (*Staatsblad* nº. 159) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a. het eerste lid van artikel 10 wordt gelezen:

„De leden en de voorzitter worden door Ons benoemd na een aanbeveling van twee personen, bij vacature door den Commissaris des Konings in te zenden.".

b. het tweede lid van artikel 22 wordt gelezen:

„De leden en de voorzitter worden door Ons benoemd.".

c. na artikel 55 wordt ingevoegd een nieuw artikel 55*a*, luidende:

„Omtrent iederen gevangene, die een gevangenisstraf van een jaar of langer moet ondergaan, worden gehouden alle aanteekeningen, die van beteekenis zijn voor de kennis van zijn persoonlijkheid; daarbij behoort een beschrijving zooveel mogelijk van zijn afkomst en verleden, zoomede van zijn lichamelijken en geestelijken toestand.

Betreffende de inrichting en bewaring van die aanteekeningen en van de persoonsbeschrijving geeft Onze Minister van Justitie voorschriften.".

d. na artikel 76 wordt ingevoegd een nieuw artikel 76*a*, luidende:

„Van de bepalingen in de voorafgaande, evenals van die in de volgende artikelen kan in het belang van een meer doeltreffende tenuitvoerlegging der straf in den loop daarvan ten aanzien van bepaalde gevangenen of groepen van gevangenen in verband met hun persoonlijkheid en gedrag worden afgeweken. Uit dienzelfden hoofde kan ook in andere opzichten voor bepaalde gevangenen of groepen van gevangenen van het overigens geldende regime worden afgeweken.

Omtrent de toepassing van het vorige lid worden door Onzen Minister van Justitie de noodige voorschriften gegeven. Daarbij wordt inachtgenomen, dat tot het uitbrengen van advies over de in het vorige lid bedoelde afwijkingen, althans voor zooveel betreft de strafgevangenissen, een gestichtsraad moet worden ingesteld, waarin onder voorzitterschap van het hoofd van het gesticht zitting zal worden gegeven aan een adjunct-directeur, den geneesheer, de bedienaren van den godsdienst of eventueel de godsdienstonderwijzers, den (hoofd)onderwijzer en op nader te bepalen voet een of meer subalterne ambtenaren van het gesticht.".

e. het eerste lid van artikel 102 wordt gelezen:

„Met uitzondering der passantenhuizen en der kleinere huizen van bewaring, buiten de arrondissementshoofdplaatsen gelegen, worden aan elk gesticht verbonden een Protestantsch, een Roomsch-Katholiek en een Israëlietisch bedienaar van den godsdienst.".

f. in artikel 103 wordt in het eerste lid achter „feestdagen" ingevoegd „ , zoomede op

den Oudejaarsavond, den Nieuwjaarsdag en den Goeden Vrijdag".

g. na artikel 105 wordt ingevoegd een nieuw artikel 105*a*, luidende:

„Aan de bedienaren van den godsdienst van andere kerkgenootschappen dan waarvan een bedienaar aan het gesticht is verbonden, wordt zooveel doenlijk gelegenheid gegeven tot het behartigen van de godsdienstige belangen van gevangenen of verpleegden tot hun kerkgenootschap behoorende.".

Art. II. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 October 1925.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 18den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

(*Uitgeg.* 29 *Juli* 1925.)

---

18 *Juli* 1925. BESLUIT, houdende algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld bij art. 27 der Wet op het Levensverzekeringbedrijf 1922 (*Staatsblad* nº. 716). S. 335.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie, mede namens Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Koloniën, van 17 Juni 1925, 1e Afdeeling C, nº. 895;

Den Raad van State gehoord (advies van 30 Juni 1925, nº. 14);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Justitie, mede namens Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Koloniën, van 11 Juli 1925, 1e Afdeeling C, nº. 968;

Overwegende, dat het noodig is vast te stellen de modellen der door de ondernemingen van levensverzekering in te vullen staten;

Gelet op de artikelen 27, 28, 84 en 86 der Wet op het Levensverzekeringbedrijf 1922, *Staatsblad* nº. 716;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Onder „onderneming" wordt in de volgende artikelen verstaan de natuurlijke of rechtspersoon, op wie rusten de verplichtingen, bedoeld in de artt. 27 en 28 der wet op het levensverzekeringbedrijf 1922, *Staatsblad* nº. 716.

2. 1. Van de staten, bedoeld in de artt. 27 en 28 der genoemde wet, worden hierbij (zie Bijlagen I t/m V) de volgende modellen vastgesteld:

a. voor levens- en volksverzekeringondernemingen en begrafenisfondsen: L 1 tot en met 17;

b. voor spaarkasondernemingen: S 1 tot en met 16;

c. voor kleine plaatselijke begrafenisfondsen: B 1 tot en met 8;

d. voor omslagfondsen: O 1 tot en met 7;

e. voor buitenlandsche ondernemingen: K.

2. De ondernemingen dienen de staten in bij de Verzekeringskamer op de formulieren, welke door haar op aanvrage tegen door haar vast te stellen prijs ter beschikking van de ondernemingen gesteld worden. Bij de opneming van de staten in het jaarverslag zijn de ondernemingen niet aan de afmetingen dier formulieren gebonden.

3. 1. Voor binnenlandsche ondernemingen gelden, naar gelang van den aard der onderneming, de staten L, S, of O, tenzij op verzoek van eene onderneming door de Verzekeringskamer is bepaald, dat voor die onderneming gelden de staten B.

2. Ingeval van twijfel tot welke van de in artikel 2 lid 1, *a*, *b*, *c* en *d* genoemde catogorieën eene onderneming behoort, beslist de Verzekeringskamer.

4. 1. Levens- en volksverzekeringondernemingen, die tevens spaarkassen beheeren, gebruiken hiervoor de staten S 3*b*, 4, 4*a*, 4*b* en 8 en voorzoover zij op die kassen betrekking hebben, de staten S 9 tot en met 14.

2. Spaarkasondernemingen, die naast contra-verzekeringen ook andere verzekeringen op het leven sluiten, gebruiken behalve de staten S in elk geval de staten L 13, 14 en 17.

5. 1. Ondernemingen, die invaliditeits-, ziekte- en dergelijke uitkeeringen doen, verwerken de hierop betrekking hebbende gegevens in de voorgeschreven staten.

2. Ondernemingen, als vakvereenigingen, coöperatieve vereenigingen en dergelijke, die bij overlijden of leven van haar leden uitkeeringen doen in geld, hetgeen als levensverzekeringbedrijf behoort te worden aangemerkt, en daarnaast andere inkomsten en uitgaven hebben, dienen naast de voor haar levensverzekeringbedrijf voorgeschreven staten eene rekening en verantwoording in van haar overige ontvangsten en uitgaven, bezittingen en schulden in den bij haar gebruikelijken vorm.

6. In bijzondere gevallen kan de Verzekeringskamer bepalen, dat eene onderneming behalve de volledige staten van een der in art. 2 lid 1 *a*, *b*, *c* en *d* genoemde categorieën een of meer der staten van de overige categorieën indient.

7. 1. Levens- en volksverzekeringondernemingen en begrafenisfondsen, die alleen loopende overeenkomsten van levensverzekering afwikkelen, deelen zulks mede in staat L 14 en gebruiken overigens, behalve de staten L 1, 2, 3 en 3*a* van de staten 3*b* tot en met 13 en 15 tot en met 17 slechts die, welke door de Verzekeringskamer voor elke onderneming afzonderlijk in verband met haar bedrijf worden aangewezen.

2. Spaarkasondernemingen, die alleen loopende spaarkassen afwikkelen, deelen zulks mede in staat S 14 en dienen van de staten S in elk geval dat gedeelte in, dat op de kassen betrekking heeft en voorts die staten, welke door de Verzekeringskamer voor elke onderneming afzonderlijk in verband met haar bedrijf worden aangewezen.

3. Kleine plaatselijke begrafenisfondsen, die alleen loopende overeenkomsten van levensverzekering afwikkelen, kunnen door de Verzekeringskamer geheel of gedeeltelijk van de indiening der voorgeschreven staten worden vrijgesteld.

8. 1. Ondernemingen, die gevestigd zijn buiten het Rijk in Europa in landen, waar wettelijke voorschriften omtrent de inrichting en openbaarmaking van jaarverslagen bestaan en krachtens het K. B. van 29 Januari 1924, *Staatsblad* nº. 24, waarden tot dekking der

premiereserve hier te lande hebben gedeponeerd, dienen staat K in en nemen in haar jaarverslag op de volgende gegevens omtrent haar bedrijf in Nederland:

a een overzicht van den verzekeringsstand met vermelding van de wijzigingen in het boekjaar;

b. de methode en grondslagen, volgens welke de premiereserve is berekend.

2. De onder *a* en *b* van lid 1 bedoelde opgaven geschieden in den voor soortgelijke gegevens betreffende het geheele bedrijf bij de onderneming gebruikelijken vorm.

3. Vertaling in de landstaal van het in staat K voorkomende is geoorloofd.

9. 1. Ondernemingen, die gevestigd zijn buiten het Rijk in Europa en zijne Koloniën, in landen, waar wettelijke voorschriften omtrent de inrichting en openbaarmaking van jaarverslagen van levensverzekeringondernemingen niet bestaan en krachtens het K. B. van 29 Januari 1924 (*Staatsblad* nº. 24), waarden tot dekking der premiereserve hier te lande hebben gedeponeerd, dienen staat K in en verstrekken de gegevens omtrent haar bedrijf in Nederland, genoemd in artikel 8, lid 1, *a* en *b*, door indiening van de staten L 14, 15 en 16.

2. Vertaling in de landstaal van het in de staten voorkomende is geoorloofd.

10. 1. In de Nederlandsche Koloniën gevestigde ondernemingen dienen, zoolang aldaar bindende voorschriften omtrent de inrichting en openbaarmaking van jaarverslagen van levensverzekeringondernemingen niet bestaan, voor haar geheele bedrijf de staten L 1 tot en met 17 in. Bovendien dienen zij voor haar bedrijf hier te lande in staat K (indien zij krachtens het K. B. van 29 Januari 1924. *Staatsblad* nº. 24, waarden tot dekking der premiereserve hier te lande hebben gedeponeerd) en den staat L 14 voor de gegevens bedoeld in art. 8, lid 1*a*.

2. Zoodra in de in lid 1 bedoelde Koloniën bindende voorschriften omtrent de inrichting en openbaarmaking van jaarverslagen van levensverzekeringondernemingen worden vastgesteld, wordt voor de betrokken ondernemingen art. 8 van toepassing.

11. 1. Buiten het Rijk in Europa gevestigde spaarkasondernemingen dienen voor de bij haar hier te lande loopende, al dan niet zelfstandig beheerde, spaarkassen de staten S 1 tot en met 16 in.

2. Vertaling in de landstaal van het in de staten voorkomende is geoorloofd.

Algemeene voorschriften.

12. Bijvoeging of weglating van posten of rubrieken in de staten is, tenzij uitdrukkelijk in de staten toegelaten of voorgeschreven, niet geoorloofd.

13. 1. De voorgeschreven staten worden in de volgorde van de daarop voorkomende nummering en zonder tusschenvoegingen in het jaarverslag opgenomen.

2. Staten, die voor de onderneming geen toepassing vinden, worden niet ingediend. In geval van twijfel omtrent al of niet toepasselijkheid beslist de Verzekeringskamer.

14. Indien staten medeonderteekend zijn door een accountant, wordt in die staten medegedeeld, of de accountant zich al dan niet overtuigd heeft dat de staat den werkelijken toestand weergeeft.

15. 1. In vreemde valuta luidende activa (met uitzondering van effecten, waarvan de waarde berekend is volgens Amsterdamsche beursusance), passiva, winsten en verliezen en de in de staten L 13, 14 en 16 (voor spaarkasondernemingen S 4*b*, 13, 14 en 16) voorkomende statistische cijfers worden omgerekend in Nederlandsch geld met behulp van den op den laatsten beursdag van het boekjaar te Amsterdam officieel vastgestelden wisselkoers. Dit voorschrift is niet toepasselijk op den Nederlandsch-Indischen, Surinaamschen en Curaçaoschen gulden.

2. Ondernemingen met activa en passiva in Nederlandsch-Indische, Surinaamsche en/of Curaçaosche guldens vermelden in de betrekkelijke staten tegen welken koers zij de in deze munten luidende activa, passiva, winsten en verliezen en de in de staten L 13, 14 en 16 (voor spaarkasondernemingen S 4*b*, 13, 14 en 16) voorkomende statistische cijfers in Nederlandsch geld hebben omgerekend.

16. Aan eene onderneming van geringen omvang kan op haar verzoek de Verzekeringskamer toestaan, dat slechts eens in de 3 jaren de premiereserve wordt berekend. Indien dit is toegestaan, vinden, zoolang de premiereserve niet berekend is, geen winstuitdeelingen of bijzondere uitkeeringen plaats.

Slotbepaling.

17. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze voornoemde Ministers zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift aan den Raad van State zal worden medegedeeld.

's-Gravenhage, den 18den Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
De Min. van Binnenl. Zaken en Landbouw, CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
De Minister van Koloniën, DE GRAAFF.

(*Uitgeg.* 27 *Juli* 1925.)

BIJLAGE I

behoorende bij Kon. Besluit d.d. 18 Juli 1925 (*Staatsblad* nº. 335).

LEVENSVERZEKERING- EN VOLKSVERZEKERINGONDERNEMINGEN EN BEGRAFENISFONDSEN.

STATEN *bedoeld in Artt.* 27 *en* 28 *van de Wet op het Levensverzekeringbedrijf* 1922, Staatsblad *nº.* 716.

STATEN L 1—17.

Staat L	1.	Winst- en verliesrekening.
„ „	2.	Balans.
„ „	3.	Toelichtingen op de winst en verliesrekening.
„ „	3*a*.	Toelichtingen op de balans.
„ „	3*b*.	Verbonden waarden.
„ „	4.	Onkosten.

Staat L	5.	Beleggings- en balanspolitiek.
„ „	6.	Staat van houders van niet-volgestorte aandeelen.
„ „	7.	Vaste eigendommen.
„ „	8.	Vijfjaarlijksche staat van eerste hypotheken in Nederland en Koloniën.
„ „	8*a*.	Eerste hypotheken in Nederland en Koloniën.
„ „	8*b*.	Tweede en volgende hypotheken in Nederland en Koloniën.
„ „	8*c*.	Hypotheken in het Buitenland.
„ „	8*d*.	Recapitulatie der Staten 8*a*, 8*b* en 8*c*.
„ „	8*e*.	Executies van hypotheken en renteachterstand.
Staat L	8*f*.	Lijst van taxateurs.
„ „	9.	Effecten.
„ „	9*a*.	Recapitulatie der effecten.
„ „	10.	Leeningen aan Provinciën, Gemeenten, Waterschappen e. d.
„ „	11.	Dekking van verplichtingen in vreemde valuta.
„ „	12.	Gemiddelde rente.
„ „	13.	Overzicht van den stand van het bedrijf.
„ „	14.	„ „ de ontwikkeling van het geheele bedrijf.
„ „	15.	Actuarieel verslag.
„ „	16.	Premiereservestaat.
„ „	17.	Vergelijking van de verwachte met de werkelijke sterfte.

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 1. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

WINST- EN VERLIESREKENING.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming: _____

te: _____

AAT L 1.

DEBET. WINST- EN VERLIES REKENING OVER 19 . . : CREDIT.

	Totaal.	Herverzekering.	Eigen rekg.	
eelig saldo vorig boekjaar				f
niereserve eigen risico einde van het boekjaar				„
eeringen:				
Kapitaal bij overlijden				
Restitutie van premie bij overlijden				
Kapitaal bij expiratie				
Renten				
	f	f	f	„
oop	f	f	f	„
osten (Staat 4) 1):				
Pensioenfonds personeel				„
ties op beleggingen 2):				
Te specificeren naar de balansposten				„
erwerften op valuta's (niet op effecten) 3)				„
ere lasten:				
Hier te specificeren 3)				„
arkassen:				
Administratiereserve einde van het boekjaar				„
chrijvingen:				
Gewone afschrijvingen hier te specificeren 4)				„
le:				
Te verdelen als volgt:				
Extra afschrijvingen (hier te specificeren)			f	
Extra reserves (hier te specificeren)			„	
Dividend, tantièmes enz. (hier te specificeren)			„	
				„
				f

	Totaal.	Herverzekering.	Eigen rekg.	
Onverdeelde winst vorig boekjaar				f
Premiereserve eigen risico einde vorig boekjaar				„
Premiën:				
Termijnpremiën (zonder aftrek van incasso)				
Premiën in eens				
	f	f	f	„
Renten (Staat 3) 2)				„
Huren:				
Bruto huur			f	
Exploitatiekosten			„	
				„
Polliskosten (excl. zegelkosten)				„
Winst op beleggingen 2):				
Te specificeren naar de balansposten				„
Koerswinst op valuta's (niet op effecten) 3)				„
Andere baten:				
Hier te specificeren				„
Spaarkassen:				
Administratieloon			f	
Administratiereserve begin van het boekjaar			„	
				„
Saldo				„
				f

1. De posten luiden in Ned.-Crt. Wijziging van de volgorde der posten is niet toegelaten. Posten, achter geen andere zijgevoegd, behouden die, welke dienen ter specificatie van „Andere verliezen van buitenlandsche bijkantoren of agentschappen bij de posten van deze algemeene

Te specificeren volgens de posten *a* tot en met *k*, vermeld in Staat 4 sub 1, onder aftrek van Onkosten voortvloeiende uit het beheer der geldbeleggingen, niet ten laste van den post er 1 afzonderlijk worden vermeld en onder 4 en 5 worden toegelicht.

Verliezen en winsten, voortspruitende uit verkoop, uitloting en koersdaling of stijging van zoover zij niet rechtstreeks op een daartoe bestemde reserve zijn gebracht. Indien in het wordt dit in staat 3*a* onder 2 omschreven en tevens medegedeeld, welk voor- of nadeel

Verliezen en winsten, voortspruitende uit koersverschillen op valuta's op te nemen, voor Onder dezen post mede op te nemen: Rente van opgenomen gelden.

Hieronder mede op te nemen gewone afschrijvingen op vaste eigendommen, voor zoover zij verrekend onder onkosten op te nemen.

die in het bedrijf der onderneming niet voorkomen, mogen in het jaarverslag worden weggelaten, lasten" en „Andere baten". Wel is binnenslijns splitsing van bedragen toegelaten. Winsten en winst- en verliesrekening in te deelen.

restitutie wegens herverzekering, doch zonder splitsing in eerste en doorloopende onkosten. „Renten" te brengen, doch onder den post „Onkosten" op te nemen. Zij kunnen echter in Staat 4

effecten, verkoop waardevermindering of vermeerdering van vaste eigendommen enz., op te nemen betrokken boekjaar een ander systeem van waardeering der effecten of van andere activa is toedie wijziging oplevert.

zoover zij niet rechtstreeks op een daartoe bestemde reserve zijn gebracht.

niet rechtstreeks op een daartoe bestemde reserve zijn gebracht. Gewone afschrijvingen op

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 2. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

BALANS.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming: _____

te: _____

STAAT L 2.

DEBET. BALANS OP 31 DECEMBER 19 . . CREDIT.

Aandeelhouders nog te storten			
Deelnemers waarborgkapitaal nog te storten (Staat 6)			
Belegde statutaire reserve [1])		Maatschappelijk kapitaal:	
Belegde extra reserve [2])		Waarborgkapitaal	f
Belegd pensioenfonds [2])		waarvan ongeplaatst	f
Vaste eigendommen (Staat 7)		Reserves (Staat 3a):	
Hypotheken (Staten 8a t/m f; event. Staat 8)		Statutaire reserve	f
Effecten (Staten 9 en 9a)		Extra reserve	
Aandeelen in Zuster- en Dochterondernemingen (Staat 5) [3])		Reserve geldbelegging	
Leeningen op schuldbekentenissen aan provinciën, gemeenten, waterschappen a. d. (Staat 10)		Reserve dubieuse debiteuren	
Polisleeningen		Andere reserven:	
Bloote eigendommen		hier te specificeren	
Vruchtgebruiken		Pensioenfonds personeel [2])	
Deposito's		Deposito o/g	
Gedeponeerd in geld bij herverzekeringmaatschappijen (Staat 3a) [4]) en [5])		Leeningen:	
Prolongaties en Effectenbeleeningen		Beleeningen o/g	f
Saldi bij bankiers en kassiers, Girorekeningen		Hypotheken o/g	
Andere beleggingen:		Saldi van bankiers	
hier te specificeren (groepsgewijze)		Andere leeningen zonder speciaal onderpand	
Kassa		Premiereserve (Staten 15 en 16)	f
Loopende renten en huren		Af: Premiereserve herverzekering	
Saldi bij agenten en kantoorincasso		Premiereserve eigen risico	
Saldi bij herverzekeringmaatschappijen		Gereserveerde uitkeeringen [2])	
Diverse debiteuren (Staat 3a) [4])		Gedeponeerd in geld door herverzekeringmaatschappijen (Staat 3a) [4]) en [5])	
Meubilair		Saldi van agenten	
Materieel		Saldi van herverzekeringmaatschappijen	
Spaarkassen:		Diverse crediteuren (Staat 3a) [4])	
Beleggingen (Staten 8 4b, 7 t/m 11) f		Onbetaalde dividenden, winstaandeelen en tantièmes vorige jaren	
Te vorderen administratieloon (Staat 8 4)		Dividend, winstaandeelen en tantièmes boekjaar	
Andere activa		Spaarkassen:	
Andere Activa: [6])		Spaartegoed (Staten 8 4a en 4b) f	
hier te specificeren (groepsgewijze)		Administratiereserve (Staat 15)	
Kosten van oprichting en uitbreiding		Reserve administratieloon (Staat 3 4)	
Verliessaldo		Andere passiva	
		Andere passiva: [6])	
		hier te specificeren (groepsgewijze)	
		Onverdeeld winstsaldo	
	f		f

NB. Wijziging van de volgorde der posten is niet toegelaten. Posten die in het bedrijf der onderneming niet voorkomen, mogen in het jaarverslag worden weggelaten, echter geen andere toegelaten. activa", „Andere reserves" en „Andere passiva". Wel is binnenslijns splitsing van bedragen

De activa en passiva van buitenlandsche bijkantoren of agentschappen bij de posten in deze algemeene balans in te deelen.

[1]) Voor zoover afzonderlijke belegging bij de onderneming gebruikelijk is.

[2]) Voor zoover het pensioenfonds niet in den verzekeringstand en de verplichtingen van het pensioenfonds niet in de Premiereserve zijn begrepen.

[3]) In Staat b te specificeeren.

[4]) Depots in natura (Effecten enz.) van en bij herverzekeringmaatschappijen niet in de balans op te nemen, doch alleen in Staat 3b te specificeeren.

[5]) In Staat 3a te specificeeren.

[6]) Hieronder o. a. op te nemen: gegeven en ontvangen borgstellingen in geld; ontvangen borgstellingen in natura (effecten enz.) niet in de balans op te nemen, doch alleen in Staat 3b te specificeeren.

[7]) Indien van de gereserveerde uitkeeringen een gedeelte door herverzekeringmaatschappijen verzekeringmaatschappijen begrepen, onder „Andere activa" opgenomen. moet worden terugvergoed, wordt deze vordering, voor zoover niet reeds in de saldi bij her-

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 3. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

TOELICHTINGEN OP DE WINST- EN VERLIESREKENING.

BOEKJAAR 19.....

Onderneming : .....

.....

te : .....

STAAT L 3.

TOELICHTINGEN OP DE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 19.....

1. In 't kort alle posten door te loopen en achter ieder bedrag tusschen () het bedrag te vermelden van den overeenkomstigen post van het jaar te voren.
Mocht dit laatste in den aanvang moeilijkheden opleveren, dan kan de vermelding de eerste maal achterwege blijven.
Bij de korte toelichting kan c.q. verwezen worden naar een mogelijk meer uitvoerige mededeeling in den tekst van het verslag.
2. Een specificatie van de posten Renten en Huren en wel in den volgenden vorm :

Renten van	Hypotheken . . .	f .....
„ „	Effecten	„ .....
„ „	Aandeelen in Zuster- en Dochter-ondernemingen . . .	„ .....
„ „	Leeningen op schuldbekentenissen . . .	„ .....
„ „	Polisbeleeningen . .	.....
„ „	Prolongatiën en Effectenbeleeningen	„ .....
„ „	Overige beleggingen incl. saldi bij bankiers	„ .....
	Totaal Renten .	f .....
Netto huren		„ .....
	Totaal . . .	f .....

3. Indien door de onderneming bij het sluiten van Hypotheken Provisie wordt bedongen, wordt het uit dien hoofde in het boekjaar genoten bedrag hier medegedeeld onder opgave van de rekening waarop dit werd geboekt.

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 3*a*. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

TOELICHTINGEN OP DE BALANS.

BOEKJAAR 19.....

Onderneming : .....

.....

te : .....

STAAT L 3*a*.

TOELICHTINGEN OP DE BALANS 31 DECEMBER 19.....

1. In 't kort alle posten door te loopen en achter ieder bedrag tusschen () het bedrag te vermelden van den overeenkomstigen post van het jaar te voren.
Mocht dit laatste in den aanvang moeilijkheden opleveren, dan kan de vermelding de eerste maal achterwege blijven.
Bij de korte toelichting kan c.q. verwezen worden naar een mogelijk meer uitvoerige mededeeling in den tekst van het verslag.
2. Een omschrijving van eventueele wijzigingen in het systeem der waardeering van de effecten en andere activa met opgave van de voor- of nadeelen, die deze wijzigingen hebben opgeleverd, hetzij deze in de Winst- en Verliesrekening zijn opgenomen of wel rechtstreeks in de reserve voor geldbelegging of een andere reserve.
3. Een specificatie der Diverse debiteuren (rubrieksgewijze).
„ „ „ Dépôts in geld bij Herverzekeringmaatschappijen.
„ „ „ Dépôts in geld van Herverzekeringmaatschappijen.
„ „ „ Diverse Crediteuren (rubrieksgewijze).
4. Een verklaring van de mutaties in de Reserve voor Geldbelegging en andere Reserves, onder vermelding waaruit deze mutaties zijn voortgevloeid.

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 3*b*. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

VERBONDEN WAARDEN.

BOEKJAAR 19.....

Onderneming : .....

.....

te : .....

STAAT L 3*b*.

VERBONDEN WAARDEN 19.....

A. *Ontvangen zekerheidsstellingen.*
1. Van *Herverzekeringmaatschappijen.* (Hier op te nemen de namen der Maatschappijen en een specificatie der door ieder gedeponeerde waarden).
2. *Borgstellingen van agenten e. d.* (Hier alleen op te nemen een specificatie der gedeponeerde waarden, zonder de namen der deposanten).

B. *Gegeven zekerheidsstellingen.*
1. Bij *Herverzekeringmaatschappijen.* (Hier op te nemen de namen der Maatschappijen en een specificatie der bij ieder gedeponeerde waarden).
2. Bij *Regeeringen en Rijksinstellingen.* (Te vermelden van ieder dépôt : het land, de instelling waar is gedeponeerd ;

een specificatie der gedeponeerde waarden en het doel van het dépôt).

3. Bij *andere ondernemingen, instellingen of personen.*
(Voor ieder dépôt te vermelden: een specificatie der gedeponeerde waarden en het doel van het dépôt. Opgave van namen is niet verplicht).

N.B. *a.* In dezen staat alleen op te nemen geldswaardige activa (geen dépôts in geld) dienende ter zekerstelling van verplichtingen, schulden of inschulden, echter geen dépôts bij Banken enz., zoor zoover die het karakter dragen van bewaargevingen.

b. De geldswaarde der ontvangen zekerheidsstellingen behoeft niet te worden opgegeven.

c. De gegeven zekerheidsstellingen op te nemen in het actief der Balans onder de waarden van dezelfde soort, zoomede in de daarop betrekking hebbende staten. Voor zoover het hypotheken betreft, moet speciaal voor deze hypotheken Staat 8 worden ingevuld, indien de invulling van den 5-jaarlijkschen Staat 8 overigens niet plaats vindt.

d. De waarde van iedere gegeven zekerheidsstelling in dezen Staat op te nemen met bijvermelding van het bedrag der Premiereserve, berekend op de in Staat 15 aangegeven grondslagen, of andere verplichting waarvoor de zekerheidsstelling door de onderneming is gegeven. Voor zoover echter in Staat 9 of andere Staten de voor zekerstelling gedeponeerde waarden van een daarop wijzende aanteekening zijn voorzien, behoeft de specificatie in Staat 3*b* slechts rubrieksgewijze te geschieden.

e. Rubrieken, die bij de onderneming niet voorkomen, weg te laten.

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 4. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

ONKOSTEN.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming: _____

te: _____

STAAT L 4.

ONKOSTEN 19 . . .

1. SPECIFICATIE DER ONKOSTEN (onder aftrek van restitutie herverzekering).

Omschrijving.	Totaal bedrag.	Waarvan te rekenen onder	
		eerste onkosten.	doorloopende onkosten.
1	2	3	4
a. Provisie			
b. Honoraria geneesheeren en medische adviseurs (geneeskundige dienst) . . .			
c. Inspectiekosten (salarissen, reis- en verblijfkosten v/d buitendienst)			
d. Reclamekosten			
e. Incasso- en uitbetaalloon			
f. Materiëel			
g. Salarissen Directie en Kantoorpersoneel			
h. Kantoorhuur			
i. Belastingen en zegelkosten			
k. Andere onkosten			
Totaal . . .			

(De rubrieken *a*—*d* in ieder geval op te nemen).

2. Welk percentage vormt het totaal der onder 1 opgegeven „eerste onkosten" van de „productie" over het afgeloopen boekjaar?
(Onder „productie" wordt verstaan, hetgeen van de in het boekjaar afgesloten verzekeringen onder aftrek van de gesloten herverzekeringen op het einde van het boekjaar nog van kracht is. Renteverzekeringen hierbij door vermenigvuldiging met 10 te kapitaliseeren).

3. Hoeveel bedraagt het totaal der onder 1 opgegeven doorloopende administratiekosten, waaronder te verstaan is het totaal der doorloopende onkosten verminderd met het onder 1*a* opgenomen incasso- en uitbetaalloon:
a. in % omgeslagen over de in het boekjaar ontvangen termijnpremiën eigen risico;
b. in % omgeslagen over het gemiddeld verzekerde kapitaal eigen risico; (onder gemiddeld verzekerd kapitaal te verstaan de halve som der verzekerde bedragen aan het begin en het einde van het boekjaar);
c. in guldens per polis, omgeslagen over het gemiddeld aantal polissen? (onder gemiddeld aantal polissen te verstaan de halve som van de aantallen polissen bij het begin en bij het einde van het boekjaar).

4. Hoe worden de onder 3*a*, *b* en *c* bedoelde cijfers, indien men de kosten, verbonden aan het beheer der beleggingen, door de renterekening laat dragen en dus vooraf in mindering brengt van de onder 3 bedoelde doorloopende administratiekosten? Hierbij zoor in het kort aan te geven, welke kosten (soorten en bedragen) men rekent tot de beheerskosten der beleggingen te behooren.

5. Welken invloed heeft de sub 4 bedoelde aftrek dan op de door de onderneming op de gezamenlijke beleggingen gemiddeld gemaakte rente? (Zie Staat 12).
(Beantwoording der vragen 4 en 5 is niet vereischt; indien zij echter plaats vindt, moeten *beide* vragen beantwoord worden).

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 5. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

BELEGGINGS- EN BALANSPOLITIEK.

BOEKJAAR 19....

Onderneming : .....

.....

te : .....

STAAT L 5.

BELEGGINGS- EN BALANS-POLITIEK 19 .

1. Welke is in het algemeen Uw beleggingspolitiek ? (o. a. in 't kort melding te maken van het standpunt t/o van :
   a. de dekking Uwer verplichtingen in buitenlandsche valuta's ;
   b. aandeelen ;
   c. onroerende goederen anders dan voor gebruik van hoofd- en bijkantoren ;
   d. het maximum percentage van de getaxeerde waarde der onderpanden, hetwelk gij pleegt ter leen te geven (onder hypothecair verband).
2. Hoe is de onderlinge verhouding tusschen de verschillende beleggingssoorten bij Uw Maatschappij ?
   (Vaste Eigendommen, hypotheken, effecten, leeningen op schuldbekentenissen aan openbare lichamen, polisbeleeningen, prolongaties en effectenbeleeningen, andere beleggingen.)
   De bedragen en de verhoudingspercentages te noemen.
3. Indien in Uw Balans aandeelen in zuster- of dochter-ondernemingen (levens- of andere verzekeringbranches) voorkomen, dan geve U daarvan hiernevens een specificatie met vermelding van de nominale bedragen, de koersen, waartegen zij in de Balans zijn opgenomen en eventueel van het obligo, hetwelk er op rust.
4. Indien voor de waardeering der sub 3 genoemde aandeelen geen koersen zijn gebruikt, gebaseerd op openbare verkoopingen, waarop zijn de gebezigde koersen dan gebaseerd ?
5. Hebt gij als actief in Uw Balans opgebracht aandeelen van levensverzekering-ondernemingen, waarvan de portefeuilles door U zijn overgenomen en in Uw administratie verwerkt ? Zoo ja, van welke ondernemingen en voor welke bedragen ?
6. Heeft eenige actiefpost van Uw Balans b.v. Debiteuren) betrekking op gelden, die nog door aandeelhouders verplicht gestort moeten worden op hun aandeelen ? Zoo ja, hoe groot is het bedrag waarover het in totaal loopt ?
7. Verstrekt gij leeningen geheel of gedeeltelijk zonder zakelijke zekerheid, t. w.
   a. polisbeleeningen tot *hooger bedragen dan* de reserve volgens de door U gebezigde en in Staat 15 vermelde grondslagen van reserveberekening ?
   b. leeningen onder borgtocht ?
   c. andere leeningen ?
   Zoo ja, hoe groot zijn de bedragen, aldus uitgezet ?
8. Zijn een of meer bezittingen van Uw onderneming verbonden voor een schuld, zonder dat dit uit de Balans of uit Staat 3*b* blijkt ? Zoo ja, welke ?
9. Hebt gij verplichtingen of garanties, zonder dat deze in de Balans of in Staat 3*b* tot uitdrukking komen ? Zoo ja, welke ?
10. Zoo gij in het afgeloopen boekjaar of in vorige boekjaren een portefeuille hebt overgenomen, zijn de activa tot dekking der op U genomen verplichtingen reeds ten volle aan U afgedragen ?
    Zoo niet, hoe groot is het ontbrekende en welke regeling is hiervoor getroffen ?

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 6. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

STAAT VAN HOUDERS VAN NIET-VOLGESTORTE AANDEELEN.

BOEKJAAR 19....

Onderneming : .....

.....

te : .....

STAAT L 6.

STAAT VAN HOUDERS VAN NIET-VOLGESTORTE AANDEELEN. [1])

31 DECEMBER 19 . . .

Naam.	Woonplaats.	Aantal aandeelen. [2])	Gezamenlijk nominaal bedrag der niet volgestorte aandeelen.	Waarop nog niet gestort.
1	2	3	4	5
	Niet volgestort . .		f	f
	Volgestort [2])		"	
	Totaal geplaatst . .		f	

N.B. Indien door aandeelhouders tot zekerstelling van hun obligo een depot in geld of andere waarden is gesteld, hieromtrent onder deze Staat mededeelingen te doen.

[1]) Deze staat in te dienen zoowel voor aandeelen in het maatschappelijk kapitaal, als voor aandeelen in het waarborgkapitaal.

[2]) Indien verschillende soorten aandeelen zijn uitgegeven, kan deze kolom worden onderverdeeld.

[3]) Weg te laten, indien geen volstortingen hebben plaats gehad.

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 7. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

VASTE EIGENDOMMEN.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming : _____

te : _____

STAAT L 7.

VASTE EIGENDOMMEN OP 31 DECEMBER 19 . . .

Volgnummer	Omschrijving van het perceel.			Datum van aankoop.	Datum van verkoop in het boekjaar.	Boekwaarde bij het begin van het boekjaar of aankoopprijs tijdens het boekjaar.	Verkoopprijs in het boekjaar.	Afschrijvingen gedurende het boekjaar.	Bijschrijvingen gedurende het boekjaar.	Boekwaarde op den laatsten datum van het boekjaar.	Datum der laatste taxatie.	Waarde toegekend bij de laatste taxatie.	Namen der taxateurs.	Bruto huuropbrengst gedurende het boekjaar.	Netto huuropbrengst gedurende het boekjaar.	Toelichtingen. a)
	Aard.	Ligging.	Grootte.													
1	2	3.	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

1) Gemeente en plaatselijke ligging.

2) Hierbij in elk geval aan te geven of eenig verband of recht van voorkeur is gevestigd, hetzij Staat 30). Indien een gedeeltelijk verband bestaat, aan te geven hoe groot het verbonden deel is.

a. De eigendommen worden landsgewijze in den staat opgenomen.

b. De kolommen 7, 8, 9, 10, 11, 15 en 16 landsgewijze in de munt van het land te totaliseeren.

c. Taxaties, dateerend van de jaren 1919 t/m 1921, zoo spoedig mogelijk (uiterlijk ult. 1926) door latere schattingen te vervangen.

voor opgenomen geld, hetzij ten behoeve van rechthebbenden op uitkeeringen of anderszins. (Zie

REGAPITULATIE.

Nederland				f . . . . .
Ned. Indië . .	f	à	=	„ . . . . .
Frankrijk . .	frs.	à	=	„ . . . . .
Duitschland .	M.	à	=	„ . . . . .
enz.				f . . . . .

LEVENSVERZEKERING

STAAT L 8. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad n°. 335)

VIJFJAARLIJKSCHE STAAT VAN EERSTE HYPOTHEKEN IN NEDERLAND EN KOLONIËN.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming : _____

te : _____

TAAT L 8.

VIJFJAARLIJKSCHE STAAT VAN EERSTE HYPOTHEKEN IN NEDERLAND EN KOLONIËN 31 DECEMBER 19 . . .

N°	Datum der leening.	Oorspronkelijk bedrag der leening.	Datum van afloop.	Aflossing per jaar	Rentevoet.	Pro resto bedrag eind boekjaar.	Omschrijving van het onderpand.					Laatste taxatie.		Toelichtingen.
							Aard.	Ligging.	Grootte.			Datum.	Bedrag.	
									ha.	a.	ca.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			11	12	13
	A. *Nederland.*													
	B. *Ned.-Indië*													
	C. *Suriname. Curaçao.*													

Dezen Staat in te vullen *om de 5 jaren*, de eerste maal in *1930* (d. i. per 31 Dec. 1929), de tweede maal in *1935* (d. i. per 31 Dec. 1934), enz.

In het jaar, waarin Staat 8 wordt ingevuld, blijft invulling van de overige hypotheekstaten noodig.

Tweede en volgende hypotheken in dezen staat alleen dan op te nemen, indien de onderneming tevens houdster van alle voorafgaande hypotheken is.

Kolom 7 te totaliseeren voor A. en B. afzonderlijk.

Kolom 8: in te vullen: Woonhuis, Boerderij enz.

Kolom 9: in te vullen: Naam van de Gemeente.

Kolom 13: hierin mededeelingen te doen, inzooverre aanvullende waarborgen zijn gesteld.

Voorts van de verbonden hypotheken (zie Staat 8b) melding te maken; vindt de gewone 5-jaarlijksche invulling niet plaats, dan moet voor de in Staat 3b orkomende „verbonden" hypotheken afzonderlijk Staat 8 worden ingevuld. De naam van dezen Staat wordt dan veranderd in „Staat van verbonden hypotheken",

rwijl in kolom 13 wordt opgegeven voor welk doel de hypotheken zijn verbonden

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 8a. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

EERSTE HYPOTHEKEN IN NEDERLAND EN KOLONIËN.

BOEKJAAR 19.....

Onderneming : .....

te : .....

STAAT L 8a.. EERSTE HYPOTHEKEN IN NEDERLAND EN KOLONIËN. [1]

31 DECEMBER 19 . . .

Ligging der onderpanden.	AARD DER ONDERPANDEN.												Toelichtingen. [5]
	Woon- en winkelhuizen.		Kantoor-gebouwen.		Landelijke eigendommen. [2]		Gebouwen en terreinen in gebruik voor handels- en industriële doeleinden. [3]		Gebouwen en terreinen voor openbaar gebruik en derg. [4]		Totaal.		
	Aantal hyp.	Bedrag.	Aantal hyp.	Bedrag.	Aantal hyp.	Bedrag.	Aantal hyp.	Bedrag.	Aantal hyp.	Bedrag.	Aantal hyp.	Bedrag.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Nederland.													
Amsterdam													
Rotterdam													
's-Gravenhage . . .													
Noord-Holland (behalve Amsterdam) .													
Zuid-Holland (behalve Rotterdam en 's-Gravenhage)													
Utrecht													
Friesland													
Groningen enz. . .													
Totaal . . .													
Ned.-Indië.													
Batavia													
Soerabaja													
Semarang													
Andere plaatsen . .													
Totaal . .													
Suriname, Curaçao.													

[1] In denen Staat alleen op te nemen eerste hypotheken. Volgende hypotheken alleen dan, wanneer de onderneming ook houdster van alle voorafgaande hypotheken is.

[2] Bouw- en weiland, boerderijen, landgoederen, boschen.

[3] Pakhuizen, fabrieken, werkplaatsen, werven, hotels, koffiehuizen, bouwterreinen.

[4] Schouwburgen, scholen, kerken, kloosters e. d.

[5] Hieronder aanvullende waarborgen te vermelden bijv.: 5 Hypotheken totaal f ..... met levensverzekeringspolis; 2 Hypotheken totaal f ..... met persoonlijke borgtocht.

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 8b. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

TWEEDE EN VOLGENDE HYPOTHEKEN IN NEDERLAND EN KOLONIËN.

BOEKJAAR 19....

Onderneming :.....

te : .....

STAAT 8b.

TWEEDE EN VOLGENDE HYPOTHEKEN IN NEDERLAND EN KOLONIËN. [1])

31 DECEMBER 19 . . .

Datum van afsluiting.	Rente.	Oorspronkelijk bedrag.	Restant eind des boekjaars.	Datum van afloosing.	Afloosing per jaar.	Rang.	Totaal bedrag voorafgaande hypotheken.	Aard en ligging van het onderpand.	Laatste taxatie.			Aanvullende waarborgen.
									Taxateur.	Datum.	Bedrag.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
						Nederland.						
		Totaal . .										
						Ned.-Indië.						
		Totaal . .										
						Suriname, Curaçao.						

1) In dezen Staat de hypotheken gespecificeerd op te nemen.
Tweede en verdere hypotheken alleen op te nemen indien de onderneming niet tevens houdster is van de daaraan voorafgaande hypotheken.
Hypotheken, die deel uitmaken van een zekerheidsstelling of als waarborg voor bepaalde verplichtingen zijn aangewezen, kunnen worden voorzien van een merkteeken, betwelk naar een aan den voet van den Staat geplaatste verklarende noot verwijst. (Zie Staat 3b, aanteekening d.)

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 8c. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

HYPOTHEKEN IN HET BUITENLAND.

BOEKJAAR 19....

Onderneming :.....

te : .....

STAAT L 8c.

HYPOTHEKEN IN HET BUITENLAND.

31 DECEMBER 19 . . .

Datum van afsluiting.	Rente.	Oorspronkelijk bedrag (vreemde valuta).	Restant eind des boekjaars (vreemde valuta).	Datum van afloossing.	Afloosing per jaar.	Rang.	Totaal bedrag voorafgaande hypotheken.	Aard en ligging der onderpanden.	Laatste taxatie.			Aanvullende waarborgen.
									Taxateur.	Datum.	Bedrag.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

De hypotheken gespecificeerd en gerangschikt naar de landen op te nemen.
De hypotheken van ieder land samen te tellen en de som in onderstaande recapitulatie in Ned. Crt. om te rekenen.
Hypotheken, die deel uitmaken van een zekerheidsstelling of als waarborg van bepaalde verplichtingen zijn aangewezen, kunnen worden voorzien van een merkteeken, betwelk naar een aan den voet van den Staat geplaatste verklarende noot verwijst. (Zie Staat 3b aanteekening d.)

RECAPITULATIE.

Frankrijk . . . . Frs. . . . . à . . . . = f . . . . . .
België . . . . . „ . . . . . à . . . . . = „ . . . . .
enz. . . . . „ . . . . . à . . . . . = „ . . . . . .

Totaal hypotheken buitenland . . . f . . . . . .

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 8*d*. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

HYPOTHEKEN
RECAPITULATIE DER STATEN 8*a*, 8*b* en 8*c*.

BOEKJAAR 19....

Onderneming :.....

te : .....

STAAT L 8*d*.

HYPOTHEKEN.

Recapitulatie der staten 8*a*, 8*b* en 8*c*.

31 December 19 . . .

Groepen.	Eerste hypotheken.	Tweede en volgende hypotheken.	Totaal.
1	2	3	4
Nederland			
Ned.-Indië			
Suriname, Curaçao .			
Totaal . . .			
Buitenland			
Algemeen totaal . .			

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 8*f*. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

LIJST VAN TAXATEURS.

BOEKJAAR 19....

Onderneming : .....

te : .....

STAAT L 8*f*.

19....

LIJST VAN TAXATEURS
die de laatste taxaties der hypothecaire onder panden hebben verricht.

Naam.	Beroep.	Woonplaats.
1	2	3

N.B. Indien taxaties door directeuren of andere aan de onderneming verbonden personen zijn verricht, dit onder dezen Staat mede te deelen.

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 8*e*. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

EXECUTIES VAN HYPOTHEKEN EN RENTE-ACHTERSTAND.

BOEKJAAR 19....

Onderneming :.....

te : .....

STAAT L 8*e*.

EXECUTIES VAN HYPOTHEKEN EN RENTE-ACHTERSTAND 19 . . .

A. Executies.

Onderpand.		Bedrag der schuld.			Laatste taxatie.		Opbrengst.	Aanteekeningen. [1])
Aard.	Ligging.	Hoofdsom per saldo.	Achterstallige rente.	Totaal.	Datum.	Bedrag.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9

[1]) Indien het onderpand door de onderneming zelve is ingekocht, daarvan in deze kolom mededeeling te doen onder opgave van de door de onderneming betaalde kosten.
In dezen staat tevens op te nemen hypotheken, waarvan de onderpanden ter voorkoming van verlies onderhands door de onderneming van de debiteuren zijn overgenomen.

B. Rente-achterstand.

Op 31 December 19 . . waren de debiteuren van f . . . . . hypotheken tot een bedrag van f . . . . . in de rentebetaling achterstallig.
Hiervan was bij het uitbrengen van het verslag reeds f . . . . . betaald.
Of:
Op 31 December 19 . bestond geen achterstand in de rentebetaling der hypotheken.

N. B. Op 31 December vervallen en in de eerste helft van Januari betaalde rente is niet als achterstallig te beschouwen.

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 9. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad n°. 335).

STAAT DER EFFECTEN.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming : _____

te : _____

TAAT L 9.

STAAT DER EFFECTEN OP 31 DECEMBER 19 . . .

...ig-...m-...er.	Benaming der effecten.	Rentetype.	Nominale waarde.	Balans vorig boekjaar en/of aankoop boekjaar.		Balans boekjaar.		Verschil tusschen kolommen 6 en 8.		Beurswaarde einde boekjaar.		Dividend niet gedeclareerd of rentebetaling achterstallig van af:	Obligo op aandeelen.	Toelichtingen.
				Koers.	Bedrag.	Koers.	Bedrag.	Voordeelig.	Nadeelig.	Koers.	Bedrag.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	De effecten moeten gespecificeerd worden opgegeven in onderstaande rubrieken en worden gerangschikt, afzonderlijk voor „Nederland en Koloniën" en „Buitenland".													
	A. *Aandeelen:*													
	a. Bank en credietinstellingen.													
	b. Hypotheekbanken													
	c. Industriëele ondernemingen.													
	d. Handels- en cultuurondernemingen . .													
	e. Scheepvaartondernemingen													
	f. Spoor- en tramwegondernemingen . . .													
	g. Overige ondernemingen													
	B. *Obligatiën:*													
	a. Staatsleeningen en leeningen met staatsgarantie													
	b. Provinciale-, waterschaps-, gemeentelijke en daarmede gelijkgestelde leeningen. .													
	c. Bank- en credietinstellingen													
	d. Hypotheekbanken													
	e. Industriëele ondernemingen.													
	f. Handels- en cultuurondernemingen. . .													
	g. Scheepvaartondernemingen													
	h. Spoor- en tramwegondernemingen . . .													
	i. Diverse													
	C. *Premieleeningen:*													
					f		f	f	f		f			

Saldo voor- (na)deelig	koersverschil : . .	f	f . . . . .
Koerswinst (verlies) bij verkoop	en uitloting [1]) . .	„	„ . . . . .
Totaal	winst (verlies) . .	f	f . . . . .

a. De kolommen 6, 8, 9, 10 en 12 te totaliseeren.
b. Indien de invulling van kolommen 11 en 12 een herhaling zou zijn van kolommen 7 en 8, behoeven 11 en 12 slechts te worden ingevuld met een verwijzing naar 7 en 8.
c. Voor zooverre waarden in depôt zijn gegeven (Staat 3b) hiervan in kolom 15 melding te maken.
d. Effecten, die reeds in de balans van het vorig boekjaar „Pro Memoria" werden opgenomen, behoeven in dezen Staat niet voor te komen. Voor zoover zij wel worden opgenomen, behoeven daarvoor alleen de kolommen 2, 3 en 4 te worden ingevuld.
e. Onder den Staat een algemeene aanwijzing omtrent de voor de berekening der balanswaarde gebruikte methode te geven.
f. Indien geen beurskoers kan worden opgegeven, in de kolom „Toelichtingen" mede te deelen, welke wijze van koersbepaling is gevolgd.
g. Onder „Aandeelen" niet op te nemen Aandeelen in Zuster- en Dochter-ondernemingen.

[1]) Ook van effecten, die in het boekjaar zijn gekocht.

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 9a. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

RECAPITULATIE DER EFFECTEN.

BOEKJAAR 19....

Onderneming:.....

te:.....

STAAT L 9a.

RECAPITULATIE DER EFFECTEN.

31 DECEMBER 19 . . .

Groepen.	A. Aandeelen.			B. Obligatiën.			C. Premieleeningen.			Totaal.
	Nederland en Koloniën.	Buitenland.	Totaal.	Nederland en Koloniën.	Buitenland.	Totaal.	Nederland en Koloniën.	Buitenland.	Totaal.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Staatsleeningen en leeningen met Staatsgarantie										
Provinciale- waterschaps-, gemeentelijke- en daarmede gelijk te stellen leeningen . .										
Bank- en Crediet-instellingen .										
Hypotheekbanken										
Industriëele ondernemingen .										
Handels- en Cultuurondernemingen										
Scheepvaartondernemingen. .										
Spoor- en tramwegondernemingen										
Diverse.										
Totaal . . .										

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 10. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

SCHULDBEKENTENISSEN AAN PROVINCIËN, GEMEENTEN, WATERSCHAPPEN, ENZ.

BOEKJAAR 19....

Onderneming:.....

te:.....

STAAT L 10.

STAAT DER LEENINGEN OP SCHULDBEKENTENIS VERSTREKT AAN PROVINCIËN, GEMEENTEN, WATERSCHAPPEN E D., OP 31 DECEMBER 19 . . .

Volgnummer	Datum der leening	Debiteuren.	Oorspronkelijk bedrag.	Duur.	Bedongen aflossing.	Rentevoet.	Verschil tusschen nom.- en verstrekt bedrag.	Bedrag op den laatsten datum van het boekjaar.	Boekwaarde op den laatsten datum van het boekjaar.		Bijkomende waarborgen.	Toelichtingen.
									Koers.	Bedrag		
1	2	3	4	5	6	7	8 (*a*)	9	10	11	12	13(*b* en *c*)

N. B. De kolommen 9 en 11 te totaliseeren en wel landsgewijze in de oorspronkelijke valuta, terwijl aan den voet van den Staat zoo noodig een recapitulatie moet worden opgenomen.

a. Het verstrekt bedrag eventueel na aftrek van ontvangen provisie. Deze kolom alleen in te vullen voor leeningen gesloten in het boekjaar.

b. Indien de betaling der rente en/of aflossing achterstallig is, daarvan in kolom 13 mededeeling te doen onder opgave van den eerst onbetaald gebleven rente- en/of aflossingstermijn.

c. Voor zoover waarden verbonden zijn (Staat 3*b.*), hiervan mededeeling te doen in kolom 13

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 11. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

DEKKING VAN VERPLICHTINGEN IN VREEMDE VALUTA.

BOEKJAAR 19....

Onderneming :.....

.....

te : .....

STAAT L 11.

DEKKING VAN VERPLICHTINGEN IN VREEMDE VALUTA

31 December 19 . . .

Valuta.	Verplichtingen.	Dekking.	Toelichtingen.
1	2	3	4
Ned.-Ind. guldens . . .			
Surinaamsche guldens .			
Curaçaosche „ .			
Amerik. dollars . . .			
Engelsche ponden . . .			
Fransche francs . . .			
Belgische „ . . .			
Zwitsersche „ . . .			
Deensche kronen . .			
Zweedsche „ . .			
Noorsche „ . .			
Lires			
Andere valuta's (te spec.)			

N. B. 1. De wijze van vaststellen van eventueele verplichtingen in Ned.-Indische, c. q. Surinaamsche en Curaçaosche guldens wordt aan de onderneming overgelaten. Echter zeer in 't kort in de kolom „Toelichtingen" dan wel aan den voet van dezen Staat aan te geven, op welke wijze de vaststelling heeft plaats gevonden.

Veelal zal met een schatting van de verplichting genoegen kunnen worden genomen Op te merken valt voorts, dat de splitsing tusschen verplichtingen in Nederl. en Ned.-Indische, c. q. Surinaamsche en Curaçaosche guldens doorgaans los zal wezen van de administratieve splitsing in Nederlandsche en Ned.-Indische, c. q. Surinaamsche en Curaçaosche portefeuilles in Staat 13.

2. Aan den voet van dezen Staat mededeeling te doen van de samenstelling der dekking in Ned. Indische guldens.

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 12. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

GEMIDDELDE RENTE.

BOEKJAAR 19.....

Onderneming :..... te :.....

STAAT L 12.

GEMIDDELDE RENTE 19 . . .

Omschrijving.	Gemiddeld uitstaand bedrag.	Gemiddelde rente.
1	2	3
Vaste eigendommen		
Hypotheken		
Effecten		
Aandeelen in Zuster- en Dochterondernemingen		
Leeningen op schuldbekentenissen aan gemeenten, enz.		
Polisbeleeningen		
Prolongaties en effectenbeleeningen		
Overige beleggingen (incl. saldi bij bankiers)		
Alle beleggingen	f	

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 13. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

OVERZICHT VAN DEN STAND VAN HET BEDRIJF.

BOEKJAAR 19.....

Onderneming :..... te :.....

STAAT L 13.

OVERZICHT VAN DEN STAND VAN HET BEDRIJF.

31 DECEMBER 19 . . .

	Verz. kapitaal + 10 × rente	Wiskundige reserve	Omrekeningskoers.	Verz. kapitaal + 10 × rente	Wiskundige reserve
	in de corresponkelijke valuta.			in guldens Ned. Crt.	
1	2	3	4	5	6
Nederland.					
Guldens					
Belg. Frs.					
. . . . .					
enz.					
Totaal Nederl. Portefeuille . . .					
Ned.-Indië.					
Guldens					
. . . . .					
enz.					
Totaal Ned.-Ind. Portefeuille . . .					
België.					
Francs					
. . . . .					
enz.					
Totaal Belgische Portefeuille . .					
Enz.					
Algemeen Totaal . . .					
Herverzekerd:					
Guldens					
Belg. Frs.					
. . . . .					
enz.					
Totaal herverzekerd . . .				1)	1)
Verzekerd voor eigen risico (overeenkomende met het totaal van Staat 10)					

N.B. Ter bepaling van alle reserveciffers als in Staat 13 aangegeven methoden te volgen.
Indien herverzekeringen voorkomen in andere valuta's, dan waarin de hoofdverzekering luidt, hieromtrent onder deze staat inlichtingen te geven.
De indeeling in portefeuilles van verschillende landen vast te stellen volgens de bij de onderneming gebruikelijke methode; deze methode aan den voet van dezen staat te omschrijven. (Zie ook Staat 11 noot 1.)
Deze totaalbedragen onder dezen staat te specificeeren naar de maatschappijen.

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 14. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* (Staatsblad 1925 nº. 335)

OVERZICHT VAN DE ONTWIKKELING VAN HET GEHEELE BEDRIJF.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming: _____ te: _____

STAAT L 14.

OVERZICHT VAN DE ONTWIKKELING VAN HET GEHEELE BEDRIJF IN HET BOEKJAAR 19 . . . VERZEKERDE BEDRAGEN. [1])

Omschrijving.	Kapitaal- en rente-verzekering.				In herverzekering gegeven.		Volksverzekering.			In herverz. gegeven.	
	Aantal	Verzekerde kapitalen.	Jaarlijksche rente.	Mede-verzekerde invaliditeits-rente.	Kapitaal	Jaar-lijksche rente.	Aantal.	Verzekerde kapitalen.	Jaarlijksche rente.	Verzekerde kapitalen.	Jaarlijksche rente.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vermeerdering door:											
Nieuwe verzekeringen											
Overgenomen portefeuilles . . .											
Omrekening v. vreemde munt . .											
Andere oorzaken											
Totale vermeerdering											
Vermindering door:											
Overlijden											
Afloop der verzekering											
Wijziging der verzekering. . . .											
Afkoop											
Wanbetaling											
Omrekening v. vreemde munt . .											
Andere oorzaken											
Totale vermindering											
Saldo vermeerdering											
„ vermindering											
Stand einde vorig boekjaar . . .											
Stand einde boekjaar.											

RECAPITULATIE.

Kapitaalverzekering	f
Volksverzekering	„
10 × jaarlijksche rente [1])	„
Totaal verzekerd bedrag (incl. herverzekering).	f

N. B. Door liquideerende ondernemingen aan den voet van dezen Staat op te geven, van welken datum af nieuwe verzekeringen niet meer werden afgesloten.

[1]) De invaliditeitsrente blijft buiten beschouwing.

Omrekeningskoersen Begin boekjaar:
Einde boekjaar:

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 15. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

ACTUARIEEL VERSLAG VAN DEN VERZEKERINGS-WISKUNDIGE

BOEKJAAR 19_____

Onderneming: _____
te: _____

STAAT L 15.

ACTUARIEEL VERSLAG VAN DEN VERZEKERINGS-WISKUNDIGE [1] OVER 19_____

met vermelding van:

1. Een korte, maar nauwkeurige uiteenzetting va de gevolgde methode van berekening der reserve.
2. De wijze van vaststelling der premie, welke als bate bij de reserveberekening is in rekening gebracht.

   Indien deze premie is gebaseerd op de grondslagen, vermeld in de kolommen 3 en 4 van Staat 16, dan is het bedrag, dienende tot amortisatie van een eventueelen zillmeraftrek, in deze premie op te nemen, ook al zou bij de berekening niet rechtstreeks van deze reserve-premie worden gebruik gemaakt, b.v. bij afleiding der gezillmerde reserve uit de netto reserve.

   Indien deze premie is afgeleid uit de bruto-premie, is de jaarlijksche opslag voor doorloopende onkosten en incasso niet in deze premie op te nemen en is te vermelden hoe gehandeld is met verhoogingen wegens extra-risico, termijnbetaling, winstopslag, medeverzekering van invaliditeits- of ziekte-risico, vrije uitkeering.

   Indien deze premie niet is afgeleid uit de bruto-premie, en ook niet gebaseerd is op de in de kolommen 3 en 4 van Staat 16 voor de bedoelde verzekeringen aangegeven grondslagen, is aan te geven op welke grondslagen en volgens welke berekeningswijze deze premiën zijn afgeleid.
3. Eene opgaaf aangaande de afronding van ouderdommen en duren.
4. Eene mededeeling, of al dan niet rekening is gehouden met de correctie voor uitkeering dadelijk na overlijden.
5. De wijze, waarop *verschuldigde rente, onver-*

[1] Indien er een wiskundig adviseur van Commissarissen is, dit verslag ook door dezen mede te teekenen.

diende premie en/of *premie te-goed* zijn berekend.

6. De wijze van voorziening in de toekomstige onkosten voor verzekeringen tegen koopsom, voor premievrije verzekeringen en in de toekomstige onkosten na afloop der premiebetaling voor verzekeringen, waarbij de duur der premiebetaling korter is dan de duur der verzekering.
7. Eene mededeeling, of — zoo de gevolgde methode geheele betaling der eerste onkosten, betrekking hebbende op de productie van het afgeloopen boekjaar, onderstelt — onder de passiva der balans het nog niet betaalde deel der bedoelde onkosten is opgenomen.
8. Eene opgaaf van het bedrag der negatieve reserve, hetwelk e. q. op nul is gesteld, eventueel van het in de wiskundige reserve opgenomen bedrag tegen verlies door royement.
9. De methode van groepeering, indien zoodanige methode is gevolgd.
10. Eventueele afwijking van de te vorigen jare gebezigde methoden en/of grondslagen, met nauwkeurige opgaaf van den invloed dier verandering op het bedrag der reserve, hetzij berekend voor het begin, hetzij voor het einde van het boekjaar. Dezelfde opgaaf indien voor in den loop van het boekjaar overgenomen portefeuille de grondslagen tegenover die, welke bij de overname golden, zijn veranderd.

Voor Volksverzekeringen in het bijzonder:

11. De behandeling in de reserveberekening van de overlijdensverzekeringen van kinderen.
12. De wijze van vaststelling van eventueel in de reserveberekiening voorziene kosten van incasso (geschat gemiddeld percentage, of werkelijk volgens de overeenkomsten met de agenten verschuldigd bedrag).
13. Eene mededeeling, hoe de scheidingslijn tusschen *kapitaalverzekeringen* en *volksverzekeringen* is getrokken.

Voor Spaarkassen in het bijzonder:

14. De methode en grondslagen voor de berekening der administratiereserve, d. i. de reserve voor toekomstige administratiekosten voor de Spaarkassen.
15. De wijze waarop, indien minimum- of vaste uitkeeringen of rente zijn toegezegd, bij de berekening van het te-goed der spaarders met deze toezegging rekening is gehouden.
16. Den stelregel, waarvan is uitgegaan bij de vaststelling van het bedrag der „Reserve voor nog te ontvangen Administratieloon".

EVENSVERZEKERING.

STAAT L 16. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335)

PREMIERESERVESTAAT. BOEKJAAR 19....

Onderneming : .... te : ....

TAAT L 16. PREMIERESERVESTAAT 31 DECEMBER 19 . . .

Groep.	Tarief.	Sterftetafels (eventueel Invaliditeits- en. Ziektetafels).	Rentevoet.	Aantal Polissen.	Verzekerde Kapitalen.	Verzekerde Renten.	Jaarlijksche bruto premie	Extra premie wegens klimaatrisico, invaliditeitsrisico enz. [1]).	Tariefpremie.	Premiën bedoeld in Staat 15 sub 2.	Netto-premie op de grondslagen vermeld in kolommen 3 en 4.	Premiereserve [2]).
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A. Kapitaal- en Renteverzekering.												
I												
II												
III												
IV												
enz.												
taal Kapitaal- en Renteverzekering												
Herverzekering (op dezelfde grondslagen)												
ijft: Eigen risico, Kapitaal- en Renteverzekering . .												
B. Volksverzekering.												
I												
II												
III												
enz.												
taal Volksverzekering												
Herverzekering (op dezelfde grondslagen)												
ijft: Eigen risico, Volksverzekering												
taal generaal, Eigen risico												

Te brengen onder:
oep I: de tarieven voor levensl. verz. bij overl. met levenslange premiebetaling.
II: „ „ „ „ „ „ „ „ tijdelijke „
III: „ „ „ gemengde verzekeringen.
IV: „ „ „ tijdelijke verz. bij overlijden. (Hier ook op te voeren contra-verzekeringen van spaark-esep; voor deze als verzekerd kapitaal steeds het bedrag der inschrijving te nemen.)
V: de overige tarieven bij overlijden (desverlangd te splitsen).
VI: „ tarieven voor verzekering bij leven.
VII: „ loopende lijfrenten.
VIII: „ uitgestelde lijfrenten.
IX: „ overlevingsrenten.
X: „ overige renten (desverlangd te splitsen).

Invulling landsgewijze in guldens.

[1]) Voor zoover met het extra-risico geen rekening is gehouden in de kolommen 11 en 12.

[2]) Met inbegrip van onverdiende premie en verschuldigde rente en onder aftrek van premie te-goed.

De invulling van de kolom „Tariefpremie" blijft voor volksverzekeringen steeds achterwege.

Voor de verzekeringen, gesloten vóór 1 Januari 1926 en voor overgenomen portefeuilles is de invulling der kolommen 9 en 12 en van één der kolommen 8 of 10 facultatief. Het deel van den stand, waarvoor men één of meer dezer kolommen oningevuld laat, op een afzonderlijken Staat 16 te brengen.

Ten minste voor de eigen verzekeringen, gesloten van 1 Januari 1926 af, is volledige invulling van Staat 16 verplicht.

LEVENSVERZEKERING.

STAAT L 17. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

VERGELIJKING VAN DE VERWACHTE STERFTE MET DE WERKELIJKE STERFTE GEDURENDE HET BOEKJAAR 19....

Onderneming: .....

te: .....

STAAT L 17.

VERGELIJKING VAN DE VERWACHTE STERFTE MET DE WERKELIJKE STERFTE GEDURENDE HET BOEKJAAR 19 . . .

Aard der verzekeringen.	Sterftetafels.	Leeftijden (in groepen van 10.)	Aantal waarnemingen.	Aantal sterfgevallen. Berekend.	Aantal sterfgevallen. Waargenomen.
1	2	3	4	5	6
I. Kapitaal- en renteverzekeringen:					
a. bij overlijden . .		0—9 10—19 20—29 enz.			
		Totaal .			
		0—9 10—19 enz.			
		Totaal .			
b. bij leven		0—9 10—19 enz.			
		Totaal .			
II. Volksverzekeringen:					
a. bij overlijden . .		0—9 10—19 enz.			
		Totaal .			
b. bij leven		0—9 10—19 enz.			
		Totaal .			

Indien voor verzekeringen, tot eenzelfde rubriek behoorende, verschillende sterftetafels aan de reserveberekening zijn ten grondslag gelegd, zijn de in dezen Staat te vermelden gegevens afzonderlijk op te geven voor ieder dier groepen met vermelding der gebruikte sterftetafel. Voor kleine groepen mag deze opgaaf worden nagelaten en kunnen de sterftecijfers, hetzij geheel buiten rekening worden gelaten, hetzij worden berekend volgens de voor de overeenkomstige groep gebruikte tafels en dan in de grootere groepen worden opgenomen.

Aan te geven is hoe gehandeld is bij meer verzekeringen op één leven, n.l. of „personen" of „verzekeringen" sterfte is waargenomen.

BIJLAGE II
behoorende bij Kon. Besluit d.d. 18 Juli 1925 (*Staatsblad* nº. 335).

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STATEN *bedoeld in art.* 27 *en* 28 *van de Wet op het Levensverzekeringbedrijf* 1922, (Staatsblad nº. 716).

Staten S 1—16.

Staat S 1. Winst- en verliesrekening.
„ „ 2. Balans.
„ „ 3. Toelichtingen op de winst- en verliesrekening.
„ „ 3*a*. Toelichtingen op de balans.
„ „ 3*b*. Winstuitkeering aan spaarkassen.
„ „ 4. Administratieloon.
„ „ 4*a*. Rekening en verantwoording.
„ „ 4*b*. Stand der spaarkassen.
„ „ 5. Beleggings- en balanspolitiek.
„ „ 6. Staat van houders van niet-volgestorte aandeelen.
„ „ 7. Vaste eigendommen.
„ „ 8. Hypotheken.
„ „ 8*a*. Lijst van taxateurs.
„ „ 9. Effecten.
„ „ 10. Leeningen aan Provinciën, Gemeenten, Waterschappen e. d.
„ „ 11. Andere beleggingen.
„ „ 12. Afgewikkelde spaarkassen.
„ „ 13. Stand der spaarkassen verdeeld naar de valuta.
„ „ 14. Overzicht van de ontwikkeling van het geheele bedrijf.
„ „ 15. Actuarieel verslag.
„ „ 16. Premiereservestaat.

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 1. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad n°. 335).

WINST- EN VERLIESREKENING.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming: _____

_____

te: _____

TAAT S 1.

DEBET. WINST- EN VERLIES REKENING OVER 19 . . . CREDIT.

Nadeelig saldo vorig boekjaar				f
Premiereserve eigen risico einde van het boekjaar				»
	Totaal.	Herverz.	Eigen risico.	
Uitkeeringen bij overlijden	f	f	f	
» » expiratie	»	»	»	
» van renten	»	»	»	
	f	f	f	»
Afkoopen levensverzekering	f	f	f	»
Renten aan spaarkassen				»
*Winstuitkeering contraverzekering aan spaarkassen (Staat S 3b)				»
Herverzekeringspremiën				»
*Administratiereserve einde boekjaar				»
*Reserve voor nog te ontvangen administratieloon einde boekjaar				»
*Onkosten:				
a. Algemeene onkosten hoofd- en bijkantoren			f	
b. Inspectiekosten			»	
c. Provisie			»	
d. Kantoorhuur			»	
e. Reclame			»	
f. Drukwerken en materieel			»	
g. Andere onkosten			»	»
Verlies op beleggingen der vennootschap [1]			f	
Hier te specificeeren naar de balansposten			»	»
Andere lasten [2]			f	
Hier te specificeeren			»	»
Afschrijvingen [3]			f	
Gewone afschrijvingen (hier te specificeeren)			»	»
Saldo winst te verdeelen als volgt:				
extra afschrijvingen (specificeeren)			f	
» reserves (specificeeren)			»	
dividend			»	
tantièmes			»	
dotaties (specificeeren)			»	
spaarkassen			»	
enz.			»	»
				f

Onverdeeld winstsaldo vorig boekjaar		f
Premiereserve eigen risico einde vorig boekjaar		»
*Administratiereserve einde vorig boekjaar		»
*Reserve voor nog te ontvangen administratieloon einde vorig boekjaar		»
Verzekeringspremiën		»
*Renten op beleggingen der vennootschap		»
Huren:		
bruto huren	f	
Af: exploitatiekosten	»	
		»
*Administratieloon		»
Poliskosten (exclusief zegelloon)		»
Provisie Herverzekering		»
Andere provisie [4]		»
Winst op beleggingen der vennootschap: [1]		
Hier te specificeeren naar de balansposten		»
Andere baten	f	
Hier te specificeeren	»	
		»
Saldo verlies		»
		f

B. De volgorde der posten mag niet worden gewijzigd. Posten, die in het bedrijf der onder de posten gemerkt met * in ieder geval moeten worden vermeld, ook al kan daarachter welke dienen ter specificatie van „Andere lasten" en „Andere baten". Wel is binnenslijns herverzekering hebben gegeven, moeten niettemin de op de contraverzekering betrekking

[1]) Opgege en moeten worden winsten en verliezen voortspruitende uit verkoop, uitloting, gendommen enz., voorzoover deze niet rechtstreeks op een daart e bestemde reserve zijn gebracht, toegepast, moet dit in Staat 3 onder 2 worden omschreven en tevens worden medegedeeld.

[2]) Hieronder o. a. op te nemen: betaalde rente voor opgenomen gelden.

[3]) Hieronder mede op te nemen: gewone afschrijvingen op vaste eigendommen, voor zoover ater-ëel onder onkosten op te nemen.

[4]) Hierin op te nemen „Provisie op hypotheken".

neming niet voorkomen, mogen in het jaarverslag worden weggelaten, met dien verstande, dat geen bedrag worden aangegeven. Geen andere posten mogen worden bijgevoegd, behoudens die, splitsing van bedragen toegelaten. Ondernemingen, die de contraverzekeringen ten volle in hebbende posten invullen.

koersstijging of daling van effecten, verkoop, waardevermeerdering of vermindering van vaste Indien in het betrokken boekjaar een ander systeem van waardeering der effecten en andere activa welk voor- of nadeel die wijziging opleverde.

zij niet rechtstreeks op een daartoe bestemde reserve zijn geboekt. Gewone afschrijvingen op

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 2. *ngevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d. 18 Juli 1925 (Staatsblad nº. 335).*

BALANS. BOEKJAAR 19____

Onderneming : _____ te : _____

STAAT S 2.

DEBET. BALANS OP		31 DECEMBER 19 . . . CREDIT.		
Aandeelhouders nog te storten	f	Maatschappelijk kapitaal	f	
Deelnemers waarborgkapitaal nog te storten		Waarborgkapitaal		
*Beleggingen der vennootschap:		waarvan ongeplaatst	„	
a. Vaste goederen	f	*Reserves:		f
b. Hypotheken	„	a. Statutaire reserve	f	
c. Effecten	„	b. Extra reserve	„	
d. Leeningen op schuldbekentenis	„	c. Reserve nog te ontvangen administratieloon	„	
e. Deposito's	„	d. Reserve geldbeleggingen	„	
f. Prolongaties- en Effectenbeleeningen	„	e. Reserve dubieuse debiteuren	„	
g. Andere beleggingen: soortsgewijze te specificeeren	„	f. Andere reserves: hier te specificeeren	„	
	„	Leeningen:		„
*Beleggingen der spaarkassen [1]	„	a. Beleeningen o/g	f	
*Kassa	„	b. Hypotheken o/g	„	
Saldi bij bankiers en kassiers; girorekeningen	„	c. Saldi van bankiers	„	
*Loopende renten en huren op beleggingen der vennootschap	„	d. Andere leeningen zonder speciaal onderpand	„	
Saldi bij Herverzekeringmaatschappijen	„	*Premiereserve:		„
Saldi bij agenten; kantoorincasso	„	af: Premiereserve herverzekering	„	
*Nog te ontvangen administratieloon	„			„
Diverse debiteuren	„	*Administratiereserve		„
Meubilair	„	Saldi van agenten		„
Materieel	„	Saldi van Herverzekeringmaatschappijen		„
Andere activa: soortsgewijze te specificeeren	„	*Spaartegoed van nog niet tot verdeeling gekomen spaarkassen [2]		„
Kosten van oprichting en uitbreiding	„	Onbetaalde aandeelen in tot verdeeling gekomen spaarkassen		„
Verliessaldo	„	Diverse crediteuren [3]		„
		Dividend, winstaandeelen, tantièmes boekjaar		„
		Andere passiva: [4] soortsgewijze te specificeeren		„
		Onverdeeld winstsaldo		„
	f			f

N.B. De volgorde der posten mag niet worden gewijzigd. Posten, die in het bedrijf der onder de posten gemerkt met * in ieder geval moeten worden vermeld, ook al kan daarachter geen Geen andere posten mogen worden bijgevoegd behoudens die, welke dienen tot specificatie binnenslijns splitsing van bedragen toegelaten.

[1] en [2] Conform Staten 4a en 4b. Ingeval bij spaarkassondernemingen ingevolge speciale gelden, kunnen de posten „Beleggingen der spaarkassen" en „Spaartegoed van nog niet ter het debet der balans een eventueele overbelegging en in het credit het onbelegde gedeelte van het spaartegoed en het totaal der beleggingen van de gezamenlijke spaarkassen.

[3] In Staat 3a te specificeeren.

[4] Hieronder o. a. op te nemen Borgstellingen van agenten e. a. in geld.

neming niet voorkomen, mogen in het jaarverslag worden weggelaten met dien verstande, da bedrag worden aangegeven.
van „Andere beleggingen". „Andere activa", „Andere reserves" en „Andere passiva". Wel i

regeling, de spaarders (c. q. inschrijvers, dan wel bevoordeelden) eigenaren zijn van de bespaard verdeeling gekomen spaarkassen" vervangen worden door den post „Spaarkassen", waaronder i het spaartegoed wordt opgenomen. Zij vermelden voorts aan den voet der balans het totaal van

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 3. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d. 18 Juli 1925 (Staatsblad nº. 335).*

TOELICHTINGEN OP DE WINST- EN VERLIESREKENING.

BOEKJAAR 19____

Onderneming : _____

te : _____

STAAT S 3.

TOELICHTINGEN OP DE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 19____

1. In 't kort alle posten door te loopen en achter ieder bedrag tusschen ( ) het bedrag te vermelden van den overeenkomstigen post van het jaar te voren.
Mocht dit laatste in den aanvang moeilijkheden opleveren, dan kan de vermelding de eerste maal achterwege blijven.
Bij de korte toelichting kan c.q. verwezen worden naar een mogelijk meer uitvoerige mededeeling in den tekst van het Verslag.
Voorts moet deze Staat bevatten :

2. Een specificatie van de Posten Renten op de Beleggingen der Vennootschap en Huren en wel in den volgenden vorm op te nemen :

Renten van	Hypotheken	f	_____
„ „	Effecten	„	_____
„ „	Aandeelen in Zuster- en Dochter-ondernemingen	„	_____
„ „	Leeningen op schuldbekentenissen	„	_____
„ „	Polisbeleeningen	„	_____
„ „	Prolongatiën en Effectenbeleeningen	„	_____
„ „	Andere beleggingen, incl. saldi bij bankiers	„	_____
	Totaal Renten	f	_____
Netto huren		„	_____
	Totaal	f	_____

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 3*a*. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

TOELICHTINGEN OP DE BALANS.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming : _____

te : _____

STAAT S 3*a*.

TOELICHTINGEN OP DE BALANS, 31 DECEMBER 19_____

1. In 't kort alle posten door te loopen en achter ieder bedrag tusschen ( ) het bedrag te vermelden van den overeenkomstigen post van het jaar te voren.
   Mocht dit laatste in den aanvang moeilijkheden opleveren, dan kan de vermelding de eerste maal achterwege blijven.
   Bij de korte toelichting kan c.q. verwezen worden naar een mogelijk meer uitvoerige mededeeling in den tekst van het Verslag.
   Voorts moet deze staat bevatten :
2. Een omschrijving van eventueele wijzigingen in het systeem van de waardeering der effecten en andere activa van de Vennootschap met de voor- of nadeelen, die deze wijzigingen hebben opgeleverd, hetzij zij in de Winst- en Verliesrekening zijn opgenomen of wel rechtstreeks in de reserve voor geldbelegging of een andere reserve.
3. Een specificatie der Diverse Debiteuren (rubrieksgewijze).
   " " " „Andere leeningen zonder speciaal onderpand."
   " " " Diverse Crediteuren (rubrieksgewijze).
4. Verklaard moeten worden de mutaties in de Reserve voor Geldbelegging en andere Reserves onder vermelding waaruit deze mutaties zijn voortgevloeid.

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 3*b*. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

WINSTUITKEERING AAN SPAARKASSEN

BOEKJAAR 19_____

Onderneming : _____

te : _____

STAAT S 3*b*.

WINSTUITKEERING AAN SPAARKASSEN OVER 19_____

Indien aan spaarkassen op grond van de Voorwaarden een aandeel in de winst van het geheele bedrijf der vennootschap of in de winst van een onderdeel van het bedrijf toekomt (b.v. van de contra-verzekering), in dezen staat vermelden :

a. het artikel of de artikelen der statuten of der Voorwaarden van de spaarkassen, waarin deze winstuitkeering is geregeld.
b. het bedrag van het aandeel in de winst van het geheele bedrijf over het boekjaar, hetwelk aan de gezamenlijke spaarkassen toekomt, onder opgave van de wijze, waarop dit is berekend (indien in het jaarverslag een gedetailleerde verdeeling der winst van het geheele bedrijf is opgenomen, kan daarnaar worden verwezen).
c. het bedrag van het aandeel in de winst van een *onderdeel* van het bedrijf, dat aan de spaarkassen toekomt, onder opgave van de wijze, waarop dit is berekend.
   Indien bij deze berekening door de Vennootschap onkosten in rekening zijn gebracht, moet worden medegedeeld hoe groot het bedrag daarvan is en op welke wijze dit is vastgesteld.
d. indien geen winst voor de spaarkassen beschikbaar is, moet dit uit een hier te geven berekening blijken.

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 4. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

ADMINISTRATIELOON.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming : _____

te : _____

STAAT S 4.

ADMINISTRATIELOON 19 . . .

Omschrijving.	Administratieloon				Totaal.
	van spaarkassen geopend in het boekjaar.	van spaarkassen geopend in 19 . . .	van spaarkassen geopend in 19 . . .	van spaarkassen geopend in 19 . . .¹)	
1	2	3	4	5	6
Te vorderen einde vorig boekjaar		f	f	f	f . . . . .
Het volle administratieloon op alle in het boekjaar verkregen inschrijvingen bedraagt . .	f	„			„ . . . . .
		f			f . . . . .
Afgeschreven in het boekjaar wegens wanbetaling enz. .	„	„	„	„	„ . . . . .
Blijft	f	f	f	f	f . . . . .
Hiervan ontvangen in het boekjaar	„	„	„	„	„ . . . . .
Blijft te ontvangen einde dez boekjaars	f	f	f	f	f . . . . .
De reserve voor nog te vorderen administratieloon bedraagt .	„	„	„	„	f . . . . .
Zoodat daadwerkelijk als „Nog te ontvangen administratieloon" in de balans des boekjaars voorkomt.	f	f	f	f	f . . . . .

¹) Naar behoefte kolommen bij te voegen.

Te beantwoorden vragen:

1. Wordt onbetaald gebleven administratieloon voor geroyeerde spaarovereenkomsten ten laste gebracht van de overige spaarders ?
2. Zoo ja, op grond van welke bepalingen in Uw spaarreglement geschiedt dit ?
3. Hoe groot is het bedrag, dat in het boekjaar op deze wijze ten laste der overige spaarders is gebracht ?

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 4*a*. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

REKENING EN VERANTWOORDING DER SPAARKASSEN.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming : _____

te : _____

STAAT S 4a.

REKENING EN VERANTWOORDING DER SPAARKASSEN BOEKJAAR 19 . . .

Aanduiding der Spaarkassen.	Tegoed einde vorig boekjaar.	BATEN. Stortingen.	Renten. [1]	Winsten en waardevermeerdering van beleggingen.	Winstaandeelen art [2] der voorwaarden.	Andere baten.	Totaal.	LASTEN. Administratieloon.	Afkoop.	Verliezen en waardevermindering van beleggingen.	Andere lasten.	Totaal.	Tegoed einde boekjaar.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14.
1930 A . . . B . . . ens.													
Totaal													[3]

[1] Inclusief rente op onbelegd gebleven gelden.

[2] Hier in te vullen het artikel (de artikelen) der Spaarkasvoorwaarden dat (die) hierop betrekking heeft (hebben).

[3] Conform den post „Spaartegoed van nog niet tot verdeeling gekomen Spaarkassen" in het passief der balans.

AARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 4*b*. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

STAND DER SPAARKASSEN. BOEKJAAR 19....

Onderneming : .... te : ....

STAAT S 4*b*

STAND DER SPAARKASSEN OP 31 DECEMBER 19 . . .

Aanduiding der Spaarkassen.	Stand der Spaarkassen einde boekjaar.				BELEGGINGEN.							
	Jaar van afloop.	Aantal inschrijvingen. [1])	Ingeschreven bedrag.	Spaartegoed.	Hypotheken (Staat 8).	Effecten (Staat 9).	Schuldbekentenissen (Staat 10).	Voorschotten op inschrijvingen.	Deposito's, Banksaldi.	Andere beleggingen (Staat 12).	Totaal.	Schulden der Spaarkassen. [2])	Saldo belegd kapitaal.	Onbelegd einde boekjaar.	Overbelegd einde boekjaar.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1929 A . .	1930														
B . .	1935														
192? . .	1931														
Totaal . . .				[3])									[4])		

Ondernemingen, die een *vaste uitkeering* toezeggen, dan wel het beleggingsrisico der spaargelden voor haar rekening nemen en hiernaast een *vaste rente* aan spaarders toezeggen, vullen slechts de kolommen 1 t/m 5 in.

Afgeloopen, doch nog niet tot verdeeling gekomen spaarkassen moeten in dezen Staat worden opgenomen.

[1]) Halve en andere onder-inschrijvingen tot geheele om te rekenen.

[2]) Aan den voet van dezen Staat den aard der schulden op te geven. Schulden der spaarkassen aan de Vennootschap wegens overbelegging niet in kolom 13 op te nemen.

[3]) Conform den post „Spaartegoed van nog niet tot verdeeling gekomen spaarkassen" in het passief der balans.

[4]) Conform den post „Beleggingen der spaarkassen" in het actief der balans.

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 5. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

BELEGGINGS- EN BALANSPOLITIEK.

BOEKJAAR 19....

Onderneming : ....

te : ....

STAAT S 5.

BELEGGINGS- EN BALANSPOLITIEK 19....

1. Wordt door de onderneming aan de spaarkassen een *minimum-*, c. q. *vaste* rente toegezegd ?
2. Worden door de onderneming *vaste uitkeeringen* toegezegd, dan wel houdt de toezegging eener *vaste rente* in, dat de onderneming ook het *beleggingsrisico* voor haar rekening neemt ?
3. Indien de vragen 1 of 2 bevestigend worden beantwoord, op welke wijze hebt gij die garanties voor de Balans der onderneming in rekening gebracht ?

   (Is deze aangelegenheid uitvoerig behandeld in staat 15, dan kan bij beantwoording dezer vraag worden volstaan met verwijzing naar staat 15.)
4. Als de onderneming geen vaste uitkeering toezegt, noch het beleggingsrisico der spaargelden voor haar rekening neemt met gelijktijdige toezegging eener vaste rente, worden de beleggingen dan steeds gescheiden van het overige bezit der onderneming beheerd en bewaard ?
5. Heeft eenig actiefpost op Uw Balans (b.v. debiteuren) betrekking op gelden, die nog door aandeelhouders op hunne aandeelen verplicht gestort moeten worden?
6. Zoo de onderneming in het afgeloopen boekjaar of in vorige boekjaren een portefeuille heeft overgenomen, zijn dan de activa tot dekking der overgenomen verplichtingen reeds ten volle aan haar afgedragen ?
7. Zoo niet, hoe groot is het ontbrekende en welke regeling is hiervoor getroffen ?
8. Zijn een of meer bezittingen der onderneming verbonden voor een verplichting of schuld, zonder dat dit uit de Balans blijkt ?

   Zoo ja, deze verplichtingen of schulden met de daarvoor verbonden bezittingen hier te specificeeren.
9. Heeft de onderneming verplichtingen of garanties, zonder dat deze in de Balans tot uitdrukking komen ? Zoo ja, welke ?
10. Indien de onderneming aandeelen in

Zuster- en Dochterondernemingen bezit, dan moeten deze in dezen staat worden gespecificeerd, met vermelding van het eventueel daarop rustend obligo. Voorts moet worden opgegeven, hoe groot het geplaatste aandeelenkapitaal der Mij^en is, waarvan de onderneming aandeelen bezit.

11. Welke is in het kort de beleggingspolitiek der onderneming ?
   a. voor beleggingen der vennootschap in het algemeen ;
   b. voor beleggingen der spaarkassen ; (bij de beantwoording dezer vraag o. a. aandacht te schenken aan de eischen van liquiditeit der beleggingen van spaarkassen, in verband met het feit, dat de spaarkassen elk een gesloten geheel vormen, bestemd om zelfstandig afgewikkeld te worden.) Indien onder de beleggingen der spaarkassen Vaste Eigendommen voorkomen die anders dan als gevolg van executie van hypotheken of vrijwilligen afstand door hypotheekdebiteuren zijn verkregen, moet het standpunt der onderneming ten opzichte van de wenschelijkheid van het bezit van Vaste Eigendommen voor spaarkassen worden uiteengezet ;
   c. Hoe handelt gij met eventueel onbelegd gebleven gelden der spaarkassen en hoe is hiervoor de rente-vergoeding geregeld ?

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 6. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad n°. 335).

STAAT VAN HOUDERS VAN NIET-VOLGESTORTE AANDEELEN.

BOEKJAAR 19____.

Onderneming :_____ te : _____

STAAT S 6.

STAAT VAN HOUDERS VAN NIET-VOLGESTORTE AANDEELEN [1] OP 31 DECEMBER 19 . . .

Naam.	Woonplaats.	Aantal aandeelen. [2]	Gezamenlijk bedrag der aandeelen.	Waarop nog niet gestort.
1	2	3	4	5
	Totaal	. . . . .	f.	f. . . . .
	[2] Volgestort	. . . . .		
Totaal geplaatst . . .		. . . . .	f.	

N.B. Indien door aandeelhouders tot zekerstelling van hun obligo een dépôt in geld of andere waarden is gesteld, hieromtrent onder dezen Staat mededeelingen te doen.

[1]) Dezen Staat in te dienen zoowel voor aandeelen in het maatschappelijk kapitaal als voor aandeelen in het waarborgkapitaal.

[2]) Indien verschillende soorten aandeelen zijn uitgegeven, kan deze kolom worden onderverdeeld.

[3]) Weg te laten indien geen volstortingen hebben plaats gehad.

SPAARKASONDERNEMINGEN STAAT S 7. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad n°. 335).

VASTE EIGENDOMMEN DER VENNOOTSCHAP. BOEKJAAR 19____.

Onderneming : _____ te : _____

STAAT S 7

VASTE EIGENDOMMEN DER VENNOOTSCHAP OP 31 DECEMBER 19 . . .

Omschrijving.	Ligging.	Balanswaarde vorig boekjaar of aankoopprijs boekjaar.	Balans-waarde boekjaar.	Laatste Taxatie.		Toelichtingen.
				Bedrag.	Datum.	
1	2	3	4	5	6	7
	Totaal . . .					

In kolom 1 op te geven : kantoorgebouw, woonhuis, boerderij, enz

. . . 2 . . . : gemeente en plaatselijke ligging.

In kolom 7 mede te deelen, hoe de onderneming den eigendom heeft verkregen (aankoop, inkoop bij executie eener hypotheek, afstand door een hypotheekdebiteur)

SPAARKASONDERNEMINGEN. STAAT S 8. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

HYPOTHEKEN. BOEKJAAR 19....

Onderneming: .... te: ....

STAAT S 8.

HYPOTHEKEN OP 31 DECEMBER 19 . . .

Restant der lening einde boekjaar.	Rente.	Datum van afloop.	Af-lossing per jaar.	Hang.	Totaal bedrag voorafgaande hypotheken.	Aard der onderpanden.	Ligging der onderpanden.	Laatste taxatie. Bedrag.	Laatste taxatie. Datum.	Toelichtingen (aanvullende waarborgen enz.).
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
						Hypotheken der vennootschap.				
f										
						Hypotheken der spaarkas 19 . . . A.				
f										
						Hypotheken der spaarkas 19 . . . A.				
f										

In kolom 7 op te geven: woonhuis, kantoorgebouw, boerderij enz.
" " 8 " " : gemeente en plaatselijke ligging.

Voor ondernemingen, die een *eerste wilkeering* toezeggen, dan wel het beleggingsrisico der spaarpelden voor haar rekening nemen en hiernaast een *reste reste* aan spaarders toezeggen, vervalt de splitsing tusschen „Hypotheken der Vennootschap" en „Hypotheken der Spaarkassen."

Bij andere dan eerste hypotheken in kolom 11 mede te deelen, of de voorafgaande hypotheken al dan niet tan name der vennootschap staan. In het laatste geval het totaal ingeschreven bedrag der voorafgaande hypotheken in kolom 11 op te geven.

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 8a. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

LIJST VAN TAXATEURS.

BOEKJAAR 19....

Onderneming: .... te: ....

STAAT S 8a.

LIJST VAN TAXATEURS
die de laatste taxaties der hypothecaire onderpanden en vaste eigendommen hebben verricht.
. 19 . . .

Naam.	Beroep.	Woonplaats.
1	2	3

N. B. Indien taxaties door directeuren of andere aan de onderneming verbonden personen zijn verricht, dit onder dezen Staat mede te deelen.

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 9. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

EFFECTEN. BOEKJAAR 19....

Onderneming: .... te: ....

STAAT S 9.

EFFECTEN OP 31 DECEMBER 19 . . .

Benaming der effecten.	Rente type.	Nominaal bedrag.	Balanswaarde. Koers 1).	Balanswaarde. Bedrag.	Toelichtingen.
1	2	3	4	5	6
		Effecten der vennootschap.			
		Totaal . . .		f	
		Effecten der spaarkas 19 . . A.			
		Totaal . . .		f	
		Effecten der spaarkas 19 . .			
		Totaal . . .		f	

1) Voor de effecten der spaarkassen moet de voor den laatsten dag des jaars geldende beurskoers worden gebruikt. Voor effecten, waarvan geen beursnoteering is te vinden en voor incouragte effecten moeten de koersen worden geschat en daarvan in kolom 6 mededeeling worden gedaan.

Indien de balanswaarde van de effecten der vennootschap volgens een andere methode wordt berekend dan met behulp van den beurskoers einde des jaars, moet deze aan den voet van den Staat worden toegelicht, onder mededeeling van de beurswaarde einde des jaars van het geheele bezit.

Voor ondernemingen, die een *eerste uitkeering* toezeggen, dan wel het beleggingsrisico der spaargelden voor haar rekening nemen en hiernaast een *reste reste* aan spaarders toezeggen, vervalt de splitsing tusschen „Effecten der vennootschap" en „Effecten der spaarkassen".

SPAARKASONDERNEMINGEN. STAAT S 10. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

LEENINGEN OP SCHULDBEKENTENISSEN AAN PROVINCIËN, GEMEENTEN, WATERSCHAPPEN ENZ. BOEKJAAR 19....

Onderneming : .... te : ....

STAAT S 10.

LEENINGEN OP SCHULDBEKENTENISSEN, VERSTREKT AAN PROVINCIËN, GEMEENTEN, WATERSCHAPPEN, KERKELIJKE INSTELLINGEN, INSTELLINGEN VAN OPENBAAR NUT E. D. 31 DECEMBER 19 . . .

Volgnummer.	Datum der leening.	Debiteuren.	Oorspronkelijk bedrag.	Duur.	Bedongen aflossing.	Rentevoet.	Verschil tusschen nominaal bedrag en verstrekt bedrag. [1])	Bedrag der schuld eind boekjaar.	Balanswaarde eind boekjaar. Koers.	Balanswaarde eind boekjaar. Bedrag.	Bijkomende waarborgen.	Toelichtingen. [2])
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
					Leeningen der vennootschap.							
			f					f		f		
					Leeningen van spaarders 19 . . . d.							
			f					f		f		

[1]) Het verstrekte bedrag eventueel na aftrek van ontvangen provisie. Deze kolom alleen in te vullen voor leeningen gesloten in het boekjaar.
[2]) Indien de betaling der rente en aflossing achterstallig is, moet daarvan in kolom 13 melding worden gedaan onder opgave van den vervaldatum der eerst onbetaald gebleven rente en/of aflossing.

N.B. Voor ondernemingen, die een *reste-uitkeering* toezeggen, dan wel het beleggingsrisico der spaargelden voor haar rekening nemen en hiermaast een *reste-rente* aan spaarders toezeggen, vervalt de splitsing tusschen „Leeningen der vennootschap" en „Leeningen der spaarkassen".

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 11. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

ANDERE BELEGGINGEN. BOEKJAAR 19....

Onderneming : .... te : ....

STAAT S 11.

ANDERE BELEGGINGEN 31 DECEMBER 19 . . .

Rubrieken.	Bedragen.	
In dezen staat de „Andere Beleggingen", opgenomen in kolom 11 van staat S 4b. (Stand der spaarkassen) *rubrieksgewijze* en spaarkasgewijze te specificeeren, en den aard dier beleggingen te omschrijven voor zooverre dit niet alreeds in andere staten is geschied.		
Totaal (zie staat S 4b)	f	..

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 12. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

SPAARKASSEN TOT VERDEELING GEKOMEN IN HET BOEKJAAR 19....

Onderneming : ....

....

te : ....

STAAT S 12.

SPAARKASSEN

in het boekjaar 19.... tot verdeeling gekomen.

Van iedere in het boekjaar tot verdeeling gekomen spaarkas op te geven :

a. het aantal inschrijvingen (onderdeelen in geheele omgerekend), benevens het ingeschreven kapitaal, bij het *sluiten der kas* aanwezig ;

b. het aantal inschrijvingen (onderdeelen in geheele omgerekend), en het ingeschreven kapitaal, bij het tijdstip van het in *likwidatie* treden der *kas* ;

c het voor verdeeling beschikbaar geweest zijnde bedrag ;

d. de hoogste en laagste uitkeering per spaaraandeel.

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 13. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d. 18 Juli 1925 (Staatsblad nº. 335).*

STAND DER SPAARKASSEN VERDEELD NAAR DE VALUTA.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming :.....

.....

te : .....

STAAT S 13.

STAND DER SPAARKASSEN
VERDEELD NAAR DE VALUTA.
31 DECEMBER 19 . . .

Muntsoort.	Ingeschreven bedrag.		Spaartegoed.		Omrekeningskoers.
	Vreemde munt.	Ned. Crt.	Vreemde munt.	Ned. Crt.	
1	2	3	4	5	6
Nederl. Guldens . .					
Ned. Ind. „ . .					
Belgische Francs. . .					
Franache „ . . .					
enz.					
	Totaal . .	f	Totaal . .	f	

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 14. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d. 18 Juli 1925 (Staatsblad nº. 335).*

OVERZICHT VAN DE ONTWIKKELING VAN HET GEHEELE BEDRIJF.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming :.....

.....

te : .....

STAAT S 14.

OVERZICHT VAN DE ONTWIKKELING
VAN HET GEHEELE BEDRIJF IN HET BOEKJAAR 19 . . .

Omschrijving.	Aantal				Ingeschreven bedrag	
	Polissen		Inschrijvingen[1]			
	met contra-verzekering.	zonder contra-verzekering.	met contra-verzekering.	zonder contra-verzekering.	met contra-verzekering.	zonder contra-verzekering.
Vermeerdering door:						
Nieuwe inschrijvingen						
Omr. van vreemde munt. . . .						
Andere oorzaken						
Totale vermeerdering . . .						
Vermindering door.						
Afloop						
Overlijden						
Afkoop						
Afgifte beperkt contract . . .						
Wanbetaling						
Omr. van vreemde munt. . . .						
Andere oorzaken						
Totale vermindering						
Saldo vermeerdering						
Saldo vermindering						
Stand einde vorig boekjaar . .						
Stand einde boekjaar						

N.B. Door liquideerende ondernemingen aan den voet van dezen Staat op te geven, van welken datum af nieuwe inschrijvingen niet meer werden aangenomen.

[1]) Onderdeelen van inschrijvingen tot geheele om te rekenen.

SPAARKASSONDERNEMINGEN.

STAAT S 15. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

ACTUARIEEL VERSLAG VAN DEN VERZEKERINGS-WISKUNDIGE

BOEKJAAR 19____

Onderneming : _____

_____

te : _____

STAAT S 15.

ACTUARIEEL VERSLAG VAN DEN VERZEKERINGS-WISKUNDIGE [1] OVER 19____

met vermelding van :

1. Een korte, maar nauwkeurige uiteenzetting van de gevolgde methode van berekening der reserve.
2. De wijze van vaststelling der premie, welke als bate bij de reserveberekening is in rekening gebracht.

   Indien deze premie is gebaseerd op de grondslagen, vermeld in de kolommen 3 en 4 van Staat 16, dan is het bedrag, dienende tot amortisatie van een eventueelen zillmeraftrek, in deze premie op te nemen, ook al zou bij de berekening niet rechtstreeks van deze reserve-premie worden gebruik gemaakt, b.v. bij afleiding der gezillmerde reserve uit de netto reserve.

   Indien deze premie is afgeleid uit de bruto-premie, is de jaarlijksche opslag voor doorloopende onkosten en incasso niet in deze premie op te nemen, en is te vermelden, hoe gehandeld is met verhoogingen wegens extra-risico, termijnbetaling, winstopslag, medeverzekering van invaliditeits- of ziekte-risico, vrije uitkeering.

   Indien deze premie niet is afgeleid uit de bruto-premie, en ook niet gebaseerd is op de in de kolommen 3 en 4 van Staat 16 voor de bedoelde verzekeringen aangegeven grondslagen, is aan te geven, op welke grondslagen en volgens welke berekeningswijze deze premiën zijn afgeleid.
3. Eene opgave aangaande de afronding van ouderdommen en duren.
4. Eene mededeeling, of al dan niet rekening is gehouden met de correctie voor uitkeering dadelijk na overlijden.
5. De wijze, waarop *verschuldigde rente, onverdiende premie* en/of *premie tegoed* zijn berekend.
6. De wijze van voorziening in de toekomstige onkosten voor verzekeringen tegen koopsom, voor premievrije verzekeringen en in de toekomstige onkosten na afloop der premiebetaling voor verzekeringen, waarbij de duur der premiebetaling korter is dan de duur der verzekering.
7. Eene mededeeling, of — zoo de gevolgde methode geheele betaling der eerste onkosten, betrekking hebbende op de productie van het afgeloopen boekjaar, onderstelt — onder de passiva der balans het nog niet betaalde deel der bedoelde onkosten is opgenomen.
8. Eene opgave van het bedrag der negatieve reserve, hetwelk c. q. op nul is gesteld, eventueel van het in de wiskundige reserve opgenomen bedrag tot dekking van verlies door royement.
9. De methode van groepeering, indien zoodanige methode is gevolgd.
10. Eventueele afwijking van de te vorigen jare gebezigde methoden en/of grondslagen, met nauwkeurige opgave van den invloed dier verandering op het bedrag der reserve, hetzij berekend voor het begin, hetzij voor het einde van het boekjaar. Dezelfde opgave indien voor in den loop van het boekjaar overgenomen portefeuilles de grondslagen tegenover die, welke bij de overname golden, zijn veranderd.

Voor Volksverzekeringen in het bijzonder :

11. De behandeling in de reserveberekening van de overlijdensverzekeringen van kinderen.
12. De wijze van vaststelling van eventueel in de reserveberekening voorziene kosten van incasso (geschat gemiddeld percentage of werkelijk volgens de overeenkomsten met de agenten verschuldigd bedrag).
13. Eene mededeeling, hoe de scheidingslijn tusschen *kapitaalverzekeringen* en *volksverzekeringen* is getrokken.

Voor Spaarkassen in het bijzonder :

14. De methode en grondslagen voor de berekening der administratiereserve, d. i. de reserve voor toekomstige administratiekosten voor de Spaarkassen.
15. De wijze waarop, indien minimum- of vaste uitkeeringen of rente zijn toegezegd, bij de berekening van het tegoed der spaarders met deze toezegging rekening is gehouden.
16. Den stelregel, waarvan is uitgegaan bij de vaststelling van het bedrag der „Reserve voor nog te ontvangen Administratieloon"

[1] Indien er een wiskundig adviseur van commissarissen is, dit verslag ook door dezen mede te teekenen.

SPAARKASONDERNEMINGEN.

STAAT S 16. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

PREMIERESERVESTAAT.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming: _____

te: _____

'AAT S 16. PREMIERESERVESTAAT 31 DECEMBER 19 .

Groep.	Tarief.	Sterftetafels (eventueel Invaliditeits- en Ziektetafels).	Rentevoet.	Aantal Polissen.	Verzekerde Kapitalen.	Verzekerde Renten.	Jaarlijksche bruto premie.	Extra premie wegens klimaatrisico, invaliditeitsrisico enz. 1)	Tariefpremie.	Premiën bedoeld in Staat 15 sub 2.	Netto premie op de grondslagen vermeld in kolommen 8 en 4.	Premiereserve. 2)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
				A. *Kapitaal- en Renteverzekering.*								
I												
II												
III												
IV												
enz.												
taal Kapitaal- en Renteverzekering												
: Herverzekering (op dezelfde grondslagen)												
ift: Eigen risico, Kapitaal- en Renteverzekering . .												
				B. *Volksverzekering.*								
I												
II												
III												
enz.												
taal Volksverzekering												
: Herverzekering (op de zelfde grondslagen)												
ift: Eigen risico, Volksverzekering												
taal generaal, Eigen risico												

Te brengen onder
oep I: de tarieven voor levensl. verz. bij overl. met levensl. premiebetaling
„ II: „ „ „ „ „ „ „ „ „ tijdelijke „
„ III: „ „ „ gemengde verzekeringen.
„ IV: „ „ „ tijdelijke verz. bij overlijden. (Hier ook op te voeren contra-verzekeringen van spaarkassen; voor deze als verzekerd kapitaal steeds het bedrag der inschrijvingen te nemen.)
„ V: de overige tarieven bij overlijden (desverlangd te splitsen)
„ VI: „ tarieven voor verzekering bij leven.
„ VII: „ loopende lijfrenten.
„ VIII: „ uitgestelde lijfrenten.
„ IX: „ overlevingsrenten.
„ X: „ overige renten (desverlangd te splitsen).

Invulling landegewijze in guldens.

1) Voor zoover met het extra-risico geen rekening is gehouden in de kolommen 11 en 12.
2) Met inbegrip van onverdiende premie en verschuldigde rente en onder aftrek van premie tegoed.

De invulling van de kolom „Tariefpremie" blijft voor „Volksverzekeringen" steeds achterwege.

Voor de verzekeringen gesloten vóór 1 Januari 1926 en voor overgenomen portefeuilles is de invulling der kolommen 9 en 12 en van één der kolommen 8 en 10 facultatief. Het deel van den stand, waarvoor men een of meer dezer kolommen ongevuld laat, is op een afzonderlijken Staat S 16 te brengen.

Ten minste voor de eigen verzekeringen, gesloten van 1 Januari 1926 af, is volledige invulling van Staat S 16 verplicht.

BIJLAGE III
behoorende bij Kon. Besluit d.d. 18 Juli 1925 (*Staatsblad* nº. 335).

KLEINE PLAATSELIJKE BEGRAFENISFONDSEN.

STATEN *bedoeld in Artt. 27 en 28 van de Wet op het Levensverzekeringbedrijf* 1922, (Staatsblad nº. 716).

STATEN B 1—8.

Staat B 1. Kasverantwoording.
„ „ 2. Bezittingen en schulden.
„ „ 3. Effecten.
„ „ 4. Hypotheken.
„ „ 5. Vaste eigendommen.
„ „ 6. Overzicht van de ontwikkeling van het bedrijf.
„ „ 7. Actuarieel verslag.
„ „ 8. Premiereservestaat.

KLEINE PLAATSELIJKE BEGRAFENISFONDSEN.

STAAT B 1. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

KAS-VERANTWOORDING.

BOEKJAAR 19____

Onderneming : _____
te : _____

STAAT B 1.

KAS-VERANTWOORDING OVER HET JAAR 19____

A. *Ontvangsten.*

1. Kassaldo begin des jaars . . . f _____
2. Contributiën, bijdragen en heffingen . . . . . „ _____
3. Entreegelden . . . . . „ _____
4. Renten en huren :
   Rente van Effecten . . . . . „ _____
   „ „ Hypotheken . . . „ _____
   „ „ Bankiers en Spaarbanken . . . . . „ _____
   Andere rente . . . . . „ _____
   Huren . . . . . „ _____
5. Opbrengst van beleggingen :
   verkochte en afgeloste Effecten „ _____
   afgeloste Hypotheken . . . . „ _____
   teruggenomen van Bankiers, Spaarbanken, Girorekeningen. „ _____
   opbrengst van andere beleggingen . . . . . „ _____
6. Andere ontvangsten (polisgelden, kosten van het reglement, boeten enz.). . . . . „ _____
   (hier te specificeeren) :
   _____ . . . „ _____
   _____ . . . „ _____
   Totaal . . f _____

B. *Uitgaven.*

1. Uitkeeringen :
   bij overlijden . . . . . f _____
   bij ziekte . . . . . „ _____
   Andere uitkeeringen
   (hier te specificeeren) :
   _____ . . „ _____
   _____ . . „ _____
2. Terugbetaalde contributiën, bijdragen, heffingen . . . . . f _____
3. Bedrijfskosten : . . . . . „ _____
   salarissen en presentiegelden . „ _____
   bodeloon . . . . . „ _____
   drukwerk, porti, schrijfbehoeften, zaalhuur enz. . . . . „ _____
4. Onkosten en belastingen op vaste eigendommen . . . . . „ _____
5. Beleggingen :
   gekochte Effecten . . . . . „ _____
   gesloten Hypotheken . . . . „ _____
   stortingen bij Bankiers en Spaarbanken . . . . . „ _____
   Andere beleggingen . . . . . „ _____
6. Andere uitgaven (rente van opgenomen gelden, enz.). . . . . „ _____
   (hier te specificeeren) :
   _____ . . „ _____
   _____ . . „ _____
7. Kassaldo einde des jaars . . . „ _____
   Totaal . . . f _____

KLEINE PLAATSELIJKE BEGRAFENISFONDSEN.

STAAT B 2. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

STAAT VAN BEZITTINGEN EN SCHULDEN

BOEKJAAR 19____

Onderneming : _____
te : _____

STAAT B 2.

STAAT VAN BEZITTINGEN EN SCHULDEN. 31 DECEMBER 19____

A. *Bezittingen.*

Kas . . . . . f _____
Effecten (Staat 3) . . . . . „ _____
Hypotheken (Staat 4) . . . . . „ _____
Vaste eigendommen (Staat 5) . . „ _____
Bankiers, Spaarbanken, Girorekeningen
(hier met namen te specificeeren) : „ _____
_____ „ _____
_____ „ _____
Loopende renten en huren . . . . „ _____
Nog te ontvangen achterstallige contributiën, bijdragen en heffingen „ _____
Andere bezittingen en vorderingen
(hier te specificeeren) :
_____ . . . . „ _____
_____ . . . . „ _____
Totaal bezittingen . f _____

B. *Schulden.*

Premiereserve 31 Dec. 19____ [1] . . f _____
Leeningen ten laste van het fonds
(hier met namen te specificeeren) :
_____ „ _____
_____ „ _____
Andere schulden
(hier te specificeeren) :
_____ . . . . „ _____
_____ . . . . „ _____
Totaal schulden. . f _____

[1] Hier op te geven het jaar, aan het einde waarvan de berekening het laatst is geschied.

C. *Samenvatting.*

Totaal bezittingen . . . f _____
„ schulden . . . . „ _____
Kapitaal . . . f _____

N.B. Wijziging van de volgorde der posten is niet toegelaten. Posten, die in het bedrijf van het Fonds niet voorkomen, worden niet weggelaten, terwijl geen andere posten worden bijgevoegd, behoudens die welke dienen ter specificatie van de posten Bankiers, Spaarbanken, Girorekeningen, Andere bezittingen en vorderingen, Leeningen en Andere schulden.

KLEINE PLAATSELIJKE BEGRAFENISFONDSEN.

STAAT B 3. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

STAAT DER EFFECTEN.

BOEKJAAR 19____

Onderneming :_____
te : _____

STAAT B 3.

STAAT DER EFFECTEN OP 31 DECEMBER 19 . . .

Nominaal bedrag.	Rentevoet.	Namen der Effecten.	Jaar van uitgifte der obligatiën.	Balanswaarde. [1]	
				Koers.	Bedrag.
1	2	3	4	5	6
			Totaal . . .		

[1] Aan den voet van deze Staat de wijze, waarop de Balanswaarde is vastgesteld, op te geven (beurswaarde, aankoopprijs, schatting enz.).

KLEINE PLAATSELIJKE BEGRAFENISFONDSEN.

STAAT B 4. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

STAAT DER HYPOTHEKEN.

BOEKJAAR 19____

Onderneming :_____
_____
te : _____

STAAT B 4.

STAAT DER HYPOTHEKEN OP 31 DECEMBER 19 . . .

Aard der onderpanden.	Ligging der onderpanden.	Rente.	Saldo schuld.
1	2	3	4
		Totaal . . .	

In kolom 1 op te geven: woonhuis, boerderij enz.
„ „ 2 „ „ : gemeente en plaatselijke ligging.

KLEINE PLAATSELIJKE BEGRAFENISFONDSEN.

STAAT B 5. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

STAAT DER VASTE EIGENDOMMEN.

BOEKJAAR 19____

Onderneming :_____
_____
te : _____

STAAT B 5.

STAAT DER VASTE EIGENDOMMEN
OP 31 DECEMBER 19 . . .

Omschrijving.	Ligging.	Balans-waarde.	Bruto huur.
1	2	3	4
	Totaal . . .		

In kolom 1 op te geven: woonhuis, boerderij enz.
" " 2 " " : gemeente en plaatselijke ligging.

KLEINE PLAATSELIJKE BEGRAFENISFONDSEN.

STAAT B 6. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

OVERZICHT VAN DE ONTWIKKELING VAN HET BEDRIJF. BOEKJAAR 19....

Onderneming: ..... te: .....

STAAT B 6.

OVERZICHT VAN DE ONTWIKKELING
VAN HET BEDRIJF IN 19 . . .

Omschrijving.	Aantal ver-zekeringen.	Verzekerde Kapitalen.	Verzekerde Rente.
1	2	3	4
Stand begin van het boekjaar			
Bijgekomen			
Totaal . . .			
Vervallen door overlijden			
" " andere oorzaken			
Totaal . . .			
Stand einde van het boekjaar			

N.B. Wanneer het verzekerd bedrag met het bereiken van een hoogeren leeftijd of met een langeren duur van het lidmaatschap stijgt, wordt voor ieder persoon het hoogste bedrag aangenomen als verzekerd bedrag.

KLEINE PLAATSELIJKE BEGRAFENISFONDSEN.

STAAT B 7. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

ACTUARIEEL VERSLAG.

BOEKJAAR 19....

Onderneming: ..... te: .....

STAAT B 7.

ACTUARIEEL VERSLAG OVER 19.... met vermelding van:

1. Een korte, maar nauwkeurige uiteenzetting van de gevolgde methode van berekening der reserve
2. De wijze van vaststelling der premie, welke als bate bij de reserveberekening is in rekening gebracht.
   Indien deze premie is gebaseerd op de grondslagen, vermeld in de kolommen 3 en 4 van Staat 8, dan is het bedrag, dienende tot amortisatie van een eventueelen zillmeraftrek, in deze premie op te nemen, ook al zou bij de berekening niet rechtstreeks van deze reserve-premie worden gebruik gemaakt, b.v. bij afleiding der gezillmerde reserve uit de netto-reserve.
   Indien deze premie is afgeleid uit de bruto-premie, is de jaarlijksche opslag voor doorloopende onkosten en incasso niet in deze premie op te nemen en is te vermelden, hoe gehandeld is met verhoogingen wegens extra-risico termijnbetaling, winstopslag, medeverzekering van ziekte-risico, vrije-uitkeering.
   Indien deze premie niet is afgeleid uit de bruto-premie, en ook niet gebaseerd is op de in de kolommen 3 en 4 van Staat 8 voor de bedoelde verzekeringen aangegeven grondslagen, is aan te geven, op welke grondslagen en volgens welke berekeningswijze deze premiën zijn afgeleid.
3. Eene opgave aangaande de afronding van ouderdommen en duren.
4. Eene mededeeling, of al dan niet rekening is gehouden met de correctie voor uitkeering dadelijk na overlijden.
5. De wijze van voorziening in de toekomstige onkosten voor verzekeringen tegen koopsom, voor premievrije verzekeringen, en in de toekomstige onkosten na afloop der premiebetaling voor verzekeringen, waarbij de duur der premiebetaling korter is dan de duur der verzekering.
6. Eene opgave van het bedrag der negatieve reserve, hetwelk c.q. op nul is gesteld, eventueel van het in de wiskundige reserve opgenomen bedrag tot dekking van verlies door royement.
7. De methode van groepeering, indien zoodanige methode is gevolgd.
8. Eventueele afwijking van de te vorigen jare gebezigde methoden en/of grondslagen, met nauwkeurige opgave van den invloed dier verandering op het bedrag der reserve, hetzij berekend voor het begin, hetzij voor het einde van het boekjaar.
9. De behandeling in de reserveberekening van de overlijdensverzekeringen van kinderen.
10. De wijze van vaststelling van eventueel in de reserveberekening voorziene kosten van incasso (geschat gemiddeld percentage of werkelijk volgens de overeenkomsten met de boden verschuldigd bedrag).

KLEINE PLAATSELIJKE BEGRAFENISFONDSEN.

STAAT B 8. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d. 18 Juli 1925 (Staatsblad nº. 335).*

PREMIERESERVESTAAT.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming : _____

te : _____

TAAT B 8.

PREMIERESERVESTAAT OP 31 DECEMBER 19 . . .

Groep.	Tarief.	Sterftetafels eventueel ziektetafels.	Rentevoet.	Aantal verzekeringen.	Verzekerde Kapitalen.	Verzekerde Renten.	Jaarlijksche bruto premie.	Premie voor ziekte-risico, begrepen in de premie in kolom 8 [1]).	Premie bedoeld bedoeld in Staat 7 sub 2.	Premiereserve. [2])
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I										
II										
III										
		Totaal . .								

Te brengen onder:
roep I: die tarieven voor levensl. verz. bij overl. met levensl. premiebetaling.
" II: " " " " " " " tijdelijke "
" III: " overige tarieven (desverlangd te splitsen).

[1]) Voor zoover het extra risico bij de berekening der reserve niet in aanmerking is genomen.

[2]) Met inbegrip van onverdiende premiën en verschuldigde rente en onder aftrek van premie tegoed.

BIJLAGE IV
behoorende bij Kon. Besluit d.d. 18 Juli 1925 (*Staatsblad* nº. 335).

OMSLAGFONDSEN.

STATEN *bedoeld in Artt. 27 en 28 van de Wet op het Levensverzekeringbedrijf* 1922 (Staatsblad nº. 716).

Staten O 1—7.

Staat O 1. Kasverantwoording.
" " 2. Bezittingen en schulden.
" " 3. Effecten.
" " 4. Hypotheken.
" " 5. Vaste eigendommen.
" " 6. Overzicht van de ontwikkeling van het bedrijf.
" " 7. Actuarieel verslag.

OMSLAGFONDSEN.

STAAT O 1. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d. 18 Juli 1925 (Staatsblad nº. 335).*

KASVERANTWOORDING.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming : _____

_____

te : _____

STAAT O 1.

KASVERANTWOORDING OVER HET JAAR 19_____

A. *Ontvangsten.*

1. Kassaldo begin des jaars . . . f _____
2. Contributiën, bijdragen en heffingen . . . . . ,, _____
3. Entreegelden . . . . . ,, _____
4. Renten en huren : . . . .
   Rente van Effecten . . . . ,, _____
   ,, ,, Hypotheken . . . ,, _____
   ,, ,, Bankiers en Spaarbanken . . . . ,, _____
   Andere rente . . . . . ,, _____
   Huren . . . . . ,, _____
5. Opbrengst van beleggingen :
   verkochte en afgeloste effecten ,, _____
   afgeloste Hypotheken . . . . ,, _____
   teruggenomen van Bankiers, Spaarbanken, Girorekeningen. ,, _____
   opbrengst van andere beleggingen . . . . . ,, _____
6. Andere ontvangsten (polisgelden, kosten van het reglement, boeten enz.).
   (hier te specificeeren) :
   _____ . . . f _____
   _____ . . ,, _____
   Totaal . . . f _____

B. *Uitgaven.*

1. Uitkeeringen :
   bij overlijden . . . . . f _____
   bij ziekte . . . . . ,, _____

Andere uitkeeringen
(hier te specificeeren) :
. . . . . f
. . . . . „
2. Terugbetaalde contributiën, bijdragen, heffingen . . . . . „
3. Bedrijfskosten :
salarissen en présentiegelden . „
bodeloon . . . . . „
drukwerk, porti, schrijfbehoeften, zaalhuur enz. . . . . „
4. Onkosten en belastingen op vaste eigendommen . . . . . „
5. Beleggingen :
gekochte Effecten . . . . . „
gesloten Hypotheken . . . . „
stortingen bij Bankiers en Spaarbanken . . . . . „
andere beleggingen . . . . . „
6. Andere uitgaven (rente van opgenomen gelden enz.).
(hier te specificeeren) :
. . . . . „
. . . . . „
7. Kassaldo einde des jaars . . . „
Totaal . . . f

OMSLAGFONDSEN.

STAAT O 2. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

STAAT VAN BEZITTINGEN EN SCHULDEN

BOEKJAAR 19____

Onderneming : _____

te : _____

STAAT O 2.

STAAT VAN BEZITTINGEN EN SCHULDEN OP 31 DECEMBER 19____

A. *Bezittingen.*

1. Kas . . . . . f
2. Effecten (Staat 3) . . . . . „
3. Hypotheken (Staat 4) . . . . . „
4 Vaste eigendommen (Staat 5) . „
5. Bankiers, Spaarbanken, Girorekeningen
(hier met namen te specificeeren) :
. . . . . f
. . . . . „
6. Loopende renten en huren . . „
7. Nog te ontvangen achterstallige contributiën, bijdragen en heffingen „
8. Andere bezittingen en vorderingen
(hier te specificeeren) :
. . . . . „
. . . . . „
Totaal bezittingen . f

B. *Schulden.*

1. Leeningen ten laste van het fonds
(hier met namen te specificeeren) :
. . . . . f
. . . . . „
2. Andere schulden
(hier te specificeeren) :
. . . . . f
. . . . . „
Totaal schulden . . f

C. *Samenvatting.*

Totaal bezittingen . . f
„ schulden . . . „
Kapitaal . . . f

N.B. Wijziging van de volgorde der posten is niet toegelaten. Posten, die in het bedrijf van het Fonds niet voorkomen, worden niet weggelaten, terwijl geen andere posten worden bijgevoegd, behoudens die welke dienen ter specificatie van de posten Bankiers, Spaarbanken, Girorekeningen, Andere bezittingen en vorderingen, Leeningen en Andere schulden.

OMSLAGFONDSEN.

STAAT O 3. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

STAAT DER EFFECTEN.

BOEKJAAR 19____

Onderneming : _____

te : _____

STAAT O 3.

STAAT DER EFFECTEN OP 31 DECEMBER 19 . . .

Nominaal bedrag.	Rentevoet.	Namen der Effecten.	Jaar van uitgifte der obligatiën.	Balanswaarde. [1]	
				Koers.	Bedrag.
1	2	3	4	5	6
			Totaal . . .		

[1] Aan den voet van dezen Staat de wijze, waarop de Balanswaarde is vastgesteld op te geven (beurswaarde, aankoopeprijs, schatting enz.).

OMSLAGFONDSEN.

STAAT O 4. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

STAAT DER HYPOTHEKEN.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming: _____

te: _____

STAAT O 4

STAAT DER HYPOTHEKEN OP 31 DECEMBER 19 . . .

Aard der onderpanden.	Ligging der onderpanden.	Rente.	Saldo schuld.
1	2	3	4
		Totaal . . .	

In kolom 1 op te geven: woonhuis, boerderij enz.
" " 2 " " : gemeente en plaatselijke ligging.

OMSLAGFONDSEN.

STAAT O 5. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

STAAT DER VASTE EIGENDOMMEN.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming: _____

te: _____

STAAT O 5.

STAAT DER VASTE EIGENDOMMEN OP 31 DECEMBER 19 . . .

Omschrijving.	Ligging.	Balans-waarde.	Bruto huur.
1	2	3	4
	Totaal . . .		

In kolom 1 op te geven: woonhuis, boerderij enz.
" " 2 " " : gemeente en plaatselijke ligging.

OMSLAGFONDSEN.

STAAT O 6. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

OVERZICHT VAN DE ONTWIKKELING VAN HET BEDRIJF.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming : _____

te : _____

STAAT O 6.

OVERZICHT VAN DE ONTWIKKELING VAN HET BEDRIJF IN HET BOEKJAAR 19_____

Aantal leden : [1]

Toegetreden in het boekjaar . . . . _____
(incl. de in rechten herstelde).

Vermindering door :

a. Overlijden . . . . . _____

b. Andere oorzaken . . . _____

Totale vermindering . . . . . _____

Saldo $\frac{\text{Vermeerdering}}{\text{Vermindering}}$ . . . . . _____

Stand begin boekjaar . . . . . _____

Stand einde boekjaar . . . . . _____

[1] Onder „leden" te verstaan de personen, bij wier overlijden uitkeering moet geschieden.

OMSLAGFONDSEN.

STAAT O 7. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d.* 18 *Juli* 1925 (Staatsblad nº. 335).

ACTUARIEEL VERSLAG.

BOEKJAAR 19_____

Onderneming : _____

te : _____

STAAT O 7.

ACTUARIEEL VERSLAG OVER 19_____

1. Overzicht van het ledenaantal aan het einde van elk der laatste tien boekjaren :

Boekjaar :	Aantal leden : [1]
19____	_____
19____	_____
19____	_____
19____	_____

enz.

2. Overzicht der uitkeeringen en bijdragen gedurende de laatste tien boekjaren :

Boekjaar.	Uitgekeerd voor sterfgevallen.	Aantal sterfgevallen.	Gemiddelde uitkeering per sterfgeval.	Aantal bijdragen.	Ontvangen aan bijdragen.
19____	f _____	_____	f _____	_____	f _____
19____	f _____	_____	f _____	_____	f _____
19____	f _____	_____	f _____	_____	f _____
19____	f _____	_____	f _____	_____	f _____

enz.

3. Hoe groot zou met inachtneming van het bestaande reservekapitaal der onderneming het (gelijkblijvend) aantal bijdragen per jaar moeten zijn, om aan alle thans aanwezige leden eenzelfde gemiddelde uitkeering te kunnen waarborgen, als in het afgeloopen boekjaar werd uitgekeerd, waarbij dus is aan te nemen, dat na 31 December van het boekjaar geen nieuwe leden zullen toetreden en dat het aantal leden alleen door overlijden zal verminderen ?

4. Hoe groot zou, uitgaande van een vaste jaarlijksche bijdrage ter grootte van hetgeen gemiddeld over de laatste drie jaar door de leden is betaald geworden, de wiskundige reserve moeten zijn om aan alle thans aanwezige leden een uitkeering ten bedrage van het gemiddelde van de laatste drie jaar voor de toekomst te kunnen garandeeren en hoe groot is het reservekapitaal der onderneming in werkelijkheid ?

N.B. Vragen 3 en 4 te doen beantwoorden door een verzekerings-wiskundige, die bij de beantwoording de grondslagen (sterftetafel, rentevoet en beschikbaar onkostenpercentage), waarop de berekening berust, dient te vermelden.

[1] Onder „leden" te verstaan de personen, bij wier overlijden uitkeering moet geschieden.

BIJLAGE V
behoorende bij Kon. Besluit d.d. 18 Juli 1925 (*Staatsblad* nº. 335).

BUITENLANDSCHE ONDERNEMINGEN.

STAAT K. *Ingevuld met inachtneming van Koninklijk Besluit d.d. 18 Juli 1925* (Staatsblad nº. 335).

OVERZICHT
VAN HET BEDRIJF IN NEDERLAND.

BOEKJAAR 19....

Onderneming : .....

te : .....

STAAT K.

OVERZICHT VAN HET BEDRIJF IN NEDERLAND 31 DECEMBER 19....

Naam van den Vertegenwoordiger in Nederland .....
Adres .....
Verzekerd bedrag : Kapitaal . . f .....
Rente . . . „ .....
Premiereserve berekend volgens de methode en op de grondslagen vermeld in Staat L 15 en L 16 [1] . „ .....

Als dekking van de premiereserve zijn ter voldoening aan Art. 29 der Wet op het Levensverzekeringbedrijf hier te lande aanwezig :
[2] Effecten ter waarde van . . f .....
[2] Hypotheken . . . . . „ .....
[2] Schuldbekentenissen van Gemeenten enz. . . . . „ .....
[2] Deposito's . . . . . „ .....
Totaal . . . f .....

Beleeningen op polissen . . . . . f .....

De grossen der Hypotheken [2] / Effecten [2] / Schuldbekentenissen [2] liggen in bewaring bij de ..... Bank te ..... met de bepaling, dat hierover niet dan met toestemming van de Verzekeringskamer kan worden beschikt.
De Deposito's zijn gesteld bij de ..... Bank te ..... met de bepaling, dat hierover niet dan met toestemming van de Verzekeringskamer kan worden beschikt.

[1] Voor ondernemingen gevestigd in landen, waar wettelijke voorschriften bestaan omtrent de inrichting en openbaarmaking van een jaarverslag, hier op te nemen de premiereserve van het bedrijf in Nederland, berekend volgens de methode en op de grondslagen van het in dat jaarverslag voorkomende actuarieel rapport.
[2] Weg te laten wat niet van toepassing is.

20 *Juli* 1925. BESLUIT tot bekrachtiging van een wijziging van het Rijnvaart-politiereglement voor den *Rijn* met inbegrip van de *Waal* en de *Lek*. S. 336.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Waterstaat van 29 Juni 1925, La. A, Afdeeling Waterstaat A en van Buitenlandsche Zaken van 17 Juni 1925, nº. 16928, Afdeeling Directie van Economische Zaken ;

Gezien de door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart in haar zitting van April 1925 vastgestelde na te noemen wijzigingen van het Rijnvaartpolitiereglement ;

Gelet op de herziene akte omtrent de Rijnvaart van 17 October 1868, sedert gewijzigd ;

Den Raad van State gehoord (advies van 7 Juli 1925, nº. 9) ;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 13 Juli 1925, La. L, Afdeeling Waterstaat A, en 17 Juli 1925, nº. 19780, Directie van Economische Zaken ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen, dat ten aanzien van het bij Ons besluit van 23 Januari 1913 (*Staatsblad* nº. 40) bekrachtigde Rijnvaart-politiereglement, voor welk reglement laatstelijk een aanvulling van kracht is verklaard bij Ons besluit van 13 Maart 1924 (*Staatsblad* nº. 120), de na te noemen wijzigingen met ingang van 1 Augustus 1925 van kracht zullen zijn voor de rivier den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek :

In paragraaf 2, punt 4, 1e lid, vervallen de woorden : „van de maatschappij voor scheepsclassificatie „Germanische Lloyd" te Berlijn of", alsmede het woord „andere", terwijl in plaats van de komma tusschen de woorden „deugdelijkheid" en „door" wordt gelezen „of".

In paragraaf 2, punt 4, 2e lid, vervallen de woorden : „der Keizerlijke Jachtclub te Kiel of", alsmede het woord „ander".

Onze Ministers voornoemd zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 20sten Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, G. J. VAN SWAAY.
De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 31 *Juli* 1925.)

20 *Juli* 1925. BESLUIT, houdende wijziging van het Koninklijk Besluit van 18 October 1922 (*Staatsblad* nº. 564) tot uitvoering van de artikelen 26 der Pensioenwetten voor de land- en voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nos. 66 en 65). S. 337.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Oorlog en van Marine van 4 Juli 1925, IIIde Afd., nº. 21 en van 14 Juli 1925, Afdeeling B (1ste Bureau) nº. 60 ;

Gelet op de artikelen 26 der Pensioenwetten voor de landmacht en voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nos. 66 en 65), zooals deze laatstelijk zijn gewijzigd en aangevuld bij de Wetten van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* nos. 277 en 273) ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

in het opschrift en in den inhoud van Ons Besluit van 18 October 1922 (*Staatsblad* nº. 564)

worden de woorden: „eerste lid onder 2°." vervangen door „den laatsten volzin van het eerste lid".

Onze Ministers van Oorlog en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Militairen Pensioenraad.

's-Gravenhage, den 20sten Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, VAN DIJK.
De Minister van Marine, E. P. WESTERVELD.
(*Uitgeg.* 6 *Aug.* 1925.)

---

20 *Juli* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Commissarissen der Koningin in de onderscheiden provinciën, betreffende bewijzen van Nederlanderschap voor vestiging, verblijf en reizen buitenslands.

Gelijk U H.E.G. bekend is, zijn met de regeeringen van België en Luxemburg regelingen getroffen ingevolge welke Nederlandsche onderdanen in die landen worden toegelaten niet alleen op vertoon van een Nederlandsch buitenlandsch paspoort te hunnen name, doch eveneens krachtens een bewijs van Nederlanderschap, voorzien van de handteekening en het portret van den houder. Het bewijs van Nederlanderschap, afgegeven voor dit doel, is aldus meer en meer het buitenlandsch paspoort gaan vervangen als legitimatiepapier voor vestiging, verblijf of reizen buitenslands. In verband hiermede is het wenschelijk ten aanzien van bedoelde bewijzen in zeker opzicht een overeenkomstige gedragslijn te volgen als voor de Nederlandsche buitenlandsche paspoorten.

In overleg met de Ministers van Buitenlandsche Zaken en van Financiën wordt — in navolging van de regeling, geldende voor laatstbedoelde stukken en U H.E.G. medegedeeld bij missive van eerstgenoemden Minister dd. 1 Februari 1922, n°. 1598, afd. Juridische Zaken [1] — door mij bepaald, dat teneinde de belasting, verschuldigd door personen, die zich metterwoon in het buitenland gaan *vestigen*, te kunnen invorderen, in 't vervolg aan personen, die een bewijs van Nederlanderschap aanvragen, de vraag zal worden gesteld of zij zich in het buitenland *gaan vestigen*. Luidt het antwoord op die vraag bevestigend, dan behoort bij den betrokken inspecteur der directe belastingen te worden nagegaan of belanghebbende zijn belasting (Rijks- en gemeente-) hier te lande geheel heeft voldaan. Blijkt dit laatste niet het geval te zijn, dan behoort, op grond daarvan en onder mededeeling aan belanghebbende van die reden, het gevraagde bewijs van Nederlanderschap voorloopig te worden geweigerd, totdat belanghebbenden alsnog nader zal hebben aangetoond de verschuldigde belasting te hebben betaald. Intusschen zal door den betrokken Burgemeester of door U H.E.G. het geval te mijner kennis zijn te brengen en zal, nadat ik dienaangaande met den Minister van Financiën overleg zal hebben gepleegd, bericht mijnerzijds zijn af te wachten of tot afgifte van het bewijs kan worden overgegaan.

Geldt het een inwoner eener gemeente, welke de gemeentelijke inkomstenbelasting heft door middel van hare eigen administratie, terwijl die inwoner onwillig is, hoewel daartoe in staat, de door hem nog verschuldigde gemeentelijke inkomstenbelasting te voldoen, dan zal ik er prijs op stellen steeds zoo volledig mogelijk inlichtingen te ontvangen nopens de vraag, welk bedrag belanghebbende schuldig is en uit welken hoofde, waaruit blijkt, dat hij wel in staat is doch onwillig het verschuldigde te betalen en welke middelen zijn aangewend teneinde hem tot die betaling te bewegen.

Volgens de bestaande regeling behooren bewijzen van Nederlanderschap ten dienste van vestiging, verblijf of reizen in het buitenland te worden afgegeven door den Commissaris der Koningin in de betrokken provincie. Het is mij echter gebleken, dat, met afwijking van die regeling, de afgifte van die stukken voor vermeld doel in sommige gemeenten plaats heeft door den Burgemeester. Er bestaat bij mij geen bezwaar tegen te dien aanzien de regeling in overeenstemming te brengen met de praktijk, weshalve door mij wordt bepaald, dat bewijzen van Nederlanderschap, noodig voor vestiging, verblijf of reizen in het buitenland ook kunnen worden afgegeven door de Burgemeesters, *doch alleen voor zooveel betreft personen, die inwoner hunner gemeente zijn*. Voor alle andere personen (bijv. zij, die reeds in het buitenland gevestigd zijn of aldaar verblijven zonder hier te lande woonplaats te hebben), blijft uitsluitend de betrokken Commissaris der Koningin tot afgifte bevoegd. In 't bijzonder blijft deze bevoegdheid bestaan voor bewijzen van Nederlanderschap, noodig ingevolge het met Duitschland gesloten Vestigingsverdrag. Ik merk hierbij intusschen op, dat volgens mededeeling van den Minister van Buitenlandsche Zaken de bewijzen of verklaringen van Nederlanderschap, afgegeven door Burgemeesters, meermalen naast de verklaring, dat de houder (houdster) Nederlander is, het voorbehoud bevatten „voorzooveel mij (de Burgemeester) bekend". Het behoeft geen betoog, dat dit voorbehoud het stuk zijn bewijskracht grootendeels doet verliezen en voor de buitenlandsche autoriteiten reden oplevert om niet op een zoodanige verklaring het Nederlanderschap van den houder van het stuk als vaststaand aan te nemen. In verband hiermede ondervonden belanghebbenden reeds moeilijkheden. Een verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap, gepaard met eene restrictie als bovenbedoeld, heeft geen zin. Bij onzekerheid omtrent het bezit van het Nederlanderschap verdient het aanbeveling, dat de Burgemeesters terzake, alvorens te beslissen, overleg plegen met den Commissaris der Koningin in de provincie of met mijn departement. Indien echter de Burgemeester meent op redelijke gronden te kunnen aannemen, dat belanghebbende het Nederlanderschap bezit, behoort het desbetreffend nationaliteitsbewijs, zoo

[1] Zie de circulaire d.d. 8 Februari 1922, A, N°. 227/2, (4e Afd.).

daartegen overigens geen bezwaar bestaat, te worden afgegeven zonder vermelding daarin van eenig voorbehoud.

In aansluiting aan de tot U H.E.G. gerichte missive van den Minister van Buitenlandsche Zaken dd. 3 Maart 1925, afd. Juridische Zaken, nº. 5084, zullen in 't algemeen bewijzen van Nederlanderschap, afgegeven voor vestiging, verblijf of reizen in het buitenland (in gevallen dat voor dit doel niet uitsluitend het bezit van een Nederlandsch buitenlandsch paspoort wordt vereischt), vijf achtereenvolgende jaren, te rekenen van den datum van afgifte, als nationaliteitsbewijs geldig zijn. Voorts behooren die stukken in 't vervolg te worden voorzien van het signalement, van de handteekening, alsmede van een goed gelijkend portret uit den laatsten tijd van de(n) houder (houdster), het laatste gewaarmerkt onderscheidenlijk door den betrokken Burgemeester, den Commissaris der Koningin of den Nederlandschen consulairen ambtenaar, al naar gelang bij wien de aanvrage om het bewijs van Nederlanderschap door (de)n) belanghebbende in persoon plaats heeft.

Tenslotte verdient het aanbeveling, met het oog op het vijfjarig gebruik, hetwelk van de voor vermeld doel afgegeven nationaliteitsbewijzen kan worden gemaakt, voor die stukken niet alleen deugdelijk papier te gebruiken, doch ze tevens te voorzien van een linnen of cartonnen omslag, waarin zij in zakformaat opgevouwen kunnen worden. (W. v. G.)

---

23 *Juli* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Woningbesluit. S. 338.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Justitie en van Financiën van 23 Mei 1925, nº. 3616 M/PA., Afdeeling Volksgezondheid, van 26 Mei 1925, 1e Afdeeling C., nº. 847, en van 5 Juni 1925, nº. 154, Generale Thesaurie, betreffende wijziging van het Woningbesluit;

Den Raad van State gehoord, advies van 30 Juni 1925, nº. 18;

Gezien het nader rapport van voornoemde Ministers van 11 Juli 1925, nº. 5540 M/P. W. W., Afdeeling Volksgezondheid, van 14 Juli 1925, nº. 871, 1e Afdeeling C., en van 20 Juli 1925, nº. 19, Generale Thesaurie;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. In het Woningbesluit worden te rekenen van 1 Juli 1925 de volgende wijzigingen gebracht:

1º. Aan artikel 6 wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende als volgt:

„Indien uit de statuten of de akte blijkt, dat de vereeniging, vennootschap of stichting uitsluitend of in hoofdzaak met eigen dan wel van particulieren of particuliere instellingen geleend kapitaal haar doel zal nastreven en dat zij zich niet om geldelijken steun tot eene gemeente zal wenden, zullen de statuten of de akte, behalve hetgeen daarin overigens ter voldoening aan wettelijke bepalingen moet worden opgenomen, moeten bevatten:

a. eene bepaling en voorschriften als bedoeld in het eerste lid, onderscheidenlijk onder *a* en *b*;

b. het voorschrift, dat vervreemding of bezwaring van de onroerende goederen der vereeniging, vennootschap of stichting niet anders zal kunnen geschieden dan met goedkeuring van Gedeputeerde Staten of, bij weigering van deze, met goedkeuring van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën en indien de vereeniging, vennootschap of stichting voorschot genoot van het Rijk, zoolang dat voorschot niet is afgelost, mede met goedkeuring van die Ministers;

c. het voorschrift, dat na intrekking der toelating en, zoolang deze niet is ingetrokken, na ontbinding of opheffing in acht zullen worden genomen de regelen, die Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën alsdan zullen stellen met betrekking tot voorschot, dat de vereeniging, vennootschap of stichting van het Rijk mocht hebben genoten en goederen, die zij daarmede mocht hebben verkregen;

d. het voorschrift, bedoeld in het eerste lid onder *g*, met dien verstande, dat het bedoelde verslag mede zal moeten worden gezonden aan Gedeputeerde Staten en dat de toezending aan Burgemeester en Wethouders niet zal zijn vereischt;

e. het voorschrift, dat wijziging of aanvulling van de statuten of van de akte, daarin aangebracht nadat de toelating is verleend en voordat zij is ingetrokken, telken male slechts van kracht zal zijn van den dag, volgende op dien, waarop de toelating door Ons is gehandhaafd";

2º. artikel 20 vervalt.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Justitie en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 23sten Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 11 *Aug.* 1925.)

---

23 *Juli* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Eene gemeentebegrooting, die een ontvangpost inhoudt wegens verhaal van pensioensbijdragen, is niet voor goedkeuring vatbaar, wanneer aan de verhaalsregeling door Ged. Staten goedkeuring onthouden is.

WIJ WILHELMINA, ENZ.;

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gem. Hardinxveld tegen het besluit van Ged. Staten van Zuidholland van 24/31 Maart 1925, waarbij goedkeuring is onthouden aan de begrooting dier gemeente voor het dienstjaar 1925;

Den Raad van State enz.;

Overwegende: dat het besluit van Ged. Staten steunt op de overweging, dat op deze

begrooting onder de inkomsten geraamd is een bedrag groot f 5877.14 wegens verhaal van bijdragen voor eigen- en weduwen- en weezen-pensioen ingevolge art. 36 der pensioenwet 1922 (S. nº. 240), welke raming tot een bedrag van f 2449.30 berekend is naar het bij de wet toegestane maximum-verhaal van pensioensbijdragen van 8½ pCt. op de wedden van niet tot het onderwijzend personeel behoorende ambtenaren; dat Ged. Staten aan de door den Raad van Hardinxveld in zijne vergadering van 27 Oct. 1924 vastgestelde verordening tot regeling van genoemd verhaal de goedkeuring hebben onthouden bij besluit van 5 Jan. 1925, G. S. nº. 94, naar aanleiding van de weigering van den Raad om te voldoen aan hun verzoek het raadsbesluit zoodanig te wijzigen, dat van het in functie zijnde personeel slechts eene bijdrage voor pensioen van 5 pct. zou worden gevorderd, welk verzoek gegrond was op den gunstigen financieelen toestand der gemeente; dat als gevolg hiervan de bovengenoemde ontvangpost, voor zoover deze op de niet-goedkgekeurde verordening steunt, niet kan worden toegelaten; dat blijkens schrijven van B. en W. van Hardinxveld van 18 Febr. 1925, nº. 32/3, de Raad eveneens weigert bedoelde raming van de begrooting af te voeren;

dat van het besluit van Ged. Staten de Raad van Hardinxveld bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat de toestand der gemeentefinanciën een verhaal wettigt en dat door Ged. Staten van 't Zuidholland verhaalsverordeningen zijn goedgekeurd van gemeenten, wier financieele omstandigheden gelijk zijn aan die van Hardinxveld;

O. dat, nu Ged. Staten bij besluit van 5 Jan. 1925 hunne goedkeuring hebben onthouden aan de door den Raad van Hardinxveld op 27 Oct. 1924 vastgestelde verordening tot regeling van het verhaal van pensioensbijdragen op de wedden van niet tot het onderwijzend personeel behoorende ambtenaren, Ged. Staten terecht tegen den op de begrooting dezer gemeente over het dienstjaar 1925 voorkomende post wegens zoodanig verhaal bezwaar hebben gemaakt en op dien grond aan de begrooting hun goedkeuring hebben onthouden;

Gezien de gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

(Gem. Stem.)

---

24 *Juli* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Gedep. Staten der onderscheidene Provinciën, betreffende verrekening, vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. Vervolg op schrijven van 8 Juni 1925, nº. 4502 I, Afdeeling B.B.

Ik heb de eer Uw Collega hiernevens te doen toekomen exemplaren van mijn rondschrijven van heden, nummer en Afdeeling dezes [1], betreffende de in margine vermelde aangelegenheid, met verzoek aan ieder der Gemeentebesturen in Uwe Provincie een exemplaar te willen toezenden. Een zeer spoedige toezending zou door mij op prijs worden gesteld.

Overigens ware het mij aangenaam indien Uw College om de redenen in het rondschrijven genoemd, wilde overgaan tot vaststelling van de bepalingen, als hieronder is aangegeven en deze ter goedkeuring aan de Kroon zou willen aanbieden. Een spoedige totstandkoming van een en ander zou ik zeer gaarne zien.

De redactie van de door mij gedachte bepalingen is als volgt:

a. In de Boekhoudvoorschriften ware de volgende bepaling op te nemen:

Artikel . . . .

1. Indien de Gemeente met een door den Minister van Financiën, ten behoeve van de verrekening van vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten, aangewezen instelling een rekening-courant-overeenkomst aangaat, worden de bij- en afschrijvingen op die rekening, behoudens het bepaalde in het tweede lid van dit artikel, onderscheidenlijk als inkomst en uitgaven beschouwd en in de kasboeken, de grootboeken en zoo noodig in het verzamelpostenboek opgenomen.

2. Storting door den Ontvanger ten behove van de in het eerste lid bedoelde rekening en afschrijving van deze rekening, ten behoeve van de kas der Ontvangers, worden niet in de kasboeken en in de grootboeken geboekt.

3. De Ontvanger zal van de voormelde bij- en afschrijvingen alsmede van de voormelde stortingen en opnemingen geregeld aanteekening houden in een boek, waaruit ten alle tijde blijkt, hoeveel de Gemeente te vorderen heeft of nog verschuldigd is.

4. De Ontvanger mag bij de vorenbedoelde instelling alleen gelden opnemen tegen afgifte van een door den Burgemeester of een der Wethouders afgegeven verklaring, inhoudende, dat deze de opneming tot het daarin opgenomen bedrag, goedkeurt.

b. In artikel 26, eerste lid, der Rekeningsvoorschriften ware na de woorden „Postchèque en Girodienst" op te nemen de woorden:

Uit een daaraan gehecht bewijs van debiteering der rekening, afgegeven door de instelling, bedoeld in artikel 1 van het Koninklijk besluit d.d. 28 Maart 1925 (S. nº. 123), indien de Gemeente terzake van de verrekening van vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten daarmede in rekening-courant staat, waarna het eerste lid van dit artikel verder in zijn tegenwoordigen vorm kan volgen. (B. S.)

---

24 *Juli* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende Verrekening vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. Vervolg op schrijven van 8 Juni 1925 nº. 4502I afd. B. B.

Met betrekking tot nevensvermelde regeling zijn van de zijde der gemeenten verschillende vragen gedaan.

Voor een doeltreffende uitvoering der regeling komt het mij gewenscht voor, de gegeven oplossingen voor de gerezen moeilijkheden aan alle gemeentebesturen bekend te maken.

[1] Zie hierna.

De bovenbedoelde vragen hebben o.m. betrekking op:

1°. De tenaamstelling en kwijting van bevelschriften tot betaling aan de Bank voor Nederlandsche Gemeenten.

2°. De rechtsgeldigheid van de gedane betalingen (door debiteering op een rekening) aan de Bank voor Nederlandsche Gemeenten en het risico der gemeente wegens (door crediteering op een rekening) bij de Bank voor Nederlandsche Gemeenten belegde gelden.

3°. De boekingen in de administratie van den Ontvanger, naar aanleiding van de debiteeringen en crediteeringen op de Bankrekening.

Onderscheiden dienen te worden:

A. het geval, dat de gemeente elke op hare rekening bij de Bank geboekte debiteering of crediteering onmiddellijk likwideert;

B. het geval, dat de gemeente deze posten laat opnemen in haar rekening-courant bij de Bank.

Geval A. (Alle debiteeringen en crediteeringen worden onmiddellijk gelikwideerd).

I. Indien de gemeente bericht krijgt, dat hare rekening per een bepaalden datum is goedgeschreven voor een zekere som, kan zij over het bedrag beschikken door de Bank te verzoeken deze som aan haar over te maken, hetzij in contanten, per postgiro, enz.

In deze gevallen zal de ontvanger bij ontvangst de betrokken som in zijn kasboek van inkomsten kunnen boeken.

II. Indien de gemeente bericht krijgt, dat hare rekening per een bepaalde datum is belast voor een zekere som, kan zij het verschuldigde bedrag op den vervaldag voldoen en zal zij daarvoor kunnen opmaken een bevelschrift als bedoeld in artikel 224 der gemeentewet, dat dan de volgende *tenaamstelling* zou kunnen dragen:

De ontvanger der gemeente zal betalen aan *den Staat der Nederlanden bij de Bank voor Nederlandsche Gemeenten wegens*, enz. De wijze van kwijting van het bevelschrift hangt nu af van de manier waarop betaald wordt.

Bij betaling in contanten bij de Bank zelf (wat weinig zal voorkomen) zou de onderteekening van het bevelschrift kunnen luiden:

Voldaan:

Voor den Staat der Nederlanden.

De Bank voor Nederlandsche gemeenten.

Bij betaling per postwissel of per postgiro dient overeenkomstig art. 26 der Rekeningsvoorschriften 1924 de postwisselstrook of het bewijs van afschrijving van of storting op de postrekening als bewijs van kwijting. De postwisselstrook en het bewijs van afschrijving of storting zouden de volgende *tenaamstelling* kunnen dragen:

Bank voor Nederlandsche Gemeenten, ten behoeve van den Staat der Nederlanden.

III. Indien de gemeenten door het samenvallen van een debiteering en een crediteering een saldo verschuldigd is, of te vorderen heeft, zal het verschil door haar zijn over te maken aan of op te vragen bij de Bank.

Bij een saldo-schuld zou zij ten laste van den post, waarop de debiteering der rekening betrekking heeft, twee bevelschriften kunnen afgeven.

1°. een bevelschrift ten name van de Bank voor Nederlandsche gemeenten tot het bedrag van het saldo-schuld;

2°. een bevelschrift ten name van den ontvanger met opdracht om te boeken ten laste van den betrokken post der uitgaven en ten bate van volgnummer . . . . . der Inkomsten een bedrag *gelijk aan de som waarmede hare rekening is gecrediteerd*, welk bedrag in mindering van de debiteering was gebracht.

Dit bedrag ware dan in ontvangst te boeken op het volgnummer der inkomsten, waarop de crediteering betrekking heeft.

Bij een saldo-vordering zal de gemeente zulks kunnen verantwoorden op het volgnummer der Inkomsten, waarop de crediteering betrekking heeft en zou zij voorts ten laste van den post, waarmede de debiteering verband houdt een bevelschrift ten name van den ontvanger kunnen afgeven inhoudende de opdracht om te boeken ten laste van den betrokken post der uitgaven en ten bate van het vorenbedoeld volgnummer der Inkomsten een bedrag *gelijk aan de som, waarmede hare rekening is gedebiteerd*, welk bedrag in mindering van de crediteering was gebracht.

De bevelschriften en boekingen ten laste van uitgaafposten en ten gunste van inkomstposten werden, naar ik meen, ook reeds vroeger toegepast voor de inhouding van de annuïteiten van woningbouwvoorschotten op de uitkeeringen van het Rijk, ingevolge art. 1 der wet van 24 Mei 1897 (*Sb.* n°. 156) (zie K. B. van 20 April 1921, S. n°. 679, zooals dat is gewijzigd bij K. B. van 7 October 1922, S. 551), zoodat ik vertrouw, dat deze handelwijze in de practijk geen bezwaren ontmoet.

De rechtsgeldigheid van de hiervorenbedoelde betalingen aan de Bank voor Nederlandsche Gemeenten in dier voege, dat de Bank bevoegd is te achten voor het Rijk te ontvangen, behoeft niet te worden betwijfeld.

Evenzoo is het Rijk garant te achten voor de gelden, die de Bank in opdracht van het Rijk in het credit der gemeente boekt en door de gemeente nog niet zijn opgevraagd.

Geval B. (de gemeente laat de posten uit de verrekening voortspruitende opnemen in haar rekening-courant bij de Bank). Voor dit geval zal, naar het mij wil voorkomen een bevredigende regeling alleen kunnen worden verkregen, indien de Boekhoud- en Rekeningsvoorschriften 1924 worden aangevuld.

Met het oog op de uniformiteit, welke op dit stuk in 1923 is bereikt, wordt door mij aan Gedep. Staten der onderscheidene provinciën verzocht, twee door mij aangegeven bepalingen alsnog te willen vaststellen o.a. ter aanvulling van artikel 26, eerste lid der Rekeningsvoorschriften en ter goedkeuring aan de Kroon aan te bieden.

U gelieve met het bovenstaande rekening te houden (B. S.)

---

25 *Juli* 1925. BESLUIT, houdende: 1°. instelling van een Staatspractijkdiploma voor Handel en Administratie; 2°. vaststelling van een Reglement en een Programma van het examen voor dat diploma. S. 339.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en van Arbeid, Handel en Nijverheid van 8 Juli 1925, nº. 1224, afdeeling Handelsonderwijs, en van 22 Juli 1925, nº. 8168, afdeeling Handel en Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1º. in te stellen een Staatspractijkdiploma voor Handel en Administratie;

2º. vast te stellen een Reglement en een Programma, volgens welke het examen voor dat diploma zal worden gehouden;

3º. te bepalen, dat dit examen voor het eerst zal worden afgenomen in 1926.

REGLEMENT.

I. Het Staatspractijkdiploma voor Handel en Administratie wordt uitgereikt aan hen, die aan de eischen van het daartoe te houden examen hebben voldaan.

II. Voor het afleggen van het examen wordt minstens éénmaal per jaar gelegenheid gegeven, op tijd en plaats door Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen daarvoor aan te wijzen.

III. Aan het examen kunnen deelnemen allen, die zich daarvoor aanmelden en het examengeld hebben voldaan.

IV. Het examengeld wordt telkenjare vastgesteld, zoodanig dat de geraamde kosten van het examen door de te ontvangen gelden geheel worden gedekt.

V. Het examen wordt uitsluitend schriftelijk afgenomen, volgens het bij dit besluit behoorende programma.

VI. Jaarlijks wordt door Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, in overleg met Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, een examen-commissie benoemd.

Een der leden wordt daarbij tot Voorzitter aangewezen.

De Commissie benoemt uit haar midden een secretaris. Benoembaar tot het lidmaatschap zijn alleen zij, die niet opleiden tot het examen.

VII. De Commissie regelt het examen en stelt regels vast voor het verleenen van het diploma.

VIII. De Commissie brengt aan Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen een Verslag uit omtrent hare werkzaamheden.

IX. De examen-commissie wordt bijgestaan door een door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid te benoemen Commissie van Advies, uit drie leden bestaande, van welke ieder jaar één aftreedt. Een aftredend lid is slechts éénmaal herbenoembaar.

De Commissie van Advies is bevoegd alle vergaderingen der Examen-commissie bij te wonen. Hare leden hebben in deze vergaderingen een adviseerende stem.

De Commissie van Advies is bevoegd van hare bevindingen afzonderlijk verslag uit te brengen aan Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

X. De Leden der Examen-Commissie en die van de Commissie van Advies genieten vacatiegeld en vergoeding van reis- en verblijfkosten, volgens regels door Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen vast te stellen.

PROGRAMMA.

Het examen omvat:

a. Boekhouden en administratieve statistiek.

Kennis van de voornaamste stelsels en vormen van boekhouden, in Nederland voorkomende; vaardigheid in de toepassing daarvan. De statistische verwerking der aan de boekhouding en de administratie te ontleenen gegevens, voor zoover daarvoor geen speciale wiskundige kennis wordt vereischt.

b. Bedrijfsleer.

1. Kennis van de organisatie en techniek van den handel in het algemeen en van de daarmede samenhangende berekeningen.

2. Kennis van de organisatie en van het financiewezen van de onderneming.

3. Vaardigheid in het oplossen van vraagstukken, die de strekking hebben het inzicht van den candidaat in de bedrijfsleer te onderzoeken.

c. Recht en Wetgeving.

Bekendheid met de voornaamste privaatrechtelijke verhoudingen, met de belangrijkste bepalingen uit de belasting-wetgeving en de sociale en handelswetten, voor zoover een en ander voor het bedrijfsleven van bijzondere beteekenis is.

d. Handelsaardrijkskunde.

Eenige bekendheid met de navolgende onderwerpen, hoofdzakelijk in verband met de bedrijfsleer.

De voornaamste landbouw-, mijnbouw- en industriecentra der wereld, de hoofdlijnen der internationale warendistributie, de plaats van Nederland en zijn overzeesche gewesten in het wereldverkeer, de bestaansmiddelen en het goederenvervoer in Nederland.

Onze Ministers van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en van Arbeid, Handel en Nijverheid zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Soestdijk, den 25sten Juli 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Onderw., Kunsten en Wetenschappen,
J. TH. DE VISSER.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
AALBERSE.

(*Uitgeg.* 6 *Aug.* 1925.)

---

29 *Juli* 1925. BESLUIT, houdende nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 5 Augustus 1888 (*Staatsblad* nº. 114) tot bepaling van het maximum der verpleegden en het minimum der geneeskundigen in het Krankzinnigengesticht „Voorburg" te *Vught*. S. 340.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 23 Juli 1925, nº. 985, Afdeeling Armwezen;

Gelet op de Wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* nº. 96), laatstelijk gewijzigd bij de Wet van 27 November 1919 (*Staatsblad* nº. 784);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

In het 2de lid van art. I van het Koninklijk besluit van 5 Augustus 1888 (*Staatsblad* nº. 114) tot bepaling van het maximum der verpleegden

en het minimum der geneeskundigen in het Krankzinnigengesticht „Voorburg" te *Vught*, zooals dat laatstelijk wordt gelezen ingevolge Ons besluit van 12 September 1924 (*Staatsblad* nº. 444), wordt in de plaats van „1 Januari 1926" gelezen : „1 Januari 1927", en in de plaats van : „20 vrouwen" gelezen : „55 vrouwen".

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Soestdijk, den 29sten Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

(*Uitgeg.* 11 *Aug.* 1925.)

---

29 *Juli* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Vestiging van hoofdverblijf in een gemeente door iemand, die aldaar belastingplichtig is als forens, heft die belastingplichtigheid niet op, wanneer hij in die gemeente krachtens art. 244c der Gemeentewet niet wegens hoofdverblijf kan worden aangeslagen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Mr. F. J. G. van Tricht te Enschede, tegen de uitspraak van Ged. Staten van Overijssel, in zake den aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Enschede als forens ;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 20 Augustus 1924, nº. 809 en van 24 Juni 1925, nº. 809/73 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 23 Juli 1925, nº. 74, afd. Dir. Bel. ;

O., dat Mr. F. J. G. van Tricht, kantonrechter te Enschede, over het belastingjaar 1922/23 als werkforens in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Enschede is aangeslagen ;

dat hij daartegen de navolgende bezwaren bij Ged. Staten van Overijssel heeft ingebracht : 1º. dat hij tijdens het belastingjaar, nl. van 1 November 1922—1 Mei 1923, hoofdverblijf heeft gehad in de gemeente Enschede, zoodat, naar zijne meening, te zijnen aanzien niet voldaan is aan den voor het opleggen van een aanslag als forens wettelijk gestelden eisch van in de forensaalgemeente geen hoofdverblijf te hebben gehad ; 2º. dat een kantongerechtszaal niet beschouwd kan worden als eene „vaste inrichting", zooals een kantoor, winkel of werkplaats ; 3º. dat hij als kantonrechter niet persoonlijk eene betrekking uitoefent, aangezien de uitoefening van het ambt van kantonrechter beschouwd moet worden als het functionneeren van een der staatsorganen ; 4º. dat, al mocht worden aangenomen dat hij als kantonrechter persoonlijk wèl eene betrekking uitoefent, hij niet op meer dan 90 dagen van het tijdvak 1 Mei 1922—1 November 1922 over de kantongerechtszaal te Enschede de beschikking heeft gehad tot uitoefening van die betrekking in verband met de waarneming van zijne functie door plaatsvervangers ;

dat Ged. Staten bij besluit van 12 Februari 1924, 2e afd., nº. 10336/929, des adressants bezwaren ongegrond hebben verklaard uit overweging dat, gelet op de geschiedenis van het voorschrift sub 3º. van het eerste lid van art. 244*a* der Gemeentewet en dat wetsvoorschrift beschouwende in zijn verband met de overige bepalingen in zake de heffing van plaatselijke inkomstenbelasting, naar het oordeel van Ged. Staten, aan de daarin voorkomende uitdrukking „zonder in die gemeente tijdens het belastingjaar hoofdverblijf te hebben", de beteekenis moet worden gehecht van „zonder in die gemeente over dat belastingjaar wegens hoofdverblijf te zijn aangeslagen en zonder tegelijkertijd in die gemeente hoofdverblijf te hebben" ; dat het kantongerechtsgebouw te Enschede moet worden beschouwd als eene vaste inrichting in den zin van art. 244*a* der Gemeentewet, tot persoonlijke uitoefening van de betrekking van kantonrechter ; dat daaraan niet afdoet de omstandigheid, dat de adressant slechts in zijn ambtelijke hoedanigheid over dat gebouw de beschikking heeft ; dat, aangezien de adressant gedurende het tijdvak 1 Mei 1922—1 November 1922 de betrekking van kantonrechter te Enschede heeft bekleed, hij geacht moet worden op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1922/23 aldaar de beschikking te hebben gehad over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking en dat daaraan niet te kort doet de omstandigheid, dat hij zich in die functie door een plaatsvervanger kan of he ft doen vervangen ; dat de adressant gedurende het voormelde tijdvak hoofdverblijf had in de gemeente Lonneker en in de plaatselijke inkomstenbelasting van die gemeente wegens hoofdverblijf is aangeslagen ;

dat van het besluit van Ged. Staten Mr. F. J. G. van Tricht bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat hij de drie eerste argumenten in zijn bezwaarschrift aan Ged. Staten kenbaar gemaakt, door de gevallen beslissing niet ontzenuwd acht en zich daaraan dan ook opnieuw refereert ; dat, wat het vierde argument betreft, uit den aard der zaak het begrip „beschikking hebben over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening eener betrekking" eene feitelijke beschikking veronderstelt, daar de kantonrechter niet een recht van beschikking op het rechtsgebouw heeft, dat hij door een ander kan laten uitoefenen ; dat hij in het tijdvak van 1 Mei 1922—1 November 1922 èn door ziekte èn door verlof geen 90 dagen in zijn kanton heeft vertoefd, doch met inachtneming der wettelijke voorschriften dienaangaande in dat tijdvak zoovele dagen buiten zijn kanton in het buitenland is geweest en aldaar heeft mogen vertoeven, dat er geen sprake van is, dat hij toen meer dan 90 dagen de feitelijke beschikking over het rechtsgebouw heeft gehad ; dat Ged. Staten overwegen „dat de omstandigheid, dat hij zich in die functie door een plaatsvervanger kon of heeft doen vervangen" niet ter zake dienende is ; dat deze overweging echter slechts is een gevoelen van Ged. Staten, van alle argumenten ontbloot en zijn bezwaar daardoor niet is weerlegd ;

O., dat blijkens de ambtsberichten Mr. F. J. G. van Tricht uitoefent het ambt van Kantonrechter te Enschede ;

dat hij als zoodanig geacht moet worden op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1922/23 de beschikking te hebben gehad over

het in die gemeente gelegen kantongerechtsgebouw;

dat Ged. Staten terecht van oordeel zijn, dat dit gebouw moet worden aangemerkt als eene vate inrichting in den zin van art. 244*a* onder 3°. der gewijzigde Gemeentewet, tot persoonlijke uitoefening van de betrekking van kantonrechter;

dat niet ter zake dienende is, dat de aangeslagene slechts in zijne ambtelijke hoedanigheid over het bedoelde gebouw de beschikking heeft;

dat evenmin afdoet de omstandigheid, dat het ambt van kantonrechter te Enschede gedurende een deel van het belastingjaar door plaatsvervangers is waargenomen, aangezien de appellant te allen tijde de bevoegdheid had de functie van kantonrechter zelf te vervullen en zijne werkzaamheden als zoodanig persoonlijk te verrichten;

dat de bestreden aanslag mitsdien terecht is opgekegd;

dat de appellant zich er nu wel op beroept, dat hij in den loop van het belastingjaar immers op 1 November 1922 te Enschede hoofdverblijf heeft verkregen, doch dat zijne belastingplichtigheid als forens in deze gemeente op dat tijdstip reeds vaststond en zij door de bovenbedoelde omstandigheid niet wordt te niet gedaan, aangezien de appellant krachtens art. 244*c* der wet te Enschede wegens hoofdverblijf niet kan worden aangeslagen;

Gezien de gewijzigde Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast enz.

(W. v. G.)

---

30 *Juli* 1925. BESLUIT tot bekendmaking van den tekst van het Koninklijk besluit van den 3den Augustus 1922 (*Staatsblad* n°. 479) houdende regeling van de toekenning van wachtgeld aan burgerlijke Rijksambtenaren, zooals die is gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van den 28sten December 1923 (*Staatsblad* n°. 560); den 9den Februari 1924 (*Staatsblad* n°. 36) en den 14den Juli 1925 (*Staatsblad* n°. 330). S. 341.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën d.d. 25 Juli 1925, n°. 54, Afdeeling Pensioenen en Eeredienſten;

Gelet op de Koninklijke besluiten van den 3den Augustus 1922 (*Staatsblad* n°. 479); den 28sten December 1923 (*Staatsblad* n°. 560); den 9den Februari 1924 (*Staatsblad* n°. 36) en den 14den Juli 1925 (*Staatsblad* n°. 330);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Den tekst van het Koninklijk besluit van den 3den Augustus 1922 (*Staatsblad* n°. 479), houdende regeling van de toekenning van wachtgeld aan burgerlijke Rijksambtenaren, zooals die bij de hiervoren vermelde Koninklijke besluiten van den 28sten December 1923 (*Staatsblad* n°. 560); den 9den Februari 1924 (*Staatsblad* n°. 36) en den 14den Juli 1925 (*Staatsblad* n°. 330) is gewijzigd, algemeen bekend te maken door bijvoeging van dien gewijzigden tekst in zijn geheel bij dit besluit.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Soestdijk, den 30sten Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 7 *Aug.* 1925.)

TEKST VAN HET KONINKLIJK BESLUIT

van den 3den Augustus 1922 (Staatsblad *n°.* 479), *houdende regeling van de toekenning van wachtgeld aan burgerlijke Rijksambtenaren, zooals die is gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van den 28sten December* 1923 (Staatsblad *n°.* 560), *den 9den Februari* 1924 (Staatsblad *n°.* 36) *en den 14den Juli* 1925 (Staatsblad *n°.* 330).

Art. 1. Aan een burgerlijk Rijksambtenaar in vasten dienst, wien eervol ontslag wordt verleend wegens opheffing zijner betrekking of wegens verandering in de inrichting van het dienstvak, waarbij hij werkzaam is en waardoor zijn werkzaamheden overbodig zijn geworden, wordt met ingang van den dag van ontslag, voor zoover hij alsdan niet in de termen valt om pensioen — uitgezonderd vervroegd ouderdomspensioen, bedoeld in artikel 48, eerste lid onder *b*, der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240) — te genieten, ten laste van het lichaam, voor welks rekening zijn bezoldiging laatstelijk kwam, een wachtgeld toegekend op den voet der bepalingen van dit besluit.

Een zoodanig wachtgeld kan ook worden toegekend aan den burgerlijken Rijksambtenaar, die ontslag vraagt, nadat het voornemen hem is medegedeeld om zijn betrekking op te heffen of de inrichting van zijn dienstvak zoodanig te veranderen, dat zijn werkzaamheden overbodig zullen worden.

Onder burgerlijke Rijksambtenaren verstaat dit besluit hen, die vallen onder het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925, alsmede de ambtenaren bij de Landbouw-Hoogeschool en de Veeartsenijkundige-Hoogeschool, voor zoover ten aanzien van de in dit lid bedoelde personen de toekenning van wachtgeld niet bij de wet is of wordt geregeld.

In vasten dienst worden mede geacht te zijn de ambtenaren, die krachtens wet of algemeenen maatregel van bestuur voor een bepaalden tijd zijn aangesteld, doch als regel zullen worden herbenoemd, zoomede de ambtenaren in tijdelijken dienst, die een niet wezenlijk onderbroken diensttijd als zoodanig van tenminste tien jaren hebben vervuld, tenzij zij belast zijn met werkzaamheden, die een tijdelijk karakter dragen.

2. Behoudens het bepaalde in artikel 3, vijfde lid, van dit besluit worden met betrekking tot den duur en het bedrag van het wachtgeld de burgerlijke Rijksambtenaren onderscheiden in:

a. hen, die een ambt bekleeden, hetwelk een hoofdbetrekking vormt, en uit hoofde van den aard hunner bekwaamheden redelijkerwijze geacht moeten worden een gelijkwaardige positie anders dan in openbaren dienst niet binnen een redelijken termijn te kunnen verkrijgen;

b. de overigen.

3. Behoudens het bepaalde in het verdere van dit besluit wordt aan een burgerlijk Rijksambtenaar, als bedoeld in artikel 2, onder *a*, het genot van wachtgeld toegekend gedurende

een tijdvak, gelijk aan zijn diensttijd, ten bedrage van :

a. indien hij ten tijde van het ontslag kostwinner is van een gezin, gedurende de eerste drie maanden de laatstelijk door hem genoten wedde, gedurende de volgende drie maanden 85, gedurende de daaraan volgende vijf jaren 70, gedurende de daaraan volgende vijf jaren 60, en vervolgens 50 ten honderd van de laatstelijk genoten wedde ;

b. in de overige gevallen gedurende de onder *a* bedoelde termijnen onderscheidenlijk de laatstelijk genoten wedde en 75, 60, 50 en 40 ten honderd daarvan ;

een en ander met dien verstande, dat het wachtgeld niet daalt beneden het bedrag van het uitgesteld pensioen, waarop de betrokkene terzake van het hem verleende ontslag uitzicht heeft of, indien uit hoofde van eenigerlei omstandigheid zoodanig uitzicht niet of niet meer bestaat, anders zou hebben gehad.

Behoudens het bepaalde in het verdere van dit besluit wordt aan een burgerlijk Rijksambtenaar, als bedoeld in artikel 2 onder *b*, het genot van wachtgeld toegekend gedurende drie maanden, vermeerderd indien hij ten tijde van het ontslag kostwinner is van een gezin, met twee maanden en anders met één maand voor elk jaar door hem volbrachten diensttijd, ten bedrage van gedurende de eerste drie maanden de laatstelijk genoten wedde en vervolgens 70 ten honderd daarvan.

Voor zooveel een burgerlijk Rijksambtenaar ten tijde van het ontslag een diensttijd van ten minste tien jaren heeft volbracht en het aantal jaren van dien diensttijd tezamen met het aantal jaren van den leeftijd, dien hij ten tijde van het ontslag heeft bereikt, 60 of meer bedraagt, wordt hem na afloop van de in het eerste en tweede lid bedoelde termijnen een verder genot van wachtgeld toegekend ten bedrage van het uitgesteld pensioen, waarop hij terzake van het hem verleende ontslag uitzicht heeft of, indien uit hoofde van eenigerlei omstandigheid zoodanig uitzicht niet of niet meer bestaat, anders zou hebben gehad, met dien verstande dat gedurende het eerste jaar na afloop van de bedoelde termijnen, het wachtgeld niet minder bedraagt dan 40 ten honderd van de laatstelijk genoten wedde.

Wanneer het vorige lid niet van toepassing is kan, in buitengewone gevallen, het wachtgeld na afloop van de in het eerste en tweede lid bedoelde termijnen voor een bepaalden tijd worden voortgezet ; het bedraagt alsdan, indien de betrokkene ten tijde van het ontslag kostwinner was van een gezin, ten hoogste 50 en anders ten hoogste 40 ten honderd van de laatstelijk genoten wedde.

Aan een ambtenares, die ten tijde van het ontslag gehuwd en niet de kostwinster van een gezin is, wordt het genot van het wachtgeld steeds toegekend op den voet als in de voorafgaande leden van de burgerlijke Rijksambtenaren, bedoeld in artikel 2 onder *b*, is bepaald, met dien verstande echter, dat het derde lid van dit artikel buiten toepassing blijft.

Een ambtenaar, die ten tijde van het ontslag kostwinner was van een gezin, doch die hoedanigheid verliest, wordt nadien behandeld op den voet als in de voorafgaande leden is bepaald voor ambtenaren die ten tijde van het ontslag niet kostwinner zijn van een gezin.

4. Onder diensttijd wordt voor de toepassing van dit besluit verstaan de aan het ontslag voorafgaande tijd, die in aanmerking komt voor pensioen, met dien verstande echter, dat :

a. diensttijd, voor het bereiken van den vollen leeftijd van 18 jaren vervuld, buiten aanmerking blijft ;

b. diensttijd in een nevenbetrekking slechts in aanmerking komt, indien het wachtgeld uit hoofde van ontslag uit die betrekking wordt toegekend ;

c. indien de diensttijd wegens verleend ontslag onderbroken is geweest, de tijd vóór de onderbreking, behalve voor de toepassing van het derde lid van artikel 3, slechts medetelt, indien de onderbreking minder dan een jaar heeft geduurd ;

d. alle diensttijd slechts eenmaal wordt medegeteld.

5. Onder laatstelijk genoten wedde wordt voor de toepassing van dit besluit, behoudens het bepaalde in de volgende leden, verstaan de bezoldiging, die in de verlaten betrekking op den dag vóór het ontslag werd genoten, met inbegrip eventueel van zoodanige toelagen, als bij de berekening van den pensioensgrondslag in aanmerking komen, vermeerderd voorts eventueel met de tijdelijke toelage, bedoeld in de artikelen 24 en 27 van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925, en verder eventueel met de tijdelijke kindertoelage, bedoeld in artikel 21 van dat besluit, die door den betrokkene zou zijn genoten, indien hij op de evenbedoelde bezoldiging in dienst ware gebleven.

Indien in de regeling van de bezoldigingen der ambtenaren eene wijziging komt, welke, indien de betrokkene op de in het eerste lid bedoelde bezoldiging in dienst ware gebleven, in die bezoldiging of (en) in de kindertoelage wijziging zou hebben gebracht, geldt vanaf de inwerkingtreding dier wijziging, het aldus gewijzigde bedrag als laatstelijk genoten wedde.

Voor betrekkingen, die geleidelijk worden opgeheven, kan ten aanzien van het voor de toepassing van dit besluit als laatstelijk genoten wedde aan te nemen bedrag van het bepaalde in het eerste lid worden afgeweken.

6. Wanneer de op wachtgeld-gestelde in komsten geniet of gaat genieten uit of in verband met arbeid of bedrijf, ter hand genomen met ingang van of na den dag, waarop het ontslag, terzake waarvan het wachtgeld hem is verleend, hem is aangezegd of door hem is aangevraagd, wordt :

a. indien die inkomsten genoten worden in dienst van een openbaar lichaam, zoodra en zoolang het wachtgeld, vermeerderd daarmede, de laatstelijk genoten wedde zou overschrijden, het wachtgeld met het bedrag dier overschrijding verminderd ;

b. in de overige gevallen het wachtgeld voor den duur van die inkomsten met een bedrag gelijk aan de helft daarvan verminderd, met dien verstande echter dat van die inkomsten buiten aanmerking blijft een bedrag gelijk aan het verschil tusschen het wachtgeld en de laatstelijk genoten wedde of, bedraagt dit verschil meer dan 30 ten honderd van de laatstelijk genoten wedde, gelijk aan 30 ten honderd van de laatstelijk genoten wedde.

Van het ter hand nemen van eenigen arbeid of bedrijf doet de op wachtgeld-gestelde onver-

wijld mededeeling aan den betrokken Minister. Daarbij doet hij voor zoover mogelijk opgave van de inkomsten, die hij uit de ter hand genomen werkzaamheden zal trekken, terwijl hij voorts verplicht is om, indien die inkomsten tijdelijk of blijvend wijziging ondergaan, daarvan tijdig voor het verschijnen van den eerstvolgenden wachtgeld-termijn nadere opgave te doen. Zijn de inkomsten niet vooraf op te geven, dan doet hij tijdig vóór het verschijnen van elken wachtgeld-termijn opgave van de inkomsten, die hij sinds het ter hand nemen der werkzaamheden of sinds de vorige opgave heeft genoten. Brengt echter de aard der werkzaamheden ter beoordeeling van den betrokken Minister mede, dat de inkomsten over een langeren termijn moeten worden berekend, dan geschiedt de opgave dienovereenkomstig en wordt op het wachtgeld een vermindering toegepast van een voorloopig vastgesteld bedrag onder voorbehoud van verrekening aan het einde van den evenbedoelden termijn.

Bij de vaststelling van het bedrag der vermindering kan van de opgave van den betrokkene worden afgeweken. Indien de inkomsten vrijwillig zonder voldoende reden worden prijs gegeven of door eigen schuld verloren gaan, blijft niettemin de vermindering tot het laatstelijk bepaalde bedrag toegepast.

Indien een op wachtgeld-gestelde de in dit artikel bedoelde opgave nalaat of ook onjuist of onvolledig doet kan het wachtgeld geheel of ten deele worden vervallen verklaard.

De op wachtgeld-gestelde wordt geacht door het aanvaarden van het wachtgeld te bewilligen, dat allen, die daarvoor naar het oordeel der betrokken autoriteit in aanmerking komen, omtrent zijne omstandigheden alle inlichtingen geven, die de betrokken autoriteit zal dienstig oordeelen.

Wanneer de op wachtgeld-gestelde inkomsten genoot uit of in verband met arbeid of bedrijf, ter hand genomen vóór den dag, waarop het ontslag, terzake waarvan het wachtgeld hem is verleend, hem is aangezegd of door hem is aangevraagd, en deze inkomsten zijn vermeerderd, zijn ten aanzien van die vermeerdering de bepalingen van dit artikel van overeenkomstige toepassing.

7. Indien de op wachtgeld-gestelde een hem aangeboden ambt of betrekking, die hem naar het oordeel van den betrokken Minister in verband met zijn persoonlijkheid en omstandigheden redelijkerwijze kan worden opgedragen, weigert te aanvaarden of ook anderszins, indien hij in de gelegenheid komt om op een wijze, die in verband met zijn persoonlijkheid en omstandigheden naar het oordeel van den betrokken Minister voor hem passend kan worden geacht, inkomsten te verkrijgen, daarvan geen gebruik maakt, dan vervalt het wachtgeld voor het bedrag, waarmede het wachtgeld vermeerderd met de verzuimde inkomsten de laatstelijk genoten wedde zou hebben overschreden.

De op wachtgeld-gestelde is voorts verplicht zich te gedragen naar de voorschriften, die hem door den betrokken Minister hetzij in het algemeen, hetzij voor eenig bijzonder geval worden gegeven, strekkende om tot het verkrijgen van een ambt of betrekking of een andere bron van inkomsten te geraken. Bij niet-nakoming van die voorschriften kan het wachtgeld geheel of ten deele worden vervallen verklaard.

De bepalingen van dit artikel vinden overeenkomstige toepassing voor den ambtenaar, wien het voornemen is medegedeeld om zijn betrekking op te heffen of de inrichting van zijn dienstvak zoodanig te veranderen, dat zijn werkzaamheden overbodig zullen worden, in deze voege, dat, indien zoodanig ambtenaar een ambt of betrekking weigert of niet van een gelegenheid gebruik maakt, als bedoeld in het eerste lid, de toekenning van wachtgeld achterwege blijft of slechts tot een verminderd bedrag geschiedt en dat bij niet-opvolging van de voorschriften, als bedoeld in het tweede lid, de toekenning van wachtgeld achterwege kan blijven of slechts tot een verminderd bedrag geschieden.

8. Het wachtgeld vervalt, zoodra de op wachtgeld-gestelde in de termen komt om pensioen — uitgezonderd vervroegd ouderdomspensioen, bedoeld in artikel 48, eerste lid onder *b*, der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240) — te genieten.

Voorts kan het wachtgeld worden vervallen verklaard, indien de op wachtgeld-gestelde zich zoodanig gedraagt, dat hij, ware hij in dienst gebleven, zou zijn ontslagen of indien hij zich in het buitenland vestigt of geacht moet worden aldaar duurzaam te verblijven.

Art. 8*a*. Met den op wachtgeld-gestelde kan een regeling worden getroffen krachtens welke het wachtgeld geheel of ten deele wordt vervangen door een afkoopsom.

9. Indien de op wachtgeld-gestelde ambtenares in het huwelijk treedt, dan vervalt voor den duur van dat huwelijk het wachtgeld.

10. Aan hem, die op wachtgeld zal worden of is gesteld, kan, indien hij elders arbeid of bedrijf gaat ter hand nemen, terzake van de kosten, die voor hem aan de daartoe noodige verhuizing zijn verbonden, een bedrag worden toegekend, indien bij gebreke van die toekenning die arbeid of dat bedrijf door hem redelijkerwijze niet zou zijn te aanvaarden.

11. Het bedrag van het wachtgeld, over een jaar berekend, wordt naar boven tot een vollen gulden afgerond. Het wordt uitbetaald in maandelijksche termijnen. Met toestemming van den op wachtgeld-gestelde kan de uitbetaling in langere termijnen geschieden. Bij overlijden wordt het wachtgeld uitbetaald tot aan het einde der maand, waarin het overlijden plaats heeft.

12. De ter uitvoering van dit besluit te nemen beslissingen worden genomen door Onzen betrokken Minister met medewerking van Onzen Minister van Financiën.

Wij stellen eene Commissie in van drie personen, wier advies, indien de belanghebbende zulks wenscht, wordt ingewonnen over door hem tegen de in dit artikel bedoelde beslissingen ingebrachte bezwaren. Na ontvangst van dit advies wordt de, met redenen omkleede, nadere beslissing ter kennis van den belanghebbende gebracht.

13. Dit besluit wordt mede toegepast ten aanzien van de burgerlijke Rijksambtenaren, wien vóór het inwerkingtreden van dit besluit een ontslag als bedoeld in artikel 1, tegen 1 April 1922 of een lateren datum is verleend of aangezegd.

Ten aanzien van de onder dit besluit vallende ontslagenen blijft het Koninklijk besluit van 24 Juli 1869 (*Staatsblad* nº. 142), zooals dat thans luidt, buiten toepassing.

Koninklijk Besluit van den 28sten December 1923 (Staatsblad *n*º. 560).

Art. II. De gewezen burgerlijke Rijksambtenaar, wien een ontslag als bedoeld in artikel I van Ons besluit van den 3den Augustus 1922 (*Staatsblad* nº. 479) tegen 1 April 1922 of een lateren datum is verleend of aangezegd, doch geen wachtgeld is toegekend omdat hij in de termen viel om vervroegd ouderdomspensioen te genieten, wordt alsnog op den voet van de overige bepalingen van Ons aangehaald besluit wachtgeld toegekend met dien verstande, dat het wachtgeld slechts wordt toegekend voor zooveel het bedrag van het wachtgeld het bedrag van het verleend pensioen te boven gaat.

Art. III. Het bepaalde in artikel I onder *b*, *c*, *d*, *f* en *g* van dit besluit wordt vanaf den dag van de inwerkingtreding van dit besluit mede van toepassing ten aanzien van hen, die vóór dien dag op wachtgeld zijn gesteld.

Koninklijk Besluit van den 9den Februari 1924 (Staatsblad *n*º. 36).

Art. 3. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst en is alzoo van toepassing op de wachtgelden terzake van ontslagen die op of na dien dag van inwerkingtreding ingaan.

Koninklijk Besluit van den 14den Juli 1925 (Staatsblad *n*º. 330).

OVERGANGSBEPALING.

Art. II. De wachtgelden, die op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit besluit loopende zijn, worden herzien met inachtneming van de wijzigingen, die ingevolge dit besluit in Ons besluit van 3 Augustus 1922 (*Staatsblad* nº. 479) worden aangebracht, echter met dien verstande, dat de in artikel 3, eerste lid, bedoelde termijn van vijf jaren, waarna het wachtgeld tot onderscheidenlijk 60 en 50 ten honderd wordt verminderd, voor deze wachtgelden in elk geval niet eerder aanvangt dan op 1 Juli 1925.

Art. III. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst. [1]

Behoort bij Koninklijk Besluit van den 30sten Juli 1925, (*Staatsblad* nº. 341).

Mij bekend,
De Minister van Financiën, H. COLIJN.

---

30 *Juli* 1925. BESLUIT tot intrekking van het Koninklijk besluit van den 4den Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 270) houdende eene voorloopige wijziging van het Koninklijk besluit van den 28 November 1922 (*Staatsblad* nº. 638) tot vaststelling van de regeling bedoeld in artikel 36, 4de lid der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240). S. 342.

[1] Blijkens den aanhef van het Wijzigingsbesluit moeten de wijzigingen echter worden toegepast te rekenen met ingang van 1 Juli 1925.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 8 Juli 1925 nº. 124, Afdeeling Pensioenen en Eeredienſten;

Overwegende, dat het als gevolg van de bij de wet van 28 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 216) in artikel 150 der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240) aangebrachte wijziging wenschelijk is Ons besluit van den 4den Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 270) houdende eene voorloopige wijziging van Ons besluit van den 28sten November 1922 (*Staatsblad* nº. 638) in te trekken;

Den Raad van State gehoord (advies van den 21 Juli 1925 nº. 46);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Financiën van den 25 Juli 1925 nº. 176, Afdeeling Pensioenen en Eeredienſten;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Ons aangehaald besluit is ingetrokken.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 September 1925.

Onze Ministers zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Soestdijk, den 30sten Juli 1925.

WILHELMINA.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
(*Uitgeg.* 11 *Aug.* 1925.)

---

30 *Juli* 1925. BESLUIT, houdende bekendmaking van den tekst van het bij de wet van 15 Januari 1921 (*Staatsblad* nº. 14) vastgestelde nieuwe Wetboek van Strafvordering met de daarin bij de wetten van 29 Juni 1925 (*Staatsbladen* nos. 308 en 314) gebrachte wijzigingen en aanvullingen. S. 343.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 25 Juli 1925, 2e Afdeeling A, nº. 899;

Gezien artikel 2 van de Wet van 29 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 308);

Hebben goedgevonden en verstaan te gelasten:

de artikelen van het bij de Wet van 15 Januari 1921 (*Staatsblad* nº. 14) vastgestelde nieuwe Wetboek van Strafvordering met de daarin bij de Wetten van 29 Juni 1925 (*Staatsbladen* nos. 308 en 314) gebrachte wijzigingen en aanvullingen, worden in eene doorloopende reeks van boeken, titels, afdeelingen, paragrafen, voor zoover noodig onder wijziging dienovereenkomstig van de aanhaling daarvan in de artikelen, door de zorg van Onzen Minister van Justitie in het *Staatsblad* geplaatst en wel door bijvoeging van den hiernevensgaanden tekst van het Wetboek van Strafvordering in zijn geheel bij dit besluit.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Soestdijk, den 30sten Juli 1925.

WILHELMINA.
De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
(*Uitgeg.* 10 *Aug.* 1925.)

Tekst van het Wetboek van Strafvordering, vastgesteld bij de wet van 15 Januari 1921 (Staatsblad no. 14), zooals deze luidt volgens de daarin door of ten gevolge van de wetten van 29 Juni 1925 (Staatsblad nos. 308 en 314), gebrachte wijzigingen en plaats gehad hebbende aanvullingen.

WETBOEK VAN STRAFVORDERING.

EERSTE BOEK.

Algemeene bepalingen.

TITEL I.

Strafvordering in het algemeen.

EERSTE AFDEELING.

INLEIDENDE BEPALING.

Art. 1. Strafvordering heeft alleen plaats op de wijze bij de wet voorzien.

TWEEDE AFDEELING.

BETREKKELIJKE BEVOEGDHEID DER ARRONDISSEMENTS-RECHTBANKEN EN KANTONGERECHTEN TOT KENNISNEMING VAN STRAFBARE FEITEN.

2. Van de rechtbanken zijn gelijkelijk bevoegd:

die binnen welker rechtsgebied het feit is begaan;

die binnen welker rechtsgebied de verdachte woont;

die binnen welker rechtsgebied de verdachte zich bevindt;

die binnen welker rechtsgebied de verdachte zijne laatst bekende verblijfplaats heeft gehad.

In geval van gelijktijdige vervolging bij meer dan één rechtbank blijft uitsluitend bevoegd de rechtbank die in deze rangschikking eerder is geplaatst, of, indien het rechtbanken betreft, welke in deze rangschikking dezelfde plaats innemen, de rechtbank bij wie de vervolging het eerst is aangevangen.

3. Ten aanzien van de kantongerechten vindt artikel 2 overeenkomstige toepassing.

4. Strafbare feiten buiten het rijk in Europa aan boord van een Nederlandsch vaartuig begaan, worden, ter bepaling van de bevoegdheid des rechters, geacht te zijn begaan binnen het rijk ter plaatse waar de eigenaar van het vaartuig woont of de zetel van het scheepsbedrijf is gevestigd.

5. Onverminderd de bepalingen van de wet op de consulaire rechtsmacht, is, indien de voorgaande artikelen niet een bevoegden rechter aanwijzen, de rechtbank of het kantongerecht te Amsterdam bevoegd.

6. Bij deelneming van meer dan één persoon aan hetzelfde strafbare feit brengt de bevoegdheid ten aanzien van één der als daders of medeplichtigen aansprakelijke personen de bevoegdheid mede ten aanzien van de andere.

In geval van gelijktijdige vervolging bij onderscheidene bevoegde rechtbanken of kantongerechten blijft uitsluitend bevoegd de rechter voor wien de als daders aansprakelijke personen worden vervolgd. Worden zoodanige personen niet voor hetzelfde gerecht vervolgd, dan blijft uitsluitend bevoegd de rechter bij wien de vervolging tegen één hunner het eerst is aangevangen.

DERDE AFDEELING.

BEVOEGDHEID DER AMBTENAREN VAN HET OPENBAAR MINISTERIE TOT VERVOLGING VAN STRAFBARE FEITEN.

7. De procureur-generaal bij den Hoogen Raad is belast met de vervolging van die strafbare feiten waarvan de Hooge Raad in eersten aanleg kennis neemt.

8. De procureur-generaal bij het gerechtshof waakt voor de richtige vervolging van die strafbare feiten waarvan de rechtbanken en kantongerechten binnen het rechtsgebied van het gerechtshof waarbij hij is geplaatst, kennis nemen.

Hij geeft daartoe bevelen aan de officieren van justitie en aan de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de kantongerechten.

9. De officier van justitie is belast met de vervolging van die strafbare feiten waarvan de rechtbank waarbij hij is geplaatst, kennis neemt.

Hij waakt voor de richtige vervolging van die strafbare feiten waarvan de kantongerechten binnen het rechtsgebied van de rechtbank waarbij hij is geplaatst, kennis nemen. Hij geeft daartoe bevelen aan de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de kantongerechten.

10. De ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht is belast met de vervolging van die strafbare feiten waarvan het kantongerecht waarbij hij is geplaatst, kennis neemt.

11. De officier van justitie geeft, op de wijze door den Minister van Justitie te bepalen, den procureur-generaal bij het gerechtshof bericht van de te zijner kennis gekomen strafbare feiten tot welker vervolging hij bevoegd is.

Gelijke verplichting bestaat voor den ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht met betrekking tot de strafbare feiten tot welker vervolging hij bevoegd is, tegenover den officier van justitie.

VIERDE AFDEELING.

BEKLAG OVER HET NIET VERVOLGEN VAN STRAFBARE FEITEN.

12. Wordt een strafbaar feit niet vervolgd of de vervolging niet voortgezet, dan kan de belanghebbende daarover beklag doen bij het gerechtshof binnen welks rechtsgebied de vervolging zou behooren plaats te vinden. Het gerechtshof kan den procureur-generaal opdragen te dien aanzien verslag te doen en kan voorts bevelen dat de vervolging zal worden ingesteld of voortgezet.

Het gerechtshof kan het geven van zoodanig bevel ook weigeren op gronden aan het algemeen belang ontleend.

De leden van het gerechtshof die over het beklag hebben geoordeeld, nemen bij voorkeur geen deel aan de berechting.

13. Betreft het beklag een strafbaar feit waarvan de Hooge Raad in eersten aanleg kennis neemt, dan geldt hetgeen in het voorgaande artikel ten aanzien van het gerechtshof,

de leden en den procureur-generaal voorkomt, ten aanzien van den Hoogen Raad, de leden en den procureur-generaal bij dien Raad.

VIJFDE AFDEELING.

SCHORSING DER VERVOLGING.

14. Indien de waardeering van het te laste gelegde feit afhangt van de beoordeeling van een geschilpunt van burgerlijk recht, kan de rechter, in welken stand der vervolging ook, de vervolging voor een bepaalden tijd schorsen, ten einde de uitspraak van den burgerlijken rechter over het geschilpunt af te wachten.

De schorsing kan telkens voor een bepaalden tijd worden verlengd en te allen tijde worden opgeheven.

15. Na de kennisgeving van verdere vervolging of, indien deze niet heeft plaats gehad, na het uitbrengen van de dagvaarding ter terechtzitting kan de verdachte de schorsing wegens het bestaan van een geschilpunt van burgerlijk recht enkel verzoeken, hetzij bij het bezwaarschrift hetwelk tegen die kennisgeving of dagvaarding kan worden ingediend, hetzij op de terechtzitting.

16. Indien de verdachte na het begaan van het strafbare feit krankzinnig is geworden, schorst de rechter, in welken stand der vervolging ook, de vervolging.

Zoodra van het herstel van den verdachte is gebleken, wordt de schorsing opgeheven.

17. Ingeval van schorsing der vervolging kan de rechter niettemin spoedeischende maatregelen bevelen.

Hij kan gelasten dat de schorsing zich niet zal uitstrekken tot hetgeen de voorloopige hechtenis betreft.

18. Alvorens omtrent de schorsing te beslissen, kan de rechter getuigen en deskundigen hooren.

19. De beslissingen omtrent de schorsing worden genomen hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie, hetzij op het verzoek van den verdachte of zijn raadsman. Zij zijn met redenen omkleed en worden gegeven door het gerecht in feitelijken aanleg, waarvoor de zaak wordt vervolgd of anders het laatst werd vervolgd.

Alle beschikkingen worden onverwijld aan den verdachte beteekend.

20. Tegen beschikkingen omtrent de schorsing staat het openbaar ministerie binnen drie dagen daarna en den verdachte binnen drie dagen na de beteekening hooger beroep open. Is echter de hoofdzaak niet voor hooger beroep vatbaar, dan is binnen gelijken termijn alleen beroep in cassatie toegelaten. Tegen beschikkingen in hooger beroep gegeven, staat binnen gelijken termijn beroep in cassatie open.

De Hooge Raad, het gerechtshof of de rechtbank beslist zoo spoedig mogelijk. Artikel 19, laatste lid, is van toepassing.

ZESDE AFDEELING.

BEHANDELING DOOR DE RAADKAMER.

21. In alle gevallen waarin niet de beslissing door het rechterlijk college op de terechtzitting is voorgeschreven of aldaar ambtshalve wordt genomen, geschiedt de behandeling door de raadkamer. Echter geschieden op de terechtzitting onderzoek en beslissing omtrent alle vorderingen, verzoeken of voordrachten, aldaar gedaan.

De raadkamer is, op straffe van nietigheid, samengesteld:

bij de rechtbanken en gerechtshoven uit drie leden;

bij den Hoogen Raad uit vijf leden.

Indien door de raadkamer eene beslissing moet worden gegeven na den aanvang van het onderzoek op de terechtzitting, is zij zooveel mogelijk samengesteld uit de leden die op de terechtzitting over de zaak hebben gezeten.

Het lid of plaatsvervangend lid dat als rechter- of raadsheer-commissaris eenig onderzoek in de zaak heeft verricht, neemt, op straffe van nietigheid, aan de behandeling door de raadkamer geen deel.

22. De beschikking vermeldt, op straffe van nietigheid, de namen der leden van het college, door wie, en den dag waarop zij is gewezen, en wordt onderteekend door ieder hunner en door den griffier die bij de beraadslaging is tegenwoordig geweest.

Zoo één of meer hunner daartoe buiten staat zijn, wordt hiervan aan het slot van de beschikking melding gemaakt.

23. De raadkamer is bevoegd de noodige bevelen te geven, opdat het onderzoek hetwelk aan hare beslissing moet voorafgaan, overeenkomstig de bepalingen van dit wetboek zal plaats vinden.

De raadkamer zal, alvorens te beslissen, het openbaar ministerie hooren en kan zich door den rechter- of raadsheer-commissaris, die in de zaak is betrokken geweest, schriftelijk of mondeling doen inlichten.

Zij is bevoegd de overlegging van processtukken en stukken van overtuiging te bevelen.

Alle verhooren kunnen ook aan een der leden van het rechterlijk college of aan den kantonrechter van de plaats waar de te verhooren persoon zich bevindt, worden opgedragen. Ten aanzien van een verhoor dat ingevolge zoodanige opdracht plaats vindt, is artikel 25 van overeenkomstige toepassing.

24. De verdachte is bevoegd zich bij alle verhooren door zijn raadsman te doen bijstaan.

De gegijzelde getuige en de belanghebbende die volgens artikel 103 of artikel 115 een verzoekschrift heeft ingediend, kunnen zich bij de verhooren door hun advocaat doen bijstaan.

De raadsman of de advocaat wordt bij de verhooren in de gelegenheid gesteld de noodige opmerkingen te maken.

25. Van het onderzoek der raadkamer wordt door den griffier een proces-verbaal opgemaakt, behelzende den zakelijken inhoud van de afgelegde verklaringen en van hetgeen verder bij dat onderzoek is voorgevallen.

Indien een verdachte, getuige of deskundige of de raadsman of de advocaat verlangt dat eenige opgave in de eigen woorden zal worden opgenomen, geschiedt dat, voor zoover de opgave redelijke grenzen niet overschrijdt, zooveel mogelijk.

Het proces-verbaal wordt door den voorzitter of door een der andere leden van de raadkamer en den griffier vastgesteld en zoo spoedig mogelijk na den afloop van het onderzoek onderteekend. Voor zoover de griffier tot een en ander buiten staat is, geschiedt dit zonder zijne

medewerking en wordt van zijne verhindering aan het slot van het proces-verbaal melding gemaakt.

Het wordt met de beschikking en de verdere tijdens het onderzoek in de raadkamer in het geding gebrachte stukken bij de processtukken gevoegd.

26. Ten aanzien van het kantongerecht vinden de artikelen 21—25 overeenkomstige toepassing.

Alle verhooren kunnen ook aan den kantonrechter van de plaats waar de te verhooren persoon zich bevindt, worden overgedragen.

TITEL II.

De verdachte.

27. Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit.

Daarna wordt als verdachte aangemerkt degene tegen wien de vervolging is gericht.

28. De verdachte is bevoegd zich, overeenkomstig de bepalingen van den Derden Titel van dit Boek, door een of meer gekozen of toegevoegde raadslieden te doen bijstaan.

Hem wordt daartoe, telkens wanneer hij dit verzoekt, zooveel mogelijk de gelegenheid verschaft om zich met zijn raadsman of met zijne raadslieden in verbinding te stellen.

29. In alle gevallen waarin iemand als verdachte wordt gehoord, onthoudt de verhoorende rechter of ambtenaar zich van alles wat de strekking heeft eene verklaring te verkrijgen, waarvan niet gezegd kan worden dat zij in vrijheid is afgelegd. De verdachte is niet tot antwoorden verplicht. Hiervan wordt hem, behalve in het geval van behandeling zijner zaak ter terechtzitting, vóór het verhoor mededeeling gedaan. Van deze mededeeling wordt in het proces-verbaal van het verhoor melding gemaakt.

De verklaringen van den verdachte, bepaaldelijk die welke eene bekentenis van schuld inhouden, worden in het proces-verbaal van het verhoor zooveel mogelijk in zijne eigen woorden opgenomen.

30. Tijdens het gerechtelijk vooronderzoek staat de rechter-commissaris, en overigens tijdens het voorbereidende onderzoek het openbaar ministerie, aan den verdachte op diens verzoek toe van de processtukken kennis te nemen.

Niettemin kan de rechter-commissaris of het openbaar ministerie, indien het belang van het onderzoek dit vordert, den verdachte de kennisneming van bepaalde processtukken onthouden. In dit geval wordt den verdachte schriftelijk medegedeeld dat de hem ter inzage gegeven stukken niet volledig zijn.

31. Aan den verdachte mag niet worden onthouden de kennisneming van:

a. de processen-verbaal van zijne verhooren;

b. de processen-verbaal betreffende verhooren of handelingen van onderzoek, waarbij hij of zijn raadsman de bevoegdheid heeft gehad tegenwoordig te zijn, tenzij en voor zoover uit een proces-verbaal blijkt van eenige omstandigheid waarvan hij in het belang van het onderzoek tijdelijk onkundig moet blijven, en in verband daarmede een bevel als bedoeld in artikel 50, tweede lid, is gegeven;

c. de processen-verbaal van verhooren, van welker inhoud hem mondeling volledig mededeeling is gedaan.

32. Ingeval den verdachte de kennisneming van processtukken wordt onthouden, kan hij daartegen binnen drie dagen na de mededeeling vermeld in het tweede lid van artikel 30, een bezwaarschrift indienen bij het gerecht waartoe het openbaar ministerie of de rechter-commissaris behoort, dat binnen vijf dagen beslist.

33. De kennisneming van alle processtukken in het oorspronkelijke of in afschrift mag den verdachte niet worden onthouden zoodra de beschikking tot sluiting van het gerechtelijk vooronderzoek overeenkomstig artikel 238 voor den officier van justitie onherroepelijk is geworden, of, indien een gerechtelijk vooronderzoek niet heeft plaats gehad, zoodra de kennisgeving van verdere vervolging of de dagvaarding ter terechtzitting in eersten aanleg is beteekend.

34. De wijze waarop de kennisneming van processtukken mag geschieden, wordt geregeld bij algemeenen maatregel van bestuur.

De verdachte kan van de stukken waarvan hem de kennisneming is toegestaan, ter griffie afschrift krijgen; doch het onderzoek mag daardoor niet worden opgehouden.

Omtrent het verstrekken van afschrift en het kosteloos bekomen daarvan worden regelen gesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

35. Het gerecht dat tot eenige beslissing in de zaak is geroepen, is bevoegd den verdachte in de gelegenheid te stellen om te worden gehoord.

Aan een daartoe strekkend verzoek van den verdachte wordt gevolg gegeven, tenzij het belang van het onderzoek dit verbiedt.

Artikel 23, laatste lid, is van toepassing.

36. Wordt eene vervolging niet voortgezet, dan kan het gerecht in feitelijken aanleg, voor hetwelk de zaak het laatst werd vervolgd, op het verzoek van den verdachte, verklaren dat de zaak geëindigd is. De verdachte wordt gehoord, althans opgeroepen.

Het gerecht is bevoegd, de beslissing op het verzoek telkens gedurende een bepaalden tijd aan te houden, indien het openbaar ministerie aannemelijk maakt dat alsnog verdere vervolging zal plaats vinden.

De beschikking wordt onverwijld aan den verdachte beteekend.

TITEL III.

De raadsman.

Algemeene bepaling.

37. Als raadslieden worden slechts toegelaten advocaten binnen het rijk de praktijk uitoefenende.

EERSTE AFDEELING.

KEUZE VAN EEN RAADSMAN.

38. De verdachte is te allen tijde bevoegd een of meer raadslieden te kiezen.

Tot de keuze van een of meer raadslieden is ook de wettige vertegenwoordiger van den verdachte bevoegd

Is de verdachte verhinderd van zijn wil te dien aanzien te doen blijken en heeft hij geen wettigen vertegenwoordiger, dan is zijn echtgenoot of de meest gereede der bloed- of aanverwanten, tot den vierden graad ingesloten, tot die keuze bevoegd.

De ingevolge het tweede of het derde lid gekozen raadsman treedt af, zoodra de verdachte zelf een raadsman heeft gekozen.

39. De gekozen raadsman geeft van zijn optreden als zoodanig, wanneer de officier van justitie reeds in de zaak betrokken is, schriftelijk kennis aan den griffier. Is dat nog niet het geval, dan geeft hij van zijn optreden schriftelijk kennis aan den in de zaak betrokken hulpofficier.

Indien hij een gekozen of toegevoegden raadsman vervangt, geeft hij ook daarvan overeenkomstig de bepaling van het voorgaande lid kennis.

Van den inhoud eener overeenkomstig dit artikel tot den griffier gerichte kennisgeving verwittigt deze onverwijld schriftelijk het openbaar ministerie, bovendien, in geval van een gerechtelijk vooronderzoek, den rechter-commissaris, en, in geval van het voorgaande lid, den vervangen raadsman.

Door deze mededeeling neemt de werkzaamheid van den vervangen toegevoegden of vroeger gekozen raadsman een einde.

TWEEDE AFDEELING.

TOEVOEGING VAN EEN RAADSMAN.

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

40. De voorzitter der rechtbank of, indien de zaak voor het gerechtshof moet dienen, de voorzitter van het gerechtshof voegt ambtshalve een raadsman toe aan iederen verdachte die zich tijdens de kennisgeving van verdere vervolging of de dagvaarding ter terechtzitting in voorloopige hechtenis bevindt, zoodra die kennisgeving is beteekend of de dag der terechtzitting wordt bepaald. Gelijke toevoeging geschiedt, zoodra de verdachte na dat tijdstip, doch vóór de sluiting van het onderzoek op de terechtzitting, in voorloopige hechtenis wordt genomen. Het openbaar ministerie geeft den voorzitter onverwijld schriftelijk kennis dat toevoeging moet plaats vinden.

De voorzitter van het gerechtshof voegt, zoodra hij den dag der terechtzitting bepaalt, een raadsman toe aan den in vrijheid zijnden verdachte, indien deze zich tijdens het onderzoek op de terechtzitting in eersten aanleg in voorloopige hechtenis bevonden heeft. De laatste zin van het voorgaande lid is van toepassing.

In de in dit artikel bedoelde gevallen geschiedt de toevoeging mede, zoodra den voorzitter blijkt van verhindering of ontstentenis van den gekozen raadsman.

41. Op verzoek van den verdachte wordt hem een raadsman toegevoegd:

a. door den voorzitter der rechtbank of, indien de zaak voor het gerechtshof dienen moet, door den voorzitter van het gerechtshof, indien de verdachte vóór de kennisgeving van verdere vervolging of de dagvaarding ter terechtzitting zich in voorloopige hechtenis bevindt of na de sluiting van het onderzoek in voorloopige hechtenis wordt genomen;

b. in alle andere gevallen, door den raad van rechtsbijstand in artikel 42 genoemd, doch alleen, indien de raad voor de toevoeging voldoenden grond aanwezig acht, en zonder dat de verdachte aan het verzoek het recht kan ontleenen de behandeling der zaak op te houden.

De toevoeging op verzoek geschiedt enkel aan verdachten wier onvermogen voldoende gestaafd wordt geoordeeld.

42. Er bestaat in elke plaats waar een rechterlijk college is gevestigd, een raad van rechtsbijstand in strafzaken.

Bevoegdheid, samenstelling en taak der raden van rechtsbijstand worden, met inachtneming van de bepalingen van dezen Titel, geregeld bij algemeenen maatregel van bestuur.

43. Eene toevoeging heeft enkel plaats, indien de verdachte geen raadsman heeft.

Zij geschiedt enkel aan personen verdacht van misdrijf, met uitzondering van dat vermeld in artikel 314 van het Wetboek van Strafrecht, of verdacht van de overtreding genoemd in artikel 432 nº. 3 van dat wetboek.

Elke toevoeging geldt voor den geheelen aanleg gedurende welken zij heeft plaats gevonden.

44. Omtrent zijne bevoegdheid om toevoeging van een raadsman te verzoeken, wordt de verdachte ingelicht:

a. in geval van een gerechtelijk vooronderzoek, door den rechter-commissaris of door hem die in opdracht van dezen met het verhoor is belast, bij het eerste verhoor;

b. in geval van toepassing van voorloopige hechtenis, door den rechter die het bevel daartoe heeft uitgevaardigd, of, indien den verdachte niet ter gelegenheid van zijn verhoor mondeling is medegedeeld dat hij in voorloopige hechtenis zal worden genomen, door den rechter die den verdachte overeenkomstig artikel 77, eerste lid, hoort;

c. in geval van aanteekening van hooger beroep of beroep in cassatie, door den griffier.

De bevoegdheid van den verdachte om toevoeging van een raadsman te verzoeken, wordt bovendien bij de beteekening van de dagvaarding tot het eerste verhoor tijdens een gerechtelijk vooronderzoek, van een bevel tot voorloopige hechtenis, van de dagvaarding ter terechtzitting, van eene kennisgeving van verdere vervolging, van een door het openbaar ministerie ingesteld hooger beroep of beroep in cassatie, en van de kennisgeving van den dag der behandeling in cassatie, in het exploot van beteekening vermeld.

§ 2. *Vervanging van den toegevoegden raadsman.*

45. Bij verhindering of ontstentenis van den toegevoegden raadsman wordt, indien deze door den voorzitter is toegevoegd of in geval van die verhindering of ontstentenis eerst op de terechtzitting blijkt, door den voorzitter, en in andere gevallen door den raad van rechtsbijstand den verdachte een andere raadsman toegevoegd.

Op verzoek van den toegevoegden raadsman of van den verdachte kan, indien de raadsman door den voorzitter is toegevoegd, de voorzitter, en anders de raad van rechtsbijstand den verdachte een anderen raadsman toevoegen.

46. De toegevoegde raadsman kan de waarneming van bepaalde verrichtingen namens hem door een anderen advocaat doen geschieden, mits hij daarvan schriftelijk of mondeling

kennis geeft aan den voorzitter van het rechterlijk college, indien deze de toevoeging heeft gedaan, en anders aan den voorzitter van den raad van rechtsbijstand.

Verstrekt de toegevoegde raadsman de in het voorgaande lid bedoelde opdracht, omdat hij zich anders ter verleening van bijstand zou moeten begeven naar een ander arrondissement dan dat waarbinnen hij de praktijk uitoefent, en is de in zijne plaats optredende advocaat wel aldaar gevestigd, dan wordt deze laatste, met betrekking tot de vervanging, als toegevoegde raadsman aangemerkt.

§ 3. *Kennisgeving der toevoeging.*

47. Van elke door den voorzitter vóór den aanvang van het onderzoek op de terechtzitting gedane toevoeging geeft de griffier onverwijld schriftelijk kennis aan het openbaar ministerie, den raadsman en den verdachte, en bovendien, in geval van een gerechtelijk vooronderzoek, aan den rechter-commissaris.

De raad van rechtsbijstand geeft van elke door dien raad gedane toevoeging onverwijld schriftelijk kennis aan den griffier, den raadsman en den verdachte. De griffier verwittigt onverwijld schriftelijk het openbaar ministerie, en in geval van een gerechtelijk vooronderzoek, den rechter-commissaris.

§ 4. *Belooning en vergoeding van kosten.*

48. Voor de belooning van den bijstand der toegevoegde raadslieden alsmede voor de vergoeding van door hen noodzakelijk gemaakte onkosten worden uit 's rijks kas middelen beschikbaar gesteld naar regelen, te stellen bij algemeenen maatregel van bestuur.

49. Indien een raadsman is toegevoegd, kunnen diens belooning en vergoeding op de goederen van den verdachte worden verhaald, voor zoover de Minister van Justitie dit wenschelijk oordeelt. Met betrekking tot de berekening van het bedrag der belooning of vergoeding kunnen regelen worden gesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

Het verhaal geschiedt slechts na machtiging van dien Minister uit kracht van een bevelschrift van tenuitvoerlegging, af te geven door den voorzitter van het college, aan te wijzen bij algemeenen maatregel van bestuur, op de daarbij te bepalen wijze. Het verhaal kan niet meer plaats vinden, indien sedert de dagteekening van het bevelschrift drie maanden zijn verloopen.

DERDE AFDEELING.

BEVOEGDHEDEN VAN DEN RAADSMAN BETREFFENDE HET VERKEER MET DEN VERDACHTE EN DE KENNISNEMING VAN PROCESSTUKKEN.

50. De raadsman heeft vrijen toegang tot den verdachte die in verzekering is gesteld of zich in voorloopige hechtenis bevindt, kan hem alleen spreken en met hem brieven wisselen zonder dat van den inhoud door anderen wordt kennis genomen, een en ander onder het vereischte toezicht, met inachtneming van de huishoudelijke reglementen, en zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.

Indien uit bepaalde omstandigheden een ernstig vermoeden voortvloeit dat het vrije verkeer tusschen raadsman en verdachte hetzij zal strekken om den verdachte bekend te maken met eenige omstandigheid waarvan hij in het belang van het onderzoek tijdelijk onkundig moet blijven, hetzij wordt misbruikt voor pogingen om de opsporing der waarheid te belemmeren, kan tijdens het gerechtelijk vooronderzoek de rechter-commissaris, en overigens tijdens het voorbereidende onderzoek de officier van justitie, telkens bevelen dat de raadsman geen toegang tot den verdachte zal hebben of dezen niet alleen zal mogen spreken en dat brieven of andere stukken, tusschen raadsman en verdachte gewisseld, niet zullen worden uitgereikt. Het bevel omschrijft de bepaalde omstandigheden in den voorgaanden zin bedoeld; het beperkt de vrijheid van verkeer tusschen raadsman en verdachte niet meer en wordt voor niet langer gegeven, dan door die omstandigheden wordt gevorderd, en is in elk geval slechts gedurende ten hoogste zes dagen van kracht. Van het bevel geschiedt schriftelijke mededeeling aan den raadsman en aan den verdachte.

De rechter-commissaris of de officier van justitie onderwerpt het bevel onverwijld aan het oordeel van de rechtbank, waartoe hij behoort. De rechtbank beslist zoo spoedig mogelijk na den raadsman te hebben gehoord, althans schriftelijk opgeroepen. De rechtbank kan bij hare beslissing het bevel opheffen, wijzigen of aanvullen.

Alle belemmeringen van het vrij verkeer tusschen raadsman en verdachte, welke ingevolge een der beide voorgaande leden bevolen zijn, nemen een einde zoodra de beschikking tot sluiting van het gerechtelijk vooronderzoek overeenkomstig artikel 238 voor den officier van justitie onherroepelijk is geworden, of, ingeval een gerechtelijk vooronderzoek niet heeft plaats gehad, zoodra de kennisgeving van verdere vervolging of de dagvaarding ter terechtzitting in eersten aanleg is beteekend.

51. Ten aanzien van de bevoegdheid van den raadsman tot de kennisneming van processtukken en het bekomen van afschrift daarvan vinden de artikelen 30—34 overeenkomstige toepassing.

TITEL IV.

Eenige bijzondere dwangmiddelen.

EERSTE AFDEELING.

AANHOUDING EN INVERZEKERINGSTELLING.

52. Iedere opsporingsambtenaar is bevoegd den verdachte naar zijn naam, voornamen en woon- of verblijfplaats te vragen en hem daartoe staande te houden.

53. In geval van ontdekking op heeter daad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden.

In zoodanig geval is de officier van justitie of de hulp-officier bevoegd den verdachte, na aanhouding, naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen.

Geschiedt de aanhouding door een anderen opsporingsambtenaar, dan draagt deze zorg dat de aangehoudene ten spoedigste voor den officier van justitie of een van diens hulpofficieren wordt geleid.

Geschiedt de aanhouding door een ander, dan

levert deze den aangehoudene onverwijld aan een opsporingsambtenaar over die dan handelt overeenkomstig de bepaling van het voorgaande lid.

54. Ook buiten het geval van ontdekking op heeter daad is de officier van justitie bevoegd den verdachte van eenig strafbaar feit waarvoor voorloopige hechtenis is toegelaten, of van het strafbare feit omschreven in artikel 435 onder 3°. van het Wetboek van Strafrecht, aan te houden en naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen.

Kan het optreden van den officier van justitie niet worden afgewacht, dan komt gelijke bevoegdheid toe aan ieder zijner hulpofficieren. De hulpofficier geeft van de aanhouding onverwijld schriftelijk of mondeling kennis aan den officier van justitie.

Kan ook het optreden van een dier hulpofficieren niet worden afgewacht, dan is elke opsporingsambtenaar bevoegd den verdachte aan te houden, onder verplichting zorg te dragen dat hij onverwijld voor den officier van justitie of een van diens hulpofficieren wordt geleid. Op den hulpofficier voor wien de verdachte wordt geleid, is de tweede zin van het voorgaande lid van toepassing.

55. In geval van ontdekking op heeter daad van een misdrijf kan ieder, ter aanhouding van den verdachte, elke plaats betreden, met uitzondering van eene woning waarvan de toegang door den bewoner wordt geweigerd, en van de plaatsen in artikel 123 genoemd, op de tijden in dat artikel aangegeven.

Zoowel in geval van ontdekking op heeter daad als buiten dat geval kan iedere opsporingsambtenaar, ter aanhouding van den verdachte, elke plaats betreden. De artikelen 120—123 zijn van toepassing.

56. De officier van justitie of de hulpofficier, voor wien de verdachte wordt geleid of die zelf den verdachte heeft aangehouden, kan, bij het bestaan van ernstige bezwaren tegen dezen, bepalen dat hij aan zijn lichaam of aan zijne kleeding zal worden onderzocht.

De overige opsporingsambtenaren zijn bevoegd den aangehoudene tegen wien ernstige bezwaren bestaan, aan zijne kleeding te onderzoeken.

Tijdens het gerechtelijk vooronderzoek geldt bovendien de bepaling van artikel 195.

57. De officier van justitie of de hulpofficier, voor wien de verdachte wordt geleid of die zelf den verdachte heeft aangehouden, kan, na hem verhoord te hebben, in het belang van het onderzoek bevelen dat hij tijdens het onderzoek ter beschikking der justitie zal blijven en daarvoor op eene in het bevel aan te duiden plaats in verzekering zal worden gesteld.

De hulpofficier geeft van zijn bevel ten spoedigste schriftelijk kennis aan den officier van justitie.

Zoodra het belang van het onderzoek dit toelaat, gelast de officier van justitie de invrijheidstelling van den verdachte.

58. Het bevel tot inverzekeringstelling wordt slechts verleend in geval van een strafbaar feit waarvoor voorloopige hechtenis is toegelaten.

Het bevel tot inverzekeringstelling is slechts gedurende ten hoogste twee dagen van kracht. Bij dringende noodzakelijkheid kan het bevel door den officier van justitie éénmaal voor ten hoogste twee dagen worden verlengd.

Zoodra het belang van het onderzoek dit toelaat, doet de hulpofficier den verdachte geleiden voor den officier van justitie of hem uit de verzekering ontslaan.

59. Het bevel tot inverzekeringstelling of tot verlenging daarvan is gedagteekend en onderteekend.

Het omschrijft zoo nauwkeurig mogelijk het strafbare feit, den grond der uitvaardiging en de bepaalde omstandigheden welke tot het aannemen van dien grond hebben geleid.

De verdachte wordt in het bevel met name, of wanneer zijn naam onbekend is, zoo duidelijk mogelijk aangewezen.

Een afschrift van het bevel wordt hem onverwijld uitgereikt.

60. De officier van justitie voor wien de verdachte wordt geleid of die zelf den verdachte heeft aangehouden, doet hem, ingeval hij diens bewaring noodig oordeelt, onverwijld geleiden voor den rechter-commissaris.

61. Wordt de verdachte noch overeenkomstig artikel 57 in verzekering gesteld, noch overeenkomstig artikel 60 voor den rechter-commissaris geleid, dan wordt hij, na te zijn verhoord, dadelijk in vrijheid gesteld.

In geen geval mag de verdachte langer dan zes uren voor het verhoor worden opgehouden, met dien verstande dat de tijd tusschen middernacht en negen uur voormiddags niet wordt medegerekend.

62. De in verzekering gestelde personen worden aan geen andere beperkingen onderworpen dan die voor het doel hunner opsluiting of in het belang der orde volstrekt noodzakelijk zijn.

Onverminderd de bepaling van artikel 50, kunnen echter maatregelen in het belang van het onderzoek worden bevolen.

De behandeling der in verzekering gestelde personen, de eischen waaraan de voor de inverzekeringstelling bestemde plaatsen moeten voldoen, en de maatregelen welke in het belang van het onderzoek kunnen worden bevolen, worden, naar beginselen bij de wet te stellen, geregeld bij algemeenen maatregel van bestuur.

TWEEDE AFDEELING.

VOORLOOPIGE HECHTENIS.

§ 1. *Bevelen tot voorloopige hechtenis.*

63. De rechter-commissaris kan, op de vordering van den officier van justitie, een bevel tot bewaring van den verdachte verleenen.

Indien de rechter-commissaris reeds aanstonds van oordeel is dat voor het verleenen van zoodanig bevel geen grond bestaat, wijst hij de vordering af.

In het andere geval hoort hij, tenzij het voorafgaand verhoor van den verdachte niet kan worden afgewacht, alvorens te beslissen, dezen omtrent de vordering van den officier van justitie en kan hij te dien einde, zoo noodig onder bijvoeging van een bevel tot medebrenging, diens dagvaarding gelasten.

De verdachte is bevoegd zich bij het verhoor door een raadsman te doen bijstaan. Artikel 24, laatste lid, is van toepassing.

64. Het bevel tot bewaring wordt alleen gegeven, indien ernstige bezwaren tegen den verdachte zijn gerezen en tevens uit bepaalde omstandigheden blijkt van het bestaan van gevaar voor vlucht of van eene gewichtige reden van maatschappelijke veiligheid, welke de onverwijlde vrijheidsbeneming vordert.

Het bevel kan worden verleend :

a. in geval van een misdrijf waarvan de rechtbanken kennis nemen, waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf is gesteld, indien de verdachte hier te lande geene vaste woon- of verblijfplaats heeft ;

b. in geval van een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving eene gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld, van een der misdrijven omschreven in de artikelen 132, 240, laatste lid, 250*bis*, 254*bis*, 285, eerste lid, 318, 321, 326, 390 nº. 1, 391 nº. 1, 392 nº. 1, 395 en 416 van het Wetboek van Strafrecht, of van eene der in de artikelen 432 en 433 van dat wetboek omschreven overtredingen.

65. Het bevel tot bewaring is van kracht gedurende een termijn van zes dagen, welke ingaat op het oogenblik der tenuitvoerlegging.

Op de vordering van den officier van justitie kan de rechter-commissaris in de gevallen en op de gronden in artikel 64 vermeld, het bevel éénmaal voor gelijken termijn verlengen. De verdachte wordt in de gelegenheid gesteld op de vordering te worden gehoord. Artikel 63, laatste lid, is van toepassing.

De termijnen loopen niet gedurende den tijd dat de verdachte zich aan de verdere tenuitvoerlegging van het bevel heeft onttrokken.

Zoodra de grond waarop het bevel tot bewaring werd verleend of verlengd, niet meer aanwezig is, gelast de officier van justitie de invrijheidstelling van den verdachte.

66. De rechtbank kan, in de gevallen en op de gronden, in artikel 64 vermeld, op de vordering van den officier van justitie, de gevangenhouding van den verdachte die zich in bewaring bevindt, bevelen, doch niet dan na hem te hebben gehoord.

Na den aanvang van het onderzoek op de terechtzitting of indien dit noodig is om de uitlevering van den verdachte te verkrijgen, kan de rechtbank, ambtshalve of op de vordering van den officier van justitie, in die gevallen en op die gronden, de gevangenneming van den verdachte bevelen. Desgeraden hoort de rechtbank dezen vooraf ; zij is te dien einde bevoegd, zoo noodig onder bijvoeging van een bevel tot medebrenging, zijne dagvaarding te gelasten.

67. Het bevel tot gevangenhouding is, vóór den aanvang van het onderzoek op de terechtzitting, slechts gedurende een termijn van dertig dagen van kracht, welke termijn ingaat op het oogenblik der tenuitvoerlegging.

Dat bevel kan, vóór den aanvang van het onderzoek op de terechtzitting, op de vordering van den officier van justitie, in de gevallen en op de gronden in artikel 64 vermeld, telkens van dertig tot dertig dagen worden verlengd. De verdachte wordt in de gelegenheid gesteld op de vordering te worden gehoord.

Het bevel tot gevangenhouding, hetwelk vóór den afloop van den termijn van dertig dagen door het onderzoek op de terechtzitting is gevolgd, is, evenals dat hetwelk tijdens of na dat onderzoek is verleend, geldig voor onbepaalden termijn en blijft van kracht totdat het is opgeheven.

Artikel 65, derde lid, is ten aanzien van alle voor een bepaalden termijn geldige bevelen tot gevangenhouding van toepassing.

68. Het bevel tot gevangenneming, hetwelk na den aanvang van het onderzoek op de terechtzitting is verleend, is geldig voor onbepaalden termijn en blijft van kracht totdat het is opgeheven. Is het eerder verleend om de uitlevering van den verdachte te verkrijgen, dan is artikel 67 van overeenkomstige toepassing.

69. Het bevel tot voorloopige hechtenis kan door de rechtbank worden opgeheven. Zij kan dit doen ambtshalve, op de voordracht van den rechter-commissaris met het gerechtelijk vooronderzoek belast, op het verzoek van den verdachte, of, voor zoover een bevel tot gevangenneming of gevangenhouding betreft, ook op de vordering van den officier van justitie.

De verdachte die voor de eerste maal de opheffing verzoekt, wordt, tenzij de rechtbank reeds aanstonds tot inwilliging besluit, op het verzoek gehoord, althans opgeroepen.

70. In geval de officier van justitie den verdachte kennis geeft dat hij hem ter zake van een feit waarvoor voorloopige hechtenis is toegepast, niet verder zal vervolgen, wordt daardoor elk bevel tot voorloopige hechtenis van rechtswege opgeheven en daarvan in de kennisgeving melding gemaakt.

Geschiedt de kennisgeving uitsluitend op grond dat de officier van justitie de rechtbank onbevoegd acht en is naar zijne meening een ander college wel bevoegd, dan kan hij bepalen dat het bevel nog gedurende drie dagen na die kennisgeving van kracht zal blijven. In de kennisgeving wordt daarvan melding gemaakt.

71. Uiterlijk drie dagen na de tenuitvoerlegging kan de van misdrijf verdachte van de beschikking der rechtbank, houdende bevel tot gevangenneming of gevangenhouding bij het gerechtshof in hooger beroep komen.

Het gerechtshof beslist zoo spoedig mogelijk. De verdachte wordt gehoord, althans opgeroepen.

72. De opheffing van het bevel tot voorloopige hechtenis wordt bij de beslissing bevolen:

a. in geval van onbevoegdverklaring of buitenvervolgingstelling, tenzij in het laatste geval tevens de plaatsing in een krankzinnigengesticht wordt bevolen ;

b. behoudens het bepaalde bij artikel 17, tweede lid, indien op den verdachte bij de einduitspraak ter zake van het feit, waarvoor de voorloopige hechtenis is bevolen, geen straf of maatregel of wel de maatregel, bedoeld bij artikel 38 van het Wetboek van Strafrecht, wordt toegepast ;

c. indien wordt veroordeeld tot eene andere dan vrijheidsstraf of artikel 14*a*, 39*bis a* of 39*octies* van het Wetboek van Strafrecht wordt toegepast.

In geval van onbevoegdverklaring kan de rechter, indien naar zijne meening een ander college wel bevoegd is van het feit kennis te nemen, bepalen dat het bevel nog zes dagen na het onherroepelijk worden zijner beslissing van kracht zal blijven.

73. De bevelen tot voorloopige hechtenis en

die tot opheffing daarvan zijn dadelijk uitvoerbaar.

74. Indien het gerechtshof of de Hooge Raad tot het geven van eenige beslissing is geroepen, vóórdat beroep van de einduitspraak is aangeteekend, wordt daarbij de opheffing van het bevel tot voorloopige hechtenis gelast, indien dit uit de beslissing voortvloeit.

75. Na de aanteekening van beroep van de einduitspraak worden de in de artikelen 66—69 bedoelde bevelen met overeenkomstige toepassing van die artikelen gegeven door den rechter in hoogsten feitelijken aanleg, met dien verstande dat dan de bevelen tot gevangenneming ook vóór den aanvang van het onderzoek op de terechtzitting kunnen worden verleend.

76. Ten aanzien van de voorloopige hechtenis is artikel 62 van overeenkomstige toepassing.

§ 2. *Het hooren van den in voorloopige hechtenis gestelden verdachte.*

77. Tenzij den verdachte ter gelegenheid van zijn verhoor mondeling is medegedeeld dat een bevel tot voorloopige hechtenis tegen hem zal worden uitgevaardigd, wordt hij binnen vier en twintig uren na zijne opneming in de plaats waarin de voorloopige hechtenis zal worden ondergaan, gehoord.

Dit verhoor geschiedt gedurende het voorbereidende onderzoek door den rechter-commissaris; na den aanvang van het onderzoek op de terechtzitting in eersten aanleg door een lid der rechtbank door deze aan te wijzen; na de aanteekening van beroep van de einduitspraak door een lid van het rechterlijk college in hoogsten feitelijken aanleg, door dit college aan te wijzen.

Van het verhoor wordt, ook indien dit door het daartoe aangewezen lid der rechtbank of van het gerechtshof wordt afgenomen, met overeenkomstige toepassing van de artikelen 171—176, proces-verbaal opgemaakt.

§ 3. *Inhoud der bevelen en hunne beteekening.*

78. Het bevel tot voorloopige hechtenis of tot verlenging daarvan is gedagteekend en onderteekend.

Het omschrijft zoo nauwkeurig mogelijk het strafbare feit, den grond der uitvaardiging en de bepaalde omstandigheden welke tot het aannemen van dien grond hebben geleid.

De verdachte wordt in het bevel, met name, of, wanneer zijn naam onbekend is, zoo duidelijk mogelijk aangewezen.

Het bevel vermeldt voorts de plaats waarin de voorloopige hechtenis zal worden ondergaan.

Het wordt vóór of bij de tenuitvoerlegging aan den verdachte beteekend.

79. De bevelen tot opheffing van een bevel tot voorloopige hechtenis en de beslissingen waarbij zoodanige opheffing wordt geweigerd, zijn met redenen omkleed. Hetzelfde geldt ten aanzien van beslissingen waarbij eene vordering van het openbaar ministerie tot toepassing van voorloopige hechtenis of tot verlenging van een bevel tot voorloopige hechtenis is afgewezen.

Beschikkingen vallende onder den eersten zin van het voorgaande lid, worden onverwijld aan den verdachte beteekend.

§ 4. *Schorsing der voorloopige hechtenis.*

80. De rechter kan, op het verzoek van den verdachte, bevelen dat de voorloopige hechtenis zal worden geschorst, zoodra deze, al of niet onder zekerheidstelling, zich, in den vorm door den rechter te bepalen, bereid heeft verklaard tot nakoming van de aan de schorsing te verbinden voorwaarden.

Onder de voorwaarden der schorsing wordt steeds opgenomen:

1°. dat de verdachte, indien de opheffing der schorsing mocht worden bevolen, zich aan de tenuitvoerlegging van het bevel tot voorloopige hechtenis niet zal onttrekken;

2°. dat de verdachte, ingeval hij wegens het feit, waarvoor de voorloopige hechtenis is bevolen, tot andere dan vervangende vrijheidsstraf mocht worden veroordeeld, zich aan de tenuitvoerlegging daarvan niet zal onttrekken.

De zekerheidstelling voor de nakoming der voorwaarden bestaat hetzij in de storting van geldswaarden door den verdachte of een derde, hetzij in de verbintenis van een derde als waarborg. In het laatste geval wordt bij het verzoek overgelegd eene schriftelijke bereidverklaring van den waarborg.

De rechter bepaalt in zijne beslissing het bedrag waarvoor en de wijze waarop zekerheid zal zijn te stellen.

De verdachte en de waarborg worden op het verzoek gehoord.

81. De rechter kan, op het verzoek van den verdachte, in de beslissing tot schorsing wijziging brengen.

Wordt een nieuwe waarborg voorgesteld, dan wordt bij het verzoek eene schriftelijke bereidverklaring van dezen overgelegd.

De verdachte en diens waarborg, of in het geval bedoeld bij het tweede lid, de nieuw voorgestelde waarborg, worden op het verzoek gehoord.

82. De rechter kan ambtshalve of op de vordering van het openbaar ministerie te allen tijde de opheffing der schorsing bevelen.

Alvorens daartoe over te gaan, hoort de rechter zoo mogelijk den verdachte en kan hij te dien einde, zoo noodig onder bijvoeging van een bevel tot medebrenging, diens dagvaarding gelasten.

83. Geschiedt de opheffing wegens het niet nakomen van voorwaarden, dan kan bij de beslissing tot opheffing tevens de zekerheid worden vervallen verklaard aan den Staat. Bestaat de zekerheid in eene verbintenis van den waarborg, dan wordt deze alsdan bij die beslissing veroordeeld tot betaling van het als zekerheid gestelde bedrag aan den Staat, ook bij lijfsdwang op hem te verhalen.

De beslissing geldt als eene onherroepelijke uitspraak van den burgerlijken rechter en wordt als zoodanig ten uitvoer gelegd.

De langste duur van den lijfsdwang wordt bij de beslissing bepaald en gaat bij gebleken onvermogen nimmer den tijd van zes maanden te boven, behoudens hervatting, indien de veroordeelde later in staat geraakt het door hem verschuldigde te voldoen.

Indien de verdachte na de opheffing der schorsing zich aan de tenuitvoerlegging van het bevel tot voorloopige hechtenis onttrekt, wordt, indien dit nog niet mocht zijn geschied,

de zekerheid vervallen verklaard aan den Staat. De zekerheid wordt eveneens, ook zonder dat de opheffing der schorsing mocht zijn bevolen, vervallen verklaard aan den Staat, indien de verdachte de voorwaarde bedoeld in artikel 80, tweede lid, nº. 2, niet nakomt. De beslissing wordt gegeven ambtshalve of op de vordering van het openbaar ministerie. De voorgaande leden zijn van toepassing.

84. Indien de verdachte de voorwaarden niet naleeft, of indien uit bepaalde omstandigheden blijkt van het bestaan van gevaar voor vlucht, kan zijne aanhouding worden bevolen door het openbaar ministerie, tot het vorderen van de opheffing der schorsing bevoegd, door het hoofd der gemeentepolitie van de plaats waar de verdachte zich bevindt, en door den officier van justitie van het arrondissement waartoe die plaats behoort, onder verplichting, wat de beide laatstgenoemde ambtenaren betreft, tot onverwijlde schriftelijke kennisgeving aan eerstgenoemd openbaar ministerie.

Indien dit de gedane aanhouding noodzakelijk blijft achten, dient het onverwijld zijne vordering bij den rechter in, die binnen tweemaal vier en twintig uren daarna beslist.

85. Indien het voortduren der zekerheid niet langer noodzakelijk is, beveelt de rechter, zoo noodig na verhoor van den verdachte en diens waarborg, ambtshalve, op de vordering van het openbaar ministerie, of op het verzoek van den verdachte of diens waarborg, dat de gestorte geldswaarden aan dengene die de zekerheid heeft gesteld, zullen worden teruggegeven, of dat diens verbintenis zal worden opgeheven.

86. Alle rechterlijke beslissingen ingevolge deze paragraaf genomen, zijn met redenen omkleed en worden gegeven door het rechterlijk college dat tot het geven der in artikel 66 bedoelde bevelen bevoegd is. Betreft echter de schorsing een bevel tot bewaring, dan worden zij, zoolang het onderzoek ter terechtzitting nog niet is aangevangen, gegeven door den rechter-commissaris. Ten aanzien van het verhoor van den verdachte door den rechter-commissaris is artikel 63, laatste lid, van toepassing.

In geval van opheffing van het bevel tot voorloopige hechtenis wordt daarbij tevens het bevel vermeld in het voorgaande artikel gegeven.

De beslissingen worden onverwijld aan den verdachte en diens waarborg beteekend.

De beslissingen tot schorsing, tot opheffing daarvan, en die tot wijziging van beslissingen tot schorsing zijn dadelijk uitvoerbaar.

87. Tegen de beschikkingen van den rechter-commissaris of de rechtbank tot schorsing of tot wijziging van beslissingen tot schorsing staat in geval van misdrijf den officier van justitie binnen drie dagen daarna hooger beroep open. De rechtbank of het gerechtshof beslist zoo spoedig mogelijk.

88. Waar in deze paragraaf wordt gesproken van schorsing, wordt daaronder begrepen opschorting.

§ 5. *Schadevergoeding voor ondergane voorloopige hechtenis.*

89. Indien de zaak eindigt zonder oplegging van straf of maatregel of met zoodanige oplegging, doch op grond van een feit waarvoor voorloopige hechtenis niet is toegelaten, kan de rechter, op verzoek van den gewezen verdachte of van zijne erfgenamen, hem of zijne erfgenamen eene geldelijke tegemoetkoming ten laste van den Staat toekennen voor de schade welke hij ten gevolge van ondergane voorloopige hechtenis werkelijk heeft geleden. Tot deze toekenning is bevoegd het gerecht in feitelijken aanleg, waarvoor de zaak tijdens de beëindiging daarvan werd vervolgd of anders het laatst werd vervolgd, of, indien dat gerecht is een kantongerecht, de rechtbank van het arrondissement.

De raadkamer is zooveel mogelijk samengesteld uit de leden die op de terechtzitting over de zaak hebben gezeten.

Het verzoek kan slechts worden ingediend binnen drie maanden na de beëindiging der zaak. De gewezen verdachte of zijne erfgenamen worden op het verzoek gehoord, althans opgeroepen en kunnen zich bij het verhoor door hun advocaat doen bijstaan. Artikel 24, laatste lid, is van toepassing.

90. De toekenning eener tegemoetkoming heeft steeds plaats, indien en voor zoover daartoe, naar het oordeel van den rechter, gronden van billijkheid aanwezig zijn. Het vroegere levensgedrag van den verdachte en zijne houding vóór en tijdens de voorloopige hechtenis worden bij de beslissing in aanmerking genomen.

Bij de bepaling van het bedrag wordt ook rekening gehouden met de levensomstandigheden van den gewezen verdachte.

De beslissing is met redenen omkleed. De beschikking wordt onverwijld aan den gewezen verdachte of aan zijne erfgenamen beteekend, doch, indien het eene afwijzende beslissing betreft, met weglating van de redenen. In dat geval kan de gewezen verdachte of kunnen zijne erfgenamen van de redenen ter griffie inzage bekomen.

91. Tegen de door de rechtbank genomen beslissing staat den officier van justitie binnen veertien dagen daarna en den gewezen verdachte of zijne erfgenamen binnen eene maand na de beteekening hooger beroep open bij het gerechtshof.

Ten aanzien van den gewezen verdachte of zijne erfgenamen vinden de artikelen 447—455 overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat hetgeen in die artikelen met betrekking tot den raadsman is bepaald, geldt voor hun advocaat.

Het gerechtshof beslist na den gewezen verdachte of zijne erfgenamen te hebben gehoord, althans opgeroepen. De gewezen verdachte of zijne erfgenamen kunnen zich bij het verhoor door hun advocaat doen bijstaan. Artikel 24, laatste lid, is van toepassing.

Artikel 90, laatste lid, is van toepassing.

92. Indien de gewezen verdachte na het indienen van zijn verzoek of na de instelling van hooger beroep overleden is, geschiedt de toekenning ten behoeve zijner erfgenamen.

93. Voor het bedrag der tegemoetkoming wordt door den voorzitter van het college een bevelschrift van tenuitvoerlegging afgegeven.

Omtrent die tenuitvoerlegging worden bij algemeenen maatregel van bestuur de noodige voorschriften gegeven.

DERDE AFDEELING.

INBESLAGNEMING.

§ 1. *Algemeene bepaling.*

94. Vatbaar voor inbeslagneming zijn alle voorwerpen die kunnen dienen om de waarheid aan den dag te brengen, of welker verbeurdverklaring, vernietiging of onbruikbaarmaking kan worden bevolen.

§ 2. *Inbeslagneming door opsporingsambtenaren of bijzondere personen.*

95. Hij die den verdachte aanhoudt of staande houdt, kan voor inbeslagneming vatbare voorwerpen, door dezen met zich gevoerd, in beslag nemen.

Met betrekking tot het onderzoek aan het lichaam of de kleeding van den aangehouden verdachte geldt de bepaling van artikel 56, eerste en tweede lid.

96. In geval van ontdekking op heeter daad kunnen de opsporingsambtenaren voor inbeslagneming vatbare voorwerpen op elke plaats volgen en in beslag nemen. De artikelen 120—123 zijn van toepassing.

97. In geval van ontdekking op heeter daad of van een misdrijf waarvoor voorloopige hechtenis is toegelaten, kan de officier van justitie die de in artikel 181, eerste lid, bedoelde vordering doet, in afwachting van het optreden van den rechter-commissaris, bij dringende noodzakelijkheid:

1°. ter inbeslagneming huiszoeking doen op elke plaats waar het feit is begaan of sporen heeft achtergelaten, in de woning en in de verblijfplaats van den verdachte en in herbergen, koffiehuizen en openbare plaatsen;

2°. ter gelegenheid eener schouw elders, voor inbeslagneming vatbare voorwerpen, voor zoover deze voor de hand worden aangetroffen, in beslag nemen.

Kan het optreden van den officier van justitie niet worden afgewacht, dan komt de bevoegdheid toe aan ieder zijner hulpofficieren, onder verplichting om van de ondernomen handeling onverwijld schriftelijk kennis te geven aan den officier van justitie.

98. Bij personen met bevoegdheid tot verschooning, als bedoeld bij artikel 218, worden, tenzij met hunne toestemming, niet in beslag genomen brieven of andere geschriften, tot welke hun plicht tot geheimhouding zich uitstrekt.

Geschiedt bij zoodanige personen huiszoeking, dan vindt zij, tenzij met hunne toestemming, alleen plaats, voor zoover zij zonder schending van het stands-, beroeps- of ambtsgeheim kan geschieden, en strekt zij zich niet uit tot andere brieven of geschriften dan die welke het voorwerp van het strafbare feit uitmaken of tot het begaan daarvan gediend hebben.

99. Tenzij het belang van het onderzoek dit vordert, wordt tot inbeslagneming in eene woning niet overgegaan dan nadat de bewoner of, indien hij afwezig is, een zijner aanwezige huisgenooten is gehoord en vruchteloos tot vrijwillige afgifte uitgenoodigd.

Voorzoover het belang van het onderzoek zich daartegen niet verzet, stelt de opsporende ambtenaar den bewoner of, indien deze afwezig is, een zijner aanwezige huisgenooten in de gelegenheid, zich omtrent de ter plaatse inbeslaggenomen voorwerpen te verklaren. Hetzelfde geldt ten aanzien van den verdachte, indien deze tegenwoordig is

De verdachte is bevoegd zich tijdens een huiszoeking door zijn raadsman te doen bijstaan.

100. In geval van ontdekking op heeter daad of van een misdrijf waarvoor voorloopige hechtenis is toegelaten, kan de officier van justitie die de in artikel 181, eerste lid, bedoelde vordering doet, in afwachting van het optreden van den rechter-commissaris, bij dringende noodzakelijkheid, ter inbeslagneming de uitlevering tegen ontvangbewijs bevelen van de pakketten, brieven, stukken en andere berichten, welke aan de post, de telegraphie of aan eene andere instelling van vervoer zijn toevertrouwd; een en ander voor zoover zij klaarblijkelijk voor den verdachte bestemd of van hem afkomstig zijn.

Iedez die ten behoeve van dat vervoer zoodanige zaken onder zich heeft of krijgt, geeft dienaangaande aan den officier van justitie of aan den hulpofficier op diens vordering de door dezen gewenschte inlichtingen.

Ieder die werkzaam is bij eene instelling van telephonie, geeft in het geval van het eerste lid ter zake van alle verkeer hetwelk door tusschenkomst van die instelling is geschied, aan den officier van justitie op diens vordering de door dezen gewenschte inlichtingen.

De artikelen 217—219 zijn ten aanzien van personen, bedoeld in de voorgaande twee leden van overeenkomstige toepassing.

101. De officier van justitie geeft inbeslaggenomen pakketten, brieven, stukken en andere berichten, welke aan de post, de telegraphie of aan eene andere instelling van vervoer waren toevertrouwd en welker inbeslagneming niet wordt gehandhaafd, onverwijld aan den vervoerder ter verzending terug.

Tot de kennisneming van den inhoud der overige zaken, voorzoover deze gesloten zijn, gaat de officier van justitie niet over dan na daartoe door den rechter-commissaris na den aanvang van het gerechtelijk vooronderzoek te zijn gemachtigd. Wordt tot een gerechtelijk vooronderzoek niet overgegaan, dan geeft de officier van justitie de inbeslaggehouden zaken onverwijld aan den vervoerder ter verzending terug.

102. Blijken de zaken na opening van belang voor het onderzoek, dan voegt de officier van justitie deze bij de processtukken of de stukken van overtuiging. In het tegenovergestelde geval worden zij, na door den officier van justitie te zijn gesloten, door dezen onverwijld naar hunne bestemming verzonden.

Voorzoover het belang van het onderzoek dit niet verbiedt, worden zij vooraf door den officier van justitie gewaarmerkt.

De inhoud van de door den officier van justitie geopende zaken, voorzoover deze niet bij de processtukken of de stukken van overtuiging zijn gevoegd, wordt door hem geheim gehouden. Gelijke geheimhouding wordt door hem en door den hulpofficier van justitie in acht genomen ter zake van de inlichtingen in artikel 100, tweede en derde lid, vermeld, voor zoover daarvan niet uit de processtukken blijkt.

Van de inbeslagneming, de teruggave, de

opening en de verzending wordt door den officier van justitie proces-verbaal opgemaakt dat bij de processtukken wordt gevoegd.

103. Elke belanghebbende kan bij bezwaarschrift tegen de inbeslagneming of het gebruik van bepaalde inbeslaggenomen zaken of tegen het gebruik van ingevolge artikel 100 gedane mededeelingen bezwaar maken op grond dat de inbeslagneming of het gebruik in strijd is met de wet of niet of niet meer door het belang van de strafvordering wordt gevorderd. Het bezwaarschrift wordt ingediend bij het gerecht in feitelijken aanleg, waarvoor de zaak wordt vervolgd of anders het laatst werd vervolgd. Is de vervolging nog niet aangevangen, dan wordt het bezwaarschrift ingediend bij het gerecht op welks griffie de voorwerpen zijn overgebracht, of, indien het geldt het gebruik van mededeelingen, bij het gerecht, tot de kennisneming der zaak in het algemeen bevoegd, binnen welks rechtsgebied de mededeelingen zijn gedaan.

Het gerecht geeft binnen drie dagen, na zoo noodig den belanghebbende te hebben gehoord, althans opgeroepen, zijne met redenen omkleede beschikking welke onverwijld aan den belanghebbende wordt beteekend.

Tegen de beschikking kan door het openbaar ministerie binnen drie dagen daarna en door den belanghebbende binnen drie dagen na de beteekening beroep in cassatie worden ingesteld. De Hooge Raad beslist zoo spoedig mogelijk.

§ 3. *Inbeslagneming door den rechter-commissaris tijdens het gerechtelijk vooronderzoek.*

104. De rechter-commissaris is tijdens het gerechtelijk vooronderzoek tot inbeslagneming van alle daarvoor vatbare voorwerpen bevoegd.

Artikel 98, eerste lid, is van toepassing.

105. De rechter-commissaris kan bevelen dat hij die redelijkerwijs moet worden vermoed houder te zijn van eenig bepaald voor inbeslagneming vatbaar voorwerp, dit ter inbeslagneming aan hem zal uitleveren of op de griffie van de rechtbank overbrengen, een en ander binnen den termijn en op de wijze bij het bevel te bepalen.

Het bevel wordt mondeling of schriftelijk gegeven. In het laatste geval wordt het beteekend.

Indien de voorwerpen aan den rechter-commissaris zijn uitgeleverd, draagt deze zorg voor de overbrenging op de griffie.

106. Ieder tot wien het bevel wordt gericht, is verplicht daaraan te voldoen.

Niettemin bestaan geldige redenen van weigering op grond van bevoegdheid tot verschooning voor:

1°. de personen bedoeld bij artikel 217;

2°. de personen bedoeld bij artikel 218, voorzoover de uitlevering of overbrenging met hun plicht tot geheimhouding in strijd zou zijn;

3°. de personen bedoeld bij artikel 219, voorzoover de uitlevering of overbrenging hen of een hunner daarin genoemde betrekkingen aan het gevaar eener strafrechtelijke vervolging zou blootstellen.

107. Het bevel tot uitlevering of overbrenging wordt niet gegeven aan den verdachte.

Ten aanzien van brieven of andere geschriften kan het bevel alleen worden gegeven, indien deze van den verdachte afkomstig zijn, voor hem zijn bestemd of hem toebehooren, of wel indien zij het voorwerp van het strafbare feit uitmaken of tot het begaan daarvan gediend hebben.

108. De rechter-commissaris kan op verzoek van den belanghebbende bevelen dat dezen door den griffier kosteloos een gewaarmerkt afschrift der uitgeleverde of overgebrachte brieven of geschriften zal worden gegeven.

Betreft het een authentiek stuk onder bewaring van een openbaren bewaarder, dan kan het afschrift in de plaats van het oorspronkelijke stuk strekken, zoolang dit niet is terug ontvangen.

109. Indien het over te brengen stuk een gedeelte uitmaakt van een register, waarvan het niet kan worden afgescheiden, kan de rechter-commissaris bevelen dat het register, voor den tijd bij het bevel te bepalen, ter inzage zal worden overgebracht.

110. De rechter-commissaris kan, buiten het geval van huiszoeking, ambtshalve of op de vordering van den officier van justitie, ter inbeslagneming op elke plaats een onderzoek instellen.

Hij kan zich daarbij doen vergezellen van bepaalde door hem aangewezen personen.

111. De rechter-commissaris is bevoegd huiszoeking ter inbeslagneming te doen met verlof van de rechtbank, op zijn verzoek of op de vordering van den officier van justitie verleend. In het laatste geval kan de officier van justitie vorderen dat aan het verlof tot huiszoeking door den rechter-commissaris gevolg zal worden gegeven.

Bij dringende noodzakelijkheid kan echter de rechter-commissaris, ambtshalve of op de vordering van den officier van justitie, zonder dat verlof huiszoeking doen in de woningen, lokalen en plaatsen, bij artikel 97, eerste lid n°. 1 aangewezen.

112. Huiszoeking geschiedt door den rechter-commissaris in tegenwoordigheid van den officier van justitie. Artikel 110, tweede lid, is van toepassing.

Bij verhindering kan de rechter-commissaris zich door den kantonrechter en de officier van justitie zich door een ter plaatse bevoegden hulpofficier doen vervangen.

In geval de huiszoeking moet geschieden buiten het arrondissement, draagt de rechtbank haar op aan den rechter-commissaris bij de rechtbank binnen welker rechtsgebied zij moet plaats hebben.

Van het binnentreden eener woning tegen den wil van den bewoner wordt binnen tweemaal vier en twintig uren proces-verbaal opgemaakt.

Artikel 99 is van toepassing.

113. De huiszoeking strekt zich behalve in het geval van artikel 111, tweede lid, niet uit tot brieven of andere geschriften die niet het voorwerp van het strafbare feit uitmaken of tot het begaan daarvan hebben gediend, tenzij krachtens uitdrukkelijk verlof der rechtbank.

Artikel 98, tweede lid, is van toepassing.

114. De artikelen 100—102 vinden ten aanzien van den rechter-commissaris overeenkomstige toepassing; de bemoeiingen van den officier van justitie, bij de artikelen 101 en 102

vermeld, worden bij het optreden van den rechter-commissaris door dezen zoo spoedig mogelijk overgenomen en voortgezet.

De rechter-commissaris is bevoegd te bepalen dat van den inhoud van inbeslaggenomen gesloten pakketten, brieven, stukken en andere berichten, welke aan de post, de telegraphie of eene andere instelling van vervoer waren toevertrouwd, zal worden kennis genomen, voor zoover zij klaarblijkelijk voor den verdachte bestemd of van hem afkomstig zijn.

115. Artikel 103 is van toepassing ten aanzien van voorwerpen, door den rechter-commissaris inbeslaggenomen, aan hem uitgeleverd of ingevolge zijn bevel op de griffie overgebracht, en ten aanzien van hem ingevolge artikel 114 in verband met artikel 100 gedane mededeelingen.

§ 4. *Bewaring van inbeslaggenomen voorwerpen.*

116. Inbeslaggenomen voorwerpen worden zooveel mogelijk gesloten en verzegeld in een omslag waarop eene mededeeling van den dag der inbeslagneming en eene vermelding van dengene bij wien zij zijn inbeslaggenomen, met eene korte opgave van den inhoud wordt gesteld en onderteekend. Indien de voorwerpen niet geschikt zijn om in een omslag te worden gesloten, wordt daaraan eene strook gehecht, waarop gelijke mededeeling en vermelding met eene korte aanduiding van het voorwerp wordt gesteld en onderteekend. Kan aan een of ander niet worden voldaan, dan worden de voorwerpen zooveel mogelijk gewaarmerkt. Zooveel mogelijk wordt aan dengene bij wien zij zijn inbeslaggenomen, een bewijs van ontvangst afgegeven.

De inbeslaggenomen voorwerpen worden, zoodra het belang van het onderzoek het toelaat, overgebracht op de griffie van de rechtbank of, zoo het geldt een strafbaar feit waarvan het kantongerecht kennis neemt, op de griffie van het kantongerecht.

117. Ingeval door den rechter-commissaris de overbrenging op de griffie van de rechtbank is bevolen, geeft de griffier dengene die aan het bevel heeft voldaan, een bewijs van de overbrenging af en handelt met de overgebrachte voorwerpen op de wijze als bij het eerste lid van het voorgaande artikel ten aanzien van inbeslaggenomen voorwerpen is voorgeschreven, met dien verstande dat de dag der overbrenging op den omslag of de strook wordt aangeteekend.

118. Indien de zaak niet of niet opnieuw wordt vervolgd of in eenigen aanleg eindigt, zonder dat de einduitspraak is gegeven of in kracht van gewijsde gegaan, draagt het openbaar ministerie zorg dat de inbeslaggenomen voorwerpen door den griffier aan dengene bij wien zij zijn inbeslaggenomen, worden afgegeven.

119. Bij de processtukken wordt eene lijst gevoegd, waarop de inbeslaggenomen voorwerpen als stukken van overtuiging worden vermeld.

VIERDE AFDEELING.

BINNENTREDEN VAN WONINGEN EN BETREDEN VAN ENKELE BIJZONDERE PLAATSEN.

120. De opsporingsambtenaar of deurwaarder, ingevolge eenige bepaling van dit wetboek tot het binnentreden in eene woning tegen den wil van den bewoner bevoegd, oefent zijne bevoegdheid niet uit, tenzij vergezeld van den kantonrechter, van een commissaris van politie of van den burgemeester der gemeente, of wel voorzien van een algemeenen of bijzonderen schriftelijken last van den procureur-generaal bij het gerechtshof, of van den officier van justitie of van een bijzonderen schriftelijken last van een zijner hulpofficieren.

Van het binnentreden eener woning tegen den wil van den bewoner wordt binnen tweemaal vier en twintig uren proces-verbaal opgemaakt. Daarin wordt mede van het tijdstip van het binnentreden en van het daarmede beoogde doel melding gemaakt.

121. De schriftelijke last wordt slechts gegeven in eene bepaalde zaak en behelst de machtiging om ter verwezenlijking van eenig daarbij omschreven bijzonder doel hetzij, in geval van een algemeenen last, alle woningen, hetzij, in geval van een bijzonderen last, bepaald aangewezen woningen binnen te treden.

122. De opsporingsambtenaar of deurwaarder, in eene woning tegen den wil van den bewoner binnentredende, kan zich daarbij doen vergezellen van bepaalde door hem aangewezen personen. In dat geval wordt daarvan in het proces-verbaal melding gemaakt.

123. In de gevallen waarin krachtens dit wetboek het betreden van plaatsen is toegelaten, geschiedt dit, buiten het geval van ontdekking op heeter daad, niet:

1°. in de vergaderzaal van de Staten-Generaal, van de staten eener provincie of van den raad eener gemeente, gedurende de vergadering;

2°. in de lokalen voor den godsdienst bestemd, gedurende de godsdienstoefening;

3°. in de lokalen waarin terechtzittingen worden gehouden, gedurende de terechtzittingen.

VIJFDE AFDEELING.

HANDHAVING DER ORDE TER GELEGENHEID VAN AMBTSVERRICHTINGEN.

124. Voor de handhaving der orde ter gelegenheid van ambtsverrichtingen draagt zorg de voorzitter van het college, of de rechter of ambtenaar, die met de leiding dier verrichtingen is belast.

Deze neemt de noodige maatregelen opdat die ambtsverrichtingen zonder stoornis zullen kunnen plaats vinden.

Indien daarbij iemand de orde verstoort of op eenigerlei wijze hinderlijk is, kan de betrokken voorzitter, rechter of ambtenaar, na hem zoo noodig te hebben gewaarschuwd, bevelen dat hij zal vertrekken en, ingeval van weigering, hem doen verwijderen en tot den afloop der ambtsverrichtingen in verzekering doen houden.

Van een en ander wordt een proces-verbaal opgemaakt, dat bij de processtukken wordt gevoegd.

ZESDE AFDEELING.

MAATREGELEN TER GELEGENHEID VAN EENE SCHOUW OF EENE HUISZOEKING.

125. In geval van schouw of huiszoeking kan de daarmede belaste rechter of ambtenaar de noodige maatregelen tot bewaking of afsluiting nemen en bevelen dat niemand zich, zonder zijne uitdrukkelijke bewilliging, van de

plaats der schouw of der huiszoeking zal verwijderen, zoolang het onderzoek aldaar niet is afgeloopen.

Hij kan de overtreders van het bevel doen vatten en tot den afloop doen aanhouden.

TITEL V.

Beëediging.

126. In de gevallen waarin eene beëediging ingevolge de bepalingen van dit wetboek is voorgeschreven, gelden zoo ten aanzien van het afleggen van een eed dan wel van eene belofte of bevestiging, als met betrekking tot de wijze van beëediging, de bepalingen der wetten van 17 Juli 1911 (*Staatsblad* nº. 215) en van 28 April 1916 (*Staatsblad* nº. 174). Dit op straffe van nietigheid.

TITEL VI.

Beteekenis van sommige in het Wetboek voorkomende uitdrukkingen.

127. Onder opsporingsambtenaren worden verstaan alle personen met de opsporing van het strafbare feit belast.

128. Ontdekking op heeter daad heeft plaats, wanneer het strafbare feit ontdekt wordt, terwijl het begaan wordt of terstond nadat het begaan is.

Het geval van ontdekking op heeter daad wordt niet langer aanwezig geacht dan kort na het feit dier ontdekking.

129. Waar van misdrijf in het algemeen of van eenig misdrijf in het bijzonder gesproken wordt, wordt daaronder medeplichtigheid aan en poging tot dat misdrijf begrepen, voor zoover niet uit eenige bepaling het tegendeel volgt.

130. Waar een termijn in dagen is uitgedrukt, worden daaronder verstaan vrije dagen, voor zoover niet uit eenige bepaling het tegendeel volgt.

131. Onder maatregel worden mede verstaan de teruggave aan ouders of voogd zonder toepassing van eenige straf en de plaatsing in een krankzinnigengesticht overeenkomstig artikel 37, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht.

132. Onder het voorbereidende onderzoek wordt verstaan het onderzoek hetwelk aan de behandeling ter terechtzitting voorafgaat.

133. Onder voorloopige hechtenis wordt verstaan de vrijheidsbeneming ingevolge eenig bevel van bewaring, gevangenneming of gevangenhouding.

134. Onder inbeslagneming van eenig voorwerp wordt verstaan het onder zich nemen of gaan houden van dat voorwerp ten behoeve van de strafvordering.

135. Bij de beantwoording der vraag of eene zaak al dan niet is geëindigd, wordt het rechtsgevolg, bij artikel 255 aan het bekend worden van nieuwe bezwaren verbonden, buiten beschouwing gelaten.

136. Onder dag wordt verstaan een tijd van vier-en-twintig uren, onder maand een tijd van dertig dagen.

137. Onder de bevoegdheid tot kennisneming van processtukken wordt begrepen die tot het maken van aanteekeningen daaruit.

138. Worden verstaan:

onder rechterlijke beslissingen zoowel de beschikkingen als de uitspraken;

onder beschikkingen de niet op de terechtzitting gegeven beslissingen;

onder uitspraken de op de terechtzitting gegeven beslissingen;

onder einduitspraken de uitspraken tot schorsing der vervolging of tot verklaring van onbevoegdheid, niet-ontvankelijkheid of nietigheid van dagvaarding, en die welke na afloop van het geheele onderzoek op de terechtzitting over de zaak worden gedaan.

TWEEDE BOEK.

Strafvordering in eersten aanleg.

TITEL I.

Het opsporingsonderzoek.

EERSTE AFDEELING.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

139. De procureur-generaal bij den Hoogen Raad is belast met de opsporing van misdrijven bedoeld bij artikel 93 der wet op de rechterlijke organisatie.

Hij geeft daartoe bevelen aan de procureurs-generaal bij de gerechtshoven, aan de officieren van justitie en aan de overige opsporingsambtenaren.

140. De procureur-generaal bij het gerechtshof waakt binnen het rechtsgebied van het gerechtshof waarbij hij is geplaatst, voor de richtige opsporing van de strafbare feiten waarvan de rechtbanken of kantongerechten kennis nemen.

Hij geeft daartoe bevelen aan de officieren van justitie.

141. Met de opsporing der strafbare feiten zijn belast:

1º. de officieren van justitie;

2º. de kantonrechters in zaken welke niet aan hunne kennisneming zijn onderworpen;

3º. de commissarissen van politie en de waterschouten;

4º. de burgemeesters in gemeenten waar geen commissaris van politie is;

5º. de officieren en de onderofficieren der marechaussee;

6º. de rijksveldwachters, de gemeenteveldwachters en de door Onzen Minister van Justitie aangewezen militairen der marechaussee beneden den rang van onderofficier.

142. Met de opsporing van strafbare feiten zijn ook belast zij, aan wier waakzaamheid bij bijzondere wetten of verordeningen de handhaving of de zorg voor de naleving daarvan of de opsporing van de daarin bedoelde strafbare feiten is toevertrouwd, een en ander voor zooveel die feiten betreft.

143. De ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht is bevoegd in de zaken waarvan hem de vervolging is opgedragen, naar aanleiding van hem ter vervolging toegezonden processen-verbaal of van door hem ontvangen klachten, nasporingen te doen of een nader onderzoek in te stellen.

Hij kan die nasporingen of dat nader onderzoek opdragen aan de ambtenaren genoemd in artikel 141 onder de nummers 3, 4, 5 en 6, en aan de personen genoemd in artikel 142.

Zoo de nasporing of het nader onderzoek door den ambtenaar van het openbaar ministerie

bij het kantongerecht persoonlijk geschiedt, doet hij van zijne bevinding blijken bij procesverbaal opgemaakt op zijn ambtseed ; daarbij moeten tevens zooveel mogelijk uitdrukkelijk worden opgegeven de redenen van wetenschap.

144. Wanneer de zaak aanvankelijk niet tot klaarheid kan worden gebracht of dit om andere redenen raadzaam is, kan de ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht, zoolang het onderzoek ter terechtzitting nog niet is aangevangen, de stukken vergezeld van eene toelichtende schriftuur in handen stellen van den officier van justitie, met verzoek dat deze het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek zal vorderen.

De officier van justitie, dit noodig oordeelende, stelt de stukken in handen van den rechtercommissaris, met vordering tot het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek.

Indien tot het instellen van het onderzoek wordt overgegaan, zijn de bepalingen van den Tweeden en den Derden Titel van dit Boek van toepassing, met uitzondering van de artikelen 195, 201, eerste lid, en 206.

Nadat de sluiting van het onderzoek onherroepelijk is geworden, doet de officier van justitie de stukken toekomen aan den ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht.

145. De Minister van Justitie is bevoegd een persoon, tot wederopzegging toe, aan te stellen tot vervanger van een commissaris van politie bij diens verhindering of ontstentenis.

Bij gebreke van zoodanige aanstelling of bij verhindering van den aangestelde, wordt de commissaris van politie zoo noodig vervangen door den burgemeester.

146. De bevoegdheid van ambtenaren met de opsporing van strafbare feiten belast, is beperkt tot het grondgebied waarvoor zij zijn aangesteld.

Zij hebben het recht in de uitoefening hunner ambtsverrichtingen de hulp in te roepen van de openbare burgerlijke en van de gewapende macht.

Deze zijn verplicht aan de vordering onmiddellijk te voldoen.

147. Naar regelen, te stellen bij algemeenen maatregel van bestuur, kan het openbaar ministerie in het belang van het onderzoek in strafzaken de medewerking inroepen van personen en lichamen, welke op het gebied der reclasseering of der kinderbescherming of op dergelijk gebied werkzaam zijn, en aan deze de noodige opdrachten geven.

TWEEDE AFDEELING.

De officieren van justitie.

148. De officier van justitie is meer bepaaldelijk belast met de opsporing van de strafbare feiten waarvan de rechtbanken kennis nemen, en waakt binnen het rechtsgebied van de rechtbank waarbij hij is geplaatst, voor de richtige opsporing van de strafbare feiten waarvan de kantongerechten kennis nemen.

Hij geeft daartoe bevelen aan de overige personen met de opsporing belast.

Zoo de opsporing door hem persoonlijk geschiedt, doet hij van zijne bevinding blijken bij proces-verbaal opgemaakt op zijn ambtseed ; daarbij moeten tevens zooveel mogelijk uitdrukkelijk worden opgegeven de redenen van wetenschap.

149. Wanneer de officier van justitie kennis heeft gekregen van een strafbaar feit met welke vervolging hij is belast, stelt hij het noodige opsporingsonderzoek in en vordert, zoo daartoe termen zijn, dat tot het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek worde overgegaan.

150. De officier van justitie is te allen tijde bevoegd ten einde eenigen plaatselijken toestand of eenig voorwerp te schouwen, met de personen door hem aangewezen, elke plaats te betreden met uitzondering van eene woning, waarvan de toegang door den bewoner wordt geweigerd.

151. In geval van ontdekking op heeter daad of van een misdrijf waarvoor voorloopige hechtenis is toegelaten, kan de officier van justitie die de in artikel 181, eerste lid, bedoelde vordering doet, in afwachting van het optreden van den rechter-commissaris, bij dringende noodzakelijkheid :

1°. ten einde een plaatselijken toestand of een voorwerp te schouwen, elke plaats betreden waar de daad begaan is of sporen heeft achtergelaten ;

2°. ambtshalve of op het verzoek van den verdachte een of meer deskundigen benoemen ten einde hem voor te lichten of bij te staan en, zoo noodig, met opdracht het door hem gevorderde onderzoek in te stellen en hem een met redenen omkleed verslag uit te brengen. De bepalingen van de vijfde afdeeling van den Derden Titel vinden overeenkomstige toepassing.

DERDE AFDEELING.

Overige ambtenaren met de opsporing belast.

152. De ambtenaren bij de nummers 2, 3, 4, 5 en 6 van artikel 141 vermeld, maken ten spoedigste proces-verbaal op van het door hen opgespoorde strafbare feit of van hetgeen door hen tot opsporing is verricht of bevonden.

153. Het proces-verbaal wordt door hen opgemaakt op hun ambtseed of, voorzoover zij dien niet hebben afgelegd, door hen binnen tweemaal vier en twintig uren beëedigd voor een hulpofficier van justitie die daarvan eene verklaring op het proces-verbaal stelt.

Het wordt door hen persoonlijk opgemaakt, gedagteekend en onderteekend ; daarbij moeten tevens zooveel mogelijk uitdrukkelijk worden opgegeven de redenen van wetenschap.

154. De kantonrechters, de commissarissen van politie, de waterschouten, de officieren en de onderofficieren der marechaussee en in gemeenten waar geen commissaris van politie is, de burgemeesters, zijn hulpofficieren van justitie ter plaatse waar zij tot opsporing bevoegd zijn.

155. De hulpofficieren van justitie doen de processen-verbaal, bij hen ingekomen of door hen opgemaakt, en de inbeslaggenomen voorwerpen onverwijld toekomen aan den officier van justitie. Betreft het echter een strafbaar feit waarvan het kantongerecht kennis neemt, dan geschiedt de toezending onverwijld aan den ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht.

156. Kan het optreden van den officier van justitie niet worden afgewacht, dan heeft ook

ieder zijner hulpofficieren de bevoegdheden bij de artikelen 150 en 151 omschreven.

157. De rijksveldwachters en de gemeenteveldwachters doen hunne processen-verbaal, de aangiften of berichten ter zake van strafbare feiten, met de inbeslaggenomen voorwerpen, onverwijld toekomen aan den commissaris van politie of, in gemeenten waar geen commissaris van politie is, aan den burgemeester, tenzij de officier van justitie of de ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht in bijzondere gevallen gelast dat een en ander hem rechtstreeks zal worden toegezonden.

De militairen der marechaussee beneden den rang van onderofficier, die krachtens artikel 141, nº. 6, belast zijn met de opsporing van strafbare feiten, dienen een en ander in aan den onderofficier van dat wapen, onder wiens rechtstreeksch bevel zij staan.

158. Na overeenkomstig de drie voorafgaande artikelen te hebben gehandeld, wachten de hulpofficieren van justitie alsmede de opsporingsambtenaren, bedoeld bij artikel 141, nº. 6, de nadere bevelen van den officier van justitie af; gedoogt het belang van het onderzoek zoodanig afwachten niet, dan zetten zij het onderzoek inmiddels voort en winnen zij de narichten in, die de zaak tot meer klaarheid kunnen brengen.

Van dit onderzoek en de ingewonnen narichten doen zij blijken bij proces-verbaal waarmede zij handelen overeenkomstig de artikelen 155 of 157.

159. De bepalingen van de artikelen 152, 153, 157, eerste lid, en 158 zijn ook van toepassing op de personen bedoeld bij artikel 142.

VIERDE AFDEELING.

Aangiften en klachten.

160. Ieder die kennis draagt van een der misdrijven omschreven in de artikelen 92—110 van het Wetboek van Strafrecht, in Titel VII van het Tweede Boek van dat Wetboek, voor zoover daardoor levensgevaar is veroorzaakt, of in de artikelen 287—299 van dat wetboek, van menschenroof of van verkrachting, is verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen bij een opsporingsambtenaar.

De bepaling van het eerste lid is niet van toepassing op hem die door de aangifte gevaar zou doen ontstaan voor eene vervolging van zichzelven of van iemand bij wiens vervolging hij zich van het afleggen van getuigenis zou kunnen verschoonen.

Evenzoo is ieder die kennis draagt dat iemand gevangen gehouden wordt op eene plaats die niet wettig daarvoor bestemd is, verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen bij een opsporingsambtenaar.

161. Ieder die kennis draagt van een begaan strafbaar feit is bevoegd daarvan aangifte of klachte te doen.

162. Openbare colleges of ambtenaren, die in de uitoefening hunner bediening kennis bekomen van een strafbaar feit met welks opsporing zij niet zijn belast, zijn verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen, met afgifte van de tot de zaak betrekkelijke stukken, aan den officier van justitie of aan een zijner hulpofficieren, of wel, indien het betreft een strafbaar feit waarvan het kantongerecht kennis neemt, aan den ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht.

163. De aangifte van eenig strafbaar feit geschiedt mondeling of schriftelijk bij den bevoegden ambtenaar, hetzij door den aangever in persoon, hetzij door een ander, daartoe door hem van eene bijzondere schriftelijke volmacht voorzien.

De mondelinge aangifte wordt door den ambtenaar die haar ontvangt, in geschrifte gesteld en na voorlezing door hem met den aangever of diens gemachtigde onderteekend. Indien deze niet kan teekenen, wordt de reden van het beletsel vermeld.

De schriftelijke aangifte wordt door den aangever of diens gemachtigde onderteekend.

De schriftelijke volmacht, of, zoo zij voor een notaris in minuut is verleden, een authentiek afschrift daarvan, wordt aan de akte gehecht.

Tot het ontvangen van de aangiften bedoeld in de artikelen 160 en 161, zijn de opsporingsambtenaren, en tot het ontvangen van de aangiften bedoeld in artikel 162, de daarbij genoemde ambtenaren verplicht.

Artikel 155 is van toepassing.

164. Bij strafbare feiten alleen op klachte vervolgbaar, geschiedt deze klachte mondeling of schriftelijk bij den bevoegden ambtenaar, hetzij door den tot de klachte gerechtigde in persoon, hetzij door een ander, daartoe door hem van eene bijzondere schriftelijke volmacht voorzien. De klachte bestaat in eene aangifte met verzoek tot vervolging.

Het tweede, derde en vierde lid van het voorgaande artikel zijn van toepassing.

Alles op straffe van nietigheid.

165. Tot het ontvangen der klachte is elke officier van justitie en elke hulpofficier van justitie bevoegd en verplicht.

Betreft de klachte een strafbaar feit waarvan het kantongerecht kennis neemt, dan zijn ook alle ambtenaren van het openbaar ministerie bij de kantongerechten tot het ontvangen der klachte bevoegd en verplicht.

Artikel 155 is van toepassing.

166. De intrekking der klachte geschiedt bij de ambtenaren, op de wijze en in den vorm voor het doen der klachte bij de artikelen 163, 164 en 165 bepaald.

Artikel 155 is van toepassing.

VIJFDE AFDEELING.

Beslissingen omtrent vervolging.

167. Indien naar aanleiding van het ingestelde opsporingsonderzoek het openbaar ministerie van oordeel is dat vervolging moet plaats hebben, gaat het daartoe zoo spoedig mogelijk over.

Van vervolging kan worden afgezien op gronden aan het algemeen belang ontleend.

TITEL II.

De rechter-commissaris belast met de behandeling van strafzaken.

EERSTE AFDEELING.

Benoeming en ontslag.

168. In elke rechtbank zijn één of meer rechters-commissarissen belast met de behandeling van strafzaken.

Zij worden uit de leden der rechtbank door

het gerechtshof voor den tijd van twee jaren benoemd, nadat de procureur-generaal en de voorzitter der rechtbank zijn gehoord, en zijn op hun verzoek steeds weder dadelijk benoembaar.

Zij kunnen op hun verzoek om gewichtige redenen vóór den afloop van hun diensttijd door het gerechtshof worden ontslagen, nadat de procureur-generaal en de voorzitter der rechtbank zijn gehoord.

169. De rechter-commissaris zet na afloop van zijn diensttijd de door hem aangevangene behandeling eener zaak voort en brengt die ten einde.

170. Bij verhindering of ontstentenis van den rechter-commissaris wordt de dienst waargenomen door een zijner ambtgenooten.

Is ook deze verhinderd of niet aanwezig, dan geschiedt de waarneming door een vervanger of door een der vervangers van den rechter-commissaris, door de rechtbank uit hare leden aangewezen.

TWEEDE AFDEELING.

VERRICHTINGEN VAN DEN RECHTER-COMMISSARIS IN HET ALGEMEEN.

171. De rechter-commissaris wordt bij zijne verrichtingen bijgestaan door den griffier.

Bij verhindering of ontstentenis van dezen kan de rechter-commissaris in dringende gevallen een persoon aanwijzen, ten einde voor bepaald aan te wijzen verrichtingen als griffier op te treden. Deze plaatsvervangende griffier wordt vóór den aanvang zijner werkzaamheden door den rechter-commissaris beëedigd dat hij zijne taak naar behooren zal vervullen.

172. De rechter-commissaris doet door den griffier een nauwkeurig proces-verbaal opmaken van hetgeen bij het onderzoek is verklaard, verricht en voorgevallen of door hem is waargenomen ; daarbij moeten tevens zooveel mogelijk uitdrukkelijk worden opgegeven de redenen van wetenschap.

Indien dit tot recht verstand van eene verklaring of om andere redenen gewenscht is, of indien de verdachte, getuige of deskundige of de raadsman dit verlangt, doet hij ook de vraag naar aanleiding waarvan de verklaring is afgelegd, in het proces-verbaal opnemen.

Indien de verdachte, getuige of deskundige of de raadsman verlangt dat eenige opgave in de eigen woorden zal worden opgenomen, geschiedt dat, voor zoover de opgave redelijke grenzen niet overschrijdt, zooveel mogelijk.

173. Geene vragen worden gedaan welke de strekking hebben verklaringen te verkrijgen, waarvan niet gezegd kan worden dat zij in vrijheid zijn afgelegd.

174. Iedere getuige, deskundige of verdachte onderteekent zijne verklaring, nadat die hem is voorgelezen of door hem is gelezen, en hij verklaard heeft daarbij te volharden.

Bij gebreke van onderteekening wordt de weigering of de oorzaak van het beletsel vermeld.

175. Tusschen de regels van het proces-verbaal wordt niet geschreven.

De doorhalingen en verwijzingen worden onderteekend of gewaarmerkt door den rechter-commissaris en den griffier, en door hem op wiens verklaring de doorhaling of verwijzing betrekking heeft. Bij gebreke van onderteekening of waarmerking wordt de weigering of de oorzaak van het beletsel vermeld.

Hetgeen in strijd met dit artikel in het proces-verbaal is opgenomen, is van onwaarde.

176. Het proces-verbaal wordt door den rechter-commissaris met den griffier onderteekend.

177. De rechter-commissaris kan, zooveel mogelijk in overleg met den officier van justitie, in het belang van het onderzoek, het doen van nasporingen opdragen en bevelen geven aan de hulpofficieren van justitie en aan de ambtenaren genoemd in de artikelen 141 nº. 6 en 142.

De rechter-commissaris heeft gelijke bevoegdheid als in artikel 147 aan het openbaar ministerie is toegekend.

178. Indien bij afwezigheid van den officier van justitie gedurende het onderzoek eenig strafbaar feit wordt begaan, doet de rechter-commissaris daarvan een proces-verbaal opmaken en dat toekomen aan het bevoegde openbaar ministerie. Hij kan tevens, in de gevallen en op de gronden in artikel 64 vermeld, ambtshalve een bevel van bewaring tegen den verdachte uitvaardigen. De bepalingen van de tweede afdeeling van den Vierden Titel van het Eerste Boek zijn dan van toepassing.

179. Indien gedurende of na het gerechtelijk vooronderzoek de rechter-commissaris onbevoegd blijkt te zijn, blijft niettemin het gevoerde onderzoek van kracht.

180. De rechtbank waakt tegen noodelooze vertraging van het onderzoek.

Zij kan, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte, zich de processtukken doen overleggen en de onverwijlde of spoedige beëindiging van het onderzoek bevelen.

TITEL III.

Gang van het gerechtelijk vooronderzoek.

EERSTE AFDEELING.

DE VORDERING VAN DEN OFFICIER VAN JUSTITIE.

181. Indien de officier van justitie overeenkomstig de bepaling van artikel 149 ten aanzien van een strafbaar feit een gerechtelijk vooronderzoek noodig acht, vordert hij dat door den rechter-commissaris onverwijld daartoe zal worden overgegaan.

In de vordering wordt het feit omschreven zoo nauwkeurig als in dezen stand der zaak mogelijk is.

Die vordering of, zoo de verdachte eerst later bekend wordt, eene onverwijld in te dienen nadere vordering wijst den verdachte aan.

182. De officier van justitie dient ook eene nadere vordering in, zoodra het gerechtelijk vooronderzoek tot andere strafbare feiten moet worden uitgebreid, en, zoodra het belang van het onderzoek de indiening toelaat, wanneer eene meer nauwkeurige omschrijving van het feit mogelijk is geworden.

Zoodra de rechter-commissaris, al of niet na verzoek van den verdachte, oordeelt dat eene nadere vordering noodig is, geeft hij daarvan schriftelijk kennis aan den officier van justitie.

183. De rechter-commissaris deelt den

officier van justitie de stukken van het gerechtelijk vooronderzoek mede, zoo dikwijls deze dit verlangt.

Indien de medegedeelde stukken den officier van justitie daartoe aanleiding geven, doet hij de vereischte vorderingen tot nader onderzoek.

184. Indien de rechter-commissaris oordeelt dat tot het gerechtelijk vooronderzoek geen grond bestaat, verklaart hij dit bij eene met redenen omkleede beschikking.

TWEEDE AFDEELING.

INSTELLEN VAN HET GERECHTELIJK VOORONDERZOEK.

185. Indien tot het instellen van het onderzoek wordt overgegaan, worden zoo spoedig en zoo dikwijls het belang der zaak dit vordert, verdachten, getuigen en deskundigen gehoord.

Op uitnoodiging van den rechter-commissaris of voor zoover deze op een schriftelijk daartoe gedaan verzoek verklaard heeft daartegen geen bezwaar te hebben, kan de officier van justitie de verhooren geheel of gedeeltelijk bijwonen. Hij is daartoe steeds bevoegd, indien de raadsman bij het verhoor tegenwoordig is. In dit geval bevordert de rechter-commissaris, op het verzoek van den officier van justitie, dat deze bij de verhooren tegenwoordig kan zijn, zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.

De officier van justitie kan, ook wanneer hij de verhooren niet bijwoont, de vragen opgeven, die hij wenscht te zien gesteld.

186. Voor zoover het belang van het onderzoek dit naar het oordeel van den rechter-commissaris niet verbiedt, is de raadsman bevoegd de verhooren bij te wonen. De rechter-commissaris bevordert, op het verzoek van den raadsman, dat deze bij de verhooren tegenwoordig kan zijn, zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.

Indien de raadsman het verhoor bijwoont, noodigt de rechter-commissaris hem uit om in of buiten tegenwoordigheid van den te verhooren persoon de vragen op te geven, die hij wenscht te zien gesteld.

Indien de raadsman het verhoor niet bijwoont, kan hij de vragen opgeven, die hij wenscht te zien gesteld.

Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van den raadsman van een verdachte die zich naar het oordeel van den rechter-commissaris desbewust en zonder dat van eene geldige reden van verhindering blijkt, aan zijne verschijning in het gerechtelijk vooronderzoek onttrekt.

187. Indien er naar zijn oordeel gegrond vermoeden bestaat dat de getuige of de deskundige niet ter terechtzitting zal kunnen verschijnen, noodigt de rechter-commissaris den officier van justitie, den verdachte en den raadsman tot bijwoning van het verhoor uit, tenzij het belang van het onderzoek geen uitstel van het verhoor gedoogt.

188. De rechter-commissaris neemt de noodige maatregelen om te beletten dat de ten verhoore verschenen verdachten, getuigen en deskundigen zich vóór of tijdens hun verhoor met elkander onderhouden.

189. De verdachten, getuigen en deskundigen worden ieder afzonderlijk verhoord.

De rechter-commissaris kan hen echter, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte of diens raadsman, tegenover elkander stellen of in elkanders tegenwoordigheid verhooren.

190. De rechter-commissaris vraagt den verdachten, getuigen en deskundigen naar naam en voornamen, leeftijd, beroep en woon- of verblijfplaats; voorts den verdachten naar geboorteplaats. Indien de verdachte bekend is, vraagt de rechter-commissaris den getuigen en den deskundigen, of zij diens bloedverwanten of aangehuwden zijn en, zoo ja, in welken graad.

191. Indien een verdachte, getuige of deskundige de Nederlandsche taal niet verstaat, is de rechter-commissaris bevoegd, een tolk te benoemen, die den leeftijd van achttien jaren moet hebben bereikt.

Indien een verdachte of getuige niet of slechts zeer gebrekkig hooren of spreken kan, bepaalt de rechter-commissaris dat de vragen of de antwoorden schriftelijk zullen geschieden.

Kan de in het voorgaande lid bedoelde verdachte of getuige niet of slechts zeer gebrekkig lezen of schrijven, dan kan de rechter-commissaris een daartoe geschikten persoon tot tolk benoemen.

De tolk wordt, zoo noodig, op bevel van den rechter-commissaris gedagvaard en wordt beëdigd dat hij zijne taak naar zijn geweten zal vervullen. Artikel 216, tweede en derde lid, betreffende de vervanging der beëdiging door eene aanmaning, is van overeenkomstige toepassing.

192. De rechter-commissaris kan, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte of diens raadsman, ten einde eenigen plaatselijken toestand of eenig voorwerp te schouwen, met de personen door hem aangewezen, elke plaats betreden met uitzondering van eene woning waarvan de toegang door den bewoner wordt geweigerd.

Is de plaats eene woning waarvan de toegang door den bewoner wordt geweigerd, dan wordt voor het binnentreden het verlof van de rechtbank vereischt.

Bij dringende noodzakelijkheid kan echter de rechter-commissaris zonder dat verlof binnentreden, mits vergezeld door den officier van justitie.

Van het binnentreden wordt binnen tweemaal vier en twintig uur proces-verbaal opgemaakt.

De rechter-commissaris kan bepalen dat de verdachte, de getuigen en deskundigen op de plaats zullen worden verhoord.

193. De rechter-commissaris geeft tijdig schriftelijk kennis van de voorgenomen schouw aan den officier van justitie en, voor zoover het belang van het onderzoek dit niet verbiedt, aan den verdachte en diens raadsman.

De officier van justitie kan bij iedere schouw tegenwoordig zijn. De verdachte en zijn raadsman worden, voorzoover het belang van het onderzoek dit niet verbiedt, door den rechter-commissaris toegelaten de schouw geheel of gedeeltelijk bij te wonen; zij kunnen verzoeken dat zij aanwijzingen mogen doen of inlichtingen mogen geven of dat bepaalde opmerkingen in het proces-verbaal zullen worden vermeld.

194. Ingeval de schouw moet geschieden buiten het arrondissement, draagt de rechter-commissaris haar over aan den rechter-commissaris bij de rechtbank binnen welker rechtsgebied zij moet plaats hebben.

195. De rechter-commissaris kan, ambtshalve of op de vordering van den officier van justitie, bevelen dat de verdachte tegen wien ernstige bezwaren bestaan, en, in geval van dringende noodzakelijkheid, bovendien degenen ten aanzien van wie vermoed wordt dat zij sporen van het strafbare feit aan het lichaam of aan de kleeding dragen, aan hun persoon zullen worden onderzocht.

Het bevel wordt niet gegeven dan nadat de betrokken persoon daarover is gehoord; indien deze tegen het onderzoek aan het lichaam bezwaar maakt, vindt dat onderzoek niet plaats dan na bekomen machtiging der rechtbank.

Niettemin kan, in geval van ontdekking op heeter daad, het bevel ten aanzien van den verdachte onmiddellijk worden tenuitvoergelegd.

196. Indien het noodzakelijk is dat een onderzoek naar de geestvermogens van den verdachte tegen wien voorloopige hechtenis is bevolen, zal worden ingesteld en dit niet voldoende op eene andere wijze kan plaats vinden, beveelt de rechter-commissaris hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte of diens raadsman, dat de verdachte ter waarneming zal worden overgebracht naar eene in het bevel aan te duiden inrichting tot verpleging of genezing bestemd.

197. Het bevel bedoeld bij artikel 196, is met redenen omkleed en wordt niet gegeven dan nadat het oordeel van een of meer deskundigen is ingewonnen en de verdachte en zijn raadsman, indien hij er een heeft, ter zake zijn gehoord of opgeroepen. De rechter-commissaris noodigt den officier van justitie uit bij het verhoor tegenwoordig te zijn.

Het bevel houdende last tot overbrenging, en dat waarbij een daartoe strekkend verzoek van den verdachte is afgewezen, worden dezen onverwijld beteekend.

De verdachte kan van die bevelen binnen drie dagen na de beteekening in hooger beroep komen bij de rechtbank die zoo spoedig mogelijk beslist.

De rechtbank kan, ook in geval van hooger beroep van den officier van justitie, alvorens te beslissen, door den rechter-commissaris een nader onderzoek doen instellen en zich daartoe betrekkelijke stukken doen overleggen.

198. Het verblijf in de inrichting geldt als voorloopige hechtenis, mag den termijn van zes weken niet te boven gaan, en eindigt zoodra de verdachte in vrijheid moet worden gesteld.

De rechter-commissaris kan, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte of diens raadsman, te allen tijde bevelen dat het verblijf in de inrichting een einde zal nemen.

De inrichtingen naar welke verdachten krachtens een bevel als bedoeld bij het voorgaande artikel, kunnen worden overgebracht, worden aangewezen door den Minister van Justitie, nadat hare besturen zich hebben onderworpen aan van Regeeringswege overeenkomstig algemeenen maatregel van bestuur te stellen voorwaarden.

199. Indien den rechter-commissaris blijkt dat bij het instellen van het gerechtelijk vooronderzoek vormen zijn verzuimd, op straffe van nietigheid voorgeschreven, beveelt hij, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte of diens raadsman, zoo mogelijk het herstel van het verzuim, onder aanwijzing van de verrichtingen welke daartoe opnieuw zullen geschieden.

Bij het verzuim van vormen waarop geen nietigheid is gesteld, kan hij op gelijke wijze bevelen dat het verzuim worde hersteld.

Bij verzuim of nietigheid van eene wettelijk voorgeschreven beteekening beveelt hij op gelijke wijze, zoo mogelijk, dat de beteekening alsnog zal geschieden.

DERDE AFDEELING.

HET VERHOOR VAN DEN VERDACHTE.

200. De rechter-commissaris doet, zoo dikwijls hij dit noodig oordeelt, den verdachte, zoo deze in verzekerde bewaring is, voor zich verschijnen. Hij kan de dagvaarding van den verdachte die in vrijheid is, bevelen.

In geen geval wordt het gerechtelijk vooronderzoek gesloten voordat de verdachte is gehoord, althans opgeroepen.

201. Indien de verdachte zich ophoudt in hetzelfde arrondissement, maar in een ander kanton dan waartoe de gemeente behoort, waar de rechtbank is gevestigd, kan de rechter commissaris den kantonrechter opdragen den verdachte te hooren. De kantonrechter wordt in zijne ambtsverrichting bijgestaan door den griffier bij het kantongerecht; de artikelen 171, tweede lid, en 172—176 zijn van toepassing.

Houdt de verdachte zich op in een ander arrondissement, dan kan de rechter-commissaris het verhoor overdragen aan zijn ambtgenoot in dat arrondissement. Het voorgaande lid is alsdan van toepassing.

De overige artikelen dezer afdeeling zijn van toepassing op den rechter met het verhoor belast.

202. Indien de verdachte verhinderd is te verschijnen, kan zijn verhoor geschieden op de plaats waar hij zich ophoudt.

De rechter-commissaris kan daartoe met de personen door hem aangewezen, en met inachtneming van de bepalingen van artikel 192, elke plaats betreden.

203. Indien de verdachte zich ophoudt in eene der koloniën of bezittingen des rijks in andere werelddeelen, kan de rechter-commissaris het verhoor opdragen aan den bevoegden rechterlijken ambtenaar aldaar.

204. Het proces-verbaal van een verhoor van den verdachte, hetwelk in opdracht van den rechter-commissaris heeft plaats gevonden, wordt dezen gesloten en verzegeld toegezonden.

205. Indien de verdachte in vrijheid is en niet op de dagvaarding verschijnt, kan de rechter-commissaris hem andermaal doen dagvaarden en daarbij voegen een bevel tot medebrenging of zoodanig bevel later uitvaardigen.

206. Indien dit in het belang van het onderzoek dringend noodzakelijk is, kan de rechter-commissaris bevelen dat de overeenkomstig het

voorgaande artikel medegebrachte verdachte gedurende ten hoogste vier en twintig uren in eene door hem aan te wijzen plaats in verzekering zal worden gesteld.

Het bevel vermeldt de redenen welke tot de inverzekeringstelling hebben geleid.

207. Telkens ter gelegenheid van het eerste verhoor van den verdachte, nadat eene vordering van den officier van justitie, als vermeld in de artikelen 181 en 182, is ingekomen, wordt hem door den rechter-commissaris een afschrift dier vordering ter hand gesteld.

De rechter-commissaris kan echter bevelen dat de vordering reeds vóór het verhoor aan den verdachte zal worden beteekend.

208. De verdachte kan bij zijn verhoor mondeling getuigen en deskundigen alsmede feiten ten onderzoek opgeven. Bij het proces-verbaal wordt, voor zoover de opgave redelijke grenzen niet overschrijdt, van een en ander melding gemaakt, met korte aanduiding van hetgeen de getuigen en deskundigen volgens de opgave van den verdachte zouden kunnen verklaren.

Indien de rechter-commissaris bezwaar heeft, hetzij tegen het vermelden van een en ander in het proces-verbaal, hetzij tegen het hooren van de opgegeven getuigen of deskundigen, hetzij tegen het onderzoek naar de opgegeven feiten, deelt hij zijne weigering om tot een of ander over te gaan, bij het verhoor of het eerstvolgend verhoor aan den verdachte mede.

De verdachte kan binnen drie dagen daarna tegen die weigering een bezwaarschrift indienen bij de rechtbank die zoo spoedig mogelijk beslist.

209. Den verdachte wordt bij zijn verhoor mondeling mededeeling gedaan van de verklaringen van getuigen en deskundigen, die buiten zijne tegenwoordigheid zijn gehoord, voor zoover naar het oordeel van den rechter-commissaris het belang van het onderzoek dit niet verbiedt. Wordt den verdachte de wetenschap van bepaalde opgaven onthouden, dan geeft de rechter-commissaris hem dit mondeling te kennen.

VIERDE AFDEELING.

HET VERHOOR VAN DEN GETUIGE.

210. De rechter-commissaris verhoort den getuige wiens verhoor door hem wenschelijk wordt geoordeeld, door den rechter wordt bevolen of door den officier van justitie wordt gevorderd. Hij kan diens dagvaarding bevelen.

211. De eerste twee leden van artikel 201 alsmede de artikelen 203 en 204 vinden ten aanzien van het verhoor van getuigen, die zich in een ander kanton of arrondissement of in eene der koloniën of bezittingen des rijks in andere werelddeelen ophouden, overeenkomstige toepassing. Op den verhoorenden rechter binnen het rijk zijn dan de artikelen dezer afdeeling van toepassing, met uitzondering van de artikelen 221—225.

Houdt de getuige zich op in een ander arrondissement, dan beveelt de rechter-commissaris diens dagvaarding alleen, indien hij eene overkomst noodzakelijk of in het belang van den getuige oordeelt. Het bevel wordt gegeven, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte of diens raadsman. In de dagvaarding wordt van de noodzakelijkheid der overkomst of van het belang van den getuige melding gemaakt.

212. Indien de getuige verhinderd is te verschijnen, kan zijn verhoor geschieden op de plaats waar hij zich ophoudt.

De rechter-commissaris kan daartoe met de personen door hem aangewezen, en met inachtneming van de bepalingen van artikel 192 elke plaats betreden.

213. Ieder die als getuige is gedagvaard, te verplicht voor den rechter-commissaris te verschijnen.

Indien de getuige niet op de dagvaarding verschijnt, kan de rechter-commissaris hem andermaal doen dagvaarden en daarbij voegen een bevel tot medebrenging of zoodanig bevel later uitvaardigen.

214. Indien dit in het belang van het onderzoek dringend noodzakelijk is, kan de rechter-commissaris bevelen dat de overeenkomstig het voorgaande artikel medegebrachte getuige gedurende ten hoogste vier en twintig uren in eene door hem aan te wijzen plaats in verzekering zal worden gesteld.

Het bevel vermeldt de redenen die tot de inverzekeringstelling hebben geleid.

215. De getuige verklaart de geheele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen.

216. De rechter-commissaris beëedigt, indien er naar zijn oordeel gegrond vermoeden bestaat dat de getuige niet op de terechtzitting zal kunnen verschijnen, of in geval de overlegging van beëedigde getuigenissen noodig is om de uitlevering van den verdachte te verkrijgen, den getuige dat hij de geheele waarheid en niets dan de waarheid zal zeggen.

Indien een getuige met gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing zijner geestvermogens, naar het oordeel van den rechter, de beteekenis van den eed niet voldoende beseft, of indien een getuige den leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt, wordt hij, op straffe van nietigheid, niet beëedigd, doch aangemaand de geheele waarheid en niets dan de waarheid te zeggen.

Van de reden der beëediging of aanmaning wordt in het proces-verbaal melding gemaakt.

217. Van het geven van getuigenis of van het beantwoorden van bepaalde vragen kunnen zich verschoonen:

1°. des verdachten of mede-verdachten bloed- of aanverwanten in de rechte lijn;

2°. des verdachten of mede-verdachten bloed- of aanverwanten in de zijlijn tot den derden graad ingesloten;

3°. des verdachten of mede-verdachten echtgenoot of vroegere echtgenoot.

218. Van het geven van getuigenis of van het beantwoorden van bepaalde vragen kunnen zich ook verschoonen zij die uit hoofde van hun stand, hun beroep of hun ambt tot geheimhouding verplicht zijn, doch alleen omtrent hetgeen waarvan de wetenschap aan hen als zoodanig is toevertrouwd.

219. De getuige kan zich verschoonen van het beantwoorden eener hem gestelde vraag, indien hij daardoor of zichzelf of een zijner bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of in de zijlijn in den tweeden of derden graad of zijn echtgenoot of vroegere echtgenoot aan het gevaar

eener strafrechtelijke veroordeeling zou blootstellen.

220. De getuige legt zijne verklaring af, zonder zich van een schriftelijk opstel te mogen bedienen.

De rechter-commissaris kan echter om bijzondere redenen den getuige toestaan, bij zijne verklaring zoodanig gebruik te maken van geschriften of schriftelijke aanteekeningen als hij veroorloven zal.

221. Indien de getuige bij zijn verhoor zonder wettigen grond weigert op de gestelde vragen te antwoorden of de van hem gevorderde verklaring, eed of belofte af te leggen, beveelt de rechter-commissaris, zoo dit in het belang van het onderzoek dringend noodzakelijk is, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte, dat de getuige in gijzeling zal worden gesteld totdat de rechtbank daaromtrent zal hebben beslist.

De rechter-commissaris doet binnen vier en twintig uren nadat de gijzeling is aangevangen, verslag aan de rechtbank, tenzij de getuige reeds eerder uit de gijzeling mocht zijn ontslagen. De rechtbank beveelt binnen tweemaal vier en twintig uren daarna, na verhoor van den getuige, dat deze in gijzeling zal worden gehouden of daaruit zal worden ontslagen.

222. Het bevel der rechtbank dat de getuige in gijzeling zal worden gehouden, is voor niet langer dan twaalf dagen geldig.

De rechtbank kan echter gedurende het gerechtelijk vooronderzoek, op verslag van den rechter-commissaris of op de vordering van den officier van justitie, telkens, nadat de getuige opnieuw door haar is gehoord, dat bevel van twaalf tot twaalf dagen verlengen.

223. De rechter-commissaris beveelt het ontslag van den getuige uit de gijzeling, zoodra deze aan zijne verplichting heeft voldaan of zijne getuigenis niet meer noodig is.

De rechtbank kan te allen tijde, hetzij ambtshalve, hetzij op het verslag van den rechter-commissaris, op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den getuige, diens ontslag uit de gijzeling bevelen. De getuige wordt gehoord, althans opgeroepen.

Ingeval zijn verzoek tot ontslag uit de gijzeling wordt afgewezen, staat den getuige binnen drie dagen na de beteekening der beschikking hooger beroep, en na afwijzing in hooger beroep, binnen gelijken termijn beroep in cassatie open. De artikelen 447—455 zijn van overeenkomstige toepassing.

In ieder geval gelast de officier van justitie het ontslag uit de gijzeling, zoodra de sluiting van het gerechtelijk vooronderzoek onherroepelijk is geworden.

224. Alle beschikkingen waarbij gijzeling wordt bevolen of verlengd, of waarbij een verzoek van den getuige tot ontslag uit de gijzeling wordt afgewezen, zijn met redenen omkleed en worden binnen vier en twintig uren aan den getuige beteekend.

225. Gedurende de gijzeling kan de getuige zich beraden met een advocaat binnen het rijk de praktijk uitoefenende.

Deze heeft vrijen toegang tot den getuige, kan hem alleen spreken en met hem brieven wisselen zonder dat van den inhoud door anderen wordt kennisgenomen, een en ander onder het vereischte toezicht, met inachtneming van de huishoudelijke reglementen, en zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.

De rechter-commissaris staat den advocaat op diens verzoek toe van de processen-verbaal betreffende de verhooren van den getuige kennis te nemen.

Hij kan, voor zoover het belang van het onderzoek dit niet verbiedt, den advocaat op diens verzoek toestaan ook van de overige processtukken kennis te nemen.

226. De leden van het koninklijk huis worden niet als getuigen verhoord, tenzij zij bij koninklijk besluit tot het afleggen van getuigenis zijn gemachtigd.

Eene regeling van vormen welke bij het verhoor zijn in acht te nemen, wordt bij het besluit gegeven.

VIJFDE AFDEELING.

DESKUNDIGEN.

227. De rechter-commissaris kan, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of het verzoek van den verdachte, een of meer deskundigen benoemen, ten einde hem voor te lichten of bij te staan en, zoo noodig, met opdracht het door hem gevorderde onderzoek in te stellen en hem een met redenen omkleed verslag uit te brengen. Hij kan hunne dagvaarding bevelen.

De verdachte is bevoegd te verzoeken dat een of meer door hem aanbevolen personen als deskundigen zullen worden benoemd. Indien het belang van het onderzoek dit niet verbiedt, kiest de rechter-commissaris een of meer der deskundigen uit de door den verdachte aan bevolen personen.

Ten aanzien van de deskundigen en hun verhoor vinden de artikelen 211—213 alsmede de artikelen 217—220 overeenkomstige toepassing.

Ieder die tot deskundige is benoemd, is verplicht de door den rechter-commissaris gevorderde diensten te bewijzen.

228. De deskundige wordt door den rechter-commissaris beëedigd dat hij zijne taak naar zijn geweten zal vervullen.

229. De rechter-commissaris bepaalt het tijdstip waarop het onderzoek der deskundigen zal worden aangevangen, en den termijn binnen welken dit zal moeten zijn afgeloopen; deze termijn kan door den rechter-commissaris worden verlengd.

230. De rechter-commissaris geeft den officier van justitie schriftelijk of mondeling kennis van de aan de deskundigen verleende opdracht, van tijd en plaats van hun onderzoek en van den uitslag daarvan.

Indien het belang van het onderzoek zich daartegen niet verzet, geeft de rechter-commissaris den verdachte en diens raadsman schriftelijk kennis van de aan de deskundigen verleende opdracht en van tijd en plaats van hun onderzoek.

Van den uitslag daarvan geschiedt gelijke kennisgeving, zoodra het belang van het onderzoek dit toelaat.

231. Het onderzoek der deskundigen geschiedt in tegenwoordigheid van den rechter-commissaris, indien deze dat noodig oordeelt.

De rechter-commissaris kan, indien het belang van het onderzoek zich daartegen niet verzet, bepalen dat de verdachte wien van de opdracht aan deskundigen gedaan, is kennis gegeven, en diens raadsman, het onderzoek der deskundigen geheel of gedeeltelijk zullen kunnen bijwonen. De officier van justitie kan bij het onderzoek tegenwoordig zijn.

De officier van justitie, de verdachte en diens raadsman, hebben, ook indien het onderzoek der deskundigen buiten hunne tegenwoordigheid geschiedt, de bevoegdheid met betrekking tot dat onderzoek aanwijzingen te doen en opmerkingen te maken. Desverlangd wordt aan de deskundigen en aan den verdachte de gelegenheid gegeven om ten overstaan of, voor zoover zulks in het belang van het onderzoek noodzakelijk schijnt, door bemiddeling van den rechter-commissaris een onderhoud te hebben. Ten aanzien van den officier van justitie en den raadsman is daarbij het tweede lid van artikel 193 van overeenkomstige toepassing.

De rechter-commissaris stelt de deskundigen van de opmerkingen en aanwijzingen, voor zoover deze geschied zijn buiten hunne tegenwoordigheid, mondeling of schriftelijk in kennis.

232. De verdachte aan wien van de opdracht aan deskundigen gedaan, is kennisgegeven, is bevoegd zijnerzijds een deskundige aan te wijzen die het recht heeft bij het onderzoek der door den rechter-commissaris benoemde deskundigen tegenwoordig te zijn, daarbij de noodige aanwijzingen te doen en opmerkingen te maken.

De rechter-commissaris kan om redenen in den persoon gelegen, de toelating van een bepaalden aangewezen deskundige tot het onderzoek weigeren.

Hij onderwerpt alsdan onverwijld zijne weigering aan het oordeel der rechtbank die alsnog de toelating kan bevelen.

In geen geval mag, tenzij de rechter-commissaris hierin bewilligt, door de aanwijzing vertraging in den aanvang of den loop van het onderzoek plaats hebben.

233. De verdachte aan wien van den uitslag van het onderzoek is kennis gegeven, is bevoegd zijnerzijds een deskundige aan te wijzen, die het recht heeft het verslag der door den rechter-commissaris benoemde deskundigen te onderzoeken. Het tweede en derde lid van het voorgaande artikel zijn van overeenkomstige toepassing.

In geen geval mag, tenzij de rechter-commissaris hierin bewilligt, door de aanwijzing vertraging in den loop van het gerechtelijk vooronderzoek plaats hebben.

De rechter-commissaris verleent aan den aangewezen deskundige inzage of afschrift van het verslag, bedoeld in het eerste lid.

234. Met betrekking tot den door den verdachte overeenkomstig een der beide voorgaande artikelen aangewezen deskundige zijn de artikelen 211—213, 228—230 en 231, derde en viërde lid, van overeenkomstige toepassing.

Die deskundige brengt aan den rechter-commissaris een met redenen omkleed verslag uit. Het verslag wordt schriftelijk of mondeling uitgebracht, naar gelang de rechter-commissaris dit vordert.

Die deskundige ontvangt uit 's rijks kas vergoeding op denzelfden voet als de deskundigen door den rechter-commissaris benoemd.

235. Ingeval hetzij de wijze waarop het onderzoek door de deskundigen is geschied, hetzij het verschil van de deskundigen omtrent de feiten, hetzij het verschil in oordeelvelling, daartoe aanleiding geeft, kan de rechter-commissaris, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte, het onderzoek aan andere deskundigen opdragen. De voorgaande artikelen dezer afdeeling en artikel 236 zijn van toepassing.

236. De rechter-commissaris kan den deskundigen geheimhouding opleggen.

ZESDE AFDEELING.

SLUITING VAN HET GERECHTELIJK VOORONDERZOEK.

237. Indien de rechter-commissaris oordeelt dat het gerechtelijk vooronderzoek is voltooid of dat tot voortzetting daarvan geen grond bestaat, of wel indien de officier van justitie hem schriftelijk mededeelt dat van verdere vervolging wordt afgezien, sluit hij het onderzoek bij eene beschikking waarin de reden der sluiting is vermeld, en doet hij deze toekomen aan den officier van justitie.

Heeft de officier van justitie de mededeeling in het eerste lid genoemd, niet gedaan, dan is hij bevoegd binnen een termijn van veertien dagen ter aanvulling of voortzetting de heropening van het gerechtelijk vooronderzoek te vorderen.

Indien de rechter-commissaris oordeelt dat tot heropening van het gerechtelijk vooronderzoek geen grond bestaat, verklaart hij dit bij eene met redenen omkleede beschikking.

238. Zoodra de termijn in het voorgaande artikel bedoeld, is verstreken, doet de officier van justitie, zoo hij de mededeeling in dat artikel genoemd, niet heeft gedaan, de beschikking tot sluiting van het gerechtelijk vooronderzoek aan den verdachte beteekenen; hij kan niettemin de beteekening reeds eerder doen plaats vinden, in welk geval de beschikking aanstonds voor hem onherroepelijk wordt.

De verdachte is bevoegd binnen acht dagen na de beteekening ter aanvulling of voortzetting de heropening van het gerechtelijk vooronderzoek te verzoeken. De verdachte kan in het exploot van beteekening de verklaring doen opnemen dat hij van deze bevoegdheid afstand doet. Zoo hij zijne verklaring niet kan teekenen, wordt daarvan in het exploot melding gemaakt.

Indien de rechter-commissaris oordeelt dat tot heropening van het gerechtelijk vooronderzoek geen grond bestaat, verklaart hij dit bij eene met redenen omkleede beschikking.

De beschikking tot afwijzing van het verzoek wordt onverwijld aan den verdachte beteekend.

Deze kan van die beschikking binnen drie dagen na de beteekening in hooger beroep komen bij de rechtbank die ten spoedigste beslist. De beslissing is met redenen omkleed en wordt onverwijld aan den verdachte beteekend.

239. Indien het gerechtelijk vooronderzoek is heropend, vinden de artikelen 237 en 238 wederom toepassing.

240. Indien het instellen of voortzetten der vervolging krachtens artikel 12 door het ge-

rechtshof is bevolen, vindt de mededeeling in artikel 237, eerste lid, genoemd, niet plaats, dan nadat het gerechtshof daarin heeft bewilligd.

De officier van justitie doet te dien einde de processtukken, vergezeld van een verslag houdende de gronden voor zoodanige mededeeling, toekomen aan het gerechtshof.

ZEVENDE AFDEELING.

HANDELINGEN VAN DEN RECHTER-COMMISSARIS NA DE SLUITING VAN HET GERECHTELIJK VOOR-ONDERZOEK.

241. Indien de beschikking tot sluiting van het gerechtelijk vooronderzoek onherroepelijk is geworden, doch het onderzoek op de terechtzitting nog niet is aangevangen, kan de rechtbank, op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte, den rechter-commissaris het verrichten van bepaalde handelingen van nader onderzoek opdragen.

Het onderzoek geldt als een gerechtelijk vooronderzoek en wordt overeenkomstig de bepalingen van de tweede tot en met de vijfde afdeeling van dezen Titel gevoerd.

Van de beëindiging van het onderzoek wordt door den rechter-commissaris aan den officier van justitie en aan den verdachte schriftelijk kennis gegeven.

TITEL IV.

Beslissingen omtrent verdere vervolging.

242. Indien naar aanleiding van het ingestelde voorbereidende onderzoek het openbaar ministerie van oordeel is dat verdere vervolging moet plaats hebben, gaat het daartoe zoo spoedig mogelijk over.

Zoolang het onderzoek op de terechtzitting nog niet is aangevangen, kan van verdere vervolging worden afgezien, ook op gronden aan het algemeen belang ontleend.

243. In geval van de mededeeling genoemd in artikel 237, eerste lid, doet de officier van justitie den verdachte onverwijld kennis geven dat hij hem ter zake van het feit waarop het gerechtelijk vooronderzoek betrekking had, niet verder zal vervolgen.

244. Indien een gerechtelijk vooronderzoek heeft plaats gehad, doet de officier van justitie, buiten het geval van het voorgaande artikel, uiterlijk binnen eene maand nadat de beschikking tot sluiting daarvan voor den verdachte onherroepelijk is geworden, hetzij dezen kennis geven dat hij hem ter zake van het feit waarop dat onderzoek betrekking had, niet verder zal vervolgen, of dat in verband met dat onderzoek tot verdere vervolging van eenig bepaald omschreven feit zal worden overgegaan, hetzij hem dagvaarden ter terechtzitting.

De termijn kan op de vordering van den officier van justitie door de rechtbank telkens voor een bepaalden tijd worden verlengd.

De officier van justitie kan, op het verzoek van den verdachte, en al dan niet onder het stellen van bepaalde voorwaarden, voor het doen van kennisgeving overeenkomstig het eerste lid een bepaalden langeren termijn nemen.

245. Indien een gerechtelijk vooronderzoek niet heeft plaats gehad, doch voorloopige hechtenis is toegepast, doet de officier van justitie, zoodra de zaak tot klaarheid is gebracht, hetzij den verdachte kennis geven dat hij hem ter zake van het feit, waarvoor de voorloopige hechtenis is toegepast, niet verder zal vervolgen, of dat tot verdere vervolging van eenig bepaald omschreven feit zal worden overgegaan, hetzij hem dagvaarden ter terechtzitting.

De rechtbank stelt, op het verzoek van den verdachte, den officier van justitie een termijn binnen welken deze tot kennisgeving of dagvaarding overeenkomstig de bepaling van het voorgaande lid moet overgaan.

De verdachte wordt op het verzoek gehoord, althans opgeroepen.

De laatste twee leden van het voorgaande artikel zijn van toepassing.

De verplichting tot kennisgeving of dagvaarding vervalt, indien binnen den gestelden of verlengden termijn een gerechtelijk vooronderzoek is geopend.

246. Door eene kennisgeving van niet verdere vervolging eindigt de zaak.

Ingeval van onbevoegdheid der rechtbank kan het onderzoek echter voor een ander gerecht worden voortgezet.

Indien het instellen of voortzetten der vervolging krachtens artikel 12 door het gerechtshof is bevolen, vindt eene kennisgeving van niet verdere vervolging, tenzij daaraan eene mededeeling als in artikel 237, eerste lid, bedoeld, is voorafgegaan, niet plaats, dan nadat het gerechtshof daarin heeft bewilligd. Artikel 240, tweede lid, is van toepassing.

247. Indien de zaak niet verder wordt vervolgd op grond van onbevoegdheid van de rechtbank tot kennisneming van het feit, van niet-ontvankelijkheid van den officier van justitie, van niet-strafbaarheid van het feit of van den verdachte of van onvoldoende aanwijzing van schuld, wordt van dien grond in de kennisgeving melding gemaakt.

248. Bij eene kennisgeving van verdere vervolging wordt de verdachte opmerkzaam gemaakt op de voorschriften van artikel 250, eerste lid.

249. Indien de officier van justitie van oordeel is dat artikel 37, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht toepasselijk is, doch dat tevens de last, in het tweede lid van dat artikel genoemd, moet worden gegeven, wordt daarvan in de kennisgeving van verdere vervolging melding gemaakt.

In dat geval is de officier van justitie bevoegd eene behandeling door de raadkamer te vorderen. Artikel 250, tweede tot en met laatste lid, is van toepassing.

250. Tegen de kennisgeving van verdere vervolging kan de verdachte binnen acht dagen een bezwaarschrift indienen bij de rechtbank. Het bezwaarschrift doet van rechtswege de reeds uitgebrachte dagvaarding vervallen.

De verdachte wordt bij het onderzoek gehoord, althans opgeroepen.

De rechtbank kan, alvorens te beslissen, door den rechter-commissaris een onderzoek doen instellen en zich de daartoe betrekkelijke stukken doen overleggen. Dit onderzoek geldt als een gerechtelijk vooronderzoek en wordt overeenkomstig de bepalingen van de tweede tot en met de vijfde afdeeling van den Derden Titel van dit Boek gevoerd.

Indien het feit niet tot de kennisneming der rechtbank behoort, verklaart zij zich onbevoegd.

Is de officier van justitie niet ontvankelijk, het feit waarop de kennisgeving van verdere vervolging betrekking had, of de verdachte niet strafbaar, of onvoldoende aanwijzing van schuld aanwezig, dan stelt zij den verdachte buiten vervolging. In het geval, bedoeld bij artikel 37, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht, kan tevens de last worden gegeven, in het tweede lid van dat artikel genoemd.

In alle andere gevallen verwijst zij den verdachte ter zake van een in de beschikking bepaald omschreven feit waarop de kennisgeving van verdere vervolging betrekking had, naar de terechtzitting.

251. Is bij de beschikking tot buitenvervolgingstelling tevens de last gegeven, in artikel 37, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht genoemd, dan kan de verdachte of diens raadsman daartegen bezwaar maken door middel van eene verklaring ter griffie van de rechtbank, af te leggen uiterlijk binnen zes dagen nadat de beschikking in kracht van gewijsde is gegaan. Alsdan vervalt de beschikking en verwijst de rechtbank den verdachte ter zake van een in de beschikking tot verwijzing bepaald omschreven feit waarop de kennisgeving van verdere vervolging betrekking had, alsnog naar de terechtzitting.

252. In geval van onbevoegdverklaring of buitenvervolgingstelling staat den officier van justitie binnen drie dagen na de beschikking en in geval van onbevoegdverklaring of verwijzing den van misdrijf verdachte binnen drie dagen na de beteekening der beschikking hooger beroep open bij het gerechtshof dat zoo spoedig mogelijk beslist.

Tegen de beschikkingen van het gerechtshof en tegen die van de rechtbank in hoogsten aanleg staat, naar de onderscheidingen en binnen de termijnen bij het voorgaande lid bepaald, het openbaar ministerie en den verdachte beroep in cassatie open. De Hooge Raad beslist zoo spoedig mogelijk.

253. Indien de officier van justitie heeft kennis gegeven de zaak verder te zullen vervolgen of indien daarna de verdachte naar de terechtzitting is verwezen, doet hij dezen zoo spoedig mogelijk dagvaarden ter terechtzitting. Ziet de officier van justitie alsnog van verdere vervolging af, dan doet hij den verdachte onverwijld kennis geven dat hij hem ter zake van het feit waarop de kennisgeving van verdere vervolging of de verwijzing betrekking had, niet verder zal vervolgen.

Indien de officier van justitie in gebreke blijft tot dagvaarding over te gaan, kan hem op verzoek van den verdachte door de rechtbank een termijn worden gesteld binnen welken, hetzij tot dagvaarding, hetzij tot kennisgeving van niet verdere vervolging moet worden overgegaan. De verdachte wordt op het verzoek gehoord, althans opgeroepen.

De termijn kan op de vordering van den officier van justitie door de rechtbank telkens voor een bepaalden tijd worden verlengd.

254. Alle rechterlijke beschikkingen ingevolge dezen Titel genomen, zijn met redenen omkleed en worden onverwijld aan den verdachte beteekend.

255. Behoudens het bepaalde bij artikel 246, tweede lid, kan de verdachte na zijne buitenvervolgingstelling, na de hem beteekende kennisgeving van niet verdere vervolging of na de hem beteekende beschikking, houdende verklaring dat de zaak geëindigd is, ter zake van hetzelfde feit niet weder in rechten worden betrokken, tenzij nieuwe bezwaren zijn bekend geworden.

Als nieuwe bezwaren kunnen enkel worden aangemerkt verklaringen van getuigen of van den verdachte en stukken, bescheiden en processen-verbaal, welke later zijn bekend geworden of niet zijn onderzocht.

In dat geval kan de verdachte niet ter terechtzitting van de rechtbank worden gedagvaard, dan na een ter zake dier nieuwe bezwaren ingesteld gerechtelijk vooronderzoek.

Bij verzuim van een termijn voor verdere vervolging of kennisgeving van niet verdere vervolging kan de verdachte ter zake van hetzelfde feit niet weder in rechten worden betrokken dan onder de voorwaarden, in de voorgaande leden bepaald. Echter kan het gerecht, voor hetwelk de zaak het laatst werd vervolgd, op de vordering van het openbaar ministerie, dit alsnog éénmaal een nieuwen termijn stellen, indien het algemeen belang dat dringend eischt. De verdachte wordt op de vordering gehoord, althans opgeroepen. Artikel 244, tweede lid, is van toepassing.

Verzuim van een termijn voor verdere vervolging of kennisgeving van niet verdere vervolging wordt niet aanwezig geacht, indien eene tijdig uitgebrachte dagvaarding om ter terechtzitting te verschijnen, vervalt of wordt ingetrokken of nietig verklaard.

SLOTBEPALINGEN BETREFFENDE HET VOORBEREIDEND ONDERZOEK.

256. Indien aan de rechtbank blijkt dat bij het voorbereidend onderzoek vormen zijn verzuimd of verzuim of nietigheid van eene wettelijk voorgeschreven beteekening heeft plaats gehad, is artikel 199 van overeenkomstige toepassing.

Is het onderzoek op de terechtzitting aangevangen, dan kan, behoudens het bepaalde bij artikel 257, verzuim van vormen bij het voorbereidende onderzoek niet meer tot nietigheid leiden.

257. Bij verzuim of nietigheid van eenige beteekening voorgeschreven bij artikel 238, wordt, op het verzoek van den verdachte, mits gedaan onmiddellijk na de ondervraging bedoeld bij artikel 278, de dagvaarding waarbij hij ter terechtzitting is opgeroepen, nietig verklaard.

TITEL V.

Aanhangig maken der zaak ter terechtzitting.

258. De zaak wordt ter terechtzitting aanhangig gemaakt door eene dagvaarding vanwege den officier van justitie aan den verdachte beteekend; het rechtsgeding neemt hierdoor een aanvang.

Indien eene kennisgeving van verdere vervolging of eene verwijzing naar de terechtzitting is voorafgegaan, moet de omschrijving van het feit in de dagvaarding, op straffe van nietigheid, woordelijk overeenstemmen met de omschrij-

ving van het feit in de kennisgeving of in de beschikking tot verwijzing.

Indien ten aanzien van eenig telastegelegd feit eene kennisgeving van verdere vervolging of eene verwijzing naar de terechtzitting is voorafgegaan, wordt dit in de dagvaarding vermeld.

De voorzitter der rechtbank bepaalt, op het verzoek en de voordracht van den officier van justitie, den dag der terechtzitting.

259. Strafbare feiten welke op dezelfde terechtzitting worden aangebracht en waartusschen verband bestaat of welke door denzelfden persoon zijn begaan, worden gevoegd aan de kennisneming van de rechtbank onderworpen, indien dit in het belang van het onderzoek is.

260. De officier van justitie is bevoegd getuigen en deskundigen ter terechtzitting te doen dagvaarden of schriftelijk te doen oproepen.

Bij de dagvaarding van den verdachte worden tevens opgegeven de namen, het beroep en de woon- of verblijfplaats, of, bij onbekendheid van een of ander, de aanduiding, zoo nauwkeurig mogelijk, van de getuigen en deskundigen, die vanwege den officier van justitie zullen worden gedagvaard of opgeroepen.

Den verdachte wordt daarbij kenbaar gemaakt dat hij het recht heeft getuigen en deskundigen te doen dagvaarden of op de terechtzitting mede te brengen; hij wordt daarbij tevens opmerkzaam gemaakt op de voorschriften der artikelen 262, eerste lid, en 272, eerste lid.

261. De dagvaarding behelst eene opgave van het feit dat te laste wordt gelegd, met vermelding omstreeks welken tijd en waar ter plaatse het begaan zou zijn; alles op straffe van nietigheid.

Zij behelst tevens de vermelding van de omstandigheden waaronder het feit zou zijn begaan.

262. Tegen de dagvaarding, voor zoover deze betreft een feit ten aanzien waarvan eene kennisgeving van verdere vervolging of eene verwijzing naar de terechtzitting niet is voorafgegaan, kan de verdachte binnen acht dagen na de betekening een bezwaarschrift indienen bij de rechtbank.

De artikelen 250—252 betreffende het bezwaarschrift tegen de kennisgeving van verdere vervolging, alsmede de daarop volgende drie artikelen zijn van overeenkomstige toepassing.

Het bezwaarschrift doet van rechtswege de dagvaarding in haar geheel vervallen.

263. De verdachte is bevoegd getuigen en deskundigen ter terechtzitting te doen dagvaarden.

De verdachte geeft ten minste tweemaal vier en twintig uren vóór de terechtzitting, met inachtneming der bepaling van artikel 260, tweede lid, aan den officier van justitie kennis van de getuigen en deskundigen, van zijnentwege gedagvaard of te dagvaarden.

264. Op verzoek van den verdachte kan de voorzitter der rechtbank de dagvaarding van bepaalde getuigen en deskundigen gelasten.

265. Op straffe van nietigheid moet tusschen den dag waarop de dagvaarding aan den verdachte is betekend, en dien der terechtzitting een termijn van ten minste tien dagen of, ingeval door den rechter-commissaris overeenkomstig den Zevenden Titel van het Vierde Boek bevelen tot handhaving der openbare orde zijn gegeven, van ten minste vier dagen verloopen.

Met toestemming van den verdachte kunnen deze termijnen worden verkort, mits in het exploot zijne verklaring van die toestemming worde opgenomen en door hem onderteekend. Zoo de verdachte zijne verklaring niet kan teekenen, wordt daarvan in het exploot melding gemaakt.

Vrijwillige verschijning van den verdachte op eene dagvaarding beteekend in strijd met de voorschriften van dit artikel, dekt de nietigheid.

In dat geval beveelt echter de rechtbank op verzoek van den verdachte schorsing van het onderzoek tot een bepaalden dag.

266. Zoolang het onderzoek op de terechtzitting nog niet is aangevangen, kan de dagvaarding door den officier van justitie bij exploot aan den verdachte worden ingetrokken.

De officier van justitie draagt zorg dat de gedagvaarde getuigen en deskundigen tijdig schriftelijk met de intrekking worden bekend gemaakt.

Wordt bij of na de intrekking der dagvaarding van verdere vervolging afgezien, dan doet de officier van justitie den verdachte onverwijld kennis geven dat hij hem ter zake van het feit waarop de dagvaarding betrekking had, niet verder zal vervolgen. De artikelen 246, 247 en 255 zijn van toepassing.

267. Indien de dagvaarding is ingetrokken, zonder dat den verdachte eene kennisgeving van niet verdere vervolging is beteekend, stelt de rechtbank, op het verzoek van den verdachte, den officier van justitie een termijn binnen welken hetzij tot dagvaarding, hetzij tot kennisgeving van niet verdere vervolging moet worden overgegaan. De verdachte wordt op het verzoek gehoord, althans opgeroepen. Artikel 255, vierde en vijfde lid, is van toepassing.

De termijn kan op de vordering van den officier van justitie door de rechtbank telkens voor een bepaalden tijd worden verlengd.

TITEL VI.

Behandeling door de rechtbank ter terechtzitting.

EERSTE AFDEELING.

Onderzoek der zaak op de terechtzitting.

268. De rechter die als rechter-commissaris eenig onderzoek in de zaak heeft verricht, neemt, op straffe van nietigheid, aan het onderzoek op de terechtzitting geen deel.

De rechtbank is bij voorkeur samengesteld uit rechters die nog niet over de zaak in het voorbereidende onderzoek hebben geoordeeld.

269. Tot bijwoning van eene openbare terechtzitting worden, tenzij in bijzondere gevallen, ter beoordeeling van den voorzitter, als toehoorders niet toegelaten minderjarige personen die den leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt.

In geval van twijfel omtrent den leeftijd moet ten genoegen van den voorzitter aannemelijk worden gemaakt, dat de persoon die

toelating verlangt, den leeftijd van achttien jaren heeft bereikt.

270. In zaken betreffende strafbare feiten op welke geene gevangenisstraf is gesteld, kan de verdachte zich doen vertegenwoordigen door een advocaat bepaaldelijk daartoe door hem gevolmachtigd, ten ware de rechtbank vertegenwoordiging niet mocht toelaten; in het laatste geval schorst zij het onderzoek voor een bepaalden tijd.

271. Tegen den verdachte die in gebreke blijft op de aan hem gedane dagvaarding op de terechtzitting te verschijnen of zich, in de gevallen bij de wet voorzien, door een gemachtigde te laten vertegenwoordigen, wordt verstek verleend, tenzij de rechtbank bij den aanvang van het onderzoek het bevel geeft, bedoeld bij artikel 272, eerste lid; het onderzoek wordt daarna voortgezet, onverminderd de bepaling van artikel 277.

272. Indien de verdachte niet op de terechtzitting tegenwoordig is, kan de rechtbank zoowel bij den aanvang als gedurende den loop van het onderzoek bevelen dat hij op een door haar te bepalen tijdstip ter terechtzitting aanwezig zal zijn, en kan zij daartoe tevens zijne medebrenging gelasten.

Indien de verdachte op het bepaalde tijdstip op de terechtzitting is verschenen, wordt het verstek dat tegen hem verleend mocht zijn, vervallen verklaard en het onderzoek op de terechtzitting opnieuw aangevangen.

Indien de verdachte op het bepaalde tijdstip niet op de terechtzitting is verschenen, verleent de rechtbank, tenzij zij de medebrenging tegen een nader tijdstip gelast, verstek, indien dit nog niet had plaats gehad; het onderzoek wordt daarna voortgezet.

273. Het bevel bedoeld bij artikel 20 van de wet op de rechterlijke organisatie, betreffende de sluiting der deuren, wordt door de rechtbank gegeven, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte. Het bevel kan ook worden gegeven op het verzoek van een getuige op grond dat het in het openbaar afleggen van zijne verklaring voor hem zelven, voor een zijner bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of in de zijlijn in den tweeden of derden graad of voor zijne echtgenoot of vroegere echtgenoot eene ernstige krenking van eer of goeden naam zou ten gevolge hebben. Tegen de uitspraak is geen beroep toegelaten.

De rechtbank geeft het bevel niet dan na den verzoeker en in elk geval den officier van justitie en den verdachte, zoo noodig met gesloten deuren, te hebben gehoord.

Tot bijwoning van de niet openbare zitting kan de voorzitter bijzonderen toegang verleenen.

274. De voorzitter heeft de leiding van het onderzoek op de terechtzitting en geeft daartoe de noodige bevelen.

Hij draagt zorg dat geene vragen worden gedaan, welke de strekking hebben verklaringen te verkrijgen, waarvan niet gezegd kan worden dat zij in vrijheid zijn afgelegd.

275. Behalve de rechters en den griffier neemt aan de tafel der rechtbank niemand plaats.

276. Worden strafbare feiten waarvan de voeging had behooren te geschieden, op dezelfde terechtzitting afzonderlijk aangebracht, dan beveelt de rechtbank dat de voeging alsnog zal plaats vinden.

De rechtbank beveelt de splitsing van gevoegde zaken, indien haar blijkt dat geen verband tusschen die zaken bestaat of dat de voeging niet in het belang van het onderzoek is.

277. Het onderzoek wordt onafgebroken voortgezet.

Onderbrekingen van het onderzoek kunnen echter wegens de uitgebreidheid of den duur daarvan of voor het nemen van rust door de rechtbank worden bevolen.

De rechtbank is voorts bevoegd, indien dit door het belang van het onderzoek wordt gevorderd, de schorsing van het onderzoek, met of zonder tijdsbepaling, om door haar te vermelden redenen te gelasten.

De schorsing met tijdsbepaling kan zoo noodig telkens voor een bepaalden tijd worden verlengd.

De redenen der onderbreking of schorsing worden in het proces-verbaal vermeld.

278. De voorzitter doet het onderzoek een aanvang nemen door het doen uitroepen der zaak; hij vraagt daarop den verdachte of, zoo er meer verdachten zijn, ieder hunner, in de volgorde waarin zij zijn gedagvaard, naar naam en voornamen, leeftijd, geboorteplaats, beroep en woon- of verblijfplaats. Hij vermaant hem oplettend te zijn op hetgeen hij zal hooren.

279. In de gevallen waarin van nietigheid der dagvaarding, niet-ontvankelijkheid van den officier van justitie of onbevoegdheid van de rechtbank zonder onderzoek der zaak zelve kan blijken, is de verdachte bevoegd die verwering reeds dadelijk na de ondervraging in het voorgaande artikel vermeld, voor te dragen en toe te lichten.

De officier van justitie kan daarop antwoorden.

De verdachte kan andermaal en, zoo de officier van justitie daarna weder het woord voert, nogmaals het woord voeren.

De rechtbank gaat tot beraadslaging over en doet uitspraak.

Wordt de verwering ontijdig of ongegrond bevonden, dan wordt het onderzoek der zaak zelve onmiddellijk voortgezet.

Ook ambtshalve kan de rechtbank zonder onderzoek der zaak de nietigheid der dagvaarding, de niet-ontvankelijkheid van den officier van justitie of hare onbevoegdheid uitspreken, na den officier van justitie en den verdachte te hebben gehoord.

Indien de officier van justitie, hetzij naar aanleiding van eene verwering als bedoeld in het eerste lid, hetzij door de rechtbank gehoord ingevolge het voorgaande lid, van oordeel is dat de dagvaarding behoort te worden gewijzigd, zijn de artikelen 313 en 314 van toepassing.

280. De officier van justitie draagt de zaak voor en legt eene lijst over van de getuigen.

De voorzitter doet deze lijst door den griffier voorlezen.

Op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte worden alsnog op de lijst gebracht getuigen niet op de lijst voorkomende, doch op de terechtzitting tegenwoordig.

Alle verschenen getuigen worden gehoord, tenzij door de rechtbank met toestemming van

den officier van justitie en van den verdachte van hun verhoor wordt afgezien.

281. De voorzitter kan, met toestemming van den officier van justitie en van den verdachte, den getuige vergunnen zich vóór het afleggen zijner verklaring tot een bepaald tijdstip te verwijderen.

282. Indien een op de lijst voorkomende getuige niet is verschenen, beveelt de rechtbank, tenzij met toestemming van den officier van justitie en den verdachte van zijn verhoor wordt afgezien, dat hij tegen een door haar te bepalen tijdstip ter terechtzitting zal worden gedagvaard of schriftelijk opgeroepen en kan zij daarbij tevens zijne medebrenging gelasten.

283. De voorzitter beveelt dat de getuigen zich zullen begeven naar het voor hen bestemde vertrek, met uitzondering van den eersten dien hij voor de rechtbank doet verschijnen.

Nadat deze zijne verklaring heeft afgelegd, worden achtereenvolgens de overigen, in de orde bij de lijst aangewezen, ieder afzonderlijk voorgeroepen, eerst zij die ten verzoeke van den officier van justitie, daarna zij die ten verzoeke van den verdachte moeten worden gehoord.

De bij de lijst aangewezen orde kan echter door den voorzitter worden veranderd, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte.

De voorzitter neemt, zoo noodig, maatregelen om de getuigen te beletten dat zij zich vóór het afleggen van hunne getuigenis met elkander onderhouden.

284. De voorzitter vraagt den getuige naar naam en voornamen, leeftijd, beroep en woon- en verblijfplaats; of hij bloed- of aanverwant is van den verdachte en, zoo ja, in welken graad.

De voorzitter beëedigt daarna den getuige dat hij de geheele waarheid en niets dan de waarheid zal zeggen. Artikel 216, tweede lid, betreffende de vervanging der beëediging door eene aanmaning, is van overeenkomstige toepassing.

Daarop wordt de getuige door den voorzitter ondervraagd. Indien echter de getuige tijdens het voorbereidende onderzoek nog niet is gehoord en van wege of ten verzoeke van den verdachte gedagvaard is of ingevolge artikel 280, derde lid, op diens verzoek wordt gehoord, wordt hij eerst door den verdachte en daarna door den voorzitter ondervraagd.

Met betrekking tot het hooren van den getuige en diens recht van verschooning vinden de artikelen 217—220 toepassing.

285. Nadat de getuige zijne verklaring heeft afgelegd, kunnen de rechters en daarna achtereenvolgens de officier van justitie en de verdachte of, indien de getuige door of ten verzoeke van den verdachte gedagvaard is of ingevolge artikel 280, derde lid, op diens verzoek wordt gehoord, de verdachte en de officier van justitie hem vragen doen. Is de getuige ingevolge artikel 284, derde lid, reeds door den verdachte of diens raadsman ondervraagd, dan kan aanstonds na de rechters de officier van justitie hem vragen doen.

De voorzitter geeft voorts aan den verdachte en diens raadsman de gelegenheid om tegen den getuige en diens verklaring in te brengen, wat tot verdediging kan dienen, en aan den officier van justitie die tot het maken van opmerkingen ten opzichte van de door den getuige afgelegde verklaring.

286. Gedurende den verderen loop van het onderzoek kunnen den getuige door den voorzitter, de rechters, den officier van justitie en den verdachte nog vragen worden gedaan. Artikel 285, tweede lid, is van toepassing.

287. De getuige moet bij zijne verklaring zooveel mogelijk uitdrukkelijk opgeven zijne redenen van wetenschap.

288. De rechtbank kan ambtshalve of op het verzet van den officier van justitie of van den verdachte beletten dat aan eenige vraag door den verdachte of diens raadsman of door den officier van justitie gedaan, wordt gevolg gegeven. De officier van justitie en de verdachte zijn bevoegd met betrekking tot eenige vraag opmerkingen te maken, voordat deze beantwoord wordt.

289. Indien de getuige bij zijn verhoor zonder wettigen grond weigert op de hem gestelde vragen te antwoorden of wel den eed of de belofte die van hem gevorderd wordt, af te leggen, beveelt de rechtbank, indien dit in het belang van het onderzoek dringend noodzakelijk is, dat hij in gijzeling zal worden gesteld en op een bepaald tijdstip weder voor haar zal worden gebracht.

Het bevel wordt niet gegeven dan nadat de getuige in zijne verdediging, door hem of zijn advocaat voorgedragen, is gehoord. Het is voor niet langer dan dertig dagen geldig. Tegen dit bevel is geen rechtsmiddel toegelaten.

De rechtbank gelast het ontslag van den getuige uit de gijzeling, zoodra hij aan zijne verplichtingen heeft voldaan of het onderzoek op de terechtzitting gesloten is. Zij is echter bevoegd dat ontslag in elken stand van het onderzoek te bevelen, ook op verzoek van den getuige. Artikel 223, derde lid, is van toepassing.

De artikelen 224 en 225 zijn van toepassing.

290. Na het afleggen zijner verklaring blijft de getuige in de gehoorzaal, tenzij de rechtbank, met toestemming van den officier van justitie en van den verdachte, hem vergunt zich te verwijderen, zoo noodig met bevel om op een te bepalen tijd weder in de gehoorzaal aanwezig te zijn.

291. De voorzitter kan, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte, getuigen tegenover elkander stellen.

Op gelijke wijze kan hij bevelen dat, na afgelegde getuigenis, een of meer der getuigen de gehoorzaal zullen verlaten en dat een of meer hunner opnieuw zullen worden binnengelaten, ten einde hetzij afzonderlijk, hetzij in elkanders bijzijn, nogmaals te worden gehoord.

292. Op gelijke wijze als bij het voorgaand artikel bedoeld, kan de voorzitter bevelen dat een of meer verdachten de gehoorzaal zullen verlaten, opdat een getuige buiten hunne tegenwoordigheid zal worden ondervraagd.

In dat geval wordt, op straffe van nietigheid, de verdachte onmiddellijk onderricht van hetgeen in zijne afwezigheid is voorgevallen en eerst daarna met het onderzoek voortgegaan.

293. Indien een getuige verdacht wordt zich op de terechtzitting aan het misdrijf van

meineed te hebben schuldig gemaakt, kan de rechtbank dienaangaande onderzoek bevelen.

In dat geval wordt door den griffier dadelijk een proces-verbaal opgemaakt en dit door den voorzitter, de rechters en hem zelf onderteekend. Het proces-verbaal bevat de afgelegde verklaring van den getuige.

De verklaring van den getuige wordt hem voorgelezen; daarna wordt hem gevraagd, of hij bij zijne verklaring blijft volharden, in welk geval deze door hem wordt onderteekend. Bij gebreke van onderteekening vermeldt het proces-verbaal de weigering of de reden van verhindering.

De rechtbank kan daarop het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek bevelen.

Het proces-verbaal wordt door de rechtbank in handen gesteld van den officier van justitie.

294. Met betrekking tot het hooren als getuige van een lid van het koninklijk huis is artikel 226 van toepassing.

295. Indien een getuige, tijdens het gerechtelijk vooronderzoek beëedigd of overeenkomstig artikel 216, tweede lid, aangemaand, overleden is of, naar het oordeel der rechtbank, niet op de terechtzitting heeft kunnen verschijnen, zal zijne vroegere verklaring, mits ter terechtzitting voorgelezen, als aldaar afgelegd worden aangemerkt.

296. Alle bepalingen in dezen Titel ten aanzien van getuigen en hunne verklaringen voorkomende, zijn ook van toepassing ten aanzien van deskundigen en hunne verklaringen, behoudens:

1°. dat de deskundige wordt beëedigd dat hij zijne taak naar zijn geweten zal vervullen;

2°. dat artikel 287 niet van toepassing is;

3°. dat gijzeling niet is toegelaten.

De verklaringen en verslagen van deskundigen zijn met redenen omkleed.

De deskundigen zijn verplicht de door de rechtbank gevorderde diensten te bewijzen.

297. Processen-verbaal, verslagen van deskundigen of andere stukken worden op last van den voorzitter, wanneer deze of een der rechters of wel de officier van justitie dit verlangt, voorgelezen.

Gelijke voorlezing heeft plaats op verzoek van den verdachte, tenzij de rechtbank ambtshalve of op het verzet van den officier van justitie anders beveelt.

In alle gevallen waarin de verdachte verzoekt dat eene getuigenverklaring op de terechtzitting zal worden voorgelezen, ten einde als aldaar afgelegd te worden aangemerkt, zal die voorlezing moeten geschieden.

De voorlezing van stukken kan, tenzij de officier van justitie of de verdachte zich daartegen verzet, worden vervangen door eene mondelinge mededeeling van den korten inhoud door den voorzitter.

Ten bezware van den verdachte wordt, op straffe van nietigheid, op geene stukken acht geslagen, dan voor zoover zij zijn voorgelezen of hun korte inhoud overeenkomstig het voorgaande lid is medegedeeld.

298. Nadat alle getuigen en deskundigen zijn gehoord, wordt de verdachte door den voorzitter ondervraagd.

Is er meer dan één verdachte, dan geschiedt de ondervraging in de orde, waarin zij zijn gedagvaard.

De orde kan door den voorzitter worden veranderd, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van een der verdachten.

299. Nadat de verdachte zijne verklaring heeft afgelegd, kunnen de rechters en daarna achtereenvolgens de raadsman, de mede-verdachte en de officier van justitie hem vragen doen.

Gedurende den verderen loop van het onderzoek kunnen den verdachte door den voorzitter, de rechters, den officier van justitie, den raadsman en den mede-verdachte vragen worden gedaan.

Artikel 288 is van overeenkomstige toepassing.

300. Reeds vóór de ondervraging van den verdachte overeenkomstig artikel 298 kunnen de voorzitter, de rechters, de officier van justitie, de raadsman en de mede-verdachte hem vragen doen. Artikel 288 is van overeenkomstige toepassing.

De voorzitter kan, mits met goedvinden van de rechtbank, bepalen dat eenige ondervraging van den verdachte tot diens ondervraging overeenkomstig artikel 298 zal worden aangehouden.

301. Bij het verhoor van den verdachte wordt zooveel mogelijk onderzocht, of zijne verklaring op eigen wetenschap steunt.

302. Noch de voorzitter noch een der rechters geeft op de terechtzitting blijk van eenige overtuiging omtrent schuld of onschuld van den verdachte.

303. Zoo de verdachte de stilte of de orde op de terechtzitting stoort en vruchteloos door den voorzitter is gewaarschuwd, kan de rechtbank zijne verwijdering uit de gehoorzaal bevelen en, zoo noodig, bepalen dat hij gedurende het geheel of een gedeelte der zitting in verzekering zal worden gesteld. De behandeling der zaak wordt voortgezet en de uitspraak geschiedt even als ware de verdachte tegenwoordig.

304. De voorzitter kan, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte, bepalen dat vragen met betrekking tot de geestvermogens van den verdachte buiten diens tegenwoordigheid zullen worden gesteld en behandeld, dat de officier van justitie of de raadsman buiten tegenwoordigheid van den verdachte betreffende diens geestvermogens het woord zal voeren of dat de verdachte buiten tegenwoordigheid van een of meer mede-verdachten zal worden gehoord.

Het laatste lid van artikel 292 is van toepassing.

305. Na de ondervraging van den verdachte kunnen, op den voet van artikel 286, aan de getuigen opnieuw vragen worden gedaan of stukken worden voorgelezen.

306. Indien een verdachte of getuige de Nederlandsche taal niet verstaat, heeft het onderzoek niet plaats zonder bijstand van een tolk.

Indien een verdachte of getuige niet of slechts zeer gebrekkig hooren of spreken kan, geschieden de vragen of de antwoorden schriftelijk.

Kan de in het voorgaande lid bedoelde verdachte of getuige niet of slechts zeer gebrekkig lezen of schrijven, dan wordt de bijstand van

een daartoe geschikten persoon als tolk gevorderd.

De tolk wordt, zoo noodig, vanwege den officier van justitie gedagvaard.

Indien op de terechtzitting de bijstand van een tolk blijkt noodig te zijn, kan de rechtbank de dagvaarding van een tolk bevelen.

Bij niet-verschijning van een tolk is artikel 282 van overeenkomstige toepassing.

De verdachte kan den tolk wraken, mits daarvoor redenen gevende. De rechtbank doet daarover terstond uitspraak.

307. De tolk wordt, alvorens met zijne werkzaamheden aan te vangen, beëedigd dat hij zijne taak naar zijn geweten zal vervullen. Artikel 216, tweede lid, betreffende de vervanging der beëediging door eene aanmaning, is van overeenkomstige toepassing.

Geen der getuigen of rechters wordt als tolk toegelaten.

308. In de gevallen waarin de bijstand van een tolk wordt gevorderd, wordt, op straffe van nietigheid, ten bezware van den verdachte geen acht geslagen op hetgeen ter terechtzitting is gesproken of voorgelezen, zonder voor hem vertolkt te zijn.

309. De voorzitter vertoont zoo noodig den verdachte en den getuigen de voorwerpen die als stukken van overtuiging dienen, en hoort hen daaromtrent.

310. De rechtbank heeft gelijke bevoegdheid als in artikel 147 aan het openbaar ministerie is toegekend. Zij oefent die uit hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van den officier van justitie of op verzoek van den verdachte.

311. Nadat, behoudens het bepaalde bij artikel 305, de ondervraging van den verdachte heeft plaats gehad, kan de officier van justitie het woord voeren en legt hij zijne vordering, na voorlezing, aan de rechtbank over. De vordering omschrijft de straf of den maatregel, indien oplegging daarvan wordt geëischt, en vermeldt in dat geval tevens, welk bepaald strafbaar feit zou zijn begaan.

De verdachte kan hierop antwoorden.

De officier van justitie kan daarna andermaal het woord voeren.

Aan den verdachte wordt echter, op straffe van nietigheid, het recht gelaten om het laatst te spreken.

Ook daarna is artikel 305 van toepassing en kan ook de verdachte nader worden ondervraagd. In dat geval kunnen de officier van justitie en de verdachte nogmaals, op den hiervoren vermelden voet, het woord voeren.

312. Indien uit het onderzoek omstandigheden zijn bekend geworden die, niet in de dagvaarding vermeld, volgens de wet tot verzwaring van straf grond opleveren, is de officier van justitie bevoegd deze alsnog mondeling ten laste te leggen.

313. Indien buiten het geval van het voorgaande artikel de officier van justitie oordeelt dat de telastelegging behoort te worden gewijzigd, legt hij den inhoud van de door hem noodzakelijk geachte wijzigingen schriftelijk aan de rechtbank over, voordat hij voor de eerste maal overeenkomstig artikel 311 het woord voert, met vordering dat die wijzigingen zullen worden toegelaten.

Indien de rechtbank de vordering toewijst, doet zij den inhoud van de aangebrachte wijzigingen in het proces-verbaal ter terechtzitting opnemen. In geen geval worden wijzigingen toegelaten, als een gevolg waarvan de telastlegging niet langer hetzelfde feit, in den zin van artikel 68 van het Wetboek van Strafrecht zou inhouden.

314. Indien de telastlegging overeenkomstig artikel 313 is gewijzigd, wordt aan den verdachte door den griffier een gewaarmerkt afschrift der gewijzigde telastlegging op de terechtzitting zelve ter hand gesteld, tenzij de rechtbank oordeelt dat met de uitreiking van een door den griffier gewaarmerkt afschrift der wijzigingen kan worden volstaan. Is de verdachte niet ter terechtzitting aanwezig, dan wordt hem de gewijzigde telastlegging zoo spoedig mogelijk beteekend.

De rechtbank schorst het onderzoek voor een bepaalden tijd; met toestemming van den verdachte kan echter het onderzoek aanstonds worden voortgezet.

315. Indien aan de rechtbank de noodzakelijkheid blijkt van het verhoor van op de terechtzitting nog niet gehoorde getuigen of deskundigen, of van de overlegging van bescheiden of stukken van overtuiging, die niet op de terechtzitting aanwezig zijn, beveelt zij, zoo noodig onder bijvoeging van een bevel tot medebrenging, tegen een door haar te bepalen tijdstip de dagvaarding of schriftelijke oproeping dier getuigen of deskundigen of de overlegging van die bescheiden of die stukken van overtuiging.

316. Indien eenig onderzoek door den rechter-commissaris noodzakelijk blijkt, stelt de rechtbank met schorsing der zaak tot na den afloop daarvan, onder aanduiding van het onderwerp van het onderzoek en, zoo noodig, van de wijze waarop dit zal zijn in te stellen, de stukken in handen van den rechter-commissaris.

Het onderzoek geldt als een gerechtelijk vooronderzoek en wordt overeenkomstig de bepalingen van de tweede, derde, vierde en vijfde afdeeling van den Derden Titel van dit Boek gevoerd.

317. Indien het noodzakelijk is dat een onderzoek naar de geestvermogens van den verdachte tegen wien voorloopige hechtenis is bevolen, wordt ingesteld en dit niet voldoende op eene andere wijze kan plaats vinden, beveelt de rechtbank bij eene met redenen omkleede beslissing dat de verdachte ter waarneming zal worden overgebracht naar eene in het bevel aan te duiden inrichting tot verpleging of genezing bestemd.

Het bevel wordt niet gegeven dan nadat het oordeel van een of meer deskundigen is ingewonnen en de officier van justitie, de verdachte en zijn raadsman in de gelegenheid zijn gesteld om ter zake te worden gehoord.

Artikel 198 is van toepassing, met dien verstande dat het bevel bedoeld bij het tweede lid van dat artikel, slechts door de rechtbank kan worden gegeven.

318. Indien de rechtbank het houden van eene schouw of het hooren van getuigen of verdachten elders dan in de gehoorzaal doch binnen haar rechtsgebied noodzakelijk acht, kan zij te dien einde, met schorsing der zaak, bevelen dat de terechtzitting tijdelijk zal worden verplaatst.

De rechtbank is bevoegd daartoe met de personen door haar aangewezen elke plaats te betreden. Artikel 146, tweede en derde lid, is te haren aanzien van toepassing. Van het binnentreden in eene woning tegen den wil van den bewoner wordt binnen tweemaal vier en twintig uren proces-verbaal opgemaakt.

De rechtbank is bevoegd, naar aanleiding van de gesteldheid der plaats waar de tijdelijke terechtzitting zal worden gehouden, de noodige voorschriften te geven voor de wijze van behandeling der zaak op die terechtzitting.

319. In alle gevallen waarin het onderzoek wordt onderbroken of voor een bepaalden tijd geschorst, wordt door den voorzitter aan den aanwezigen verdachte en aan de aanwezige getuigen, deskundigen en tolken mondeling het tijdstip aangezegd, waarop zij op de terechtzitting zullen moeten aanwezig zijn. Die aanzegging geldt als dagvaarding. Bij niet-verschijning van getuigen, deskundigen of tolken op het aangewezen tijdstip is artikel 282 van toepassing.

De getuigen, deskundigen en tolken, die bij de in het eerste lid bedoelde aanzegging niet op de terechtzitting aanwezig zijn, worden, in geval van schorsing, voor de nadere behandeling opnieuw gedagvaard of opgeroepen.

Met toestemming van den officier van justitie en den verdachte kunnen door de rechtbank bepaalde getuigen, deskundigen en tolken worden aangewezen, wier tegenwoordigheid bij de nadere behandeling niet meer wordt vereischt.

320. In alle gevallen waarin het onderzoek voor eenen onbepaalden tijd is geschorst, wordt, zoodra de oorzaak der schorsing is vervallen, de verdachte opgeroepen en worden de getuigen, deskundigen en tolken opnieuw ter terechtzitting voor de nadere behandeling bepaald, gedagvaard of opgeroepen.

Artikel 319, laatste lid, is van toepassing.

Hetgeen bij artikel 265 ten opzichte van de dagvaarding van den verdachte is bepaald, geldt hier ten aanzien van de oproeping van den verdachte.

321. In alle gevallen waarin, na schorsing, het onderzoek op eene nadere terechtzitting wordt hervat, geschiedt beteekening van de dagvaarding of oproeping van nieuw bij te brengen, nog niet gehoorde getuigen of deskundigen overeenkomstig artikel 260 of het laatste lid van artikel 263.

De artikelen 263, eerste lid, en 264 zijn van toepassing.

De nieuw bijgebrachte getuigen worden op de getuigenlijst gebracht.

Artikel 280, derde lid, is van toepassing.

322. Onverminderd het bepaalde bij het volgende artikel, wordt in alle gevallen waarin schorsing van het onderzoek plaats heeft, de zaak op de nadere terechtzitting hervat in den stand waarin zij zich op het tijdstip der schorsing bevond. De rechtbank is bevoegd te bevelen dat het onderzoek op de terechtzitting opnieuw worde aangevangen.

Indien, in het geval dat het onderzoek opnieuw wordt aangevangen, een getuige, bij het voorgaand onderzoek gehoord, overleden is, of naar het oordeel der rechtbank, op de nadere terechtzitting niet heeft kunnen verschijnen, of verschenen zijnde, weigert getuigenis te geven, wordt de verklaring van dien getuige, mits op de terechtzitting voorgelezen, als aldaar afgelegd aangemerkt.

323. Indien bij de hervatting van het onderzoek de verdachte tegen wien vóór de schorsing verstek is verleend, op de terechtzitting voor de nadere behandeling bepaald, verschijnt, of zich in de gevallen bij de wet toegelaten, door een gemachtigde laat vertegenwoordigen, wordt het verleend verstek vervallen verklaard.

De rechtbank kan gelasten dat bepaalde handelingen van onderzoek opnieuw zullen plaats vinden.

Het laatste lid van het voorgaande artikel is van toepassing.

324. Niettegenstaande de schorsing is de rechtbank bevoegd te allen tijde het onderzoek op de terechtzitting voor bepaalde spoedeischende maatregelen tijdelijk te heropenen.

De artikelen 320, 321 en 322 zijn van toepassing.

325. Indien buiten het geval van artikel 272 of van artikel 323 de verdachte tegen wien verstek is verleend, gedurende het onderzoek op de terechtzitting verschijnt of zich in de gevallen bij de wet toegelaten, door een gemachtigde laat vertegenwoordigen, kan de rechtbank het verstek vervallen verklaren. In dat geval wordt het onderzoek opnieuw aangevangen, hetzij dadelijk, hetzij op eene nader te bepalen terechtzitting.

Het laatste lid van artikel 322 is van toepassing.

326. De griffier houdt het proces-verbaal der terechtzitting, waarin achtereenvolgens aanteekening geschiedt van de in acht genomen vormen en van al hetgeen met betrekking tot de zaak op de terechtzitting voorvalt.

Het behelst tevens den zakelijken inhoud van de verklaringen der getuigen, deskundigen en verdachten. Indien de officier van justitie vordert of de verdachte verzoekt dat eenige verklaring woordelijk zal worden opgenomen, wordt daaraan, voor zoover de verklaring redelijke grenzen niet overschrijdt, op last van den voorzitter zooveel mogelijk voldaan en daarvan voorlezing gedaan. Acht de officier van justitie of de verdachte de verklaring niet voldoende weergegeven, dan beslist de rechtbank.

De voorzitter kan gelasten dat in het proces-verbaal van eenige bepaalde omstandigheid, verklaring of opgave aanteekening zal worden gedaan.

Gelijke aanteekening geschiedt, wanneer een der rechters het verlangt, of op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte.

327. Het proces-verbaal wordt door den voorzitter of door een der rechters, die over de zaak heeft geoordeeld, en den griffier vastgesteld en zoo spoedig mogelijk na de sluiting van het onderzoek ter terechtzitting en in elk geval binnen den in het eerste lid van artikel 365 vermelden termijn onderteekend. Voor zoover de griffier tot een en ander buiten staat is, geschiedt dit zonder zijne medewerking en wordt van zijne verhindering aan het slot van het proces-verbaal melding gemaakt.

328. Tot het nemen van elke rechterlijke beslissing op grond van de bepalingen van

dezen Titel kan door den officier van justitie eene vordering en door den verdachte een verzoek tot de rechtbank worden gedaan, tenzij uit eenige bepaling het tegendeel volgt.

329. Alvorens te beslissen op eenig verzoek of verzet van den verdachte, hoort de rechtbank den officier van justitie. Alvorens te beslissen op eenige vordering of op eenig verzet van den officier van justitie, stelt de rechtbank den verdachte, indien deze tegenwoordig is, of diens raadsman in de gelegenheid het woord te voeren.

330. Weigering of verzuim om te beslissen over eene vordering of een verzet van den officier van justitie of een verzoek of verzet van den verdachte, strekkende om gebruik te maken van eene bevoegdheid of van een recht door de wet toegekend, heeft nietigheid ten gevolge.

331. Elke bevoegdheid aan den verdachte bij dezen Titel toegekend, komt ook toe aan diens raadsman.

In alle gevallen waarin bij dezen Titel de toestemming of het hooren van den verdachte of diens raadsman wordt gevorderd, geldt dit alleen ten aanzien van den op de terechtzitting aanwezigen verdachte of raadsman.

TWEEDE AFDEELING.

Beleedigde partij.

332. De beleedigde partij kan zich ter zake van hare vordering tot schadevergoeding in het geding over de strafzaak voegen.

De voeging geschiedt op de terechtzitting door eene opgave van den inhoud der vordering, uiterlijk vóórdat de officier van justitie zijne vordering ingevolge artikel 311 overlegt.

Zij die om in een burgerlijk geding in rechten te verschijnen, bijstand behoeven of vertegenwoordigd moeten worden, hebben, om zich in het strafgeding te voegen, dien bijstand of die vertegenwoordiging van noode. Ten aanzien van den verdachte zijn de bepalingen betreffende den bijstand of de vertegenwoordiging, noodig in burgerlijke zaken, niet van toepassing.

333. De beleedigde partij kan zich doen vertegenwoordigen of doen bijstaan door een advocaat.

Nadat de zaak ter terechtzitting is aanhangig gemaakt, kan zoowel de beleedigde partij als haar advocaat ter griffie inzage nemen van de processtukken, zonder de voortzetting der zaak op te houden.

De beleedigde partij kan van deze stukken, voor zoover zij dit verlangt, te haren koste afschriften doen nemen.

Bij onvermogen, ter beoordeeling van de rechtbank, kan deze gelasten dat de afschriften, welke de beleedigde partij noodig heeft, kosteloos worden afgegeven.

334. De beleedigde partij mag tot bewijs van de geleden schade of van het bedrag daarvan stukken overleggen, doch geene getuigen of deskundigen aanbrengen.

335. De beleedigde partij of haar advocaat kan aan de getuigen en deskundigen vragen doen, doch alleen betreffende de geleden schade of het bedrag daarvan.

De ondervraging der getuigen en deskundigen door de beleedigde partij of haar advocaat geschiedt door tusschenkomst van den voorzitter, tenzij de rechtbank toestaat dat zij zonder die tusschenkomst zal geschieden. De toestemming kan steeds worden ingetrokken.

De rechtbank kan beletten dat aan eenige vraag door of namens de beleedigde partij gedaan, gevolg wordt gegeven.

336. De beleedigde partij kan haren eisch toelichten of doen toelichten, nadat de officier van justitie zijne vordering ingevolge artikel 311 heeft overgelegd. Zij heeft andermaal het woord, nadat de officier van justitie in de gelegenheid is gesteld ten tweeden male het woord te voeren.

337. De rechtbank doet over de vordering van de beleedigde partij gelijktijdig met de strafzaak uitspraak.

De vordering zal alleen ontvankelijk zijn, indien den verdachte eenige straf of maatregel wordt opgelegd.

Bij toewijzing der vordering veroordeelt de rechtbank den verdachte geheel of ten deele in de kosten door de beleedigde partij gemaakt en ten behoeve van de tenuitvoerlegging nog te maken.

Hieronder zijn niet begrepen de kosten welke de rechtbank verklaart noodeloos te zijn gemaakt.

Bij geheele of gedeeltelijke ontzegging veroordeelt de rechtbank de beleedigde partij geheel of ten deele in de kosten door den verdachte te zijner verdediging tegen de vordering gemaakt, met uitzondering van die kosten welke de rechtbank verklaart noodeloos te zijn gemaakt.

In het geval bedoeld bij artikel 349, tweede lid, kan aan de beleedigde partij de vordering slechts tot zoodanig beloop worden toegewezen, als waartoe de kantonrechter gelijktijdig met de strafzaak had kunnen uitspraak doen.

DERDE AFDEELING.

Bewijs.

338. Het bewijs dat de verdachte het telastegelegde feit heeft begaan, kan door den rechter slechts worden aangenomen, indien hij daarvan uit het onderzoek op de terechtzitting door den inhoud van wettige bewijsmiddelen de overtuiging heeft bekomen.

339. Als wettige bewijsmiddelen worden alleen erkend :

1°. eigen waarneming van den rechter ;
2°. verklaringen van den verdachte ;
3°. verklaringen van een getuige ;
4°. verklaringen van een deskundige ;
5°. schriftelijke bescheiden.

Feiten of omstandigheden van algemeene bekendheid behoeven geen bewijs.

340. Onder eigen waarneming van den rechter wordt verstaan die welke bij het onderzoek op de terechtzitting door hem persoonlijk is geschied.

341. Onder verklaring van den verdachte wordt verstaan zijne bij het onderzoek op de terechtzitting gedane opgave van feiten of omstandigheden, hem uit eigen wetenschap bekend.

Zoodanige opgave, elders dan ter terechtzitting gedaan, kan tot het bewijs, dat de verdachte het telastegelegde feit begaan heeft, medewerken, indien daarvan uit eenig wettig bewijsmiddel blijkt.

Zijne opgaven kunnen alleen te zijnen aanzien gelden.

Het bewijs dat de verdachte het telastegelegde feit heeft begaan, kan door den rechter niet uitsluitend worden aangenomen op de opgaven van den verdachte.

342. Onder verklaring van een getuige wordt verstaan zijne bij het onderzoek op de terechtzitting gedane mededeeling van feiten of omstandigheden, welke hij zelf waargenomen of ondervonden heeft.

Het bewijs dat de verdachte het telastegelegde feit heeft begaan, kan door den rechter niet uitsluitend worden aangenomen op de verklaring van één getuige.

343. Onder verklaring van een deskundige wordt verstaan zijn bij het onderzoek op de terechtzitting medegedeeld gevoelen betreffende hetgeen zijne wetenschap hem leert omtrent datgene wat aan zijn oordeel onderworpen is.

344. Onder schriftelijke bescheiden worden verstaan :

1°. beslissingen in den wettelijken vorm opgemaakt door colleges of personen met rechtspraak belast ;

2°. processen-verbaal en andere geschriften, in den wettelijken vorm opgemaakt door colleges en personen, die daartoe bevoegd zijn, en behelzende hunne mededeeling van feiten of omstandigheden, door hen zelf waargenomen of ondervonden ;

3°. geschriften opgemaakt door openbare colleges of ambtenaren, betreffende onderwerpen behoorende tot den onder hun beheer gestelden dienst, en bestemd om tot bewijs van eenig feit of van eenige omstandigheid te dienen;

4°. verslagen van deskundigen behelzende hun gevoelen betreffende hetgeen hunne wetenschap hen leert omtrent datgene wat aan hun oordeel onderworpen is ;

5°. alle andere geschriften ; doch deze kunnen alleen gelden in verband met den inhoud van andere bewijsmiddelen.

Het bewijs dat de verdachte het telastegelegde feit heeft gepleegd, kan door den rechter worden aangenomen op het proces-verbaal van een opsporingsambtenaar.

VIERDE AFDEELING.

Beraadslaging en uitspraak.

345. Na afloop van het onderzoek wordt dit door den voorzitter gesloten verklaard en wordt hetzij aanstonds de uitspraak gedaan, hetzij door den voorzitter mondeling medegedeeld, wanneer zij, volgens de bepaling der rechtbank zal plaats vinden.

Te bepaalden tijde kan de uitspraak mondeling tot een naderen dag worden uitgesteld. De uitspraak kan, op straffe van nietigheid, niet vervroegd worden, tenzij zij gedaan wordt in tegenwoordigheid van den verdachte.

In geen geval mag de uitspraak later plaats vinden dan op den veertienden dag na de sluiting van het onderzoek.

Heeft de uitspraak alsdan niet plaats gehad, dan wordt de zaak op de bestaande telastlegging door hetzelfde college opnieuw onderzocht.

346. Ingeval onder de beraadslaging blijkt dat het onderzoek niet volledig is geweest, kan de rechtbank op de terechtzitting bevelen dat op eene door haar te bepalen terechtzitting het onderzoek worde hervat.

Bij het bevel worden tevens aangewezen de getuigen, deskundigen en tolken, wier verhoor of tegenwoordigheid, of de bescheiden of stukken van overtuiging, welker inzage of bezichtiging de rechtbank noodig acht.

In dit geval wordt gehandeld als ware het onderzoek voor onbepaalden tijd geschorst, met dien verstande dat de verplichte oproeping alleen betreft den verdachte en de in het bevel aangewezen getuigen, deskundigen en tolken.

347. Ook kan, in het geval bij het eerste lid van het voorgaande artikel bedoeld, de rechtbank overeenkomstig de bepalingen van artikel 316 een onderzoek door den rechter-commissaris doen plaats vinden.

In dit geval wordt gehandeld als ware het onderzoek voor onbepaalden tijd geschorst.

348. De rechtbank onderzoekt op den grondslag der telastlegging en naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting de geldigheid der dagvaarding, hare bevoegdheid tot kennisneming van het telastegelegde feit en de ontvankelijkheid van den officier van justitie en of er redenen zijn voor schorsing der vervolging.

349. Indien het onderzoek in het voorgaande artikel bedoeld, daartoe aanleiding geeft, spreekt de rechtbank uit de nietigheid der dagvaarding, hare onbevoegdheid, de niet-ontvankelijkheid van den officier van justitie of de schorsing der vervolging.

Niettemin wordt eene onbevoegdverklaring niet uitgesproken, indien het feit tot de kennisneming van den kantonrechter behoort en de verdachte daarop geen beroep heeft gedaan.

350. Indien het onderzoek in artikel 348 bedoeld, niet leidt tot toepassing van artikel 349, eerste lid, beraadslaagt de rechtbank op den grondslag der telastlegging en naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting over de vraag of bewezen is dat het feit door den verdachte is begaan, en, zoo ja, welk strafbaar feit het bewezen verklaarde volgens de wet oplevert ; indien wordt aangenomen dat het feit bewezen en strafbaar is, dan beraadslaagt de rechtbank over de strafbaarheid van den verdachte en over de oplegging van straf of maatregel, bij de wet bepaald.

351. Acht de rechtbank het telastegelegde feit bewezen, het te zijn een strafbaar feit en den verdachte deswege strafbaar, dan legt zij op de straf of den maatregel, op het feit gesteld.

352. Acht de rechtbank niet bewezen dat de verdachte het hem telastegelegde teit heeft begaan, dan spreekt zij hem vrij.

Acht de rechtbank het feit bewezen, doch dit niet te zijn een strafbaar feit of den verdachte deswege niet strafbaar, dan ontslaat zij hem van alle rechtsvervolging te dier zake. In het geval bedoeld bij artikel 37, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht, wordt, zoo noodig, de last gegeven, in het tweede lid van dat artikel genoemd.

353. In het geval van oplegging van straf of maatregel, van vrijspraak of ontslag van alle rechtsvervolging, beveelt de rechtbank dat de voorwerpen die als stukken van overtuiging hebben gediend, na verloop van acht dagen nadat het vonnis in kracht van gewijsde zal zijn gegaan, aan den met name in het vonnis

te vermelden persoon die de voorwerpen als stukken van overtuiging heeft overgelegd of bij wien zij zijn in beslag genomen, zullen worden afgegeven, tenzij daarop door den eigenaar of rechthebbende binnen den voormelden termijn onder den griffier beslag is gelegd overeenkomstig de voorschriften van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

De bepaling van het voorgaande lid geldt niet, indien de rechtbank beslist, dat de voorwerpen door misdrijf aan den eigenaar of rechthebbende zijn onttrokken, of indien zij beslist, dat de voorwerpen geheel of gedeeltelijk geacht moeten worden daarvoor in de plaats te zijn getreden; in die gevallen kan zij, al of niet voorwaardelijk en onverminderd overigens ieders rechten, de afgifte gelasten aan den met name in het vonnis te vermelden persoon aan wien de voorwerpen wederrechtelijk zijn of geacht worden te zijn onttrokken, en bepaalt zij, indien de hoogere waarde der in de plaats getreden voorwerpen naar haar oordeel dit noodig maakt, zoo noodig na verhoor van den belanghebbende ter terechtzitting, de wijze waarop de afdoening zal plaats vinden.

354. De vernietiging of onbruikbaarmaking van werktuigen of andere voorwerpen, vervaardigd, geschikt gemaakt of gediend hebbende tot het begaan van een strafbaar feit, of die het voorwerp van het begane strafbare feit uitmaken, kan bij de uitspraak op gronden aan het algemeen belang ontleend, worden gelast.

355. Indien eene uitspraak bij verstek is gedaan, kan, nadat deze uitvoerbaar is geworden, de beslissing der rechtbank ten aanzien van de stukken van overtuiging worden uitgevoerd, nadat van die stukken, indien de uitspraak nog niet in kracht van gewijsde is gegaan, eene nauwkeurige beschrijving door den griffier is opgemaakt en op de griffie nedergelegd.

De rechtbank kan van de teruggave of vernietiging overeenkomstig het voorgaande lid uitzonderen zoodanige voorwerpen, als zij noodig vindt.

356. Indien de rechtbank valschheid in authentiek geschrift aanneemt, verklaart zij bij de uitspraak het geheele stuk valsch, of wijst zij aan waarin de valschheid bestaat.

Zoodra het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan, stelt de griffier eene door hem onderteekende aanteekening op het stuk, houdende dat dit geheel of gedeeltelijk is valsch verklaard en vermeldende het vonnis waarbij dit is geschied.

Grossen, afschriften of uittreksels van het stuk worden niet uitgegeven, dan met bijvoeging van de daarop gestelde aanteekening.

357. Het vonnis behelst voor zooveel mogelijk naam en voornamen, leeftijd, geboorteplaats, beroep en woon- of verblijfplaats van den verdachte.

Het bevat voorts, op straffe van nietigheid, de namen der rechters door wie het is gewezen en den dag van de uitspraak.

358. In de gevallen van artikel 349, eerste lid, bevat het vonnis de daarbij vermelde beslissingen.

In de andere gevallen bevat het vonnis de beslissing der rechtbank over de punten, bij artikel 350 vermeld.

Wordt, in strijd met het te dien aanzien door den verdachte uitdrukkelijk voorgedragen verweer, artikel 349, eerste lid, niet toegepast of aangenomen dat het bewezen verklaarde een bepaald strafbaar feit oplevert of dat een bepaalde strafverminderings- of strafuitsluitingsgrond niet aanwezig is, dan geeft het vonnis daaromtrent bepaaldelijk eene beslissing.

Het vonnis vermeldt verder, in geval van oplegging van straf of maatregel, de wettelijke voorschriften waarop deze is gegrond.

Alles op straffe van nietigheid.

359. Het vonnis bevat het telastegelegde alsmede den inhoud van de bewijsmiddelen, voor zoover deze tot bewijs daarvan dient.

De beslissingen vermeld in de artikelen 349, eerste lid, en 358, tweede en derde lid, zijn met redenen omkleed.

De beslissing dat het feit door den verdachte is begaan, moet steunen op daartoe redengevende feiten of omstandigheden, als zoodanig in het vonnis aangewezen.

Het vonnis geeft voorts de bijzondere redenen op, die de straf hebben bepaald of tot den maatregel hebben geleid.

Alles op straffe van nietigheid.

360. Indien het bewijs mede wordt aangenomen op de verklaring van een getuige, als bedoeld bij artikel 216, tweede lid, geeft het vonnis daarvan in het bijzonder reden.

Indien na schorsing der vervolging wegens een geschilpunt van burgerlijk recht van de uitspraak van den burgerlijken rechter wordt afgeweken, geeft het vonnis ook daarvan in het bijzonder reden.

Alles op straffe van nietigheid.

361. Heeft de beleedigde partij zich in het geding gevoegd, dan beraadslaagt de rechtbank mede over hare bevoegdheid om over de vordering te oordeelen, over de ontvankelijkheid dier partij, over de gegrondheid harer vordering, en over de verwijzing in de kosten door die partij en den verdachte gemaakt.

Het vonnis houdt alsdan, tenzij onbevoegdheid der rechtbank om over de vordering te oordeelen of niet-ontvankelijkheid der beleedigde partij wordt uitgesproken, ook in de beslissing der rechtbank over de vordering en over de verwijzing in de kosten door die partij en den verdachte gemaakt.

362. Het vonnis wordt door den voorzitter of door een der rechters, die over de zaak heeft geoordeeld, uitgesproken in eene openbare zitting der rechtbank, samengesteld uit drie leden, in tegenwoordigheid van den officier van justitie en van den griffier.

Het niet nakomen van het voorgaande lid heeft nietigheid ten gevolge.

363. De verdachte die zich ter zake van het ter terechtzitting onderzochte feit in voorloopige hechtenis bevindt, is bij de uitspraak tegenwoordig, tenzij hij daartoe buiten staat is of hij mondeling of schriftelijk te kennen heeft gegeven weg te willen blijven.

Is zoodanige verdachte tot het bijwonen der uitspraak buiten staat, dan wordt ten spoedigste het vonnis hem ter plaatse waar hij wordt gevangen gehouden, door den griffier voorgelezen, met de kennisgeving in het volgende artikel voor den voorzitter voorgeschreven. Van een en ander wordt door den griffier op het vonnis melding gemaakt.

364. Indien de verdachte bij het uitspreken van het vonnis tegenwoordig is, geeft de voorzitter hem daarbij mondeling kennis van het

rechtsmiddel, dat tegen het vonnis openstaat, en van den termijn binnen welken dat rechtsmiddel kan worden aangewend.

365. Het vonnis wordt binnen tweemaal vier en twintig uren na de uitspraak onderteekend door de rechters die over de zaak hebben geoordeeld, en door den griffier die bij de beraadslaging tegenwoordig is geweest.

Zoo één of meer hunner daartoe buiten staat zijn, wordt hiervan aan het slot van het vonnis melding gemaakt.

Zoodra het vonnis is geteekend en in ieder geval na afloop van den termijn in het eerste lid vermeld, kan de verdachte of zijn raadsman daarvan en van het proces-verbaal der terechtzitting kennis nemen.

366. Indien de verdachte bij het vonnis bij verstek gewezen, niet van de geheele telastlegging is vrijgesproken, wordt eene mededeeling van de beslissing door de rechtbank overeenkomstig de artikelen 349, 351 of 352, tweede lid, gegeven, vanwege den officier van justitie zoo spoedig mogelijk aan den verdachte beteekend. Deze bepaling geldt niet ten aanzien van den verdachte wien, voor zooveel betreft het rechtsgeding bij verstek, de dagvaarding om ter terechtzitting te verschijnen in persoon is beteekend. De mededeeling vermeldt den rechter die het vonnis gewezen heeft, de dagteekening van het vonnis, de in het vonnis voorkomende rechtskundige benaming van het strafbare feit met vermelding omstreeks welken tijd en waar ter plaatse dat feit begaan zou zijn, en, voor zooveel in het vonnis vermeld, naam en voornamen, leeftijd, geboorteplaats, beroep en woon- of verblijfplaats van den verdachte.

De mededeeling wordt in alle gevallen waarin de officier van justitie dit bepaalt, en overigens zooveel mogelijk, aan den persoon van den verdachte beteekend. De officier van justitie kan het beteekenen van de mededeeling mede opdragen aan de marechaussee, zoomede aan alle ambtenaren van gemeentepolitie. De officieren en onderofficieren der marechaussee, de burgemeesters en de commissarissen van politie verleenen daartoe hunne tusschenkomst.

Is ten aanzien van den verdachte artikel 14*a* van het Wetboek van Strafrecht toegepast, dan vermeldt de mededeeling bovendien alle tot het in dat artikel bedoelde bevel betrekkelijke beslissingen en geschiedt de beteekening niet anders dan aan hem in persoon.

TITEL VII.

Bijzondere bepalingen betreffende het rechtsgeding voor den politierechter.

367. Indien de Koning bij eene rechtbank eene uit één lid bestaande (enkelvoudige) kamer heeft ingesteld voor de vereenvoudigde behandeling van strafzaken, draagt het lid dier kamer den titel van politierechter.

Op het rechtsgeding voor den politierechter vinden de voorgaande twee Titels overeenkomstige toepassing, voor zoover in dezen Titel niet anders wordt bepaald, en met dien verstande, dat de politierechter tevens de bevoegdheden bezit, die aan den voorzitter eener meervoudige kamer toekomen.

368. De gewone terechtzittingen van den politierechter vinden plaats:

bij rechtbanken in gemeenten met 100,000 of meer inwoners zoovele malen, als de Minister van Justitie bepaalt, doch ten minste driemaal in de week;

bij de overige rechtbanken zoovele malen, als de Minister van Justitie bepaalt, doch ten minste eenmaal in de week.

369. Het rechtsgeding wordt voor den politierechter vervolgd, indien, naar het aanvankelijk oordeel van den vervolgenden ambtenaar, de zaak van eenvoudigen aard is, bepaaldelijk ook ten aanzien van het bewijs en de toepassing der wet, en daarin geen zwaardere hoofdstraf dan gevangenisstraf van een door den Koning te bepalen aantal maanden, ten hoogste zes, dient te worden opgelegd.

370. De termijn van dagvaarding is ten minste vijf, en, voor zoover betreft rechtbanken in gemeenten met 100,000 of meer inwoners, ten minste drie dagen.

Indien de verdachte overeenkomstig artikel 53 voor den officier van justitie is geleid, kan hij worden gedagvaard om nog op den dag zelven of ter eerstkomende terechtzitting voor den politierechter te verschijnen. Hij kan dan, indien hij is gedagvaard om nog op den dag zelven te verschijnen, ter terechtzitting worden geleid. Artikel 270 blijft in dit geval buiten toepassing.

371. Tegen eene dagvaarding om te verschijnen op eene terechtzitting van den politierechter kan het bezwaarschrift enkel worden ingediend vóór den aanvang der terechtzitting.

372. Indien de verdachte overeenkomstig het tweede lid van artikel 370 is gedagvaard, behoeft de dagvaarding, met afwijking in zoover van artikel 261, eerste lid, in plaats van eene opgave van het feit, dat te laste wordt gelegd, enkel in te houden eene korte aanduiding van het feit.

373. Indien de verdachte overeenkomstig artikel 53 door een opsporingsambtenaar is aangehouden, kunnen getuigen door dien ambtenaar mondeling worden uitgenoodigd om te verschijnen voor den officier van justitie of een zijner hulpofficieren, voor wien de verdachte wordt geleid. De officier van justitie is bevoegd getuigen, deskundigen en tolken mondeling op te roepen of door een dienaar der openbare macht mondeling te doen oproepen om te verschijnen voor den politierechter.

374. Indien de dagvaarding enkel inhoudt eene korte aanduiding van het feit, dat te laste wordt gelegd, doet de officier van justitie ter terechtzitting bij de voordracht der zaak mondeling of, na voorlezing, schriftelijk nadere opgave van het feit. De nadere opgave beantwoordt op straffe van nietigheid aan de korte aanduiding van het feit in de dagvaarding, behoudens verbetering of aanvulling; zij wordt, wat betreft den grondslag voor verdere vervolging, geacht in de dagvaarding te zijn ingelascht.

Op verlangen van den politierechter of van den verdachte wordt de nadere opgave hem op schrift gegeven.

375. Indien de verdachte bij zijn eerste verschijning op de dagvaarding in het belang zijner verdediging uitstel verzoekt, schorst de politierechter het onderzoek voor een bepaalden tijd.

376. De politierechter is niet bevoegd tot oplegging van gevangenisstraf van meer dan een

door den Koning te bepalen aantal maanden, ten hoogste zes.

Indien de politierechter oordeelt, dat de zaak door eene meervoudige kamer der rechtbank moet worden behandeld, verwijst hij de zaak daarheen.

De zaak wordt alsdan op de bestaande telastlegging voor de meervoudige kamer aanhangig gemaakt bij exploot, vanwege den officier van justitie aan den verdachte beteekend, waarbij de artikelen 260, tweede lid, 263, 264 en 265 van toepassing zijn, en op de gewone wijze vervolgd, met dien verstande, dat de beraadslaging, bedoeld in de artikelen 348 en 350, mede geschiedt naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting van den politierechter, zooals dit volgens het proces-verbaal dier terechtzitting heeft plaats gehad, behalve voor zoover betreft aldaar afgelegde verklaringen van getuigen en deskundigen.

Echter mag voor het bewijs van hetgeen uit den inhoud van het proces-verbaal der terechtzitting van den politierechter blijkt aldaar niet te zijn betwist, gebruik worden gemaakt van de verklaringen van getuigen en deskundigen, zooals zij volgens dat proces-verbaal zijn afgelegd.

Geschiedt de behandeling voor de meervoudige kamer bij verstek, dan mag van die verklaringen ondanks zoodanige betwisting gebruik worden gemaakt.

Indien de politierechter de zaak verwijst naar eene meervoudige kamer der rechtbank, wordt als de dag van de eerste terechtzitting aangemerkt de dag van de eerste terechtzitting van den politierechter.

377. Indien tegen den verdachte verstek is verleend, zoomede voor zoover door den verdachte en door zijn raadsman, zoo hij dien heeft, verklaard is, dat van bepaaldelijk aangeduide stukken noch de voorlezing, noch de mededeeling van den korten inhoud wordt gewenscht, kan, in plaats der voorlezing van de processenverbaal, verslagen van deskundigen of andere stukken, vermeld in artikel 297, treden eene op last van den politierechter gedane aanteekening in het proces-verbaal der terechtzitting van de overlegging dier stukken; daarop mag dan ook ten bezware van den verdachte worden acht geslagen.

378. De politierechter geeft onmiddellijk na de sluiting van het onderzoek op de terechtzitting mondeling vonnis. Dit vonnis wordt in het proces-verbaal der terechtzitting aangeteekend op de wijze, door den Minister van Justitie te bepalen.

In geval van verstek kan de mondelinge uitspraak worden uitgesteld.

Zoodra het proces-verbaal der terechtzitting, waarin het vonnis is aangeteekend, is geteekend, kunnen de verdachte en zijn raadsman daarvan kennis nemen.

379. De politierechter is bevoegd en op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte verplicht, te bepalen, dat schriftelijk vonnis zal worden gewezen; in dit geval kan de uitspraak worden uitgesteld.

380. In de gevallen, waarin de uitspraak wordt uitgesteld, mag zij in geen geval later plaats vinden dan op den zevenden dag na de sluiting van het onderzoek. Artikel 345, laatste lid, is dan van overeenkomstige toepassing.

Indien de politierechter of de plaatsvervanger die over de zaak geoordeeld heeft, tot de uitspraak van het schriftelijk vonnis buiten staat is, geschiedt zij, in het eerste geval door een plaatsvervanger en, in het tweede geval, door den politierechter of een anderen plaatsvervanger.

381. Zoowel de officier van justitie als de verdachte kunnen na de mededeeling, bedoeld bij artikel 364, betreffende het rechtsmiddel, dat tegen het vonnis openstaat, ter terechtzitting van de bevoegdheid om dat rechtsmiddel aan te wenden, afstand doen. Op zijn recht daartoe wordt de verdachte opmerkzaam gemaakt. Van den gedanen afstand geschiedt aanteekening in het proces-verbaal der terechtzitting.

TITEL VIII.

Rechtsgeding bij het kantongerecht.

382. De gewone terechtzittingen van het kantongerecht vinden plaats:

bij kantongerechten in gemeenten met 100,000 of meer inwoners zoovele malen, als de Minister van Justitie bepaalt, doch ten minste driemaal in de week;

bij de verdere kantongerechten der eerste klasse zoovele malen, als de Minister van Justitie bepaalt, doch ten minste eenmaal in de week;

bij de kantongerechten der tweede klasse zoovele malen, als de Minister van Justitie bepaalt, doch ten minste eenmaal in de veertien dagen;

bij de overige kantongerechten zoovele malen, als de Minister van Justitie bepaalt, doch ten minste eenmaal in de maand.

383. De zaak wordt bij het kantongerecht vanwege het openbaar ministerie ter terechtzitting aanhangig gemaakt:

hetzij door oproeping;

hetzij door dagvaarding.

384. Het aanhangig maken door oproeping kan geschieden bij alle strafbare feiten waarbij dit niet uitdrukkelijk is uitgesloten. De uitsluiting geschiedt door den Minister van Justitie die, op voordracht van den officier van justitie, den kantonrechter gehoord, voor elk kanton van de uitgesloten feiten eene lijst doet opstellen en openbaar maken.

Het openbaar ministerie bij de kantongerechten kan ten aanzien van het al of niet aanhangig maken door oproeping aan de opsporingsambtenaren de noodige algemeene of bijzondere voorschriften geven.

385. Het aanhangig maken der zaak door oproeping kan enkel plaats vinden ingeval van ontdekking op heeter daad door een opsporingsambtenaar en bestaat in de onverwijlde uitreiking door dezen aan de verdachte van eene oproeping om te verschijnen op eene daarin vermelde terechtzitting van het kantongerecht; bij de uitreiking aan den verdachte worden inhoud en strekking der oproeping hem, zoo mogelijk, mondeling kortelijk toegelicht.

Heeft eene onverwijlde uitreiking niet plaats gevonden, dan kan de oproeping van den opsporingsambtenaar alsnog door een dienaar der openbare macht aan den persoon van den verdachte of te zijner woon- of verblijfplaats aan een zijner huisgenooten worden uitgereikt, mits

niet later dan den dag volgende op dien waarop het feit ontdekt is.

Wordt eene aangeboden oproeping niet aangenomen, dan wordt zij niettemin geacht den verdachte op het oogenblik der aanbieding te zijn uitgereikt. De oproeping wordt hem in dat geval onverwijld over de post toegezonden.

Van het uitreiken, het niet aannemen en de redenen daarvan, en van het toezenden over de post wordt een proces-verbaal opgemaakt, dat bij de processtukken wordt gevoegd.

386. De oproeping geschiedt tegen den dag der eerste gewone terechtzitting van het kantongerecht, welke gehouden wordt nadat vijf dagen sedert den dag der uitreiking zullen zijn verstreken. Voor zoover betreft de kantongerechten in gemeenten met 100,000 of meer inwoners, bedraagt die termijn drie dagen. De genoemde termijnen kunnen voor bepaalde zaken bij de voorschriften bedoeld in artikel 384, laatste lid, worden verkort of verlengd.

Indien de verdachte overeenkomstig artikel 53 is aangehouden, kan hij worden opgeroepen om nog op den dag zelven ter terechtzitting van het kantongerecht te verschijnen. Hij kan dan voor het openbaar ministerie bij het kantongerecht en vervolgens ter terechtzitting worden geleid. Artikel 398 nº. 2 blijft in dit geval buiten toepassing.

De oproeping behelst eene korte aanduiding van het ontdekte feit, onder vermelding omstreeks welken tijd en waar ter plaatse het begaan zou zijn.

Zij wordt door den opsporingsambtenaar gedagteekend en onderteekend.

Bij diens proces-verbaal wordt een dubbel der oproeping overgelegd.

Niet-nakoming van het eerste, derde of vierde lid van dit artikel heeft nietigheid der oproeping ten gevolge. Vrijwillige verschijning van den verdachte op eene oproeping, welke is geschied in strijd met het bepaalde in het eerste lid, dekt de daaraan verbonden nietigheid.

387. Indien het openbaar ministerie bij het kantongerecht aanvankelijk van meening is dat de zaak niet verder behoort te worden vervolgd, of oordeelt dat zij niet bij oproeping aanhangig dient te worden gemaakt, geeft het den verdachte zoo spoedig mogelijk, op de wijze door het openbaar ministerie te bepalen, kennis dat de oproeping wordt ingetrokken.

Indien het openbaar ministerie oordeelt dat de zaak op eene latere terechtzitting moet worden aangebracht, doet het door een dienaar der openbare macht aan den persoon van den verdachte of te zijner woon- of verblijfplaats aan een zijner huisgenooten uitreiken eene schriftelijke mededeeling vermeldende die latere terechtzitting.

Artikel 385, derde en vierde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

388. Het formulier der oproeping van den verdachte wordt vastgesteld door den Minister van Justitie. Deze is bevoegd nadere voorschriften te geven ter uitvoering van de artikelen 384—387.

389. Ingeval de schriftelijke mededeeling bedoeld bij het tweede lid van artikel 387, of de oproeping niet of niet overeenkomstig eenig voorschrift der artikelen 385 en 387 is uitgereikt of toegezonden, is daarvan nietigheid der oproeping het gevolg. Het niet nakomen van het voorschrift der laatste zinsnede van het eerste lid van artikel 385 heeft geen nietigheid ten gevolge.

390. In zaken, welke door oproeping op den dag zelven ter terechtzitting aanhangig zijn gemaakt, kunnen getuigen door den ambtenaar, die het feit heeft opgespoord, worden uitgenoodigd om ter terechtzitting van het kantongerecht te verschijnen. De uitnoodiging wordt door een dienaar der openbare macht uitgereikt aan den persoon van den getuige of te zijner woon- of verblijfplaats aan een zijner huisgenooten.

Een dubbel der uitnoodiging wordt bij de processtukken gevoegd.

Indien het openbaar ministerie bij het kantongerecht de oproeping van den verdachte intrekt of oordeelt, dat de zaak op eene latere terechtzitting moet worden aangebracht, geeft het onverwijld, op de wijze door het openbaar ministerie te bepalen, aan de ingevolge dit artikel uitgenoodigde getuigen kennis, dat hunne uitnoodiging wordt ingetrokken. Het formulier der uitnoodigingen, in dit artikel bedoeld, wordt vastgesteld door den Minister van Justitie. Deze is bevoegd nadere voorschriften te geven ter uitvoering van dit artikel.

391. Het openbaar ministerie bij het kantongerecht is bevoegd getuigen, deskundigen en tolken mondeling op te roepen of door een dienaar der openbare macht mondeling te doen oproepen om ter terechtzitting van het kantongerecht te verschijnen.

392. Indien de zaak aanhangig is gemaakt door oproeping, is artikel 271 betreffende het verstek van toepassing.

Voor de toepassing van de artikelen 366 en 399 betreffende het verzet wordt eene oproeping, welke aan den persoon van den verdachte is aangeboden, gelijkgesteld met eene dagvaarding om ter terechtzitting te verschijnen, welke aan den persoon van den verdachte is beteekend.

393. Indien de zaak aanhangig is gemaakt door oproeping, doet het openbaar ministerie ter terechtzitting bij den aanvang van het onderzoek mondeling of, na voorlezing, schriftelijk nadere opgave van het feit, dat den verdachte wordt ten laste gelegd. De nadere opgave beantwoordt op straffe van nietigheid aan de korte aanduiding van het feit in de oproeping, behoudens verbetering of aanvulling; zij geldt, wat betreft den grondslag voor de verdere vervolging, als dagvaarding.

Op verlangen van den kantonrechter of van den verdachte wordt de nadere opgave hem op schrift gegeven.

394. Indien de verdachte bij zijne eerste verschijning ter terechtzitting aannemelijk maakt dat hij, ten gevolge van de wijze der aanduiding van het feit in de oproeping, in het belang zijner verdediging uitstel behoeft, schorst de kantonrechter het onderzoek voor een bepaalden tijd.

Indien de verdachte overeenkomstig artikel 386, tweede lid, ter terechtzitting is geleid en bij zijne eerste verschijning aldaar in het belang zijner verdediging uitstel verzoekt, schorst de kantonrechter het onderzoek voor een bepaalden tijd.

395. De kantonrechter geeft onmiddellijk na de sluiting van het onderzoek op de terechtzitting mondeling vonnis.

In geval van verstek kan de mondelinge uitspraak worden uitgesteld.

Zoodra het proces-verbaal der terechtzitting, waarin het vonnis is aangeteekend, is geteekend, kan de verdachte of zijn raadsman daarvan kennis nemen.

396. De kantonrechter is bevoegd en, op de vordering van het openbaar ministerie of op verzoek van den verdachte, verplicht te bepalen, dat schriftelijk vonnis zal worden gewezen; in dit geval kan de uitspraak worden uitgesteld.

397. In de gevallen, waarin de uitspraak wordt uitgesteld, mag zij in geen geval later plaats vinden dan op den zevenden dag na de sluiting van het onderzoek. Artikel 345, laatste lid, is dan van overeenkomstige toepassing.

Indien echter de kantonrechter verklaart wegens de ingewikkeldheid der zaak buiten machte te zijn om binnen zeven dagen na de sluiting van het onderzoek vonnis te wijzen, blijft het voorgaande lid buiten toepassing. Van de verklaring geschiedt aanteekening in het proces-verbaal der terechtzitting.

398. Op het rechtsgeding bij het kantongerecht zijn overigens de Vijfde Titel en de Zesde Titel van dit Boek van overeenkomstige toepassing, behoudens de navolgende uitzonderingen:

1°. De termijn van dagvaarding is ten minste vijf, en, voor zoover betreft kantongerechten in gemeenten met 100,000 of meer inwoners, drie, en, indien door den rechtercommissaris overeenkomstig den Zevenden Titel van het Vierde Boek bevelen tot handhaving der openbare orde zijn gegeven, ten minste twee dagen.

2°. De verdachte kan, tenzij hij vervolgd wordt ter zake van misdrijf of de kantonrechter beveelt dat hij in persoon zal verschijnen, zich op de terechtzitting doen vertegenwoordigen door een advocaat, indien deze aldaar verklaart daartoe bepaaldelijk gevolmachtigd te zijn, of wel door een daartoe bij bijzondere volmacht schriftelijk gemachtigde.

3°. De bepalingen betrekkelijk de beteekening en de voorlezing van de lijsten der wederzijdsche getuigen en deskundigen, het gerechtelijk vooronderzoek, de voordracht der zaak door het openbaar ministerie, de voorloopige hechtenis en het bezwaarschrift tegen de dagvaarding, zijn niet toepasselijk.

4°. In geval van artikel 293 wordt geen gerechtelijk vooronderzoek gelast, doch worden de stukken toegezonden aan den officier van justitie bij de rechtbank, bevoegd tot kennisneming van het misdrijf.

5°. Indien tegen den verdachte verstek is verleend, zoomede voor zoover door den verdachte en door zijn raadsman, zoo hij dien heeft, verklaard is, dat van bepaaldelijk aangeduide stukken noch de voorlezing, noch de mededeeling van den korten inhoud wordt gewenscht, kan in de plaats der voorlezing van de telastlegging, verklaringen, processen-verbaal, verslagen van deskundigen of andere stukken, vermeld in artikel 297, treden eene op last van den kantonrechter gedane aanteekening in het proces-verbaal der terechtzitting van de overlegging dier stukken; daarop mag dan ook ten bezware van den verdachte worden acht geslagen.

6°. Indien mondeling vonnis wordt gewezen, blijven de artikelen 357 en 359, derde en vierde lid, buiten toepassing en wordt het vonnis in het proces-verbaal der terechtzitting aangeteekend op de wijze, door den Minister van Justitie te bepalen.

7°. Indien de kantonrechter of de plaatsvervanger die over de zaak geoordeeld heeft, tot de uitspraak van het schriftelijk vonnis buiten staat is, geschiedt zij, in het eerste geval door een plaatsvervanger en, in het tweede geval, door den kantonrechter of een anderen plaatsvervanger.

8°. In geval van veroordeeling wegens overtreding van artikel 439, 1°. van het Wetboek van Strafrecht beveelt de kantonrechter in het vonnis, dat de in dat artikel bedoelde goederen welke als stukken van overtuiging gediend hebben, voor zoover zij bij den veroordeelde werden inbeslaggenomen, aan het militair gezag zullen worden uitgeleverd.

9°. Indien de kantonrechter dit in verband met de geringe beteekenis van het feit en de omstandigheden, waaronder het is begaan, raadzaam acht, kan hij in het vonnis bepalen, dat geen straf zal worden toegepast.

10°. De ambtenaar van het openbaar ministerie behoeft bij de uitspraak van het vonnis niet tegenwoordig te zijn.

11°. In het exploot van dagvaarding zoomede in de oproeping bedoeld bij artikel 383, wordt, op de wijze door den Minister van Justitie te bepalen, de bevoegdheid vermeld, den verdachte bij artikel 74 van het Wetboek van Strafrecht verleend.

12°. Zoowel het openbaar ministerie als de verdachte kunnen na de mededeeling, bedoeld bij artikel 364, betreffende het rechtsmiddel, dat tegen het vonnis openstaat, ter terechtzitting van de bevoegdheid om dat rechtsmiddel aan te wenden afstand doen. Op zijn recht daartoe wordt de verdachte opmerkzaam gemaakt. Van den gedanen afstand geschiedt aanteekening in het proces-verbaal der terechtzitting.

DERDE BOEK.

Rechtsmiddelen.

A. GEWONE RECHTSMIDDELEN.

TITEL I.

Verzet tegen einduitspraken.

399. Tegen het bij verstek gewezen vonnis of arrest, als einduitspraak gegeven, kan degene die daarbij niet van de geheele telastlegging is vrijgesproken, noch daaraan geheel of gedeeltelijk heeft voldaan, verzet doen uiterlijk binnen den tijd van veertien dagen na dien waarop eene mededeeling, als bedoeld in artikel 366, aan hem in persoon is beteekend, doch in geen geval later dan uiterlijk binnen tien dagen nadat hij ter uitvoering van het bij verstek gewezen vonnis of arrest is aangehouden of zich anderszins eene omstandigheid heeft voorgedaan, waaruit voortvloeit dat het vonnis of arrest hem bekend is. Is, voor zooveel betreft het rechtsgeding bij verstek, de dagvaarding om ter terechtzitting te verschijnen aan den persoon van den verdachte beteekend, dan kan deze niet later verzet doen dan uiterlijk binnen veertien dagen na de uitspraak van het vonnis

of arrest bij verstek gewezen. Het verzet geschiedt bij exploot beteekend aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat de uitspraak deed.

Indien het openbaar ministerie in beroep is gekomen, kan het verzet slechts worden gedaan binnen acht dagen nadat aan den verdachte aanzegging van het beroep is gedaan.

400. Na de beteekening van eene mededeeling, als bedoeld in artikel 366, of, indien zoodanige mededeeling niet behoeft te geschieden, na de uitspraak kan het vonnis of arrest bij verstek gewezen, worden ten uitvoer gelegd.

Door het verzet wordt de tenuitvoerlegging van het vonnis of arrest geschorst of opgeschort. Deze bepaling geldt niet ten aanzien van een verzet waarvan naar het oordeel van het openbaar ministerie vaststaat dat het na het verstrijken van den daarvoor gestelden termijn is gedaan, tenzij op verzoek van dengene die in verzet gekomen is, en na zijn verhoor, indien hij dit bij dat verzoek heeft gevraagd, de voorzitter van het gerecht dat, of de kantonrechter die het vonnis of arrest heeft gewezen, anders bepaalt.

Bevelen bij het vonnis of arrest verleend, welke dadelijk uitvoerbaar zijn, blijven dit echter niettegenstaande verzet.

401. Het verzet brengt van rechtswege dagvaarding mede tegen de eerste gewone terechtzitting welke gehouden wordt nadat sedert den dag van het verzet zeven dagen zullen zijn verstreken. Deze termijn is in zaken waarvan het kantongerecht kennis neemt, vijf dagen. In zaken waarvan de rechtbank kennis neemt, wordt, naar gelang de uitspraak is gedaan door eene meervoudige kamer, een politierechter of een kinderrechter, als de eerste gewone terechtzitting aangemerkt de zoodanige terechtzitting van eene meervoudige kamer, een politierechter of een kinderrechter.

Heeft de beleedigde partij zich in het geding gevoegd, dan doet het openbaar ministerie haar den dag der terechtzitting aanzeggen.

402. Indien degene die in verzet is gekomen, niet ten dienenden dage in rechten verschijnt, wordt het verzet vervallen verklaard en het bij verstek gewezen vonnis of arrest ten uitvoer gelegd of verder uitgevoerd, behoudens beroep tegen de einduitspraak waarbij het verzet is vervallen verklaard, of beroep van het openbaar ministerie tegen het bij verstek gewezen vonnis of arrest.

De rechter kan echter, bij niet-verschijning van den verdachte, met toepassing van artikel 277, eens of meermalen schorsing van het onderzoek bevelen ten einde dezen, indien hij verhinderd was het onderzoek bij te wonen, daartoe alsnog in de gelegenheid te stellen. Verschijnt de verdachte niet op de nadere terechtzitting, dan is het voorgaande lid van toepassing.

403. Indien degene die in verzet is gekomen, te dienenden dage in rechten verschijnt, wordt de zaak behandeld, als ware het rechtsgeding bij verstek niet voorafgegaan, overeenkomstig den Zesden, Zevenden of Achtsten Titel van het Tweede Boek dan wel overeenkomstig den Tweeden Titel van het Derde Boek. Artikel 322, tweede lid, vindt, zoo ten aanzien van getuigen als van deskundigen, tijdens het rechtsgeding bij verstek gehoord, overeenkomstige toepassing.

De rechter bekrachtigt de bij verstek gewezen uitspraak of doet met geheele of gedeeltelijke vernietiging van die uitspraak opnieuw recht.

TITEL II.

Hooger beroep van uitspraken.

EERSTE AFDEELING.

HOOGER BEROEP BIJ HET GERECHTSHOF.

404. In de gevallen aangewezen bij de wet op de rechterlijke organisatie, kan tegen de vonnissen door de rechtbank als einduitspraak of in den loop van het onderzoek op de terechtzitting gegeven, hooger beroep worden ingesteld door den officier van justitie en door den verdachte die niet van de geheele telastlegging is vrijgesproken. Zijn in eersten aanleg strafbare feiten gevoegd aan het oordeel van de rechtbank onderworpen, dan kan de verdachte alleen hooger beroep instellen ten aanzien van die gevoegde zaken waarin hij niet van de geheele telastlegging is vrijgesproken.

Van vonnissen bij verstek kan alleen de officier van justitie in hooger beroep komen. Dit beroep vervalt van rechtswege, indien binnen acht dagen na de aanzegging bedoeld bij artikel 399, de verdachte verzet doet. Indien, in dat geval, het verzet vervallen wordt verklaard, kan de officier van justitie opnieuw van het bij verstek gewezen vonnis in hooger beroep komen.

405. Indien tegen hetzelfde vonnis door den officier van justitie en door den verdachte verschillend beroep is ingesteld, wordt aan het hooger beroep geen gevolg gegeven, zoolang geene uitspraak is gegeven op het beroep in cassatie. In dat geval vervalt het hooger beroep van rechtswege, indien de voorziening in cassatie door den Hoogen Raad ontvankelijk wordt geoordeeld.

406. Tegen vonnissen die geene einduitspraken zijn, is het hooger beroep slechts gelijktijdig met dat tegen de einduitspraak toegelaten.

407. Het hooger beroep kan slechts tegen het vonnis in zijn geheel worden ingesteld.

Zijn echter in eersten aanleg strafbare feiten gevoegd aan het oordeel van de rechtbank onderworpen, dan kan het hooger beroep tot het vonnis voor zoover dit eene of meer der gevoegde zaken betreft, worden beperkt.

408. Het hooger beroep moet worden ingesteld door het openbaar ministerie binnen een termijn van tien dagen na de einduitspraak of, in het geval van den laatsten zin van het tweede lid van artikel 404, binnen een termijn van tien dagen na den dag waarop de uitspraak der vervallenverklaring van het verzet in kracht van gewijsde is gegaan.

De termijn om in hooger beroep te komen, is voor den verdachte veertien dagen na de einduitspraak of, indien het vonnis hem overeenkomstig het tweede lid van artikel 363 is voorgelezen, veertien dagen na de voorlezing.

Nadat het hooger beroep is ingesteld, zendt de griffier van de rechtbank de stukken van het geding zoo spoedig mogelijk aan den griffier van het gerechtshof.

409. Binnen veertien dagen na de instelling van het hooger beroep kan de partij die in beroep is gekomen, aan het gerechtshof eene schriftuur indienen, houdende de middelen en

gronden, waarop zij haar beroep steunt. Deze schriftuur wordt bij de processtukken gevoegd.

410. Indien het hooger beroep is ingesteld door den officier van justitie, wordt daarvan aan den verdachte binnen drie dagen aanzegging gedaan.

Bij gebreke hiervan wordt, wanneer de verdachte onmiddellijk na de ondervraging bedoeld bij artikel 278, het verzoek daartoe doet, het onderzoek voor een bepaalden tijd geschorst.

411. De verdachte die buiten de plaats waar het gerechtshof gevestigd is, zich ter zake van het feit in voorloopige hechtenis bevindt, wordt, nadat hij zijne verklaring heeft afgelegd, of nadat de officier van justitie hooger beroep heeft ingesteld en de termijn voor het instellen van hooger beroep voor hem is verstreken, ten spoedigste overgebracht naar de plaats waar het gerechtshof is gevestigd.

412. Zoo mogelijk binnen acht dagen nadat de stukken op de griffie zijn overgebracht, bepaalt de voorzitter, op het verzoek en de voordracht van den procureur-generaal, den dag der terechtzitting.

De zaak wordt in hooger beroep ter terechtzitting aanhangig gemaakt door eene dagvaarding vanwege den procureur-generaal aan den verdachte beteekend, ten einde terecht te staan ter zake van een of meer der feiten hem in eersten aanleg telastegelegd.

Ten aanzien van die dagvaarding is artikel 260 van toepassing, behoudens dat daarbij de verdachte, in plaats van op de voorschriften van artikel 262, eerste lid, op die van artikel 414 wordt opmerkzaam gemaakt.

Op de gronden in artikel 259 vermeld, kunnen verschillende zaken gevoegd aanhangig worden gemaakt.

413. Op straffe van nietigheid moet tusschen den dag waarop de dagvaarding aan den verdachte is beteekend, en dien der terechtzitting een termijn van ten minste tien dagen verloopen. Artikel 265, tweede, derde en vierde lid, is van toepassing.

Heeft de beleedigde partij zich in eersten aanleg in het geding gevoegd, dan doet de procureur-generaal haar den dag aanzeggen waarop de zaak op de terechtzitting zal worden behandeld.

414. De procureur-generaal en de verdachte kunnen zoowel ter terechtzitting in eersten aanleg gehoorde als nieuwe getuigen en deskundigen doen dagvaarden. Zij kunnen ook nieuwe bescheiden of stukken van overtuiging overleggen.

De artikelen 263, tweede lid, en 264 zijn van overeenkomstige toepassing.

415. Behoudens de bepalingen in de volgende artikelen van dezen Titel vervat, zijn de artikelen 268, tweede lid, 269—312 en 315—366 op het rechtsgeding bij het gerechtshof van overeenkomstige toepassing.

416. De verdachte die hooger beroep heeft ingesteld, kan onmiddellijk na de voordracht der zaak door den procureur-generaal mondeling zijne bezwaren tegen het vonnis opgeven.

417. Processen-verbaal, verslagen van deskundigen of andere stukken, welke in eersten aanleg zijn voorgelezen, mogen ook voor de behandeling in hooger beroep als voorgelezen worden aangemerkt.

Indien de verdachte verzoekt dat bepaalde stukken opnieuw zullen worden voorgelezen, wordt aan dat verzoek gevolg gegeven, voor zoover het gerechtshof oordeelt dat daardoor redelijke grenzen niet worden overschreden.

418. Ten aanzien van getuigen en deskundigen, tijdens het rechtsgeding in eersten aanleg gehoord, vindt artikel 322, tweede lid, overeenkomstige toepassing.

419. In geval van artikel 293 wordt het proces-verbaal met de andere processtukken door den procureur-generaal toegezonden aan den officier van justitie bij de rechtbank die in eersten aanleg heeft gevonnist, en is alleen die rechtbank bevoegd van het misdrijf kennis te nemen.

420. In de gevallen van de artikelen 293, 316 of 347 wordt het gerechtelijk vooronderzoek gevoerd door den rechter-commissaris bij de rechtbank die in eersten aanleg heeft gevonnist. Na afloop van het bevolen onderzoek deelt de rechter-commissaris, in de gevallen van de artikelen 316 of 347, de stukken mede aan den procureur-generaal.

421. De beleedigde partij die zich niet overeenkomstig artikel 332 in het geding in eersten aanleg heeft gevoegd, is daartoe onbevoegd in het geding in hooger beroep.

Heeft de voeging in eersten aanleg plaats gehad, dan duurt zij, indien en voor zoover de vordering is toegewezen, van rechtswege voort in hooger beroep, ook al is de beleedigde partij daarin niet verschenen.

Is de vordering niet toegewezen, dan kan de beleedigde partij zich binnen de grenzen harer eerste vordering in het geding in hooger beroep voegen.

422. De beraadslaging bedoeld in de artikelen 348 en 350, geschiedt zoowel naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting in hooger beroep als van het onderzoek op de terechtzitting in eersten aanleg, zooals dit volgens het proces-verbaal dier terechtzitting heeft plaats gehad, behalve voor zoover betreft aldaar afgelegde verklaringen van getuigen en deskundigen.

Echter mag voor het bewijs van hetgeen uit den inhoud van het proces-verbaal der terechtzitting in eersten aanleg blijkt aldaar niet te zijn betwist, gebruik worden gemaakt van de verklaringen van getuigen en deskundigen, zooals zij volgens dat proces-verbaal zijn afgelegd.

Geschiedt de behandeling in hooger beroep bij verstek, dan mag van die verklaringen ondanks zoodanige betwisting gebruik worden gemaakt.

423. Het gerechtshof bevestigt het vonnis, hetzij met geheele of gedeeltelijke overneming, hetzij met verbetering van de gronden, of doet, met geheele of gedeeltelijke vernietiging van het vonnis, wat de rechtbank had behooren te doen.

Indien echter de hoofdzaak niet door de rechtbank is beslist en het onderzoek daarvan gevolg moet zijn van de vernietiging van het vonnis, verwijst het gerechtshof daartoe de zaak naar dezelfde rechtbank, tenzij door den procureur-generaal en den verdachte de beslissing der hoofdzaak door het gerechtshof is verlangd. In geval van verwijzing doet de rechtbank recht met inachtneming van 's hofs arrest.

In geval van vernietiging van het vonnis is het gerechtshof niettemin bevoegd bepaalde gedeelten daarvan in zijn arrest over te nemen, voor zoover deze niet aan nietigheid lijden.

Indien bij samenloop van meerdere feiten ééne hoofdstraf is uitgesproken en het hooger beroep slechts ingesteld is ten aanzien van een of meer dier feiten, wordt, in geval van vernietiging ten aanzien van de straf, bij het arrest de straf voor het andere feit of de andere feiten bepaald.

424. Slechts met eenparigheid van stemmen kan worden bewezen verklaard datgene waarvan de verdachte in eersten aanleg is vrijgesproken. Die eenparigheid is echter niet vereischt, indien bij eene alternatieve telastlegging is beslist, dat door den verdachte een der hem telastegelegde feiten is begaan.

Indien alleen de verdachte in hooger beroep is gekomen, kan hij ter zake van hetgeen in eersten aanleg te zijnen laste bewezen is verklaard, niet tot eene zwaardere straf worden veroordeeld, dan hem bij het vonnis is opgelegd.

TWEEDE AFDEELING.

HOOGER BEROEP BIJ DE ARRONDISSEMENTS-RECHTBANK.

425. Het hooger beroep bij de rechtbank van de daarvoor ingevolge de wet op de rechterlijke organisatie vatbare vonnissen door den kantonrechter als einduitspraak of in den loop van het onderzoek op de terechtzitting gewezen, wordt met overeenkomstige toepassing van de bepalingen van dezen Titel ingesteld, vervolgd en berecht, met dien verstande:

1°. dat mede van overeenkomstige toepassing zijn de bepalingen van artikel 398, n°. 2, n°. 4, n°. 8, n°. 9 en n°. 12;

2°. dat niet van toepassing zijn de bepalingen betreffende het gerechtelijk vooronderzoek.

426. Wanneer de rechtbank bevindt, dat het feit reeds in eersten aanleg tot hare kennisneming behoort, doet zij de zaak zelve af.

Haar vonnis is in dit geval vatbaar voor hooger beroep.

TITEL III.

Beroep in cassatie van uitspraken.

427. Zoowel het openbaar ministerie bij het gerecht dat het vonnis of arrest heeft gewezen, als de verdachte kunnen overeenkomstig de wet op de rechterlijke organisatie tegen de vonnissen of arresten als uitspraak gegeven, beroep in cassatie instellen.

Het beroep in cassatie door het openbaar ministerie ingesteld tegen een vonnis of arrest bij verstek, vervalt van rechtswege, indien binnen acht dagen na de aanzegging bedoeld bij artikel 434, de verdachte verzet doet. Indien het verzet vervallen wordt verklaard, kan het openbaar ministerie opnieuw tegen het bij verstek gewezen vonnis of arrest beroep in cassatie instellen.

428. Tegen vonnissen of arresten die geene einduitspraken zijn, is het beroep in cassatie slechts gelijktijdig met dat tegen de einduitspraak toegelaten.

429. Het beroep in cassatie kan ook tegen een gedeelte van het vonnis of arrest worden ingesteld.

430. Tegen eene vrijspraak van den verdachte is geen beroep in cassatie toegelaten.

Deze bepaling is niet van toepassing op de voorziening in cassatie in het belang der wet.

431. Verzuim van vormen op straffe van nietigheid voorgeschreven, geeft grond tot vernietiging, zoowel wanneer dat verzuim heeft plaats gehad in het vonnis of arrest zelf, als wanneer het heeft plaats gehad in den loop van het rechtsgeding.

432. Het beroep in cassatie moet worden ingesteld binnen een termijn van acht dagen na de einduitspraak of, in het geval van den laatsten zin van het tweede lid van artikel 427, binnen een termijn van acht dagen na den dag, waarop de uitspraak der vervallenverklaring van het verzet in kracht van gewijsde is gegaan.

Is het vonnis of arrest den verdachte overeenkomstig het tweede lid van artikel 363 voorgelezen, dan loopt voor hem de termijn voor het beroep nog acht dagen na de voorlezing.

433. Het openbaar ministerie is, op straffe van niet-ontvankelijkheid, verplicht, tegelijk met zijne verklaring of binnen de tien volgende dagen, op de griffie van zijn gerecht eene schriftuur in te dienen, houdende zijne middelen van cassatie.

De verdachte door of namens wien beroep in cassatie is ingesteld, is bevoegd zoodanige schriftuur bij den Hoogen Raad in te dienen tot uiterlijk den dag der terechtzitting.

Nadat de termijn voor het indienen der schriftuur door het openbaar ministerie is verstreken of dit eerder eene schriftuur heeft ingediend, zendt de griffier bij het gerecht dat het vonnis of arrest heeft gewezen, de stukken van het geding zoo spoedig mogelijk aan den griffier van den Hoogen Raad.

434. Indien het beroep in cassatie is ingesteld door het openbaar ministerie, wordt daarvan aan den verdachte binnen drie dagen aanzegging gedaan.

Bij gebreke van aanzegging binnen den daarvoor gestelden termijn wordt, wanneer de raadsman van den verdachte op de terechtzitting dit verzoekt, voor een bepaalden tijd uitstel verleend.

De verdachte kan in het geval van het eerste of van het tweede lid ook zijnerzijds alsnog beroep in cassatie instellen, mits binnen de acht volgende dagen na de dagteekening van het exploot of na den dag waarop uitstel is verleend. Hij kan dit in dat geval eveneens doen door middel eener verklaring bij de behandeling der zaak op de terechtzitting van den Hoogen Raad door zijn raadsman af te leggen, en is bevoegd bij het instellen van het beroep eene schriftuur houdende zijne middelen van cassatie bij den Hoogen Raad in te dienen.

435. Indien de beleedigde partij zich in het geding gevoegd heeft, wordt haar van elk op de griffie ingesteld beroep in cassatie, binnen drie dagen na de aanteekening, vanwege het openbaar ministerie bij het gerecht dat het vonnis of arrest heeft gewezen, kennis gegeven.

Zij is bevoegd binnen tien dagen na de kennisgeving harerzijds eene schriftuur houdende hare middelen over een rechtspunt hetwelk uitsluitend hare vordering betreft, op de griffie van den Hoogen Raad in te dienen. Gedurende

dien tijd is zij bevoegd tot kennisneming van de processtukken.

436. Nadat de stukken gedurende den tijd van acht dagen op de griffie hebben berust, neemt de procureur-generaal deze tegen een ontvangbewijs over en levert hij ze met zijn voorstel tot het bepalen van een rechtsdag, aan den Hoogen Raad in.

De voorzitter bepaalt den rechtsdag en benoemt een rapporteur, ten einde op dien dag het verslag op de terechtzitting uit te brengen.

437. De procureur-generaal doet den dag voor de behandeling der zaak bepaald, ten minste acht dagen vóór den dag der terechtzitting aan den verdachte aanzeggen. Deze termijn kan, met toestemming van den beklaagde, worden verkort, mits van die toestemming blijkt op de wijze, bepaald in artikel 265, tweede lid.

Bij gebreke van het een of ander wordt door den Hoogen Raad de aanzegging van een nieuwe rechtsdag bevolen, tenzij een raadsman voor den verdachte is verschenen. In dit laatste geval kan echter op diens verzoek uitstel worden verleend.

In de gevallen waarin op de terechtzitting de zaak voor een bepaalden tijd wordt uitgesteld of geschorst, heeft geene nieuwe aanzegging plaats.

438. Op den bepaalden rechtsdag doet de rapporteur zijn verslag hetwelk moet behelzen een overzicht der feiten en de aanduiding van de voorgedragen middelen van cassatie.

439. Na de voordracht van het verslag wordt den raadsman van den verdachte de gelegenheid gegeven om het woord te voeren. Hij kan mede middelen van cassatie voordragen, die niet bij de schriftuur zijn opgegeven en doet in dat geval daarvan vóór de sluiting der terechtzitting schriftelijk opgave aan den Hoogen Raad.

440. Nadat de raadsman het woord heeft gevoerd en hem in ieder geval daartoe de gelegenheid is gegeven, of in het geval dat geen raadsman voor den verdachte is verschenen, neemt de procuteur-generaal dadelijk of op eene nadere terechtzitting zijne conclusie die hij aan den Hoogen Raad overlegt.

De voorzitter maakt daarop mondeling kenbaar den dag door den Hoogen Raad voor de uitspraak bepaald.

441. De Hooge Raad verwerpt het beroep of vernietigt het vonnis of arrest geheel of gedeeltelijk, hetzij op de aangevoerde, hetzij op andere gronden.

Bij vernietiging handelt de Hooge Raad overeenkomstig de voorschriften en onderscheidingen, voorkomende in de artikelen 105 en 106 van de wet op de rechterlijke organisatie.

Ingeval van verwijzing vindt in het nieuwe rechtsgeding artikel 322, tweede lid, zoo ten aanzien van getuigen als van deskundigen, tijdens een vorig rechtsgeding in dezelfde zaak gehoord, overeenkomstige toepassing.

442. Zoo de artikelen der wet waarop de oplegging van straf of maatregel berust, niet in het vonnis of arrest zijn vermeld, kan de Hooge Raad er mede volstaan, dit alleen te dien aanzien te vernietigen en te doen wat de rechter had behooren te doen.

443. Het arrest wordt door den voorzitter of door een der raadsheeren, die over het beroep heeft geoordeeld, uitgesproken in eene openbare zitting van den Hoogen Raad, samengesteld uit vijf leden, den griffier en den procureur-generaal.

444. Een door den griffier onderteekend en door den voorzitter gewaarmerkt uittreksel van het arrest van den Hoogen Raad, bevattende de beslissing en de gronden waarop deze berust, wordt zoo spoedig mogelijk door den procureur-generaal gezonden aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat de uitspraak heeft gedaan.

De procureur-generaal geeft tevens van de beslissing kennis aan den verdachte.

TITEL IV.

Hooger beroep en beroep in cassatie van beschikkingen. Bezwaarschriften.

445. Tegen beschikkingen staat hooger beroep of beroep in cassatie niet open en is een bezwaarschrift niet toegelaten, dan in de gevallen bij dit wetboek bepaald.

446. Voor zoover niet bijzondere bepalingen het recht van beroep van het openbaar ministerie regelen, kan dit van alle beschikkingen van de rechtbank, den rechter-commissaris of den kantonrechter, waarbij eene krachtens dit wetboek genomen vordering niet is toegewezen, onderscheidenlijk bij het gerechtshof of de rechtbank binnen drie dagen in hooger beroep komen. Is echter de hoofdzaak niet voor hooger beroep vatbaar dan is binnen gelijken termijn alleen beroep in cassatie toegelaten.

Tegen alle zoodanige beschikkingen in hoogsten aanleg staat het openbaar ministerie binnen drie dagen daarna beroep in cassatie open.

De Hooge Raad, het gerechtshof of de rechtbank beslissen zoo spoedig mogelijk.

447. Het openbaar ministerie voegt, op straffe van niet-ontvankelijkheid, bij de processtukken eene schriftuur houdende zijne grieven dan wel zijne middelen van cassatie.

De verdachte door wien beroep is ingesteld, is bevoegd zoodanige schriftuur bij den rechter die over het beroep moet beslissen, in te dienen, zoolang door dezen eene beslissing nog niet is genomen.

448. De rechtbank, het gerechtshof of de Hooge Raad zullen het beroep of het bezwaarschrift afwijzen, of bevelen hetgeen overeenkomstig de bepalingen der wet behoort of had behooren te geschieden.

Indien het hooger beroep van of het bezwaarschrift tegen eene handeling of beschikking van den rechter-commissaris gegrond wordt geoordeeld, kan bij de rechterlijke beslissing voor het instellen of voortzetten van dat onderzoek een andere rechter-commissaris worden aangewezen.

TITEL V.

Bepalingen aan de voorgaande drie Titels gemeen.

449. Het hooger beroep of het beroep in cassatie wordt ingesteld door eene verklaring, af te leggen door dengene die van het middel gebruik maakt, op de griffie van het gerecht door of bij hetwelk de beslissing is gegeven.

Het bezwaarschrift wordt ingediend op de griffie van het gerecht door of bij hetwelk de beslissing is gegeven of de handeling is verricht.

450. De verklaring van den verdachte of de inlevering van het bezwaarschrift zoomede de indiening van schrifturen kunnen ook geschieden door zijn raadsman, indien deze daarbij verklaart bepaaldelijk daartoe te zijn gevolmachtigd, of wel door een daartoe bij bijzondere volmacht schriftelijk gemachtigde.

Verlangt de verdachte die ter zake van het feit zich in voorloopige hechtenis bevindt, de verklaring zelf af te leggen of het bezwaarschrift zelf in te leveren, dan begeeft de griffier zich tot hem.

451. Van de verklaring of inlevering, in het voorgaande artikel vermeld, wordt door den griffier eene akte opgemaakt, die door hem met dengene die de verklaring aflegt of het bezwaarschrift inlevert, wordt onderteekend. Indien deze niet kan teekenen, wordt de oorzaak van het beletsel in de akte vermeld.

De schriftelijke volmacht in het eerste lid van het voorgaand artikel bedoeld, of, zoo zij voor een notaris in minuut is verleden, een authentiek afschrift daarvan, wordt aan de akte gehecht.

De akte wordt bij de processtukken gevoegd.

452. Van het ingestelde beroep of van de inlevering van het bezwaarschrift wordt dadelijk aanteekening gedaan in een daartoe bestemd, op de griffie berustend register hetwelk door de belanghebbenden kan worden ingezien.

TITEL VI.

Intrekking en afstand van gewone rechtsmiddelen.

453. Uiterlijk tot den aanvang der behandeling van het verzet, beroep of bezwaarschrift kan degene door wien het rechtsmiddel is aangewend, dat intrekken. Deze intrekking brengt mede afstand van de bevoegdheid om het rechtsmiddel opnieuw aan te wenden.

Eveneens kan afstand worden gedaan van de bevoegdheid om tegen eene bepaalde beslissing of handeling zeker rechtsmiddel aan te wenden.

454. Intrekking en afstand geschieden door eene verklaring, af te leggen op de griffie van het gerecht door of bij hetwelk de beslissing is gegeven of de handeling is verricht.

De artikelen 450, 451 en 452 zijn van overeenkomstige toepassing.

455. Van de intrekking door het openbaar ministerie gedaan, geschiedt onverwijld aanzegging aan den verdachte.

Indien aan de beleedigde partij overeenkomstig de artikelen 401, 413 of 435 aanzegging of kennisgeving is gedaan, wordt haar van elke intrekking van het verzet of beroep kennis gegeven vanwege het openbaar ministerie bij het gerecht hetwelk het vonnis of arrest heeft gewezen.

B. BUITENGEWONE RECHTSMIDDELEN.

TITEL VII.

Cassatie „in het belang der wet".

456. Indien de procureur-generaal bij den Hoogen Raad beroep in cassatie „in het belang der wet" noodig oordeelt van eenige rechterlijke beslissing of handeling, waartegen eenig gewoon rechtsmiddel niet meer openstaat, doet hij zich de stukken van het geding opzenden door tusschenkomst van het openbaar ministerie en wordt hij, ten dage voor de behandeling der zaak op zijn verzoek door den voorzitter bepaald, op de terechtzitting in zijne voordracht en vordering gehoord; hij legt daarbij zijne vordering over.

De bepalingen omtrent het verslag alsmede artikel 443 zijn ten deze van toepassing.

De Hooge Raad verwerpt het beroep of beslist met vernietiging van de uitspraak, in het belang der wet, het rechtspunt, zooals de rechter had behooren te doen.

Ingeval van vernietiging wordt een uittreksel als bedoeld bij artikel 444, door den procureur-generaal gezonden aan het openbaar ministerie bij het gerecht welks uitspraak is vernietigd.

TITEL VIII.

Herziening van arresten en vonnissen.

457. Herziening van eene in kracht van gewijsde gegane einduitspraak houdende veroordeeling, kan worden aangevraagd:

1°. op grond van de omstandigheid dat bij onderscheidene arresten of vonnissen, in kracht van gewijsde gegaan of bij verstek gewezen, bewezenverklaringen zijn uitgesproken, welke niet zijn overeen te brengen;

2°. op grond van eenige omstandigheid die bij het onderzoek op de terechtzitting den rechter niet was gebleken en die op zich zelve of in verband met de vroeger geleverde bewijzen met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt in dier voege dat ernstig vermoeden ontstaat dat ware zij bekend geweest, het onderzoek der zaak zou hebben geleid, hetzij tot vrijspraak van den veroordeelde, hetzij tot ontslag van rechtsvervolging op grond dat deze niet strafbaar was, hetzij tot niet ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie, hetzij tot toepasselijkverklaring van eene minder zware strafbepaling.

Op gelijke gronden kan herziening worden aangevraagd, indien bij het gewijsde een telastegelegd feit als bewezen is aangenomen, zonder dat ter zake eene veroordeeling is gevolgd. Onder „veroordeelde" wordt in dezen Titel begrepen hij tegen wien zoodanig gewijsde is gegeven; de bepalingen daarvan worden te zijnen aanzien overeenkomstig toegepast, met dien verstande dat het eerste lid van artikel 481 geene toepassing vindt.

458. De aanvrage tot herziening wordt bij den Hoogen Raad aangebracht door het indienen van eene vordering door den procureur-generaal of door het indienen van een verzoekschrift door een veroordeelde te wiens aanzien het arrest of vonnis in kracht van gewijsde is gegaan of door zijn raadsman. Door den raad van rechtsbijstand kan hem op den voet van den Derden Titel van het Eerste Boek een raadsman worden toegevoegd.

459. De aanvrage vermeldt de omstandigheid waarop zij steunt met opgave van de bewijsmiddelen waaruit van die omstandigheid kan blijken.

460. Indien de aanvrage niet voldoet aan de vereischten bij het voorgaande artikel gesteld, verklaart de Hooge Raad bij met redenen omkleede beschikking haar niet-ontvankelijk.

In het andere geval zijn de navolgende bepalingen van toepassing.

461. Indien de aanvrage betreft het geval vermeld in artikel 457, eerste lid, nº. 1, vernietigt de Hooge Raad, de aanvrage gegrond achtende, bij met redenen omkleede beschikking de arresten of vonnissen, met verwijzing der zaken naar een gerechtshof dat nog van geene daarvan kennis genomen heeft, ten einde die gelijktijdig opnieuw te onderzoeken en daarin bij eene en dezelfde uitspraak recht te doen, zonder dat echter de straf de bij de vernietigde arresten of vonnissen opgelegde mag te boven gaan. Hebben reeds alle gerechtshoven van de zaak kennis genomen, dan wordt niettemin een daarvan aangewezen. Is een der gewijsden door den Hoogen Raad in eersten aanleg gewezen, dan wordt de zaak verwezen naar de terechtzitting van den Hoogen Raad samengesteld als in artikel 472 vermeld.

De veroordeelde die krachtens de vernietigde uitspraak vrijheidsstraf ondergaat, is van rechtswege vrij en wordt onverwijld in vrijheid gesteld, behoudens het bepaalde bij artikel 470.

Indien de Hooge Raad de aanvrage niet gegrond acht, wijst hij die bij met redenen omkleede beschikking af.

462. Indien de aanvrage betreft het geval vermeld in artikel 457, eerste lid, nº. 2, beveelt de Hooge Raad, na zich, zoo noodig, door tusschenkomst van den procureur-generaal nadere berichten te hebben doen overleggen, de verdere behandeling op de openbare terechtzitting op een daartoe door den voorzitter te bepalen dag.

463. Zoodra de behandeling op de openbare terechtzitting is bevolen, benoemt de voorzitter een rapporteur.

De procureur-generaal doet ten minste tien dagen voor den dag ter terechtzitting aan den veroordeelde aanzegging van dien dag.

464. De rapporteur brengt op de terechtzitting zijn verslag uit, behelzende een overzicht van de feiten die uit het geding en naar aanleiding van de aanvrage tot herziening zijn bekend geworden. Daarna wordt het woord gevoerd door den procureur-generaal en den raadsman van den veroordeelde.

De Hooge Raad zal hierop den dag der uitspraak bepalen. Het arrest wordt op de openbare terechtzitting uitgesproken.

465. Acht de Hooge Raad de aanvrage niet gegrond, dan wijst hij die bij met redenen omkleede uitspraak af.

Acht de Hooge Raad de aanvrage gegrond, dan beveelt hij de opschorting of schorsing van de ten uitvoerlegging van het gewijsde en verwijst hij de zaak op den voet van het bepaalde bij artikel 461, ten einde hetzij het gewijsde te handhaven, hetzij met vernietiging daarvan den verdachte vrij te spreken of als niet-strafbaar te ontslaan van alle rechtsvervolging, het openbaar ministerie niet-ontvankelijk te verklaren of den verdachte opnieuw te veroordeelen met toepassing van de minder zware strafbepaling.

Ten aanzien van den veroordeelde die krachtens het gewijsde vrijheidsstraf ondergaat, is het tweede lid van artikel 461 toepasselijk.

466. Acht de Hooge Raad alvorens eene beslissing te nemen een onderzoek noodig, dan beveelt hij dit en draagt dat onderzoek op aan een daartoe uit zijn midden te benoemen raadsheer-commissaris, doch kan dit ook, indien de herziening niet betreft een door den Hoogen Raad in eersten aanleg gewezen arrest, opdragen aan een door hem met name aan te wijzen lid eener rechtbank welke van de zaak nog geen kennis heeft genomen.

467. Het onderzoek bedoeld in het voorgaand artikel, geldt als een gerechtelijk voor-onderzoek en wordt overeenkomstig de tweede tot en met de vijfde afdeeling van den Derden Titel van het Tweede Boek gevoerd. De getuigen worden beëedigd of wel overeenkomstig artikel 216, tweede lid, aangemaand. Indien het onderzoek geschiedt door een raadsheer-commissaris, geldt al hetgeen bepaald is omtrent de rechtbank, den rechter-commissaris, den officier van justitie en den griffier, ten aanzien van den Hoogen Raad, den raadsheer-commissaris, den procureur-generaal en den griffier bij den Hoogen Raad, behoudens dat de raadsheer-commissaris en de procureur-generaal zich bij huiszoeking en schouw kunnen doen vervangen door den rechter-commissaris en den officier van justitie bij de rechtbank binnen welker rechtsgebied die moet plaats hebben.

468. Na afloop van het onderzoek doet de raadsheer- of rechter-commissaris de stukken toekomen aan den Hoogen Raad.

De voorzitter bepaalt een dag tot voortzetting der openbare behandeling.

De procureur-generaal doet aan den veroordeelde tijdig mededeeling van den dag der behandeling.

469. Acht de Hooge Raad de zaak nog niet voldoende onderzocht, dan beveelt hij een nader onderzoek, zoo noodig met aanwijzing van een anderen raadsheer- of rechter-commissaris, met inachtneming van artikel 466 te benoemen.

De artikelen 467 en 468 zijn van toepassing.

470. Bij de verwijzing kan de Hooge Raad een bevel tot gevangenhouding tegen den veroordeelde uitvaardigen. Dit bevel is geldig voor onbepaalden termijn, doch kan door het gerechtshof worden opgeheven. De tweede afdeeling van den Vierden Titel van het Eerste Boek is van toepassing. In geen geval zal de veroordeelde langer in voorloopige hechtenis mogen blijven dan den nog niet volbrachten straftijd hem bij het gewijsde opgelegd.

De veroordeelde wordt gebracht in de gevangenis bestemd tot bewaring van verdachten ter plaatse waar het college is gevestigd, waarnaar de zaak is verwezen; ten aanzien van jeugdige verdachten is artikel 490 van toepassing.

471. De beslissingen van den Hoogen Raad genoemd in de artikelen 430, 461, 465 en 470, worden zoodra mogelijk van wege den procureur generaal aan den belanghebbende beteekend en in afschrift toegezonden aan den ambtenaar belast met de tenuitvoerlegging van het gewijsde waarvan de herziening is gevraagd, of van het vernietigde arrest of vonnis.

472. De Hooge Raad ingevolge verwijzing op grond van artikel 461, eerste lid, of van artikel 465, tweede lid, zelf rechtdoende, is, op straffe van nietigheid, samengesteld uit alle leden, de voorzitter en onder-voorzitter daaronder begrepen, voor zoover zij niet verhinderd zijn zitting te nemen, in welk geval daarvan

met opgave van redenen in het arrest wordt melding gemaakt.

Door den Hoogen Raad wordt de beslissing genomen met meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen wordt de uitspraak gewezen ten voordeele van den veroordeelde.

473. Het rechtsgeding in de verwezen zaak of zaken wordt bij het gerechtshof gevoerd met overeenkomstige toepassing van de artikelen 412, eerste, tweede en derde lid, 413, 414, 415, 416, 417, 419 en 421, en van de artikelen 528, 530 en 531, met dien verstande dat artikel 312 buiten toepassing blijft.

In de gevallen voorzien bij de artikelen 316 en 347 wordt het onderzoek gevoerd door een daartoe door het gerechtshof aangewezen rechter-commissaris die nog geen onderzoek in de zaak heeft verricht.

474. Het onderzoek en de beraadslaging, bedoeld in de artikelen 348 en 350, geschieden zoowel naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting in herziening als van het onderzoek in vorige terechtzittingen, zooals dat volgens daarvan opgemaakt proces-verbaal heeft plaats gehad.

Ten aanzien van de bij de verwijzing vernietigde uitspraken doet het gerechtshof opnieuw recht; ten aanzien van de bij de verwijzing niet vernietigde uitspraak handhaaft het gerechtshof deze met geheele of gedeeltelijke overneming, aanvulling of verbetering der gronden of doet, met geheele of gedeeltelijke vernietiging der uitspraak, opnieuw recht met inachtneming van artikel 465, tweede lid.

475. Het rechtsgeding in de verwezen zaak of zaken wordt bij den Hoogen Raad gevoerd op den voet van de beide voorgaande artikelen. Artikel 484 is alsdan van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat in het geval van het tweede lid van artikel 473 het onderzoek ook kan worden opgedragen aan een daartoe door den Hoogen Raad uit zijn midden aangewezen raadsheer-commissaris.

476. In geen geval mag eene straf worden opgelegd, die de bij het vernietigde arrest of vonnis opgelegde te boven gaat.

Indien bij samenloop van meerdere feiten één hoofdstraf is uitgesproken en de herziening slechts gevraagd is ten aanzien van een of meer dier feiten, wordt, in geval van vernietiging, bij de uitspraak in herziening de straf voor het andere feit of de andere feiten bepaald.

Indien uit het nieuwe onderzoek blijkt dat de verdachte een ander strafbaar feit heeft gepleegd dan waarvoor hij veroordeeld is en dat strafbare feit hem oorspronkelijk mede was te laste gelegd zonder dat daarover was beslist, doet de rechter te dier zake uitspraak en kan hij hem wegens dat feit veroordeelen, zonder dat echter de straf de bij het vernietigde arrest of vonnis opgelegde mag te boven gaan.

Bij de uitspraak wordt bepaald dat de reeds vroeger krachtens de vernietigde uitspraak voor het feit ondergane straf, en de krachtens artikel 470 ondergane voorloopige hechtenis in mindering zal worden gebracht.

477. Indien gedurende de behandeling der zaak de veroordeelde overlijdt, wordt het geding voortgezet en door den rechter voor wien de zaak dient of moet dienen, een bijzondere vertegenwoordiger benoemd. De voorgaande artikelen van dezen Titel zijn dan van overeenkomstige toepassing.

478. Indien van straf opgelegd bij het gewijsde, door gratie kwijtschelding is verleend, of in geval van voortzetting van het geding tegen den benoemden bijzonderen vertegenwoordiger, kan in geen geval straf worden opgelegd.

Is de straf door gratie gewijzigd of verminderd, dan wordt in geen geval eene straf opgelegd, die de gewijzigde of verminderde te boven gaat.

479. De aanvrage tot herziening kan na het overlijden van den veroordeelde gedaan worden door den overlevenden echtgenoot, elken bloedverwant in de rechte lijn of in den tweeden graad der zijlijn en door den procureur-generaal bij den Hoogen Raad.

De voorgaande artikelen van dezen Titel zijn dan van overeenkomstige toepassing.

Deze aanvrage strekt alleen tot opheffing van de veroordeeling tegen den overledene uitgesproken.

480. Met uitzondering van de leden van en de ambtenaren bij den Hoogen Raad, mag geen rechterlijk ambtenaar die op eenigerlei wijze deelgenomen heeft aan het onderzoek of de berechting der zaak waarvan herziening wordt gevraagd, aan het onderzoek of de berechting in herziening deel nemen.

481. Indien na de vernietiging van het gewijsde geen straf of maatregel of wel de maatregel, bedoeld bij artikel 37, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht, wordt opgelegd, wordt, op verzoek van den gewezen veroordeelde of van zijne erfgenamen, ter zake van de ondergane straf eene geldelijke tegemoetkoming toegekend. De toekenning heeft plaats, voor zoover daartoe, naar het oordeel van den rechter, gronden van billijkheid aanwezig zijn en overigens op den voet van de artikelen 89—93.

Ten aanzien van de ondergane voorloopige hechtenis vinden die artikelen overeenkomstige toepassing.

VIERDE BOEK.

Eenige rechtsplegingen van bijzonderen aard.

TITEL I.

Strafvordering ter zake van strafbare feiten waarvan de Hooge Raad in eersten aanleg kennis neemt.

482. Behoudens het bepaalde bij artikel 139, geschiedt de opsporing van misdrijven bedoeld bij artikel 93 der wet op de rechterlijke organisatie, geheel als behoorden zij tot de kennisneming van de rechtbank.

De officier van justitie geeft den procureur-generaal bij den Hoogen Raad onverwijld schriftelijk bericht, indien eenig misdrijf te zijner kennis komt, met welks opsporing hij ingevolge het voorgaande lid is belast.

483. De artikelen 4—19 der wet van den 22 April 1855 (*Staatsblad* nº. 33), houdende regeling der verantwoordelijkheid van de hoofden der Ministeriëele Departementen, blijven van kracht.

Zij zijn van overeenkomstige toepassing op alle ambtsmisdrijven en ambtsovertredingen, begaan door de in artikel 92 der wet op de

rechterlijke organisatie en het beleid der justitie opgenoemde personen. Onder ambtsmisdrijven en ambtsovertredingen worden hier begrepen strafbare feiten begaan onder eene der verzwarende omstandigheden, omschreven in artikel 44 van het Wetboek van Strafrecht.

De procureur-generaal bij den Hoogen Raad is verplicht aan den ontvangen last tot vervolging onmiddellijk gevolg te geven.

484. De strafvordering ter zake van strafbare feiten waarvan de Hooge Raad in eersten aanleg kennis neemt, vindt overigens plaats met overeenkomstige toepassing van de regelen omtrent de strafvordering in eersten aanleg van feiten waarvan de rechtbank kennis neemt, behoudens de navolgende uitzonderingen :

1°. Indien de procureur-generaal zulks vordert, wordt door den Hoogen Raad een raadsheer-commissaris uit zijne leden aangewezen.

2°. In afwachting van het optreden van den procureur-generaal bij den Hoogen Raad, geschieden ook ten aanzien van een strafbaar feit bedoeld bij artikel 93 der wet op de rechterlijke organisatie, de spoedeischende maatregelen van de vervolging die aan het rechtsgeding vooraf gaat, als behoorde dat feit tot de kennisneming van de rechtbank.

3°. Niet van toepassing zijn de bepalingen betreffende de verplichtingen van den officier van justitie tegenover den procureur-generaal bij het gerechtshof en diens toezicht op de vervolging van strafbare feiten.

4°. Ingeval van eene huiszoeking of eene schouw, kan zich de raadsheer-commissaris doen vervangen door den rechter-commissaris, de procureur-generaal bij den Hoogen Raad door den officier van justitie bij de rechtbank binnen welker rechtsgebied de huiszoeking of de schouw moet geschieden.

5°. In geval van vervolging bedoeld bij artikel 483, zijn niet van toepassing de artikelen 237—255, 262, 313 en 314, en behelst de dagvaarding, op straffe van nietigheid, eene opgave van het feit in den last tot vervolging uitgedrukt.

6°. Tegen de beslissingen van den Hoogen Raad is geen beroep of bezwaarschrift toegelaten.

7°. De bepaling van het tweede lid van artikel 349 geldt zoo dikwijls het feit een misdrijf of overtreding oplevert, waarvan een andere rechter kennis neemt, en de verdachte de verwijzing naar dien rechter niet heeft verzocht, in welk geval aan de beleedigde partij de vordering slechts tot zoodanig beloop kan worden toegewezen, als waarover de bevoegde rechter gelijktijdig met de strafzaak uitspraak had kunnen doen.

485. De vervolging der mede-verdachten van dengene die voor den Hoogen Raad terechtstaat, heeft voor hetzelfde college plaats.

TITEL II.

Berechting van minderjarigen.

486. De bepalingen van dit wetboek zijn ook in zaken betreffende minderjarigen van toepassing, voor zoover bij dezen Titel niet anders is bepaald.

487. Bij elke rechtbank is de enkelvoudige kamer voor de behandeling van burgerlijke kinderzaken (kinderrechter) tevens belast met de behandeling van kinder-strafzaken.

Het rechtsgeding, uitsluitend betreffende minderjarige verdachten, die op den dag van de eerste terechtzitting den leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt, wordt in eersten aanleg voor den kinderrechter vervolgd, tenzij, naar het aanvankelijk oordeel van den vervolgenden ambtenaar en den kinderrechter, in de zaak een zwaardere hoofdstraf dan gevangenisstraf van een door den Koning te bepalen aantal maanden, ten hoogste zes, dient te worden opgelegd of wegens de ingewikkeldheid der zaak behandeling door de meervoudige kamer de voorkeur verdient.

488. Indien de officier van justitie in zaken, uitsluitend betreffende minderjarige verdachten, die vóór het begaan van het feit den leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt, voorwaardelijk van vervolging wenscht af te zien, op gronden, aan het algemeen belang ontleend, behoeft hij daartoe de machtiging van den kinderrechter. Wenscht de officier van justitie in die zaken onvoorwaardelijk van vervolging af te zien, op gronden aan het algemeen belang ontleend, dan wint hij daaromtrent het gevoelen in van den kinderrechter.

489. In zaken betreffende minderjarige verdachten kan de vervolging worden geschorst, indien, gelijktijdig met de vervolging, ten aanzien van beide of een der ouders een verzoek tot ontheffing of een verzoek of eene vordering tot ontzetting van de ouderlijke macht of van de voogdij over den verdachte aanhangig is, en wel totdat de beslissing daarop onherroepelijk zal zijn geworden.

In zoodanig geval wordt de schorsing geacht plaats te vinden wegens het bestaan van een geschilpunt van burgerlijk recht.

490. Voor zoover betreft een minderjarigen verdachte die tijdens het begaan van het feit den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, kan tot het ondergaan van inverzekeringstelling of voorloopige hechtenis worden aangewezen zijne woning of eene andere daartoe beschikbare plaats. In het bevel worden alsdan zoodanige bepalingen opgenomen, als voor de richtige uitvoering daarvan en tot behoorlijk toezicht op den verdachte worden noodig geoordeeld.

De opneming van den verdachte in de aangewezen plaats door den met dat toezicht belasten persoon geschiedt op vertoon als in artikel 566, eerste lid, omschreven. Het tweede lid van dat artikel is mede van overeenkomstige toepassing.

491. Voor zoover niet anders is bepaald, geschieden alle beteekeningen, dagvaardingen, oproepingen, kennisgevingen, aanzeggingen of andere schriftelijke mededeelingen aan den minderjarigen verdachte die den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, bovendien aan zijne ouders of zijn voogd, alsmede aan zijn raadsman, met dien verstande dat, indien hij bij zijne ouders of zijn voogd inwoont en het geven van een afschrift is vereischt, slechts één afschrift aan hem en zijne ouders of zijn voogd wordt gelaten.

De bepaling van het voorgaande lid geldt alleen ten aanzien van de ouders die de ouderlijke macht over den verdachte niet hebben verloren.

De bepaling van het eerste lid geldt niet ten aanzien van den raadsman in zaken waarvan het kantongerecht kennis neemt, ook niet in hooger beroep van zoodanige zaken, en evenmin ten aanzien van ouders of voogd in geval van oproeping overeenkomstig artikel 385.

492. Met het gerechtelijk vooronderzoek in zaken, uitsluitend betreffende minderjarige verdachten, die tijdens hunne eerste oproeping voor den rechter den leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt, is vóór den aanvang van het onderzoek ter terechtzitting in eersten aanleg de kinderrechter belast.

De kinderrechter, in zaken, als bij het voorgaande lid bedoeld, het gerechtelijk vooronderzoek instellende, wordt in zoover als rechter-commissaris, belast met het gerechtelijk vooronderzoek, aangemerkt.

493. Bij het eerste verhoor van een minderjarigen verdachte die tijdens zijne eerste oproeping in het gerechtelijk vooronderzoek den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, deelt de met dat onderzoek belaste rechter-commissaris of degene die in opdracht van dezen met het verhoor is belast, hem mondeling mede dat hem een raadsman zal worden toegevoegd. Ten spoedigste na afloop van dat verhoor voegt de voorzitter der rechtbank, op verzoek van den rechter-commissaris, aan den verdachte een raadsman toe.

Het voorgaande lid is niet van toepassing, indien het gerechtelijk vooronderzoek ingevolge artikel 144 is ingesteld.

494. De raadsman van den minderjarigen verdachte die tijdens zijne eerste oproeping in het gerechtelijk vooronderzoek den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, kan tijdens het gerechtelijk vooronderzoek bij elk verhoor tegenwoordig zijn, waartoe hij telkens wordt opgeroepen op de wijze door den rechter-commissaris te bepalen. Niettemin kan de rechter-commissaris in het belang van het onderzoek in bepaalde gevallen een verhoor buiten tegenwoordigheid van den raadsman bevelen.

495. Tijdens het gerechtelijk vooronderzoek tegen een minderjarigen verdachte ter zake van een feit door hem begaan, vóórdat hij den leeftijd van achttien jaren heeft bereikt, worden zijne ouders, voor zoover deze de ouderlijke macht niet hebben verloren, of zijn voogd telkens, op de wijze door den rechter-commissaris te bepalen, opgeroepen om desverlangd bij elk verhoor van den verdachte, van een getuige of van een deskundige tegenwoordig te zijn. De rechter-commissaris kan echter bevelen dat een verhoor buiten tegenwoordigheid van ouders of voogd zal geschieden.

Indien zij tegenwoordig zijn, worden ouders of voogd in de gelegenheid gesteld, nadat de verdachte of een getuige zijne verklaring heeft afgelegd, daartegen in te brengen wat tot verdediging kan dienen.

496. Indien de minderjarige verdachte die in verzekering is gesteld of zich in voorloopige hechtenis bevindt, tijdens het begaan van het feit den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, is ten aanzien van zijne ouders of zijn voogd artikel 50 betreffende het recht van mondeling en schriftelijk verkeer van den raadsman met den verdachte van overeenkomstige toepassing.

497. De rechter-commissaris wint tijdens het gerechtelijk vooronderzoek tegen elken minderjarigen verdachte die tijdens het begaan van het feit den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, zooveel mogelijk inlichtingen in omtrent diens opvoeding, karakter, ontwikkeling en doorgaand gedrag, ook door het hooren van getuigen die hem door diens ouders of voogd zijn opgegeven.

Indien het onderzoek naar de persoonlijkheid van zoodanigen verdachte die ter zake van het feit ter beschikking van de Regeering kan worden gesteld, niet voldoende op andere wijze kan plaats vinden, kan de met het gerechtelijk vooronderzoek belaste rechter-commissaris hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte of diens ouders, voogd of raadsman, bevelen dat de verdachte ter waarneming zal worden overgebracht naar een in het bevel aan te duiden Rijksgesticht of andere inrichting tot waarneming van minderjarige verdachten bestemd.

Ingeval van het voorgaande lid vinden de artikelen 197 en 198 overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat het bevel houdende last tot overbrenging, door den rechter-commissaris in den regel niet wordt gegeven, dan nadat de ouders die de ouderlijke macht niet hebben verloren, of de voogd van den verdachte ter zake zijn gehoord, althans, op de wijze door den rechter-commissaris te bepalen, zijn opgeroepen, en dat het verzoek bedoeld bij het tweede lid van artikel 198, ook van die ouders of van den voogd kan uitgaan.

De beide voorgaande leden zijn niet van toepassing, indien het gerechtelijk vooronderzoek ingevolge artikel 144 is ingesteld.

498. Ingeval van artikel 250, eerste lid, of 262, eerste lid, stelt de rechtbank den minderjarige, wegens een feit begaan vóórdat hij den leeftijd van achttien jaren heeft bereikt, te dier zake buiten vervolging, indien zij op gronden aan het algemeen belang ontleend dit raadzaam acht, of indien de minderjarige den leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt en zij van oordeel is dat artikel 38 van het Wetboek van Strafrecht behoort te worden toegepast.

499. Indien de minderjarige verdachte die den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, op de terechtzitting van een gerechtshof of in eersten aanleg op de terechtzitting van eene rechtbank wordt gedagvaard en geen raadsman heeft, geeft het openbaar ministerie daarvan schriftelijk kennis aan den voorzitter, die alsdan den verdachte een raadsman toevoegt.

500. Indien de minderjarige den leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt, kan de kennisgeving bedoeld bij artikel 263, tweede lid, ook geschieden door zijn raadsman.

501. Op het rechtsgeding van den kinderrechter vinden de bepalingen betreffende het rechtsgeding voor den politierechter overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 367, eerste lid, 369 en 380, eerste lid.

Indien de kinderrechter als rechter-commissaris de zaak heeft onderzocht, blijft artikel 268, eerste lid, in zoover buiten toepassing.

502. In zaken, welke voor eene meervoudige kamer der rechtbank worden vervolgd, en minderjarige verdachten betreffen, die op den dag van de eerste terechtzitting den leeftijd

van achttien jaren nog niet hebben bereikt, neemt de kinderrechter aan het onderzoek ter terechtzitting deel. Artikel 501, laatste lid, is van toepassing.

503. Het rechtsgeding tegen een minderjarige die op den dag van de eerste terechtzitting den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, wordt, tenzij er mede-verdachten zijn, die meerderjarig zijn of dien leeftijd wel bereikt hebben, niet in het openbaar behandeld. Tot bijwoning van deze niet openbare terechtzitting kan echter de kantonrechter of de voorzitter van de rechtbank of het gerechtshof bijzonderen toegang verleenen.

Tot bijwoning van de terechtzittingen waarin het rechtsgeding tegen zoodanigen minderjarige wordt behandeld, worden, ook al zijn er zoodanige mede-verdachten, zijne ouders of zijn voogd opgeroepen. Indien de zaak door oproeping van zoodanigen minderjarige aanhangig is gemaakt, geschiedt de oproeping van zijn ouders of van zijn voogd en, zoo noodig, de intrekking daarvan met overeenkomstige toepassing van artikel 390 ; in de oproeping wordt de korte aanduiding van het strafbare feit opgenomen. Indien de ouders of de voogd tegenwoordig zijn, worden zij, nadat de minderjarige, een der mede-verdachten, een getuige of een deskundige zijne verklaring heeft afgelegd, in de gelegenheid gesteld daartegen in te brengen, wat tot verdediging kan dienen.

Niettemin kan het gerecht, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie, bevelen dat een verhoor van den minderjarige, van een getuige of van een deskundige buiten tegenwoordigheid van ouders of voogd geschiede.

504. Het gerecht kan, hetzij ambtshalve of op vordering van het openbaar ministerie mits in deze gevallen de raadsman zich daartegen niet verzet, hetzij op verzoek van den raadsman zelven, bepalen, dat vragen betreffende de eigenschappen of omstandigheden van een minderjarigen verdachte, die op den dag van de eerste terechtzitting den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, buiten diens tegenwoordigheid zullen worden gesteld en behandeld en dat het openbaar ministerie of de raadsman buiten tegenwoordigheid van zoodanigen verdachte het woord zal voeren. De zakelijke inhoud van een en ander wordt in elk geval aan den verdachte medegedeeld.

505. Indien de minderjarige op den dag van de eerste terechtzitting den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt en ter zake van het feit ter beschikking van de Regeering kan worden gesteld, is hij verplicht in persoon te verschijnen. De verdachte wordt op deze verplichting bij de dagvaarding of oproeping opmerkzaam gemaakt.

Bij niet-verschijning stelt het gerecht het onderzoek tot een alsdan te bepalen dag uit, met bevel dat hij tegen dien dag worde voorgebracht. Indien de verdachte ook op die nadere terechtzitting blijkt niet te zijn verschenen, wordt verstek verleend en het onderzoek der zaak voortgezet.

506. Indien de minderjarige tijdens het begaan van het feit den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt en ter zake van het feit ter beschikking van de Regeering kan worden gesteld, worden in den regel zijne ouders of zijn voogd en evenzoo zijn werkgever en een of meer zijner onderwijzers, voor zoover deze bijzondere inlichtingen kunnen verschaffen, vanwege het openbaar ministerie gedagvaard als getuigen om te worden gehoord over de opvoeding, het karakter, de ontwikkeling en het doorgaand gedrag van den verdachte.

De ingevolge het voorgaande lid gedagvaarde getuigen kunnen zich niet verschoonen op grond van bloed- en aanverwantschap met den verdachte ; intusschen worden de in artikel 217 bedoelde personen buiten eede gehoord.

507. Indien de minderjarige den leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt, komen alle bevoegdheden, den verdachte bij dit wetboek, met uitzondering van den Zesden Titel van het Tweede Boek, toegekend, met uitsluiting van hemzelven toe aan zijn raadsman.

Deze bepaling geldt niet in zaken waarvan het kantongerecht kennis neemt, ook niet in hooger beroep van zoodanige zaken.

Tegen het instellen, niet instellen, intrekken of afstand doen door den raadsman van eenig rechtsmiddel, kan, in het geval van het eerste lid, de wettige vertegenwoordiger van den verdachte binnen drie dagen nadat de termijn voor het instellen daarvan is verstreken, een bezwaarschrift indienen bij den voorzitter van het college in feitelijken aanleg, voor hetwelk de zaak wordt vervolgd of het laatst is vervolgd. De voorzitter beslist ten spoedigste ; de wettige vertegenwoordiger alsmede de raadsman worden gehoord, althans, op de wijze door den voorzitter te bepalen, opgeroepen. Indien het bezwaarschrift gegrond wordt bevonden, loopt de termijn voor het instellen of intrekken van het rechtsmiddel alsnog gedurende drie dagen.

508. De straf van berisping wordt ten uitvoer gelegd door den kantonrechter of door het lid van het college, hetwelk het voorzitterschap bekleedt in de kamer die de veroordeeling heeft uitgesproken.

De tenuitvoerlegging geschiedt in eene niet-openbare terechtzitting zoodra mogelijk na het uitspreken van de veroordeeling.

De genoemde rechterlijke ambtenaren kunnen daarbij de hulp inroepen van de openbare burgerlijke of gewapende macht.

Bij die tenuitvoerlegging kunnen de ouders die niet de ouderlijke macht hebben verloren, of de voogd van den veroordeelde desverlangd tegenwoordig zijn, waartoe zij door den griffier van het college of van het kantongerecht schriftelijk worden opgeroepen.

Indien de verdachte bij de uitspraak van de veroordeeling aanwezig is, kan de tenuitvoerlegging van de straf van berisping bij voorraad plaats vinden. In dit geval geschiedt daarvan aanteekening in het proces-verbaal der terechtzitting en blijft het voorgaande lid buiten toepassing.

509. Alle beteekeningen, dagvaardingen, oproepingen, kennisgevingen, aanzeggingen of andere mededeelingen aan ouders of voogd vinden enkel plaats, indien deze eene bekende verblijfplaats binnen het rijk in Europa hebben ; aan samenwonende ouders wordt slechts één stuk uitgereikt.

TITEL III.

Vervolging en berechting van rechterlijke ambtenaren.

510. Indien een rechterlijk ambtenaar voor

zijn kantongerecht, zijne rechtbank, zijn gerechtshof of voor een gerecht binnen het ressort van zijne rechtbank of zijn gerechtshof zou moeten worden vervolgd en berecht, wordt, op verzoekschrift van het openbaar ministerie naar de gewone regelen met de vervolging belast, door den Hoogen Raad een ander gerecht van gelijken rang als het anders bevoegde aangewezen, voor hetwelk de vervolging en berechting der zaak zal plaats hebben.

Niettemin kunnen de spoedeischende maatregelen van de vervolging die aan het rechtsgeding voorafgaat, ook bij of door het anders bevoegde gerecht worden genomen.

De aanwijzing geldt ook voor de medeverdachten van den rechterlijken ambtenaar.

Bij het verzoekschrift worden de processtukken en, voor zoover noodig, de stukken van overtuiging overgelegd.

511. De beschikking van den Hoogen Raad wordt vanwege den procureur-generaal aan den verdachte beteekend.

De procureur-generaal geeft van de beschikking tevens schriftelijk kennis aan den verzoeker en zendt daarvan afschrift toe aan het openbaar ministerie bij het aangewezen gerecht.

TITEL IV.

Verschooning en wraking van rechters.

512. Een rechter wordt op zijn verlangen van elke bemoeiing in eene zaak verschoond, indien er te zijnen aanzien feiten of omstandigheden bestaan, waardoor in het algemeen de rechterlijke onpartijdigheid schade zou kunnen lijden.

513. De redenen van verschooning worden alle tegelijk voorgedragen.

Een nieuwe verschooning kan door denzelfden rechter slechts worden voorgedragen om redenen welke na de eerste voordracht zijn ontstaan of bekend geworden.

Tijdens het onderzoek ter terechtzitting kan eene verschooning niet meer worden voorgedragen na de voordracht der zaak door het openbaar ministerie, bedoeld bij artikel 280, tenzij om redenen welke eerst in den loop van dat onderzoek zijn ontstaan of bekend geworden.

514. Over eene voorgedragen verschooning wordt door het college waarin de rechter zitting heeft of, indien deze een kantonrechter is, door de rechtbank ten spoedigste beslist.

Het bevoegde college zal, alvorens te beslissen, den rechter kunnen uitnoodigen, de voorgedragen verschooning schriftelijk dan wel mondeling toe te lichten. Deze geeft aan de uitnoodiging gevolg.

Bij de beslissing kan tevens worden bepaald dat bepaalde handelingen of beslissingen van den rechter wiens verschooning is aangenomen, van onwaarde zullen zijn.

515. De rechter die zijne verschooning heeft voorgedragen, is, in afwachting van de beslissing daaromtrent, in de zaak uitgesloten van alle bemoeiingen die uitstel gedoogen of door andere rechters kunnen worden verricht.

Wordt de verschooning eerst tijdens het onderzoek ter terechtzitting voorgedragen, dan wordt dat onderzoek geschorst. Wordt de verschooning aangenomen, dan wordt het onderzoek ter terechtzitting opnieuw aangevangen, hetzij onmiddellijk, hetzij op eene latere terechtzitting. De beslissing wordt op de terechtzitting waarin het onderzoek der zaak wordt hervat of opnieuw aangevangen, uitgesproken.

516. Ingeval er ten aanzien van een rechter feiten of omstandigheden bestaan, waardoor in het algemeen de rechterlijke onpartijdigheid ernstig schade zou kunnen lijden, kan diens wraking schriftelijk of, ter terechtzitting, mondeling worden voorgedragen door het openbaar ministerie en door den verdachte.

517. Zoo redenen van wraking ten aanzien van meer dan één rechter bestaan, kan eene verdere wraking niet worden voorgedragen, dan nadat over de vroegere is beslist.

De redenen van wraking worden alle tegelijk voorgedragen.

Eene nieuwe wraking kan ten aanzien van denzelfden rechter slechts worden voorgedragen om redenen welke na de eerste voordracht zijn ontstaan of bekend geworden.

Tijdens het onderzoek op de terechtzitting kan eene wraking niet meer worden voorgedragen na de voordracht der zaak door het openbaar ministerie, bedoeld bij artikel 280, tenzij om redenen welke eerst in den loop van dat onderzoek zijn ontstaan of bekend geworden.

Wordt de wraking op de terechtzitting voorgedragen, dan kan de rechter, ingeval van klaarblijkelijk misbruik, bepalen dat volgende voordrachten tot wraking niet ontvankelijk zullen zijn.

518. Ingeval de rechter alleen rechtspreekt of als eenig rechter bemoeiing in de zaak verricht, worden de redenen van wraking aan hemzelven voorgedragen en door hem daarop onverwijld beslist. De verdachte wordt zoo noodig gehoord, althans opgeroepen.

Tegen eene afwijzende beslissing staat het openbaar ministerie een dag daarna, den verdachte die de wraking heeft voorgedragen, een dag na de uitspraak, voorlezing of beteekening overeenkomstig artikel 523, hooger beroep open bij het college waarin de rechter zitting heeft, of, indien deze een kantonrechter is, bij de rechtbank. Op het beroep wordt ten spoedigste in raadkamer beslist.

Buiten het geval bedoeld bij het eerste lid, wordt over de voorgedragen wraking ten spoedigste beslist door het college waarin de rechter zitting heeft.

Behoudens de bepaling van het tweede lid staat tegen beslissingen in zake van wraking geen rechtsmiddel open.

519. Het bevoegde college zal, alvorens in eersten aanleg of hooger beroep te beslissen, den rechter kunnen uitnoodigen, zich omtrent de voorgedragen redenen van wraking schriftelijk of mondeling te verklaren. Deze geeft aan de uitnoodiging gevolg.

Bij de beslissing kan tevens worden bepaald dat bepaalde handelingen of beslissingen van den rechter wiens wraking is aangenomen, van onwaarde zullen zijn.

520. De rechter die gewraakt wordt, is, in afwachting der beslissing daaromtrent, in de zaak uitgesloten van alle bemoeiingen die uitstel gedoogen of door andere rechters kunnen worden verricht.

Wordt de wraking eerst tijdens het onderzoek op de terechtzitting voorgedragen, dan wordt dat onderzoek geschorst. Wordt zij aangenomen, dan wordt het onderzoek op de terecht-

zitting opnieuw aangevangen, hetzij onmiddellijk, hetzij op eene latere terechtzitting. De beslissing wordt op de terechtzitting waarin het onderzoek der zaak wordt hervat of opnieuw aangevangen, uitgesproken.

521. Rechters die verklaard hebben zich te willen verschoonen of wier wraking wordt voorgedragen, onthouden zich, wanneer zij in een college zitting hebben, op straffe van nietigheid, van deelneming aan de beslissing over de verschooning of wraking.

Ingeval de verschooning of wraking eerst tijdens het onderzoek op de terechtzitting van een rechterlijk college wordt voorgedragen, wordt ter vervanging van elk lid dat verlangt verschoond te worden of wiens wraking voorgedragen wordt, door den president een rechter aangewezen om met de andere rechters die aan dat onderzoek deelnemen, over de verschooning of wraking te beslissen.

522. Indien ten gevolge van het eerste lid van het voorgaande artikel de beslissing over eene voorgedragen verschooning of wraking niet kan zijn bij het college waarin de rechter zitting heeft, wordt daartoe een ander gerecht van gelijken rang aangewezen.

Hetzelfde geldt, indien tengevolge van aangenomen verschooning of wraking het onderzoek der zaak niet kan plaats hebben bij den rechter naar de gewone regelen bevoegd.

De aanwijzing geschiedt overeenkomstig artikel 510.

Artikel 511 is mede van toepassing.

Indien het gevolg van het eerste lid van artikel 521 of van aangenomen verschooning of wraking is dat het getal leden van den Hoogen Raad, voor de beslissing over eene voorgestelde verschooning of eene voorgedragen wraking, of wel voor het onderzoek der zaak gevorderd, ontbreekt, oordeelt de Raad met het overblijvende getal.

523. Alle beslissingen over verschooning of wraking zijn met redenen omkleed.

De beschikkingen over de wraking, worden den verdachte voorgelezen of, indien deze niet bij de beslissing aanwezig is, hem beteekend.

524. Onder rechters worden in dezen Titel begrepen de raadsheeren en de kantonrechters, alsmede de raadsheeren-, rechters- en kantonrechters-plaatsvervangers.

TITEL V.

Geschillen over rechtsmacht.

525. Een geschil over rechtsmacht is aanwezig:

1° wanneer twee of meer rechters zich dezelfde zaak gelijktijdig hebben aangetrokken;

2°. wanneer twee of meer rechters zich tot onderzoek van dezelfde zaak onbevoegd verklaren en hunne uitspraken met elkander in strijd zijn.

Onder rechters zijn in dezen Titel begrepen de personen of colleges, aan welke bij bijzondere wetten rechtsmacht is opgedragen, met dien verstande dat enkel geschillen waarbij ook andere rechters betrokken zijn, overeenkomstig de bepalingen van dezen Titel worden berecht.

526. Bij het bestaan van een geschil over rechtsmacht kan bij den bevoegden rechter een met redenen omkleed, schriftelijk verzoek tot regeling van rechtsgebied door elken ambtenaar die de vervolging heeft ingesteld, en door den verdachte, worden ingediend.

Van de inlevering van het verzoekschrift wordt door den griffier onverwijld schriftelijk kennis gegeven aan de rechters tusschen wie het geschil bestaat, en, voor zoover het verzoek niet van hen is uitgegaan, aan de ambtenaren die de vervolging hebben ingesteld, en aan den verdachte.

Door de bij het voorgaande lid bedoelde kennisgeving wordt de vervolging geschorst. Niettemin kunnen spoedeischende maatregelen bij of door de gerechten tusschen welke het geschil bestaat, worden genomen. Ieder der rechters tusschen wie het geschil bestaat, is bevoegd tot het nemen van alle maatregelen die met betrekking tot de voorloopige hechtenis kunnen worden genomen.

De tot kennisneming van het geschil bevoegde rechter kan bevelen dat een aanhangig gerechtelijk vooronderzoek zal worden voortgezet.

De schorsing der vervolging eindigt, zoodra de beschikking over het geschil onherroepelijk is geworden.

527. De beschikking wordt ten spoedigste genomen, nadat de verdachte is gehoord, althans opgeroepen.

Bij de beschikking wordt tevens bepaald, of en in hoever de handelingen en beslissingen van den rechter aan wien het onderzoek der zaak wordt onttrokken, zullen standhouden.

De beschikking wordt den verdachte binnen drie dagen beteekend. Zij wordt door den griffier aan de rechters tusschen wie het geschil bestaat, onverwijld schriftelijk medegedeeld.

Tegen de beschikking der rechtbanken en gerechtshoven staat het openbaar ministerie binnen drie dagen daarna en den verdachte binnen drie dagen na de beteekening beroep in cassatie open. De bepaling van het voorgaande lid is op de beschikking in cassatie toepasselijk.

TITEL VI.

Strafvordering in rijksbelastingzaken.

528. De bepalingen van dit wetboek, met uitzondering van die betreffende het gerechtelijk vooronderzoek en het bezwaarschrift tegen de dagvaarding, gelden in Rijksbelastingzaken, voor zoover daarvan niet bij dezen Titel is afgeweken of in bijzondere wetten anders is bepaald.

529. Indien het bestuur der belastingen in het belang van zijne vervolging het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek noodzakelijk oordeelt, is artikel 144 van toepassing, met dien verstande dat ten deze de artikelen 195, 201, eerste lid, en 206 niet van toepassing zijn uitgezonderd, en geldt te zijnen aanzien hetgeen in dat artikel omtrent den ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht is bepaald.

530. Te beginnen met het uitbrengen van de dagvaarding ter terechtzitting in eersten aanleg worden, wat betreft de vervolging tot bepaalde straffen welke krachtens bijzondere wetten aan het bestuur der belastingen is opgedragen, alle bemoeiingen waarmede bij dit wetboek de officier van justitie en de procureur-generaal bij het gerechtshof zijn belast, zoo in eersten aanleg als in hooger beroep door den

met die vervolging belasten bijzonderen ambtenaar verricht en worden te zijnen aanzien de bepalingen van dit wetboek overeenkomstig toegepast. Het aanteekenen van hooger beroep kan namens dien ambtenaar geschieden door een persoon daartoe door het bestuur der belastingen aangewezen.

Indien op de terechtzitting in eersten aanleg of hooger beroep zich voordoet het geval van artikel 293, betreffende meineed, is niettemin ook het openbaar ministerie bevoegd te vorderen dat het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek door den rechter zal worden bevolen.

531. Nadat den verdachte op de terechtzitting de gelegenheid is gegeven het laatst het woord te voeren, worden de stukken gesteld in handen van het openbaar ministerie dat hetzij in dezelfde hetzij in eene volgende terechtzitting zijne conclusie zal nemen.

De verdachte en zijn raadsman zijn bevoegd om dadelijk tegen die conclusie schriftelijke bedenkingen tot wederlegging van feiten waarin zij oordeelen dat het openbaar ministerie gedwaald heeft, aan de rechtbank aan te bieden.

532. De termijn voor het instellen van hooger beroep bedraagt voor den bijzonderen ambtenaar en het openbaar ministerie twee maanden na de uitspraak en voor den verdachte veertien dagen langer.

533. Is ingevolge een vonnis of arrest bij verstek gewezen, lijfsdwang op den verdachte toegepast of beslag op zijne goederen gelegd, dan kan hij tegen dat vonnis of arrest in geen geval later verzet doen dan uiterlijk binnen tien dagen daarna.

Het verzet brengt van rechtswege dagvaarding mede tegen de eerstkomende gewone terechtzitting welke gehouden wordt nadat sedert den dag van het verzet zeven dagen zullen zijn verstreken. Is ook het openbaar ministerie wederpartij in de zaak geweest, dan is het verzet slechts geldig, indien het is gedaan aan beide wederpartijen en bij exploten waarvan de dagteekeningen niet meer dan acht dagen mogen verschillen. Het verzet brengt in dat geval van rechtswege dagvaarding voor beide zaken mede op de eerstkomende gewone terechtzitting welke gehouden wordt nadat sedert den dag van het laatst beteekende exploot zeven dagen zullen zijn verstreken.

534. Al hetgeen ten aanzien van het beroep in cassatie met betrekking tot het openbaar ministerie bij het college dat het beroepen vonnis of arrest heeft gewezen, is voorgeschreven, is op den bijzonderen ambtenaar van toepassing, voor zoover de vervolging van hem uitgaat. De laatste zin van het eerste lid van artikel 530 is van overeenkomstige toepassing.

Indien het beroep in cassatie door dien ambtenaar is ingesteld, kan, na de voordracht van het verslag, door of namens het bestuur der belastingen tot toelichting van het beroep het woord worden gevoerd.

535. De tenuitvoerlegging van veroordeelingen gewezen op de vervolgingen door bijzondere ambtenaren ingesteld, geschiedt in naam van het bestuur der belastingen.

Indien hechtenis of plaatsing in eene tuchtschool ter vervanging van boete of verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen moet worden toegepast, geschieden de overlegging en het bericht, bedoeld in artikel 577, aan de voormelde ambtenaren die alsdan de stukken stellen in handen van het openbaar ministerie, ten einde die straf te doen toepassen.

536. Indien het verzoekschrift om gratie betreft eene straf tot welke de vervolging door bijzondere ambtenaren is ingesteld, geschiedt, in het geval van artikel 559, de kennisgeving bedoeld bij het derde lid van dat artikel, aan die ambtenaren en is, buiten het geval van genoemd artikel, van toepassing artikel 560, met dien verstande dat, waar in dat artikel het openbaar ministerie op welks last de uitvoering moet plaats hebben, wordt genoemd of bedoeld, daaronder ten deze worden verstaan de bijzondere ambtenaren met de vervolging tot de straf belast.

537. Indien de veroordeeling betreft eene straf tot welke de vervolging door bijzondere ambtenaren is ingesteld, wordt de curator bedoeld bij artikel 563, eerste lid, op de vordering van die ambtenaren benoemd, nadat het openbaar ministerie ter zake is gehoord.

538. Is de verdachte een rechtspersoon, dan treedt voor de beteekening aan zijn persoon of zijne woonplaats overeenkomstig artikel 586, in de plaats eene beteekening overeenkomstig artikel 4 onder 2°. van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

539. Toepassing van lijfsdwang of beslag op goederen ter uitvoering van een arrest of vonnis geschiedt in naam van het bestuur der belastingen en met inachtneming van de vormen te dien aanzien voorgeschreven bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, met dien verstande dat, waar het een mondeling vonnis geldt, een en ander geschiedt uit kracht van eene mededeeling van den griffier, houdende afschrift van de aanteekening van het vonnis, vermeldende dengene tegen wien en den rechter door wien het is gewezen, en dragende aan het hoofd de woorden: „In naam des Konings".

TITEL VII.

Rechterlijke bevelen tot handhaving der openbare orde.

540. In het geval van ontdekking op heeterdaad van eenig strafbaar feit waardoor de openbare orde ernstig is aangerand en ter zake waarvan voorloopige hechtenis niet is toegelaten, kunnen de maatregelen in de navolgende bepalingen omschreven, worden toegepast, indien tegen den verdachte gewichtige bezwaren bestaan en er groot gevaar is voor herhaling of voortzetting van dat feit.

541. De officier van justitie van de plaats waar het feit is gepleegd, is bevoegd den verdachte te doen aanhouden en hem onverwijld te doen geleiden voor den rechter-commissaris.

De officier van justitie doet de getuigen, deskundigen en tolken door een dienaar der openbare macht mondeling of schriftelijk oproepen om te verschijnen voor den rechter-commissaris.

De verdachte wordt tot het einde van het onderzoek op last van den officier van justitie in verzekering gesteld.

542. De officier van justitie is bij het onderzoek door den rechter-commissaris tegenwoordig en doet, na de zaak te hebben voorgedragen, de vorderingen welke hij in verband met de bepalingen van dezen Titel noodig oordeelt.

De rechter-commissaris onderzoekt aanstonds de zaak. Het onderzoek geldt als een gerechtelijk vooronderzoek en wordt overeenkomstig de bepalingen van de tweede tot en met de vijfde afdeeling van den Derden Titel van het Tweede Boek gevoerd.

De rechter-commissaris is bevoegd, zoo noodig onder bijvoeging van een bevel tot medebrenging, te gelasten dat door hem aangewezen getuigen, deskundigen en tolken voor hem zullen verschijnen. De oproeping geschiedt overeenkomstig het tweede lid van het voorgaande artikel.

In dat geval kan de rechter-commissaris het onderzoek voor ten hoogste vier en twintig uren schorsen.

543. Indien de rechter-commissaris geen termen vindt tot toepassing van eenigen maatregel op grond van artikel 540, beveelt hij de onmiddellijke invrijheidstelling van den verdachte.

In het andere geval geeft de rechter-commissaris den verdachte voor een bepaalden termijn de noodige bevelen ter voorkoming van herhaling of voortzetting van het feit en vordert van hem eene bereidverklaring tot nakoming van die bevelen. De termijn eindigt van rechtswege op het oogenblik dat het ter zake van het strafbare feit gewezen vonnis in kracht van gewijsde is gegaan, of, indien daarbij straf of maatregel is opgelegd, zoodra het vonnis kan worden tenuitvoergelegd.

De rechter-commissaris kan tevens verlangen dat voor de nakoming van de bevelen, in den vorm door hem te bepalen, zekerheid zal worden gesteld.

Omtrent de zekerheidstelling gelden de bepalingen van artikel 80, derde en vierde lid.

De bevelen mogen de godsdienstige of staatkundige vrijheid niet beperken.

544. Indien de bereidverklaring wordt afgelegd en de verlangde zekerheid gesteld, beveelt de rechter-commissaris de onmiddellijke invrijheidstelling van den verdachte.

545. Indien de bereidverklaring niet wordt afgelegd, of de verlangde zekerheid niet gesteld, beveelt de rechter-commissaris dat de verdachte in verzekering zal worden gesteld.

De verzekering is van kracht gedurende een termijn van vijf dagen welke ingaat op den dag der tenuitvoerlegging. Artikel 65, derde lid, is van toepassing. Het bevel tot inverzekeringstelling is dadelijk uitvoerbaar.

Op de vordering van den officier van justitie kan het bevel tot inverzekeringstelling door den rechter-commissaris eenmaal voor gelijken termijn worden verlengd. De verdachte wordt in de gelegenheid gesteld op de vordering te worden gehoord.

De rechter-commissaris beslist met inachtneming van het eerste lid zoomede van de artikelen 543 en 544.

De verdachte kan van het bevel tot inverzekeringstelling binnen drie dagen na de tenuitvoerlegging in hooger beroep komen bij de rechtbank die zoo spoedig mogelijk beslist, na den verdachte te hebben gehoord, althans opgeroepen.

546. Zoodra het groote gevaar voor herhaling of voortzetting van het feit is geweken, beveelt de officier van justitie de onmiddellijke invrijheidstelling van den verdachte.

De rechter-commissaris kan te allen tijde, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van den officier van justitie of op het verzoek van den verdachte de invrijheidstelling van den verdachte bevelen. Artikel 544 is van toepassing.

De rechtbank kan, ambtshalve of op het verzoek van den verdachte, het bevel tot inverzekeringstelling opheffen. Artikel 69, tweede lid, is van toepassing.

Het bevel kan mede worden opgeheven bij de uitspraak van het vonnis ter zake van het in artikel 540 bedoelde feit gewezen. De opheffing wordt daarbij steeds bevolen, indien straf of maatregel ter zake van dat feit niet wordt opgelegd.

547. Indien de verdachte de hem gegeven bevelen niet nakomt, is iedere opsporingsambtenaar bevoegd hem aan te houden en onverwijld opnieuw te geleiden voor den officier van justitie. De opsporingsambtenaar kan, ter aanhouding van den verdachte, elke plaats betreden. De artikelen 120—123 zijn van toepassing.

In dit geval of indien de verdachte niet kon worden aangehouden, vordert de officier van justitie onverwijld dat de rechter-commissaris ter zake een onderzoek zal instellen. Deze geeft daaraan zoo spoedig mogelijk gevolg.

Ten aanzien van het onderzoek en het oproepen van getuigen gelden de voorgaande bepalingen van dezen Titel.

548. Indien de rechter-commissaris op grond van het onderzoek bedoeld in het voorgaande artikel, daartoe termen vindt, beveelt hij de onmiddellijke invrijheidstelling van den verdachte.

In het andere geval beveelt de rechter-commissaris, indien de verdachte zich aan overtreding der hem gegeven bevelen heeft schuldig gemaakt, dat deze in verzekering zal worden gesteld. De artikelen 545, tweede, derde en vijfde lid, en 546, met uitzondering van den tweeden zin van het tweede lid, zijn van toepassing.

In elk geval kan de rechter-commissaris, indien hem blijkt dat de verdachte de hem gegeven bevelen niet is nagekomen, bij het bevel, bedoeld in het eerste of tweede lid, tevens de zekerheid vervallen verklaren aan den Staat.

Artikel 83 is van overeenkomstige toepassing.

549. Tegen de beslissing tot afwijzing van eene door den officier van justitie krachtens de bepalingen van dezen Titel genomen vordering staat geen beroep open.

550. Ten aanzien van de ondergane inverzekeringstelling vinden de artikelen 89—93 overeenkomstige toepassing.

TITEL VIII.

Bijzondere bepalingen omtrent opsporing van feiten, strafbaar gesteld bij het Wetboek van Strafrecht.

551. In geval van een strafbaar feit als omschreven in de artikelen 92—96, 97*a*, 240, 240*bis*, 248*bis*, 248*ter*, 250, 250*bis*, 250*ter*, 251*bis*, 254*bis*, 45 *bis*, 45*lter* of 45*lquater* van het Wetboek van Strafrecht zijn de in artikel 141 bedoelde ambtenaren te allen tijde bevoegd ter inbeslagneming de uitlevering te vorderen van

alle voor inbeslagneming vatbare voorwerpen.

Zij hebben te allen tijde vrijen toegang tot alle plaatsen, waar redelijkerwijs vermoed kan worden, dat een zoodanig strafbaar feit wordt begaan. De artikelen 120—123 zijn van toepassing.

552. De in artikel 141 bedoelde ambtenaren, alsmede alle ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie en de marechaussee hebben te allen tijde vrijen toegang tot alle localiteiten en alle plaatsen, waarvan redelijkerwijs kan worden vermoed, dat zij door een goud- of zilversmid, kashouder, horlogemaker, rijwielhandelaar, uitdrager, opkooper of tagrijn worden gebruikt. Artikel 90*bis* van het Wetboek van Strafrecht, zoomede de artikelen 120—123 van dit Wetboek zijn van toepassing

VIJFDE BOEK.

Tenuitvoerlegging en kosten.

TITEL I.

Tenuitvoerlegging.

EERSTE AFDEELING.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

553. De tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen geschiedt op last van het openbaar ministerie bij het gerecht dat de beslissing heeft gegeven of tot hetwelk de rechter van wien de beslissing afkomstig is, behoort.

554. De beleedigde partij die zich in het geding over de strafzaak gevoegd heeft, doet zelve het vonnis of arrest, voor zoover hare vordering aangaat, ten uitvoer leggen, op de wijze bepaald voor vonnissen in burgerlijke zaken. Indien het een mondeling vonnis geldt, geschiedt de tenuitvoerlegging uit kracht van eene mededeeling van den griffier, houdende afschrift van de aanteekening van het vonnis, vermeldende de beleedigde partij, dengene tegen wien en den rechter door wien het vonnis is gewezen, en dragende aan het hoofd de woorden: „In naam des Konings".

555. Indien bij dit wetboek eenige beteekening, dagvaarding, oproeping, kennisgeving, aanzegging of andere mededeeling is voorgeschreven, geschiedt deze, indien niet anders is bepaald, op last van het openbaar ministerie dat de zaak opspoort, vervolgt of het laatst vervolgd heeft.

556. Het openbaar ministerie kan, voor de tenuitvoerlegging van rechterlijke of eigen beslissingen, den noodigen bijzonderen of algemeenen last geven aan de deurwaarders en aan de dienaren der openbare macht. Tenzij de last uitgaat van den procureur-generaal bij het gerechtshof, wordt deze niet gegeven aan de ambtenaren genoemd in artikel 141 n°. 1 en n°. 2.

Het openbaar ministerie roept voor die tenuitvoerlegging zoo noodig de tusschenkomst in van het openbaar ministerie in andere rechtsgebieden, dat dan gelijken last kan geven, als in het voorgaande lid bedoeld.

Artikel 146, tweede en derde lid, is ten aanzien van alle ambtenaren door of op wier last de tenuitvoerlegging geschiedt, van toepassing.

TWEEDE AFDEELING.

UITVOERBAARHEID VAN BESLISSINGEN.

557. Voor zoover niet anders is bepaald, mag geen beslissing worden ten uitvoer gelegd, zoolang daartegen nog eenig gewoon rechtsmiddel openstaat en, zoo dit is aangewend, totdat het is ingetrokken of daarop is beslist.

558 Voor zoover betreft veroordeelende vonnissen of arresten, blijft ook nadat zij in kracht van gewijsde zijn gegaan, indien de veroordeelde dit uitdrukkelijk verlangt, de tenuitvoerlegging opgeschort gedurende de volgende acht dagen.

Indien de zaak beëindigd is door een arrest gewezen op een beroep in cassatie, loopt de termijn van den dag waarop de kennisgeving is geschied, bij het tweede lid van artikel 444 voorgeschreven.

559. Binnen den in het voorgaand artikel bepaalden termijn kan de veroordeelde een verzoekschrift om gratie ongesloten inleveren of doen inleveren op de griffie van het gerecht dat het vonnis of arrest heeft uitgesproken.

Door deze inlevering blijft de tenuitvoerlegging opgeschort, zoolang op het verzoek niet is beschikt.

De griffier houdt aanteekening van den dag der inlevering; hij geeft daarvan onverwijld schriftelijk kennis aan het openbaar ministerie op welks last de tenuitvoerlegging van het vonnis of arrest moet plaats hebben, en verzendt het verzoekschrift onmiddellijk aan den Minister van Justitie, ten einde aan den Koning te worden ingeleverd.

560. Ook buiten het geval bij het voorgaand artikel bedoeld, blijft de tenuitvoerlegging opgeschort, zoolang niet beschikt is op een verzoekschrift om gratie, met welks indiening het openbaar ministerie dat met de tenuitvoerlegging is belast, op de in de beide volgende leden genoemde wijze of vanwege den Minister van Justitie schriftelijk is bekend gemaakt.

Te dien einde geeft het rechterlijk college of de kantonrechter in wiens handen een verzoekschrift om gratie is gesteld, aan dat openbaar ministerie van de indiening onverwijld schriftelijk kennis.

In de gevallen waarin het advies wordt ingewonnen van den Hoogen Raad, geeft deze van de indiening schriftelijk kennis aan den procureur-generaal die dat openbaar ministerie daarmede onverwijld schriftelijk in kennis stelt.

561. Indien echter de tenuitvoerlegging is toegelaten of niet van de geheele straf gratie is verleend, wordt het vonnis of arrest zoodra mogelijk ten uitvoer gelegd.

Voor zoover de straf bestaat in geldboete of verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen, wordt door den ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt, een bepaalde termijn van ten hoogste twee maanden gesteld, binnen welken de geldboete moet worden voldaan, of de verbeurd verklaarde voorwerpen moeten worden uitgeleverd of wel het geldelijk bedrag waarop zij bij de uitspraak zijn geschat, moet worden betaald. Die termijn kan door dien ambtenaar telkens worden verlengd, doch mag nimmer den duur van één jaar te boven gaan.

562. Indien vóór de tenuitvoerlegging van

een in kracht van gewijsde gegaan vonnis of arrest, houdende veroordeeling tot vrijheidsstraf of tot de straf van berisping, de veroordeelde krankzinnig is geworden, beveelt het gerecht dat het vonnis of arrest heeft uitgesproken, de opschorting der tenuitvoerlegging.

De opschorting wordt bevolen, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie, hetzij op het verzoekschrift van den raadsman van den veroordeelde. Ten aanzien van den raadsman gelden de bepalingen van den Derden Titel van het Eerste Boek.

Na het herstel wordt het bevel tot opschorting door hetzelfde gerecht, op vordering van het openbaar ministerie, ingetrokken.

563. Indien, ondanks de krankzinnigheid van den veroordeelde, de tenuitvoerlegging van andere dan bij het voorgaand artikel bedoelde straffen mogelijk is, wordt de curator op de gewone wijze tot voldoening aan het vonnis of arrest uitgenoodigd. Zoo de veroordeelde nog geen curator heeft, wordt deze zoo noodig te dien einde benoemd op de vordering van het openbaar ministerie op welks last de tenuitvoerlegging moet plaats hebben.

Ten aanzien van de vervangende straf is het voorgaand artikel van toepassing.

DERDE AFDEELING.

TENUITVOERLEGGING VAN BEVELEN TOT VRIJHEIDSBENEMING EN VEROORDEELENDE VONNISSEN OF ARRESTEN.

564. De last tot tenuitvoerlegging van een bevel tot vrijheidsbeneming of veroordeelend vonnis of arrest behelst eene zoo nauwkeurig mogelijke aanduiding van den te vatten persoon, eene opgave van de beslissing of het bevel waarop de aanhouding steunt, en eene vermelding van de plaats waarheen de aangehoudene moet worden overgebracht, of van den rechter of ambtenaar voor wien hij moet worden geleid.

De ambtenaar die overeenkomstig den last een persoon heeft aangehouden, geleidt dezen onverwijld naar de plaats of voor den rechter of ambtenaar, in den last vermeld.

Indien de aangehoudene beweert niet te zijn de persoon tegen wien de last is gericht, zal hij, indien hij krachtens het voorgaande lid naar eene andere plaats moet worden overgebracht, te voren in de gelegenheid worden gesteld om te worden gehoord door den kantonrechter, den commissaris van politie of den burgemeester ter plaatse waar hij is aangehouden.

565. De met de tenuitvoerlegging belaste ambtenaar kan ter aanhouding van den te vatten persoon elke plaats betreden. De artikelen 120—123 zijn van toepassing.

566. De opneming van een persoon tegen wien een bevel tot vrijheidsbeneming of veroordeelend vonnis of arrest wordt ten uitvoer gelegd, in de daartoe bestemde gevangenis, rijkswerkinrichting of tuchtschool, geschiedt hetzij op vertoon van het bevel tot voorloopige hechtenis of inverzekeringstelling, of wel van het veroordeelend vonnis of arrest of een uittreksel daarvan, hetzij op vertoon van den last tot tenuitvoerlegging van het openbaar ministerie.

In het laatste geval doet de ambtenaar, die den last heeft gegeven, het bevel tot voorloopige hechtenis of inverzekeringstelling of, ingeval van tenuitvoerlegging van vrijheidsstraf, het veroordeelend vonnis of arrest of een uittreksel daarvan ten spoedigste toekomen aan het hoofd van het gesticht.

567. De hoofden van gevangenissen, rijkswerkinrichtingen en tuchtscholen zijn verplicht een register te houden volgens een door den Minister van Justitie vast te stellen model.

568. In het register worden bij de opneming van een persoon tegen wien een bevel tot vrijheidsbeneming of veroordeelend vonnis of arrest wordt ten uitvoer gelegd, diens naam, voornaam, beroep, geboorteplaats en woon- of verblijfplaats ingeschreven. Indien het een of ander onbekend is, wordt daarvan melding gemaakt.

De inschrijving wijst verder aan:

den rechter of den ambtenaar, wiens beslissing wordt ten uitvoer gelegd;

de dagteekening van die beslissing;

den dag en het uur, waarop de opneming geschiedt en zoo mogelijk het oogenblik waarop de vrijheidsbeneming is aangevangen;

bij veroordeeling, den duur der straf.

De inschrijving wordt mede onderteekend door den ambtenaar die het bevel vonnis of arrest ten uitvoer legt. Deze ontvangt van het hoofd van het gesticht de schriftelijke verklaring dat de opneming heeft plaats gehad, welke verklaring hij overlegt aan den ambtenaar op wiens last de tenuitvoerlegging is geschied.

569. In het bovengemeld register wordt ter zijde van de inschrijving aangeteekend de dag en het uur waarop het verblijf van den gevangene of verpleegde in het gesticht ophoudt, met vermelding van de beslissing krachtens welke, of van eenige andere oorzaak ten gevolge waarvan dit plaats heeft.

Het hoofd van het gesticht onderteekent de inschrijving alsmede de aanteekeningen in dit artikel bedoeld.

570. De invrijheidstelling geschiedt door het hoofd van het gesticht, zoodra de duur van den straftijd is verstreken of de geldigheid van het bevel ophoudt, of zoodra door het daartoe bevoegd gezag hem daartoe de last wordt verstrekt.

571. De rechtbanken waken voor de nakoming van de voorschriften der artikelen 566—570 en doen te dien einde de gevangenissen, rijkswerkinrichtingen en tuchtscholen binnen haar rechtsgebied door commissarissen uit haar midden op onbepaalde tijden, doch ten minste tweemaal 's jaars, bezoeken.

Van de bevindingen wordt telkenmale schriftelijk verslag gedaan aan den Minister van Justitie.

De officieren van justitie zijn verplicht tot het bezoeken en het doen van verslag op den voet als in de voorgaande leden is vermeld.

572. De tenuitvoerlegging van vonnissen of arresten, houdende veroordeeling tot boete of verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen, geschiedt, indien de zaak door het openbaar ministerie is aanhanging gemaakt, in naam van het openbaar ministerie met het doen uitvoeren van het vonnis of arrest belast, door het bevoegd bestuur. Indien door het openbaar ministerie en den veroordeelde afstand is gedaan van de bevoegdheid om

rechtsmiddelen aan te wenden, kunnen betaling en uitlevering binnen vier en twintig uren daarna ter griffie geschieden.

573 Bij gebreke van betaling binnen den in artikel 561, tweede lid, bedoelden termijn zal de geldboete na aanmaning door de tot tenuitvoerlegging bevoegde autoriteit, indien naar het oordeel van den ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt, de omstandigheden zulks toelaten, worden verhaald op de roerende en onroerende goederen van den veroordeelde, op de opbrengst van zijnen arbeid, alsmede op wachtgelden, pensioenen of andere uitkeeringen, welke door den veroordeelde periodiek worden genoten.

Tot het in het eerste lid bedoelde verhaal zal niet worden overgegaan binnen den termijn van acht dagen, nadat den veroordeelde het voornemen daartoe zal zijn aangezegd bij exploot vanwege den ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt.

574. Binnen den termijn van acht dagen na de beteekening van de in het voorgaande artikel bedoelde aanzegging kan de ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt, eene vordering, de veroordeelde een verzoekschrift indienen bij den rechter die de straf heeft opgelegd, om het bedrag der opgelegde geldboete te verminderen.

De rechter beslist, het openbaar ministerie gehoord, na verhoor of behoorlijke oproeping van den veroordeelde, indien deze het verzoek om vermindering heeft gedaan. Op eene vordering van den ambtenaar kan de veroordeelde worden gehoord.

De vermindering van de opgelegde boete kan slechts gegrond zijn op 's rechters oordeel, dat sinds het uitspreken van de veroordeeling de geldelijke omstandigheden van den veroordeelde dermate zijn veranderd dat, waren zij op genoemd tijdstip aldus geweest, eene lagere boete zou zijn opgelegd.

Bij vermindering van de geldboete kan de rechter ook den duur van de vervangende hechtenis verminderen. Hij is daartoe verplicht, voor zoover anders meer dan een dag voor elken halven gulden der boete zou in de plaats treden.

De beschikking van den rechter is niet aan eenig rechtsmiddel onderworpen.

575. Verhaal op de roerende en onroerende goederen van den veroordeelde geschiedt door het afgeven van een dwangbevel, medebrengende het recht om die roerende en onroerende goederen zonder vonnis aan te tasten.

Het dwangbevel wordt, in naam des Konings, uitgevaardigd door de tot verhaal der geldboete bevoegde autoriteit, na bekomen machtiging van den ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt; het wordt den veroordeelde beteekend met bevel tot betaling en voorts ten uitvoer gelegd op den voet en de wijze, bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ten aanzien van de tenuitvoerlegging van vonnissen en authentieke acten voorgeschreven.

De tenuitvoerlegging van het dwangbevel kan niet worden geschorst dan door een verzet, met redenen omkleed, dat evenwel nimmer gericht zal kunnen zijn tegen het vonnis waarbij de geldboete werd opgelegd of tegen de beschikking waarbij zij met toepassing van artikel 573 nader werd vastgesteld. Op dit verzet vindt artikel 15 van de wet van 22 Mei 1845 (*Staatsblad* n°. 22) op de invordering van 's Rijks directe belastingen, overeenkomstige toepassing.

Indien bij eene inbeslagneming van roerende goederen derden op de daarin begrepene voorwerpen geheel of gedeeltelijk recht meenen te hebben, kunnen zij te dier zake hunne bezwaarschriften indienen bij den Commissaris des Konings in de provincie. Artikel 16 van de voormelde wet is van overeenkomstige toepassing.

De kosten van het verhaal krachtens dit artikel worden op gelijken voet als de boete zelve op den veroordeelde verhaald; zij worden berekend met overeenkomstige toepassing van de nadere wettelijke bepalingen, bedoeld in artikel 18 van de voormelde wet.

576. Indien verhaal op de opbrengst van den arbeid van den veroordeelde of op de wachtgelden, pensioenen of andere uitkeeringen, bedoeld in artikel 573, mogelijk is, is de tot verhaal der geldboete bevoegde autoriteit, na bekomen machtiging van den ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt, bevoegd van de niet-voldoening der geldboete kennis te geven aan den persoon van wien de veroordeelde loon of wedde of uitkeering geniet, met opgave van den door haar bepaalden voet van betaling, bedoeld bij het derde lid van dit artikel.

Deze kennisgeving geschiedt schriftelijk en wordt door hem aan wien zij gericht is, voor „gezien" geteekend aan die autoriteit teruggezonden. Bijaldien de kennisgeving niet binnen acht dagen na de verzending voor „gezien" geteekend door die autoriteit is terugontvangen, wordt zij herhaald bij exploot.

Door het voor „gezien" teekenen of de beteekening der kennisgeving in het tweede lid bedoeld, is de persoon tot wien deze werd gericht, verplicht, om zoolang de boete niet ten volle is betaald, tot kwijting en ten hoogste tot het bedrag van hetgeen door hem als loon of wedde of uitkeering aan den tot betaling der boete verplichte verschuldigd is, aan die autoriteit telkens na verloop van de door deze aan te geven termijnen de som te voldoen, welke door deze in verband met het bedrag der geldboete en het bedrag van het loon, de wedde of de uitkeering is bepaald..

Uitbetalingen in strijd met bovenstaande voorschriften gedaan, ontheffen den persoon in wiens dienst de veroordeelde is of van wien hij uitkeering geniet, niet van de verplichting, in het derde lid omschreven. De vordering tot betaling tegen hem geschiedt steeds ten name van de tot verhaal bevoegde autoriteit voor den kantonrechter en op de wijze van procedeeren in zaken betrekkelijk tot eene arbeidsovereenkomst.

De bepalingen van artikel 757 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en van de bijzondere wetten of wettelijke verordeningen krachtens welke schuldeischers alleen binnen de daarin aangegeven grenzen en op de daarin bepaalde wijze ten aanzien van loon, wedde of uitkeering als vorenbedoeld, rechten kunnen doen gelden, blijven ten deze buiten werking.

577. Indien hechtenis of plaatsing in eene

tuchtschool ter vervanging van boete of verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen moet worden toegepast, geeft het met de uitvoering belast bestuur, onder overlegging van de stukken, van de niet-voldoening aan het vonnis of arrest onverwijld schriftelijk bericht aan den ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt.

578. Indien iemand overeenkomstig de bepalingen van artikel 74 van het Wetboek van Strafrecht de vervolging wenscht te voorkomen, zal hij, voorzien van eene schriftelijke machtiging van het openbaar ministerie bij het tot berechting der zaak bevoegde gerecht, binnen den termijn bij die machtiging daartoe bepaald en op de plaats bij die machtiging daartoe aangewezen, welke plaats kan zijn het kantoor van den met de invordering der boeten belasten ambtenaar of de griffie van dat gerecht of van het gerecht, binnen welks rechtsgebied zijne woonplaats of de standplaats van voornoemd openbaar ministerie gelegen is, aan de hem gestelde voorwaarde moeten voldoen.

VIERDE AFDEELING.

RECHTSGEDING TOT HERKENNING VAN VEROORDEELDEN OF VAN ANDERE GEVONNISTE PERSONEN.

579. Indien iemand die tot het ondergaan van straf is aangehouden, blijft ontkennen de veroordeelde te zijn, of indien daaromtrent niettegenstaande erkentenis twijfel blijft bestaan, beslist het gerecht dat in eersten aanleg van het strafbaar feit heeft kennis genomen, of hij al of niet de veroordeelde is.

580. Tot het onderzoek wordt, op de vordering van het openbaar ministerie, in eene door het gerecht te bepalen terechtzitting met den meesten spoed overgegaan.

Het openbaar ministerie doet den aangehoudene, de getuigen die van zijnentwege zullen gehoord worden en die waarop de aangehoudene zich beroept, dagvaarden. Indien het openbaar ministerie weigert een getuige te dagvaarden, kan het gerecht, op het verzoek van den aangehoudene, de dagvaarding bevelen, onverminderd de bevoegdheid van den aangehoudene om zelf getuigen te dagvaarden.

Bij de dagvaarding wordt aan den aangehoudene opgave gedaan van den naam, het beroep en de woon- of verblijfplaats, of bij onbekendheid van een of ander, de aanduiding zoo nauwkeurig mogelijk van de getuigen die vanwege het openbaar ministerie, met inachtneming van het bepaalde bij het eerste lid, worden gedagvaard.

Indien de zaak bij een rechterlijk college is aangebracht, wordt den aangehoudene door den voorzitter een raadsman toegevoegd. Ten aanzien van den raadsman gelden de bepalingen van den Derden Titel van het Eerste Boek.

581. Het onderzoek en de beslissing geschieden overeenkomstig de bepalingen van den Zesden of Achtsten Titel van het Twee de Boek of van den Eersten Titel van het Vierde Boek, naar gelang de zaak bij eene rechtbank, bij een kantongerecht, of bij den Hoogen Raad is aangebracht.

582. Indien het gerecht de identiteit niet aanneemt, gelast het de invrijheidstelling. In het andere geval wordt de tenuitvoerlegging geacht te zijn aangevangen op het oogenblik der vrijheidsbeneming.

583. De vonnissen en arresten, houdende beslissingen omtrent de identiteit, zijn vatbaar voor zoodanig beroep als tegen de vonnissen of arresten waarbij over het strafbaar feit uitspraak werd gedaan, openstond.

Het beroep wordt naar de gewone regelen ingesteld en vervolgd. Het onderzoek en de beslissing geschieden overeenkomstig den Tweeden of Derden Titel van het Derde Boek, naar gelang hooger beroep dan wel beroep in cassatie is ingesteld.

584. Ten aanzien van personen die tot het ondergaan van eenigen maatregel zijn aangehouden, vindt deze afdeeling overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat, indien de identiteit wordt aangenomen, tot toepassing van den maatregel wordt overgegaan.

VIJFDE AFDEELING.

UITBRENGEN VAN EXPLOTEN EN DOEN VAN VERKLARINGEN EN MEDEDEELINGEN.

585. Voor zoover geene oproepingen, kennisgevingen of andere mededeelingen krachtens dit wetboek op andere wijze zijn toegelaten, geschieden alle daarbij voorgeschreven beteekeningen, dagvaardingen, oproepingen, kennisgevingen, aanzeggingen of andere mededeelingen bij exploot en wel, indien dit op last van het openbaar ministerie of van andere ambtenaren daartoe bij de wet gemachtigd, wordt uitgebracht, bij exploot van een deurwaarder of dienaar der openbare macht, en anders bij exploot van een deurwaarder.

586. De exploten aan het openbaar ministerie geschieden aan zijne leden in persoon of aan het parket.

Alle andere exploten geschieden:

aan hen die in verzekerde bewaring zijn, in persoon;

aan alle anderen in persoon of aan hunne woonplaats hier te lande; is die woonplaats niet bekend, aan zijne verblijfplaats hier te lande; is ook deze niet bekend, dan geschiedt de beteekening door middel van aanplakking van het afschrift; de aanplakking geschiedt aan het gebouw waar de rechter zetelt die van de zaak moet kennisnemen dan wel het laatst kennisgenomen heeft; gaat echter het exploot uit van het openbaar ministerie, dan geschiedt de aanplakking aan het gebouw van het gerecht waartoe dat openbaar ministerie behoort.

Alles op straffe van nietigheid.

Ingeval van aanplakking wordt, bij bekende verblijfplaats buitenslands, door den ambtenaar met de beteekening belast, tevens een afschrift bij aangeteekenden brief verzonden aan hem tot wien het exploot is gericht.

587. Met uitzondering van het geval dat de beteekening door middel van aanplakking geschiedt, wordt in het exploot melding gemaakt van den persoon met wien is gesproken en wordt aan dezen afschrift gelaten.

Ingeval de ambtenaar met het doen van het exploot belast, noch den persoon aan wien het gericht is, noch iemand van diens huisgenooten aan zijne woon- of verblijfplaats vindt,

zal hij het afschrift terstond ter hand stellen aan het hoofd van het plaatselijk bestuur of een door dezen aangewezen ambtenaar, die het oorspronkelijke voor *gezien* zal moeten teekenen en het afschrift zoo mogelijk aan den persoon aan wien het gericht is, zal moeten doen toekomen, zonder dat van dit laatste echter in rechten zal behoeven te blijken.

Alles op straffe van nietigheid.

Bij bekende verblijfplaats buitenslands wordt door den ambtenaar met de beteekening belast, tevens een afschrift bij aangeteekenden brief verzonden aan hem tot wien het exploot is gericht.

588. De nietigheid bij de artikelen 586 en 587 gesteld, wordt door vrijwillige verschijning gedekt.

589. In alle gevallen waarin bij dit wetboek eene schriftelijke oproeping, kennisgeving of mededeeling is voorgeschreven, geschiedt deze hetzij op de gewone wijze over de post, hetzij per telegram, hetzij door uitreiking op andere wijze, doch dan aan den betrokkene in persoon of op andere voldoende wijze.

590. Indien de laatste dag van een termijn binnen welken eenige aanteekening of verklaring ter griffie moet geschieden, op een zoodanigen valt waarop de griffie gesloten is, kan die aanteekening of verklaring gedaan worden op den eerstvolgenden dag waarop de griffie geopend is.

TITEL II.

Kosten.

591. indien de zaak eindigt zonder oplegging van straf of maatregel, worden den gewezen verda hte of zijnen erfgenamen uit 's Rijks kas vergoed alle kosten door hem gemaakt tot dagvaarding en schadeloosstelling van getuigen of deskundigen, tot het doen van exploten of tot overlegging of afgifte van stukken, en zijne reiskosten tot het bijwonen ter terechtzitting van onderzoek en uitspraken, met uitzondering van de kosten welke noodeloos zijn gemaakt.

Ook indien de zaak eindigt met oplegging van straf of maatregel worden alle kosten door den gewezen verdachte gemaakt tot dagvaarding en schadeloosstelling van getuigen of deskundigen, tot het doen van exploten of tot overlegging of afgifte van stukken, hem of zijnen erfgenamen vergoed, voor zoover de aanwending dier kosten door het belang van het onderzoek werd gevorderd. Voor zoover de aanwending dier kosten door de intrekking van dagvaardingen of rechtsmiddelen door het openbaar ministerie nutteloos is geworden, worden zij alle vergoed, met uitzondering van de zoodanige welke noodeloos zijn gemaakt.

Het bedrag van de vergoeding wordt op verzoek van den gewezen verdachte of van zijne erfgenamen en met inachtneming van vorenstaande regelen en van de bepalingen van het tarief van gerechtskosten in strafzaken vastgesteld, zoodra de zaak beëindigd is. De vaststelling geschiedt bij het gerecht in feitelijken aanleg, waarvoor de zaak tijdens de beëindiging daarvan werd vervolgd of anders het laatst werd vervolgd, en wel door den kantonrechter of door den voorzitter van het gerecht. De voorzitter kan een der raadsheeren of rechters, die over de zaak hebben gezeten, daartoe aanwijzen. De kantonrechter of de voorzitter, raadsheer of rechter geeft voor het bedrag van de vergoeding een bevelschrift van tenuitvoerlegging af.

De gewezen verdachte kan op het verzoek worden gehoord. Indien hij dit verlangt, wordt hij gehoord, althans opgeroepen. Dit lid geldt mede ten aanzien van de erfgenamen van den gewezen verdachte.

592. De kosten van uitlevering of overbrenging van voorwerpen ingevolge een bevel van den rechter-commissaris of van den officier van justitie worden den betrokken persoon op de begrooting van den rechter-commissaris of wel van den officier van justitie uit 's Rijks kas vergoed.

De rechter-commissaris of de officier van justitie geeft daarvoor een bevelschrift van tenuitvoerlegging af.

INHOUD.

EERSTE BOEK.

Algemeene bepalingen.

TITEL I.

STRAFVORDERING IN HET ALGEMEEN.

Eerste Afdeeling.
Inleidende bepaling (art. 1).
Tweede Afdeeling.
Betrekkelijke bevoegdheid der arrondissements-rechtbanken en kantongerechten tot kennisneming van strafbare feiten (artt. 2—6).
Derde Afdeeling.
Bevoegdheid der ambtenaren van het openbaar ministerie tot vervolging van strafbare feiten (artt. 7—11).
Vierde Afdeeling.
Beklag over het niet vervolgen van strafbare feiten (artt. 12—13).
Vijfde Afdeeling.
Schorsing der vervolging (artt. 14—20).
Zesde Afdeeling.
Behandeling door de raadkamer (artt. 21—26.)

TITEL II.

DE VERDACHTE (artt. 27—36).

TITEL III.

DE RAADSMAN.
Algemeene bepaling (art. 37).
Eerste Afdeeling.
Keuze van een raadsman (artt. 38—39).
Tweede Afdeeling.
Toevoeging van een raadsman (artt. 40—49).
§ 1. Algemeene bepalingen (artt. 40—44).
§ 2. Vervanging van den toegevoegden raadsman (artt. 45 en 46).
§ 3. Kennisgeving der toevoeging (art. 47).
§ 4. Belooning en vergoeding van kosten (artt. 48—49).
Derde Afdeeling.
Bevoegdheden van den raadsman betreffende het verkeer met den verdachte en de kennisneming van processtukken (artt. 50—51).

TITEL IV.

EENIGE BIJZONDERE DWANGMIDDELEN.

Eerste Afdeeling.
Aanhouding en inverzekeringstelling (artt. 52—62).
Tweede Afdeeling.
Voorloopige hechtenis (artt. 63—93).
§ 1. Bevelen tot voorloopige hechtenis (artt. 63—76).
§ 2. Het hooren van den in voorloopige hechtenis gestelden verdachte (art. 77).
§ 3. Inhoud der bevelen en hunne beteekening (artt. 78—79).
§ 4. Schorsing der voorloopige hechtenis (artt. 80—88).
§ 5. Schadevergoeding voor ondergane voorloopige hechtenis (artt. 89—93).
Derde Afdeeling.
Inbeslagneming.
§ 1. Algemeene bepaling (art. 94).
§ 2. Inbeslagneming door opsporingsambtenaren of bijzondere personen (artt. 95—103).
§ 3. Inbeslagneming door den rechter-commissaris tijdens het gerechtelijk vooronderzoek (artt. 104—115).
§ 4. Bewaring van in beslag genomen voorwerpen (artt. 116—119).
Vierde Afdeeling.
Binnentreden van woningen en betreden van enkele bijzondere plaatsen (artt. 120—123).
Vijfde Afdeeling.
Handhaving der orde ter gelegenheid van ambtsverrichtingen (art. 124).
Zesde Afdeeling.
Maatregelen ter gelegenheid van eene schouw of eene huiszoeking (art. 125).

TITEL V.

BEËEDIGING (art. 126).

TITEL VI.

BETEEKENIS VAN SOMMIGE IN HET WETBOEK VOORKOMENDE UITDRUKKINGEN (artt. 127—138)

TWEEDE BOEK.

Strafvordering in eersten aanleg.

TITEL I.

HET OPSPORINGSONDERZOEK.

Eerste Afdeeling.
Algemeene bepalingen (artt. 139—147).
Tweede Afdeeling.
De officieren van justitie (artt. 148—151).
Derde Afdeeling.
Overige ambtenaren met de opsporing belast (artt. 152—159).
Vierde Afdeeling.
Aangiften en klachten (artt. 160—166).
Vijfde Afdeeling.
Beslissingen omtrent vervolging (art. 167).

TITEL II.

DE RECHTER-COMMISSARIS BELAST MET DE BEHANDELING VAN STRAFZAKEN.

Eerste Afdeeling.
Benoeming en ontslag (artt. 168—170).
Tweede Afdeeling.
Verrichtingen van den rechter-commissaris in het algemeen (artt. 171—180).

TITEL III.

GANG VAN HET GERECHTELIJK VOORONDERZOEK.

Eerste Afdeeling.
De vordering van den officier van justitie (artt. 181—184).
Tweede Afdeeling.
Instellen van het gerechtelijk vooronderzoek (artt. 185—199).
Derde Afdeeling.
Het verhoor van den verdachte (artt. 200—209).
Vierde Afdeeling.
Het verhoor van den getuige (artt. 210—226).
Vijfde Afdeeling.
Deskundigen (artt. 227—236).
Zesde Afdeeling.
Sluiting van het gerechtelijk vooronderzoek (artt. 237—240).
Zevende Afdeeling.
Handelingen van den rechter-commissaris na de sluiting van het gerechtelijk vooronderzoek (art. 241).

TITEL IV.

BESLISSINGEN OMTRENT VERDERE VERVOLGING (artt. 242—255).

SLOTBEPALINGEN BETREFFENDE HET VOORBEREIDENDE ONDERZOEK (artt. 256—257).

TITEL V.

HET AANHANGIG MAKEN DER ZAAK TER TERECHTZITTING (artt. 258—267).

TITEL VI.

BEHANDELING DOOR DE RECHTBANK TER TERECHTZITTING.

Eerste Afdeeling.
Onderzoek der zaak op de terechtzitting (artt. 268—331).
Tweede Afdeeling.
Beleedigde partij (artt. 332—337).
Derde Afdeeling.
Bewijs (artt. 338—344).
Vierde Afdeeling.
Beraadslaging en uitspraak (artt. 345—366).

TITEL VII.

BIJZONDERE BEPALINGEN BETREFFENDE HET RECHTSGEDING VOOR DEN POLITIERECHTER (artt. 367—381).

TITEL VIII.

RECHTSGEDING BIJ HET KANTONGERECHT (artt. 382—398).

DERDE BOEK.

Rechtsmiddelen.

A. GEWONE RECHTSMIDDELEN.

TITEL I.

VERZET TEGEN EINDUITSPRAKEN. (artt. 399—403).

TITEL II.

HOOGER BEROEP VAN UITSPRAKEN.

Eerste Afdeeling.
Hooger beroep bij het gerechtshof (artt. 404—424).

Tweede Afdeeling.
Hooger beroep bij de arrondissementsrechtbank (artt. 425—426).

TITEL III.

BEROEP IN CASSATIE VAN UITSPRAKEN. (artt. 427—444).

TITEL IV.

HOOGER BEROEP EN BEROEP IN CASSATIE VAN BESCHIKKINGEN. BEZWAARSCHRIFTEN (artt. 445—448).

TITEL V.

BEPALINGEN AAN DE VOORAFGAANDE DRIE TITELS GEMEEN (artt. 449—452).

TITEL VI.

INTREKKING EN AFSTAND VAN GEWONE RECHTSMIDDELEN (artt. 453—455).

B. BUITENGEWONE RECHTSMIDDELEN.

TITEL VII.

CASSATIE „IN HET BELANG DER WET" (art. 456).

TITEL VIII.

HERZIENING VAN ARRESTEN EN VONNISSEN (artt. 457—481).

VIERDE BOEK.

Eenige rechtsplegingen van bijzonderen aard.

TITEL I.

STRAFVORDERING TER ZAKE VAN STRAFBARE FEITEN, WAARVAN DE HOOGE RAAD IN EERSTEN AANLEG KENNIS NEEMT (artt. 482—485).

TITEL II.

BERECHTING VAN MINDERJARIGEN (artt. 486—509).

TITEL III.

VERVOLGING EN BERECHTING VAN RECHTERLIJKE AMBTENAREN (artt. 510—511).

TITEL IV.

VERSCHOONING EN WRAKING VAN RECHTERS (artt. 512—524).

TITEL V.

GESCHILLEN OVER RECHTSMACHT (artt. 525—527).

TITEL VI.

STRAFVORDERING IN RIJKSBELASTINGZAKEN (artt. 528—539).

TITEL VII.

RECHTERLIJKE BEVELEN TOT HANDHAVING DER OPENBARE ORDE (artt. 540—550).

TITEL VIII.

BIJZONDERE BEPALINGEN OMTRENT OPSPORING VAN FEITEN, STRAFBAAR GESTELD BIJ HET WETBOEK VAN STRAFRECHT (artt. 551—552).

VIJFDE BOEK.

Tenuitvoerlegging en kosten.

TITEL I.

Eerste Afdeeling.
Algemeene bepalingen (artt. 553—556).

Tweede Afdeeling.
Uitvoerbaarheid van beslissingen (artt. 557—563).

Derde Afdeeling.
Tenuitvoerlegging van bevelen tot vrijheidsbeneming en veroordeelende vonnissen of arresten (artt. 564—578).

Vierde Afdeeling.
Rechtsgeding tot herkenning van veroordeelden of van andere gevonniste personen (artt. 579—584).

Vijfde Afdeeling.
Uitbrengen van exploten en doen van verklaringen en mededeelingen (artt. 585—590).

TITEL II.

KOSTEN (artt. 591—592).

SLOTBEPALING.

Het in werking treden van het Wetboek van Strafvordering wordt nader bij de wet geregeld.

Behoort bij Koninklijk besluit van 30 Juli 1925 (*Staatsblad* nº. 343).

Mij bekend,
De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

---

30 *Juli* 1925. BESLUIT, houdende nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 11 Februari 1920 (*Staatsblad* nº. 65) tot aanwijzing van bewakingsgebieden, als bedoeld in artikel 1 der wet van 10 Januari 1920 (*Staatsblad* nº. 11). S. 344.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Justitie, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Financiën en van Oorlog, van 27 Juni 1925, 2e Afdeeling A, nº. 956, van 1 Juli 1925, nº. 5256, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur, van 7 Juli 1925, nº. 108, afdeeling Personeel, en van 20 Juli 1925, IIe Afd. nº. 41;

Gezien art. 1 der wet van 10 Januari 1920 (*Staatsblad* nº. 11) en Ons besluit van 11 Februari 1920 (*Staatsblad* nº. 65) tot aanwijzing van bewakingsgebieden, als bedoeld in genoemd artikel 1, gelijk dit laatstelijk is gewijzigd bij besluit van 21 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 19);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen als volgt:

De slotwoorden van artikel 1 onder *c.* van Ons besluit voornoemd van 11 Februari 1920 (*Staatsblad* nº. 65), luidende: „alsmede de Vliestroom", worden gelezen als volgt: „, de gedeelten der gemeenten Aalten en Winterswijk, voor zoover niet begrepen onder *a.*, alsmede de Vliestroom".

Onze Ministers voornoemd zijn, ieder voor zoover hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Soestdijk, den 30sten Juli 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, HEEMSKERK.
De Min. van Binnenlandsche Zaken enLandbouw,
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Oorlog, VAN DIJK.
(*Uitgeg.* 11 *Aug.* 1925.)

31 *Juli* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Pensioenraad aan Heeren Burgemeester en Wethouders van de verschillende gemeenten, betreffende Pensioensbijdragen onderwijzers.

Het komt herhaaldelijk voor, dat door de gemeentebesturen het op de salarissen van het onderwijzend personeel bij het openbaar lager onderwijs verhaalde deel der bijdragen voor eigen- en gezinspensioen wordt voldaan aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds.

Aangezien die bijdragen voor deze categorie van ambtenaren, met uitzondering van de z.g. „boventallige" onderwijzers, krachtens het 2e lid van artikel 35 der Pensioenwet 1922 rechtstreeks door het Rijk aan het fonds verschuldigd zijn en die verhaalde bedragen dus aan het Rijk toekomen, moeten deze in 's Rijks Schatkist worden gestort.

Wij hebben de eer U te verzoeken, ter voorkoming van administratieven omslag voor betaling aan het juiste adres te willen doen zorg dragen. (B. S.)

---

4 *Augustus* 1925 BESLUIT tot toepassing van de artikelen 14 en 15 der Warenwet (*Staatsblad* 1919 nº. 581) op waschmiddelen. S. 345.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 9 Juni 1925, nº. 416D, afdeeling Volksgezondheid;

Gelet op de artt. 14 en 15 der Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581);

Den Raad van State gehoord (advies van 21 Juli 1925, nº. 47);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 29 Juli 1925, nº. 658D, afdeeling Volksgezondheid;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Dit besluit verstaat onder:

Zeep het product, verkregen door het verzeepen van vetten en/of vetzuren, dat als karakteristiek bestanddeel de alkalizouten der hoogere vetzuren bevat en al of niet met eenige verzeepte hars kan zijn vermengd en al of niet kan zijn uitgezouten;

Zachte Zeep, alle zeep die niet verkocht wordt in den vorm van stukken, schilfers, vlokken, poeder of vloeistof;

Harde Zeep, alle zeep, die verkocht wordt in den vorm van stukken, schilfers, vlokken of poeder;

alles voor zoover in den handel gebracht of voor den handel bestemd.

2. 1. *a.* De aanduiding *Soda* (*kristalsoda, fijne soda, grove soda*) mag uitsluitend worden gebezigd voor het product, dat bestaat uit kristalwaterhoudend natriumcarbonaat en waarvan het gehalte aan watervrij natriumcarbonaat tenminste 36 % bedraagt.

b. De aanduiding *Gecalcineerde Soda* of *Sel de Soude* mag uitsluitend worden gebezigd

a voor de waar, die zich bevindt in een verpakking, welke minder dan 2½ K.G. bevat, indien het gewicht van het watervrij natriumcarbonaat in die waar ten minste 95 % bedraagt van het werkelijke gewicht of van haar oorspronkelijk gewicht, indien dit laatste op de buitenzijde der verpakking in kilogrammen of onderdeelen daarvan aangegeven, niet minder bedraagt dan het 4/5 van het werkelijke gewicht;

b voor de waar, die onverpakt is of zich bevindt in een verpakking, welke meer dan 2½ K.G. bevat, indien haar gehalte aan watervrij natriumcarbonaat ten minste 80% bedraagt.

c. De aanduiding *Gecalcineerde Soda* of *Sel de Soude*, gevolgd door de procentische gehalteaanduiding aan watervrij natriumcarbonaat moet worden gebezigd voor producten, die voor ten minste 50 % bestaan uit watervrij natriumcarbonaat en waarvan het gehalte aan watervrij natriumcarbonaat minder is dan 80 %.

2. *a.* De aanduiding *Groene Zeep* of *Gele Zeep, Zachte Zeep, Smeerzeep* of *Zilverzeep* mag uitsluitend worden gebezigd voor zachte zeep, waarvan het gehalte aan vetzuren met inbegrip van harszuren tenminste 38 % bedraagt, terwijl het gehalte aan vrije alkalihydroxyden (berekend als kaliumhydroxyde) niet meer dan 0.5 % bedraagt.

b. De aanduiding *Zachte Zeep*, gevolgd door de procentische gehalte-aanduiding aan vetzuren, met inbegrip van harszuren, moet worden gebezigd voor zachte zeep, waarvan het gehalte aan vetzuren en harszuren minder is dan 38 %.

3. De aanduiding „1" voor harde zeep mag uitsluitend worden gebezigd voor alle harde zeep in stukken, waarvan het gehalte aan vetzuren, met inbegrip van harszuren, tenminste 60 % bedraagt.

De aanduiding „2" voor harde zeep mag uitsluitend worden gebezigd voor alle harde zeep in stukken, waarvan het gehalte aan vetzuren, met inbegrip van harszuren, minder dan 60 % doch ten minste 40 % bedraagt.

De aanduiding „3" voor harde zeep moet worden gebezigd voor alle harde zeep in stukken, waarvan het gehalte aan vetzuren, met inbegrip van harszuren, minder bedraagt dan 40 %.

Al deze zeepsoorten moeten vrij zijn van waterglas, terwijl hun gehalte aan vrij alkalihydroxyde (berekend als natriumhydroxyde) niet meer mag bedragen dan 0.1 % en het gehalte aan alkalicarbonaat (berekend als natriumcarbonaat) niet meer mag bedragen dan 2 % bij de zeepsoorten, die zijn voorzien of zouden mogen worden voorzien van de aanduiding „1", niet meer dan 3 %, bij de zeepsoorten, die zijn voorzien of zouden mogen worden voorzien van de aanduiding „2", en niet meer dan 4 % bij de zeepsoorten voorzien van de aanduiding „3".

4. De aanduiding *Schilferzeep* of *Zeep in Schilfers* mag uitsluitend worden gebezigd voor zeep, in den vorm van schilfers, welke voldoet aan de eischen gesteld aan harde zeep, waarvoor de aanduiding „1" mag worden gebruikt.

5. De aanduiding *Vlokkenzeep* of *Zeepvlokken* mag uitsluitend worden gebezigd voor zeep in den vorm van vlokken, die vrij is van hars en van alkalisch reageerende stoffen, andere dan zeep en waarvan het gehalte aan vetzuren tenminste 80 % bedraagt.

6. *a.* De aanduiding *Zeeppoeder* of *Vetloogmeel* mag uitsluitend worden gebezigd voor poedervormige producten, welke in hoofdzaak bestaan uit zeep, al of niet met natriumcarbonaat gemengd, en waarvan het gehalte

aan vetzuren, met inbegrip van harszuren, tenminste 30 % bedraagt.

b. De aanduiding *Waschpoeder*, gevolgd door de procentische gehalte-aanduiding van vetzuren met inbegrip van harszuren, mag uitsluitend worden gebezigd en moet worden gebezigd voor poedervormige producten, welke in hoofdzaak mengsels zijn van zeep en natriumcarbonaat en waarvan het gehalte aan vetzuren met harszuren minder dan 30 % bedraagt.

7. *a.* De aanduiding *Bleekpoeder* of *Chloorkalk* mag uitsluitend worden gebezigd voor het als chloorkalk bekende product, waarvan het gehalte aan werkzaam chloor tenminste 25 % bedraagt.

b. De aanduiding *Chloorkalk*, gevolgd door de procentische gehalte-aanduiding aan werkzaam chloor, moet worden gebezigd voor chloorkalk, waarvan het gehalte minder dan 25 % aan werkzaam chloor is.

3. Het werkelijk gehalte der waren bedoeld in art. 2 onder 1*c* en 2*b* mag niet meer van de procentische gehalte-aanduiding naar beneden afwijken dan tot een bedrag van 5 % dier aanduiding; bij de in art. 2 onder 6*b* en 7*b* bedoelde waren mag deze afwijking ten hoogste 20 % dier aanduiding bedragen.

4. De aanduiding *met waterglas* en/of *met bleekmiddel* moet worden gebezigd voor alle waschmiddelen, die waterglas en/of bleekmiddelen en/of oxydeerende stoffen bevatten.

5. Waren, die in eigenschappen of uiterlijk gelijken op een der waren in een der vorige artikelen genoemd en die ten doel zouden kunnen hebben deze te vervangen, mogen niet dan met Onze toestemming en door Ons te stellen voorwaarden worden aangeduid met namen, waaruit de aard en de samenstelling niet of niet voldoende blijken.

6. De waren, in een der vorige artikelen genoemd, die in een verpakking, waarin zij aan den verbruiker kunnen worden verkocht, in den handel worden gebracht, moeten aan de buitenzijde der verpakking zijn voorzien van een duidelijk leesbaar, niet door vegen uit te wisschen opschrift, vermeldende de aanduiding, die de waar volgens dit besluit moet dragen, terwijl de aanduidingen, vermeld in art. 2 onder 3, tevens op de daar genoemde waren zelf moeten zijn aangebracht in Arabische cijfers.

Deze aanduidingen moeten duidelijk zijn aangebracht met letters of cijfers, die een hoogte hebben van ten minste 0.5 c.M., bij een lijndikte van tenminste 0.5 m.M.

Op een markt, in een winkel of eenige andere voor het publiek toegankelijke verkoopplaats moet de waar, in een der vorige artikelen genoemd, die onverpakt is, of zich niet bevindt in een verpakking, waarin zij aan den verbruiker kan worden verkocht, op de buitenzijde der voorwerpen, waarin zij in voorraad wordt gehouden, of op een, in de waar zelf, of onmiddellijk daarboven geplaatst bord, zijn voorzien van een voor den kooper duidelijk leesbaar niet door vegen uit te wisschen opschrift, vermeldende de aanduiding, die de waar volgens een der bepalingen van dit besluit moet dragen. Dit laatste opschrift moet bestaan uit duidelijk leesbare Latijnsche hoofddrukletters van een hoogte van ten minste 15 millimeter bij een lijndikte van ten minste 2 millimeter.

7. De waren bedoeld in art. 2 onder 2, 3, 4, 5 en 6 van dit besluit moeten vrij zijn van bestanddeelen, andere dan alkali-carbonaten, welke, bij gebruik der waren overeenkomstig hare bestemming, een schadelijke werking op de menschelijke huid zouden kunnen uitoefenen.

8. Dit besluit is niet van toepassing op de zeepsoorten genoemd in de Nederlandsche Pharmacopee en in de supplementen op die Pharmacopee.

9. Waren of artikelen in dit besluit bedoeld, die kennelijk voor den uitvoer zijn bestemd, en niet aanwezig op markten, in winkels of in voor het publiek toegankelijke verkoopplaatsen, behoeven niet te voldoen aan de voorschriften bij dit besluit gesteld.

10. Voor de beoordeeling of de waren, in dit besluit genoemd, voldoen aan de daarin gestelde eischen, moet gebruik worden gemaakt van de onderzoekingsmethoden, aangegeven in de bij dit besluit gevoegde bijlage.

11. Dit besluit treedt in werking zes maanden na den dag der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

12. Dit besluit kan worden aangehaald onder den titel van Waschmiddelenbesluit, met vermelding van den jaargang en het nummer van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 4den Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
DION. KOOLEN.

(*Uitgeg.* 20 *Aug.* 1925.)

Bijlage, behoorende bij het Waschmiddelenbesluit (Staatsblad nº. 345).

METHODEN VAN ONDERZOEK.

1. *Natriumcarbonaat.*

(Niet in zeep.)

20 g der waar worden met water opgelost tot 500 cm³ en 25 cm³ der, zoo noodig gefiltreedre, oplossing getitreerd met ½ N zoutzuur, onder gebruik maken van methyloranje als indicator.

Eventueel aanwezig alkalihydroxyde wordt bepaald door bij 25 cm³ der uitgangsoplossing 25 cm³ eener neutrale 10 %-ige chloorbariumoplossing te voegen. Daarna wordt, met $^1/_{10}$ N zoutzuur en phenolphtaleïne, het alkalihydroxyde getitreerd.

Eventueel aanwezig bicarbonaat wordt bepaald door bij 10 cm³ der uitgangsoplossing zooveel cm³ $^1/_{10}$ N natronloog te voegen, als de totale alkaliteit (bepaald volgens het 1e lid) bedraagt, daarna de carbonaten met 10 cm³ der neutrale 10 %-ige chloorbariumoplossing neer te slaan en, zonder filtreeren, de overmaat loog terug te titreeren met $^1/_{10}$ N zoutzuur en phenolphtaleïne als indicator. Uit de gebonden hoeveelheid loog wordt de hoeveelheid bicarbonaat berekend.

2. *Vetzuur.*

a. Bij afwezigheid van waterglas.

10 tot 20 g der waar worden opgelost in water

en de oplossing zoo noodig gefiltreerd. Daarna wordt verdund zoutzuur, in voldoende hoeveelheid om alle vetzuren vrij te maken, toegevoegd en de afgescheiden vetzuren met aether uitgeschud of uitgetrokken. De oplossing der vetzuren in aether wordt een paar maal met 10 cm³ water nagewasschen, totdat het waschwater niet meer zuur reageert op congopapier en de aether afgedestilleerd; de vetzuren worden snel tot circa 100° verwarmd en door plaatsen in vacuo boven sterk zwavelzuur gedroogd. Deze beide laatste bewerkingen moeten zoo vaak herhaald worden, tot constant gewicht is verkregen.

Indien vluchtige vetzuren, b.v. cocosvetzuren, aanwezig zijn, wordt de aetherische oplossing der vetzuren, na met water uitgewasschen te zijn, grootendeels afgedestilleerd; de vetzuren worden in alcohol opgegenomen en met ½ N alcoholische natronloog geneutraliseerd ten opzichte van phenolphtaleïne. De alcohol wordt afgedestilleerd en de natriumzouten bij 102—105° gedroogd en gewogen, totdat 2 opvolgende wegingen bij tusschenpoozen van ¼ uur niet meer dan 5 milligram gewichtsverlies geven.

De hoeveelheid vetzuur wordt hieruit en uit de verbruikte hoeveelheid ½ N loog berekend.

b. Bij aanwezigheid van waterglas.

10 tot 20 g der waar worden door drogen van het meeste water bevrijd en eenige malen met sterken alcohol (96 %) uitgekookt, totdat geen zeep meer in oplossing gaat en waarbij door decanteeren en afgieten over een filter een alcoholische zeepoplossing wordt verkregen. Deze wordt, na afdampen van het grootste gedeelte van den alcohol, met water verdund en verder behandeld als onder *a* aangegeven.

3. *Alkalihydroxyde en alkalicarbonaat in zeep.*

a. Alkalihydroxyde. Een hoeveelheid zeep, die circa 2 g vetzuur bevat, wordt opgelost in 100 cm³ neutralen alcohol van circa 60 vol. %. Daarna worden 15 à 20 cm³ eener 10 %-ige neutrale chloorbariumoplossing toegevoegd en, zonder filtreeren, het vrije alkali met ⅒ N zoutzuur en met phenolphtaleïne als indicator getitreerd.

b. Alkalicarbonaat. 2 gram der waar worden in circa 250 cm³ water opgelost en van deze oplossing wordt, zoo noodig na affiltreeren van in water onoplosbare stoffen, met ½ normaal zuur de totale alkaliteit ten opzichte van methyl-oranje bepaald.

Van de gevonden alkaliteit wordt in aftrek gebracht die, welke een gevolg is van alkalihydroxyde (bepaald volgens 3*a*) en die welke is veroorzaakt door de zeep (berekend uit het vetzuurgehalte bepaald volgens 2 en uit het gemiddeld moleculair gewicht der vetzuren) en de rest op alkalicarbonaat omgerekend.

Bij aanwezigheid van in water oplosbare silicaten of boraten dienen deze, door afzonderlijke bepaling van kiezelzuur of boorzuur, in rekening te worden gebracht.

4. *Werkzaam chloor.*

10 g der waar worden zorgvuldig en herhaaldelijk met water afgewreven en gespoeld in een kolf van 1 liter; na aangevuld te zijn, wordt de inhoud goed gemengd. Van de troebele vloeistof worden 50 cm³ met 10 cm³ eener 20 %-ige joodkaliumoplossing vermengd en met 10 cm³ verdund azijnzuur (4 N) bedeeld. Het afgescheiden jodium wordt met ⅒ N thiosulfaat getitreerd.

5. *Aantoonen van hars, waterglas en bleekmiddelen.*

a. Hars. Circa ½ g der afgescheiden vetzuren worden met enkele cm³ azijnzuuranhydriede verwarmd, totdat het mengsel helder is geworden. Na afkoelen voegt men bij de heldere vloeistof of, indien de vloeistof zich in 2 lagen heeft gesplitst, bij de azijnzuuranhydriedelaag, zeer voorzichtig een of twee druppels zwavelzuur van S. G. 1.53. Een blauwviolette verkleuring, die snel in meer donkere kleuren overgaat, duidt op harszuren.

Hars kan ook worden aangetoond door haar eigenschap het polarisatievlak te draaien.

b. Waterglas. Een hoeveelheid van circa 5 g der waar wordt verascht en de asch met verdund zoutzuur eenige malen tot droog uitgedampt. Is daarna een deel der asch onoplosbaar in met zoutzuur aangezuurd water geworden, zoo wijst dit op kiezelzuur.

c. Bleekmiddelen. Verbindingen, die werkzaam chloor bevatten, worden aangetoond door chloorontwikkeling, die bij toevoeging van zuren optreedt.

Verbindingen, die actieve zuurstof bevatten, worden aangetoond door 2 g der waar korten tijd met 20 cm³ water door te schudden, daarna aan te zuren met verdund zwavelzuur en 1 cm³ chloroform toe te voegen en weder door te schudden. Dadelijk daarna neemt men van de vetvrije waterlaag circa 10 cm³, voegt daaraan 2 à 3 cm³ aether toe en daarna enkele druppels eener zeer verdunde kaliumbichromaat-oplossing. Kleurt de aetherlaag zich bij omschudden blauw, dan wijst dit op aanwezigheid van verbindingen die actieve zuurstof bevatten.

Persulfaten worden aangetoond door 2 g der waar met verdund zoutzuur voorzichtig te overgieten, goed door te schudden en iets te verwarmen. De afgescheiden vetzuren worden door een klein papierfilter afgefiltreerd. In een deel van het filtraat reageert men op zwavelzuur en bij een ander deel voegt men joodzinkstijfseloplossing, waarbij een duidelijke en sterker wordende blauwkleuring op actieve zuurstof wijst.

LIJST VAN REAGENTIA.

**Aether* $(C_2H_5)_2O$. S.G. = 0.720. Kookpunt 34, °5—35° c.

Azijnzuur, verdund. S.G. = 1.033 (4 N.).

Azijnzuur-anhydriede $(C_2H_3O)_2O$. Kookpunt 138° c.

Chloorbariumoplossing. Een neutrale oplossing in water, die 10 % $BaCl_2.2H_2O$ bevat.

Chloroform. $CHCl_3$. Kookpunt 61° c.

**Joodkaliumoplossing.* Een oplossing in water, die 20 % KJ bevat.

Joodzinkstijfseloplossing. Een versch bereid mengsel van gelijke volumina eener 1 %-ige zetmeeloplossing en eener 1 %-ige gefiltreerde oplossing van ZnJ_2 in water.

Methyloranje. Een 0.1 %-ige oplossing van methyloranje in water.

---

* Buiten invloed van licht te bewaren.

Phenolphtaleïne. Een 1 %-ige oplossing van phenolphtaleïne in neutralen alcohol van circa 90 vol. %.
Zoutzuur, verdund. S.G. = 1,067 (4 N.).
Zwavelzuur, verdund. S.G. = 1.124 (4 N.).

TITERVLOEISTOFFEN.

$^1/_2N$. *Zoutzuur.* Een oplossing van zoutzuur in zooveel water, dat 25 cm³ der oplossing 25 cm³ ½ Normaal loog ter neutralisatie vereischen.
$^1/_{10}$ *N. zoutzuur.* Een oplossing van zoutzuur in zooveel water, dat 25 cm³ der oplossing 25 cm³ $^1/_{10}$ Normaal loog ter neutralisatie vereischen.
$^1/_{10}$ *N loog* en $^1/_{10}$ *N alcoholische loog.* Een koolzuurvrije oplossing van natriumhydroxyde in zooveel water, resp. alcohol van 90 %, dat 25 cm³ der oplossing 25 cm³ $^1/_{10}$ Normaal oxaalzuur ter neutralisatie vereischen.
$^1/_{10}$ *N Natriumthiosulfaat.* Een oplossing in water, welke 24,82 g $Na_2S_2O_3$. 5 H_2O per liter bevat.

Behoort bij het Waschmiddelenbesluit van 4 Augustus 1925 (*Staatsblad* nº. 345).

Mij bekend,
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
DION. KOOLEN.

---

4 *Augustus* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Pensioenraad aan heeren Burgemeester en Wethouders van de onderscheidene gemeenten, betreffende uitvoering Pensioenwet.

Bij circulaire d.d. 10 Mei 1915, afdeeling Pensioenen, nº. 74, deelde de toenmalige Minister van Financiën aan de gemeentebesturen mede, dat zij, die eene gemeentelijke functie eershalve vervulden, niet ambtenaar in den zin der destijds vigeerende Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 waren.

Deze personen zijn echter ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240), indien zij door het bevoegd gezag van de gemeente zijn benoemd en eene wedde in den zin dier wet uit de inkomsten der gemeente genieten.

Voor zoover zulks nog niet is geschied, moeten aan onze administratie ook ten aanzien van deze personen worden verstrekt de gegevens naar den toestand op 1 Juli 1922, bedoeld in de kolommen 1 tot en met 5e van den staat A, waarvan het model bij Koninklijk besluit van 11 Juli 1922 (*Staatsblad* nº. 444) is vastgesteld.

Indien het bedrag van den pensioensgrondslag op 1 Juli 1922 van de betrokkenen niet in de indertijd verstrekte opgave van de totaalsom aan pensioensgrondslagen van Uw ambtenarenpersoneel op dien datum was begrepen, ontvangen wij gaarne eene verbeterde opgave van dat totaalbedrag.

Wij verzoeken U de hierbedoelde categorie van ambtenaren er mede in kennis te stellen, dat zij hun diensttijd vóór 1 Juli 1922, door inzending der in artikel 134, vijfde lid der Pensioenwet bedoelde stukken, voor pensioen kunnen inkoopen. De gelegenheid hiertoe staat open van 1 Juli 1925—1 Januari 1926.

(B. S.)

5 *Augustus* 1925. BESLUIT tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Heeswijk* van 7 Juni 1917, waarbij aan H. E. van Oorschot vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein. S. 346.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 5 Mei 1925, nº. 779 G, Afdeeling Volksgezondheid, en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 19 Juni 1925, nº. 4587, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende, dat Burgemeester en Wethouders van *Heeswijk* bij besluit van 7 Juni 1917 aan H. E. van Oorschot vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein hebben verleend op grond van de overweging, dat de vergunning werd gevraagd voor een localiteit, waarin op 1 Mei 1881 zonder strijd met wet of verordening sterke drank werd verkocht, aan de localiteiten de bestemming, om voor verkoop van sterken drank in het klein te worden gebruikt, niet door een daad van den eigenaar of gebruiker is ontnomen en de verzoeker, zijnde de overlevende broer van Adrianus van Oorschot, aan wien bij besluit van 1 Mei 1900 vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein en die, op 1 Mei 1901 daarin het bedrijf uitoefenende, op 1 Mei 1904 met Hendrikus Egidius van Oorschot te zamen woonde;

Overwegende, dat artikel 55 der Drankwet o. m. bepaalt, dat onder bepaalde voorwaarden voor localiteiten, waarin op 1 Mei 1881 zonder strijd met wet of verordening sterke drank werd verkocht, een vergunning niet kan worden geweigerd: *a.* aan hem, die daarin op 1 Mei 1881 het bedrijf uitoefende, *b.* aan de overlevende echtgenoote of echtgenoot van hem of haar, die op 1 Mei 1901 daarin het bedrijf uitoefende, indien het huwelijk op 1 Mei 1904 nog bestond en de echtgenooten te zamen woonden;

Overwegende, dat Burgemeester en Wethouders van Heeswijk ten onrechte voornoemd besluit van 7 Juni 1917 hebben genomen op grond van het bepaalde in art. 55 der Drankwet, daar H. E. van Oorschot noch zelf in de localiteit, waarvoor de vergunning is verleend, op 1 Mei 1881 het bedrijf uitoefende noch overlevende echtgenoot was van iemand, die daarin op 1 Mei 1881 het bedrijf uitoefende;

Overwegende, dat evenmin op grond van eenig ander artikel der Drankwet op 7 Juni 1917 aan H. E. van Oorschot door Burgemeester en Wethouders van Heeswijk een vergunning kon worden verleend;

Overwegende, dat derhalve voornoemd besluit van Burgemeester en Wethouders van Heeswijk is genomen in strijd met de wet;

Gelet op de bepalingen der Drankwet en op de artikelen 153 en 154 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 30 Juni 1925, nº. 19);

Gelet op de nadere voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 11 Juli 1925, nº. 1202 G, Afdeeling Volksgezondheid en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 30 Juli 1925, nº. 5635, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan :

voornoemd besluit van Burgemeester en Wethouders van *Heeswijk* te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

De Min. van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
DE GEER.

(*Uitgeg.* 17 *Aug.* 1925.)

---

5 *Augustus* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van *Harmelen* in zake den aanslag van J. W. H. de Liefde te *Utrecht* in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Harmelen* als forens. S. 347.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van *Harmelen* tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* van 25 September 1923, 5e Afdeeling nº. 591/1235 in zake den aanslag van J. W. H. de Liefde te *Utrecht* in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Harmelen* als forens;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 2 Juli 1924, nº. 655 en 10 Juni 1925, nº. 655/62;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 30 Juli 1925 nº. 153, Afdeeling Directe Belastingen;

Overwegende, dat wijlen J. W. H. de Liefde te *Utrecht* bij aanslagbiljet van 13 Augustus 1923 over het belastingjaar 1922/1923 als werkforens in de gemeente *Harmelen* is aangeslagen;

dat, nadat het gemeentebestuur van *Utrecht* tegen dien aanslag bij Gedeputeerde Staten van *Utrecht* bezwaren had ingebracht, dit College bij besluit van 25 September 1923, 5e Afdeeling nº. 591/1235, den bestreden aanslag heeft vernietigd, uit overweging dat wijlen J. W. H. de Liefde in het belastingjaar 1922/1923 niet op meer dan 90 dagen te *Harmelen* de beschikking heeft gehad over eene vaste inrichting, als bedoeld in artikel 244*a* onder 3º. der gewijzigde Gemeentewet tot persoonlijke uitoefening van een beroep of bedrijf, noch op meer dan 90 dagen van dat belastingjaar in die gemeente aanwezig is geweest tot uitoefening van een beroep of bedrijf in zoodanige inrichting; dat derhalve J. W. H. de Liefde ten onrechte als bedrijfsforens is aangeslagen;

dat Burgemeester en Wethouders van *Harmelen* in beroep onder anderen aanvoeren, dat er geen sprake van kan zijn dat het personeel van J. W. H. de Liefde eenige zelfstandige leiding had in het door dezen in hunne gemeente uitgeoefend veehouders- en kweekersbedrijf; dat de aangeslagene met het geheele bedrijf, waarop de noodige vaste inrichtingen ten behoeve van dat bedrijf aanwezig zijn, zich voortdurend zelf bemoeide, de noodige instructies gaf ter uitvoering van vereischte maatregelen en ook vrij geregeld op het bedrijf en in deszelfs gebouwen aanwezig was om den gang van zaken te controleeren, prijzen te bepalen en in het algemeen datgene te verrichten wat naar zijn inzicht voor een goede leiding van het bedrijf nuttig en noodzakelijk scheen; dat dus vaststaat, dat de als bedrijfsforens aangeslagene voortdurende persoonlijke aanraking met het bedrijf had en de gansche leiding, zoowel technisch als financieel, in zijne handen was, terwijl hij tot dit doel gedurende het geheele belastingjaar het volledige eigendoms- en gebruiksrecht op de bedrijfsgebouwen had;

Overwegende, dat de te *Harmelen* aanwezige bedrijfsinrichtingen alleen bestemd waren voor de zuiver technische bedrijfswerkzaamheden, terwijl, wat er ook zij van de stelling van het gemeentebestuur van *Harmelen*, dat de geheele technische en financieele leiding van het bedrijf in handen van den aangeslagene zou hebben berust, niet is gesteld — veel minder bewezen — dat de aangeslagene zich tot taak had gesteld persoonlijk eenige technische werkzaamheid voor het bedrijf te verrichten;

dat mitsdien moet worden aangenomen, dat de te *Harmelen* aanwezige bedrijfsinrichtingen niet voor de door den aangeslagene persoonlijk ten behoeve van het bedrijf te verrichten werkzaamheden waren bestemd;

dat wijlen J. W. H. de Liefde, die niet op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1922/1923 in de gemeente *Harmelen* aanwezig is geweest, derhalve niet krachtens artikel 244*a*, sub 3º. der Gemeentewet in die gemeente belastingplichtig was, zoodat de opgelegde aanslag terecht door Gedeputeerde Staten is vernietigd;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan :

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk tegelijk met zijn rapport in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 5den Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 17 *Sept.* 1925.)

MINISTERIE VAN FINANCIËN.

Afdeeling:
DIRECTE BELASTINGEN,
Nº. 153.

Onderwerp:
Commissoriaal van 22 October 1923, nº. 78.

's-Gravenhage, 30 Juli 1925.

Aan de Koningin.

Mits deze heeft de ondergeteekende de eer, aan Uwe Majesteit weder aan te bieden het beroepschrift, ingediend door het gemeentebestuur van *Harmelen* tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* van 25 September 1923, 5e afd. nº. 591/1235, inzake den aanslag van J. W. H. de Liefde te *Utrecht*

in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Harmelen* als forens.

Nadat de ondergeteekende, krachtens machtiging van Uwe Majesteit van 4 Februari 1925, nº. 15, met den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, in overleg was getreden, heeft die Afdeeling, met wijziging van haar oorspronkelijk advies, Uwer Majesteit de volgende uitspraak voorgedragen.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van *Harmelen* tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* van 25 September 1923, 5e Afdeeling nº. 591/1235 inzake den aanslag van J. W. H. de Liefde te *Utrecht* in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Harmelen* als forens;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 2 Juli 1924, nº. 655 en 10 Juni 1925, nº. 655/62;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van

Overwegende dat wijlen J. W. H. de Liefde te *Utrecht* bij aanslagbiljet van 13 Augustus 1923 over het belastingjaar 1922/23 als werkforens in de gemeente *Harmelen* is aangeslagen;

dat, nadat het gemeentebestuur van *Utrecht* tegen dien aanslag bij Gedeputeerde Staten van *Utrecht* bezwaren had ingebracht, dit College bij besluit van 25 September 1923, 5e afdeeling nº. 591/1235, den bestreden aanslag heeft vernietigd, uit overweging dat wijlen J. W. H. de Liefde in het belastingjaar 1922/23 niet op meer dan 90 dagen te *Harmelen* de beschikking heeft gehad over eene vaste inrichting, als bedoeld in art. 244*a* onder 3º. der gewijzigde Gemeentewet tot persoonlijke uitoefening van een beroep of bedrijf, noch op meer dan 90 dagen van dat belastingjaar in die gemeente aanwezig is geweest tot uitoefening van een beroep of bedrijf in zoodanige inrichting; dat derhalve J. W. H. de Liefde ten onrechte als bedrijfsforens is aangeslagen;

dat Burgemeester en Wethouders van *Harmelen* in beroep onder anderen aanvoeren dat er geen sprake van kan zijn dat het personeel van J. W. H. de Liefde eenige zelfstandige leiding had in het door dezen in hunne gemeente uitgeoefend veehouders- en kweekersbedrijf; dat de aangeslagene met het geheele bedrijf, waarop de noodige vaste inrichtingen ten behoeve van dat bedrijf aanwezig zijn, zich voortdurend zelf bemoeide, de noodige instructies gaf ter uitvoering van vereischte maatregelen en ook vrij geregeld op het bedrijf en in deszelfs gebouwen aanwezig was om den gang van zaken te controleeren, prijzen te bepalen en in het algemeen datgene te verrichten wat naar zijn inzicht voor eene goede leiding van het bedrijf nuttig en noodzakelijk scheen; dat dus vaststaat, dat de als bedrijfsforens aangeslagene voortdurende persoonlijke aanraking met het bedrijf had en de gansche leiding, zoowel technisch als financieel, in zijne handen was, terwijl hij tot dit doel gedurende het geheele belastingjaar het volledige eigendoms- en gebruiksrecht op de bedrijfsgebouwen had;

Overwegende dat blijkens de overgelegde ambtsberichten en het medegedeelde in de openbare vergadering der Afdeeling van den Raad van State voor de Geschillen van Bestuur, waarin over deze zaak verslag is uitgebracht wijlen J. W. H. de Liefde te *Utrecht* was eigenaar van eene veehouderij en groenténkweekerij te *Harmelen*;

dat hij als zoodanig te *Harmelen* op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1922/23 de beschikking heeft gehad over de bedrijfsgebouwen behoorende tot de in die gemeente gelegen veehouderij en groentenkweekerij;

dat deze inrichting voor hem bestemd was, om persoonlijk zijne werkzaamheden uit te oefenen, blijkende zulks uit het feit dat het personeel van den aangeslagene geen zelfstandige leiding had en de aangeslagene voortdurend persoonlijke aanraking had met het bedrijf en de leiding zoowel technisch als financieel in zijn handen was;

dat daarom moet worden aangenomen dat wijlen J. W. H. de Liefde op meer dan 90 dagen van het belastingjaar te *Harmelen* de beschikking heeft gehad over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van zijn bedrijf;

dat hij dus terecht overeenkomstig art. 244*a* onder 3º. der gewijzigde Gemeentewet over genoemd belastingjaar in die gemeente als forens is aangeslagen en Gedeputeerde Staten ten onrechte dezen aanslag hebben vernietigd;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van den aanslag van wijlen J. W. H. de Liefde over het belastingjaar 1922/23 in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Harmelen* het besluit van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* van 25 September 1923 te vernietigen.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Met dit advies kan de ondergeteekende zich niet vereenigen.

De gronden, waarop dit oordeel rust, zijn vermeld in het ontwerp-besluit, dat Uwer Majesteit hierbij eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

---

5 *Augustus* 1925. BESLUIT, houdende wijziging van het Besluit van 1 Mei 1914 (*Staatsblad* nº. 191) betreffende instelling van het Rijksbureau betreffende de bestrijding van den vrouwenhandel en van den handel in ontuchtige uitgaven. S. 348.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 25 Mei 1925, 2de afdeeling A, nº. 848;

Gelet op artikel 2 van het bij de Wet van 17 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 359) goedgekeurd verdrag ter bestrijding van den handel in vrouwen en kinderen, op 30 December 1921 ter onderteekening neergelegd op het Secretariaat-Generaal van den Volkenbond;

Het wenschelijk achtende de krachtdadige medewerking tot bestrijding van den vrouwenhandel en tot beteugeling van de verspreiding van ontuchtige uitgaven uit te breiden tot de bestrijding ook van den handel in kinderen van het mannelijk geslacht en mitsdien het noodig oordeelende Ons besluit van den 1sten Mei 1914 (*Staatsblad* nº. 191) aan te vullen en te wijzigen;

Den Raad van State gehoord (advies van den 21 Juli 1925, nº. 42);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Justitie van den 30 Juli 1925, 2de afdeeling A, nº. 865;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

In artikel I van Ons bovenaangehaald besluit wordt in het eerste lid achter de woorden „tot beteugeling van de verspreiding van ontuchtige uitgaven" ingevoegd: „, alsmede ter betere voldoening aan de verplichting vervat in art. 2 van het bij de wet van 17 Juli 1923 (*Staatsblad* nº. 359) goedgekeurd verdrag ter bestrijding van den handel in vrouwen en kinderen" en wordt de in dat zelfde lid vermelde naam „Rijksbureau betreffende de bestrijding van den vrouwenhandel en van den handel in ontuchtige uitgaven" vervangen door den naam: „Rijksbureau betreffende de bestrijding van den handel in vrouwen en kinderen en van den handel in ontuchtige uitgaven".

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 13 *Aug.* 1925.)

---

6 *Augustus* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Zuiderzee-visscherij-reglement. S. 349.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 17 Juli 1925, nº. 1181, Afdeeling Visscherijen;

Gelet op de Visscherijwet (wet van 6 October 1908, *Staatsblad* nº. 311, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 23 September 1921 (*Staatsblad* nº. 1100) en op het Zuiderzee-visscherij-reglement (*Staatsblad* 1915, nº. 205). laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 13 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 264);

Den Raad van State gehoord (advies van 21 Juli 1925, nº. 45);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 31 Juli 1925, nº. 1366, Afdeeling Visscherijen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

In artikel 7, lid 1, van het Zuiderzee-Visscherij reglement wordt achter het bepaalde in letter *c* de komma-punt vervangen door een punt en vervallen de woorden:

„*d.* van 1 October tot 28 Februari met elle vischtuigen bij den mond van de Hierdensche beek".

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het Staatsblad zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 6den Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenl. Zaken en Landb., DE GEER.

(*Uitgeg.* 20 *Aug.* 1925.)

---

6 *Augustus* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 15 April 1919 (*Staatsblad* nº. 178), gewijzigd bij Koninklijk besluit van 28 Januari 1920 (*Staatsblad* nº. 42), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 83, eerste en tweede lid, der Radenwet. S. 350.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën van 8 Juni 1925, nº. 1523, afdeeling Arbeidersverzekering en van 16 Juni 1925, nº. 114, afdeeling Generale Thesaurie;

Gezien artikel 83 der Radenwet;

Den Raad van State gehoord (advies van den 21sten Juli 1925, nº. 48);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 27 Juli 1925, nº. 2086, afdeeling Arbeidersverzekering en van 1 Augustus 1925, nº. 287, afdeeling Generale Thesaurie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te wijzigen Ons besluit van 15 April 1919 (*Staatsblad* nº. 178), gewijzigd bij Ons besluit van 28 Januari 1920 (*Staatsblad* nº. 42), en te bepalen als volgt:

Art. 1. Artikel 5 van Ons besluit van 15 April 1919 (*Staatsblad* nº. 178) wordt gelezen als volgt:

„De voorzitter, de leden en de secretaris van den Verzekeringsraad, benevens de voorzitters van de Raden van Arbeid ontvangen voor dienstreizen buiten de woonplaats vergoeding van reis- en verblijfkosten naar de tweede klasse, de leden van de Raden van Arbeid, zoomede de leden van een door een Raad ingestelde commissie en de in artikel 24 der Radenwet bedoelde commissarissen, naar de derde klasse van het tarief, vastgesteld bij het Reisbesluit 1916, waarvan de bepalingen op deze personen overeenkomstige toepassing zullen vinden.".

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 6den Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, KOOLEN.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 16 *Sept.* 1925.)

---

7 *Augustus* 1925. BESLUIT tot wijziging van het besluit van 18 Maart 1921 (*Staatsblad* nº. 592), gewijzigd bij besluit van 28 Juli 1924 (*Staatsblad* nº. 387). S. 351.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 9 Juli 1925, nº. 612 D, afdeeling Volksgezondheid;

Gelet op Ons besluit van 18 Maart 1921 (*Staatsblad* nº. 592), gewijzigd bij besluit van 28 Juli 1924 (*Staatsblad* nº. 387);

Den Raad van State gehoord (advies van 28 Juli 1925, nº. 16);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 3 Augustus 1925, nº. 678 D, afdeeling Volksgezondheid;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Aan het slot van artikel 3 van Ons besluit van 18 Maart 1921 (*Staatsblad* nº. 592), gewijzigd bij besluit van 28 Juli 1924 (*Staatsblad* nº. 387), wordt de volgende zin toegevoegd: „Onze Minister kan op grond van bijzondere omstandigheden van den in den vorigen zin gestelden regel afwijken."

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 7den Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,

KOOLEN.

(*Uitgeg.* 20 *Aug.* 1925.)

---

7 *Augustus* 1925. BESLUIT tot toepassing van de artikelen 14 en 15 der Warenwet (*Staatsblad* nº. 581) op honig. S. 352.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, van 4 Juli 1925, afd. Volksgezondheid, nº. 573 D;

Gelet op de artikelen 14 en 15 der Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581);

Den Raad van State gehoord (advies van 28 Juli 1925, nº. 17);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 3 Augustus 1925, nº. 677 D, Afdeeling Volksgezondheid;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. 1. Met uitzondering van de waren in het 2de en 3de lid van dit artikel bedoeld moet en mag uitsluitend aangeduid worden met een der namen *honi(n)g*, *bijenhoni(n)g* of *bloemenhoni(n)g*, of met een samenstelling van het woord honi(n)g, waarin dit woord wordt voorafgegaan door den naam van de plant, welke in hoofdzaak den nectar voor den honig heeft geleverd of door een woord, dat de wijze van bewerking of de geographische herkomst aanduidt, het zoete product, dat door de bijen wordt bereid.

2. Aangeduid mag uitsluitend worden met den naam van „*Raathonig*", honig in de raat.

3. Wij behouden Ons voor bij algemeenen maatregel van bestuur voorschriften te geven met betrekking tot het gebruik van aanduidingen voor honig, welke gewonnen en behandeld is onder bijzonder toezicht.

2. Aangeduid moet worden met den naam „*Kunsthoni(n)g*" alle andere dan de in art. 1 bedoelde waar, welke in uiterlijk en eigenschappen op honig gelijkt.

3. Andere waren, dan de in de artt. 1 en 2 bedoelde, mogen niet worden aangeduid als honi(n)g of met samengestelde woorden, waarin het woord honi(n)g door andere woorden wordt voorafgegaan.

4. De waren, in de artikelen 1 en 2 bedoeld, die in een verpakking, waarin zij aan den verbruiker kunnen worden verkocht of aan een verwerker van honig worden vervoerd, in den handel worden gebracht, moeten aan de buitenzijde dier verpakking zijn voorzien van een opschrift, aangevende den naam, die de waar volgens een der vorige artikelen van dit besluit moet dragen. Dit opschrift moet duidelijk leesbaar zijn, niet door vegen zijn uit te wisschen en bestaan uit latijnsche hoofddrukletters, die een hoogte hebben van ten minste 6 millimeter (0.006 M.) en een lijndikte van ten minste 1 millimeter (0.001 M.).

5. Op of in de verpakking van kunsthonig mogen geen aanduidingen, noch in woord, noch in beeld, voorkomen, welke betrekking hebben op de bijenteelt, op bijen of daarop gelijkende insecten, op bijenwoningen, bijenraat of imkersbenoodigdheden.

6. In een winkel, op een markt of eenig ander voor het publiek toegankelijke verkoopplaats moet de waar, in de artikelen 1 en 2 bedoeld, die niet verpakt is of die zich niet bevindt in een verpakking, waarin zij aan den verbruiker kan worden verkocht, zijn voorzien van een opschrift, aangevende den naam, die de waar volgens een der vorige artikelen van dit besluit moet dragen. Dit opschrift moet duidelijk zichtbaar en leesbaar zijn, niet door vegen zijn uit te wisschen en bestaan uit latijnsche hoofddrukletters, die een hoogte hebben van ten minste 2 centimeter (0.02 M.) en een lijndikte van ten minste 2 millimeter (0.002 M.) en op de verpakking of onmiddellijk boven de waar zijn aangebracht.

7. De waar, welke als honig wordt aangeduid, en wat raathonig betreft, de daarin aanwezige honig, moet voldoen aan de volgende eischen:

1º. het extractgehalte mag niet lager zijn dan 75 %;

2º. het gehalte aan saccharose mag niet grooter zijn dan 5 %;

3º. oxymethylfurfurol moet afwezig zijn;

4º. conserveermiddelen, synthetisch bereide verzoetingsmiddelen, zetmeelstroop en/of massé, en voor zoover niet van honig afkomstig: kleurstoffen, geurstoffen, saccharose, invertsuiker, druivensuiker, en/of vruchtensuiker, alsmede andere vreemde bestanddeelen, moeten afwezig zijn;

5º. diastatische fermenten moeten aanwezig zijn, tenzij de waar is aangeduid als verhitte honig;

6º. voor zoover de aanduiding tevens de wijze van bewerken aangeeft, moet deze bewerking ook hebben plaats gehad;

7º. schadelijke stoffen moeten afwezig zijn.

8. De als kunsthonig aangeduide waar moet voldoen aan de volgende eischen:

1º. andere bestanddeelen dan honig, glucose, massé, zetmeelstroop en/of geïnverteerde saccharose en andere dan onschadelijke kleur-, geur- of smaakstoffen, alsmede conserveermiddelen en synthetisch bereide verzoetingsmiddelen moeten afwezig zijn;

2º. het extractgehalte mag niet lager zijn dan 75 %;

3°. het aschgehalte mag niet hooger zijn dan 0.5 %;

4°. schadelijke stoffen moeten afwezig zijn.

9. De waren, in dit besluit genoemd, moeten voorts voldoen aan de volgende eischen:

1°. geur, reuk en smaak mogen niet duf of abnormaal zijn;

2°. zij mogen niet beschimmeld zijn;

3°. zij mogen niet in gisting zijn;

4°. de zuurgraad mag niet hooger zijn dan 5c.M³. normaal zuur per 100 gr. der waar.

5°. bijenbroed, bijen, fragmenten daarvan of stuifmeel mogen niet dan in uiterst geringe hoeveelheid aanwezig zijn.

10. Voor de beoordeeling, of de waren in dit besluit genoemd voldoen aan de daarin gestelde eischen, moet gebruik worden gemaakt van de onderzoekingsmethoden, aangegeven in de bij dit besluit gevoegde bijlage, voor zoover daarvoor toereikend.

11. Dit besluit kan worden aangeduid met den naam „Honigbesluit" met vermelding van jaargang en nummer van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 7den Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,

KOOLEN.

(*Uitgeg.* 25 *Aug.* 1925.)

Bijlage behoorende bij het Honigbesluit.
Staatsblad 1925, n°. 352.

Extract.

25 gram der waar worden met water opgelost tot 100 c.M³. Van deze, zoo noodig gefiltreerde, oplossing wordt het soortelijk gewicht of de brekingsindex bepaald en daaruit met behulp van de bijgevoegde tabel het gehalte aan extract afgeleid.

Saccharose in honig.

25 gram der waar worden in water opgelost, enkele druppels ammoniak en een paar c.M³. brij van aluminiumhydroxyde toegevoegd, met water tot 100 c.M³. aangevuld en daarna gefiltreerd. Van het filtraat worden 10 c.M³. in een maatkolfje van 100 c.M³. met water tot ongeveer 50 c.M³. verdund, 600 mgr. versch gegloeid calciumoxyde of een gelijkwaardige hoeveelheid calciumhydroxyde toegevoegd en een uur op 70° c. gehouden. Na afkoelen en toevoegen van 1 druppel phenolphtaleïne-oplossing wordt met verdund zwavelzuur geneutraliseerd en onder omschudden 2,5 c.M³. halfbasisch loodacetaat en daarna 5 c.M³. eener verzadigde natriumphosphaat-oplossing toegevoegd. Nadat tot 100 c.M³. met water is aangevuld wordt gefiltreerd en het filtraat gepolariseerd. De waargenomen draaiing mag niet sterker rechts zijn dan 0.17°.

Oxymethylfurfurol.

Ongeveer 5 gram der waar worden tweemaal ,met 5 c.M³. aether afgewreven, waarna de aether in een wit porceleinen schaaltje wordt afgegoten en bij een temperatuur van niet hooger dan 25° c. verdampt. De verdampingsrest wordt bevochtigd met een paar druppels eener versch bereide 1 %-oplossing van resorcine in sterk zoutzuur. Een hierbij optredende eerst oranjeroode, daarna kersroode kleur, soms overgaande in een kersrood neerslag, welke ten minste een uur stand houdt, duidt op de aanwezigheid van oxymethylfurfurol.

Conserveermiddelen, vreemde kleurstoffen en synthetisch bereide verzoetingsmiddelen.

Een oplossing der waar in water (1 deel met 4 deelen water) wordt op bovengenoemde stoffen onderzocht volgens de methoden aangegeven in de Bijlage van het Jam- en limonadebesluit (*Staatsblad* 1924, n°. 97).

Aanwezigheid van vreemde kleurstoffen is waarschijnlijk, indien een oplossing van 10 gram der waar in 20 c.M³. water, hetzij na toevoeging van 1 à 2 c.M³. ammoniak, hetzij na toevoeging van eenige druppels sterk zoutzuur, van kleur verandert.

Glucose en zetmeelstroop.

a. 25 gram der waar worden in water opgelost, enkele druppels ammonia en een paar c.M³. brij van aluminiumhydroxyde in water toegevoegd, met water tot 100 c.M³. aangevuld en daarna gefiltreerd. Vertoont het filtraat in gepolariseerd licht zoowel vóór als na inversie rechtsdraaiing, dan is glucose of zetmeelstroop aanwezig, tenzij de rechtsdraaiing is veroorzaakt door coniferen-honig. Indien dit laatste het geval is, wordt, na verwijdering der dextrinen met behulp van absoluten alcohol, linksdraaiing waargenomen;

b. 10 c.M³. eener honigoplossing (1 deel honig met 2 deelen water) worden in een waterbad verwarmd en eenige c.M³. eener 10 %-tannine-oplossing toegevoegd. Het mengsel wordt na 12 uren afgefiltreerd en bij 2 c.M³. van het heldere filtraat worden 2 druppels sterk zoutzuur en 20 c.M³. sterke alcohol (96 %) gevoegd. Een intredende troebeling of neerslag wijst op zetmeelstroop of andere dextrinehoudende stoffen.

Diastatische fermenten.

1 gram der waar wordt opgelost in 4 c.M³. water en na vermengd te zijn met 1 c.M³. eener éénprocentige oplossing van oplosbaar zetmeel in water, gedurende een uur op een temperatuur van 40° c. gehouden. Daarna worden enkele druppels eener jood-joodkaliumoplossing toegevoegd, waarbij het niet optreden eener blauwe kleur op de aanwezigheid van diastatische fermenten wijst.

Asch.

5 gram der waar worden in een porceleinen of platina kroes met 1 tot 2 c.M³. sterk zwavelzuur vermengd, waarna door plaatsen der kroes op een warme plaats gelegenheid wordt gegeven om op te schuimen. Nadat de overmaat zuur door matige verhitting is verwijderd, wordt gegloeid tot constant gewicht. Het aschgehalte word gevonden door de hoeveelheid sulfaatasch te vermenigvuldigen met 0.9.

Zuurgraad.

10 gram der waar worden opgelost in de 5-voudige hoeveelheid water en het mengsel, na toevoegen van 5 druppels phenolphtaleïne-oplossing met $^1/_{10}$ N alkali getitreerd.

REAGENTIA.

Aether $(C_2H_5)_2O$. S.g. 0.720. Kookpunt 34.5°—35° c.

Aluminiumhydroxyde. Een waterige aluinoplossing (1 = 20) wordt gegoten in vooraf met water verdunde ammonia (op 1 deel aluin, 1.1 deel ammonia van 10 %). Het gevormde neerslag laat men bezinken, hevelt de bovenstaande vloeistof af, giet opnieuw water op, roert om, laat weer bezinken, hevelt weer af en herhaalt deze bewerking totdat de vloeistof niet meer alkalisch reageert en geen reactie meer geeft met zoutzuurhoudende b-rium-chloride-oplossing.

Ammonia. S.g. 0.971 (4 N).

Calciumoxyde (CaO). Vast en vrij van carbonaat.

Jood-joodkaliumoplossing. Een oplossing van 1 gram jodium en 2 gram joodkalium in 300 c.M³. water.

Halfbasisch loodacetaat. 3 dln. loodacetaat op 1 dl. uitgegloeid loodglid worden op het waterbad samengesmolten en dooreengeroerd totdat het loodglid bijna geheel is opgelost. De massa wordt in 10 dln. water opgelost en gefiltreerd.

Natriumphosphaatoplossing. Verzadigde oplossing (ca. 8 %) van Na_2HPO_4 12 H_2O in water.

Phenolphtaleïne-oplossing. Een 1 %-oplossing van phenolphtaleïne in neutralen verdunden spiritus.

Resorcine in zoutzuur. Een versch bereide 1 %-oplossing van resorcine in sterk zoutzuur van S.G. 1.19.

Spiritus (verdund). Een mengsel van alcohol en water, dat in 100 volumina 70 volumina C_2H_5OH bevat. S.g. 0.890.

Tannine-oplossing. Een 10 %-oplossing van tannine in water.

Zoutzuur (sterk). 37—38 %. HCl. S.g. 1.19.

Zwavelzuur (sterk). 94—96 %. H_2SO_4. S.g. 1.84.

Zwavelzuur (verdund). S.G. 1.124 (4 N.)

Titervloeistoffen.

1/10 N loog. Een koolzuurvrije oplossing van kaliumhydroxyde of natriumhydroxyde in zooveel water, dat 25 c.M³ der oplossing 25 c.M³. 1/10 Normaal oxaalzuur ter neutralisatie vereischen.

TABEL VOOR AFLEIDING VAN HET EXTRACTGEHALTE.

S.g. $\frac{15}{15}$	$10^5 \times$ Temp. corr. voor 1° tusschen 15°-30° c.	$n\ \frac{20}{D}$	$10^5 \times$ Temp. corr. voor 1° tusschen 15°-30° c.	Gr. Suiker per 100 cm³ opl.	diff.
1.000	23	1.3330	9	0	0,26
1	23	34	9	0.26	0,26
2	23	37	9	0.52	0,25
3	23	41	9	0.77	0,26
4	23	44	9	1.03	0,26
5	23	47	9	1.29	0,26
6	23	51	9	1.55	0,26
7	24	55	9	1.81	0,26
8	24	59	9	2.07	0,26
1.009	24	1.3363	9	2.33	0,25
10	24	67	9	2.58	1,29
15	24	86	9	3.87	1,30
20	24	404	10	5.17	1,29
25	25	423	9	6.46	1,30
30	25	441	10	7.76	1,29
35	26	460	10	9.05	1,30
40	26	479	10	10.35	1,30
45	27	497	11	11.65	1,30
50	27	515	10	12.95	1,30
55	28	534	11	14.25	1,30
60	29	552	11	15.55	1,31
65	29	570	11	16.86	1,30
70	30	589	12	18.16	1,31
75	30	608	11	19.47	1,31
80	31	626	12	20.78	1,31
85	32	645	12	22.09	1,32
90	32	663	12	23.41	1,31
95	33	682	12	24.72	1,32
100	33	701	12	26.04	2,63
110	34	737	13	28.67	2,64
120	35	775	13	31.31	2,65
130	36	812	13	33.96	2,65
140	37	850	14	36.61	2,66
150	38	886	14	39.27	2,67
160	39	923	14	41.94	2,68
170	40	961	14	44.62	2,68
180	41	999	15	47.30	2,69
190	42	1.4037	15	49.99	2,69
1.200	43	1.4075	15	52.68	2,71
210	44	112	16	55.39	2,71
220	44	150	16	58.10	2,72
230	45	189	16	60.82	2,74
240	46	227	16	63.56	2,73
250	47	266	17	66.29	2,75
260	48	303	17	69.04	2,76
270	49	342	17	71.80	2,77
280	50	380	18	74.57	2,78
290	51	419	18	77.35	2,78
300	51	458	18	80.13	2,80
310	52	497	18	82.93	2,81
320	52	535	19	85.74	2,81
330	52	573	18	88.55	2,83
340	53	611	19	91.38	2,83
350	53	648	19	94.21	2,86
360	53	686	19	97.07	

Behoort bij het Honigbesluit van 7 Augustus 1925 (*Staatsblad* n°. 352).

Mij bekend,
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

---

7 *Augustus* 1925, BESLUIT omtrent vermindering van den accijns van gedistilleerd, uitgeslagen door branders, distillateurs en handelaars. S. 353.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 17 Juli 1925, n°. 119, Accijnzen;

Gelet op artikel 91, § 4, laatste lid, der wet van 20 Juni 1862 (*Staatsblad* nº. 62), zooals dit wordt gelezen ingevolge de wet van 31 December 1915 (*Staatsblad* nº. 528);

Gezien Ons besluit van 15 December 1917 (*Staatsblad* nº. 695);

Den Raad van State gehoord (advies van 28 Juli 1925, nº. 14);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 1 Augustus 1925, nº. 240, Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Aan artikel 1 van Ons besluit van 15 December 1917 (*Staatsblad* nº. 695) wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

De vermindering wordt niet genoten voor den accijns van gedistilleerd dat, onmiddellijk dan wel middellijk, voor rekening van den brander, distillateur of handelaar, wordt uitgevoerd naar het buitenland, met teruggaaf van den accijns op den voet van artikel 1, letter *b*, van de wet van 18 Juli 1904 (*Staatsblad* nº. 190).

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 September 1925 en is niet van toepassing ten aanzien van den accijns van gedistilleerd, waarvan de aangifte ten uitvoer volgens artikel 120 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* nº. 38) vóór dien dag is ingeleverd.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 7den Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 20 *Aug.* 1925.)

---

8 *Augustus* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op het bezwaarschrift door Joh. Verhoog Jzn. te *Leiden* op grond van art. 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen den aanslag in de gemeente *Zandvoort* in de belasting naar het inkomen dier gemeente en in de opcenten op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting als woonforens. S. 354.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het bezwaarschrift door Joh. Verhoog Jzn. te *Leiden* op grond van art. 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen den aanslag in de gemeente *Zandvoort* in de belasting naar het inkomen dier gemeente en in de opcenten op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting als woonforens;

Den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 3 December 1924, nº. 1183 en van 17 Juni 1925, nº. 1183/65;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 1 Augustus 1925, nº. 259, afd. Directe Belastingen;

Overwegende dat op grond van art. 244*a*, onder 4º. der Gemeentewet op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting, waarin Joh. Verhoog Jzn. te *Leiden* over het belastingjaar 1922/23 is aangeslagen, opcenten zijn geheven ten behoeve van de gemeente *Zandvoort* en hij over dat belastingjaar mede in die gemeente in de plaatselijke inkomstenbelasting als woonforens is aangeslagen;

dat Joh. Verhoog Jzn. daartegen bezwaar heeft gemaakt, aanvoerende dat hij het woonhuis te *Zandvoort* nooit heeft bewoond maar ter beschikking heeft gehouden voor zijn zoon, die er echter slechts zeer korten tijd van gebruik heeft gemaakt en dat hij het huis slechts drie maanden heeft verhuurd;

Overwegende, dat op grond van de overgelegde ambtsberichten wel kan worden aangenomen dat Joh. Verhoog Jzn. in de gemeente *Zandvoort* op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1922/23 de beschikking heeft gehad over een gemeubileerde woning, doch dat niet is vastgesteld, veel minder bewezen, dat hij die woning zou hebben beschikbaar gehouden voor zich of zijn gezin;

dat veeleer uit het feit, dat reclamant noch eenig lid van zijn gezin ooit het huis bewoond heeft, alsmede uit de door reclamant overgelegde bescheiden, valt af te leiden, dat het huis uitsluitend bestemd is geweest om aan derden te worden verhuurd;

dat zoowel volgens de bewoordingen als volgens de geschiedenis van art. 244*a*, sub 4º., der Gemeentewet (Gedrukte Stukken der Tweede Kamer 1919/1920, **66** nº. 1 blz. 27) niet belastingplichtig is degene, die in een andere gemeente dan die van zijn hoofdverblijf de beschikking heeft over een gemeubileerde woning, niet voor eigen gebruik, doch alleen voor verhuring bestemd;

Overwegende, dat derhalve de opgelegde aanslag in strijd is met voormeld art. 244*a*, sub 4º. der Gemeentewet;

Gezien deze wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

den bestreden aanslag wegens opcenten op de Rijksinkomstenbelasting en wegens gemeentelijke inkomstenbelasting te vernietigen.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk te gelijk met zijn rapport in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 8sten Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 17 *Sept.* 1925.)

MINISTERIE VAN FINANCIËN.

Afdeeling:
Directe Belastingen.

Nº. 259.

Onderwerp:
Commissoriaal van 31 Juli 1924, nº. 57.

's-Gravenhage, 1 Augustus 1925.

Aan de Koningin.

Mits deze heeft de ondergeteekende de eer, aan Uwe Majesteit weder aan te bieden het bezwaarschrift, door Joh. Verhoog Jzn. te *Leiden* op grond van art. 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen den aanslag in de gemeente *Zandvoort* in de belasting naar het inkomen dier gemeente en in de opcenten op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting als woonforens.

De Raad van State, afdeeling voor de Ge-

schillen van Bestuur, heeft Uwer Majesteit de volgende uitspraak voorgedragen:

Beschikkende op het bezwaarschrift door Joh. Verhoog Jzn. te *Leiden* op grond van art. 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen den aanslag in de gemeente *Zandvoort* in de belasting naar het inkomen dier gemeente en in de opcenten op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting als woonforens;

Den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 3 December 1924, nº. 1183;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van

Overwegende dat op grond van art. 244*a*, onder 4º. der Gemeentewet op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting, waarin Joh. Verhoog Jzn. te *Leiden* over het belastingjaar 1922/23 is aangeslagen, opcenten zijn geheven ten behoeve van de gemeente *Zandvoort* en hij over dat belastingjaar mede in die gemeente in de plaatselijke inkomstenbelasting als woonforens is aangeslagen;

dat Joh. Verhoog Jzn. daartegen bezwaar heeft gemaakt, aanvoerende dat hij het woonhuis te *Zandvoort* nooit heeft bewoond maar ter beschikking heeft gehouden voor zijn zoon, die er echter slechts zeer korten tijd van gebruik heeft gemaakt en dat hij het huis slechts drie maanden heeft verhuurd;

Overwegende dat op grond van de overgelegde ambtsberichten moet worden aangenomen dat Joh. Verhoog Jzn. in de gemeente *Zandvoort* op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1922/23 voor zich of zijn gezin eene gemeubileerde woning in den zin van art. 244*a*, 4º. der Gemeentewet heeft beschikbaar gehouden;

dat hij dus te recht over genoemd belastingjaar in de gemeente *Zandvoort* als woonforens is aangeslagen;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bezwaar ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

De ondergeteekende is vervolgens, krachtens machtiging van Uwe Majesteit van 18 Mei 1925, nº. 31, met de genoemde Afdeeling van den Raad van State in overleg getreden. Die Afdeeling heeft echter geen reden kunnen vinden haar bovenstaand advies te wijzigen.

Met dat advies kan de ondergeteekende zich niet vereenigen.

De gronden waarop dit oordeel rust, zijn vermeld in het ontwerp-besluit, dat Uwer Majesteit hierbij eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

---

10 *Augustus* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Een inrichting tot het herstellen van rijwielen, motorrijwielen en automobielen, waar niet „gesmeed", geen koper en blik „geslagen" noch metaal „geklopt" wordt, is niet te rangschikken onder de inrichtingen, genoemd in art. 2; met name is zij niet te beschouwen als eene metaalklopperij in den zin van nº. XII. Voor de oprichting van zoodanige inrichting is derhalve geene vergunning ingevolge de Hinderwet vereischt.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door W. J. Schwager en W. van Berkel, beiden te Utrecht, tegen het besluit van Burgemeester en Wethouders dier gemeente van 9 Sept. 1924, waarbij aan W. J. Schwager voornoemd vergunning is geweigerd tot het oprichten van een metaalklopperij (inrichting tot het herstellen van rijwielen, motorrijwielen en automobielen) in het perceel nº. 41 aan de Lange Smeestraat, kadastraal bekend gem. Utrecht, Sectie C nº. 2513;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 22 Juli 1925, nº. 591;

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 4 Aug. 1925, nº. 594 H, Afd. Arbeid;

O. dat het weigeringsbesluit steunt op de overweging dat het perceel, waarin W. J. Schwager zijne inrichting zou oprichten, ongeschikt moet worden geacht tot het uitoefenen van een bedrijf als het onderwerpelijke, omdat dit is te rangschikken onder de bedrijven waarvan de brandgevaarlijkheid niet toelaat, dat zij in een dicht bebouwd stadsgedeelte worden opgericht;

dat van dit besluit W. J. Schwager en zijn gemachtigde W. van Berkel bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende dat er geen enkel belang is dat zich tegen de inwilliging van het verzoek om vergunning verzet;

O. dat uit de overgelegde stukken is gebleken, dat in de op te richten inrichting niet „gesmeed", geen koper- en blik „geslagen" noch metaal „geklopt" zal worden, een en ander volgens de gebruikelijke beteekenis dezer vaktermen, zoodat deze inrichting niet is te rangschikken onder de inrichtingen, genoemd in art. 2 der Hinderwet en met name niet is te beschouwen als eene metaalklopperij in den zin van art. 2 nº. XII der Hinderwet;

dat voor de oprichting der onderhavige inrichting derhalve geene vergunning ingevolge de Hinderwet is vereischt;

Gezien deze wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit te vernietigen.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast, enz. (A. B.)

---

11 *Augustus* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Niet goedkeuring van een besluit tot ontslag van een ambtenaar v. d. burgstand, hoewel gebleken is van eene door dezen gepleegde laakbare handeling.

WIJ WILHELMINA, ENZ.;

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Ede tegen het besluit van Ged. Staten van Gelderland van 8 April 1925, nº. 1, afd. Kabinet, waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit van 18 December 1924, waarbij de ambtenaar van den burgerlijken stand D. van Hunnik is ontslagen;

Den Raad van State, enz.;

O. dat de Raad der gemeente Ede bij besluit van 18 December 1924 met ingang van de dagteekening van dit besluit D. van Hunnik heeft ontslagen als ambtenaar van den burgerlijken stand, belast met de voltrekking van huwelijken;

dat Ged. Staten van Gelderland bij besluit van 8 April 1925 aan het raadsbesluit de goedkeuring hebben onthouden, uit overweging, dat na zekere huwelijksvoltrekking de bruidegom aan van Hunnik een papieren geldstuk ter hand stelde, hetwelk door dezen ter tafel werd gedeponeerd en door zijn ambtgenoot van Lingen in de armenbus gestort; dat van Hunnik vervolgens dit geldstuk als het zijne opeischte, eerst bij van Lingen, later bij den gemeente-secretaris; dat van Hunnik niet ontkent, het geldstuk van zijn ambtgenoot te hebben opgevorderd, doch daaraan toevoegt dit slechts in scherts te hebben gedaan, terwijl hij pertinent ontkent, den rijksdaalder van den secretaris als den zijne te hebben teruggevraagd; dat Ged. Staten met den Raad aannemen, dat van Hunnik aanvankelijk wel degelijk gepoogd heeft in het bezit te raken van de gegeven fooi en eerst later, toen de zaak algemeene ruchtbaarheid had verkregen en hij zich blijkbaar voor zijne handelwijze schaamde, dit fooi en eerst later, toen de zaak algemeene ruchtbaarheid had verkregen en hij zich blijkbaar voor zijne handelwijze schaamde, dit opvorderen trachtte te ontkennen; dat hun college daarin nog geen voldoenden grond vindt om een maatregel van zoo ingrijpenden aard als het gegeven ontslag te wettigen;

dat de Raad in beroep aanvoert, dat de raadsleden, levende te midden van de bevolking beter van Ged. Staten kunnen weten of een in discrediet geraakte ambtenaar nog zijne beteekenisvolle functie kan blijven uitoefenen;

O. dat uit de overgelegde stukken en het verhandelde ter openbare zitting van de afdeeling van den Raad van State voor de geschillen van bestuur is komen vast te staan dat de handelwijze van den ambtenaar van den burgerlijken stand D. van Hunnik als laakbaar is te beschouwen;

dat echter met Ged. Staten moet worden aangenomen, dat deze zijne handelwijze, hoezeer laakbaar, nog niet wettigt een ongevraagd ontslag;

dat derhalve Ged. Staten terecht bij hun bestreden besluit aan het raadsbesluit, waarbij D. van Hunnik is ontslagen als ambtenaar van den burgerlijken stand, de goedkeuring hebben onthouden;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

(Gem. Stem).

---

11 *Augustus* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Terecht hebben Gedep. Staten goedkeuring onthouden aan een gemeentebegrooting op grond dat het, waar de lasten die op de gemeentenaren zijn gelegd onevenredig hoog zijn te achten, niet aangaat: 1°. een salarisregeling voor het personeel der gemeentelijke hoogere burgerschool en het gymnasium vast te stellen die uitgaat boven de rijksregeling en tengevolge heeft dat de gemeente de rijkssubsidie verbeurt; 2°. geen pensioensbijdragen op wedden en loonen van het gemeentepersoneel te verhalen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep ingesteld door Burgemeester en Wethouders van Leeuwarden namens den Raad dier gemeente tegen het besluit van Gedep. Staten van Friesland van 7 Januari 1925, n°. 91, 2e afd. F, waarbij goedkeuring is onthouden aan de bij raadsbesluit van 24 November 1924 vastgestelde begrooting voor het dienstjaar 1925

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 16 Juni 1925, n°. 447;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 6 Augustus 1925, n°. 6037, afd. B. B.;

O. dat, nadat de begrooting voor 1925 bij Gedep. Staten was ingekomen, laatstgemeld college tot Burgemeester en Wethouders eene nota van opmerkingen heeft gericht; dat Burgemeester en Wethouders in antwoord daarop schreven dat de gemeenteraad na kennisneming der bezwaren van Gedep. Staten tegen 1°. het prijsgeven van het Rijkssubsidie voor gymnasium en hoogere burgerschool; 2°. de uitgaaf voor de betaling van achterstallig salaris aan personeel van nijverheidsscholen, gemeend heeft zijn eenmaal ingenomen standpunt te moeten handhaven; dat de Raad zich over een derde bezwaar, nl. het niet verhalen van pensioensbijdragen op wedden en loonen van het gemeentepersoneel nog niet heeft kunnen uitspreken, maar ongetwijfeld ook ten aanzien van deze aangelegenheid zijn standpunt zal blijven innemen;

dat Gedeputeerde Staten vervolgens bij besluit van 7 Januari 1925, 2e afd. F n°. 91, aan de begrooting de goedkeuring hebben onthouden uit overweging wat betreft het sub 1° genoemde bezwaar, dat zij op de gronden, in de nota van opmerkingen uitvoerig uiteengezet, van oordeel zijn, dat de financieele toestand van Leeuwarden er toe noodzaakt, in de gemeentelijke huishouding de uiterste zuinigheid te betrachten, waarmede niet is overeen te brengen dat het gemeentebestuur zonder noodzaak belangrijke subsidies van het Rijk voor gymnasium en hoogere burgerschool prijs geeft door op de wedden van het personeel, aan die scholen verbonden, geen pensioensbijdragen te verhalen en die wedden zelve te bepalen op bedragen, welke uitgaan boven de regeling door het Rijk voor zijne leeraren vastgesteld; dat deze handelwijze de gemeentelijke schatkist dubbel benadeelt, omdat zij niet alleen het verlies van inkomsten (subsidie en pensioensbijdragen) ten gevolge heeft, maar bovendien de uitgaven voor jaarwedde onnoodig hoog opvoert;

dat het tweede bezwaar geldt het uittrekken van een bedrag van f 18,741.46½ wegens uitkeering aan besturen van Nijverheidsscholen voor uitbetaling van te weinig genoten salaris over 1920 aan het personeel aan die scholen verbonden; dat hun college reeds bij besluit van 21 September 1922 n°. 86, 2e afd. F. als zijn oordeel heeft uitgesproken, dat het niet op den weg van het gemeentebestuur ligt te zorgen, dat de leeraren bij het nijverheidsonderwijs over 1920 de jaarwedden zullen genieten, welke Onze Minister van Onderwijs, vrijwel na afloop van dat jaar en zonder dat de gemeente er ook maar eenigszins in gekend is, in een leiddraad meende te moeten vastleggen en dat te minder, waar de financieele toestand van Leeuwarden alleen strikt nood-

zakelijke uitgaven gedoogt; dat hun college daarom toen de goedkeuring aan een desbetreffend besluit tot wijziging der begrooting heeft onthouden; dat het tegen dit besluit door den Raad van Leeuwarden ingestelde beroep wegens het niet-naleven van den daarvoor gestelden termijn niet-ontvankelijk werd verklaard; dat de Raad thans opnieuw een poging doet, de uitkeering alsnog te doen plaats hebben; dat hun college handhaaft de bezwaren welke het bij het aangehaald besluit tegen de voorgestelde uitkeering heeft gemaakt; dat er thans te minder aanleiding bestaat tot deze geheel onverplichte uitgaaf over te gaan, nu deze zaak reeds eenmaal in hoogste instantie — zij het ook door een niet-ontvankelijkverklaring is beslist en bovendien sedert het jaar, waarop de aan te vullen salarissen betrekking hebben, reeds vier jaren zijn verloopen; dat hun college in de derde plaats het verhalen van een deel der ingevolge de Pensioenwet 1922 verschuldigde pensioensbijdragen op de ambtenaren dringend noodig acht, zulks met het oog op den financieelen toestand der gemeente, welke, zooals boven werd aangegeven, vordert, dat zooveel mogelijk wordt bezuinigd; dat in dezen de eisch der financiën allerminst ingaat tegen de billijkheid, te betrachten tegenover het betrokken personeel, daar het Rijk ten opzichte van zijne ambtenaren (dus ook van de te Leeuwarden woonachtigen) reeds veel verder is gegaan, de salarissen en loonen van het gemeentelijk personeel allerminst laag zijn en de kosten van het levensonderhoud sedert de laatste vaststelling der wedden zijn gedaald; dat tegen dit verhaal te minder bezwaar kan bestaan, wijl de nieuwe Pensioenwet voor de ambtenaren en werklieden aanzienlijke voordeelen heeft meegebracht en het niet onbillijk is daarvoor van de betrokkenen een vergoeding te vragen in den vorm van een korting, waartoe de wet het recht verleent en die ook door Rijk en provincie worden toegepast; dat, waar de Raad niet bereid is aan de vorengenoemde drie bezwaren tegen de begrooting voor 1925 tegemoet te komen, hun college geen vrijheid kan vinden, goedkeuring aan die begrooting te hechten;

dat de gemeenteraad in beroep aanvoert dat, wat het eerste punt betreft, bij besluit van 29 Augustus 1924, nº. 8, 2e afd. F., door Gedep. Staten de goedkeuring werd onthouden aan een raadsbesluit houdende wijziging der begrooting voor den dienst 1924, welke wijziging een uitvloeisel was van een raadsbesluit, strekkende om geen gevolg te geven aan eene uitnoodiging van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen om de salarissen van het personeel, verbonden aan het gymnasium, in overeenstemming te brengen met de Rijksregeling; dat Burgemeester en Wethouders zich allerminst met de beschouwingen van Gedep. Staten over den financieelen toestand der gemeente kunnen vereenigen; dat de 3-jarige gemeentelijke hoogere burgerschool reeds bij raadsbesluit van 26 October 1920 in het leven werd geroepen; dat bij de vaststaande overtuiging dat geen beslag op het noodige bevoegde en bekwame leerarenpersoneel zou kunnen worden gelegd, de jaarwedden werden vastgesteld op de bedragen van de toenmalige rijksregeling, behalve de kindertoelage doch vermeerderd met 10 %; dat voor de school geen subsidie werd aangevraagd, daar het bedrag daarvan (± f 4000) niet zou opwegen tegen de moeilijkheden om bij gelijkheid van bezoldiging in meer centraal gelegen gemeenten de leeraarposten voldoende te bezetten; dat indien de bedenking van Gedep. Staten wordt aanvaard, dit de school volkomen zal desorganiseeren; dat Gedep. Staten geen bezwaar hebben tegen het uittrekken op de begrooting van een ontvangpost, maar tegen het ontbreken daarvan (het subsidie voor bedoelde scholen); dat het de vraag is of dit met het oog op art. 211 der Gemeentewet toelaatbaar is; dat, wat het tweede bezwaar betreft, bij besluit van Gedep. Staten van 21 September 1922, nº. 85, 2e afd. F, aan een raadsbesluit van 22 Augustus 1922 houdende wijziging der begrooting dienst 1922, waarop een post was aangebracht voor uitbetaling van te weinig genoten salaris over 1920 aan het personeel, aan de Nijverheidsscholen verbonden, de goedkeuring is onthouden; dat de Raad tegen dit besluit van Gedep. Staten in beroep is gekomen; dat de Raad in zijn beroep wegens overschrijding van den termijn van beroep niet ontvankelijk is verklaard; dat echter op de hoofdzaak niet is beslist; dat, wat het derde punt betreft, Gedep. Staten op de billijkheid aandringen met een beroep op gelijk verhaal van pensioensbijdragen bij Rijk en provincie, doch dat zij in gebreke blijven allereerst te bewijzen dat de toestanden op het gebied der wedden en loonen bij het Rijk en in de provincie gelijk zijn aan die in de gemeente; dat de Raad, lettende op de indexcijfers en rekening houdende met den financieelen toestand der gemeente, den tijd nog niet gekomen acht om tot verlaging van salarissen en loonen, in welken vorm dan ook, over te gaan, te meer wijl deze en speciaal die van de ambtenaren, eer aan den lagen dan aan den hoogen kant zijn;

O. wat het eerste en het derde punt betreft: dat met Gedep. Staten moet worden aangenomen dat de lasten, welke op de gemeentenaren zijn gelegd, onevenredig hoog zijn te achten;

dat waar de geldende salarisregeling van het personeel van de gemeentelijke hoogere burgerschool uitgaat boven de Rijksregeling en ten gevolge heeft dat de gemeente de Rijkssubsidie verbeurt, bestendiging dezer salarisregeling in de gegeven omstandigheden strijdt met een richtig financieel beheer;

dat voorts geen termen aanwezig zijn, om de salarisregeling van het personeel van het gymnasium te verhoogen;

dat de financieele toestand der gemeente evenmin gedoogt, de pensioensbijdragen op wedden en loonen van het gemeentepersoneel niet te verhalen;

O. wat het tweede punt betreft, dat Gedep. Staten bij hun besluit van 7 Januari 1925, nº. 91, 2e afd. F., waartegen het beroep is gericht, terecht hebben aangenomen, dat het raadsbesluit tot vaststelling der begrooting, wat dit punt aangaat, dezelfde zaak betreft als die welke behandeld is bij raadsbesluit van 22 Augustus 1922, waaraan zij bij besluit van 21 September 1922, nº. 86, 2e afd. F de goedkeuring onthielden;

dat de gemeenteraad tegen deze afwijzende beschikking van Gedep. Staten heeft kunnen voorziening vragen bij Ons gedurende dertig dagen nadat zij is genomen, doch, nu hij dit niet tijdig heeft gedaan, aan dit besluit van Gedep. Staten naar de bedoeling van den wetgever de kracht van eindbeslissing is verzekerd;

dat die beslissing miskend en het wettelijk voorschrift verijdeld zou worden, bijaldien langs den weg door den gemeenteraad van Leeuwarden te dezen ingeslagen, nu het tweede raadsbesluit niet is genomen onder andere omstandigheden dan het eerste en niet met tegemoetkoming aan de bezwaren van Gedeputeerde Staten, alsnog Onzerzijds getreden werd in een onderzoek van dezelfde aangelegenheid als die waarin door Gedep. Staten eene met eene einduitspraak equivaleerende beslissing is genomen;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast, enz. (A. B.)

---

12 *Augustus* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid aan de Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën, betreffende: toepassing Hinderwet.

Bij schrijven van 10 December 1910, nº. 2668, afd. Arbeid, wees de toenmalige Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel er op, dat bij het ontwerpen van aan Hinderwetvergunningen te verbinden voorwaarden, strekkende om hinder door rook van schoorsteenen van industrieele inrichtingen te voorkomen, zich meermalen moeilijkheden van technischen aard voordoen, zoodat behoefte zou kunnen bestaan aan voorlichting van personen, die speciaal op dit gebied deskundig zijn. In dit verband vestigde genoemde Minister Uwe aandacht op de Vereeniging ter bevordering van rookvrij stoken te Amsterdam, welke zich bereid verklaard had in gevallen als bovenbedoeld kosteloos van advies te dienen.

Ten vervolge hierop deel ik U mede, dat de evengenoemde vereeniging inmiddels is overgegaan in de Vereeniging van gebruikers van stoomketels en krachtwerktuigen, gevestigd te Amsterdam, Prins Hendriklaan 14. Ook deze vereeniging verstrekt in bedoelde gevallen gratis advies. Zij vraagt echter wel vergoeding van eventueele reis- en verblijfkosten aan de behandelihg van een advies-aanvrage verbonden.

Ik zoude het op prijs stellen, indien U het vorenstaande ter kennis van de Gedeputeerde Staten en van de gemeentebesturen in Uwe provincie wilde brengen. (B. S.)

---

13 *Augustus* 1925. BESLUIT ter bekendmaking van den tekst der wet van 5 Mei 1922 (*Staatsblad* nº. 240) houdende pensioenregeling voor de ambtenaren en hunne weduwen en weezen, zooals die is gewijzigd bij de wetten van 23 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 293); 30 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 307) en 28 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 216). S. 355.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën dd. 7 Augustus 1925, nº. 93, Afdeeling Pensioenen en Eerediensten;

Gelet op de wetten van 5 Mei 1922 (*Staatsblad* nº. 240); 23 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 293); 30 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 307) en 28 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 216);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Den tekst der Wet van 5 Mei 1922 (*Staatsblad* nº. 240) houdende pensioenregeling voor de ambtenaren en hunne weduwen en weezen, zooals die bij de hiervoren vermelde wetten van 23 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 293); 30 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 307) en 28 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 216) is gewijzigd, algemeen bekend te maken door bijvoeging van dien gewijzigden tekst in zijn geheel, bij dit besluit.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 13den Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 8 *Sept.* 1925.)

TEKST DER WET VAN DEN 5DEN MEI 1922, (Staatsblad *nº.* 240), *houdende pensioenregeling voor de ambtenaren en hunne weduwen en weezen, zooals die is gewijzigd bij de wetten van* 23 *Juni* 1923 (Staatsblad *nº.* 293), 30 *Juni* 1923 (Staatsblad *nº.* 307) *en* 28 *Mei* 1925 (Staatsblad *nº.* 216).

EERSTE TITEL.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. 1. Er bestaat een algemeen burgerlijk pensioenfonds, dat rechtspersoonlijkheid bezit.

2. Waar in deze wet wordt gesproken van „het fonds" wordt het in het eerste lid genoomde fonds bedoeld.

2. 1. Ten laste van het fonds wordt pensioen verleend aan ambtenaren en met hen gelijkgestelden, alsmede aan hun weduwen en weezen, naar de regelen bij deze wet bepaald.

2. In buitengewone gevallen, waarin bij deze wet niet is voorzien of waaromtrent haar bepalingen geacht worden geen billijken maatstaf op te leveren voor het toe te kennen pensioen, wordt bij afzonderlijke wetten voorzien.

3. 1. Deze wet verstaat onder ambtenaar allen, die, benoemd door het daartoe bevoegd gezag van Rijk, provincie, gemeente, waterschap, veenschap of veenpolder, in vasten dienst een betrekking bekleeden, waaraan een wedde is verbonden uit de inkomsten van één of meer dier lichamen. Echter worden niet als ambtenaar beschouwd:

a. personen, met wie een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht is gesloten;

b. personen, die een betrekking of gelijktijdig twee of meer betrekkingen bekleeden, waaraan een wedde of een gezamenlijk bedrag aan wedden van niet meer dan f 400 is verbonden;

c. Landsdienaren in Curaçao of Suriname werkzaam, wier wedden krachtens artikel 99 of artikel 107 van het Reglement op het Beleid der Regeering in Curaçao, respectievelijk in

Suriname ten laste komen van de Nederlandsche Staatsbegrooting;

d. personen, in kerkelijke of militaire betrekkingen;

e. Gedeputeerde Staten eener provincie, wethouders eener gemeente en leden van besturen van waterschappen, veenschappen en veenpolders;

f. personen, buiten die, onder *e* genoemd, aan wier ambt een wedde is verbonden uit de inkomsten van een waterschap, veenschap of veenpolder, indien dat lichaam met Onze goedkeuring heeft bepaald, dat zij voor de toepassing van deze wet niet als ambtenaar zullen worden beschouwd.

2. In vasten dienst worden voor de toepassing van deze wet mede geacht te zijn personen, die, ingevolge tijdelijke aanstelling in hun betrekking een onafgebroken dienst van ten minste twee jaar hebben, tenzij zij belast zijn met werkzaamheden, die een tijdelijk karakter dragen. Dienst, die met onderbreking van niet meer dan één maand regelmatig wordt vervuld, wordt als onafgebroken dienst beschouwd.

3. Voorts kunnen Wij bij met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord, ten aanzien van bepaalde personen of groepen van personen verklaren, dat zij, ofschoon in dienst krachtens een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, desniettemin, in afwijking in zoover van het bepaalde in het eerste lid onder *a*, uit hoofde van den aard van hun betrekking als ambtenaar zullen worden beschouwd.

4. 1. Onder gelijk voorbehoud als in artikel 3, eerste lid onder *b* en, voorzooveel betreft de personen in dienst van publiekrechtelijke lichamen, ook onder *a* ten aanzien van de daar bedoelde ambtenaren is gemaakt, worden voor de toepassing van deze wet mede als ambtenaren beschouwd:

a. personen, die als rector, directeur, leeraar of beambte in vasten dienst zijn verbonden aan een op grond van artikel 157 der Hoogeronderwijswet aangewezen bijzonder gymnasium of aan een bijzondere hoogere burgerschool, die voldoet aan de eischen, gesteld bij artikel 45*ter*, 2 tot en met 9 der wet tot regeling van het middelbaar onderwijs;

b. personen, die als hoofd, onderwijzer of beambte in vasten dienst zijn verbonden aan een bijzondere lagere school, waarvan het leerplan, wat de vakken en het aantal lesuren betreft, voldoet aan hetgeen daaromtrent in de artikelen 3 en 90 der Lageronderwijswet 1920 is bepaald of waarvan de inrichting steunt op artikel 193 dier wet, zoomede zij die als hoofd, onderwijzer of beambte zijn verbonden aan eene door Ons aangewezen, binnen Europa, buiten het Rijk gevestigde Nederlandsche school;

c. personen, die als directeur, leeraar of beambte in vasten dienst zijn verbonden aan een bijzondere kweekschool voor onderwijzers of eene bijzondere opleidingsschool ter opleiding van onderwijzeressen;

d. personen, die als hoofd, onderwijzer of beambte in vasten dienst verbonden zijn aan bijzondere scholen voor buitengewoon lager onderwijs, welker leerplan wat betreft de vakken en het aantal lesuren, voldoet aan de in artikel 90, eerste lid der Lager-onderwijswet 1920 gestelde eischen, al dan niet, krachtens artikel 4 dier wet, gewijzigd bij algemeenen maatregel van bestuur;

e. personen, die als directeur, als leeraar of in eenige andere betrekking in vasten dienst verbonden zijn aan door het Rijk gesubsidieerde bijzondere scholen of cursussen voor nijverheidsonderwijs of voor handelsonderwijs;

f. personen, die als directeur, als leeraar, als onderwijzer of in eenige andere betrekking in vasten dienst verbonden zijn aan door het Rijk gesubsidieerde bijzondere scholen of cursussen voor land- of tuinbouwonderwijs of voor landbouwhuishoudonderwijs;

g. personen, die als wandelleeraar, consulent of assistent, in dienst van door het Rijk gesubsidieerde maatschappijen, bonden of vereenigingen in vasten dienst verbonden zijn aan den voorlichtingsdienst voor den land- of tuinbouw, de veeteelt, de pluimveeteelt, de bijenteelt of de zuivelbereiding;

h. de bezoldigde leden van het bestuur der Rijksverzekeringsbank, ingesteld bij de Ongevallenwet 1921, de wiskundige adviseur dier bank en de aan dat bestuur ondergeschikte ambtenaren in vasten dienst;

i. de voorzitters en de secretarissen van de Raden van Arbeid, de aan die Raden verbonden ondergeschikte ambtenaren en beambten in vasten dienst, de bezoldigde leden en de secretarissen der Verzekeringsraden en de onder de secretarissen der Verzekeringsraden werkzame ambtenaren en beambten in vasten dienst;

j. de secretarissen en het verdere bezoldigde personeel in vasten dienst der Kamers van Koophandel;

k. de opzichters en lichtwachters bij de verlichting op de Westerschelde en in hare mondingen, wier wedde of belooning ingevolge de tusschen België en Nederland bestaande overeenkomst van 31 Maart 1866 (*Staatsblad* nº. 80) ten laste van België komt;

l. de bestuursleden van en de ambtenaren in vasten dienst bij gemeentelijke instellingen, benoemd door of van wege het daartoe bevoegd gezag der gemeente en in het genot van eene wedde in den zin dezer wet die uit andere dan gemeentelijke inkomsten wordt betaald;

m. personen in vasten dienst van eene naamlooze vennootschap of van eene rechtspersoonlijkheid bezittende vereeniging tot het dienen van gemeentelijke of provinciale belangen, die uitsluitend openbare lichamen tot vennooten of leden heeft, of ten aanzien waarvan door Ons bij met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord, is bepaald, dat zij, ofschoon niet uitsluitend openbare lichamen tot vennooten of leden hebbend, voor de toepassing van deze wet met eene vennootschap of vereeniging als eerstbedoeld zal worden gelijkgesteld;

n. de ambtenaren in vasten dienst verbonden aan de voogdijraden.

2. Echter worden niet als ambtenaren beschouwd onderwijzers of leeraren die aan het hoofd van hun voor eigen rekening beheerde school staan.

3. Bij twijfel, of een school voldoet aan de eischen, bedoeld in het eerste lid van dit artikel, wordt daaromtrent door Ons beslist, den Raad van State gehoord.

4. Voorts kunnen Wij bij met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord, ten aanzien van bepaalde personen of groepen van personen als bedoeld in het eerste lid in dienst van andere dan publiekrechtelijke lichamen, verklaren, dat zij uithoofde van den aard van hun betrekking niet als ambtenaar zullen worden beschouwd.

5. 1. Voorts worden voor de toepassing van deze wet alsnog als ambtenaren beschouwd de personen, die te dier zake bij de wet met ambtenaren worden gelijkgesteld.

2. Worden na het in werking treden van deze wet personen bij een andere wet met ambtenaren gelijkgesteld, dan regelt die wet tevens de wijze waarop het fonds ter zake van de uitbreiding van het aantal deelgerechtigden wordt schadeloos gesteld.

6. Den Raad van State gehoord, kunnen Wij verklaren, dat iemand, die alleen daarom geen ambtenaar is in den zin dezer wet, omdat hij na hare inwerkingtreding is benoemd door een ander dan het bevoegde gezag, niettemin als ambtenaar wordt beschouwd, wanneer hetzij uit een stuk uit den tijd der dienstvervulling, hetzij uit een latere verklaring van het tot benoemen bevoegd gezag blijkt, dat de bedoeling was, hem als ambtenaar in den zin dezer wet te doen werkzaam zijn.

7. Deze wet verstaat:

a. onder „Rijkswerklieden" de werklieden en bedienden in vasten dienst op daggeld, uurloon, weekloon of stukloon werkzaam bij inrichtingen van 's Rijks zee- en landmacht, 's Rijks jachten en werkvaartuigen daaronder begrepen, de wachters op verdedigingswerken, in legerplaatsen en bij onder het Departement van Marine of het Departement van Oorlog ressorteerende schietbanen, oefeningsterreinen, gebouwen, sluizen, bruggen en lichttorens, alsmede de opzichters, teekenaars, en opzichtersteekenaars der Genie;

b. onder „loodsen" het vaste personeel van het loodswezen als nader omschreven in artikel 4 van het Algemeen Reglement op den loodsdienst, vastgesteld bij den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 2 der wet van 20 Augustus 1859 (*Staatsblad* nº. 93), houdende bepalingen op den loodsdienst voor zeeschepen.

8. 1. Voor de toepassing van de bepalingen dezer wet wordt, tenzij uit die bepalingen het tegendeel blijkt, elke door een ambtenaar bekleede betrekking als een afzonderlijk geheel behandeld.

2. Wij behouden Ons voor, bij algemeenen maatregel van bestuur te bepalen, dat verschillende werkzaamheden zullen worden geacht in één betrekking te worden vervuld. Overigens is het gezag, in welks dienst een ambtenaar is, bevoegd te bepalen, dat verschillende door hem verrichte werkzaamheden zullen worden geacht in één betrekking te worden vervuld. Die bepaling behoeft de goedkeuring van Ons, voor zooveel het ambtenaren in dienst van de provincie en de goedkeuring van Gedeputeerde Staten, voor zooveel het andere ambtenaren, niet in dienst van het Rijk, betreft.

3. Ingeval Gedeputeerde Staten een besluit als bedoeld in het vorige lid, weigeren goed te keuren, kan het betrokken bestuur binnen 30 dagen, te rekenen van de dagteekening der beslissing van Gedeputeerde Staten, bij Ons voorziening vragen.

9. Voor de toepassing van de bepalingen van den Zevenden Titel dezer wet worden onder gepensionneerde ambtenaren verstaan:

a. gewezen ambtenaren, die reeds vóór het tijdstip van het inwerking treden dezer wet in het genot waren van pensioen ten laste van den Staat of van het pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren en voor hun na te laten betrekkingen uitzicht hadden op zoodanig pensioen of op pensioen ten laste van het weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren;

b. met of na het tijdstip van het in werking treden dezer wet ontslagen ambtenaren, die pensioen ontvangen ten laste van het fonds.

TWEEDE TITEL.

VAN DEN PENSIOENRAAD EN VAN HET PENSIOENFONDS.

10. 1. De toepassing van deze wet, met inbegrip van het geldelijk beheer van het fonds, en het toezicht op de richtige naleving van haar bepalingen, voor zoover de uitvoering daarvan aan anderen is opgedragen, berusten bij den Pensioenraad. Deze bestaat uit drie leden, die Wij benoemen, schorsen en ontslaan.

2. Wij wijzen uit de leden een Voorzitter aan. Hij wordt vervangen door den oudstbenoemde der overige leden en, indien deze bij hetzelfde besluit benoemd zijn, door dengene, die in het besluit het eerst genoemd is.

3. Wij wijzen plaatsvervangende leden aan, die door Ons worden geschorst en ontslagen. Hun kan door Ons voor hun werkzaamheden een vergoeding worden toegekend.

11. Aan de beslissingen van den Pensioenraad werken althans twee leden mede.

12. 1. De Pensioenraad wordt bijgestaan door een secretaris en door een geneeskundigen adviseur, die Wij benoemen, schorsen en ontslaan. Vóór de benoeming wordt de Pensioenraad in de gelegenheid gesteld een aanbeveling van ten minste twee personen voor iedere plaats te doen.

2. De verplichtingen van den secretaris, den geneeskundigen adviseur en de in artikel 13 bedoelde ambtenaren worden geregeld bij een door den Pensioenraad vast te stellen instructie.

3. Voor den geneeskundigen adviseur wijzen Wij een plaatsvervanger aan, dien Wij schorsen en ontslaan. Vóór de aanwijzing wordt de Pensioenraad in de gelegenheid gesteld een aanbeveling van tenminste twee personen te doen. Den plaatsvervangend geneeskundigen adviseur kan door Ons voor zijn werkzaamheden een vergoeding worden toegekend.

13. Onder den Pensioenraad zijn ambtenaren, onder wie een wiskundige adviseur, werkzaam die Wij benoemen, schorsen en ontslaan, voorzoover Wij niet hebben bepaald, dat de benoeming, de schorsing en het ontslag van allen of van sommigen hunner zullen geschieden door den Pensioenraad.

14. 1. Wij stellen de bezoldiging vast van de leden, den secretaris en de ambtenaren van den Pensioenraad. De in art. 12, eerste lid, bedoelde geneeskundige adviseur ontvangt een door Ons te regelen vergoeding.

2. De in het vorige lid bedoelde personen worden voor zooveel zij in vasten dienst zijn voor de toepassing van deze wet met ambtenaren in den zin dezer wet gelijkgesteld.

15. 1. De Pensioenraad is bevoegd, personen en colleges uit te noodigen tot het schriftelijk of mondeling geven van inlichtingen, die voor de richtige toepassing van deze wet en van de te harer uitvoering gegeven bepalingen naar zijn meening noodig zijn.

2. De uitnoodiging geschiedt tijdig bij aangeteekenden brief.

3. Ieder is verplicht aan de uitnoodiging binnen den daarbij gestelden termijn gevolg te geven, voor zoover zulks niet in strijd is met een hem van overheidswege opgelegde verplichting tot geheimhouding. Hij heeft aanspraak op vergoeding van kosten, volgens bij algemeenen maatregel van bestuur gestelde regelen, in de bij dien maatregel bepaalde gevallen.

4. Hij, die weigerachtig of nalatig is in het voldoen aan een tot hem gedane uitnoodiging, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste f 300.

5. Hij, die opzettelijk een onjuiste inlichting verstrekt of die opzettelijk tot de verstrekking daarvan medewerkt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

6. De in het vierde lid van dit artikel strafbaar gestelde feiten worden als overtredingen, die in het vijfde lid bedoeld als misdrijven beschouwd.

16. 1. De Pensioenraad doet aan onzen Minister van Financiën de voorstellen die hij in het belang van de pensioenwetgeving en haar toepassing nuttig of noodig acht.

2. Hij geeft aan de Ministers en de overige in artikel 28 bedoelde organen de door hen gewenschte inlichtingen. Aan Onzen Minister van Financiën en aan de door dezen aangewezen ambtenaren geeft hij inzage van alle stukken die Onze genoemde Minister met het oog op de hem bij artikel 127*a* verleende bevoegdheid wenscht te raadplegen of te doen raadplegen.

3. De voorzitter van den Pensioenraad geeft Onzen Minister van Financiën onverwijld kennis van door dien Raad genomen beslissingen, die van meer algemeene beteekenis zijn.

17. 1. Het geldelijk beheer van het fonds voert de Pensioenraad, onder toezicht van zeven door Ons te benoemen commissarissen, van wie er ten minste drie uit de deelgerechtigden in het fonds en ten minste twee uit de besturen van de in de artikelen 3 en 4 nevens den Staat genoemde lichamen worden benoemd. De voorzitter van den Pensioenraad vertegenwoordigt het fonds in en buiten rechte.

2. Onze Minister van Financiën heeft het oppertoezicht, volgens regelen, bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen.

3. De commissarissen worden benoemd voor den tijd van 6 jaren. De aftredenden zijn herbenoembaar. Hij, die ter vervulling eener plaats, welke binnen den termijn is opengevallen, tot commissaris wordt benoemd, treedt af op het tijdstip, waarop hij, wiens plaats hij inneemt, zou hebben moeten aftreden.

4. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden regelen gesteld, volgens welke de betrokkenen aan Ons een aanbeveling kunnen doen voor de drie uit de deelgerechtigden in het fonds te kiezen commissarissen.

18. 1. Wij wijzen uit de commissarissen een voorzitter aan.

2. De secretaris van den Pensioenraad treedt als secretaris van het college van commissarissen op.

3. Aan de commissarissen wordt een door Ons bepaald bedrag per jaar toegekend, waarvan één tiende deel door ieder hunner als vaste toelage wordt genoten. Na afloop van elk halfjaar wordt de helft van het overschietend bedrag tusschen hen verdeeld naar gelang van het getal der vergaderingen, door ieder in dien tijd bijgewoond.

19. Tot regeling van de werkzaamheden van commissarissen geven Wij, het College gehoord, de noodige voorschriften.

20. 1. De Pensioenraad brengt jaarlijks van zijne werkzaamheden aan Ons een verslag uit, nadat hij vooraf van zijne werkzaamheden voor het fonds aan commissarissen van het fonds een verslag heeft uitgebracht.

2. Laatstgenoemd verslag maakt met de opmerkingen van commissarissen van het fonds deel uit van het eerstgenoemde, dat de Pensioenraad terstond nadat het is uitgebracht, algemeen verkrijgbaar stelt.

21. De kosten van den Pensioenraad komen ten laste van het fonds.

22. Het boekjaar van het fonds loopt van 1 Januari tot en met 31 December. Voor de eerste maal echter loopt het van den dag waarop deze wet in werking treedt, tot 31 December daaraanvolgende.

23. 1. De ontvangsten en uitgaven van het fonds worden jaarlijks bij begrootingswet geregeld.

2. De regelen bij de wet omtrent het doen van rekening en verantwoording wegens 's Rijks bijzondere fondsen vastgesteld of nader vast te stellen, zijn op die ontvangsten en uitgaven toepasselijk.

3. De rekening en verantwoording geschiedt door Onzen Minister met de uitvoering dezer wet belast.

24. 1. Om de 5 jaar wordt een wetenschappelijke balans van het fonds opgemaakt. Bij de wet worden de voorzieningen getroffen, waartoe deze balansen aanleiding mochten geven.

2. De eerste balans na die, bedoeld bij artikel 168, wordt opgemaakt naar den toestand op 31 December van het vijfde jaar na dat, waarin deze wet in werking is getreden.

25. 1. De gelden van het fonds worden belegd :

a. in Nationale Schuld, tot een nominaal bedrag van ten minste 48 millioen gulden ;

b. in schuldbrieven ten laste van Nederlandsche provinciën, gemeenten, waterschappen, veenschappen en veenpolders ;

c. in schuldbrieven ten laste van Nederlandsch-Indië en van gewesten of gedeelten van gewesten met eigen geldmiddelen in Nederlandsch-Indië ;

c[1]. in schuldbrieven ten laste van maatschappijen, welker aandeelenkapitaal voor

ten minste de helft aan den Staat in eigendom toebehoort;

d. in schuldbrieven door den Staat, Nederlandsche provinciën, gemeenten, waterschappen, veenschappen of veenpolders rechtstreeks en onvoorwaardelijk voor rente en aflossing gewaarborgd;

e. in schuldbrieven, uitgegeven door overeenkomstig de Nederlandsche wet opgerichte, uitsluitend in Nederland werkende hypotheekbanken;

f. in schuldvorderingen, uitgegeven door maatschappijen, welke spoorwegen in Nederland of Nederlandsch-Indië in eigendom hebben of exploiteeren;

g. in schuldvorderingen, gewaarborgd door het recht van eerste hypotheek op onroerende goederen in Nederland gelegen, maar voor niet meer dan een vierde gedeelte van het te beleggen kapitaal en onder de voorwaarden en waarborgen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 Januari 1900 (*Staatsblad* nº. 13).

2. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder belegging in schuldbrieven mede verstaan het geheel of gedeeltelijk overnemen van leeningen.

26. 1. De beleggingen, zoomede de beleening en de tegeldemaking van geldswaardige stukken geschieden door den voorzitter van den Pensioenraad onder goedkeuring van een commissie van drie leden uit het college van commissarissen, door Onzen Minister van Financiën aangewezen.

2. Bij verschil tusschen den voorzitter en die commissie beslist Onze Minister van Financiën op verzoek van de meest gereede partij.

DERDE TITEL.

VAN DE AANSTELLING.

27. 1. Ieder ambtenaar en ieder, die benoemd is in tijdelijken dienst in een betrekking, als bedoeld in artikel 40, eerste lid, onder *c* of in een onbezoldigde betrekking, als bedoeld in artikel 40, eerste lid, onder *a*, ontvangt een schriftelijke aanstelling.

2. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden regelen gesteld omtrent de gegevens, waaruit moet blijken van de indienstneming van personen in zijdelingschen dienst. De op de indienstneming betrekking hebbende stukken worden den belanghebbende ter medeonderteekening aangeboden.

28. De zorg voor de naleving van het vorige artikel berust:

ten aanzien van personen in dienst van het Rijk: bij den Minister, onder wien zij ressorteeren;

ten aanzien van personen in dienst van een provincie: bij Gedeputeerde Staten;

ten aanzien van personen in dienst van een gemeente: bij burgemeester en wethouders of, geldt het personen die door den burgemeester worden aangesteld, bij dezen;

ten aanzien van andere personen: bij den voorzitter van het bestuur of, ontbreekt een bestuur, bij het hoofd van het lichaam of het hoofd of den houder van de inrichting, waarbij zij in dienstbetrekking zijn.

29. 1. De ambtenaar, die van oordeel is dat artikel 27 te zijnen aanzien niet behoorlijk wordt nageleefd, kan daarop de aandacht van den Pensioenraad vestigen.

2. De Pensioenraad noodigt, indien naar zijn oordeel artikel 27 niet behoorlijk is nageleefd, het bevoegd gezag uit, daaraan alsnog binnen een door hem te bepalen tijd te voldoen. Voldoet dat gezag aan die uitnoodiging niet, dan onderwerpt de Pensioenraad de zaak aan den Centralen Raad van Beroep. Beslist de Centrale Raad, dat ten onrechte geen aanstelling is uitgereikt, dan zendt hij aan den ambtenaar, aan het betrokken gezag en aan den Pensioenraad een gewaarmerkt afschrift zijner beslissing, waarin de dag van ingang der benoeming wordt vermeld. Dat afschrift geldt voor de toepassing van deze wet als schriftelijke aanstelling.

3. Het bepaalde in de laatste twee volzinnen van het vorige lid is eveneens van toepassing, als de Centrale Raad, in beroep tegen een weigering van den Pensioenraad beslissende, heeft uitgesproken, dat ten onrechte geen aanstelling is uitgereikt.

4. Onverminderd de toepassing van de artikelen 36, 38 en 39 is hij, te wiens laste de wedde komt, ter zake van een ambtenaar, voor wien het afschrift van de beslissing van den Centralen Raad als schriftelijke aanstelling geldt, een bijzondere bijdrage aan het fonds verschuldigd van 10 pct. van de wedde over den tijd tusschen den dag van ingang der benoeming en den laatsten dag der maand, waarin de Centrale Raad besliste. De bijdrage is niet verschuldigd in gevallen, waarin de Pensioenraad uitreiklng van eene aanstelling niet noodig achtte.

30. 1. De ambtenaar, die niet binnen 6 maanden na den dag van ingang van zijn benoeming een schriftelijke aanstelling heeft ontvangen en niet binnen 9 maanden na evenbedoelden dag onder de aandacht van den Pensioenraad heeft gebracht dat naar zijn oordeel artikel 27 niet behoorlijk is nageleefd, wordt — tenzij de Pensioenraad om bijzondere redenen anders bepaalt — vóór den dag, waarop het gewaarmerkt afschrift van de aanstelling of van de beslissing van den Centralen Raad van Beroep aan den Pensioenraad is toegezonden, slechts ten aanzien van de bepalingen omtrent de bijdrage als ambtenaar beschouwd.

2. Hij, die in tijdelijken of in onbezoldigden dienst is en niet binnen 6 maanden na den dag van ingang van zijn benoeming een schriftelijke aanstelling heeft ontvangen, kan, tenzij hij binnen 9 maanden na evenbedoelden dag onder de aandacht van den Pensioenraad heeft gebracht dat, naar zijn oordeel, artikel 27 niet behoorlijk is nageleefd, den tijd, in de tijdelijke of in de onbezoldigde betrekking doorgebracht, niet inkoopen. Hetzelfde geldt voor hem, die in zijdelingschen dienst is en ten opzichte van wien de in het tweede lid van artikel 27 bedoelde regelen niet binnen 6 maanden na den dag van zijn indiensttreden behoorlijk zijn nageleefd.

3. De Pensioenraad kan echter in een geval, als bedoeld in het vorige lid, om bijzondere reden inkoop toestaan.

VIERDE TITEL.

VAN DE WEDDE EN DEN PENSIOENSGRONDSLAG.

31. 1. Deze wet verstaat onder „wedde"

de onder welke benaming ook aan een betrekking vast verbonden inkomsten, waaronder ook het genot van vrij wonen en van andere dergelijke emolumenten. Echter worden inkomsten, die uitsluitend strekken tot vergoeding van onkosten, aan het vervullen der betrekking verbonden, zoomede vacatiegelden niet geacht „wedde" te zijn.

2. Inkomsten, die voor een deel strekken tot vergoeding van onkosten, aan het vervullen der betrekking verbonden, worden voor dat deel geacht geen „wedde" te zijn.

3. De waarde in geld van het genot van vrij wonen wordt gesteld op 15 ten honderd van het bedrag der jaarwedde, of, indien de huurwaarde der woning, bepaald naar artikel 10 van de Wet op de Personeele Belasting, meer bedraagt dan 15 ten honderd van het bedrag der jaarwedde, op het bedrag dier huurwaarde.

32. Omtrent de wijze, waarop inkomsten van wisselend bedrag tot een vast bedrag worden herleid, worden voor zooveel noodig bij algemeenen maatregel van bestuur regelen gesteld.

33. 1. Bij of zoo spoedig mogelijk na de benoeming wordt de som bepaald die den ambtenaar tot pensioensgrondslag zal strekken. Die som wordt gesteld op het bedrag zijner jaarlijksche wedde, naar boven in guldens afgerond.

2. Bij elke verandering in de wedde wordt de pensioensgrondslag opnieuw vastgesteld.

3. Voor elke betrekking wordt een afzonderlijke pensioensgrondslag vastgesteld.

34. 1. De vaststelling van den pensioensgrondslag geschiedt door of vanwege het orgaan dat den ambtenaar benoemt of verandering brengt in zijne wedde. Dit orgaan deelt zijn besluit terstond mede aan den belanghebbende.

2. De Pensioenraad houdt toezicht op de vaststelling van de pensioensgrondslagen.

VIJFDE TITEL.

VAN DE MIDDELEN TOT DEKKING DER PENSIOENEN.

35. 1. Het Rijk, de provincie, de gemeente, het waterschap, het veenschap en de veenpolder zijn jaarlijks een bijdrage aan het fonds verschuldigd voor de pensioenen der ambtenaren in hun dienst en voor de pensioenen van de weduwen en weezen dier ambtenaren.

2. Voor de betaling aan het fonds van bijdragen, die ingevolge deze wet verschuldigd zijn door het lichaam, in welks dienst de belanghebbende is of geweest is, worden zij, genoemd in artikel 4 onder *a* tot en met *k* en *n*, zoomede het onderwijzend personeel aan openbare scholen voor gewoon en uitgebreid lager onderwijs, welks wedden door het Rijk aan de gemeenten worden vergoed, geacht in dienst van het Rijk en worden de in dat artikel onder *l* genoemden geacht in dienst van de betrokken gemeenten te zijn of geweest te zijn. Personen, bedoeld in dat artikel onder *m*, worden geacht in dienst van de grootste der vennooten of leden te zijn of geweest te zijn.

36. 1. De door het Rijk, de provincie, de gemeente, het waterschap, het veenschap en den veenpolder ingevolge het eerste lid van artikel 35 verschuldigde bijdragen bedragen jaarlijks :

a. voor het ambtenarenpensioen 10 percent van het gemiddelde van de gezamenlijke grondslagen op 15 Maart en 15 September der op die tijdstippen in hun dienst zijnde ambtenaren ;

b. voor het weduwen- en weezenpensioen 5½ percent van het gemiddelde van de gezamenlijke grondslagen der ambtenaren in hun dienst op de evengenoemde dagen.

2. De verschuldigde bedragen worden telken jare vóór 31 December betaald, voorzoover Wij niet een andere regeling hebben getroffen. Over de bedragen, die vóór 31 December moeten worden betaald, doch waarvan de betaling na dien datum plaats heeft, is van dien datum tot den dag der betaling een door Ons op ten hoogste vijf ten honderd 's jaars te bepalen rente verschuldigd.

3. Wanneer een ambtenaar op 15 Maart en 15 September een betrekking vervult in dienst van twee of meer lichamen, in het eerste lid genoemd, wordt de pensioensgrondslag over die lichamen verdeeld naar verhouding van hetgeen ieder van hen tot de wedde bijdraagt.

4. De volgens het eerste lid verschuldigde bijdragen kunnen, die onder *a* bedoeld tot ten hoogste 3 percent van den pensioensgrondslag, die onder *b* bedoeld tot ten hoogste 5½ percent van dien grondslag, beperkt op den voet van art. 98, op de betrokken ambtenaren worden verhaald. Ten aanzien van de door het Rijk verschuldigde bijdragen geschiedt dit niet dan krachtens eene bij algemeenen maatregel van bestuur vastgestelde regeling.

5. Wordt van de in het vorig lid bedoelde bevoegdheid gebruik gemaakt, dan zal het verhaal, mits ten volle rekening houdende met vroeger gestorte afloopende bijdragen, ook voor het eigen pensioen mede kunnen omvatten de in de artikelen 157 en 158 bedoelde ambtenaren.

37. De bijdrage voor ambtenaren, voor wie nog geen pensioensgrondslag is vastgesteld, wordt — behoudens latere verrekening van het te veel of te weinig betaalde — geheven van een bedrag, dat is vastgesteld door den Pensioenraad of overeenkomstig de door dien Raad gestelde regelen.

38. 1. De in artikel 4 onder *h*, *i* en *j* genoemde lichamen vergoeden jaarlijks aan het Rijk het bedrag, dat het Rijk op grond van artikel 35 voor de ambtenaren in hun dienst, die het niet zelf bezoldigt, aan het fonds verschuldigd is.

2. De in artikel 4, eerste lid, onder *m*, genoemde lichamen vergoeden jaarlijks aan den grootsten der vennooten of leden het bedrag, dat deze op grond van artikel 35 voor de ambtenaren in hunnen dienst aan het fonds verschuldigd is.

3. De in artikel 4, eerste lid onder *l* genoemde instellingen vergoeden jaarlijks aan de betrokken gemeenten het bedrag, dat deze op grond van artikel 35 voor hare bestuursleden en voor de ambtenaren in haren dienst aan het fonds verschuldigd zijn.

39. Voor de personen, bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder *a* en *c* tot en met *g*, zoomede voor de onderwijzers, bedoeld onder *b*, wier wedden niet door het Rijk aan het schoolbestuur worden vergoed, met uitzondering van de pensioengerechtigde onderwijzers, welke aan niet-gesubsidieerde bijzondere lagere scholen

overeenkomstig artikel 28 der Lager-onderwijswet 1920 zijn verbonden, en voor de onder *b* bedoelde beambten, vergoedt hij te wiens laste hun wedde komt of die deze vergoedt, aan het Rijk jaarlijks een bedrag, gelijk aan hetgeen het Rijk op grond van artikel 35 voor hen aan het fonds verschuldigd is. De vergoeding geschiedt volgens regelen, bij algemeenen maatregel van bestuur gesteld, die inhouding op een Rijkssubsidie of een andere verrekening kan voorschrijven of toelaten.

40. 1. Voor pensioen wordt, indien de betrokkene daartoe binnen drie maanden nadat hij de hoedanigheid van ambtenaar heeft verkregen, schriftelijk aan den Pensioenraad het verlangen heeft te kennen gegeven, op den voet van de volgende bepalingen ingekocht de tijd, dien een ambtenaar, voorzooveel betreft betrekkingen als bedoeld onder *a* en *b* na het tijdstip van het in werking treden van deze wet, en voorzooveel betreft betrekkingen als bedoeld onder *c* na 1 Juli 1925, boven den leeftijd van 18 jaar heeft doorgebracht:

a. in een onbezoldigde betrekking waaraan, ware zij bezoldigd, uitzicht op pensioen zou zijn verbonden en waarvan de vervulling recht geeft op en onmiddellijk gevolgd wordt door hetzij tijdelijken dienst als bedoeld onder *c*, hetzij dienst als ambtenaar;

b. in zijdelingschen dienst van den Staat, een provincie, een gemeente, een waterschap, een veenschap of een veenpolder in één of meer der bij algemeenen maatregel van bestuur aan te wijzen betrekkingen, wanneer die tijd — al dan niet in vereeniging met diensttijd in zijdelingschen dienst vóór het tijdstip van het in werking treden dezer wet — ten minste twee jaren zonder wezenlijke onderbreking heeft geduurd, of wanneer hij onmiddellijk, althans zonder wezenlijké onderbreking, hetzij door tijdelijken dienst als bedoeld onder *c*, hetzij door dienst als ambtenaar is gevolgd;

c. in tijdelijken dienst in een betrekking, waarin hij, in vasten dienst, ambtenaar zou zijn geweest, wanneer die tijd — al dan niet in vereeniging met diensttijd in tijdelijken dienst vóór 1 Juli 1925 — ten minste twee jaar zonder wezenlijke onderbreking heeft geduurd of onmiddellijk, althans zonder wezenlijke onderbreking, door diensttijd als ambtenaar is gevolgd.

2. De als inkoopsom te betalen bijdrage beloopt voor elk jaar van den tijd, bedoeld in het eerste lid onder *a*, *b* en *c*, een bedrag overeenkomstig een tarief, dat wordt vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

3. De bijdrage is verschuldigd door het lichaam, dat de belanghebbende onbezoldigd, zijdelings of tijdelijk heeft gediend.

41. De Pensioenraad stelt het op grond van het vorig artikel voor pensioen in te koopen tijdvak en het door het betrokken lichaam aan bijdrage te betalen bedrag vast.

42. 1. De in artikel 40 bedoelde bijdrage is verschuldigd van het tijdstip af, waarop hij, die tijdelijke, onbezoldigde of zijdelingsche diensten bewees, daarna de hoedanigheid van ambtenaar verkreeg, en wel in 10 jaarlijksche termijnen, telken jare voor $^1/_{10}$ van het volle bedrag. De eerste termijn is verschuldigd uiterlijk 31 December van het jaar, waarin de hoedanigheid van ambtenaar werd verkregen.

2. De verplichting tot betalen vervalt niet door het ontslag of het overlijden van den ambtenaar.

3. Van de bijdrage, bedoeld in het voorgaand artikel, kan het lichaam, dat de belanghebbende tijdelijk, onbezoldigd of zijdelings heeft gediend, ten hoogste de helft op dezen verhalen of doen verhalen. Op verzoek en ten bate van dat lichaam houdt hij, die de wedde van den belanghebbende als ambtenaar of diens pensioen of wachtgeld als oud-ambtenaar uitbetaalt, het te verhalen deel op die wedde of op dat pensioen of wachtgeld in. De inhouding gaat in met het kwartaal volgend op dat, waarin het in den vorigen zin bedoelde verzoek is ontvangen en geschiedt in tien achtereenvolgende jaren, telkenmale voor een tiende gedeelte.

Art. **42***a.* 1. Voor pensioen wordt, indien de betrokkene daartoe binnen 3 maanden nadat hij na op wachtgeld gesteld te zijn de hoedanigheid van ambtenaar heeft verkregen, schriftelijk aan den Pensioenraad het verlangen heeft te kennen gegeven, op den voet van de volgende bepalingen eveneens ingekocht de tijd, dien een ambtenaar na 30 Juni 1925 op wachtgeld heeft doorgebracht.

2. De als inkoopsom te betalen bijdrage beloopt voor elk jaar van den tijd, bedoeld in het eerste lid, een bedrag overeenkomstig een tarief, dat wordt vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

3. De bijdrage is verschuldigd door het lichaam, uit welks dienst de belanghebbende met wachtgeld is ontslagen.

4. De artikelen 41 en 42 vinden in dit geval overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat op de ambtenaren, bedoeld in de artikelen 157 en 158, een overeenkomstig verhaal als in het derde lid van artikel 42 omschreven, kan worden toegepast ter zake van de bijdrage, die het betrokken lichaam zonder de werking van de artikelen 157 en 158 voor hen verschuldigd zou zijn.

43. 1. Ontslagen, niet gepensionneerde ambtenaren die zich ingevolge artikel 95 voor hun na te laten betrekkingen het behoud van uitzicht op pensioen wenschen te verzekeren, dragen hiertoe aan het fonds bij een bedrag volgens een tarief, vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

2. Voor een ambtenaar, die is ontslagen op grond van opheffing van zijn betrekking of van een nieuwe organisatie van zijn dienstvak, mag de in het eerste lid bedoelde bijdrage in het in het eerste en tweede lid van artikel 95 bedoelde geval niet hooger worden gesteld dan 5½ percent 's jaars van zijn laatsten pensioensgrondslag of, indien het ontslag uit twee of meer betrekkingen gelijktijdig is verleend, dan 5½ percent 's jaars van de som der laatste pensioensgrondslagen in die betrekkingen, met dien verstande echter, dat, indien de pensioensgrondslag of de som der pensioensgrondslagen een bedrag van f 3000 overschrijdt, het jaarlijks bij te dragen bedrag niet hooger mag zijn dan 5½ percent van f 3000.

3. Voor een ambtenaar, als bedoeld in het tweede lid, mag in het in het derde lid van

artikel 95 bedoelde geval de bijdrage niet hooger worden gesteld dan 5½ percent 's jaars van het verschil tusschen zijn laatsten pensioensgrondslag of de som der laatste pensioensgrondslagen of, bedraagt een van deze meer dan f 3000, tusschen f 3000 en den pensioensgrondslag in de betrekking, waarin hij is herplaatst.

4. Voor een ambtenaar, als bedoeld in het tweede lid, mag in het in het vierde lid van artikel 95 bedoelde geval de bijdrage niet hooger worden gesteld dan 5½ percent 's jaars van het verschil tusschen de som der laatste pensioensgrondslagen of, bedraagt deze meer dan f 3000, tusschen f 3000 en den pensioensgrondslag in de betrekking, welke hij blijft bekleeden.

44. 1. De bijdrage, bedoeld in het voorgaand artikel, is in driemaandelijksche termijnen verschuldigd; de eerste termijn moet binnen drie maanden na het tijdstip van ingang van het ontslag, of, in het in het derde lid van artikel 95 bedoelde geval, na het tijdstip van herplaatsing aan het fonds worden voldaan; de volgende termijnen moeten telkens vóór het einde van het kwartaal, waarover de betaling strekt, worden gestort.

2. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden regelen gesteld, opdat ambtenaren, die van de in artikel 95 omschreven bevoegdheid kunnen gebruik maken, zooveel mogelijk schriftelijk worden gewezen op het eerste lid, in verband met artikel 95.

3. Geschiedt de tweede of eene volgende betaling van de bijdrage, bedoeld in het eerste lid, niet binnen den daarvoor gestelden tijd, dan ontvangt de belanghebbende eene aanschrijving van den Pensioenraad. Het verschuldigde moet alsnog uiterlijk binnen twee weken na de dagteekening der aanschrijving worden voldaan.

4. De Pensioenraad is bevoegd om, wanneer naar zijn oordeel bijzondere omstandigheden den belanghebbende beletten de eerste of eene volgende betaling tijdig te doen, op diens schriftelijk verzoek uitstel te verleenen voor ten hoogste zes maanden, te rekenen van den dag waarop het verzoekschrift bij den Raad is ingekomen.

5. De Pensioenraad is voorts bevoegd in bijzondere gevallen, op schriftelijk verzoek van den belanghebbende, te verklaren dat eene eerste of eene volgende betaling die na afloop van den in het eerste, respectievelijk aan het slot van het derde lid gestelden tijd of na het ingevolge het vierde lid bepaalde tijdstip heeft plaats gehad, geacht moet worden op tijd te zijn geschied.

6. Hij, die de eerste betaling niet binnen den in het eerste lid gestelden termijn van drie maanden of vóór of op het ingevolge het vierde lid bepaalde tijdstip heeft gedaan en die niet krachtens verklaring van den Pensioenraad geacht moet worden op tijd te hebben betaald, heeft de in artikel 95 bedoelde bevoegdheid verloren.

45. Wanneer hij, die van de in artikel 95 omschreven bevoegdheid kon gebruik maken, binnen den in het eerste lid van het vorig artikel gestelden termijn van drie maanden overlijdt zonder de daar bedoelde bijdrage te hebben voldaan, wordt hij geacht van de in artikel 95 gegeven bevoegdheid te hebben willen gebruik maken.

46. In het geval, bedoeld in het vorig artikel, wordt de in artikel 43 bedoelde bijdrage op het pensioen der weduwe en (of) der weezen ingehouden. De inhouding op verschillende pensioenen geschiedt in evenredigheid tot de bedragen.

47. De ambtenaar, die gebruik maakt van de bij artikel 66 of artikel 102 verleende bevoegdheid en de gepensionneerde ambtenaar, die gebruik maakt van de bevoegdheid, verleend bij artikel 148, dragen jaarlijks aan het fonds bij volgens regelen, vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

ZESDE TITEL.

VAN HET PENSIOEN DER AMBTENAREN.

HOOFDSTUK I.

Van het recht op pensioen.

48. 1. Behoudens het bepaalde in het vierde lid heeft de ambtenaar na zijn ontslag recht op pensioen, indien hij op het tijdstip van ingang van het ontslag:

a. den leeftijd van 65 jaren heeft bereikt (ouderdomspensioen);

b. den leeftijd van 55 jaren heeft bereikt, en hem niet op eigen verzoek eervol ontslag is verleend uit één of meer bij algemeenen maatregel van bestuur aangewezen betrekkingen, terwijl hij een diensttijd van tenminste 10 jaar in één of meer dier betrekkingen kan doen medetellen (vervroegd ouderdomspensioen);

c. buiten de gevallen, onder *d* bedoeld, uithoofde van ziekten of gebreken ongeschikt is verklaard voor de verdere waarneming van zijn betrekking (invaliditeitspensioen);

d. uit hoofde van ziekten of gebreken ongeschikt is verklaard voor de verdere waarneming van zijn betrekking, wanneer die ziekten of gebreken het rechtstreeksch gevolg zijn van de uitoefening van zijn dienst, doch niet aan zijn schuld of onvoorzichtigheid zijn te wijten (verhoogd invaliditeitspensioen).

Loodsen en de bij de betonning en de verlichting in dienst zijnde personen worden geacht mede in de uitoefening van hun dienst te zijn, wanneer zij in dienst van eene reddingsmaatschappij hunne medewerking verleenen bij eene poging tot het redden van schipbreukelingen of deelnemen aan eene oefening ter bekwaming in het redden of aan het bedienen of beproeven van reddingstoestellen.

2. Behoudens het bepaalde in het vierde lid verkrijgt een niet op eigen verzoek ontslagen ambtenaar, wien eervol ontslag is verleend, of een ambtenaar die na een diensttijd van ten minste vijftien jaren hetzij op eigen verzoek, hetzij niet eervol, wordt ontslagen, indien hij niet in een andere betrekking ambtenaar is gebleven of blijft, of niet later als ambtenaar is of wordt herplaatst, recht op pensioen wanneer hij den leeftijd van 65 jaren heeft bereikt of uit hoofde van ziekten of gebreken ongeschikt is geworden voor het vervullen van de betrekking of betrekkingen waaruit hij als ambtenaar werd ontslagen (uitgesteld pensioen).

3. Is de belanghebbende in het genot van een wachtgeld, gelijk aan of hooger dan het pensioen, berekend over zijn diensttijd, dan verkrijgt hij eerst recht op pensioen wanneer dat genot is geëindigd.

4. Er bestaat geen recht op een pensioen, bedoeld in het eerste lid onder *c*, wanneer de ambtenaar niet een diensttijd van ten minste 7 jaar en geen recht op een pensioen, bedoeld in het eerste lid onder *a* of in het tweede lid, indien de ambtenaar niet een diensttijd van ten minste 10 jaar kan doen medetellen, terwijl in al deze gevallen de ambtenaar bovendien in het geheel ten minste 5 jaar werkelijk dienst moet hebben gedaan; er bestaat geen recht op pensioen, bedoeld in het eerste lid onder *b*, wanneer de ambtenaar niet in het geheel ten minste 5 jaar in één of meer der daar bedoelde betrekkingen werkelijk dienst heeft gedaan.

49. De in het eerste lid van het vorige artikel onder *b* bedoelde betrekkingen zijn de zoodanige die geacht moeten worden in den regel door personen van meer gevorderden leeftijd niet of slechts ten koste van te groote inspanning naar eisch te kunnen worden vervuld. De aanwijzing bij algemeenen maatregel van bestuur geschiedt, de Centrale Commissie voor Georganiseerd Overleg in ambtenarenzaken gehoord, op voorstel of na advies van den Pensioenraad.

50. Indien de in een betrekking krachtens wet of verordening gevorderde diensten niet gedurende het geheele jaar werkzaamheden vereischen, wordt niettemin — tenzij in de akte van aanstelling het tegendeel is bepaald of de ambtenaar in den loop van een jaar is ontslagen — voor de toepassing van deze wet de ambtenaar geacht het geheele jaar werkelijk dienst te hebben gedaan.

51. 1. Het recht op invaliditeitspensioen of verhoogd invaliditeitspensioen is afhankelijk van een, op een onderzoek als bedoeld in artikel 74 steunende, met redenen omkleede geneeskundige verklaring, waaruit van het bestaan van ziekten of gebreken blijkt.

2. Bij de geneeskundige verklaring wordt tevens een gevoelen uitgesproken over de vraag, of de ambtenaar wegens de bij hem vastgestelde ziekten of gebreken ongeschikt is voor de verdere waarneming van zijn betrekking en of zij het rechtstreeksch gevolg zijn van de uitoefening van den dienst.

52. 1. Indien zulk een onderzoek niet reeds eerder heeft plaats gehad, doet het gezag waaronder een ambtenaar dient, een geneeskundig onderzoek instellen als bedoeld in artikel 74, zoodra die ambtenaar drie jaar achtereen wegens ziekte afwezig of op een verminderde wedde werkzaam is geweest. Onderbreking van afwezigheid wordt slechts aangenomen, als gedurende meer dan twee maanden achtereen werkelijk dienst is gedaan.

2. Hij die, zij het ook alleen door gebrek aan medewerking, verhindert dat een onderzoek of een voldoend onderzoek plaats heeft, wordt voor de toepassing van deze wet geacht ontslag te hebben gevraagd met den eersten van het kwartaal, volgend op dat, waarin de Pensioenraad of de Centrale Raad van Beroep, bij onherroepelijk geworden uitspraak heeft beslist dat het in dit lid bedoelde geval zich heeft voorgedaan.

3. Op het geneeskundig onderzoek, bedoeld in dit artikel, zijn de artikelen 76—80 van toepassing.

53. Onafhankelijk van de voorwaarden bij de vorige artikelen vermeld, hebben na hun ontslag recht op pensioen:

a. de Ministers, ingeval van aftreding als zoodanig;

b. de consulaire ambtenaren, die als zoodanig 35 jaren kunnen doen medetellen.

HOOFDSTUK II.

Van de berekening van het pensioen.

54. 1. Het pensioen bedraagt voor elk jaar in aanmerking komenden dienst 1.75 percent van de middelsom der pensioensgrondslagen, met dien verstande dat het invaliditeitspensioen niet minder dan 30 pct. van die som zal bedragen en het pensioen niet 70 pct. van die som zal overschrijden.

2. Als middelsom der pensioensgrondslagen geldt het jaarlijksche gemiddelde van de gezamenlijke grondslagen der laatste 3 jaren, van den voor pensioen geldigen diensttijd, of indien het jaarlijksch gemiddelde van de gezamenlijke grondslagen der laatste 10 jaren van dien diensttijd, of van dien geheelen diensttijd grooter is, het grootste dier bedragen.

Heeft de belanghebbende gedurende minder dan 3 jaren van dien diensttijd een pensioensgrondslag gehad, dan geldt als middelsom het jaarlijksch gemiddelde van de gezamenlijke grondslagen over dat kortere tijdvak.

3. Gelijktijdig genoten grondslagen gelden te zamen als één grondslag.

55. Het pensioen overschrijdt niet een bedrag van f 4000.

56. 1. Als diensttijd telt zoowel bij de regeling van het pensioen van den ambtenaar als bij de ter beoordeeling van de pensioensaanspraken te maken berekeningen mede:

A. de tijd, vóór en na het tijdstip van het in werking treden dezer wet boven den leeftijd van 18 jaren doorgebracht, hetzij als ambtenaar in den zin dezer wet, hetzij in zijdelingschen dienst van den Staat, een provincie, een gemeente of een waterschap, veenschap of veenpolder, in onbezoldigde betrekkingen of in tijdelijken dienst, een en ander als bedoeld in artikel 40, hetzij op wachtgeld als bedoeld in artikel 42*a*, mits, zoover betreft tijd, ten opzichte van welks geldigheid voor pensioen bijzondere eischen zijn gesteld, aan die eischen is voldaan.

Van den tijd, dien een ambtenaar in een betrekking, bedoeld in artikel 50, heeft doorgebracht, tert, wanneer hij uit een andere betrekking, waarin hij gedurende het geheele jaar werkzaam was, wordt gepensionneerd, bij de regeling van zijn pensioen slechts het gedeelte gedurende hetwelk hij diensten heeft bewezen, als diensttijd mede;

B. de tijd, vóór 1901 doorgebracht als rector van, als leeraar aan of als beambte bij eene bijzondere school van hooger onderwijs, waaraan geregeld leerlingen met goed gevolg deel genomen hebben aan het eindexamen van een gymnasium of aan het examen, bedoeld in artikel 12 der Hooger-onderwijswet, mits die tijd voor pensioen is ingekocht;

C. de tijd, vóór en na het tijdstip van het in werking treden van deze wet doorgebracht:

a. in kerkelijke betrekkingen;

b. in militaire betrekkingen;

c. in betrekkingen bij het Koloniaal Etablissement te Amsterdam en bij de Directie van de Pensioenfondsen voor de koloniale landsdienaren en locale ambtenaren te 's-Gravenhage;

d. in betrekkingen in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen en in die, welke hier te lande ten laste van de koloniale geldmiddelen zijn of zullen worden ingesteld;

voor zoover die tijd als diensttijd zou medetellen, indien den belanghebbende pensioen werd toegekend uit de betrekking, waarin die tijd is doorgebracht. Van den diensttijd bij het reserve-personeel van Land- en Zeemacht telt slechts mede de tijd onder de wapenen doorgebracht en van dien bij den vrijwilligen Landstorm alleen de tijd, onder de wapenen doorgebracht bij een der onderdeelen van het leger of bij de Zeemacht.

2. Diensttijd, gelijktijdig in meer dan één betrekking doorgebracht, telt bij de berekening van een pensioen slechts éénmaal mede.

57. De Pensioenraad kan verklaren dat tijd, die alleen daarom niet zou medetellen omdat hij werd vervuld krachtens benoeming door een ander dan het bevoegde gezag, niettemin voor het pensioen als diensttijd zal medetellen, wanneer hij is vervuld na het in werking treden van deze wet en hetzij uit een stuk uit den tijd der dienstvervulling, hetzij uit een latere verklaring van het tot benoemen bevoegde gezag blijkt, dat de bedoeling was, den betrokkene als ambtenaar in den zin dezer wet te doen werkzaam zijn.

58. 1. Als diensttijd wordt dubbel medegeteld de tijd:

a. doorgebracht, niet met verlof, in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, voorzoover die tijd als diensttijd zou medetellen, indien den belanghebbende pensioen werd toegekend uit de betrekking, waarin die tijd is doorgebracht;

b. als onder het Departement van Buitenlandsche Zaken ressorteerend ambtenaar doorgebracht, niet met verlof, binnen de keerkringen of op de bij algemeenen maatregel van bestuur aangewezen posten.

2. Tot den tijd, bedoeld in het eerste lid, worden voor de ambtenaren die in een der koloniën worden gedetacheerd, gerekend de duur der heen- en die der terugreis naar en van de kolonie, wanneer de duur van den diensttijd in de kolonie tusschen het einde der heen- en het begin der terugreis ten minste zes maanden bedraagt. Voor den duur van elk der beide reizen wordt ten hoogste eene maand in rekening gebracht.

59. 1. Als diensttijd wordt niet medegeteld de tijd waarover reeds pensioen wordt genoten ten laste van den Staat, een provincie, een gemeente, een waterschap, veenschap of veenpolder, de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, of ten laste van een door het openbaar gezag ingesteld fonds.

2. Voor een ambtenaar die verkeert in het geval, bedoeld in het eerste lid van artikel 52 en wien, nadat de Pensioenraad of de Centrale Raad van Beroep bij onherroepelijk geworden uitspraak heeft beslist dat hij uit hoofde van ziekten of gebreken voor de verdere waarneming van zijne betrekking ongeschikt is, het bevoegd gezag geen ontslag verleent, telt de tijd na den eersten dag van het kwartaal, volgend op dat waarin in bovengenoemden zin is beslist, niet als diensttijd mede.

60. 1. De tijd, met verlof, anders dan wegens ziekte of verplichten militairen dienst doorgebracht, wordt alleen dan als diensttijd beschouwd, als het verlof niet meer dan een jaar heeft geduurd. Onderbreking van het verlof wordt slechts aangenomen, als gedurende meer dan twee maanden achtereen werkelijk dienst is gedaan.

2. Echter wordt de tijd van een langer verlof ook als diensttijd medegerekend, wanneer dit bij het verleenen van het verlof is bepaald. Zulks kan alleen worden bepaald wanneer het verlof, ook volgens het oordeel van den Pensioenraad, in het algemeen belang wordt verleend.

61. 1. Wanneer een ambtenaar, die meer dan één betrekking gelijktijdig bekleedt, niet uit alle betrekkingen met ingang van denzelfden dag wordt ontslagen, tellen voor de bepaling van het recht op en het bedrag van pensioen niet mede de diensttijd en de grondslagen in die betrekkingen welke hij blijft bekleeden.

2. Als één betrekking worden voor de toepassing van het eerste lid aangemerkt alle opeenvolgende betrekkingen, welke op grond van aard en bestemming der bewezen diensten als één geheel kunnen worden beschouwd.

62. Wanneer een ambtenaar met ingang van denzelfden dag uit meer dan één betrekking ontslagen wordt, tellen voor de bepaling van het recht op en het bedrag van pensioen niet mede de diensttijd en de grondslagen in diegene der betrekkingen, waaruit hij wordt ontslagen, terzake waarvan geen recht op pensioen zou ontstaan, als hij slechts uit die betrekking was ontslagen.

Art. 62*a*. Wanneer een vroeger niet op eigen verzoek eervol ontslagen ambtenaar destijds een uitzicht op uitgesteld pensioen niet heeft verkregen, omdat hij in een andere betrekking ambtenaar was gebleven, dan wel dat uitzicht voor hem daarna is vervallen, omdat hij later als ambtenaar is herplaatst, bedraagt zijn pensioen niet minder dan het uitgesteld pensioen zou bedragen hebben, indien hij ten tijde van het eerstbedoeld ontslag uit alle op dat tijdstip door hem bekleede betrekkingen ware ontslagen en herplaatsing niet ware gevolgd.

63. 1. De ambtenaar, die ter zake van ziekten of gebreken die het rechtstreeksch gevolg zijn van de uitoefening van zijn dienst en niet aan zijn schuld of onvoorzichtigheid zijn te wijten, uit zijn betrekking ontslagen wordt, ontvangt behalve het in artikel 54 bepaalde pensioen, eventueel een verhooging. De verhooging bedraagt een som, die te zamen met het pensioen dat hem ter zake van het ontslag uit die betrekking is of wordt geacht te zijn verleend, uitmaakt 70 percent van de middelsom der grondslagen in die betrekking.

2. Voor hem die, verkeerende in het geval van het eerste lid, uit meer dan één betrekking met recht op pensioen wordt ontslagen, wordt zoodanig deel van het hem verleende pensioen geacht te zijn verleend ter zake van het ontslag

uit de in dat lid bedoelde betrekking, als wordt aangegeven door de verhouding van de middelsom van de pensioensgrondslagen in die betrekking en de middelsom, waarover het geheele pensioen is berekend.

3. Ter bepaling van de middelsom der pensioensgrondslagen in de in het eerste lid bedoelde betrekking vindt het tweede lid van artikel 54 overeenkomstige toepassing.

64. 1. Indien een gepensionneerd ambtenaar later uit één of meer aangehouden of daarbij nieuw verworven betrekkingen wordt ontslagen, blijven ter bepaling van de aanspraak op en van het bedrag van het alsdan te verleenen pensioen en verhooging, de diensttijd doorgebracht en de wedden genoten in de betrekkingen, waarover reeds pensioen is verleend, buiten aanmerking.

2. Mede blijft de bepaling van art. 54, voorzoover het minimum van 30 percent betreft, ten aanzien van dat pensioen buiten toepassing.

3. Het op grond van dit artikel berekende pensioen wordt met het vroeger toegekende pensioen tot één pensioen vereenigd.

4. Indien hij ophoudt ambtenaar te zijn en hij ter zake van het ontslag uit de laatstelijk door hem bekleede betrekking of betrekkingen aanspraak op pensioen kan doen gelden, zal het geheele pensioen niet minder bedragen, dan het pensioen zou bedragen hebben, indien hem, te rekenen van den dag, waarop het eerste ontslag met aanspraak op pensioen is ingegaan, op den voet van de op het tijdstip van het latere ontslag geldende bepalingen uit de destijds aangehouden betrekking of betrekkingen ontslag was verleend.

65. 1. Indien een gepensionneerd ambtenaar, na uit al zijn betrekkingen ontslagen te zijn, later opnieuw in een pensioensgerechtigde betrekking wordt geplaatst, wordt voor de bepaling van een eventueel pensioen in die betrekking geen rekening gehouden met de vroeger bekleede betrekkingen.

2. Ten aanzien van dat pensioen blijft de bepaling van artikel 54, voorzoover het minimum van 30 percent betreft, buiten toepassing.

66. 1. Een ambtenaar kan zich naar regelen bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen, het recht verzekeren op eene verhooging van het pensioen, met uitzondering van dat wegens invaliditeit, waarop hij ingevolge de voorgaande artikelen recht zal hebben.

2. De verhooging geschiedt naar regelen, vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur. Zij bedraagt ten hoogste 50 percent van het in het eerste lid bedoelde pensioen.

67. 1. Voor hem, die recht heeft op pensioen en op wachtgeld, wordt het pensioen tijdens den duur van het wachtgeld verminderd met het bedrag daarvan.

2. Wanneer een gepensionneerd ambtenaar inkomsten geniet of gaat genieten uit of in verband met een ambt of een betrekking, in dienst van een der lichamen genoemd in artikel 3 en artikel 4 der Pensioenwet, ter hand genomen met ingang van of na den dag, waarop het ontslag, ter zake waarvan het pensioen is verleend, is ingegaan, wordt, zoodra en zoolang het pensioen, vermeerderd met die inkomsten, zou overschrijden het bedrag der laatstelijk genoten wedde, het pensioen met negentig ten honderd van het bedrag dier overschrijding verminderd. Is of wordt in de salarisregeling van de betrekking, waaruit hem ontslag is verleend, wijziging gebracht dan wordt als laatstelijk genoten wedde beschouwd de wedde, die de betrokkene zou hebben genoten, indien de gewijzigde regeling op den datum van zijn ontslag reeds had gegolden.

3. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden bepalingen vastgesteld ter verzekering van de contrôle op inkomsten, als bedoeld in het vorig lid.

4. Een vermindering, bedoeld in het tweede lid, wordt niet of niet langer toegepast ten aanzien van het pensioen van hem, die den leeftijd van 65 jaren heeft bereikt.

68. 1. Met afwijking van het bepaalde in de vorige artikelen bedraagt het pensioen van een gewezen Minister voor ieder dienstjaar als zoodanig $^1/_{12}$ van zijn grondslag als zoodanig.

2. Heeft hij, die als Minister wordt gepensionneerd, vroeger diensten in andere betrekkingen vervuld die voor het pensioen in die betrekkingen medetellen en niet reeds met pensioen zijn vergolden, dan wordt — tenzij hij die betrekkingen tijdens zijn ministerschap is blijven vervullen — zijn ministerspensioen verhoogd met een bedrag wegens die diensten. Dit bedrag wordt voor elk dienstjaar gesteld op 1.75 percent van de wedde, die hij vóór zijn ministerschap laatstelijk had.

3. Een pensioen van een gewezen Minister overschrijdt, ook na de verhooging van het vorige lid, niet een bedrag van f 6000.

4. Wordt een gewezen Minister opnieuw Minister, dan wordt tijdens den duur van zijn ministerschap, met afwijking in zoover van het bepaalde in artikel 67, het hem bij zijn ontslag uit dat ambt toegekend pensioen geheel ingehouden.

69. 1. Een zelfde persoon geniet te zamen niet meer dan f 4000 per jaar aan pensioen volgens deze wet en vroegere niet-militaire pensioenwetten of, komt hem een pensioen als gewezen Minister toe, niet meer dan f 6000 per jaar.

2. Het ingevolge deze wet toe te kennen pensioen van hem, die tevens een pensioen op grond van eene andere regeling geniet ten laste van den Staat (niet inbegrepen het pensioen bedoeld in het derde lid van artikel 90 der Grondwet), ten laste van Nederlandsch-Indië, Suriname of Curaçao, of ten laste van een door het openbaar gezag ingesteld fonds, wordt, indien het totaal zijner pensioenen meer zou bedragen dan f 4000, of komt hem een pensioen als gewezen Minister toe, dan f 6000, op den voet van het bepaalde in het volgende lid beperkt.

3. Deze beperking geschiedt aldus, dat het ingevolge deze wet toe te kennen pensioen wordt gesteld op een zoodanig gedeelte van f 4000, onderscheidenlijk f 6000, als evenredig is aan de verhouding, waarin dat pensioen, indien het niet beperkt werd, zou staan tot het totaal der pensioenen, hetwelk hem, afgescheiden van eventueele beperkende bepalingen, zou toekomen.

4. Het bepaalde in het tweede en het derde lid vindt overeenkomstige toepassing indien hij, wien ingevolge deze wet een pensioen is toegekend, alsnog een pensioen op grond van een

andere regeling, zooals bedoeld in het tweede lid, gaat genieten.

70. Voor een ambtenaar, die uithoofde van door een hem overkomen ongeval veroorzaakte ongeschiktheid voor het verder vervullen van zijne betrekking recht heeft op pensioen ten laste van het fonds en tevens ter zake van hetzelfde ongeval met daarop gevolgde ongeschiktheid tot werken op eene rente of uitkeering volgens een desbetreffende wettelijke regeling, overschrijdt het gezamenlijk bedrag dier inkomsten het pensioen met de in artikel 63 bedoelde verhooging ten hoogste met 20 procent van de in het eerste lid van dat artikel bedoelde middelsom en wordt het pensioen met het voor het in acht nemen van deze grens vereischte bedrag verminderd.

71. 1. De verhooging, bedoeld in artikel 63, wordt toegekend voor den tijd van ten minste één en ten hoogste vijf jaar. Ter bepaling of na dien termijn de verhooging moet blijven toegekend en tot welk bedrag, doet de Pensioenraad een nieuw onderzoek instellen naar den toestand van den gepensionneerde. Verhindert deze, zij het ook alleen door gebrek aan medewerking, dat een onderzoek of een voldoend onderzoek plaats heeft, dan kan de Pensioenraad bepalen dat na afloop van den termijn waarvoor zij aanvankelijk werd toegekend, de verhooging zal zijn vervallen en het pensioen zal worden bepaald op den voet van het tweede lid van dit artikel.

2. Blijkt bij het nieuwe onderzoek dat de gepensionneerde door voor hem passenden arbeid geheel in zijn levensonderhoud kan voorzien, dan wordt de hem toegekende verhooging ingetrokken met ingang van den dag na dien, waarop de termijn van toekenning eindigde, en het pensioen bepaald op den voet van artikel 54.

3. Blijkt bij het nieuwe onderzoek dat de gepensionneerde door voor hem passenden arbeid gedeeltelijk in zijn levensonderhoud kan voorzien, dan wordt de hem toegekende verhooging verminderd, met ingang van den dag na dien, waarop de termijn van toekenning eindigde. De vermindering geschiedt dan tot $^3/_4$, $^1/_2$ of $^1/_4$ van het bedrag der verhooging, naarmate van den graad der geschiktheid om door passenden arbeid in het levensonderhoud te voorzien.

4. Bij een besluit tot vermindering der verhooging bepaalt de Pensioenraad een termijn waarbinnen intrekking of nieuwe vermindering niet zal kunnen plaats vinden. Overigens kan de Pensioenraad, met inachtneming van het bepaalde in de beide laatste volzinnen van het eerste lid van dit artikel, het pensioen steeds herzien, in verband met veranderingen in de geschiktheid van den gepensionneerde om door voor hem passenden arbeid in zijn levensonderhoud te voorzien, met dien verstande echter dat herziening niet meer kan plaats grijpen wanneer sinds de eerste toekenning van het pensioen 7 jaar of langer zijn verloopen.

72. Ieder pensioen wordt naar boven in guldens afgerond.

HOOFDSTUK III.

Van aanvrage en toekenning van pensioen.

73. 1 Toekenning van pensioen of verhooging van een reeds toegekend pensioen geschiedt op schriftelijke aanvrage, door of vanwege den belanghebbende met de voor de regeling van het pensioen benoodigde stukken aan den Pensioenraad gericht.

2. De Pensioenraad is echter bevoegd een pensioen, behalve een invaliditeitspensioen of een verhoogd invaliditeitspensioen, ambtshalve toe te kennen. Het besluit tot toekenning moet dan worden genomen binnen een jaar na den dag, waarop het recht op pensioen ontstond.

3. Wanneer de regeling van een pensioen, als gevolg van omstandigheden, waaraan hij die het aanvroeg geen schuld draagt, wordt vertraagd, is de Pensioenraad bevoegd dezen een voorschot op zijn pensioen toe te kennen.

74. 1. Strekt de aanvrage tot het verkrijgen van invaliditeitspensioen of verhoogd invaliditeitspensioen, dan wordt geen beslissing genomen dan nadat twee geneeskundigen den aanvrager hebben onderzocht en omtrent hem een verklaring hebben afgegeven.

2. Indien de geneeskundigen het voor het uitbrengen van hun rapport noodig achten dat inlichtingen over den aanvrager worden ingewonnen en te hunner beschikking gesteld, zorgt de Pensioenraad dat aan dien wensch zooveel mogelijk wordt voldaan.

3. Indien de aanvrager binnen de laatste vijf jaren is werkzaam geweest in een betrekking waarbij hij stond onder toezicht van een niet door hem zelven aangewezen geneeskundige, voor zijn tak van dienst werkzaam, wordt zooveel mogelijk door de geneesheeren wien het onderzoek is opgedragen, een rapport van dien geneeskundige ingewonnen.

4. Stukken, waarvan voor het opmaken van de verklaring is gebruik gemaakt, worden, desgewenscht in gewaarmerkt afschrift, bij de verklaring aan den Pensioenraad overgelegd.

75. Door Onzen Minister van Financiën wordt, den Pensioenraad gehoord, provinciesgewijs een lijst opgemaakt en bijgehouden van geneeskundigen, aan wie het onderzoeken van bepaalde personen ten behoeve van de uitvoering dezer wet kan worden opgedragen.

76. 1. Voor het doen van een geneeskundig onderzoek wijst de burgemeester van de verblijfplaats van den te onderzoeken persoon uit de in artikel 75 bedoelde lijst twee geneeskundigen aan. Op verzoek van den belanghebbende wijst de burgemeester bovendien een derde, door den belanghebbende gekozen, geneeskundige aan, die het onderzoek bijwoont en de beide onderzoekende geneeskundigen schriftelijk van advies dient.

2. Is de te onderzoeken persoon burgemeester of bestaat geschil of twijfel over zijn verblijfplaats, dan geschiedt de aanwijzing van geneeskundigen door den Pensioenraad.

3. Is de verblijfplaats van den te onderzoeken persoon buiten het Rijk in Europa, dan wijst de Pensioenraad te zijner beoordeeling twee geneeskundigen aan, gevestigd in of bij de verblijfplaats van den betrokkene of beveelt hij een onderzoek in een door hem aangewezen gemeente in Nederland. In het eerste geval is het bepaalde in het eerste lid niet van toepassing. In het tweede geval vervult de burgemeester van de aangewezen gemeente

de taak, die is opgedragen aan den burgemeester van de verblijfplaats.

77. De geneeskundigen brengen zoo spoedig mogelijk een met redenen omkleed rapport uit aan den Pensioenraad. Deze beoordeelt of de ambtenaar uit hoofde van ziekten of gebreken ongeschikt moet worden geacht voor de verdere waarneming van zijn betrekking en deelt zijn zienswijze aan het betrokken gezag en aan den belanghebbende schriftelijk mede. Heeft deze aanspraak gemaakt op een verhoogd invaliditeitspensioen, dan wordt hem tevens medegedeeld of naar het oordeel van den Pensioenraad het in artikel 48, eerste lid, letter *d* bedoelde verband bestaat.

78. 1. De Pensioenraad is bevoegd over het rapport van de geneeskundigen, die een ambtenaar hebben gekeurd, een rapport van één of meer andere deskundigen te vragen.

2. De Pensioenraad is mede bevoegd den ambtenaar nogmaals geneeskundig te doen onderzoeken of hem voor den tijd van ten hoogste drie maanden in een inrichting ter observatie te doen opnemen.

3. Ook kan de Pensioenraad den ambtenaar in een inrichting tot herstel doen opnemen of hem een geneeskundige behandeling doen ondergaan, indien drie door den Raad aangewezen geneeskundigen, na den ambtenaar te hebben onderzocht, eenparig verklaren deze maatregelen noodig te achten in het belang van zijn herstel.

4. Hij, die, zij het ook alleen door gebrek aan medewerking verhindert, dat een onderzoek of voldoend onderzoek plaats heeft of, zonder een deugdelijken grond, weigert zich ter observatie of tot herstel in een inrichting te doen opnemen, dan wel een geneeskundige behandeling als bedoeld in het voorgaand lid te ondergaan, verliest terstond, nadat de Pensioenraad of de Centrale Raad van Beroep bij onherroepelijk geworden uitspraak heeft beslist dat het in dit lid bedoelde geval zich heeft voorgedaan, alle uitzicht op invaliditeitspensioen, tenzij dan ter zake van een invaliditeit, die na evenbedoeld tijdstip mocht zijn ontstaan.

79. Wijkt het gevoelen van de deskundigen, bedoeld in artikel 78, eerste lid, af van dat van de geneeskundigen, over wier rapport zij werden gehoord, dan wordt van het gevoelen van eerstbedoelde deskundigen geen gebruik gemaakt dan nadat de andere deskundigen tegenover den Pensioenraad hun gevoelen nader schriftelijk hebben kunnen verdedigen.

80. 1. Voor een door hen gedaan onderzoek of een door hen uitgebracht rapport ontvangen de geneeskundigen een vergoeding naar een tarief, bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld.

2. De kosten van een onderzoek als bedoeld in artikel 74, komen ten laste van den onderzochte, als hem geen pensioen wordt toegekend en het onderzoek is geschied op zijn verzoek of omdat hij een invaliditeitspensioen of een verhoogd invaliditeitspensioen had aangevraagd. De kosten van den derden geneeskundige, bedoeld in het eerste lid van artikel 76, komen steeds te zijnen laste.

3. Overigens komen de kosten van geneeskundige onderzoekingen en rapporten, evenals die, verbonden aan een observatie of aan de in het derde lid van artikel 78 bedoelde maatregelen, ten laste van het fonds.

81. 1. De Pensioenraad beslist op een verzoek om pensioen of verhooging van pensioen. De beslissing is met redenen omkleed.

2. De artikelen der wet, waarop de beslissing steunt, worden in de beslissing vermeld.

HOOFDSTUK IV.

Bijzondere bepalingen voor Directeuren, Leeraren, Onderwijzers en beambten van bijzondere scholen en cursussen.

82. Voor de toepassing van dit hoofdstuk worden verstaan onder: „bijzondere leeraren": rectoren, directeuren en leeraren, bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder *a*, *e* en *f*:

„bijzondere onderwijzers": hoofden en onderwijzers, bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder *b*, *d* en *f*; en directeuren en leeraren, bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder *c*;

„beambten": zij, die in eene andere betrekking dan die van rector, directeur, hoofd of onderwijzer verbonden zijn aan bijzondere scholen of cursussen, bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder *a* tot en met *f*.

83. Voor een bijzonder onderwijzer, wiens wedde niet uitsluitend bestaat uit eene jaarwedde of vaste geldelijke toelage, eventueel met het genot van vrij wonen, wordt de pensioensgrondslag vastgesteld:

a. voor het hoofd eener bijzondere lagere school en voor ieder der aan zulk eene school verbonden onderwijzers op het bedrag, waarop voor de hoofden van en de onderwijzers aan openbare lagere scholen de jaarwedde is of zal worden vastgesteld bij den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 30, eerste lid der Lager-onderwijswet 1920;

b. voor het hoofd eener bijzondere school voor buitengewoon lager onderwijs en voor ieder der aan zulk eene school verbonden onderwijzers op het bedrag waarop voor de hoofden van en de onderwijzers aan openbare scholen voor buitengewoon lager onderwijs de jaarwedde is of zal worden vastgesteld bij den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 71 der Lager-onderwijswet 1920;

c. voor den directeur eener bijzondere kweekschool of opleidingsschool en voor ieder der aan zulk eene school verbonden leeraren op het bedrag waarop voor de directeuren van en leeraren aan openbare kweekscholen of opleidingsscholen de jaarwedde is of zal worden vastgesteld bij den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in de artikelen 148 en 155 der Lager-onderwijswet 1920.

84. De in het vorig artikel bedoelde bedragen worden voor onderwijzers van bijstand, die aan scholen, bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder *b*, *c* en *d* minder dan vijftien uren per week les plegen te geven, tenzij de overeenkomstige leerkrachten bij het openbaar onderwijs per lesuur worden bezoldigd, tot de helft verminderd.

85. 1. Voor een bijzonder leeraar wiens wedde niet uitsluitend bestaat uit een jaarwedde of vaste geldelijke toelage, eventueel met het genot van vrij wonen, wordt de pensioensgrondslag vastgesteld op het bedrag der jaarwedde, die volgens het Bezoldigingsbesluit

voor burgerlijke Rijksambtenaren voor overeenkomstige krachten bij het openbaar onderwijs zou gelden.

2. Die jaarwedde wordt, tenzij de overeenkomstige leerkracht bij het openbaar onderwijs per lesuur wordt bezoldigd, voor den leeraar, die, geen rector of directeur zijnde, minder dan vijftien uren per week pleegt les te geven aan scholen, als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder *a*, tot de helft verminderd.

86. Voor een beambte, wiens wedde niet uitsluitend bestaat uit een jaarwedde of vaste geldelijke toelage, eventueel met het genot van vrij wonen, wordt de pensioensgrondslag vastgesteld op het bedrag der jaarwedde, overeenkomstig een door Ons te bepalen schaal van het Bezoldigingsbesluit voor burgerlijke Rijksambtenaren.

87. De Pensioenraad is bevoegd om, in geval van twijfel aan de juistheid der opgaven, voor de vaststelling van den pensioensgrondslag verstrekt, ook voor andere dan de in artikel 83 of 85 bedoelde onderwijzers en leeraren den pensioensgrondslag op de in die artikelen bepaalde bedragen vast te stellen.

88. Bijzondere leeraren en beambten hebben na althans 10 volgens deze wet voor pensioen medetellende dienstjaren, mede recht op pensioen — echter eerst bij het bereiken van den leeftijd van 65 jaar of als zij ongeschikt zijn verklaard voor de vervulling van de betrekking van rector, directeur, leeraar of beambte — als :

a. de aanwijzing van het bijzonder gymnasium waaraan zij zijn verbonden, wordt ingetrokken ;

b. de bijzondere hoogere burgerschool, waaraan zij zijn verbonden, ophoudt te voldoen aan de eischen, gesteld bij artikel 45*ter*, 2 tot en met 9 der wet tot regeling van het middelbaar onderwijs ;

c. de bijzondere school of cursus voor nijverheidsonderwijs of voor handelsonderwijs of de bijzondere school voor land- of tuinbouwonderwijs of voor landbouw-huishoudonderwijs, waaraan zij zijn verbonden, ophoudt door het Rijk te worden gesubsidieerd ;

d. zij overgaan naar een bijzondere hoogere burgerschool, of naar eene bijzondere school, bedoeld onder *c*, waarvan op het tijdstip van den overgang niet vaststaat dat zij niet voldoet aan de onder *b*, respectievelijk *c*, bedoelde eischen ;

e. zij binnen een jaar na het verlies van de betrekking, in artikel 4, eerste lid, onder *a*, *e* of *f* omschreven, als rector of als directeur aan het hoofd komen te staan van een voor hun eigen rekening beheerd gymnasium of van een voor hun eigen rekening beheerde school als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder *a*, *e* of *f*.

89. Bijzondere onderwijzers en beambten hebben, na althans 10 volgens deze wet voor pensioen medetellende dienstjaren, mede recht op pensioen — echter eerst bij het bereiken van den leeftijd van 65 jaar of als zij ongeschikt zijn verklaard voor de vervulling van de betrekking van onderwijzer of beambte — als :

a. de bijzondere lagere school of de bijzondere cursus waaraan zij zijn verbonden, ophoudt te voldoen aan den eisch dat het leerplan, wat betreft de vakken en het aantal lesuren, voldoet aan het bepaalde in artikel 90, eerste lid, der Lager-onderwijswet 1920, respectievelijk aan de voor subsidieering gestelde eischen ;

b. zij overgaan naar een andere bijzondere lagere school, waarvan op het tijdstip van den overgang niet vaststaat, dat zij niet voldoet aan den onder *a* bedoelden eisch ;

c. zij binnen een jaar na het verlies van de betrekking, in artikel 4, eerste lid, onder *b*, *c* of *d* omschreven, als onderwijzer of leeraar aan het hoofd komen te staan van een voor hun eigen rekening beheerde bijzondere lagere school, bijzondere kweekschool tot opleiding van onderwijzers of bijzondere opleidingsschool tot opleiding van hulponderwijzeressen ;

d. hun betrekking blijkt te zijn opgeheven.

90. Een pensioen, als bedoeld in artikel 88 of artikel 89, wegens ongeschiktheid voor de vervulling van de daar bedoelde betrekkingen toegekend, gaat eerst in met den dag waarop de pensioensaanvrage bij den Pensioenraad is ingekomen.

ZEVENDE TITEL.

VAN HET PENSIOEN DER WEDUWEN EN WEEZEN.

HOOFDSTUK I.

Van het recht op pensioen.

91. 1. Recht op weduwenpensioen heeft

a. de weduwe van een ambtenaar, tenzij het huwelijk was gesloten, nadat hij den leeftijd van 65 jaar had bereikt ;

b. de weduwe van een gepensionneerd ambtenaar, tenzij het huwelijk was gesloten, nadat hij was ontslagen of nadat hij den leeftijd van 65 jaar had bereikt.

2. Indien de weduwe van een ambtenaar, die twee of meer betrekkingen, hetzij burgerlijke, hetzij militaire, achtereenvolgens heeft bekleed, in meer dan één hoedanigheid recht heeft op pensioen ten laste van het fonds, kan zij slechts aanspraak maken op één pensioen, en wel op het hoogste, tenzij op grond van de voorschriften van de Militaire Weduwenwet 1922 zij wegens het deelgenootschap van haren overleden echtgenoot in de voormalige weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmacht of in het voormalige weduwen- en weezenfonds der militaire officieren bij de zeemacht op een weduwenpensioen aanspraak kan doen gelden, in welk geval zij dit geniet, onafhankelijk van een ander pensioen.

92. 1. Recht op weezenpensioen hebben :

a. de minderjarige wettige of gewettigde kinderen van een overleden mannelijk ambtenaar, tenzij zij geboren zijn uit een huwelijk, gesloten nadat hun vader den leeftijd van 65 jaar had bereikt of tenzij zij na dat tijdstip gewettigd zijn ;

b. de minderjarige wettige of gewettigde kinderen van een overleden gepensionneerd mannelijk ambtenaar, tenzij zij geboren zijn uit een huwelijk, gesloten nadat hun vader was ontslagen of nadat hij den leeftijd van 65 jaar had bereikt, of tenzij zij na dat tijdstip gewettigd zijn.

2. Naar regelen, vast te stellen bij algemeenen maatregel van bestuur, kunnen pleegkinderen gelijkgesteld worden met de in het eerste lid bedoelde wettige of gewettigde kinderen.

3. Het bepaalde bij het laatste lid van artikel 91 vindt overeenkomstige toepassing.

93. 1. Bovendien hebben recht op weezenpensioen:

a. de minderjarige wettige of gewettige kinderen van een overleden vrouwelijk ambtenaar;

b. de minderjarige wettige of gewettigde kinderen van een overleden gepensionneerd vrouwelijk ambtenaar, tenzij zij geboren zijn uit een huwelijk, gesloten nadat hun moeder was ontslagen of tenzij na dat tijdstip gewettigd zijn.

2. Naar regelen, vast te stellen bij algemeenen maatregel van bestuur, kunnen pleegkinderen gelijkgesteld worden met de in het eerste lid bedoelde wettige of gewettigde kinderen.

3. Het bepaalde bij het laatste lid van artikel 91 vindt overeenkomstige toepassing.

94. Recht op tijdelijk pensioen hebben de vrouw en de minderjarige wettige of gewettigde kinderen van een ambtenaar, die in de uitoefening van zijn dienst is vermist geraakt.

95. 1. Mannelijke ambtenaren, die zonder pensioen uit hunne betrekking worden ontslagen, kunnen voor de vrouw met wie zij op het tijdstip van ingang van hun ontslag gehuwd zijn, voor de wettige of gewettigde minderjarige kinderen, die zij op dat tijdstip hebben en voor hunne bij die vrouwen te verwekken kinderen, zich, totdat zij hetzij als ambtenaar of als gepensionneerd ambtenaar, hetzij als militair in den zin der Militaire Weduwenwet 1922 opnieuw voor die betrekkingen uitzicht op pensioen verkrijgen, op den voet van artikel 43 het behoud verzekeren van dat uitzicht overeenkomstig de bepalingen dezer wet.

2. Gelijke bevoegdheid hebben vrouwelijke ambtenaren, die zonder pensioen uit hare betrekking worden ontslagen, ten opzichte, zoowel van de wettige of gewettigde minderjarige kinderen, die zij op het tijdstip van ingang van haar ontslag hebben, als van de kinderen die nog geboren zullen worden uit haar huwelijk met den man met wien zij op dat tijdstip gehuwd zijn.

3. Wanneer een ambtenaar wordt herplaatst, doch het dienstvolgens voor de in het eerste of tweede lid bedoelde betrekkingen opnieuw verkregen uitzicht lager is dan het uitzicht, waarvan hij zich ingevolge het eerste of tweede lid het behoud heeft verzekerd, kan hij zich laatstbedoeld uitzicht op den voet van artikel 43 blijven verzekeren.

4. Wanneer een ambtenaar, die zonder pensioen uit een betrekking is ontslagen, uit hoofde van een andere betrekking ambtenaar is gebleven, kan hij zich het behoud van het uitzicht op pensioen voor de in het eerste of tweede lid bedoelde betrekkingen, zooals dat onmiddellijk voor zijn ontslag uit eerstbedoelde betrekking bestond, op den voet van artikel 43 verzekeren.

96. Geen recht op pensioen hebben de weduwe en de weezen van een oud-ambtenaar of ambtenaar, die gebruik maakte van de in het vorig artikel verleende bevoegdheid, doch die een termijn van de in het eerste lid van artikel 44 bedoelde bijdrage niet binnen den aan het slot van het derde lid van dat artikel gestelden tijd, of vóór of op het ingevolge het vierde lid van dat artikel bepaalde tijdstip heeft voldaan of die niet krachtens verklaring van den Pensioenraad geacht moet worden dien termijn tijdig te hebben betaald.

HOOFDSTUK II.

Van de berekening van het pensioen.

97. 1. Het weduwenpensioen wordt berekend over den laatsten pensioensgrondslag van den overleden echtgenoot, of indien deze twee of meer betrekkingen gelijktijdig bekleedde en uit dien hoofde bij zijn overlijden in meer dan één hoedanigheid voor zijn gezin aanspraak had op pensioen, over de som zijner laatste pensioensgrondslagen in die betrekkingen.

2. Het weduwenpensioen bedraagt 50 percent van de eerste f 2000 en 40 percent van het overige bedrag van den pensioensgrondslag of de som der pensioensgrondslagen, bedoeld in het eerste lid.

3. Het weduwenpensioen zal echter in geen geval minder bedragen dan 50 percent van de eerste f 2000 en 40 percent van het overige bedrag der in artikel 54 bedoelde middelsom.

4. Het weezenpensioen bedraagt:

a. 10 percent van de bedragen in het tweede en derde lid bedoeld, voor elk kind, welks moeder aan het overlijden van den vader aanspraak op pensioen ontleent;

b. 20 percent van de bedragen in het tweede en derde lid bedoeld voor elk ander kind.

5. Het weduwenpensioen en het gezamenlijk bedrag van een weezenpensioen wordt naar boven in guldens afgerond.

98. Het weduwenpensioen en het weezenpensioen wordt ten hoogste over een grondslag of een totaal aan grondslagen van f 3000 berekend.

99. Het gezamenlijk bedrag aan weduwen- en weezenpensioen of aan weezenpensioen gaat 80 percent van het bedrag of het gezamenlijk bedrag, waarover deze pensioenen zijn berekend, niet te boven. Indien, in verband met dit voorschrift, de pensioenen een vermindering moeten ondergaan, geschiedt deze in evenredigheid van hunne bedragen.

100. Indien een kind aan het overlijden van elk zijner ouders aanspraak op pensioen ontleent, wordt het hoogste der pensioenen toegekend.

101. Het weezenpensioen wordt ambtshalve van 10 op 20 percent van de in het tweede en derde lid van artikel 97 bedoelde bedragen gebracht, als het weduwenpensioen van de moeder is geëindigd of zoolang dit op grond van eenige bepaling dezer wet niet mag worden genoten.

102. 1. Een gehuwd ambtenaar kan zich naar regelen bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen, voor zijne weduwe en weezen het recht verzekeren op een verhooging van het pensioen, waarop zij ingevolge de voorgaande artikelen recht zullen hebben.

2. De verhooging geschiedt naar regelen, vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur. Zij bedraagt ten hoogste 50 percent van het in het eerste lid bedoelde pensioen.

103. 1. Het weezenpensioen voor de gezamenlijke kinderen, uit één huwelijk gesproten, wordt als een éénheid toegekend.

2. Zijn de kinderen uit verschillende huwelijken gesproten, dan wordt het weezenpensioen

voor de gezamenlijke kinderen uit elk dier huwelijken als een afzonderlijke éénheid toegekend.

3. In afwijking van de beide vorige leden kan bij het besluit tot toekenning of bij een later besluit in het belang der rechthebbenden een pensioen worden gesplitst.

104. Wanneer de nagelaten betrekkingen van een ten gevolge van een ongeval omgekomen ambtenaar, aan diens overlijden recht zoowel op pensioen ten laste van het fonds, als op eene rente volgens een desbetreffende wettelijke regeling ontleenen, overschrijdt het gezamenlijk bedrag van het totaal aan weduwen- en weezenpensioen of aan weezenpensioen en van bedoelde rente niet het bedrag van den pensioensgrondslag of van het gezamenlijk bedrag der pensioensgrondslagen, waarover de pensioenen berekend zijn. Indien dit maximum zou worden overschreden worden de pensioenen evenredig verminderd.

105. Het tijdelijk pensioen voor de vrouw en de kinderen van een ambtenaar, die in de uitoefening van zijn dienst vermist is geraakt, is gelijk aan het pensioen dat de belanghebbenden zouden hebben ontvangen wanneer de echtgenoot of vader bij de dienstverrichting ware overleden.

HOOFDSTUK III.

Van aanvrage en toekenning van pensioen.

106. Toekenning van pensioen of verhooging van een reeds toegekend pensioen geschiedt op schriftelijke aanvrage, door of vanwege den belanghebbende of de belanghebbenden met de voor de regeling van het pensioen benoodigde stukken aan den Pensioenraad gericht.

107. 1. De Pensioenraad beslist op een verzoek om pensioen of verhooging van pensioen. De beslissing is met redenen omkleed.

2. De artikelen der wet, waarop de beslissing steunt, worden in de beslissing vermeld.

ACHTSTE TITEL.

VAN INGANG EN EINDE DER PENSIOENEN.

108. 1. Behoudens afwijkende bepalingen gaat het ambtenaarspensioen in met den dag waarop het recht op pensioen is ontstaan en het weduwen- en weezenpensioen met den dag volgende op dien van het overlijden van hem, aan wien het werd ontleend.

2. Wordt het pensioen toegekend op grond van een aanvraag, gedaan meer dan twee jaren na den dag waarop het volgens het vorige lid zou ingaan, dan gaat het echter eerst in met den dag, waarop de aanvrage bij den Pensioenraad is ingekomen.

109. 1. Het pensioen, op grond van de in het tweede lid van artikel 48 bedoelde ongeschiktheid toegekend aan een oud-ambtenaar, gaat in met den dag, waarop de aanvrage bij den Pensioenraad is ingekomen.

2. Mede geldt dit van een krachtens het derde lid van artikel 123 opnieuw verleend pensioen.

110. 1. Een aanvankelijk geweigerd pensioen of een verhooging van pensioen gaat, behalve in het geval bedoeld in het tweede lid, eerst in met den dag waarop de aanvrage, die leidde tot toekenning van het aanvankelijk geweigerde pensioen of tot verhooging van het pensioen, bij den Pensioenraad is ingekomen.

2 Ligt aan de aanvankelijke weigering of toekenning van een te laag pensioen ten grondslag eene dwaling ten aanzien van de feiten, die niet of niet uitsluitend aan een verzuim of aan eene verkeerde opgave van den belanghebbende te wijten is, dan gaat, indien de in het eerste lid bedoelde aanvrage binnen een jaar na de dagteekening der aanvankelijke beschikking bij den Pensioenraad is ingekomen, het pensioen of het hooger pensioen in met den dag waarop het recht daarop verkregen werd.

111. 1. Het pensioen eindigt met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het overlijden heeft plaats gehad, het weezenpensioen tevens met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan de rechthebbende meerderjarig is geworden.

2. Een vervallen verklaard of ingetrokken pensioen eindigt met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het besluit tot vervallenverklaring of intrekking is genomen.

112. 1. Het weduwenpensioen eindigt voorts bij een volgend huwelijk der weduwe, en wel met het einde van het kwartaal, in den loop waarvan het huwelijk heeft plaats gehad.

2. Wordt dat huwelijk, anders dan door opvolgend huwelijk met rechterlijk verlof, ontbonden, dan wordt aan de vrouw op haar schriftelijke aanvrage haar oude pensioen weder toegekend. Zou haar echter ter zake van het latere huwelijk eveneens pensioen toekomen, dan wordt slechts het hoogste van die beide bedragen toegekend. Het pensioen gaat in met den dag volgende op dien van de ontbinding van het huwelijk, mits aan den Pensioenraad desverlangd van die ontbinding het schriftelijk bewijs wordt overgelegd.

113. Een tijdelijk pensioen, verleend op grond van artikel 94, houdt, wanneer de vermiste in leven blijkt te zijn, met een door den Pensioenraad te bepalen datum op.

NEGENDE TITEL.

VAN DE UITBETALING DER PENSIOENEN.

114. 1. Zoodra een pensioen is toegekend, verricht de Pensioenraad hetgeen vereischt wordt voor de uitbetaling.

2. De pensioenen worden driemaandelijks voldaan.

115. 1. De uitbetaling van een pensioen geschiedt op de wijze bij algemeenen maatregel van bestuur bepaald.

2. Bij dien maatregel kan de uitbetaling van alle of van sommige pensioenen aan anderen dan organen van het Rijk worden opgedragen. In zoodanig geval kan de algemeene maatregel bepalingen inhouden omtrent de toekenning van een vergoeding voor de uitbetaling.

TIENDE TITEL.

BIJZONDERE BEPALINGEN AAN ALLE PENSIOENEN GEMEEN.

116. 1. De pensioenen zijn onvervreemdbaar. De gepensionneerde kan over zijn pensioen op geenerlei wijze beschikken, ook niet door verpanding of beleening. Indien hij last

geeft het pensioen voor hem te ontvangen, kan hij die lastgeving ten allen tijde herroepen. Alle hiermede in strijd zijnde overeenkomsten zijn nietig.

2. Deze bepalingen worden afgedrukt op het pensioenbewijs.

3. De voorschotten, door besturen van openbare lichamen, liefdadige of tot algemeen nut werkende instellingen, hetzij renteloos, hetzij tegen een matige rente op de pensioenen gegeven, tot zekerheid waarvan de bewijzen van inschrijving in het bezit van die lichamen worden gesteld, zijn niet onder de bij deze wet verboden beleeningen begrepen, mits de voorwaarden, volgens welke die voorschotten worden verstrekt, zijn goedgekeurd door den Minister van Financiën.

4. Indien een gepensionneerde in een gesticht of in een instelling van weldadigheid, door het openbaar gezag erkend, is opgenomen of, op welke wijze ook, door zoodanige instelling of door een burgerlijke gemeente wordt verpleegd, wordt, voor den duur van het onderhoud of de verpleging, zijn pensioen uitbetaald aan het bestuur van dat gesticht, die instelling of die gemeente, dat zich in het bezit stelt van het pensioenbewijs.

5. Overtreft het bedrag van het pensioen dat der onderhouds- of verplegingskosten, dan wordt het verschil door het bestuur der betrokken inrichting of gemeente aan of ten behoeve van den gepensionneerde uitgekeerd.

117. 1. Onverminderd het in het vorige artikel bepaalde, is pensioen tot een bedrag van f 800 per jaar niet vatbaar voor inhouding of beslag. Overigens is het vatbaar voor inhouding of beslag:

wat de tweede f 800 per jaar of deel van dat bedrag betreft, tot $^1/_4$ daarvan;

wat de derde f800 per jaar of deel van dat bedrag betreft, tot $^3/_8$ daarvan;

wat de vierde f 800 per jaar of deel van dat bedrag betreft, tot $^1/_2$ daarvan;

terwijl inhouding of beslag op het meerdere onbeperkt is toegelaten.

2. De inhouding geschiedt door den Pensioenraad. Op het beslag zijn van toepassing de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

118. De beperkingen, voorgeschreven in het eerste lid van artikel 117, gelden niet ten aanzien van inhouding of beslag tot verhaal van:

a. onderhoud, waarop hij, die om de inhouding verzoekt of de beslaglegger volgens de wet aanspraak heeft;

b. belastingschuld voor zoover bij een wet of een verordening een andere regeling is getroffen;

c. een schuldvordering van een publiekrechtelijk lichaam, ter zake van schade, in verband met de uitoefening van den dienst opzettelijk veroorzaakt.

119. Ingeval van faillissement wordt het pensioen, voor zoover het vatbaar is voor beslag, uitgekeerd aan den curator.

120 1. Pensioen krachtens deze wet wordt niet aan den gepensionneerde, doch aan den Staat uitbetaald zoolang de gepensionneerde, die veroordeeld is tot eene vrijheidsstraf van drie maanden, tot plaatsing in een Rijkswerkinrichting, of tot eenige zwaardere straf, zijn straf ondergaat of zich door de vlucht aan de tenuitvoerlegging van het vonnis tracht te onttrekken.

2. Wij behouden Ons echter voor, het pensioensbedrag over dien tijd te doen uitbetalen aan of ten behoeve van de echtgenoot of de bloedverwanten in de rechte lijn van den veroordeelde.

3. Wij behouden Ons tevens voor om, voor zoover van de bevoegdheid, in het vorig lid bedoeld, geen gebruik is gemaakt, den gepensionneerde na zijn ontslag uit de gevangenis of andere inrichting in het genot te stellen van een uitkeering, die bij een straftijd van minder dan een jaar de helft van het pensioensbedrag over dien straftijd en bij een straftijd van langeren duur de helft van het jaarlijksche pensioen niet te boven gaat.

121. Zoolang een gepensionneerde wees verblijft in een Rijksopvoedingsgesticht of in een tuchtschool geschiedt de uitbetaling van zijn pensioen aan den Staat, tenzij derden die kosten van dat verblijf vergoeden.

122. De termijnen van een pensioen, die niet binnen twee jaren na den eersten dag waarop zij kunnen worden geïnd zijn ingevorderd, worden niet meer uitbetaald.

123. 1. Een pensioen wordt door den Pensioenraad vervallen verklaard:

a. als gedurende 5 achtereenvolgende jaren na den eersten dag waarop het kan worden geïnd iedere invordering is achterwege gebleven;

b. als de gepensionneerde:

1. in een vreemd land wordt genaturaliseerd;

2. zonder Onze toestemming zich in vreemden krijgsdienst begeeft of een openbare bediening aanneemt, door een vreemde regeering opgedragen;

3. het eerste lid van artikel 116 heeft overtreden en na naar aanleiding daarvan door den Pensioenraad te zijn gewaarschuwd, den met die verbodsbepaling in strijd zijnden toestand niet binnen 6 maanden na de dagteekening der waarschuwing doet ophouden.

2. De betaling van een pensioen, ten aanzien waarvan het eerste lid van artikel 116 is overtreden, wordt van de dagteekening van de evengenoemde waarschuwing tot het tijdstip, waarop aan die waarschuwing gevolg is gegeven, geschorst. Het pensioensbedrag, dat dientengevolge wordt ingehouden, wordt, wanneer het pensioen op grond van overtreding van het eerste lid van artikel 116 komt te vervallen, niet uitbetaald.

3. In bijzondere gevallen kan een op grond van dit artikel vervallen pensioen na Onze machtiging door den Pensioenraad opnieuw worden toegekend.

124. Onverminderd het bepaalde in artikel 63 der wet van 5 October 1841 (*Staatsblad* nº. 40) worden pensioenen, die zijn toegekend met inachtneming van de bij de wet gestelde regelen, door de Algemeene Rekenkamer verevend tot de bedragen, waarop zij zijn toegekend, tenzij ingevolge het bepaalde bij de artikelen 122 of 123 dezer wet, een lager bedrag behoort te worden betaald of de betaling achterwege moet blijven.

ELFDE TITEL.

VAN HET INDIENEN VAN EEN BEZWAARSCHRIFT EN VAN BEROEP.

125. 1. Hij, die bezwaar heeft tegen een te zijnen aanzien genomen beslissing van den Pensioenraad, welke van belang kan zijn voor de te betalen bijdrage, het recht op en het bedrag van pensioen, en de betaalbaarheid van pensioen, kan binnen een maand na den datum van verzending van die beslissing bij den Pensioenraad een bezwaarschrift indienen.

2. Hij, die het bezwaarschrift indient na den daarvoor bepaalden termijn, wordt niet op grond daarvan niet-ontvankelijk verklaard, indien hij ten genoegen van den Pensioenraad aantoont, het bezwaarschrift te hebben ingediend binnen een maand na den dag, waarop hij van de aangevochten beslissing redelijkerwijs heeft kunnen kennis dragen.

3. De beslissing van den Pensioenraad wordt genomen binnen zes maanden na den datum, waarop het bezwaarschrift bij den Pensioenraad is ingekomen, en is met redenen omkleed. Afschrift wordt door den Pensioenraad aan den reclamant gezonden bij aangeteekenden brief.

4. Beslist de Centrale Raad van Beroep, in afwijking van den Pensioenraad, dat het bezwaarschrift tijdig is ingediend, dan stelt de Centrale Raad van Beroep de stukken in handen van den Pensioenraad, ten einde op het bezwaarschrift alsnog eene beslissing te geven.

126. 1. Tegen beslissingen omtrent pensioensgrondslagen, ingevolge artikel 34 door de daar bedoelde organen genomen, kan een bezwaarschrift worden ingediend bij den Pensioenraad, alsof zij door dien Raad waren genomen.

2. De Pensioenraad kan ambtshalve een pensioensgrondslag vaststellen, wijzigen of intrekken.

127. 1. Hij, die bezwaar heeft tegen de beslissing op een bezwaarschrift als in de beide vorige artikelen bedoeld, kan binnen een maand, nadat het afschrift ingevolge artikel 125, derde lid ter post is bezorgd, in beroep komen bij den Centralen Raad van Beroep, bedoeld in artikel 1 der Beroepswet.

2. Het tweede lid van artikel 125 is van overeenkomstige toepassing.

Art. 127*a*. 1. Onze Minister van Financiën kan bij den Centralen Raad van Beroep beroep instellen:

a. tegen alle beslissingen van den Pensioenraad, welke zijn genomen ingevolge de artikelen 125, lid 3, en 126;

b. indien een bezwaarschrift als bedoeld in de zoo juist genoemde artikelen binnen den daarvoor gestelden termijn niet bij den Pensioenraad is ingediend, tegen alle beslissingen van den Pensioenraad, welke van belang kunnen zijn voor de te betalen bijdrage, het recht op en het bedrag van pensioen, en de betaalbaarheid van pensioen en tegen beslissingen omtrent pensioensgrondslagen, ingevolge artikel 34 door de daar bedoelde organen genomen.

2. Het beroep tegen de in de laatste plaats onder *b* van het vorige lid genoemde beslissingen wordt ingesteld alsof zij door den Pensioenraad waren genomen.

3. Onze voornoemde Minister kan een persoon aanwijzen, die namens hem het beroep kan instellen en in het proces kan optreden. Die aanwijzing kan algemeen zijn of voor bijzondere gevallen geschieden.

4. Beroep, ingesteld door Onzen voornoemden Minister, is niet aan een termijn gebonden. Is dat beroep echter ingesteld later dan drie maanden na den dag, waarop de bestreden beslissing is gedagteekend, of na den dag, waarop de in artikel 125, tweede lid, bedoelde niet-ontvankelijk verklaring onherroepelijk is geworden, dan kan de uitspraak van den Centralen Raad van Beroep niet van nadeelig gevolg zijn voor hem, wiens belangen bij de uitspraak zijn betrokken.

128. 1. Het instellen van beroep heeft geen schorsende werking ten aanzien van de beslissing, waartegen in beroep is gekomen.

2. Worden de bezwaren geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard, dan treedt de beslissing, in beroep gegeven, in de plaats van die, waartegen beroep werd ingesteld.

3. Wordt in beroep het recht op pensioen ontzegd of een lager pensioen toegekend, dan wordt het reeds betaalde of te veel betaalde niet teruggevorderd.

129. De bepalingen van de Beroepswet omtrent de behandeling van het geding, en de bepalingen van de ter uitvoering dier wet genomen besluiten vinden overeenkomstige toepassing, behoudens de afwijkingen en aanvullingen, bij algemeenen maatregel van bestuur vast te stellen.

Art. 129*a*. 1. Van hem, die bij den Pensioenraad een bezwaarschrift indient of bij den Centralen Raad van Beroep, beroep instelt, wordt onderscheidenlijk ten behoeve van het fonds en het Rijk een recht geheven van onderscheidenlijk f 5 en f 10.

2. Door publiekrechtelijke lichamen is zoodanig recht niet verschuldigd.

3. Onvermogenden zijn van het betalen van zoodanig recht vrijgesteld. De Voorzitter van den Pensioenraad of de Voorzitter van den Centralen Raad van Beroep beslist over het geldelijk onvermogen van den klager.

4. Hij, die het verschuldigde recht niet voldoet, is in het indienen van het bezwaarschrift of in het beroep niet ontvankelijk.

5. Het betaalde recht van f 5 wordt aan hem, wiens bezwaren hetzij door den Pensioenraad, hetzij in beroep, door den Centralen Raad van Beroep geheel of gedeeltelijk gegrond worden verklaard, wederom vergoed. Hetzelfde heeft plaats ten opzichte van het betaalde recht van f 10, indien klager door den Centralen Raad van Beroep geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld.

TWAALFDE TITEL.

VAN HERZIENING VAN GENOMEN BESLISSINGEN.

130. 1. Een beslissing van den Pensioenraad kan door hem in het nadeel van den bij die beslissing betrokkene alleen worden herzien op grond van gebleken onjuistheid van aan de beslissing ten grondslag gelegde feiten.

2. Uitspraken van den Centralen Raad van Beroep kunnen in het nadeel van den betrokkene alleen worden herzien in de gevallen en volgens

de regelen van de artikelen 127—132 der Beroepswet.

131. De Pensioenraad is bevoegd, op daartoe door of vanwege den belanghebbende gedane aanvrage een door dien Raad of door den Centralen Raad van Beroep gegeven beslissing in het voordeel van den bij de beslissing betrokkene te herzien.

132. Reeds uitbetaalde pensioensbedragen worden niet op grond van een herziening als bedoeld in artikel 130 teruggevorderd, tenzij in de herzieningsbeslissing is uitgesproken dat de gebleken onjuistheid van aan de beslissing ten grondslag gelegde feiten was te wijten aan het opzet van den betrokkene zelven.

DERTIENDE TITEL.

OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN.

133. 1. Aan de op het tijdstip van het in werking treden van deze wet in dienst zijnde ambtenaren, die eene schriftelijke aanstelling van de tot benoemen bevoegde autoriteit in de betrekking die zij op dat tijdstip vervullen, missen, wordt alsnog zulk eene aanstelling, ingaande op dat tijdstip, uitgereikt.

2. Binnen vier maanden na dat tijdstip ontvangt de Pensioenraad gewaarmerkte afschriften van de op grond van het eerste lid uitgereikte aanstellingen. Na dien termijn vinden de artikelen 29 en 30 overeenkomstige toepassing.

3. Voor hem, die vóór dat tijdstip eene betrekking van ambtenaar, in tijdelijken dienst een betrekking, bedoeld in artikel 40, eerste lid onder *c*, of een onbezoldigde betrekking, bedoeld in artikel 40, eerste lid onder *a*, heeft vervuld zonder een schriftelijke aanstelling van de tot benoemen bevoegde autoriteit, geldt als zoodanig in die betrekking een schriftelijke verklaring van die autoriteit, dat het de bedoeling is geweest hem als ambtenaar of in onbezoldigden dienst werkzaam te doen zijn.

134. 1. Met de in het tweede lid genoemde beperking en onder de in het vijfde lid gestelde voorwaarde kan voor pensioen worden ingekocht de tijd, dien een ambtenaar vóór het tijdstip van het in werking treden van deze wet, boven den leeftijd van 18 jaren als ambtenaar, in tijdelijken dienst, bedoeld in artikel 40, eerste lid, onder *c*, in zijdelingschen dienst, bedoeld in artikel 40, eerste lid onder *b*, of in een onbezoldigde betrekking, bedoeld in artikel 40, eerste lid onder *a*, heeft doorgebracht, met uitzondering van den tijd, die onder de werking van een vroegere wet reeds voor pensioen geldig was of die op grond van zoodanige wet voor pensioen reeds is of nog wordt ingekocht; voorts de tijd, dien een ambtenaar vóór 1901 als rector van, als leeraar aan of — boven den leeftijd van 18 jaren — als beambte bij eene bijzondere school van hooger onderwijs, bedoeld in artikel 56, eerste lid, B, heeft doorgebracht na het jaar waarin het geregeld deelnemen van leerlingen dier school aan een der in dat artikel bedoelde examens een aanvang heeft genomen en hoogstens zes jaren daarvoor.

2. Om voor pensioen te kunnen worden ingekocht moet diensttijd in tijdelijken of in zijdelingschen dienst, bedoeld in het eerste lid, hetzij onmiddellijk, althans zonder wezenlijke onderbreking, zijn gevolgd door diensttijd als ambtenaar of onmiddellijk, althans zonder wezenlijke onderbreking, aansluiten aan diensttijd in tijdelijken, respectievelijk in zijdelingschen dienst na het tijdstip van in werking treden van deze wet, die voor pensioen wordt ingekocht, hetzij, al dan niet in vereeniging met diensttijd in tijdelijken, respectievelijk in zijdelingschen dienst na dat tijdstip, tenminste twee jaren zonder onderbreking hebben geduurd.

3. Diensttijd, bedoeld in het eerste lid, kan slechts in zijn geheel voor pensioen worden ingekocht.

4. Niet voor pensioen kan worden ingekocht diensttijd, waarover reeds pensioen werd verleend.

5. Hij, die op het tijdstip van het in werking treden van deze wet ambtenaar is en hij, die na dat tijdstip, doch uiterlijk op 1 Juli 1925 als ambtenaar wordt aangesteld, moet vóór 1 Januari 1926, hij, die na 1 Juli 1925 als ambtenaar wordt aangesteld, moet binnen zes maanden na den dag van ingang zijner benoeming de volgende stukken aan den Pensioenraad zenden:

a. zijn gezamenlijke aanstellingen als ambtenaar of in onbezoldigde betrekkingen met ingang van een tijdstip voorafgaande aan dat van het in werking treden van deze wet of indien het den inkoop van diensttijd in zijdelingschen dienst betreft — met uitzondering van dien na 1 Juli 1912 in zijdelingschen Staatsdienst — een stuk uit den tijd der dienstvervulling, waaruit van de indienstneming rechtstreeks of zijdelings blijkt, of indien aannemelijk wordt gemaakt dat zulk een stuk niet kan worden overgelegd, andere gegevens die de indienstneming staven;

b. gegevens waaruit blijkt van den duur van den in elke der onder *a* bedoelde betrekkingen doorgebrachten tijd;

c. een stuk waarbij hij verklaart er genoegen mede te nemen, dat het in het eerste lid van artikel 137 genoemde deel der daar bedoelde bijdrage op hem wordt verhaald.

6. De Pensioenraad stelt het voor pensioen in te koopen tijdvak en het bedrag der verschuldigde bijdrage vast en geeft dat bedrag op aan het lichaam dat het verschuldigd is.

Art. 134*a*. Zij, die de bij artikel 134, vijfde lid, onder *c*, bedoelde verklaring hebben afgelegd, kunnen deze verklaring vóór 1 Juli 1926 intrekken. Hetgeen ingevolge een op die verklaring plaats gehad hebbenden inkoop aan bijdragen als bedoeld in artikel 135 is betaald, wordt gerestitueerd en het terzake van zoodanige bijdragen verhaalde als bedoeld in artikel 137 wordt terugbetaald.

135. De bijdrage voor inkoop voor pensioen van den in artikel 134, eerste lid, bedoelden tijd bedraagt voor elk jaar van dien tijd een bedrag naar een tarief, dat wordt vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur. Zij is verschuldigd door het lichaam, dat de belanghebbende rechtstreeks of zijdelings heeft gediend.

136. 1. De bijdrage, bedoeld in het vorige artikel, wordt betaald in eens op 31 December van het jaar, waarin het verzoek om inkoop bij den Pensioenraad inkomt, of, met rente volgens het tarief, in vijftien zooveel mogelijk

gelijke jaarlijksche termijnen, waarvan de eerste op dien datum vervalt.

2. De verplichting tot betalen vervalt niet door het ontslag of het overlijden van den ambtenaar.

137. 1. Van de bijdrage, bedoeld in artikel 135, kan het lichaam dat haar verschuldigd is, ten hoogste de helft op den ambtenaar verhalen of doen verhalen. Op de ambtenaren, bedoeld in de artikelen 157 en 158, kan een overeenkomstig verhaal worden toegepast van de bijdrage, die het betrokken lichaam zonder de werking dier artikelen voor hen verschuldigd zou zijn geweest.

2. Het bedrag, dat de ambtenaar reeds over vroegeren diensttijd voor pensioen heeft betaald, komt in mindering van dat, hetwelk op hem kan worden verhaald. Bedraagt eerstgemeld bedrag meer dan dat, hetwelk het lichaam, dat het als pensioensbijdrage invorderde, krachtens het eerste lid op den ambtenaar mag verhalen, dan keert dit lichaam aan dat, hetwelk van de in het eerste lid verleende bevoegdheid wenscht gebruik te maken, doch als gevolg van de bedoelde vermindering op den ambtenaar niet kan verhalen hetgeen zij hem wenscht te doen bijdragen, het ontbrekende uit.

138. 1. Op verzoek en ten bate van het lichaam, dat de bijdrage, bedoeld in artikel 135, verschuldigd is en een deel daarvan op den belanghebbende wil verhalen, houdt hij, die diens wedde als ambtenaar of diens pensioen of wachtgeld als oud-ambtenaar uitbetaalt, dat deel op die wedde of op dat pensioen of wachtgeld in.

2. De inhouding gaat in met het kwartaal, volgend op dat, waarin het in het eerste lid bedoelde verzoek is ontvangen en geschiedt in vijftien achtereenvolgende jaren, telkenmale voor een vijftiende gedeelte.

139. 1. Artikel 72, negende, tiende en elfde lid, der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* nº. 127), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 14 Juli 1919 (*Staatsblad* nº. 493) is van toepassing ten opzichte van de bijdragen voor inkoop van pensioen van de diensten, die op het tijdstip van het in werking treden van deze wet in dienst zijnde of daarna herplaatst wordende onderwijzers op dat tijdstip reeds gedeeltelijk op den voet dier bepalingen hebben ingekocht.

2. In het negende lid van het in het eerste lid genoemde artikel wordt voor „scholen als in artikel 60 bedoeld", gelezen: „scholen bedoeld in artikel 4, eerste lid, *b*, derPensioenwet 1922". Uit het elfde lid van dat artikel vervallen de woorden „in het zesde en" en „het vijfde of".

140. De tijd, gedurende welken ambtenaren, die de verklaring bedoeld in artikel 6 der wet van 5 Juni 1905 (*Staatsblad* nº. 154), artikel 39 der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913, artikel IV, § 2, der wet van 5 Juni 1905 (*Staatsblad* nº. 152), of artikel 61 der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913. hebben afgelegd, dientengevolge niet pensioengerechtigd zijn geweest, kan op den voet van de artikelen 134 tot en met 138 voor pensioen worden ingekocht.

141. 1. Gepensionneerde onderwijzers kunnen hun tijdelijken diensttijd als onderwijzer, belast met eene waarneming, bedoeld in artikel 33 der laatstelijk bij de wet van 14 Juli 1919 (*Staatsblad* nº. 493) gewijzigde wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* nº. 127), of artikel 41 der Lager-onderwijswet 1920, voor zoover niet reeds voor pensioen ingekocht, nog op den voet van de artikelen 134 en 135 voor pensioen inkoopen.

2. Zij worden voor de toepassing van het vijfde lid van artikel 134 beschouwd als ambtenaren, in dienst op het tijdstip van het in werking treden van deze wet.

3. In de plaats van een stuk, bedoeld in het vijfde lid van artikel 134, onder *c*, moeten zij overleggen een stuk, waarbij zij verklaren er genoegen mede te nemen dat de bijdrage voor inkoop op hun pensioen wordt ingehouden.

4. De inhouding van die bijdrage op het pensioen geschiedt in twee jaren, in twee gelijke termijnen.

142. 1. Wanneer voor ambtenaren, die gepensionneerd worden uit eene betrekking, waaraan op het tijdstip van het in werking treden van deze wet uitzicht op pensioen ten laste van den Staat is verbonden, het pensioen volgens deze wet lager is dan het bedrag, dat zij volgens de pensioenregeling die op dat tijdstip voor hen geldt, jº. de wet van 29 Mei 1920 (*Staatsblad* nº. 283) aan pensioen zouden hebben ontvangen, wordt hun dat hoogere pensioensbedrag toegekend.

2. Het eerste lid is mede van toepassing ten opzichte van de weduwen en weezen van ambtenaren of gepensionneerde ambtenaren, die laatstelijk eene in datlid bedoelde betrekking hebben bekleed.

143. Voor ambtenaren, die met ingang van een datum tusschen 17 November 1921 en 1 Januari 1923 zijn of worden gepensionneerd uit eene betrekking, waaraan op het tijdstip van het in werking treden van deze wet uitzicht op pensioen ten laste van den Staat of van het pensioenfonds voor de gemeente-ambtenaren is verbonden, geldt als middelsom der pensioensgrondslagen het jaarlijksche gemiddelde van de gezamenlijke pensioensgrondslagen na 1 Januari 1920.

144. Zij, die op het tijdstip van het in werking treden van deze wet uitzicht hebben op pensioen ten laste van den Staat en van het pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren, of ten laste van dat fonds en van het weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren en wier pensioenen, werden zij met ingang van dat tijdstip gepensionneerd, te zamen meer dan f 4000, respectievelijk meer dan f 1400 zouden hebben bedragen, ontvangen, wanneer zij onder de werking van de ingevolge artikel 172 van deze wet vervallen pensioenwetten dat uitzicht tot hun ontslag of tot het overlijden van den echtgenoot of vader zouden hebben behouden, in totaal aan pensioen het bedrag, dat hun of haar in het geheel aan pensioen zou zijn toegekend, wanneer zij met ingang van bedoeld tijdstip waren gepensionneerd.

145. Voor hen, die op het tijdstip van het in werking treden van deze wet pensioen genieten ten laste van den Staat, van het pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren of van het weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren en wier recht op pensioen met of na 1 Januari 1920 is ingegaan, wordt het pensioen, indien dit met de bij de wet van

29 Mei 1920 (*Staatsblad* nº. 283) bedoelde verhooging lager is dan het bedrag, dat zij op eerstgemeld tijdstip aan pensioen zouden hebben genoten, wanneer reeds op het tijdstip waarop hun recht op pensioen inging, deze wet van kracht ware geweest, met ingang van het tijdstip van het in werking treden van deze wet tot dat bedrag verhoogd.

146. Pensioenen, geregeld met toepassing van het tweede lid van artikel 11 der Burgerlijke Pensioenwet of van het tweede lid van artikel 9 der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913, worden met ingang van het tijdstip van het in werking treden van deze wet verhoogd tot het bedrag, waarop zij zouden zijn gesteld, wanneer zij zonder toepassing van eerstgenoemde of laatstgenoemde bepaling waren berekend.

147. 1. Voor hen, die op het tijdstip van het in werking treden van deze wet in het genot zijn van eene rente, bedoeld in artikel 369 of artikel 370 der Invaliditeitswet of van eene uitkeering, bedoeld in artikel 28 der Ouderdomswet 1919, komt, wanneer zij pensioen ontvangen ten laste van het fonds, die rente of uitkeering in mindering van het pensioen.

2. Die vermindering wordt alleen toegepast voorzoover daardoor het bedrag, dat haar aan pensioen wordt uitgekeerd, niet daalt beneden het bedrag, dat zij krachtens de pensioenregeling, welke vóór 1 Juli 1922 voor haar van kracht was, aan pensioen zou hebben verkregen.

3. Zij, die op het tijdstip van het in werking treden van deze wet een pensioen, verleend ten laste van den Staat, van het weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren of van het pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren, ten volle gelijktijdig genieten met eene rente of uitkeering, bedoeld in het eerste lid, of met eene rente of uitkeering volgens de Ongevallenwet 1921, behouden bij die rente of uitkeering het genot van hun volle pensioen.

148. 1. Een gewezen ambtenaar, die op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze wet pensioen geniet ten laste van den Staat of van het pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren en voor zijne weduwe en weezen een wettelijk recht heeft op pensioen kan zich, naar regelen bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen, het recht op eene verhooging van dit pensioen verzekeren.

2. De verhooging geschiedt naar regelen, vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur. Zij bedraagt ten hoogste 50 percent van het in het eerste lid bedoelde pensioen.

149. 1. Voor een ambtenaar, die vóór het tijdstip van het in werking treden van deze wet meer dan drie jaren achtereen wegens ziekte afwezig of op verminderde wedde werkzaam is geweest, tellen van den tijd zijner afwezigheid of zijner werkzaamheid op bedoelden voet niet meer dan drie jaren als diensttijd mede.

2. De afwezigheid wordt geacht te zijn onderbroken wanneer de belanghebbende ten minste twee maanden achtereen werkelijk dienst heeft gedaan.

150. 1. Voor de ambtenaren, in dienst op het tijdstip van het in werking treden van deze wet, en voor oud-ambtenaren die vóór dat tijdstip zonder recht op pensioen of op wachtgeld met uitzicht op pensioen werden ontslagen en na dat tijdstip als ambtenaar werden herplaatst, daalt de pensioensgrondslag of het totaal aan pensioensgrondslagen niet beneden het bedrag of het totaalbedrag, waarover krachtens wettelijk voorschrift door of voor hen is bijgedragen, indien zij vóór 1 September 1925, of, voorzooveel de afwijking tusschen pensioensgrondslag en wedde na 1 Juli 1925 intreedt, binnen drie maanden na dat intreden schriftelijk aan het orgaan, bedoeld bij artikel 34, het verlangen te kennen geven, dat hun pensioensgrondslag op het evengenoemd bedrag wordt gesteld.

2. Wanneer voor ambtenaren en oud-ambtenaren, bedoeld in het eerste lid, met twee of meer betrekkingen met een totaal aan pensioensgrondslagen hooger dan het totaal der wedden, laatstbedoelde totaalsom stijgt, heeft er eene herziening en eventueel vermindering van pensioensgrondslagen plaats in dien zin, dat het verschil tusschen de beide bedoelde totalen komt te vervallen of zoo gering mogelijk wordt en in elke betrekking de pensioensgrondslag zooveel mogelijk gelijk wordt aan de wedde.

151. Voor de berekening van het pensioen voor ambtenaren die een pensioensgrondslag hebben of hadden, hooger dan hun wedde, geldt de wedde als grondslag

152. Voor ambtenaren, die vóór het tijdstip van het in werking treden van deze wet ambtenaar zijn geweest zonder uitzicht op pensioen ten laste van den Staat of van het pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren, zoomede voor de loodsen en de Rijkswerklieden gelden voor de toepassing van de artikelen 54 en 97 als pensioensgrondslagen de door hen vóór dat tijdstip als ambtenaar genoten wedden in den zin van artikel 31.

153. Van de afloopende bijdragen voor eigen pensioen, die op het tijdstip van het in werking treden van deze wet nog niet ten volle zijn betaald, is slechts verschuldigd het gedeelte, berekend over het aan dat tijdstip voorafgaande deel van den termijn, binnen welken die bijdragen moesten worden voldaan. Het van dit gedeelte op dat tijdstip nog verschuldigde wordt ingehouden, verrekend of gestort op den voet waarop de inhouding, verrekening of storting van het reeds betaalde deel heeft plaats gehad.

154. Een oud-ambtenaar, die gebruik heeft gemaakt van de bevoegdheid, verleend bij artikel 10, vierde lid, *a* of *b*, der Weduwenwet voor de ambtenaren 1890, artikel 12, eerste lid, *a* of *b* der Weduwenwet voor de onderwijzers 1905, of artikel 3 der Weduwenwet voor de gemeenteambtenaren 1913, verliest de in die artikelen bedoelde pensioensaanspraak, wanneer hij na het tijdstip van het in werking treden van deze wet wederom ambtenaar of militair in den zin der Militaire Weduwenwet 1922 wordt, tenzij — in het laatste geval — belanghebbende wegens het in het tweede lid van artikel 91 bedoelde deelgenootschap uitzicht heeft op pensioen voor zijn na te laten betrekkingen.

155. Voor de berekening van het pensioen der weduwen en weezen van ambtenaren en gepensionneerde ambtenaren, die een pensioens-

grondslag hadden, hooger dan hun wedde, geldt de wedde als grondslag.

155*a*. Uitzicht op pensioen volgens deze wet voor hun na te laten betrekkingen hebben zij, die krachtens het bepaalde in artikel 91, eerste lid en artikel 92, eerste lid dat uitzicht zouden missen, doch op het tijdstip van het in werking treden van deze wet uitzicht op pensioen voor hun na te laten betrekkingen ontleenden aan een der met ingang van dat tijdstip vervallen Weduwenwetten.

156. 1. Door of voor ambtenaren, die de verklaring bedoeld in artikel 26 der Weduwenwet voor de ambtenaren 1890, artikel 6 der wet van 5 Juni 1905 (*Staatsblad* nº. 154), artikel 23 der Weduwenwet voor de onderwijzers 1905, artikel II der wet van 20 Juni 1913 (*Staatsblad* nº. 299), of artikel 44 der Weduwenwet voor de gemeenteambtenaren 1913 hebben afgelegd en dientengevolge geen uitzicht op pensioen hebben voor hun na te laten betrekkingen, moet alsnog binnen vier jaren na het tijdstip van het in werking treden van deze wet aan het fonds worden betaald het bedrag, dat in het geheel door of voor hen voor weduwen- en weezenpensioen zou zijn bijgedragen, indien zij zoodanige verklaring niet hadden afgelegd. Ten aanzien van de voor gemeenteambtenaren verschuldigde bijdragen, is artikel 32 der Weduwenwet voor de gemeenteambtenaren 1913 van toepassing.

2. Ten opzichte van de ambtenaren, bedoeld in het eerste lid, is deze wet voorzooveel hare op het weduwen- en weezenpensioen betrekking hebbende bepalingen betreft, niet van toepassing, wanneer die ambtenaren het verlangen hiertoe in den vorm eener schriftelijke verklaring te kennen geven aan den Pensioenraad. Deze verklaring moet vóór 1 Januari 1924 of, zoo het betreft ambtenaren die na 1 Juli 1923 herplaatst zijn, binnen zes maanden na den dag van ingang van de herplaatsing worden ingezonden. De ambtenaren, die deze verklaring binnen den daartoe gestelden termijn hebben ingezonden, zijn vrijgesteld van de in het eerste lid bedoelde betaling. Ook voor hen is door het betrokken publiekrechtelijk lichaam de in het eerste lid van artikel 36 bedoelde bijdrage, met recht van verhaal ingevolge het vierde lid van dat artikel, verschuldigd.

3. Ambtenaren, die de in het tweede lid bedoelde verklaring vóór 1 October 1922 hebben afgelegd, kunnen deze verklaring vóór 1 Januari 1924 intrekken.

157. 1. Het Rijk is voor zijne ambtenaren, — de in de artikelen 38 en 39 bedoelde personen niet inbegrepen, — in dienst op het tijdstip van het in werking treden van deze wet, geen bijdragen voor hun eigen pensioen aan het fonds verschuldigd. Het keert van de pensioenen, die ingevolge deze wet later door die ambtenaren zullen worden genoten, het gedeelte waarop uitzicht verkregen is gedurende den tijd, door hen in zijn dienst doorgebracht, jaarlijks vóór 1 Juli aan het fonds uit.

2. Gaat een ambtenaar, voor wien op grond van het eerste lid niet voor pensioen wordt bijgedragen, over in dienst van een ander openbaar lichaam of wordt hij ambtenaar in den zin van artikel 4 of van artikel 5, dan wordt van het tijdstip van ingang van den overgang in het nieuwe ambt af, op den gewonen voet voor hem bijgedragen.

3. Voor de toepassing van artikel 134 wordt hij beschouwd als een oud-ambtenaar die, niet in dienst op het tijdstip van het in werking treden van deze wet, met ingang van het in het vorig lid bedoelde tijdstip wordt herplaatst.

4. Ook ten aanzien van zijn diensttijd tusschen de twee in het vorig lid bedoelde tijdstippen is artikel 134 van toepassing. Mede gelden ten opzichte van de bijdrage voor inkoop de artikelen 135 tot en met 138.

158. 1. De gemeenten, die op grond van artikel 68 der Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913 vrijgesteld zijn van het betalen van pensioensbijdragen voor haar in dat artikel bedoelde ambtenaren, behoeven niet voor het eigen pensioen dier ambtenaren aan het fonds bij te dragen.

2. Zij keeren de in dat artikel bedoelde pensioensgedeelten jaarlijks vóór 1 Juli uit aan het fonds. Deze pensioensgedeelten worden berekend, voorzoover zij hun grond vinden in vóór 1 Juli 1922 doorgebrachten diensttijd — met uitzondering van tijdelijken diensttijd in gemeentelijke betrekkingen vóór 1 October 1913 — naar de bepalingen der in het eerste lid vermelde wet en, voorzoover zij hun grond vinden in lateren diensttijd of in bedoelden vroegeren tijdelijken diensttijd, naar de bepalingen dezer wet.

3. Gaat een ambtenaar, voor wien op grond van het eerste lid niet voor pensioen wordt bijgedragen, over in dienst van een ander openbaar lichaam of wordt hij ambtenaar in den zin van artikel 4 of van artikel 5, dan zijn het tweede, het derde en het vierde lid van het vorig artikel van toepassing.

159. 1. Wij kunnen, den Pensioenraad gehoord, aan een gemeente toestaan haar ambtenaren, die op het tijdstip van het in werking treden van deze wet volgens artikel 69 der Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913 of volgens artikel 45 der Weduwenwet voor de gemeenteambtenaren 1913, aan de werking van eerstgenoemde, respectievelijk van laatstgenoemde wet zijn onttrokken, voor den in het eerste lid van eerstgenoemd, of voor den in het eerste lid van laatstgenoemd artikel bedoelden tijd, aan de toepassing ook van de bepalingen dezer wet betreffende het ambtenaarspensioen, respectievelijk van die omtrent het ambtenaarsweduwen- en weezenpensioen, te onttrekken.

2. De hierop betrekking hebbende verzoeken van gemeenten moeten aan Ons worden gericht binnen drie maanden na het tijdstip van het in werking treden van deze wet.

3. Doet zich ten aanzien van een ambtenaar, die krachtens het eerste lid aan de toepassing van de bepalingen dezer wet omtrent het ambtenaarspensioen is onttrokken, het in het derde lid van het vorig artikel bedoelde geval voor, dan zijn te zijnen opzichte het derde en het vierde lid van artikel 157 van toepassing. De gemeente, welker dienst hij verlaat, betaalt bovendien aan het fonds vijf en een half percent van zijn eersten pensioensgrondslag als ambtenaar.

4. Doet zich ten aanzien van een ambtenaar, die krachtens het eerste lid aan de toepassing van de bepalingen dezer wet omtrent het ambtenaarsweduwen- en weezenpensioen is onttrokken, het in het derde lid van het vorig artikel bedoelde geval voor, dan betaalt de gemeente, welker dienst hij verlaat, aan het

fonds voor elk jaar van den tijd gedurende welken de belanghebbende aan de toepassing dier bepalingen onttrokken is geweest, vijf en een half percent van zijn pensioensgrondslagen als ambtenaar. De betaling geschiedt in eens, uiterlijk op 31 December van het jaar waarin de overgang plaats heeft, of in tien zooveel mogelijk gelijke jaarlijksche termijnen, waarvan de eerste op genoemden datum wordt voldaan. De verplichting tot betalen vervalt niet door het ontslag of het overlijden van den ambtenaar.

160. 1. In bijzondere gevallen kunnen Wij, den Pensioenraad gehoord, aan een provincie, een waterschap, veenschap of veenpolder toestaan, de op het tijdstip van het in werking treden van deze wet in haren of zijnen dienst zijnde ambtenaren of sommigen van hen aan de toepassing van deze wet, hetzij in haar geheel, hetzij alleen voor zooveel haar bepalingen omtrent het ambtenaarspensioen of enkel die omtrent het ambtenaarsweduwen- en weezenpensioen betreft, te onttrekken voor den tijd gedurende welken zij in haren of zijnen dienst blijven.

2. Het derde en het vierde lid van het vorig artikel zijn hier van toepassing, met dien verstande, dat de in dat vierde lid bedoelde bijdrage verschuldigd is door de provincie, het waterschap, het veenschap of den veenpolder, die of dat den belanghebbende uit haren of zijnen dienst ontslaat.

161. 1. De besturen van provinciën, waterschappen, veenschappen of veenpolders, die op het tijdstip van het in werking treden van deze wet voor hare of hunne ambtenaren pensioensbepalingen hebben, die hoogere pensioensaanspraken geven dan deze wet, herzien die bepalingen binnen zes maanden na genoemd tijdstip met eerbiediging van verkregen aanspraken.

2. De datum van het in werking treden van de herziene bepalingen wordt gesteld op het tijdstip van het in werking treden van deze wet. Zij worden uitsluitend ten opzichte van de op dat tijdstip in dienst zijnde ambtenaren van toepassing verklaard.

3. De bepalingen, bedoeld in het tweede lid van artikel 71 der Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913 en die, bedoeld in het tweede lid van artikel 47 der Weduwenwet voor de gemeenteambtenaren 1913, blijven, voor zooveel zij hoogere aanspraken geven dan deze wet, van kracht.

4. Wij behouden Ons voor, aan een provincie of — Gedeputeerde Staten gehoord — aan een gemeente, een waterschap, veenschap of veenpolder toe te staan van hare of zijne op het tijdstip van het in werking treden van deze wet in dienst zijnde ambtenaren, die vroegere pensioensaanspraken, hooger dan de bij deze wet verleende, behouden, voor die hoogere aanspraken pensioensbijdragen te heffen.

162. 1. Alle voorzieningen en regelingen van provinciën ter uitvoering of naar aanleiding van deze wet, zijn aan Onze goedkeuring onderworpen.

2. Alle zoodanige voorzieningen en regelingen van gemeenten, waterschappen, veenschappen of veenpolders, met uitzondering van die naar aanleiding van artikel 36 van deze wet, zijn onderworpen aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten. De artikelen 196, 197, 198, 200, 201 en 202 der Gemeentewet zijn ten deze van overeenkomstige toepassing.

163. De Provinciale Staten, de gemeenteraden en de besturen van waterschappen, veenschappen of veenpolders, blijven bevoegd bepalingen vast te stellen ten aanzien van de pensionneering van de leden der Gedeputeerde Staten, respectievelijk van de wethouders en van de leden dier besturen en van hunne weduwen en weezen.

164. Met het tijdstip van het in werking treden van deze wet worden opgeheven het weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren en het pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren. Het fonds neemt de baten en lasten dier fondsen over. De boeken, bescheiden en registers van comptabelen aard dier fondsen worden overgebracht naar den Pensioenraad.

165. De op het tijdstip van het in werking treden van deze wet nog krachtens artikel 67 der Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913, artikel 18 der Burgerlijke Pensioenwet of artikel 46 der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913 verschuldigde vergoedingen behoeven niet meer te worden voldaan.

166. 1. Met het tijdstip van het in werking treden van deze wet komen ten laste van het fonds de ten laste van den Staat aan ambtenaren en aan weduwen en weezen van ambtenaren verleende pensioenen. Mede komen ten laste van het fonds de pensioenen die na dat tijdstip, nog krachtens vorige wetten, aan ambtenaren en aan weduwen en weezen van ambtenaren worden toegekend.

2. De in het eerste lid bedoelde pensioenen keert de Staat jaarlijks vóór 1 Juli aan het fonds uit.

167. De pensioensbijdragen, die na het tijdstip van het in werking treden van deze wet nog uit kracht van vorige wetten, door of voor ambtenaren verschuldigd zijn, of aan of voor ambtenaren moeten worden teruggegeven, komen ten bate, respectievelijk ten laste van het fonds.

168. 1. Zoodra mogelijk na het tijdstip van het in werking treden van deze wet wordt een wetenschappelijke balans van het fonds opgemaakt naar den toestand op dat tijdstip.

2. Bij de wet worden de voorzieningen getroffen, waartoe deze balans aanleiding mocht geven.

3. In afwachting van de totstandkoming van de in het tweede lid bedoelde wet, verleent de Staat aan het fonds voorschotten tot een gezamenlijk bedrag van ten hoogste tien millioen gulden.

169. Met het tijdstip van het in werking treden van deze wet worden de Burgerlijke Pensioenraad en de Pensioenraad voor de gemeenteambtenaren ontbonden. De boeken, bescheiden en registers dier raden worden overgebracht naar den Pensioenraad.

170. Bij de behandeling na het tijdstip van het in werking treden van deze wet van pensioensaangelegenheden, die nog geheel of ten deele volgens vorige wetten moeten worden geregeld, vinden toepassing de op het formeele recht betrekking hebbende bepalingen dezer wet, met inbegrip van die omtrent het geneeskundig onderzoek van hen, die aanspraken meenen te ontleenen aan invaliditeit.

171. Ten aanzien van de op het tijdstip van het in werking treden van deze wet reeds verleende pensioenen, die krachtens de artikelen 164 en 166 met dat tijdstip ten laste komen van het fonds, is het tweede lid van artikel 114 van toepassing.

172. Behoudens de in de volgende artikelen genoemde uitzonderingen, vervallen met het tijdstip van het in werking treden van deze wet de Burgerlijke Pensioenwet, de Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913, de Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913, de artikelen 46 tot en met 50, 110 tot en met 124, het achtste lid van artikel 196 en de artikelen 199 en 200 der Lager-onderwijswet 1920, de wet van 18 Juli 1890 (*Staatsblad* nº. 109), de Loodspensioenwet 1905, de Weduwenwet voor de ambtenaren 1890, de Weduwenwet voor de onderwijzers 1905, de Weduwenwet voor de gemeenteambtenaren 1913, de Weduwenwet voor de Rijkswerklieden 1914 met de wetten of onderdeelen van wetten, die in die wetten en in die artikelen wijziging hebben gebracht;

de artikelen 44*ter* en 131, derde lid der Provinciale wet, de artikelen 32 en 33 der wet tot regeling van het middelbaar onderwijs, de artikelen 20, 21 en 214 der Hooger-onderwijswet en artikel 4 der wet van 5 Juni 1905 (*Staatsblad* nº. 154);

artikel 3 der wet van 6 Juni 1900 (*Staatsblad* nº. 103);

de wetten van 29 April 1901 (*Staatsblad* nº. 91), 28 Mei 1901 (*Staatsblad* nº. 127) en 17 Juni 1918 (*Staatsblad* nº. 403), alsmede artikel 97*a* van de Radenwet;

artikel 5 der wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* nº. 151);

de pensioenwet voor zijdelingschen Staatsdienst 1912;

de artikelen 1, 2 en 4 der wet van 3 Juni 1918 (*Staatsblad* nº. 329);

de wet van 17 Juni 1918 (*Staatsblad* nº. 384);

artikel 2 der wet van 29 Mei 1920 (*Staatsblad* nº. 280);

artikel 2 der wet van 30 Juli 1920 (*Staatsblad* nº. 630);

de wet van 6 Mei 1921 (*Staatsblad* nº. 716);

de wet van 30 Juni 1921 (*Staatsblad* nº. 823).

173. Van de in het vorig artikel genoemde wetten blijven de volgende artikelen — voor een deel gewijzigd — van kracht:

I. *Van de Burgerlijke Pensioenwet:*

a. de artikelen tot regeling van het recht op pensioen en die, betrekking hebbende op de pensioensberekening voor de op het tijdstip van het in werking treden van deze wet in dienst zijnde burgerlijke ambtenaren in den zin dier wet, die krachtens eerstgenoemde artikelen bij hun ontslag anders dan uithoofde van opheffing van hun betrekking of van een nieuwe organisatie van het dienstvak, waartoe zij behoorden, recht op pensioen zouden hebben gehad, doch dat recht niet ontleenen aan deze wet;

b. de artikelen 7, eerste en derde lid, 11, eerste lid en 12, onder *b*, eerste zinsnede voor de burgerlijke ambtenaren in bovenbedoelden zin voor wie de toepassing van die artikelen een hooger pensioen oplevert dan die van de voor die artikelen in de plaats getreden bepalingen in verband met artikel 151 dezer wet;

c. artikel 14 onder *e*, tweede, in verband met de eerste zinsnede, en artikel 15, tweede, vierde en vijfde lid, ten opzichte van de bijdragen voor inkoop voor pensioen van de door op het tijdstip van het in werking treden van deze wet in dienst zijnde of daarna herplaatst wordende ambtenaren op dat tijdstip reeds gedeeltelijk op den voet dier bepalingen ingekochte diensten;

d. artikel 45 en artikel 53, tweede lid, derde lid, met uitzondering van lit. *e*, *g* en *h*, vierde, vijfde, zesde en zevende lid.

II. *Van de wetten tot wijziging van de Burgerlijke Pensioenwet:*

a. van de wet van 9 April 1897 (*Staatsblad* nº. 85) artikel 2 en van de wet van 28 Juni 1898 (*Staatsblad* nº. 152), zooals die is gewijzigd bij de wet van 6 Juni 1900 (*Staatsblad* nº. 103), artikel 4, eerste, tweede en vijfde lid en artikel 5 ten opzichte van de bijdragen voor inkoop voor pensioen van de door op het tijdstip van het in werking treden van deze wet in dienst zijnde of daarna herplaatst wordende ambtenaren op dat tijdstip reeds gedeeltelijk op den voet dier bepalingen ingekochte diensten;

b. het vierde lid van artikel 4 der gewijzigde wet van 28 Juni 1898 (*Staatsblad* nº. 152);

c. van de wet van 21 Juni 1913 (*Staatsblad* nº. 303), gewijzigd bij de wet van 26 Maart 1917 (*Staatsblad* nº. 253), de artikelen IV, V en VI ten opzichte van de bijdragen voor inkoop voor pensioen van de op het tijdstip van het in werking treden van deze wet reeds gedeeltelijk op den voet dier bepalingen ingekochte diensten;

d. de artikelen 5, 6 en 7 der wet van 4 November 1919 (*Staatsblad* nº. 639).

III. *Van de Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren* 1913:

a. de artikelen tot regeling van het recht op pensioen en die, betrekking hebbende op de pensioensberekening, voor de op het tijdstip van het in werking treden van deze wet in dienst zijnde gemeenteambtenaren, die krachtens eerstgenoemde artikelen bij hun ontslag anders dan uithoofde van opheffing van hun betrekking of van een nieuwe organisatie van het dienstvak, waartoe zij behoorden, recht op pensioen zouden hebben gehad, doch dat recht niet ontleenen aan deze wet;

b. de artikelen 8, eerste en derde lid, 12 en 13 voor de gemeenteambtenaren in den zin dier wet voor wie de toepassing van die artikelen een hooger pensioen oplevert dan die van de voor die artikelen in de plaats getreden bepalingen in verband met artikel 151 dezer wet;

c. artikel 43, tweede en derde lid, in verband met artikel 15, lit. *c*, en de artikelen 45, 46, tweede en derde lid, 47, 63, 64 en 65 ten opzichte van de bijdragen voor inkoop voor pensioen van de op het tijdstip van het in werking treden van deze wet reeds gedeeltelijk op den voet dier bepalingen ingekochte diensten.

IV. *Van de Pensioenwet voor de bijzondere leeraren* 1913:

a. de artikelen 5, eerste en derde lid, 9, eerste lid, en 10 voor de leeraren in den zin dier wet, voor wie de toepassing van die artikelen een hooger pensioen oplevert dan die van de voor die artikelen in de plaats getreden bepalingen in verband met artikel 151 dezer wet;

b. artikel 27 in verband met artikel 26, en

de artikelen 28 en 32, tweede, in verband met het eerste lid, ten opzichte van de bijdragen voor inkoop voor pensioen van de voor op het tijdstip van het in werking treden van deze wet in dienst zijnde of daarna herplaatst wordende leeraren op dat tijdstip reeds gedeeltelijk op den voet dier bepalingen ingekochte diensten;

c. de artikelen 32, derde lid, 41, 42 en 43 ten opzichte van de bijdragen voor inkoop voor pensioen van de op het tijdstip van het in werking treden van deze wet reeds gedeeltelijk op den voet dier bepalingen ingekochte diensten.

V. *Van de Lager-onderwijswet* 1920 :

De artikelen 48 en 113 voor de op het tijdstip van het in werking treden van deze wet in dienst zijnde onderwijzers bij het openbaar of het bijzonder lager onderwijs, die met toepassing van eerstgenoemd, respectievelijk laatstgenoemd artikel een hooger pensioen ontvangen dan met toepassing van de voor die artikelen in de plaats getreden bepalingen dezer wet.

VI. *Van de wet van* 18 *Juli* 1890 (Staatsblad *n°.* 109) :

a. de artikelen 6, 7, 8 en 9 voor de Rijkswerklieden, in dienst op het tijdstip van het in werking treden van deze wet, voor wie de toepassing van die artikelen een hooger pensioen oplevert dan die der voor die artikelen in de plaats getreden bepalingen dezer wet ;

b. artikel 20 voor het eenige kind van een Rijkswerkman of eene Rijkswerkvrouw, in dienst op het tijdstip van het in werking treden van deze wet, dat volgens dat artikel een pensioen ontvangt, hooger dan dat, berekend volgens deze wet en dat niet den wensch te kennen geeft volgens deze wet te worden gepensionneerd.

VII. *Van de Loodspensioenwet* 1905 :

a. de artikelen 8, 16 en 17 voor de gewezen loodsen, die op het tijdstip van het in werking treden van deze wet aan eerstgenoemd artikel uitzicht op pensioen ontleenen ;

b. artikel 24 voor het eenig kind van een loods, in dienst op het tijdstip van het in werking treden van deze wet, dat volgens dit artikel een pensioen ontvangt, hooger dan dat, berekend volgens deze wet en dat niet den wensch te kennen geeft volgens deze wet te worden gepensionneerd.

VIII. *Van de Weduwenwet voor de ambtenaren* 1890 :

a. de op de pensioensberekening betrekking hebbende artikelen, de artikelen 8 en 12 en art. 13, met uitzondering van het laatste lid, voor de weduwen en weezen der burgerlijke ambtenaren en gepensionneerde burgerlijke ambtenaren in den zin dier wet, voor wie de berekening volgens die artikelen een hooger pensioen oplevert dan die, voorgeschreven bij deze wet, en die, voor zooveel weezen betreft, niet den wensch te kennen geven volgens deze wet te worden gepensionneerd ;

en voor de weduwen en weezen der oud-burgerlijke ambtenaren, die gebruik hebben gemaakt van de bij artikel 10, vierde lid, *a* of *b*, van eerstgenoemde wet verleende bevoegdheid ;

b. artikel 10, vierde lid, *b*, zesde, zevende, achtste, negende en laatste lid, voor de oud-ambtenaren, die van de bij lit. *b* van het vierde lid van dat artikel geboden gelegenheid gebruik hebben gemaakt. Voor dezen vervalt de verplichting tot bijdragen wanneer zij wederom ambtenaar of militair in den zin der Militaire Weduwenwet 1922 worden, tenzij — in het laatste geval — belanghebbenden wegens het in het tweede lid van artikel 91 bedoelde deelgenootschap uitzicht hebben op pensioen voor hun na te laten betrekkingen ;

c. de artikelen 23, 24 en 25.

IX. *Van de wetten tot wijziging van de Weduwenwet voor de ambtenaren* 1890 :

van de wet van 29 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 149) artikel 3 ;

van de wet van 1 December 1917 (*Staatsblad* n°. 671) de artikelen III en VI.

X. *Van de Weduwenwet voor de onderwijzers* 1905 :

a. de op de pensioensberekening betrekking hebbende artikelen, de artikelen 9 en 16 en artikel 17, met uitzondering van het laatste lid, voor de weduwen en weezen der onderwijzers en gepensionneerde onderwijzers in den zin dier wet, voor wie de berekening volgens die artikelen een hooger pensioen oplevert dan die, voorgeschreven bij deze wet en die, voor zooveel weezen betreft, niet den wensch te kennen geven volgens deze wet te worden gepensionneerd ;

en voor de weduwen en weezen der oud-onderwijzers, die gebruik hebben gemaakt van de bevoegdheid, verleend bij artikel 12, eerste lid, *a* of *b*, en artikel 13, eerste lid, in verband met artikel 12 van eerstgenoemde wet ;

b. artikel 12, eerste lid *b*, tweede, vijfde en zesde lid en artikel 13, eerste en derde lid, voor de oud-onderwijzers die van de bij lit. *b* van het eerste lid van eerstgenoemd artikel en artikel 13, eerste lid, j°. artikel 12, eerste lid, *b*, verleende bevoegdheid gebruik hebben gemaakt. Voor deze oud-onderwijzers vervalt de verplichting tot bijdragen wanneer zij wederom ambtenaar of militair in den zin der Militaire Weduwenwet 1922 worden, tenzij — in het laatste geval — belanghebbenden wegens het in het tweede lid van artikel 91 bedoelde deelgenootschap uitzicht hebben op pensioen voor hun na te laten betrekkingen.

XI. *Van de Weduwenwet voor de gemeente-ambtenaren* 1913 :

a. de op de pensioensberekening betrekking hebbende artikelen en de artikelen 12, 15 en 20, voor de weduwen en weezen der gemeente-ambtenaren en gepensionneerde gemeente-ambtenaren in den zin dier wet, voor wie de berekening volgens die artikelen een hooger pensioen oplevert dan die, voorgeschreven bij deze wet en die, voor zooveel weezen betreft, niet den wensch te kennen geven volgens deze wet te worden gepensionneerd ;

en voor de weduwen en weezen der oud-gemeenteambtenaren, die gebruik hebben gemaakt van de bij artikel 3 van eerstgenoemde wet verleende bevoegdheid ;

b. de artikelen 27, tweede lid, en 37, eerste, derde, vierde, vijfde en zesde lid, voor de oud-gemeenteambtenaren die van bedoelde bevoegdheid gebruik hebben gemaakt. Voor deze oud-gemeenteambtenaren vervalt de verplichting tot bijdragen, wanneer zij wederom ambtenaar of militair in den zin der Militaire Weduwenwet 1922 worden, tenzij — in het laatste geval — belanghebbenden wegens het in het tweede lid van artikel 91 bedoelde deelgenootschap uitzicht hebben op pensioen voor hun na te laten betrekkingen

XII. *Van de Weduwenwet voor de Rijkswerklieden* 1914 :

a. de op de pensioensberekening betrekking hebbende artikelen en de artikelen 13, 16 en 21 voor de weduwen en weezen der oud-rijkswerklieden, die gebruik hebben gemaakt van de bij artikel 3 dier wet verleende bevoegdheid ;

b. de artikelen 27, derde lid en 41, eerste, derde, vierde, vijfde en zesde lid voor de oud-rijkswerklieden, die van bedoelde bevoegdheid gebruik hebben gemaakt. Voor deze oud-rijkswerklieden vervalt de verplichting tot bijdragen, wanneer zij wederom ambtenaar of militair in den zin der Militaire Weduwenwet 1922 worden, tenzij — in het laatste geval — belanghebbenden wegens het in het tweede lid van artikel 91 bedoelde deelgenootschap uitzicht hebben op pensioen voor hun na te laten betrekkingen.

XIII. *Van de Pensioenwet voor zijdelingschen Staatsdienst* 1912 :

de artikelen 2 en 5 en de eerste drie leden van artikel 6 ten opzichte van de bijdragen voor inkoop van pensioen van de door op het tijdstip van het in werking treden van deze wet in dienst zijnde of daarna herplaatst wordende ambtenaren vroeger bewezen diensten, die zij op dat tijdstip reeds gedeeltelijk op den voet dier bepalingen hebben ingekocht.

174. Van de artikelen, genoemd in het vorig artikel, worden die, vermeld in den bij deze wet behoorenden staat, gewijzigd. De gewijzigde bepalingen luiden zooals zij in dien staat zijn aangegeven.

175. Behoudens de wijzigingen, aangebracht bij deze wet, blijven de van wetten of artikelen, genoemd in artikel 172, in andere wetten van toepassing verklaarde artikelen, zooals zij op het tijdstip van het inwerkingtreden van deze wet luiden, voor de toepassing van die wetten van kracht.

176. Behoudens de uitzondering van artikel 170 en het bepaalde in de artikelen 166 en 167 blijven de wetten en artikelen, genoemd in artikel 172, zooals zij op het tijdstip van het in werking treden van deze wet luiden — met uitzondering van de bepalingen omtrent het uitkeeren van vergoedingen door den Staat aan het bij artikel 164 opgeheven pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren en omgekeerd — van kracht voor de regeling van rechten en verplichtingen die voor dat tijdstip zijn ontstaan of (en) tot dat tijdstip doorloopen.

177. Van de wetten waarvan de in artikel 172 genoemde artikelen — behoudens bovenstaande uitzonderingen — vervallen, worden die, vermeld in den bij deze wet behoorenden staat, gewijzigd. De gewijzigde bepalingen luiden, zooals zij in dien staat zijn aangegeven.

178. Van kracht blijven :

de wetten van 20 Juli 1895 (*Staatsblad* nº. 136), 13 Juni 1902 (*Staatsblad* nº. 98), 27 April 1903 (*Staatsblad* nº. 136), artikel 2 der wet van 30 December 1905 (*Staatsblad* nº. 395), artikel III der wet van 27 September 1909 (*Staatsblad* nº. 324), § 2, artikel 18, der wet van 5 Juli 1910 (*Staatsblad* nº. 181), de wet van 31 December 1913 (*Staatsblad* nº. 461), gewijzigd en aangevuld bij de wetten van 21 December 1914 (*Staatsblad* nº. 580) en 23 Mei 1917 (*Staatsblad* nº. 428), met uitzondering van artikel 5, artikel 24 der wet van 1 Mei 1917 (*Staatsblad* nº. 358), de wet van 23 Mei 1917 (*Staatsblad* nº. 426), de wet van 30 Juni 1921 (*Staatsblad* nº. 822), met uitzondering van de artikelen 3 en 5 en de wet van 30 Juni 1921 (*Staatsblad* nº. 824).

179. Van de in het vorig artikel genoemde wetten en artikelen worden die, vermeld in den bij deze wet behoorenden staat, gewijzigd. De gewijzigde bepalingen luiden zooals zij in dien staat zijn aangegeven.

180. In verband met de invoering van deze wet worden van de Pensioenwet voor de landmacht 1902, de Pensioenwet voor de zeemacht 1902, de Weduwenwet voor de landmacht 1909 en de Weduwenwet voor de zeemacht 1909 de in den bij deze wet behoorenden staat genoemde artikelen gewijzigd. De gewijzigde bepalingen luiden zooals zij in dien staat zijn aangegeven.

181. Bepalingen ter uitvoering van deze wet worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

182. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel : „Pensioenwet 1922", met vermelding van het nummer van het *Staatsblad*, waarin zij is geplaatst.

183. 1. Deze wet treedt in werking op een door Ons nader te bepalen dag.

2. Wij behouden Ons voor, het tweede en het derde lid van art. 114 later dan de overige bepalingen dezer wet in werking te doen treden. Bepalen Wij voor die beide leden van dat artikel een later tijdstip van in werking treden, dan geschiedt tot dat tijdstip de betaling van de pensioenen, met uitzondering van die welke krachtens de Koninklijke besluiten van 1 December 1913 (*Staatsblad* nº. 420) en 15 December 1913 (*Staatsblad* nº. 442) per maand worden betaald, driemaandelijks, op den voet waarop de reeds ten laste van den Staat verleende pensioenen worden voldaan.

STAAT, *behoorende bij de Pensioenwet* 1922.

DE GEWIJZIGDE ARTIKELEN, BEDOELD IN ART. 174 DER WET.

I. *Burgerlijke Pensioenwet*, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 4 November 1919 (*Staatsblad* nº. 639).

a. Voor de burgerlijke ambtenaren, bedoeld in art. 173, *der wet onder I b :*

Art. 7, eerste lid.

Het pensioen bedraagt voor elk jaar van den diensttijd een zestigste deel van het bedrag, dat den ambtenaar over zijne laatste vijf dienstjaren als ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922 gemiddeld per jaar tot pensioensgrondslag heeft gestrekt.

Art. 7, derde lid.

Heeft hij, als ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922, een diensttijd van minder dan vijf jaren, dan geschiedt de berekening over den gemiddelden jaarlijkschen pensioensgrondslag gedurende dat kortere tijdvak.

Art. 11, eerste lid.

Het pensioen overschrijdt niet het twee-derden gedeelte van het in het eerste of van het in het derde lid van artikel 7 genoemde gemiddelde noch ook — en dit geldt mede voor het gezamenlijk bedrag van twee of meer krachtens deze wet te verleenen pensioenen — het bedrag van vier duizend gulden.

Art. 12, lit. *b*, eerste zinsnede.

b. de ambtenaren, die ziekten of gebreken bekomen, die hen voor de verdere waarneming van hun ambt ongeschikt maken, bepaald op 2/3 van het in het eerste of van het in het derde lid van artikel 7 genoemde gemiddelde, behoudens het maximum van vier duizend gulden, mits die ziekten of gebreken het rechtstreeksch gevolg zijn van de uitoefening van hun dienst, doch niet aan hun schuld of onvoorzichtigheid zijn te wijten.

b. Voor den inkoop van pensioen van de in art. 173 *der wet onder I c bedoelde diensten :*

Art. 15, vijfde lid.

Het op het tijdstip van ingang van het ontslag van den ambtenaar nog niet vervallen gedeelte der bedoelde bijdrage wordt, wanneer hij als ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922 wordt herplaatst, op zijne wedde en indien of zoodra hij pensioen of wachtgeld geniet uit de Staatskas of uit het bij art. 1 dier wet ingestelde fonds, op dat pensioen of wachtgeld in zooveel mogelijk gelijke maandelijksche of driemaandelijksche termijnen ingehouden, zóó, dat de geheele bijdrage binnen den in het vierde lid genoemden tijd zal zijn voldaan.

Art. 45.

De bepalingen van artikel 43 zijn ook van toepassing op pensioenen ten laste van den Staat, zoomede op de pensioenen, toegekend aan weduwen en weezen van ambtenaren, behoord hebbende tot de deelgerechtigden in het fonds van de geëmployeerden van het Algemeen Bestuur of in het weduwenfonds van het korps ingenieurs bij den waterstaat.

Daarmede in strijd zijnde bepalingen van andere wetten zijn ingetrokken.

Art. 53, vierde lid.

Art. 60 der Pensioenwet 1922 is niet van toepassing op verloven vóór den eersten Juli 1873 verleend, indien door den belanghebbende gedurende den tijd van zijn verlof de destijds verschuldigde doorloopende korting voor pensioen betaald is.

II. *Wetten tot wijziging der Burgerlijke Pensioenwet :*

a. Voor den inkoop voor pensioen van de in art. 173 *der wet, onder II a, bedoelde diensten :*

Art. 2, eerste lid der wet van 9 April 1897 (*Staatsblad* nº. 85).

Voor hen, die vóór 1 Juli 1897 benoemd zijn tot eene onbezoldigde betrekking als bedoeld bij artikel 14*e* der Burgerlijke Pensioenwet en die overeenkomstig deze bepaling gelijk zij oorspronkelijk als art. 9, lit. *c*, luidde, hebben verkozen in kapitaal of rente bij te dragen, blijft de oorspronkelijke regeling van kracht. Voor hen, die zich daartoe niet bereid verklaarden en niet vóór 1 Juli 1874 tot een bezoldigd ambt zijn benoemd, komt de tijd, in de onbezoldigde betrekking doorgebracht, mede als diensttijd in aanmerking, mits de belanghebbende binnen drie maanden nà het in werking treden dezer wet of binnen één maand nà de eerste aanstelling tot een bezoldigd ambt schriftelijk verklaart te zullen voldoen : voor zoover hij op of nà 1 Januari 1891 tot zijne onbezoldigde betrekking is aangesteld, over den tijd, in die betrekking doorgebracht, de rente bij de in hoofde dezer gemelde bepaling bedoeld, en, voor zooverre hij vóór evengemelden datum werd benoemd, over denzelfden tijd de rente, bedoeld in artikel 6 der wet van den 21sten Mei 1873 (*Staatsblad* nº. 64).

Art. 1, eerste lid der bij de wet van 6 Juni 1900 (*Staatsblad* nº. 103) gewijzigde wet van 28 Juni 1898 (*Staatsblad* nº. 152).

Voor de bij het in werking treden dezer wet in dienst zijnde vaste ambtenaren, die vroeger krachtens aanstelling tijdelijke diensten hebben bewezen in betrekkingen, als bedoeld in art. 14*a* der Burgerlijke Pensioenwet, zullen deze tijdelijke diensten bij de regeling van hun pensioen als diensttijd in aanmerking komen, indien die ambtenaren zich vóór 1 Januari 1901 schriftelijk zullen hebben verbonden tot betaling der daarvoor verschuldigde bijdrage. Deze bijdrage wordt vastgesteld : 1º. voor hen, wier tijdelijke of daaraan voorafgaande vaste burgerlijke diensten zijn aangevangen vóór 1 Januari 1891, op een bedrag, gelijkstaande met het verschil tusschen de som der bijdragen, zoo afloopende als doorloopende, welke zij zouden hebben betaald, indien zij van bunne indiensttreding af eene vaste aanstelling hadden gehad, en de som der bijdragen, op 1 Juli 1898 reeds gekweten en nog verschuldigd ; 2º. voor hen, wier diensten later zijn aangevangen, op het bedrag, dat bij toepassing der bepalingen van het tweede en derde lid van art. 15 der Burgerlijke Pensioenwet verschuldigd zou zijn.

Art. 5, eerste lid dier wet.

De bijdragen, uit kracht der in het vorig artikel bedoelde verbintenissen verschuldigd zullen, voor wat betreft hen, wier tijdelijke of daaraan voorafgaande vaste burgerlijke diensten zijn begonnen vóór 1 Januari 1891, in acht jaren, aan te vangen met het vierde kwartaal 1898 of bij herplaatsing met het kwartaal, volgend op dat der weder in diensttreding, telkens tot een gelijk gedeelte, worden ingehouden op de jaarwedde van de betrokken ambtenaren en, ingeval vóór de afbetaling, pensioen of wachtgeld is of wordt toegekend, op hun pensioen of wachtgeld. Voor wat aangaat hen, wier tijdelijke diensten later zijn aangevangen, geschiedt de inhouding der bijdragen op gelijke wijze in twee jaren, doch met inachtneming van het bepaalde in het vierde lid van art. 15 der Burgerlijke Pensioenwet.

b. Voor den inkoop voor pensioen van de in art. 173 *der wet onder II c bedoelde diensten :*

Art. VI, vijfde lid, der wet van 21 Juni 1913 (*Staatsblad* nº. 303), gewijzigd bij de wet van 26 Maart 1917 (*Staatsblad* nº. 253).

Wordt de ambtenaar binnen tien jaren na het tijdstip van aanvang van de inhouding zonder pensioen of wachtgeld ontslagen, dan worden de op dat tijdstip nog niet vervallen termijnen — voor zoover zij niet op inkomsten, die de ambtenaar van de gemeente of de gemeenten, aan welke die termijnen verschuldigd zijn, kunnen worden gekort — indien of zoodra de belanghebbende, hetzij uit anderen hoofde pensioen, wachtgeld of traktement van een openbaar lichaam, hetzij pensioen ten laste van het bij art. 1 der Pensioenwet 1922 ingestelde fonds geniet, in zooveel mogelijk gelijke, driemaandelijksche of maandelijksche bedragen op dat pensioen, wachtgeld of traktement

ingehouden zóó, dat het in totaal verschuldigde op den vervaldag van den laatsten termijn zal zijn voldaan.

III. *Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913, gewijzigd bij de wetten van 15 April 1916 (Staatsblad nº. 30), 3 April 1919 (Staatsblad nº. 142), 4 November 1919 (Staatsblad nº. 639) en 31 December 1920 (Staatsblad nº. 964).*

a. Voor de gemeenteambtenaren, bedoeld in art. 173, onder III a:

Art. 8, eerste lid.

1. Het pensioen bedraagt voor elk jaar van den diensttijd een-zestigste deel van het bedrag, dat den gemeenteambtenaar over zijne laatste vijf dienstjaren als ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922 gemiddeld per jaar tot pensioensgrondslag heeft gestrekt.

Art. 8, derde lid.

3. Heeft hij als ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922 een diensttijd van minder dan vijf jaren, dan geschiedt de berekening over den gemiddelden jaarlijkschen pensioensgrondslag gedurende dat kortere tijdvak.

Art. 12.

Het pensioen overschrijdt niet het tweederden gedeelte van het in het eerste of van het in het derde lid van art. 8 genoemde gemiddelde, noch ook — en dit geldt mede voor het gezamenlijk bedrag van twee of meer krachtens deze wet aan één persoon te verleenen pensioenen — het bedrag van vier duizend gulden.

Art. 13.

Voor een gemeenteambtenaar, wiens ongeschiktheid voor den dienst veroorzaakt is door ziekten of gebreken die het rechtstreeksch gevolg zijn van de uitoefening van zijn dienst, doch niet aan zijn schuld of onvoorzichtigheid zijn te wijten, bedraagt het pensioen het maximum, dat ingevolge het vorig artikel kan worden verleend.

b. Voor den inkoop voor pensioen van de in art. 173 der wet, onder III b, bedoelde diensten.

Art. 47, eerste lid.

1. De pensioensbijdrage, door een gemeenteambtenaar verschuldigd aan eene gemeente die van de bij het tweede lid van het vorig artikel verleende bevoegdheid gebruik maakt, wordt, voor zoover zij niet op inkomsten die de ambtenaar van die gemeente geniet, kan worden gekort, op verzoek der gemeente op de bezoldiging in zijne gemeentelijke betrekking, en indien hij vóór de afbetaling van de bijdrage in dienst treedt van een ander openbaar lichaam, op zijne wedde ingehouden.

Art. 47, derde lid.

3. Hetgeen eene gemeente op het tijdstip van ingang van het ontslag van een ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922 nog ingevolge het tweede lid van het vorig artikel van dezen te vorderen heeft, wordt, indien hij wordt gepensionneerd of op wachtgeld gesteld, op haar verzoek, op zijn pensioen of wachtgeld ingehouden.

IV. *Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913, gewijzigd bij de wetten van 26 Maart 1917 (Staatsblad nº. 253) en 4 November 1919 (Staatsblad nº. 639).*

a. Voor de leeraren, bedoeld in art. 173 der wet, onder IV a:

Art. 5, eerste lid.

1. Het pensioen bedraagt voor elk jaar van den diensttijd een zestigste deel van het bedrag, dat den leeraar over zijne laatste vijf dienstjaren als ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922 gemiddeld per jaar tot pensioensgrondslag heeft gestrekt.

Art. 5, derde lid.

3. Heeft hij, als ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922, een diensttijd van minder dan vijf jaren, dan geschiedt de berekening over den gemiddelden jaarlijkschen pensioensgrondslag gedurende dat kortere tijdvak.

Art. 10.

Voor een leeraar, wiens ongeschiktheid voor den dienst het rechtstreeksch gevolg is van de uitoefening van zijn dienst, doch niet aan zijn schuld of onvoorzichtigheid is te wijten, bedraagt het pensioen het maximum dat ingevolge het vorig artikel kan worden verleend.

b. Voor den inkoop voor pensioen van de in art. 173 der wet, onder IV b, bedoelde diensten:

Art. 32, tweede lid.

2. Het op het tijdstip van ingang van het ontslag van een leeraar nog niet betaalbaar zijnde gedeelte der pensioensbijdrage, verschuldigd op grond van art. 27, wordt, indien of zoodra de belanghebbende pensioen of wachtgeld geniet uit de Staatskas, of uit het bij art. 1 der Pensioenwet 1922 ingestelde fonds, op den in het eerste lid bedoelden voet op dat pensioen of wachtgeld ingehouden. Voor zoover inhouding op dezen voet niet kan plaats hebben, wordt bij herplaatsing van den belanghebbende als ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922, het bedoelde deel der bijdrage in die nieuwe betrekking voldaan op den voet, waarop het in de vroegere betrekking te betalen zou zijn geweest.

c. Voor den inkoop voor pensioen van de in art. 173 der wet, onder IV c, bedoelde diensten:

Art. 32, derde lid.

3. Het op het tijdstip van ingang van het ontslag van een leeraar nog niet betaalbaar zijnde gedeelte der pensioensbijdrage, verschuldigd op grond van art. 43, derde lid, wordt — voor zoover het niet op inkomsten, die de leeraar van de gemeente of de gemeenten aan welke het verschuldigd is, geniet, kan worden gekort — indien of zoodra de belanghebbende, hetzij pensioen uit de Staatskas, hetzij pensioen ten laste van het bij art. 1 der Pensioenwet 1922 ingestelde fonds, hetzij traktement of wachtgeld van een openbaar lichaam geniet, in zooveel mogelijk gelijke driemaandelijksche of maandelijksche bedragen en overigens op den in het eerste lid bedoelden voet op dat pensioen, wachtgeld of traktement ingehouden.

V. *Lager-onderwijswet 1920.*

Voor de onderwijzers, bedoeld in art. 173 der wet, onder V:

Art. 48.

1. Het pensioen beloopt voor elk jaar dienst een-zestigste deel van den pensioensgrondslag over het laatste dienstjaar, doch mag nimmer het twee-derde gedeelte van dien grondslag te boven gaan.

2. Met afwijking van het bepaalde bij het vorige lid, wordt het pensioen van de onderwijzers, die ziekten of gebreken bekomen, welke hen voor de verdere waarneming van hunne betrekking ongeschikt maken, bepaald

op het twee-derde gedeelte van dien pensioensgrondslag, mits die ziekten of gebreken het rechtstreeksch gevolg zijn van de uitoefening van hun dienst, doch niet aan hun schuld of onvoorzichtigheid te wijten zijn.

Art. 113.

1. Het pensioen beloopt voor elk dienstjaar, dat in aanmerking komt, een-zestigste deel van den laatstelijk vastgestelden pensioensgrondslag, doch mag nimmer het twee-derde gedeelte van dien grondslag te boven gaan.

2. Met afwijking van het bepaalde bij het vorige lid wordt het pensioen van de leeraren en onderwijzers, die ziekten of gebreken bekomen, welke hen voor de verdere waarneming van hunne betrekking ongeschikt maken, bepaald op het twee-derde gedeelte van hun laatsten pensioensgrondslag, mits die ziekten of gebreken het rechtstreeksch gevolg zijn van de uitoefening van hun dienst, doch niet aan hun schuld of onvoorzichtigheid te wijten zijn.

VI. *Wet van* 18 *Juli* 1890 (Staatsblad *n°.* 109), *laatstelijk gewijzigd bij de wet van* 23 *Mei* 1917 (Staatsblad *n°.* 428).

a. Voor de Rijkswerklieden, bedoeld in art. 173 *der wet onder VI lit. a:*

Art. 6.

Het ouderdomspensioen wordt vastgesteld, voor ieder jaar dienst, op één vierhonderdste van het loon, dat door den belanghebbende is genoten in de vijf voor hem gunstigste der laatste tien dienstjaren.

Niet meer dan *veertig* jaren dienst komen in berekening.

Ingeval het pensioen, in dit artikel bedoeld, minder dan *honderd en vijftig gulden* zou moeten bedragen, wordt het op die som bepaald.

Art. 7.

Het verhoogd invaliditeitspensioen wordt bepaald, voor ieder jaar dienst, op één vierhonderdste van het loon, dat door den belanghebbende is genoten in de vijf voor hem gunstigste der laatste tien dienstjaren.

Bij korter diensttijd dan tien jaren worden eveneens de vijf voor hem gunstigste jaren tot grondslag genomen, terwijl bij korter diensttijd dan vijf jaren het genoten loon evenredig tot loon over vijf jaren wordt herleid.

Niet meer dan *veertig* jaren dienst komen in berekening.

Bij minderen diensttijd dan van *dertig* jaren wordt het pensioen berekend, als had de belanghebbende *dertig* dienstjaren vervuld.

Ingeval het pensioen, in dit artikel bedoeld, minder dan *honderd en vijftig gulden* zou moeten bedragen, wordt het op die som bepaald.

Art. 8.

De regeling van het invaliditeitspensioen geschiedt overeenkomstig het bepaalde in de eerst drie leden van artikel 7.

Bij minderen diensttijd dan van *vijftien jaren* wordt het pensioen berekend als had de belanghebbende *vijftien* dienstjaren vervuld.

Ingeval het pensioen, in dit artikel bedoeld, minder dan *honderd en vijftig gulden* zou moeten bedragen, wordt het op die som bepaald.

Art. 9.

Wanneer de ziekten of gebreken, rechtstreeksch gevolg van de uitoefening van den dienst, den belanghebbende voor altijd buiten staat stellen door handenarbeid in zijn levensonderhoud te voorzien, wordt, ongeacht den diensttijd, het pensioen bepaald op het bedrag, waarop hij na een diensttijd van *veertig* jaren aanspraak zou hebben, met inachtneming van het laatste lid van art. 7.

b. Voor een kind van een Rijkswerkman of eene Rijkswerkvrouw, bedoeld in art. 173 *der wet onder VI, lit. b:*

Art. 20.

Wanneer de Rijkswerkman, die in en door de uitoefening van den dienst het leven heeft verloren of aan de onmiddellijke gevolgen van in en door de uitoefening van den dienst ontstane ziekten of gebreken, binnen een jaar na het ontstaan daarvan is overleden, geen weduwe, maar een eenig kind, geboren uit een vóór het ontstaan der hier omschreven omstandigheden voltrokken wettig huwelijk, of vóór dat tijdstip gewettigd, achterlaat, wordt aan dat kind, zoolang het beneden den ouderdom van *achttien jaren* en ongehuwd is en de Staat niet op andere wijze in zijn onderhoud voorziet een pensioen verleend, gelijk aan de helft van dat, waarop de vader na veertigjarigen dienst recht zou hebben gehad.

De in het eerste lid bedoelde termijn van een jaar is niet bindend in gevallen, waarin uit het getuigschrift van een geneeskundige blijkt dat de dood het rechtstreeksch gevolg was van vroeger in en door de uitoefening van den dienst bekomen ziekte of gebrek.

Het eerste en het tweede lid zijn mede van kracht voor het nagelaten wettig of gewettigd eenig kind van vrouwelijke Rijkswerklieden die — hetzij weduwe zijnde, hetzij een echtgenoot hebbende, die volstrekt tot handenarbeid ongeschikt is, — het leven verloren hebben op eene der wijzen, in het eerste lid vermeld.

VII. *Loodspensioenwet* 1905, *laatstelijk gewijzigd bij de wet van* 17 *Juni* 1918 (Staatsblad *n°.* 400).

Voor het kind van een loods, bedoeld in art. 173 *der wet onder VII, lit. b.*

Art. 24.

1. Wanneer de man, die in de uitoefening van zijn dienst of in dienst van eene reddingsmaatschappij bij eene poging tot redding van schipbreukelingen, bij eene oefening ter bekwaming in het redden of bij het bedienen of beproeven van reddingstoestellen het leven heeft verloren of aan de onmiddellijke gevolgen van daarin of daarbij ontstane ziekten of gebreken binnen een jaar na het ontstaan is overleden, geen op pensioen rechthebbende weduwe achterlaat, maar een eenig kind dat uit een voor het ontstaan der hier omschreven omstandigheden voltrokken wettelijk huwelijk geboren is, of vóór dat tijdstip werd gewettigd, dan wordt aan dat kind, zoolang het beneden den ouderdom van *achttien jaren* en ongehuwd is, en de Staat niet in zijn onderhoud voorziet, een pensioen verleend gelijk aan drie-vierden van het volle pensioensbedrag, aan de laatste betrekking van den vader verbonden, en aangegeven op den bij deze wet gevoegden staat.

2. In gevallen, waarin uit eene, met redenen omkleede schriftelijke verklaring van een geneeskundige — waarvan deze den inhoud, zóo

mogelijk, voor den kantonrechter zijner woonplaats onder eede moet bevestigen — duidelijk blijkt dat de dood het rechtstreeksch gevolg was van ziekten of gebreken bedoeld in het eerste lid, treedt voor den in het eerste lid bedoelden termijn van een jaar in de plaats die van vijf jaren na het tijdvak waarop de vader den dienst heeft verlaten.

VIII. *Weduwenwet voor de ambtenaren* 1890, *laatstelijk gewijzigd bij de wet van* 16 *April* 1920 (Staatsblad *n°.* 193).

a. Voor de oud-ambtenaren, bedoeld in art. 173 *der wet, onder VIII b :*

Art. 10, vierde lid, lit. *b*.

b. Tegen betaling eener jaarlijksche bijdrage, gelijkstaande met het bedrag der laatstelijk door hen verschuldigde korting.

Deze bijdrage behoort voor de eerste maal binnen drie maanden nà het ontslag en in de volgende jaren telkens vóór den dag waarop het ontslag is ingegaan, aan den Pensioenraad betaald te zijn.

Art. 10, zesde lid.

Geschiedt de tweede of eene volgende betaling van de bijdrage, bedoeld in het vierde lid, lit. *b*, niet binnen den daarvoor gestelden tijd, dan ontvangt de belanghebbende eene aanschrijving van den Pensioenraad. Het verschuldigde moet alsnog uiterlijk binnen twee weken na de dagteekening der aanschrijving worden voldaan.

Art. 10, zevende lid.

De Pensioenraad is bevoegd om, wanneer naar zijn oordeel bijzondere omstandigheden den belanghebbende beletten de eerste of eene volgende betaling tijdig te doen, op diens schriftelijk verzoek uitstel te verleenen voor ten hoogste zes maanden, te rekenen van den dag, waarop het verzoekschrift bij den Raad is ingekomen.

Art. 10, achtste lid.

De Pensioenraad is voorts bevoegd in bijzondere gevallen op schriftelijk verzoek van den belanghebbende te verklaren, dat eene eerste of eene volgende betaling, die na afloop van den in het vierde lid, lit. *a* of lit. *b*, respectievelijk aan het slot van het zesde lid gestelden tijd of na het ingevolge het zevende lid bepaalde tijdstip heeft plaats gehad, geacht moet worden op tijd te zijn geschied.

Art. 10, negende lid.

Hij, die de eerste betaling niet binnen den in het vierde lid, lit. *a* of lit. *b* gestelden termijn van drie maanden, of vóór of op het ingevolge het zevende lid bepaalde tijdstip heeft gedaan en die niet krachtens verklaring van Onzen Minister van Financiën of van den Pensioenraad geacht moet worden op tijd te hebben betaald, heeft de in het vierde lid bedoelde bevoegdheid verloren.

b. Art. 23.

De op het weduwen- en weezenpensioen betrekking hebbende bepalingen der Pensioenwet 1922 zijn niet toepasselijk op :

de legestrekkende ambtenaren, deelgerechtigd in het weduwenfonds voor de geëmployeerden tot het algemeen bestuur behoorende.

de ambtenaren en de gewezen ambtenaren, die tijdens de invoering dezer wet deelgerechtigd zijn in het weduwenfonds voor de geëmployeerden tot het algemeen bestuur behoorende, met uitzondering van hen die deelgerechtigd geworden zijn door vrijwillige deelname krachtens het bepaalde bij Koninklijk besluit van 15 Mei 1868, n°. 35 of een der bij artikel 1 van dat besluit vervallen verklaarde vroegere besluiten,

de ambtenaren en de gewezen ambtenaren, die bij de invoering dezer wet deelgerechtigd zijn in het weduwenpensioenfonds van het korps ingenieurs bij den waterstaat,

de ambtenaren en de gewezen ambtenaren behoorende tot de deelgerechtigden in het voormalig pensioenfonds der ontvangsten.

De na te laten betrekkingen van de hierbedoelde ambtenaren hebben mitsdien geene aanspraak op pensioen uit het bij art. 1 der Pensioenwet 1922 ingestelde fonds, voor zooverre hun recht toekomt op pensioen uit een der in dat artikel genoemde fondsen, behoudens het bepaalde bij artikel 25 dezer wet.

De hierbedoelde ambtenaren hebben voor hunne weduwen en weezen uit tweede of volgend huwelijk, voor welke zij niet deelgerechtigd zijn in een der in dit artikel genoemde thans bestaande fondsen, aanspraak op pensioen uit het bij art. 1 der Pensioenwet 1922 ingestelde fonds.

c. Art. 24.

Bij de invoering dezer wet worden de bij art. 23 genoemde fondsen voor verdere deelneming gesloten.

Echter wordt een oud-ambtenaar, deelgerechtigde in een dier fondsen, die met of na het tijdstip van het in werking treden van deze wet in een hooger bezoldigd ambt, waaraan onmiddellijk vóór dat tijdstip uitzicht op gezinspensioen ten laste van dat fonds verbonden is, wordt herplaatst zonder vóór zijne herplaatsing gebruik te hebben gemaakt van de in artikel 25 gegeven bevoegdheid, in zijn nieuwe ambt in bedoeld fonds deelgerechtigd.

De pensioenen der na te laten betrekkingen van de deelgerechtigden in die fondsen worden, ook ten aanzien van nà de invoering dezer wet toe te kennen rangs- en traktementsverhoogingen, overeenkomstig de daaromtrent tijdens die invoering geldende bepalingen geregeld. Blijven mede onveranderd de tijdens die invoering geldende bepalingen nopens het bedrag hetwelk deelgerechtigden bij toekomstige rangs- en traktementsverhooging of huwelijk aan de fondsen te betalen hebben, met dien verstande evenwel dat bij het in werking treden dezer wet de verplichting tot voldoening van de jaarlijksche contributie, bedoeld sub 2°. van het Koninklijk besluit dd. 9 October 1828, n°. 140, zooals dat is gewijzigd bij dat van 16 Juni 1856, n°. 27, vervalt. Bovendien vervalt de verplichting, vermeld in art. 2 van het Koninklijk besluit van 20 Maart 1884, n°. 14, alsmede het Koninklijk besluit van 8 Februari 1827, n°. 231, en art. 2 van het Koninklijk besluit van 26 December 1844, n°. 59.

De wijze waarop aan de fondsen zal worden betaald hetgeen deelgerechtigden bij of nà de invoering dezer wet aan die fondsen verschuldigd zijn of worden, wordt door Ons bepaald.

Van den toestand der hier bedoelde fondsen

op 31 December 1890, wordt opgemaakt eene wetenschappelijke balans, en het voordeelig saldo waarmede de onder dagteekening van 31 December 1890 op te maken balans sluit, wordt, met de rente daarover ad 3½ pct. 's jaars sedert 1 Januari 1891, in 's Rijks schatkist gestort.

De aan die gelden te geven bestemming wordt bij de wet geregeld.

De betaling der ten laste van deze fondsen verleende en nog te verleenen pensioenen wordt door den Staat gewaarborgd.

De pensioenen van de weduwen en weezen der opzichters en oud-opzichters van den Rijkswaterstaat, bedoeld in art. 4, der wet van 3 Juni 1918 (*Staatsblad* nº. 329), worden geregeld volgens de in het derde lid bedoelde bepalingen.

De in het vorig lid bedoelde opzichters en oud-opzichters dragen aan het bij art. 1 der Pensioenwet 1922 ingestelde fonds bij op den voet waarop zij aan het weduwen-pensioenfonds van de opzichters van den Waterstaat zouden contribueeren, indien dit fonds niet ware opgeheven.

b. Art. 25.

Burgerlijke ambtenaren, die vóór, bij of nà het in werking treden der Pensioenwet 1922 den dienst der administratiën ten welker behoeve de in art. 23 bedoelde, thans bestaande fondsen zijn ingesteld, verlaten hebben of verlaten en in andere burgerlijke betrekkingen zijn overgegaan of overgaan, worden, indien zij, bij den overgang of later, door het verkrijgen van een hoogeren pensioensgrondslag komen te verkeeren in het geval dat aan hunne weduwen en weezen uit die fondsen een geringer pensioen toekomt dan waarop de Pensioenwet 1922 aanspraak zou geven, in het bij art. 1 der Pensioenwet 1922 ingestelde fonds deelgerechtigd; dus, dat hunne nagelaten betrekkingen uit dit fonds een aanvullingspensioen genieten tot een bedrag dat, na eerst te zijn berekend alsof de belanghebbenden niet deelgerechtigd waren in een der in artikel 23 vermelde fondsen, wordt vastgesteld op het aldus verkregen bedrag, verminderd met dat hetwelk uit evenbedoelde fondsen wordt genoten.

IX. *Weduwenwet voor de onderwijzers* 1905, *laatstelijk gewijzigd bij de wet van* 1 *December* 1917 (Staatsblad *nº.* 671).

Voor de oud-onderwijzers, bedoeld in art. 173 *der wet, onder X b:*

Art. 12, eerste lid, *b.*

b. Door betaling van eene jaarlijksche bijdrage, gelijkstaande met het bedrag der laatstelijk door hen verschuldigde korting. Deze bijdrage behoort, op straffe van verlies van alle aanspraken, voor de eerste maal binnen drie maanden na het verlies der betrekking en in de volgende jaren telkens vóór den dag van het verlies der betrekking, aan den Pensioenraad betaald te worden.

Art. 12, tweede lid.

In bijzondere gevallen kan de Pensioenraad toelaten, dat niettegenstaande de bij de vorige leden voor de storting en voor de betaling der eerste bijdrage gestelde termijnen verstreken zijn, alsnog van de bij het eerste lid gegeven bevoegdheid gebruik worde gemaakt.

Art. 13, eerste lid.

Art. 12 is ten opzichte van onderwijzers, bedoeld in art. 2*b* en van leeraren, bedoeld in art. 2*c*, mede van toepassing wanneer de bijzondere lagere school of de bijzondere hoogere burgerschool, waaraan zij verbonden zijn, ophoudt te voldoen aan de in art. 4, eerste lid *b*, der Pensioenwet 1922, respectievelijk aan de in art. 45*ter*, 2 tot en met 9, der wet tot regeling van het middelbaar onderwijs gestelde eischen of wanneer van het gymnasium, waaraan zij verbonden zijn, de aanwijzing op grond van art. 167 der Hooger-onderwijswet wordt ingetrokken.

Art. 13, derde lid.

De jaarlijksche bijdrage, bedoeld in het vorig artikel onder *b*, wordt voor de eerste maal binnen drie maanden na het in het tweede lid in de eerste plaats of na het daar in de tweede plaats genoemde tijdstip en vervolgens telken jare vóór de verjaring van eerstgenoemd, respectievelijk van laatstgenoemd tijdstip aan den Pensioenraad betaald.

X. *Weduwenwet voor de gemeenteambtenaren* 1913.

Voor de oud-gemeenteambtenaren, bedoeld in art. 173 *der wet, onder XI b.*

Art. 37, eerste lid.

1. De bijdrage, bedoeld in art. 27, tweede lid, moet voor de eerste maal binnen drie maanden na het tijdstip van ingang van het ontslag en vervolgens telken jare vóór de verjaring van dat tijdstip aan den Pensioenraad worden voldaan.

Art. 37, derde, vierde, vijfde en zesde lid.

3. Geschiedt de tweede of eene volgende betaling van de bijdrage, bedoeld in het eerste lid, niet binnen den daarvoor gestelden tijd, dan ontvangt de belanghebbende eene aanschrijving van den Pensioenraad. Het verschuldigde moet alsnog uiterlijk binnen twee weken na de dagteekening der aanschrijving worden voldaan.

4. De Pensioenraad is bevoegd om, wanneer naar zijn oordeel bijzondere omstandigheden den belanghebbende beletten de eerste of eene volgende betaling tijdig te doen, op diens schriftelijk verzoek uitstel te verleenen voor ten hoogste zes maanden, te rekenen van den dag, waarop het verzoekschrift bij den Raad is ingekomen.

5. De Pensioenraad is voorts bevoegd, in bijzondere gevallen, op schriftelijk verzoek van den belanghebbende te verklaren, dat eene eerste of eene volgende betaling, die na afloop van den in het eerste, respectievelijk aan het slot van het derde lid gestelden tijd of na het ingevolge het vierde lid bepaalde tijdstip heeft plaats gehad, geacht moet worden op tijd te zijn geschied.

6. Hij, die de eerste betaling niet binnen den in het eerste lid gestelden termijn van drie maanden, of vóór, of op het ingevolge het vierde lid bepaalde tijdstip heeft gedaan en die niet krachtens verklaring van Onzen Minister van Financiën of van den Pensioenraad geacht moet worden op tijd te hebben betaald, heeft de in art. 3 bedoelde bevoegdheid verloren.

XI. *Weduwenwet voor de Rijkswerklieden* 1914, *gewijzigd bij de wet van* 1 *December* 1917 (Staatsblad nº. 671).

Voor de oud-Rijkswerklieden, bedoeld in art. 173 *der wet onder XI:*

Art. 27, derde lid, slot.

Voor de zonder pensioen ontslagen werklieden, bedoeld in art. 29, bedraagt de jaarlijksche bijdrage voor de mannelijke vijf en voor de vrouwelijke een percent over het verschil tusschen den pensioensgrondslag in de laatste betrekking en dien in de vroegere betrekking, waaruit zij met pensioen werden ontslagen.

Art. 41, eerste lid.

1. De bijdrage, bedoeld in art. 27, derde lid, moet voor de eerste maal binnen drie maanden na het tijdstip van ingang van het ontslag en vervolgens telken jare vóór de verjaring van dat tijdstip aan den Pensioenraad worden voldaan.

Art. 41, derde lid.

3. Geschiedt de tweede of eene volgende betaling van de bijdrage, bedoeld in het eerste lid, niet binnen den daarvoor gestelden tijd, dan ontvangt de belanghebbende eene aanschrijving van den Pensioenraad. Het verschuldigde moet alsnog binnen twee weken na de dagteekening der aanschrijving worden voldaan.

Art. 41, vierde lid.

4. De Pensioenraad is bevoegd om, wanneer naar zijn oordeel, bijzondere omstandigheden den belanghebbende beletten de eerste of eene volgende betaling te doen, op diens schriftelijk verzoek uitstel te verleenen van ten hoogste zes maanden, te rekenen van den dag waarop het verzoekschrift bij den Raad is ingekomen.

Art. 41, vijfde lid.

5. De Pensioenraad is voorts bevoegd, in bijzondere gevallen, op schriftelijk verzoek van den belanghebbende, te verklaren, dat eene eerste of eene volgende betaling, die na afloop van den in het eerste, respectievelijk aan het slot van het derde lid gestelden tijd of na het ingevolge het vierde lid bepaalde tijdstip heeft plaats gehad, geacht moet worden op tijd te zijn geschied.

Art. 41, zesde lid.

b. Hij, die de eerste betaling niet binnen den in het eerste lid gestelden termijn van drie maanden of vóór of op het ingevolge het vierde lid bepaalde tijdstip heeft gedaan en die niet krachtens verklaring van Onzen Minister van Financiën of van den Pensioenraad geacht moet worden op tijd te hebben betaald, heeft de in art. 3 bedoelde bevoegdheid verloren.

DE GEWIJZIGDE ARTIKELEN, BEDOELD IN ART. 177 DER WET.

Art. 53 *der Lager-onderwijswet* 1920:

De artikelen 44, 45 en 51 gelden niet voor de onderwijzers uitsluitend belast met het geven van onderwijs in een of meer der vakken, vermeld in art. 2 onder *h* tot en met *k*, en *r* tot en met *u*.

Art. 70 dier wet:

Behoudens het bepaalde in artikel 4 zijn op het buitengewoon onderwijs van toepassing de artikelen 22 tot en met 27, de artikelen 35 tot en met 45, de artikelen 51, 52 en 53, artikel 62, artikel 64, eerste en vierde lid, de artikelen 65 tot en met 67 en artikel 69, tweede lid, met dien verstande, dat tot onderwijzer bij dit onderwijs voor zoover het gegeven wordt aan abnormale kinderen, behalve de bezitter eener akte van bekwaamheid, als bedoeld in art. 35, eerste lid onder *a*, mede benoembaar is de bezitter eener bij algemeenen maatregel van bestuur aan te wijzen bevoegdheid.

Art. 126, tweede lid, dier wet:

2. Onder gelijk voorbehoud is mede van toepassing artikel 125, met dien verstande, dat bij algemeenen maatregel van bestuur afwijkingen van het daarin bepaalde kunnen worden vastgesteld.

Art. 3 *der wet van* 3 *Juni* 1918 (Staatsblad nº. 329).

De niet-gepensionneerde en niet in het genot van wachtgeld zijnde gehuwde oud-opzichters van den Rijkswaterstaat, die van de in art. 2 bedoelde gelegenheid gebruik maakten, dragen jaarlijks aan het bij art. 1 der Pensioenwet 1922 ingestelde fonds bij het bedrag dat zij laatstelijk vóór hun ontslag als opzichter — of betreft het oud-opzichters die vóór 1 Januari 1891 werden ontslagen — op dien datum als zoodanig aan bijdrage voor weduwen- en weezenpensioen verschuldigd zouden zijn geweest, wanneer zij op eerstbedoeld, respectievelijk laatstgenoemd tijdstip, tot de deelgerechtigden in het nu opgeheven weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren hadden behoord.

Art. 5 dier wet:

De door de deelgerechtigden in het weduwenpensioenfonds van het korps ingenieurs bij den Rijkswaterstaat aan dat fonds verschuldigde jaarlijksche bijdragen worden, in afwijking van art. 24, tweede lid, der Weduwenwet voor de ambtenaren 1890, met ingang van het tijdstip van het inwerking treden van deze wet, berekend over de op het tijdstip van het inwerking treden van eerstgenoemde wet aan de verschillende klassen en rangen verbonden traktementen. Voor de overige blijven de in genoemde wetsbepaling bedoelde, op die bijdragen betrekking hebbende bepalingen van kracht.

Het eerste lid is mede van toepassing ten aanzien van de bijdragen der in het vorig artikel bedoelde opzichters en oud-opzichters van den Rijkswaterstaat.

Art. 1 *der wet van* 29 *Mei* 1920 (Staatsblad nº. 280).

Een onderwijzer bij het openbaar of het bijzonder lager onderwijs, die overgaat naar eene school voor bijzonder lager onderwijs in de kolonie Suriname of in de kolonie Curaçao waarvan het leerplan voldoet aan de door het koloniaal gezag gestelde eischen, heeft na een voor pensioen ten laste van het bij art. 1 der Pensioenwet 1922 ingestelde fonds geldigen diensttijd van ten minste tien jaren recht op zoodanig pensioen, wanneer hij, hetzij den 65-jarigen leeftijd heeft bereikt en niet meer aan zoodanige school of niet wederom als onderwijzer bij het openbaar of bijzonder lager onderwijs hier te lande werkzaam is, hetzij door ziekte of gebreken ongeschikt is geworden

voor het vervullen van de betrekking van onderwijzer in genoemde koloniën en niet binnen zes maanden na het tijdstip van ingang van zijn ontslag als onderwijzer bij het openbaar of het bijzonder lager onderwijs hier te lande wordt herplaatst.

Art. 1 *der wet van* 30 *Juli* 1920 (Staatsblad *n°.* 630).

Voor de ambtenaren, genoemd in den bij deze wet behoorenden staat, komt het in dien staat achter hun naam vermelde tijdvak bij de regeling van hun pensioen ten laste van het bij art. 1 der Pensioenwet 1922 ingestelde fonds, zoomede bij de berekeningen, ter beoordeeling van hunne aanspraak op zoodanig pensioen, als diensttijd in aanmerking.

DE GEWIJZIGDE WETTEN EN ARTIKELEN, BEDOELD IN ART. 179 DER WET.

Art. 2, *eerste lid, der wet van* 20 *Juli* 1895 (Staatsblad *n°.* 136).

De bijdragen, uit kracht der in het voorgaande artikel bedoelde verbintenissen, verschuldigd, zullen in acht jaren, aan te vangen met het vierde kwartaal 1895, telkens tot een gelijk gedeelte, worden ingehouden op de jaarwedde van de betrokken ambtenaren en, ingeval vóór de afbetaling pensioen of wachtgeld wordt toegekend, op hun pensioen of wachtgeld.

Art. III, *derde lid der wet van* 27 *September* 1909 (Staatsblad *n°.* 324).

Indien het pensioen, hiervoor bedoeld, minder bedraagt dan het pensioen, dat zij zouden genieten ingevolge de Pensioenwet 1922, genieten zij het pensioen, dat hun ingevolge die wet toekomt.

Art. 1 *der wet van* 31 *December* 1913 (Staatsblad *n°.* 461), *gewijzigd en aangevuld bij de wetten van* 21 *December* 1914 (Staatsblad *n°.* 580) *en* 23 *Mei* 1917 (Staatsblad *n°.* 428).

Mindere geëmployeerden, werklieden en bedienden op daggeld werkzaam bij 's Rijks werf te *Amsterdam*, daaronder begrepen het personeel der Rijkswerkvaartuigen, die, in verband met de voorgenomen opheffing van die werf als inrichting van aanbouw en herstelling, zijn of zullen worden ontslagen, verkrijgen aanspraak op pensioen ter zake van *vijf en vijftigjarigen* ouderdom, mits de belanghebbende een diensttijd van ten minste vijftien jaren kan doen gelden.

Art. 2 dier wet.

Het pensioen ter zake van *vijf en vijftigjarigen ouderdom*, bedoeld in artikel 1 dezer wet, wordt vastgesteld voor ieder jaar dienst, op één driehonderd vijftigste van het loon, dat door den belanghebbende is genoten in de vijf voor hem gunstigste der laatste tien dienstjaren.

Niet meer dan *vijf en dertig* jaren dienst komen in berekening.

Ingeval het pensioen, in dit artikel bedoeld, minder dan *honderd en vijftig gulden* zou moeten bedragen, wordt het op die som bepaald.

Art. 3 dier wet.

Aan de mindere geëmployeerden, werklieden of bedienden, die reeds in het genot zijn van Rijkspensioen, wordt wanneer zij ingevolge artikel 1 dezer wet aanspraak hebben op pensioen ter zake van *vijf en vijftigjarigen* ouderdom, gepaard met een diensttijd van ten minste vijftien jaren, voor de diensten, na hunne pensionneering bewezen, toegekend, een afzonderlijk pensioen, berekend overeenkomstig artikel 2 dezer wet, doch, met weglating der bepaling omtrent het minimum van het pensioensbedrag.

Art. 4 dier wet.

Aan mindere geëmployeerden, werklieden en bedienden, bedoeld in art. 1 dezer wet, met een diensttijd als minder geëmployeerde, werkman of bediende van ten minste 5, doch van minder dan 15 jaren wordt door het Departement van Marine een bewijs afgegeven, dat zij bij het bereiken van den ouderdom van zestig jaren aanspraak hebben op een pensioen, berekend op den voet van artikel 6 der wet van 18 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 109), doch met weglating der bepaling omtrent het minimum van het pensioensbedrag.

Voor hen, die in bedoelde gevallen verkeerend, 15 jaren of meer bij de genoemde inrichtingen zijn werkzaam geweest, wordt de aanspraak op het uitgestelde pensioen verkregen bij het bereiken van den ouderdom van vijf en vijftig jaren.

Deze aanspraak vervalt wanneer zij herplaatst zijn in eene betrekking, waaraan het uitzicht verbonden is op een pensioen, bij welks berekening de diensttijd, bedoeld in het eerste lid van dit artikel, in aanmerking wordt genomen, of wanneer hun vóór het bereiken van den ouderdom van zestig, respectievelijk vijf en vijftig jaren, reeds zoodanig pensioen is verleend.

Art. 5 (oud 4) dier wet.

De Pensioenwet 1922 is van toepassing op de krachtens deze wet te verleenen pensioenen.

Art. 1, *eerste lid, der wet van* 23 *Mei* 1917 (Staatsblad *n°.* 426).

1. Aan de niet hertrouwde weduwen en de weezen beneden den leeftijd van 18 jaren van vóór 1 Januari 1906 overleden, gepensionneerde of opwachtgeld gestelde onderwijzers bij het openbaar of het bijzonder lager onderwijs wordt ten laste van het bij art. 1 der Pensioenwet 1922 ingestelde fonds toegekend het pensioen, waarop zij op grond van de Weduwenwet voor de onderwijzers 1905, zooals die wet luidde op het tijdstip van het in werking treden van deze wet, op het tijdstip van overlijden van den echtgenoot, vader of moeder recht zouden hebben gehad, wanneer deze na 1 Januari 1906 ware overleden, gepensionneerd of opwachtgeld gesteld.

Art. 4, eerste lid, dier wet.

1. Zij, die krachtens deze wet worden gepensionneerd, dragen jaarlijks vijf ten honderd over hun pensioen bij ten behoeve van het bij art. 1 der Pensioenwet 1922 ingestelde fonds.

Art. 5 dier wet.

1. Van de Weduwenwet voor de onderwijzers 1905 zijn van toepassing art. 17, eerste lid, in gevallen, waarin eene op grond van deze wet gepensionneerde weduwe wederom in het huwelijk treedt;

art. 17, vierde lid, bij het overlijden van den lateren echtgenoot eener hertrouwde weduwe als bovenbedoeld;

art. 24, met betrekking tot het voor de uitvoering van deze wet verstrekken van inlichtingen, bedoeld in dat artikel.

2. Voorts zijn ten opzichte van de pensioenen, die op grond van deze wet worden verleend, de artt. 9, 10, 15 (voor de pensioenen der weduwen en weezen van na het tijdstip van het in werking treden van deze wet overleden gepensionneerde of opwachtgeld gestelde onderwijzers), 16, 17, tweede, derde en vijfde lid, der in het eerste lid genoemde Weduwenwet, zoomede titel VII, hoofdstuk III, en de titels IX tot en met XII der Pensioenwet 1922, van toepassing.

3. De aanvragen om pensioen en de voor de regeling van het pensioen benoodigde stukken, benevens die welke voor de inning van het pensioen moeten worden overgelegd, zijn vrij van zegelrecht.

Art. 1 *der wet van* 30 *Juni* 1921 (Staatsblad nº. 822).

De weduwen en weezen van onderwijzers die, verbonden aan eene bijzondere lagere school, zooals bedoeld in art. 110 der Lageronderwijswet 1920, of aan eene bijzondere kweekschool, vóór 1 Januari 1906 als onderwijzer werden ontslagen en die, ware hun ontslag op dien datum ingegaan, recht op pensioen ten laste van het bij art. 1 der Pensioenwet 1922 ingestelde fonds gehad zouden hebben of kunnen hebben, worden alsnog voor de toepassing van de wet van 23 Mei 1917 (*Staatsblad* nº. 426) beschouwd als weduwen en weezen van onderwijzers die vóór 1 Januari 1906 ten laste van den Staat werden gepensionneerd.

DE GEWIJZIGDE ARTIKELEN, BEDOELD IN ART 180 DER WET.

Art. 11, *lit. c, der Pensioenwet voor de landmacht* 1902, *laatstelijk gewijzigd bij de wet van* 16 *April* 1915 (Staatsblad *nº.* 191).

c. als ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922 en in betrekkingen bij het Koloniaal Etablissement.

Art. 21 dier wet:

Het volgens de regelen dezer wet toe te kennen pensioen wordt voor officieren, die tevens als hoofd van een Departement van Algemeen Bestuur zijn werkzaam geweest, vermeerderd met het bedrag van het pensioen, waarop zij bij het nederleggen van genoemde betrekking, ter zake van in die betrekking bewezen diensten, volgens de ten deze toepasselijke Pensioenwet 1922, aanspraak hadden verkregen, met dien verstande, dat de tijd, in die betrekking doorgebracht, niet geldt als militaire diensttijd en dat het pensioen voor de gezamenlijke diensten de som van *vier duizend gulden* niet kan overschrijden, tenzij de overschrijding voortspruit uit het bepaalde bij de artikelen 22, 23 en 25 dezer wet.

Art. 11, *lit. c, der Pensioenwet voor de zeemacht* 1902, *laatstelijk gewijzigd bij de wet van* 16 *April* 1915 (Staatsblad *nº.* 192).

c. als ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922 en in betrekkingen bij het Koloniaal Etablissement.

Art. 21 dier wet:

Het volgens de regelen dezer wet toe te kennen pensioen wordt voor officieren, die tevens als hoofd van een Departement van Algemeen Bestuur zijn werkzaam geweest, vermeerderd met het bedrag van het pensioen, waarop zij bij het nederleggen van genoemde betrekking, ter zake van in die betrekking bewezen diensten, volgens de ten deze toepasselijke Pensioenwet 1922 aanspraak hadden verkregen, met dien verstande, dat de tijd, in die betrekking doorgebracht, niet geldt als militaire diensttijd en dat het pensioen voor de gezamenlijke diensten de som van *vier duizend gulden* niet kan overschrijden, tenzij de overschrijding voortspruit uit het bepaalde bij de artikelen 22, 23 en 26 dezer wet.

Art. 4, *lit. a, eerste zinsnede, der Weduwenwet voor de landmacht* 1909, *gewijzigd bij de wet van* 17 *Juni* 1918 (Staatsblad *nº.* 404):

a. weduwen en weezen, die als zoodanig recht hebben op pensioen uit de inkomsten van den Staat — tenzij dat recht is ontleend aan art. 32 of art. 35 der Pensioenwet —, uit die van zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen, uit een Rijksfonds of uit het bij art. 1 der Pensioenwet 1922 ingestelde fonds, indien dit pensioen meer bedraagt dan of gelijk is aan het pensioen, hetwelk zij krachtens deze wet zouden kunnen ontvangen.

Art. 42 dier wet.

Art. 25, der Pensioenwet 1922 is ten opzichte van de wijze van belegging van de kapitalen van het fonds van toepassing.

Art. 5, *lit. a, eerste zinsnede, der Weduwenwet voor de zeemacht* 1909, *gewijzigd bij de wet van* 17 *Juni* 1918 (Staatsblad *nº.* 405):

a. weduwen en weezen, die als zoodanig recht hebben op pensioen uit de inkomsten van den Staat — tenzij dat recht is ontleend aan art. 34 of art. 37 der Pensioenwet —, uit die van zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen, uit een Rijksfonds of uit een der fondsen, ingesteld bij de Pensioenwet 1922 en bij de Weduwenwet voor de landmacht 1909, indien dit pensioen meer bedraagt dan of gelijk is aan het pensioen, hetwelk zij krachtens deze wet zouden kunnen ontvangen.

Art. 42 dier wet.

Art. 25 der Pensioenwet 1922 is ten opzichte van de wijze van belegging van de kapitalen van het fonds van toepassing.

Wet van den 30 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 307).

Art. II. 1. Aan de weduwen van overleden onderwijzers bij de Rijksnormaallessen, die aan de Weduwenwet voor de ambtenaren 1890 recht op pensioen konden ontleenen, doch voor wie dat recht vóór 1 Januari 1910 op grond van artikel 14, zevende lid, dier wet is verloren gegaan, wordt met ingang van 1 Januari 1923 ten laste van het bij artikel 1 der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240) ingestelde fonds toegekend het pensioen dat zij, ware de pensioensaanvrage binnen den bij artikel 14, zevende lid, der Weduwenwet voor de ambtenaren 1890 bedoelden termijn ingekomen, krachtens die wet op dien datum zouden hebben genoten.

2. Rechtverkrijgenden van overleden weduwen ontleenen geen recht op pensioen aan het eerste lid.

3. Toekenning van pensioen op grond van

het eerste lid geschiedt slechts op eene schriftelijke aanvrage, door of vanwege de belanghebbende, met de voor de regeling van het pensioen benoodigde stukken, binnen zes maanden na de afkondiging van deze wet bij den Pensioenraad in te zenden.

Art. III. Het bepaalde in artikel I, *o*, van deze wet is niet van toepassing op hem, die op het tijdstip van het inwerkingtreden dezer wet reeds een der pensioenen, als in dat artikel bedoeld, geniet.

Art. IV. 1. Deze wet treedt in werking op 1 Juli 1923, behoudens het in artikel II bepaalde, hetwelk geacht wordt op 1 Juli 1922 in werking te zijn getreden.

2. De in de artikelen 125 en 126 der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240), zooals zij luidden vóór de daarin bij deze wet gebrachte wijzigingen, bedoelde beslissingen, waartegen beroep niet is ingesteld vóór den dag van in werking treding dezer wet, worden, voor zoover de voor dat beroep in het eerste en tweede lid van artikel 127 gestelde termijn op dien dag niet is verstreken, voor de toepassing van de artikelen 125 en 126, zooals zij luiden na de daarin bij deze wet gebrachte wijzigingen, geacht op dien dag te zijn gedagteekend.

3. Een bij den Centralen Raad van Beroep ingekomen klaagschrift, dat ingevolge het bepaalde bij het voorgaande lid als bezwaarschrift bij den Pensioenraad had moeten zijn ingediend, wordt door den Centralen Raad van Beroep aan den Pensioenraad toegezonden en geacht op den dag van de indiening bij den Centralen Raad van Beroep bij den Pensioenraad te zijn ingediend.

Wet van den 28 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 216).

OVERGANGSBEPALINGEN.

Art. I. Waar in deze wet gesproken wordt over „de Pensioenwet" wordt bedoeld de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240).

Art. LXXVI. Personen, bedoeld in artikel 3, eerste lid onder *b* der Pensioenwet, in dienst op 1 Juli 1925, blijven ambtenaar in den zin dier wet, tenzij zij binnen zes maanden na dien datum aan den Pensioenraad in den vorm eener schriftelijke verklaring te kennen geven, dit niet te verlangen.

Art. LXXVII. Ambtenaren in dienst op 1 Juli 1925, die na het tijdstip van het in werking treden van deze wet in verband met het bepaalde in artikel 3 onder *b* der Pensioenwet, zooals dat ingevolge deze wet zal luiden, de hoedanigheid van ambtenaar zouden verliezen, blijven ambtenaar in den zin der Pensioenwet, tenzij zij binnen zes maanden nadat zulks zou geschieden aan den Pensioenraad in den vorm eener schriftelijke verklaring te kennen geven, dit niet te verlangen.

Art. LXXVIII. Personen, die op 1 Juli 1925 tijdelijk werkzaam zijn in een betrekking bedoeld in artikel 40, eerste lid onder *c* der Pensioenwet, blijven ambtenaar in den zin dier wet, tenzij zij binnen zes maanden na dien datum in den vorm eener schriftelijke verklaring aan den Pensioenraad te kennen geven, dit niet te verlangen.

Art. LXXIX. Ambtenaren in dienst op 1 Juli 1925, die na het tijdstip van het in werking treden van deze wet overgaan in tijdelijken dienst in een betrekking als bedoeld in artikel 40 onder *c* der Pensioenwet, blijven ambtenaar in den zin dier wet, tenzij zij binnen zes maanden na bedoelden overgang aan den Pensioenraad in den vorm eener schriftelijke verklaring te kennen geven, dit niet te verlangen.

Art. LXXX. Als diensttijd telt zoowel bij de regeling van het pensioen van den ambtenaar, als bij de ter beoordeeling van de pensioensaanspraken te maken berekeningen mede: *a*. de tijd, dien een ambtenaar vóór 1 Juli 1925 op wachtgeld heeft doorgebracht; *b*. de tijd, dien personen, bedoeld in artikel 3, eerste lid onder *b* der Pensioenwet, vóór 1 Juli 1925 als zoodanig hebben doorgebracht, mits, zoover betreft tijd, ten opzichte van welks geldigheid voor pensioen bijzondere eischen zijn gesteld, aan die eischen is voldaan; *c*. de tijd, dien personen, op 1 Juli 1925 tijdelijk werkzaam in een betrekking bedoeld in artikel 40, eerste lid onder *c* der Pensioenwet, tusschen 1 Juli 1922 en 1 Juli 1925 als zoodanig hebben doorgebracht.

Art. LXXXI. Indien in eenig geval het krachtens het eerste lid van artikel 54 der Pensioenwet, zooals dat ingevolge deze wet zal luiden, berekende percentage minder zou bedragen dan 2 percent vermenigvuldigd met het aantal jaren dienst vóór 1 Juli 1925, die de betrokkene kan doen medetellen, wordt, behoudens het maximum van 70 percent, het pensioen naar dat hoogere percentage berekend.

Art. LXXXII. Voor ambtenaren in dienst of op wachtgeld op 1 Juli 1925 en die op dien datum den leeftijd van 55 jaren hebben bereikt, blijft ten aanzien van een recht op pensioen als bedoeld in het eerste lid onder *a* en in het tweede lid van artikel 48 der Pensioenwet de in het vierde lid van dat artikel gestelde eisch van een diensttijd van ten minste 10 jaren buiten toepassing, indien zij een diensttijd van ten minste 7 jaren vóór 1 Juli 1925 kunnen doen medetellen; dit pensioen bedraagt voorts, behoudens in de in de artikelen 64 en 65 der Pensioenwet bedoelde gevallen, niet minder dan 30 percent van de middelsom der pensioensgrondslagen, bedoeld in het tweede lid van artikel 54 der Pensioenwet.

Art. LXXXIII. Gewezen ambtenaren of ambtenaren, die op 30 Juni 1925 wachtgeld genieten met uitzicht op pensioen voor hun na te laten betrekkingen ten laste van het fonds, kunnen zich op den voet van het bepaalde in de artikelen 95 en 43 tot en met 46 der Pensioenwet het behoud van dat uitzicht verzekeren met dien verstande dat de in het eerste lid van artikel 44 bedoelde termijn in dit geval aanvangt op 1 Juli 1925. Betrokkenen worden door het lichaam te wiens laste zij wachtgeld genieten, onverwijld schriftelijk gewezen op het bepaalde in dit artikel.

Art. LXXXIV. 1. Wanneer een ingevolge het tweede lid van artikel 48 der Pensioenwet, zooals dit vóór 1 Juli 1925 luidde, gepensionneerd ambtenaar inkomsten geniet of gaat genieten uit of in verband met arbeid of bedrijf, ter hand genomen met ingang van of na den dag, waarop het ontslag, ter zake waarvan het pensioen is verleend, is ingegaan, wordt, zoodra en zoolang het pensioen ver-

meerderd met die inkomsten zou overschrijden het bedrag der laatstelijk genoten wedde, het pensioen met het bedrag dier overschrijding verminderd. Is of wordt in de salarisregeling van de betrekking, waaruit hem ontslag is verleend, wijziging gebracht, dan wordt als laatstelijk genoten wedde beschouwd de wedde, die de betrokkene zou hebben genoten, indien de gewijzigde regeling op den datum van zijn ontslag reeds had gegolden.

2. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden bepalingen vastgesteld ter verzekering van de controle op de inkomsten, als bedoeld in het vorig lid.

3. Hij die, nadat hem een ontslag als bedoeld in het tweede lid van artikel 48 der Pensioenwet, zooals dat vóór 1 Juli 1925 luidde, is verleend, een hem aangeboden betrekking, die hem in verband met zijn persoonlijkheid en omstandigheden redelijkerwijs kan worden opgedragen, en die uitzicht geeft op pensioen volgens de Pensioenwet, weigert te aanvaarden, wordt voor de toepassing van het eerste lid geacht de aan die betrekking verbonden inkomsten te genieten.

4. De op grond van artikel 48, tweede lid der Pensioenwet, zooals dat vóór 1 Juli 1925 luidde, verleende pensioenen van hen, die op het oogenblik van het ontslag den 45-jarigen leeftijd nog niet hadden bereikt, eindigen na verloop van een termijn gelijk aan den diensttijd, dien de betrokkene op het tijdstip, waarop het recht op pensioen ontstond, had. Artikel 48, tweede lid, zooals dat ingevolge deze wet zal luiden, is van toepassing. Ten aanzien van den diensttijd, ter zake waarvan een pensioen, als hier bedoeld, is genoten geweest, blijft artikel 59, eerste lid der Pensioenwet buiten toepassing. Betrokkenen kunnen zich het behoud van uitzicht van pensioen voor hun na te laten betrekkingen als bedoeld in artikel 95, na verloop van den in den eersten zin van dit lid bedoelden termijn verzekeren; de artikelen 43 tot en met 46 zijn van overeenkomstige toepassing met dien verstande, dat voor zoover in die artikelen een termijn aanvangt met het ontslag, voor het ontslag in dit geval in de plaats treedt het verloop van den in den eersten zin van dit lid bedoelden termijn.

Art. LXXXV. Ten aanzien van hen, op wier pensioen ingevolge artikel 67 der Pensioenwet, zooals dat ingevolge deze wet zal luiden, met ingang van 1 Juli 1925 een korting wordt toegepast, blijft de in artikel 67 bedoelde korting gedurende het eerste jaar na de inwerkingtreding van deze wet beperkt tot 25, gedurende het tweede jaar tot 50 en gedurende het derde jaar tot 75 ten honderd, met dien verstande echter, dat, voorzoover na 1 Juli 1925 het bij ongewijzigde toepassing van artikel 67 te korten bedrag vermeerdering ondergaat, ten aanzien van dat meerdere de beperking niet geldt.

Art. LXXXVI. Voor ambtenaren in dienst op 1 Juli 1925, die op dien datum den leeftijd van 50 jaren hebben bereikt, geldt het bepaalde in artikel 48, eerste lid onder *b* der Pensioenwet, zooals dat ingevolge deze wet zal luiden, óók, wanneer hun op den overigens daarin bepaalden voet op eigen verzoek ontslag is verleend.

Art. LXXXVII. 1. Indien aan een ambtenaar, die wordt ontslagen op grond van opheffing van zijn betrekking of op grond van een nieuwe organisatie van zijn dienstvak en ten aanzien van wien van Rijkswege een wachtgeldregeling niet is vastgesteld, door het lichaam, in welks dienst hij was, geen of een, naar zijn oordeel, onvoldoend wachtgeld wordt toegekend, kan hij binnen een maand na het tijdstip, waarop het ontslag is ingegaan, terzake Onze beslissing inroepen.

2. Onze beslissing wordt, den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, binnen drie maanden nadat het beroep is ingesteld, genomen. Het betrokken lichaam is gehouden zich naar die beslissing tegenover den ambtenaar te gedragen.

3. Artikel 112 der Provinciale Wet, artikel 212 der Gemeentewet en artikel 61 der laatstelijk bij de wet van 11 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 197) gewijzigde wet van 10 November 1900 (*Staatsblad* nº. 176) zijn van overeenkomstige toepassing.

Art. LXXXVIII. Vóór 1 September 1925 kan het lichaam zijn beslissing, genomen volgens artikel 137, eerste lid der Pensioenwet, zooals dat vóór 1 Juli 1925 luidde, wijzigen. Echter kan een ruimer verhaal dan een vierde deel der inkoopsom slechts worden toegepast ten opzichte van de termijnen, die na laatstgenoemden datum komen te vervallen.

Art. LXXXIX. De verklaring, die ingevolge het vijfde lid van artikel 134, onder *c* der Pensioenwet zooals dat vóór 1 Juli 1925 luidde, is afgelegd, wordt geacht mede te omvatten het ruimer verhaal, hetwelk overeenkomstig het eerste lid van artikel 137 der Pensioenwet, zooals dat ingevolge deze wet zal luiden, mocht worden toegepast.

Art. XC. De verruiming der termijnen volgens artikel LXIV dezer wet laat de vóór 1 Juli 1925 gestorte bijdragen onaangetast. Echter komt hetgeen aldus meer is gestort dan volgens artikel 136 eerste lid der Pensioenwet, zooals dat ingevolge deze wet zal luiden, zou zijn vereischt, in mindering op de na dien datum vervallende termijnen.

Art. XCI. De artikelen LXII, LXIV, LXV, LXVI, LXXXVIII, LXXXIX en XC dezer wet zijn niet van toepassing ten aanzien van hen, die vóór of met 1 Juli 1925 recht op pensioen verkregen of verkrijgen.

Art. XCII. De uitzichten welke zijn verkregen door het aangaan van verplichtingen krachtens artikel 154, tweede lid der Pensioenwet, zooals dat vóór 1 Juli 1925 luidde, blijven met die verplichtingen gehandhaafd.

Art. XCIII. 1. De herziene bepalingen, bedoeld in artikel 161, eerste en tweede lid der Pensioenwet, worden door de besturen van de betrokken provinciën, waterschappen, veenschappen of veenpolders nader herzien in dezer voege, dat voor de op 1 Juli 1922 in dienst van die lichamen zijnde ambtenaren van toepassing blijven de pensioensbepalingen, welke op dit tijdstip golden, voorzoover zij hoogere aanspraken gaven dan de Pensioenwet, gelijk die na de totstandkoming dezer wet zal luiden, zulks echter met uitzondering van eventueel in die pensioensbepalingen vervatte bepalingen omtrent pensioensaanspraken uithoofde van ontslag wegens opheffing der betrekking of

nieuwe organisatie van het dienstvak, zoomede omtrent pensioensaanspraken van weduwen en weezen van opwachtgeld gestelde ambtenaren.

2. Een overeenkomstige herziening wordt door de besturen van de betrokken gemeenten ondernomen ten aanzien van de bepalingen bedoeld in artikel 161, derde lid.

3. Artikel 161, vierde lid en artikel 162 zijn op de ingevolge het eerste en tweede lid van dit artikel herziene bepalingen van toepassing. De herziene bepalingen worden geacht met ingang van 1 Juli 1925 in werking getreden te zijn.

SLOTBEPALINGEN.

Art. XCIV. 1. Deze wet treedt, behoudens het bepaalde in het tweede en derde lid, in werking met ingang van 1 Juli 1925.

2. De artikelen III, voorzoover daarbij litt. *m* van artikel 4 der Pensioenwet, behalve voor wat betreft de invoeging van het woord „vasten" in den aanhef, is gewijzigd, XVI en LIV worden geacht in werking te zijn getreden met ingang van 1 Juli 1922.

3. Hetzelfde geldt voor de artikelen II, voorzoover daarbij het bepaalde in litt. *a* van het eerste lid van artikel 3 der Pensioenwet wordt ingelascht, en III, voorzoover daarbij de aanhef van het eerste lid van artikel 4 der Pensioenwet in verband met evenbedoelde wijziging van artikel 3 dier wet wordt gewijzigd, met dien verstande echter, dat voorzoover eenig op een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht werkzaam persoon feitelijk als ambtenaar is beschouwd, omtrent de inwerkingtreding van de artikelen II en III het bepaalde van het eerste lid geldt. Artikel LXXVI dezer wet is in laatstbedoelde gevallen van overeenkomstige toepassing.

Behoort bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1925 (*Staatsblad* nº. 355).

Mij bekend,
De Minister van Financiën,
H. COLIJN.

---

13 *Augustus* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 28 Februari 1922 (*Staatsblad* nº. 92). S. 356.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 6 Augustus 1925, IIde Afdeeling, nº. 7;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat in het eerste lid van artikel 9 van het Koninklijk besluit van 28 Februari 1922 (*Staatsblad* nº. 92) het getal „200" zal worden gewijzigd in „300".

Deze wijziging treedt in werking op 1 Januari 1926.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 13den Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, LAMBOOY.

(*Uitgeg.* 24 *Aug.* 1925.)

---

13 *Augustus* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Bij de bepaling van het begrip „gelijksoortige school" moet op de gelijkheid der *vakken* worden gelet, niet op de gelijksoortigheid der scholen *in haar geheel.*

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beslissende het geschil tusschen de gemeenten Dordrecht en Zwijndrecht over de uitvoering van art. 25, 4e lid der Nijverheidsonderwijswet;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 22 Juli 1925, nº. 641;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 7 Augustus 1925, nº. 7403, afd. Nijverheidsonderwijs;

O. dat gedurende het jaar 1921 in de gemeente Dordrecht een vakteekenschool bestond; dat deze school gedurende dit jaar o. m. door 6 leerlingen, afkomstig uit de gemeente Zwijndrecht werd bezocht;

dat het gemeentebestuur van Dordrecht op grond van art. 25, 4e lid der Nijverheidsonderwijswet, zooals dit artikel werd vastgesteld bij de wet van 22 December 1921 (S. 1367) tot wijziging en aanvulling van de Nijverheidsonderwijswet, aan het gemeentebestuur van Zwijndrecht een bedrag tot vergoeding van de gemaakte kosten ten behoeve van genoemde zes leerlingen vroeg, in verband met het feit dat het gemeentebestuur van Dordrecht meende dat te Zwijndrecht geen gelijksoortige school als de vakteekenschool te Dordrecht was gevestigd; dat het gemeentebestuur van Dordrecht later zijne zienswijze in zooverre wijzigde, dat het alleen vergoeding verlangt voor twee leerlingen, die onderricht ontvangen in eenige vakken, die niet gelijksoortig zijn te achten met de overeenkomstige vakken, waarin op de vakteekenschool te Zwijndrecht eveneens les wordt gegeven;

dat het gemeentebestuur van Zwijndrecht zich echter niet verplicht achtte eenige vergoeding deswege aan het gemeentebestuur van Dordrecht te betalen, omdat het gemeentebestuur van Zwijndrecht van meening is, dat in zijne gemeente eene gelijksoortige inrichting gevestigd is; dat niet op de gelijkheid der vakken moet worden gelet, doch op de gelijksoortigheid der scholen in haar geheel;

O. dat blijkens de overgelegde stukken aan de Vakteekenschool te Zwijndrecht voor de vakken bouwkunde en werktuigkunde eene volledige opleiding wordt gegeven, zoodat ten aanzien van de opleiding in deze vakken in de gemeente Zwijndrecht eene gelijksoortige inrichting van onderwijs als de Vakteekenschool te Dordrecht aanwezig is;

dat dit echter niet ten aanzien van de opleiding in de vakken electrotechniek en decoratief het geval is;

dat, nu van deze opleiding te Dordrecht gebruik is gemaakt door twee leerlingen, in zooverre de gemeente Zwijndrecht tot eene uitkeering aan de gemeente Dordrecht gehouden is;

Gezien art. 70 der Grondwet en de gewijzigde Nijverheidsonderwijswet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat het gemeentebestuur van Zwijndrecht verplicht is tot betaling van f 20.68 aan

het gemeentebestuur van Dordrecht zijnde een bedrag tot vergoeding van de gemaakte kosten voor het bezoeken van de leerlingen G. van Pelt en H. de Vos uit de gemeente Zwijndrecht van de Vakteekenschool te Dordrecht.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast enz. (A. B.)

---

13 *Augustus* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Met de gemeente van afkomst is bedoeld de gemeente, vanwaar een leerling, indien hij meerderjarig is, komt op het tijdstip, waarop hij de school zal bezoeken.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beslissende het geschil tusschen de gemeenten Delfzijl en Apeldoorn over de uitvoering van art. 25, 4n lid, der Nijverheidsonderwijswet;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 22 Juli 1925, no. 642;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 7 Augustus 1925, no. 7413, afd. Nijverheidsonderwijs;

O. dat de in de gemeente Delfzijl gelegen Zeevaartschool gedurende het tijdvak van 6 September 1921—28 Februari 1922 werd bezocht door W. J. Reijers, geboren 29 Augustus 1898, komende uit de gemeente Apeldoorn;

dat het gemeentebestuur van Delfzijl op grond van art. 25, 4e lid, der Nijverheidsonderwijswet, zooals dit artikel werd vastgesteld bij de wet van 22 December 1921 (S. 1367) tot wijziging en aanvulling van de Nijverheidsonderwijswet, aan het gemeentebestuur van Apeldoorn een bedrag tot vergoeding van de gemaakte kosten ten behoeve van bovengenoemden leerling vroeg, in verband met het feit, dat het gemeentebestuur van Delfzijl meende dat de leerling W. J. Reijers, die toen hij het besluit nam de school te bezoeken, meerderjarig was, op dat tijdstip woonachtig was in de gemeente Apeldoorn, zoodat deze gemeente als gemeente van afkomst moet worden beschouwd en dus tot het betalen van eene vergoeding verplicht is;

dat het gemeentebestuur van Apeldoorn echter weigerde een bijdrage te betalen daar het van meening is, dat op grond van art. 13 van Ons gewijzigde besluit van 11 Juli 1921 (S. 920) de gemeente Delfzijl als gemeente van afkomst moet worden beschouwd, daar de leerling Reijers in laatstgenoemde gemeente wettelijke woonplaats had, toen hij de Zeevaartschool bezocht;

O. dat met de gemeente van afkomst, bedoeld in art. 25, 4e lid, der Nijverheidsonderwijswet is bedoeld de gemeente, vanwaar een leerling, indien hij meerderjarig is, komt op het tijdstip, waarop hij de school zal bezoeken;

dat dus ten aanzien van de vraag of de leerling W. J. Reijers zich gedurende zijn studietijd aan de Zeevaartschool te Delfzijl, in de gemeente Delfzijl heeft gevestigd, niet eene beslissing behoeft te worden genoemen;

dat immers de genoemde meerderjarige leerling op 6 September 1921, tijdstip, waarop hij de Zeevaartschool ging bezoeken, kwam uit de gemeente Apeldoorn, zoodat deze gemeente als de gemeente van afkomst in den zin van bovengenoemd wetsartikel moet worden beschouwd;

dat het gemeentebestuur van Delfzijl derhalve terecht aan het gemeentebestuur van Apeldoorn ten behoeve van den leerling W. J. Reijers eene vergoeding heeft verzocht;

Gezien art. 70 der Grondwet en de gewijzigde Nijverheidsonderwijswet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat het gemeentebestuur van Apeldoorn verplicht is tot betaling van f 50.93 aan het gemeentebestuur van Delfzijl, zijnde een bedrag tot vergoeding van de gemaakte kosten voor het bezoeken van den leerling W. J. Reijers uit de gemeente Apeldoorn van de Zeevaartschool te Delfzijl.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast, enz. (A. B.)

---

17 *Augustus* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het op 12 December 1924 te *Luxemburg* en *Brussel* gesloten verdrag tot regeling van den telephoondienst tusschen *Nederland* en het *Groothertogdom Luxemburg* over *België*. S. 357.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het op 12 December 1924 te *Luxemburg* en *Brussel* tusschen *Nederland*, het *Groothertogdom Luxemburg* en *België* gesloten verdrag tot regeling van den telephoondienst tusschen *Nederland* en het *Groothertogdom Luxemburg* over *België*, van welk verdrag een afdruk en eene vertaling bij dit Besluit zijn gevoegd;

Overwegende, dat de akten van bekrachtiging van dit verdrag op 10 Juli 1925 te *Luxemburg* zijn nedergelegd;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 12den Augustus 1925, Directie van het Protocol, no. 20039;

Hebben goedgevonden en verstaan:

meergenoemd verdrag te doen bekend maken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van hetgeen tan deze wordt vereischt.

Het Loo, den 17den Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 28 *Aug.* 1925.)

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas, Son Altesse Royale la Grande-Duchesse de Luxembourg et Sa Majesté le Roi des Belges, désirant faciliter les relations téléphoniques entre les Pays-Bas et le Grand-Duché de Luxembourg, ont résolu de conclure une convention spéciale, destinée à régler le service de la correspondance téléphonique entre les Pays-Bas et le Grand-Duché de Luxembourg en transit par la Belgique et ont nommé pour leurs plénipotentiaires, à cet effet

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas:

Monsieur le Jonkheer C. G. W. F. van Vredenburch, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Bruxelles,

Son Altesse Royale la Grande-Duchesse de Luxembourg :

Monsieur Emile Reuter, Son Ministre d'Etat, Président du Gouvernement, et

Sa Majesté le Roi des Belges :

Monsieur le Comte de Laubespin, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Luxembourg,

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont convenue des articles suivants :

Article premier. La correspondance téléphonique entre les Pays-Bas et le Grand-Duché de Luxembourg, par la Belgique, est assurée conformément aux dispositions générales de la Convention internationale signée à St. Pétersbourg le 22 juillet 1875, et du Règlement international y annexé (revision de Lisbonne) pour autant que cette réglementation soit applicable au service téléphonique et qu'elle ne soit pas en opposition avec les dispositions particulières qui suivent.

Art. 2. La taxe globale des communications néerlando-grandducales est formée du total des taxes élémentaires fixées comme il suit, par conversation ordinaire de trois minutes.

A. *Taxes élémentaires terminales.*

Dans les Pays-Bas :

à deux francs or pour toute communication originaire ou à destination d'un centre téléphonique néerlandais ;

Dans le Grand-Duché de Luxembourg :

à cinquante centimes or pour toute communication originaire ou à destination d'un centre téléphonique luxembourgeois.

B. *Taxe élémentaire de transit.*

En Belgique :

à deux francs cinquante centimes or pour toute communication quelque soit le pays d'origine ou de destination.

Cette taxe reste la même dans le cas d'emploi d'un circuit direct entre les Pays-Bas et le Grand-Duché de Luxembourg.

Art. 3. Des communications privées urgentes ayant priorité sur les autres communications privées sont admises moyennant le paiement d'une taxe égale au triple de la taxe normale.

Art. 4. Pour les communications établies entre 19 et 8 heures (temps de l'Europe occidentale), il n'est exigé, par unité de conversation, que les 3/5 des taxes déterminées aux articles 2 et 3 ci-dessus.

Art. 5. Des abonnements mensuels, comportant des séances quotidiennes à heures fixes, peuvent être concédés. Les correspondances d'abonnement sont limitées à la période quotidienne de 19 à 8 heures (temps de l'Europe occidentale). Le tarif mensuel qui leur est applicable, calculé sur une durée moyenne de trente jours, est fixé, par unité de trois minutes, à la moitié du tarif normal prévu à l'article 2.

Les demandes d'abonnement doivent être adressées au moins huit jours à l'avance à l'Administration néerlandaise, à la Haye, ou à l'Administration grand-ducale, à Luxembourg.

Art. 6. Les communications d'Etat, ayant priorité sur les autres communications, sont autorisées dans le service téléphonique entre les Pays-Bas et le Grand-Duché de Luxembourg, par l'intermédiaire de la Belgique.

Art. 7. Les Administrations des Etats contractants détermineront éventuellement d'un commun accord les conditions de l'organisation d'un service d'avis d'appel téléphonique ainsi que les taxes à appliquer à cette catégorie de correspondance.

Art. 8. Après accord, des relations pourront s'ouvrir avec des pays voisins en transit par les lignes téléphoniques des Administrations des Etats contractants.

Art. 9. Sous réserve d'un commun accord, les trois Administrations intéressées auront la faculté de modifier à toute époque les dispositions de la présente convention. Celle-ci sera complétée par un Règlement de service à élaborer de concert par lesdites Administrations.

Art. 10. Les Administrations contractantes détermineront la date de la mise à exécution de la présente convention dès qu'elle sera devenue définitive selon la législation particulière à chacun des trois Etats.

Elle restera en vigueur pendant un an après que la dénonciation en aura été faite par l'un ou l'autre des gouvernements.

Art. 11. La présente convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées aussitôt que faire se pourra.

En foi de quoi, les plénipotentiaires respectifs ont signé la présente convention et y ont apposé leurs sceaux.

A Luxembourg et Bruxelles, le 12 décembre 1924.

(*L.S.*) VAN VREDENBURCH.
(*L.S.*) REUTER.
(*L.S.*) Cte H. LAUBESPIN.

VERTALING.

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, Hare Koninklijke Hoogheid de Groothertogin van Luxemburg en Zijne Majesteit de Koning van België, de telefonische verbindingen tusschen Nederland en het Groothertogdom Luxemburg wenschende te vergemakkelijken, hebben besloten een bijzonder verdrag te sluiten, bestemd om den telefoondienst te regelen tusschen Nederland en het Groothertogdom Luxemburg, over België, en hebben te dien einde tot hunne gevolmachtigden benoemd :

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden :

Jonkheer C. G. W. F. van Vredenburch, Hoogstderzelver Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister te Brussel,

Hare Koninklijke Hoogheid de Groothertogin van Luxemburg :

den Heer Emil Reuter, Hoogstderzelver Minister van Staat, Regeeringspresident, en

Zijne Majesteit de Koning van België :

Graaf de Laubespin, Hoogstdeszelfs Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister te Luxemburg,

die, na elkander hunne in goeden en behoorlijken vorm bevonden volmachten te hebben medegedeeld, omtrent de volgende artikelen zijn overeengekomen.

Art. 1. Het telefonisch verkeer tusschen Nederland en het Groot-Hertogdom Luxemburg, over België, wordt tot stand gebracht overeenkomstig de algemeene bepalingen van het internationale verdrag, op den 22sten Juli 1875 te St. Petersburg geteekend, en van het daarbij behoorend internationaal Reglement (herziening van Lissabon), voor zoover deze

regeling van toepassing is op den telefoondienst en zij niet in strijd is met de hierna volgende bijzondere bepalingen.

Art. 2. De prijs van de Nederlandsch-Luxemburgsche gesprekken wordt gevormd door het totaal van de grondtaksen vastgesteld als volgt, per gewoon gesprek van drie minuten ;

A. *Eindtaksen.*

Voor Nederland :

op twee goudfranken voor elk gesprek, aangevraagd in of bestemd voor een Nederlandsch telefooncentrum ;

Voor het Groot-Hertogdom Luxemburg :

op vijftig goud-centiemen voor elk gesprek, aangevraagd in of bestemd voor een Luxemburgsch telefooncentrum.

B. *Transittaks.*

Voor België :

op twee franken vijftig centiemen goud voor elk gesprek, ongeacht het land van aanvraag of van bestemming.

Deze taks blijft dezelfde, ingeval een rechtstreeksche geleiding tusschen Nederland en het Groot-Hertogdom Luxemburg wordt gezigd.

Art. 3. Dringende gewone gesprekken, welke voorrang hebben boven de overige gewone gesprekken, worden toegelaten tegen betaling van een prijs gelijk aan het drievoud van den normalen.

Art. 4. Voor verbindingen tot stand gebracht tusschen 7 uur des avonds en 8 uur des morgens (West-Europeesche tijd) wordt per gesprekseenheid slechts geëischt het 3/5 gedeelte van de taksen bepaald in de artikelen 2 en 3 hierboven.

Art. 5. Er kunnen maandelijksche abonnementen worden gegeven tot het dagelijks op vaste tijdstippen voeren van gesprekken. Abonnementsgesprekken mogen alleen tusschen 7 uur des avonds en 8 uur des morgens (West-Europeesche tijd) worden gevoerd. Het maandtarief op deze gesprekken van toepassing, berekend over een gemiddelden duur van dertig dagen, is, per eenheid van drie minuten, bepaald op de helft van het normale tarief genoemd in artikel 2. De abonnementsaanvragen moeten ten minste acht dagen vooraf worden gericht aan de Nederlandsche administratie, te 's Gravenhage, of aan de Groothertogelijke Administratie, te Luxemburg.

Art. 6. Regeeringsgesprekken, welke voorrang genieten boven de overige gesprekken, zijn toegelaten in het telefoonverkeer tusschen Nederland en het Groot-Hertogdom Luxemburg over België.

Art. 7. De Administratiën van de contracteerende Staten zullen eventueel in gemeen overleg de voorwaarden bepalen voor de inrichting van een dienst van telefoon-oproepberichten alsmede de prijzen welke voor deze soort berichtenwisseling zullen gelden.

Art. 8. Na overeenstemming kan het verkeer met naburige landen worden geopend over de telefoonlijnen van de Administratiën der contracteerende Staten.

Art. 9. Mits zulks geschiedt in gemeen overleg, hebben de drie belanghebbende Administratiën het recht om te allen tijde de bepalingen van dit verdrag te wijzigen. Dit zal worden aangevuld met een dienstreglement, dat in gemeen overleg tusschen genoemde Administratiën zal worden vastgesteld.

Art. 10. De Administratiën bepalen den datum waarop dit verdrag in werking zal treden, zoodra het volgens de bijzondere wetgeving van elk der drie Staten zal zijn vastgesteld.

Het zal van kracht blijven gedurende een jaar nadat opzegging daarvan door één der Regeeringen zal zijn gedaan.

Art. 11. Dit verdrag zal worden bekrachtigd en de akten van bekrachtiging zullen zoo spoedig mogelijk worden uitgewisseld.

Ter oorkonde waarvan de wederzijdsche gevolmachtigden dit verdrag hebben geteekend en hunne zegels daarop hebben gesteld.

Te Luxemburg en Brussel, den 12den December 1924.

(*L.S.*) VAN VREDENBURCH.
(*L.S.*) REUTER.
(*L.S.*) Cte H. LAUBESPIN.

---

18 *Augustus* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Een aanslag als werkforens kan worden opgelegd ter zake van eene inrichting tot persoonlijke uitoefening van een bedrijf, die slechts gedeeltelijk op het grondgebied der gemeente gelegen is.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van Voorhout tegen de uitspraak van Ged. Staten van Zuidholland van 15 Sept./1 Oct. 1924, waarbij de aanslag van A. Bergman te Sassenheim in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Voorhout over het belastingjaar 1922/23 als werkforens is vernietigd ;

Den Raad van State enz. ;

Overwegende, dat het besluit van Ged. Staten steunt op de overweging dat de reclamant A. Bergman als beheerend vennoot van de vennootschap onder firma Gebr. Bergman te Sassenheim gedurende het belastingjaar 1922/23 persoonlijk in de gemeente Sassenheim en Voorhout het bedrijf van bloembollenkweeker heeft uitgeoefend en daarbij de beschikking heeft gehad over eene voor het drogen en sorteeren van bollen ingerichte steenen bollenschuur ; dat deze schuur, welke te zijnen opzichte moet worden aangemerkt als eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van een bedrijf, slechts voor een klein gedeelte op het grondgebied der gemeente Voorhout is gelegen, zoodat de reclamant met betrekking tot deze schuur niet gezegd kan worden te behooren tot de natuurlijke personen, die in de gemeente Voorhout de beschikking hebben gehad over eene — dit is over eene volslagen — inrichting als bedoeld in art. 244*a*, 1e lid, 3o. der Gemeentewet ; dat mitsdien, daar niet is gebleken, dat de reclamant uit anderen hoofde ingevolge art. 244*a*, 1e lid, 3o. der Gemeentewet over het belastingjaar 1922/23 als forens in de gemeente Voorhout kan worden aangeslagen, de aanslag ten onrechte is opgelegd ;

dat het gemeentebestuur van Voorhout in beroep aanvoert, dat de bollenschuur waarin het bedrijf der firma volledig wordt uitgeoefend en waarin tevens ook het kantoor is ondergebracht, voor een gedeelte staat op het grondgebied van Sassenheim en voor een ander gedeelte op het grondgebied van Voorhout ; dat

het bedrijf moet geacht worden te zijn gevestigd en in werkelijkheid te worden uitgeoefend in de gemeente Voorhout ; dat voorts in art. 244*a* der Gemeentewet nergens wordt gesproken van eene *volslagen* vaste inrichting ; dat, zoolang de wetgever zelf de uitzondering niet uitdrukkelijk wil, het toch niet aangaat gedeelten van inrichtingen zonder meer als forensplichtigheid scheppende criteria los te laten ;

Overwegende, dat blijkens de overgelegde ambtsberichten A. Bergman als beheerend vennoot van de vennootschap onder firma Gebr. Bergman te Sassenheim gedurende het belastingjaar 1922/23 te Voorhout de beschikking heeft gehad over eene gedeeltelijke op het grondgebied der gemeente Voorhout gelegen bollenschuur ;

dat deze bollenschuur ook voor den belanghebbende bestemd was om aldaar zijne werkzaamheden persoonlijk uit te oefenen, daar hij het geheele bedrijf zelf leidde en hij ook persoonlijk werkzaam was bij het drogen en sorteeren van bollen in de steenen bollenschuur te Voorhout ;

dat hij derhalve op meer dan 90 dagen van genoemd belastingjaar in de gemeente Voorhout de beschikking heeft gehad over eene vaste inrichting als is bedoeld in art. 244*a*, onder 3°. der gewijzigde gemeentewet ;

dat hij dus terecht overeenkomstig art. 244*a* onder 3°. der gewijzigde Gemeentewet in die gemeente als forens is aangeslagen en Ged. Staten mitsdien ten onrechte dezen aanslag hebben vernietigd ;

Gezien de genoemde wet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

met vernietiging van de bestreden uitspraak van Ged. Staten van Zuidholland van 15 Sept./1 October 1924, den aanslag van A. Bergman te Sassenheim in de plaatselijke inkomstenbelasting met de opcenten op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting der gemeente Voorhout over het belastingjaar 1922/23 als werkforens te handhaven.

(Gem. Stem).

---

18 *Augustus* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Forensenaanslag. In de Gemeentewet is geen bepaling aan te wijzen op grond waarvan een man, die niet krachtens art. 244*a*, 3°. der wet als forens belastingplichtig is, als zoodanig zou moeten worden aangeslagen in geval zijn echtgenoote met wie hij in gemeenschap van goederen gehuwd is, op meer dan 90 dagen in de betrokken gemeente aanwezig is geweest tot vervulling van eene betrekking.

WIJ WILHELMINA, ENZ. ;

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van Middelharnis tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland van 28 Juli 1924, waarbij de aanslag van K. C. van Spronsen te Sommelsdijk in de plaatselijke inkomstenbelasting en in de opcenten op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting der gemeente Middelharnis, over het belastingjaar 1923/1924 als werkforens is vernietigd ;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 6 Mei 1925, n°. 305 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 12 Augustus 1925, n°. 161, Afdeeling Directe Belastingen ;

Overwegende dat het besluit van Gedeputeerde Staten steunt op de overweging dat als vaststaande mag worden aangenomen, dat de aangeslagene tijdens het belastingjaar 1923/24 niet op meer dan 90 dagen in de gemeente Middelharnis de beschikking heeft gehad over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking, beroep of bedrijf, noch er aanwezig is geweest tot uitoefening van een beroep of bedrijf in zoodanige inrichting of tot vervulling van eene betrekking ; dat uit de omstandigheid, dat volgens art. 31 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914 de bronnen van inkomen der gehuwde vrouw alsmede hare onder art. 19 dier wet vallende schulden worden beschouwd als bronnen van inkomen en schulden van haren man, niet voortvloeit, dat de man, wiens echtgenoote valt onder 3°. van art. 244*a*, eerste lid der Gemeentewet, in haar plaats als forens belastingplichtig moet worden geacht ; dat mitsdien de aanslag ten onrechte is opgelegd ;

dat het gemeentebestuur van Middelharnis in beroep aanvoert dat de echtgenoote van den aangeslagene in gemeld belastingjaar op meer dan 90 dagen in de gemeente Middelharnis aanwezig is geweest tot vervulling van hare betrekking als onderwijzeres bij het lager onderwijs ; dat de bestreden uitspraak in strijd is met eene Ministerieele beschikking van 7 Januari 1922, n°. 76, waarbij met betrekking tot den belastingplicht als forens eener gehuwde vrouw in een bepaald geval te kennen gegeven werd, dat uit de bepaling van art. 2 der verordening op de heffing van een plaatselijke inkomstenbelasting in de gemeente B., dat de bronnen der gehuwde vrouw beschouwd worden als bronnen van inkomen van haren man, moet volgen, dat voor de toepassing der verordening de man geacht moet worden, behalve zijn beroep of bedrijf, tevens het beroep of bedrijf zijner vrouw persoonlijk uit te oefenen, en dat alzoo aan de vrouw geen aanslag in de gemeentelijke inkomstenbelasting kan worden opgelegd, doch dat de man op grond van art. 244*a* onder 3°. der Gemeentewet als forens in de gemeente B. behoort te worden aangeslagen naar het gezamenlijk inkomen der echtgenooten ;

Overwegende dat blijkens de stukken K. C. van Spronsen te Sommelsdijk niet op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1923/24 te Middelharnis over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking, beroep of bedrijf de beschikking heeft gehad noch er op meer dan 90 dagen van dat jaar aanwezig is geweest, hetzij tot uitoefening van een beroep of bedrijf in zoodanige inrichting, hetzij tot vervulling van eene betrekking ;

dat hij dus niet krachtens art. 244*a*, 3°. der Gemeentewet over het genoemde belastingjaar in Middelharnis als forens belastingplichtig is;

dat hij weliswaar in gemeenschap van goederen is gehuwd en zijne echtgenoote in het evenbedoelde belastingjaar op meer dan 90 dagen in die gemeente aanwezig is geweest tot vervulling van hare betrekking van onderwijzeres, doch dat in de Gemeentewet welker bepalingen de forensenbelasting beheerschen geene bepaling is aan te wijzen op grond waar-

van in zoodanige gevallen de man als forens zou moeten worden aangeslagen;

dat de opgelegde aanslag mitsdien terecht door Gedeputeerde Staten is vernietigd;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 18 Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(B. S.)

---

19 *Augustus* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van de tusschen den Nederlandschen Gezant te *Lissabon* en den Portugeeschen Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's dd. 11 Juli 1925, tot verlenging van de voorloopige handelsschikking tusschen *Nederland* en *Portugal* van 27 Augustus 1924 (*Staatsblad* 1924 nº. 547). S. 358.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de tusschen Onzen Gezant te Lissabon en den Portugeeschen Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's dd. 11 Juli 1925, tot verlenging van de voorloopige handelsschikking tusschen Nederland en Portugal van 27 Augustus 1924 (*Staatsblad* 1924, nº. 547), van welke nota's een afdruk en een vertaling bij dit Besluit zijn gevoegd;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 14den Augustus 1925, Directie van het Protocol, nº. 22696;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bedoelde nota's en de vertalingen daarvan te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 19den Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 1 *Sept.* 1925.)

LÉGATION ROYALE DES PAYS-BAS.

Nº. 297.

—

Lisbonne, le 11 juillet 1925.

Monsieur le Ministre,

En me référant à la lettre de Son Excellence M. Pedro Martins du 17 juillet dernier, nº. 51/25, j'ai l'honneur, d'ordre du Ministre des Affaires Etrangères à La Haye, de porter à la connaissance de Votre Excellence, que le Gouvernement de Sa Majesté la Reine approuve de proroger, à partir du 1-er septembre prochain, et pour la période d'un an, le modus vivendi commercial entre les Pays-Bas et le Portugal, signé le 27 août 1924 à Lisbonne.

En ajoutant que le Gouvernement de la Reine considère l'accord en question comme étant prorogé pour la période d'un an, à partir du 1-er septembre 1925 pour terminer le 31 août 1926 en vertu de la présent note, ainsi que de la note concordante que Votre Excellence voudra bien me faire parvenir, je saisis cette occasion pour Vous offrir, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma plus haute considération.

H. M. VAN HAERSMA DE WITH.

MINISTÉRIO DOS NEGÓCIOS ESTRANGEIROS.

Nº. 51/25.

—

Lisboa, 11 de Julho de 1925.

Senhor Ministro,

Por nota datada de hoje, digna-se V. Ex.ª comunicar-me que o Govêrno dos Países Baixos aprova a prorrogação por um ano, a partir de 1 de Setembro próximo, do *modus vivendi* comercial entre Portugal e os Países Baixos, assinado em Lisboa a 27 de Agosto de 1924.

Em resposta, tenho a honra de participar a V. Ex.ª que o Govêrno da República aprova a prorrogação do mesmo acôrdo por um ano, de 1 de Setembro próximo a 31 de Agosto de 1926. O Govêrno Português considera celebrado o acôrdo por esta nota e pela nota correspondente que V. Ex.ª me entregará.

Aproveito o ensejo para reiterar a V. Ex.ª os protestos da minha alta consideração.

ANTÓNIO JOAQUIM MACHADO DO LAGO CERQUEIRA.

Son Excellence Monsieur le Ministre des Affaires Etrangères, Lisbonne.

Senhor Jonkheer H. M. VAN HAERSMA DE WITH

VERTALING.

—

GEZANTSCHAP DER NEDERLANDEN.

Nº. 297.

Lissabon, 11 Juli 1925.

Mijnheer de Minister,

Met verwijzing naar het schrijven van Zijne Excellentie den Heer Pedro Martins van 17 Juli j.l., nº. 51/25, heb ik de eer, op last van den Minister van Buitenlandsche Zaken te 's-Gravenhage, ter kennis van Uwe Excellentie te brengen, dat de Regeering van Hare Majesteit de Koningin goedkeurt de verlenging, met ingang van 1 September a.s. en voor den tijdsduur van een jaar, van de voorloopige handelsschikking tusschen Nederland en Portugal, geteekend den 27en Augustus 1924 te Lissabon.

Terwijl ik hieraan toevoeg, dat Harer Majesteits Regeering de betreffende schikking als verlengd beschouwt voor het tijdvak van een jaar, ingaande 1 September 1925 en eindigend den 31en Augustus 1926, krachtens deze nota, en de daarmede overeenstemmende nota, welke Uwe Excellentie mij wel zal willen doen toekomen, maak ik van deze gelegenheid gebruik om U, Mijnheer de Minister, de verzekering aan te bieden van mijne bijzondere hoogachting.

H. M. VAN HAERSMA DE WITH.

VERTALING.

MINISTERIE
VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN.

N°. 51/25.

Lissabon, 11 Juli 1925.

Mijnheer de Gezant,

Bij schrijven van heden heeft U mij wel willen mededeelen, dat de Nederlandsche Regeering er in toestemt den op 27 Augustus 1924 te Lissabon geteekenden commercieelen modus vivendi tusschen Portugal en Nederland, met ingang van 1 September aanstaande voor een jaar te verlengen.

In antwoord daarop heb ik de eer U mede te deelen, dat de Regeering der Republiek in de verlenging dier overeenkomst voor een jaar toestemt, gerekend van af 1 September aanstaande tot en met 31 Augustus 1926. Door deze nota, alsmede door die welke U mij heeft overhandigd, beschouwt de Portugeesche Regeering bedoeld akkoord als afgesloten.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om U de hernieuwde verzekering mijner hoogachting aan te bieden.

ANTÓNIO JOAQUIM MACHADO DO LAGO CERQUEIRA.

Zijner Excellentie den Heer Minister van Buitenlandsche Zaken te Lissabon.
Jonkheer H. M. VAN HAERSMA DE WITH.

---

19 *Augustus* 1925. BESCHIKKING van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, tot wijziging van het formulier van aangifte, bedoeld in art. 66, vierde lid, der Ongevallenwet 1921.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid;

Gezien artikel 66, vierde lid, der Ongevallenwet 1921 en de beschikking van zijn ambtsvoorganger van 3 October 1923, n°. 3427, afd. A. V.;

Heeft goedgevonden:

I. met ingang van 1 Januari 1926 het formulier van aangifte, bedoeld in artikel 66, vierde lid, der Ongevallenwet 1921, vast te stellen overeenkomstig het bij deze beschikking gevoegde model;

II. te bepalen, dat het formulier, vastgesteld bij vorengenoemde beschikking, geldig blijft tot 1 Januari 1927.

Behoort bij beschikking van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 19 Augustus 1925, n°. 2256, afd. A. V.

ONGEVALSNUMMER .....
(In te vullen ten kantore der Rijksverzekeringsbank.)

BEDRIJFSNUMMER: .....
(In te vullen door den werkgever of diens vertegenwoordiger.)

RIJKSVERZEKERINGSBANK.

Raad van Arbeid te .....

Volgnummer .....

FORMULIER, bedoeld in artikel 66, vierde lid, der Ongevallenwet 1921.

AANGIFTE VAN EEN ONGEVAL.

I. *Naam van den getroffene.*
Voornamen van den getroffene.
Woonplaats van den getroffene.
Gemeente, straat, gracht, plein, dorp, gehucht of buurtschap, enz., huisnummer.
Rentenummer van den getroffene.
Leeftijd van den getroffene.
Geslacht van den getroffene.
Soort van arbeid, waarmede de getroffene gewoonlijk was belast, of *betrekking*, welke hij gewoonlijk vervulde.

Ia. *Alleen in te vullen, wanneer de getroffene in eene gemeente tijdelijk verblijf houdt.*
Ingeval den getroffene het ongeval is overkomen in een gemeente, waar hij tijdelijk verblijft en hij ter zake van het ongeval niet voornemens is, zijne tijdelijke woonplaats te verlaten, dan tevens te vermelden: straat, gracht, plein, dorp, gehucht of buurtschap, enz., huisnummer in die gemeente.

II. *Naam en voornamen van den werkgever.*
Woonplaats van den werkgever.
Gemeente, straat, gracht, plein, dorp, gehucht of buurtschap, enz., huisnummer.
Ingeval de werkgever niet zelf de aangifte doet, tevens te vermelden: naam, voornamen en woonplaats van hem, die als vertegenwoordiger van den werkgever de aangifte doet en betrekking van dien persoon bij den werkgever.
Bedrijf, waarin de getroffene werkzaam was.

III. Indien de getroffene een inwonende zoon / dochter van den werkgever is, dit hiernevens te vermelden en tevens den datum en jaar van geboorte van het kind.

IV. Onder welk *volgnummer* komt de getroffene op de *loonlijst* voor?

V. Indien *het risico der verzekering* werd overgedragen, te vermelden: den naam der maatschappij of vereeniging, die het risico draagt.

VI. Ingeval niet door den werkgever inlichtingen omtrent *het ongeval, het loon, staking en hervatting van den arbeid* kunnen worden verstrekt, opgaaf van de plaats waar, en van den persoon door wien, deze inlichtingen namens den werkgever kunnen worden verstrekt.

VII. *Naam en woonplaats van ooggetuigen* van het ongeval; indien mogelijk, van ten minste een tweetal.

Het afleggen van een valsche verklaring is strafbaar volgens artikel 102 der Ongevallenwet 1921.

VIII*a*. *Datum en uur van het ongeval.*

Plaats van het ongeval.

Gemeente, straat, gracht, plein, dorp, gehucht of buurtschap, enz., huisnummer, met nadere vermelding, of het ongeval in eene werkplaats, op een terrein, een schip, eene stelling, enz. is voorgekomen.

b. Welke verzekerde personen, behalve bovengenoemde getroffene, hebben tengevolge van dezelfde gebeurtenis, welke het ongeval heeft veroorzaakt, tegelijkertijd letsel bekomen ?

Hunne / Hare namen en woonplaatsen te vermelden.

IX*a*. Behoorden de werkzaamheden, waarmede de getroffene bezig was, toen hem het ongeval trof, tot zijn *gewone werk ?*

Zoo neen, verrichte hij die werkzaamheden dan op last van zijn werkgever of van diens vertegenwoordiger ?

b. Indien in het bedrijf, waarin het ongeval plaats had, regelmatig in *dag- en nachtdienst* wordt gewerkt en de getroffene tijdens het ongeval in *nachtdienst* werkzaam was, op *welk uur en op welken datum* is dan de nachtdienst, gedurende welken aan getroffene het ongeval overkwam, aangevangen ?

X. *Oorzaak van het ongeval en wijze, waarop het zich toedroeg.*

Hier o. m. te vermelden : werkzaamheden, waarmede de getroffene tijdens het ongeval bezig was ; werktuigen of gereedschappen, welke hij gebruikte voor zoover zij het letsel veroorzaakten of verergerden ; de gebeurtenissen of de handelingen van den getroffene of van derden, welke aanleiding gaven tot het ongeval : eventueele dronkenschap, opzet, spelen, stoeien, vechten, enz. enz.

XI. *Op welken datum, welken dag der week en welk uur* heeft de getroffene den arbeid tengevolge van het ongeval *gestaakt ?*

Hoeveel uren heeft de getroffene *op dien dag gewerkt ?*

XII. Heeft de getroffene zijn *werk inmiddels reeds weder hervat ?*

Zoo ja, wanneer ? (vermelding van dag der week, datum en uur).

XIII. Indien de getroffene heeft *doorgewerkt of zijn werk inmiddels weder heeft hervat,* verricht hij dan zijn gewone werk ten volle of kan hij tengevolge van het letsel slechts een deel van zijn gewone werk doen ?

In het laatste geval welk deel ? (9/10 ; 8/10 ; 7/10 ; 6/10 ; enz.)

XIV. Hoeveel bedroeg *het loon in geld,* dat door gelijksoortige arbeiders als getroffene in het bedrijf, waarin het ongeval plaats had, of in een soortgelijk bedrijf in dezelfde gemeente of in naburige gemeenten is verdiend, *in de kalenderweek, voorafgaande aan de week, waarin het ongeval is voorgevallen ?*

Worden door bovenbedoelde arbeiders, behalve loon in geld, ook kost en inwoning of andere verstrekkingen in natura als loon genoten ? Zoo ja, welke, en hoeveel bedraagt daarvan de geschatte geldswaarde ?

Op hoeveel *geheele of gedeelten van dagen* werd door die gelijksoortige arbeiders in die week gewerkt ?

XV. *Verdiende de getroffene evenveel als de gelijksoortige arbeiders bovenbedoeld ?*

Zoo neen, wat was hiervan de oorzaak ? en hoeveel bedroeg dan het loon van den getroffene zelf *in de kalenderweek, voorafgaande aan de week, waarin het ongeval plaats heeft gehad ?*

Op hoeveel *geheele of gedeelten van dagen* werd door den getroffene in die week gewerkt ?

XVI. *Speciaal in te vullen door schippers.*

In welke gemeente of gemeenten zal de schipper zich met zijn vaartuig de eerstvolgende 2 weken ophouden en op welke dagen?

Waar is zijne ligplaats aldaar ?

Welke is de naam van het vaartuig ?

XVII. Verdere mededeelingen, welke de aangever mocht willen doen.

Aldus naar beste weten overeenkomstig de waarheid ingevuld te _____

Onderteekening van den werkgever of van diens vertegenwoordiger ter plaatse van het ongeval. _____, den ____ 192 .

Onderteekening van den getroffene, tenzij een der gevallen hieronder bij *A* of *B* vermeld aanwezig is. _____, den ____ 192 .

Alleen in te vullen, indien de aangifte niet door den getroffene hierboven is onderteekend.

A. De aangifte moet door den getroffene mede worden onderteekend, tenzij dit wegens diens lichamelijken of geestelijken toestand ernstig bezwaar oplevert, of het verkrijgen van die onderteekening zooveel tijd zou vorderen, dat de inlevering dientengevolge niet binnen

Het afleggen van een valsche verklaring is strafbaar volgens artikel 102 der Ongevallenwet 1221.

Het afleggen van een valsche verklaring is strafbaar volgens artikel 102 der Ongevallenwet 1921.

den voorgeschreven termijn zou kunnen geschieden.

Indien de aangifte niet door den getroffene is onderteekend zal de werkgever of diens vertegenwoordiger de beide onderstaande vragen moeten beantwoorden.

a. Waarom is de aangifte niet door den getroffene onderteekend ?

b. Is U bekend, dat de getroffene met een der hierboven afgelegde verklaringen niet volkomen accoord gaat ?

Ondergeteekende verklaart, dat bovenstaande opgave door hem/haar naar waarheid is verstrekt.

_____, den _____ 192 .

Onderteekening van den werkgever of diens vertegenwoordiger ter plaatse van het ongeval. _____

B. Indien de getroffene niet accoord gaat met vorenstaande opgaven, wat is dan zijn verklaring ?

(verklaring van den getroffene, door hem te onderteekenen).

Ondergeteekende verklaart, dat bovenstaande opgave door hem/haar naar waarheid is verstrekt.

_____, den _____ 192 .

Onderteekening van den getroffene _____

C. Indien geen beschrijving van de oorzaak van het ongeval en de wijze, waarop het zich toedroeg, door den getroffene is gegeven, of indien zijn beschrijving afwijkt van die van den werkgever of diens vertegenwoordiger, wat verklaren/verklaart dan de ooggetuige(n) hieromtrent ?

(verklaring van de(n) getuige(n) door hem/hen te onderteekenen.)

Ondergeteekende(n) verklaren/verklaart, dat bovenstaande opgave door hem/hen/haar naar waarheid is verstrekt.

_____, den _____ 192 .

Onderteekening van de getuigen. { _____ _____

N.B. Krachtens het bepaalde bij artikel 25*a* der wet heeft de verzekerde, die lid is van de bemanning van een vaartuig, bij totaal verlies zijner uitrusting door een ramp, aan het vaartuig overkomen, aanspraak op een uitkeering in eens volgens regelen, door den Minister gesteld. Indien de verzekerde tengevolge van de ramp overlijdt, komt deze aanspraak toe aan de vrouw, met wie de verzekerde ten tijde van de ramp was gehuwd, bij ontstentenis van deze aan de gezamenlijke kinderen en bij ontstentenis van dezen aan de ouders van den verzekerde.

De uitrusting wordt geacht totaal te zijn verloren, wanneer niets is gered dan hetgeen de verzekerde op of bij zich droeg.

Dagteekeningstempel

Den postambtenaar wordt verzocht, op volledige invulling en onderteekening te letten.

Ruimte voor plakrand.

XVIII. *Naam en woonplaats van den geneeskundige, die de eerste hulp verleende.*

Datum, waarop dit formulier door hem is ontvangen en datum, waarop dit door hem is teruggezonden. Formulier ontv. den ____ teruggez. den ____

Op welken datum en op welk uur is de geneeskundige behandeling aangevangen ?

Wordt de behandeling *voortgezet*, en zoo ja, door wien ?

XIX. Wordt de *getroffene*

a. als loopend patiënt behandeld ?

b. verpleegd in ziekenhuis en, zoo ja, in welk ?

c. thuis verpleegd of elders en, in het laatste geval, waar en waarom ?

XX. *Oordeel van den geneeskundige ;*

a. Heeft het ongeval den dood ten gevolge gehad ?

b. Zal het ongeval vermoedelijk den dood ten gevolge hebben ?

c. Welk lichaamsdeel is gekwetst of getroffen ? (anatomisch nauwkeurig aan te geven bijv. boven- of onderbeen, rechts of links, enz.)

d. Welke is de aard van het letsel ?

e. Is het letsel van ernstigen aard ?

f. Gaf het letsel, uit medisch oogpunt, den getroffene reden zijn werk te staken, terstond na het ongeval ?

g. Gaf het letsel, uit medisch oogpunt, den getroffene reden eenigen tijd nà het ongeval zijn werk te staken, zoo ja, wanneer dan ? (opgave van datum en uur).

h. Welke is naar Uwe meening, bij benadering, de vermoedelijke duur van ongeschiktheid tot arbeid ?

N.B. Verzoeke punt XX ook in te vullen, al is men van den niet-traumatischen aard overtuigd, waarvan intusschen mededeeling (zie XXI), (desgewenscht bij afzonderlijk schrijven), wordt verzocht.

Niet beschrijven.

Door den geneeskundige, die de eerste hulp verleende, desgewenscht langs den geperforeerden rand in den rug af te scheuren ; het doel der aangifte waarop zijn verklaring voorkomt naar binnen dubbel te vouwen en met den gegomden rand vast te plakken.

XXI. Verdere mededeelingen, welke de geneeskundige mocht willen doen, ook b.v. in verband met opgegeven oorzaak, vroeger reeds bestaande afwijkingen, enz.	

Aldus naar beste weten overeenkomstig de waarheid ingevuld,

te ....., den ..... 192 .

Onderteekening van den geneeskundige die de eerste hulp verleende .....

Het afleggen van een valsche verklaring is strafbaar volgens artikel 102 der Ongevallenwet 1921.

---

19 *Augustus* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, aan de onderscheidene gemeentebesturen, betreffende voorkeur Nederl. Fabrikaat.

De Rijkscommissie-Werkverruiming deelt mij mede, dat zij herhaaldelijk heeft kunnen vaststellen, dat aan het rondschrijven van mijn ambtsvoorganger d.d. 14 Januari 1924, nº. 11236[23], afd. B.B., betreffende nevensvermelde aangelegenheid, gevolg wordt gegeven.

Toch is het der commissie gebleken, dat er nog gemeentebesturen zijn, die, alhoewel zij in het algemeen bij het opdracht geven van belangrijke bestellingen nauwgezet rekening houden met de belangen der Nederlandsche nijverheid, over het hoofd schijnen te zien, dat zij ook de werkgelegenheid hier te lande kunnen bevorderen door de noodige steenkolen (speciaal anthraciet) en gietcokes van Nederlandsche mijnen te betrekken.

De commissie heeft in enkele gevallen de ervaring opgedaan, dat in de leveringsvoorwaarden, waarnaar de levering van kolen en anthraciet werd aanbesteed, speciale producten van buitenlandschen oorsprong werden verlangd, niet omdat speciaal daaraan de voorkeur werd gegeven, maar omdat deze leveringsvoorwaarden dateerden uit een tijd, dat minder dan thans met de belangen der Nederlandsche nijverheid werd rekening gehouden en dat verzuimd was de betreffende bepaling in de leveringsvoorwaarden, in verband met de gewijzigde omstandigheden, te veranderen.

Ter voldoening aan het verzoek mij door de Rijkscommissie voornoemd gedaan, heb ik de eer de aandacht van Uw Bestuur hierop te vestigen.

Aangezien het uit een oogpunt van werkverruiming ook van belang is, dat zooveel mogelijk steenkolen en cokes van Nederlandsche mijnen worden betrokken, moge ik U uitnoodigen wel te willen bevorderen, dat hiermede bij het doen van bestellingen rekening worde gehouden en dat, zoo tegen een en ander bezwaren mochten bestaan, *niet* tot bestelling van buitenlandsche producten worde overgegaan, alvorens de Rijkscommissie werkverruiming (Koveniersburgwal 70, Amsterdam) door Uw bestuur is gehoord. (B. S.)

---

20 *Augustus* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Koninklijk Besluit van 15 November 1913 (*Staatsblad* nº. 409), waarbij aan de Vereeniging van de Broeders van Liefde te *Venray*, vergunning is verleend op een terrein in de gemeente *Noordwijkerhout* een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 359.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 14 Augustus 1925. nº. 1050, afdeeling Armwezen;

Gelet op de Wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* nº. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 November 1919 (*Staatsblad* nº. 784);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

In het eerste lid van artikel 2 van Ons besluit van 15 November 1913 (*Staatsblad* nº. 409), zocals dit artikel is gewijzigd bij Ons besluit van 25 Mei 1921 (*Staatsblad* nº. 740) wordt in de plaats van: „532 krankzinnigen", gelezen „652 krankzinnigen".

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 20sten Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, DE GEER.

(*Uitgeg.* 7 *Sept.* 1925.)

---

21 *Augustus* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 8 Februari 1924 (*Staatsblad* nº. 33), gewijzigd bij Koninklijk besluit van 8 December 1924 (*Staatsblad* nº. 548), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 28*a*, 28*d* en 28*e* van de Stoomwet. S. 360.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën van 11 Juli 1925, nº. 2288 S, afdeeling Arbeid, en van 20 Juli 1925, nº. 35, afdeeling Accijnzen;

Overwegende, dat het wenschelijk is gebleken, Ons besluit van 8 Februari 1924 (*Staatsblad* nº. 33), gewijzigd bij Ons besluit van 8 December 1924 (*Staatsblad* nº. 548), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 28*a*, 28*d* en 28*e* van de Stoomwet, nader te wijzigen;

Gelet op de artikelen 28*a* tot en met 28*k* van de Stoomwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Augustus 1925, nº. 24);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 17 Augustus 1925, nº. 2882 S, Afdeeling Arbeid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. I. Het eerste lid van artikel 1 van Ons besluit van 8 Februari 1924 (*Staatsblad* nº. 33), gewijzigd bij Ons besluit van 8 December 1924 (*Staatsblad* nº. 548), wordt gelezen als volgt:

„1. Het bedrag, dat voor een onderzoek en beproeving van een stoomtoestel van Regeerings-

wege, bedoeld in de artikelen 28*a*, 28*b* of 28*k* van de Stoomwet, verschuldigd is, wordt vastgesteld als volgt:

voor een stoomketel, waarvan het verwarmd oppervlak 20 M². of minder bedraagt, f 20;

voor een stoomketel, waarvan het verwarmd oppervlak meer dan 20 M²., doch niet meer dan 50 M². bedraagt, f 40;

voor een stoomketel, waarvan het verwarmd oppervlak meer dan 50 M²., doch niet meer dan 100 M². bedraagt, f 70;

voor een stoomketel, waarvan het verwarmd oppervlak meer dan 100 M². bedraagt, f 110;

voor een stoomtoestel, geen ketel zijnde, f 25, met dien verstande echter, dat indien twee of meer gelijke stoomtoestellen, welke een onderdeel uitmaken van hetzelfde apparaat, gelijktijdig voor onderzoek en beproeving worden aangeboden, voor het tweede en elk der volgende toestellen f 5 verschuldigd is."

Art. II. Dit besluit wordt geacht te zijn in werking getreden met ingang van 1 Januari 1925.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 21sten Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 14 *Sept.* 1925.)

---

22 *Augustus* 1925. BESLUIT tot vaststelling van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 207*a* van de Regtspleging bij de Landmagt en artikel 206*a* van de Regtspleging bij de Zeemagt. S. 361.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Justitie, van Marine en van Oorlog, van 22 Juli 1925, 2de Afdeeling A, nº. 909;

Gezien artikel 207*a* van de Regtspleging bij de Landmagt en artikel 206*a* van de Regtspleging bij de Zeemagt, zooals die zijn vastgesteld bij de wet van 29 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 314);

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Augustus 1925, nº. 15);

Gelet op het nader rapport van voornoemde Ministers van 18 Augustus 1925, 2de Afdeeling A, nº. 884;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van Ons besluit van 7 Juli 1922 (*Staatsblad* nº. 438) te bepalen:

Art. 1. Bij ontstentenis van een met de invordering van geldboeten belasten ambtenaar zal de invordering eener aan een militair opgelegde geldboete kunnen geschieden door den tot ontvangst daarvan bij dit besluit bevoegd verklaarden officier,

a. indien tijd van oorlog in den zin der Strafwet bestaat;

b. indien de betrokken militair zich in dienstbetrekking bevindt buiten het Rijk in Europa.

2. In de gevallen, in het vorige artikel genoemd, is tot de invordering eener aan een militair opgelegde geldboete bevoegd de officier die belast is met de zorg voor de uitbetaling der soldij aan den betrokken militair.

3. De commandeerende officier van den militair aan wien geldboete is opgelegd, kan den in het voorgaande artikel bedoelden officier machtiging verleenen, de geldboete hetzij in eens, hetzij bij gedcelten, van diens soldij in te houden.

4. De krachtens dit besluit ingevorderde of ingehouden geldboeten worden in de openbare kas gestort, zoo noodig door bemiddeling van het Departement van Marine of van Oorlog.

5. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst, met dien verstande echter dat ten aanzien van vóór de inwerkingtreding der wet van 29 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 314) opgelegde geldboeten Ons besluit van 7 Juli 1922 (*Staatsblad* nº. 438) van kracht blijft.

Onze Ministers van Justitie, van Marine en van Oorlog zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer, den Raad van State en Onzen Minister van Financiën.

Het Loo, den 22sten Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.
De Minister van Marine, a. i., LAMBOOY.
De Minister van Oorlog, LAMBOOY.

(*Uitgeg.* 7 *Sept.* 1925.)

---

24 *Augustus* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Mijnreglement 1906. S. 362.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 21 Juli 1925, nº. 638, afdeeling Mijnwezen;

Gelet op de wet van den 27sten April 1904 (*Staatsblad* nº. 73) houdende nadere bepaling betreffende de mijnontginning, met wijziging der wet van 21 April 1810 (*Bulletin des Lois* nº. 285);

Gelet op Ons besluit van den 22sten September 1906 (*Staatsblad* nº. 248) tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 9, eerste lid van genoemde Wet van 27 April 1904 (*Staatsblad* nº. 73), gewijzigd bij Onze besluiten van 13 October 1916 (*Staatsblad* nº. 474), 9 Februari 1917 (*Staatsblad* nº. 210) en van 7 October 1922 (*Staatsblad* nº. 550);

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Augustus 1925, nº. 31);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 20 Augustus 1925, nº. 727, afdeeling Mijnwezen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. I. De artikelen 207, 209 en 210 van het Mijnreglement 1906 zijn ingetrokken.

Art. II. In artikel 208 van het Mijnreglement 1906 vervallen achter de woorden „als bedoeld in artikel 206" de woorden: „of artikel 207, derde lid" en worden de woorden „eene verklaring" veranderd in „eene geneeskundige verklaring".

Onze Minister van Waterstaat is belast met

de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 24sten Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 10 *Sept.* 1925.)

---

24 *Augustus* 1925. BESLUIT, houdende intrekking van verschillende uitvoerverboden. S. 363.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het belang van den Staat de handhaving van de thans nog van kracht zijnde, op grond der wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* nº. 344) gelijk deze wet nader is gewijzigd, uitgevaardigde uitvoerverboden, behoudens een tweetal uitzonderingen, niet langer vordert;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* nº. 344), gewijzigd bij de wetten van 31 December 1915 (*Staatsblad* nº. 532), van 1 September 1917 (*Staatsblad* nº. 578) en van 3 Juni 1918 (*Staatsblad* nº. 326);

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 15 Juni 1925, nº. 6387, afdeeling Handel en Nijverheid;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Augustus 1925, nº. 21);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 19 Augustus 1925, nº. 9354, afdeeling Handel en Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Alle thans nog van kracht zijnde, op grond der wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* nº. 344), gelijk deze wet nader is gewijzigd, uitgevaardigde uitvoerverboden zijn ingetrokken, met uitzondering van:

a. het verbod van uitvoer van kaas, uitgevaardigd bij Ons besluit van 26 October 1914 (*Staatsblad* nº. 508);

b. het verbod van uitvoer van boter, uitgevaardigd bij Ons besluit van 29 October 1914 (*Staatsblad* nº. 510).

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State zal medegedeeld worden.

Het Loo, den 24sten Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid

KOOLEN.

(*Uitgeg.* 7 *Sept.* 1925.)

---

24 *Augustus* 1925. BESLUIT, waarbij de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), houdende voorzieningen tegen besmettelijke ziekten, zooals die later is gewijzigd, met uitzondering van de artikelen 11, 16, 20 en 22, van toepassing wordt verklaard op meningitis cerebrospinalis epidemica, encephalitis lethargica en poliomyelitis anterior acuta. S. 364.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende dat meerdere gevallen van meningitis cerebrospinalis epidemica, encephalitis lethargica en poliomyelitis anterior acuta in het Rijk voorkwamen;

Gelet op artikel 1 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), zooals die later is gewijzigd;

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 16 Juli 1925, nº. 1020H, afdeeling Volksgezondheid;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Augustus 1925, nº. 22);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 19 Augustus 1925, nº. 1177H, afdeeling Volksgezondheid:

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

1. De wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* nº. 134), houdende voorzieningen tegen besmettelijke ziekten zooals deze wet later is gewijzigd, is, met uitzondering van de artikelen 11, 16, 20 en 22, gedurende één jaar in het geheele Rijk van toepassing op meningitis cerebrospinalis epidemica, encephalitis lethargica en poliomyelitis anterior acuta.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van 21 September 1925.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 24sten Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,

KOOLEN.

(*Uitgeg.* 7 *Sept.* 1925.)

---

25 *Augustus* 1925. BESLUIT tot aanwijzing overeenkomstig artikel 170 der hoogeronderwijswet van het „Fonds ten behoeve van de Indologische studiën aan de Rijksuniversiteit te *Utrecht*" als bevoegd om bij de faculteiten der rechtsgeleerdheid en der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te *Utrecht* bijzondere leerstoelen te vestigen. S. 365.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 29 Mei 1925, nº. 1872[3], afdeeling Hooger Onderwijs;

Gelet op de artikelen 170—172 der hoogeronderwijswet;

Den Raad van State gehoord, (advies van 30 Juni 1925, nº. 23);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 17 Juli 1925, nº. 2732, afdeeling Hooger Onderwijs, alsmede op dat van 8 Augustus 1925, nº. 2997, afdeeling Hooger Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het „Fonds ten behoeve van de Indologische studiën aan de Rijksuniversiteit te Utrecht" aan te wijzen als bevoegd om bij de faculteiten der rechtsgeleerdheid en der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Utrecht bijzondere leerstoelen te vestigen, opdat door de daarvoor te benoemen hoogleeraren onderwijs worde gegeven in de navolgende vakken:

I. Faculteit der rechtsgeleerdheid:

a. het staatsrecht der Nederlandsche Koloniën en het administratief recht der Nederlandsche Koloniën;
b. het adatrecht van Nederlandsch-Indië;
c. het Nederlandsch-Indisch burgerlijk recht, handelsrecht, strafrecht, burgerlijk procesrecht en strafprocesrecht;
d. het buitenlandsch koloniaal recht;
e. de tropische staathuishoudkunde;
II. Faculteit der letteren en wijsbegeerte:
a. de volkenkunde van Nederlandsch-Indië en de Javaansche taal- en letterkunde;
b. de Maleische taal- en letterkunde;
c. andere Indonesische talen en hare letterkunde;
d. de kennis van den Islam en zijne instellingen;
e. de geschiedenis van Nederlandsch-Indië;
f. de vergelijkende koloniale geschiedenis;
g. de archaeologie van Nederlandsch-Indië.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 25sten Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
RUTGERS.

(*Uitgeg.* 3 *Sept.* 1925.)

---

26 *Augustus* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van den 26sten October 1906 (*Staatsblad* nº. 273), houdende bepalingen omtrent de Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en scheepspatenten. S. 366.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Waterstaat en van Buitenlandsche Zaken van 24 Juli 1925, nº. 3258, afdeeling Scheepvaart, en van 25 Juli 1925, nº. 20811, Directie van Economische Zaken;

Gezien de door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart in hare zitting van April 1925 vastgestelde wijziging van het Rijnvaartpolitiereglement;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Augustus 1925, nº. 20);

Gelet op de nadere voordracht van Onze Ministers van Waterstaat en van Buitenlandsche Zaken van 17 Augustus 1925, nº. 3562, afdeeling Scheepvaart, en van 20 Augustus 1925, Directie van Economische Zaken, nº. 23109;

Gezien de herziene akte omtrent de Rijnvaart van 17 October 1868, zooals die sedert is gewijzigd;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

I. dat het Koninklijk besluit van den 26sten October 1906 (*Staatsblad* nº. 273), laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van den 10den Maart 1924 (*Staatsblad* nº. 116), zal worden gewijzigd als volgt:

In het tweede lid van artikel 23 vervallen de woorden: „de Keizerlijke jachtclub te Kiel of de vlag van", benevens het woord „andere";

II. dat dit besluit in werking treedt met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State in afschrift medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 26sten Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.
De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 14 *Sept.* 1925.)

---

27 *Augustus* 1925. BESLUIT, strekkende tot nadere aanvulling van artikel 1 van het Koninklijk besluit van 8 Maart 1922 (*Staatsblad* nº. 102), strekkende tot uitvoering van artikel 13 der wet van 31 Juli 1915 (*Staatsblad* nº. 346) tot wijziging van de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* nº. 35) tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen. S. 367.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Marine van 13 Juli 1925, nº. 1026 H, Afdeeling Volksgezondheid en van 21 Juli 1925, Afdeeling B (1ste Bureau) nº. 51;

Gezien Ons besluit van 8 Maart 1922 (*Staatsblad* nº. 102), strekkende tot uitvoering van artikel 13 der wet van 31 Juli 1915 (*Staatsblad* nº. 346) tot wijziging van de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* nº. 35) tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Augustus 1925, nº. 25);

Gelet op het nader rapport van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Marine ad interim van den 17den Augustus 1925, nº. 1173 H, Afdeeling Volksgezondheid en van 24 Augustus 1925, Afdeeling B (1ste Bureau) nº. 57:

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. In artikel 1 van Ons bovenaangehaald besluit worden bij de plaatsen, waar het gezondheidsonderzoek wordt ingesteld, te rekenen van 1 Augustus 1925, alsnog opgenomen „Maassluis" en „Vlaardingen".

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Marine zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 27sten Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.
De Minister van Marine a. i., LAMBOOY.

(*Uitgeg.* 17 *Sept.* 1925.)

---

27 *Augustus* 1925. BESLUIT tot wijziging van den algemeenen maatregel van bestuur, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 6 Juni 1922 (*Staatsblad* nº. 398). S. 368.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van

Marine van den 6 Juli 1925, Afdeeling B, 1e Bureau, no. 60;

Overwegende dat het wenschelijk is in de regelen, bij Ons besluit van 6 Juni 1922 (*Staatsblad* no. 398) gesteld ter uitvoering van de bepalingen van artikel 14 der Pensioenwet voor de Zeemacht (*Staatsblad* 1922 no. 65), zooals deze laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* no. 273), wijziging te brengen;

Den Raad van State gehoord (advies van 18 Augustus 1925 no. 18);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Marine ad interim van 24 Augustus 1925, Afdeeling B (1e Bureau) no. 59;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1o. Ons besluit van 6 Juni 1922 (*Staatsblad* no. 398) te wijzigen als volgt:

In de considerans wordt het woord „achtste" vervangen door het woord „zevende".

Aan het voorkomende onder 1o. Ie wordt na het woord „instructie" toegevoegd:

„, een en ander tot de bedragen als voor buiten de keerkringen zijn vastgesteld".

In het bepaalde onder 1o. Ig worden de woorden: „van hoofd-gymnastiek- en schermonderwijzer bij de militaire Gymnastiekschool der landmacht;" vervangen door:

„van officier van gezondheid, chef der chirurgische afdeeling van het marinehospitaal te Willemsoord;"; vervallen de woorden: „en van buffethouder bij de Adspirantenschool der Marine te Dordrecht." en wordt de komma na het woord „Instituut" vervangen door een punt.

In het voorkomende onder 1o. II wordt na het woord „machinisten" ingevoegd:

„boven den rang van adjudant-onderofficier".

2o. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Marine is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en den Militairen Pensioenraad.

Het Loo, den 27sten Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Marine a. i., LAMBOOY.

(*Uitgeg.* 10 *Sept.* 1925.)

---

27 *Augustus* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van de Regeling van de bevordering, het ontslag en het op non-activiteit stellen van de Europeesche officieren, behoorende tot de Nederlandsch-Indische landmacht. S. 369.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 31 Juli 1925, 8ste afdeeling, no. 71;

Den Raad van State gehoord (advies van 18 Augustus 1925 no. 22);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Koloniën a. i. van 22 Augustus 1925, 8ste afdeeling, no. 22;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. De bij Ons besluit van 8 September 1910 (*Staatsblad* no. 278, *Indisch Staatsblad* no. 592) vastgestelde en laatstelijk bij Ons besluit van 1 October 1924 (*Staatsblad* no. 465, *Indisch Staatsblad* no. 572) gewijzigde „Regeling van de bevordering, het ontslag en het op non-activiteit stellen van de Europeesche officieren, behoorende tot de Nederlandsch-Indische landmacht" wordt nader gewijzigd als volgt:

het in artikel 32 (2) voorkomende woord „tien" wordt vervangen door „negen".

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na de dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst en werkt terug tot 1 Februari 1925.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 27sten Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën a. i., H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 10 *Sept.* 1925.)

---

29 *Augustus* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door den Raad van *Het Bildt* tegen het besluit van Ged. Staten van *Friesland* van 25 Februari 1925, no. 129, 2e Afdeeling, waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit van 16 Januari tevoren tot verlenging van de jaarmarkt (kermis) te *St. Anna-Parochie*, gemeente *Het Bildt*. S. 370.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad van *Het Bildt* tegen het besluit van Ged. Staten van *Friesland* van 25 Februari 1925, no. 129, 2e Afdeeling, waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit van 16 Januari te voren tot verlenging van de jaarmarkt (kermis) te *St. Anna-Parochie*, gemeente *Het Bildt*;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 30 Juni 1925, no. 521;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 25 Augustus 1925, no. 6817, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende, dat de Raad der gemeente *Het Bildt* in zijne vergadering van 16 Januari 1925 heeft bepaald:

1o. dat de kermis te *St. Anna-Parochie* voortaan jaarlijks zal worden gehouden op den tweeden Dinsdag na den 12den Mei en de twee daaraan voorafgaande dagen, behoudens de bevoegdheid van Burgemeester en Wethouders om deze markt één week vroeger of later te bepalen, indien zij samenvalt met Pinksteren;

2o. dat de kermis te *St. Anna-Parochie* aanvangt op den eersten kermisdag, des namiddags 4 uur en eindigt in den nacht volgende op den laatsten kermisdag, te drie uur;

dat Ged. Staten van *Friesland* bij besluit van 25 Februari 1925, 2e Afdeeling no. 129 aan dit raadsbesluit hunne goedkeuring hebben onthouden, uit overweging dat zij bij de beslissing van de vraag of zij aan het ingezonden raadsbesluit tot verlenging van de jaarmarkt (kermis) te *St. Anna-Parochie* over een gedeelte van den Zondag hunne goedkeuring zullen verleenen of onthouden, hebben te letten op het algemeen belang van den handel; dat de bedoelde verlenging blijkbaar niet de strekking heeft, dat belang te dienen omdat de Zondag niet geschikt is voor de behartiging van dat

belang ; dat onder die omstandigheden, nu er tevens zooveel bezwaren tegen het raadsbesluit rijzen, geen aanleiding bestaat het goed te keuren ;

dat van het besluit van Ged. Staten de Raad van *Het Bildt* bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat Ged. Staten bij hunne beslissing, lettende op het algemeen belang van den handel, niet hadden mogen vragen of bedoeld belang door de verlenging gediend zou zijn, doch enkel of het daardoor geschaad zou worden ; dat dit laatste niet beweerd en nog veel minder bewezen is ; zoodat zijns inziens de goedkeuring ten onrechte aan het besluit is onthouden ;

Overwegende dat blijkens de stukken de onderhavige kermis tevens is eene jaarmarkt, zoodat artikel 195 der Gemeentewet in deze van toepassing is ;

Overwegende voorts, dat genoemd artikel geenerlei beperking inhoudt van de motieven welke kunnen leiden tot onthouding van goedkeuring ;

dat derhalve Ged. Staten, met inachtneming van het belang van den handel, vrij waren ten dezen de motieven te doen gelden welke hun terzake dienende schenen ;

Overwegende dat het belang van den handel de verlenging van de jaarmarkt op den voet, waarop het raadsbesluit deze vaststelde, niet eischt ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

met handhaving van het besluit van Ged. Staten van *Friesland* van 25 Februari 1925 n°. 129, 2e Afdeeling, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, dat met de daartoe leidende voordracht in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 29sten Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

DE GEER.

(*Uitgeg.* 21 *Sept.* 1925.)

N°. 6817.

BINNENLANDSCH BESTUUR.

BEROEP.

's-Gravenhage, 25 Augustus 1925

Aan de Koningin.

Het behaagde Uwer Majesteit in mijne handen te stellen het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur van 30 Juni 1925 n°. 521, betreffende het door den Raad der gemeente *Het Bildt* ingesteld beroep tegen het besluit van Ged. Staten van *Friesland* d.d. 25 Februari 1925 n°. 129, 2e Afdeeling.

De Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, acht het beroep gegrond en biedt Uwer Majesteit een ontwerpbesluit aan van den volgenden inhoud :

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad van *Het Bildt* tegen het besluit van Ged. Staten van *Friesland* van 25 Februari 1925, n°. 129, 2e Afdeeling, waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit van 16 Januari tevoren tot verlenging van de jaarmarkt (kermis) te *St. Anna-Parochie*, gemeente *Het Bildt;*

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 30 Juni 1925, n°. 521 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van

Overwegende dat de Raad der gemeente *Het Bildt* in zijne vergadering van 16 Januari 1925 heeft bepaald : 1°. dat de kermis te *St. Anna-Parochie* voortaan jaarlijks zal worden gehouden op den tweeden Dinsdag na den 12den Mei en de twee daaraan voorafgaande dagen, behoudens de bevoegdheid van Burgemeester en Wethouders om deze markt eene week vroeger of later te bepalen, indien zij samenvalt met Pinksteren ; 2°. dat de kermis te *St. Anna-Parochie* aanvangt op den eersten kermisdag, des namiddags 4 uur en eindigt in den nacht volgende op den laatsten kermisdag, te drie uur ;

dat Ged. Staten van *Friesland* bij besluit van 25 Februari 1925, 2e Afdeeling n°. 129 aan dit raadsbesluit hunne goedkeuring hebben onthouden, uit overweging dat zij bij de beslissing van de vraag of zij aan het ingezonden raadsbesluit tot verlenging van de jaarmarkt (kermis) te *St. Anna-Parochie* over een gedeelte van den Zondag hunne goedkeuring zullen verleenen of onthouden, hebben te letten op het algemeen belang van den handel ; dat de bedoelde verlenging blijkbaar niet de strekking heeft dat belang te dienen omdat de Zondag niet geschikt is voor de behartiging van dat belang ; dat onder die omstandigheden, nu er tevens zooveel bezwaren tegen het raadsbesluit rijzen, geen aanleiding bestaat het goed te keuren ;

dat van het besluit van Ged. Staten de Raad van *Het Bildt* bij Ons in beroep is gekomen aanvoerende dat Ged. Staten bij hunne beslissing, lettende op het algemeen belang van den handel, niet hadden mogen vragen of bedoeld belang door de verlenging gediend zou zijn, doch enkel of het daardoor geschaad zou worden ; dat dit laatste niet beweerd en nog veel minder bewezen is ; zoodat zijns inziens de goedkeuring ten onrechte aan het besluit is onthouden ;

Overwegende dat blijkens de stukken de onderhavige kermis tevens is eene jaarmarkt, zoodat artikel 195 der Gemeentewet in deze van toepassing is ;

Overwegende voorts dat Ged. Staten terecht hebben overwogen dat zij bij de beslissing of zij aan het raadsbesluit hunne goedkeuring zullen verleenen, uitsluitend hebben te rade te gaan met het belang van handel en verkeer, zoowel in andere gemeenten der provincie als in de gemeente, die het betreft ;

dat echter niet is gebleken dat dit belang de onthouding der goedkeuring aan het raadsbesluit zoude eischen ;

Gezien de Gemeentewet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

met vernietiging van het besluit van Ged. Staten van *Friesland* van 25 Februari 1925, n°. 129, 2e Afdeeling alsnog goedkeuring te verleenen aan het besluit van den Raad der

gemeente *Het Bildt* van 16 Januari 1925, houdende regeling van de kermis aldaar.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

Tegen dit ontwerp-besluit bestaan bij den ondergeteekende bezwaren.

Reeds terstond moge hij er op wijzen, dat het min juist is, dat Ged. Staten hebben overwogen, dat zij „*uitsluitend* hebben te rade te gaan met het belang van handel en verkeer".

Blijkens hun besluit hebben Ged. Staten overwogen, dat zij „hebben te letten op het algemeen belang van den handel"; dat de verlenging der jaarmarkt niet de strekking heeft dit belang te dienen; en dat onder die omstandigheden bezwaren van anderen aard, die tegen het verlengingsbesluit rijzen, hun invloed kunnen doen gelden.

Het wil den ondergeteekende voorkomen, dat deze opvatting de juiste is.

Bij de vaststelling van artikel 195 der Gemeentewet moge destijds wellicht de bedoeling voorgezeten hebben, dat de goedkeuring van, of de onthouding van goedkeuring aan een besluit tot het instellen, afschaffen of veranderen van jaarmarkten uitsluitend door het belang van den handel zou worden beïnvloed, in het artikel zelf is die bedoeling niet tot uitdrukking gekomen. Het artikel laat, evenals artikel 144 der Provinciale Wet, volle vrijheid, het verleenen van de goedkeuring te toetsen aan alle redelijke overwegingen die bij een dergelijke beslissing behooren te gelden.

Dat de belangen van den handel daarbij op den voorgrond behooren te staan, volgt, ook afgezien van de geschiedenis van het artikel, uit het wezen der zaak.

Een raadsbesluit tot het instellen, afschaffen of veranderen van een jaarmarkt, waaraan het belang van den handel zou erkend worden ten grondslag te liggen, zou bezwaarlijk om daarbuiten liggende redenen door een niet-goedkeuring mogen worden getroffen.

Evenmin zou een raadsbesluit, waardoor het belang van den handel werd geschaad, voor een goedkeuring mogen worden in aanmerking gebracht.

Van het één noch van het ander is intusschen in dit geval sprake.

Door het betrokken raadsbesluit wordt een jaarmarkt verlengd op een zóódanigen voet, dat het belang van den handel daarbij naar vrijwel eenstemmig inzicht niet betrokken is.

Wel verre van te oordeelen, dat Ged. Staten om die reden het besluit automatisch en zonder nadere toetsing zouden behooren goed te keuren, meent ondergeteekende veeleer, dat zij, bij het wegvallen van deze natuurlijke functie der jaarmarkt, te nauwgezetter behooren te wegen de schade, die volgens vele inwoners der gemeente, waaronder het College van Burgemeester en Wethouders, van de verlenging te duchten is.

Waar Ged. Staten bij die overweging tot de conclusie zijn gekomen, welke ook door Burgemeester en Wethouders en de grootst mogelijke minderheid van den Raad werd getrokken, acht ondergeteekende niet voldoende aanleiding aanwezig tot vernietiging van het besluit van Ged. Staten.

Hij veroorlooft zich daarom Uwer Majesteit eerbiedig in overweging te geven het hierbijgaand ontwerp-besluit te bekrachtigen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, DE GEER.

---

29 *Augustus* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het op 16 Augustus 1924 te *Angora* tusschen *Nederland* en *Turkije* gesloten verdrag van vriendschap. S. 371.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het op 16 Augustus 1924 te *Angora* tusschen *Nederland* en *Turkije* gesloten verdrag van vriendschap, van welk verdrag een afdruk en eene vertaling bij dit Besluit zijn gevoegd;

Overwegende, dat bedoeld verdrag is goedgekeurd bij de wet van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 251) en dat de akten van bekrachtiging daarvan op 18 Juli daaraanvolgend te *Constantinopel* zijn uitgewisseld;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 25 Augustus 1925, Directie van het Protocol, nº. 21662;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bedoeld verdrag en de vertaling daarvan te doen bekend maken door de plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 29sten Augustus 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 21 *Sept.* 1925.)

Les Pays-Bas, d'une part,

et

La Turquie, d'autre part,

animés du désir d'établir et de concilier les liens de sincère amitié entre le Royaume des Pays-Bas et la République Turque et pénétrés de la même conviction que les relations entre les deux Etats, une fois établies, serviront à la prospérité et au bien-être de leurs nations respectives, ont résolu de conclure un Traité d'Amitié et ont, à cet effet, nommé pour leurs plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas:

Son Excellence le Baron de Welderen Rengers, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Sa Majesté la Reine des Pays-Bas;

et

Le Président de la République Turque:

Son Excellence Tewfik Kiamil Bey, Sous-Secrétaire d'Etat au Ministère des Affaires Etrangères,

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme, ont convenu des dispositions suivantes:

Art. 1. Il y aura paix inviolable et amitié sincère et perpétuelle entre le Royaume des Pays-Bas et la République Turque.

Art. 2. Les Hautes Parites Contractantes sont d'accord pour établir les relations diplomatiques entre les deux Etats conformément aux principes du droit des gens. Elles conviennent que les représentants diplomatiques de chacune d'elles recevront, à charge de réciprocité, dans le territoire de l'autre, le traitement consacré par les principes généraux du droit international public général.

Art. 3. Les Hautes Parties Contractantes sont d'accord pour régler les relations consulaires et commerciales entre leurs pays respectifs ainsi que les conditions d'établissement et de séjour, dans le territoire d'elles, des ressortissants de l'autre partie par des conventions qu'elles se réservent de conclure conformément aux règles du droit international public général sur la base d'une parfaite réciprocité.

Art. 4. Le présent traité sera ratifié et les ratifications en seront échangées à Constantinople le plus tôt que faire se pourra. Il entrera en vigueur le quinzième jour après l'échange des ratifications.

En foi de quoi, les plénipotentiaires respectifs ont signé le présent traité et y ont apposé leurs sceaux.

Fait en double à Angora, le seize août mil neuf cent vingt quatre.

(*L.S.*) W. v. WELDEREN RENGERS.
(*L.S.*) TEWFIK KIAMIL.

VERTALING.

Nederland, eenerzijds
en
Turkije, anderzijds,

bezield met het verlangen de banden van oprechte vriendschap tusschen het Koninkrijk der Nederlanden en de Turksche Republiek te vestigen en te versterken en gelijkelijk doordrongen van dezelfde overtuiging, dat wanneer de betrekkingen tusschen de beide Staten eenmaal zijn gevestigd, deze ten goede zullen komen aan den voorspoed en het welzijn van hunne wederzijdsche volken, hebben besloten een Verdrag van Vriendschap te sluiten en hebben te dien einde benoemd tot hunne gevolmachtigden :

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden :

Zijne Excellentie Baron van Welderen Rengers, Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden ;

en

de President van de Turksche Republiek :

Zijne Excellentie Tewfik Kiamil Bey, Onder-Staatssecretaris aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken,

die, na elkander hunne volmachten te hebben medegedeeld, die in goeden en behoorlijken vorm zijn bevonden, tot overeenstemming zijn gekomen over de volgende bepalingen :

Art. 1. Er zal zijn onschendbare vrede en oprechte en voortdurende vriendschap tusschen het Koninkrijk der Nederlanden en de Turksche Republiek.

Art. 2. Er bestaat overeenstemming tusschen de Hooge Verdragsluitende Partijen om de diplomatieke betrekkingen tusschen de beide Staten te vestigen overeenkomstig de beginselen van het volkenrecht. Zij komen overeen dat de diplomatieke vertegenwoordigers van elk harer, onder verplichting van wederkeerigheid, op het gebied van den ander de behandeling zullen ontvangen, vastgelegd door de algemeene beginselen van het algemeen internationaal publiek recht.

Art. 3. Er bestaat overeenstemming tusschen de Hooge Verdragsluitende Partijen om de consulaire- en handelsbetrekkingen tusschen hare wederzijdsche landen, evenals de voorwaarden van vestiging en verblijf op het gebied van elk harer van onderdanen van de andere partij, te regelen bij verdragen, welke zij zich voorbehouden te sluiten overeenkomstig de regelen van het algemeen internationaal publiek recht op den grondslag eener volkomen wederkeerigheid.

Art. 4. Het onderhavige verdrag zal worden bekrachtigd en de bekrachtigingsoorkonden zullen te Constantinopel zoo spoedig mogelijk worden uitgewisseld. Het zal in werking treden op den vijftienden dag na de uitwisseling der bekrachtigingsoorkonden.

Ter oorkonde waarvan de wederzijdsche gevolmachtigden dit verdrag hebben geteekend en er hunne zegels op hebben geplaatst.

Gedaan in tweevoud te Angora, op zestien Augustus negentienhonderd vier en twintig.

(*L.S.*) W. VAN WELDEREN RENGERS.
(*L.S.*) TEWFIK KIAMIL.

---

1 *September* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën, betreffende voorschriften bevolkingsregisters.

Ik heb de eer U H.E.G. hierbij te doen toekomen een aantal exemplaren van een Nota, bevattende inlichtingen nopens de bedoeling en de uitvoering van eenige bepalingen van het Koninklijk besluit van 12 December 1922 (*Staatsblad* n°. 670) tot vaststelling van voorschriften omtrent het houden van bevolkingsregisters en van het Koninklijk besluit van 12 December 1922 (*Staatsblad* n°. 671), tot wijziging van het Koninklijk besluit van 27 Juli 1887, (*Staatsblad* n°. 141), regelende de verplichting der ingezetenen tot het doen van aangifte voor de bevolkingsregisters.

Ik verzoek U H.E.G. aan elk der Gemeentebesturen in Uwe Provincie een exemplaar van bedoeld Nota te willen doen toekomen, met uitnoodiging namens mij, met den inhoud rekening te houden.

NOTA

bevattende inlichtingen nopens de bedoeling en de uitvoering van eenige bepalingen van het Koninklijk besluit van 12 December 1922 (*Staatsblad* n°. 670) tot vaststelling van voorschriften omtrent het houden van bevolkingsregisters en van het Koninklijk besluit van 12 December 1922 (*Staatsblad* n°. 671) tot wijziging van het Koninklijk besluit van 27 Juli 1887 (*Staatsblad* n°. 141), regelende de verplichting der ingezetenen tot het doen van aangifte voor de bevolkingsregisters.

Koninklijk besluit van 12 *December* 1922 (*Staatsblad n°.* 670).

Artikel 1, alinea 2. Waar de te voren geldende

modellen worden behouden, wordt de aanduiding van de Nationaliteit b.v. in de kolom aanmerkingen bijgevoegd.

Artikel 3, 2e lid. sub c. Met gebouwen en schepen staande onder bestuur of toezicht van Overheidswege worden bedoeld krankzinnigengestichten, Militaire gebouwen en schepen, strafgevangenissen, Huizen van Bewaring, Rijkswerkinrichtingen, Rijksopvoedingsgestichten, tuchtscholen en reclasseeringsinrichtingen.

Krankzinnigengestichten zijn gevestigd in de navolgende Gemeenten :

Apeldoorn (Het Apeldoornsche Bosch), Beilen (Beileroord), Bergen op Zoom (Vrederust), Bloemendaal (Provinciaal Ziekenhuis), Boekel (Huize Padua), Castricum (Provinciaal Ziekenhuis), Delft (Sint Jorisgasthuis), Deventer (Sint Elizabethsgasthuis en de Brinkgreve), Renkum (Wolfheze), Druten (Boldershof), Ermelo (Veldwijk, Lozenoord en 's-Heeren Loo), Franeker (Gesticht Franeker), Gorssel (Veldzicht), Grave (Rijksgesticht), 's-Hertogenbosch (Reijnier van Arckel), 's-Gravenhage (Bloemendaal en Oud-Rozenburg), Maastricht (Calvarienberg), Medemblik (Provinciaal Ziekenhuis), Noordwijk (Dr. Mr. Willem van den Bergh-Stichting), Noordwijkerhout (Sint Bavo-gesticht), Oegstgeest (Endegeest met Voorgeest), Poortugaal (Maasoord), Rosmalen (Coudewater), Termunten (Bethesda), Udenhout (Huize Assisie), Utrecht (Agnietengesticht), Venray (Sint Anna-gesticht en Sint Servatius-gesticht), Vught (Voorburg), Termunten (Bethesda), Warnsveld (Het Groot Graffel), Eindhoven (Rijksgesticht), Zeist (Willem Arntsz-Hoeve), Zuidlaren (Dennenoord) en Zutphen (Oude en Nieuwe Gasthuis). Alle overige hier niet genoemde gestichten, waarin geesteskranken worden verpleegd, behooren dus tot de instellingen bedoeld in artikel 3, alinea 2, sub *d*; op hen is dus van toepassing artikel 5, alinea 2, sub *c*.

Personen opgenomen of gehuisvest in krankzinnigengestichten krijgen bij hunne opneming of in bewaringstelling dadelijk werkelijke woonplaats in het gesticht, zoodat aan die personen, zoo het gesticht gelegen is in eene andere Gemeente dan de vorige woonplaats, een getuigschrift van woonplaatsverandering wordt verstrekt; is het gesticht gelegen in de Gemeente der woonplaats, dan wordt de persoon afgeschreven uit het gewone gezinsregister en overgebracht naar het vermoedelijk aanwezige gestichtsregister, bedoeld in het 1e lid van artikel 11.

Artikel 3*d*. Personen opgenomen in de hierbedoelde inrichtingen, worden van geen getuigschrift van woonplaatsverandering voorzien; zijn zij echter een jaar in de inrichting opgenomen, dan worden van hen, indien hunne vorige woonplaats eene andere Gemeente was de getuigschriften van woonplaatsverandering met de duplicaten opgevraagd, waarna inschrijving op de gewone wijze plaats heeft, was de vroegere woonplaats de Gemeente zelve dan worden zij van het gewone register overgebracht naar het gestichtsregister, bedoeld in artikel 11, 1e lid. Met „open Afdeelingen" van krankzinnigengestichten worden hier bedoeld gedeelten van het gesticht, waarin de opneming van patiënten kan geschieden, zonder dat daarvoor eene rechterlijke machtiging noodig is.

Artikel 5, eerste lid. Het recht van exterritorialiteit komt toe aan :

1°. vreemde Staatshoofden,

2°. de diplomatieke vertegenwoordigers van vreemde Staten bij het Nederlandsche Hof en de leden hunner gezinnen,

3e. de leden van de gezantschappen en de leden hunner gezinnen,

4e. de Militaire en bijzondere attaché's en de leden hunner gezinnen,

5e. het hooger gezantschapspersoneel (de leden hunner gezinnen zijn echter niet exterritoriaal in den zin van deze circulaire,

6e. de bedienden van de diplomatieke vertegenwoordigers, voor zooverre zij bij die vertegenwoordigers inwonen en niet de Nederlandsche Nationaliteit bezitten,

7e. de buitenlandsche leden van het Permanente Hof van Arbitrage, zoolang zij ter uitoefening hunner ambtsbezigheden in Nederland verblijven,

8e. de vertegenwoordigers der leden van den Volkenbond en de andere Volkenbondsautoriteiten, zoolang zij zich ter uitoefening hunner werkzaamheden in Nederland bevinden.

Ingeval van twijfel omtrent de aanwezigheid van een der gevallen, hiervoren sub 1e—8e genoemd, is het gewenscht, dat het betrokken Gemeentebestuur terzake in overleg trede met den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw.

Artikel 5, tweede lid *b*. De aandacht wordt er op gevestigd, dat de machtiging van den Kantonrechter, krachtens welke een krankzinnige in een gesticht wordt opgenomen, niet is een rechterlijke uitspraak als in dit artikel bedoeld.

Artikel 7. Bij het bepaalde in dit artikel wordt uitgegaan van de gedachte, dat personen op wie dit artikel het oog heeft in geen enkele Gemeente in het bevolkingsregister zijn ingeschreven, hetgeen in elk geval vooraf is te onderzoeken. Indien dat onderzoek niet nauwkeurig plaats heeft, zal gebruikmaking van het bepaalde bij het derde lid, dubbele inschrijving ten gevolge kunnen hebben.

Artikel 14, alinea 2. Kan niet worden uitgemaakt tot welke Gemeente het pasgeboren kind behoort, dan wordt het ingeschreven in het register van de Gemeente, waarin de geboorte plaats had, met eventueele dadelijke ambtshalve afschrijving als het kind reeds weder de Gemeente heeft verlaten, of met afgifte van een getuigschrift van woonplaatsverandering als bij later vertrek de bestemming van het kind bekend is. Bij de geboorte worden dergelijke kinderen dan beschouwd als personen waarvan eene werkelijke woonplaats hier te lande ontbreekt (zie artikel 5, alinea 2).

Artikelen 2, 4, 5 en 6. Indien een persoon, opgenomen in de samenwoning van eene instelling, een gesticht of een schip, waar personen onder eenig bestuur samenwonen, uithoofde van zijn jeugdigen leeftijd, dan wel door zijn physieke of psychische gesteldheid of door andere omstandigheden niet in staat is zelf een der in de artikelen, 2, 4 5 of 6, bedoelde verklaringen aan het Gemeentebestuur te doen, kan deze verklaring voor of namens hem geschieden door het Bestuur van de instelling, het gesticht of het schip; in het geval bedoeld in artikel 5 wordt het getuigschrift van ver-

andering van werkelijke woonplaats aan het Bestuur, dat de verklaring aflegt, uitgereikt. Ten aanzien van vrijwillig dienend personeel der Koninklijke Marine wordt er op gewezen, dat zich bij plaatsing van dit personeel op varende schepen omstandigheden kunnen voordoen, welke het doen van vorenbedoelde verklaringen tijdelijk beletten.

Artikel 19. Onder de bewoordingen „dan wel uiterlijk drie maanden na de afzending daarvan" moet worden verstaan, dat de betrokken personen dan ambtshalve worden afgeschreven.

Artikel 20. Dit artikel vindt alleen toepassing nadat pogingen om het verhuisbillet ingeleverd te krijgen, hebben gefaald. Opgemerkt wordt, dat het in handen laten van het verhuisbillet oorzaak kan zijn van de gelijktijdige inschrijving in de registers van meer dan één Gemeente.

Koninklijk besluit van 27 *Juli* 1887, *Staatsblad* nº. 141, *laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van* 12 *December* 1922, *Staatsblad* nº. 671.

Artikel 7, 3e lid. Voor gestichten en instellingen bedoeld in artikel 3*d*, van het Koninklijk besluit van 12 December 1922, *Staatsblad* nº. 670, hebben de woorden „welke in de samenwoning zijn opgenomen", voor zoover het geen personen betreft bedoeld in artikel 3 van genoemd besluit, de beteekenis, dat zij in de samenwoning worden opgenomen, nadat zij in die inrichting een jaar hebben vertoefd.

Wat gevangenen en dergelijke betreft, die aanvankelijk zijn opgenomen, voor minder dan een jaar, en die dus werkelijke woonplaats hebben behouden in hunne vroegere woonplaats, doch waarvan het verblijf in de inrichting door nieuwe veroordeelingen langer dan een jaar gaat duren, worden na afloop van dat jaar beschouwd in de samenwoning te zijn opgenomen.

Behoort bij circulaire van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van 1 September 1925, nº. 5366, Afdeeling BB.

(B. S.)

---

3 *September* 1925. BESLUIT, houdende aanwijzing van chlooraethyl als behoorende tot de stoffen en verbindingen bedoeld in onderdeel I van post 30 van het Tarief van invoerrechten. S. 372.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 13 Augustus 1925, nº. 181, Accijnzen;

Gezien de Bijzondere bepaling nº. 1 op post 30 van het bij de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568) behoorend Tarief;

Gelet op artikel 21 van Ons besluit van 11 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 75);

Den Raad van State gehoord (advies van 25 Augustus 1925, nº. 19);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 28 Augustus 1925, nº. 126. Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Chlooraethyl wordt mede aangewezen als te behooren tot de stoffen en verbindingen bedoeld in onderdeel I van post 30 van het Tarief behoorende bij de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568).

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den 1sten October 1925.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 3den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

Uitgeg. 16 *Sept.* 1925.)

---

5 *September* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 17 December 1909 (*Staatsblad* nº. 406), gewijzigd bij Koninklijk besluit van 28 Juli 1922 (*Staatsblad* nº. 469). S. 373.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 3 September 1925, Directie van den Landbouw nº. 1177, 5de Afdeeling;

Gezien Ons besluit van 17 December 1909 (*Staatsblad* nº. 406), gewijzigd bij Ons besluit van 28 Juli 1922 (*Staatsblad* nº. 469), ter uitvoering van het bepaalde bij het 2de lid van artikel 9 der Boterwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

aan artikel 10 van Ons bovenvermeld besluit het volgende toe te voegen:

Indien het bijzonder toezicht te rekenen van een zekeren datum ten gevolge van het ophouden met de boterbereiding niet meer wordt vereischt, zal daarvan ten minste 4 maanden vooraf worden kennis gegeven aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw.

Voor het geval vóór het verstrijken van genoemden termijn met de boterbereiding zou worden of zou moeten worden opgehouden, worden de kosten van het bijzonder toezicht over dien geheelen termijn berekend.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo. den 5den September 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, DE GEER.

(*Uitgeg.* 28 *Sept.* 1925.)

---

5 *September* 1925. BESLUIT tot wijziging en aanvulling van het besluit van 29 Augustus 1912, houdende bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken in de Koloniën en de Hulpbureaux voor den industrieelen eigendom. S. 374.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Arbeid, Handel en Nijverheid van 22 Juni 1925, 1e Afdeeling, nº. 5, en van 13 Juli 1925, nº. 7893, Afdeeling Handel en Nijverheid;

Den Raad van State gehoord (advies van 18 Augustus 1925, nº. 23);

Gezien het nader rapport van Onze Ministers van Koloniën a. i. en van Arbeid, Handel en Nijverheid van 24 Augustus 1925, 1e Afdeeling, nº. 27, en van 2 September 1925, nº. 9762, Afdeeling Handel en Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Art. 1. In het „Reglement Industrieele Eigendom Koloniën 1912" (*Nederlandsch Staatsblad* nº. 284 ; *Indisch Staatsblad* nº. 545 ; *Gouvernementsblad* nº. 87 ; *Publicatieblad* nº. 52), zooals dat laatstelijk is gewijzigd bij Ons besluit van 24 December 1924 (*Nederlandsch Staatsblad* nº. 582 ; *Indisch Staatsblad* 1925 nº. 162 ; *Gouvernementsblad* 1925 nº. 19 ; *Publicatieblad* 1925 nº. 17) worden de volgende wijzigingen en aanvullingen aangebracht :

A. Artikel 4, eerste lid, wordt gelezen als volgt :

„Ter verkrijging van de inschrijving van een merk zendt de belanghebbende aan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom, dat is aangewezen voor de Kolonie, waar hij de inschrijving verlangt, een voldoend cliché van dat merk, ter lengte en breedte van ten minste 1,5 en ten hoogste 10 centimeters en ter dikte van 2,4 centimeters, benevens drie door of namens hem onderteekende exemplaren eener duidelijke afbeelding van zijn merk. Tevens moeten worden vermeld de soort van waren, waarvoor het merk bestemd is, en de volledige naam en de woonplaats van den inzender. Indien de inzender de kleur van het merk als onderscheidend kenmerk wenscht, geeft hij een beknopte aanwijzing van de kleur of kleuren, waarin het merk is afgebeeld, en stelt hij een door het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom te bepalen getal afdrukken in kleur van het merk ter beschikking van dat Hulpbureau".

B. 1º. In het eerste lid van artikel 5 worden de woorden : „binnen acht dagen" vervangen door de woorden : „zoo spoedig mogelijk".

2º. In het tweede lid van dit artikel vervallen de woorden : „en beschrijving".

C. Het eerste lid van artikel 6 wordt gelezen als volgt :

„Door de zorg van het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom wordt in *Nederlandsch-Indië* in de eerst verschijnende *Javasche Courant* van iedere maand, in *Suriname* en in *Curaçao* in het eerstverschijnende nummer van iedere maand van het nieuwsblad, waarin de officieele bekendmakingen worden geplaatst, een afdruk van het in artikel 4 bedoelde cliché van elk van de sedert de laatste openbaarmaking ingeschreven merken opgenomen, met opgaaf van de soort van waren, waarvoor zij bestemd zijn, en van de volledige namen en de woonplaatsen der inzenders en, indien de kleur van het merk een onderscheidend kenmerk daarvan is, met beknopte aanwijzing van de kleur of de kleuren, waarin het merk is afgebeeld".

D. De tweede zinsnede van artikel 7, eerste lid, wordt gelezen als volgt :

„Indien de kleur van het merk een onderscheidend kenmerk daarvan is, maakt de inzender daarvan melding door eene bij te voegen, in de Fransche taal gestelde, door of namens hem onderteekende, beknopte aanwijzing van de kleur of kleuren, waarin het merk is afgebeeld, en stelt hij ter beschikking van het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom een door dit Hulpbureau te bepalen getal afdrukken in kleur van het merk".

E. 1º. In artikel 8, eerste lid, worden de woorden : „binnen acht dagen" vervangen door de woorden : „zoo spoedig mogelijk".

2º. Het vierde lid van dit artikel wordt gelezen als volgt :

„Aan het Hulpbureau wordt het blad *Les Marques Internationales* van het Internationaal Bureau te *Bern*, waarin de aankondiging van de internationaal ingeschreven merken is opgenomen, algemeen verkrijgbaar gesteld, waartoe de benoodigde exemplaren door het Bureau te *'s-Gravenhage* worden toegezonden.

F. In artikel 9, eerste lid, worden de woorden : „kennis geeft binnen acht dagen na den dag der ontvangst van het merk aan den inzender, of zoo spoedig mogelijk na dien der ontvangst van de in artikel 8 bedoelde bekendmaking aan het Bureau te *'s-Gravenhage*", vervangen door de woorden : „kennis geeft zoo spoedig mogelijk na den dag der ontvangst van het merk aan den inzender, of na dien der ontvangst van de in artikel 8 bedoelde bekendmaking aan het Bureau te *'s-Gravenhage*,".

G. In artikel 16, eerste lid, onder 2º, worden na het woord : „beschrijving" ingelascht de woorden : „of de afbeelding" en worden de woorden : „bijvoegsel tot het Journal" vervangen door de woorden : „blad *Les Marques Internationales*".

2. Dit besluit treedt in werking in *Nederlandsch-Indië* met ingang van een door den Gouverneur-Generaal en in *Suriname* en in *Curaçao* met ingang van een door den Gouverneur te bepalen datum.

Onze Ministers van Koloniën en van Arbeid, Handel en Nijverheid zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën a. i., H. COLIJN.
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, KOOLEN.

(*Uitgeg.* 21 *Sept.* 1925.)

---

5 *September* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 21 December 1923 (*Staatsblad* nº. 554), houdende vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 72 der Militaire Weduwenwet 1922 en in de artikelen 37, vijfde lid, der Pensioenwetten voor de landmacht en voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922 nos. 66 en 65). S. 375.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Marine en van Financiën van 18 Juli 1925, IIIde Afdeeling, nº. 3, 28 Juli 1925, Afdeeling B, 1ste Bureau nº. 57 en van 31 Juli 1925, nº. 237, Pensioenen en Eerediensten ;

Den Raad van State gehoord (advies van 18 Augustus 1925 nº. 20) ;

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 1 September 1925, IIIde Afdeeling, nº. 1 ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Art. 1. Het Koninklijk besluit van 21 December 1923 (*Staatsblad* nº. 554) wordt gewijzigd als in de volgende paragraphen is aangegeven:

§ 1. Artikel 3 wordt gelezen als volgt:

„Telkenjare ontvangt de Pensioenraad, ingesteld bij de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240), van het hoofd van het Departement van Oorlog en van het hoofd van dat van Marine eene volgens het bij dit Besluit gevoegd model ingerichte lijst met gegevens betreffende de op 1 Januari van dat jaar in vrijwilligen dienst zijnde militairen respectievelijk van de landmacht en van de zeemacht, voor wie de in artikel 10 der Militaire Weduwenwet 1922 bedoelde bijdragen aan het fonds verschuldigd waren."

§ 2. In artikel 5 worden in het eerste lid onder *e* de woorden: „volgens de Ongevallenwet 1921" vervangen door de woorden: „volgens eene desbetreffende wettelijke regeling", en vervallen onder *f* de woorden: „ , eerste lid,".

§ 3. In het tweede lid van artikel 6 worden de woorden „ „volgens de Ongevallenwet 1921" vervangen door de woorden: „volgens eene desbetreffende wettelijke regeling".

§ 4. Artikel 7 wordt gelezen:

„Een tijdelijk pensioen, als bedoeld in artikel 18 der Militaire Weduwenwet 1922, wordt slechts uitbetaald, indien het bestuur der gemeente, waarin de achtergelaten vrouw en/of kinderen gevestigd zijn, eene verklaring afgeeft, dat, voor zoover bekend, niet gebleken is, dat de vermiste in leven is."

§ 5. Het model van de lijst van gegevens, behoorende bij vorenaangehaald besluit, wordt vervangen door het bij dit besluit behoorende model.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag nà dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het geplaatst is.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine en van Financiën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, LAMBOOY.
De Minister van Marine a. i., LAMBOOY.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 28 *Sept.* 1925.)

Behoort bij Koninklijk besluit van 5 September 1925 (*Staatsblad* nº. 375).

Korps en onderdeel . . . . .
Schip . . . . . .
Inrichting . . . . . .

LIJST *van gegevens omtrent de pensioensgrondslagen van de vrijwillig dienende militairen der* $\frac{land}{zee}$*macht, zoomede ter bepaling van de bijdrage door het Rijk, bedoeld in artikel* 9 *der militaire Weduwenwet* 1922, *en van de inhouding op de bezoldigingen der militairen ten behoeve van eigen- en weduwen- en weezenpensioen.*

1.	Stamboek- of feuille-nummer.	
2.	Voorletters en naam.	
3.	Rang of stand en betrekking.	
4.	Datum van geboorte.	
5.	Datum van: *a.* indiensttreding of benoeming; *b.* bevordering; *c.* terugstelling; *d.* verlaging; *e.* desertie; *f.* terugkeer van desertie; *g.* ingang of einde van non-activiteit; *h.* ontslag; *i.* overlijden.	
6.	Mutatiën in traktement, soldij en toelagen (voor zooveel in aanmerking komende bij de berekening van den pensioensgrondslag) over het jaar 19 . . .	
7.	Traktement, soldij en toelagen (voor zooveel in aanmerking komende bij de berekening van den pensioensgrondslag) op 1 Januari 19 . . . of bij indiensttreding of benoeming.	
8.	Bedrag waarmaar de door het Rijk verschuldigde bijdrage wordt berekend.	
9.	Inhouding voor eigen pensioen (3 % van de bedragen, vermeld in kolom 8).	
10.	Inhouding voor weduwen- en weezenpensioen (5½ % van de bedragen, vermeld in kolom 8, tot een maximum van f 3000).	
11.	Oorzaak van ontslag.	
12.	TOELICHTINGEN. (In deze kolom o.a. te vermelden ingang en einde van een vrijheidsstraf.)	

9 *September* 1926. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende : Opgave van verhuizingen, in verband met invordering van belasting.

Ik heb de eer U hierbij te doen toekomen een afdruk van het tot mij gericht schrijven van den Minister van Financiën d.d. 22 Augustus 1925, nº. 78, Afdeeling Directe Belastingen, vergezeld van een daarbij behoorend kaartformulier. Aangezien ik mij met den inhoud van dit schrijven kan vereenigen, verzoek ik U dienovereenkomstig te handelen.

MINISTERIE VAN FINANCIËN.

Afdeeling :
Directe belastingen.

—

No. 78.

—

Onderwerp :
Verhuizingen.

's-Gravenhage, den 22 Augustus 1925.

Met het oog op de richtige aanslagsregeling voor de Rijksinkomstenbelasting, de verdedigingsbelasting II, de gemeentelijke inkomstenbelasting en de personeele belasting en vooral ter bevordering van een tijdige invordering van deze belastingen is het noodig, dat de Administratie der directe belastingen bekend is met de adresveranderingen van de belastingplichtigen. De thans op dit punt bestaande regeling, volgens welke de dienstgeleider van elken post maandelijks opgave doet van de personen die zich in de afgeloopen maand in zijn dienstkring hebben gevestigd, alsmede van de personen die in de afgeloopen maand zijn verhuisd, hetzij in zijn dienstkring, hetzij naar elders, werkt in het algemeen niet bevredigend.

Na de verschillende oorzaken die de minder gunstige werking beïnvloeden, te hebben overwogen, ben ik tot de meening gekomen, dat een meer doeltreffende, uniforme regeling in het leven kan worden geroepen. Daarbij zal een beroep moeten worden gedaan op de medewerking van de gemeentebesturen. De inwoners van een gemeente toch zijn verplicht bij vertrek uit eene gemeente of bij vestiging in eene gemeente, alsmede bij verandering van adres in dezelfde gemeente hiervan mededeeling te doen aan het bevolkingsbureau. Hoewel het zal voorkomen, dat deze verplichting niet door een ieder wordt nagekomen, mag toch veilig worden aangenomen, dat de bevolkingsbureaux gemakkelijker en volledíger gegevens omtrent verhuizingen verkrijgen, dan de ambtenaren der belastingen. Een aanmerkelijke verbetering zou dan ook worden bereikt, indien de gemeentebesturen, dadelijk nadat een verhuizing te hunner kennis is gekomen, daarvan mededeeling doen aan den Inspecteur der directe belastingen tot wiens ambtsgebied de gemeente behoort. Voor het doen van deze mededeeling zou gebezigd kunnen worden een kaartformulier, waarvan 1225 exemplaren hiervens gaan. Het ligt in de bedoeling, dat dit materieel aan de gemeentebesturen op hun verzoek, door bemiddeling van den inspecteur van Rijkswege wordt verstrekt.

De opgaaf behoeft alleen te worden gedaan ten aanzien van hoofden van gezinnen en van afzonderlijk levende meerderjarige personen.

Ik ontveins mij niet, dat het verstrekken van deze inlichtingen de werkzaamheden aan de bevolkingsbureaux zal vermeerderen. Daartegenover moge ik echter aanvoeren, dat thans reeds, als uitvloeisel van art. 69 der wet op de personeele belasting en van art. 105, 2e lid, der wet op de inkomstenbelasting, de gemeentebesturen gehouden zijn aan de ambtenaren der directe belastingen op hun verzoek inlichtingen uit de bevolkingsregisters te verstrekken. Naar mij is gebleken maken de belastingambtenaren van deze bevoegdheid druk gebruik. De nieuwe regeling zal het voordeel brengen, dat het inwinnen door de belastingsambtenaren van mondelinge inlichtingen op de bevolkingsbureaux, hetgeen ongetwijfeld storend moet werken, grootendeels vervalt.

Bovendien is het ook voor de gemeenten met het oog op de heffing en de invordering van de gemeentelijke inkomstenbelasting door de Rijksadminsitratie, van groot belang, dat een goede regeling bestaat.

De belastingadministratie zal omgekeerd van de adresveranderingen die haar bekend zijn, doch die door de belanghebbenden niet aan het bevolkingsbureau zijn opgegegeven, aan dat bureau mededeeling doen, waardoor het volledig maken van het bevolkingsregister ongetwijfeld zal worden bevorderd. In zulk een geval is het gewenscht, dat het gemeentebestuur van de adresverandering toch op de hierboven bedoelde wijze kennis geeft.

Alvorens te dezer zake den ambtenaren der directe belastingen voorschriften kunnen worden gegeven, is het noodig te weten, of op de medewerking van de gemeentebesturen — een medewerking die voor zooveel de groote gemeenten betreft reeds lang werd ondervonden — kan worden gerekend. Ten einde deze medewerking te verkrijgen, roep ik Uwe Excellenties tusschenkomst in. Aangenaam zal het mij zijn spoedig met den uitslag van Uw Excellenties bemoeiingen in kennis te worden gesteld. 1225 afdrukken van dezen brief gaan mede hiernevens.

Aan Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw.

VERHUIZINGSKAART | Kohierartikel. | Aanteekeningen.

Naam en voorletters.

Geboortedatum : | Beroep:

Dagteekening verhuizing.

Oud adres.

Nieuw adres (met perceelsgedeelte).

(Directe Belastingen nº. 21).

Verzonden aan: | Datum:

Dienstgeleider te

Assistent

Ontvanger

Assistent

Terug inspectie

10 *September* 1925. BESLUIT, houdende aanwijzing van het Paedagogium „Achisomog", Bas Backerlaan 14 te *Apeldoorn*, als eene inrichting, die niet als gesticht voor zwakzinnigen (idioten en imbecillen) beschouwd wordt, ook wanneer daarin meer dan twee zwakzinnigen worden verpleegd. S. 376.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 5 September 1925, n°. 1161, Afdeeling Armwezen;

Gelet op artikel 7 der Wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), zooals dat luidt ingevolge de Wet van 15 Juli 1904, (*Staatsblad* n°. 157);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Het Paedagogium „Achisomog", Bas Backerlaan 14 te *Apeldoorn*, wordt onder de voorwaarden, behoorende bij dit besluit, aangewezen als eene inrichting, die niet als gesticht voor zwakzinnigen (idioten en imbecillen) beschouwd wordt, ook wanneer daarin meer dan twee zwakzinnigen worden verpleegd.

2. Wij behouden Ons voor die voorwaarden, wanneer dit noodig blijkt, aan te vullen of te wijzigen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 10den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, DE GEER.

(*Uitgeg.* 23 *Sept.* 1925.)

VOORWAARDEN *waaronder het „Paedagogium Achisomog", Bas Backerlaan* 14 *te* Apeldoorn, *wordt aangewezen als eene inrichting, die niet als gesticht voor zwakzinnigen wordt beschouwd ook wanneer daarin meer dan twee zwakzinnigen worden verpleegd.*

Art. 1. Tot de inrichting wordt te allen tijde vrije toegang verleend aan de Inspecteurs van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten.

Het bestuur, de geneesheer-directeur van de Stichting „Het Apeldoornsche Bosch" aan wien de hoofdleiding van het paedagogium is opgedragen, de overige geneeskundigen, aldaar werkzaam, benevens het overige personeel, geven den Inspecteurs de door hen verlangde inlichtingen.

2. Het is verboden den verpleegden te beletten zich te wenden tot de hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur, tot de Inspecteurs en tot den Officier van Justitie.

Behoort bij Koninklijk besluit van 10 September 1925 (*Staatsblad* n°. 376).

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, DE GEER.

---

10 *September* 1925. BESLUIT, houdende vrijstelling van zegelrecht. S. 377.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 17 Juli 1925, n°. 88, afdeeling Zegel en Comptabiliteit;

Gelet op artikel 91 der Zegelwet 1917;

Den Raad van State gehoord (advies van den 25 Augustus 1925, n°. 18);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van den 4 September 1925, n°. 20, afdeeling Zegel en Comptabiliteit;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vrijstelling van zegelrecht te verleenen voor:

1°. de incassonota's, welke aan personen, die hier te lande van het incasseeren van handelspapier hun gewoon beroep maken, ten behoeve van hun bedrijf worden afgegeven;

2°. de aan formaatzegel onderworpen akten, met medewerking van vreemde consuls hier te lande opgemaakt.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 10den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 28 *Sept.* 1925.)

---

10 *September* 1925. BESLUIT tot vaststelling van een reglement op de toekenning van overtocht van *Nederland* naar *Suriname* en naar *Curaçao* en omgekeerd, en tusschen *Suriname* en *Curaçao* onderling, ten laste van het XIe Hoofdstuk der Staatsbegrooting (Militair West-Indisch Overtochtsreglement). S. 378.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 22 Juli 1925, 8e afdeeling, n°. 26;

Den Raad van State gehoord (advies van 25 Augustus 1925 n°. 25);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Koloniën a. i., van 4 September 1925, 8e afdeeling, n°. 52;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen als volgt:

Art. I. Voor het verleenen van overtocht van *Nederland* naar *Suriname* en naar *Curaçao* en omgekeerd, en tusschen *Suriname* en *Curaçao* onderling, ten laste van het XIe Hoofdstuk der Staatsbegrooting, gelden de bepalingen van het bij dit besluit behoorende reglement.

Art. II. 1. Bij de toepassing van het reglement worden als leden van een gezin erkend:

a. de bij de troepen in *Suriname* of *Curaçao* dienende of daarvoor bestemde militair, de aldaar voor den militairen dienst aangenomen militair of gewezen militair, alsmede de in *Suriname* of in *Curaçao* gediend hebbende gewezen militair;

b. de echtgenoote van den betrokken militair of gewezen militair;

c. diens wettige of gewettigde kinderen, mits zij op den dag van vertrek niet meerderjarig zijn, niet eene bezoldigde landsbetrekking bekleeden en nog tot het huisgezin van den militair, gewezen militair of diens weduwe behooren.

2. Als leden van een gezin, met de vrouw als hoofd, worden mede erkend na het overlijden van den militair of gewezen militair, de weduwe, zoomede hare kinderen, volgens de in het eerste lid onder *c* neergelegde onderscheiding.

3. Weezen van overleden militairen of ge-

wezen militairen kunnen hoofdelijk de aanspraken op overtocht doen gelden, welke het bij dit besluit vastgestelde reglement hun toekent.

4. Waar in het reglement sprake is van de echtgenoote, de weduwe of de kinderen van een militair of gewezen militair, worden daaronder niet verstaan de vrouw, die met den militair, na zijn ontslag uit den dienst in het huwelijk is getreden, noch de kinderen, die uit zoodanig huwelijk zijn geboren, en evenmin de kinderen, die na het ontslag zijn gewettigd, tenzij deze vóór het ontslag zijn geboren.

5. Buiten de bepalingen van het bij dit besluit vastgestelde reglement vallen hertrouwde weduwen van militairen of gewezen militairen.

6. Stiefkinderen worden met eigen wettige kinderen en wettelijk erkende natuurlijke kinderen met wettige kinderen gelijkgesteld bij de toepassing van dit reglement, doch slechts voor zoover zij reeds eerder als leden van het gezin van den betrokken militair of gewezen militair voor landsrekening van *Nederlandsch-Indië* naar *Nederland* of omgekeerd werden overgevoerd.

Art. III. 1. Wij behouden Ons voor om, in zeer bijzondere gevallen, bij een met redenen omkleed besluit, overtocht ten laste van het XIe Hoofdstuk der Staatsbegrooting toe te kennen aan hen, die daarop volgens het reglement geen aanspraak hebben, dan wel machtiging te verleenen tot terugbetaling van uit eigen middelen bestreden overtochtskosten of van kosten, welke gemaakt zijn om de reis te volbrengen in eene hoogere klasse of in een hoogere categorie van de vervoerklasse dan die, waarop volgens het reglement aanspraak bestond.

2. De betrokken Gouverneur is bevoegd om in spoedeischende gevallen, bij een met redenen omkleede beschikking en onder Onze nadere goedkeuring, voor reizen uit *Suriname* of uit *Curaçao* of tusschen *Suriname* en *Curaçao* onderling, overtocht, als in het eerste lid bedoeld, toe te kennen.

Art. IV. Een officier of militair beneden dien rang, die van *Suriname* of van *Curaçao* terugkeert, en daarbij ingevolge vergunning, hem verleend krachtens artikel 10 van het reglement, de reis naar *Nederland* op een andere wijze of langs een anderen dan den gewonen weg volbrengt, wordt, ten aanzien van zijne aanspraken betreffende bezoldiging en verlof wegens langdurigen dienst, gerekend niet later in *Nederland* aan te komen, dan wanneer hij op de gewone wijze langs den gewonen weg zou reizen.

Art. V. 1. Dit besluit treedt in werking:

in *Nederland* op den eersten dag van de tweede maand, volgende op die, waarin het hier te lande is vastgesteld;

in *Suriname* en in *Curaçao* op den dag, volgende op dien, waarop het aldaar zal zijn afgekondigd.

2. Bij de inwerkingtreding vervallen het Koninklijk besluit van 31 Augustus 1885 n°. 27 (*Gouvernementsblad* n°. 12; *Publicatieblad* n°. 15) en de sedert daarin gebrachte wijzigingen, alsmede Onze besluiten van 8 Januari 1906 n°. 17 (*Gouvernementsblad* n°. 18; *Publicatieblad* n°. 8) en 29 April 1912 n°. 55 (*Gouvernementsblad* n°. 53; *Publicatieblad* n°. 34), met dien verstande, dat de uit hoofde daarvan reeds verkregen aanspraken onverkort worden gehandhaafd, mits daarvan binnen drie jaren na de voormelde inwerkingtreding gebruik wordt gemaakt.

3. Het bij dit besluit behoorend reglement kan worden aangehaald onder den titel „Militair West-Indisch Overtochtsreglement 1925".

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 10den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën a. i., H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 1 *Oct.* 1925.)

REGLEMENT *op de toekenning van overtocht van Nederland naar Suriname en naar Curaçao en omgekeerd, en tusschen Suriname en Curaçao onderling, ten laste van het XIe hoofdstuk van de Staatsbegrooting.*

Art. 1. 1. Overtocht voor Rijksrekening van *Nederland* naar *Suriname* of naar *Curaçao* wordt verleend aan:

a. alle militairen, die door of vanwege den Minister van Koloniën ten behoeve van den militairen dienst naar *Suriname* of *Curaçao* worden gezonden.

b. alle militairen, die naar *Suriname* of *Curaçao* terugkeeren om hun dienst te gaan hervatten, nadat zij naar Europa waren gekomen om aldaar tijdelijk te vertoeven, met verlof, gedetacheerd, in commissie of op grond van eene geneeskundige verklaring, en voor zoover de reis heeft plaats gevonden voor Rijksrekening dan wel op eigen kosten, terwijl zij aanspraak hadden op overtocht voor Rijksrekening.

Onder deze personen zijn mede begrepen zij, die tijdens hun verblijf in Europa in omstandigheden zijn komen te verkeeren, als gevolg waarvan aan hen, indien zij zich in *Suriname* of in *Curaçao* hadden bevonden, overtocht voor Rijksrekening naar Nederland had kunnen worden toegekend;

c. alle personen, die in *Suriname* of in *Curaçao* eene eerste verbintenis voor den militairen dienst aangingen en eervol uit den militairen dienst zijn ontslagen, al dan niet met toekenning van of met recht op pensioen of gagement, mits zij:

1°. zich tijdens het ontslag in Nederlandsch-Indië of in Europa bevonden dan wel op weg daarheen;

2°. na hun ontslag nog geen *overtocht* hebben genoten, hetzij voor Rijksrekening van *Suriname* of *Curaçao* naar Nederland of omgekeerd, of tusschen *Suriname* en *Curaçao* onderling, hetzij voor landsrekening van Nederland naar Nederlandsch-Indië;

3°. binnen drie jaar na hun ontslag uit Nederlandsch-Indië of Nederland naar *Suriname* of naar *Curaçao* terugkeeren en bij terugkeer uit Nederlandsch-Indië het oponthoud in Nederland niet langer duurt dan drie maanden;

d. de in *Suriname* of in *Curaçao* geboren weduwe, zoomede de overige leden van het gezin, nagelaten door den overleden militair of gewezen militair, indien zij aanspraak hebben

op of in het genot zijn van pensioen of andere inkomsten ten laste van een der militaire weduwen- en weezenfondsen, een en ander mits :

1°. zij zich tijdens het overlijden van den echtgenoot of vader in Nederlandsch-Indië of in Europa bevonden, dan wel op weg daarheen, en zij na het overlijden nog geen overtocht voor Rijksrekening hebben genoten, hetzij van Nederland naar *Suriname* of *Curaçao* hetzij tusschen *Suriname* en *Curaçao* onderling ;

2°. het huwelijk in *Suriname* dan wel in *Curaçao* werd gesloten vóór of tijdens de echtgenoot of vader deel uitmaakte van de troepen in die gewesten of van het Nederlandsch-Indische leger ;

3°. de echtgenoot of vader zich niet in *Suriname* of in *Curaçao* voor den militairen dienst had verbonden, uitsluitend om bij de troepen in die gewesten te dienen ;

4°. de reis binnen drie jaren na het overlijden wordt aanvaard ;

e. de in Europa verblijf houdende echtgenoote van den in *Suriname* of *Curaçao* dienenden militair, die bij volmacht in het huwelijk is getreden, zoomede de kinderen, die ten gevolge van dat huwelijk leden van zijn gezin worden, mits zij binnen zes maanden na den dag van het sluiten van het huwelijk de reis aanvaarden en nà het huwelijk nog geen overtocht ten laste van de Staatsbegrooting hebben genoten en niet is vastgesteld, op den voet van het bepaalde onder *h* van dit artikel, dat de betrokken militair geen aanspraak op overtocht van zijn gezin zal kunnen doen gelden ;

f. de echtgenoote van een bij de troepen in Suriname en Curaçao dienenden militair, in het huwelijk getreden tijdens diens verblijf in Europa onder omstandigheden, welke hem geen recht geven op overtocht voor Rijksrekening, zoomede de kinderen, die ten gevolge van dat huwelijk leden van zijn gezin worden, tenzij op den voet van het bepaalde onder *h* van dit artikel is vastgesteld, dat de betrokken militair geen aanspraak op overtocht van zijn gezin zal kunnen doen gelden ;

g. de leden van het gezin van hem, die de reis voor Rijksrekening aanneemt krachtens het bepaalde sub *a*, *b* of *c* hierboven, tenzij in geval van tijdelijke dienstverrichtingen, detacheeringen of opdrachten bepaaldelijk is vastgesteld, dat de betrokken persoon geen aanspraak op overtocht ten behoeve van zijn gezin zal kunnen doen gelden ;

h. de bij zijn vertrek uit Nederland in Europa achtergelaten, alsmede de na dat vertrek aldaar geboren leden van het gezin van hem, die de reis naar *Suriname* of naar *Curaçao* heeft volbracht onder omstandigheden, welke hem geen recht gaven op overtocht voor Rijksrekening van dat gezin, en die daarna aldaar in militairen dienst is getreden.

2. De aanspraak op overtocht van leden van het gezin van een militair beneden den rang van onderluitenant is in de gevallen onder *e*, *f*, *g* en *h* steeds afhankelijk van de bijzondere vergunning van den Minister van Koloniën.

2. 1. Overtocht voor Rijksrekening van Suriname of van Curaçao naar Nederland wordt verleend aan :

a. alle militairen, die, onder genot van inkomsten ten laste der Staatsbegrooting, wegens ziekte of wegens langdurigen dienst een verlof naar Europa bekomen of naar Nederland worden opgezonden, hetzij om aldaar in het genot van verlof te worden gesteld, hetzij op grond van eene geneeskundige verklaring, benevens die militairen, aan wie door den Gouverneur van *Suriname* of van *Curaçao* wordt opgedragen zich in het belang van den dienst tijdelijk naar Europa te begeven ;

b. alle militairen, die, naar *Suriname* of naar *Curaçao* uitgezonden, aan de bij die uitzending gestelde voorwaarden, ter beoordeeling van den Gouverneur, hebben voldaan, of krachtens in hun akte van verband opgenomen bepalingen ook bij ontbinding van de militaire verbintenis vóór hare beëindiging naar Nederland mogen worden teruggezonden ;

c. alle militairen beneden den rang van officier, die ter verdere vervulling van hunne militaire verbintenis naar Nederland worden gezonden ;

d. alle militairen, die met toekenning van of met recht op pensioen of gagement in *Suriname* of *Curaçao* uit den dienst zijn ontslagen, mits zij na hun ontslag uit den militairen dienst nog geen overtocht voor Rijks- of Landsrekening genoten, binnen drie jaar na den dag van ingang van hun ontslag de reis aanvaarden, en, voor zoover zij tot de inheemsche bevolking behooren, zich buiten *Suriname* of *Curaçao* voor den dienst hebben verbonden ;

e. alle militairen beneden den rang van officier, die zich buiten *Suriname* of *Curaçao* voor den dienst hebben verbonden en binnen drie jaar, nadat zij in Suriname of Curaçao eervol uit den dienst zijn ontslagen, de terugreis naar Nederland aannemen, mits zij na hun ontslag uit den militairen dienst nog geen overtocht voor Rijks- of Landsrekening genoten ;

f. de in Europa of in Nederlandsch-Indië geboren weduwe, zoomede de overige leden van het gezin van den militair of gewezen militair (in werkelijken dienst, gepensionneerd, gegageerd of gepasporteerd), die in *Suriname* of *Curaçao* overlijdt, mits zij, ware de echtgenoot of vader in leven gebleven, bij diens terugkeer naar Nederland recht op overtocht voor Rijksrekening zouden kunnen doen gelden krachtens punt *h* van dit artikel, en zij zich tijdens diens overlijden in *Suriname* of *Curaçao*, dan wel op weg daarheen bevonden en de reis binnen drie jaren daarna aanvaarden ;

g. de leden van het gezin van hem, die de reis aanneemt krachtens het bepaalde sub *a* t/m *e*, van dit artikel, tenzij in geval van tijdelijke dienstverrichtingen, detacheeringen of commissiën bepaaldelijk is vastgesteld, dat de betrokken persoon geen aanspraak op overtocht ten behoeve van zijn gezin zal kunnen doen gelden ;

h. de leden van het gezin, nagelaten door den voor tijdelijke dienstvervulling naar *Suriname* of *Curaçao* uitgezonden militair, die overleden is tijdens hij zich ten behoeve van den militairen dienst in *Suriname* of *Curaçao* bevond, dan wel op weg daarheen was, mits :

1°. zij zich tijdens het overlijden in *Suriname* of *Curaçao* dan wel op weg daarheen bevonden ;

2°. zij nà het overlijden nog geen overtocht voor Rijks- of Landsrekening genoten ;

3°. bij de regeling der zending van den overleden echtgenoot of vader naar *Suriname* of *Curaçao* niet bepaaldelijk was uitgemaakt, dat hij geen aanspraak op overtocht voor zijn gezin zou kunnen doen gelden;

4°. zij binnen drie jaren na het overlijden de reis aanvaarden.

2. De aanspraak op overtocht, in dit artikel toegekend aan leden of nagelaten leden van het gezin van een militair, diens weduwe en kinderen, geldt, voor zoover die militair een rang heeft of had beneden dien van onderluitenant, slechts, indien hij

1°. in het bezit van een gezin is of was gekomen, doordien hij gedurende zijn diensttijd met vergunning van de militaire overheid in het huwelijk is of was getreden;

2°. bij zijn indiensttreding reeds gehuwd zijnde, als zoodanig werd aangenomen, dan wel later gedurende zijn militairen dienst als zoodanig werd of wordt beschouwd;

3°. met vergunning van den Minister van Koloniën zijn gezin met zich voerde naar *Suriname* of naar *Curaçao* of krachtens diens vergunning zich door dat gezin daarheen deed volgen.

3. 1. Overtocht van *Suriname* naar *Curaçao* dan wel omgekeerd wordt toegekend:

a. aan alle militairen, die van *Suriname* naar *Curaçao* of omgekeerd worden overgeplaatst of gedetacheerd;

b. aan alle militairen, die van eene detacheering, onder *a* bedoeld, terugkeeren;

c. zoowel voor zich als voor de leden van hun gezin, aan alle militairen, die van *Suriname* naar *Curaçao* of omgekeerd overgeplaatst of gedetacheerd zijnde, den dienst wenschen te verlaten, in het gebiedsdeel alwaar zij hunne eerste verbintenis voor den militairen dienst aangingen; alsdan gaat een mogelijk recht op overtocht naar Nederland voor Rijksrekening verloren.

2. De betrokken Gouverneur is bevoegd aan hen, wien krachtens de bepalingen van dit Reglement overtocht naar Nederland zou mogen worden verleend, zoomede aan den gewezen militair en de leden van zijn gezin, die geen gebruik hebben gemaakt van de hem in punt *c* toegekende aanspraak, instede daarvan toe te kennen, hetzij overtocht naar de plaats hunner keuze, hetzij na daarheen voor eigen rekening volbrachte reis, vergoeding voor de kosten daarvan, in de gevallen, dat de betrokkenen aantoonen, dat daarmede hunne belangen gediend worden.

3. Daardoor vervallen echter voor die belanghebbenden, daaronder begrepen de hen vergezellende leden van hun gezin, alle aanspraken op overtocht, welke uit anderen hoofde mochten bestaan.

4. Als vergoeding voor dezen overtocht wordt betaald wat daarvoor noodig is volgens geldende tarieven of bijzondere overeenkomsten, doch niet meer dan de overtochtsprijs, die te voldoen zou zijn geweest aan eene vennootschap of reederij, met welke een overeenkomst voor het vervoer van landsreizigers is aangegaan, indien de betrokkenen gebruik zouden hebben gemaakt hetzij van hunne aanspraak op overtocht naar Nederland, hetzij — indien deze aanspraak niet bestond — van de aanspraak, hun toegekend in punt *c* van dit artikel.

5. Ten aanzien van de aanspraak op overtocht voor de leden van het gezin, in dit artikel toegekend, geldt het voorbehoud, in het slot van artikel 2 gesteld.

4. De Minister van Koloniën is bevoegd om, daartoe termen vindende, op 's Rijks kosten van Nederland naar *Suriname* of naar *Curaçao* te doen overbrengen:

a. militaire beklaagden, die in *Suriname* of *Curaçao* voor den rechter moeten terechtstaan;

b. veroordeelde militairen, die in *Suriname* of in *Curaçao* hun straf moeten ondergaan.

5. De betrokken Gouverneur is bevoegd, daartoe termen vindende, op 's Rijks kosten naar Nederland te doen overbrengen:

a. militairen, die in Nederland voor den rechter moeten terechtstaan;

b. zij, die als militaire beklaagden voor Rijksrekening naar *Suriname* of naar *Curaçao* zijn overgebracht, ten einde terecht te staan, wanneer hunne veroordeeling niet is gevolgd en zij zich tot het bekomen van overtocht aanmelden binnen ééne maand nadat de noodzakelijkheid, om ter beschikking van de Justitie te blijven, heeft opgehouden te bestaan;

c. veroordeelde militairen, die in Nederland hun straf moeten ondergaan.

6. 1. Aan den militair, die, op last of ten gevolge van een verzoek van den betrokken Gouverneur, in het belang van den dienst geen gebruik maakt van het hem krachtens de dienaangaande bestaande bepalingen toekomende buitenlandsche verlof wegens langdurigen dienst dan wel van de aanspraak om naar Nederland te worden opgezonden, ten einde aldaar in het genot van verlof te worden gesteld, worden de kosten uitbetaald, die hem, indien hij wel van het verlof of van genoemde aanspraak gebruik had gemaakt, op grond van artikel 8 uitbetaald zouden zijn voor de leden van zijn gezin, die hij te voren voor eigen rekening naar Europa heeft doen vertrekken. Aan de overige leden van dat gezin mag de betrokken Gouverneur overtocht naar Nederland voor Rijksrekening verleenen. De naar Nederland vertrokken leden van zoodanig gezin behouden — onverminderd de aanspraken op overtocht, die zij te eeniger tijd uit anderen hoofde zouden kunnen doen gelden — zoolang het hoofd des gezins in dienst is, aanspraak om op 's Rijks kosten naar *Suriname of naar Curaçao* terug te keeren, ten einde zich weder bij het hoofd des gezins te voegen.

2. Voor die leden van een gezin, voor wie krachtens het vorige lid van Rijkswege de kosten van overtocht zijn of moeten worden betaald, worden niet andermaal voor eene reis in dezelfde richting de kosten van overtocht van Rijkswege voldaan, indien aan het hoofd des gezins het in het vorig lid bedoelde verlof nader wordt verleend of indien hij van de daarin bedoelde aanspraak nader gebruik maakt.

7. 1. De krachtens dit reglement toegekende aanspraak op overtocht geldt slechts voor die leden van het gezin, welke het gezinshoofd op de reis vergezellen, tenzij het hoofd des gezins op zijn (haar) vóór het aanvaarden van de reis ingediend, met redenen omkleed verzoek van den Minister van Koloniën of van den betrokken Gouverneur schriftelijk vergunning heeft be-

komen om zich door één of meer leden van het gezin, bij de vergunning uitdrukkelijk aan te wijzen, te doen volgen.

2. De vergunning wordt verleend voor een daarbij aan te geven termijn, welke in bijzondere gevallen mag worden verlengd en vervalt van rechtswege :

a. indien het hoofd van het gezin, vóórdat de reis van de bedoelde gezinsleden een aanvang heeft genomen komt te overlijden, of niet op eervolle wijze en zonder aanspraak op pensioen 's Lands dienst moet of heeft verlaten ;

b. voor hen, die vóórdat de reis een aanvang heeft genomen ophouden leden van het gezin te zijn, in den zin van artikel II van het besluit, waarbij dit reglement is vastgesteld ;

c. ingeval het hoofd des gezins binnen den aangegeven termijn de terugreis voor Rijksrekening heeft aanvaard.

8. 1. Met afwijking van het bepaalde bij artikel 7 worden aan het hoofd van het gezin, dat voor Rijksrekening de reis maakt van Nederland naar *Suriname* of naar *Curaçao*, of omgekeerd, na afloop van zijne reis uitbetaald de overtochtskosten, welke van Rijkswege zouden zijn voldaan voor leden van zijn gezin, die de reis voor Rijksrekening hadden mogen medemaken, indien zij niet voor eigen rekening vooruitgezonden waren, mits die leden alsdan nog tot dit gezin behooren en het bewijs wordt geleverd, dat zij alsdan nog in leven zijn en in geen geval tot een hooger bedrag dan hetgeen voor hun overtocht uit eigen middelen betaald is.

2. Wanneer het hoofd van het gezin voor de aanvaarding van de reis overlijdt, worden de voormelde kosten aan de erfgenamen of andere rechthebbenden vergoed, voor zooveel betreft die, welke op dat tijdstip van Rijkswege zouden zijn betaald voor den overtocht van de leden van het gezin, voor wie, waren zij niet vooruitgezonden, ten gevolge van het overlijden van het hoofd van het gezin aanspraak op overtocht voor Rijksrekening zou kunnen worden geldig gemaakt.

3. Ten aanzien van gezinsleden, die de reis hebben gemaakt met andere gelegenheden dan met een vervoermiddel onder Nederlandsche vlag, behoorende aan eene vennootschap of reederij, met welke eene overeenkomst voor het vervoer van landsreizigers is aangegaan, heeft de vergoeding van overtochtskosten alleen plaats, wanneer de reis is gedaan op zoodanigen voet en onder zoodanige omstandigheden en voorwaarden, als waarop en waaronder ook landsreizigers met dergelijke gelegenheden zouden mogen reizen.

9. 1. Zij, die voor Rijksrekening reizen, worden onderscheiden in reizigers der eerste, tweede of derde klasse.

2. Gerangschikt worden :

a. in de *eerste* klasse, de officieren ;

b. in de *tweede* klasse, de onderofficieren ;

c. in de *derde* klasse, militairen beneden den rang van onderofficier.

3. Gewezen militairen reizen in de klasse, waarin de laatstelijk door hen bekleede betrekking is gerangschikt ; officieren, die den dienst op niet-eervolle wijze verlaten, reizen in de daarop volgende lagere klasse.

4. De leden van een gezin reizen in de klasse, aangegeven voor het hoofd des gezins, met dien verstande dat :

a. de leden van een gezin, die aanspraak op overtocht ontleenen aan het bepaalde onder *e*, *f* en *h* van artikel 1 van dit reglement, reizen in de klasse, waarin het hoofd des gezins gerangschikt zou worden op het tijdstip van hun vertrek ;

b. de leden, die het hoofd des gezins volgen krachtens eene vergunning, als bedoeld in artikel 7 van dit reglement, niet in eene hoogere klasse reizen dan die, waarop het hoofd aanspraak had toen hij de leden van het gezin achterliet.

5. Weduwen behooren tot de klasse, voor den overleden echtgenoot aangegeven ; alleen reizende weezen tot de klasse, voor den overleden vader bepaald.

10. 1. De ten laste van de Staatsbegrooting verleende overtocht wordt in den regel volbracht met een vervoermiddel onder Nederlandsche vlag, behoorende aan eene vennootschap of reederij, met welke eene overeenkomst voor het vervoer van landsreizigers is aangegaan.

2. Indien het onmogelijk of onraadzaam blijkt, dat degene, die voor Rijksrekening reist, de reis overeenkomstig de in het eerste lid aangegeven wijze onderneemt, of indien er een bijzonder belang bestaat voor het volbrengen van de reis langs een anderen weg, mag van het in het eerste lid bepaalde onder eventueel te stellen voorwaarden worden afgeweken bij eene met redenen omkleede beschikking van den Minister van Koloniën, voor eene reis van Nederland naar *Suriname* of naar *Curaçao*, of van den betrokken Gouverneur, voor eene reis van *Suriname* of van *Curaçao* naar Nederland of tusschen *Suriname* en *Curaçao* onderling. Bij de beschikking wordt de te volgen weg of wijze van volbrenging van de reis aangegeven.

11. 1. De vergoeding der reiskosten van den militair, wien in het belang van den dienst wordt opgedragen de reis op andere dan de in het eerste lid van het vorig artikel aangegeven wijze te volbrengen, maakt steeds het onderwerp van eene bijzondere regeling uit.

2. Voor zooveel betreft de reizen uit Nederland naar *Suriname* of naar *Curaçao*, wordt zoodanige regeling door den Minister van Koloniën getroffen ; voor reizen uit *Suriname* of uit *Curaçao* naar Nederland door den betrokken Gouverneur ; in alle andere gevallen, naar den aard daarvan, hetzij door den voornoemden Minister, hetzij door den betrokken Gouverneur, hetzij door ieder hunner voor een gedeelte der reis.

3. Indien in het belang van den betrokkene afwijking plaats vindt van het in het eerste lid van het vorig artikel bepaalde, wordt, na afloop van de overeenkomstig de vergunning volbrachte reis, voldaan wat daarvoor noodig is volgens geldende tarieven of bijzondere overeenkomsten, doch niet meer dan wat voor rechtstreeksch vervoer te voldoen zou zijn geweest aan eene vennootschap of reederij, met welke eene overeenkomst voor het vervoer van landsreizigers is aangegaan. Desgewenscht mag aan den betrokkene, onder verplichting van latere verrekening, ten hoogste de helft van de geschatte kosten van de reis voor haren aanvang worden uitgekeerd.

4. De betaling geschiedt aan het hoofd des

gezins voor het geheele gezin, dan wel, bij ontstentenis van het gezinshoofd, aan de daarop rechthebbenden.

12. 1. Aan voor Rijksrekening vervoerd wordende reizigers der eerste of tweede klasse wordt, behalve in de gevallen, bedoeld in het tweede lid van artikel 10 en in het eerste lid van artikel 11, en tenzij van Overheidswege vervoergelegenheid is besproken, uitgereikt eene schriftelijke opdracht of vergunning voor het aanvaarden van de reis.

2. Die reizigers treden alsdan in overleg met de betrokken vennootschap of reederij, met welker vervoermiddelen zij, krachtens de opdracht of vergunning, de reis behooren te ondernemen.

3. Voor reizigers der derde klasse en voor de mogelijk ter begeleiding van reizigers in die klasse aangewezen militairen (en hunne gezinnen) wordt van Overheidswege vervoergelegenheid besproken.

13. 1. De voor Rijksrekening reizende, of, als de in het vorig artikel bedoelde opdracht of vergunning is afgegeven voor een gezin, het hoofd van het gezin is gehouden de voor den overtocht betaalde of verschuldigde gelden te vergoeden, wanneer de betrokken Gouverneur heeft vastgesteld, dat de reis binnen den daarvoor bepaalden tijd niet is aanvaard, of, aanvaard zijnde, om andere dan gewichtige, onvoorziene omstandigheden (zooals het ontstaan buiten eigen toedoen van welbewezen ziels- of lichaamsgebreken) wordt afgebroken, dan wel niet weder zoo spoedig mogelijk na eene onderbreking wordt voortgezet en volbracht.

2. De invordering van de terug te betalen gelden geschiedt bij voorkeur door inhouding van door den schuldenaar ten laste van de betrokken begrooting of begrootingen genoten wordende inkomsten.

3. Verhaal langs gerechtelijken weg geschiedt bij een door den Gouvernements-Secretaris onderteekend afschrift van de door den betrokken Gouverneur genomen beschikking, waarbij de verplichting tot terugbetaling wordt vastgesteld, aan het hoofd voerende de woorden: „In naam der Koningin!". Dit afschrift heeft dezelfde kracht en mag op dezelfde wijze en met inachtneming van dezelfde voorschriften ten uitvoer worden gelegd als de grossen van in kracht van gewijsde gegane vonnissen in zake van burgerlijk recht.

14. 1. De in het eerste lid van artikel 12 vermelde schriftelijke opdracht of vergunning wordt afgegeven: voor de reizen uit Nederland naar *Suriname* of naar *Curaçao* door of vanwege den Minister van Koloniën; voor reizen uit *Suriname* of uit *Curaçao*, door of vanwege den betrokken Gouverneur; in alle andere gevallen, naar den aard daarvan, hetzij door den voornoemden Minister, hetzij door den betrokken Gouverneur, hetzij door ieder hunner voor een gedeelte der reis.

2. In de opdracht of vergunning worden vermeld:

a. naam, voornamen, rang of positie en c. q. stamboeknummer van den voor Rijksrekening overgevoerd wordenden reiziger of — geldt zij een gezin — van het hoofd des gezins;

b. eene aanwijzing van de bepalingen van dit reglement, krachtens welke zij wordt afgegeven;

c. eene opgave van de personen, waaruit het gezin bestaat;

d. het jaartal en de datum der geboorte van ieder der tot het gezin behoorende kinderen, aan wie overtocht wordt verleend;

e. eene aanwijzing van de vennootschap of reederij, met welker vervoermiddelen de reis zal worden ondernomen, onder nadere aanduiding, voor zooveel mogelijk, van het betrokken vervoermiddel;

f. de klasse, waarin de reiziger met het aangewezen vervoermiddel de reis zal mogen maken;

g. het tijdstip, waarop de reis uiterlijk behoort te zijn aangevangen;

h. de verplichting, bedoeld in het eerste lid van art. 13 van dit reglement;

i. de plaats of plaatsen, waar de reis, ingevolge daartoe vooraf eventueel verleende vergunning, mag worden afgebroken.

15. De overtochtsgelden worden voldaan, voor zooveel de betaling niet betrekking heeft op de in artikel 11 bedoelde gevallen, op daartoe door de betrokken vennootschap of reederij of door hare agenten of gemachtigden in te dienen declaratiën, die vergezeld moeten zijn hetzij van den brief of de beschikking, waarbij vervoergelegenheid is besproken, hetzij van de aan den voor Rijksrekening overgevoerd wordende reiziger afgegeven schriftelijke opdracht of vergunning in artikel 12 bedoeld, en moeten inhouden eene verklaring van de declaranten, onder aanbod van eede, dat de betrokken reizigers de reis hebben aanvaard, alsook, dat deze de reis niet doen of hebben gedaan in eene lagere klasse dan die, in de opdracht of vergunning voor het aanvaarden van de reis aangegeven.

16. 1. Wanneer ten gevolge van averij van het vervoermiddel de voor Rijksrekening overgevoerd wordende reizigers verplicht worden tijdelijk daarbuiten te verblijven en zelf in huisvesting en voeding te voorzien, worden zij schadeloos gesteld op denzelfden voet als voor burgerlijke landsreizigers in de verschillende klassen in overeenkomstige omstandigheden is of zal worden vastgesteld.

2. De krachtens dit artikel aan voor Rijksrekening overgevoerd wordende reizigers toekomende gelden worden voldaan op de door hen daartoe na volbrachte reis in te dienen declaratiën in tweevoud, gestaafd door eene schriftelijke verklaring van den gezagvoerder van het vervoermiddel, dat voor die reizigers de gelegenheid niet bestond om in het tijdvak, waarop de declaratie betrekking heeft, aldaar te worden gehuisvest en gevoed.

3. Het hoofd des gezins declareert voor het gezin.

4. Indien de gezagvoerder voornoemd aan voor Rijksrekening overgevoerd wordende reizigers, die niet bij machte zijn om de kosten van hun verblijf aan den wal te betalen, daartoe de hun krachtens dit artikel toekomende gelden verschaft, worden die gelden aan de vennootschap of reederij terugbetaald op een door haar of door hare agenten of gemachtigden, na volbrachte reis, in tweevoud in te dienen declaratie, voor zooveel mogelijk gestaafd door een uittreksel uit het reisjournaal.

17. 1. Indien het vervoermiddel in het in het vorig artikel omschreven geval verkeert en de voor Rijksrekening overgevoerd wordende

reizigers gedurende dien tijd daarop of daarin gehuisvest en gevoed zijn, wordt — tenzij betaald wordt ingevolge eene overeenkomst met eene vennootschap of reederij, die het vervoer van landsreizigers verzorgt — daarvoor in rekening gebracht hetgeen noodig is geweest en billijk zal worden bevonden.

2. Voor de betaling dezer gelden wordt na volbrachte reis in tweevoud gedeclareerd.

18. 1. Wanneer het vervoermiddel in quarantaine wordt gesteld en den reizigers vergund wordt daarop of daarin te blijven, wordt — tenzij betaald wordt ingevolge eene overeenkomst met eene vennootschap of reederij, die dit vervoer van landsreizigers verzorgt — daarvoor na volbrachte reis in rekening gebracht hetgeen noodig is geweest en billijk zal worden bevonden.

2. Worden de reizigers verplicht in quarantaine aan den wal te verblijven, dan worden hun, na volbrachte reis, de onvermijdelijke uitgaven gedurende dat verblijf vergoed, nadat daarvoor volledige door bewijsstukken gestaafde, declaratiën in tweevoud zijn ontvangen.

3. Indien uitgaven in rekening zijn gebracht, die geacht worden niet bepaald noodig te zijn geweest, worden de rekeningen verminderd in geval van reizen naar Nederland, door den Minister van Koloniën, in geval van reizen naar *Suriname* of naar *Curaçao*, door den betrokken Gouverneur, en in alle andere gevallen naar den aard daarvan, hetzij door den voornoemden Minister, hetzij door den betrokken Gouverneur of door ieder hunner voor een gedeelte.

4. De in het tweede lid van dit artikel vermelde kosten worden, voor zooveel de gezagvoerder van het vervoermiddel die voor de voor Rijksrekening reizenden heeft voldaan, aan de vennootschap of reederij terugbetaald op een door haar of door hare agenten of gemachtigden, na volbrachte reis, in tweevoud in te dienen rekening.

5. In de gevallen, bedoeld in het eerste lid en het derde lid van dit artikel, worden de in te dienen rekeningen, voor zooveel mogelijk gestaafd door een uittreksel uit het reisjournaal.

19. 1. Voor Rijksrekening overgevoerd wordende reizigers, die wegens ernstige ziekte, schipbreuk of averij de reis niet kunnen ten einde brengen met het vervoermiddel, waarmede deze werd aangevangen of vervolgd, wenden zich, voor zooveel mogelijk onder aanbieding van eene verklaring van bevoegde hand tot staving van het beletsel om de reis te vervolgen, met een schriftelijk verzoek tot de Nederlandsche autoriteit of tot het Nederlandsch Consulaat, ter plaatse van het oponthoud of in de onmiddellijke nabijheid gevestigd, opdat deze op kosten van het Rijk in de voortzetting van de reis voorziet.

2. Gelijk verzoek doen de door averij in een noodhaven opgehouden, voor Rijksrekening overgevoerd wordende reizigers, wanneer de bijzondere vergoedingen voor het oponthoud overeenkomstig artikel 16 of 17 uit te keeren, het Rijk meer bezwaar zouden veroorzaken dan de kosten van voortzetting der reis met een ander vervoermiddel.

3. Ontbreekt de gelegenheid om de bemiddeling te vragen van eene Nederlandsche autoriteit of een Nederlandsch consulaat, dan voorzien de voor Rijksrekening overgevoerd wordende reizigers in de hierboven omschreven gevallen zoo noodig zelf in de voortzetting der reis. De kosten daarvan, voor zoover die billijk worden bevonden, worden aan hen terugbetaald.

4. In alle hierboven omschreven gevallen handelt het hoofd des gezins voor het geheele gezin.

Behoort bij het Koninklijk besluit van 10 September 1925, *Staatsblad* nº. 378.

Mij bekend,
De Minister van Koloniën a. i., H. COLIJN.

---

10 *September* 1925. BESLUIT bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het Protocol van *Genève* van 24 September 1923 betreffende arbitrage-clausules. S. 379.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de wet van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 253), houdende goedkeuring van het Protokol van *Genève* van 24 September 1923 betreffende arbitrage-clausules, van welk protocol een afdruk en eene vertaling bij dit besluit zijn gevoegd;

Overwegende, dat de bekrachtigingsoorkonden van *Albanië*, *België*, *Denemarken*, *Duitschland*, *Finland*, *Groot-Britannië* en *Noord-Ierland*, *Italië*, *Nederland* en *Rumenië* te *Genève* zijn nedergelegd, en dat *Groot-Britannië* voor *Zuid-Rhodesië* en voor *New-Foundland* tot genoemd protocol is toegetreden;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 1 September 1925, Directie van het Protocol, nº. 22545;

Hebben goedgevonden en verstaan:

voorzegd protocol te doen bekend maken door de plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*. [1]

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 10den September 1995.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 28 *Sept.* 1925.)

VERTALING.

PROTOCOL *betreffende arbitrage-clausules.*

De ondergeteekenden, behoorlijk hiertoe gemachtigd, verklaren namens de landen, die zij vertegenwoordigen, de volgende bepalingen te aanvaarden:

1. Ieder van de Verdragstaten erkent de geldigheid tusschen partijen, welke onderscheidenlijk onderworpen zijn aan de rechtspraak van verschillende Verdragstaten, van het compromis evenals van de compromissoire clausule waarin de partijen bij een overeenkomst zich verbinden om in zaken van koophandel of ten aanzien van elke andere aangelegenheid, die vatbaar is om geregeld te worden langs den weg van uitspraak van scheidsmannen

[1] Zie voor de Fransche en Engelsche tekst *Staatsblad* nº. 253 van 1925.

bij compromis, de geschillen, welke uit bedoelde overeenkomst kunnen voortvloeien, geheel of gedeeltelijk aan een uitspraak van scheidsmannen te onderwerpen, ook wanneer bedoelde uitspraak van scheidsmannen plaats moet hebben in een ander land dan dat aan welks rechtspraak elk van de partijen bij de overeenkomst onderworpen is.

Iedere Verdragstaat behoudt zich de vrijheid voor, de bovenbedoelde verplichting te beperken tot de overeenkomsten, die volgens zijn nationaal recht worden beschouwd als handelsovereenkomsten. De Verdragstaat, die van deze bevoegdheid gebruik maakt, zal den Secretaris-Generaal van den Volkenbond hiermede in kennis stellen, opdat dit aan de andere Verdragstaten zal kunnen worden medegedeeld.

2. De scheidsrechterlijke procedure met inbegrip van de samenstelling van het scheidsgerecht, wordt geregeld door den wil der partijen en door de wet van het land, op het grondgebied waarvan de arbitrage plaats heeft.

De Verdragstaten verbinden zich alle processueele handelingen, die op hun grondgebied moeten plaats hebben, te vergemakkelijken overeenkomstig de bepalingen, die in hun eigen wetgeving scheidsrechterlijke procedure bij compromis regelen.

3. Iedere Verdragstaat verbindt zich de uitvoering van de scheidsrechterlijke uitspraken, welke op zijn grondgebied krachtens de voorafgaande artikelen zijn gewezen, door zijn autoriteiten en overeenkomstig de bepalingen van zijn nationale wet te verzekeren.

4. De rechterlijke colleges van de Verdragstaten waarbij een geschil wordt aanhangig gemaakt, dat betrekking heeft op een overeenkomst gesloten tusschen personen als bedoeld in artikel 1 en dat een compromis of een compromissoire clausule bevat welke krachtens genoemd artikel geldig is en in toepassing kan worden gebracht, zullen de betrokkenen, op vordering van een hunner verwijzen naar de uitspraak van de scheidsmannen.

Deze verwijzing zal geen invloed hebben op de bevoegdheid van de rechterlijke colleges, in geval om eenigerlei reden het compromis, de compromissoire clausule of scheidsrechterlijke uitspraak vervallen is of ophoudt van kracht te zijn.

5. Dit Protocol, dat geteekend zal kunnen worden door alle Staten, zal worden bekrachtigd. De bekrachtigingen zullen zoo spoedig mogelijk worden nedergelegd bij den Secretaris-Generaal van den Volkenbond, die van de nederlegging zal kennis geven aan alle Staten, die het Protocol onderteekend hebben.

6. Dit Protocol zal in werking treden, zoodra twee bekrachtigingen zijn nedergelegd. Daarna zal dit Protocol voor iederen Verdragstaat in werking treden één maand nadat de Secretaris Generaal van den Volkenbond kennis zal hebben gegeven van de nederlegging van de bekrachtiging door dien Staat.

7. Dit Protocol zal door iederen Verdragstaat met een opzeggingstermijn van één jaar kunnen worden opgezegd. De opzegging zal geschieden door middel van een tot den Secretaris-Generaal van den Volkenbond gerichte kennisgeving. Deze zal onmiddellijk aan alle Staten, die het Protocol onderteekend hebben, afschrift van deze kennisgeving doen toekomen met vermelding van den datum waarop de opzegging ontvangen is.

De opzegging zal van kracht worden één jaar na den datum, waarop daarvan aan den Secretaris-Generaal werd kennis gegeven. Zij zal slechts gelden voor den Verdragstaat, die van de opzegging zal hebben kennisgegeven.

8. De Verdragstaten zullen vrij zijn om te verklaren, dat hunne aanvaarding van dit Protocol zich niet uitstrekt over alle of eenige van de hierna genoemde gebieden, te weten: koloniën, overzeesche bezittingen of gewesten, protectoraten of gebieden waarover zij een mandaat uitoefenen.

Deze Staten zullen later afzonderlijk kunnen toetreden tot het Protocol voor elk van deze uitgesloten gebieden. De toetredingen zullen zoo spoedig mogelijk aan den Secretaris-Generaal van den Volkenbond worden medegedeeld, die hiervan zal kennis geven aan alle Staten die het Protocol onderteekend hebben. De toetredingen zullen van kracht worden één maand nadat de Secretaris-Generaal hiervan zal hebben kennis gegeven aan alle Staten die het Protocol hebben geteekend.

De Verdragstaten zullen eveneens het protocol afzonderlijk kunnen opzeggen voor elk van de hierboven bedoelde gebieden. Artikel 7 is van toepassing op deze opzegging.

Een eensluidend gewaarmerkt afschrift van dit Protocol zal door den Secretaris-Generaal aan alle Verdragstaten worden toegezonden.

Gedaan te Genève den vierentwintigsten dag van September negentien honderd drie en twintig in een enkel exemplaar, waarvan de Engelsche en Fransche tekst beide als authentiek zullen gelden en dat bewaard zal blijven in het archief van den Volkenbond.

Overeenkomstig lid 2 van artikel 1, behoudt België zich de vrijheid voor, de verplichting bedoeld in lid 1 van artikel 1 te beperken tot de overeenkomsten, die volgens zijn nationaal recht worden beschouwd als handelsovereenkomsten.

PAUL HIJMANS
1ste gedelegeerde van België
V. SIDZIKAUSKAS
eerste gedelegeerde van Lithauen
A. MICHALAKOPOULOS
gedelegeerde van Griekenland
(met de reserve van art. 1)
ROBERT CECIL
eerste gedelegeerde van het Britsche Rijk

Ik verklaar, dat mijn onderteekening alleen geldt voor Groot-Britannië en Noord-Ierland en dientengevolge zich niet uitstrekt over een van de koloniën, overzeesche bezittingen of protectoraten onder de souvereiniteit of het gezag van Zijne Britsche Majesteit of over eenig gebied, waarover de Regeering van Zijne Majesteit een mandaat uitoefent.

AFRANIO DE MELLO FRANCO
Gedelegeerde van Brazilië
JUAN J. AMEZAGA
B. FERNANDEZ Y MEDINA
(Uruguay)

Met toepassing van lid 2 van artikel 1 van dit Verdrag behoudt de Fransche Regeering zich de vrijheid voor, de in genoemd artikel bedoelde verplichting te beperken tot de overeenkomsten, die door haar nationaal recht worden verklaard tot handelsovereenkomsten.

Overeenkomstig artikel 8 van dit Verdrag, verklaart de Fransche Regeering, dat haar aanvaarding van dit Protocol zich niet uitstrekt over de koloniën, bezittingen of overzeesche gebieden, evenmin als over de protectoraten of gebieden, waarover Frankrijk een mandaat uitoefent.

G. HANOTAUX
R. A. AMADOR
(Gedelegeerde van Panama)
GARBASSO
(voor Italië)

Het Vorstendom Monaco behoudt zich de vrijheid voor, zijn verplichting te beperken tot de overeenkomsten, die door zijn nationaal recht worden verklaard tot handelsovereenkomsten.

Voor het Vorstendom Monaco
29. III. 24.
R. ELLES-PRIVAT
GOTTFRIED ASCHMANN
(voor Duitschland)

In naam van de Koninklijke Roemeensche Regeering teeken ik dit Verdrag met het voorbehoud, dat de Koninklijke Regeering onder alle omstandigheden de in art. 1, lid, 2, bepaalde verplichting zal kunnen beperken tot de overeenkomsten, welke door het nationaal recht worden verklaard tot handelsovereenkomsten.

N. P. COMNENE
(voor Roemenië)

Krachtens Artikel 18 van dit protocol verklaart de Japansche Regeering, dat haar aanvaarding van dit protocol zich niet uitstrekt over haar hieronder vermelde gebieden: — Chosen, Taiwan, Karafuto, het pachtgebied Kwantung, de gebieden waarover Japan een mandaat uitoefent.

K. ISHII
Voor Japan

Door toepassing van lid 2 van artikel 1 van dit protocol behoudt de Regeering van zijne Majesteit den Koning van Spanje zich de vrijheid voor, de in genoemd artikel bepaalde verplichting te beperken tot de overeenkomsten, die volgens haar nationaal recht worden beschouwd als handelsovereenkomsten.

Overeenkomstig artikel acht van het Protocol verklaart de Regeering van Zijne Majesteit den Koning van Spanje, dat haar aanvaarding van dit Protocol zich niet uitstrekt over de Spaansche bezittingen in Afrika, noch over de gebieden van het Spaansche Protectoraat in Marokko.

30 Augustus 1924
J. QUIÑONES DE LEON

De Nederlandsche Regeering behoudt zich de vrijheid voor, de in lid 1 van Artikel 1 bebedoelde verplichting te beperken tot de overeenkomsten, die volgens Nederlandsch recht worden beschouwd als handelsovereenkomsten.

Bovendien verklaart zij van oordeel te zijn, dat de erkenning in beginsel van de geldigheid der arbitrage-clausules geen inbreuk maakt op de beperkende bepalingen, die thans in de Nederlandsche wetgeving voorkomen, noch op het recht om in de toekomst nieuwe beperkingen hierin aan te brengen.

Nederland. Voor het Rijk in Europa
W. DOUDE VAN TROOSTWIJK
HEIKKI RENVALL
Voor Finland

Bij de onderteekening van het Protocol, gesloten te Genève den 24sten September 1923 betreffende arbitrage-clausules, verklaar ik ondergeteekende, vertegenwoordiger van de Deensche Regeering bij het Secretariaat van den Volkenbond, met betrekking tot artikel 3 het volgende: Volgens het Deensche recht zijn de arbitrale uitspraken, welke gegeven worden door een scheidsgerecht, niet onmiddellijk uitvoerbaar, maar is het in ieder bijzonder geval voor de ten uitvoerlegging noodzakelijk zich te wenden tot gewone gerechtshoven. Bij de behandeling voor deze gerechtshoven zal echter in het algemeen de scheidsrechterlijke uitspraak zonder verder onderzoek worden genomen tot grondslag voor het eindvonnis in de zaak. — Behoudens bekrachtiging. —
Genève, 30 Mei 1924

Voor Denemarken:
A. OLDENBURG
Voor Noorwegen
5 Augustus 1924
CHR. L. LANGE
Voor den Zwitserschen Bondstaat
10 September 1924
MOTTA

Met toepassing van lid 2 van artikel 1 van dit Protocol, behoudt de Letsche Regeering zich de vrijheid voor, de verplichting bedoeld in dit artikel te beperken tot de overeenkomsten, die door haar nationaal recht verklaard worden tot handelsovereenkomsten.

Voor Letland
12 September 1924
L. SEA
J. GUSTAVO GUERRERO
Voor Salvador
13 September 1924
Voor Chili
16 September 1924
ARMANDO QUEZADA A.
E. VILLEGAS

Nederland. Voor de drie Overzeesche Gebieden, Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao.
W. DOUDE VAN TROOSTWIJK
20 September 1924
Voor Paraguay
Genève, 29 September 1924
R. V. CABALLERO
Voor Oostenrijk
Genève, 24 November1924
E. PFLÜGL

De Siameesche Regeering teekent dit Protocol onder het voorbehoud, dat zij hiermede geen verplichting aanvaardt om de bepalingen van dit Verdrag van kracht te doen worden in strijd met bestaande of toekomstige verdragsbepalingen, welke vreemdelingen vrijstellen van de Siameesche rechtspraak.

PHYA SANPAKITCH PREECHA
19 Mei 1925

10 *September* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Aanslag als forens van den directeur eener N. V., eigenares eener gemeubileerde woning, op grond van art. 244*a*, 4°. Gemeentewet.

WIJ WILHELMINA, ENZ.;

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van B. tegen de uitspraak van Ged. Staten van Zuidholland van 3/11 Juni 1924 waarbij de aanslag van X. te A. in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente B. over het belastingjaar 1922/23 is vernietigd;

Den Raad van State, enz.;

Overwegende, dat het bestreden besluit van Ged. Staten steunt op de overweging dat de adressant X. tegen zijn aanslag bezwaar maakt, aanvoerende, dat hij tijdens het belastingjaar 1922/23 noch meer dan 90 malen in de gemeente B. nachtverblijf heeft gehouden, noch er gedurende meer dan 90 dagen voor zich of zijn gezin eene gemeubileerde woning beschikbaar heeft gehouden; dat naar aanleiding hiervan door het gemeentebestuur van B. is opgemerkt, dat de reclamant op meer dan 90 dagen van het belastingjaar in die gemeente de beschikking heeft gehad over een gemeubileerd perceel, plaatselijk gemerkt Wijk A. n°. 20 en genaamd „Q." ; dat weliswaar dit perceel formeel eigendom is van de Naamlooze Vennootschap „IJ." te E., die in het in 1920 of 1921 heeft aangekocht, dat echter in feite de reclamant èn als directeur èn als grootste aandeelhouder van genoemde maatschappij er de beschikking over uitoefent, en er naar eigen inzichten van gebruik maakt, ten bewijze waarvan het gemeentebestuur heeft aangevoerd, dat het perceel, nadat het door de maatschappij „IJ". was aangekocht, onder toezicht van den reclamant met bijzondere zorg en groote kosten is verbouwd en van meubelen voorzien, welke meubelen ten deele uit de woning van den reclamant afkomstig waren en dat het niet aannemelijk is, dat deze kostbare verbouwing en meubileering, waarvan de kosten door het gemeentebestuur op ± f 20,000 worden geschat, zooals reclamant het wenscht te doen voorkomen, alleen heeft plaats gehad, ten einde het perceel jaarlijks voor slechts eenige zomermaanden aan derden te kunnen verhuren; dat Ged. Staten hieromtrent overwegen, dat de beschouwingen van het gemeentebestuur van B. omtrent de positie, welke de reclament in de maatschappij „IJ." inneemt, hun college niet onaannemelijk voorkomen; dat echter uit het feit, dat de reclamant de beschikking heeft over de gebouwde eigendommen dezer maatschappij, niet zonder meer voortvloeit, dat hij deze eigendommen en inzonderheid het perceel „Q". tijdens het belastingjaar voor zich of zijn gezin beschikbaar heeft gehouden; dat het gemeentebestuur van B. er niet in geslaagd is met bewijzen te staven, dat dit wel het geval is geweest; dat daarentegen de omstandigheid dat de reclamant en de leden van zijn gezin nimmer in genoemd perceel hebben overnacht en dat het perceel, onmiddellijk nadat de verbouwing en meubileering gereed was gekomen en het seizoen er zich toe leende, verhuurd is geworden, het vermoeden wettigt, dat bij den reclamant niet de bedoeling heeft voorgezeten het voor zich of zijn gezin beschikbaar te houden; dat ook niet is aangetoond, dat de reclamant uit anderen hoofde ingevolge art. 244*a*, 1e lid, 4°. der Gemeentewet als forens in de plaatselijke belasting naar het inkomen der gemeente B. belastingjaar 1922/23 moet worden aangeslagen:

dat het gemeentebestuur van B. zijne beschouwingen, door Ged. Staten in het bestreden besluit vermeld, nogmaals uiteenzet en daaraan toevoegt, dat de bewering van Ged. Staten als zoude het perceel, onmiddellijk nadat de verbouwing en meubileering gereed was, verhuurd zijn geworden, in strijd is met de feiten; dat toch het perceel reeds maanden gereed was, toen de verhuring plaats vond, en het opmerkelijk is, dat eerst, toen de aanslag werd opgelegd, er een bordje op het erf geplaatst werd, waarbij het perceel te koop of te huur werd aangeboden en nog weer later een Oost-Indisch ambtenaar het perceel korten tijd heeft betrokken, doch toen reeds het belastingjaar 1923/24 was ingetreden; dat het perceel sedert dien vrijwel ongebruikt heeft gestaan;

Overwegende, dat op grond van de overgelegde ambtsberichten moet worden aangenomen, dat X. in de gemeente B. niet meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1922/23 vóór zich of zijn gezin eene gemeubileerde woning in den zin van art. 244*a*, onder 4°. Gemeentewet heeft beschikbaar gehouden;

dat immers uit de overgelegde stukken is gebleken, dat hij als directeur van de Naamlooze Vennootschap „IJ" te E. niet in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente B. kan worden betrokken, daar hij niet in deze kwaliteit voor zich of zijn gezin de onderhavige woning beschikbaar hield;

dat hij evenmin in het belastingjaar 1922/23 in de gemeente B. meer dan 90 malen nachtverblijf heeft gehouden!

dat derhalve de opgelegde aanslag strijdt met art. 244*a*, 4°. der gewijzigde Gemeentewet en door Ged. Staten mitsdien terecht is vernietigd;

dat hij ook niet op grond van eene andere bepaling dier wet te B. als forens kan worden aangeslagen;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

(Gem. Stem.)

---

10 *September* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Gemeentelijke inkomstenbelasting. Termijn van beroep voor de betrokken gemeenten ingeval van aanslag wegens hoofdverblijf en aanslag als forens.

De Kroon beslist dat eene redelijke interpretatie van art. 265*i* der Gemeentewet medebrengt dat de termijn, waarbinnen bezwaren kunnen worden ingebracht aanvangt bij de dagteekening van het aanslagbiljet, betreffende de belasting waartegen het bezwaar is gericht.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van Amsterdam tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 19 Maart 1924, n°. 34, op zijn bezwaarschrift tegen den aanslag in de gemeentelijke inkomstenbelasting over het belastingjaar 1922/23 opgelegd in de gemeente Hilversum aan R. de Jong te Amsterdam.

Den Raad van State, Afdeeling voor de Ge-

schillen van Bestuur, gehoord, advies van 13 Mei 1925, N°. 253;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 5 September 1925, n°. 67, afd. Directe Belastingen;

Overwegende, dat R. de Jong te Amsterdam bij aanslagbiljet van 19 December 1923 over het belastingjaar 1922/23 als werkforens is aangeslagen in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Hilversum;

dat, nadat het gemeentebestuur van Amsterdam bij Gedeputeerde Staten tegen dien aanslag bezwaren had ingebracht, laatstgemeld college bij besluit van 19 Maart 1924 n°. 34, het gemeentebestuur in zijn bezwaar niet-ontvankelijk heeft verklaard uit overweging dat bij het inkomen van het bezwaarschrift op 10 Maart 1924 de bij art. 265*i* der Gemeentewet gegunde termijn was verstreken;

dat het Gemeentebestuur in beroep aanvoert dat R. de Jong in verband met een aanslag als werkforens in de gemeente Hilversum, ten onrechte in de gemeente Amsterdam is aangeslagen slechts voor twee derden, in plaats van voor drie derden van den aanslag over een vol jaar; dat Gedeputeerde Staten hun besluit blijkbaar doen steunen op de overweging. dat het bezwaarschrift niet is ingediend binnen twee maanden na dagteekening van het aanslagbiljet als werkforens in de gemeente Hilversum; dat het gemeentebestuur evenwel van meening is, dat deze omstandigheid niet ter zake doet en dat de bij art. 265*i* gegunde termijn aanvangt bij den datum van het aanslagbiljet van den aanslag wegens hoofdverblijf, daar er vóór het tot standkomen van laatstbedoelden aanslag voor de gemeente Amsterdam geene aanleiding bestond om een bezwaarschrift in te dienen; dat het aanslagbiljet wegens hoofdverblijf gedateerd is 14 Februari 1924, terwijl het bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten is ingekomen op 10 Maart 1924, zoodat dit moet geacht worden tijdig te zijn ingediend;

Overwegende dat ingevolge art. 265*i* der Gemeentewet bezwaren betreffende de toepassing van art. 244*a* dier wet door de belanghebbende gemeenten, zoo de aanslag niet binnen eene maand na afloop van het belastingjaar is vastgesteld, binnen twee maanden na dagteekening van het aanslagbiljet ter beslissing kunnen worden voorgelegd;

dat eene redelijke interpretatie dezer wetsbepaling medebrengt, dat de termijn, waarbinnen bezwaren kunnen worden ingebracht, aanvangt bij de dagteekening van het aanslagbiljet, betreffende de belasting waartegen het bezwaar is gericht;

dat het gemeentebestuur van Amsterdam dezen termijn niet heeft in acht genomen;

Gezien de gewijzigde Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 10 September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(B. S.)

---

12 *September* 1925. BESLUIT, houdende bepaling van den dag, waarop de Pensioenwet voor de Spoorwegambtenaren 1925 (*Staatsblad* n°. 294), in werking treedt. S. 380.

Bepaald op 1 *October* 1925.

---

12 *September* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van de op 6 Februari 1922 te *Washington* gesloten verdragen tot regeling van de toestanden in het Verre Oosten en nopens het Chineesche douanetarief. S. 381.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de op 6 Februari 1922 te *Washington* tusschen de *Vereenigde Staten van Amerika, België,* het *Britsche Rijk, China, Frankrijk, Italië, Japan, Nederland* en *Portugal* gesloten verdragen tot regeling van de toestanden in het Verre Oosten en nopens het Chineesche douanetarief, van welke verdragen een afdruk en een vertaling bij dit Besluit zijn gevoegd;

Overwegende dat de akten van bekrachtiging van deze verdragen op 5 Augustus 1925 te *Washington* zijn nedergelegd;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 9 September 1925, Directie van het Protocol, n°. 24520;

Hebben goedgevonden en verstaan:

meergenoemde verdragen, alsmede de vertalingen daarvan, te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad.*

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 12den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 6 *Oct.* 1925.)

Les Etats-Unis d'Amérique, la Belgique, l'Empire Britannique, la Chine, la France, l'Italie, le Japon, les Pays-Bas et le Portugal :

Désireux d'adopter une politique de nature à stabiliser les conditions de l'Extrême Orient, à sauvegarder les droits et intérêts de la Chine et à développer les relations entre la Chine et les autres Puissances sur la base de l'égalité des chances ;

Ont décidé de conclure un traité à cet effet et ont désigné pour leurs plénipotentiaires respectifs :

Le Président des Etats-Unis d'Amérique :

Charles Evans Hughes, Henry Cabot Lodge, Oscar W. Underwood, Elihu Root, citoyens des Etats-Unis ;

Sa Majesté le Roi des Belges :

Le baron de Cartier de Marchienne, Commandeur de l'Ordre de Léopold et de l'Ordre de la Couronne, Son Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire à Washington ;

Sa Majesté le Roi du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande et des territoires britanniques au delà des mers, Empereur des Indes :

Le Très-Honorable Arthur James Balfour, O. M., M. P., Lord Président du Conseil du Roi ; Le Très-Honorable Baron Lee of Fareham, G. B. E., K. C. B., Premier Lord de l'Amirauté ; Le Très-Honorable Sir Auckland Campbell Geddes, K. C. B., Son Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire aux Etats-Unis d'Amérique ;

et

pour le Dominion du Canada :

Le Très-Honorable Sir Robert

The United States of America, Belgium, the British Empire, China, France, Italy, Japan, the Netherlands and Portugal :

Desiring to adopt a policy designed to stabilize conditions in the Far East, to safeguard the rights and interests of China, and to promote intercourse between China and the other Powers upon the basis of equality of opportunity ;

Have resolved to conclude a treaty for that purpose and to that end have appointed as their respective Plenipotentiaries ;

The President of the United States of America :

Charles Evans Hughes, Henry Cabot Lodge, Oscar W. Underwood, Elihu Root, citizens of the United States ;

His Majesty the King of the Belgians :

Baron de Cartier de Marchienne. Commander of the Order of Leopold and of the Order of the Crown, His Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary at Washington ;

His Majesty the King of the United Kingdom of Great Britain and Ireland and of the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India :

The Right Honourable Arthur James Balfour, O. M., M. P., Lord President of His Privy Council ; The Right Honourable Baron Lee of Fareham, G. B. E., K. C. B., First Lord of His Admiralty ; The Right Honourable Sir Auckland Campbell Geddes, K. C. B., His Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary to the United States of America ;

and

for the Dominion of Canada :

The Right Honourable Sir Robert

Laird Borden, G. C. M. G., K. C. ;

pour le Commonwealth d'Australie :

Le Très-Honorable George Foster Pearce, Sénateur, Ministre de l'Intérieur et des Territoires ;

pour le Dominion de la Nouvelle-Zélande :

L'Honorable Sir John William Salmond, K. C., Juge à la Cour Suprême de Nouvelle-Zélande ;

pour l'Union Sud-Africaine :

Le Très-Honorable Arthur James Balfour, O. M., M. P. ;

pour l'Inde :

Le Très-Honorable Valingman Sankaranarayana Srinivasa Sastri, Membre du Conseil d'Etat de l'Inde;

Le Président de la République Chinoise :

M. Sao-Ke Alfred Sze, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Washington ; M. V. K. Wellington Koo, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Londres ; M. Chung-Hui Wang, Ancien Ministre de la Justice ;

Le Président de la République Française :

M. Albert Sarraut, Député, Ministre des Colonies ; M. Jules J. Jusserand, Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire près le Président des Etats-Unis d'Amérique, Grand Croix de l'Ordre National de la Légion d'Honneur ;

Sa Majesté le Roi d'Italie :

L'Honorable Carlo Schanzer, Sénateur du Royaume ; L'Honorable Vittorio Rolandi Ricci, Sénateur du Royaume, Son Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire à Washington ; L'Honorable Luigi Albertini, Sénateur du Royaume ;

Sa Majesté l'Empereur du Japon:

Laird Borden, G. C. M. G., K. C. ;

for the Commonwealth of Australia :

Senator the Right Honourable George Foster Pearce, Minister for Home and Territories ;

for the Dominion of New Zealand:

The Honourable Sir John William Salmond, K. C., Judge of the Supreme Court of New Zealand ;

for the Union of South Africa :

The Right Honourable Arthur James Balfour, O. M., M. P. ;

for India :

The Right Honourable Valingman Sankaranarayana Srinivasa Sastri, Member of the Indian Council of State ;

The President of the Republic of China :

Mr. Sao-Ke Alfred Sze, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at Washington ; Mr. V. K. Wellington Koo, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at London ; Mr. Chung-Hui Wang, former Minister of Justice ;

The President of the French Republic :

Mr. Albert Sarraut, Deputy, Minister of the Colonies ; Mr. Jules J. Jusserand, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary to the United States of America, Grand Cross of the National Order of the Legion of Honour ;

His Majesty the King of Italy :

The Honourable Carlo Schanzer, Senator of the Kingdom ; The Honourable Vittorio Rolandi Ricci, Senator of the Kingdom, His Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary at Washington ; The Honourable Luigi Albertini, Senator of the Kingdom ;

His Majesty the Emperor of Japan:

Le Baron Tomosaburo Kato, Ministre de la Marine, Junii, Membre de la Première Classe de l'Ordre Impérial du Grand Cordon du Soleil Levant avec la Fleur de Paulonia ; Le Baron Kijuro Shidehara, Son Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire à Washington, Joshii, Membre de la Première Classe de l'Ordre Impérial du Soleil Levant ; M. Masanao Hanihara, Vice-Ministre des Affaires Etrangères, Jushii, Membre de la Seconde Classe de l'Ordre Impérial du Soleil Levant ;

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas :

Le Jonkheer Frans Beelaerts van Blokland, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire ; Le Jonkheer Willem Hendrik de Beaufort, Ministre Plénipotentiaire, Chargé d'Affaires à Washington ;

Le Président de la République Portugaise :

M. José Francisco de Horta Machado da Franca, Vicomte d'Alte, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Washington ; M. Ernesto Julio de Carvalho e Vasconcelos, Capitaine de Vaisseau, Directeur Technique du Ministère des Colonies ;

lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs reconnus en bonne et due forme, ont convenu des dispositions suivantes :

Article I. Les Puissances Contractantes, autres que la Chine, conviennent :

1. de respecter la souveraineté et l'indépendance ainsi que l'intégrité territoriale et administrative de la Chine ;

2. d'offrir à la Chine, de la manière la plus complète et la plus libre d'entraves, la possibilité de s'assurer les avantages permanents d'un Gouvernement stable et efficace ;

3. d'user de leur influence en vue d'établir effectivement et de maintenir en application sur tout le territoire de la Chine le principe de la chance égale pour le commerce et l'industrie de toutes les nations ;

4. de s'abstenir de tirer avantage des circonstances en Chine pour rechercher des droits ou privilèges spéciaux susceptibles de porter atteinte aux droits des ressortissants d'Etats amis ; elles s'abstiendront également de favoriser toute action constituant une menace pour la sécurité des dits Etats amis.

Art. II. Les Puissances Contractantes conviennent de ne participer à aucun traité, accord, arrangement ou entente soit conclus entre elles, soit conclus séparément ou collectivement avec une ou plusieurs Puissances, qui porterait atteinte ou contreviendrait aux principes déclarés dans l'Article I.

Art. III. En vue d'appliquer avec plus d'efficacité les principes de la porte ouverte ou de la chance égale pour le commerce et l'industrie de toutes les nations en Chine, les Puissances Contractantes autres que la Chine, conviennent de ne pas rechercher, ni aider leurs ressortissants à rechercher :

a. la conclusion d'accords qui tendraient à établir en faveur de leurs intérêts des droits généraux supérieurs à ceux des autres touchant le développement commercial ou économique dans une région déterminée de la Chine ;

b. l'obtention de monopoles ou

Baron Tomosaburo Kato, Minister for the Navy, Junii, a member of the First Class of the Imperial Order of the Grand Cordon of the Rising Sun with the Paulownia Flower ; Baron Kijuro Shidehara, His Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary at Washington, Joshii, a member of the First Class of the Imperial Order of the Rising Sun ; Mr. Masanao Hanihara, Vice Minister for Foreign Affairs, Jushii, a member of the Second Class of the Imperial Order of the Rising Sun ;

Her Majesty the Queen of The Netherlands :

Jonkheer Frans Beelaerts van Blokland, Her Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary ; Jonkheer Willem Hendrik de Beaufort, Minister Plenipotentiary, Chargé d'Affaires at Washington ;

The President of the Portuguese Republic :

Mr. José Francisco de Horta Machado da Franca, Viscount d'Alte, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at Washington ; Mr. Ernesto Julio de Carvalho e Vasconcelos, Captain of the Portuguese Navy, Technical Director of the Colonial Office ;

Who, having communicated to each other their full powers, found to be in good and due form, have agreed as follows :

Article I. The Contracting Powers, other than China, agree :

1. To respect the sovereignty, the independence, and the territorial and administrative integrity of China ;

2. To provide the fullest and most unembarrassed opportunity to China to develop and maintain for herself an effective and stable government ;

3. To use their influence for the purpose of effectually establishing and maintaining the principle of equal opportunity for the commerce and industry of all nations throughout the territory of China ;

4. To refrain from taking advantage of conditions in China in order to seek special rights or privileges which would abridge the rights of subjects or citizens of friendly States, and from countenancing action inimical to the security of such States.

Art. II. The Contracting Powers agree not to enter into any treaty, agreement, arrangement, or understanding, either with one another, or, individually or collectively, with any Power or Powers, which would infringe or impair the principles stated in Article I.

Art. III. With a view to applying more effectually the principles of the Open Door or equality of opportunity in China for the trade and industry of all nations, the Contracting Powers, other than China, agree that they will not seek, nor support their respective nationals in seeking—

a. any arrangement which might purport to establish in favour of their interests any general superiority of rights with respect to commercial or economic development in any designated region of China ;

b. any such monopoly or prefe-

traitements préférentiels de nature à priver les ressortissants d'autres puissances du droit d'entreprendre en Chine toute forme légitime de commerce ou d'industrie, ou de participer, soit avec le Gouvernement chinois, soit avec des autorités locales, à toute catégorie d'entreprises ayant un caractère public, ou de monopoles ou traitements préférentiels qui, en raison de leur portée, de leur durée ou de leur étendue territoriale, seraient de nature à constituer en pratique une violation du principe de la chance égale. Toutefois le présent accord ne devra pas être interprété comme interdisant l'acquisition de tels biens ou droits qui pourraient être nécessaires soit à la conduite d'entreprises particulières commerciales, industrielles ou financières, soit à l'encouragement des inventions et recherches.

La Chine s'engage à adopter les principes ci-dessus comme guides en ce qui concerne la suite à donner aux demandes de droits et privilèges économiques de la part de Gouvernements ou ressortissants de tous pays étrangers, qu'ils soient ou non parties au présent Traité.

Art. IV. Les Puissances Contractantes conviennent de ne pas donner leur appui à des accords qui seraient conclus entre leurs ressortissants respectifs avec l'intention d'établir au profit de ces derniers des sphères d'influence ou de leur assurer des avantages exclusifs dans des régions déterminées du territoire chinois.

Art. V. La Chine s'engage à n'appliquer ni permettre, sur aucun chemin de fer chinois, aucune discrimination injuste d'aucune sorte. En particulier il ne devra pas y avoir de discrimination directe ou indirecte, quelle qu'elle soit, en matière de tarifs ou de facilités de transports, qui soit basée :

soit sur la nationalité des voyageurs,

soit sur le pays dont ils viennent, soit sur celui de leur destination,

soit sur l'origine des marchandises, le caractère des propriétaires, ou le pays de provenance ou de destination ;

soit sur la nationalité du navire ou sur le caractère du propriétaire du navire ou de tout autre moyen de transport à l'usage des voyageurs ou des marchandises, employé avant ou après le transport par un chemin de fer chinois.

Les autres Puissances Contractantes prennent de leur côté un engagement similaire concernant les lignes chinoises de chemin de fer sur lesquelles soit elles-mêmes, soit leurs ressortissants seraient en mesure d'exercer le contrôle en vertu d'une concession, d'un accord spécial ou autrement.

Art. VI. Les Puissances Contractantes, autres que la Chine, conviennent de respecter pleinement, au cours des guerres auxquelles la Chine ne participerait pas, les droits de cette dernière en tant que puissance neutre ; la Chine, d'autre part, déclare que lorsqu'elle sera neutre, elle observera les règles de la neutralité.

Art. VII. Les Puissances Contractantes conviennent que, dans le cas où une situation se produirait qui, dans l'opinion de l'une ou l'autre d'entre elles, comporterait

rence as would deprive the nationals of any other Power of the right of undertaking any legitimate trade or industry in China, or of participating with the Chinese Government, or with any local authority, in any category of public enterprise, or which by reason of its scope, duration or geographical extent is calculated to frustrate the practical application of the principle of equal opportunity.

It is understood that the foregoing stipulations of this Article are not to be so construed as to prohibit the acquisition of such properties or rights as may be necessary to the conduct of a particular commercial, industrial, or financial undertaking or to the encouragement of invention and research.

China undertakes to be guided by the principles stated in the foregoing stipulations of this Article in dealing with applications for economic rights and privileges from Governments and nationals of all foreign countries, whether parties to the present Treaty or not.

Art. IV. The Contracting Powers agree not to support any agreements by their respective nationals with each other designed to create Spheres of Influence or to provide for the enjoyment of mutually exclusive opportunities in designated parts of Chinese territory.

Art. V. China agrees that, throughout the whole of the railways in China, she will not exercise or permit unfair discrimination of any kind. In particular there shall be no discrimination whatever, direct or indirect, in respect of charges or of facilities on the ground of the nationality of passengers or the countries from which or to which they are proceeding, or the origin or ownership of goods or the country from which or to which they are consigned, or the nationality or ownership of the ship or other means of conveying such passengers or goods before or after their transport on the Chinese Railways.

The Contracting Powers, other than China, assume a corresponding obligation in respect of any of the aforesaid railways over which they or their nationals are in a position to exercise any control in virtue of any concession, special agreement or otherwise.

Art. VI. The Contracting Powers, other than China, agree fully to respect China's rights as a neutral in time of war to which China is not a party ; and China declares that when she is a neutral she will observe the obligations of neutrality.

Art. VII. The Contracting Powers agree that, whenever a situation arises which in the opinion of any one of them involves the application of the stipulations of the

l'application des stipulations du présent Traité et en rendrait la discussion désirable, les Puissances Contractantes en cause échangeront à cet égard de franches et complètes communications.

Art. VIII. Les Puissances non-signataires au présent traité, dont le Gouvernement est reconnu par les Puissances signataires et qui ont des relations par traités avec la Chine, seront invitées à adhérer audit présent traité. Dans ce but le Gouvernement des Etats-Unis fera aux Puissances non-signataires les communications nécessaires ; il informera les Puissances Contractantes des réponses reçues. L'adhésion de toute Puissance deviendra effective dès réception des notifications faites à cet égard par le Gouvernement des Etats-Unis.

Art. IX. Le présent Traité sera ratifié par les Puissances Contractantes selon les procédures constitutionnelles auxquelles elles sont respectivement tenues. Il prendra effet à la date du dépôt de toutes les ratifications, dépôt qui sera effectué à Washington, le plus tôt qu'il sera possible. Le Gouvernement des Etats-Unis remettra aux autres Puissances Contractantes une copie authentique du procès-verbal de dépôt des ratifications.

Le présent Traité, dont les textes français et anglais feront foi, restera déposé dans les archives du Gouvernement des Etats-Unis ; des expéditions authentiques en seront remises par ce Gouvernement aux autres Puissances Contractantes.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires sus-nommés ont signé le présent Traité.

present Treaty, and renders desirable discussion of such application, there shall be full and frank communication between the Contracting Powers concerned.

Art. VIII. Powers not signatory to the present Treaty, which have Governments recognized by the Signatory Powers and which have treaty relations with China, shall be invited to adhere to the present Treaty. To this end the Government of the United States will make the necessary communications to non-signatory Powers and will inform the Contracting Powers of the replies received. Adherence bij any Power shall become effective on receipt of notice thereof by the Government of the United States.

Art. IX. The present Treaty shall be ratified by the Contracting Powers in accordance with their respective constitutional methods and shall take effect on the date of the deposit of all the ratifications, which shall take place at Washington as soon as possible. The Government of the United States will transmit to the other Contracting Powers a certified copy of the procès-verbal of the deposit of ratifications.

The present Treaty, of which the French and English texts are both authentic, shall remain deposited in the archives of the Government of the United States, and duly certified copies thereof shall be transmitted by that Government to the other Contracting Powers.

In faith whereof the abovenamed Plenipotentiaries have signed the present Treaty.

Fait à Washington le six février mil neuf cent vingt-deux.

(L. S.) CHARLES EVANS HUGHES.
(L. S.) HENRI CABOT LODGE.
(L. S.) OSCAR W. UNDERWOOD.
(L. S.) ELIHU ROOT.
(L. S.) BARON DE CARTIER DE MARCHIENNE.
(L. S.) ARTHUR JAMES BALFOUR.
(L. S.) LEE OF FAREHAM.
(L. S.) A. C. GEDDES.
(L. S.) R. L. BORDEN.
(L. S.) G. F. PEARCE.
(L. S.) JOHN W. SALMOND.
(L. S.) ARTHUR JAMES BALFOUR.
(L. S.) V. S. SRINIVASA SASTRI.
(L. S.) SAO-KE ALFRED SZE.

Done at the City of Washington the Sixth day of February One Thousand Nine Hundred and Twenty-Two.

(L. S.) V. K. WELLINGTON KOO.
(L. S.) CHUNG-HUI WANG.
(L. S.) A. SARRAUT.
(L. S.) JUSSERAND.
(L. S.) CARLO SCHANZER.
(L. S.) V. ROLANDI RICCI.
(L. S.) LUIGI ALBERTINI.
(L. S.) T. KATO.
(L. S.) K. SHIDEHARA.
(L. S.) M. HANIHARA.
(L. S.) BEELAERTS VAN BLOKLAND.
(L. S.) W. DE BEAUFORT.
(L. S.) ALTE.
(L. S.) ERNESTO DE VASCONCELLOS.

Les Etats-Unis d'Amérique, la Belgique, l'Empire Britannique, la Chine, la France, l'Italie, le Japon, les Pays-Bas et le Portugal :

Dans le but d'accroître les revenus du Gouvernement chinois, ont convenu de conclure un traité touchant la revision du tarif des douanes chinoises et autres matières connexes, et ont désigné pour leurs plénipotentiaires :

Le Président des Etats-Unis d'Amérique :

Charles Evans Hughes, Henry Cabot Lodge, Oscar W. Underwood, Elihu Root, citoyens des Etats-Unis ;

Sa Majesté le Roi des Belges :

Le baron de Cartier de Marchienne, Commandeur de l'Ordre de Léopold et de l'Ordre de la Couronne, Son Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire à Washington ;

Sa Majesté le Roi du Royaume-

The United States of America, Belgium, the British Empire, China, France, Italy, Japan, The Netherlands and Portugal :

With a view to increasing the revenues of the Chinese Government, have resolved to conclude a treaty relating to the revision of the Chinese customs tariff and cognate matters, and to that end have appointed as their Plenipotentiaries :

The President of the United States of America :

Charles Evans Hughes, Henry Cabot Lodge, Oscar W. Underwood, Elihu Root, citizens of the United States ;

His Majesty the King of the Belgians :

Baron de Cartier de Marchienne, Commander of the Order of Leopold and of the Order of the Crown, His Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary at Washington ;

His Majesty the King of the

Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande et des territoires britanniques au delà des mers, Empereur des Indes :

Le Très-Honorable Arthur James Balfour, O. M., M. P., Lord Président du Conseil du Roi ; Le Très-Honorable Baron Lee of Fareham, G. B. E., K. C. B., Premier Lord de l'Amirauté ; Le Très-Honorable Sir Auckland Campbell Geddes, K. C. B., Son Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire aux Etats-Unis d'Amérique ;

et

pour le Dominion du Canada :

Le Très-Honorable Sir Robert Laird Borden, G. C. M. G., K. C. ;

pour le Commonwealth d'Australie :

Le Très-Honorable George Foster Pearce, Sénateur, Ministre de l'Intérieur et des Territoires ;

pour le Dominion de la Nouvelle-Zélande :

L'Honorable Sir John William Salmond, K. F., Juge à la Cour Suprême de Nouvelle-Zélande ;

pour l'Union Sud-Africaine :

Le Très-Honorable Arthur James Balfour, O. M., M. P.,

pour l'Inde :

Le Très-Honorable Valingman Sankaranarayana Srinivasa Sastri, Membre du Conseil d'Etat de l'Inde;

Le Président de la République Chinoise :

M. Sao-Ke Alfred Sze, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Washington ; M. V. K. Wellington Koo, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Londres ; M. Chung-Hui Wang, Ancien Ministre de la Justice ;

United Kingdom of Great Britain and Ireland and of the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India :

The Right Honourable Arthur James Balfour, O. M., M. P., Lord President of His Privy Council ; The Right Honourable Baron Lee of Fareham, G. B. E., K. C. B., First Lord of His Admiralty ; The Right Honourable Sir Auckland Campbell Geddes, K. C. B., His Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary to the United States of America ;

and

for the Dominion of Canada :

The Right Honourable Sir Robert Laird Borden, G. C. M. G., K. C. ;

for the Commonwealth of Australia :

Senator the Right Honourable George Foster Pearce, Minister for Home and Territories ;

for the Dominion of New Zealand :

The Honourable Sir John William Salmond, K. C., Judge of the Supreme Court of New Zealand ;

for the Union of South Africa :

The Right Honourable Arthur James Balfour, O. M., M. P. ;

for India :

The Right Honourable Valingman Sankaranarayana Srinivasa Sastri, Member of the Indian Council of State ;

The President of the Republic of China :

Mr. Sao-Ke Alfred Sze, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at Washington ; Mr. V. K. Wellington Koo, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at London ; Mr. Chung-Hui Wang, former Minister of Justice ;

Le Président de la République Française :

M. Albert Sarraut, Député, Ministre des Colonies ; M. Jules J. Jusserand, Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire près le Président des Etats-Unis d'Amérique, Grand Croix de l'Ordre National de la Légion d'Honneur ;

Sa Majesté le Roi d'Italie :

L'Honorable Carlo Schanzer, Sénateur du Royaume ; L'Honorable Vittorio Rolandi Ricci, Sénateur du Royaume, Son Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire à Washington ; L'Honorable Luigi Albertini, Sénateur du Royaume ;

Sa Majesté l'Empereur du Japon :

Le Baron Tomosaburo Kato, Ministre de la Marine, Junii, Membre de la Première Classe de l'Ordre Impérial du Grand Cordon du Soleil Levant avec la Fleur de Paulonia ; Le Baron Kijuro Shidehara, Son Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire à Washington, Joshii, Membre de la Première Classe de l'Ordre Impérial du Soleil Levant ; M. Masanao Hanihara, Vice-Ministre des Affaires Etrangères, Jushii, Membre de la Seconde Classe de l'Ordre Impérial du Soleil Levant ;

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas :

Le Jonkheer Frans Beelaerts van Blokland, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire ; Le Jonkheer Willem Hendrik de Beaufort, Ministre Plénipotentiaire, Chargé d'Affaires à Washington ;

Le Président de la République Portugaise :

M. José Francisco de Horta Machado da Franca, Vicomte d'Alte,

The President of the French Republic :

Mr. Albert Sarraut, Deputy, Minister of the Colonies ; Mr. Jules J. Jusserand, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary to the United States of America, Grand Cross of the National Order of the Legion of Honour ;

His Majesty the King of Italy :

The Honourable Carlo Schanzer, Senator of the Kingdom ; The Honourable Vittorio Rolandi Ricci, Senator of the Kingdom, His Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary at Washington ; The Honourable Luigi Albertini, Senator of the Kingdom ;

His Majesty the Emperor of Japan :

Baron Tomosaburo Kato, Minister for the Navy, Junii, a member of the First Class of the Imperial Order of the Grand Cordon of the Rising Sun with the Paulownia Flower ; Baron Kijuro Shidehara, His Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary at Washington, Joshii, a member of the First Class of the Imperial Order of the Rising Sun ; Mr. Masanao Hanihara, Vice Minister for Foreign Affaires, Jushii, a member of the Second Class of the Imperial Order of the Rising Sun ;

Her Majesty the Queen of The Netherlands :

Jonkheer Frans Beelaerts van Blokland, Her Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary ; Jonkheer Willem Hendrik de Beaufort, Minister Plenipotentiary, Chargé d'Affaires at Washington ;

The President of the Portuguese Republic :

Mr. José Francisco de Horta Machado da Franca, Viscount

Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Washington ; M. Ernesto Julio de Carvalho e Vasconcelos, Capitaine de Vaisseau, Directeur Technique du Ministère des Colonies ;

lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs reconnus en bonne et due forme, ont convenu des dispositions suivantes :

Art. I. Les représentants des Puissances Contractantes ayant adopté le 4 février 1922 à Washington la résolution annexée au présent article au sujet de la revision du tarif des douanes chinoises, afin que le taux des droits soit équivalent à 5 % effectif ad valorem, comme il est prévu dans les traités existant entre la Chine et les autres pays, les Puissances Contractantes déclarent confirmer ladite résolution et s'engagent à accepter les taux résultant de cette revision qui entreront en vigueur aussitôt que possible après l'expiration d'un délai de deux mois après leur publication.

Annexe.

En vue de créer des revenus additionnels destinés à faire face aux besoins du Gouvernement chinois, les Puissances représentées à la Conférence, à savoir : les Etats-Unis d'Amérique, la Belgique, l'Empire Britannique, la Chine, la France, l'Italie, le Japon, les Pays-Bas et le Portugal sont convenues de ce qui suit :

Le tarif des droits de douane à l'importation en Chine ad optéle 19 décembre 1918 à Shanghaï par la Commission de Revision du Tarif sera immédiatement revisé afin que le taux des droits soit équivalent à 5 % effectif ad valorem, comme il est prévu dans divers traités commerciaux auxquels la Chine est partie.

Une Commission de revision se réunira à Shanghaï à une date aussi rapprochée que possible pour effectuer cette revision sans retard et suivant les lignes générales de la dernière revision.

Cette Commission se composera de représentants des Puissances précitées et de représentants de toutes autres Puissances désirant siéger dans cette Commission dont le Gouvernement est actuellement reconnu par les Puissances participant à la présente Conférence et dont les traités avec la Chine comportent un tarif d'importation et d'exportation ne devant pas dépasser 5 % ad valorem.

La revision se fera aussi rapidement que possible de manière à être terminée dans les quatre mois qui suivront la date de l'adoption de la dite résolution par la Conférence de Washington.

Le tarif revisé entrera en vigueur aussitôt que possible après l'expiration d'un délai de deux mois consécutifs à la publication dudit tarif par la Commission de Revision.

Le Gouvernement des Etats-Unis qui a convoqué la présente Conférence est invité en cette qualité à communiquer immédiatement les termes de la présente résolution aux Gouvernements des Puissances qui, quoique non représentées à la dite Conférence, ont participé à la revision du tarif de 1918.

Art. II. Une Conférence spéciale

Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at Washington ; Mr. Ernesto Julio de Carvalho e Vasconcelos, Captain of the Portuguese Navy, Technical Director of the Colonial Office ;

Who, having communicated to each other their full powers, found to be in good and due form, have agreed as follows :

Art. I. The representatives of the Contracting Powers having adopted, on the fourth day of February, 1922, in the City of Washington, a Resolution, which is appended as an Annex to this Article, with respect to the revision of Chinese Customs duties, for the purpose of making such duties equivalent to an effective 5 per centum *ad valorem*, in accordance with existing treaties concluded by China with other nations, the Contracting Powers hereby confirm the said Resolution and undertake to accept the tariff rates fixed as a result of such revision. The said tariff rates shall become effective as soon as possible but not earlier than two months after publication thereof.

Annex.

With a view to providing additional revenue to meet the needs of the Chinese Government, the Powers represented at this Conference, namely the United States of America, Belgium, the British Empire, China, France, Italy, Japan, The Netherlands, and Portugal agree :

That the customs schedule of duties on imports into China adopted by the Tariff Revision Commission at Shanghai on December 19, 1918, shall forthwith be revised so that the rates of duty shall be equivalent to 5 per cent. effective, as provided for in the several commercial treaties to which China is a party.

A Revision Commission shall meet at Shanghai, at the earliest practicable date, to effect this revision forthwith and on the general lines of the last revision.

This Commission shall be composed of representatives of the Powers above named and of representatives of any additional Powers having Governments at present recognized by the Powers represented at this Conference and who have treaties with China providing for a tariff on imports and exports not to exceed 5 per cent, ad valorem and who desire to participate therein.

The revision shall proceed as rapidly as possible with a view to its completion within four months from the date of the adoption of this Resolution by the Conference on the Limitation of Armament and Pacific and Far Eastern Questions.

The revised tariff shall become effective as soon as possible but not earlier than two months after its publication by the Revision Commission.

The Government of the United States, as convener of the present Conference, is requested forthwith to communicate the terms of this Resolution to the Governments of Powers not represented at this Conference but who participated in the Revision of 1918, aforesaid.

Art. II. Immediate steps shall

sera chargée de prendre immédiatement les mesures nécessaires en vue de préparer l'abolition, dans le plus bref délai, des likins, ainsi que la réalisation des autres conditions mises par l'article VIII du traité entre la Grande-Bretagne et la Chine du 5 septembre 1902 et par les articles IV et V du traité du 8 octobre 1903 entre les Etats-Unis et la Chine et par l'article I du traité supplémentaire du 8 octobre 1903 entre le Japon et la Chine, à la perception des surtaxes prévues auxdits articles.

La Conférence spéciale sera composée de représentants tant des Puissances signataires que de celles qui, désirant participer aux travaux de cette Conférence, adhéreraient au présent Traité conformément aux dispositions de l'article VIII en temps utile pour que leurs représentants soient en mesure de prendre part à ces travaux. Elle se réunira en Chine dans les trois mois après l'entrée en vigueur du présent Traité, au lieu et à la date qui seront fixés par le Gouvernement chinois.

Art. III. La Conférence spéciale prévue à l'article II étudiera les dispositions provisoires à appliquer jusqu'à l'abolition des likins et la réalisation des autres conditions stipulées aux articles des traités mentionnés à l'article II ; elle autorisera la perception d'une surtaxe sur les importations soumises aux droits. La Conférence décidera à partir de quelle date, pour quelles destinations et dans quelles conditions cette surtaxe sera perçue.

La surtaxe sera fixée à un taux uniforme de 2½ % ad valorem, sauf pour certains articles de luxe susceptibles, d'après la Conférence spéciale, de supporter sans que cela constitue une entrave sérieuse au commerce une augmentation plus élevée. Dans ce dernier cas, la surtaxe pourra être plus élevée sans dépasser toutefois 5 % ad valorem.

be taken, through a Special Conference, to prepare the way for the speedy abolition of likin and for the fulfillment of the other conditions laid down in Article VIII of the Treaty of September 5th, 1902, between Great Britain and China, in Articles IV and V of the Treaty of October 8th, 1903, between the United States and China, and in Article I of the Supplementary Treaty of October 8th, 1903, between Japan and China, with a view to levying the surtaxes provided for in those articles.

The Special Conference shall be composed of representatives of the Signatory Powers, and of such other Powers as may desire to participate and may adhere to the present Treaty, in accordance with the provisions of Article VIII, in sufficient time to allow their representatives to take part. It shall meet in China within three months after the coming into force of the present Treaty, on a day and at a place to be designated by the Chinese Government.

Art. III. The Special Conference provided for in Article II shall consider the interim provisions to be applied prior to the abolition of likin and the fulfillment of the other conditions laid down in the articles of the treaties mentioned in Article II ; and it shall authorize the levying of a surtax on dutiable imports as from such date, for such purposes, and subject to such conditions as it may determine.

The surtax shall be at a uniform rate of 2½ per centum *ad valorem*, provided, that in case of certain articles of luxury which, in the opinion of the Special Conference, can bear a greater increase without unduly impeding trade, the total surtax may be increased but may not exceed 5 per centum *ad valorem*.

Art. IV. La révision immédiate du tarif des droits de douane à l'importation en Chine, prévue à l'article I sera suivie d'une nouvelle revision qui portera effet à l'expiration d'une période de 4 années à partir de l'achèvement de la revision immédiate prévue ci-dessus. de façon à assurer que les droits de douane correspondront effectivement aux taux ad valorem fixé par la Conférence spéciale prévue à l'article II.

Après cette nouvelle revision et dans le même but défini ci-dessus, des revisions périodiques du tarif des droits de douane à l'importation en Chine auront lieu tous les sept ans. Ces revisions remplaceront les revisions décennales prévues par les traités actuels avec la Chine.

En vue d'éviter des retards, les revisions prévues au présent article seront effectuées selon des règles à déterminer par la Conférence spéciale de l'article II.

Art. V. Pour toutes questions relatives aux droits de douane, il y aura égalité absolue de traitement et de chances pour toutes les Puissances Contractantes.

Art. VI. Le principe de l'uniformité des droits de douane perçus sur toutes les frontières terrestres ou maritimes de la Chine est recon-

Art. IV. Following the immediate revision of the customs schedule of duties on imports into China, mentioned in Article I, there shall be a further revision thereof to take effect at the expiration of four years following the completion of the aforesaid immediate revision, in order to ensure that the customs duties shall correspond to the *ad valorem* rates fixed by the Special Conference provided for in Article II.

Following this further revision there shall be, for the same purpose, periodical revisions of the customs schedule of duties on imports into China every seven years, in lieu of the decennial revision authorized by existing treaties with China.

In order to prevent delay, any revision made in pursuance of this Article shall be effected in accordance with rules to be prescribed by the Special Conference provided for in Article II.

Art. V. In all matters relating to customs duties there shall be effective equality of treatment and of opportunity for all the Contracting Powers.

Art. VI. The principle of uniformity in the rates of customs duties levied at all the land and maritime frontiers of China is hereby recog-

nu. La Conférence spéciale prévue à l'article II sera chargée d'arrêter les dispositions nécessaires à la mise en application de ce principe. Elle aura le pouvoir d'autoriser tels ajustements qui paraîtraient équitables dans les cas où le droit préférentiel à abolir avait été consenti comme contrepartie de quelque avantage économique se référant à des considérations locales.

Dans l'intervalle tous relèvements du taux des droits de douane ou surtaxes imposées à l'avenir en application du présent traité, seront perçus à un taux uniforme ad valorem sur toutes frontières terrestres ou maritimes de la Chine.

Art. VII. Jusqu'au moment où les mesures visées à l'article II seront entrées en vigueur, le taux des permis de transit sera fixé à 2½ % ad valorem.

Art. VIII. Les Puissances non signataires au présent Traité, dont le Gouvernement est actuellement reconnu par les Puissances signataires et dont les traités actuels avec la Chine prévoient un tarif à l'importation et à l'exportation ne dépassant pas 5 % ad valorem, seront invités à adhérer au dit traité.

Le Gouvernement des Etats-Unis s'engage à faire les communications nécessaires à cet effet et à informer les Gouvernements des Puissances Contractantes des réponses reçues. L'adhésion des

nized. The Special Conference provided for in Article II shall make arrangements to give practical effect to this principle; and it is authorized to make equitable adjustments in those cases in which a customs privilege to be abolished was granted in return for some local economic advantage.

In the meantime, any increase in the rates of customs duties resulting from tariff revision, or any surtax hereafter imposed in pursuance of the present Treaty, shall be levied at a uniform rate *ad valorem* at all land and maritime frontiers of China.

Art. VII. The charge for transit passes shall be at the rate of 2½ per centum *ad valorem* until the arrangements provided for by Article II come into force.

Art. VIII. Powers not signatory to the present Treaty whose Governments are at present recognized by the Signatory Powers, and whose present treaties with China provide for a tariff on imports and exports not to exceed 5 per centum *ad valorem*, shall be invited to adhere to the present Treaty.

The Government of the United States undertakes to make the necessary communications for this purpose and to inform the Governments of the Contracting Powers of the replies received. Adherence

Puissances deviendra effective dès réception des notifications par le Gouvernement des Etats-Unis.

Art. IX. Les dispositions du présent traité prévaudront sur toutes stipulations contraires des traités entre la Chine et les Puissances Contractantes, à l'exception des stipulations comportant le bénéfice du traitement de la nation la plus favorisée.

Art. X. Le présent traité sera ratifié par les Puissances Contractantes selon les procédures constitutionnelles auxquelles elles sont respectivement tenues. Il prendra effet à la date du dépôt de toutes les ratifications, dépôt qui sera effectué à Washington le plus tôt qu'il sera possible. Le Gouvernement des Etats-Unis remettra aux autres Puissances Contractantes une copie authentique du procès verbal de dépôt des ratifications.

Le présent traité, dont les textes français et anglais feront foi, restera déposé dans les archives du Gouvernement des Etats-Unis; des expéditions authentiques en seront remises par ce Gouvernement aux autres Puissances Contractantes.

En foi de quoi les Plénipotentiaires sus-nommés ont signé le présent Traité.

Fait à Washington le six février mil neuf cent vingt-deux.

(Volgen de onderteekeningen).

by any Power shall become effective on receipt of notice thereof by the Government of the United States.

Art. IX. The provisions of the present Treaty shall override all stipulations of treaties between China and the respective Contracting Powers which are inconsistent therewith, other than stipulations according most favored nation treatment.

Art. X. The present Treaty shall be ratified by the Contracting Powers in accordance with their respective constitutional methods and shall take effect on the date of the deposit of all the ratifications, which shall take place at Washington as soon as possible. The Government of the United States will transmit to the other Contracting Powers a certified copy of the procès-verbal of the deposit of ratifications.

The present Treaty, of which the French and English texts are both authentic, shall remain deposited in the archives of the Government of the United States, and duly certified copies thereof shall be transmitted by that Government to the other Contracting Powers.

In faith whereof the abovenamed Plenipotentiaries have signed the present Treaty.

Done at the City of Washington the sixth day of February, One Thousand Nine Hundred and Twenty-two.

VERTALING.

De Vereenigde Staten van Amerika, België, het Britsche Rijk, China, Frankrijk, Italië, Japan, Nederland en Portugal,

Wenschende eene gedragslijn aan te nemen, geschikt om de toestanden in het Verre Oosten duurzaam te regelen, om de rechten en belangen van China te beveiligen en om de ontwikkeling der betrekkingen tusschen China en de overige Mogendheden te bevorderen op den grondslag van gelijkheid van behandeling,

Hebben besloten te dien einde een verdrag te sluiten en onderscheidenlijk tot hunne gevolmachtigden benoemd :

(*Zie de namen der gevolmachtigden in den tekst van het verdrag.*)

Die, na elkander over en weder hunne volmachten te hebben medegedeeld, welke in goeden en behoorlijken vorm werden bevonden, zijn overeengekomen als volgt :

Art. I. De Verdragsluitende Mogendheden, behalve China, zijn overeengekomen :

1°. de souvereiniteit, de onafhankelijkheid, alsmede de onschendbaarheid van het grondgebied en de administratieve onschendbaarheid van China te eerbiedigen ;

2°. China in de ruimste mate en vrij van belemmeringen in de gelegenheid te stellen voor zich eene krachtige en bestendige regeering te vormen en te behouden ;

3°. haren invloed aan te wenden om het beginsel van gelijkheid van behandeling voor den handel en de nijverheid van alle volkeren over het geheele grondgebied van China daadwerkelijk te vestigen en te handhaven ;

4°. zich te onthouden van het partij trekken van de toestanden in China om te streven naar bijzondere rechten of voorrechten, welke zouden te kort doen aan de rechten van onderdanen van bevriende Staten, alsmede van het ondersteunen van eenig optreden, strijdig met de veiligheid van die Staten.

Art. II. De Verdragsluitende Mogendheden zijn overeengekomen geen verdrag, overeenkomst, regeling of afspraak, hetzij onderling dan wel afzonderlijk of gezamenlijk, met eenige Mogendheid of Mogendheden aan te gaan, waardoor inbreuk zou worden gemaakt op of te kort zou worden gedaan aan de beginselen, neergelegd in artikel I.

Art. III. Met het oogmerk, de beginselen van de Open Deur of gelijkheid van behandeling in China voor den handel en de nijverheid van alle landen meer daadwerkelijk toe te passen, zijn de Verdragsluitende Mogendheden, behalve China, overeengekomen, dat zij niet zullen streven noch hare onderdanen zullen ondersteunen in een streven naar :

a. eenige overeenkomst, die zou kunnen strekken om ten gunste van hare of hunne belangen een algemeen overwicht te vestigen met betrekking tot rechten, de handels- en economische ontwikkeling van een bepaald gebied in China rakende ;

b. eenig monopolie of eenige voorkeur, welke den onderdanen van eenige andere Mogendheid het recht zoude ontnemen op de wettige uitoefening van eenigen tak van handel of nijverheid in China of op deelneming met de Chineesche Regeering of eenige plaatselijke overheid aan eenig soort van onderneming van openbaar belang, of welke door haar omvang, duur of aardrijkskundige uitgestrektheid bestemd is de praktische toepassing van het beginsel van gelijkheid van behandeling te verijdelen.

Het is wel verstaan, dat de voorafgaande bepalingen van dit artikel niet aldus behooren te worden uitgelegd, dat zij in den weg zouden staan aan de verwerving van zoodanige bezittingen of rechten als noodzakelijk mochten zijn voor het drijven van eene bijzondere onderneming op het gebied van handel, nijverheid of geldwezen of voor het aanmoedigen van uitvindingen en nasporingen.

China verbindt er zich toe, zich naar de beginselen van de voorafgaande bepalingen van deze artikelen te richten bij het behandelen van aanvragen of economische rechten en voorrechten, ingediend door de Regeering of de onderdanen van welk vreemd land ook, zonder onderscheid of dat land al dan niet partij is tot dit verdrag.

Art. IV. De Verdragsluitende Mogendheden zijn overeengekomen geen steun te verleenen aan overeenkomsten van hare onderscheiden onderdanen met elkander, bestemd om invloedsferen te scheppen of om het genot te verschaffen van wederkeerige, uitsluitende voordeelen in bepaalde deelen van het Chineesche grondgebied.

Art. V. China stemt er in toe, op geen der spoorwegen in China onbillijke ongelijkheid van behandeling, van welken aard ook, toe te passen of te gedoogen. In het bijzonder zal er geene ongelijkheid van behandeling hoegenaamd, middellijk of onmiddellijk, bestaan met betrekking tot tarieven of faciliteiten op grond van hetzij de nationaliteit van de reizigers, hetzij de landen vanwaar of waarheen zij reizen, hetzij den oorsprong of eigendom van de goederen, hetzij het land vanwaar of waarheen zij bevracht zijn, hetzij de nationaliteit of den eigendom van het schip of ander vervoermiddel gebezigd voor de reizigers of goederen vóór of na hun vervoer over de Chineesche spoorwegen.

De Verdragsluitende Mogendheden, behalve China, nemen eene overeenkomstige verplichting op zich met betrekking tot de bovengenoemde spoorwegen voor zooverre zij of hare onderdanen bij machte zijn daarover gezag uit te oefenen krachtens concessie, bijzondere overeenkomst of anderszins.

Art. VI. De Verdragsluitende Mogendheden, behalve China, zijn overeengekomen China's rechten als een onzijdige ingeval van eenen oorlog, waaraan dat land geen deel neemt, ten volle te zullen eerbiedigen. China verklaart van zijn kant, wanneer het onzijdig is, de verplichtingen, aan onzijdigheid verbonden, te zullen nakomen.

Art. VII. De Verdragsluitende Mogendheden zijn overeengekomen, dat, wanneer omstandigheden zich voordoen, die, naar het inzicht van een harer, de toepassing van de bepalingen van dit Verdrag met zich brengen en bespreking van die toepassing wenschelijk maken, volledige en openhartige gedachtenwisseling tusschen de betrokken Verdragsluitende Mogendheden zal plaats hebben.

Art. VIII. Mogendheden, niet-onderteekenaars van dit verdrag, die door de onderteekenende Mogendheden erkende regeeringen hebben en in verdragsverhoudingen tot China

staan, zullen worden uitgenoodigd tot dit verdrag toe te treden. Te dien einde zal de Regeering van de Vereenigde Staten de noodige mededeelingen tot de Mogendheden niet-onderteekenaars richten en de Verdragsluitende Mogendheden met de antwoorden in kennis stellen. De toetreding van eene Mogendheid zal van kracht worden, zoodra bericht daarvan door de Regeering van de Vereenigde Staten zal zijn ontvangen.

Art. IX. Dit verdrag zal worden bekrachtigd door de Verdragsluitende Mogendheden overeenkomstig hare respectieve grondwettelijke voorschriften en zal in werking treden op den dag van de nederlegging van alle bekrachtigingsoorkonden, welke zoo spoedig mogelijk te Washington zal plaats hebben. De Regeering van de Vereenigde Staten zal aan de overige Verdragsluitende Mogendheden een gewaarmerkt afschrift van het proces-verbaal van de nederlegging der bekrachtigingsoorkonden doen toekomen.

Dit verdrag, waarvan de Fransche en Engelsche teksten gelijke kracht hebben, zal blijven berusten in de archieven van de Regeering der Vereenigde Staten en behoorlijk gewaarmerkte afschriften daarvan zullen door die Regeering aan de overige Verdragsluitende Mogendheden worden gezonden.

Ter oorkonde waarvan de bovengenoemde gevolmachtigden dit verdrag hebben geteekend.

Gedaan in de Stad Washington den zesden dag van de maand Februari negentienhonderd twee en twintig.

(*Zie de onderteekeningen onder den tekst van het verdrag.*)

De Vereenigde Staten van Amerika, Belgie, het Britsche Rijk, China, Frankrijk, Italië, Japan, Nederland en Portugal,

Hebben, met het oogmerk de inkomsten van de Chineesche Regeering te vermeerderen, besloten een verdrag te sluiten met betrekking tot het Chineesche Douanetarief en verwante aangelegenheden en te dien einde tot hun gevolmachtigden benoemd :

(*Zie de namen der gevolmachtigden in den tekst van het verdrag.*)

Die na elkander over en weder hunne volmachten te hebben medegedeeld, welke in goeden en behoorlijken vorm werden bevonden, zijn overeengekomen als volgt :

Art. I. Gezien de aanneming door de vertegenwoordigers van de Verdragsluitende Mogendheden op den 4den Februari 1922 in de Stad Washington van een resolutie, die als Bijlage aan dit artikel is toegevoegd, betrekking hebbende op eene herziening van de Chineesche douanerechten met het doel die rechten daadwerkelijk aan 5 % ad valorem gelijk te maken, overeenkomstig hetgeen bepaald is in bestaande verdragen door China met andere landen gesloten, bevestigen de Verdragsluitende Mogendheden genoemde resolutie bij deze en verbinden zij zich de ingevolge de herziening vastgestelde tarieven te aanvaarden. Bedoelde tarieven zullen zoodra mogelijk in werking treden, doch niet eerder dan twee maanden na de openbaarmaking daarvan.

Bijlage.

Met het oogmerk meerdere inkomsten te scheppen om aan de behoeften van de Chineesche Regeering tegemoet te komen, zijn de te dezer conferentie vertegenwoordigde Mogendheden, te weten : de Vereenigde Staten van Amerika, België, het Britsche Rijk, China, Frankrijk, Italië, Japan, Nederland en Portugal, overeengekomen :

Dat de schedulen voor de invoerrechten van China, aangenomen door de commissie tot herziening van het tarief te Shanghai op 19 December 1918, terstond zullen worden herzien, opdat het bedrag der rechten daadwerkelijk gelijk worde aan 5 %, zooals is bepaald in de verschillende handelsverdragen, waartoe China partij is.

Een herzieningscommissie zal zoo spoedig mogelijk te Shanghai bijeenkomen om deze herziening terstond en in groote lijnen op de wijze van de laatste herziening te bewerkstelligen.

Deze commissie zal worden samengesteld uit vertegenwoordigers van bovengenoemde Mogendheden en vertegenwoordigers van andere Mogendheden, die eene thans door de te dezer conferentie vertegenwoordigde Mogendheden erkende regeering bezitten, alsmede verdragen met China hebben, waarin het in- en uitvoerrecht op ten hoogste 5 % ad valorem wordt vastgesteld en die in de Commissie wenschen zitting te nemen.

De herziening zal zoo snel mogelijk geschieden, opdat zij voltooid zij binnen vier maanden na den dag van aanneming van deze resolutie door de conferentie voor de beperking van bewapening- en vraagstukken van den Stillen Oceaan en het Verre Oosten.

Het herziene tarief zal zoodra mogelijk in werking treden, doch niet eerder dan twee maanden na de openbaarmaking daarvan door de herzieningscommissie.

Aan de Regeering van de Vereenigde Staten, als hebbende deze conferentie bijeengeroepen, wordt verzocht de termen van deze resolutie terstond mede te deelen aan de Regeeringen van niet te dezer conferentie vertegenwoordigde Mogendheden, doch die aan de voornoemde herziening van 1918 hebben deelgenomen.

Art. II. Door bemiddeling van eene bijzondere conferentie zullen onmiddellijke stappen worden gedaan ter voorbereiding van de spoedige afschaffing van de „likin" en de vervulling van de andere voorwaarden, gesteld in Artikel VIII van het verdrag van 5 September 1902, tusschen Groot-Britannië en China, in artikelen IV en V van het verdrag van 8 October 1903, tusschen de Vereenigde Staten en China, en in artikel I van het aanvullingsverdrag van 8 October 1903, tusschen Japan en China, ten einde te komen tot de heffing van de extra rechten in die artikelen bedoeld.

De bijzondere conferentie zal worden samengesteld uit vertegenwoordigers van de onderteekenende Mogendheden en zoodanige andere Mogendheden, als daaraan mochten wenschen deel te nemen en, overeenkomstig het bepaalde bij artikel VIII, tijdig genoeg tot dit verdrag toetreden om hare vertegenwoordigers tot deelneming in staat te stellen. Zij zal binnen drie maanden na het in werking treden van dit verdrag in China bijeenkomen op den dag en op de plaats door de Chineesche Regeering te bepalen.

Art. III. De bijzondere conferentie, bedoeld in artikel II, zal overwegen welke tusschentijdsche bepalingen zullen gelden vóór de afschaffing van de „likin" en de vervulling van de andere voorwaarden, gesteld in de artikelen der in artikel II genoemde verdragen; zij zal toestemmen in de heffing van een extra recht van belastbare invoeren van den datum, voor de doeleinden en op de voorwaarden, als zij zal vaststellen.

Het extra recht zal worden geheven naar een uniformen maatstaf van 2½ % ad valorem, behalve dat voor zekere weelde-artikelen, welke naar het inzicht van de bijzondere conferentie eene grootere verhooging kunnen dragen zonder dat de handel daardoor te zeer wordt belemmerd, het totale extra recht hooger kan worden gesteld, doch niet boven 5 % ad valorem.

Art. IV. Na de onmiddellijke herziening van de schedulen voor de invoerrechten in China, vermeld in artikel I, zal eene nadere herziening daarvan plaats hebben, welke in werking zal treden na verloop van vier jaar, te rekenen van de voltooiing van de genoemde onmiddellijke herziening, opdat er zekerheid zij, dat de douanerechten zullen overeenstemmen met de ad valorem bedragen, vastgesteld door de bijzondere conferentie bedoeld in artikel II.

Na deze nadere herziening zullen met hetzelfde oogmerk om de zeven jaar periodieke herzieningen van de schedulen voor de invoerrechten in China plaats hebben in stede van de tienjaarlijksche herzieningen, toegestaan in de bestaande verdragen met China.

Om vertraging te voorkomen zal elke ingevolge dit artikel ondernomen herziening worden bewerkstelligd overeenkomstig de regelen door de bijzondere conferentie bedoeld in artikel II voor te schrijven.

Art. V. In alle aangelegenheden betreffende douanerechten zal er daadwerkelijk gelijkheid van behandeling en kansen voor alle Verdragsluitende Mogendheden bestaan.

Art. VI. Het beginsel van uniformiteit in den maatstaf der douanerechten langs alle land- en zeegrenzen van China geheven, wordt bij deze erkend. De bijzondere conferentie, bedoeld in artikel II, zal maatregelen treffen om praktische toepassing aan dit beginsel te geven; zij is bevoegd om billijke regelingen te maken in die gevallen, waarin een op te heffen voorrecht op douanegebied was toegekend in ruil voor eenig plaatselijk economisch voordeel.

Inmiddels zal elke verhooging van de douanerechten, voortkomende uit tariefherziening, of elk extra recht, in den vervolge te heffen ter uitvoering van dit verdrag, geheven worden naar een uniformen maatstaf ad valorem langs alle land- en zeegrenzen van China.

Art. VII. Voor doorvoerpassen zal 2½ % ad valorem worden geheven totdat de regelingen bedoeld in artikel I in werking treden.

Art. VIII. Mogendheden niet-onderteekenaars van dit verdrag, wier Regeeringen thans door de onderteekenende Mogendheden zijn erkend, en wier tegenwoordige verdragen met China een tarief van in- en uitvoerrechten van ten hoogste 5 % ad valorem vaststellen, zullen worden uitgenoodigd tot dit verdrag toe te treden.

De Regeering van de Vereenigde Staten verbindt zich te dien einde de noodige mededeelingen te zullen doen en de Regeeringen van de Verdragsluitende Mogendheden met de antwoorden in kennis te stellen. De toetreding van eene Mogendheid zal van kracht worden, zoodra het bericht daarvan door de Regeering van de Vereenigde Staten zal zijn ontvangen.

Art. IX. De bepalingen van dit verdrag zullen voorrang hebben boven eenig daarmede strijdig beding uit verdragen tusschen China en de onderscheiden Verdragsluitende Mogendheden, behalve bedingen waarbij behandeling op den voet van meest begunstigde natie is toegestaan.

Art. X. Dit verdrag zal worden bekrachtigd door de Verdragsluitende Mogendheden overeenkomstig hare respectieve grondwettelijke voorschriften en zal in werking treden op den dag van de nederlegging van alle bekrachtigingsoorkonden, welke zoo spoedig mogelijk te Washington zal plaats hebben. De Regeering van de Vereenigde Staten zal aan de overige Verdragsluitende Mogendheden een gewaarmerkt afschrift van het proces-verbaal van de nederlegging der bekrachtigingsoorkonden doen toekomen.

Dit verdrag, waarvan de Fransche en Engelsche teksten gelijke kracht hebben, zal blijven berusten in de archieven van de Regeering der Vereenigde Staten en behoorlijk gewaarmerkte afschriften daarvan zullen door die Regeering aan de overige Verdragsluitende Mogendheden worden gezonden.

Ter oorkonde waarvan de bovengenoemde gevolmachtigden dit verdrag hebben geteekend.

Gedaan in de Stad Washington den zesden dag van de maand Februari negentienhonderd twee en twintig.

(*Zie de onderteekeningen onder den tekst van het verdrag.*)

---

12 *September* 1925. BESLUIT tot wijziging van:

1°. het Wetboek van Militair Strafrecht voor de kolonie *Suriname*, en

2°. het besluit van 3 Maart 1925 (*Staatsblad* n°. 59, *Gouvernementsblad* n°. 27) betreffende de rechtspleging bij de landmacht in *Suriname*. S. 382.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën a. i. en van Justitie van 5 Augustus 1925, 10de Afd., n°. 16, en van 17 Augustus 1925, 2de Afdeeling A, n°. 895;

Gelet op de artikelen 48 en 128 van het Regeeringsreglement van *Suriname*;

Den Raad van State gehoord (advies van 25 Augustus 1925, n°. 28);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 2 September 1925, 10de Afdeeling, n°. 60, en van 10 September 1925, 2de Afdeeling A, n°. 944;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Artikel 12 van het bij Ons besluit van 16 October 1922 (*Staatsblad* n°. 557, *Gouvernementsblad* 1923, n°. 6) vastgesteld Wetboek van Militair Strafrecht voor de Kolonie *Suriname* vervalt.

2. In Ons besluit van 3 Maart 1925 (*Staatsblad* n°. 59, *Gouvernementsblad* n°. 27) betreffende de rechtspleging bij de landmacht

in *Suriname* (*Gouvernementsblad* 1913 nº. 73) wordt tusschen de artikelen 16 en 17 ingevoegd het navolgend :

207*a*. „*Art.* 16*bis*. Het eerste lid van dit artikel blijft buiten toepassing zoolang de mogelijkheid van toepassing van de straf van geldboete in *Suriname* niet geheel of ten deele overeenkomstig de wet van 29 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 314) is uitgebreid."

Onze Ministers van Koloniën en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 12den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën a. i., H. COLIJN.
De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.
(*Uitgeg.* 29 *Sept.* 1925.)

---

12 *September* 1925. BESLUIT tot wijziging van :

1º. het Wetboek van Militair Strafrecht voor de kolonie *Curaçao*, en

2º. het besluit van 3 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 60, *Publicatieblad* nº. 21) betreffende de rechtspleging bij de landmacht in *Curaçao*. S. 383.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën a. i. en van Justitie van 5 Augustus 1925, 10de afdeeling, nº. 16, en van 17 Augustus 1925, 2de afdeeling A, nº. 895 ;

Gelet op de artikelen 48 en 149 van het Regeeringsreglement van *Curaçao* ;

Den Raad van State gehoord (advies van 25 Augustus 1925, nº. 28) ;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 2 September 1925, 10de afdeeling, nº. 60, en van 10 September 1925, 2de afdeeling A, nº. 944 ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen :

Art. 1. Artikel 19 van het bij Ons besluit van 16 October 1922 (*Staatsblad* nº. 558, *Publicatieblad* 1923 nº. 2) vastgesteld Wetboek van Militair Strafrecht voor de kolonie *Curaçao* vervalt.

2. In Ons besluit van 3 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 60, *Publicatieblad* nº. 21) betreffende de rechtspleging bij de landmacht in *Curaçao* (*Publicatieblad* 1914 nº. 2) wordt tusschen de artikelen 16 en 17 ingelascht het navolgend :

207*a*. „*Art.* 16*bis*. Het eerste lid van dit artikel blijft buiten toepassing zoolang de mogelijkheid van toepassing van de straf van geldboete in *Curaçao* niet geheel of ten deele overeenkomstig de wet van 29 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 314) is uitgebreid."

Onze Minister van Koloniën en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 12den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën a. i., H. COLIJN.
De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.
(*Uitgeg.* 29 *Sept.* 1925.)

---

12 *September* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Een raadsbesluit dat bedoelt een burgerlijke instelling van weldadigheid in de gelegenheid te stellen enkele uitgaven in eens te doen aan bepaalde groepen van werkloozen over een gelijk aantal dagen is in strijd met art. 29 der Armenwet.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Almelo tegen het besluit van Gedep. Staten van Overijssel van 23 December 1924, waarbij goedkeuring is onthouden aan het raadsbesluit van 27 November 1924, nº. 79 tot af- en overschrijving op de gemeentebegrooting voor het dienstjaar 1924 ;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, adviezen van 20 Mei 1925, nº. 391 en 12 Augustus 1925, nº. 391/92

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 9 September 1925, nº. 6695, afd. B. B. ;

O. dat de Raad van de gemeente Almelo in zijne vergadering van 27 November 1924 besloot om in de week van 22—27 December 1924 en van 28 December 1924—3 Januari 1925 een toeslag van 50 % te geven aan : *a*. de georganiseerden, die uitkeering ontvangen in verband met de werkloozenkas ; *b*. hen, die op de gemeentelijke werkverschaffing te werk zijn gesteld ;

dat de Raad in dezelfde vergadering mede ter uitvoering van dit besluit besloot tot af- en overschrijving van een bedrag van f 4000 van den post „onvoorziene uitgaven op den post „subsidiën aan armbesturen t. w. a. Provisorie of Algemeene Armenstaat (volgnº. 318) der gemeentebegrooting, dienstjaar 1924, in welk bedrag begrepen is eene som van ongeveer f 700 ten einde de Provisorie in staat te stellen daaruit de Kerst- en Nieuwjaarsuitkeeringen aan werkloozen te doen ;

dat Gedep. Staten van Overijssel bij besluit van 23 December 1924 aan laatstbedoeld raadsbesluit hunne goedkeuring hebben onthouden, daarbij overwegende, dat met de beide raadsbesluiten van 27 November 1924 het terrein van de Armenwet wordt betreden ; dat uit het raadsbesluit van 27 November 1924 niet valt af te leiden, dat de Provisorie of Algemeene Armenstaat bij het verleenen van den toeslag zooals de Armenwet het in de artt. 28 en 29 uitdrukkelijk voorschrijft, zal hebben rekening te houden met de individueele behoeften en de persoonlijke eigenschappen en de omstandigheden van den ondersteunde, maar dat, nu het tegendeel niet blijkt, zal moeten worden aangenomen, dat het zoo evengenoemde raadsbesluit de strekking heeft om aan bepaalde groepen van werkloozen, welke in de termen van het meergenoemde raadsbesluit vallen, ongeacht hunne persoonlijke eigenschappen en individueele behoeften eenzelfde toeslag ad 50 % over een gelijk aantal dagen te verstrekken ;

dat dit besluit derhalve geacht moet worden in strijd te zijn met de bepalingen der Armenwet en aan het ter uitvoering hiervan genomen raadsbesluit tot verhooging van de begrootingspost „subsidiën aan armbesturen" te weten :

a. Provisorie of Algemeene Armenstaat hunne goedkeuring niet kan worden verleend;

dat de Raad van Almelo in beroep aanvoert dat hij zich met het besluit van Gedeputeerde Staten niet kan vereenigen en het op prijs stelt eene uitspraak hieromtrent in hoogste instantie te verkrijgen, ten einde in soortgelijke gevallen een richtsnoer te hebben;

O. dat het bovengenoemd raadsbesluit o. a. de strekking heeft om de te Almelo bestaande Provisorie of Algemeene Armenstaat, zijnde eene burgerlijke instelling van weldadigheid in den zin der Armenwet, in de gelegenheid te stellen ter uitvoering van voormeld Raadsbesluit enkele uitgaven in eens te doen aan bepaalde groepen van werkloozen te Almelo over een gelijk aantal dagen;

dat op deze ondersteuning de regels der Armenwet van toepassing zijn;

dat echter de met het doen dezer uitgave belaste instelling van weldadigheid niet in de gelegenheid is bij deze ondersteuning art. 29 der Armenwet toe te passen, daar zij verplicht is aan bepaalde groepen van werkloozen bepaalde ondersteuningen te verleenen;

dat deze ondersteuning in zoodanigen vorm in strijd is met de Armenwet en derhalve het onderwerpelijk raadsbesluit, houdende wijziging der begrooting voor 1924, dat tot het doen van deze ondersteuning zoude verplichten door Gedep. Staten terecht niet is goedgekeurd;

Gezien de Gemeentewet en de Armenwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast, enz. (A. B.)

---

12 *September* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Daar uit geen enkele wetsbepaling voortvloeit de verplichting voor den keuringsveearts, hoofd van den dienst, om een afzonderlijk laboratorium te houden, behoeft hem voor het houden daarvan naast zijn salaris geen afzonderlijke vergoeding te worden toegekend.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Wonseradeel tegen het besluit van Gedep. Staten van Friesland van 1 April 1925, n°. 81, 1e afd. B. waarbij niet is goedgekeurd het besluit van den Raad van Wonseradeel van 21 Maart 1925, n°. 7 tot wijziging van de instructie van den keuringsveearts, hoofd van dienst;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 14 Juli 1925, n°. 603;

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 10 September 1925, n°. 796 E., Afd. Volksgezondheid;

O. dat de Raad van Wonseradeel bij zijn besluit van 21 Maart 1925, n°. 7, de instructie van den keuringsveearts, hoofd van dienst, in de gemeente Wonseradeel in dier voege heeft gewijzigd, dat deze ambtenaar uit de gemeentekas eene vergoeding van f 200 per jaar geniet voor het onderhoud van een voor de uitoefening van den dienst benoodigd laboratorium;

dat Gedeputeerde Staten van Friesland bij besluit van 1 April 1925, n°. 81, 1e afd. B. aan dit raadsbesluit de goedkeuring hebben onthouden, uit overweging dat tegen toekenning van de bedoelde vergoeding bij hun besluit van 25 Februari n°. 125, 1e afd. B, bezwaar is gemaakt; dat dit bezwaar door de nader in het raadsbesluit aangevoerde motieven niet is weggenomen;

dat de Raad der gemeente Wonseradeel in beroep aanvoert dat de keuringsveearts, hoofd van dienst, bij uitdrukkelijk besluit van het gemeentebestuur verplicht is voor het vereischte bacteriologisch onderzoek van vleesch een laboratorium te onderhouden, welk laboratorium dan ook is ingericht bij de inwerkingtreding der Vleeschkeuringswet; dat het gemeentebestuur uitsluitend rekening heeft te houden met het feit, dat de keuringsveearts, als ambtenaar in dienst der gemeente, het laboratorium moet onderhouden en schoonhouden, zoodat een beroep op hetgeen hij als particulier veearts zou moeten houden als speculatie op de beurs van een ambtenaar als niet ter zake doende, door het gemeentebestuur noet worden afgewezen en door de praktijk ook wordt gelogenstraft, omdat de keuringsveearts bij de inwerkingtreding der Vleeschkeuringswet niet in het bezit was van een laboratorium, hetgeen nagenoeg met alle veeartsen, welke in Friesland particuliere praktijk uitoefenen, het geval is; dat eene vergelijking met de gemeenten Menaldumadeel en Tietjerksteradeel niet opgaat, omdat deze gemeenten niet in het bezit zijn van een laboratorium en het vleesch voor het bacteriologisch onderzoek opzenden naar Leeuwarden, hetgeen met het oog op den grooten afstand voor Wonseradeel belangrijke hooge kosten zou meebrengen en een snelle en afdoende uitvoering der bepalingen van de Vleeschkeuringswet zou belemmeren; dat bovendien de kosten van het voor den vleeschkeuringsdienst opgericht laboratorium ingevolge art. 20, 2e lid, der Vleeschkeuringswet geheel door de gemeente moeten worden gedragen;

O. dat met Gedep. Staten moet worden aangenomen, dat de keuringsveearts hoofd van dienst, als zoodanig geen afzonderlijk laboratorium behoeft te houden, zoodat hem voor het houden van een laboratorium dan ook naast zijn salaris geen afzonderlijke vergoeding behoeft te worden toegekend;

dat het beroep van den appelleerenden Raad op art. 20, 2e lid, der Vleeschkeuringswet, bepalende dat de kosten van den keuringsdienst door de gemeente worden gedragen, niet opgaat, waar wel is waar de keuringsveearts voor bacteriologische onderzoekingen uitgaven moet doen, doch deze onderzoekingen niet in een voor den keuringsdienst speciaal ingericht laboratorium behoeven plaats te hebben, en de aan die onderzoekingen verbonden uitgaven, zoo noodig, aan de gemeente in rekening kunnen worden gebracht;

Gezien de Vleeschkeuringswet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast enz. (A. B.)

---

12 *September* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende voeding van aangehouden personen (vervolg op circulaire van 26 Juli 1923, nº. 7132, afd. B. B.). (Zie hieronder.)

Ten vervolge op nevenvermelde door mijn ambtsvoorganger tot de gemeentebesturen gerichte circulaire, heb ik de eer U mede te deelen, dat de Minister van Justitie nader heeft bepaald, dat, indien een transport van de arrestanten, bedoeld bij de in de circulaire genoemde aanschrijving, moet plaats vinden en een groot traject moet worden afgelegd, zoodat de mogelijkheid bestaat, dat het transport zijne eindbestemming niet zal bereiken vóór de tijdstippen, waarop gewoonlijk de maaltijden worden verstrekt in de gestichten, waarheen de te transporteeren persoon moet worden gebracht, en zulks niet is te voorkomen door het transport eerder te doen aanvangen, de commandant van het onderdeel, die de geleiders voor het transport levert, verplicht zal zijn om te zorgen, dat voor elk der te transporteeren personen een koude maaltijd worde medegegeven, waarvoor een bedrag van f 0.25 per maaltijd in rekening kan worden gebracht. Indien een transport geschiedt vanuit een gesticht, zal de verstrekking van een maaltijd kunnen geschieden door dit gesticht. De verschuldigde gelden kunnen aan het Rijk in rekening worden gebracht en zoo noodig worden voorgeschoten door den bij het transport betrokken superieur, die daartoe het meest is aangewezen.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN EN LANDBOUW.

Afdeeling
Binnenlandsch Bestuur.
No. 7132.

— Gravenhage 26 Juli 1923.

Betreffende vergoeding
kosten van arrestanten.

—

Ten vervolge op de laatstelijk door den Commissaris der Koningin in Uwe provincie tot Uw College gerichte aanschrijving ter zake van nevenvermelde aangelegenheid heb ik de eer U mede te deelen, dat door den Minister van Justitie nader is bepaald, dat vanaf 1 *Juli j.l.* het bedrag van 60 cents voor een warmen en van 25 cents voor ieder der koude maaltijden in rekening kan worden gebracht, ook voor de eerste twee dagen van het arrest, voor hen, die niet te beschouwen zijn als vreemdelingen, die met het oog op de vreemdelingen bepalingen in gemeentelijke localiteiten in bewaring gesteld zijn (b.v. van misdrijf verdachten, die met het oog op het vooronderzoek in bewaring gehouden worden). Hierbij zij nog aangeteekend, dat het in de bedoeling van mijn voornoemden ambtgenoot ligt declaraties van gemeenten, welke gevangenen of vreemdelingen voeding en onderkomen hebben verstrekt en waarvan de kosten ten laste van het Justitiebudget moeten worden gebracht, te doen voorzien van eene verklaring van accoordbevinding van den betrokken officier of hulpofficier van Justitie (voor gevangenen) of den betrokken grenscommissaris van Rijkspolitie (voor vreemdelingen).

Aan de Gemeentebesturen. (B. S.)

14 *September* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Financiën, betreffende wijziging pensioenbetaling.

Aan Heeren Commissarissen van de Koningin in de onderscheidene provinciën.

Ten vervolge op mijn brief van 17 April 1925, nº. 70, afdeeling P. en E., heb ik de eer U mede te deelen, dat te beginnen met de betaling over het IVe kwartaal 1925 alle pensioenen en wachtgelden ten laste van de Nederlandsche Staatsbegrooting en die ten laste van het algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (waaronder alle weduwenpensioenen) zullen worden betaald op de wijze als in bovenvermeld schrijven bedoeld.

In verband hiermede behoeven voor de betrokken gepensionneerden en wachtgelders, die hier te lande metterwoon gevestigd zijn, geen attestatiën de vita meer te worden opgemaakt.

Ik heb de eer U te verzoeken het vorenstaande ter kennis te willen brengen van de verschillende burgemeesters in Uwe provincie.

Ik zal bevorderen dat de bepalingen omtrent de afgifte van attestatiën de vita worden ingetrokken. (B. S.)

---

15 *September* 1925. BESLUIT tot aanwijzing overeenkomstig artikel 170 der hoogeronderwijswet van de Vereeniging tot instandhouding van het Oud-Studentenfonds te *Utrecht* als bevoegd om bij de faculteit der wis- en natuurkunde aan de Rijksuniversiteit te *Utrecht* een bijzonderen leerstoel te vestigen. S. 384.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 8 Juli 1925, nº. 2515/3, afdeeling Hooger Onderwijs;

Gelet op de artikelen 170—172 der hoogeronderwijswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Augustus 1925, nº. 17);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 8 September 1925, nº. 3361, afdeeling Hooger Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de Vereeniging tot instandhouding van het Oud-Studentenfonds te *Utrecht* aan te wijzen als bevoegd om bij de faculteit der wis- en natuurkunde aan de Rijksuniversiteit te *Utrecht* een bijzonderen leerstoel te vestigen, opdat door den daarvoor te benoemen hoogleeraar onderwijs worde gegeven in de geologie.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 15den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
RUTGERS.

(*Uitgeg.* 28 *Sept.* 1925.)

---

15 *September* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst. S. 385.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 7 Augustus 1925, La. H, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 27 der Spoorwegwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 September 1925, no. 17);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 11 September 1925, no. 398, afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Bijlage A van het Algemeen Reglement Dienst, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 26 Juni 1913 (*Staatsblad* no. 315), het laatst gewijzigd bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1925 (*Staatsblad* no. 179), te wijzigen en opnieuw vast te stellen volgens de bij dit besluit gevoegde bijlage.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 15den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 5 *Oct.* 1925.)

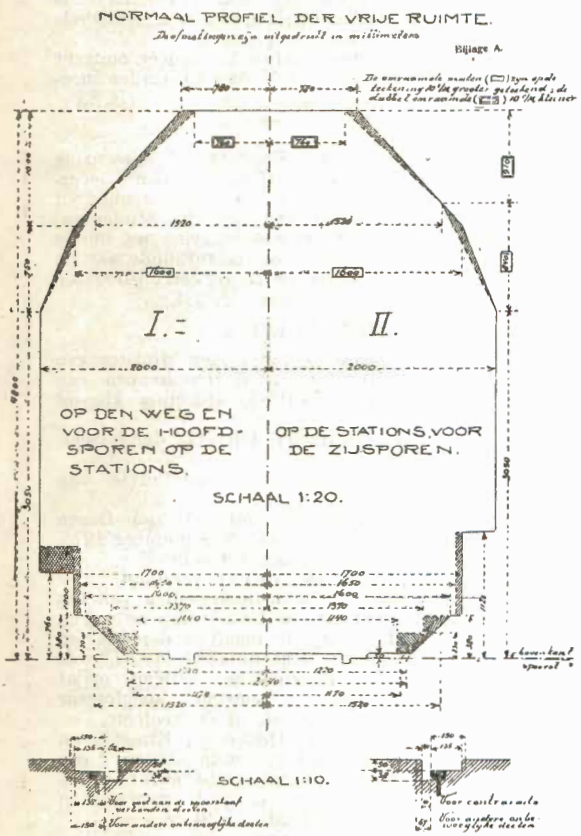

Tabel 1 *)

Toegelaten vermindering van de halve vrije ruimte-breedten in bogen van meer dan 250 M straal

Straal van den boog	Vermindering aan de binnenzijde v/d boog		Vermindering aan de buitenzijde v/d boog	
	Seinerken	Bovenkanten 430 m/M boven bovenkant spoorstaaf	Seinerken	Bovenkanten
M	m/M		m/M	
500 - 1500	15	40		25
1499 - 700	10	30		20
699 - 600		25		15
599 - 500	5	20	0	10
499 - 400		15		
399 - 350	0	10		5
349 - 251		0		0

Tabel 2 *)

Verbreedingen, waar nodig en bogen van minder dan 250 M straal, de halve vrije ruimte-breedten zijn te vermeerderen met

Straal van den boog	Verbreeding aan de binnenzijde buitenzijde van den boog	
M	m/M	
250	0	0
225.	20	30
200	30	60
180	80	90
150	130	160
120	330	350
100	530	550

*) Niet toepasselijk op werken vóór de invoering van dit profiel gebouwd.

Behoort bij Koninklijk besluit van 15 September 1925 (*Staatsblad* no. 388).
Mij bekend,
De Minister van Waterstaat,

15 *September* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen. S. 386.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 7 Augustus 1925, La. H, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 4 der Locaalspoor- en Tramwegwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 September 1925, nº. 17);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 11 September 1925, nº. 398, afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Bijlage A van het Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 3 Juni 1915 (*Staatsblad* nº. 230), het laatst gewijzigd bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 180), te wijzigen en opnieuw vast te stellen volgens de bij dit besluit gevoegde bijlage.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 15den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 5 *Oct.* 1925.)

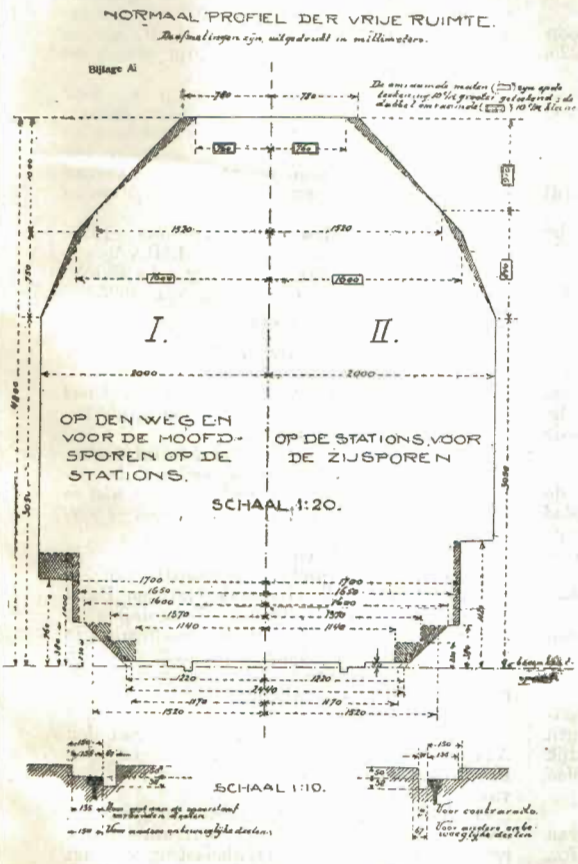

Tabel 1.*)

Toegelaten verminderingen van de halve vrije ruimte-breedten in bogen van meer dan 250 M straal.

Straal van den boog	Verminderingen aan de binnenzijde v/d boog		Verminderingen aan de buitenzijde v/d boog	
	beneden	boven	beneden	boven
	430 m/M boven bovenkant-spoorstaaf			
M	m/M			
∞-1500	15	40		25
1499-700	10	30		20
699-600		25		15
599-500	5	20	0	10
499-400		15		
399-350	0	10		5
349-251		0		0

*) Niet toepasselijk op werken vóór de invoering van dit profiel gebouwd.

Tabel 2.*)

Verbreedingen, waar mede in bogen van minder dan 250 M straal de halve vrije ruimte breedten zijn te vermeerderen

a) bij onbeperkten overgang van hoofdspoorwegmaterieel.

Straal van den boog	Verbreeding aan de binnenzijde van den boog		Verbreeding aan de buitenzijde van den boog	
M	m/M			
250	0	0	0	0
225	20	30	5	10
200	50	60	10	20
180	80	90	20	40
150	130	160	30	60
120	330	350	50	100
100	530	550	70	140

b) bij beperking van den overgang tot hoofdspoorwegmaterieel met 8 M radstand of straatsteel met 4 M overstek

Straal van den boog	Verbreeding aan de binnenzijde van den boog		Verbreeding aan de buitenzijde van den boog	
M	m/M			
250	0	0	0	0
225	5	10	5	10
200	10	20	10	20
180	20	40	20	40
150	30	60	30	60
120	50	100	50	100
100	70	140	70	140

Behoort bij Koninklijk besluit van 15 September 1925 (*Staatsblad* nº. 386).

Mij bekend,

De Minister van Waterstaat,

15 *September* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Reglement van Openbaar Bestuur nº. IV op de organisatie en de dienst der Deurwaarders en verdere Regtsbedienden, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 14 September 1838 (*Staatsblad* nº. 36), laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 6 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 184). S. 387.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 6 Augustus 1925, 4de afdeeling, nº. 894;

Overwegende, dat het noodig is gebleken, dat artikel 1 van het Reglement IV op de organisatie en de dienst der Deurwaarders en verdere regtsbedienden, laatstelijk gewijzigd en aangevuld bij Ons besluit van 6 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 184), worde gewijzigd;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 September 1925, nº. 12);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 12 September 1925, 4de afdeeling, nº. 893;

Hebben goedgevonden en verstaan:

gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze: te bepalen:

Eenig artikel.

Artikel 31 van voormeld Reglement wordt gelezen als volgt:

Door Onzen Minister van Justitie kunnen bij de griffiën of parketten, nader aangeduid in artikel 33 van voormeld Reglement, bureelchefs worden aangesteld tot het getal, in dat artikel bepaald.

De bureelchefs worden onderscheiden in:

1º. bureelchefs (chef de bureau), die in verband met den aard en omvang hunner werkzaamheden, de wijze, waarop zij die verrichten, en de mate van verantwoordelijkheid, die zij dragen, als zoodanig een bijzondere positie innemen;

2º. de overige bureelchefs.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en van hetwelk afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 15den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 23 *Sept.* 1925.)

---

16 *September* 1925. BESLUIT, houdende wijziging van de regeling voor den vrijwilligen landstorm, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 28 Februari 1922 (*Staatsblad* nº. 92.) S. 388.

WIJ WILHELMINA, ENZ.;

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 10 September 1925, IIe Afd., nº. 3;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat in het sedert gewijzigd Koninklijk Besluit van 28 Februari 1922 (*Staatsblad* nº. 92):

I. de aanhef van artikel 2 zal worden gelezen:

„1. De vrijwillige landstorm omvat:

A. het vooroefeningsinstituut, bestaande uit een aantal landstormverbanden, waarin de oefeningen plaats hebben voor: . . . . . enz."

II. in artikel 3, eerste lid, *b*, zullen vervallen de woorden „en tot het reserve-personeel behoorenden";

III. artikel 14 zal worden gelezen:

„1. De vrijwilliger, behoorende tot het vooroefenings-instituut, die dient in een militairen rang en bij beëindiging van zijn verbintenis gewoon dienstplichtige der landmacht is of wordt, komt te behooren tot het wapen of wapengedeelte, waarvoor hij is opgeleid.

2. De vrijwilliger, bedoeld in het eerste lid, vervuld zijn werkelijken dienst in den verkregen rang, indien de opkomst voor eerste oefening onmiddellijk aansluit aan het beëindigen van de verbintenis.

3. De minister bepaalt in hoeverre de vrijwilliger, die bij een der landstormkorpsen in een militairen rang is aangesteld en bij beëindiging van zijn verbintenis gewoon dienstplichtige der landmacht is, of wordt, alsdan den bij den vrijwilligen landstorm verkregen rang behoudt."

Dit besluit treedt in werking op een door Onzen Minister van Oorlog te bepalen datum.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 16den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, LAMBOOY.

(*Uitgeg.* 23 *Sept.* 1925.)

---

16 *September* 1925. BESCHIKKING VAN DEN HOOGEN RAAD.

Art. 265*f der Gemeentewet, in verband met art.* 93 *aanhef en sub* 2 *der Wet op de Inkomstenbelasting* 1914.

Ontheffing van plaatselijke inkomstenbelasting wegens beweerd verlaten der gemeente is terecht geweigerd, wanneer niet is betwist dat het Rijk niet metterwoon is verlaten.

De Hooge Raad, enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie van X., te Helder, tegen de uitspraak van den Raad van beroep voor de Directe Belastingen te Alkmaar, dd. 2 Februari 1925, betreffende zijn verzoek om gedeeltelijke ontheffing van zijn aanslag in de Inkomstenbelasting van de gemeente Helder, belastingjaar 1921/1922;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Advocaat-Generaal Ledeboer, namens den Procureur-Generaal, strekkende tot verwerping van het beroep;

O. dat belanghebbende, wien over genoemd belastingjaar door den Inspecteur ambtshalve een aanslag in de Inkomstenbelasting van het Rijk en van de gemeente Helder was opgelegd, heeft verzocht, dat hem over het tijdvak 15 Juni 1921 tot 1 Mei 1922 ontheffing van den aanslag in de Inkomstenbelasting van genoemde gemeente zou worden verleend, omdat hij, die geplaatst was bij den onderzeedienst te Helder, begin Juni 1921 werd gedetacheerd in Zwitserland, welke detacheering bij het einde van het belastingjaar nog niet was afgeloopen;

dat de Inspecteur die ontheffing heeft geweigerd op grond dat door die tijdelijke detacheering het hoofdverblijf Helder niet was verloren gegaan ;

dat belanghebbende daarop zich heeft gewend tot den Raad van Beroep, die den aanslag heeft gehandhaafd — waarmede de Raad kennelijk bedoelt de beschikking van den Inspecteur te bevestigen — en zulks op de volgende gronden :

„dat appellant is officier-machinist bij de Koninklijke Nederlandsche Marine, te Helder, en in die kwaliteit werd gedetacheerd in Zwitserland voor het houden van toezicht op het vervaardigen van machines bij eene machinefabriek aldaar ;

dat ten gevolge dier tijdelijke detacheering de appellant niet kan geacht worden het land metterwoon te hebben verlaten, zoodat dan ook door den appellant geen ontheffing is gevraagd van zijn aanslag in de Rijksinkomstenbelasting, daarentegen wel van de gemeentebelasting ;

dat appellant vóór zijne detacheering zijn domicilie had in de gemeente Helder, alwaar hij bij de onderzeemarine geplaatst was ;

dat, waar dus appellant's domicilie in de gemeente Helder gevestigd was, niet kan gezegd worden, dat het verband met de gemeente Helder verbroken werd door eene tijdelijke detacheering en hij dus geacht moet worden in die gemeente belastingplichtig te zijn ;"

O. dat belanghebbende bij zijn beroepschrift in cassatie uitvoerig heeft betoogd, dat hij wel degelijk gedurende bovengenoemd tijdvak zijn hoofdverblijf te Helder niet gehad heeft ;

O. hieromtrent :

dat art. 265*f* der Gemeentewet bepaalt, dat met betrekking tot ontheffing van den aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting de bepalingen van hoofdstuk XIII der wet inkomstenbelasting 1914 overeenkomstige toepassing vinden ;

dat van die bepalingen ten deze alleen in aanmerking kan komen art. 93 aanhef en sub *a*, houdende dat ontheffing van den aanslag over de nog niet ingetreden maanden van het belastingjaar wordt verleend aan personen, aangeslagen als in het Rijk wonende, die het Rijk metterwoon verlaten ;

dat die overeenkomstige toepassing — in verband ook met de omstandigheid, dat het stelsel der Gemeentewet ontheffing van den aanslag in een plaatselijke inkomstenbelasting niet verbindt aan het enkele feit van het metterwoon verlaten eener gemeente — medebrengt dat ontheffing van zoodanigen aanslag alleen kan worden verleend aan den belastingplichtige, die niet alleen de plaats zijner inwoning, maar tevens ook het Rijk heeft verlaten ;

dat, nu de Raad van Beroep, op gronden welke die beslissing kunnen dragen en welke door belanghebbende dan ook niet worden aangevochten, heeft aangenomen, dat belanghebbende het Rijk niet metterwoon heeft verlaten ;

dat reeds op dezen grond de gevraagde ontheffing niet op de wet steunt ;

Verwerpt het beroep.

(B. S.)

---

17 *September* 1925. BESLUIT tot uitvoering van het eerste lid van artikel 312 der Invaliditeitswet. S. 389.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 14 September 1925, n°. 2426, afdeeling Arbeidersverzekering ;

Gelet op artikel 312, eerste lid, der Invaliditeitswet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen als volgt :

Art. 1. De in artikel 312, eerste lid, der Invaliditeitswet bedoelde rang van aan den Raad van Arbeid ondergeschikte ambtenaren wordt bepaald op dien van klerk.

2. Ten aanzien van het bepaalde in artikel 1 wordt een aan den Raad van Arbeid ondergeschikt ambtenaar, die een betrekking bekleedt, welke door den Raad van Arbeid is gerangschikt in een schaal van bezoldigingen met een aanvangswedde niet beneden die van klerk, geacht een rang te hebben niet beneden dien van klerk.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 17den September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,

KOOLEN.

(*Uitgeg.* 30 *Sept.* 1925.)

---

22 *September* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Ten aanzien van de vaststelling van de vergoeding der jaarwedden van de aan eene bijzondere school verbonden niet-verplichte leerkrachten moet rekening worden gehouden met het gemiddeld aantal leerlingen naar den in art. 28 6e lid aangegeven maatstaf over het jaar, voorafgaande aan dat, waarop de aanvrage van toepassing van art. 100 betrekking heeft.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het Bestuur der Vereeniging tot bevordering van Christelijk Nationaal Schoolonderwijs te Amersfoort tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 26 Mei 1925, n°. 1049/1135, waarbij ongegrond is verklaard het door dit schoolbestuur ingesteld beroep tegen het besluit van den gemeenteraad van Amersfoort van 26 Februari 1925, houdende afwijzende beschikking op zijne aanvrage om toekenning over het jaar 1923 van de vergoeding bedoeld in art. 100 der Lager-Onderwijswet 1920 voor de school Miereveldtstraat 72, aldaar ;

Den Raad van State, enz. ;

O. dat de raad der gemeente Amersfoort bij besluit van 26 Februari 1925 afwijzend heeft besch kt op de aanvrage van bovengenoemd schoolbestuur om vergoeding uit de gemeentekas over 1923 als bedoeld bij art. 100 der Lager-Onderwijswet 1920 voor de bijzondere school voor gewoon lager onderwijs in de van Miereveldtstraat 72 ;

dat een door het schoolbestuur bij Ged. Staten ingesteld beroep door laatstgemeld college bij besluit van 26 Mei 1925, 3e afd. n°. 1049/1135 ongegrond is verklaard uit overweging, dat ter berekening van het aantal leerkrachten rekening moet worden gehouden (behalve in het

hier niet ter zake doende geval van het 7e lid van art. 28 der Lager-Onderwijswet 1920) met het gemiddeld aantal leerlingen naar den in art. 28, 6e lid, dier wet aangegeven maatstaf over het jaar, voorafgaande aan dat, waarop de aanvrage om toepassing van art. 100 voormeld betrekking heeft; dat, daar het hier betreft eene aanvrage om vorenbedoelde toepassing over 1923, den raad van Amersfoort terecht rekening heeft gehouden met het aantal leerlingen over 1922, zoowel aan de openbare scholen als aan de betrokken bijzondere school, alle voor gewoon lager-onderwijs, en de aanvrage terecht heeft afgewezen, zoodat het ingestelde beroep mitsdien ongegrond is;

dat het schoolbestuur in beroep aanvoert dat Gedeputeerde Staten aannemen, dat de gemeenteraad ook voor de berekening van het gemiddeld aantal leerlingen per leerkracht aan de openbare scholen het gemiddelde over het jaar 1922 heeft genomen, hoewel hiervan uit het besluit van den gemeenteraad niet blijkt; dat in ieder geval èn voor de school van het appelleerend schoolbestuur èn voor de openbare scholen het gemiddeld aantal leerlingen per leerkracht over het jaar 1923 moet worden genomen; dat het bestreden besluit berust op de overweging, dat ter berekening van het aantal leerkrachten rekening moet worden gehouden met het gemiddeld aantal leerlingen naar den in art. 28, 6e lid, der Lager-Onderwijswet 1920 aangegeven maatstaf over het jaar, voorafgaande aan dat, waarop de aanvrage om toepassing van art. 100 dezer wet betrekking heeft; dat art. 100 dezer wet aan deze overweging echter geen steun biedt; dat het naar art. 100 slechts de vraag is, of eenerzijds aan de openbare scholen en anderzijds aan eene bijzondere school gedurende eenig tijdvak meer onderwijzers zijn verbonden, dan waarvan het salaris door het Rijk wordt vergoed; dat de gemeente, zoo goed als zij de boventallige leerkrachten uit de gemeentekas heeft te salarieeren van het oogenblik af, dat deze in haar dienst zijn, evenzeer aan het bestuur van eene bijzondere school het salaris van de aan zulk een school verbonden boventallige leerkracht moet vergoeden van het oogenblik af waarop zulk een leerkracht in functie treedt; dat naar appellant's meening art. 100, 1e lid, reeds duidelijk genoeg is, doch appellant te allen overvloede op het 2e lid van dit artikel wijst, waarin bepaald wordt, dat eene vergoeding uit de gemeentekas als de onderwerpelijke moet aanvangen over hetzelfde tijdvak, gedurende hetwelk aan de openbare school boventallige onderwijzers werkzaam zijn;

O. dat ingevolge art. 56, 1e lid, en art. 100, 1e lid, der Lager-Onderwijswet 1920 het Rijk over elk dienstjaar aan de gemeente de jaarwedden vergoedt der volgens de artt. 27 en 28 verplichte onderwijzers, en de gemeente, alwaar aan eene openbare school meer onderwijzers werkzaam zijn dan het aantal, waarvan ingevolge art. 56 dier wet de jaarwedden door het Rijk aan de gemeente worden vergoed, uit de gemeentekas aan het bestuur der bijzondere school vergoeding verleent voor de aan die school verbonden onderwijzers boven het aantal, waarvan de jaarwedden door het Rijk aan dat bestuur worden vergoed;

dat ingevolge art. 28, 6e lid, der Lager-Onderwijswet 1920 bij de toepassing van dit artikel tot grondslag wordt genomen het gemiddeld aantal kinderen, berekend naar het aantal, dat op 16 Maart, 16 Juni, 16 September en 16 December van het onmiddellijk voorafgaand kalenderjaar als werkelijk schoolgaande bekend stond;

dat derhalve de gemeenteraad en in hooger beroep Ged. Staten terecht ten aanzien van de vaststelling van de vergoeding der jaarwedden van de in 1923 aan de bijzondere school verbonden niet-verplichte leerkrachten, het gemiddeld aantal leerlingen over 1922 tot grondslag hebben genomen;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

(A. B.)

---

23 *September* 1925. BESCHIKKING VAN DEN HOOGEN RAAD.

Art. 2 der verordening op de zakelijke belasting op het bedrijf der gemeente 's-Hertogenbosch van 6 Maart 1922, goedgekeurd bij K. B. van 30 Maart 1922, nº. 36, is in strijd met art. 242e der Gemeentewet. Bedoeld artikel volgens hetwelk het gemiddeld aantal in een bedrijf werkzaam zijnde arbeiders berekend moet worden op eene wijze, waarop niet het juiste gemiddeld aantal wordt verkregen, mist rechtskracht en de aanslag, die berustte op een voorschrift, dat met de wet in strijd is, kan niet worden gehandhaafd.

De Hooge Raad, enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie van de naamlooze vennootschap A. en B., gevestigd te 's-Hertogenbosch, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen aldaar, van 3 Februari 1925, betreffende haar aanslag in de zakelijke belasting op het bedrijf in die gemeente over het belastingjaar 1922;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Procureur-Generaal strekkende tot verwerping van het beroep;

O., dat belanghebbende, nadat haar bezwaarschrift tegen voormelden aanslag door den Raad der gemeente 's-Hertogenbosch was verworpen, in beroep is gekomen bij voornoemden Raad van Beroep, op grond dat de verordening tot heffing der belasting als maatstaf daarvoor neemt het gemiddeld aantal arbeiders per maand, terwijl ingevolge art. 242e der Gemeentewet moet genomen worden het gemiddeld aantal per dag;

dat de Raad van Beroep den aanslag echter heeft gehandhaafd, op grond van de overweging:

„dat om op het kwestieuse punt van schending der wet te kunnen spreken moet vaststaan, dat de wet eischt een gemiddeld aantal arbeiders per dag en de Raad van Beroep dit niet in de wet kan lezen;

„dat toch de wet dit geheel in het midden laat en zij evengoed een ander gemiddelde kan bedoeld hebben en de Raad van Beroep daarom de op wettige wijze tot stand gekomen verordening moet handhaven;"

O. dat belanghebbende tegen deze uitspraak als middel van cassatie heeft voorgesteld:

„Schending of verkeerde toepassing van de

artt. 240 en 242e der Gemeentewet, in verband met art. 2 der Verordening tot heffing van een zakelijke belasting op het bedrijf in de gemeente 's-Hertogenbosch van 6 Maart 1922, goedgekeurd bij K. B. van 30 Maart 1922, nº. 36, door de berekening die art. 2 dier verordening inhoudt, van het zoogenaamd gemiddeld aantal arbeiders, dat als maatstaf voor de heffing moet worden genomen, niet in strijd te oordeelen met art. 242e der Gemeentewet;

O. dat evengemeld wetsartikel als maatstaf voor de heffing voorschrijft het gemiddeld aantal tot de in het artikel bedoelde categorie behoorende arbeiders, dat in de onderneming of inrichting werkzaam is, terwijl de verordening, voor zoover het onderhavig geval, bepaalt:

„Het gemiddeld aantal arbeiders, dat als maatstaf voor de heffing moet worden genomen, wordt berekend als volgt:

„*a.* voor ondernemingen en inrichtingen, waarin het geheele jaar door pleegt gewerkt te worden en welke het geheele aan het belastingjaar voorafgaande kalenderjaar geheel of gedeeltelijk in werking waren, het quotient, dat verkregen wordt door de som van het grootste aantal arbeiders, dat in elk der maanden Januari tot en met December van laatstbedoeld jaar gedurende langer dan twee dagen in het bedrijf werkzaam was en die minder verdienden dan krachtens art. 242e der Gemeentewet bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld bedrag, te deelen door 12;

„*b.* enz.;

dat deze bepaling inderdaad niet in overeenstemming is met het voorschrift der wet;

dat toch toepassing der bepaling niet leidt tot het vinden van het aantal arbeiders, dat over het betrokken jaar gemiddeld in de onderneming of inrichting werkzaam is geweest, doch het gemiddeld geeft van de grootste aantallen arbeiders, die in elke maand van dat jaar gedurende korter of langer werkzaam zijn geweest, behoudens dan dat met arbeiders, die in een maand niet langer dan twee dagen werkzaam waren, geen rekening wordt gehouden;

dat zoodanig gemiddelde, naar gelang het aantal arbeiders, dat in een maand gedurende korten tijd, zij het dan langer dan twee dagen, werkzaam is geweest, grooter is, het werkelijk gemiddelde in meerdere mate zal overschrijden;

dat nu wel het buiten rekening laten van arbeiders, die niet langer dan twee dagen hebben gewerkt, kennelijk strekt om het te hoog berekende gemiddelde tot het juiste te doen naderen, doch geen enkele waarborg bestaat, dat deze correctie voldoende is, terwijl al evenmin is uitgesloten dat zij haar doel voorbij schiet, daar, indien het aantal arbeiders, die niet meer dan twee dagen hebben gewerkt, groot genoeg is, de door de verordening aangelegde maatstaf voor den aanslag daalt beneden het werkelijk gemiddelde, wat evenmin met de wet is overeen te brengen;

dat de aanslag van belanghebbende dus berust op een voorschrift, dat met de wet in strijd is, en derhalve niet kan worden gehandhaafd;

Vernietigt de bestreden uitspraak;

Rechtdoende ten principale:

Vernietigt mede de voormelde beschikking van den Raad der gemeente 's-Hertogenbosch en den daarbij gehandhaafden aanslag.

(W. v. G.)

---

24 *September* 1925. BESLUIT tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Kuinre* van 25 April 1925, waarbij aan Rinsje Knol een vergunning is verleend voor verkoop van sterken drank in het klein. S. 390.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 23 Juli 1925, nº. 1229G, Afdeeling Volksgezondheid, en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 3 Augustus 1925, nº. 5954, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende, dat Burgemeester en Wethouders van *Kuinre* bij besluit van 25 April 1925 aan Rinsje Knol vergunning hebben verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein;

Overwegende, dat behoudens het bepaalde in de artikelen 5 en 55 der Drankwet ingevolge het bepaalde in artikel 8, lid 1, 1º., dier wet een vergunning moet worden geweigerd, wanneer het aantal vergunningen, uitgezonderd die voor den verkoop in logementen alleen aan logeergasten, het door artikel 4, lid 1, der Drankwet bepaalde maximum heeft bereikt;

Overwegende, dat het aantal inwoners der gemeente *Kuinre* op 1 Januari 1925 697 bedroeg, zoodat in verband met het bepaalde in artikel 4, lid 1, der Drankwet, het aantal vergunningen niet meer dan 2 mocht bedragen;

dat 16 April 1925 in de gemeente *Kuinre* reeds 2 vergunningen waren verleend;

dat de artikelen 5 en 55 der Drankwet met betrekking tot bovengenoemd besluit van Burgemeester en Wethouders niet van toepassing waren;

Overwegende, dat derhalve voornoemd besluit van Burgemeester en Wethouders van *Kuinre* is in strijd met de wet;

Gelet op de artikelen 153 en 154 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 25 Augustus 1925, nº. 23);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 8 September 1925, nº. 1475G, Afdeeling Volksgezondheid, en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 19 September 1925, nº. 7219, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

voornoemd besluit van Burgemeester en Wethouders van *Kuinre* te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 24sten September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
DE GEER.

(*Uitgeg.* 15 *Oct.* 1925.)

24 *September* 1925. BESLUIT, houdende aanwijzing van overschotten op de begrooting van uitgaven van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie voor het dienstjaar 1924, welke worden toegevoegd aan de begrooting van uitgaven voor het dienstjaar 1925. S. 391.

---

24 *September* 1925. BESLUIT tot vaststelling van de tarieven voor aansluiting aan het Rijkstelefoonnet te *Schiedam*. S. 392.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op artikel 16 der Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* nº. 7);

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 3 Augustus 1925, nº. 9, Afd. Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 September 1925, nº. 16);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 18 September 1925, nº. 2, afd. Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

Met ingang van den in gemeen overleg tusschen den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie en de gemeente *Rotterdam* vast te stellen datum, waarop het Rijkstelefoonnet te *Schiedam* wordt beschouwd als ware het een onderdeel van het gemeentelijk telefoonnet *Rotterdam*, gelden voor aansluiting aan eerstgenoemd net de tarieven voor de verschillende aansluitingen aan laatstgenoemd net zooals zij door Ons zijn of zullen worden goedgekeurd, met dien verstande, dat de Directeur-Generaal voornoemd bepaalt, binnen welk gebied te *Schiedam* de perceelen zullen worden aangesloten tegen betaling van het minimum-abonnement.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 24sten September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 12 *Oct.* 1925.)

---

24 *September* 1925. BESLUIT, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de wet van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 245) tot wijziging der Registratiewet 1917. S. 393.

Bepaald op 1 *November* 1925.

---

25 *September* 1925. BESLUIT, houdende bepalingen betreffende het postverkeer met *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* en *Curaçao* en met het buitenland. S. 394.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het wenschelijk is om nieuwe voorschriften vast te stellen, betreffende het postverkeer met *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* en *Curaçao* en met het buitenland;

Gelet op artikel 28, 2de lid, der Postwet (Staatsblad 1919, nº. 543);

Gelet op het den 28 Augustus 1924 te *Stockholm* gesloten Algemeen Postverdrag en de op denzelfden datum mede aldaar gesloten overeenkomsten, betreffende:

a. de brieven en doosjes met aangegeven waarde:

b. de postwissels;

c. de invordering van gelden op quitantiën en handelspapier;

d. de abonnementen op nieuwsbladen en tijdschriften;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 1 September 1925, nº. 5, Afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 22 September 1925, nº. 50);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 24 September 1925, nº. 2, Afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 October 1925 te bepalen als volgt:

I. *Algemeene bepalingen.*

Algemeen.

Art. 1. In dit besluit wordt verstaan:

a. onder *brieven, briefkaarten, gedrukte stukken, Braille-drukwerken, akten* en *monsters:* de stukken, bedoeld in artikel 34, § 1, van het Algemeen Postverdrag en aldaar respectievelijk aangeduid als „*lettres*", „*cartes postales*", „*imprimés*", „*impressions en relief pour les aveugles*", „*papiers d'affaires*", en „*échantillons de marchandises*";

b. onder *stukken:* al hetgeen hierboven onder *a* is vermeld;

c. onder *zeepost:* de rechtstreeksche verzending over zee tusschen het Rijk in *Europa* eenerzijds en *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* en *Curaçao* anderzijds;

d. onder *port* en *recht:* het port, respectievelijk het recht, hetwelk hier te lande in de verschillende hierna genoemde gevallen is verschuldigd wegens het postverkeer met *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* en *Curaçao* en met het buitenland.

II. *Bepalingen naar aanleiding van het Algemeen Postverdrag.*

Porten.

2. § 1. Het port der stukken bedraagt, bij vooruitbetaling:

1º. voor *brieven:*

a. in het verkeer met *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* en *Curaçao*, *per zeepost*, alsmede in het verkeer met *België* en *Duitschland*, *tusschen kantoren, welke in een rechte lijn gemeten, niet meer dan* 30 *K.M. van elkander zijn verwijderd:*

voor een gewicht tot en met 20 gram 10 cent en voorts voor elk volgend gewicht van 20 gram of restend gedeelte van 20 gram 5 cent daarboven;

b. in het overige verkeer met *België:*

voor een gewicht tot en met 20 gram 12½ cent en voorts voor elk volgend gewicht van 20 gram of restend gedeelte van 20 gram 10 cent daarboven;

c. in alle andere gevallen:

voor een gewicht tot en met 20 gram 15 cent en voorts voor elk volgend gewicht van 20 gram of restend gedeelte van 20 gram 10 cent daarboven;

2°. voor *briefkaarten :*

a. in het verkeer met *Nederlandsch-Indië, Suriname* en *Curaçao, per zeepost,* alsmede in het verkeer met *België* en *Duitschland tusschen kantoren, welke in een rechte lijn gemeten, niet meer dan* 30 *K.M. van elkander zijn verwijderd :*

7½ cent voor elke kaart ;

b. in alle andere gevallen :

10 cent voor elke kaart ;

3°. *voor gedrukte stukken :*

a. in het verkeer met *Nederlandsch-Indië, Suriname* en *Curaçao, per zeepost :*

2 cent per 50 gram of restend gedeelte van 50 gram ;

b. in alle andere gevallen :

3 cent per 50 gram of restend gedeelte van 50 gram ;

4°. voor *Brailledrukwerken :*

3 cent per 1000 gram of restend gedeelte van 1000 gram ;

5°. voor *akten :*

a. in het verkeer met *Nederlandsch-Indië, Suriname* en *Curaçao, per zeepost :*

voor een gewicht tot en met 250 gram 10 cent en voorts voor elk volgend gewicht van 50 gram of restend gedeelte van 50 gram 2 cent daarboven ;

b. in alle andere gevallen :

voor een gewicht tot en met 250 gram 15 cent en voorts voor elk volgend gewicht van 50 gram of restend gedeelte van 50 gram 3 cent daarboven ;

6°. voor *monsters :*

a. in het verkeer met *Nederlandsch-Indië, Suriname* en *Curaçao, per zeepost :*

voor een gewicht tot en met 100 gram 5 cent en voorts voor elk volgend gewicht van 50 gram of restend gedeelte van 50 gram 2½ cent daarboven ;

b. in alle andere gevallen :

voor een gewicht tot en met 100 gram 6 cent en voorts voor elk volgend gewicht van 50 gram of restend gedeelte van 50 gram 3 cent daarboven.

§ 2. Indien stukken, als bedoeld in § 1, sub 3°., 5°. en 6°. van dit artikel, onder één omslag worden bijeengevoegd, dan bedraagt het port ten minste :

a. in het verkeer met *Nederlandsch-Indië, Suriname* en *Curaçao, per zeepost :*

10 cent, indien de zending akten bevat, respectievelijk 5 cent, indien zij bestaat uit monsters en gedrukte stukken ;

b. in alle andere gevallen :

15 cent, indien de zending akten bevat, respectievelijk 6 cent, indien zij bestaat uit monsters en gedrukte stukken.

§ 3. Wegens de bemoeiingen met het inklaren en vrijmaken van uit het buitenland ontvangen stukken is voor elke desbetreffende zending een recht van 25 cent verschuldigd.

§ 4. Andere stukken dan brieven en briefkaarten moeten volledig zijn gefrankeerd. Eveneens is volledige frankeering verplicht voor de beide deelen van de briefkaarten met betaald antwoord.

§ 5. In de gevallen, door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie, overeenkomstig de ter zake door het Algemeen Postverdrag gestelde regelen, te bepalen, kan ook voor brieven en enkele briefkaarten volledige frankeering worden gevorderd.

§ 6. Voor ongefrankeerde en voor ontoereikend gefrankeerde stukken, uit het buitenland afkomstig, is een port te heffen ten bedrage van tweemaal het ontbrekende bedrag. Dit port, hetwelk ten minste 5 cent bedraagt voor elke verzending onder een afzonderlijk adres, wordt, voor zooveel noodig, naar boven afgerond, tot een bedrag, dat een veelvoud is van 2½ cent.

Vervoer met buitengewone diensten.

3. De tarieven en voorwaarden voor de verzending van stukken door middel van vliegtuigen of met andere buitengewone diensten, waarvoor bijzondere kosten verschuldigd zijn, worden bepaald door Onzen Minister van Waterstaat op den grondslag van en in overeenstemming met de desbetreffende bepalingen van het Algemeen Postverdrag en de overeenkomsten of schikkingen, welke met buitenlandsche administratiën en met de betrokken ondernemers zijn getroffen.

Identiteitskaarten.

4. Identiteitskaarten zijn door tusschenkomst van de kantoren der posterijen, ingevolge een daartoe door den belanghebbende ingediende aanvraag, verkrijgbaar tegen betaling, voor elke kaart, van een recht van 40 cent. De wijze van verkrijgbaarstelling van deze kaarten wordt geregeld door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie.

Expressebestelling.

5. 1. Voor stukken, bestemd om per expresse te worden besteld, is bij vooruitbetaling een vast recht van 30 cent verschuldigd. Het in sommige gevallen in het land van bestemming volgens de aldaar geldende regeling verschuldigde aanvullingsrecht wordt geheven van den geadresseerde.

2. Wegens uit het buitenland ontvangen expresse-zendingen, bestemd om te worden uitgereikt buiten een door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie vast te stellen kring, wordt van den geadresseerde een aanvullingsrecht geheven gelijk aan het recht, hetwelk voor een soortgelijke zending in het binnenlandsch verkeer is verschuldigd, na aftrek van 30 cent.

3. Het aanvullingsrecht, te betalen voor nagezonden of wegens onbestelbaarheid teruggezonden expresse-stukken, blijft invorderbaar van den geadresseerde, respectievelijk van den afzender.

Niet toegelaten zendingen.

6. 1. Behoudens de in het Algemeen Postverdrag en het daarbij behoorend Reglement van uitvoering genoemde uitzonderingen vindt geen vervoer plaats van zendingen, welke in eenig opzicht niet voldoen aan de voorwaarden, die voor elke categorie van stukken bij de betrekkelijke internationale voorschriften zijn vastgesteld.

2. Uit het buitenland ontvangen zendingen, welke ten onrechte op den voet der gedrukte stukken, Brailledrukwerken, akten of monsters ter verzending zijn aangenomen, worden, voor zooveel hiertoe naar het oordeel van den

Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie aanleiding bestaat, bij ontvangst hier te lande behandeld als een der overige hier genoemde soorten van stukken dan wel als brieven of briefkaarten.

3. Bij vermoeden, dat uit het buitenland ontvangen niet-aangeteekende stukken geld, bankpapier of muntpapier, edele metalen of kostbaarheden bevatten, worden deze stukken hier te lande ambtshalve aangeteekend en belast met driemaal het voor aanteekening verschuldigde recht, onverminderd het eventueel verschuldigde port. Het geheven recht wordt aan den belanghebbende terugbetaald, indien deze ten overstaan van den betrokken postambtenaar aantoont, dat het vermoeden onjuist was.

4. In de door Onzen Minister van Waterstaat te bepalen gevallen is niet toegelaten de uitreiking door den dienst der posterijen van drukwerkzendingen uit het buitenland, welke afkomstig zijn van of betrekking hebben op hier te lande gevestigden of hier te lande gedreven zaken of uitgeoefende bedrijven.

5. De in het vorige lid bedoelde zendingen worden op de door Onzen voornoemden Minister te bepalen wijze hier te lande ter beschikking van de in dat lid bedoelde belanghebbenden gesteld.

Antwoord-coupons.

7. 1. Aan de kantoren der posterijen hier te lande zijn antwoord-coupons verkrijgbaar tegen den prijs, welke, in overeenstemming met de betrekkelijke bepalingen van het Algemeen Postverdrag, wordt vastgesteld door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie.

2. De bij de bovengenoemde kantoren aangeboden antwoord-coupons zijn gedurende den vastgestelden termijn van geldigheid inwisselbaar tegen een frankeerzegel van 15 cent dan wel tegen twee of meer frankeerzegels tot een gezamenlijke waarde van 15 cent.

Terugvordering ; adreswijziging ; opheffing verrekenbedragen.

8. 1. Voor de overbrenging van een verzoek om terugzending of om wijziging van het adres van een stuk is bij vooruitbetaling verschuldigd :

a. indien het verzoek per post wordt overgebracht, het port en het recht van een aangeteekenden brief van enkelvoudig gewicht ;

b. indien het verzoek per telegraaf wordt overgebracht, de kosten van het telegram, vermeerderd, indien het verzoek een adreswijziging betreft, met het hiervoren onder *a* omschreven bedrag.

2. Verzoeken tot geheele of gedeeltelijke opheffing van een verrekenbedrag zijn toegelaten op de voorwaarden, geldende voor de overbrenging van een verzoek om adreswijziging.

Aanteekening.

9. 1. Voor aangeteekende stukken is, bij vooruitbetaling, verschuldigd het gewone port en een vast recht van 15 cent.

2. Wanneer een aangeteekend stuk verloren gaat, heeft de afzender in de gevallen voorzien bij het Algemeen Postverdrag recht op een schadevergoeding van 25 gulden.

3. Schadevergoeding is niet verschuldigd indien het verlies het gevolg is van overmacht.

Berichten van ontvangst ; navragen.

10. 1. Voor een bericht van ontvangst wegens een aangeteekend stuk is bij vooruitbetaling verschuldigd :

a. indien het bericht wordt gevraagd bij de terpostbezorging van het stuk 15 cent ;

b. indien het bericht op een later tijdstip wordt gevraagd 30 cent.

2. Een recht van 30 cent is verschuldigd voor een navraag naar het verblijf van een aangeteekend stuk of inzake het niet-ontvangen van een verrekenbedrag, indien de afzender niet reeds het recht voor een bericht van ontvangst heeft voldaan. Dit recht kan, in bijzondere gevallen, op last van den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie worden teruggegeven.

Verreken-zendingen.

11. Behalve het port en het aanteekenrecht moet voor elke verrekenzending bij vooruitbetaling een verrekeningsrecht worden voldaan bestaande uit een vast recht van 15 cent, vermeerderd met een evenredig recht van 5 cent voor elke som van f 10 of restend gedeelte van f 10 van het verreken-bedrag.

III. *Bepalingen naar aanleiding van de Overeenkomst betreffende brieven en doosjes met aangegeven waarde.*

Waarde zendingen ; toegelaten stukken.

12. Toegelaten zijn brieven en doosjes met een aangegeven waarde van ten hoogste 12,000 gulden of zoodanig lager bedrag als op grond van de in andere landen geldende bepalingen als maximum kan worden toegelaten.

Waarde-zendingen ; porten en rechten.

13. 1. De brieven met aangegeven waarde zijn onderworpen :

1°. aan het gewone port der brieven en een vast recht wegens aanteekening van 15 cent ;

2°. aan een recht van verzekering, voor elk bedrag van 150 gulden of restend gedeelte van 150 gulden aangegeven waarde :

a. voor *Nederlandsch-Indië, Suriname* en *Curaçao per zeepost*, van 5 cent, en

b. in alle andere gevallen van 10 cent.

2. De doosjes met aangegeven waarde zijn onderworpen :

1°. aan een port hetwelk bedraagt voor een gewicht tot en met 250 gram 50 cent en voorts voor elk volgend gewicht van 50 gram of restend gedeelte van 50 gram 10 cent daarboven;

2. aan een vast recht wegens aanteekening en een recht van verzekering als in het vorige lid is bepaald voor brieven met aangegeven waarde.

3. De porten en rechten, in het 1e en 2e lid van dit artikel vermeld, zijn bij vooruitbetaling te voldoen.

4. Wegens de bemoeiingen met het inklaren en vrijmaken van uit het buitenland ontvangen brieven en doosjes met aangegeven waarde is voor elken desbetreffenden brief en voor elk doosje verschuldigd een recht van 25 cent.

5. Een bijzonder recht van 10 cent is verschuldigd voor elk uit het buitenland ontvangen doosje met aangegeven waarde, indien de inklaring en vrijmaking geschiedt voor rekening van den afzender.

Waarde-zendingen; schadevergoeding.

14. 1. Bij verlies, berooving of beschadiging van een brief of doosje met aangegeven waarde, heeft de afzender of de geadresseerde recht op schadevergoeding in de gevallen en binnen de grenzen, voorzien bij de bovenvermelde Overeenkomst.

2. Schadevergoeding is niet verschuldigd, indien het verlies, de berooving of de beschadiging het gevolg is van overmacht.

Waarde-zendingen; expresse, terugvordering enz., berichten van ontvangst, verrekening.

15. De artikelen 5, 8, 10 en 11 van dit besluit zijn mede van toepassing op brieven en doosjes met aangegeven waarde.

IV. *Bepalingen naar aanleiding van de Overeenkomst, betreffende de postwissels.*

Postwissels; maximum bedrag.

16. Een postwissel mag niet te boven gaan een bedrag van 500 gulden of de daarmede gelijk te stellen waarde in andere munt dan wel zoodanig lager bedrag als, na overleg met de betrokken buitenlandsche administratie, door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie wordt vastgesteld.

Postwissels; rechten.

17. 1. Voor elke afzonderlijke verzending van gelden per postwissel is bij vooruitbetaling een vast recht verschuldigd van 15 cent, vermeerderd met een evenredig recht van 5 cent voor elke som van f 10 of restend gedeelte van f 10.

2. In afwijking van het bepaalde bij het vorige lid is in het verkeer met *Suriname* en *Curaçao* een recht verschuldigd, hetwelk bedraagt:

voor een bedrag tot en met f 25 10 cent,
boven f 25 tot en met f 50 20 cent.
en voorts 10 cent voor elke som van f 50 of restend gedeelte van f 50 boven f 50.

3. Voor telegrafische postwissels zijn bovendien de kosten van het telegram verschuldigd.

4. Voor berichten van uitbetaling wegens verzonden postwissels is bij vooruitbetaling verschuldigd:

a. indien het bericht van uitbetaling wordt gevraagd bij de aanbieding ter verzending van den postwissel 15 cent;

b. indien het bericht op een later tijdstip wordt gevraagd 30 cent.

5. Binnen een door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie te bepalen termijn wordt aan den rechthebbende gelegenheid gegeven tot het verkrijgen van inlichtingen betreffende een door hem aan te wijzen postwissel, alsmede tot het verkrijgen van inzage van een uitbetaalden postwissel. Voor elk afzonderlijk ingediend verzoek is, bij vooruitbetaling, een recht van 30 cent per postwissel verschuldigd, hetwelk, in bijzondere gevallen, op last van den Directeur-Generaal kan worden teruggegeven. Alvorens aan verzoeken, als in dit lid bedoeld, wordt voldaan, kan vertoon van het wegens het betrekkelijke stuk afgegeven bewijs van storting worden gevorderd.

6. Voor het verkrijgen van machtiging tot uitbetaling van een postwissel, waarvan de in artikel 16, § 1, van de Overeenkomst bedoelde aanvankelijke geldigheidsduur is verstreken, is, zoo de vertraging in de uitbetaling niet is te wijten aan een dienstfeil, een recht verschuldigd van 30 cent.

Postwissels; expresse, terugvordering, adreswijziging.

18. De artikelen 5 en 8, eerste lid, van dit besluit zijn mede van toepassing op postwissels.

V. *Bepalingen naar aanleiding van de Overeenkomst, betreffende de invordering van gelden op quitantiën en handelspapier.*

Quitantiedienst; toegelaten zendingen.

19. Ter invordering zijn toegelaten quitantiën en handelspapier zonder kosten, waarvan het totaal bedrag per zending niet overschrijdt het maximum bedrag, hetwelk in het land van bestemming is vastgesteld voor postwissels naar Nederland.

Quitantiedienst rechten.

20. 1. Voor elke zending, als bedoeld in het vorige artikel, is bij vooruitbetaling verschuldigd het port en recht van een aangeteekenden brief van gelijk gewicht.

2. Behoudens het geval bedoeld in het 3de lid van dit artikel, wordt het wegens een uit het buitenland ontvangen zending met in te vorderen waarden hier te lande ingevorderde bedrag aan den afzender van de stukken door middel van een postwissel, overgemaakt na aftrek van:

1°. een recht van 15 cent voor elk ingevorderd stuk;

2°. een recht van 10 cent voor elk ter betaling aangeboden, doch onbetaald gebleven stuk;

3°. het bedrag der voor de quitantiën of het handelspapier betaalde belasting;

4°. een recht, als voor postwissels is verschuldigd, berekend volgens het ingevorderde bedrag, verminderd met de sub 1°. en 2°. bedoelde rechten en de sub 3°. omschreven belasting.

3. Indien op verzoek van den afzender van een uit het buitenland ontvangen zending met in te vorderen waarden het ingevorderde bedrag wordt bijgeschreven op een postrekening hier te lande, dan is deswege, in plaats van het in het 2de lid, sub 4°., van dit artikel bedoelde postwisselrecht, een recht verschuldigd als voor stortingen in geld op eene postrekening is vastgesteld.

Quitantiedienst terugvordering, verbetering van het borderel, navragen, schadevergoeding.

21. 1. Verzoeken om teruggaaf van een zending, inhoudende in te vorderen waarden of

van een of meer der ingesloten waarden, dan wel om verbetering van de aanwijzingen op het borderel, dat de zending vergezelt, zijn toegelaten op de voorwaarden, vastgesteld in artikel 8, eerste lid, van dit besluit, voor verzoeken om adreswijziging van stukken.

2. Een recht van 30 cent is verschuldigd voor een navraag naar het verblijf van een zending met in te vorderen waarden. Dit recht kan in bijzondere gevallen, op last van den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie worden teruggegeven.

3. Wanneer een zending met in te vorderen waarden verloren gaat, is het bepaalde in artikel 9, 2de en 3de lid, van dit besluit van toepassing.

VI. *Bepalingen naar aanleiding van de Overeenkomst, betreffende abonnementen op nieuwsbladen en tijdschriften.*

Abonnementen op nieuwsbladen; porten en rechten.

22. 1. Voor de nieuwsbladen en tijdschriften, welke door *Nederlandsche* postkantoren aan andere landen of door andere landen aan Nederlandsche kantoren worden geleverd, is verschuldigd:

a. voor de door *Nederlandsche* postkantoren aan andere landen geleverde:

de abonnementsprijs, welke hier te lande den geabonneerden wordt in rekening gebracht, met inbegrip van het port, bedoeld bij artikel 4 of artikel 5 der Postwet (*Staatsblad* 1919, nº. 543), en, voor zooveel de niet aan *Nederland* grenzende landen betreft, met bijberekening van de, volgens de bepalingen van het Algemeen Postverdrag, aan de tusschenliggende landen verschuldigde transitkosten. De korting wegens het aannemen van abonnementen, welke door de uitgevers op den abonnementsprijs der bladen moet worden verleend en ten minste 10 % van den abonnementsprijs moet bedragen, vertegenwoordigt het door de postadministratie te heffen recht;

b. voor de door andere landen aan *Nederlandsche* postkantoren geleverde:

de aan *Nederland* in rekening gebrachte prijs, verhoogd met een recht van 10 ten honderd, benevens het port, bedoeld bij artikel 4 of artikel 5 der wet.

2. Voor de overschrijving op een Nederlandsch kantoor der posterijen, overeenkomstig het bepaalde bij artikel 10, § 1, van de Overeenkomst, van een door een ander land geleverd abonnement, is door den geabonneerde bij vooruitbetaling een recht van 50 cent per kwartaal verschuldigd.

3. De voorwaarden, waarop abonnementen op nieuwsbladen en tijdschriften worden geleverd in het verkeer met landen, welke *niet* tot bovenvermelde Overeenkomst zijn toegetreden, worden vastgesteld door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie.

VII. *Bijzondere bepalingen.*

Toepassing porten en rechten.

23. De porten en rechten, vastgesteld bij dit besluit, zijn, voor zooveel daarin bij de voorafgaande artikelen niet reeds is voorzien, mede van toepassing op de uitvoering van de diensten, welke zijn geregeld bij de met sommige landen getroffen bijzondere overeenkomsten, alsmede, tenzij het tegendeel is bepaald, op het verkeer met de landen, welke niet tot de *Wereldpostvereeniging* behooren of niet zijn toegetreden tot een of meer der genoemde te *Stockholm* gesloten overeenkomsten, een en ander voor zooveel de diensten met de betrokken landen zijn opengesteld.

Vrijstelling van porten en rechten.

24. 1. Vrijstelling van de voldoening van de bij dit besluit vastgestelde porten en rechten wordt genoten in de gevallen, voorzien bij het Algemeen Postverdrag en de genoemde te *Stockholm* gesloten overeenkomsten, alsmede in de gevallen voorzien in de met sommige landen gesloten bijzondere verdragen en overeenkomsten.

2. De in het vorige lid bedoelde gevallen worden door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie ter algemeene kennis gebracht.

Uitvoeringsmaatregelen.

25. De Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie is gemachtigd tot het nemen van de maatregelen van ondergeschikten aard en van orde, welke worden gevorderd voor de uitvoering van de in dit besluit genoemde verdragen en overeenkomsten, alsmede voor de uitvoering van den dienst in het verkeer met de landen, welke niet tot de *Wereldpostvereeniging* behooren en, doch uitsluitend wat de betreffende diensten aangaat, in het verkeer met de landen, die niet zijn toegetreden tot een of meer der in dit besluit genoemde overeenkomsten.

Titel van het besluit.

26. Dit besluit kan worden aangehaald onder den titel „Internationaal Postbesluit 1925".

Overgangsbepalingen.

27. 1. Ons besluit van 17 December 1921 (*Staatsblad* nº. 1358), zooals dit luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen, wordt ingetrokken.

2. Met afwijking in zoover van het bepaalde bij het vorige lid en artikel 7 van dit besluit, zullen gedurende den bij laatstgenoemd artikel bedoelden termijn van geldigheid

a. de ingevolge het Algemeen Postverdrag van *Rome* aangemaakte antwoord-coupons, hier te lande worden ingewisseld tegen een frankeerzegel van 7½ cent dan wel tegen twee of meer frankeerzegels tot een gezamenlijke waarde van 7½ cent;

b. de ingevolge het Algemeen Postverdrag van *Madrid* aangemaakte antwoord-coupons hier te lande worden ingewisseld tegen een frankeerzegel van 15 cent dan wel tegen twee of meer frankeerzegels tot een gezamenlijke waarde van 15 cent.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 25sten September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 29 *Sept.* 1925.)

25 *September* 1925. BESLUIT, houdende bepalingen betreffende het pakketpostverkeer met *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* en *Curaçao* en met het buitenland. S. 395.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het wenschelijk is om nieuwe voorschriften vast te stellen betreffende het pakketpostverkeer met *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* en *Curaçao* en met het buitenland;

Gelet op artikel 10 der Pakketpostwet (*Staatsblad* 1917, nº. 566);

Gelet op de den 28 Augustus 1924 te *Stockholm* gesloten Pakketpostovereenkomst;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 1 September 1925, nº. 6, afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 22 September 1925, nº. 50);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 24 September 1925, nº. 2, afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 October 1925 te bepalen als volgt:

Algemeene bepalingen

Art. 1. In dit besluit wordt verstaan:

a. onder *pakketten*: pakketten, als bedoeld bij artikel 1, § 1, van de Pakketpostovereenkomst van *Stockholm*, welke een gewicht van 5 kilogram niet te boven gaan;

b. onder *zeepost*: de rechtstreeksche verzending over zee tusschen *het Rijk* in *Europa* eenerzijds en *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* en *Curaçao* anderzijds.

c. onder *port* en *recht*: het port, respectievelijk het recht, hetwelk in de verschillende hierna aan te duiden gevallen is verschuldigd wegens het pakketpostverkeer met *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* en *Curaçao* en met het buitenland.

Toegelaten pakketten, enz.

2. In het verkeer met de landen, welke zich met de behandeling daarvan belasten, zijn toegelaten:

a. pakketten met aangegeven waarde, tot een bedrag van ten hoogste 1000 gulden per pakket;

b. verrekenpakketten, waarvan het in te vorderen bedrag ten hoogste gelijk is aan het maximum-bedrag, hetwelk in het land van bestemming van het pakket is vastgesteld voor postwissels naar *Nederland*;

c. pakketten, waarvan expresse-bestelling wordt verlangd;

d. dringende pakketten;

e. pakketten, waarvan de afzender hetzij alleen de douanerechten, hetzij alle rechten, waarmede zij bij de uitreiking zijn belast, voor zijn rekening neemt;

f. berichten van ontvangst;

g. navragen betreffende verzonden pakketten;

h. verzoeken om terugzending of wijziging van het adres van pakketten, alsmede om gebeele of gedeeltelijke opheffing van een verrekenbedrag.

Porten en rechten.

3. 1. Het tarief der porten en rechten voor zooveel daarvoor in de betrekkelijke internationale bepalingen vaste bedragen zijn vastgesteld, wordt geregeld door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie, overeenkomstig de bepalingen van de Overeenkomst van *Stockholm* of, voor zooveel de uitwisseling van de pakketten plaats vindt volgens bijzondere overeenkomsten of schikkingen, in overeenstemming hiermede.

2. Voor de regeling van de in het vorige lid bedoelde porten overeenkomstig de bepalingen van de Overeenkomst van *Stockholm* wordt het aandeel wegens het vervoer door den Nederlandschen dienst vastgesteld:

a. voor elk pakket, afkomstig van of bestemd voor *Nederland* wegens landvervoer, op het bij artikel 3 van de Overeenkomst voor dat vervoer vastgestelde bedrag, verhoogd met 100 pct.;

b. wegens elk vervoer over zee op de bedragen, vermeld in de schaal, welke is opgenomen in artikel 4 van de Overeenkomst.

3. Met afwijking van het bepaalde bij de beide vorige leden van dit artikel wordt het port voor pakketten, welke uit *Nederland* naar *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* en *Curaçao* per zeepost worden verzonden, per pakket vastgesteld als volgt:

a. voor *Nederlandsch-Indië*:

voor een gewicht van niet meer dan 1 K.G. f 1.37½;

boven 1 K.G. tot en met 5 K.G. f 1.87½.

b. voor *Suriname* en *Curaçao*:

voor een gewicht van niet meer dan 1 K.G. f 0.70;

boven 1 K.G. tot en met 3 K.G. f 0.90;

boven 3 K.G. tot en met 5 K.G. f 1.10.

4. Voor de in het derde lid van dit artikel genoemde pakketten wordt door de Nederlandsche aan de Nederlandsch-Indische respectievelijk aan de Surinaamsche of Curaçaosche postadministratie per pakket tegoed gedaan:

a. aan de Nederlandsch-Indische postadministratie:

voor elk pakket f 0.62½.

b. aan de Surinaamsche of Curaçaosche postadministratie:

voor een gewicht van niet meer dan 1 K.G f 0.15;

boven 1 K.G. tot en met 3 K.G. f 0.20.

boven 3 K.G. tot en met 5 K.G. f 0.25.

Luchtpost.

4. De tarieven en voorwaarden voor de verzending van pakketten door middel van vliegtuigen worden bepaald door Onzen Minister van Waterstaat op den grondslag van en in overeenstemming met de regelingen en overeenkomsten, welke met buitenlandsche administratiën en met ondernemers van vliegdiensten zijn getroffen.

Niet toegelaten pakketten.

5. 1. Niet toegelaten ten vervoer zijn:

a. hinderlijke pakketten;

b. pakketten, waarvan het vervoer per pakketpost wegens den aard van den inhoud is verboden ingevolge de betrekkelijke internationale bepalingen.

2. De aanneming van pakketten ter verzending naar het buitenland kan op last van den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie worden geweigerd bijaldien de betrokkene bij een vorige gelegenheid in gebreke is gebleven

om de kosten te voldoen, welke waren verschuldigd wegens door of namens hem verzonden pakketten, die om eenige reden, welke ook, niet aan de geadresseerden konden worden uitgereikt.

Vrijstelling van porten en rechten.

6. 1. Vrijstelling van de voldoening van de bij dit besluit bedoelde porten en rechten wordt genoten in de gevallen, voorzien bij de Overeenkomst van *Stockholm* en de bijzondere overeenkomsten betreffende het pakketpostverkeer, welke met sommige landen zijn of worden gesloten.

2. De in het vorige lid bedoelde gevallen worden door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie ter algemeene kennis gebracht.

Waardepakketten; verrekenpakketten; expressebestelling; berichten van ontvangst; bijzondere rechten.

7. 1. Voor pakketten met aangegeven waarde is, behalve het port, per pakket verschuldigd een vast recht van 15 cent, vermeerderd, voor elk bedrag van 150 gulden of gedeelte van 150 gulden aangegeven waarde:

a. voor *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* en *Curaçao* per zeepost, met een evenredig recht van 5 cent;

b. in alle andere gevallen, met een evenredig recht van 10 cent.

2. Voor verrekenpakketten is, behalve het port per pakket een vast recht verschuldigd van 15 cent, vermeerderd met een evenredig recht van 5 cent voor elke som van f 10 of restend gedeelte van f 10 van het verrekenbedrag.

3. Wegens uit het buitenland ontvangen expresse-pakketten, bestemd om te worden uitgereikt buiten een door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie vast te stellen kring, wordt van den geadresseerde een aanvullingsrecht geheven, gelijk aan het recht, hetwelk voor een soortgelijk pakket in het binnenlandsch verkeer is verschuldigd, na aftrek van een bedrag gelijk aan het vaste recht, hetwelk is verschuldigd voor expresse-pakketten uit *Nederland* naar het buitenland.

4. De afzender van een gewoon pakket kan, tegen betaling van 10 cent, een bewijs van terpostbezorging daarvan bekomen. Wegens pakketten met aangegeven waarde en wegens verrekenpakketten wordt dit bewijs kosteloos uitgereikt.

5. Desverlangd worden de in het vorige lid bedoelde bewijzen van terpostbezorging in tweevoud uitgereikt. Voor het tweede exemplaar is een recht van 10 cent verschuldigd.

6. Wegens de bemoeiingen met het inklaren en vrijmaken van hier te lande ontvangen pakketten is verschuldigd een recht van 25 cent per pakket.

7. Een bijzonder recht van 10 cent is verschuldigd voor elk uit het buitenland ontvangen pakket, indien de inklaring en vrijmaking geschiedt voor rekening van den afzender.

8. Voor een bericht van ontvangst is per pakket bij vooruitbetaling verschuldigd:

a. indien het bericht wordt gevraagd bij de aanbieding ter verzending van het pakket, 15 cent;

b. indien het bericht op een later tijdstip wordt gevraagd, 30 cent.

9. Het in het vorige lid, sub *b*, bedoelde recht is eveneens van toepassing op navragen omtrent het lot van pakketten of inzake het niet-ontvangen van een verrekenbedrag, indien de afzender niet reeds het recht voor een bericht van ontvangst heeft voldaan.

10. Het recht bedoeld in het 9de lid van dit artikel kan, in bijzondere gevallen, op last van den Directeur-Generaal worden teruggegeven.

11. Behoudens het bepaalde bij het volgende lid is een recht ten bedrage van het port en recht van een aangeteekenden brief van enkelvoudig gewicht verschuldigd voor de overbrenging per post van een verzoek van den afzender:

a. om terugzending van een pakket;

b. om wijziging van het adres van een pakket;

c. om geheele of gedeeltelijke opheffing van het verrekenbedrag van een pakket;

d. om rechten, welke verschuldigd zijn voor een reeds verzonden pakket, te zijnen laste te doen komen.

In geval van overbrenging van het verzoek per telegraaf zijn in het sub *a* bedoelde geval uitsluitend verschuldigd de kosten van het desbetreffende telegram en in de gevallen, bedoeld sub *b*, *c* en *d* behalve de telegramkosten het port en recht van een aangeteekenden brief van enkelvoudig gewicht.

12. Een recht ten bedrage van het port van een brief van enkelvoudig gewicht is verschuldigd voor overbrenging van het antwoord van den afzender naar aanleiding van een ontvangen bericht van onbestelbaarheid.

13. Een bewaarloon van 5 cent per pakket voor elk vol etmaal, met een minimum van 10 cent en een maximum van f 1 per pakket, is te voldoen wegens elk hier te lande ontvangen pakket, dat niet door den rechthebbende is in ontvangst genomen binnen een door den Directeur-Generaal te bepalen termijn. Voor de berekening van het bewaarloon blijft de hiervoren bedoelde termijn buiten beschouwing. Van de betaling van het bewaarloon kan in bijzondere gevallen door den Directeur-Generaal geheel of gedeeltelijk vrijstelling worden verleend.

14. Hier te lande ontvangen pakketten, waarvan de bezorging eenmaal vergeefs is beproefd, worden wegens elke herhaalde opneming in de bestelling belast met een recht van 20 cent per pakket.

Schadevergoeding.

8. 1. Bij verlies, berooving of beschadiging van een pakket heeft de afzender of de geadresseerde recht op schadevergoeding in de gevallen en binnen de grenzen, voorzien bij de Overeenkomst van *Stockholm*, met dien verstande evenwel, dat voor zooveel betreft het verkeer met landen, welke niet tot genoemde Overeenkomst zijn toegetreden, schadevergoeding alleen wordt toegekend voor zooveel zulks in de met de betrokken landen getroffen bijzondere overeenkomsten of schikkingen is bepaald.

2. Schadevergoeding is niet verschuldigd

indien het verlies, de berooving of de beschadiging het gevolg is van overmacht.

Vervulling der douane-formaliteiten.

9. 1. De postadministratie belast zich met de vervulling van alle douaneformaliteiten, die bij den in- of doorvoer van pakketten uit het buitenland hier te lande gevorderd worden.

2. Zij betaalt de verschuldigde belasting en vordert het bedrag daarvan terug van den geadresseerde, bij de aanbieding van het pakket, of brengt dit bedrag, op verlangen van den afzender, aan dezen in rekening. Weigert de geadresseerde van een pakket, waarvan de afzender de kosten niet voor zijn rekening genomen heeft, de terugbetaling van deze gelden, dan wordt het pakket niet uitgereikt.

Inlichtingen betreffende pakketten.

10. 1. Binnen een termijn van een jaar, te rekenen van den dag volgende op dien van de terpostbezorging, wordt aan den rechthebbende gelegenheid gegeven tot het verkrijgen van inlichtingen betreffende een door hem aan te wijzen verzonden pakket, alsmede, voor zooveel dat stuk bij de Nederlandsche postadministratie berust, tot het verkrijgen van inzage van de bij zoodanig pakket behoorende adreskaart. Behoudens in het geval, bedoeld bij artikel 7, 9de lid, van dit besluit, is voor elk afzonderlijk ingediend verzoek en voor elk pakket, bij vooruitbetaling een recht van 15 cent verschuldigd, hetwelk in bijzondere gevallen op last van den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie kan worden teruggegeven.

2. Alvorens aan verzoeken, als hierbedoeld, wordt voldaan, kan opgaaf van het kantoor en het tijdstip van terpostbezorging van het pakket, c.q. vertoon van het bewijs van terpostbezorging dan wel opgaaf van den dag van uitreiking, worden gevorderd.

Toepassing van het besluit; maatregelen van uitvoering.

11. 1. De bepalingen van dit besluit zijn mede van toepassing op de uitvoering van den pakketpostdienst in het verkeer met landen, welke niet tot de Overeenkomst van *Stockholm* zijn toegetreden, voor zooveel niet in de betrekkelijke overeenkomsten of schikkingen anders is bepaald.

2. De Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie is gemachtigd tot het nemen van de maatregelen van ondergeschikten aard en van orde, welke worden gevorderd voor de uitvoering van de Overeenkomst van *Stockholm*, alsmede voor de uitvoering van den dienst in het verkeer met de landen, welke niet tot genoemde Overeenkomst zijn toegetreden.

Titel van het besluit.

12. Dit besluit kan worden aangehaald onder den titel „Internationaal Pakketpostbesluit 1925".

Intrekking vroeger besluit.

13. Ons besluit van 20 December 1921 (*Staatsblad* nº. 1364), zooals dit luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen, wordt ingetrokken.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 25sten September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 29 *Sept.* 1925.)

---

25 *September* 1925. BESLUIT tot uitvoering van onderscheidene bepalingen der Postwet (*Staatsblad* 1919, nº. 543). S. 396.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het wenschelijk is om tot uitvoering van onderscheidene bepalingen van de Postwet (*Staatsblad* 1919, nº. 543), nieuwe voorschriften vast te stellen;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 1 September 1925, nº. 7, Afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 22 September 1925, nº. 50);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 24 September 1925, nº. 2, Afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen als volgt:

Aard der stukken.

Art. 1. § 1. 1. Met *gedrukte stukken* worden gelijkgesteld:

a. geautografeerde stukken;

b. geschreven naam- of zoogenaamde visitekaartjes;

c. alle op eenige andere wijze dan door boek-, plaat-, steen- of lichtdruk werktuigelijk vermenigvuldigde stukken (die, door de schrijfmachine verkregen en gecalqueerde stukken uitgezonderd), mits zij als zoodanig zonder bezwaar zijn te onderkennen en bij ten minste twintig volkomen gelijkluidende, met elkander overeenstemmende exemplaren gelijktijdig ten kantore der posterijen worden aangeboden.

2. Stukken, waarvan de tekst is aangebracht deels door vermenigvuldiging door middel van boek-, plaat-, steen- of lichtdruk, deels op een der wijzen, bedoeld sub *a* en *c* van het vorige lid, worden mede met gedrukte stukken gelijkgesteld, mits, wat de sub c bedoelde wijze van vermenigvuldiging betreft, overigens aan de daar gestelde voorwaarden wordt voldaan.

§ 2. Met *advertentiebladen* worden gelijkgesteld: alle gedrukte stukken, welke naar het oordeel van Onzen Minister van Waterstaat, hetzij uitsluitend, hetzij in hoofdzaak, strekken tot bekendmaking of aanbeveling betreffende een of meer bedrijven of artikelen, alsmede die, welke naar het oordeel van Onzen genoemden Minister, hetzij uitsluitend, hetzij in hoofdzaak opgaven van vraag of aanbod bevatten.

§ 3. Met *monsters* worden gelijkgesteld: afzonderlijk te verzenden sleutels, alsmede voorwerpen van natuurlijke historie (gedroogde of voor bederf bewaarde dieren en planten, delfstoffen, enz.), waarvan de verzending niet geschiedt met handelsoogmerken.

Porten.

2. § 1. Het port der brieven bedraagt, bij vooruitbetaling, voor elke briefkaart 7½ cent,

voor elken anderen brief:
van een gewicht van niet meer dan 20 gram 10 cent;
boven 20 gram tot en met 100 gram 15 cent;
boven 100 gram tot en met 300 gram 20 cent;
boven 300 gram tot en met 500 gram 30 cent;
boven 500 gram tot en met 1000 gram 40 cent;
boven 1000 gram tot en met 2000 gram 50 cent.

§ 2. 1. Het port der gedrukte stukken bedraagt, bij vooruitbetaling,
voor een gewicht tot en met 500 gram 2 cent per 50 gram of restend gedeelte van 50 gram,
boven 500 gram tot en met 750 gram 25 cent;
boven 750 gram tot en met 1000 gram 30 cent en voorts voor elk volgend gewicht van 500 gram of restend gedeelte van 500 gram 5 cent daarboven.

2. Het port der Brailledrukwerken bedraagt, bij vooruitbetaling, 1 cent per 500 gram of restend gedeelte van 500 gram.

§ 3. Het port der nieuwsbladen en bijvoegsels bedraagt, indien de frankeering bij abonnement geschiedt, voor een gewicht van niet meer dan 55 gram 1 cent; boven 55 gram tot en met 150 gram 2 cent en voorts voor elk meerder gewicht van 50 gram of restend gedeelte van 50 gram 1 cent daarboven.

§ 4. Het port der monsters bedraagt, bij vooruitbetaling, voor een gewicht van niet meer dan 100 gram 5 cent en voorts voor elk meerder gewicht van 50 gram of restend gedeelte van 50 gram 2½ cent daarboven.

§ 5. Het te heffen port wegens ongefrankeerde en ontoereikend gefrankeerde stukken bedraagt ten minste 2½ cent voor elke verzending onder een afzonderlijk adres.

Frankeering bij abonnement.

3. § 1. 1. Frankeering bij abonnement kan geschieden van:

a. gedrukte stukken in den vorm van periodieke uitgaven, welke ten minste eenmaal per maand worden verzonden en bij ten minste 100 exemplaren gelijktijdig ten kantore der posterijen worden aangeboden;

b. de overige gedrukte stukken, welke op vooruit vastgestelde tijdstippen bij ten minste 2000 met elkander overeenstemmende exemplaren gelijktijdig ten kantore der posterijen worden aangeboden;

c. nieuwsbladen, welke bij ten minste 100 exemplaren gelijktijdig ten kantore der posterijen worden aangeboden.

2. De frankeering bij abonnement van gedrukte stukken in den vorm van periodieke uitgaven, welke ten minste éénmaal per maand worden verzonden en van nieuwsbladen kan niet anders geschieden dan over een geheel kwartaal, hetwelk, in voorkomende gevallen, moet overeenkomen met het abonnementskwartaal van de uitgave. Loopt het abonnement van een uitgave over een geheel jaar, dan geschiedt de heffing der frankeergelden toch per kwartaal, te rekenen van het tijdstip van het jaarabonnement.

3. De berekening van het bij wijze van abonnement te heffen port van nieuwsbladen en andere periodieke uitgaven en van de overige gedrukte stukken geschiedt naar het aantal exemplaren, resp. zendingen, door den uitgever verzonden en het gewicht per exemplaar, resp. per zending, een en ander volgens de door den uitgever aan den Directeur van het betrokken postkantoor te verstrekken opgaven. Bij de berekening van het port der nieuwsbladen volgens het gewicht per exemplaar blijft de verpakking buiten beschouwing.

§ 2. 1. Bij den aanvang van elk kwartaal wordt het verschuldigde over dat kwartaal bij benadering vastgesteld. Het geraamde bedrag moet uiterlijk op den derden dag der eerste maand van het kwartaal worden betaald.

2. Na afloop van het kwartaal vindt eene nadere verrekening plaats van het verschil tusschen het vooruitbetaalde bedrag en hetgeen, volgens het aantal en het gewicht der verzonden stukken, werkelijk verschuldigd is.

3. Het eventueel bij te betalen bedrag moet uiterlijk op den derden dag der eerste maand van het nieuwe kwartaal voldaan zijn.

§ 3. 1. De Directeur van het betrokken postkantoor bepaalt, welke regelen moeten worden in acht genomen ten opzichte van de terpostbezorging van de bij abonnement gefrankeerde stukken.

2. Indien het aantal exemplaren of zendingen voor eenzelfden bestelkring of voor eenzelfde richting bestemd tien of meer bedraagt, moeten die stukken afzonderlijk bijeengebonden worden ter post bezorgd, een en ander volgens de ter zake door den Directeur van het betrokken postkantoor te verstrekken inlichtingen.

3. Frankeering bij abonnement van de stukken, bedoeld in § 1, 1e lid, sub *b*, van dit artikel kan mede geschieden zonder toepassing van het bepaalde bij het vorige lid.

4. Alle stukken moeten van adressen zijn voorzien en boven het adres de gedrukte aanwijzing „Frankeering bij abonnement" dragen, gevolgd door de eveneens gedrukte aanwijzing van het kantoor van terpostbezorging. Deze aanwijzingen mogen mede zijn aangebracht door middel van een adresseermachine.

5. In de door den Directeur-Generaal te bepalen gevallen en met inachtneming van de door hem te stellen voorwaarden kunnen bij abonnement gefrankeerde stukken ongeadresseerd worden verzonden.

§ 4. De bevoegdheid tot het voldoen der porten bij abonnement kan worden verkregen ingevolge een daartoe door den Directeur-Generaal te verleenen machtiging en kan door dezen worden ingetrokken, indien daartoe, op grond van gebleken onjuiste opgave of andere onregelmatigheden, aanleiding bestaat.

Bijvoegingen enz. in gedrukte stukken, nieuwsbladen, Brailles tukken en monsters.

4. § 1. Op de adresstrook of op den omslag der gedrukte stukken, der nieuwsbladen der monsters en der Brailledrukwerken, of op dan wel bij de stukken zelve, zijn, mits zij geen overeengekomen taal kunnen vormen, de volgende bijvoegingen, doorhalingen en aanduidingen toegelaten:

1°. voor alle bovengenoemde stukken:

a. de naam, de firma, de kwaliteit, het beroep en het adres van den afzender en van

den geadresseerde, de dagteekening van afzending, alsmede de handteekening, het telefoonnummer, het telegramadres, de telegraafcode en de post- of bankrekening van den afzender;

b. de verbetering van drukfouten;

c. de doorhaling, onderstreping of omhaling van sommige woorden of sommige gedeelten van den gedrukten tekst, mits zulks niet geschiedt met het doel om op die wijze briefwisseling van persoonlijken aard te voeren;

d. de vermelding van een index- of een controlenummer, op het stuk zelve betrekking hebbende;

2°. bovendien:

a. in circulaires:

de handteekening van firmanten, leden of procuratiehouders eener vennootschap;

het tijdstip van verzending van koopwaren;

de namen van schepen, de tijdstippen van vertrek en aankomst dier schepen en de namen van de havens van vertrek en aankomst, alsmede die der tusschenhavens;

de naam of de veranderde naam van een handelsreiziger, vertegenwoordiger of agent eener firma en het tijdstip, waarop hij den geadresseerde zal bezoeken of waar en wanneer hij te spreken is;

b. in circulaires bevattende een uitnoodiging tot een bijeenkomst:

de naam van hem, die tot deelneming aan die bijeenkomst wordt uitgenoodigd, alsmede de plaats, de dag, het uur en de aanduiding met enkele woorden van het doel dier bijeenkomst;

c. in formulieren tot bestelling of aanbieding van uitgaven van den boekhandel, van boeken, couranten en tijdschriften, platen, muziekstukken en landkaarten, alsmede van prospectussen, betrekking hebbende op, en van losse banden, bestemd voor die stukken:

de titel of de titels, alsmede het getal, de prijs of de prijzen van het bestelde of aangebodene;

de wijze van verzending van het bestelde of aangebodene, namelijk met welke gelegenheid en aan wien;

de aanduidingen: gebonden, ingenaaid, gecartonneerd, los, in afleveringen, voor rekening, in commissie, ten vervolge, ter bezichtiging, tegen aanbiedingsprijs, wegens te weinig ontvangen, herhaalde aanvraag, omgaand en spoed;

d. op prentkaarten en naam- of zoogenaamde visitekaartjes, alsmede op Kerstmis- en nieuwjaarskaarten:

de bijvoeging van gelukwenschen, betuigingen van dank of van rouwbeklag, of dergelijke beleefdheidstermen, uitgedrukt in ten hoogste vijf woorden of door middel van algemeen gebruikelijke letters, als t.g., t.r., t.a., of p.f., p.c., p.p.c. en dergelijke;

e. in drukproeven:

de veranderingen, bijvoegingen en aanduidingen, welke op de correctie, den vorm en het drukken betrekking hebben, zoomede vermeldingen als „Kan worden afgedrukt", „Gezien — Kan worden afgedrukt" of soortgelijke, betrekking hebbende op het maken van het werk. Deze veranderingen, bijvoegingen en aanduidingen zijn ook toegelaten in den bestaanden tekst van werken, welke herdrukt worden.

Bij gebrek aan ruimte mogen de bijvoegingen op afzonderlijke bladen worden aangebracht;

f. in modeplaten, landkaarten en dergelijke:

het aanbrengen van kleuren;

g. in prijscouranten, aanbiedingen betreffende advertentiën, beursberichten, marktberichten, handelscirculaires, prospectussen, catalogussen en prijsnoteeringen:

de invulling of verandering van cijfers;

de nadere aanduiding van de prijzen door middel van enkele woorden, als: geldig tot ....., commissie ..... pct., franco wal, emballage berekend, en dergelijke;

de bijschrijving van enkele artikelen;

de bijvoeging van een enkel woord, als: willig, gedrukt, dalend, stijgend, kalm, overvoerd, veel of weinig aanvoer en dergelijke, de *algemeene* stemming der markt aanduidende;

h. op boeken, vlugschriften, muziekstukken, couranten, tijdschriften, photografieën, platen en in het algemeen op alle voortbrengselen van letterkunde of kunst:

de naam van hem, voor wien het stuk bestemd is, en die van den zender;

een opdracht, bestaande uit een eenvoudige beleefdheidsuitdrukking, de abonnementsvoorwaarden, het tarief der advertentiën, het tijdstip waarop het abonnement eindigt of een nieuw aanvangt, alsmede de woorden: present-exemplaar, van den schrijver of uitgever, in ruil, ter bezichtiging, ter kennisneming of inzage, ten vervolge, voor rekening, bewijsnummer voor geplaatste advertentie, in het algemeen het doel der zending aanduidende, op een der eerste bladen of op den omslag;

i. op uitknipsels van couranten en tijdschriften:

de aanduiding van den titel, den datum, het nummer en het adres van de uitgaaf, waarvan zij afkomstig zijn;

j. in kaartformulieren tot mededeeling van adreswijziging:

de aanduidingen betreffende de wijziging van het adres van den afzender;

k. in zoogenaamde leeslijstjes:

de titel of de titels van de bijbehoorende boeken of tijdschriften;

de aanduiding van het aantal leesdagen, de dagteekeningen van ontvangst en verzending, de bijschrijving of doorhaling van de namen van enkele lezers, alsmede hun handteekening of hun naamcijfer;

l. op monsters:

de fabrieks- of handelsmerken, de volgnummers, de prijzen en de aanwijzingen betreffende het gewicht, de maat, de afmetingen, de beschikbare hoeveelheid en de aanduidingen, welke noodig zijn om de herkomst en den aard van de koopwaar, waarop de monsters betrekking hebben, aan te geven.

De bijvoegingen en aanduidingen mogen ook worden aangebracht op een bij de monsters gevoegde open mededeeling;

3°. voorts is nog geoorloofd:

a. bij de al of niet verbeterde drukproeven handschriften te voegen, mits de handschriften en drukproeven tot eenzelfde uitgave behooren;

b. tusschen den tekst van prijscouranten en catalogussen kleine stalen, dienende tot toelichting van dien tekst, op te nemen;

c. bij de stukken, bedoeld sub 2°, letter *h*, van deze paragraaf bij te voegen de rekening of factuur, mits daarop geen andere opgaven

zijn vermeld dan de naam van den afzender en van hem aan wien geleverd wordt, het aantal, de titels en de prijzen van de ingesloten stukken, alsmede een ingevuld postwissel- of stortingsformulier (bestemd tot overmaking van het bedrag), al dan niet voorzien van de noodige frankeerzegels ter voldoening van het recht;

d. bij modejournalen geknipte patronen te voegen, welke, mede blijkens de op de patronen voorkomende aanwijzingen, één geheel uitmaken met het nummer of exemplaar, waarbij zij worden verzonden.

§ 2. 1. Met uitzondering van het adres en de aanduidingen uitsluitend op de bestelling betrekking hebbende, zijn alle andere dan de in de vorige paragraaf vermelde bijvoegingen of aanduidingen, op welke wijze ook aangebracht, verboden.

2. Behoudens de door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie goéd te keuren mededeelingen, de exploitatie van de uitgaaf betreffende, welke op de achterzijde van den omslag of van de adresstrook van couranten of tijdschriften mogen worden gedrukt, zijn op den omslag of op de adresstrook van couranten of tijdschriften, welke tegen het bij art. 2, § 3, van dit besluit vastgestelde tarief worden verzonden, geen andere — ook geen *gedrukte* — vermeldingen, aankondigingen, aanwijzingen of mededeelingen toegelaten dan het adres, de aanduidingen op de bestelling betrekking hebbende en de bijvoegingen of aanduidingen, welke ingevolge het bepaalde in de vorige paragraaf van dit artikel op de betreffende stukken mogen zijn aangebracht.

Gewicht, afmetingen, verpakking, enz.

5. § 1. Het gewicht en de afmetingen, welke een zending onder een afzonderlijk adres niet mag te boven gaan, worden vastgesteld als volgt:

a. voor brieven (briefkaarten uitgezonderd), *gedrukte stukken* en *nieuwsbladen:* het gewicht op 2 kilogram en de afmetingen op 45 centimeter langs elk der zijden; *voor Brailledrukwerken:* het gewicht op 3 kilogram en de afmetingen op 45 centimeter langs elk der zijden. Zendingen in rolvorm zijn toegelaten, mits de middellijn niet meer dan 10 centimeter en de lengte niet meer dan 75 centimeter bedraagt. Kaartformulieren, welke zonder omslag verzonden worden, mogen niet kleiner dan 10 centimeter in lengte en 7 centimeter in breedte, en niet grooter dan 18 centimeter in lengte en 13 in breedte zijn;

b. voor monsters: het gewicht op 500 gram en de afmetingen op 45 centimeter in lengte, 20 in breedte en 10 in hoogte. Zendingen in rolvorm zijn toegelaten, mits de middellijn niet meer dan 15 centimeter en de lengte niet meer dan 45 centimeter bedraagt;

c. voor gemengde zendingen (bedoeld bij art. 7, 2e lid, der wet): het gewicht op 2 kilogram. De ingesloten stukken van elke soort mogen overigens op zichzelf de daarvoor vastgestelde grenzen, wat gewicht en afmetingen betreft, niet overschrijden.

§ 2. 1. *Gedrukte stukken, nieuwsbladen, monsters* en *Brailledrukwerken,* moeten, hetzij onder kruisband, kruistouw of strook, hetzij in een open omslag of in het algemeen op zoodanige wijze zijn ingepakt, dat de ambtenaren zich zonder bezwaar kunnen overtuigen, dat de zendingen aan de gestelde eischen voldoen.

Nochtans kunnen onder luchtdicht gesloten verpakking worden verzonden monsters, bevattende voorwerpen, welke bij verpakking op andere wijze zouden bederven. Alsdan kan worden gevorderd, dat de afzender of de geadresseerde door opening van één of meer door den betrokken ambtenaar der posterijen aan te wijzen zendingen, dan wel op eenige andere wijze, het onderzoek naar den inhoud vergemakkelijkt.

2. De verpakking van alle stukken moet zoodanig zijn, dat zij den inhoud voor beschadiging vrijwaart en de zendingen geen gevaar opleveren voor de postambtenaren of schade kunnen doen ontstaan aan de gelijktijdig te verzenden stukken.

3. Indien de aard van de zendingen het toelaat, kunnen de stukken geheel open of los, dat is zonder omslag of strook, worden verzonden. Stukken in den vorm van ten hoogste tweemaal gevouwen kaarten mogen los worden verzonden, mits de kaarten van voldoende stevigheid zijn om de behandeling niet te belemmeren en overigens voldoen aan de voorwaarden vast te stellen door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie.

§ 3. Indien *gemengde zendingen* uitsluitend bestaan uit gedrukte stukken en nieuwsbladen, dan wordt de verpakking geacht te behooren tot de ingesloten gedrukte stukken. Indien zij, behalve gedrukte stukken of nieuwsbladen, mede monsters inhouden, dan wordt geacht, dat de verpakking behoort tot de ingesloten monsters.

Aanteekening.

6. § 1. Behalve het port, is voor gewoon aangeteekende stukken alsmede voor aangeteekende brieven met aangegeven geldswaarde een vast recht verschuldigd van 15 cent; voor aangeteekende brieven met aangegeven geldswaarde daarenboven een evenredig recht van 2½ cent voor elke honderd gulden of restend gedeelte van honderd gulden aangegeven geldswaarde.

§ 2. 1. De aangeteekende brieven met aangegeven geldswaarde moeten gesloten zijn in een stevigen, uit één stuk vervaardigden omslag, voorzien van in deugdelijk lak afgedrukte zegels, welke op eenigen afstand van elkander zijn geplaatst en in voldoend aantal moeten zijn aangebracht, opdat niets uit den brief kan worden gelicht, zonder de zegels te verbreken of den omslag te schenden. De zegels moeten aan elkander gelijk zijn en een geslachtswapen, naamcijfer of eenig ander onderscheidend kenmerk van den afzender vertoonen. Het gebruik van omslagen met gekleurde randen en van omslagen met doorschijnend adresvlak is niet toegelaten. Voorts is het verboden om op brieven met aangegeven waarde andere etiketten te plakken dan die, welke op den postdienst betrekking hebben.

2. Sluiting, als bij het vorige lid is voorgeschreven voor brieven met aangegeven waarde, verdient aanbeveling met betrekking tot gewone aangeteekende brieven, welke geldswaarde bevatten. Overigens worden de voorwaarden, waaraan aangeteekende stukken

moeten voldoen, vastgesteld door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie.

§ 3. Indien vijf of meer stukken door of vanwege eenzelfden afzender gelijktijdig ter aanteekening worden aangeboden, kan verlangd worden, dat die stukken vergezeld zijn van een of meer formulieren, waarop zij door of vanwege den afzender zijn ingeschreven. Deze formulieren zijn ten kantore der posterijen kosteloos verkrijgbaar.

§ 4. 1. De uitreiking van aangeteekende stukken geschiedt alleen aan den geadresseerde persoonlijk of aan diens gemachtigde, tegen ontvangbewijs. Dit bewijs moet in tegenwoordigheid van den postambtenaar, die het stuk uitreikt, worden onderteekend. Kan de geadresseerde niet schrijven, dan moet zijn handmerk door twee ten postkantore bekende getuigen worden gewaarmerkt.

2. De tot het in ontvangst nemen van aangeteekende stukken vereischte machtiging wordt verstrekt door een notarieele of onderhandsche volmacht tot dat einde, of wel door een uittreksel uit eene algemeene volmacht. Deze stukken moeten blijven berusten ten kantore der posterijen in de woonplaats van den belanghebbende.

3. De machtiging tot het in ontvangst nemen van gewone aangeteekende stukken en van aangeteekende brieven, een aangegeven geldswaarde van f 1000 niet te boven gaande, kan nochtans ook geschieden door gebruikmaking van het formulier van lastgeving, voorkomende op de kennisgeving, waarbij de aanwezigheid van een aangeteekend stuk den geadresseerde wordt bericht.

§ 5. Indien de geadresseerde van een aangeteekenden brief met of zonder aangegeven waarde, of zijn gemachtigde, vermeent, dat de brief zich niet in een ongeschonden staat bevindt, behoort daarvan dadelijk bij de uitreiking door hem opgave te geschieden. De brief wordt dan, met inachtneming van de noodige voorzorgen, door den postambtenaar in tegenwoordigheid van den geadresseerde of zijn gemachtigde, geopend. Van de bevinding wordt proces-verbaal opgemaakt. Daarna wordt de brief desverlangd uitgereikt, doch de omslag wordt bij het proces-verbaal overgelegd.

§ 6. Brieven met eene hoogere aangegeven waarde dan van f 12,000 worden ter verzending niet aangenomen.

Verrekenzendingen.

7. § 1. Invordering van geld op aangeteekende stukken is mogelijk tot een bedrag van ten hoogste f 1000 per zending. De stukken, waarop geld is in te vorderen, heeten verrekenzendingen.

§ 2. Het ingevorderde bedrag wordt kosteloos ter beschikking van den afzender gesteld door middel van een postwissel dan wel door bijschrijving op zijne postrekening. Elke verrekenzending moet te dien einde, bij de terpostbezorging, vergezeld zijn van een ongefrankeerd, door of vanwege den afzender ingevuld postwissel- of stortingsformulier.

§ 3. Behalve het port en het aanteekenrecht is voor elke verrekenzending een recht verschuldigd, hetwelk bedraagt:

a. indien de afzender overmaking van het ingevorderde bedrag door middel van een postwissel verlangt, een recht als voor een postwissel van gelijk bedrag is vastgesteld;

b. indien de afzender wenscht, dat het ingevorderde bedrag door bijschrijving op zijn postrekening te zijner beschikking wordt gesteld, een recht als voor stortingen in geld, van gelijk bedrag, op een postrekening is verschuldigd.

§ 4. Op de in § 3, sub a, van dit artikel bedoelde verrekeningspostwissels en op de stortingsformulieren, gebezigd voor de in § 3, sub b, bedoelde bijschrijvingen, zijn de bepalingen resp. der gewone postwissels en der gewone stortingsformulieren van toepassing, met dien verstande evenwel, dat op de verrekeningspostwissels en -stortingsformulieren geen recht wordt verantwoord.

Expresse bestelling.

8. § 1. De afzender, die van eenig stuk expresse-bestelling verlangt, moet van dat verlangen doen blijken door een in het oog loopende aanwijzing: „Expresse" boven het adres van het stuk.

§ 2. 1. Voor de expresse-bestelling is voor elk stuk verschuldigd:

a. indien de geadresseerde woont binnen een door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie vast te stellen kring, een recht van 30 cent;

b. indien de geadresseerde woont buiten den sub *a* bedoelden kring een recht berekend naar den afstand van het kantoor, dat met de bestelling is belast, en de voor het bestellend personeel geldende loonregeling.

2. Het in het vorige lid onder *a* en *b* bedoelde recht, hetwelk in geen geval minder bedraagt dan 30 cent, is in voorkomende gevallen te verhoogen met verschuldigde veer- of overvaartgelden.

§ 3. 1. Het port en ten minste een bedrag van 30 cent wegens expresse-recht is bij vooruitbetaling te voldoen. Is dit niet geschied, dan wordt aan het verlangen tot expresse-bestelling niet voldaan.

2. Het boven dat bedrag verschuldigde recht kan ten laste van den geadresseerde worden gelaten, met verplichting nochtans voor den afzender, om dat recht nader te voldoen, indien het stuk niet aan den geadresseerde kan worden uitgereikt.

§ 4. Indien de geadresseerde verlangt, dat een voor hem bestemd, duidelijk aan te wijzen stuk, per expresse besteld worde, kunnen de kosten dier expresse-bestelling reeds bij het te kennen geven van het verlangen worden gevorderd.

Berichten van ontvangst.

9. 1. Een bewijs van uitreiking of bericht, als bedoeld in art. 18 der wet, wordt verstrekt tegen vooruitbetaling van een recht van 15 cent.

2. Het in het vorig lid bedoelde recht kan in bijzondere gevallen op last van den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie worden teruggegeven.

Postwissels en postbewijzen.

10. § 1. 1. Het bij vooruitbetaling verschuldigde recht der postwissels bedraagt:

voor een bedrag tot en met f 25 10 cent,

boven f 25 tot en met f 50 20 cent,
en voorts 10 cent voor elke som van f 50 of restend gedeelte van f 50 boven f 50 tot en met f 500; boven dit bedrag is voor elke som van f 100 of restend gedeelte van f 100 10 cent meer verschuldigd.

2. Het bij vooruitbetaling verschuldigde recht der postbewijzen bedraagt 5 cent.

3. Bovendien is voor elken postwissel en elk postbewijs een door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie te bepalen bedrag wegens kosten van het formulier verschuldigd.

4. Voor elk bericht van uitbetaling van een postwissel is, bij vooruitbetaling, een recht van 15 cent verschuldigd.

5. Een recht van 15 cent is voorts verschuldigd wegens elken postwissel en elk postbewijs, waarvan uitbetaling wordt verzocht na afloop van den hierna in het 2° lid van § 2 genoemden termijn, binnen welken deze stukken dadelijk betaalbaar zijn. Dit recht is te voldoen bij de indiening van het verzoek om uitbetailng.

6. Binnen den termijn, bedoeld in het laatste lid van art. 20 der wet, wordt aan den rechthebbende gelegenheid gegeven tot het verkrijgen van inlichtingen betreffende een door hem aan te wijzen verzonden postwissel of postbewijs en tot het verkrijgen van inzage van het uitbetaalde stuk. Voor elk afzonderlijk ingediend verzoek is, bij vooruitbetaling, een recht van 15 cent per postwissel of postbewijs verschuldigd. Alvorens aan een verzoek, als in dit lid bedoeld, wordt voldaan, kan vertoon van het wegens het betrekkelijke stuk afgegeven bewijs van storting worden gevorderd.

7. Het in de drie voorafgaande leden van deze paragraaf bedoelde recht kan, in bijzondere gevallen, op last van den Directeur-Generaal worden teruggegeven.

8. De op de postwissels en postbewijzen voorkomende postzegels en zegelafdrukken mogen daarvan door of vanwege de gebruikers van den dienst niet worden gescheiden.

§ 2. 1. Het maximum bedrag der postbewijzen is f 10.

2. De postwissels zijn dadelijk betaalbaar gedurende veertien dagen na hun dagteekening of zooveel langer als door den Directeur-Generaal mocht worden bepaald; de postbewijzen zijn dadelijk betaalbaar gedurende zes maanden, te rekenen van den dag, waarop zij zijn uitgegeven.

3. Na verloop van die termijnen kan de uitbetaling der postwissels en postbewijzen alleen verkregen worden met machtiging van den Directeur-Generaal en behoudens het bepaalde bij het laatste lid van art. 20 der wet.

4. De wijze van verzending en van uitbetaling van de postwissels en postbewijzen, mitsgaders hun vervanging in geval van verlies, worden geregeld door den Directeur-Generaal.

Invordering van quitantiën, enz.

11. § 1. 1. Quitantiën, wisselbrieven en ander handelspapier, waarvan invordering door de posterijen wordt gewenscht, moeten ten postkantore worden aangeboden, ingeschreven op een borderel volgens een hiervoor door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie vast te stellen model, hetwelk zal zijn ingericht voor inschrijving van ten hoogste 30 in te vorderen stukken.

2. Voor elk ter invordering gegeven stuk is, bij de afrekening of bij de teruggaaf van de onbetaald gebleven stukken, een recht van 12½ cent verschuldigd.

3. Bij de afrekening is bovendien wegens het per borderel ingevorderde bedrag een recht verschuldigd, hetwelk bedraagt:
voor een bedrag tot en met f 25 10 cent,
boven f 25 tot en met f 50, 20 cent,
en voorts 10 cent voor elke som van f 50 of restend gedeelte van f 50 boven f 50 tot en met f 500; boven dit bedrag is voor elke som van f 100 of restend gedeelte van f 100 10 cent meer verschuldigd.

4. Binnen den termijn, bedoeld bij § 3, 2e lid, van dit artikel wordt aan den rechthebbende gelegenheid gegeven tot het verkrijgen van inlichtingen betreffende — en inzage van een door hem aan te wijzen afgerekend borderel en c.q. van het daarbij behoorende afrekeningsformulier. Voor elk afzonderlijk ingediend verzoek is, bij vooruitbetaling, een recht van 15 cent per borderel verschuldigd. Dit recht kan, in bijzondere gevallen, op last van den Directeur-Generaal worden teruggegeven.

5. Alvorens aan verzoeken, als in het vorige lid bedoeld, wordt voldaan, kan opgaaf worden gevorderd van het kantoor en het tijdstip van terpostbezorging.

§ 2. 1. Rekeninghouders bij den postcheque en girodienst kunnen verlangen, dat voor hen door de posterijen op quitantiën ingevorderde bedragen door de kantoren van invordering rechtstreeks op hun postrekening worden gestort. Daartoe moeten de betreffende quitantiën zijn gesteld op formulieren, welke tegen betaling van een door den Directeur-Generaal vast te stellen bedrag ten kantore der posterijen verkrijgbaar zijn.

2. In afwijking van het bepaalde in § 1, 2e en 3e lid, van dit artikel is voor elke ter invordering aangeboden quitantie, als in het vorige lid bedoeld, bij vooruitbetaling een recht verschuldigd, hetwelk bedraagt:
voor een bedrag tot en met f 500, 15 cent,
boven f 500 tot en met f 1000, 20 cent.

3. De in deze paragraaf bedoelde quitantiën worden niet meer dan éénmaal aan de schuldenaars aangeboden. Het in het vorige lid vastgestelde recht wordt in geen geval teruggbetaald.

§ 3. 1. Het bedrag, dat op quitantiën, wisselbrieven en ander handelspapier wordt ingevorderd, mag, voor elk stuk afzonderlijk, de som van f 1000 niet te boven gaan.

2. De verplichting tot uitbetaling van de ingevorderde gelden of tot teruggaaf van de onbetaald gebleven stukken vervalt, indien die gelden of stukken niet binnen een tijdvak van twee jaren, te rekenen van den dag der terpostbezorging, in ontvangst zijn genomen.

3. De aanneming ter invordering van stukken, als in § 1 van dit artikel bedoeld, kan worden geweigerd, bijaldien de betrokkene bij een vorige gelegenheid ingebreke is gebleven om onbetaald gebleven stukken weder in ontvangst te nemen binnen een maand na de dagteekening van het bericht, waarbij van de aanwezigheid van die stukken is kennis gegeven.

Busrecht, enz.

12. § 1. 1. Aan ieder, die dit verlangt, wordt gelegenheid gegeven om de voor hem bestemde stukken, na aankomst van elke post, gedurende de uren, waarop het kantoor voor het publiek is opengesteld, aan dat kantoor af te halen of te doen afhalen, tegen vooruitbetaling van een recht per kalenderkwartaal van :

a. f 5 voor de postkantoren te Amsterdam, Arnhem, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, Nijmegen, Rotterdam en Utrecht ;

b. f 2.50 voor de overige kantoren, behalve de hulppostkantoren en de stations voor den postdienst ;

c. f 0.50 voor de hulppostkantoren ;

d. f 2.50 voor de sub *a* genoemde kantoren en f 0.50 voor de sub *b* en *c* bedoelde kantoren, indien alleen verlangd wordt, de aankomende couranten en tijdschriften af te halen.

2. Boven het in het vorige lid bedoelde recht is nog een recht van gelijk bedrag verschuldigd :

a. indien de belanghebbende in den sluitingstijd van het kantoor op door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie vast te stellen tijdstippen stukken wenscht af te halen of te doen afhalen ;

b. indien de belanghebbende de porten der aankomende ongefrankeerde of ontoereikend gefrankeerde stukken, bij de inontvangstneming ten kantore, niet dadelijk betaalt, doch die maandelijks wenscht af te rekenen.

3. Voor de berekening van het recht, in deze paragraaf vermeld, gelden gedeelten van een kwartaal voor een geheel. Het recht wordt in geen geval terugbetaald.

§ 2. 1. Aan ieder, die woont binnen den kring van een postkantoor, waaronder één of meer wijkkantoren behooren, wordt mede gelegenheid gegeven om alle voor hem bestemde aangeteekende stukken aan een vooraf op te geven wijkkantoor af te halen of te doen afhalen, al vermeldt het adres zoodanig kantoor niet, op de dagen en uren, waarop dat kantoor voor het publiek is opengesteld, tegen vooruitbetaling van een recht van f 10 per kalenderjaar.

2. Dit recht wordt steeds over een vol jaar berekend en in geen geval terugbetaald.

3. Voorts wordt kosteloos gelegenheid gegeven tot het afhalen, aan een door den afzender aangeduid wijkkantoor, van elk aangeteekend stuk, hetwelk boven het adres op in het oog loopende wijze van een daartoe strekkende aanduiding is voorzien, alsmede tot het afhalen aan een aan te wijzen wijkkantoor van een aangeteekend stuk, waarvan de aankomst aan den geadresseerde is bericht, indien deze dit schriftelijk aan den Directeur van het postkantoor verzoekt.

§ 3. 1. Het recht, in § 1 bepaald, is, bij afhaling aan het kantoor, niet verschuldigd voor :

a. de stukken, bestemd voor Ons en de leden van het Koninklijk Huis, alsmede die, welke den dienst van het Koninklijk Huis betreffen ;

b. de stukken, bestemd voor militairen der land- of zeemacht, die door daarvoor aangewezen militairen worden afgehaald ;

c. de stukken, den openbaren dienst betreffende ;

d. de door de posterijen geleverde couranten en tijdschriften.

2. Bovendien kan door den Directeur-Generaal in gevallen, waarin daartoe naar het oordeel van Onzen Minister van Waterstaat wegens bijzondere omstandigheden aanleiding bestaat, vrijstelling worden verleend van de betaling van in dit artikel genoemde rechten of de heffing van lagere dan de evenbedoelde rechten worden toegestaan.

§ 4. De gelegenheid tot het ten kantore afhalen of doen afhalen van stukken kan op Zon- en feestdagen worden beperkt tot de door den Directeur-Generaal te bepalen uren en tot de stukken, welke op genoemde dagen niet zijn uitgesloten van de bestelling.

Abonnementen op couranten en tijdschriften.

13. § 1. 1. Behoudens het bepaalde bij het 1e lid van § 3 van dit artikel geschiedt de levering van couranten en tijdschriften door de posterijen tegen vooruitbetaling van den abonnementsprijs.

2. Abonnementen voor minder dan drie maanden worden niet aangenomen, tenzij dit uitdrukkelijk door den uitgever is toegestaan. Overigens regelt zich het tijdvak van het abonnement naar de abonnementsvoorwaarden, door de uitgevers gesteld.

§ 2. De korting wegens het aannemen van abonnementen, welke door de uitgevers op den abonnementsprijs der bladen moet worden verleend en ten minste 10 pct. van den abonnementsprijs moet bedragen, vertegenwoordigt het door de postadministratie te heffen recht.

§ 3. 1. De levering van couranten en tijdschriften ten behoeve van personen, woonachtig binnen den kring van een hulppostkantoor, waarvan de kantoorhouder als zoodanig ter plaatse is benoemd vóór 1 Januari 1921, kan, indien de kantoorhouder dit wenscht, voor zijn rekening geschieden op de door hem met de uitgevers overeen te komen voorwaarden.

2. Het bepaalde bij het vorige lid is niet van toepassing op de levering van door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie te bepalen uitgaven.

Postzegels, formulieren. enz.

14. § 1. 1. In gebruik blijven of worden gesteld :

postzegels van 1, 2, 2½, 3, 4, 5, 6, 7½, 9, 10, 12½, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 50 en 60 cent, f 1, f 2.50 en f 5 ;

postzegelboekjes ;

postzegelrollen ;

postbladen, voorzien van een zegelafdruk van 10 of 15 cent ;

briefomslagen, voorzien van een zegelafdruk van 10 of 15 cent ;

enkele en dubbele briefkaarten, elke kaart voorzien van een zegelafdruk van 7½ cent, alsmede enkele en dubbele briefkaarten, elke kaart voorzien van een zegelafdruk van 10 cent ;

postbewijsformulieren, voorzien van een zegelafdruk van 5 cent ;

kaarten tot mededeeling van adreswijziging, voorzien van een zegelafdruk van 2 cent;

andere naar het oordeel van den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie noodige formulieren.

2. De postzegels en postzegelafdrukken dragen de aanduiding van de waarde; door Ons wordt nader bepaald, welke de beeltenis van het Hoofd van den Staat zullen dragen. De postzegels en postzegelafdrukken van verschillende waarde zijn door kleuren onderscheiden.

3. de vorm en de kleur der postzegels, zegelafdrukken en formulieren worden door den Directeur-Generaal bepaald.

4. Aan den Directeur-Generaal wordt machtiging verleend in buitengewone omstandigheden, geheel of gedeeltelijk, tijdelijke staking te gelasten van de verkrijgbaarstelling van de in deze paragraaf bedoelde postzegelboekjespostzegelrollen, postbladen en briefomslagen.

§ 2. 1. De prijs van de postzegels, postzegelboekjes, postzegelrollen, postbladen, gezegelde briefomslagen, briefkaarten en kaarten tot mededeeling van adreswijziging is gelijk aan de geldswaarde door het zegel uitgedrukt, wat de postzegelboekjes en postzegelrollen betreft, gelijk aan de totale geldswaarde van de zich daarin bevindende zegels, benevens, postzegels, postzegelboekjes, briefkaarten en kaarten tot mededeeling van adreswijziging uitgezonderd, zoodanig bedrag als door den Directeur-Generaal, rekening houdende met de kosten van aanmaak, wordt vastgesteld.

2. Zij worden, behalve aan alle kantoren der posterijen, ook verkrijgbaar gesteld bij de door den Directeur-Generaal daartoe aangewezen depôthouders en andere personen.

3. Formulieren, voorzien van zegelafdrukken, kunnen, indien zij vóór de verzending voor het gebruik ongeschikt zijn geworden, tegen nieuwe formulieren van dezelfde soort worden ingewisseld, mits voor elk formulier een door den Directeur-Generaal te bepalen bedrag wordt bijbetaald.

§ 3. 1. De postzegels moeten gaaf en ongeschonden worden vastgehecht aan de adreszijde der stukken, bij voorkeur in den rechterbovenhoek; zij mogen echter geperforeerd zijn op een door den Directeur-Generaal goed te keuren wijze.

2. Postzegels tot aanvulling van het verschuldigde port of recht op postbladen, briefkaarten en andere gezegelde formulieren, zijn zooveel mogelijk nevens den postzegelafdruk te plaatsen.

3. Indien ter voldoening van het port en recht op aangeteekende brieven met aangegeven waarde meer dan één postzegel gebezigd wordt, behooren die zegels op eenigen afstand van elkander te worden geplaatst.

§ 4. 1. De postzegels worden op het kantoor van afzending onbruikbaar gemaakt op de wijze, door den Directeur-Generaal te bepalen.

2. De van postbladen, briefkaarten en andere formulieren afgescheiden postzegelafdrukken mogen niet voor frankeering worden gebruikt.

§ 5. 1. Voor de wijze van gebruik der briefkaarten in het binnenlandsch verkeer gelden dezelfde voorschriften, welke ter zake in het Reglement op het Algemeen Postverdrag van Stockholm van 28 Augustus 1924 zijn opgenomen of daaromtrent nader voor het internationaal verkeer worden vastgesteld.

2. Het is geoorloofd briefkaartformulieren te bezigen, welke niet van Rijkswege zijn uitgegeven, mits zij voldoen aan de voorschriften in het internationaal verkeer voor deze stukken geldende. De voorgeschreven opschriften kunnen in de Nederlandsche taal worden gesteld.

§ 6. 1. Op te verzenden stukken mogen geen zegels, zegel- of stempelafdrukken, noch nabootsingen van zoodanige afdrukken voorkomen, welke eenige overeenkomst vertoonen met de van Rijkswege uitgegeven postzegels, dan wel met de bij den postdienst in gebruik zijnde zegel- of stempelafdrukken.

2. Stukken, voorzien van postzegels of postzegelafdrukken, die nagemaakt of vervalscht zijn of die, hoewel echt, aanleiding geven tot het vermoeden, dat getracht is de daarop vroeger afgedrukte poststempels weg te nemen, worden in handen gesteld van de ambtenaren, die bij de wet zijn belast met het opsporen en vervolgen van misdrijven.

Onbestelbare stukken.

15. § 1. 1. De opening der onbesteld gebleven stukken, nadat zij gedurende drie maanden ter beschikking van den afzender of geadresseerde zijn bewaard, geschiedt door den ambtenaar bij het Hoofdbestuur der Posterijen en Telegrafie, belast met het beheer der onbestelbare stukken, daarin bijgestaan door één of meer door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie aan te wijzen ambtenaren.

2. De brieven, waarvan bij de opening blijkt, dat zij geen geldswaardig papier of voorwerpen van waarde bevatten, worden dadelijk, zonder dat van den inhoud wordt kennis genomen, verscheurd en in balen verzameld.

3. Die balen worden verzegeld en de inhoud wordt later, op de wijze door den Directeur-Generaal te bepalen, na ontzegeling der balen, vernietigd.

§ 2. 1. Van den inhoud der brieven, waarin geldswaardig papier of voorwerpen van waarde zijn gevonden, wordt geen kennis genomen verder dan noodig is om te bepalen, wie de afzender is.

2. Deze papieren en voorwerpen worden, met de daarbij behoorende brieven of andere stukken, in een register ingeschreven en in een brandvrije bergplaats weggeborgen, waarvan de sleutels berusten onder den ambtenaar met het beheer der onbestelbare stukken belast.

3. Na verloop van den bij de wet vastgestelden termijn van bewaring, worden de nietgeldswaardige voorwerpen en stukken vernietigd op de wijze als bedoeld bij § 1, 3e lid, van dit artikel.

§ 3. Een daarvoor door den Directeur-Generaal aan te wijzen ambtenaar is belast zoowel met het toezicht op de opening der brieven als met de verificatie van het voormelde register en de daarin ingeschreven geldswaardige papieren en voorwerpen van waarde.

Regeling bij verminderde zelfkosten.

16. 1. Voor de gevallen, dat de gebruikers van den dienst der posterijen, ten opzichte van

de te hunnen behoeve te verrichten diensten, zoodanige voorzieningen, volgens door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie te geven voorschriften kunnen treffen, dat de zelfkosten der posterijen met betrekking tot deze diensten worden verminderd, is de Directeur-Generaal onder goedkeuring van Onzen Minister van Waterstaat bevoegd vast te stellen, dat aan zulke gebruikers op het door hen ingevolge de tarieven van dit besluit verschuldigde een bedrag in mindering wordt gebracht tot ten hoogste het door den Directeur-Generaal berekende bedrag, waarmede de zelfkosten worden verminderd.

2. De desbetreffende beschikking van den Directeur-Generaal treedt niet eerder in werking dan den 20sten dag sedert de publicatie in de *Staatscourant*.

Opsporen van strafbare feiten.

17. Tot het doen der lastgeving, bedoeld aan het slot van artikel 31, 1ste lid der wet, worden de hierna genoemde ambtenaren aangewezen:

de Procureurs-Generaal bij de Gerechtshoven;

de Officieren van Justitie bij de Arrondissements-rechtbanken;

voorts:

a. van de Posterijen:

de Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie;

de Hoofdinspecteurs der Posterijen en Telegrafie;

de Inspecteurs der Posterijen en Telegrafie en de Inspecteur der Spoorwegpostkantoren;

de Directeuren der postkantoren en die der post- en telegraafkantoren;

b van de Belastingen:

de Directeuren en Inspecteurs der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

Overgangsbepalingen.

18. 1. Het Koninklijk besluit van 18 September 1919 (*Staatsblad* nº 572), zooals dit luidt na de achtereenvolgens daarin aangebrachte wijzigingen en aanvullingen, wordt ingetrokken.

2. De voorhanden postzegels van 17½ en 22½ cent en de voorhanden briefkaarten, voorzien van een zegelafdruk van 12½ cent, zoomede de bij het publiek voorhanden postzegels van ½, 1½ en 4½ cent en van f 10 kunnen tot een voor elk geval door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie te bepalen tijdstip worden opgebruikt.

Elk der vorenbedoelde zegelafdrukken van 12½ cent wordt geacht voor de frankeering en in geval van inwisseling, als bedoeld in artikel 14 § 2, 3e lid, van dit besluit, een waarde te hebben van 10 cent.

Titel van het besluit.
In werking treding.

19. 1. Dit besluit kan worden aangehaald onder den titel „Postbesluit 1925" met vermelding, voor zooveel noodig, van het *Staatsblad*, waarin het wordt geplaatst.

2. Het treedt in werking den 1sten October 1925, behoudens dat het bepaalde in artikel 11, § 2, in werking treedt op een nader door Onzen Minister van Waterstaat aan te wijzen dag.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 25sten September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 29 *Sept.* 1925.)

---

25 *September* 1925. BESLUIT, houdende wijziging van het Pakketpostbesluit (*Staatsblad* 1919, nº. 574). S. 397.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het wenschelijk is om wijziging te brengen in sommige bepalingen van het Pakketpostbesluit (*Staatsblad* 1919, nº. 574), gewijzigd bij de besluiten van 28 November 1919 (*Staatsblad* nº. 790), 22 Februari 1921 (*Staatsblad* nº. 88), 20 December 1921 (*Staatsblad* nº. 1363) en 23 September 1924 (*Staatsblad* nº. 458);

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 1 September 1925, nº. 8, Afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 22 September 1925, nº. 50);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 24 September 1925, nº. 2, Afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 October 1925 te bepalen als volgt:

Art. 1. In artikel 1, sub *a*, van het Pakketpostbesluit (*Staatsblad* 1919, nº. 574) wordt in plaats van „het Verdrag van *Madrid* van 30 November 1920, betreffende de uitwisseling van postpakketten" gelezen „de Pakketpostovereenkomst van *Stockholm* van 28 Augustus 1924".

Art. II. In artikel 8, § 2, 1ste lid, wordt tusschengevoegd na „wordt": „, mits het verzoek daartoe wordt ingediend binnen een termijn van 9 maanden, te rekenen van den dag volgende op dien van de terpostbezorging,".

In het 1ste lid van § 3 van hetzelfde artikel wordt in plaats van „Binnen een termijn van 9 maanden, te rekenen van den dag der terpostbezorging" gelezen: „Binnen den in de vorige paragraaf bedoelden termijn"; in hetzelfde lid wordt na „15 cent" tusschengevoegd „per pakket".

Art. III. In artikel 10, § 2, 1ste lid, sub *b*, van het Pakketpostbesluit wordt in plaats van „post- of hulppostkantoor" gelezen: „kantoor, dat met de bestelling is belast".

Art. IV. In artikel 11, § 1, 1ste lid, van het Pakketpostbesluit wordt na „10 cent" ingelascht: „en een maximum van f 1".

Paragraaf 2 van genoemd artikel wordt gelezen als volgt:

„§ 2. 1. Indien de afzenders door middel van een aanteekening op de adreskaarten, overeenkomstig de op die kaarten voorkomende aanwijzingen, hebben verzocht om bij niet-uitreiking van de pakketten met de onbestelbaarheid in kennis te worden gesteld, zoomede in de gevallen dat pakketten door de geadresseerden worden geweigerd wegens beschadiging, berooving of een soortgelijke omstandigheid, wordt aan de afzenders omtrent de niet-uitreiking bericht gezonden met verzoek om binnen 10 dagen op te geven, op welke wijze zij over

hun pakketten wenschen te beschikken. Tot terugzending van de pakketten wordt overgegaan, indien aan laatstbedoeld verzoek niet wordt voldaan of het van den afzender ontvangen antwoord niet tot de aflevering van de pakketten heeft geleid.

2. In alle andere gevallen dan die, bedoeld in het vorige lid, worden pakketten, welke niet kunnen worden uitgereikt, zonder voorafgaande kennisgeving aan de afzenders teruggezonden."

Art. V. In artikel 12, § 1, van het Pakketpostbesluit wordt in plaats van „post- of hulppostkantoor" gelezen „kantoor".

Art. VI. Artikel 13, § 3, van het Pakketpostbesluit vervalt. De §§ 1 en 2 van genoemd artikel worden gelezen als volgt:

„§ 1. Pakketten, welke niet aan de geadresseerden kunnen worden uitgereikt en waarvan de afzenders onbekend zijn, worden gedurende zes maanden door de postadministratie bewaard, welke bewaring na afloop van dien termijn in de *Staatscourant* wordt bekend gemaakt.

§ 2. De in de vorige paragraaf bedoelde pakketten, welke een maand na de bekendmaking in de *Staatscourant* niet door de afzenders of door de geadresseerden zijn opgevraagd, alsmede alle onbestelbare pakketten, welke door de afzenders zijn geweigerd, worden op de door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie te bepalen wijze ten bate van het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie verkocht of, indien de verkoop niet mogelijk is, vernietigd."

Art. VII. Artikel 14, § 2, van het Pakketpostbesluit wordt gelezen als volgt:

„§ 2. De opbrengst van den verkoop, na aftrek van de kosten, wordt zoo mogelijk aan den afzender van het pakket overgemaakt en indien dit niet mogelijk is, ten bate van het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie geboekt."

Art. VIII. Als artikel 15 van het Pakketpostbesluit wordt opgenomen het navolgende artikel:

Regeling bij verminderde zelfkosten.

„Artikel 15. 1. Voor de gevallen, dat de gebruikers van den dienst der posterijen, ten opzichte van de te hunnen behoeve te verrichten diensten, zoodanige voorzieningen, volgens door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie te geven voorschriften kunnen treffen, dat de zelfkosten der posterijen met betrekking tot deze diensten worden verminderd, is de Directeur-Generaal, onder goedkeuring van Onzen Minister van Waterstaat, bevoegd vast te stellen, dat aan zulke gebruikers op het door hen ingevolge de tarieven van dit besluit verschuldigde een bedrag in mindering wordt gebracht tot ten hoogste het door den Directeur-Generaal berekende bedrag, waarmede de zelfkosten worden verminderd.

2. De desbetreffende beschikking van den Directeur-Generaal treedt niet eerder in werking dan den 20sten dag sedert de publicatie in de *Staatscourant*."

De artikelen 15 en 16 van het Pakketpostbesluit worden genummerd resp. als artikel 16 en artikel 17.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 25sten September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 29 *Sept.* 1925.)

---

25 *September* 1925. · KONINKLIJK BESLUIT.

Aanleg van een regenbak ter vervanging van een onbruikbaar drinkwater leverende welwaterpomp brengt mede eene verandering in het stelsel der drinkwatervoorziening ten behoeve van de schoolbevolking, en is te beschouwen als eene verandering van inrichting in den zin van art. 72.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Zuidbroek, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Groningen van 7 Mei 1925, waarbij met vernietiging van het besluit van dien Raad van 16 Januari 1925 is verklaard, dat de gemeente de door het bestuur der Vereeniging tot stichting en instandhouding van scholen met den Bijbel te Zuidbroek gevraagde medewerking voor het maken van een regenbak bij het schoolgebouw dier vereeniging alsnog behoort te verleenen;

Den Raad van State, enz.;

O. dat de Raad van Zuidbroek in zijne vergadering van 16 Januari 1925 afwijzend heeft beschikt op de aanvrage van het Bestuur der Vereeniging tot stichting en instandhouding van scholen met den Bijbel te Zuidbroek, om uit de gemeentekas de benoodigde gelden te ontvangen voor eenen te maken regenbak bij het schoolgebouw der vereeniging, uit overweging dat deze aanvrage geeneverandering van inrichting van het schoolgebouw omvat, als bedoeld in art. 72 der Lager-Onderwijswet 1920;

dat, nadat het schoolbestuur van dit besluit bij Gedeputeerde Staten van Groningen in beroep was gekomen, dit college bij besluit van 7 Mei 1925, met vernietiging van het bestreden raadsbesluit, heeft verklaard, dat de door het schoolbestuur gevraagde medewerking alsnog behoort te worden verleend;

dat Ged. Staten daarbij hebben overwogen, dat in of bij een schoolgebouw bruikbaar drinkwater ten behoeve van de schoolbevolking aanwezig moet zijn, en de voorziening daarin gerekend moet worden te behooren tot de inrichting van het schoolgebouw; dat, nu de bij de school zich bevindende welwaterpomp, die tot nu toe in de behoefte aan drinkwater voor de school voorzag, onbruikbaar drinkwater levert — hetgeen door den gemeenteraad niet wordt betwist — het alleszins begrijpelijk en verklaarbaar is dat het schoolbestuur die pomp door een regenbak wenscht te vervangen, welke verbetering in de drinkwatervoorziening valt onder het begrip: verandering van de inrichting van het schoolgebouw;

dat van het besluit van Ged. Staten de raad van Zuidbroek bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat het op het dak der school vallende regenwater tot dusver door de aanwezige goten liep en afgevoerd werd, terwijl het door eenen te maken regenbak daarin zal

worden opgevangen, zonder dat ook maar de minste verandering aan de inrichting der school wordt aangebracht; dat de Raad toegeeft, dat de aanwezigheid van goed drinkwater gewenscht is, doch dat de kosten daarvan in dit geval voor rekening van het schoolbestuur zelf moeten komen;

O. dat de aanleg van een regenbak medebrengt eene verandering in het stelsel der drinkwatervoorziening ten behoeve van de schoolbevolking, welke verandering is te beschouwen als eene verandering van inrichting in den zin van art. 72, 1e lid, der Lager-Onderwijswet 1920, en Ged. Staten dan ook terecht geoordeeld hebben, dat de Raad zijne medewerking daartoe niet had behooren te weigeren;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren. (A. B.)

---

25 *September* 1925. KONINKLIJK BESLUIYT.

Terecht hebben Ged. Staten goedkeuring onthouden aan een raadsbesluit tot wijziging der gemeentebegrooting, strekkend om restitutie van belasting toe te kennen aan personen die verzuimd hadden tijdig bezwaren tegen hun aanslag in te brengen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den raad van Tilburg tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant van 29 April 1925, G. nº. 107—207, 3e Afd. A, waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit van 14 April 1925, tot wijziging der gemeente-begrooting voor het dienstjaar 1925;

Den Raad van Staten, enz.;

O. dat de raad der gemeente Tilburg bij besluit van 14 April 1925 de begrooting voor het dienstjaar 1925 heeft gewijzigd ten einde de beschikking te verkrijgen over een bedrag van f 16,310 om dit uit te keeren aan G. L. J. Eras, D. J. Eras, H. H. G. C. Eras en A. Q. M. Eras, als teruggaaf van plaatselijke inkomstenbelasting over het belastingjaar 1920;

dat Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant bij besluit van 29 April 1925 aan het raadsbesluit de goedkeuring hebben onthouden uit overweging dat deze teruggaaf geschieden zou in strijd met de bepaling van art. 265 oud der Gemeentewet; dat de belanghebbenden zelf hebben verzuimd tijdig bezwaren in te brengen tegen de betrokken aanslagen; dat de gemeente Tilburg noch wettelijk noch zedelijk verplicht kan worden geacht, nu belanghebbenden zelf in verzuim zijn, teruggaaf van misschien te veel betaalde belasting te verleenen; dat zoowel de wet als het belang der gemeente Tilburg zich tegen de voorgenomen teruggaaf verzet; dat de voorgenomen teruggaaf bovendien onbillijk zou zijn jegens andere belastingbetalers, die ook te veel zouden hebben betaald over het belastingjaar 1920 en eveneens in gebreke zijn gebleven, tijdig hun bezwaren in te dienen;

dat de gemeenteraad o.a. in beroep aanvoert dat, waar hij niet nam eene beschikking op een telaat ingediend bezwaarschrift, maar zijne beschikking nam los van dit bezwaarschrift, de eerste overweging van het besluit van Gedeputeerde Staten minder juist is; dat de tweede overweging juist is, maar dat de Raad in de overschrijding van den termijn wel reden vond tot afwijking van het bezwaarschrift, maar geen argument om de in facto te veel genoten belastinggelden niet langs anderen weg te restitueeren; dat wat de laatste overweging betreft, alleen dan tegenover andere belastingbetalers onbillijk zou worden gehandeld indien in gelijke gevallen de raad dan anders zou beslissen: dat evenwel geen andere gevallen aan het oordeel van den raad zijn onderworpen en de Raad dan ook niet kan inzien, dat door in het geval, dat aan zijn oordeel werd onderworpen, de billijkheid te betrachten, onbillijkheid zou worden betracht in andere gevallen, waarvan hem het bestaan onbekend is;

O. dat de belanghebbenden hebben verzuimd binnen den termijn van drie maanden, vermeld in art. 265*i*, 1e lid (oud) der Gemeentewet, bezwaren in te brengen tegen de bovenbedoelde aanslagen;

dat derhalve de gemeente Tilburg noch wettelijk, noch zedelijk verplicht kan worden geacht, aan belanghebbenden restitutie van reeds betaalde belastingpenningen te verleenen en Gedeputeerde Staten terecht bij hun bestreden besluit aan het raadsbesluit tot wijziging der gemeentebegrooting de goedkeuring hebben onthouden;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren. (A. B.)

---

26 *September* 1925. BESLUIT tot vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten van *Friesland* van 25 Februari l.l. nº. 118, 2e afdeeling, waarbij is ongegrond verklaard het beroep van P. van der Goot, te *Leeuwarden*, tegen het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Leeuwarden* van 8 Januari 1925, waarbij het hem verleende verlof voor den verkoop van alcoholhoudenden drank, anderen dan sterken drank, is ingetrokken. S. 398.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 4 Mei 1925, nº. 634 G., Afdeeling Volksgezondheid, en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 31 Juli 1925, nº. 5238, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten van *Friesland* bij besluit van 25 Februari 1925, 2e afdeeling nº. 118, ongegrond hebben verklaard het beroep van P. van der Goot te *Leeuwarden*, tegen het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Leeuwarden* van 8 Januari 1925, waarbij het aan hem verleende verlof voor den verkoop van alcoholhoudenden drank, anderen dan sterken drank, is ingetrokken;

Overwegende, dat dit besluit van Gedeputeerde Staten van *Friesland* berust op de overweging, dat onder „betaling van de opgelegde boete" in artikel 36, lid 1, 2º., der Drankwet begrepen is de betaling van het bedrag, bedoeld in artikel 74 van het Wetboek van Strafrecht, wanneer aan de overtreding evenmin kan worden getwijfeld als in geval van veroordeeling;

Overwegende, dat artikel 36, lid 1, 2º., laatste zin, met onherroepelijke veroordeeling

alleen gelijk stelt betaling van de opgelegde boete;

Overwegende, dat bij toepassing van artikel 74 van het Wetboek van Strafrecht geen sprake is van het betalen van „een opgelegde boete";

Overwegende, dat derhalve voornoemd besluit van Gedeputeerde Staten van *Friesland* in strijd is met de wet;

Gelet op artikel 168 der Provinciale Wet en artikel 16, lid 8, der Drankwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 September 1925, nº. 20);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 10 September 1925, nº. 1499 G, Afdeeling Volksgezondheid, en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 22 September 1925, nº. 7325, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

voornoemd besluit van Gedeputeerde Staten van *Friesland* te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 26sten September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
DE GEER.

(*Uitgeg.* 15 *Oct.* 1925.)

---

26 *September* 1925. BESLUIT tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Maarheeze*, van 26 Mei 1924, waarbij aan A. Guns vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein. S. 399.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 22 Juli 1925, nº. 1211 G, afdeeling Volksgezondheid, en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 31 Juli 1925, nº. 5899, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende, dat Burgemeester en Wethouders van *Maarheeze* 26 Mei 1924, aan A. Guns vergunning hebben verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein;

Overwegende, dat behoudens het bepaalde in de artikelen 5 en 55 der Drankwet een vergunning ingevolge het bepaalde in artikel 8, lid 1, 1º., der Drankwet moet worden geweigerd, wanneer het aantal vergunningen, uitgezonderd die voor den verkoop in logementen alleen aan logeergasten, het maximum heeft bereikt;

Overwegende, dat op 26 Mei 1924 in de gemeente *Maarheeze* juist het voor die gemeente geldende maximum aantal vergunningen bereikt was;

dat immers weliswaar de ten name van A. H. Biemans staande vergunning 5 Mei 1924 door Burgemeester en Wethouders was ingetrokken, doch tegen deze intrekking hooger beroep was ingesteld, waarop op 26 Mei 1924 nog niet beslist was, en dus ingevolge het bepaalde in artikel 30, lid 6, der Drankwet de intrekking buiten werking bleef en de aan A. H. Biemans verleende vergunning nog niet als vervallen kan worden beschouwd;

Overwegende bovendien, dat Gedeputeerde Staten van *Noordbrabant* in hooger beroep het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Maarheeze*, waarbij de vergunning van Biemans werd ingetrokken, hebben vernietigd;

Overwegende, dat ten aanzien van het verzoek van A. Guns de artikelen 5 en 55 der Drankwet niet van toepassing waren;

Overwegende, dat derhalve de op 26 Mei 1924 aan A. Guns verleende vergunning is verleend in strijd met de wet;

Gelet op de artikelen 153 en 154 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 September 1925, nº. 20);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 10 September 1925, nº. 1499 G, afdeeling Volksgezondheid, en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 10 September 1925, nº. 7325, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Maarheeze* van 26 Mei 1924, waarbij aan A. Guns vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein, te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 26sten September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
DE GEER.

(*Uitgeg.* 15 *Oct.* 1925.)

---

26 *September* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van de tusschen het Grieksche Gezantschap en het Ministerie van Buitenlandsche Zaken te *'s-Gravenhage* gewisselde nota's d.d. 2 Juni en 7 Juli 1925, tot regeling van de handelsbetrekkingen tusschen *Nederland* en *Griekenland*. S. 400.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de tusschen het Grieksche Gezantschap en het Ministerie van Buitenlandsche Zaken te *'s-Gravenhage* gewisselde nota's d.d. 2 Juni en 7 Juli 1925, strekkende tot regeling van de handelsbetrekkingen tusschen *Nederland* en *Griekenland*, van welke nota's een afdruk en een vertaling bij dit Besluit zijn gevoegd;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 22 September 1925, Directie van het Protocol, nº. 26309;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bedoelde nota's te doen bekend maken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel

hem aangaat, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 26sten September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 8 *Oct.* 1925.)

LÉGATION DE GRÈCE.

N°. 398.

Le Gouvernement de la République Hellénique, ayant été dûment autorisé par Décret de l'Assemblée Naticnale en date du 27 mai de cette année, afin de faciliter les négociations pour l'élaboration du traité de commerce définitif, la Légation de Grèce à La Haye a l'honneur d'informer le Ministère Royal des Affaires Etrangères que ledit Gouvernement consentirait à une dernière prorogation du régime conventionnel en vigueur, avec l'application du tarif actuel jusqu'au 31 décembre année courante, étant bien entendu que cette échéance sera définitive sans qu'elle soit subordonnée à une dénonciation préalable. De son côté le Gouvernement Hellénique se charge de continuer à appliquer le regime actuel à titre de réciprocité.

La Légation de Grèce à La Haye portant ce qui précède à la connaissance du Ministère Royal des Affaires Etrangères le prie de bien vouloir, pour toutes fins utiles, de lui faire connaître son adhésion à ce sujet.

La Haye, le 2 juin 1925.

MINISTÈRE
DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES.

Direction des Affaires Economiques.

N°. 18349.

Par son office du 2 juin dernier la Légation de Grèce a bien voulu porter à la connaissance du Ministère Royal des Affaires Etrangères qu'afin de faciliter les négociations en vue de l'élaboration du traité de commerce définitif, le Gouvernement de la République Hellénique, ayant été dûment autorisé à cet effet par décret de l'Assemblée nationale en date du 27 mai 1925, consentirait à une dernière prorogation du régime conventionnel en vigueur entre les Pays-Bas et la Grèce avec application du tarif actuel jusqu'au 31 décembre prochain, étant bien entendu que cette échéance sera définitive sans qu'elle soit subordonnée à une dénonciation préalable, et que de son côté le Gouvernement Hellénique se charge de continuer à appliquer le régime actuel à titre de réciprocité.

Le Ministère des Affaires Etrangères a l'honneur de remercier la Légation de cette communication et de Lui faire savoir que le Gouvernement des Pays-Bas adhère à la proposition du Gouvernement Hellénique, et continuera à appliquer le régime découlant du traité de commerce conclu entre les Pays-Bas et la Grèce le 22 février 1843 jusqu'au 31 décembre 1925.

Toutefois le Ministère se permet de faire remarquer à la Légation qu'à partir du 1er juillet dr. un nouveau tarif de droit d'entrée est entré en vigueur aux Pays-Bas, tarif qui s'applique à tous les Etats sans qu'aucune distinction ne soit faite.

Le Gouvernement Royal considère la prorogation du régime conventionnel comme suffisamment établie entre les deux Gouvernements par la note de la Légation de Grèce du 2 juin dernier et la présente note.

La Haye, le 7 juillet 1925.

VERTALINGEN.

GEZANTSCHAP VAN GRIEKENLAND.

N°. 398.

Het Grieksche Gezantschap te 's-Gravenhage heeft de eer ter kennis te brengen van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, dat de Regeering van de Helleensche Republiek, hiertoe behoorlijk gemachtigd bij Besluit van de Nationale Vergadering van 27 Mei van dit jaar, ten einde de onderhandelingen voor het tot stand brengen van het definitief handelsverdrag te vergemakkelijken, zoude toestemmen in een laatste verlenging van het bestaande verdragsregime met toepassing van het bestaande tarief tot 31 December e. k., met dien verstande evenwel, dat deze vervaldag definitief zal zijn, zonder te zijn onderworpen aan een voorafgaande opzegging. Van haar kant verplicht de Helleensche Regeering zich op voet van wederkeerigheid, het tegenwoordig regime te blijven toepassen.

Het Grieksche Gezantschap te 's Gravenhage heeft de eer het voorgaande ter kennis van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken te brengen en het te verzoeken, zijne toestemming ter zake wel te willen kenbaar maken.

's Gravenhage, 2 Juni 1925.

MINISTERIE
VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN.

Directie van Economische Zaken.

N°. 18349.

Bij missive van 2 Juni j.l. heeft het Grieksche Gezantschap wel ter kennis willen brengen van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, dat de Regeering van de Helleensche Republiek, om de onderhandelingen voor het tot stand komen van het definitief handelsverdrag te vergemakkelijken, hiertoe behoorlijk gemachtigd bij Besluit van de Nationale Vergadering van 27 Mei 1925, zoude toestemmen in een laatste verlenging van het tusschen Nederland en Griekenland bestaande verdragsregime met toepassing van het tegenwoordige tarief tot 31 December e.k., evenwel met dien verstande, dat deze vervaldag definitief zal zijn zonder te zijn onderworpen aan een voorafgaande opzegging en dat van haar kant de Helleensche Regeering zich verplicht op voet van wederkeerigheid het tegenwoordig regime te blijven toepassen.

Het Ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft de eer het Grieksche Gezantschap voor

deze mededeeling dank te zeggen en te zijner kennis te brengen, dat de Nederlandsche Regeering bewilligt in het voorstel van de Helleensche Regeering en dat zij het regime voortvloeiende uit het op 22 Februari 1843 tusschen Nederland en Griekenland gesloten handelsverdrag tot 31 December 1925 zal blijven toepassen.

Het Ministerie veroorlooft zich echter onder de aandacht van het Gezantschap te brengen, dat van 1 Juli j.l. af een nieuw douanetarief in Nederland van kracht is geworden, welk tarief op alle Staten wordt toegepast, zonder dat eenig onderscheid wordt gemaakt.

Hr. Ms. Regeering acht de voortzetting van het verdragsregime tusschen de beide Regeeringen door de nota van het Grieksche Gezantschap van 2 Juni j.l. en de tegenwoordige nota voldoende vastgelegd.

's Gravenhage, 7 Juli 1925.

---

28 *September* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het op 28 Augustus 1924 op het Congres der Algemeene Postvereeniging te *Stockholm* geteekend verdrag en de aldaar geteekende overeenkomsten. S. 401.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het op 28 Augustus 1924 op het Congres der Algemeene Postvereeniging te *Stockholm* geteekende Algemeen Postverdrag, alsmede de op dat Congres geteekende overeenkomsten, te weten :

1°. de overeenkomst betreffende de brieven en de doosjes met aangegeven waarde ;

2°. de overeenkomst betreffende de postpakketten ;

3°. de overeenkomst betreffende den postwisseldienst ;

4°. de overeenkomst betreffende den postgirodienst ;

5°. de overeenkomst betreffende de invordering van gelden op quitantiën en handelspapier ; en

6°. de overeenkomst betreffende abonnementen op nieuwsbladen en tijdschriften,

van welk verdrag en van welke overeenkomsten, alsmede van de daarbij behoorende slotprotocollen en uitvoeringsreglementen, een afdruk en een vertaling bij dit Besluit zijn gevoegd ;

Overwegende, dat genoemd verdrag en genoemde overeenkomsten door Ons zijn bekrachtigd en dat Onze akte van bekrachtiging te *Stockholm* is nedergelegd ;

Overwegende verder, dat dit verdrag en deze overeenkomsten op 1 October 1925 in werking treden ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 25 September 1925, Directie van het Protocol n°. 26510 ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

meergenoemd verdrag en meergenoemde overeenkomsten, alsmede de vertalingen daarvan, te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 28sten September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 12 *Oct.* 1925.)

VERTALINGEN.

WERELD-POSTVEREENIGING.

ALGEMEEN POSTVERDRAG *gesloten tusschen de Unie van Zuid-Afrika, Albanië, Duitschland, de Vereenigde Staten van Amerika, de gezamenlijke eilanden in het bezit van de Vereenigde Staten van Amerika behalve de Philippijnen, de Philippijnen, de Argentijnsche Republiek, het Gemeenebest Australië, Oostenrijk, België, de kolonie Belgisch Congo, Bolivia, Brazilië, Bulgarije, Canada, Chili, China, de Republiek Columbia, de Republiek Costa-Rica, de Republiek Cuba, Denemarken, de vrije stad Danzig, de Dominicaansche Republiek, Egypte, Ecuador, Spanje, de Spaansche koloniën, Estland, Ethiopië, Finland, Frankrijk, Algerië, de Fransche koloniën en protectoraten in Indo-China, de gezamenlijke overige Fransche koloniën, Groot-Britannië en verschillende Britsche koloniën en protectoraten, Griekenland, Guatemala, de Republiek Haïti, de Republiek Honduras, Hongarije, Britsch-Indië, de vrije staat Ierland, IJsland, Italië, de gezamenlijke Italiaansche koloniën, Japan, Chosen, de gezamenlijke overige Japansche onderhoorigheden, Letland, de Republiek Liberia, Litauen, Luxemburg, Marokko (met uitzondering van de Spaansche zone), Marokko (Spaansche zone), Mexico, Nicaragua, Noorwegen, Nieuw-Zeeland, de Republiek Panama, Paraguay, Nederland, Nederlandsch-Indië, de Nederlandsche koloniën in Amerika, Peru, Perzië, Polen, Portugal, De Portugeesche koloniën in Afrika, de Portugeesche koloniën in Azië en Oceanië, Roemenië, de Republiek San-Marino, Salvador, het Saargebied, het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, het Koninkrijk Siam, Zweden, Zwitserland, Tsjecho-Slowakije, Tunis, Turkije, de vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets, Uruguay en de Vereenigde Staten van Venezuela.*

De ondergeteekenden, gevolmachtigden van de hierboven genoemde Landen, krachtens artikel 27 van het op den 30sten November 1920 te Madrid gesloten algemeen Postverdrag in Congres bijeen te Stockholm, hebben, in gemeen overleg en onder voorbehoud van nadere bekrachtiging, gemeld Verdrag herzien, overeenkomstig de volgende bepalingen.

TITEL I.

VAN DE WERELD-POSTVEREENIGING.

HOOFDSTUK I.

Organisatie en gebied van de Vereeniging.

Samenstelling van de Vereeniging.

Art. 1. De Landen tusschen welke dit Verdrag is gesloten vormen, onder de benaming van Wereldpostvereeniging, een enkel post-

gebied voor de wederzijdsche uitwisseling van brieven en andere stukken. De Postvereeniging heeft mede ten doel de totstandkoming en de vervolmaking van de verschillende internationale postale diensten te verzekeren.

Nieuwe toetredingen. Daarvoor te vervullen formaliteiten.

2. De Landen, die geen deel uitmaken van de Vereeniging, kunnen te allen tijde tot het Verdrag toetreden.

Hunne aanvrage om toetreding moet langs diplomatieken weg worden medegedeeld aan de Regeering van den Zwitserschen Bond en door deze aan de Regeeringen van alle Landen der Vereeniging.

Verdrag en overeenkomsten van de Vereeniging.

3. De dienst van de brievenpost wordt geregeld door de bepalingen van het Verdrag.

Andere diensten zooals, bepaaldelijk, die der brieven en doosjes met aangegeven waarde, der postpakketten, der postwissels, de postgirodienst, de dienst der in te vorderen waarden en die der abonnementen op nieuwsbladen en tijdschriften maken het onderwerp uit van Overeenkomsten tusschen Landen van de Vereeniging.

Deze Overeenkomsten zijn alleen bindend voor de tot deze toegetreden Landen.

De toetreding tot een of meer van deze Overeenkomsten is onderworpen aan de bepalingen van het vorige artikel.

Reglementen van uitvoering.

4. De Administratiën van de Vereeniging stellen in gemeen overleg, door middel van Reglementen van uitvoering, de maatregelen van orde en van ondergeschikten aard vast, welke noodig zijn voor de uitvoering van het Verdrag en de Overeenkomsten.

Bijzondere verdragen en beperkte Vereenigingen. Grenskring.

5. 1. De Landen van de Vereeniging hebben het recht tot het handhaven en sluiten van verdragen, alsmede tot het handhaven en in het leven roepen van beperkte vereenigingen, met het doel om de tarieven te verlagen of andere verbeteringen in het postverkeer aan te brengen.

2. Van haar kant zijn de Administratiën gemachtigd om onder elkander de noodige regelingen te treffen omtrent onderwerpen, die niet de Vereeniging in haar geheel aangaan, onder voorbehoud dat geen bepalingen worden vastgesteld, die minder gunstig zijn dan die, welke voorkomen in de Akten van de Vereeniging. Bepaaldelijk kunnen zij zich onderling verstaan nopens de vaststelling voor de brieven en overige stukken van een verlaagd tarief binnen een kring van 30 kilometers.

Binnenlandsche Wetgeving.

6. De bepalingen van het Verdrag en de Overeenkomsten van de Vereeniging tasten de wetgeving van elk Land betreffende alles wat niet in het bijzonder bij deze Akten voorzien is, niet aan.

Verkeer met niet tot de Vereeniging behoorende landen.

7. De Administratiën van de Vereeniging, die betrekkingen onderhouden met Landen buiten de Vereeniging, zijn gehouden deze betrekkingen ter beschikking te stellen van de andere Administratiën voor de uitwisseling van brieven en andere stukken.

De bepalingen van het Verdrag zijn van toepassing op de uitwisseling van stukken tusschen de Landen der Vereeniging en de buiten de Vereeniging staande Landen telkens wanneer die uitwisseling geschiedt door tusschenkomst van ten minste twee der toegetreden partijen.

Koloniën, protectoraten, enz.

8. Beschouwd worden als uitmakende een enkel Land, respectievelijk een enkele Administratie van de Vereeniging, in den zin van het Verdrag en de Overeenkomsten, bepaaldelijk voor wat betreft hun stemrecht op de Congressen, op de Conferenties en in den tijd die verloopt tusschen de samenkomsten, zoomede voor wat betreft hun bijdrage in de kosten van het Internationaal Bureel van de Wereldpostvereeniging :

1°. de kolonie Belgisch Congo ;
2°. de gezamenlijke eilanden in het bezit van de Vereenigde Staten van Amerika met uitzondering van de Philippijnen, bestaande uit Hawaï, Porto-Rico, Guam en de Virginische eilanden van de Vereenigde Staten van Amerika ;
3°. de Philippijnen ;
4°. de gezamenlijke Spaansche koloniën ;
5°. Algerië ;
6°. de Fransche koloniën en protectoraten in Indo-China ;
7°. de gezamenlijke overige Fransche koloniën ;
8°. de gezamenlijke Italiaansche koloniën ;
9°. Chosen ;
10°. de gezamenlijke overige Japansche onderhoorigheden ;
11°. Nederlandsch-Indië ;
12°. de Nederlandsche koloniën in Amerika ;
13°. de Portugeesche koloniën in Afrika ;
14°. de Portugeesche koloniën in Azië en Oceanië.

Gebied van de Vereeniging.

9. Als behoorende tot de Wereldpostvereeniging worden aangemerkt :

a. de postkantoren, die door Landen van de Vereeniging zijn gevestigd in Landen buiten de Vereeniging ;

b. het vorstendom Liechtenstein, als staande onder de Zwitschersche Postadministratie ;

c. de Faroëreilanden en Groenland, als deel uitmakende van Denemarken ;

d. de Spaansche bezittingen aan de noordkust van Afrika, als deel uitmakende van Spanje ; de Republiek Andorra, als staande onder de Spaansche Postadministratie ;

e. het vorstendom Monaco, als staande onder de Fransche Postadministratie ;

f. Walvischbaai, als deel uitmakende van de Unie van Zuid-Afrika ; Basoetoland, als staande onder de Postadministratie van de Unie van Zuid-Afrika ;

g. de Noorsche postkantoren, gevestigd op de eilanden Spitsbergen, als staande onder de Postadministratie van Noorwegen.

Scheidsrechterlijke uitspraak.

10. 1. Ingeval van geschil tusschen twee

of meer leden van de Vereeniging omtrent de uitlegging van het Verdrag en de Overeenkomsten of omtrent de verantwoordelijkheid, welke voor een Administratie voortspruit uit de toepassing van dit Verdrag en deze Overeenkomsten, wordt de zaak in geschil door scheidsrechterlijke uitspraak beslist. Te dien einde kiest ieder der betrokken Administratiën een ander lid der Vereeniging, dat bij de zaak geen rechtstreeksch belang heeft. Voor het geval dat een der Administratiën, tusschen welke het geschil bestaat, binnen zes maanden, of, voor zooveel overzeesche Landen betreft, binnen negen maanden, geen gevolg zou geven aan een voorstel tot het uitlokken van scheidsrechterlijke uitspraak, zal het Internationaal Bureel op daartoe aan dit Bureel gedaan verzoek op zijn beurt de aanwijzing van een scheidsrechter door de in gebreke blijvende Administratie kunnen uitlokken of er, ambtshalve, zelf een kunnen aanwijzen.

2. De scheidsrechters beslissen bij volstrekte meerderheid van stemmen.

3. Wanneer de stemmen staken, kiezen de scheidsrechters, tot oplossing van het geschil, een andere Administratie, welke evenmin bij het geschil is betrokken.

Indien omtrent deze keuze geen overeenstemming kan worden verkregen, wordt deze Administratie aangewezen door het Internationaal Bureel uit de leden van de Vereeniging, welke niet zijn voorgesteld door de scheidsrechters.

4. De scheidsrechters kunnen niet worden aangewezen buiten de Administratiën, welke de Overeenkomst uitvoeren, die aanleiding geeft tot het geschil.

Uittreden uit de Vereeniging. Beëindiging van deelneming aan de Overeenkomsten.

11. Elke contracteerende Partij heeft de bevoegdheid uit de Vereeniging te treden of hare deelneming aan de Overeenkomsten te beëindigen, mits van het voornemen daartoe een jaar te voren door hare Regeering aan die van den Zwitserschen Bond wordt kennisgegeven.

HOOFDSTUK II.

Congressen. Conferentiën. Commissies.

Congressen.

12. 1. De afgevaardigden van de Landen van de Vereeniging vereenigen zich in Congres uiterlijk vijf jaren na den datum van het in werking treden van de Akten van het vorige Congres ten einde deze aan herziening te onderwerpen of deze eventueel aan te vullen.

Elk land doet zich op het Congres vertegenwoordigen door een of meer gevolmachtigde afgevaardigden, die door hunne Regeering van de noodige volmachten zijn voorzien. Het kan zich, zoo noodig, doen vertegenwoordigen door de delegatie van een ander Land. Echter mag een delegatie slechts belast worden met de vertegenwoordiging van twee Landen, dat, hetwelk haar oorsponkelijk heeft geaccrediteerd, daaronder begrepen.

Bij de beraadslagingen heeft elk Land één stem.

2. Elk Congres stelt de plaats van samenkomst van het volgend Congres vast. Dit wordt, na overleg met het Internationaal Bureel, bijeengeroepen door de zorgen van de Regeering van het Land, waar het gehouden moet worden. Deze Regeering is eveneens belast met de mededeeling van de door het Congres genomen beslissingen aan alle Regeeringen en Landen van de Vereeniging.

Bekrachtigingen. Tenuitvoerlegging en duur van de Akten van het Congres.

13. De Akten van de Congressen worden zoo spoedig mogelijk bekrachtigd en de bekrachtigingen worden medegedeeld aan de Regeering van het Land, waar het Congres werd gehouden.

Ingeval een of meer der contracteerende partijen de een of andere van de door haar onderteekende Akten niet mochten bekrachtigen zullen deze niettemin geldig zijn voor de Staten, die ze wel hebben bekrachtigd. Deze Akten treden gelijktijdig in werking en hebben denzelfden duur. Vanaf den dag, die is vastgesteld voor het in werking treden van de door een Congres aangenomen Akten, zijn alle Akten van het vorige Congres vervallen, tenzij het tegendeel is bepaald.

Buitengewone Congressen.

14. Indien het verzoek daartoe door ten minste twee derden van de contracteerende Landen wordt gedaan of goedgekeurd, wordt na overleg met het Internationaal Bureel een buitengewoon Congres bijeengeroepen.

Het bepaalde bij de artikelen 12 en 13 is van toepassing op de delegaties, de beraadslagingen en op de Akten van de buitengewone Congressen.

Reglement voor de Congressen.

15. Elk Congres stelt het reglement vast voor zijne werkzaamheden en zijne beraadslagingen.

Conferentiën.

16. Conferentiën, belast met het onderzoek van zuiver administratieve vraagpunten, kunnen worden gehouden op het verzoek van ten minste twee derden van de Administratiën der Vereeniging.

Zij worden bijeengeroepen na overleg met het Internationaal Bureel.

De Conferentiën stellen haar reglement vast.

Commissies.

17. De Commissies, welke door een Congres of een Conferentie belast zijn met het bestudeeren van een of meer bepaalde vraagstukken, worden door het Internationaal Bureel bijeengeroepen na overleg, in voorkomende gevallen, met de Administratie van het Land waar deze Commissies bijeen moeten komen.

HOOFDSTUK III.

Voorstellen in den tijd tusschen de samenkomsten.

Indiening van de voorstellen.

18. In den tijd tusschen de samenkomsten heeft elke Administratie het recht om aan de andere Administratiën, door tusschenkomst van het Internationaal Bureel, voorstellen te doen betreffende het Verdrag en het daarbij behoorend Reglement.

Hetzelfde recht wordt, met betrekking tot de Overeenkomsten en de daarbij behoorende Reglementen, toegekend aan de Administratiën

van de Landen, welke aan die Overeenkomsten deelnemen.

Alle voorstellen, gedaan in den tijd tusschen de bijeenkomsten, moeten om in behandeling te komen ondersteund worden door ten minste twee Administratiën, die, waarvan de voorstellen uitgaan, niet medegerekend. Deze voorstellen blijven zonder gevolg wanneer het Internationaal Bureel niet te gelijker tijd het vereischte aantal verklaringen van ondersteuning ontvangt.

Onderzoek van de voorstellen.

19. Elk voorstel wordt op de volgende wijze behandeld :

Een tijdsverloop van zes maanden wordt aan de Administratiën gelaten om het voorstel te onderzoeken en, zoo noodig, aan het Internationaal Bureel hare opmerkingen te doen toekomen. Amendementen worden niet toegelaten. Het Internationaal Bureel verzamelt de antwoorden en deelt deze aan de Administratiën mede met uitnoodiging zich vóór of tegen te verklaren. Zij, die binnen zes maanden, te rekenen van den datum van het tweede rondschrijven van het Internationaal Bureel, waarbij haar de gemaakte opmerkingen zijn medegedeeld, hare stem niet hebben doen kennen, worden aangemerkt als zich te onthouden.

Als het voorstel betrekking heeft op een Overeenkomst of het daarbij behoorende Reglement kunnen alleen de Administratiën die tot die Overeenkomst zijn toegetreden aan de bovenbedoelde handelingen deelnemen.

Voorwaarden voor aanneming.

20. 1. Om te kunnen worden ten uitvoer gelegd, moeten de voorstellen op zich vereenigen :

a) alle stemmen, wanneer zij betreffen een bijvoeging van nieuwe bepalingen of een wijziging van de bepalingen van de titels I, II en van de artikelen 33 tot 36, 38, 48 tot 53, 55, 56, 58, 60 tot 63, 65 tot 75, 77 tot 80 van het Verdrag, evenals van de artikelen 1, 4, 17, 53, 66 en 86 van het daarbij behoorend Reglement ;

b) twee derden der stemmen wanneer zij een wijziging betreffen van andere bepalingen dan de sub *a*) genoemde ;

c) de volstrekte meerderheid wanneer zij de uitlegging van de bepalingen van het Verdrag en het daarbij behoorend Reglement betreffen, behoudens het geval van geschil, hetwelk aan scheidsrechterlijke uitspraak, als bedoeld bij artikel 10, is te onderwerpen.

2. In de Overeenkomsten worden de voorwaarden vastgesteld, waaraan de goedkeuring van de voorstellen betreffende deze Overeenkomsten is onderworpen.

Kennisgeving van de besluiten.

21. Aan de bijvoegingen en wijzigingen aangebracht in het Verdrag en in de Overeenkomsten wordt kracht van uitvoering verzekerd door een diplomatieke verklaring, door de Regeering van den Zwitscherschen Bond op te maken en, op verzoek van het Internationaal Bureel, toe te zenden aan de Regeeringen van de contracteerende Landen.

De in de Reglementen aangebrachte bijvoegingen en wijzigingen worden bevestigd en aan de Administratiën medegedeeld door het Internationaal Bureel. Hetzelfde geldt voor de uitleggingen bedoeld onder letter *c*) van het vorige artikel.

Uitvoering van de besluiten.

22. De aangenomen bijvoegingen of wijzigingen treden niet eerder in werking dan ten minste drie maanden na de kennisgeving.

HOOFDSTUK IV.

Van het Internationaal Bureel.

Algemeene werkkring.

23. 1. Een centraal Bureel, hetwelk te Bern onder den naam van Internationaal Bureel der Wereldpostvereeniging en onder het hooge toezicht van de Zwitschersche Postadministratie werkt, staat den Landen der Vereeniging ten dienste voor het onderhouden van de betrekkingen tusschen deze Landen, het verstrekken van inlichtingen en het geven van adviezen.

Dit Bureel is in het bijzonder belast met het verzamelen, ordenen, bekend maken en rondzenden van de inlichtingen van allerlei aard, welke voor het internationaal postverkeer van belang zijn ; met het uitbrengen van advies over twistvragen, wanneer de betrokken partijen zulks verlangen ; met de voorbereidende behandeling van voorstellen tot wijziging van de Akten van het Congres ; met het bekend maken van de aangenomen wijzigingen en, in het algemeen, met het bestudeeren van onderwerpen en het verrichten van redactie- of documentatiewerkzaamheden, welke het bij het Verdrag, de Overeenkomsten en de daarbij behoorende Reglementen zijn toegewezen of waarmede het in het belang van de Vereeniging mocht worden belast.

2. Het verleent als vereveningsbureau zijne tusschenkomst bij het verevenen van rekeningen van allerlei aard betreffende den internationalen postdienst aan de Administratiën, welke deze tusschenkomst inroepen.

Kosten van het Internationaal Bureel.

24. 1. Elk Congres stelt het maximum bedrag vast, hetwelk de gewone kosten van het Internationaal Bureel jaarlijks mogen bereiken.

Deze kosten, evenals de buitengewone uitgaven welke het gevolg zijn van het bijeenkomen van een Congres, een Conferentie of een Commissie, en de kosten, welke zouden kunnen voortvloeien uit aan dit Bureel opgedragen bijzondere werkzaamheden, worden gezamenlijk gedragen door de Landen van de Vereeniging.

2. Tot dit doel worden deze gerangschikt in zeven klassen ; door elke klasse wordt naar evenredigheid, als hieronder is aangegeven, in de betaling van de kosten bijgedragen :

1e	klasse	25	eenheden.
2e	„	20	„
3e	„	15	„
4e	„	10	„
5e	„	5	„
6e	„	3	„
7e	„	1	eenheid.

3. Bij nieuwe toetreding bepaalt de Regeering van den Zwitserschen Bond in gemeen overleg met de Regeering van het betrokken

Land de klasse, waarin dit moet worden gerangschikt met betrekking tot de verdeeling van de kosten van het Internationaal Bureel.

TITEL II.

ALGEMEENE REGELEN.

EENIG HOOFDSTUK.

Vrijheid van transit.

25. 1. Binnen het geheele gebied der Vereeniging is vrijheid van transit gewaarborgd.

2. De vrijheid van transit is voor postpakketten beperkt tot het grondgebied van de Landen, welke aan dezen dienst deelnemen. De brieven en doosjes met aangegeven waarde kunnen in gesloten brievenmalen worden vervoerd over het grondgebied van de Landen, welke niet tot de Overeenkomst betreffende deze zendingen zijn toegetreden; de verantwoordelijkheid van deze Landen is echter beperkt tot die, welke voor de aangeteekende zendingen is bepaald.

Recht om gebruik te maken van de diensten der Vereeniging.

26. De Landen van de Vereeniging kennen een ieder het recht toe om gebruik te maken van de diensten, welke het onderwerp van het Verdrag en van de Overeenkomsten uitmaken.

Verbod tot het heffen van niet voorziene porten en rechten.

27. Het is verboden andere postale porten en rechten, van welken aard ook, te heffen, dan die welke bij het Verdrag en de Overeenkomsten zijn voorzien.

Tijdelijke staking van den dienst.

28. Wanneer een Administratie zich tengevolge van buitengewone omstandigheden genoodzaakt ziet, hetzij de verzending van brieven en andere stukken, die haar door een andere Administratie worden uitgeleverd, hetzij de uitvoering van een of meer bijzondere diensten tijdelijk geheel of gedeeltelijk te staken, is zij gehouden daarvan onmiddellijk, zoo noodig per telegraaf, kennis te geven aan de betrokken Administratie of Administratiën.

Munteenheid.

29. De frank, die als munteenheid is aangenomen in de bepalingen van het Verdrag en de Overeenkomsten, is de gouden frank van 100 centiemen met een gewicht van 10/31 gram en een gehalte van 0,900.

Overeenkomende waarden. (Aequivalenten).

30. In elk Land van de Vereeniging worden de porten en rechten vastgesteld volgens een waarde, welke in de tegenwoordige munt van dit Land zoo nauwkeurig mogelijk overeenkomt met de waarde van den frank.

Formulieren. Taal.

31. 1. De formulieren, welke voor het onderling verkeer tusschen de Administratiën in gebruik zijn, moeten in de Fransche taal zijn gesteld, al dan niet voorzien van een tusschen de regels gestelde vertaling in een andere taal, tenzij de betrokken Administratiën daaromtrent onderling anders mochten overeenkomen.

2. De formulieren, ten gebruike voor het publiek, welke niet in de Fransche taal zijn gedrukt, moeten tusschen de regels van een vertaling in die taal zijn voorzien.

3. De afmetingen van de formulieren, waarvan sprake is in de §§ 1 en 2, moeten zooveel mogelijk overeenstemmen met die, welke zijn voorgeschreven in de Reglementen behoorende bij het Verdrag en de Overeenkomsten.

4. De Administratiën kunnen in gemeen overleg bepalen, welke taal voor de dienstbriefwisseling in haar onderlinge betrekkingen zal zijn te bezigen.

Identiteitskaarten.

32. 1. Elke Administratie is bevoegd om aan personen, die dit verzoeken, identiteitskaarten af te geven, welke als bewijsstuk geldig zijn bij alle handelingen, te verrichten door de postkantoren van de Landen, die niet hebben kenbaar gemaakt, dat zij deze kaarten weigeren toe te laten.

2. De Administratie die een identiteitskaart doet afgeven is bevoegd uit dien hoofde een recht te heffen dat niet meer mag bedragen dan een frank.

3. De Administratiën zijn ontheven van elke aansprakelijkheid indien wordt vastgesteld, dat de afgifte van een postzending of de betaling van een postwissel is geschied op vertoon van een deugdelijke identiteitskaart.

Zij zijn evenmin verantwoordelijk voor de gevolgen die kunnen voortspruiten uit verlies, ontvreemding of misbruik van een deugdelijke identiteitskaart.

4. De identiteitskaart is geldig gedurende drie jaar te rekenen van den dag van afgifte.

TITEL III.

BEPALINGEN BETREFFENDE BRIEVEN EN ANDERE STUKKEN.

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Brieven en andere stukken.

33. De benaming „brieven en andere stukken" is van toepassing op de brieven, de enkele briefkaarten en de briefkaarten met betaald antwoord, de akten, de monsters van koopwaren en de gedrukte stukken van allerlei aard, daaronder begrepen de stukken met opgewerkte punten of teekens ten gebruike van blinden.

Porten en algemeene voorwaarden.

34. 1. De porten, welke in geval van vooruitbetaling verschuldigd zijn voor het vervoer van brieven en andere stukken binnen het geheele gebied der Vereeniging, daaronder begrepen de bestelling ten huize van de geadresseerden in de Landen, in welke de dienst der bestelling is of zal worden geregeld, worden vastgesteld in overeenstemming met de aanwijzingen van de hiernavolgende tabel.

Brieven en andere stukken	Gewichtseenheden	Porten	Grenzen voor: gewicht	Grenzen voor: afmetingen
	gr.	ctm.		
Brieven { eerste gewicht . .	20	25	2 kilogram	45 c.M. in elke richting.
Brieven { elk volgend gewicht	—	15	2 kilogram	*in rolvorm :* 75 c.M. in de lengte en 10 c.M. in middellijn.
Briefkaarten { enkele	—	15	—	maximama { 15 c.M. in de lengte 10,5 c.M. in de breedte
Briefkaarten { met antwoord . .	—	30	—	minimama { 10 c.M. in de lengte 7 c.M. in de breedte
Gedrukte stukken.	50	5	2 kilogram [1]	[1] Voor afzonderlijk verzonden boekdeelen wordt dit gewicht op 3 kilogram gebracht.
Stukken met opgewerkte punten of teekens voor de blinden	1000	5	3 kilogram	45 c.M. langs elke zijde.
Akten	50	5	2 kilogram	*in rolvorm :* 75 c.M. in de lengte. 10 c.M. in middellijn
Akten minimumport	—	25	—	
Monsters van koopwaren .	50	5	500 gram	45 c.M. in de lengte 20 c.M. in de breedte 10 c.M. in de hoogte
Monsters minimum port . .	—	10	—	*in rolvorm :* 45 c.M. in de lengte 15 c.M. in middellijn

De Administratiën hebben de bevoegdheid om in hare wederzijdsche betrekkingen voor nieuwsbladen en tijdschriften, welke rechtstreeks door de uitgevers verzonden worden, eene vermindering van 50 % op het algemeen tarief der gedrukte stukken toe te staan.

Dezelfde bevoegdheid wordt haar toegekend voor wat betreft ingenaaide of ingebonden boeken met uitsluiting van alle bekendmakingen en reclamegeschriften.

Hetzelfde geldt voor letterkundige en wetenschappelijke uitgaven, welke wetenschappelijke instellingen elkander toezenden.

2. Elk Land van de Vereeniging stelt naar de aanwijzingen van de vorenstaande tabel de voor de brieven en andere stukken te heffen porten vast.

3. De brieven mogen geen brief, schrifturen of document bevatten, gericht aan andere personen dan den geadresseerde van den brief of personen, welke met dezen samenwonen.

4. De akten, de monsters van koopwaren en de gedrukte stukken van allerlei aard mogen geen brief of schriftelijke bijvoeging bevatten welke het karakter draagt van een briefwisseling over zaken van actueelen en persoonlijken aard ; behoudens de in het Reglement genoemde uitzonderingen moeten zij zoodanig zijn ingepakt, dat ze gemakkelijk kunnen worden onderzocht.

5. De grenzen voor gewicht en afmetingen, vastgesteld in § 1 van dit artikel, zijn niet van toepassing op de stukken betreffende den postdienst, waarvan sprake is in § 1 van art. 43.

6. In pakketten met monsters van koopwaren mogen zich geen voorwerpen bevinden, die handelswaarde bezitten.

7. Het samenvoegen in één zending van tot verschillende categorieën behoorende stukken (gemengde zendingen) is geoorloofd op de voorwaarden, welke bij het Reglement zijn vastgesteld.

8. Behoudens de uitzonderingen genoemd in het Verdrag en het daarbij behoorend Reglement worden zendingen, welke niet aan de vastgestelde voorwaarden voldoen, niet verzonden.

De stukken, welke ten onrechte mochten zijn toegelaten, kunnen aan de Administratie van oorsprong worden teruggezonden. Als de Administratie van bestemming ze aan den geadresseerde uitreikt, moet zij de stukken eventueel belasten met de porten en verhoogde porten, vastgesteld voor de categorie, waartoe zij in werkelijkheid behooren.

9. De zendingen, welke gefrankeerd zijn volgens het tarief der brieven, mogen voorwerpen bevatten welke aan douanerechten onderworpen zijn, wanneer de invoer van deze voorwerpen, in den vorm van brieven, in het Land van bestemming geoorloofd is.

Deze zendingen moeten aan de adreszijde zijn voorzien van een etiket overeenkomstig de voorschriften van het Reglement.

De Administratie van het Land van bestemming heeft de bevoegdheid om deze zendingen aan het toezicht van de douane te onderwerpen, de zendingen ambtshalve te openen en de invoerrechten te heffen op de door hare wetgeving voorgeschreven wijze.

Frankeering.

35. Andere stukken dan brieven en enkele briefkaarten moeten volledig gefrankeerd zijn.

Briefkaarten met betaald antwoord, waarvan de beide deelen niet volledig gefrankeerd zijn op het oogenblik van terpostbezorging, worden niet verzonden.

Port van ongefrankeerde of ontoereikend gefrankeerde stukken.

36. Behoudens de voor sommige categorieën van nagezonden stukken bij artikel 39 van het

Reglement bedoelde uitzonderingen wordt in geval van ongefrankeerde verzending of bij ontoereikende frankeering van de geadresseerden der stukken een port van tweemaal het ontbrekende of te weinig betaalde bedrag geheven, met dien verstande, dat dit port niet minder mag bedragen dan 10 centiemen.

Brieven en andere stukken in het verkeer met landen buiten de Vereeniging.

37. 1. De porten voor de brieven en andere stukken bestemd voor Landen, welke niet tot de Vereeniging behooren, mogen niet lager zijn dan het gewone tarief van de Vereeniging.

2. De brieven en andere stukken, afkomstig uit Landen buiten de Vereeniging, welke ongefrankeerd of ontoereikend gefrankeerd worden uitgeleverd aan een Land van de Vereeniging, worden door de Administratie, welke ze uitreikt, met port belast volgens de regelen, die in haar eigen dienst van toepassing zijn op de gelijksoortige zendingen bestemd voor het Land van waar de bedoelde brieven en andere stukken afkomstig zijn.

Verhoogde porten.

38. Boven de in de artikelen 34 en 37 vastgestelde porten kan voor elk stuk, waarvan het vervoer geschiedt door middel van diensten van Administratiën, die niet tot de Vereeniging behooren, of door middel van buitengewone diensten binnen de Vereeniging, waarvoor afzonderlijke kosten verschuldigd zijn, een verhoogd port worden geheven naar evenredigheid van die kosten.

Wanneer in het tarief van frankeering voor enkele briefkaarten het bij het voorafgaande lid toegestane verhoogde port is begrepen, is datzelfde tarief van toepassing op elk der beide deelen van de briefkaarten met betaald antwoord.

Bijzondere porten.

39. 1. De Administratiën hebben de bevoegdheid om brieven en andere stukken, welke op het laatste oogenblik ter verzending aan hare diensten worden afgegeven, met een aanvullingsport te belasten overeenkomstig de bepalingen van hare wetgeving.

2. De Landen van bestemming, wier wetgeving toelaat om zendingen met aan douanerechten onderworpen voorwerpen uit te reiken, mogen voor de inklaring en vrijmaking van die zendingen een recht van ten hoogste 50 centiemen per zending heffen.

3. Het Land van bestemming mag voor de poste-restante geadresseerde stukken een bijzonder recht heffen in overeenstemming met zijne wettelijke bepalingen.

Expresse-zendingen.

40. 1. In de Landen welker Administratiën zich in haar wederzijdsch verkeer met dezen dienst wenschen te belasten, worden brieven en andere stukken op verzoek van de afzenders door een bijzonderen bode, onmiddellijk na aankomst, ten huize van de geadresseerden uitgereikt.

2. Deze zendingen, expresse-zendingen genoemd, zijn boven het gewone port onderworpen aan een bijzonder recht, dat niet lager mag zijn dan het dubbele van het bij vooruitbetaling voor een brief van enkelvoudig gewicht verschuldigde port en niet hooger dan een frank. Dit recht moet door den afzender ten volle bij vooruitbetaling worden voldaan.

3. Indien de woning van den geadresseerde is gelegen buiten den kosteloozen bestelkring van het kantoor van bestemming, kan voor de expresse-bestelling een aanvullingsrecht worden geheven tot een bedrag gelijk aan dat, hetwelk voor het binnenlandsch verkeer is vastgesteld.

De bestelling per expresse is in dit geval echter niet verplicht.

4. Expresse-zendingen, waarvoor het vooruit te betalen port en recht niet ten volle is voldaan, worden als gewone stukken besteld, tenzij zij door het kantoor van oorsprong als expresse-zendingen zijn behandeld.

Verbodsbepalingen.

41. 1. Het is verboden te verzenden:

a) voorwerpen, welke door hun aard of hun verpakking gevaar voor de postambtenaren kunnen opleveren, dan wel de brieven en andere stukken zouden kunnen verontreinigen of beschadigen;

b) ontplofbare, ontvlambare of gevaarlijke stoffen;

c) levende dieren, met uitzondering van bijen en zijderupsen;

d) voorwerpen welke aan douanerechten onderworpen zijn, behoudens de uitzonderingen bedoeld in artikel 34 § 9, evenals monsters welke in grooten getale worden verzonden met het doel om de heffing van deze rechten te vermijden;

e) opium, morfine, cocaïne en andere bedwelmende middelen;

f) voorwerpen van onzedelijken aard;

g) voorwerpen van welken aard ook, waarvan de invoer of verspreiding in het land van oorsprong of in het land van bestemming verboden is.

Het is bovendien verboden in niet-aangeteekende stukken te verzenden muntstukken, bank- en muntbiljetten, gouden of zilveren voorwerpen, edelgesteenten, juweelen en andere kostbaarheden.

2. De zendingen, welke ten onrechte ter verzending mochten zijn toegelaten, moeten aan de Administratie van oorsprong worden teruggezonden, tenzij de Administratie van het land van bestemming volgens de wetgeving of de binnenlandsche bepalingen van dit land, gerechtigd mocht zijn er anders over te beschikken.

Ontplofbare, ontvlambare of gevaarlijke stoffen en voorwerpen van onzedelijken aard worden evenwel niet aan de Administratie van oorsprong teruggezonden, maar ter plaatse vernietigd door de zorg van de Administratie, die ze opmerkt.

Wanneer zendingen, welke ten onrechte ter verzending zijn toegelaten, niet worden teruggezonden naar het land van oorsprong, noch aan den geadresseerde worden uitgereikt, moet de Administratie van afzending ter zake worden ingelicht opdat deze eventueel de noodige maatregelen kan treffen.

3. Overigens blijft onverkort het recht van elk land van de Vereeniging om op zijn grond-

gebied geen stukgewijze doorvoer of uitreiking te doen plaats hebben van voorwerpen tegen verminderd port toegelaten, met betrekking tot welke niet is voldaan aan de wetten, verordeningen of besluiten, die hunne uitgifte of verspreiding in dat land regelen.

Deze voorwerpen moeten aan de Administratie van oorsprong worden teruggezonden.

Wijze van frankeering.

42. 1. De frankeering geschiedt, hetzij door middel van postzegels, die in het land van oorsprong voor de frankeering van brieven en andere stukken van particulieren geldig zijn, hetzij door middel van afdrukken van frankeermachines, welke officieel zijn toegelaten en onder onmiddellijk toezicht van de Administratie werken.

2. Als voldoende gefrankeerd worden beschouwd: antwoordbriefkaarten voorzien van op de kaarten gedrukte of geplakte postzegels van het land, dat de kaarten heeft uitgegeven, stukken, welke voor hunne oorspronkelijke bestemming voldoende zijn gefrankeerd en waarvoor het aanvullingsport vóór de nazending is voldaan, alsmede de nieuwsbladen of pakken met nieuwsbladen en tijdschriften, waarvan het adres de aanwijzing „Abonnements-poste" of eene hiermede overeenkomende aanwijzing draagt en waarvan de verzending geschiedt krachtens de Overeenkomst betreffende de abonnementen op nieuwsbladen en tijdschriften.

3. De stukken, welke in volle zee in de brievenbus van een paketboot worden geworpen of welke worden ter hand gesteld aan de zich aan boord bevindende postambtenaren of aan de scheepsgezagvoerders kunnen, tenzij het tegendeel tusschen de betrokken Administratiën is overeengekomen, worden gefrankeerd met postzegels en volgens het tarief van het land, waartoe dat schip behoort of in den dienst waarvan het staat. Indien de bezorging aan boord plaats heeft gedurende het oponthoud aan een der eindpunten van de lijn of in een tusschenliggende aanlegplaats, is de frankeering alleen dan geldig, wanneer zij geschiedt door middel van postzegels en volgens het tarief van het land, in welks wateren het schip zich bevindt.

Portvrijdom.

43. 1. Vrijstelling van port genieten de stukken betreffende den postdienst, gewisseld tusschen de Postadministratiën onderling, tusschen die Administratiën en het Internationaal Bureel, tusschen de postkantoren van de landen der Vereeniging en tusschen deze kantoren en de Administratiën evenals die, waarvan het portvrije vervoer uitdrukkelijk is vermeld in de bepalingen van het Verdrag, de Overeenkomsten en hunne Reglementen.

2. De brieven en andere stukken, bestemd voor krijgsgevangenen of door hen verzonden, met uitzondering van verrekenzendingen, zijn eveneens vrijgesteld van alle heffingen vanwege de posterijen, zoowel in de landen van oorsprong en van bestemming als in de tusschenliggende landen. Hetzelfde geldt voor brieven en andere stukken, krijgsgevangenen betreffende, verzonden of ontvangen, hetzij rechtstreeks, hetzij bij wijze van bemiddeling, door de inlichtingsbureelen, welke eventueel voor die personen worden opgericht in oorlogvoerende landen of in onzijdige landen, welke oorlogvoerenden op hun grondgebied hebben toegelaten.

Oorlogvoerenden, die in een onzijdig land zijn toegelaten en aldaar zijn geïnterneerd, worden voor zooveel betreft de toepassing van bovenstaande bepalingen, met krijgsgevangenen gelijkgesteld.

Antwoord-coupons.

44. In de landen van de Vereeniging worden antwoord-coupons verkocht.

De verkoopprijs er van wordt vastgesteld door de betrokken Administratiën, doch mag niet lager zijn dan 40 centiemen of de daarmede overeenkomende som in de munt van het land, dat de coupons verkoopt.

Iedere coupon is in elk land van de Vereeniging inwisselbaar tegen een of meer zegels, welke de waarde vertegenwoordigen van het port van een brief van enkelvoudig gewicht afkomstig van dat land en bestemd voor het buitenland. De inwisseling moet nochtans geschieden vóór het einde van de zesde maand volgende op die van uitgifte.

Bovendien is aan ieder land de bevoegdheid voorbehouden te eischen, dat gelijktijdig met de antwoord-coupons de stukken, voor de frankeering van welke de coupons worden ingewisseld, worden afgegeven.

Terugvordering. Adreswijziging.

45. 1. De afzender van een stuk is bevoegd om het terug te vorderen of het adres er van te doen wijzigen, zoolang de uitreiking aan den geadresseerde nog niet heeft plaats gevonden.

2. Het hiertoe strekkend verzoek wordt per post of per telegraaf overgebracht, op kosten van den afzender, die heeft te betalen, voor elk verzoek per post, het port en recht verschuldigd voor een aangeteekenden brief van enkelvoudig gewicht en voor elk verzoek per telegraaf, de verschuldigde seinkosten, vermeerderd, indien het een adreswijziging betreft, met evenbedoeld port en recht.

Nazending. Onbestelbare stukken.

46. 1. Wegens de verzending van poststukken aan een nader adres binnen het gebied van de Vereeniging wordt geenerlei aanvullingsport geheven, behoudens de in het Reglement vermelde uitzonderingen.

Hetzelfde geldt voor de terugzending aan den afzender van onbestelbare stukken.

2. De stukken, die aan een nader adres worden verzonden of onbestelbaar zijn, worden aan de geadresseerden of de afzenders uitgereikt tegen betaling van de bedragen, waarmede zij bij de verzending, bij aankomst of, wegens verdere verzending dan hunne oorspronkelijke bestemming, tijdens het vervoer zijn belast.

3. De om welke reden ook onbestelbare stukken moeten onmiddellijk naar het land van oorsprong worden teruggezonden.

De termijn, gedurende welken op verzoek ter beschikking van de geadresseerden gehouden of „poste-restante" geadresseerde stukken bewaard blijven, wordt geregeld door de bepalingen van het land van bestemming. Die

termijn mag echter zes maanden in het verkeer met overzeesche landen en twee maanden in het verkeer met andere landen niet te boven gaan. De terugzending naar het land van oorsprong moet binnen korteren termijn geschieden, indien de afzender zulks op het adres heeft verzocht door middel van een aanteekening, geschreven in een in het land van bestemming bekende taal.

4. Waardelooze gedrukte stukken worden niet teruggezonden, tenzij de afzender, door een buiten op het stuk gestelde aanteekening, de terugzending ervan heeft gevraagd.

5. Het recht wegens „poste restante" geadresseerde stukken, bedoeld in artikel 39, blijft niet verschuldigd in geval van nazending of onbestelbaarheid van het stuk.

6. Het aanvullingsrecht, bepaald bij artikel 40, § 3, blijft invorderbaar in geval van nazending of onbestelbaarheid van een expressezending.

Navragen.

47. 1. Wegens de navraag naar elke zending kan een vast recht geheven worden van ten hoogste één frank.

Met betrekking tot aangeteekende zendingen wordt geenerlei recht geheven, indien de afzender reeds het bijzondere recht voor een bericht van ontvangst heeft voldaan.

2. De navragen zijn slechts toegelaten binnen den termijn van een jaar, te rekenen van den dag, volgende op dien van terpostbezorging.

HOOFDSTUK II.

Aangeteekende zendingen.

Port en recht.

48. 1. De in artikel 33 genoemde stukken kunnen aangeteekend worden verzonden.

Echter kunnen de voor „Antwoord" bestemde gedeelten van briefkaarten niet worden aangeteekend door de oorspronkelijke afzenders van die zendingen.

2. Het port en recht van elke aangeteekende zending moet bij vooruitbetaling worden voldaan. Het is samengesteld uit:

a) het gewone, bij vooruitbetaling verschuldigde port, naar den aard der zending;

b) een vast aanteekenrecht van ten hoogste 40 centiemen.

3. Aan den afzender van een aangeteekende zending moet bij de terpostbezorging kosteloos een ontvangbewijs worden afgegeven.

4. De landen, die bereid zijn ook in geval van overmacht verantwoordelijkheid te aanvaarden, zijn bevoegd om voor elke aangeteekende zending een bijzonder recht te heffen van ten hoogste 40 centiemen.

Berichten van ontvangst.

49. De afzender van een aangeteekende zending kan een bericht van ontvangst bekomen tegen betaling, bij de terpostbezorging, van een vast recht van ten hoogste 40 centiemen.

Het bericht van ontvangst kan na de terpostbezorging van de zending worden gevraagd binnen den termijn, vastgesteld in artikel 47 voor de navragen en tegen betaling van een recht, hetwelk niet mag te boven gaan het dubbele van dat, bedoeld in het vorige lid.

Omvang van de verantwoordelijkheid

50. Behoudens in de gevallen, bedoeld in het volgende artikel, zijn de Administratiën verantwoordelijk voor het verlies van aangeteekende zendingen.

De afzender heeft uit dien hoofde recht op een schadevergoeding, waarvan het bedrag is vastgesteld op 50 franken per zending.

Als hij het recht voor een navraag heeft voldaan en deze het gevolg is van een dienstfeil, wordt bedoeld recht eveneens terugbetaald.

Uitzonderingen op het beginsel van de verantwoordelijkheid.

51. De Administratiën zijn van alle verantwoordelijkheid wegens het verlies van aangeteekende zendingen ontheven:

a) in geval van overmacht; de verantwoordelijkheid blijft echter bestaan ten aanzien van de Administratie van afzending, welke op zich heeft genomen om in geval van overmacht verantwoordelijkheid te dragen (art. 48, § 4);

b) als zij geen rekenschap van de zendingen kunnen geven wegens de vernietiging, als gevolg van overmacht, van de dienstbescheiden;

c) voor zooveel betreft zendingen, waarvan de inhoud valt onder de verbodsbepalingen, bedoeld bij artikel 41, § 1;

d) indien de afzender geen navraag heeft ingediend binnen den termijn, bedoeld in artikel 47.

Ophouden van de verantwoordelijkheid.

52. De Administratiën houden op verantwoordelijk te zijn wegens aangeteekende zendingen, waarvan de uitreiking heeft plaats gevonden op de wijze, als in haar binnenlandsche voorschriften is bepaald.

Met betrekking tot de poste-restante zendingen of de zendingen, welke op verzoek ter beschikking van de geadresseerden worden bewaard, houdt de verantwoordelijkheid op bij de uitreiking aan een persoon, die volgens de in het land van bestemming bestaande bepalingen zijne identiteit heeft bewezen en wiens naam en kwaliteit overeenstemmen met de aanwijzingen van het adres.

Betaling van de schadevergoeding.

53. De verplichting tot betaling van de schadevergoeding rust op de Administratie, waaronder het kantoor van afzending van het stuk behoort; deze Administratie heeft verhaal op de verantwoordelijke Administratie.

Termijn van betaling.

54. 1. De betaling van de schadevergoeding moet zoo spoedig mogelijk geschieden en uiterlijk binnen zes maanden te rekenen van den dag volgende op dien, waarop de navraag is gedaan. Deze termijn bedraagt negen maanden in het verkeer met overzeesche landen.

2. De Administratie van oorsprong is bevoegd om den afzender schadeloos te stellen voor rekening van de Administratie van doorzending of van bestemming, die, na op regelmatige wijze met de zaak in kennis te zijn gesteld, zes maanden heeft laten verloopen zonder de aangelegenheid te hebben afgedaan; deze termijn bedraagt negen maanden in het verkeer met overzeesche landen.

De Administratie van afzending is bevoegd om de regeling van de schadevergoeding bij wijze van uitzondering tot na afloop van den termijn, bedoeld in de vorige paragraaf, uit te stellen, indien niet is uitgemaakt of het verlies van de zending te wijten is aan een geval van overmacht.

Vaststelling van de verantwoordelijkheid.

55. 1. Tot het tegendeel is bewezen, rust de verantwoordelijkheid voor het verlies van een aangeteekende zending op de Administratie, die het stuk zonder aanmerking in ontvangst heeft genomen en, na in het bezit te zijn gesteld van alle reglementaire middelen voor het onderzoek, noch de uitreiking aan den geadresseerde, noch, waar dit te pas komt, de regelmatige uitwisseling aan de volgende Administratie kan bewijzen.

Indien het verlies heeft plaats gehad tijdens het vervoer, zonder dat kan worden uitgemaakt op het grondgebied of in den dienst van welk land het feit is geschied, dan wordt de schade door de betrokken Administratiën, ieder voor een gelijk gedeelte, gedragen. Het volle bedrag van de verschuldigde schadevergoeding moet echter aan de Administratie van oorsprong worden betaald door de eerste Administratie, die de regelmatige uitwisseling van de gereclameerde zending aan den dienst, waarmede zij in verbinding staat, niet kan bewijzen. Deze Administratie heeft op de andere verantwoordelijke Administratiën het aandeel van elk van haar in de aan den rechthebbende te betalen schadeloosstelling te verhalen.

2. Indien een aangeteekend stuk verloren is geraakt tengevolge van overmacht, is de Administratie, op het gebied of in den dienst waarvan het verlies heeft plaats gehad, daarvoor alleen dan verantwoordelijk tegenover de Administratie van afzending, indien beide landen bereid zijn in geval van overmacht schadevergoeding te betalen.

3. Door de betaling van schadevergoeding treedt de verantwoordelijke Administratie tot het bedrag van die schadevergoeding in de rechten van dengene, die de schadevergoeding ontvangen heeft, voor elk mogelijk verhaal hetzij op den geadresseerde, hetzij op den afzender, hetzij op derden.

Terugbetaling van de schadevergoeding aan de Administratie van afzending.

56. De verantwoordelijke Administratie of die, voor welker rekening de betaling, overeenkomstig artikel 54, heeft plaats gehad, is gehouden om aan de Administratie van afzending het bedrag der schadevergoeding terug te betalen binnen drie maanden, nadat van de betaling is kennis gegeven.

Deze terugbetaling geschiedt zonder kosten voor de Administratie, welke te vorderen heeft, hetzij door middel van een postwissel of een wissel, hetzij in gangbare munt van het land, dat te vorderen heeft. Na afloop van den termijn van drie maanden wordt het bedrag, dat aan de Administratie van afzending verschuldigd is, rentegevend, naar reden van zeven percent 's jaars, te rekenen van den dag waarop die termijn verloopt.

De Administratie, welker verantwoordelijkheid behoorlijk is vastgesteld en die aanvankelijk de betaling van de schadevergoeding heeft geweigerd, moet alle bijkomende uit de niet gerechtvaardigde vertraging van de betaling voortspruitende kosten voor haar rekening nemen.

Echter kunnen de Administratiën overeenkomen om op geregelde tijden af te rekenen wegens de schadevergoedingen, die zij aan de afzenders betaald hebben en waarvan zij de rechtmatigheid hebben erkend.

Verantwoordelijkheid voor aangeteekende zendingen buiten de grenzen van de Vereeniging.

57. De verantwoordelijkheid inzake aangeteekende stukken, bestemd voor of afkomstig uit buiten de Vereeniging staande landen, of die, welke over deze landen worden vervoerd, wordt geregeld naar de volgende bepalingen :

a) voor zooveel het vervoer binnen het gebied van de Vereeniging betreft, volgens de bepalingen van het Verdrag ;

b) voor zooveel het vervoer buiten de grenzen van de Vereeniging betreft, volgens de voorwaarden, bekend gemaakt door de Administratie der Vereeniging, die haar tusschenkomst verleent.

HOOFDSTUK III.

Zendingen belast met verrekening.

Port en recht. Voorwaarden. Afrekening.

58. 1. Aangeteekende stukken kunnen met een verrekenbedrag bezwaard worden verzonden in het verkeer tusschen de landen, welker Administratiën overeenkomen dezen dienst uit te voeren.

Tenzij anders is overeengekomen wordt het verrekenbedrag uitgedrukt in de munt van het land van oorsprong van de zending.

Het maximum bedrag der verrekening is gelijk aan dat vastgesteld voor de postwissels met bestemming naar het land van oorsprong der zending.

Verrekenzendingen zijn onderworpen aan de bepalingen inzake de behandeling en de porten en rechten van aangeteekende stukken.

De afzender betaalt bovendien een vast recht, dat niet lager mag zijn dan 20 centiemen en niet hooger dan 50 centiemen, zoomede een evenredig recht van ½ percent van het verrekenbedrag. De Administratie van afzending heeft de bevoegdheid deze rechten af te ronden naar de eischen van haar muntstelsel.

2. Het van den geadresseerde ingevorderde bedrag wordt aan den afzender overgemaakt door middel van een verrekeningspostwissel, die kosteloos wordt afgegeven.

De Administratiën kunnen onderling overeenkomen omtrent een andere wijze van afrekening van de ingevorderde sommen. Bepaaldelijk kunnen zij zich op daarvoor overeen te komen voorwaarden belasten met de storting van die sommen op een postrekening van het land van bestemming der zending.

Opheffing van het verrekenbedrag.

59. De afzender van een met verrekening belaste aangeteekende zending kan de geheele

of gedeeltelijke opheffing van het verrekenbedrag vragen.

De aanvragen van dezen aard zijn onderworpen aan dezelfde bepalingen als de aanvragen om terugzending of adreswijziging (art. 45).

Verantwoordelijkheid in geval van verlies van de zending.

60. Voor het verlies van een met verrekening belaste aangeteekende zending is de postdienst verantwoordelijk overeenkomstig de bepalingen bij de artikelen 50 en 51 vastgesteld.

Waarborging van de op regelmatige wijze ingevorderde bedragen.

61. De op regelmatige wijze van den geadresseerde ingevorderde bedragen, onverschillig of deze al of niet in een postwissel zijn omgezet of op een postrekening zijn gestort, worden aan den afzender gewaarborgd overeenkomstig hetgeen ten gunste van de storters is vastgesteld in de Overeenkomst betreffende den postwisseldienst of in de voorschriften geldende voor den postcheque en girodienst.

Schadevergoeding in geval van niet-invordering, van invordering van een te laag bedrag of van invordering op bedriegelijke wijze.

62. 1. Indien de zending zonder invordering van het verrekenbedrag aan den geadresseerde is uitgereikt, heeft de afzender recht op eene schadevergoeding, mits een navraag is ingediend binnen den termijn, bedoeld in artikel 47, § 2, en tenzij de niet-invordering aan een fout of nalatigheid zijnerzijds is te wijten of de inhoud van de zending valt onder de verbodsbepalingen, bedoeld in artikel 41.

Hetzelfde geldt indien het bedrag, dat van den geadresseerde is ingevorderd, minder bedraagt dan het aangegeven verrekenbedrag of bedriegelijke invordering heeft plaats gehad. De schadevergoeding bedraagt in geen geval meer dan het bedrag der verrekening.

2. Door betaling van de schadevergoeding en tot het bedrag daarvan treedt de verantwoordelijke Administratie in de rechten van den afzender voor elk mogelijk verhaal op den geadresseerde of op derden.

Op regelmatige wijze ingevorderde bedragen. Schadevergoedingen. Betaling en verhaal.

63. De verplichting tot betaling van de op regelmatige wijze ingevorderde bedragen, zoomede van de schadevergoeding, waarvan in het vorige artikel sprake is, rust op de Administratie, waaronder het kantoor van afzending van het stuk behoort, welke Administratie verhaal heeft op de verantwoordelijke Administratie.

Termijn van betaling.

64. De bepalingen van artikel 54 betreffende de termijnen voor de betaling van schadevergoeding wegens het verlies van een aangeteekende zending zijn van toepassing op de betaling van de ingevorderde bedragen of van de schadevergoeding voor verrekenzendingen.

Vaststelling van de verantwoordelijkheid.

65. De betaling, door de Administratie van afzending, van de op regelmatige wijze ingevorderde bedragen, evenals die van de schadevergoeding, bedoeld in artikel 62, geschiedt voor rekening van de Administratie van bestemming. Deze is verantwoordelijk, tenzij zij kan bewijzen, dat de fout is toe te schrijven aan het niet in acht nemen van een reglementaire bepaling door de Administratie van oorsprong.

In geval van bedriegelijke invordering ten gevolge van de verdwijning in den dienst van een verrekenzending wordt de verantwoordelijkheid van de betrokken Administratiën vastgesteld volgens de regelen, opgenomen in artikel 55 voor het verlies van een gewone aangeteekende zending.

Terugbetaling van de voorgeschoten bedragen.

66. De Administratie van bestemming is verplicht om aan de Administratie van afzending op de wijze, als in artikel 56 is bepaald, de bedragen terug te betalen, die voor haar rekening zijn voorgeschoten.

Verrekeningspostwissels.

67. Het bedrag van een verrekeningspostwissel, die om de een of andere reden niet aan den geadresseerde is uitbetaald, wordt niet aan de Administratie van afgifte terugbetaald.

Het wordt door de Administratie van afzending van de verrekenzending ter beschikking gehouden van den rechthebbende en vervalt voor goed aan deze Administratie na afloop van den wettelijken termijn van verjaring.

In alle andere opzichten en behoudens hetgeen ter zake in het Reglement is bepaald, zijn de verrekeningspostwissels onderworpen aan de bepalingen van de Overeenkomst betreffende de postwissels.

Verdeeling van de verrekenrechten.

68. De rechten, bedoeld in het laatste lid van § 1 van artikel 58, worden op de in het Reglement voorgeschreven wijze gelijkelijk verdeeld tusschen de Administratie van oorsprong en die van het land van bestemming.

In geval twee Administratiën als vast verrekenrecht niet hetzelfde bedrag heffen, wordt als grondslag voor het door de eene Administratie aan de andere uit te keeren aandeel het laagste recht genomen.

HOOFDSTUK IV.

Toekenning van de porten en rechten.

Transit- en opslagkosten.

Toekenning van de porten en rechten.

69. Behalve in de gevallen, welke uitdrukkelijk in het Verdrag zijn voorzien, behoudt elke Administratie ten volle de bedragen, die zij heeft geheven.

Transitkosten.

70. 1. De stukken, welke in gesloten brievenmalen tusschen twee Administratiën van de Vereeniging door middel van de diensten van een of meer andere Administratiën (services tiers) worden gewisseld, zijn, ten voordeele

van elk der landen, waarover het vervoer plaats heeft of welks diensten aan het vervoer deelnemen, onderworpen aan de kosten van transit, aangegeven in de navolgende tabel.

	Per kilogram	
	brieven en briefkaarten	overige stukken
1°. Vervoer over land:	franken	franken
tot 1000 kilometer . .	0,75	0,10
boven 1000 „ 2000 „ . .	1,00	0,15
„ 2000 „ 3000 „ . .	1,50	0,20
„ 3000 „ 6000 „ . .	2,50	0,30
„ 6000 „ 9000 „ . .	3,50	0,40
„ 9000 . .	4,50	0,50
2°. Vervoer over zee:		
tot 300 zeemijlen . .	0,75	0,10
boven 300 „ 1500 „ . .	2,00	0,25
tusschen Europa en Noord-Amerika	3,00	0,40
boven 1500 tot 6000 zeemijlen . .	4,00	0,50
„ 6000 „ . .	6,00	0,75

2. De transitkosten voor het vervoer over zee over een afstand van niet meer dan 300 zeemijlen beloopen het derde deel van de bedragen, in de vorige paragraaf aangegeven, indien de betrokken Administratie wegens het vervoer van dezelfde brievenmalen reeds vergoeding voor landtransit ontvangt.

3. Bij vervoer over zee door twee of meer Administratiën mogen de kosten van het geheele vervoer den prijs van 6 franken per kilogram brieven en briefkaarten en 0,75 frank per kilogram andere stukken niet te boven gaan. Als de totaalkosten respectievelijk 6 franken en 0,75 frank overschrijden, worden zij tusschen de Administratiën, die aan het vervoer deelnemen, verdeeld naar evenredigheid van de doorloopen afstanden, behoudens andere schikkingen, welke tusschen de betrokken partijen kunnen worden getroffen.

4. Tenzij daaromtrent anders mocht zijn overeengekomen, geldt als door derden bewezen diensten, het vervoer tusschen twee landen, rechtstreeks over zee, door middel van tot een van die landen behoorende schepen, evenals het vervoer tusschen twee in hetzelfde land gelegen kantoren, indien het geschiedt door middel van diensten, behoorende tot een ander land.

5. De brieven en andere stukken, welke stuksgewijze tusschen twee Administratiën der Vereeniging worden uitgewisseld, zijn onverschillig hun gewicht of bestemming onderworpen aan de navolgende kosten van transit, te weten:

brieven ..... 6 centiemen per stuk;
briefkaarten ..... 2½ „ „ „
overige stukken..... 2½ „ „ „

Echter zijn de Administratiën bevoegd om stuksgewijs uitgewisselde zendingen, die het gewicht van 250 gram te boven gaan, als gesloten brievenmalen te beschouwen.

6. Met betrekking tot de transitkosten worden als overige stukken beschouwd de nieuwsbladen of pakken met nieuwsbladen en tijdschriften, verzonden krachtens de Overeenkomst betreffende de abonnementen op nieuwsbladen en tijdschriften, evenals de doosjes met aangegeven waarde, verzonden krachtens de Overeenkomst betreffende de brieven en doosjes met aangegeven waarde.

7. Een Administratie is bevoegd om de uitkomsten van een statistiek, die, volgens haar, te veel van de werkelijkheid zou verschillen, aan de beoordeeling van een Commissie van scheidsrechters te onderwerpen. Deze scheidsrechterlijke uitspraak wordt verkregen op de wijze, aangegeven in artikel 10.

Kosten van opslag.

71. Voor het in een havenplaats opslaan van door een paketboot aangebrachte gesloten brievenmalen, welke bestemd zijn om weder door een andere paketboot te worden medegenomen, is ten bate van de Postadministratie, tot welker gebied de opslagplaats behoort, een vergoeding van 50 centiemen per zak verschuldigd, mits deze Administratie geen betaling ontvangt voor vervoer in transit over land of over zee.

Vrijstelling van transitkosten.

72 Van alle kosten wegens transit over land of over zee zijn vrijgesteld de portvrije stukken, vermeld in artikel 43; de antwoordbriefkaarten, die naar het land van oorsprong worden teruggezonden; de nagezonden stukken; de onbestelbare stukken; de berichten van ontvangst; de postwissels en alle andere op den postdienst betrekking hebbende bescheiden, inzonderheid de zendingen betreffende den postgirodienst.

De verkeerd verzonden brievenmalen worden met betrekking tot de betaling van transit- en opslagkosten beschouwd alsof zij haar normalen weg hadden gevolgd.

Buitengewone diensten.

73. De in artikel 70 vermelde transitkosten zijn niet van toepassing op het vervoer binnen de Vereeniging door middel van buitengewone diensten bijzonderlijk in het leven geroepen of onderhouden door eene Administratie op het verzoek van een of meer andere Administratiën. De voorwaarden, waaronder zoodanig vervoer plaats vindt, worden in gemeen overleg tusschen de betrokken Administratiën vastgesteld.

Luchtdiensten

74. 1. De in artikel 70 bedoelde transitkosten zijn niet van toepassing op de luchtdiensten, ingesteld voor het vervoer van brieven en andere stukken tusschen twee of meer landen.

2. De vervoerkosten, vallende op elken door de lucht afgelegden afstand, zijn dezelfde voor alle Administratiën, die zonder bij te dragen in de bedrijfskosten van den dienst gebruik maken.

3. De Postadministratiën van de landen, die rechtstreeks door luchtdiensten zijn verbonden, stellen na verkregen overeenstemming met de betrokken maatschappijen, voor de afstanden, met de toestellen van die maatschappijen afgelegd, de vervoerkosten vast, welke verschuldigd zijn voor in de vlieghavens van haar gebied ingeladen brievenmalen.

Echter is aan iedere Administratie, tot welke een luchtdienst behoort, het recht voorbehouden om de kosten wegens het vervoer met dien dienst over den geheelen afstand

rechtstreeks te heffen van iedere Administratie, die er gebruik van maakt.

4. Het is verplicht, dat de overlading onderweg van brievenmalen, die achtereenvolgens met onderscheidene luchtdiensten worden vervoerd, geschiedt door tusschenkomst van de Postadministratie van het land, waar de overlading plaats vindt. Deze regel is niet van toepassing als zoodanige overlading plaats vindt tusschen toestellen, waarmede de achtereenvolgende gedeelten van eenzelfden dienst worden afgelegd. Als de brievenmalen vóór haar doorzending met een anderen luchtdienst in opslag moeten worden genomen, heeft de betrokken Postadministratie recht op vergoeding wegens opslag op de voorwaarden, voorzien in artikel 71.

Behalve deze mogelijke vergoeding voor opslag hebben de Administratiën van de landen, waarover gevlogen wordt, geen recht op eenige belooning voor brievenmalen, die door de lucht boven haar gebied vervoerd worden.

Betalingen en afrekeningen.

75. 1. De transit- en opslagkosten komen ten laste van de Administratie van het land van oorsprong.

2. De algemeene afrekening van deze kosten geschiedt volgens de gegevens van statistische opnamen, welke eenmaal in de vijf jaar plaats hebben gedurende een in het Reglement nader te bepalen tijdvak van achtentwintig dagen.

3. Wanneer het jaarlijksch saldo van de afrekeningen der transit- en opslagkosten tusschen twee Administratiën 1000 franken niet te boven gaat, is de Administratie, die te betalen heeft, van elke betaling uit dien hoofde vrijgesteld.

Transitkosten in het ve keer met niet tot de Vereeniging behoorende landen.

76. 1. De Administratiën, die betrekkingen onderhouden met buiten de Vereeniging staande landen, moeten aan alle andere Administratiën van de Vereeniging hare medewerking verleenen, opdat de brieven en andere stukken buiten het gebied der Vereeniging, evenals binnen dat gebied, worden onderworpen aan de bij artikel 70 vastgestelde transitkosten.

2. De totale kosten wegens transit over zee, binnen en buiten de Vereeniging, mogen echter niet hooger zijn dan 15 franken per kilogram brieven en briefkaarten en 1 frank per kilogram andere stukken. In voorkomende gevallen worden deze kosten tusschen de Administratiën, die aan het vervoer deelnemen, verdeeld naar evenredigheid van de afstanden.

3. De kosten wegens land- of zeetransit, zoowel buiten de grenzen van de Vereeniging als binnen het gebied der Vereeniging, voor de brieven en overige stukken, waarop dit artikel van toepassing is, worden op dezelfde wijze vastgesteld als de transitkosten voor de brieven en overige stukken, die tusschen landen der Vereeniging gewisseld worden door middel van de diensten van andere landen van de Vereeniging.

Uitwisseling van gesloten brievenmalen met oorlogsschepen.

77. 1. Er kunnen gesloten brievenmalen worden gewisseld tusschen de postkantoren van een der contracteerende landen en de commandanten van eskaders of oorlogsschepen van dat land, welke zich in den vreemde ophouden, of tusschen den commandant van een dezer eskaders of oorlogsschepen en den commandant van een ander eskader of oorlogsschip van hetzelfde land, door middel van tot andere landen behoorende diensten te land of ter zee.

2. De stukken van allerlei aard, welke in die brievenmalen worden opgenomen, moeten uitsluitend zijn gericht aan of afkomstig zijn van de officieren en de verdere bemanning der schepen, welke de brievenmalen ontvangen of verzenden; de tarieven en de voorwaarden van verzending, daarop toepasselijk, worden door de Postadministratie van het land, waartoe de schepen behooren, volgens hare binnenlandsche reglementaire bepalingen vastgesteld.

3. Tenzij daaromtrent tusschen de belanghebbende Administratiën anders mocht zijn overeengekomen, is de Administratie, die de hierbedoelde brievenmalen verzendt of ontvangt, aan de tusschenkomende Administratiën transitkosten verschuldigd, overeenkomstig de bepalingen van artikel 70.

VERSCHILLENDE BEPALINGEN.

Niet in acht nemen van de vrijheid van transit.

78. Indien een land de bepalingen van artikel 25 betreffende de vrijheid van transit niet in acht neemt, hebben de Administratiën het recht den postdienst met dat land te staken. Zij moeten vooraf telegrafisch van dezen maatregel aan de betrokken Administratiën bericht zenden.

Verplichtingen.

79. De contracteerende landen verbinden zich de noodige maatregelen te treffen of aan hun wetgevende macht voor te stellen:

a) opdat straffen worden gesteld zoowel op den namaak en het bedriegelijk gebruik van internationale antwoordcoupons, als op het voor de frankeering van postzendingen bedriegelijk gebruiken van nagemaakte of reeds gebruikte postzegels en van nagemaakte of reeds gebruikte afdrukken van frankeermachines;

b) opdat wordt verboden en tegengegaan het met bedriegelijke oogmerken vervaardigen, verkoopen, rondventen of verspreiden van vignetten en zegels, bij den postdienst in gebruik, welke zijn nagemaakt of op zoodanige wijze zijn nagebootst, dat zij voor door de Administratie van een der toegetreden landen uitgegeven vignetten en zegels kunnen worden aangezien;

c) opdat straffen worden gesteld op het met bedriegelijke oogmerken vervaardigen en in omloop brengen van postidentiteitskaarten, evenals op het bedriegelijk gebruik maken van deze kaarten;

d) opdat belet en eventueel gestraft wordt, de insluiting van opium, morfine, cocaïne en andere bedwelmende middelen in postzendingen, met betrekking tot welke die insluiting niet uitdrukkelijk is toegestaan door het Verdrag en de Overeenkomsten der Vereeniging.

SLOTBEPALINGEN.

In werking treden en duur van het Verdrag.

80. Dit Verdrag treedt in werking op den 1sten October 1925 en blijft voor onbepaalden tijd van kracht.

In oirkonde hiervan hebben de gevolmachtigden van de hierboven genoemde landen dit Verdrag in enkelvoud onderteekend, zullende dit stuk in de archieven van de Zweedsche Regeering worden bewaard en in afschrift aan iedere partij worden uitgereikt.

Gedaan te Stockholm den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

II.

SLOT-PROTOCOL VAN HET VERDRAG.

Overgaande tot de onderteekening van het algemeen Postverdrag, op heden gesloten, zijn de ondergeteekende Gevolmachtigden alsnog het navolgende overeengekomen :

Terugvordering van brieven en andere stukken.

I. De bepalingen van artikel 45 van het Verdrag zijn niet van toepassing op Groot-Britannië, noch op de Britsche gebieden (dominions), koloniën en protectoraten, alwaar de binnenlandsche wetgeving de terugvordering door den afzender van brieven en andere stukken niet toelaat.

Aequivalenten. Hoogste en laagste bedragen.

II. 1. Elk land heeft de bevoegdheid om de porten, bedoeld in artikel 34, § 1, te verhoogen met ten hoogste 60 % of te verlagen met ten hoogste 20 %, overeenkomstig de aanwijzingen van de hiernavolgende tabel :

	Laagste bedragen (goudwaarde)	Hoogste bedragen (goudwaarde)
	centiemen	centiemen
Brieven { 1e gewicht van 20 gr.	20	40
Brieven { elk volgend gewicht van 20 gram. . . .	12	24
Briefkaarten { enkele.	12	24
Briefkaarten { met antwoord .	24	48
Gedrukte stukken (per 50 gram)	4	8
Stukken met opgewerkte punten of teekens voor de blinden (per 1000 gram).	4	8
Akten (per 50 gram)	4	8
„ (minimum port) . . .	20	—
Monsters van koopwaren (per 50 gram)	4	8
Monsters van koopwaren (minimum port)	8	—

Tusschen de gekozen porten moet, zooveel mogelijk, dezelfde verhouding bestaan als tusschen de grondporten, waarbij elke Administratie de bevoegdheid heeft haar porten af te ronden naar de eischen van haar muntstelsel.

2. Het staat ieder land vrij om het port van de enkele briefkaart tot 10 centiemen en dat van de briefkaart met betaald antwoord tot 20 centiemen te verlagen.

3. Het port van de gedrukte stukken kan bij wijze van uitzondering worden verlaagd tot 3 centiemen per gewicht van 50 gram.

4. Het staat ieder land vrij om met betrekking tot het bedrag, dat is te betalen aan de ingezetenen van dat land, naar eigen goedvinden de in artikel 50 bedoelde schadevergoeding vast te stellen.

Evenwel geschiedt de afrekening deswege tusschen de betrokken Administratiën op den grondslag van het bedrag van 50 franken.

5. Het tarief, dat door een land is aangenomen, is van toepassing voor de bij aankomst tengevolge van ontbrekende of ontoereikende frankeering te heffen porten.

Bevoegdheid om verplichte frankeering voor te schrijven.

III. Indien een land zijn port laat dalen tot beneden 20 centiemen voor het eerste gewicht der brieven en tot beneden het evenredig bedrag voor de briefkaarten en de overige stukken, zijn de andere landen bevoegd te zijnen opzichte verplichte frankeering toe te passen en kunnen zij de ongefrankeerde of ontoereikend gefrankeerde stukken, afkomstig uit dat land, zonder portheffing uitreiken. Ook dat land heeft echter het recht, verplichte frankeering voor te schrijven.

Bovendien houdt ieder land de bevoegdheid om geen briefkaarten met betaald antwoord toe te laten in het verkeer met een ander land, wanneer het verschil tusschen de porten van de twee landen van dien aard is, dat het gebruik van die kaarten tot misbruiken van de zijde van het publiek aanleiding kan geven.

Terpostbezorging van brieven en andere stukken in het buitenland.

IV. Ieder land is bevoegd om alle geschikt geachte maatregelen te treffen ten einde te beletten, dat uit zijn gebied afkomstige brieven en andere stukken over de grens worden vervoerd om in het buitenland ter post te worden bezorgd. Het heeft in het bijzonder het recht om met zijn binnenlandsch port te belasten of naar hun oorsprong terug te zenden de stukken, geadresseerd aan in hetzelfde land gevestigde personen of handelszaken, indien in het land gevestigde personen of handelszaken deze stukken, om uit lagere porten voordeel te trekken in het buitenland ter post bezorgen of ter post doen bezorgen. De wijze van heffing der porten wordt aan de keuze van dit land overgelaten.

Het ons avoirdupois.

V. Bij wijze van uitzondering wordt aan de landen, die wegens hun binnenlandsch stelsel den decimalen metrieken grondslag voor het gewicht niet kunnen aannemen, de bevoegdheid toegekend daarvoor het ons avoirdupois (28,3465 gram) in de plaats te stellen, en wel een ons gelijk te stellen met 20 gram voor de brieven en 2 ons met 50 gram voor de gedrukte stukken, akten en monsters.

Antwoord-coupons.

VI. De Administratiën zijn bevoegd zich niet te belasten met den verkoop van antwoordcoupons.

Zij hebben de bevoegdheid om het aantal ten behoeve van eenzelfden persoon op één dag te verkoopen of in te wisselen antwoordcoupons te beperken. In dit geval brengen zij haar besluit ter kennis van het Internationaal Bureel, dat het mededeelt aan de Administratiën der Vereeniging.

De Postadministratiën van Perzië en Uruguay zijn bevoegd zich voorloopig niet te belasten met den dienst en de inwisseling van antwoordcoupons.

Aanteekenrecht.

VII. De landen, die het aanteekenrecht, bedoeld in artikel 48, § 2, van het Verdrag niet op 40 centiemen kunnen vaststellen, zijn bevoegd een recht te heffen, dat ten hoogste 50 centiemen mag bedragen.

Kosten van opslag.

VIII. Bij wijze van uitzondering heeft de Portugeesche Administratie de bevoegdheid om voor alle brievenmalen, die in de haven van Lissabon worden overgeladen, de in artikel 71 bedoelde kosten van opslag te heffen.

Openblijven van het protocol voor de niet vertegenwoordigde landen.

IX. Het Protocol blijft open ten behoeve van Ecuador, Guatemala, de Republiek Honduras, Nicaragua en Salvador, die deel uitmaken van de Postvereeniging, maar zich niet op het Congres hebben doen vertegenwoordigen, om toe te treden tot het Verdrag en de Overeenkomsten, die er gesloten zijn, of wel tot een of meer daarvan.

Het Protocol blijft, met hetzelfde doel, eveneens open ten behoeve van het Gemeenebest Australië, welks vertegenwoordiger zich heeft moeten verwijderen op het oogenblik van de onderteekening van de Akten.

Openblijven van het Protocol ten behoeve van vertegenwoordigde landen voor onderteekening en toetreding.

X. Het Protocol blijft open ten behoeve van de landen, wier vertegenwoordigers heden alleen het Verdrag of slechts een zeker aantal van de door het Congres vastgestelde Overeenkomsten hebben onderteekend, ten einde hun de gelegenheid te geven toe te treden tot de andere heden onderteekende Overeenkomsten of wel tot een of meer daarvan.

Termijn voor de kennisgeving van toetreding door niet vertegenwoordigde landen van de Vereeniging.

XI. Van de toetredingen, bij artikel IX hiervoren bedoeld, moet door de betrokken Regeeringen, in den diplomatieken vorm, kennis worden gegeven aan de Regeering van het Koninkrijk Zweden en door deze aan de Staten van de Vereeniging. De voor deze kennisgeving toegestane termijn eindigt den 1sten September 1925.

Studie-Commissie.

XII. Een Commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van veertien Administratiën, is belast met het bestudeeren en zoeken van middelen tot vereenvoudiging van het werk van de Congressen en tot bespoediging van den loop ervan.

Het resultaat van haar studiën zal aan de beslissing van de Administratiën worden onderworpen binnen zoodanigen termijn, dat toepassing voor het volgende Congres mogelijk zal zijn.

Te dien einde is de bedoelde Commissie bevoegd, alle voorstellen te doen, die zij noodig acht en deze zullen van kracht worden, als zij de meerderheid van de uitgebrachte stemmen op zich vereenigen.

Het Internationaal Bureel zal de kanselarijwerkzaamheden van de aldus gevormde Commissie verrichten en zijn Directeur zal aan haar beraadslagingen deel nemen.

In oirkonde hiervan hebben de onderstaande Gevolmachtigden dit Protocol opgemaakt, dat dezelfde kracht en dezelfde waarde zal hebben, alsof de bepalingen daarvan in den tekst van het Verdrag zelf, waarop het betrekking heeft, waren opgenomen en hebben zij het in enkelvoud onderteekend, zullende dit stuk in de archieven van de Zweedsche Regeering worden bewaard en in afschrift aan iedere partij worden uitgereikt.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

III.

REGLEMENT VAN UITVOERING *van het algemeen postverdrag gesloten tusschen de Unie van Zuid-Afrika, Albanië, Duitschland, de Vereenigde Staten van Amerika, de gezamenlijke eilanden in het bezit van de Vereenigde Staten van Amerika behalve de Philippijnen, de Philippijnen, de Argentijnsche Republiek, het Gemeenebest Australië, Oostenrijk, België, de kolonie Belgisch Congo, Bolivia, Brazilië, Bulgarije, Canada, Chili, China, de Republiek Columbia, de Republiek Costa-Rica, de Republiek Cuba, Denemarken, de Vrije Stad Danzig, de Dominicaansche Republiek, Egypte, Ecuador, Spanje, de Spaansche koloniën, Estland, Ethiopië, Finland, Frankrijk, Algerië, de Fransche Koloniën en protectoraten in Indo-China, de gezamenlijke overige Fransche koloniën, Groot-Britannië en verschillende Britsche koloniën en protectoraten, Griekenland, Guatemala, de Republiek Haïti, de Republiek Honduras, Hongarije, Britsch-Indië, de vrije Staat Ierland, IJsland, Italië, de gezamenlijke Italiaansche koloniën, Japan, Chosen, de gezamenlijke overige Japansche onderhoorigheden, Letland, de Republiek Liberia, Litauen, Luxemburg, Marokko (met uitzondering van de Spaansche zone), Marokko (Spaansche zone), Mexico, Nicaragua, Noorwegen, Nieuw-Zeeland, de Republiek Panama, Paraguay, Nederland, Nederlandsch-Indië, de Nederlandsche koloniën in Amerika, Peru, Perzië, Polen, Portugal, de Portugeesche koloniën in Afrika, de Portugeesche koloniën in Azië en Oceanië, Roemenië, de Republiek San-Marino, Salvador, het Saargebied, het koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, het Koninkrijk Siam, Zweden, Zwitserland, Tsjechoslowakije, Tunis, Turkije, de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets, Uruguay en de Vereenigde Staten van Venezuela.*

De ondergeteekenden, gelet op artikel 4 van het den 28sten Augustus 1924 te Stock-

holm gesloten Algemeen Postverdrag, hebben namens hunne respectievelijke Administratiën, in gemeen overleg, ter uitvoering van voormeld Verdrag, de hiernavolgende regelen vastgesteld.

TITEL I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

EENIG HOOFDSTUK.

Transit in gesloten brievenmalen en stuksgewijze uitwisseling.

Art. 1. De Administratiën kunnen elkaar wederkeerig, door tusschenkomst van een of meer van haar, naar de behoeften van het verkeer en de eischen van den dienst, zoowel gesloten brievenmalen als stuksgewijze verzonden brieven en andere stukken doen toekomen.

Uitwisseling in gesloten brievenmalen.

2. 1. De uitwisseling van brieven en andere stukken in gesloten brievenmalen wordt in gemeen overleg tusschen de betrokken Administratiën geregeld.

Het is verplicht gesloten brievenmalen te maken, telkens wanneer een der tusschenliggende Administratiën zulks verzoekt op grond van het feit, dat het aantal stuksgewijze uitgeleverde stukken van dien aard is, dat daardoor hare dienstuitvoering wordt belemmerd.

2. De Administratiën, door wier tusschenkomst gesloten brievenmalen zijn te verzenden, moeten daarvan bijtijds worden verwittigd.

3. Indien een bestaande uitwisseling in gesloten brievenmalen tusschen twee Administratiën, door bemiddeling van een of meer andere landen, verandering ondergaat, geeft de Administratie, die de verandering heeft uitgelokt, daarvan kennis aan de Administratiën dier landen.

Doorzending van brieven en andere stukken.

3. 1. Iedere Administratie is verplicht om de gesloten brievenmalen en de stuksgewijze verzonden brieven en andere stukken, die haar door een andere Administratie worden uitgeleverd, te verzenden met de snelste gelegenheid, welke zij voor haar eigen zendingen bezigt.

Indien een brievenmaal uit meer dan een zak bestaat, moeten de zakken zooveel mogelijk bijeen blijven en met dezelfde post verzonden worden.

Verkeerd gezonden stukken van allerlei aard worden onverwijld, langs den snelsten weg, naar hunne bestemming doorgezonden.

2. De Administratie van het land van oorsprong is bevoegd voor de door haar verzonden gesloten brievenmalen den te volgen weg aan te wijzen, mits het bezigen van dien weg voor een Administratie, die haar tusschenkomst verleent, geen bijzondere kosten veroorzaakt.

3. Aan de Administratiën, die gebruik maken van de bevoegdheid om, wegens de buitengewone kosten aan het vervoer langs bepaalde wegen verbonden, aanvullingsporten te heffen, staat het vrij om ontoereikend gefrankeerde stukken niet langs die wegen te verzenden.

Vaststelling van de aequivalenten.

4. 1. De Administratiën stellen de aequivalenten van de porten en rechten, bedoeld bij het Verdrag en de Overeenkomsten, vast na zich daarover te hebben verstaan met de Zwitsersche Postadministratie, welke zorgt voor de bekendmaking ervan door tusschenkomst van het Internationaal Bureel.

Iedere Administratie doet rechtstreeks aan het Internationaal Bureel opgaaf van het bedrag van de schadevergoeding, bedoeld in artikel 50 van het Verdrag.

De aequivalenten kunnen alleen op den 1sten van een maand in werking treden en niet vroeger dan 15 dagen na hun bekendmaking door het Internationaal Bureel.

Dit Bureel stelt een tabel samen, welke voor elk land de aequivalenten van de porten en rechten, vermeld in het 1ste lid hiervoren, aangeeft.

2. Wanneer wijziging van de aequivalenten noodzakelijk wordt geacht, moet de Administratie van het betrokken land handelen op de wijze als in de vorige paragraaf is aangegeven.

De nieuwe aequivalenten kunnen eveneens alleen op den 1sten van een maand in werking treden en niet vroeger dan 15 dagen na hun bekendmaking door het Internationaal Bureel.

3. De breuken, welke ontstaan door aanvulling van het port der ontoereikend gefrankeerde stukken, door vaststelling van de porten der stukken met de landen buiten de Vereeniging uitgewisseld, of door samenvoeging van de Vereenigingsporten met de bij artikel 38 van het Verdrag bedoelde verhoogde porten, kunnen door de Administratiën, die de porten innen, tot ronde getallen worden aangevuld. Het uit dien hoofde bij te voegen bedrag mag echter in geen geval de waarde van een twintigste deel van den frank (vijf centiemen) te boven gaan.

Postzegels en voor frankeering dienende afdrukken.

5. 1. De postzegels, welke de grondbedragen voor de porten der Vereeniging of de in de munt van elk land daarmede gelijkgestelde bedragen vertegenwoordigen, worden in de volgende kleuren aangemaakt:

in donkerblauw, de zegels, welke het port van een brief van enkelvoudig gewicht vertegenwoordigen;

in rood, de zegels, die het port van een briefkaart vertegenwoordigen;

in groen, de zegels, die het enkelvoudig port van de overige stukken vertegenwoordigen.

De met de frankeermachines aangebrachte afdrukken moeten van helroode kleur zijn, onverschillig welke waarde zij vertegenwoordigen.

2. Op de postzegels en de voor frankeering dienende afdrukken moet, zooveel mogelijk, het land van oorsprong in Latijnsche letters zijn vermeld; zij moeten een aanwijzing dragen van hunne waarde voor de frankeering overeenkomstig de tabel van de vastgestelde aequivalenten.

De aanwijzing van het aantal munteenheden in geheelen of breuken, dienende om deze waarde uit te drukken, geschiedt in arabische cijfers.

3. De herdenkings- en de weldadigheids-

postzegels, waarvoor onafhankelijk van de waarde voor de frankeering een toeslag moet worden betaald, moeten op zoodanige wijze zijn gemaakt, dat alle twijfel inzake die waarde wordt vermeden.

4. De postzegels mogen door middel van een doorslagwerktuig worden voorzien van een onderscheidend perforatiemerk op de voorwaarden, vastgesteld door de Administratie, die de zegels heeft uitgegeven.

TITEL II.

VOORWAARDEN VOOR DE AANNEMING VAN BRIEVEN EN ANDERE STUKKEN.

HOOFDSTUK I.

Adres. Bepalingen geldende voor alle categorieën van stukken.

Opplakken van postzegels en vignetten.

6. De Administratiën moeten aan het publiek aanbevelen :

1°. het adres in latijnsche letters te schrijven en het aan te brengen op het onderste deel van de adreszijde, in de richting van de lengte van de zending ;

2°. het adres voldoende nauwkeurig aan te geven, zoodanig dat de uitreiking aan den geadresseerde kan plaats vinden zonder nader onderzoek ;

3°. de postzegels vast te hechten in den rechterbovenhoek van de adreszijde ;

De afdrukken van frankeermachines moeten eveneens worden aangebracht op de plaats, bestemd voor de postzegels.

4°. het adres van den afzender te vermelden.

De niet postale zegels en de weldadigheids- of andere vignetten, die met postzegels verward zouden kunnen worden, mogen niet op de adreszijde worden gehecht. Hetzelfde geldt voor afdrukken van stempels, die met voor frankeering dienende afdrukken verward zouden kunnen worden.

Poste-restante stukken.

7. Het adres van een poste-restante verzonden stuk moet den naam aangeven van dengene voor wien het stuk bestemd is.

Het gebruik van enkele letters, cijfers, alleen voornamen, gefingeerde namen of overeengekomen teekens, onverschillig welke, is voor deze stukken niet toegelaten.

Zendingen zonder omslag met doorschijnend adresvlak.

8. 1. Zendingen onder omslag met doorschijnend adresvlak zijn toegelaten op de volgende voorwaarden :

a) het doorschijnend adresvlak moet evenwijdig zijn aan de zijde welke de grootste afmeting heeft, in dier voege, dat het adres van den geadresseerde in dezelfde richting komt en dat het afdrukken van den dagteekeningstempel niet wordt belemmerd ;

b) het vlak moet zoo doorschijnend zijn, dat de leesbaarheid van het adres, zelfs bij kunstlicht, volkomen is verzekerd ; or moet op kunnen worden geschreven.

Vensteromslagen, waarvan het doorschijnend gedeelte bij kunstlicht een weerschijn geeft, zijn van de verzending uitgesloten.

2. Zendingen onder geheel doorschijnenden omslag of onder omslag met open venster zijn niet toegelaten.

HOOFDSTUK II.

Voor elke categorie van stukken geldende bijzondere bepalingen.

Brieven.

9. Behoudens inachtneming van de voorschriften van het voorafgaand artikel 8 worden wat vorm of sluiting aangaat voor de brieven geen bijzondere voorwaarden gesteld.

Echter moeten de brieven, die aan douanerechten onderworpen voorwerpen bevatten, op de adreszijde zijn voorzien van een groen etiket, gelijk aan het hierbijgevoegd model D*ter*.

Deze zendingen mogen ook zijn voorzien van een groen etiket, gelijk aan het model D*quater*, op voorwaarde, dat zij vergezeld zijn van een afzonderlijke douane-verklaring, welke met een kruistouw aan de zending bevestigd of in de zending gesloten is.

De Administratiën nemen geenerlei verantwoordelijkheid op zich met betrekking tot de douane-verklaringen.

Enkele briefkaarten.

10. 1. De briefkaarten moeten zijn vervaardigd van karton of van papier van voldoende stevigheid om de behandeling niet te belemmeren.

Zij moeten, op de voorzijde bovenaan, zijn voorzien van het opschrift „Briefkaart" in de Fransche taal of van een in een andere taal daarmede overeenkomend opschrift. Dit opschrift is niet verplicht voor de briefkaarten, die door de particuliere nijverheid in omloop worden gebracht.

2. De briefkaarten moeten open worden verzonden, d. w. z. zonder band of omslag.

3. Ten minste de rechterhelft van de voorzijde is bestemd voor het adres van den geadresseerde en voor de aanwijzingen of etiketten op den dienst betrekking hebbende. De afzender beschikt over de keerzijde en over de linkerhelft van de voorzijde, behoudens het bepaalde in de volgende paragraaf.

Kaarten, waarvan de voorzijde geheel of ten deele in verscheidene vakken is verdeeld voor het achtereenvolgens aanbrengen van verschillende adressen, zijn verboden.

4. Het is aan het publiek verboden monsters van koopwaren of dergelijke voorwerpen bij de briefkaarten te voegen of daaraan vast te hechten. Echter mogen vignetten, photografieën, zegels van allerlei aard, adresstrooken of om te vouwen strooken, etiketten en uitknipsels van allerlei aard op de kaarten worden geplakt, mits deze voorwerpen niet van zoodanigen aard zijn, dat zij het karakter van de briefkaarten wijzigen, van papier of een andere zeer dunne stof zijn vervaardigd en volkomen aan de kaarten zijn vastgeplakt. Deze voorwerpen mogen alleen gehecht zijn aan de keerzijde of op het linkergedeelte van de voorzijde der briefkaarten, uitgezonderd de strooken of etiketten voor het adres, welke de geheele voorzijde mogen beslaan. Voor zooveel betreft de zegels van allerlei soort, die met frankeerzegels zouden kunnen worden verward, deze zijn alleen op de keerzijde toegelaten.

5. Briefkaarten, die niet aan de voor deze

soort stukken voorgeschreven voorwaarden voldoen, worden behandeld als brieven.

Briefkaarten met betaald antwoord.

11. 1. De briefkaarten met betaald antwoord moeten aan de ardreszijde, in de Fransche taal, als opschrift dragen, op het eerste gedeelte . „Carte postale avec réponse payée", op het tweede gedeelte : „Carte postale — réponse". Beide gedeelten moeten overigens, elk op zich zelf, voldoen aan de andere voorwaarden, welke voor enkele briefkaarten zijn vastgesteld ; zij worden tegen elkander gevouwen en mogen op geenerlei wijze gesloten zijn.

2. Het adres op de antwoord-kaart moet zich aan de binnenzijde van de zending bevinden.

Het is den afzender geoorloofd om, hetzij in schrift, hetzij door opplakking van een etiket, zijn naam en zijn adres op de voorzijde van het voor antwoord bestemde gedeelte te vermelden.

3. De frankeering van het voor antwoord bestemde gedeelte door middel van het postzegel van het land, dat de kaart heeft uitgegeven, is alleen dan geldig, wanneer de beide deelen van de briefkaart met betaald antwoord aaneengehecht uit het land van oorsprong zijn ontvangen en wanneer het voor antwoord bestemde gedeelte wordt verzonden uit het land, waar de briefkaart per post is ontvangen, naar het vorenbedoeld land van oorsprong.

Als aan deze voorwaarden niet is voldaan. wordt zij behandeld als een ongefrankeerde briefkaart.

Akten.

12. 1. Onder akten worden verstaan alle geheel of gedeeltelijk met de hand geschreven of geteekende stukken en bescheiden, die niet het karakter dragen van een briefwisseling over zaken van actueelen en persoonlijken aard, zooals : open brieven en briefkaarten van ouden datum, welke voor hun oorspronkelijk doel reeds gediend hebben ; processtukken ; alle ten overstaan van openbare ambtenaren opgemaakte akten, vrachtbrieven of cognossementen ; facturen ; sommige stukken van verzekeringmaatschappijen ; op gezegeld of ongezegeld papier geschreven afschriften of uittreksels van onderhandsche akten ; geschreven partituren of muziekbladen ; afzonderlijk verzonden handschriften van boekwerken of van nieuwsbladen ; oorspronkelijk en verbeterd schoolwerk met uitsluiting van elke aanwijzing, welke niet rechtstreeks op de uitvoering van het werk betrekking heeft.

Deze bescheiden mogen vergezeld zijn van verwijzingsstrookjes of geleideborderellen, voorzien van de navolgende vermeldingen of daarmede overeenkomende aanwijzingen : opsomming van de stukken, waaruit de zending bestaat ; verwijzingen naar stukken, gewisseld tusschen den afzender en den geadresseerde, zooals :

„Bijlage van onzen brief van den - - - - - - - - - - voor - - - - - - - - - - -
Onze referte - - - - - - - - - - - - - - - -
Referte van den cliënt - - - - - - - - - -"

2. De akten zijn, wat vorm en verpakking betreft, onderworpen aan de voor de gedrukte stukken vastgestelde bepalingen (art. 20 hierna).

Monsters

13. De monsters van koopwaren moeten verpakt zijn in zakjes, doosjes of losse omslagen.

Verpakking wordt niet vereischt voor voorwerpen uit één stuk, zooals stukken hout, metaal enz., welke volgens handelsgebruik niet worden verpakt, mits in voorkomende gevallen voor de vermelding van het adres en de aanhechting van de postzegels van een etiket wordt gebruik gemaakt. Echter moet het adres steeds op het voorwerp zelf worden herhaald, bij gebreke waarvan een verpakking kan worden gevorderd.

Monsters. Gelijkgestelde voorwerpen.

14. Tegen het tarief der monsters worden toegelaten cliché's voor drukwerken, afzonderlijk te verzenden sleutels, afgesneden levende bloemen, voorwerpen van natuurlijke historie (gedroogde of voor bederf bewaarde dieren en planten, monsters van delfstoffen, enz.), buisjes met serum en pathologische voorwerpen, welke onschadelijk zijn gemaakt door hunne wijze van bereiding en verpakking. Deze voorwerpen mogen niet met handelsoogmerken worden verzonden, met uitzondering van buisjes met serum, die door de officieel erkende laboratoria of instellingen in het algemeen belang worden verzonden. Hun verpakking moet voldoen aan de algemeene voorschriften betreffende de monsters van koopwaren.

Monsters. Geoorloofde bijvoegingen.

15. Het is geoorloofd, buiten op of binnen in de monsterzendingen met de hand of langs werktuigelijken weg te vermelden de namen, kwaliteit, beroep, firma en adres van afzender en geadresseerde, alsmede den datum van afzending, de handteekening, het telefoonnummer, het telegramadres en de telegraafcode, de post- of bankrekening van den afzender, een fabrieks- of handelsmerk, volgnummers, prijzen en aanwijzingen betreffende het gewicht, de maat, de afmetingen en de beschikbare hoeveelheid en voorts de aanwijzingen, welke noodig zijn om de herkomst en den aard van de koopwaar met juistheid aan te geven.

Monsters. Bijzondere verpakkingen.

16. Glazen voorwerpen, zendingen met vloeistoffen, oliën, vette stoffen, droog poeder, onverschillig of het kleurstoffen zijn of niet, alsmede zendingen levende bijen en zijdewormeieren, worden op den voet van monsters van koopwaren ten vervoere toegelaten, mits zij op de volgende wijze zijn verpakt :

a. glazen voorwerpen moeten stevig zijn ingepakt (doozen van metaal, hout of gegolfd karton van stevige hoedanigheid) zoo, dat alle gevaar voor de ambtenaren en de brieven en andere stukken wordt voorkomen ;

b. vloeistoffen, oliën en licht smeltbare stoffen moeten zijn verpakt in luchtdicht gesloten glazen flesschen. Elke flesch moet zijn geplaatst in een afzonderlijke doos van metaal, van hout of van gegolfd karton van stevige hoedanigheid, die van zaagsel, katoen of van een sponsachtige stof is voorzien in voldoende hoeveelheid om, ingeval de flesch mocht breken, het vocht op te nemen. De doos zelf moet, indien zij van onsterk hout is, worden gesloten in een tweede omhulsel van metaal, van hout

met opgeschroefd deksel, van gegolfd karton van stevige hoedanigheid of van sterk, dik leer.

Wanneer echter een uit een uitgehold blok hout bestaande doos wordt gebezigd, waarvan het hout op de dunste plaats ten minste 2½ millimeter dik is en welke voorzien is van een deksel, dan behoeft dit blok niet in een tweede omhulsel te zijn gesloten ;

c. niet licht smeltbare vette stoffen, zooals zalf, zachte zeep, hars enz., alsmede zijdewormeieren, waarvan het vervoer minder bezwaar oplevert, moeten, na van een eerste omhulsel (doos, linnen zak, perkament, enz.) te zijn voorzien, in een doos van hout, metaal of sterk, dik leder zijn gesloten ;

d. kleurstoffen als aniline, enz., worden slechts toegelaten in doozen van stevig blik, welke zelve in houten doozen zijn gevat, terwijl de ruimte tusschen de twee verpakkingen is opgevuld met zaagsel ; droog, geen kleur afgevend poeder moet in metalen, houten of kartonnen doozen zijn gepakt. Deze doozen moeten zelf in een linnen of perkamenten zak zijn gesloten ;

e. monsters van vloeistoffen, vette stoffen, alsmede die, welke in onsterke linnen of papieren omslagen zijn gesloten, moeten worden voorzien van een bij voorkeur perkamenten strook, waarop het adres van den geadresseerde, de frankeerzegels en de afdrukken van de dagteekeningstempels worden aangebracht. Het adres moet op het voorwerp zelf worden herhaald ;

f. levende bijen moeten zijn verpakt in zoodanig ingerichte doozen, dat alle gevaar uitgesloten is ;

g. voorwerpen, zooals doosjes (busjes) met conserven, die zouden bederven, indien zij op de voorgeschreven wijze zouden zijn verpakt, kunnen bij uitzondering onder luchtdicht gesloten verpakking ter verzending worden toegelaten. In dit geval kunnen de betrokken Administratiën eischen, dat de afzender of de geadresseerde het onderzoek naar den inhoud vergemakkelijkt, hetzij door opening van een of meer door die Administratiën aan te wijzen zendingen, hetzij op andere afdoende wijze.

Gedrukte stukken.

17. 1. Onder gedrukte stukken worden verstaan nieuwsbladen en tijdschriften, ingenaaide of ingebonden boeken, vlugschriften, muziekstukken (met uitzondering van de strooken geperforeerd papier, bestemd voor gebruik in automatische muziekinstrumenten), visitekaartjes, adreskaarten, drukproeven met of zonder de daarbij behoorende handschriften, plaatwerken, fotografieën en albums met fotografieën, prenten, teekeningen, plattegronden, landkaarten, catalogussen, prospectussen, aankondigingen en berichten van verschillenden aard, welke gedrukt, gegraveerd, gesteendrukt of geautografeerd zijn en, in het algemeen, alle op papier, perkament of karton, door middel van boekdruk, plaatdruk, steendruk of autografie, dan wel langs eenigen anderen, gemakkelijk te herkennen werktuigelijken weg vermenigvuldigde stukken, met uitzondering van die, welke door calqueeren, met een verstelbaren stempel (zelfdruk) of met de schrijfmachine zijn vervaardigd.

Kaarten, voorzien van het opschrift „Carte postale" of van de vertaling daarvan in welke taal ook, zijn toegelaten tegen het tarief der gedrukte stukken, mits zij voldoen aan de algemeene voorwaarden, geldende voor de gedrukte stukken. Die, welke niet voldoen aan deze voorwaarden, worden behandeld als briefkaarten of eventueel, met toepassing van het bepaalde bij artikel 10, § 5, van het Reglement, als brieven.

2. Tegen het lagere port kunnen niet worden verzonden de gedrukte stukken, die zijn voorzien van eenigerlei teekens, welke een overeengekomen taal zouden kunnen vormen, noch, behalve de uitzonderingen, bepaaldelijk bij artikel 19 toegestaan, die, waarvan de tekst na den druk is gewijzigd.

3. Frankeerzegels en stukken met opgedrukt frankeerzegel, onverschillig of die zegels al dan niet onbruikbaar zijn gemaakt, alsmede alle gedrukte stukken, welke volgens den tekst een waarde vertegenwoordigen, zijn van de verzending tegen verlaagd tarief uitgesloten.

Hetzelfde geldt voor de eigenlijk gezegde papierwaren, in geval duidelijk blijkt, dat de tekst niet de hoofdzaak van het voorwerp is.

Gedrukte stukken. Gelijkgestelde stukken.

18. Met gedrukte stukken worden gelijkgesteld afdrukken van een met de pen of met de schrijfmachine vervaardigd origineel, indien zij werktuigelijk door middel van polygrafie, kleurdruk enz. zijn verkregen ; doch om tegen het lagere port te kunnen worden toegelaten, moeten die afdrukken ten kantore der posterijen worden aangeboden en wel bij ten minste twintig zendingen, die volkomen gelijkluidende, met elkander overeenstemmende exemplaren bevatten.

Op deze afdrukken mogen de bijvoegingen worden aangebracht, die op gedrukte stukken zijn toegelaten.

Gedrukte stukken. Toegelaten vermeldingen.

19. 1. Het is geoorloofd, buiten op of binnen in alle zendingen gedrukte stukken :

a) met de hand of langs werktuigelijken weg de namen, de kwaliteit, het beroep, de firma en het adres van den afzender en den geadresseerde te vermelden, alsmede den datum van afzending, de handteekening, het telefoonnummer, het telegramadres, de telegraafcode en de post- of bankrekening van den afzender ;

b) drukfouten te verbeteren ;

c) door middel van strepen sommige woorden of sommige gedeelten van den gedrukten tekst door te halen, te onderstrepen of te omhalen, mits zulks niet geschiedt met het doel om op die wijze briefwisseling van persoonlijken aard te voeren.

2. Het is bovendien geoorloofd met de hand of langs werktuigelijken weg aan te brengen of bij te voegen :

a) op de aankondigingen betreffende het vertrek en de aankomst van schepen :

den datum en het uur van vertrek en van aankomst, alsmede de namen der schepen, der havens van vertrek en aankomst, alsmede die der tusschenhavens ;

b) op aankondigingen van bezoek :

den naam van den reiziger, den datum, het

uur en den naam van de plaats welke hij denkt te bezoeken, alsmede de plaats, waar hij te spreken is ;

c) op bestel- en inteekenbiljetten, betrekking hebbende op uitgaven van den boekhandel, boeken, nieuwsbladen, plaatwerken, muziekstukken :

de gevraagde of aangeboden werken, alsmede den prijs van die werken ;

d) op prentkaarten, gedrukte visitekaartjes, zoowel als op Kerstmis- en Nieuwjaarskaarten :

wenschen, gelukwenschen, betuigingen van dank of van rouwbeklag of andere beleefdheidstermen, uitgedrukt in ten hoogste vijf woorden of in ten hoogste vijf daarvoor gebruikelijke letters ;

e) in drukproeven :

de veranderingen en bijvoegingen, die op de correctie, den vorm en het drukken betrekking hebben, zoomede vermeldingen als „Kan worden afgedrukt", „Gezien — Kan worden afgedrukt" of alle soortgelijke, die betrekking hebben op de vervaardiging van het werk.

Bij gebrek aan ruimte mogen deze bijvoegingen op afzonderlijke bladen worden aangebracht ;

f) op modeplaten, landkaarten, enz. :

de kleuren ;

g) in prijscouranten, aanbiedingen van advertentiën, beursberichten, marktberichten, handelscirculaires en prospectussen :

cijfers en alle andere vermeldingen tot nadere aanduiding van de prijzen ;

h) op boeken, vlugschriften, nieuwsbladen, fotografieën, plaatwerken, muziekbladen en, in het algemeen, op alle voortbrengselen van letterkunde of kunst, die gedrukt, gegraveerd, gesteendrukt of geautografeerd zijn :

een opdracht, bestaande uit een eenvoudige beleefdheidsuitdrukking ;

i) op uitknipsels van nieuwsbladen en tijdschriften :

den titel, den datum, het nummer en het adres van de uitgave, waaruit zij genomen zijn.

3. Ten slotte is het geoorloofd om te voegen :

a) bij de al of niet verbeterde drukproeven :

het handschrift ;

b) bij de stukken van de soorten, vermeld in § 2, letter *h* :

de factuur, die op het verzonden stuk betrekking heeft.

Gedrukte stukken. Verpakking van de zendingen.

20. 1. De gedrukte stukken moeten worden verzonden, hetzij onder kruisband, op rollen, tusschen bordpapier, in kokers, die aan beide uiteinden open zijn, of onder open omslag, hetzij met een gemakkelijk los te maken bindtouw omwonden, dan wel slechts toegevouwen, mits zoodanig, dat geen gevaar bestaat voor inschuiving van andere stukken.

2. Adreskaarten en alle gedrukte stukken in den vorm en van de stevigheid van een kaart, die niet gevouwen is of gevouwen is op de wijze, als in § 1 is bepaald, kunnen worden verzonden zonder kruisband of omslag of zonder te zijn samengebonden.

Gemengde zendingen.

21. Het is geoorloofd in één zending akten, monsters van koopwaren en gedrukte stukken (met uitzondering van stukken met opgewerkte punten of teekens voor de blinden) samen te voegen, doch onder voorbehoud :

a) dat elk stuk op zich zelf de daarvoor vastgestelde grenzen, wat gewicht en afmetingen betreft, niet overschrijde ;

b) dat het totaal-gewicht van de zending 2 kilogram niet te boven ga ;

c) dat het port ten minste bedraagt het minimum-port van de akten, als de zending akten bevat en het minimum-port van de monsters, als de zending bestaat uit gedrukte stukken en monsters.

TITEL III.

AANGETEEKENDE STUKKEN. BERICHTEN VAN ONTVANGST.

EENIG HOOFDSTUK.

Aangeteekende stukken.

22. 1. De aangeteekende stukken moeten op de adreszijde op in het oog vallende wijze zijn voorzien van het opschrift „Recommandé" of van een daarmede overeenkomende vermelding in de taal van het land van oorsprong. Voor zooveel aangeteekende brieven betreft, deze mogen geenerlei spoor vertoonen van opening en weder dichtmaking vóór de terpostbezorging.

Overigens worden met betrekking tot deze stukken geen bijzondere voorwaarden gesteld omtrent de wijze van inpakking, sluiting of inkleeding van het adres, behoudens de hiernavolgende uitzonderingen.

2. Brieven of andere stukken, voorzien van een uit enkele letters bestaand of van een met potlood geschreven adres, inktpotlood uitgezonderd, worden niet ter aanteekening toegelaten.

3. Stukken, verzonden onder doorschijnenden omslag, zijn alleen toegelaten, als het doorschijnend vlak met de overige gedeelten van het adresvlak één geheel uitmaakt.

4. Ongefrankeerde of ontoereikend gefrankeerde aangeteekende stukken, die bij uitzondering in den dienst zijn gekomen, worden, voor zooveel de ontbrekende frankeering betreft, als gewone stukken behandeld.

5. De aangeteekende stukken moeten in den linkerbovenhoek van de adreszijde zijn voorzien van een etiket, gelijk aan of overeenkomende met het hierbij gevoegd model B, vermeldende, in latijnsch schrift, de letter R, den naam van het kantoor van oorsprong en het volgnummer, waaronder de zending in het register van dat kantoor is ingeschreven.

Aan de Administratiën, welker voorschriften voor het binnenlandsch verkeer zich vooralsnog tegen het gebruik van etiketten verzetten, wordt evenwel toegestaan om de toepassing van dezen maatregel uit te stellen en voor de aanduiding van aangeteekende stukken stempels „Recommandé" of „R" te bezigen ; naast de afdrukken hiervan moeten worden vermeld de naam van het kantoor van oorsprong en het volgnummer. Deze stempels moeten eveneens worden afgedrukt in den linkerbovenhoek van de adreszijde.

Op de voorzijde van de aangeteekende stukken mag door de tusschenliggende Administratiën geen volgnummer, transitnummer enz. worden gesteld, teneinde te voorkomen,

dat de postkantoren in de war zouden raken tengevolge van aanduiding van de stukken in de dienstbescheiden met een ander dan het oorspronkelijk nummer.

Berichten van ontvangst.

23. 1. De zendingen, waarvoor de afzender een bericht van ontvangst verlangt, moeten op in het oog springende wijze zijn voorzien van het opschrift „Avis de réception" of van den afdruk van een stempel : A. R.

2. Zij gaan vergezeld van een formulier van de stevigheid eener briefkaart, gelijk aan of overeenkomende met het hierbij gevoegd model C ; dit formulier wordt opgemaakt door het kantoor van oorsprong of door eenig ander, door de Administratie van afzending aan te wijzen kantoor en stevig bevestigd buiten op het stuk, waarop het betrekking heeft. Indien het formulier het kantoor van bestemming niet bereikt, maakt dit ambtshalve een nieuw bericht van ontvangst op.

3. Het kantoor van bestemming zendt het formulier C, na het behoorlijk ingevuld te hebben, als niet-aangeteekende zending zonder omslag en portvrij aan het adres van den afzender van het stuk.

4. Als de afzender navraag doet naar een bericht van ontvangst, dat hem niet binnen een redelijken tijd heeft bereikt, wordt gehandeld overeenkomstig de in het volgende artikel aangegeven regelen. In dit geval wordt niet opnieuw recht geheven en stelt het kantoor van oorsprong in het hoofd van het formulier C de aanwijzing „Duplicata de l'avis de réception, etc.".

Berichten van ontvangst, gevraagd na de terpostbezorging.

24. 1. Wanneer de afzender een bericht van ontvangst voor een aangeteekend stuk vraagt na de terpostbezorging, vult het kantoor van oorsprong een formulier C in overeenkomstig de daarop voorkomende aanwijzingen.

Dit formulier wordt gehecht aan een navraagformulier, model I, hetwelk is voorzien van een postzegel, dat het verschuldigde recht vertegenwoordigt, en behandeld als is voorgeschreven bij het hiernavolgend artikel 44, op deze uitzondering na, dat, ingeval van regelmatige uitreiking van de zending, waarop het bericht van ontvangst betrekking heeft, het kantoor van bestemming het formulier I achterhoudt en het formulier C, waarvan de keerzijde behoorlijk is ingevuld, op de bij § 3 van het vorige artikel voorgeschreven wijze terugzendt.

2. De bijzondere bepalingen, die door de Administratiën krachtens het hiernavolgend artikel 44 zijn vastgesteld voor de overbrenging van navragen naar aangeteekende stukken, zijn van toepassing op de verzoeken om bericht van ontvangst, welke worden ingediend na de terpostbezorging.

TITEL IV.

VERREKENZENDINGEN.

EENIG HOOFDSTUK.

Op de zending te stellen aanwijzingen.

25. 1. Aangeteekende zendingen met verrekening moeten op de adreszijde, op in het oog vallende wijze geschreven of gedrukt, de aanwijzing „Remboursement" dragen, gevolgd door de vermelding van het verrekenbedrag in latijnsche letters, voluit en in arabische cijfers, zonder doorhaling of overschrijving, ook al zijn die goedgekeurd.

2. De afzender moet bovendien op de voor- of achterzijde van het stuk in latijnsche letters zijn naam en adres vermelden.

Etiket.

26. De verrekenzendingen moeten aan de voorzijde zijn voorzien van een oranjekleurig etiket, gelijk aan het hierbijgevoegd model D.

Verrekeningspostwissel.

27. Elke verrekenzending gaat vergezeld van een formulier voor verrekeningspostwissel van helder groene kleur, gelijk aan of overeenkomende met het hierbijgevoegde model D*bis*. Dit formulier moet de aanwijzing dragen van het verrekenbedrag in de munt van het land van oorsprong en, als algemeene regel, den afzender van de zending als geadresseerde van den wissel aangeven. Echter is iedere Administratie vrij de postwissels, betreffende zendingen uit haren dienst afkomstig, te doen adresseeren aan de kantoren van oorsprong van de zendingen of aan andere van hare kantoren. De strook van den verrekeningspostwissel moet den naam en het adres van den geadresseerde van de zending alsmede de plaats en den datum van terpostbezorging van de zending vermelden.

De wissel wordt op een stevige manier vastgehecht aan het stuk, waarop hij betrekking heeft.

Herleiding van het verrekenbedrag.

28. Tenzij daaromtrent anders is overeengekomen worden de verrekenbedragen herleid in de munt van het land van bestemming door de zorg van de Administratie van dat land volgens den koers van herleiding gebezigd voor de herleiding van postwissels bestemd voor het land van oorsprong der zendingen.

Termijn van betaling.

29. Het verrekenbedrag moet worden betaald binnen 7 dagen te rekenen van den dag volgende op dien van aankomst van de zending ten kantore van bestemming. Deze termijn kan tot ten hoogste 28 dagen worden verlengd door de Administratiën, wier wetgeving daartoe de verplichting oplegt. Na verloop van den termijn van bewaring wordt de zending naar het kantoor van oorsprong teruggezonden. De afzender kan echter door een aanteekening de onmiddellijke terugzending van het stuk vragen, indien de geadresseerde bij de eerste aanbieding weigert het verrekenbedrag te betalen.

Verlaging of opheffing van het verrekenbedrag.

30. De verzoeken om opheffing of verlaging van het verrekenbedrag zijn onderworpen aan de regelen en formaliteiten, voorgeschreven in het hiernavolgende artikel 41.

Elke aanvrage om verlaging van het verrekenbedrag moet vergezeld zijn van een nieuw formulier voor verrekeningspostwissel, waarop het verbeterde bedrag is aangegeven.

Nazending.

31. De met verrekening belaste aangeteekende stukken kunnen worden nagezonden, indien het land van nieuwe bestemming met dat van oorsprong een dienst van dit soort zendingen onderhoudt. In dit geval gaan de zendingen vergezeld van de verrekeningspostwisselformulieren, opgemaakt door den dienst van oorsprong. De Administratie van nieuwe bestemming handelt ten opzichte van de afrekening van de verrekenbedragen alsof de zendingen haar rechtstreeks waren toegezonden.

Afgifte van den verrekeningspostwissel.

32. Onmiddellijk na invordering van het verrekenbedrag vult het kantoor van bestemming of eenig ander door de Administratie van bestemming aangewezen kantoor het gedeelte „Indications de service" van den verrekeningspostwissel in en zendt dien, na daarop den dagteekeningstempel te hebben afgedrukt, zonder heffing van recht aan het aangegeven adres.

De verrekeningspostwissels worden aan de afzenders van de zendingen uitbetaald overeenkomstig de door elke Administratie vastgestelde bepalingen.

Intrekking of vervanging van verrekeningspostwisselformulieren.

33. 1. De ingetrokken of vervangen verrekeningspostwisselformulieren worden vernietigd door de zorg van de Administratie van bestemming van de met verrekening belaste zendingen.

2. De formulieren, behoorende bij verrekenzendingen, die om de een of andere reden naar haar oorsprong worden teruggezonden, moeten onbruikbaar worden gemaakt door de zorg van de Administratie, die de stukken terugzendt.

3. Wanneer de formulieren, behoorende bij verrekenzendingen, vóór de invordering van het verrekenbedrag in het ongereede of verloren zijn geraakt of vernietigd zijn, maakt het kantoor van bestemming duplicaten op op formulieren D*bis*, waarop het de aanduidingen stelt, die het kantoor van afzending er op zou hebben aangebracht.

Niet-uitgereikte of niet-geïnde verrekeningspostwissels.

34. 1. De verrekeningspostwissels, waarvan uitreiking aan de geadresseerden niet mogelijk is, worden, na eventueel aan de formaliteit van visum voor dagteekening te zijn onderworpen, door de Administratie van oorsprong van de zendingen, waarop deze titels betrekking hebben, voor voldaan geteekend en in rekening gebracht aan de Administratie, die ze heeft uitgegeven.

Hetzelfde geschiedt met de verrekeningspostwissels, die aan de rechthebbenden zijn uitgereikt, maar waarvan het bedrag niet is geïnd. Echter moeten deze titels vooraf worden vervangen door machtigingen tot uitbetaling, opgemaakt door de Administratie van oorsprong van de wissels.

2. De visa voor dagteekening en de machtigingen tot uitbetaling van verrekeningspostwissels worden verleend op de voorwaarden vastgesteld bij de Postwisselovereenkomst.

Afrekening wegens de verrekeningspostwissels.

35. 1. Tenzij daaromtrent anders mocht zijn overeengekomen, geschiedt de afrekening betreffende de verrekeningspostwissels, welke door iedere Administratie voor rekening van een andere Administratie zijn betaald, door middel van bijlagen (hierbijgevoegd model Q*bis*) van de maandelijksche postwisselrekeningen.

2. Op deze bijlagen, welke van de uitbetaalde en voor voldaan geteekende wissels vergezeld gaan, worden de wissels ingeschreven in alphabetische orde van de kantoren van uitgifte en volgens de nummers van inschrijving der wissels in de registers van die kantoren. De Administratie, die de rekening heeft opgemaakt, trekt van het totaal-bedrag van hare vordering een vierde percent af, vermeerderd met het aandeel in het vaste recht, dat aan de andere Administratie toekomt ingevolge artikel 68 van het Verdrag.

3. Het saldo van de rekening Q*bis* wordt, zooveel mogelijk, opgesteld bij dat der maandelijksche postwisselrekening, welke over hetzelfde tijdvak loopt. Het onderzoek en de verevening van deze rekeningen vinden plaats volgens de regelen vastgesteld bij het Reglement voor de postwissels.

TITEL V.

VERRICHTINGEN BIJ DE VERZENDING EN DE ONTVANGST VAN STUKKEN.

EENIG HOOFDSTUK.

Stempeling met den dagteekeningsstempel.

36. 1. De uit de landen der Vereeniging afkomstige brieven en andere stukken worden op de adreszijde voorzien van een stempelafdruk, welke, zooveel mogelijk in Latijnsche letters, de plaats van oorsprong en de dagteekening van de terpostbezorging aanwijst.

In plaatsen met meer dan een postkantoor moeten de stempels, bestemd voor het onbruikbaar maken van de postzegels, aanwijzen op welk kantoor de stukken zijn ter post bezorgd.

2. Alle geldige postzegels moeten onbruikbaar worden gemaakt.

De postzegels, die tengevolge van een misvatting of van een verzuim in den dienst van het land van oorsprong niet onbruikbaar zijn gemaakt, moeten onbruikbaar worden gemaakt door het kantoor, dat de onregelmatigheid opmerkt.

3. De verkeerd gezonden stukken moeten op het kantoor, waar zij tengevolge van een misvatting zijn ontvangen, worden voorzien van een afdruk van den dagteekeningstempel. Deze verplichting rust niet alleen op de vaste kantoren, maar ook, binnen de grenzen van het mogelijke, op die in vervoermiddelen.

4. De stempeling van de brieven en andere stukken, welke op de paketbooten hetzij in de losse bussen worden gestoken, hetzij aan de zich aan boord bevindende postambtenaren of aan de gezagvoerders worden ter hand gesteld, geschiedt in de gevallen, bedoeld bij paragraaf 3 van artikel 42 van het Verdrag, door den zich aan boord bevindenden postambtenaar of, indien er geen postambtenaar aanwezig is, ten

postkantore, waar die stukken worden afgegeven. In voorkomende gevallen voorziet dat kantoor de stukken van een afdruk van zijn gewonen dagteekeningstempel, benevens, hetzij in handschrift, hetzij door middel van een stempel, van de aanwijzing „Paquebot".

5. De stukken, afkomstig uit niet tot de Vereeniging behoorende landen, worden door de Administratie, die ze heeft ontvangen, op de adreszijde voorzien van een stempelafdruk, aanwijzende de plaats en de dagteekening van de ontvangst in den dienst dier Administratie.

Expresse-stukken.

37. 1. De per expresse te bestellen stukken worden voorzien van een donkerroode strook, waarop in groote letters het woord „Exprès" is gedrukt. De Administratiën zijn echter bevoegd om deze strook te vervangen door een stempelafdruk of door de aanhechting van een frankeerzegel, hetwelk de aanwijzing „Exprès" draagt.

2. De zendingen, die van de aanwijzing „Exprès" zijn voorzien en door het kantoor van oorsprong volgens de bepalingen van artikel 48 zijn behandeld, worden door een bijzonderen bode besteld, zelfs bij verzuimde of ontoereikende frankeering. In voorkomende gevallen worden deze stukken, voor zooveel de ontbrekende frankeering betreft, als gewone stukken behandeld.

Ongefrankeerde of ontoereikend gefrankeerde stukken.

38. 1. De brieven en andere stukken, waarvoor na de terpostbezorging port moet worden geheven, hetzij van den geadresseerde, hetzij, bij onbestelbaarheid, van den afzender, worden voorzien van den stempelafdruk T (te betalen port).

Het te heffen bedrag wordt bovendien door middel van een stempel of op andere wijze in goed leesbare in den rechterbovenhoek van de adreszijde te stellen cijfers in franken en centiemen op de stukken vermeld.

2. De zorg voor het aanbrengen van den stempelafdruk T zoomede voor de vermelding van het te heffen bedrag rust op de Administratie van oorsprong of, in geval van nazending of onbestelbaarheid, op de Administratie, die na- of terugzendt.

Echter wordt, voor zooveel betreft zendingen afkomstig uit landen, die een verlaagd port heffen in het verkeer met de Administratie van na-, c.q. terugzending, het te heffen bedrag vermeld door de Administratie, die de stukken uitreikt.

3. Met betrekking tot de brieven en andere stukken, waarvoor port is te heffen en welke afkomstig zijn uit niet tot de Vereeniging behoorende landen, worden de hiervoren bedoelde formaliteiten vervuld door de Administratie van het land, waar zij binnenkomen.

4. De stempel T wordt afgedrukt op de na- of teruggezonden expresse-stukken, voor welke krachtens artikel 40 van het Verdrag een aanvullingsrecht moet worden voldaan. Het bedrag van dit recht wordt bovendien op deze zendingen aangegeven.

5. De Administratie, die de stukken uitreikt, belast ze met het te heffen port.

6. Alle stukken, welke niet van den stempelafdruk T zijn voorzien, worden, behoudens het geval van blijkbare vergissing, beschouwd als behoorlijk te zijn gefrankeerd en dienovereenkomstig behandeld.

7. Geen rekening wordt gehouden met niet voor de frankeering geldige postzegels In voorkomende gevallen wordt het cijfer nul(0) naast deze postzegels geplaatst.

Aan een nader adres verzonden stukken.

39. 1. De brieven en andere stukken, welke zijn geadresseerd aan personen, die van woonplaats zijn veranderd, worden beschouwd als rechtstreeks van de plaats van oorsprong naar de plaats van nieuwe bestemming te zijn geadresseerd.

2. Ongefrankeerde zendingen en die, welke voor hare oorspronkelijke bestemming ontoereikend waren gefrankeerd, worden belast met het port, dat is verschuldigd voor rechtstreeks van het punt van oorsprong naar de plaats van nieuwe bestemming verzonden stukken van denzelfden aard.

3. Zendingen, welke voor hare oorspronkelijke bestemming behoorlijk waren gefrankeerd en waarvoor, alvorens zij met nader adres werden verzonden, het voor het verdere vervoer verschuldigde aanvullingsport niet is gekweten, worden belast met een port gelijkstaande met het verschil tusschen het reeds betaalde frankeergeld en dat, hetwelk zou zijn geheven, indien de zendingen oorspronkelijk naar de nieuwe bestemmingsplaats waren verzonden.

4. Zendingen, welke oorspronkelijk van een binnenlandsch adres waren voorzien en volgens de binnenlandsche regeling voldoende waren gefrankeerd, worden beschouwd als stukken, welke toereikend waren gefrankeerd voor hunne oorspronkelijke bestemming.

5. Zendingen, welke oorspronkelijk binnenslands zijn verzonden onder genot van vrijstelling van port, worden belast met het port, dat van toepassing is op gefrankeerde zendingen van denzelfden aard, welke rechtstreeks van het punt van oorsprong worden verzonden naar de plaats van nieuwe bestemming.

6. Bij de nazending voorziet het kantoor van bestemming in alle gevallen de brieven en briefkaarten op de adreszijde van een afdruk van zijn dagteekeningstempel.

7. Gewone of aangeteekende stukken, die wegens onvolledige of onjuiste adresseering, ter aanvulling of verbetering van het adres aan de afzenders zijn teruggezonden, worden, indien zij met aangevuld of verbeterd adres opnieuw ter post worden bezorgd, niet als zendingen aan een nader adres, maar als geheel nieuwe zendingen beschouwd; voor deze zendingen is dientengevolge opnieuw port verschuldigd.

Onbestelbare stukken.

40. 1. Alvorens de stukken, welke om eenigerlei reden niet zijn uitgereikt, aan de Administratie van oorsprong terug te zenden, moet het kantoor van bestemming de reden van de niet-uitreiking op de adreszijde van die stukken, in den volgenden vorm, duidelijk en beknopt, in de Fransche taal vermelden: inconnu (onbekend), refusé (geweigerd), en voyage (op reis), parti (vertrokken), non réclamé (niet opgevraagd), décédé (overleden),

of een dergelijk woord. Deze vermelding wordt aangebracht door middel van een stempel of door het opplakken van een etiket. Elke Administratie is bevoegd om hieraan toe te voegen de vertaling van de reden der niet-uitreiking in haar eigen taal, alsmede alle andere aanwijzingen, die zij wenschelijk mocht achten.

Het kantoor van bestemming moet de plaats van de eerste bestemming doorhalen en naast den afdruk van den dagteekeningstempel van het kantoor van afzending de aanwijzing „Retour" stellen. Het moet bovendien zijn dagteekeningstempel afdrukken op de keerzijde van de brieven en op de voorzijde van de briefkaarten.

2. De terugzending van de onbestelbare brieven en andere stukken geschiedt hetzij afzonderlijk, hetzij in een bijzonderen bundel met strook „Rebuts".

De onbestelbare aangeteekende stukken worden teruggezonden aan het kantoor van uitwisseling van het land van oorsprong alsof het betrof aangeteekende stukken met bestemming voor dat land,

Bij wijze van uitzondering kunnen twee met elkander in betrekking staande Administratiën, in gemeen overleg, een andere wijze van terugzending der onbestelbare stukken toepassen.

3. Indien stukken, ter post bezorgd in een land met bestemming naar een plaats van datzelfde land, zijn verzonden door inwoners van een ander land en ten gevolge van onbestelbaarheid moeten worden teruggezonden naar het buitenland om aan de afzenders te worden teruggegeven, dan worden zij internationale zendingen en behandeld overeenkomstig de voorschriften inzake de verzending aan een nader adres.

4. Stukken voor zeelieden en andere personen, welke zijn gezonden aan het adres van een Consul en door dezen aan het postkantoor ter plaatse als niet opgevraagd worden teruggegeven, moeten worden behandeld op de wijze, als voor de onbestelbare stukken in het algemeen is voorgeschreven. Het bedrag van de porten, welke voor die stukken van den Consul zijn ingevorderd, moet hem tegelijkertijd door dat postkantoor worden terugbetaald.

Terugvordering van stukken en wijziging van adressen.

41. 1. Voor verzoeken om terugzending van stukken of om wijziging van adressen moet de afzender een formulier gelijk aan het hierbijgevoegde model J invullen. Bij de indiening van dit verzoek aan het postkantoor moet de afzender zijn identiteit bewijzen en, wanneer dit te pas komt, het bewijs van terpostbezorging vertoonen. Nadat het identiteitsbewijs is geleverd, waarvoor de Administratie van het land van oorsprong de aansprakelijkheid aanvaardt, wordt op de volgende wijze gehandeld :

a) indien het verzoek per post moet worden overgebracht, wordt het formulier, vergezeld van een volmaakt fac-simile van den omslag of van het adres van de zending, rechtstreeks, per aangeteekenden brief, aan het kantoor van bestemming gezonden ;

b) indien het verzoek langs telegrafischen weg moet worden gedaan, wordt het formulier overgebracht bij den telegraafdienst, welke is belast met de overbrenging van den inhoud naar het postkantoor van bestemming. Het telegram wordt in de Fransche taal opgesteld.

2. Betreft het een adresverbetering, dan moet het telegrafisch verzoek per eerstvolgende postgelegenheid worden bevestigd door een per post overgebracht verzoek, dat moet zijn vergezeld van het bovenbedoelde fac-simile.

3. Bij ontvangst van het formulier J of van het telegram, dat daarvoor in de plaats treedt, wordt het aangeduide stuk door het kantoor van bestemming opgezocht en geeft dat kantoor aan het verzoek het noodige gevolg.

Indien het echter een verandering van adres betreft, welke langs telegrafischen weg is verzocht, dan bepaalt het kantoor van bestemming zich er toe, het stuk op te houden, en wacht met aan het verzoek te voldoen tot de ontvangst van het vereischte fac-simile.

Indien de nasporingen naar het stuk vruchteloos zijn, indien het reeds aan den geadresseerde is uitgereikt of indien het telegrafisch verzoek niet duidelijk genoeg is om met zekerheid de zending te onderscheiden, wordt zulks dadelijk medegedeeld aan het kantoor van oorsprong, dat den belanghebbende er mede in kennis stelt.

4. Elke Administratie kan, bij een daartoe aan het Internationaal Bureel gerichte kennisgeving, vorderen, dat voor zooveel haar betreft, de toezending van de verzoeken geschiede door tusschenkomst van haar Hoofdbestuur of van een bepaaldelijk daartoe aangewezen kantoor.

Wanneer de verzending van de verzoeken geschiedt door tusschenkomst van de Hoofdbesturen, dan moet met de aanvragen, welke rechtstreeks door de kantoren van oorsprong aan die van bestemming worden gezonden in zoover rekening worden gehouden, dat de betrekkelijke stukken tot de ontvangst van het verzoek van het Hoofdbestuur van uitreiking worden uitgesloten.

De Administratiën, die van de bij het eerste lid van deze paragraaf bedoelde bevoegdheid gebruik maken, nemen voor haar rekening de kosten, welke mochten voortvloeien uit de overbrenging in haar binnenlandschen dienst, per post of per telegraaf, van de met het kantoor van bestemming te wisselen berichten.

Het gebruik van de telegraaf is verplicht, als de afzender zelf daarvan gebruik heeft gemaakt en het kantoor van bestemming per post niet tijdig kan worden gewaarschuwd.

Eenvoudige adresverbetering.

42. Een eenvoudige verbetering van het adres (zonder wijziging van naam of hoedanigheid van den geadresseerde) kan ook rechtstreeks door den afzender aan het kantoor van bestemming worden gevraagd, d. w. z. zonder de vervulling van de voor eigenlijke adreswijziging voorgeschreven formaliteiten.

Navragen. Gewone stukken.

43. 1. Elke navraag betreffende een gewone zending wordt op de volgende wijze behandeld :

a) degene, die de navraag doet, moet van een formulier, gelijk aan het hierbijgevoegd model H, het gedeelte, dat hem aangaat, invullen ;

b) het kantoor, waar de navraag is gedaan,

zendt het formulier rechtstreeks naar het andere betrokken kantoor. Die toezending geschiedt ambtshalve en zonder begeleidend schrijven ;

c) laatstbedoeld kantoor doet het formulier aan den geadresseerde of aan den afzender, naar omstandigheden, voorleggen, ten einde de benoodigde inlichtingen te verkrijgen overeenkomstig de aanwijzigingen van het formulier ;

d) nadat het formulier behoorlijk is aangevuld, wordt het ambtshalve teruggezonden aan het kantoor, dat het heeft opgemaakt ;

e) indien de klacht gegrond wordt bevonden, wordt zij toegezonden aan het Hoofdbestuur om te dienen als grondslag voor verder onderzoek.

2. Elke Administratie kan, bij een daartoe aan het Internationaal Bureel gerichte kennisgeving, vorderen, dat de navragen, welke op haren dienst betrekking hebben, worden toegezonden aan haar Hoofdbestuur of aan een daartoe bepaaldelijk aangewezen kantoor.

Navragen. Aangeteekende stukken.

44. 1. Voor elke navraag betreffende een aangeteekend stuk wordt een formulier, ingericht als of overeenkomende met het hierbijgevoegd model I, ingevuld ; dit formulier wordt, als algemeene regel, door het kantoor van oorsprong rechtstreeks aan het kantoor van bestemming gezonden.

2. De Administratiën van oorsprong en van bestemming kunnen evenwel in gemeen overleg de navraag van kantoor tot kantoor doen verzenden langs denzelfden weg als de zending.

3. Indien in het hiervoren bij § 1 bedoelde geval het kantoor van bestemming afdoende inlichtingen kan verschaffen omtrent het lot van de zending, vult dit kantoor het formulier verder in en zendt het naar het kantoor van oorsprong terug.

Wanneer het lot van de zending niet onmiddellijk door het kantoor van bestemming kan worden vastgesteld, vermeldt het dit feit op het formulier en zendt dit terug aan het kantoor van oorsprong na bijvoeging van een verklaring van den geadresseerde, dat hij het stuk niet ontvangen heeft. In dit geval vult de Administratie van oorsprong het formulier aan met de gegevens betreffende de verzending aan de eerste Administratie van doorvoer. Zij zendt het formulier vervolgens aan laatstgenoemde Administratie, welke het voorziet van hare bemerkingen en het zoo noodig doorzendt aan de volgende Administratie. De navraag gaat aldus van Administratie tot Administratie, totdat is gebleken, wat van het stuk, waarop de navraag betrekking heeft, geworden is. De Administratie, die het stuk aan den geadresseerde heeft doen uitreiken, of die in voorkomende gevallen noch de uitreiking, noch de regelmatige doorzending aan een andere Administratie kan aantoonen, vermeldt deze omstandigheid op het formulier en zendt dit terug aan de Administratie van oorsprong.

4. In het geval, bedoeld bij § 2 hiervoren, worden de nasporingen voortgezet van de Administratie van oorsprong af tot aan die van bestemming. Elke Administratie vermeldt op het formulier de gegevens betreffende de doorzending aan de volgende Administratie en zendt het vervolgens aan deze toe. De Administratie, die het stuk aan den geadresseerde heeft doen uitreiken of die eventueel noch de uitreiking, noch de regelmatige doorzending aan een andere Administratie kan aantoonen, maakt van deze omstandigheid eveneens melding op het formulier en zendt dit terug aan de Administratie van oorsprong.

5. Het formulier I moet het volledig adres van den geadresseerde weergeven en zooveel mogelijk vergezeld gaan van een fac-simile van den omslag of van het adres van de zending. Het wordt ambtshalve, zonder begeleidend schrijven, onder gesloten omslag verzonden.

6. Iedere Administratie kan bij een aan het Internationaal Bureel gerichte kennisgeving verlangen, dat de op haren dienst betrekking hebbende navragen worden toegezonden, hetzij aan haar Hoofdbestuur, hetzij aan een bepaaldelijk daartoe aangewezen kantoor, of, indien zij alleen als land van doorvoer bij de zaak is betrokken, aan het kantoor van uitwisseling, waaraan de zending is uitgeleverd.

Het formulier I en de bijlagen moeten in elk geval aan de Administratie van oorsprong van het vermiste stuk worden teruggezonden binnen een termijn, welke, te rekenen van de dagteekening der navraag, zes maanden niet mag te boven gaan. Deze termijn wordt in het verkeer met overzeesche landen gesteld op negen maanden.

7. De vorenstaande bepalingen zijn niet van toepassing op gevallen van berooving van een brievenmaal, vermissing daarvan of andere soortgelijke gevallen, die een meer uitvoerige briefwisseling tusschen de Administratiën noodig maken.

Gebruik van vermoedelijk valsche of vervalschte postzegels of van nagemaakte afdrukken van frankeermachines.

45. Onder voorbehoud van toepassing van de bepalingen, welke de wetgeving in elk land vordert, ook waar dit voorbehoud niet uitdrukkelijk in de bepalingen van dit artikel is opgenomen, wordt voor de vaststelling van het voor frankeering gebruik maken van valsche of vervalschte postzegels of van nagemaakte afdrukken van frankeermachines op de volgende wijze te werk gegaan :

a) wanneer op een zending de aanwezigheid van een valsch of vervalscht (nagemaakt of reeds voor frankeering gediend hebbend) postzegel of van nagemaakte afdrukken van frankeermachines bij de afzending wordt opgemerkt door een Administratie, door wier wetgeving onmiddellijke inbeslagneming van de zending niet is voorgeschreven, dan wordt aan het bedoelde zegel of aan den afdruk op geenerlei wijze iets veranderd en wordt de zending onder een aan het kantoor van bestemming geadresseerden omslag, ambtshalve aangeteekend, doorgezonden ;

b) van deze handeling wordt onverwijld aan de Administratiën van de landen van oorsprong en van bestemming kennis gegeven door middel van een bericht, gelijk aan het hierbij gevoegde model K. Een exemplaar van dit bericht wordt bovendien toegezonden aan het kantoor van bestemming in den omslag, die het stuk bevat ;

c) de geadresseerde wordt opgeroepen om de overtreding vast te stellen.

De zending wordt hem alleen uitgereikt, als

hij het verschuldigde port betaalt, er in toestemt den naam en het adres van den afzender mede te deelen en, na van den inhoud te hebben kennis genomen ter beschikking van de posterijen te stellen, hetzij het stuk in zijn geheel, zoo het niet van het corpus delicti is te scheiden, dan wel dat gedeelte van de zending (omslag, strook, gedeelte van den brief, enz.), waarop het adres en de afdruk of het zegel, waarmede misbruik vermoed wordt te zijn begaan, voorkomen ;

d) van den uitslag van de oproeping van den geadresseerde wordt een proces-verbaal gelijk aan het hierbijgevoegde model L opgemaakt, waarin het voorgevallene, zooals niet-verschijning, weigering om het stuk in ontvangst te nemen, het te openen of den afzender bekend te maken enz., wordt vermeld. Dit verbaal wordt door den postambtenaar en den geadresseerde onderteekend ; indien de laatstgenoemde de onderteekening weigert, dan wordt van deze weigering melding gemaakt ter plaatse voor de onderteekening bestemd.

Het proces-verbaal wordt met de bewijsstukken, ambtshalve aangeteekend, toegezonden aan de Administratie van het land van oorsprong, welke met behulp van deze bescheiden indien daartoe aanleiding bestaat, de zaak verder doet vervolgen overeenkomstig hare wetgeving.

TITEL VI.

UITWISSELING VAN DE STUKKEN.

EENIG HOOFDSTUK.

Adviezen.

46. 1. De adviezen, welke worden gevoegd bij tusschen twee kantoren gewisselde brievenmalen, zijn ingericht als het hierbij gevoegde model E. Zij worden gesloten in blauwe omslagen met het opschrift „Feuille d'avis" in vette letters.

2. In het hoofd van het advies moeten worden vermeld :

het land van oorsprong en dat van bestemming,

de naam van het uitwisselingskantoor van bestemming,

de datum van afzending der brievenmaal.

Op de daarvoor aangewezen plaats moet een afdruk van den dagteekeningstempel worden aangebracht.

3. De aanwezigheid van zendingen, welke per expresse zijn te bestellen, wordt aangeduid door het afdrukken van den stempel „Exprès" in de rubriek I.

4. Rubriek II is bestemd voor de vermelding van het volgnummer van de brievenmaal, van den naam van de paketboot, van den verzendingsweg en van het aantal zakken, waaruit de zending bestaat.

Tenzij anders is overeengekomen voorzien de kantoren van afzending de adviezen van een volgnummer ; de volgnummers vormen voor elk kantoor van bestemming een gedurende een jaar doorloopende reeks. Elke brievenmaal moet een afzonderlijk volgnummer dragen, zelfs dan, wanneer het een aanvullingsbrievenmaal betreft, voor welke wordt gebruik gemaakt van denzelfden verzendingsweg of dezelfde boot als voor de gewone brievenmaal.

Bij de eerste verzending van elk jaar moet het advies, behalve van het volgnummer van de brievenmaal, ook zijn voorzien van dat van de laatste brievenmaal van het vorige jaar.

De naam van de boot, die de brievenmaal vervoert, wordt vermeld, indien het kantoor van afzending dezen naam kan weten.

In het aantal zakken, waaruit de brievenmaal bestaat, moeten ook de zakken, inhoudende terug te zenden ledige zakken, worden begrepen.

5. De rubriek III moet vermelden :

a) Het algemeen totaal van de aangeteekende stukken, ingeschreven in rubriek V en, in voorkomende gevallen, op de afzonderlijke lijsten.

Er kan gebruik worden gemaakt van een of meer afzonderlijke lijsten gelijk aan het hierbij gevoegd model E*bis*, hetzij ter vervanging van de rubriek V, hetzij om te dienen als vervolgadvies.

Bij gebruik van meer dan één lijst moeten deze van volgnummers worden voorzien. Het aantal aangeteekende stukken, dat op één lijst mag worden ingeschreven, is beperkt tot 60.

b) Het totaal-aantal van de zendingen met aangegeven waarde, ingeschreven op de adveslijst.

c) Het aantal zakken en pakketten, voor elk afzonderlijk, waarin de aangeteekende stukken zijn vervat en, eveneens voor elk afzonderlijk, het aantal zakken en pakketten, inhoudende zendingen met aangegeven waarde.

6. In rubriek IV worden, afzonderlijk, ingeschreven, het aantal van de teruggaande zakken, behoorende aan de Administratie van bestemming, zoomede dat van de zakken, welke zijn gebezigd voor het opmaken van de brievenmaal en behooren aan de Administratie van afzending, de zakken voor de aangeteekende stukken daarin begrepen. Het aantal ledige zakken, behoorende aan een andere Administratie dan die, waaraan de brievenmaal is geadresseerd, moet afzonderlijk ingeschreven worden met vermelding van die Administratie.

Bovendien worden in deze rubriek vermeld de open dienstbrieven en de verschillende mededeelingen of aanbevelingen van het kantoor van afzending, welke op den dienst der uitwisseling betrekking hebben.

7. De rubriek V is bestemd voor de inschrijving van de aangeteekende stukken, indien niet uitsluitend gebruik wordt gemaakt van afzonderlijke lijsten.

De aangeteekende stukken worden stuksgewijze omschreven met vermelding van den naam van het kantoor van oorsprong en het nummer, waaronder het stuk op dat kantoor is ingeschreven.

Indien de brievenmaal geen aangeteekende stukken bevat, wordt de aanwijzing „Néant" in de betreffende rubriek van het advies gesteld.

8. In rubriek VI worden, volgens de aanwijzingen van het formulier, de gesloten brievenmalen ingeschreven, welke in de rechtstreeksche zending, waarop het advies betrekking heeft, zijn opgenomen.

9. De Administratiën kunnen onderling overeenkomen om andere tabellen of rubrieken op het advies aan te brengen, indien zij zulks noodig oordeelen. Bepaaldelijk kunnen zij de

rubrieken V en VI inrichten in overeenstemming met haar behoeften.

10. Wanneer een uitwisselingskantoor geen enkel stuk aan een kantoor, waarmede het in betrekking staat, heeft uit te leveren, moet het niettemin een brievenmaal in den gewonen vorm zenden, welke alleen een blanco-advies bevat.

11. Wanneer gesloten brievenmalen door een Administratie aan een andere worden uitgeleverd om door middel van koopvaardijschepen te worden vervoerd, dan moet het aantal of het gewicht der brieven en andere stukken op het advies en op het adres van die brievenmalen worden vermeld, indien de met de inscheping belaste Administratie zulks verzoekt.

Vervoer van de aangeteekende stukken.

47. 1. De aangeteekende stukken en, in voorkomende gevallen, de afzonderlijke lijsten, bedoeld in § 5 van het vorige artikel, worden bijeengevoegd in een of meer afzonderlijke pakketten of zakken, welke zoodanig moeten zijn ingepakt of gesloten en verzegeld of geplombeerd, dat de inhoud verzekerd zij. De aangeteekende stukken worden in elk pakket gerangschikt in de volgorde hunner inschrijving. Wanneer meer dan een afzonderlijke lijst wordt gebezigd, moet elke lijst zijn samengebonden met de aangeteekende stukken, waarop zij betrekking heeft.

In geen geval mogen de aangeteekende en de gewone stukken door elkander worden verzonden.

2. De afzonderlijke omslag, welke het advies bevat, wordt door middel van een kruislings gebonden touw bevestigd op de buitenzijde van het pakket met aangeteekende stukken, indien de aangeteekende stukken in een zak zijn gesloten, bevestigt men genoemden omslag aan den hals van dien zak, maar in dat geval moeten de stukken, die volgens de bepalingen van dit Reglement in den omslag met het advies moeten worden gesloten, in den zak worden opgenomen.

Is er meer dan een pakket of zak met aangeteekende stukken te verzenden, dan wordt elk volgend pakket of elke volgende zak van een etiket voorzien, dat den aard van den inhoud aanduidt.

3. De boven omschreven wijze van inpakking en verzending van de aangeteekende stukken is alleen van toepassing op het gewone verkeer. Voor het meer belangrijke verkeer worden door de betrokken Administratiën, in gemeen overleg, bijzondere bepalingen vastgesteld. In beide gevallen moeten de uitwisselingskantoren uitzonderingsmaatregelen treffen, indien zij aangeteekende stukken te verzenden hebben, die door hun aantal, hun aard, vorm of inhoud zich niet leenen voor insluiting in de brievenmaal met de gewone stukken.

Vervoer van de expresse-stukken.

48. 1. De gewone expresse-stukken worden in een afzonderlijken bundel bijeengevoegd en door de uitwisselingskantoren gesloten in den omslag met het advies van de brievenmaal.

Door middel van een in dien bundel op te nemen nota wordt, in voorkomende gevallen, de aanwezigheid in de brievenmaal aangegeven van stukken, als de hier bedoelde, die wegens hun aantal, hun vorm of hun afmetingen niet bij het advies konden worden gevoegd. Deze stukken worden bijeengevoegd in een of meer afzonderlijke bundels, voorzien van een etiket, waarop met vette letters de aanwijzing „Exprès" voorkomt; zij worden opgenomen in den zak, welke het advies bevat.

2. De aangeteekende expresse-stukken worden in de gewone volgorde opgenomen onder de overige aangeteekende stukken; de aanwijzing „Exprès" wordt in de kolom „Observations" van de adviezen achter elke inschrijving gesteld.

Samenstelling van de brievenmalen.

49. 1. Als algemeene regel geldt, dat de stukken worden gerangschikt en afgebundeld naar hunnen aard, waarbij de brieven en de briefkaarten in denzelfden bundel worden opgenomen en de nieuwsbladen en tijdschriften tot afzonderlijke bundels worden vereenigd, afgescheiden van die van de gewone gedrukte stukken. Brieven, briefkaarten en gedrukte stukken van kleine afmetingen moeten worden gelegd in de richting van het adres. De gefrankeerde stukken worden gescheiden van de ongefrankeerde of de ontoereikend gefrankeerde en de etiketten van de bundels met ongefrankeerde of ontoereikend gefrankeerde stukken worden, zooveel mogelijk, van den stempelafdruk T voorzien.

Brieven, welke sporen dragen van opening, bederf of beschadiging, moeten worden voorzien van een vermelding van het feit en van een afdruk van den dagteekeningstempel van het kantoor, dat het feit heeft opgemerkt.

De zonder omslag verzonden postwissels worden tot een afzonderlijk pakket vereenigd.

2. De brievenmalen worden gesloten in zakken, welke behoorlijk dichtgemaakt, verzegeld of geplombeerd en van een masker voorzien worden.

De maskers van deze brievenmalen moeten van linnen, sterk karton of perkament zijn of van papier, geplakt op een plankje. Zij moeten op leesbare wijze het kantoor van oorsprong en dat van bestemming aangeven en in het verkeer met overzeesche landen, den datum van afzending, het nummer van de zending en, als de betrokken Administratiën het vragen, de haven van ontscheping. In het verkeer tusschen aan elkander grenzende landen kan van etiketten van stevig papier worden gebruik gemaakt.

De zakken moeten op leesbare wijze het kantoor of het land van oorsprong aangeven en zooveel mogelijk een nummer dragen.

3. Tenzij anders is overeengekomen, worden de weinig omvangrijke brievenmalen of die, welke alleen een advies bevatten, enkel in stevig papier gepakt, zoodanig, dat elke beschadiging van den inhoud wordt voorkomen, daarna met touw opgebonden en verzegeld of geplombeerd. Zij worden voorzien van een gedrukt opschrift, hetwelk in kleine letters den naam van het kantoor van afzending en in grootere den naam van het kantoor van bestemming vermeldt: „de . . . pour . . . ."

4. Wanneer het aantal of de omvang van de zendingen het gebruik van meer dan één zak eischt, moeten zooveel mogelijk afzonderlijke zakken worden gebezigd:

a. voor de brieven en briefkaarten ;
b. voor de overige stukken.

Ongeacht het aantal of den omvang van de zendingen, moeten eveneens zooveel mogelijk afzonderlijke zakken worden gebezigd, wanneer de Administratie van een land, dat zijn tusschenkomst verleent of van het land van bestemming zulks verzoekt.

Wanneer afzonderlijke zakken zijn gebezigd, moet elke zak een aanwijzing van den inhoud dragen.

Het pakket of de zak met aangeteekende stukken wordt in een van de zakken met brieven opgenomen of in een zak, voorzien van een masker, dat overeenkomt met het voor de zakken met brieven gebezigde.

De zak, welke het advies bevat, wordt aangeduid door de op in het oog vallende wijze op het masker aangebrachte letter F.

5. Het gewicht van elken zak mag 30 kilogram niet te boven gaan.

Overgifte van de brievenmalen.

50. 1. De overgifte van brievenmalen tusschen twee met elkander in verbinding staande kantoren geschiedt overeenkomstig de bepalingen, die de betrokken Administratiën daarvoor hebben vastgesteld.

2. De brievenmalen moeten in goeden staat worden uitgeleverd. Nochtans mag een brievenmaal niet worden geweigerd wegens beschadiging.

3. Als een brievenmaal in slechten staat wordt ontvangen door een tusschenkantoor, moet zij opnieuw worden ingepakt, waarbij de oorspronkelijke verpakking moet behouden blijven. Het kantoor, dat de brievenmaal opnieuw inpakt, moet op het masker, c. q. het gedrukt opschrift een afdruk van zijn dagteekeningstempel stellen, voorafgegaan door de vermelding : „Remballé à . . . . . "

Onderzoek van de brievenmalen.

51. 1. Als een tusschenkantoor moet overgaan tot het opnieuw inpakken van een brievenmaal, onderzoekt het den inhoud, indien er aanleiding is om te veronderstellen, dat deze niet ongeschonden is gebleven.

Het maakt een bericht van bevinding op volgens het hierbijgevoegde model G, waarbij wordt te werk gegaan overeenkomstig het bepaalde bij § 3 hierna. Dit bericht wordt gezonden aan het uitwisselingskantoor, van hetwelk de brievenmaal is ontvangen ; een afschrift wordt gericht aan het kantoor van oorsprong en een ander wordt in de opnieuw ingepakte brievenmaal gesloten.

2. Het kantoor van bestemming onderzoekt of de brievenmaal in haar geheel aanwezig is, zoomede of de inschrijvingen op het advies en, in voorkomende gevallen, op de afzonderlijke lijsten van aangeteekende stukken juist zijn. In geval van ontbreken van de brievenmaal, van zakken, het advies, een afzonderlijke lijst van aangeteekende stukken of indien zich eenige andere onregelmatigheid voordoet, wordt het feit onmiddellijk gestaafd door twee ambtenaren. Zij brengen de noodige verbeteringen aan op de adviezen of lijsten, waarbij wordt zorg gedragen, dat de onjuiste aanwijzingen in dier voege met de pen worden doorgehaald, dat de oorspronkelijke inschrijvingen kunnen worden onderkend.

Het geval van blijkbare vergissing uitgezonderd, is aan de verbeteringen meer waarde te hechten dan aan de oorspronkelijke inschrijving.

3. De vastgestelde feiten worden met de eerstvolgende post door middel van een bericht van bevinding ter kennis gebracht van het kantoor van oorspong van de brievenmaal en, in voorkomende gevallen, van het laatste tusschenkantoor. Uit de aanwijzingen van dit bericht moet zoo nauwkeurig mogelijk blijken, op welken zak, welk pakket of stuk het betrekking heeft.

Een duplicaat van het bericht van bevinding wordt, met inachtneming van dezelfde bepalingen als voor het oorspronkelijke gelden, gezonden aan de Administratie, waaronder het kantoor van oorsprong van de brievenmaal behoort, indien deze Administratie het eischt. De zak of de omslag en het zegel of loodje van het pakket of den zak met aangeteekende stukken en, indien dit pakket of die zak niet is gevonden, de brievenzak met het touw, het masker en het zegel of het loodje van dien zak worden gevoegd bij het bericht van bevinding. In het verkeer met de Administratiën, die toezending van een duplicaat eischen, worden de vorenvermelde bewijsstukken bij het duplicaat gevoegd.

De berichten van bevinding en de duplicaten worden per aangeteekenden brief verzonden.

In de gevallen, bedoeld bij de §§ 1 en 2 van dit artikel, kan bovendien aan het kantoor van oorsprong en, in voorkomende gevallen, aan het laatste tusschenkantoor van uitwisseling, per telegram worden kennis gegeven op kosten van de Administratie, die het telegram verzendt.

4. Wanneer het ontbreken van een brievenmaal het gevolg is van een gemiste aansluiting of het ontbreken op den geleidebrief (pas) voldoende is toegelicht, is het opmaken van het bericht van bevinding, bedoeld in de §§ 1 en 2, niet noodig, indien de brievenmaal met de eerstvolgende post ten kantore van bestemming aankomt.

De verzending van het duplicaat, bedoeld in § 3, kan worden uitgesteld, indien men vermoedt, dat het ontbreken van de brievenmaal voortspruit uit een vertraging of een verkeerde verzending.

Zoodra een brievenmaal, welke aan het kantoor van oorsprong en, in voorkomende gevallen, aan het laatste tusschenkantoor van uitwisseling, als vermist was gemeld, terecht komt, behoort aan die kantoren een tweede bericht van bevinding te worden gezonden, waarin de ontvangst van de brievenmaal wordt medegedeeld.

5. De kantoren, waaraan de in dit artikel bedoelde berichten zijn geadresseerd, zenden deze zoo spoedig mogelijk terug, na ze te hebben onderzocht en, in voorkomende gevallen, hun opmerkingen er op te hebben vermeld.

6. Wanneer een ontvangend kantoor, op hetwelk de verplichting tot het onderzoeken van een brievenmaal rustte, niet met de eerstvolgende post na het onderzoek aan het kantoor van oorsprong en, in voorkomende gevallen, aan het laatste tusschenkantoor van uitwisseling een bericht heeft doen toekomen, waarbij van het bevinden van eenige onregelmatigheid werd kennis gegeven, wordt, zoolang het bewijs van het tegendeel niet is geleverd,

dit ontvangend kantoor geacht de brievenmaal en haar inhoud te hebben ontvangen. Hetzelfde vermoeden bestaat met betrekking tot de onregelmatigheden, waarvan de vermelding is achterwege gelaten of welke op onvolledige wijze bij het bericht van bevinding zijn medegedeeld.

Terugzending van de ledige zakken.

52. 1. De zakken moeten per keerende post ledig aan het land van oorsprong worden teruggezonden, tenzij tusschen de met elkander in verbinding staande Administratiën anders is overeengekomen; het aantal zakken, dat met elke brievenmaal wordt teruggezonden, moet op het advies worden ingeschreven in de rubriek „Indications de service".

De terugzending geschiedt tusschen de uitwisselingskantoren, die daarvoor zijn aangewezen.

De ledige zakken moeten opgerold en in behoorlijke pakken worden samengebonden; in voorkomende gevallen moeten de voor de adresstrooken bestemde plankjes in de zakken worden gedaan. Indien de pakken worden teruggezonden door tusschenkomst van een ander uitwisselingskantoor dan dat, waarvan de zakken zijn ontvangen, behooren zij te worden voorzien van een etiket, aanwijzende den naam van laatstbedoeld kantoor.

Indien de terug te zenden ledige zakken niet te talrijk zijn, kunnen zij worden opgenomen in de zakken met brieven of andere stukken; in het tegenovergestelde geval moeten zij afzonderlijk worden opgenomen in verzegelde zakken, welke zijn te adresseeren aan de betrokken uitwisselingskantoren. De maskers moeten de aanwijzing „sacs vides" dragen.

2. Met behulp van de inschrijvingen in de rubriek „Indications de service" van de adviezen, kan elke Administratie in haar dienst toezicht uitoefenen op de terugzending van de zakken, die haar toebehooren. In geval deze contrôle zou uitwijzen, dat 10 % van het totaal-aantal van de gedurende een jaar voor de samenstelling van brievenmalen gebezigde zakken niet zijn teruggezonden vóór het einde van dat jaar, is de Administratie, die de terugzending van de ledige zakken niet kan bewijzen, gehouden aan de Administratie van afzending de waarde van de ontbrekende zakken te vergoeden. Deze vergoeding moet eveneens worden betaald, als het aantal ontbrekende zakken de 10 % niet bereikt, doch 50 stuks te boven gaat.

Elke Administratie stelt op geregeld terugkeerende tijdstippen als waarde van de zakken, die door haar uitwisselingskantoren worden gebruikt, een voor alle soorten zakken gelijk, gemiddeld, bedrag in franken vast en deelt dit door tusschenkomst van het Internationaal Bureel aan de betrokken Administratiën mede.

TITEL VII.

BEPALINGEN BETREFFENDE DE TRANSIT- EN OPSLAGKOSTEN.

HOOFDSTUK I.

Statistiek-werkzaamheden.

Statistiek van de transitkosten.

53. 1. De wegens transitkosten ingevolge de artikelen 70 en volgende van het Verdrag te vorderen bedragen worden vastgesteld op den grondslag van statistieken, die eenmaal in de vijf jaar worden gehouden, beurtelings gedurende de eerste 28 dagen van de maand Mei of gedurende de 28 dagen, welke volgen op 14 October.

De statistiek van October—November 1924 zal van toepassing zijn op de jaren 1924 tot en met 1928, met dien verstande, dat tot den 1sten October 1925, den datum van het in werking treden van het Verdrag van Stockholm, de vergoedingen, bedoeld in artikel 4 van het Verdrag van Madrid zullen blijven gelden.

De statistiek van Mei 1929 zal van toepassing zijn op de jaren 1929 tot en met 1933 en zoo vervolgens.

2. In het geval dat een land met een belangrijk postverkeer tot de Vereeniging toetreedt, kunnen de landen van de Vereeniging, van welke de belangen, wat de betaling van de transitkosten betreft, tengevolge van die toetreding een wijziging mochten ondergaan, een afzonderlijke statistiek verlangen, welke uitsluitend op het nieuw toegetreden land betrekking heeft.

3. Indien het verkeer een belangrijke wijziging ondergaat en voor zooveel deze wijziging een of meer tijdvakken van te zamen ten minste twaalf maanden betreft, verstaan de daarbij betrokken Administratiën zich met elkander inzake herziening van haar rekeningen wegens transitkosten. In dat geval worden de door de Administratiën van afzending te betalen bedragen vermeerderd, verminderd of verdeeld in overeenstemming met de diensten, die in werkelijkheid voor den doorvoer zijn gebezigd, maar de totaal-gewichten, die den grondslag voor de nieuwe rekeningen vormen, moeten in normale gevallen dezelfde zijn als die van de brievenmalen, welke gedurende het in § 1 genoemde tijdvak der statistiek zijn verzonden. Zoo noodig kan een afzonderlijke statistiek worden opgemaakt om de verdeeling van die gewichten tusschen de verschillende diensten, van welke gebruik wordt gemaakt, te regelen. Geen wijziging in het verkeer wordt als belangrijk aangemerkt, dan wanneer zij voor een bedrag van meer dan 5000 franken per jaar de rekeningen tusschen twee Administratiën beïnvloedt, elk transitland afzonderlijk genomen.

Ook kan bij uitzondering een bijzondere statistische opname worden geëischt voor het vaststellen van nieuwe totaal-gewichten, welke als grondslag voor de nieuwe rekeningen moeten dienen, wanneer de totaal-gewichten van het betrokken vervoer tenminste met honderd percent vermeerderd of met vijftig percent zijn verminderd en nieuwe rekeningen daardoor een wijziging van meer dan 5000 franken per jaar zouden ondergaan.

Opmaken van de gesloten brievenmalen gedurende het statistiektijdvak.

54. 1. Gedurende elk statistiektijdvak zijn bij de uitwisseling van brieven en andere stukken in gesloten brievenmalen tusschen twee Administratiën van de Vereeniging of tusschen een Administratie van de Vereeniging en een niet daartoe behoorende Administratie over het grondgebied of door middel van de

diensten van een of meer andere Administratiën afzonderlijke zakken of pakketten te bezigen voor de „brieven en briefkaarten" en voor de „overige stukken". Deze zakken of pakketten moeten respectievelijk van een etiket „L.C." en „A.O." worden voorzien. Wanneer de omvang van de brievenmalen dit toelaat, kunnen de afzonderlijke zakken of pakketten worden samengevoegd in een enkelen verzamelzak, welke moet zijn voorzien van een etiket „S.C".

2. Met afwijking van het bepaalde bij de artikelen 47 en 48 hiervoren is elke Administratie bevoegd om gedurende het tijdvak van de statistiek andere aangeteekende en expressestukken dan brieven en briefkaarten op te nemen in een der voor de „overige stukken" bestemde zakken of pakketten met vermelding van deze omstandigheid op het advies; indien echter in overeenstemming met evengenoemde artikelen 47 en 48 deze stukken zijn opgenomen in een zak of pakket met brieven, dan worden zij voor de gewichtsstatistiek beschouwd deel uit te maken van de zending brieven.

3. Gedurende het statistiektijdvak moeten de etiketten van de over zee te vervoeren brievenmalen op in het oog vallende wijze de aanduiding „Statistique" dragen.

Vaststelling van het gewicht van de gesloten brievenmalen.

55. 1. Voor zooveel de brievenmalen van een land van de Vereeniging voor een ander land der Vereeniging betreft, vermeldt het afzendend uitwisselingskantoor op het advies voor het uitwisselingskantoor van bestemming der brievenmaal het bruto-gewicht van de brieven en briefkaarten en dat van de overige stukken, onverschillig vanwaar zij afkomstig of waarheen zij bestemd zijn.

In het bruto-gewicht is begrepen het gewicht van de verpakking, maar niet dat:

a) van de ledige zakken, welke in afzonderlijke zakken zijn verpakt;

b) van de zakken, die alleen stukken bevatten, vrij van alle kosten van transit (art. 72 van het Verdrag);

c) van de brievenmalen, welke alleen een blanco advies bevatten (art. 46, § 10, hiervoren);

d) van de verzamelzakken, vermeld in het vorige artikel.

2. Geen rekening wordt gehouden met gewichtsgedeelten van 500 gram of minder; gewichtsgedeelten van meer dan 500 gram worden afgerond tot een kilogram.

3. Ingeval noch het bruto-gewicht van de brieven en briefkaarten, noch dat der overige stukken 500 gram te boven gaat, is aan het hoofd van het advies de aanwijzing „Poids brut ne dépasse pas 500 grammes" te stellen.

4. Deze aanwijzingen worden geverifieerd door het uitwisselingskantoor van bestemming. Indien dit kantoor vaststelt, dat het werkelijke gewicht van de stukken meer dan 600 gram verschilt van het op het advies ingeschreven gewicht, verbetert het dit advies en meldt de vergissing onmiddellijk aan het uitwisselingskantoor van afzending door middel van een bericht van bevinding. Indien de bevonden gewichtsverschillen binnen de evengenoemde grenzen blijven, worden de aanwijzingen van het kantoor van afzending als geldig aangemerkt.

Opmaken van de staten M der gesloten brievenmalen.

56. 1. Zoodra mogelijk na afloop van de statistische opnamen makën de kantoren van bestemming staten op, gelijk aan het hierbijgevoegde model M, in evenveel exemplaren als het getal der betrokken Administratiën, die van de plaats van afzending daaronder begrepen; zij zenden deze staten aan de uitwisselingskantoren van de Administratie van afzending teneinde te worden voorzien van hun bewijs van goedkeuring. Na goedkeuring zenden laatstbedoelde kantoren de staten aan het Hoofdbestuur, waaronder deze kantoren behooren, teneinde door dit Hoofdbestuur over de betrokken Administratiën te worden verdeeld.

2. Indien de staten M binnen een tijdsverloop van vier maanden (zes maanden in het verkeer met overzeesche landen), te rekenen van den dag van afzending van de laatste in de statistiek op te nemen brievenmaal, niet of niet in voldoend aantal door de uitwisselingskantoren van de Administratie van afzending zijn ontvangen, maken deze kantoren zelf de bedoelde staten in voldoend aantal en naar hun eigen gegevens op; zij stellen alsdan op elk der staten de aanwijziging: „Les relevés M du bureau destinataire ne sont pas parvenus dans le délai réglementaire". Vervolgens zenden zij de staten aan het Hoofdbestuur, waaronder zij behooren, voor de verdeeling over de betrokken Administratiën.

Gesloten brievenmalen, uitgewisseld met niet tot de Vereeniging behoorende landen.

57. Met betrekking tot de gesloten brievenmalen, welke tusschen een land van de Vereeniging en een niet daartoe behoorend land door tusschenkomst van een of meer Administratiën der Vereeniging worden gewisseld, maken de uitwisselingskantoren van het eerste van die landen voor de verzonden of ontvangen brievenmalen een staat M op, welken zij toezenden aan de Administratie van het land, waar de brievenmalen de Vereeniging verlaten of binnenkomen. Deze Administratie stelt na afloop van het tijdvak van de statistiek een algemeenen staat samen in zooveel exemplaren, als er Administratiën van de Vereeniging bij betrokken zijn, zichzelf en de Administratie, die te betalen heeft, inbegrepen. Een exemplaar van dezen algemeenen staat wordt toegezonden aan laatstbedoelde Administratie, alsmede aan elk der Administratiën, die hebben deelgenomen aan het vervoer van de brievenmalen.

Lijst van door tusschenkomst van andere administratiën uitgewisselde gesloten brievenmalen.

58. 1. Zoo spoedig mogelijk en in ieder geval binnen een tijdsverloop van zes maanden na elk statistiektijdvak doen de Administratiën, die door tusschenkomst van andere Administratiën brievenmalen hebben verzonden, de lijst hiervan toekomen aan de verschillende Administratiën, van welker tusschenkomst zij hebben gebruik gemaakt.

2. Indien deze lijst transit-brievenmalen

bevat, welke volgens het bepaalde bij artikel 55 hiervoren geen aanleiding geven tot het opmaken van een staat M, wordt dat toegelicht door een aanwijzing als b.v. „Sacs vides", „Dépêches se composant uniquement d'une feuille d'avis négative", „Rebuts" of „Poids ne dépasse pas 500 grammes".

3. De gesloten brievenmalen, afkomstig van verder gelegen landen, welke, ingeschreven in de rubriek VI van het advies, in de transitbrievenmalen worden doorgezonden, worden vermeld in een afzonderlijke rubriek van de lijst.

Gesloten brievenmalen, uitgewisseld met oorlogsschepen.

59. Op de Administratiën van de landen, waartoe oorlogsschepen behooren, rust de verplichting om staten M op te maken betreffende de brievenmalen, welke door die schepen zijn verzonden of ontvangen.

De brievenmalen, welke gedurende het tijdvak van de statistiek aan het adres van oorlogsschepen worden verzonden, moeten zijn voorzien van etiketten met den datum van afzending.

Wanneer deze brievenmalen worden nagezonden, geeft de Administratie, welke nazendt, hiervan kennis aan de Administratie van het land, waartoe het schip behoort.

Transitnota.

60. Wanneer de te volgen verzendingsweg en de te bezigen vervoerdiensten voor de gedurende het tijdvak van de statistiek te verzenden brievenmalen onbekend of onzeker zijn, moet de Administratie van oorsprong op verzoek van die van bestemming voor elke brievenmaal een nota opmaken, gelijk aan het hierbijgevoegde model T. Deze nota moet achtereenvolgens, onverwijld, worden doorgezonden aan de verschillende diensten, die aan het vervoer van de brievenmalen deelnemen; deze diensten vermelden er achtereenvolgens de op den doorvoer betrekking hebbende inlichtingen op. Het laatste kantoor van doorvoer moet de nota T aan het kantoor van bestemming doen toekomen. De nota wordt door de Administratie van bestemming aan die van oorsprong teruggezonden als bijlage van den staat M.

Statistiek van de stuksgewijs uitgewisselde stukken.

61. 1. De gewone en aangeteekende stukken, alsmede de brieven en doosjes met aangegeven waarde afkomstig uit het land zelf of uit verder gelegen landen, welke gedurende een statistiektijdvak stuksgewijs worden uitgewisseld, worden door het uitwisselingskantoor, dat ze verzendt, op het advies (in de Fransche taal) ingeschreven in den navolgenden vorm:

Stuksgewijs uitgeleverde stukken.	Aantal.
Brieven.	
Briefkaarten	
Overige stukken	

De stukken, welke volgens het bepaalde bij artikel 72 van het Verdrag van alle kosten wegens transit zijn vrijgesteld, worden niet in deze cijfers begrepen.

Om het verifieeren te vergemakkelijken moet het uitwisselingskantoor van afzending de gewone stukken, die op het advies zijn ingeschreven, opnemen in afzonderlijke bundels, voorzien van de aanduiding „Correspondances à découvert".

Zoo noodig moeten de brieven, de briefkaarten en de overige stukken afzonderlijk worden afgebundeld.

2. Bij gebreke van stuksgewijs uit te wisselen stukken vermeldt het kantoor van afzending in het hoofd van het advies: „Pas de correspondances à découvert".

3. De inschrijvingen op de adviezen worden door het uitwisselingskantoor van bestemming onderzocht. Indien dit kantoor, voor een soort stukken, verschillen van meer dan vijf stuks opmerkt, verbetert het de bedoelde inschrijvingen en meldt het de vergissing onmiddellijk door middel van een bericht van bevinding aan het kantoor van afzending. Indien het bevonden verschil binnen de genoemde grens blijft, worden de inschrijvingen van het kantoor van afzending als geldig aangemerkt.

4. Na afloop van de statistische opnamen maakt het uitwisselingskantoor van bestemming staten (het hierbijgevoegd model O) in enkelvoud op en zendt deze onverwijld aan het Hoofdbestuur, waaronder het behoort.

Statistiek van de in opslag genomen brievenmalen.

62. Voor de brievenmalen, waarvoor wegens het in opslag nemen in een havenplaats volgens het bepaalde bij artikel 71 van het Verdrag aan de daarmede belaste Administratie een vergoeding is verschuldigd, maakt deze Administratie, voor elk land van oorsprong afzonderlijk, een dagstaat op gelijk aan het hierbijgevoegde model P*bis*. Deze bevat de aanwijzingen betreffende de brievenmalen, welke van het betrokken land gedurende het tijdvak van 28 dagen van de statistiek der transitkosten zijn ontvangen, waarbij de data van afzending en doorzending van de bedoelde brievenmalen buiten beschouwing blijven.

De op de dagstaten vermelde gegevens worden voor elk land van oorsprong verzameld op een staat, gelijk aan het hierbij gevoegde model P*ter*, welke, vergezeld van de daarbij behoorende staten model P*bis*, wordt gezonden aan het Hoofdbestuur van het bedoelde land.

De verzamelstaat P*ter* wordt, na te zijn goedgekeurd door de Administratie van het land van afzending, met de staten model P*bis* toegezonden aan het Hoofdbestuur van de Administratie, waaronder de opslagplaats behoort.

Buitengewone diensten.

63. Behalve het vervoer met luchtdiensten wordt uitsluitend beschouwd als een buitengewone dienst, welke aanleiding geeft tot bijzondere transitkosten, de dienst, die voor het bespoedigd vervoer over land van de zoogenaamde Indische Mail wordt onderhouden.

HOOFDSTUK II.

Comptabiliteit. Afsluiting van de rekeningen.

Rekening van de transitkosten.

64. 1. De gewichten van de gesloten brievenmalen, de aantallen stuksgewijs uitgewisselde stukken en, in voorkomende gevallen, de aantallen in een haventplaats in opslag genomen zakken worden vermenigvuldigd met 13 en de aldus verkregen producten dienen tot grondslag van bijzondere rekeningen, welke in franken en centiemen de jaarlijksche transitkosten aangeven, die aan elke Administratie toekomen.

De zorg voor het opmaken van deze rekeningen rust op de Administratie, die te vorderen heeft: deze doet ze toekomen aan de Administratie, die moet betalen.

Voor het geval, dat het vermenigvuldigingscijfer 13 niet in overeenstemming is met de periodieke uitvoering van den dienst of indien gedurende het tijdvak der statistiek buitengewone verzendingen hebben plaats gevonden, wordt door de betrokken Administratiën in gemeen overleg een ander vermenigvuldigingscijfer vastgesteld, hetwelk geldt voor de jaren, waarvoor de statistiek van kracht is.

2. Ten einde rekening te houden met het gewicht van de zakken en de verpakking, alsmede met de soorten van stukken, die overeenkomstig het bepaalde bij artikel 72 van het Verdrag zijn vrijgesteld van alle kosten wegens transit, wordt van het totaalbedrag van de rekening der gesloten brievenmalen tien percent afgetrokken.

3. De bijzondere rekeningen worden uit de gegevens van de staten M, O en P*bis* in tweevoud opgemaakt op formulieren N, P en P*ter*. Zij worden zoodra mogelijk en uiterlijk binnen een tijdsverloop van 12 maanden na het einde van het statistiektijdvak toegezonden aan de Administratie van afzending.

4. Indien de Administratie, welke de bijzondere rekening heeft toegezonden, binnen een tijdsverloop van 6 maanden na de verzending geenerlei opmerking tot verbetering heeft ontvangen, wordt de rekening beschouwd als rechtens te zijn aangenomen.

Algemeene jaarlijksche afrekening. Tusschenkomst van het Internationaal Bureel.

65. 1. Tenzij daaromtrent tusschen de betrokken Administratiën anders is overeengekomen, wordt de algemeene afrekening wegens de transit- en de opslagkosten jaarlijks opgemaakt door het Internationaal Bureel.

2. Zoodra de bijzondere rekeningen tusschen twee Administratiën zijn goedgekeurd of worden beschouwd als rechtens te zijn aangenomen (§ 4 van het vorige artikel) zendt elk van deze Administratiën onverwijld aan het Internationaal Bureel een staat (het hierbijgevoegd model Q), aangevende de totaal-bedragen van die rekeningen. Bij de ontvangst van een staat van een Administratie, geeft het Internationaal Bureel hiervan kennis aan de andere betrokken Administratie. In geval van verschil tusschen de overeenkomstige opgaven, welke door twee Administratiën zijn verstrekt, noodigt het Internationaal Bureel deze Administratiën uit, zich met elkaar te verstaan en de ten slotte vastgestelde bedragen aan het Bureel mede te deelen.

Indien slechts een van de Administratiën den staat Q heeft verstrekt, worden de gegevens van deze Administratie als juist aangenomen, tenzij de overeenkomstige staat van de Administratie, die dezen te laat inzond, nog tijdig voor het opmaken van de eerstvolgende algemeene jaarlijksche afrekening mocht zijn ontvangen.

In het geval, bedoeld bij § 4 van het voorafgaande artikel, moeten de staten zijn voorzien van de aanwijzing „Aucune observation de l'Office débiteur n'est parvenue dans le délai réglementaire".

Indien twee Administratiën overeenkomen een bijzondere regeling te treffen, dragen haar staten Q de aanwijzing „Compte réglé à part — à titre d'information"; deze staten worden niet opgenomen in de jaarlijksche algemeene afrekening.

De bedoelde aanwijzing wordt weggelaten in het geval, bedoeld bij § 3 van artikel 75 van het Verdrag.

In laatstbedoeld geval zorgt het Internationaal Bureel voor de noodige vrijstellingen en geeft daarvan kennis aan de betrokken Administratiën.

3. Het Internationaal Bureel maakt aan het einde van elk jaar uit de staten, welke het tot op dat oogenblik heeft ontvangen en die worden beschouwd als rechtens te zijn aangenomen, een algemeene jaarlijksche afrekening op van de transitkosten. Deze afrekening wijst aan:

a) het debet en het credit van elke Administratie;

b) het door elke Administratie te betalen of te ontvangen saldo, uitmakende het verschil tusschen het debet en het credit;

c) de bedragen, verschuldigd door de Administratiën, die te betalen hebben;

d) de bedragen, te ontvangen door de Administratiën, die hebben te vorderen.

Het Internationaal Bureel verricht het noodige om het aantal betalingen, dat door de betrokken Administratiën moet worden gedaan, zooveel mogelijk te beperken.

4. De algemeene jaarlijksche afrekeningen moeten zoo spoedig mogelijk en uiterlijk vóór het einde van het eerste kwartaal van het jaar, volgende op dat, waarin de afrekeningen worden opgemaakt, door het Internationaal Bureel aan de Administratiën van de Vereeniging worden toegezonden.

Verevening van de transitkosten.

66. 1. Tenzij daaromtrent anders is overeengekomen, wordt het saldo van de algemeene jaarlijksche afrekening van het Internationaal Bureel of van de bijzondere regelingen door de Administratie, die te betalen heeft, aan de Administratie, welke heeft te vorderen, uitbetaald in goud of door middel van wissels, betaalbaar op zicht, op de hoofdstad of op een handelsstad van het land, dat te vorderen heeft.

Indien de betaling geschiedt door middel van wissels, worden deze uitgedrukt in de munt van het land, dat te vorderen heeft, tot een zoodanig bedrag als op den dag van aankoop met de waarde van het in franken uitgedrukte saldo overeenkomt. De op de

betaling vallende kosten worden gedragen door de Administratie, die te betalen heeft.

Deze wissels kunnen ook op een ander land worden getrokken, mits zij dezelfde overeenkomstige waarde vertegenwoordigen en de disconto-kosten worden gedragen door de Administratie, welke heeft te betalen.

2. De betaling van het vorenvermeld saldo moet binnen den kortst mogelijken tijd plaats vinden en voor de landen in Europa uiterlijk binnen een tijdsverloop van 4 maanden en voor de overige landen binnen een tijdsverloop van 5 maanden, te rekenen van den dag van verzending van de afrekening door het Internationaal Bureel of van de uitnoodiging tot betaling, die door de Administratie, welke te vorderen heeft, wordt gezonden aan de Administratie welke te betalen heeft, wanneer het betreft een rekening, welke afzonderlijk wordt afgerekend.

Na het verstrijken van die termijnen is wegens de te betalen sommen een rente verschuldigd van zeven ten honderd per jaar, te rekenen van den dag, waarop de bedoelde termijnen zijn verstreken.

TITEL VIII.

VERSCHILLENDE BEPALINGEN.

EENIG HOOFDSTUK.

Antwoord-coupons.

67. 1. De antwoord-coupons zijn gelijk aan het hierbijgevoegd model A en worden door de zorgen van het Internationaal Bureel gedrukt op papier, dat in watermerk is voorzien van de woorden :

40 c. Union postale universelle. 40 c.

2. Iedere Administratie is bevoegd :

a) de antwoord-coupons van een onderscheidend perforatiemerk te voorzien, dat het zien van den tekst niet bemoeilijkt en niet van zoodanigen aard is, dat het onderzoek van deze waarden wordt belemmerd ;

b) met de hand of langs werktuigelijken weg wijziging te brengen in den op de coupons aangegeven verkoopprijs.

3. Het Internationaal Bureel verstrekt de coupons tegen den kostenden prijs.

4. Tenzij daaromtrent tusschen de betrokken Administratiën anders is overeengekomen, worden de ingewisselde coupons eenmaal per jaar toegezonden aan de Administratiën, die ze hebben uitgegeven, met vermelding van haar totaal-aantal en het totaal-bedrag van de waarde.

5. Zoodra twee Administratiën ten opzichte van het aantal in haar wederzijdsche betrekkingen ingewisselde coupons tot overeenstemming zijn gekomen, wordt door elk dier twee Administratiën een staat (het hierbijgevoegd model U), welke het verschuldigde of te vorderen saldo aanwijst, opgemaakt en toegezonden aan het Internationaal Bureel.

Indien twee Administratiën binnen een tijdsverloop van zes maanden niet tot overeenstemming komen, maakt de Administratie, die te vorderen heeft, haar afrekening op en zendt deze aan het Internationaal Bureel. Voor het opmaken van dezen staat wordt de waarde van de coupon berekend op 40 centiemen per stuk. Het Internationaal Bureel neemt het saldo op in een jaarlijksche afrekening.

Ingeval slechts een van de Administratiën den staat (model U) inzendt, worden de gegevens van deze Administratie als juist aangemerkt.

6. Indien in de betrekkingen tusschen twee Administratiën het jaarlijksch saldo niet meer bedraagt dan 25 franken, is de Administratie, die te betalen heeft, vrijgesteld van elke betaling en wordt de staat niet opgemaakt.

7. Ingeval twee Administratiën zijn overeengekomen een bijzondere regeling te treffen, zenden zij geen lijst aan het Internationaal Bureel.

8. De betaling van de saldo's geschiedt met inachtneming van het bepaalde bij artikel 66.

Identiteitskaarten.

68. 1. De Administratiën wijzen de postkantoren of de takken van den postdienst aan, die de identiteitskaarten uitgeven.

2. Deze kaarten worden opgemaakt op formulieren gelijk aan het hierbij gevoegde model F. Bedoelde formulieren worden tegen den kostenden prijs door het Internationaal Bureel verstrekt.

3. Bij de aanvraag legt de aanvrager zijn portret over en bewijst zijn identiteit. De Administratiën vaardigen de noodige voorschriften uit opdat geen kaarten worden uitgegeven dan na een zeer zorgvuldig onderzoek van de identiteit van den aanvrager.

De ambtenaar schrijft deze aanvraag in een register, vult overeenkomstig de aanwijzingen van het formulier voor de identiteitskaart daarop alle gegevens met inkt in latijnsche letters in, plakt het portret op de daarvoor aangewezen plaats van de kaart, hecht voorts, half op dit portret en half op de kaart, een postzegel ter verantwoording van het geheven recht en maakt dit zegel door een zeer duidelijken afdruk van den dagteekeningstempel onbruikbaar.

Vervolgens brengt hij opnieuw een afdruk van dezen stempel of van zijn ambtszegel aan, zoodanig, dat hij zoowel op het bovendeel van het portret als op de kaart komt, stelt daarna dezen afdruk nog op de voorzijde van de kaart, onderteekent ze en reikt haar aan den belanghebbende uit, nadat deze zijn handteekening er op heeft gesteld.

4. Indien het uiterlijk van den houder zoodanig is veranderd, dat het niet meer overeenkomt met het portret of de persoonsbeschrijving, dan moet de kaart worden vernieuwd.

5. Elk land behoudt de bevoegdheid om de identiteitskaarten voor den internationalen dienst uit te geven in overeenstemming met de regelen, welke worden toegepast op de in zijn binnenlandschen dienst in gebruik zijnde kaarten.

Uitwisseling van brievenmalen met oorlogsschepen.

69. 1. Van de uitwisseling van gesloten brievenmalen tusschen een Postadministratie van de Vereeniging en eskaders of oorlogsschepen van dezelfde nationaliteit of tusschen eskaders of oorlogsschepen van dezelfde nationaliteit onderling, moet, zoo mogelijk vooraf, worden kennis gegeven aan de Administratiën,

welke voor het vervoer haar tusschenkomst verleenen.

2. Het adres van deze brievenmalen wordt ingericht als volgt (in de fransche taal):

Van het kantoor te.....

Aan { het (nationaliteit) eskader van (aanwijzing van het eskader) te..... / het (nationaliteit) oorlogsschip de (naam van het schip) te..... (Land).

of

Van het (nationaliteit) eskader van (aanwijzing van het eskader) te .....

Van het (nationaliteit) oorlogsschip de (naam van het schip) te .....

Aan het kantoor te ..... (Land).

of

Van het (nationaliteit) eskader van (aanwijzing van het eskader) te .....

Van het (nationaliteit) oorlogsschip de (naam van het schip) te .....

Aan { het (nationaliteit) eskader van (aanwijzing van het eskader) te ..... / het (nationaliteit) oorlogsschip de (naam van het schip) te ..... (Land)

3. De brievenmalen, welke zijn bestemd voor of afkomstig van eskaders of oorlogsschepen, worden, tenzij op het adres een bijzondere verzendingsweg is aangegeven, verzonden langs den snelsten weg en op denzelfden voet als de tusschen postkantoren gewisselde brievenmalen.

De kapitein van een paketboot, die aan een eskader of een oorlogsschip gerichte brievenmalen vervoert, houdt ze ter beschikking van den commandant van het eskader of van het schip, waarvoor zij zijn bestemd, voor het geval deze hem onderweg aflevering van die brievenmalen zou komen vragen.

4. Als de schepen zich niet op de plaats van bestemming bevinden op het oogenblik van aankomst van de aan hen gerichte brievenmalen, worden zij op het postkantoor bewaard, in afwachting, dat zij door den geadresseerde afgehaald of naar een ander punt opgezonden worden. De opzending kan verzocht worden, hetzij door de Postadministratie van oorsprong, hetzij door den commandant van het eskader of het schip, waarvoor de brievenmaal bestemd is, dan wel door een Consul van dezelfde nationaliteit.

5. Brievenmalen, als de bedoelde, welke zijn voorzien van de aanwijzing „Aux soins du Consul de.....” worden afgegeven aan het Consulaat van het land van oorsprong. Op verzoek van den Consul kunnen zij later weder in den postdienst worden opgenomen en worden opgezonden naar de plaats van afzending of naar een nadere bestemming.

6. De voor een oorlogsschip bestemde brievenmalen worden, tot op het oogenblik van de uitreiking aan den commandant van dat schip, beschouwd als transitbrievenmalen, ook al zouden zij oorspronkelijk zijn geadresseerd aan een postkantoor of aan een Consul, wien de zorg voor de verderzending is opgedragen. Zij worden dus niet beschouwd als aan haar adres te zijn bezorgd, zoolang zij niet zijn afgeleverd aan het oorlogsschip, waarvoor zij bestemd zijn.

Formulieren ten gebruike van het publiek.

70. Voor de toepassing van het bepaalde bij artikel 31, § 2, van het Verdrag, worden beschouwd als formulieren ten gebruike van het publiek:

de formulieren C. (Bericht van ontvangst); *Dbis* (internationale verrekeningspostwissel); *Dter* en *Dquater* (Douane-etiketten);

F. (Identiteitskaart); H. (Te verstrekken inlichtingen in geval van navraag naar eene gewone zending); I. (Navraag naar een aangeteekende zending) en J. (Verzoek om terugzending of om wijziging van adres).

Termijn van bewaring van de dienstbescheiden.

71. De bescheiden betreffende den internationalen dienst moeten worden bewaard gedurende een termijn van ten minste twee jaar.

TITEL IX.

INTERNATIONAAL BUREEL.

EENIG HOOFDSTUK

Congressen en conferentiën.

72. Het Internationaal Bureel bereidt de werkzaamheden van de Congressen of Conferentiën voor. Het zorgt voor het drukken van de stukken en voor het ronddeelen van de noodige bescheiden.

De Directeur van dit Bureel woont de zittingen van de Congressen of Conferentiën bij en neemt deel aan de beraadslagingen; hij is echter niet stemgerechtigd.

Inlichtingen. Verzoeken om wijziging van de Akten.

73. Het Internationaal Bureel moet zich te allen tijde ter beschikking houden van de leden der Vereeniging tot het verstrekken van de inlichtingen over dienstaangelegenheden, welke zij mochten behoeven.

Het stelt een voorbereidend onderzoek in met betrekking tot aanvragen om wijziging of uitlegging van de voor de Vereeniging geldende bepalingen en geeft kennis van den uitslag van zoodanig onderzoek.

Uitgaven.

74. 1. Het Internationaal Bureel stelt, met behulp van de te zijner beschikking gestelde gegevens, een afzonderlijk tijdschrift samen in de Duitsche, Engelsche, Spaansche en Fransche talen.

2. Het geeft een officieele verzameling uit van alle mededeelingen van algemeen belang betreffende de uitvoering van het Verdrag en van het Reglement in elk land van de Vereeniging, naar de inlichtingen, welke worden verstrekt ingevolge het bepaalde bij artikel 82 hierna. Latere wijzigingen worden in halfjaarlijksche aanvullingsbladen opgenomen. Wanneer echter, in spoedeischende gevallen, een Administratie het uitdrukkelijk vraagt, geschiedt de bekendmaking bij een afzonderlijk rondschrijven.

Soortgelijke verzamelingen, betreffende de uitvoering van de Overeenkomsten van de Vereeniging, worden uitgegeven op verzoek van de Administratiën, die aan deze Overeenkomsten deelnemen.

3. De door het Internationaal Bureel uit te geven stukken worden aan de Administratiën van de Vereeniging rondgedeeld naar even-

redigheid van het aantal eenheden, dat bij artikel 24 van het Verdrag aan elk harer is toegewezen voor de bijdragen in de kosten.

De boven het bedoelde aantal door de Administratiën aangevraagde exemplaren en bescheiden worden afzonderlijk, naar den kostenden prijs, betaald.

4. Het Internationaal Bureel is belast met de uitgave van een alphabetische naamlijst van alle postkantoren der wereld ; de kantoren, welke belast zijn met nog niet algemeen ingevoerde diensten, worden in deze lijst afzonderlijk aangeduid. De naamlijst wordt bijgehouden door middel van aanvullingsbladen of op eenige andere door het Internationaal Bureel doelmatig geoordeelde wijze.

De naamlijst wordt aan de Administratiën van de Vereeniging rondgedeeld naar reden van 10 exemplaren voor iedere eenheid, die aan elk harer bij artikel 24 van het Verdrag is toegewezen voor de bijdragen in de kosten van het Internationaal Bureel. De exemplaren, die daarboven door de Administratiën worden aangevraagd, worden afzonderlijk, naar den kostenden prijs, betaald.

Jaarverslag.

75. Het Internationaal Bureel brengt over zijn beheer een jaarlijksch verslag uit, dat aan alle Administratiën van de Vereeniging wordt toegezonden.

Officieele taal van het Internationaal Bureel.

76. De officieele taal van het Internationaal Bureel is de Fransche taal.

Antwoord-coupons. Identiteitskaarten. Tabel der aequivalenten.

77. Het Internationaal Bureel is belast :

a) met den aanmaak en met de verstrekking van de antwoord-coupons, evenals met het verevenen van de rekeningen betreffende dezen dienst ;

b) met den aanmaak en met de verstrekking van identiteitskaarten, alsmede met het opmaken en verstrekken van de tabel der aequivalenten, bedoeld bij artikel 4 hiervoren.

Vaststelling van de saldos en verevening van de rekeningen.

78. 1. Het Internationaal Bureel is belast met het vaststellen van de saldo's en met de verevening van de afrekeningen van allerlei aard betreffende den internationalen postdienst tusschen de Administratiën, die verklaren van zijn tusschenkomst gebruik te willen maken. Deze Administratiën plegen daartoe overleg, zoowel onderling als met dit Bureel.

2. Op verzoek van de betrokken Administratiën kunnen de afrekeningen wegens den telegraafdienst ook aan het Internationaal Bureel worden opgegeven, om in de verrekening van de saldo's te worden opgenomen.

3. Elke Administratie behoudt het recht om, naar eigen keuze, voor verschillende takken van haren dienst afzonderlijke afrekeningen te doen plaats hebben en de afdoening daarvan met hare correspondenten naar goedvinden te regelen, zonder van de tusschenkomst van het Internationaal Bureel gebruik te maken. Zij bepaalt zich tot de mededeeling aan het Internationaal Bureel voor welke takken van dienst en voor welke landen zij zijn diensten verlangt.

4. De Administratiën, die gebruik maken van de tusschenkomst van het Internationaal Bureel voor het vaststellen van de saldo's en de afdoening der rekeningen kunnen hiermede ophouden, drie maanden nadat zij van het voornemen daartoe hebben kennis gegeven.

Opmaken van de rekeningen.

79. 1. Als de afzonderlijke rekeningen behandeld en in gemeen overleg vastgesteld zijn, doen de Administratiën, die moeten betalen aan de Administratiën, die te vorderen hebben, voor elke soort van verrichtingen een schuldbekentenis in franken en centiemen toekomen tot een bedrag, gelijkstaande met het verschil der beide afzonderlijke rekeningen, met aanduiding van het onderwerp van de vordering en het tijdvak, waarop zij betrekking heeft.

Tenzij anders is overeengekomen, moet de Administratie, die ten behoeve van haar binnenlandsche comptabiliteit algemeene rekeningen mocht verlangen, deze zelf opmaken en aan de goedkeuring van de andere betrokken Administratie onderwerpen.

De Administratiën kunnen overeenkomen om in haar onderling verkeer een ander stelsel toe te passen.

2. Elke Administratie zendt maandelijks of, als bijzondere omstandigheden zulks wenschelijk maken, driemaandelijks aan het Internationaal Bureel een staat, aangevende haar *Credit* wegens de bijzondere afrekeningen, alsmede het gezamenlijk bedrag der sommen, welke zij van elk der contracteerende Administratiën te vorderen heeft ; elke op dezen staat voorkomende vordering moet zijn belegd met een schuldbekentenis van de Administratie, die te betalen heeft.

Deze staat moet uiterlijk den 19den van elke maand of van de eerste maand van elk kwartaal bij het Internationaal Bureel inkomen. Gebeurt dit niet, dan worden de gegevens eerst begrepen in de afrekening van de volgende maand of van het volgend kwartaal.

3. Het Internationaal Bureel onderzoekt de juistheid van de staten door vergelijking met de schuldbekentenissen. Elke noodige verbetering wordt ter kennis van de betrokken Administratie gebracht.

Het *Debet* van elke Administratie aan een andere wordt op een verzamelstaat overgebracht ; om het gezamenlijk bedrag, dat elke Administratie moet betalen, te verkrijgen, is het voldoende de verschillende kolommen van dezen verzamelstaat op te tellen.

Algemeene balans.

80. 1. Het Internationaal Bureel maakt uit de bijzondere staten en de verzamelstaten een algemeene balans op, aanwijzende : de verschuldigde bedragen een rente verschuldigd van zeven van elke Administratie ;

b) het nadeelig of het voordeelig saldo van elke Administratie, vertegenwoordigende het verschil tusschen het *Debet* en het *Credit* ;

c) de bedragen, door een deel van de leden der Vereeniging aan een Administratie te betalen of omgekeerd de door deze laatste te betalen bedragen.

Het draagt zooveel mogelijk zorg dat elke Administratie, om hare schuld te kwijten, slechts een of twee afzonderlijke betalingen heeft te doen.

Echter heeft een Administratie, die in den regel van een andere Administratie een hooger bedrag dan 50,000 frank te vorderen heeft, het recht betaling bij voorschot te eischen. Deze voorschotbetalingen worden, zoowel door de Administratie, die te vorderen heeft, als door de Administratie, die betalen moet, ingeschreven aan den voet van de bij het Internationaal Bureel in te dienen staten.

2. De schuldbekentenissen, die met de staten aan het Internationaal Bureel zijn ingezonden, worden voor elke Administratie bijeengevoegd.

Zij dienen tot grondslag voor het opmaken van de eindafrekening van elk der betrokken Administratiën. In deze eindafrekening moeten voorkomen :

a) de bedragen, voortvloeiende uit de bijzondere rekeningen wegens de verschillende verzendingen ;

b) het gezamenlijk bedrag van de sommen, voortvloeiende uit alle bijzondere rekeningen met elk van de betrokken Administratiën ;

c) de totalen van de sommen, aan alle Administratiën, die te vorderen hebben, wegens elken tak van dienst verschuldigd, alsmede het gezamenlijk bedrag van die totalen.

Dit gezamenlijk bedrag moet gelijk zijn aan het totaal van het Debet, dat op den verzamelstaat voorkomt.

Aan den voet van de eind-afrekening wordt het verschil vastgesteld tusschen het *Debet* en het *Credit* volgens de staten, welke door de Administratiën aan het Internationaal Bureel zijn gezonden. Het zuivere bedrag van het *Debet* of het *Credit* moet gelijk zijn aan het nadeelig of voordeelig saldo, voorkomende op de algemeene balans. Bovendien geeft de eindafrekening de Administratiën aan, aan wie de betaling door de Administratie, die in schuld is, moet geschieden.

De eind-afrekeningen moeten door het Internationaal Bureel uiterlijk den 22sten van elke maand aan de betrokken Administratiën worden toegezonden.

Betaling.

81. De betaling van de wegens een eind-afrekening door een Administratie aan een andere verschuldigde bedragen moet zoo spoedig mogelijk geschieden en uiterlijk veertien dagen na de ontvangst van de eind-afrekening door de Administratie, die te betalen heeft. Voor de overige voorwaarden van betaling zijn de bepalingen van § 1 van artikel 66 van toepassing. Het bepaalde bij § 2 van genoemd artikel geldt bij niet-betaling van het saldo binnen den vastgestelden termijn. De nadeelige of voordeelige saldo's, welke het bedrag van 500 frank niet te boven gaan, kunnen op de eind-afrekening van de volgende maand worden overgebracht, echter alleen, als de betrokken Administratiën maandelijks met het Internationaal Bureel in verbinding staan. Deze overbrenging wordt vermeld op de verzamelstaten en in de eind-afrekeningen voor de Administratiën, welke te ontvangen hebben en voor die, welke moeten betalen.

De Administratie, die te betalen heeft, zendt, in voorkomende gevallen, aan de Administratie, die te vorderen heeft, een schuldbekentenis tot het verschuldigde bedrag ter opneming in den eerstvolgenden staat.

Mededeelingen aan het Internationaal Bureel.

82. 1. De Administratiën moeten elkander door tusschenkomst van het Internationaal Bureel bepaaldelijk doen toekomen :

a) de opgave van de verhoogde porten, die zij als kosten van vervoer met buitengewone middelen heffen krachtens de artikelen 38 en 73 van het Verdrag, alsmede de lijst van de landen, ten opzichte waarvan deze verhoogde porten van toepassing zijn en, eventueel, de aanwijzing van de diensten, die tot de heffing ervan aanleiding geven ;

b) een verzameling van haar postzegels en model-afdrukken van haar frankeermachines, in drievoud, met vermelding van den dag, te rekenen waarvan de postzegels der vroegere uitgiften mochten ophouden geldig te zijn ;

c) de mededeeling van haar beslissing met betrekking tot de bevoegdheid om sommige algemeene bepalingen van het Verdrag en van het Reglement al of niet toe te passen ;

d) de mededeeling van de verlaagde tarieven, welke zij krachtens artikel 5 van het Verdrag hebben ingevoerd, en de opgaaf van het verkeer, waarop die tarieven van toepassing zijn ;

e) de lijst van de postkantoren, die zij beheeren in landen, welke niet tot de Vereeniging behooren ;

f) de lijst van de voorwerpen, waarvan de in- of de doorvoer verboden is en van die, waarvan het vervoer in haar respectievelijke diensten voorwaardelijk is toegelaten ;

g) de lijst van alle paketvaartlijnen, welke van haar havens uitgaan en voor het vervoer van brievenmalen gebruikt worden, met aanwijzing van de vaartroute, van de afstanden en den duur van de vaart tusschen de havens, die worden aangedaan, van de dienstregeling en van de landen aan welke, indien van de paketbooten gebruik wordt gemaakt, de kosten wegens zeetransit moeten worden betaald ;

h) de mededeeling van haar telegramadressen ;

i) de mededeeling, dat zij in de tegen het tarief der brieven gefrankeerde zendingen aan douanerechten onderworpen goederen toelaten.

2. Van elke wijziging, welke ten opzichte van een of ander der bovengenoemde punten intreedt, moet onverwijld kennis worden gegeven.

3. De Administratiën moeten aan het Internationaal Bureel twee exemplaren verstrekken van de bescheiden, die zij uitgeven, zoowel die betreffende den binnenlandschen dienst als die, welke op den internationalen dienst betrekking hebben..

Lijst van de niet tot de Vereeniging behoorende landen.

83. De Administratiën van de Vereeniging, welke betrekkingen onderhouden met buiten de Vereeniging staande landen, verschaffen aan de andere Administratiën een opgaaf van die landen. Deze opgaaf omvat de navolgende gegevens :

a) kosten wegens zeetransit of landtransit, van toepassing op het vervoer buiten de grenzen van de Vereeniging ;

b) opgave van de stukken, welke ter verzending zijn toegelaten ;

c) verplichte of vrijwillige frankeering ;

d) voor elke soort van stukken, de grens van de geldigheid der frankeering (tot de plaats van bestemming, tot de haven van ontscheping, en.) ;

e) de mate van de geldelijke aansprakelijkheid voor aangeteekende stukken ;

f) al of niet toelaten van berichten van ontvangst ;

g) het tarief van frankeering, dat in het land buiten de Vereeniging van kracht is met betrekking tot de landen der Vereeniging.

Algemeene statistiek.

84. 1. Het Internationaal Bureel maakt voor elk jaar een algemeene statistiek op. Te dien einde doen de Administratiën aan het Bureel een zoo volledig mogelijke verzamelling van statistische gegevens toekomen in den vorm van tabellen, gelijk aan de hierbijgevoegde modellen R en S. De tabel R wordt toegezonden aan het einde van de maand Juli van elk jaar, maar de opgaven, vervat in de gedeelten I, II en IV van die tabel, worden slechts éénmaal in de drie jaar verstrekt ; de tabel S wordt eveneens eenmaal in de drie jaar, op hetzelfde tijdstip, ingezonden. De verstrekte opgaven hebben steeds betrekking op het voorafgaande jaar.

2. Van diensthandelingen, welke in registers worden aangeteekend, worden volgens die aanteekeningen periodieke staten bijgehouden.

3. Voor zooveel de overige handelingen betreft, wordt elk jaar een telling gehouden van de gezamenlijke stukken van allerlei aard, zonder dat onderscheid wordt gemaakt tusschen brieven, briefkaarten, gedrukte stukken, akten en monsters van koopwaren, en ten minste om de drie jaar een telling van de stukken, gesplitst naar de verschillende soorten.

4. Voor de dagelijks voorkomende verzendingen vinden de statistische opnamen plaats gedurende een week en voor de niet dagelijks voorkomende verzendingen gedurende vier weken. Elke Administratie is bevoegd om deze statistieken te houden gedurende de tijdvakken, waarin haar postverkeer het meest den gemiddelden omvang daarvan nadert.

5. In den tijd, welke verloopt tusschen de bijzondere statistische opnamen, vindt de vaststelling van het aantal stukken, voor de verschillende soorten afzonderlijk, plaats volgens verhoudingscijfers, ontleend aan de voorafgaande bijzondere statistiek.

6. Het Internationaal Bureel laat de statistiek-formulieren, die door elke Administratie zijn in te vullen, drukken en deelt deze rond. Het verstrekt aan de Administratiën, die dit verzoeken, alle noodige aanwijzingen nopens de te volgen regelen, ten einde de eenheid in de statistische opnamen te verzekeren.

Uitgaven van het Internationaal Bureel.

85. 1. De gewone uitgaven van het Internationaal Bureel mogen, per jaar, de som van 300,000 Zwitsersche Franken niet te boven gaan.

2. De Zwitsersche Postadministratie houdt toezicht op de uitgaven van het Internationaal Bureel, doet de noodige voorschotten en stelt de jaarlijksche rekening vast ; deze wordt aan de andere Administratiën medegedeeld.

3. De bedragen, die door de Zwitsersche Postadministratie overeenkomstig § 2 van dit artikel zijn voorgeschoten, moeten door de Administratiën, ten laste van welke zij komen, zoo spoedig mogelijk en uiterlijk vóór den 31sten December van het jaar, waarin de rekening is toegezonden, worden terugbetaald. Na afloop van dit tijdvak en te rekenen van den dag, waarop bedoeld tijdvak is verstreken, is wegens de verschuldigde bedragen een rente verschuldigd van zeven ten honderd per jaar ten voordeele van de Zwitsersche Postadministratie.

4. Voor de verdeeling van de kosten worden de landen van de Vereeniging als volgt gerangschikt :

1ste klasse: de Unie van Zuid-Afrika, Duitschland, de Vereenigde Staten van Amerika, de Argentijnsche Republiek, de Australische Bond (Gemeenebest Australië), Canada, China, Frankrijk, Groot-Britannië, Britsch-Indië, de Vrije Staat Ierland, Italië, Japan, Nieuw-Zeeland, Turkije, de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets ;

2de klasse : Spanje, Mexico ;

3de klasse : België, Brazilië, Egypte, Griekenland, Hongarije, Nederland, Polen, Roemenië, het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, Zweden, Zwitserland, Tsjechoslowakije, Algerië, de Fransche koloniën en protectoraten in Indo-China, de gezamenlijke overige Fransche koloniën, de gezamenlijke eilanden in het bezit van de Vereenigde Staten van Amerika behalve de Philippijnen, Nederlandsch-Indië ;

4de klasse : Chosen, Denemarken, Finland, Noorwegen, Portugal, de Portugeesche koloniën in Afrika, de Portugeesche koloniën in Azië en Oceanië ;

5de klasse : Bulgarije, Chili, Columbia, Estland, Letland, Marokko (met uitzondering van de Spaansche Zone), Marokko (Spaansche Zone), Peru, Tunis ;

6de klasse : Albanië, Bolivia, Costa-Rica, Cuba, de Vrije Stad Danzig, de Dominicaansche Republiek, Ecuador, Ethiopië, Guatemala, Haïti, de Republiek Honduras, Litauen, Luxemburg, de Republiek Nicaragua, de Republiek Panama, Paraguay, Perzië, de Republiek Salvador, het Saargebied, het Koninkrijk Siam, Uruguay, Venezuela, de Nederlandsche koloniën in Amerika ;

7de klasse : Oostenrijk, de kolonie Belgisch Congo, de Spaansche vestigingen aan de Golf van Guinea, IJsland, de gezamenlijke Italiaansche koloniën, de gezamenlijke Japansche Onderhoorigheden andere dan Chosen, Liberia, de Philippijnen, de Republiek San-Marino.

SLOTBEPALINGEN.

In werking treden en duur van het Reglement.

86. Dit Reglement treedt in werking met den dag, waarop het Algemeen postverdrag in werking treedt. Het zal voor denzelfden tijd als dat Verdrag gelden, tenzij het door de

belanghebbende partijen, in gemeen overleg, mocht worden vernieuwd.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

IV.

SLOT-PROTOCOL VAN HET REGLEMENT.

Overgaande tot de onderteekening van het Reglement van uitvoering van het Verdrag, door het Wereld-Postcongres van Stockholm vastgesteld, zijn de ondergeteekende Gevolmachtigden alsnog het navolgende overeengekomen :

Afzonderlijke transitstatistiek voor de Turksche Republiek.

I. De Turksche Administratie heeft de bevoegdheid gedurende de maanden October/November van het jaar 1925 een afzonderlijke statistiek te doen opmaken voor de brievenmalen van en voor Perzië en de Landen gelegen ten zuiden van Aziatisch Turkije. Zij zal tot grondslag dienen voor de afrekeningen wegens transitkosten gedurende het geheele tijdvak, bedoeld bij het Verdrag en het Reglement.

Afzonderlijke transitstatistiek voor de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets.

II. Het staat aan de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets vrij in October/November van het jaar 1925 een afzonderlijke statistiek te doen opmaken van de stukken, die in doorvoer langs den Transsiberischen Spoorweg worden verzonden. Deze statistiek zal tot grondslag voor de afrekeningen wegens transitkosten dienen gedurende het tijdvak van 1924—1928.

Betaling van de saldo's wegens transitkosten.

III. 1. In geval van betaling van het saldo bedoeld bij artikel 66, door middel van wissels, worden deze uitgedrukt in de munt van een land, waar de bankbiljetten op zicht tegen goud inwisselbaar zijn en waar de invoer en de uitvoer van goud vrij zijn. Indien de munten van verscheidene landen aan deze voorwaarden voldoen, wijst het land, dat te vorderen heeft, de munt aan, die het geschikt acht. De herleiding geschiedt volgens de pariteit van de gouden munten.

2. De wissels kunnen ook worden uitgedrukt in de munt van het land, dat te vorderen heeft, indien de twee landen zulks zijn overeengekomen, In dat geval wordt het saldo volgens de pariteit van de gouden munten herleid in de munt van een land, waar de bankbiljetten op zicht tegen goud inwisselbaar zijn en waar de invoer en de uitvoer vrij zijn.

Het verkregen bedrag wordt vervolgens herleid in de munt van het land, dat te betalen heeft en van deze munt in die van het land, dat te vorderen heeft, naar den beurskoers van de hoofdstad of van een handelsstad van het land, dat te betalen heeft, op den dag van afgifte van de order tot aankoop van den wissel.

In oirkonde hiervan hebben de onderstaande Gevolmachtigden dit Slot-Protocol opgemaakt, dat dezelfde kracht en dezelfde waarde zal hebben, alsof de bepalingen daarvan waren opgenomen in den tekst van het Reglement zelf, waarop het betrekking heeft, en hebben zij het in enkelvoud onderteekend, zullende dit stuk worden bewaard in de archieven van de Zweedsche Regeering en in afschrift worden uitgereikt aan elk der partijen.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

V.

OVEREENKOMST, *betreffende de brieven en de doosjes met aangegeven waarde, gesloten tusschen Albanië, Duitschland, de Argentijnsche Republiek, Oostenrijk, België, de Kolonie Belgisch Congo, Bolivia, Brazilië, Bulgarije, Chili, China, de Republiek Columbia, de Republiek Cuba, Denemarken, de Vrije Stad Danzig, Egypte, Spanje, de Spaansche Koloniën, Estland, Ethiopië, Finland, Frankrijk, Algerië, de Fransche Koloniën en Protectoraten in Indo-China, de overige Fransche Koloniën, Groot-Britannië en verschillende Britsche Koloniën en Protectoraten, Griekenland, Guatemala, de Republiek Haïti, de Republiek Honduras, Hongarije, Britsch-Indië, den Vrijstaat Ierland, IJsland, Italië, de Italiaansche Koloniën, Japan, Chosen, de overige Japansche Onderhoorigheden, Letland, de Republiek Liberia, Litauen, Luxemburg, Marokko (met uitzondering van de Spaansche Zone), Marokko (de Spaansche Zone), Nicaragua, Noorwegen, Nieuw-Zeeland, de Republiek Panama, Paraguay, Nederland, Nederlandsch-Indië, de Nederlandsche Koloniën in Amerika, Peru, Perzië, Polen, Portugal, de Portugeesche Koloniën in Afrika, de Portugeesche Koloniën in Azië en Oceanië, Roemenië, de Republiek San Marino, Salvador, het Saargebied, het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, het Koninkrijk Siam, Zweden, Zwitserland, Tsjechoslowakije, Tunis, Turkije, de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets en de Vereenigde Staten van Venezuela.*

De ondergeteekenden, Gevolmachtigden van de hierboven vermelde Landen, gelet op artikel 3 van het Verdrag, hebben, in gemeen overleg en onder voorbehoud van nadere bekrachtiging, de navolgende Overeenkomst vastgesteld :

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Doel van de overeenkomst.

Art. 1. Er kunnen, onder den naam van brieven of doosjes met aangegeven waarde, tusschen de contracteerende landen worden uitgewisseld brieven met geldswaardig papier en stukken van waarde, zoomede doosjes met juweelen en kostbaarheden, onder verzekering van den inhoud tot het bedrag der aangegeven waarde.

In het verkeer tusschen de landen, die daaromtrent zijn overeengekomen, mogen brieven met aangegeven waarde ook voorwerpen bevatten, welke aan douanerechten zijn onderworpen.

De deelneming aan de uitwisseling van doosjes met aangegeven waarde is beperkt tot diegene der toegetreden landen, welker Administratiën zijn overeengekomen dien dienst in hun onderling verkeer in te voeren.

Maximum-bedrag der aangegeven waarde.

2. De verschillende Administratiën hebben de bevoegdheid in haar onderlinge betrekkingen voor de aangegeven waarde een maximum te bepalen, dat in geen geval minder mag bedragen dan 10,000 franken voor elke zending.

Porten en rechten.

3. Het port en recht voor de brieven en doosjes met aangegeven waarde moet bij vooruitbetaling worden voldaan.

Dit port en recht is samengesteld als volgt :

a) voor de brieven, uit het port en het vaste recht verschuldigd voor een aangetekenden brief van hetzelfde gewicht en voor dezelfde bestemming ;

b) voor doosjes, uit een port van 20 centiemen voor elke 50 gram, met een minimum van 1 frank, en bovendien het vaste aantekenrecht ;

c) voor de brieven en doosjes, uit een verzekeringsrecht, dat, onverschillig voor welk land de zending bestemd is, 50 centiemen voor elke 300 franken of gedeelte van 300 franken der aangegeven waarde niet mag te boven gaan, zelfs in de landen, die bereid zijn in geval van overmacht verantwoordelijkheid te aanvaarden.

Algemeene voorwaarden.

4. 1. De brieven en doosjes met aangegeven waarde mogen geen brief, schrifturen of document bevatten, gericht aan andere personen dan den geadresseerde van de zending of personen, welke met hem samenwonen.

2. De doosjes met aangegeven waarde mogen het gewicht van 1 kilogram niet te boven gaan en geen grootere afmetingen hebben dan 30 centimeter in lengte, 10 centimeter in breedte en 10 centimeter in hoogte.

Ontvangbewijs.

5. De afzender van een zending met aangegeven waarde ontvangt daarvoor, bij de terpostbezorging, kosteloos een ontvangbewijs.

Recht wegens bestelling en wegens inklaring en vrijmaking. Recht voor poste-restante zendingen.

6. Het land van bestemming mag voor de bestelling en voor de inklaring en vrijmaking van doosjes met aangegeven waarde een recht van ten hoogste 50 centiemen per zending heffen. Indien het ingevolge zijn wetgeving bevoegd is brieven met aangegeven waarde, welke aan douanerechten onderworpen voorwerpen bevatten, uit te reiken, mag het voor het inklaren en vrijmaken van die brieven een recht van ten hoogste 50 centiemen per zending heffen.

Het is eveneens bevoegd voor zendingen met aangegeven waarde, welke poste-restante zijn geadresseerd een bijzonder recht te heffen in overeenstemming met zijn bepalingen.

Douanerechten en andere niet vanwege de posterijen geheven rechten. Commissie-recht.

7. 1. De doosjes met aangegeven waarde zijn onderworpen aan de wetgeving van het land van oorsprong of van het land van bestemming, voor zooveel betreft, bij den uitvoer : de teruggaaf van waarborgrechten, en bij den invoer : de uitoefening van de diensten van toezicht op den waarborg en der douane.

2. De fiscale rechten en keurloonen, bij den invoer verschuldigd, worden van de geadresseerden ingevorderd bij de uitreiking. Indien een doosje met aangegeven waarde, ten gevolge van verandering van woonplaats van den geadresseerde, weigering of om eenige andere reden wordt nagezonden naar een ander land, dat aan den dienst deelneemt, dan wel wordt teruggezonden naar het land van oorsprong, worden de hierbedoelde kosten, voor zooveel zij bij den wederuitvoer niet terugbetaald worden, van den geadresseerde of van den afzender ingevorderd.

3. In het verkeer tusschen Administratiën, die zich daaromtrent hebben verstaan, kunnen de afzenders van doosjes met aangegeven waarde de douanerechten en andere niet vanwege de posterijen geheven wordende rechten, waaraan de zending in het land van bestemming mocht zijn onderworpen, voor hunne rekening nemen, mits zij hiertoe vooraf ten kantore van terpostbezorging den wensch te kennen geven. In dat geval moeten zij de verplichting op zich nemen de bedragen, welke door het kantoor van bestemming mochten worden gevorderd, te betalen.

De Administratie, die rechten voorschiet voor rekening van den afzender, is bevoegd uit dien hoofde een commissierecht te heffen, dat 25 centiemen per doosje niet te boven mag gaan. Dit recht is onafhankelijk van dat wegens inklaring en vrijmaking, bedoeld in het vorige artikel.

Expresse-bestelling.

8. De afzender van een zending kan verlangen, dat de uitreiking ten huize van den geadresseerde geschiedt dadelijk na aankomst door een bijzonderen bode op de voorwaarden vastgesteld bij artikel 40 van het Verdrag.

De Administratie van bestemming is echter bevoegd, in plaats van de zending zelve, een bericht van aankomst van de zending per expresse te doen uitreiken, indien hare bepalingen zulks medebrengen.

Aangifte van de waarde.

9. De aangegeven waarde mag de werkelijke waarde van den inhoud der zending niet te boven gaan, maar het is geoorloofd slechts een gedeelte van die waarde aan te geven. Het bedrag der aangegeven waarde van stukken, die een waarde vertegenwoordigen afhankelijk van de aan den aanmaak verbonden kosten, mag niet meer bedragen dan de eventueele vervangingskosten in geval van verlies.

Valsche aangifte van waarde booger dan de werkelijke waarde van den inhoud van de zending heeft gerechtelijke vervolging, welke de wetgeving van het land van oorsprong mocht medebrengen, tot gevolg.

Verbodsbepalingen.

10. 1. Het is verboden in brieven met aangegeven waarde in te sluiten :

a) de voorwerpen, vermeld in artikel 41,

§ 1, van het Verdrag, onder de letters *a*, *b*, *e*, *f* en *g*;

b) levende dieren;

c) gemunt geld;

d) voorwerpen, welke aan douanerechten zijn onderworpen, met uitzondering van geldswaardig papier en behoudens het bepaalde bij artikel 1;

e) goud of zilver, al of niet bewerkt, edelgesteenten, juweelen en andere kostbaarheden.

2. Het is verboden in doosjes met aangegeven waarde in te sluiten:

a) de voorwerpen, vermeld in artikel 41, § 1, van het Verdrag onder de letters *a*, *b*, *f*, *g* en in de voorgaande paragraaf, letter *b*;

b) brieven of schrifturen, welke het karakter hebben van briefwisseling over zaken van actueelen en persoonlijken aard; echter is het geoorloofd de open factuur, alleen de gewone opgaven van een dergelijk stuk bevattende, alsook een afschrift van het adres van het doosje met vermelding van het adres van den afzender, in de zending te sluiten;

c) gangbare munten;

d) bankbiljetten of eenigerlei andere waarde aan toonder, titels en stukken, behoorende tot de categorie akten;

e) opium, morfine, cocaïne en andere bedwelmende middelen. Dit verbod is echter niet van toepassing op zoodanige zendingen, welke voor medische doeleinden worden verzonden, voor de landen, die ze op deze voorwaarde toelaten.

3. De bepalingen, vervat in de 2de alinea van het vorige artikel, zijn van toepassing, indien brieven of doosjes met aangegeven waarde voorwerpen bevatten, waarvan de insluiting verboden is.

4. De bepalingen van artikel 41, § 2, van het Verdrag zijn van toepassing op de voorwerpen, welke ten onrechte ter verzending zijn toegelaten en vallen onder de verbodsbepalingen, vervat in hetzelfde artikel onder de letters *a*), *b*), *e*), *f*) en onder letter *b*) van § 1 hiervoren.

De andere voorwerpen moeten naar het kantoor van oorsprong worden teruggezonden, tenzij de Administratie van het land van bestemming volgens hare wetgeving de bevoegdheid mocht hebben ze aan den geadresseerde uit te reiken.

Ingeval zendingen, welke ten onrechte ter verzending zijn toegelaten, niet worden teruggezonden, noch aan den geadresseerde worden uitgereikt, moet de Administratie van afzending nauwkeurig worden ingelicht omtrent hetgeen met die zendingen is geschied.

Vrijstelling van port en recht.

11. 1. De brieven met aangegeven waarde betreffende den postdienst, welke tusschen de Postadministratiën onderling dan wel tusschen die Administratiën en het Internationaal Bureel worden gewisseld, zijn vrijgesteld van alle heffingen vanwege de posterijen.

2. Hetzelfde geldt voor de brieven en doosjes met aangegeven waarde, niet bezwaard met verrekening, verzonden of ontvangen door krijgsgevangenen en door de inlichtingsbureelen, vermeld in artikel 43, § 2, van het Verdrag.

Terugvordering. Adreswijziging.

12. De afzender van een zending met aangegeven waarde kan deze terugvorderen of het adres daarvan doen wijzigen ten behoeve van nadere verzending, hetzij binnen het land van corspronkelijke bestemming, hetzij naar een der contracteerende landen, op de voorwaarden, vastgesteld bij artikel 45 van het Verdrag.

Berichten van ontvangst.

13. De afzender kan een bericht van ontvangst verkrijgen op de voorwaarden, vastgesteld bij artikel 49 van het Verdrag.

Nazending. Onbestelbaarheid.

14. De bepalingen van artikel 46 van het Verdrag zijn van toepassing op zendingen met aangegeven waarde, welke worden nagezonden of onstelbaar zijn.

Navragen.

15. Met betrekking tot de navragen naar brieven en doosjes met aangegeven waarde, handelen de Administratiën overeenkomstig de bepalingen van artikel 47 van het Verdrag.

HOOFDSTUK II.

Verantwoordelijkheid.

Omvang van de verantwoordelijkheid.

16. 1. Uitgezonderd in de gevallen, bedoeld in het volgende artikel, zijn de Administratiën verantwoordelijk voor het verlies, de berooving of de beschadiging van zendingen met aangegeven waarde.

Verantwoordelijkheid wordt gedragen zoowel voor zendingen, welke stuksgewijze, als voor die, welke in gesloten brievenmalen worden uitgewisseld.

De afzender heeft recht op een schadevergoeding overeenkomende met het werkelijke bedrag van het verlies, de berooving of de beschadiging, met dien verstande, dat de schadevergoeding in geen geval het bedrag der aangegeven waarde kan te boven gaan.

De schadevergoeding wordt aan den geadreseerde uitbetaald, indien deze het verzoek daartoe doet, nadat hij een beroofde of beschadigde zending onder voorbehoud in ontvangst heeft genomen of wel aantoont, dat de afzender afstand heeft gedaan van zijn rechten ten behoeve van den geadresseerde.

2. Indirecte schade of niet behaalde winsten blijven buiten beschouwing.

3. In geval van verlies der zending of van algeheele vernietiging van den inhoud en indien betaling van de schadevergoeding aan den afzender plaats vindt, heeft deze bovendien recht op terugbetaling van de kosten van verzending.

Indien een navraag het gevolg is van een dienstfeil, worden de navraagkosten eveneens terugbetaald.

4. Het verzekeringsrecht wordt in alle gevallen door de Administratien behouden.

Uitzonderingen op het beginsel van de verantwoordelijkheid.

17. De Administratiën zijn ontheven van elke verantwoordelijkheid:

a) in geval van overmacht; de verantwoordelijkheid blijft echter bestaan ten aanzien van de Administratie van afzending, die op zich heeft genomen schadevergoeding te verleenen in geval van overmacht (art. 3, letter *c*);

b) indien zij geen rekenschap kunnen geven van de zendingen wegens vernietiging van de dienstbescheiden als gevolg van overmacht;

c) indien de schade is veroorzaakt door schuld of nalatigheid van den afzender of voortkomt uit den aard van het voorwerp;

d) voor zooveel betreft zendingen, waarvan de inhoud valt onder een der verbodsbepalingen, bedoeld in artikel 10;

e) voor zooveel betreft zendingen, waarvan de waarde valschelijk hooger is aangegeven dan de werkelijke waarde van den inhoud;

f) voor zooveel betreft zendingen, waaromtrent geen navraag is ingediend binnen den termijn van een jaar, bedoeld in artikel 47 van het Verdrag;

g) met betrekking tot het zeevervoer, indien de Administratiën der toegetreden landen hebben te kennen gegeven, dat zij niet in staat zijn de verantwoordelijkheid te aanvaarden voor de waarden aan boord van de schepen, waarvan zij gebruik maken.

Ophouden van de verantwoordelijkheid.

18. De verantwoordelijkheid der Administratiën houdt op voor zendingen met aangegeven waarde, waarvan de uitreiking heeft plaats gevonden in overeenstemming met haar binnenlandsche bepalingen en welke de rechthebbenden in ontvangst hebben genomen zonder het voorbehoud te maken, bedoeld in artikel 16 hiervoren.

De verantwoordelijkheid blijft echter bestaan, indien de geadresseerde, niettegenstaande de regelmatige uitreiking, onmiddellijk een klacht indient.

Betaling van de schadevergoeding. Betalingstermijn.

19. Met betrekking tot de betaling van de schadevergoeding en den betalingstermijn, zijn op den dienst der zendingen met aangegeven waarde de bepalingen van de artikelen 53 en 54 van het Verdrag van toepassing.

Vaststelling van de verantwoordelijkheid.

20. 1. De verantwoordelijkheid rust op de Administratie, die het stuk, zonder aanmerking te maken, in ontvangst heeft genomen en, na in het bezit te zijn gesteld van alle voorgeschreven middelen van onderzoek, noch de uitreiking aan den geadresseerde, noch, indien het te pas komt, de regelmatige doorzending aan de volgende Administratie kan bewijzen.

Zoolang het bewijs van het tegendeel niet is geleverd, is de Administratie, die een brief of een doosje met aangegeven waarde aan een andere Administratie heeft uitgeleverd, van alle verantwoordelijkheid ten opzichte van deze waarden ontheven, wanneer het kantoor van uitwisseling, waaraan de brief of het doosje is uitgeleverd, niet met de eerstvolgende post na het onderzoek aan de afzendende Administratie een proces-verbaal heeft doen toekomen, wegens het ontbreken of de schending, hetzij van het geheele pakket inhoudende zendingen met aangegeven waarde, hetzij van den brief of van het doosje zelf.

2. Indien het verlies, de berooving of de beschadiging heeft plaats gehad tijdens het vervoer zonder dat het mogelijk is te bepalen op het grondgebied of in den dienst van welk land het feit is geschied, dan wordt de schade door de betrokken Administratiën in gelijke deelen gedragen. Is echter de berooving of de beschadiging vastgesteld in het land van bestemming, dan rust op de Administratie van dit land de verplichting om te bewijzen, dat noch de verpakking, noch de sluiting van het stuk eenige zichtbare onregelmatigheid vertoonde en dat het gewicht niet afweek van dat, hetwelk bij de terpostbezorging werd vastgesteld.

3. Indien het verlies, de berooving of de beschadiging heeft plaats gehad op het grondgebied of in den dienst van een Administratie van doorzending, welke niet is toegetreden tot deze Overeenkomst, wordt de schade door de andere Administratiën in gelijke deelen gedragen. In dit geval moet de afzender op authentieke wijze het bewijs leveren, dat de inhoud der zending volledig, ongeschonden en zorgvuldig verpakt was.

Hetzelfde geldt in geval van vervoer over zee, indien het verlies, de berooving of de beschadiging heeft plaats gevonden in den dienst van een toegetreden Administratie, die geen verantwoordelijkheid aanvaardt (artikel 17, letter *g*).

4. Door de betaling van de schadevergoeding en tot het bedrag daarvan, treedt de verantwoordelijke Administratie in de rechten van dengene, die de schadevergoeding heeft ontvangen, voor elk mogelijk verhaal, hetzij op den geadresseerde, hetzij op den afzender of op derden.

Indien echter later een zending, welke als verloren was beschouwd, geheel of gedeeltelijk wordt teruggevonden, moet degene, aan wien de schadevergoeding is uitbetaald, worden ingelicht, dat hij het gevondene kan in ontvangst nemen tegen terugbetaling van het bedrag der uitbetaalde schadevergoeding.

Beperking van de verantwoordelijkheid.

21. 1. Elke Administratie is in alle gevallen tegenover de andere Administratiën slechts verantwoordelijk tot het maximumbedrag, dat zij voor de aangegeven waarde heeft aangenomen.

2. Wanneer een brief of een doosje met aangegeven waarde is verloren geraakt, beroofd of beschadigd ten gevolge van overmacht, is de Administratie, op wier gebied of in wier dienst het verlies, de berooving of de beschadiging heeft plaats gehad, daarvoor slechts verantwoordelijk tegenover de Administratie van afzending, indien beide landen bereid zijn tot betaling van schadevergoeding in geval van overmacht.

Terugbetaling van de schadevergoeding aan de Administratie van afzending.

22. De verantwoordelijke Administratie of die, voor welker rekening de betaling is geschied, is verplicht om aan de Administratie van afzending het bedrag van de door deze betaalde schadevergoeding terug te betalen binnen een termijn van drie maanden nadat van de betaling is kennis gegeven. Deze terugbetaling geschiedt zonder kosten voor de Administratie, welke te vorderen heeft, hetzij door middel van een postwissel of een wissel betaalbaar op zicht, getrokken op de hoofdstad of op een handelsplaats van het land, dat te

vorderen heeft, hetzij in specie, gangbaar in het land, dat te vorderen heeft. Na afloop van den bovenbedoelden termijn van drie maanden is wegens het verschuldigde bedrag rente verschuldigd naar reden van zeven percent per jaar, te rekenen van den dag, waarop de bedoelde termijn afloopt.

Wanneer een Administratie, welker verantwoordelijkheid behoorlijk is vastgesteld geworden, aanvankelijk de betaling van de schadevergoeding heeft geweigerd, dan moet die Administratie alle bijkomende kosten, welke uit de niet gerechtvaardigde vertraging der betaling voortspruiten, voor haar rekening nemen.

HOOFDSTUK III.

Verrekenzendingen.

Porten en voorwaarden voor toelating.

23. Brieven en doosjes met aangegeven waarde kunnen worden belast met verrekening op de voorwaarden vastgesteld bij art. 58 van het Verdrag. Op deze stukken zijn van toepassing de bepalingen inzake de behandeling, alsmede de porten en rechten der zendingen met aangegeven waarde van de soort, waartoe zij behooren.

Opheffing of wijziging van het verrekenbedrag.

24. De afzender van een zending met aangegeven waarde, belast met verrekening, kan geheele of gedeeltelijke opheffing van het verrekenbedrag vragen.

Op de verzoeken van dezen aard zijn dezelfde bepalingen van toepassing als op die om terugvordering of wijziging van adres (art. 45 van het Verdrag).

Verantwoordelijkheid in geval van verlies, berooving of beschadiging.

25. Het verlies, de berooving of de beschadiging van een brief of doosje met aangegeven waarde, belast met verrekening, heeft voor den postdienst een aansprakelijkheid tengevolge, als omschreven in het voorgaande hoofdstuk.

Schadevergoeding in geval van niet-invordering, invordering van een te laag bedrag of invordering op bedriegelijke wijze.

26. Indien de zending aan den geadresseerde is uitgereikt zonder invordering van het verrekenbedrag, heeft de afzender recht op schadevergoeding, mits een navraag is ingediend binnen den termijn bedoeld in artikel 47, § 2 van het Verdrag en tenzij de niet-invordering aan een fout of nalatigheid zijnerzijds is te wijten of de inhoud van de zending valt onder een der verbodsbepalingen, bedoeld in de artikelen 9 en 10. Hetzelfde geldt, indien het van den geadresseerde ingevorderde bedrag lager is dan het aangegeven verrekenbedrag of indien bedriegelijke invordering heeft plaats gevonden.

De schadevergoeding kan in geen geval het verrekenbedrag te boven gaan.

Door de betaling van de schadevergoeding en tot het bedrag daarvan treedt de verantwoordelijke Administratie in de rechten van den afzender voor elk eventueel verhaal op den geadresseerde of op derden.

Het waarborgen van de ingevorderde bedragen. Verplichting tot betaling. Termijnen en verhaal. Verdeeling van de porten en rechten.

27. De bepalingen van de artikelen 61, 63, 64, 65, 66, 67 en 68 van het Verdrag zijn van toepassing op den dienst der zendingen met aangegeven waarde, belast met verrekening.

HOOFDSTUK IV.

Toekenning van de porten en rechten. Transitkosten.

Toekenning van de porten en rechten.

28. Behoudens hetgeen is bepaald in artikel 68 van het Verdrag, worden de vanwege de posterijen geheven porten en rechten, bedoeld in deze Overeenkomst, ten volle behouden door de Administratie, die ze heeft geheven.

Transit- en opslagkosten.

29. De brieven en de doosjes met aangegeven waarde zijn onderworpen aan de transit- en opslagkosten, bedoeld in het Verdrag.

HOOFDSTUK V.

Verschillende bepalingen.

Toepassing van de bepalingen van het Verdrag.

30. De bepalingen van het Verdrag en het daarbij behoorende Reglement zijn van toepassing op de zendingen met aangegeven waarde ten aanzien van alle onderwerpen, waarin niet uitdrukkelijk is voorzien in deze Overeenkomst en het daarbij behoorende Reglement.

De bepalingen van titel II van het Verdrag zijn echter alleen van toepassing onder voorbehoud van de navolgende voorschriften:

a) de zendingen met aangegeven waarde kunnen in gesloten brievenmalen worden verzonden over het grondgebied van landen, welke niet tot de Overeenkomst betreffende deze zendingen zijn toegetreden, alsmede met diensten voor vervoer over zee van al of niet toegetreden landen, voor welke niet de verantwoordelijkheid wordt aanvaard, als geldt voor zendingen met aangegeven waarde; in dat geval is de verantwoordelijkheid van deze landen beperkt tot die, welke wordt gedragen voor aangeteekende zendingen;

b) het verzekeringsrecht van brieven en doosjes met aangegeven waarde wordt geheven volgens de tarieven, die de landen daarvoor hebben vastgesteld en door tusschenkomst van de Zwitsersche Postadministratie aan het Internationaal Bureel hebben medegedeeld.

Kantoren, welke aan den dienst deelnemen.

31. De Administratiën treffen de noodige maatregelen, opdat de dienst der brieven en doosjes met aangegeven waarde zooveel mogelijk door alle kantoren in haar landen wordt uitgevoerd.

De Administratiën van de landen buiten Europa en de Turksche Administratie zijn echter bevoegd den dienst der zendingen met aangegeven waarde tot sommige kantoren te beperken.

Goedkeuring van voorstellen, gedaan in den tijd tusschen de bijeenkomsten.

32. Om ten uitvoer te kunnen worden gelegd moeten de voorstellen, welke in den tijd tusschen de bijeenkomsten worden gedaan (artt. 18 en 19 van het Verdrag) op zich vereenigen :

a) alle stemmen, wanneer zij een bijvoeging van nieuwe bepalingen of een wijziging van de bepalingen van dit artikel en van de artikelen 1 t/m 6, 8, 11, 12, 13, 15 t/m 30 en 33 of van artikel 17 van het Reglement betreffen ;

b) twee derden der stemmen, wanneer zij een wijziging betreffen van andere bepalingen van deze Overeenkomst dan die, opgenomen in de onder *a*) vermelde artikelen of van de artikelen 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 16 van het Reglement ;

c) de eenvoudige volstrekte meerderheid, indien zij betreffen een wijziging van de andere artikelen van het Reglement of de uitlegging van de bepalingen van deze Overeenkomst of van het Reglement, behoudens het geval van geschil, bedoeld in artikel 10 van het Verdrag.

SLOTBEPALINGEN.

In werking treden en duur van de overeenkomst.

33. Deze Overeenkomst treedt in werking op den 1sten October 1925 en blijft voor onbepaalden tijd van kracht.

In oirkonde hiervan hebben de Gevolmachtigden van de hierboven genoemde landen deze Overeenkomst in enkelvoud onderteekend, zullende dit stuk in de Archieven van de Zweedsche Regeering worden bewaard en in afschrift aan iedere Partij worden ter hand gesteld.

Gedaan te Stockholm, den 28en Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

VI.

SLOT-PROTOCOL.

Overgaande tot de onderteekening van de op heden gesloten Overeenkomst betreffende de brieven en doosjes met aangegeven waarde, zijn de ondergeteekende Gevolmachtigden alsnog het navolgende overeengekomen :

Eenig artikel.

Maximum-bedrag der aangegeven waarde.

Met afwijking van de bepaling van artikel 2 der Overeenkomst, welke 10,000 franken vaststelt als grens, beneden welke het maximum van de aan te geven waarde in geen geval mag worden bepaald, is overeengekomen, dat elk land dit maximum kan verminderen tot 5,000 franken of tot het in zijn binnenlandschen dienst aangenomen bedrag, indien dit lager is dan 5,000 franken.

In oirkonde hiervan hebben de onderstaande gevolmachtigden dit Slot-Protocol opgemaakt, dat dezelfde kracht en dezelfde waarde zal hebben, alsof de bepalingen daarvan in de Overeenkomst zelve waren opgenomen en hebben zij het in enkelvoud onderteekend, zullende dit stuk in de archieven van de Zweedsche Regeering worden bewaard en in afschrift aan iedere Partij worden uitgereikt.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

VII.

REGLEMENT TER UITVOERING *van de overeenkomst betreffende de brieven en de doosjes met aangegeven waarde, gesloten tusschen Albanië, Duitschland, de Argentijnsche Republiek, Oostenrijk, België, de Kolonie Belgisch Congo, Bolivia, Brazilië, Bulgarije, Chili, China, de Republiek Columbia, de Republiek Cuba, Denemarken, de vrije Stad Danzig, Egypte, Spanje, de Spaansche Koloniën, Estland, Ethiopië, Finland, Frankrijk, Algerië, de Fransche Koloniën en protectoraten in Indo-China, de overige Fransche Koloniën, Groot-Britannië en verschillende Britsche Koloniën en protectoraten, Griekenland, Guatemala, de Republiek Haïti, de Republiek Honduras, Hongarije, Britsch-Indië, den Vrijstaat Ierland, IJsland, Italië, de Italiaansche Koloniën, Japan, Chosen, de overige Japansche onderhoorigheden, Letland, de Republiek Liberia, Litauen, Luxemburg, Marokko (met uitzondering van de Spaansche zone), Marokko (de Spaansche zone), Nicaragua, Noorwegen, Nieuw-Zeeland, de Republiek Panama, Paraguay, Nederland, Nederlandsch-Indië, de Nederlandsche Koloniën in Amerika, Peru, Perzië, Polen, Portugal, de Portugeesche Koloniën in Afrika, de Portugeesche Koloniën in Azië en Oceanië, Roemenië, de Republiek San-Marino, Salvador, het Saargebied, Het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, Het Koninkrijk Siam, Zweden, Zwitserland, Tsjecho-Slowakije, Tunis, Turkije, de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets en de Vereenigde Staten van Venezuela.*

De ondergeteekenden, gelet op artikel 4 van het Algemeen Postverdrag, gesloten te Stockholm den 28sten Augustus 1924, hebben namens hunne Administratiën, in gemeen overleg, ter uitvoering van de Overeenkomst betreffende de brieven en de doosjes met aangegeven waarde de navolgende maatregelen vastgesteld :

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Aan de Administratiën te verstrekken inlichtingen.

Art. 1. 1. De Administratiën, die geregelde diensten over zee onderhouden, ter voorziening in het vervoer der gewone brieven en andere stukken, binnen het gebied der Vereeniging, doen aan de andere Administratiën opgave van diegene der bedoelde diensten, waarvan voor het vervoer van brieven en doosjes met aangegeven waarde, onder waarborg van verantwoordelijkheid, kan worden gebruik gemaakt.

2. De Administratiën der contracteerende landen, die rechtstreeksche betrekkingen onderhouden, doen elkander, door middel van

tabellen, ingericht overeenkomstig het hierbijgevoegd model A, mededeeling van :

a) de naamlijst der landen, waarheen brieven en doosjes met aangegeven waarde door haar bemiddeling kunnen worden vervoerd ;

b) de wegen welke voor het vervoer van de bedoelde zendingen, vanaf het komen op haar gebied, of door haar diensten, openstaan ;

c) het maximum-bedrag tot hetwelk zij aangifte van waarde toelaten ;

d) het aantal douaneverklaringen, dat bij de doosjes met aangegeven waarde gevoegd moet worden.

Verzendingswegen.

2. Door middel van de tabellen A, welke zij van de met haar in betrekking staande Administratiën heeft ontvangen, bepaalt iedere Administratie, welke wegen voor de verzending van haar brieven en doosjes met aangegeven waarde moeten worden gebruikt.

Wijze van vervoer.

3. 1. Het vervoer der zendingen met aangegeven waarde tusschen aan elkander grenzende of door middel van een rechtstreekschen dienst over zee met elkander verbonden landen, heeft plaats door die uitwisselingskantoren, welke de betrokken Administratiën in gemeen overleg daarvoor aanwijzen.

2. In het verkeer tusschen landen, die door een of meer tusschenliggende diensten zijn gescheiden, moeten de brieven en doosjes met aangegeven waarde steeds den kortsten weg volgen en stuksgewijze aan de eerste Administratie van doorvoer worden uitgeleverd, indien deze Administratie in staat is het vervoer, op den voet van het bepaalde bij de artikelen 1 en 2 hiervoren, te verzekeren.

3. Aan de Administratiën van afzending en bestemming wordt evenwel de bevoegdheid toegekend om zich onderling te verstaan omtrent een uitwisseling van aangegeven waarden in gesloten brievenmalen, door middel van de diensten van een of meer tusschenliggende, al dan niet tot de Overeenkomst toegetreden landen. Zij kunnen zich eveneens onderling en met de tusschenliggende Administratiën verstaan omtrent het verzekeren van stuksgewijze verzending langs omwegen in geval bij stuksgewijze verzending langs den rechtstreekschen weg de waarborg van de verantwoordelijkheid niet over den geheelen afstand is verzekerd.

HOOFDSTUK II.

Voorwaarden voor de aanneming ter verzending.

Voorwaarden van verpakking.

4. 1. De brieven met aangegeven waarde worden slechts ter verzending toegelaten in een omslag, gesloten door middel van in fijn lak afgedrukte onderling volkomen overeenstemmende zegels, welke op eenigen afstand van elkander geplaatst zijn, een bijzonder kenteeken vertoonen en in voldoend aantal zijn aangebracht om al de vouwen van den omslag voldoende vast te hechten. De omslagen moeten sterk zijn, uit één stuk zijn vervaardigd en deugdelijke bevestiging van de zegels mogelijk maken.

Het is verboden geheel doorschijnende omslagen of omslagen met gekleurde randen of met doorschijnend adresvlak te bezigen.

2. Elke brief moet zoodanig verpakt zijn, dat niet aan den inhoud kan worden geraakt, zonder den omslag of de zegels uitwendig en op duidelijk zichtbare wijze te schenden.

3. De voor de frankeering gebezigde postzegels en de etiketten, welke op den postdienst betrekking hebben, moeten op eenigen afstand van elkander worden opgeplakt, opdat zij niet kunnen dienen om schending van den omslag te verbergen. Zij mogen evenmin over de beide zijden van den omslag worden omgevouwen, zóó dat zij den rand bedekken. Het is verboden op de brieven met aangegeven waarde andere etiketten te plakken dan die, welke op den postdienst betrekking hebben.

4. De juweelen en kostbaarheden moeten gesloten zijn in houten of metalen doosjes van voldoende stevigheid ; de wanden der houten doosjes moeten ten minste 8 millimeter dik zijn.

5. Het boven- en het ondervlak van de doosjes moeten met wit papier worden bedekt, ten einde daarop het adres en de aangifte der waarde te vermelden en de poststempels af te drukken. Kruislings om die doosjes moet voorts een stevig touw zonder knoopen worden gebonden, waarvan de beide uiteinden zijn vereenigd onder een in fijn lak afgedrukt zegel, dat een bijzonder kenteeken moet vertoonen. De doosjes worden tenslotte aan de vier zijvlakken verzegeld met onderling volkomen overeenstemmende zegels.

6. Niet toegelaten zijn brieven en doosjes met aangegeven waarde, voorzien van een adres bestaande uit enkele letters of van een met potlood geschreven adres en evenmin die, in het adres waarvan doorhalingen of overschrijvingen voorkomen.

Zoodanige stukken, die ten onrechte ter verzending mochten zijn toegelaten, moeten naar het kantoor van oorsprong worden teruggezonden.

Aanduiding van het bedrag der waarde. Douaneverklaringen.

5. 1. De aangifte der waarde moet geschieden in de munt van het land van oorsprong en door den afzender op het adres van de zending voluit in Latijnsche letters en in Arabische cijfers worden geschreven, zonder doorhaling of overschrijving, ook al zijn die goedgekeurd.

2. Het bedrag van de aangegeven waarde moet door den afzender of de Administratie van oorsprong in gouden franken worden herleid. De uitkomst van de herleiding moet worden vermeld door nieuwe cijfers, geplaatst naast of onder die, welke het bedrag van de aangifte in de munt van het land van oorsprong aangeven. Deze bepaling geldt niet in het rechtstreeksch verkeer tusschen landen, die eenzelfde munt hebben.

Het bedrag in gouden franken moet op in 't oog vallende wijze onderstreept worden met gekleurd potlood.

3. De doosjes met aangegeven waarde moeten, in het verkeer met de landen, waar het gebruik van dergelijke verklaringen noodig is, vergezeld zijn van douaneverklaringen, gelijk aan of overeenkomende met het hierbijgevoegd model B.

Valsche aangifte.

4. De Administratiën nemen geenerlei verwoordelijkheid op zich met betrekking tot de douaneverklaringen.

6. Wanneer omstandigheden, van welken aard ook, of klachten van belanghebbenden het feit eener valsche aangifte van een bedrag, hooger dan dat, hetwelk in een brief of in een doosje is ingesloten, aan het licht brengen, wordt daarvan aan de Administratie van oorsprong zoo spoedig mogelijk, en, in voorkomende gevallen, onder toezending van de stukken betreffende het onderzoek als bewijs, mededeeling gedaan.

HOOFDSTUK III.

Behandeling ten kantore van afzending en bij aankomst.

Aanduiding van het gewicht der zendingen. Dagteekeningstempel. Doosjes vrij van rechten.

7. 1. Van elken brief of van elk doosje met aangegeven waarde wordt door de Administratie van oorsprong het juiste gewicht, in grammen, in den linkerbovenhoek van de adreszijde vermeld.

2. De zending moet door het kantoor van oorsprong op de adreszijde worden voorzien van een afdruk van den stempel aangevende de plaats en de dagteekening van de terpostbezorging. Bovendien moet elke zending worden voorzien van een etiket vermeldende den naam van het kantoor van terpostbezorging in Latijnsche letters en het volgnummer, waaronder de zending in het register van dit kantoor is ingeschreven, alsmede eventueel van een roodgekleurd etiket, hetwelk in vette letters de aanwijzing „Valeur déclarée" draagt.

De Administratiën, wier voorschriften voor het binnenlandsch verkeer zich vooralsnog tegen het gebruik van etiketten verzetten, mogen echter de invoering van dezen maatregel uitstellen en eventueel voortgaan met het bezigen van bijzondere stempels, welke in haar dienst in gebruik zijn voor de aanwijzing van brieven of doosjes met aangegeven waarde.

De Administratiën, die het etiket niet hebben ingevoerd, zijn echter verplicht om elken brief of elk doosje met aangegeven waarde aan te wijzen door een volgnummer.

Dit nummer moet worden vermeld in den linkerbovenhoek van de adreszijde.

Nazendende Administratiën zijn verplicht de zending aan te duiden door middel van het oorspronkelijke nummer.

3. Het kantoor van bestemming drukt, bij ontvangst, zijn dagteekeningstempel op de keerzijde af.

4. De bepalingen van de artikelen 10 en 32 van het Reglement der postpakketten zijn van toepassing op de vrij van rechten uit te reiken doosjes, met deze uitzondering, dat het franco-advies stevig aan de douaneverklaring wordt gehecht.

Advieslijsten. Samenstelling der pakketten. Opneming in de brievenmalen.

8. 1. De brieven en doosjes met aangegeven waarde worden door het afzendend kantoor van uitwisseling stuksgewijs ingeschreven op afzonderlijke advieslijsten, gelijk aan het hierbij gevoegde model C, met vermelding van alle bijzonderheden, welke deze formulieren aangeven.

Naast de inschrijving der stukken, waarvan expressebestelling wordt verlangd, moet in de kolom „Observations" de aanwijzing „Exprès" worden gesteld.

2. De brieven en doosjes met aangegeven waarde maken met de advieslijst of de advieslijsten een of meer afzonderlijke pakketten uit, welke met touw opgebonden en in stevig papier worden gewikkeld en daarna uitwendig met touw samengebonden en op alle vouwen van een afdruk van het zegel, in fijn lak, van het afzendend uitwisselingskantoor worden voorzien. Deze pakketten dragen tot opschrift de woorden „valeurs déclarées" of „lettres de valeur déclarée" en „boîtes de valeur déclarée".

In plaats van tot een pakket te worden vereenigd, kunnen de brieven met aangegeven waarde worden opgenomen in een omslag van sterk papier, gesloten door middel van zegelafdrukken in lak.

Indien het aantal of de omvang van de brieven en doosjes met aangegeven waarde dit noodig maakt, kunnen zij ook worden opgenomen in een zak, welke behoorlijk gesloten en met lak of lood verzegeld moet worden.

3. Van de aanwezigheid van deze pakketten of zakken wordt melding gemaakt op het advies, door aanwijzing van het aantal daarvan in de daarvoor bestemde rubriek. Indien de brievenmaal geen pakketten of zakken met aangegeven waarde bevat, wordt de aanwijzing „Néant" in deze rubriek vermeld.

4. De pakketten of zakken met aangegeven waarde worden opgenomen in de pakketten of zakken, welke de aangeteekende stukken bevatten.

5. Zoo dikwijls een van twee Administratiën, die met elkander in betrekking staan, zulks verlangt, moeten de doosjes met aangegeven waarde op afzonderlijke formulieren C worden ingeschreven en afzonderlijk worden ingepakt.

Onderzoek der pakketten. Verschillende onregelmatigheden.

9. 1. Bij ontvangst van een pakket met aangegeven waarde onderzoekt het kantoor van uitwisseling van bestemming in de eerste plaats of het pakket, hetzij wat aangaat zijn toestand of uiterlijke samenstelling, hetzij wat betreft de vervulling der formaliteiten, waaraan het vervoer ingevolge het vorig artikel is onderworpen, geenerlei onregelmatigheid vertoont.

2. Dit kantoor gaat vervolgens over tot het bijzonder onderzoek der zendingen met aangegeven waarde zelve, met vaststelling, in voorkomende gevallen, van hetgeen ontbreekt of van andere bevonden onregelmatigheden en verbetert de advieslijsten, overeenkomstig de regelen bij artikel 51 van het Reglement van het Verdrag voor de aangeteekende stukken vastgesteld.

3. Het ontbreken van een stuk, een verandering in de schriften of eenige andere onregelmatigheid, waarbij de verantwoordelijkheid der betrokken Administratiën is gemoeid, wordt vastgesteld door middel van een

proces-verbaal, dat, vergezeld van de omslagen, touwen en zegels van het pakket, alsmede van den zak, waarin het is verzonden, ambtshalve aangeteekend, aan het Hoofdbestuur van het land, waartoe het kantoor van uitwisseling van afzending behoort, wordt opgezonden, onverminderd de onmiddellijke toezending van een bericht van bevinding aan dat kantoor.

Een dubbel van het proces-verbaal wordt tegelijkertijd gezonden aan het Hoofdbestuur, waaronder het uitwisselingskantoor van bestemming behoort, of aan eenig ander door dit Hoofdbestuur aangewezen besturend lichaam.

4. Onverminderd de toepassing van de bepalingen van paragraaf 3, moet het kantoor van uitwisseling, dat van een kantoor, waarmede het rechtstreeks in betrekking staat, een zending ontvangt, welke onvoldoende ingepakt of beschadigd is, deze doorzenden, na ze, als het te pas komt, opnieuw te hebben ingepakt, waarbij de oorspronkelijke verpakking zooveel mogelijk in haar geheel moet worden gelaten.

Indien de beschadiging van zoodanigen aard is, dat ontvreemding van den inhoud van de zending mogelijk is geweest, moet het kantoor eerst overgaan tot ambtshalve opening van de zending en tot het onderzoeken van den inhoud daarvan.

In beide gevallen moet het gewicht van de zending vóór en na de nieuwe inpakking worden vastgesteld en op den omslag worden vermeld. Deze aanduiding moet worden gevolgd door de vermelding: „Remballé à . . . .", door een afdruk van den dagteekeningstempel en de onderteekening van de ambtenaren, die de zending opnieuw hebben ingepakt.

Van den uitslag van het onderzoek van den inhoud wordt proces-verbaal opgemaakt, waarvan een afschrift bij de zending wordt gevoegd.

5. Stukken waarvan het adres bestaat uit enkele letters of met potlood is geschreven, worden aan de Administratie van oorsprong teruggezonden.

6. Zendingen met aangegeven waarde welke niet of ontoereikend gefrankeerd zijn, worden portvrij aan de geadresseerden uitgereikt.

Nazending. Onbestelbare zendingen.

10. 1. Indien doosjes met aangegeven waarde, welke tengevolge van verandering van woonplaats van den geadresseerde naar een ander land zijn nagezonden of welke onbestelbaar zijn met bijkomende kosten (fiscale rechten, keurloon, kosten wegens onderzoek, enz.) zijn belast, die bij de nazending niet worden teruggegeven, dan wordt het bedrag dier kosten in kolom 6 van het advies C ten laste gebracht van de Administratie, waaraan de toezending geschiedt, met daarachter in kolom 7 een korte omschrijving van den aard dezer kosten (stempelkosten, keurloon, enz.), welke van den geadresseerde of van den afzender moeten worden ingevorderd.

2. Een brief of doosje met aangegeven waarde, waarvan de geadresseerde naar een niet tot deze Overeenkomst toegetreden land is vertrokken, wordt onmiddellijk als onbestelbaar naar het land van oorsprong teruggezonden, om aan den afzender te worden teruggegeven, tenzij de Administratie van eerste bestemming in staat mocht zijn de zending aan den geadresseerde te doen toekomen.

3. De zendingen met aangegeven waarde, die, om welke reden ook, onbestelbaar zijn, moeten zoo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen de termijnen, vastgesteld in het Verdrag (art. 46) worden teruggezonden.

Deze zendingen worden ingeschreven op het advies C en opgenomen in het pakket met het opschrift „Valeurs déclarées".

HOOFDSTUK IV.

Comptabiliteit. Vaststelling van de rekeningen.

Transit- en opslagkosten.

11. De transit- en opslagkosten, welke zijn verschuldigd aan de Administratiën, welke haar tusschenkomst verleenen, worden berekend op de wijze als is voorgeschreven in het Verdrag.

Vaststelling van de rekeningen.

12. Elke Administratie, die aan den dienst der doosjes met aangegeven waarde deelneemt, stelt aan het einde van het jaar op een formulier, gelijk aan het hierbijgaande model D, een opgaaf samen van de bedragen, welke te haren laste zijn gebracht in kolom 6 van de adviesljsten, wegens niet-postale rechten, die van de geadresseerden of van de afzenders van de bedoelde doosjes moeten worden ingevorderd. Deze opgaaf, vergezeld van de bewijsstukken, wordt in den loop van de eerste maand van het jaar, volgende op dat, waarop zij betrekking heeft, onderworpen aan het onderzoek van de andere betrokken Administratie, die haar binnen een maand moet terugzenden.

Tenzij anders mocht zijn overeengekomen, wordt het bedrag van den bedoelden staat vervolgens, hetzij rechtstreeks, hetzij door tusschenkomst van een andere Administratie, opgenomen in de eerstvolgende afrekening betreffende de postpakketten. De Administratiën, die geen rechtstreeksch pakketpostverkeer onderhouden, kunnen verzoeken, dat deze rekeningen worden verevend op de wijze, als bedoeld in artikel 66 van het Reglement van het Verdrag.

Doosjes vrij van rechten. Verevening van de rekeningen.

13. De bepalingen van artikel 46 van het Reglement der postpakketten zijn van toepassing op de verevening van de rekeningen betreffende de vrij van rechten uit te reiken doosjes.

De Administratiën, die verklaren, dat zij niet kunnen overgaan tot de wijze van afrekening, bedoeld in dat artikel, moeten de bepalingen opgeven, welke zij wenschen toe te passen.

HOOFDSTUK V.

Verschillende bepalingen.

Berichten van ontvangst. Verrekenzendingen. Expressezendingen. Terugvordering. Adreswijziging. Navragen.

14. De volgende bepalingen van het Reglement van het Verdrag zijn van toepassing:

a) op de berichten van ontvangst, de artikelen 23 en 24 ;
b) op de verrekenzendingen, de artikelen 25 t/m 35 ;
c) op de expresse-zendingen, de artikelen 37 en 48 ;
d) op terugvordering of wijziging van adres, de artikelen 41 en 42 ;
e) op navragen, artikel 44.

Formulieren.

15. Voor de toepassing van de bepalingen van artikel 31, § 2, van het Verdrag, wordt het formulier B (douaneverklaring) beschouwd als als een formulier ten gebruike van het publiek.

Verstekking van bescheiden en inlichtingen.

16. 1. De Administratiën moeten ten minste drie maanden voordat zij de Overeenkomst in werking stellen, door tusschenkomst van het Internationaal Bureel aan de andere Administratiën toezenden of mededeelen :
a) het tarief van de rechten van verzekering in haar dienst van toepassing op de brieven en doosjes met aangegeven waarde, overeenkomstig artikel 3 van de Overeenkomst ;
b) in voorkomende gevallen, een afdruk van den bijzonderen stempel, welke in haar dienst voor zendingen met aangegeven waarde wordt gebruikt ;
c) het maximum-bedrag tot hetwelk zij aangifte van waarde toelaten ;
d) het aantal douaneverklaringen, dat bij doosjes met aangegeven waarde moet worden gevoegd ;
e) in voorkomende gevallen, de lijst van haar kantoren, waarheen zendingen met aangegeven waarde kunnen worden toegelaten (Overeenkomst, art. 31).
2. Elke latere wijziging ten aanzien van de hierboven genoemde punten wordt onverwijld op dezelfde wijze medegedeeld.

Slotbepalingen.

In werking treden en duur van het Reglement.

17. Dit Reglement treedt in werking met den dag, waarop de Overeenkomst betreffende de brieven en doosjes met aangegeven waarde in werking treedt.
Het zal voor denzelfden tijd als die Overeenkomst gelden, tenzij het in gemeen overleg tusschen de belanghebbende Partijen mocht worden vernieuwd.
Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

VIII.

OVEREENKOMST *betreffende de postpakketten gesloten tusschen Albanië, Duitschland, de Argentijnsche Republiek, Oostenrijk, België, de kolonie Belgisch Congo, Bolivia, Brazilië, Bulgarije, Chili, China, de Republiek Columbia, de Republiek Costa-Rica, de Republiek Cuba, Denemarken, de vrije Stad Danzig, de Dominicaansche republiek, Egypte, Ecuador, Spanje, de Spaansche koloniën, Estland, Ethiopië, Finland, Frankrijk, Algerië, de Fransche Koloniën en protectoraten in Indo-China, de overige Fransche koloniën, Griekenland, Guatemala, de Republiek Haïti, de Republiek Honduras, Hongarije, Britsch-Indië, IJsland, Italië, de Italiaansche koloniën, Japan, Chosen, de overige Japansche onderhoorigheden, Letland, de Republiek Liberia, Litauen, Luxemburg, Marokko (met uitzondering van de Spaansche zone), Marokko (de Spaansche zone), Nicaragua, Noorwegen, de Republiek Panama, Paraguay, Nederland, Nederlandsch-Indië, de Nederlandsche koloniën in Amerika, Peru, Perzië, Polen, Portugal, de Portugeesche koloniën in Afrika, de Portugeesche koloniën in Azië en Oceanië, Roemenië, de Republiek San Marino, Salvador, het Saargebied, het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, het Koninkrijk Siam, Zweden, Zwitserland, Tsjecho-Slowakije, Tunis, Turkije, de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets, Uruguay en de Vereenigde Staten van Venezuela.*

De ondergeteekenden, Gevolmachtigden van de hierboven vermelde landen, gelet op art. 3 van het Verdrag, hebben, in gemeen overleg en onder voorbehoud van nadere bekrachtiging, de navolgende overeenkomst vastgesteld :

HOOFDSTUK I.

Doel van de overeenkomst.

Art. 1. 1. Onder de benaming van „postpakketten" kunnen tusschen de contracteerende landen, hetzij rechtstreeks, hetzij door tusschenkomst van een of meer van die landen, pakketten worden uitgewisseld het gewicht van 10 kilogram niet te boven gaande en wel met de volgende gewichtsschalen :
1°. tot 1 kilogram ;
2°. boven 1 kilogram tot 5 kilogram ;
3°. boven 5 kilogram tot 10 kilogram.
Bij uitzondering heeft elk land de bevoegdheid niet toe te laten pakketten, welke het gewicht van 5 kilogram te boven gaan.
2. De Administratiën kunnen overeenkomen om pakketten, welke zwaarder wegen dan 10 kilogram, toe te laten op den voet der bepalingen van de Overeenkomst, behoudens verhooging van het port en van de aansprakelijkheid in geval van verlies, van berooving of van beschadiging.

HOOFDSTUK II.

Bepalingen geldende voor alle pakketten.

Frankeering. Porten.

2. 1. De frankeering der postpakketten is verplicht.
2. Het port bestaat uit de rechten, toekomende aan elke Administratie, welke aan het vervoer over land of over zee deelneemt. Het omvat, in voorkomende gevallen, eveneens de rechten en verhoogde porten, voorzien in de artikelen 5, 6, 7 en 8 hierna.

Recht wegens vervoer over land.

3. Het recht wegens vervoer over land is, voor elk land, vastgesteld op :
30 centiemen per pakket tot een gewicht van 1 kilogram ;

50 centiemen per pakket boven 1 kilogram tot 5 kilogram ;
90 centiemen per pakket boven 5 kilogram tot 10 kilogram.

Recht wegens vervoer over zee.

4. In geval van vervoer over zee wordt voor elken dienst, welke aan dat vervoer deelneemt, een recht geheven, dat is vastgesteld als volgt :

AFSTANDEN.	Pakketten tot 1 kilogram	Pakketten boven 1 kilogram tot 5 kilogram	Pakketten boven 5 kilogram tot 10 kilogram
	Fr.	Fr.	Fr.
Tot 500 zeemijlen	0,15	0,25	0,45
van 501 tot 1000 zeemijlen .	0,25	0,40	0,75
van 1001 tot 2000 — .	0,40	0,60	1,10
van 2001 tot 3000 — .	0,50	0,80	1,45
van 3001 tot 4000 — .	0,60	1,00	1,80
van 4001 tot 5000 — .	0,70	1,20	2,15
van 5001 tot 6000 — .	0,80	1,40	2,50
van 6001 tot 7000 — .	0,90	1,60	2,85
van 7001 tot 8000 — .	1,00	1,80	3,20
van 8001 tot 9000 — .	1,00	2,00	3,55
van 9001 tot 10000 — .	1,00	2,20	3,90
en zoo vervolgens, telkens met bijvoeging voor iedere 1000 mijlen of gedeelten van 1000 mijlen van.	—	0,20	0,35

In voorkomende gevallen worden de afstanden vastgesteld naar den gemiddelden afstand tusschen de respectieve havens der twee met elkaar in betrekking staande landen.

Het vervoer over zee tusschen twee havens van eenzelfde land kan geen aanleiding geven tot het heffen van het recht, bedoeld in het eerste lid, indien de Administratie van dat land voor de vervoerde pakketten reeds de vergoeding wegens vervoer over land ontvangt.

Voor de pakketten tot 1 kilogram zal het recht 1 frank per pakket niet te boven gaan.

Verlaging of verhooging van het recht wegens vervoer over land.

5. De landen, die tot deze Overeenkomst zijn toegetreden, hebben de bevoegdheid om het recht, hetwelk aan hen als land van afzending en als land van bestemming wegens landvervoer toekomt, gelijktijdig te verlagen of te verhoogen, onder voorwaarde, dat zij aan de Zwitsersche postadministratie daarvan minstens drie maanden te voren kennis geven. De wijzigingen van dit recht zullen in werking treden op de volgende data : 1 Januari, 1 April, 1 Juli, 1 October.

De verlaging of verhooging zal ten minste gedurende een termijn van zes maanden gelden.

De verhooging zal in geen geval het voor elke gewichtsschaal vastgestelde recht, bedoeld in artikel 3 hierboven, mogen overschrijden.

Verlaging of verhooging van het recht wegens vervoer over zee.

6. De bevoegdheid tot verlaging of tot verhooging met ten hoogste honderd percent, bedoeld in het voorgaande artikel, is aan de contracteerende landen eveneens gegeven met betrekking tot het recht wegens vervoer over zee, in artikel 4 hiervoren omschreven.

De wijzigingen van dit recht zullen ten minste drie maanden te voren moeten worden bekend gemaakt en zullen in werking treden op de volgende data : 1 Januari, 1 April, 1 Juli, 1 October.

Elke verhooging moet ook worden toegepast op de pakketten afkomstig uit het land, waartoe de diensten, die het vervoer over zee bewerkstelligen, behooren, het verkeer tusschen dit land en zijne koloniën buiten beschouwing gelaten.

Hinderlijke pakketten. Aanvullingsport.

7. 1. Pakketten, welke als hinderlijk worden beschouwd, hetzij wegens hun afmetingen, hun vorm of hun omvang, hetzij wegens den aard van hun inhoud, zijn alleen toegelaten in het verkeer met landen, die zich met het vervoer van dergelijke pakketten belasten.

2. Voor deze pakketten wordt het port van een gewoon pakket verhoogd met vijftig percent. In voorkomende gevallen wordt het naar boven afgerond tot een veelvoud van vijf centiemen.

Verhoogde porten.

8. Als maatregel van overgang is elk der contracteerende landen bevoegd om de pakketten, afkomstig van of bestemd voor zijn kantoren, met een aanvullingsrecht van 25 centiemen per pakket te belasten.

Recht voor de bestelling en voor de inklaring en vrijmaking.

9. De Administratie van bestemming kan voor de bestelling en voor de inklaring en vrijmaking een recht heffen van ten hoogste 50 centiemen per pakket. Tenzij anders is overeengekomen, wordt dit recht bij de uitreiking van het pakket ingevorderd. Hetzelfde recht kan worden geheven voor elken keer, dat het pakket aan het verblijf van den geadresseerde wordt aangeboden na de eerste aanbieding.

Betaling van de douane- of andere rechten.

10. De douanerechten of andere, niet vanwege de posterijen geheven rechten, moeten door de geadresseerden van de pakketten worden voldaan.

Betaling van de douane- of andere rechten door den afzender. Vorderen van een waarborgsom. Commissieloon.

11. Door vooraf den wensch daartoe aan het kantoor van afzending te kennen te geven, kunnen de afzenders voor hun rekening nemen, hetzij het totaal-bedrag van de rechten, waarmede de pakketten bij de aflevering zijn belast, hetzij alleen de douanerechten.

In beide gevallen moeten de afzenders de verplichting op zich nemen, de bedragen, welke door het kantoor van bestemming mochten worden gevorderd, te betalen en moeten zij eventueel een voldoende waarborgsom storten.

De Administratie, die voor rekening van den afzender rechten voorschiet, is bevoegd deswege een commissieloon te heffen, hetwelk 25 centiemen per pakket niet te boven mag gaan. Dit loon staat onafhankelijk van het recht wegens het inklaren en vrijmaken, bedoeld in artikel 9 hiervoren.

Bewaarloon.

12. Het land van bestemming is bevoegd het door zijn wetgeving vastgestelde bewaarloon te heffen voor pakketten, welke voorzien zijn van de aanwijzing poste-restante, of welke niet binnen de voorgeschreven termijnen zijn afgehaald.

Dit recht mag echter niet meer bedragen dan 5 frank.

Expresse-bestelling.

13. 1. Op verzoek van de afzenders geschiedt de bestelling van de pakketten onmiddellijk na aankomst door een bijzonderen bode, mits de Administratie van bestemming verklaard heeft zich met de uitvoering van dezen dienst te kunnen belasten.

Deze zendingen, „expresse-zendingen" genoemd, zijn boven het gewone port onderworpen aan een bijzonder recht van 80 centiemen, hetwelk in zijn geheel door den afzender bij vooruitbetaling moet worden voldaan, onverschillig of het pakket, dan wel slechts een bericht van aankomst van het pakket per expresse bij den geadresseerde kan worden bezorgd.

2. Wanneer de woning van den geadresseerde is gelegen buiten den kosteloozen bestelkring van het kantoor van bestemming, mag dit kantoor een aanvullingsrecht heffen tot het bedrag, dat in het binnenlandsch verkeer voor de expresse-bestelling is vastgesteld, na aftrek van het vaste recht, dat door den afzender is betaald, of van het daarmede gelijkgestelde bedrag in de munt van het land, hetwelk dat aanvullingsrecht heft.

Expresse-bestelling buiten den bestelkring van het kantoor van bestemming is niet verplicht.

3. In geval van nazending of onbestelbaarheid van een expresse-pakket blijft het aanvullingsrecht invorderbaar, overeenkomstig de bepalingen van artikel 45, § 2.

4. De expresse-bestelling of de toezending, per expresse, van een bericht van aankomst wordt slechts éénmaal beproefd. Na een vruchtelooze poging wordt het pakket verder niet meer als expresse-zending beschouwd en geschiedt de bestelling op dezelfde wijze als die van de gewone pakketten.

Verbodsbepalingen.

14. 1. Tenzij anders mocht zijn overeengekomen, is het verboden in postpakketten te sluiten :

a) ontplofbare, ontvlambare of gevaarlijke stoffen.

De Administratiën zijn echter bevoegd om onderling overleg te plegen teneinde het vervoer van geladen capsulen en metalen patronen voor draagbare vuurwapenen, niet-ontplofbare ernstvuurwerken en lucifers toe te laten ;

b) opium, morfine, cocaïne en andere verdoovende middelen.

Dit verbod is echter niet van toepassing op zoodanige zendingen welke met geneeskundig oogmerk worden verzonden, voor de landen die ze op deze voorwaarde toelaten ;

c) voorwerpen, welke bij de wetten of reglementen op den in- en doorvoer of andere niet zijn toegelaten ;

d) brieven of schrifturen, welke het kenmerk dragen van briefwisseling over zaken van actueelen en persoonlijken aard, alsmede stukken van allerlei aard, welke van een ander adres zijn voorzien dan dat van dengene aan wien het pakket is gericht.

Intusschen is het geoorloofd de open factuur, alleen de gewone opgaven van een dergelijk stuk bevattende, alsook een afschrift van het adres van het pakket met vermelding van het adres van den afzender in de zending te sluiten.

2. Levende dieren zijn alleen toegelaten, indien het vervoer daarvan is toegestaan ingevolge de wettelijke bepalingen van de betrokken landen en indien de bijzondere voorschriften van het Reglement te dezen opzichte in acht worden genomen.

3. Het is verboden om muntstukken, goud of zilver, al of niet bewerkt en andere kostbaarheden in pakketten zonder aangegeven waarde te verzenden naar landen, die aangifte van waarde toelaten.

4. De pakketten, welke ten onrechte ter verzending mochten zijn aangenomen, moeten naar de Administratie van oorsprong worden teruggezonden, behalve ingeval de Administratie van het land van bestemming krachtens hare wetgeving de bevoegdheid mocht hebben er anders over te beschikken. In dit laatste geval moet de Administratie van afzending nauwkeurig worden ingelicht omtrent hetgeen met het pakket is geschied.

De insluiting in een pakket van een brief of schrifturen, welke het kenmerk dragen van briefwisseling over zaken van actueelen en persoonlijken aard mag echter in geen geval terugzending van het pakket aan den afzender tot gevolg hebben.

5. Ontplofbare, ontvlambare of gevaarlijke stoffen, welke niet zijn toegelaten op grond van een bijzondere overeenkomst als bedoeld in § 1, letter *a*), 2e lid, hiervoren en voorwerpen van onzedelijken aard worden niet aan de Administratie van oorsprong teruggezonden ; zij worden ter plaatse vernietigd door de Administratie, die ze opmerkt.

Pakketten voor krijgsgevangenen.

15. Pakketten, met uitzondering van verrekenpakketten, bestemd voor of verzonden door krijgsgevangenen, zijn vrijgesteld van alle porten en rechten in deze Overeenkomst genoemd, zoowel in de landen van oorsprong en van bestemming als in de tusschenliggende landen. Voor deze pakketten worden geen vergoedingen uitgekeerd en wordt evenmin schadevergoeding betaald in geval van verlies, berooving of beschadiging.

Hetzelfde geldt voor postpakketten betreffende krijgsgevangenen, welke, hetzij rechtstreeks, hetzij bij wijze van bemiddeling, worden verzonden of ontvangen door inlichtingsbureelen, welke eventueel voor die personen mochten worden opgericht in oorlogvoerende landen of in onzijdige landen, die oorlogvoerenden op hun grondgebied hebben toegelaten.

Oorlogvoerenden, die in een onzijdig land zijn toegelaten en aldaar zijn geïnterneerd, worden voor zooveel betreft de toepassing van de bovenstaande bepalingen, met krijgsgevangenen gelijkgesteld.

Terugvordering. Adreswijziging.

16. De afzender van een pakket kan dit

terugvorderen of het adres daarvan doen wijzigen, op de voorwaarden vastgesteld bij artikel 45 van het Verdrag voor de brieven en andere stukken, met dien verstande evenwel, dat, indien de afzender terugzending of nazending van een pakket verlangt, hij gehouden is borg te blijven voor de betaling van het voor de nieuwe verzending verschuldigde port.

Berichten van ontvangst.

17. De afzender kan een bericht van ontvangst verkrijgen op de voorwaarden vastgesteld bij artikel 49 van het Verdrag.

Nazending.

18. 1. Nazending van een pakket, ten gevolge van verandering van woonplaats van den geadresseerde binnen het grondgebied van het land van bestemming, kan geschieden, hetzij op verzoek van den afzender of van den geadresseerde, hetzij zonder uitdrukkelijk verzoek, indien de reglementen van het land van bestemming dit medebrengen.

Nazending van een pakket van het eene land naar het andere vindt slechts plaats op verzoek van den afzender of den geadresseerde, en op voorwaarde, dat het pakket voldoet aan de voor het nieuwe vervoer geldende voorwaarden.

De afzender is bevoegd, door middel van een aanteekening op de adreskaart en op het pakket, elke nazending te verbieden.

2. Wegens nazending van pakketten naar een ander land, ten gevolge van verandering van woonplaats van de geadresseerden, worden opnieuw geheven de porten en rechten, vastgesteld bij de artikelen 3 tot en met 8 en 33. Indien een pakket is nagezonden binnen het grondgebied van het land van bestemming, kan de Administratie van dat land een recht voor nazending heffen overeenkomstig hare binnenlandsche bepalingen. Deze rechten, welke invorderbaar blijven in geval van latere nazending of van terugzending, worden geheven van de geadresseerden of in voorkomende gevallen van de afzenders, onverminderd de betaling van de douanerechten of andere bijzondere kosten, waarvan het land van bestemming geen ontheffing verleent.

Op dezelfde wijze wordt gehandeld met betrekking tot pakketten, waarop een der verbodsbepalingen, opgenomen in artikel 14 van de Overeenkomst, van toepassing is.

3. Nazending van verkeerd verzonden of ten onrechte ter verzending aangenomen pakketten geschiedt overeenkomstig de bepalingen van artikel 33, § § 1 en 2 van het Reglement.

Onbestelbare pakketten.

19. 1. De afzenders zijn gehouden op de keerzijde van de adreskaart en op het pakket aan te geven op welke wijze met hun zendingen moet worden gehandeld, ingeval de uitreiking niet kan plaats vinden.

Indien dit voorschrift niet in acht is genomen, worden onbestelbare pakketten naar het kantoor van oorsprong teruggezonden na verloop van een termijn van 14 dagen of uiterlijk na een maand, te rekenen van den dag volgende op dien, waarop zij ter beschikking van de geadresseerden zijn gesteld.

2. Terugzending van een onbestelbaar pakket moet onmiddellijk plaats hebben, indien het verzoek van den afzender, gesteld op de adreskaart en op het pakket, niet tot de aflevering heeft geleid. Hetzelfde geldt, indien niet is kunnen worden voldaan aan den wensch, dien de afzender heeft te kennen gegeven in antwoord op het bericht van onbestelbaarheid, bedoeld in artikel 34 van het Reglement. Heeft de afzender meer dan een verzoek gedaan, dan wordt het pakket eerst dan teruggezonden, als al deze verzoeken zonder gevolg zijn gebleven.

3. Van den afzender kan op het oogenblik, waarop hij de in artikel 34 van het Reglement genoemde kennisgeving van onbestelbaarheid moet invullen, een recht worden geheven, hetwelk het dubbele van het port van een brief van enkelvoudig gewicht niet te boven gaat.

Indien het kantoor van bestemming binnen den tijd van een maand, te rekenen van de verzending van deze kennisgeving van onbestelbaarheid, geen voldoende inlichting heeft ontvangen, wordt het pakket naar het kantoor van oorsprong teruggezonden. Dit tijdsverloop bedraagt vier maanden voor het verkeer met overzeesche landen.

Pakketten, welke op verzoek ter beschikking van de geadresseerden worden bewaard, of de aanwijzing „poste-restante" dragen worden als onbestelbaar beschouwd na den in de reglementen van het land van bestemming voorgeschreven bewaringstermijn, met dien verstande evenwel, dat die termijn in het verkeer met overzeesche landen vier maanden, en in het overige verkeer een maand niet mag te boven gaan.

De terugzending naar het land van oorsprong moet echter plaats vinden binnen een korter tijdsverloop, indien de afzender zulks door middel van een op de adreskaart en op het pakket gestelde aanteekening heeft verzocht.

5. Wegens de terugzending van onbestelbare pakketten vindt heffing plaats van de porten en rechten, bedoeld in § 2 van artikel 18 hiervoren.

Verleenen van ontheffing van douanerechten.

20. De Administratiën van de contracteerende landen verbinden zich haar bemiddeling te verleenen bij de betrokken Douane-Administratiën om ontheffing te verkrijgen van de betaling van de douanerechten, waarmede pakketten zijn bezwaard, welke naar het land van oorsprong teruggezonden zijn. door den afzender zijn afgestaan, wegens algeheele beschadiging van den inhoud zijn vernietigd, of naar een derde land zijn nagezonden.

Zij zullen hetzelfde hebben te doen met betrekking tot pakketten, welke in haar dienst zijn verloren geraakt, beroofd of beschadigd, echter met het voorbehoud bedoeld in artikel 41, § 4, hierna.

Verkoop. Vernietiging.

21. Alleen de goederen, welke aan waardevermindering of bederf onderhevig zijn, kunnen onmiddellijk, ook onderweg bij de heen- of terugzending, zonder voorafgaand bericht en zonder gerechtelijke formaliteit, ten voordeele van den rechthebbende worden verkocht. Indien om de een of andere reden de verkoop onmogelijk is, worden de in waarde verminderde of bedorven voorwerpen vernietigd.

Pakketten, waarvan afstand is gedaan.

22. Pakketten, waarvan uitreiking aan de geadresseerden niet heeft kunnen plaats vinden en waarvan de afzenders afstand hebben gedaan, worden door de Administratie van bestemming niet teruggezonden, doch behandeld overeenkomstig haar wetgeving.

Verhalen van de kosten op den afzender.

23. De afzenders zijn verplicht de kosten wegens vervoer en andere kosten, waarvoor de Administratiën, ten gevolge van het niet uitreiken van de pakketten, geen betaling hebben verkregen, te vergoeden, zelfs indien van de pakketten afstand is gedaan of zij zijn verkocht of vernietigd. Deze kosten worden aan de Administratie van oorsprong in rekening gebracht.

Navragen.

24. 1. Wegens elke navraag betreffende een pakket of een verrekeningspostwissel kan een vast recht van ten hoogste 1 frank geheven worden.

Geen recht wordt geheven, indien de afzender reeds het bijzondere recht voor een bericht van ontvangst heeft voldaan.

2. Navragen zijn slechts toegelaten binnen een jaar, te rekenen van den dag volgende op dien van terpostbezorging.

Elke Administratie is echter verplicht gevolg te geven aan navragen, welke bij haar aanhangig worden gemaakt door een andere Administratie en welke betrekking hebben op verzendingen, die minder dan twee jaar te voren hebben plaats gehad. Te dien einde moeten de bescheiden betreffende den dienst der postpakketten gedurende twee jaar bewaard worden.

3. Is een navraag het gevolg geweest van een dienstfeil, dan worden de navraagkosten terugbetaald.

HOOFDSTUK III.

Pakketten belast met verrekening.

Port en recht. Voorwaarden. Afrekening.

25. 1. Er kunnen verrekenpakketten worden verzonden in het verkeer met landen, die overeenkomen dezen dienst in te voeren.

Tenzij anders is overeengekomen, wordt het verrekenbedrag uitgedrukt in de munt van het land van oorsprong van het pakket. Het maximum bedrag der verrekening is gelijk aan dat, vastgesteld voor de postwissels naar het land van oorsprong van het pakket.

Elke Administratie is verplicht verrekenpakketten in doorvoer toe te laten, zelfs indien zij deze zendingen in haar dienst niet toelaat.

Tusschenliggende landen moeten eveneens in doorvoer toelaten pakketten, waarvan het verrekenbedrag het maximum, vastgesteld voor hun eigen verkeer, te boven gaat.

2. Verrekenpakketten zijn onderworpen aan de behandeling en aan de porten en rechten voor gewone pakketten of, in voorkomende gevallen, voor pakketten met aangegeven waarde. De afzender betaalt bovendien een vast recht, hetwelk niet lager mag zijn dan 20 centiemen en niet hooger dan 50 centiemen, zoomede een evenredig recht van ½ percent van het verrekenbedrag.

De Administratie van afzending heeft de bevoegdheid deze rechten af te ronden naar de eischen van haar muntstelsel.

3. De afrekening van de ingevorderde verrekenbedragen geschiedt door middel van verrekeningspostwissels, welke kosteloos worden afgegeven.

De Administratiën kunnen onderling overeenkomen omtrent een andere wijze van afrekening van de ingevorderde gelden.

Bepaaldelijk kunnen zij zich op daarvoor overeen te komen voorwaarden belasten met de storting van die sommen op een postrekening van het land van bestemming der zending.

Opheffing of wijziging van het verrekenbedrag.

26. De afzender van een verrekenpakket kan geheele of gedeeltelijke opheffing van het verrekenbedrag verzoeken.

Verzoeken van dezen aard zijn onderworpen aan dezelfde bepalingen als de aanvragen om terugzending of wijziging van adres. (Art. 45 van het Verdrag).

Verantwoordelijkheid in geval van verlies, berooving of beschadiging.

27. Voor het verlies, de berooving of de beschadiging van een verrekenpakket is de postdienst verantwoordelijk overeenkomstig de bepalingen, vastgesteld in hoofdstuk VI hierna.

Waarborging van de op regelmatige wijze ingevorderde bedragen.

28. De op regelmatige wijze van den geadresseerde ingevorderde bedragen worden den afzender gewaarborgd op denzelfden voet als in de Overeenkomst betreffende de postwissels is bepaald voor de sommen, waarvoor postwissels zijn afgegeven.

Schadevergoeding in geval van niet-invordering, invordering van een te laag bedrag of invordering op bedriegelijke wijze.

29. Indien een pakket aan den geadresseerde is uitgereikt zonder invordering van het verrekenbedrag, heeft de afzender recht op een schadevergoeding, mits een aanvraag daartoe is ingediend binnen den termijn, bedoeld in artikel 24, en tenzij de niet-invordering aan een fout of nalatigheid zijnerzijds is te wijten.

Hetzelfde geldt, indien het van den geadresseerde ingevorderde bedrag lager is dan het aangegeven verrekenbedrag of bedriegelijke invordering heeft plaats gevonden. De schadevergoeding kan in geen geval het verrekenbedrag te boven gaan.

Door betaling van de schadevergoeding en tot het bedrag daarvan, treedt de verantwoordelijke Administratie in de rechten van den afzender voor elk mogelijk verhaal op den geadresseerde of op derden.

Vaststelling van de verantwoordelijkheid.

30. De uitbetaling, door de Administratie van afzending, van de op regelmatige wijze ingevorderde bedragen of van het bedrag der schadevergoeding, bedoeld in artikel 29 hiervoren, geschiedt voor rekening van de Administratie van bestemming. Deze is verantwoordelijk, tenzij zij kan bewijzen, dat de fout is toe te schrijven aan het niet in acht nemen van een reglementaire bepaling door de Admi-

nistratie van afzending of kan aantoonen, dat, bij de uitlevering aan haar dienst, het pakket en de bijbehoorende adreskaart niet waren voorzien van de aanwijzingen, welke bij het Reglement voor verrekenpakketten zijn voorgeschreven.

Toepassing van de bepalingen van het Verdrag op de schadevergoedingen en de uit te betalen bedragen. Betalingstermijnen en terugbetaling van voorgeschoten bedragen.

31. De bepalingen van de artikelen 63 en 66 van het Verdrag zijn van toepassing op verrekenpakketten.

Verrekeningspostwissels.

32. Het bedrag van een verrekeningspostwissel, die om de eene of andere reden niet aan den belanghebbende is kunnen worden uitbetaald, wordt niet aan de Administratie van afgifte terugbetaald. Het bedrag wordt door de Administratie van afzending van het verrekenpakket ter beschikking gehouden van den rechthebbende en vervalt voor goed aan deze Administratie na afloop van den wettelijken termijn van verjaring.

In alle andere opzichten en behoudens hetgeen ter zake in het Reglement is bepaald, zijn de verrekeningspostwissels onderworpen aan de bepalingen van de Overeenkomst betreffende den postwisseldienst.

HOOFDSTUK IV.

Pakketten met aangegeven waarde.

Porten en rechten. Voorwaarden.

33. 1. De pakketten kunnen met aangifte van waarde worden verzonden in het verkeer tusschen de landen, welker Administratiën zich met dezen dienst belasten.

2. Ieder land bepaalt voor zichzelf het hoogste bedrag der aan te geven waarde, dat in geen geval minder dan 1000 franken mag bedragen.

In het verkeer tusschen twee of meer landen, die verschillende maxima hebben aangenomen, moet het laagste bedrag over en weder worden in acht genomen.

3. Boven de porten, verschuldigd voor gewone pakketten, wordt als verzekeringsrecht voor elke 300 franken of gedeelte van 300 franken geheven :

a) 5 centiemen voor elke Administratie, die aan het vervoer over land deelneemt ;

b) 10 centiemen voor elken dienst, welke voor het vervoer over zee wordt gebezigd.

4. Als maatregel van overgang kan de Administratie van afzending echter een globaal recht heffen, hetwelk 50 centiemen per 300 franken aangegeven waarde niet mag te boven gaan.

5. De landen, die bereid zijn voor pakketten met aangegeven waarde schadevergoeding te verleenen in geval van overmacht, zijn bevoegd een bijzonder recht te heffen, onder voorbehoud dat dit recht en het verzekeringsrecht te zamen het recht bedoeld in § 4 hiervoren niet te boven gaan.

6. De Administratie van oorsprong heeft de bevoegdheid een verzendingsrecht te heffen, hetwek niet meer mag bedragen dan 50 centiemen per pakket.

7. De afzender van een pakket met aangegeven waarde ontvangt daarvoor bij de terpostbezorging kosteloos een ontvangbewijs.

Valsche aangifte.

34. De aangegeven waarde mag de werkelijke waarde van den inhoud van de zending niet te boven gaan, maar het is geoorloofd slechts een gedeelte var die waarde aan te geven.

Valsche aangifte van waarde hooger dan de werkelijke waarde van de zending heeft gerechtelijke vervolging, welke de wetgeving van het land van oorsprong mocht medebrengen, tot gevolg.

HOOFDSTUK V.

Dringende pakketten.

Porten en rechten. Voorwaarden.

35. 1. In de betrekkingen tusschen de landen, die daaromtrent zijn overeengekomen, kan de afzender verzoeken, dat een pakket zooveel mogelijk met de voor het vervoer van de brievenpost gebezigde snelle middelen worde vervoerd.

Deze pakketten, „dringende" genaamd, worden per expresse bij den geadresseerde bezorgd, tenzij zij de aanduiding „poste-restante" dragen.

2. Voor dringende pakketten worden de rechten en aanvullingsrechten, vastgesteld bij de artikelen 3 tot en met 8 hiervoren, verdriedubbeld.

De rechten, vastgesteld bij artikel 33, het expresse-recht en de andere bijkomende rechten worden zonder verhooging toegepast.

HOOFDSTUK VI.

Verantwoordelijkheid.

Omvang van de verantwoordelijkheid.

36. 1. Uitgezonderd in de gevallen bedoeld in het volgende artikel, zijn de Administratiën verantwoordelijk voor het verlies, de berooving of de beschadiging van postpakketten.

De afzender heeft deswege recht op een schadevergoeding gelijkstaande met het werkelijk bedrag van het verlies, de berooving of de schade. Voor gewone pakketten kan deze schadevergoeding 10 franken per pakket tot een gewicht van 1 kilogram, 25 franken per pakket van 1 tot 5 kilogram en 40 franken per pakket van 5 tot 10 kilogram niet te boven gaan. Voor pakketten met aangegeven waarde kan de schadevergoeding het bedrag der aangegeven waarde niet te boven gaan.

De schadevergoeding wordt aan den geadresseerde uitbetaald, indien deze zulks verzoekt nadat hij voorbehoud heeft gemaakt bij het in ontvangst nemen van een beroofd of beschadigd pakket of aantoont, dat de afzender van het recht op schadevergoeding afstand heeft gedaan te zijnen behoeve.

2. Indirecte schade of winstderving blijft buiten beschouwing.

3. De schadevergoeding wordt berekend naar de marktprijs van goederen van gelijken aard ter plaatse waar en op het tijdstip waarop de goederen ter verzending zijn aangenomen.

Bij gebreke van een marktprijs wordt de schadevergoeding berekend naar de gewone waarde van de goederen, berekend volgens dezelfde grondslagen.

4. Wanneer een schadevergoeding is verschuldigd wegens het verlies, de algeheele vernietiging of berooving van een pakket, dan heeft de afzender daarenboven recht op terugbetaling van de kosten van vervoer. Hetzelfde geldt voor de zendingen, welke wegens den slechten toestand waarin ze verkeeren, door de geadresseerden worden geweigerd, mits die toestand aan den postdienst is te wijten en deze verplicht is de aansprakelijkheid te aanvaarden.

5. De Postadministratiën behouden in alle gevallen de voor de verzekering betaalde rechten.

Uitzonderingen op het beginsel van de verantwoordelijkheid.

37. De Administratiën zijn ontheven van elke verantwoordelijkheid :

a) in geval van overmacht ; de verantwoordelijkheid blijft echter bestaan ten aanzien van de Administratie van afzending, die op zich heeft genomen schadevergoeding te verleenen in geval van overmacht (art. 33, § 5) ;

b) indien zij geen rekenschap kunnen geven van de pakketten wegens vernietiging van de dienstbescheiden als gevolg van overmacht ;

c) indien de schade is veroorzaakt door schuld of nalatigheid van den afzender of voortkomt uit den aard van het voorwerp ;

d) voor pakketten, waarvan de inhoud valt onder een der verbodsbepalingen, bedoeld in artikel 14 ;

e) voor pakketten, waarvan de waarde valschelijk hooger is aangegeven dan de werkelijke waarde van den inhoud ;

f) voor zooveel betreft pakketten, waaromtrent geen navraag is ingediend binnen den termijn van een jaar, bedoeld in artikel 24.

Ophouden van de verantwoordelijkheid.

38. De verantwoordelijkheid van de Administratiën houdt op voor pakketten, waarvan de uitreiking heeft plaats gevonden in overeenstemming met haar binnenlandsche reglementen en welke de rechthebbenden in ontvangst hebben genomen zonder daarbij het voorbehoud te maken, bedoeld in artikel 36 hiervoren.

Betaling van de schadevergoeding.

39. De verplichting tot het uitbetalen van de schadevergoeding rust op de Administratie van afzending, behalve in de gevallen, bedoeld in artikel 36, § 1, waarin deze schadevergoeding wordt uitbetaald door de Administratie van bestemming. De Administratie van uitbetaling behoudt haar recht van verhaal op de verantwoordelijke Administratie.

Betalingstermijn.

40. 1. De betaling van de schadevergoeding moet zoo spoedig mogelijk geschieden en uiterlijk binnen den tijd van een jaar, te rekenen van den dag volgende op dien, waarop de navraag is gedaan.

2. De Administratie, aan welke artikel 39 de betaling van de schadevergoeding opdraagt, is bevoegd den rechthebbende schadeloos te stellen voor rekening van de Administratie, die na langs regelmatigen weg met de zaak te zijn in kennis gesteld, zes maanden heeft laten verloopen zonder de aangelegenheid te hebben afgedaan ; deze termijn bedraagt negen maanden in het verkeer met overzeesche landen.

3. De Administratie van afzending kan de regeling van de schadevergoeding bij uitzondering tot na den termijn van een jaar uitstellen, indien de kwestie der verantwoordelijkheid door oorzaken vreemd aan den postdienst (b. v. overmacht) niet is kunnen worden opgelost.

Verantwoordelijke Administratie.

41. 1. Totdat het bewijs van het tegendeel is geleverd, rust de verantwoordelijkheid op de Administratie, die het pakket zonder voorbehoud te maken van een andere Administratie in ontvangst heeft genomen en na in het bezit te zijn gesteld van alle reglementaire middelen voor het onderzoek, noch de aflevering aan den geadresseerde, noch, waar dit te pas komt, de regelmatige overgifte aan de volgende Administratie kan bewijzen.

2. Indien het verlies, de berooving of de beschadiging heeft plaats gehad gedurende het vervoer zonder dat kan worden uitgemaakt op het grondgebied of in den dienst van welk land het feit is geschied of indien, bij overdracht van de gewone pakketten bij het getal, niet kan worden uitgemaakt op het grondgebied of in den dienst van welk land een pakket verloren geraakt, beroofd of beschadigd is, dan dragen de betrokken Administratiën de schade ieder voor een gelijk gedeelte.

3. Wanneer door overmacht een pakket met aangegeven waarde is verloren geraakt, is beroofd of beschadigd geworden, dan is de Administratie op het grondgebied of in den dienst waarvan het verlies, de berooving of de beschadiging plaats had, daarvoor alleen dan verantwoordelijk tegenover de Administratie van afzending, indien beide landen bereid zijn tot betaling van schadevergoeding in geval van overmacht.

4. De douane- en andere rechten, waarvan geen ontheffing is kunnen worden verkregen, komen ten laste van de vervoerders, die verantwoordelijk zijn voor het verlies, de berooving of de beschadiging.

5. Door de betaling van schadevergoeding en tot het bedrag daarvan treedt de verantwoordelijke Administratie in de rechten van dengene, die de schadevergoeding heeft ontvangen, voor zooveel betreft elk mogelijk verhaal, hetzij op den geadresseerde, hetzij op den afzender, hetzij op derden.

Indien echter later de pakketten, welke als verloren waren beschouwd, geheel of gedeeltelijk worden teruggevonden, moet degene, aan wien de schadevergoeding is uitbetaald, worden ingelicht, dat hij de zending in ontvangst kan nemen tegen terugbetaling van het bedrag der uitbetaalde schadevergoeding.

Terugbetaling van de schadevergoeding aan de Administratie van afzending.

42. De verantwoordelijke Administratie of die, voor welker rekening de betaling overeenkomstig artikel 40 heeft plaats gehad, is gehouden het bedrag van de schadevergoeding

terug te betalen binnen drie maanden na kennisgeving van de betaling.

Deze terugbetaling geschiedt zonder kosten voor de Administratie, die te vorderen heeft, hetzij door middel van een postwissel of van een wissel, op zicht betaalbaar in de hoofdstad of een handelsplaats van het land, dat te vorderen heeft, hetzij in gangbare munt van dit land.

Het bedrag van de schadevergoeding kan ook ambtshalve aan het verantwoordelijke land worden aangerekend, hetzij rechtstreeks, hetzij door tusschenkomst van de eerste Administratie van doorvoer, welke op haar beurt het bedrag aan de volgende Administratie in rekening brengt en zoo vervolgens totdat het betaalde bedrag ten laste van de verantwoordelijke Administratie is gebracht. Na den bovenbedoelden termijn van drie maanden wordt, te rekenen van den dag, waarop die termijn is verloopen, voor het verschuldigde bedrag een rente van zeven percent 's jaars berekend.

De Administratie, welker verantwoordelijkheid behoorlijk is vastgesteld en welke oorspronkelijk de betaling der schadevergoeding heeft geweigerd, moet alle bijkomende kosten, voortspruitende uit de niet gerechtvaardigde vertraging van de betaling, voor haar rekening nemen.

HOOFDSTUK VII.

Toekenning van de porten en rechten.

Vergoedingen wegens het vervoer.

43. De Administratie van afzending vergoedt voor elk pakket:

a) aan de Administratie van bestemming de rechten, welke haar toekomen op grond van de bepalingen van de artikelen 3 tot en met 8 en 35;

b) in voorkomende gevallen, aan elke Administratie, die haar tusschenkomst verleent, de rechten vastgesteld bij de artikelen 3, 4, 6, 7 en 35.

Aanrekening in geval van na- of terugzending.

44. In geval van na- of terugzending van een pakket, brengt de na- of terugzendende Administratie het haar toekomende aandeel aan de volgende Administratie in rekening en, in voorkomende gevallen:

a) het recht voor de bestelling en voor de inklaring en vrijmaking, bedoeld in artikel 9;

b) het bedrag van het bewaarloon, bedoeld in artikel 12;

c) het recht wegens nazending, bedoeld in artikel 18, § 2;

d) de rechten, waarvoor zij ongedekt is.

Dezelfde wijze van handelen wordt gevolgd door elke tusschenkomst verleenende Administratie, zooals is omschreven in artikel 33 van het Reglement.

Bijzonder- en aanvullingsrecht voor expresse-zendingen.

45. 1. Het bijzondere recht wegens expresse-bestelling, bedoeld in artikel 13, § 1, maakt deel uit van de aan de Administratie van bestemming uit te keeren vergoedingen.

Indien een expresse-pakket naar een ander land wordt nagezonden, zonder dat de bestelling er van werd beproefd, wordt dit recht aan het nieuwe land van bestemming te goed gedaan. Indien dit laatste zich niet met expresse-bestelling belast, wordt het recht door de Administratie van het land van eerste bestemming behouden; hetzelfde geldt voor een onbestelbaar expresse-pakket.

2. In geval van na- of terugzending van een expresse-pakket wordt het aanvullingsrecht, bedoeld in artikel 13, § § 2 en 3, door de Administratie, die de bestelling heeft beproefd, aan de volgende Administratie aangerekend, behalve wanneer haar dit recht bij de aanbieding ten huize van den geadresseerde is voldaan.

Recht wegens nazending binnen het land van bestemming.

46. Het recht wegens nazending, bedoeld in artikel 18, § 2, blijft, in geval van latere nazending of van terugzending, invorderbaar ten bate van het land, binnen welks grenzen de nazending heeft plaats gehad.

Verschillende rechten.

47. 1. Door de Administratie, die ze heeft ingevorderd, worden ten volle behouden:

a) het vaste recht geldende voor de berichten van ontvangst (art. 17);

b) het recht wegens een onbestelbaar pakket (art. 19, § 3);

c) het recht verschuldigd voor navragen (art. 24, § 1);

d) het verzendingsrecht voor pakketten met aangegeven waarde (art. 33, § 6).

2. Het recht voor de bestelling en voor de inklaring en vrijmaking (art. 9) wordt behouden door de Administratie van bestemming.

Het commissieloon (art. 11) wordt door deze Administratie in rekening gebracht.

Recht wegens verrekening.

48. De rechten, bedoeld in artikel 25, § 2, worden tusschen de Administratie van het land van oorsprong en die van het land van bestemming gelijkelijk verdeeld op de wijze als is voorgeschreven in het Reglement.

Verzekeringsrecht.

49. Voor pakketten met aangegeven waarde is de Administratie van oorsprong aan ieder der Administratiën, wier diensten aan het vervoer deelnemen en, in voorkomende gevallen, voor ieder van die diensten, een aandeel in het verzekeringsrecht verschuldigd, dat voor elke 300 franken of gedeelte van 300 franken op 5 centiemen wegens vervoer over land en op 10 centiemen wegens vervoer over zee is bepaald.

HOOFDSTUK VIII.

Verschillende bepalingen.

Toepassing van de bepalingen van algemeenen aard van het Verdrag.

50. De bepalingen van algemeenen aard, voorkomende in de titels I en II van het Verdrag, zijn van toepassing op de uitwisseling van pakketten, behoudens het navolgende: De Administratiën van de tot deze Overeenkomst toegetreden landen, die een uitwisseling van postpakketten onderhouden met niet contracteerende landen, staan aan alle overige deelnemende Administratiën toe gebruik te

maken van deze betrekkingen voor de uitwisseling van postpakketten met de laatstbedoelde landen.

Indien een land, dat tot deze Overeenkomst wenscht toe te treden, de bevoegdheid verlangt om een aanvullingsrecht van meer dan 25 centiemen per pakket te heffen, dan wordt de aanvrage om toetreding door de Regeering van den Zwitserschen Bond aan alle contracteerende landen onderworpen. Die aanvrage wordt geacht te zijn toegestaan, indien binnen een termijn van zes maanden niet meer dan een derde van de tot de Overeenkomst toegetreden Administratiën zich tegen het verzoek uitspreken.

Goedkeuring van de voorstellen, gedaan in het tijdsverloop tusschen de bijeenkomsten.

51. Om ten uitvoer te kunnen worden gelegd, moeten de voorstellen, welke in het tijdsverloop tusschen de bijeenkomsten worden gedaan (artikelen 18 en 19 van het Verdrag) op zich vereenigen :

a) alle stemmen, wanneer het betreft een bijvoeging van nieuwe bepalingen of een wijziging van de bepalingen van de artikelen 1 tot en met 19, 24 tot en met 45, 47, 48, 49, 51 en 52 van deze Overeenkomst en van artikel 49 van het bijbehoorende Reglement ;

b) twee derden der stemmen, wanneer het een wijziging betreft van andere bepalingen dan die, vermeld in de vorige alinea ;

c) de volstrekte meerderheid, wanneer het de uitlegging van de bepalingen van deze Overeenkomst en van het bijbehoorende Reglement betreft, behoudens het geval van geschil, dat aan arbitrage, als bedoeld in artikel 10 van het Verdrag, is te onderwerpen.

SLOTBEPALINGEN.

In werking treden en duur van de overeenkomst.

52. Deze Overeenkomst treedt in werking op den 1sten October 1925 en blijft voor onbepaalden tijd van kracht.

In oirkonde hiervan hebben de Gevolmachtigden van de hierboven genoemde landen deze Overeenkomst in enkelvoud onderteekend, zullende dit stuk in de Archieven van de Zweedsche Regeering worden bewaard en in afschrift aan iedere Partij worden ter hand gesteld.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

IX.

SLOT-PROTOCOL VAN DE OVEREENKOMST.

Overgaande tot de onderteekening van de op heden gesloten Overeenkomst, betreffende de postpakketten, zijn de ondergeteekenden, Gevolmachtigden, alsnog het navolgende overeengekomen :

Uitvoering van den dienst door ondernemingen van vervoer.

I. Ieder land, waar de post op dit oogenblik niet is belast met het vervoer van postpakketten, en dat tot de bovenvermelde Overeenkomst is toegetreden, zal de bevoegdheid hebben om de uitvoering van de bepalingen daarvan op te dragen aan de spoorweg- en scheepvaartondernemingen. Het zal dien dienst ook kunnen beperken tot de pakketten, afkomstig uit of bestemd voor plaatsen, welke door die ondernemingen worden bediend.

De Postadministratie van dat land zal zich met de spoorweg- en scheepvaartondernemingen hebben te verstaan, ter verzekering van de volledige uitvoering door deze laatsten, van alle bepalingen van de Overeenkomst, in het bijzonder wat betreft de regeling van den dienst der uitwisseling.

Zij zal haar tusschenkomst verleenen voor de behandeling van alle zaken met de Postadministratiën van de andere contracteerende landen en met het Internationaal Bureel.

Vervoer in transit.

II. Voorloopig wordt aan Perzië, aan de Portugeesche Koloniën in Afrika en aan de Kolonie Belgisch Congo de bevoegdheid verleend, zich niet te belasten met het vervoer in transit over hun grondgebied van postpakketten.

Deze bepaling is echter niet van toepassing op pakketten afkomstig van of bestemd voor de Fransche Koloniën Tchad, Oubangui-Chari en Midden-Congo.

Verhoogd recht wegens vervoer in transit.

III. Als uitzondering op de bepalingen van artikel 3 van de Overeenkomst,

a) mag het recht wegens landtransit voorloopig worden vastgesteld op :

1 frank door Brazilië, de Republiek Columbia, Ecuador, Peru en de Vereenigde Staten van Venezuela ;

1 frank 25 centiemen door China ;

2 frank 50 centiemen door Aziatisch Turkije ; dit verhoogd recht mag gebracht worden op 4 frank voor pakketten uit en voor Perzië, welke worden doorgevoerd langs den weg Trebizonde-Erzeroem-Bayezid ;

b) mag een aanvullingsrecht van 50 centiemen worden geheven door de Republiek Panama voor het vervoer van pakketten door de landengte ;

c) mag door de Argentijnsche Administratie wegens landtransit voor pakketten, die met den spoorweg over de Andes moeten worden vervoerd, een aanvullingsrecht van 3 frank 60 centiemen per pakket worden geheven ;

d) heeft Egypte (voor den Soudan) de bevoegdheid het recht wegens vervoer over land voor door den Soedan te vervoeren pakketten, afkomstig van en bestemd voor Belgisch Congo, vast te stellen op 1 frank 20 centiemen voor de gewichtsschaal gaande tot 1 K.G. en op 4 frank 40 centiemen voor de gewichtsschaal gaande tot 5 K.G. ;

e) heeft de Belgische Congo de bevoegdheid, het recht wegens vervoer over land voor pakketten afkomstig van of bestemd voor de Fransche koloniën Tchad, Oubangui-Chari en Midden-Congo vast te stellen op respectievelijk 60 centiemen, 2 franken en 4 franken, naar gelang van de gewichtsschaal.

Dit recht kan in onderling overleg tusschen de twee betrokken Administratiën worden gewijzigd ;

f) hebben de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets de bevoegdheid, het recht wegens transit vast te stellen op 2 franken per pakket voor het vervoer over het Europeesch gedeelte en op 2 franken per pakket voor het vervoer over het Aziatisch gedeelte van de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets ;

g) mag door de Chileensche Administratie wegens landtransit voor pakketten, die met den spoorweg over de Andes moeten worden vervoerd, een aanvullingsrecht van 1 frank 25 per pakket worden geheven.

Verhoogde eind-taksen.

IV. Het aanvullingsrecht, bedoeld in artikel 8, mag bij wijze van uitzondering voorloopig worden verhoogd tot :

40 centiemen door de Dominicaansche Republiek ;

50 centiemen door Bulgarije, de Republiek Haïti en IJsland ; hoogstens 75 centiemen door ieder van de volgende Administratiën : de Argentijnsche Republiek, Oostenrijk, Chili, China, Finland, Griekenland, Guatemala, Indochina (voor bepaalde ver afgelegen kantoren), Britsch-Indië, Nicaragua, Noorwegen, de Republiek Panama, Polen, Salvador, Siam, Zweden, Aziatisch Turkije, Uruguay ;

het aanvullingsrecht van 0 fr. 75, toegestaan aan Aziatisch Turkije, mag gebracht worden op 2 franken voor pakketten, bestemd voor kantoren, die van de spoorwegen en de kust verwijderd zijn gelegen en door postboden naar het binnenland worden vervoerd ;

1 frank door Egypte (voor zooveel betreft de kantoren van den Soudan) en door het Europeesche en het Aziatische gedeelte van de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets, elk afzonderlijk ;

1 frank 25 centiemen door Brazilië, Ecuador, Peru, de Vereenigde Staten van Venezuela en door de Argentijnsche kantoren van Costa del Sur, Tierra del Fuego en aangrenzende eilanden ;

1 frank 50 centiemen door de Nederlandsche Koloniën.

Bolivia heeft de bevoegdheid voor pakketten van elk der 3 gewichtsschalen, afkomstig van of bestemd voor andere plaatsen dan La Paz en Oruro, voorloopig een aanvullingsrecht te heffen van respectievelijk 3 franken, 7 franken en 14 franken.

De Republiek Columbia heeft voorloopig de bevoegdheid, de navolgende aanvullingsrechten te heffen : 1 frank 25 centiemen voor elk pakket bestemd voor een zeehaven en een frank per kilogram of gedeelte van een kilogram voor pakketten met bestemming naar andere plaatsen.

Ethiopië heeft de bevoegdheid voorloopig aanvullingsrechten te heffen van respectievelijk 40 centiemen, 1 frank 25 centiemen en 1 frank 70 centiemen voor pakketten van elk der drie gewichtsschalen.

De Kolonie Belgisch Congo, Perzië en de Portugeesche Koloniën Angola en Mozambique zijn bevoegd voor het vervoer van postpakketten verder dan haar uitwisselingskantoren een aanvullingsrecht te heffen, dat het op de pakketten van haar binnenlandschen dienst toegepaste tarief niet mag te boven gaan.

Bijzondere verhoogde rechten.

V. 1. Voor het vervoer tusschen het vasteland van Frankrijk, ter eene, en Algerië en Corsica ter andere zijde, wordt een aanvullingsrecht geheven gelijk aan het recht wegens vervoer over zee over een afstand van niet meer dan 500 zeemijlen.

2. De Spaansche Administratie is bevoegd een aanvullingsrecht te heffen van 25 centiemen voor het vervoer tusschen het vasteland van Spanje eenerzijds en de Balearische eilanden, de Spaansche bezittingen in het noorden van Afrika en de kantoren in de Spaansche zône van Marokko anderzijds, en van 50 centiemen voor het vervoer tusschen het vasteland van Spanje en de Canarische eilanden.

3. De Portugeesche Administratie is bevoegd een aanvullingsrecht van 1 frank 50 centiemen per pakket, een gewicht van 5 K.G. niet te boven gaande, te heffen voor het vervoer tusschen het vasteland van Portugal en de eilanden Madeira en de Azoren.

4. Voor het vervoer tusschen Indochina, ter eene, en het Kouang-Tchéou-Wangebied ter andere zijde, wordt een aanvullingsrecht geheven gelijk aan het recht wegens vervoer over zee over een afstand van niet meer dan 500 zeemijlen.

Bijzondere tarieven.

VI. Britsch-Indië is bevoegd op de postpakketten afkomstig van dit land met bestemming naar andere landen een opklimmend tarief naar verschillende gewichtsschalen toe te passen, onder voorwaarde, dat het gemiddelde der porten het gewone, met inbegrip van het verhoogd port, waarop het recht zou hebben, niet te boven ga.

Deze laatste bevoegdheid wordt eveneens toegestaan aan de landen, die tot de Overeenkomst toetreden in den tijd, welke er verloopt tot het volgend Congres.

Pakketten met aangegeven waarde.

VII. In afwijking van de bepalingen van artikel 33 :

a) is de Kolonie Belgisch Congo bevoegd het hoogste bedrag voor aangegeven waarde tot 500 franken te beperken ;

b) is de Argentijnsche Administratie bevoegd een aanvullingsrecht van 10 centiemen per 300 franken of gedeelte van 300 franken te heffen voor pakketten met aangegeven waarde, afkomstig van of bestemd voor de kantoren van Costa del Sur, Tierra del Fuego en aangrenzende eilanden ;

c) wordt voor het vervoer tusschen het vasteland van Frankrijk, ter eene, en Algerië en Corsica ter andere zijde, ten laste van den afzender, voor pakketten met aangegeven waarde een aanvullingsrecht van verzekering geheven van 10 centiemen per 300 franken of gedeelte van 300 franken ;

d) is de Indochineesche Administratie bevoegd voor pakketten met aangegeven waarde, afkomstig van of bestemd voor de kantoren van het Kouang-Tchéou-Wan-gebied een aanvullingsrecht van verzekering te heffen van 10 centiemen per 300 franken of gedeelte van 300 franken ;

e) is de postadministratie van de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets bevoegd

voor pakketten met aangegeven waarde, met bestemming naar het Aziatisch gedeelte van de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets, van den afzender een aanvullingsrecht van verzekering te heffen van 15 centiemen per 300 franken of gedeelte van 300 franken.

Voor elk pakket met aangegeven waarde, afkomstig van of bestemd voor Corsica en Algerië wordt, ten laste van den afzender, wegens vervoer over land op Corsica of in Algerië, een aanvullingsrecht van verzekering geheven van 5 centiemen per 300 franken of gedeelte van 300 franken.

Afmetingen en inhoud.

VIII. Griekenland, Tunis en Aziatisch Turkije zijn bevoegd voorloopig niet toe te laten pakketten, waarvan de afmetingen of de inhoud het bij het Reglement van uitvoering voor de diensten over zee toegestaan maximum mochten te boven gaan.

Uitzonderingen op de bepalingen betreffende de heffing van het verrekenrecht en het opmaken van de afrekeningen.

IX. Als maatregel van overgang, kunnen in het verkeer met de landen, waar de dienst der postpakketten niet wordt uitgevoerd door de postadministratie, de bepalingen van het Verdrag van Madrid betreffende den dienst der postpakketten worden toegepast op de heffing van het recht wegens verrekening en op het opmaken van de afrekeningen.

In oirkonde hiervan hebben de hieronder vermelde Gevolmachtigden dit Protocol opgemaakt, dat dezelfde kracht en dezelfde waarde zal hebben, als wanneer de bepalingen daarvan in den tekst van de Overeenkomst, waarop het betrekking heeft, waren opgenomen, en hebben zij het in enkelvoud onderteekend, zullende dit stuk in de archieven van de Zweedsche Regeering worden bewaard en in afschrift aan iedere Partij worden ter hand gesteld.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

X.

REGLEMENT *ter uitvoering van de overeenkomst betreffende de postpakketten, gesloten tusschen Albanië, Duitschland, de Argentijnsche Republiek, Oostenrijk, België, de Kolonie Belgisch Congo, Bolivia, Brazilië, Bulgarije, Chili, China, de Republiek Columbia, de Republiek Costa-Rica, de Republiek Cuba, Denemarken, de vrije Stad Danzig, de Dominicaansche Republiek, Egypte, Ecuador, Spanje, de Spaansche Koloniën, Estland, Ethiopië, Finland, Frankrijk, Algerië, de Fransche Koloniën en Protectoraten in Indo-China, de overige Fransche Koloniën, Griekenland, Guatemala, de Republiek Haïti, de Republiek Honduras, Hongarije, Britsch-Indië, Ysland, Italië, de Italiaansche Koloniën, Japan, Chosen, de overige Japansche onderhoorigheden, Letland, de Republiek Liberia, Litauen, Luxemburg, Marokko (met uitzondering van de Spaansche zone), Marokko (de Spaansche zone), Nicaragua, Noorwegen, de Republiek Panama, Paraguay, Nederland, Nederlandsch-Indië, de Nederlandsche Koloniën in Amerika, Peru, Perzië, Polen, Portugal, de Portugeesche Koloniën in Afrika, de Portugeesche Koloniën in Azië en Oceanië, Roemenië, de Republiek San-Marino, Salvador, het Saargebied, het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, het Koninkrijk Siam, Zweden, Zwitserland, Tsiechoslowakije, Tunis, Turkije, de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets, Uruguay en de Vereenigde Staten van Venezuela.*

De ondergeteekenden, gelet op artikel 4 van het Algemeen Postverdrag, gesloten te Stockholm den 28sten Augustus 1924, hebben namens hun Administratiën, in gemeen overleg, ter uitvoering van de Overeenkomst betreffende de postpakketten, de navolgende bepalingen vastgesteld :

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Doorzending.

Art. 1. 1. Iedere Administratie is verplicht de postpakketten, welke haar voor door voer over haar gebied worden toegezonden, met dezelfde gelegenheden en middelen te vervoeren, welke zij voor haar eigen pakketten bezigt.

2. Verkeerd gezonden pakketten worden naar hun juiste bestemming verzonden langs den kortsten weg, waarover de nazendende Administratie kan beschikken.

Wijze van verzending.

2. 1. De uitwisseling van de pakketten tusschen aan elkander grenzende of door middel van een rechtstreekschen dienst over zee met elkander verbonden landen, geschiedt door de kantoren en in de plaatsen, welke door de betrokken Administratiën daartoe zijn aangewezen.

2. In het verkeer tusschen niet aan elkaar grenzende landen worden de pakketten stuksgewijze uitgewisseld, tenzij daaromtrent anders is overeengekomen.

De betrokken Administratiën kunnen zich met elkaar verstaan omtrent de uitwisseling in zakken, manden of afgesloten afdeelingen van wagons met rechtstreeksche adviezen : in dit geval stellen deze Administratiën in gemeen overleg de noodige maatregelen vast.

3. Het vormen van gesloten zendingen is echter verplicht, indien het aantal pakketten van dien aard is, dat de werkzaamheden van een tusschenkomst verleenende Administratie, volgens haar verklaring, daardoor worden belemmerd. De zakken, manden enz. moeten, duidelijk leesbaar, de aanduiding van het kantoor van oorsprong en een volgnummer dragen. Hun gewicht mag niet meer bedragen dan 60 K.G., indien het zakken en 80 K.G., indien het manden, enz. betreft. Zij moeten met de eerstvolgende gelegenheid ledig aan de Administratie van afzending worden teruggezonden.

De Administratie, die de zakken, manden enz. terugzendt, moet de nummers daarvan op de adviezen vermelden en is aansprakelijk voor

het verlies, indien zij de terugzending niet kan bewijzen.

De manden, zakken en soortgelijke verzendingsmiddelen, benoodigd voor de uitwisseling van pakketten, komen voor gelijke deelen ten laste van de Administratiën, die er zich in haar wederzijdsch verkeer van bedienen.

4. In het verkeer tusschen landen, die door een of meer tusschenliggende landen zijn gescheiden, moeten de pakketten de wegen volgen, waaromtrent tusschen de belanghebbende Administatiën is overeengekomen.

5. Wanneer pakketten tijdens de verzending ambtshalve worden aangehouden, hetzij door de post, hetzij door de douane, dan moet de afzender per bericht van onbestelbaarheid worden uitgenoodigd nadere opdracht te geven. Deze maatregel is echter niet verplicht in gevallen van overmacht.

Aan de Administratiën te verstrekken inlichtingen.

3. 1. De Administratiën, die geregelde diensten over zee onderhouden, geven aan de andere Administratiën op, welke van die diensten voor het vervoer van postpakketten kunnen worden gebezigd, met vermelding van de afstanden.

2. De Administratiën, die rechtstreeksche betrekkingen onderhouden, doen elkander over en weder, door middel van tabellen, gelijk aan het hierbij gevoegd model A, mededeeling van :

a) de naamlijst der landen, waarheen zij pakketten kunnen verzenden, die aan haar worden uitgeleverd ;

b) de wegen, welke voor het vervoer van de bedoelde pakketten vanaf het binnenkomen op haar gebied of met haar diensten openstaan ;

c) het gezamenlijk bedrag der kosten, welke voor elke bestemming aan haar moeten worden vergoed ;

d) het aantal douaneverklaringen, waarvan elk pakket vergezeld moet gaan.

3. Iedere Administratie moet bovendien rechtstreeks aan de eerste Administratie, welke haar tusschenkomst verleent, mededeelen, voor welke landen zij voornemens is, aan die Administratie postpakketten uit te leveren.

Verzendingswegen en porten.

4. Door middel der van de correspondeerende Administratiën ontvangen tabellen A bepaalt iedere Administratie de wegen, welke voor de verzending van haar pakketten moeten worden gebruikt, en de porten, welke van de afzenders zijn te heffen, in verband met de voorwaarden waarop het vervoer plaats heeft.

Vaststelling van de aequivalenten.

5. 1. De Administratiën heffen haar porten volgens de aequivalenten, welke zij overeenkomstig de aanwijzingen van de betreffende tabel (het hierbijgevoegde model O) hebben bepaald, en welke zij door tusschenkomst van de Zwitschersche Postadministratie aan het Internationaal Bureel moeten mededeelen.

2. Bij verandering van muntstelsel in een der bovengenoemde landen, moet de Administratie van dat land voor de wijziging van de aequivalenten in overleg treden met de Zwitschersche Postadministratie. Laatstgenoemde Administratie stelt, door tusschenkomst van het Internationaal Bureel, alle andere Administratiën der Vereeniging met die wijziging in kennis.

3. Iedere Administratie heeft de bevoegdheid om, bij belangrijke wijziging in de waarde van haar munt, indien zij zulks noodig oordeelt, over te gaan tot het plegen van het in de voorafgaande paragraaf bedoelde overleg.

HOOFDSTUK II.

Bepalingen, geldende voor alle pakketten.

Hinderlijke pakketten.

6. 1. Als hinderlijk worden beschouwd :

a) pakketten, waarvan een der afmetingen 1,50 M. te boven gaat of waarvan de som van de lengte en den grootsten omtrek, gemeten niet in de richting van de lengte, 3 M. te boven gaat.

b) pakketten, welke door hun vorm, hun omvang of hun broosheid zich niet gemakkelijk leenen tot het verladen met andere pakketten, of welke bijzondere voorzorgen vereischen, zooals planten en heesters in manden, ledige kooien of kooien welke levende dieren bevatten, bijeengepakte ledige sigarenkistjes of andere kistjes of doozen, meubelen, mandewerk, bloementafels, kinderwagens, spinnewielen, rijwielen, enz.

2. De Administratiën, die diensten over zee onderhouden, zijn bevoegd als hinderlijk aan te merken elk pakket, dat met die diensten moet worden vervoerd en waarvan de inhoud 55 kubieke decimeters, of een der afmetingen 1,25 M. te boven gaat.

3. Behoudens klaarblijkelijke vergissing, moet, met betrekking tot de juiste berekening van den inhoud, het gewicht of de afmetingen der postpakketten, de zienswijze van het kantoor van afzending als beslissend worden aangemerkt.

Wijze van verpakking, enz.

7. Om ter verzending te worden toegelaten, moet elk pakket :

a) voorzien zijn van een nauwkeurig adres in latijnsche letters. Met potlood geschreven adressen zijn niet toegelaten. Echter zijn toegelaten pakketten, waarvan het adres met inktpotlood op een vooraf bevochtigde plaats is geschreven. Het adres moet op het pakket zelf zijn geschreven, of op een etiket dat zoo stevig aan het pakket bevestigd is, dat het niet kan losraken. Het verdient aanbeveling in de zending een afschrift van het adres te sluiten met vermelding van het adres van den afzender ;

b) ingepakt zijn op een wijze, welke rekening houdt met den duur van het vervoer en waardoor de inhoud zoo afdoende wordt beveiligd, dat het onmogelijk is aan den inhoud te raken zonder dat er duidelijke sporen van schending overblijven.

Echter worden onverpakt aangenomen de voorwerpen, welke in elkaar kunnen worden geschoven of kunnen worden samengevoegd en bijeengehouden door een sterk touw, voorzien van zegels in lood of lak, zoodat zij één pakket vormen en niet van elkander kunnen losraken. Evenmin wordt verpakking gëëischt van pakketten, uit één stuk bestaande, zooals stukken hout, metaal, enz., welke volgens handelsgebruik niet worden verpakt.

Voorwerpen, welke verwonding van de postambtenaren kunnen teweegbrengen of schade kunnen veroorzaken aan andere zendingen, moeten zoodanig zijn ingepakt, dat elk gevaar is weggenomen ;

c) verzegeld zijn door middel van met elkander overenstemmende zegels in lak, van loodjes of van eenig ander middel, een bijzonder en eenvormig kenteeken van den afzender vertoonende.

Bijzondere verpakkingen.

8. 1. De verpakking van postpakketten, bestemd voor overzeesche landen, moet bijzonder stevig en goed verzorgd zijn met het oog op de vele overladingen en handelingen welke die zendingen moeten ondergaan ; vooral wanneer de inhoud bestaat uit edele metalen, metalen voorwerpen of zware goederen, is het een vereischte, voor de verpakking stevige metalen doozen of houten kisten van minstens een centimeter dikte te gebruiken.

2. Vloeistoffen en zelfstandigheden, welke licht vloeibaar worden, moeten worden verzonden in een dubbel omhulsel.

Tusschen het eerste (flesch, pot, doos, enz.) en het tweede (doos van metaal, van taai hout of van gegolfd karton van stevige hoedanigheid) wordt, zoo mogelijk, eenige ruimte gelaten, welke met zaagsel, zemelen of een andere opslorpende of beschermende stof moet worden aangevuld.

Deze laatste voorwaarde is verplicht, indien het eerste omhulsel bijzonder breekbaar is.

Kleurstoffen, zooals aniline, enz. worden slechts toegelaten in doozen van sterk blik, welke zelve in houten doozen zijn gevat, terwijl de ruimte tusschen de twee verpakkingen is opgevuld met zaagsel ; droge, geen kleur afgevende poeders moeten zijn gepakt in metalen, houten of kartonnen doozen ; deze doozen zelve behooren in een linnen of perkamenten zak te worden gesloten.

3. Indien zij worden toegelaten door de verschillende Administratiën, welke aan het vervoer zullen deelnemen, moeten pakketten, welke lucifers, geladen capsulen en metalen patronen voor draagbare vuurwapenen, alsmede nietontplofbare ernstvuurwerken inhouden, zoowel in- als uitwendig stevig worden verpakt in kisten of vaatjes. Bovendien moet de inhoud zoowel op de adreskaart als op de zending zelve worden vermeld.

Adreskaarten en douaneverklaringen.

9. 1. Elk pakket moet vergezeld zijn van een adreskaart van stevig karton en van douaneverklaringen, gelijk aan of overeenkomende met de hierbijgevoegde modellen B en C ; de douaneverklaringen moeten stevig aan de adreskaart bevestigd worden.

De afzender mag de strook van de adreskaart bezigen voor mededeelingen de zending betreffende. Hij moet bovendien op de achterzijde van de adreskaart de wijze aangeven, waarop hij over het pakket wenscht te beschikken, ingeval de uitreiking niet kan plaats hebben. Deze aanteekening, welke in het Fransch of in een in het land van bestemming bekende taal moet zijn gesteld, wordt op het pakket zelf herhaald.

Alleen de navolgende beschikkingen zijn toegelaten :

a) dat het pakket onmiddellijk worde teruggezonden ;

b) dat het pakket worde nagezonden aan denzelfden geadresseerde in een andere plaats ;

c) dat het pakket aan een anderen geadresseerde worde uitgereikt (eventueel zonder invordering van het verrekenbedrag of tegen betaling van een lager bedrag dan het oorspronkelijk aangegevene) ;

d) dat van de onbestelbaarheid van het pakket kennis worde gegeven ;

e) dat het pakket worde verkocht voor rekening en op kosten van den afzender of als afgestaan worde behandeld.

2. Eenzelfde adreskaart en eenzelfde douaneverklaring kunnen voor meerdere gewone pakketten — doch ten hoogste drie — worden gebezigd, indien de pakketten van denzelfden afzender afkomstig, aan hetzelfde port onderworpen, en voor denzelfden persoon bestemd zijn. Deze bepaling is niet van toepassing op pakketten belast met verrekening, pakketten met aangegeven waarde en die, welke vrij van alle rechten dan wel alleen vrij van douanerechten aan de geadresseerden moeten worden uitgereikt. Voor deze pakketten zijn gemeenschappelijke adreskaarten en douaneverklaringen niet toegelaten.

Ieder land kan echter voor elk pakket een afzonderlijke adreskaart en afzonderlijke douaneverklaring vorderen.

3. De Administratiën nemen ten aanzien van de douaneverklaringen geenerlei verantwoordelijkheid op zich.

Pakketten vrij van rechten.

10. 1. De pakketten vrij van alle rechten of alleen vrij van douanerechten aan de geadresseerden uit te reiken worden, evenals de daarbij behoorende adreskaarten, voorzien van een geel gekleurd etiket, met de aanwijzing „Franc de tous droits" of „Franc de droits de douane seulement" in vette letters. Dezelfde aanduiding moet door de afzenders op de adreskaarten worden geschreven.

2. Elk pakket, dat „franc de droits" wordt verzonden, gaat vergezeld van een advies wegens franco-uitreiking gelijk aan het hierbij gevoegde model E, van geelkleurig karton, waarvan de voorzijde door het kantoor van afzending volgens de aanwijzingen van het formulier wordt ingevuld. Het franco-advies wordt stevig aan de adreskaart bevestigd.

Berichten van ontvangst.

11. 1. Pakketten, waarvan de afzenders een bericht van ontvangst verlangen, moeten op in het oog springende wijze zijn voorzien van het opschrift „Avis de réception" of van den afdruk van een stempel „A. R." Dezelfde aanwijzing moet op de adreskaarten worden gesteld.

2. Deze zendingen gaan vergezeld van een formulier gelijk aan of overeenkomende met het model C gevoegd bij het Reglement van het Verdrag ; dit formulier wordt opgemaakt door het kantoor van oorsprong of door eenig ander, door de Administratie van afzending aan te wijzen kantoor ; het wordt gehecht aan

de adreskaart van het pakket, waarop het betrekking heeft.

Indien het formulier het kantoor van bestemming niet bereikt, maakt dit ambtshalve een nieuw bericht van ontvangst op.

3. Het kantoor van bestemming zendt het formulier C, na het behoorlijk te hebben ingevuld, zonder omslag en portvrij terug aan het adres van den afzender van het pakket.

4. Indien de afzender navraag doet naar een bericht van ontvangst, dat hem niet binnen een redelijken tijd heeft bereikt, wordt gehandeld overeenkomstig de in het volgende artikel aangegeven regelen. In dit geval wordt niet opnieuw recht geheven en stelt het kantoor van oorsprong in het hoofd van het formulier C de aanwijzing „Duplicata de l'avis de réception, etc."

Berichten van ontvangst gevraagd na de terpostbezorging.

12. Indien de afzender na de terpostbezorging van een pakket een bericht van ontvangst verzoekt, vult het kantoor van oorsprong een formulier C in en hecht dit vervolgens aan een navraagformulier (het hierbij gevoegde model N), hetwelk vooraf is voorzien van frankeerzegels, het recht vertegenwoordigende, bedoeld in artikel 49 van het Verdrag. Het navraagformulier, vergezeld van het formulier C, wordt behandeld overeenkomstig de voorschriften van het hiernavolgend artikel 39, op deze uitzondering na, dat, in geval van regelmatige aflevering van het pakket, het kantoor van bestemming het formulier N achterhoudt en het formulier C terugzendt op de wijze als is voorgeschreven in paragraaf 3 van het vorige artikel.

Echter wordt in de landen, waar de dienst der pakketpost niet wordt uitgevoerd door de postadministratie, ten bewijze, dat het verschuldigde recht is geheven, op het formulier N een bijzonder zegel gehecht of het bedrag van het geheven recht daarop vermeld.

HOOFDSTUK III.

Pakketten, belast met verrekening.

Aanduiding van het verrekenbedrag.

13. 1. De verrekenpakketten en de daarbij behoorende adreskaarten moeten op de adreszijde, zeer duidelijk geschreven of gedrukt, het woord „Remboursement" dragen, gevolgd door het verrekenbedrag, hetwelk moet zijn aangeduid in latijnsche letters, voluit en in Arabische cijfers, zonder doorhaling of overschrijving, ook al zijn die goedgekeurd.

2. De afzender moet bovendien, eveneens in latijnsche letters, op het pakket en op de voorzijde van de adreskaart zijn naam en adres vermelden.

Etiket.

14. De verrekenpakketten, evenals de bijbehoorende adreskaarten, moeten van een oranjekleurig etiket worden voorzien, gelijk aan het model D gevoegd bij het Reglement van het Verdrag.

Verrekeningspostwissel (formulier H).

15. Elk verrekenpakket gaat vergezeld van een formulier voor verrekeningspostwissel gelijk aan of overeenkomende met het hierbij gevoegd model H. Dit formulier, hetwelk aan de adreskaart wordt vastgehecht, moet de aanwijzing dragen van het verrekenbedrag in de munt van het land van oorsprong en, als algemeene regel, den afzender van het pakket als den geadresseerde van den wissel aangeven.

Echter is iedere Administratie vrij de postwissels betreffende zendingen uit haren dienst afkomstig, te doen adresseeren aan de kantoren van oorsprong der pakketten of aan andere van haar kantoren.

De strook van den verrekeningswissel moet den naam en het adres van den geadresseerde van het pakket, alsmede de plaats en den datum van terpostbezorging van die zending vermelden.

Herleiding van het verrekenbedrag.

16. Tenzij daaromtrent anders is overeengekomen, worden de verrekenbedragen herleid in de munt van het land van bestemming door de zorg van de Administratie van dat land, volgens den koers van herleiding gebezigd voor de herleiding van postwissels bestemd voor het land van oorsprong der pakketten.

Betalingstermijn.

17. Het verrekenbedrag moet worden betaald binnen den termijn van 7 dagen te rekenen van den dag volgende op dien van aankomst van het pakket ten kantore van bestemming.

Deze termijn bedraagt 14 dagen in het verkeer tusschen landen van Europa en landen buiten Europa en tusschen deze laatste landen onderling.

De termijnen kunnen tot ten hoogste 28 dagen worden verlengd door de Administratiën, wier wetgeving daartoe de verplichting oplegt.

Na afloop van deze termijnen wordt het pakket als onbestelbaar behandeld, overeenkomstig de bepalingen van artikel 34 hierna. De afzender heeft echter de bevoegdheid de onmiddellijke terugzending van het pakket aan zijn adres te vragen, indien de geadresseerde bij de eerste aanbieding weigert het verrekenbedrag te betalen.

Dit verzoek moet voorkomen op het pakket en op de achterzijde van de adreskaart. Het moet gesteld zijn in het Fransch of in een in het land van bestemming bekende taal.

Verlaging of opheffing van het verrekenbedrag.

18. Op de verzoeken om opheffing of verlaging van het verrekenbedrag zijn de bij artikel 41 van het Reglement van het Verdrag voorgeschreven regelen en formaliteiten van toepassing.

Elk verzoek om verlaging van het verrekenbedrag moet vergezeld zijn van een nieuw formulier voor verrekeningspostwissel, waarop het verbeterde bedrag is aangegeven.

Nazending.

19. Verrekenpakketten kunnen worden nagezonden, indien het land van nieuwe bestemming met dat van oorsprong een dienst van dit soort pakketten onderhoudt.

De pakketten gaan in dat geval vergezeld van de verrekeningspostwisselformulieren, opgemaakt door den dienst van oorsprong der

pakketten. De Administratie van nieuwe bestemming handelt ten opzichte van de afrekening van de verrekenbedragen alsof de pakketten haar rechtstreeks waren toegezonden.

Afgifte van den verrekeningspostwissel.

20. Onmiddellijk na invordering van het verrekenbedrag vult het kantoor van bestemming, of eenig ander daartoe door de Administratie van bestemming aangewezen kantoor het gedeelte „Indications de service" van den verrekeningspostwissel in en zendt dien wissel, na daarop den dagteekeningstempel te hebben afgedrukt, zonder heffing van recht, naar het kantoor van terpostbezorging van het pakket of naar het kantoor, dat door de Administratie van oorsprong uitdrukkelijk op den wissel zelf is aangegeven.

De verrekeningspostwissels worden aan de afzenders van de pakketten uitbetaald overeenkomstig de door elke Administratie vastgestelde bepalingen.

Intrekking of vervanging van verrekeningspostwisselformulieren.

21. 1. De ingetrokken of vervangen verrekeningspostwisselformulieren worden door de zorgen van de Administratie van bestemming van de pakketten vernietigd.

2. De formulieren, behoorende bij verrekenpakketten, welke om de een of andere reden naar het kantoor van oorsprong worden teruggezonden, moeten, door de zorgen van de terugzendende Administratie, worden onbruikbaar gemaakt.

3. Wanneer de formulieren, behoorende bij verrekenpakketten vóór de invordering van het verrekenbedrag in het ongereede of verloren zijn geraakt of vernietigd zijn, maakt het kantoor van bestemming duplicaten op, waarop het de aanwijzingen stelt, die het kantoor van afzending er op zou hebben aangebracht.

Verrekeningspostwissels.

22. 1. De na de invordering van het verrekenbedrag in het ongereede of verloren geraakte of vernietigde verrekeningspostwissels worden vervangen door duplicaten of machtigingen tot uitbetaling, nadat door de betrokken Administratiën is vastgesteld, dat de postwissels noch uitbetaald, noch terugbetaald zijn.

2. De verrekeningspostwissels, waarvan de geadresseerden het bedrag niet binnen den termijn van geldigheid, vastgesteld bij het Reglement der postwissels hebben opgevorderd en die, welke niet aan de rechthebbenden zijn kunnen worden uitgereikt, worden behandeld overeenkomstig de bepalingen van artikel 34 van het Reglement van het Verdrag.

HOOFDSTUK IV.

Pakketten met aangegeven waarde.

Aanduiding van het bedrag der aangegeven waarde.

23. De pakketten met aangegeven waarde en de bijbehoorende adreskaarten moeten voorzien zijn van de aanduiding van het bedrag der aangegeven waarde in de munt van het land van oorsprong.

Deze aanduiding moet gesteld zijn in Latijnsche letters, voluit, en in Arabische cijfers, zonder doorhaling of overschrijving, ook al zijn die goedgekeurd. Daarenboven moet het bedrag van de aangifte door den afzender of door de Administratie van oorsprong in gouden franken worden herleid. Het aldus verkregen bedrag moet in cijfers worden vermeld naast of onder die, welke het aangegeven bedrag in de munt van het land van oorsprong aanduiden.

Het bedrag in gouden franken moet duidelijk onderstreept worden met gekleurd potlood.

Etiketten en postzegels.

24. De pakketten met aangegeven waarde moeten, evenals de daarop betrekking hebbende adreskaarten, zijn voorzien van een rood etiket, met de aanwijzing „Valeur déclarée" in Latijnsche letters.

Indien de pakketten muntstukken, gouden of zilveren voorwerpen of andere kostbaarheden bevatten, moeten de zegels, zoowel als de etiketten van allerlei aard en, in voorkomende gevallen, de op de pakketten gehechte postzegels, op eenigen afstand van elkaar bevestigd worden, opdat zij beschadiging van den omslag niet kunnen verbergen.

De etiketten en, in voorkomende gevallen, de postzegels mogen evenmin over twee zijden van den omslag worden gevouwen, zoo dat zij den rand bedekken.

Afdruk van het zegelmerk.

25. De adreskaart behoorende bij een pakket met aangegeven waarde moet, behalve van de aanduiding van de aangegeven waarde, als voorgeschreven in artikel 23, voorzien zijn van een nauwkeurige weergave van het bij artikel 7, letter *c*, bedoelde zegel of het bijzondere kenteeken van den afzender.

Vermelding van het gewicht.

26. Het juiste gewicht in grammen van elk pakket met aangegeven waarde wordt door de Administratie van oorsprong vermeld :

a) op het adres van het pakket ;

b) op de adreskaart, op de daarvoor bestemde plaats.

HOOFDSTUK V.

Dringende pakketten.

Etiket.

27. De dringende pakketten en de daarop betrekking hebbende adreskaarten moeten zijn voorzien van een etiket met de zeer in het oog vallende aanwijzing : „Urgent".

Verzending en comptabiliteit.

28. De Administratiën, die zich belasten met de uitwisseling van dringende pakketten, treffen in onderling overleg maatregelen voor een vlugge en zooveel mogelijk rechtstreeksche verzending van die pakketten ; deze Administratiën stellen eveneens in gemeen overleg de noodige maatregelen voor de afrekening vast.

HOOFDSTUK VI.

Verrichtingen bij de verzending en bij de ontvangst.

Nummer van inschrijving en plaats van terpostbezorging.

29. Elk pakket wordt, evenals de daarop betrekking hebbende adreskaart, voorzien

van een etiket, gelijk aan het hierbijgevoegd model D, vermeldende het nummer van inschrijving en den naam van het kantoor van terpostbezorging.

Hetzelfde kantoor van oorsprong mag niet gelijktijdig twee of meer reeksen etiketten gebruiken, tenzij de reeksen zijn aangevuld met een onderscheidend teeken.

Stempeling met den dagteekeningstempel.

30. De adreskaart wordt door het kantoor van oorsprong aan de adreszijde voorzien van een afdruk van den stempel, aanwijzende de plaats en den datum van de terpostbezorging.

Het kantoor van oorsprong moet bovendien de gewichtsschaal of het gewicht in kilogrammen van het pakket vermelden.

Expresse-pakketten.

31. De per expresse te bestellen pakketten worden, evenals de begeleidende adreskaart, door middel van een stempel of van een etiket, voorzien van het woord „Exprès" in vette letters.

Terugzending van de franco-adviezen. Terugbekomen van de voorgeschoten rechten.

32. 1. Na de aflevering aan den geadresseerde van een pakket „vrij van rechten", vult het kantoor, dat de douanerechten of andere rechten heeft voorgeschoten, voor zooveel dit kantoor betreft, verder de aanwijzingen in, die op de achterzijde van het franco-advies voorkomen, en zendt dit met de bewijsstukken, onder gesloten omslag, zonder aanduiding van den inhoud, aan het kantoor van oorsprong van het pakket.

Iedere Administratie heeft echter het recht de terugzending van de franco-adviezen, die met kosten bezwaard zijn, door bijzonder aangewezen kantoren te doen geschieden en te verlangen, dat de adviezen aan een bepaald kantoor worden gericht. In dit laatste geval wordt de naam van het kantoor, waaraan de adviezen moeten worden teruggezonden, door het kantoor van afzending van het pakket op de voorzijde van het franco-advies vermeld.

2. Wanneer een pakket, voorzien van een etiket „franc de tous droits" of „franc de droits de douane seulement", den dienst van het land van bestemming bereikt zonder franco-advies, dan maakt het met de inklaring en vrijmaking belaste kantoor een duplicaat op van het advies, daarbij zorgdragend den naam van het land van oorsprong van de zending in de plaats te stellen van dien van de Administratie, waartoe bedoeld kantoor zelf behoort. Wanneer het franco-advies na aflevering van het pakket is verloren geraakt, dan wordt naar dezelfde regelen een duplicaat opgemaakt.

3. De franco-adviezen, betrekking hebbende op pakketten, welke om de een of andere reden worden teruggezonden, moeten door de zorg van de Administratie, die de terugzending bewerkstelligt, onbruikbaar worden gemaakt en aan de adreskaarten worden gehecht.

4. Na ontvangst van een franco-advies, aangevende de door den dienst van het land van bestemming voorgeschoten kosten, herleidt de Administratie van het land van oorsprong het bedrag dier kosten in haar eigen munt volgens een door haar zelf vastgestelden koers, die niet hooger mag zijn dan die, welke voor de afgifte van postwissels voor het betrokken land is vastgesteld. Het aldus verkregen bedrag wordt op het formulier en op de zijstrook daarvan aangegeven; het wordt door de handteekening van den ambtenaar, door wien de herleiding is geschied, bekrachtigd. Na invordering van het bedrag der kosten overhandigt het kantoor van oorsprong de strook van het advies, en eventueel de bewijsstukken, aan den afzender.

Nazending.

33. 1. Verkeerd gezonden pakketten kunnen door de Administratie, die deze pakketten naar hun bestemming doorzendt, niet met douanerechten of andere rechten worden belast.

Indien deze Administratie een pakket terugzendt aan de Administratie, die het laatstelijk heeft verzonden, restitueert zij aan laatstbedoelde de ontvangen vergoedingen en doet mededeeling van de misvatting door middel van een bericht van bevinding.

In andere gevallen en indien het bedrag der rechten, dat aan de nazendende Administratie is te goed gedaan, onvoldoende is om de kosten van doorzending, welke te haren laste komen, te dekken, vergoedt zij aan de Administratie, aan welke zij het pakket uitlevert, de voor het vervoer verschuldigde rechten; vervolgens crediteert zij zich voor het bedrag, waarvoor zij ongedekt is, door dit in rekening te brengen aan het uitwisselingskantoor, dat het pakket het laatst verkeerd heeft verzonden.

De reden hiervan wordt aan dit kantoor door middel van een bericht van bevinding medegedeeld.

2. Wanneer een pakket ten onrechte ter verzending is toegelaten, ten gevolge van een aan den postdienst te wijten misvatting en om die reden naar het land van oorsprong moet worden teruggezonden, keert de Administratie, die het pakket teruggeeft, aan de Administratie, die het pakket aan haar heeft uitgeleverd, de vergoedingen uit, welke zij er voor heeft ontvangen.

Indien de terugzending het gevolg is van een vergissing van den afzender of van een der verbodsbepalingen, bedoeld in artikel 14 van de Overeenkomst, komen de hieruit voortvloeiende kosten wegens vervoer ten laste van de afzenders. Elke Administratie crediteert zich voor haar aandeel, door dit in rekening te brengen op de wijze als in § 3 hierna is aangegeven voor de nagezonden pakketten.

3. De postpakketten, welke ten gevolge van verandering van woonplaats der geadresseerden of ten gevolge van een misvatting van den afzender worden nagezonden, worden door de Administratie, die ze uitreikt, ten laste der geadresseerden, belast met een port, gelijkstaande met het totaal der aandeelen, welke toekomen aan de verschillende Administratiën, die aan de nazending hebben deelgenomen.

De nazendende Administratie crediteert zich voor haar aandeel bij de Administratie van doorvoer of bij de Administratie van nieuwe bestemming. Indien het land, dat nader verzendt, en dat van nieuwe bestemming

niet aan elkander grenzen, brengt de eerste Administratie van doorvoer, die een nagezonden pakket ontvangt, haar aandeel en dat van de nazendende Administratie, in haar voordeel, ten laste van de Administratie, waaraan zij dat voorwerp uitlevert.

Indien deze laatste Administratie, op haar beurt, slechts een Administratie van doorvoer is, verhaalt zij eveneens op de volgende Administratie haar eigen aandeel, vermeerderd met hetgeen door de voorgaande Administratie is in rekening gebracht. Deze handeling wordt herhaald in het verkeer tusschen de verschillende Administratiën, die aan het vervoer deelnemen, totdat het pakket de Administratie van bestemming heeft bereikt.

Indien de vervoerkosten op het oogenblik van nazending worden voldaan, dan wordt het pakket behandeld alsof het rechtstreeks van het nazendende land naar het land van nieuwe bestemming geadresseerd ware. In dit geval worden van den geadresseerde geen vervoerkosten geheven.

Een omschrijving van de in rekening gebrachte kosten moet op de adreskaart worden gesteld, dan wel op een daaraan gehecht lijstje.

4. De pakketten worden nagezonden in hun oorspronkelijke verpakking; zij gaan vergezeld van de adreskaart, opgemaakt door het kantoor van oorsprong. Indien het pakket om de een of andere reden opnieuw moet worden verpakt of de oorspronkelijke adreskaart moet worden vervangen door een andere, is het volstrekt noodzakelijk den naam van het kantoor van oorsprong en het nummer van de oorspronkelijke inschrijving, zoowel op het pakket als op de adreskaart, te vermelden.

Onbestelbare pakketten. Kennisgeving van onbestelbaarheid.

34. 1. Indien de afzender door middel van een aanduiding op de achterzijde van de adreskaart en op het pakket heeft verzocht, dat van de onbestelbaarheid van het pakket mededeeling zal worden gedaan, dan zendt de Administratie van bestemming een kennisgeving van onbestelbaarheid, gelijk aan het hierbij gevoegde model J, na invulling toe aan de Administratie van afzending.

Deze kennisgeving, die vergezeld behoort te gaan van de oorspronkelijke adreskaart, moet, in voorkomende gevallen, aangeven het bedrag van de douane- en andere rechten, waarmede het pakket reeds is belast en die, waarmede het wegens langere bewaring nog zou kunnen worden belast.

De kennisgeving, voorzien van de aanwijzingen van den afzender en vergezeld van de adreskaart, wordt teruggezonden naar het kantoor, dat ze heeft opgemaakt.

2. Een kennisgeving, model J, moet eveneens worden opgemaakt om aan de Administratie van oorsprong mededeeling te doen van de onbestelbaarheid van postpakketten als gevolg van beschadiging, berooving of van andere dergelijke oorzaken.

3. Als algemeene regel worden de berichten van onbestelbaarheid gewisseld tusschen het kantoor van bestemming en dat van oorsprong. Iedere Administratie kan echter verlangen, dat de kennisgevingen haar dienst betreffende worden toegezonden aan haar Hoofdbestuur, of aan een bepaaldelijk aangewezen kantoor. De Administratie van oorsprong behoort den afzender in te lichten. De verzending van de kennisgevingen van onbestelbaarheid moet door alle betrokken kantoren zooveel mogelijk worden bespoedigd.

4. Wanneer postpakketten, waaromtrent een bericht is verzonden, alsnog worden aangenomen of nagezonden vóór de ontvangst van de beschikkingen van den afzender, moet het kantoor van oorsprong onmiddellijk worden ingelicht, opdat het den afzender daarvan verwittigt.

5. Indien een pakket wordt teruggezonden, zonder dat de kennisgeving van onbestelbaarheid, bedoeld in § 1 van dit artikel, is opgemaakt, is de Administratie van bestemming gehouden de terugzendingskosten voor haar rekening te nemen.

Onbestelbare pakketten. Beschikkingen van den afzender.

35. 1. De afzender kan in antwoord op de kennisgeving van onbestelbaarheid, welke hem is toegezonden overeenkomstig de bepalingen van het voorgaande artikel, verzoeken:

a) dat aan den oorspronkelijken geadresseerde nog eenmaal kennis worde gegeven;

b) dat het adres van het pakket worde verbeterd of aangevuld;

c) dat het pakket aan een ander dan den geadresseerde worde uitgereikt of naar een andere bestemming worde opgezonden om aan den oorspronkelijken geadresseerde of aan een ander persoon te worden uitgereikt;

d) dat een pakket belast met verrekening worde afgegeven aan een ander persoon tegen betaling van het aangegeven verrekenbedrag of dat het worde afgegeven aan den oorspronkelijken geadresseerde of aan een ander persoon zonder inning van het verrekenbedrag of tegen betaling van een lager bedrag dan het oorspronkelijk aangegevene. Indien het verrekenbedrag wordt verminderd, moet een nieuw formulier H worden opgemaakt, overeenkomstig de bepalingen van artikel 18;

e) dat het pakket aan den oorspronkelijken geadresseerde of aan een ander persoon worde afgeleverd, zonder inning van de douane- of andere kosten, waarmede het belast is. In dat geval moet een franco-advies worden opgemaakt, overeenkomstig de bepalingen van artikel 10;

f) dat het pakket hem onmiddellijk worde teruggezonden;

g) dat het pakket worde verkocht voor zijn rekening en op zijn kosten of als afgestaan worde behandeld.

Geen enkel ander verzoek dan de hiervoren vermelde is toegelaten.

2. Na ontvangst van de beschikkingen van den afzender, zijn deze laatste alleen geldig en uit te voeren.

Terugzending van onbestelbare pakketten.

36. 1. Elk pakket, waarvan de geadresseerde is vertrokken naar een land, dat niet is toegetreden tot de Overeenkomst betreffende de postpakketten, wordt als onbestelbaar behandeld, tenzij de Administratie, waarvoor het oorspronkelijk bestemd was, in staat is het zijn bestemming te doen bereiken.

2. Indien de afzender een verzoek heeft gedaan, dat niet voorzien is in artikel 35, kan de Administratie van bestemming het pakket onmiddellijk naar het kantoor van oorsprong terugzenden zonder een nieuwe kennisgeving op te maken.

Hetzelfde geldt, indien de afzender de betaling weigert van het recht bedoeld in § 3 van artikel 19 van de Overeenkomst.

Indien de afzender niet antwoordt op de kennisgeving van onbestelbaarheid, wordt het pakket hem teruggezonden na afloop van den termijn, vastgesteld bij § 3 van genoemd artikel 19.

3. Het kantoor, dat een pakket aan den afzender terugzendt, moet duidelijk en beknopt in de Fransche taal de reden van de niet uitreiking vermelden in den volgenden vorm: inconnu, (onbekend), refusé, (geweigerd), en voyage, (op reis), parti, (vertrokken), non réclamé, (niet opgevraagd), décédé, (overleden) of een dergelijk woord. Deze vermelding kan geschreven worden of geschieden door middel van een stempel of door het opplakken van een etiket. Elke Administratie heeft de bevoegdheid hieraan toe te voegen de vertaling van de reden der niet-uitreiking in haar eigen taal, en andere aanwijzingen, die zij wenschelijk mocht achten.

4. De pakketten, welke aan den afzender worden teruggezonden, worden op het advies ingeschreven met de aanwijzing „Rebut" in de kolom „Observations". Zij worden behandeld en met port belast op dezelfde wijze als de voorwerpen, welke ten gevolge van verandering van woonplaats der geadresseerden worden nagezonden.

Verkoop. Vernietign ſ.

37. 1. Indien een pakket is verkocht of vernietigd overeenkomstig de bepalingen van artikel 21 van de Overeenkomst, wordt van den verkoop of van de vernietiging procesverbaal opgemaakt.

Een afschrift van dat proces-verbaal wordt, vergezeld van de adreskaart, aan het kantoor van oorsprong toegezonden.

2. De opbrengst van den verkoop strekt in de eerste plaats tot dekking van de kosten, waarmede het pakket is bezwaard.

In voorkomende gevallen wordt het overschot aan het kantoor van oorsprong overgemaakt, om te worden ter hand gesteld aan den afzender, te wiens laste de kosten van overmaking komen.

Terugvordering. Adreswijziging.

38. Op verzoeken om terugzending van pakketten en om adreswijziging zijn de bij de artikelen 41 en 42 van het Reglement van het Verdrag voorgeschreven regelen en formaliteiten van toepassing.

Navragen naar pakketten of naar verrekeningspostwissels.

39. 1. Voor navragen naar pakketten of niet terugontvangen verrekeningspostwissels wordt gebruik gemaakt van een formulier gelijk aan of overeenkomende met het hierbijgevoegde model N. De Administratie van het land van oorsprong zendt dit formulier rechtstreeks aan de Administratie van bestemming.

2. Echter wordt in het verkeer met overzeesche landen en tusschen die landen onderling de navraag verzonden van kantoor tot kantoor langs denzelfden weg als de zending, waarop de navraag betrekking heeft.

3. In het geval, bedoeld bij paragraaf 1 van dit artikel, vult de Administratie van bestemming, wanneer zij in staat is afdoende inlichtingen te verschaffen omtrent het lot van het pakket of van den verrekeningspostwissel, het formulier N verder in en zendt het terug aan de Administratie van oorsprong.

Indien de Administratie van bestemming het pakket of den verrekeningspostwissel niet kan opsporen, zendt zij het formulier aan de Administratie van oorsprong terug en voegt er een verklaring van den geadresseerde bij, dat hij de zending niet heeft ontvangen. De Administratie van oorsprong vult het formulier aan, door daarop de bijzonderheden van de verzending aan de eerste Administratie van doorvoer te vermelden en zendt het aan deze Administratie, welke er haar opmerkingen op aanteekent en het eventueel verzendt aan de volgende Administratie. De navraag gaat zoo vervolgens van Administratie tot Administratie, totdat het lot van het voorwerp, waarop de navraag betrekking heeft, is vastgesteld.

De Administratie, welke het pakket aan den geadresseerde heeft doen uitreiken, of die, in voorkomende gevallen, noch die uitreiking, noch de regelmatige uitlevering aan een andere Administratie kan aantoonen, vermeldt dat feit op het formulier en zendt dit daarna aan de Administratie van oorsprong terug.

4. In het geval bedoeld bij § 2 van dit artikel, worden de nasporingen voortgezet van de Administratie van oorsprong af tot aan die van bestemming. Iedere Administratie vermeldt op het formulier N de gegevens omtrent de doorzending aan de volgende Administratie. Indien deze doorzending niet kan worden vastgesteld, wordt het formulier, behoorlijk ingevuld, toegezonden aan de Administratie van het land van bestemming. Deze handelt vervolgens zooals is aangegeven in de laatste alinea van de voorgaande paragraaf.

5. Het formulier N behoort, voor zooveel mogelijk, vergezeld te gaan van een facsimile van het adres. Het wordt zonder begeleidend schrijven in een gesloten omslag verzonden.

Een zelfde formulier N kan dienen voor twee of drie pakketten, welke met één adreskaart zijn verzonden.

Elke Administratie kan bij een aan het Internationaal Bureel gerichte kennisgeving verlangen, dat de op haar dienst betrekking hebbende navragen worden toegezonden, hetzij aan haar Hoofdbestuur, hetzij aan een bepaaldelijk daartoe aangewezen kantoor, hetzij eindelijk rechtstreeks aan het kantoor van bestemming of, indien zij alleen als Administratie van doorvoer bij de zaak betrokken is, aan het kantoor van uitwisseling, waaraan de zending is uitgeleverd.

6. Telkens wanneer een tusschenliggende Administratie een formulier N doorzendt aan de volgende Administratie, moet zij een afschrift van het formulier, aangevuld met de aanwijzingen omtrent de doorzending van het pakket, aan de Administratie van afzending doen toekomen.

HOOFDSTUK VII.

Uitwisseling van de pakketten.

Advies.

40. 1. De pakketten worden door het afzendend kantoor van uitwisseling ingeschreven op een advies, gelijk aan het hierbijgevoegde model F, met vermelding van alle bijzonderheden, welke dat formulier aangeeft. De met elkaar in verbinding staande Administratiën kunnen nochtans overeenkomen om gewone pakketten bij het getal (en bloc) op de adviezen in te schrijven, met vermelding in één som van de te vergoeden bedragen. De adreskaarten, de verrekeningspostwisselformulieren, de douane-verklaringen en, eventueel, de andere vereischte documenten (rekeningen, bewijzen van herkomst, geneeskundige verklaringen, enz.) alsmede de franco-adviezen en de berichten van ontvangst, worden bij het advies gevoegd.

De uitwisselingskantoren, die hun tusschenkomst verleenen, behoeven de documenten, welke de adviezen vergezellen, niet te vergelijken.

2. De pakketten voor den dienst, ingesteld ten behoeve van krijgsgevangenen, worden op het advies ingeschreven, doch zonder eenige vergoeding, behalve wanneer het verrekenpakketten betreft.

3. Tenzij daaromtrent anders mocht zijn overeengekomen, behooren bij de uitwisseling van pakketten over zee, de uitwisselingskantoren van afzending de adviezen in den linkerbovenhoek van volgnummers te voorzien, welke voor elk kantoor van oorsprong en voor elk kantoor van bestemming een jaarlijksche reeks vormen ; zooveel mogelijk wordt onder het nummer de naam vermeld van het schip, waarmede de zending wordt vervoerd. Het laatste nummer van een jaar moet op het eerste advies van het volgende jaar worden vermeld.

Onderzoek door de uitwisselingskantoren. Vaststelling van onregelmatigheden, waarmede de verantwoordelijkheid van de Administratiën niet gemoeid is.

41. 1. Bij de ontvangst van een advies gaat het uitwisselingskantoor van bestemming over tot het onderzoek van de pakketten en van de verschillende stukken, die deze vergezellen.

Dit onderzoek behoort steeds, wanneer dit mogelijk is, te geschieden in tegenwoordigheid van beide partijen.

2. Indien het kantoor vergissingen of verzuimen op het advies opmerkt, brengt het onmiddellijk de noodige verbeteringen aan, daarbij zorg dragende, dat de onjuiste aanwijzingen zoodanig met de pen worden doorgehaald, dat de oorspronkelijke inschrijvingen kunnen worden onderkend.

Deze verbeteringen geschieden door twee ambtenaren. Het geval van blijkbare vergissing uitgezonderd, is aan die veranderingen meer waarde te hechten dan aan de oorspronkelijke inschrijvingen.

Bovendien maakt het kantoor van bestemming een bericht van bevinding op, gelijk aan het hierbijgaande model G, en zendt dit onverwijld als aangeteekenden brief naar het uitwisselingskantoor van afzending.

3. Verschillen van geringe beteekenis, met betrekking tot den inhoud, de afmetingen en het gewicht van de pakketten, alsmede onregelmatigheden, waarmede klaarblijkelijk de verantwoordelijkheid der betrokken Administratiën niet gemoeid is, worden door middel van een bericht van bevinding medegedeeld.

4. Het uitwisselingskantoor van afzending zendt het bericht van bevinding, na onderzoek en in voorkomende gevallen van zijn opmerkingen voorzien, terug. Dit bericht wordt daarna gehecht aan de adviezen, waarop het betrekking heeft. Verbeteringen, aangebracht op een advies, welke niet door bewijsstukken zijn gestaafd, worden als ongeldig beschouwd.

Vaststelling van onregelmatigheden waarmede de verantwoordelijkheid van de Administratiën gemoeid is.

42. 1. Van het ontbreken van een pakket enz., een verandering in de schrifturen of eenige andere onregelmatigheid, waarmede de verantwoordelijkheid van de betrokken Administratiën gemoeid is, wordt een bericht van bevinding opgemaakt, dat als aangeteekende brief naar het uitwisselingskantoor van afzending wordt gezonden.

Indien het een pakket met aangegeven waarde betreft, wordt bovendien een proces-verbaal opgemaakt, dat als ambtshalve aangeteekende brief wordt toegezonden aan het Hoofdbestuur van het land, waartoe het uitwisselingskantoor van afzending behoort ; dit proces-verbaal gaat, in voorkomende gevallen, vergezeld van de touwen, de zegels of de loodjes, waarmede de zak of de mand, waarin de pakketten waren opgenomen, gesloten was. Een dubbel van het proces-verbaal wordt te gelijker tijd gezonden aan het Hoofdbestuur, waaronder het uitwisselingskantoor van bestemming behoort, of aan eenig ander door dit Hoofdbestuur aangewezen besturend lichaam.

2. Indien daartoe aanleiding bestaat, kan het uitwisselingskantoor van afzending bovendien per telegram worden ingelicht op kosten van de Administratie, die dit verzendt.

3. Wanneer het uitwisselingskantoor van bestemming, met de eerstvolgende post na het onderzoek, aan het uitwisselingskantoor van afzending geen bericht heeft doen toekomen, waarbij van het bevinden van eenige fout of onregelmatigheid werd kennis gegeven, dan wordt, zoolang het bewijs van het tegendeel niet is geleverd, aangenomen, dat het de pakketten heeft ontvangen.

4. Onverminderd de toepassing van de bepalingen van paragraaf 1, moet het kantoor van uitwisseling, dat van een correspondeerend kantoor, waarmede het niet rechtstreeks in betrekking staat, een pakket ontvangt, hetwelk onvoldoende ingepakt of beschadigd is, dit doorzenden, na het, als het te pas komt, opnieuw te hebben ingepakt, waarbij de oorspronkelijke verpakking zooveel mogelijk in haar geheel moet worden gelaten.

Is de beschadiging van dien aard, dat ontvreemding van den inhoud van de zending mogelijk is geweest, dan moet het kantoor eerst overgaan tot ambtshalve opening van het pakket en tot het onderzoeken van den inhoud daarvan.

In beide gevallen moet het gewicht van het pakket worden vastgesteld vóór en nà de nieuwe inpakking en op den omslag zelf van het pakket

worden aangegeven. Deze aanwijzing moet worden gevolgd door de aanduiding „Remballé à ....." en de onderteekening van de ambtenaren die het pakket opnieuw hebben ingepakt.

HOOFDSTUK VIII.

Comptabiliteit. Vaststelling van de rekeningen.

Afrekening van de vergoedingen.

43. 1. Iedere Administratie laat maandelijks, door haar uitwisselingskantoren en voor alle zendingen van een en dezelfde Administratie ontvangen, een staat, gelijk aan het hierbij gevoegde model K, opmaken van de totaalbedragen der adviezen :

a) in haar voordeel, voor haar aandeel, en, in voorkomende gevallen, voor dat van ieder der belanghebbende Administratiën, in de door de Administratie van afzending geheven porten ;

b) in haar nadeel, voor het aandeel in de van de geadresseerden te heffen porten, dat wegens nagezonden of onbestelbare pakketten aan de Administratie, welke die pakketten na- of terugzendt, en aan de verder daarbij betrokken Administratiën toekomt.

2. De bedragen der staten K worden verzameld op een rekening L, waarvan het model eveneens hierbij is gevoegd.

3. De rekening L wordt, onder bijvoeging van de staten K, van de adviezen en, zoo die er zijn, van de daarop betrekking hebbende berichten van bevinding, in den loop der maand, volgende op die waarover de rekening loopt, aan het onderzoek van de correspondeerende Administratie onderworpen.

De eindbedragen mogen nooit worden verbeterd. De misvattingen, welke mochten worden opgemerkt, moeten worden verevend door middel van verschil-staten.

4. De rekeningen L worden, na te zijn nagezien en goedgekeurd, door de Administratie, die te vorderen heeft, in een algemeene driemaandelijksche rekening te zamen gevat.

Deze rekening kan echter, indien de betrokken Administratiën dit overeenkomen, halfjaarlijks of jaarlijks worden opgemaakt.

Betaling van de rekeningen.

44. 1. Het saldo, door de balans der algemeene rekeningen aangewezen, wordt door de Administratie, die te betalen heeft, aan de Administratie, die te vorderen heeft, uitbetaald op de wijze, als bij artikel 66 van het Reglement van het Verdrag is aangegeven.

2. Het opmaken, de inzending en de betaling van het saldo van een algemeene rekening moeten in den kortst mogelijken tijd geschieden en uiterlijk binnen een tijdsverloop van drie maanden na afloop van het tijdvak, waarop de rekening betrekking heeft. Dit tijdsverloop bedraagt zes maanden in het verkeer met overzeesche landen.

Afrekening wegens de verrekeningspostwissels.

45. 1. Tenzij anders mocht zijn overeengekomen, geschiedt de afrekening wegens de verrekeningspostwissels, welke door iedere Administratie voor rekening van een andere Administratie zijn betaald, door middel van bijlagen (hierbij gevoegd model M) van de bijzondere postwisselrekeningen.

2. In deze rekeningen, welke van de uitbetaalde en voor voldaan geteekende wissels vergezeld gaan, worden de postwissels ingeschreven in alphabetische orde van de kantoren van uitgifte en volgens de nummers van inschrijving van de postwissels in de registers van deze kantoren. De Administratie, die de rekening heeft opgemaakt, vermindert het totaalbedrag harer vordering met een kwart percent, verhoogd met de helft van het vaste recht wegens verrekening, bedoeld in artikel 25 van de Overeenkomst.

Indien twee Administratiën als vast verrekenrecht niet hetzelfde bedrag heffen, wordt het laagste bedrag tot grondslag genomen voor de berekening van het aandeel, dat aan de correspondeerende Administratie moet worden te goed gedaan.

3. Het saldo van de rekening M wordt, zooveel mogelijk, opgeteld bij dat der bijzondere rekening van de postwissels opgemaakt over hetzelfde tijdvak.

Het onderzoek en de verevening van deze rekeningen vindt plaats volgens de regelen, vastgesteld bij het Reglement der postwissels.

Franco-adviezen. Afrekening van de douanekosten, enz.

46. 1. De afrekening betreffende de douanekosten, enz., welke door iedere Administratie voor rekening van een andere zijn betaald, geschiedt door middel van bijzondere maandelijksche rekeningen gelijk aan het hierbij gevoegde model E*bis*, die door de Administratie, die te betalen heeft, worden opgemaakt in de munt van het land, dat te vorderen heeft.

De franco-adviezen worden ingeschreven naar alphabetische orde van de kantoren, die de kosten hebben voorgeschoten en in volgorde van de nummers, welke aan die adviezen zijn gegeven.

2. De bijzondere rekening wordt, vergezeld van de franco-adviezen, gezonden aan de Administratie, die te vorderen heeft, en wel uiterlijk op het einde van de maand, volgende op die, waarop de rekening betrekking heeft. Een blanco-rekening wordt niet opgemaakt.

3. Het onderzoek van de rekeningen heeft plaats volgens de bepalingen, welke bij het Reglement van de postwissels zijn vastgesteld.

4. De verevening van de rekeningen vindt afzonderlijk plaats. Elke Administratie kan echter verzoeken, dat de onderwerpelijke rekeningen worden gevoegd, hetzij bij de rekeningen betreffende de postwissels, hetzij bij de rekeningen L of M.

VERSCHILLENDE BEPALINGEN.

Formulieren. Taal.

47. Voor de toepassing van het bepaalde bij § 2 van artikel 31 van het Verdrag worden beschouwd als formulieren ten gebruike van het publiek de formulieren B, C, H, J en N.

Verstrekking van bescheiden en inlichtingen.

48. 1. De Administratiën moeten ten minste drie maanden voordat zij de Overeenkomst in werking stellen, door tusschenkomst

van het Internationaal Bureel aan de andere Administratiën toezenden of mededeelen :

a) de door haar vastgestelde bepalingen ten aanzien van :

1°. het maximum-gewicht ;
2°. de aangifte van waarde ;
3°. hinderlijke pakketten ;
4°. verrekenpakketten ;
5°. expresse-pakketten en dringende pakketten ;
6°. het aantal pakketten, welke van één enkele douane-verklaring mogen vergezeld zijn ;
7°. geschreven mededeelingen op de adreskaart ;
8°. de afmetingen en den inhoud van over zee te vervoeren pakketten ;
9°. de talen, waarin de douaneverklaringen gesteld kunnen worden ;

b) de lijst van voorwerpen, waarvan de in- of doorvoer is verboden en van die, welke in haar respectieve diensten voorwaardelijk ten vervoer worden toegelaten ;

c) alle porten en alle grondtaksen, welke in haar dienst van toepassing zijn ;

d) het bericht, dat pakketten zijn toegelaten voor alle plaatsen of, in het tegenovergestelde geval, de lijst van plaatsen, waar de dienst wordt uitgevoerd ;

e) een uittreksel in de Duitsche, Engelsche, Spaansche of Fransche taal van de bepalingen harer wetten of reglementen, betreffende het vervoer van pakketten.

2. Elke latere wijziging van de hierboven genoemde punten wordt onverwijld op dezelfde wijze medegedeeld.

SLOTBEPALINGEN.

In werking treden en duur van het Reglement.

49. Dit Reglement treedt in werking met den dag, waarop de Overeenkomst der postpakketten in werking treedt.

Het zal voor denzelfden tijd als die Overeenkomst gelden, tenzij het in gemeen overleg tusschen de contracteerende Partijen mocht worden vernieuwd.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

XI.

SLOT-PROTOCOL VAN HET REGLEMENT

Overgaande tot de onderteekening van het Reglement tot uitvoering van de Overeenkomst der Postpakketten, door het Wereld-Postcongres van Stockholm vastgesteld, zijn de ondergeteekende Gevolmachtigden het navolgende overeengekomen :

Eenig artikel.

Met afwijking van het bepaalde bij artikel 6, § 1, letter *a*) van het Reglement, hebben Egypte (voor de kantoren van den Soudan) en Noorwegen de bevoegdheid, in hun verkeer met de andere landen, als hinderlijk te beschouwen de pakketten, waarvan een der afmetingen een meter tien centimeter te boven gaat of waarvan de som van de lengte en den grootsten omtrek, gemeten niet in de richting van de lengte, een meter 85 centimeter overschrijdt.

In oirkonde hiervan hebben de onderstaande Gevolmachtigden dit Slot-Protocol opgemaakt, dat dezelfde kracht en dezelfde waarde zal hebben, alsof de bepalingen daarvan waren opgenomen in den tekst van het Reglement zelf, waarop het betrekking heeft, en hebben zij het in enkelvoud onderteekend, zullende dit stuk worden bewaard in de archieven van de Zweedsche Regeering en in afschrift worden uitgereikt aan elk der Partijen.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

XII.

OVEREENKOMST *betreffende den postwisseldienst, gesloten tusschen Albanië, Duitschland, de Argentijnsche Republiek, Oostenrijk, België, Bolivia, Bulgarije, Chili, China, de Republiek Columbia, de Republiek Cuba, Denemarken, de Vrije Stad Danzig, Egypte, Spanje, de Spaansche Koloniën. Estland, Ethiopië, Finland, Frankrijk, Algiers, de Fransche Koloniën en Protectoraten in Indo-China, de gezamenlijke overige Fransche Koloniën, Griekenland, de Republiek Honduras, Hongarije, IJsland, Italië, de gezamenlijke Italiaansche Koloniën, Japan, Chosen, de gezamenlijke overige Japansche Onderhoorigheden, Letland, de Republiek Liberia, Litauen, Luxemburg, Marokko (met uitzondering van de Spaansche Zone), Marokko (Spaansche Zone), Nicaragua, Noorwegen, de Republiek Panama, Paraguay, Nederland, Nederlandsch-Indië, de Nederlandsche Koloniën in Amerika, Peru, Polen, Portugal, de Portugeesche Koloniën in Afrika, de Portugeesche Koloniën in Azië en Oceanië, Roemenië, de Republiek San Marino, het Saargebied, het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, het Koninkrijk Siam, Zweden, Zwitserland, Tsjechoslowakije, Tunis, Turkije, de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets, Uruguay en de Vereenigde Staten van Venezuela.*

De ondergeteekenden, gevolmachtigden van de hierboven vermelde landen, gelet op art. 3 van het Verdrag, hebben in gemeen overleg en onder voorbehoud van nadere bekrachtiging, de navolgende Overeenkomst vastgesteld :

HOOFDSTUK I.

Inleidende bepaling.

Voorwaarden voor het postwisselverkeer.

Art. 1. Het postwisselverkeer tusschen die contracteerende landen, welker Administratiën overeenkomen dezen dienst in te stellen, wordt beheerscht door de bepalingen van deze Overeenkomst.

HOOFDSTUK II.

Storting der postwissels.

Storting. Bewijs van storting.

2. Het bedrag der postwissels moet door de afzenders worden gestort in specie, doch elke Administratie heeft de bevoegdheid, daarvoor elk soort van papieren geld, dat in haar land wettig betaalmiddel is, in ontvangst te nemen,

mits in voorkomende gevallen met het koersverschil rekening worde gehouden.

Aan den afzender moet een bewijs van storting worden afgegeven.

Uitdrukking van het bedrag. Herleidingskoers.

3. 1. Tenzij daaromtrent anders is overeengekomen, wordt het bedrag van elken postwissel uitgedrukt in de muntsoort van het land, waar de betaling moet plaats hebben.

2. De Administratie van het land van oorsprong bepaalt zelve den koers voor de herleiding van hare muntsoort in de muntsoort van het land van bestemming. Zij bepaalt eveneens den door den afzender te betalen koers, wanneer het land van oorsprong en het land van bestemming hetzelfde muntstelsel hebben.

Maximum-bedrag bij de storting.

4. Elke Administratie is bevoegd, het maximum-bedrag der postwissels, welke zij afgeeft, vast te stellen, mits dit maximum het bedrag van 1000 franken niet te boven gaat.

De postwissels echter, betrekking hebbende op den postdienst, welke vrij van recht worden afgegeven in uitvoering van de bepalingen van artikel 6, mogen het door elke Administratie vastgestelde maximum-bedrag overtreffen.

Recht.

5. 1. Het door den afzender voor elken postwissel te betalen recht bestaat uit een vast recht, dat een bedrag van 30 centiemen per postwissel niet kan te boven gaan en bovendien een evenredig recht van ½ percent van het gestort bedrag.

Elke Administratie is bevoegd voor de heffing van het evenredig recht de schaal aan te nemen, welke het best beantwoordt aan de eischen van haar muntstelsel.

2. De wissels, welke door tusschenkomst van een der aan de Overeenkomst deelnemende landen verzonden worden tusschen een ander dier landen en een daaraan niet deelnemend land, kunnen door de Administratie, welke hare tusschenkomst verleent, worden onderworpen aan een aanvullingsrecht, dat van het bedrag van den postwissel wordt ingehouden.

Vrijstelling van recht.

6. De wissels, betrekking hebbende op den postdienst, welke tusschen de Postadministratiën of de onder die Administratiën behoorende kantoren worden verzonden, zijn van elk recht vrijgesteld, evenals de wissels, verzonden tusschen de Postadministratiën en het Internationaal Bureel.

Hetzelfde geldt voor de postwissels, geadresseerd aan of verzonden door krijgsgevangenen en geïnterneerde oorlogvoerenden, alsmede voor de wissels, verzonden tusschen de inlichtingsbureelen, welke in oorlogvoerende of neutrale landen worden opgericht ten behoeve van die krijgsgevangenen of geïnterneerden.

Telegrafische postwissels.

7. 1. In het verkeer tusschen de Administratiën van landen, die door middel van een Staatstelegraaf zijn verbonden of die de telegraaf eener bijzondere onderneming daartoe willen gebruiken, kunnen de postwissels door middel van de telegraaf worden overgebracht; zij worden alsdan telegrafische postwissels genoemd.

2. Voor telegrafische postwissels kan, evenals voor gewone telegrammen en op dezelfde voorwaarden, worden verlangd: dringende overbrenging, betaald antwoord, collationneering, bericht van ontvangst, alsook bestelling per post of per bode wanneer de geadresseerde woonachtig is buiten den kosteloozen bestellingskring van het kantoor van bestemming.

Wanneer de postwissel bestemd is voor eene plaats, welke is gelegen buiten den kosteloozen bestellingskring van het telegraafkantoor van aankomst, moet de afzender de wijze van vervoer (post of bode) aangeven.

3. De afzender van een telegrafischen postwissel kan aan den tekst van den wissel mededeelingen voor den geadresseerde toevoegen, mits hij daarvoor het volgens tarief verschuldigde recht betaalt.

4. De afzender van een telegrafischen postwissel moet het gewone recht voor postwissels en de kosten van het telegram betalen.

Bericht van betaling.

8. De afzender van een gewonen of telegrafischen postwissel kan, op de voorwaarden vastgesteld bij artikel 49 van het Verdrag voor de berichten van ontvangst van poststukken en binnen den termijn gesteld in artikel 21, § 2, van deze Overeenkomst, een bericht van betaling van dien wissel verkrijgen, dat uitsluitend per post wordt verzonden.

Aanvraag van bestelling der expresse.

9. De afzender van een gewonen postwissel kan, op de voorwaarden vastgesteld voor poststukken bij artikel 40 van het Verdrag, verlangen dat, dadelijk na aankomst van den postwissel, deze ten huize van den geadresseerde worde uitbetaald door een opzettelijk daarmede belasten persoon.

HOOFDSTUK III.

Uitbetaling der postwissels.

Uitbetaling.

10. Het bedrag der postwissels moet aan de geadresseerden worden uitbetaald, hetzij in specie, hetzij in papieren geld, overeenkomstig de bepalingen van artikel 2.

Maximum-bedrag bij de uitbetaling.

11. Tenzij daaromtrent anders is overeengekomen, is het maximum-bedrag der postwissels, die in een land betaalbaar zijn, hetzelfde als dat, hetwelk door dat land is aangenomen voor de afgifte.

Wanneer eenzelfde afzender denzelfden dag, op eenzelfde plaats, ten behoeve van denzelfden geadresseerde, verschillende postwissels heeft doen afgeven, waarvan het totaal bedrag het maximum, aangenomen door het land van bestemming, te boven gaat, dan is het kantoor van bestemming bevoegd de uitbetaling der stukken met zoodanige tusschenpoozen te doen geschieden, dat de aan den belanghebbende op eenzelfden dag uitbetaalde som dit maximum niet overschrijdt.

Bijschrijving op eene postrekening.

12. Elke Administratie kan zich belasten met de storting der postwisselbedragen op eene postrekening, volgens de regelen welke in zijn postchèque-dienst gelden. In dat geval worden de wissels beschouwd als op geldige wijze te zijn uitbetaald.

Bestelgeld.

13. Van den geadresseerde van een postwissel kan bestelgeld worden geheven, wanneer de betaling te zijnen huize geschiedt.

Poste-restante geadresseerde postwissels.

14. Wanneer een wissel poste-restante is geadresseerd, kan van den geadresseerde het bijzondere recht, genoemd in artikel 39 van het Verdrag, worden geheven. Dit recht is niet verschuldigd in geval van nazending of onbestelbaarheid.

Bestelling per expresse. Bestelling van telegrafische postwissels.

15. 1. Wanneer de afzender van een gewonen postwissel de bestelling ten huize van den geadresseerde door een opzettelijk daarmede te belasten persoon heeft verlangd, is de Administratie van bestemming bevoegd, in plaats van de gelden, een bericht van aankomst van den postwissel, of wel den wissel zelf, per expresse te doen bestellen al naar gelang hare reglementen op den binnenlandschen dienst dit medebrengen.

2. De geadresseerde van een telegrafischen postwissel behoort onmiddellijk en kosteloos te worden in kennis gesteld met de aankomst van den wissel; wanneer hij evenwel woonachtig is buiten den kosteloozen bestellingskring van het kantoor van bestemming en de kosten wegens bestelling van het bericht van aankomst per bode niet door den afzender zijn betaald geworden, kunnen deze van den geadresseerde worden ingevorderd.

Wanneer de Administratie van bestemming, in plaats van de kennisgeving, het bedrag bestelt, is zij bevoegd, uit dezen hoofde, een bijzonder recht te heffen, daarbij, zoo noodig, rekening houdende met de door den afzender betaalde bodekosten.

Geldigheidsduur der postwissels.

16. 1. De postwissels zijn geldig tot het einde der eerste maand volgende op die, waarin zij zijn afgegeven. Tenzij daaromtrent anders is overeengekomen, wordt deze termijn, in het verkeer met de landen buiten Europa of tusschen die landen onderling, met vier maanden verlengd.

Na dien termijn kunnen de wissels niet worden uitbetaald dan op een visum voor dagteekening van de Administratie, die ze heeft afgegeven, en op verzoek van de Administratie van bestemming.

2. Het visum voor dagteekening geeft aan den wissel een nieuw tijdvak van geldigheid, gelijk aan dat, hetwelk bij § 1 van dit artikel is bepaald.

3. Wanneer het verstrijken van den geldigheidstermijn niet te wijten is aan eene fout van de post, kan voor het visum voor dagteekening een recht worden geheven, gelijk aan dat, hetwelk is verschuldigd voor navragen betreffende poststukken.

Endossement der postwissels.

17. Aan elk land is het recht voorbehouden om den eigendom der postwissels, uit een ander contracteerend land afkomstig, binnen zijn eigen grondgebied vatbaar te verklaren voor overdracht door middel van endossement.

HOOFDSTUK IV.

Terugvordering. Adreswijziging. Nazending. Onbestelbare postwissels. Navragen.

Terugvordering der postwissels. Adreswijziging.

18. De afzender van een gewonen of telegrafischen postwissel kan, zoolang de geadresseerde, hetzij den wissel zelf, hetzij het bedrag van den wissel niet in ontvangst heeft genomen, dien terugvorderen of het adres daarvan doen wijzigen, op de voorwaarden bij artikel 45 van het Verdrag voor poststukken vastgesteld.

Nazending der postwissels.

19. 1. Bij verandering van woonplaats van den geadresseerde kunnen de postwissels, hetzij op verzoek van den afzender, hetzij op dat van den geadresseerde, worden nagezonden naar een contracteerend land.

2. Wanneer de nazending van gewone of telegrafische postwissels plaats vindt door middel van de post en het land van nieuwe bestemming met het land van oorsprong postwisselverkeer onderhoudt op den voet dezer Overeenkomst, wordt uit dien hoofde geenerlei recht geheven. Wanneer het land van nieuwe bestemming met het land van oorsprong geen postwisselverkeer onderhoudt, geschiedt de nazending door middel van een nieuwen wissel en wordt het verschuldigde recht afgetrokken van het over te maken bedrag.

3. Nazending van gewone of telegrafische postwissels langs telegrafischen weg is toegestaan, wanneer het land van nieuwe bestemming met dat van oorspronkelijke bestemming verkeer van telegrafische postwissels onderhoudt.

In zulk een geval wordt een telegrafische postwissel opgemaakt voor het bedrag, dat overblijft na aftrek van de voor de verderverzending aan de posterijen en de telegrafie toekomende kosten.

4. Gewone of telegrafische postwissels, afkomstig uit landen, welke niet zijn toegetreden tot deze Overeenkomst, doch wel een postwisselverkeer onderhouden met een contracteerend land, kunnen, wanneer de bijzondere overeenkomsten daartegen geen bezwaar opleveren, door middel van de post of de telegraaf worden nagezonden van uit laatstgenoemd land naar een derde land, hetwelk tot deze Overeenkomst is toegetreden. Deze nazending geschiedt door middel van een nieuwen wissel; het verschuldigde recht wordt afgetrokken van het over te maken bedrag.

Op dezelfde voorwaarden kunnen gewone of telegrafische postwissels, afkomstig uit contracteerende landen, worden nagezonden naar een land, dat niet tot deze Overeenkomst is toegetreden

Onbestelbare postwissels.

20. 1. Geweigerde postwissels, alsmede die, waarvan de geadresseerden onbekend zijn,

vertrokken zijn zonder adres achter te laten of vertrokken zijn naar landen, waarheen geen nazending kan geschieden, worden onmiddellijk aan het kantoor van oorsprong teruggezonden.

Postwissels, waarvan gedurende den gewonen geldigheidstermijn de uitbetaling niet is gevraagd, worden door de Administratie, welke de wissels onder hare berusting heeft, teruggezonden aan de Administratie van oorsprong.

2. Postwissels, waarvan de uitbetaling aan de geadresseerden om een of andere reden niet heeft kunnen geschieden, worden aan de afzenders terugbetaald.

Navragen.

21. 1. Voor navragen omtrent postwissels kan een recht worden geheven gelijk aan dat, hetwelk wordt geheven voor navragen omtrent poststukken. Wanneer de afzender reeds het bijzondere recht voor een bericht van betaling heeft voldaan, wordt voor de navraag geenerlei recht geheven.

Het voor de navraag geheven recht wordt teruggegeven, indien de postwissel zijne bestemming niet heeft bereikt ten gevolge van eene dienstfeil en deswege aan den afzender moet worden terugbetaald.

2. Klachten over de uitbetaling van een postwissel aan een niet-rechthebbende zijn slechts toegelaten binnen den termijn van een jaar, te rekenen van den dag volgende op dien van de storting der gelden.

HOOFDSTUK V.

Verantwoordelijkheid.

Omvang der verantwoordelijkheid.

22. De sommen, welke voor de af te geven postwissels zijn gestort, worden binnen den verjaringstermijn aan de afzenders gewaarborgd tot op het oogenblik, waarop de wissels op regelmatige wijze zijn uitbetaald.

De verantwoordelijkheid rust op de Administratie van oorsprong, uitgezonderd wanneer de Administratie van uitbetaling niet in staat is te bewijzen, dat de uitbetaling is geschied onder de waarborgen, voorgeschreven bij hare binnenlandsche reglementen.

Na verloop van den termijn van een jaar, genoemd in artikel 21 voor de navragen, zijn de Administratiën niet langer verantwoordelijk voor uitbetaling op valsche voldaanteekening.

Uitbetaling der gereclameerde bedragen.

23. Wanneer de uitbetaling van een postwissel wordt betwist en voor zooveel de verantwoordelijkheid van den postdienst in het geding is, rust de verplichting om den klager schadeloos te stellen op de Administratie van uitbetaling, wanneer de gelden aan den waren geadresseerde moeten worden betaald en bij de Administratie van oorsprong, wanneer zij aan den afzender moeten worden terugbetaald.

De Administratie, welke den klager heeft schadeloos gesteld, heeft het recht van verhaal op de Administratie, welke voor de onregelmatige uitbetaling verantwoordelijk is.

Betalingstermijn.

24. 1. De klager moet zoo spoedig moge lijk, en uiterlijk binnen den termijn van zes maanden, te rekenen van den dag, volgende op dien, waarop de klacht is ingediend, worden schadeloos gesteld. Deze termijn is gesteld op negen maanden in de betrekkingen met de overzeesche landen.

2. De Administratie van oorsprong is gemachtigd, den klager schadeloos te stellen voor rekening van de Administratie van uitbetaling, welke, na op regelmatige wijze met de zaak in kennis te zijn gesteld, zes maanden heeft laten verloopen zonder de aangelegenheid te hebben afgedaan; deze termijn is gesteld op negen maanden in de betrekkingen met de overzeesche landen.

De Administratie van afzending kan bij wijze van uitzondering de terugbetaling uitstellen tot na den in de vorige paragraaf genoemden termijn, wanneer, ondanks allen door de Administratiën bij het onderzoek der zaak betrachten spoed, deze termijn niet voldoende is geweest om de verantwoordelijkheid vast te kunnen stellen.

Terugbetaling der voorgeschoten sommen aan de Administratie van oorsprong.

25. De Administratie van uitbetaling, voor wier rekening de klager door de Administratie van oorsprong is schadeloos gesteld, is gehouden aan deze het bedrag der voorgeschoten gelden terug te betalen binnen een termijn van drie maanden na ontvangst van de kennisgeving omtrent de betaling. De terugbetaling geschiedt zonder kosten voor de Administratie, die te vorderen heeft, hetzij door middel van een postwissel of een wissel, hetzij in specie, welke in het land, dat te vorderen heeft, in omloop is, hetzij na onderlinge overeenkomst, door inschrijving, ten gunste van dat land, in de postwisselrekening. Na verloop van den termijn van drie maanden wordt het aan de Administratie van oorsprong verschuldigde bedrag rentegevend, naar reden van .7 pct. per jaar, te rekenen van den dag, op welken de bedoelde termijn afloopt.

HOOFDSTUK VI.

Comptabiliteit. Verjaarde postwissels.

Toekenning van het recht.

26. 1. De Administratie, die postwissels heeft afgegeven, keert aan de Administratie, die ze heeft uitbetaald, een recht uit ad $^1/_4$ pct. van het totaal bedrag der uitbetaalde postwissels, na aftrek van de postwissels, welke vrij van recht zijn uitgegeven.

2. Het aanvullingsrecht, dat wordt geheven door eene Administratie, die hare tusschenkomst verleent voor de verzending van een postwissel tusschen een land, dat tot de Overeenkomst is toegetreden en een niet participeerend land (art. 5, § 2), vertegenwoordigt het aandeel van dit laatste land.

3. In geval van nazending van een postwissel, ontvangt de Administratie van nieuwe bestemming het aandeel in het recht, dat haar zou zijn toegekend, indien de wissel oorspronkelijk voor haar bestemd was geweest, onverschillig welk recht werkelijk door de Administratie van oorsprong is geheven.

4. Het voor berichten van betaling geheven recht, alsmede het expresse-recht, komen ten goede aan de Administratie van het land van oorsprong.

Afrekening.

27. De Administratiën maken maandelijks rekeningen op, waarin alle door hare kantoren uitbetaalde sommen worden opgenomen. Wanneer de postwissels in verschillende muntsoorten zijn uitbetaald, wordt de kleinste vordering, tenzij anders mocht zijn overeengekomen, herleid tot dezelfde muntsoort als de grootste vordering, waarbij als grondslag voor de herleiding wordt aangenomen de gemiddelde officieele beurskoers in het land, dat schuldig is, gedurende het tijdvak, waarop de rekening betrekking heeft.

De rekeningen worden door de Administratie, die schuldig is, betaald binnen den in het Reglement vastgestelden termijn.

Verevening.

28. Tenzij anders mocht zijn overeengekomen, geschiedt de betaling van het saldo in de muntsoort, die het land, dat te vorderen heeft, bezigt bij de uitbetaling der postwissels.

Indien het saldo eener rekening niet binnen de daarvoor gestelde termijnen is betaald, is voor het bedrag van dat saldo rente verschuldigd, te rekenen van den dag, waarop gezegde termijnen zijn verstreken, tot aan den dag waarop de betaling plaats heeft. Deze rente wordt berekend tegen 7 pct. 's jaars.

Verjaarde postwissels.

29. De sommen omgezet in postwissels, waarvan de bedragen gedurende de verjaringstermijnen niet zijn opgeëischt, vervallen voor goed aan de Administratie van oorsprong.

HOOFDSTUK VII.

Verschillende bepalingen.

Kantoren, welke aan het verkeer deelnemen.

30. De Administratiën nemen de noodige maatregelen, om zooveel mogelijk de uitbetaling der postwissels in alle in hare landen gelegen plaatsen te verzekeren.

Deelneming door andere Administratiën.

31. De landen, waar de dienst der wissels onder andere Administratiën dan die der posterijen behoort, kunnen aan de uitwisseling volgens de bepalingen van deze Overeenkomst deelnemen. Die Administratiën behooren zich met de Administratie der posterijen van haar land te verstaan, om de volledige uitvoering van alle bepalingen van de Overeenkomst te waarborgen.

Laatstgenoemde Administratie verleent haar bemiddeling voor de briefwisseling met de Postadministratiën van de overige contracteerende landen en voor die met het Internationaal Bureel.

Toepassing van de bepalingen van algemeenen aard van het Verdrag.

32. De bepalingen van algemeenen aard, voorkomende in de titels I en II van het Verdrag, zijn van toepassing op deze Overeenkomst, met uitzondering echter van de bepalingen vervat in artikel 7.

Verbod van fiscale of andere rechten.

33. Onafhankelijk van het verbod, vervat in artikel 27 van het Verdrag, mogen de postwissels, de aan de afzenders afgegeven reçu's, zoomede de voldaanteekeningen op de wissels aan geenerlei recht of taks worden onderworpen.

De telegrafische postwissels kunnen met geen andere telegraafkosten worden belast dan die, welke in de internationale telegraafreglementen zijn genoemd.

Goedkeuring van in den tijd tusschen de bijeenkomsten gedane voorstellen.

34. Om ten uitvoer te kunnen worden gelegd, moeten de voorstellen, welke in den tijd tusschen de bijeenkomsten worden gedaan, op zich vereenigen :

a) alle stemmen, wanneer zij toevoeging van nieuwe bepalingen of wijziging van de bepalingen der artikelen 1 tot en met 11, 13 tot en met 18, 21, 26, 27, 28, 33, 34 en 35 van de Overeenkomst en 1, 2, 4, 10, 18 en 19 van het Reglement betreffen ;

b) twee derden der stemmen, wanneer zij wijziging van andere dan in de voorgaande alinea genoemde bepalingen van de Overeenkomst en van de artikelen 3, 5, 6, 8, 11 en 12 van het Reglement betreffen ;

c) de volstrekte meerderheid, wanneer zij wijziging van de andere artikelen van het Reglement of de uitlegging van de bepalingen van de Overeenkomst en van het Reglement betreffen, behoudens het geval van een geschil, dat door scheidsrechterlijke uitspraak moet worden beslecht.

SLOTBEPALINGEN.

In werking treden en duur van de overeenkomst.

35. Deze Overeenkomst treedt in werking op den 1sten October 1925 en blijft voor onbepaalden tijd van kracht.

In oirkonde hiervan hebben de gevolmachtigden der hierboven genoemde landen deze Overeenkomst in enkelvoud onderteekend, zullende dit stuk in de archieven van de Zweedsche Regeering worden bewaard en in afschrift aan iedere partij worden ter hand gesteld.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

XIII.

REGLEMENT *ter uitvoering van de overeenkomst betreffende den postwisseldienst, gesloten tusschen Albanië, Duitschland, de Argentijnsche Republiek, Oostenrijk, België, Bolivia, Bulgarije, Chili, China, de Republiek Columbia, de Republiek Cuba, Denemarken, de vrije Stad Danzig, Egypte, Spanje, de Spaansche Koloniën, Estland, Ethiopië, Finland, Frankrijk, Algiers, de Fransche Koloniën en Protectoraten in Indo-China, de gezamenlijke overige Fransche Koloniën, Griekenland, de Republiek Honduras, Hongarije, IJsland, Italië, de gezamenlijke Italiaansche Koloniën, Japan, Chosen, de gezamenlijke overige Japansche onderhoorigheden, Letland, de Republiek Liberia, Litauen, Luxemburg, Marokko*

(met uitzondering van de Spaansche zone), Marokko (Spaansche zone), Nicaragua, Noorwegen, de Republiek Panama, Paraguay Nederland, Nederlandsch-Indië, de Nederlandsche koloniën in Amerika, Peru, Polen, Portugal, de Portugeesche Koloniën in Afrika, de Portugeesche Koloniën in Azië en Oceanië, Roemenië, de Republiek San Marino, het Saargebied, het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, het Koninkrijk Siam, Zweden, Zwitserland, Tsjechoslowakije, Tunis, Turkije, de vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets, Uruguay en de Vereenigde Staten van Venezuela

De ondergeteekenden, gelet op artikel 4 van het Algemeen Postverdrag, gesloten te Stockholm den 28sten Augustus 1924, hebben, namens hunne Administratiën, in gemeen overleg, ter uitvoering van de Overeenkomst betreffende den postwisseldienst, de navolgende regelen vastgesteld :

HOOFDSTUK I.

Storting. Verzending. Uitbetaling.

Postwisselformulieren.

Art. 1. Voor de postwissels wordt een formulier van stevig karton gebezigd, overeenkomende met het bij dit Reglement gevoegd model A.

Op de formulieren te stellen aanwijzingen. Bijzondere mededeelingen.

2 1. De op de wissels te stellen inschrijvingen moeten geschieden in Arabische cijfers en in Latijnsche letters, zonder doorhaling of overschrijving, ook al zijn die goedgekeurd.

Het bedrag der pasmunt behoeft alleen in cijfers te worden aangeduid, maar wanneer er geen tientallen zijn, moet het cijfer der eenheden worden voorafgegaan door een nul.

Invulling met potlood is verboden. De dienstaanwijzingen mogen echter met inktpotlood worden gesteld.

2. Het adres der postwissels behoort den geadresseerde zoodanig aan te wijzen, dat de persoonlijkheid van den rechthebbende duidelijk is vastgesteld.

Verkorte adressen en telegramadressen zijn niet toegelaten.

3. Het is verboden, op de postwissels andere aanwijzingen te doen dan voor de invulling der formulieren vereischt worden. De afzender heeft echter het recht, op de strook mededeelingen te schrijven, bestemd voor den geadresseerde van den postwissel.

4. Op postwissels welke vrij van recht zijn afgegeven, behooren bovenaan de woorden „En franchise de taxe" te worden gesteld en op de keerzijde van de zijstrook moet de reden van de verzending der gelden worden vermeld.

Verzending der postwissels.

3. De postwissels worden niet in omslag verzonden en worden opgenomen in de brievenmalen op de wijze omschreven in artikel 49, § 1, van het Reglement ter uitvoering van het Verdrag.

Telegrafische postwissels.

4. 1. De telegrafische wissels worden opgemaakt door het postkantoor van afzending en geadresseerd aan het postkantoor van bestemming.

Zij worden in de Fransche taal opgemaakt en opgesteld als volgt :

(Dienstaanwijzing, wanneer dit te pas komt.)

Mandat (Volgnummer van afgifte van het postkantoor).

Poste (Naam van het postkantoor van bestemming).

(Bericht van betaling, wanneer dit te pas komt.)

(Naam van den afzender.)

(Bedrag van de overgemaakte som.)

(Nauwkeurige aanwijzing van den geadresseerde, van diens woonplaats en, zoo mogelijk, van diens woning.)

De aanwijzingen van het telegram moeten steeds in de boven aangegeven volgorde worden gesteld.

2. De dienstaanwijzingen worden voluit geschreven of volgens de bij den telegraafdienst toegelaten verkortingen.

3. Wanneer telegrafische postwissels worden afgegeven, hetzij door postkantoren in plaatsen waar geen telegraafdienst bestaat, hetzij door een niet met den telegraafdienst belast postkantoor in eene plaats waar meerdere postkantoren zijn gevestigd, moet de naam van het kantoor van oorsprong onmiddellijk achter het volgnummer van afgifte van het postkantoor worden gesteld, op de volgende wijze : „Mandat 404 de . . . . . ".

4. Het bedrag der overgemaakte som moet worden uitgedrukt in cijfers, en, voor zooveel betreft de geheelen (frank, mark, enz.), voluit in letters, in de munt van het land van bestemming.

5. Wanneer het een vrouwelijke geadresseerde betreft, moet de familienaam, zelfs indien deze vergezeld gaat van een voornaam, worden voorafgegaan door een der woorden : Madame of Mademoiselle, tenzij deze aanduiding overtollig is door de vermelding van eene hoedanigheid, een titel, eene betrekking of een beroep, waardoor duidelijk de persoon van de rechthebbende wordt bepaald.

De aanduiding van den naam der woonplaats van den geadresseerde kan worden weggelaten, wanneer deze naam dezelfde is als die van het postkantoor van bestemming.

De afzender en de geadresseerde mogen niet worden aangeduid door eene afkorting of door een overeengekomen woord.

6. Gedeeltelijke collationneering (collationneering, van kantoor tot kantoor, van de eigennamen en getallen) is verplicht.

7. Het afzendend postkantoor zendt onder omslag, met de eerstvertrekkende post, als bewijsstuk, aan het kantoor van bestemming een bericht van afgifte van den wissel, gelijk aan of overeenkomende met het bij dit Reglement gevoegd model B.

8. Het kantoor van bestemming moet de uitbetaling bewerkstelligen zonder de ontvangst van het bericht van afgifte af te wachten. Dit bericht wordt, zoo mogelijk, aan den door den geadresseerde voor voldaan geteekenden wissel gehecht.

9. De Administratiën zijn bevoegd de

telegraafkantoren, in plaatsen waar een of meer postkantoren bestaan, te machtigen tot het van den afzender in ontvangst nemen, alsmede tot het ter plaatse van bestemming uitbetalen van het bedrag van telegrafische postwissels.

Bericht van betaling.

5. 1. Indien de afzender van een gewonen postwissel daarvan een bericht van uitbetaling wenscht te ontvangen, voorziet het kantoor van oorsprong dien wissel van een postzegel, het deswege geheven recht vertegenwoordigende. Het maakt dat postzegel onbruikbaar door de duidelijk geschreven woorden : „Avis de payement". Als het een telegrafischen postwissel betreft, wordt het postzegel op het bericht van afgifte gehecht.

2. Het kantoor van uitbetaling zendt op den dag zelf, waarop de uitbetaling plaats heeft, aan den afzender van den wissel, zonder omslag en vrij van recht, een bericht gelijk aan of overeenkomende met het bij het Reglement ter uitvoering van het Verdrag gevoegd model C.

3. Wanneer het bericht van betaling wordt gevraagd na de afgifte van den wissel, omschrijft het kantoor van oorsprong op eenzelfde formulier, dat vooraf voorzien is van de postzegels, welke het terzake geheven recht vertegenwoordigen, zeer nauwkeurig den wissel en zendt dit formulier naar het kantoor van bestemming. De verzending geschiedt ambtshalve, zonder geleidebrief en onder omslag. Het kantoor van bestemming zendt het formulier na invulling terug op de in § 2 van dit artikel aangegeven wijze.

De administratie van oorsprong van den postwissel heeft de bevoegdheid, aan hare kantoren voor te schrijven, haar vooraf mededeeling te doen van de verzoeken om bericht van uitbetaling, aangenomen meer dan een maand na uitgifte van den titel.

Expresse-wissels.

6. De bepalingen van de artikelen 37 en 38, § 4, van het Reglement ter uitvoering van het Verdrag zijn van toepassing op de gewone postwissels, welke per expresse moeten worden besteld.

HOOFDSTUK II.

Behandeling in bijzondere gevallen.

Onregelmatigheden in postwissels.

7. 1. De gewone postwissels, waarvan de uitbetaling door een der navolgende oorzaken niet heeft kunnen plaats vinden :

a) onjuiste, onvolledige of twijfelachtige aanduiding van den naam of de woonplaats der rechthebbenden ;

b) verschillen of weglatingen ten aanzien van namen of bedragen ;

c) doorhalingen of overschrijvingen van het ingevulde gedeelte ;

d) het ontbreken van stempels, handteekeningen of andere dienstaanwijzingen ;

e) vermelding van het uit te betalen bedrag in een andere munt dan die, welke te dien einde door de met elkander in betrekking staande Administratiën is aangenomen ;

f) het bezigen van formulieren, welke niet aan de voorschriften voldoen,

worden zoo spoedig mogelijk, onder omslag ter verbetering teruggezonden aan het kantoor van oorsprong, tenzij de geadresseerde, na te zijn ingelicht, de toepassing verlangt van de bepalingen van § 2 van dit artikel.

In het verkeer met overzeesche landen evenwel is de Administratie van bestemming bevoegd om de postwissels, waarvan het bedrag is aangeduid in een andere munt dan de toegelatene, te doen uitbetalen, wanneer zij in staat is de herleiding te bewerkstelligen naar den maatstaf, waarvan de Administratie van afgifte zich bedient, mits zij hiervan dadelijk kennis geeft aan deze Administratie. De nadeelen eener onjuiste herleiding zijn ten laste van de Administratie, welke deze herleiding heeft bewerkstelligd.

2. De onregelmatigheden, welke de uitbetaling van een gewonen postwissel verhinderen, kunnen, indien de geadresseerde dit verlangt en bereid is alle kosten te betalen, langs telegrafischen weg worden hersteld, door middel van een betaald dienstbericht. De postwissel wordt in dat geval bewaard door het kantoor van bestemming, dat, na ontvangst van het telegram tot wijziging, de verbetering aanbrengt, en dat telegram bij den wissel voegt.

Wanneer het telegram tot wijziging een gevolg is van eene door den dienst begane misvatting, worden de kosten van het telegram aan den rechthebbende teruggegeven.

3. Wanneer telegrafische postwissels, wegens onvolledig of onjuist adres of wegens een andere oorzaak, waaraan de geadresseerde geen schuld heeft, niet kunnen worden uitbetaald, moet aan het kantoor van oorsprong een dienstbericht worden gezonden, met opgave van de reden der niet-uitbetaling. Het kantoor van oorsprong onderzoekt of de onregelmatigheid is te wijten aan een dienstfeil. Indien dit het geval is, verbetert dit kantoor haar terstond door middel van een dienstbericht.

In het tegenovergestelde geval waarschuwt het den afzender, die bevoegd is de onregelmatigheid te verbeteren door middel van een betaald dienstbericht.

Telegrafische postwissels, welker onregelmatigheid binnen redelijken tijd niet is hersteld door middel van een dienstbericht, worden op de voor gewone postwissels voorgeschreven wijze verbeterd.

4. Telegrafische postwissels, waarvan alleen het bericht van afgifte is ontvangen, maar waarvan het telegram ontbreekt, mogen in geen geval alleen op zicht van eerstbedoeld stuk worden uitbetaald. Vóór alles moet het telegram worden opgevraagd per dienst-telegram. De berichten van afgifte, welke niet per eerste post, na den datum van afgifte van den postwissel op het kantoor van bestemming zijn ontvangen, worden opgevraagd door middel van een bericht van bevinding, gelijk aan of overeenkomende met het model G, als bijlage gevoegd bij het Reglement tot uitvoering van het Verdrag.

In het ongereede geraakte, vermiste of vernietigde postwissels.

8. 1. In het ongereede geraakte, vermiste of vernietigde postwissels kunnen, op verzoek van den afzender of van den geadresseerde, worden vervangen door machtigingen tot uit-

betaling, af te geven door de Administratie van oorsprong, nadat zij in overleg met de Administratie van bestemming heeft vastgesteld, dat de postwissel noch uitbetaald, noch terugbetaald, noch nagezonden is.

De machtigingen tot uitbetaling zijn aan geenerlei recht onderworpen. Haar geldigheidsduur is gelijk aan die van de postwissels.

2. Wanneer een wissel in het ongereede geraakt, vermist of vernietigd is en gelijktijdig de terugbetaling door den afzender en de uitbetaling door den geadresseerde worden gevraagd, behoort de machtiging tot uitbetaling ten behoeve van den afzender te worden afgegeven.

3. Wanneer terugbetaling van een in het ongereede geraakten, vermisten of vernietigden postwissel wordt verlangd door den afzender, moet deze, ter ondersteuning van zijn verzoek, het bewijs van storting overleggen. De Administratie van het land van oorsprong staat de terugbetaling toe, na zich verzekerd te hebben, dat de Administratie van bestemming den postwissel niet heeft uitbetaald, noch uitbetalen zal.

Wanneer de Administratie van bestemming antwoordt, dat een postwissel door haar niet is ontvangen, kan de Administratie van oorsprong eene machtiging tot uitbetaling afgeven, onder voorbehoud, dat de wissel in geen der maandelijksche rekeningen, opgemaakt tot aan het verstrijken van zijn geldigheidsduur, voorkomt. Indien evenwel van de Administratie van bestemming geenerlei antwoord is ontvangen binnen den termijn, genoemd bij artikel 24 van de Overeenkomst, voor de terugbetaling van op valsche voldaanteekening uitbetaalde postwisselbedragen, en de wissel in geen der tot aan het verstrijken van dien termijn ontvangen maandelijksche rekeningen voorkomt, is de Administratie van oorsprong bevoegd, over te gaan tot de terugbetaling der gelden. Van de terugbetaling wordt bij aangeteekend schrijven mededeeling gedaan aan de Administratie van bestemming en de postwissel, welke alsdan als vermist wordt aangeteekend, kan na dien tijd niet meer in rekening worden gebracht.

Visum voor dagteekening.

9. Het visum voor dagteekening, waarvan wordt gesproken in artikel 16 van de Overeenkomst, moet op den wissel zelf worden aangeteekend.

Terugvordering. Adreswijziging.

10. 1. De bepalingen van de artikelen 41 en 42 van het Reglement ter uitvoering van het Verdrag zijn van toepassing op verzoeken om terugzending of adreswijziging van gewone of telegrafische postwissels. Evenwel wordt bij het verzoek om terugzending of adreswijziging geen fac-similé van den postwissel gevoegd.

Bij het verzoek moeten steeds het nummer, de datum van storting en het bedrag van den wissel, waarop het betrekking heeft, worden aangegeven.

2. Wanneer de adreswijziging van een gewonen of telegrafischen postwissel langs telegrafischen weg wordt verzocht, wacht het kantoor van bestemming, alvorens hieraan gevolg te geven, het verzoek per post af.

3. Het kantoor van bestemming van een telegrafischen postwissel moet bovendien, alvorens gevolg te geven aan een verzoek om adreswijziging, in het bezit zijn van het bericht van afgifte.

Wanneer het eene eenvoudige adresverbetering betreft, als bedoeld bij artikel 42 van het Reglement ter uitvoering van het Verdrag, kan tot verbetering worden overgegaan zonder het bericht van afgifte af te wachten.

4. De Administratie van bestemming kan evenwel op eigen verantwoordelijkheid gevolg geven aan een telegrafisch verzoek om adreswijziging, zelfs zonder het verzoek per post of, in voorkomende gevallen, het bericht van afgifte af te wachten.

Nazending.

11. 1. Het kantoor, dat een gewonen postwissel per post nazendt, haalt, zoo noodig, de aanwijzingen omtrent het bedrag van den postwissel, met de pen door, in dier voege echter, dat het oorspronkelijk ingevulde leesbaar blijve. De aanwijzing, welke zich bevindt in de rubriek „Somme versée", moet onveranderd blijven. Na het bedrag van den wissel in de munt van het land van nieuwe bestemming te hebben herleid, naar den koers, geldend voor postwissels, gestort in het land, dat voor de nazending zorg draagt, vermeldt genoemd kantoor het aldus verkregen bedrag, voluit in letters, op eene daarvoor geschikte plaats van het formulier, doch zooveel mogelijk onmiddellijk boven de oorspronkelijke aanwijzing in letters van dat bedrag. De nieuwe inschrijving op den wissel wordt door den ambtenaar van dienst onderteekend. Dezelfde handelwijze wordt gevolgd bij latere nazendingen.

Bij nazending naar het land van eerste bestemming, of naar het land van oorsprong, herstelt echter het kantoor, dat nazendt, het oorspronkelijk bedrag weder of stelt er voor in de plaats het bedrag, ingeschreven onder de dienstaanwijzingen in de munt van het land van oorsprong.

2. De nazending van een telegrafischen postwissel per post geschiedt op gelijke wijze en zonder dat het bericht van afgifte behoeft te worden afgewacht. De postwissel wordt onder omslag aan het kantoor van nieuwe bestemming toegezonden.

Hetzelfde geschiedt met het bericht van afgifte, zoodra dit door het kantoor van eerste bestemming is ontvangen.

3. Bij nazending per telegraaf van een gewonen postwissel, maakt het kantoor van eerste bestemming een telegrafischen postwissel op, tot het bedrag, dat overblijft na aftrek van de kosten van het telegram en van het postwisselrecht. Het postwisselrecht wordt berekend in verhouding tot het bedrag van den oorspronkelijken wissel, na aftrek van het bedrag der kosten van het telegram.

De herleiding in de munt van het land van nieuwe bestemming wordt bewerkstelligd zooals wordt omschreven in § 1 van dit artikel.

De oorspronkelijke wissel wordt door het kantoor van eerste bestemming voor voldaan onderteekend en in rekening gebracht als een betaalde postwissel, na voorzien te zijn van de verklaring: „Réexpédié le montant de ..... à ..... sous déduction de la taxe de .....".

De strook van den oorspronkelijken wissel wordt aan het bericht van afgifte gehecht, teneinde aan den geadresseerde te worden overhandigd.

4. De nazending per telegraaf van een telegrafischen postwissel geschiedt op de wijze als omschreven in § 3 en zonder dat het bericht van afgifte behoeft te worden afgewacht.

5. De bepalingen van §§ 3 en 4 zijn van toepassing in gevallen van nazending van gewone of telegrafische postwissels, afkomstig uit een contracteerend land naar een ander contracteerend land, waarmede het land van oorsprong geen postwisselverkeer onderhoudt, of naar een land, dat niet tot de Overeenkomst is toegetreden. Hetzelfde geldt voor nazending van postwissels, afkomstig uit een niet contracteerend land naar een land dat tot de Overeenkomst is toegetreden.

6. De verzoeken om nazending worden door het kantoor van oorspronkelijke bestemming, en, wanneer dit te pas komt, door de verdere kantoren van bestemming voor memorie ingeschreven. Het kantoor, dat een postwissel onder de bovenvermelde voorwaarden naar een nader adres verzendt, geeft daarvan kennis aan het kantoor van afgifte.

Onbestelbare postwissels.

12. 1. Alvorens de wissels, waarvan de uitbetaling aan de geadresseerden om eenigerlei reden niet heeft kunnen geschieden, worden teruggezonden aan de Administratie van oorsprong, schrijft het kantoor van bestemming ze voor memorie in en voorziet ze van een stempelafdruk of van het etiket, waarvan het gebruik is voorgeschreven bij artikel 40, § 1, van het Reglement ter uitvoering van het Verdrag, voor onbestelbare poststukken.

De telegrafische postwissels moeten onder omslag worden teruggezonden en vergezeld gaan van de berichten van afgifte.

De postwissels evenwel, welke worden nagezonden op de wijzen genoemd in §§ 4 en 5 van artikel 11, moeten aan de Administratie van oorsprong worden toegezonden door de Administratie van oorspronkelijke bestemming, teneinde door deze te worden vervangen door een nieuwen dienstpostwissel.

2. De terugbetaling aan de afzenders van de niet uitbetaalde postwissels geschiedt, zoodra de Administratie van oorsprong weder in het bezit is van deze wissels, alsmede van de bijbehoorende berichten van afgifte, wanneer het telegrafische postwissels betreft.

Navragen.

13. 1. Elke navraag betreffende een gewonen of telegrafischen postwissel wordt gesteld op een formulier, gelijk aan of overeenkomende met het bij dit Reglement gevoegde model C. De verzending van dit formulier geschiedt volgens de regelen, aangegeven in artikel 5, § 3, voor de berichten van betaling, welke na de afgifte der wissels worden gevraagd.

2. Wanneer het kantoor van bestemming in staat is afdoende inlichtingen te verschaffen over het lot van het gereclameerde stuk, dan zendt het het formulier, aangevuld naar gelang van den uitslag van het onderzoek, terug aan het kantoor, dat de klacht heeft in ontvangst genomen. In geval het onderzoek vruchteloos bleef, of de uitbetaling wordt betwist, wordt het formulier toegezonden aan de Administratie van het land van oorsprong door bemiddeling van de Administratie van het land van bestemming.

3. Iedere Administratie kan door middel van eene aan het Internationaal Bureel gerichte mededeeling, verzoeken, de navragen, welke haren dienst betreffen, te zenden hetzij aan hare centrale Administratie, hetzij aan een bijzonderlijk daartoe aangewezen kantoor.

HOOFDSTUK III.

Comptabiliteit.

Maandelijksche rekeningen.

14. Iedere Administratie maakt aan het einde van elke maand voor ieder van de andere Administratiën, een maandelijksche rekening op, overeenkomstig het bij dit Reglement gevoegd model D, waarin, zooveel mogelijk chronologisch gerangschikt en naar alphabetische volgorde van de namen der kantoren van afgifte, worden opgenomen alle postwissels, door hare kantoren voor rekening van de andere Administratie gedurende de voorafgaande maand uitbetaald.

Zij vermeldt insgelijks op die rekening het bedrag van het recht, dat haar, krachtens het bepaalde bij § 1 van artikel 26 van de Overeenkomst, wegens de door hare kantoren uitbetaalde postwissels, toekomt, alsmede de eventueel te verrekenen bedragen wegens terugbetalingen en rente, bedoeld in de artikelen 25 en 28 van de Overeenkomst.

2. De maandelijksche rekening wordt, uiterlijk aan het einde der maand volgende op die, waarop zij betrekking heeft, aan de Administratie, die te betalen heeft, toegezonden, onder bijvoeging van de voor voldaan geteekende gewone en telegrafische postwissels, de laatste zooveel mogelijk vergezeld van de berichten van afgifte.

De berichten van afgifte, welke de Administratie van bestemming bereiken na verzending van de rekening, waarop de bijbehoorende telegrafische postwissels zijn ingeschreven, worden aan de Administratie van oorsprong teruggezonden bij een der volgende rekeningen.

3. Wanneer geen uitbetaalde postwissels voorhanden zijn, wordt eene negatieve rekening aan de betrokken Administratie toegezonden.

Algemeene rekeningen.

15. 1. Dadelijk na de ontvangst van de maandelijksche rekeningen en zonder den afloop van het onderzoek in bijzonderheden af te wachten, wordt de balans vastgesteld in eene algemeene rekening, welke, tenzij daaromtrent anders wordt overeengekomen, door de Administratie, die te ontvangen heeft, is op te maken.

De later vastgestelde verschillen worden hersteld door opneming in de eerstvolgende maandelijksche rekening. Zij worden verwaarloosd, wanneer hun totaalbedrag 50 centiemen per rekening niet te boven gaat.

2. De algemeene rekening moet zijn vastgesteld binnen een tijdsverloop van twee maanden na het einde der maand, waarop zij betrekking heeft. Die termijn bedraagt vier maanden in het verkeer met de buiten Europa

gelegen landen, of tusschen die landen onderling.

De Administratiën kunnen zich onderling verstaan omtrent het driemaandelijks, halfjaarlijks of jaarlijks opmaken van de algemeene rekening.

Verevening. Voorschotten.

16. 1. Tenzij daaromtrent anders is overeengekomen, wordt het verschil, dat het saldo der rekening uitmaakt, betaald door middel van wissels betaalbaar op zicht, getrokken op de hoofdplaats, of op eene handelsplaats van het land, dat te vorderen heeft, in de munt van dat land en zonder dat het daarbij eenig verlies lijdt; de kosten der betaling blijven ten laste van de Administratie, die te betalen heeft.

2. De betaling moet uiterlijk veertien dagen na ontvangst van de als juist erkende algemeene rekening plaats hebben.

Deze termijn is gesteld op een maand voor de landen van Zuid-Amerika.

3. Iedere Administratie, die van eene andere eene hoogere som dan 30 000 gouden franken te vorderen heeft, heeft recht om, zelfs vóór de afsluiting der rekening, betaling bij voorschot te verlangen, tot een bedrag van drievierden harer vordering. Aan dit verlangen moet binnen acht dagen worden voldaan. In geval van niet-betaling bij het verstrijken van dat tijdvak, zijn de voorschriften van art. 28 van de Overeenkomst van toepassing.

HOOFDSTUK IV.

Mededeelingen en kennisgevingen. Taal.

Mededeelingen en kennisgevingen.

17. 1. Iedere Administratie moet ten minste 3 maanden alvorens de Overeenkomst in werking te doen treden, door tusschenkomst van het Internationaal Bureel, aan de andere Administratien toezenden of mededeelen:

a) eene lijst van de landen, waarmede zij postwissels uitwisselt op den voet van de Overeenkomst;

b) eene lijst van de kantoren, die tot het afgeven en uitbetalen van postwissels zijn gemachtigd, of de mededeeling, dat al hare kantoren aan dien dienst deelnemen,

c) in voorkomende gevallen, het bericht van hare deelneming aan de uitwisseling van telegrafische postwissels;

d) het maximum-bedrag, dat zij vaststelt voor de storting en voor de uitbetaling der postwissels;

e) de muntsoort, waarin de bedragen der wissels moeten zijn uitgedrukt;

f) het tarief, dat zij toepast;

g) den termijn, waarna volgens hare wetgeving het bedrag der postwissels, waarvan de uitbetaling niet is gevorderd, aan den Staat vervalt;

h) een exemplaar van het postwisselformulier, dat zij bezigt;

i) de in de officieele landtaal geldende spelling der getallen van 1 tot 1000, welke op de wissels kunnen voorkomen:

k) eene lijst van de niet tot de Overeenkomst toegetreden landen, voor welke zij hare tusschenkomst kan verleenen voor de uitwisseling van postwissels.

Elke nadien aangebrachte wijziging moet onverwijld op dezelfde wijze worden medegedeeld. De wijzigingen betreffende den herleidingskoers worden wel te verstaan rechtstreeks aan de betrokken Administratie medegedeeld.

Formulieren. Taal.

18. Voor de toepassing van het bepaalde bij artikel 31, § 2, van het Verdrag worden beschouwd als formulieren ten dienste van het publiek:

de formulieren A (Postwissels) en C (Navragen).

SLOTBEPALINGEN.

In werking treden en duur van het Reglement.

19. 1. Dit Reglement treedt in werking op den dag, waarop de Overeenkomst betreffende den postwisseldienst in werking treedt.

2. Het zal voor denzelfden tijd als die Overeenkomst gelden, tenzij het in gemeen overleg tusschen de belanghebbende partijen mocht worden vernieuwd.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

XIV.

OVEREENKOMST *betreffende den postgirodienst, gesloten tusschen Albanië, Duitschland, Oostenrijk, België, Bolivia, de Republiek Cuba, Denemarken, de Vrije Stad Danzig, Spanje, de Spaansche Koloniën, Frankrijk, Algerië, Griekenland, Hongarije, Italië, de Italiaansche Koloniën, Japan, Chosen, de overige Japansche onderhoorigheden, Litauen, Luxemburg, Marokko (met uitzondering van de Spaansche zone), Marokko (de Spaansche zone), Nederland, Polen, Portugal, de Portugeesche Koloniën in Afrika, de Portugeesche Koloniën in Azië en Oceanië, Roemenië, de Republiek San Marino, het Saargebied, het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, Zweden, Zwitserland, Tsjechoslowakije, Tunis en de Vereenigde Staten van Venezuela.*

De ondergeteekenden, Gevolmachtigden van de hierboven genoemde landen, gelet op artikel 3 van het Verdrag, hebben in gemeen overleg en onder voorbehoud van nadere bekrachtiging, de navolgende Overeenkomst vastgesteld:

HOOFDSTUK I.

Inleiding.

Doel van de overeenkomst.

Art. 1. Ieder houder van een postrekening in een van de contracteerende landen kan overschrijvingen verlangen van zijn rekening op een postrekening, gehouden in een ander van deze landen.

HOOFDSTUK II.

Voorwaarden voor toelating en uitvoering van verzoeken tot overschrijving.

Aanduiding van het bedrag der overschrijvingen. Herleidingskoers.

2. De rekeninghouder kan het bedrag van de overschrijving aanduiden in de munt van

het land van bestemming of in die van het land van oorsprong. De Administratie van laatstbedoeld land bepaalt zelf den koers voor de herleiding van haar munt in de munt van het land van bestemming.

Maximum-bedrag.

3. Elke Administratie is bevoegd een maximum vast te stellen voor het bedrag van de overschrijvingen, welke eenzelfde rekeninghouder, hetzij op één dag, hetzij in een bepaald tijdvak, kan verlangen.

Reehten.

4. 1. Het recht voor een overschrijving mag één per mille van het overgeschreven bedrag niet te boven gaan, met dien verstande echter, dat iedere Administratie de bevoegdheid heeft de breuken in overeenstemming met haar muntstelsel af te ronden. Voor dit recht kan ook een minimum worden gesteld, hetwelk 20 centiemen niet mag te boven gaan.

2. Wegens de inschrijving van een overschrijving in het tegoed van een postrekening, mag geen hooger recht worden geheven dan eventueel voor een zelfde handeling in den binnenlandschen dienst wordt in rekening gebracht.

Vrijdom.

5. Van alle rechten zijn vrijgesteld de ambtshalve overschrijvingen betreffende den dienst, uitgewisseld tusschen de Administratiën of tusschen haar kantoren.

Hetzelfde geldt voor de zendingen, voorzien van de aanwijzing „Extrait de compte de chèque postal" (uittreksel uit een postchequerekening), welke door de postchèquekantoren worden gericht tot hun rekeninghouders, die in eenig land van de Vereeniging verblijf houden.

Kennisgevingen van overschrijving.

6. 1. De rekeninghouder moet bij elk verzoek tot overschrijving een kennisgeving voegen.

De keerzijde van deze kennisgeving kan gebezigd worden voor mededeelingen van bijzonderen aard bestemd voor den begunstigde. Elke Administratie heeft de bevoegdheid uit dien hoofde een recht te heffen van den opdrachtgever, mits dit recht in haar binnenlandschen dienst bestaat.

2. De kennisgevingen van overschrijving worden kosteloos aan de begunstigden uitgereikt.

Uitwisseling van de overschrijvingslijsten.

7. De Administratiën deelen elkander de overschrijvingen eenmaal per werkdag mede door middel van lijsten. Zij kunnen zich echter onderling verstaan om op eenzelfde lijst de totalen van meerdere dagen te verzamelen.

De kennisgevingen van overschrijving bestemd voor de begunstigden worden bij de lijsten gevoegd.

Tenzij anders is overeengekomen wordt het bedrag van de overschrijvingen op de lijsten en op de kennisgevingen van overschrijving uitgedrukt in de munt van het land van bestemming.

Kantoren van uitwisseling.

8. De Administratiën deelen elkander wederkeerig de namen mede van de chequekantoren, die zij hebben aangewezen voor de uitwisseling van de overschrijvingslijsten.

HOOFDSTUK III.

Intrekking. Navragen.

Intrekking van verzoeken tot overschrijving.

9. De verzoeken tot overschrijving kunnen door den opdrachtgever worden ingetrokken, zoolang de inschrijving in het credit van de te goed te schrijven rekening niet heeft plaats gevonden.

De aanvragen om intrekking zijn toegelaten op de voorwaarden, die door elke Administratie voor haar binnenlandschen dienst zijn vastgesteld ; zij moeten door den rekeninghouder worden gericht aan de Administratie, aan welke hij het verzoek tot overschrijving heeft gedaan.

Navragen.

10. 1. De navraag betreffende de uitvoering van een verzoek tot overschrijving moet door den opdrachtgever worden gericht tot de Administratie, aan welke hij het verzoek tot overschrijving heeft gedaan, behoudens het geval, dat hij den begunstigde heeft gemachtigd om zich te verstaan met de Administratie bij welke diens rekening wordt gehouden.

2. Voor een navraag betreffende een verzoek om overschrijving kan een recht worden geheven gelijk aan dat, hetwelk is verschuldigd voor de navraag naar een brief of ander stuk.

Dit recht wordt terugbetaald als aan het verzoek tot overschrijving tengevolge van een dienstfeil niet is voldaan.

3. De navraag is slechts toegelaten binnen den termijn van een jaar, te rekenen van den dag, volgende op dien, waarop het verzoek tot overschrijving is gedaan.

HOOFDSTUK IV.

Verantwoordelijkheid.

Omvang van de verantwoordelijkheid.

11. 1. De Administratiën zijn verantwoordelijk voor de misvattingen door haar dienst begaan bij de inschrijving van de overschrijvingen in het tegoed van de postrekeningen, evenals voor onjuiste aanwijzingen door haar aangebracht op de overschrijvingslijsten, welke zij aan andere Administratiën toezenden.

2. De aansprakelijkheid is beperkt tot terugbetaling van het bedrag der overschrijving.

3. De Administratiën zijn niet verantwoordelijk wegens vertragingen, die mochten voorkomen in de overbrenging en de uitvoering van verzoeken tot overschrijving.

Vaststelling van de verantwoordelijkheid.

12. De verantwoordelijkheid rust op de Administratie, in den dienst waarvan de misvatting is begaan. Indien beide Administratiën aan de misvatting schuld hebben, dragen zij elk voor een gelijk deel in de terugbetaling bij.

Terugbetaling van de aan den aanvrager toekomende bedragen.

13. De verplichting tot terugbetaling van

het aan den aanvrager toekomende bedrag rust op de Administratie, bij welke de navraag is ingediend, met dien verstande, dat deze het recht heeft verhaal te nemen op de verantwoordelijke Administratie.

De terugbetaling moet plaats vinden, zoodra de verantwoordelijkheid van den dienst is vastgesteld.

De als verantwoordelijk beschouwde Administratie, die na aanmaning niet binnen een termijn van zes maanden heeft geantwoord, wordt geacht stilzwijgend haar aansprakelijkheid te hebben erkend.

Terugbetaling aan de Administratie die te vorderen heeft.

14. De verantwoordelijke Administratie is gehouden de Administratie, die de terugbetaling heeft verricht, het bedrag daarvan te vergoeden binnen een termijn van twee maanden na ontvangst van de kennisgeving van terugbetaling.

De Administratie die te betalen heeft is een rente van zeven percent per jaar verschuldigd te rekenen van het einde van genoemden termijn.

HOOFDSTUK V.

Comptabiliteit.

Toekenning van de rechten.

15. Elke Administratie behoudt ten volle de rechten die zij heeft geheven.

Afrekening wegens de overgeschreven bedragen. Vaststelling van de saldo's en van de renten.

16. 1. De Administratiën maken voor elken werkdag en voor elk toegetreden land een rekening op, waarin worden opgenomen de totalen van de ontvangen en verzonden overschrijvingslijsten.

2. De afrekening is gegrond op het beginsel van onderlinge schuldvereffening. Te dien einde wordt, tenzij anders is overeengekomen, de kleinste vordering herleid in de munt van de grootste vordering, berekend volgens het rekenkunstig gemiddelde van de wisselkoersen, officieel genoteerd ter beurze of bij bijzonderlijk door elk betrokken land aangewezen banken.

De Administratie, die om eenige reden de onderlinge schuldvereffening niet wenscht toe te passen, kan verklaren, dat zij de verschuldigde bedragen volledig zal betalen.

3. De vereffening geschiedt dagelijks. Echter kunnen de Administratiën overeenkomen om in een zelfde afrekening de totalen van meerdere dagen te vereenigen.

4. Het saldo van elke rekening wordt rentegevend met ingang van een termijn en naar een rente, in onderling overleg door de Administratiën van de contracteerende landen vastgesteld. Deze rente mag vijf percent per jaar niet te boven gaan.

Betaling van de saldo's. Rente wegens vertraagde betaling.

17. 1. Met het oog op de betaling van de saldo's kan elke Administratie op eenigerlei wijze bij de Administratie van een contracteerend land een tegoed in de munt van dat land aanhouden. Indien dit tegoed niet toereikend is voor de uitvoering van de gegeven opdrachten, worden de overschrijvingen niettemin in het tegoed van de rekeningen der begunstigden gebracht.

Het tegoed kan ook dienen voor de verevening van te betalen saldo's wegens alle andere post-, telegraaf- of telefoonrekeningen. Het mag in geen geval voor een andere bestemming worden gebezigd zonder toestemming van de Administratie, die het heeft gevormd.

2. De Administratie, die te vorderen heeft, heeft het recht te allen tijde betaling van de saldo's te eischen. In voorkomende gevallen stelt zij den datum vast, waarop de betaling moet hebben plaats gevonden, daarbij rekening houdende met de vastgestelde termijnen. Indien de Administratie, die te betalen heeft, op den vastgestelden datum niet heeft betaald, wordt de rente, bedoeld in § 4 van het vorige artikel, te rekenen van den zesden dag volgende op dien datum, met twee percent per jaar verhoogd.

Driemaandelijksche algemeene rekeningen.

18. Aan het einde van elk kwartaal legt elke Administratie, die te vorderen heeft, aan de Administratiën, die te betalen hebben, ter goedkeuring over een algemeen overzicht van de dagelijksche rekeningen, van de betaalde afrekeningen en eventueel van de in rekening gebrachte renten.

Het saldo van de driemaandelijksche algemeene rekening wordt overgebracht op het volgende kwartaal.

HOOFDSTUK VI.

Verschillende bepalingen.

Lijst van rekeninghouders.

19. De rekeninghouders kunnen, door tusschenkomst van de Administratie, bij welke hun rekeningen berusten, de door de andere Administratiën uitgegeven lijsten van rekeninghouders verkrijgen tegen den prijs, welke deze Administratiën daarvoor in haar binnenlandschen dienst hebben vastgesteld.

De Administratiën leveren elkander wederkeerig en kosteloos de voor de behoefte van den dienst benoodigde lijsten.

Toepassing van de bepalingen van algemeenen aard van het Verdrag.

20. De bepalingen van algemeenen aard, opgenomen in de titels I en II van het Verdrag, zijn van toepassing op den post-girodienst, met uitzondering echter van de voorschriften, vervat in artikel 7.

Goedkeuring van voorstellen, ingediend in den tijd tusschen de bijeenkomsten.

21. Om te kunnen worden ten uitvoer gelegd moeten de voorstellen, ingediend in het tijdsverloop tusschen de bijeenkomsten (artt. 18 en 19 van het Verdrag) op zich vereenigen :

a) twee derden der stemmen, als zij een toevoeging van nieuwe bepalingen of wijziging van de bepalingen van de Overeenkomst en het bijbehoorende Reglement betreffen ;

b) de volstrekte meerderheid, als zij de uitlegging van de bepalingen van de Overeen-

komst en van het Reglement betreffen, behoudens het geval van geschil, dat aan scheidsrechterlijke uitspraak is te onderwerpen.

SLOTBEPALINGEN.

In werking treden en duur van de overeenkomst

22. Deze Overeenkomst treedt in werking op den 1sten October 1925 en blijft gedurende onbepaalden tijd van kracht.

In oirkonde hiervan hebben de Gevolmachtigden van de hierboven genoemde landen deze Overeenkomst in enkelvoud onderteekend, zullende dit stuk in de archieven van de Zweedsche Regeering worden bewaard en in afschrift aan iedere Partij worden uitgereikt.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

XV.

SLOT-PROTOCOL

Overgaande tot de onderteekening van de Overeenkomst betreffende den postgirodienst, op heden gesloten, zijn de ondergeteekende Gevolmachtigden alsnog het navolgende overeengekomen:

Eenig artikel.

Met afwijking van de bepalingen van artikel 13 van het Verdrag zal elk contracteerend land aan de andere toegetreden landen kennisgeven van welken datum af het den postgirodienst in werking zal doen treden.

In oirkonde hiervan hebben de onderstaande Gevolmachtigden dit Protocol opgemaakt, dat dezelfde kracht en dezelfde waarde zal hebben alsof de bepalingen daarvan in den tekst zelf van de Overeenkomst, waarop het betrekking heeft, waren opgenomen, en hebben zij het in enkelvoud onderteekend, zullende dit stuk in de Archieven van de Zweedsche Regeering bewaard blijven en in afschrift aan iedere Partij worden uitgereikt.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

XVI.

REGLEMENT *ter uitvoering van de overeenkomst betreffende den postgirodienst gesloten tusschen Albanië, Duitschland, Oostenrijk, België, Bolivia, de Republiek Cuba, Denemarken, de Vrije Stad Danzig, Spanje, de Spaansche Koloniën, Frankrijk, Algerië, Griekenland, Hongarije, Italië, de Italiaansche Koloniën, Japan, Chosen, de overige Japansche Onderhoorigheden, Litauen, Luxemburg, Marokko (met uitzondering van de Spaansche Zone), Marokko (de Spaansche Zone), Nederland, Polen, Portugal, de Portugeesche Koloniën in Afrika, de Portugeesche Koloniën in Azië en Oceanië, Roemenië, de Republiek San Marino, het Saargebied, het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, Zweden, Zwitserland, Tsjechoslowakije, Tunis en de Vereenigde Staten van Venezuela.*

De ondergeteekenden, gelet op artikel 4 van het den 28sten Augustus 1924 te Stockholm gesloten Algemeen Postverdrag, hebben namens hun Administratiën, in gemeen overleg, om de uitvoering te verzekeren van de Overeenkomst betreffende den postgirodienst, de navolgende maatregelen vastgesteld:

HOOFDSTUK I.

Afgifte. Verzending. Ontvangst

Kennisgevingen van overschrijving.

Art. 1. 1. De kennisgevingen van overschrijving moeten door den opdrachtgever gesteld worden op een formulier gelijk aan het hierbijgevoegde model A en alle aanwijzingen bevatten volgens den tekst van dit formulier.

De Administratiën kunnen echter de formulieren van haar binnenlandschen dienst gebruiken.

2. Indien het bedrag van de overschrijving is aangeduid in de munt van het land van oorsprong zorgt het kantoor, dat het verzoek tot overschrijving ontvangt, of het uitwisselingskantoor voor de herleiding en vermeldt, in rooden inkt, het bedrag van de overschrijving in de munt van het land van bestemming op de kennisgeving.

Overschrijvingslijsten.

2. 1. De overschrijvingslijsten worden door de uitwisselingskantoren opgemaakt op een formulier, gelijk aan het hierbijgevoegde model B. Zij moeten voor elke overschrijving alle aanwijzingen bevatten, die de tekst van het formulier aangeeft.

2. Elke lijst wordt voorzien van een afdruk van den stempel van het uitwisselingskantoor, dat de lijst heeft opgemaakt, en van de geschreven handteekening of handteekeningen van den daartoe bevoegden ambtenaar of de daartoe bevoegde ambtenaren; het totaal moet voluit in letters worden vastgesteld.

3. Indien op eenzelfden dag meerdere lijsten worden opgemaakt, bestemd voor eenzelfde uitwisselingskantoor, worden zij genummerd, waarbij elken dag met nr. 1 wordt begonnen.

Geleidebrieven.

3. 1. Het totaal van elk der lijsten, bestemd voor hetzelfde uitwisselingskantoor, wordt herhaald op een geleidebrief, gelijk aan het hierbijgevoegde model C.

2. De geleidebrieven worden voorzien van een afdruk van den stempel van het uitwisselingskantoor, dat ze heeft opgemaakt, en onderteekend door den ambtenaar of de ambtenaren, wiens of wier handteekening voorkomt op de overschrijvingslijsten. Zij worden voorzien van een volgnummer, waarbij elke maand voor elk der uitwisselingskantoren met nº. 1 wordt begonnen.

Verzending van de verzoeken tot overschrijving.

4. De geleidebrieven, de lijsten en de kennisgevingen van overschrijving worden in gesloten pakketten vereenigd en portvrij met de beste middelen verzonden aan het uitwisselingskantoor van bestemming. Deze zendingen kunnen worden aangeteekend.

Ontvangst van de overschrijvingen.

5. 1. Bij aankomst ten kantore van uitwisseling van de pakketten met geleidebrieven,

lijsten en kennisgevingen van overschrijving, onderwerpt dit kantoor de pakketten aan een onderzoek. Ontdekt het eenige onregelmatigheid of een verzuim, dan geeft het, met verzoek om verbetering, daarvan kennis aan het uitwisselingskantoor van afzending bij schrijven, ingericht gelijk aan het hierbijgevoegd model D.

Het afzendende kantoor van uitwisseling moet per keerende post antwoorden en eventueel een duplicaat van de ontbrekende stukken toezenden.

2. Indien een verschil wordt vastgesteld tusschen het bedrag vermeld op een kennisgeving van overschrijving en de inschrijving van dat bedrag op de lijst van overschrijvingen, dan is het uitwisselingskantoor van bestemming bevoegd de postrekening van den begunstigde voor het kleinste bedrag goed te schrijven.

HOOFDSTUK II.

Verschillende in acht te nemen regelen.

Intrekking van overschrijvingen.

6. 1. Aanvragen om intrekking van een verzoek om overschrijving moeten schriftelijk worden ingediend door den houder van de postrekening van afschrijving.

Voor deze aanvragen wordt een bericht van intrekking opgemaakt. Dit bericht kan per post of per telegraaf worden overgebracht.

2. Bij gebruik van de post geschiedt de verzending per aangeteekenden brief door het uitwisselingskantoor van het land van afzending van het betreffende verzoek om overschrijving aan het uitwisselingskantoor van het land van bestemming. De frankeerkosten van dezen brief komen ten laste van den houder van de postrekening van afschrijving.

3. Indien het gebruik van de telegraaf wordt gevraagd, wordt een betaald diensttelegram gezonden rechtstreeks aan het kantoor van bestemming, waar de rekening van tegoedschrijving berust. Dit telegram moet onmiddellijk per brief worden bevestigd. De kosten van het telegram en van den brief, houdende bevestiging daarvan, komen ten laste van den houder van de rekening van afschrijving.

4. Er wordt geen rekening gehouden met aanvragen om intrekking, welke op een andere dan de hierboven voorgeschreven wijze zijn opgemaakt en verzonden.

5. Indien een aanvraag om intrekking te laat aan het kantoor van bestemming aankomt om de overschrijving te kunnen doorhalen, wordt het uitwisselingskantoor van afzending van de aanvraag dadelijk ter zake ingelicht.

Niet-uitvoering van een opdracht tot overschrijving.

7. Indien om eenige reden een overschrijving niet in het tegoed van een rekening kan worden bijgeschreven, wordt zij doorgehaald op de lijst, waarop de inschrijving geschiedde en wordt het totaal van deze lijst, evenals dat van den betreffenden geleidebrief, in rooden inkt verbeterd. Deze verbetering wordt ter kennis gebracht van het uitwisselingskantoor van afzending door middel van een brief, model D, waarbij wordt gevoegd de kennisgeving betreffende de overschrijving, waaraan niet is voldaan.

Echter kunnen de Administratiën van de contracteerende landen overeenkomen de overschrijvingen, welke niet zijn uitgevoerd, op een lijst van overschrijvingen over te brengen in het tegoed van de Administratie van het land van oorsprong. In dit geval geschiedt de herleiding naar den koers van den dag, evenals voor de gewone overschrijvingen, en wordt de kennisgeving van overschrijving van een toelichtende aanteekening voorzien.

HOOFDSTUK III.

Comptabiliteit.

Afrekeningen.

8. De dagelijksche afrekeningen worden gesteld op formulieren, gelijk aan het hierbijgevoegde model E.

Zij worden zoo spoedig mogelijk aan de correspondeerende Administratie toegezonden.

Betaling van de saldo's.

9. 1. Tenzij anders is overeengekomen, geschiedt de verevening van de bedragen, ver schuldigd wegens den postgirodienst, door middel van wissels op zicht, getrokken op de hoofdstad of op een handelsplaats van het land, dat te vorderen heeft, in de munt van en zonder eenig verlies voor dit land, blijvende de kosten van de betaling ten laste van de Administratie, die te betalen heeft.

2. Elke Administratie kan zich door de andere Administratiën op de gewone voorwaarden een postrekening laten openen en eens voor altijd verzoeken op het actief van deze rekening ambtshalve af te schrijven het bedrag van de saldo's te haren laste, welke zijn vastgesteld.

HOOFDSTUK IV.

Formulieren. Verstrekking van gegevens.

Opmaken van de formulieren.

10. 1. Behoudens hetgeen in artikel 1 is bepaald voor de kennisgevingen van overschrijving, moeten de formulieren van den girodienst in de Fransche taal zijn gesteld, met of zonder een vertaling tusschen de regels in een andere taal, tenzij de betrokken Administratiën bij rechtstreeksche overeenkomst anders beslissen.

De inschrijvingen volgens den tekst van de formulieren moeten in Latijnsche letters en in Arabische cijfers worden gesteld.

2. Inschrijvingen in inktpotlood of in gewoon potlood zijn niet toegelaten.

Verstrekking van gegevens.

11. 1. De Administratiën doen elkander, in voldoend aantal voor de behoefte van den dienst, afdrukken toekomen van de stempels, in gebruik op de uitwisselingskantoren en de handteekeningen van de ambtenaren die, op elk van die kantoren, bevoegd zijn om de overschrijvingslijsten en de geleidebrieven, die deze vergezellen, te onderteekenen.

2. Indien dit bepaaldelijk wordt gevraagd, doen de Administratiën elkander mededeeling van den koers van herleiding, dien zij voor de overschrijvingen hebben vastgesteld.

SLOTBEPALINGEN.

In werking treden en duur van het Reglement. Bijlagen. Formulieren.

12. Dit Reglement treedt in werking met den dag, waarop de Overeenkomst betreffende den postgirodienst in werking treedt.

Het zal voor denzelfden tijd als deze Overeenkomst gelden, tenzij het door de betrokken Partijen in gemeen overleg mocht worden vernieuwd.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(Volgen de onderteekeningen.)

XVII.

OVEREENKOMST *betreffende de invordering van gelden op quitantiën en handelspapier, gesloten tusschen Albanië, Duitschland, Oostenrijk, België, Bolivia, Chili, de Republiek Cuba, Denemarken, de Vrije Stad Danzig, Egypte, Spanje, de Spaansche Koloniën. Frankrijk, Algerië, Griekenland, Hongarije, IJsland, Italië, de gezamenlijke Italiaansche Koloniën, Letland, Litauen, Luxemburg, Marokko (met uitzondering van de Spaansche Zone), Marokko (de Spaansche Zone), Noorwegen, Nederland, Nederlandsch-Indië, de Nederlandsche Koloniën in Amerika, Polen, Portugal, de Portugeesche Koloniën in Afrika, de Portugeesche Koloniën in Azië en Oceanië, Roemenië, de Republiek San Marino, het Saargebied, het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, Zweden, Zwitserland, Tsjechoslowakije, Tunis, Turkije en de Vereenigde Staten van Venezuela.*

De ondergeteekenden, gevolmachtigden van de hierboven genoemde landen, gelet op artikel 3 van het Verdrag, hebben, in gemeen overleg en onder voorbehoud van nadere bekrachtiging, de navolgende Overeenkomst vastgesteld :

HOOFDSTUK I.

Inleidende bepaling.

Voorwaarden voor de uitwisseling van in te vorderen waarden.

Art. **1.** De uitwisseling van in te vorderen waarden tusschen die contracteerende landen, welker Administratiën overeenkomen dien dienst in te stellen, wordt beheerscht door de bepalingen van deze Overeenkomst.

HOOFDSTUK II.

Doel van den dienst.

Ter invordering toegelaten waarden.

2. Ter invordering worden toegelaten : quitantiën, rekeningen, orderbriefjes, wissels, rente- en dividendcoupons, afgeloste stukken, en in het algemeen alle handels- of ander papier, hetwelk zonder kosten betaalbaar is.

De Administratiën, die zich niet kunnen belasten met de invordering van coupons en afgeloste stukken, geven daarvan, door tusschenkomst van het Internationaal Bureel, aan de andere betrokken Administratiën kennis.

Protesten.

3. De Administratiën kunnen zich belasten met het doen protesteeren van handelspapier en het doen instellen van gerechtelijke vervolgingen wegens schuldvorderingen. Zij stellen in gemeen overleg de daartoe noodige regelen vast.

HOOFDSTUK III.

Afgifte der in te vorderen waarden.

Uitdrukking van het bedrag der waarden.

4. Het bedrag der in te vorderen waarden wordt, tenzij anders is overeengekomen, uitgedrukt in de munt van het land, dat met de invordering is belast.

Aangifte der waarden. Voor de zending te betalen recht.

5. De afgifte der in te vorderen waarden geschiedt per aangeteekende en gefrankeerde zending, welke door den bewaargever rechtstreeks wordt toegezonden aan het postkantoor, dat de gelden moet invorderen.

Het port en recht voor de zending mag dat voor een aangeteekenden brief van hetzelfde gewicht niet te boven gaan.

Aantal en maximum-bedrag der waarden.

6. 1. Dezelfde zending mag meerdere, door hetzelfde postkantoor, van verschillende schuldenaars, ten bate van denzelfden persoon, in te vorderen waarden bevatten.

Nochtans mag zij geen waarden bevatten, welke van meer dan vijf verschillende schuldenaars moeten worden ingevorderd, en evenmin waarden, die op verschillende dagen vervallen.

2. Het in totaal in te vorderen bedrag per zending mag het maximum-bedrag, vastgesteld voor de door het land van bestemming afgegeven postwissels, niet te boven gaan, tenzij de Administratiën in gemeen overleg een hooger maximum aannemen.

Verbodsbepalingen.

7. Het is verboden :

a) op de waarden aanteekeningen te stellen, welke op de stukken zelf geen betrekking hebben ;

b) bij de in te vorderen waarden brieven of aanteekeningen te voegen, welke het karakter dragen van briefwisseling tusschen den schuldeischer en den schuldenaar.

c) op het borderel van verzending andere aanteekeningen te stellen dan die, welke de gedrukte tekst van dit formulier aangeeft.

HOOFDSTUK IV.

Invordering der waarden.

Niet-toelating van gedeeltelijke betalingen.

8. Elke waarde moet in haar geheel en in eens worden voldaan, zoo niet, dan wordt de betaling beschouwd als te zijn geweigerd.

Rechten van invordering en van aanbieding.

9. 1. De met de invordering belaste Administratie heft van het bedrag van elk ingevorderd stuk een invorderingsrecht van 30 centiemen.

2. Voor elke waarde, welke ter invordering wordt aangeboden en niet betaald, is een recht van aanbieding van 20 centiemen verschuldigd.

De waarden, welke ten gevolge van eenige onregelmatigheid, of van een fout in 't adres aan den afzender worden teruggezonden zonder ter invordering te zijn aangeboden, zijn niet aan dit recht onderhevig.

Overmaking van het ingevorderde bedrag.

10. 1. De ingevorderde bedragen, welke op eenzelfde zending betrekking hebben, worden aan den bewaargever overgemaakt door middel van een postwissel, na aftrek van :

a) het recht van invordering en eventueel het recht van aanbieding verschuldigd wegens de onbetaalde waarden ;

b) indien het te pas komt, de voor de waarden betaalde belasting, en

c) het gewone postwisselrecht, dat wordt berekend van de in totaal ingevorderde som, verminderd met de onder *a*) en *b*) genoemde heffingen en rechten.

De ter overmaking van het ingevorderde bedrag opgemaakte postwissels zijn toegelaten tot het maximum-bedrag, dat door de Administratiën krachtens art. 6, § 2, is aangenomen.

2. De Administratiën kunnen zich verstaan omtrent eene andere wijze van afrekening der ingevorderde bedragen.

Inzonderheid kunnen zij zich, op overeen te komen voorwaarden, belasten met de storting dier bedragen op eene postrekening in het land van bestemming der zending.

Terugzending der niet ingevorderde bedragen.

11. De waarden, welke men binnen den in het Reglement gestelden termijn niet heeft kunnen innen en welke niet aan een aangewezen derden persoon moeten worden ter hand gesteld, worden portvrij aan het kantoor van terpostbezorging teruggezonden.

Wanneer er geen ingevorderde waarden zijn of wanneer de geïnde bedragen ontoereikend zijn, om aftrek van het aanbiedingsrecht in zijn geheel toe te laten, wordt dit recht van den afzender der zending geheven. De met de invordering der waarden belaste Administratie is tot geenerlei conservatoiren maatregel, noch tot eenige daad dienend tot staving van de niet-betaling der stukken gehouden.

HOOFDSTUK V.

Terugvordering en verbetering. Na- en terugzending. Navragen.

Terugvordering van de in te vorderen waarden. Verbetering van het borderel.

12. Zoolang het kantoor van bestemming van eene zending, welke in te vorderen waarden bevat, deze nog niet uit handen heeft gegeven, kan de bewaargever, op de in art. 45 van het Verdrag voor poststukken gestelde voorwaarden, de zending, of een of meer der ingesloten waarden, terugvorderen, of, in geval van misvatting, de aanwijzingen van het borderel, dat de zending begeleidt, doen verbeteren.

Nazending. Verkeerd gezonden waarden.

13. 1. In geval van verandering van woonplaats van een of meer der geadresseerden, worden de in te vorderen waarden binnen het land van bestemming aan een nader adres verzonden. Hetzelfde geschiedt met waarden bestemd voor personen, die in een onderdeel van eene plaats wonen, hetwelk onder een ander kantoor behoort.

2. Indien eene zending geheel is samengesteld uit waarden, welke door het kantoor van ontvangst niet invorderbaar zijn, wordt zij naar het kantoor van oorsprong teruggezonden, tenzij alle schuldenaars wonen binnen het ressort van een zelfde ander kantoor in het land van bestemming, in welk geval de zending naar dat kantoor wordt doorgezonden.

Wanneer een deel der in de zending gesloten waarden niet door het kantoor van bestemming invorderbaar zijn, worden deze aan den afzender teruggezonden en worden de overige waarden ter invordering aangeboden.

3. Voor deze nazendingen wordt geenerlei afzonderlijk recht geheven.

Terugzending van oninvorderbare waarden.

14. Waarden, welke men om de eene of andere reden niet heeft kunnen invorderen, worden op de in het Reglement voorgeschreven wijze aan den bewaargever teruggezonden.

Navragen.

15. De bepalingen van artikel 47 van het Verdrag zijn van toepassing op de navragen omtrent zendingen met in te vorderen waarden.

HOOFDSTUK VI.

Verantwoordelijkheid. Postwissels wegens ingevorderde waarden.

Verantwoordelijkheid in geval van verlies der zending of der waarden.

16. 1. Indien eene aangeteekende zending, inhoudende in te vorderen waarden, verloren gaat, is de dienst der posterijen tegenover den afzender verantwoordelijk op de voorwaarden, gesteld voor aangeteekende zendingen in de artikelen 50 en 51 van het Verdrag.

Hetzelfde geldt voor het verloren gaan van eene zending, inhoudende niet-ingevorderde waarden, welke aan den afzender worden teruggezonden.

2. Wanneer de waarden verloren gaan na de opening van den omslag, waarin zij zijn vervat, hetzij op het kantoor, dat belast is met de invordering, hetzij op het kantoor, dat belast is met de teruggifte der stukken aan den bewaargever, dan is de verantwoordelijke Administratie slechts gehouden, aan den afzender het werkelijke bedrag der veroorzaakte schade te vergoeden, zonder dat die vergoeding het bedrag van de schadeloosstelling, bedoeld in § 1 hierboven mag overschrijden.

3. De bepalingen van de artt. 53 t/m 57 van het Verdrag, die betrekking hebben op schadeloosstelling, zijn van toepassing op zendingen met in te vorderen waarden.

Waarborging der op regelmatige wijze ingevorderde bedragen.

17. De op regelmatige wijze ingevorderde bedragen, hetzij zij al dan niet in postwissels zijn omgezet of op postrekening zijn gestort, worden, na aftrek van de rechten, bedoeld in art. 10, aan den afzender der waarden gewaarborgd, overeenkomstig hetgeen ten behoeve van den storter is vastgesteld, in de Overeen-

komst betreffende den postwisseldienst resp. in de bepalingen regelende den postchèque- en girodienst.

Toepassing van bijzondere bepalingen van het Verdrag.

18. De bepalingen der artikelen 62 t/m 67 van het Verdrag, welke betrekking hebben op de verrekenzendingen, zijn van toepassing op de zendingen met in te vorderen waarden, voor zooveel de schadeloosstellingen en de te betalen bedragen, de betalingstermijnen, het verhaal op de verantwoordelijke Administratie en de postwissels wegens ingevorderde waarden.

Vertragingen.

19. De Administratiën dragen geenerlei verantwoordelijkheid wegens vertragingen :

a) in de overkomst of in de aanbieding van de in te vorderen waarden ;

b) in de afrekening van de geïnde bedragen ;

c) in het doen protesteeren, of in het instellen van gerechtelijke vervolgingen, waarmede zij zich op grond van de bepalingen van artikel 3 mochten hebben belast.

HOOFDSTUK VII.

Verschillende bepalingen.

Toekenning der rechten.

20. Het port en recht van eene zending inhoudende in te vorderen waarden, alsook de rechten van invordering en van aanbieding geven tot geenerlei afrekening tusschen de betrokken Administratiën aanleiding.

Kantoren, welke aan den dienst deelnemen.

21. De Administratiën behooren alle kantoren, welke met den internationalen postwisseldienst zijn belast, open te stellen voor den dienst der invordering van waarden.

Toepassing van de bepalingen van algemeenen aard van het Verdrag.

22. De bepalingen van algemeenen aard, voorkomende in de titels I en II van het Verdrag, zijn van toepassing op deze Overeenkomst, met uitzondering echter van de bepalingen vervat in artikel 7.

Goedkeuring van in den tijd tusschen de bijeenkomsten gedane voorstellen.

23. Om ten uitvoer te kunnen worden gelegd, moeten de voorstellen, welke in den tijd tusschen de bijeenkomsten worden gedaan, op zich vereenigen :

a) alle stemmen, wanneer zij toevoeging van nieuwe bepalingen of wijziging van de bepalingen der artikelen 1 t/m 17, 19, 20, 23 en 24 van de Overeenkomst en 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14 en 18 van het Reglement betreffen ;

b) twee derden der stemmen, wanneer zij wijziging van andere dan in de voorgaande alinea genoemde bepalingen van de Overeenkomst en van de artikelen 8, 10 en 15 van het Reglement betreffen ;

c) de volstrekte meerderheid, wanneer zij wijziging van de andere artikelen van het Reglement of de uitlegging van de bepalingen van de Overeenkomst en van het Reglement betreffen, behoudens het geval van een geschil, dat door scheidsrechterlijke uitspraak moet worden beslecht.

SLOTBEPALINGEN.

In werking treden en duur van de overeenkomst.

24. Deze Overeenkomst treedt in werking op den 1sten October 1925 en blijft voor onbepaalden tijd van kracht.

In oirkonde hiervan hebben de gevolmachtigden der hierboven genoemde landen deze Overeenkomst in enkelvoud onderteekend, zullende dit stuk in de archieven van de Zweedsche Regeering worden bewaard en in afschrift aan iedere Partij worden ter hand gesteld.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

XVIII.

REGLEMENT *ter uitvoering van de overeenkomst betreffende de invordering van gelden op quitantiën en handelspapier, gesloten tusschen Albanië, Duitschland, Oostenrijk, België, Bolivia, Chili, de Republiek Cuba, Denemarken, de Vrije Stad Danzig, Egypte, Spanje, de Spaansche Koloniën, Frankrijk, Algerië, Griekenland, Hongarije, IJsland, Italië, de gezamenlijke Italiaansche Koloniën, Letland, Litauen, Luxemburg, Marokko (met uitzondering van de Spaansche zone), Marokko (de Spaansche zone), Noorwegen, Nederland, Nederlandsch-Indië, de Nederlandsche Koloniën in Amerika, Polen, Portugal, de Portugeesche Koloniën in Afrika, de Portugeesche Koloniën in Azië en Oceanië, Roemenië, de Republiek San Marino, het Saargebied, het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, Zweden, Zwitserland, Tsjechoslowakije, Tunis, Turkije en de Vereenigde Staten van Venezuela.*

De ondergeteekenden, gelet op artikel 4 van het Algemeen Postverdrag, gesloten te Stockholm, den 28sten Augustus 1924, hebben, namens hun Administratiën, in gemeen overleg, ter uitvoering van de Overeenkomst betreffende de invordering van gelden op quitantiën en handelspapier, de navolgende regelen vastgesteld :

HOOFDSTUK I.

Afgifte en inning der waarden.

Voorwaarden voor de toelating der waarden.

Art. 1. Om ter inning te worden toegelaten moeten de zendingen :

a) voorzien zijn van eene aanwijzing van het in te vorderen bedrag voluit (in Latijnsche letters) en, tenzij anders mocht zijn overeengekomen, in de munt van het land van bestemming. Voor rente- en dividendcoupons is aanduiding van het bedrag in cijfers voldoende ;

b) den naam en het adres van den schuldenaar aanduidon ;

c) waar dit te pas komt, de voldaanteekening van den bewaargever dragen ; voor de gewone quitantiën kan, indien de wetgeving van het land van oorsprong zich niet daartegen verzet,

deze onderteekening plaats vinden door middel van een stempel of worden vervangen door de gedrukte aanwijzing van den naam van den schuldeischer ;

d) in het land van oorsprong van een zegel zijn voorzien, indien zij aan het recht van zegel zijn onderworpen.

Borderel en omslag van verzending.

2. 1. De in te vorderen waarden, welke tot eenzelfde zending behooren, worden ingeschreven op een borderel overeenkomende met het bij dit Reglement gevoegde model A.

De rente- of dividendcoupons, welke op een zelfde soort stukken betrekking hebben en aan hetzelfde adres zijn in te vorderen, moeten vooraf op een afzonderlijk blad papier worden ingeschreven ; zij worden alsdan geacht slechts ééne waarde uit te maken.

2. De waarden, eventueel vergezeld van de bijbehoorende bewijsstukken (facturen, cognossementen, contra-rekeningen, protestakten enz. welke alleen in geval van betaling moeten worden uitgereikt) worden met het borderel van verzending gesloten in een omslag overeenkomende met het bij dit Reglement gevoegde model B. Deze omslag moet, behalve den naam en het nauwkeurig adres van den afzender, de aanwijzing van het kantoor van bestemming dragen.

De bijlagen moeten aan de waarde, waarop zij betrekking hebben, worden vastgehecht.

Verboden aanteekeningen en mededeelingen.

3. Er wordt geen rekening gehouden met verboden aanteekeningen en mededeelingen, welke op het borderel of de waarden mochten zijn gesteld. Afzonderlijke nota's of brieven worden behandeld als ongefrankeerde poststukken, afkomstig uit het land van oorsprong der zending en aan de geadresseerden uitgereikt tegen betaling van het verschuldigde port ; bij weigering worden zij beschouwd als onbestelbare stukken en teruggezonden naar het kantoor van oorsprong.

Afgifte aan het loket.

4. De zending, welke de in te vorderen waarden bevat, wordt door den afzender gesloten en aan het loket afgegeven.

Indien de zending behoorlijk gefrankeerd in de bus wordt aangetroffen, vindt dezelfde behandeling plaats alsof afgifte aan het loket had plaats gevonden. In geval van niet-frankeering of van ontoereikende frankeering wordt het stuk niet verzonden.

Onderzoek ten kantore van bestemming.

5. Ten kantore van bestemming wordt het aantal en het bedrag der bij het borderel gevoegde waarden onderzocht en wordt de uitslag van het onderzoek op het borderel vermeld.

Wanneer op het borderel ingeschreven waarden niet in de zending worden aangetroffen, deelt het kantoor dit onmiddellijk mede aan het kantoor van afzending, dat den bewaargever in kennis stelt. Overigens wordt tot invordering van de in orde bevonden waarden overgegaan.

Aanbieding. Betalingstermijn.

6. 1. De waarden worden zoo spoedig mogelijk, eventueel op den vervaldag, aan de schuldenaars aangeboden.

2. De stukken, welke bij aanbieding niet zijn betaald en waarvan de betaling niet uitdrukkelijk door de schuldenaars persoonlijk is geweigerd, worden gedurende een termijn van 7 dagen, te rekenen van den dag volgende op dien der aanbieding, ter beschikking van de belanghebbenden gehouden.

De schuldenaars worden er mede in kennis gesteld, dat zij gedurende dien termijn op het kantoor kunnen komen betalen. De bewaargever kan echter, door middel van eene aanteekening op het borderel verzoeken, de stukken na vergeefsche aanbieding onmiddellijk aan hem terug te zenden of aan daartoe met name aangewezen personen ter hand te stellen.

Aanduiding van de niet-invordering.

7. De oorzaak van de niet-invordering wordt op de wijze, omschreven in artikel 40, § 1, van het Reglement ter uitvoering van het Verdrag, zonder meer, vermeld, hetzij op een bij de stukken te voegen nota, hetzij op het tweede gedeelte van het borderel van invordering.

Onbekendheid van den afzender.

8. Wanneer de naam en het adres van den afzender noch op den omslag, noch op het borderel, noch op de waarden zelf voorkomen en het niet is mogen gelukken, van den schuldenaar bij de invordering de noodige gegevens te verkrijgen, geeft het kantoor van bestemming hiervan kennis aan het kantoor van afzending en bewerkstelligt de afrekening op de wijze omschreven in artikel 9 ; het laatstgenoemde kantoor wordt op den postwissel als geadresseerde van den wissel vermeld.

HOOFDSTUK II.

Afrekening der zendingen.

Overmaking der postwissels ter afrekening en der onbetaalde waarden.

9. 1. De wegens de ingevorderde waarden opgemaakte postwissels, alsmede de onbetaalde waarden, worden aan het kantoor van terpostbezorging toegezonden, vergezeld van het tweede gedeelte van het borderel van invordering, waarop de afrekening is gesteld overeenkomstig de bepalingen van het volgend artikel. De toezending geschiedt in een omslag, gelijk aan of overeenkomende met het bij dit Reglement gevoegd model C en het stuk behoort ambtshalve te worden aangeteekend, tenzij het geen oningevorderde waarden bevat. In dat geval worden de overtollige woorden op den omslag doorgehaald.

De postwissels ter afrekening moeten bovenaan de aanduiding : „Recouvrement" dragen.

2. Wanneer wegens de aanbieding van onbetaalde waarden van den bewaargever rechten zijn te heffen, wordt de omslag van den afdruk van den stempel T voorzien en het totaal bedrag der rechten in duidelijke cijfers op de adreszijde van den omslag vermeld.

3. In het verkeer waarbij, voor den dienst der postwissels, wordt gebruik gemaakt van de tusschenkomst van uitwisselingskantoren, geschiedt de verzending der bij paragraaf 1 bedoelde stukken eveneens door bemiddeling van die kantoren.

Afrekening.

10. Het tweede gedeelte van het borderel, waarop de afrekening wordt gesteld, moet in het bijzonder vermelden :

a) den afdruk van den dagteekeningstempel van het kantoor van invordering ;

b) den naam en het adres van den bewaargever en den datum van terpostbezorging ;

c) de namen der schuldenaars ;

d) het bedrag van den postwissel en de omschrijving van de kosten ; het gezamenlijk bedrag van den wissel en van de kosten moet gelijk zijn aan het bedrag der ingevorderde waarden ;

e) het bedrag der ingevorderde en dat der niet ingevorderde waarden ; het totaal dezer sommen moet het juiste bedrag der ter invordering gegeven waarden vormen.

Het kantoor van invordering vult de aanwijzingen aan, welke de bewaargever mocht hebben weggelaten en haalt de onnoodige aanwijzingen door.

Ontbrekende of onregelmatig opgemaakte borderellen van afrekening worden rechtstreeks van kantoor tot kantoor opgevraagd of teruggezonden.

Postwissels wegens ingevorderde waarden, waarvan de bedragen niet door de geadresseerden zijn gestort.

11. De bepalingen van artikel 34 van het Reglement ter uitvoering van het Verdrag, welke betrekking hebben op de verrekeningspostwissels, zijn van toepassing op de postwissels wegens ingevorderde waarden.

Bijschrijving op eene postrekening.

12. Indien de geïnde bedragen op eene postrekening zijn bijgeschreven, moet de kennisgeving van bijschrijving, bestemd voor den houder van de rekening, de aanduiding : „Recouvrement" dragen.

Het kantoor van invordering stelt bovendien op het tweede gedeelte van het borderel van invordering, onder de afrekening, de aanteekening : „Porté au crédit du compte de chèques postaux Nr. ..... tenu par le bureau de chèques de .....".

HOOFDSTUK III.

Terugvordering en verbetering. Nazending. Navragen.

Terugvordering van in te vorderen waarden. Verbetering van het borderel.

13. De bepalingen van de artikelen 41 en 42 van het Reglement ter uitvoering van het Verdrag zijn van toepassing op verzoeken tot terugvordering van in te vorderen waarden of tot verbetering van het borderel van verzending. Echter moet bij elk verzoek een duplicaat van genoemd borderel worden gevoegd.

Nazending.

14. Indien alle in te vorderen waarden van eene zelfde zending aan een nader adres moeten worden opgezonden, gaat het kantoor, dat in staat is ze in te vorderen, te werk, alsof de waarden oorspronkelijk aan dat kantoor geadresseerd waren geweest. Op het borderel van verzending wordt de aanteekening gesteld : Réexpédié par le bureau de .....".

Indien slechts een gedeelte der in een zending gesloten waarden wordt nagezonden, moet het kantoor, dat met de invordering van dit deel der waarden is belast, het geïnde bedrag of de onbetaalde waarden zonder kosten toezenden aan het kantoor, waaraan het borderel is gericht geweest ; uitsluitend dit laatste kantoor blijft belast met de afrekening met den afzender.

Navragen.

15. Ten opzichte van de navragen houden de Administratiën zich aan de bepalingen van artikel 44 van het Reglement ter uitvoering van het Verdrag.

Een duplicaat van het borderel, dat bij de waarden was gevoegd, moet door den afzender worden verstrekt, ten einde, met de navraag, aan het kantoor van bestemming te worden verzonden.

HOOFDSTUK IV.

Verschillende bepalingen.

Mededeelingen en kennisgevingen.

16. 1. De Administratiën moeten, ten minste drie maanden alvorens de Overeenkomst in werking te doen treden, door tusschenkomst van het Internationaal Bureel, aan de andere Administratiën een uittreksel doen toekomen van de bepalingen harer wetten of binnenlandsche reglementen betreffende den dienst der invordering van waarden, in het bijzonder wat betreft de invordering van rente- of dividendcoupons en van afgeloste stukken.

2. Elke nadien aangebrachte wijziging moet ten spoedigste op dezelfde wijze worden medegedeeld.

Formulier. Taal.

17. Voor de toepassing van de bepalingen van artikel 31, § 2, van het Verdrag wordt het formulier A (Borderel) beschouwd als formulier ten dienste van het publiek.

SLOTBEPALINGEN.

In werking treden en duur van het Reglement.

18. Dit Reglement treedt in werking op den dag, waarop de Overeenkomst betreffende de invordering van gelden op quitantiën en handelspapier in werking treedt. Het zal voor denzelfden tijd gelden als die Overeenkomst, tenzij het in gemeen overleg tusschen de betrokken partijen mocht worden vernieuwd.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

XIX.

OVEREENKOMST *betreffende abonnementen op nieuwsbladen en tijdschriften, gesloten tusschen Albanië, Duitschland, de Argentijnsche Republiek, Oostenrijk, België, Bolivia, Bulgarije, Chili, de Republiek Columbia, de Republiek Cuba, Denemarken, de Vrije Stad Danzig, Egypte, Spanje, de Spaansche Koloniën, Estland, Finland, Frankrijk, Algerië, Griekenland, de Republiek Honduras, Hongarije, Italië, de gezamenlijke Italiaansche Koloniën, Letland, Litauen, Luxemburg, Marokko (met uitzondering van de Spaansche zone), Marokko*

(Spaansche zone), Noorwegen, Nederland, Polen, Portugal, de Portugeesche Koloniën in Afrika, de Portugeesche Koloniën in Azië en Oceanië, Roemenië, de Republiek San-Marino, het Saargebied, het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, Zweden, Zwitserland, Tsjechoslowakije, Tunis, Turkije, Uruguay en de Vereenigde Staten van Venezuela.

De ondergeteekenden, Gevolmachtigden van de hierboven genoemde landen, gelet op artikel 3 van het Verdrag, hebben in gemeen overleg en onder voorbehoud van nadere bekrachtiging, de volgende Overeenkomst vastgesteld :

HOOFDSTUK I.

Inleiding.

Regelen betreffende de invoering van den dienst tot het leveren van abonnementen.

Art. 1. De dienst tot het leveren door de posterijen van abonnementen op nieuwsbladen, tusschen die contracteerende landen, wier Administratiën overeenkomen zich met dezen dienst te belasten, wordt beheerscht door de bepalingen van deze Overeenkomst.

De tijdschriften worden met betrekking tot de levering van abonnementen met de nieuwsbladen gelijkgesteld.

HOOFDSTUK II.

Abonnementsvoorwaarden. Porten en rechten.

Abonnementen.

2. De postkantoren van ieder land nemen abonnementen van het publiek aan op de nieuwsbladen, welke in de verschillende contracteerende landen worden uitgegeven en waarvan de uitgevers de tusschenkomst van de post in den internationalen dienst der abonnementen hebben aanvaard.

Zij nemen eveneens abonnementen aan op de in alle andere landen verschijnende nieuwsbladen, welke sommige Administratiën in staat mochten zijn te leveren.

Met toepassing van de bepalingen van artikel 41, § 3, van het Verdrag heeft elk land het recht om geen abonnementen toe te laten op nieuwsbladen, welke op zijn gebied van het vervoer of van de bestelling mochten zijn uitgesloten.

Prijzen van levering

3. Iedere Administratie stelt de prijzen vast, waarvoor zij aan de andere Administratiën de nieuwsbladen van haar land en, eventueel, die van elken anderen oorsprong levert.

Deze prijzen mogen echter in geen geval hooger zijn dan die, welke aan geabonneerden in het binnenland worden in rekening gebracht, behoudens bijvoeging, in voorkomende gevallen, van de transit- en opslagkosten welke de Administratie, die levert, overeenkomstig de bepalingen van het Verdrag moet betalen aan de Administratiën van doorvoer.

Voor de vaststelling van den prijs van levering worden de transit- en opslagkosten vooruit geraamd, waarbij de tijdstippen van uitgifte en het gemiddeld gewicht der nieuwsbladen tot grondslag worden genomen.

Abonnementsprijzen.

4. 1. De Administratie van bestemming herleidt den prijs van levering in de munt van haar land.

Indien de Administratiën tot de Overeenkomst betreffende de postwissels zijn toegetreden, geschiedt de herleiding naar den maatstaf, welke voor de postwissels van toepassing is, tenzij door haar omtrent een gemiddelden maatstaf van herleiding wordt overeengekomen.

2. De Administratie van bestemming stelt den prijs vast, welken de abonné moet betalen, door bij den prijs van levering zoodanig port, commisseloon of bestelgeld te voegen, als zij noodig acht te berekenen ; deze kosten mogen echter niet hooger zijn dan die, welke voor de abonnementen in het binnenland worden geheven. Zij voegt er, daarenboven, het zegelrecht bij, dat door de wetgeving van haar land mocht worden vereischt.

3. De abonnementsprijs is invorderbaar op het oogenblik der bestelling en voor den geheelen duur van het abonnement.

Prijswijzigingen.

5. De prijswijzigingen moeten ten minste één maand vóór het begin van het tijdvak, waarop zij betrekking hebben, aan het Hoofdbestuur van het land van bestemming of aan een daarvoor bijzonder aangewezen kantoor worden opgegeven.

Zij zijn van toepassing op de abonnementen, welke voor dat tijdvak worden genomen, maar niet op de abonnementen, welke op het oogenblik van de opgave der nieuwe prijzen loopende zijn.

Bijgevoegde gedrukte stukken.

6. Voor de prijscouranten, prospectussen, reclamebiljetten, enz., welke in een nieuwsblad zijn gelegd, maar daarvan geen wezenlijk deel uitmaken, is het port der gedrukte stukken verschuldigd ; dit port moet op den band, den omslag, of het gedrukte stuk zelf door middel van postzegels of afdrukken van frankeermachines worden voldaan.

Abonnementstijdvakken. Niet tijdig gevraagde abonnementen.

7. 1. De abonnementen kunnen alleen worden genomen voor de in de officiëele lijsten opgegeven tijdvakken.

2. De geabonneerden, die hun aanvrage niet tijdig genoeg hebben ingediend, hebben geenerlei recht op de sedert het begin van het abonnement verschenen nummers.

Doorloopen van de abonnementen in geval van beëindiging van den dienst.

8. Wanneer een land zijn deelneming aan de Overeenkomst beëindigt moeten de loopende abonnementen op de vastgestelde voorwaarden worden geleverd, totdat de termijn, waarvoor zij zijn aangevraagd, is verstreken.

Rechtstreeks door de uitgevers aangenomen abonnementen.

9. De Administratiën kunnen in gemeen overleg de uitgevers machtigen om hunnerzijds abonnementen aan te nemen en de adressen van de geabonneerden rechtstreeks aan het postkantoor in de plaats van uitgifte van de bladen mede te deelen. Deze wijze van hande-

len is slechts toegelaten, indien de geabonneerde daarmede instemt.

In dit geval moet de uitgever den abonnementsprijs invorderen en de aan de betrokken Administratiën verschuldigde vergoedingen voldoen aan de Administratie van de plaats van uitgifte, welke zich belast met de verdeeling van deze vergoedingen.

HOOFDSTUK III.

Nazending. Klachten. Verantwoordelijkheid.

Nazending.

10. 1. In geval van verandering van woonplaats kunnen de geabonneerden verkrijgen, dat het nieuwsblad wordt verzonden aan hun nieuw adres, hetzij binnen het land van oorspronkelijke bestemming, hetzij in een ander contracteerend land. Het is geoorloofd uit dezen hoofde een bijzonder recht te heffen, hetwelk in het tweede geval vooraf geheven wordt door de Administratie van nieuwe bestemming en niet meer mag bedragen dan een frank per kwartaal.

Bovenstaande bepaling is eveneens van toepassing op nieuwsbladen, waarop een abonnement, dat is genomen voor het land van uitgifte, wordt overgeschreven naar een ander contracteerend land.

2. Indien de geabonneerde zijn woonplaats naar een niet toegetreden land overbrengt, worden de nummers, hetzij door den uitgever, hetzij door het kantoor van eerste bestemming, nadat vooraf de frankeerkosten door den geabonneerde zijn voldaan, behoorlijk gefrankeerd aan het persoonlijk adres van den geabonneerde verzonden.

Klachten.

11. De Administratiën zijn gehouden, zonder kosten voor de geabonneerden, gevolg te geven aan elke gegronde klacht betreffende vertragingen of onregelmatigheden, van welken aard ook, in den dienst der abonnementen.

Verantwoordelijkheid.

12. De Administratiën nemen geenerlei verantwoordelijkheid op zich ten aanzien van de lasten en verplichtingen van de uitgevers. Zij zijn tot geenerlei terugbetaling verplicht indien de uitgifte van een nieuwsblad gedurende den loop van het abonnement wordt gestaakt of geschorst.

HOOFDSTUK IV.

Comptabiliteit.

Toekenning van de porten en rechten.

13. Behoudens de uitzondering, bedoeld in artikel 9, behoudt elke Administratie geheel de porten en rechten, die zij boven den prijs van levering heeft geheven.

Rekeningen.

14. 1. De rekeningen wegens de geleverde en aangevraagde abonnementen worden driemaandelijks opgemaakt en door de Administratie, die te betalen heeft, binnen den bij het Reglement vastgestelden termijn voldaan in de wettige munt van het land, dat te ontvangen heeft. Tenzij anders is overeengekomen, wordt de kleinste vordering in de munt van de grootste vordering herleid, overeenkomstig artikel 27 van de Overeenkomst betreffende den postwisseldienst.

2. Tenzij anders is overeengekomen, heeft de betaling van het saldo plaats per postwissel. De te dien einde opgemaakte postwissels zijn aan geenerlei recht onderworpen en mogen het bij de genoemde Overeenkomst bepaalde maximum overschrijden.

3. Wegens achterstallige betalingen is een rente naar reden van zeven ten honderd 's jaars verschuldigd ten voordeele van de Administratie, die te vorderen heeft.

HOOFDSTUK V.

Verschillende bepalingen.

Uitwisselingskantoren.

15. De dienst der abonnementen wordt uitgevoerd door bemiddeling van door iedere Administratie aan te wijzen uitwisselingskantoren.

Toepassing van de bepalingen van algemeenen aard van het Verdrag.

16. De bepalingen van algemeenen aard van de Titels I en II van het Verdrag zijn van toepassing op deze Overeenkomst, met uitzondering echter van de voorschriften, vervat in artikel 7.

Goedkeuring van voorstellen, ingediend in den tijd tusschen de bijeenkomsten

17. Om te kunnen worden ten uitvoer gelegd, moeten de voorstellen, gedaan in den tijd tusschen de bijeenkomsten (artt. 18 en 19 van het Verdrag), op zich vereenigen:

a) alle stemmen, wanneer zij een bijvoeging van nieuwe bepalingen of een wijziging van de bepalingen van de artikelen 1 tot en met 8, 11 tot en met 15, 17 en 18 van de Overeenkomst, en 1 tot en met 5 en 15 van het daarbij behoorend Reglement betreffen;

b) twee derden der stemmen, wanneer zij een wijziging van de bepalingen van de artikelen 6, 8, 9, 12 en 13 van het Reglement betreffen;

c) de volstrekte meerderheid, wanneer zij betreffen een wijziging van de andere artikelen van de Overeenkomst en van het daarbij behoorend Reglement, alsmede de uitlegging van de bepalingen van de Overeenkomst en van het Reglement, behoudens het geval van geschil, dat aan scheidsrechterlijke uitspraak is te onderwerpen.

SLOTBEPALINGEN.

In werking treden en duur van de overeenkomst.

18. Deze Overeenkomst treedt in werking op den 1sten October 1925 en blijft gedurende een onbepaalden tijd van kracht.

In oirkonde hiervan hebben de Gevolmachtigden der hierboven genoemde landen deze Overeenkomst in enkelvoud onderteekend, zullende dit stuk in de Archieven van de Zweedsche Regeering worden bewaard en in afschrift aan iedere Partij worden ter hand gesteld.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

XX.

REGLEMENT *ter uitvoering van de overeenkomst betreffende abonnementen op nieuwsbladen en tijdschriften gesloten tusschen Albanië, Duitschland, de Argentijnsche Republiek, Oostenrijk, België, Bolivia, Bulgarije, Chili, de Republiek Columbia, de Republiek Cuba, Denemarken, de Vrije Stad Danzig, Egypte, Spanje, de Spaansche Koloniën, Estland, Finland, Frankrijk, Algerië, Griekenland, de Republiek Honduras, Hongarije, Italië, de gezamenlijke Italiaansche Koloniën, Letland, Litauen, Luxemburg, Marokko (met uitzondering van de Spaansche zone), Marokko (Spaansche zone), Noorwegen, Nederland, Polen, Portugal, de Portugeesche Koloniën in Afrika, de Portugeesche Koloniën in Azië en Oceanië, Roemenië, de Republiek San-Marino, het Saargebied, het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen, Zweden, Zwitserland, Tsjechoslowakije, Tunis, Turkije, Uruguay en de Vereenigde Staten van Venezuela.*

De Ondergeteekenden, gelet op artikel 4 van het Algemeen Postverdrag, gesloten te Stockholm den 28sten Augustus 1924, hebben, namens hun Administratiën, in gemeen overleg, ter uitvoering van de Overeenkomst betreffende abonnementen op nieuwsbladen en tijdschriften, de navolgende regelen vastgesteld :

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Uitwisselingskantoren.

Art. 1. Iedere Administratie deelt aan elk van de andere Administratiën mede, welke uitwisselingskantoren zij voor haar onderling verkeer heeft aangewezen.

Deze kantoren staan, voor alles wat den dienst der abonnementen betreft, rechtstreeks met elkaar in briefwisseling.

Lijst der nieuwsbladen. Verboden nieuwsbladen.

2. 1. De Administratiën doen elkander wederkeerig de lijst (het hierbij gevoegd model A) toekomen van de nieuwsbladen, waarop door haar tusschenkomst abonnementen kunnen worden geleverd, met aanwijzing van de abonnementsvoorwaarden, het gemiddeld gewicht in grammen van elk nieuwsblad en de prijzen van levering, transit- en opslagkosten daaronder begrepen. De prijzen van levering worden uitgedrukt in wettige munt van het land, dat de nieuwsbladen levert. De wijzigingen, welke in deze lijst moeten worden aangebracht, moeten onmiddellijk worden medegedeeld.

2. De Administratiën doen elkander bovendien mededeeling van de verboden nieuwsbladen.

Algemeen tarief voor de nieuwsbladen.

3. Iedere Administratie maakt, met behulp van de ingevolge het vorige artikel verstrekte lijsten, een algemeen tarief op, voor ieder land aanwijzende de nieuwsbladen, de abonnementsvoorwaarden en de door den geabonneerde te betalen prijzen. Deze prijzen, vastgesteld overeenkomstig artikel 4 van de Overeenkomst, worden uitgedrukt in de wettige munt van het land, dat het tarief uitgeeft.

Abonnementstijdvakken.

4. 1. De abonnementen gaan in :
die voor een jaar, den 1sten Januari ;
die voor zes maanden, den 1sten Januari en den 1sten Juli ;
die voor drie maanden, den 1sten Januari, den 1sten April, den 1sten Juli en den 1sten October.

Uitzonderingen op deze regel zijn toegelaten ten opzichte van uitgaven, welke bij tusschenpoozen of tijdelijk verschijnen ; men abonneert zich daarop voor den duur der verschijning, zonder aan de bovengenoemde data te zijn gebonden.

2. De Administratiën kunnen zich verstaan omtrent het toelaten van abonnementen voor veertien dagen, voor een maand ,voor anderhalve maand, voor twee maanden en voor twee en een halve maand.

3. De betrokken Administratiën verleenen haar tusschenkomst aan geabonneerden die hun aanvrage niet tijdig genoeg hebben ingediend en den wensch te kennen geven om zoo mogelijk de reeds verschenen nummers te ontvangen.

HOOFDSTUK II.

Uitvoering van de aanvragen om abonnement.

Lijst van aanvragen om abonnement.

5. 1. Tegen het einde van elk kwartaal worden door de kantoren van uitwisseling de aanvragen om abonnement, welke hun uit het binnenland zijn toegezonden, verzameld op een lijst, gelijk aan het hierbij gevoegde model B. Deze lijst moet op het correspondeerend kantoor van uitwisseling zoo tijdig worden ontvangen, dat de abonnementen kunnen worden geleverd op den datum, waarop zij aanvangen.

Voor de aanvragen, welke na de verzending van de algemeene lijst inkomen, worden afzonderlijke lijsten opgemaakt. Ditzelfde geldt voor de aanvragen, welke buiten de gewone tijdstippen van vernieuwing worden gedaan.

2. Deze lijsten worden voorzien van een jaarlijks doorloopend volgnummer. Aan het slot van elke lijst komt een herhaling voor van de vroegere aanvragen, in dier voege, dat zij, voor elk nieuwsblad, het gezamenlijk aantal van de op aanvrage van een zelfde uitwisselingskantoor te leveren abonnementen vermeldt.

Verzending van de nieuwsbladen.

6. 1. De nieuwsbladen worden verzonden in pakken, welke, òf rechtstreeks aan de kantoren van bestemming, òf alle te zamen aan met de doorzending belaste kantoren worden gericht, al naar de Administratiën overeenkomen. De pakken moeten zijn voorzien van het opschrift „Abonnementsposte" of van een aanwijzing van gelijke beteekenis.

2. Bij wijze van uitzondering moeten de nieuwsbladen worden voorzien van een kruisband, met het adres van de geabonneerden,

wanneer de kantoren van uitwisseling van het land van bestemming dit vragen. In voorkomende gevallen deelen deze kantoren aan de uitwisselingskantoren van het land van oorsprong de namen en adressen der geabonneerden mede.

De kruisbanden moeten eveneens het opschrift „Abonnements-poste" dragen.

De kosten van het aanbrengen van de kruisbanden om de nieuwsbladen kunnen door de Administratie van afzending in rekening worden gebracht aan de Administratie van bestemming.

Abonnementen op nieuwsbladen, welke niet in de lijst voorkomen.

7. Wanneer een abonnement wordt gevraagd op een nieuwsblad, dat niet in de lijst voorkomt, wendt het betrokken uitwisselingskantoor zich tot het uitwisselingskantoor waarmede het in verbinding staat, teneinde de noodige inlichtingen te verkrijgen. Niettemin kan onmiddellijk aan het verzoek om abonnement worden gevolg gegeven, onder voorbehoud van nadere afrekening met den belanghebbende, die, zoo noodig, onderpand zal moeten stellen.

Onregelmatigheden.

8. Van vertragingen, van het ongeregeld ontvangen, van verkeerde verzendingen of van onregelmatigheden, van welken aard ook, welke in den dienst der abonnementen voorkomen, wordt onmiddellijk kennis gegeven, hetzij aan het uitwisselingskantoor of, indien daartoe aanleiding bestaat, aan het kantoor van oorsprong, hetzij aan de Hoofdbesturen, die dit verzocht hebben.

Aan klachten wordt zonder verwijl gevolg gegeven.

Onderbroken of gestaakte uitgifte.

9. Wanneer de uitgifte van een nieuwsblad door den uitgever wordt onderbroken of gestaakt verleenen de Administratiën haar tusschenkomst, teneinde, zoo mogelijk, terugbetaling aan de geabonneerden te verkrijgen van den abonnementsprijs voor het tijdvak, waarin het blad niet is geleverd.

Rechtstreeks door de uitgevers aangenomen abonnementen.

10. De uitgevers, die rechtstreeks abonnementen hebben aangenomen, maken voor elk kantoor, door hetwelk de bladen aan de geabonneerden zullen worden afgeleverd, lijsten van levering volgens het hierbijgevoegde model D op, vermeldende op duidelijke en nauwkeurige wijze en in alphabetische volgorde den naam, het beroep en het adres van de geabonneerden. Zij brengen voor elk land van bestemming en in alphabetische volgorde van de kantoren, door welke de bladen aan de geabonneerden zullen worden afgeleverd, alle lijsten van levering betreffende hetzelfde nieuwsblad en hetzelfde abonnementstijdvak over op een verzamelstaat volgens het hierbijgevoegde model E. Deze staat wordt, vergezeld van de lijsten van levering die er betrekking op hebben, door tusschenkomst van het uitwisselingskantoor van het land van oorsprong van de nieuwsbladen toegezonden aan het correspondeerende uitwisselingskantoor, dat de lijsten van levering verdeelt over de betrokken kantoren, welke de nieuwsbladen aan de geabonneerden zullen hebben af te leveren.

Nazending.

11. Als de overschrijving van een nieuwsblad wordt gevraagd tusschen landen, die tot de Overeenkomst zijn toegetreden, brengt het betrokken uitwisselingskantoor het verzoek over aan het correspondeerende uitwisselingskantoor van het land, waar het blad wordt uitgegeven. Dit kantoor verwittigt op zijn beurt het correspondeerende uitwisselingskantoor van het land van nieuwe bestemming.

HOOFDSTUK III.

Comptabiliteit.

Driemaandelijksche rekeningen.

12. 1. Tenzij anders is overeengekomen maakt elk kantoor van uitwisseling, zoodra de bestellingen voor een kwartaal als afgeloopen kunnen worden beschouwd en uiterlijk den 20sten van de tweede maand van het kwartaal, voor het kantoor waarmede het in verbinding staat een bijzondere rekening (model C) op, welke, indien dit kantoor het wenscht, vergezeld gaat van de lijsten van aanvragen als bewijsstukken. Het schrijft op deze rekening, in alphabetische volgorde en gerangschikt naar het tijdvak van abonnement, te beginnen met het kortste tijdvak, alle nieuwsbladen in, welke zijn geleverd sedert het opmaken van de vorige rekening. Zoo noodig kan in den loop van de derde maand van het kwartaal een aanvullingsrekening worden opgemaakt.

De abonnementen, na het opmaken van de bijzondere en, in voorkomende gevallen, van de aanvullingsrekening aangevraagd, worden op de rekening van het volgende kwartaal gebracht.

2. De bedragen verschuldigd voor de levering van losse nummers van nieuwsbladen aan de geabonneerden of voor het toezenden van nieuwsbladen ingeval geabonneerden hun woonplaats hebben overgebracht naar een niet toegetreden land, worden, tenzij anders is overeengekomen, voor de verevening opgenomen in de driemaandelijksche rekeningen. Hetzelfde geldt voor de vergoedingen verschuldigd wegens de rechtstreeks door de uitgevers aangenomen abonnementen.

Verevening. Voorschotten.

13. 1. Tenzij anders is overeengekomen worden de van weerszijden opgemaakte rekeningen onderzocht en verevend vóór het einde van het kwartaal, waarop zij betrekking hebben.

Deze termijn wordt verlengd met 4 maanden voor de landen buiten Europa.

Verschillen worden in de volgende driemaandelijksche rekening geregeld.

2. Zoo noodig kunnen maandelijksche betalingen bij voorschot worden gevorderd.

HOOFDSTUK IV.

Verstrekking van gegevens.

Verstrekking van gegevens.

14. 1. De Administratiën moeten, ten minste drie maanden voor het in werking stellen van de Overeenkomst, aan de andere

Administratiën door tusschenkomst van het Internationaal Bureel, een uittreksel doen toekomen van de bepalingen harer wetten of reglementen voor den dienst der abonnementen in het binnenland.

2. Elke latere wijziging moet zonder verwijl op dezelfde wijze worden medegedeeld.

SLOTBEPALINGEN.

In werking treden en duur van het Reglement.

15. Dit Reglement treedt in werking met den dag, waarop de Overeenkomst betreffende de levering van abonnementen op nieuwsbladen en tijdschriften in werking treedt.

Het zal voor denzelfden tijd als deze Overeenkomst gelden, tenzij het door de betrokken Partijen in gemeen overleg mocht worden vernieuwd.

Gedaan te Stockholm, den 28sten Augustus 1924.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

---

29 *September* 1925. CENTRALE RAAD VAN BEROEP.

Krachtens het K. B. van 27 Augustus 1920, waarbij de hoofden der departementen van algemeen bestuur zijn gemachtigd tot benoeming van tijdelijk personeel en tot overdracht van deze machtiging aan onder hen ressorteerende colleges en autoriteiten, is de Minister van Arbeid bevoegd de aanstelling van werkvrouwen te doen geschieden door den concierge.

Voorzoover de Kroon de benoeming van ambtenaren niet aan zich heeft gehouden, moet worden aangenomen dat de Ministers tot deze benoeming en tot overdracht van de benoeming aan eenige lagere autoriteit bevoegd zijn.

De Centrale Raad van Beroep heeft de volgende uitspraak gegeven in zake:

X. te Y., klaagster, voor wie ter openbare terechtzitting als gemachtigde is opgetreden: H. Rorye te 's-Gravenhage,

tegen:

den Pensioenraad, voor welken ter openbare terechtzitting als gemachtigde is opgetreden: Mr. E. G. van Bisselick, hoofdcommies bij dien Raad, wonende te 's-Gravenhage.

De Centrale Raad van Beroep,

Gezien de stukken en gehoord de bovengenoemde gemachtigden;

Wat de feiten aangaat:

O. dat klaagster, schoonmaakster bij den Rijksdienst der werkloosheidsverzkering en arbeidsbemiddeling te 's-Gravenhage, bij den Pensioenraad de noodige stappen heeft gedaan om te geraken tot inkoop voor pensioen van den tijd van 1 Maart 1915 tot 30 Juni 1922, door haar als zoodanig doorgebracht, daarbij als haar aanstelling overleggende een door den concierge van dien dienst geteekende verklaring, gedagteekend 1 Augustus 1922, blijkens welke deze haar met ingang van 1 Juli 1922 benoemt tot schoonmaakster als gemeld op een uurloon van 45 cent en verklaart, dat zij bij gemelden dienst werkzaam is geweest van 1 Maart 1915 tot en met 30 Juni 1922 en dat het de bedoeling is geweest haar als ambtenaar te beschouwen;

O. dat de Pensioenraad bij beslissing van 10 Juni 1924 heeft verklaard, dat vorengemelde diensttijd niet voor pensioen kan worden ingekocht, zulks op de volgende gronden:

„dat de Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid niet bij Koninklijk Besluit is gemachtigd de bevoegdheid tot benoemen van schoonmaaksters bij den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling te 's Gravenhage over te dragen op den concierge bij deze instelling;

dat dus adressante, benoemd zijnde door dien concierge niet heeft eene benoeming van het tot benoemen bevoegd gezag en dus niet op 1 Juli 1922 ambtenaar was in den zin der Pensioenwet 1922;

dat dus ook de door haar overgelegde verklaring — bedoeld in art. 133, derde lid, dier wet — van dien concierge er niet is eene van de tot benoemen bevoegde autoriteit";

O. dat de Pensioenraad voorts bij nadere beslissing van 6 November 1924 het door klaagster tegen de beslissing van 10 Juni 1924 ingebrachte bezwaar als ongegrond heeft afgewezen op de volgende overwegingen:

„dat blijkens schrijven van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 20 Augustus 1924 nº. 2398 afd. C, de in art. 1 der regeling in zake de arbeidsvoorwaarden der werkvrouwen bij dat Departement van 28 September 1921 neergelegde overdracht van de bevoegdheid aan den concierge tot het benoemen van werkvrouwen bij den dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling, niet steunt op een Koninklijke Machtiging;

dat, zooals in 's Raads bestreden beslissing is uiteengezet, reclamante dus niet op 1 Juli 1922 ambtenaar was in den zin der Pensioenwet 1922";

O. dat klaagster in haar tegen deze nadere beslissing gericht klaagschrift daartegen in hoofdzaak aanvoert: dat de bevoegdheid van den concierge tot benoeming der werkvrouwen berust op een beschikking van den Minister van Arbeid van 28 September 1921 nº. 13845 Afd. A. S. (A), — dat niet blijkt, op welken grond de Pensioenraad meent, dat voor het vaststellen van zoodanige beschikking de Minister Koninklijke machtiging noodig zou hebben gehad, — dat de benoeming der werkvrouwen aan de Ministerieele Departementen en andere Rijksinstellingen steeds door de concierges en nimmer door de Ministers zijn geschied, hoewel de werkvrouwen haar loon doorgaans onmiddellijk uit 's Rijks schatkist ontvingen, — dat, wat dit betreft, een soort gewoonterecht is ontstaan en de voormelde ministerieele beschikking daarvan slechts een consolidatie is, dat, ware de Minister niet bevoegd geweest om zonder Koninklijke machtiging de benoeming der werkvrouwen aan de concierges over te dragen, al dergelijke benoemingen van den aanvang af onwettig zouden zijn geweest en haar loonen niet uit 's Rijks kas hadden mogen worden betaald; — dat dit standpunt echter door de autoriteiten, die met het toezicht op de Staatsuitgaven belast zijn, nimmer is ingenomen, — en dat, nu de praktijk de geldigheid van een benoeming als de onderhavige aanvaardt, het niet aangaat,

dat de Pensioenraad de geldigheid daarvan ontkent ;

O. dat de Pensioenraad bij contra-memorie het volgende aanvoert :

„Appellante is door den concierge bij den dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling, krachtens art. 1 der door den Minister van Arbeid bij beschikking van 28 September 1921 vastgestelde arbeidsvoorwaarden voor de werkvrouwen bij dat Departement met ingang van 1 Juli 1922 tot schoonmaakster bij dien dienst benoemd.

De Minister kon reeds daarom niet in dat artikel het aanstellen van werkvrouwen bij zijn Departement aan den concierge opdragen, omdat hij zelf de benoemingsbevoegdheid mist.

Krachtens het Koninklijk besluit van 27 Augustus 1920 nº. 54 is hij gemachtigd onder bepaalde voorwaarden tijdelijk personeel te benoemen, maar noch dit besluit noch eenig ander Koninklijk besluit geeft hem de bevoegdheid werkvrouwen in vasten dienst aan te stellen. Had hij die bevoegdheid wèl, dan had hij haar toch nog niet zonder machtiging van de Kroon op den concierge mogen overdragen.

Volgens appellante is eene delegatie door de Kroon van het recht tot het benoemen van werkvrouwen onnoodig.

Maar het feit dat over het recht tot het benoemen van ambtenaren over de geheele lijn de Kroon, bij wie krachtens de Grondwet de uitvoerende macht berust, volledig beschikt, sluit in dat een orgaan van het openbaar gezag dat recht niet ten opzichte van eenige categorie van ambtenaren kan uitoefenen, zonder het zich voor de benoeming van tot die categorie behoorende ambtenaren door de Kroon bij Koninklijk besluit of, als resultaat van de samenwerking van Kroon en Staten-Generaal, door de wet te zien toegekend.

De betaling van loon uit 's Rijks kas aan niet krachtens eene delegatie van de Kroon door een Minister benoemde werkvrouwen wordt gedekt door eene begrootingswet. Uit het feit der loonsbetaling kan niet worden geconcludeerd dat de benoeming heeft plaats gehad door of vanwege het wettelijk bevoegd gezag" ;

Wat het recht betreft :

O. dat tusschen partijen is onbetwist en als vaststaand mag worden aangenomen dat klaagster van 1 Maart 1915 tot na 1 Juli 1922 onafgebroken de functie van werkvrouw bij voormelden dienst heeft vervuld krachtens haar door den concierge van dien dienst verstrekte opdracht en dat het haar te dier zake verschuldigde geregeld onmiddellijk uit 's Rijks kas is betaald ;

O. dat bij Koninklijk besluit van 27 Augustus 1920 nº. 54, in werking getreden 1 September 1920, een algemeene regeling is getroffen ten aanzien van de Departementshoofden met betrekking tot de aanstelling van tijdelijk personaal, waarbij de hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur zijn gemachtigd tot benoeming van tijdelijk personeel, voor zoover de aanvangsbezoldiging een bedrag van f 4000 's jaars niet te boven gaat, en om deze machtiging over te dragen aan onder hen ressorteerende colleges en autoriteiten, voor zoover betreft benoeming op een aanvangsbezoldiging niet hooger dan f 1500 ;

O. dat de Minister van Arbeid bij beschikking van 28 September 1921 nº. 13845 Afdeeling A. S. (A), in werking getreden 3 October 1921, heeft vastgesteld een regeling in zake de werkvrouwen bij het Departement van Arbeid, in art. 1 inhoudende dat de aanstelling van de werkvrouw geschiedt door den concierge ;

O. dat, waar gemeld Koninklijk besluit slechts betrekking had op tijdelijk personeel en de Minister alzoo onder de werking van dat besluit niet bevoegd was tot vaste aanstelling van werkvrouwen en overdracht van die bevoegdheid op de concierges ook niet kan betreffen vaste aanstelling, de voormelde ministerieele beschikking geacht moet worden uitsluitend betrekking te hebben op aanstellingen in tijdelijken dienst ;

O. dat de concierge bij den dienst der werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling ingevolge deze beschikking volkomen bevoegd was tot het geven der hierboven onder de feiten vermelde aanstelling en in verband met art. 133 der Pensioenwet ook van de daaraan vastgeknoopte verklaring, althans voor wat betreft het tijdvak van 3 October 1921 tot en met 30 Juni 1922, een en ander met dien verstande, dat zoowel de aanstelling als de verklaring slechts gelden voor een betrekking in tijdelijken dienst van het Rijk ;

O. dat dus het bij contra-memorie aangevoerde bezwaar tegen het aannemen van het bestaan eener vaste dienstbetrekking, als niet ter zake dienende, kan worden voorbijgegaan ;

O. dat uit het hierboven overwogene voortvloeit, 1º. dat de gronden, waarop de beslissing van den Pensioenraad van 6 November 1924 berust, onjuist zijn, en 2º. dat klaagster op 1 Juli 1922 was ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922, zooals deze luidde vóór de daarin bij de wet van 30 Juni 1923 (S. 307) gebrachte wijzigingen, en tijdens de inzending der stukken, strekkende tot inkoop van diensttijd, gerechtigd was om te verlangen inkoop van den door haar in tijdelijken dienst van het Rijk doorgebrachten diensttijd althans van 3 October 1921 tot en met 30 Juni 1922 ;

O. dat nu nog moet worden beslist, of ook haar diensttijd van 1 Maart 1915 tot en met 2 October 1921 vatbaar was voor inkoop voor pensioen ;

O. dat de contra-memorie feitelijk de stelling verkondigt, dat, waar krachtens de Grondwet de uitvoerende macht bij de Kroon berust, slechts deze heeft te beschikken over het recht tot benoeming van ambtenaren, wat in zich sluit, dat geen orgaan van het openbaar gezag dit recht ten opzichte van eenige kategorie van ambtenaren kan uitoefenen, wanneer aan dat orgaan bedoeld recht niet door de Kroon (al of niet in samenwerking met de Staten-Generaal) is toegekend ;

O. dat inderdaad de Kroon ingevolge de bedoelde grondwetsbepaling volkomen gerechtigd is tot het nemen van alle maatregelen, tot de uitvoerende macht behoorende — daaronder begrepen de benoeming van ambtenaren of de opdracht daartoe aan eenige lagere autoriteit — voor zoover Haar bevoegdheid daartoe niet door of krachtens de wet is uitgesloten of beperkt ;

O. dat hieruit echter geenszins volgt, dat, voor zoover de Kroon het nemen van eenigen maatregel — de benoeming van ambtenaren

of de opdracht daartoe inbegrepen — feitelijk niet aan zich heeft gehouden, de bevoegdheid daartoe niet zou toekomen aan de hoofden der Ministerieele Departementen, zijnde de eerste dienaren van de Kroon als draagster der uitvoerende macht, ieder voor zooveel zijn Departement aangaat, doch integendeel moet worden aangenomen, dat dezen in bedoeld geval daartoe volkomen bevoegd zijn, althans dat, indien het hoofd van een Departement zelfstandig een onder hem ressorteerend ambtenaar benoemt of die benoeming aan eenige lagere autoriteit opdraagt, de aldus geschiede benoeming, wanneer die feitelijk heeft geleid tot infunctietreding van den benoemde en geregelde voldoening van zijn wedde uit 's Rijks kas, als geldig geschied moet worden beschouwd;

O. dat dus, in verband met de in deze als vaststaand aangenomen feiten en waar de benoeming van klaagster als schoonmaakster door den concierge blijkbaar is geschied ingevolge opdracht of machtiging van den Minister van Arbeid, klaagster geacht moet worden die functie sedert 1 Maart 1915 ingevolge aanstelling door de daartoe bevoegde autoriteit te hebben vervuld;

O. dat voorts, waar zij blijkbaar vóór 1 Juli 1922 nimmer is aangemerkt als pensioengerechtigd ambtenaar, zij ook voor het tijdvak van 1 Maart 1915 tot en met 2 October 1921 moet worden aangemerkt als tijdelijk ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922, zooals die luidde op 1 Juli 1922, kunnende van lossen dienst in den zin van art. 3 dier wet geen sprake zijn, nu de functie langer dan drie maanden onafgebroken is vervuld;

O. dat dus het geheele tijdvak van 1 Maart 1915 tot en met 30 Juni 1922 voor inkoop voor pensioen ten behoeve van klaagster in aanmerking komt;

O. dat, waar de gedingstukken niet de gegevens bevatten, benoodigd voor de vaststelling van de ter zake van dezen inkoop door den Staat verschuldigde bijdrage, terwijl die vaststelling met de beslissing over den inkoop één geheel behoort uit te maken, deze Raad zich in het onderhavige geding moet bepalen tot vernietiging van de beide beslissingen van den Pensioenraad en opdracht aan dien Raad om met inachtneming van deze uitspraak zoo omtrent den inkoop als omtrent de vaststelling der bijdrage een nadere beslissing te nemen;

Recht doende in naam der Koningin!

Vernietigt de in deze zaak door den Pensioenraad den 10 Juni 1924 en den 6 November 1924 gegeven beslissingen;

Verstaat dat de Pensioenraad naar aanleiding van de door klaagster gedane stappen om te geraken tot inkoop van dienttijd voor pensioen met inachtneming van deze uitspraak nader zal hebben te beslissen. (A. B.)

---

30 *September* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 28 October 1913 (*Staatsblad* nº. 399), tot uitvoering van artikel 84, 2de lid, der Grootboekwet (*Staatsblad* 1913, nº. 123). S. 402.

WIJ WILHELMINA, ENZ.;

Gelet op artikel 84, 2de lid, der Grootboekwet (*Staatsblad* 1913, nº. 123), alsmede op Ons besluit van 28 October 1913 (*Staatsblad* nº. 399);

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 25 September 1925, nº. 137, Generale Thesaurie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. In artikel 1 van Ons besluit van 28 October 1913 (*Staatsblad* nº. 399) vervallen de woorden „en voorts op alle betaalmeesterskantoren, met uitzondering van dat te *Amsterdam*"; de aan deze woorden voorafgaande komma wordt vervangen door een punt.

2. Dit besluit treedt in werking op 1 November 1925.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 30sten September 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 13 *Oct.* 1925.)

---

30 *September* 1925. BESCHIKKING VAN DEN HOOGEN RAAD

Waar het eerste lid van art. 267 der Gemeentewet bepaalt, dat de belastingverordening voorschriften kan inhouden omtrent de navordering van te weinig geheven belasting en tevens de bevoegdheid toekent om voorschriften te maken zoowel betreffende die navordering zelve als van de daarbij te volgen procedure, heeft de wetgever in het tweede lid van dat artikel de regeling van deze stof zelf in handen genomen en in afwijking in zooverre van het door hem in het eerste lid bepaalde niets meer aan de plaatselijke inkomstenbelasting te regelen overgelaten.

Waar nu art. 82 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914 navordering gebiedend voorschrijft en zulks ten aanzien der viervoudige verhouging in art. 85 is bepaald, heeft in verband met het derde lid van art. 267 der Gemeentewet het enkele feit, dat Rijksinkomstenbelasting wordt nagevorderd ten gevolge, dat dit ook het geval moet zijn met plaatselijke inkomstenbelasting.

Ook de viervoudige verhooging is van deze laatste belasting verschuldigd en dit onafhankelijk van de omstandigheid of de gemeentelijke belastingverordening omtrent navordering en verhooging bepalingen bevat.

Cassatie van de bestreden uitspraak, waarop de Hooge Raad ten principale recht doende beveelt, dat naar een bepaald aangewezen zuiver inkomen zal worden nagevorderd zoo in de Rijks- als in de gemeentelijke inkomstenbelasting met de viervoudige verhooging in elk dier beide belastingen.

De Hooge Raad enz.;

Gezien het beroepschrift van den Minister van Financiën tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen te Zwolle, van den 13en Jan. 1925, betreffende den aanslag tot navordering van Inkomstenbelasting, belastingjaar 1922/1923, opgelegd aan X, te IJ;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den

Advocaat-Generaal Tak, namens den Procureur-Generaal, strekkende tot vernietiging der bestreden beslissing en tot bepaling, dat de verhooging ook zal toepasselijk worden verklaard op de gemeentelijke Inkomstenbelasting;

O. dat de belanghebbende, aan wien in de genoemde belasting en in de plaatselijke inkomstenbelasting te IJ., nu het genoemde belastingjaar een navorderingsaanslag met viervoudige verhooging ten aanzien van elke van beide belastingen was opgelegd, berekend naar een inkomen van f (a + b + c) — terwijl hij aanvankelijk was aangeslagen naar een inkomen van f z —, tegen dien navorderingsaanslag in beroep is gekomen bij den Raad van Beroep, voornoemd;

O. dat bij de bestreden uitspraak de Raad, na op gronden, die thans niet meer van belang zijn, te hebben beslist, dat het inkomen van belanghebbende moet worden gesteld op f (a + b) en dat naar dit bedrag moet worden nagevorderd, omtrent het aan art. 267 der Gemeentewet ontleende bezwaar van belanghebbende, dat de nagevorderde gemeentebelasting niet met het viervoud behoeft te worden verhoogd, gelijk de Inspecteur heeft gedaan, heeft overwogen:

dat art. 267 der Gemeentewet, voorkomende in het Hoofdstuk „van de invordering der plaatselijke belastingen", in het eerste lid voorschriften bevat die de heffing zelve en de bevoegdheid daartoe betreffen, en dat het 2e en 3e lid regelen geven omtrent de invordering; dat het eerste lid past in het systeem der wet die binnen de door haar gestelde grenzen de gemeentebesturen — met voorbehoud van hoogere goedkeuring — vrijlaat de heffing naar eigen inzicht te regelen; dat de Inspecteur tegen dat systeem ingaat, door art. 267, lid 2, te lezen als zoude de Gemeentewet een dwingend voorschrift geven ten aanzien van den omvang, waarin de heffing bij navordering heeft te geschieden; dat de heterogeniteit van lid 1 eenerzijds en lid 2 en 3 anderzijds verklaard wordt door de omstandigheid, dat het oorspronkelijk ontwerp tot wijziging van de Gemeentewet inzake verruiming van het belastinggebied der gemeenten geen bepalingen bevat omtrent navordering en de Regeering bij latere wijzigingen van het ontwerp in één artikel zoowel de bevoegdheid tot navorderen en verhoogen als de invordering regelde, terwijl de geschiedenis dier wijzigingen veeleer de opvatting steunt, dat er geen tegenstelling is bedoeld tusschen de heffing bij wijze van navordering van plaatselijke inkomstenbelasting en andere belastingen; dat in het thans aanhangige ontwerp tot herziening der bepalingen omtrent de gemeentebelastingen door de Regeering wordt voorgesteld lid 2 en 3 over te brengen naar een nieuw art. 265*h* en lid 1 als afzonderlijk staand artikel te behouden (terwijl uit de toelichting blijkt, dat de splitsing niet bedoelt in de geldende regeling materieele wijziging te brengen); dat indien aldus het eerste lid naar eigen inhoud moet worden uitgelegd de woorden wel buiten twijfel stellen, dat het toepasselijk is op alle belastingen, ook op de plaatselijke inkomsten belasting, onverschillig of de gemeente of het Rijk haar invordert; dat mitsdien alleen dàn navordering van gemeentelijke inkomstenbelasting kan plaats hebben indien de gemeenteverordening daaromtrent bepalingen bevat, en dat verhooging van de heffing eveneens op zoodanige verordening moet steunen, kan of zal er een verhoogde aanslag kunnen worden opgelegd; dat de verordening op de heffing van een plaatselijke inkomstenbelasting te IJ. zoodanige voorschriften niet bevat en mitsdien geen navordering van gemeentelijke inkomstenbelasting kan plaats hebben; dat appellant bezwaar heeft gemaakt enkel tegen de verhooging en niet tegen de navordering gemeentelijke Inkomstenbelasting zelve — waarna de Raad den navorderingsaanslag, zooals die was opgelegd, heeft vernietigd en heeft verstaan, dat belanghebbepde zal worden nagevorderd voor te weinig geheven Rijksinkomstenbelasting over 1922/1923, berekend naar een nader gebleken inkomen van f (a + b) met verhooging volgens de wet en wegens te weinig geheven gemeentelijke inkomstenbelasting naar hetzelfde inkomen, behoudens mogelijken aftrek ingevolge de verordening, doch zonder verhooging;

O. dat daartegen is gericht het middel van cassatie:

Schending of verkeerde toepassing van art. 267 der Gemeentewet, in verband met art. 16 van de wet van 19 December 1914 (*Staatsblad* nº. 564), aangezien de Raad van Beroep heeft beslist met een beroep op de geschiedenis der Gemeentewet, dat mag worden nagevorderd de te weinig geheven gemeentelijke inkomstenbelasting behoudens mogelijken aftrek ingevolge de verordening, doch zonder verhooging, tot toelichting van welk middel uit de geschiedenis van de totstandkoming van de wet van 30 December 1920 (*Staatsblad* nº. 923), tot wijziging van de Gemeentewet en van de wet op de Inkomstenbelasting 1914, allerlei wordt aangewendt ten bewijze, dat het beroep, hetwelk in de bestreden uitspraak op die geschiedenis wordt gedaan, faalt;

O. omtrent dit middel:

dat het eerste lid van art. 267 der Gemeentewet, bepalende dat de belastingverordening voorschriften kan inhouden omtrent de navordering van de te weinig geheven belasting, daarbij bevoegdheid toekent om voorschriften te maken, zoowel die de heffing zelve als die de daarbij te volgen procedure betreffen;

dat, waar nu in het tweede lid van genoemd artikel eveneens van „navordering" wordt gesproken, dit woord moet worden geacht van niet mindere draagwijdte te zijn en dus niet enkel te zien op de procedure maar evenzeer op de heffing zelve en de verhooging van het te vorderen bedrag;

dat dus de wetgever met dit tweede lid, hetwelk op navordering van de plaatselijke inkomstenbelasting de daar genoemde wetsbepalingen van overeenkomstige toepassing verklaart, de regeling van de geheele stof der navordering met betrekking tot deze belasting zelf in handen heeft genomen en, in afwijzing in zooverre van het door hem in het eerste lid bepaalde, aan de plaatselijke inkomsten-verordening niets meer te regelen heeft overgelaten;

dat nu deze toepasselijk verklaarde, eigen regeling des wetgevers in art. 82 navordering gebiedend voorschrijft en in art. 85 viervoudige verhooging van de in een naderen aanslag

te begrijpen belasting, zoodat, in verband met het derde lid van art. 267 der Gemeentewet, het enkele feit, dat Rijksinkomstenbelasting wordt nagevorderd, navordering van de plaatselijke inkomstenbelasting en eventueel de verhooging met het viervoud ten gevolge moet hebben en dit een en ander niet hiervan afhankelijk is of de gemeentelijke belastingverordening bepalingen omtrent navordering en verhooging bevat;

dat daarom de Raad van Beroep, uitmakende, dat navordering van plaatselijke inkomstenbelasting en dan ook van verhooging van de in den naderen aanslag begrepen belasting in dit geval niet kan plaats hebben, omdat de verordening op de heffing van eene plaatselijke inkomstenbelasting in de gemeente IJ. voorschriften daaromtrent niet bevat, art. 267 van de Gemeentewet heeft geschonden;

dat dus het middel is gegrond en de bestreden uitspraak niet in stand kan blijven;

Vernietigt die uitspraak;

Rechtdoende ten principale:

Vernietigt den navorderingsaanslag, zooals die is opgelegd, en verstaat, dat belanghebbende over het belastingjaar 1922/1923 zal worden nagevorderd in de Rijksinkomstenbelasting en in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente IJ. — dit laatste behoudens mogelijken aftrek ingevolge de verordening — naar een zuiver inkomen van f (a + b) en met viervoudige verhooging ten aanzien van elke van beide belastingen. (B. S.)

---

1 *October* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het op 2 Juli 1924 te *Riga* tusschen *Nederland* en *Letland* gesloten handelsverdrag (*Staatsblad* 1925, nº. 248), alsmede van de bij de onderteekening van dat verdrag tusschen den Nederlandschen Gezant te *Kopenhagen* en den Minister van Buitenlandsche Zaken van *Letland* gewisselde nota's. S. 403.

WIJ WILHELMINA, ENZ.;

Gezien de wet van den 23sten Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 248), houdende goedkeuring van het op 2 Juli 1924 te *Riga* tusschen *Nederland* en *Letland* gesloten handelsverdrag, van welk verdrag een afdruk en een vertaling bij dit Besluit is gevoegd;

Gezien mede de bij de onderteekening van dat verdrag tusschen Onzen Gezant te *Kopenhagen* en den Minister van Buitenlandsche Zaken van *Letland* gewisselde nota's dd. 2 Juli 1924, van welke nota's eveneens een afdruk en een vertaling bij dit Besluit zijn gevoegd;

O., dat de akten van bekrachtiging van dat verdrag op 17 September 1925 te *Riga* zijn uitgewisseld;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 25 September 1925, Directie van het Protocol nº. 26014;

Hebben goedgevonden en verstaan:

meergenoemd verdrag en bovenbedoelde nota's, alsmede de vertalingen daarvan te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.[1]

[1] Zie voor de Fransche tekst *Staatsblad* nº. 248 van 1925.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 1sten October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 14 *Oct.* 1925.)

VERTALINGEN.

HANDELSVERDRAG TUSSCHEN NEDERLAND EN LETLAND.

De Regeering van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en de Regeering der Republiek Letland, de ontwikkeling der handelsbetrekkingen tusschen hare landen wenschende te bevorderen, hebben besloten een handelsverdrag te sluiten en hebben te dien einde tot hare gevolmachtigden benoemd, te weten:

De Regeering van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden:

WILLEM LOUIS FREDERIK CHRISTIAAN RIDDER VAN RAPPARD, Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden bij de Regeering van de Republiek Letland;

De Regeering van de Republiek Letland:

LOUIS SEJA, Minister van Buitenlandsche Zaken,

die, na elkander hunne, in goeden en behoorlijken vorm bevonden, volmachten te hebben medegedeeld, tot overeenstemming zijn gekomen nopens de volgende bepalingen:

Art. I. 1. De onderdanen, de vennootschappen (naamlooze en andere) op het gebied van handel, nijverheid en financiën, daaronder begrepen de scheepvaartmaatschappijen, en de voortbrengselen van den bodem en van de nijverheid van een der beide Verdragsluitende Partijen, zullen op het grondgebied van de andere Partij eene behandeling genieten, in alle opzichten ten minste even gunstig als die, toegestaan of toe te staan aan de onderdanen, aan de vennootschappen en aan de voortbrengselen van den bodem en van de nijverheid van het meestbegunstigde vreemde land, wel te verstaan echter onder voorbehoud van de beperkingen, nedergelegd in de artikelen 5, 6 en 7.

2. Deze behandeling zal worden toegestaan ten aanzien van al hetgeen betreft de vestiging van onderdanen en vennootschappen van een der beide Verdragsluitende Partijen op het grondgebied van de andere; het drijven van handel, de uitoefening der nijverheid en van beroepen, alsmede voor al wat betreft handels- en scheepvaartzaken, ten aanzien van den invoer, den uitvoer en den doorvoer; de douanerechten en formaliteiten, en de handelsverrichtingen; de betaling van belastingen.

Art. II. 1. De vaartuigen van een der beide Verdragsluitende Partijen zullen in de havens, op de rivieren en in de territoriale wateren van de andere Partij eene behandeling genieten, niet minder gunstig dan die, toegestaan of toe te staan aan de nationale vaartuigen of aan die van de meestbegunstigde vreemde natie.

2. De Verdragsluitende Partijen behouden

zich het recht voor de uitoefening van de kustvaart slechts toe te staan aan de nationale vaartuigen.

Art. III. 1. De Verdragsluitende Partijen verbinden zich bovendien, op voorwaarde van wederkeerigheid, aan de personen, goederen, vaartuigen, voertuigen, spoorwagens en postzendingen, komende van of bestemd voor de andere Partij, vrijen doortocht toe te staan over haar grondgebied, daaronder begrepen de territoriale wateren, en in zake van faciliteiten, kosten, beperkingen, enz. eene behandeling te verleenen, ten minste even gunstig als die, toegekend of toe te kennen aan de personen, goederen, vaartuigen, voertuigen, spoorwagens en postzendingen harer eigen nationaliteit, haar zelf toebehoorende, herkomstig van haar eigen gebied of door haar zelf ingevoerd, dan wel toegekend of toe te kennen aan de personen, goederen, vaartuigen, voertuigen, spoorwagens en postzendingen van eene andere, meer begunstigde, nationaliteit, of herkomstig of ingevoerd uit, of het eigendom van een land, dat te dezen aanzien gunstiger wordt behandeld.

2. Deze bepaling zal, voor zoover zij betreft den vrijen doorvoer van goederen, in niets afbreuk doen aan de wettelijke voorschriften nopens den doorvoer van wapenen en oorlogsbehoeften.

Art. IV. De bepalingen van dit verdrag zijn van toepassing op Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao, alsmede op de onderdanen, vennootschappen, vaartuigen en voortbrengselen van den bodem en van de nijverheid dezer landen.

Art. V. Het is wel verstaan, dat de bepalingen van dit verdrag aan geen der Verdragsluitende Partijen eenig recht toekennen of haar eenige verplichting opleggen, welke inbreuk zou maken op eene algemeene internationale overeenkomst, waartoe een der beide Verdragsluitende Partijen is toegetreden of in de toekomst zal toetreden.

Art. VI. Nederland zal niet op grond van de voorgaande bepalingen aanspraak kunnen maken op de gunsten, die Letland heeft toegestaan of in de toekomst zal toestaan aan een der Baltische Staten (Finland, Estland, Litauen) of aan deze drie landen, zoolang deze voordeelen niet zullen zijn toegestaan aan een derden staat.

Hetzelfde geldt voor wat betreft de voorrechten, die Letland mocht verleenen aan de Unie der Socialistische Sovjet-Republieken krachtens bijzondere overeenkomsten of douaneregelingen.

Art. VII. Het is wel verstaan, dat dit verdrag in niets afbreuk doet aan de gunsten met betrekking tot de grensverbindingen, het grensverkeer en den grenshandel, welke om redenen van plaatselijken aard door een der Verdragsluitende Partijen aan aangrenzende staten zouden worden toegestaan.

Art. VIII. Elk geschil over de uitlegging, de toepassing of de uitvoering dezer overeenkomst, hetwelk niet langs diplomatieken weg tusschen de Hooge Verdragsluitende Partijen is kunnen worden opgelost, zal worden onderworpen aan het Permanente Hof van Internationale Justitie.

Art. IX. Dit verdrag zal worden bekrachtigd en de bekrachtigingsoorkonden zullen zoo spoedig mogelijk te Riga worden uitgewisseld. Het zal in werking treden vijftien dagen na de uitwisseling der bekrachtigingsoorkonden en zal van kracht blijven gedurende een jaar te rekenen van den dag der inwerkingtreding, met stilzwijgende verlenging voor een zelfde tijdvak, telkenmale wanneer het niet ten minste zes maanden vóór den vervaldatum door een der Hooge Verdragsluitende Partijen zal zijn opgezegd.

Ter oorkonde waarvan de gevolmachtigden dit verdrag hebben onderteekend.

Gedaan in tweevoud te Riga, den 2den Juli negentienhonderd vier en twintig.

W. L. F. C. VAN RAPPARD. (*L. S.*) LOUIS SEJA. (*L. S.*)

GEZANTSCHAP DER NEDERLANDEN.

N°. 72 H 202.

Riga, 2 Juli 1924.

Mijnheer de Minister,

Ik heb de eer ter kennis van Uwe Excellentie te brengen, dat het wel verstaan is, dat de bepalingen van artikel 1 van het heden tusschen de Regeering van de Republiek Letland en de Regeering van Hare Majesteit de Koningin gesloten handelsverdrag, voor zoover deze bepalingen betrekking hebben op de vestiging van de onderdanen en den vrijen doorvoer van personen, geen inbreuk zullen maken op de in de beide landen, ten aanzien van de verleening of de verlenging van visa van kracht zijnde bepalingen, noch op de rechten van de beide Partijen om den toegang of het verder verblijf te weigeren aan de personen, die ongewenscht zullen worden geacht. Ten aanzien van de uitdrukking „conventions générales internationales", waarvan sprake is in artikel 5 van eerdergenoemd handelsverdrag, wordt door de Regeering van Hare Majesteit de Koningin onder deze „conventions" verstaan de collectieve verdragen van algemeene strekking, als bijv. het internationaal opiumverdrag, de internationale telegraaf-overeenkomst, enz., enz.

Wil, Mijnheer de Minister, de hernieuwde verzekering van mijn bijzondere hoogachting aanvaarden. W. L. F. C. VAN RAPPARD.

Zijner Excellentie
den Heere Minister van Buitenlandsche Zaken,
te Riga.

MINISTERIE VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN VAN LETLAND.

K 72/25310.

Riga, 2 Juli 1924.

Mijnheer de Minister,

Ik heb de eer ter kennis van Uwe Excellentie te brengen, dat het wel verstaan is, dat de bepalingen van artikel 1 van het heden tusschen de Regeering van de Republiek Letland en de Regeering van Hare Majesteit de Koningin gesloten handelsverdrag, voor zoover deze bepalingen betrekking hebben op de vestiging van de onderdanen en den vrijen doorvoer van personen, geen inbreuk zullen maken op de in de beide landen ten aanzien van de verleening of de verlenging van visa van kracht zijnde bepalingen, noch op de rechten van de beide Partijen om den toegang of het verder

verblijf te weigeren aan de personen, die ongewenscht zullen worden geacht. Ten aanzien van de uitdrukking „conventions générales internationales" waarvan sprake is in artikel 5 van eerdergenoemd handelsverdrag, wordt door de Regeering van de Republiek Letland onder deze „conventions" verstaan de collectieve verdragen van algemeene strekking, als bijv. het internationaal opiumverdrag, de internationale telegraaf-overeenkomst, enz., enz.

Wil, Mijnheer de Minister, de verzekering van mijn bijzondere hoogachting aanvaarden.

L. SEJA.

Zijner Excellentie
W. L. F. C. Ridder VAN RAPPARD,
Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, Riga.

---

2 *October* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het op 9 Februari 1920 te *Parijs* gesloten verdrag, betreffende den *Spitsbergen-Archipel*, met inbegrip van het *Beeren-Eiland*. S. 404.

WIJ WILHELMINA, ENZ.;

Gezien het op 9 Februari 1920 te Parijs tusschen de *Vereenigde Staten van Amerika, Groot-Britannië* en *Ierland, Denemarken, Frankrijk, Italië, Japan, Noorwegen, Nederland* en *Zweden* gesloten verdrag, betreffende den *Spitsbergen-Archipel*, met inbegrip van het *Beeren-Eiland*, van welk verdrag een afdruk en een vertaling bij dit Besluit zijn gevoegd;

Overwegende, dat de akten van bekrachtiging van dit verdrag van al de genoemde landen te *Parijs* zijn nedergelegd en wel, wat *Nederland* betreft, op 3 September 1920;

dat *Panama, België, China*, het *Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slovenen* en *Roemenië* tot dit verdrag zijn toegetreden;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 28 September 1925, Directie van het Protocol nº. 26779;

Hebben goedgevonden en verstaan:

meergenoemd verdrag en de vertaling daarvan te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 2den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 15 *Oct.* 1925.)

Le Président des Etats-Unis d'Amérique, Sa Majesté le Roi de Grande-Bretagne et d'Irlande et des territoires britanniques au delà des mers, Empereur des Indes, Sa Majesté le Roi de Danemark, le Président de la République Française, Sa Majesté le Roi d'Italie, Sa Majesté l'Empereur du Japon, Sa Majesté le Roi de Norvège, Sa Majesté la Reine des Pays-Bas, Sa Majesté le Roi de Suède,

Désireux, en reconnaissant la souveraineté de la Norvège sur l'archipel du Spitsberg, y compris l'île aux Ours, de voir ces régions pourvues d'un régime équitable propre à en assurer la mise en valeur et l'utilisation pacifique,

Ont désigné pour leurs plénipotentiaires respectifs en vue de conclure un traité à cet effet:

Le Président des Etats-Unis d'Amérique:

M. Hugh Campbell Wallace, Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire des Etats-Unis d'Amérique à Paris;

Sa Majesté le Roi de Grande-Bretagne et d'Irlande et des territoires britanniques au delà des mers, Empereur des Indes;

Le Très Honorable Comte de Derby, K. G., G. C. V. O., C. B., Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire de S. M. Britannique, à Paris;

Et,

pour le Dominion du Canada:

The President of the United States of America; His Majesty the King of Great Britain and Ireland and of the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India; His Majesty the King of Denmark; the President of the French Republic; His Majesty the King of Italy; His Majesty the Emperor of Japan; His Majesty the King of Norway; Her Majesty the Queen of the Netherlands; His Majesty the King of Sweden,

Desirous, while recognising the sovereignty of Norway over the Archipelago of Spitsbergen, including Bear Island, of seeing these territories provided with an equitable régime, in order to assure their development and peaceful utilisation,

Have appointed as their respective plenipotentiaries with a view to concluding a treaty to this effect:

The President of the United States of America:

Mr. Hugh Campbell Wallace, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the United States of America at Paris;

His Majesty the King of Great Britain and Ireland and of the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India:

The Right Honourable the Earl of Derby, K. G., G. C. V. O., C. B., His Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary at Paris;

And

for the Dominion of Canada:

L'Honorable Sir George Halsey Perley, K. C. M. G., Haut Commissaire du Canada dans le Royaume-Uni ;

pour le Commonwealth d'Australie :

Le Très Honorable Andrew Fisher, Haut Commissaire de l'Australie dans le Royaume-Uni ;

pour le Dominion de la Nouvelle-Zélande :

Le Très Honorable Sir Thomas MacKenzie, K. C. M. G., Haut Commissaire de la Nouvelle-Zélande dans le Royaume-Uni ;

pour l'Union Sud-Africaine :

M. Reginald Andrew Blankenberg, O. B. E., faisant fonction de Haut Commissaire de l'Union Sud-Africaine dans le Royaume-Uni ;

pour l'Inde :

Le Très Honorable Comte de Derby, K. G., G. C. V. O., C. B. ;

Sa Majesté le Roi de Danemark :

M. Herman Anker Bernhoft, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire de S. M. le Roi de Danemark à Paris ;

Le Président de la République Française :

M. Alexandre Millerand, Président du Conseil, Ministre des Affaires étrangères :

Sa Majesté le Roi d'Italie :

L'Honorable Maggiorino Ferraris, Sénateur du Royaume ;

Sa Majesté l'Empereur du Japon:

M. K. Matsui, Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire de S. M. l'Empereur du Japon à Paris ;

Sa Majesté le Roi de Norvège :

M. le Baron de Wedel Jarlsberg, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire de S. M. le Roi de Norvège à Paris ;

The Right Honourable Sir George Halsey Perley, K. C. M. G., High Commissioner for Canada in the United Kingdom ;

for the Commonwealth of Australia :

The Right Honourable Andrew Fisher, High Commissioner for Australia in the United Kingdom ;

for the Dominion of New Zealand :

The Right Honourable Sir Thomas MacKenzie, K. C. M. G., High Commissioner for New Zealand in the United Kingdom ;

for the Union of South Africa :

Mr. Reginald Andrew Blankenberg, O. B. E., Acting High Commissioner for South Africa in the United Kingdom ;

for India :

The Right Honourable the Earl of Derby, K. G., G. C. V. O., C. B. ;

His Majesty the King of Denmark:

Mr. Herman Anker Bernhoft, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of H. M. the King of Denmark at Paris ;

The President of the French Republic :

Mr. Alexandre Millerand, President of the Council, Minister for Foreign Affairs ;

His Majesty the King of Italy :

The Honourable Maggiorino Ferraris, Senator of the Kingdom ;

His Majesty the Emperor of Japan :

Mr. K. Matsui, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of H. M. the Emperor of Japan at Paris ;

His Majesty the King of Norway :

Baron Wedel Jarlsberg, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of H. M. the King of Norway at Paris ;

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas :

M. John Loudon, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire de S. M. la Reine des Pays-Bas à Paris ;

Sa Majesté le Roi de Suède :

M. le Comte J. J. A. Ehrensvärd, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire de S. M. le Roi de Suède à Paris ;

Lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, sont convenus des stipulations ci-après :

Art. premier. Les Hautes Parties Contractantes sont d'accord pour reconnaître, dans les conditions stipulées par le présent traité, la pleine et entière souveraineté de la Norvège sur l'archipel du Spitsberg comprenant, avec l'île aux Ours ou Beeren-Eiland, toutes les îles situées entre les 10° et 35° de longitude Est de Greenwich et entre les 74° et 81° de latitude Nord, notamment : le Spitsberg occidental, la terre du Nord-Est, l'île de Barents, l'île d'Edge, les îles Wiche, l'île d'Espérance ou Hopen-Eiland et la terre du Prince-Charles, ensemble les îles, îlots et rochers qui en dépendent (voir la carte annexée [1]).

Art. 2. Les navires et ressortissants de toutes les Hautes Parties Contractantes seront également admis à l'exercice du droit de pêche et de chasse dans les régions visées à l'article 1er et leurs eaux territoriales.

Il appartiendra à la Norvège de

[1] Non reproduite.

Her Majesty the Queen of the Netherlands :

Mr. John Loudon, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of H. M. the Queen of the Netherlands at Paris ;

His Majesty the King of Sweden :

Count J. J. A. Ehrensvärd, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of H. M. the King of Sweden at Paris ;

Who, having communicated their full powers, found in good and due form, have agreed as follows :

Art. 1. The High Contracting Parties undertake to recognise, subject to the stipulations of the present treaty, the full and absolute sovereignty of Norway over the Archipelago of Spitsbergen, comprising, with Bear Island or Beeren-Eiland, all the islands situated between 10° and 35° longitude East of Greenwich and between 74° and 81° latitude North, especially West Spitsbergen, North-East Land, Barents Island, Edge Island, Wiche Islands, Hope Island or Hopen-Eiland, and Prince Charles Foreland, together with all islands great or small and rocks appertaining thereto (see annexed map [1]).

Art. 2. Ships and nationals of all the High Contracting Parties shall enjoy equally the rights of fishing and hunting in the territories specified in Article 1 and in their territorial waters.

Norway shall be free to maintain,

[1] Not reproduced.

maintenir, prendre ou édicter les mesures propres à assurer la conservation et, s'il y a lieu, la reconstitution de la faune et de la flore dans lesdites régions et leurs eaux territoriales, étant entendu que ces mesures devront toujours être également applicables aux ressortissants de toutes les Hautes Parties Contractantes, sans exemptions, privilèges et faveurs quelconques, directs ou indirects, au profit de l'une quelconque d'entre elles.

Les occupants dont les droits seront reconnus selon les termes des articles 6 et 7 jouiront du droit exclusif de chasse sur leurs fonds de terre : 1° à proximité des habitations, des maisons, des magasins, des usines, des installations aménagées aux fins de l'exploitation du fonds de terre, dans les conditions fixées par les règlements de la police locale ; 2° dans un rayon de 10 kilomètres autour du siège principal des entreprises ou exploitations ; et dans les deux cas sous réserve de l'observation des règlements édictés par le Gouvernement norvégien dans les conditions énoncées au présent article.

Art. 3. Les ressortissants de toutes les Hautes Parties Contractantes auront une égale liberté d'accès et de relâche pour quelque cause et objet que ce soit, dans les eaux, fjords et ports des régions visées à l'article 1er ; ils pourront s'y livrer, sans aucune entrave, sous réserve de l'observation des lois et règlements locaux à toutes opérations maritimes, industrielles, minières et commerciales sur un pied de parfaite égalité.

take or decree suitable measures to ensure the preservation and, if necessary, the re-constitution of the fauna and flora of the said regions, and their territorial waters; it being clearly understood that these measures shall always be applicable equally to the nationals of all the High Contracting Parties without any exemption, privilege or favour whatsoever, direct or indirect to the advantage of any one of them.

Occupiers of land whose rights have been recognised in accordance with the terms of articles 6 and 7 wil enjoy the exclusive of hunting on their own land : (1) in the neighbourhood of their habitations, houses, stores, factories and installations, constructed for the purpose of developing their property, under conditions laid down by the local police regulations ; (2) within a radius of 10 kilometres round the headquarters of their place of business or works ; and in both cases, subject always to the observance of regulations made by the Norwegian Government in accordance with the conditions laid down in the present article.

Art. 3. The nationals of all the High Contracting Parties shall have equal liberty of access and entry for any reason or object whatever to the waters, fjords and ports of the territories specified in article 1 ; subject to the observance of local laws and regulations, they may carry on there without impediment all maritime, industrial mining and commercial operations on a footing of absolute equality.

Ils seront admis dans les mêmes conditions d'égalité à l'excercice et à l'exploitation de toutes entreprises maritimes, industrielles, minières ou commerciales, tant à terre que dans les eaux territoriales, sans qu'aucun monopole, à aucun égard et pour quelque entreprise que ce soit, puisse être établi.

Nonobstant les règles qui seraient en vigueur en Norvège relativement au cabotage, les navires des Hautes Parties Contractantes en provenance ou à destination des régions visées à l'article premier auront le droit de relâcher, tant à l'aller qu'au retour, dans les ports norvégiens, pour embarquer ou débarquer des voyageurs ou des marchandises en provenance ou à destination desdites régions, ou pour toute autre cause.

Il est entendu qu'à tous égards, et notamment en tout ce qui concerne l'exportation, l'importation et le transit, les ressortissants de toutes les Hautes Parties Contractantes, leurs navires et leurs marchandises, ne seront soumis à aucune charge ni restriction quelconque, qui ne sera pas appliquée aux ressortissants, aux navires ou aux marchandises, jouissant en Norvège du traitement de la nation la plus favorisée, les ressortissants norvégiens, leurs navires et leurs marchandises étant dans ce but assimilés à ceux des autres Hautes Parties Contractantes, et ne jouissant d'un traitement plus favorable à aucun égard.

L'exportation de toutes marchandises destinées au territoire d'une quelconque des Puissances contractantes ne devra être frappée d'aucune charge ni restriction qui

They shall be admitted under the same conditions of equality to the exercise and practice of all maritime, industrial, mining or commercial enterprises both on land and in the territorial waters, and no monopoly shall be established on any account or for any enterprise whatever.

Nothwithstanding any rules relating to coasting trade which may be in force in Norway, ships of the High Contracting Parties going to or coming from the territories specified in article I shall have the right to put into Norwegian ports on their outward or homeward voyage for the purpose of taking on board or disembarking passengers or cargo going to or coming from the said territories, or for any other purpose.

It is agreed that in every respect and especially with regard to exports, imports and transit traffic, the nationals of all the High Contracting Parties, their ships and goods shall not be subject to any charges or restrictions whatever which are not borne by the nationals, ships or goods which enjoy in Norway te treatment of the most favoured nation ; Norwegian nationals, ships or goods being for this purpose assimilated to those of the other High Contracting Parties, and not treated more favourably in any respect.

No charge or restriction shall be imposed on the exportation of any goods to the territories of any of the Contracting Powers other or more onerous than on the expor-

puissent être différentes ou plus onéreuses que celles prévues à l'exportation de marchandises de la même espèce à destination du territoire d'une autre Puissance contractante (y compris la Norvège) ou de tout autre pays.

Art. 4. Toute station publique de télégraphie sans fil établie ou à établir, avec l'autorisation ou par les soins du Gouvernement norvégien, dans les régions visées à l'article 1er, devra toujours être ouverte sur un pied de parfaite égalité aux communications des navires de tous pavillons et des ressortissants des Hautes Parties Contractantes dans les conditions prévues par la Convention radiotélégraphique du 5 juillet 1912 ou de la Convention internationale qui serait conclue pour être substituée à celle-ci.

Sous réserve des obligations internationales résultant d'un état de guerre, les propriétaires d'un bien-fonds pourront toujours établir et utiliser pour leurs propres affaires des installations de télégraphie sans fil, qui auront la liberté de communiquer pour affaires privées avec des stations fixes ou mobiles, y compris les stations établies sur les navires et les aéronefs.

Art. 5. Les Hautes Parties Contractantes reconnaissent l'utilité d'établir dans les régions visées à l'article premier une station internationale de météorologie, dont l'organisation fera l'objet d'une Convention ultérieure.

Il sera pourvu également par voie de convention aux conditions dans lesquelles les recherches d'ordre scientifique pourront être effectuées dans lesdites régions.

tation of similar goods to the territory of any other Contracting Power (including Norway) or to any other destination.

Art. 4. All public wireless telegraphy stations established or to be established by, or with the authorisation of, the Norwegian Government within the territories referred to in article I shall always be open on a footing of absolute equality to communications from ships of all flags and from nationals of the High Contracting Parties, under the conditions laid down in the Wireless Telegraphy Convention of July 5, 1912, or in the subsequent International Convention which may be concluded to replace it.

Subject to international obligations arising out of a state of war, owners of landed property shall always be at liberty to establish and use for their own purposes wireless telegraphy installations, which shall be free to communicate on private business with fixed or moving wireless stations, including those on board ships and aircraft.

Art. 5. The High Contracting Parties recognise the utility of establishing an international meteorological station in the territories specified in article I, the organisation of which shall form the subject of a subsequent Convention.

Conventions shall also be concluded laying down the conditions under which scientific investigations may be conducted in the said territories.

Art. 6. Sous réserve des dispositions du présent article, les droit acquis appartenant aux ressortissants des Hautes Parties Contractantes seront reconnus valables.

Les réclamations relativement aux droits résultant de prises de possession ou d'occupation antérieures à la signature du présent traité seront réglées d'après les dispositions de l'Annexe ci-jointe, qui aura même force et valeur que le présent traité.

Art. 7. Dans les régions visées à l'article 1er, la Norvège s'engage à accorder à tous les ressortissants des Hautes Parties Contractantes, en ce qui concerne les modes d'acquisition, la jouissance et l'exercice du droit de propriété, y compris les droits miniers, un traitement basé sur une parfaite égalité et conforme aux stipulations du présent traité.

Il ne pourra être effectué d'expropriation que pour cause d'utilité publique et contre le versement d'une juste indemnité.

Art. 8. La Norvège s'engage à pourvoir les régions visées à l'article 1er d'un régime minier qui, notamment ou point de vue des impôts, taxes ou redevances de toute nature, des conditions générales et particulières du travail, devra exclure tous privilèges, monopoles ou faveurs tant au profit de l'Etat qu'au profit des ressortissants d'une des Hautes Parties Contractantes, y compris la Norvège, et assurer au personnel salarié de toute catégorie les garanties de salaire et de protection nécessaires à leur bien-être physique, moral et intellectuel.

Les impots, taxes et droits qui seront perçus devront être exclusi-

Art. 6. Subject to the provisions of the present article, acquired rights of nationals of the High Contracting Parties shall be recognised.

Claims arising from taking possession or from occupation of land before the signature of the present treaty shall be dealt with in accordance with the Annex hereto, which will have the same force and effect as the present treaty.

Art. 7. With regard to methods of acquisition, enjoyment and excercise of the right of ownership of property, including mineral rights, in the territories specified in article 1, Norway undertakes to grant to all nationals of the High Contracting Parties treatment based on complete equality and in conformity with the stipulations of the present treaty.

Expropriation may be resorted to only on grounds of public utility and on payment of proper compensation.

Art. 8. Norway undertakes to provide for the territories specified in article 1 mining regulations which, especially from the point of view of imposts, taxes or charges of any kind, and of general or particular labour conditions, shall exclude all privileges, monopolies or favours for the benefit of the State or of the nationals of any one of the High Contracting Parties, including Norway, and shall guarantee to the paid staff of all categories the remuneration and protection necessary for their physical, moral and intellectual welfare.

Taxes, dues and duties levied shall be devoted exclusively to the

vement consacrés auxdites régions et ne pourront être établis que dans la mesure où ils seront justifiés par leur objet.

En ce qui concerne spécialement l'exportation des minerais, le Gouvernement norvégien aura la faculté d'établir une taxe à l'exportation ; toutefois cette taxe ne pourra être supérieure à 1 p. 100 de la valeur maxima des minerais exportés jusqu'à concurrence de 100,000 tonnes, et au-dessus de cette quantité la taxe suivra une proportion décroissante. La valeur sera déterminée à la fin de la saison navigable en calculant le prix moyen franco-bord.

Trois mois avant la date prévue pour sa mise en vigueur, le projet de régime minier devra être communiqué par le Gouvernement norvégien aux autres Puissances contractantes. Si, dans ce délai, une ou plusieurs desdites Puissances proposaient d'apporter des modifications à cette réglementation avant qu'elle soit appliquée, ces propositions seraient communiquées par le Gouvernement norvégien aux autres Puissances contractantes, pour être soumises à l'examen et à la décision d'une Commission composée d'un représentant de chacune desdites Puissances. Cette Commission sera réunie par le Gouvernement norvégien et devra statuer dans un délai de trois mois à dater de sa réunion. Ses décisions seront prises à la majorité des voix.

Art. 9. Sous réserve des droits et devoirs pouvant résulter pour la Norvège de son adhésion à la Société des Nations, la Norvège

said territories and shall not exceed what is required for the object in view

So far, particularly, as the exportation of minerals is concerned, the Norwegian Government shall have the right to levy an export duty which shall not exceed 1 % of the maximum value of the minerals exported up to 100,000 tons, and beyond that quantity the duty will be proportionately diminished. The value shall be fixed at the end of the navigation season by calculating the average free on board price obtained.

Three months before the date fixed for their coming into force, the draft mining regulations shall be communicated by the Norwegian Government to the other Contracting Powers. If during this period one or more of the said Powers propose to modify these regulations before they are applied, such proposals shall be communicated by the Norwegian Government to the other Contracting Powers in order that they may be submitted to examination and the decision of a Commission composed of one representative of each of the said Powers. This Commission shall meet at the invitation of the Norwegian Government and shall come to a decision within a period of three months from the date of its first meeting. Its décisions shall be taken by a majority.

Art. 9. Subject to the rights and duties resulting from the admission of Norway to the League of Nations, Norway under-

s'engage à ne créer et à ne laisser établir aucune base navale dans les régions visées à l'article 1er, à ne construire aucune fortification dans lesdites régions, qui ne devront jamais être utilisées dans un but de guerre.

Art. 10. En attendant que la reconnaissance par les Hautes Parties Contractantes d'un Gouvernement russe permette à la Russie d'adhérer au présent traité, les nationaux et sociétés russes jouiront des mêmes droits que les ressortissants des Hautes Parties Contractantes.

Les réclamations qu'ils auraient à faire valoir dans les régions visées à l'article 1er seront présentées, dans les conditions stipulées par l'article 6 et l'Annexe du présent traité, par les soins du Gouvernement danois, qui consent à prêter, dans ce but, ses bons offices.

Le présent traité, dont les textes français et anglais feront foi, sera ratifié.

Le dépôt des ratifications sera effectué à Paris, le plus tôt qu'il sera possible.

Les Puissances dont le Gouvernement a son siège hors d'Europe auront la faculté de se borner à faire connaître au Gouvernement de la République française, par leur représentant diplomatique à Paris, que leur ratification a été donnée et, dans ce cas, elles devront en transmettre l'instrument aussitôt que faire se pourra.

Le présent traité entrera en vigueur, en ce qui concerne les stipulations de l'article 8, dès qu'il aura été ratifié par chacune des Puissances signataires, et, à

takes not to create nor to allow the establishment of any naval base in the territories specified in article I and not to construct any fortification in the said territories, which may never be used for warlike purposes.

Art. 10. Until the recognition by the High Contracting Parties of a Russian Government shall permit Russia to adhere to the present treaty, Russian nationals and companies shall enjoy the same rights as nationals of the High Contracting Parties.

Claims in the territories specified in article 1 which they may have to put forward shall be presented under the conditions laid down in the present treaty (article 6 and Annex) through the intermediary of the Danish Government, who declare their willingness to lend their good offices for this purpose.

The present treaty, of which the French and English texts are both authentic, shall be ratified.

Ratifications shall be deposited at Paris as soon as possible.

Powers of which the seat of the Government is outside Europe may confine their action to informing the Government of the French Republic, through their diplomatic representative at Paris, that their ratification has been given, and in this case, they shall transmit the instrument as soon as possible.

The present treaty will come into force, in so far as the stipulations of article 8 are concerned, from the date of its ratification by all the signatory Powers ; and in all

tous autres égards, en même temps que le régime minier prévu audit article.

Les tierces Puissances seront invitées par le Gouvernement de la République française à adhérer au présent traité dûment ratifié. Cette adhésion sera effectuée par voie de notification adressée au Gouvernement français, à qui il appartiendra d'en aviser les autres Parties Contractantes.

En foi de quoi, les plénipotentiaires susnommés ont signé le présent traité.

Fait à Paris, le neuf février 1920, en deux exemplaires, dont un sera remis au Gouvernement de Sa Majesté le Roi de Norvège et un restera déposé dans les archives du Gouvernement de la République française et dont les expéditions authentiques seront remises aux autres Puissances signataires.

(*L. S.*) HUGH C. WALLACE.
(*L. S.*) DERBY.
(*L. S.*) GEORGE H. PERLEY.
(*L. S.*) ANDREW FISHER.
(*L. S.*) TH. MACKENZIE.
(*L. S.*) R. A. BLANKENBERG.
(*L. S.*) DERBY.

ANNEXE.

§ 1. 1° Dans un délai de trois mois à dater de la mise en vigueur du présent traité, toutes les revendications territoriales qui auraient déjà été formulées après des Gouvernements des diverses Puissances antérieurement à la signature du présent traité, devront être notifiées par le Gouvernement du réclamant à un Commissaire chargé d'examiner ces revendications. Ce Commissaire sera un juge ou un jurisconsulte de nationalité danoise possédant les qualités nécessaires et désigné par le Gouvernement danois.

2° Cette notification devra comprendre une délimitation exacte de l'étendue du terrain revendiqué, et être accompagnée d'une carte, qui sera établie à l'échelle d'au moins 1/1,000,000, et sur laquelle sera indiqué clairement le terrain revendiqué.

3° La notification devra être accompagnée du dépôt de la somme d'un penny (1 d.) par acre (40 acres) de terrain revendiqué, pour couvrir les frais occasionnés par l'examen des revendications.

4° Le Commissaire pourra requérir des réclamants la production de tous autres documents, actes ou informations qu'il jugerait nécessaires.

5° Le Commissaire examinera les revendications ainsi notifiées. A cette fin, il pourra recourir à telle assistance technique qu'il jugerait nécessaire et, le cas échéant, faire procéder à une enquête sur place.

6° Le rémunération du Commissaire sera fixée d'un commun accord par le Gouvernement danois et les autres Gouvernements intéressés. Le Commissaire fixera lui-même la rémunération des adjoints qu'il jugera nécessaire d'employer.

7° Après examen des réclamations, le Commissaire préparera un rapport indiquant avec précision les réclamations qui, d'après lui, doivent être immédiatement reconnues fondées et celles qui, par suite de contestation ou pour

other respects on the same date as the mining regulations provided for in that article.

Third Powers will be invited by the Government of the French Republic to adhere to the present treaty duly ratified. This adhesion shall be effected by a communication addressed to the French Government, which will undertake to notify the other Contracting Parties.

In witness whereof the abovenamed plenipotentiaries have signed the present treaty.

Done at Paris, the ninth day of February, 1920, in duplicate, one copy to be transmitted to the Government of His Majesty the King of Norway, and one deposited in the archives of the French Republic; authenticated copies will be transmitted to the other signatory Powers.

(*L. S.*) H. A. BERNHOFT.
(*L. S.*) A. MILLERAND.
(*L. S.*) MAGGIORINO FERRARIS.
(*L. S.*) K. MATSUI.
(*L. S.*) WEDEL JARLSBERG.
(*L. S.*) J. LOUDON.
(*L. S.*) J. EHRENSVARD.

ANNEX.

1. (1) Within three months from the coming into force of the present Treaty, notification of all claims to land which had been made to any Government before the signature of the present treaty must be sent by the Government of the claimant to a Commissioner charged to examine such claims. The Commissioner will be a judge or jurisconsult of Danish nationality possessing the necessary qualifications for the task, and shall be nominated by the Danish Government.

(2) The notification must include a precise delimitation of the land claimed and be accompanied by a map on a scale of not less than 1:1,000,000 on which the land claimed is clearly marked.

(3) The notification must be accompanied by the deposit of a sum of one penny for each acre (40 ares) of land claimed, to defray the expenses of the examination of the claims.

(4) The Commissioner will be entitled to require from the claimants any further documents or information which he may consider necessary.

(5) The Commissioner will examine the claims so notified. For this purpose he will be entitled to avail himself of such expert assistance as he may consider necessary, and in case of need to cause investigations to be carried out on the spot.

(6) The remuneration of the Commissioner will be fixed by agreement between the Danish Government and the other Governments concerned. The Commissioner will fix the remuneration of such assistants as he considers it necessary to employ.

(7) The Commissioner, after examining the claims, will prepare a report showing precisely the claims which he is of opinion should be recognised at once and those which, either because they are disputed or for any other reason,

toute autre cause, devraient, à son avis, être soumises à l'arbitrage comme il est dit ci-après. Des copies de ce rapport seront transmises par le Commissaire aux Gouvernements intéressés.

8° Si le chiffre des sommes déposées en vertu de l'alinéa 3° un suffit pas à couvrir les frais occasionnés par l'examen des revendications, le Commissaire, si la revendication lui paraît fondée, indiquera immédiatement le supplément à verser par le réclamant. Le montant de cette somme sera fixé d'après l'étendue du terrain sur lequel les titres du réclamant auront été reconnus justifiés.

Si le montant des sommes déposées en vertu de l'alinéa 3° venait à dépasser celui desdits frais, le solde en serait affecté au payement des frais de l'arbitrage prévu ci-après.

9° Dans un délai de trois mois à dater du rapport prévu à l'alinéa 7° du présent paragraphe, le Gouvernement norvégien prendra les mesures nécessaires pour conférer au réclamant dont le Commissaire aura reconnu la réclamation justifiée, un titre valable lui assurant la propriété exclusive sur le terrain en question, d'accord avec les lois et les règlements qui sont ou seront en vigueur dans les régions visées à l'article 1er du présent traité et sous réserve des règlements miniers visés à l'article 8 dudit traité.

Toutefois, dans le cas où un versement complémentaire serait nécessaire en vertu de l'alinéa 8 ci-dessus, il ne sera délivré qu'un titre provisoire qui deviendra définitif dès que le réclamant aura effectué ledit versement dans tel délai convenable, que pourra fixer le Gouvernement norvégien.

he is of opinion should be submitted to arbitration as hereinafter provided. Copies of this report will be forwarded by the Commissioner to the Governments concerned.

(8) If the amount of the sums deposited in accordance with clause (3) is insufficient to cover the expenses of the examination of the claims, the Commissioner will, in every case where he is of opinion that a claim should be recognised, at once state what further sun the claimant should be required to pay. This sum will be based on the amount of the land to which the claimant's title is recognised.

If the sums deposited in accordance with clause (3) exceed the expenses of the examination, the balance will be devoted to the cost of the arbitration hereinafter provided for.

(9) Within three months from the date of the report referred to in clause (7) of this paragraph, the Norwegian Government shall take the necessary steps to confer upon claimants whose claims have been recognised by the Commissioner a valid title securing to them the exclusive property in the land in question, in accordance with the laws and regulations in force or to be enforced in the territories specified in article 1 of the present treaty, and subject to the mining regulations referred to in article 8 of the present treaty.

In the event, however, of a further payment being required in accordance with clause (8) of this paragraph, a provisional title only will be delivered, which title will become definitive on payment

§ 2. Les réclamations que, pour une raison quelconque, le commissaire, prévu au paragraphe 1er n'aura pas reconnues fondées, seront réglées d'après les dispositions suivantes :

1° Dans un délai de trois mois à dater du rapport prévu à l'alinéa 7 du paragraphe précédent, chacun des Gouvernements auxquels ressortissent les réclamants dont les réclamations n'ont pas été admises, désignera un arbitre.

Le Commissaire présidera le tribunal ainsi constitué. Il aura voix prépondérante en cas de partage. Il désignera un secrétaire chargé de recevoir les documents visés à l'alinéa 2° du présent paragraphe et de prendre les mesures nécessaires pour la réunion du tribunal.

2° Dans le délai d'un mois à dater de la nomination du secrétaire prévu à l'alinéa 1°, les réclamants feront parvenir à ce dernier, par l'intermédiaire de leurs Gouvernements respectifs, un mémoire indiquant avec précision leurs revendications, accompagné de tous documents et argumentations qu'ils pourraient désirer faire valoir à l'appui.

3° Dans le délai de deux mois à dater de la nomination du secrétaire prévu à l'alinéa 1°, le Tibunal se réunira à Copenhague à l'effet d'examiner les revendications qui lui auront été soumises.

by the claimant, within such reasonable period as the Norwegian Government may fix, of the further sum required of him.

2. Claims which for any reason the Commissioner referred to in clause (1) of the preceding paragraph has not recognised as valid will be settled in accordance with the following provisions :

(1) Within three months from the date of the report referred to in clause (7) of the preceding paragraph, each of the Governments whose nationals have been found to possess claims which have not been recognised will appoint an arbitrator.

The Commissioner will be the President of the Tribunal so constituted. In cases of equal division of opinion, he shall have the deciding vote. He will nominate a Secretary to receive the documents referred to in clause (2) of this paragraph and to make the necessary arrangements for the meeting of the Tribunal.

(2) Within one month from the appointment of the Secretary referred to in clause (1) the claimants concerned will send to him through the intermediary of their respective Governments statements indicating precisely their claims and accompanied by such documents and arguments as they may wish to submit in support thereof.

(3) Within two months from the appointment of the Secretary referred to in clause (1) the Tribunal shall meet at Copenhagen for the purpose of dealing with the claims which have been submitted to it.

4° La langue employée par le Tribunal sera l'anglais. Tous documents et arguments pourront lui être présentés par les parties intéressées dans leur propre langue, mais devront être accompagnés en tout cas d'une traduction en anglais.

5° Les réclamants auront le droit, s'ils en expriment le désir, d'être entendus par le Tribunal, soit personnellement, soit par des conseils, et le Tribunal aura le droit de demander aux réclamants toutes explications et tous documents ou argumentations complémentaires qu'il jugerait nécessaires.

6° Avant d'entendre la cause, le Tribunal devra requérir un dépôt ou une garantie de toute somme qu'il pourra juger nécessaire pour payer la part de chaque réclamant dans les dépenses du Tribunal. Pour en fixer le montant, le Tribunal se basera principalement sur l'étendue du terrain revendiqué. Il pourra aussi demander aux Parties un complément de dépôt dans les affaires impliquant des dépenses spéciales.

7° Le chiffre des honoraires des arbitres sera déterminée par mois, et fixé par les Gouvernements intéressés. Le Président fixera les appointements du secrétaire et de toutes autres personnes employées par le Tribunal.

8° Sous réserve des stipulations de la présente Annexe, le Tribunal aura plein pouvoir pour régler sa propre procédure.

9° Dans l'examen des revendications le Tribunal devra prendre en considération :

a) toutes règles applicables du droit des gens ;

(4) The language of the Tribunal shall be English. Documents or arguments may be submitted to it by the interested parties in their own language, but in that case must be accompanied by an English translation.

(5) The claimants shall be entitled, if they so desire, to be heard by the Tribunal either in person or by counsel, and the Tribunal shall be entitled to call upon the claimants to present such additional explanations, documents or arguments as it may think necessary.

(6) Before the hearing of any case the Tribunal shall require from the parties a deposit or security for such sum as it may think necessary to cover the share of each party in the expenses of the Tribunal. In fixing the amount of such sum the Tribunal shall base itself principally on the extent of the land claimed. The Tribunal shall also have power to demand a further deposit from the parties in cases where special expense is involved.

(7) The honorarium of the arbitrators shall be calculated per month, and fixed by the Governments concerned. The salary of the Secretary and any other persons employed by the Tribunal shall be fixed by the President.

(8) Subject to the provisions of this Annex the Tribunal shall have full power to regulate its own procedure.

(9) In dealing with the claims the Tribunal shall take into consideration :

(*a*) any applicable rules of International Law ;

b) les principes généraux de justice et d'équité ;

c) les circonstances suivantes :

1) la date à laquelle le terrain revendiqué a été occupé pour la première fois par le réclamant ou ses auteurs ;

2) la date à laquelle la revendication a été notifiée au Gouvernement du réclamant ;

3) la mesure, dans laquelle le réclamant ou ses auteurs ont développé et exploité le terrain revendiqué par le réclamant. A cet égard, le Tribunal devra tenir compte des circonstances ou des entraves qui, par suite de l'existence de l'état de guerre de 1914 à 1919, ont pu empêcher les réclamants de poursuivre leur réclamation.

10° Toutes les dépenses du Tribunal seront partagées entre les réclamants dans la proportion fixée par le Tribunal. Dans le cas où le montant des sommes déposées selon les stipulations de l'alinéa 6° viendrait à dépasser celui des frais du Tribunal, le solde en serait remboursé aux personnes dont les réclamations ont été admises, et cela dans la proportion jugée équitable par le Tribunal.

11° Les décisions du Tribunal seront communiquées par ce dernier aux Gouvernements intéressés, et dans tous les cas au Gouvernement norvégien.

Le Gouvernement norvégien, dans un délai de trois mois après qu'il aura reçu une décision, prendra les mesures nécessaires pour conférer aux réclamants, dont les revendications auront été admises par le Tribunal, des titres valables conformément aux lois et règlements, qui sont ou seront en vigueur

(*b*) the general principles of justice and equity ;

(*c*) the following circumstances :

(i) the date on which the land claimed was first occupied by the claimant or his predecessors in title ;

(ii) the date on which the claim was notified to the Government of the claimant ;

(iii) the extent to which the claimant or his predecessors in title have developed and exploited the land claimed. In this connection the Tribunal shall take into account the extent to which the claimants may have been prevented from developing their undertaking by conditions or restrictions resulting from the war of 1914—1919.

(10) All the expenses of the Tribunal shall be divided among the claimants in such proportion as the Tribunal shall decide. If the amount of the sums paid in accordance with clause (6) is larger thans the expenses of the Tribunal, the balance shall be returned to the parties whose claims have been recognised in such proportion as the Tribunal shall think fit.

(11) The decisions of the Tribunal shall be communicated by it to the Governments concerned, including in every case the Norwegian Government.

The Norwegian Government shall within three months from the receipt of each decision take the necessary steps to confer upon the claimants whose claims have been recognised by the Tribunal a valid title to the land in question, in accordance with the laws and regulations in force or to be enfor-

dans les régions visées à l'article 1er du présent traité, et sous réserve des règlements miniers, dont il est parlé à l'article 8 dudit traité. Toutefois les titres ne deviendront définitifs que lorsque le demandeur aura versé sa quote-part des frais du Tribunal, dans tel délai convenable que pourra fixer le Gouvernement norvégien.

§ 3. Toute réclamation qui n'aura pas été notifiée au Commissaire conformément à l'alinéa 1er du paragraphe 1er, ou qui, n'ayant pas été admis par lui, n'aura pas été soumise au Tribunal conformément au paragraphe 2, sera considérée comme définitivement éteinte.

ced in the territories specified in article 1, and subject to the mining regulations referred to in article 8 of the present treaty. Nevertheless, the titles so conferred will only become definitive on the payment by the claimant concerned, within such reasonable period as the Norwegian Government may fix, of his share of the expenses of the Tribunal.

3. Any claims which are not notified to the Commissioner in accordance with clause (1) of paragraph 1, or which not having been recognised by him are not submitted to the Tribunal in accordance with paragraph 2, will be finally extinguished.

VERTALING.

De President van de Vereenigde Staten van Amerika; Zijne Majesteit de Koning van Groot-Britannië en Ierland en van de Britsche Overzeesche Gebieden, Keizer van Indië; Zijne Majesteit de Koning van Denemarken; de President van de Fransche Republiek; Zijne Majesteit de Koning van Italië; Zijne Majesteit de Keizer van Japan; Zijne Majesteit de Koning van Noorwegen; Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden; Zijne Majesteit de Koning van Zweden,

wenschende, om onder erkenning van de souvereiniteit van Noorwegen over den Spitsbergen-Archipel, met inbegrip van het Beeren-eiland, deze gebieden te voorzien van een rechtvaardig bestuur ten einde hun ontwikkeling en vreedzame exploitatie te verzekeren.

Hebben tot Hunne respectievelijke gevolmachtigden benoemd om te dien einde een verdrag te sluiten:

De President van de Vereenigde Staten van Amerika:

den heer Hugh Campbell Wallace, Buitengewoon en Gevolmachtigd Ambassadeur van de Vereenigde Staten van Amerika te Parijs;

Zijne Majesteit de Koning van Groot-Britannië en Ierland en van de Britsche Overzeesche Gebieden, Keizer van Indië:

The Right Honourable the Earl of Derby, K.G., G.C.V O., C.B., Hoogstdeszelfs Buitengewoon en Gevolmachtigd Ambassadeur te Parijs;

en

voor het Overzeesche Gebied Canada:

The Right Honourable Sir George Halsey Perley, K. C. M. G., Hoogen Commissaris voor Canada in het Vereenigd Koninkrijk;

voor het Gemeentebest Australië:

The Right Honourable Andrew Fisher, Hoogen Commissaris voor Australië in het Vereenigd Koninkrijk;

voor het Overzeesche Gebied Nieuw-Zeeland:

The Right Honourable Sir Thomas MacKenzie, K. C. M. G., Hoogen Commissaris voor Nieuw-Zeeland in het Vereenigd Koninkrijk;

voor de Unie van Zuid-Afrika:

den heer Reginald Andrew Blankenberg, O. B. E., waarnemend Hoogen Commissaris voor Zuid-Afrika in het Vereenigd Koninkrijk;

voor Indië:

The Right Honourable the Earl of Derby, K. G., G. C. V. O., C. B.;

Zijne Majesteit de Koning van Denemarken:

den heer Herman Anker Bernhoft, Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Zijne Majesteit den Koning van Denemarken te Parijs;

de President van de Fransche Republiek:

den heer Alexandre Millerand, President van den Raad van Ministers, Minister van Buitenlandsche Zaken;

Zijne Majesteit de Koning van Italië:

L'honorable Maggiorino Ferraris, Senator van het Koninkrijk;

Zijne Majesteit de Keizer van Japan:

den heer K. Matsui, Buitengewoon en Gevolmachtigd Ambassadeur van Zijne Majesteit den Keizer van Japan te Parijs;

Zijne Majesteit de Koning van Noorwegen:

Baron Wedel Jarlsberg, Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Zijne Majesteit den Koning van Noorwegen te Parijs;

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden:

Jonkheer John Loudon, Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden te Parijs;

Zijne Majesteit de Koning van Zweden:

Graaf J. J. A. Ehrensvärd, Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Zijne Majesteit den Koning van Zweden te Parijs;

die, na overlegging hunner in goeden en behoorlijken vorm bevonden volmachten, omtrent de volgende bepalingen zijn overeengekomen:

Art. 1. De Hooge Verdragsluitende Partijen komen overeen, om, met inachtneming van de voorwaarden neergelegd in dit verdrag, de volle en geheele souvereiniteit van Noorwegen te erkennen over den Spitsbergen-Archipel, die te zamen met het Beeren-Eiland alle eilanden omvat welke gelegen zijn tusschen de 10° en 35° O. L. van Greenwich en tusschen 74° en 81° N. B., met name: West-Spitsbergen, Noord-Oost-Land, Barents-eiland, Edge-eiland, de Wiche-eilanden, Hoop-eiland en Prins-Karel-land, te zamen met alle daarbij behoorende eilanden, eilandjes en rotsen. (Zie de bijgevoegde kaart [1]).

[1] Niet afgedrukt.

2. Schepen en onderdanen van alle Hooge Verdragsluitende Partijen zullen gelijkelijk in het genot worden gesteld van het visch- en jachtrecht in de gebieden aangeduid in artikel 1 en in de territoriale wateren van die gebieden.

Noorwegen zal bevoegd zijn de maatregelen te handhaven, te nemen of uit te vaardigen, geëigend om de instandhouding, en zoo noodig het herstel, van de fauna en de flora in genoemde streken en haar territoriale wateren te verzekeren, met dien verstande, dat deze maatregelen altijd gelijkelijk van toepassing zullen moeten zijn op de onderdanen van alle Hooge Verdragsluitende Partijen, zonder eenige directe of indirecte vrijstelling, voorrecht of gunst, welke ook, ten voordeele van een Harer.

Zij, die grond in bezit hebben en wier rechten erkend zijn overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 6 en 7, zullen op hun eigen grond het uitsluitend jachtrecht genieten: 1°. in de nabijheid van hun woningen, huizen, magazijnen, fabrieken en installaties aangebracht voor de ontginning van hun eigendom, op de voorwaarden vastgesteld door de plaatselijke politieregelingen; 2°. binnen een kring met een straal van 10 Kilometer getrokken van uit den hoofdzetel van hun ondernemingen of exploitaties, in beide gevallen onder voorbehoud van de nakoming van de regelingen uitgevaardigd door de Noorsche Regeering in overeenstemming met de voorwaarden, neergelegd in dit artikel.

3. De onderdanen van alle Hooge Verdragsluitende Partijen zullen gelijkelijk recht van toegang en verblijf hebben, onverschillig wat hiervan de oorzaak of het doel moge zijn, in de wateren, fjorden en havens van de gebieden, aangeduid in artikel 1; met inachtneming van de plaatselijke wetten en regelingen zullen zij aldaar, zonder eenige belemmering, op voet van volkomen gelijkheid, alle maritieme, industrieele, mijnbouwkundige en commercieele werken mogen uitvoeren.

Zij zullen onder dezelfde voorwaarden van gelijkheid worden toegelaten tot de uitoefening en exploitatie van alle maritieme, industrieele, mijnbouwkundige of commercieele ondernemingen, zoowel te land als in de territoriale wateren, en in geen enkel opzicht en voor geen enkele onderneming zal een monopolie worden ingesteld.

Niettegenstaande regelen, die in Noorwegen mochten bestaan met betrekking tot de kustvaart, zullen schepen van de Hooge Verdragsluitende Partijen, welke afkomstig zijn van of bestemd zijn naar de gebieden aangeduid in artikel 1, het recht hebben, zoowel op den heenweg als op den terugweg binnen te loopen in Noorsche havens ten einde reizigers of goederen op te nemen of af te zetten, welke afkomstig zijn van of bestemd zijn voor de genoemde gebieden, of om welke andere reden ook.

Overeengekomen wordt, dat in ieder opzicht, en met name wat betreft den uitvoer, den invoer en den doorvoer, de onderdanen van alle Hooge Verdragsluitende Partijen, hun schepen en hun goederen niet onderworpen zullen zijn aan eenige rechten of beperkingen welke ook, die niet van toepassing zijn op de onderdanen, op de schepen en op de goederen, welke in Noorwegen de behandeling van de meest begunstigde natie genieten; Noorsche onderdanen, hun schepen en hun goederen worden te dien einde gelijkgesteld met die van de andere Hooge Verdragsluitende Partijen en genieten in geen enkel opzicht een gunstiger behandeling.

Voor den uitvoer van goederen, bestemd voor het grondgebied van een der Verdragsluitende Mogendheden, zal geen belasting mogen worden geheven, of beperking worden gesteld, verschillend van of meer bezwarend dan die, welke gelden voor den uitvoer van goederen van dezelfde soort naar het grondgebied van eenige andere Verdragsluitende Mogendheid (met inbegrip van Noorwegen) of naar eenige andere bestemming.

4. Ieder openbaar station van draadlooze telegrafie, dat door of met de machtiging van de Noorsche Regeering gevestigd is of gevestigd zal worden in de gebieden bedoeld in artikel 1, zal altijd op een voet van volkomen gelijkheid open moeten staan voor berichten van schepen van iedere vlag en van onderdanen van de Hooge Verdragsluitende Partijen, op de voorwaarden, vastgesteld bij het Internationaal Radiotelegraafverdrag van 5 Juli 1912 of bij het internationaal verdrag, dat later gesloten mocht worden ter vervanging van bovengenoemd verdrag.

Onder voorbehoud van de internationale verplichtingen, welke voortvloeien uit een oorlogstoestand, zullen eigenaars van een onroerend goed altijd het recht hebben om ten eigen bate installaties voor draadlooze telegrafie te maken en te gebruiken, welke over particuliere aangelegenheden berichten zullen mogen overbrengen van en naar vaste of verplaatsbare stations, met inbegrip van stations gevestigd op schepen en luchtvaartuigen.

5. De Hooge Verdragsluitende Partijen erkennen de wenschelijkheid om in de gebieden, aangeduid in artikel 1, een internationaal meteorologisch station te vestigen, waarvan de inrichting in een later verdrag zal worden geregeld.

Eveneens zullen verdragen worden gesloten ter bepaling van de voorwaarden, waarop in de genoemde gebieden wetenschappelijke onderzoekingen zullen mogen worden uitgevoerd.

6. Onder voorbehoud van de bepalingen van dit artikel zullen verkregen rechten van onderdanen van de Hooge Verdragsluitende Partijen worden erkend.

Omtrent aanspraken gegrond op inbezitneming of bezetting van land op een tijdstip, voorafgaande aan de onderteekening van dit verdrag, zal worden beslist overeenkomstig de hieraan toegevoegde Bijlage, welke dezelfde kracht en werking zal hebben als dit verdrag.

7. Noorwegen verbindt zich, om in de gebieden, aangeduid in artikel 1, alle onderdanen van de Hooge Verdragsluitende Partijen, wat betreft de wijze van verkrijging, genot en uitoefening van eigendomsrecht, met inbegrip van mijnrechten, te behandelen op voet van volkomen gelijkheid en overeenkomstig de bepalingen van dit verdrag.

Onteigening zal uitsluitend mogen plaats hebben op grond van algemeen nut en tegen betaling van een behoorlijke schadevergoeding.

8. Noorwegen verbindt zich, om voor de gebieden, aangeduid in artikel 1, een mijnreglement vast te stellen, hetwelk, met name ten aanzien van belastingen, heffingen of rechten van welken aard ook, en ten aanzien van algemeene en bijzondere arbeidsvoorwaarden, alle voorrechten, monopolie's of gunsten ten voordeele van den Staat of ten voordeele van de onderdanen van een der Hooge Verdragsluitende Partijen, met inbegrip van Noorwegen, zal uitsluiten, en hetwelk aan het gesalarieerd personeel van alle categorieën de bezoldiging en de bescherming, noodig voor hun lichamelijk, zedelijk en geestelijk welzijn, zal waarborgen.

Belastingen, heffingen en rechten, die geheven zullen worden, zullen uitsluitend bestemd moeten worden voor de genoemde gebieden en zullen slechts geheven mogen worden in de mate, waarin zij voor hun doel vereischt zijn.

Wat in het bijzonder den uitvoer van ertsen betreft, zal de Noorsche Regeering de bevoegdheid hebben, een uitvoerrecht vast te stellen; dit uitvoerrecht zal echter niet meer mogen bedragen dan 1 percent van de maximum waarde van de uitgevoerde ertsen, wanneer de uitgevoerde hoeveelheid minder is dan 100,000 ton, terwijl, indien de uitvoer deze hoeveelheid te boven gaat, het uitvoerrecht naar evenredigheid zal worden verminderd. De waarde zal worden bepaald aan het einde van het scheepvaart-seizoen, waarbij de gemiddelde prijs van de ertsen vrij aan boord (f. o. b.) tot grondslag zal worden genomen.

Het ontwerp-mijnreglement zal drie maanden vóór den datum vastgesteld voor het inwerking treden ervan door de Noorsche Regeering worden medegedeeld aan de andere Verdragsluitende Partijen. Indien een of meer van genoemde Mogendheden in dit tijdsverloop mochten voorstellen, wijzigingen in dit reglement aan te brengen, alvorens dit zal worden toegepast, zal de Noorsche Regeering deze voorstellen ter kennis van de andere Verdragsluitende Partijen brengen, ten einde de voorstellen te onderwerpen aan het onderzoek en de beslissing van een Commissie, samengesteld uit één vertegenwoordiger van ieder der genoemde Mogendheden. Deze Commissie zal bijeenkomen op uitnoodiging van de Noorsche Regeering en zal binnen een tijdsverloop van drie maanden na haar eerste bijeenkomst een beslissing moeten geven De beslissingen zullen worden genomen bij meerderheid van stemmen.

9. Onder voorbehoud van de rechten en verplichtingen, welke voor Noorwegen mochten voortvloeien uit zijn toetreding tot den Volkenbond, verbindt Noorwegen zich om in de gebieden, aangeduid in artikel 1, geen marinebasis te vestigen of toe te laten, dat er een gevestigd wordt en om in de genoemde gebieden, welke nooit voor oorlogsdoeleinden gebruikt zullen mogen worden, geen versterking aan te leggen.

10. In afwachting, dat de erkenning van een Russische Regeering door de Hooge Verdragsluitende Partijen het Rusland zal mogelijk maken tot dit verdrag toe te treden, zullen de Russische onderdanen en maatschappijen dezelfde rechten genieten als de onderdanen van de Hooge Verdragsluitende Partijen.

Aanspraken, welke zij zouden willen doen gelden in de gebieden, aangeduid in artikel 1, moeten worden geldend gemaakt op de voorwaarden, neergelegd in dit verdrag (artikel 6 en Bijlage), door de tusschenkomst van de Deensche Regeering, die zich bereid verklaart om te dien einde haar goede diensten te verleenen.

Dit verdrag, waarvan de Fransche en Engelsche tekst beide authentiek zijn, zal worden bekrachtigd.

De akten van bekrachtiging zullen zoo spoedig mogelijk te Parijs worden nedergelegd.

Mogendheden, wier Regeering haar zetel heeft buiten Europa, kunnen zich er toe bepalen, om aan de Regeering van de Fransche Republiek door middel van haar diplomatieken vertegenwoordiger te Parijs kennis te geven van haar bekrachtiging en in dat geval moeten zij de akte van bekrachtiging zoo spoedig mogelijk overleggen.

Dit verdrag zal, voorzoover betreft de bepalingen van artikel 8, in werking treden op den datum, waarop het zal zijn bekrachtigd door ieder van de onderteekenende Mogendheden, en in ieder ander opzicht gelijktijdig met het in werking treden van het mijnreglement, bedoeld in genoemd artikel.

Derde Mogendheden zullen door de Regeering van de Fransche Republiek worden uitgenoodigd om toe te treden tot dit verdrag, wanneer het overeenkomstig bovenstaande bepalingen zal zijn bekrachtigd. Deze toetreding zal geschieden door middel van een kennisgeving, gericht tot de Fransche Regeering, die op zich neemt de andere Verdragsluitende Partijen hiervan in kennis te stellen.

Ter oorkonde waarvan de bovengenoemde gevolmachtigden dit verdrag hebben onderteekend.

Aldus gedaan te Parijs, den 9 Februari 1920, in tweevoud, waarvan het ééne exemplaar zal worden ter hand gesteld aan de Regeering van Zijne Majesteit den Koning van Noorwegen, en het tweede exemplaar zal worden nedergelegd in de archieven van de Regeering der Fransche Republiek, terwijl authentieke afschriften aan de andere Mogendheden, die dit Verdrag hebben onderteekend, zullen worden ter hand gesteld.

(*L. S.*) HUGH C. WALLACE.
(*L. S.*) DERBY.
(*L. S.*) GEORGE H. PERLEY.
(*L. S.*) ANDREW FISHER.
(*L. S.*) TH. MACKENZIE.
(*L. S.*) R. A. BLANKENBERG.
(*L. S.*) DERBY.
(*L. S.*) H. A. BERNHOFT.
(*L. S.*) A. MILLERAND.
(*L. S.*) MAGGIORINO FERRARIS.
(*L. S.*) K. MATSUI.
(*L. S.*) WEDEL JARLSBERG.
(*L. S.*) J. LOUDON.
(*L. S.*) J. EHRENSVÄRD.

BIJLAGE.

§ 1. 1°. Binnen drie maanden na het van kracht worden van dit verdrag moeten alle aanspraken op grond, die reeds vóór de onderteekening van dit verdrag tot eenige

Regeering gericht waren, door de Regeering van den eischer ter kennis worden gebracht van een Commissaris belast met het onderzoeken van zoodanige eischen. Deze Commissaris zal zijn een rechter of een rechtsgeleerde van Deensche nationaliteit, die de vereischte hoedanigheden daartoe bezit en aangewezen is door de Deensche Regeering.

2°. De kennisgeving zal een nauwkeurige afbakening van het geëischte stuk grond moeten inhouden en zal vergezeld moeten zijn van een kaart op een schaal van minstens 1 : 1,000,000, waarop het geëischte stuk grond duidelijk zal zijn aangegeven.

3°. De kennisgeving zal gepaard moeten gaan met het deponeeren van het bedrag van een penny (1 d.) per acre (40 Aren) grond ter dekking van de kosten van het onderzoek van de eischen.

4°. De Commissaris zal bevoegd zijn van de eischers alle verdere documenten of inlichtingen te vragen, welke hij noodig oordeelt.

5°. De Commissaris zal de eischen, welke aldus te zijner kennis zijn gebracht, onderzoeken. Daartoe zal hij bevoegd zijn gebruik te maken van zoodanigen deskundigen bijstand als hij noodig oordeelt, en ingeval dit noodzakelijk is zal hij onderzoekingen ter plaatse kunnen laten uitvoeren.

6°. De bezoldiging van den Commissaris zal bepaald worden in gemeenschappelijk overleg tusschen de Deensche Regeering en de andere betrokken Regeeringen. De Commissaris zal de bezoldiging bepalen van de ambtenaren, welke hij noodig oordeelt in dienst te nemen.

7°. Na de eischen onderzocht te hebben, zal de Commissaris een rapport opstellen, waarin nauwkeurig wordt aangegeven, welke eischen naar zijn meening dadelijk als gegrond moeten worden erkend en welke naar zijn meening, òf omdat zij bestreden worden òf om eenige andere reden aan arbitrage moeten worden onderworpen als hieronder aangegeven.

Afschriften van dit rapport zullen door den Commissaris aan de betrokken Regeeringen worden toegezonden.

8°. Als het bedrag van de gelden, welke overeenkomstig lid 3 zijn gedeponeerd, onvoldoende is om de uitgaven tot onderzoek van de eischen te dekken, zal de Commissaris indien de eisch hem gegrond voorkomt, onmiddellijk vaststellen, welk aanvullend bedrag men den eischer zal moeten vragen te betalen. Als grondslag voor dit bedrag zal worden genomen de uitgestrektheid van het stuk grond, waarop de titel van den eischer erkend is.

Als de gelden, welke overeenkomstig lid 3 zijn gedeponeerd, de kosten van het onderzoek te boven gaan, zal het overschot besteed worden voor de kosten van de arbitrage als hieronder voorzien.

9°. Binnen drie maanden na dagteekening van het rapport bedoeld in lid 7 van deze paragraaf zal de Noorsche Regeering de noodige maatregelen nemen, om den eischers, wier eischen door den Commissaris erkend zijn, een geldigen titel toe te kennen waarbij hun de uitsluitende eigendom op het betreffende stuk grond wordt verzekerd, overeenkomstig de wetten en bepalingen, welke in de gebieden aangeduid in artikel 1 van dit verdrag van kracht zijn of van kracht zullen worden en voorts met inachtneming van het mijnreglement bedoeld in artikel 8 van dit verdrag.

Ingeval echter overeenkomstig lid 8 van deze paragraaf een aanvullende betaling vereischt wordt, zal slechts een voorloopige titel worden afgegeven, welke titel definitief zal worden, zoodra de eischer het van hem gevraagde aanvullende bedrag, binnen een redelijk tijdsverloop, vast te stellen door de Noorsche Regeering, zal hebben betaald.

§ 2. Eischen, welke om een of andere reden de Commissaris bedoeld in lid 1 van de voorafgaande paragraaf niet als geldig heeft erkend, zullen worden geregeld overeenkomstig de volgende bepalingen :

1°. Binnen drie maanden na dagteekening van het rapport bedoeld in lid 7 van de voorafgaande paragraaf zal ieder van de Regeeringen, waartoe onderdanen behooren wier eischen niet zijn erkend, een scheidsrechter aanwijzen.

De Commissaris zal Voorzitter zijn van het aldus samengestelde scheidsgerecht. Indien de stemmen staken, zal zijn stem den doorslag geven. Hij zal een Secretaris benoemen tot het in ontvangst nemen van de stukken bedoeld in lid 2 van deze paragraaf en tot het nemen van de noodige maatregelen voor het bijeenkomen van het scheidsgerecht.

2°. Binnen een maand na de benoeming van den Secretaris bedoeld in lid 1 zullen de betrokken eischers, door tusschenkomst van hun respectievelijke Regeeringen, aan den Secretaris memorie's doen toekomen, waarin nauwkeurig hun aanspraken worden aangegeven, en die vergezeld zijn van alle stukken en bewijsvoeringen, die zij tot steun van hun aanspraken willen overleggen.

3°. Binnen twee maanden na de benoeming van den Secretaris bedoeld in lid 1, zal het scheidsgerecht te Kopenhagen bijeenkomen ten einde de aanspraken, die zullen zijn voorgelegd, te onderzoeken.

4°. De taal van het Hof zal zijn het Engelsch. De betrokken partijen kunnen stukken en bewijsvoeringen aan het scheidsgerecht in haar eigen taal overleggen, maar in dat geval zal hieraan een Engelsche vertaling moeten worden toegevoegd.

5°. De eischers zullen, indien zij dit wenschen, het recht hebben door het scheidsgerecht gehoord te worden, hetzij in eigen persoon hetzij vertegenwoordigd door een raadsman en het scheidsgerecht zal het recht hebben van de eischers zoodanige aanvullende uitleggingen, stukken of bewijsvoeringen te vragen als het noodig oordeelt.

6°. Vóór de verhandeling van een zaak zal het scheidsgerecht van de partijen eischen, dat zij een zoodanig bedrag storten of waarborgen als het scheidsgerecht noodig oordeelt om het aandeel van ieder der partijen in de kosten van het scheidsgerecht te dekken. Bij de bepaling van zoodanig bedrag zal het scheidsgerecht voornamelijk tot grondslag nemen de uitgebreidheid van het stuk grond, waarop aanspraak wordt gemaakt. Het scheidsgerecht zal eveneens bevoegd zijn een aanvullende storting van de partijen te vragen in gevallen, die bijzondere onkosten medebrengen.

7°. Het honorarium van de scheidsrechters

zal per maand berekend worden en bepaald worden door de betrokken Regeeringen. Het salaris van den Secretaris en van alle andere personen in dienst bij het scheidsgerecht zal bepaald worden door den Voorzitter.

8°. Met inachtneming van de bepalingen van deze Bijlage zal het scheidsgerecht volkomen vrijheid hebben zijn eigen procedure te regelen.

9°. Bij de behandeling der eischen moet het scheidsgerecht in aanmerking nemen:

a. alle toepasselijke regelen van het volkenrecht;

b. de algemeene beginselen van rechtvaardigheid en billijkheid;

c. de volgende omstandigheden:

1. den datum, waarop het geëischte land voor de eerste maal door den eischer of diens rechtsvoorgangers in bezit is genomen;

2. den datum, waarop de eisch ter kennis is gebracht van de Regeering van den eischer;

3. de mate, waarin de eischer of diens rechtsvoorgangers het geëischte land hebben ontwikkeld en geëxploiteerd. In dit verband moet het scheidsgerecht in aanmerking nemen de mate, waarin omstandigheden of beperkingen voortvloeiende uit den oorlog 1914—1919 de eischers belemmerd kunnen hebben in het ontwikkelen van hun ondernemingen.

10°. Alle kosten van het scheidsgerecht zullen verdeeld worden over de eischers in een verhouding te bepalen door het scheidsgerecht. Indien het bedrag der sommen betaald overeenkomstig lid 6 hooger mocht zijn dan de onkosten van het scheidsgerecht, zal het overschot worden terugbetaald aan de partijen, wier eischen erkend zijn, in zoodanige verhouding als het scheidsgerecht billijk zal oordeelen.

11°. Het scheidsgerecht zal zijn beslissingen aan de betrokken Regeeringen, en in ieder geval aan de Noorsche Regeering mededeelen.

De Noorsche Regeering zal binnen drie maanden na ontvangst van iedere beslissing de noodige stappen doen om den eischers, wier eischen erkend zijn, een geldigen titel op het betreffende stuk grond te verleenen, overeenkomstig de wetten en bepalingen, welke in de gebieden aangeduid in artikel 1 van kracht zijn of zullen worden, en voorts met inachtneming van het mijnreglement bedoeld in artikel 8 van dit verdrag. De aldus verleende titels zullen echter alleen definitief worden, wanneer de betrokken eischer binnen een redelijk, door de Noorsche Regeering aan te wijzen tijdsverloop zijn aandeel in de kosten van het scheidsgerecht zal hebben betaald.

§ 3. Alle eischen, die niet overeenkomstig lid 1 van paragraaf 1 ter kennis van den Commissaris worden gebracht, of die, als niet wordende erkend, door hem niet aan het scheidsgerecht worden voorgelegd overeenkomstig paragraaf 2, zullen als definitief vervallen worden beschouwd.

---

3 *October* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925, laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 258). S. 405.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën, Voorzitter van den Raad van Ministers, van 14 Augustus 1925, n°. 223, Kab. M R.;

Gelet op artikel 63 der Grondwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 22 September 1925, n°. 48);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 29 September 1925, n°. 256, Kab. M. R.;

Overwegende, dat het wenschelijk is gebleken, om het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 te wijzigen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. I. Aan artikel 27, eerste lid, van vorengenoemd Bezoldigingsbesluit wordt toegevoegd:

„Aan de vóór 1 Januari 1925 gehuwde mannelijke leeraren der Rijks Hoogere Burgerscholen en de leeraren der Rijks Hoogere Burgerscholen, die op grond van de vorige alinea uit anderen hoofde als kostwinner van een gezin worden beschouwd, wordt over 1925 een persoonlijke toelage toegekend ten bedrage van het nadeelig verschil tusschen het salaris volgens dit besluit en dat, hetwelk zij op 31 December 1924 ontvingen. Bij vermindering van hun getal lessen na 31 December 1924 wordt hun een persoonlijke toelage toegekend ten bedrage van het nadeelig verschil tusschen het salaris volgens dit besluit en dat, hetwelk zij zouden hebben ontvangen, indien voor hen de regeling gold, welke op 31 December 1924 op hun salaris werd toegepast. Voor de overige leeraren aan Rijks Hoogere Burgerscholen beloopt de toelage het nadeelig verschil tusschen het salaris volgens dit besluit en negentig ten honderd van het bedrag, dat zij op 31 December 1924 ontvingen. Bij vermindering van hun getal lessen na 31 December 1924 wordt hun een persoonlijke toelage toegekend ten bedrage van het nadeelig verschil tusschen het salaris volgens dit besluit en negentig ten honderd van dat, hetwelk zij zouden hebben ontvangen, indien voor hen de regeling gold, welke op 31 December 1924 op hun salaris werd toegepast."

Art. II. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers zijn, ieder voor zooveel zijn Departement van Algemeen Bestuur aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 3den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën,
Voorzitter van den Raad van Ministers,
H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 8 *Oct* 1925.)

---

5 *October* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van de toetreding van *Nederland* tot het op 18 December 1923 te *Parijs* tusschen *Frankrijk*, *Groot-Britannië* en *Spanje* gesloten verdrag, betreffende de inrichting van het statuut der zone van *Tanger*, art. 9 van dat verdrag uitgezonderd (*Staatsblad* 1925, n°. 252). S. 406.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de wet van den 23sten Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 252), houdende goedkeuring van de toetreding van *Nederland* tot het op 18 December 1923 te *Parijs* tusschen *Frankrijk*, *Groot-Britannië* en *Spanje* gesloten verdrag, betreffende de inrichting van het statuut der zone van *Tanger*, artikel 9 van dat verdrag uitgezonderd;

Overwegende, dat Wij voor *Nederland* tot genoemd verdrag zijn toegetreden en dat die toetreding op 1 Augustus 1925 ter kennis is gebracht van de Fransche, Britsche en Spaansche Regeeringen;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 30 September 1925, Directie van het Protocol, nº. 27803;

Hebben goedgevonden en verstaan:

meergemelde toetreding te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Een afdruk van den tekst van meergenoemd verdrag, alsmede een Nederlandsche vertaling daarvan, zijn bij dit Besluit gevoegd. [1]

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 5den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 15 *Oct.* 1925.)

VERTALING.

—

CONVENTIE BETREFFENDE DE INRICHTING VAN HET STATUUT DER ZONE VAN TANGER.

De President der Fransche Republiek, Zijne Majesteit de Koning van het Vereenigd Koninkrijk van Groot-Britannië en Ierland en van de Britsche Overzeesche Gebieden, Keizer van Indië, Zijne Majesteit de Koning van Spanje, verlangend aan de Stad Tanger en hare omgeving den bestuursvorm, voorzien bij de van kracht zijnde Verdragen, te verzekeren, hebben te dien einde als hunne Gevolmachtigden benoemd, te weten:

De President der Fransche Republiek:

Den Heer Maurice Paul Jean Delarüe Caron de Beaumarchais, Gevolmachtigd Minister, Onder-Directeur aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken.

Zijne Majesteit de Koning van het Vereenigd Koninkrijk van Groot-Britannië en Ierland en van de Britsche Overzeesche Gebieden, Keizer van Indië:

Den Heer Malcolm Arnold Robertson, Gevolmachtigd Minister, Agent en Consul-Generaal van Zijne Britsche Majesteit te Tanger,

En den Heer Gerald Hyde Villiers, Gezantschapsraad, Hoofd eener Afdeeling aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken.

Zijne Majesteit de Koning van Spanje:

Den Heer Mauricio Lopez Roberts y Terry, Markies de la Torrehermosa, Kamerheer van Zijne Majesteit den Koning van Spanje, Gevolmachtigd Minister, Hoofd van de Koloniale Afdeeling van het Ministerie van Staat, Haar Gevolmachtigde ter Conferentie met betrekking tot de inrichting van het Statuut van Tanger,

En den Heer Manuel Aguirre de Carcer, Minister-Resident van Zijne Majesteit den Koning van Spanje, Hoofd van de Afdeeling Marokko van het Ministerie van Staat, Haar toegevoegd Gevolmachtigde bij die Conferentie.

Die, na elkander hunne wederzijdsche volmachten te hebben medegedeeld, die in goeden en behoorlijken vorm zijn bevonden, de volgende artikelen hebben vastgesteld en geteekend:

Art. 1. In overeenstemming met de bepalingen van artikel 1 van het Protectoraatsverdrag van 30 Maart 1912 en van artikel 7 van de Fransch-Spaansche conventie betreffende Marokko, van 27 November 1912, komen de drie verdragsluitende Regeeringen overeen dat, in de streek bepaald bij het hierna volgend artikel 2 en zone van Tanger genaamd, de hierna aan te wijzen autoriteiten en organismen, krachtens delegatie van macht van Zijne Cherifijnsche Majesteit, belast zijn met het bewaren der openbare orde en het algemeen bestuur van de zone.

2. De zone van Tanger is begrepen binnen de grenzen, vastgesteld bij de 2e zinsnede van artikel 7 der Fransch-Spaansche conventie van 27 November 1912.

3. De zone van Tanger wordt gebracht in den toestand van blijvende onzijdigheid. Als gevolg daarvan zal geenerlei vijandelijke handeling, hetzij te land, hetzij ter zee of in de lucht door of tegen de zone of binnen hare grenzen kunnen worden gepleegd.

Geenerlei inrichting voor eene land-, zee- of luchtmacht, geenerlei operatiebasis, geenerlei installatie die voor oorlogsdoeleinden zou kunnen worden gebruikt, zullen in de zone worden gevestigd en onderhouden.

Verboden zijn alle opslagplaatsen van munitie en oorlogsmaterieel.

Toegelaten zijn echter dezulke die door het Bestuur der zone zullen worden opgericht ten behoeve der plaatselijke verdediging tegen invallen van vijandelijke stammen. Anderzijds zal het Bestuur, met inachtneming derzelfde beperking, alle maatregelen, geen concentratie van luchtstrijdkrachten zijnde, mogen nemen en zelfs werken en versterkingen mogen aanleggen van minder belang, voor de verdediging van de landzijde.

De aldus toegelaten militaire voorraden en versterkingen zijn onderworpen aan het toezicht der officieren, genoemd in de laatste zinsnede van dit artikel.

De burgerlijke vliegvelden bestaande in de zone van Tanger zijn eveneens aan het toezicht van diezelfde officieren onderworpen.

Geen voorraden voor luchtvaartdoeleinden zullen de hoeveelheden, benoodigd voor de burgerlijke- en handelsluchtvaart te boven gaan.

De geheele burgerlijke- en handelsluchtvaart met bestemming naar-, afkomstig uit- of binnen de zone van Tanger zal zijn onderworpen aan de voorschriften en bepalingen van de conventie houdende regeling van de luchtvaart.

Echter zullen de proviandeeringsconvooien en de troepen bestemd naar- of afkomstig uit de Fransche en Spaansche zones, na voorafgaand bericht aan den administrateur van de

[1] Zie voor de Fransche tekst van dit verdrag *Staatsblad* 1925, nº. 252.

zone van Tanger, gebruik kunnen maken van de haven van Tanger en de verbindingswegen die deze haven met hunne respectieve zone verbinden, voor den doortocht bij het binnenkomen en verlaten.

De Fransche en Spaansche Regeeringen verbinden zich om van deze bevoegdheid niet dan in geval van werkelijke noodzaak en gedurende het tijdsverloop dat strikt noodzakelijk is voor het vertrek en het volvoeren der overscheping gebruik te maken. In geen geval zal dat tijdsverloop voor een gewapenden troep acht en veertig uren overschrijden.

Geen bijzondere heffing of recht voor transito kan voor dien doortocht worden geïnd.

Voor de bezoeken van oorlogsschepen is geen machtiging van het Bestuur van Tanger noodig, maar voorafgaand bericht van die bezoeken moet niettemin aan het Bestuur worden gezonden indien de omstandigheden het toelaten.

De verdragsluitende Regeeringen hebben de bevoegdheid om aan hare consulaten te Tanger een officier te verbinden, belast met haar in te lichten over de inachtneming der voorgaande verplichtingen van militairen aard.

4. Het toezicht op den sluikhandel in wapenen en oorlogsmunitie in de territoriale wateren der zone van Tanger wordt gemeenschappelijk door de Britsche, Fransche en Spaansche zeestrijdkrachten uitgeoefend.

Zij die zich aan dezen sluikhandel schuldig maken zullen worden overgeleverd aan de gemengde Rechtbank te Tanger.

5. Krachtens delegatie van macht van Zijne Cherifijnsche Majesteit en onder voorbehoud der voorgeschreven uitzonderingen, beschikt de zone van Tanger over de meest uitgebreide wetgevende- en bestuursmacht. Deze delegatie is blijvend en algemeen, behalve in diplomatieke aangelegenheden, ten aanzien waarvan geene afwijking plaats heeft van de bepalingen van artikel 5 van het Protectoraatsverdrag van 30 Maart 1912.

Echter kunnen de bevoegde overheden der zone met de Consuls de vragen behandelen die de zone betreffen binnen de grenzen van hare autonomie.

6. In het buitenland wordt de bescherming der Marokkaansche onderdanen van de zone van Tanger, en van hunne belangen, toevertrouwd aan de diplomatieke en consulaire vertegenwoordigers der Fransche Republiek, overeenkomstig de bepalingen van artikel 5 van het Protectoraatsverdrag van 30 Maart 1912.

7. De zone van Tanger eerbiedigt de van kracht zijnde verdragen.

De economische gelijkheid tusschen de natiën, zooals zij uit die verdragen voortvloeit, zal te Tanger bij voortduring in acht genomen worden, zelfs indien gezegde verdragen mochten worden afgeschaft of gewijzigd.

8. De internationale overeenkomsten welke in de toekomst door Zijne Cherifijnsche Majesteit zullen worden gesloten, zullen zich niet dan met instemming van de internationale wetgevende Vergadering der zone van Tanger tot die zone uitstrekken.

Bij uitzondering strekken zich van rechtswege tot de zone uit de internationale overeenkomsten, aan welker sluiting alle Mogendheden die de Akte van Algeciras hebben onderteekend hebben deelgenomen, of tot welke zij zullen zijn toegetreden.

De bepalingen van de artikelen 141 en volgende van het verdrag van Versailles blijven op de zone van Tanger van toepassing. De Cherifijnsche dahirs welke naar aanleiding van die voorschriften zijn uitgevaardigd, kunnen niet dan na overeenstemming met het centraal Cherifijnsch Gezag worden gewijzigd.

9. Ingevolge de bepalingen van de artikelen 141 en volgende van het verdrag van Versailles, de artikelen 96 en volgende van het verdrag van Saint-Germain-en-Laye, van de artikelen 80 en volgende van het verdrag van Trianon, zullen de bepalingen van dit statuut in geen geval kunnen worden ingeroepen door de Duitsche, Oostenrijksche en Hongaarsche staatsburgers.

10. Het is verboden zich in de zone van Tanger bezig te houden met eenige actie, propaganda of voorbereiding van een aanslag tegen de in de Fransche en Spaansche zones van Marokko bestaande orde.

Eveneens is het verboden zich bezig te houden met eenige actie, welke dan ook, tegen eenig vreemd land.

11. Onder voorbehoud van eerbiediging der openbare orde, wordt de vrije uitoefening der verschillende godsdiensten in de zone van Tanger gewaarborgd.

12. De Mogendheden die de Akte van Algeciras hebben geteekend, hebben het recht om in de zone van Tanger de scholen en alle instellingen in stand te houden, die haar of haren staatsburgers toebehooren op den datum waarop deze conventie in werking treedt.

De instellingen die nog gesticht mochten worden, zullen zich moeten gedragen naar de reglementen welke zullen worden uitgevaardigd. De algemeene beginselen dezer reglementen zullen moeten uitgaan van de bepalingen die in de Fransche en Spaansche zones van het Cherifijnsche Rijk in gebruik zijn.

13. Door de instelling te Tanger van de gemengde Rechtbank voorzien bij art. 48, worden de capitulaties in de zone afgeschaft. Deze afschaffing brengt met zich de afschaffing van het beschermelingenwezen.

De Marokkaansche onderdanen wier rechten op de bescherming van te voren zullen zijn erkend, zijn persoonlijk en levenslang onderworpen aan de rechtsmacht van de gemengde Rechtbank te Tanger.

De thans bestaande beschermingslijsten zullen worden herzien binnen een tijdsduur die niet langer zal zijn dan zes maanden, te rekenen van af de inwerkingtreding dezer Conventie, in onderling overleg tusschen den vertegenwoordiger van de Cherifijnsche Regeering en het betrokken Consulaat.

De bepalingen der conventie van Madrid van 3 Juli 1880 blijven van kracht ten aanzien van de naturalisatie. De lijst van te Tanger genaturaliseerde Marokkaansche onderdanen zal op dezelfde wijze en binnen denzelfden tijdsduur worden herzien.

14. Bij gebrek aan de oprichting van een eigen intercommunaal post-, telegraaf- en telefoonkantoor van de zone van Tanger, tot welker oprichting slechts zal mogen worden overgegaan met algemeene instemming van de Commissie van toezicht, zullen de Mogendheden die de

Akte van Algeciras hebben geteekend, te Tanger de postkantoren en telegraafkabelstations mogen behouden welke zij er bezitten op den dag van de inwerkingtreding dezer conventie.

In geval van oprichting van een eigen intercommunaal post-, telegraaf- en telefoonkantoor van de zone van Tanger, zal het Cherifijnsche post- en telegraafkantoor aan dat kantoor de uitsluitende rechten overdragen, welke het heeft op het stuk van plaatselijke telegraaf en telefoon krachtens de overeenkomsten, tot stand gekomen tusschen de Cherifijnsche Regeering en de Maatschappij aan welke concessie voor een plaatselijk telegraaf- en telefoonnet is verleend.

Op de rechten van de Staten of Maatschappijen die thans telegraafkabels bezitten welke te Tanger aan land komen, zal geen inbreuk worden gemaakt.

Omtrent den aanleg van nieuwe kabels zal overeenstemming moeten worden verkregen met het Bestuur der zone.

15. In overleg met eenen vertegenwoordiger van de Cherifijnsche Regeering en van het betrokken Consulaat, en binnen eenen tijdsduur die zes maanden, te rekenen van de inwerkingtreding van deze conventie, niet zal overschrijden, zal de herziening van het bezit der haboussen domaniale goederen, voorzien bij art. 63 van de Akte van Algeciras, in de zone van Tanger plaats hebben.

Bij gebrek aan overeenstemming zullen de vertegenwoordiger van het Maghazen en de betrokken Consul zich onderwerpen aan de scheidsrechterlijke uitspraak van een lid der gemengde Rechtbank, gekozen door partijen, of door het lot aangewezen.

16. De Cherifijnsche Staat draagt zijn publiek en privaatdomein, met inbegrip van zijne rechten op de „guich"-terreinen, over aan de zone van Tanger, die het beheert, er de inkomsten van int te haren behoeve, en waakt voor deszelfs instandhouding, zonder eenig deel er van te kunnen vervreemden.

Deze overdracht neemt een einde bij den afloop van deze conventie; het ter beschikking gesteld domein keert dan tot den Cherifijnschen Staat terug.

17. Het publiek domein omvat:

a. Zeedomein: de zee en hare stranden met inbegrip van een aangrenzende strook van 6 meter, die reeds het voorwerp is van de concessie verleend aan de Maatschappij, die in het genot is van de havenconcessie, welke de zone van Tanger moet eerbiedigen. De inkomsten uit de visscherij, met inbegrip van den cijns, die ten voordeele van den Staat zijn vastgesteld in de visscherijconcessiën, welke reeds door de Cherifijnsche Regeering zijn toegestaan, zullen evenals de verplichtingen welke uit die concessiën voortvloeien, aan de zone van Tanger komen.

b. Landdomein:

De weg van Tanger naar Tetuan;

De weg van Tanger naar Larache en naar Rabat;

De weg naar Kaap Spartel;

De weg van het station naar de haven, en langs de haven;

De openbare straten in de stad;

De riolen en waterleidingen en wat daarmede in verband staat, onder voorbehoud van de rechten van allen die concessie hebben verkregen op water.

De zone is verplicht:

1°. De wegen van anger naar Tetuan en van Tanger naar Larache en naar Rabat in de zone van Tanger te onderhouden; de kosten van het onderhoud zullen voorrang hebben op de opbrengst van de bijzondere belasting;

2°. Gratis ter beschikking te laten van de Fransch-Spaansche Maatschappij Spoorweg Tanger—Fez de domeingronden die voor hare inrichtingen noodig zullen zijn.

c. Domein der binnenwateren:

De waterloopen.

Alle vroegere rechten en alle gebruiksrechten ten behoeve van derden worden voorbehouden.

d. Domein der mijnen:

De mijnrechten in de zone van Tanger en de heffingen op den uitvoer van de in die zone gewonnen ertsen komen aan het Bestuur van de zone.

e. Boschdomein.

18. Het privaat domein omvat alle gebouwde en ongebouwde onroerende goederen, ingeschreven op de registers der Maghzen-goederen, en niet vallend onder artikel 17, en ook de abattoirs.

Onder voorbehoud van de bepalingen van het bovenstaand artikel 15, worden de rechten die voor particulieren uit huur of bezit van Maghzen-goederen voortspruiten, evenals alle op gezegde onroerende goederen gevestigde rechten van gza en andere rechten, geëerbiedigd. Hetzelfde geldt van rechten van gebruik te algemeenen nutte, welke op die goederen rusten.

De Cherifijnsche Staat wenscht zich echter ten behoeve van de takken van openbaren dienst, welke hij te Tanger zal behouden, de navolgende onroerende goederen voor te behouden:

Het voormalig Gezantschap van Duitschland en zijne bijgebouwen; het Paleis van den Sultan; de Kasbah en hare bijgebouwen; den Bordj der Mokhaznis op de bolwerken; het terrein en den bordj van de helling van den Marshan, thans ingenomen door de Cherifijnsche Compagnie.

Geen nieuwe huur buiten de bestaande kan den termijn waarvoor deze conventie is gesloten, te boven gaan.

19. Ten einde aan elke zone de opbrengst der mijnrechten te verzekeren die haar toekomen, behooren de evenredige delvingsrechten aan de zone waar de mijn is gelegen, zelfs wanneer zij bij uitvoer zouden worden geïnd door een douanekantoor eener andere zone.

20. De douane van Tanger int slechts de rechten en heffingen op de waren die bestemd zijn voor het uitsluitend verbruik in de zone.

De te Tanger ontscheepte waren, bestemd om gebruikt of voor verbruik geleverd te worden in de Fransche en Spaansche zones, genieten de gewone behandeling ten aanzien van den doorvoer, opslag of tijdelijke toelating, terwijl de douanerechten op die waren geïnd moeten worden aan de douanekantoren der zone van verbruik.

Aan de regeling van den doorvoer zullen de conclusiën der Conferentie van Barcelona van 1921 ten grondslag liggen.

Op de ingevoerde waren, die door de Fransche en Spaansche zones worden aangevoerd, zullen

op hare beurt de douanerechten bij invoer te Tanger worden betaald.

De uitvoerrechten hebben slechts betrekking op de waren die uit de zone afkomstig zijn.

21. De zone van Tanger heeft een deel van den dienst der leeningen van 1904 en van 1910 te haren laste.

Dit deel is evenredig aan het bedrag der door de zone geïnde douane-inkomsten, vergeleken met de totale, gedurende het voorafgaande jaar in de havens der drie zones van Marokko geïnde, inkomsten.

Het bedrag ervan wordt ieder jaar vastgesteld op den grondslag van de cijfers der douane-inkomsten, nadat overeenstemming is verkregen met de autoriteiten der beide andere zones.

Voor het eerste jaar zal dit deel eerst aan het eind van het dienstjaar definitief worden vastgesteld en de heffingen der douane zullen geschieden tot een totaal bedrag van 500,000 franken en zullen later kunnen leiden tot aanvulling of teruggave.

22. Daar de autonomie der zone van Tanger geen inbreuk kan maken op de overeenkomstig de Akte van Algeciras aan de Marokkaansche Staatsbank voor het geheele gebied des Rijks verleende voorrechten, blijft de Staatsbank in de zone in het genot van alle rechten die zij ontleent aan hare acte van concessie en aan het reglement van 9 November 1906 betreffende hare betrekkingen met de Cherifijnsche Regeering.

Anderzijds vervult de Staatsbank tegenover het Bestuur der zone alle verplichtingen die op haar krachtens voormelde stukken rusten.

Zij wijst eenen vertegenwoordiger aan, die belast is met de zorg voor hare betrekkingen met het bestuur der zone.

Ingeval de rechtstoestand van de Staatsbank in de Fransche en Spaansche zones mocht worden veranderd, zal de gemengde Rechtbank van Tanger ten aanzien van de Staatsbank dezelfde bevoegdheid hebben als de Fransche en Spaansche rechterlijke macht dier zones.

23. De Marokkaansche frank heeft in de zone van Tanger wettigen koers en is aldaar wettig betaalmiddel.

De begrooting der zone, alle tarieven en verrichtingen van comptabelen aard die daarmede in verband staan, zullen den Marokkaanschen frank tot grondslag hebben.

Overeenkomstig artikel 37 van de Akte van Algeciras blijft het Spaansch geld tot de circulatie toegelaten als wettig betaalmiddel.

De wisselkoers tusschen beide muntsoorten zal iederen dag door de Marokkaansche Staatsbank worden vastgesteld, in het bijzonder voor wat betreft hare toelating in de openbare betalingskantoren, na controle en waarmerking door den Directeur van Financiën, die zal hebben te waken voor de juistheid van den vastgestelden koers. Die koers moet overeenkomen met de gemiddelde ruilwaarde van de op den dag der vaststelling ter plaatse verkregen koop- en verkoopsprijzen.

Aangiften van belaste waarden zullen steeds in beide muntsoorten kunnen geschieden. De ontvangers en gaarders zullen gehouden zijn, in hunne lokalen de tarieven op te hangen, uitgedrukt in beide muntsoorten.

24. Daar de bestuursautonomie der zone geen inbreuk kan maken op de rechten, prerogatieven en voorrechten die, overeenkomstig de Akte van Algeciras, aan de internationale medebelanghebbende maatschappij voor de tabaksregie in Marokko zijn toegestaan, blijft die maatschappij in de zone in het genot van alle rechten, welke zij ontleent aan de acten door welke zij wordt beheerscht. De autonomie der zone van Tanger zal niet in den weg kunnen staan aan hare werkzaamheid en de autoriteiten zullen haar de vrije en volledige uitoefening harer rechten vergemakkelijken.

De te Tanger ingevoerde tabakken die er zullen zijn toegelaten onder opschorting der betaling van de douane-rechten, overeenkomstig artikel 20 hierboven genoemd, zullen er noch aan poortrecht-, noch aan plaatselijken accijns onderworpen zijn.

Het recht van 2½ % waaraan de te Tanger aangevoerde tabakken onderworpen zijn, komt in zijn geheel aan de zone toe.

Het tarief der tabaksverkoopprijzen in de zone van Tanger is dat der Fransche zone. Het kan slechts gewijzigd worden door eene overeenkomst van de wetgevende Vergadering met de Regie.

Voor de verdeeling van het vast jaarlijksch recht en van de winsten (artikelen 20 tot 23 van de concessievoorwaarden) zal een percentage worden toegepast, berekend naar het werkelijk verbruik der zone in het voorafgaande jaar ten opzichte van het totaalverbruik des Rijks.

Hetzelfde percentage zal ten laste van de zone van Tanger in toepassing worden gebracht in geval van vervroegden afkoop van de Maatschappij.

25. Daar de autonomie der zone geen inbreuk kan maken op de souvereiniteitsrechten van Zijne Majesteit den Sultan, noch op zijn prestige en op zijne prerogatieven als Hoofd van de Mohammedaansche bevolking des Rijks en als Hoofd der te Tanger resideerende Cherifijnsche familie, blijft het bestuur van de inheemsche bevolking en der Mohammedaansche belangen in de zone, evenals de uitoefening der rechterlijke macht opgedragen, met inachtneming der overgeleverde vormen, aan Marokkaansch personeel, rechtstreeks benoemd door den Sultan en onder toezicht van zijne ambtenaren.

26. Onder voorbehoud van de handhaving der openbare orde, worden de eerbiediging en de vrije uitoefening van den godsdienst der inheemsche bevolking en van zijne overgeleverde plechtigheden, de inachtneming der overgeleverde Mohammedaansche- en Israëlitische feesten en het daarbij behoorend ceremonieel, in de zone gewaarborgd.

27. De drie verdragsluitende Mogendheden verbinden zich om binnen den kortst mogelijken tijd het statuut betreffende het bestuur en de rechterlijke macht der Marokkaansche Israëlitische gemeente van Tanger te doen uitwerken.

28. Zoowel de Mohammedaansche- als de Israëlitische Marokkaansche onderdanen genieten op het stuk der belastingen en heffingen van elken aard eene volledige gelijkheid ten opzichte van de staatsburgers der Mogendheden.

Zij moeten die heffingen en belastingen stiptelijk voldoen.

Zij worden op dezelfde voorwaarden als de

vreemde staatsburgers toegelaten tot de inrichtingen van maatschappelijk hulpbetoon, ziekenverpleging en onderwijs welke de zone mocht in het aanzijn roepen of subsidiëeren.

29. Zijne Cherifijnsche Majesteit wijst te Harer Vertegenwoordiging te Tanger eenen Mendoeb aan, die de teksten der maatregelen van wetgevenden aard uitvaardigt, welke door de internationale Vergadering worden aangenomen en gecontrasigneerd door den Voorzitter van de Commissie van toezicht. De Mendoeb bestuurt rechtstreeks de inheemsche bevolking. Hij vervult de functiën van Pacha en oefent de bestuurs- en rechterlijke bevoegdheden uit, die gewoonlijk in het Rijk aan dit ambt zijn verbonden. Hij heeft het recht van uitzetting ten aanzien van de Marokkaansche onderdanen. Hij oefent hetzelfde recht uit tegenover degenen die aan de rechtsmacht van de gemengde Rechtbank zijn onderworpen, na dienovereenkomstig bericht van de algemeene Vergadering der gewone leden van de Rechtbank.

Wanneer het gaat om iemand, die behoort tot eene nationaliteit welke niet in de Rechtbank is vertegenwoordigd, heeft zijn Consul het recht om aan de beraadslaging deel te nemen.

De uitzetting geschiedt van rechtswege wanneer zij door den Consul van den belanghebbende wordt verlangd.

De Mendoeb maakt in de overwegingen van het besluit tot uitzetting melding van het bericht der Rechtbank.

Hij is verplicht om door degenen die aan zijn bestuur zijn onderworpen, de algemeene bepalingen van het statuut der zone in acht te doen nemen en te doen uitvoeren, en met name er voor te waken, door de administratieve en gerechtelijke middelen waarover hij beschikt, dat de belastingen en heffingen verschuldigd door de inheemsche bevolking, stiptelijk worden opgebracht.

De Mendoeb is voorzitter der internationale wetgevende Vergadering en kan aan hare beraadslagingen deelnemen, zonder nochtans stemrecht uit te oefenen.

30. De Commissie van toezicht bestaat uit de beroepsconsuls der Mogendheden die de Akte van Algeciras hebben onderteekend, of uit de beroepsconsulaire ambtenaren die hen tijdelijk vervangen.

De functiën van Voorzitter van de Commissie van toezicht worden beurtelings door iedereen Consul dier Mogendheden vervuld. Zij duren een jaar. Zij bestaan in het bijeenroepen van de vergaderingen der Commissie, in de overbrenging aan haar van alle tot haar gerichte mededeelingen, en in het toezicht op de zaken die tot de bevoegdheid der Commissie behooren.

De Consul die het eerst geroepen wordt tot de vervulling van de functiën van Voorzitter wordt door het lot aangewezen. De opvolging der Consuls met betrekking tot het voorzitterschap wordt vervolgens geregeld naar de alphabetische orde van de Mogendheden die in de Commissie zijn vertegenwoordigd. Indien de voor het voorzitterschap aangewezen Consul om de een of andere reden die functiën niet mocht kunnen aannemen of vervullen, zullen zij worden uitgeoefend door den Consul van de Mogendheid die de onmiddellijk volgende plaats in de alphabetische orde inneemt. Hetzelfde geldt ingeval van vervanging van den Voorzitter bij afwezigheid, ziekte of elke andere verhindering.

Elk lid der Commissie van toezicht heeft slechts één stem.

De Commissie van toezicht heeft tot taak, te waken voor de inachtneming van de ingestelde economische gelijkheid en van de in het statuut van Tanger opgenomen bepalingen.

De Voorzitter roept, hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van een der leden, de Commissie van toezicht bijeen, en legt haar de vragen voor die tot hare bevoegdheid behooren.

31. De Commissie van toezicht ontvangt door de zorgen van den Administrateur, binnen acht dagen, de teksten der wetten of reglementen, die door de Vergadering zijn aangenomen.

Binnen vijftien dagen, te rekenen van af deze kennisgeving, heeft de Commissie van toezicht het recht om haar veto uit te spreken over de afkondiging van den tekst.

In dat geval worden hare beslissingen genomen met meerderheid van stemmen. Zij moeten in hare motiveering wijzen op de niet-inachtneming van de bepalingen en beginselen van het statuut van Tanger.

Tenzij het tegendeel bepaald is, worden de besluiten der Commissie van toezicht genomen met meerderheid van stemmen.

Bij staking van stemmen, moet binnen acht dagen eene tweede beraadslaging plaats hebben.

Indien in den loop van de tweede beraadslaging eene meerderheid niet wordt verkregen, beslist de stem des Voorzitters.

De beslissing van de Commissie wordt door den Voorzitter ter kennis gebracht van den Mendoeb.

32. De wetgevende en regelende bevoegdheid berust bij eene internationale wetgevende Vergadering, onder voorzitterschap van den Mendoeb en bestaande uit de vertegenwoordigers der buitenlandsche en inheemsche bevolkingsgroepen.

Echter kunnen de wetboeken, bedoeld in artikel 48 hieronder genoemd, noch afgeschaft, noch gewijzigd worden dan na overeenkomst tusschen de Fransche en Spaansche zones van het Cherifijnsche Rijk en de Commissie van toezicht, welker beslissing met algemeene stemmen moet worden genomen.

De regelende en fiscale voorschriften waarvan het volgend artikel eene lijst bevat, kunnen voor een eerste tijdperk van twee jaren noch afgeschaft, noch gewijzigd worden. Na verloop van dat tijdperk zullen zij kunnen worden afgeschaft of gewijzigd met toestemming van de Commissie van toezicht, welker beslissing met een meerderheid van drie-vierde der stemmen moet worden genomen.

De wetboeken, alsook de hierboven bedoelde regelende en fiscale voorschriften, zullen worden opgesteld door commissies van Britsche, Fransche en Spaansche deskundigen, wier arbeid binnen drie maanden vanaf de onderteekening dezer conventie moet zijn voltooid.

33. De regelende en fiscale voorschriften voorzien bij de derde zinsnede van het voorgaande artikel zijn de volgende:

Dahir op den rechtstoestand der vereenigingen;

Dahir houdende regeling van de openstelling

en exploitatie van inrichtingen tot verkoop van sterken drank in het klein ;

Dahir houdende regeling van de uitoefening der beroepen van geneesheer, apotheker, tandheelkundige, veearts en vroedvrouw ;

Dahir houdende regeling van de openstelling en exploitatie van inrichtingen welke gevaar voor de gezondheid of anderszins- of hinder opleveren ;

Dahir op de bescherming van geschiedkundige monumenten en plaatsen ;

Dahir op de rooilijnen, plattegronden van aanleg en uitbreiding, servituten en straatlasten ;

Dahir houdende vaststelling van het recht van onteigening en van tijdelijke inbezitneming ten openbaren nutte ;

Algemeen bestek en voorwaarden waaraan ondernemers van openbare werken zijn onderworpen ;

Dahir houdende vaststelling van de voorwaarden van tijdelijke inbezitneming van stukken domeingrond ;

Dahir houdende vaststelling der wijze van afbakening der grenzen van goederen behoorend tot het privaat domein van den Staat ;

Dahir op de ontginning der steengroeven ;

Dahir tot nadere vaststelling der wettelijke bepalingen op het mijnwezen van 1914 ;

Reglement op de openbare comptabiliteit ;

Dahir houdende vaststelling van den accijns op alcohol en van eene regeling betreffende alcohol ;

Dahir houdende regeling van de heffingen op het gebruik van suiker, de voornaamste koloniale waren en hare surrogaten (thee, koffie, cacao, vanille, enz.), de kaarsen en de bieren ;

Dahir op de registratie (recht van overdracht) en het zegel ;

Dahir houdende nadere bepalingen van de voorwaarden waarop grondeigendom kan worden overgedragen volgens het gemeene recht (chrâa).

34. Gelet op het aantal staatsburgers, de cijfers der algemeene handelsbeweging, de rechten op onroerende goederen en den omvang van den omzet te Tanger van de verschillende Mogendheden die de Akte van Algeciras hebben geteekend, bestaat de wetgevende Vergadering uit :

4 Fransche leden,
4 Spaansche leden,
3 Britsche leden,
2 Italiaansche leden,
1 Amerikaansch lid,
1 Belgisch lid,
1 Nederlandsch lid,
1 Portugeesch lid,

aangewezen door hunne respectieve Consulaten en bovendien :

6 Mohammedaansche onderdanen van den Sultan, aangewezen door den Mendoeb en 3 Israëlitische onderdanen van den Sultan, aangewezen door den Mendoeb en gekozen uit een lijst van 9 namen, aangeboden door de Israëlitische gemeente.

De Vergadering benoemt, uit zijne leden, drie vice-voorzitters, een Fransch burger, een Britsch- en een Spaansch onderdaan, die belast zijn met het bijstaan van den Mendoeb in het presideeren van de Vergadering en met zijne vervanging in geval van afwezigheid of verhindering.

35. Een Administrateur voert de beslissingen der Vergadering uit en leidt het internationaal Bestuur der zone.

De administrateur heeft onder zijne bevelen twee adjunct-administrateurs en twee ingenieurs.

Een der adjunct-administrateurs is meer in het bijzonder belast, met den titel van directeur, met de diensttakken van de openbare gezondheid en het maatschappelijk hulpbetoon, de andere adjunct-administrateur is meer in het bijzonder belast, met den titel van directeur, met den dienst der financiën.

Voor een eerste tijdperk van zes jaren is de administrateur van Fransche nationaliteit ; de adjunct-administrateur, belast met de diensttakken van de openbare gezondheid en het maatschappelijk hulpbetoon, is van Spaansche nationaliteit ; de adjunct-administrateur, belast met den dienst der financiën, is van Britsche nationaliteit. De administrateur, de twee adjunct-administrateurs en de twee ingenieurs worden benoemd door Zijne Cherifijnsche Majesteit op verzoek van de Commissie van toezicht, aan welke zij door hunne respectieve Consulaten worden voorgesteld.

Na dat tijdperk van zes jaren benoemt de Vergadering den administrateur en de adjunct-administrateurs uit de staatsburgers van de Mogendheden, die de Acte van Algeciras hebben geteekend. Evenwel zullen de drie ambten niet dan aan staatsburgers van verschillende nationaliteit worden opgedragen.

Uit hoofde van de bijzondere belangen, die Frankrijk en Spanje hebben bij de openbare werken en bij de ondernemingen en concessies van openbare werken der zone van Tanger, is de ingenieur der openbare werken van den Staat van Fransche nationaliteit ; de ingenieur van gemeentewerken is van Spaansche nationaliteit. De twee ingenieurs worden aan de Commissie van toezicht voorgesteld door hunne respectieve Consulaten.

De Commissie van toezicht zal, zoo daartoe aanleiding bestaat, met een meerderheid van drie-vierde der stemmen, een met redenen omkleed verzoek kunnen indienen tot vervanging van den administrateur bij Zijne Cherifijnsche Majesteit, die alsdan een candidaat van dezelfde nationaliteit zal benoemen.

Indien de medewerking van een der adjunct-administrateurs of van een der beide ingenieurs niet ten genoege is van den administrateur, dient deze een met redenen omkleed verzoek tot vervanging in bij de Commissie van toezicht, die aan Zijne Cherifijnsche Majesteit een candidaat van dezelfde nationaliteit zal voorstellen.

36. De jaarwedden der ambtenaren worden vastgesteld door de Vergadering.

Evenwel worden voor een eerste tijdperk van zes jaren de jaarwedden van den administrateur, van de adjunct-administrateurs en de ingenieurs vastgesteld als volgt :

Administrateur : 50,000 Marokkaansche franken ;

Adjunct-administrateurs : 40,000 Marokkaansche franken ;

Ingenieurs : 38,000 Marokkaansche franken.

De administratie voorziet bovendien in de huisvesting dezer ambtenaren.

Gedurende bovenbedoeld eerste tijdperk van zes jaren kunnen deze jaarwedden, bij wijze

van uitzondering, gewijzigd worden op verzoek van de Vergadering, door eene met redenen omkleede beslissing van de Commissie van toezicht, genomen met drie-vierde van het aantal stemmen.

37. De aanwerving van andere ambtenaren van de internationale administratie dan die, voorzien in artikel 36 hierboven, geschiedt door eene Commissie, onder voorzitterschap van den administrateur en samengesteld uit de drie onder-voorzitters van de Vergadering en het hoofd van den betrokken dienst.

De toegelaten candidaten worden benoemd door den administrateur na goedkeuring van de Vergadering.

38. De opbrengst van de bijzondere belasting, welke toekomt aan de zone van Tanger, wordt voor rekening van de zone gestort bij de Staatsbank.

Deze opbrengst wordt bij voorrang bestemd :

voor de werkzaamheden aan- en het onderhoud van de wegen van Tanger naar Tetuan en van Tanger naar Larache en naar Rabat, voor zoover deze in de zone van Tanger worden uitgevoerd ;

aan de werken tot verbetering en onderhoud van de voor de zeevaart bestemde verlichting en de betonning, voor zoover niet behoorend tot de verlichting en de betonning van de haven.

Het overschot van de beschikbare gelden zal, overeenkomstig art. 66 van de Akte van Algeciras, worden bestemd voor de kosten en de uitvoering van publieke werken, dienende tot ontwikkeling van de scheepvaart en van den handel in het algemeen.

39. De administratie, belast met het toezicht op de schuld, behoudt de voorrechten en verplichtingen, welke zij heeft op grond van de overeenkomst van 21 Maart 1910.

Deze administratie zal aan de Cherifijnsche Regeering verzoeken, het hoofd van den douanedienst te Tanger aan te wijzen, die ondergeschikt zal zijn aan de administratie der Marokkaansche Douane.

De Dienst van de Douane en de Regie van Tanger heft en int de douanerechten op de goederen, ingevoerd voor het verbruik in de zone, en op de goederen uitgevoerd uit genoemde zone.

Hij heft en int eveneens de cijnzen en winsten van het tabaksmonopolie, benevens het recht van 2½ pct., vastgesteld door de Akte van Algeciras bij wijze van eene bijzondere belasting voor de publieke werken.

Hij heft en int bovendien de opbrengst van de verschillende verbruiksbelastingen.

Hij heft niet de andere belastingen en opbrengsten, met name de stedelijke belasting, de „tertib", de poortrechten, de inkomsten der domeinen en de opbrengsten van de „mostafadat".

De dienst van de douane en de regie heft ambtshalve van de bedragen, welke hij int, en na terugbetaling van zijne administratiekosten, het bedrag van de verschillende verplichte uitgaven van de zone van Tanger, welke hij op den vervaldag overdraagt aan de schuldeischers, aan wie zij toekomen :

1°. aan het vertegenwoordigend lichaam van de houders van stukken van de leeningen van 1904 en 1910 :

het aandeel van Tanger in den dienst van de genoemde leeningen ;

2°. aan den Cherifijnschen Staat :

de douanerechten betaald door het tabaksmonopolie en voor zoover niet de tegenwaarde vormend van het verbruik te Tanger ;

3°. aan de Maatschappij van den Tanger-Fez spoorweg :

het aandeel van Tanger in de garantie voor zijne leeningen ;

4°. aan de Maatschappij van de haven van Tanger :

de jaarlijksche aflossingen van zijne leeningen.

De Dienst der Douane en de Regiën draagt, ter andere zijde, de opbrengst van de bijzondere belasting over aan de Staatsbank van Marokko.

Indien de geïnde opbrengsten beneden het totaal der bovengenoemde heffingen mochten blijven, zal het tekort bij voorrang gebracht moeten worden ten laste van het geheel der inkomsten van Tanger of, indien het geval daarnaar ligt, van zijn reservefonds.

Indien zij meer mochten bedragen dan genoemd totaal, zal het overschot gestort worden bij de Staatsbank ter beschikking van het Bestuur der zone.

De begrooting van den dienst der douane wordt jaarlijks, vóór 15 November, aangeboden aan den administrateur, die haar onderwerpt aan de goedkeuring van de Vergadering. In geval van oneenigheid, zal het geschil tusschen het Bestuur van de zone en den dienst van de douane beslecht worden door de Commissie van toezicht, die beslist bij meerderheid van stemmen.

Eene meerderheid van drie-vierde is noodzakelijk voor de geschillen nopens de instelling en de opheffing van posten.

Indien de goedkeuring der begrooting van den dienst der douane niet afkomt vóór den eersten Januari, zijn de voorzieningen van de begrooting van het vorig jaar van rechtswege van toepassing op het nieuwe dienstjaar.

De Commissie van toezicht zal eventueel met een meerderheid van drie-vierde van de stemmen een met redenen omkleed verzoek aan de Cherifijnsche Regeering kunnen voorleggen, strekkende tot vervanging van het hoofd van den dienst der douane.

40. Onder de hierna genoemde uitdrukkelijke voorwaarden draagt de Cherifijnsche Regeering aan de zone van Tanger over :

1°. de rechten en lasten, welke zij ontleent aan het concessiecontract voor de haven van 21 Juni 1921 ;

2°. de terugneming door vervallenverklaring, terugkoop of eindiging van de concessie ten bate van de zone van Tanger.

De zone zal zich volkomen kwijten van de verplichtingen, welke op de Cherifijnsche Regeering rusten, volgens het concessie-contract. De jaarlijksche aflossingen van het kapitaal, dat gewaarborgd is door de Cherifijnsche Regeering, zullen door de zone van Tanger betaald worden door eene heffing bij voorrang uit de inkomsten der douane en de winsten van de exploitatie en de terreinen van de haven.

Aan de goedkeuring van de Cherifijnsche Regeering zullen onderworpen worden :

a. alle wijzigingen in de bepalingen van het contract en in de statuten van de Maatschappij, die de concessie voor de haven heeft :

b. elke gedeeltelijke of geheele overdracht van de onderneming ;

c. de vervallenverklaring ;

d. de terugkoop.

Zoolang de garantie der Cherifijnsche Regeering van kracht zal zijn, zullen eveneens aan hare goedkeuring onderworpen worden :

a. elke verandering van aandeelen op naam in aandeelen aan toonder ;

b. alle verdragen, bepalingen of regelingen, overeenkomstig de bepalingen van het contract en ten doel hebbende vergrooting van het kapitaal, aangebracht door de Maatschappij, zooals is gezegd in art. 10 van de haven-overeenkomst.

De goedkeuring van de Cherifijnsche Regeering zal in haar naam gegeven kunnen worden door haar vertegenwoordiger bij de Haven-Commissie.

Bij gebreke van nakoming door het Bestuur van Tanger van de verplichtingen, voorzien in de bovenstaande zinsneden, zal de Cherifijnsche Regeering het financieel toezicht op de concessie weder alleen op zich nemen.

Op verzoek van het Bestuur van Tanger zal de Cherifijnsche Regeering het recht uitoefenen, dat zij ontleent aan de laatste alinea van art. 6 van de overeenkomst nopens de havenconcessie van Tanger, met dien verstande dat dit Bestuur uitdrukkelijk verplicht zal zijn aan de Cherifijnsche Regeering terug te betalen de lasten, die ontstaan zijn door de uitoefening van dit recht.

Op verzoek van het Bestuur van Tanger zal de Cherifijnsche Regeering eveneens uitoefenen het recht, dat zij ontleent aan art. 6 van de overeenkomst over de haven van Tanger, om de aflossing te bespoedigen van de gewaarborgde obligaties, voor zoover dit Bestuur uit zijn eigen middelen de kosten van deze bespoediging zal dekken.

De stukken, zoowel aandeelen als obligaties, uitgegeven door de Maatschappij, die de concessie bezit, zullen in de zone van Tanger zijn vrijgesteld van alle belastingen, heffingen en bijdragen.

41. Er zal eene Commissie voor de haven worden ingesteld, die de bevoegdheden zal hebben van den contrôledienst, zooals die zijn omschreven in de akte van concessie en onder voorbehoud van de bepalingen van bovenstaand artikel 40.

Wat betreft de uitvoering van de werken van aanbouw en onderhoud, zal de Commissie hare besluiten nemen op advies van den ingenieur, belast met de Staatswerken in de zone en met het toezicht op de havenwerken, op wien de technische verantwoordelijkheid rust. Voor het geval de Commissie het oneens mocht zijn met den ingenieur, zal het advies van laatstgenoemde bij het proces-verbaal worden gevoegd.

Onder het gezag van de Commissie van toezicht, waakt de Commissie over de inachtneming van het stelsel van economische gelijkheid bij de exploitatie van de haven.

De Commissie is samengesteld :

uit een vertegenwoordiger van de Cherifijnsche Regeering ;

uit een vertegenwoordiger van de wetgevende Vergadering ;

uit een vertegenwoordiger van de Commissie van toezicht.

De ingenieur neemt aan de zittingen deel als stemgerechtigde.

De administrateur van de zone heeft het recht de zittingen van de Commissie bij te wonen met raadgevende stem.

Eveneens worden van rechtswege opgeroepen met raadgevende stem :

een vertegenwoordiger van de handelsbelangen van Tanger, gekozen door de Kamers van Koophandel en de Directeuren of Hoofden van dienst van het internationale Bestuur voor de zaken, die hen aangaan.

De plaatselijke Directeur van de Maatschappij, die de concessie heeft, zal eveneens gehoord kunnen worden.

Op hun verzoek zullen de Consuls gehoord worden over de zaken, die hun belang inboezemen.

Buiten de periodieke vergaderingen, welke zij zal hebben besloten te houden, zal de Commissie kunnen worden bijeengeroepen door een harer leden en, in dringende gevallen, door den administrateur van de zone.

Het huishoudelijk reglement van de Commissie zal goedgekeurd worden door de Commissie van toezicht.

De Commissie zal haren voorzitter aanwijzen. Bij gebreke van eene aanwijzing, zal het voorzitterschap door elk der drie leden om beurten worden uitgeoefend.

De leveringen van ingevoerde materialen evenals het materiaal voor de exploitatie (afgezien van alle levering of aankoop van materiaal in verband met een contract van openbare aanbesteding) zullen het voorwerp uitmaken van oproepingen tot mededinging, onder contrôle van de Haven-Commissie.

In geval van leveringscontracten, waarvan het bedrag twintigduizend franken te boven zal gaan zonder honderdduizend franken te overschrijden, zal de Commissie :

1°. de wijze vaststellen waarop de aankoopen zullen worden gedaan, alsmede de voorwaarden, volgens welke men zal overgaan hetzij tot verzoeken om aanbiedingen met het oog op aankoopen uit de hand, hetzij tot openbare aanbestedingen ;

2°. de contracten en gunningen goedkeuren.

Voor de leveringen, waarvan de waarde honderdduizend franken te boven zal gaan, zal men overgaan tot een openbare aanbesteding.

42. De ankerrechten, bestaande uit kracht van de oude handelsverdragen, worden vervangen door de liggelden, voorzien in het contract van de concessie voor de haven.

43. Het Bestuur van Tanger zal er voor waken, dat de geschillen, welke zouden kunnen opkomen tusschen de Maatschappij, die de concessie voor de haven van Tanger heeft en de Spoorwegmaatschappij van Tanger naar Fez, door arbitrage beslecht zullen worden, zooals het respectievelijk voorzien is in de contracten der beide concessionarissen.

44. De Administratie van Tanger zal, voor wat betreft den spoorweg van Tanger naar Fez, alle rechten en verplichtingen hebben, die haar in het gebied van de zone toekomen, volgens het Fransch-Spaansch protocol van 27 November 1912 en de concessie van 18 Maart 1914 en de bijlagen daarvan.

Elke bepaling de concessie betreffende, die voor de inwerkingtreding van dit statuut in

het aanzijn mocht zijn geroepen door overeenstemming tusschen de Fransche en Spaansche Regeeringen zal van toepassing zijn op de zone van Tanger.

45. Behoudens eene bepaling in tegengestelden zin in deze conventie, komen de rechten en verplichtingen, voortvloeiende uit alle concessies, in de zone van Tanger verleend voor de inwerkingtreding van deze overeenkomst, aan genoemde zone toe.

Elke concessie, in de toekomst door de zone van Tanger verleend voor een termijn, welke den duur van deze conventie en dien van de tijdperken, voor welke zij eventueel hernieuwd zal kunnen worden, overschrijdt, zal in geval van niet-hernieuwing van het statuut, de Cherifijnsche Regeering slechts binden, indien genoemde Regeering van te voren deze concessie op tijdig verzoek van den inschrijver formeel heeft goedgekeurd.

46. Er wordt eene begrooting voor de zone van Tanger ingesteld.

Deze begrooting wordt opgemaakt en uitgevoerd volgens de regelen, vastgesteld door den hierbijgevoegden organieken dahir.

47. De veiligheid in de zone wordt uitsluitend verzekerd door een corps inlandsche gendarmerie, ter beschikking gesteld van den administrateur. Deze macht, onder bevel van een Belgisch officier met den rang van kapitein, bijgestaan door Fransche en Spaansche kaders, zal het getal van 250 man niet te boven gaan. Zij kan garnizoen houden in de stad Tanger en posten onderhouden in de omgeving.

Het reglement nopens de gendarmerie is bij deze overeenkomst gevoegd.

48. Een internationaal rechtscollege, genaamd gemengde Rechtbank van Tanger en samengesteld uit Fransche, Britsche en Spaansche rechterlijke ambtenaren, wordt belast met de rechtsbedeeling aan de onderdanen van de vreemde Mogendheden.

Het Openbaar Ministerie wordt toevertrouwd aan twee ambtenaren, waarvan één Franschman en één Spanjaard.

De gemengde Rechtbank van Tanger maakt het onderwerp uit van den hierbijgevoegden bijzonderen dahir. Zij treedt in de plaats van de bestaande consulaire rechtbanken.

De dahir, welke de gemengde Rechtbank van Tanger instelt, zal niet gewijzigd kunnen worden dan met toestemming van alle Mogendheden, die de Akte van Algeciras geteekend hebben.

De betrekkingen tusschen de rechterlijke autoriteiten in de Fransche en Spaansche zones en de gemengde Rechtbank van Tanger zijn geregeld bij het accoord van 29 December 1906, betreffende de betrekkingen tusschen de rechterlijke autoriteiten in deze beide zones.

De drie Regeeringen verbinden zich om binnen een termijn van drie maanden, te rekenen van de onderteekening van deze conventie, de wetboeken te doen vaststellen, die noodig zijn voor de werking van de Rechtbank. Deze wetboeken zijn de volgende :

Wetboek over den burgerlijken staat van vreemdelingen in de zone ;

Wetboek van Koophandel ;

Wetboek van Strafrecht ;

Wetboek van Strafvordering ;

Wetboek op de verbintenissen en overeenkomsten ;

Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, met een bijlage, vaststellende de gerechtskosten;

Wetboek op de inschrijving.

49. Te rekenen vanaf de inwerkingtreding van het nieuwe stelsel zullen de Diplomatieke Agentschappen te Tanger vervangen worden door Consulaten.

50. De in Tanger bestaande Commissies en Comités worden opgeheven.

De zorg voor het vaststellen van het tarief voor de douanewaarden, van toepassing in de drie zones, welke thans rust op de Commissie voor de douanewaarden, wordt toevertrouwd aan eene Commissie, samengesteld uit vertegenwoordigers der drie zones. Deze Commissie zal minstens tweemaal per jaar te Tanger bijeenkomen.

51. Het Arabisch, het Spaansch en het Fransch zijn de eenige officieele talen in de zone van Tanger. De wetgevende Vergadering zal het gebruik er van regelen.

De teksten der wetten en reglementen zullen in de drie talen gepubliceerd moeten worden.

52. Alle kansspelen zijn in de zone van Tanger verboden.

Er zal van dit verbod niet kunnen worden afgeweken dan door eene, met algemeene stemmen genomen, beslissing van de Commissie van toezicht.

53. De verdragsluitende Regeeringen erkennen, dat de Cherifijnsche Regeering den eigendom van den vuurtoren van Kaap Spartel behoudt, vermits de overeenkomst van 31 Maart 1865 voorloopig van kracht blijft.

54. De geschillen, die mochten rijzen met betrekking tot de uitlegging en toepassing van de bepalingen van deze overeenkomst, zullen hetzij voor het Permanente Hof van Internationale Justitie gebracht worden, hetzij, bij gemeen overleg der partijen, voor het Permanente Hof van Arbitrage te 's Gravenhage.

55. Alle bepalingen uit vroegere verdragen, overeenkomsten en schikkingen, die strijdig mochten zijn met de bepalingen van dit statuut, zijn vervallen.

56. Deze conventie zal worden medegedeeld aan de Mogendheden, die de Akte van Algeciras geteekend hebben ; tot het verkrijgen van hare toetreding verbinden de drie verdragsluitende Regeeringen zich, elkander wederzijds te steunen.

De conventie zal bekrachtigd worden en de bekrachtigingsoorkonden zullen zoo spoedig mogelijk te Parijs worden uitgewisseld.

Zij wordt gesloten voor den duur van twaalf jaren, te rekenen vanaf hare bekrachtiging.

Zij zal van rechtswege hernieuwd worden voor eene of verscheidene tijdperken van gelijken duur, indien geen enkele der verdragsluitende Mogendheden minstens zes maanden voor haren afloop verzocht heeft haar te herzien. In dat geval zal zij voortgaan van toepassing te zijn tijdens den duur van de herziening, bij gemeen overleg tot stand gebracht.

Ter oorkonde waarvan de ondergeteekende gevolmachtigden dit verdrag geteekend hebben.

Gedaan te Parijs, den achttienden December negentienhonderd drie en twintig in drie exemplaren.

5 *October* 1925. ARREST VAN DEN HOOGEN RAAD.

Het niet voldaan zijn aan de voorwaarden omtrent de vrije luchtruimte in art. 56, lid 1, van het Arbeidsbesluit 1920 gesteld, is een bestanddeel van het strafbaar feit.

(Arbeidsbesluit 1920, art. 56.)

Mrs. Hesse, Savelberg, Ort, Taverne en Kirberger.

De Officier van Justitie bij de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam, requirant van cassatie tegen een vonnis van die Rechtbank van den twaalfden Mei 1925, waarbij in hoeger beroep met vernietiging van een door den Kantonrechter te Amsterdam op 22 Januari 1925 gewezen vonnis, G. de W. is ontslagen van alle rechtsvervolging;

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Ort;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie:

Schending door verkeerde toepassing van artikel 10 der Arbeidswet 1919 juncto artikel 56 lid 1 van het Arbeidsbesluit, artikel 216 van het Wetboek van Strafvordering, doordien de Rechtbank het te laste gelegde feit, voor zoover bewezen, niet strafbaar heeft geoordeeld, daarbij overwegende dat artikel 10 der Arbeidswet 1919 — voorzoover in het onderhavige geval van belang — inhoudt, dat bij algemeenen maatregel van bestuur wordt voorgeschreven, dat bepaalde soorten van arbeid door vrouwen op grond van gevaar voor de gezondheid slechts mogen worden verricht onder de bij dien algemeenen maatregel gestelde voorwaarden en artikel 56 van het Arbeidsbesluit, dat krachtens voormeld wetsartikel is vastgesteld, aldus is te lezen, dat in een werklokaal als in artikel 56 bedoeld, door een vrouw slechts arbeid mag worden verricht onder de bij dat artikel gestelde voorwaarden; — dat daarom in de dagvaarding niet had mogen ontbreken de vermelding, dat het werklokaal niet had voor elken arbeider een vrije luchtruimte van ten minste 6 M³ waarvan ten minste 2.40 M³ boven een hoogte van 1.80 M.;

Gehoord den Advocaat-Generaal Tak, na mens den Procureur-Generaal, in zijne conclusie, strekkende tot enz.;

O. dat aan den gerequireerde bij inleidende dagvaarding is te laste gelegd:

„dat hij te Amsterdam op 6 November 1924, des namiddags te 4 uur 30 als hoofd en bestuurder van een strijkinrichting, gevestigd in perceel Spaarndammerdijk B. 220, niet heeft gezorgd dat in die onderneming geen arbeid werd verricht in strijd met het bij en krachtens de Arbeidswet bepaalde, aangezien alstoen in die onderneming in de werkplaats aldaar arbeid werd verricht door de arbeidster Apolinia van Poorten, welke vrouw arbeid verrichtte in een werklokaal waar waschgoederen werden gestreken";

dat de Rechtbank het den beklaagde te laste gelegde, alsmede zijne schuld daaraan, met uitzondering van het daarbij gestelde, dat de arbeid werd verricht in strijd met het bij en krachtens de arbeidswet bepaalde — als wettig en overtuigend bewezen aannam, doch het bewezene niet strafbaar verklaarde en den beklaagde te dier zake ontsloeg van alle rechtsvervolging, — zulks op de hierboven in het cassatiemiddel vermelde gronden;

dat tot toelichting van het middel is aangevoerd dat artikel 10 der Arbeidswet 1919, behalve het gedeeltelijke, door de Rechtbank vermelde verbod, tevens bevat een absoluut verbod, voor het onderhavige geval, hierop neerkomende, dat door vrouwen onder bepaalde bij algemeenen maatregel van bestuur voorgeschreven omstandigheden, op grond van gevaar voor de gezondheid, geen arbeid mag worden verricht; — dat als uitvloeisel van dit verbod, artikel 56 van het Arbeidsbesluit, voorzoover hier van belang, verbiedt dat vrouwen in een fabriek of werkplaats arbeid verrichten in een werklokaal waar waschgoederen worden gestreken; — dat slechts bij wijze van uitzondering op dit algemeen verbod arbeid wordt toegestaan in lokalen van speciale afmetingen, welke uitzonderingsbepalingen bij eene telastelegging als de onderhavige derhalve niet vormen een element der telastelegging, maar voor den beklaagde bevrijdende daadzaken kunnen opleveren, wanneer hij zich daarop terecht beroepen kan;

O. hieromtrent:

dat bij artikel 10 lid 1 der Arbeidswet 1919 tweeërlei wordt bepaald, te weten: dat onder andere door vrouwen onder bepaalde bij algemeenen maatregel van bestuur voorgeschreven omstandigheden, op grond van gevaar voor de gezondheid, 1° geen arbeid mag worden verricht en 2° slechts arbeid mag worden verricht onder de bij dien algemeenen maatregel gestelde voorwaarden;

dat nu het krachtens genoemd artikel der Arbeidswet vastgesteld artikel 56, lid 1 van het Arbeidsbesluit 1920, verbiedende het verrichten van arbeid door een vrouw in een fabriek of werkplaats in een werklokaal waar waschgoederen worden gestreken „tenzij dat lokaal voor elken arbeider eene vrije luchtruimte heeft van ten minste 6 M³, waarvan ten minste 2.40 M³ boven een hoogte van 1.80 M.", — door de Rechtbank terecht is aangemerkt als een voorschrift waarbij de voorwaarden worden vastgesteld, waaronder door een vrouw ter bedoelde plaatse slechts mag worden gearbeid;

dat toch, waar bezwaarlijk kan worden aangenomen dat het de bedoeling is geweest als algemeen verbod te stellen, dat in een fabriek of werkplaats een vrouw eenige arbeid zou mogen verrichten in een werklokaal waar waschgoederen worden gestreken, — in die opvatting geen verandering wordt gebracht doordat in het artikel de nadere voorschriften waaraan zoodanig lokaal moet voldoen opdat de arbeid zij toegelaten, na het woord „tenzij" worden gegeven, — doch integendeel het artikel, in zijn geheel beschouwd, onmiskenbaar, als uitvloeisel van de slotwoorden van artikel 10 lid 1 der Arbeidswet 1919, de daar bedoelde voorwaarden stelt en omschrijft;

dat hieruit volgt, dat het niet voldaan zijn aan die voorwaarden moet worden aangemerkt als bestanddeel van het in voornoemde artikelen omschreven en bij artikel 74 der Arbeidswet

strafbaar gesteld feit, — en derhalve het middel is ongegrond;
Verwerpt het beroep.

[Gewezen overeenkomstig de conclusie van den Adv.-Gen. Mr. Tak.] (N. J.)

---

6 *October* 1925. BESLUIT tot aanwijzing van de perceelen, die ten behoeve van den aanleg en gedeeltelijke verhooging en verzwaring van Rijkszeeweringen in de gemeente *Wieringen* in verband met de werken voor de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee onteigend moeten worden. S. 407.

---

6 *October* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Een overeenkomst tusschen een gemeentebestuur en een electriciteitsmaatschappij aangaande het betrekken van electrischen stroom door de gemeente valt niet onder het begrip „aanbesteden" in den zin van art. 142 j°. art. 194f der Gemeentewet, en is derhalve krachtens deze wet niet aan de goedkeuring van Ged. Staten onderworpen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.;

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van Axel tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland van 27 Maart 1925, n°. 176, 2e afd., waarbij goedkeuring is onthouden aan de door het genoemde gemeentebestuur met de Naamlooze Vennootschap Provinciale Zeeuwsche Electriciteitsmaatschappij gesloten overeenkomst voor levering van electrischen stroom;

Den Raad van State, enz;

O. dat de raad der gemeente Axel in zijne vergadering van 25 November 1924 heeft besloten over te gaan tot het sluiten van een contract met de N.V. Provinciale Zeeuwsche Electriciteitsmaatschappij voor de levering van electrischen stroom;

dat Gedeputeerde Staten van Zeeland bij besluit van 27 Maart 1925, n°. 176, 2e afd., daaraan hunne goedkeuring hebben onthouden uit overweging, dat het in verband met een doelmatige en intensieve electrificatie wenschelijk is, dat het initiatief voor acquisitie en prijsstelling niet geheel in handen van het gemeentebestuur wordt gelegd, maar dat de Provinciale Zeeuwsche Electriciteitsmaatschappij met inachtneming van de bepaling in de derde alinea van art. 1 van het normale stroomleveringscontract, eveneens daartoe vrijheid behoudt; dat naar hunne meening het meer technisch geschoolde personeel van de Provinciale Zeeuwsche Electriciteitsmaatschappij voor het beoordeelen van tarieven e. d. in verschillende gevallen meer bevoegd mag heeten; dat het hun niet juist gezien lijkt, dat de gemeente, indien de Provinciale Zeeuwsche Electriciteitsmaatschappij tot stroomlevering binnen het gebied der gemeente overgaat, een recht zou prijs geven, daar toch de door hun college uitgegeven vergunningen geen uitsluitend recht tot electrificatie aan de gemeente verleenen; dat de tweede alinea van art. 3, waarin de bepaling omtrent een constante spanning voorkomt, drukkend lijkt, ofschoon zij de meening zijn toegedaan, dat voor een constante spanning practisch de noodige zorg zal gedragen worden; dat een opsomming van de gevallen van overmacht, zooals in art. 8 is geschied, niet wenschelijk is te achten, daar het kan voorkomen, dat er gevallen zich voordoen die, hoewel overmacht zijnde, niet genoemd zijn geworden; dat over het algemeen de inhoud van art. 8 te gecompliceerd is, zoodat zij meenen, dat het aanleiding geeft om de bedoeling van het overeengekomene te vertroebelen; dat zij art. 8 van het normale contract meer in overeenstemming met het te bereiken doel achten;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten de Raad der gemeente Axel bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat de Provinciale Zeeuwsche Electriciteitsmaatschappij alleen aan de ingezetenen der kom stroom wil afleveren, waarvan te verwachten is, dat dit gedeelte rentabiliteit zal opleveren, aan welke stroomvoorziening de kombewoners niet direct behoefte hebben, te meer daar zij van de gasvoorziening kunnen profiteeren; dat bij onderhandelingen met genoemde Maatschappij geen resultaat kon verkregen worden om op deze wijze de geheele gemeente te electrificeeren, daar de bewoners buiten de kom het meeste behoefte hebben aan eene verbeterde verlichting; dat een gemeentelijke exploitatie met het voor deze N.V. vastgestelde normaalcontract voor deze gemeente niet uitvoerbaar is en alzoo niet als een gemeentebelang is te achten; dat, na een deskundig onderzoek door een electrotechnisch adviseur, gebleken is, dat een gemeentelijke exploitatie de voorkeur verdient, die de belangen van de gemeente en der ingezetenen het meest behartigt, welke exploitatie bij een goed beheer voldoende rentebiliteit kan afwerpen, wanneer voor deze gemeente een contract geldend is evenals voor verschillende andere gemeenten in Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen, dat afwijkt van het normale contract; dat de beslissing van Ged. Staten, waarbij de goedkeuring aan het ontworpen contract is onthouden, door den Raad niet in het belang van de gemeente wordt geacht, aangezien 1°. de electrische voorziening van gemeentewege op deze wijze wordt belemmerd, voornamelijk voor die gedeelten van de gemeente, waar het meeste behoefte is aan eene betere verlichting dan de bestaande; 2°. de bepalingen van het normale contract van de N.V. Provinciale Zeeuwsche Electriciteitsmaatschappij te drukkend zijn voor de gemeente om de stroomlevering in de geheele gemeente zoodanig te distribueeren, dat van eene behoorlijke rentabiliteit sprake kan zijn; 3°. een eventueele concessie aan derden in casu de Provinciale Zeeuwsche Electriciteitsmaatschappij binnen afzienbaren tijd niet zulke resultaten oplevert, dat gezegd kan worden, dat de gemeente zoowel binnen als buiten de kom binnen korten tijd behoorlijk geëlectrificeerd is;

O. dat de strekking van het raadsbesluit is om met de N.V. Provinciale Zeeuwsche Electriciteitsmaatschappij eene overeenkomst aan te gaan tot het betrekken van electrischen stroom;

dat zoodanige overeenkomst niet valt onder

eene der in art. 194 der Gemeentewet bedoelde besluiten, met name niet onder die in *f* van dit artikel genoemd, daar immers, in aanmerki0g genomen den aard en het object dezer overeenkomst. daarin niet kan worden gezien eene aanbesteding in den zin van art. 142 j°. art. 194*f* der Gemeentewet;

dat derhalve deze overeenkomst krachtens de Gemeentewet niet aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten is onderworpen;

dat voorts de vraag of er voor Ged. Staten termen waren aan het voorgenomen contract hunne goedkeuring te onthouden op grond van art. 3 van de bij besluit van 8 September 1922, n°. 18 door Ged. Staten aan de Provinciale Zeeuwsche Electriciteitsmaatschappij te Middelburg verleende vergunning, niet te Onzer beoordeeling staat;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden e nverstaan:

1°. met vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland van 27 Maart 1925, n°. 176, 2e afd., voorzoover daarbij aan het besluit van den raad der gemeente Axel van 25 November 1924 tot het sluiten van eene overeenkomst voor levering van electrischen stroom met de N.V. Provinciale Zeeuwsche Electriciteitsmaatschappij te Middelburg, op grond van art. 194 onder *f* der Gemeentewet goedkeuring is geweigerd, te verklaren dat het raadsbesluit op grond van dit artikel de goedkeuring van Ged. Staten niet behoeft;

2°. voor zoover het bestreden besluit steunt op art. 3 van de aan de N.V. Provinciale Zeeuwsche Electriciteitsmaatschappij verleende vergunning, te verklaren dat hier niet aanwezig is een geschil dat door Ons, gehoord den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, kan worden beslist. (A. B.)

---

6 *October* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Burgemeesters betreffende: vent- en marktvergunningen voor tabaksfabricaten.

In de Nederlandsche Staatscourant van 21 April 1925, n°. 76, is opgenomen eene beschikking van den Minister van Financiën betreffende het venten met tabaksfabrikaten. [1]

Met verwijzing naar den inhoud dier beschikking heb ik de eer U mede te deelen, dat het, blijkens bij den Minister van Financiën ingekomen ambtelijke berichten, voorkomt, dat de plaatselijke autoriteit vergunning verleent tot het venten met tabaksfabrikaten in hare gemeente, zonder zich te hebben overtuigd of de aanvrager wel eene vergunning heeft als in bovenbedoelde beschikking omschreven.

In verband hiermede, moge ik U, ter voldoening aan het daartoe strekkend verzoek van genoemden Minister, voor zooveel noodig uitnoodigen Uwerzijds geene vergunning tot het venten met tabaksfabrikaten af te geven of te doen afgeven, dan nadat is gebleken, dat de aanvrager in het bezit is van eene geldige vergunning door een Ontvanger der Accijnzen verstrekt.

---

[1] Hierna opgenomen.

BIJLAGE.

—

Mededeeling van het Ministerie van Financiën in de *Staatscourant* van 21 April 1925.

De Minister van Financiën;

Gelet op artikel 16, eerste lid, der Tabakswet (*Staatsblad* 1921, n°. 712, Verzameling n°. 1594), zooals dat artikel is aangevuld bij artikel I, litt. *c*, der wet van 17 Februari 1922 (*Staatsblad* n°. 63, Verzameling n°. 1746);

Heeft goedgevonden en verstaan:

ter kennis van de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen te brengen, dat met ingang van 1 Juni 1925 ter uitvoering van de aangehaalde wetsartikelen de volgende bepalingen zullen gelden:

§ 1. De houder van eene bedrijfsvergunning, die tot verbruik bereide tabak buiten de localiteit, waarvoor de vergunning geldt, wenscht te verkoopen, wendt zich met eene onderteekende aanvraag tot den ontvanger der accijnzen, door wien de bedrijfsvergunning is verleend, onder opgaaf van de volgende gegevens:

a. naam, voornaam, beroep, woonplaats met vermelding van straat en nummer en, indien voor den opslag van tavaksfabrikaten eene andere localiteit dan de woning in gebruik is, aanduiding dier localiteit dan de woning in gebruik is, aanduiding dier localiteit door hare plaatselijke omschrijving;

b. dagteekening en nummer der verleende bedrijfsvergunning;

c. omschrijving van de wijze, waarop het beroep buiten de localiteit, waarvoor de bedrijfsvergunning geldt, zal worden uitgeoefend, en of de aanvrager zich te dien aanzien wenscht te beperken tot een kring met een straal van ten hoogste 25 kilometer om zijne woonplaats, dan wel dit wenscht uit te oefenen over het geheele land;

d. naam, voornaam en woonplaats van dengene of degenen, die in dienst van en voor rekening van den houder der bedrijfsvergunning door dezen met de uitoefening van het bedrijf op de in litt. *c* omschreven wijze zullen worden belast;

e. dagteekening der aanvraag.

§ 2. Ter zake van de onder litt. *c* van § 1 bedoelde uitoefening van het beroep wordt onderscheiden tusschen:

a. het venten met tabaksfabrikaten per kar, rijwiel, mand, mars, enz.;

b. den verkoop van tabaksfabrikaten op markten of kermissen uit eene kraam of stal of andere tijdelijke inrichting.

§ 3. De vergunning wordt verleend door den ontvanger, door wien aan aanvrager de bedrijfsvergunning werd afgegeven.

In het geval, bedoeld in § 2, litt. 2, hiervoor, kan de vergunning worden verleend, hetzij voor het geheele land, hetzij voor een kring, met een straal van ten hoogste 25 kilometer om de woonplaats van den aanvrager gelegen.

Indien eene vergunning voor het geheele land wordt gevraagd, is aanvrager verplicht bij zijne aanvraag een goed gelijkend, onopgeplakt portret over te leggen, ter grootte van 5 bij 4 centimeter, weergevende zijn borstbeeld. Wordt het beroep voor zijne rekening uitgeoefend door één of meer personen in zijn dienst,

dan geldt de verplichting tot overlegging van een portret voor de hierbedoelde personen.

De verplichting tot overlegging van een portret geldt eveneens bij aanvraag van eene vergunning, als bedoeld bij § 2, litt. *b*, hiervoor tenzij de verkoop beperkt blijft tot markten, enz., gehouden in de woonplaats van den aanvrager, of in plaatsen, gelegen binnen een kring van 25 kilometer daaromheen, en aanvrager de vergunning persoonlijk gebruikt.

Voor de vergunning wordt gebezigd het formulier, dat bij deze beschikking wordt gearresteerd en waarvan het materieel wordt opgenomen in de Serie Tabaksaccijns, onder nummer 21.

§ 4. De vergunning is geldig voor het jarig tijdvak, waarvoor het vergunningsrecht is voldaan, of voor dat gedeelte van dat tijdvak, dat bij de verleening der vergunning nog niet is verstreken. Zij moet mitsdien elk jaar worden vernieuwd.

Ten einde belanghebbenden in de gelegenheid te stellen voor de vernieuwing der vergunning het noodige te verrichten, behoeven ambtenaren van den actieven dienst op het bezigen van eene vergunning met verloopen geldigheidsduur gedurende 14 dagen na afloop van een jarig tijdvak geen aanmerking te maken.

De persoon, bevoegd van eene vergunning gebruik te maken, is verplicht zijne handteekening op de vergunning te plaatsen, alvorens hij daarvan gebruik maakt. Kan hij niet schrijven, dan plaatst hij daarop zijn handmerk, in tegenwoordigheid van den ontvanger, die de vergunning afgeeft en die deze handeling door zijne handteekening waarmerkt. De houder is voorts verplicht in de uitoefening van zijn beroep de vergunning op eerste aanvraag van de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen te vertoonen en zijne handteekening of handmerk opnieuw te plaatsen, indien dezen zich wenschen te overtuigen, dat hij tot gebruik der vergunning bevoegd is.

§ 5. Vergunningen als hierbedoeld zijn niet geldig voor verkoop van tabaksfabrikaten uit kiosken en andere soortgelijke inrichtingen, die, al dan niet verplaatsbaar, zich doorgaans op dezelfde plaats bevinden; zullende deze voor de toepassing van het negende lid van art. 15 der Tabakswet (*Staatsblad* 1921, nº. 712) als eene afzonderlijke localiteit moeten worden aangemerkt.

Zij zijn evenmin geldig voor den verkoop, al dan niet uit stands, in tentoonstellingsgebouwen, op tentoonstellingsterreinen en op bazars.

De ontvangers zijn echter gemachtigd aan houders van bedrijfsvergunningen binnen de gemeente, waar de tentoonstelling of de bazaar wordt gehouden, toestemming te verleenen tot den tijdelijken verkoop van tabaksfabrikaten in en op de hierbedoelde gebouwen en terreinen en mitsdien buiten de localiteit, waarvoor de bedrijfsvergunning geldt.

§ 6. Vergunningen, als bedoeld zijn in § 2 en in het slot van de vorige paragraaf, worden slechts verleend, voor zoover belanghebbende over het loopend belastingjaar het vergunningsrecht heeft betaald.

Zij kunnen binnen haar geldigheidsduur door den Minister van Financiën worden ingetrokken:

a. indien hij, aan wien zij is verleend, daarvan door onbevoegden gebruik laten maken;

b. indien hij, aan wien zij is verleend of degene, die daarvan in zijn dienst en voor zijne rekening gebruik maakt, zich niet houdt aan de voorwaarden, waaronder zij is verlzend;

c. indien hij, aan wien de vergunning is verleend, zich schuldig maakt aan overtreding van de wettelijke bepalingen in zake den tabaksaccijns.

§ 7. Vergunningen, als bedoeld zijn in deze beschikking, zijn slechts geldig, voor zoover verordeningen van den gemeentelijken wetgever zich niet tegen de uitoefening van het beroep op de in de vergunning bedoelde wijze verzetten en zoolang de houder der vergunning of degene, die deze namens hem gebruikt, zich ter zake van de uitoefening van het beroep overeenkomstig den inhoud dier verordeningen gedraagt.

§ 8. Eene vergunning voor een volgend belastingjaar wordt slechts afgegeven na inlevering van die voor eene vorige periode verstrekt, tenzij belanghebbende mocht aannemelijk maken, dat die inlevering niet kan geschieden, doordien de afgegeven vergunning of vergunningen in het ongereede zijn geraakt;

Duplicaten van vergunningen worden door de ontvangers op aanvraag van belanghebbenden slechts afgegeven, nadat dezen aannemelijk hebben gemaakt, dat het oorspronkelijk afgegeven stuk of de oorspronkelijk afgegeven stukken zijn verloren gegaan of vernietigd.

§ 9. De ontvanger is bevoegd eene vergunning, als in deze beschikking bedoeld is, te weigeren, indien hij gegrond vermoeden heeft, dat door de afgifte daarvan de belangen van 's Rijks schatkist in gevaar worden gebracht.

Zoodanig vermoeden kan rusten op het feit, dat de aanvrager gedurende het tijdperk, waarvoor eene vroeger verleende vergunning gold, zich twee- of meermalen aan eene overtreding van de Tabakswet heeft schuldig gemaakt, geweigerd heeft zich aan eene visitatie te onderwerpen, dan wel zijne vergunning door een onbevoegde heeft laten gebruiken.

Van zijne weigering doet de ontvanger den aanvrager schriftelijk mededeeling.

Van de weigering van eene vergunning staat beroep open op den Minister.

De inspecteurs dragen zorg, dat feiten als hiervoor zijn vermeld, geconstateerd buiten de woonplaats van dengene, aan wien eene vergunning, als in deze beschikking bedoeld, werd verleend, ter kennis van den betrokken ontvanger worden gebracht.

Een in den loop van een jaarlijksch tijdperk door den Minister ingetrokken vergunning wordt zonder machtiging van den Minister niet door eene nieuwe vervangen.

§ 10. Aan hen, op wier aanvraag om bedrijfsvergunning als fabrikant of kleinhandelaar nog niet is beschikt, omdat zich alsnog wettelijke bezwaren tegen afgifte van eene bedrijfsvergunning verzetten, kan eene vergunning, als in deze resolutie bedoeld, indien daartegen uit anderen hoofde geene bedenkingen bestaan, worden verleend, zonder dat betaling van het vergunningsrecht heeft plaats gehad.

De aldus afgegeven vergunningen hebben een geldigheidsduur tot wederopzeggiens, doch in geen geval langer dan een jaar na hare dagteekening.

§ 11. De ontvangers houden in een met de pen te trekken register aanteekening van hetgeen op het aanvragen en verleenen van vergunningen, als in deze beschikking bedoeld, betrekking heeft.

Het register bevat de volgende kolommen :

a. doorloopend volgnummer ;

b. naam, voornaam en woonplaats van den aanvrager ;

c. aard van het beroep, waarvoor de vergunning wordt gevraagd, naar de onderscheidingen van § 1, litt. *c*, en § 2 ;

d. naam, voornaam en woonplaats van hem of hen, die voor rekening van den aanvrager van de vergunning gebruik zullen maken ;

e. dagteekening van afgifte der vergunning of waarop de weigering den aanvrager is medegedeeld ;

f. tijdperk, waarvoor de vergunning geldt ;

g. datum en nummer der resolutie, waarbij eene vergunning tusschentijds wordt ingetrokken ;

h. korte vermelding van de reden der intrekking, voor zoover die uit de resolutie blijkt ;

i. bijzondere aanteekeningen.

De laatste kolom kan worden gebruikt voor de vermelding van afgegeven duplicaten ; voor de vermelding van de namen van personen, als bedoeld in litt. *d*, bij wijziging van vertegenwoordigers ; voor aanteekening van de beslissing van den Minister in geval van beroep, enz.

Het register wordt doorloopend gehouden tot het volgeschreven is en in het jaar, volgende op dat, waarin de laatste daarin omschreven vergunning hare geldigheid heeft verloren, met de gewone schrifturen van het kantoor ter vernietiging ingezonden.

De vervallen en ingetrokken vergunningen, voor zoover die uitgeleverd worden, kunnen door den ontvangers worden vernietigd, zoodra vaststaat dat daartegen geen bezwaar bestaan.

§ 12. De portretten, bedoeld in § 3, worden door den ontvanger in de daarvoor bestemde ruimte van het formulier Tabaksaccijns nº. 21 vastgekleefd. Een afdruk van het kantoorstempel wordt op het formulier zoodanig aangebracht, dat die gedeeltelijk op het portret, gedeeltelijk op het formulier zichtbaar is.

De op ingeleverde of ingetrokken vergunningen gekleefde portretten, waarop de afdruk van den kantoorstempel gedeeltelijk voorkomt, mogen aan belanghebbenden niet worden teruggegeven, dan na verwijdering van dat gedeelte, waarop die afdruk is aangebracht.

Recht op teruggaaf van voor eene vergunning gebruikte portretten hebben de belanghebbenden niet.

§ 13. In afwachting van de beslissing van den Minister op voorstellen tot intrekking van vergunningen, hebbende ambtenaren, in geval van ernstige overtreding, het recht die stukken tijdelijk in bewaring te nemen.

Zij geven van die inbewaringneming dadelijk kennis aan den ontvanger der accijnzen over de gemeente, waarin zulks geschiedt, of, indien aldaar eene inspectie gevestigd is, aan den inspecteur ; de ambtenaar, die de kennisgeving ontvangt, beslist over het al dan niet teruggeven van het stuk aan den belanghebbende.

In gevallen, waarin eene vergunning tijdelijk op den hiervoor bedoelden voet is ingehouden, wordt het voorstel tot intrekking der vergunningen ten spoedigste aan het Departement aanhangig gemaakt.

§ 14. Met ingang van 1 Juni 1925 vervallen alle administratieve voorschriften ter uitvoering van de in den aanhef dezer vermelde wetsartikelen gegeven De op grond dier voorschriften verleende zoogenaamde vent- en marktvergunningen blijven geldig tot 14 dagen na den dag, waarop de houder zijn vergunningsrecht schuldig wordt.

Indien eene vent- of marktvergunning volgens de bestaande regeling om redenen, als bedoeld in § 10, is afgegeven zonder betaling van het vergunningsrecht, moeten deze vergunningen uiterlijk op 1 Juli e.k. door vergunningen, afgeven volgens de onderwerpelijke voorschriften, worden vervangen.

Bij het afgeven van vergunningen overeenkomstig deze resolutie moeten die, volgens vroegere bepalingen verleend, worden uitgeleverd, tenzij belanghebbende aannemelijk kan maken, dat deze in het ongereede zijn geraakt.

15. Het materieel Tabaksaccijns nº. 21, noodig voor het tijdvak van 1 Juni e.k. tot einde 1926, moet tusschentijds uiterlijk op 1 Mei e.k. worden aangevraagd. (B. S.)

---

7 *October* 1925. BESLUIT, houdende aanvulling van het Koninklijk besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 103) met bepalingen tot regeling van den vrijdom van invoerrecht voor explosie- en ontstekingsmiddelen ten behoeve van het mijnbedrijf. S. 408.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 16 September 1925, nº. 129 (Invoerrechten) ;

Gelet op Bijzondere bepaling nº. 3 op post nº. 142 van het bij de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568) behoorende Tarief ;

Den Raad van State gehoord (advies van 29 September 1925, nº. 23) ;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 2 October 1925, nº, 157 (Invoerrechten) ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Eenig artikel.

In Ons besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 103) worden na artikel 76 de volgende zes artikelen ingevoegd :

Bijzondere bepaling nº. 3 op post nº. 142 (Explosie- en ontstekingsmiddelen ten behoeve van het mijnbedrijf).

Art. 76*A*. De vrijdom van invoerrecht voor door Onzen Minister van Financiën aan te wijzen explosie- en ontstekingsmiddelen ten behoeve van het mijnbedrijf wordt verleend door den inspecteur der invoerrechten in wiens dienstkring de mijn, waar de middelen zullen worden gebezigd is gelegen.

De aanvraag om vrijdom houdt in :

a. de aanwijzing van de plaats, waar de mijn is gelegen ;

b. de omschrijving van de soort der explosie- en ontstekingsmiddelen, waarvoor vrijdom wordt verlangd.

De inspecteur verleent de vergunning onder

de voorwaarden en bepalingen vermeld in de artikelen 76*B* tot en met 76*F*.

Art. 76*B*. Bij den invoer van explosie- en ontstekingsmiddelen, waarvoor vrijdom wordt verlangd, wordt de bestemming opgegeven in de aangifte voorgeschreven bij artikel 120 der meergenoemde Algemeene Wet.

Op die aangifte wordt, nadat voor het invoerrecht zekerheid is gesteld, een volgbrief afgegeven, waarin de bestemming wordt vermeld.

Het vervoer der explosie- en ontstekingsmiddelen naar de mijn geschiedt onder ambtelijke verzegeling of bewaking.

Art. 76*C*. De inslag op het afgesloten terrein van de mijn heeft plaats onder toezicht van ambtenaren der invoerrechten.

Dadelijk bij den inslag worden de ingeslagen explosie- en ontstekingsmiddelen, overeenkomstig de door den inspecteur te geven voorschriften, geboekt in een daarvoor bestemd register.

De ambtenaren stellen op den volgbrief een verklaring nopens de ingeslagen hoeveelheid en de boeking in het hiervoren bedoelde register.

Bij schending der verzegeling of andere ambtelijk bevonden onregelmatigheid wordt de volgbrief niet gezuiverd en de gestelde zekerheid ingevorderd.

Art. 76*D*. De mijnonderneming is verplicht telkens wanneer de inspecteur dit verlangt, te diens genoegen aan te toonen, dat de ingeslagen hoeveelheden inderdaad zijn verbruikt ten behoeve van het mijnbedrijf of ongebruikt op het terrein van de mijn voorhanden zijn.

Art. 76*E*. De met vrijdom van invoerrecht ingeslagen explosie- en ontstekingsmiddelen mogen de mijn niet verlaten, tenzij met schriftelijke toestemming van den inspecteur en onder daarbij door hem te stellen voorwaarden.

Art. 76*F*. De inspecteur kan bij gebleken misbruik of poging daartoe, alsmede bij het niet nakomen der bepalingen, vastgesteld bij of ingevolge de artikelen 76*A* tot en met 76*E* van dit besluit, de mijnonderneming voor bepaalden of onbepaalden tijd de bevoegdheid ontzeggen om explosie- en ontstekingsmiddelen met vrijdom van invoerrecht in te slaan.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 7den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 21 *Oct.* 1925.)

---

7 *October* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid aan Gedeputeerde Staten in de onderscheidene provinciën, betreffende: Gemeentelijken steun voor woningbouw.

Het is mij gebleken, dat sommige gemeenten nog steeds voortgaan met het verleenen van premies ten behoeve van den bouw van arbeiderswoningen of wel het verleenen van dergelijke premies weder ter hand nemen.

Ik acht dit in zijn gevolgen ten hoogste nadeelig voor de woning-productie door particuliere bouwers.

Door de Rijksbouwpremie toch is de particuliere bouwnijverheid voldoende in het zadel geholpen: allerwege worden weder woningen gebouwd zonder eenigen steun van overheidswege. Waar de gemeenten dien onnoodigen steun toch verleenen, moet dit noodzakelijk leiden tot stijging van de bouwkosten met als slot het weder stopzetten van den particulieren bouw.

Andere gemeenten zijn, blijkens courantenberichten, voornemens, aan de huurders van bepaalde typen van met overheidssteun gebouwde woningen, voor zoover hun inkomen blijft beneden een zeker bedrag, een tegemoetkoming te verleenen uit de gemeentekas.

Ook deze maatregel moet fnuikend werken voor de ontwikkeling van den bouw van arbeiderswoningen door particulieren. Deze zullen toch in de gemeenten, waar een dergelijke bijslag op de huren van met steun gebouwde woningen gegeven wordt, bezwaarlijk voor de door hen zonder steun te bouwen woningen een zoodanigen huurprijs kunnen bedingen, dat het in den bouw gestoken kapitaal behoorlijk rendeert.

Daarenboven heeft hier te lande steeds het gezonde economische beginsel gegolden, dat de woninghuren in de eerste plaats bepaald worden naar den kostprijs der woningen, niet naar het inkomen der huurders, al moest met dit inkomen rekening gehouden worden toen de bouwkosten zóó hoog waren opgeloopen, dat van een normale kostprijshuur geen sprake meer kon zijn. Gaat men echter den weg op van de bedoelde gemeenten, dan valt niet te zeggen, waarom aan inwoners, met een inkomen, dat een zeker bedrag niet overschrijdt, ook niet steun zou verleend worden om te voorzien in andere eerste levensbehoeften.

Ik heb gemeend op het onwenschelijke van de beide bedoelde wijzen van gemeentelijke steunverleening met betrekking tot de ontwikkeling van de particuliere bouwnijverheid Uwe aandacht te moeten vestigen, in het vertrouwen, dat Uw College bij de beoordeeling van desbetreffende ter goedkeuring ingezonden raadsbesluiten met de geleverde beschouwingen te rade zal willen gaan.

Ik kan daaraan overigens nog toevoegen, dat die gemeenten, welke een steunregeling invoeren als bovenbedoeld of van gelijke strekking, van allen steun ingevolge de Woningwet uitgesloten zullen zijn. (B. S.)

---

8 *October* 1925. BESLUIT tot nadere vaststelling van het aantal leden der Kamer van Koophandel en Fabrieken voor de Geldersche Vallei. S. 409.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 3 October 1925, n°. 10956, afdeeling Handel en Nijverheid;

Gezien artikel 2, tweede lid, der wet op de Kamers van Koophandel 1920 (*Staatsblad* n°. 152);

Gelet op Ons besluit van 29 December 1921, houdende vaststelling van het aantal leden der Kamers van Koophandel en Fabrieken (*Staatsblad* n°. 1449), gewijzigd bij Ons besluit van 2 October 1923 (*Staatsblad* n°. 471);

Hebben goedgevonden en verstaan:
het aantal leden der Kamer van Koophandel en Fabrieken voor de Geldersche Vallei nader vast te stellen op 18.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 8sten October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

(*Uitgeg.* 20 *Oct.* 1925.)

---

9 *October* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 29 October 1921 (*Staatsblad* nº. 1147), zooals dit is gewijzigd en aangevuld bij dat van 22 October 1923 (*Staatsblad* nº. 490), tot het stellen van regelen ter uitvoering van artikel 205, zevende, thans achtste, lid der Lager-onderwijswet 1920. S. 410.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 20 Juni 1925, nº. 11433[5], Afdeeling Lager Onderwijs Financieel, van Onzen Minister van Financiën van 1 Juli 1925, nº. 118, Generale Thesaurie, en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 27 Juli 1925, nº. 5365, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende, dat het wenschelijk is, Ons besluit van 29 October 1921 (*Staatsblad* nº. 1147), waarbij regelen zijn gesteld voor de uitvoering van artikel 205, zevende, thans achtste, lid der Lager-onderwijswet 1920, opnieuw te wijzigen;

Den Raad van State gehoord, advies van 8 September 1925 nº. 7;

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 18 September 1925, nº. 16235, Afdeeling Lager Onderwijs Financieel, van Onzen Minister van Financiën van 29 September 1925, nº. 102, Generale Thesaurie, en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 5 October 1925, nº. 7809, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:
te bepalen:

Eenig artikel.

In artikel 3 van Ons besluit van 29 October 1921 (*Staatsblad* nº. 1147), zooals dat is gewijzigd bij Ons besluit van 22 October 1923 (*Staatsblad* nº. 490), wordt achter het woord „Wetenschappen" eene komma geplaatst, en tusschen de woorden „Wetenschappen" en „en" gelezen: „van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw", terwijl de aanvang van het slot van dat besluit wordt gelezen: „Onze Ministers van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Financiën zijn belast" enz.

Onze Ministers van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Financiën en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 9den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, RUTGERS.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw, DE GEER.

(*Uitgeg.* 4 *Nov.* 1925.)

---

9 *October* 1925. BESLUIT tot af- en overschrijving van het IIde op het Iste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1924. S. 411.

---

10 *October* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 11 October 1919 (*Staatsblad* nº. 599), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld bij artikel 27, eerste lid, letters *a* en *h*, der Invaliditeitswet. S. 412.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 28 Augustus 1925, nº. 2146, afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 27, eerste lid, letters *a* en *h*, der Invaliditeitswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 29 September 1925, nº. 28);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 6 October 1925, nº. 2360, afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:
met ingang van 1 Januari 1926 Ons besluit van 11 October 1919 (*Staatsblad* nº. 599) te wijzigen en te bepalen als volgt:

Eenig artikel.

In het eerste lid van artikel 1 van Ons vorenaangehaald besluit van 11 October 1919 (*Staatsblad* nº. 599) wordt in plaats van: „het derde lid van artikel 66 van het Wetboek van Strafvordering" gelezen: „artikel 218 van het Wetboek van Strafvordering".

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 10den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

(*Uitgeg.* 26 *Oct.* 1925.)

---

10 *October* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het bij Koninklijk besluit van 11 September 1885 (*Staatsblad* nº. 181) vastgestelde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen. S. 413.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 4 September 1925, La. N., afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 27 der Spoorwegwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 22 September 1925, nº. 53);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 6 October 1925, nº. 391, afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

In het opschrift van het reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 11 September 1885 (*Staatsblad* nº. 181), laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179), onder D te doen vervallen:

„2º. de kraanbrug over de Noordersluissloot te *Wormerveer*;

3º. de kraanbrug over de sluissloot te *Zaandijk*;

4º. de kraanbrug over de sluissloot te *Koog aan de Zaan*;

5º. de kraanbrug over de Mallegatsloot bij *Zaandam*;

6º. de kraanbrug over de Papepadsloot bij *Zaandam*";

en in verband daarmede het opschrift onder D te lezen als volgt:

D. In den Noordhollandschen Staatsspoorweg:

1º. de draaibrug over de Nauernasche Vaart bij *Wormerveer*;

2º. de draaibrug over de Binnenzaan te *Zaandam*;

3º. de draaibrug over de Nagauw te *Zaandam*;

4º. de draaibrug over de Weere te *Purmerend*.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 10den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 28 *Oct.* 1925.)

---

12 *October* 1925. BESLUIT tot intrekking van het Koninklijk besluit van den 16den Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 194). S. 414.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 7 October 1925, nº. 7755, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op Ons Besluit van 16 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 194), tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente *Schiebroek* van 22 April 1925, strekkende om met gebruikmaking van art. 1223 Burgerlijk Wetboek over te gaan tot openbaren verkoop van 89 aan de N. V. „Hibex" te *Rotterdam* toebehoorende, met premie en voorschot uit 's Rijks kas gebouwde middenstandswoningen;

Overwegende dat de Raad der gemeente *Schiebroek* tot intrekking van zijn bovenbedoeld besluit is overgegaan;

Gelet op de artt. 153—155 der Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Ons bovenvermeld besluit van 16 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 194) in te trekken.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 12den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

DE GEER.

(*Uitgeg.* 22 *Oct.* 1925.)

---

12 *October* 1925. KONINKLIJK BESLUIT

Forensenaanslag. Onder „zoodanige inrichting" in het slot van nº. 3 van art. 244*a* der Gemeentewet genoemd is te verstaan „eene vaste inrichting" zonder meer en niet eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking, beroep of bedrijf, waarvan in de eerste zinsnede sprake is.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van Krommenie tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten der provincie Noord-Holland op het bezwaarschrift van Dr. L. Talsma te Assendelft tegen den aanslag in de gemeentelijke inkomstenbelasting over het belastingjaar 1921/1922;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 10 December 1924, nº. 1178 en 24 Juni 1925 nº. 1178/74;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 7 October 1925, nº. 102, afdeeling Directe Belastingen;

Overwegende dat Dr. L. Talsma, Arts te Assendelft over het belastingjaar 1921/1922 als werkforens in de gemeente Krommenie is aangeslagen;

dat, nadat hij daartegen bij Gedeputeerde Staten van NoordHolland bezwaar had gemaakt, dit college bij besluit van 30 Juli 1924, nº. 78, den bestreden aanslag heeft vernietigd;

dat het gemeentebestuur van Krommenie van dit besluit bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat Dr. L. Talsma te Assendelft gedurende het belastingjaar 1921/1922 op meer dan 90 dagen in de gemeente Krommenie is aanwezig geweest ter uitoefening van zijn beroep van practiseerend geneesheer in de gemeente Krommenie in het te Krommenie gevestigde verpleeghuis waar hij zijne patienten bezocht, onderzoekingen verrichte, bij operaties aanwezig was en een consultatie-bureau hield;

Overwegende dat krachtens nº. 3 van art. 244*a* der gewijzigde gemeentewet in een gemeente als forens belastingplichtig zijn: de natuurlijke personen die zonder in die gemeente tijdens het belastingjaar hoofdverblijf te hebben, er op meer dan 90 dagen van dat jaar over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking, beroep of bedrijf de beschikking hebben, of er op meer dan 90 dagen van dat jaar aanwezig zijn, hetgeen tot uitoefening van een beroep of bedrijf in zoodanige inrichting hetzij tot vervulling van eene betrekking;

dat onder „zoodanige inrichting" in het slot van dit nummer genoemd, is te verstaan „eene vaste inrichting" zonder meer en niet eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefe-

ning van eene betrekking, beroep of bedrijf, waarvan in de eerste zinsnede sprake is;

dat toch de eisch van „persoonlijke uitoefening van eene betrekking, beroep of bedrijf", waartoe de inrichting in de eerste zinsnede van de vermelde wetsbepaling bedoeld moet zijn bestemd, is gesteld omdat een aanslag als forens alleen dan gerechtvaardigd is te achten, wanneer een persoonlijke band tusschen den aangeslagene en de gemeente, wie de aanslag geldt, kan worden aangewezen;

dat echter in het geval, in de 2e zinsnede der bepaling bedoeld, ook zonder dat de inrichting tot persoonlijke uitoefening van beroep of bedrijf is bestemd, de persoonlijke band tusschen de belastingplichtigen en de gemeente van aanslag bestaat door het enkele feit, van hunne meer duurzame aanwezigheid in die gemeente;

dat in deze zinsnede dan ook niet gesproken wordt van persoonlijke uitoefening van een beroep of bedrijf doch zonder meer van de uitoefening daarvan;

dat eindelijk het woord „zoodanig "duidt op eene eigenschap der inrichting en niet op het doel waarvoor zij wordt gebezigd;

Overwegende nu ten aanzien van den onderhavigen aanslag, dat blijkens de ambtsberichten Dr. L. Talsma op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1921/1922 aanwezig is geweest tot uitoefening van zijn beroep van geneesheer in het ziekenhuis te Krommenie, dus in een vaste inrichting als bedoeld in art. 244*a* 3°. slot der gewijzigde Gemeentewet;

dat de bedoelde aanslag dus overeenkomstig het voormelde wetsartikel is opgelegd en Gedeputeerde Staten ten onrechte dezen aanslag hebben vernietigd;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 30 Juli 1924, n°. 78, te verstaan dat Dr. L. Talsma te Assendelft terecht over het belastingjaar 1921/1922 als werkforens in de gemeente Krommenie is aangeslagen;

Onze Minister van Financiën is belast, enz.

(B. S.)

---

12 *October* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende geldleeningen door gemeenten.

Het is mij gebleken, dat gemeentebesturen, ten einde te kunnen slagen in het plaatsen ten behoeve van hunne gemeente van geldleeningen bij openbare instellingen, welke daartoe de gelegenheid hebben geopend, meenen gebruik te moeten maken van de diensten van tusschenpersonen, ter zake waarvan het betrokken gemeentebestuur aan die personen ook bij berekening hunnerzijds van een billijk percentage, in verband met het veelal hooge bedrag der leening, een belangrijk bedrag aan provisie hebben te voldoen.

Na daaromtrent gepleegd overleg met de betrokken Ministers, heb ik de eer, voor zoover noodig, onder Uwe aandacht te brengen, dat wat aangaat het plaatsen door de gemeenten van geldleeningen bij bedoelde instellingen, de daarover te voeren onderhandelingen door de gemeentebesturen *rechtstreeks* met die instellingen kunnen worden afgewikkeld, zoodat te dier zake geen medewerking van tusschenpersonen behoeft te worden ingeroepen.

Ik meen Uw College deze gedragslijn ter vermijding van onnoodige kosten te mogen aanbevelen. (B. S.)

---

13 *October* 1925. BESLUIT tot bepaling van het tijdstip der inwerkingtreding van de wetten van 23 Juni 1925, opgenomen in *Nederlandsch Staatsblad* nos. 234, 235 en 236 en *Indisch Staatsblad* nos. 415, 416 en 417. S. 415.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 6 October 1925, 1ste afdeeling, n°. 44;

Gezien de artikelen 4, 2 en 4 der wetten van 23 Juni 1925, opgenomen in *Nederlandsch Staatsblad* nos. 234, 235 en 236 en *Indisch Staatsblad* nos. 415, 416 en 417;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. De wetten van 23 Juni 1925 (*Nederlandsch Staatsblad* nos. 234, 235 en 236; *Indisch Staatsblad* nos. 415, 416 en 417), onderscheidenlijk tot herziening van het Reglement op het beleid der Regeering van *Nederlandsch-Indië*, tot wijziging van de artikelen 8, 58, 67*b*, 67*c* en 71 van dat Reglement en tot nadere wijziging van de Indische Comptabiliteitswet, treden in werking met ingang van 1 Januari 1926.

2. Op dat tijdstip vervalt de bij het Koninklijk besluit van 5 Juni 1855, n°. 65, goedgekeurde Instructie voor den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië*, zooals zij sedert is gewijzigd en aangevuld.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 13den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, CH. WELTER.

(*Uitgeg.* 22 *Oct.* 1925.)

---

14 *October* 1925. BESLUIT tot uitvoering van artikel 6, vierde lid, van de Drankwet, zooals deze laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van den 29sten Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 280). S. 416.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 24 Juli 1925, n°. 1206 G, Afdeeling Volksgezondheid, en van Onzen Minister van Justitie van 30 Juli 1925, 2de Afdeeling A, n°. 880;

Overwegende, dat het wenschelijk is, ter uitvoering van artikel 6, vierde lid, van de Drankwet, zooals deze laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van den 29sten Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 280) eischen vast te stellen, waaraan een logement moet voldoen, om in aanmerking te komen voor eene door Gedeputeerde Staten te verleenen vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein in een logement alleen aan logeergasten;

Den Raad van State gehoord (advies van den 22sten September 1925, n°. 58)

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van

6 October 1925, nº. 1594 G, Afdeeling Volksgezondheid, en van Onzen Minister van Justitie van 9 October, 2de Afdeeling A, nº. 938;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Om voor eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein, in een logement alleen aan logeergasten, in aanmerking te komen, moet een logement voldoen aan de eischen, omschreven in de artikelen 2—7 van dit besluit.

2. 1. Het logement moet tenminste bevatten:

in gemeenten met meer dan 100.000 zielen, 8;

in gemeenten met meer dan 50,000 en ten hoogste 100.000 zielen, 6;

in gemeenten met meer dan 20.000 en ten hoogste 50.000 zielen, 5;

in de overige gemeenten, 4 uitsluitend voor logeergasten bestemde slaapvertrekken;

een en ander met dien verstande, dat toeneming der bevolking ten aanzien van logementen, waarvoor een vergunning voor den verkoop van sterken drank alleen aan logeergasten geldt, geene verhooging van minimum meebrengt.

2. Slaapkamers, welke niet onafhankelijk van andere slaapvertrekken bereikt kunnen worden, blijven ten aanzien van de toepassing van het bepaalde bij het eerste lid buiten aanmerking.

3. Eveneens blijven daarbij buiten aanmerking slaapvertrekken in kelders, sousterrains of op zolders, waarvan het dak niet behoorlijk is beschoten of op andere wijze voldoende beschutting biedt tegen hitte, koude en vochtigheid.

3. In het logement moet bovendien, kennelijk uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve der logeergasten, aanwezig zijn, eene lokaliteit, waarin desverlangd avondbrood en ontbijt kan worden gebruikt.

4. 1. De in artikel 2, 1ste lid, bedoelde slaapvertrekken moeten door metsel- of pleisterwerk of geploegde planken van elkander zijn gescheiden en op dezelfde wijze door een plafond zijn afgedekt; zij moeten aan de binnenzijde op voldoende wijze kunnen worden afgesloten.

2. Indien 2 slaapvertrekken met elkander in directe gemeenschap staan, moet de verbindingsdeur in beide vertrekken op voldoende wijze kunnen worden afgesloten.

5. De in artikel 2, 1ste lid, bedoelde slaapvertrekken moeten door ventilatieopeningen of beweegbare ramen of deuren rechtstreeks in verbinding staan met de buitenlucht, met dien verstande, dat de gezamenlijke doorlaatruimte niet minder bedragen mag dan een twintigste deel van de vloeroppervlakte dier vertrekken.

6. 1. In elk slaapvertrek als bedoeld in artikel 2, 1ste lid, moet ten minste aanwezig zijn een voor onmiddellijk gebruik gereed zijnd bed met toebehooren, een waschgelegenheid, benevens de in een slaapvertrek onmisbaar te achten meubelen.

2. De slaapplaatsen in eenzelfde vertrek mogen niet boven elkander zijn aangebracht.

7. De lokaliteit, waarvoor de bij artikel 1 bedoelde vergunning wordt gevraagd, moet voldoen aan de eischen, omschreven in de artikelen 2—7*a* van Ons besluit van den 7den Februari 1906 (*Staatsblad* nº. 22), zooals dit laatstelijk is gewijzigd en aangevuld bij Ons besluit van den 17den Februari 1916 (*Staatsblad* nº. 72), met dien verstande, dat in plaats van de woorden „vóór de inwerkingtreding van dit besluit" in artikel 2 onder *a* en „na de inwerkingtreding van dit besluit" in artikel 2 onder *b* gelezen wordt respectievelijk „vóór 15 October 1925" en „na 15 October 1925".

8. 1. Van iedere der bepalingen van de artikelen 2, tweede lid, tot 7 van dit besluit kan, op schriftelijk verzoek, afwijking worden toegestaan door den inspecteur van de Volksgezondheid, belast met den dienst der drankbestrijding.

2. De inspecteur beschikt op het verzoek binnen zes weken na de ontvangst.

3. Tegen weigering van de gevraagde ontheffing kan de belanghebbende binnen veertien dagen in beroep komen bij Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

De termijn van veertien dagen begint met den dag, waarop de beschikking is uitgereikt.

9. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 November 1925.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 14den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 20 *Oct.* 1925.)

---

16 *October* 1925. BESLUIT tot toepassing van de artikelen 14 en 15 der Warenwet (*Staatsblad* 1919 nº. 581) op margarine. S. 417.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 23 Juli 1925, nº. 537 D, afdeeling Volksgezondheid, en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 3 Augustus 1925, nº. 1056, afdeeling V;

Gelet op de artikelen 14 en 15 der Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581) en op de artikelen 3 en 11 der Boterwet (*Staatsblad* 1900, nº. 112), gewijzigd bij de wet van 3 Februari 1902, (*Staatsblad* nº. 14) en bij die van 11 Juli 1908, (*Staatsblad* nº. 227);

Den Raad van State gehoord (advies van 22 September 1925, nº. 55);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 5 October 1925, nº. 803 D, afdeeling Volksgezondheid, en van 12 October 1925, Directie van den Landbouw, nº. 1336, afdeeling V;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Margarine moet voldoen aan de volgende eischen:

a. het vetgehalte mag niet lager zijn dan 80 %, het vochtgehalte niet hooger dan 16 %;

b. conserveermiddelen, andere dan keukenzout en benzoëzuur of benzoëzure zouten mogen niet aanwezig zijn; de totale hoeveelheid benzoëzuur, als zoodanig en/of in benzoëzure verbindingen aanwezig, mag niet meer bedragen dan 0.2 %;

c. voor de gezondheid schadelijke bestanddeelen mogen niet aanwezig zijn;

d. zij mag niet ranzig, schimmelig of op andere wijze bedorven of abnormaal van geur of smaak zijn.

2. Indien bij margarine nevens het woord „margarine" de aanduiding „melange" wordt gebezigd, moet bovendien de hoeveelheid botervet, in 5 g van het uitgesmolten en gefiltreerde vet van de margarine aanwezig, een nieuw Kirschner-getal aanwijzen van ten minste 3.0.

3. De voorschriften, genoemd in de beide vorige artikelen van dit besluit, zijn niet van toepassing op margarine, die kennelijk bestemd is voor uitvoer, tenzij, wat margarine met de aanduiding „melange" betreft, die zich bevindt op markten, in winkels of op eenige andere voor het publiek toegankelijke verkoopplaats, of — voor zoover bij winkeliers, kooplieden, slijters of venters in gebruik zijnde — in woningen, bergplaatsen, stallen, voer- of vaartuigen of op erven.

4. Voor de beoordeeling of margarine voldoet aan de eischen in dit besluit gesteld, moet gebruik worden gemaakt van de onderzoekingsmethoden in de bij dit besluit gevoegde bijlage, voor zoover daarvoor toereikend.

5. Dit besluit kan worden aangeduid met den naam „margarinebesluit" met vermelding van jaargang en nummer van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst; het treedt in werking op den eersten dag van de vierde maand na die, waarin het in het *Staatsblad* is geplaatst.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 16den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
DE GEER.

(*Uitgeg.* 26 *Nov.* 1925.)

BIJLAGE, behoorende bij het Margarinebesluit.

—

METHODEN VAN ONDERZOEK.

1. *Nieuw-Kirschnergetal van de hoeveelheid botervet in 5 gram der waar aanwezig.*

De margarine wordt bij lage temperatuur gesmolten en met een weinig (mespunt) natriumbicarbonaat doorgeschud: na bezinking wordt door een droog filter gefiltreerd.

5 g van het gefiltreerde vet worden in een kookkolf van ongeveer 300 cm³, behoorende bij het toestel van Polenske, gebracht. Hierbij worden gevoegd 20 cm³ glycerine (s.g. = 1.23), 2 cm³ natronloog (s.g. = 1.47) en een paar stukjes puimsteen. Op een kopergaasje wordt, onder voortdurend omschudden, zoo lang verwarmd, totdat al het water verdampt is en dientengevolge het schuimen heeft opgehouden en de vloeistof helder is geworden. Na een weinig bekoeld te zijn, wordt de zeep in 90 cm³ warm water opgelost, waarbij de vloeistof helder moet blijven, en worden ongeveer 0.6—07. g grof puimsteenpoeder en voorts 50 cm³ verdund zwavelzuur (s.g. = 1.03) toegevoegd, waarna de kolf onmiddellijk met het destillatietoestel van Polenske (*Zeitschrift f. Unters. der Nahrungs- und Genussmittel* 1904—7—273) wordt verbonden. Nadat de vetzuren zich door verwarmen als vloeibare laag hebben afgescheiden, worden in 19—21 minuten 110 cm³ afgedestilleerd. Het afloopende koelwater moet een temperatuur hebben tusschen 15° en 20° c. Zoodra 110 cm³ zijn overgegaan, wordt het maatkolfje door een maatglaasje van 25 cm³ vervangen, nadat eerst de vlam is verwijderd. Zonder het destillaat te mengen, wordt het maatkolfje gedurende 10 minuten in een waterbad van 15° c. afgekoeld op zoodanige wijze, dat de maatstreep, welke bij 110 c.m³ geplaatst is, ongeveer 1 cm onder den waterspiegel staat. Het maatkolfje wordt van tijd tot tijd gezwenkt. Vervolgens wordt het destillaat gemengd door (onder vermijding van sterk schudden) het kolfje na sluiting een paar maal om te keeren, en daarna gefiltreerd door een filter van 8 cm middellijn (opengevouwen). Honderd cm³ van het heldere filtraat worden getitreerd met 1/10 N. loog en phenolphtaleïne als indicator. Het aantal cm³ verbruikte loog wordt hieronder aangeduid met r.—

Dadelijk na de filtratie worden de vetzuren op het filter driemaal uitgewasschen, telkens met 15 cm³ water, dat eerst voor het driemaal naspoelen van koelbuis, maatglaasje en maatkolfje is gebruikt. Het filter moet telkens tot den rand met dit water worden gevuld. De het laatst gefiltreerde 10 cm³ waschwater moeten met één druppel 1/10 N. loog geneutraliseerd kunnen worden. Hierna wordt op dezelfde manier, driemaal met 15 cm³ neutralen spiritus (90 vol. proc.) uitgewasschen. De vereenigde spiritueuze filtraten worden na toevoeging van 3 druppels phenolphtaleïne eveneens met 1/10 N. loog getitreerd (Polenskegetal P.)

De getitreerde waterige en alkoholische vloeistoffen worden vereenigd in een maatkolf van 200 cM³, op 15° à 20° c. gebracht en bedeeld met 1.1. maal de som van r + P aan cm³ $^1/_{10}$ N. zilvernitraat. Vervolgens wordt de kolf tot de maatstreep aangevuld met gedestilleerd water.

De gevormde neerslag wordt na goed doorschudden dadelijk afgefiltreerd en in 100 cm³ van het filtraat het zilver bepaald volgens Mohr. Indien t het aantal cm³ teruggetitreerd 1/10 N. zilver in 100 cm³ filtraat is, dan wordt hieruit het nieuwe Kirschner-getal K_1 van het onderzochte vet gevonden uit de formule: $K_1 = 2t—0.1 \times (r + P.)$

Aan de onderstaande tabel wordt het getal K_2 ontleend, correspondeerend met het voor het vet gevonden Polenske-getal P.

Het nieuwe Kirschner-getal van de hoeveelheid botervet in 5 gram van het gefiltreerde vet van de waar wordt gevonden door K_1 met K_2 te verminderen.

Polenske-getal (P.)	Getal K_2.
10 of meer	1.9
9	1.85
8	1.85
7	1.8
6	1.7
5	1.65
4	1.55
3	1.4
2	1.25
1	1.—
0.7 of minder	0.5

3. *Vet.*

Ten minste 50 g der waar worden in een met goed sluitenden stop voorzien wijdmondsch fleschje bij ongeveer 40° c. tot smelten gebracht, daarna afgekoeld en krachtig geschud, totdat de massa homogeen en dikvloeibaar is.

Van dit homogene mengsel worden ongeveer 10 g afgewogen en in een Erlenmeijerkolfje met 20 cm³ zoutzuur (s.g. = 1,126) 25 pct. gekookt tot alle niet-vetstoffen zijn opgelost.

Na voldoende afkoeling wordt het mengsel met warm water quantitatief overgebracht in een perforator en met petroleum-aether geëxtraheerd. Na ongeveer 2 uur extractie wordt de aether uit het extractie-kolfje afgedestilleerd en de rest, na bij 100 ° c. gedroogd te zijn, gewogen.

4. *Vocht.*

Ten minste 50 g der waar worden in een met goed sluitenden stop voorzien wijdmondsch fleschje bij ongeveer 40° c. tot smelten gebracht, daarna afgekoeld en krachtig geschud, totdat de massa homogeen en dikvloeibaar is geworden. Daarna worden 5 à 10 g gebracht op een vooraf gewogen schaaltje met vlakken bodem (middellijn omstreeks 70 mm), waarin zich ongeveer 20 g zand bevinden. Tijdens het wegen wordt het schaaltje met een plaatje gesloten. De massa wordt in een droogstof bij 102°—105° c. gedroogd en reeds na ¾ uur gewogen. De volgende wegingen geschieden met korte tusschenpoozen (b.v. van ½ uur).

Het drogen wordt voortgezet totdat geen gewichtsverlies meer wordt waargenomen.

5. *Benzoëzuur.*

I. Qualitatief onderzoek.

Ongeveer 10—20 g der waar worden met ongeveer 40 cm³ warm water en ongeveer 5 cm³ ¼ N.loog in een kolf op een waterbad onder herhaald schudden verwarmd. Daarna wordt afgekoeld tot de waar stolt, waarna de waterige vloeistof wordt afgefiltreerd. Het filtraat wordt vervolgens aangezuurd met phosphorzuur en uitgeschud met aether. De aetherische oplossing wordt bij zachte verwarming uitgedampt, het residu gemengd met 2 cm³ sterk zwavelzuur en 0.2 cm³ salpeterzuur van 50 procent en daarna gedurende 3 minuten op 180° c. verhit op een kleine vlam onder voortdurend schudden. Na afkoeling wordt de vloeistof met water verdund, met ammonia alcalisch gemaakt en gekookt. Aan de afgekoelde vloeistof wordt zwavelammonium toegevoegd. Een roodbruine kleur toont benzoëzuur aan.

II. Quantitatief onderzoek.

75 g der waar worden met 130 g warm water, eenige druppels phenolphtaleïne-oplossing en 10 cm³ loog van zoodanige sterkte, dat de waterige laag alkalisch is, in een Erlenmeijerkolf, welke voorzien is van een koelbuis, gedurende ongeveer één uur op het waterbad verwarmd, onder herhaald doorschudden. Vervolgens wordt zoodanig afgekoeld, dat de waar stolt, waarna van de waterige oplossing 100 cm³ worden afgefiltreerd. Het filtraat wordt verwarmd en met een overmaat eener 10 procentige calciumchloride-oplossing bedeeld. Na bezinking van den eventueel gevormden neerslag wordt nog warm door een nat filter afgefiltreerd. Filter en neerslag worden met warm calciumchloride-houdend water uitgewasschen. Filtraat en waschwater worden, na aanzuren met verdund zoutzuur in een perforator gedureude 6 uur met benzol geëxtraheerd. Het kolfje met het perforaat wordt nog één- of tweemaal door een kolfje met versch benzol vervangen, zoodat quantitatieve extractie van het benzoëzuur wordt verkregen. De benzolische oplossingen worden vereenigd, één- zoo noodig tweemaal met 5 cm³ koud water in een kleinen scheitrechter gewasschen en daarna getitreerd met 1/10 N. loog en phenolphtaleïne als indicator, waarbij zeer krachtig moet geschud worden (1 cm³ 1/10 N. loog = 12.2 mg benzoëzuur in 50 gram margarine).

LIJST VAN REAGENTIA.

* Aether $(C_2H_5)_2O$. Soortelijk gewicht 0.720. Kookpunt 34.5°—35.5° c.

Benzol, C_6H_6. Soortelijk gewicht 0.887. Kookpunt 80°—81° c.

Glycerine, s.g. 1.23 ; 20 cm³ mogen bij de blinde proef volgens 1 niet meer vluchtige zuren blijken te bevatten dan geneutraliseerd worden door 0.5 cm³ 1/10 N.loog.

Natronloog (s.g. 1.47), welke buiten toetreding van het koolzuur der lucht wordt bewaard en waarvan 2 cm³ 30—35 cm³ van het hieronder genoemde verdund zwavelzuur neutraliseeren.

Phenolphtaleïne. Een oplossing van 1 g. phenolphtaleïne in 100 cm³ neutralen spiritus.

Zand. Met zoutzuur gewasschen en gegloeid zand.

Zwavelzuur (verdund). Soortelijk gewicht 1.03, 25 cm³ zwavelzuur, s.g. 1.84, opgelost in water tot 1 liter.

Zwavelzuur (sterk), 94—96 pct., H_2SO_4. Soortelijk gewicht 1.837—1.840.

LIJST VAN TITERVLOEISTOFFEN.

1/10 N. keukenzout. Een oplossing in water, welke 5.85 g zuiver keukenzout per liter bevat.

1/10 N.loog. Een koolzuurvrije oplossing van kalium-hydroxyde of natriumhydroxyde in zooveel water, dat 25 cm³ der oplossing

* Buiten invloed van het licht bewaren.

25 cm³ 1/10 N. oxaalzuur ter neutralisatie vereischen.

1/10 N. zilvernitraat. Een oplossing in water, welke 16.99 g. vooraf door voorzichtige smelting van water bevrijd zilvernitraat per liter bevat.

Behoort bij het Margarinebesluit van 16 October 1925 (*Staatsblad* nº. 417).

Ons bekend,

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
DE GEER.

---

16 *October* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op het bezwaar, ingediend door J. Seyffert te *Zwijndrecht*, tegen zijn aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Utrecht* als forens. S. 418.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het bezwaar van J. Seyffert te *Zwijndrecht* op grond van art. 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen den aanslag in de gemeente *Utrecht* in de plaatselijke inkomstenbelasting als forens;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 4 Maart 1925, nº. 98, en van 12 Augustus 1925, nº. 98/90;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 9 October 1925, nº. 54, Afdeeling Directe Belastingen;

Overwegende: dat J. Seyffert te *Zwijndrecht* bij aanslagbiljet van 4 April 1924 over het belastingjaar 1923/1924 als werkforens in de gemeente *Utrecht* is aangeslagen;

dat hij daartegen bezwaar heeft gemaakt aanvoerende dat hij als onder-aannemer van het lood- en zinkwerk van een aantal woningen te *Utrecht* niet alleen niet op meer dan 90 dagen van het jaar te *Utrecht* aanwezig was tot uitoefening van een bedrijf, doch er evenmin op meer dan 90 dagen van het jaar de beschikking had over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van een bedrijf; dat het lood- en zinkwerk, door hem te *Utrecht* aangenomen, werd uitgevoerd onder geregeld en dagelijksch toezicht van een meesterknecht; dat zijn werkzaamheden, die eenmaal per week te *Utrecht* plaats vonden, zich bepaalden tot het opnemen van den stand van het werk; het afdragen van loongelden aan den meesterknecht, en, zoo noodig het voeren van besprekingen met den hoofd-aannemer van het werk;

Overwegende, dat blijkens de overgelegde ambtsberichten aan J. Seyffert als onder-aannemer tijdens het belastingjaar 1923/24 was opgedragen het loodgieterswerk aan een bouwwerk in de gemeente *Utrecht*;

dat de in verband daarmede aangevoerde goten, buizen, enz. werden opgeslagen in een gebouwtje, waarin tevens adressant's werklieden, onder directe leiding van een meesterknecht, die goten, buizen enz. pasklaar maakten en platen zink bewerkten;

dat niet is gebleken, dat adressant's persoonlijke bemoeiingen met deze werkzaamheden zich verder uitstrekten dan tot het geven van algemeene leiding, het uitoefenen van controle en dergelijke verrichtingen van algemeenen aard;

dat adressant daartoe wel van tijd tot tijd, doch op minder dan 90 dagen van het belastingjaar het voormelde gebouwtje te *Utrecht* heeft bezocht, doch dat daaruit geenszins volgt dat dit gebouwtje voor de bovenbedoelde verrichtingen van adressant bestemd was;

dat mitsdien moet worden aangenomen, dat het gebouwtje niet vormde een vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van adressant's beroep;

dat niet is gesteld, veel minder gebleken, dat adressant op eenigen anderen grond belastingplichtig zou zijn krachtens art. 224*a*, sub 3º., der Gemeentewet;

Gezien deze wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

den bestreden aanslag te vernietigen.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat tegelijk met zijn rapport in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 16den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 3 *Nov.* 1925.)

MINISTERIE VAN FINANCIEN.

Afdeeling:
DIRECTE BELASTINGEN,
Nº. 54.

Onderwerp:
Commissoriaal van
29 April 1924, nº. 86.

's-Gravenhage, 9 October 1925.

Aan de Koningin.

Mits deze heeft de ondergeteekende de eer Uwer Majesteit weder aan te bieden het bezwaarschrift van J. Seyffert te *Zwijndrecht*, op grond van art. 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen den aanslag in de gemeente *Utrecht* in de plaatselijke inkomstenbelasting als forens.

Nadat de ondergeteekende krachtens machtiging van Uwe Majesteit van 11 Juni 1925, nº. 7, met den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, in overleg was getreden, heeft die Afdeeling, met wijziging van haar oorspronkelijk advies, Uwer Majesteit de volgende uitspraak voorgedragen:

Beschikkende op het bezwaar van J. Seyffert te *Zwijndrecht* op grond van art. 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen den aanslag in de gemeente *Utrecht* in de plaatselijke inkomstenbelasting als forens;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 4 Maart 1925, nº. 98, en van 12 Augustus 1925, nº. 98/90;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van

Overwegende: dat J. Seyffert te *Zwijndrecht* bij aanslagbiljet van 4 April 1924 over het belastingjaar 1923/1924 als werkforens in de gemeente *Utrecht* is aangeslagen;

dat hij daartegen bezwaar heeft gemaakt,

aanvoerende dat hij als onder-aannemer van het lood- en zinkwerk van een aantal woningen te *Utrecht* niet alleen niet op meer dan 90 dagen van het jaar te *Utrecht* aanwezig was tot uitoefening van een bedrijf, doch er evenmin op meer dan 90 dagen van het jaar de beschikking had over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van een bedrijf; dat het lood- en zinkwerk, door hem te *Utrecht* aangenomen, werd uitgevoerd onder geregeld en dagelijksch toezicht van een meesterknecht; dat zijn werkzaamheden, die eenmaal per week te *Utrecht* plaats vonden, zich bepaalden tot het opnemen van den stand van het werk, het afdragen van loongelden aan den meesterknecht en, zoo noodig, het voeren van besprekingen met den hoofd-aannemer van het werk;

Overwegende dat blijkens de overgelegde ambtsberichten aan J. Seyffert als onderaannemer tijdens het belastingjaar 1923/24 was opgedragen het loodgieterswerk aan een bouwwerk in de gemeente *Utrecht*;

dat hij als zoodanig te *Utrecht* op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1923/24 de beschikking heeft gehad over de in die gemeente gelegen berg- en werkplaats, behoorende tot genoemd bouwwerk;

dat deze ruimte voor hem bestemd was, om persoonlijk zijne werkzaamheden uit te oefenen;

dat wel is waar een meesterknecht geregeld op het werk aanwezig was, maar niet aannemelijk is gemaakt, dat de werkzaamheden van den appellant het karakter van een persoonlijke leiding der zaak zouden missen;

dat daarom moet worden aangenomen dat J. Seyffert op meer dan 90 dagen van het belastingjaar te *Utrecht* de beschikking heeft gehad over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van zijne betrekking;

dat hij dus terecht overeenkomstig art. 244*a* onder 3°. der gewijzigde Gemeentewet over genoemd belastingjaar in die gemeente als forens is aangeslagen;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bezwaar ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Met dit advies kan de ondergeteekende zich niet vereenigen.

De gronden waarop dit oordeel rust, zijn vermeld in het ontwerp-besluit, dat Uwer Majesteit hierbij eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

---

16 *October* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van *Goes* in zake den aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting dier gemeente van W. J. van den Bosch te *Kloetinge* als forens. S. 419.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van *Goes* tegen de uitspraak van Ged. Staten van *Zeeland* in zake den aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Goes* van W. J. van den Bosch te *Kloetinge* als forens;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 27 Augustus 1924 n°. 754 en van 10 Juni 1925 n°. 754/63;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 9 October 1925 n°. 53 afdeeling Directe Belastingen;

Overwegende dat W. J. van den Bosch te *Kloetinge* over het belastingjaar 1923 24 als werkforens in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Goes* is aangeslagen;

dat, nadat hij daartegen bij Ged. Staten van *Zeeland* bezwaar gemaakt had, dit College den aanslag heeft vernietigd uit overweging dat de reclamant ten vorigen jare bij hun College in beroep is gekomen van den over het dienstjaar 1922/23 opgelegden aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Goes*; dat deze aanslag destijds is vernietigd op grond van de overweging, dat ten onrechte was aangenomen, dat de reclamant in het zich te *Goes* bevindende pakhuis der Naamlooze Vennootschap Zeeuwsche Fruitteelt Maatschappij, waarvan hij directeur is, de beschikking zou hebben over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van zijn bedrijf, dat in den feitelijken toestand te dezen sindsdien geene verandering is gekomen; dat mitsdien ook thans wederom de aanslag behoort te worden vernietigd;

dat van het besluit van Ged. Staten Burgemeester en Wethouders van *Goes* bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende dat W. J. van den Bosch is Directeur der Naamlooze Vennootschap „Zeeuwsche Fruitteelt Maatschappij"; dat de gemelde maatschappij op het grondgebied der gemeente *Goes* bezit een schuur of pakhuis, dienende tot het bewaren, sorteeren, verpakken en verzenden van hare producten en het uitvoeren van andere orders, het bergen van werktuigen en hulpmiddelen voor het bedrijf benoodigd en het stallen der in het bedrijf te werk gesteld wordende paarden, een en ander door of onder toezicht van een werkmeester, voorwerker, of baas, die nu en dan ook eenige administratieve werkzaamheden in het pakhuis verricht; dat deze werkmeester, voorwerker of baas evenwel het bedrijf geenszins zelfstandig leidt, doch daarbij geheel de instructies te volgen heeft van W. J. van den Bosch, onder wiens leiding, volgens wiens aanwijzingen en onder wiens verantwoordelijkheid alle werkzaamheden in het pakhuis worden verricht; dat mitsdien W. J. van den Bosch geacht moet worden op meer dan 90 dagen van het jaar te *Goes* over eene vaste inrichting zooals een kantoor, winkel of werkplaats tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking, beroep of bedrijf de beschikking te hebben terwijl voorts in een bij hun beroepschrift gevoegde memorie Burgemeester en Wethouders verwijzen naar Ons Besluit van 4 December 1923, n°. 13;

Overwegende dat blijkens de overgelegde ambtsberichten W. J. van den Bosch is Directeur van de Naamlooze Vennootschap „Zeeuwsche Fruitteelt Maatschappij";

dat hij als zoodanig te *Goes* op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1923 24 de beschikking heeft gehad over het in die gemeente gelegen pakhuis toebehoorende aan de kweekerij der vennootschap;

dat echter, wat er ook zij van de stelling van

het gemeentebestuur van *Goes*, dat alle werkzaamheden in dat pakhuis werden verricht onder verantwoordelijkheid van den aangeslagene, daarmede niet is gesteld, veel minder bewezen, dat deze tot taak had persoonlijk eenige technische of administratieve werkzaamheid in dat pakhuis te verrichten;

dat dit laatste ook niet is af te leiden uit de stelling van het gemeentebestuur van *Goes*, dat de werkzaamheden in het pakhuis werden verricht onder leiding en volgens aanwijzingen van den aangeslagene, omdat voor de directe leiding van de werkzaamheden een werkmeester, voorwerker of baas aanwezig was, zoodat de leiding en de aanwijzingen die de aangeslagene gaf slechts van algemeenen aard behoefden te zijn;

dat mitsdien moet worden aangenomen, dat het te *Goes* aanwezige pakhuis niet bestemd was tot persoonlijke uitoefening door den aangeslagene van zijn voormelde betrekking;

dat derhalve, nu in het beroepschrift niet is gesteld, dat W. J. van den Bosch, op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1923/24 in de gemeente *Goes* aanwezig is geweest, de aangeslagene over dat belastingjaar niet krachtens art. 244*a*, sub 3°, der Gemeentewet in die gemeente belastingplichtig is, zoodat de opgelegde aanslag terecht door Ged. Staten is vernietigd;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren;

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat tegelijk met zijn rapport in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 16den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 5 *Nov.* 1925.)

MINISTERIE VAN FINANCIEN.

Afdeeling:
DIRECTE BELASTINGEN,
N°. 53.

Onderwerp:
Commissoriaal van
23 April 1924, n°. 182.

's-Gravenhage, den 9 October 1925.

Aan de Koningin.

Mits deze heeft de ondergeteekende de eer aan Uwe Majesteit weder aan te bieden het beroepschrift, ingediend door het Gemeentebestuur van *Goes* tegen de uitspraak van Ged. Staten van *Zeeland* in zake den aanslag over 1923/24 in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Goes* van W. J. van den Bosch te *Kloetinge* als forens.

Nadat de ondergeteekende, krachtens machtiging van Uwe Majesteit van 4 Februari 1925, n°. 15, met den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, in overleg was getreden, heeft die Afdeeling, met wijziging van haar oorspronkelijk advies, Uwer Majesteit de volgende uitspraak voorgedragen:

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van *Goes* tegen de uitspraak van Ged. Staten van *Zeeland* in zake den aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Goes* van W. J. van den Bosch te *Kloetinge* als forens;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 27 Augustus 1924, n°. 754 en van 10 Juni 1925, n°. 754/63;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van

Overwegende dat W. J. van den Bosch te *Kloetinge* over het belastingjaar 1923/24 als werkforens in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Goes* is aangeslagen;

dat, nadat hij daartegen bij Ged. Staten van *Zeeland* bezwaar gemaakt had, dit College den aanslag heeft vernietigd uit overweging dat de reclamant ten vorigen jare bij hun College in beroep is gekomen van den over het dienstjaar 1922/23 opgelegden aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Goes*; dat deze aanslag destijds is vernietigd op grond van de overweging, dat ten onrechte was aangenomen, dat de reclamant in het zich te *Goes* bevindende pakhuis der Naamlooze Vennootschap Zeeuwsche Fruitteelt Maatschappij, waarvan hij directeur is, de beschikking zou hebben over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van zijn bedrijf; dat in den feitelijken toestand te dezen sindsdien geene verandering is gekomen; dat mitsdien ook thans wederom de aanslag behoort te worden vernietigd;

dat van het besluit van Ged. Staten Burgemeester en Wethouders van *Goes* bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende dat W. J. van den Bosch is directeur der Naamlooze Vennootschap „Zeeuwsche Fruitteelt Maatschappij"; dat de gemelde Maatschappij op het grondgebied der gemeente *Goes* bezit een schuur of pakhuis, dienende tot het bewaren, sorteeren, verpakken en verzenden van hare producten en het uitvoeren van andere orders, het bergen van werktuigen en hulpmiddelen voor het bedrijf benoodigd en het stallen der in het bedrijf te werk gesteld wordende paarden, een en ander door of onder toezicht van een werkmeester, voorwerker, baas of hoe men dezen persoon wil betitelen; dat deze werkmeester, voorwerker, baas, enz. evenwel het bedrijf geenszins zelfstandig leidt, doch daarbij geheel te volgen heeft de hem door W. J. van den Bosch in diens functie van directeur der Naamlooze Vennootschap gegeven instructies; dat mitsdien W. J. van den Bosch geacht moet worden op meer dan 90 dagen van het jaar te *Goes* over eene vaste inrichting zooals een kantoor, winkel of werkplaats tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking, beroep of bedrijf de beschikking te hebben terwijl voorts in een bij hun beroepschrift gevoegde memorie Burgemeester en Wethouders verwijzen naar Ons Besluit van 4 December 1923, n°. 13;

Overwegende dat blijkens de overgelegde ambtsberichten W. J. van den Bosch is directeur van de Naamlooze Vennootschap „Zeeuwsche Fruitteelt Maatschappij";

dat hij als zoodanig te *Goes* op meer dan

90 dagen van het belastingjaar 1923/24 de beschikking heeft gehad over het in die gemeente gelegen pakhuis toebehoorende aan de kweekerij der vennootschap;

dat dit pakhuis voor hem bestemd was, om persoonlijk zijne werkzaamheden uit te oefenen, blijkende zulks uit het feit, dat in dit pakhuis administratieve werkzaamheden werden verricht onder zijne leiding, volgens zijne aanwijzingen en onder zijne verantwoordelijkheid;

dat daarom moet worden aangenomen dat W. J. van den Bosch op meer dan 90 dagen van het belastingjaar te *Goes* de beschikking heeft gehad over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van zijne betrekking;

dat hij dus terecht overeenkomstig art. 244*a* onder 3°. der gewijzigde Gemeentewet over genoemd belastingjaar in die gemeente als forens is aangeslagen en deze aanslag door Ged. Staten derhalve ten onrechte is vernietigd;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Ged. Staten van *Zeeland* den aanslag van W. J. van den Bosch te *Kloetinge* in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Goes* als forens te handhaven.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Met dit advies kan de ondergeteekende zich niet vereenigen.

De gronden waarop dit oordeel rust, zijn vermeld in het ontwerp-besluit, dat Uwer Majesteit hierbij eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

---

16 *October* 1925. BESLUIT tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 437 *quater* van het Wetboek van Strafrecht betreffende de bestrijding van de begunstiging van misdrijven op bepaalde watergebieden. S. 420.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 29 Juni 1925, 2e Afdeeling A., n°. 912;

Gelet op het bij de wet van 7 Juni 1924 (*Staatsblad* n°. 276), houdende voorziening ter bestrijding van de begunstiging van misdrijven op bepaalde watergebieden, vastgestelde artikel 437*quater* van het Wetboek van Strafrecht;

Den Raad van State gehoord (advies van 21 Juli 1925, n°. 43);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 12 October 1925, 2e Afdeeling A., n°. 934);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. Dit besluit is van toepassing ten aanzien van de navolgende watergebieden:

a. de Boven-Rijn, de Waal, de Boven- en de Beneden-Merwede, de Noord, de Nieuwe Maas, de Rotterdamsche Waterweg, de Noordgeul en de Westgeul;

b. het Pannerdensch kanaal, de Neder-Rijn, de Lek en het Merwedekanaal;

c. de Oude Maas, het Mallegat, de Dordtsche Kil, het Hollandsch Diep, het Volkerak, het Zijpe, het Mastgat, de Keeten, de Oosterschelde, het Kanaal door Zuid-Beveland, de Westerschelde en het Kanaal van Terneuzen;

d. de Nieuwe Merwede, de Amer, de Bergsche Maas, het Heusdensch Kanaal, de Afgedamde Maas, de Maas, de Gekanaliseerde Dieze, de Zuid-Willemsvaart en het Kanaal Luik—Maastricht,

een en ander met uitzondering van de gedeelten behoorende tot de gemeenten Rotterdam en Amsterdam en voorts met dien verstande, dat onder de toepassing van dit besluit zijn begrepen de Rijkshavens, welke in of aan deze wateren zijn gelegen.

2. De zoowel in dit besluit als in het Wetboek van Strafrecht voorkomende uitdrukkingen zijn voor de toepassing van dit besluit in den zin van het Wetboek van Strafrecht te verstaan.

Voorts zijn onder vaartuigen vlotten begrepen.

HOOFDSTUK II.

Van opkooperij te water.

3. Het is verboden uit een vaartuig aanwezig op een der in artikel 1 aangewezen watergebieden eenig goed op te koopen of, opkooper zijnde, als geschenk aan te nemen of in pand, gebruik of bewaring te nemen, tenzij wordt gehandeld krachtens vergunning door of vanwege Onzen Minister van Justitie te verleenen.

4. De houder van eene vergunning als bedoeld in artikel 3, is verplicht een doorloopend op- en verkoopregister volgens door Onzen Minister van Justitie vast te stellen model bij te houden, verdeeld in twee afdeelingen, waarin in de eerste afdeeling elke opkoop moet worden aangeteekend, met vermelding van:

a. een volgnummer, zoomede datum en uur van den opkoop;

b. aard, omschrijving en hoeveelheid van het opgekochte;

c. naam en woonplaats en andere gegevens, die de opsporing mogelijk kunnen maken van dengene, van wien is opgekocht, in het bijzonder ook den naam van het vaartuig, waaruit de goedoren afkomstig zijn;

d. den opkoopsprijs of opkoopsvoorwaarden;

e. het volgnummer of de volgnummers uit de tweede afdeeling van het register;

terwijl in de tweede afdeeling elke verkoop, waartoe gerekend wordt te behooren elke afgifte of verdwijning van opgekochte goederen, moet worden aangeteekend, met vermelding van:

a. een volgnummer, zoomede datum en uur van den verkoop;

b. aard, omschrijving en hoeveelheid van het verkochte;

c. naam en woonplaats en andere gegevens, die de opsporing mogelijk maken van dengene, aan wien verkocht is;

d. den verkoopsprijs of verkoopsvoorwaarden;

e. het volgnummer of de volgnummers uit de eerste afdeeling van het register.

De houder van de vergunning moet dit register, voordat het in gebruik genomen wordt, aan den bij de vergunning aan te wijzen autoriteit ter waarmerking aanbieden.

Het register moet op de eerste vordering aan de ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, daaronder begrepen de marechaussee, ter inzage worden gegeven. Op eerste vordering van de in het vorige lid bedoelde autoriteit moet voorts het register voor onderzoek worden afgestaan, in welk geval onmiddellijk een nieuw register ter waarmerking aan die autoriteit moet worden aangeboden.

De inschrijving in het register moet plaats hebben vóór het overnemen van het opgekochte of verkochte goed is geschied.

De invulling van het register moet duidelijk leesbaar plaats hebben met inkt of aniline potlood en het register zelf moet in zindelijken, ongeschonden staat verkeeren.

Een volgeschreven register moet onverwijld bij de in het tweede lid bedoelde autoriteit worden ingeleverd. Hetzelfde geldt bij beëindiging der vergunning ten aanzien van het loopende register.

5. De houder van eene vergunning als bedoeld in artikel 3, is verplicht onverwijld kennis te geven aan de bij de vergunning aan te wijzen ambtenaren, indien hij in de gelegenheid is eenig goed op te koopen, waarvan hij redelijkerwijs moet aannemen, dat het van misdrijf afkomstig is of voor den rechthebbende is verloren gegaan.

Het is hem verboden eenig goed van een ander dan den eigenaar van het betrokken vaartuig op te koopen tenzij met onderteekende schriftelijke vergunning van dezen of, betreft het een opkoop van een ander dan van den schipper, van dien schipper, welke vergunning bij het register aanwezig moet zijn.

Hij mag voorts eenig door opkoop verkregen goed gedurende de eerste drie dagen dat het onder zijne berusting is, niet van de hand doen of eenige verandering doen ondergaan.

Voor zooveel het bedrijf met een vaartuig wordt uitgeoefend, moet dat vaartuig voorzien zijn van een door Onzen Minister van Justitie vast te stellen kenteeken en moet daarop, volgens door of vanwege dezen te geven voorschriften, de naam en de woonplaats van den opkooper duidelijk zichtbaar voorkomen.

Tusschen een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopgang mag van de vergunning geen gebruik worden gemaakt.

Overigens gelden, onverminderd de verplichtingen die op den houder der vergunning ingevolge andere wettelijke voorschriften, in het bijzonder ook de artikelen 437, 437*bis* en 437*ter* Wetboek van Strafrecht, rusten, de bepalingen en voorwaarden, die bij het verleenen der vergunning worden gesteld.

6. Eene vergunning als bedoeld in artikel 3, geldt tot wederopzeggens. Zij moet echter jaarlijks door de in artikel 4, tweede lid, bedoelde autoriteit in de door deze te bepalen maand worden afgeteekend en daartoe tijdig aan deze worden aangeboden. Bij gebreke daarvan komt de vergunning te vervallen.

HOOFDSTUK III.

Van de rivierventerij.

7. Het is verboden met gebruikmaking van een vaartuig aan opvarenden van een op de in artikel 1 bedoelde watergebieden zich bevindend vaartuig goederen te koop aan te bieden, te verkoopen of anderszins op eenigerlei wijze te vervreemden, tenzij gehandeld wordt krachtens vergunning door of vanwege Onzen Minister van Justitie te verleenen.

8. Eene vergunning als bedoeld in artikel 7, wordt niet verleend, indien de persoon van den aanvrager of de omstandigheden waaronder het bedrijf zal worden uitgeoefend, naar het oordeel van hem die de vergunning kan verleenen, ernstig gevaar voor misbruik opleveren.

9. Het vaartuig waarmede het bedrijf wordt uitgeoefend, moet voorzien zijn van een door Onzen Minister van Justitie vast te stellen kenteeken en daarop moet, volgens door of vanwege dezen te geven voorschriften, de naam en de woonplaats van den houder der vergunning duidelijk zichtbaar voorkomen.

Het is verboden in het vaartuig behalve artikelen tot verkoop waarvan de vergunning strekt, andere voorwerpen aanwezig te hebben dan die welke vereischt worden voor de vaart en voor de onmiddellijke behoefte der personen die zich op het vaartuig bevinden, zulks met dien verstande, dat in geen geval sterke drank in het vaartuig aanwezig mag zijn.

Overigens gelden de bepalingen en voorwaarden, die bij het verleenen der vergunning worden gesteld.

10. Eene vergunning als bedoeld in artikel 7, wordt verleend tot wederopzeggens. Zij moet echter jaarlijks door de bij de vergunning aan te wijzen autoriteit in de door deze te bepalen maand worden afgeteekend en daartoe tijdig aan deze worden aangeboden. Bij gebreke daarvan komt de vergunning te vervallen.

Opzegging zal in het bijzonder geschieden, als van de vergunning misbruik is gemaakt of zoodanig misbruik naar het oordeel van hem die de vergunning kan opzeggen, is te vreezen.

SLOTBEPALINGEN.

11. Het is verboden zich met een vaartuig, voorzien van een kenteeken als bedoeld in artikel 5, vierde lid, of artikel 9, eerste lid, op de in artikel 1 bedoelde watergebieden te bevinden, tenzij in het bezit van eene vergunning als onderscheidenlijk in de artikelen 3 en 7 bedoeld.

12. De houder van eene vergunning als in de artikelen 3 en 7 bedoeld, moet, indien hij zich bevindt aan den wal langs of op het watergebied waarover zijn bevoegdheid strekt, steeds in het bezit zijn van die vergunning, zoomede van een afdruk van dit besluit. Hij is verplicht die vergunning op de eerste vordering aan de ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, daaronder begrepen de marechaussee, te vertoonen.

13. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Januari 1926.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 16den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 29 *Oct.* 1925.)

17 *October* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Nu geen argument, ontleend aan het belang der gemeente zelf, hetwelk de weigering van goedkeuring door Ged. Staten op een raadsbesluit tot instelling van een markt zou kunnen motiveeren, is aangevoerd, en weliswaar de mogelijkheid bestaat dat een bekende markt in de nabijheid door de in te stellen markt eenige schade zal ondervinden, maar niet aannemelijk is dat die schade aanmerkelijk zoude zijn, hebben Ged. Staten ten onrechte aan het raadsbesluit goedkeuring onthouden.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, door Burgemeester en Wethouders van Assen namens den Raad dier gemeente ingesteld tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 6 Mei 1925, nº. 99, waarbij goedkeuring is onthouden aan het raadsbesluit van 19 Februari 1925, nº. 21, tot instelling van een paardenmarkt;

Den Raad van State, enz.;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 13 October 1925, nº. 7216, Afd. B. B.;

O. dat de Raad der gemeente Assen in zijne vergadering van 19 Februari 1925, heeft besloten zijn besluit van 26 Maart 1920, nº. 128, waarbij wordt bepaald, welke markten te Assen worden gehouden en dat sedert herhaaldelijk is gewijzigd, andermaal in dier voege te wijzigen, dat aan het bestaande onder IIe wordt toegevoegd: een paardenmarkt op den tweeden Woensdag in Mei, tegen welke wijziging door Burgemeester en Wethouders van Norg bij Gedeputeerde Staten van Drenthe bezwaren werden ingebracht;

dat Ged. Staten bij besluit van 6 Mei 1925, nº. 88 aan bovengemeld raadsbesluit hunne goedkeuring hebben onthouden daarbij overwegende dat — in aanmerking genomen den geringen afstand, waarop de marktplaatsen der aangrenzende gemeenten Assen en Norg van elkaar zijn verwijderd — de ontwikkeling der op den tweeden Woensdag in Mei te Assen in te stellen paardemarkt, hoogstwaarschijnlijk zal gaan ten koste van den bloei der sedert jaren bestaande belangrijke, bij de bij den paardenhandel betrokkenen binnen en buiten de grenzen van het land bekende en in trek zijnde paardenmarkt, welke op den 24en derzelfde maand te Norg pleegt te worden gehouden; dat daarmede de algemeene belangen van den paardenhandel en hetgeen daartoe behoort, geenszins zullen worden gediend;

dat van het besluit van Ged. Staten Burgemeester en Wethouders van Assen namens den Raad dier gemeente bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende, dat het raadsbesluit tot instelling der paardenmartk zijn aanzien dankt aan de overweging, dat er in Mei in de omgeving van Assen, geen gelegenheid tot markthandel in paarden bestond, terwijl daaraan toch behoefte was gebleken; dat het betoog van Gedeputeerde Staten bezwaarlijk hoog kan worden aangeslagen, nu eene nadere motiveering, waarom de algemeene belangen van den paardenhandel door een loop van zaken, als door Gedeputeerde Staten verwacht, niet zullen worden gediend, ontbreekt en het integendeel zeer wel denkbaar zou zijn, dat die algemeene belangen met een markt te Assen als meer centraal, aan spoor-, tram- en waterwegen en overige grootere verkeerswegen gelegen, punt wèl zouden worden gediend; dat, gegeven het feit, dat de beide paardenmarkten in kwestie met een tijdsruimte van 10 tot 14 dagen van elkander zouden verschillen en gegeven de groote vermaardheid der Norger markt, er voor een onderlinge concurrentie tusschen die beide markten, laat staan voor een overvleugelen van de laatstgenoemde door de Asser markt, geen vrees behoeft te bestaan, eaar dat daarnaast, gesteld al, dat inderdaad de Asser markt in meerdere of mindere mate aan de andere afbreuk mocht blijken te doen, daardoor zou zijn bewezen, dat de Asser markt een bestaansrecht bezat, hetwelk derhalve zou behooren te worden geëerbiedigd;

O. dat geen argument, ontleend aan het belang van de gemeente Assen, hetwelk de weigering der goedkeuring door Gedeputeerde Staten zoude kunnen motiveeren, is aangevoerd;

dat weliswaar de mogelijkheid bestaat, dat de paardenmarkt te Norg door de te Assen te houden paardenmarkt eenige schade zal ondervinden, maar niet aannemelijk is, dat de schade aan deze zeer bekende paardenmarkt aan te brengen van dien aard zoude zijn, dat op dien grond de goeekeuring aah het raadsbesluit van Assen ware te onthouden;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Ged. Staten van Drenthe van 6 Mei 1925, nº. 88 alsnog goedkeuring te verleenen aan het besluit van den Raad der gemeente Assen van 19 Februari 1925, nº. 21, tot instelling van een paardenmarkt op den tweeden Woensdag in Mei. (A. B.)

---

19 *October* 1925. BESLUIT tot toepassing van de artikelen 14 en 16 der Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581) op vet. S. 421.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 22 September 1925, nº. 729 D, afdeeling Volksgezondheid;

Gelet op de artikelen 14 en 16 der Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581);

Den Raad van State gehoord (advies van 13 October 1925, nº. 31);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 17 October 1925, nº. 858 D, afdeeling Volksgezondheid;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. 1. De aanduiding „Vet, geheel of ten deele uit buitenlandsche producten bereid onder toezicht krachtens de Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581) en voor menschelijk voedsel geschikt" mag uitsluitend worden gebezigd voor toebereid vet, dat bereid is onder een toezicht, overeenkomstig de bepalingen van dit besluit uitgeoefend.

2. De aanduiding, voor menschelijk voedsel geschikt, of een aanduiding, die in strekking daarmede overeenkomt, al of niet in samenhang met andere aanduidingen, mag niet gebezigd worden voor vetten, welke niet bereid zijn onder een overeenkomstig dit besluit geregeld toezicht.

2. Het toezicht in artikel 1, onder 1, van dit besluit bedoeld, omvat ieder onderdeel van de

bereiding van het vet, en de daarvoor gebezigde grondstoffen, het onderzoek naar de hoedanigheid van het bereide product en de aflevering.

Het toezicht wordt uitgeoefend door een of meer deskundigen, die door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid worden aangewezen, en wier vergoeding wordt gekweten uit bijdragen, waartoe de belanghebbenden zich verbinden.

3. Degene, die vet onder toezicht als in artikel 1, onder 1, van dit besluit bedoeld wenscht te bereiden, stelt den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid met zijn verlangen in kennis.

4. De aanduiding in artikel 1, eerste lid, bedoeld, moet op de waren zelf, op de buitenzijde der verpakking of op de plaatsen, waar de waren ten verkoop worden uitgestald, worden aangebracht overeenkomstig de voorschriften door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid gegeven. Zij mag niet van de waar of haar verpakking worden verwijderd.

5. Door Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid worden vastgesteld:

a. eischen waaraan het vet, dat bereid is onder het in artikel 1, onder 1, bedoelde toezicht, moet voldoen;

b. de wijze, waarop het toezicht wordt uitgeoefend;

c. de aard en de wijze van uitvoering der te verrichten onderzoekingen;

d. de bevoegdheid, de verplichtingen, de instructie en de vergoeding van de deskundigen in artikel 2, lid 2, bedoeld;

e. de opgaven, welke bij de kennisgeving in artikel 3 bedoeld, moeten worden overgelegd en de voorwaarden, waaronder deskundigen voor de uitoefening van het toezicht door den Minister zullen worden aangewezen.

6. 1. Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is bevoegd van hem, die vet onder het toezicht, bedoeld in artikel 1, wil bereiden, vóór dat de bereiding onder dat toezicht wordt gesteld, het stellen van een bankgarantie of andere zekerheid tot een door Onzen Minister te bepalen bedrag te vorderen, ten aanzien waarvan de belanghebbende eene verklaring onderteekent, waarin hij Onzen Minister de bevoegdheid geeft om, wanneer naar het oordeel van dezen de voorwaarden, waarop het toezicht wordt gehouden, niet behoorlijk zijn nagekomen, tot geheele of gedeeltelijke verbeurdverklaring der gestelde zekerheid over te gaan.

2. De modellen der bescheiden, benoodigd voor de nakoming van het bepaalde in het vorig lid, worden door Onzen Minister vastgesteld.

7. De invoer van toebereid dierlijk vet, waarvan blijkt, dat het in het land van oorsprong als zoodanig niet geschikt is geacht voor menschelijk voedsel, is slechts toegestaan indien:

a. de invoer geschiedt langs een der kantoren, die Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid in overleg met Onzen Minister van Financiën daarvoor aanwijst;

b. bij den invoer voldoende zekerheid wordt geboden, dat verwerking van het vet tot eet- of drinkwaar uitsluitend zal geschieden onder toezicht als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van dit besluit of dat het vet niet tot eet- of drinkwaar zal worden verwerkt.

8. 1. Overtreding van artikel 7 van dit besluit wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste twee duizend gulden.

2. De waren met betrekking tot welke de overtreding is begaan, kunnen worden verbeurd verklaard.

9. Dit besluit kan worden aangehaald als Bijzonder Vetbesluit.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 19den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

(*Uitgeg.* 21 *Oct.* 1925.)

---

19 *October* 1925 BESLUIT tot nadere wijziging van het Arbeidsbesluit 1920 (*Staatsblad* nº. 694 van 1920), gewijzigd bij Koninklijk besluit van 22 October 1920 (*Staatsblad* nº. 795). S. 422.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 20 Augustus 1925, nº. 2634, afdeeling Arbeid;

Overwegende, dat het noodig is, het Arbeidsbesluit 1920 (*Staatsblad* nº. 694 van 1920), gewijzigd bij Ons besluit van 22 October 1920 (*Staatsblad* nº. 795), nader te wijzigen;

Gelet op artikel 10, eerste lid, der Arbeidswet 1919;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 October 1925, nº. 32);

Gezien het nader rapport van Onzen genoemden Minister van 16 October 1925, nº. 3565, afdeeling Arbeid;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. I. In het eerste lid, onder *a*, van artikel 72 van het Arbeidsbesluit 1920 vervalt: „echter niet langer dan tot vijf jaren na het in werking treden van dit besluit".

Het tweede lid van genoemd artikel 72 van het Arbeidsbesluit 1920 vervalt.

Art. II. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het geplaatst is.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 19den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

(*Uitgeg.* 27 *Oct.* 1925.)

---

19 *October* 1925. BESLUIT tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente *Blokzijl* van 18 September 1925, strekkende tot niet-bekrachtiging van een ingevolge artikel 187 der Gemeentewet door den burgemeester dier gemeente d.d. 16 September 1925 uitgevaardigd besluit tot verbod van samenscholing. S. 423.

Geschorst tot 1 *Januari* 1926.

---

19 *October* 1925. BESLUIT, houdende aanvulling van het Vrijdommenbesluit 1925 (*Staatsblad* nº. 103) met bepalingen tot regeling van den vrijdom van invoerrecht voor vruchten, vruchtdeelen, specerijen en drogerijen gebezigd voor de vervaardiging van aetherische oliën en andere niet aan invoerrecht onderworpen goederen. S. 424.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 25 September 1925, nº. 191 (Invoerrechten);

Gezien Bijzondere bepaling nº. 8 op post nº. 139 van het bij de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* nº. 568) behoorend Tarief;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 October 1925, nº. 24);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 16 October 1925, nº. 158 (Invoerrechten);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. I. Na artikel 76 van het Vrijdommenbesluit 1925 (*Staatsblad* nº. 103) worden ingevoegd de volgende vijf artikelen;

Bijzondere bepaling nº. 8 op post nº. 139.

76*bis*. De vrijdom van invoerrecht, bedoeld bij Bijzondere bepaling nº. 8 van post nº. 139 der Tariefwet, voor vruchten, vruchtdeelen, specerijen en drogerijen, welke worden gebezigd voor de vervaardiging van aetherische oliën en van andere door Onzen Minister van Financiën aan te wijzen goederen, die bij invoer, anders dan in verpakten of getabletteerden staat, niet aan invoerrecht onderworpen zijn, wordt verleend door den inspecteur der invoerrechten, in wiens dienstkring de fabriek is gelegen, waar de vervaardiging plaats heeft.

De aanvraag om vrijdom houdt in:

a. een duidelijke aanwijzing van de ligging der fabriek, onder vermelding van kadastrale sectie en nummer;

b. een nauwkeurige opgave van de te vervaardigen goederen en van het artikel, waarvoor vrijdom wordt verlangd, alsmede een omschrijving van de verschillende bewerkingen, die het artikel in de fabriek ondergaat;

c. de jaarlijks benoodigde hoeveelheid van het artikel, waarvoor vrijdom wordt verlangd.

De inspecteur verleent de vergunning alleen, indien blijkt, dat het artikel, waarvoor vrijdom wordt verlangd, uitsluitend zal worden gebezigd voor de vervaardiging van aetherische oliën of van andere ingevolge het eerste lid van dit artikel aangewezen goederen. Hij stelt daarbij de hoeveelheid vast, die per jaar met vrijdom kan worden ingeslagen, alsmede het minimum van elken inslag en kan tevens bepalen, dat bij de vervaardiging verkregen wordende bijproducten overeenkomstig door Onzen Minister van Financiën te geven voorschriften worden vernietigd of vermengd.

Tenzij het artikel, waarvoor vrijdom wordt verlangd, bij den inslag in de fabriek overeenkomstig door Onzen voornoemden Minister te geven voorschriften wordt vermengd, zal de vrijdom slechts worden verleend onder de door dien Minister te stellen voorwaarden.

Indien ingevolge het derde of vierde lid van dit artikel vermenging noodig is, wordt bij het verleenen van de vergunning door den inspecteur tevens bepaald of de mengmiddelen zullen worden geleverd door den vrijdomgenietende dan wel op diens kosten door het Rijk.

76*ter*. Bij den invoer van goederen, waarvoor vrijdom wordt verlangd, wordt na aangifte volgens artikel 120 der meergenoemde Algemeene Wet, tegen zekerheidstelling voor de invoerrechten een volgbrief afgegeven, waarin de bestemming der goederen wordt vermeld.

Het vervoer der goederen naar de fabriek geschiedt onder verzegeling of bewaking.

De inslag in de fabriek heeft plaats onder toezicht van ambtenaren, die onderzoeken of de goederen aan de voor den vrijdom gestelde eischen voldoen en in wier tegenwoordigheid de vermenging, indien deze noodig is, dadelijk plaats heeft.

Bij schending der verzegeling of andere ambtelijk bevonden onregelmatigheid, wordt de volgbrief niet gezuiverd en de gestelde zekerheid ingevorderd.

76*quater*. De met vrijdom ingeslagen, al dan niet vermengde, goederen mogen tot geen ander doel worden gebezigd dan waarvoor de vrijdom is verleend en mogen niet onverwerkt uit de fabriek worden uitgeslagen.

Het is mede verboden:

1º. de bijmengselen, van welker aanwezigheid of toevoeging de vrijdom afhankelijk is gesteld of die aan bij de vervaardiging verkregen wordende bijproducten zijn toegevoegd, geheel of gedeeltelijk af te scheiden;

2º. mengmiddelen te verstrekken, die niet aan de gestelde eischen voldoen;

3º. middelen aan te wenden, waardoor een deugdelijke vermenging kan worden belemmerd of belet of waardoor die vermenging kan worden verijdeld.

De vrijdomgenietende moet voor de nakoming van deze bepalingen en van de krachtens het vierde lid van artikel 76*bis* te stellen voorwaarden zorg dragen.

76*quinquies*. De ontvanger der invoerrechten of accijnzen, onder wiens kantoor de fabriek is gelegen, houdt met betrekking tot de met vrijdom ingeslagen goederen een rekening met den vrijdomgenietende.

Indien meer is ingeslagen, dan de hoeveelheid, waarvoor volgens de vergunning over het loopende kalenderjaar vrijdom kon worden genoten, wordt voor dat meerdere de volgbrief niet gezuiverd en het invoerrecht zoo noodig op de gestelde zekerheid verhaald.

De vrijdomgenietende levert bij het einde van het jaar ten kantore van den ontvanger een schriftelijke en onderteekende opgave in van de hoeveelheid met vrijdom ingeslagen goederen die bij den afloop van dat tijdvak nog ongebruikt voorhanden zijn.

Deze hoeveelheid wordt als eerste inslag in het volgend jaar beschouwd en als zoodanig op de in het eerste lid bedoelde rekening gebracht.

Zoolang de voormelde opgave niet is gedaan, wordt geen nieuwe inslag toegelaten.

De ambtenaren zijn bevoegd, met machtiging van den ontvanger, te allen tijde de voorhanden met vrijdom ingeslagen goederen en de daaruit of daarmede bereide producten in de fabriek op te nemen.

76*sexies*. De inspecteur, die de vergunning heeft verleend, kan bij gebleken misbruik of poging daartoe, alsmede bij het niet nakomen

van de hier gegeven voorschriften of bij het niet in acht nemen van de krachtens het vierde lid van artikel 76*bis* gestelde voorwaarden, den vrijdomgenietende voor bepaalden of onbepaalden tijd de bevoegdheid ontzeggen om goederen met vrijdom van invoerrecht volgens artikel 76*bis* van dit besluit in zijn fabriek in te slaan.

Art. II. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 19den October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 4 *Nov.* 1925.)

---

19 *October* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Onder „jaarwedde" in art. 51 2e lid moet worden verstaan de vaste jaarwedde, in art. 30 1e lid bedoeld, zoodat daaronder niet mede kan worden begrepen de *toelage*, waarop krachtens het Bezoldigingsbesluit 1925 naast de *wedde* aanspraak kan worden gemaakt

Van eene beschikking van den Minister, waarbij met toepassing van art. 51 12e lid een wachtgeld is herzien, staat noch krachtens art. 15 15e lid noch krachtens eene andere wetsbepaling beroep op de Kroon open.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. A. M. Sieringh, onderwijzer aan eene bijzondere lagere school te Rijpwetering, gemeente Alkemade, tegen de beslissing van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 13 Juni 1925, betreffende de vermindering en herziening van zijn wachtgeld, ingevolge resp. art. 51 lid 5 en 12 der Lager-Onderwijswet 1920;

Den Raad van State, enz.;

O. dat Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen bij zijne beschikking van 13 Juni 1925, no. 11423[1], Afd. L. O. F., te rekenen van 1 Januari 1925 het wachtgeld van J. A. M. Sieringh, gewezen onderwijzer aan eene bijzondere lagere school te Weert, met toepassing van art. 51, 12e lid, der Lager-Onderwijswet heeft herzien en vastgesteld op f 1150.— 's jaars;

dat voorts Onze Minister bij beschikking van 13 Juni 1925, no. 11423[1], Afd. L. O. F. dit wachtgeld te rekenen van 1 Januari 1925 heeft verminderd tot f 43 op grond van art. 51, 5e lid, der wet in verband met door den belanghebbende genoten inkomsten als onderwijzer aan de bijzondere school te Rijpwetering D 156 (gemeente Alkemade);

dat J. A. M. Sieringh hiervan bij Ons in beroep is gekomen aanvoerende dat bij de herberekening der laatstelijk in Weert genoten jaarwedde is aangenomen het bedrag zonder persoonlijke toelage die geldt voor 1925; dat zijn salaris en die toelage te zamen bedragen f 2490; dat zijn jaarwedde te Rijpwetering vermeerderd met de toelage f 2070 bedraagt, zoodat hij z. i. recht heeft op een wachtgeld van f 384.30 of afgerond f 385; dat blijkens de beschikking van 13 Juni l.l. no. 11423[1], voor de herberekening der laatstelijk genoten jaarwedde is aangenomen het bedrag waarop hij met inachtneming van diensttijd (enz.), een en ander naar den toestand ten tijde van het ontslag, op 1 Januari 1925 aanspraak zou hebben gehad; dat dit bedrag blijkens het voorafgaande op f 2490 zonder pensioenaftrek moet worden gesteld; dat voorts op zijn wachtgeldstukken het voor pensioen geldig tijdvak van dienst bij ingang van het ontslag is aangegeven 9 jaren 2 maanden en 13 dagen; dat dit moet zijn 9 jaren, 6 maanden, daar hij in dienst is getreden 1 September 1913 en op wachtgeld kwam 1 Maart 1923;

O. dat onder „jaarwedde" in art. 51, tweede lid, der Lager-Onderwijswet 1920 genoemd, moet worden verstaan de vaste jaarwedde in art. 30, 1e lid, der wet bedoeld, zoodat daaronder niet mede kan worden begrepen de toelage, waarop krachtens het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 naast de wedde aanspraak kan worden gemaakt;

dat als de laatstelijk genoten wedde van den appellant mitsdien terecht is aangenomen het bedrag van f 1932, zonder dat daarbij rekening is gehouden met de persoonlijke toelage, welke over 1925 bij art. 27 van Ons evengenoemd besluit aan de daargenoemde ambtenaren is toegekend;

dat de bezwaren van den appellant voor het overige zijn gericht tegen de beschikking van Onzen Minister van 13 Juni 1925, no. 11423[1], Afd. L. O. F., waarbij met toepassing van art. 51, 12e lid, der wet het wachtgeld van den belanghebbende is herzien, doch dat van deze beschikking noch krachtens art. 51, 15e lid, der wet noch krachtens eene andere wetsbepaling beroep bij Ons openstaat;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1o. het beroep, voorzoover dit is gericht tegen de beslissing van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 13 Juni 1925, no. 11423[1], ongegrond te verklaren;

2o. voor het overige den appellant in zijn beroep niet-ontvankelijk te verklaren. (A. B.)

---

19 *October* 1925. ARREST VAN DEN HOOGEN RAAD.

Het des avonds voor het publiek geopend zijn der winkels in eene stad kan zoodanig naar buiten werken, dat een regeling daarvan moet geacht worden het algemeen gemeentelijk belang en dus de huishouding der gemeente te betreffen, zonder dat daarin verandering kan worden gebracht, doordat de belangen van eene bepaalde klasse van ingezetenen daardoor kunnen worden getroffen.

Ingevolge deze Verordening mogen de winkels slechts op bepaalde uren niet voor het publiek geopend zijn; derhalve wordt door haar bepalingen, welke krachtens art. 135 der Gemeentewet in het algemeen belang mogen worden gemaakt, geenszins het gebruik en het vrije genot van den eigendom geheel ontzegd, doch slechts een zoodanige beperking van het genot daarvan bevolen, als bij art. 625 B. W. geoorloofd is.

(Gemeentewet art. 135.) (N. J.)

19 *October* 1925. ARREST VAN DEN HOOGEN RAAD.

Art. 9, 1°. der Motor- en Rijwielwet draagt den Minister mede op het bepalen van de wijze, waarop het aanbrengen van nummer met letter op het rijtuig moet geschieden. Art. 3 Motor-kenteekenbesluit, deze wijze bepalende, is dus bindend.

(Motor- en Rijwielwet art. 9.)

Mrs. Hesse, Savelberg, Ort, Taverne en Kirberger.

F. A. W. H., requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Breda van den 14den Mei 1925, waarbij in hooger beroep werd bevestigd een vonnis van den Kantonrechter te Oosterhout van 19 Maart 1925, bij hetwelk de requirant werd schuldig verklaard aan: „als bestuurder met een motorrijtuig over een weg rijden, zonder dat behoorlijk zichtbaar is een op of aan het rijtuig aangebracht nummer met letter, aan den eigenaar of houder afgegeven door den Commissaris der Koningin in de provincie waar de eigenaar of houder woont, van zoodanige afmetingen en kleur en zoodanig aangebracht en verlicht als door den Minister van Waterstaat zal worden bepaald en in de Staatscourant aangekondigd en met toepassing van de artikelen 9, 18 der Motor- en Rijwielwet, 3 van het Motorkenteekenbesluit 1905, Nederlandsche Staatscourant n°. 276 van 24 November 1905, gewijzigd 12 Maart 1920, Nederlandsche Staatscourant n°. 52, 23, 91 Sr., veroordeeld tot eene geldboete van vijftig cent en een vervangende hechtenis van één dag. (Gepleit door Mr. J. S. Hoek, advocaat te Schiedam.)

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Ort;

Gelet op het middel van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij pleidooi:

„Schending, subsidiair verkeerde toepassing van artikel 9 sub 1°. der Motor- en Rijwielwet, aangezien de Arr.-Rechtbank te Breda bij vonnis van 14 Mei 1925 heeft recht gedaan, verbindend verklarende artikel 3 der Beschikking van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van den 10den November 1905, houdende vaststelling van bepalingen betreffende kleur, afmetingen, het aanbrengen en het verlichten der nummers en letter voor Motorrijtuigen (Motorkenteekenbesluit 1905, Nederlandsche Staatscourant n°. 276 van 24 November 1905, welke beschikking is gewijzigd bij die van 12 Maart 1920 (Nederlandsche Staatscourant n°. 52), terwijl voornoemd artikel 3 van het Motorkenteekenbesluit niet bindend was, wijl de bevoegdheidssfeer, den Minister bij artikel 9 sub 1°. voorbehouden, overschreden is in voornoemde ministerieele beschikking (Motorkenteekenbesluit) speciaal in artikel 3 dezer beschikking, waar de Minister bevoegd was uitsluitend voorschriften te geven omtrent afmetingen, kleur, de plaats van aanbrenging en de verlichting der nummers met letter, doch niet — zooals in gemeld artikel 3 der voornoemde beschikking heeft plaats gehad — betreffende de wijze, waarop die nummers moeten worden aangebracht;"

Gehoord den Advocaat-Generaal Tak, namens den Procureur-Generaal, in zijne conclusie, strekkende tot, enz.;

O. dat bij het door de bestreden uitspraak bevestigd vonnis van den Kantonrechter te Oosterhout, als wettig en overtuigend bewezen is aangenomen, met requirants schuld daaraan, dat hij op 20 Februari 1925 des voormiddags omstreeks $11^3/_4$ uur onder de gemeente Hooge en Lage Zwaluwe, als bestuurder van een vierwielig motorrijtuig daarmede heeft gereden over den openbaren rijweg den Rijksstraatweg te Moerdijk, terwijl het nummer met letter als bedoeld bij artikel 9 sub 1 der Motor- en Rijwielwet niet behoorlijk zichtbaar aan de vóór en achterzijde van het motorrijtuig waren aangebracht, hetzij door aanhechting in vasten stand van rechthoekige metalen platen, hetzij door schilderen op rechthoekige velden, zijnde toch toen bevonden dat aan de vóór en achterzijde dit motorrijtuig slechts was voorzien van plankjes, blauw geschilderd waarop witte teekens, vastgehecht door houtschroefjes;

dat dit feit is gequalificeerd en deswege straf is opgelegd, zooals hiervoren vermeld;

O. ten aanzien van het middel van cassatie:

dat artikel 9, 1°. der Motor- en Rijwielwet, verbiedende met een motorrijtuig over een weg te rijden, tenzij behoorlijk zichtbaar zij een op of aan het rijtuig aangebracht aan den eigenaar of houder, door den daarbij aangewezen Commissaris der Koningin opgegeven nummer met letter, verder voorschrijft, dat dit nummer met letter moet zijn van zoodanige afmetingen en kleur en zoodanig aangebracht en verlicht als door den met de uitvoering dezer wet belasten Minister zal worden bepaald en in de Staatscourant aangekondigd;

dat dit voorschrift taalkundig niet anders is te verstaan dan dat daarbij aan den Minister, naast het bepalen van afmetingen en kleur voor nummer met letter, mede wordt opgedragen te bepalen hoedanig dit nummer met letter op of aan het rijtuig moet worden aangebracht, dat is dus het bepalen van de wijze waarop het aanbrengen moet geschieden;

dat dan ook de stelling van het middel, dat met de woorden „zoodanig aangebracht" in artikel 9 1°., aan den Minister slechts de bevoegdheid is gegeven, voorschriften te geven omtrent de plaats van aanbrenging en de verlichting der nummers met letter, als in strijd met de woorden der wet, niet kan worden aanvaard;

dat hieruit volgt dat de Minister krachtens artikel 9 1°. der Motor- en Rijwielwet bevoegd was een voorschrift te geven omtrent de wijze waarop nummer met letter aan het motorrijtuig moet worden aangebracht, en dus het voorschrift van artikel 3 van het Motorkenteekenbesluit 1905, waarbij wordt bepaald dat het nummer met letter moet worden aangebracht aan de daarbij aangeduide plaatsen van het rijtuig „en niet anders dan hetzij door aanhechting, in vasten stand, van rechthoekige metalen platen, hetzij door schilderen op rechthoekige velden", als betreffende de wijze waarop nummer met letter moet worden aangebracht, in de bestreden uitspraak terecht als bindend is aangemerkt;

dat dus het middel is ongegrond;

Verwerpt het beroep.

[Gewezen overeenkomstig de Conclusie Advocaat Generaal Mr. Tak.] (N. J.)

21 *October* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Gedeputeerde Staten der onderscheidene provinciën, betreffende: Archieven Overheids-Commissiën.

In opdracht van de laatstgehouden bijeenkomst van Rijks-archivarissen en archivarissen van het Algemeen Rijksarchief dringt de Algemeene Rijksarchivaris er op aan, te bevorderen, dat voortaan bij het besluit, waarbij van overheidswege eene commissie wordt ingesteld, *de plaats wordt aangewezen*, waarheen de bescheiden betreffende de werkzaamheden dier commissie bij hare opheffing zullen worden overgebracht.

De wenschelijkheid van een dergelijke voorziening is inderdaad zeer groot. De archieven van vele hoogst belangrijke commissiën zijn verloren of berusten onder de rechtverkrijgenden van vroegere leden of secretarissen dier commissiën tot groot nadeel van het historisch onderzoek, en ook thans gaat het, na de opheffing met de archieven van vele commissiën niet anders. Het is hoogst wenschelijk hierin althans voor het vervolg te voorzien, en die voorziening ook uit te breiden tot de archieven en bescheiden van die commissiën, welke *door de provincie* in het leven worden geroepen.

Ik zou het daarom zeer op prijs stellen, wanneer voortaan in besluiten als bovenbedoeld van Uw College uitgaande, een bepaling omtrent de bewaring van het archief der daarbij ingestelde commissiën werd opgenomen.

Ik moge Uw College uitnoodigen de besturen van die gemeenten in Uwe provincie, die daarvoor naar Uw oordeel in aanmerking komen, tevens met het bovenstaande in kennis te stellen, voor zoover dit van belang kan geacht worden met het oog op commissiën als de bedoelde door die besturen ingesteld. (B. S.)

---

21 *October* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende Centraal Archief en Inlichtingenbureau inzake Maatschappelijk Hulpbetoon voor Nederland.

Het heeft mijne aandacht getrokken, dat in den lande op steeds ruimer schaal een beroep wordt gedaan op den liefdadigheidszin van het publiek door middel van collecten, inschrijvingen, verkoop van steunbonnetjes enz. enz. Veelal gaan deze uit van volkomen betrouwbare instellingen; evenwel komt het ook voor, dat de bedoelde inzamelingen e. d. uitgaan hetzij van instellingen, die in het geheel geen steun verdienen, of van zeer kleine instellingen, wier beroep op den algemeenen liefdadigheidszin niet gemotiveerd is. Zelfs is het voorgekomen dat slechts in naam een instelling bestond en in werkelijkheid alleen particuliere belangen werden gediend. Voorts is gebleken van misbruiken o. a. in dezen zin, dat de giften, die liefdadige personen ter beschikking stellen, dikwijls slechts voor een klein deel ten goede komen aan het beoogde doel.

Dit onderwerp heeft meermalen een punt van bespreking uitgemaakt o. a. bij de Armenraden, welke besprekingen ten slotte aanleiding hebben gegeven tot de benoeming van een commissie door de vereeniging van Secretarissen van Armenraden, die dit vraagstuk in studie heeft genomen. Het uitgebrachte Rapport dezer Commissie heeft geleid tot de stichting van een Centraal lichaam onder den naam „Centraal Archief en Inlichtingenbureau inzake Maatschappelijk Hulpbetoon voor Nederland". Op het bureau der stichting zullen, door geregelde samenwerking van Armenraden, Gemeentebesturen en andere betrokken lichamen en autoriteiten, eenerzijds gegevens omtrent instellingen, in het bijzonder voor zoover betreft de inzameling e.d. worden verzameld, terwijl anderzijds o. a. aan de Gemeentebesturen snel de noodige inlichtingen zullen kunnen worden gegeven.

Ik acht het van belang Uwe aandacht te vestigen op deze stichting, die naar mijn oordeel kan bijdragen tot wegneming van bovenaangeduid kwaad. Het komt mij voor dat het bestaan van dit Centraal Archief en de gelegenheid om daarvan inlichtingen te verkrijgen voor de Gemeentebesturen van practische waarde kan zijn. Hoewel uit den aard der zaak verschillende gemeenten zelf alleszins goed geoutilleerde onderzoek-organen hebben, zoo staat toch vast, dat de werkzaamheid dezer organen zich beperkt tot het gebied der Gemeente en dat het nagenoeg ondoenlijk is voor deze locale organen om op de hoogte te zijn van de gestie der instellingen buiten hun Gemeente, terwijl toch juist de misbruiken, die zich op dit gebied voordoen, slechts kunnen worden geconstateerd door een lichaam, dat de geheele gestie der inzamelaars overziet.

Ik heb gemeend goed te doen het bo enstaande te Uwer kennis te brengen. Wellicht verdient het aanbeveling dat Uwe gemeente zich bij het Centraal Archief zoude aansluiten.

Een uittreksel uit den Stichtingsbrief van het Centraal Archief gelieve U als bijlage hierbij aan te treffen.

UITTREKSEL *uit den Stichtingsbrief van het Centraal Archief en Inlichtingenbureau inzake Maatschappelijk Hulpbetoon voor Nederland, gevestigd Vondelstraat* 58, *Amsterdam.*

Art. 1. De Stichting is genaamd: „Centraal Archief en Inlichtingenbureau inzake Maatschappelijk Hulpbetoon voor Nederland", zij is gevestigd te Amsterdam.

Art. 2. De Stichting heeft ten doel het tegengaan van misbruiken bij geldinzamelingen, steunaanvragen en dergelijke, uitgaande van onbetrouwbare of niet steunwaardige personen of instellingen en het bevorderen van den arbeid van bonafide instellingen, zulks in het bijzonder door het verschaffen van betrouwbare gegevens omtrent de steunaanvragers.

De Stichting zal daartoe in het leven roepen een Bureau.

Art. 3. De werkzaamheden van het Bureau bestaan uit:

a. het aanleggen van een register (Centrale legger) waaruit blijkt of, en zoo ja bij welke armenraden of andere instellingen of personen gegevens aanwezig zijn omtrent:

collectanten, vereenigingen, stichtingen, instellingen van weldadigheid, en dergelijke, welke door het houden van collecten en inzamelingen, inschrijvingen of op andere wijze een beroep doen op den liefdadigheidszin van het publiek

of zich met steunaanvragen wenden tot de in ons land bestaande steunfondsen en andere lichamen;

b. het instellen van een onderzoek naar de betrouwbaarheid en steunwaardigheid der sub *a* bedoelde collectanten, instellingen, stichtingen, vereenigingen en dergelijke, voor zoover deze gegevens niet uit bestaande archieven zijn te verkrijgen;

c. het verstrekken van inlichtingen aan aangeslotenen en eventueel aan anderen;

d. het in antvangst nemen van inlichtingen en waarschuwingen van Armenraden, Gemeentebesturen en anderen omtrent de gestie van collecteerende instellingen;

e. het distribueeren van de sub *a* bedoelde inlichtingen en eventueele waarschuwingen onder de aangeslotenen en eventueel ook anderen;

f. verdere werkzaamheden, welke in het belang van het maatschappelijk hulpbetoon, volgens besluit van het Bestuur kunnen worden ondernomen. (B. S.)

---

21 *October* 1925. BESCHIKKING VAN DEN HOOGEN RAAD.

Van de gemeentelijke inkomstenbelasting van een woonforens kan bij diens overlijden op de wijze bepaald bij art. 94 der Wet op de Inkomstenbelasting ontheffing worden verleend. Dit zou niet mogelijk zijn geweest, wanneer overeenkomstig hetgeen bepaald was in het oorspronkelijke wetsontwerp op de Inkomstenbelasting ontheffing van belasting wegens overlijden vastgeknoopt was aan den subjectieven belastingplicht van den overledene. Dit is echter in art. 94, zooals het thans luidt, niet meer het geval. Tusschen ontheffing van belasting wegens vermindering van inkomen wegens staking van het bedrijf — art. 95 der wet — en wegens overlijden — art. 94 — bestaat geen essentieel verschil.

De Hooge Raad, enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie van den Minister van Financiën tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen te Utrecht, van den 14en Febr. 1925, op een beroepschrift van de Wed. B. geboren A., te X., tegen de beslissing van den Inspecteur der directe belastingen te Baarn, omtrent den aanslag in de gemeentelijke inkomstenbelasting, belastingjaar 1923/1924, ten name van wijlen B.,

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Procureur-Generaal, tot verwerping van het beroep;

O. dat ten deze vaststaat:

dat B. in de gemeentelijke inkomstenbelasting te Baarn als woonforens was aangeslagen over het belastingjaar 1923/1924 naar een zuiver inkomen van f x, en dat hij in Jan. 1924 is overleden, waarna zijne echtgenoote zich tot den Inspecteur der directe belastingen te Baarn heeft gewend met het verzoek ontheffing van dien aanslag te verleenen,

O. dat de inspecteur bij beschikking van 8 Juni 1924 heeft besloten geene ontheffing te verleenen; dat de Raad van Beroep, voornoemd, bij wien de belanghebbende van deze beschikking in beroep was gekomen, heeft besloten met vernietiging van de uitspraak, waarvan beroep, te verstaan, dat aan A., weduwe B., ontheffing worde verleend voor een tijdvan van drie maanden van den forensenaanslag in de gemeentelijke inkomstenbelasting te Baarn 1923/1924, opgelegd aan wijlen B. berekend over een inkomen van f x — ij;

O. dat daartegen is gericht het middel van cassatie,

Schending of verkeerde toepassing van art. 265*f* der Gemeentewet, in verband met art. 16 van de wet van 19 Dec. 1914 (*Staatsblad* nº. 564), tot toelichting van welk middel wordt opgemerkt, dat eene ontheffing krachtens art. 94 der wet op de Inkomstenbelasting 1914 wordt verleend uit hoofde van het feit, dat eene verandering is gekomen in de kenmerken van de subjectieve belastingplichtigheid, terwijl die verandering alleen effectief is ten opzichte van bepaalde, in art. 94 vermelde kenmerken der objectieve belastingplichtigheid; dat, waar nu in de Gemeentewet de kenmerken der subjectieve belastingplichtigheid zijn vastgeknoopt aan het meer dan 90 dagen van elk belastingjaar verkeeren in de in art. 244*a* omschreven omstandigheden, eene gebeurtenis, welke ook, later dan 90 dagen na den aanvang der subjectieve belastingplichtigheid daarin geen verandering kan brengen; dat op grond daarvan de Raad van Beroep het verzoek tot ontheffing had behooren af te wijzen;

O. omtrent het middel:

dat de door art. 265*f* der Gemeentewet met betrekking tot ontheffingen van den aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting voorgeschreven overeenkomstige toepassing van de bepalingen van hoofdstuk XIII der wet op de Inkomstenbelasting 1914 medebrengt, dat ook ten aanzien van de forensen-aanslagen de ontheffingsbepalingen van genoemd hoofdstuk geldend zijn, voor zooverre ze niet met het eigen karakter dezer aanslagen in strijd zijn;

dat, ware nu art. 94 in de wet op de Inkomstenbelasting 1914 opgenomen in zijn oorspronkelijken vorm, inhoudende, dat bij overlijden van den belastingplichtigheid aan deerfgenamen ontheffing wordt verleend over de nog niet ingetreden maanden van het belastingjaar, alsdan op de gronden, in de toelichting tot het middel aangevoerd, had kunnen worden aangenomen, dat zoodanige ontheffingsbepaling ten aanzien van de forensen-aanslagen, als met eigen karakter daarvan in strijd, niet geldend zou kunnen zijn;

dat echter het tegenovergestelde moet worden aangenomen met betrekking tot art. 94, zooals het is komen te luiden, omdat uit zijn inhoud — zijnde immers de in het artikel gegeven regeling beperkt tot de bronnen van inkomen, welker opbrengst door den dood van den belastingplichtige ophoudt te vloeien — blijkt, dat de wetgever hier, evenals in art. 95, ontheffing toestaat wegens in den loop van het belastingjaar ingetreden aanmerkelijke wijziging in het inkomen, naar hetwelk de aanslag heeft plaats gevonden, in het eene geval — art. 94 — ontstaan bij het overlijden van den belastingplichtige, in het andere — art. 95 — door oorzaken tijdens diens leven;

dat immers de forensen-aanslagen met de aanslagen in de rijksinkomstenbelasting, voor welke de bepalingen omtrent ontheffing in

de artt. 94 en 95 der wet op de Inkomstenbelasting 1914 zijn geschreven, gemeen hebben, dat zij worden opgelegd naar het geheele inkomen dat de belastingplichtige over het geheele belastingjaar geniet;

dat dus de bestreden uitspraak is juist en het daartegen gerichte middel ongegrond;

Verwerpt het beroep. (B. S.)

---

24 *October* 1925. BESLUIT tot hernieuwde aanwijzing, overeenkomstig artikel 157 der hooger-onderwijswet van:

1°. de afdeeling gymnasium van het St. Norbertus-lyceum te *Roosendaal*;

2°. de afdeeling gymnasium van het St. Gertrudis-lyceum te *Roosendaal*;

3°. de afdeeling gymnasium van het St. Catharina-lyceum te *Eindhoven*;

4°. R.-K. Gymnasium Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginis te *Venray*. S. 425.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 15 Augustus 1925, n°. 3050[8], afdeeling Hooger Onderwijs;

Gelet op artikel 157 der hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 22 September 1925, n°. 47);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 16 October 1925, n°. 3770, afdeeling Hooger Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de na te noemen gymnasia opnieuw voor een tijdvak van zes jaren aan te wijzen als bevoegd om, met inachtneming der desbetreffende wettelijke voorschriften, aan hun leerlingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift, in artikel 11 der hooger-onderwijswet vermeld, wordt gelijkgesteld:

a. met ingang van 1 September 1925:

1°. de afdeeling gymnasium van het St. Norbertus-lyceum te *Roosendaal*;

2°. de afdeeling gymnasium van het St. Gertrudis-lyceum te *Roosendaal*;

3°. de afdeeling gymnasium van het St. Catharina-lyceum te *Eindhoven*, alle van de Vereeniging „Ons Middelbaar Onderwijs in Noordbrabant", gevestigd te *'s-Hertogenbosch*;

b. met ingang van 1 Januari 1926:

4°. het Roomsch-Katholiek gymnasium Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginis te *Venray* van de St. Franciscusstichting, gevestigd te *Maastricht*.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 24sten October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
RUTGERS.

(*Uitgeg.* 9 *Nov.* 1925.)

---

24 *October* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Terecht hebben Ged. Staten goedkeuring onthouden aan de begrooting van een waterschap, op grond dat, hoewel het waterschap door de provincie wordt gesubsidieerd en deze van hare ambtenaren pensioenbijdragen heft, het waterschapsbestuur weigert ten aanzien van de ambtenaren van het waterschap tot eenzelfden maatregel over te gaan.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door de Vergadering van Volmachten van het waterschap „De Zeven Grietenijen en Stad Sloten" te Lemmer tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland van 4 Februari 1925, 2e afd. W. n°. 82, tot niet-goedkeuring van de begrooting van ontvangsten en uitgaven van het waterschap voor het dienstjaar 1925;

Den Raad van State, enz.;

O. dat het besluit van Gedeputeerde Staten steunt op de overweging dat den 24en Juli 1923 door de Staten van Friesland, naar aanleiding van het bij art. 36, lid 4 der Pensioenwet 1922, S. 240, bepaalde, is besloten voor het jaar 1924 op de jaarwedden der provinciale ambtenaren te verhalen 2½ % van den pensioensgrondslag tot het werkelijk maximum van f 3000 voor weduwen- en weezenpensioen en 3 % voor eigen pensioen; dat den 24en Juli 1924 door de Staten is besloten tot verlenging voor onbepaalden tijd van voormelde oorspronkelijk voor het jaar 1924 vastgestelde heffingen; dat Gedeputeerde Staten bij brief van 19 September 1923 n°. 64 2e afd. W. aan de dijksbesturen van de zeewerende waterschappen, die op grond van het subsidie-reglement, Provinciaal Blad n°. 78 van 1913, eene bijdrage uit de provinciale fondsen ontvangen en waartoe „De Zeven Grietenijen en Stad Sloten" behoort, als hun meening hebben te kennen gegeven, dat van de gesubsidieerde zeewerende waterschappen mag worden gevraagd ten aanzien van het verhaal van pensioensbijdragen voor den dienst 1924 of 1924/25 gelijke maatregelen te nemen als van provinciewege is geschied; dat zij bij brief van 12 November 1924 n°. 73, 2e afd. W. tot de genoemde dijksbesturen de uitnoodiging hebben gericht, de totstandkoming van besluiten te bevorderen, waarbij met betrekking tot het pensioensverhaal op de ambtenaren ook voor 1925 en volgende jaren dezelfde maatregelen worden genomen als door de Staten voor de provinciale ambtenaren zijn of zullen worden tot stand gebracht; dat aan de uitnoodiging van 19 September 1923 door alle waterschappen zonder tegenstreven gevolg is gegeven uitgezonderd door het voormelde waterschap; dat reeds van onderscheidene dijksbesturen bericht is ontvangen, dat, ingevolge de uitnoodiging van 12 November 1924, besluiten tot pensioensverhaal van de door deze vergadering voorgestelde strekking voor 1925 en de volgende jaren zijn genomen of zullen worden voorgesteld; dat evenwel op de door het dijkbestuur van de „Zeven Grietenijen en Stad Sloten" thans ingezonden begrooting voor het dienstjaar 1925 een ontvangpost voor verhaalde pensioensbijdragen opnieuw en blijkbaar welbewust en opzettelijk niet is aangebracht; dat de gesubsidieerde zeewerende waterschappen door onder-

steuning uit de provinciale fondsen gedeeltelijk en in onderscheidene gevallen voor een belangrijk gedeelte in staat worden gesteld, hunne huishoudingen te bekostigen, waartoe behoort de bezoldiging der ambtenaren; dat Gedeputeerde Staten het in verband daarmede alleszins redelijk en billijk achten, dat door die waterschappen ten aanzien van het pensioenverhaal op hun ambtenaren dezelfde maatregelen worden genomen als waartoe door de Staten met betrekking tot de ambtenaren der provincie wordt besloten, opdat de waterschapsambtenaren niet worden gebracht in eene positie, welke naar verhouding gunstiger is dan die van de ambtenaren der provincie; dat de redelijkheid en de billijkheid van dit standpunt blijkens hunne houding wordt ingezien door de overige waterschappen, alleen niet door de volmachtenvergadering van de „Zeven Grietenijen en Stad Sloten" welke vergadering een afwijkenden weg genscht te volgen en mitsdien haar ambtenaren, vergeleken èn met de provinciale ambtenaren èn met de ambtenaren der overige gesubsidieerde zeewerende waterschappen, wil geplaatst zien in eene uitzonderingspositie;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten de vergadering van Volmachten van het waterschap „De Zeven Grietenijen en Stad Sloten" te Lemmer bij Ons in beroep is gekomen, in eene bijgevoegde memorie in hoofdzaak aanvoerende dat haars inziens het aanbrengen van een post wegens verhaal van pensioensbijdragen eerst kan geschieden nadat onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten eene regeling betreffende dat verhaal door de vergadering van Volmachten is vastgesteld; dat het College van Gedeputeerde Staten door middel van het niet-goedkeuren der waterschapsbegrooting de vergadering van Volmachten wil brengen tot het in het leven roepen van eene regeling, tot welker instelling en vaststelling die vergadering niet bereid is gebleken; dat voorts het ontvangen van eene bijdrage uit de provinciale kas op zich zelf geen reden kan opleveren te besluiten tot het verhaal van pensioensbijdragen op de in dienst van het waterschap zijnde ambtenaren op den door Gedeputeerde Staten gewenschten voet en tot het aanbrengen van een desbetreffenden post op de begrooting van ontvangsten; dat, gelet op den financieelen toestand van het waterschap, waarom, waarvoor en hoeveel uit de provinciale kas wordt bijgedragen en de bijzondere positie van het waterschap te midden van de andere waterschappen, de vergadering geen reden ziet om wel aan den door Gedeputeerde Staten geuiten wensch te voldoen; dat door het verhaal van pensioenspremiën het lage peil der wedden der ambtenaren en beambten nog meer wordt gedrukt en dat daarom het instellen eener desbetreffende regeling der vergadering niet gerechtvaardigd voorkomt;

O. dat krachtens art. 36, 4e lid, jo. art. 162, 2en volzin, van de Pensioenwet 1922 de waterschappen onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten regelingen kunnen treffen omtrent verhaal van pensioensbijdragen op hunne ambtenaren terwijl in dit geval door het waterschapsbestuur van deze bevoegdheid geen gebruik is gemaakt;

dat echter hierdoor Gedeputeerde Staten niet worden beperkt in hun recht om bij gelegenheid dat de begrooting van het waterschap aan hunne goedkeuring wordt voorgelegd, te treden in eene beoordeeling van het financieel beleid van het waterschapsbestuur zooals dit in de begrootingscijfers tot uiting komt;

O. voorts dat Gedeputeerde Staten terecht van oordeel zijn, dat nu door de provincie tot verhaal van pensioens bijdrage op hare ambtenaren is overgegaan, zoodanig verhaal ook behoort te worden toegepast door de zeewerende waterschappen, voor zoover deze althans door de provincie worden gesubsidieerd;

dat niet gebleken is dat de door de Staten van Friesland voor de hierbedoelde ambtenaren vastgestelde salarissen op een zoodanig laag peil staan, dat redelijkerwijze niet tot verhaal van pensioensbijdrage zou mogen worden overgegaan;

dat Gedeputeerde Staten daarom terecht aan de begrooting van het waterschap hunne goedkeuring hebben onthouden;

Gezien de Waterstaatswet 1900 en het Algemeen Reglement voor de zeewerende waterschappen in Friesland;

Hebben goedgevonden en verstaan:
het beroep ongegrond te verklaren.

(A. B.)

---

24 *October* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Gedeputeerde Staten hebben terecht goedkeuring onthouden aan een raadsbesluit tot verkoop van grond, die begrepen is in een uitbreidingsplan en teneinde de uitvoering van dit plan te verzekeren, door de gemeente is aangekocht; de verkoop van zoodanigen grond behoort verband te houden zoowel met de uitvoering van het uitbreidingsplan als met den verkoop door de gemeente van andere eveneens in het uitbreidingsplan begrepen perceelen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Beemster tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland van 3 Juni 1925, no. 140, waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit van 22 Deecember 1924, tot onderhandschen verkoop van eenige perceelen grond;

Den Raad van State, enz.;

O. dat de Raad van Beemster op 22 December 1924 aan D. Reijne Gz. onderhands heeft verkocht een huis, schuur, erf en perceelen weiland, liggende aan den Purmerenderweg, kadastraal bekend gemeente Beemster, sectie D nos. 900, 901 en 902, ter gezamenlijke grootte van 1.94.70 H.A., zulks voor een som van f 23,000;

dat Gedeputeerde Staten bij besluit van 3 Juni 1925 aan het raadsbesluit de goedkeuring hebben onthouden uit overweging dat de grond, tot welks verkoop thans is besloten, deel uitmaakt van een complex gronden, door de gemeente gekocht krachtens raadsbesluit van 1 Juli 1924, welk raadsbesluit o.m. overwoog, dat de gekochte perceelen begrepen waren in het door Burgemeester en Wethouders opgemaakte uitbreidingsplan in het zuidoostelijk gedeelte der gemeente; dat de motieven, op grond van welke tot aankoop van voormeld complex gronden is overgegaan, door Gedepu-

teerde Staten als juist kunnen worden erkend; dat het doel van den aankoop door den thans voorgenomen verkoop gedeeltelijk zou worden verijdeld, wijl de gemeente daardoor de macht, het in-exploitatie-brengen der te verkoopen gronden naar believen te regelen, uit handen zou geven; dat over die gronden in het ontworpen uitbreidingsplan verbindingswegen zijn geprojecteerd welke in dat plan niet kunnen worden gemist en van belang zijn voor de exploitatie ook van de niet in den verkoop begrepen gronden; dat weliswaar de bestemming van den grond, daaraan in het uitbreidingsplan gegeven, door den verkoop niet zal worden aangetast, doch zulks niet wegneemt, dat de gemeente, den grond verkoopende, den aanleg daarover van de wegen, welke in verband met de eventueel voortgaande bebouwing noodig zullen zijn, slechts zal kunnen tot stand brengen hetzij met vrijwillige medewerking van den eigenaar, waarop uit den aard der zaak geenszins kan worden gerekend, hetzij door zich opnieuw den eigendom van den grond, waarover de wegen moeten loopen, wellicht met belangrijke financieele offers, te verwerven; dat vanwege de raadsmeerderheid geen andere reden van algemeen belang voor den verkoop is aangevoerd dan een oogenblikkelijk financieel voordeel voor de gemeente; dat dit voordeel niet van veel beteekenis is, nu de gemeente den te verkoopen grond, evenals is geschied met de aangrenzende gronden, op gunstige voorwaarden zal kunnen verhuren, zoolang en voor zoover die niet als bouwterrein in exploitatie behoeft te worden gebracht en daarover geen wegen behoeven te worden aangelegd; dat vermoedelijk een huursom zal kunnen worden bedongen, welke eene redelijke rente van het in den grond gestoken kapitaal oplevert, terwijl overigens het belang, hetwelk de gemeente bij het behoud van den grond heeft, eenig verlies, ook indien dit niet later bij het uitgeven als bouwterrein zou worden goedgemaakt, dan wel het prijs geven van een voordeel, zou rechtvaardigen; dat in verband met het bovenstaande de voorgenomen verkoop in strijd met het belang der gemeente is te achten;

dat de gemeenteraad in beroep aanvoert dat de bedongen koopsom van f 23,000 voor de perceelen zeer voordeelig wordt geacht, wijl een groot gedeelte van den grond niet als bouwterrein kan worden beschouwd en er zeer waarschijnlijk nog vele jaren zullen verloopen voor en aleer het mogelijk zal zijn dat gedeelte als bouwterrein uit te geven; dat de jaarlijksche pacht, welke voor de gemeente uit dien grond zal voortvloeien niet voldoende zal zijn tot dekking van de lasten, welke wegens rente en aflossing van de koopsom en belastingen door de gemeente moeten worden opgebracht;

O. dat de verkochte perceelen begrepen zijn in het uitbreidingsplan der gemeente en ten einde de uitvoering van dit plan te verzekeren, door de gemeente zijn aangekocht;

dat de verkoop van zoodanige perceelen verband behoort te houden zoowel met de uitvoering van het uitbreidingsplan als met den verkoop door de gemeente van andere, eveneens in het uitbreidingsplan begrepen perceelen;

dat aannemelijk is gemaakt dat door den thans voorgenomen verkoop van grond aan één persoon, waardoor deze een perceel van aanmerkelijken omvang tot zijne beschikking krijgt, dit verband in de toekomst geheel zou worden verbroken;

dat onder deze omstandigheden Gedeputeerde Staten bij hun bestreden besluit aan het raadsbesluit terecht de goedkeuring hebben onthouden;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

(A. B.)

---

26 *October* 1925. BESLUIT tot vernietiging van de krachtens artikel 4, onder 2°., der Hinderwet door den Raad der gemeente *Haarlem* in zijne vergadering van 4 Maart 1919 vastgestelde verordening. S. 426.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 14 Augustus 1925, n°. 526H, Afdeeling Arbeid, en van 4 September 1925, n°. 6626, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende, dat door den Raad der gemeente *Haarlem* in zijne vergadering van 4 Maart 1919 krachtens artikel 4, onder 2°, der Hinderwet eene verordening is vastgesteld, waarbij voor het oprichten, hebben of gebruiken van een der in artikel 2 dier wet genoemde inrichtingen wordt aangewezen het deel van die gemeente, gelegen ten Oosten van het *Spaarne*, en waarbij voorts wordt verboden elders in de gemeente de bedrijven uit te oefenen, waartoe de oprichting of het gebruik van een der bedoelde inrichtingen vereischt wordt, van welk verbod intusschen zijn uitgesloten:

a. de bedrijven, die op het tijdstip van afkondiging der verordening krachtens eene vergunning, bedoeld bij de Hinderwet, reeds in de gemeente in werking waren;

b. de bedrijven, die onder geen ander nummer dan I van artikel 2 der Hinderwet vallen;

c. de bedrijven, waarvoor door Burgemeester en Wethouders ontheffing wordt verleend, een en ander onverminderd de bepalingen der Hinderwet;

dat de Naamlooze Vennootschap Maatschappij tot detailverkoop van petroleum „De Automaat" te *'s-Gravenhage* zich tot Ons heeft gewend met een adres, waarbij zij verzoekt de bovenbedoelde verordening te vernietigen;

Overwegende, dat bij artikel 4, onder 2°., der Hinderwet aan den gemeenteraad wordt toegestaan bij plaatstelijke verordening eene bepaalde plaats of gedeelte der gemeente aan te wijzen voor het oprichten, hebben of gebruiken van inrichtingen, genoemd in artikel 2 dier wet, met verbod om elders in de gemeente de bedrijven uit te oefenen, waartoe de oprichting of het gebruik van die inrichtingen vereischt wordt, doch dat dit aan den gemeenteraad alleen wordt veroorloofd in het belang der openbare orde, veiligheid of gezondheid;

dat door het gemeentebestuur van *Haarlem* niet is aangetoond, en dat ook niet aannemelijk is, dat een voorschrift van zoo vergaande strekking, als in bedoelde verordening vervat, waardoor de oprichting van alle inrichtingen, welke vallen onder de nummers *Ibis* en II tot en met

XVIII van artikel 2 der Hinderwet, in een zeer groot deel van de gemeente *Haarlem* verboden wordt, in het belang der openbare orde, veiligheid of gezondheid noodig zou zijn;

dat de Raad der gemeente *Haarlem*, door niettemin in artikel 2 der verordening het oprichten van evenbedoelde inrichtingen in het ten Westen van het *Spaarne* gelegen gedeelte der gemeente te verbieden, derhalve de hem bij artikel 4, onder 2°., der Hinderwet toegekende bevoegdheid buiten de daarvoor door de wet gestelde grenzen heeft uitgebreid;

dat hieraan niet afdoet de omstandigheid, dat door Burgemeester en Wethouders op grond van artikel 3, onder *c*, der verordening ontheffing kan worden verleend van de in artikel 2 neergelegde verbodsbepaling, aangezien van eene afwijzende beschikking van Burgemeester en Wethouders op een verzoek om ontheffing geen beroep bij Ons open staat, zoodat de bij de Hinderwet gegeven waarborgen, dat de oprichting van inrichtingen als vorenbedoeld niet meer zal worden belemmerd, dan in het belang der openbare orde, veiligheid of gezondheid geboden is, hier niet aanwezig zijn;

Overwegende mitsdien, dat de verordening van den Raad der gemeente *Haarlem* geacht moet worden niet in het belang der openbare orde, veiligheid of gezondheid te zijn vastgesteld, en dat die verordening dus in strijd is met de wet;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 6 October 1925, n°. 20);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 14 October 1925, n°. 798H, afdeeling Arbeid, en van 21 October 1925, n°. 8227, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de verordening, vastgesteld door den Raad der gemeente *Haarlem* in zijne vergadering van 4 Maart 1919, krachtens artikel 4, onder 2°., der Hinderwet, te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 26sten October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
DE GEER.

(*Uitgeg.* 16 *Nov.* 1925.)

---

26 *October* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep van het Gemeentebestuur van *Haarlem* in zake den in die gemeente aan L. Henneman opgelegden aanslag wegens hoofdverblijf. S. 427.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het Gemeentebestuur van *Haarlem* tegen de uitspraak van Ged. Staten van *Noordholland* van 23 Januari 1924, n°. 92, waarbij een bezwaarschrift van L. Henneman, thans overleden, tegen den hem over het belastingjaar 1921/22 opgelegden aanslag wegens hoofdverblijf te *Haarlem* voor kennisgeving is aangenomen;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 30 Juni 1925, n°. 589;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 20 October 1925, n°. 41, afdeeling Directe Belastingen;

Overwegende: dat wijlen L. Henneman, gewoond hebbende te *Bussum*, over het belastingjaar 1921/1922 wegens hoofdverblijf te *Haarlem* werd aangeslagen;

dat hij tegen dezen aanslag bij Ged. Staten van *Noordholland* bezwaar heeft gemaakt;

dat, nadat Ged. Staten hadden vernomen, dat de opgelegde aanslag ambtshalve door de Rijksadministratie was vernietigd, Ged. Staten bij uitspraak van 23 Januari 1924, n°. 92, het aan hen gerichte bezwaarschrift voor kennisgeving hebben aangenomen;

dat van deze uitspraak het gemeentebestuur van *Haarlem* in beroep is gekomen, aanvoerende dat L. Henneman voor het belastingjaar 1921/22 terecht in de gemeente *Haarlem* wegens hoofdverblijf was aangeslagen;

Overwegende: dat Ged. Staten bij uitspraak van 23 Januari 1924, n°. 92, terecht het aan hen gericht bezwaarschrift tegen den opgelegden aanslag, welke door de Rijksadministratie was vernietigd, voor kennisgeving hebben aangenomen, vermits tengevolge van de vernietiging van dien aanslag het onderwerp van geschil is komen te vervallen;

Gezien de gewijzigde Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat tegelijk met zijn rapport in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 26sten October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 16 *Nov.* 1925.)

MINISTERIE VAN FINANCIEN.

Afdeeling:
DIRECTE BELASTINGEN,
N°. 41.

Onderwerp:
Commissoriaal van 29 Februari 1924, n°. 150.

's-Gravenhage, den 20 October 1925.

Aan de Koningin.

Mits deze heeft de ondergeteekende de eer Uwer Majesteit hiernevens weder aan te bieden het beroepschrift van het gemeentebestuur te *Haarlem* tegen de uitspraak van Ged. Staten van *Noordholland* van 23 Januari 1924, n°. 92, waarbij een bezwaarschrift van L. Henneman, thans overleden, tegen den hem over het belastingjaar 1921/22 opgelegden aanslag wegens hoofdverblijf te *Haarlem* voor kennisgeving is aangenomen.

Den Raad van State, Afdeeling voor de

Geschillen van Bestuur, heeft Uwer Majesteit de volgende uitspraak voorgedragen :

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van *Haarlem* tegen de uitspraak van Ged. Staten van *Noordholland* van 23 Januari 1924, nº. 92, waarbij een bezwaarschrift van L. Henneman, thans overleden, tegen den hem over het belastingjaar 1921/1922 opgelegden aanslag wegens hoofdverblijf te *Haarlem* voor kennisgeving is aangenomen ;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 30 Juni 1925, nº. 589 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van

Overwegende : dat wijlen L. Henneman, gewoond hebbende te *Bussum*, over het belastingjaar 1921/1922 wegens hoofdverblijf te *Haarlem* werd aangeslagen ;

dat hij tegen dezen aanslag bij Ged. Staten van *Noordholland* bezwaar heeft gemaakt ;

dat, nadat Ged. Staten hadden vernomen, dat naar aanleiding van een bezwaarschrift, door of namens den aangeslagene bij ons ingediend, de opgelegde aanslag door de Rijksadministratie was vernietigd, Ged. Staten bij uitspraak van 23 Januari 1924, nº. 92, het aan hen gerichte bezwaarschrift voor kennisgeving hebben aangenomen ;

dat van deze uitspraak het gemeentebestuur van *Haarlem* in beroep is gekomen, aanvoerende dat L. Henneman voor het belastingjaar 1921/22 terecht in de gemeente *Haarlem* wegens hoofdverblijf was aangeslagen ;

Overwegende : dat, aangezien de door nu wijlen L. Henneman ingevolge art. 265*i* der gewijzigde Gemeentewet ingediende bezwaren tijdig aan Ged. Staten van *Noordholland* werden voorgelegd, dit College het ingediende bezwaarschrift niet voor kennisgeving had mogen aannemen, doch op de hoofdzaak had moeten beschikken ;

Overwegende : wat de hoofdzaak betreft, dat blijkens de overgelegde stukken L. Henneman op 29 April 1921 verhuisd is naar de gemeente *Bussum* en zich met zijn gezin op dien datum in die gemeente heeft gevestigd ;

dat hij derhalve op 1 Mei 1921, datum waarop het belastingjaar 1921/22 begint, zijn hoofdverblijf had te *Bussum* ;

dat hiertoe niet afdoet, dat hij in de woning te *Haarlem* nog eenige meubels had achtergelaten, noch dat hij later met zijn gezin nog eenige weken in de gemeente *Haarlem* heeft verbleven ;

Gezien de gewijzigde Gemeentewet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

met vernietiging van de bestreden uitspraak van Ged. Staten van *Noordholland* van 23 Januari 1924, nº. 92, te bepalen, dat nu wijlen L. Henneman voor de toepassing van art. 244*a* der Gemeentewet voor het belastingjaar 1921/22 moet geacht worden zijn hoofdverblijf te hebben gehad te *Bussum*.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Met dit advies kan de ondergeteekende zich niet vereenigen, doch wel met den gedachtengang, neergelegd in een mede hiernevensgaand afzonderlijk advies van Staatsraad Baron van Hugenpoth tot Aerdt.

De gronden, waarop de meening van genoemden Staatsraad en die van den ondergeteekende rust, zijn vermeld in het ontwerpbesluit, dat Uwer Majesteit hiernevens eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

---

26 *October* 1925. BESLUIT tot intrekking van het Koninklijk besluit van 15 Januari 1923 (*Staatsblad* nº. 15). S. 428.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 16 October 1925, IIe Afdeeling nº. 1 ;

Hebben goedgevonden en verstaan ;

ten opzichte van de lichting 1926 en volgende lichtingen en ten opzichte van dienstplichtigen van oudere lichtingen dan van 1926, die met deze of volgende lichtingen hun eerste oefeningstijd volbrengen, in te trekken het Koninklijk Besluit van 15 Januari 1923 (*Staatsblad* nº. 15).

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 26sten October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, LAMBOOY.

(*Uitgeg.* 5 *Nov.* 1925.)

---

26 *October* 1925. ARREST VAN DEN HOOGEN RAAD.

Art. 14 Motor- en Rijwielreglement verbiedt niet elke verblindende verlichting, doch alleen het gebruik van de een verblindend licht gevende schijnwerpers.

Concl. O. M. : Schijnwerper is een lichtbron, welke een fellen, scherp afgelijnden kegelvormigen lichtbundel in de ruimte uitstraalt.

(Mot.- en Rijw. Regl. art. 14.)

Mrs. Bosch, Hesse, Ort, Taverne en Kirberger.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtb. te Groningen, requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Groningen van 28 Mei 1925, waarbij in hooger beroep, met vernietiging van een vonnis van het Kantongerecht te Appingedam van 5 Maart 1925, de gerequireerde H. J. B., ter zake van : „als bestuurder van een motorrijtuig op meer dan drie wielen, dat zich tusschen een half uur na zonsondergang en een half uur voor zonsopgang op een weg bevindt binnen een stedelijke bebouwde kom, verblindende verlichting bezigen", met aanhaling der artt. 1 onder 1 en 2, 14 onder 1 en 2, 37 onder *c* van het Motor- en Rijwielreglement, 1 onder 1 en 2 en 29 der Motor- en Rijwielwet, 23 en 91 Sr., is veroordeeld tot een geldboete van een gulden, te vervangen door hechtenis van een dag.

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Kirberger ;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie en luidende :

Schending door verkeerde toepassing van art. 14 sub 2 van het Motor- en Rijwielreglement, (K. B. van 6 November 1905, S. 294) juncto art. 2 der Motor- en Rijwielwet;

Gehoord den Advocaat-Generaal Ledeboer, namens den Procureur-Generaal, in zijne conclusie, strekkende tot enz.;

O. dat bij het bestreden vonnis wettig en overtuigend is bewezen verklaard, dat de gerequireerde op 3 Februari 1925 des namiddags omstreeks 7½ uur in de gemeente Appingedam, binnen de stedelijke bebouwde kom als bestuurder over den openbaren rijweg, de Stationsstraat, heeft gereden met een vierwielig motorrijtuig en alstoen aldaar verblindende verlichting heeft gebezigd;

dat de Rechtbank het bewezen verklaarde heeft gequalificeerd en deswege straf heeft opgelegd, als hiervoren vermeld;

dat de Rechtbank daarbij, ter weerlegging van het verweer van den gerequireerde, dat hij destijds geen schijnwerpers heeft gebezigd doch gewone Ford Standaard lampen, heeft overwogen, dat in art. 14 lid 2 van het Motor- en Rijwielreglement, luidende: „Binnen stedelijke bebouwde kommen is het verboden verblindende verlichting (schijnwerpers) te bezigen", het woord „schijnwerpers" dezelfde beteekenis heeft als het daaraan voorafgaande „verblindende verlichting" en als een overbodig toevoegsel moet worden beschouwd; dat die beteekenis daarom ook dezelfde moet zijn, omdat als het woord „schijnwerpers" van verdere strekking was, het zou beteekenen eene verlichting, die verblindender is dan verblindend, hetgeen onmogelijk is, terwijl als het woord „schijnwerpers" eene beperkende strekking had, net gevolg zou zijn, dat men wel een verblindende verlichting zou mogen bezigen, indien het maar geen schijnwerpers zijn, hetgeen moeilijk de bedoeling van het Motor- en Rijwielreglement kan wezen;

O. dat tegen deze beslissing zich het cassatiemiddel richt, bij de toelichting waarvan wordt betoogd, dat de uitdrukking „verblindende verlichting" niet aanduidt een bepaald soort voorwerp, doch een effect door zeker voorwerp te weeg gebracht, terwijl het woord „schijnwerpers" duidt op een speciale constructie van een lantaarn of soortgelijk voorwerp, waarbij het licht in eene bepaalde richting wordt geprojecteerd; dat in de toevoeging van het woord „schijnwerpers" dan ook geen andere bedoeling ligt dan de specialiseering van het algemeen begrip „verblindende verlichting"; dat de wetgever bij de bepaling van art. 14 derhalve niet heeft willen verbieden het gebruik van elke lantaarn, die een verblindend licht veroorzaakt, zooals de Rechtb. meent, maar alleen hem strafbaar stelt, die een verblindend licht veroorzaakt tengevolge van het bezigen van een bepaald soort lantaarn, een schijnwerper;

O. hieromtrent:

dat het woord „schijnwerpers" tusschen haakjes geplaatst achter de uitdrukking „verblindende verlichting" slechts kan dienen om aan te duiden, dat met „verblindende verlichting" in art. 14 „schijnwerpers" zijn bedoeld;

dat derhalve art. 14 niet elke verblindende verlichting van motorrijtuigen op meer dan drie wielen binnen stedelijke bebouwde kommen gedurende de in het artikel aangegeven tijdsruimte verbiedt, doch alleen het gebruik van de een verblindend licht gevende schijnwerpers;

dat met het oog hierop het vonnis niet kan worden gehandhaafd, daar de Rechtbank bij hare opvatting van „verblindende verlichting" niet heeft beraadslaagd noch beslist over hetgeen bij inleidende dagvaarding is telastegelegd en heeft geschonden de artt. 211 en 221, in verband met art. 257 Sv., hetgeen krachtens art. 223 van dit Wetboek nietigheid ten gevolge heeft;

Vernietigt het vonnis der Rechtbank, en

Rechtdoende krachtens art. 106 der Wet op de Rechterlijke Organisatie:

Verwijst de zaak naar het Gerechtshof te Leeuwarden, om, met inachtneming van 's-Hoogen Raads arrest, op het bestaande hooger beroep te worden berecht en afgedaan.

Uit de Concl. Adv.-Gen. Mr. Ledeboer, halen wij aan:

Onder „schijnwerper" wordt verstaan een lichtbron, welk een felle scherp afgelijnde kegelvormige lichtbundel in de ruimte uitstraalt. Zoodanige verlichting van den weg van af motorrijtuigen wordt gebezigd nevens de gewone lantaarns dier voertuigen. Het licht door die schijnwerpers uitgeworpen is voor hen die daartegen in gaan, absoluut verblindend. Ook de gewone lantaarns zijn in verband met de snelheid van beweging van automobielen met het oog op de veiligheid van het verkeer gewoonlijk sterker bewapend, dan gebruikelijk is bij paardenwagens en die krachtige lichten hebben vaak ook, al naar gelang van hunne hoogere of lagere plaatsing, op het zien van den tegenkomende, eene meer of minder belemmerende werking. Dat alles is van algemeene bekendheid en kan dus ook door den Rechter zonder nadere voorlichting worden aanvaard. Met dezen toestand moest bij het vaststellen van wettelijke voorschriften worden rekening gehouden. In de behoorlijk verlichte stedelijke bebouwde kommen is een schijnwerper overbodig en niet te dulden; daarbuiten is hij met het oog op de veiligheid vrijwel onmisbaar. De overige vrij sterke automobiellantaarns kunnen echter ook binnen de stedelijke bebouwde kommen moeilijk worden gemist en het is niet aan te nemen, dat men die geheel zou hebben willen verbieden.

Naar mijn oordeel is de strekking van art. 14—2 van het Motor- en Rijwielreglement geene andere, dan om ter bedoelder plaatse het bezigen van „schijnwerpers" uit te sluiten. Zooals jammer genoeg vaak geschiedt, heeft naar mij voorkomt, de regelgevende Autoriteit, eene betrekkelijk nieuwe, doch typeerende populaire uitdrukking niet durven gebruiken en daarvoor eene meer deftig klinkende omschrijving aangewend, die niemand gebruikt en die dan ook ter verduidelijking en verklaring, de scherp teekenende volksuitdrukking tusschen haakjes heeft meegekregen. Door de onvolledige omschrijving daarvan, is echter de mogelijkheid ontstaan van verwarring, die bij gebruik van het kenmerkende woord ware vermeden. (N. J.)

29 *October* 1925. BESLUIT tot wijziging van het formulier voor het aangiftebiljet der inkomstenbelasting voor hen, die binnen het Rijk wonen. S. 429.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 7 October 1925, nº. 103, Directe Belastingen;

Gelet op art. 44 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914;

Den Raad van State gehoord (advies van 20 October 1925, nº. 26);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 24 October 1925, nº. 129, Directe Belastingen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

Voor het belastingjaar 1926/1927 en volgende belastingjaren wordt het formulier A, vastgesteld bij Ons besluit van 27 November 1920 (*Staatsblad* nº. 829) en gewijzigd bij Onze besluiten van 28 December 1921 (*Staatsblad* nº. 1444) en 8 November 1924 (*Staatsblad* nº. 506), nader gewijzigd als volgt:

na vraag 9 wordt ingevoegd eene vraag 9*a*, luidende:

Bewoont gij eene woning die U in eigendom toebehoort (al of niet met hypotheek bezwaard)?

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 29sten October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 9 *Nov.* 1925.)

---

30 *October* 1925. BESLUIT tot wijziging van het bijzonder reglement van politie voor het kanaal van *Amsterdam* naar de *Merwede*, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 8 October 1913 (*Staatsblad* nº. 383). S. 430.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 23 September 1925, La. K, Afdeeling Waterstaat A;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* nº. 69);

Gelet op artikel 1 van het Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen;

Den Raad van State gehoord, advies van 13 October 1925, nº. 26;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 26 October 1925, nº. 351, Afdeeling Waterstaat A;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vast te stellen de navolgende wijzigingen van het bij Ons besluit van 8 October 1913 (*Staatsblad* nº. 383) vastgestelde bijzonder reglement van politie voor het kanaal van Amsterdam naar de Merwede:

I. Het laatste lid van artikel 2 onder 5º. zal luiden als volgt:

„Vergunningen als bedoeld bij artikel 66, 3de lid van het Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen moeten minstens drie dagen te voren schriftelijk worden aangevraagd, voor de kanaalvakken, gelegen in de provincies Zuid-Holland en Utrecht, bij den hoofdingenieur-directeur van den Rijkswaterstaat in de directie Zuid-Holland en Utrecht te 's-Gravenhage en voor het kanaalvak, gelegen in de provincie Noord-Holland, bij den hoofdingenieur-directeur van den Rijkswaterstaat in de directie Noord-Holland te Haarlem."

II. Artikel 4 vervalt.

III. In artikel 5 wordt in plaats van „artikel 18 van het Algemeen Reglement" gelezen: „artikel 19 van het Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen".

IV. *a.* In artikel 7 wordt in plaats van „artikel 71 van het Algemeen Reglement" gelezen: „artikel 75 van het Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen".

b. Na het 4de lid van artikel 7 zal worden opgenomen een nieuw lid, luidende:

„Vergunningen als bedoeld bij artikel 73, 2de lid van het Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen moeten minstens drie dagen te voren schriftelijk worden aangevraagd, voor de kanaalvakken gelegen in de provincie Zuid-Holland en Utrecht, bij den hoofdingenieur-directeur van den Rijkswaterstaat in de directie Zuid-Holland en Utrecht te 's-Gravenhage en voor het kanaalvak, gelegen in de provincie Noord-Holland, bij den hoofdingenieur-directeur van den Rijkswaterstaat in de directie Noord-Holland te Haarlem."

V. Artikel 8 zal luiden als volgt:

„Het grootste aantal vaartuigen, dat gelijktijdig door een sleepboot mag worden gesleept, bedraagt tien.

Vaartuigen van 250 tot 500 ton inhoud tellen in den sleeptrein voor twee, vaartuigen van 500 tot 800 ton inhoud voor drie en van 800 ton en meer voor vier vaartuigen.

De onderlinge afstand van tot een sleeptrein gekoppelde vaartuigen mag niet meer dan 25 M. bedragen."

VI. In artikel 10 wordt in plaats van „artikel 22 van het Algemeen Reglement" gelezen: „artikel 24 van het Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen".

VII. In artikel 11 wordt in plaats van „artikel 15 van het Algemeen Reglement" gelezen: „artikel 16 van het Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen".

VIII. In artikel 12 wordt in plaats van „artikel 15 van het Algemeen Reglement" gelezen: „artikel 16 van het Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen".

IX. In art. 13 wordt in plaats van „artikel 15 van het Algemeen Reglement" gelezen: „artikel 16 van het Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen".

X. In artikel 15 wordt in plaats van „artikel 91 van het Algemeen Reglement" gelezen: „artikel 96 van het Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen".

XI. *a.* In artikel 16 wordt in plaats van „Algemeen Reglement" gelezen: „Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen".

b. Het bepaalde onder *a*, *d* en *e* van artikel 16 zal luiden als volgt:

„*a.* met hechtenis van ten hoogste zestig dagen of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, de overtreding van artikel 6, derde lid;

d. met geldboete van ten hoogste vijftig gulden, de overtreding van artikel 11;

c. met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden, de overtreding van artikel 12 en artikel 14."

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 30sten October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 16 *Nov.* 1925.)

---

30 *October* 1925. BESLUIT, houdende wijziging van het Arbeidsreglement voor werklieden in 's Rijks dienst (*Staatsblad* 1920, nº. 75). S. 431.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Marine, van Financiën, van Oorlog, van Waterstaat en van Koloniën van 12 Augustus 1925, nº. 2927, Afdeeling Arbeid;

Den Raad van State gehoord (advies van 6 October 1925, nº. 17);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 26 October 1925, nº. 3484, afdeeling Arbeid;

Overwegende, dat het wenschelijk is gebleken het Arbeidsreglement voor werklieden in 's Rijks dienst (*Staatsblad* 1920, nº. 75) opnieuw te herzien;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. I. In Ons besluit van 14 Februari 1920 (*Staatsblad* nº. 75), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 8 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 7), worden te rekenen van 1 November 1925 de navolgende wijzigingen en aanvullingen aangebracht:

A. Na artikel 21 wordt ingevoegd:

„Hoofdstuk II A.

Van de toekenning van wachtgeld."

B. Artikel 22 wordt gelezen als volgt:

1. Aan een Rijkswerkman, wien eervol ontslag wordt verleend wegens opheffing zijner betrekking of wegens verandering in de inrichting van het dienstvak, waarbij hij werkzaam is en waardoor zijn werkzaamheden overbodig zijn geworden, wordt met ingang van den dag van ontslag, voor zoover hij alsdan niet in de termen valt om pensioen — uitgezonderd vervroegd ouderdomspensioen, bedoeld in artikel 48, eerste lid, onder *b*, der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240) — te genieten, ten laste van het lichaam, voor welks rekening zijn belooning laatstelijk kwam, een wachtgeld toegekend op den voet der bepalingen van dit hoofdstuk.

2. Een zoodanig wachtgeld kan ook worden toegekend aan den Rijkswerkman, die ontslag vraagt, nadat het voornemen hem is medegedeeld om zijn betrekking op te heffen of de inrichting van zijn dienstvak zoodanig te veranderen, dat zijn werkzaamheden overbodig zullen worden.

3. Voor de toepassing van de bepalingen van dit hoofdstuk wordt met een Rijkswerkman gelijkgesteld een tijdelijk Rijkswerkman, die een niet wezenlijk onderbroken diensttijd als zoodanig van ten minste tien jaren heeft vervuld, tenzij hij belast is met werkzaamheden, die een tijdelijk karakter dragen.

C. Na artikel 22 worden ingevoegd elf nieuwe artikelen, luidende:

Art. 22*a.* 1. Behoudens het bepaalde in het verdere van dit hoofdstuk wordt aan een Rijkswerkman, als bedoeld in artikel 22, het genot van wachtgeld toegekend gedurende dertien weken, vermeerderd, indien hij ten tijde van het ontslag kostwinner is van een gezin, met acht weken en anders met vier weken voor elk jaar door hem volbrachten diensttijd, ten bedrage van gedurende de eerste dertien weken de laatstelijk genoten wedde en vervolgens 70 ten honderd daarvan.

2. Voor zooveel een Rijkswerkman ten tijde van het ontslag een diensttijd van ten minste tien jaren heeft volbracht en het aantal jaren van dien diensttijd tezamen met het aantal jaren van den leeftijd, dien hij ten tijde van het ontslag heeft bereikt, 60 of meer bedraagt, wordt hem na afloop van den in het eerste lid bedoelden termijn een verder genot van wachtgeld toegekend ten bedrage van het uitgesteld pensioen, waarop hij terzake van het hem verleende ontslag uitzicht heeft, of, indien uit hoofde van eenigerlei omstandigheid zoodanig uitzicht niet of niet meer bestaat, anders zou hebben gehad, met dien verstande dat gedurende het eerste jaar na afloop van de bedoelde termijnen, het wachtgeld niet minder bedraagt dan 40 ten honderd van de laatstelijk genoten wedde.

3. Wanneer het vorige lid niet van toepassing is, kan, in buitengewone gevallen, het wachtgeld na afloop van den in het eerste lid bedoelden termijn voor een bepaalden tijd worden voortgezet; het bedraagt alsdan, indien de betrokkene ten tijde van het ontslag kostwinner was van een gezin, ten hoogste 50 en anders ten hoogste 40 ten honderd van de laatstelijk genoten wedde.

4. Het bepaalde in het tweede lid van dit artikel blijft buiten toepassing ten aanzien van een vrouwelijke persoon, die ten tijde van het ontslag gehuwd en niet de kostwinster van een gezin is.

5. Een Rijkswerkman, die ten tijde van het ontslag kostwinner was van een gezin, doch die hoedanigheid verliest, wordt nadien behandeld op den voet als in de voorafgaande leden is bepaald voor Rijkswerklieden, die ten tijde van het ontslag niet kostwinner zijn van een gezin.

Art. 22*b.* Onder diensttijd wordt voor de toepassing van de bepalingen van dit hoofdstuk verstaan de aan het ontslag voorafgaande tijd, die in aanmerking komt voor pensioen, met dien verstande echter, dat:

a. diensttijd, voor het bereiken van den vollen leeftijd van 18 jaren vervuld, buiten aanmerking blijft;

b. diensttijd in een nevenbetrekking slechts in aanmerking komt, indien het wachtgeld uit hoofde van ontslag uit die betrekking wordt toegekend;

c. indien de diensttijd wegens verleend ontslag onderbroken is geweest, de tijd vóór de onderbreking behalve voor de toepassing van het tweede lid van artikel 22*a*, slechts

medetelt, indien de onderbreking minder dan een jaar heeft geduurd;

d. alle diensttijd slechts eenmaal wordt medegeteld.

Art. 22*c.* 1. Onder laatstelijk genoten wedde wordt voor de toepassing van de bepalingen van dit hoofdstuk, behoudens het bepaalde in de volgende leden, verstaan de belooning, die in de verlaten betrekking op den dag vóór het ontslag werd genoten of waarnaar, bij ziekte, de uitkeering bedoeld in Hoofdstuk VI werd genoten, met inbegrip eventueel van zoodanige toelagen, als bij de berekening van den pensioensgrondslag in aanmerking komen, vermeerderd voorts eventueel met de, in verband met de wijziging der loonregeling, toegekende overgangstoelage en met de tijdelijke kindertoelage, die door den betrokkene zou zijn genoten, indien hij op de evenbedoelde belooning in dienst ware gebleven.

2. Indien in de regeling van de belooning der Rijkswerklieden een wijziging komt, welke, indien de betrokkene op de in het eerste lid bedoelde belooning in dienst ware gebleven, in die belooning of (en) in de kindertoelage wijziging zou hebben gebracht, geldt vanaf de inwerkingtreding dier wijziging, het aldus gewijzigde bedrag als laatstelijk genoten wedde.

3. Voor betrekkingen, die geleidelijk worden opgeheven, kan ten aanzien van het als laatstelijk genoten wedde aan te nemen bedrag van het bepaalde in het eerste lid worden afgeweken.

Art. 22*d.* 1. Wanneer de op wachtgeld gestelde inkomsten geniet of gaat genieten uit of in verband met arbeid of bedrijf ter hand genomen met ingang van of na den dag, waarop het ontslag, terzake waarvan het wachtgeld hem is verleend, hem is aangezegd of door hem is aangevraagd, wordt:

a. indien die inkomsten genoten worden in dienst van een openbaar lichaam, zoodra en zoolang het wachtgeld, vermeerderd daarmede, de laatstelijk genoten wedde zou overschrijden, het wachtgeld met het bedrag dier overschrijding verminderd;

b. in de overige gevallen het wachtgeld voor den duur van die inkomsten met een bedrag, gelijk aan de helft daarvan, verminderd, met dien verstande echter, dat van die inkomsten buiten aanmerking blijft een bedrag gelijk aan het verschil tusschen het wachtgeld en de laatstelijk genoten wedde of, bedraagt dit verschil meer dan 30 ten honderd van de laatstelijk genoten wedde, gelijk aan 30 ten honderd van de laatstelijk genoten wedde.

2. Van het ter hand nemen van eenigen arbeid of bedrijf doet de op wachtgeld-gestelde onverwijld mededeeling aan den betrokken Minister. Daarbij doet hij, voor zoover mogelijk, opgave van de inkomsten, die hij uit de ter hand genomen werkzaamheden zal trekken, terwijl hij voorts verplicht is om, indien die inkomsten tijdelijk of blijvend wijziging ondergaan, daarvan tijdig voor het verschijnen van den eerstvolgenden wachtgeld-termijn nadere opgave te doen. Zijn de inkomsten niet vooraf op te geven, dan doet hij tijdig vóór het verschijnen van elken wachtgeld-termijn opgave van de inkomsten, die hij sinds het ter hand nemen van de werkzaamheden of sinds de vorige opgave heeft genoten. Brengt echter de aard der werkzaamheden ter beoordeeling van den betrokken Minister mede, dat de inkomsten over een langeren termijn moeten worden berekend, dan geschiedt de opgave dienovereenkomstig en wordt op het wachtgeld een vermindering toegepast van een voorloopig vastgesteld bedrag onder voorbehoud van verrekening aan het einde van den evenbedoelden termijn.

3. Bij de vaststelling van het bedrag der vermindering kan van de opgave van den betrokkene worden afgeweken. Indien de inkomsten vrijwillig zonder voldoende reden worden prijs gegeven of door eigen schuld verloren gaan, blijft niettemin de vermindering tot het laatstelijk bepaalde bedrag toegepast.

4. Indien een op wachtgeld-gestelde de in dit artikel bedoelde opgave nalaat of ook onjuist of onvolledig doet, kan het wachtgeld geheel of ten deele worden vervallen verklaard.

5. De op wachtgeld-gestelde wordt geacht door het aanvaarden van het wachtgeld te bewilligen, dat allen, die daarvoor naar het oordeel der betrokken autoriteit in aanmerking komen, omtrent zijne omstandigheden alle inlichtingen geven, die de betrokken autoriteit zal dienstig oordeelen.

6. Wanneer de op wachtgeld-gestelde inkomsten genoot uit of in verband met arbeid of bedrijf, ter hand genomen vóór den dag, waarop het ontslag, terzake waarvan het wachtgeld hem is verleend, hem is aangezegd of door hem is aangevraagd, en deze inkomsten zijn vermeerderd, zijn ten aanzien van die vermeerdering de bepalingen van dit artikel van overeenkomstige toepassing.

Art. 22*e.* 1. Indien de op wachtgeldgestelde een hem aangeboden ambt of betrekking, die hem naar het oordeel van den betrokken Minister in verband met zijn persoonlijkheid en omstandigheden redelijkerwijze kan worden opgedragen, weigert te aanvaarden, of ook anderszins, indien hij in de gelegenheid komt om op een wijze, die in verband met zijn persoonlijkheid en omstandigheden naar het oordeel van den betrokken Minister voor hem passend kan worden geacht, inkomsten te verkrijgen, daarvan geen gebruik maakt, dan vervalt het wachtgeld voor het bedrag, waarmede het wachtgeld vermeerderd met de verzuimde inkomsten de laatstelijk genoten wedde zou hebben overschreden.

2. De op wachtgeld-gestelde is voorts verplicht zich te gedragen naar de voorschriften, die hem door den betrokken Minister, hetzij in het algemeen, hetzij voor eenig bijzonder geval worden gegeven, strekkende om tot het verkrijgen van een ambt of betrekking of een andere bron van inkomsten te geraken. Bij niet-nakoming van die voorschriften kan het wachtgeld geheel of ten deele worden vervallen verklaard.

3. De bepalingen van dit artikel vinden overeenkomstige toepassing voor den Rijkswerkman, wien het voornemen is medegedeeld om zijn betrekking op te heffen of de inrichting van zijn dienstvak zoodanig te veranderen, dat zijn werkzaamheden overbodig zullen worden, in dier voege, dat, indien zoodanige Rijkswerkman een ambt of betrekking weigert of niet van een gelegenheid gebruik maakt, als bedoeld in het eerste lid, de toekenning van wachtgeld achterwege blijft of slechts tot een verminderd bedrag geschiedt en dat bij niet-opvolging van de voorschriften, als bedoeld in het tweede lid,

de toekenning van wachtgeld achterwege kan blijven of slechts tot een verminderd bedrag geschieden.

Art. 22f. 1. Het wachtgeld vervalt, zoodra de op wachtgeld-gestelde in de termen komt om pensioen — uitgezonderd vervroegd ouderdomspensioen, bedoeld in artikel 48, eerste lid, onder *b*, der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240) — te genieten.

2. Voorts kan het wachtgeld worden vervallen verklaard, indien de op wachtgeld-gestelde zich zoodanige gedraagt, dat hij, ware hij in dienst gebleven, zou zijn ontslagen of, indien hij zich in het buitenland vestigt of geacht moet worden aldaar duurzaam te verblijven.

Art. 22g. Met den op wachtgeld-gestelde kan een regeling worden getroffen, krachtens welke het wachtgeld geheel of ten deele wordt vervangen door een afkoopsom.

Art. 22h. Indien de op wachtgeld gestelde vrouwelijke persoon in het huwelijk treedt, dan vervalt voor den duur van dat huwelijk het wachtgeld.

Art. 22i. Aan hem, die op wachtgeld zal worden of is gesteld, kan, indien hij elders arbeid of bedrijf gaat ter hand nemen, ter zake van de kosten, die voor hem aan de daartoe noodige verhuizing zijn verbonden, een bedrag worden toegekend, indien bij gebreke van die toekenning die arbeid of dat bedrijf door hem redelijkerwijze niet zou zijn te aanvaarden.

Art. 22j. Het bedrag van het wachtgeld wordt uitbetaald in wekelijksche termijnen. Met toestemming van den op wachtgeld-gestelde kan de uitbetaling in langere termijnen geschieden. Bij overlijden wordt het wachtgeld uitbetaald tot aan het einde der week, volgende op die, waarin het overlijden plaats had.

Art. 22k. De ter uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk te nemen beslissingen worden genomen door Onzen betrokken Minister, met medewerking van Onzen Minister van Financiën.

Indien de belanghebbende zulks wenscht, wordt over door hem tegen de in dit artikel bedoelde beslissingen ingebrachte bezwaren het advies ingewonnen van de Commissie, door Ons ingesteld ingevolge het bepaalde bij artikel 12 van Ons besluit van 3 Augustus 1922 (*Staatsblad* nº. 479), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 14 Juli 1925 (*Staatsblad* nº. 330). Na ontvangst van dit advies wordt de, met redenen omkleede, nadere beslissing ter kennis van den belanghebbende gebracht.

Overgangsbepaling.

Art. II. 1. Ten aanzien van werklieden, die op 1 November 1925 een uitkeering genieten krachtens artikel 22 van Ons besluit van 14 Februari 1920 (*Staatsblad* nº. 75), zooals dat luidde na de daarin bij Ons besluit van 8 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 7) aangebrachte wijziging, en die aan dit besluit aanspraak op wachtgeld kunnen ontleenen, wordt de uitkeering herzien met inachtneming van de bepalingen van dit besluit.

2. Ten aanzien van werklieden, die op 1 November 1925 een uitkeering genieten krachtens artikel 22 van Ons besluit van 14 Februari 1920 (*Staatsblad* nº. 75), zooals dat luidde na de daarin bij Ons besluit van 8 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 7) aangebrachte wijziging, doch die aan dit besluit geen aanspraak op wachtgeld kunnen ontleenen, blijft evengenoemd artikel van toepassing tot op het tijdstip, dat de uitkeering vervalt.

3. Ten aanzien van werklieden, die krachtens artikel 22 van Ons besluit van 14 Februari 1920 (*Staatsblad* nº. 75), zooals dat luidde na de daarin bij Ons besluit van 8 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 7) aangebrachte wijziging, een uitkeering hebben genoten, welke geëindigd is vóór 1 November 1925 doch na 30 Juni 1925, en die, bijaldien artikel 48, tweede lid, van de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240), zooals dat luidde na de daarin bij de wet van 30 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 307) aangebrachte wijziging, van kracht ware gebleven, uit dien hoofde na beëindiging van hunne uitkeering recht op pensioen zouden hebben verkregen, vindt artikel I van dit besluit met ingang van den dag, waarop bedoeld pensioen zou zijn ingegaan, overeenkomstige toepassing.

4. Voor gevallen, waarin dit besluit niet of niet naar billijkheid voorziet, wordt door Ons eene bijzondere regeling getroffen op voordracht van Onzen betrokken Minister met medewerking van Onzen Minister van Financiën.

Art. III. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Marine, van Financiën, van Oorlog, van Waterstaat en van Koloniën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 30sten October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, KOOLEN.
De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.
De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, DE GEER.
De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, RUTGERS.
De Minister van Marine a.i., LAMBOOY.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Oorlog, LAMBOOY.
De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.
De Minister van Koloniën, CH. WELTER.

(*Uitgeg.* 6 *Nov.* 1925.)

---

30 *October* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op de beroepen, ingesteld door het gemeentebestuur van *Deventer*, in zake de aanslagen van H. J. Holterman en G. J. Schuttelaar, beiden te *Zwolle*, in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Deventer* als forens. S. 432.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door het gemeentebestuur van *Deventer* tegen de uitspraken van Ged. Staten van *Overijssel* van 8 April en 9 September 1924, waarbij de aanslagen van H. J. Holterman en G. J. Schuttelaar, beiden te *Zwolle*, in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Deventer* als forens

over de belastingjaren 1921/22, 1922/23 en 1923/24 zijn vernietigd;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 4 Maart 1925 N°. 106;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 22 October 1925 N°. 1, Afdeeling Directe Belastingen;

Overwegende, dat bovengemelde besluiten van Ged. Staten van *Overijssel* steunen op de overweging, dat de adressanten H. J. Holterman en G. J. Schuttelaar op verzoek van het gemeentebestuur van *Deventer* als werkforens in de plaatselijke inkomstenbelasting van die gemeente over de belastingjaren 1921/22, 1922/23 en 1923/24 zijn aangeslagen, op grond dat zij als medevennooten van de handelsvennootschap onder de firma G. J. Schuttelaar en C°. te *Zwolle*, geacht moeten worden op meer dan 90 dagen van elk dier belastingjaren te *Deventer* de beschikking te hebben gehad over eene vaste inrichting, in casu een door genoemde firma aldaar geëxploiteerde winkelzaak tot persoonlijke uitoefening van een bedrijf; dat de aan voornoemde firma behoorende winkelzaak te *Deventer* gedreven wordt door een bedrijfschef; dat volgens verkregen inlichtingen, hoewel die bedrijfschef in financieel opzicht verantwoording schuldig is aan genoemde firma, hij in de leiding van de winkelzaak een volkomen zelfstandigheid bezit; dat hij vrij is om te verkoopen wat en aan wien hij wil, dat hij bevoegd is personeel aan te stellen en de bezoldiging van dat personeel te regelen; dat hij credieten mag verleenen en van de vastgestelde prijzen mag afwijken; dat uit het voorgaande blijkt, dat de functie van de adressanten als beheerende vennooten van meergenoemde firma niet bestaat in het verrichten van de werkzaamheden voor welke de winkelzaak te *Deventer* is bestemd en ingericht, en dat zij voor het verrichten van de aan hunne functie verbonden werkzaamheden niet in die inrichting aanwezig behoeven te zijn; dat immers het doen van de verschuldigde verantwoording door den bedrijfschef aan de beheerende vennooten zeer wel elders kan geschieden; dat mitsdien de verrichtingen, noodig voor de uitoefening van het bedrijf in de winkelzaak te *Deventer*, niet beschouwd kunnen worden als behoorende tot de uitoefening van het bedrijf van voornoemde firma en van het bedrijf van de beheerende vennooten van die firma; dat op grond van het voorgaande moet worden aangenomen, dat de adressanten niet geacht kunnen worden de beschikking te hebben over een winkelzaak te *Deventer* tot „persoonlijke uitoefening" van een bedrijf;

dat van de besluiten van Ged. Staten het gemeentebestuur van *Deventer* in beroep is gekomen, aanvoerende, dat zijns inziens de aanslagen terecht zijn opgelegd; dat toch uit het door Ged. Staten aangenomen feit, dat de vennooten de beschikking hebben gehad over een winkelzaak te *Deventer*, volgens de bestaande jurisprudentie moet volgen, dat zij de beschikking hebben gehad over eene inrichting tot persoonlijke uitoefening van een bedrijf; dat de vennooten van de firma Schuttelaar en C° volgens de betrekkelijke akte „beiden gerechtigd (zijn) tot het teekenen der firma, onder uitdrukkelijk beding nochtans, dat tot het opnemen van gelden, het vervreemden, bezwaren of verpanden van bezittingen, of ter leen geven en het aangaan van borgstellingen, de onderteekeningen van beide vennooten worden vereischt"; dat de filiaalhouder te *Deventer* ondergeschikt is aan de firma, in dienstbetrekking staat tot de vennootschap; dat de filiaalhouder Smit zelf op 21 December 1923 verklaard heeft niet zelfstandig te zijn en dat het geld, dat door hem ontvangen wordt, steeds naar *Zwolle*, de plaats waar de firma gevestigd is, gezonden wordt, terwijl de prijzen door de firmanten worden geregeld;

Overwegende, dat H. J. Holterman en G. J. Schuttelaar blijkens de overgelegde ambtsberichten, medevennooten van de handelsvennootschap onder de firma G. J. Schuttelaar en C°. te *Zwolle*, als werkforensen in de plaatselijke inkomstenbelasting van de gemeente *Deventer*, respectievelijk over de belastingjaren 1921/22, 1922 23 en 1923/24 zijn aangeslagen;

Overwegende, dat door den gemachtigde van H. J. Holterman en G. J. Schuttelaar in het geding zijn overgelegd een drietal mededeelingen van den Directeur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen te Zwolle, gedateerd 26 November 1924 en gericht respectievelijk aan ieder der belanghebbenden, waarbij hun ambtshalve ontheffing wordt verleend van den aanslag, voorkomende op het kohier der Rijksinkomstenbelasting, Verdedigingsbelasting II en gemeentelijke inkomstenbelasting van *Deventer*, respectievelijk over de belastingjaren 1921/22, 1922/23 en 1923/24, op grond dat de aanslag ten onrechte is opgelegd;

dat, alzoo blijkens voormelde mededeeling van 26 November 1924 de aanslagen, waartegen de beroepen zijn gericht, zijn komen te vervallen, zoodat er geen termen meer bestaan, ten aanzien van het naar aanleiding van die aanslagen gerezen geschil, eene beslissing te nemen;

Gezien de gewijzigde Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de beroepen buiten beslissing te laten.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat tegelijk met zijn rapport in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 30sten October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 30 *Nov.* 1925.)

MINISTERIE VAN FINANCIEN.

Afdeeling: DIRECTE BELASTINGEN, N°. 1.

Onderwerp: Commissorialen van 29 April 1924, nos. 93, 94, 95 en 96, en van 27 September 1924, n°. 2.

's-Gravenhage, den 22 October 1925.

Aan de Koningin.

Mits deze heeft de ondergeteekende de eer Uwer Majesteit hiernevens weder aan te bieden

de beroepschriften, ingediend door het gemeentebestuur van *Deventer* tegen de uitspraken van Ged. Staten van *Overijssel* van 8 April en 9 September 1924, waarbij de aanslagen van H. J. Holterman en G. J. Schuttelaar, beiden te *Zwolle*, in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Deventer* als forens over de belastingjaren 1921/22, 1922/23 en 1923/24 zijn vernietigd.

De Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, heeft Uwer Majesteit de volgende uitspraak voorgedragen:

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door het gemeentebestuur van Deventer tegen de uitspraken van Ged. Staten van *Overijssel* van 8 April en 9 September 1924, waarbij de aanslagen van H. J. Holterman en G. J. Schuttelaar, beiden te *Zwolle*, in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Deventer* als forens over de belastingjaren 1921/22, 1922/23 en 1923/24 zijn vernietigd;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 4 Maart 1925, N°. 106;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van

Overwegende, dat bovengemelde besluiten van Ged. Staten van *Overijssel* steunen op de overweging, dat de adressanten H. J. Holterman en G. J. Schuttelaar op verzoek van het gemeentebestuur van *Deventer* als werkforens in de plaatselijke inkomstenbelasting van die gemeente over de belastingjaren 1921/22, 1922/23 en 1923/24 zijn aangeslagen, op grond dat zij als medevennooten van de handelsvennootschap onder de firma G. J. Schuttelaar en C°. te *Zwolle*, geacht moeten worden op meer dan 90 dagen van elk dier belastingjaren te *Deventer* de beschikking te hebben gehad over eene vaste inrichting, i. c. een door genoemde firma aldaar geëxploiteerde winkelzaak tot persoonlijke uitoefening van een bedrijf; dat de aan voornoemde firma behoorende winkelzaak te Deventer gedreven wordt door een bedrijfschef; dat volgens verkregen inlichtingen, hoewel die bedrijfschef in financieel opzicht verantwoording schuldig is aan genoemde firma, hij in de leiding van de winkelzaak een volkomen zelfstandigheid bezit; dat hij vrij is om te verkoopen wat en aan wien hij wil; dat hij bevoegd is personeel aan te stellen en de bezoldiging van dat personeel te regelen; dat hij credieten mag verleenen en van de vastgestelde prijzen mag afwijken; dat uit het voorgaande blijkt, dat de functie van de adressanten als beheerende vennooten van meergenoemde firma niet bestaat in het verrichten van de werkzaamheden voor welke de winkelzaak te *Deventer* is bestemd en ingericht, en dat zij voor het verrichten van de aan hunne functie verbonden werkzaamheden niet in die inrichting aanwezig behoeven te zijn; dat immers het doen van de verschuldigde verantwoording door den bedrijfschef aan de beheerende vennooten zeer wel elders kan geschieden; dat mitsdien de verrichtingen, noodig voor het uitoefenen van het bedrijf in de winkelzaak te *Deventer*, niet beschouwd kunnen worden als behoorende tot de uitoefening van het bedrijf van voornoemde firma en van het bedrijf van de beheerende vennooten van die firma; dat op grond van het voorgaande moet worden aangenomen, dat de adressanten niet geacht kunnen worden de beschikking te hebben over een winkelzaak te *Deventer* tot „persoonlijke uitoefening" van een bedrijf;

dat van de besluiten van Ged. Staten het gemeentebestuur van Deventer in beroep is gekomen, aanvoerende, dat zijns inziens de aanslagen terecht zijn opgelegd; dat toch uit het door Ged. Staten aangenomen feit, dat de vennooten de beschikking hebben gehad over een winkelzaak te *Deventer*, volgens de bestaande jurisprudentie moet volgen, dat zij de beschikking hebben gehad over eene inrichting tot persoonlijke uitoefening van een bedrijf; dat de vennooten van de firma Schuttelaar en C°. volgens de betrekkelijke akte „beiden gerechtigd (zijn) tot het teekenen der firma, onder uitdrukkelijk beding nochtans, dat tot het opnemen van gelden, het vervreemden, bezwaren of verpanden van bezittingen, of ter leen geven en het aangaan van borgstellingen, de onderteekeningen van beide vennooten worden vereischt"; dat de filiaalhouder te *Deventer* ondergeschikt is aan de firma, in dienstbetrekking staat tot de vennootschap; dat de filiaalhouder Smit zelf op 21 December 1923 verklaard heeft niet zelfstandig te zijn en dat het geld, dat door hem ontvangen wordt, steeds naar *Zwolle*, de plaats waar de firma gevestigd is, gezonden wordt, terwijl de prijzen door de firmanten worden geregeld;

Overwegende, dat H. J. Holterman en G. J. Schuttelaar blijkens de overgelegde ambtsberichten medevennooten van de handelsvennootschap onder de firma G. J. Schuttelaar en C°. te *Zwolle*, als werkforens in de plaatselijke inkomstenbelasting van de gemeente *Deventer*, respectievelijk over de belastingjaren 1921/22, 1922/23 en 1923/24 zijn aangeslagen;

dat zij als zoodanig op meer dan 90 dagen van elk der belastingjaren 1921/22, 1922/23 en 1923/24 de beschikking hebben gehad over een door de genoemde firma te *Deventer* geëxploiteerden winkel, doch deze winkel niet voor hen bestemd was, om persoonlijk hunne werkzaamheden uit te oefenen en zij te *Deventer* ook slechts zelden verschijnen;

dat zij derhalve niet geacht kunnen worden gedurende genoemde belastingjaren de beschikking te hebben gehad over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van hunne betrekking;

dat derhalve de betrokken forensenaanslagen in strijd zijn met artikel 244*a*, 3°., der gewijzigde Gemeentewet;

dat H. J. Holterman en G. J. Schuttelaar ook niet op grond van eene andere wetsbepaling in de gemeente *Deventer* als forens kunnen worden aangeslagen;

dat Ged. Staten van *Overijssel* derhalve te recht de forensenaanslagen hebben vernietigd;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de beroepen ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Met dit advies kan de ondergeteekende zich niet vereenigen, doch wel met den gedachtengang, neergelegd in een mede hiernevensgaand

afzonderlijk advies van Staatsraad Baron van Hugenpoth tot Aerdt.

De gronden, waarop de meening van genoemden Staatsraad en die van den ondergeteekende rust, zijn vermeld in het ontwerp-besluit, dat Uwer Majesteit hiernevens eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

---

31 *October* 1925. BESLUIT houdende wijziging van het Koninklijk besluit van 6 Maart 1905 (*Staatsblad* n°. 90), tot vaststelling van een Algemeenen Maatregel van Bestuur, als bedoeld in artikel 12 van de Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* n°. 7), laatstelijk aangevuld en gewijzigd bij Koninklijk besluit van 9 Juli 1921 (*Staatsblad* n°. 903). S. 433.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op artikel 12 der Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* n°. 7), zooals deze laatstelijk is aangevuld en gewijzigd bij de wet van 31 Mei 1923 (*Staatsblad* n°. 233);

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 29 September 1925, n°. 7, afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 20 October 1925, n°. 33);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 24 October 1925, n°. 7, afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen als volgt:

Art. 1. Het 2de lid van artikel 4 van Ons besluit van 6 Maart 1905 (*Staatsblad* n°. 90) wordt gelezen als volgt:

„De door hen opgemaakte processen-verbaal worden onverminderd het bepaalde bij artikel 157 en 159 van het Wetboek van Strafvordering in afschrift toegezonden aan den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie."

2. Dit besluit treedt tegelijk met het nieuwe Wetboek van Strafvordering in werking.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift aan den Raad van State zal worden medegedeeld.

Het Loo, den 31sten October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 23 *Nov.* 1925.)

---

31 *October* 1925. BESLUIT, betreffende afwijking van artikel 9, § 4, der wet van 20 Juni 1862 (*Staatsblad* n°. 62), houdende bepalingen omtrent den accijns op het binnenlandsch gedistilleerd. S. 434.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 9 October 1925, n°. 142, Accijnzen;

Gelet op artikel 9, § 4, der wet van 20 Juni 1862 (*Staatsblad* n°. 62) en artikel 9, der wet van 23 December 1886 (*Staatsblad* n°. 223);

Gezien Onze besluiten van 15 Augustus 1910 (*Staatsblad* n°. 255) en van 16 Maart 1918 (*Staatsblad* n°. 161);

Den Raad van State gehoord (advies van 20 October 1925, n°. 28);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 27 October 1925, n°. 81, Accijnzen:

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

Ons besluit van 15 Augustus 1910 (*Staatsblad* n°. 255) gewijzigd bij Ons besluit van 16 Maart 1918 (*Staatsblad* n°. 161) wordt gelezen als volgt:

Onze Minister van Financiën is gemachtigd onder de door hem, in elk bijzonder geval, noodig geachte voorzieningen tegen misbruik, afwijkingen toe te staan van het bepaalde bij artikel 9, § § 1 en 4, en de artikelen 12 en 128 der wet van 20 Juni 1862 (*Staatsblad* n°. 62).

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 31sten October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 16 *Nov.* 1925.)

---

31 *October* 1925. BESLUIT tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 23*b* der Pensioenwetten voor de landmacht en de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nos. 66 en 65), zooals deze laatstelijk zijn gewijzigd bij de wetten van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* nos. 277 en 273). S. 435.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Marine, van Financiën, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Koloniën en van Buitenlandsche Zaken van 8 Augustus 1925, IIIde Afd., n°. 4; van 18 Augustus 1925, Afd. B. (1ste Bureau), n°. 65; van 5 September 1925, n°. 72, Afd. Pensioenen en Eerediensten; van 10 September 1925, n°. 7185, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur; van 16 September 1925, 2de Afd., n°. 21, en van 30 September 1925, Afdeeling Comptabiliteit, n°. 2582;

Gezien de artikelen 23*b* der Pensioenwetten voor de landmacht en voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nos. 66 en 65), zooals deze zijn gewijzigd bij de wetten van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* nos. 277 en 273), zoomede de artikelen 6, 7 en 8 der wet van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 277) en artikel 3 der wet van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 273);

Den Raad van State gehoord (advies van 20 October 1925, n°. 29);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 26 October 1925, IIIe Afd., n°. 56;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Waar in de volgende artikelen wordt gesproken van „militaire pensioenwetten" en van „de(n) betrokken Minister" worden daaronder onderscheidenlijk verstaan de Pensioenwetten voor de landmacht en voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nos. 66 en 65), zooals deze wetten laatstelijk zijn gewijzigd bij de wetten van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* nos. 277 en 273), en de Minister van Oorlog, voor zooveel het een gewezen militair van de landmacht, en de Minister van Marine, voor zooveel het een gewezen militair van de zeemacht betreft.

2. 1. Wanneer een gewezen militair, die ingevolge het bepaalde bij artikel 2, onder 2°., 3°. of 4°., *a*, van de militaire pensioenwetten op of nà 1 Juli 1922 is gepensionneerd, inkomsten geniet of gaat genieten uit eene militaire betrekking, dan wel uit of in verband met een ambt of eene betrekking, in dienst van een der lichamen, genoemd in artikel 3 of in artikel 4 der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240), welk ambt of welke betrekking is aanvaard met ingang van of na den dag, waarop het ontslag is ingegaan, ter zake waarvan het pensioen is verleend, doet hij daarvan terstond mededeeling aan den betrokken Minister, onder opgave, voor zooveel mogelijk, van de inkomsten, welke hij uit het ambt, of de betrekking ontvangt of zal ontvangen.

2. Hij is voorts verplicht om, indien die inkomsten tijdelijk of blijvend wijziging ondergaan, daarvan tijdig vóór het verschijnen van den eerstvolgenden pensioenstermijn opgave te doen. Zijn de inkomsten niet vooraf op te geven, dan doet hij tijdig vóór het verschijnen van elken pensioenstermijn opgave van de inkomsten, welke hij sinds het ter hand nemen van de werkzaamheden of sinds de vorige opgave heeft genoten. Brengt echter de aard der werkzaamheden, ter beoordeeling van den betrokken Minister, mede, dat de inkomsten over een langeren termijn moeten worden berekend, dan geschiedt de opgave dienovereenkomstig.

3. De in de vorige leden bedoelde opgaven blijven achterwege, wanneer of zoodra de gepensionneerde den leeftijd van zestig jaren heeft bereikt.

4. Het bepaalde in de eerste drie leden is van overeenkomstige toepassing op den gewezen militair, die met ingang van of nà 1 Juli 1923 is gepensionneerd ingevolge artikel 2, eerste lid, onder 5°., der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* n°. 66) en die inkomsten geniet of gaat genieten uit of in verband met een ambt of eene betrekking, in dienst van een der lichamen, genoemd in artikel 3 en artikel 4 der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240), welk ambt of welke betrekking is aanvaard met ingang van of na den dag, waarop het ontslag is ingegaan.

5. De bepalingen van dit artikel worden in de aan den gepensionneerde uit te reiken kennisgeving van verleend pensioen vermeld of hem alsnog medegedeeld.

3. Met de contrôle op de in artikel 2 bedoelde inkomsten zijn, onverminderd de contrôle van anderen, in het bijzonder belast de inspecteurs der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen. Zij ontvangen daartoe van den betrokken Minister door bemiddeling van Onzen Minister van Financiën opgave van de gepensionneerde militairen, in hunne inspectie wonende, op wie de bepalingen van dit besluit van toepassing zijn, en handelen overigens naar de door laatstgenoemden Minister te geven aanwijzingen.

4. De burgemeesters, benevens de door Onzen Minister van Financiën ingevolge het Koninklijk Besluit van 16 Januari 1924 (*Staatsblad* n°. 13) aangewezen ambtenaren, die kennis bekomen van eene omstandigheid, welke voor de toepassing van de artikelen 23b der militaire pensioenwetten van belang zijn, doen daarvan zoo spoedig mogelijk mededeeling aan den betrokken Minister.

5. Indien een gewezen militair, als in artikel 2, eerste en vierde lid, bedoeld, in dienst treedt van een der in dat artikel aangegeven lichamen, geeft de autoriteit, die den gepensionneerde in dienst stelt, daarvan kennis aan den betrokken Minister, met opgave van de inkomsten, welke aan het ambt of de betrekking zijn verbonden.

6. Zoolang de uitbetaling van de pensioenen, verleend krachtens de militaire pensioenwetten, geschiedt door de zorg van Onzen Minister van Financiën, ontvangt deze van den betrokken Minister opgave van elke korting, die op grond van de artikelen 23*b* van genoemde wetten op een pensioen moet worden toegepast.

7. De bepalingen van Ons besluit van 9 Augustus 1924 (*Staatsblad* n°. 414) worden buiten werking gesteld, met dien verstande evenwel, dat zij — met uitzondering van het bepaalde in artikel 5, waarvoor artikel 6 van dit besluit in de plaats treedt — van kracht blijven voor de gewezen militairen, die vóór 1 Juli 1925 zijn gepensionneerd ingevolge het bepaalde bij de artikelen 2, eerste lid, onder 4°. *b* en *e*, der Pensioenwetten voor de land- en voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nos. 66 en 65), zooals die vóór 1 Juli 1925 luidden, en voor de gewezen militairen, die tusschen 1 Juli 1923 en 1 Juli 1925 zijn gepensionneerd ingevolge het bepaalde bij de artikelen 2, eerste lid, onder 4°. *c* en *d*, der evengenoemde Pensioenwetten, zooals die vóór 1 Juli 1925 luidden.

Onze Ministers voornoemd zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 31sten October 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, LAMBOOY.
De Minister van Marine a.i., LAMBOOY.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
DE GEER.
De Minister van Koloniën, WELTER.
De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 11 *Nov.* 1925.)

---

2 *November* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op de beroepen, ingesteld door 1°. den Raad der gemeente *Peursum*, en 2°. D. KOOLJMAN J.GZN. en 10 anderen, ouders of verzorgers van leerlingen der openbare lagere school te *Peursum*, tegen het besluit van Ged. Staten van *Zuidholland*, van 24 Juni 1924, n°. 22 1, waarbij is bevolen, dat de openbare lagere school in de gemeente *Peursum* zal worden opgeheven met ingang van het tijdstip, waarop zal zijn tot stand gekomen eene der regelingen, bedoeld in artikel 19, vierde lid, der Lager-Onderwijswet 1920, te sluiten tusschen de Raden der gemeenten *Peursum* en *Giessen-Nieuwkerk* ten aanzien van de openbare lagere school in laatstgenoemde gemeente. S. 436.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door 1°. den Raad der gemeente *Peursum*, en 2°. D. KOOIJMAN J.GZN. en 10 anderen, ouders of

verzorgers van leerlingen der openbare lagere school te *Peursum*, tegen het besluit van Ged. Staten van *Zuidholland*, van 24 Juni 1924, nº. 22/1, waarbij is bevolen, dat de openbare lagere school in de gemeente *Peursum* zal worden opgeheven met ingang van het tijdstip, waarop zal zijn tot stand gekomen eene der regelingen, bedoeld in artikel 19, vierde lid, der Lager-onderwijswet 1920, te sluiten tusschen de Raden der gemeenten *Peursum* en *Giessen-Nieuwkerk* ten aanzien van de openbare lagere school in laatstgenoemde gemeente;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 4 Augustus 1925, nº. 648;

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van 26 October 1925, nº. 6708, afdeeling Lager Onderwijs Algemeen;

Overwegende, dat bovengemeld besluit van Ged. Staten is genomen uit overweging, dat op het tijdstip, waarop een adres van eenige leden van den Raad der gemeente *Peursum* bij hun College werd ingediend, houdende verzoek om de openbare lagere school in die gemeente te sluiten en te bevelen, dat de Raad dier gemeente ten behoeve der betrokken kinderen met den Raad der gemeente *Giessen-Nieuwkerk* eene regeling treft als bedoeld in artikel 19, vierde lid, der Lager-onderwijswet 1920, de openbare lagere school te *Peursum* door 19 kinderen werd bezocht, welk aantal sin lsdien niet is toegenomen; dat in de nabijheid op een afstand van ongeveer vijftien minuten gaans zich bevindt de openbare school der gemeente *Giessen-Nieuwkerk*, welker ligging zoodanig is, dat, indien de kinderen van *Peursum* haar zouden bezoeken, enkelen van hen geen grooteren afstand zouden hebben af te leggen dan thans, nu zij in *Peursum* op school gaan, terwijl de overigen, waarmede bedoeld zijn zij, die in den polder *Neder-Slingeland* wonen, ongeveer een kwartier langer zouden moeten loopen en geen van hen een afstand van 4 K.M. of meer zoude hebben af te leggen; dat alzoo eene vereeniging van beide scholen in het gebouw van de openbare school te *Giessen-Nieuwkerk*, wat den afstand voor de kinderen betreft, geene overwegende bezwaren zal opleveren; dat deze vereeniging zal kunnen worden tot stand gebracht zonder dat kosten voor uitbreiding van het schoolgebouw zullen behoeven te worden gemaakt, aangezien dit gebouw ook plaatsruimte zal kunnen bieden voor de kinderen uit *Peursum*, zelfs wanneer de toename van het getal leerlingen de ingebruikneming van een derde lokaal zou noodig maken, wijl aan de school te *Giessen-Nieuwkerk* nog een — thans voor andere doeleinden gebezigd — lokaal beschikbaar is, hetwelk, zoo noodig, mede in dienst van het onderwijs kan worden gesteld; dat blijkens de beraadslagingen in de Tweede Kamer van de Staten-Generaal tijdens de behandeling van het amendement-Otto op artikel 16 van het ontwerp-Lager-onderwijswet 1920 (thans artikel 19) dit artikel in dien zin moet worden opgevat, dat de gemeente aan hare verplichtingen voldoet, wanneer zij ten behoeve harer kinderen, voor wie openbaar onderwijs wordt verlangd, met eene naburige gemeente eene der regelingen sluit, genoemd in artikel 19, vierde lid, der Lager-onderwijswet 1920; dat er in het onderhavig geval gelegenheid bestaat met den Raad der gemeente *Giessen-Nieuwkerk* eene der genoemde regelingen tot stand te brengen, zoodat noch het onderwijsbelang, noch het voorschrift, vervat in artikel 19 der Lager-onderwijswet 1920 de opheffing der school in den weg staat;

dat van het besluit van Ged. Staten 1º. de Raad der gemeente *Peursum* en 2º. D. Kooijman J.Gzn. en 10 anderen, ouders of verzorgers van leerlingen der openbare lagere school te *Peursum*, bij Ons in beroep zijn gekomen;

dat de Raad der gemeente *Peursum* aanvoert, dat de openbare school thans nog wordt bezocht door 19 leerlingen, waarvoor de ouders openbaar onderwijs verlangen; dat ingevolge het bepaalde in artikel 19, tweede lid, der Lager-onderwijswet 1920 geen opheffing der school kan worden toegelaten, indien de ouders van twaalf of meer leerplichtige kinderen blijk geven, dat zij openbaar onderwijs voor deze kinderen in de gemeente verlangen; dat dit in de gemeente *Peursum* het geval is, weshalve de beslissing van Ged. Staten in strijd met de wet moet worden geacht;

dat D. Kooijman J.Gzn. en 10 anderen aanvoeren, dat de openbare school te *Peursum* op dit oogenblik bezocht wordt door 19 kinderen; dat reeds om die reden, gelet op artikel 19, tweede lid, der Lager-onderwijswet 1920, opheffing niet mogelijk is; dat weliswaar bij de beraadslagingen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal gebleken is, dat dit artikel in dien zin moet worden opgevat, dat de gemeente aan hare verplichtingen voldoet, wanneer zij ten behoeve harer kinderen, voor wie openbaar onderwijs wordt verlangd, met eene naburige gemeente eene der regelingen sluit, genoemd in artikel 19, vierde lid, der Lager-onderwijswet 1920, doch dat nu reeds als zeker kan worden aangenomen, dat de Raad der gemeente *Peursum* niet bereid zal zijn tot zoodanige regeling zijne medewerking te verleenen;

dat voorts bij opheffing der school voor verschillende jonge kinderen de af te leggen afstand ongeveer drie kwartier à een uur gaans wordt; dat als vaststaande kan worden aangenomen, dat de toestand zooals die bij niet-opheffing zou blijven, betere onderwijsresultaten zal kunnen opleveren, dan indien de ongeveer 80 leerlingen van beide scholen samen onderwijs genieten van twee leerkrachten; dat ten slotte de bezuiniging voor de gemeente *Peursum* van weinig beteekenis kan worden geacht;

Overwegende, dat de gronden, waarop het bestreden besluit van Ged. Staten van *Zuidholland* steunt, juist zijn te achten, en deze tot de Onze makende;

Gezien de Lager-onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het besluit van Ged. Staten van *Zuidholland*, van 24 Juni 1924, nº. 22/1, de daartegen ingestelde beroepen ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, dat met het rapport van Onzen voornoemden Minister in het *Staatsblad* geplaatst, en waarvan afschrift zal worden ge-

zonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 2den November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
RUTGERS.

(*Uitgeg.* 18 *Nov.* 1925.)

---

4 *November* 1925. BESCHIKKING van den Hoogen Raad.

De Staat der Nederlanden oefent met de Rijkspostspaarbank geen bedrijf uit, zoodat zij deswege niet in de zakelijke bedrijfsbelasting der gemeente Amsterdam kan worden aangeslagen.

Aan „uitoefenen van een bedrijf" in art. 242e der Gemeentewet moet de beteekenis worden gehecht, die aan deze woorden taalkundig daaraan pleegt te worden gegeven.

Ten onrechte wordt den Raad van Beroep in het eerste middel van cassatie verweten dat niet onderzocht zou zijn of met de werkzaamheden van de Rijkspostspaarbank winst wordt beoogd. Dit is wel degelijk onderzocht en op grond van wettelijke voorschriften is beslist, dat zulks niet het geval was. Waar dit beslist was, is ook terecht aangenomen, dat ook van een door een publiekrechtelijk lichaam uitgeoefend bedrijf niet kan worden gesproken. Of wellicht met betrekking tot den dienst der Posterijen en Telegrafie anders zal moeten worden beslist, kan hier, waar het betreft het bedrijf der Rijkspostspaarbank, niet ter zake doen.

De Hooge Raad enz.;

Gezien het verzoekschrift in cassatie van den Directeur der Gemeente-belastingen te Amsterdam tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de directe belastingen I, te Amsterdam, van 18 Febr. 1925, betreffende den aanslag van den Staat der Nederlanden wegens de Rijkspostspaarbank in de zakelijk belasting op het bedrijf te Amsterdam, over het belastingjaar 1923;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Advocaat-Generaal Tak, namens den Procureur-Generaal, strekkende tot verwerping van het beroep;

Overwogende, dat de belanghebbende in de genoemde belasting over het genoemde belastingjaar wegens de werkzaamheid te Amsterdam van den dienst der Rijkspostspaarbank is aangeslagen naar den maatstaf van 279 arbeiders voor f 3348;

dat de belanghebbende tegen dezen aanslag bezwaar heeft ingediend bij den Inspecteur der Gemeentebelastingen van Amsterdam, die evenwel bij beschikking van 16 April 1924 den aanslag heeft gehandhaafd;

dat belanghebbende van deze beschikking in beroep is gekomen bij den Raad van Beroep, voornoemd, die bij de bestreden uitspraak heeft overwogen:

„dat het eenige punt, dat partijen verdeeld houdt, is de vraag, of belanghebbende door middel van zijnen diensttak de Rijkspostspaarbank „uitoefent een bedrijf" in den zin van art. 242e der Gemeentewet;

„dat, zal eenige werkzaamheid als „het uitoefenen van een bedrijf" in den zooeven aangegeven zin kunnen worden aangemerkt, dan onder meer met die werkzaamheid het behalen van winst moet worden beoogd;

„dat nu reeds in het algemeen de werkzaamheid der spaarbanken op het behalen van winst *niet* pleegt te zijn gericht; dat immers de meeste spaarbanken niets anders beoogen dan het dienen van *de belangen der inleggers* eenerzijds door de haar toevertrouwde gelden op zoo solied mogelijke wijze te beleggen en anderzijds het dienen van het *algemeen belang* door het sparen door minder gegoede ingezetenen te bevorderen en aan te moedigen;

„dat dit alles in het bijzonder kan worden getuigd ten aanzien der Rijkspostspaarbank; dat toch uit hetgeen bij de totstandkoming van de Wet van 25 Mei 1880 (Stbl. nº. 88), tot instelling eener Rijkspostspaarbank, is verhandeld, blijkt, dat met de instelling van deze spaarbank geenszins werd beoogd, den Staat een nieuwe bron van inkomsten te verschaffen, door n.l. den Staat in de gelegenheid te stellen, spaarpenningen in deposito te nemen tegen lage rente en de toevertrouwde gelden op winstgevende wijze weder te beleggen, doch dat bij de instelling der Rijkspostspaarbank *uitsluitend* de bedoeling heeft voorgezeten, om, voor zoover noodig, te voorzien in de behoefte aan een gelegenheid om spaarpenningen op veilige wijze te beleggen en daardoor het sparen op zich zelf aan te moedigen en te bevorderen;

„dat weliswaar uit de bepaling van art. 19, lid 1, der aangehaalde wet blijkt, dat de wetgever zich *rekenschap heeft gegeven* van de *mogelijkheid*, dat de werkzaamheid der Rijkspostspaarbank een voordeelig overschot zou laten; dat hieruit echter evenmin mag worden afgeleid, dat de werkzaamheid der Rijkspostspaarbank op het behalen van winst is gericht, als het tegendeel uit de bepaling van art. 20, lid 2, jº. art. 12 der vaker genoemde wet, waarbij eene voorziening wordt getroffen voor het geval verlies is geleden;

„dat trouwens krachtens de aangehaalde artt. 19 en 20 eventueele overschotten niet aan den Staat mogen worden afgedragen om daarover vrij te beschikken, doch deze gelden moeten worden aangewend om daarvan een reservefonds te vormen, welk reservefonds uitsluitend bestemd is en blijft om latere tekorten aan te vullen;

„dat hieraan niet afdoet de bepaling van art. 19, lid 4, dat het reservefonds het eigendom blijft van den Staat — hetgeen ook zonder uitdrukkelijk voorschrift juist zou zijn, waar vaststaat, dat de Rijkspostspaarbank niet is een rechtspersoon, doch slechts een afzonderlijke tak van Staatsdienst —, daar uit de geschiedenis der totstandkoming van die bepaling blijkt, dat zij uitsluitend in het leven is geroepen om eventueele aanspraken van inleggers op het reservefonds bij voorbaat den grondslag te ontnemen, *niet* echter om den Staat een beschikkingsrecht over het reservefonds te geven, dat zich met de bepaling van art. 20 niet zou verdragen;

„dat uit het hierboven overwogene voort-

vloeit, dat met betrekking tot de Rijkspostspaarbank van het „uitoefenen van een bedrijf" in den zin van art. 242e der Gemeentewet niet kan worden gesproken en dat derhalve de bij de bestreden beschikking gehandhaafde aanslag achterwege had behooren te zijn gebleven";

op welke gronden de Raad van Beroep de beschikking, waarvan beroep, zoomede den daarbij gehandhaafden aanslag heeft vernietigd en heeft verstaan, dat de Staat der Nederlanden wegens de werkzaamheid van den dienst der Rijkspostspaarbank in de zakelijke belasting op het bedrijf der gemeente Amsterdam over het belastingjaar 1923 niet zal worden aangeslagen;

O. dat hiertegen zijn gericht de middelen van cassatie:

I. Schending, althans verkeerde toepassing van de artt. 242e en 240 van de Gemeentewet, junctis de artt. 1, 134, 135 en 232 dier wet, en de artt. 142, 144 en 147 van de Grondwet, in verband met art. 1 van de Verordening op de heffing van een zakelijke belasting op het bedrijf in Amsterdam (Gemeenteblad 1921, afd. 3, volgn. 140):

a. doordat de Raad van Beroep heeft overwogen, dat, zal eenige werkzaamheid als het uitoefenen van een bedrijf in den zin van art. 242e der Gemeentewet kunnen worden aangemerkt, dan onder meer met die werkzaamheid het behalen van winst moet worden beoogd;

b. subsidiair, voor het geval mocht worden aangenomen, dat het winstelement aan het begrip bedrijf onafscheidelijk is verbonden, omdat naar de onder *a* aangehaalde overweging van den Raad van Beroep van een bedrijf in den zin van art. 242e der Gemeentewet slechts zou kunnen worden gesproken, wanneer daarbij het behalen van winst *wordt beoogd*, terwijl toch in die gevallen, waarin, hoewel eene andere bedoeling heeft voorgezeten, nochtans winst *wordt gemaakt*, evenzeer van het uitoefenen van een bedrijf de rede is, zoodat de Raad van Beroep, eenmaal van meening, dat winst niet werd beoogd, dan ook ten onrechte heeft nagelaten te onderzoeken of met de Rijkspostspaarbank winst wordt behaald;

c. door te overwegen, dat met betrekking tot de Rijkspostspaarbank van het uitoefenen van een bedrijf in den zin van art. 242e der Gemeentewet niet kan worden gesproken, daarbij niet in acht nemende, dat blijkens de geschiedenis van de totstandkoming der wet tot wijziging van de Gemeentewet de dienst der Posterijen en Telegrafie een overheidsbedrijf is, dat onder de werking van de zakelijke belasting op het bedrijf valt, en de Rijkspostspaarbank naar wezen, inrichting en functie zeker niet in mindere mate dan de dienst der Posterijen en Telegrafie moet worden beschouwd als een door een publiekrechtelijk lichaam uitgeoefend bedrijf;

II. Subsidiair: Schending, althans verkeerde toepassing van art. 16 van de Wet van 19 Dec. 1914 (Stbl. nº. 564), junctis de artt. 232, 240, 242e en 265*b* van de Gemeentewet, en de artt. 142, 144 en 147 van de Grondwet, in verband met art. 1 van de Verordening op de heffing van een zakelijke belasting op het bedrijf in Amsterdam (Gemeenteblad 1921, afd. 3, volgn. 140), doordat de Raad van Beroep de vraag, of bij de Rijkspostspaarbank het behalen van winst wordt beoogd, in de uitspraak uitsluitend heeft getoetst aan de bedoeling van den wetgever van 1880, maar niet is getreden in de vraag of bij de Rijkspostspaarbank, ongeacht de bedoeling van den wetgever van 1880 — en zoo noodig in weerwil van die bedoeling —, thans het behalen van winst wordt beoogd;

O. dat deze middelen niet tot cassatie kunnen leiden; het eerste middel:

in zijn onderdeel *a* niet, omdat, waar de wetgever zich heeft onthouden van eenige omschrijving, de Raad van Beroep aan „het uitoefenen van een bedrijf" in den zin van art. 242e der Gemeentewet terecht de beteekenis heeft gehecht, die daaraan taalkundig pleegt te worden toegekend en die ook blijkens de geschiedenis van de opneming der zakelijke belasting in de Gemeentewet den wetgever steeds voor oogen heeft gestaan;

in zijn onderdeel *b* niet, omdat dit feitelijken grondslag mist, immers de Raad van Beroep geenszins heeft nagelaten te onderzoeken of met werkzaamheid van de Rijkspostspaarbank winst wordt behaald, maar heeft beslist, dat hier van winst voor den Staat geen sprake kan zijn, omdat volgens de bestaande wettelijke bepalingen eventueele voordeelige overschotten enkel mogen dienen om latere tekorten aan te vullen;

in zijn onderdeel *c* niet, omdat, waar de Raad van Beroep terecht heeft uitgemaakt, op de gronden in zijne uitspraak vermeld, dat de werkzaamheid van de Rijkspostspaarbank op het behalen van winst niet is gericht, hij daaruit met juistheid heeft afgeleid, dat van een door een publiekrechtelijk lichaam uitgeoefend bedrijf hier niet kan worden gesproken, terwijl aan deze juiste conclusie niet kan afdoen wat met betrekking tot den dienst der Posterijen en Telegrafie zou moeten gelden;

het tweede middel niet, omdat ook dit feitelijken grondslag mist, aangezien de Raad van Beroep wèl is getreden in de vraag of bij de Rijkspostspaarbank thans het behalen van winst wordt beoogd, immers heeft beslist, dat ten gevolge van bestaande wettelijke bepalingen het behalen van winst met de werkzaamheid van de Rijkspostspaarbank is uitgesloten;

Verwerpt het beroep. (W.)

---

5 *November* 1925. BESLUIT tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Tegelen* d.d. 17 Juni 1924, waarbij hun besluit van 13 April 1923, waarbij de vergunning, staande op naam van JOS. KURSTJENS, op diens verzoek werd overgeschreven naar een andere lokaliteit, werd ingetrokken. S. 437.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 11 September 1925, nº. 1518 G, afdeeling Volksgezondheid en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 22 September 1925, nº. 7356, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende, dat Burgemeester en Wet-

houders van *Tegelen* bij besluit van 17 Juni 1924 hebben ingetrokken het besluit van 13 April 1923, waarbij de vergunning, staande op naam van Jos. KURSTJENS, op diens verzoek werd overgeschreven naar een andere lokaliteit;

Overwegende, dat de Drankwet noch eenige andere wet aan Burgemeester en Wethouders de bevoegdheid geeft, om een op grond van artikel 25 der Drankwet genomen besluit ter vermelding eener lokaliteit in te trekken;

O. dat derhalve voornoemd besluit van Burgemeester en Wethouders van *Tegelen* d.d. 17 Juni 1924 is genomen in strijd met de wet;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 October 1925, nº. 30);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 22 October 1925, nº. 1692 G, afdeeling Volksgezondheid en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 31 October 1925, nº. 8420, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovengenoemd besluit van Burgemeester en Wethouders van *Tegelen* d.d. 17 Juni 1924 te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

De Minister van Binnenl. Zaken en Landbouw,
DE GEER.

(*Uitgeg.* 23 *Nov.* 1925.)

---

6 *November* 1925. BESLUIT tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Geffen* van 24 Januari 1925, waarbij aan M. VAN DEN HURK een vergunning is verleend voor den verkoop van sterk n drank in het klein. S. 438.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 10 September 1925, nº. 1457 G, Afdeeling Volksgezondheid, en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 21 September 1925, nº. 7326, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende dat Burgemeester en Wethouders van *Geffen* bij besluit van 24 Januari 1925 aan M. VAN DEN HURK vergunning hebben verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein;

Overwegende dat, behoudens het bepaalde in de artikelen 5 en 55 der Drankwet, ingevolge het bepaalde in artikel 8, lid 1, 1º., dier wet vergunning moet worden geweigerd, wanneer het aantal vergunningen, uitgezonderd die voor den verkoop in logementen alleen aan logeergasten, het door artikel 4, lid 1, der Drankwet bepaalde maximum heeft bereikt;

Overwegende, dat het aantal inwoners der gemeente *Geffen* op 31 December 1924 1806 bedroeg, zoodat in verband met het bepaalde in artikel 4, lid 1, der Drankwet het aantal vergunningen niet meer dan 7 mocht bedragen;

dat 24 Januari 1925 in de gemeente *Geffen* reeds 7 vergunningen waren verleend;

dat de artikelen 5 en 55 der Drankwet met betrekking tot bovengenoemd besluit van Burgemeester en Wethouders niet van toepassin waren;

Overwegende, dat derhalve voornoemd besluit van Burgemeester en Wethouders van *Geffen* is in strijd met de wet;

Gelet op de artikelen 153 en 154 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 October 1925, nº. 29);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 22 October 1925, nº. 1693 G, Afdeeling Volksgezondheid, en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 2 November 1925, nº. 8421, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

voornoemd besluit van Burgemeester en Wethouders van *Geffen* te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 6den November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

De Minister van Binnenl. Zaken en Landbouw,
DE GEER.

(*Uitgeg.* 25 *Nov.* 1925.)

---

6 *November* 1925. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het op 11 Juli 1924 te *Ottawa* tusschen *Nederland* en *Canada* gesloten handelsverdrag (*Staatsblad* 1925, nº. 250). S. 439.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de Wet van den 23sten Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 250), houdende goedkeuring van het op 11 Juli 1924 te *Ottawa* tusschen *Nederland* en *Canada* gesloten handelsverdrag, van welk verdrag een afdruk en een vertaling bij dit Besluit zijn gevoegd [1];

Overwegende, dat de akten van bekrachtiging van dat verdrag op 28 October 1925 te *Ottawa* zijn uitgewisseld en dat het verdrag, overeenkomstig art. 5 op dien dag in werking is getreden;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 2den November 1925, Directie van het Protocol, nº. 29876;

Hebben goedgevonden en verstaan:

meergenoemd verdrag te doen bekendmaken door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel

---

[1] Zie voor de Fransche en Engelsche tekst *Staatsblad* 1925, nº. 250.

hem aangaat, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 6den November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 16 *Nov.* 1925.)

VERTALING.

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en

Zijne Majesteit de Koning van het Vereenigd Koninkrijk van Groot-Britannië en Ierland en de Britsche Overzeesche Bezittingen, Keizer van Indië,

de handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Canada willende verbeteren en uitbreiden, hebben besloten, te dien einde een verdrag te sluiten en hebben onderscheidenlijk tot Hoogstderzelver gevolmachtigden benoemd te weten:

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden: den heer THEODOOR HERMAN DE MEESTER, Consul-Generaal der Nederlanden te Montreal; en

Zijne Majesteit de Koning van het Vereenigd Koninkrijk van Groot-Britannië en Ierland en de Britsche Overzeesche Bezittingen, Keizer van Indië:

den heer JAMES ALEXANDER ROBB, lid van Zijner Majesteits Geheimen Raad voor Canada, lid van het Canadeesche Parlement, waarnemend Minister van Financiën en Algemeen Ontvanger van Canada;

den heer THOMAS ANDREW LOW, lid van Zijner Majesteits Geheimen Raad voor Canada, lid van het Canadeesche Parlement, Minister van Handel;

die, na elkander hunne, in goeden en behoorlijken vorm bevonden, volmachten te hebben medegedeeld, tot overeenstemming zijn gekomen nopens de volgende artikelen:

Art. 1. De voortbrengselen van den bodem of van de nijverheid van Nederland ingevoerd in Canada en de voortbrengselen van den bodem of van de nijverheid van Canada ingevoerd in Nederland, zullen aan geen andere of hoogere rechten of belastingen onderworpen worden dan die, welke worden of zullen worden geheven van soortgelijke voortbrengselen van elk ander vreemd land. Verder zal ten aanzien van den invoer van eenig voortbrengsel van den bodem of van de nijverheid van Nederland in Canada of ten aanzien van den invoer van eenig voortbrengsel van den bodem of van de nijverheid van Canada in Nederland geen verbod of beperkende bepaling mogen worden gehandhaafd of uitgevaardigd, hetwelk of welke niet tezelfder tijd van toepassing zal zijn op den invoer van soortgelijke voortbrengselen van elk ander vreemd land. Dit laatste voorschrift is niet toepasselijk op de verbodsbepalingen van sanitairen of anderen aard, welke zijn erkend als noodzakelijk voor de bescherming van personen, van vee of van voor den landbouw nuttige planten.

2. De voortbrengselen van den bodem of van de nijverheid van Nederland, uitgevoerd naar Canada, en de voortbrengselen van den bodem of van de nijverheid van Canada, uitgevoerd naar Nederland, zullen aan geen andere of hoogere rechten of belastingen onderworpen worden dan die, welke zullen worden geheven bij den uitvoer van soortgelijke voortbrengselen naar elk ander vreemd land. Verder zal ten aanzien van den uitvoer van eenig voortbrengsel van Nederland naar Canada of van Canada naar Nederland geen verbod of beperkende bepaling worden uitgevaardigd, hetwelk of welke niet tezelfder tijd van toepassing zal zijn op den uitvoer van soortgelijke voortbrengselen naar elk ander vreemd land.

3. De voortbrengselen van den bodem of van de nijverheid van Nederland, doorgevoerd door Canada, en de voortbrengselen van den bodem of van de nijverheid van Canada, doorgevoerd door Nederland, zullen wederkeerig vrijgesteld zijn van alle doorvoerrechten, hetzij zij rechtstreeks worden doorgevoerd, hetzij zij gedurende den doorvoer worden overgeladen, opgeslagen of weder ingeladen.

4. Het is wel verstaan, dat in al wat betreft den in-, uit- en doorvoer van goederen, Nederland aan Canada en Canada aan Nederland verleent de behandeling der meestbegunstigde natie.

5. Telkens wanneer in dit verdrag van „Nederland" gesproken wordt, zal deze naam insluiten Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao.

Dit verdrag zal, na door de bevoegde Nederlandsche autoriteit en door het Canadeesche Parlement te zijn goedgekeurd, bekrachtigd worden en de bekrachtigingsoorkonden zullen zoo spoedig mogelijk te Ottawa worden uitgewisseld. Het zal in werking treden terstond na de uitwisseling van genoemde bekrachtigingsoorkonden en de verdragsluitende Partijen binden gedurende vier jaren te rekenen van den datum van zijne inwerkingtreding. Indien geen der verdragsluitende Partijen twaalf maanden vóór het verloopen van genoemden termijn van vier jaren aan de andere kennis heeft gegeven van haar voornemen om dit verdrag te doen eindigen, zal het van kracht blijven tot na het verloop van een jaar, te rekenen van den dag, waarop een der verdragsluitende Partijen aan de andere haar voornemen om het verdrag op te zeggen heeft kenbaar gemaakt.

Ter oorkonde waarvan de onderscheiden gevolmachtigden dit verdrag, in de Engelsche en de Fransche taal opgesteld, hebben onderteekend en er hun zegel aan hebben gehecht.

Gedaan te Ottawa, heden den 11en Juli 1924.

(*L.S.*) TH. DE MEESTER.
„ JAMES A. ROBB.
„ THOS. A. LOW.

---

9 *November* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 28 November 1919 (*Staatsblad* nº. 791), tot herziening van het Koninklijk besluit van 14 Augustus 1919 (*Staatsblad* nº. 538), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 37, derde lid, 40, eerste lid, *a* en *b*, 40, zesde lid, 41, vierde lid, 43, tweede lid, 50, 57, tweede lid, 87, in verband met artikel 409, 197, tweede lid, en 221, derde lid, der Invaliditeitswet. S. 440.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van

Arbeid, Handel en Nijverheid van 28 September 1925, nº. 2526, afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 41, derde lid, en 221, derde lid, der Invaliditeitswet;

Den Raad van State gehoord (advies van den 28sten October 1925, nº. 16);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 4 November 1925, nº. 2858, afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te wijzigen Ons besluit van 28 November 1919 (*Staatsblad* nº. 791), tot herziening van Ons besluit van 14 Augustus 1919 (*Staatsblad* nº. 538), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 37, derde lid, 40, eerste lid, *a* en *b*, 40, zesde lid, 41, vierde lid, 43, tweede lid, 50, 57, tweede lid, 87, in verband met artikel 409, 197, tweede lid, en 221, derde lid, der Invaliditeitswet, en te bepalen als volgt:

Art. 1. Het eerste lid van artikel 16 van Ons vorenbedoeld besluit van 28 November 1919 wordt gelezen als volgt:

„1. Een werkgever van een verzekerde, als bedoeld in de artikelen 35, 36, 38, 39 of 40 der Invaliditeitswet, is verplicht van het verlaten van den dienst van een zoodanigen verzekerde zonder een voor onbepaalden tijd toegekend pensioen en van het vervallen van het pensioen van een verzekerde, die den dienst met een voor onbepaalden tijd toegekend pensioen verliet, binnen 14 dagen na het verlaten van den dienst, onderscheidenlijk na het vervallen van het pensioen, kennis te geven. De kennisgeving geschiedt:

a. indien de Staat de werkgever is, door het hoofd van het betrokken Departement van Algemeen Bestuur, aan den Raad van Arbeid te *'s-Gravenhage;*

b. indien een Provincie de werkgever is, door den Commissaris in die Provincie aan den Raad van Arbeid binnen wiens gebied de gemeente ligt, waar de Staten der Provincie hunne vergaderingen houden;

c. indien een gemeente de werkgever is, door den burgemeester aan den Raad van Arbeid, binnen wiens gebied de gemeente gelegen is;

d. indien een waterschap, veenschap of veenpolder de werkgever is, door den voorzitter van het bestuur aan den Raad van Arbeid, binnen wiens gebied de voorzitter zijn woonplaats heeft;

e. indien de werkgever is een naamlooze vennootschap of een rechtspersoonlijkheid bezittende vereeniging tot het dienen van gemeentelijke belangen, die uitsluitend de belanghebbende gemeenten of andere openbare lichamen tot vennooten of leden heeft, door het bestuur aan den Raad van Arbeid, binnen wiens gebied de zetel van die naamlooze vennootschap of van die vereeniging is gevestigd;

f. indien een spoorwegonderneming de werkgever is, door het bestuur dier onderneming aan den Raad van Arbeid, binnen wiens gebied de zetel der onderneming is gevestigd;

g. indien de werkgever een mijnonderneming is, bij den Raad van Arbeid te *Maastricht;*

h. voor een verzekerde in dienst van een onderneming, wien door den werkgever of door een ondernemingsfonds, dat rechtspersoonlijkheid bezit, pensioen is verzekerd bij invaliditeit en ouderdom, indien door Ons de in artikel 40 der Invaliditeitswet bedoelde verklaring is afgelegd, door den werkgever of door het bestuur van het ondernemingsfonds aan den Raad van Arbeid, binnen wiens gebied de zetel der onderneming of van het fonds is gevestigd;

i. in alle andere gevallen aan den Raad van Arbeid, daartoe door het bestuur der Rijksverzekeringsbank, in overleg met den Verzekeringsraad, aan te wijzen.

De bevoegde Raad van Arbeid zendt de bedoelde kennisgevingen na verificatie en, zoo noodig, na aanvulling met de gegevens, welke voor de berekening der wiskundige reserve noodig zijn, aan het Bestuur der Rijksverzekeringsbank.".

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 9den November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,

KOOLEN.

(*Uitgeg.* 24 *Nov.* 1925.)

---

9 *November* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Burgemeesters, betreffende: gebruik van politietroepen voor politiediensten en vorderen van die troepen voor het verleenen van militairen bijstand.

Ik heb de eer te Uwer kennis te brengen eene, onder goedkeuring van den Minister van Justitie getroffen Regeling betreffende het *Gebruik van politietroepen voor politiediensten en vordering van die troepen voor het verleenen van militairen bijstand*, luidende als volgt:

Ingeval de Burgemeester het noodzakelijk acht zijne plaatselijke politie tijdelijk te versterken, b. v. bij volksverzamelingen van vreedzamen aard, bij feestelijkheden als anderszins, waarbij aan verstoring der openbare orde door actie van oproerigen aard niet gedacht behoeft te worden, en hij de naar zijn oordeel daarvoor noodige hulp, na inroeping van de beslissing van den Procureur-Generaal, fd. Directeur van Politie, niet heeft kunnen verkrijgen, wendt hij zich onder mededeeling van die beslissing, tot den Inspecteur der Koninklijke Marechaussee om assistentie van- of aanvulling met personeel der Politietroepen.

De Inspecteur zal gerechtigd zijn de gevraagde hulp te doen verleenen, al dan niet na gevraagde machtiging aan den Minister van Oorlog, afhankelijk van de schaal waarop zij wordt gevraagd.

De Politietroepen, ter assistente gekomen, zullen hun dienst verrichten als marechaussee naar de bepalingen van het Koninklijk Besluit van 24 Februari 1893 Nº. 36 en volgens onderstaande regeling. Zij zullen worden gesteld onder de bevelen van een Divisiecommandant der Marechaussee in wiens ressort zij zullen optreden, c.q. onder den door die autoriteit aangewezen Districtscommandant, of, bij ontstentenis van zoodanige commandanten, onder bevel van een officier of onderofficier der Politietroepen. De Commandant, onder wiens bevelen de Politietroepen worden gesteld, blijft in rechtstreeksche aanraking met den Burgemeester of leidende politie-

autoriteit. De Politietroepen volgen voor den gemeentelijken politiedienst de bevelen van dien commandant, doch deze handelt bij het geven daarvan in overeenstemming met de wenschen, die hem door den Burgemeester of namens dezen door den leidenden plaatselijken Politiechef worden kenbaar gemaakt.

Toepassing van het bepaalde in artikel 15 der Instructie voor den Commissaris der Koningin of van artikel 184 der Gemeentewet in dien zin, dat personeel van het korps Politietroepen wordt gevorderd zonder voorafgaand overleg met den Inspecteur der Koninklijke Marechaussee, kan aanleiding geven tot ernstige ongelegenheden in den dienst dier troepen. Met vooropstelling, voor zooveel noodig, dat de bevoegdheid van den Commissaris der Koningin en van den Burgemeester om in gevallen van verstoring der openbare orde, rust en veiligheid, waarbij militaire bijstand van het personeel der Politietroepen of versterking daarvan, noodig wordt geacht, zoodanigen bijstand of versterking overeenkomstig de desbetreffende wettelijke bepalingen, waar behoort, te vorderen, onaangetast blijft, verdient het op grond van het bovenstaande nochtans aanbeveling dat ook in dergelijke gevallen de Commissaris der Koningin of de Burgemeester zich met eene aanvrage daartoe wendt tot den Inspecteur der Koninklijke Marechaussee.

Hoewel een dergelijke aanvrage, naar den vorm en de autoriteit tot wie zij is gericht, uiteraard niet het karakter van eene vordering kan hebben, zal toch met de strekking van de aanvrage ten volle rekening worden gehouden door genoemden Inspecteur, die alvorens daaraan te voldoen, zeer spoedeischende gevallen buitengesloten, den betrokken Procureur-Generaal zal raadplegen en, wanneer het hulp op een schaal van eenige beteekenis betreft, machtiging aan den Minister van Oorlog zal vragen.

Ik verzoek U met bovenstaande regeling in voorkomende gevallen wel rekening te willen houden. (B. S.)

---

9 *November* 1925. ARREST VAN DEN HOOGEN RAAD.

Het woord „houden" in art. 4 Rijkswegenregl. moet niet worden opgevat in de beperkte beteekenis van: op den weg aanwezig zijnde organiseeren, doch daaronder moet mede worden begrepen het op touw zetten — in deze het uitschrijven — onverschillig of men ter plaatse aanwezig is.

Onder „gebruik" in art. 1 Wet Rijkswaterstaatswerken in niet alleen bedoeld het persoonlijk gebruik. Men maakt reeds van een weg gebruik, wanneer men hem als terrein voor een wedstrijd heeft aangewezen, al heeft men zelf aan den gehouden wedstrijd niet deelgenomen.

Ook een betrouwbaarheidsrit, waarbij de deelnemers in groepen rijden en prijzen zijn uitgeloofd voor den eerst aankomende van elke groep die het minst aantal strafpunten heeft, is een wedstrijd.

(Rijkswegenregl. art. 4; Wet Waterstaatsw. art. 1.)

Mrs. Bosch, Hesse, Ort, Taverne en Kirberger.

A. F., requirant van cassatie tegen een te zijnen laste gewezen vonnis van de Arr.-Rechtbank te Arnhem van den 9den Juni 1925, waarbij in hooger beroep is bevestigd een vonnis van het Kantongerecht te Wageningen van 30 Maart 1925, bij hetwelk de requirant met aanhaling van de artikelen 4, 27, 28 van het Rijkswegenreglement, 23 Sr., ter zake van het „zonder vergunning van Onzen Commissaris in de Provincie van de Rijkswegen gebruik maken tot het houden van wedstrijden," is veroordeeld tot een geldboete van twee gulden, bij niet-betaling te vervangen door een hechtenis van twee dagen. (Gepleit door Mr. S. van Oven, advocaat te 's-Gravenhage).

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Kirberger;

Gelet op de middelen van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij pleidooi en luidende:

1. Schending van de artt. 253, 211, 221, 216, 256, 257 Sv., door bewezen te verklaren, dat beklaagde onder de gemeente Ede van den weg gebruik heeft gemaakt, hoewel slechts vaststaat dat beklaagde niet anders heeft gedaan dan een betrouwbaarheidsrit uitschrijven;

2. Schending der in middel 1 genoemde artikelen, door bewezen te verklaren, dat de weg is gebruikt tot het houden van een wedstrijd, hoewel slechts vaststaat, dat er in groepen werd gereden en er prijzen waren uitgeloofd voor den eerst aankomende van elken groep, die het minst aantal strafpunten had;

Gehoord den Advocaat-Generaal Ledeboer, namens den Procureur-Generaal, in zijne conclusie, strekkende tot, enz.;

O. dat bij het vonnis des Kantonrechters met qualificatie en strafoplegging als vermeld wettig en overtuigend is bewezen verklaard, dat de requirant en diens, niet ter terechtzitting verschenen, medebeklaagde D. J. van den Berg, op 29 Juni 1924 onder de gemeente Ede, respectievelijk als voorzitter en secretaris van de Renners- en Toeristenvereeniging „Oosten" zonder vergunning van den Commissaris in de Provincie Gelderland van de openbare onder het beheer van het Rijk staande Rijkswegen, de Grootestraat en den Straatweg Ede—Amersfoort, hebben gebruik gemaakt tot het houden van een wedstrijd met rijwielen;

O. omtrent het eerste middel van cassatie:

dat bij artikel 4 van het Wegenreglement behoudens het bepaalde bij artikel 14 van de Motor- en Rijwielwet, wordt verboden zonder vergunning van den Commissaris in de provincie van de Rijkswegen gebruik te maken tot het houden van tentoonstellingen, wedstrijden, volksfeesten, markten of kermissen;

dat er geen reden is om het woord „houden" in dat artikel op te vatten in de beperkte door den requirant bij pleidooi daaraan gegeven beteekenis van: op den weg aanwezig zijnde organiseeren;

dat veeleer overeenkomstig het spraakgebruik onder het „houden" van tentoonstellingen, wedstrijden, volksfeesten, markten of kermissen mede moet worden begrepen het op touw zetten — in deze het uitschrijven — van een en ander, onverschillig of men ter plaatse aanwezig is;

dat bij pleidooi nog is betoogd: dat bij art. 1

van de wet van 28 Februari 1891, S. 69, — waarvan het Rijkswegenreglement een uitvloeisel is — wordt bepaald, dat ter verzekering van het doelmatig en veilig gebruik van 's Rijkswaterstaatswerken bij algemeenen maatregel van bestuur bepalingen worden vastgesteld betreffende onder andere het gebruik maken van wegen onder beheer van het Rijk en met dit „gebruik en „gebruik maken" alleen kan zijn bedoeld het persoonlijk gebruik, waaruit zou volgen, dat aan het begrip „houden" in artikel 4 geen wijdere strekking kon worden gegeven, dan door den requirant daaraan toegekend, doch dat dit betoog faalt, omdat er geen reden is om aan te nemen, dat men niet reeds van een weg zou gebruik maken, wanneer men hem als terrein voor een wedstrijd heeft aangewezen, al heeft men zelf aan den gehouden wedstrijd geen deel genomen;

dat het eerste middel derhalve niet tot cassatie kan leiden;

O. dat dit evenmin het geval is met het tweede middel;

dat immers de omstandigheid, dat de deelnemers aan den zoogenaamden betrouwbaarheidsrit in groepen reden en dat er prijzen waren uitgeloofd voor den eerst aankomende van elken groep, die het minst aantal strafpunten heeft, aan den rit alleszins het karakter van een wedstrijd geeft, en er geen reden is, om, zooals de requirant bij pleidooi scheen te meenen, alleen dàn van een rijwielwedstrijd te spreken, als de individueele deelnemers uitsluitend om het hardst rijden;

Verwerpt het beroep.

Uit de Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer halen wij aan slechts met betrekking tot het tweede middel:

Bij het tweede middel werd door den geachten pleiter betoogd, dat aan een wedstrijd in dit geval niet kon worden gedacht, aangezien het kenmerk van een wedstrijd tusschen wielrijders zou zijn, dat om het hardst werd gereden. Voor deze beperking zie ik geene enkele reden. Elke prijskamp kan men een wedstrijd noemen en ook als wielrijder kan men b.v. in een betrouwbaarheidsrit als de hierbedoelde, kampen met anderen om een prijs te winnen of eene onderscheiding te veroveren boven zijne mededingers. Die opvatting vindt men ook in de bovenaangehaalde wettelijke voorschriften; in art. 14 M.- en R.wet wordt uitdrukkelijk gesproken van „snelheidswedstrijd" waartegenover art. 4 R.W. Reglement ruimer over „wedstrijd" handelt. (N. J.)

---

9 *November* 1925. ARREST VAN DEN HOOGEN RAAD.

De vraag, of alle godsdienstoefeningen zijn geëindigd, moet niet worden beoordeeld door het plaatselijk bestuur bij het toestaan van een uitzondering op het verbod van openbare vermakelijkheden op Zondagen, doch door den rechter.

(Zondagswet art. 4.)

Mrs. Bosch, Hesse, Ort, Taverne en Kirberger.

L. v. t. H. en 6 anderen, requiranten van cassatie tegen een te hunnen laste gewezen vonnis van het Kantongerecht te Oud-Beijerland van den twaalfden Juni 1925, waarbij zij ter zake van: „een openbare vermakelijkheid houden op een Zondag, te zamen en in vereeniging gepleegd", met aanhaling der artt. 23 en 91 Sr., 4 en 6 der Wet van 1 Maart 1815, S. 21, zijn veroordeeld ieder tot betaling van eene geldboete van vijftig cents, bij gebreke van betaling te vervangen door hechtenis van één dag, (Gepleit door Mr. S. van Oven, advocaat te 's-Gravenhage).

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Kirberger;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant Maaten voorgesteld bij pleidooi en luidende:

Schending van de artt. 253, 211, 216 Sv., in verband met art. 4 der Wet van 1 Maart 1815, S. 21, door requirant te veroordeelen, hoewel hij had aangevoerd, dat hij vergunning had van den Gemeenteraad van Klaaswaal zonder beperkende bepalingen en dit verweer te weerleggen op een onjuisten grond, omdat de vraag of de godsdienstoefeningen zijn geëindigd, aan den gemeenteraad was overgelaten;

Gehoord den Advocaat—Generaal Ledeboer namens den Procureur-Generaal, in zijne conclusie, strekkende tot enz.;

O. dat bij het bestreden vonnis met qualificatie en strafoplegging als vermeld wettig en overtuigend is bewezen verklaard, dat de requiranten in hunne hoedanigheid van bestuurders van de voetbalvereeniging „Sport staalt Spieren" te Klaaswaal op Zondag 26 April 1925 des namiddags omstreeks 2 uur op een perceel weiland onder de gemeente Klaaswaal een voetbalwedstrijd hebben gehouden tusschen voormelde vereeniging „Sport staalt Spieren" en de voetbalvereeniging „de Sperwers" te Schiedam, terwijl het publiek tegen betaling van 15 cent, waarvoor een toegangskaartje werd verstrekt, toegang had, zulks zonder vergunning van het dagelijksch bestuur der gemeente Klaaswaal;

O. dat art. 4 der Wet van 1 Maart 1815, S. 21, bepaalt, dat geene openbare vermakelijkheid op de Zondagen zullen worden gedoogd;

dat het artikel verder aan de plaatselijke besturen toelaat hieromtrent eene uitzondering toe te staan „mits niet dan na het volkomen eindigen van alle godsdienstoefeningen";

dat nu de Kantonrechter blijkens de overwegingen van zijn vonnis er terecht van uitgaat, dat, indien de Gemeenteraad van Klaaswaal, die volgens de gevoerde verdediging in deze eene uitzondering zou hebben toegestaan, de daartoe bevoegde autoriteit was, in ieder geval de wedstrijd slechts mocht worden gehouden „na het volkomen eindigen van alle godsdienstoefeningen" en die rechter dan ook onder de bewijsmiddelen opneemt verklaringen, waaruit volgt, dat op den in de dagvaarding vermelden Zondag de wedstrijd werd gehouden des namiddags om ongeveer 2¾ uur en de godsdienstoefeningen plaats hadden in de Ned. Herv. Kerk des namiddags van 2 tot 1, in de Gereformeerde Kerk van 2½ tot 4½ uur;

O. dat bij het cassatiemiddel en de monde-

linge toelichting daarvan wordt betoogd, dat de Gemeenteraad, die de uitzondering toelaat, tevens het lichaam is, dat moet aangeven, wanneer de godsdienstoefeningen zijn geëindigd, zoodat wanneer dit, als in deze, niet is geschied, men vrij is de openbare vermakelijkheid gedurende den ganschen Zondag te houden, terwijl het er bovendien niet toe doet, wanneer de godsdienstoefeningen worden gehouden, doch welke uren voor het houden daarvan zijn bestemd;

O. hieromtrent:

dat in het midden gelaten, of onder plaatselijke besturen, in art. 4 bedoeld, de Gemeenteraden vallen en derhalve de uitzondering, waarop de requiranten zich beroepen door de bevoegde macht is gegeven, in ieder geval de Kantonrechter op grond van de bovengemelde verklaringen mocht aannemen, dat tijdens het houden van den voetbalwedstrijd de godsdienstoefeningen in Klaaswaal niet volkomen waren geëindigd;

dat toch niet kan worden ingezien, waarom de vraag, of alle godsdienstoefeningen zijn geëindigd, welker beantwoording bij een beroep door den beklaagde op het bestaan van de uitzondering van art. 4 op de strafbaarheid van invloed kan zijn, niet door den rechter, maar door het plaatselijk bestuur zou moeten worden beoordeeld, te meer niet, waar de bepaling van den duur van de godsdienstoefeningen niet tot de bevoegdheidsfeer der plaatselijke besturen behoort;

dat wijders de duidelijke woorden van art. 4 zich verzetten tegen de opvatting van den requirant, dat het in deze aankomt op de uren voor het houden der godsdienstoefeningen bestemd;

dat reeds hierom een beroep op het voorkomen van het woord „bestemd" in art. 3 moet falen, daargelaten nog of dat woord in dit artikel de beteekenis heeft, welke de requirant daaraan wil hechten;

O. dat het middel van cassatie dus niet opgaat en overigens geen gronden tot vernietiging van het bestreden vonnis zijn gevonden.

Verwerpt het beroep.

Gewezen overeenkomstig de conclusie Adv.-Gen. Mr. Ledeboer, waarmit wij nog aanhalen:

De geachte pleiter heeft op dit punt nog de opmerking gemaakt, dat niet het houden van godsdienstoefeningen beslissend zou zijn, doch zulks in verband met de omstandigheid, dat die uren daartoe bestemd moesten zijn, wat zou blijken uit het verband tusschen art. 3 en art. 4 der wet, in welk eerstgenoemd artikel sluiting der deuren van herbergen enz. wordt bevolen gedurende den tijd voor de openbare godsdienstoefening „bestemd".

Ook in het Souverein besluit van 1 October 1914 N°. 68 houdende bepalingen betreffende viering van Zon- en Feestdagen in België, (Journal Officiel du gouvernement de la Belgique n°. 94, Tome III blz. 205,) wordt in art. IV, correspondeerend met art. 3 Zondagswet, gesproken van tijd tot den Kerkdienst bestemd en in art. VI, overeenstemmend met art. 4 Zondagswet gebezigd de uitdrukking „gedurende den Kerkdienst". De Fransche tekst van dat besluit zegt in art. IV „pendant la durée des temps consacrés à l'Office divin de la Paroisse" en in art. VI „pendant la durée des Offices Paroissaux".

Ik zou op grond van een en ander meenen, dat men als de bedoeling moet aannemen, dat de aangehaalde voorschriften op het oog hebben, den tijd waarop de gewone Kerkdiensten worden gehouden en wel tot den volkomen afloop daarvan, die de eene maal iets korter of langer kan zijn dan de andere. Als van algemeene bekendheid mag worden aangenomen, dat in de N. H. en Gereformeerde Kerken, een middagdienst eene gewone Godsdienstoefening is en de Kantonrechter mocht dit dus, zooals hij kenlijk deed, dan ook voor Klaaswaal op de aangegeven uren aannemen.

(N. J.)

---

9 *November* 1925. ARREST VAN DEN HOOGEN RAAD.

Verbod aan den verkooper van tabaksartikelen aan kinderen tabak enz. te verkoopen enz., ook wanneer dit niet in het openbaar geschiedt, betreft de openbare gezondheid.

(Anders Concl. O. M.).

(Gemeentewet art. 135.)

Mrs. Bosch, Hesse, Ort, Taverne en Kirberger.

E. D. t. K., requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Arnhem van 26 Mei 1925, waarbij in hooger beroep werd bevestigd een vonnis van den Kantonrechter te Arnhem van 11 Maart 1925, bij hetwelk hij werd schuldig verklaard aan: „te Arnhem als verkooper van tabaksartikelen in de uitoefening van het beroep aan een kind beneden den leeftijd van zestien jaren cigaretten verkoopen", en met toepassing van de artt. 1, 4 en 5 der Kinderrookverordening van Arnhem, 23 en 91 Sr., veroordeeld tot eene geldboete van f 5 en een vervangende hechtenis van 3 dagen. (Gepleit door Mr. K. Th. Koch, advocaat te Arnhem).

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer:

Als cassatiemiddel is gesteld:

„Verkeerde toepassing of schending van art. 144 der Grondwet en art. 135 der Gemeentewet, in verband met art. 1 der Verordening tot beteugeling van het gebruik van tabak door kinderen, der Gemeente Arnhem, vastgesteld bij Raadsbesluit van 30 Juli 1917, doordien de Rechtbank, bevestigende het vonnis van den Kantonrechter te Arnhem van 11 Maart 1925, waarbij requirant werd schuldig verklaard aan overtreding van gemeld artikel der Gemeenteverordening en deswege tot betaling eener geldboete werd veroordeeld — aan deze bepaling der Gemeenteverordening verbindende kracht heeft toegekend, alhoewel de Raad met het stellen dezer verbodsbepaling de grenzen der bevoegdheid, hem bij bovengenoemde wetsartikelen toegekend, heeft overschreden".

Ten laste van beklaagde is als bewezen aangenomen: dat hij op 14 Januari 1925 voormiddags omstreeks $11^1/_4$ uur te Arnhem als verkooper van tabaksartikelen in de uitoefening van het beroep, aan J. B. Terberg, geboren 28 Juli 1909, heeft verkocht twee doosjes cigaretten", feit verboden en strafbaar

gesteld bij de toegepaste artikelen 1 en 4 der verordening tot beteugeling van het gebruik van tabak door kinderen, vastgesteld door den Raad der gemeente Arnhem van 30 Juli 1917, afgekondigd 22 Aug. d. a. v.

Dat art. 1 luidt „het is den verkooper van tabaksartikelen of zijn vervanger, verboden in de uitoefening van het beroep aan een kind beneden den leeftijd van zestien jaren, tabak, sigaren of sigaretten te verkoopen", enz.

Een zoodanig verbod kan ongetwijfeld betreffen de zedelijkheid of gezondheid, strekken om de eene of andere te bevorderen. Al mocht dan door de algemeenheid daarvan in sommige gevallen zoodanig verbod ook van kracht zijn, waar de plaatselijke wetgever het wellicht niet zou hebben willen doen gelden, of waar het minder passend schijnt, dan zou toch toepassing door den Rechter niet achterwege mogen blijven. Immers de doelmatigheid van eene plaatselijke verordening heeft de Rechterlijke macht niet te beoordeelen.

Voor zoover de geachte pleiter anders oordeelde, kan ik hem dus niet volgen; terecht echter heeft hij naar mijn oordeel betoogd, dat in dit geval de Gemeenteraad de hem gegeven verordenende bevoegdheid heeft overschreden, door in art. 1 niet alleen het verkoopen als daar bedoeld, voor zoover dit in het openbaar zou geschieden, te verbieden, doch elke zoodanige verkoop in de uitoefening van het beroep van den tabaksverkooper.

Ook dan dus wanneer die handeling elk karakter van openbaarheid zou missen en de openbare zedelijkheid of gezondheid daarbij in geenen deele zou zijn betrokken.

Onder die omstandigheden zou ik meenen, dat inderdaad met bedoeld verbod is getreden buiten het gebied van de huishouding der gemeente, en het verbod dus als niet verbindend, buiten toepassing had moeten zijn gelaten. (Verg. H. R. 8 Mei 1911, W. 9189; 29 Nov. 1920, W. 10673, N. J. 21—118; 13 Febr. 1922, W. 10878, N. J. 22—473.)

Ik concludeer mitsdien tot vernietiging van het bestreden vonnis voor zoover daarbij het bewezene strafbaar is geoordeeld, beklaagde daaraan schuldig is verklaard en deswege is veroordeeld met bepaling van de subsidiaire hechtenis en dat de Hooge Raad het bewezene niet strafbaar zal verklaren en beklaagde zal ontslaan van alle rechtsvervolging te dier zake.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Ort;

Gelet op het middel van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij pleidooi (zie Concl. Adv.-Gen.);

Gehoord den Advocaat-Generaal Ledeboer, namens den Procureur-Generaal, in zijne conclusie, strekkende tot, enz.;

O. dat bij het door de bestreden uitspraak bevestigde vonnis van den Kantonrechter ten laste van requirant wettig en overtuigend is bewezen verklaard, (zie Concl. Adv.-Gen.);

dat dit feit werd gequalificeerd en deswege, onder andere met toepassing van de artt. 1 en 4 der Kinderrookverordening van Arnhem straf is opgelegd, gelijk hiervoren is vermeld;

O. dat ter ondersteuning van het tegen deze beslissing gericht middel is aangevoerd, dat, vermits het ten deze toegepast art. 1 der vermelde Verordening aan den verkooper van tabaksartikelen den daarbij omschreven verkoop verbiedt, niet alleen voor zoover dit in het openbaar zou geschieden, doch elken zoodanigen verkoop in de uitoefening van zijn beroep, de Gemeenteraad de hem bij art. 135 der Gemeentewet gegeven bevoegdheid, als betreffende het hier niet de regeling van een algemeen gemeentelijk belang, heeft overschreden, zoodat het voorschrift verbindende kracht mist;

O hieromtrent:

dat art. 1 der Verordening tot beteugeling van het gebruik van tabak door kinderen, welke verordening ingevolge art. 5 kan worden aangehaald als „Kinderrook-verordening", luidt: „Het is den verkooper van tabaksartikelen of zijn vervanger, verboden in de uitoefening van het beroep aan een kind beneden den leeftijd van zestien jaren tabak, sigaren of sigaretten te verkoopen, ten geschenke aan te bieden of op eenige andere wijze te verstrekken"; terwijl art. 4 tegen overtreding dezer bepaling straf bedreigt;

dat de bepaling van art. 1, voorkomende in een verordening „tot beteugeling van het gebruik van tabak door kinderen", kenlijk beoogt te beletten dat voor kinderen beneden den leeftijd van zestien jaren in de gemeente de gelegenheid opensta, op de gewone wijze, tabaksartikelen voor gebruik onder zich te krijgen, en daarvoor, als maatregel ter krachtige bevordering van dat doel, heeft dienstig geoordeeld te verbieden dat door hen, die uit den aard van hun beroep deze artikelen in voorraad hebben, om ze aan ieder die zulks verlangt te verkoopen, deze ook in de uitoefening van het beroep aan kinderen te verschaffen;

dat een zoodanige verbodsbepaling, strekkende om te bevorderen dat aan alle kinderen beneden een bepaalden leeftijd, voor wier gezondheid het gebruik van tabak nadeelig moet worden geacht, eene zonder dat verbod voor hen openstaande gelegenheid om zich dat artikel te verschaffen, worde onthouden, ook dan wanneer dit verschaffen niet in het openbaar geschiedt, is aan te merken als eene regeling gemaakt in het belang der openbare gezondheid, dat is: te betreffen de huishouding der gemeente; tot welke regeling de Gemeenteraad aan art. 135 der Gemeentewet de bevoegdheid ontleent;

dat hieruit volgt, dat aan de bij het bestreden vonnis toegepaste bepaling verbindende kracht niet kan worden ontzegd en het middel mitsdien is ongegrond;

Verwerpt het beroep. (N. J.)

---

11 *November* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Girobesluit 1924 (*Staatsblad* nº. 451), zooals dat is gewijzigd bij Koninklijk Besluit van den 26sten Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 120). S. 441.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 12 September 1925, nº. M 231, afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 20 October 1925, nº. 34);

Gelet op het nader rapport van Onzen voormelden Minister van 4 November 1925, nº. M 274, afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen als volgt:

Art. I In het 8ste en het 9de lid van artikel 15 van het Girobesluit 1924 (*Staatsblad* nº. 451), zooals dat is gewijzigd bij Ons besluit van den 26sten Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 120), vervallen de woorden „mits niet hooger dan f 3000.—" alsmede de beide komma's, waartusschen deze woorden telkens zijn geplaatst.

Voorts wordt in het genoemde 9de lid in plaats van „f 0.40" gelezen „f 0.30".

Art. II. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden

Het Loo, den 11den November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 26 *Nov.* 1925.)

---

11 *November* 1925. BESCHIKKING VAN DEN HOOGEN RAAD.

De Raad van Arbeid te 's-Hertogenbosch oefent aldaar niet een bedrijf uit waardoor een aanslag in de zakelijke belasting op het bedrijf gewettigd zoude zijn.

Die Raad van Arbeid is wel een orgaan dat zijne medewerking verleent bij de uitoefening van wetten, doch, al aangenomen dat in die wetten van een verzekeringsbedrijf sprake is, dan oefent de Raad van Arbeid dat bedrijf nog niet uit, daar de bij die wetten geregelde verzekeringen niet zijn ten bate en schade van de Raden van Arbeid.

De Hooge Raad, enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie van den Burgemeester der gemeente 's-Hertogenbosch, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen aldaar, van den 3en Februari 1925, betreffende den aanslag in de zakelijke belasting op het bedrijf in de gemeente 's-Hertogenbosch, belastingjaar 1922, van den Raad van Arbeid daar ter plaatse;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Advocaat-Generaal Ledeboer, namens den Procureur-Generaal, strekkende tot verwerping van het beroep;

O. dat aan den Raad van Arbeid te 's-Hertogenbosch een aanslag in voornoemde belasting over voornoemd belastingjaar is opgelegd, ingevolge de Verordening tot heffing van eene zakelijke belasting op het bedrijf in de gemeente 's-Hertogenbosch, welke verordening in art. 1 bepaalt, dat wegens de bedrijven, welke binnen de gemeente worden uitgeoefend, een belasting wordt geheven onder den naam van „zakelijke belasting op het bedrijf", terwijl het eerste lid van art. 8 inhoudt, dat belastingplichtig is de ondernemer van het bedrijf;

dat bij de bestreden uitspraak de Raad van Beroep den aanslag heeft vernietigd uit overweging:

dat het den Raad van Beroep uit eigen wetenschap bekend is, dat de Raad van Arbeid geen onderneming of inrichting is, die beoogt „winst" te maken; dat daaruit volgt, dat de Raad van Arbeid geen bedrijf uitoefent in den gewonen zin van art. 242*e* der Gemeentewet; dat de Raad van Arbeid derhalve niet belastingplichtig is voor de zakelijke belasting op het bedrijf en daaruit volgt dat de desbetreffende aanslag moet worden vernietigd;

O. dat hiertegen is gericht het middel van cassatie:

Schending of verkeerde toepassing van art. 242*e* der Gemeentewet, en van art. 1 der Verordening op de heffing van eene zakelijke belasting op het bedrijf der gemeente 's-Hertogenbosch, d.d. 5 Maart 1922, goedgekeurd bij K. B. dd. 30 Maart 1922, nº. 36, laatstelijk gewijzigd bij besluit van den Raad, dd. 14 Juli 1924, goedgekeurd bij K. B. van 1 Sept. 1923 nº. 3, omdat de Raad van Beroep ten onrechte enkel en alleen op grond van de in zijne uitspraak opgenomen overwegingen den aanslag vernietigd heeft, tot toelichting van welk middel wordt aangevoerd, dat de Raad van Arbeid is eene onderneming als bedoeld in art. 242*c* der Gemeentewet, en een bedrijf binnen de gemeente 's-Hertogenbosch uitoefent, met name het verzekeringsbedrijf;

O. omtrent het middel:

dat, al aangenomen, dat in de toelichting daartoe terecht wordt aangevoerd, dat ten deze een bedrijf in den zin van art. 242*e* der Gemeentewet, met name het verzekeringsbedrijf, wordt uitgeoefend, dan nog de Raad van Arbeid volgens dat bedrijf niet belastingplichtig zoude zijn, omdat zij daarvan niet is de ondernemer;

dat immers de Raad van Arbeid blijkens de regeling zijner taak bij de verschillende wetten wel is een orgaan, dat zijne medewerking verleent bij de uitvoering dier wetten, doch zijn taak daarmede nog niet wordt tot die van ondernemer van het verzekeringbedrijf, aangenomen, als gezegd, dat van de uitoefening van zoodanig bedrijf sprake is; dat toch de uitkomsten der bij de betreffende wetten geregelde verzekeringen niet zijn ten bate en schade van de Raden van Arbeid;

dat derhalve 's Raads beslissing, de juistheid der aangevoerde gronden in het midden gelaten, is juist, zoodat het middel niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep. (W.)

---

11 *November* 1925. BESCHIKKING VAN DEN HOOGEN RAAD.

Onjuist is de meening dat een beurtvaart- en expeditiebedrijf in „stations" wordt uitgeoefend enkel omdat vaststaat dat die onderneming bij de uitoefening van haar bedrijf een als kantoor en pakhuis ingericht pand gebruikt.

Terecht wordt daarentegen geklaagd over onvoldoende motiveering van de uitspraak van den Raad van Beroep met naar aanleiding van het door appellante gevoerd verweer heeft onderzocht op welke wijze deze haar bedrijf uitoefent en van dat pand gebruik maakt. Eene uitspraak is slechts dan genoegzaam met redenen omkleed, wanneer de motiveering in staat stelt te beoordeelen of de wet met juistheid is toegepast.

De uitspraak van den Raad van Beroep wordt weder vernietigd, thans met opdracht om te onderzoeken of zich verschillende omstandigheden voordoen waaruit zou kunnen worden afgeleid dat het bedrijf van appellante inderdaad in een station wordt uitgeoefend.

De Hooge Raad, enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie van de Commanditaire Vennootschap onder de firma A. en B., kantoorhoudende te X., tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen I, te Rotterdam, van den 4en April 1925, betreffende haren aanslag in de zakelijke bedrijfsbelasting te Rotterdam, over het jaar 1923;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Advocaat-Generaal Tak, namens den Procureur-Generaal, strekkende tot verwerping van het beroep;

O. dat de belanghebbende in voormelde belasting over het genoemde jaar is aangeslagen tot een bedrag van f 33;

dat deze aanslag, nadat de belanghebbende daartegen bezwaar had ingediend bij den Administrateur van het Bureau voor de regeling der plaatselijke belastingen te Rotterdam, door dien Administrateur bij beschikking van 17 Jan. 1924 is gehandhaafd, welke beschikking door voormelden Raad van Beroep bij uitspraak van 12 April 1924 is bevestigd;

dat, na door belanghebbende ingesteld beroep in cassatie en vernietiging van 's Raads uitspraak bij arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden van 26 Nov. 1924 (zie W. v. h. R. nº. 11287, *Red*), de Raad van Beroep, opnieuw over de zaak recht doende, bij uitspraak van 4 April 1925 heeft overwogen:

„dat appellante .... heeft gesteld: dat zij als beurtvaart-onderneming haar bedrijf uitoefent in stations; dat haar bedrijf derhalve niet valt onder de zakelijke belasting op het bedrijf, weshalve zij heeft gevorderd, dat de aanslag zal worden vernietigd;

„dat de administrateur daartegenover heeft opgemerkt: dat appellante niet heeft een station in den zin der wet, welke dit woord opvat in de beteekenis die het spraakgebruik daaraan toekent; dat derhalve appellante's bedrijf niet van de zakelijke belasting op het bedrijf is vrijgesteld; weshalve hij heeft geconcludeerd tot afwijzing van het beroep;

„in rechte: dat den Raad bij onderzoek is gebleken: dat appellante op 1 Jan. 1923 een beurtvaart- en expeditiebedrijf uitoefende; dat zij bij de uitoefening van dit bedrijf gebruik maakt van ruimte, gelegen in het pand .... haven ...., alhier; dat zij deze ruimte deels als kantoor, deels als pakhuis heeft ingericht en ook als zoodanig gebruikt; dat art. 242, letter *e*, der Gemeentewet bepaalt, dat de heffing alleen kan geschieden van zoodanige ondernemingen en inrichtingen, welke binnen de gemeente een bedrijf uitoefenen anders dan in stations; dat de wet een omschrijving van het begrip „station" niet geeft; dat ook in de stukken, bij de totstandkoming der wet gewisseld, eene nadere omlijning van dat begrip ontbreekt; dat de wetgever blijkbaar aan het begrip „station" eene andere beteekenis dan die, welke daaraan door het spraakgebruik wordt gehecht, niet heeft willen toekennen; dat nu door het spraakgebruik een ruimte, welke, zooals bij appellante het geval is, als pakhuis en kantoor wordt gebezigd, niet met de benaming „station" wordt aangeduid; dat derhalve naar het oordeel van den Raad het bedrijf niet in stations wordt uitgeoefend";

op welke gronden de Raad van Beroep de beschikking van den Administrateur heeft bevestigd;

O. dat tegen deze uitspraak als middel van cassatie is voorgesteld:

Schending van art. 16 der Wet van 19 Dec. 1914, S. 564;

O. hieromtrent:

dat in de eerste plaats ter ondersteuning van het middel wordt aangevoerd, dat feitelijk door den Raad van Beroep wordt vastgesteld dat belanghebbende een beurtvaart- en expeditiebedrijf uitoefent en bij de uitoefening daarvan te Rotterdam gebruik maakt van een vast goed, deels als kantoor, deels als pakhuis ingericht, en dat reeds op dien grond de Raad had moeten beslissen, dat hier een station in den zin van art. 242e der Gemeentewet aanwezig is;

dat deze opvatting echter niet juist is;

dat immers nog geen „station" aanwezig is, wanneer niets meer vaststaat, dan dat bij de uitoefening van een beurtvaart- en expeditiebedrijf een als kantoor en pakhuis ingericht pand gebruikt wordt;

dat belanghebbende in de tweede plaats, subsidiair aanvoert, dat de Raad van Beroep op grond van het door haar, belanghebbende, gevoerd verweer, dat zij haar bedrijf in stations uitoefent, had moeten onderzoeken, of de schepen van belanghebbende voor het door haar gebruikte pand gelegen aan te leggen, in dat pand goederen ten vervoer worden aangenomen van de verzenders en goederen worden aangebracht met belanghebbende's schepen ter bezorging bij de geadresseerden te Rotterdam, casu quo aldaar worden bewaard, en ingevolge dat onderzoek had moeten beslissen, dat het bedoelde pand door de belanghebbende terecht als een station, zij het als een goederenstation is aangemerkt;

O. dat deze grief in zooverre gegrond is, dat inderdaad uit de overwegingen van den Raad niet blijkt, dat zoodanig onderzoek is ingesteld, als voor eene juiste beslissing noodig is, en dus terecht wordt geklaagd over onvoldoende motiveering;

dat immers een uitspraak slechts dan genoegzaam met redenen is omkleed, wanneer de motiveering in staat stelt om te beoordeelen, of de wet met juistheid is toegepast;

dat nu in de bestreden uitspraak enkel wordt medegedeeld, dat de belanghebbende bij de uitoefening van haar beurtvaart- en expeditiebedrijf in haar pand ....haven .... gebruik maakt van een ruimte, welke zij deels als kantoor, deels als pakhuis heeft ingericht en als zoodanig gebruikt, aan de hand van welk als vaststaand aangenomen feit niet is na te gaan of de beslissing, dat men hier niet met een „station" te doen heeft, juist is;

dat immers zulk een omstandigheid zich ook kan voordoen bij panden, die onbetwistbaar zijn aan te merken als „stations", gelijk bijvoorbeeld spoorwegstations, welke toch hun karakter niet verliezen al zijn zij mede ingericht en in gebruik als kantoor en pakhuis;

dat, al moge door den Raad terecht beroep zijn gedaan op het spraakgebruik, daaraan toch geen meerdere beteekenis moet worden toegekend dan dat inrichtingen, die in de taal van het dagelijksch leven als stations voor personen of goederenvervoer plegen te worden

aangeduid, zeker onder de vrijstelling vallen ;
dat het spraakgebruik echter niet beslissend is ;
dat zich toch omstandigheden kunnen voordoen, die, wegens de uit de geschiedenis van art. 242e der Gemeentewet naar voren getreden strekking dier bepaling, moeten medebrengen, dat een inrichting, ook al wordt zij gewoonlijk niet „station" genoemd, niettemin voor de toepassing van het wetsartikel als zoodanig moet worden aangemerkt ;
dat zulks het geval zal kunnen zijn, indien behalve het vervoerbedrijf zelf en het gebruik van een vast pand in dat bedrijf, welke nimmer mogen ontbreken, bijvoorbeeld de volgende omstandigheden geheel of grootendeels aanwezig zijn ; dat het vervoerbedrijf, hetzij dan van personen en goederen, hetzij van een van beide, een geregelden, aan het publiek bekend gemaakten dienst onderhoudt, dat er een vaste, daartoe ingerichte of daartoe bestemde plaats van aankomst en vertrek van het vervoermiddel is aangewezen, dat het in het bedrijf gebezigde gebouw is gelegen in de onmiddellijke nabijheid van de plaats van aankomst en dat daarin, voor zoover het reizigersvervoer betreft, het publiek in overdekte of voor afsluiting vatbare ruimte aankomst en vertrek van het vervoermiddel kan afwachten en, voor zoover het enkel goederenvervoer geldt, het publiek goederen ten vervoer kan afgeven en vervoerde goederen in ontvangst kan nemen, dat in dat gebouw gelegenheid bestaat de vrachtprijzen te voldoen ;
dat de Raad, door zijn onderzoek niet tot deze en soortgelijke omstandigheden uit te strekken, zijn beslissing heeft doen steunen op overwegingen, welke de uitspraak niet kunnen dragen, en dus niet heeft voldaan aan den eisch van art. 16 der wet van 19 Dec. 1914, S. 564 ;
Vernietigt de bestreden uitspraak ;
Verwijst het geding naar den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen I, te Rotterdam, ter verdere behandeling en beslissing van de zaak, met inachtneming van dit arrest.

(W.)

---

12 *November* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van den 26sten Februari 1925 (*Staatsblad* nº. 50) ter uitvoering van art. 1, derde lid, der Jachtwet 1923. S. 442.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 7 November 1925, Directie van den Landbouw, nº. 134 J. W., Afd. II ;
Gezien art. 1, derde lid, der Jachtwet 1923 ;
Gelet op het Koninklijk besluit van 26 Februari 1925 (*Staatsblad* nº. 50) ter uitvoering van art. 1, derde lid, der Jachtwet 1923 ;
Hebben goedgevonden en verstaan :
te bepalen, dat met ingang van heden is ingetrokken het bij bovengenoemd Koninklijk besluit ten opzichte van de provinciën *Zeeland* en *Noordbrabant* bepaalde, zoodat de fasant in de gemeenten *Haamstede* en *Burgh* en in het gedeelte der gemeente *Princenhage*, begrensd door een lijn, beginnende ten zuiden van het landgoed Burgst aan den kunstweg *Princenhage-Burgst*, waar de zuidelijke grens van perceel sectie C, nº. 427, genoemden kunstweg raakt, vervolgens in westelijke richting de zuidgrens van genoemd perceel sectie C, nº. 427, en van de perceelen sectie C, nos. 428, 430 en 431, volgende tot aan den Kesterschen waterloop, dan den Kesterschen waterloop volgende in noordelijke richting tot waar deze in de Vloeigracht uitloopt, verder de Vloeigracht volgende in noordelijke en in oostelijke richting tot aan den Rietdijkschen straatweg, alwaar de Compeere-moerenloop in de Vloeigracht samenloopt, dan in zuidelijke en zuidwestelijke richting den Compeere-moerenloop volgende tot aan den noordoostelijken hoek van perceel sectie C, nº. 308, vervolgens de oostgrens van perceel sectie C, nº. 308, in zuidelijke richting volgende, daarna de zuidgrens van gemeld perceel nº. 308 en de zuidgrens van perceel sectie C, nº. 309, in westelijke richting volgende weder tot aan bovengenoemden kunstweg *Princenhage-Burgst*, met ingang van heden wordt gerekend te behooren tot het wild.
Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 12den November 1925.

WILHELMINA.

De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
DE GEER.

(*Uitgeg.* 24 *Nov.* 1925.)

---

12 *November* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 23 Februari 1922 (*Staatsblad* nº. 76). S. 443.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 19 September 1925, Directie van den Landbouw, nº. 799[2], 3de Afdeeling ;
Gelet op artikel 5 der Veewet ;
Den Raad van State gehoord (advies van 27 October 1925, nº. 13) ;
Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 7 November 1925, Directie van den Landbouw, nº. 1421, 3de Afdeeling ;
Hebben goedgevonden en verstaan :
te bepalen :
In het Koninklijk besluit van 23 Februari 1922 (*Staatsblad* nº. 76) tot uitvoering van artikel 5 der Veewet, worden in littera *g* achter het woord „zoover" ingevoegd de woorden „ , en zal worden gehandhaafd, zoolang".
Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 12den November 1925.

WILHELMINA.

De Min. v. Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
DE GEER.

(*Uitgeg.* 26 *Nov.* 1925.)

---

13 *November* 1925. WET, houdende wijziging van artikel 30 van het Burgerlijk Wetboek. S. 444.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, nº. 331, 1—4.
Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 2196.
Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 919, 1051; 1925/1926, *bladz.* 30.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is artikel 30 van het Burgerlijk Wetboek te herzien;
Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

In artikel 30 van het Burgerlijk Wetboek wordt achter het woord „gedaan" de komma vervangen door een punt en de daaropvolgende woorden vervangen door:

„Bij gebreke van den vader of bij diens verhindering zal de aangifte moeten geschieden door de geneesheeren, heelmeesters, vroedmeesters, vroedvrouwen of andere personen, welke bij de bevalling zijn tegenwoordig geweest, en wanneer de moeder buiten hare woning bevallen is, door de evengenoemde personen of dengene, te wiens huize zij bevallen is."

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 13den November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.
(*Uitgeg.* 24 *Nov.* 1925.)

---

13 *November* 1925. WET, houdende herziening van de Faillissementswet. S. 445.
Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1924/1925, no. 306, 1—7.
Hand. id. bladz. 2189—2195.
Hand. 1e *Kamer* 1924/1925, *bladz.* 870, 977, 1051.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is eenige bepalingen in de Faillissementswet te herzien;
Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.;

Eenig artikel.

De Faillissementswet ondergaat de navolgende wijzigingen:

1. De slotzin van het eerste lid van artikel 6 wordt als volgt gelezen:
„De griffier doet de oproeping op de wijze, bij algemeenen maatregel van bestuur te bepalen."

2. Het tegenwoordige eerste en tweede lid van artikel 15 worden samengevoegd tot eerste lid.

Aan het artikel worden toegevoegd een nieuw tweede en een nieuw derde lid, luidende als volgt:

„Gelijke kennisgeving geschiedt, in geval van vernietiging van een vonnis van faillietverklaring in hooger beroep of cassatie, aan den griffier van de rechtbank, die het vonnis heeft gewezen.

De rechter, die de vernietiging van een vonnis van faillietverklaring uitspreekt, stelt tevens het bedrag vast van de faillissementskosten en van het salaris des curators. Hij brengt dit bedrag ten laste van dengene, die de faillietverklaring heeft aangevraagd, van den schuldenaar, of van beide in de door den rechter te bepalen verhouding. Tegen deze beslissing staat geen rechtsmiddel open. Een bevelschrift van tenuitvoerlegging zal daarvan worden uitgegeven ten behoeve van den curator."

Voorts wordt tusschen de artikelen 15 en 16 ingelascht een nieuw artikel 15*a*, luidende als volgt:

„Wordt faillietverklaring in hooger beroep of in cassatie uitgesproken met vernietiging van een vonnis of arrest, waarbij de aangifte of aanvrage tot faillietverklaring werd afgewezen, dan geeft de griffier van het rechtscollege, dat de faillietverklaring uitspreekt, van die uitspraak kennis aan den griffier van de rechtbank, waarbij de aangifte of aanvrage is ingediend."

3. Aan artikel 16 wordt toegevoegd een nieuw tweede lid, luidende als volgt:

„De rechter, die de opheffing van het faillissement beveelt, stelt tevens het bedrag vast van de faillissementskosten en brengt dit bedrag ten laste van den schuldenaar.

Tegen deze vaststelling staat geen rechtsmiddel open. Een bevelschrift van tenuitvoerlegging zal daarvan worden uitgegeven ten behoeve van den curator."

4. De eerste zinsnede van artikel 18 wordt gelezen als volgt.

„De beschikking, bevelende de opheffing van het faillissement, wordt op dezelfde wijze openbaar gemaakt als het vonnis van faillietverklaring en daartegen kunnen de schuldenaar en de schuldeischers op dezelfde wijze en binnen dezelfde termijnen opkomen, als bepaald is ten aanzien van het vonnis, waarbij eene faillietverklaring wordt geweigerd."

5. Artikel 21, onder 2, wordt gelezen als volgt:

„hetgeen de gefailleerde door persoonlijke werkzaamheid, of als bezoldiging wegens een ambt of bediening, of als soldij, gagement, pensioen of onderstand, gedurende het faillissement verkrijgt, of een gedeelte daarvan, ter beoordeeling van den rechter-commissaris."

Artikel 22, lid 1, vervalt.

Artikel 22, lid 2, wordt eenig lid; de eerste zes woorden worden vervangen door het volgende:

„In het vorige artikel".

6. Het tweede lid van artikel 33 wordt gelezen als volgt:

„Gelegde beslagen vervallen; de rechter-commissaris beveelt voor zooveel noodig de doorhaling."

Het bestaande tweede lid wordt derde lid.

7. Het eerste lid van artikel 54 wordt als volgt gelezen:

„Niettemin kan degene, die een schuld aan den gefailleerde of eene vordering op den gefailleerde vóór de faillietverklaring van een derde heeft overgenomen, op schuldvergelijking, geen beroep doen, indien hij bij de overneming niet te goeder trouw heeft gehandeld."

8. Artikel 58, lid 2, wordt gelezen als volgt:

„De curator kan te allen tijde het bezwaarde goed bevrijden of het verpande voorwerp inlossen tegen voldoening van het daarop verschuldigde met de interesten en kosten."

9. Art. 71, lid 1, wordt gelezen als volgt:

„Onverminderd het bepaalde in artikel 15, derde lid, wordt het salaris van den curator in elk faillissement door de rechtbank vastgesteld."

10. Aan artikel 99 wordt toegevoegd een nieuw derde lid, luidende als volgt:

Exploiten, uitgebracht tot uitoefening der in artikel 57 genoemde rechten, worden gedaan aan den curator".

11. Artikel 108 wordt gelezen als volgt:

„De rechter-commissaris bepaalt uiterlijk binnen veertien dagen nadat het vonnis van faillietverklaring in kracht van gewijsde is gegaan:

1. den dag, waarop uiterlijk de schuldvorderingen ingediend moeten worden;

2. dag, uur en plaats, waarop de verificatievergadering zal gehouden worden.

Tusschen de dagen, onder 1 en 2 vermeld, moeten ten minste veertien dagen verloopen."

12. Ingelascht wordt een nieuw artikel 122*a*, luidende als volgt:

„Wanneer de betwisting door den curator is gedaan, wordt de loop van het rechtsgeding van rechtswege geschorst door het in kracht van gewijsde gaan van de homologatie van een akkoord in het faillissement, tenzij de stukken van het geding reeds tot het geven van eene beslissing aan den rechter zijn overgelegd, in welk geval de vordering, indien zij wordt erkend, geacht wordt in het faillissement erkend te zijn, terwijl ten aanzien van de beslissing omtrent de kosten van het geding de schuldenaar in de plaats treedt van den curator.

De schuldenaar kan bij een exploot houdende een nieuwe procureurstelling verklaren, dat hij het rechtsgeding overneemt achtervolgens de laatste gedingstukken in plaats van den curator.

Zoolang dit niet is geschied, heeft de wederpartij het recht den schuldenaar tot de overneming te dagvaarden.

Verschijnt de schuldenaar niet, dan is het eerste lid van artikel 261 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van toepassing.

Wanneer de betwisting is gedaan door een mede-schuldeischer, kan het geding, nadat de homologatie van een akkoord in het faillissement in kracht van gewijsde is gegaan, door partijen worden voortgezet uitsluitend ten einde den rechter te doen beslissen over de proceskosten."

13. In de eerste zinsnede van artikel 128 worden de woorden „pand of hypotheek" vervangen door:

„pand, hypotheek of scheepsverband".

13*a*. Aan artikel 137 wordt toegevoegd een nieuw tweede lid, luidende als volgt:

„Zoowel de curator, als de schuldeischers en de gefailleerde kunnen na de nederlegging van het proces-verbaal, aan de rechtbank verbetering daarvan verzoeken, indien uit de stukken zelve blijkt dat in het proces-verbaal een vergissing is geslopen."

14. De aanhef van artikel 136, lid 1, wordt gelezen als volgt:

„Indien van hoofdelijke schuldenaren een of meer in staat van faillissement verkeeren, kan de schuldeischer in het faillissement van dien schuldenaar, onderscheidenlijk in het faillissement van ieder dier schuldenaren opkomen", enz.

15. In de tweede zinsnede van artikel 148, lid 1, vervallen de woorden: „na voorlezing".

15*a*. Het eerste en tweede lid van artikel 186 wordt gelezen als volgt:

„Ook een niet-geverifieerde schuldeischer, zoomede een schuldeischer, wiens vordering voor een te laag bedrag is geverifieerd, doch overeenkomstig zijn opgave, kan verzet doen, mits hij uiterlijk twee dagen vóór dien waarop het verzet ter openbare terechtzitting zal behandeld worden, de vordering of het niet-geverifieerde deel der vordering bij den curator indiene, een afschrift daarvan bij het bezwaarschrift voege, en in dit bezwaarschrift tevens verzoek doe om geverifieerd te worden.

De verificatie geschiedt alsdan op de wijze, bij artikel 119 en volgende voorgeschreven, ter openbare terechtzitting, bestemd voor de behandeling van het verzet en voordat daarmede een aanvang wordt gemaakt."

16. Artikel 187 wordt gelezen als volgt:

„Van de beschikking der rechtbank kan binnen acht dagen, nadat zij is gegeven, beroep in cassatie worden ingesteld door den curator en door iederen schuldeischer.

Het beroep geschiedt bij een verzoekschrift, in te dienen ter griffie van den Hoogen Raad. De Voorzitter bepaalt terstond dag en uur voor de behandeling, welke zal moeten plaats hebben binnen twintig dagen. De griffier geeft van het beroep onverwijld kennis aan den griffier van de Rechtbank, welke de beschikking op het verzet heeft gegeven.

Het beroep wordt ter openbare terechtzitting behandeld. De curator en alle schuldeischers kunnen aan de behandeling deelnemen.

Door verloop van den termijn van artikel 183, of, zoo verzet is gedaan, doordat de beschikking op het verzet in kracht van gewijsde is gegaan, wordt de uitdeelingslijst verbindend."

17. Het eerste lid van artikel 188 wordt gelezen als volgt:

„De rechter-commissaris beveelt de doorhaling der hypothekaire inschrijvingen, waarmede een tot den boedel behoorend onroerend goed is bezwaard, zoodra de uitdeelingslijst, waarbij de opbrengst van het goed is verantwoord, verbindend is geworden."

18. Aan artikel 198 worden toegevoegd de woorden:

„of dat de nalatenschap ten dage van het overlijden niet toereikend was ter betaling van de schulden des overledenen".

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 13den November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 29 *Jan.* 1926.)

---

16 *November* 1925. ARREST VAN DEN HOOGEN RAAD.

Voor de strafbaarheid en voor de benaming van het feit, bedoeld in art. 40 der Vleeschkeuringswet, doet het niet af op welke wijze de vleeschwaren ondeugdelijk geworden zijn.

(Vleeschkeuringswet art. 40.)

Mrs. Bosch, Hesse, Ort, Taverne en Kirberger.

C. J. L., requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Utrecht van 30 Juni 1925, rolnummer 479, waarbij hij in hooger beroep — na vernietiging van een vonnis van het Kantongerecht te Woerden op 2 April 1925 in deze zaak gewezen — wegens „vleeschwaren die ondeugdelijk geworden zijn in voorraad hebben", met aanhaling van de artikelen 40 der Vleeschkeuringswet 1919, S. 524, 23 en 91 Sr. is veroordeeld tot een geldboete van veertig gulden en vervangende hechtenis van tien

dagen ; (Gepleit door Mr. M. H. de Boer, advocaat te Utrecht).

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Hesse ;

Gelet op de middelen van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij pleidooi, luidende :

I. Schending, althans verkeerde toepassing van de artikelen 211, 214, 216, 221 en 257 Sv., en van artikel 40 der Vleeschkeuringswet 1919, nº. 524, door niet te beraadslagen en niet in het vonnis de beslissing op te nemen over het te laste gelegde alternatief of de vleeschwaren door bederf, dan wel op andere wijze ondeugdelijk geworden waren, althans door wegens een niet bij eenig wettelijk voorschrift strafbaar gesteld feit straf op te leggen, althans door niet in het vonnis op te nemen de qualificatie van een strafbaar feit ;

II. Schending, althans verkeerde toepassing van de artikelen 221 en 257 Sv., doordat uit de in het vonnis opgenomen inhoud der door den rechter gebezigde bewijsmiddelen niets voorkomt, waaruit kan worden afgeleid, dat de vleeschwaren ondeugdelijk waren ;

Gehoord den Advocaat-Generaal Tak, namens den Procureur-Generaal, in zijne conclusie strekkende tot enz. ;

O. dat bij het aangevallen vonnis — met qualificatie en strafoplegging als gemeld — van de aanklacht bewezen is verklaard, dat de beklaagde te Woerden op 2 Maart 1925 in een in die gemeente gelegen slachterij in voorraad heeft gehad deelen van gedoode runderen, welke deelen door zout waren verduurzaamd en ondeugdelijk geworden waren ;

O. omtrent het eerste middel :

dat artikel 40 der Vleeschkeuringswet 1919, S. nº. 524, onder meer strafbaar stelt het in voorraad hebben van vleeschwaren „die bedorven of op andere wijze ondeugdelijk geworden zijn" ;

dat hier dus duidelijk de nadruk is gelegd op den toestand waarin de vleeschwaren verkeeren en het niet afdoet op welke wijze zij in dien toestand zijn geraakt ;

dat de Rechtbank uit de bewijsmiddelen heeft afgeleid dat in deze sprake was van ondeugdelijk geworden vleeschwaren en in dien zin ook het bewezene juist heeft gequalificeerd ;

dat hieruit volgt dat het middel niet juist is ;

Omtrent het tweede middel :

dat blijkens het vonnis de getuige-deskundige Verkaik ter terechtzitting heeft verklaard, terwijl de Rechtbank zijn deskundig oordeel tot de hare heeft gemaakt : „dat hij het in beslag genomen vleesch heeft gekeurd op wetenschappelijke wijze en heeft waargenomen, dat bedoeld vleesch zoo vies was, dat hij er met zijn handen niet aan wilde komen, dat het vleesch gedeeltelijk zwart was en ondragelijke lucht verspreidde" ;

dat deze rechter hieruit kon afleiden, dat de bewuste vleeschwaren ondeugdelijk waren, zoodat ook dit middel is ongegrond ;

Verwerpt het beroep.

[Gewezen overeenkomstig de Concl. Adv.-Gen. Mr. Tak.] (N. J.)

---

17 *November* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 27 December 1924 (*Staatsblad* nº. 585) tot het opnieuw vaststellen van de regelen voor de bezoldiging van de hoofden en de onderwijzers aan de scholen voor gewoon, uitgebreid en meer uitgebreid lager onderwijs. S. 446.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, en van Financiën, van 19 Mei 1925, nº. 1866/3, afdeeling Lager Onderwijs Algemeen, en van 22 Juni 1925, nº. 104, afdeeling Generale Thesaurie, tot wijziging van Ons besluit van 27 December 1924 (*Staatsblad* nº. 585) tot het opnieuw vaststellen van de regelen voor de bezoldiging van de hoofden en de onderwijzers aan de scholen voor gewoon, uitgebreid en meer uitgebreid lager onderwijs ;

Den Raad van State gehoord, advies van 11 Augustus 1925, nº. 18 ;

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 4 November 1925, nº. 6801[1], afdeeling Lager Onderwijs Algemeen, en van 10 November 1925, nº. 138, afdeeling Generale Thesaurie ;

Gelet op artikel 30, eerste en tweede lid, der Lager-onderwijswet 1920, en op de artikelen 1 en 34 van het bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te rekenen van 1 Januari 1925 worden artikel 8, tweede lid, en artikel 9 van Ons voormeld besluit van 27 December 1924 (*Staatsblad* nº. 585) gelezen als volgt :

8, tweede lid. Gelijke verhooging wordt tot en met 31 December 1927 genoten door den onderwijzer, die op 31 December 1924 in het genot was van de verhooging zijner jaarwedde, bedoeld in artikel III, punt 11, van Ons besluit van 16 December 1920 (*Staatsblad* nº. 899), en die de akte als hoofdonderwijzer bezit en tevens de bevoegdheid tot het geven van lager onderwijs in slechts één der bovengenoemde vakken, of wel, zonder de akte als hoofdonderwijzer te bezitten, ten minste eene hoogere bevoegdheid voor één der bovengenoemde vakken, hetzij de bevoegdheid tot het geven van lager onderwijs in ten minste twee dier vakken bezit.

9. De jaarwedde van het hoofd en de onderwijzers eener school, welke als eenige leerschool verbonden is aan eene van Rijkswege gesubsidieerde gemeentelijke of bijzondere kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen, is gelijk aan die van het hoofd en de onderwijzers eener school voor gewoon lager onderwijs, vermeerderd met f 450 voor het hoofd en met f 250 voor de onderwijzers. Onder „eenige leerschool" is te verstaan de leerschool, welke overeenkomstig artikel 21, eerste lid, van Ons besluit van 11 September 1923 (*Staatsblad* nº. 440) door het gemeentebestuur of het bestuur der bijzondere kweekschool is aangewezen, mits deze aanwijzing door den hoofdinspecteur is goedgekeurd, en zoolang hij deze goedkeuring niet heeft ingetrokken.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden

gezonden aan den Raad van State, Onzen Minister van Financiën, en de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 17 November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
RUTGERS.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 3 *Dec.* 1925.)

---

20 *November* 1925. BESLUIT tot regeling van den herijk der maten en gewichten in 1926 en 1927. S. 447.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 28 October 1925, nº. 12233, Afdeeling Handel en Nijverheid;

Gelet op artikel 15, letter *a*, der Wet van 7 April 1869 (*Staatsblad* nº. 57), waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk Besluit van 29 November 1874 (*Staatsblad* nº. 143);

Den Raad van State gehoord, (advies van 10 November 1925, nº. 46);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 16 November 1925, nº. 12950, Afdeeling Handel en Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

1º. de maten en gewichten moeten in het jaar 1926 of 1927 worden onderworpen aan den herijk, bedoeld bij artikel 15, letter a, der bovengenoemde wet;

2º. de herijk heeft plaats binnen het tijdvak van 1 Januari 1926 tot en met 30 September 1927;

3º. aan Ged. Staten der provinciën wordt opgedragen de data te bepalen, waarop de herijk voor elke gemeente binnen het onder 2º genoemde tijdvak zal geschieden;

4º. het merk der goedkeuring, dat in 1924 en 1925 bij den ijk en den herijk der maten en gewichten is gebezigd, is geldig tot en met 30 September 1927.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 20sten November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

(*Uitgeg.* 1 *Dec.* 1925.)

---

20 *November* 1925. BESLUIT tot vaststelling van den duur van de eerste oefening van dienstplichtigen, die na inlijving in opleiding zijn genomen tot reserve-officier van gezondheid en tot reserve-officier-tandarts. S. 448.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht, van Onzen Minister van Oorlog van 16 November 1925, VIIde Afd., nº. 187 O.;

Gelet op art. 32, eerste lid, *c*, van de Dienstplichtwet en op art. 64, eerste lid, van het Dienstplichtbesluit;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. De duur van de eerste oefening van de dienstplichtigen, die bij den geneeskundigen dienst der landmacht na hun inlijving in opleiding zijn genomen tot reserve-officier van gezondheid, bedraagt 5 maanden.

2. De duur van de eerste oefening van de dienstplichtigen, die bij den geneeskundigen dienst der landmacht na hun inlijving in opleiding zijn genomen tot reserve-officier-tandarts, bedraagt 4½ maand.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 20sten November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, LAMBOOY.

(*Uitgeg.* 2 *Dec.* 1925.)

---

21 *November* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 101), houdende voorschriften inzake de bevoegdheden tot het geven van nijverheidsonderwijs en de daarmede verband houdende examens. S. 449.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 17 Augustus 1925, nº. 7201/3, afd. Nijverheidsonderwijs;

Overwegende, dat het wenschelijk is in de voorschriften, regelende de bevoegdheden tot het geven van nijverheidsonderwijs en de daarmede verband houdende examen-programma's, vastgesteld bij Ons besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 101), eenige technische wijzigingen en aanvullingen aan te brengen;

Den Raad van State gehoord (advies van 29 September 1925, nº. 21);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 17 November 1925, nº. 9860, afdeeling Nijverheidsonderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. I. De tweede en volgende alinea's van artikel I van Ons besluit van 23 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 101) worden nader vastgesteld als volgt:

Er worden ingesteld de volgende akten van bekwaamheid tot het geven van theoretisch en practisch nijverheidsonderwijs:

I. akten van bekwaamheid, die bevoegdheid verleenen tot het geven van onderwijs aan scholen, bedoeld in artikel 11, *eerste lid*, der Nijverheidsonderwijswet:

a. akten, in hoofdzaak bestemd voor theoretisch of teekenonderwijs:

NI (natuur- en werktuigkunde);

NII (*vervallen*);

NIII (bouwkunde en bouwkundig teekenen);

NIV (werktuigbouwkunde, ijzerbewerking en werktuigkundig en smids-teekenen);

NV (electrotechniek en electrotechnisch teekenen);

NVI (binnenvaartkunde);

b. akte, in hoofdzaak bestemd voor practisch onderwijs:

N*a* (handwerken);

c. akten, bestemd voor theoretisch en practisch onderwijs:

NVII (huishoudelijk werk, waschbehandeling en bijbehoorende theoretische vakken);
NVIII (koken en bijbehoorende theoretische vakken);

II. akten van bekwaamheid, die bevoegdheid verleenen tot het geven van onderwijs aan *alle* scholen, bedoeld in art. 11 der Nijverheidsonderwijswet:

a. akten, in hoofdzaak bestemd voor theoretisch of teekenonderwijs:
NIX*a* (handteekenen en decoratief-teekenen);
NIX*b* (decoratief boetseeren);
NX (meubelteekenen);
NXI (teekenen voor het nijverheidsonderwijs aan meisjes);
NXII (*vervallen*);
NXIII (scheepswerktuigkunde);
NXIV (vervallen);
NXV (zeemanschap);
NXVI (wis- en zeevaartkunde);

b. akten, in hoofdzaak bestemd voor practisch onderwijs:
N*b* (timmeren);
N*c* (metselen);
N*d* (*vervallen*);
N*e* (schilderen);
N*f* (meubelmaken);
N*g* (*vervallen*);
N*h* (vuur-, plaat- en bankwerken);
N*j* (machine-bankwerken);
N*k* (practijk der electrotechniek);
N*l* (letterzetten);
N*m* (boekdrukken);
N*n* (boekbinden en handvergulden);
N*o* (kleermaken);
N*p* (schoenmaken);
N*q* (dames-kleermaken);
N*r* (lingerievak);
N*s* (kunstnaaldwerk);

c. akten bestemd voor theoretisch en practisch onderwijs:
NXVII (huishoudkunde, waschbehandeling en bijbehoorende theoretische vakken);
NXVIII (koken en bijbehoorende theoretische vakken);
NXIX (koken, huishoudkunde, waschbehandeling en bijbehoorende theoretische vakken aan inrichtingen voor landbouwhuishoudonderwijs).

Art. II. Art. IX, tweede lid, van Ons voornoemd besluit, wordt nader vastgesteld als volgt:

2. De examens volgens het nieuwe programma voor de akten NVII, NVIII, NIX*a*, NIX*b*, NXI en NXIII zullen voor het eerst worden afgenomen in het jaar 1926.

De examens volgens het nieuwe programma voor de akten NXVII, NXVIII, N*q* en N*r* zullen voor het eerst worden afgenomen in 1927; die volgens het nieuwe programma voor de akte N*s* voor het eerst in 1928.

In 1925 zal nog gelegenheid worden gegeven om examen af te leggen volgens het oude programma voor de akten NVII, NVIII, NIX, NXI, NXIII, NXVII, NXVIII, N*q*, N*r* en N*s*. In 1926 zal nog gelegenheid worden gegeven om examen af te leggen volgens het oude programma voor de akten NXVII, NXVIII, N*q*, N*r* en N*s*. In 1927 zal nog gelegenheid worden gegeven om examen af te leggen volgens het oude programma voor de akte N*s*. Bovendien zal in 1925 nog gelegenheid worden gegeven om examen af te leggen voor de op te heffen akte NII en voor de op te heffen aanteekeningen voor decoratief teekenen en voor boetseeren op de oude akte NIX, voor droge waterbouwkunde op de akte NXIV en voor hand- en vakteekenen op de akte N*e*.

Art. III. 1. In de lijst van bevoegdheden, behoorende bij Ons voornoemd besluit, welke aan het bezit van ingevolge andere wetten verkregen graden, akten van bekwaamheid of getuigschriften worden verbonden voor het geven van nijverheidsonderwijs, worden de volgende wijzigingen en aanvullingen aangebracht:

Bevoegdheden voor het geven van middelbaar en lager nijverheidsonderwijs.

In plaats van de zinsneden:
„officier der genie (wis- en werktuigkunde, lichamelijke oefening en het technische vak van den civiel-ingenieur);
„officier der artillerie (wiskunde en lichamelijke oefening);
„officier der infanterie of cavalerie (lichamelijke oefening);
„zeeofficier (wiskunde en cosmografie);"
wordt gelezen:
officier der genie (lichamelijke oefening en het technische vak van den civiel-ingenieur);
officier der artillerie, infanterie of cavalerie (lichamelijke oefening);

Bevoegdheden tot het geven van lager nijverheidsonderwijs.

In plaats van „officier-machinist van de Koninklijke Marine"
wordt gelezen:
„officier Marine-Stoomvaartdienst".

De bevoegdheden te ontleenen aan de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer, aan die als onderwijzer en aan de akten L. O. voor verschillende vakken worden nader vastgesteld als volgt:

akte hoofdonderwijzer (lezen, schrijven, Nederlandsche taal, vaderlandsche geschiedenis en aardrijkskunde;
(indien de akte hoofdonderwijzer is behaald vóór het in werking treden der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* nº. 175), bovendien wiskunde);
akte hoofdonderwijzer (rekenen aan nijverheidsscholen voor meisjes, visscherij- en binnenvaartscholen);
akte onderwijzer (lezen en schrijven);
akte onderwijzer, behaald volgens het programma, behoorende bij het Koninklijk besluit van 10 September 1923 (*Staatsblad* nº. 433), (rekenen aan nijverheidsscholen voor meisjes, visscherij- en binnenvaartscholen; en lichamelijke oefening aan alle lagere nijverheidsscholen);
akte L. O. Fransche taal (Fransche taal);
akte L. O. Engelsche taal (Engelsche taal);
akte L.O. Hoogduitsche (Hoogduitsche taal);
akte L. O. wiskunde (wiskunde en rekenen);
akte L.O. landbouwkunde (landbouwkunde);
akte L.O. tuinbouwkunde (tuinbouwkunde);
akte L.O. fraaie handwerken (fraaie handwerken);
akte L.O. handelskennis (handelskennis, boekhouden inbegrepen);
akte L.O. teekenen (teekenen aan de laagste

klassen van nijverheidsscholen voor meisjes en aan volkscursussen voor meisjes);

akte L.O. gymnastiek (lichamelijke oefening);

akte L.O. vrije- en orde-oefeningen, behaald volgens het programma, behoorende bij het Koninklijk besluit van 10 September 1923 (*Staatsblad* nº. 436), (lichamelijke oefening);

2. In de lijst van bevoegdheden, behoorende bij Ons voornoemd besluit, welke verbonden blijven aan vervallen akten van bekwaamheid en aanteekeningen daarop volgens de Nijverheidsonderwijswet, wordt onder de bevoegdheden voor het geven van *lager* nijverheidsonderwijs de punt achter „akte NH (handteekenen)" vervangen door een komma punt, en daarna ingevoegd: aanteekening voor hand- en vakteekenen voor schilders op de akte Ne (hand- en vakteekenen aan schildersleerlingen).

Art. IV. In de programma's, behoorende bij Ons voornoemd besluit worden de volgende aanvullingen en wijzigingen aangebracht:

Programma voor de aanteekening op de akte NIII.

De slot-alinea van de toelichting wordt gelezen als volgt:

Het examen in de onderdeelen *a* tot en met *j* geschiedt mondeling; in de onderdeelen *d* en *j* bovendien door het maken van opstellen, zoo noodig door schetsen in den tekst te verduidelijken; in de onderdeelen *b*, *c* en *f* bovendien door het vervaardigen van de teekeningen resp. genoemd onder 5, 4 en 6 van onderdeel *l*.

Programma voor de akte NIV.

In den eersten zin wordt in plaats van het woord „verrichtingen" gelezen „inrichtingen".

Programma voor de akte NVII.

De eerste zin wordt nader vastgesteld als volgt:

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in huishoudelijk werk, waschbehandeling en de daarbij behoorende theoretische vakken aan inrichtingen, bedoeld in art. 11, eerste lid, der Nijverheidsonderwijswet.

De vereischten onder *a* 3 worden nader vastgesteld als volgt:

3. de hoofdbegrippen der gezondheidsleer betreffende woning, kleeding en schoeisel: indeeling en inrichting van eenvoudige woningen, verlichting, verwarming, luchtverversching, hygiënische bewoning en onderhoud; eischen te stellen aan drink-, werk- en waschwater, wijzen van winning en zuivering; verwijdering van afvalstoffen; beteekenis en doel der kleeding, eigenschappen van grondstoffen en weefsels; begrip van hygiënische kleeding in verband met leeftijd, arbeid, temperatuur der omgeving; onderhoud en reiniging;

In de *toelichting* wordt de 6de alinea nader vastgesteld als volgt:

Het examen in de onderdeelen *a*, *b* en *e* geschiedt schriftelijk en mondeling; in de onderdeelen *c* en *d* mondeling en desgewenscht ook schriftelijk.

Programma voor de akte NVIII.

De eerste zin wordt nader vastgesteld als volgt:

Deze akte geeft bevoegdheid voor het geven van onderwijs in koken en de daarbij behoorende theoretische vakken aan inrichtingen, bedoeld in art. 11, eerste lid, der Nijverheids-onderwijswet.

Programma voor de akte Na.

In plaats van „NA" wordt gelezen Na.

In de vereischten onder *a*, eersten regel, wordt achter het woord „van" een komma geplaatst.

Programma voor de akte NXI.

Het vereischte onder *h* 1 wordt gelezen:

„1. het teekenen van een costuum op mannequin in kleur;".

Programma voor de akte NXVII.

De tweede zin wordt nader vastgesteld als volgt:

Om aan het examen te kunnen deelnemen moet de candidate den leeftijd van 23 jaar bereiken of bereikt hebben in het jaar, waarin examen wordt afgelegd en in het bezit zijn van de akte NVII. Zij moet tevens een bewijs overleggen, dat zij na het behalen der akte NVII, in de vakken, waarvoor die akte bevoegdheid geeft, één jaar onderwijs heeft gegeven aan een nijverheidsschool voor meisjes.

In de vereischten onder 4 wordt de *punt komma* achter het woord „stellen" vervangen door een *komma*.

De aanhef van het vereischte onder *e* 3 wordt gelezen als volgt:

3. Plant- en dierkunde: bouw en verrichtingen van het menschelijk lichaam, enz.

In de *toelichting* wordt de 5e alinea nader vastgesteld als volgt:

Het examen in de onderdeelen *a*, *c* en *f* geschiedt schriftelijk en mondeling; in de onderdeelen *b* en *d* mondeling en desgewenscht ook schriftelijk; in onderdeel *e* uitsluitend mondeling.

Programma voor de akte NXVIII.

De tweede zin wordt nader vastgesteld als volgt:

Om aan het examen te kunnen deelnemen, moet de candidate den leeftijd van 23 jaar bereiken of bereikt hebben in het jaar, waarin examen wordt afgelegd, en in het bezit zijn van de akte NVIII. Zij moet tevens een bewijs overleggen, dat zij, na het behalen der akte NVIII, in de vakken, waarvoor die akte bevoegdheid geeft, één jaar onderwijs heeft gegeven aan een nijverheidsschool voor meisjes.

In de vereischten onder *e*, 2, *b* moet het woord „Organische" als *niet-cursief* worden gelezen.

In de *toelichting* wordt de 4de alinea nader vastgesteld als volgt:

Het examen in de onderdeelen *a*, *b* en *f* geschiedt schriftelijk en mondeling; in de onderdeelen *c* en *d*, mondeling en desgewenscht ook schriftelijk; in onderdeel *e* uitsluitend mondeling.

Programma voor de akte NXIX.

In het vereischte onder *d* 4 wordt de *punt komma* achter het woord „waschwater" vervangen door een *komma*.

Het vereischte onder *e* 2 wordt gelezen als volgt:

2. het samenvoegen van gerechten tot eenvoudige maaltijden.

Na het programma voor de akte *N e* wordt ingevoegd :

Programma voor de aanteekening op de akte N e is vervallen.

(Deze aanteekening, geplaatst op de akte N *e*, gaf (en blijft geven) de bevoegdheid voor het geven van onderwijs in het hand- en vakteekenen aan schildersleerlingen van scholen bedoeld in art. 11, eerste lid, der Nijverheidsonderwijswet.)

Programma voor de akte N K.

De toelichting tot het vereischte onder *f* wordt gelezen als volgt :

f. het examen wordt voor zoover noodig met behulp van afbeeldingen afgenomen ;.

Programma voor de akte Nq.

De tweede zin wordt nader vastgesteld als volgt :

Om aan het examen te kunnen deelnemen moet de candidate den leeftijd van 23 jaar bereiken of bereikt hebben in het jaar, waarin examen wordt afgelegd, en in het bezit zijn der akte N*a*. Zij moet tevens een bewijs overleggen, dat zij, na het behalen der akte N*a*, gedurende ten minste twee jaar op een atelier (X) is werkzaam geweest.

In de *toelichting* wordt de vijfde alinea gelezen als volgt :

Het examen in de onderdeelen *a* en *d* geschiedt schriftelijk en mondeling ; in de onderdeelen *b* en *c* uitsluitend mondeling.

Programma voor de akte Nr.

De tweede zin wordt nader vastgesteld als volgt :

Om aan het examen te kunnen deelnemen moet de candidate den leeftijd van 23 jaar bereiken of bereikt hebben in het jaar, waarin examen wordt afgelegd, en in het bezit zijn van de akte N*a*. Zij moet tevens bewijzen overleggen, dat zij, na het behalen der akte N*a*, ten minste één jaar op een atelier (X) is werkzaam geweest, en één jaar onderwijs heeft gegeven in de vakken, waarvoor die akte bevoegdheid geeft, aan een nijverheidsschool voor meisjes.

Art. V. Dit besluit wordt geacht in werking te zijn getreden op 1 Januari 1925, behoudens het bepaalde in artikel II.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 21sten November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,

RUTGERS.

(*Uitgeg.* 10 *Dec.* 1925.)

---

21 *November* 1925. BESLUIT, houdende aanvulling van het Vrijdommenbesluit 1925 (*Staatsblad* n°. 103) met bepalingen tot regeling van den vrijdom van invoerrecht voor tot de posten nos. 11 en 133, 120 en 130 der Tariefwet behoorende goederen. S. 450.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 28 October 1925, n°. 136 (Invoerrechten) ;

Gezien Bijzondere bepaling n°. 2 op post n°. 11, Bijzondere bepaling n°. 5 op post n°. 133, Bijzondere bepaling n°. 3 op post n°. 120 en de Bijzondere bepaling op post n°. 130 van het bij de Tariefwet 1924 (*Staatsblad* n°. 568) behoorend Tarief ;

Den Raad van State gehoord (advies van 10 November 1925, n°. 36) ;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 17 November 1925, n°. 140 (Invoerrechten) ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen :

Art. I. In het Vrijdommenbesluit 1925 (*Staatsblad* n°. 103) worden de volgende aanvullingen en wijzigingen aangebracht :

1°. Na artikel 54 wordt het volgende artikel ingevoegd :

Bijzondere bepaling n°. 2 op post n°. 11 en Bijzondere bepaling n°. 5 op post n°. 133.

„54A. De vrijdom van invoerrecht voor medaillons, beelden en andere tot post n°. 11 der Tariefwet behoorende artikelen, zoomede voor tot post n°. 133 dier wet behoorende versieringsvoorwerpen wordt verleend door den inspecteur der invoerrechten in wiens dienstkring de voorwerpen zullen worden vrijgemaakt.

De aanvraag om vrijdom houdt een duidelijke en nauwkeurige omschrijving der voorwerpen in en vermeldt voorts :

a. de hoeveelheid en de waarde der voorwerpen ;

b. het kantoor, waar de voorwerpen zullen worden vrijgemaakt ;

c. de overgelegde bescheiden of andere bewijsstukken, waaruit kan blijken, dat de voorwerpen de bestemming hebben, waarvoor aanspraak op vrijdom bestaat.

De inspecteur verleent de vergunning, indien uit voormelde bescheiden of bewijsstukken blijkt, dat de voorwerpen door of ten behoeve van publiekrechtelijke lichamen worden ingevoerd ter versiering van pleinen, straten of openbare gebouwen, of dat zij worden ingevoerd om aan publiekrechtelijke lichamen voor voormeld doel te worden overgedragen."

2°. Het eerste lid van artikel 75 wordt gelezen :

Bijzondere bepaling n°. 3 op post n°. 120.

„Tabak en tabaksstelen kunnen vrij van invoerrecht worden ingevoerd, indien bij de visitatie, door overlegging van bestelorders of andere bescheiden afdoende wordt aangetoond, dat zij zijn bestemd, hetzij om te dienen als landbemesting, hetzij om te worden gebezigd voor de vervaardiging van door Onzen Minister van Financiën aan te wijzen producten, welke bij invoer, anders dan in verpakten of getabletteerden staat, niet aan invoerrecht onderworpen zijn. De tabak of de tabaksstelen zullen bovendien door toevoeging van een door voornoemden Minister te bepalen mengmiddel derwijze moeten zijn gedenatureerd, dat de goederen als genotmiddel niet meer zijn te gebruiken."

3°. Na artikel 76 wordt het volgende artikel ingevoegd :

Bijzondere bepaling op post n°. 130.

„76 I. De vrijdom van invoerrecht, bedoeld bij de Bijzondere bepaling op post n°. 130 der Tariefwet voor uurwerken, onderdeelen of toebehooren daarvan, die worden gebezigd voor het vervaardigen van door Onzen Minister van Financiën aan te wijzen artikelen, welke bij invoer niet of aan een lager invoerrecht zijn onderworpen dan van uurwerken is verschuldigd, wordt verleend door den inspecteur der invoerrechten in wiens dienstkring de fabriek is gelegen, waar de vervaardiging plaats heeft.

De aanvraag om vrijdom houdt in een nauwkeurige en duidelijke omschrijving der voorwerpen, waarvoor vrijdom wordt verlangd en vermeldt voorts :

a. de hoeveelheid der voorwerpen en de waarde voor elk afzonderlijk, alsmede bijzondere kenteekenen of andere voldoende aanwijzingen voor de erkenning van hunne eenzelvigheid ;

b. de plaats, waar de voorwerpen zich bevinden ;

c. een duidelijke aanwijzing van de ligging der fabriek ;

d. de overgelegde bescheiden of andere bewijsstukken, waaruit kan blijken, dat de voorwerpen inderdaad de bestemming hebben, waarvoor aanspraak op vrijdom bestaat.

De inspecteur verleent de vergunning tot vrijdom alleen, indien te zijnen genoegen is aangetoond, dat de voorwerpen gebezigd zullen worden voor het vervaardigen van ingevolge het eerste lid aangewezen artikelen, en indien de voorwerpen van herkenningsteekenen kunnen worden voorzien, of door opneming van afmetingen, gewicht of andere aanwijzingen, voldoende zekerheid voor de erkenning van hunne eenzelvigheid kan worden verkregen.

Bij invoer wordt voor de voorwerpen na aangifte volgens artikel 120 der meergenoemde Algemeene Wet, tegen zekerheidstelling voor de invoerrechten een volgbrief afgegeven, waarin de bestemmingsplaats wordt vermeld

De volgbrief wordt gezuiverd en de zekerheid opgeheven, zoodra het bewijs is geleverd, dat de voorwerpen, waarvan de eenzelvigheid moet blijken, overeenkomstig de voorschriften in de vergunning vermeld, inderdaad voor de vervaardiging van ingevolge het eerste lid aangewezen artikelen zijn gebezigd en daarop of daarin zijn aangebracht.

De invoerrechten worden geheel of gedeeltelijk ingevorderd, indien het in het vorige lid bedoelde bewijs niet of slechts gedeeltelijk wordt geleverd."

Art. II. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 21sten November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 3 *Dec.* 1925.)

---

21 *November* 1925. BESLUIT, houdende vaststelling van den algemeenen maatregel van bestuur ter uitvoering van de artikelen 15*a* der Pensioenwetten voor de land- en voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nos. 66 en 65) en van artikel 10 der Militaire Weduwenwet 1922. S. 451.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Marine en van Financiën van 26 October 1925, IIIde afd., n°. 57 ;

Den Raad van State gehoord (advies van 10 November 1925, n°. 38) ;

Gelet op het nader gemeenschappelijk rapport van Onze voornoemde Ministers van 17 November 1925, IIIde afd., n°. 65 ;

Gezien de artikelen 15*a* der Pensioenwetten voor de land- en voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nos. 66 en 65), zooals deze laatstelijk zijn gewijzigd bij de Wetten van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* nos. 277 en 273), en artikel 10 der Militaire Weduwenwet 1922, zooals deze laatstelijk is gewijzigd en aangevuld bij de wet van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 279) ; alsmede artikel 13 van de wet van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 277), artikel 7 der wet van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 273) en artikel 3 der wet van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 279) ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Art. 1. 1. Op den voet van de bepalingen van dit besluit wordt :

a. van de vrijwillig dienende Europeesche militairen van de land- en zeemacht, wier pensioensaanspraken worden beheerscht door de Pensioenwetten voor de landmacht en voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nos. 66 en 65), krachtens de artikelen 15*a* dier wetten — zooals die artikelen ten gevolge van de wetten van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* nos. 277 en 273) zijn komen te luiden — eene bijdrage gevorderd voor hun pensioen ;

b. op de onder *a* bedoelde militairen — met uitzondering van de officieren, voor wie ingevolge artikel 68 der Militaire Weduwenwet 1922, zooals deze laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 279), de statuten der weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmacht of het reglement voor het weduwen- en weezenfonds der militaire officieren bij de zeemacht van kracht zijn gebleven of nader zullen blijven — krachtens het bepaalde in artikel 10, vijfde lid, van voormelde gewijzigde wet verhaal geoefend wegens de door het Rijk ingevolge artikel 9 van die wet verschuldigde bijdrage voor aan hunne weduwen en weezen toe te kennen pensioenen.

2. Het in het vorige lid bepaalde is niet van toepassing op hen, wier soldij is vastgesteld op f 0.50 per dag of minder en evenmin op hen, die, als zijnde in opleiding voor eenige militaire functie, zakgeld genieten.

2. 1. De in het eerste lid van het vorige artikel onder *a* bedoelde bijdrage en het onder *b* bedoelde verhaal geschieden door inhouding op de bezoldiging of andere inkomsten, welke de militair als zoodanig geniet, en wel:

a. ter zake van het militair pensioen, ten beloope van 3 ten honderd van de som van de over een vol jaar berekende inkomsten en

baten, in het genot waarvan de belanghebbende is op 1 Januari van het jaar, waarover de bijdrage is verschuldigd, of geacht wordt te zijn — voor het personeel der zeemacht bij plaatsing in Nederland aan wal —, voor zoover die inkomsten en baten eventueel in aanmerking zouden worden genomen bij de vaststelling van den pensioensgrondslag overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 14 der Pensioenwetten voor de landmacht en voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nos. 66 en 65);

b. ter zake van het weduwen- en weezenpensioen, ten beloope van 5½ ten honderd van de onder *a* bedoelde som, met dien verstande, dat, indien die som méér bedraagt dan f 3000, het evengenoemde percentage berekend wordt over f 3000.

2. De in het eerste lid onder *a* en *b* bedoelde som wordt naar beneden afgerond tot een vollen gulden.

3. Bij benoeming of indiensttreding in den loop van een kalenderjaar worden de bijdrage en het verhaal met inachtneming van de in het voorgaande artikel gestelde regelen berekend naar de inkomsten en baten bij benoeming of indiensttreding.

4. 1. Indien een militair tijdelijk geen inkomsten als zoodanig geniet, wordt de inhouding van de bijdrage en het verhaal over het betrokken tijdvak opgeschort, tenzij de belanghebbende er de voorkeur aan geeft om door vrijwillige stortingen het verschuldigde te voldoen.

2. Treedt een militair, wiens inkomsten als zoodanig tijdelijk hebben stilgestaan, weder in het genot daarvan, dan worden de bijdrage en het verhaal, verschuldigd over het tijdvak van stilstand der bezoldiging — voor zoover zij niet ingevolge het bepaalde bij het eerste lid zijn betaald — naast de gewone inhouding op zijne inkomsten gekort op gelijken voet, waarop de inhouding zou hebben plaats gehad, indien de inkomsten niet hadden stilgestaan.

3. Verlaat een militair, wiens inkomsten tijdelijk stilstaan of hebben stilgestaan, den dienst onder toekenning van dadelijk ingaand pensioen of van wachtgeld, dan worden de bijdrage en het verhaal, voor zoover deze over het tijdvak van stilstand nog verschuldigd zijn, op zijn pensioen of op zijn wachtgeld ingehouden. Wordt hem bij zijn ontslag geen pensioen toegekend en wenscht hij zich voor zijne eventueel na te laten betrekkingen het behoud van het uitzicht op pensioen te verzekeren, dan wordt het deswege verschuldigde tijdelijk zoodanig verhoogd, dat het achterstallige binnen ten hoogste *vijf* jaren is aangezuiverd. Door den Pensioenraad, ingesteld bij de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240), worden de aldus betaalde gelden ter beschikking gesteld van den betrokken Minister. De inhouding op pensioen of op wachtgeld en tijdelijke verhooging van het verschuldigde, hiervoren bedoeld, worden voor elk geval afzonderlijk door den Minister van Oorlog, dan wel door den Minister van Marine, vastgesteld.

4. Verlaat een militair, wiens inkomsten tijdelijk stilstaan of hebben stilgestaan, den dienst zonder recht op toekenning van dadelijk ingaand pensioen of van wachtgeld en sluit hij geene verzekering tot behoud van het uitzicht op pensioen voor zijne eventueel na te laten betrekkingen, dan zijn de bijdrage en/of het verhaal, als bedoeld in artikel 1, voor zoover deze over het tijdvak van stilstand der bezoldiging verschuldigd zijn, dadelijk opvorderbaar. Het verschuldigde kan worden verhoogd met eventueel te maken kosten van invordering.

5. 1. Het bepaalde bij de voorgaande artikelen is op de op 1 Juli 1925 in dienst zijnde militairen, als bedoeld in artikel 1 onder *a*, van toepassing van 1 Januari 1925 af.

2. Het Koninkrijk besluit van 28 December 1922 (*Staatsblad* nº. 745) wordt ingetrokken.

6. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het geplaatst is.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine en van Financiën zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 21sten November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, LAMBOOY.
De Minister van Marine a. i., LAMBOOY.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 3 *Dec.* 1925.)

---

23 *November* 1925. BESLUIT tot wijziging van de besluiten van 6 Juni 1922 resp. tot uitvoering van de artikelen 74 en 75 der Veewet.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 17 November 1925, Directie van den Landbouw, nº. 1482, 3de afdeeling;

Gelet op Onze besluiten van 6 Juni 1922, nº. 40 en nº. 41;

Hebben goedgevonden en verstaan:

a. de bij eerstbedoeld besluit behoorende voorschriften worden aangevuld als volgt:

Art. 71. Het merk, voor gesmolten, voor uitvoer naar Engeland bestemd vet, bestaat uit een etiket van grijs papier, groot 9 bij 16 centimeter en ingericht als volgt:

	Inspection:	
(*a*) (*b*)	Nº.	
	Kingdom of the Netherlands	
	Ministry of Home Affairs and Agriculture	
	Department: AGRICULTURE	
	Veterinary Service	
	I hereby certify that this package contains lard, derived from animals, which were free from disease at the time of slaughter and rendered, prepared and packed with all necessary precautions for the prevention of danger to public health. 19..	
	The Government veterinary Inspector:	

(*a*) Na „Inspection" wordt de naam van de keuringsplaats gedrukt.
(*b*) Ruimte voor administratieve aanwijzingen.

Bovendien wordt iedere zending gesmolten, voor uitvoer naar Engeland bestemd vet verzegeld van een certificaat, eveneens van grijs papier, groot 16 bij 25 eentimeter en ingericht als volgt:

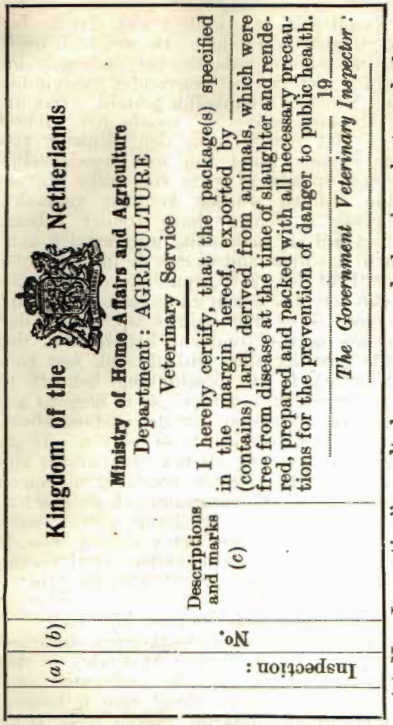

(a)	(b)	**Kingdom of the Netherlands** **Ministry of Home Affairs and Agriculture** Department: AGRICULTURE Veterinary Service
Inspection:	No.	Descriptions and marks (c) — I hereby certify, that the package(s) specified in the margin hereof, exported by _____ (contains) lard, derived from animals, which were free from disease at the time of slaughter and rendered, prepared and packed with all necessary precautions for the prevention of danger to public health. _____ 19__ *The Government Veterinary Inspector:* _____

(a) Na „Inspection" wordt de naam van de keuringsplaats gedrukt.
(b) Ruimte voor administratieve aanwijzingen.
(c) Ruimte voor handelsmerken, enz.

Art. 72. Het in het eerste lid van het vorige artikel bedoelde merk wordt door middel van een deugdelijk plakmiddel op een duidelijk zichtbare plaats op de verpakking vastgehecht.

b. in het in de tweede plaats genoemde besluit wordt in artikel 1 in het sub *d* bepaalde na „daarvan" gelezen: „met uitzondering van voor Engeland bestemd gesmolten vet, waarvoor eene vergoeding wordt geheven van f 0.50 voor iedere 100 K.G. of een gedeelte daarvan.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer en aan Onzen Minister van Financiën.

Het Loo, den 23 November 1925.

WILHELMINA.

De Min. van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
DE GEER.

(B. S.)

---

23 *November* 1925. ARREST VAN DEN HOOGEN RAAD.

Onder het „krachtens deze wet bepaalde" in art. 74, lid 1, der Arbeidswet 1919 valt ook een beschikking steunende op art. 28, lid 5, dier wet.

Concl. O. M. daarenboven: De Minister alleen en niet de rechter heeft te beoordeelen of de vereischte gronden voor een vergunning als in art. 28 der Arbeidswet 1919 onder 1 en 5 bedoeld, aanwezig zijn.

Echter zal moeten blijken of de Minister de beschikking, waarbij de vergunning wordt verleend, heeft genomen, omdat hij van oordeeld was, dat die gronden bestonden. In casu blijkt dit eerstens uit het notorium der St. Nicolaasdrukte in banketbakkerijen en voorts uit den aanvang der beschikking: „gelet op het bepaalde bij art. 28, vijfde lid en art. 97, vierde lid, der Arbeidswet."

(Arbeidswet artt. 74 en 28.)

Mrs. Bosch, Hesse, Ort, Taverne en Kirberger.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te 's-Gravenhage, requirant van cassatie tegen een vonnis van die Rechtbank van den 18den Juni 1925, waarbij in hooger beroep en bij verstek, met vernietiging van een door het Kantongerecht te Delft op 4 Februari 1925 gedane uitspraak, J. J. v. G. van alle rechtsvervolging is ontslagen.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer:

Ten laste van beklaagde is bij het bestreden vonnis op grond van den inhoud van een procesverbaal, een uittreksel uit het geboorteregister van Delft en eene beschikking van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, dd. 3 November 1924, Ned. Staatscourant 1924, nº. 214, als bewezen aangenomen, dat hij te Delft op Donderdag 4 December 1924 als hoofd eener banketbakkerijonderneming, niet tevens zijnde een broodbakkerijonderneming, terwijl op 3 November 1924 door den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, gelet op het bepaalde bij art. 28 vijfde lid, en art. 97 vierde lid der Arbeidswet 1919, aan hoofden of bestuurders van banketbakkerijen, niet tevens zijnde broodbakkerij, in alle gemeenten des Rijks onder meer vergunning was verleend, dat, in afwijking van het bepaalde bij de artt. 23 en 24 der Arbeidswet 1919, door jongens van 16 en 17 jaar in het tijdvak van 19 November tot en met 5 December 1924 arbeid wordt verricht gedurende 10 uren per dag en 55 uren per week onder in die vergunning gestelde voorwaarden, in zijne voormelde onderneming in een in die gemeente aan de Binnenwatersloot gelegen fabriek, althans werkplaats dier onderneming, welke fabriek althans welke werkplaats was een besloten ruimte als bedoeld bij art. 2, 1 sub *a.* der Arbeidswet 1919, den arbeider tevens jongen G. Huigsloot, geboren 8 Augustus 1908, arbeid heeft doen verrichten langer dan 10 uur en alzoo in strijd met voormelde vergunning en derhalve in strijd met het bij of krachtens de Arbeidswet 1919 bepaalde, hebbende toch te Delft op 4 December 1924 van des voormiddags 8 uur tot des middags 12 uur, van des middags 1.30 uur tot des namiddags 5.30 uur, en van des namiddags 6 uur tot des namiddags 9 uur in voormelde onderneming in voormelde werkplaats op zijn last voornoemde arbeider, tevens jongen, diverse banketbakkerswerkzaamheden verricht.

Dit feit niet strafbaar oordeelende, ontsloeg de Rechtbank den beklaagde van alle rechtsvervolging.

De Heer Officier van Justitie voorzag zich in cassatie en voerde bij memorie aan, dat de Rechtbank in haar vonnis „heeft erkend de rechtsgeldigheid van de beschikking van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 3 November 1924, bij welke beschikking aan hoofden en bestuurders van banketbakkerijen vergunning werd verleend om af te wijken van de wettelijke regelen betreffende den arbeidstijd en arbeidsduur.

Deze beschikking had niet als rechtsgeldig mogen worden aangemerkt, omdat deze beschikking niet voldoet aan de vereischten daarvoor gesteld bij art. 28 lid 1 en 5 der Arbeidswet 1919.

Voor de bestaanbaarheid in rechte van de beschikking als bedoeld in art. 28, 5e lid der Arbeidswet 1919 is noodig, dat de Rechter uit de beschikking kan ervaren, dat de bijzondere voorwaarden voor het ontstaan van het dispensatierecht van den Minister, neergelegd in art. 28 1e lid der aangehaalde wet, aanwezig zijn.

Niet alleen blijkt van het bestaan van die bijzondere ontstaansvoorwaarden uit de door den Minister genomen beschikking niet, doch zelfs wordt dit art. 28, 1e lid niet in de beschikking aangehaald.

Waar derhalve niet blijkt, dat de door den Minister verleende vergunning een wettelijken grondslag heeft en de Rechtbank toch het bestaansrecht dier beschikking erkend heeft, is daardoor geschonden art. 28 lid 1 en 5 der Arbeidswet 1919."

In art. 28-1 der Arbeidswet wordt de gelegenheid opengesteld om voorwaardelijk of onvoorwaardelijk te vergunnen, dat in eene onderneming waarin een bedrijf wordt uitgeoefend, waarin op bepaalde tijden van het jaar eene opeenhooping van werk pleegt voor te komen, of indien in eene onderneming zich bijzondere omstandigheden voordoen, in die onderneming werkzame arbeiders arbeid verrichten in afwijking van het bepaalde o. a. bij art. 24 dier wet.

Art. 28-5 bepaalt, dat indien ten aanzien van eene groep van ondernemingen in alle of bepaalde gemeenten aanleiding bestaat, om op de gronden in het eerste lid omschreven, eene vergunning, als in dat lid bedoeld, voor alle ondernemingen te verleenen, de Minister (van Arbeid, Handel en Nijverheid) voorwaardelijk of onvoorwaardelijk zoodanige vergunning kan verleenen.

De Minister kan dus eene vergunning als onder 28-5 bedoeld, waar het in dit geval om gaat, slechts geven, indien de gronden daarvoor onder 28-1 en 5 bedoeld voorhanden zijn.

Uit het geheele stelsel der Arbeidswet vloeit naar mij voorkomt, voort, dat de Minister alleen en zelfstandig heeft te beoordeelen, òf die gronden aanwezig zijn, zoodat de Rechterlijke Macht niet heeft te beoordeelen en te beslissen, of al dan niet terecht de Minister tot het geven eener vergunning is overgegaan. (Verg. voor soortgelijk geformuleerde opdracht aan een Minister, arr. H. R. 19 Febr. 1912 W. 9300.)

De beschikking waarbij die vergunning wordt verleend, afgekondigd in de Staatscourant zooals art. 28-5 voorschrijft, vormt dientengevolge te zamen met art. 24, waarvan het dan eene aanvulling is, den rechtsregel binnen welks grenzen men zich heeft te gedragen. Intusschen zal moeten blijken, dat de Minister de bedoelde beschikking heeft genomen, omdat Zijne Excellentie van oordeel was, dat de bedoelde gronden bestonden. De wet toch heeft blijkens de gekozen redactie, het verleenen der vergunning niet van het eenvoudig goedvinden van den Minister afhankelijk gesteld. Dat uit de beschikking zelve — zooals het middel stelt, — dat oordeel van den Minister zou moeten blijken, komt mij niet noodzakelijk voor: ook op andere wijze zou zulks desverkiezende kunnen worden kenbaar gemaakt. Deze vraag is echter thans zonder belang, aangezien wel als vaststaand mag worden aangenomen, dat niets anders dan de in de Staatscourant 1924 No. 214 gepubliceerde beschikking, van den Minister in dit geval is uitgegaan.

Nu moet ik er met nadruk op wijzen, dat 's Ministers oordeel omtrent het bestaan der bedoelde gronden, niet uitdrukkelijk met zooveel woorden in de beschikking behoeft te worden uitgedrukt; deze eisch is nergens gesteld en volgt geenszins uit de omstandigheid, dat van bedoeld oordeel moet blijken. Ik ga nog een stap verder; als het voorhanden zijn van de bedoelde gronden zoodanig algemeen bekend is, dat dit als notorium, ook wetenschap van den Rechter als zoodanig geacht moet worden te zijn, dan zou het verleenen van de vergunning, zonder eenige nadere motiveering, reeds als voldoende gerechtvaardigd moeten worden aangenomen.

Dat geval doet zich nu juist hier voor.

Immers dat in banketbakkerijen, tusschen 19 November tot en met 5 December in den St. Nicolaastijd dus, in alle gemeenten eene opeenhooping van werk pleegt voor te komen, is zoo notoir, dat daaruit zonder meer reeds blijkt, dat waar eene vergunning als de bedoelde gegeven werd, de Minister dit deed van oordeel zijnde, dat de vereischte grond daarvoor aanwezig was.

Intusschen is ook in dit geval de veilige weg gekozen, in het algemeen trouwens aan te bevelen, daar over de vraag of een notorium voorhanden is, dikwerf verschillend zou kunnen geoordeeld worden.

De Minister geeft nu in den aanvang zijner beschikking te kennen, dat hij die neemt: „gelet op het bepaalde bij art. 28 vijfde lid en art. 97 vierde lid der Arbeidswet." De uitdrukking „gelet op" kan redelijkerwijze niet anders worden uitgelegd dan dat de Minister te kennen geeft, te beschikken op grond van de bevoegdheid hem in het aangehaald artikel gegeven, daarbij handelende overeenkomstig de in die artikelen gegeven voorschriften. Neemt men dat niet aan, dan is de uitdrukking zinledig of belachelijk. (Zie aldus ook het reeds aangehaald arr. H. R. 19 Febr. 1912 W. 9300 en 7 Febr. 1910 W. 8987.)

Waar nu art. 28-5 zooals ik boven aangaf, verwijst naar de gronden in art. 28-1 omschreven, deze aangeeft als in het vijfde lid geïnsereerd beschouwd, is in het „gelet op het bepaalde bij art. 28-5" begrepen, dat ook „gelet" is op het bepaalde bij het eerste lid van dat artikel.

Ik acht het mitsdien niet twijfelachtig, dat uit de beschikking op volkomen voldoende wijze blijkt, op welke gronden, t.w. die 28-1 en 5 omschreven, de beschikking door den Minister is genomen.

Het cassatiemiddel is dan ook m. i. geheel ongegrond.

Ambtshalve moge ik Uwe aandacht vragen voor het volgende.

De Rechtbank achtte het bewezene niet strafbaar, op grond dat dit niet is eene overtreding van hetgeen „bij" de Arbeidswet is bepaald — wat onbetwistbaar juist is, — en evenmin oplevert eene overtreding van hetgeen „krachtens" die wet is bepaald.

De Rechtbank was nl. van oordeel, dat onder de uitdrukking „het krachtens de Arbeidswet 1919 bepaalde" in art. 74-1 gebezigd, niet kan vallen eene speciale vergunning tot afwijking van eenige bij die wet gegeven bepalingen, te meer niet, waar de Arbeidswet zelve, zooals in art. 74-4 sub *b*, voorschriften van algemeen bindenden aard, als Algemeene Maatregelen van Bestuur, onderscheidt van speciale vergunningen, niet krachtens, doch ingevolge de wet verleend.

Inderdaad wordt in art. 74-4*b* naast elkaar aan het hoofd of de bestuurder van eene onderneming opgedragen na te leven en te zorgen voor de naleving in zijne onderneming, van een voorschrift gesteld bij een Alg. maatregel van bestuur ter uitvoering van de Arbeidswet, of eene voorwaarde verbonden aan eene vergunning enz. ingevolge de bepalingen dezer wet verleend. Deze bepaling is aldus vastgesteld bij de wet van 20 Mei 1922 S. 364, ter vervanging van de bepaling, dat het hoofd of de bestuurder verplicht is na te leven en te zorgen, dat in zijne onderneming wordt nageleefd eene voorwaarde, als bedoeld in art. 37-1 onder *b* en *c* of 3, art. 38-2 of art. 39-1 onder *a*, of 2.

Blijkens de toelichting was de wenschelijkheid gebleken aan het voorschrift, vervat in art. 74-4*b*, eene algemeene strekking te geven. Ook in andere vergunningen dan die krachtens de artt. 37 en 38 toch komen voorwaarden voor, welker niet-naleving niet is of niet steeds is, het verrichten van arbeid in strijd met het bij of krachtens de wet bepaalde. Hetzelfde geldt voor sommige bepalingen van Alg. maatregelen van bestuur ter uitvoering dier wet, waarvan dan eenige voorbeelden werden gegeven. (Bijl. Hand. 2e K. 1921/22, 458-3 blz. 18 geel.)

Men heeft dus eene algemeene strekking aan het voorschrift gegeven, geenszins omdat men meende, dat het verrichten van arbeid in strijd met de voorwaarden eener vergunning, niet zou zijn, arbeid in strijd met hetgeen „krachtens" de wet is bepaald, maar omdat de voorwaarden in meerdere gevallen niet zouden betreffen het verrichten van arbeid en men in stede van deze te noemen, waarbij men zooals gebleken was allicht onvolledig zou zijn, er de voorkeur aan gaf eene alles bestrijkende bepaling te maken.

Uit de oude redactie blijkt dan ook integendeel, dat de wetgever het overtreden van voorwaarden, welker naleving medebrengt het verrichten van arbeid, wel degelijk beschouwde als overtreding van wat „krachtens" de wet was bepaald, anders toch zou zoodanige overtreding in het geheel niet strafbaar gesteld zijn geweest en zooals ik reeds aanstipte, de nieuwe redactie beoogt absoluut niet daarin eenige verandering te brengen.

Dat de door mij verdedigde opvatting de juiste is, blijkt ook uit art. 74-2*a*, de verplichting opleggende te zorgen, dat in eene onderneming wordt nageleefd :

A. het bepaalde bij of krachtens art. 67-2.

Dat art. 67-2 nu bevat een rechtstreeksch bevel tot op aanvrage vertoonen van een duplicaat arbeidskaart en geeft bevoegdheid aan het districtshoofd in de daar bedoelde gevallen te eischen, dat een duplicaat Arbeidskaart door bepaalde personen worde bij zich gedragen.

De door het districtshoofd gestelde eisch is hier zonder eenigen twijfel het „krachtens" art. 67-2 bepaalde in 74-2*a* bedoeld.

Naar mijn oordeel heeft de Rechtbank dan ook ten onrechte beslist, dat het bewezene niet zou zijn eene overtreding van hetgeen „krachtens" de Arbeidswet 1919 is bepaald en ik acht door het ontslag van rechtsvervolging op dien grond gegeven, geschonden de artt. 74-1, 83-1 Arbeidswet 1919 in verband met artt. 216, 214 Sv.

Ik concludeer mitsdien tot vernietiging van het vonnis waarvan cassatieberoep, doch alleen voor zoover daarbij het bewezene niet strafbaar is geoordeeld en beklaagde is ontslagen van alle rechtsvervolging en dat de Hooge Raad het bewezene zal qualificeeren als : „arbeid doen verrichten strijdig met het bij of krachtens deze wet bepaalde," den beklaagde daaraan schuldig zal verklaren en met aanhaling van de artt. 74-1, 83-1 Arbeidswet 1919, 23 Strafwetboek hem zal veroordeelen tot eene geldboete van f 25, bij gebreke van betaling en verhaal te vervangen door 25 dagen hechtenis.

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Taverne ;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie :

Schending van art. 28 lid 1 en 5 der Arbeidswet 1919 ;

Gehoord den Advocaat-Generaal Ledeboer, namens den Procureur-Generaal, in zijne conclusie, strekkende tot enz. ;

O. dat bij het bestreden vonnis is bewezen verklaard, enz. (zie concl. Adv.-Gen.) ;

O. dat de Rechtbank dit feit niet strafbaar heeft geoordeeld — met ontslag van alle rechtsvervolging van den gerequireerde te dier zake — op de navolgende gronden :

dat door het bovenomschreven feit bewezen is, dat beklaagde in kwaliteit vermeld arbeid heeft doen verrichten in strijd met bovengenoemde vergunning van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 3 November 1924 ;

dat art. 74 lid 1 in verband met art. 83 der Arbeidswet 1919 wel strafbaar stelt het doen verrichten van arbeid, strijdig met hetgeen bij of krachtens deze wet is bepaald, maar dat het bewezen verklaarde feit niet is een overtreding van hetgeen „bij" genoemde wet is bepaald en naar het oordeel van de Rechtbank evenmin

oplevert een overtreding van hetgeen „krachtens" de Arbeidswet 1919 is bepaald;

dat toch de Rechtbank van oordeel is, dat onder de uitdrukking „het krachtens de Arbeidswet 1919 bepaalde" niet kan vallen eene speciale vergunning tot afwijking van eenige bij die wet gegeven bepalingen, gelijk in casu, zulks temeer niet, waar de Arbeidswet zelve, zooals in art. 74 lid 4 sub *b* voorschriften van algemeen bindenden aard, als Algemeene Maatregelen van Bestuur, onderscheidt van speciale vergunningen, niet krachtens, doch ingevolge de bepalingen der wet verleend;

dat art. 74 lid 4 sub *b* in verband met art. 83 der Arbeidswet 1919 strafbaar stelt: „het niet zorgen dat worde nageleefd eene voorwaarde verbonden aan een vergunning ingevolge de bepalingen dezer wet verleend", doch dat het bewezen feit niet oplevert eene overtreding van een voorwaarde verbonden aan eene dergelijke vergunning, hetgeen trouwens niet is te laste gelegd;

dat het bewezen feit ook nergens anders is strafbaar gesteld;

O. dat het cassatiemiddel rust op de stelling, dat niet blijkt, dat de door den Minister verleende vergunning een wettelijken grondslag heeft en de Rechtbank toch het bestaansrecht dier beschikking heeft erkend, tot toelichting waarvan is gewezen op eenige formeele gebreken, welke 's Ministers beschikking zou vertoonen;

O. echter dat aan deze grief feitelijken grondslag ontbreekt, daar de Rechtbank, die het bewezene niet strafbaar achtte, omdat een vergunning als de onderhavige nooit kan gelden als iets dat „krachtens de Arbeidswet 1919" is bepaald, over de rechtsgeldigheid van 's Ministers beschikking in formeelen zin, geen beslissing heeft gegeven noch ook „het bestaansrecht dier beschikking heeft erkend", daar bedoelde rechtsgeldigheid in het systeem van het vonnis niet ten toetse behoefde te komen;

O. dat het middel derhalve niet tot cassatie kan leiden;

O. echter ambtshalve:

dat de Rechtbank aan de uitdrukking „het . . . krachtens deze wet bepaalde" in art. 74 lid 1 der Arbeidswet 1919 een te beperkte beteekenis heeft toegekend; dat immers de bij dagvaarding genoemde beschikking, welke steunt op art. 28, 5de lid der Arbeidswet 1919, bij welk artikel aan den Minister de bevoegdheid wordt verleend een dergelijke beschikking te geven, ongetwijfeld krachtens de Arbeidswet 1919 is gegeven, zoodat, hetgeen in zulk een beschikking, overeenkomstig die bevoegdheid, ten aanzien van den te verrichten arbeid, is bepaald, ook krachtens deze wet bepaald is;

dat niet is in te zien dat aan de algemeene bepaling van art. 74 lid 4 der Arbeidswet 1919, volgens welke de voorschriften, gesteld bij eene algemeene maatregel van bestuur ter uitvoering van deze wet en de voorwaarden verbonden aan ingevolge de bepalingen dezer wet verleende vergunningen, enz. moeten worden nageleefd, een argument kan worden ontleend voor de opvatting, dat een voorschrift omtrent den arbeidsduur, rechtstreeks voortvloeiende uit een artikel der Arbeidswet, niet zou gelden als krachtens die wet bepaald;

O. dat de Rechtbank derhalve ten onrechte het bewezen verklaarde niet strafbaar heeft geacht en het bestreden vonnis dus niet in stand kan blijven;

Vernietigt het bestreden vonnis, doch alleen voorzoover het bewezene niet strafbaar is verklaard en de gerequireerde van alle rechtsvervolging is ontslagen, en

Rechtdoende krachtens art. 105 R. O.:

Qualificeert het bewezen verklaarde als:

„Arbeid doen verrichten, strijdig met het bij of krachtens de Arbeidswet 1919 bepaalde";

Gezien de artt. 74, 83 der Arbeidswet 1919, 23 van het Wetboek van Strafrecht;

Veroordeelt den gerequireerde tot een geldboete van vijf en twintig gulden, bij gebreke van betaling en verhaal te vervangen door vijf en twintig dagen hechtenis. (N. J.)

---

24 *November* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Vervoer 1901. S. 452.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 26 October 1925, nº. 404, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 27 der Spoorwegwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 10 November 1925, nº. 42);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 19 November 1925, nº. 393, afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

in punt XLIV van bijlage B van het Algemeen Reglement Vervoer 1901, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 4 Januari 1901 (*Staatsblad* nº. 20), het laatst gewijzigd bij Koninklijk besluit van 28 April 1925 (*Staatsblad* nº. 168), de volgende wijzigingen aan te brengen:

I. de termijn van drie jaar, voorkomende onder A, tweede lid, letter *a*, wordt gewijzigd in vijf jaar;

II. de druk van 100 atmosferen, voorgeschreven voor ammoniak onder B, letter *b*, wordt verminderd tot 50 atmosferen.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 24sten November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 10 *Dec.* 1925.)

---

24 *November* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep van den Raad der gemeente *Sittard* tegen het besluit van Ged. Staten van *Limburg* dd. 24 December 1924, waarbij goedkeuring is onthouden aan een raadsbesluit tot wijziging van de bouwverordening voor die gemeente. S. 453.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente *Sittard* tegen het besluit van Ged. Staten van *Limburg* van 24 December 1924, 2e Afdeeling La. 12425/7 Q, waarbij goedkeuring is onthouden aan het raadsbesluit tot wijziging van de bouwverordening voor die gemeente;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 31 Maart 1925, nº. 195, en van 21 October 1925, nº. 195/119;

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 12 November 1925, nº. 8812 M/P.B.R., afdeeling Volksgezondheid;

O. dat artikel 85, 1e lid, van de bouwverordening der gemeente *Sittard* luidt: „Het is verboden eene woning te bewonen of te laten bewonen, wanneer het aantal der in de woning gehuisveste gezinnen meer dan één bedraagt";

dat de Raad van *Sittard* in zijne vergadering van 8 Augustus 1924 heeft besloten aan artikel 85 voornoemd het navolgende toe te voegen: „Voor woningen welke naar het oordeel van Burgemeester en Wethouders voor de bewoning van meer dan een gezin geschikt zijn, kan door Burgemeester en Wethouders onder de door hen te geven voorschriften ontheffing van het bepaalde van de eerste alinea van dit artikel verleend worden. Burgemeester en Wethouders beslissen binnen een maand op een daaromtrent ingekomen verzoekschrift. Van de beslissing van Burgemeester en Wethouders kan de belanghebbende binnen dertig dagen nadat hem deze is medegedeeld bij den gemeenteraad in beroep komen. Voor dit beroepschrift gelden verder de bepalingen van de artikelen 99, 100 en 101 dezer verordening";

dat Ged. Staten van *Limburg* bij besluit van 24 December 1924 aan dit raadsbesluit hunne goedkeuring hebben onthouden uit overweging, dat volgens artikel 1 der bouwverordening der gemeente *Sittard* onder „woning" voor de toepassing dier verordening wordt verstaan: „elk gebouw of de gezamenlijke ruimten in een gebouw, bestemd om door een gezin of een afzonderlijk persoon bewoond of voor huishoudelijke doeleinden gebruikt te worden";

dat voorts de bouwverordening in verschillende artikelen de eischen opsomt, waaraan iedere woning moet voldoen; dat bijgevolg de bouwverordening niet belet, dat eene woning in twee of meer woningen wordt gesplitst, indien slechts ieder der door splitsing verkregen woningen op zichzelf beantwoordt aan de minimum-eischen, door de bouwverordening aan eene „woning" gesteld; dat dus de beteekenis van de onderwerpelijke wijzigingsverordening slechts deze kan zijn, dat aan Burgemeester en Wethouders de bevoegdheid wordt verleend om toe te staan, dat meer dan een gezin wordt gehuisvest in eene woning, welke niet in twee aan de minimum-eischen der verordening beantwoordende woningen kan gesplitst worden; dat Burgemeester en Wethouders der gemeente *Sittard* tot toelichting der onderwerpelijke verordening hebben aangevoerd, dat de bedoeling daarvan is te voorkomen, dat in gevallen, dat de ouders van een der echtgenooten bij het gezin dezer laatsten inwonen, daaruit zouden moeten verhuizen en, ingeval zij zonder middelen van bestaan waren, armlastig zouden worden; dat echter voor deze gevallen wijziging der bestaande bouwverordening niet noodig is, aangezien moet worden aangenomen, dat ouders, die bij hunne gehuwde kinderen inwonen, met deze één gezin vormen; dat de onderwerpelijke wijzigingsverordening dan ook niet de beperking tot de hierbedoelde gevallen inhoudt, en de bevoegdheid, welke zij aan Burgemeester en Wethouders toekent, algemeen is; dat het naar hun oordeel met de belangen der volkshuisvesting in strijd is de mogelijkheid te scheppen, dat een complex van vertrekken, hetwelk niet kan gesplitst worden in twee aan de minimum-eischen der verordening beantwoordende woningen, toch door twee afzonderlijke gezinnen wordt bewoond; dat zoowel bij den betrokken Inspecteur voor de Volkshuisvesting als bij de betrokken Gezondheidscommissie dan ook bezwaren tegen het onderwerpelijk raadsbesluit zijn gerezen, welke aan soortgelijke overwegingen ontleend zijn;

dat van het besluit van Ged. Staten de Raad van *Sittard* bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat hij aan Burgemeester en Wethouders het middel heeft willen geven om naastbestaanden, die een afzonderlijk gezin vormen, in eene woning toe te laten, terwijl hij ook anderen hiervan niet zou willen uitzonderen; dat bij het nemen van het besluit de bedoeling heeft voorgezeten om in gevallen, waarin eene woning te groot en te kostbaar is om door een enkel gezin — als regel het betrekkelijk klein gezin — bewoond te worden en verbouwing meestal te duur is en mogelijk slechts tijdelijk noodig of gewenscht, Burgemeester en Wethouders ter tegemoetkoming aan allerleisoortige wenschen de bevoegdheid toe te kennen verlof tot bewoning door meer gezinnen te geven; dat het verzoek om dubbelbewoning dikwijls van geldelijken aard zal zijn, doch als regel een socialen achtergrond zal hebben en bij weigering van voormeld verzoek heel dikwijls het ongelukkig kostgangerswezen zal meebrengen; dat bij hem de bedoeling vooropzit alleen aan onbillijke uitzonderingsgevallen tegemoet te komen en niet te handelen in strijd met normale bewoningseischen; dat hij uit het bestreden besluit vermeent te moeten afleiden, dat Ged. Staten behalve een ongunstig inzicht in de strekking der bepaling, een overdreven ongunstig oordeel hebben over de bevolkingstoestanden in *Sittard* en over hetgeen, vooral in de laatste jaren in het belang der volkshuisvesting is gedaan;

Overwegende, dat de niet-goedgekeurde bepaling als vereischte voor de door Burgemeester en Wethouders te verleenen ontheffing alleen stelt, dat de woningen naar hun oordeel voor bewoning door meer dan één gezin geschikt moeten zijn;

dat deze onbeperkte bevoegdheid om in voorkomende gevallen de normale bewoningseischen ter zijde te stellen, kan leiden tot bewoningsverhoudingen, die in moreel en hygiënisch opzicht niet toelaatbaar zijn;

dat blijkens het beroepschrift bij het gemeentebestuur de bedoeling voorzit om tegemoet te komen aan wenschen van velerlei soort, die niet nauwkeurig worden omschreven, en ook daarin eenige aanwijzing voor het gebruik, dat van de bepaling zal worden gemaakt, niet is te vinden;

dat de niet-goedgekeurde bepaling gevaar oplevert voor de volkshuisvesting, waardoor het besluit tot onthouding van goedkeuring voldoende wordt gerechtvaardigd, zoodat het behoort te worden gehandhaafd;

Gezien de Woningwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:
met handhaving van het besluit van Ged. Staten van *Limburg* dd. 24 December 1924, 2e Afdeeling La. 12425/7 Q, het daartegen ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat met het begeleidend rapport in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en aan den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, in afschrift zal worden medegedeeld.

Het Loo, den 24sten November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

(*Uitgeg.* 8 *Dec.* 1925.)

---

24 *November* 1925. BESLUIT, houdende bepalingen betreffende ambtskringen van raden van beroep voor de directe belastingen. S. 454.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 19 November 1925, no. 85, afdeeling Directe Belastingen;

Gezien artikel 1 der wet van 19 December 1914 (*Staatsblad* no. 564) en Ons besluit van 24 Februari 1915 (*Staatsblad* no. 115), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 13 Februari 1925 (*Staatsblad* no. 38);

Hebben goedgevonden en verstaan:
te bepalen:

Art. 1. Onderdeel 19 van artikel 1 van Ons besluit van 24 Februari 1915 (*Staatsblad* no. 115) wordt vervangen door de volgende onderdeelen:

19o. het gedeelte der provincie *Limburg*, behoorende tot de inspectiën der directe belastingen te *Gennep*, *Roermond*, *Venlo* en *Sittard*, standplaats *Roermond*;

20o. het gedeelte der provincie *Limburg*, behoorende tot de inspectiën der directe belastingen te *Maastricht* 1e en 2e afdeeling, *Valkenburg*, *Heerlen* en *Kerkrade*, standplaats *Maastricht*.

2. De bij het inwerkingtreden van dit besluit bij den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen te *Roermond* ingediende beroepschriften, waarvoor nog geen dag van mondelinge behandeling is vastgesteld, betreffende het gedeelte der provincie *Limburg*, krachtens dit besluit vallende onder den ambtskring van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen te *Maastricht*, worden door den Voorzitter van eerstgenoemden raad ter afdoening overgebracht bij den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen te *Maastricht*.

3. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Januari 1926.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 24sten November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 4 *Dec.* 1925.)

---

25 *November* 1925. BESCHIKKING VAN DEN HOOGEN RAAD.

En naar de taalkundige beteekenis van het woord „bedrijf", èn blijkens de geschiedenis van art. 242e der Gemeentewet is een bedrijf aanwezig, als iemand met het oog op geldelijk voordeel geregeld handelingen verricht, die in verband staan met het uitoefenen van handel of industrie.

De werkzaamheden, die een accountant verricht, staan met het bedrijfsleven in zoo nauw verband dat zij ook zelf een bedrijf vormen, zoodat een accountant, die zich zelfstandig vestigt en zich ter beschikking stelt van wie zijn diensten noodig heeft, eene onderneming heeft, waarin hij zijn bedrijf uitoefent.

Daar niet is aangevoerd, dat ten deze de door belanghebbende verrichte werkzaamheden zouden afwijken van hetgeen de aard van het accountantsberoep medebrengt, volgt, dat terecht een aanslag was opgelegd.

De Hooge Raad, enz.;

Gezien het beroepschrift van den Directeur der gemeentebelastingen te Amsterdam, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen I, te Amsterdam, van 4 Maart 1925, betreffende den aan A., wonende aldaar, opgelegden aanslag in de zakelijke belasting op het bedrijf in die gemeente, belastingjaar 1922;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Procureur-Generaal, strekkende tot verwerping van het beroep;

O. dat de belanghebbende, van wien vaststaat, dat hij als accountant zijn practijk in maatschap met drie andere accountants uitoefent, en dat die maatschap over het jaar 1921 gemiddeld 31 arbeiders tegen een salaris van minder dan f 2500 in dienst had, te dier zake over het belastingjaar 1922 in de zakelijke belasting op het bedrijf in de gemeente Amsterdam is aangeslagen, welke aanslag, na reclame, door den Inspecteur der Gemeentebelastingen, bij beschikking van 17 September 1923, is gehandhaafd;

dat hij tegen die afwijzende beschikking is opgekomen bij den Raad van Beroep, daartegen aanvoerend, dat een accountant geen bedrijf, maar een beroep uitoefent en dat, al ware het anders en al moest te zijnen aanzien van een accountantsbedrijf gesproken worden, dat bedrijf in ieder geval niet in een onderneming of inrichting uitgeoefend wordt, gelijk art. 242e der Gemeentewet vordert;

dat de Raad van Beroep, van oordeel, dat onder „bedrijf", in den zin van gezegd artikel is te verstaan het met het oog op geldelijk voordeel geregeld verrichten van handelingen, die in verband staan met het uitoefenen van een tak van handel of industrie, beiden in den meest uitgebreiden zin, maar dat het verrichten van accountantswerkzaamheden, als daar zijn het verrichten en controleeren van administraties, het uitbrengen van rapporten, het geven van adviezen op boekhoudkundig gebied, het behandelen van belastingreclames, niet in verband staat met het uitoefenen van een tak

van handel en industrie, de beschikking van den Inspecteur en den aanslag heeft vernietigd;

O. dat de Directeur der gemeentebelastingen te Amsterdam tegen die uitspraak als middel van cassatie aanvoert:

Schending, althans verkeerde toepassing van de artt. 242e en 240 der Gemeentewet, junctis de artt. 1, 134, 135 en 232 dier Wet, en de artt. 142, 144 en 147 van de Grondwet, in verband met de artt. 1, 2, 8 en 9 van de Verordening op de heffing van een Zakelijke Belasting op het bedrijf in Amsterdam, Gemeenteblad 1921, afd. 3, volgn. 140;

dat tot toelichting van dit middel is aangevoerd, dat de Raad bij zijn beslissing het woord „bedrijf" in te engen zin heeft opgevat, en dat, ook bij aanvaarding van de beteekenis door den Raad aan dat woord gehecht, de diensten van een accountantskantoor onder de gegeven definitie vallen;

O. hieromtrent:

dat èn naar de taalkundige beteekenis van het woord „bedrijf" èn blijkens de geschiedenis van art. 242e der Gemeentewet — daargelaten, wat dit begrip verder mocht omvatten — een bedrijf in den zin van die wetsbepaling zeker aanwezig is, als iemand met het oog op geldelijk voordeel geregeld handelingen verricht, die in verband staan met het uitoefenen van handel of nijverheid;

dat nu de aard van het beroep van den accountant medebrengt, dat hij, al verricht hij ook wel diensten op ander gebied, tegen betaling, zijn bijzondere kennis geregeld ter beschikking stelt van handel en industrie en dat hij, ten behoeve van hen, die onbetwistbaar een „bedrijf" voeren, werkzaamheden verricht, welke voor een goed beheer van dat bedrijf noodig worden geacht, en waarin, zonder die beschikbaarstelling, op andere wijze in het bedrijf zelf zou moeten worden voorzien;

dat die werkzaamheden in zoo nauw verband staan met het bedrijfsleven, dat zij ook zelve een bedrijf vormen, terwijl de accountant, welke die handelingen niet verricht ten behoeve van en in dienst van een bepaald bedrijf, maar, gelijk blijkens de uitspraak met den belanghebbende het geval is, zich zelfstandig vestigt en zich ter beschikking stelt van wie zijne diensten noodig heeft, ook een „onderneming" heeft, waarin hij zijn bedrijf uitoefent;

dat door den belanghebbende niet is aangevoerd, dat de werkzaamheden, door hem en zijn vennooten verricht, zouden afwijken van hetgeen de aard van het accountantsberoep medebrengt en dus als vaststaande is aan te nemen, dat deze daarmede overeenstemmen;

dat uit het bovenstaande volgt, dat de aanslag terecht was opgelegd en dat de uitspraak, waarbij die was vernietigd, niet kan worden in stand gehouden;

Vernietigt de bestreden uitspraak;

En recht doende, ten principale:

Bevestigt de beschikking van den Inspecteur der Gemeentebelastingen, waarbij de aanslag is gehandhaafd.

(B. S.)

---

25 *November* 1925. BESCHIKKING VAN DEN HOOGEN RAAD.

Een te 's-Gravenhage gevestigde onderneming kan zeer goed haar bedrijf ook buiten die gemeente uitoefenen.

Om aan te nemen dat dit in den zin van art. 242e der Gemeentewet geschiedt, is het echter niet voldoende dat die onderneming in die andere gemeente werkzaamheden heeft verricht die tot haar bedrijf behooren, doch die werkzaamheden moeten plaats hebben onder omstandigheden, dat zij te beschouwen zijn als de uitoefening van een zelfstandig aldaar gevestigd onderdeel van het bedrijf.

Daarvan was ten deze geen sprake, nu enkel is gebleken dat de te 's-Gravenhage gevestigde maatschappij in de uitoefening van haar bedrijf te Brunssum een bouwwerk heeft uitgevoerd.

Ten principale recht doende, vernietigd de Hooge Raad den opgelegden aanslag.

De Hooge Raad, enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie van de naamlooze vennootschap X., te 's-Gravenhage, tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen te Roermond, van 9 Jan. 1925, betreffende haar aanslag in de zakelijke belasting op het bedrijf in de gemeente Brunssum, over 1922;

Gehoord de mondelinge toelichting door den advocaat van belanghebbende;

Gezidn de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Advocaat-Generaal Tak, namens den Procureur-Generaal, strekkende tot vernietiging van de bestreden beslissing en tot vernietiging van den aanslag;

O. dat belanghebbende over 1922 in voormelde belasting is aangeslagen voor 96 arbeiders als het gemiddeld aantal der bij art. 242e van de Gemeentewet bedoelde arbeiders, dat gedurende 1922 in het bedrijf van belanghebbende binnen de gemeente werkzaam zou zijn geweest;

dat deze aanslag, nadat belanghebbende daartegen bezwaar had gemaakt, door den gemeenteraad van Brunssum is gehandhaafd bij beschikking van 6 Febr. 1924, en belanghebbende tegen deze beschikking in beroep is gekomen, voor zooverre thans nog van belang, op grond dat zij in 1921 binnen de gemeente Brunssum geen bedrijf heeft uitgeoefend;

dat de Raad van Beroep daaromtrent heeft overwogen:

„dat tusschen partijen vaststaat, dat appellante, die gevestigd is te 's-Gravenhage, gedurende de maanden Sept. tot en met Dec. 1922, te Brunssum voor de Staatsmijnen een kolenwasscherij gebouwd heeft, welk bouwwerk voor eigen risico van appellante gebouwd en eerst na voltooiïng aan de Staatsmijnen werd overgedragen, alsook dat aan dit werk gedurende dien tijd gemiddeld meer dan tien arbeiders werkzaam waren en deze ook meer dan het bij de wet bepaalde loon verdienen;

„dat de Raad van oordeel is, dat het uitvoeren van een dergelijk bouwwerk onder deze omstandigheden is het uitoefenen van een bedrijf overeenkomstig art. 242e der Gemeentewet, en appellante derhalve binnen de gemeente Brunssum gedurende dien tijd een bedrijf heeft uit-

geoefend, zoodat zij terecht is aangeslagen in de zakelijke belasting op het bedrijf in die gemeente ;"

dat de Raad van Beroep, na ook het andere door belanghebbende tegen haar aanslag aangevoerde bezwaar ter zijde te hebben gesteld, mitsdien den aanslag heeft gehandhaafd ;

O. dat tegen deze uitspraak als middel van cassatie is voorgesteld :

Schending, althans verkeerde toepassing van art. 242e der Gemeentewet, doordat de Raad van Beroep eene naamlooze vennootschap, welke in eene andere gemeente dan die, waar zij gevestigd is en kantoor houdt, gedurende een beperkten tijd een aantal bedrijfshandelingen verricht zonder in die gemeente een eigen onderneming of inrichting te hebben, belastingplichtig acht voor de zakelijke belasting op het bedrijf in de gemeente, waar die bedrijfshandelingen werden uitgeoefend ;

O. daaromtrent :

dat belanghebbende gevestigd is te 's:Gravenhage en binnen die gemeente haar bedrijf uitoefent ;

dat dit niet belet dat zij ook binnen eene andere gemeente in den zin van art. 242e der Gemeentewet een bedrijf kan uitoefenen, in welk geval zij voor de arbeiders werkzaam in het bedrijf, voor zooverre dit wordt uitgeoefend binnen die andere gemeente, daar instede van te 's-Gravenhage belastingplichtig zoude zijn ;

dat echter om te kunnen aannemen, dat belanghebbende in 1922 ook te Brunssum een bedrijf heeft uitgeoefend in den zin van evengemeld wetsartikel, niet voldoende is dat zij in dat jaar daar werkzaamheden heeft verricht, die tot haar bedrijf behooren, doch vereischt is, dat die werkzaamheden plaats vonden onder omstandigheden, dat zij te beschouwen zijn als de uitoefening van een zelfstandig te Brunssum gevestigd onderdeel van het bedrijf van belanghebbende ;

dat van zoodanige omstandigheden hier geen sprake is, waar de aanslag blijkens het bovenstaande is opgelegd op grond van geen andere feiten dan dat belanghebbende gedurende de maanden Sept. tot en met Dec. 1922 te Brunssum in de uitoefening van haar bedrijf een bouwwerk heeft uitgevoerd ;

dat de Raad van Beroep mitsdien ten onrechte dien aanslag heeft gehandhaafd ;

Vernietigt de bestreden uitspraak ;

Recht doende ten principale :

Vernietigt de vermelde beschikking van den gemeenteraad van Brunssum, zoomede den daarbij gehandhaafden aanslag. (B. S.)

---

25 *November* 1925. BESCHIKKING VAN DEN HOOGEN RAAD.

Terecht heeft de Raad van Beroep aangenomen dat de aard der werkzaamheden van het personeel, werkzaam bij de centrale contrôle en bij de hoofdadministratie der Nederlandsche spoorwegen van dien aard is, dat dit personeel geacht moet worden rechtstreeks werkzaam te zijn in het door belanghebbende uitgeoefend vervoerbedrijf.

Ten deze had dus geen aanslag in de zakelijke bedrijfsbelasting der gemeente Utrecht mogen worden opgelegd.

De Hooge Raad, enz. ;

Gezien het beroepschrift van den Chef der Afdeeling „Belastingen" der gemeentesecretarie van Utrecht tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de directe belastingen te Utrecht, van 29 Oct. 1924, betreffende den aanslag van de Directie der Nederlandsche Spoorwegen in de zakelijke belasting op het bedrijf in de gemeente Utrecht, over het dienstjaar 1921 ;

Gehoord den raadsman van belanghebbende;

Gezien de stukken ;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Advocaat-Generaal Ledeboer, namens den Procureur-Generaal, strekkende tot verwerping van het beroep ;

O. dat de Raad van Beroep bij zijn uitspraak van 1 Aug. 1925 — gedaan op het beroep der voormelde Directie tegen de uitspraak van den Chef van de Afdeeling „Belastingen" te Utrecht, van 6 Jan. 1923 — had beslist dat het personeel, werkzaam in de Centrale Contrôle, te Utrecht, niet in aanmerking behoort te komen bij den aanslag van belanghebbende in voormelde bedrijfsbelasting, terwijl die Raad het bezwaar van belanghebbende tegen haar aanslag in die belasting voor het personeel harer Hoofdadministratie, op daarbij vermelde gronden, buiten onderzoek had gelaten ;

dat op het tegen die uitspraak ingestelde beroep in cassatie de Hooge Raad, bij arrest van 28 Mei 1924 — na op den voorgrond te hebben gesteld, dat buiten geschil is, dat belanghebbende haar bedrijf uitoefende in stations, — op grond dat de beslissing ten aanzien van het personeel, werkzaam in de Centrale Contrôle niet voldoende met redenen was omkleed, daar de omstandigheid, dat het vervoerbedrijf van belanghebbende niet behoorlijk kan worden uitgeoefend zonder eene Centrale Contrôle, nog niet noodzakelijk medebrengt, dat zulk een contrôle tot het eigenlijke vervoerbedrijf behoort, — en voorts op grond dat het door belanghebbende aangevoerd bezwaar betreffende den aanslag in voormelde belasting van het personeel harer Hoofdadministratie niet buiten onderzoek had mogen worden gelaten — deze uitspraak heeft vernietigd en de zaak naar den Raad van Beroep heeft teruggewezen, ter berechting en afdoening, met inachtneming van het bovenstaande ;

dat de Raad van Beroep, bij de daarop gevolgde, thans bestreden uitspraak, overwoog :

a. ten aanzien van de Centrale Contrôle :

„dat uit de verklaringen van reclamante ter nadere zitting, welke door den Chef Afdeeling „Belastingen" niet zijn tegengesproken, voor den Raad feitelijk vaststaat, dat de werkzaamheden der Centrale Controle bestaan in het drukken der plaatskaarten, het controleeren van de juistheid van de door de stations ontvangen en te verantwoorden bedragen betreffende ontvangsten van reizigers, bagage en goederen ter zake het geheele bedrijf, dus zoowel wat betreft het binnenlandsch als wat betreft het buitenlandsch verkeer.

Ten aanzien van het buitenlandsch verkeer geschiedt deze contrôle ten einde eene afrekening van het aan elken spoorweg toekomende aandeel mogelijk te maken. Bijv. bij afgifte van een plaatsbewijs Amsterdam-Berlijn moet de centrale contrôle berekenen, welk aandeel in

de personenvracht aan de Duitsche spoorwegen toekomt. Daarnaast bestaan lijnen, die door de Nederlandsche spoorwegen geëxploiteerd worden, b.v. de Nederl.-Westfaalsche Spoorweg Maatschappij, van Winterswijk naar Zutphen, ten opzichte waarvan ook afrekening, d.w.z. vaststelling van het aantdeel, dat aan eene zoodanige Maatschappij toekomt, dient te geschieden. De berekening van elk bedrag van zoodanig aandeel geschiedt ook door de de Centrale Contrôle. Een en ander geldt evenzeer ten opzichte van het goederenvervoer;

dat op grond van voormelde feitelijke vaststelling de Raad van oordeel is, dat het personeel, werkzaam aan de Centrale Contrôle, geacht moet worden rechtstreeks werkzaam te zijn in reclamante's vervoerbedrijf;"

b. ten aanzien van de Hoofdadministratie:

„dat uit de verklaringen van reclamante ter nadere zitting, welke door den Chef der Afdeeling „Belastingen" niet zijn tegengesproken, voor den Raad feitelijk vaststaat, dat de werkzaamheden in hoofdzaak verricht door het ovrige personeel der Hoofdadministratie bestaan in:

I. het maken van dienst- en treinregelingen;

II. het inleggen van extra-treinen;

III. vaststelling der tarieven, dus zoowel reizigers- als goederentarieven;

IV. berekening en aanschaffing der steenkolen en briketten;

V. onderhoud van den spoorweg;

VI. regelingen omtrent de bewaking van den spoorweg;

VII. toezicht op en onderhoud van den bruggenbouw;

VIII. zorg voor de veiligheid van het verkeer, wat aanbrenging, plaatsing en juiste bediening der seinen betreft en ook wat betreft de kruising der treinen;

IX. het sluiten van vervoercontracten;

X. zorg voor de nalveing der talrijke bij de Nederlandsche spoorwegen bestaande dienstreglementen;

„dat ook deze werkzaamheden naar 's Raads oordeel geacht moeten worden tot het eigenlijk vervoerbedrijf te behooren", waarna de Raad van Beroep, oordeelende, voor zooveel hier van belang, dat zoowel het personeel van de Centrale Contrôle als dat behoorende tot de Hoofdadministratie bij de vaststelling van den onderwerpelijken aanslag niet in aanmerking behoort te komen, met vernietiging van de voormelde uitspraak van den Chef van de Afdeeling „Belastingen" der gemeente-secretarie van Utrecht heeft verstaan, dat de aan de Nederlandsche spoorwegen, gevestigd te Utrecht opgelegde aanslag in de zakelijke bedrijfsbelasting der gemeente Utrecht, dienst 1921, met inachtneming van het bovenstaande worde geregeld;

O. dat tegen deze beslissing is gericht het middel van cassatie, luidende:

Schending of verkeerde toepassing van de artt. 242*e* der Gemeentewet, en 3, initio en sub *a* der „Heffingsverordening bedrijfsbelasting" der gemeente Utrecht, omdat de Raad van Beroep:

a. ten aanzien van het personeel, werkzaam in gerequireerdes Centrale Contrôle, te Utrecht;

b. ten aanzien van het personeel, werkzaam in gerequireerdes Hoofdadministratie;

op grond en ten aanzien van die groepen vastgestelde werkzaamheden heeft beslist, dat dit personeel rechtstreeks werkzaam is in het vervoerbedrijf van gerequireerde, respectievelijk dat die werkzaamheden tot het eigenlijk vervoerbedrijf behooren, derhalve beide groepen bij de vaststelling van den aanslag niet in aanmerking behooren te komen, ... ten onrechte, daar uit de vastgestelde feiten niet volgt, dat bedoeld personeel werkzaam is in een bedrijf hetwelk wordt uitgeoefend in stations;

O. hieromtrent:

wat betreft de beslissing ten aanzien van het personeel der Centrale Contrôle:

dat de Raad van Beroep op goede gronden uit den aard der werkzaamheden van het personeel, gelijk deze in zijne hiervoren aangehaalde overwegingen uitvoerig worden omschreven, heeft afgeleid, dat dit personeel geacht moet worden rechtstreeks werkzaam te zijn in belanghebbende's vervoerbedrijf;

dat hierdoor dus is komen vast te staan, dat deze werkzaamheden tot het eigenlijk vervoerbedrijf van belanghebbende behooren;

wat betreft de beslissing ten aanzien van het personeel der Hoofdadministratie:

dat door den Raad van Beroep ook terecht is geoordeeld, dat de door dat personeel verrichte werkzaamheden, in de uitspraak onder I tot en met X omschreven, geacht moeten worden tot het eigenlijke vervoerbedrijf van belanghebbende te behooren, — vermits toch ook hier blijkt, dat deze werkzaamheden naar haren aard rechtstreeks met dit vervoerbedrijf in verband staan;

dat derhalve het middel is ongegrond;

Verwerpt het beroep. (W.)

---

26 *November* 1925. BESLUIT, houdende vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur tot regeling van de uitbetaling van de pensioenen en onderstanden, bedoeld bij artikel 62 der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, nº. 66) en bij artikel 60 der Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nº. 65). S. 455.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Marine a. i., van Financiën, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Buitenlandsche Zaken en van Koloniën van 27 October 1925, IIIe Afd., nº. 54;

Gelet op het bepaalde bij de artikelen 62 en 70, eerste lid, der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, nº. 66) en bij de artikelen 60 en 68, eerste lid, der Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nº. 65), zooals die wetten laatstelijk zijn gewijzigd bij de wetten van 27 Juni 1925 (*Staatsblad* nos. 277 en 273);

Gelet mede op de artikelen 38 der Pensioenwet voor het reserve-personeel der landmacht (*Staatsblad* 1923, nº. 356) en der Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marinereserve (*Staatsblad* 1923, nº. 355), alsmede op artikel 5 der Pensioenwet voor de vrijwilligers bij den landstorm;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 November 1925, nº. 45);

Gelet op het nader gemeenschappelijk rapport van Onze voornoemde Ministers van 21 November 1925, IIIe Afd., nº. 59;

Hebben goedgevonden en verstaan :

Art. 1. Waar in dit besluit gesproken wordt:

a. van „pensioen" is daaronder ook begrepen „onderstand" ;

b. van „gepensionneerden" worden daarmede tevens bedoeld „onderstand genietenden".

2. Onze Ministers van Oorlog en van Marine doen telkens bij toekenning van een pensioen aan den burgemeester der gemeente, binnen welke de gepensionneerde volgens zijne opgaaf zal zijn gevestigd, mededeeling van diens naam en voornamen met vermelding — zoo mogelijk — tevens van het nader adres in die gemeente.

3. Elke gepensionneerde is verplicht te zorgen, dat zijn juiste adres steeds bekend is bij Onzen Minister van Oorlog.

4. 1. De pensioenen, waarvan de uitbetaling bij dit besluit wordt geregeld, worden door de zorg van Onzen Minister van Oorlog aan de rechthebbenden uitgekeerd.

2. De eerste betaling van een pensioen geschiedt zoo spoedig mogelijk na de toekenning. Verder worden de pensioenen betaald in de tweede maand van het kwartaal, waarover zij verschuldigd zijn.

5. Aan den burgemeester van elke gemeente, binnen welke gepensionneerden gevestigd zijn, voor wie de uitbetaling van hun pensioen bij dit besluit wordt geregeld, worden vóór den derden dag van elk kwartaal door Onzen Minister van Oorlog staten gezonden, behelzende de namen der gepensionneerden, zoomede de verdere gegevens, die voor de uitbetaling van de pensioenen van belang zijn.

6. 1. De burgemeester onderzoekt aan de hand van het bevolkingsregister, of de in de staten vermelde gepensionneerden op den eersten dag van het loopende kwartaal in leven waren en tevens of de weduwen en weezen op dien dag niet waren hertrouwd, respectievelijk getrouwd.

2. In het daartoe dienend geval maakt hij op de staten melding van de gegevens, welke voor de betaling van de pensioenen van belang kunnen zijn, waarna hij die staten — na deze voorzien te hebben van eene door hem onderteekende verklaring, waarin de uitkomst van het onderzoek is vervat — vóór den daarop vermelden datum terugzendt aan Onzen Minister van Oorlog.

7. 1. De betaling der pensioenen geschiedt door middel van aan iederen belanghebbende te zenden postchèques op naam, uitgenomen in de gevallen, in de volgende leden van dit artikel bedoeld.

2. Het pensioen van den gepensionneerde, die een postrekening houdt, wordt op die rekening bijgeschreven.

3. Het pensioen van den gepensionneerde, die eene rekening houdt bij eene gemeentelijke giro-instelling, wordt op die rekening bijgeschreven, indien hij den wensch daartoe aan Onzen Minister van Oorlog schriftelijk te kennen geeft.

4. Het pensioen van een gepensionneerde kan worden overgeschreven op de postrekening van een derde, indien de belanghebbende aan Onzen Minister van Oorlog den wensch daartoe schriftelijk te kennen geeft.

5. Indien de gepensionneerde zijn pensioen van het bestuur van een openbaar lichaam, of van eene liefdadige of tot algemeen nut werkende instelling volgens door Onzen Minister van Financiën goedgekeurde voorwaarden bij voorschot ontvangt, wordt de postchèque op naam van dat bestuur gesteld en aan dat bestuur gezonden. Wanneer dat bestuur aangesloten is bij den postchèque- en girodienst, wordt het pensioensbedrag op zijne rekening bijgeschreven.

8. 1. De gepensionneerde, die buiten het Rijk in *Europa* woonachtig is, zendt — onverschillig, of hij al dan niet bij den postchèque- en girodienst is aangesloten — in het begin der eerste maand van elk kwartaal aan Onzen Minister van Oorlog in een bewijs van in leven zijn, waarin plaats en jaar en datum van geboorte zijn vermeld. Dat bewijs wordt ten behoeve van dengene, die in *Nederlandsch-Indië*, in *Suriname* of in *Curaçao* woonachtig is, opgemaakt en gelegaliseerd op de wijze als in bedoelde gezagsgebieden gebruikelijk is. Voor hem, die buiten het Rijk in Europa, anders dan binnen die gezagsgebieden, gevestigd is, wordt het bewijs opgemaakt hetzij door een ter plaatse bevoegde autoriteit, hetzij door een Nederlandschen diplomatieken of consulairen ambtenaar. Is zoodanig bewijs in eersten aanleg afgegeven door een ter plaatse bevoegde autoriteit, dan moet de handteekening van die autoriteit worden gelegaliseerd, voor zooveel betreft pensioenen, waarvan het jaarlijksch bedrag eene som van f 300 niet te boven gaat, door een hoogere autoriteit in het land van afgifte, en in alle andere gevallen door een Nederlandschen diplomatieken of consulairen ambtenaar. Is een bewijs als vorenbedoeld in eerste instantie afgegeven door een Nederlandschen diplomatieken of consulairen ambtenaar, dan moet diens handteekening, onafhankelijk van het jaarlijksch pensioensbedrag van den rechthebbende, steeds worden gelegaliseerd door den Secretaris-Generaal van het Departement van Buitenlandsche Zaken. Het bedoeld bewijs wordt daartoe gezonden aan gemeld Departement onder bijvoeging van f 0,50 voor de kosten, indien het strekt tot ontvangst van pensioenen, waarvan het jaarlijksch bedrag eene som van f 300 te boven gaat, en met verzoek het nà legalisatie te willen zenden aan Onzen Minister van Oorlog.

2. De gepensionneerde, die in het buitenland woont en niet bij den postchèque- en girodienst is aangesloten, wijst, voor zoover hij het hem toekomende bedrag niet per postchèque op een postkantoor hier te lande wil innen, een hier te lande woonachtig persoon of hier te lande gevestigde bank of instelling aan, met volledig adres van die(n) persoon, bank of instelling, aan wie(n) de chèque kan worden gezonden en die het daarop vermelde bedrag voor hem kan innen, dan wel, voor zoover die persoon, bank of instelling bij den postchèque- en girodienst is aangesloten, op wiens (wier) rekening het hem toekomende bedrag kan worden bijgeschreven.

3. Aan den gepensionneerde, die zich in het buitenland vestigt, wordt de inhoud van de voorgaande leden door Onzen Minister van Oorlog bekend gemaakt.

Overgangsbepaling.

9. De werkzaamheden, welke ingevolge het bepaalde bij de voorgaande artikelen door

Onzen Minister van Oorlog voor de uitbetaling der pensioenen en onderstanden zullen moeten worden verricht, blijven tot aan den datum, waarop het beheer over de Departementen van Oorlog en van Marine in ééne hand zal worden vereenigd, opgedragen :

a. voor zooveel de levenslang verleende pensioenen betreft, aan Onzen Minister van Financiën ;

b. voor zooveel de voorloopig en de tijdelijk gepensionneerden, afkomstig van de landmacht, betreft, aan Onzen Minister van Oorlog, en

c. voor zooveel de voorloopig en de tijdelijk gepensionneerden, afkomstig van de zeemacht, betreft, aan Onzen Minister van Marine.

Slotbepaling.

10. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst, met ingang van welken dag tevens artikel 62, zesde lid, der Pensioenwet voor de landmacht (*Staatsblad* 1922, nº. 66) en artikel 60, zesde lid, der Pensioenwet voor de zeemacht (*Staatsblad* 1922, nº 65) in werking treedt.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine, van Financiën, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Buitenlandsche Zaken en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 26sten November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, LAMBOOY.
De Minister van Marine a. i., LAMBOOY.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
DE GEER.
De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.
De Minister van Koloniën, CH. WELTER.

(*Uitgeg.* 10 *Dec.* 1925.)

---

30 *November* 1925. BESLUIT tot aanvulling van het Academisch Statuut. S. 456.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 14 October 1925, nº. 3891[3], afdeeling Hooger Onderwijs ;

Gelet op de wet van 29 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 283) ;

Gehoord de Senaten der Universiteiten ;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 November 1925, nº. 43) ;

Gelet op het nader rapport van Onzen voor-noemden Minister van 24 November 1925, nº. 4844, afdeeling Hooger Onderwijs ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

Art. I. De in de artikelen II tot en met IX te noemen artikelen van Ons besluit van 15 Juni 1921 (*Staatsblad* nº. 800), waarbij de in de artikelen 131, 137 en 141 der hooger-onderwijswet bedoelde examens en promotiën nader zijn vastgesteld (Academisch Statuut), worden, te rekenen van 1 September 1925, gewijzigd of aangevuld.

Art. II. In artikel 2, tweede lid, worden de woorden „arts of apotheker" vervangen door de woorden en het teeken : „arts, apotheker of veearts".

Art. III. Na § 81 van artikel 4 wordt ingevoegd :

„RUBRIEK VIII. EXAMENS TER VERKRIJGING VAN HET DOCTORAAT IN DE VEEARTSENIJKUNDE.

§ 82. Het candidaatsexamen omvat :
1. natuurkunde ;
2. scheikunde ;
3. dierkunde ;
4. plantkunde ;
5. ontleedkunde der huisdieren ;
6. physiologie der huisdieren ;
7. weefselleer der huisdieren ;
8. embryologie ;
9. parasitologie ;
10. kennis der voeder-, vergift- en artsenijplanten.

§ 83. Het candidaatsexamen wordt afgelegd in twee gedeelten, waarvan het eerste gedeelte de vakken omvat, genoemd onder 1 tot en met 4, het tweede gedeelte de vakken, genoemd onder 5 tot en met 10.

§ 84. Het doctoraal examen omvat :
1. microbiologie ;
2. gezondheidsleer der huisdieren ;
3. verloskunde der huisdieren ;
4. bijzondere ziektekunde en geneesleer der huisdieren ;
5. heelkunde der huisdieren ;
6. algemeene ziektekunde en ziektekundige ontleedkunde der huisdieren ;
7. veeteeltwetenschappen ;
8. geneesmiddel- en vergiftleer ;
9. parasitaire- en infectieziekten der huisdieren ;
10. kennis der menschelijke voedingsmiddelen van dierlijken oorsprong.

§ 85. Het doctoraal examen wordt afgelegd in twee gedeelten, waarvan het eerste gedeelte de vakken omvat, genoemd onder 1 tot en met 7, het tweede gedeelte de vakken, genoemd onder 4 tot en met 10.

§ 86. Hij, die met goed gevolg het doctoraal examen heeft afgelegd, genoemd in § 84, erlangt de hoedanigheid van veearts na aflegging van het veeartsenijkundig examen.

§ 87. Het veeartsenijkundig examen omvat :
1. parasitaire- en infectieziekten der huisdieren ;
2. verloskunde der huisdieren ;
3. heelkunde der huisdieren ;
4. bijzondere ziektekunde en geneesleer der huisdieren ;
5. ziektekundige ontleedkunde der huisdieren ;
6. kennis der menschelijke voedingsmiddelen van dierlijken oorsprong ;
7. gerechtelijke veeartsenijkunde ;
8. veeartsenijkundige politie ;
9. artsenijbereidkunde.

§ 88. Voor toelating tot het veeartsenijkundig examen moet de verklaring worden overgelegd, dat de candidaat gedurende ten minste twee en een half jaar bij de faculteit der veeartsenijkunde de genees- en heelkundige behandeling van zieke dieren gevolgd heeft, alsmede dat hij in tegenwoordigheid van een veearts bij de groote huisdieren (paard of rund) ten minste tien gewone en vijf buitengewone ver-

lossingen bijgewoond en bovendien ten minste vijf buitengewone verlossingen verricht heeft.

Door Ons kan in voorkomende gevallen, de faculteit der veeartsenijkunde gehoord, worden bepaald, dat andere veeartsenijkundige practijk gelijk wordt gesteld met de in het voorgaande lid genoemde twee en een halfjarige practijk bij de faculteit der veeartsenijkunde gevolgd of met een gedeelte daarvan, of wel, dat buitengewone aanleg mogelijkheid schept tot verkorting dier practijk.

§ 89. Voor het afnemen van het veeartsenijkundig examen kan, onverminderd de bepaling van artikel 16, zoo noodig de faculteit versterkt worden met niet tot de hoogleeraren of lectoren der universiteit behoorende deskundigen, daartoe aan te wijzen door Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, de faculteit gehoord.

Deze deskundigen hebben stemrecht. Zij genieten uit 's Rijks kas vergoeding voor reis- en verblijfkosten, benevens een zitpenning."

Art. IV. Aan het tweede lid van artikel 9 wordt de volgende zinsnede toegevoegd: „In de faculteit der veeartsenijkunde is de tusschenruimte bij het candidaatsexamen en bij het doctoraal examen eveneens onbeperkt."

Art. V. In het derde lid van artikel 10 worden de woorden „de faculteiten der geneeskunde en der wis- en natuurkunde" vervangen door de woorden en het teeken: „de faculteiten der geneeskunde, der wis- en natuurkunde en der veeartsenijkunde".

Art. VI. In het eerste lid van artikel 16 worden de woorden, cijfers en teekens „Behalve voor wat de in artikel 4, rubriek III, § 18, en in rubriek IV, § 39 genoemde arts- en apothekers-examens betreft," vervangen door de woorden, cijfers en teekens: „Behalve voor wat de in artikel 4, rubriek III, § 18, in rubriek IV, § 39, en in rubriek VIII, § 87, genoemde arts-, apothekers- en veeartsenijkundige examens betreft,".

Art. VII. Na artikel 22 wordt ingevoegd een nieuw artikel, luidende als volgt:

„Artikel 22*bis*. Het getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraal examen in de faculteit der veeartsenijkunde geeft, op den voet van nadere wettelijke regelingen, de bevoegdheid tot het geven van onderwijs in de ontleedkunde der huisdieren, de physiologie der huisdieren, de gezondheidsleer der huisdieren en de veeteeltwetenschappen."

Art. VIII. In het eerste lid van artikel 23 worden na de woorden „een der vijf faculteiten" ingevoegd de woorden, cijfers en teekens: „, bedoeld in artikel 4, rubriek I—V,".

Art. IX. Na artikel 45 worden ingevoegd twee nieuwe artikelen, luidende als volgt:

„Art. 45*bis*. Hij, die vóór 9 Maart 1918 aan de Rijksveeartsenijschool een examen heeft afgelegd, dat naar het oordeel van de faculteit der veeartsenijkunde overeenkomstig is met een der examens uit rubriek VIII van dit besluit, wordt geacht dit laatste examen met goed gevolg te hebben afgelegd.

„Art. 45*ter*. Hij, die aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool een der examens, genoemd in Ons besluit van 27 Mei 1918 (*Staatsblad* nº. 300), met goed gevolg heeft afgelegd, dat naar het oordeel van de faculteit der veeartsenijkunde overeenkomstig is met een der examens uit rubriek VIII van dit besluit, wordt geacht dit laatste examen met goed gevolg te hebben afgelegd."

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 30sten November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, RUTGERS.

(*Uitgeg.* 22 *Dec.* 1925.)

---

30 *November* 1925. BESLUIT tot uitvoering van artikel 29, tweede lid, der Nijverheidsonderwijswet, houdende voorschriften inzake de eindexamens aan de Nijverheidsscholen. S. 457.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 8 October 1925, nº. 7861/3, Afdeeling Nijverheidsonderwijs;

Overwegende, dat door Ons de noodige voorschriften moeten worden gegeven tot uitvoering van artikel 29, tweede lid, der Nijverheidsonderwijswet, en dat de wijziging van dit artikel, bij de wet van 28 Juli 1924 (*Staatsblad* nº. 367), herziening van Ons besluit van 11 Juli 1921 (*Staatsblad* nº. 919) noodig maakt;

Den Raad van State gehoord, advies van 10 November 1925, nº. 32;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 24 November 1925, nº. 12182, Afdeeling Nijverheidsonderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan;

met intrekking van Ons besluit van den 11den Juli 1921 (*Staatsblad* nº. 919), te bepalen:

Art. 1. Ter verkrijging van het in artikel 29, eerste lid, eerste alinea, der Nijverheidsonderwijswet bedoelde getuigschrift, leggen de leerlingen van lagere nijverheidsscholen een eindexamen af, bestaande uit practisch en schriftelijk proefwerk, en zoo noodig een mondeling gedeelte.

Van dit examen kunnen worden vrijgesteld zij, die in het afgeloopen cursusjaar voldoende cijfers in de hoofdvakken hebben behaald en de overige vakken niet hebben verwaarloosd.

Het examen wordt, onder toezicht van een of meer leden of afgevaardigden van het school- of gemeentebestuur, afgenomen door directeur en leeraren.

2. Ter verkrijging van het in het vorig artikel bedoelde getuigschrift leggen de lærlingen van middelbare nijverheidsscholen een eindexamen af, bestaande, voor zoover wenschelijk, uit een schriftelijk, een practisch en een mondeling gedeelte.

Aan scholen, bedoeld onder *a* en *d* in artikel 11, tweede lid, der Nijverheidsonderwijswet, kan tevens aan hen, die zoodanige scholen niet hebben doorloopen, gelegenheid worden gegeven een examen af te leggen ter verkrijging van een getuigschrift, als bedoeld in artikel 29, eerste lid, tweede alinea, der Nijverheidsonderwijswet. Voor het afleggen van dit examen is f 20 verschuldigd.

Getuigschriften, als in de tweede alinea van dit artikel bedoeld, kunnen worden uitgereikt

voor dezelfde vakken of vakgroepen, waarvoor aan de leerlingen der in die alinea bedoelde scholen, getuigschriften worden uitgereikt.

De in dit artikel bedoelde examens worden afgenomen door den directeur en de leeraren, die in de examenvakken onderwijs hebben gegeven. Het schriftelijk en eventueel practisch gedeelte van beide examens aan dezelfde school, is, voor zoover het over dezelfde vakken loopt, gelijk en wordt gelijktijdig gehouden.

Het mondeling gedeelte van beide examens wordt afgenomen onder toezicht van door Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen aan te wijzen gecommitteerden.

De gecommitteerden nemen kennis van het schriftelijk en/of practisch examenwerk der candidaten, en raadplegen tevens, zoo noodig de vóór de examens door dezen ingeleverde teekeningen en het schriftelijk werk.

3. Het examen, bedoeld in de eerste alinea van artikel 2, loopt in het algemeen over de vakken van het laatste leerjaar of van de laatste twee semesters.

Het examen, bedoeld in de tweede alinea van artikel 2, loopt over alle vakken, aan de betrokken afdeeling der school, waar het examen wordt afgenomen, in de verschillende cursusjaren of semesters onderwezen.

Om tot laatstbedoeld examen te kunnen worden toegelaten, moeten de candidaten den 20-jarigen leeftijd hebben bereikt en schriftelijke bewijzen kunnen overleggen, dat zij na het 17de levensjaar ten minste één jaar practisch zijn werkzaam geweest op het gebied der techniek, waarvoor zij een getuigschrift verlangen.

4. Het oordeel over de kennis der candidaten in ieder vak wordt uitgedrukt door een der cijfers van 1 tot 10, aan welke de volgende beteekenis is te hechten:

1. zeer slecht;
2. slecht;
3. zeer onvoldoende;
4. onvoldoende;
5. bijna voldoende;
6. voldoende;
7. ruim voldoende;
8. goed;
9. zeer goed;
10. uitmuntend.

5. De directeur kan van het mondeling examen in eenig vak vrijstelling verleenen aan hen, die bij het schriftelijk en/of practisch examen in dat vak ten minste het cijfer 7 hebben behaald.

6. Directeur en leeraren beslissen onder goedkeuring van gecommitteerden over het verleenen van de in artikel 2 bedoelde getuigschriften.

Bij verschil van gevoelen tusschen de leeraren, die de examens hebben afgenomen, en de gecommitteerden omtrent het verleenen van een getuigschrift, wordt gestemd, in geval van het examen, bedoeld in artikel 2, eerste alinea, na raadpleging van de schoolrapporten van den examinandus. Aan deze stemming nemen de gecommitteerden deel.

Staken de stemmen, dan wordt het getuigschrift verleend, tenzij alle gecommitteerden daartegen zijn, in welk geval de candidaat wordt afgewezen.

7. De gecommitteerden ontvangen vergoeding voor reis- en verblijfkosten en genieten vacatiegelden volgens door Onzen voornoemden Minister voorgeschreven regeling, een en ander ten laste van het budget der betrokken school.

8. Omtrent al hetgeen verder de in de artikelen 1 en 2 bedoelde examens betreft zullen, voor zooveel noodig, voor iedere groep van scholen afzonderlijk, door Onzen voornoemden Minister nadere voorschriften worden gegeven.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 30sten November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
RUTGERS.

(*Uitgeg.* 17 *Dec.* 1925.)

---

30 *November* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van den 22sten September 1909 (*Staatsblad* nº. 316), gewijzigd bij Koninklijke besluiten van den 5den Maart 1914 (*Staatsblad* nº 140), van den 9den October 1914 (*Staatsblad* nº. 478) en van den 30sten Maart 1918 (*Staatsblad* nº. 226), tot uitvoering van artikel 10 der Schepenwet. S. 458.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 6 November 1925, nº. 4661, Afdeeling Scheepvaart;

Den Raad van State gehoord, advies van 17 November 1925, nº. 46;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 25 November 1925, nº. 4921, Afdeeling Scheepvaart;

Gelet op artikel 10 der Schepenwet, en op de artikelen 157 en 159 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van den dag, waarop het nieuwe Wetboek van Strafvordering in werking zal treden [1], te bepalen als volgt.

Eenig artikel.

Artikel 20, lid 1, van het Koninklijk besluit van den 22sten September 1909 (*Staatsblad* nº. 316), laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van den 30sten Maart 1918 (*Staatsblad* nº. 226), tot uitvoering van artikel 10 der Schepenwet, wordt gelezen als volgt:

„De ambtenaren van de Scheepvaartinspectie doen, onverminderd het bepaalde bij de artikelen 157 en 159 van het Wetboek van Strafvordering, een afschrift van de door hen opgemaakte processen-verbaal — de ambtenaren, onder de bevelen van een districtshoofd werkzaam, door diens tusschenkomst — toekomen aan den hoofdinspecteur."

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 30sten November 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 14 *Dec.* 1925.)

---

1 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Indien de termijn tot het inbrengen van een bezwaar naar dit artikel is verstreken met betrekking tot een primitieven aanslag, is uitgesloten het indienen van een bezwaar naar hetzelfde artikel tegen een tot den bedoelden aanslag betrekking hebbende navorderingsaanslag.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het bezwaar van H. H. te Lisse op grond van art. 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen zijn aanslagen in de gemeente Anna-Paulowna in de plaatselijke inkomstenbelasting als forens over het belastingjaar 1922/23;

Den Raad van State, enz.;

O. dat H. H. te Lisse bij aanslagbiljet van 23 Augustus 1923 over het belastingjaar 1922/23 als werkforens in de gemeente Anna-Paulowna is aangeslagen, terwijl hem bij aanslagbiljet van 27 Nov. 1924 over dit belastingjaar een navorderingsaanslag is opgelegd;

dat hij tegen deze aanslagen bezwaar heeft gemaakt, aanvoerende dat zijn bezit in de gemeente Anna-Paulowna zich bepaalt tot eenig bollenland, waarop zich een bollenschuur bevindt, waarin uitsluitend door zijn ondergeschikt personeel wordt gewerkt en waarin zich noch een kantoor noch een werkplaats voor de uitoefening van zijne persoonlijke werkzaamheden bevindt;

O. dat de oorspronkelijke aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Anna-Paulowna over het belastingjaar 1922/23 aan den reclamant is opgelegd bij aanslagbiljet gedagteekend 23 Augustus 1923;

dat de reclamant zijn bezwaar daartegen, op 18 December 1924 aan ons voorleggende, den termijn van 2 maanden in art. 265*i* der Gemeentewet voor het inbrengen van bezwaren gegund, niet heeft in acht genomen;

dat het navorderingsaanslagbiljet wel is waar gedagteekend is 27 November 1924, doch dat tegen dezen aanslag, die als een sequeel van den oorspronkelijken aanslag is te beschouwen, op grond van art 265*i* der Gemeentewet geen bezwaar kan worden gemaakt, nu tegen den oorspronkelijken aanslag geen voorziening krachtens deze wetsbepaling meer openstaat;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

den reclamant in zijn bezwaren niet-ontvankelijk te verklaren. (A. B.)

---

2 *December* 1925. BESCHIKKING van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, betreffende het ter inzage verstrekken van opgaven bedoeld in art. 31, 2e lid der Drankwet.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid;

Gelet op artikel 31, 2de lid der Drankwet, zooals dat is gewijzigd bij de wet van 29 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 280);

Heeft goedgevonden te bepalen:

1. de opgaven, bedoeld in bovenaangehaald wetsartikel, worden ter Secretarie der gemeente voor een ieder ter inzage nedergelegd, in het openbaar aangeplakt en tegen betaling der kosten verkrijgbaar gesteld;

2. de totalen van de verschillende kolommen, vermeld in bovenbedoelde opgaven worden provincie-gewijze opgenomen in de Verslagen en de Mededeelingen betreffende de volksgezondheid. (B. S.)

---

3 *December* 1925. BESLUIT tot schorsing van het besluit van den Gemeenteraad van *Haarlem* van 4 November 1925, waarbij is besloten tot afbraak van de Kommiezenhuisjes bij de Houtbrug aldaar. S. 459, *Geschorst tot* 1 *Juli* 1926.

---

4 *December* 1925. BESLUIT tot uitvoering van de artikelen 62 en 76 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 460.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 27 October 1925, 2de afdeeling A nº. 897;

Gezien de artikelen 62 en 76 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, zoomede titel IV van de Invoeringswet Strafvordering;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 November 1925, nº. 19);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Justitie van 30 November 1925, 2de afdeeling A nº. 931;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Ten aanzien van de plaatsen, die voor inverzekeringstelling worden bestemd, kan Onze Minister van Justitie de noodige algemeene of bijzondere voorschriften geven, strekkende om deze te doen beantwoorden aan de eischen van een eenvoudig, doch voldoende dag- en nachtverblijf.

Indien Onze Minister van Justitie verklaart, dat eene plaats niet voor inverzekeringstelling geschikt is, mag aldaar geenerlei vrijheidsberooving worden ten uitvoer gelegd of verder ten uitvoer worden gelegd.

2. In de voeding van den inverzekeringgestelde moet naar behooren worden voorzien.

Hem kan worden vergund uit eigen gelden zich zoodanige verdere voeding te doen verschaffen als hij verkiest en zich de inrichting van zijn verblijf meer geriefelijk te doen maken.

Hem kan worden vergund te rooken.

3. Den inverzekeringgestelde kan, voorzooveel daartoe gelegenheid bestaat, worden vergund tweemaal 's daags gedurende tenminste een half uur beweging in de open lucht te nemen.

4. Den inverzekeringgestelde kan worden vergund zich met zoodanigen arbeid bezig te houden als hij verkiest en zich daartoe het noodige te doen verschaffen.

5. Omtrent de toelating van bezoek aan en vrije briefwisseling met den inverzekeringgestelde beslist tijdens het gerechtelijk vooronderzoek de rechter-commissaris en anders de officier van justitie of de hulpofficier van justitie die de inverzekeringstelling heeft gelast, een en ander behoudens het bepaalde in artikel 50 van het Wetboek van Strafvordering.

6. Overigens geschiedt de behandeling van den inverzekeringgestelde in het algemeen in dier voege, dat hij aan geene andere beperkingen wordt onderworpen dan die voor het doel

zijner opsluiting of in het belang der orde volstrekt noodzakelijk zijn.

Behoudens het reeds in artikel 3 daaromtrent bepaalde, kan ook alleen zoodanige volstrekte noodzakelijkheid grond opleveren voor de weigering van eene vergunning als bedoeld in de artikelen 2, 3 en 4.

7. Vorenstaande bepalingen gelden niet ingeval de inverzekeringstelling geschiedt ingevolge artikel 490, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering noch ook ingeval de inverzekeringstelling geschiedt in een huis van bewaring; in het laatste geval vinden de bepalingen van het Koninklijk Besluit van 31 Augustus 1886 (*Staatsblad* nº. 159) omtrent de onveroordeelde gevangenen in de huizen van bewaring overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat ten aanzien van de toelating van bezoek en vrije briefwisseling geldt het bepaalde in artikel 5 van dit besluit.

8. Ten aanzien van de in verzekering of in voorloopige hechtenis gestelde personen kunnen door de onderscheidenlijk in artikelen 222 en 225 van de Invoeringswet Strafvordering bedoelde autoriteiten op den daarbij aangewezen voet de maatregelen worden bevolen, die deze in het belang van het onderzoek noodzakelijk achten.

Als zoodanige maatregelen kunnen onder meer worden bevolen:

a. ten aanzien van in voorloopige hechtenis gestelde personen, het verbod, behoudens het bepaalde in artikel 50 van het Wetboek van Strafvordering, om van bepaalde personen of in het algemeen bezoek te ontvangen of om met bepaalde personen of in het algemeen brieven te wisselen;

b. het afscheren, knippen of laten groeien van den baard of van het hoofdhaar;

c. het photographeeren, al dan niet in bepaalde standen;

d. het nemen van vingerafdrukken en lichaamsmaten;

e. het tijdelijk doen aantrekken van eene bepaalde kleeding.

9. Dit besluit treedt in werking tegelijk met het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 4den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 7 *Dec.* 1925.)

---

4 *December* 1925. BESLUIT tot uitvoering van artikel 198 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 461.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 27 October 1925, 2de afdeeling A nº. 897;

Gezien artikel 198 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 November 1925 nº. 19);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Justitie van 30 November 1925, 2de afdeeling A nº. 931;

Hebben goedgevonden en verstaan te bevelen:

Art. 1. De aanwijzing van eene inrichting ingevolge artikel 198 van het Wetboek van Strafvordering kan niet plaats hebben dan indien met betrekking tot die inrichting voldaan wordt aan de navolgende voorwaarden:

a. de inrichting moet voldoende ruimte bevatten voor het daarin te huisvesten aantal personen; zij moet, met het oog op den aard der daarin op te nemen verdachten, voldoen aan behoorlijke eischen van veiligheid en waarborgen opleveren tegen hun ontvluchting;

b. voor de reinheid moet nauwgezet zorg worden gedragen;

c. aan de verdachten moet worden verschaft gezond voedsel in voldoende hoeveelheid en behoorlijke kleeding en ligging; aan iederen verdachte moet een afzonderlijk bed worden verstrekt;

d. de verdachten mogen geen anderen arbeid verrichten dan die evenredig is aan hun krachten;

e. in dezelfde inrichting mogen geen verdachten van verschillend geslacht worden opgenomen, tenzij in geheel van elkander gescheiden afdeelingen;

f. voor zooveel de verdachten gedurende den nacht niet onderling afgezonderd worden, moeten de voor hen bestemde slaapzalen zijn ingericht en moet daarbij gedurende den nacht toezicht worden gehouden overeenkomstig de regelingen voor elke inrichting te dien aanzien door Onzen Minister van Justitie goed te keuren;

g. het personeel aan de inrichting verbonden moet zijn van goed zedelijk gedrag;

h. de geldelijke voorwaarden der opneming moeten in redelijkheid zijn bepaald;

i. aan de door Onzen Minister van Justitie aan te wijzen personen moet te allen tijde tot de inrichting toegang worden verleend en hun moeten daarbij alle gewenschte inlichtingen worden verschaft;

j. alle aanwijzingen, te geven door de deskundigen met het onderzoek naar de geestvermogens van de verdachten belast, moeten worden opgevolgd;

k. voor de uitvoering van maatregelen in het belang van het onderzoek door den rechtercommissaris of het gerecht ten opzichte van de verdachten bevolen, moet worden zorg gedragen.

2. Het bestuur eener inrichting, hetwelk zich tot het verkrijgen van eene aanwijzing als bedoeld in artikel 198 van het Wetboek van Strafvordering wenscht te onderwerpen aan de in artikel 1 omschreven voorwaarden, zendt eene desbetreffende verklaring in aan Onzen Minister van Justitie.

3. Onze Minister van Justitie doet alsdan een onderzoek instellen. Het bestuur verschaft, voor zoover zulks niet reeds bij de inzending der verklaring is geschied, ten dienste van dat onderzoek alle gegevens, die voor een juiste beoordeeling noodig worden geacht.

4. Indien Onze Minister van Justitie naar aanleiding van dat onderzoek beslist, dat de inrichting niet voldoet aan de gestelde vereischten, stelt hij het betrokken bestuur in kennis met de gronden dier beslissing. Is hij van oordeel, dat aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan, dan kan ten aanzien van de inrichting de in artikel 1 bedoelde aanwijzing

geschieden. De aanwijzing kan geschieden onder voorbehoud, dat binnen een daarbij te stellen termijn bepaalde verbeteringen worden aangebracht.

5. Bij niet-naleving of overtreding der voorwaarden, zulks ter beoordeeling van Onzen Minister van Justitie, kan de aanwijzing worden ingetrokken. De intrekking geschiedt in den regel niet dan nadat het bestuur in de gelegenheid is gesteld alsnog ten genoege van Onzen Minister van Justitie aan de voorwaarden te voldoen.

Op straffe van intrekking der aanwijzing mogen wijzigingen ten aanzien van de punten, waarop de voorwaarden van artikel 1 betrekking hebben, niet worden aangebracht, dan nadat Onze Minister van Justitie verklaard heeft, dat ondanks die wijzigingen de inrichting aan de voorwaarden van artikel 1 blijft voldoen.

6. Dit besluit treedt in werking tegelijk met het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 4den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 7 *Dec.* 1925.)

---

4 *December* 1925. BESLUIT tot wijziging en aanvulling van Reglement nº. I in verband met de inwerkingtreding van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 462.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 27 October 1925, 2de afdeeling A nº. 897;

Overwegende, dat in verband met het bepaalde in de artikelen 258, vierde lid, 412, eerste lid, en 528 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, artikel 50 van het bij Koninklijk besluit van 14 September 1838 (*Staatsblad* nº. 36) vastgestelde Reglement nº. I kan worden ingetrokken en voorts dat ingevolge de artikelen 34 en 51 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering bij algemeenen maatregel van bestuur regelen moeten worden gesteld betreffende de wijze van kennisneming door den verdachte en diens raadsman van processtukken zoomede betreffende het verstrekken van afschrift en het kosteloos bekomen daarvan;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 November 1925 nº. 19);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Justitie van 30 November 1925, 2de afdeeling A nº. 931;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. I. Artikel 50 van voormeld Reglement nº. I vervalt.

Art. II. Na artikel 51 van voormeld Reglement nº. I worden vier nieuwe artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 51a. Voor zooveel aan een verdachte of den raadsman van een verdachte de kennisneming van de processtukken ingevolge de wettelijke bepalingen wordt toegestaan, wordt hem daartoe gelegenheid gegeven ter griffie of, aan een verdachte die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ter plaatse waar hij zich bevindt.

Echter kan de gelegenheid tot kennisneming ook elders worden gegeven.

Art. 51b. De stukken worden hetzij in het oorspronkelijke hetzij in afschrift voorgelegd.

Voor zooveel noodig wordt bij de kennisneming toezigt uitgeoefend.

De gelegenheid tot kennisneming moet aldus worden gegeven, dat de betrokkene uit de stukken aanteekeningen kan maken. Aan den verdachte die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, worden desgewenscht de voor het maken van aanteekeningen vereischte middelen ter beschikking gesteld.

Art. 51c. De nadere regeling, voor zooveel noodig, van de kennisneming geschiedt:

a. tijdens het geregtelijk vooronderzoek door den regter-commissaris;

b. overigens tijdens het voorbereidend onderzoek door het openbaar ministerie;

c. van het tijdstip af bedoeld in artikel 33 van het Wetboek van Strafvordering, door den kantonregter voor wien of den voorzitter van het college voor hetwelk de zaak wordt vervolgd of anders het laatst werd vervolgd.

Art. 51d. Afschriften van processtukken waarvan de kennisneming geoorloofd is, worden den verdachte of diens raadsman door de zorg van den griffier op aanvrage verstrekt zoo spoedig als zulks mogelijk is zonder dat daardoor het onderzoek vertraging ondervindt.

Zij worden kosteloos verstrekt, voor zooveel de betrokken verdachte onvermogend is en bij het ontvangen van een afschrift een redelijk belang heeft, een en ander, zoolang de vervolging nog niet is aangevangen, ter beoordeeling van het openbaar ministerie en overigens ter beoordeeling van den kantonregter voor wien of den voorzitter van het college voor hetwelk de zaak wordt vervolgd of anders het laatst werd vervolgd.

Art. III. Dit besluit treedt in werking tegelijk met het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 4den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 7 *Dec.* 1925.)

---

4 *December* 1925. BESLUIT tot wijziging en aanvulling van Reglement nº. III, zulks ter uitvoering van artikel 42 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 463.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 27 October 1925, 2de afdeeling A nº. 897;

Gezien artikel 42 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 November 1925 nº. 19);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Justitie van 30 November 1925, 2de afdeeling A nº. 931;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. I. Het opschrift van de Eerste Afdeeling van het bij Koninklijk besluit van 14 September 1838 (*Staatsblad* nº. 36) vastgestelde Reglement nº. III wordt gelezen: „Van de Advokaten, de Raden van discipline, het Bureau van consultatie en den Raad van regtsbijstand in Strafzaken."

Art. II. In voormeld Reglement nº. III worden na artikel 17 drie nieuwe artikelen ingevoegd, luidende:

Art. 17*a*. In de residentie van elk regterlijk college wordt een raad van regtsbijstand in strafzaken ingesteld, ten minste uit drie advocaten bestaande, te benoemen door den Hoogen Raad, het Geregtshof of de Regtbank uit eene voordracht van twee personen voor elke vacature, opgemaakt door den raad van toezigt en discipline, waar er een bestaat. De artikelen 14 en 15 zijn van overeenkomstige toepassing.

Art. 17*b*. Het hoofddoel van dezen raad is om op den voet van het bepaalde in de artikelen 41 en volgende van het Wetboek van Strafvordering aan onvermogende verdachten een raadsman toe te voegen. Voorts kan hij ook aan andere personen, die zich krachtens het Wetboek van Strafvordering door een advocaat kunnen doen bijstaan, ingeval van onvermogen een advocaat toevoegen en overigens in strafzaken de voorlichting verstrekken, die hij dienstig acht.

Art. 17*c*. De raad is bevoegd iederen bij het betrokken college ingeschreven advocaat toe te voegen, zoomede iederen anderen binnen het Rijk de praktijk uitoefenenden advocaat, die zich daartoe beschikbaar stelt.

Art. III. Artikel 18 van Reglement nº. III wordt gelezen:

De advocaat, door den Voorzitter van een College of den raad van regtsbijstand in strafzaken als raadsman toegevoegd, is verpligt als zoodanig op te treden, zoolang niet op den voet van artikel 45 van het Wetboek van Strafvordering een ander is toegevoegd.

Art. IV. Dit besluit treedt in werking tegelijk met het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 4den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 7 *Dec.* 1925.)

---

4 *December* 1925. BESLUIT tot uitvoering van de artikelen 93 en 481 van het Wetboek van Strafvordering. S. 464.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Justitie en Financiën van 27 October 1925, 2de afdeeling A nº. 898, en van 27 October 1925, afdeeling Zegel en Comptabiliteit nº. 113;

Gezien de artikelen 93 en 481 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 November 1925 nº. 19);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 30 November 1925, 2de afdeeling A nº. 931, en van 7 December 1925, afdeeling Zegel en Comptabiliteit nº. 101;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. De in artikel 93 en 481 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde tegemoetkomingen worden voldaan door den ontvanger der registratie, in wiens kring de rechter zetelt, die het bevelschrift heeft afgegeven, op quitantie of een geldig bewijs van uitbetaling van de rechthebbenden.

De verrekening der aldus betaalde kosten met het Departement van Justitie geschiedt op den voet van het bepaalde in afdeeling X van Ons besluit van 18 December 1874 (*Staatsblad* nº. 212), zooals dat sedert is gewijzigd of nader mocht worden gewijzigd.

2. Dit besluit treedt in werking tegelijk met het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

Onze Ministers van Justitie en Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 4den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 7 *Dec.* 1925.)

---

4 *December* 1925. BESLUIT betreffende het tijdstip van inwerkingtreding van:

1º. de Invoeringswet Strafvordering;

2º. het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 465.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 30 November 1925, 2e Afdeeling A., nº. 930;

Gelet op de artikelen 227 en 1 van de Invoeringswet Strafvordering;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

1º. de bij de wet van 29 Juni 1925 (*Staatsblad* nº. 308) vastgestelde Invoeringswet Strafvordering treedt in werking met ingang van 1 Januari 1926;

2º. het nieuwe Wetboek van Strafvordering treedt, met uitzondering van de artikelen 48, 49 en 275 van dat Wetboek, in werking met ingang van 1 Januari 1926.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 4den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 7 *Dec.* 1925.)

---

5 *December* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 19 October 1921 nº. 49 (*Staatsblad* nº. 1135), waarbij het pensioenreglement in *Staatsblad* 1919 nº. 801, van toepassing is verklaard op de militairen van de troepen in *Suriname* en *Curaçao*. S. 466.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 2 November 1925, 8ste afdeeling nº. 16;

Den Raad van State gehoord (advies van 24 November 1925, nº. 24);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Koloniën van 30 November 1925, 8ste afdeeling nº. 8;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Ons besluit van 19 October 1921 nº. 49 (*Staatsblad* nº. 1135, *Gouvernementsblad van Suriname* 1922 nº. 16, *Publicatieblad van Curaçao* 1923 nº. 58), wordt gewijzigd als volgt:

I. de in het intitulé en in de artikelen 1 en 2 voorkomende woorden „West-Indische Landmacht" worden vervangen door „troepen in *Suriname* en *Curaçao*";

II. punt *b* van artikel 1 wordt gelezen „4 December 1919 nº. 66 (*Staatsblad* nº. 801, *Indisch Staatsblad* 1920 nº. 65), zooals dit is of nader zal worden gewijzigd".

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, CH. WELTER.

(*Uitgeg.* 17 *Dec.* 1925.)

---

5 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Als orgaan der belanghebbende gemeente, bedoeld in art. 265*i* der Gemeentewet, moet krachtens art. 134 dier wet de Raad worden aangemerkt.

Noch aan art. 179 noch aan art. 126 der Gemeentewet kunnen Burg. en Weth. de bevoegdheid ontleenen in deze uit eigen hoofde op te treden.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van Wierden tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van Overijssel op de bezwaarschriften van Burgemeester en Wethouders van Almelo nopens den aanslag in de gemeentelijke inkomstenbelasting over het belastingjaar 1923/1924 in de gemeente Wierden van J. L. ten Bos, F. J. ten Bos, A. A. ten Bos, en Weduwe H. F. ten Bos te Almelo;

De Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 26 Augustus 1925, nº. 757;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 26 October 1925, nº. 72, afd. D. B., en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 1 December 1925, nº. 8536, afd. B. B.;

Overwegende dat op grond van art. 244*a*, 3º. der gewijzigde Gemeentewet ten behoeve van de gemeente Almelo opcenten zijn geheven op de hoofdsommen der Rijksinkomstenbelasting, waarin *a*. J. L. ten Bos, *b*. F. J. ten Bos, *c*. A. A. ten Bos, *d*. de Weduwe H. F. ten Bos over het belastingjaar 1923/24 zijn aangeslagen en wel voor $^2/_3$ van den aanslag over een vol jaar in verband met een verzoek van het gemeentebestuur van Wierden om de genoemde personen over dat belastingjaar als werkforens in de plaatselijke inkomstenbelasting voor die gemeente aan te slaan;

dat, nadat Burgemeester en Wethouders van Almelo bij Gedeputeerde Staten van Overijssel tegen deze aanslagen voor $^2/_3$ van den aanslag over een vol jaar in plaats van voor $^2/_3$ bezwaar gemaakt hadden, Gedeputeerde Staten bij besluit van 31 Maart 1925, 2de afd. nº. 1259/1795 de bezwaren gegrond hebben verklaard, uit overweging dat bij Onze besluiten van 28 April 1924, nos. 38, 36 en 39, de aanslagen van de hiervoren sub *a*, *b* en *c* genoemde personen en bij Ons besluit van gelijken datum nº. 37 de aanslag van wijlen H. F. ten Bos in de forensenbelasting van de gemeente Wierden over 1922/23 zijn vernietigd; dat niet gebleken is dat sindsdien in de omstandigheden, welke tot vernietiging van die aanslagen hebben geleid, wijziging is gekomen;

dat van dit besluit van Gedeputeerde Staten Burgemeester en Wethouders van Wierden namens den Raad dezer gemeente bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende dat bij Gedeputeerde Staten bezwaren zijn ingebracht door Burgemeester en Wethouders van Almelo, optredende uit eigen hoofde zonder dat aan dit beroep een besluit van den Raad der gemeente Almelo ten grondslag lag; dat Burgemeester en Wethouders eener gemeente niet bevoegd zijn om krachtens art. 265*i* der Gemeentewet bezwaren in te brengen; dat art. 265*i* der Gemeentewet toch geene afwijking bevat van de algemeene beginselen in de Gemeentewet neergelegd; dat de bevoegdheden van Burgemeester en Wethouders limitatief zijn omschreven in art. 179 der Gemeentewet en dat het inbrengen van bezwaren krachtens art. 265*i* der Gemeentewet niet valt onder een der bevoegdheden, welke in art. 179 der Gemeentewet aan Burgemeester en Wethouders zijn toegekend; dat mitsdien de bezwaren hadden behooren te zijn ingebracht op grond van een besluit van den Raad der gemeente Almelo en dat, waar zulks niet is geschied, de ingebrachte bezwaren niet rechtsgeldig zijn ingebracht, zoodat Burgemeester en Wethouders der gemeente Almelo reeds door Gedeputeerde Staten van Overijssel in hun beroep niet-ontvankelijk hadden behooren te zijn verklaard en thans op dien grond het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel behoort te worden vernietigd; dat, wat de hoofdzaak betreft, de aangeslagenen op meer dan 90 dagen van het belastingjaar te Wierden de beschikking hebben gehad over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van een bedrijf of beroep, aangezien zij in strijd met de statuten van de Naamlooze Vennootschap Wolspinnerij en Weverij Koningin Sophie der Nederlanden, het feitelijk beheer over de fabriek te Wierden in handen hebben en handelen, alsof er geen Naamlooze Vennootschap bestond;

Overwegende dat art. 265*i* der gewijzigde Gemeentewet bepaalt dat bezwaren betreffende de toepassing van de artt. 244*a*, 244*b*, 244*c*, 245*a*, 245*b* en 245*c* kunnen worden ingebracht o. a. door de belanghebbende gemeenten;

dat als het orgaan door middel waarvan de gemeente in deze heeft te handelen, moet worden aangemerkt de Raad, aan wien met betrekking tot de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente, alle bevoegdheid behoort die niet bij de Gemeentewet of eenige andere wet aan den Burgemeester of aan Burgemeester en Wethouders is opgedragen;

dat Burgemeester en Wethouders van Almelo, dus blijkens de ingekomen bescheiden, zonder daartoe door den Raad gemachtigd te zijn, tegen

de aan J. L. ten Bos, F. J. ten Bos, A. A. ten Bos en de Weduwe H. F. ten Bos over het belastingjaar 1923/24 opgelegde aanslagen als forens bij Gedeputeerde Staten van Overijssel bezwaren hebben ingebracht, noch aan art. 179 der Gemeentewet noch aan eene andere wetsbepaling de bevoegdheid konden ontleenen in deze uit eigen hoofde op te treden;

dat daardoor niet met vrucht een beroep kan worden gedaan op art. 126 der Gemeentewet, aangezien de uitoefening van het recht tot het indienen van bezwaren als in art. 265 der Gemeentewte bedoeld, niet kan beschouwd worden als uitvoering van eene wet, waartoe door het gemeentebestuur *moet* worden medegewerkt;

dat Gedeputeerde Staten mitsdien ten onrechte Burgemeester en Wethouders in hunne bezwaren ontvankelijk hebben geoordeeld en op de hoofdzaak eene beslissing hebben genomen;

Gezien de gewijzigde Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel van 31 Maart 1925, 2e afd. nº. 1259/1795, Burgemeester en Wethouders van Almelo in hun aan Gedeputeerde Staten voorgelegde bezwaren niet-ontvankelijk te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast, enz.

(W. v. G.)

---

7 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Onder „jaarwedde" in art. 51 2º lid is niet begrepen een kindertoelage. Zoodanige toelage, waartoe de betrokkene in zijn nieuwe functie gerechtigd is, moet echter wel worden gerekend tot de inkomsten in al. 5 bedoeld, welke hij is gaan genieten uit of in verband met arbeid, na zijn ontslag ter hand genomen.

Tegen een herziening van een wachtgeld ingevolge art. 51 12e lid staat geen beroep op de Kroon open, dit beroep is beperkt tot de gevallen, vermeld in het 5e en 6e lid.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door F. J. H. Brabander te Maastricht tegen de beschikking van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 28 Juli 1925, nº. 5685, afd. L. O. A, waarbij zijn wachtgeld tot het volle bedrag is verminderd;

Den Raad van State, enz.;

O. dat Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen bij zijne beschikking van 28 Juli 1925, nº. 5685, afd. L. O. A. het aan F. J. H. Brabander, gewezen onderwijzer aan eene openbare lagere school te Venlo, verleende wachtgeld, met ingang van 1 Januari 1925 f 2815 bedragende, te rekenen van 1 Januari 1925 heeft verminderd tot nihil, op grond van art. 51, 5e lid der Lager-Onderwijswet 1920, in verband met door den belanghebbende genoten inkomsten als onderwijzer aan de leerschool verbonden aan de Rijkskweekschool voor onderwijzers te Maastricht;

dat van deze beslissing F. J. H. Brabander bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat de berekening van zijn wachtgeld op 1 Januari 1925 hem niet juist toeschijnt; dat zijn wachtgeld op 1 Januari 1925 zou bedragen f 3187.32 berekend als volgt:

onderwijzer met hoofdackte, meer dan 30 dienstjaren	f 3100.—
volgens overgangsbepaling van mulo marge	400.—
salarisregeling voor onderwijzers aan mulo scholen akte Fransch . . .	100.—
	f 3600.—
aftrek 4 %	144.—
	f 3456.—
aftrek pensioensbijdrage	268.68
	f 3187.32
dat zijn inkomen bedragen: salaris	f 3001.08
garantietoelage	156.—
	f 3157.08

dat de kindertoelage toch niet bij dit bedrag kan worden geteld, daar hij als wachtgelder over 1925 ook die kindertoelage zou ontvangen; dat hij daarom vermeent over 1925 recht te hebben op een wachtgeld ten bedrage van f 3024;

O. dat onder jaarwedde in art. 51, 2e lid, der Lager-Onderwijswet 1290 genoemd, moet worden verstaan de vaste jaarwedden in art. 30, eerste lid der wet bedoeld, zoodat daaronder niet mede kan worden begrepen de kindertoelage waarop krachtens art. 21 van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 boven en behalve de wedde aanspraak kan worden gemaakt;

dat echter deze toelage, waartoe de appellant in zijne nieuwe functie gerechtigd is, moet worden gerekend tot de inkomsten in art. 51, 5e lid, der Lager-Onderwijswet 1920 bedoeld, welke de appellant is gaan genieten uit of in verband met arbeid na zijn ontslag ter hand genomen;

dat het wachtgeld van den appellant dus terecht door Onzen Minister mede met dien kindertoeslag is verminderd;

dat het bezwaar van den appellant voor het overige is gericht tegen de herziening van zijn wachtgeld ingevolge art. 51, 12e lid, der Lager-Onderwijswet 1920, doch dat dit bezwaar geen punt van overweging kan uitmaken, daar het beroep is beperkt tot de gevallen, vermeld in art. 51, 5e en 6e lid der wet en tegen de gewijzigde vaststelling van het wachtgeld geen beroep op Ons openstaat;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren. (A. B.)

---

9 *December* 1925. BESLUIT tot wijziging en aanvulling van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925, zooals dat laatstelijk is aangevuld bij Koninklijk besluit van 3 October 1925 (*Staatsblad* nº. 405). S. 467.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën, Voorzitter van den Raad van Ministers, van 7 November 1925, nº. 296; Kabinet M. R.;

Gelet op artikel 63 der Grondwet;

Den Raad van State behoord, (advies van 1 December 1925, nº. 24);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister

voornoemd, van 8 December 1925, nº. 313[1]; Kabinet M. R.;

Overwegende, dat het wenschelijk is gebleken om het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 opnieuw te wijzigen en aan te vullen en om in verband daarmede eene voorziening voor het jaar 1925 te treffen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. I. A. In de bepalingen van vorengenoemd Bezoldigingsbesluit worden de navolgende wijzigingen en aanvullingen aangebracht:

In artikel 1, eerste lid, wordt in plaats van „bij de wet of algemeenen maatregel van bestuur" gelezen: „bij of krachtens wet of anderen algemeenen maatregel van bestuur", terwijl de slotwoorden van dat lid, beginnende met „op voordracht van Onzen Minister" vervallen.

Het tweede lid van artikel 1 wordt als volgt gelezen:

„Tenzij in de betrekkelijke salarisregeling ten opzichte van bepaalde ambten anders is of wordt bepaald, worden voor elk jaar of gedeelte van een jaar, dat een ambtenaar van 18 jaar of ouder beneden den 21-jarigen leeftijd is, de aanvangswedden der ambten, waarbij periodieke verhoogingen zijn voorzien, verminderd met f 100.

Deze vermindering blijft beperkt tot f 100 voor hen, die naar het oordeel van Onzen Minister, Hoofd van het betrokken Departement van Algemeen Bestuur, of de door dezen aan te wijzen autoriteit, niet bij het gezin, waartoe zij behooren, kunnen inwonen."

Het derde lid van artikel 1 wordt als volgt gelezen:

„Tenzij op grond van de eerste zinsnede van het vorige lid geen vermindering van aanvangswedde heeft plaats gehad, treedt de ambtenaar, met ingang van den eersten dag der maand, waarin de 21-jarige leeftijd wordt bereikt, in het genot van de aan zijn ambt verbonden aanvangswedde. Diensttijd, welke vóór dien dag is vervuld, telt niet mede voor het toekennen van periodieke verhoogingen."

In het vierde lid van artikel 1 wordt in plaats van „aanvangsbezoldiging" gelezen: „aanvangswedde".

Het eerste lid van artikel 2 wordt als volgt gelezen:

„De bezoldiging, voor zoover noodig verminderd overeenkomstig het bepaalde bij artikel 1, tweede lid, wordt, behoudens de in dit besluit gemaakte beperkingen, met inbegrip van de in de artikelen 19 en 20 bedoelde toelagen, voor de gemeenten of onderdeelen van gemeenten, in de als bijlage B aan dit besluit gehechte lijst gerangschikt in de tweede en derde klasse, onderscheidenlijk verminderd met 4 en 8 ten honderd. De aftrek, in den vorigen volzin bedoeld, heeft niet plaats voor ambten, waaraan een vaste bezoldiging is verbonden, tenzij in de betrekkelijke salarisregeling voor bepaalde ambten anders is of wordt bepaald."

Artikel 3, tweede lid, vervalt.

Artikel 6, eerste lid, wordt als volgt gelezen:

„Voor het genot van kost en inwoning wordt, voor de ambten waarbij periodieke verhoogingen zijn voorzien, op de bezoldiging een aftrek toegepast:

bij eene aanvangswedde van minder dan f 1300, van f 444 per jaar;

bij eene aanvangswedde van f 1300 tot f 1600, van een door Onzen Minister, Hoofd van het betrokken Departement van Algemeen Bestuur, vast te stellen bedrag, hetwelk ten minste f 444 en ten hoogste f 570 per jaar zal bedragen;

bij eene aanvangswedde van f 1600 tot f 2200, van een door Onzen Minister, Hoofd van het betrokken Departement van Algemeen Bestuur, vast te stellen bedrag, hetwelk ten minste f 570 en ten hoogste f 696 per jaar zal bedragen;

bij eene aanvangswedde van f 2200 tot f 2800, van f 888 per jaar;

bij eene aanvangswedde van f 2800 tot f 3400, van f 1110 per jaar;

bij eene aanvangswedde van f 3400 of hooger, van f 1296 per jaar.

een en ander, met dien verstande, dat over tijdvakken, mits niet korter dan een week, waarin geen kost en inwoning wordt genoten, een evenredig deel wordt gerestitueerd".

Artikel 6, tweede lid, wordt als volgt gelezen:

„Voor het genot van woning wordt, behalve in de gevallen, dat dit genot in het bijzonder is of wordt toegekend als belooning voor het vervullen eener nevenbetrekking of wel als belooning voor het gedurig verrichten van, door een daartoe bevoegde autoriteit, opgedragen werkzaamheden buiten den normalen diensttijd, op de bezoldiging, met inbegrip van de in de artikelen 16, 19, 20 en 27 bedoelde toelagen, een aftrek toegepast van 15 ten honderd.

Heeft de bewoning ten doel de bewaring of bewaking van Rijkseigendommen, van een gebouw of van hetgeen daarin voor 's Rijks dienst aanwezig is, dan bedraagt de aftrek 10 ten honderd. Indien de ambtenaar aantoont, dat de huurwaarde der woning, bepaald naar artikel 10 der wet op de personeele belasting 1896, minder bedraagt dan de aftrek, wordt deze op het bedrag van die huurwaarde gesteld, met dien verstande, dat, tenzij Wij in bijzondere gevallen anders bepalen, de aftrek voor bewoning wegens bewaring of bewaking nimmer daalt beneden een bedrag, overeenkomend met 5 ten honderd, en voor bewoning, die niet met bewaring of bewaking gepaard gaat, beneden een bedrag, overeenkomend met 7 ten honderd van de bezoldiging, met inbegrip van de in de artikelen 16, 19, 20 en 27 bedoelde toelagen."

Artikel 6, derde lid, wordt als volgt gelezen:

„Behalve in de gevallen, dat dit genot in het bijzonder is of wordt toegekend als belooning voor het vervullen eener nevenbetrekking, wordt voor het genot van vuur en licht, uitgezonderd in de gevallen, dat tevens kost en inwoning wordt genoten, een aftrek toegepast van onderscheidenlijk 2 en 1 ten honderd van de bezoldiging, met inbegrip van de in de artikelen 16, 19, 20 en 27 bedoelde toelagen, tot een maximum van onderscheidenlijk f 100 en f 50 en voor het genot van over eene leiding geleverd water van 5 ten honderd van den ter zake van het genot van woning toegepasten aftrek, tot een maximum van f 25."

In artikel 8, eerste en tweede lid, wordt in plaats van „de toekenning", gelezen: „het toekennen".

Artikel 8, vierde lid, wordt als volgt gelezen:

„Aan ambtenaren, andere dan onderwijzers bij het gewoon lager of uitgebreid lager onderwijs, die krachtens het vorige lid niet in aanmerking komen voor het toekennen van de

laatste 2 periodieke verhoogingen, wordt niettemin, met inachtneming van het bepaalde in het eerste lid, de voorlaatste en de laatste periodieke verhooging toegekend bij het bereiken van den daarvoor gevorderden diensttijd, echter alleen tot een zoodanig bedrag, dat de wedde daardoor niet stijgt boven een bedrag, gelijk aan 90 ten honderd van het maximum van de betrekkelijke schaal van bezoldiging, of, indien 10 ten honderd van dat maximum méér bedraagt dan f 400, boven het bedrag van het maximum verminderd met f 400."

Artikel 9, tweede lid, wordt als volgt gelezen:

„Indien na het onthouden van periodieke verhooging de ambtenaar in meer dan gewone mate bekwaamheid, geschiktheid of dienstijver betoont, kan het Gezag, dat tot het toekennen van periodieke verhoogingen bevoegd is, bepalen, dat één of meer periodieke verhoogingen alsnog worden toegekend."

In artikel 10 wordt in plaats van „De toekenning" en „benoeming" gelezen: „Het toekennen" en „het benoemen".

In artikel 11, eerste lid, wordt in plaats van „de toekenning" gelezen: „het toekennen".

In artikel 11, vierde lid, wordt in plaats van „de toepassing" gelezen: „het toepassen".

In artikel 12, eerste en tweede lid, wordt in plaats van „voor de periodieke verhooging" gelezen: „voor het toekennen van periodieke verhoogingen".

In artikel 13, eerste lid, wordt na „voor" ingevoegd: „het toekennen van".

In artikel 13, tweede lid, wordt in plaats van „de toepassing" gelezen: „het toepassen".

In artikel 13, derde lid, wordt in plaats van „de toekenning" gelezen: „het toekennen".

Artikel 15, eerste lid, tweede volzin, wordt als volgt gelezen:

„Op dezelfde wijze kan afwijking plaats vinden van het bepaalde bij artikel 1, tweede, derde en zesde lid en van artikel 24, derde en vierde lid."

Artikel 15, tweede lid, wordt als volgt gelezen:

„De aldus verhoogde wedde wordt voor het toekennen van de verdere periodieke verhoogingen beschouwd als te zijn verkregen door regelmatige periodieke verhooging na den daarvoor gevorderden diensttijd, tenzij voor het toekennen der verdere periodieke verhoogingen een langere diensttijd is of wordt vastgesteld. Artikel 13 vindt daarbij overeenkomstige toepassing."

In artikel 15, derde lid, wordt in plaats van „artikel 1, tweede lid, eerste alinea" gelezen: „de artikelen 1, tweede lid, eerste alinea en 24, vierde lid".

In artikel 15, vierde lid, wordt na „artikel 1" ingevoegd: „of, voor zoover het ambtenaren betreft, bedoeld in artikel 24, eerste lid, voor den in het derde lid van artikel 24".

Artikel 16, eerste lid, wordt als volgt gelezen:

„Bij benoeming tot eenig ambt kan de wedde, met inachtneming van de bedragen, in de betrekkelijke schaal van bezoldiging vermeld, worden bepaald op een bedrag, hooger dan de aanvangswedde van den rang of de klasse, waarin de benoeming geschiedt, en kan mede, geheel of ten deele, buiten toepassing worden gelaten de bepaling van artikel 1, tweede lid, en van artikel 24, vierde lid, met inachtneming echter ook in dit geval van de bedragen daar vermeld. Tevens kan, ten behoeve van het toekennen der verdere periodieke verhoogingen, een bepaalde diensttijd worden toegekend. Indien geen diensttijd wordt toegekend, wordt de bij benoeming toegekende wedde, voor het verleenen van de verdere periodieke verhoogingen beschouwd als te zijn verkregen door regelmatige periodieke verhooging na den daarvoor gevorderden diensttijd en vinden het derde en vierde lid van artikel 15 overeenkomstige toepassing. Zoowel in dit geval als bij het toekennen van een bepaalden diensttijd vindt artikel 13 daarbij overeenkomstige toepassing."

Artikel 16, tweede lid, eerste volzin, wordt als volgt gelezen:

„Indien de benoeming tevens eene bevordering bij hetzelfde dienstvak is, wordt ten minste de wedde toegekend, die onmiddellijk gelegen is boven het bedrag — gerekend naar dezelfde klasse van gemeenten —, dat den betrokken ambtenaar op den datum der bevordering, ongeacht het bepaalde bij het derde en vierde lid van artikel 8, in den lageren rang of de lagere klasse, volgens de betrekkelijke schaal van bezoldiging, aan wedde toekomt".

Artikel 17 vervalt.

In artikel 19, eerste lid, wordt in plaats van „dienstkring" gelezen: „dienstvak".

Artikel 20, eerste lid, wordt als volgt gelezen:

„De mannelijke ambtenaren, die gehuwd of gehuwd geweest zijn en hun 23ste levensjaar hebben volbracht, genieten eene toelage van f 200, voor zoover niet aldus het gezamenlijke bedrag aan wedde en toelagen, volgens de artikelen 16 en 19 en dit artikel, zou stijgen boven f 2000 of het gezamenlijke bedrag aan wedde en toelage volgens dit artikel, zou stijgen boven het maximum der betrekkelijke schaal van bezoldiging, indien dat maximum minder dan f 2000 bedraagt, een en ander gerekend naar een gemeente der eerste klasse."

Artikel 20, tweede lid, wordt als volgt gelezen:

„Voor de ambtenaren, die na het in werking treden van het eerste lid of na hun in dienst treden, in de termen vallen van het eerste lid, gaat de toelage, als daar bedoeld, in op den eersten dag der maand waarin de 23-jarige leeftijd is volbracht en overigens op den eersten dag der maand, waarin het huwelijk wordt gesloten."

Artikel 20, vijfde lid, vervalt.

Artikel 21, eerste lid, wordt als volgt gelezen:

„Boven en behalve de wedde en toelagen, naar de regelen van dit besluit toe te kennen, genieten de ambtenaren, bij wijze van tijdelijke toelage, voor hunne wettige of wettelijk erkende, zoomede voor de uit een vroeger huwelijk van hun echtgenoot gesproten kinderen beneden den leeftijd van 18 jaar, die zij op den eersten Januari van het jaar bezitten, eene kindertoelage, bedragende per kind 3 ten honderd van de wedde, met inbegrip van de in de artikelen 16, 19, 20 en 27 bedoelde toelagen, die zij op dien datum, of bij latere indiensttreding, op den datum der indiensttreding, genieten zulks met dien verstande:

a. dat de toelage, behoudens het bepaalde in het tweede en derde lid, ten minste f 60 en ten hoogste in totaal f 240 per kind per jaar bedraagt;

b. dat, ingeval beide ouders een burgerlijke Rijksbetrekking bekleeden, uitsluitend rekening wordt gehouden met de wedde of het totaal aan wedden, met inbegrip van de in de artikelen 16, 19, 20 en 27 bedoelde toelagen, van den hoogstbezoldigden ouder;

c. dat, indien de andere ouder anders dan op grond van dit artikel ten laste van 's Rijks schatkist eene kindertoelage geniet, de in dit artikel bedoelde toelage slechts wordt uitgekeerd, indien en voor zoover deze toelage hooger is dan hetgeen door den anderen ouder uit evengenoemden hoofde wordt genoten."

Aan artikel 21 wordt een nieuw lid toegevoegd van den volgenden inhoud:

„4. Ten aanzien van pleegkinderen, die deel uitmaken van het gezin van den ambtenaar en geheel als eigen kinderen door hem worden onderhouden en opgevoed en voor wie de aftrek van het belastbaar inkomen voor de Rijksinkomstenbelasting is toegestaan, zijn de vorige leden van dit artikel van overeenkomstige toepassing."

In artikel 23, tweede lid, wordt in plaats van „toekenning" gelezen: „het toekennen".

Artikel 24, eerste lid, wordt als volgt gelezen:

„Op ambtenaren wier bezoldiging in maand- of weekloon is uitgedrukt, zijn de artikelen 1, tweede, derde en zesde lid, 2, 3, 6, eerste lid, 8, derde en vierde lid, 13, derde en vierde lid en 20 niet van toepassing."

In artikel 24, derde lid, wordt in plaats van „voor de periodieke verhoogingen" gelezen: „voor het toekennen van periodieke verhoogingen".

Artikel 24, vierde lid onder *b* en *c*, wordt als volgt gelezen:

„*b.* op een maximum wedde van f 131.44 per maand of f 30.24 per week of meer, doch minder dan f 146.05 per maand of f 33,60 per week, zij vallen onder groep II der loonregeling voor jeugdige mannelijke werklieden;

c. op een maximum wedde van f 146.05 per maand of f 33.60 per week of meer, zij vallen onder groep III der loonregeling voor jeugdige mannelijke werklieden."

In artikel 24, zevende lid, wordt in plaats van „f 1 per week" en „f 4.35 per maand" gelezen: „f 1.15 per week" en „f 5 per maand".

Artikel 24, achtste lid, vervalt.

In plaats van artikel 26, eerste lid, worden de navolgende zeven leden opgenomen:

„1. De bezoldiging van de op 1 Januari 1926 in dienst zijnde ambtenaren, benoemd met ingang van een datum, vallende vóór 1 Januari 1925, uitgezonderd die, bedoeld in artikel 24, eerste lid, wordt, met inachtneming van het bepaalde in het derde en vierde lid van artikel 8, met ingang van 1 Januari 1926 vastgesteld naar den diensttijd (x), welke wordt verkregen volgens de navolgende berekening:

A. Voor ambtenaren die niet met ingang van een datum, vallende in het jaar 1925, zijn benoemd of bevorderd tot hoogeren rang of hoogere klasse:

$$x = \frac{d}{a} \times b + c,$$

waarin *d* voorstelt den diensttijd, in maanden nauwkeurig, welke op 1 Januari 1925 is verkregen onder de op 31 December 1924 van kracht zijnde regeling, of op grond van Ons besluit van 16 Januari 1925, nº. 4, *a* het aantal maanden volgens het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1920 (*Staatsblad* nº. 37), vereischt om regelmatig van het minimum tot het maximum van de betrekkelijke schaal van bezoldiging op te klimmen, *b* het aantal maanden volgens de betrekkelijke schaal van bezoldiging, welke met ingang van 1 Januari 1926 in werking treedt, vereischt om regelmatig van het minimum tot het maximum op te klimmen en *c* 12 maanden, eventueel vermeerderd met het aantal maanden, waarmede de diensttijd als gevolg van het toekennen met ingang van 1 Januari 1925 of een lateren datum in het jaar 1925, van eene verhooging op grond van artikel 15 van dit besluit, is vermeerderd.

x wordt vastgesteld in maanden nauwkeurig. Gedeelten van een maand worden voor een volle maand gerekend.

B. Voor ambtenaren, die met ingang van een datum, vallende in het jaar 1925, zijn benoemd of bevorderd tot hoogeren rang of tot hoogere klasse:

x = de diensttijd, welke door toepassing van artikel 16 van dit besluit op den datum der benoeming of bevordering in den hoogeren rang of de hoogere klasse, met inachtneming van de schalen van bezoldiging, zooals die met ingang van 1 Januari 1926 in werking treden en met inachtneming, voor zooveel noodig, van den dan nog loopenden diensttijd in den lageren rang of de lagere klasse, zal worden verkregen, na berekening van den diensttijd in den verlaten rang of de verlaten klasse op den datum dier benoeming of bevordering overeenkomstig het volgende lid, vermeerderd met het aantal maanden dat verloopen is tusschen den datum van ingang dier benoeming of bevordering en 1 Januari 1926, eventueel verhoogd met het aantal maanden waarmede de diensttijd als gevolg van het toekennen met ingang van een datum, vallende in dat tijdvak, van eene verhooging op grond van artikel 15 van dit besluit, is vermeerderd.

2. Als diensttijd in den bij de benoeming of bevordering, als bedoeld in het vorige lid, onder B, verlaten rang of de verlaten klasse, op den datum der benoeming of bevordering in den hoogeren rang of de hoogere klasse, komt in aanmerking de diensttijd op 1 Januari 1925 berekend als aangegeven onder A, behoudens dat *c* voorstelt den diensttijd verloopen tusschen 1 Januari 1925 en den datum van vorenbedoelde benoeming of bevordering, eventueel verhoogd met het aantal maanden, waarmede de diensttijd, als gevolg van het toekennen met ingang van een datum, vallende in dat tijdvak, van eene verhooging op grond van artikel 15 van dit besluit, is vermeerderd.

3. De bezoldiging van de op 1 Januari 1926 in dienst zijnde ambtenaren, als bedoeld in artikel 24, eerste lid, die benoemd zijn vóór 1 Januari 1925 en die niet met ingang van een datum, vallende in het jaar 1925, zijn benoemd of bevorderd tot hoogeren rang of hoogere klasse, wordt met ingang van 1 Januari 1926 vastgesteld naar den diensttijd, welke op 1 Januari 1925 is verkregen onder de op 31 December 1924 van kracht zijnde regeling of op grond van Ons besluit van 16 Januari 1925, nº. 4, behoudens dat buiten aanmerking blijft de

diensttijd, vervuld vóór het bereiken van het 23ste levensjaar, met dien verstande, dat de beperking van den diensttijd door het inachtnemen van deze leeftijdsgrens niet meer dan 2 jaren zal bedragen, verhoogd met 12 maanden en eventueel met het aantal maanden, waarmede de diensttijd als gevolg van het toekennen met ingang van een datum, vallende in het jaar 1925, van eene verhooging op grond van artikel 15 van dit besluit, is vermeerderd.

4. De bezoldiging van de op 1 Januari 1926 in dienst zijnde ambtenaren, als bedoeld in artikel 24, eerste lid, die benoemd zijn vóór 1 Januari 1925 en die met ingang van een datum, vallende in het jaar 1925, zijn benoemd of bevorderd tot hoogeren rang of hoogere klasse, wordt met ingang van 1 Januari 1926 vastgesteld naar den diensttijd, welke door toepassing van artikel 16 van dit besluit op den datum der benoeming of bevordering in den hoogeren rang of de hoogere klasse, met inachtneming van de schalen van bezoldiging zooals die met ingang van 1 Januari 1926 in werking treden en met inachtneming, voor zooveel noodig, van den dan nog loopenden diensttijd in den lageren rang of de lagere klasse, zal worden verkregen, na berekening van den diensttijd in den verlaten rang of de verlaten klasse op den datum der benoeming of bevordering overeenkomstig het volgende lid, vermeerderd met het aantal maanden, verloopen tusschen den datum van ingang van die benoeming of bevordering en 1 Januari 1926, eventueel verhoogd met het aantal maanden waarmede de diensttijd als gevolg van het toekennen met ingang van een datum, vallende in dat tijdvak, van eene verhooging op grond van artikel 15 van dit besluit, is vermeerderd.

5. Als diensttijd in den bij de benoeming of bevordering, als bedoeld in het vorige lid, verlaten rang of de verlaten klasse, op den datum der benoeming of bevordering in den hoogeren rang of de hoogere klasse, komt in aanmerking de diensttijd, welke op 1 Januari 1925 is verkregen onder de op 31 December 1924 van kracht zijnde regeling of op grond van Ons besluit van 16 Januari 1925, nº. 4, behoudens dat buiten aanmerking blijft de diensttijd, vervuld vóór het bereiken van het 23ste levensjaar, met dien verstande, dat de beperking van den diensttijd door het inachtnemen van deze leeftijdsgrens niet meer dan 2 jaren zal bedragen, vermeerderd met den diensttijd verloopen tusschen 1 Januari 1925 en den datum van vorenbedoelde benoeming of bevordering en eventueel met het aantal maanden, waarmede de diensttijd, als gevolg van het toekennen met ingang van een datum, vallende in dat tijdvak, van eene verhooging op grond van artikel 15 van dit besluit, is vermeerderd.

6. Bij de berekening van den diensttijd, ingevolge de voorafgaande leden, blijft buiten aanmerking de diensttijd, toegekend krachtens de op grond van artikel 26, tweede lid, van dit besluit, zooals dat op 31 December 1925 luidt, tot stand gekomen bijzondere regelingen, behoudens de diensttijd, toegekend krachtens Ons besluit van 16 Januari 1925, nº. 4.

7. Indien door toepassing van de vorige leden op 1 Januari 1926 een diensttijd zou worden verkregen, die minder is dan die, welke voor de berekening van de bezoldiging op 1 Januari 1926 ingevolge dit besluit, zooals het luidt op 31 December 1925, in aanmerking komt, wordt laatstbedoelde diensttijd daarvoor in aanmerking genomen."

Artikel 26, tweede lid, wordt vernummerd in „8", terwijl in dat lid in plaats van „in het vorige lid" wordt gelezen: „in de vorige leden".

Artikel 26, derde lid, vervalt.

Artikel 26, vierde lid, wordt vernummerd in „9".

Artikel 27 wordt als volgt gelezen:

„1. Aan de op 1 Januari 1926 in dienst zijnde ambtenaren, die volgens de op dien datum in werking tredende regeling op 1 Januari 1926 aan wedde en toelagen, ingevolge de artikelen 16, 19 en 20, een lager bedrag zullen genieten dan zij aan wedde en toelagen, ingevolge de artikelen 16, 19, 20, 24 en 27, eerste lid, eerste en tweede volzin, en tweede lid van dit besluit, zooals dat op 31 December 1925 luidt, op dien datum genoten, wordt met ingang van 1 Januari 1926 eene persoonlijke toelage, ten bedrage van het verschil, toegekend, met dien verstande, dat voor de daarvoor in aanmerking komende ambtenaren, bedoeld in artikel 24, rekening wordt gehouden met het bedrag der toelage, dat zij op 31 December 1925 zouden hebben genoten, indien in het achtste lid van dat artikel in plaats van de cijfers „85" en „75" ware gelezen „88" en „80".

2 De persoonlijke toelage, bedoeld in het vorige lid, wordt verminderd met ingang van den datum:

a, van verhooging der wedde, met het bedrag dier verhooging, met uitzondering echter van het bedrag der verhooging als gevolg van tewerkstelling in eene gemeente of onderdeel van eene gemeente, in de als bijlage B aan dit besluit gehechte lijst, gerangschikt in eene hoogere klasse;

b. van toekenning of verhooging van eene toelage ingevolge de artikelen 19 en 20, met het bedrag. of het bedrag der verhooging, dier toelagen".

Artikel 29 wordt als volgt gelezen:

„1. De volgens de vorenstaande overgangsbepalingen op 1 Januari 1926 berekende wedde, kan voor een ambtenaar, wien eene buitengewone periodieke verhooging is toegekend of toegedacht met ingang van 1 Januari 1926 of een lateren datum, worden verhoogd op de wijze als is vastgesteld door het Gezag, dat tot het toekennen van periodieke verhoogingen bevoegd is.

Voor het toekennen van verdere periodieke verhoogingen kan een langere diensttijd worden toegekend.

2. Indien de, door toepassing van het vorige lid berekende, wedde overeenstemt met een bedrag, voorkomende in de schaal van bezoldiging, wordt die bezoldiging voor de verdere verhoogingen beschouwd als te zijn verkregen door regelmatige periodieke verhooging na den daarvoor gevorderden diensttijd.

3. Indien de in het vorige lid bedoelde overeenstemming niet bestaat, wordt de wedde verhoogd tot het naast hoogere bedrag, voorkomende in de betrekkelijke schaal van bezoldiging, na een op den voet van het volgende lid berekend tijdsverloop, hetwelk aanvangt met den eersten dag van de maand, waarin die wedde is ingegaan. De aldus verhoogde wedde

wordt voor de verdere periodieke verhoogingen beschouwd als te zijn verkregen door regelmatige periodieke verhooging na den daarvoor gevorderden diensttijd. Deze bepaling is niet van toepassing op de wedde, verminderd overeenkomstig het bepaalde in artikel 1, tweede lid.

4. Het tijdsverloop, bedoeld in het vorig lid, wordt berekend door het getal maanden, dat is vastgesteld voor den trap van verhooging, tusschen welks aanvang en einde de wedde is gelegen, te vermenigvuldigen met een gewone breuk, waarvan de teller aanwijst het bedrag, waarmede de wedde blijft beneden het naast hoogere bedrag in de schaal van bezoldiging, en de noemer het verschil tusschen het naast lagere en het naast hoogere bedrag in die schaal.

5. Gedeelten van een maand worden verwaarloosd."

Artikel 30 vervalt.

In artikel 31, eerste lid, wordt in plaats van „toekenning" gelezen: „het toekennen".

Artikel 34 wordt als volgt gelezen:

„1. Op de onderwijzers, bedoeld in de artikelen 30, 89, vijfde lid en 196, eerste en tweede lid, der Lager-Onderwijswet 1920, zijn, onverminderd de voorschriften dier wet betreffende de regeling van de bezoldiging dier onderwijzers, de navolgende bepalingen van dit besluit van toepassing, ten aanzien van welke bepalingen derhalve onder de burgerlijke Rijksambtenaren de evenbedoelde onderwijzers zijn begrepen:

Artikel 1, eerste, tweede en derde lid;

Artikel 2, eerste lid, artikel 4, eerste lid tot en met „verrichten"; artikel 6, tweede lid, eerste en derde zinsnede, vijfde en zesde lid; artikel 7, eerste lid; artikel 8, eerste en derde lid; artikel 11, eerste, tweede en vierde lid; artikel 13; artikel 20, eerste en tweede lid; artikel 21, eerste en vierde lid; artikel 25; artikel 26, eerste lid onder A; artikel 27; artikel 28, eerste lid; artikel 31; artikel 35 en artikel 37, zulks met dien verstande, dat ten aanzien van de bovenbedoelde onderwijzers

de verwijzing in deze artikelen naar de toelagen volgens de artikelen 16 en 19, vervalt;

artikel 6, tweede lid, derde zinsnede, wordt gelezen: „Indien de ambtenaar aantoont, dat de huurwaarde der woning, bepaald naar artikel 10 der Wet op de Personeele Belasting 1896, minder bedraagt dan de aftrek, dan wordt deze op het bedrag van die huurwaarde gesteld, met dien verstande, dat de aftrek nimmer daalt beneden een bedrag overeenkomende met 7 ten honderd van de bezoldiging met inbegrip van de in de artikelen 20 en 27 bedoelde toelagen.";

in artikel 11, tweede lid, in plaats van „buiten bezwaar van 's Rijks schatkist" wordt gelezen: „met stilstand van wedde", en hetgeen volgt achter „gedurende welken" wordt vervangen door: „schorsing zonder behoud van wedde heeft plaats gehad";

artikel 27, tweede lid, ook toepassing vindt in de gevallen, waarin de onderwijzers ophouden te verkeeren in de omstandigheid, als bedoeld in punt 15 van artikel III van Ons besluit van 16 December 1920 (*Staatsblad* nº. 899).

2. Op de directeuren en de leeraren der Rijkshoogere burgerscholen zijn de navolgende bepalingen van dit besluit niet van toepassing: artikel 1, tweede, derde, vierde en zesde lid, artikel 20 en artikel 28."

Voor het eenige lid van artikel 35 wordt het cijfer „1" geplaatst, terwijl aan dat artikel een lid wordt toegevoegd van den navolgenden inhoud:

„2. Besluiten, als bedoeld in de artikelen 1, eerste lid, 3, eerste lid, 4, tweede lid, 6, tweede, vierde en vijfde lid, 8. eerste en derde lid, 11, derde lid, 12, derde lid, 15, 16, derde lid, 18, 19, 23, tweede lid en 26, achtste lid, worden genomen op voordracht van Onzen Minister, Hoofd van het betrokken Departement van Algemeen Bestuur, met medewerking van Onzen Minister van Financiën."

B. In bijlage A van vorengenoemd Bezoldigingsbesluit worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

Onder de afdeeling **„Departementen van Algemeen Bestuur en daarmede gelijkgestelde inrichtingen":**

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Referendaris", wordt als volgt gelezen: „f 4600—f 5600, 5 jaarlijksche verhoogingen van f 200".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Hoofdcommies", wordt als volgt gelezen: „f 3500—f 4500, 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Commies", wordt als volgt gelezen: „f 2500—f 3400, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Adjunct-commies", wordt als volgt gelezen: „f 1700—f 2700, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Klerk", worden als volgt gelezen: „4 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

In plaats van de inschrijving van het ambt „Schrijver" en van hetgeen daarbij behoort, wordt gelezen:

„Schrijver 1ste klasse f 1600—f 2100, 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100;

Schrijver 2de klasse f 1000—f 1700, 4 jaarlijksche verhoogingen van f 100, 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100 en 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 50;

Machineschrijver f 500—f 900, 4 jaarlijksche verhoogingen van f 100 (De bepalingen van artikel 1, tweede lid, en van artikel 8, derde lid, blijven hierbij buiten toepassing)."

Onder de afdeeling **„Departement van Justitie":**

Onderdeel „*Rechterlijke Macht*":

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Bureelchef ter griffie en ten parkette (voor zoover chef de bureau)", wordt als volgt gelezen: „f 2500—f 3400, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Rijksklerk 2de klasse ter griffie en ten parkette", worden als volgt gelezen: „4 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onderdeel „*Rijkspolitie*":

De salarisgrenzen van het ambt „Districtscommandant, tevens inspecteur der Rijksveldwacht", worden als volgt gelezen: „f 3800—f 4800".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Rijksveldwachter-brigadier-majoor", wordt als volgt gelezen : „f 1700—f 2700, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 4 jaarlijksche verhoogingen van f 100". (De aftrek, als bedoeld in artikel 2, blijft beperkt tot 4 ten honderd.)

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Rijksveldwachter", wordt als volgt gelezen : „f 1400—f 2100, 3 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200. (De aftrek, als bedoeld in artikel 2, blijft beperkt tot 4 ten honderd)."

Onderdeel „*Gevangeniswezen*" :

De salarisgrenzen van het ambt „Directeur of directrice van een gesticht der 2de klasse", worden als volgt gelezen : „f 3500—f 4500".

De salarisgrenzen van het ambt „Adjunct-directeur", worden als volgt gelezen : f 3200—f 3800".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Directeur of directrice van een gesticht der 4de klasse", wordt als volgt gelezen : „f 2400—f 3400, 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Commies ter directie" wordt als volgt gelezen : „f 2300—f 3000, 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onder de afdeeling „**Departement van Binnenlandsche Zaken en Landbouw**":

Onderdeel „*Rijkskrankzinnigengestichten*" :

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Hoofdverpleger(ster)", wordt als volgt gelezen : „f 1600—f 2500, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Verpleger(ster) uitwonend", wordt als volgt gelezen : „f 1300—f 1900, 4 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Verpleger(ster) inwonend", worden als volgt gelezen : „4 jaarlijksche verhoogingen van f 100, 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100 en 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 50".

Onderdeel „*Veeartsenijkundige dienst*" :

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Opzichter", wordt als volgt gelezen : „f 1400—f 2300, 4 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onderdeel „*Rijkszuivelinspectie*" :

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Rijkszuivelvisiteur", worden als volgt gelezen : „5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 2 jaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onderdeel „*Staatsboschbedrijf*" :

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Boschwachter 1ste klasse", wordt als volgt gelezen : „f 2400—f 3400, 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

Onderdeel „*Algemeene Landsdrukkerij*" :

De salarisgrenzen van het ambt „Algemeen bedrijfsleider" worden als volgt gelezen : „f 3500—f 4500".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Meesterknecht in de zetterij", wordt als volgt gelezen : „f 2500—f 3400, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Meesterknecht in de drukkerij", wordt als volgt gelezen : „f 2500—f 3400, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onder de afdeeling „**Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen**":

Onderdeel „*Rijksuniversiteiten en Technische Hoogeschool*" :

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Administrateur bij het College van Curatoren", wordt als volgt gelezen : „f 2600—f 4000, 4 jaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Vast assistent bij de Technische Hoogeschool", worden als volgt gelezen : „3 jaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Administratief ambtenaar", wordt als volgt gelezen : „f 1700—f 2700, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onderdeel „*Academische verplegingsinrichtingen*" :

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Hoofdverpleegster", wordt als volgt gelezen : „f 1600— f 2500, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Verpleegster uitwonend", wordt als volgt gelezen : „f 1300—f 1900, 4 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Verpleegster inwonend", worden als volgt gelezen : „4 jaarlijksche verhoogingen van f 100, 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100 en 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 50".

Onderdeel „*Middelbaar onderwijs*" :

In den volzin, handelende over de bezoldiging van de Leeraren in de lichamelijke oefening aan eene hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus, wordt in plaats van „f 110" gelezen : „f 112.50".

Onderdeel „*Gewoon lager en uitgebreid lager onderwijs*" :

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt van onderwijzer, die in het bezit van de akte als hoofdonderwijzer is, worden als volgt gelezen : „2 jaarlijksche verhoogingen van f 100, 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 6 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt van onderwijzer, die niet in het bezit van de akte van hoofdonderwijzer is, worden als volgt gelezen : „4 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 9 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

In plaats van „De marge als hoofd eener school voor gewoon lager onderwijs bedraagt : f 300 bij minder dan 145 leerlingen", wordt gelezen : „De marge als hoofd eener school voor gewoon lager onderwijs bedraagt : f 400 bij minder dan 145 leerlingen ;".

De volzin, handelende over de marge als hoofd eener school voor uitgebreid lager onder-

wijs in het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 27 der Lager-onderwijswet 1920 en die als hoofd eener school voor meer uitgebreid lager onderwijs, als bedoeld in het tweede en derde lid van artikel 193 dier wet, wordt als volgt gelezen:

„De marge als hoofd eener school voor uitgebreid lager onderwijs in het geval, als bedoeld in het tweede lid van artikel 27 der Lager-onderwijswet 1920, en die als hoofd eener school voor meer uitgebreid lager onderwijs, als bedoeld in het tweede en derde lid van artikel 193 dier wet, bedraagt onder de in de vorige alinea vermelde voorwaarden f 100 meer dan daargenoemd, met dien verstande, *a.* dat met de daar vermelde aantallen leerlingen, wat de school voor meer uitgebreid lager onderwijs betreft, uitsluitend zijn bedoeld de leerlingen van het zevende en de hoogere leerjaren, en *b.* dat de verhooging voor het hoofdschap niet daalt beneden het bedrag, waarop aanspraak zou bestaan als hoofd eener school voor gewoon lager onderwijs, met een aantal leerlingen ten minste gelijk aan het gezamenlijk aantal leerlingen, der onder hetzelfde hoofd staande scholen voor gewoon en voor uitgebreid lager onderwijs."

Na „De wedde van het hoofd of den onderwijzer eener school voor gewoon lager onderwijs" wordt ingevoegd: „en van den onderwijzer van de eerste zes klassen eener school voor meer uitgebreid lager onderwijs, als bedoeld in het tweede en derde lid van artikel 193 der Lager-onderwijswet 1920,".

Onderdeel „*Rijksmuseum*":

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Hoofd van administratie", wordt als volgt gelezen: „f 1700—f 3400, 6 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onder de afdeeling **„Departement van Marine:"**:

Onderdeel „*Rijkswerven*":

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Eerste teekenaar", wordt als volgt gelezen: „f 2500—f 3400, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Bouwkundig opzichter", wordt als volgt gelezen: „f 2200—f 3400, 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 4 tweejaarlijksche verhoogingen van 100".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Commandeur bij de vakken", wordt als volgt gelezen: „f 1600—f 2300, 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onderdeel „*Loodswezen*":

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Hulpzeeloods", wordt als volgt gelezen: „f 2000—f 2800, 8 jaarlijksche verhoogingen van f 100".

Het onderdeel „*Rijkskustverlichting*", wordt als volgt gelezen: „*Betonning, bebakening en verlichting*".

Onder de afdeeling **„Departement van Financiën"**:

Onderdeel „*Directe belastingen, invoerrechten en accijnzen*":

„*Algemeene dienst*":

De salarisgrenzen van het ambt „Ontvanger van een kantoor der 4de klasse", worden als volgt gelezen: „f 3000—f 3600".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Kommies 1ste klasse", wordt als volgt gelezen: „f 1500—f 2400, 2 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 7 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

„*Bureaupersoneel*":

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Adjunct-commies", wordt als volgt gelezen: „f 1100—f 2700, 6 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

In plaats van de inschrijving van het ambt „Rijksklerk" en van hetgeen daarbij behoort, wordt gelezen: „Rijksklerk met vakexamen f 1100—f 2100, 4 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 6 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100. (De aftrek, als bedoeld in artikel 2, blijft beperkt tot 4 ten honderd). Rijksklerk zonder vakexamen f 1100—f 1800, 3 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100. (De aftrek, als bedoeld in artikel 2, blijft beperkt tot 4 ten honderd)".

Onderdeel „*Registratie, domeinen, hypotheken en kadaster*":

De salarisgrenzen van het ambt „Ontvanger van een kantoor der 5de klasse" worden als volgt gelezen: „f 3400—f 4200".

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Adjunct-commies met vakexamen", worden als volgt gelezen: „6 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

In plaats van de inschrijving van het ambt „Rijksklerk" en van hetgeen daarbij behoort, wordt gelezen: „Rijksklerk met vakexamen f 1100—f 2100, 4 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 6 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100. (De aftrek, als bedoeld in artikel 2, blijft beperkt tot 4 ten honderd). Rijksklerk zonder vakexamen f 1100—f 1800, 3 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100. (De aftrek, als bedoeld in artikel 2, blijft beperkt tot 4 ten honderd)".

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Landmeter bij het kadaster", worden als volgt gelezen: „5 jaarlijksche verhoogingen van f 200, 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 300 en 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Teekenaar bij het kadaster", wordt als volgt gelezen: „f 1300—f 2800, 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onderdeel „*Rijksgebouwen*":

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Bouwkundig ambtenaar 2de klasse", worden als volgt gelezen: „5 jaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

Afdeeling **„Departement van Oorlog"**:

Onderdeel „*Genie*":

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Technisch-ambtenaar 1ste klasse", worden als volgt gelezen: „3 jaarlijksche verhoogingen van f 200 en 6 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

De periodieke verhoogingen, behoorende bij

het ambt „Technisch-ambtenaar 2de klasse", worden als volgt gelezen: „5 jaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

Onderdeel „*Militaire hospitalen*":

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Hoofdverpleegster", wordt als volgt gelezen: „f 1400—f 2300, 4 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onderdeel „*Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen*":

De inschrijving, behoorende bij het ambt „1ste teekenaar", wordt als volgt gelezen: „f 2500—f 3400, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Bureelambtenaar 1ste klasse", wordt als volgt gelezen: „f 1700—f 2700, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Opzichter' worden als volgt gelezen: „2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onder de afdeeling **„Departement van Waterstaat:"**

Onderdeel „*Rijkswaterstaat*":

De insehrijving van het ambt „Ingenieur" en van hetgeen daarbij behoort, vervalt.

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Technisch-ambtenaar", worden als volgt gelezen: „5 jaarlijksche verhoogingen van f 200 en 6 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Ambtenaar voor den algemeenen dienst", worden als volgt gelezen: „5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 7 tweejaarlijksehe verhoogingen van f 100".

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Bureelambtenaar", worden als volgt gelezen: „4 jaarlijksche verhoogingen van f 100, 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onderdeel „*Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie*":

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Commies / Hoofdcommies" [1] worden als volgt gelezen: „4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 300, 1 tweejaarlijksche verhooging van f 200, 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 300 en 6 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Commies-titulair", wordt als volgt gelezen: „f 2500—f 3400,3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Kantoorbediende 1ste klasse", wordt als volgt gelezen: „f 1400—f 2600, 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onderdeel „*Scheepvaartinspectie*":

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Technisch scheepsbouwkundig ambtenaar", wordt als volgt gelezen: „f 3000—f 4000, 10 jaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onder de afdeeling **„Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid":**

Onderdeel „*Stoomwezen*":

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Technisch-ambtenaar", worden als volgt gelezen: „5 jaarlijksche verhoogingen van f 200 en 6 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

Onderdeel „*Arbeidsinspectie*":

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Inspecteur", wordt als volgt gelezen: „f 3400—f 5400, 10 jaarlijksche verhoogingen van f 200".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Technisch-ambtenaar", wordt als volgt gelezen: „f 2200—f 4200, 3 jaarlijksche verhoogingen van f 200 en 7 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Administratief ambtenaar 1ste klasse", wordt als volgt gelezen: „f 2700–f 3800, 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

De inschrijving, benoorende bij het ambt „Administratief ambtenaar 2de klasse", wordt als volgt gelezen: „f 1700—f 2700, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

Onderdeel „*Rijksverzekeringsbank*":

De inschrijving, behoorende bij het ambt „Agent", wordt als volgt gelezen: „f 2400—f 4600, 6 jaarlijksche verhoogingen van f 200 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

De salarisgrenzen van het ambt „Controleur", worden als volgt gelezen: „f 1800—f 2800".

Onderdeel „*Octrooiraad en Bureau voor den Industrieelen Eigendom*":

De salarisgrenzen van het ambt „Juridisch ambtenaar 1ste klasse", worden als volgt gelezen: „f 2600—f 5600".

De benaming „Technisch hoofdassistent" wordt gewijzigd in „Technisch hoofdambtenaar"; de salarisgrenzen worden als volgt gelezen: „f 3500—f 4500".

De benaming „Technisch assistent 1ste klasse" wordt gewijzigd in „Technisch ambtenaar 1ste klasse".

De benaming „Technisch assistent 2de klasse" wordt gewijzigd in „Technisch ambtenaar 2de klasse"; de periodieke verhoogingen worden als volgt gelezen: „5 jaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

Onderdeel „*IJkwezen*":

De inschrijving, behoorende bij het ambt „IJker", wordt als volgt gelezen: „f 2400—f 4600, 6 jaarlijksche verhoogingen van f 200 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200".

De periodieke verhoogingen, behoorende bij het ambt „Adjunct-ijker", worden als volgt gelezen: „2 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100".

C. In bijlage B van vorengenoemd Bezoldigingsbesluit worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

Onder **„Eerste klasse"** worden de volgende inschrijvingen ingevoegd:

Als eerste inschrijving onmiddellijk onder het opschrift: „Amersfoort".

Na „Arnhem": „Assen".

Na „Delft": „Dordrecht" en „Gouda".

Na „Heerlen": „Helder", „'s-Hertogenbosch

(behalve Orthen)", „Hilversum" en „Leeuwarden".

Na „Leiden" : „Maastricht" en „Nijmegen".

Na „Schoten" : „Treebeek (gemeente Amstenrade)".

Na „Velsen (behalve Jan Gijzenvaart, Santpoort en Driehuis-Westerveld)" : „Vlaardingen".

Onder „**Tweede klasse**" worden de volgende inschrijvingen ingevoegd :

Na „Alphen aan den Rijn" : „Ambt Hardenberg".

Na „Amsterdam" en hetgeen daarbij behoort : „Anloo".

Na „Assendelft" : „Avereest".

Na „Balkbrug (gemeente Avereest)" : „Beek (L)".

Na „Bodegraven" : „Borger".

Na „Bussum" : „Coevorden".

Na „Eygelshoven" : „Franeker".

Na „Hansweert (gemeente Kruiningen)" : „Harderwijk" en „Haren".

Na „Harlingen" : „Havelte".

Na „Hillegom" : „Hindeloopen '.

Na „Hoensbroek" : „Hoogeveen".

Na „Jan Gijzenvaart (gemeente Velsen)" : „Kampen".

Na „Koog aan de Zaan" : „Krimpen aan den IJssel".

Na „Middelburg" : „Munnekemoer (gemeente Vlagtwedde)" en „Muntendam".

Na „Nijmegen" : „Odoorn".

Na „Oldenzaal" : „Oostzaan", „Orthen (gemeente 's-Hertogenbosch)" en „Oude-Pekela".

Na „Overschie" : „Peize" en „Poederoijen".

Na „Purmerend" : „Renkum".

Na „Sittard" : „Sleen", „Sliedrecht" en „Smilde".

Na „Sneek" : „Spaubeek" en „Spijkenisse".

Na „Stadskanaal en Stads Musselkanaal (gemeente Onstwedde)" : „Steenwijk".

Na „Winschoten" : „Winterswijk".

Na „Zuidbroek" : „Zuidwolde" en „Zuilen (stadsgedeelte)".

Onder „**Tweede klasse**" vervallen de volgende inschrijvingen :

„Amersfoort", „Balkbrug (gemeente Avereest)", „Assen", „Dordrecht", „Gouda", „Helder", „'s-Hertogenbosch (behalve Orthen)", „Hilversum", „Kruisberg (gemeente Doetinchem)", „Leeuwarden", „Maastricht", „Nijmegen" en „Vlaardingen",

en wordt in plaats van „Amstenrade" gelezen : „Amstenrade (behalve Treebeek)", terwijl van de inschrijving „Ginneken" de toevoeging „(stadsgedeelte)" vervalt.

Art. II. Artikel 30*a* van vorengenoemd Bezoldigingsbesluit vervalt.

Art. III. Aan de op 1 Januari 1926 onder het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 in dienst zijnde ambtenaren en aan de gewezen ambtenaren, onder genoemd Bezoldigingsbesluit in dienst op 1 Juli 1925, aan wie met ingang van een datum, vallende na 1 Juli 1925, eervol ontslag is verleend of aan hunne rechtverkrijgenden, alsmede aan de rechtverkrijgenden van zoodanige gewezen ambtenaren, die op of na 1 Juli 1925 zijn overleden, wordt uitgekeerd hetgeen de ambtenaren aan wedde en toelagen meer zouden hebben genoten, indien de wijzigingen in het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925, welke daarin met ingang van 1 Januari 1926 of, ingevolge het tweede lid van artikel IV, met ingang van een lateren dag in werking treden, zoomede die, welke met ingang van 1 Januari 1926 in de salarisregelingen of op grond van artikel 26, achtste lid, in den diensttijd mochten worden aangebracht, reeds van 1 Januari 1925 af van kracht waren geweest, zulks met dien verstande, dat daarbij :

a. voor zooveel een ambtenaar of gewezen ambtenaar, op grond van artikel 20, zooals dat luidde vóór de daarin bij dit besluit aangebrachte wijziging, meer heeft genoten, dan hij zou hebben genoten krachtens dat artikel, zooals dat bij dit besluit is gewijzigd, die wijziging buiten aanmerking blijft ;

b. aangenomen wordt, dat het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 eene bepaling zou hebben bevat, gelijk aan die van het achtste lid van artikel 24, hetwelk bij dit besluit vervalt, behoudens, dat daarin in plaats van de cijfers „85" en „75" gelezen ware : „88" en „80" ;

c. de berekening van den op 1 Januari 1925 en in den loop van dat jaar toekomenden diensttijd geschiedt als in het gewijzigde artikel 26 van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 aan de berekening van den op 1 Januari 1926 toekomenden diensttijd is ten grondslag gelegd ;

d. buiten aanmerking blijft de wijziging van artikel 27 van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925.

Art. IV. 1. De artikelen I en III van dit besluit treden in werking met ingang van 1 Januari 1926.

2. Artikel II treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van Sta e.

's-Gravenhage, den 9den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën,
Voorzitter van den Raad van Ministers,
H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 12 *Dec.* 1925.)

---

10 *December* 1925. BESLUIT, houdende bepaling van de in artikel 36, tweede lid, der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240) bedoelde rente. S. 467A.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën d.d. 4 December 1925, nº. 171, Afd. Pensioenen en Eerediensten ;

Gelet op artikel 36, tweede lid, der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240) ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen :

Over de bedragen, die krachtens artikel 36 der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240), vóór 31 December moeten worden betaald, doch waarvan de betaling na dien datum plaats heeft, is van dien datum tot den dag der betaling een rente verschuldigd van vijf ten honderd 's jaars.

Onze voornoemde Minister is belast met de

uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 10den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 1 *April* 1926.)

---

11 *December* 1925. BESLUIT tot vernietiging van een besluit van den Raad der gemeente *Winterswijk*, d.d. 15 Mei 1924, waarbij aan J. W. Hesselink Sr., aldaar, een bouwvergunning, overeenkomstig zijn aanvraag, is geweigerd. S. 468.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 13 October 1925, nº. 6649 M./P.B.R., Afdeeling Volksgezondheid en van 31 October 1925 nº. 8207, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende een besluit van den Raad der gemeente *Winterswijk*, d.d. 15 Mei 1924, waarbij, in beroep tegen een besluit van Burgemeester en Wethouders, aan J. W. Hesselink Sr. aldaar, vergunning is geweigerd voor het bouwen van een woonhuis op een bij de aanvraag aangewezen gedeelte van zijn perceel, kadastraal bekend, sectie H, nº. 5529;

Overwegende, dat Burgemeester en Wethouders van *Winterswijk* bij besluit van 25 Maart 1924 aan J. W. Hesselink Sr. vergunning hebben verleend voor het oprichten van een gebouw onder voorwaarden, waarvan ééne waarborgde, dat niet zou worden gebouwd in strijd met het destijds nog niet door Gedeputeerde Staten goedgekeurde uitbreidingsplan dier gemeente;

dat dit besluit niet behelst de gronden, waarop het berust;

dat artikel 5, tweede lid, der Woningwet bepaalt, dat de vergunning voor het oprichten van gebouwen wordt geweigerd, indien het plan voor het oprichten afwijkt van een overeenkomstig artikel 31 of artikel 32 goedgekeurd uitbreidingsplan der gemeente;

dat artikel 5, derde lid, dier wet bepaalt, dat een besluit tot het verleenen van een voorwaardelijke vergunning altijd met redenen omkleed is;

dat Burgemeester en Wethouders door aan het nog niet goedgekeurd uitbreidingsplan het verzoek om vergunning te toetsen en door de gronden voor hun besluit niet daarin te vermelden, hebben gehandeld in strijd met artikel 5 van de Woningwet en de Raad deze onwettige handeling in beroep niet had mogen handhaven;

Overwegende, bovendien, dat blijkens door Burgemeester en Wethouders verstrekte inlichtingen op Hesselink's beroep is beschikt met overschrijding van den bij artikel 3 der bouwverordening voor *Winterswijk* bepaalden termijn van dertig dagen;

dat volgens artikel 5, vierde lid, der Woningwet tegen de beschikking van Burgemeester en Wethouders op een verzoek om bouwvergunning beroep is toegelaten op den gemeenteraad volgens regelen, bij plaatselijke verordening te stellen;

dat derhalve het niet in acht nemen, als hier is geschied, van een bepaling met betrekking tot het beroep in strijd is met de wet;

Gezien artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord, advies van 24 November 1925, nº. 21;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 2 December 1925, nº. 9685 M./P.B.R., Afdeeling Volksgezondheid en van 7 December 1925, nº. 9546, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

vorengenoemd besluit van den Raad der gemeente *Winterswijk* te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 11den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,

KOOLEN.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,

DE GEER.

(*Uitgeg.* 23 *Dec.* 1925.)

---

12 *December* 1925. BESLUIT tot tijdelijke afwijking van de „Regeling betreffende de onderluitenants van het leger in *Nederlandsch-Indië*", voor wat betreft de gestelde leeftijdsgrens voor benoeming tot onderluitenant bij de Infanterie, Cavalerie, Artillerie en Genie. S. 469.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 18 November 1925, 8ste afdeeling nº. 1;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 December 1925, nº. 27);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 7 December 1925, 8e Afdeeling, nº. 54;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met tijdelijke afwijking van het bepaalde in § 2, 2e lid, van artikel 1 van Hoofdstuk II, sub A, van de „Regeling betreffende de onderluitenants van het leger in *Nederlandsch-Indië*", vastgesteld bij Ons besluit van 13 Januari 1921 nº. 42 (*Staatsblad* nº. 11, *Indisch Staatsblad* nº. 111), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 14 Juli 1925 (*Staatsblad* nº. 331), te bepalen, dat de leeftijdsgrens, binnen welke onderofficieren van het Nederlandsch-Indische leger tot onderluitenant bij de Infanterie, Cavalerie, Artillerie en Genie benoembaar zijn, zal worden gesteld op den vollen ouderdom van drie en veertig jaar en zulks voor zoolang dit door den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* in verband met het bestaande overcompleet aan onderluitenants bij het Nederlandsch-Indische leger wordt noodig geacht.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 12den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, CH. WELTER.

(*Uitgeg.* 29 *Dec.* 1925.)

12 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Een localiteit met annex café met verlof kan niet geacht worden kennelijk uitsluitend of in hoofdzaak te strekken ten dienste van logeergasten. Gedeputeerde Staten hebben terecht op grond van art. 9, 3e lid, sub 3° der Drankwet de gevraagde vergunning geweigerd.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Ba. Ha. Vaessen, Weduwe N. J. Leufkens te Houthem tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg van 11 September 1925, 4e Afdeeling La. A. 9157/4L, waarbij haar eene logementsvergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein is geweigerd;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 25 November 1925, N°. 1020;

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid Handel en Nijverheid van 8 December 1925, N°. 1920 G, afdeeling Volksgezondheid;

Overwegende, dat het besluit van Gedeputeerde Staten is genomen uit overewging dat uit een ter zake ingesteld onderzoek is gebleken, dat de localiteiten, waarvoor de vergunning wordt gevraagd, niet kennelijk uitsluitend of in hoofdzaak strekken ten dienste der logeergasten; dat hier alzoo aanwezig is het geval, genoemd in art. 9, 3e lid, 3°. van de Drankwet 1904 (*Staatsblad* n°. 235), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 280), waarin de gevraagde vergunning moet worden geweigerd;

dat de appellante in beroep aanvoert dat zij in haar logement twee ruime kamers ingericht heeft uitsluitend voor logeergasten; dat zij, weduwe zijnde, met hare kinderen van het café en logement-bedrijf moet leven en door de weigering schade aan haar bedrijf heeft en daardoor gebrekkiger met hare kinderen zal moeten leven; dat er in het pand vroeger altijd vergunning is geweest;

Overwegende, dat blijkens de overgelegde ambtsberichten voor de localiteit, rechts van den ingang, waarvoor vergunning wordt gevraagd, verlof is verleend voor den verkoop van anderen dan sterken drank voor gebruik ter plaatse van verkoop, als bedoeld in art. 34, 2e lid der Drankwet, en zij voor gewoon cafébezoek bestemd is; terwijl de andere localiteit waarvoor vergunning wordt gevraagd in gebruik is bij de leden van het gezin;

dat de hierbedoelde localiteiten dus niet kennelijk uitsluitend of in hoofdzaak strekken ten dienste van logeergasten, en Gedeputeerde Staten mitsdien terecht op grond van art. 9, 3e lid sub 3°. der Drankwet, zooals deze is gewijzigd door de wet van 29 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 280) de gevraagde vergunning hebben geweigerd;

Gezien de Drankwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Grschillen van Bestuur.

's-Gravenhage den 12 December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

(B. S.)

14 *December* 1925. BESLUIT, houdende vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur tot regeling van de uitbetaling in *Nederland* van pensioenen, gagementen, onderstanden, toelagen van broeders der Orde van den Nederlandschen Leeuw en verhoogde soldijen van ridders der Militaire Willemsorde ten laste der geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* en *Curaçao*. S. 470.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Koloniën d.d. 5 November 1925, 3de Afdeeling, n°. 30,

van Financiën d.d. 6 November 1925, n°. 135, Afdeeling Pensioenen en Eerediensten,

van Binnenlandsche Zaken en Landbouw d.d. 6 November 1925, n°. 8770, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur,

van Buitenlandsche Zaken d.d. 6 November 1925, Afdeeling Juridische Zaken, n°. 30627, en

van Waterstaat d.d. 6 November 1925, n°. 5, Afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 December 1925, n°. 28);

Gezien de nadere voordracht van Onze voornoemde Ministers d.d. 8 December 1925, 3de Afdeeling, n°. 59, 10 December 1925, n°. 137, Afdeeling Pensioenen en Eerediensten; 10 December 1925, n°. 9696, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur; 10 December 1925, n°. 33899, Afdeeling Juridische Zaken; 10 December 1925, n°. 14, Afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. 1. De eerste betaling van pensioenen, gagementen, onderstanden, toelagen van broeders der Orde van den Nederlandschen Leeuw en verhoogde soldijen van ridders der Militaire Willemsorde ten laste der geldmiddelen van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao geschiedt zoo spoedig mogelijk na de toekenning.

2. Verder heeft de betaling plaats als volgt:

van de gagementen en pensioenen aan gewezen Europeesche militairen beneden den rang van Onderluitenant en aan de met hen gelijkgestelden alsmede van de pensioenen aan de personen, die in Nederland ten laste van de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië eene betrekking bekleed hebben en aan hun weduwen en weezen, uiterlijk den 25sten der eerste maand van het kwartaal, waarover zij verschuldigd zijn;

van de periodieke onderstanden, welke worden uitbetaald tot en met den sterfdag van den rechthebbende, alsmede van de toelagen van broeders der Orde van den Nederlandschen Leeuw en verhoogde soldijen van ridders der Militaire Willemsorde, uiterlijk den 25sten van de eerste maand volgende op het kwartaal, waarover zij verschuldigd zijn;

van alle overige pensioenen en periodieke onderstanden uiterlijk den 25sten van de derde maand van het kwartaal, waarover zij verschuldigd zijn.

Indien de 25ste valt op een Zondag of op eenen daarmede gelijk gestelden dag, zal de betaling geschieden op den eersten daarop volgenden dag, welke geen Zondag noch daarmede gelijkgestelde dag is.

3. Met den Zondag worden ten deze gelijkgesteld de Christelijke tweede Paasch- en Pinksterdagen, de beide Kerstdagen en de Hemelvaartsdag.

4. In bijzondere gevallen kan Onze Minister van Koloniën bepalen dat de uitbetaling op een later tijdstip plaats heeft dan in het vorig lid is aangegeven.

2. 1. Aan het bestuur van elke Gemeente, waarin personen wonen, die in het genot zijn van inkomsten als in dit besluit bedoeld, worden den 20sten van de maand voorafgaande aan de betalingsmaand door Onzen voormelden Minister de noodige staten toegezonden, behelzende de namen van de rechthebbenden, zoomede verdere gegevens, die voor de uitbetaling van belang zijn.

2. De Gemeentebesturen onderzoeken aan de hand van de bevolkingsregisters, of de personen op den eersten dag van de op de staten aan te geven maand in leven waren, ondertcekenen een op die staten te stellen verklaring, waarin de uitslag van het gehouden onderzoek is vervat en zenden de staten, in daartoe dienend geval voorzien van de mededeelingen, welke voor de betaling der gelden van belang kunnen zijn, uiterlijk den 5den der betalingsmaand terug.

3. Vóór den 6den van iedere maand doen de Gemeentebesturen aan Onzen voormelden Minister opgaaf van de namen der personen, als bedoeld in het 1ste lid, wier overlijden te hunner kennis is gekomen, met vermelding van den datum van overlijden.

4. Onze voormelde Minister doet bij iedere eerste toekenning van inkomsten, als in dit besluit bedoeld, daarvan mededeeling aan het bestuur der Gemeente, binnen welke de rechthebbende volgens diens opgaaf zal gevestigd zijn, zooveel mogelijk met vermelding van het nader adres.

Elke rechthebbende is voorts verplicht te zorgen, dat zijn adres steeds bij Onzen voormelden Minister bekend is.

3. 1. De betaling geschiedt voor hen, die niet bij den Postchèque- en Girodienst zijn aangesloten, door middel van een aan elken rechthebbende toe te zenden postchèque op naam.

2. Voor hem, die is aangesloten bij den Postchèque- en Girodienst, wordt het hem toekomend bedrag op zijn postrekening bijgeschreven.

3. Indien de rechthebbende de hem toekomende gelden van een Gemeentebestuur of van een liefdadige of tot algemeen nut werkende instelling, volgens de terzake geldende bepalingen, bij voorschot ontvangt, wordt de postchèque op naam van en aan het betrokken bestuur toegezonden. Wanneer dat bestuur aangesloten is bij den Postchèque- en Girodienst worden de gelden op zijn rekening bijgeschreven.

4. 1. De rechthebbende, die buiten het Rijk in Europa woonachtig is, zendt — onverschillig of hij al dan niet bij den Postchèque- en Girodienst is aangesloten — in het begin der maand waarin de gelden worden uitbetaald, aan Onzen voormelden Minister een bewijs van in leven zijn, waarin plaats en jaar en datum van geboorte zijn vermeld. Dat bewijs wordt opgemaakt hetzij door een ter plaatse bevoegde autoriteit, hetzij door een Nederlandschen diplomatieken of consulairen ambtenaar. Is zoodanig bewijs in eersten aanleg afgegeven door een ter plaatse bevoegde autoriteit, dan moet de handteekening van die autoriteit worden gelegaliseerd, voor zooveel betreft inkomsten, waarvan het jaarlijksch bedrag eene som van f 300 niet te boven gaat, door eene hoogere autoriteit in het land van afgifte, en in alle andere gevallen door een Nederlandschen diplomatieken of consulairen ambtenaar. Is een bewijs als vorenbedoeld in eerste instantie afgegeven door een Nederlandschen diplomatieken of consulairen ambtenaar, dan moet diens handteekening, onafhankelijk van het jaarlijksch bedrag der inkomsten van den rechthebbende, steeds worden gelegaliseerd door of namens den Secretaris-Generaal van het Departement van Buitenlandsche Zaken. Het bedoeld bewijs wordt daartoe gezonden aan gemeld Departement, onder bijvoeging van f 0.50 voor de kosten en met verzoek het nà legalisatie te willen zenden aan Onzen voormelden Minister.

De legalisatie door het Departement van Buitenlandsche Zaken geschiedt kosteloos voor zooveel het bewijs van in leven zijn betreft inkomsten, waarvan het jaarlijksch bedrag eene som van f 300 niet te boven gaat.

2. De rechthebbende, die in het buitenland woont en die niet bij den Postchèque- en Girodienst is aangesloten, wijst voor zoover hij het hem toekomende bedrag niet per postchèque op een postkantoor hier te lande wil innen, een hier te lande woonachtig persoon of hier te lande gevestigde bank of instelling aan, met vermelding van het volledige adres van die(n) persoon, bank of instelling, aan wie(n) de chèque kan worden gezonden teneinde het daarop vermelde bedrag voor hem te innen, dan wel, voor zoover die persoon, bank of instelling bij den Postchèque- en Girodienst is aangesloten, op wiens (wier) rekening het hem toekomende bedrag kan worden bijgeschreven.

5. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Koloniën, van Financiën, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Buitenlandsche Zaken en van Waterstaat zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 14den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, CH. WELTER.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, DE GEER.
De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.
De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 22 *Dec.* 1925.)

---

14 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

De eisch van storting van een waarborgsom, gesteld aan het slot van het derde lid, geldt bij aanschaffing van schoolmeubelen slechts dàn, wanneer die meubelen onder de eerste inrichting zijn begrepen, *niet* wanneer de aanschaffing geschiedt ter vervanging of uitbreiding van de bestaande meubelen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door

het bestuur der Vereeniging voor lager onderwijs op Gereformeerden grondslag te Amsterdam, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 22 Juli 1925, nº. 120, houdende ongegrondverklaring van zijn beroep tegen het besluit van den Raad van Amsterdam van 11 Maart 1925, nº. 173, waarbij is geweigerd de gevraagde medewerking tot het beschikbaarstellen van gelden voor de aanschaffing van meubelen, leer- en hulpmiddelen ten behoeve van zijne bijzondere lagere school, Fahrenheitstraat 89, aldaar;

Den Raad, van Sate, enz.;

O. dat de Raad der gemeente Amsterdam in zijne vergadering van 11 Maart 1925 heeft besloten de door het Bestuur der Vereeniging voor lager onderwijs op Gereformeerden grondslag gevraagde medewerking om beschikbaarstelling van gelden voor het aanschaffen van meubelen en leer- en hulpmiddelen niet te verleenen, daarbij overwegende, dat niet voldaan is aan het bepaalde in art. 73, derde lid, der Lager-Onderwijswet 1920, aangezien aan de stukken ontbreekt eene verklaring, waarbij het schoolbestuur zich verbindt, om, voordat tot de aanschaffing der artikelen wordt overgegaan, in de gemeentekas te storten een bedrag, gelijkstaande met vijftien ten honderd der aanschaffingskosten;

dat, nadat het schoolbestuur van dit raadsbesluit bij Gedeputeerde Staten in beroep was gekomen, dit college bij besluit van 22 Juli 1925, nº. 120, met handhaving van het bestreden raadsbesluit, het daartegen ingesteld beroep ongegrond heeft verklaard, daarbij overwegende dat het niet aan twijfel onderhevig is, en trouwens ook door het appelleerend bestuur niet is betwist, of vóór de technische herziening van de Lager-Onderwijswet 1920 bij de wet van 16 Februari 1923, S. 38, stond tegenover elken vorm van medewerking van een gemeenteraad, naar de vijf onderscheidingen van art. 72, de verplichting van het schoolbestuur om bij zijne aanvrage tot die medewerking eene verklaring over te leggen, waarbij het zich verbond tot het storten eener waarborgsom ten bedrage van 15 % der met den gevraagden vorm van medewerking gemoeide kosten; dat noch uit de bewoordingen der technische herziening, noch uit de Memorie van Toelichting daarop, noch ook uit de gewisselde stukken of uit de mondelinge behandeling der betreffende wetsartikelen valt af te leiden, dat de wetgever op dit beginsel eene uitzondering heeft willen maken, toen hij in art. 72 aan de opsomming der vijf vormen van medewerking een zesden vormt: beschikbaarstelling van gelden voor „de aanschaffing van schoolmeubelen, de leer- en hulpmiddelen daaronder begrepen", toevoegde; dat integendeel eene handhaving van het beginsel moet worden gezien in de toevoeging van de woorden „de aanschaffing van schoolmeubelen, de leer- en hulpmiddelen daaronder begrepen" aan de eerste zinsnede van het derde lid van art. 73; dat toch de verplichting, opgenomen in de tweede zinsnede van dat lid, om bij „de" aanvrage eene verklaring omtrent de verbintenis tot het storten eener waarborgsom over te leggen, geen andere beteekenis hebben kan dan dat die verklaring moet worden overgelegd bij „eene" aanvrage naar de omschrijving van de eerste zinsnede en dus ook moet worden overgelegd bij eene aanvrage tot het ontvangen van gelden, benoodigd voor „de aanschaffing van schoolmeubelen, leer- en hulpmiddelen daaronder begrepen", nu bij de technische herziening die omschrijving met de tusschen aanhalingsteekens geplaatste woorden is aangevuld; dat de Raad van Amsterdam dus terecht zijne medewerking heeft geweigerd, nu het appelleerend schoolbestuur bezwaar heeft gemaakt de in art. 73, derde lid, der Lager-Onderwijswet 1920 bedoelde verklaring over te leggen;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten het schoolbestuur bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat de Lager-Onderwijswet 1920 nergens eischt, dat een schoolbestuur bij het aanvragen der gelden, benoodigd voor de aanschaffing van schoolmeubelen, leer- en hulpmiddelen, tevens eene verklaring overlegt betreffende de storting van een waarborgsom; dat vermits overigens de aanvrage aan het wettelijk voorschrift voldeed, de Raad ten onrechte zijne medewerking heeft geweigerd;

O. dat art. 73, derde lid, laatste zinsnede, bepaalt, dat bij de aanvrage wordt overgelegd eene verklaring, waarbij de instelling of vereeniging zich verbindt, om, voordat met den verbouw wordt aangevangen, als waarborgsom een bedrag, gelijkstaande met vijftien ten honderd van de verbouwingskosten, in de gemeentekas te storten;

dat onder verbouwingskosten, hierboven bedoeld, volgens art. 74, eerste lid, onder meer zijn begrepen de kosten van eerste inrichting met inbegrip van de schoolmeubelen;

dat hieruit volgt, dat slechts dan eene waarborgsom bij aanschaffing van schoolmeubelen is vereischt, wanneer die meubelen onder de eerste inrichting zijn begrepen, en deze eisch niet geldt bij de aanschaffing van nieuwe schoolmeubelen ter vervanging of uitbreiding van de bestaande;

dat derhalve nu dit laatste hier het geval is, de Raad der gemeente Amsterdam — en in beroep Gedeputeerde Staten — ten onrechte hebben beslist, dat, aangezien het schoolbestuur eene verklaring als bedoeld in art. 73, derde lid, laatste zinsnede, niet had overgelegd, de medewerking niet kan worden verleend;

dat, aangezien in dit geval de aanvraag en de daarbij overgelegde stukken aan de bij art. 73 der Lager-Onderwijswet 1920 gestelde eischen voldoen, de door het schoolbestuur aangevraagde gelden door de gemeente alsnog zullen moeten worden verstrekt;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 22 Juli 1925, nº. 120, en van het besluit van den Raad der gemeente Amsterdam van 11 Maart 1925, nº. 173, te bepalen, dat de door het Bestuur der Vereeniging voor lager onderwijs op Gereformeerden grondslag te Amsterdam gevraagde medewerking tot het beschikbaarstellen van gelden voor de aanschaffing van meubelen, leer- en hulpmiddelen ten behoeve van zijne bijzondere lagere school, Fahrenheitstraat 89, aldaar, alsnog behoort te worden verleend. (A. B.)

14 *December* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Gedeputeerde Staten van de onderscheidene Provinciën, betreffende Uitvoering der Boschwet 1922.

Artikel 7, lid 3, der Boschwet 1922 verplicht publiekrechtelijke lichamen, alsmede Vereenigingen en Stichtingen van algemeen nut om van het voornemen om hunne bosschen en andere houtopstanden — voor zoover deze niet gelegen zijn binnen de bebouwde kommen der Gemeenten — te vellen of te dunnen, ten minste één maand te voren kennis te geven aan het Hoofd van het Staatsboschbedrijf.

Ten einde te kunnen waken voor eene behoorlijke bewaring van het natuurschoon binnen de bebouwde kommen der Gemeenten is den Gemeentebesturen herhaaldelijk verzocht niet over te gaan tot eenigszins belangrijke veilingen, zonder vooraf het Staatsboschbedrijf te hebben gehoord.

Ondanks een en ander hebben nog steeds vellingen plaats zonder dat het Staatsboschbedrijf er op eenigerlei wijze kennis van draagt.

Ten einde nu eene behoorlijke uitvoering van de Boschwet 1922 zooveel mogelijk te verzekeren, heb ik de eer Uw College te verzoeken om, wanneer aan U besluiten van Gemeenteraden, Waterschaps- en Polderbesturen, betreffende verkoop (met bestemming tot velling) van houtopstanden buiten de bebouwde kommen der Gemeenten en van eenigszins belangrijke houtopstanden binnen de bebouwde kommen der Gemeenten, ter goedkeuring worden ingezonden, die goedkeuring niet te willen verleenen, zoolang niet is gebleken, dat van Staatswege tegen de desbetreffende veillingen geene bedenkingen op grond van de Boschwet 1922 bestaan.

Ik vertrouw, dat Uw College bereid zal zijn in deze de verlangde medewerking te verleenen.

(B. S.)

---

15 *December* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op het bezwaar van TH. A. GODDARD te *Zutphen*, tegen de aanslagen over de belastingjaren 1922/23 en 1923/24 in de gemeente *Oosterhesselen*, in de belasting naar het inkomen dier gemeente en in de opcenten op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting als forens. S. 471.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het bezwaarschrift door TH. A. GODDARD, notaris te *Zutphen*, op grond van art. 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen de aanslagen over de belastingjaren 1922/23 en 1923/24 in de gemeente *Oosterhesselen* in de belasting naar het inkomen dier gemeente en in de opcenten op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting als forens;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 21 November 1924, nº. 1065, en 10 Juni 1925, nº. 1065/61;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 9 December 1925, nº. 49, afd. D. B.;

Overwegende dat op grond van art. 244*a* onder 4º. der Gemeentewet op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting waarin TH. A. GODDARD, te *Zutphen*, over de belastingjaren 1922 23 en 1923 24 is aangeslagen, opcenten zijn geheven ten behoeve van de gemeente *Oosterhesselen* en hij over die belastingjaren mede in die gemeente in de plaatselijke inkomstenbelasting is aangeslagen als forens;

dat hij daartegen bezwaar heeft gemaakt, aanvoerende dat hij nimmer de bedoeling heeft gehad om een gemeubileerde woning binnen de gemeente *Oosterhesselen* voor zich beschikbaar te houden;

Overwegende dat de reclamant eigenaar is van een in de gemeente *Oosterhesselen* gelegen perceel, hetwelk een vrijwel onbewoonbaar gedeelte is van een oud vervallen landhuis, waarin zich slechts in één vertrek eenige meubelen bevinden;

dat, indien al het perceel tot woning mocht kunnen strekken, in ieder geval niet kan worden aangenomen, dat iemand van de maatschappelijke positie van reclamant ooit een dergelijk perceel tot woning van zich of zijn gezin zou willen of kunnen bezigen;

dat de reclamant dan ook niet geacht kan worden dat perceel als woning voor zich of zijn gezin beschikbaar te hebben gehouden;

dat hij dus deswege ten onrechte op grond van art. 244*a*, 4º, der gewijzigde Gemeentewet als forens in de gemeente *Oosterhesselen* over de belastingjaren 1922/23 en 1923/24 is aangeslagen;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de aanslagen van TH. A. GODDARD, te *Zutphen*, in de gemeente *Oosterhesselen* in de belasting naar het inkomen dier gemeente en in de opcenten op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting als forens over de belastingjaren 1922/23 en 1923/24 te vernietigen.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk tegelijk met zijn rapport in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 15den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN

(*Uitgeg.* 13 *Jan.* 1926.)

MINISTERIE VAN FINANCIEN.

AFDEELING:
DIRECTE BELASTINGEN.

's-Gravenhage, 9 Dec. 1925.

Nº. 49.

ONDERWERP:
Commissoriaal van 4 Juli 1924, nº. 53.

Aan de Koningin.

Mits deze heeft de ondergeteekende de eer Uwer Majesteit hiernevens weder aan te bieden het bezwaarschrift, van TH. A. GODDARD, te *Zutphen*, tegen zijn aanslagen in de gemeente *Oosterhesselen* in de belasting naar het inkomen dier gemeente en in de opcenten op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting als forens over de jaren 1922/23 en 1923/24.

De Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, heeft Uwer Majesteit de volgende uitspraak voorgedragen.

Beschikkende op het bezwaarschrift door TH. A. GODDARD te *Zutphen* op grond van art. 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen de aanslagen in de gemeente *Oosterhesselen* in de belasting naar het inkomen dier gemeente en in de opcenten op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting als forens;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 21 November 1924, nº. 1065;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van

Overwegende dat op grond van art. 244*a* onder 4º. der Gemeentewet op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting waarin TH. A. GODDARD, te *Zutphen*, over de belastingjaren 1922/23 en 1923/24 is aangeslagen, opcenten zijn geheven ten behoeve van de gemeente *Oosterhesselen* en hij over die belastingjaren mede in die gemeente in de plaatselijke inkomstenbelasting is aangeslagen als forens;

dat hij daartegen bezwaar heeft gemaakt, aanvoerende dat bij Ons besluit van 1 Maart 1924 ongegrond is verklaard zijn bezwaar tegen den aanslag over het belastingjaar 1921/22 als woonforens in de gemeente *Oosterhesselen*; dat hij thans opnieuw in die gemeente als woonforens is aangeslagen; dat door de late indiening der belastingaanslagen het hem onmogelijk is gemaakt, de gevolgen zijner dwaling af te wenden;

Overwegende dat de reclamant eigenaar is van eene in de gemeente *Oosterhesselen* gelegen gemeubileerde woning, welke blijkens de stukken gedurende meer dan 90 dagen van elk der belastingjaren 1922/23 en 1923/24 niet verhuurd is geweest;

dat de reclamant gedurende dien tijd geacht moet worden die woning voor zich beschikbaar te hebben gehouden;

dat hij dus terecht overeenkomstig art. 244*a*, 4º. der gewijzigde Gemeentewet als forens in de gemeente *Oosterhesselen* over de belastingjaren 1922/23 en 1923/24 is aangeslagen;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bezwaar ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Met dit advies kan de ondergeteekende zich niet vereenigen.

De gronden, waarop deze meening rust, zijn vermeld in het ontwerp-besluit, dat Uwer Majesteit hiernevens eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

---

15 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Een raadsbesluit tot het aangaan van een rekening-courant-overeenkomst met een bankinstelling is, voorzoover het strekt tot het in bewaring geven van gelden, niet aan de goedkeuring van Ged. Staten onderworpen.

Waar in casu de overeenkomst wordt gesloten met de Bank voor Ned. Gemeenten behoeft niet aan de door Ged. Staten gestelde eisch te zijn voldaan dat creditsaldi moeten zijn gedekt door onderpand met voldoende overwaarde.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door de Raden der gemeenten Smallingerland en Wymbritseradeel tegen de besluiten van Gedeputeerde Staten van Friesland van 24 Juli 1925, waarbij goedkeuring is onthouden aan de raadsbesluiten dier gemeenten onderscheidenlijk van 26 Mei en 28 Mei 1925 tot het aangaan van een rekening-courant-overeenkomst met de Naamlooze Venootschap Bank voor Nederlandsche gemeenten te 's-Gravenhage;

Den Raad van State, enz.;

O. dat de Raden der gemeenten Smallingerland en Wijmbritseradeel bij besluiten onderscheidenlijk van 26 Mei en 28 Mei 1925 rekening-courant-overeenkomsten hebben gesloten met de Naamlooze Vennootschap Bank voor Nederlandsche gemeenten te 's-Gravenhage;

dat Gedeputeerde Staten bij besluiten van 24 Juni 1925 nº. 88, 2e afd. F aan de raadsbesluiten de goedkeuring hebben onthouden, uit overweging, dat in de gesloten overeenkomsten niet is opgenomen de bepaling, dat credit-saldi moeten zijn gedekt door onderpand met voldoende overwaarde, daar de bank bezwaar maakt tegen een dergelijke voorwaarde; dat Gedeputeerde Staten het verkrijgen van onderpand voor gemeente-gelden, welke onder niet-publiekrechtelijke lichamen berusten, van zóó groot belang achten dat zij daarvan ook bij de Bank voor Nederlandsche gemeenten niet wenscht af te zien; dat zij hare goedkeuring derhalve niet kan hechten aan het ingezonden besluit;

dat de Raad van Smallingerland in beroep aanvoert dat gezien de bijzondere positie der bovenbedoelde Bankinstelling en gesteld zij ware in de gelegenheid, het gevraagde onderpand te verleenen, dit niet noodig is, aangezien de aandeelhouders uitsluitend zijn de Staat, gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen, die tevens schuldenaar zijn, terwijl door twee regeeringscommissarissen voortdurend toezicht wordt uitgeoefend; dat de gemeente Smallingerland aandeelhouder is van de Bank, bij hare gestie alzoo belang heeft en daarom de voorkeur er aan geeft, voor geldopname en belegging gebruik te maken van de diensten van deze Bank; dat Gedeputeerde Staten hun goedkeuringsrecht wel al te ver willen uitstrekken: dat toch art. 194*a* der Gemeentewet de goedkeuring van Gedeputeerde Staten eischt op besluiten tot het aangaan eener geldleening, terwijl art. 194*c* de goedkeuring vraagt voor besluiten tot het koopen, ruilen, vervreemden, bezwaren en verpanden van onroerend goed, van inschrijvingen in een der grootboeken van de Nederlandsche Schuld, van schuldbrieven of vorderingen; dat besluiten tot belegging van kasgeld, in casu credit-saldi op de rekeningcourant der gemeente, niet geacht kunnen worden te behooren tot een der hiervoren genoemde categorieën van besluiten, die aan goedkeuring zijn onderworpen; dat reeds bij verschillende uitspraken werd uitgemaakt, dat het ter leen verstrekken of het beleggen van gemeente-gelden niet aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten is onderworpen, en dat daaromtrent reeds sedert 1896 een constante jurisprudentie heerscht; dat in het sluiten eener rekening-courant-overeenkomst eenerzijds ligt besloten het tijdelijk opnemen van gelden en anderzijds het tijdelijk beleggen van overtollige kasgelden en dat dus, er van uitgaande dat

de na de afsluiting der overeenkomst te ontstane debet-saldi zijn te beschouwen als tijdelijke kasgeld-leeningen, ook slechts dit gedeelte van het bestreden raadsbesluit aan goedkeuring onderworpen behoefde te worden;

dat de Raad van Wijmbritseradeel in beroep aanvoert dat het Rijk, provinciën, gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen, met uitzondering van ieder ander, aandeelhouders van de Bank zijn en blijkens art. 2 der statuten alleen credieten worden verleend aan of onder garantie van gemeenten, provinciën, waterschappen en andere publiekrechtelijke lichamen en vennootschappen, waarvan de aandeelen uitsluitend of althans voor het meerendeel het eigendom zijn van publiekrechtelijke lichamen, zoodat de Bank daardoor feitelijk een semi-officieele instelling is geworden en daarom niet met andere credietinstellingen kan worden vergeleken; dat de kans op schade, die de gemeente door het zonder voldoende onderpand bij de Bank beleggen van gelden loopt, zoo zij al bestaat, uiterst gering is, aangezien de Bank immers alleen in connectie staat met publiekrechtelijke lichamen, en mitsdien van verliezen op insolvente debiteuren geen sprake kan zijn;

O. dat ingevolge art. 146 der Grondwet de besluiten der gemeentebesturen rakende zoodanige beschikking over gemeente-eigendom of zoodanige burgerlijke rechtshandelingen als de wet aanwijst, aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten zijn onderworpen;

dat in art. 194 van de Gemeentewet met name is aangegeven, welke beschikkingen over gemeente-eigendom en andere burgerlijke rechtshandelingen deze goedkeuring behoeven;

dat daarin niet zijn opgenomen besluiten van gemeentebesturen tot het in bewaring geven van gelden;

dat derhalve de bovenbedoelde raadsbesluiten, voor zoover zij strekken tot het in bewaring geven van gelden, niet aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten zijn onderworpen en de bestreden besluiten van Gedeputeerde Staten waarbij aan de raadsbesluiten, ook wat dit punt betreft, de goedkeuring is onthouden, niet kunnen worden gehandhaafd;

O. voorts ten aanzien van de vraag of alsnog de goedkeuring kan worden verleend aan de raadsbesluiten voorzoover zij strekken tot het ter leen opnemen van gelden van de Bank van Nederlandsche gemeenten door de bovengemelde gemeenten dat Onze Minister van Financiën de bedoelde Bank heeft aangewezen als instelling, waarover de verrekening van de vorderingen tusschen het Rijk en de gemeenten zal plaats hebben;

dat de door de gemeentebesturen aan de Bank te vergoeden rente niet overmatig hoog is te achten;

dat onder deze omstandigheden aan de raadsbesluiten voorzoover zij strekken tot het ter leen opnemen van gelden van de Bank van Nederlandsche Gemeenten door de bovenbedoelde gemeenten, de goedkeuring alsnog behoort te worden verleend;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van de bestreden besluiten van Gedeputeerde Staten van Friesland van 24 Juni 1925, aan de besluiten der gemeenten Smallingerland en Wijmbritseradeel onderscheidenlijk van 26 Mei en 28 Mei 1925, voorzoover zij strekken tot het ter leen opnemen van gelden van de Bank van Nederlandsche Gemeenten de goedkeuring alsnog te verleenen. (A. B.)

---

17 *December* 1925. BESLUIT, houdende beschikking op het bezwaar van D. A. J. STUIVER, thans te *Utrecht*, tegen den aanslag in de gemeente *Utrecht*, in de plaatselijke inkomstenbelasting als forens over het belastingjaar 1922/23. S. 472.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het bezwaar van D. A. J. STUIVER, voorheen te *Amsterdam*, thans te *Utrecht*, op grond van artikel 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen den aanslag in de gemeente *Utrecht* in de plaatselijke inkomstenbelasting als forens over het belastingjaar 1922 23;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 14 October 1925, nº. 887;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 11 December 1925, nº. 56, afdeeling Directe Belastingen;

Overwegende dat D. A. J. STUIVER te *Amsterdam* bij aanslagbiljet van 27 Augustus 1923 over het belastingjaar 1922 23 als forens in de gemeente *Utrecht* is aangeslagen;

dat hij daartegen bezwaar heeft gemaakt, aanvoerende dat hij sinds 1 Juli 1922 te *Utrecht* woonachtig is, komende uit *Amsterdam*;

dat hij te *Utrecht* is gaan wonen, omdat hij zich had geassocieerd met een ander, en voor gezamenlijke rekening een electro-technisch bureau is begonnen; dat hij ten onrechte in de gemeente Utrecht als forens is aangeslagen;

Overwegende dat blijkens de ter zake betrekkelijke stukken het 27 Augustus 1923 gedagteekend aanslagbiljet eerst op 16 November d.a.v. is uitgereikt;

dat het in dergelijke gevallen het meest overeenkomstig de wet is, voor het indienen van bezwaren den termijn van twee maanden te rekenen van den dag, waarop het aanslagbiljet is uitgereikt;

dat reclamant mitsdien geacht moet worden zijne bezwaren tijdig te hebben ingediend;

Overwegende wat de hoofdzaak betreft, dat D. A. J. STUIVER onder dagteekening van 25 Juli 1922 is ingeschreven in het bevolkingsregister van *Utrecht*;

dat hij sedert het begin der maand Juli 1922 geregeld aldaar werkzaam was;

dat reclamant de mededeeling in het ambtsbericht van den chef van de Afdeeling Belastingen der Gemeentebelastingen te *Utrecht*, dat hij tot zijn huwelijk op 24 Maart 1923 te *Amsterdam* bleef overnachten, bepaald onjuist heeft genoemd, evenals het bericht dat aan den controleerenden ambtenaar geen slaapgelegenheid kon worden getoond, tot staving van welke tegenspraak hij aanvoert dat hij tijdens het belastingjaar 1922/23 geen abonnement op de spoorwegen heeft gehad, noch een trajectkaart op de lijn *Utrecht—Amsterdam*;

dat mitsdien aangenomen kan worden dat reclamant van 25 Juli 1922 af zijn hoofdverblijf heeft gehad te *Utrecht*;

dat reclamant alzoo ten onrechte over het belastingjaar 1922/23 als forens in de gemeente *Utrecht* is aangeslagen;

Gezien de gewijzigde Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bezwaar gegrond te verklaren en den aanslag van D. A. J. STUIVER, te *Utrecht*, in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente *Utrecht* als forens over het belastingjaar 1922/23 te vernietigen.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat tegelijk met zijn rapport in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 17den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 13 *Jan.* 1926.)

MINISTERIE VAN FINANCIEN.

AFDEELING:
DIRECTE BELASTINGEN.

's-Gravenhage, 11 Dec. 1925.

No. 56.

ONDERWERP:
Commissoriaal van 3 Januari 1924, no. 77.

Aan d Koningin.

Mits deze heeft de ondergeteekende de eer Uwer Majesteit hiernevens weder aan te bieden het bezwaarschrift van L. A. J. STUIVER, voorheen te *Amsterdam*, thans te *Utrecht*, op grond van artikel 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen den aanslag in de gemeente *Utrecht* in de plaatselijke inkomstenbelasting als forens over het belastingjaar 1922 23.

De Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, heeft Uwer Majesteit de volgende uitspraak voorgedragen.

Beschikkende op het bezwaar van D. A. J. STUIVER, voorheen te *Amsterdam*, thans te *Utrecht*, op grond van artikel 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen den aanslag in de gemeente *Utrecht* in de plaatselijke inkomstenbelasting als forens over het belastingjaar 1922/23;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 14 October 1925, no. 887;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van

Overwegende dat D. A. J. STUIVER te *Amsterdam* bij aanslagbiljet van 27 Augustus 1923 over het belastingjaar 1922/23 als forens in de gemeente *Utrecht* is aangeslagen;

dat hij daartegen bezwaar heeft gemaakt, aanvoerende dat hij sinds 1 Juli 1922 te *Utrecht* woonachtig is, komende uit *Amsterdam*;

dat hij te *Utrecht* is gaan wonen, omdat hij zich had geassocieerd met een ander, en voor gezamenlijke rekening een electro-technisch bureau is begonnen; dat hij ten onrechte in de gemeente *Utrecht* als forens is aangeslagen;

O. dat blijkens de stukken het op 27 Augustus 1923 vastgesteld aanslagbiljet eerst op 16 November 1923 is uitgereikt;

dat derhalve de termijn, voor het inbrengen van bezwaren gegund, niet in acht kon worden genomen;

dat de reclamant echter niet spoedig na ontvangst van het aanslagbiljet heeft gereclameerd, doch zijne bezwaren eerst op 1 Januari 1924 bij Ons zijn ingekomen;

dat derhalve geen termen bestaan, om de bezwaren van den reclamant tegen bovenbedoelden aanslag alsnog in behandeling te nemen;

Gezien de gewijzigde Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

den appellant niet-ontvankelijk te verklaren in zijn bezwaar.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Met dit advies kan de ondergeteekende zich niet vereenigen, doch wel met den gedachtengang, neergelegd in een mede hiernevensgaand afzonderlijk advies van het plaatsvervangend lid der Afdeeling, Staatsraad mr. D. P. D. FABIUS.

De gronden, waarop de meening van genoemden Staatsraad en die van den ondergeteekende rust, zijn vermeld in het ontwerpbesluit, dat Uwer Majesteit hiernevens eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

---

17 *December* 1925. BESLUIT tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 67, derde lid, der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* no. 240). S. 473.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Financiën, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en van Justitie van 16 October 1925, no. 119, Afd. Pensioenen en Eerediensten, Binnenlandsch Bestuur, no. 949, Comptabiliteit, no. 7195 en Algemeen Secretariaat, no. 4705;

Gezien art. 67, derde lid der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* no. 240);

Den Raad van State gehoord (advies van 10 November 1925, no. 34);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 16 November 1925, no. 66, afdeeling Pensioenen en Eerediensten, 30 November 1925, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur, no. 9153, 4 December 1925, Afdeeling Comptabiliteit, no. 6280 en 12 December 1925, Afdeeling A. S. no. 895;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Onder de gepensionneerde ambtenaren over wie in de volgende artikelen wordt gehandeld, worden verstaan die, welke op of na 1 Juli 1922 volgens de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* no. 240) anders dan krachtens het tweede lid van artikel 48 dier wet, zooals dat vóór 1 Juli 1925 luidde, zijn gepensionneerd en die den leeftijd van 65 jaren niet hebben bereikt.

2. 1. De Pensioenraad doet aan Onzen Minister van Financiën mededeeling van naam, voornaam, geboortedatum, laatste woonplaats, laatst vervulde betrekking en laatste salaris der gepensionneerde ambtenaren. Deze mededeeling geschiedt, voor zooveel het betreft ambtenaren, die op het tijdstip van het in werking treden van dit besluit zijn gepensionneerd

binnen twee maanden na dat tijdstip en voor zooveel het betreft ambtenaren, die na het tijdstip van het in werking treden van dit besluit gepensionneerd worden, zoo spoedig mogelijk na den datum van pensionneering.

2. Van iedere wijziging in de woonplaats van een gepensionneerd ambtenaar doet de Pensioenraad onverwijld opgave aan Onzen voornoemden Minister.

3. Met de contrôle op de in artikel 67, tweede lid, der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240) bedoelde inkomsten zijn, onverminderd de contrôle van anderen, in het bijzonder belast de inspecteurs der directe belastingen. Zij ontvangen daartoe van Onzen Minister van Financiën opgave van de gepensionneerde ambtenaren, die in hunne inspectie wonen, en handelen overigens naar de door dien Minister te geven aanwijzingen.

4. De burgemeesters, benevens de door Onzen Minister van Financiën aangewezen ambtenaren, die kennis bekomen van een omstandigheid, welke voor de toepassing van artikel 67, tweede lid, der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240) van belang kan zijn, doen daarvan zoo spoedig mogelijk mededeeling aan Onzen voornoemden Minister.

5. Indien een gepensionneerd ambtenaar in dienst is getreden of in dienst treedt van één der lichamen, genoemd in artikel 3 en artikel 4 der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240), geeft de autoriteit, die den gepensionneerde in dienst heeft gesteld of in dienst stelt, daarvan kennis aan Onzen Minister van Financiën, met opgave van de inkomsten, welke aan het ambt of de betrekking zijn verbonden.

6. 1. Wanneer een gepensionneerd ambtenaar inkomsten geniet of gaat genieten uit of in verband met een ambt of een betrekking, in dienst van een der lichamen, genoemd in artikel 3 en artikel 4 der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240), welk ambt of welke betrekking is aanvaard met ingang van of na den dag, waarop het ontslag, terzake waarvan het pensioen is verleend, is ingegaan, doet hij daarvan terstond mededeeling aan Onzen Minister van Financiën, onder opgave voorzooveel mogelijk van de inkomsten, welke hij uit het ambt of de betrekking ontvangt of zal ontvangen.

2. Hij is voorts verplicht om, indien die inkomsten tijdelijk of blijvend wijziging ondergaan, daarvan tijdig vóór het verschijnen van den eerstvolgenden pensioenstermijn opgave te doen. Zijn de inkomsten niet vooraf op te geven, dan doet hij tijdig vóór het verschijnen van elken pensioenstermijn opgave van de inkomsten, welke hij sinds het ter hand nemen van de werkzaamheden of sinds de vorige opgave heeft genoten. Brengt echter de aard der werkzaamheden, ter beoordeeling van Onzen Minister van Financiën, mede, dat de inkomsten over een langeren termijn moeten worden berekend, dan geschiedt de opgave dienovereenkomstig.

7. Zoodra Onze Minister van Financiën mededeeling heeft ontvangen van een omstandigheid, welke voor de toepassing van artikel 67, tweede lid, der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240) van belang kan zijn, wordt hiervan onverwijld kennis gegeven aan den Pensioenraad.

8. Van inkomsten, als bedoeld in het eerste lid van artikel 6, die een gepensionneerd ambtenaar na 30 Juni 1925 en vóór het in werking treden van dit besluit heeft genoten, doet hij binnen een maand na dat in werking treden mededeeling aan Onzen Minister van Financiën.

9. Ons besluit van den 16den Januari 1924 (*Staatsblad* nº. 13) is ingetrokken.

10. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, de Algemeene Rekenkamer en den Pensioenraad.

Het Loo, den 17den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, DE GEER.
De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, RUTGERS.
De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 14 *Jan.* 1926.)

---

18 *December* 1925. BESLUIT, betreffende de beëediging van als opsporingsambtenaar aangewezen militairen der marechaussee beneden den rang van onderofficier. S. 474.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 14 December 1925, 2e Afdeeling A, nº. 926;

O., dat het wenschelijk is de onder 6º van artikel 141 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering bedoelde, door Onzen Minister van Justitie aangewezen militairen der marechaussee beneden den rang van onderofficier, te doen beëedigen als opsporingsambtenaar;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. De militairen der marechaussee beneden den rang van onderofficier, die ingevolge het bepaalde onder 6º van artikel 141 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering door Onzen Minister van Justitie zijn aangewezen als belast met de opsporing van strafbare feiten, leggen in handen van den Kantonrechter, binnen wiens rechtsgebied de plaats is, waar zij den dienst verrichten, den navolgenden eed af:

„Ik zweer (belove), dat ik nimmer eene gifte, hoegenaamd middellijk of onmiddellijk, onder welken naam of voorwendsel, zal aannemen van eenige personen, welke ik weten of vermoeden kan, eenig rechtsgeding of eenige zaak te hebben of te zullen krijgen, in welke mijne ambtsverrichtingen zou kunnen te pas komen; dat ik mijnen post zal waarnemen met eerlijkheid, nauwgezetheid, onzijdigheid, en zonder aanzien van personen en dat ik mij in de uitoefening mijner bediening gedragen zal zoo als het aan brave en eerlijke ambtenaren belast met het opsporen van strafbare feiten betaamt."

„Zoo waarlijk helpe mij God almachtig" (Dat belove of verklare ik).

2. Ten aanzien van de wijze, waarop van de beëediging van de in artikel 1 van dit besluit bedoelde opsporingsambtenaren als zoo-

danig zal blijken, treft Onze Minister van Justitie de vereischte voorzieningen.

3. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Januari 1926.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 18den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 23 *Dec.* 1925.)

---

18 *December* 1925. BESLUIT tot instelling van de Generale Commissie, bedoeld in artikel 3 der Zuiderzeesteunwet 1925 (*Staatsblad* nº. 290) en tot vaststelling van bepalingen betreffende die Commissie. S. 475.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 30 October 1925, nº. 315, Afdeeling Waterstaat T.;

Gelet op artikel 3 der Zuiderzeesteunwet 1925 (*Staatsblad* nº. 290);

Den Raad van State gehoord (advies van 24 November 1925, nº. 25);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 14 December 1925, nº. 311, Afdeeling Waterstaat T.;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van het tijdstip, waarop artikel 3 der Zuiderzeesteunwet 1925 (*Staatsblad* nº. 290) zal in werking treden, in te stellen de in dat artikel bedoelde Generale Commissie, en voor die Commissie de volgende bepalingen vast te stellen:

I. *Samenstelling.*

Art. **1.** 1. De Generale Commissie bestaat uit ten hoogste 15 leden, die door Ons worden benoemd en ontslagen.

2. Uit de leden worden door Ons een Voorzitter en een Ondervoorzitter aangewezen.

3. De Generale Commissie wordt bijgestaan door een secretaris, een adjunct-secretaris en door andere personen, wier hulp zij voor de uitvoering van haar taak behoeft.

2. 1. De leden der Generale Commissie hebben zitting gedurende 4 jaren.

2. De afgetreden leden zijn terstond weder benoembaar.

3. Het bestuur van de Generale Commissie bestaat uit den Voorzitter en den Ondervoorzitter. De Generale Commissie wijst te hunner vervanging twee leden aan.

4. 1. De secretaris en de adjunct-secretaris der Generale Commissie worden door Ons benoemd en ontslagen.

2. Zij genieten eene bezoldiging, waarvan het bedrag door Ons wordt vastgesteld.

II. *Taak.*

5. 1. Desgevraagd dient de Generale Commissie Onzen Minister van Waterstaat van advies met betrekking tot de ingevolge de Zuiderzeesteunwet 1925 (*Staatsblad* nº. 290) te nemen maatregelen ter tegemoetkoming aan de Zuiderzeevisschersbevolking en andere personen, wegens de schade, welke de afsluiting der Zuiderzee hun mocht berokkenen, en verleent zij bijstand in de uitvoering daarvan.

2. Zij vestigt harerzijds de aandacht op hetgeen strekken kan tot bevordering van de voorbereiding en uitvoering van zoodanige maatregelen.

3. Omtrent den door de Generale Commissie te verleenen bijstand in de uitvoering van maatregelen, als hiervoor bedoeld, worden door Onzen Minister van Waterstaat de vereischte instructies vastgesteld.

III. *Werkwijze.*

6. 1. De Generale Commissie vergadert zoo dikwijls de Voorzitter dit noodig acht of het door ten minste drie leden met opgave van redenen wordt gevraagd. In het laatste geval moet de vergadering gehouden worden uiterlijk binnen 14 dagen, nadat het verzoek ter kennis van den Voorzitter is gekomen.

2. De vergaderingen worden gehouden ter plaatse, door den Voorzitter voor elke vergadering aan te wijzen.

7. Alle besluiten worden bij meerderheid van tenminste twee derden van het aantal leden, waaruit de Generale Commissie bestaat, genomen.

8. De Generale Commissie stelt een reglement van orde vast. Dit reglement en de daarin aan te brengen wijzigingen treden niet in werking, dan nadat daarop de goedkeuring van Onzen Minister van Waterstaat is verkregen.

9. 1. De Generale Commissie, alsmede haar Voorzitter, is bevoegd de voorbereiding van de uitvoering van aangelegenheden, waaromtrent zij van advies en bijstand heeft te dienen, aan commissiën uit haar midden op te dragen.

2. Als Voorzitter dezer commissiën treedt de Voorzitter der Generale Commissie, dan wel de Ondervoorzitter of een van hunne plaatsvervangers in het bestuur op.

10. De Voorzitter of, bij diens ontstentenis of afwezigheid, de Ondervoorzitter is belast met de uitvoering der besluiten van de Generale Commissie. Hij onderteekent de stukken, welke van of namens de Generale Commissie uitgaan.

11. De dagelijksche leiding van hetgeen aan de Generale Commissie is opgedragen, berust bij het bestuur, hetwelk terzake tegenover de Generale Commissie verantwoordelijk is en haar te dien aanzien alle noodige inlichtingen verschaft.

12. 1. De secretaris en de adjunct-secretaris zijn de Generale Commissie, den Voorzitter, den Ondervoorzitter, het bestuur, de subcommissies en den leden in alles, wat de hun opgedragen werkzaamheden aangaat, behulpzaam.

2. Door een hunner worden alle stukken, die van of namens de Generale Commissie uitgaan, mede onderteekend.

3. Zij zijn belast met de zorg voor het archief van de Generale Commissie.

4. De Generale Commissie regelt hunne vervanging bij afwezigheid of ontstentenis en stelt hunne instructie vast. Deze instructie, noch daarin aan te brengen wijzigingen treden in werking, dan nadat daarop de goedkeuring van Onzen Minister van Waterstaat is verkregen.

13. Tenzij Onze Minister van Waterstaat in bepaalde gevallen anders beslist, is het per-

soneel, hetwelk de Generale Commissie voor de uitvoering van haar taak behoeft, onder den secretaris werkzaam. Dit personeel wordt benoemd, geschorst en ontslagen door Onzen Minister van Waterstaat.

14. De Generale Commissie brengt jaarlijks voor 1 Juli aan Onzen Minister van Waterstaat een beknopt verslag uit omtrent de hoofdzaken harer verrichtingen in het afgeloopen kalenderjaar.

IV. *Bevoegdheid.*

15. 1. Telkens wanneer de Generale Commissie overleg noodig acht met Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, wordt dat overleg door tusschenkomst van Onzen Minister van Waterstaat geopend.

2. Voor het overige kan zij zich met alle openbare besturen, colleges, autoriteiten of andere personen rechtstreeks in verbinding stellen.

16. De Generale Commissie, haar Voorzitter, alsmede ingestelde subcommissies, zijn bevoegd ambtenaren, deskundigen of andere personen, op wier voorlichting prijs wordt gesteld, tot het geven daarvan uit te noodigen.

V. *Algemeene bepalingen.*

17. 1. De Generale Commissie doet jaarlijks voor 1 Mei aan Onzen Minister van Waterstaat een gespecificeerde en behoorlijk gedocumenteerde begrooting van inkomsten en uitgaven betreffende het volgende kalenderjaar toekomen.

2. Deze begrooting wordt ingericht volgens een door Onzen Minister van Waterstaat, na overleg met Onzen Minister van Financiën, vast te stellen model; zij geeft de grenzen aan voor de in het begrootingsjaar ingevolge de Zuiderzeesteunwet 1925 (*Staatsblad* nº. 290) te verstrekken bedrijfscredieten en behoeft de goedkeuring van Onzen Minister van Waterstaat, die daaromtrent vooraf overleg pleegt met Onzen Minister van Financiën.

18. 1. De leden, de secretaris, de adjunctsecretaris en de verdere ambtenaren van de Generale Commissie ontvangen vergoeding voor reis- en verblijfkosten, terwijl de leden, voor zooverre zij geene bezoldigde landsbetrekking bekleeden, aanspraak hebben op een door Onzen Minister van Waterstaat met medewerking van Onzen Minister van Financiën vast te stellen vergoeding voor tijdverzuim voor elken dag, waarop zij eene vergadering van de Generale Commissie of van eene subcommissie hebben bijgewoond, dan wel ingevolge opdracht der Generale Commissie of van den Voorzitter bijzondere werkzaamheden hebben verricht.

2. Het in het vorige lid bepaalde vindt overeenkomstige toepassing ten aanzien van de in artikel 16 bedcelde personen.

19. De leden, de secretaris, de adjunctsecretaris en de verdere ambtenaren van de Generale Commissie zijn verplicht tot geheimhouding van al hetgeen zij in hun hoedanigheid vernemen, voor zooverre mededeeling daarvan niet bij of krachtens de wet is voorgeschreven.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en aan den Raad van State in afschrift zal worden medegedeeld.

Het Loo, den 18den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 4 *Jan.* 1926.)

---

18 *December* 1925. BESLUIT tot aanvulling van het Reglement voor de Koninklijke Militaire Academie. S. 476.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog en van Koloniën van 23 October 1925, IIde Afd., nº. 98;

Den Raad van State gehoord (advies van den 24sten November 1925, nº. 20);

Gezien het nader rapport van voornoemde Ministers van 7 December 1925, IIde Afd., nº. 70 en van 11 December 1925, 7deAfdeeling, nº. 86;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 106 van het Reglement voor de Koninklijke Militaire Academie, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 7 Juni 1912 (*Staatsblad* nº. 186), laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 25 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 302), wordt aangevuld met een zinsnede, luidende als volgt:

In bijzondere omstandigheden kan door den Minister van Oorlog worden goedgekeurd, dat een cadet die voor de tweede maal eindexamen doet, alleen in die vakken examen behoeft af te leggen, waarin hij bij het in het vorige jaar gehouden eindexamen onvoldoende cijfers behaalde.

Onze Ministers van Oorlog en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 18den December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, LAMBOOY.

De Minister van Koloniën, CH. WELTER.

(*Uitgeg.* 4 *Jan.* 1926.)

---

18 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Aankoop en inrichting van een speelplaats moet geacht worden dienstbaar te zijn voor het onderwijs en is dus te beschouwen als eene verandering van inrichting, wanneer het schoolbestuur uitdrukkelijk heeft verklaard dat het terrein mede voor het onderwijs in lichamelijke oefening is bestemd.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Schipluiden, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland van 17 Augustus 1925 G. S. nº. 112, waarbij met vernietiging van zijn besluit van 24 April 1925 is bepaald, dat de gemeente de door het Roomsch-Katholiek Kerkbestuur der parochie van den H. Jacobus te Schipluiden, als bestuur van de Roomsch Katholieke bijzondere lagere school Boomgaardslaan A 106 aldaar, overeenkomstig art. 72 der Lager-Onderwijswet 1920 gevraagde medewerking in zake aankoop en inrichting van een terrein

voor een speelplaats bij deze school alsnog behoort te verleenen;

Den Raad van State, enz.;

O. dat op 24 April 1925 de Raad der gemeente Schipluiden afwijzend heeft beschikt op een verzoek van bovengemeld schoolbestuur om gelden beschikbaar te stellen voor den aankoop en inrichting van eene speelplaats;

dat ingevolge een door het schoolbestuur bij Gedeputeerde Staten ingesteld beroep dit College bij besluit van 17 Augustus 1925, met vernietiging van het bestreden besluit, heeft verklaard, dat de in art. 72 der Lager-Onderwijswet 1920 bedoelde medewerking door de gemeente alsnog moet worden verleend;

dat Gedeputeerde Staten daarbij hebben overwogen, dat blijkens art. 72, 2e lid, der Lager-Onderwijswet 1920 onder verbouw of verandering van inrichting begrepen kan zijn het aankoopen en het inrichten van terreinen voor het onderwijs in lichamelijke oefening; dat, nu het schoolbestuur in zijn aan den Raad gericht adres uitdrukkelijk heeft verklaard, dat het bedoeld terrein mede voor dit onderwijs is bestemd, de gelden, benoodigd voor het aankoopen en het inrichten van het terrein, daartoe door den Raad beschikbaar moeten worden gesteld, tenzij niet mocht zijn voldaan aan de in art. 75 der wet omschreven vereischten; dat de vraag, of de speelplaats al dan niet noodig is, daarbij aan het oordeel van den Raad is onttrokken; dat blijkens de aan den Raad overgelegde stukken aan de in art. 73 der wet gestelde vereischten is voldaan;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten de gemeenteraad bij Ons in beroep is gekomen;

O. dat door het schoolbestuur de medewerking is gevraagd voor den aankoop en de inrichting van een terrein voor eene speelplaats;

dat blijkens de stukken het schoolbestuur in zijn aan den Raad gericht adres uitdrukkelijk heeft verklaard dat bovenbedoeld terrein mede voor het onderwijs in lichamelijke oefening is bestemd;

dat voorts op grond van de overgelegde bescheiden mag worden aangenomen, dat voorzoover noodig het terrein voor het geven van bedoeld onderwijs zal worden ingericht;

dat onder deze omstandigheden de aankoop en inrichting van een terrein voor eene speelplaats geacht moet worden dienstbaar te zijn voor het onderwijs, zoodat een en ander is te beschouwen als eene verandering van inrichting in den zin van art. 72, 1e lid der Lager-Onderwijswet 1920, en Gedeputeerde Staten dan ook terecht hebben geoordeeld, dat de Raad zijne medewerking daartoe niet had behooren te weigeren;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren. (A. B.)

---

18 *December* 1925. ARREST VAN DEN HOOGEN RAAD.

Weigering van de gemeente om het salaris van helpster in de nuttige handwerken uit te betalen gedurende den tijd dat de betrokkene tevens als tijdelijk onderwijzeres heeft dienst gedaan.

Het druischt wel in tegen den geest van art. 30 en volgg. L. O.wet dat een tijdelijk onderwijzeres boven haar vaste jaarwedde nog een toelage ontvangt, maar hier heeft nu eenmaal een afzonderlijke benoeming als helpster plaats gehad, welke benoeming nu niet is beweerd dat zij door de Kroon is vernietigd, alle daaruit voortvloeiende gevolgen heeft, ook wat betreft het daaraan verbonden salaris.

(L. O.wet 1920 art. 30.)

Mrs. Hesse, Savelberg, Jhr. Feith, Visser en van den Dries.

N. G. Servatius, burgemeester der gemeente Smilde en als zoodanig die gemeente vertegenwoordigende en voor haar in rechte optredende, wonende te Smilde, eischer tot cassatie van een tusschen partijen door de Rechtbank te Assen op 10 Maart 1925 gewezen vonnis, advocaat Mr. L. A. Nijpels, gepleit door Mr. F. M. Westerouen van Meeteren,

tegen:

het Nederlandsch Onderwijzersgenootschap, Vereeniging met rechtspersoonlijkheid, gevestigd te Amsterdam, verweerder, advocaat Mr. M. Oppenheimer.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

H. Siemelink is door het bestuur der gemeente Smilde aangesteld tot vakonderwijzeres of helpster in de nuttige handwerken aan eene openbare lagere school van die gemeente. Daarna is zij krachtens gelijke aanstellingen gedurende het tijdvak 1 Maart 1921—1 Juli 1921 en andermaal gedurende het tijdvak 1 September 1921—1 Maart 1922 als tijdelijk onderwijzeres aan die school werkzaam geweest, zonder dat bij die aanstellingen hare benoeming tot vakonderwijzeres in de nuttige handwerken is ongedaan gemaakt. Integendeel is zij in den loop van het tweede bovengenoemde tijdvak, toen hare benoeming tot vakonderwijzeres, die naar het schijnt aan een termijn gebonden was, zou afloopen, als zoodanig herbenoemd.

Zij meende nu gedurende de genoemde tijdvakken tot het genieten van wedde in beide ambten gerechtigd te zijn. De gemeente echter betaalde haar alleen de wedde als tijdelijk onderwijzeres uit. De verweerster in cassatie, aan wie zij hare aanspraken overdroeg, vorderde nu in rechte hare wedde als vakonderwijzeres. De gemeente bestreed deze vordering op grond, dat H. Siemelink als tijdelijk onderwijzeres ook belast was met het geven van onderwijs in de nuttige handwerken en dat de Lager Onderwijswet 1920 haar te dier zake geen recht gaf op een „extrabelooning."

Bij het bestreden vonnis is de vordering toegewezen. De Rechtbank overwoog hierbij onder meer: „dat wel H. Siemelink als tijdelijk onderwijzeres desgewenscht verplicht was les in nuttige handwerken te geven, doch dat het bestuur der gemeente Smilde, hetwelk reeds op andere wijze in dat onderwijs had voorzien" (bedoeld is natuurlijk door hare aanstelling tot helpster), en na de aanstelling tot tijdelijk onderwijzeres door de herbenoeming als helpster daarmede is voortgegaan, voor wat betreft het onderwijs in nuttige handwerken van haar diensten als tijdelijk onderwijzeres geen gebruik

heeft gemaakt en zij dat onderwijs in haar hoedanigheid van helpster is blijven geven."

en voorts:

„dat hetgeen geïntimeerde met een beroep op de Lageronderwijswet aanvoert ten einde aan te toonen, dat een gemeentebestuur geen extratoelage kan uittrekken voor nuttige handwerken, als niet ter zake dienende buiten beschouwing kan blijven, nu geen extratoelage boven het salaris als onderwijzeres, doch slechts het salaris van de helpster werd gevorderd."

Als middel van cassatie is aangevoerd:

„Schending en verkeerde toepassing van artt. 48 Rv., 2, 3, 5, 15, 19, 30, 31, 32, 33, 36, 41, 134, 135, 196, 209 der Lageronderwijswet 1920, 77 der Wet van 17 Augustus 1878, S. 127, (zooals deze op 31 December 1920 luidde volgens de daarin door latere wetten aangebrachte wijzigingen), 41*a* van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1920, S. 37, (gelijk dat is vastgesteld bij Koninklijk besluit van 16 December 1920, S. 899), junctis de bij voormeld art. 41*a* toepasselijk verklaarde bepalingen van de artikelen 1, 2 en 4 van dat Bezoldigingsbesluit;

„een en ander in verband met de daarbij behoorende Bijlage B in het bijzonder de nummers 3, 8 en 15 van de ingevolge meergemeld Koninklijk besluit van 16 December 1920, S. 899, in die bijlage ingevoegde rubriek „Lager en uitgebreid lager onderwijs", doordat de Rechtbank op gronden, die de aangevallen beslissing niet rechtvaardigen en ook zelve met de aangehaalde wetsartikelen in strijd zijn, heeft aangenomen, dat Henderika Siemelink op de gemeente Smilde eene vordering had ten bedrage van het bij hare benoeming tot „helpster" vastgestelde salaris, berekend over de ten processe bedoelde tijdvakken, en diensvolgens met vernietiging van het vonnis des Kantonrechters de vordering van verweerder in cassatie heeft toegewezen, zulks met verwerping van, althans zonder onderzoek te doen naar het door den eischer in cassatie gevoerd verweer dat Henderika Siemelink na haar aanstelling tot tijdelijk onderwijzeres aan de ten processe bedoelde school, in welke functie zij onder meer belast was met lessen in de nuttige handwerken, geen recht meer had op een extra-belooning, welke haar volgens artikel 33 der Lageronderwijswet niet kon worden toegekend."

De subsidiaire grief — waarmede ik gemakshalve begin — is ongegrond, daar de Rechtbank, gelijk uit het boven door mij vermelde voortvloeit, wel degelijk onderzoek heeft gedaan naar het daarbij bedoelde verweer.

Een andere vraag is, of dit verweer niet ten onrechte is verworpen. Tot staving van haar verweer is bij pleidooi namens de gemeente aangevoerd, dat wel art. 31 der Lageronderwijswet 1920, B. en W. vrijlaat in het vaststellen der wedden van z.g.n. vakonderwijzers of helpers, doch dat art. 32 in verband met art. 30 dier wet hen bij het vaststellen der wedden van de eigenlijke onderwijzers (ook van de de tijdelijke) bindt aan de voorschriften van Bijlage B van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1920, S. 37, waarin die wedden nauwkeurig zijn bepaald, zoodat zij daarboven niet mogen gaan en dit doende met de wettelijke voorschriften in strijd zouden handelen.

Ik kan dit volkomen toegeven, doch meen dat hiermede het middel niet wordt gerechtvaardigd. B. en W. hebben nu eenmaal — het is op in cassatie onaantastbare wijze vastgesteld — H. Siemelink twee malen tot tijdelijk onderwijzeres aangesteld zonder haar tegelijkertijd als vakonderwijzeres te ontslaan, voorts haar het onderwijs in de nuttige handwerken in laatstbedoelde hoedanigheid laten geven en haar zelfs gedurende hare werkzaamheid als tijdelijk onderwijzeres herbenoemd tot vakonderwijzeres. Hierdoor ontstond een toestand, die met de Lageronderwijswet 1920 in strijd was, daar deze onderwijzeres nu gerechtigd werd tot wedden in hare beide hoedanigheden, dus tot een hooger totaalbedrag dan de wetgever gewild heeft. Voor de Kroon had hierin een reden kunnen gelegen zijn om de aanstelling tot tijdelijk hulponderwijzeres zonder gelijktijdig ontslag der aangestelde uit haar ambt als vakonderwijzeres alsmede hare herbenoeming in dat ambt krachtens art. 153 der Gemeentewet te vernietigen. Zoolang dit echter niet geschied was, had de rechter de aanspraken op wedde welke haar uit hare beide ambten toekwamen, te eerbiedigen. Ware hare aanstelling tot tijdelijk onderwijzeres en hare latere herbenoeming tot vakonderwijzeres met de wet lijnrecht in strijd geweest, dan alleen zou de rechter met die alsdan nietige besluiten van B. en W. geen rekening mogen houden. Dit is echter het geval niet: slechts in hunne gevolgen waren die besluiten met de wet in strijd.

Ik concludeer tot verwerping van het beroep en tot veroordeeling van den eischer q.q. in de kosten in cassatie gevallen.

De Hooge Raad, enz.;

O. dat uit het aangevallen vonnis en uit dat van het Kantongerecht te Assen op 15 Mei 1924 in deze zaak gewezen (N. J. 1925, blz. 701. *Red.*), waarnaar het eerstbedoelde vonnis ten aanzien van de feiten verwijst, blijkt:

dat het Nederlandsch Onderwijzersgenootschap, stellende, dat Hinderika Siemelink, echtgenoote van Jelle Jager, ingevolge benoeming van wege de gemeente Smilde gedurende 1921 en 1922, is werkzaam geweest aan de openbare school te Hooger-Smilde als zoogenaamde helpster in de nuttige handwerken tegen een salaris van f 10.— per maand;

dat de gemeente Smilde geweigerd heeft haar dit salaris uit te betalen over de tijdvakken 1 Maart 1921—1 Juli 1921 en 1 September 1921—1 Maart 1922, alzoo over tien maanden, op onjuisten grond bewerende daartoe niet verplicht te zijn;

dat Henderika Siemelink, bijgestaan door haren echtgenoot, hare vordering te dezer zake heeft overgedragen aan het Nederlandsch Onderwijzersgenootschap; op deze gronden van de gemeente Smilde heeft gevorderd de som van f 100.— mer rente en kosten;

dat de burgemeester van Smilde, als deze gemeente vertegenwoordigende, erkennende dat Siemelink bij raadsbesluit van 13 April 1920 met ingang van 1 Mei 1920 werd aangesteld tot vakonderwijzeres (helpster) in de

nuttige handwerken tegen een salaris van f 120.— per jaar, dat zij die functie heeft waargenomen tot en met April 1923, dat haar over dien tijd het salaris is betaald, met uitzondering van dat over de genoemde tijdvakken, de vordering heeft bestreden, omdat zij over die maanden tevens dienst deed als tijdelijk onderwijzeres ter vervanging van een onderwijzer aan dezelfde school;

dat toch door het aannemen van de benoeming tot tijdelijk onderwijzeres ook voor haar als vakonderwijzeres in de handwerken de wettelijke salarisregeling van toepassing werd, waardoor automatisch haar vroeger genoten wedde als vakonderwijzeres kwam te vervallen;

dat Siemelink zoowel als vakonderwijzeres en als tijdelijk onderwijzeres door de gemeente was aangesteld en in dienst van de gemeente was, en het gemeentebestuur krachtens artikel 32 der Lageronderwijswet 1920 gebonden is aan het Bezoldigingsbesluit van 16 December 1920, S. 899, en dus geen extra-toelagen kon uitbetalen voor de nuttige handwerken, welk onderwijs volgens artikel 2*k* der wet onder lager onderwijs is begrepen;

dat de Kantonrechter daarna de vordering bij gemeld vonnis heeft ontzegd, doch de Rechtbank in hooger beroep, met vernietiging van het vonnis van den eersten rechter, haar heeft toegewezen, in hoofdzaak op grond:

„dat is komen vast te staan, dat Siemelink, na door het bestuur van Smilde tot vakonderwijzeres of helpster in de nuttige handwerken aan een openbare lagere school te zijn benoemd, gedurende de tijdvakken waarover salaris wordt gevorderd, de lessen in de nuttige handwerken heeft gegeven, terwijl die benoeming destijds niet alleen niet was ongedaan gemaakt, doch integendeel in den loop van het tweede tijdvak en nadat zij als tijdelijk onderwijzeres aan dezelfde school was benoemd, door een herbenoeming was bevestigd;

dat Siemelink wel als tijdelijk onderwijzeres desverlangd verplicht was les in nuttige handwerken te geven, doch het bestuur der gemeente Smilde, dat reeds op andere wijze in dat onderwijs had voorzien, en door de herbenoeming als helpster daarmede is voortgegaan, voor wat betreft het onderwijs in de nuttige handwerken van hare diensten als tijdelijk onderwijzeres geen gebruik heeft gemaakt en Siemelink dit onderwijs in haar hoedanigheid van helpster is blijven geven;

dat hetgeen de burgemeester van Smilde met een beroep op de Lager Onderwijswet en het Bezoldigingsbesluit aanvoert ten einde aan te toonen, dat een gemeentebestuur geen extra-toelage kan uittrekken voor nuttige handwerken, als niet ter zake dienende buiten beschouwing kan blijven, nu geen extra-toelage boven het salaris als onderwijzeres, doch slechts het salaris van de helpster werd gevorderd;"

O. dat de eischer tot cassatie tegen deze uitspraak opkomt met het volgende middel van cassatie: Zie Concl. Adv.-Gen.;

O. hieromtrent:

dat, voorzoover het middel zegt, dat geen onderzoek is gedaan omtrent het door eischer tot cassatie gevoerd verweer, dat Siemelink na haar aanstelling tot tijdelijk onderwijzeres geen recht meer had op extra-belooning en dat zij in deze functie „onder meer belast was met lessen in de nuttige handwerken", dit feitelijken grondslag mist, daar gelijk hiervoren is uiteengezet dit verweer zeer zeker is getoetst terwijl nog uitdrukkelijk is beslist, dat van Siemelink's diensten als tijdelijk onderwijzeres voor het onderwijs in de nuttige handwerken geen gebruik is gemaakt en ten deze van een extra-toelage als zoodanig geen sprake is;

O. voorts dat ten deze vaststaat dat Siemelink reeds was benoemd tot helpster bij het onderwijs in de nuttige handwerken, toen zij voor de eerste maal tot tijdelijk onderwijzeres aan dezelfde school werd aangesteld en er een herbenoeming tot helpster plaats had, toen zij voor de tweede maal als tijdelijk onderwijzeres werkzaam was, zoodat zij steeds aan de school heeft gewerkt krachtens twee benoemingen, terwijl het door haar ingevolge die benoemingen verrichte werk ongelijksoortig was, daar zij immers haar taak als helpster op den ouden voet is blijven vervullen en als tijdelijk onderwijzeres geen les in de nuttige handwerken heeft gegeven;

dat het nu wel indruischt tegen den geest van de artikelen 30 en volgende der Lager Onderwijswet, dat een tijdelijke onderwijzeres boven hare vaste jaarwedde nog een toelage ontvangt, doch hier alleen sprake is van salaris als helpster krachtens afzonderlijke benoeming;

dat de wet een dergelijke benoeming, gevolgd of voorafgegaan door een benoeming tot tijdelijk onderwijzeres, welke beide gevallen zich hier voordeden, niet uitdrukkelijk heeft verboden, al zou de Kroon aanleiding hebben kunnen vinden een van beide benoemingen te vernietigen;

dat nu niet is beweerd, dat zulk een vernietiging heeft plaats gehad, de benoeming tot helpster alle daaruit voortvloeiende gevolgen heeft, ook wat betreft het daaraan verbonden salaris;

dat hieruit volgt dat het middel niet kan opgaan;

Verwerpt het beroep. (N. J.)

---

19 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Een bezwaar tegen een aanslag als woonforens moet ook dan indien de gemeente van hoofdverblijf is gelegen in een andere provincie dan de forensaalgemeente, worden ingediend bij Gedeputeerde Staten en niet bij de Kroon.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het bezwaar van de weduwe H. de G. te Zwolle op grond van art. 265*i* der Gemeentewet ingediend tegen haar aanslag als woonforens in de plaatselijke inkomstenbelasting van de gemeente Heerde;

Den Raad van State, enz.;

O. dat de weduwe H. de G. te Zwolle bij aanslagbiljet van 7 Februari 1925 over het belastingjaar 1924/1925 als woonforens in de gemeente Heerde is aangeslagen;

dat zij daartegen bezwaar heeft geemaakt, aanvoerende dat zij gerechtigd is in de onverdeelde nalatenschap van wijlen haar echtgenoot, waaronder is begrepen een landhuisje te Heerde, welk perceel in de registers van eigendommen in de gemeente voorkomt ten name van de erven H. de G.; dat dit perceel aan haar

dochter is verhuurd ; dat zij niet de beschikking heeft over voormelde woning ;

O. dat art. 265*i* der gewijzigde Gemeentewet bepaalt, dat bezwaren betreffende de toepassing van de artt. 244*a*, 244*b*, 244*c*, 245*a*, 245*b* en 245*c* door den aangeslagene en door de belanghebbende gemeenten binnen den daar gestelden termijn ter beslissing kunnen worden voorgelegd aan Ons, indien bij die bezwaren betrokken zijn aanslagen in de belasting van gemeenten, in meer dan één provincie gelegen, en aan Gedep. Staten in de overige gevallen ;

dat in dit geval, waar het betreft den aanslag van de weduwe H. de G. op grond van art. 244*a*, 4°. der gewijzigde Gemeentewet in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Heerde, in verband met het bepaalde in art. 245*b* der wet bij het bezwaar niet betrokken is de aanslag in de belasting van eene andere gemeente, in het bijzonder niet die van de gemeente Zwolle ;

dat het bezwaar mitsdien aan Gedep. Staten van Gelderland ter beslissing had moeten zijn voorgelegd ;

Gezien de genoemde wet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

Ons onbevoegd te verklaren, van het onderwerpelijk geschil kennis te nemen. (A. B.)

---

21 *December* 1925. BESLUIT, tot aanvulling en wijziging van het „Reglement voor het Weduwen- en Weezenfonds van Europeesche militairen beneden den rang van officier bij de Koloniale troepen" en van de daarbij behoorende overgangsbepalingen. S. 477.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 17 November 1925, P. F., n°. 14 ;

Den Raad van State gehoord (advies van 8 December 1925, n°. 15) ;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 15 December 1925, Pensioenfondsen, n°. 80 ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen als volgt :

Art. 1. Het bij artikel 1 van Ons besluit van 8 Juli 1924 n°. 124 (*Staatsblad* n°. 347) vastgestelde „Reglement voor het Weduwen- en Weezenfonds van Europeesche militairen beneden den rang van officier bij de Koloniale troepen" wordt aangevuld en gewijzigd als volgt :

I. Van § 2 van artikel 5 worden de woorden : „ook over het militaire traktement of de gewone soldij met hare verhoogingen, laatstelijk door hen genoten", vervangen door de woorden : „ook over het militaire traktement of de gewone soldij met de verhoogingen, zooals zij zouden genieten, indien zij in werkelijken militairen dienst in *Nederlandsch-Indië* waren".

II. In het eerste lid van § 3 van artikel 6 worden tusschen de woorden „diensttijd", en „geldende" ingelascht de woorden :

„volgens de bepalingen, naar welke het pensioen of gagement is geregeld en".

Tusschen het eerste en het tweede lid van deze paragraaf wordt een nieuw lid ingelascht, luidende :

„Indien evenwel dit pensioen of gagement hooger moet worden gesteld dan het door den deelgenoot werkelijk genoten pensioen of gagement, heeft hij slechts te contribueeren over het bedrag van het werkelijk genoten pensioen of gagement."

III. Van artikel 20 wordt § 1 gelezen als volgt :

„§ 1. Het pensioen bedraagt voor de weduwe van den deelgenoot, die laatstelijk contribueerde naar den rang van :

	a. onderluitenant	f 1500	's jaars ;
	b. kapelmeester der staf-muziek	1500	„
	c alle verdere onder-officieren boven den rang van sergeant-majoor	840	„
	d. sergeant-majoor . . .	735	„
1	*e.* sergeant.	630	„
1	*f.* brigadier (korporaal) .	441	„
1	*g.* soldaat	396	„
2	*h.* sergeant. . . . . sergeant 2de klasse .	420	„
2	*i.* brigadier . . . . . korporaal 1ste klasse	339	„
2	*j.* korporaal . . . . . korporaal 2de klasse .	309	„
2	*k.* soldaat 1ste klasse .	285	„
2	*l.* soldaat 2de klasse . .	264	„

2. De bij artikel 2 van Ons besluit van 8 Juli 1924, n°. 124 vastgestelde Overgangsbepalingen worden aangevuld en gewijzigd als volgt :

I. In het tweede lid van Overgangsbepaling IV worden de woorden „uit een in dienst gesloten huwelijk hadden," vervangen door de woorden : „hadden, die uit een vóór of tijdens hunnen militairen dienst gesloten huwelijk zijn gesproten, dan wel vóór of tijdens dien dienst zijn gewettigd,".

II. Van het eerste lid van Overgangsbepaling V worden de eerste tien woorden, luidende : „Aan weduwen en weezen uit een in dienst gesloten huwelijk" vervangen door de volgende woorden : „Aan weduwen en weezen uit een vóór of tijdens den militairen dienst gesloten huwelijk en aan vóór of tijdens dien dienst gewettigde weezen".

III. Het tweede lid van Overgangsbepaling V wordt gewijzigd als volgt :

a. De woorden „wier in dienst gesloten huwelijk" worden vervangen door de woorden : „wier vóór of tijdens hunnen militairen dienst gesloten huwelijk".

b. De woorden „uit dat in dienst gesloten huwelijk" worden vervangen door de woorden : „uit dat vóór of tijdens dien dienst gesloten huwelijk".

c. De woorden „gedurende hun in dienst zijn," worden vervangen door de woorden : „vóór of tijdens hunnen militairen dienst,".

IV. Aan Overgangsbepaling VI wordt een vijfde, zesde en zevende lid toegevoegd, luidende:

---

[1] Indien de algemeene regelen omtrent de pensionneering van Europeesche militairen op hem van toepassing waren.

[2] Indien de bijzondere regelen omtrent de pensionneering op hem van toepassing waren, die golden of gelden voor de militairen van de vroegere „Inheemsche troepen".

„5. Op deze deelgenooten is evenwel mede van toepassing het in artikel 4 § 3 van het reglement voor de *vrijwillige* deelgenooten bepaalde.

„6. Bij opzegging van het deelgenootschap worden de nog niet voldane bedragen van de inkoopsom niet verder ingevorderd, doch de reeds voldane bedragen niet teruggegeven.

„7. Hij, die het deelgenootschap heeft opgezegd, kan daarna niet meer tot het fonds toetreden."

3. Dit besluit wordt geacht te zijn in werking getreden met ingang van den 1sten October 1924.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 21sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, CH. WELTER.

(*Uitgeg.* 13 *Jan.* 1926.)

---

21 *December* 1925. BESLUIT tot toepassing van de artikelen 14 en 15 der Warenwet (*Staatsblad* 1919, nº. 581) op brood. S. 478.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 2 October 1925, nº. 670 D, Afdeeling Volksgezondheid;

Gelet op de artikelen 14 en 15 der Warenwet (*Staatsblad* 1919 nº. 581);

Gezien het advies der Commissie bedoeld in artikel 17 der Warenwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 November 1925, nº. 49);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 14 December 1925, nº. 1061 D, Afdeeling Volksgezondheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. 1. Aangeduid mag uitsluitend worden:

a. met een der namen: *gebuild brood, gebuild tarwebrood, wit(te)brood* of *stoet*: brood, waarin zemelen met het bloote oog niet waarneembaar zijn;

b. met een der namen: *ongebuild brood, tarwebrood, weitebrood, bruinbrood, commiesbrood, kropbrood, grofbrood* of *doorstoken brood*: brood, waarin zemelen met het bloote oog waarneembaar zijn, met uitzondering van brood onder *c* bedoeld;

c. met den naam *roggebrood*: het brood onder *b* van dit artikel bedoeld, waarin rogge, al dan niet gebroken of gemalen is verwerkt en dat den algemeen gebruikelijken vorm van roggebrood bezit;

d. met den naam *melkbrood*, of met een naam samengesteld uit het woord „*melk*" en een der namen onder *a* of *b* van dit artikel genoemd, het in dit artikel onder *a* onderscheidenlijk *b* bedoelde brood, waarin melkbestanddeelen aanwezig zijn;

e. met den naam *roombrood* of *boterbrood*, of met een naam samengesteld uit een der woorden „room" of „boter" en een der namen onder *a* of *b* van dit artikel genoemd, het in dit artikel onder *a* onderscheidenlijk *b* bedoelde brood, waarin melkvet aanwezig is.

2. Aangeduid mag uitsluitend en moet worden met den naam *glutenbrood, aleuronaatbrood* of *brood voor lijders aan suikerziekte*: brood, dat bestemd is of aanbevolen wordt voor lijders aan suikerziekte.

2. Brood, waarin een of meer meel-, bloem- en/of zetmeelsoorten zijn verwerkt, andere dan bloem of meel van tarwe of rogge afkomstig, met uitzondering van het brood in art. 1 tweede lid bedoeld, moet worden aangeduid met een naam, waaruit duidelijk blijkt, welke meel-, bloem- en/of zetmeelsoort(en) in het brood zijn (is) verwerkt.

3. Waren, welke op brood gelijken en dit zouden kunnen vervangen, mogen niet dan met Onze toestemming en onder door Ons te stellen voorwaarden worden aangeduid met namen, waaruit de aard en de samenstelling niet of niet voldoende blijken, tenzij de namen enkel den vorm of de wijze van bakken aanduiden.

4. 1. Brood, dat als melkbrood wordt aangeduid, en brood, dat bereid is uit een deeg, aangemaakt met een mengsel van melk en water, dat meer dan 20 % melk bevat, moet voorzien zijn van een merk, in het brood zelf aangebracht, bestaande uit ten minste 4 c.M. hooge en duidelijk leesbare hoofddrukletters M. B.

2. Met de hoeveelheden melk in het 1ste lid bedoeld, worden gelijk gesteld daarmee evenredige hoeveelheden volle melkpoeder, onderscheidenlijk mengsels van taptemelkpoeder met boter.

3. Brood, dat als roombrood of boterbrood wordt aangeduid, en brood, dat voldoet aan de eischen in art. 12 gesteld, moet voorzien zijn van een merk, in het brood zelf aangebracht, bestaande uit ten minste 10 c.M. hooge en 5 c.M. breede duidelijk leesbare hoofddrukletter R.

4. Het onder 1 en 3 bepaalde is niet van toepassing op klein brood van ten hoogste 100 gram.

5. Bij de bereiding, verpakking, bewaring, behandeling of het vervoer van brood mag niet gebruik gemaakt worden van werktuigen, gereedschappen, vaatwerk, verpakkingsmateriaal of vervoermiddelen, die, voor zoover zij met brood, deeg of de daarvoor gebezigde grondstoffen in aanraking kunnen komen:

a. niet in zindelijken toestand verkeeren;

b. aan brood of deeg lood, zink of andere bestanddeelen kunnen afgeven, die schadelijk voor de gezondheid kunnen zijn of brood of deeg kunnen verontreinigen;

c. gereinigd zijn met ander water dan bedoeld in art. 7 onder *g*, behoudens het bepaalde in het derde lid van genoemd artikel.

6. 1. De bereiding, verpakking, behandeling, het vervoer of het ten verkoop in voorraad hebben van brood mogen:

a. uitsluitend geschieden op zindelijke wijze;

b. niet geschieden door personen, die lijden aan zweren, etterende wonden of huidziekten aan het hoofd, aan de handen en /of armen, voor zoover deze personen met deeg of brood in aanraking komen.

2. De bereiding van brood mag uitsluitend geschieden door personen, wier hoofd, handen en armen schoon zijn.

3. Bij vervoer van brood op den openbaren weg moet het brood op deugdelijke wijze beveiligd zijn tegen stof, vuil en insecten.

7. 1. De bereiding, verpakking of behande-

ling van brood mogen slechts geschieden in ruimten, welke :

a. niet dienen als slaap- of woongelegenheid of als stal of tot berging van dieren en welke van ruimten, die voor deze doeleinden gebruikt worden, deugdelijk zijn afgescheiden ;

b. deugdelijk zijn afgescheiden van mestvaalten, beerputten, privaten, urinoirs en riolen;

c. voldoende schoon gehouden en gelucht zijn;

d. voldoende verlicht zijn ;

e. geen waren of artikelen bevatten, welke onaangename geuren verspreiden, tenzij deze waren en artikelen zoodanig zijn afgesloten, dat verspreiding van geuren wordt voorkomen;

f. voorzien zijn of in de nabijheid liggen van een voor het gebruik gereede en voldoende waschgelegenheid ten behoeve van de in de ruimten werkzame personen ;

g. zich bevinden in perceelen, waarin één of meer middelen van watervoorziening aanwezig zijn, die water in voldoende hoeveelheid en deugdelijk voor het gebruik in verband met het bedrijf opleveren, en waarin middelen van watervoorziening, die ander water opleveren, niet aanwezig zijn. De aanwezige middelen van watervoorziening worden geacht water overeenkomstig de gestelde eischen op te leveren, zoolang Burgemeester en Wethouders der gemeente of ingevolge het vijfde of zesde lid van dit artikel Gedeputeerde Staten der provincie waarin de ruimten gelegen zijn, aan den gebruiker der ruimte een verklaring van het tegendeel niet hebben afgegeven.

2. Het in het eerste lid van dit artikel onder *a*, *b*, *c* en *e* bepaalde is ook van toepassing op het bewaren van onverpakt brood, van de grondstoffen voor de broodbereiding bestemd en van brood in andere dan luchtdichte verpakking.

3. Burgemeester en Wethouders van de gemeente, waarin de ruimten gelegen zijn, kunnen van den eisch, dat de ruimten zich bevinden in perceelen, waarin een middel van watervoorziening, dat water in voldoende hoeveelheid en deugdelijk voor het gebruik in verband met het bedrijf oplevert, aanwezig is, ontheffing verleenen onder het stellen van bepaalde voorwaarden, indien naar hun oordeel de omstandigheden zoodanig zijn, dat het bezwaarlijk is, de ruimten aan dien eisch te laten voldoen.

4. Burgemeester en Wethouders nemen geen besluit op grond van het hierboven in het eerste lid onder *g* of in het derde lid bepaalde, dan na ontvangst van een advies van den directeur van den keuringsdienst omtrent het in dat lid bedoelde middel van watervoorziening. Zij deelen hun besluit binnen vier weken na ontvangst van bovenbedoeld advies mede aan den directeur van den keuringsdienst en aan den betrokken inspecteur van de Volksgezondheid.

5. De gebruikers of de eigenaars der ruimten, alsmede de betrokken inspecteur van de Volksgezondheid kunnen tegen het door Burgemeester en Wethouders, op grond van het hierboven in het eerste lid onder *g* bepaalde, genomen besluit binnen drie weken, nadat hun dit besluit is medegedeeld, in beroep gaan bij de Gedeputeerde Staten van de provincie, waarin de ruimten gelegen zijn ; de betrokken inspecteur van de Volksgezondheid kan dit mede doen tegen het verleenen van ontheffingen als bedoeld in het derde lid van dit artikel.

6. Hebben Burgemeester en Wethouders de in lid 1 onder *g* bedoelde verklaring op een daartoe strekkend schriftelijk verzoek van den betrokken inspecteur voor de Volksgezondheid niet binnen twee maanden aan den gebruiker der ruimte afgegeven, dan kan de inspecteur een gelijk verzoek schriftelijk indienen bij Gedeputeerde Staten der provincie, waarin de ruimten zijn gelegen, die daarop binnen twee maanden beschikken en overeenkomstig die beschikking de gevraagde verklaring al of niet aan den gebruiker der ruimte afgeven.

8. Voor de bereiding van brood mag niet zijn of worden gebruik gemaakt :

a. van grondstoffen, die schadelijk voor de gezondheid zijn of kunnen zijn, ondeugdelijk van samenstelling zijn of in ondeugdelijken toestand verkeeren ;

b. van andere stoffen dan de normale grondstoffen, tenzij met Onze toestemming ;

c. van deeg, dat met de voeten is bewerkt.

9. 1. Het keukenzoutvrije aschgehalte van de droge stof der kruim mag niet hooger zijn dan :

a. 1,0 % bij het brood bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *a*, alsmede bij dat, bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *e*, voor zoover daarin zemelen met het bloote oog niet waarneembaar zijn ;

b. 2,4 % bij het brood bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *b* en *c*, alsmede bij dat, bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *e*, voor zoover daarin zemelen met het bloote oog wel waarneembaar zijn ;

c. 1,5 % bij het brood bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *d*, voor zoover daarin zemelen met het bloote oog niet waarneembaar zijn en van 2,8 % bij dit brood, voor zoover daarin zemelen met het bloote oog wel waarneembaar zijn.

2. Het keukenzoutgehalte van de droge stof van brood mag niet hooger zijn dan 2,5 %.

10. 1. Met uitzondering van klein brood van ten hoogste 100 gram, van krentebrood, dat ten minste 20 % aan krenten, rozijnen en/of sukade bevat, en van suikerbrood, dat ten minste 30 % suiker (saccharose) bevat, mag het gewicht van de droge stof van een brood niet lager zijn of meer dan 10 % hooger zijn dan :

a. 240 gram of veelvouden daarvan bij het brood bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *a*, alsmede bij dat bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *d* en *e*, voor zoover daarin zemelen met het bloote oog niet waarneembaar zijn ;

b. 225 gram of 2, 3, 4, of 5 maal 225 gram bij het brood bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *b*, alsmede bij dat bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder *d* en *e*, voor zoover daarin zemelen met het bloote oog wel waarneembaar zijn. Het veelvoud van 225 gram mag grooter zijn dan de genoemde, mits dit veelvoud door een duidelijk leesbaar getal van ten minste 3 c.M. hoogte in het brood zelf is aangegeven ;

c. 260 gram of 2, 3, 5, 10, 15, 20 of 30 maal 260 gram bij roggebrood. Het veelvoud van 260 gram mag ook een ander zijn dan de genoemde, mits dit veelvoud door een duidelijk leesbaar getal van ten minste 3 c.M. hoogte in het brood zelf is aangegeven ;

d. 240 gram of veelvouden daarvan bij het brood, bedoeld in art. 2, alsmede van brood, dat met andere namen is aangeduid dan in art. 1 zijn aangegeven.

2. In brood onder *b* en *c* van lid 1 van dit

artikel bedoeld, mag slechts één getal voorkomen, hetwelk moet overeenkomen met het aantal eenheden van 225 gram onderscheidenlijk 260 gram droge stof, welke het brood bevat.

11. 1. Het gehalte aan vet van de droge stof der kruim moet ten minste 3,0 % bedragen bij het brood bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *d*, en bij brood voorzien van het in het eerste lid van art. 4 bedoelde merk of een daarop gelijkend merk, in beide gevallen, voor zoover daarin zemelen met het bloote oog niet waarneembaar zijn.

Het gehalte aan vet van de droge stof der kruim moet ten minste 4,0 % bedragen bij het brood bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *d*, en bij brood voorzien van het in het eerste lid van art. 4 bedoelde merk of een daarop gelijkend merk, in beide gevallen, voor zoover daarin zemelen met het bloote oog wel waarneembaar zijn.

2. Het product van het in het eerste lid van dit artikel bedoelde kruimvetgehalte en het nieuw Kirschnergetal van het botervet in 5 gram van dit kruimvet aanwezig, moet ten minste 30 bedragen.

12. 1. Het gehalte aan vet van de droge stof der kruim moet ten minste 4,5 % bedragen bij het brood bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *e*, en bij brood voorzien van het in het derde lid van art. 4 bedoelde merk of een daarop gelijkend merk, in beide gevallen, voor zoover daarin zemelen met het bloote oog niet waarneembaar zijn.

Het gehalte aan vet van de droge stof der kruim moet ten minste 5,5 % bedragen bij het brood bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *e*, en bij brood voorzien van het in het derde lid van art. 4 bedoelde merk of een daarop gelijkend merk, in beide gevallen, voor zoover daarin zemelen met het bloote oog wel waarneembaar zijn.

2. 5 gram van het vet in het eerste lid van dit artikel bedoeld moeten, bij onderzoek op het verzadigingscijfer der in water oplosbare vluchtige vetzuren, een Reichert-Wollny-getal aanwijzen van ten minste 15,0, indien het vet afkomstig is van het brood, bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *e*, zoo daarin zemelen met het bloote oog niet waarneembaar zijn, en van ten minste 12,0 bij het brood bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *e*, zoo daarin zemelen met het bloote oog wel waarneembaar zijn.

3. 5 gram van het vet in het eerste lid van dit artikel bedoeld moeten bij onderzoek op het verzadigingscijfer van de in water onoplosbare vluchtige vetzuren, een Polenske-getal aanwijzen van ten hoogste 2,2.

13. Brood bedoeld in art. 1, tweede lid, mag:

a. in de watervrije kruim ten hoogste 40 % zetmeel bevatten;

b. uitsluitend in een verpakking, waarin het aan den verbruiker kan worden verkocht, worden vervoerd of in winkels of bergplaatsen bij winkeliers en grossiers in gebruik, ten verkoop in voorraad worden gehouden. Op de buitenzijde der verpakking moet in duidelijk leesbare latijnsche hoofddrukletters zijn aangebracht één der aanduidingen: glutenbrood, aleuronaatbrood of brood bestemd voor lijders aan suikerziekte.

14. 1. Het brood, bedoeld in art. 1, eerste lid, onder *b*, *c* en — voor zoover daarin zemelen met het bloote oog waarneembaar zijn — ook het brood, in art. 1, eerste lid, onder *d* en *e* bedoeld, moet voldoen aan de volgende eischen:

a. de geur moet aangenaam en frisch zijn;

b. de smaak mag niet duf zijn;

c. insecten, mijten, larven, poppen of spinsels hiervan mogen niet aanwezig zijn;

d. het mag noch inwendig, noch uitwendig beschimmeld zijn;

e. het moet vrij zijn van leng.

2. Ander brood dan bedoeld in lid 1 van dit artikel moet bovendien voldoen aan den eisch, dat de zuurgraad van de kruim niet hooger is dan 4, tenzij bij de bereiding zuurdeeg is gebruikt.

15. Voor de beoordeeling of brood voldoet aan de eischen in dit besluit gesteld, moet gebruik worden gemaakt van de onderzoekingsmethoden, aangegeven in de bij dit besluit behoorende bijlage, voor zoover daarvoor toereikend.

16. Dit besluit treedt in werking één maand na den dag der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst, en kan worden aangehaald onder den titel van Broodbesluit, met vermelding van den jaargang en nummer van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

17. Ons besluit van den 25sten April 1922 (*Staatsblad* nº. 221), zooals dit is gewijzigd bij Ons besluit van den 16den Maart 1923 (*Staatsblad* nº. 78), vervalt met ingang van den dag, waarop dit besluit in werking treedt.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 21sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

(*Uitgeg.* 21 *Jan.* 1926.)

BIJLAGE
behoorende bij het Brood-
besluit (*Staatsblad* nº. 478).

METHODEN VAN ONDERZOEK.

1. *Droge stof.*

Voor de bepaling van de droge stof van het brood wordt een snede brood van ongeveer 50 g genomen uit het middengedeelte van het brood, in cuben van omstreeks 1 cm^3 gesneden (roggebrood in kleinere cuben) en in ruime platte schalen bij een temperatuur van 102º—105º c. tot constant gewicht gedroogd.

Als droge stof wordt aangemerkt de op de aangegeven wijze gevonden hoeveelheid droge stof van één brood, berekend op het gemiddelde van de gewichten van ten minste 3 brooden van dezelfde soort en dezelfde gewichtsorde, voetstoots uit den voorraad genomen en gewogen ter plaatse van monsterneming door een ambtenaar van den keuringsdienst van waren.

Voor de bepaling van de droge stof in de kruim wordt de korst met een scherp mes zuiver weggeschild en ongeveer 50 g van de kruim op boven aangegeven wijze behandeld. Deze 50 g moeten genomen worden uit verschillende gedeelten van het geschilde brood, zoodanig, dat de samenstelling zoo goed mogelijk met die der kruim van het geheele brood overeenkomt.

2. *Vet.*

De vetbepaling wordt verricht in de kruim als zoodanig of in de kruim geheel of gedeeltelijk in gedroogden toestand.

Daartoe wordt aan de kruim zooveel malen omstreeks 100 cm³ water en 25 cm³ zoutzuur (s.g. 1.13) toegevoegd als er 25 gram kruim (ongedroogd) in bewerking wordt genomen. Deze massa wordt zoolang gekookt tot het vet in vrijheid is gesteld.

Na afkoeling tot kamertemperatuur wordt de vloeistof door een nat filter gefiltreerd. Het hierop achterblijvende wordt met koud water uitgewasschen, totdat de zure reactie is verdwenen. Het filter met de zich daarop bevindende vaste stof wordt gedroogd bij 102—105° c. en vervolgens volledig geëxtraheerd met petroleumaether. De extractievloeistof wordt daarna afgedestilleerd en het achterblijvende vet, na drogen bij 102—105° c. tot constant gewicht, gewogen.

Het vetgehalte wordt berekend op de droge stof van de kruim.

3. *Reichert-Wollny-getal en Polenske-getal van 5 gram broodkruimvet alsmede nieuw-Kirschnergetal van het botervet in 5 gram broodkruimvet aanwezig.*

Voor de bepaling van een of meer dezer grootheden wordt het broodvet op de volgende wijze verkregen:

Op 300 g broodkruim worden 500 cm³ kokend water gegoten en deze massa, na toevoeging van 100 cm³ zoutzuur (s.g. 1,13), gedurende 2 uren onder terugvloeiing gekookt. Daarna wordt tot kamertemperatuur afgekoeld en vervolgens door een nat filter afgefiltreerd. Het hierop achterblijvende wordt met koud water uitgewasschen, totdat de zure reactie is verdwenen. Het filter met de zich daarop bevindende vaste stof wordt gedroogd bij 102°—105° c. De massa laat zich dan voor het grootste gedeelte zeer gemakkelijk van het papier verwijderen en wordt met het filter in een vetvrije huls, afgesloten door een propje ontvette watten, met petroleumaether of tetrachloorkoolstof uitgetrokken. Het extractiemiddel wordt daarna volledig verwijderd.

Van het zoo noodig gefiltreerde vet worden 5 g afgewogen (bedraagt de beschikbare hoeveelheid niet 5 g maar ten minste 2,5 g dan wordt tot 5 g met olie, waarvan het R.W.-getal niet hooger is dan 0,5, aangevuld) en in een kookkolf van ongeveer 300 cm³, behoorende bij het toestel van Polenske, gebracht. Hierbij worden gevoegd 20 cm³ glycerine (s.g. = 1,23), 2 cm³ natronloog (s.g. = 1.47) en, onder voortdurend omschudden, zoo lang verhit, totdat al het water verdampt is en dientengevolge het schuimen heeft opgehouden en de vloeistof helder is geworden. Na een weinig bekoeld te zijn, wordt de zeep in 90 cm³ warm water opgelost, waarbij de vloeistof helder moet blijven, en worden ongeveer 0.6—0.7 g grof puimsteenpoeder en voorts 50 cm³ verdund zwavelzuur (s.g. = 1.03) toegevoegd, waarna de kolf onmiddellijk met het distillatietoestel van Polenske (Zeitschrift f. Unters. der Nahrungs- und Genussmittel 1904-7-273) wordt verbonden. Nadat de vetzuren zich door verwarmen als vloeibare laag hebben afgescheiden, worden in 19—21 minuten 110 cm³ afgedestilleerd. Het afloopende koelwater moet een temperatuur hebben tusschen 15° en 20° c. Zoodra 110 cm³ zijn overgegaan, wordt het maatkolfje door een maatglaasje van 25 cm³ vervangen, nadat eerst de vlam is verwijderd. Zonder het destillaat te mengen, wordt het maatkolfje gedurende 10 minuten in een waterbad van 15° c. afgekoeld op zoodanige wijze, dat de maatstreep, welke bij 110 cm³ geplaatst is, ongeveer 1 cm onder den waterspiegel staat. Het maatkolfje wordt van tijd tot tijd gezwenkt. Vervolgens wordt het destillaat gemengd door (onder vermijding van sterk schudden) het kolfje na sluiting een paar maal om te keeren, en daarna gefiltreerd door een filter van 8 cm middellijn (opengevouwen). Honderd cm³ van het heldere filtraat worden getitreerd met 1/10 N. loog en phenolphtaleïne als indicator. Het aantal cm³ verbruikte loog wordt hieronder aangeduid met r. Het Reichert-Wollny-getal bedraagt dan 1,1 r.

Dadelijk na de filtratie worden de vetzuren op het filter driemaal uitgewasschen, telkens met 15 cm³ water, dat eerst voor het driemaal naspoelen van koelbuis, maatglaasje en maatkolfje is gebruikt. Het filter moet telkens tot den rand met dit water worden gevuld. De laatst gefiltreerde 10 cm³ waschwater moeten met één druppel 1/10 N. loog geneutraliseerd kunnen worden Hierna wordt op dezelfde manier, driemaal met 15 cm³ neutralen spiritus (90 vol. proc.) uitgewasschen. De vereenigde spiritueuze filtraten worden na toevoeging van 3 druppels phenolphtaleïneoplossing eveneens met 1/10 N. loog getitreerd (Polenskegetal P.)

De *getitreerde* waterige en alkoholische vloeistoffen worden vereenigd in een maatkolf van 200 cm³, op 15° à 20° c. gebracht en bedeeld met 1.1 maal de som van r + P aan cm³ 1/10 N. zilvernitraat. Vervolgens wordt de kolf tot de maatstreep aangevuld met gedestilleerd water.

De gevormde neerslag wordt na goed doorschudden dadelijk afgefiltreerd en in 100 cm³ van het filtraat het zilver bepaald volgens Mohr. Indien t het aantal cm³ teruggetitreerd 1/10 N. zilver in 100 cm³ filtraat is, dan wordt hieruit het nieuwe Kirschner-getal K^1 van het onderzochte vet gevonden uit de formule: $K^1 = 2t - 0{,}1 \times (r + P)$.

Aan de onderstaande tabel wordt het getal K^2 ontleend, correspondeerend met het voor het vet gevonden Polenskegetal P.

Het nieuwe Kirschner-getal van de hoeveelheid botervet in 5 gram broodkruimvet aanwezig wordt gevonden door K^1 met K^2 te verminderen.

Polenske-getal (P.)	Getal K_2
10 of meer	1 9
9	1.85
8	1.85
7	1,8
6	1.7
5	1.65
4	1.55
3	1.4
2	1.25
1	1.—
0.7 of minder	0.5

Is voor een of meer dezer bepalingen minder dan 5 g kruimvet gebruikt, dan wordt de uitkomst op 5 g berekend.

4. Zuurgraad.

20 g fijn uitgeplukte kruim (waarvan het watergehalte bekend moet zijn) worden overgoten met 100 cm³ ten opzichte van phenolphtaleïne geneutraliseerde spiritus van 96 %. De kolf wordt goed gesloten en gedurende 2 × 24 uur ter zijde gezet. Men schudt gedurende dien tijd herhaaldelijk om. Daarna worden 50 cm³ door een droog filter afgefiltreerd en met 1/10 N. loog en phenolphtaleïne getitreerd.

De zuurgraad van de broodkruim wordt uitgedrukt in cm³ normaal loog per 100 g droge stof.

5. Asch, keukenzout, keukenzoutvrije asch.

a. Bepaling van het keukenzoutgehalte.

5 g. droog kruim worden in een platinaschaal doortrokken met 10 cm³ eener normaal natriumcarbonaat-oplossing; de massa wordt daarna gedroogd en verascht. De asch wordt opgenomen in warm water, met salpetersuur (s.g. 1,25) aangezuurd en de oplossing gefiltreerd. In het filtraat wordt het chloor volgens de methode-*Volhard* bepaald.

b. Bepaling van het aschgehalte.

5 g droog kruim worden in een platinaschaal, na met water tot een papje te zijn aangeroerd, met 1 cm³ zuiver zwavelzuur bedeeld en, nadat de overmaat zuur door matige verhitting is verwijderd, gegloeid. Na bekoeling wordt de asch met enkele druppels sterk zwavelzuur bevochtigd en daarna opnieuw gegloeid. Gedurende het gloeien worden enkele stukjes ammoniumcarbonaat in de schaal gebracht; daarna wordt afgekoeld en gewogen.

Als *keukenzoutvrij aschgehalte* wordt aangemerkt 8/9 maal het verschil van het sulfaataschgehalte volgens *b* gevonden en het op Na^2SO^4 omgerekende keukenzoutgehalte, volgens *a* bepaald.

6. Zetmeel in glutenbrood.

5 g kruim (waarvan het watergehalte bekend moet zijn) worden met 200 cm³ zoutzuur (3 %) gedurende 3 uur zacht gekookt in een kolf met terugvloeikoeler. Na afkoeling wordt de vloeistof gefilteerd. Het residu op het filter wordt met koud water uitgewasschen, totdat de zure reactie is verdwenen en waschwater met filtraat vermengd. Dit mengsel wordt daarna met loog geneutraliseerd en met water aangevuld tot 500 cm³. Van deze oplossing wordt het reductievermogen ten opzichte van koperproefvocht bepaald. Daartoe wordt een geschikte hoeveelheid der oplossing bedeeld met 10 cm³ eener kopersulfaatoplossing en 10 cm³ alkalische Seignettezout-oplossing en zooveel water, dat het eindvolumen 50 cm³ bedraagt. Dit mengsel wordt in 3 minuten tot koken verwarmd en daarna gedurende 2 minuten gekookt op een draadgaas bedekt met een asbestplaat, voorzien van een ronde opening, waarin de kolf past, daarna afgekoeld tot kamertemperatuur, bedeeld met 3 g kaliumjodide, vervolgens met 15 cm³ verdund zwavelzuur (s.g. 1,125) en onmiddellijk getitreerd met 0,1 N natriumthiosulfaat-oplossing; aan het einde der titratie wordt stijfseloplossing als indicator toegevoegd.

Daarnaast wordt een blinde proef verricht met dezelfde hoeveelheden vloeistoffen in het eindvolumen.

Het reduceerend vermogen wordt met behulp van onderstaande tabel uitgedrukt in mg zetmeel.

Tabel.

cm³ 1/10 natriumthiosulfaat	1	2	3	4	5
mg zetmeel	2,9	5,7	8,5	11,3	14,3
cm³ 1/10 natriumthiosulfaat	6	7	8	9	10
mg zetmeel	17,3	20,2	23,0	26,0	29,1
cm³ 1/10 natriumthiosulfaat	11	12	13	14	15
mg zetmeel	32,1	35,1	38,2	41,2	44,4
cm³ 1/10 natriumthiosulfaat	16	17	18	19	20
mg zetmeel	47,5	50,7	53,8	57,0	60,2
cm³ 1/10 natriumthiosulfaat	21	22	23	24	25
mg zetmeel	63,6	67,0[6]	70,6[6]	74,3	77,9

Lijst van Reagentia.

N°. 1. Alkalische Seignettezoutoplossing (346 g kalium-natriumtartraat en 100 g natriumhydroxyde opgelost in water tot 1 liter).

N°. 2. Glycerine s.g. 1,23. Deze glycerine moet voldoen aan den volgenden eisch: Wordt een mengsel van 50 cm³ glycerine, 50 cm³ water en 10 cm³ 1/10 N alkali een kwartier in het waterbad verwarmd, zoo moet ter neutralisatie van de afgekoelde vloeistof ten minste 8 cm³ 1/10 N zuur noodig zijn, phenolphtaleïne als indicator gebruikende.

N°. 3. Kopersulfaatoplossing (69,3 g $CuSo^4$ $5H^2O$ opgelost in water tot 1 liter).

N°. 4. Natronloog (s.g. 1,47), welke buiten toetreding van het koolzuur der lucht wordt bewaard en waarvan 2 cm³ 30—35 cm³ van het onder 7 genoemde verdund zwavelzuur neutraliseeren.

N°. 5. Petroleumaether (Kpt. 40°—60° c). Deze moet voldoen aan den volgenden eisch: Worden 50 cm³ gemengd met 10 g vaste paraffine en de petroleumaether op het kokende waterbad verdampt, dan mag de paraffine geen weegbare gewichtsvermeerdering ondergaan.

N°. 6. Een éénprocentige phenolphtaleïneoplossing in neutralen verdunden spiritus.

N°. 7. Verdund zwavelzuur (s.g. 1,03), 25 cm³. zwavelzuur, s.g. 1,84, opgelost in water tot 1 liter.

Lijst van titervloeistoffen.

1/10 N. Keukenzout. Een oplossing in water, welke 5,85 g zuiver keukenzout per liter bevat.

1/10 N. loog. Een koolzuurvrije oplossing van kalium-hydroxyde of natriumhydroxyde in zooveel water, dat 25 cm³ der oplossing 25 cm³ 1/10 N. oxaalzuur ter neutralisatie eischen.

1/10 N. zilvernitraat. Een oplossing in water,

welke 16,99 g vooraf door voorzichtige smelting van water bevrijd zilvernitraat per liter bevat.

Behoort bij het Broodbesluit van 21 December 1925 (*Staatsblad* nº. 478).

Mij bekend,
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

---

21 *December* 1925. BESLUIT tot plaatsing in het *Staatsblad* van den tekst van het Koninklijk besluit van 26 October 1906 (*Staatsblad* nº. 273), zooals dit is gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 2 December 1911 (*Staatsblad* nº. 350), van 6 Februari 1913 (*Staatsblad* nº. 50), van 31 Maart 1913 (*Staatsblad* nº. 117), van 14 Juni 1913 (*Staatsblad* nº. 274), van 19 Juni 1922 (*Staatsblad* nº. 408), van 10 Maart 1924 (*Staatsblad* nº. 116), van 30 December 1924 (*Staatsblad* nº. 618) en van 26 Augustus 1925 (*Staatsblad* nº. 366), houdende bepalingen omtrent de Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en Scheepspatenten. S. 479.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Waterstaat en van Buitenlandsche Zaken van 10 November 1925, nº. 4586, afdeeling Scheepvaart, en van 15 December 1925, Directie van Economische Zaken, nº. 34387;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat de tekst van het Koninklijk besluit van 26 October 1906 (*Staatsblad* nº. 273), zooals dit is gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 2 December 1911 (*Staatsblad* nº. 350), van 6 Februari 1913 (*Staatsblad* nº. 50), van 31 Maart 1913 (*Staatsblad* nº. 117), van 14 Juni 1913 (*Staatsblad* nº. 274), van 19 Juni 1922 (*Staatsblad* nº. 408), van 10 Maart 1924 (*Staatsblad* nº. 116), van 30 December 1924 (*Staatsblad* nº. 618) en van 26 Augustus 1925 (*Staatsblad* nº. 366) in het *Staatsblad* zal worden geplaatst als bijlage van dit besluit in eene doorloopende genummerde reeks van in genummerde leden verdeelde artikelen met wijziging dienovereenkomstig van de aanhaling daarin van artikelen, of gedeelten van artikelen.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 21sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.
De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.
(*Uitgeg.* 6 *Jan.* 1926.)

KONINKLIJK BESLUIT *van den 26sten October* 1906 (Staatsblad nº. 273) *houdende bepalingen omtrent de Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en scheepspatenten, zooals dit is gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van* 2 *December* 1911 (Staatsblad nº. 350), *van* 6 *Februari* 1913 (Staatsblad nº. 50), *van* 31 *Maart* 1913 (Staatsblad nº. 117), *van* 14 *Juni* 1913 (Staatsblad nº. 274), *van* 19 *Juni* 1922 (Staatsblad nº. 408), *van* 10 *Maart* 1924 (Staatsblad nº. 116), *van* 30 *December* 1924 (Staatsblad nº. 618) *en van* 26 *Augustus* 1925 (Staatsblad nº. 366).

Art. 1. 1. In elk der gemeenten *Amsterdam, Rotterdam* en *Dordrecht* wordt eene Commissie van deskundigen voor de Rijnvaart ingesteld, waarvan de leden en de plaatsvervangende leden door Onzen met de uitvoering van dit besluit belasten Minister worden benoemd en ontslagen.

2. De benoeming geschiedt telkens voor den tijd van vijf jaren.

3. Voor de benoeming van ieder der in het volgende artikel onder 1 *b* en 1 *c* genoemde deskundigen en hunne plaatsvervangers ontvangt genoemde Minister eene aanbeveling van ten minste twee personen, opgemaakt door de in hunne gemeente gevestigde Rijnvaartcommissie.

2. 1. De Commissie van deskundigen wordt samengesteld uit:

a. den havenmeester der gemeente of ander ambtenaar, als Voorzitter;

b. een scheepsbouwkundige, bekend met den bouw, zoowel van houten en van ijzeren schepen als met het scheepsstoomwerktuig, of een scheepsbouwkundige, bekend met den bouw van houten en ijzeren schepen en een tweeden deskundige, bekend met het scheepsstoomwerktuig, alsmede, zoo noodig een deskundige, bevoegd tot het onderzoek van motoren in motorschepen;

c. een scheepvaartkundige, bekend met de vaart op den *Rijn* en zijne nevenrivieren, in bezit van het Rijnschipperspatent.

2. Voor ieder der onder 1 *b* en 1 *c* genoemde deskundigen moet een plaatsvervanger aangewezen worden.

3. De Voorzitter draagt zorg, dat de administratie wordt gehouden, zooals bij dit besluit voorgeschreven en leidt de werkzaamheden der Commissie.

4. De werkzaamheden van den onder 1 *b* genoemden tweeden deskundige, bekend met het scheepsstoomwerktuig, bepalen zich uitsluitend tot het onderzoek van stoomschepen.

5. De werkzaamheden der plaatsvervangende leden zijn beperkt tot het onderzoek van het schip en eventueel van het stoomwerktuig.

6. Bij tijdelijke ontstentenis van den Voorzitter wordt deze vervangen door het oudste lid in jaren.

3. Alvorens zijne benoeming te aanvaarden legt ieder lid en plaatsvervangend lid der Commissie van deskundigen in handen van den burgemeester der gemeente den eed (belofte) af, dat hij de werkzaamheden, verbonden aan de betrekking van lid van de Commissie van deskundigen voor de Rijnvaart, overeenkomstig de te dier zake bestaande of nader vast te stellen wettelijke voorschriften met nauwgezetten ijver, stipte onpartijdigheid en eerlijkheid naar zijn beste vermogen zal waarnemen.

4. De Commissiën van deskundigen zijn gehouden de rechtstreeks of door tusschenkomst van de in hunne standplaats gevestigde Rijnvaartcommissiën, door Onzen met de uitvoering van dit besluit belasten Minister te geven voorschriften op te volgen en aan den Inspecteur voor de Rijnvaart de door hem verlangde inlichtingen en opgaven te verstrekken.

5. 1. De Commissiën van deskundigen staan voorts onder toezicht van de in hun standplaats gevestigde Rijnvaartcommissie.

2. De Voorzitter der Rijnvaartcommissie heeft de bevoegdheid de Commissie van deskundigen, hetzij in haar geheel, hetzij gedeeltelijk bijeen te roepen en te hooren, zoo dikwijls hij zulks in het belang der Rijnvaart noodig acht.

3. De Commissie van deskundigen is verplicht aan de Rijnvaartcommissie de inlichtingen te geven, die door deze worden verlangd.

6. 1. Zij, die een Rijnschipperspatent wenschen te bekomen, wenden zich daartoe schriftelijk tot een der hiervoren genoemde Commissiën van deskundigen.

2. De aanvrage moet het riviervak vermelden, waarvoor het patent wordt aangevraagd.

3. Bij het verzoek moet de aanvrager overleggen :

a. zijn signalement, opgemaakt door den Burgemeester zijner woonplaats in *Nederland*, of, indien belanghebbende in het *buitenland* woont, door het gemeentebestuur van zijn woonplaats *aldaar* ; voorts zijn portret ;

b. zijne geboorte-akte ;

c. het eventueel verkregen certificaat van nautische bekwaamheid en geschiktheid tot bevelvoering, bedoeld in punt 2 van artikel 8 van dit besluit ;

d. de bewijsstukken, bedoeld bij de artikelen 10 en 11 van dit besluit.

7. 1. Hij, die in het bezit van een Rijnschipperspatent, niet geldend voor het bestuur van stoomschepen, het recht wenscht te bekomen tot het besturen van stoomschepen op het in het patent vermelde gedeelte van den Rijn, of hij, die in het bezit van een Rijnschipperspatent, dit wenscht te doen gelden voor een grooter gedeelte dan daarin is aangeduid, kan zich daartoe schriftelijk wenden tot een der hiervoren genoemde Commissiën van deskundigen.

2. Bij het verzoek moet de aanvrager overleggen :

a. het aan te vullen patent :

b. c. q. zijne geboorte-akte ;

c. het eventueel verkregen certificaat van nautische bekwaamheid en geschiktheid tot bevelvoering, bedoeld in punt 2 van artikel 8 van dit besluit ;

d. de bewijsstukken, bedoeld bij de artikelen 10 en 11 van dit besluit.

8. [1] Elke gegadigde, die overigens voldoet aan de algemeene eischen van lichamelijke geschiktheid, welke onmisbaar kunnen worden geacht, heeft recht op het verkrijgen van een Rijnschipperspatent, mits voldoende aan de navolgende voorwaarden :

1°. den leeftijd van *drie en twintig* jaren bereikt hebben voor het besturen van een vaartuig, niet voorzien — en van *vijf en twintig* jaren voor het besturen van een vaartuig, wèl voorzien — van mechanische middelen van voortbeweging ;

2°. practisch als lid van de bemanning de scheepvaart uitgeoefend hebben :

a. gedurende *zes* jaren voor het verkrijgen van een patent tot het besturen van een vaartuig, niet voorzien van mechanische middelen van voortbeweging ;

b. gedurende *zeven* jaren voor het verkrijgen van een patent tot het besturen van een vaartuig, voorzien van mechanische middelen van voortbeweging, waarvan ten minste *een* jaar op zoodanig vaartuig ;

of wel voorzien zijn van een certificaat van nautische bekwaamheid en geschiktheid tot bevelvoering, verleend door de bevoegde autoriteiten van een van de Staten, vertegenwoordigd in de Centrale Commissie ;

of wel voorzien zijn van ieder ander certificaat door de Centrale Commissie als gelijkwaardig erkend.

In alle gevallen zullen de gegadigden voor een patent het bewijs moeten leveren van een voorbereidingstijd van *twaalf* maanden werkelijken dienst in de feitelijke uitoefening der scheepvaart op *den Rijn*, waarbij als zoodanig slechts is te rekenen de tijd gedurende welken het vaartuig ter volbrenging van eene reis onderweg is, daaronder begrepen de tijd noodig voor laden en lossen. De volbrachte reizen zullen moeten bevatten een voldoend aantal tochten over het rivierdeel, waarvoor het patent wordt aangevraagd. De voorbereidingstijd moet zijn doorgebracht als lid van de bemanning (scheepsjongen uitgesloten) [1] aan boord van vaartuigen van de volgende soorten :

a. vaartuigen, niet voorzien van mechanische middelen van voortbeweging, metende ten minste 500 ton ;

b. vaartuigen, voorzien van mechanische middelen van voortbeweging (voor zoover zij niet zijn sleepbooten) metende ten minste 300 ton ;

c. sleepbooten van ten minste 200 paardekrachten.

9. In afwijking van het vorig artikel, zal voor het besturen van een vaartuig, niet voorzien van mechanische middelen van voortbeweging, metende minder dan 50 ton, en slechts in gebruik voor zuiver plaatselijk vervoer op bepaalde korte gedeelten van *den Rijn*, voldoende zijn zoo de gegadigde den leeftijd van ten minste *een en twintig* jaren heeft bereikt en de scheepvaart practisch heeft uitgeoefend gedurende ten minste *twee jaren*, gedurende welke hij van tijd tot tijd het roer heeft bediend.

10. 1. Het bewijs van de practische uitoefening van de scheepvaart, bedoeld in artikel

---

[1] Tot nadere aankondiging zal, in afwijking van artikel 1 van het verdrag van 14 December 1922 (*Staatsblad* n°. 269 van 1925) het patent vereischt zijn, niet slechts boven *Duisburg* (de *Hochfelder brug*), maar ook tusschen *Duisburg* en de *Nederlandsche grens* (*het Spijksche veer*). Zoolang deze voorloopige toestand zal gelden, zal, in afwijking van artikel 1 van het Reglement, betreffende het verleenen van patenten voor Rijnschippers (*Staatsblad* n°. 617 van 1924) — aangevuld bij K. B. van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 259) — de inhoudsspecificatie, opgesomd in dit artikel, geen toepassing vinden.

[1] Aldus te verstaan, dat de qualificatie „lid van de bemanning (scheepsjongen uitgesloten)", slechts toepasselijk is op hen, die in het bezit zijn van een certificaat van nautische bekwaamheid en geschiktheid tot bevelvoering, en op de varensgezellen, niet in het bezit van zoodanig certificaat, mits zij ten minste twee jaren gevaren hebben op zee of op een rivier (derhalve niet op kanalen).

8 van dit besluit, moet worden geleverd door getuigschriften van schippers, bij wie de belanghebbende gedurende den voorgeschreven tijd het schippersbedrijf practisch uitgeoefend en den leertijd doorgebracht heeft.

2. De getuigschriften moeten opgaven bevatten van den duur van de dienstbetrekking of van den leertijd, het begin en het einde van de daarin gemaakte reizen, de bevaren riviervakken en den aard der verrichte diensten met vermelding of daarbij het roer bediend is.

3. De getuigschriften moeten ten overstaan van een openbaar ambtenaar opgemaakt zijn, waartoe de schippers zich bij voorkeur kunnen wenden tot de waterschouten, de commissarissen van politie, of in gemeenten, waar deze laatsten niet zijn, tot de burgemeesters of degenen, die hen vervangen.

11. 1. De Commissie van deskundigen onderzoekt de bewijsstukken.

2. Bij twijfel omtrent de deugdelijkheid der overgelegde getuigschriften, moet zij zich daaromtrent door het ondervragen der betrokkene personen en door nadere inlichtingen trachten te vergewissen.

3. Bij gebreke van getuigschriften kan hiervoor in de plaats treden de schriftelijke getuigenis van ten minste twee gepatenteerde varende Rijnschippers.

4. De Commissie moet zich door het ondervragen der betrokken personen van de betrouwbaarheid der getuigenissen vergewissen en is bevoegd deze op grond van onbetrouwbaarheid buiten beschouwing te laten.

5. Is aan de voorgeschreven voorwaarden voldaan, zoo wordt het patent na onderteekening door den aanvrager en door den Voorzitter der Commissie en bijvoeging van het dienstzegel aan den aanvrager uitgereikt of c. q. de verlangde verklaring op het aan te vullen patent gesteld en onderteekend.

6. De betreffende getuigschriften of de schriftelijke getuigenissen worden in het archief der betrokken Commissie bewaard. Eerstbedoelde stukken worden desverlangd, nà door den Voorzitter te zijn gewaarmerkt, weder aan den aanvrager teruggegeven, in welk geval afschrift er van in het archief der betrokken Commissie zal worden bewaard.

12. Onze met de uitvoering van dit besluit belaste Minister zal de Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart geregeld op de hoogte houden van de certificaten van nautische bekwaamheid en geschiktheid tot bevelvoering, verleend door de bevoegde autoriteiten van een van de Staten, vertegenwoordigd in de Centrale Commissie.

13. Wanneer het signalement of het portret niet meer nauwkeurig zijn, worden zij onderscheidenlijk gewijzigd of vernieuwd onder toevoeging van eene ambtelijke aanteekening en wel, indien belanghebbende in *Nederland* woonachtig is van den burgemeester van zijne woonplaats en, indien belanghebbende in het *buitenland* woont, van het gemeentebestuur zijner woonplaats *aldaar*.

14. 1. De eigenaars of schippers der krachtens artikel 22 der herziene Rijnvaartakte te onderzoeken schepen (waartoe ook baggerwerktuigen en andere tot arbeidsdoeleinden dienende vaartuigen gerekend worden) wenden zich ter bekoming van een scheepspatent schriftelijk tot een der hiervoren genoemde Commissiën van deskundigen.

2. Bij de aanvraag moet de meetbrief worden overgelegd; bij ontstentenis van dezen of, voor zoover deze daarvan geen melding maakt, moet worden opgegeven:

a. naam van het schip en plaats waar het thuis behoort;

b. naam en woonplaats van den eigenaar;

c. soort van het vaartuig;

d. plaats en jaar van den bouw;

e. de wijze van bouw (hout-, metaal- gemengd);

f. het Rijnvak, waarvoor het patent gevraagd wordt;

g. het geschat laadvermogen;

h. bij stoomschepen: het aantal effectieve paardekrachten met overlegging der ketelbescheiden

3. Het te onderzoeken schip moet door den schipper op de door de Commissie aangewezen plaats in ongeladen en gereinigden staat worden gebracht en moet van de volle uitrusting, die de schipper het geven wil, voorzien zijn.

4. De schipper moet bij het onderzoek en het aanbrengen der diepgangsplaten (krammen) de noodige hulp verleenen en daartoe een sterke roeiboot met 2 man beschikbaar stellen.

5. Op voorstel van den scheepseigenaar of den schipper kan het onderzoek ook op eene plaats buiten de standplaats der Commissie van deskundigen geschieden.

15. 1. Het is de taak der Commissie, om het voorgebrachte schip voor dat gedeelte der Rijnvaart, voor hetwelk het bestemd is, met betrekking tot zijne deugdelijkheid te onderzoeken, den grootsten geoorloofden diepgang vast te stellen en de diepgangsplaten (krammen) te doen aanbrengen, het laadvermogen, ingeval het schip niet gemeten is, te schatten en de voldoende uitrusting te bepalen.

2. De Commissie moet voorts een lid aanwijzen, dat bij het aanbrengen van de, ingevolge § 2, cijfer 7, van het Rijnvaartpolitiereglement voor schepen met 1.50 M. en meer diepgang voorgeschreven diepgangsschalen, zijne medewerking zal hebben te verleenen.

16. 1. De Commissie moet bij alle schepen onderzoeken, of het schip hecht gebouwd en dicht is, de sterkte der dwars- en langscheepsche spanten voldoende is, het roer en het stuurtoestel zich in goeden staat bevinden.

2. Bij *ijzeren schepen* van meer dan 200 ton laadvermogen moet nog worden vastgesteld, of het schip voldoende van waterdichte schotten voorzien is.

3. Bij *stoomschepen* moet bovendien onderzocht worden of:

a. de bouw van het stoomwerktuig eene duurzaam veilige werking doet verwachten en zijne opstelling en verbinding met den scheepsromp niet doet vreezen, dat zijne bewegingen een nadeeligen invloed op het schip zullen uitoefenen;

b. de machinekamer van voldoende grootte en van de kajuiten en laadruimen door waterdichte ijzeren schotten gescheiden is;

c. de trappen en leuningen op dek en aan de buitenzijde behoorlijk veilig zijn, de openingen op dek naar de laadruimen, de machinekamer enz. met inrichting ter voorkoming van ongelukken voldoende zijn en — bij rader-

stoombooten — de deuren naar de raderkasten goed sluitbaar zijn ingericht;

d. de verbinding tusschen de commandobrug (stuurstoel) en de machinekamer betrouwbaar en nevens de spreekbuis bij grootere stoomschepen nog eene andere inrichting (telegraaf, schel, enz.) voor de onderlinge gemeenschap tusschen gezagvoerder en machinist aanwezig is;

e. de voorgeschreven ketelbescheiden aan boord en in orde zijn; hieromtrent moet in het verslag betreffende het onderzoek eene aanteekening worden opgenomen.

4. *Tankschepen*, waarin petroleum of hare distillatieproducten vervoerd worden, moeten van ijzer of staal gebouwd zijn en aan de navolgende eischen voldoen:

a. het scheepsboord en de tanks (laadruimen) moeten volkomen waterdicht zijn en boven elke afdeeling van de laadruimen moet een dicht sluitbaar mangat zijn aangebracht, het klinken moet overal zeer zorgvuldig zijn uitgevoerd;

b. tusschen de kajuiten en de tank moet eene tusschenruimte van minstens 0,5 meter wijdte aanwezig zijn. Bedraagt deze afstand minder dan 1 meter, dan moet de kajuitruimte door middel van een waterdicht ijzeren of stalen schot aan de zijde van de tank afgesloten zijn;

c. bolders, masten en uitrustingsstukken moeten zoodanig zijn aangebracht, dat door hun gebruik de tankwanden niet ondicht kunnen worden;

d. wanden en deksels van de tanks moeten van ijzer of staal vervaardigd zijn;

e. de inhoud van eene tank mag niet grooter zijn dan 150 M³.;

f. de tanks mogen onderling door eene opening of pijp van ten hoogste 200 cM². wijdte in den dag, welke van het dek uit gesloten kan worden verbonden zijn. De koppelingen der pijpen moeten in kasten of trommels besloten zijn;

g. de tanks moeten eene werkzame oppervlak-ventilatie hebben, waarbij de ventilators door kappen gedekt en van Davy's gaas voorzien moeten zijn;

h. de schoorsteenen der kombuizen moeten voorzien zijn van vonkenvangers;

i. het scheepsboord moet boven de waterlijn eene langs het geheele vaartuig loopende lichtblauwe streep van 30 cM. breedte hebben;

k. voor het aanleggen moeten kettingen of staaldraadtrossen aanwezig zijn, waarvan de voor het vastleggen aan den wal dienende einden ten behoeve eener vlugge losmaking van het schip van een henneptouw of eene andere dadelijk los te maken inrichting voorzien moeten worden.

5. Bij *motorschepen*, te weten zulke schepen wier motoren met vloeibare brandstoffen (ruwolie, petroleum, benzine, nafta, spiritus en dergelijke), zuiggas of electriciteit gedreven worden en welke een laadvermogen van 15 tonnen (300 centenaars) of meer hebben, moet onderzocht worden, of zij aan de eischen van het 1ste en 2de lid, zoomede aan die van het derde lid ,letters *b* tot en met *d*, van dit artikel voldoen; en buitendien of:

a. de motor en het voortstuwingsapparaat (propeller) zóódanig ingericht en opgesteld zijn, dat voldoende bedrijfszekerheid kan worden verwacht, zoomede of de motorkamer met generator gemakkelijk toegankelijk is, goed gelucht kan worden en voldoende ruimte biedt, zoodat de bediening van het werktuig geen hinder ondervindt;

b. de noodige voorzorgsmaatregelen tegen brandgevaar zijn getroffen, in het bijzonder of de brandstofbergplaatsen en pijpleidingen uit deugdelijk materiaal vervaardigd en voldoende sterk zijn en de naden hecht gesoldeerd zijn, voorts of de toevoer der drijfstof naar den motor ook van buiten de motorkamer afsluitbaar is; bij zuiggasinrichtingen bovendien of voorzieningen getroffen zijn om bij misontsteking of andere stoornissen de terugstrooming van ontploffingsgassen uit de gasmachine, als ook ontploffingen in de uitlaatpijpleiding onschadelijk te maken, of een pijpleiding met brandstofpomp aanwezig is om den werktank uit de buiten de motorkamer goed beschermde en licht toegankelijk geplaatste reservoirs met de drijfstof te vullen en voorts of de bodem der motorkamer met een tot het opvangen van lekolie geschikte loodbekleeding voorzien, dan wel de motor zelf met een voldoende aantal lekbakken uitgerust is;

c. het voortstuwingsapparaat zóódanig ingericht is, dat vlug gestopt en van vooruit op achteruit gezet kan worden;

d. op motorschepen, die door ruwolie, petroleum, benzine, nafta, spiritus en dergelijke vloeibare brandstoffen gedreven worden, in de onmiddellijke nabijheid der motorkamer voldoende bluschmateriaal (zand enz.) voorhanden is om een uitgebroken brand krachtig te kunnen bestrijden;

e. op motorschepen, die tot bedrijfmatig personenvervoer dienen, de noodige veiligheidsinrichtingen aanwezig zijn en een voldoende aantal reddingsmiddelen beschikbaar gehouden worden.

f. in het machineruim eene mededeeling is aangebracht inhoudende, dat aan den den motor bedienenden schipper, stuurman of machinist het rooken wordt verboden.

17. 1. Is bij het onderzoek het schip ter bevaring van het Rijnvak, waarvoor het bestemd is, deugdelijk bevonden of moet het op grond van artikel 26 zonder nader onderzoek als deugdelijk beschouwd worden, dan moet de Commissie den grootsten geoorloofden diepgang van het schip in geladen toestand vaststellen en door middel van ijzeren platen (krammen) van 30 cM. lengte en 4 cM. hoogte doen aanduiden. Hiervan zijn uitgezonderd de Rijn-zeeschepen in den zin van artikel 26, voor zooverre aan deze eene diepgangslijn is aangebracht. (Vergelijk artikel 26, 2den volzin).

2. De platen (krammen) moeten aan beide zijden van het schip symmetrisch en paarsgewijze zoodanig worden aangebracht, dat hare onderkanten in de lijn van den waterspiegel bij den grootsten geoorloofden diepgang liggen. Op schepen, lang ten hoogste 40 Meter, worden aan beide zijden 2 diepgangsplaten (krammen) aangebracht ongeveer op het eind van het 1ste en 2de derde der scheepslengte; op schepen, langer dan 40 Meter of op schepen van geringere lengte op uitdrukkelijken wensch van den scheepseigenaar aan beide zijden 3 platen (krammen) in het midden en op een afstand van ongeveer $^1/_6$ der scheepslengte van den voor- en achtersteven.

3. Hierbij moet er op gelet worden, dat de platen (krammen) niet door zwaarden, raderkasten of andere vaste deelen van het schip bedekt worden.

4. Op het voorste paar platen (krammen) moeten in 2 à 2½ cM. hooge Latijnsche letters en Arabische cijfers gestempeld worden:

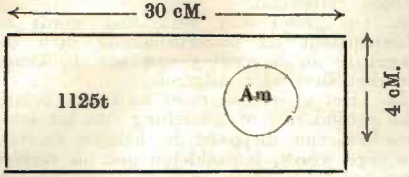

naar voren binnen den omtrek van een ring de herkenningsletters der Commissie van deskundigen;

naar achteren het laadvermogen van het schip in tonnen volgens opgave van den meetbrief of volgens schatting der Commissie;

bij Rijnzeeschepen, die van een classificatiecertificaat van eene door alle Oeverstaten als bevoegd erkende classificatie-maatschappij voorzien zijn, de netto inhoud in registertonnen.

5. Bij de bepaling der hoogte van de onderkanten der diepgangsplaten (krammen) moet volgens de voorschriften van het Reglement van politie voor de Rijnvaart te werk gegaan worden.

6. Behoudens de in het bovenstaande vermelde voorschriften, moet bij stoomschepen de hoogte van het vrijboord, welke ten minste 30 cM. bedragen zal, gerekend worden van den onderkant der laagst gelegen vensters af, of van af zoodanige openingen in den scheepsromp, die onmiddellijk in het scheepsruim toegang geven. Vaste patrijspoorten van voldoend sterk glas in het scheepsboord gelden als vast boord.

18. 1. Het door de Commissie aangewezen lid merkt de diepgangsschalen door middel van voldoende diepe kornagelgaten of inkervingen.

2. De verdeeling moet afwisselend door zwarte en witte beschildering geschieden.

3. De getallen worden rechts naast de schaalvelden om de 2 decimeters aangebracht.

4. Het is voldoende de beschildering der schalen eerst van af 1.50 Meter boven het nulpunt naar boven toe te beginnen.

5. In ieder geval behoort de boven den grootst geoorloofden diepgang zich bevindende decimeter nog te worden beschilderd.

19. 1. Indien bij reeds gemeten vaartuigen door de Commissie een andere diepgangslijn aangewezen wordt dan die, welke door den scheepsmeter aangenomen was, doet zij de door haar aangewezene lijn door platen (krammen) aanduiden volgens het voorschrift van artikel 17 en bepaalt het aan dien diepgang beantwoordend laadvermogen.

2. De door den scheepsmeter aangebrachte ijkplaten en merken worden onaangetast gelaten.

3. Dit laadvermogen wordt op het patent vermeld.

20. 1. De Commissie moet het laadvermogen, overeenkomende met den grootsten geoorloofden diepgang van een schip, bij gebreke van een meting door schatting vaststellen. Het laadvermogen van een zeilschip moet berekend worden uit het product van de grootste lengte van het schip tusschen voor- en achtersteven (het roer niet inbegrepen), de grootste breedte midscheeps, de gemiddelde laadhoogte tusschen het leege vlak en het vlak van den grootsten geoorloofden diepgang en een aan de volheid van het schip beantwoordend ervaringsgetal, dat al naar gelang van den bouw van het schip tusschen 0.88 voor vol gebouwde en 0.80 voor scherp en slank gebouwde schepen moet worden genomen.

2. Als vlak van ledige inzinking is te beschouwen het vlak, dat overeenkomt met den stand, dien het vaartuig inneemt, wanneer slechts aanwezig is:

a. het tuig, de provisie en de bemanning, noodig om het te kunnen doen varen;

b. het water, dat niet door uitscheppen op de gewone wijze uit het ruim kan worden verwijderd, en

c. indien het vaartuig eene stoomboot is, het water dat zich op de gewone hoogte in den ketel bevindt.

3. Bij stoomschepen blijft het aan de beslissing der Commissie overgelaten, om het laadvermogen op andere passende wijze te schatten.

4. Worden vaartuigen met geschat laadvermogen later gemeten, zoo moet het scheepspatent, zoo noodig, naar den uitslag dier meting gewijzigd worden.

21. 1. Ten aanzien van de uitrusting moet de Commissie onderzoeken en bepalen:

a. welke zeilen voor het in het scheepspatent aan te wijzen Rijnvak noodig zijn;

b. aantal, lengte, sterkte en gewicht der vereischte ankers, kettingen en trossen, met inachtneming van de aanwijzingen in de achter dit besluit gevoegde bijlage;

c. de verdere vereischte voorwerpen.

2. Voorhanden moeten zijn:

A. op alle schepen:

a. de seinlantaarns, vlaggen en drijftonnen, die in het Rijnvaartpolitiereglement of in de politiebepalingen voor het vervoer van ontplofbare en licht-ontvlambare stoffen zijn voorgeschreven;

b. een scheepsroeper;

c. een loopplank;

d. een lenspomp, die bij schepen beneden 50 ton laadvermogen door één of meer waterscheppers kan vervangen worden;

e. kurkzakken, wrijfhouten en schoren;

f. een reddingboei met lijn;

g. kleine schippersbenoodigdheden;

h. een voorschrift voor de behandeling van drenkelingen;

i. een exemplaar van het Rijnvaartpolitiereglement en van de Voorschriften van ongevallenverzekering;

B. op schepen van meer dan 50 ton laadvermogen en op alle stoomschepen:

k. een roeiboot met uitrusting;

C. op schepen van meer dan 200 ton laadvermogen en op alle stoomschepen:

l. één lenspomp voor elke drie door waterdichte schotten begrensde compartimenten;
m. één of meer lekkleeden;
D. op stoomschepen voorts:
n. een seinklok van zoodanige toonsterkte, dat de met de klok te geven seinen op grooten afstand waarneembaar zijn;
o. een seinmortier;
p. een noodroerpen;
q. een voldoende brandbluschinrichting (zoo mogelijk met een stoompomp verbonden);
r. een kist met verbandmiddelen;
s. een tweede reddingboei met lijn.

3. Andere dan vorenstaande onder *a* tot *s* genoemde voorwerpen en de in artikel 22 van dit besluit bedoelde bergruimten voor drinkwater zullen niet in het scheepspatent worden opgenomen.

4. Ten aanzien van het aanbrengen van den naam van het schip en van de plaats, waar dit thuis behoort aan beide langszijden, moeten de desbetreffende voorschriften van het Rijnvaartpolitiereglement in acht genomen zijn.

22. De Commissie moet verder nagaan, of de bepalingen der politieverordening, betreffende de uitrusting van schepen en vlotten met bergruimten voor drinkwater (*Staatsblad* 1922, nº. 407) zijn opgevolgd.

23. Voor de schepen van een laadvermogen van 15 ton (300 centenaars) of meer, welke den Rijn boven Duisburg bevaren, wordt de soort en het aantal der bemanning door de Commissie van deskundigen, volgens bijzondere instructie vastgesteld en in het scheepspatent opgeteekend.

24. Het grootste geoorloofde aantal reizigers op passagiersstoombooten, welke den Rijn boven het Spijksche Veer bevaren, moet door de Commissie van deskundigen volgens bijzondere instructie worden bepaald, in het scheepspatent opgeteekend en op geschikte plaatsen op en beneden het dek duidelijk zichtbaar bekend gemaakt worden.

25. Op motorschepen zijn voor wat betreft de aanduiding van den grootsten geoorloofden diepgang en het aanbrengen van diepgangsplaten (krammen), de vaststelling van het laadvermogen en de uitrusting, alsmede de bepaling van het grootst geoorloofde aantal passagiers, de bepalingen der artikelen 17, 18, 19, 20, 21 en 24 van dit besluit van toepassing.

26. 1. Rijn-zeeschepen, te weten schepen, welke voor de zee- en kustvaart zijn toegelaten, en die hunne deugdelijkheid hiervoor door een Nederlandsch Rijkscertificaat van deugdelijkheid of door een classificatie-certificaat van eene door alle Oeverstaten bevoegd erkende classificatie-maatschappij bewijzen, gelden voor den duur der geldigheid van het certificaat zonder nader onderzoek ook voor voldoende deugdelijk uitgerust en bemand voor de bevaring van den Rijn. Zij moeten evenwel, voor zooverre aan hen geene diepgangslijn is aangebracht, op de eerste vaart op den Rijn voor eene Commissie van deskundigen gebracht worden, die den grootsten geoorloofden diepgang van het schip volgens voorschrift door middel van platen (krammen) moet aanduiden, het aan dezen diepgang beantwoordend laadvermogen in registertonnen moet schatten en het scheepspatent moet uitreiken.

2. De bepalingen in het eerste lid zijn evenzoo van toepassing op zeejachten, aan welke de vlag van eene door den Oeverstaat van het te bevaren riviervak als officieel erkende vereeniging is verleend.

27. 1. Aangaande de uitkomst van het onderzoek wordt eene verklaring opgemaakt, welke door alle leden der Commissie, die aan het onderzoek deelgenomen hebben, moet worden geteekend.

2. Op grond dier verklaring wordt het scheepspatent na onderteekening door den Voorzitter en bijvoeging van het dienstzegel aan den aanvrager uitgereikt.

28. Het onderzoek moet na iedere belangrijke verandering of herstelling van het schip, waardoor zijn diepgang in ledigen toestand gewijzigd wordt, bepaaldelijk ook na vernieuwing van inhouten en spanten, alsmede bovendien op verlangen van den bevrachter herhaald worden en de uitkomst in het scheepspatent en in de betreffende verklaring worden opgeteekend (Artikel 22, vierde lid, der herziene Rijnvaartakte en slotprotocol punt 5 B).

29. 1. Veranderingen van den eigenaar of van den naam van het schip mogen alleen op grond van rechtsgeldige stukken voor den Voorzitter der Commissie van deskundigen, bij welke het schip is onderzocht en geregistreerd, in het scheepspatent, alsmede in de betreffende verklaring worden aangeteekend.

2. Veranderingen in het scheepspatent met betrekking tot diepgang, uitrusting enz. mogen alleen door de Commissie van deskundigen, die het scheepspatent heeft uitgereikt, geschieden, tenzij een herhaald onderzoek op grond van artikel 22, vierde of vijfde lid, der herziene Rijnvaartakte heeft plaats gevonden.

30. 1. Blijken er bij het onderzoek van het schip gebreken te bestaan, dan wordt, ten einde hierin te voorzien, een behoorlijke termijn gesteld en het scheepspatent eerst na opheffing der gebreken uitgereikt.

2. Wordt de uitreiking van het scheepspatent om de een of andere reden geweigerd, dan moet dit aan den betrokken persoon door den Voorzitter der Commissie schriftelijk worden medegedeeld.

31. 1. Ingeval een Rijnschippers- of scheepspatent door eene of andere oorzaak verloren geraakt, of onbruikbaar geworden is, kan de belanghebbende zich, ter bekoming van een duplicaat, schriftelijk wenden tot die Commissie van deskundigen, welke het patent heeft verleend, c.q. met overlegging van het onbruikbaar geworden exemplaar.

2. De oorzaak der uitreiking wordt op het duplicaat vermeld.

32. Het Rijnschippers- en het scheepspatent moeten door den schipper op de eerste aanvrage van de politie of havenbeambten en van de overige ambtenaren en beambten aangewezen in het Koninklijk besluit van 27 April 1896 (*Staatsblad* nº. 74), aan hen worden vertoond.

33. 1. Zij, die in het bezit zijn van een schipperspatent, dat is uitgereikt vóór het in werking treden van het Koninklijk besluit van 30 December 1924 (*Staatsblad* nº. 618)[1], kunnen ter vervanging daarvan, een patent verzoeken volgens het model, bedoeld in artikel 3, eerste lid, van het Reglement, be-

[1] Dit besluit is in werking getreden op 8 Juli 1925.

treffende het verleenen van patenten voor Rijnschippers (*Staatsblad* nº. 617 van 1924).

2. De op grond der tot dusverre geldende bepalingen verstrekte scheepspatenten voor de vaartuigen, welke den Rijn niet boven Duisburg bevaren, blijven van kracht.

3. Het nader onderzoek, waaraan de den Rijn boven Duisburg bevarende schepen, in het bezit van een scheepspatent volgens genoemde bepalingen, zich zullen hebben te onderwerpen, zal bij afzonderlijk vast te stellen bepalingen worden geregeld.

34. 1. De Commissie van deskundigen moet houden:

a. een register van uitgereikte Rijnschipperspatenten, waarin de schipperspatenten met doorloopende nummers zijn opgeteekend;

b. een register van onderzochte schepen, waarin de scheepspatenten met doorloopende nummers zijn opgeteekend;

c. een verzameling der verklaringen doorloopend genummerd;

d. een register à souches voor het afgeven van quitantiën;

e. een staat van inkomsten en uitgaven.

2. Van deze bescheiden kan inzage genomen worden door den Inspecteur voor de Rijnvaart en de Rijnvaartcommissie.

35. De Commissie van deskundigen zendt den Inspecteur voor de Rijnvaart, door tusschenkomst van de Rijnvaartcommissie, driemaandelijks ter mededeeling aan de Regeeringen van de overige Oeverstaten, een uittreksel van het in artikel 34, onder 1, *b*, bedoelde register, van de in het afgeloopen kwartaal uitgereikte scheepspatenten en van de van een scheepspatent voorziene schepen, die een hernieuwd onderzoek hebben ondergaan.

36. 1. De Commissiën van deskundigen worden voor hare werkzaamheden ter zake van het onderzoek der bewijzen ter verkrijging van een Rijnschipperspatent door het Rijk beloond.

2. Deze belooning bedraagt voor iedere Commissie jaarlijks f 400.

37. De belanghebbende, te wiens behoeve het onderzoek der bewijzen, bedoeld bij de artikelen 10 en 11 van dit besluit plaats heeft, is aan de Commissie van deskundigen eene vergoeding schuldig ten bedrage van f 1.

38. 1. De belanghebbende, te wiens behoeve het scheepsonderzoek plaats heeft, draagt daarvan de kosten.

Deze kosten bestaan uit:

A. de onkosten voor de aanduiding van den grootst geoorloofden diepgang, nl. voor het leveren, aanbrengen en bevestigen van diepgangsplaten (krammen) met het inslaan van letters en cijfers en het beschilderen van elke plaat (kram):

in houten schepen . . . . . f 0.60;
in ijzeren en stalen schepen 1.20;
het inslaan alléén van letters en cijfers 0.30;

B. de onkosten voor het aanbrengen van de diepgangsschaal (arbeidsloon, enz.);

C. de aan de Commissie toekomende vergoeding:

a. voor het onderzoek van:

houten of ijzeren zeilschepen tot en met 200 ton . . . . . f 9.00;
houten zeilschepen boven de 200 ton 15.—;
ijzeren zeilschepen boven 200 ton 18.—;
stoomschepen tot en met 40 M². verwarmingsoppervlak van den ketel f 24.—
stoomschepen boven 40 M². verwarmingsoppervlak van den ketel . 30.—;
motorschepen tot en met 20 P. K. 24.—;
motorschepen boven 20 P.K. . . . 30.—;

b. voor het aanbrengen van een diepgangsschaal . . . . . 1.20.

2. Voor het uitreiken van een scheepspatent ten behoeve van Rijnzeeschepen en zeejachten, zoomede voor de vernieuwing van diepgangsplaten (krammen), voor zooverre daarmede geen ander onderzoek gepaard gaat, worden die respectieve vergoedingen tot 1/5 verminderd.

3. Voor elk nà-onderzoek komen slechts 2/5 dier vergoedingen in rekening.

4. Zoowel in de verklaring als in het scheepspatent moeten de kosten worden aangeteekend.

39. 1. De belooning en vergoeding, onderscheidenlijk vastgesteld bij de artikelen 36 en 37 van dit besluit, worden gelijkelijk verdeeld tusschen den Voorzitter, het scheepvaartkundig en het scheepsbouwkundig lid der Commissie.

2. De vergoedingen, vastgesteld bij artikel 38, worden voor ieder onderzoek gelijkelijk verdeeld tusschen den Voorzitter en de leden der Commissie — eventueel de plaatsvervangende leden, die aan dat onderzoek hebben deelgenomen.

40. 1. In het geval van artikel 14, laatste lid, dragen belanghebbenden de door de Commissie gemaakte reis- en verblijfkosten.

2. De leden der Commissie, die aan het onderzoek deelnemen, kunnen in rekening brengen:

a. voor vergoeding van reiskosten: de werkelijk uitgegeven vracht voor de gebezigde vervoermiddelen, zoomede hetgeen daarenboven betaald is voor het vervoer van reisbenoodigdheden en voor veer-, tol- en bruggelden;

b. voor vergoeding van verblijfkosten per etmaal f 8.

3. Gedeelten van etmalen, 12 uren of meer bedragende, worden voor een geheel, kleinere voor een half etmaal gerekend.

41. Voor de uitreiking van een duplicaat of voor het wijzigen van een patent moet een schrijfloon van f 0.30 betaald worden. De uitreiking der patenten kan geweigerd worden, zoolang de betaling der verschuldigde kosten niet geschied is; ook kan de Commissie van deskundigen een voorschot ten bedrage dier kosten verlangen.

42. Voor alles, wat door de Commissie van deskundigen aan belanghebbenden wordt in rekening gebracht, worden door haar quitantiën afgegeven uit het register à souches. Geene andere, dan de krachtens dit besluit verschuldigde kosten mogen aan belanghebbenden in rekening gebracht worden.

43. De formulieren, noodig tot uitvoering van bovenstaande bepalingen, worden door Onzen met de uitvoering van dit besluit belasten Minister vastgesteld.

Behoort bij Koninklijk besluit van 21 December 1925 (*Staatsblad* nº. 479).

Ons bekend,

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

BIJLAGE *van artikel* 21, 1ste *lid, sub* b, *der bepalingen omtrent de Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en scheepspatenten.*

Aanwijzingen omtrent de afmetingen en gewichten van voorwerpen van scheepsuitrusting voor zeilschepen.

a. *Ankers.*

1. *Boegankers.* Het gewicht (G.) van een boeganker in K.G. moet worden berekend uit het product van de grootste ingedompelde doorsnede (Q.) en een ervaringscoëfficiënt, die ook met de volheid van het schip rekening houdt, en bij schepen met 400 ton of minder laadvermogen door het getal 21, bij schepen boven de 400 ton laadvermogen door het getal 27 wordt uitgedrukt.

Q = b (breedte) × t (grootste geoorloofde diepgang); hieruit volgt de formule: G = 27 (of 21) × b × t.

Voorbeeld: uit het scheepspatent kan worden afgeleid b = 9.52, t = 2.4; hieruit volgt voor Q = 22.852 M.; diensvolgens G. in K.G. = 27 × 22.85 = omstreeks 620 K.G.

2. *Het noodanker* moet een gewicht hebben van tenminste $^2/_3$ van het gewicht van het boeganker.

3. *Een hekanker* heeft in den regel het halve gewicht van een boeganker.

4. *De vaarankers* moeten het gewicht van het noodanker met betrekking tot het gewicht van het boeganker aanvullen, dus te zamen ten minste $^1/_3$ van het gewicht van het boeganker hebben.

b. *Kettingen en trossen.*

1. *De boeganker- en de noodankerketting* moeten eene lengte hebben = de lengte van het schip + 10 M., ten minste echter van 40 M.

2. *De neuringketting* moet 5 M. langer dan de boegankerketting zijn.

Het gewicht van een boegankerketting moet ten naastenbij bedragen:

$^3/_{100}$ × gewicht van het anker × lengte van den ketting.

Het gewicht van den neuringketting is gelijk aan $^1/_3$ van het gewicht van den boegankerketting.

In plaats van kettingen is ook staaldraad van gelijke trekkracht geoorloofd.

De lengte van den *grooten tros* (eventueel staaldraad) op een schip moet gelijk zijn aan de halve stroombreedte, aan den Rijn = 150 M. en moet als henneptros eene middellijn van 45 m.M. en als staaldraad van 22 m.M. hebben; voor schepen beneden de 300 ton laadvermogen zijn trossen van 100 M. lengte voldoende, die als henneptros eene middellijn van 25 m.M. en als staaldraad van 18 m.M. hebben.

Aantal, lengte en sterkte van het overige touwwerk moeten volgens de beslissing en de ervaringen der Commissie van deskundigen, naar gelang van grootte, soort, afmetingen en laadvermogen van het schip worden genomen.

Voor *stoomschepen* blijft het aan de Commissie van deskundigen voorbehouden, om voor ieder geval afzonderlijk naar gelang van den vorm van het schip het gewicht en de afmetingen der ankers en kettingen te bepalen.

Behoort bij Koninklijk besluit van 21 December 1925 (*Staatsblad* nº. 479).

Ons bekend,

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

---

21 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Aanslag als werkforens.

De Kroon beslist dat een man wiens echtgenoote, met wie hij in gemeenschap van goederen is gehuwd, in het belastingjaar voor eigen rekening een zaak heeft gedreven, niet als werkforens kan worden aangeslagen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebesturr van Helder tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 12 November 1924 nº. 56, op het bezwaarschrift van Mevrouw W. Haaxman—Weeland, te Helder, tegen den aanslag als forens in de gemeentelijke inkomstenbelasting over het belastingjaar 1923/24 te Helder, opgelegd aan haar echtgenoot W. Haaxman, te Batavia;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 16 September 1925, nº. 824;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 16 December 1925 nº. 116, afd. Directe Belastingen;

Overwegende dat W. Haaxman te Batavia over het belastingjaar 1923/24 als werkforens in de gemeente Helder is aangeslagen;

dat, nadat zijne echtgenoote M. Haaxman—Weeland namens hem daartegen bij Gedeputeerde Staten van Noord-Holland bezwaar had gemaakt, dit college bij besluit van 12 November 1924 den aanslag heeft vernietigd;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten het gemeentebestuur van Helder bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat W. Haaxman, leeraar aan de Koningin Wilhelminaschool te Batavia, in gemeenschap van goederen is gehuwd met Mevrouw M. Haaxman—Weeland; dat deze voor eigen rekening te Helder een drogistzaak drijft in het perceel Kanaalweg 147, welk perceel van den te Texel wonenden eigenaar per 3 maanden wordt gehuurd met recht van koop; dat de huur door Mevrouw Haaxman—Weeland wordt betaald, de opbrengst der zaak door haar wordt genoten en de meubelen die zich in het woongedeelte bevinden, haar eigendom zijn; dat aan de heffing ingevolge art. 244 sub 3º. en 4º. der Gemeentewet ten grondslag ligt de noodzakelijkheid, dat ook zij in de gemeentelijke kosten dienen bij te dragen die, hoewel niet gedurende het geheele belastingjaar als ingezetene in de gemeente vertoevende, toch bij een goede functionneering der gemeentelijke huishouding belang hebben; dat dit zeer zeker ten aanzien van S. Haaxman kan worden opgemerkt; dat art. 31 der wet op de Inkomstenbelasting 1914 de bedoeling inhoudt, dat de man voor de vrouw treedt in al haar omstandigheden, die tot eenige rijksbelasting aanleiding geven en dat de gemeentelijke heffingsverordening een analoge bepaling bevat in art. 4 dier wet zoodat de bronnen van inkomen van Mevrouw Haaxman—Weeland,

die tot persoonlijke uitoefening van haar beroep gedurende meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1923/24 te Helder eene vaste inrichting ter beschikking had en aanwezig was in den zin van art. 244, 3°. der Gemeentewet, moeten worden beschouwd als de bronnen van inkomsten van haar man; dat W. Haaxman dientengevolge voor zijn vrouw moet worden geacht belastingplichtig te zijn naar genoemd wetsartikel en dus terecht als werkforens te Helder is aangeslagen; dat W. Haaxman overigens gedurende meer dan 90 dagen van het betrokken belastingjaar voor zijn gezin te Helder een gemeubileerde woning beschikbaar hield; dat dus — gesteld al, dat de aanslag als werkforens ten onrechte was geschied — althans een aanslag als woonforens te Helder naar art. 244 sub 4°. der Gemeentewet zou zijn te rechtvaardigen;

Overwegende dat blijkens de stukken W. Haaxman te Batavia niet op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1923/24 te Helder over een vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking, beroep of bedrijf de beschikking heeft gehad noch er op meer dan 90 dagen van dat jaar aanwezig is geweest, hetzij tot uitoefening van een beroep of bedrijf in zoodanige inrichting hetzij tot vervulling van eene betrekking;

dat hij dus niet krachtens art. 244*a*, 3°. der gewijzigde Gemeentewet over het bedoelde belastingjaar te Helder als forens belastingplichtig is;

dat hij weliswaar in gemeenschap van goederen is gehuwd met M. Weeland, die in het genoemde belastingjaar in die gemeente in het perceel Kanaalweg 147 voor eigen rekening een drogistzaak heeft gedreven, terwijl volgens art. 4 der heffingsverordening der gemeente Helder de bronnen van inkomsten der gehuwde vrouw als bronnen van inkomsten van haar man moeten worden beschouwd, doch dat in de Gemeentewet geen bepaling is aan te wijzen, op grond waarvan in zoodanige gevallen de man als forens zou moeten worden beschouwd;

dat de opgelegde aanslag mitsdien terecht door Gedeputeerde Staten is vernietigd;

dat de vraag of W. Haaxman in de gemeente Helder als woonforens kan worden aangeslagen, in dezen stand der zaak niet kan worden beslist;

Gezien de gewijzigde Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 21 December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(B. S.)

---

22 *December* 1925. BESLUIT tot wijziging van eenige reglementen betreffende den Waterstaat. S. 480.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 30 November 1925, La. C, afdeeling Waterstaat A.;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69) en op artikel 27, laatste lid, der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67);

Den Raad van State gehoord (advies van 15 December 1925, n°. 14);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 21 December 1925, La. K, afdeeling Waterstaat A;

Hebben goedgevonden en verstaan:

A. In de hieronder te noemen Koninklijke besluiten de daarbij vermelde wijzigingen aan te brengen:

I. Artikel 26 van het Koninklijk besluit van 18 April 1880 (*Staatsblad* n°. 43), tot vaststelling van een reglement voor het gebruik van de Staatsspoorweghaven in de *Stads Rietlanden* te *Amsterdam*, wordt gelezen als volgt:

„Behalve de ambtenaren, bedoeld in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering, zijn de havenmeester, de ambtenaren van den Staat, de beëedigde ambtenaren van de ondernemingen der spoorwegen, welke aan de haven aansluiten en de gemeente-politiebeambten met het opsporen van de overtredingen dezer bepalingen belast."

II. Artikel 18, laatste lid, van het Koninklijk besluit van 19 April 1892 (*Staatsblad* n°. 88), tot vaststelling van een reglement van politie voor de schipbrug en het veer over de rivier *de Lek* tusschen *Vreeswijk* en *Vianen*, wordt gelezen als volgt:

„De processen-verbaal worden, onverminderd het bepaalde bij de artikelen 157 en 159 van het Wetboek van Strafvordering, door tusschenkomst van den arrondissements-ingenieur in afschrift medegedeeld aan den betrokken hoofdingenieur van 's Rijks waterstaat."

III. In artikel 36, eerste lid, van het Koninklijk besluit van 9 Juni 1909 (*Staatsblad* n°. 139), tot vaststelling van een reglement van politie voor de Rijkshavens te *Hellevoetsluis*, te *Middelharnis*, te *Numansdorp*, aan den *Stoofpolder* (gemeente *Bruinisse*) en aan den *Willempolder* gemeente *St.-Philipsland*) en de daartoe behoorende werken, wordt „artikel 8" vervangen door „artikel 141".

IV. Artikel 3, derde lid, van het bij Koninklijk besluit van 4 Januari 1913 (*Staatsblad* n°. 4) vastgestelde, en bij Koninklijk besluit van 13 December 1921 (*Staatsblad* n°. 1354) aangevulde reglement van politie voor de scheepvaart op eenige rivieren en stroomen beneden *Dordrecht* tot in zee wordt gelezen als volgt:

„De door hen opgemaakte processen-verbaal worden, onverminderd het bepaalde bij de artikelen 157 en 159 van het Wetboek van Strafvordering, in afschrift medegedeeld aan den betrokken hoofdingenieur-directeur van den Rijkswaterstaat."

V. In artikel 24, eerste lid, van het Rijkswegenreglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 20 Maart 1914 (*Staatsblad* n°. 155) en gewijzigd bij Koninklijk besluit van 5 Januari 1918 (*Staatsblad* n°. 2), wordt „artikel 8" vervangen door „artikel 141", terwijl de woorden „en van de marechaussee" vervallen.

VI. Artikel 7, laatste lid, van het Koninklijk besluit van 24 September 1915 (*Staatsblad* n°. 406), tot vaststelling van een reglement van politie op het ankeren op de rivieren bij *Dordrecht*, wordt gelezen als volgt:

„De door hen opgemaakte processen-verbaal worden, onverminderd het bepaalde bij de artikelen 157 en 159 van het Wetboek van

Strafvordering, in afschrift medegedeeld aan den betrokken hoofdingenieur-directeur van den Rijkswaterstaat."

VII. Artikel 93, laatste lid, van het Algemeen reglement van politie voor rivieren en Rijkskanalen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 24 November 1919 (*Staatsblad* nº. 765), wordt gelezen als volgt:

„De door hen opgemaakte processen-verbaal worden, onverminderd het bepaalde bij de artikelen 157 en 159 van het Wetboek van Strafvordering, in afschrift medegedeeld aan den hoofdingenieur-directeur."

VIII. Artikel 33, eerste en derde lid, van het Koninklijk besluit van 24 November 1919 (*Staatsblad* nº. 767), tot vaststelling van een reglement op het gebruik van de spoorweghaven te *Enkhuizen* met de daartoe behoorende werken, wordt gelezen als volgt:

„(1) Tot het opsporen van de overtreding van dit reglement zijn behalve de bij artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering genoemde personen bevoegd de overige beambten der Rijks- en gemeentepolitie, de havenmeester en de met het toezicht op den veerdienst belaste ambtenaar van het Rijkstoezicht op de Spoorwegen.

(3) De door hen opgemaakte processenverbaal worden, onverminderd het bepaalde bij de artikelen 157 en 159 van het Wetboek van Strafvordering, in afschrift medegedeeld aan den in het eerste lid bedoelden ambtenaar van het Rijkstoezicht op de Spoorwegen."

IX. Artikel 31, eerste en derde lid, van het Koninklijk besluit van 24 November 1919 (*Staatsblad* nº. 769), tot vaststelling van een reglement op het gebruik van de spoorweghaven te *Stavoren* met de daartoe behoorende werken, wordt gelezen als volgt:

„(1) Tot het opsporen van de overtreding van dit reglement zijn behalve de bij artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering genoemde personen bevoegd de overige beambten der Rijks- en gemeentepolitie, de havenmeester en de met het toezicht op den veerdienst belaste ambtenaar van het Rijkstoezicht op de Spoorwegen.

(3) De door hen opgemaakte processenverbaal worden, onverminderd het bepaalde bij de artikelen 157 en 159 van het Wetboek aan Strafvordering, in afschrift medegedeeld aan den in het eerste lid bedoelden ambtenaar van het Rijkstoezicht op de Spoorwegen."

X. Artikel 27, derde lid, van het Koninklijk besluit van 3 Augustus 1921 (*Staatsblad* nº. 1020), tot vaststelling van een reglement van politie voor de Visschershaven c. a. te *IJmuiden*, wordt gelezen als volgt:

„De door hen opgemaakte processen-verbaal worden, onverminderd het bepaalde bij de artikelen 157 en 159 van het Wetboek van Strafvordering, in afschrift medegedeeld aan den betrokken Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat."

B. Te bepalen, dat dit besluit in werking treedt op denzelfden dag, waarop de wet van 15 Januari 1921 (*Staatsblad* nº. 14), houdende vaststelling van een Wetboek van Strafvordering, in werking wordt gesteld.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 22sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 29 *Dec.* 1925.)

---

22 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Een raadsbesluit tot vaststelling van een uitbreidingsplan, waarin terreinen worden betrokken, die in de bebouwde kom zijn gelegen en geen enkel verband houden met het gebied, waarop de gemeente zich in de naaste toekomst zal uitbreiden, heeft niet ten doel eene regeling der bebouwing, als met een uitbreidingsplan wordt beoogd, en kan dus niet worden gehandhaafd.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Hendericus Smit, Hidde Smit en Immo Heidema, allen te Bedum, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Groningen van 18 Juni 1925, tot goedkeuring van een besluit van den Raad van Bedum tot vaststelling van een uitbreidingsplan voor die gemeente;

Den Raad van State, enz.

O. dat Gedeputeerde Staten van Groningen bij bovengemeld besluit hunne goedkeuring hebben gehecht aan het besluit van den Raad der gemeente Bedum van 15 April 1925, tot vaststelling van een plan van uitbreiding, waarbij onder eenig voorbehoud de bestemming voor de naaste toekomst van den in dat plan begrepen grond in hoofdzaak wordt aangewezen;

dat de appellanten in beroep aanvoeren, dat zij bezwaar hebben tegen de opneming van hunne onlangs aangekochte perceelen Sectie K nos. 827, 331 en 362 in het uitbreidingsplan, en in het bijzonder tegen de opneming van het perceel nº. 827; dat van deze perceelen nº. 331 voor plantsoen is bestemd, de nos. 362 en 827 (gedeeltelijk) voor straataanleg en het overige deel van nº. 827 voor den bouw eener openbare lagere school c. a.; dat zij de perceelen nos. 827 en 362 voor hunne zaken niet kunnen missen en dat de gemeente die perceelen voor de bovenaangegeven doeleinden niet behoeft te gebruiken; dat een plantsoen niet noodig is; dat de aanwijzing van perceel nº. 331 daartoe derhalve zou kunnen vervallen en dit perceel, dat de appellanten voor hun bedrijf niet noodig hebben, doch kochten, omdat de verkooper slechts de drie perceelen tezamen wilde verkoopen, nader bestemd zou kunnen worden voor schoolbouw, zooals ook in de bedoeling heeft gelegen; dat, werd deze wijziging in het uitbreidingsplan aangebracht het gedeelte van het perceel nº. 827, dat thans voor den bouw van eene school is bestemd, te hunner beschikking zou kunnen blijven;

O. dat bij het bestreden raadsbesluit terreinen in het uitbreidingsplan worden betrokken, die in de bebouwde kom zijn gelegen en geen enkel verband houden met het gebied, waarop de gemeente zich in de naaste toekomst zal uitbreiden;

dat hier derhalve niet aan eene regeling der bebouwing, als met een uitbreidingsplan wordt beoogd, kan worden gedacht en het betrokken

raadsbesluit reeds op dien grond niet kan worden gehandhaafd ;

dat derhalve ook het besluit van Gedeputeerde Staten niet kan worden gehandhaafd ;

Gezien de Woningwet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Groningen van 18 Juni 1925, aan het besluit van den Raad der gemeente Bedum van 15 April 1925, tot vaststelling van een uitbreidingsplan van die gemeente, de goedkeuring te onthouden.

(A. B.)

---

22 *December* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen aan de Besturen der onderscheidene gemeenten, betreffende : Verhaal pensioensbijdragen op onderwijzers.

Het is mij gebleken, dat vele gemeentebesturen bij de invulling van de opgaven der pensioensbijdragen, welke over de jaren 1923 en 1924 zijn verhaald op de onderwijzers, wier jaarwedden door het Rijk worden vergoed, niet voldoende rekening hebben gehouden met de daarvoor in de circulaire van mijn ambtsvoorganger van 18 December 1924, nº. 17007, afdeeling Lager Onderwijs Financieel, gegeven voorschriften. Ten einde voor het vervolge te geraken tot eene duidelijke en uniforme invulling van die opgave verzoek ik Uw College dringend met het navolgende nauwkeurig rekening te houden.

In stede van het voor de jaren 1923 en 1924 door Uw College gebruikte formulier B, behoorende bij het Koninklijk besluit van 10 Januari 1921 (*Staatsblad* nº. 8), moeten voortaan, te beginnen met het overzicht over 1925, de verhaalde pensioensbijdragen worden opgegeven op een staat, ingericht volgens bijgaand model. Dit model mag niet voor het verstrekken van de opgaven worden gebruikt, doch moet in het archief Uwer gemeente blijven berusten. De in het model voorkomende kolommen behoeven naar mijne meening geen toelichting. Slechts vestig ik er nadrukkelijk de aandacht van Uw College op, dat in kolom 7 van dien staat niet moet worden ingevuld het bedrag, hetwelk een onderwijzer over het jaar, waarop de staat betrekking heeft, aan salaris is uitbetaald, doch het bedrag, waarnaar de pensioensbijdragen moeten worden verhaald. Ondergaat dit bedrag in den loop van het jaar eene wijziging, dan zal dit in de kolommen 10 tot en met 13 moeten worden vermeld.

Verder wijs ik Uw College er op, dat overeenkomstig het bepaalde bij het Koninklijk besluit van 30 Juli 1925 (*Staatsblad* nº. 342), van 1 September 1925 af het verhaal niet meer behoort plaats te hebben van de jaarwedde van den belanghebbende, doch van diens pensioensgrondslag. Is dus zijn pensioensgrondslag hooger dan zijne jaarwedde — hetwelk het geval is voor den onderwijzer, die de in artikel 150 der gewijzigde Pensioenwet 1922 bedoelde verklaring aan Uw College heeft ingezonden — dan zal dus respectievelijk 3 % en 5½ % van den hoogeren pensioensgrondslag voor eigen en voor weduwen- en weezenpensioen op de jaarwedde van den onderwijzer moeten worden verhaald, met dien verstande echter, dat ter zake van weduwen- en weezenpensioen geen hooger bedrag mag worden ingehouden dan 5½ % van f 3000 of f 165.

Ten einde overbodige correspondentie te vermijden, is het noodzakelijk duidelijk in de kolom „Opmerkingen" van den verhaalstaat aan te geven, wie van de daarin genoemde onderwijzers, overeenkomstig het bepaalde in artikel 150 der Pensioenwet, handhaving van den vóór 1 Juli 1922 geldenden pensioensgrondslag hebben verzocht. Is in den pensioensgrondslag behalve het bedrag der jaarwedde, voor zoover die door het Rijk wordt vergoed, tevens eene belooning begrepen, b.v. voor het bezit eener niet-wettelijke akte van bekwaamheid of als parmanent plaatsvervangend hoofd, dan moet het bedrag van de desbetreffende salarisverhooging eveneens in de kolom „Opmerkingen" worden vermeld. Ook de inkomsten uit nevenbetrekkingen, waaraan uitzicht op Rijkspensioen is verbonden, behooren met opgave van het tijdvak, gedurende hetwelk die inkomsten hebben bestaan, daarin te worden opgegeven.

Eevnals voor de jaren 1923 en 1924 moet ook voor den vervolge de verhaalstaat in tweevoud worden ingezonden. Bij enkelvoudige inzending, zullen indien bij het onderzoek aan mijn Departement onjuistheden in dien staat worden aangetroffen, daaromtrent geen gedetailleerde inlichtingen kunnen worden verstrekt. De inzending van den verhaalstaat behoort vóór den 1sten Februari van het jaar, volgende op dat waarop de verhaalstaat betrekking heeft, te hebben plaats gevonden.

Ten slotte deel ik Uw College nog mede, dat met ingang van 1 Januari 1926 niet meer, zooals voor de jaren 1923 tot en met 1925 is geschied, door het gemeentebestuur na afloop van elk kwartaal het gezamenlijk bedrag der in dat kwartaal ingehouden pensioensbijdragen in 's Rijks schatkist moeten worden gestort, doch dat voortaan voor deze bijdragen op het voorschot der Rijksvergoeding wegens onderwijzersjaarwedden een bedrag in mindering zal worden gebracht, gelijk aan 8½ % van dat voorschot. Na de ontvangst in de eerste maand van het jaar, volgende op dat, waarop de verhaalstaat betrekking heeft, zal het werkelijk aan pensioensbijdragen verschuldigde bedrag zoo spoedig mogelijk worden vastgesteld en de verrekening van het te veel of te weinig ingehoudene plaatsvinden.

GEMEENTE MODEL. (Bladzijde 1.)

OPGAVE OVER 19 . *van verhaalde pensioensbijdragen op de onderwijzers, wier jaarwedden door het Rijk worden vergoed aan de Gemeente*

(PLAATSNAAM)

NAMEN. (Te plaatsen in alphabetisch-lexicographische volgorde)	VOORNAMEN. (Voluit geschreven).	Dagteekening van geboorte.	Plaatsaanduiding der school.	In welkken rang (Hoofd, Onderwijzer, Onderwijzeres) en gedurende welk tijdvak was belanghebbende in 192... aan de school werkzaam.		Bedrag, waarnaar de pensioensbijdragen zijn te berekenen :							Welk bedrag aan pensioensbijdrage is door belanghebbende voldaan over het jaar 192... voor :		Totaal bedrag.	Opmerkingen.
				Rang.	werkzaam van ..... tot.....	Op 1 Januari 192...	bij benoeming op 1 Januari 192... of later.		verhoogd in den loop van 192...		verlaagd in den loop van 192...		eigen pensioen.	wed. en weezen-pensioen.		
							Met ingang van	Bedrag.	Met ingang van	Bedrag.	Met ingang van	Bedrag.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

N.B. De verschillende gegevens te verstrekken n duidelijk leesbaar schrift.

Totaal bedrag van het geheele personeel ....

ALDUS NAAR WAARHEID OPGEMAAKT.

. . . . . ., den . . . . . Januari 192 .

Burgemeester en Wethouders van . . . . . .

. . . . . Burgemeester.

. . . . . Secretaris.

Behoort bij brief van den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 22 December 1925, N°. 20553, afd. L. O. F

Mij bekend,

De Secretaris-Generaal, C. FEITH

(B. S.)

---

23 *December* 1925. BESLUIT tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel LXXXIV, tweede lid, van de wet van 28 Mei 1925 (*Staatsblad* n°. 216). S. 481.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Financiën, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Justitie, van Buitenlandsche Zaken en van Koloniën van 16 October 1925, n°. 75, Pensioenen en Eerediensten, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur. n°. 7196, Afdeeling Comptabiliteit, n°. 4706, Afdeeling Algemeen Secretariaat, n°. 950, Afdeeling Comptabiliteit, n°. 2612, 2e Afdeeling n°. 2 ;

Gezien artikel LXXXIV, tweede lid, van de wet van 28 Mei 1925 (*Staatsblad* n°. 216) ;

Den Raad van State gehoord (advies van 3 November 1925, n°. 23) ;

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 14 November 1925, n°. 64, afdeeling Pensioenen en Eeredienſten, 4 December 1925, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur, n°. 9112, 8 December 1925, Afdeeling Comptabiliteit, n°. 6356, 12 December 1925, Afdeeling Algemeen Secretariaat, n°. 899, 16 December 1925, Afdeeling Comptabiliteit, n°. 3286 en 21 December 1925, 2e Afdeeling, n°. 41 ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen :

Art. 1. Onder de gepensionneerde ambtenaren, over wie in de volgende artikelen wordt gehandeld, worden verstaan die, welke op of na 1 Juli 1922 volgens artikel 48, tweede lid, der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240), zooals dat vóór 1 Juli 1925 luidde, zijn gepensionneerd.

2. 1. De Pensioenraad doet aan Onzen Minister van Financiën mededeeling van naam, voornaam, geboortedatum, laatste woonplaats, laatst vervulde betrekking en laatste salaris der gepensionneerde ambtenaren. Deze mededeeling geschiedt, voor zooveel het betreft ambtenaren, die op het tijdstip van het in werking treden van dit besluit zijn gepensionneerd, binnen twee maanden na dat tijdstip en voorzooveel het betreft ambtenaren, die na het tijdstip van het in werking treden van dit besluit gepensionneerd worden, zoo spoedig mogelijk na den datum van pensionneering.

2. Van iedere wijziging in de woonplaats van een gepensionneerd ambtenaar doet de Pensioenraad onverwijld opgave aan Onzen voornoemden Minister.

3. 1. Met de contrôle op de in artikel

LXXXIV, eerste lid, van de wet van 28 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 216) bedoelde inkomsten zijn, onverminderd de contrôle van anderen, in het bijzonder belast de inspecteurs der directe belastingen. Zij ontvangen daartoe van Onzen Minister van Financiën opgave van de gepensionneerde ambtenaren, die in hunne inspectie wonen, en handelen overigens naar de door dien Minister te geven aanwijzingen.

2. Contrôle op de inkomsten van gepensionneerden, die zich in het buitenland dan wel in Nederlandsch-Indië, Suriname of Curaçao vestigen, of geacht moeten worden daar duurzaam te verblijven, wordt uitgeoefend in het buitenland door de Nederlandsche Consulaire ambtenaren, in wier ressort de gepensionneerde verblijft, in Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao door de administratie der belastingen daar te lande.

4. De burgemeesters, benevens de door Onzen Minister van Financiën aangewezen ambtenaren, die kennis bekomen van een omstandigheid, welke voor de toepassing van artikel LXXXIV, eerste lid, van de wet van 28 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 216) van belang kan zijn, doen daarvan zoo spoedig mogelijk mededeeling aan Onzen voornoemden Minister.

5. Indien een gepensionneerd ambtenaar een hem aangeboden betrekking, welke uitzicht geeft op pensioen volgens de Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240), aanvaardt of weigert te aanvaarden, geeft de betrokken Autoriteit daarvan kennis aan Onzen Minister van Financiën, met opgave van de inkomsten, welke aan de aanvaarde of geweigerde betrekking zijn verbonden.

6. 1. Wanneer een gepensionneerd ambtenaar inkomsten geniet of gaat genieten uit of in verband met arbeid of bedrijf, ter hand genomen met ingang van of na den dag, waarop het ontslag, terzake waarvan het pensioen is verleend, is ingegaan, doet hij daarvan terstond mededeeling aan Onzen Minister van Financiën, onder opgave, voor zooveel mogelijk, van de inkomsten, die hij uit de ter hand genomen werkzaamheden trekt of zal trekken.

2. Hij is vóórts verplicht om, indien die inkomsten tijdelijk of blijvend wijziging ondergaan, daarvan tijdig vóór het verschijnen van den eerstvolgenden pensioenstermijn opgave te doen. Zijn de inkomsten niet vooraf op te geven, dan doet hij tijdig vóór het verschijnen van elken pensioenstermijn opgave van de inkomsten, die hij sinds het ter hand nemen der werkzaamheden of sinds de vorige opgave heeft genoten. Brengt echter de aard der werkzaamheden, ter beoordeeling van Onzen Minister van Financiën, mede, dat de inkomsten over een langeren termijn moeten worden berekend, dan geschiedt de opgave dienovereenkomstig.

7. Zoodra Onze Minister van Financiën mededeeling heeft ontvangen van een omstandigheid, welke voor de toepassing van artikel LXXXIV, eerste lid, van de wet van 28 Mei 1925 (*Staatsblad* nº. 216) van belang kan zijn, wordt hiervan onverwijld kennis gegeven aan den Pensioenraad.

8. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers zijn, ieder voorzooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, de Algemeene Rekenkamer en den Pensioenraad.

Het Loo, den 23sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister v. Binnenl. Zaken en Landbouw, DE GEER.
De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, RUTGERS.
De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.
De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.
De Minister van Koloniën, CH. WELTER.

(*Uitgeg.* 31 *Dec.* 1925.)

---

23 *December* 1925. BESLUIT tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 115, eerste lid, der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240). S. 482.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Financiën, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Justitie, van Buitenlandsche Zaken, van Koloniën, van Oorlog en van Marine a. i. van 22 October 1925, nº. 151, afdeeling Pensioenen en Eeredienst; 10 September 1925, nº. 7186, Afdeeling B. B.; 17 September 1925, nº. 4642, Afdeeling C; 22 September 1925, Afdeeling A. S., nº. 917; 25 September 1925, nº. 26421, afdeeling Juridische Zaken; 29 September 1925, 3e afdeeling, nº. 16; 7 October 1925, nº. 84, IIIe Afdeeling en van 14 October 1925, Afdeeling B (1e Bureau) nº. 57;

Gelet op artikel 115, eerste lid der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* nº. 240);

Den Raad van State gehoord (advies van 10 November 1925, nº. 33);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 16 November 1925, nº. 69, afdeeling Pensioenen en Eeredienst; van 25 November 1925, Afdeeling B. B., nº. 9152; van 28 November 1925, Afdeeling C, nº. 6181; van 2 December 1925, Afdeeling A. S., nº. 985; van 7 December 1925, Afdeeling Juridische Zaken, nº. 33334; van 10 December 1925, IIIe Afdeeling, nº. 54; van 17 December 1925, 1e Afdeeling, nº. 41, en van 21 December 1925, Afdeeling B (1e Bureau) nº. 40;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 October 1925 te bepalen:

Art. 1. De Pensioenraad draagt zorg, dat de eerste betaling van een pensioen geschiedt zoo spoedig mogelijk na de toekenning. Verder worden de pensioenen betaald in de tweede helft van de tweede maand van het kwartaal, waarover zij verschuldigd zijn.

2. 1. De Pensioenraad zendt vóór den aanvang van elk kwartaal aan den burgemeester van iedere gemeente, waarin gepensionneerden wonen, een staat, welke behelst de namen dier gepensionneerden, zoomede verdere gegevens, die voor de uitbetaling van de pensioenen van belang zijn.

2. De burgemeesters onderzoeken of volgens de bevolkingsregisters de in de staten vermelde

personen op den eersten dag van het betrokken kwartaal in leven waren en of de weduwen en weezen niet zijn hertrouwd, resp. getrouwd; zij onderteekenen een op die staten te stellen verklaring, waarin de uitslag van het gehouden onderzoek is vervat, en zenden de staten, in daartoe dienende gevallen, voorzien van de mededeelingen, welke voor de betaling van de pensioenen van belang kunnen zijn, vóór den op de staten vermelden datum terug aan den Pensioenraad.

3. De Pensioenraad doet bij iedere eerste toekenning van een pensioen daarvan mededeeling aan den burgemeester der gemeente, binnen welke de belanghebbende volgens diens opgave zal gevestigd zijn, zooveel mogelijk met vermelding van het nader adres.

4. Elke gepensionneerde is verplicht zorg te dragen, dat zijn adres bij den Pensioenraad bekend is.

3. 1. De betaling van de pensioenen geschiedt voor de gepensionneerden, die niet bij den postchèque- en girodienst zijn aangesloten, door middel van een aan elken belanghebbende te zenden postchèque op naam.

2. Voor den gepensionneerde, die is aangesloten bij den postchèque- en girodienst, wordt het pensioen op zijn postrekening bijgeschreven.

3. Indien de gepensionneerde zijn pensioen van het bestuur van een openbaar lichaam, of van een liefdadige of tot algemeen nut werkende instelling volgens door Onzen Minister van Financiën goedgekeurde voorwaarden bij voorschot ontvangt, wordt de postchèque op naam van en aan dat bestuur gezonden. Indien dat bestuur aangesloten is bij den postchèque- en girodienst, wordt het pensioensbedrag op zijn rekening bijgeschreven.

4. 1. De gepensionneerde, die buiten het Rijk in Europa woonachtig is zendt — onverschillig of hij al dan niet bij den postchèque- en girodienst is aangesloten — in het begin der eerste maand van elk kwartaal aan den Pensioenraad een bewijs van in-leven-zijn, waarin plaats, jaar en datum van geboorte zijn vermeld, en — indien het strekt tot ontvangst van weduwenpensioen of weezenpensioen — wordt verklaard, dat belanghebbende niet hertrouwd, respectievelijk getrouwd is. Dat bewijs wordt ten behoeve van dengene, die in Nederlandsch-Indië, in Suriname of in Curaçao woonachtig is, opgemaakt en gelegaliseerd op de wijze als in bedoelde gezagsgebieden gebruikelijk is. Voor hem, die buiten die gezagsgebieden gevestigd is, wordt het bewijs opgemaakt, hetzij door een ter plaatse bevoegde Autoriteit, hetzij door een Nederlandschen diplomatieken of consulairen ambtenaar. Is zoodanig bewijs in eerste instantie afgegeven door een ter plaatse bevoegd autoriteit, dan wordt de handteekening van die autoriteit gelegaliseerd, voor zooveel betreft pensioenen, waarvan het jaarlijksch bedrag een som van f 300 niet te boven gaat, door een hoogere autoriteit in het land van afgifte, en in alle andere gevallen door een Nederlandschen diplomatieken of consulairen ambtenaar. Is een bewijs als vorenbedoeld in eerste instantie afgegeven door een Nederlandschen diplomatieken of consulairen ambtenaar, dan wordt dien handteekening, onafhankelijk van het jaarlijksch pensioensbedrag van den rechthebbende, steeds gelegaliseerd door den Secretaris-Generaal van het Departement van Buitenlandsche Zaken.

Het bedoelde bewijs wordt daartoe gezonden aan gemeld Departement, onder bijvoeging van f 0.50 voor de kosten, indien het strekt tot ontvangst van pensioenen, waarvan het jaarlijksch bedrag een som van f 300 te boven gaat, en met verzoek het nà legalisatie te zenden aan den Pensioenraad.

2. De gepensionneerde, die in het buitenland woont en die niet bij den postchèque- en girodienst is aangesloten, wijst, voor zoover hij het hem toekomende bedrag niet per postchèque op een postkantoor hier ten lande wil innen, een hier te lande woonachtig persoon of hier te lande gevestigde bank of instelling aan, met vermelding van het volledige adres van dien persoon, die bank of instelling, aan wien of aan wie de chèque kan worden gezonden.

Deze kan het daarop vermelde bedrag voor hem innen, of voorzoover die persoon, bank of instelling bij den postchèque- en girodienst is aangesloten kan het hem toekomende bedrag op zijn of haar rekening worden bijgeschreven.

5. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Met dat tijdstip zijn alle vroegere bepalingen omtrent het afgeven van attestatiën de vita vervallen.

Onze Ministers van Financiën, Binnenlandsche Zaken en Landbouw, Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, Justitie, Buitenlandsche Zaken, Koloniën, Oorlog en Marine zijn ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, aan de Algemeene Rekenkamer en aan den Pensioenraad.

Het Loo, den 23sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, DE GEER.
De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, RUTGERS.
De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.
De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.
De Minister van Koloniën, CH. WELTER.
De Minister van Oorlog, LAMBOOY.
De Minister van Marine a. i., LAMBOOY.

(*Uitgeg.* 31 *Dec.* 1925)

---

23 *December* 1925. BESLUIT tot hernieuwde aanwijzing overeenkomstig artikel 157 der Hooger-onderwijswet van het Gereformeerd gymnasium te *Kampen*. S. 483.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 9 November 1925, n°. 3128[3], afdeeling Hooger Onderwijs;

Gelet op artikel 157 der Hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord, (advies van 8 December 1925, n°. 12);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 16 December 1925, n°. 5185, afdeeling Hooger Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan :

het Gereformeerd gymnasium te *Kampen* der Nationale Vereeniging voor Gereformeerd Voorbereidend Hooger Onderwijs, gevestigd te *Kampen*, met ingang van 1 Januari 1926 opnieuw voor een tijdvak van 6 jaren aan te wijzen als bevoegd, om, met inachtneming der desbetreffende wettelijke voorschriften, aan zijn leerlingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift, in artikel 11 der hooger-onderwijswet vermeld, wordt gelijkgesteld.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 23sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,

RUTGERS.

(*Uitgeg.* 14 *Jan.* 1926.)

---

23 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Ged. Staten hebben terecht bij het vaststellen der gemeenterekening zich gedragen naar de overweging dat wanneer een verordening op het gemeentelijk grondbedrijf bepaalt dat de aan de gemeente toebehorende, *tot bouwterrein bestemde* gronden, onder den naam van „grondbedrijf" afzonderlijk worden beheerd, hieruit volgt, dat de gronden die door de uitgifte in erfpacht hunne bestemming van bouwterrein hebben verkregen, niet meer tot de administratie van het grondbedrijf behooren en op den algemeenen dienst der gemeente moeten worden gebracht.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Burgemeester en Wethouders van Amersfoort tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 4 Augustus 1925, n°. 572/1362, 3e afd., tot gewijzigde vaststelling van de rekening van de inkomsten en uitgaven dier gemeente voor het dienstjaar 1922 ;

Den Raad van State, enz.

O. dat Gedeputeerde Staten van Utrecht bij hun evengenoemd besluit de rekening van de inkomsten en uitgaven der gemeente Amersfoort over het dienstjaar 1922 gewijzigd hebben vastgesteld, en wel :

1°. de gewone ontvangsten op f 2.991.182.12[5]
de gewone uitgaven op . . . „ 3.018.768.49

en alzoo het nadeelig saldo op f 27.586.36[5]

2°. de buitengewone ontvangsten op . . . . f 6.177.170.42[5]
de buitengewone uitgaven op „ 6.351.380.73[5]

en alzoo het nadeelig saldo op f 174.210.31[5]

zoodat het nadeelig saldo in totaal bedraagt . . . . . f 201.796.68 ;

dat Gedeputeerde Staten daarbij hebben overwogen dat bij hun besluit van 17 December 1923 n°. 3489/2533 is vastgesteld, dat de in erfpacht uitgegeven gronden, voorzoover deze nog in de administratie van het grondbedrijf zijn opgenomen, op den algemeenen dienst behooren te worden gebracht ; dat de overdracht van die gronden op den algemeenen dienst alsnog in de rekening van het dienstjaar 1922 behoort te worden opgenomen ; dat deze overboeking dient plaats te hebben tegen de na te noemen bedragen voor de gronden in erfpacht uitgegeven aan :

a. L. van Elten (weduwe C. van Nieuwenhuizen f 642.— ;

b. Internationale school voor Wijsbegeerte f 34.633.33 ;

c. Utrechtsche Waterleidingmaatschappij f 7.688.50 ;

d. I. A. de Vries f 200.— ;

dat dus in de gemeente-rekening over 1922 in den buitengewonen dienst nog in uitgaaf moest zijn gesteld een bedrag van f 43.163.83 wegens van het grondbedrijf naar den algemeenen dienst overgebrachte gronden, welke in erfpacht zijn uitgegeven, waartegenover in ontvang moest zijn gebracht een bedrag van f 43.163.83 wegens uitkeering van het bedrijf van de op dien grond rustende schuld en van de bij die overdracht behaalde winst ; dat voorts in de gemeente-rekening 1922 behooren te worden opgenomen de baten en lasten van deze gronden en bovendien van de aan de bouwvereeniging „Frisia" in erfpacht uitgegeven terreinen, waarvan de overdracht naar den algemeenen dienst in het bovenaangehaald besluit van 17 December 1923, 3e afd. n°. 3489/2533, tot uitdrukking is gebracht : dat de baten dezer gronden, welke ten onrechte niet in de gemeente-rekening zijn opgenomen, bestaan in de erfpachtscanons van f 3443.04 der Bouwvereeniging „Frisia", f 5 van L. van Elten, f 600 der Internationale school voor Wijsbegeerte, f 76.88[5] der Utrechtsche Waterleidingmaatschappij en f 10 van I. A. de Vries, samen tot een bedrag van f 4134.92[5] en eene vergoeding tot een bedrag van f 345.99, elk jaar te ontvangen tijdens den erfpachtsduur van het perceel, hetwelk is uitgegeven aan de Utrechtsche Waterleidingmaatschappij ; dat de gewone ontvangsten der gemeente-rekening dus f 4480.91[5] meer moesten bedragen ; dat, indien de overdracht dezer gronden vóór of op 1 Januari 1922 had plaats gehad, de algemeene dienst zou zijn belast met rente en aflossing eener leening, dienende tot dekking der uitgaven wegens overdracht van de gronden ; dat die uitgaven blijkens dit besluit en het besluit van 17 December 1923, 3e afd. n°. 3489/2533, bedragen f 96.133.67 ; dat in verband met den algemeenen rentestandaard in 1922 en de door het grondbedrijf in dat jaar betaalde rente, voor rente zou kunnen worden gerekend 6 % ; dat voor aflossing dient te worden gerekend op een leeningsduur van 40 jaren ; dat in verband hiermede de gewone uitgaven moeten worden verhoogd met f 8171.36 wegens uitkeering aan het grondbedrijf voor rente (f 5768.02) van en aflossing (f 2403.34) op de geldleening voor betaling van de waarde der erfpachtsgronden ;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten Burgemeester en Wethouders van Amersfoort bij Ons in hooger beroep zijn gekomen, aanvoerende dat de sluiting van het dienstjaar 1922 reeds lang een feit was, alvorens het door Gedeputeerde Staten aangehaalde besluit van 17 December 1923 was genomen, zoodat met dit besluit geen rekening kon worden gehouden;

dat voorts de Gemeentewet aan Gedeputeerde Staten niet de bevoegdheid verleent om niet-gedane uitgaven of in werkelijkheid niet-ontvangen inkomsten in het besluit tot vaststelling der rekening op te nemen; dat h. i. de rekening der gemeente dient om werkelijke ontvangsten en uitgaven te verantwoorden — niet om daarin posten op te nemen, waarvan Gedeputeerde Staten de wenschelijkheid van ontvangst of uitgaaf hebben betoogd; dat, waar het hier niet geldt door de wet verplichte uitgaven, Gedeputeerde Staten om de gemeente te dwingen, de genoemde uitgaven c. q. ontvangsten op de begrooting te plaatsen, hunne goedkeuring aan de gemeentebegrooting 1922 hadden moeten onthouden, waardoor de gelegenheid had bestaan, in hoogste instantie te doen uitmaken, of werkelijk deze uitgaven ten laste der gemeente-huishouding moesten zijn gebracht; dat h. i. het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten derhalve in strijd is met de wet; dat bovendien de doelmatigheid van het streven van Gedeputeerde Staten, t. w. dat in erfpacht uitgegeven gronden uit het grondbedrijf moeten worden genomen, omdat zij geacht kunnen worden hunne bestemming te hebben bereikt — betwistbaar is; dat toch door aanvaarding van de zienswijze van Gedeputeerde Staten het uitgeven van gronden in erfpacht in het algemeen onmogelijk zal zijn, omdat bij overneming van die gronden in den algemeenen dienst tot verplichte kapitaalsvorming door de gemeente zal zijn over te gaan; dat wanneer uitgifte in erfpacht op eenigszins groote schaal zou plaats vinden, hierdoor de gemeentefinanciën door ongemotiveerde kapitaalsvorming ernstig bedreigd zouden kunnen worden; dat voorts in het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten een belangrijke fout is geslopen; dat daarin toch wordt aangenomen, dat aan het grondbedrijf moet worden uitgekeerd o. a. f 2403.34 wegens aflossing, terwijl zij in buitengewoon aan het grondbedrijf laten betalen f 96.133.67, d. i. de volle berekende waarde der in erfpacht uitgegeven gronden; dat aangezien het grondbedrijf op deze gronden niet heeft afgelost, de uitkeering van het aflossingsbedrag boven de volle waarde der gronden, ongemotiveerd is;

O. dat krachtens art. 1 der Verordening betreffende het gemeentelijk grondbedrijf, vastgesteld bij besluit van den Raad van Amersfoort in zijne vergadering van 3 December 1918 de aan de gemeente toebehoorende, tot bouwterrein bestemde gronden, welke daartoe bij een besluit van den gemeenteraad worden aangewezen, onder den naam van „Grondbedrijf" afzonderlijk worden beheerd;

dat hieruit volgt, dat de gronden, die door de uitgifte in erfpacht hunne bestemming van bouwterrein hebben verkregen, niet meer tot de administratie van het grondbedrijf behooren en op den algemeenen dienst der gemeente moeten worden gebracht;

dat Gedeputeerde Staten bij het vaststellen der rekening zich naar bovenstaande juiste overweging hebben gedragen zonder daarbij de grenzen hunner bevoegdheid te hebben overschreden;

dat die bevoegdheid toch medebrengt in de rekening op te nemen hetgeen naar hun oordeel daarin behoort en zij daarbij niet gebonden zijn aan de voorloopige vaststelling van de rekening door den gemeenteraad;

dat dan ook niet opgaat het bezwaar van de appellanten met een nader beroep op art. 225 der Gemeentewet, ontleend aan vermeende machtsoverschrijding door Gedeputeerde Staten;

dat ten slotte Gedeputeerde Staten terecht in de rekening een post voor rente en aflossing van de op de terreinen rustende schulden hebben opgenomen, waarmede de algemeene dienst behoort te worden belast en daaraan niet afdoet de omstandigheid, dat het grondbedrijf, waartoe de hierbedoelde gronden trouwens niet meer behoorden, op de hierbedoelde gronden niet heeft afgelost;

dat het besluit van Gedeputeerde Staten mitsdien behoort te worden gehandhaafd;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren. (A. B.)

---

23 *December* 1925. BESCHIKKING VAN DEN HOOGEN RAAD.

Een Raad van Beroep is wel evenals de gewone rechter bevoegd gemeentelijke belastingverordeningen aan de wet te toetsen, maar is dan ook verplicht acht te slaan op overgangsbepalingen — art. LXIV, § 10, der wet van 16 Febr. 1923 (*Staatsblad* nº. 38) — waardoor art. 62, 2e lid, der Lager Onderwijswet 1920, zooals dit thans luidt, ten deze niet toepasselijk is.

De beslissing van den Raad van Beroep, dat art. 2 der Schoolgeldverordening van de gemeente Laren, van 14 October 1921, zooals dat is gewijzigd bij de verordening dier gemeente van 7 December 1922, niet verbindend is, desniettemin juist. Art. 62 der Lager Onderwijswet 1920, zooals dit artikel luidde op het oogenblik dat art. 2 tot stand kwam, bepaalt, dat ter tegemoetkoming in de kosten van het lager onderwijs, welke voor rekening van de gemeente blijven, van de ouders der schoolgaande kinderen of bij ontstentenis van beide ouders van die kinderen zelven schoolgeld zou geheven worden „naar evenredigheid van het inkomen." Daarmede is bedoeld het inkomen òf van de ouders òf, zoo er slechts een der ouders is, van dien, òf bij ontstentenis der ouders van de kinderen zelve.

Ten onrechte wordt in de Larensche verordening het inkomen tot maatstaf genomen van het hoofd van het gezin waartoe een ouder of kind kan behooren zonder zelf gezinshoofd te zijn.

De Hooge Raad, enz.;

Gezien het beroepschrift in cassatie van den Burgemeester der gemeente Laren (Gelderland) tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de directe belastingen te Zutphen, d.d. 29 Juni 1925, betreffende den aanslag van A.,

te Laren, in de schooldgeldbelasting, Dienst 1924/1925;

Gezien de stukken:

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Advocaat-Generaal Tak, namens den Procureur-Generaal, strekkende tot vernietiging van de bestreden beslissing en tot handhaving van den aanslag;

O. dat ten deze vaststaat;

dat A., te Laren, voor den dienst 1924/1925 in de schoolgeldheffing van de gemeente Laren is aangeslagen voor een bedrag van f 37.44;

dat hij tegen dezen aanslag vruchteloos heeft gereclameerd bij den gemeenteraad van Laren, en daarop in beroep is gekomen bij den Raad van Beroep, voornoemd;

dat dit college bij de bestreden uitspraak den aanslag vernietigd heeft, zulks op grond:

„dat appellant opkomt tegen zijn aanslag verschuldigd voor zijne schoolgaande kinderen, omdat deze geregeld is niet naar zijn inkomen, doch naar dat van zijn schoonvader, bij wien hij inwoont;

dat deze aanslag steunt op art. 2, 2e lid, der betrekkelijke verordening hetwelk als grondslag voor de indeeling, die tot vaststelling van den aanslag leidt, aanwijst het inkomen van het gezin waartoe de schoolgeldplichtige hoort, waaronder dat voorschrift verstaat het inkomen van het hoofd van het gezin en, zoo deze niet tevens de schoolgeldplichtige is, dat inkomen vermeerderd met dat van den schoolgeldplichtige;

dat de Raad van Beroep deze regeling in strijd acht met art. 62 der wet op het Lager onderwijs, voorschrijvende dat de heffing wordt geregeld naar evenredigheid van het belastbaar inkomen der ouders, of bij hunne ontstentenis naar dat der leerlingen zelf;

dat de Raad op dien grond de verordening niet verbindend acht;

„dat de Raad zich evenzeer als de gewone rechter tot toetsing van de verordening aan de wet gehouden acht en daarom van oordeel is appellants aanslag, geregeld naar het inkomen van zijn schoonvader, niet te kunnen handhaven;"

O. dat tegen deze uitspraak als middel van cassatie is aangevoerd:

Schending of verkeerde toepassing der wet, omdat ten onrechte de onverbindbaarheid der betrekkelijke belastingverordening der gemeente Laren is aangenomen, op grond dat deze in strijd zou zijn met art. 62 der Lageronderwijswet 1920, bij welke beslissing verzuimd is rekening te houden met art. LXIV, paragraaf 10, der slot- en overgangsbepalingen der wet van 16 Febr. 1923 (*Staatsblad* nº. 38), gewijzigd en aangevuld bij de wet van 23 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 287), zoodat ten onrechte art. 62, zooals het thans luidt, in beschouwing is genomen;

O. dat art. 2 der Schoolgeldverordening van de gemeente Laren, van 14 Oct. 1921, zooals dat is gewijzigd bij de verordening dier gemeente van 7 Dec. 1922, luidt:

1º. De schoolgeldplichtigen worden ingedeeld in klassen:

2º. Als grondslag voor deze indeeling wordt genomen het zuiver inkomen van het gezin waartoe de schoolgeldplichtige behoort. Onder zuiver inkomen van het gezin wordt verstaan het inkomen van het hoofd van het gezin en, zoo deze niet tevens de schoolgeldplichtige is, vermeerderd met het inkomen van den schoolgeldplichtige. Als inkomen van het hoofd en van den schoolgeldplichtige wordt genomen hun zuiver inkomen volgens de kohieren van de gemeentelijke inkomstenbelasting van het loopende belastingjaar of, zoo dat inkomen nog niet op deze wijze is bepaald, volgens die kohieren over het laatst verloopen belastingjaar en indien ook dat niet mogelijk blijkt, of indien zij niet in de gemeentelijke inkomstenbelasting zijn aangeslagen, volgens schatting door Burgemeester en Wethouders, met inachtneming der bepalingen van de Verordening op de gemeentelijke inkomstenbelasting;

O. ten aanzien van het aangevoerde cassatiemiddel:

dat, al heeft de Raad van Beroep op juiste gronden aangenomen, dat art. 2, 2de lid, der Schoolgeldverordening der gemeente Laren niet in overeenstemming is met het bepaalde bij art. 62, 2de lid, der Lager Onderwijswet 1920, zooals dat artikel luidt na de daarin bij de wet van 16 Febr. 1923 (*Staatsblad* nº. 38) gebrachte wijziging, dit feit op zich zelf nog niet aan bedoeld art. 2 verbindende kracht kan ontnemen;

dat toch in het middel van cassatie met recht wordt gewezen op art. LXIV, paragraaf 10, der zooeven vermelde wet van 16 Febr. 1923, krachtens hetwelk bij het in werking treden dezer wet bestaande schoolgeldregelingen — hetgeen met de onderhavige verordening in haar bovenvermelden tekst het geval was — blijven gelden, totdat zij vervangen zijn door nieuwe, opgemaakt in overeenstemming met de gewijzigde artt. 62 en 66 der Lager Onderwijswet 1920;

dat echter, al moge de grond, waarom de Raad van Beroep het bovenbedoeld artikel der Larensche verordening niet verbindend achtte, niet juist zijn, de beslissing zelve dit wèl is;

dat toch dit artikel in strijd is met art. 62 der Lager Onderwijswet 1920, zooals die wet luidde op het oogenblik waarop het tot stand kwam;

dat immers dit wetsartikel bepaalde in het eerste lid, dat ter tegemoetkoming in de kosten, welke voor rekening van de gemeente blijven, van de ouders der schoolgaande kinderen, of bij ontstentenis van beide ouders, van die kinderen zelven schoolgeld zou geheven worden, terwijl in het tweede lid werd voorgeschreven, dat deze heffing geregeld zou worden „naar evenredigheid van het inkomen", met inachtneming van de bepalingen vervat in de artt. 63 tot en met 66 der Lager-Onderwijswet;

dat nu onder „inkomen" blijkens het verband tusschen het eerste en tweede lid is te verstaan het inkomen òf van de ouders òf, zoo er slechts een der ouders is, van dien, òf bij ontstentenis der ouders van de kinderen zelven, doch niet van het hoofd van het gezin, waartoe een ouder of kind zeer goed kan behooren zonder zelf gezinshoofd te zijn;

dat dit dan ook in de onderhavige zaak het geval is, waar, zooals uit de uitspraak blijkt, de aanslag was geregeld niet naar het inkomen van den aangeslagene, maar naar dat van zijn schoonvader;

dat het middel derhalve niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep. (W.)

24 *December* 1925. BESLUIT tot bepaling van den duur der gevangenisstraf als bedoeld in de artikelen 369 en 376, eerste lid, van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 484.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 27 November 1925, 2e Afdeeling A., no. 917;

Gezien de artikelen 369 en 376, eerste lid, van het nieuwe Wetboek van Strafvordering;

Den Raad van State gehoord (advies van 15 December 1925. no. 12);

Gelet op de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 19 December 1925, 2e Afdeeling A., no. 910;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. De duur der gevangenisstraf als bedoeld in de artikelen 369 en 376, eerste lid, van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, wordt bepaald op zes maanden.

2. Dit besluit treedt in werking tegelijk met het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 29 *Dec.* 1925.)

---

24 *December* 1925. BESLUIT tot bepaling van den duur der gevangenisstraf als bedoeld in artikel 487, tweede lid en artikel 501, eerste lid, in verband met artikel 376, eerste lid, van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 485.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 27 November 1925, 2e Afdeeling A., no. 917;

Gelet op de artikelen 487, tweede lid, en 501, eerste lid, van het nieuwe Wetboek van Strafvordering;

Den Raad van State gehoord (advies van 15 December 1925, no. 12);

Gelet op de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 19 December 1925, 2e Afdeeling A., no. 910;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. De duur der gevangenisstraf als bedoeld in artikel 487, tweede lid, en artikel 501, eerste lid, in verband met artikel 376, eerste lid, van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, wordt bepaald op zes maanden.

2. Dit besluit treedt in werking tegelijk met het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 29 *Dec.* 1925.)

---

24 *December* 1925. BESLUIT tot vaststelling van regelen, als bedoeld bij de artikelen 147, 177, tweede lid en 310, van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 486.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 27 November 1925, 2e Afdeeling A., no. 917;

Gezien de artikelen 147, 177, tweede lid en 310 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering;

Den Raad van State gehoord (advies van 15 December 1925, no. 12);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 19 December 1925, 2e Afdeeling A., no. 910;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de navolgende regelen te stellen, naar welke het openbaar ministerie, de rechter-commissaris en de gerechten in het belang van het onderzoek in strafzaken de medewerking kunnen inroepen van personen en lichamen, welke op het gebied der reclasseering of der kinderbescherming of op dergelijk gebied werkzaam zijn, en aan deze de noodige opdrachten kunnen geven.

Art. 1. Het openbaar ministerie kan in het belang van het onderzoek in eene strafzaak inlichtingen onder meer betreffende de persoonlijkheid en de levensomstandigheden van een verdachte en voorlichting betreffende diens reclasseering verzoeken aan alle personen of lichamen, welke op het gebied der reclasseering of der kinderbescherming of op dergelijk gebied werkzaam zijn.

Het openbaar ministerie kan hun verzoeken om, tot het verstrekken van inlichtingen, ter terechtzitting of bij eenig ander onderzoek in de strafzaak tegenwoordig te zijn of zich te laten vertegenwoordigen.

2. Het openbaar ministerie kan in het belang van het onderzoek in eene strafzaak opdrachten tot het verzamelen van gegevens betreffende de persoonlijkheid, de levensomstandigheden of de reclasseering van een verdachte, of van andere dergelijke gegevens verstrekken aan:

1°. de ambtenaren der reclasseering;

2°. de ambtenaren voor de Kinderwetten;

3°. de personen of lichamen, op het gebied der reclasseering of der kinderbescherming of op dergelijk gebied werkzaam, wier bereidverklaring, bedoeld in artikel 3 der Reclasseeringsregeling, is aanvaard, of die zich bereid hebben verklaard zoodanige opdrachten uit te voeren of daartoe zijn ingesteld of aangewezen.

Het verslag betreffende de uitvoering der opdracht wordt schriftelijk of mondeling uitgebracht, naar gelang het openbaar ministerie dat verzoekt.

3. Indien het openbaar ministerie aan ambtenaren, personen of lichamen, als bedoeld in artikel 2, verzoekt om tot het bekomen van opdrachten of het uitbrengen van verslag betreffende de uitvoering van opdrachten ter terechtzitting of bij eenig ander onderzoek in eene strafzaak tegenwoordig te zijn of zich te laten vertegenwoordigen, geven zij daaraan zooveel mogelijk gevolg.

4. Ten aanzien van den rechter-commissaris en de gerechten zijn de voorafgaande artikelen van overeenkomstige toepassing.

5. Noodzakelijke kosten, welke in verband

met verzoeken of opdrachten, als in dit besluit bedoeld, na verkregen machtiging of onder opvolgende goedkeuring van het openbaar ministerie gemaakt zijn, worden uit 's Rijks kas vergoed.

Onze Minister van Justitie is bevoegd dienaangaande nadere regelen te stellen.

6. Dit besluit treedt in werking tegelijk met het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 29 *Dec.* 1925.)

---

24 *December* 1925. WET tot aanvulling en verhooging van het *tiende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 487.

---

24 *December* 1925. WET, houdende goedkeuring van de overeenkomst van ruiling van domeingrond in de boschwachterij *Texel* met C. KUIP CZN., veehouder aldaar. S. 488.

---

24 *December* 1925. WET tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor en ten behoeve van den aanleg van een straat ter verkrijging van een rechtstreeksche verbinding van de *Hooge Bothofstraat* naar de *Oldenzaalsche straat* te *Enschedé*. S. 489.

---

24 *December* 1925. WET tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor en ten behoeve van het totstandbrengen van verkeersverbeteringen te land en te water aan het einde van den *Overtoom*, op het daarbij aansluitende gedeelte van den *Amstelveenschen weg* en aan het einde van den *Schinkel* te *Amsterdam*. S. 490.

---

24 *December* 1925. WET tot wijziging van de grenzen tusschen de gemeenten *Serooskerke* (*W.*) en *Vrouwenpolder*. S. 491.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is een deel van de gemeente *Serooskerke* (*W.*) bij de gemeente *Vrouwenpolder* te voegen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz

Art. **1.** Aan de gemeente *Vrouwenpolder* wordt een gedeelte van de gemeente *Serooskerke* (*W.*) toegevoegd, in dien zin, dat de grens tusschen deze beide gemeenten zal loopen als volgt:

De uit het westen uit de richting *Oranjezon* komende, langs den zuidkant van den Westdijk door de as der waterleiding loopende grens verlaat deze waterleiding tegenover de scheidingslijn tusschen de kadastrale perceelen, nu bekend als *Serooskerke* (*W.*), Sectie B, nos. 363 en 364, eenerzijds en nº. 25, anderzijds in den *Goedepolder*, volgt dan de gemelde scheidingslijn in zuidelijke richting tot aan den Zoekweg II, nº. 19 van den legger der wegen en voetpaden in de gemeente *Serooskerke* (*W.*), kruist in gelijke richting dien weg tot aan den noordelijken kant der zuidelijke bermsloot van dien weg, volgt dan zuidoostwaarts dezen kant tot het punt, dat bepaald wordt door de snijding van de beschreven grenslijn met de as van den uit het noorden (van de kom der gemeente *Vrouwenpolder*) komenden Vrouwenpolderschen straatweg, blijft van af dat punt dên noordelijken kant der zuidelijke bermsloot van den in het verlengde van den Zoekweg II loopenden Vrouwenpolderschen straatweg, nº. 21 van den legger der wegen en voetpaden in de gemeente *Serooskerke* (*W.*), over een afstand van 152,50 M. volgen, kruist dan den inmiddels naar het Zuidwesten loopenden Vrouwenpolderschen straatweg in een richting loodrecht op de as daarvan tot het midden van de Vrouwenpolder—Veersche waterleiding en volgt dan, eerst noordoostwaarts en daarna oostwaarts het midden dier waterleiding, welke aldaar aan de zuidzijde loopt van den Liebertsweg tot aan het punt bij de scheidingslijn tusschen de perceelen 210 en 211 van Sectie B, gemeente *Serooskerke* (*W.*), alwaar de grenslijn weer aan de tegenwoordige aansluit.

2. Het grondgebied, dat aan de gemeente *Vrouwenpolder* wordt toegevoegd, gaat op 1 Januari 1926 tot die gemeente over.

3. De bezittingen der gemeente *Serooskerke* (*W.*), gelegen in het toe te voegen gebied, gaan op de gemeente *Vrouwenpolder* over, zonder dat daarvoor eene nadere akte wordt gevorderd.

Zulks geschiedt eveneens ten aanzien van uit de wet of uit overeenkomst voortspruitende lasten, rechten en verplichtingen der gemeente *Serooskerke* (*W.*), betrekking hebbende op het naar de gemeente *Vrouwenpolder* overgaand gebied en de daarin gelegen gemeente-eigendommen.

Voor zooveel overschrijving in de openbare registers noodig mocht zijn, zal die geschieden krachtens deze wet.

4. De kosten van behoeftige krankzinnigen in gestichten of woningen, bedoeld in artikel 35*a* der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* nº. 96), komen, voor zoover zij tijdens de opneming daarin woonplaats hadden op het ingevolge artikel 1 naar de gemeente *Vrouwenpolder* overgaande gebied, van 1 Januari 1926 af voor rekening dier gemeente.

5. De burgemeester, de secretaris en de ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente *Serooskerke* (*W.*), die op 1 Januari 1926 in dienst zijn, ontvangen, zoolang zij die betrekking bekleeden, telken jare eene vergoeding ten bedrage van hetgeen hunne jaarwedde minder beloopt dan zij krachtens de op gemeld tijdstip geldende of later gewijzigde regeling bij ongewijzigd voortbestaan van hunne gemeente zouden hebben gekregen.

Die vergoedingen komen ten laste van de gemeente *Serooskerke* (*W.*), doch worden aan deze door de gemeente *Vrouwenpolder* teruggegeven.

Voor de toepassing van de Burgerlijke Pen-

sioenwet worden deze vergoedingen als deel der jaarwedden beschouwd.

6. De gemeente *Vrouwenpolder* doet aan de gemeente *Serooskerke* (*W.*) eene uitkeering van f 2200, loopende over 10 jaren, in dier voege, dat voor 1 Mei 1926 f 400 wordt uitgekeerd, voor 1 Mei 1927 f 360, voor 1 Mei 1928 f 320 en zoo vervolgend telken jare f 40 minder, totdat het laatste voor 1 Mei 1935 wordt uitgekeerd f 40.

7. Alle kadastrale en andere stukken, uitsluitend betrekking hebbende op hetgeen volgens artikel 1 tot de gemeente *Vrouwenpolder* overgaat, worden aan die gemeente afgegeven.

Het bestuur der gemeente *Vrouwenpolder* heeft het recht te allen tijde kosteloos inzage te nemen van de archieven der gemeente *Serooskerke* (*W.*) en van de zich in die archieven bevindende stukken, afschriften of uittreksels op kosten zijner gemeente te vorderen, eveneens zoover deze betrekking hebben op hetgeen volgens artikel 1 tot de gemeente *Vrouwenpolder* overgaat.

8. Het gemeentebestuur van *Serooskerke* (*W.*) zendt op 15 Januari 1926 aan dat van *Vrouwenpolder* een uittreksel uit het bevolkingsregister ten aanzien van de in dat register ingeschreven personen, gevestigd op het grondgebied, dat ingevolge artikel 1 naar *Vrouwenpolder* overgaat.

Dit uittreksel vermeldt de voor de inschrijving van het bevolkingsregister van laatstgenoemde gemeente benoodigde gegevens.

De ingezetenen van *Serooskerke* (*W.*), gevestigd op het grondgebied, dat ingevolge artikel 1 tot *Vrouwenpolder* overgaat, worden voor het opmaken der kiezerslijsten en voor de verkiesbaarheid tot leden van den gemeenteraad reeds met ingang van 1 Januari 1926 beschouwd als ingezetenen der gemeente *Vrouwenpolder*.

Voorzoover de personen, gevestigd op het overgaand grondgebied, geplaatst zijn op de voor het loopende jaar vastgestelde kiezerslijst, zendt het bestuur der gemeente *Serooskerke* (*W.*) vóór 8 Januari 1926 een uittreksel uit die kiezerslijst aan het bestuur der gemeente *Vrouwenpolder*.

9. Waar in wetten of wettelijke voorschriften de benaming *Vrouwenpolder* of *Serooskerke* (*W.*) voorkomt, zullen met ingang van 1 Januari 1926 daaronder verstaan worden de gemeenten, zooals zij bij deze wet zijn gewijzigd.

10. De gemeente *Vrouwenpolder* vergoedt aan de gemeente *Serooskerke* (*W.*) de kosten, welke ten laste dezer gemeente komen, uitsluitend en alleen als gevolg van den overgang van het in artikel 1 bedoelde grondgebied naar de gemeente *Vrouwenpolder*; deze kosten worden vastgesteld op of zoo spoedig mogelijk na 1 Januari 1926, doch in elk geval vóór 1 Mei 1926.

11. De onderhoudsplicht van den *Zoekweg II*, nº. 19, van den legger der wegen en voetpaden in *Serooskerke* (*W.*), gaat, voor zoover die op de genoemde gemeente rust, ten aanzien van het gedeelte van den weg, dat ten gevolge van den in artikel 1 bedoelden gebiedsovergang binnen de grenzen der gemeente *Vrouwenpolder* komt te liggen, met ingang van 1 Januari 1926 op laatstgenoemde gemeente over; ditzelfde geschiedt ten aanzien van den Liebertsweg, nº. 20, van genoemden legger, eveneens voor zoover de onderhoudsplicht van dezen weg voor dien bij de gemeente *Serooskerke* (*W.*) berustte.

12. De gemeente *Vrouwenpolder* betaalt aan de gemeente *Serooskerke* (*W.*) aan het einde van den bij de inwerkingtreding dezer wet loopenden driejarigen termijn, bedoeld in artikel 101, achtste lid, der Lager onderwijswet 1920, een evenredig deel van de eventueel door het bestuur der bijzondere school op het gebied der gemeente *Serooskerke* (*W.*), hetwelk naar de gemeente *Vrouwenpolder* overgaat, over bovengenoemden termijn te veel genoten, overeenkomstig het zevende lid van genoemd artikel berekende vergoeding.

13. Geschillen, welke omtrent de toepassing van de bepalingen dezer wet tusschen de twee gemeenten mochten ontstaan, worden beslecht door Ged. Staten van *Zeeland*.

14. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenl. Zaken en Landbouw,
DE GEER.

(*Uitgeg.* 31 *Dec.* 1925.)

---

24 *December* 1925. WET tot verhooging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij voor het dienstjaar 1925. S. 492.

---

24 *December* 1925. Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor de uitbreiding van het openbaar slachthuis te *Groningen* en voor het stichten van eene bebouwing met straataanleg tusschen het slachthuis en de ter plaatse reeds aanwezige woningen der gemeente in verbinding door een aan te leggen toegangsweg met den weg langs het Damsterdiep. S. 493.

---

24 *December* 1925. WET tot aanvulling en wijziging van de begrooting van uitgaven van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds voor het dienstjaar 1924. S. 494.

---

24 *December* 1925. WET, tot wijziging van de grenzen der gemeenten *Rotterdam* en *Schiedam*. S. 495.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is een deel van de gemeente Schiedam bij de gemeente Rotterdam te voegen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Aan de gemeente Rotterdam wordt een gedeelte van de gemeente Schiedam toegevoegd in dien zin, dat de grens tusschen deze beide gemeenten zal loopen als volgt:

Aanvangende in het punt waar de grenzen der gemeenten Rotterdam, Schiedam en Pernis in de Nieuwe Maas te zamen komen, volgt zij

in min of meer noordwestelijke richting in rechte lijn de grens tusschen het perceel van de kadastrale sectie L der gemeente Schiedam, nº. 2507 eenerzijds en het perceel nº. 2508 anderzijds tot in de normaallijn.

Alsdan gaat zij in min of meer noordoostelijke richting in rechte lijn op 40 M. afstand uit den noordoever der Oosterhaven langs de grens van de perceelen van voormelde sectie L, nos. 2503 en 2500 eenerzijds en 2502 en 2501 anderzijds.

Daarna volgt zij eerst in min of meer noordoostelijke, vervolgens in min of meer noordwestelijke, dan in min of meer zuidwestelijke en ten slotte in min of meer noordwestelijke richting de oostgrens van voormelde kadastrale sectie L tot aan de noordgrens van het perceel nº. 2491 dierzelfde sectie.

Van dat punt af volgt zij, min of meer in een boog loopende, in noordoostelijke richting met aan het einde een afwijking in rechte lijn in min of meer noordoostelijke richting de grens tusschen de perceelen van de kadastrale sectie K der gemeente Schiedam, nos. 263, 259, 261, 256, 255, 253, 251 en 249 eenerzijds en nos. 264, 258, 260, 257, 254, 252, 250, 248, 247 en 246 anderzijds.

Daarna snijdt zij in vrijwel noordelijke richting in rechte lijn Schielands Hoogen Zeedijk, de grens volgende tusschen de perceelen van de kadastrale sectie I der gemeente Schiedam, nos. 2369, 2368, 2365, 2364 en 2361 eenerzijds en 2370, 2367, 2366, 2363 en 2362 anderzijds.

Alsdan buigt zij in min of meer oostelijke richting, volgende in rechte lijn de grens tusschen de perceelen dier sectie I, nos. 2358 en 2360 eenerzijds en 2362 anderzijds, gaat daarna in min of meer noordelijke richting langs de grens tusschen de perceelen I, nos. 2358 eenerzijds en 2359 en 2357 anderzijds en loopt tenslotte in rechte lijn tusschen de perceelen I, nos. 2355, 2354, 2351, 2350, 2347, 2346, 2345, 2342, 2341, 2338, 2337, 2334, 2333, 2330, 2329 en 2326 eenerzijds en 2356, 2353, 2352, 2349, 2348, 2344, 2343, 2340, 2339, 2336, 2335, 2332, 2331, 2328 en 2327 anderzijds tot het punt van samenkomst van de bestaande grenzen van de gemeenten Rotterdam, Schiedam en Overschie nabij de spoorbaan van 's-Gravenhage naar Rotterdam.

2. Het grondgebied, dat aan de gemeente Rotterdam wordt toegevoegd, gaat op 1 Januari 1926 op die gemeente over.

3. De gemeente Schiedam draagt aan de gemeente Rotterdam in eigendom over de onderstaande perceelen:

1º. gelegen in den polder Oud-Mathenesse:

Schiedam, Sectie I, nos. 2357, groot 0,03,00 H.A.; 2356, groot 0,22,00 H.A.; 2352, groot 0,22,20 H.A.; 2349, groot 2,12,50 H.A.; 1148, groot 0,06,10 H.A.; 1149, groot 0,21,00 H.A.;

2º. deel uitmakende van de Oosterhaven:

Schiedam, Sectie L, nº. 2501, groot 0,69,00 H.A.;

3º. gelegen ten zuiden van Schielands Hoogen Zeedijk;

Schiedam, Sectie K, nos. 234, groot 1,13,20 H.A.; 271, groot 1,59,30 H.A.; 272, groot 2,10,90 H.A.;

Schiedam, Sectie L, nº. 1907, groot 1,37,60 H.A.;

Schiedam, sectie K, nos. 65, groot 1,95,00 H.A.; 69, groot 2,08,80 H.A.; 275, groot 0,24 87 H.A.; 276, groot 0,06,65 H.A.; 277, groot 3,21,41 H.A.; 244, groot 1,44,97 H.A.; 242, groot 0,56,75 H.A.; 239, groot 0,00,68 H.A.; 238, groot 0,00,49 H.A.; 237, groot 0,00,50 H.A.; 240, groot 0,23,64 H.A.; 30, groot 0,06,43 H.A.; 72, groot 0,06,00 H.A.; 75, groot 0,24,65 H.A.; 76, groot 0,14,35 H.A.; 77, groot 0,14,30 H.A.; 78, groot 0,14,30 H.A.; 79, groot 0,83,90 H.A.; 81, groot 0,14,35 H.A.; 82, groot 0,14,20 H.A.; 83, groot 0,18,70 H.A.; 84, groot 0,18,40 H.A.; 85, groot 0,17,95 H.A.; 86, groot 0,18,15 H.A.; 87, groot 0,42,10 H.A.; 88, groot 1,82,20 H.A.; 265, groot 0,01,40 H.A.

De gemeente Schiedam draagt aan de gemeente Rotterdam over haar erfpachtsrechten ten aanzien van de onderstaande perceelen:

1º. een oppervlakte Staatseigendom, ter grootte van 1,99,00 H.A., gelegen aan den rechteroever van de rivier de Nieuwe Maas, kadaster Sectie L, nº. 2502, uitmakende een gedeelte van de aan den Staat behoorende wateroppervlakte der Oosterhaven, welke in zijn geheel ter grootte van 2,51,80 H.A. bij onderhandsche akte van 17 Januari 1920 (overgeschreven ten hypotheekkantore te Rotterdam zes en twintig Januari 1920, deel 1774, nº. 91) aan de gemeente Schiedam in erfpacht is uitgegeven;

2º. een oppervlakte Staatseigendom ter grootte van 0,37,75 H.A., gelegen aan den rechteroever van de rivier de Nieuwe Maas, kadastraal bekend gemeente Schiedam, Sectie K, nº. 273, zijnde een wateroppervlakte der rivier de Nieuwe Maas, gelegen ten oosten en ten zuiden van het kadastrale perceel Schiedam, Sectie K, nº. 244, welke wateroppervlakte bij onderhandsche akte van 17 Januari 1920 (overgeschreven ten hypotheekkantore te Rotterdam zes en twintig Januari 1920, deel 1774, nº. 91) aan de gemeente Schiedam in erfpacht is uitgegeven.

De gemeente Rotterdam draagt aan de gemeente Schiedam in eigendom over de onderstaande perceelen:

1º. gelegen in den polder Oud-Mathenesse:

Schiedam, Sectie I, nos. 2329, groot 0,19,40 H.A.; 2330, groot 0,26,80 H.A.; 2337, groot 1,50,50 H.A.; 2341, groot 0,20,40 H.A.; 1193, groot 1,21,00 H.A.; 66, groot 1,00,80 H.A.; 2345, groot 1,15,20 H.A.; 2346, groot 0,48,80 H.A.; 2347, groot 0,96,60 H.A.; 2354, groot 0,84,40 H.A.; 2374, groot 0,12,72 H.A.; 2426, groot 0,11,61 H.A.; 2427, groot 0,08,78 H.A.; 2464, groot 1,65,20 H.A., en een gedeelte ter grootte van 0,19,49 H.A. van nº. 2463 (geheel groot 0,23,56 H.A.);

2º. deel uitmakende van Schielands Hoogen Zeedijk:

Schiedam, Sectie I, nos. 2360, groot 0,00,35 H.A.; 2361, groot 0,67,90 H.A.; 2364, groot 0,18,60 H.A.; 2365, groot 0,19,10 H.A.; 2368, groot 0,19,50 H.A.; 2369, groot 0,19,00 H.A.; 2209, groot 0,10,90 H.A.; 2211, groot 0,03,10 H.A.; 2213, groot 0,00,88 H.A.; 2215, groot 0,02,60 H.A.; 2217, groot 0,02,74 H.A.;

3º. gelegen in den polder Nieuw Mathenesse:

Schiedam, Sectie K, nos. 249, groot 0,22,48 H.A.; 251, groot 0,92,40 H.A.; 253, groot 1,08,40 H.A.; 255, groot 1,84,70 H.A.; 256, groot 0,42,80 H.A.; 259, groot 0,49,20 H.A.; 263, groot 0,21,40 H.A.; 1, groot 1,83,60 H.A.

261, groot 0,73,70 H.A.; 143, groot 0,38,60 H.A.; 144, groot 0,24,20 H.A.;

Schiedam, Sectie L, nos. 2491, groot 0,50,95 H.A.; 2490, groot 0,14,90 H.A.; 2492, groot 0,02,75 H.A.; 2495, groot 0,11,65 H.A.; 2496, groot 0,39,50 H.A.; 2497, groot 0,12,70 H.A.

De wederzijdsche overdracht van de bezittingen en rechten in dit artikel bedoeld, geschiedt krachtens deze wet, zonder dat daarvoor een nadere akte wordt gevorderd.

Zulks geschiedt eveneens ten aanzien van andere uit de wet of uit overeenkomst voortspruitende lasten, rechten en verplichtingen der gemeente Schiedam, betrekking hebbende op het naar de gemeente Rotterdam overgaand gebied, alsmede op ten aanzien van andere uit de wet of uit overeenkomst voortspruitende lasten, rechten en verplichtingen der gemeenten Rotterdam en Schiedam, betrekking hebbende op de wederkeerig bij deze wet aan die gemeenten overgaande bezittingen en rechten.

Voor zooveel overschrijving in de openbare registers noodig mocht zijn, zal die geschieden krachtens deze wet.

4. De kosten van behoeftige krankzinnigen in gestichten of woningen, bedoeld in artikel 35*a* der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* nº. 96), komen, voor zoover zij tijdens de opneming daarin woonplaats hadden op het ingevolge artikel 1 naar de gemeente Rotterdam overgaande gebied van 1 Januari 1926 af voor rekening dier gemeente.

5. Alle kadastrale en andere stukken, uitsluitend betrekking hebbende op hetgeen volgens artikel 1 tot de gemeente Rotterdam overgaat, worden aan die gemeente afgegeven.

Het bestuur der gemeente Rotterdam heeft het recht te alle tijde kosteloos inzage te nemen van de archieven der gemeente Schiedam, en van de zich in die archieven bevindende stukken, afschriften of uittreksels op kosten zijner gemeente te vorderen, eveneens zoover deze betrekking hebben op hetgeen volgens artikel 1 tot de gemeente Rotterdam overgaat.

6. Het gemeentebestuur van Schiedam zendt op 1 Januari 1926 aan dat van Rotterdam een uittreksel uit het bevolkingsregister, ten aanzien van de in dat register ingeschreven personen, gevestigd op het grondgebied, dat ingevolge artikel 1 naar Rotterdam overgaat.

Dit uittreksel vermeldt de voor de inschrijving in het bevolkingsregister van laatstgenoemde gemeente benoodigde gegevens.

De ingezetenen van Schiedam, gevestigd op het grondgebied, dat ingevolge artikel 1 tot Rotterdam overgaat, worden voor het opmaken der kiezerslijst en voor de verkiesbaarheid tot leden van den gemeenteraad, reeds met ingang van 1 Januari 1926, beschouwd als ingezetenen der gemeente Rotterdam.

Voor zoover de personen, gevestigd op het overgaand grondgebied, geplaatst zijn op de voor het loopende jaar vastgestelde kiezerslijst, zendt het bestuur der gemeente Schiedam vóór 8 Januari 1926 een uittreksel uit die kiezerslijst aan het Bestuur der gemeente Rotterdam.

Het in het voorgaande lid bedoelde uittreksel wordt toegevoegd aan de voor het loopende jaar vastgestelde kiezerslijst der gemeente Rotterdam en vormt daarmede één geheel.

7. Waar in wetten of wettelijke voorschriften de benaming Rotterdam of Schiedam voorkomt, zullen met ingang van 1 Januari 1926 daaronder verstaan worden de gemeenten, zooals zij bij deze wet zijn gewijzigd.

8. Deze wet treedt in werking met den datum harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenl. Zaken en Landbouw,
DE GEER.

De Minister van Financiën,
H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 30 *Dec.* 1925.)

---

24 *December* 1925. WET tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van omlegging van den Rijksweg *Utrecht—de Grebbe* onder *Amerongen* en *Leersum*. S. 496.

---

24 *December* 1925. WET tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van verlenging van de wisselplaats van den tramweg *Zeist—Rhenen* ten noordwesten van den Staatsspoorweg *Utrecht—Arnhem* nabij station *Driebergen*. S. 497.

---

24 *December* 1925. WET tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van uitbreiding van het stationsemplacement *Valkenburg*. S. 498.

---

24 *December* 1925. WET tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van aanleg van een tramweg van *Zutphen* naar *Deventer*. S. 499.

---

24 *December* 1925. WET tot het overbrengen van een bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnd gedeelte van den *Amstel* in beheer en onderhoud bij de gemeente *Amsterdam*. S. 500.

---

24 *December* 1925. WET tot ontginning van het steenkolenmijnveld bij *Vlodrop*. S. 501.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is om in het algemeen belang het recht tot ontginning van steenkolen in het mijnveld bij *Vlodrop* toe te kennen aan derden;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. 1. In afwijking van het bepaalde bij artikel 1 van de wet van 27 September 1920 (*Staatsblad* nº. 752) kan door Ons het recht tot ontginning van steenkolen in het terrein, in artikel 2 van die wet omschreven, worden toegekend aan derden.

2. Dit recht zal worden toegekend door het verleenen van concessie als in de wet van 21 April 1810 (*Bulletin des Lois* nº. 285) bepaald, en met alle gevolgen, daaraan door de wet verbonden, met dien verstande, dat de formaliteiten, welke ingevolge die wet aan het

verleenen van concessie behooren vooraf te gaan, niet behoeven te worden vervuld.

3. De concessionarissen zullen voor hetgeen zij krachtens deze wet verkrijgen, ten behoeve van het Staatsmijnbedrijf in *Limburg*, eene vergoeding aan 's Rijks schatkist uitkeeren, groot f 400,000.

2. 1. Door de verleening van de in het vorige artikel bedoelde concessie vervallen alle rechten en verplichtingen, welke de Staat ten aanzien van de ontginning van steenkolen in het in dat artikel vermelde terrein heeft.

2. De onderhandsche overdracht van de terreinen met opstal, gelegen in de gemeente *Melick-Herkenbosch*, en eigendom van den Staat der Nederlanden (Staatsmijnen in *Limburg*), wordt goedgekeurd.

3. Voor de ontginning van het in artikel 1 vermelde terrein moet ten minste één ontginningszetel op Nederlandsch gebied worden aangelegd, welke voldoet aan de bij de concessieakte te stellen eischen.

4. Door de betaling van het in het derde lid van artikel 1 genoemde bedrag worden de ontginners geacht voldaan te hebben aan de in de artikelen 6, 16 en 46 van de wet van 21 April 1810 (*Bulletin des Lois* nº. 285) vermelde verplichtingen.

5. Deze wet vervalt, indien niet binnen een jaar en zes maanden na haar in werking treden eene concessie, als bedoeld in het tweede lid van artikel 1, is verleend.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 18 *Jan.* 1926.)

---

24 *December* 1925. WET tot goedkeuring van het op 8 Januari 1925 te *'s-Gravenhage* gesloten voorloopig luchtvaartverdrag tusschen *Nederland* en *Noorwegen*. S. 502.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 8 Januari 1925 te *'s-Gravenhage* tusschen *Nederland* en *Noorwegen* gesloten voorloopig luchtvaartverdrag ingevolge artikel 58 der Grondwet de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Het nevens deze wet in afdruk gevoegd op 8 Januari 1925 te *'s-Gravenhage* tusschen *Nederland* en *Noorwegen* gesloten voorloopig luchtvaartverdrag wordt goedgekeurd.

Art. II. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag volgende op dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

(*Uitgeg.* 19 *Jan.* 1926.)

CONVENTION PROVISOIRE CONCERNANT LA NAVIGATION AÉRIENNE ENTRE LES PAYS-BAS ET LA NORVÈGE.

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas
et
Sa Majesté le Roi de Norvège,

également animés du désir de régler la navigation aérienne entre les Pays-Bas et la Norvège, ont résolu de conclure à cet effet une convention provisoire et ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires, savoir :

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas : Son Excellence le Jonkheer H. A. van Karnebeek, Son Ministre des Affaires Etrangères ;

Sa Majesté le Roi de Norvège : Son Excellence Monsieur Emil Huitfeldt, Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas ;

lesquels, dûment autorisés, sont convenus des articles suivants :

Article 1. Chacun des Etats contractants accordera en temps de paix aux aéronefs, dûment enregistrés dans l'autre Etat contractant, la liberté de passage inoffensif au-dessus de son territoire, pourvu que les conditions établies dans la présente convention soient observées.

Au sens de cette convention le "territoire des Etats contractants" sera entendu comme comprenant les eaux territoriales ; le mot "aéronef" ne désignera que les aéronefs privés et les aéronefs d'Etat commerciaux.

Art. 2. Jusqu'à nouvel ordre il sera permis de survoler les frontières des deux Etats contractants à n'importe quel point.

Art. 3. Chacun des Etats contractants aura le droit d'interdire le survol de certaines zones de leur territoire, sous réserve qu'il ne sera fait aucune distinction à cet égard entre les aéronefs des deux Etats.

En outre chaque Etat aura le droit en cas de circonstances exceptionnelles de restreindre ou interdire le survol de son territoire ou de parties de son territoire. Dans ce cas la réserve mentionnée ci-dessus ne sera pas applicable.

Les interdictions et restrictions de cet article devront être notifiées à l'autre Etat contractant.

Art. 4. Chaque aéronef s'engageant au-dessus d'une zone interdite devra donner le signal de détresse, prescrit par l'Etat survolé, et atterrira immédiatement sur l'un des aérodromes ou aéroports de cet Etat et en dehors de la zone interdite.

Art. 5. Les aérodromes et aéroports, ouverts à l'usage public, seront ouverts aux aéronefs des deux Etats.

Après l'entrée dans et avant la sortie de l'un des deux pays le premier atterrissage et le dernier départ ne devront avoir lieu que sur ou de l'un des aérodromes ou aéroports ouverts à l'usage public, ou les formalités douanières pourront être remplies, tout atterrissage entre la frontière et l'aérodrome ou l'aéroport étant interdit.

Dans des cas exceptionnels et avec la permission de l'autorité compétente, il sera permis d'effectuer le premier atterrissage et le dernier départ sur un autre terrain ou d'un autre terrain, ou les formalités douanières pourront

être remplies, l'atterrissage entre la frontière et le terrain susvisé étant également interdit.

Chacun des Etats contractants communiquera à l'autre une liste des aérodromes ou aéroports, ouverts à l'usage public, avant la mise en vigueur de cette convention. Cette liste désignera en plus des endroits ou les formalités douanières pourront être effectuées.

Toute modification de cette liste et toute restriction, même temporaire, dans l'usage des aérodromes et des aéroports indiqués seront notifiées immédiatement à l'autre Etat contractant.

Art. 6. Les aéronefs devront porter des marques distinctives apparentes, permettant de les identifier en plein vol.

Les aéronefs devront être pourvus des certificats et des documents prescrits pour la circulation aérienne dans leur pays.

Autant qu'elles remplissent dans l'aéronef des fonctions pour lesquelles une licence spéciale est exigée dans leur pays, les personnes composant l'équipage — c. à d. toutes les personnes se trouvant à bord de l'aéronef à l'exception des passagers — devront être munis des certificats prescrits pour la circulation aérienne dans leur pays ; les autres membres de l'équipage devront être pourvus de documents d'où apparaîtra leur fonction à bord de l'aéronef, leur métier, leur identité et leur nationalité.

Les documents délivrés ou reconnus valables pour les aéronefs et leur équipage par l'un des deux Etats contractants auront dans l'autre Etat la même validité que les documents correspondants délivrés ou reconnus valables par ce dernier.

Chacun des Etats contractants se réserve le droit de ne pas reconnaître valables pour la circulation aérienne dans les limites de son territoire les brevets d'aptitude, conférés à ses ressortissants par l'autre Etat contractant.

Art. 7. Faute de prescriptions spéciales et sauf les prescriptions de l'article 6, les personnes composant l'équipage et les passagers devront être pourvus des documents exigés par les règlements généraux concernant le trafic entre les deux pays.

Art. 8. Il sera interdit à l'aéronef de porter un appareil radio-électrique quel qu'il soit sans une licence spéciale délivrée par l'Etat, dont l'aéronef possède la nationalité. L'usage de ces appareils est soumis au-dessus du territoire de chacun des Etats contractants aux prescriptions édictées à cet effet par l'autorité compétente de cet Etat. En outre ces appareils ne pourront être employés que par des membres de l'équipage munis d'une licence spéciale délivrée à cet effet par le Gouvernement de leur pays.

Les deux Etats contractants se réservent de conclure pour des raisons de sécurité des arrangements relatifs à l'installation obligatoire d'appareils radio-électriques dans les aéronefs.

Art. 9. Il sera interdit aux aéronefs, à leur équipage et aux passagers de transporter comme cargaison ou d'autre manière des armes, des munitions, des gaz asphyxiants ou des explosifs. Le transport de pigeons voyageurs dans les limites du territoire de l'Etat contractant, dont l'aéronef ne possède pas la nationalité, ne s'effectuera pas sans une permission de l'autorité compétente de cet Etat.

Chacun des Etats contractants sera libre d'interdire le transport ou l'emploi des appareils photographiques et cinématographiques à bord des aéronefs ou pourra donner des règles concernant un tel transport ou emploi.

Art. 10. Les aéronefs transportant des personnes et des marchandises devront être munis d'une liste nominative de passagers, d'un manifeste indiquant la nature et la quantité des marchandises, ainsi que des déclarations de douane nécessaires.

Si à l'arrivée de l'aéronef il est constaté une différence entre le manifeste et les marchandises transportées, l'autorité douanière de l'aérodrome ou de l'aéroport d'arrivée pourra se mettre en rapport avec l'autorité douanière compétente dans l'autre Etat contractant.

Le transport du courrier postal pourra être réglé directement par des accords spéciaux entre les administrations postales des deux Etats contractants.

Art. 11. Au départ et à l'atterrissage les autorités compétentes de chacun des Etats contractants auront le droit dans tous les cas de visiter les aéronefs de l'autre Etat et de vérifier les certificats et les documents prescrits.

Art. 12. Chacun des Etats contractants aura le droit de soumettre à des réglementations spéciales le transport commercial de personnes et de marchandises de son territoire et à son territoire, ainsi que dans les limites de son territoire.

Le transport commercial de personnes et de marchandises entre deux points dans l'intérieur du territoire de l'Etat pourra être réservé aux aéronefs nationaux.

L'établissement de voies aériennes jalonnées, ainsi que l'exploitation d'un service aérien régulier au- dessus du territoire de l'un des deux Etats contractants pourront être soumis à une autorisation spéciale.

Art. 13. Des aéronefs en vol ne sera lancé d'autre lest que du sable fin ou de l'eau.

Art. 14. Les déchargements ou les jets en cours de route autres que ceux du lest n'auront lieu qu'avec une autorisation spéciale de l'Etat, sur le territoire duquel a lieu le déchargement ou le jet.

Art. 15. Les aéronefs appartenant à l'un des Etats contractants, leurs équipages et passagers, lorsqu'ils se trouvent sur le territoire de l'autre Etat, seront soumis aux obligations résultant des dispositions en vigueur dans l'Etat en question relativement à la navigation aérienne en général, aux droits de douane et autres droits, interdictions d'exportation et d'importation, transport de personnes et de marchandises, à la sécurité et l'ordre publics, à moins qu'il n'en ait été prévu autrement dans cet accord. Ils y seront soumis encore aux autres obligations résultant de la législation générale en vigueur.

Les deux Etats contractants se communiqueront mutuellement tous les lois et règlements régissant la navigation aérienne sur leur territoire.

Art. 16. Chacun des Etats contractants pourra dénoncer cette convention en tout temps avec préavis de trois mois.

En outre, chacun des Etats contractants se réserve le droit de dénoncer cette convention avec effet immédiat de cette dénonciation dès

que les deux Etats auront ratifié la convention internationale relative à la navigation aérienne signée à Paris le 13 octobre 1919.

Art. 17. La présente convention sera ratifiée et l'échange des instruments de ratification devra avoir lieu aussitôt que possible. Elle entrera en vigueur le jour où les ratifications auront été échangées.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente convention provisoire et y ont apposé leurs sceaux.

Fait en double exemplaire à La Haye, le 8 janvier 1925.

(L. S.) v. KARNEBEEK.
(L. S.) EMIL HUITFELDT.

Behoort bij de wet van 24 December 1925 (*Staatsblad* nº. 502).

Ons bekend :

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.
De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

---

24 *December* 1925. WET, houdende kwijtschelding aan de Naamlooze Vennootschap „Machinefabriek Braat" te *Soerabaja* van twee den Lande aankomende vorderingen. S. 503.

---

24 *December* 1925. WET, houdende gedeeltelijke kwijtschelding aan Tjhin Kong Thian en Lie Men Kon van eene den Lande aankomende vordering. S. 504.

---

24 *December* 1925. WET, houdende goedkeuring van het op 9 Maart 1925 te *'s-Gravenhage* tusschen *Nederland* en *Finland* gesloten verdrag, tot regeling van de toelating, alsmede de rechten, verplichtingen en immuniteiten van consulaire ambtenaren der Republiek in *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* en *Curaçao*. S. 505.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 9 Maart 1925 te *'s-Gravenhage* tusschen *Nederland* en *Finland* gesloten verdrag tot regeling van de toelating, alsmede de rechten, verplichtingen en immuniteiten van consulaire ambtenaren der Republiek in *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* en *Curaçao*, ingevolge art. 58 der Grondwet, de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Het nevens deze wet in afdruk gevoegd verdrag tusschen *Nederland* en *Finland*, den 9den Maart 1925 te *'s-Gravenhage* gesloten, wordt goedgekeurd.

Art. II. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag, volgende op dien van hare afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.
De Minister van Koloniën, CH. WELTER.
(*Uitgeg.* 14 *Jan.* 1926.)

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas, désirant resserrer les liens d'amitié existant entre le Royaume des Pays-Bas et la République de Finlande et assurer aux relations de commerce établies entre les deux nations le développement le plus ample, et voulant satisfaire au désir exprimé par le Gouvernement Finlandais, a consenti à admettre des fonctionnaires consulaires finlandais dans les principaux ports des Indes néerlandaises, du Surinam et du Curaçao, sous la réserve toutefois de faire de cette concession l'objet d'une convention spéciale, déterminant d'une manière claire et précise les droits, devoirs et immunités de ces fonctionnaires consulaires dans lesdits territoires.

A cette fin Sa Majesté la Reine des Pays-Bas a nommé comme plénipotententiaire :

Son Excellence le Jonkheer H. A. van Karnebeek, Son Ministre des Affaires Etrangères,

et le Président de la République de Finlande :

M. Yrjö Saastamoinen, Chargé d'Affaires de Finlande à La Haye,

lesquels, dûment autorisés à cet effet, sont convenus des articles suivants :

Article 1. Des Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents Consulaires de la République de Finlande seront admis dans tous les ports des Indes néerlandaises, du Surinam et du Curaçao, qui sont ouverts aux navires de toutes les nations.

Art. 2. Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents Consulaires de la République de Finlande seront considérés comme des protecteurs du commerce de leurs nationaux dans leur arrondissement consulaire. Ils résideront dans le port indiqué dans leur commission et seront soumis aux lois, tant civiles que pénales, qui y sont en vigueur, sauf les exceptions que la présente convention établit en leur faveur.

Art. 3. Avant d'être admis à l'exercice de leurs fonctions et de jouir des immunités qui y sont attachées, les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents Consulaires doivent présenter, par la voie indiquée dans le second alinéa de l'article 6, au Gouvernement de Sa Majesté la Reine des Pays-Bas une commission, indiquant leur arrondissement consulaire et le lieu de leur résidence.

Du moment que l'exéquatur sera contresigné par le Gouverneur-Général des Indes néerlandaises, par le Gouverneur du Surinam ou par le Gouverneur du Curaçao lesdits fonctionnaires consulaires de tout grade auront droit à la protection du Gouvernement Néerlandais et à l'assistance des autorités locales pour assurer le libre exercice de leurs fonctions.

Le Gouvernement de la Reine se réserve la faculté de retirer l'exéquatur ou de le faire retirer par le Gouverneur-Général ou par les Gouverneurs susvisés, en indiquant les motifs de cette mesure.

Art. 4. Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents Consulaires sont autorisés à placer au-dessus de la porte extérieure de leur demeure ou celle de la maison dans laquelle ils ont établi leur chancellerie un écusson aux armes de leur pays, avec la légende : Consulat-Général, Consulat, Vice-Consulat ou Agence Consulaire de la République de Finlande.

Il est bien entendu que cette marque exté-

rieure ne pourra jamais être considérée comme donnant droit d'asile, ni comme pouvant soustraire la maison et ceux qui l'habitent aux poursuites de la justice territoriale.

Art. 5. Il est néanmoins entendu que les archives et documents relatifs aux affaires consulaires seront protégés contre toute recherche, et qu'aucune autorité ni aucun magistrat ne pourra les visiter, les saisir ou s'en enquérir d'une manière quelconque et sous aucun prétexte.

Art. 6. Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents Consulaires ne sont investis d'aucun caractère diplomatique.

Aucune demande ne pourra être adressée au Gouvernement Néerlandais que par l'entremise du représentant diplomatique de la République de Finlande accrédité à La Haye.

En cas d'urgence les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls ou Agents Consulaires pourront recourir directement au Gouverneur-Général ou aux Gouverneurs susvisés, prouvant l'urgence et exposant les motifs pour lesquels la demande ne saurait être adressée aux autorités subalternes; ou en démontrant que les demandes, antérieurement adressées à ces autorités, seraient restées sans effet.

Art. 7. Le passeport, délivré ou visé par les fonctionnaires consulaires, ne dispense nullement le porteur de l'obligation de se munir de tous les actes requis par les lois ou règlements locaux pour voyager ou s'établir dans les Indes néerlandaises, ou dans le Surinam ou dans le Curaçao et ne porte aucun préjudice à l'exercice du droit que possède le Gouvernement du territoire en question d'y interdire le séjour ou d'ordonner l'éloignement de tout individu muni d'un passeport.

Art. 8. Toutes les opérations relatives au sauvetage des navires finlandais, naufragés sur les côtes des Indes néerlandaises, du Surinam ou du Curaçao, seront dirigées par les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls ou Agents Consulaires de la République de Finlande.

L'intervention des autorités locales aura seulement lieu pour maintenir l'ordre, garantir les intérêts des sauveteurs, s'ils sont étrangers aux équipages naufragés et assurer l'exécution des dispositions à observer pour l'entrée et la sortie des marchandises sauvées.

En l'absence et jusqu'à l'arrivée des Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls ou Agents Consulaires, les autorités locales devront d'ailleurs prendre toutes les mesures nécessaires pour la protection des individus et la conservation des effets naufragés.

Il est de plus convenu que les marchandises sauvées ne seront tenues à aucun droit de douane à moins qu'elles ne soient admises à la consommation intérieure.

Art. 9. Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents Consulaires finlandais peuvent requérir l'assistance des autorités locales pour l'arrestation, la détention et l'emprisonnement des déserteurs des navires finlandais, marchands ou de guerre, pour autant que l'extradition des déserteurs de ces navires a été stipulée par traité.

A cet effet, ils s'adresseront par écrit aux fonctionnaires compétents et si la preuve est rapportée par les registres du navire, les rôles d'équipage ou par tout autre document authentique, que les hommes réclamés faisaient partie de l'équipage, l'extradition sera accordée à moins que l'individu dont il s'agit ne soit sujet néerlandais.

Les autorités locales seront tenues d'exercer toute leur autorité pour faire arrêter les déserteurs. Après leur arrestation, ceux-ci seront mis à la disposition desdits fonctionnaires consulaires et pourront être détenus à la réquisition et aux frais de ceux qui les réclament, pour être ensuite renvoyés à bord des navires auxquels ils appartiennent, ou d'un autre navire de la même nation. Néanmoins si ces déserteurs ne sont pas renvoyés dans les trois mois, à partir du jour de leur arrestation, ils seront mis en liberté et ne pourront plus être arrêtés du même chef.

Il est entendu toutefois que l'extradition du déserteur qui aurait commis quelque crime, délit ou contravention, sera remise jusqu'à ce que le tribunal néerlandais (territorial ou métropolitain) saisi de l'affaire, ait rendu une sentence et que celle-ci ait été exécutée.

Art. 10. Lorsqu'un sujet de la République de Finlande vient à décéder sans héritiers ou exécuteurs testamentaires connus, les autorités néerlandaises, chargées, d'après les lois locales, de l'administration de la succession, en donneront avis aux fonctionnaires consulaires finlandais, afin de transmettre aux intéressés les informations nécessaires.

Art. 11. Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls ou Agents Consulaires finlandais seront, à la requête du capitaine ou de l'officier qui le remplace, exclusivement chargés de l'ordre intérieur à bord des navires de commerce de leur nation.

Ils connaîtront seuls de tous les différends, qui se seront élevés en mer ou qui s'élèveront dans les ports entre le capitaine, les officiers et les membres de l'équipage, y compris ceux qui concernent le règlement des salaires et l'exécution des engagements réciproquement consentis.

Les tribunaux ou les autres autorités néerlandais ne pourront à aucun titre s'immiscer dans ces différends à moins que ceux-ci ne soient de nature à troubler la tranquillité et l'ordre public à terre ou dans le port, ou que des personnes étrangères à l'équipage ne s'y trouvent mêlées.

Art. 12. Pour autant qu'en Finlande les mêmes faveurs sont accordées réciproquement aux Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents Consulaires des Pays-Bas, les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents Consulaires finlandais qui n'exercent pas le commerce ni aucune fonction ou profession autre que leurs fonctions consulaires, seront exempts du logement militaire, de l'impôt personnel et de toute imposition générale ou municipale ayant un caractère personnel, à moins qu'ils ne soient sujets néerlandais ou qu'ils n'habitent déjà le Royaume des Pays-Bas ou ses territoires d'outre-mer lors de leur nomination. Cette exemption ne peut jamais s'étendre aux droits de douane ou autres impôts indirects ou réels.

Art. 13. Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents Consulaires finlandais jouiront de tous les autres privilèges, exemptions et immunités dans les Indes néerlandaises,

le Surinam et le Curaçao, qui pourraient être accordés par la suite aux agents du même rang de la nation la plus favorisée.

Art. 14. La présente convention est conclue pour un terme de cinq ans, à partir du 90ième jour après l'échange des ratifications.

A moins qu'une des Hautes Parties Contractantes n'ait notifié à l'autre, au moins un an avant ce terme, son intention d'en faire cesser les effets, la convention restera en vigueur jusqu'à l'expiration d'une année après la dénonciation faite par l'une des Hautes Parties Contractantes.

En foi de quoi, les plénipotentiaires respectifs ont signé la présente convention et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait en double exemplaire à La Haye, le 9 mars 1925.

(*L. S.*) VAN KARNEBEEK.
(*L. S.*) YRJÖ SAASTAMOINEN.

---

24 *December* 1925. WET, houdende goedkeuring van het op 9 December 1924 te *'s-Gravenhage* tusschen *Nederland* en *Hongarije* gesloten handelsverdrag met daarbij behoorend protocol. S. 506.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 9 December 1924 te 's-Gravenhage tusschen Nederland en Hongarije gesloten handelsverdrag, met daarbijbehoorend protocol, ingevolge art. 58 der Grondwet de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Het nevens deze wet in afdruk gevoegde verdrag tusschen Nederland en Hongarije, met daarbij behoorend protocol, op 9 December 1924 te 's-Gravenhage gesloten, wordt goedgekeurd.

Art. II. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag, volgende op dien van hare afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.
De Minister van Justitie, J. SCHOKKING
De Minister van Binnenl. Zaken en Landbouw, DE GEER.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, KOOLEN.
De Minister van Koloniën, CH. WELTER.

(*Uitgeg.* 18 *Jan.* 1926.)

CONVENTION.

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas et Son Altesse Sérénissime le Gouverneur de Hongrie, désireux de favoriser les relations économiques entre les deux Pays, ont résolu de conclure une Convention de Commerce et ont nommé à cet effet pour Leurs Plénipotentiaires respectifs, savoir: Sa Majesté la Reine des Pays-Bas:

Son Excellence Jonkheer H. A. VAN KARNEBEEK, Son Ministre des Affaires Etrangères,

Son Altesse Sérénissime le Gouverneur de Hongrie:

le Baron PAUL FORSTER, Son Chargé d'Affaires à La Haye, lesquels, dûment autorisés à cet effet, sont convenus des dispositions suivantes:

I. 1. Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes seront traités sur le territoire de l'autre Partie sous tous les rapports et notamment en ce qui concerne l'établissement et l'exercice du commerce, de l'industrie et de la navigation, leurs biens mobiliers et immobiliers, leurs droits et intérêts au moins aussi avantageusement que les ressortissants de la nation la plus favorisée.

2. Ils seront libres de régler leurs affaires sur le territoire de l'autre Partie, soit personnellement, soit par un intermédiaire de leur propre choix, sans être soumis à cet égard à d'autres restrictions que celles prévues par les lois et règlements en vigueur dans le territoire respectif. Ils auront, en se conformant aux lois du pays, le droit d'ester en justice et libre accès auprès des autorités.

3. Ils n'auront à payer pour l'exercice de leur commerce, de leur industrie et de leur navigation sur le territoire de l'autre Partie aucun impôt, taxe ou droit autres ou plus élevés que ceux qui sont ou seront perçus des nationaux.

II. 1. Les sociétés anonymes et autres sociétés commerciales, industrielles ou financières, y compris les compagnies de navigation, qui ont leur siége sur le territoire de l'une des Hautes Parties Contractantes et qui d'après les lois de cette Partie y sont légalement constituées, seront autorisées également sur le territoire de l'autre Partie à défendre tous leurs droits et spécialement à ester en justice, en se soumettant aux lois et ordonnances y relatives, en vigueur sur le territoire de cette autre partie.

2. L'admission des sociétés énoncées ci-dessus, légalement constituées sur le territoire de l'une des Hautes Parties Contractantes, sur le territoire de l'autre Partie, sera régie par les lois et ordonnances en vigueur sur le territoire de l'Etat respectif.

3. Toutes les sociétés, une fois légalement établies, jouiront à tout égard du traitement sur le pied de la nation la plus favorisée.

III. 1. Chacune des Hautes Parties Contractantes s'engage à accorder à l'autre le traitement le plus favorable qu'elle accorde ou pourrait accorder à l'avenir à un Etat tiers quelconque en ce qui concerne l'exportation, l'importation, l'entreposage et le transit des marchandises, l'acquittement des droits ou des taxes et l'accomplissement des formalités douanières.

2. Les produits naturels ou fabriqués, originaires des Pays-Bas et des Indes Néerlandaises, du Suriname et du Curaçao sont admis en Hongrie, et les produits naturels ou fabriqués originaires de Hongrie sont admis aux Pays-Bas et aux Indes Néerlandaises, au Suriname et au Curaçao au bénéfice du tarif le plus favorable que chacune des Hautes Parties Contractantes accorde ou accordera à un Etat tiers quelconque, tant en ce qui concerne tous les droits et taxes qu'en ce qui concerne tous les coefficients, surtaxes ou majorations dont ces droits et taxes sont ou pourront être l'objet.

IV. 1. Les objets passibles de droits et servant d'échantillons, à l'exception des mar-

chandises prohibées, seront admis de part et d'autre en franchise temporaire, sous réserve de l'observation des formalités douanières nécessaires pour en assurer la réexportation intégrale.

2. Les marques de reconnaissance apposées aux échantillons par les autorités de l'une des Hautes Parties Contractantes seront pour l'établissement de leur indentité, reconnues par les autorités de l'autre Partie, bien entendu que celles-ci auront la faculté, dans tous les cas où cela leur paraîtra nécessaire, d'y apposer à côté les marques de reconnaissance nationales.

3. Le bénéfice de cette franchise peut être retiré aux voyageurs et aux maisons de commerce, qui ne se conforment pas aux conditions établies.

V. Aussi pour les cas non prévus par les articles précédents les Hautes Parties Contractantes s'accordent-elles réciproquement le traitement sur le pied de la nation la plus favorisée pour tout ce qui concerne le commerce, l'industrie, la navigation et le service consulaire.

VI. Tout différend sur l'interprétation, l'application ou l'exécution de la présente convention qui n'a pu être résolu entre les Hautes Parties Contractantes par la voie diplomatique sera soumis à la Cour Permanente du Justice Internationale.

VII. Les dispositions de la présente Convention sont applicables aux Pays-Bas et aux Indes Néerlandaises, au Suriname et au Curaçao.

VIII. La présente Convention sera ratifiée et les ratifications seront échangées à Budapest aussitôt que faire se pourra. Elle entrera en vigueur quinze jours après l'échange des ratifications et demeurera obligatoire pendant une année à partir du jour de son entrée en vigueur avec tacite réconduction pour une même période chaque fois où elle ne sera pas dénoncée par une des Hautes Parties Contractantes au moins six mois avant l'échéance.

En foi de quoi les Plénipotentiaires ont signé la présente Convention.

Faite en double à La Haye, le 9 décembre 1924.

(*signé*) v. KARNEBEEK. (*signé*) FORSTER.

PROTOCOLE.

Au moment de procéder à la signature de la Convention de Commerce conclue à la date de ce jour, les Plénipotentiaires soussignés ont fait la déclaration suivante :

Il est entendu que la présente Convention ne déroge en rien aux avantages réservés exclusivement aux Puissances associées et alliées en vertu de certaines dispositions du Traité de Trianon.

La Haye, le 9 décembre 1924.

(*signé*) v. KARNEBEEK. (*signé*) FORSTER.

---

24 *December* 1925. WET, houdende naturalisatie van B. Baruch en 19 anderen. S. 507.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat Bernhard Baruch en 19 anderen aan Ons een verzoek om naturalisatie hebben ingediend, met overlegging van de bewijsstukken, bedoeld in art. 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* nº. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 955) ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan :

1º. Bernhard Baruch, geboren te *Weener* (*Pruisen*) den 30 November 1893, koopman, wonende te *Berlijn* (*Pruisen*) ;

2º. Louisa Maria Ghislaine Ida Briegleb, geboren te *Villers-la-Ville* (*België*) den 23 December 1892, bibliothecaresse, wonende te *Meppel*, provincie *Drenthe* ;

3º. Joannes Brosens, geboren te *Meir* (*België*) den 31 October 1869, landbouwer, wonende te *Zundert*, provincie *Noordbrabant* ;

4º. Victor Cornelius Brosens, geboren te *Meir* (*België*) den 15 Januari 1872, landbouwer, wonende te *Zundert*, provincie *Noordbrabant* ;

5º. Heinrich Theodor van Cour, geboren te *Cassel* (*Pruisen*) den 5 Juni 1879, koopman, wonende te *Keulen* (*Pruisen*) ;

6º. Ludwig Hans Max Rhebisch Grimm, geboren te *Antwerpen* (*België*) den 27 November 1898, woltaxateur, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland* ;

7º. Bruno Franciscus Maria van Haaren, geboren te *Antwerpen* (*België*) den 21 Februari 1891, industrieel, wonende te *Berchem* (*België*) ;

8º. Eugen Hamel, geboren te *Berlijn* (*Pruisen*) den 9 Februari 1879, koopman, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland* ;

9º. Oskar Wilhelm Erich Holtze, geboren te *Berlijn* (*Pruisen*) den 7 Januari 1883, koopman, wonende te *Bussum*, provincie *Noordholland* ;

10º. Hubert Köppen, geboren te *Tüschen*, gemeente *Velbert* (*Pruisen*), den 28 Juni 1884, fabrieksarbeider, wonende te *Eckamp* (*Pruisen*) ;

11º. Karl Friedrich Wilhelm Lenz, geboren te *Antwerpen* (*België*) den 19 Juli 1894, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland* ;

12º. Siegfried Nathan London, geboren te *Hamburg* (*Duitschland*) den 25 Februari 1888, koopman, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland* ;

13º. Richard Carl Emil Mechel, geboren te *Maagdenburg* (*Pruisen*) den 25 Februari 1886, koopman, wonende te *Bussum*, provincie *Noordholland* ;

14º. Willi Hans Miersemann, geboren te *Schkeuditz* (*Saksen*) den 14 Februari 1895, bontwerker, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland* ;

15º. Walter Eduard Mingramm, geboren te *Hamburg* (*Duitschland*) den 21 September 1882, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland* ;

16º. Heimericus van Schadewijk, geboren te *Ruhrort* (*Pruisen*) den 12 Januari 1887, koopman, wonende te *Rheinberg* (*Pruisen*) ;

17º. Mossek Schmuklertschik (*Morris Lewis*), geboren te *Zielum* (*Polen*) den 10/23 September 1877, kleermaker, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland* ;

18º. Hubert Schopen, geboren te *Busbach* (*Pruisen*) den 9 Juli 1885, koopman, wonende te *Eschweiler* (*Pruisen*) ;

19º. Moses Hersch Schulster, geboren te *Bobrka* (*Polen*) den 22 Augustus 1893, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland* ;

20º. Edwin Stöhr, geboren te *Streckenwald* (*Tsjecho-Slowakije*) den 16 April 1893, kantoor-

bediende, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*.

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 6 *Jan.* 1926.)

---

24 *December* 1925. WET, houdende naturalisatie van A. Aronsohn en 20 anderen. S. 508.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat Arthur Aronsohn en 20 anderen aan Ons een verzoek om naturalisatie hebben ingediend, met overlegging van de bewijsstukken, bedoeld in art. 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* nº. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 955);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

1º. Arthur Aronsohn, geboren te *Amsterdam* (*Noordholland*) den 29 Augustus 1896, civiel ingenieur, wonende te *Vught*, provincie *Noordbrabant*;

2º. Gerharda Elisabeth van den Berg, weduwe van Gerhardus Kolenbrander, geboren te *Emmerik* (*Pruisen*) den 4 Maart 1872, zonder beroep, wonende te *Emmerik* (*Pruisen*);

3º. Meyer Birmann, geboren te *Sniatijn* (*Polen*) den 11 Februari 1880, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

4º. Hans Friedrich Hermann Heinrich Dahl, geboren te *Schwerin* (*Duitschland*) den 20 Juli 1885, winkelier, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

5º. Theodor Johann Jacob Damen, geboren te *Speelberg*, gemeente *Emmerik* (*Pruisen*) den 2 April 1886, kleermaker, wonende te *Speelberg*, gemeente *Emmerik* (*Pruisen*);

6º. Otto Roberto Erhardt, geboren te *Bilbao* (*Spanje*) den 8 Januari 1889, koopman, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

7º. Menasche Freund, geboren te *Neu Sandez* (*Polen*) den 9 Augustus 1887, fabriekschef, wonende te *Arnhem*, provincie *Gelderland*;

8º. Julie Ida Marie Leonie van Gheluwe, weduwe van Henricus Hermanus Eugenius Schoenfeld, geboren te *Brugge* (*België*) den 12 April 1879, zonder beroep, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

9º. August Ferdinand Gronvaldt genaamd Muller, geboren te *Arnhem* (*Gelderland*) den 20 April 1879, secretaris der Nederlandsche Vereeniging van Fabrieksarbeiders, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

10º. Jakob Hartogsohn, geboren te *Emden* (*Pruisen*) den 21 Maart 1887, koopman, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

11º. Eelkje Hottinga, weduwe van Lambertus van Olst, geboren te *Oosterzee*, gemeente *Lemsterland* (*Friesland*), den 25 Maart 1868, zonder beroep, wonende te *Utrecht*, provincie *Utrecht*;

12º. Herbert Noa Kruskal, geboren te *Frankfort aan den Main* (*Pruisen*) den 14 October 1900, wijnreiziger, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

13º. Joseph Karl Maçoureck, geboren te *Wachau* (*Saksen*) den 7 April 1875, isoleerder, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

14º. Carl Rudolph Manntz, geboren te *Rheydt* (*Pruisen*) den 23 Augustus 1887, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

15º. Bernard Heinrich Menke, geboren te *Molbergen* (*Oldenburg*) den 16 Mei 1870, koopman, wonende te *Haarlem*, provincie *Noordholland*;

16º. Theodora Gerda Elisabeth Schenck, geboren te *Luxemburg* (*Luxemburg*) den 15 Juli 1896, leerares, wonende te *Warmond*, provincie *Zuidholland*;

17º. Abel Schwarz, geboren te *St. Petersburg* (*Rusland*) den 13/25 Juni 1863, koopman, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

18º. Judocus Franciscus Verleijsen, geboren te *Wouw* (*Noordbrabant*) den 17 September 1899, landbouwer, wonende te *Wouw*, provincie *Noordbrabant*;

19º. Willem Adriaan De Vreese, geboren te *Gent* (*België*) den 16 September 1903, student, wonende te *Leiden*, provincie *Zuidholland*;

20º. Friedrich Heinrich Weller, geboren te *Frankfort a/Main* (*Pruisen*) den 16 Februari 1881, handelsagent, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*.

2. Met aanvulling van het bepaalde bij artikel 6 van de wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* nº. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 955), wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan Maria Agnes Menke, geboren te *Krommenie* (*Noordholland*) den 8 Maart 1904, zonder beroep, wonende te *Haarlem*, provincie *Noordholland*.

3. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 6 *Jan.* 1926.)

---

24 *December* 1925. WET, houdende naturalisatie van L. D. Aliotti, weduwe van E. O. Keun en 19 anderen. S. 509.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat Leontina Dominica Aliotti, weduwe van Edward Otho Keun, en 19 anderen, aan Ons een verzoek om naturalisatie hebben ingediend, met overlegging van de bewijsstukken, bedoeld in art. 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* nº. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* nº. 955);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

1º. Leontina Dominica Aliotti, weduwe van Edward Otho Keun, geboren te *Smyrna* (*Smyrna*) den 18 December 1854, zonder beroep, wonende te *Cannes* (*Frankrijk*);

2°. Marguerite Antoinette Barreau dit Taurel, geboren te *Schaerbeek* (*België*) den 14 October 1875, kamerverhuurster, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

3°. Leopold De By, geboren te *Norstum*, gemeente *Bardenberg* (*Pruisen*) den 31 Januari 1893, zonder beroep, wonende te *Niederbardenberg* (*Pruisen*);

4°. Maria Josepha Dauven, weduwe van Jan Martin Notermans, geboren te *Aken* (*Pruisen*) den 28 Maart 1866, zonder beroep, wonende te *Aken* (*Pruisen*);

5°. Theodor Engels, geboren te *Crefeld* (*Pruisen*) den 1 November 1891, zadelmakersknecht, wonende te *Crefeld* (*Pruisen*);

6°. Jean Hubert Ernest Geelen, geboren te *Pepinster* (*België*) den 1 April 1887, magazijnmeester, wonende te *Aken* (*Pruisen*);

7°. Amélie Carlowna Grünberg, weduwe van Pieter Meeter, geboren te *Libau* (*Letland*) den 24 Juni 6 Juli/1848, zonder beroep, wonende te *Clarens* bij *Montreux* (*Zwitserland*);

8°. Bernhard Joseph Haanraets, geboren te *Aken* (*Pruisen*) den 21 Maart 1892, werkman, wonende te *Aken* (*Pruisen*);

9°. Johann Heinrich Michael Hekke, geboren te *Nordhorn* (*Pruisen*) den 3 September 1891, arbeider, wonende te *Schüttorf* (*Pruisen*);

10°. Elbert Jacques Pierre graaf de Hochepied, geboren te *Smyrna* (*Smyrna*) den 12 Augustus 1872, publicist, wonende te *Parijs* (*Frankrijk*);

11°. Henrica de Jonge, geboren te *Antwerpen* (*België*) den 27 October 1876, dienstbode, wonende te *Antwerpen* (*België*);

12°. Hermann Kamphuis, geboren te *Schüttorf* (*Pruisen*) den 14 Maart 1892, fabrieksarbeider, wonende te *Schüttorf* (*Pruisen*);

13°. Auguste Keller, weduwe van Frederikus Hendrikus Hazelhof, geboren te *Ohligs* (*Pruisen*) den 27 Augustus 1856, zonder beroep, wonende te *Wald b/Solingen* (*Pruisen*);

14°. Mathias Joseph Rocks, geboren te *Lontzen* (*Pruisen*) den 4 Mei 1885, landbouwer, wonende te *Eilendorf* (*Pruisen*);

15°. Samuel Scialom, geboren te *Saloniki* (*Griekenland*) den 25 December 1864, zonder beroep, wonende te *Lausanne* (*Zwitserland*);

16°. Maria Christine Siemes, weduwe van Johannes Hubertus de Bije, geboren te *Beckrath* (*Pruisen*) den 8 Mei 1852, zonder beroep, wonende te *Niederbardenberg* (*Pruisen*);

17°. Wilhelm Joseph Syben, geboren te *Aken* (*Pruisen*) den 15 December 1883, metselaar, wonende te *Aken* (*Pruisen*);

18°. Peter Gerhard Ubaghs, geboren te *Stolberg* (*Pruisen*) den 18 September 1889, kantoorbediende, wonende te *Stolberg* (*Pruisen*);

19°. Alexander Herman Verloop, geboren te *Port Said* (*Egypte*) den 9 October 1883, fabrieksdirecteur, wonende te *Schönau-Lindau* (*Beieren*);

20°. Roger Henri Wijers, geboren te *Parijs* (*Frankrijk*) den 16 Januari 1893, bankbediende, wonende te *Parijs* (*Frankrijk*).

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 6 *Jan.* 1926.)

24 *December* 1925. WET, houdende naturalisatie van A. C. D. Andreoli en 20 anderen. S. 510.

WIJ WILHELMINA, EN.Z. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat Antonio Carlo Domeniko Andreoli en 20 anderen aan Ons een verzoek om naturalisatie hebben ingediend, met overlegging van de bewijsstukken, bedoeld in art. 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 955);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

1°. Antonio Carlo Domeniko Andreoli, geboren te *Haarlem* (*Noordholland*), den 15 Juli 1898, R. K. priester, wonende te *Warmond*, provincie *Zuidholland*;

2°. Hermann Carl Otto Düfer, geboren te *Brunswijk* (*Duitschland*) den 4 Augustus 1871, bankdirecteur, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

3°. Rudolph Johannes Elsmann, geboren te *Schwerte* (*Pruisen*) den 5 Augustus 1880, musicus, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

4°. Evaline van Gelder, weduwe van Sylvain Kahn, geboren te *Amsterdam* (*Noordholland*) den 31 Mei 1874, zonder beroep, wonende te *Brussel* (*België*);

5°. Johannes Jozef Hanrath, geboren te *Johannesburg* (*Transvaal*) den 11 Januari 1900, assistent aan de Nederlandsche Handels Hoogeschool, wonende te *Hillegersberg*, provincie *Zuidholland*;

6°. Louis August Lerooij, geboren te *Vlissingen* (*Zeeland*) den 11 Januari 1902, stuurman, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

7°. Paul Georg Heinrich von Lübbe-Christoph, geboren te *Osterode a/Harz* (*Pruisen*) den 13 Juli 1872, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

8°. Awroum Malamoud, geboren te *Kamenetz Podolsk* (*Rusland*) den 2/15 Januari 1893, correspondent, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

9°. Agathon Malten, geboren te *Berlijn* (*Pruisen*) den 15 Juli 1881, koopman, wonende te *Bussum*, provincie *Noordholland*;

10°. Ignatz Anton Müller, geboren te *Karlsbad* (*Tsjecho Slowakije*) den 22 October 1871, porceleinschilder, wonende te *Maastricht*, provincie *Limburg*;

11°. Cornelis van Opstal, geboren te *Zundert* (*Noordbrabant*) den 26 Maart 1895, landbouwer, wonende te *Zundert*, provincie *Noordbrabant*;

12°. Adrien Joseph Marie Lionel Victor Philbert, geboren te *Avranches* (*Frankrijk*) den 27 December 1863, zonder beroep, wonende te *Apeldoorn*, provincie *Gelderland*;

13°. Josef Reinhard, geboren te *Cham* (*Beieren*) den 21 September 1884, procuratiehouder, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

14°. Julius Roos, geboren te *Chemnitz* (*Saksen*) den 20 Januari 1893, koopman, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

15°. Chaim Lewie Schulster, geboren te *Bobrka* (*Polen*) den 20 Augustus 1899, koopman,

wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

16°. Johann Streithoven, geboren te *Neersen* (*Pruisen*) den 8 Maart 1883, R. K. priester, wonende te *Grave*, provincie *Noordbrabant*;

17°. Pierre Marie Polydore Verbiest, geboren te *Ixelles* (*België*) den 1 Februari 1894, procuratiehouder, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

18°. Theophile Verschaeve, geboren te *Sint-Laureyns* (*België*) den 18 April 1882, landbouwer, wonende te *Aardenburg*, provincie *Zeeland*;

19°. Charles August Adolph Wong, geboren te *Paramaribo* (*Suriname*) den 30 April 1897, machinist, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

2. Met afwijking van het bepaalde bij het vierde lid onder 3°. van art. 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 955), wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan Johann Wilhelm Jeuken, geboren te *Rotterdam* (*Zuidholland*) den 27 Juni 1898, bankwerker, wonende te *Utrecht*, provincie *Utrecht*.

3. Met aanvulling van het bepaalde bij artikel 6 van de wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 955), wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan Matthias Müller, geboren te *Bonn* (*Pruisen*) den 22 Augustus 1902, seminarist, wonende te *Maastricht*, provincie *Limburg*.

4. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 6 *Jan.* 1926)

---

24 *December* 1925. WET, houdende naturalisatie van J. L. Bak en 19 anderen. S. 511.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat Josef Leo Bak en 19 anderen aan Ons een verzoek om naturalisatie hebben ingediend, met overlegging — wat betreft de in artikel 2 genoemden voor zooveel doenlijk — van de bewijsstukken, bedoeld in art. 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 955);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

1°. Josef Leo Bak, geboren te *Weenen* (*Oostenrijk*) den 27 October 1884, koopman, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

2°. Chaim Barsam, geboren te *Stryj* (*Polen*) den 3 Augustus 1894, koopman, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

3°. Dr. Wolfgang Henrij Richard Behrens, geboren te *Herne* (*Pruisen*) den 9 October 1891, koopman, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

4°. Josef Boddenberg, geboren te *Mülheim aan den Rijn* (*Pruisen*) den 11 Juli 1902, bakkersknecht, wonende te *Zaandam*, provincie *Noordholland*;

5°. Gustav Johann Griedrich Bortfeldt, geboren te *Hamburg* (*Duitschland*) den 24 April 1878, koopman, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

6°. Onno Bruns, geboren te *Backemoor* (*Pruisen*) den 14 December 1898, magazijnbediende, wonende te *Winschoten*, provincie *Groningen*;

7°. Honoré Cleemput, geboren te *Evergem* (*België*) den 15 Februari 1874, broodbakker, wonende te *Sas van Gent*, provincie *Zeeland*;

8°. Petrus Aloysius Goris, geboren te *Arendonck* (*België*) den 16 December 1880, sigarenmaker, wonende te *Valkenswaard*, provincie *Noordbrabant*;

9°. Jacob Henrich, geboren te *Kreuznach* (*Pruisen*) den 5 Juni 1885, koopman, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;

10°. Goswin Heussen, geboren te *Straelen* (*Pruisen*) den 18 Augustus 1879, fabrikant, wonende te *Arnhem*, provincie *Gelderland*;

11°. Mathias Heussen, geboren te *Straelen* (*Pruisen*) den 23 December 1880, glasblazer, wonende te *Arnhem*, provincie *Gelderland*;

12°. Pauline Levi, geboren te *Bergen* bij *Frankfort a/M* (*Pruisen*) den 21 November 1872, zonder beroep, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;

13°. Adolf Limberger, geboren te *Eberfingen* (*Baden*) den 7 Maart 1887, arbeider, wonende te *Groningen*, provincie *Groningen*;

14°. Ihiel Linhard, geboren te *Jassy* (*Roemenië*) den 8 Juni 1893, kleermaker, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

15°. Richard Paul Mosenthal, geboren te *Breslau* (*Pruisen*) den 14 Mei 1881, koopman, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

16°. Nathan Nutkiewietz, geboren te *Pultusk* (*Polen*) den 16/29 Januari 1886, koopman, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*,

17°. Ernst Gottlich Riedel, geboren te *Hamburg* (*Duitschland*) den 12 September 1896, electricien, wonende te *Amersfoort*, provincie *Utrecht*;

18°. Annette Swannette Wilkens, weduwe van Georg Thaler, geboren te *Bunde* (*Pruisen*) den 16 Mei 1878, zonder beroep, wonende te *Olst*, provincie *Overijssel*.

2. Met afwijking van het bepaalde bij het vierde lid, onder 3°. van art. 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 955), wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan:

1°. Hermann Eilers, geboren te *Grijpskerk* (*Groningen*) den 15 Juni 1898, manufacturier, wonende te *Noordhorn*, gemeente *Zuidhorn*, provincie *Groningen*;

2°. Georges Auguste Charles Tenne, geboren te *Brussel* (*België*) den 1 Januari 1899, bureaubeambte, wonende te *Heerlen*, provincie *Limburg*.

3. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 6 *Jan.* 1926.)

24 *December* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 22 October 1923 (*Staatsblad* nº. 489) tot rangschikking onder het buitengewoon lager onderwijs van de scholen voor doofstommen, blinden, zwakzinnige en slechthoorende kinderen zoomede van de scholen voor imbecillen en van de scholen, verbonden aan gestichten, bedoeld in artikel 7 der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* nº. 96) voor zwakzinnigen (idioten en imbecillen). S. 512.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 18 Juli 1925, nº. 5116III, afdeeling Lager-Onderwijs-Algemeen;

Overwegende, dat het wenschelijk is Ons besluit van 22 October 1923 (*Staatsblad* nº. 489) tot rangschikking onder het buitengewoon lager onderwijs van eenige soorten van onderwijsinrichtingen, te wijzigen en aan te vullen;

Den Raad van State gehoord, advies van 8 September 1925, nº. 13;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 18 December 1925, nº. 7862, afdeeling Lager-Onderwijs-Algemeen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. I. Ons besluit van 22 October 1923 (*Staatsblad* nº. 489) wordt aldus gewijzigd:

1. De aanhef van artikel 13 wordt gelezen als volgt:

„De bezoldiging van de vast aangestelde hoofden, onderwijzers en fröbelonderwijzers en van de onderwijzers, die voor een bepaalden tijd of voor een proeftijd zijn aangesteld, geschiedt volgens de voor de leerkrachten bij het gewoon lager onderwijs vastgestelde regelen, bedoeld in het eerste en tweede lid van artikel 30 der Wet, met dien verstande dat".

2. In artikel 13 onder *b.* worden tusschen de woorden „der" en „onderwijzers" ingevoegd de woorden: „hoofden en der" en tusschen de woorden „aangestelde" en „onderwijzers" de woorden: „hoofden en".

3. Aan artikel 13 wordt een nieuw lid *d.* toegevoegd, luidende:

„*d.* in afwijking van de regeling voor het gewoon lager onderwijs, de verhooging der jaarwedde van de hoofden der scholen als zoodanig bedraagt f 500."

Art. II. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 24sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
RUTGERS.

(*Uitgeg.* 5 *Jan.* 1926.)

---

24 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Ten onrechte hebben Ged. Staten hun goedkeuring onthouden/aan een gemeentebegrooting op grond dat daarop door den Raad is gehandhaafd een post voor vacantie-toelagen aan gemeentepersoneel, waar het besluit van Ged. Staten niet is genomen op gronden, aan den financieelen toestand der gemeente ontleend.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Haarlem tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 13 Mei 1925, nº. 6, waarbij goedkeuring is onthouden aan de begrooting dier gemeente voor het dienstjaar 1925;

Den Raad van State, enz.;

O. dat Gedeputeerde Staten van Noord-Holland bij voormeld besluit aan de begrooting der gemeente Haarlem de goedkeuring hebben onthouden uit overweging dat in de begrooting uitgaven zijn geraamd voor het uitkeeren van vacantiegelden aan ambtenaren en werklieden in dienst der gemeente; dat bij Gedeputeerde Staten tegen het geven van een vacantiebijslag aan ambtenaren en werklieden in overheidsdienst in beginsel geen bezwaar bestaat; dat tot nu toe dan ook tegen het ramen van gelden voor dat doel op de begrooting der gemeente Haarlem geen bezwaar is gemaakt; dat evenwel reeds ten vorigen jare in hun midden de vraag is gerezen of het verantwoord kan worden geacht dat, nu allerwege naar bezuiniging en verlichting van belastingdruk moet worden gestreefd, thans nog voor dit doel een gedeelte der door de belastingplichtigen met zoo groote moeite en bezwaren opgebrachte gelden wordt besteed; dat zij die vraag in ontkennenden zin meenen te moeten beantwoorden; dat zij dan ook bij hun brief van 4 Juni 1924, nº. 144, onder de aandacht van het gemeentebestuur hebben gebracht, dat de goedkeuring van de begrooting voor het dienstjaar 1925 niet in uitzicht kan worden gesteld, indien daarop posten voor het uitkeeren van vacantiebijslagen zouden worden geraamd; dat bij hun brief van 1 April 1925, nº. 1, aan het gemeentebestuur werd verzocht te bevorderen, dat de ten aanzien op de begrooting voor het dienstjaar 1925 voorkomende bedragen daarvan zouden worden afgevoerd; dat Burgemeester en Wethouders bij hun brief van 18 April 1925, 3e afd. nº. 1/15, de begrooting vergezeld van de bijlagen, weder ter goedkeuring hebben aangeboden en daarbij o. a. hebben medegedeeld, dat de Raad geene aanleiding heeft gevonden de bedragen, geraamd voor vacantiebijslagen, van de begrooting af te voeren; dat onder die omstandigheden aan de begrooting de goedkeuring niet kan worden verleend;

dat de gemeenteraad in beroep aanvoert dat hij ontkent, dat er in verband met den financieelen toestand en met den belastingdruk aanleiding zou zijn tot het niet-goedkeuren der begrooting ter oorzake van de uitgaven, waaruit de vacantietoeslag wordt bestreden;

dat hij ten bewijze daarvan verwijst naar het besluit van den Raad van 22 April 1925, waarin het percentage der heffing der plaatselijke inkomstenbelasting over 1924/25 3 % bedragende, voor 1925/26 op 2 % kon worden bepaald; dat de Raad in dezen bijslag een middel ziet

tot het bevorderen van een juist gebruik van de vacantie, waardoor niet slechts het persoonlijk belang van ambtenaren en werklieden, maar evenzeer het gemeentebelang wordt gediend; dat handhaving van den vacantiebijslag aan het gemeente-personeel voorts onmiddellijk verband houdt met een compromis, waartoe de behandeling van de arbeidsvoorwaarden van het gemeente-personeel vóór de vaststelling der begrooting in het Georganiseerd Overleg heeft geleid, toen n.l. door het personeel werd aanvaard de 48-urige werkweek voor de werklieden en de verlengde arbeidstijd voor de ambtenaren, waar tegenover de vacantietoeslag, zij het dan ook tot een sterk verminderd bedrag, door den Raad werd gehandhaafd;

O. dat het besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 13 Mei 1925, n°. 6, waarbij goedkeuring is onthouden aan de voormelde begrooting, de strekking heeft om te beletten dat verder door het gemeentebestuur van Haarlem uitvoering wordt gegeven aan de in die gemeente geldende verordening tot toekenning van vacantietoeslag;

dat het door Gedeputeerde Staten aangewende middel om de uitvoering van de verordening voor het vervolg te verhinderen, slechts toelaatbaar kan worden geacht in geval een beroep kan worden gedaan op zeer dringende redenen;

dat de aanwezigheid van zoodanige redenen niet is aannemelijk gemaakt;

dat met name niet als zoodanig kan gelden de omstandigheid dat Gedeputeerde Staten, na overwogen te hebben of vacantie-toeslagen in dit tijdsgewricht in het algemeen nog verantwoord kunnen worden geacht, bij hunnen brief van 4 Juni 1924, n°. 144, onder de aandacht van het gemeentebestuur hebben gebracht, dat de goedkeuring van de begrooting voor het dienstjaar 1925 niet in uitzicht kan worden gesteld, indien daarop posten voor het uitkeeren van vacantie-bijslagen zouden worden geraamd;

dat immers niet is beweerd, veelmin aannemelijk gemaakt, dat op grond van na de totstandkoming van bovenbedoelde verordening opgekomen feiten of omstandigheden de bestendiging van den vacantie-toeslag in de gemeente Haarlem niet zoude kunnen worden gedoogd, en het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten dan ook niet is genomen op gronden, aan den financieelen toestand der gemeente ontleend;

dat onder deze omstandigheden moet worden aangenomen, dat Gedeputeerde Staten niet op afdoende gronden de goedkeuring aan de begrooting hebben onthouden;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 13 Mei 1925, n°. 6, alsnog goedkeuring te verleenen aan de begrooting der gemeente Haarlem voor het dienstjaar 1925. (A. B.)

---

24 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Waar vaststaat dat de betrokken schoolbesturen hebben verzuimd, de beschikking van den Minister van O., K. en W., tot vaststelling van de Rijksvergoeding, bedoeld in art. 97, binnen een maand na hare ontvangst in afschrift aan het gemeentebestuur in te zenden, heeft de gemeenteraad terecht op de aanvragen der schoolbesturen om vergoeding ingevolge art. 100 der L. O.-wet 1920 afwijzend beschikt.

Zie in tegengestelden zin K. B. 15 Juli 1925, A. B. 1925, blz. 270.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van Maastricht tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg van 14 Augustus 1925, La. 7958/4A, 4e Afdeeling, waarbij met vernietiging van het besluit van den Raad van Maastricht van 8 Juni 1925, is bepaald, dat de gemeente krachtens art. 100 der Lager-Onderwijswet 1920 over het jaar 1922 aan het bestuur der Roomsch-Katholieke Bijzondere Meisjesschool St. Servaasklooster 18 en aan het bestuur der Roomsch-Katholieke Bijzondere Meisjesscholen St. Servaasklooster 14 en Kruisheerengang 10, aldaar, moet vergoeden de jaarwedde van een aan elk dier scholen verbonden boventallige leerkracht, ten bedrage onderscheidenlijk van f 1072.50, f 1640 en f 1220.—;

Den Raad van State, enz.;

O. dat de Raad van Maastricht in zijne vergadering van 8 Juni 1925 afwijzend heeft beschikt op de aanvrage van het Parochiaal Armbestuur van St. Servaas en het Bestuur van de Vereeniging van Ziekenzusters, gevestigd te Maastricht, om uitkeering der vergoeding ingevolge art. 100 der Lager-Onderwijswet 1920 voor het jaar 1922 voor de onder hun bestuur staande scholen St. Servaasklooster 14, Kruisheerengang 10 en St. Servaasklooster 18, uit overweging, dat deze besturen verzuimd hebben de beschikkingen van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, houdende vaststelling der Rijksbijdragen in de jaarwedden van de onderwijzers over 1922, binnen den vastgestelden termijn van een maand na ontvangst dier beschikking in afschrift in te zenden;

dat dit college, nadat de evengemelde besturen van dit besluit bij Gedeputeerde Staten van Limburg in beroep waren gekomen, bij besluit van 14 Augustus 1925, 4e afd., La. 7958/4A, met vernietiging van het bestreden raadsbesluit heeft bepaald dat over het jaar 1922 aan het bestuur van de Roomsch-Katholieke Bijzondere Meisjesschool St. Servaasklooster n°. 18 te Maastricht, uit de gemeentekas zal worden vergoed de wedde van de boventallige onderwijzeres Ma. Aa. Nadenau ten bedrage van f 1072.50; aan het bestuur van de Roomsch-Katholieke Bijzondere Meisjesschool St. Servaasklooster 14 te Maastricht de wedde van de boventallige onderwijzeres Eth. Ma. Castermans ten beloopen van f 1640.— en aan het bestuur van de Roomsch-Katholieke Bijzondere Meisjesschool Kruisheerengang n°. 10 te Maastricht de wedde der boventallige onderwijzeres Ga. Aa. Westen ten bedrage van f 1220;

dat Gedeputeerde Staten daarbij hebben overwogen dat het voorschrift, vervat in art. 17 van Ons besluit van 31 December 1920, S. 952, thans art. 12 van Ons besluit van 4 September 1923, S. 432, betreffende de termijnen van inzending der gegevens genoemd in gemeld

artikel, te beschouwen is als een maatregel van orde, waarvan de niet-naleving op zich zelve niet kan leiden tot afwijzing der gedane aanvrage om vergoeding, vermits art. 88 der Lager-Onderwijswet 1920 bepaalt, dat de vergoeding o. a. bedoeld in art. 100 dier wet, uit de openbare kassen wordt bekostigd, wanneer voldaan is aan de voorschriften der artt. 89 tot en met 96 der wet; dat van niet-naleving dier wettelijke subsidiebepalingen door appellanten niets is gebleken;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten Burgemeester en Wethouders van Maastricht namens den Raad dezer gemeente bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende dat de door Gedeputeerde Staten gevolgde redeneering er toe zou kunnen leiden, om aan alle algemeene maatregelen van bestuur, bestuursrecht te ontzeggen, omdat die volgens Gedeputeerde Staten enkel te beschouwen zijn als maatregelen van orde, waarvan de niet-naleving niet kan leiden tot afwijzing van een gedaan verzoek; dat de consequente doorvoering van het besluit van Gedeputeerde Staten zoude medebrengen, dat voor het inzenden van het afschrift van de beslissing van Onzen Minister geen termijn bestaat, en dus inzending na een groot aantal jaren (stel 25) alsnog recht zou kunnen geven op de vergoeding, bedoeld in art. 100 der Lager-Onderwijswet, weshalve zij hebben verzocht, het besluit te vernietigen;

O. dat art. 88 der Lager-Onderwijswet 1920 inhoudt, dat de kosten van bijzondere scholen volgens de bepalingen der artt. 97 tot en met 105 uit de openbare kassen aan de besturen dier scholen worden vergoed, mits voldaan wordt aan de voorschriften der artt. 89 t/m. 96;

dat hieruit volgt dat naast het vereischte, dat aan de voorschriften der artt. 89 t/m. 96 der wet wordt voldaan, voor de toekenning van de hierbedoelde vergoeding o. m. ook de bepalingen van de algemeene maatregelen van bestuur, in art. 105 der wet bedoeld, tot uitvoering van de artt. 88 t/m. 104 der wet in acht moeten zijn genomen;

dat aangezien vaststaat, dat de betrokken schoolbesturen hebben verzuimd, de beschikking van Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen houdende vaststelling van de Rijksvergoeding bedoeld in art. 97 der wet over 1922, binnen een maand na hare ontvangst in afschrift aan het gemeentebestuur van Maastricht te zenden, en derhalve het voorschrift van art. 17, 2e lid van Ons besluit van 31 December 1920 tot vaststelling van den evengenoemden algemeenen maatregel van bestuur, niet hebben nageleefd, de Raad van Maastricht terecht op de aanvragen der genoemde schoolbesturen afwijzend heeft beschikt en Gedeputeerde Staten dit besluit ten onrechte hebben vernietigd;

Gezien de Lager-Onderwijswet 1920;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg van 14 Augustus 1925, 4e afd. La. 7958/4A, het beroep van het bestuur van de Roomsch-Katholieke Bijzondere Meisjesschool St. Servaasklooster no. 18 te Maastricht en van het Bestuur van de Roomsch-Katholieke Bijzondere Meisjesscholen St. Servaasklooster no. 14 en Kruisheerengang no. 10 aldaar, tegen het besluit van den Raad der gemeente Maastricht van 8 Juni 1925, waarbij op hun verzoek om vergoeding als bedoeld in art. 100 der Lager-Onderwijswet 1920 afwijzend is beschikt, ongegrond te verklaren. (A. B.)

---

24 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Vrijstelling dienstplicht wegens aanwezigheid van een bijzonder geval.

De omstandigheid, dat de dienstplichtige in Zuid-Afrika woonachtig is, en het financieel voor hem bezwaarlijk is naar Nederland over te komen om zijn dienstplicht te vervullen, alsmede dat hij hier te lande verbonden is geweest aan het corps „Vrijwillige Landstorm" en het bewijs van individueel geoefend man heeft verworven, kan er niet toe leiden om aan te nemen, dat aanwezig is een bijzonder geval, als bedoeld in art. 15 le lid *f* der Dienstplichtwet, hetwelk grond zou opleveren om vrijstelling te verleenen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.;

Beschikkende op het beroep, ingesteld door S. de Jong te Hamanskraal (Transvaal) tegen de beslissing van Onzen Minister van Oorlog van 28 Maart 1925, VIIe Afdeeling no. 172 V., waarbij aan zijn zoon J. R. de Jong vrijstelling van den dienstplicht wegens aanwezigheid van een bijzonder geval is geweigerd;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur gehoord, advies van 11 November 1925, no. 755;

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 15 December 1925, VIIe Afd. no. 181 V.;

Overwegende, dat de beslissing van Onzen Minister steunt op de overweging, dat noch de omstandigheid, dat er voor J. R. de Jong bezwaren aan verbonden zijn, hier te lande zijn dienstplicht te vervullen, noch die, dat hij bij den vrijwilligen landstorm het bewijs van individueel geoefend man heeft verworven, aanleiding geeft, hem wegens aanwezigheid van een zoodanig geval vrijstelling van den dienstplicht te verleenen;

dat de appellant in beroep aanvoert, dat zijn zoon in Zuid-Afrika is geboren, en gedurende de jaren 1921 tot September 1924 in Nederland was voor tuinbouwstudie, gedurende welken tijd hij verbonden geweest is aan het corps „vrijwillige landstorm" en als geoefend man daarvan is ontheven, zoodat hij de bekwaamheid van een gewoon soldaat bezit; dat een teruggaan naar Nederland groote onkosten vergt, die door hem zeer bezwaarlijk kunnen worden betaald;

Overwegende dat de omstandigheden, waarop appellant zich beroept, met name, dat zijn zoon in Zuid-Afrika woonachtig is, en het financieel voor hem bezwaarlijk is, naar Nederland over te komen, om zijn dienstplicht te vervullen, alsmede dat hij hier te lande verbonden is geweest aan het corps „vrijwillige landstorm" en het bewijs van individueel geoefend man heeft verworven, er niet toe kunnen leiden, om aan te nemen, dat hier aanwezig is een bijzonder geval, als is bedoeld in art. 15, eerste lid *f*, der Dienstplichtwet, hetwelk grond zou opleveren om vrijstelling te verleenen;

dat ook overigens niet is gebleken van de aanwezigheid van zoodanig bijzonder geval;
Gezien de Dienstplichtwet;
Hebben goedgevonden en verstaan:
het beroep ongegrond te verklaren.
Onze Minister van Oorlog is belast, enz.
Het Loo, den 24 December 1925.
WILHELMINA.
De Minister van Oorlog, LAMBOOY.
(B. S.)

---

28 *December* 1925. BESLUIT houdende wijziging van het Rijkstelegraafreglement 1916, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 29 November 1916 (*Staatsblad* nº. 518) en gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van:

31 Mei	1918	(*Staatsblad* nº. 304),
9 December	1918	(*Staatsblad* nº. 796),
14 April	1919	(*Staatsblad* nº. 177),
29 April	1919	(*Staatsblad* nº. 249),
11 December	1919	(*Staatsblad* nº. 806),
24 April	1920	(*Staatsblad* nº. 213),
3 December	1920	(*Staatsblad* nº. 837),
9 December	1921	(*Staatsblad* nº. 1349),
28 September	1922	(*Staatsblad* nº. 539),
18 November	1922	(*Staatsblad* nº. 601),
2 Februari	1923	(*Staatsblad* nº. 32),
28 Juli	1924	(*Staatsblad* nº. 385) en
16 Mei	1925	(*Staatsblad* nº. 195).

S. 513.

WIJ WILHELMINA, ENZ.
Gezien de Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* nº. 7);
Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 2 December 1925, nº. 4, afdeeling Posterijen en Telegrafie;
Den Raad van State gehoord (advies van 22 December 1925, nº. 21);
Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 24 December 1925, nº. 11, afdeeling Posterijen en Telegrafie;
Hebben goedgevonden en verstaan:
te bepalen:
Art. 1. In het zevende lid van artikel 16 van het „Rijkstelegraafreglement 1916" wordt „zestig" gewijzigd in „dertig".
2. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Januari 1926.
Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.
Het Loo, den 28sten December 1925.
WILHELMINA.
De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.
(*Uitgeg.* 31 *Dec.* 1925.)

---

28 *December* 1925. BESLUIT tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 17 Februari 1914 (*Staatsblad* nº. 33), houdende bepalingen omtrent de uitgifte, opzegging, aflossing en rentebetaling van schatkistbiljetten, zooals dat besluit is gewijzigd bij Koninklijke besluiten van 25 April 1914 (*Staatsblad* nº. 187) en van 25 November 1914 (*Staatsblad* nº. 545). S. 514.
WIJ WILHELMINA, ENZ.
Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 17 December 1925, nº. 143, Generale Thesaurie;
Den Raad van State gehoord (advies van den 22 December 1925, nº. 19);
Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van den 23 December 1925, nº. 166, Generale Thesaurie;
Hebben goedgevonden en verstaan:
Art. 1. In artikel 2 van Ons besluit van 17 Februari 1914 (*Staatsblad* nº. 33), zooals dat is gewijzigd bij Onze besluiten van 25 April 1914 (*Staatsblad* nº. 187) en van 25 November 1914 (*Staatsblad* nº. 545), wordt het woord „betaalmeesters" vervangen door de woorden: „kantoren der Nederlandsche Bank."
2. Het eerste lid van artikel 7 van Ons vorengemeld besluit wordt gelezen als volgt:
„Het bedrag, dat de schatkistbiljetten meer opbrengen, dan hunne nominale waarde, wordt door de Nederlandsche Bank afzonderlijk verantwoord. De deswege ontvangen kwitantiën worden door den Agent van het Ministerie van Financiën aan Onzen Minister van Financiën gezonden.
3. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Januari 1926.
Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.
Het Loo, den 28sten December 1925.
WILHELMINA.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
(*Uitgeg.* 29 *Dec.* 1925.)

---

28 *December* 1925. BESLUIT, houdende wijziging van het Arbeidsreglement voor werklieden in 's Rijksdienst (*Staatsblad* 1920, nº. 75). S. 515.
WIJ WILHELMINA, ENZ.
Op de voordracht van Onze Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Marine a. i., van Financiën, van Oorlog, van Waterstaat en van Koloniën van 3 December 1925, nº. 4080, Afdeeling Arbeid;
Den Raad van State gehoord (advies van 22 December 1925, nº. 22);
Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 23 December 1925, nº. 4338, Afdeeling Arbeid;
Overwegende, dat het wenschelijk is gebleken het Arbeidsreglement voor werklieden in 's Rijksdienst (*Staatsblad* 1920, nº. 75) opnieuw te herzien;
Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:
In Ons besluit van 14 Februari 1920 (*Staatsblad* nº. 75), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 30 October 1925 (*Staatsblad* nº. 431), worden te rekenen van 1 Januari 1926 de navolgende wijzigingen aangebracht:
A. Artikel 35, derde lid, wordt gelezen als volgt:
„3. Voor het genot van woning wordt, behalve in de gevallen dat dit genot in het bijzonder is of wordt toegekend als belooning

voor het vervullen eener nevenbetrekking of wel als belooning voor het gedurig verrichten van, door een daartoe bevoegde autoriteit, opgedragen werkzaamheden buiten den normalen diensttijd, een aftrek toegepast van 15 ten honderd van het tijdloon. Heeft de bewoning ten doel de bewaring of bewaking van Rijkseigendommen, van een gebouw of van hetgeen daarin voor 's Rijks dienst aanwezig is, dan bedraagt de aftrek 10 ten honderd. Indien de Rijkswerkman aantoont, dat de huurwaarde der woning, bepaald naar artikel 10 der wet op de personeele belasting 1896, minder bedraagt dan de aftrek, wordt deze op het bedrag van die huurwaarde gesteld, met dien verstande, dat, tenzij Wij in bijzondere gevallen anders bepalen, de aftrek voor bewoning wegens bewaring of bewaking nimmer daalt beneden een bedrag, overeenkomend met 5 ten honderd, en voor bewoning, die niet met bewaring of bewaking gepaard gaat, beneden een bedrag, overeenkomend met 7 ten honderd van het tijdloon."

B. In artikel 35, vierde lid, wordt in plaats van „3 ten honderd" gelezen: „onderscheidenlijk 2 en 1 ten honderd."

Art. II. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken van Landbouw, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Marine, van Financiën, van Oorlog, van Waterstaat en van Koloniën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 28sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, KOOLEN.
De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.
De Minister van Binnenl. Zaken en Landbouw, DE GEER.
De Min. v. Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, RUTGERS.
De Minister van Marine a.i., LAMBOOY.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Oorlog, LAMBOOY.
De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.
De Minister van Koloniën, CH. WELTER.

(*Uitgeg.* 31 *Dec.* 1925.)

---

28 *December* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 26 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 23), houdende bezoldigingsregeling voor het personeel der Verzekeringskamer. S. 516.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 17 December 1925, Afdeeling A.S./1 C, nº. 901;

Den Raad van State gehoord (advies van 22 December 1925, nº. 15);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 24 December 1925, Afdeeling A.S./1 C, nº. 970;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. I. Ons besluit van 26 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 23) te wijzigen als volgt:

a. Artikel 1 wordt gelezen als volgt:

„Voor het personeel der Verzekeringskamer worden de navolgende jaarwedden vastgesteld:

Voorzitter f 11,500;

Lid f 9500;

Secretaris f 4900—f 5800, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 300;

Inspecteur der Verzekeringskamer f 4000—f 6400, 6 tweejaarlijksche verhoogingen van f 300 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200;

Referendaris f 4600—f 5600, 5 jaarlijksche verhoogingen van f 200;

Hoofdcommies f 3500—f 4500, 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200;

Commies f 2500—f 3400, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100;

Adjunct-Commies f 1700—f 2700, 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f 200 en 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100;

Klerk f 1100—f 2000, 4 jaarlijksche verhoogingen van f 100 en 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100;

Schrijver 1e klasse f 1600—f 2100, 5 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100;

Schrijver 2e klasse f 1000—f 1700, 4 jaarlijksche verhoogingen van f 100, 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100 en 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 50;

Machineschrijver f 500—f 900, 4 jaarlijksche verhoogingen van f 100;

Concierge-bode f 1400—f 1700, 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100 en 2 tweejaarlijksche verhoogingen van f 50."

b. Artikel 4 wordt gelezen als volgt:

„Het bepaalde bij de artikelen 1, 2e, 3e en 6e lid, 2, 6, 2e, 3e en 6e lid, 7, 8, 1e, 3e en 4e lid, 9 tot en met 16, 19, 1e en 2e lid, 20, 21, 22, 1e lid, 23, 1e lid, 26 tot en met 29, 31 en 37 van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925 vindt overeenkomstige toepassing.

Echter blijft het bepaalde in artikel 1, tweede lid en artikel 8, derde lid, van genoemd Bezoldigingsbesluit buiten toepassing ten aanzien van de jaarwedde van den machineschrijver."

c. Artikel 5 vervalt.

Art. II. Ten aanzien van ambtenaren en gewezen ambtenaren van de Verzekeringskamer vindt het bepaalde bij artikel III van Ons besluit van 9 December 1925 (*Staatsblad* nº. 467) overeenkomstige toepassing.

Art. III. Artikel I, sub *a* en *b*, benevens artikel II van dit besluit treden in werking met ingang van 1 Januari 1926.

Artikel I, sub *c* treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 28sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 30 *Dec.* 1925.)

28 *December* 1925. BESLUIT houdende nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 6 Augustus 1920 (*Staatsblad* nº. 687), tot vaststelling van bepalingen omtrent de jaarwedden van de leden en den griffier van en de substituut-griffiers bij den centralen raad van beroep, en van de voorzitters en griffiers van de raden van beroep, laatstelijk gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 17 Januari 1923 (*Staatsblad* nº. 19). S. 517.

WIJ WILHELMINA, enz.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 17 December 1925, Afdeeling A.S., nº. 903;

Den Raad van State gehoord (advies van 22 December 1925, nº. 16);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 24 December 1925, Afdeeling A. S., nº. 971;

Overwegende, dat het wenschelijk is, de jaarwedde van de leden en den griffier van en de subsituut-griffiers bij den Centralen Raad van beroep en van de voorzitters en griffiers van de raden van beroep te herzien;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. I. Artikel 1 van Ons besluit van 6 Augustus 1920 (*Staatsblad* nº. 687), gelijk dit laatstelijk is gewijzigd bij Ons besluit van 17 Januari 1923 (*Staatsblad* nº. 19), wordt gelezen als volgt:

„De jaarwedden van de leden en den griffier van en de substituut-griffiers bij den centralen raad van beroep en van de voorzitters en de griffiers van de raden van beroep worden vastgesteld als volgt:

Centrale raad van beroep:	
Voorzitter	f 9500
Ondervoorzitter	8500
Lid	7500
Griffier	6000
Substituut-griffier	3200
Raden van beroep te Amsterdam en te Rotterdam:	
Voorzitter	f 7500
Griffier	5500
Overige raden van beroep:	
Voorzitter	f 6500
Griffier	3200."

Art. II. De eerste twee leden van artikel 2 van Ons besluit van 6 Augustus 1920 (*Staatsblad* nº. 687), gelijk dit laatstelijk is gewijzigd bij Ons besluit van 17 Januari 1923 (*Staatsblad* nº. 19) worden gelezen als volgt:

„De in artikel 1 genoemde wedde van de substituut-griffiers bij den centralen raad van beroep wordt iedere 2 jaren, gedurende welke zij in een of meer der in dat artikel bedoelde of rechterlijke betrekkingen werkzaam zijn of geweest zijn met f 180 verhoogd. De verhooging bedraagt in het geheel f 900.

De in artikel 1 genoemde wedde van de griffiers van de raden van beroep, met uitzondering van die te *Amsterdam* en *Rotterdam*, wordt na 1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 12 en 14 jaren, gedurende welke zij in een of meer der in dat artikel bedoelde of rechterlijke betrekkingen werkzaam zijn of geweest zijn, verhoogd met f 200."

Art. III. Voor zooveel en voor zoolang de wedde van een ambtenaar, bedoeld in artikel 1 van Ons besluit van 6 Augustus 1920 (*Staatsblad* nº. 687), gelijk dit laatstelijk is gewijzigd bij Ons besluit van 17 Januari 1923 (*Staatsblad* nº. 19), minder bedraagt dan de wedde, welke hem op 31 December 1925 toekwam volgens de op dezen dag geldende salarisregeling, wordt zijne wedde op dit hoogere bedrag bepaald.

Het bepaalde in het vorige lid geldt niet, voor zooveel het nadeelig verschil een gevolg mocht zijn van het aanvaarden van een lager bezoldigd ambt.

Art. IV. Aan hem, die op 1 Juli 1925 als ambtenaar, bedoeld in artikel 1 van Ons besluit van 6 Augustus 1920 (*Staatsblad* nº. 687), gelijk dit laatstelijk is gewijzigd bij Ons besluit van 17 Januari 1923 (*Staatsblad* nº. 19), in functie was, of zijne rechtverkrijgenden, wordt voor eenmaal uitgekeerd een bedrag gelijk aan hetgeen de ambtenaar aan wedde meer zoude hebben genoten, indien dit besluit met ingang van 1 Januari 1925 in werking was getreden.

Art. V. Ons besluit van 24 April 1924 (*Staatsblad* nº. 206) is ingetrokken.

Art. VI. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 Januari 1926.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 28sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 30 *Dec.* 1925.)

---

28 *December* 1925. BESLUIT tot wijziging en aanvulling van de voorschriften betrekkelijk de scheepsboekhouding naar aanleiding van de Wet van 22 December 1924 (*Staatsblad* nº. 573), houdende herziening van verschillende titels van het Tweede Boek van het Wetboek van Koophandel en wijziging van daarmede samenhangende artikelen in andere wetboeken en in de Faillissementswet. S. 518.

WIJ WILHELMINA, enz.

Overwegende, dat de bij Koninklijk besluit van 21 Juni 1836 (*Staatsblad* nº. 41), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 21 Augustus 1919 (*Staatsblad* nº. 541), geregelde uitvoering van de voorschriften, vervat in den eersten en laatsten titel van het Tweede Boek van het Wetboek van Koophandel, in verband met de herziening van dat Tweede Boek bij de wet van 22 December 1924 (*Staatsblad* nº. 573), herziening behoeft;

Gelet op artikel 314 van het Wetboek van Koophandel;

Gelet op het rapport van Onzen Minister van Financiën van 12 November 1925, nº. 189, afd. Reg., Hyp. en Verm., en van Onzen Minister van Justitie van 12 November 1925, 1ste afdeeling C, nº. 922;

Den Raad van State gehoord (advies van 8 December 1925, nº. 13);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 17 December 1925, nº. 129, en van 22 December 1925, 1e Afdeeling C, nº. 951;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. 1. Overeenkomstig de bepalingen

van het Wetboek van Koophandel, zooals dit is gewijzigd door de wet van 22 December 1924 (*Staatsblad* nº. 573), worden in dit besluit drie rubrieken van schepen onderscheiden, te weten :

a. Nederlandsche zeeschepen,

b. schepen, welke voor zeevisscherij of kustvisscherij worden gebezigd,

c. schepen, welke de rivieren en binnenwateren bevaren.

2. Deze rubrieken worden in de boekhouding en bij de aanduiding van het schip steeds aangewezen met een hoofdletter, onderscheidenlijk Z., V. of B.

3. Indien een schip door verandering van bestemming tot eene andere rubriek dan die, waarin het is teboekgesteld, gaat behooren, moet eene nieuwe teboekstelling worden aangevraagd ten kantore, waar de bestaande teboekstelling is geschied. In de verklaring van aanvraag van nieuwe teboekstelling moet de bestaande teboekstelling worden vermeld. Bij de bestaande teboekstelling wordt de overbrenging naar de nieuwe teboekstelling aangeteekend.

2. De overschrijving van alle akten van eigendom, van eigendomsoverdracht en van inbeslagneming, hetzij van het geheel, hetzij van een gedeelte van de in artikel 1 vermelde schepen, van de verklaringen van aanbouw betreffende die schepen, zoomede de inschrijvingen, welke op die schepen volgens den eersten en laatsten titel van het Tweede Boek van het Wetboek van Koophandel kunnen worden genomen, de aanteekening van de toestemmingen tot doorhaling en de verdere aanteekeningen, zullen plaats hebben op de kantoren van bewaring van de hypotheken, het kadaster en de scheepsbewijzen, zooals die door Ons zijn of nader mochten worden aangewezen.

3. Het kantoor van bewaring van de hypotheken, het kadaster en de scheepsbewijzen te 's-Gravenhage is tevens „Hoofdkantoor van bewaring der scheepsbewijzen" voor alle bewijzen van eigendom of inbeslagneming vanen hypotheken op de schepen in artikel 1 bedoeld, en bestemd om het verband met de gezamenlijke kantoren in stand te houden en het vereischte toezicht ten aanzien van de overschrijvingen, inschrijvingen, toestemmingen tot doorhaling en aanteekeningen uit te oefenen.

4. 1. Aan ieder kantoor zal worden gehouden een dagregister, waarop de ter overschrijving of inschrijving ingeleverde stukken dag voor dag in volgorde van hunne inlevering zullen worden geboekt, en hetwelk dagelijks zal worden afgesloten, benevens twee hulpregisters, een voor de inschrijving der borderellen, en een voor de overschrijving van alle overige ter overschrijving ingeleverde stukken.

2. Voorts zal aan ieder kantoor worden gehouden een algemeen register, dienende voor de teboekstelling van schepen, welke ten minste twintig kubieke meters bruto-inhoud meten, en wel afzonderlijk voor Nederlandsche zeeschepen, voor schepen, welke voor zeevisscherij of kustvisscherij worden gebezigd en voor schepen, welke de rivieren en binnenwateren bevaren.

3. Deze teboekstelling zal plaats hebben onmiddellijk na de boeking op het dagregister en in ieder geval op denzelfden dag, waarop de ingeleverde stukken op het dagregister zijn geboekt.

4. Het algemeen register kan in kaartvorm worden aangehouden.

5. Een letterlijk afschrift van de boekingen in het dagregister, aangehouden aan andere kantoren dan het Hoofdkantoor, zal aan het „Hoofdkantoor" worden ingezonden met eene opgaaf der gedane doorhalingen en gestelde aanteekeningen. Deze inzending geschiedt dagelijks en omvat de boekingen, doorhalingen en aanteekeningen van den vorigen dag.

6. De bepalingen ten aanzien van deze registers, opgenomen in het Koninklijk besluit van 1 Augustus 1828 (*Staatsblad* nº. 52), zooals het is gewijzigd en aangevuld bij latere besluiten, vinden overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de boekingen in het register, bestemd voor de overschrijving van de verklaringen van eigendom, zullen plaats hebben onder een per kantoor doorloopend volgnummer.

5. Aan het „Hoofdkantoor" zal een algemeen register al of niet in kaartvorm worden aangehouden, aanwijzende alle aan de verschillende hypotheekkantoren te boek gestelde schepen, ingedeeld naar de in artikel 1 onderscheiden rubrieken.

6. 1. Onze Minister van Financiën bepaalt de modellen, volgens welke de registers en de verklaringen, waarvan in dit besluit sprake is, zullen worden ingericht en welke verdere registers, hulpboeken en kaarten zullen worden aangehouden ten einde de nazoekingen gemakkelijk te maken en misslagen te voorkomen.

2. De hypotheekbewaarders mogen geene andere registers, hulpboeken of kaarten gebruiken dan die, welke hun van Rijkswege worden verstrekt.

7. Degene, die hier te lande een schip in aanbouw heeft en daarvan de teboekstelling vraagt, zal ten hypotheekkantore, binnen welks kring de bouwplaats is gelegen, eene verklaring van aanbouw inleveren.

8. 1. Zoodra een schip, dat hier te lande in aanbouw is, of een reeds bestaand schip, voor de eerste maal in de daarvoor bestemde rubriek zal zijn teboekgesteld, zal het jaartal, de naam van het kantoor, het nummer van het register van overschrijving, benevens de aanwijzing van de rubriek, in artikel I bedoeld, op het achterschip, op eene van buiten in het oog vallende plaats, en op onuitwischbare wijze door eenen beëedigden scheepsmeter in het schip worden ingebrand of daaraan worden aangebracht, en van deze inbranding of aanbrenging door diens getuigschrift moeten blijken, zonder welks overlegging de bewaarders de ter overschrijving of inschrijving ingeleverde stukken niet mogen afgeven, noch ten aanzien van het teboekgestelde schip eenigerlei andere verklaring afgeven.

2. Zoolang die aanbrenging niet aan het schip mogelijk is, geschiedt zij aan de bouwplaats van het schip.

3. Zijn de scheepsdeelen, waarop de in het eerste lid genoemde merken zijn gebrand, of waaraan zij zijn aangebracht, door nieuwe vervangen of zijn die merken geheel of gedeeltelijk onleesbaar geworden, dan zal op het verzoek, daartoe gedaan aan een bevoegden scheepsmeter, nieuwe inbranding of aanbrenging plaats vinden en daarvan door dien scheepsmeter een getuigschrift worden afgegeven. Bij het verzoek moet eene verklaring

worden overgelegd van den bewaarder, te wiens kantore het schip is teboekgesteld, houdende opgaaf van de in te branden of aan te brengen merken.

4. Indien de bouw van een schip zoover is gevorderd, dat de inbranding of aanbrenging in- of aan het schip zelf kan geschieden, kan toepassing van het vorig lid worden gevraagd.

5. Indien bij herstelling of verbouwing van een schip de in het eerste lid genoemde merken zijn verwijderd of beschadigd, zal de hersteller of verbouwer het schip niet mogen afgeven, voordat deze merken weder volledig zijn aangebracht.

9. Aan den Staat zal voor iedere inbranding of aanbrenging van de merken in het vorig artikel bedoeld, een recht verschuldigd zijn, waarvan het bedrag door Ons zal worden bepaald, en bovendien een bedrag voor vergoeding van reis- en verblijfkosten van den met de inbranding belasten scheepsmeter overeenkomstig de daarvoor geldende bepalingen.

10. 1. Degene, die van een schip, als in artikel 1 bedoeld, de teboekstelling vraagt, zal verplicht zijn eene verklaring van eigendom in te leveren, welke verklaring in het register van schepen zal worden overgeschreven.

2. Indien een schip aan meer dan één persoon behoort, zal de voornoemde verklaring de opgave bevatten van den naam en van de aandeelen van iederen mede-reeder of medeeigenaar.

11. 1. Hij, die de teboekstelling van een Nederlandsch zeeschip in het scheepsregister vraagt, zal daarbij overleggen eene schriftelijke, door den bevoegden rechter goedgekeurde, verklaring, dat het schip is een Nederlandsch schip, welke verklaring met de aanvraag van teboekstelling wordt overgeschreven.

2. De verklaring moet onderteekend zijn door dengene, die de teboekstelling vraagt, of diens wettelijken vertegenwoordiger, of, wanneer de aanvraag geschiedt door eene reederij, waarin een boekhouder is aangesteld, eene vennootschap onder eene firma, eene commanditaire vennootschap, of eene naamlooze vennootschap, door den boekhouder, door een beheerenden vennoot of door een bestuurder.

3. Zij moet bevatten:

a. den naam van het schip met vermelding van het gebruik, waartoe het is bestemd, en van zijn inhoud;

b. de aanduiding van de samenstelling en de inrichting van het schip en van de kracht en de inrichting der werktuigen tot voortbeweging, indien het wordt voortbewogen door mechanische kracht;

c. eene opgave van den tijd en de plaats van bouw, tenzij deze niet bekend zijn, alsmede, wanneer het schip reeds als schip in aanbouw is te boek gesteld of reeds vroeger was teboekgesteld, van den naam en het nummer van het kantoor, alwaar die teboekstelling is geschied. In geval de tijd en de plaats van bouw of eene vroegere teboekstelling niet bekend zijn, moet een en ander worden opgegeven.

4. Teneinde de goedkeuring der verklaring te verkrijgen, levert de onderteekenaar bij de rechtbank, binnen welker gebied de teboekstelling zal worden gevraagd, de goed te keuren verklaring in onder bijvoeging van:

a. den meetbrief, afgegeven volgens de bestaande wettelijke voorschriften;

b. den bijlbrief, den koopbrief dan wel eenig ander bewijsstuk van eigendom;

c. de bescheiden, welke bovendien ter beoordeeling van de nationaliteit van het schip noodig zijn.

5. Wanneer een of meer van deze stukken ontbreken, onvolledig zijn, of niet in overeenstemming met elkander of met de aangeboden verklaring, of wel, wanneer daaruit niet blijkt, dat het schip is een Nederlandsch zeeschip, wordt de goedkeuring der verklaring geweigerd, ten blijke waarvan op de verklaring de met reden omkleede weigering wordt gesteld.

6. De goedkeuring wordt op de verklaring zelve aangeteekend.

12. 1. Hij, die de overschrijving vraagt van eene akte van eigendom of van eene akte, houdende een rechtstitel van eigendomsovergang, van een teboekgesteld Nederlandsch zeeschip, zal daarbij overleggen eene schriftelijke door den bevoegden rechter goedgekeurde verklaring van den verkrijger, dat het schip na de overschrijving van de akte de hoedanigheid van Nederlandsch schip zal behouden, welke verklaring met de daarop gestelde goedkeuring zal worden overgeschreven. Het tweede en derde lid van het voorgaand artikel zijn op de verklaring van toepassing.

2. Teneinde de goedkeuring der verklaring te verkrijgen, levert de onderteekenaar bij de rechtbank, binnen welker gebied het schip is teboekgesteld, de goed te keuren verklaring in onder bijvoeging van:

a. de akte, bedoeld in lid 1, of een authentiek afschrift daarvan;

b. de bescheiden, welke bovendien ter beoordeeling van de nationaliteit van het schip noodig zijn.

3. Wanneer een of meer van deze stukken ontbreken, onvolledig zijn, of niet in overeenstemming met elkander of met de aangeboden verklaring, of wel, wanneer daaruit niet blijkt, dat het schip na de overschrijving der akte, onder *a.* genoemd, de hoedanigheid van Nederlandsch schip zal behouden, wordt de goedkeuring der verklaring geweigerd, ten blijke waarvan op de verklaring de met reden omkleede weigering wordt gesteld.

4. De goedkeuring wordt op de verklaring zelve aangeteekend.

13. 1. Elke akte van eigendom en elke akte, houdende een rechtstitel van eigendomsovergang, een teboekgesteld schip betreffend, moet bevatten:

a. den naam van het schip met vermelding van het gebruik, waartoe het is bestemd, en van zijn inhoud;

b. de aanduiding van de samenstelling en de inrichting van het schip en van de kracht en de inrichting der werktuigen tot voortbeweging, indien het wordt voortbewogen door mechanische kracht;

c. den naam en het nummer van het kantoor, alwaar die teboekstelling is geschied, met aanduiding van de rubriek, in artikel 1 bedoeld.

2. In geval de over te schrijven akte deze opgaven niet volledig inhoudt, kan hierin worden voorzien door eene aan den voet dier akte gestelde aanvullende verklaring, door of namens de belanghebbenden onderteekend.

Bij gebreke van die verklaring wordt de overschrijving geweigerd.

3. De bepalingen van dit artikel vinden voor de processen-verbaal van inbeslagneming van teboekgestelde schepen overeenkomstige toepassing.

14. Hij, die de teboekstelling in het scheepsregister vraagt van een schip, dat voor zeevisscherij of kustvisscherij wordt gebezigd, zal daarbij overleggen het bewijs, dat het schip is ingeschreven in een van de registers, bedoeld in artikelen 8 en 11 der wet van 6 October 1908 (*Staatsblad* nº. 311).

15. 1. Zij, die voor de eerste maal de teboekstelling van een schip in het scheepsregister vragen, zijn vrij in de keuze van het hypotheekkantoor, behoudens het bepaalde in artikel 7.

2. De volgende overschrijvingen, hetzij voor het geheel, hetzij voor een aandeel, en de inschrijvingen, dit schip betreffende, zullen alleen kunnen geschieden aan het hypotheekkantoor, alwaar de eerste teboekstelling heeft plaats gehad.

3. Te dien einde zullen in de akten van eigendom, in de akten, houdende een rechtstitel van eigendomsovergang, in de processenverbaal van inbeslagneming, in de stukken, waarbij aanteekening van de toestemming tot doorhaling of eene andere aanteekening wordt gevraagd, in de hypotheekakten en in de borderellen, de naam en het nummer worden vermeld van het hypotheekkantoor, alwaar de eerste teboekstelling heeft plaats gehad, benevens de rubriek, bedoeld in artikel 1.

4. Ingeval zulks niet is geschied, zullen de belanghebbenden gehouden zijn, daarin door eene onderteekende aanvullende verklaring, aan den voet van het desbetreffend geschrift te voorzien, bij gebreke waarvan de gevraagde overschrijving, inschrijving of aanteekening wordt geweigerd.

16. 1. Degene, die de teboekstelling als afgebouwd schip vraagt ten aanzien van een schip, dat reeds als schip in aanbouw in het register voorkomt, vermeldt daarbij den naam en het nommer van het kantoor, alwaar de teboekstelling als schip in aanbouw is geschied, met aanduiding van de rubriek, in artikel 1 bedoeld.

2. Nadat deze aanvraag is ingediend, machtigt de hypotheekbewaarder den scheepsmeter, dat schip definitief te merken.

3. De in artikel 8, lid 1, genoemde merken, waarmede het schip in aanbouw is aangeduid, zullen ook dienen ter aanduiding van het voltooide schip en daarop vóór het verlaten van de werf moeten worden aangebracht. Zoolang dit niet is geschied, mag het schip niet worden afgeleverd.

17. 1. Om eene inschrijving op een schip of op een aandeel daarin te bewerkstelligen, stelt de schuldeischer, hetzij in persoon, hetzij door een derde, aan den bewaarder, te wiens kantore het schip is teboekgesteld, twee door den schuldeischer of den derde onderteekende borderellen ter hand, waarvan het eene op de uitgegeven expeditie van den titel kan gesteld worden.

2. Deze borderellen bevatten:

a. Eene bepaalde aanduiding van den schuldeischer en van den schuldenaar met opgave der woonplaats, door eerstgenoemde binnen den kring van het kantoor gekozen. Is de eigenaar of aandeelhouder van het schip overleden, dan kan bij het nemen van eene inschrijving volstaan worden met de aanduiding van den overledene;

b. De dagteekening en den aard van den rechtstitel, met opgave van den ambtenaar, door of ten overstaan van wien de akte is verleden of van den rechter, die het te bezwaren schip heeft aangeduid;

c. Het beloop der inschuld of de begrooting der voorwaardelijke en onbepaalde rechten, welke verzekerd worden, zooals dezelve in de authentieke akte zijn opgegeven, mitsgaders den tijd, waarop de schuld opeischbaar is;

d. Den naam, den bruto-inhoud van het schip en de aanduiding van hetzelve op de wijze, bij het eerste lid van artikel 8 omschreven.

e. De bedingen, bedoeld in artikel 1231, nº. 5, van het Burgerlijk Wetboek, in verband met artikel 318*p*, van het Wetboek van Koophandel.

3. Wanneer de inschrijving betrekking heeft op een schip in aanbouw, moet bij de borderellen worden gevoegd, de verklaring van een beëedigden scheepsmeter, dat de bouw van het schip nog niet is voltooid.

18. 1. De hypotheekbewaarder behoudt een der borderellen, teneinde dit in zijn dagregister in te schrijven onder de dagteekening van de overgave.

2. Hij geeft onmiddellijk aan dengene, die de inschrijving verzocht heeft, het andere borderel terug, aan den voet van hetwelk hij den dag der overgave vermeldt.

3. Indien zulks gevorderd wordt, is hij verplicht om uiterlijk binnen vier en twintig uren op dat borderel het nummer bij te voegen, waaronder de inschrijving op zijne registers heeft plaats gehad. Beide verklaringen worden door hem gedagteekend en onderteekend.

19. 1. Bijaldien uit de registers blijkt, dat een en hetzelfde schip op verschillende hypotheekkantoren is teboekgesteld, zal de bewaarder van het Hoofdkantoor daarvan aan de hypotheekbewaarders, wien zulks aangaat, opgave moeten doen; laatstgemelden zijn verplicht om die opgave terzijde van de teboekstellingen te vermelden.

2. De bewaarder van het Hoofdkantoor beslist, welke teboekstelling gehandhaafd blijft. Hij draagt zorg, dat bij de gehandhaafde teboekstelling alles wordt vermeld, wat bij de vervallen teboekstellingen is vermeld, en dat de vervallen teboekstellingen worden doorgehaald met verwijzing naar de door hem genomen beslissing. Hij maakt van zijn bevinding een proces-verbaal op en zendt dit aan het Openbaar Ministerie.

20. 1. De aangifte, bedoeld in artikel 316, tweede lid, van het Wetboek van Koophandel, wordt ter overschrijving aangeboden aan het kantoor, waar het schip is teboekgesteld, met aanduiding van de rubriek, waartoe het schip behoorde en van de merken, waarmede het was gebrand.

2. Voor die aangifte wordt een formulier gebezigd.

3. Indien een schip, hetwelk voor zeevisscherij of kustvisscherij wordt gebezigd, of hetwelk de rivieren en binnenwateren bevaart,

1e is vergaan of door zeeroovers of vijanden genomen, 2e wordt gesloopt of 3e voor toepassing van artikel 667 van het Wetboek van Koophandel is in aanmerking gekomen, zal daarvan aangifte moeten geschieden door een der in artikel 317 van het Wetboek van Koophandel genoemde personen op de wijze in het eerste lid voorgeschreven, waarna de teboekstelling wordt doorgehaald.

4. Wanneer den bewaarder blijkt, dat eenige omstandigheid de doorhaling van de teboekstelling van een schip wettigt, wendt hij zich tot de rechtbank, binnen welker kring zijn kantoor is gelegen, met het verzoek hem tot ambtshalve doorhaling machtiging te verleenen.

5. Bij het daartoe strekkende, door hem onderteekende, verzoekschrift voegt de bewaarder alle bescheiden, welke tot staving daarvan kunnen dienen en te zijner beschikking staan.

6. De machtiging wordt op het verzoekschrift gesteld.

21. 1. Voor de verrichtingen, welke aan de bewaarders krachtens de wet of krachtens dit Besluit zijn of zullen worden opgedragen, zijn verschuldigd de rechten, voorgeschreven bij de wet van 3 April 1922 (*Staatsblad* nº. 166).

2. Voor zoover die verrichtingen in deze wet niet zijn voorzien, bepalen Wij het bedrag der daarvoor verschuldigde rechten.

22. 1. Indien een schip, verkregen door het Rijk of eenig openbaar lichaam, bestemd wordt tot den openbaren dienst, zal van die bestemming, indien daarvan niet uit de overgeschreven akte van verkrijging blijkt, schriftelijk mededeeling worden gedaan door of vanwege den verkrijger aan den bewaarder van het kantoor, waar het schip is teboekgesteld. Deze mededeeling wordt ten hypotheekkantore bewaard.

2. In elk geval is de bewaarder zonder machtiging tot doorhaling van de teboekstelling gehouden.

23. 1. Het geschrift, waarbij een aanteekening in het scheepsregister, welke krachtens het Wetboek van Koophandel, zooals dit is gewijzigd door de Wet van 22 December 1924 (*Staatsblad* nº. 573), kan plaats hebben, wordt gevraagd, behoort in het desbetreffend register te worden overgeschreven.

2. De bepalingen van het Koninklijk Besluit van 11 Maart 1840 (*Staatsblad* nº. 6) vinden overeenkomstige toepassing ten aanzien van de doorhaling van die aanteekeningen.

3. Akten, houdende toestemming tot doorhaling van overschrijvingen, inschrijvingen of aanteekeningen worden niet overgeschreven, doch ten hypotheekkantore genommerd en bewaard.

24. Indien in de gevallen van de artikelen I, 20 en 22 de teboekstelling is doorgehaald, zullen niettemin de doorhalingen van hypothecaire inschrijvingen, processen-verbaal van inbeslagneming en aanteekeningen in de vroegere teboekstellingen kunnen geschieden.

25. Wanneer ingevolge dit besluit de brutoinhoud van een schip, dat bestemd is of gebezigd wordt voor zee- of kustvisscherij of voor de rivier- of binnenvaart, moet worden vermeld, kan worden volstaan met opgave van het laadvermogen, bepaald overeenkomstig Ons besluit van 20 Juli 1899 (*Staatsblad* nº. 164), zooals het door latere besluiten is gewijzigd.

26. 1. Met ingang van den dag der inwerkingtreding van artikel XII van de Overgangsbepalingen der wet van 22 December 1924 (*Staatsblad* nº. 573) overeenkomstig de Slotbepaling van die wet zullen de eigenaren van de schepen, in artikel 1 van dit besluit genoemd (metende ten minste 20 M³. brutoinhoud), eene verklaring van eigendom betreffende die schepen kunnen doen overschrijven ten hypotheekkantore, waar die schepen thans zijn teboekgesteld. Die eigenaren zijn daartoe binnen twee jaren na den hiervoor genoemden dag verplicht, indien op dien dag ten laste van het schip een pand- of verbandbrief bestaat.

2. De voorgaande artikelen van dit besluit — in het bijzonder de artikelen 11 en 14 — vinden ten aanzien van deze verklaring overeenkomstige toepassing.

27. 1. Zoodra ingevolge artikel 26 de teboekstelling overeenkomstig dit besluit is geschied, zal de bewaarder naast de teboekstelling in het nieuwe scheepsregister ten aanzien van het desbetreffende schip verwijzen naar alles, wat vermeld is in het oude scheepsregister.

2. Gelijke verwijzing geschiedt naar hetgeen, in het tijdsverloop tusschen de in het eerste lid bedoelde teboekstelling en den dag van het in werking treden van de wet van 22 December 1924 (*Staatsblad* nº. 573) in haar geheel, ten aanzien van het schip nog in het oude scheepsregister mocht zijn vermeld.

3. Deze verwijzingen hebben de kracht van boeking (wanneer de verwijzing een pand- of verbandbrief betreft, van boeking *als hypotheek*) van datgene, waarnaar verwezen wordt, in de nieuwe registers.

28. 1. Indien in het in het tweede lid van het vorig artikel bedoelde tijdsverloop een schip, als Nederlandsch zeeschip in het nieuwe scheepsregister ingeschreven, in het oude scheepsregister is gesteld ten name van een nieuwen verkrijger, is hij, te wiens name het schip staat bij het einde van dit tijdsverloop, verplicht binnen drie maanden daarna eene verklaring te doen overschrijven, als bedoeld in artikel 12, eerste lid.

2. Bij niet-naleving van deze verplichting handelt de bewaarder op de wijze voorgeschreven in artikel 20, vierde lid. Het bepaalde in het vijfde en zesde lid van dit artikel vindt overeenkomstige toepassing.

29. Wanneer een schip, dat hier te lande in het daartoe bestemde scheepsregister is te boek gesteld, buitenslands aan een buitenlander is verkocht, zullen de na te noemen personen verplicht zijn om binnen twee maanden na dien verkoop ten kantore van bewaring van de hypotheken, waar het schip is teboekgesteld, aangifte te doen van dien verkoop.

Tot deze aangifte zijn gehouden de personen, genoemd in artikel 317 van het Wetboek van Koophandel, zoomede de kapitein, in het geval hij overeenkomstig het eerste lid van artikel 362 van dat Wetboek het schip heeft verkocht.

Van het bewerkstelligen dezer aangifte zal de aangever van den bewaarder een bewijs kunnen vorderen.

30. 1. De bepalingen, voorkomende in de zesde afdeeling van den XXsten titel des IIden boeks van het Burgerlijk Wetboek, zijn insgelijks ten deze toepasselijk.

2. De bewaarder is verplicht, van alle aan-

teekeningen, de teboekstelling van een schip betreffende, dadelijk mededeeling te doen aan de schuldeischers van de op dit schip ingeschreven hypotheken. Deze mededeeling wordt gezonden naar de in het borderel gekozen woonplaats. Bij niet-naleving van deze verplichting is noch de Staat noch de bewaarder tot vergoeding van mogelijk nadeel gehouden.

31. 1. Dit besluit treedt in werking met ingang van den dag waarop de wet van 22 December 1924 (*Staatsblad* nº. 573) in werking treedt.

2. Op dat tijdstip vervalt het Koninklijk besluit van 21 Juni 1836 (*Staatsblad* nº. 41) met de daarin aangebrachte wijzigingen en wordt het oude register voor schepen gesloten. Niettemin zullen doorhalingen van vóór dit tijdstip plaats gevonden over- of inschrijvingen nog in het oude register kunnen geschieden.

3. De artikelen 26 tot en met 28 treden evenals de overige artikelen van het onderwerpelijke besluit, voor zoover zij ter toepassing van deze artikelen 26 tot en met 28 in aanmerking komen, in werking gelijktijdig met Ons besluit, waarbij overeenkomstig de Slotbepaling van de in het eerste lid vermelde wet artikel XII van hare Overgangsbepalingen in werking wordt gesteld.

Onze Ministers van Financiën en van Justitie zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 28sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 2 *Febr.* 1926.)

---

28 *December* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van 31 Juli 1880 (*Staatsblad* nº. 121), van eenige reglementen voor de scheepvaart ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen en van het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 29 October 1923 (*Staatsblad* nº. 495). S. 519.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 28 November 1925, La. F., afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 7 der wet van 23 April 1880 (*Staatsblad* nº. 67), op artikel 27 der Spoorwegwet en op artikel 4 der Locaalspoor- en Tramwegwet;

Den Raad van State gehoord (advies van 15 December 1925, nº. 13);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 23 December 1925, La. R., afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

in het Koninklijk besluit van 31 Juli 1880 (*Staatsblad* nº. 121), gewijzigd bij Koninklijk besluit van 13 Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 290), in de hierna vermelde reglementen voor de scheepvaart ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen en in het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 29 October 1923 (*Staatsblad* nº. 495), de volgende wijzigingen aan te brengen.

A. I. In artikel 13 van het Koninklijk besluit van 31 Juli 1880 (*Staatsblad* nº. 121), houdende bepalingen ter verzekering van de veiligheid der reizigers met openbare middelen van vervoer, gewijzigd bij Koninklijk besluit van 13 Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 290), wordt in plaats van „artikel 8 (1) van het Wetboek van Strafvordering" gelezen, „artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering".

II. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 27 Januari 1912 (*Staatsblad* nº. 17) vastgestelde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over het kanaal van *Gent* naar *Terneuzen* in den spoorweg *Gent—Terneuzen* nabij *Sluiskil* wordt gelezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

III. Artikel 13 van het bij Koninklijk besluit van 6 December 1871 (*Staatsblad* nº. 127) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de spoorwegbrug over het *Hollandsch Diep* in den Staatsspoorweg van *Rotterdam* naar *Breda* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 13. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

IV. Artikel 13 van het bij Koninklijk besluit van 18 October 1872 (*Staatsblad* nº. 161) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare brug over het kanaal door de *Oude Arne* in den Staatsspoorweg van *Goes* naar *Middelburg* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 13. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

V. Artikel 13 van het bij Koninklijk besluit van 12 Januari 1873 (*Staatsblad* nº. 1) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) gewijzigde reglement voor het gebruik van de spoorweghaven te *Dordrecht* en van de beweegbare brug in den grooten weg der 1ste klasse van *Rotterdam* naar *Breda*, over den mond van die haven te doen lezen als volgt:

„*Art.* 13. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

VI. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 10 Augustus 1874 (*Staatsblad* nº. 119) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de beweegbare brug over de *Willemsvaart* bij *Zwolle* in den spoorweg van *Zwolle* naar *Kampen* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

VII. Artikel 16 van het bij Koninklijk besluit van 24 Januari 1910 (*Staatsblad* nº. 33) vastgestelde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen over de *Zuid-Willemsvaart* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 16. Aan de brugwachters is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachters en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de bruggen is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

VIII. Artikel 13 van het bij Koninklijk besluit van 8 September 1875 (*Staatsblad* nº. 166) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) gewijzigde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen over de rivier *de Mark* en *Dintel* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 13. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

IX. Artikel 13 van het bij Koninklijk besluit van 12 Maart 1912 (*Staatsblad* nº. 103) vastgestelde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over de *Gouwe* bij *Gouda* in den Staatsspoorweg van *Utrecht* naar *Rotterdam* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 13. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

X. Artikel 13 van het bij Koninklijk besluit van 11 September 1875 (*Staatsblad* nº. 169) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen:

1º. in den Staatsspoorweg van *Harlingen* tot de Pruisische grenzen bij *Nieuwe Schans*;

2º. over het kanaal van *Apeldoorn* naar *Dieren*, in den Staatsspoorweg van *Arnhem* naar *Zutphen* en in den Oosterspoorweg van *Amersfoort* naar *Zutphen*;

3º. over het kanaal van *Deventer* naar *Almelo* in den Staatsspoorweg van *Zutphen* naar *Deventer*;

4º. in den Staatsspoorweg van *Deventer* naar *Leeuwarden*, met uitzondering van de kraanbrug over de *Steenwijker Aa*;

5º. in den Staatsspoorweg van *Meppel* naar *Groningen*;

te doen lezen als volgt:

„*Art.* 13. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XI. Artikel 15 van het bij Koninklijk besluit van 11 November 1909 (*Staatsblad* nº. 360) vastgestelde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare bruggen in de spoorwegen *Amsterdam—Utrecht*, *Utrecht—Amersfoort*, *Utrecht—Arnhem*, en *Utrecht—Boxtel* over de *Keulsche vaart*, van de rivier *de Lek* te *Vreeswijk* tot *Amsterdam* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 15. Aan de brugwachters is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachters en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de bruggen is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XII. Artikel 12, vierde lid, van het bij Koninklijk besluit van 8 September 1916 (*Staatsblad* nº. 439) vastgestelde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van het beweegbare gedeelte van de spoorwegbrug over den *IJssel* te *Zutphen* in den spoorweg van *Arnhem* naar *Leeuwarden* wordt gelezen als volgt:

„(4) Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachters en de ambtenaren, aan

wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XIII. Artikel 12 van het bij Koninklijk besluit van 8 September 1916 (*Staatsblad* nº. 439) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 15 Mei 1924 (*Staatsblad* nº. 246) gewijzigde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van het beweegbare gedeelte van de spoorwegbrug over den *IJssel* bij het *Katerveer* in den spoorweg van *Utrecht* naar *Zwolle* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 12. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XIV. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 11 October 1878 (*Staatsblad* nº. 143) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over de *Gouwe* tusschen *Zwammerdam* en *Alphen* en van die over den *Rijn* te *Leiden*, beide in den Staatsspoorweg van *Leiden* naar *Woerden* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XV. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 24 November 1878 (*Staatsblad* nº. 169) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 22 Augustus 1924 (*Staatsblad* nº. 424) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen binnen de gemeente *Amsterdam* en gelegen in den Staatsspoorweg van *Nieuwediep* naar *Amsterdam* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XVI. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 22 Mei 1883 (*Staatsblad* nº. 47) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over de *Franekervaart*, in den Staatsspoorweg van *Sneek* naar *Leeuwarden* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XVII. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 10 Mei 1884 (*Staatsblad* nº. 105) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen over het *Hoen-*, het *Reit-* en het *Boterdiep*, in den Staatsspoorweg van *Groningen* naar *Delfzijl* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XVIII. Artikel 16 van het bij Koninklijk besluit van 11 September 1885 (*Staatsblad* nº. 180) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen over het *Noordhollandsch kanaal* nabij het *Koegras* en nabij *Alkmaar* in den Staatsspoorweg van *Zaandam* naar het *Nieuwediep*, en nabij *Purmerend* in den Staatsspoorweg van de *Zaanstreek* naar *Enkhuizen* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 16. Aan de brugwachters is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachters en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de bruggen is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XIX. Artikel 15 van het bij Koninklijk besluit van 11 September 1885 (*Staatsblad* nº. 181) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van eenige beweegbare spoorwegbruggen in den Hollandschen IJzeren Spoorweg van *Amsterdam* tot *Rotterdam*, in den Staatsspoorweg van *Amsterdam* naar *Utrecht*, in den Staatsspoorweg van *Gouda* naar *'s-Gravenhage*, in den Noordhollandschen Staatsspoorweg en in den Oosterspoorweg van *Amsterdam* naar *Amersfoort* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 15. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van

het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XX. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 8 November 1885 (*Staatsblad* nº. 191) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen over de *Oostervaart*, het *Klifrak* en de *Wijmerts*, in den Staatsspoorweg van *Stavoren* naar *Sneek* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXI. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 26 December 1885 (*Staatsblad* nº. 257) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over het *Zederikkanaal* nabij *Arkel* in den spoorweg van *Dordrecht* naar *Elst* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan den Rijkshavenmeester van het *Zederikkanaal* en aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXII. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 28 Juli 1886 (*Staatsblad* nº. 124) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de spoorwegbrug over de *Oude Maas*, in den Staatsspoorweg van *Rotterdam* naar *Breda* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXIII. Artikel 15 van het bij Koninklijk besluit van 8 Juni 1888 (*Staatsblad* nº. 88) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over het *Wantij* in den spoorweg van *Dordrecht* naar *Elst* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 15. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXIV. Artikel 15 van het bij Koninklijk besluit van 3 Juni 1892 (*Staatsblad* nº. 132) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug in den Staatsspoorweg *Schiedam—Hoek van Holland* over de haven te *Vlaardingen* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 15. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op den brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXV. Artikel 15 van het bij Koninklijk besluit van 26 Juli 1893 (*Staatsblad* nº. 130) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 2 Mei 1923 (*Staatsblad* nº. 179) gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug in den Staatsspoorweg *Schiedam—Hoek van Holland* over de haven te *Maassluis* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 15. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXVI. Artikel 15 van het bij Koninklijk besluit van 13 Juli 1896 (Staatsblad nº. 116) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 12 Augustus 1904 (*Staatsblad* nº. 210) gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de spoorwegbrug in den Staatsspoorweg *Utrecht—Boxtel* over de *Dieze* te *'s-Hertogenbosch* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 15. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXVII. Artikel 14 van het bij Koninklijk

besluit van 22 November 1911 (*Staatsblad* nº. 346) vastgestelde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug in den Staatsspoorweg van *Roosendaal* naar *Vlissingen* over het kanaal door *Zuid-Beveland* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXVIII. Artikel 11 van het bij Koninklijk besluit van 22 Maart 1905 (*Staatsblad* nº. 112) vastgestelde en bij Koinnklijk besluit van 11 December 1917 (*Staatsblad* nº. 690) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de spoorwegbrug over het *Noordzeekanaal* bij *Velsen* in den spoorweg van *Haarlem* naar *Uitgeest* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 11. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXIX. Artikel 11 van het bij Koninklijk besluit van 8 Juli 1907 (*Staatsblad* nº. 178) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 11 December 1917 (*Staatsblad* nº. 689) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de spoorwegbrug over het *Noordzeekanaal* bij *Zaandam* in den spoorweg van *Amsterdam* naar *Nieuwediep* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 11. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXX. Artikel 16 van het bij Koninklijk besluit van 8 Maart 1910 (*Staatsblad* nº. 81) vastgestelde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen over de *Harlingervaart* bij *Leeuwarden* en bij *Koetille* in den Noord-Frieschen Locaalspoorweg te doen lezen:

„*Art.* 16. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXXI. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 15 April 1910 (*Staatsblad* nº. 113) vastgestelde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over den *Ouden IJssel* te *Doetinchem*, in den locaalspoorweg van *Winterswijk* naar *Zevenaar* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenarenl, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXXII. Artikel 13 van het bij Koninklijk besluit van 22 December 1911 (*Staatsblad* nº. 371) vastgestelde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug in den Hollandschen IJzeren Spoorweg van *Amsterdam* naar *Rotterdam* over de *Delfshavensche Schie* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 13. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXXIII. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 28 October 1911 (*Staatsblad* nº. 324) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 8 December 1924 (*Staatsblad* nº. 549) gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug in den Staatsspoorweg *'s-Hertogenbosch—Lage Zwaluwe* over de rivier *de Donge* nabij *Geertruidenberg* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXXIV. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 3 Januari 1911 (*Staatsblad* nº. 2) vastgestelde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen over de *Westerbrugsloot* bij *Uitwellingerga*, over den *Oudeweg* bij *Joure*, over de *St. Nicolaasgavaart* bij *St. Nicolaasga*, over de *Follegasloot* bij *Follega* en over de *Zijlroede* bij *Lemmer* in den spoorweg *Sneek—Joure—Lemmer* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan de brugwachters is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachters en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de bruggen is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXXV. Artikel 15 van het bij Koninklijk besluit van 17 Januari 1918 (*Staatsblad* nº. 100) vastgestelde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over den *Hollandschen IJssel* bij *Gouda* in den Staatsspoorweg van *Gouda* naar *Schoonhoven* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 15. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXXVI. Artikel 9, tweede lid, van het bij Koninklijk besluit van 18 Juli 1917 (*Staatsblad* nº. 490) vastgestelde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen der Zeeuwsch-Vlaamsche Tramweg-Maatschappij over den *Oost- en Middenkanaalarm* te *Terneuzen* en den *Midden- en Westkanaalarm* te *Sas van Gent* van het kanaal van *Gent* naar *Terneuzen* te doen lezen als volgt:

„(2) Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn het met de bediening belaste personeel en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de bruggen is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXXVII. Artikel 15 van het bij Koninklijk besluit van 18 September 1914 (*Staatsblad* nº. 455) vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 24 April 1918 (*Staatsblad* nº. 264) gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen over de *Ringvaart* van den *Haarlemmermeerpolder* bij *Vijfhuizen*, *Aalsmeer* en *Oude Wetering*, over de *Zijl* bij *Leiden*, over den *Amstel* bij *Uithoorn*, over de *Kromme Mijdrecht*, over den *Rijn* bij *Alphen* en over den *Angstel* bij *Nieuwersluis* in de Haarlemmermeerspoorwegen te doen lezen als volgt:

„*Art.* 15. Aan de brugwachters is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachters en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de bruggen is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXXVIII. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 21 Juli 1911 (*Staatsblad* nº. 258) onder A. vastgestelde en bij Koninklijk besluit van 11 Maart 1925 (*Staatsblad* nº. 69) laatstelijk gewijzigde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen over het *Stadskanaal* bij *Bareveld*, over de *Ommelanderwijk* bij *Veendam*, over het *Meedemerdiep* bij *Muntendam*, over het *Winschoterdiep* bij *Zuidbroek* in den Noordoosterlocaalspoorweg en over het *Overijsselsche kanaal* bij *Lemelerveld* in den Overijsselschen locaalspoorweg *Deventer—Ommen* en bij *Raalte* in den Staatsspoorweg *Zwolle—Almelo* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachters en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XXXIX. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 21 Juli 1911 (*Staatsblad* nº. 258) onder B. vastgestelde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over het *Eemskanaal* bij *Delfzijl* in den Noordoosterlocaalspoorweg te doen lezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan de brugwachters is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachters en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de bruggen is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XL. Artikel 10 van het bij Koninklijk besluit van 6 November 1917 (*Staatsblad* nº. 614) vastgestelde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de brug in den spoorweg *Zwolle—Blokzijl* over het *Zwarte Water* bij *Hasselt* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 10. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XLI. Artikel 13, tweede lid, van het bij Koninklijk besluit van 29 October 1923 (*Staatsblad* nº. 495) vastgestelde reglement van politie wegens het gebruik van de spoorwegbrug over den *IJssel* te *Deventer* voor gewoon verkeer vervalt.

XLII. Artikel 14 van het bij Koninklijk besluit van 22 Augustus 1924 (*Staatsblad* nº. 424) vastgestelde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen over de *Singelgracht* bij de *Willemspoort* (Westzijde) te *Amsterdam* in den spoorweg van *Nieuwediep* naar *Amsterdam* wordt gelezen als volgt:

„*Art.* 14. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

XLIII. Artikel 12 van het bij Koninklijk besluit van 14 April 1924 (*Staatsblad* nº. 194) vastgestelde reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen over het *Rijn—Schiekanaal* in den spoorweg *Gouda—'s-Gravenhage* te *Voorburg*, in den spoorweg *Leiden—Woerden* nabij *Leiden* en in den electrischen spoorweg *'s-Gravenhage—Rotterdam* bij *Leidschendam* te doen lezen als volgt:

„*Art.* 12. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

Behalve de ambtenaren in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de brugwachter en de ambtenaren, aan wie door den Staat en de beëedigde beambten en bedienden, aan wie door de spoorwegonderneming het toezicht op de brug is opgedragen, met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast."

B. Te bepalen, dat dit besluit in werking treedt op den dag, waarop de wet van 15 Januari 1921 (*Staatsblad* nº. 14), houdende vaststelling van een Wetboek van Strafvordering, in werking wordt gesteld.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 28sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 15 *Jan.* 1926.)

---

28 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Forensenaanslag.

Een bollenschuur aangemerkt als vaste inrichting, als bedoeld in art. 244*a* sub 3º. der Gemeentewet.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door P. van Til Lzn. te Hillegom tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland van 28 Juli 1924, op zijn bezwaarschrift tegen den aanslag als forens in de gemeentelijke inkomstenbelasting en in de heffing van opcenten der Rijksinkomstenbelasting over het belastingjaar 1922/23 te Noordwijkerhout;

Den Raad van State, Afdeeling coor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 14 October 1925, nº. 905;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 19 December 1925, nº. 76 afdeeling Directe Belastingen;

Overwegende dat P. van Til Lz. te Hillegom over het belastingjaar 1922/23 bij aanslagbiljet van 25 Mei 1923 als werkforens in de gemeente Noordwijkerhout is aangeslagen;

dat, nadat hij tegen dien aanslag bij Gedeputeerde Staten bezwaren had ingebracht, dit College bij besluit van 28 Juli/8 Augustus 1924 den aanslag heeft gehandhaafd, uit overweging dat de reclamant lid is der firma Stoutenbeek en van Til, welke in de gemeente te Noordwijkerhout een bloembollenschuur bezit, waarin de bollen worden gedroogd, bewerkt en bewaard; dat hij in het belastingjaar bedoelde schuur geregeld heeft bezocht tot het houden van toezicht op en het geven van leiding aan de aldaar plaats vindende bewerkingen, en er alzoo werkzaamheden heeft verricht, welke zijn bedrijf als zoodanig medebrengt;

dat hij mitsdien tijdens het belastingjaar in de gemeente Noordwijkerhout, zonder er hoofdverblijf te hebben, op meer dan 90 dagen de beschikking heeft gehad over een vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van een bedrijf; dat hij derhalve terecht is aangeslagen;

dat de appellant in beroep aanvoert dat z. i. art. 244*a* der Gemeentewet door Gedeputeerde Staten verkeerd is toegepast, daar de door dit College bedoelde bollenschuur is eene vaste inrichting, bestemd voor het deel van het bedrijf uitgeoefend in Noordwijkerhout waarin de bollen gedurende eenige maanden van het jaar worden bewaard en gedroogd, terwijl de daaraan verbonden werkzaamheden binnen die schuur geheel verricht worden door ondergeschikt personeel; dat de schuur niet is eene vaste inrichting, bestemd en ingericht voor de persoonlijke werkzaamheden en de leden der firma;

Overwegende dat blijkens de ambtsberichten P. van Til Lz. op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1922/23 in de gemeente Noordwijkerhout in eene bollenschuur, en derhalve in eene vaste inrichting, als bedoeld in art. 244*a* onder 3º der Gemeentewet, tot uitoefening van zijn bedrijf als bollenkweeker aanwezig is geweest;

dat de bedoelde aanslag dus overeenkomstig het voormelde wetsartikel is opgelegd, en Gedeputeerde Staten terecht bij hun besluit den aanslag hebben gehandhaafd;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 28 December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(B. S.)

---

30 *December* 1925. BESLUIT, houdende bepaling van het tijdstip, waarop in werking treedt artikel II van het Koninklijk besluit van 9 December 1925 (*Staatsblad* nº. 467). S. 520.

Bepaald op 1 *Januari* 1926.

---

30 *December* 1925. BESLUIT, houdende vaststelling van den dag van inwerkingtreding van artikel I, sub c, van het Koninklijk besluit van 28 December 1925 (*Staatsblad* nº. 516), tot wijziging van het Koninklijk besluit van 26 Januari 1925 (*Staatsblad* nº. 23), houdende bezoldigingsregeling voor het personeel der Verzekeringskamer. S. 521.

Bepaald op 1 *Januari* 1926.

30 *December* 1925. BESLUIT tot vernietiging van de verordening der gemeente *Nieuwenhagen* van 23 Juli 1925 tot aanvulling der algemeene politieverordening voor de gemeente *Nieuwenhagen*. S. 522.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 4 November 1925, nº. 827 D, Afdeeling Volksgezondheid, en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 12 November 1925, nº. 8804, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

O. dat de Raad der gemeente *Nieuwenhagen* in zijn vergadering van 23 Juli 1925 een verordening heeft vastgesteld tot aanvulling der algemeene politieverordening voor de gemeente *Nieuwenhagen* van den 26 Juni 1918, van welke wijzigingsverordening het eenig artikel aldus luidt:

Achter artikel 73 der Algemeene Politieverordening wordt ingelascht een artikel 73*bis* luidende als volgt:

„Het is verboden eieren te verkoopen, ten „verkoop in voorraad te hebben, af te leveren, „uit te stallen, te vervoeren, te koop of in ruil „aan te bieden, uit te deelen, aanwezig te „hebben op markten, in winkels, opslagplaatsen „enz. anders dan voorzien van een duidelijk „leesbaar gedrukt opschrift vermeldende de „soort der eieren, hierbij te onderscheiden in „„versche eieren" of „geconserveerde eieren" „(onder geconserveerde eieren zijn zoowel te „verstaan koelhuiseieren als kalk- en water-„glaseieren enz.).

„Het opschrift mag slechts van een aan-„duiding voorzien zijn en moet bestaan uit „letters, welke niet door vegen zijn uit te „wisschen en eene hoogte hebben van minstens „2 c.M. bij een lijndikte van minstens 3 m.M."

Deze verordening treedt in werking op den derden dag na hare afkondiging.

Overwegende, dat deze verordening in het belang van de eerlijkheid in den handel bepalingen inhoudt betreffende aanduidingen voor eieren en het aanbrengen van die aanduidingen op eieren;

Overwegende, dat artikel 150 der gemeentewet o. m. bepaalt, dat de plaatselijke verordeningen niet treden in hetgeen van algemeen Rijksbelang is;

Overwegende, dat artikel 14 der Warenwet *Staatsblad* 1919 nº. 581 o. a. bepaalt, dat aan Ons is voorbehouden bij algemeenen maatregel van bestuur aanduidingen vast te stellen, welke in den handel voor waren, waaronder volgens artikel 1, 1º. der Warenwet *Staatsblad* 1919 nº. 581 ook eieren worden verstaan, moeten worden gebezigd, en voorschriften te geven omtrent het aanbrengen dezer aanduidingen op de waren zelf;

Overwegende, dat bovengenoemde verordening van 23 Juli 1925 tot aanvulling der Algemeene Politieverordening voor de gemeente *Nieuwenhagen* in verband met het bepaalde in art. 14 der Warenwet *Staatsblad* 1919 nº. 581 is getreden in hetgeen van Rijksbelang is;

Overwegende, dat derhalve genoemde verordening van 23 Juli 1925 is in strijd met de wet;

Gelet op de artikelen 153 en 154 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 December 1925, nº. 26;

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 9 December 1925, nº. 1055D, Afdeeling Volksgezondheid en van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 23 December 1925, nº. 9752, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de verordening van 23 Juli 1925 der gemeente *Nieuwenhagen* tot aanvulling der algemeene politieverordening voor de gemeente *Nieuwenhagen* te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 30sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

De Minister van Binnenl. Zaken en Landbouw,
DE GEER.

(*Uitgeg.* 14 *Jan.* 1926.)

---

30 *December* 1925. WET tot wijziging van de Lager-onderwijswet 1920. S. 523.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1925/1926, nº. 83; 1—3.
Hand. id. bladz. 256, 257.
Hand. 1e *Kamer bladz.* 49, 50, 62—64, 77.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is den in het eerste en in het tweede lid van artikel 193 der Lager-Onderwijswet 1920 gestelden overgangstermijn met een jaar te verlengen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

In het eerste en in het tweede lid van artikel 193 der Lager-Onderwijswet 1920 wordt in plaats van het woord „vijf" gelezen het woord „zes".

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 30sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
RUTGERS.

(*Uitgeg.* 31 *Dec.* 1925.)

---

30 *December* 1925. WET, tot wijziging van hoofdstuk VA der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 524.

---

30 *December* 1925. WET tot verhooging van het *tiende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 525.

---

30 *December* 1925. WET tot aanvulling en verhooging van het *tiende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 526.

---

30 *December* 1925. WET tot wijziging en verhooging van het *vijfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 527.

---

30 *December* 1925. WET tot wijziging van het *tweede* Hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 528.

---

30 *December* 1925. WET tot aanvulling en wijziging van het *zevende* hoofdstuk A der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 529.

---

30 *December* 1925. WET, houdende goedkeuring van den onderhandschen verkoop aan de Gemeente *Nijmegen* van het terrein van het voormalige fort Kraijenhoff onder *Neerbosch*. S. 530.

---

30 *December* 1925. WET, houdende goedkeuring van den onderhandschen verkoop aan de gemeente *Bergen-op-Zoom* van een gedeelte van het Coehoornpark c. a. te *Bergen-op-Zoom*. S. 531.

---

30 *December* 1925. WET tot herziening der bepalingen nopens opsporingsbevoegdheid met betrekking tot den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken. S. 532.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de bepalingen te herzien nopens opsporingsbevoegdheid met betrekking tot den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het tweede lid van artikel 90 der wet van 18 September 1852 (*Staatsblad* nº. 178), laatstelijk gewijzigd bij die van 20 Juni 1924 (*Staatsblad* nº. 305) is ingetrokken.

2. Artikel 94 der gemelde wet van 18 September 1852 wordt gelezen :

Art. 94. Slechts dan, wanneer, buiten de gevallen vermeld in artikel 91, een ambtenaar van den waarborg aan de opmaking van het proces-verbaal heeft deelgenomen levert dit op zich zelf bewijs op.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 30sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(Uitgeg. 14 *Jan.* 1926.)

---

30 *December* 1925. WET tot verlenging van den termijn, genoemd in artikel 88*a* der Tabakswet (*Staatsblad* 1921, nº. 712), zooals dat artikel is gewijzigd bij het eenig artikel der wet van 30 December 1924 (*Staatsblad* nº. 588). S. 533.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is den termijn, genoemd in artikel 88*a* der Tabakswet (*Staatsblad* 1921, nº. 712), nogmaals te verlengen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

In artikel 88*a* der Tabakswet (*Staatsblad* 1921, nº. 712), zooals dat artikel is gewijzigd bij het eenig artikel der wet van 30 December 1924 (*Staatsblad* nº. 588), wordt „1926" gewijzigd in „1927".

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 30sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 11 *Jan.* 1926.)

---

30 *December* 1925. WET, houdende goedkeuring van den onderhandschen verkoop aan de Naamlooze Vennootschap Kantoorgebouw „Het scheepvaarthuis" te *Amsterdam* van het perceel Prins Hendrikkade 118 aldaar. S. 534.

---

30 *December* 1925. WET tot wijziging van het *zevende* hoofdstuk *B* der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. (Diverse onderwerpen.) S. 535.

---

30 *December* 1925. WET tot wijziging en aanvulling van het *zesde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 536.

---

30 *December* 1925. WET, houdende voorziening in de behoefte aan kasgeld voor den Indischen dienst hier te lande gedurende het jaar 1926. S. 537.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de wijze behoort geregeld te worden, waarop, in afwijking van artikel 30, laatste lid, der Indische Comptabiliteitswet 1917 (*Staatsblad* nº. 275), voor het jaar 1926 zal moeten worden voorzien in de behoefte aan kasgeld voor den Indischen dienst hier te lande ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Onze Minister van Financiën wordt bevoegd verklaard om bij het openen van kredieten aan Onzen Minister van Koloniën gedurende het jaar 1926 het bedrag der volgens artikel 33 der Indische Comptabiliteitswet in 's Rijks schatkist gestorte gelden te boven te gaan met eene som van f 50,000,000.

Onze Minister van Financiën zal in dat voorschot aan de Indische kas mogen voorzien door uitgifte of beleening van bewijzen van vlottende schuld, met inachtneming van de daaromtrent bestaande en nog vast te stellen wettelijke bepalingen.

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den 1sten Januari 1926.

Lasten en bevelen, enz

Gegeven te 's-Gravenhage, den 30sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, CH. WELTER.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(Uitgeg. 31 *Dec.* 1925.)

30 *December* 1925. WET, houdende machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst met de naamlooze vennootschap Koninklijke Paketvaart Maatschappij, gevestigd te *Amsterdam*, betreffende het onderhouden van scheepvaartverbindingen in *Nederlandsch-Indië* gedurende de jaren 1926 tot en met 1930. S. 538.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de krachtens de Wet van 31 December 1915 (*Staatsblad* no. 541) gesloten overeenkomst voor het onderhouden van stoomvaartverbindingen in Nederlandsch-Indië zal eindigen op den 31sten December 1925 en dat het wenschelijk is eene nieuwe overeenkomst aan te gaan;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

De Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* wordt gemachtigd om, als vertegenwoordigende *Nederlandsch-Indië*, met de naamlooze vennootschap Koninklijke Paketvaart Maatschappij, gevestigd te *Amsterdam*, eene overeenkomst aan te gaan betreffende het onderhouden van scheepvaartverbindingen in *Nederlandsch-Indië*, en zulks onder de navolgende voorwaarden:

a. De overeenkomst wordt aangegaan voor een tijdvak van 5 jaren, aanvangende den 1sten Januari 1926 en eindigende den 31sten December 1930.

b. Tijdens den duur van de overeenkomst moet de Koninklijke Paketvaart Maatschappij in *Nederland* of in *Nederlandsch-Indië* gevestigd zijn en aldaar haar bestuur hebben.

De bestuurders der vennootschap moeten allen Nederlandsche onderdanen zijn; wanneer de zetel der vennootschap in *Nederland* is gevestigd, moeten hare vertegenwoordigers in *Nederlandsch-Indië* Nederlandsche onderdanen zijn.

Benoemingen van bestuurders zijn niet van kracht dan na goedkeuring door den Minister van Koloniën, als de vennootschap in *Nederland* of door den Gouverneur-Generaal, als zij in *Nederlandsch-Indië* gevestigd is. Benoemingen van vertegenwoordigers in *Nederlandsch-Indië* behoeven de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal.

Als bestuurder of vertegenwoordiger wordt aangemerkt ieder, die onder welken naam of titel ook belast is met of deelneemt aan het bestuur, het beheer of de leiding van de zaken der vennootschap.

Er wordt door Ons, als de vennootschap in *Nederland*, of door den Gouverneur-Generaal, als zij in *Nederlandsch-Indië* gevestigd is, bij de vennootschap een Regeeringscommissaris benoemd, die alle vergaderingen van aandeelhouders of commissarissen of van degenen die dergelijke werkzaamheden, als gewoonlijk door commissarissen worden verricht, uitoefenen, kan bijwonen, in die vergaderingen een raadgevende stem heeft, toegang heeft tot de kantoren en de archieven der vennootschap en van al hare boeken en schrifturen inzage en afschrift kan nemen.

c. De Koninklijke Paketvaart Maatschappij verbindt zich om in *Nederlandsch-Indië* een aantal, in de overeenkomst — wat de hoofdpunten en het aantal vaarbeurten betreft — te omschrijven lijnen regelmatig te bevaren.

Het aandoen van de kustplaatsen gelegen tusschen de hoofdpunten dezer lijnen, of gelegen op de eilanden waarlangs de lijnen loopen, zal door haar zoodanig worden geregeld, dat aan deze plaatsen eene in verhouding tot hare belangrijkheid voldoende verbinding wordt verzekerd.

De Koninklijke Paketvaart Maatschappij verbindt zich het geregeld aandoen der bij het sluiten der overeenkomst in deze lijnen regelmatig bezochte havens niet te staken, zonder daaromtrent tot overeenstemming te zijn gekomen met den Gouverneur-Generaal; hetzelfde is van toepassing op havens die in eene verplichte lijn worden aangedaan, bij het instellen daarvan. De Maatschappij zal van het voornemen om het geregeld aandoen van in vrije regelmatige lijnen bezochte havens te staken, den Gouverneur-Generaal zoo tijdig mogelijk kennis geven.

De Gouverneur-Generaal kan het aandoen in de verplichte lijnen van bepaalde tusschenplaatsen verplicht stellen, mits het geheele oponthoud dientengevolge niet van dien aard is, dat het verkeer tusschen de hoofdpunten der lijnen belangrijk wordt vertraagd.

Bedraagt de voor het aandoen van zoodanige tusschenplaatsen te maken omweg meer dan 25 zeemijlen (van zestig in een graad), dan wordt, als niet anders wordt overeengekomen, voor het maken van dien omweg aan de Maatschappij een bedrag uitbetaald, berekend naar den maatstaf aangegeven sub *k*, eerste lid, van dit artikel, met dien verstande, dat de betaling niet per etmaal, doch per uur zal geschieden ad 1/24 van den etmaalprijs.

d. De Koninklijke Paketvaart Maatschappij zal jaarlijks op de Archipellijnen, waaronder in deze wet te verstaan de verplichte lijnen bedoeld onder punt *c* hiervoren en punt *f* hierna, en de vrije, regelmatig door haar bevaren wordende lijnen tusschen plaatsen in *Nederlandsch-Indië* en tusschen deze en *Singapore*, *Pinang* en *Timor Dilly*, ten minste 1,500,000 zeemijlen (van zestig in een graad) doen bevaren.

De Gouverneur-Generaal bepaalt welke lijnen als regelmatig bevaren moeten worden beschouwd.

De bepalingen der overeenkomst zullen in het algemeen mede op de hiervoren bedoelde vrije, regelmatig bevaren lijnen van toepassing zijn.

e. Door het Land zal aan de Koninklijke Paketvaart Maatschappij voor iedere zeemijl, op de Archipellijnen afgelegd, wegens het vervoer met hare schepen van de brievenpost worden betaald eene vergoeding van $29^1/_4$ cent, tot een bedrag van ten hoogste f 585,000 's jaars.

f. De Gouverneur-Generaal kan aan de Koninklijke Paketvaart Maatschappij het bevaren van nieuwe lijnen verplichtend stellen. De voor zoodanige lijnen toe te kennen vergoeding zal in overleg met de Maatschappij door den Gouverneur-Generaal worden vastgesteld.

Verplichte lijnen kunnen, behalve in gevallen en onder voorwaarden in de overeenkomst bepaaldelijk te omschrijven, ook worden ingesteld, gewijzigd of opgeheven met wederzijdsch goedvinden op overeen te komen voorwaarden.

g. Behalve in buitengewone gevallen, ter

beoordeeling van den Gouverneur-Generaal, moeten de gezagvoerders, stuurlieden en machinisten van de op de Archipellijnen varende schepen Nederlandsche onderdanen zijn.

Ten minste twee derden van de voor de hierbedoelde lijnen benoodigde schepen moeten gebouwd zijn op Nederlandsch-Indische of Nederlandsche werven, ter keuze van de Maatschappij.

h. Behoudens de in de overeenkomst te vermelden uitzonderingen maakt de Regeering voor het vervoer over zee van landsreizigers, -goederen en -gelden tusschen plaatsen, gelegen aan de Archipellijnen, uitsluitend gebruik van de aan de Maatschappij toebehoorende schepen.

De Maatschappij is verplicht, voor zoover in de overeenkomst niet uitdrukkelijk anders is bepaald, alle landsreizigers en aangeboden landsgoederen en -gelden te vervoeren tusschen alle plaatsen in *Nederlandsch-Indië* en tusschen deze en *Pinang*, *Singapore* en *Timor Dilly*.

i. Behoudens de in de overeenkomst te vermelden uitzonderingen, zal de Regeering tusschen plaatsen in *Nederlandsch-Indië* en tusschen deze en *Singapore*, *Pinang* en *Timor Dilly* geen particuliere reizigers of goederen met eigen of ingehuurde vaartuigen vervoeren.

j. Voor zoover bij of op grond van de overeenkomst niet anders is of wordt bepaald, wordt aan de Maatschappij betaald:

a. voor het vervoer van landsreizigers en hun onderhoud gedurende de reis volgens onderstaand tarief (uitgedrukt in centen) per bevaren zeemijl:

	1ste klasse.	2de klasse.	3de klasse.	4de klasse.
Reizigers van 12 jaar of ouder .	26	13	5,2	2,6
Kind beneden de 3 jaar	niets	niets	niets	niets
Kind van 3 tot 12 jaar . . .	13	6,5	2,6	1,3
Twee tot één gezin behoorende kinderen beneden 3 jaar, te zamen . . .	6,5	3,25	1,3	0,65
Drie of meer tot één gezin behoorende kinderen beneden de 3 jaar, te zamen . . .	13	6,5	2,6	1,3

De overtochtsprijzen worden steeds over minstens 50 zeemijlen berekend.

b. voor het vervoer van landsgoederen en -gelden een vast recht per kojang van f 5 en bovendien een bedrag per kojang en per bevaren zeemijl, van 5,2 cent, behoudens, de beide bedragen samengevoegd, een minimum van f 2 per cognossement-factuur.

k. Het Land heeft, onverminderd bevoegdheden, voortspruitende uit wettelijke voorschriften, het recht om naar keuze een of meer schepen van de Koninklijke Paketvaart Maatschappij, welke voor Archipellijnen worden gebezigd, al dan niet met het personeel, in huur te nemen tegen betaling per schip, per etmaal en per netto registerton (van 2,83 kubieken meter inhoud):

a. voor schepen van 300 ton of kleiner f 2:

b. voor schepen grooter dan 300 ton f 2 voor de eerste 300 tonnen en f 0.50 voor het overige aantal tonnen;

a en *b* verminderd met 10 percent voor zoover de schepen zonder personeel worden ingehuurd.

Het in het vorig lid bedoelde recht is beperkt tot gevallen van oorlog, oorlogsgevaar, militaire expedities, algemeene rampen en voor speciale diensten. In het laatste geval mag het schip echter niet gebruikt worden voor vervoer van reizigers, goederen of gelden, waarvoor gevoegelijk kan worden gebruik gemaakt van de Archipellijnen der Maatschappij, terwijl, behoudens in tijden van oorlog of oorlogsgevaar, de van de Maatschappij ingehuurde schepen uitsluitend in den Indischen Archipel mogen worden gebezigd.

Het in het eerste lid bedoelde recht blijft nog gedurende een vol jaar na beëindiging der overeenkomst bestaan in gevallen, dat door de Regeering voor eene ontwrichting van den vervoersdienst in den Archipel of in eenig deel daarvan wordt gevreesd. De uit dezen hoofde ingehuurde vaartuigen moeten uiterlijk één jaar na beëindiging der overeenkomst weder ter beschikking der Maatschappij worden gesteld.

Voorts heeft het Land het recht om in tijden van oorlog of oorlogsgevaar een of meer van de in het eerste lid bedoelde schepen van de Maatschappij in gebruik of in eigendom over te nemen tegen, zoo noodig door deskundigen, te bepalen waarde.

Indien een door de Regeering ingehuurd schip in geval van oorlog met een buitenlandschen vijand of bij militaire expedities enz. diensten verricht ten behoeve van de landsverdediging of van de troepen te velde en het personeel niet in militairen dienst is opgeroepen, worden, in geval van daardoor veroorzaakte ziekte, verwonding, dood, verlies van uitrusting, gevangenschap of vermissing van personeel van dit schip, door het Land schadeloosstellingen uitgekeerd naar in de overeenkomst vast te stellen regelen.

l. Indien ten gevolge van buitengewone omstandigheden, waarvan het ontstaan niet kan worden geweten aan schuld of nalatigheid der Maatschappij, de prijzen van hetgeen de Koninklijke Paketvaart Maatschappij voor de naleving van de overeenkomst behoeft, zoodanig stijgen, dat de kosten der onderneming, gerekend over een tijdsverloop van één jaar, de normale uitgaven met 25 percent overschrijden, wordt aan de Maatschappij, voor zoover die overschrijding aan de bedoelde buitengewone omstandigheden is toe te schrijven, eene schadeloosstelling toegekend, waarvan de vorm, het bedrag en eventueel de tijdsduur door den Gouverneur-Generaal worden bepaald.

m. De Koninklijke Paketvaart Maatschappij verbindt zich der Regeering steeds alle gewenschte inlichtingen, te geven omtrent hare tarieven voor den overvoer van particuliere reizigers en goederen en verklaart zich bereid steeds met de Regeering in overleg te treden

omtrent door Haar wenschelijk geachte wijzigingen van die tarieven en aan alle gerechtvaardigde bezwaren der Regeering tegemoet te komen.

Voor het vervoer van particuliere reizigers der 1ste klasse zullen geen hoogere overtochtskosten in rekening worden gebracht dan 10 percent boven hetgeen als overtochtskosten voor landsreizigers dier klasse verschuldigd is. Voor afstanden grooter dan 1200 zeemijlen mogen de overtochtskosten voor particuliere reizigers der 1ste klasse, behoudens dat deze niet lager behoeven te worden gesteld dan de overtochtskosten voor een afstand van 1200 zeemijlen, echter niet meer bedragen dan die voor landsreizigers in dezelfde klasse. De overtochtskosten voor particuliere reizigers der 2de. 3de en 4de klasse zullen niet meer dan onderscheidenlijk 60, 30 en 12½ percent van die der particuliere reizigers der 1ste klasse mogen bedragen.

Voor het vervoer van particuliere goederen en gelden zullen geen hoogere vrachtkosten in rekening worden gebracht dan 50 percent voor afstanden tot en met 600 zeemijlen en 25 percent voor afstanden boven 600 tot en met 1200 zeemijlen, boven hetgeen als vrachtkosten voor landsgoederen en -gelden verschuldigd is, terwijl voor afstanden grooter dan 1200 zeemijlen de vrachtkosten voor particuliere goederen en gelden niet meer mogen bedragen dan die voor landsgoederen en -gelden, een en ander met dien verstande, dat het particuliere tarief voor vervoer over afstanden van meer dan 600 en meer dan 1200 zeemijlen niet lager behoeft te worden gesteld dan het maximum particulier tarief voor het vervoer over onderscheidenlijk 600 en 1200 zeemijlen.

De Gouverneur-Generaal kan afwijking toestaan van het bepaalde bij het tweede en derde lid.

n. Wanneer de uitvoering van de overeenkomst tot geschillen aanleiding mocht geven en voorts in de gevallen in de overeenkomst te vermelden, wordt de beslissing van scheidsmannen ingeroepen.

De overige voorwaarden worden door den Gouverneur-Generaal in overleg met de Koninklijke Paketvaart Maatschappij geregeld.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 30sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, CH. WELTER.

(*Uitgeg.* 18 *Jan.* 1926.)

---

30 *December* 1925. WET, houdende wijziging van het *elfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 539.

---

30 *December* 1925. WET, houdende vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Curaçao* over het dienstjaar 1922. S. 540.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Curaçao* over het dienstjaar 1922 ingevolge artikel 106 van het Reglement op het beleid der Regeering in die kolonie (*Staatsblad* 1902, nº. 38) bij de wet behoort te worden vastgesteld, vermits de koloniale huishoudelijke begrooting voor dat dienstjaar definitief is vastgesteld bij de wet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Curaçao* over het dienstjaar 1922 wordt vastgesteld als volgt:

De uitgaven hebben bedragen f 2,517,350.32.

De ontvangsten hebben bedragen f 1,812,966.77[5].

Het nadeelig slot der rekening bedraagt alzoo f 704,383.54[5],

welk bedrag dientengevolge tot aanvulling der koloniale geldmiddelen is noodig geweest.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 30sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, CH. WELTER.

(*Uitgeg.* 18 *Jan.* 1926.)

---

30 *December* 1925. WET tot wijziging van het *achtste* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 541.

---

30 *December* 1925. WET, houdende goedkeuring van de wijziging van het Volkenbondverdrag aangenomen door de Vergadering van den Volkenbond in haar Vijfde Zitting 1924. S. 542.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, dat *Nederland* de wijziging van het Volkenbondverdrag, aangenomen door de Vergadering van den Volkenbond in haar Vijfde Zitting van 1 September tot 2 October 1924, zal aanvaarden;

Gelet op de wet van 6 Maart 1920 (*Staatsblad* 1920, nº. 108) en de wet van 29 December 1922 (*Staatsblad* 1922, nº. 762);

Gelet op art. 58 der Grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De nevens deze wet in afdruk gevoegde wijziging van art. 16 van het Volkenbondverdrag, aangenomen door de Vergadering van den Volkenbond in haar Vijfde Zitting van 1 September tot 2 October 1924, wordt goedgekeurd.

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag volgende op dien van hare afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 30sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.
De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.
De Minister van Binnenl. Zaken en Landbouw, DE GEER.
De Min. v. Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, RUTGERS.
De Minister van Marine a. i., LAMBOOY.
De Minister van Financiën, H. COLIJN.
De Minister van Oorlog, LAMBOOY.
De Minister van Waterstaat, M BONGAERTS.
De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, KOOLEN.
De Minister van Koloniën, CH. WELTER.

(*Uitgeg.* 18 *Jan.* 1926.)

Wijziging van het Volkenbondverdrag bedoeld in artikel 1 der wet.

Het laatste deel van het eerste lid van art. 16 wordt gelezen als volgt :

FRANSCHE TEKST.

„Ceux-ci s'engagent à rompre immédiatement avec lui toutes relations commerciales ou financières, à interdire tous rapports au moins entre les personnes résidant sur leurs territoires et les personnes résidant sur le territoire de l'Etat en rupture de pacte, et, en outre, à leur convenance, entre leurs nationaux et ceux de l'Etat en rupture de pacte. Ils s'engagent également à faire cesser toutes communications financières, commerciales ou personnelles, au moins entre les personnes résidant sur le territoire de cet Etat et celles résidant sur le territoire de tout autre Etat, membre ou non de la Société, et, en outre, à leur convenance, entre les nationaux de cet Etat et ceux de tout autre Etat, membre ou non de la Société."

ENGELSCHE TEKST.

„... which hereby undertake immediately to subject it to the severance of all trade or financial relations and to prohibit all intercourse at least between persons resident within their territories and persons resident within the territory of the covenant-breaking State and, if they deem it expedient, also between their nationals and the nationals of the covenant-breaking State, and to prevent all financial, commercial or personal intercourse at least between persons resident within the territory of that State and persons resident within the territory of any other State, whether a Member of the League or not, and, if they deem it expedient, also between the nationals of that State and the nationals of any other State whether a Member of the League or not."

HOLLANDSCHE TEKST.

„Deze laatste verbinden zich terstond alle handels- en financieele betrekkingen met dat Lid te verbreken, alle betrekkingen te verbieden tenminste tusschen de personen, verblijf houdende op hun grondgebied, en de personen, verblijf houdende op het grondgebied van den Staat die het Verdrag schendt, en bovendien indien zij zulks wenschelijk oordeelen tusschen hun onderdanen en die van den Staat die het Verdrag schendt. Zij verbinden zich eveneens een einde te maken aan alle financieel-, handels- en persoonlijk verkeer, tenminste tusschen de personen verblijf houdende op het grondgebied van dien Staat en de personen verblijf houdende op het grondgebied van elken anderen Staat, onverschillig of deze Lid is van den Bond, en bovendien indien zij zulks wenschelijk oordeelen tusschen de onderdanen van dien Staat en die van elken anderen Staat, onverschillig of deze Lid is van den Bond."

---

30 *December* 1925. WET, houdende goedkeuring van het tusschen *Nederland* en *Noorwegen* gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering. S. 543.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 9 Januari 1925 te Oslo tusschen Nederland en Noorwegen gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering ingevolge artikel 58 der Grondwet de goedkeuring behoeft der Staten-Generaal ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het bij deze wet in afdruk gevoegd op 9 Januari 1925 te Oslo tusschen Nederland en Noorwegen gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering wordt goedgekeurd.

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 30sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, VAN KARNEBEEK.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, KOOLEN.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

De Minister van Waterstaat, M. BONGAERTS.

(*Uitgeg.* 21 *Jan.* 1926.)

HARE MAJESTEIT DE KONINGIN DER NEDERLANDEN.

en

ZIJNE MAJESTEIT DE KONING VAN NOORWEGEN,

wenschende de betrekkingen tusschen Nederland en Noorwegen inzake ongevallenverzekering te regelen, hebben besloten te dien einde een verdrag te sluiten en hebben tot Hunne Gevolmachtigden benoemd te weten :

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden : Jonkheer Mr. H. M. van Haersma de With, Hoogst Derzelver Kamerheer in Buitengewonen Dienst, Zaakgelastigde der Nederlanden te Oslo ;

Zijne Majesteit de Koning van Noorwegen : den heer Johan Ludwig Mowinckel, Hoogst Deszelfs Staats Minister en Minister van Buitenlandsche Zaken ;

die, daartoe behoorlijk gemachtigd, zijn overeengekomen nopens de volgende bepalingen:

Artikel 1. De bepalingen in de Noorsche ongevallenverzekeringswetten voor industriearbeiders en daarmede gelijkgestelden van 13 Augustus 1915, aangevuld bij de wet van 19 Juli 1918, voor zeelieden van 18 Augustus 1911, aangevuld bij de wetten van 30 Juli 1915, 15 Juni 1917 en 19 Juli 1918, en voor visschers van 10 December 1920 en in de Nederlandsche ongevallenverzekeringswetten, te weten : de Ongevallenwet 1921, de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 en de Zeeongevallenwet 1919, waarbij het recht op schadeloosstelling en de uitbetaling daarvan afhankelijk wordt gesteld van de nationaliteit van den door het ongeval getroffene of diens nagelaten betrekkingen of van het verblijf houden van den door het ongeval getroffene of diens nagelaten betrekkingen binnen het gebied van het land welks ongevallenwet van toepassing is met betrekking tot het ongeval, gelden niet ten aanzien van de onderdanen van het andere land die hun woonplaats hebben in een van de beide landen.

Art. 2. Het onderzoek, waarvan sprake is in de Noorsche ongevallenwet voor zeelieden van 18 Augustus 1911, kan ook in Nederland plaats vinden. De verklaring van een Nederlandsch geneeskundige vervangt in dat geval de verklaring van een Noorsch geneeskundige.

Art. 3. De schadeloosstellingen worden vastgesteld en toegekend volgens de regelen, welke thans gelden of later zullen gelden in

het land, welks ongevallenwet met betrekking tot het ongeval van toepassing is. Evenzoo zal degene, die recht heeft op schadeloosstelling, in al hetgeen zijne met de verzekering samenhangende rechten en verplichtingen betreft, onderworpen zijn aan de ongevallenwet waaraan hij zijn recht op schadeloosstelling ontleent.

Art. 4. Bij de uitvoering van de ongevallenwetten van het eene land in het andere land verleenen de met de uitvoering dier wetten belaste autoriteiten in beide landen elkander wederkeerig bijstand, evenals er, overeenkomstig de verdragsbepalingen welke tusschen de beide landen in burgerlijke- en handelszaken van kracht zijn, bijstand in rechtszaken wordt verleend.

Zoo noodig stellen die autoriteiten der beide landen ambtshalve het onderzoek in, dat noodig geacht zou worden, indien het de uitvoering van de wet van het eigen land gold.

Art. 5. Dit verdrag zal worden bekrachtigd en de akten van bekrachtiging zullen zoo spoedig mogelijk worden uitgewisseld.

Het verdrag, dat in werking treedt op den dag, volgende op dien, waarop de uitwisseling der akten van bekrachtiging plaats heeft, is van toepassing op ongevallen, die op of na den dag van inwerking treden plaats vinden.

Het verdrag kan met inachtneming van een opzeggingstermijn van terminste een jaar door elk der beide verdragsluitende partijen worden opgezegd, te rekenen vanaf den aanvang van een kalenderjaar.

Ter bevestiging hiervan hebben de wederzijdsche gevolmachtigden dit verdrag in tweevoud geteekend in den Nederlandschen en den Noorschen tekst, welke beide authentiek zijn, en daarop hun zegel gehecht.

Gedaan te Oslo, den 9 Januari 1925.

H. M. VAN HAERSMA DE WITH.
(*L. S.*)

HENNES MAJESTET DRONNINGEN AV NEDERLAND
og
HANS MAJESTET KONGEN AV NORGE,

som önsker a regulere forholdet mellem Nederland og Norge pa ulykkesforsikringens omrade, har i det öiemed besluttet a avslutte en overenskomst og har utnevnt til Sine befullmektigede:

Hennes Majestet Dronningen av Nederland:

Sin Kammerherre i Ekstraordinær tjeneste, Jonkheer H.M. van Haersma de With, Chargé d'Affaires for Nederland i Oslo;

Hans Majestet Kongen av Norge:

Sin Stats-og Utenriksminister, Herr Johan Ludwig Mowinckel;

Som, dertil pa behörig mate befullmektiget, er blitt enig om följende bestemmelser:

Artikkel 1. Bestemmelser i de norske ulykkesforsikringslover for industriarbeidere m.v. av 13. august 1915 med tilleggslov av 19. Juli 1918, for sjömenn av 18. august 1911 med tilleggslover av 30. juli 1915, 15. juni 1917 og 19. juli 1918, for fiskere av 10. desember 1920 og i de nederlandske ulykkesforsikringslover, ulykkesforsikringsloven av 1921, land-og havebruksforsikringsloven av 1922 og sjömannsforsikringsloven av 1919, hvorved berettigelsen til skadeserstatning og utbetaling av denne gjöres avhengig av nasjonaliteten av den av ulykken rammede eller dennes efterlatte, eller av hvorvidt den av ulykken rammede eller dennes efterlatte opholder sig innenfor omradet av det land hvis ulykkesforsikringslover er anvendelig pa ulykken, gjöres ikke gjeldende likeoverfor det annet lands undersatter som har sin bopel i et av de to land.

Art. 2. Undersökelse som omhandlet i den norske ulykkesforsikringslov for sjömenn av 18. august 1911 kan ogsa foretas i Nederland. En nederlandsk læges erklæring erstatter i sa tilfelle en norsk læges erklæring.

Art. 3. Erstatningene fastsettes og tikjennes efter de regler som til enhver tid er gjeldende i det land hvis ulykkesforsikringslov er anvendelig pa ulykken, likesom den erstatningsberettigede i alle saker som angar hans forsikringsmessige rettigheter og plikter, skal være underkastet den ulykkesforsikringslovgivning hvorfra han avleder sitt krav pa erstatning.

Art. 4. Ved utövelsen av det ene lands ulykkesforsikringslover i det annet land yder de to lands forsikringsadministrasjoner hinannen gjensidig bistand, likesom der i overensstemmelse med de mellem begge land gjeldende traktatbestemmelser for civile og merkantile anliggender ydes bistand i rettssaker.

I pakrevede tilfelle anstiller de to lands forsikringsadministrasjoner ex officio den undersökelse som vilde ansees nödvendig hvis det gjaldt utövelsen av deres eget lands lover.

Art. 5. Overenskomsten skal ratifiseres og ratifikasjonene utveksles sa snart skje kan.

Overenskomsten, som trer i kraft dagen efterat ratifikasjonene er utvekslet, finner anvendelse pa ulykker inntruffet fra og med samme dag.

Overenskomsten kan ved opsigelse fra hver av partene med en frist av minst ett ar bringes til ophör ved utgangen av et kalenderar.

Til bekreftelse herav har de respektive befullmektigede undertegnet denne overenskomst i 2 eksemplarer i det nederlandske og det norske sprog, hvilke begge er autentiske, og pafört samme sine segl.

Utferdiget i Oslo, den 9, januar 1925.

JOH. LUDW. MOWINCKEL.
(*L. S.*)

---

30 *December* 1925. WET tot wijziging en aanvulling van het *derde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 544.

---

30 *December* 1925. WET, houdende herziening van de Faillissementswet. S. 545.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1925/1926, no. 223; 1—4.

Hand. id. 1925/1926, *bladz.* 291.

Hand. 1e *Kamer* 1925/1926, *bladz.* 30—32, 59, 65, 81.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat eenige bepalingen in de Faillissementswet, zooals deze wet luidt na de laatstelijk daarin gebrachte wijzigingen, verbetering behoeven;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. I. Het tweede en derde lid van artikel 17 der Faillissementswet wordt gelezen:

„Alle stukken, opgemaakt ter voldoening aan de bepalingen dezer wet, zijn vrij van zegel.

Daaronder zijn evenwel niet begrepen de

processen-verbaal en akten, houdende verkoop of andere overeenkomsten, noch de stukken betrekkelijk andere rechtsgedingen over rechten en verplichtingen van den boedel, dan die welke het gevolg zijn van de verwijzing door den rechter-commissaris bedoeld in artikel 122."

II. Het eerste lid van art. 188 der Faillissementswet wordt gelezen:

„De rechter-commissaris beveelt de doorhaling der hypothekaire inschrijvingen, waarmede een tot den boedel behoorend onroerend goed is bezwaard, zoodra de uitdeelingslijst, waarbij de opbrengst van het goed is verantwoord, verbindend is geworden."

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 30sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 19 *Febr.* 1926.)

---

30 *December* 1925. WET, houdende wijziging van het *vierde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 546.

---

30 *December* 1925. BESLUIT, waarbij aan de Vereeniging van Broeders Penitenten, gevestigd in Huize Padua te *Boekel* vergunning wordt verleend tot oprichting van een gesticht voor krankzinnigen in de gemeente *Apeldoorn*. S. 547.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw van 23 December 1925, nº. 1837, afdeeling Armwezen;

Gelet op de Wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* nº. 96), laatstelijk gewijzigd bij de Wet van 27 November 1921 (*Staatsblad* nº. 784);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Aan de Vereeniging van Broeders Penitenten, gevestigd in Huize Padua te *Boekel*, wordt vergunning verleend om van de St. Joseph-Stichting, welke in de gemeente *Apeldoorn*, overeenkomstig de overgelegde teekeningen en daarbij gegeven beschrijving, zal worden tot stand gebracht, één paviljoen en den noordoostelijken vleugel van het T-vormig paviljoen in te richten tot een gesticht voor krankzinnigen.

2. Van de St. Joseph-Stichting wordt het T-vormig paviljoen, met uitzondering evenwel van den noordoostelijken vleugel, onder de voorwaarden, zooals die bij dit besluit zijn gevoegd, aangewezen als eene inrichting, die niet als gesticht voor krankzinnigen wordt beschouwd, ook wanneer daarin meer dan twee krankzinnigen worden verpleegd.

Wij behouden Ons voor die voorwaarden, wanneer dit noodig blijkt, aan te vullen of te wijzigen.

3. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw bepaalt voor elk paviljoen het tijdstip, waarop dit in gebruik mag worden genomen en het maximum van het aantal verpleegden, dat daarin mag worden opgenomen

4. In het gesticht voor krankzinnigen mogen niet meer dan 108 krankzinnigen, uitsluitend van de mannelijke sekse, verpleegd worden.

Bovendien mogen gedurende het tijdvak, eindigende 31 December 1931, nog 4 mannen worden verpleegd.

5. In de inrichting, bedoeld in artikel 2, mogen niet meer dan 54 mannen verpleegd worden.

Bovendien mogen gedurende het tijdvak, eindigende 31 December 1931, nog 4 mannen verpleegd worden.

6. Zonder toestemming van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw mogen op het terrein van de St. Joseph-Stichting geen opstallen, tenzij overeenkomstig de teekeningen en beschrijving, bedoeld in art. 1, worden opgericht en mag niet aan derden de beschikking over eenig deel van dit terrein worden gegeven.

7. Zonder toestemming van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw mag in de gebouwen van voormelde Stichting, de rioleering en verdere inrichtingen op het terrein, zoomede in de omheining van de tuinen, geen verandering worden aangebracht, welke ten gevolge zouden kunnen hebben, dat zij niet meer geheel overeenstemden met de teekeningen en beschrijving, bedoeld in art. 1.

8. In elk voor meer dan één verpleegde bestemd slaapvertrek wordt op eene duidelijk zichtbare plaats aangegeven het aantal personen, waarvoor het vertrek bestemd is.

9. De geneeskundige behandeling der verpleegden wordt opgedragen aan ten minste één geneeskundige, die gevestigd moet zijn in een woning op het terrein van de Stichting en geen andere geneeskundige praktijk mag uitoefenen, dan ten dienste van voormelde Stichting.

10. Aan de inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten wordt te allen tijde vrijen toegang verleend tot de dienstgebouwen van voormelde Stichting.

11. Een afschrift van dit besluit en van de Ministerieele beschikkingen, bedoeld in de artikelen 3, 6 en 7, zoomede een copie van de teekeningen en beschrijving, bedoeld in artikel 1, moeten in voormelde Stichting aanwezig zijn en aan de inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten en aan den officier van Justitie te allen tijde op verlangen ter inzage voorgelegd worden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 30sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenl. Zaken en Landbouw,

DE GEER.

(*Uitgeg.* 14 *Jan.* 1926.)

VOORWAARDEN, *waaronder van de St. Joseph-Stichting te* Apeldoorn, *het T-vormig paviljoen, met uitzondering van den Noord-Oostelijken vleugel, wordt aangewezen als eene inrichting, die niet als krankzinnigengesticht wordt beschouwd, ook wanneer daarin meer dan twee krankzinnigen worden verpleegd.*

Artikel 1. Tot de inrichting wordt te allen tijde vrije toegang verleend aan de inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten.

Het bestuur, de geneeskundigen aldaar werkzaam, benevens het overige personeel, geven den inspecteurs de door hen verlangde inlichtingen.

Art. 2. Het bestuur zendt aan den inspecteur, in het bijzonder met het toezicht belast, binnen twee weken eene schriftelijke kennisgeving van elke opneming, ontslag of overlijden van een verpleegde.

Art. 3. Het is verboden den verpleegden te beletten zich schriftelijk te wenden tot de Hoofden der Departementen van Algemeen bestuur, tot de inspecteurs en tot den officier van Justitie.

4. Door den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw kunnen nadere voorschriften worden gegeven ten aanzien van het bepaalde in de artikelen 2 en 3.

Behoort bij Koninklijk besluit van 30 December 1925 (*Staatsblad* nº. 547).

Mij bekend,

De Minister van Binnenl. Zaken en Landbouw,
DE GEER.

---

30 *December* 1925. BESLUIT tot wijziging van het Koninklijk besluit van den 28sten December 1921, (*Staatsblad* nº. 1445), tot intrekking van het Koninklijk besluit van 30 Juni 1921 (*Staatsblad* nº. 821) en tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, ter uitvoering van artikel 43 der Ongevallenwet 1921. S. 548.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 3 December 1925, nº. 3060, afdeeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 43 der Ongevallenwet 1921;

Den Raad van State gehoord (advies van 22 December 1925, nº. 23);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 29 December 1925, nº. 3320, afdeeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Ons besluit van 28 December 1921 (*Staatsblad* nº. 1445), te rekenen van 1 Januari 1926 af, te wijzigen als volgt:

Art. I. In artikel 1, lid 2, van dat besluit vervallen de woorden: „noch op den werkgever, die uitoefent het bedrijf van laden en lossen van schepen, vallende onder artikel 12 der Ongevallenwet 1921, of het bedrijf van laden en lossen van andere vaartuigen uit of in schepen, bedoeld in artikel 12 dier wet" en wordt de komma achter: (*Staatsblad* nº. 1062) vervangen door een punt.

Art. II. Artikel 2 van dat besluit wordt gelezen als volgt:

„Het verzoek wordt geweigerd:

1º. A. ten aanzien van ondernemingen, waarin wordt uitgeoefend het bedrijf van laden en lossen van schepen, vallende onder artikel 12 der Ongevallenwet 1921, of het bedrijf van laden en lossen van andere vaartuigen uit of in schepen, bedoeld in artikel 12 dier wet, tenzij de wijze van betaling der loonen door of vanwege den werkgever, in door Onzen Minister te noemen gemeenten, voldoet aan de door dezen met het oog op de uitvoerbaarheid van een afdoende contrôle door den Raad van Arbeid op de loonadministratie van den werkgever te stellen voorwaarden, en bovendien de onderneming een door Onzen Minister voor elk der betrokken gemeenten afzonderlijk te bepalen omvang heeft, uitgedrukt, hetzij in een minimum aantal werklieden, dat naar het oordeel van den Raad van Arbeid in den regel in vasten dienst der onderneming werkzaam is, hetzij in een minimum bedrag, dat naar het oordeel van den Raad van Arbeid per jaar in de onderneming aan werkelijk loon wordt uitbetaald, of wel in beide;

B. Ten aanzien van alle overige ondernemingen, indien de werkgever naar het oordeel van den Raad van Arbeid in den regel minder dan 50 werklieden in vasten dienst heeft;

2º. indien de werkgever in staat van faillissement verkeert of, vóórdat op het verzoek wordt beslist, in staat van faillissement wordt verklaard;

3. indien uit een door of vanwege den Raad van Arbeid ingesteld onderzoek blijkt, dat de door den werkgever gevoerde administratie niet aan de hieronder genoemde eischen voldoet.".

Art. III. In het vierde lid van artikel 4 van dat besluit wordt in plaats van: „het bestuur der Rijksverzekeringsbank" gelezen: „den Raad van Arbeid".

Art. IV. Artikel 10 van dat besluit wordt gelezen als volgt:

„De in artikel 1 bedoelde ontheffing wordt door Onzen Minister ingetrokken:

1º. A. voor zoover betreft ondernemingen, als bedoeld in artikel 2, onder 1º, A, indien de onderneming niet meer voldoet aan de voorwaarden bij of krachtens het bepaalde van dat artikel onder 1º A. gesteld;

B. voor zoover betreft alle overige ondernemingen, indien de werkgever naar het oordeel van den Raad van Arbeid in den regel minder dan 50 werklieden in vasten dienst heeft;

2º. indien de werkgever in staat van faillissement wordt verklaard;

3º. indien uit een door of vanwege den Raad van Arbeid ingesteld onderzoek blijkt, dat de werkgever zijne verplichtingen krachtens de artikelen 4 tot en met 9 van dit besluit niet behoorlijk vervult.".

Art. V. Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 30sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
KOOLEN.

(*Uitgeg.* 13 *Jan.* 1926.)

---

30 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Nu art. 2 sub 1º van het K. B. van 18 Maart 1921, S. 592, o. a. den eisch stelt dat met het voor een keuringsdienst ingesteld afzonderlijk financieel en administratief beheer Burg. en Weth. der centrale gemeente worden *belast*, verdraagt zich hiermede niet een bepaling in de verordening op het financieel beheer van den keuringsdienst, krachtens welke de dienst jaarlijks aan de centrale gemeente een bedrag uitkeert als vergoeding van kosten van algemeen beheer.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Burgemeester en Wethouders der gemeente Zwolle tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel van 30 Juni 1925, nº. 4474/3732, 2e afd., waarbij aan de begrooting betreffende den keuringsdienst van waren in den kring Zwolle voor 1925 de goedkeuring is onthouden;

Den Raad van State, enz.

O. dat het besluit van Gedeputeerde Staten steunt op de overweging dat in de bedoelde begrooting onder de uitgaven voorkomt een post groot f 500.— als uitkeering aan de gemeente Zwolle wegens kosten van algemeen beheer; dat volgens Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid blijkens zijn tot Gedeputeerde Staten gerichte missives deze kosten door de gemeente Zwolle zelve behooren te worden gedragen; dat volgens art. 2, sub 1 van Ons besluit van 18 Maart 1921, S. 592, de toekenning van eene Rijksbijdrage geschiedt onder voorwaarde, dat door de centrumgemeente voor den keuringsdienst een afzonderlijk financieel en administratief beheer wordt ingesteld, met welk beheer Burgemeester en Wethouders worden belast, in verband waarmede moet worden aangenomen, dat wegens dat beheer geen kosten aan den Keuringsdienst in rekening gebracht kunnen worden;

dat de Raad van Zwolle in beroep aanvoert dat de mededeelmg van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid aan Gedeputeerde Staten, dat met ingang van 1925 niet meer gerekend zou kunnen worden op eene Rijksbijdrage in de kosten van algemeen beheer, voor dit college geen reden mocht zijn om aan de begrooting goedkeuring te onthouden; dat in de door dat college bij besluit van 30 Maart 1921, 2e afd. nº. 2394/1841 goedgekeurde verordening ex art. 114*bis* der Gemeentewet op het financieel beheer van den keuringsdienst voor waren in art. 16 de bepaling voorkomt, dat de dienst jaarlijks aan de gemeente uitkeert een bedrag van f 500.— als vergoeding van kosten van algemeen beheer; dat een soortgelijke bepaling voorkomt in alle bedrijfsverordeningen dezer gemeente; dat de vergoeding ter dekking van de kosten der administratieve werkzaamheden dient, welke ten behoeve van de bedrijven ter gemeente-secretarie worden verricht; dat het genoemd bedrag van f 500.— dus een deel der administratiekosten van den dienst is, welke op grond van art. 4 onder *a* ten 6e van Ons besluit van 18 Maart 1921, S. 592, op de begrooting van den dienst moeten voorkomen; dat zoolang er een volgens de wettelijke bepalingen tot stand gekomen verordening bestaat, welke de uitkeering van eene vergoeding voor algemeen beheer door den dienst aan de gemeente voorschrijft, zoowel de Raad bij de vaststelling, als het college van Gedeputeerde Staten bij de goedkeuring der begrooting aan dat voorschrift gebonden is;

O. dat het gemeentebestuur van Zwolle den door Gedeputeerde Staten bestreden post doet steunen op art. 16 van de verordening op het financieel beheer van den keuringsdienst voor waren in het district Zwolle, voorschrijvende, dat de keuringsdienst jaarlijks aan de gemeente een bedrag van f 500.— uitkeert als vergoeding van kosten van algemeen beheer;

dat Gedeputeerde Staten van oordeel zijn, dat deze bepaling van rechtswege heeft opgehouden te gelden bij het in werking treden van den algemeenen maatregel van bestuur tot uitvoering van art. 13 der Warenwet, S. 1919 nº. 581, vastgesteld bij Ons besluit van 18 Maart 1921, S. 592;

dat deze opvatting echter niet kan worden gedeeld, aangezien bij dezen algemeenen maatregel van bestuur niet is voorzien in het onderwerp door de genoemde verordening geregeld, doch daarbij slechts de voorwaarden zijn aangegeven, waaronder op de toekenning van de in art. 13 der Warenwet bedoelde Rijksbijdrage aanspraak kan worden gemaakt; dat de geldigheid van art. 16 der verordening echter nog niet dwingt tot goedkeuring van den bedoelden begrootingspost;

dat wel is waar het middel om, door niet-goedkeuring der begrooting, tot intrekking van de gemelde bepaling der verordening te nopen, slechts toelaatbaar is, ingeval een beroep kan worden gedaan op zeer dringende redenen, doch dat zoodanige dringende redenen hier geacht moeten worden aanwezig te zijn;

dat immers slechts dan aanspraak op de in art. 13 der Warenwet 1919, S. nº. 581, bedoelde Rijksbijdrage kan worden gemaakt, indien aan de voorwaarden vermeld in art. 20 van Ons besluit van 18 Maart 1921, S. 592, wordt voldaan;

dat onder deze voorwaarden o. m. als eisch is gesteld, dat met het voor den keuringsdienst overeenkomstig art. 114*bis* der genoemde wet ingestelde afzonderlijk financieel en administratief beheer Burgemeester en Wethouders der centrale gemeente worden belast;

dat hier alzoo sprake is van eene verplichting van Burgemeester en Wethouders der centrale gemeente tot het voeren van beheer, waartegenover niet nog eene extra-vergoeding aan de kas dier gemeente kan worden gesteld;

dat derhalve art. 16 der verordening zich met de voorwaarden, gesteld in art. 2 onder 1º van Ons evengenoemd besluit, niet verdraagt, zoodat bij handhaving van deze bepaling de Rijksbijdrage zou worden verbeurd;

dat onder deze omstandigheden Gedeputeerde Staten terecht, zij het ook op andere gronden, hunne goedkeuring aan de begrooting hebben onthouden;

Gezien de Gemeentewet en de Warenwet, S. 1919 nº. 581;

Hebben goedgevonden en verstaan:
het beroep ongegrond te verklaren. (A. B.)

---

30 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Een raadsbesluit tot het verleenen van een bijdrage uit de gemeentekas aan een comité tot leniging van een algemeene ramp [in casu de stormramp 1925) betreft noch direct noch indirect het belang der gemeente; een zoodanige uitgaaf kan dus niet worden goedgekeurd.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Hoogezand tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Groningen van 3 September 1925, nº. 73, 5e afd., waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit van

24 Augustus 1925 tot wijziging van de begrooting voor het dienstjaar 1925;

Den Raad van State, enz.

O. dat de Raad van Hoogezand in zijne vergadering van 24 Augustus 1925 heeft besloten aan de begrooting voor 1925 toe te voegen: een uitgaafpost groot f 1000.— als bijdrage aan het Nationaal Steuncomité ter leniging van den nood in de geteisterde streken (Stormramp 1925);

dat Gedeputeerde Staten van Groningen bij besluit van 3 September 1925, nº. 73, 5e afd., hunne goedkeuring aan deze begrootingswijziging hebben onthouden, daar naar hunne meening niet kan worden gezegd, dat het belang der gemeente Hoogezand deze uitgave vordert, noch daarmede is gediend;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten de Raad van Hoogezand bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat z. i. de behoefte aan onderstand van de betrokken bevolking van de geteisterde streken die mate en dien omvang heeft aangenomen, dat steunverleening van de zijde van de overige, niet door de ramp bezochte streken, zoowel van particuliere als van officieele zijde noodzakelijk is, dat het van de grootste beteekenis voor de geordende samenleving, derhalve in het algemeen en middellijk in het belang der gemeente Hoogezand is dat de ontzettende gevolgen van een alvernietigende natuurramp als in Augustus 1925 heeft plaats gehad, welke afmetingen hebben aangenomen de grenzen van één en zelfs meer gemeenten overschrijdende, voor zooverre zulks althans binnen het menschelijk bereik ligt, zoo spoedig en doeltreffend mogelijk worden opgeheven, opdat weder orde en regelmaat en welvaart komen te heerschen, in plaats van de bitterste ellende en vertwijfeling met al de daaruit voortvloeiende, niet slechts voor die streken, doch voor de geheele gemeenschap, betreurenswaardige gevolgen; dat de Raad — de opheffing van de beklagenswaardige behoeftigen uit hunne nooden, ook bij de omstandigheid, dat het terrein van de ramp op grooten afstand van de grenzen zijner gemeente is gelegen, een gemeentelijk, zij het verwijderd belang achtende — er zeer wel van overtuigd is, dat tegenover de betrokken uitgave geene onmiddellijke aanwijsbare reëele bate aanstonds kan worden gesteld, gelijk bij uitgaven betrekkelijk gemeentelijke voorzieningen kan geschieden, doch zich evenzeer er van rekenschap heeft gegeven dat hierin geen grond als wettelijk bezwaar tegen de onderwerpelijke voteering kan worden gemaakt, vermits bij herhaling door de gemeenten zonder eenige bedenking dergelijke uitgaven worden gedaan, als daar o. a. zijn ter zake van bijzonderheden van representatief karakter, als deelneming aan congressen en feestelijkheden, aanbieding van geschenken aan andere publiekrechtelijke corporaties, lidmaatschappen van algemeene Nederlandsche vereenigingen, ja zelfs van internationalen aard, als de Union Internationale des Villes; dat de Raad de opvatting niet wenscht te onderschrijven, dat de omstandigheid, dat de oorzaak, welke tot het nemen van bedoeld besluit heeft geleid, buiten de grenzen der gemeente is gelegen, invloed op de vatbaarheid voor goedkeuring der bestreden uitgave zoude behooren te hebben, aangezien herhaaldelijk gemeenten zich genoodzaakt hebben gezien, uitgaven te doen ter zake van de voorziening in reëele en ideëele behoeften, ook in den vorm van subsidies aan derden voor de totstandbrenging van werken, wegen enz. behoud van natuurschoon als anderszins, soms verre buiten het gemeentelijk grondgebied gelegen;

O. dat bij de uitgaaf, die het hier geldt, geen belang van de gemeente Hoogezand, noch direct noch indirect is betrokken;

dat Gedeputeerde Staten mitsdien terecht aan deze wijziging der begrooting hunne goedkeuring hebben onthouden;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren. (A. B.)

---

30 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

Beambten van de Ned. Spoorwegen, buiten de hun door de Directie aangewezen standplaats wonende, zijn in de gemeente hunner standplaats ingevolge art. 244*a*, 3º. Gemeentewet belastingplichtig, ook al liggen hunne werkzaamheden buiten bedoelde gemeente en komen zij daar dagelijks slechts tot het teekenen van de presentielijst en het in ontvangst nemen van instructies.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door het gemeentebestuur van Geldermalsen tegen de uitspraken van Ged. Staten van Gelderland van 26 Nov. 1924, nos. 94 t/m 99, waarbij de aanslagen van G. G., H. K., A. J., H. L. E., H. H. en K. H. S., allen te Buurbalsen, in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Geldermalsen, als werkforens, over het belastingjaar 1923/1924 zijn vernietigd;

Den Raad van State, enz.;

Overwegende, dat de bestreden uitspraken steunen op de overweging, dat uit het ter zake ingesteld onderzoek is gebleken, dat de aangeslagenen wel is waar dagelijks bij den aanvang en de beëindiging van hunne dagtaak het station te Geldermalsen moeten bezoeken om de presentielijst te teekenen en weder af te teekenen alsmede om hunne dienstregeling te vernemen en voorbereidende maatregelen voor den dienst te treffen, doch niettemin zoo goed als geheel hun beroep als beambte van de Nederlandsche Spoorwegen langs de lijnen dier spoorwegen, dus buiten de gemeente Geldermalsen, uitoefenen, zoodat hunne aanslagen op grond van art. 244*a*, 1ste lid, 3º. der gemeentewet niet gerechtvaardigd zijn te achten; dat van wege het gemeentebestuur van Geldermalsen is beweerd, dat het een beambte der spoorwegen, die met een trein alleen op doortocht komt in de gemeente, niet als forens zou opgeven en het zulk een beambte dus ook niet als zoodanig belastingplichtig acht, maar wel de aangeslagenen, wier standplaats te Geldermalsen is gevestigd en die met toestemming van hunne meerderen buiten die standplaats mogen wonen; dat tot eene zoodanige onderscheiding echter geen reden bestaat; dat toch het enkele feit van aanwijzing van eene standplaats geen grond kan opleveren voor het opleggen van een aanslag als forens, nu een aanslag wegens hoofdverblijf achterwege moet blijven omdat de woonplaats elders is gevestigd;

dat het gemeentebestuur van Geldermalsen in beroep aanvoert, dat Geldermalsen de standplaats is, welke aan de aangeslagenen door de directie der Nederlandsche Spoorwegen is aangegeven en daardoor reeds voldoende blijkt, dat de plaats voor de vervulling van hunne betrekking de gemeente Geldermalsen is; dat daarnaast vaststaat, dat de aangeslagenen zich dagelijks in het station Geldermalsen hebben te vervoegen tot het in ontvangst nemen van instructies enz. en de mogelijkheid niet is uitgesloten, dat hun andere dan hunne gewone diensten worden opgedragen; dat uit een en ander blijkt, dat de belanghebbenden niet slechts 90 dagen, doch behoudens onvoorziene gevallen, het geheele jaar in de gemeente Geldermalsen aanwezig zijn voor het omschreven doel;

Overwegende, dat blijkens de overgelegde stukken C. G., H. K., A. J., H. L. E., H. H. en K. H. S. allen te Buurmalsen elk op meer dan 90 dagen van het belastingjaar 1923/24 te Geldermalsen aanwezig zijn geweest tot vervulling van eene betrekking;

dat zij dus terecht overeenkomstig art. 244*a* onder 3°. der gewijzigde Gemeentewet in die gemeente als forens zijn aangeslagen en Ged. Staten mitsdien ten onrechte deze aanslagen hebben vernietigd;

Gezien de genoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van de bestreden uitspraken van Ged. Staten van Gelderland van 26 Nov. 1924, nos. 94 t/m 99, de aanslagen van G. G., H. K. A. J., H. L. E., H. H. en K. H. S., allen te Buurmalsen, in de p;aatselijke inkomstenvelasting der gemeente Geldermalsen als forens over het belastingjaar 1923/24 te handhaven.

(Gem. Stem.)

---

30 *December* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Waterstaat, aan de Besturen van alle gemeenten, betreffende noodlandingen van burgerluchtvaartuigen.

Naar aanleiding van de verschillende noodlandingen, welke af en toe met burgerluchtvaartuigen hier te lande plaats vinden, heb ik de eer het volgende onder Uwe aandacht te brengen.

Om te bevorderen, dat het oponthoud, door een noodlanding in verband met het vereischte douane-onderzoek veroorzaakt, voor het luchtvaartuig en zijn inzittenden zoo kort mogelijk zij, moge ik U verzoeken, om, wanneer in Uwe gemeente een noodlanding met een burgerluchtvaartuig, dienstdoende in het internationaal luchtverkeer, plaats vindt, hiermede zoo spoedig mogelijk den dichtstbijzijnden douane-ambtenaar in kennis te stellen.

Ten einde voorts op mijn Departement een zoo volledig mogelijk overzicht te verkrijgen van de verschillende noodlandingen als hierbovenbedoeld, noodig ik U uit van elke zoodanige noodlanding, en van de omstandigheden, waaronder deze plaats vond, mededeeling te doen aan het Bureau Luchtvaart van mijn Departement.

Gelijk intusschen van zelf spreekt, zijn onder het bovenstaande niet begrepen landingen op een der douaneluchtvaartterreinen.

Dit rondschrijven laat ongewijzigd het gestelde in de beschikking van mijn Ambtsvoorganger van 2 October 1923 n°. 341, Afd. Waterstaat A, inzake het onderzoek naar de oorzaken van vliegongelukken met burgervliegtuigen.

(B. S.)

---

31 *December* 1925. WET, houdende nadere wijziging van de wet van 5 Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 181), tot regeling van de samenstelling van den hoogen raad, de gerechtshoven, de arrondissements- rechtbanken, en de kantongerechten en van de jaarwedden der rechterlijke ambtenaren, alsmede van de klassen der rechtbanken en kantongerechten. S. 549.

WIJ WILHELMINA, EN?. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is nader wijziging te brengen in de wet van 5 Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 181), tot regeling van de samenstelling van den hoogen raad, de gerechtshoven, de arrondissements-rechtbanken en de kantongerechten en van de jaarwedden der rechterlijke ambtenaren, alsmede van de klassen der rechtbanken en kantongerechten;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. De artikelen 1, 2, 3 en 4 van de wet van 5 Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 181), gelijk deze laatstelijk gewijzigd is bij de wet van 5 Juli 1921 (*Staatsblad* n°. 836), worden gelezen als volgt:

„Art. 1. De samenstelling van den hoogen raad, benevens de jaarwedden der leden van en ambtenaren bij dien raad worden vastgesteld als volgt:

1 president	f 11,500
ten hoogste 2 vice-presidenten, ieder	10,000
ten hoogste 15 raadsheeren, ieder . .	9,000
1 procureur-generaal	11,500
ten hoogste 3 advocaten-generaal, ieder	9,000
1 griffier.	6,000
ten hoogste 3 subsituut-griffiers, ieder .	4,100

2. De samenstelling der gerechtshoven, benevens de jaarwedden der leden van en ambtenaren bij die gerechtshoven worden vastgesteld als volgt:

A. *Amsterdam.*

1 president	f 10 000
ten hoogste 2 vice-presidenten, ieder	9,000
ten hoogste 12 raadsheeren, ieder . .	8,000
1 procureur-generaal	10,000
ten hoogste 2 advocaten-generaal, ieder	8,000
1 griffier	6,000
ten hoogste 3 subsituut-griffiers, ieder	4,100

ten hoogste 4 raadsheeren-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

B. *'s-Gravenhage.*

1 president	f 10,000
ten hoogste 2 vice-presidenten, ieder .	9,000
ten hoogste 12 raadsheeren, ieder . .	8,000
1 procureur-generaal	10,000
ten hoogste 2 advocaten-generaal, ieder	8,000
1 griffier	6,000
ten hoogste 3 substituut-griffiers, ieder	4,100

ten hoogste 4 raadsheeren-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

C. *'s-Hertogenbosch, Arnhem, Leeuwarden.*

1 president	f 9,500
ten hoogste 2 vice-presidenten, ieder	8,500
ten hoogste 8 raadsheeren, ieder . .	7,500

1 procureur-generaal	f 9,500
ten hoogste 2 advocaten-generaal, ieder	7,500
1 griffier	5,500
ten hoogste 3 substituut-griffiers, ieder	4,100

ten hoogste 3 raadsheeren-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

3. De klassen en de samenstelling der arrondissements-rechtbanken, benevens de jaarwedden der leden van en ambtenaren bij die rechtbanken worden vastgesteld als volgt:

I. EERSTE KLASSE.

A. *Amsterdam.*

1 president	f 9,000
ten hoogste 6 vice-presidenten, ieder	8,000
ten hoogste 25 rechters, ieder	7,000
1 officier van justitie	9,000
ten hoogste 8 substituut-officieren van justitie, ieder	7,000
1 griffier	6,000
ten hoogste 10 substituut-griffiers, ieder	3,200

ten hoogste 18 rechters-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

B. *Rotterdam.*

1 president	f 9,000
ten hoogste 3 vice-presidenten, ieder	8,000
ten hoogste 16 rechters, ieder	7,000
1 officier van justitie	9,000
ten hoogste 6 substituut-officieren van justitie, ieder	7,000
1 griffier	6,000
ten hoogste 7 substituut-griffiers, ieder	3,200

ten hoogste 12 rechters-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

C. *'s-Gravenhage.*

1 president	f 9,000
ten hoogste 2 vice-presidenten, ieder	8,000
ten hoogste 12 rechters, ieder	7,000
1 officier van justitie	9,000
ten hoogste 4 substituut-officieren van justitie, ieder	7,000
1 griffier	6,000
ten hoogste 5 substituut-griffiers, ieder	3,200

ten hoogste 9 rechters-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

D. *'s-Hertogenbosch, Breda, Maastricht, Arnhem, Zwolle, Middelburg, Haarlem, Utrecht, Leeuwarden, Groningen, Assen.*

1 president	f 7,500
ten hoogste 1 vice-president	6,500
ten hoogste 6 rechters, ieder	6,000
1 officier van justitie	7,500
ten hoogste 2 substituut-officieren van justitie, ieder	6 000
1 griffier	5,500
ten hoogste 3 substituut-griffiers, ieder	3,200

ten hoogste 6 rechters-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

II. TWEEDE KLASSE.

Roermond, Zutphen, Tiel, Almelo, Dordrecht, Alkmaar, Winschoten.

1 president	f 6,500
ten hoogste 1 vice-president	6,000
ten hoogste 6 rechters, ieder	5,500
1 officier van justitie	f 6,500
ten hoogste 1 substituut-Officier van justitie	5,500
1 griffier	5,000
ten hoogste 2 substituut-griffiers, ieder	2,700

ten hoogste 5 rechters-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

Het maximum-aantal rechters en rechters-plaatsvervangers, bij dit artikel voor elke arrondissements-rechtbank bepaald, mag worden overschreden, indien Wij dit voor de goede bezetting eener enkelvoudige kamer voor de behandeling van kinderzaken wenschelijk oordeelen, alsmede zoolang een rechter-plaatsvervanger, die kinderrechter is geweest, rechter-plaatsvervanger blijft.

Het lid eener arrondissements-rechtbank, dat bij meer dan één rechtbank als kinderrechter werkzaam is, geniet, boven zijne jaarwedde als lid eener arrondissements-rechtbank, eene enkele vergoeding van 500 gulden 's jaars.

Het plaatsvervangend lid eener arrondissements-rechtbank, dat, zonder lid eener andere arrondissements-rechtbank te zijn, bij zijn college als kinderrechter werkzaam is, geniet daarvoor eene bezoldiging, waarvan het bedrag door Ons wordt bepaald, doch ten hoogste ten bedrage van de helft van de jaarwedde van een rechter in zijn college.

4. De klassen en de samenstelling der kantongerechten, benevens de jaarwedden der kantonrechters en ambtenaren bij die kantongerechten worden vastgesteld als volgt:

I. EERSTE KLASSE.

A. *Amsterdam.*

ten hoogste 6 kantonrechters, ieder	f 7,500
1 griffier	5,500
ten hoogste 5 substituut-griffiers, ieder	2,700

ten hoogste 24 kantonrechters-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

B. *Rotterdam.*

ten hoogste 5 kantonrechters, ieder	f 7,500
1 griffier	5,500
ten hoogste 4 substituut-griffiers, ieder	2,700

ten hoogste 20 kantonrechters-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

C. *'s-Gravenhage.*

ten hoogste 3 kantonrechters, ieder	f 7,500
1 griffier	5,500
ten hoogste 2 substituut-griffiers, ieder	2,700

ten hoogste 12 kantonrechters-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

D. *Utrecht, Haarlem, Groningen, Arnhem.*

ten hoogste 2 kantonrechters, ieder	f 7,000
1 griffier	4,600
ten hoogste 1 substituut-griffier	2,700

ten hoogste 8 kantonrechters-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

E. *'s-Hertogenbosch. Tilburg, Maastricht, Heerlen, Nijmegen, Enschede, Leiden, Schiedam, Hilversum Leeuwarden.*

1 kantonrechter	f 6,500
1 griffier	3,200

ten hoogste 6 kantonrechters-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

II. TWEEDE KLASSE.

Eindhoven, Breda, Bergen op Zoom, Roermond, Venlo, Helmond, Wageningen, Terborg, Zutphen, Apeldoorn, Deventer, Zwolle, Almelo, Delft, Gouda, Dordrecht, Middelburg, Goes, Alkmaar, Hoorn, Zaandam, Amersfoort, Winschoten, Zuidbroek, Assen, Emmen.

1 kantonrechter . . . . . f 6.000
1 griffier 2,700
ten hoogste 6 kantonrechters-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

III. DERDE KLASSE.

De overige kantongerechten.

1 kantonrechter . . . . . f 5,500
1 griffier 2,300
ten hoogste 6 kantonrechters-plaatsvervangers, zonder bezoldiging.

Bij de kantongerechten van alle klassen: ambtenaren van het openbaar ministerie, ieder f 3,200."

Art. II. In het eerste lid van artikel 6 van voornoemde wet van 5 Juli 1910 (*Staatsblad* nº. 181) worden de woorden „met 200 gulden" gelezen: „met 180 gulden".

In het tweede lid van voornoemd artikel worden de woorden „1000 gulden" gelezen: „900 gulden".

Art. III. Artikel 12 van voornoemde wet van 5 Juli 1910 (*Staatsblad* nº. 181) vervalt.

Art. IV. Artikel 13 van voornoemde wet van 5 Juli 1910 (*Staatsblad* nº. 181) wordt gelezen als volgt:

„De schrijvers en hulpschrijvers ter griffie en ten parkette ontvangen uit 's Rijks kas eene bezoldiging."

Art. V. Artikel 14 van voornoemde wet van 5 Juli 1910 (*Staatsblad* nº. 181) wordt gelezen als volgt:

„De reglementen van openbaar bestuur, bedoeld in artikel 19 der wet op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie, regelen de dienstplichten der rechterlijke beambten, het op hen te oefenen toezicht, den door hen af te leggen eed (belofte), de vereischten, voor hunne benoeming gevorderd, het aantal schrijvers, dat ten hoogste bij ieder gerecht kan worden aangesteld, benevens hetgeen verder, ter uitvoering der artikelen 10 tot en met 13, regeling behoeft."

Art. VI. Aan hen, die op 1 Juli 1925 als rechterlijk ambtenaar in functie waren, of hunne rechtverkrijgenden, wordt voor eenmaal uitgekeerd een bedrag gelijk aan hetgeen eerstgenoemden aan wedde en eventueel aan vergoeding meer zouden genoten hebben, indien deze wet met ingang van 1 Januari 1925 in werking was getreden.

Art. VII. De wet van 1 Mei 1924 (*Staatsblad* nº. 218), voor zoover betreft de bezoldiging van de leden der burgerlijke rechterlijke macht, is ingetrokken.

Art. VIII. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 Januari 1926.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 1 *Dec.* 1925.)

---

31 *December* 1925. WET, houdende nadere wijziging der wet van 20 Juni 1913 (*Staatsblad* nº. 292), tot aanvulling van artikel 143 der Regtspleging bij de Landmagt, van de Provisioneele Instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof, en nadere voorzieningen betreffende de jaarwedden van de leden der militair-rechterlijke macht, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 5 Juli 1921 (*Staatsblad* nº. 840). S. 550.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de jaarwedde van de militair-rechterlijke ambtenaren bij de Krijgsraden bij de Zeemacht binnen het Rijk in Europa en die bij de Landmacht te herzien;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. De artikelen 5 en 6 der wet van 20 Juni 1913 (*Staatsblad* nº. 292), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 5 Juli 1921 (*Staatsblad* nº. 840), worden gelezen als volgt:

„Art. 5. De jaarwedde der presidenten van de Krijgsraden bij de Zeemacht binnen het Rijk in Europa en die der fiscaals bij die Krijgsraden worden voor ieder vastgesteld op f 7000.

Art. 6. De jaarwedde der presidenten van de Krijgsraden bij de Landmacht en die der auditeurs-militair worden voor ieder vastgesteld op f 7000."

Art. II. Aan hen, die op 1 Juli 1925 als militair-rechterlijk ambtenaar in functie waren, of hunne rechtverkrijgenden wordt voor eenmaal uitgekeerd een bedrag gelijk aan hetgeen eerstgenoemden aan wedde meer zouden genoten hebben, indien deze wet met ingang van 1 Januari 1925 in werking was getreden.

Art. III. De wet van 1 Mei 1924 (*Staatsblad* nº. 218), voor zoover betreft de bezoldiging van de leden der militair-rechterlijke macht bij de Krijgsraden bij de Zeemacht binnen het Rijk in Europa en die bij de Landmacht, is ingetrokken.

Art. IV. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 Januari 1926.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.
De Minister van Marine a. i. LAMBOOY.
De Minister van Oorlog, LAMBOOY.

(*Uitgeg.* 31 *Dec.* 1925.)

---

31 *December* 1925. WET, houdende verhooging van het *vierde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 551.

---

31 *December* 1925. WET, tot wijziging en verhooging van het *vijfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 552.

---

31 *December* 1925. WET tot wijziging en verhooging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij voor het dienstjaar 1925. S. 553.

---

31 *December* 1925. WET tot wijziging en verhooging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsboschbedrijf voor het dienstjaar 1925. S. 554.

---

31 *December* 1925. WET tot aanvulling en verhooging van hoofdstuk VA der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 555.

---

31 *December* 1925. WET tot aanvulling en verhooging van het *tiende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 556.

---

31 *December* 1925. WET tot wijziging van het *tweede* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 557.

---

31 *December* 1925. WET tot wijziging van het *zevende* hoofdstuk *B* der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 558.

---

31 *December* 1925. WET tot wijziging van de Wet tot regeling van de ontvangsten en uitgaven van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds voor het dienstjaar 1925. S. 559.

---

31 *December* 1925. WET tot wijziging van de wet tot regeling van de inkomsten en uitgaven van het Staatsmuntbedrijf voor het dienstjaar 1925. S. 560.

---

31 *December* 1925. WET tot wijziging der wet van 5 October 1841 (*Staatsblad* nº. 40), houdende instructie voor de Algemeene Rekenkamer, zooals die wet is gewijzigd laatstelijk bij de wet van 1 Mei 1924 (*Staatsblad* nº. 216). S. 561.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de bezoldiging van den voorzitter en van de overige leden der Algemeene Rekenkamer opnieuw te regelen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Het eerste lid van artikel 4 der wet van 5 October 1841 (*Staatsblad* nº. 40), houdende instructie voor de Algemeene Rekenkamer, zooals die wet is gewijzigd, laatstelijk bij de wet van 1 Mei 1924 (*Staatsblad* nº. 216), wordt vervangen door het volgende :

„De ambtswedde van den voorzitter wordt bepaald op f 7500, die van de overige leden op f 6500 's jaars."

2. Aan hen, die op 1 Juli 1925 als lid van de Algemeene Rekenkamer in functie waren, of hunne rechtverkrijgenden wordt voor eenmaal uitgekeerd een bedrag gelijk aan hetgeen eerstgenoemden aan wedde meer genoten zouden hebben, indien deze wet met ingang van 1 Januari 1925 in werking was getreden.

3. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 Januari 1926.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

(*Uitgeg.* 8 *Jan.* 1926.)

---

31 *December* 1925. WET tot aanvulling en verhooging van het *negende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 562.

---

31 *December* 1925. WET tot aanvulling en verhooging van de begrooting van uitgaven van het Staatsvisschershavenbedrijf te *IJmuiden* voor het dienstjaar 1925. S. 563

---

31 *December* 1925. WET tot aanvulling en verhooging der begrooting van uitgaven van het Zuiderzeefonds voor het dienstjaar 1925. S. 564.

---

31 *December* 1925. WET, houdende wijziging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie voor het dienstjaar 1925. S. 565.

---

31 *December* 1925. WET tot wijziging van het *negende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 566.

---

31 *December* 1925. WET tot wijziging van de begrooting van uitgaven van het Zuiderzeefonds voor het dienstjaar 1921. S. 567.

---

31 *December* 1925. WET tot wijziging en verhooging van het *zesde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 568.

---

31 *December* 1925. WET, houdende wijziging en verhooging van het *elfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 569.

---

31 *December* 1925. WET tot aanvulling en verhooging van het *achtste* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 570.

---

31 *December* 1925. WET tot wijziging en aanvulling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen voor het dienstjaar 1925. S. 571.

---

31 *December* 1925. WET tot aanvulling en verhooging van het *derde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 572.

31 *December* 1925. WET tot regeling van de bezoldiging van den Raad van State. S. 573.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de bezoldiging van den Raad van State op nieuw te regelen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. De jaarwedde van den vice-president en die van de leden van den Raad van State worden vastgesteld :

voor de vice-president op f 13,500 ;

voor de leden ieder op f 8,500.

Het genot van de jaarwedde vangt aan met den dag van het in dienst treden.

Bovendien ontvangen de vice-president en de leden eene tijdelijke toelage voor kinderen, overeenkomstig de bepalingen, welke te dien aanzien voor de burgerlijke Rijksambtenaren zijn vastgesteld in den algemeenen maatregel van bestuur, houdende regeling van de bezoldiging dier ambtenaren.

2. De leden van den Raad van State, die deel uitmaken van de afdeeling van den Raad, welker taak omschreven is bij artikel 23 der Wet van 21 December 1861 (*Staatsblad* nº. 129), laatstelijk gewijzigd bij de Wet van 17 Juli 1911 (*Staatsblad* nº. 217), genieten gedurende den tijd, waarin zij in die afdeeling zitting hebben en tevens ingedeeld zijn bij een der overige afdeelingen van den Raad, in artikel 13 van voormelde wet bedoeld, eene traktementsverhooging, berekend naar f 1500 per jaar.

Deze regeling geldt ook voor hen, aan wie tijdelijk het lidmaatschap dier afdeeling wordt opgedragen.

3. Aan hen, die op 1 Juli 1925 als vice-president of lid van den Raad van State in functie waren, of hunne rechtverkrijgenden wordt voor eenmaal uitgekeerd een bedrag gelijk aan hetgeen eerstgenoemden aan wedde en eventueel aan traktementsverhooging meer zouden genoten hebben, indien deze wet met ingang van 1 Januari 1925 in werking was getreden.

4. De wetten van 4 December 1920 (*Staatsblad* nº. 843), 2 April 1921 (*Staatsblad* nº. 660), 2 Juni 1923 (*Staatsblad* nº. 240) en 1 Mei 1924 (*St atsblad* nº. 217) worden ingetrokken.

5. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 Januari 1926.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1925.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenl. Zaken en Landbouw, DE GEER.

De Minister van Financiën, H. COLIJN.

De Minister van Justitie, J. SCHOKKING.

(*Uitgeg.* 14 *Jan.* 1926.)

---

31 *December* 1925. KONINKLIJK BESLUIT.

De gemeenteraad is niet bevoegd om, waar in 1920 voor het onderwijs in het Fransch eene wettelijke akte van bekwaamheid verkrijgbaar was gesteld, voor het onderwijs in dat vak, aan een aan de openbare lagere school verbonden cursus gegeven, aan de daarmede belaste onderwijzers eene belooning toe te kennen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Bloemendaal tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, van 22 October 1924, nº. 134, waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit van 18 September 1924 tot af- en overschrijving op de gemeentebegrooting voor het dienstjaar 1924 ;

Den Raad van State, enz.

O. dat in verband met het besluit van den gemeenteraad van 18 September 1924, strekkende om aan de onderwijzers, die verbonden waren aan den sinds 1 November 1920 opgeheven cursus in de Fransche taal te Bloemendaal, eene belooning toe te kennen voor het door hen aan dien cursus in de jaren 1919 en 1920 gegeven onderwijs, de gemeenteraad bij besluit van dezelfde dagteekening de begrooting voor het dienstjaar 1924 heeft gewijzigd door af- en overschrijving van een bedrag van f 2000.— ;

dat Gedeputeerde Staten bij besluit van 22 October 1924 aan dat raadsbesluit de goedkeuring hebben onthouden, uit overweging dat de leerstof van bedoelden cursus was geregeld in het toen geldende leerplan voor de openbare lagere school te Bloemendaal, zoodat het daaraan gegeven onderricht deel uitmaakte van het onderwijs aan deze school ; dat het hier dus niet gold een op zich zelf staanden cursus, die met genoemde school niets te maken had, doch integendeel betrog een cursus, welke geacht moest worden met die school één geheel te vormen ; dat hiertegen niet afdoen de door het gemeentebestuur genoemde omstandigheden, dat het volgen van het onderwijs in de Fransche taal alleen verplichtend was voor de kinderen, wier ouders dit wenschten ; dat de onderwijzers der openbare lagere school te Bloemendaal, die in gemelde taal onderricht gaven, bij afzonderlijk raadsbesluit daarvoor werden aangewezen en dat voor het bedoelde onderwijs een afzonderlijk schoolgeld werd geheven; dat de Raad op grond van het vorenstaande, gevoegd bij de omstandigheid, dat hij krachtens het beginsel van art. 150 der Gemeentewet de bevoegdheid mist boven de ingevolge art. 30 der Lager-Onderwijswet 1920 bij algemeenen maatregel van bestuur vastgestelde jaarwedden der onderwijzers eene toelage te verleenen, anders dan in de gevallen in de wet vermeld, niet gerechtigd was aan de bovenbedoelde onderwijzers eene afzonderlijke belooning toe te kennen voor het geven van onderwijs aan gemelden cirsus ; dat voorts in het onderhavige geval niet werd voldaan aan den in de wet van 5 Mei 1923 (*Staatsblad* 190) gestelden eisch, dat het onderwijs buiten den gewonen schooltijd met inachtneming van art. 16, 3e lid, der voormalige Lager-Onderwijswet moet zijn gegeven, zoodat ook op grond van laatstgenoemde wet geen uitkeering voor het hierbedoeld onderwijs aan de onderwijzers kan geschieden; dat de bovenbedoelde raadsbesluiten mitsdien in strijd met de wet zijn genomen ;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten de gemeenteraad in beroep is gekomen ;

O. dat het raadsbesluit van 18 September 1924 tot wijziging der begrooting strekt tot uitvoering van het raadsbesluit van denzelfden datum tot toekenning van eene belooning aan de onderwijzers, die verbonden waren aan den sinds 1 November 1920 opgeheven cursus in de

Fransche taal voor het door hen aan dien cursus in de jaren 1919 en 1920 gegeven onderwijs ;

O. voor zoover het betreft het jaar 1919, dat voor het onderwijs in het Fransch destijds eene wettelijke akte van bekwaamheid verkrijgbaar was gesteld ;

dat derhalve de gemeenteraad niet aan art. 26 duodecies, 1e lid, der wet tot regeling van het Lager Onderwijs van 1878, vastgesteld bij art. 1 der wet van 14 Juli 1919 (S. B. 493) de bevoegdheid ontleent, voor bedoeld onderwijs eene belooning aan de onderwijzers toe te kennen ;

dat voorts, vermits de jaarwedden der onderwijzers over het jaar 1919 bij art. 26 en volgende der wet tot regeling van het lager onderwijs van 1878 waren vastgesteld, de regelen betreffende de bedoelde jaarwedden behooren tot hetgeen in den zin van art. 150 der Gemeentewet van algemeen rijksbelang was en mitsdien niet bij gemeentelijke verordening konden worden vastgesteld ;

dat derhalve het raadsbesluit van 18 September 1924 tot toekenning van eene belooning aan de onderwijzers, die verbonden waren aan den cursus in de Fransche taal voor het door hen aan dien cursus in de jaren 1919 en 1920 gegeven onderwijs, voorzoover betreft het jaar 1919, strijdt met de wet en Gedeputeerde Staten terecht aan het raadsbesluit tot uitvoering van dit besluit voor zoover betreft het jaar 1919, de goedkeuring hebben onthouden ;

O. voorzoover betreft het jaar 1920, dat voor het onderwijs in het Fransch destijds eene wettelijke akte van bekwaamheid verkrijgbaar was gesteld ;

dat derhalve de gemeenteraad niet aan art. 33, 1e lid, der Lager-Onderwijswet 1920 de bevoegdheid ontleent, voor bedoeld onderwijs eene belooning aan de onderwijzers toe te kennen ;

dat voorts, ingevolge art. 30, 1e lid, in verband met art. 196, 1e lid, der laatstvermelde wet de jaarwedden der onderwijzers over het jaar 1920 geregeld werden bij algemeenen maatregel van bestuur ;

dat derhalve de regelen betreffende de bedoelde jaarwedden behooren tot hetgeen in den zin van art. 150 der Gemeentewet van algemeen rijksbelang was en mitsdien niet bij de gemeentelijke verordening konden worden vastgesteld ,

dat mitsdien het raadsbesluit van 18 September 1924 tot toekenning van eene belooning aan de onderwijzers, die verbonden waren aan den cursus in de Fransche taal voor het door hen aan dien cursus in de jaren 1919 en 1920 gegeven onderwijs, voorzoover betreft het jaar 1920, strijdt met de wet en Gedeputeerde Staten terecht aan het raadsbesluit tot uitvoering van dit besluit voorzoover betreft het jaar 1920 de goedkeuring hebben onthouden ,

O. ten slotte voor zooverre de jaren 1919 en 1920 betreft, dat de gemeenteraad evenmin aan de bepalingen der wet van 5 Mei 1923 (S. B. 190) de bevoegdheid kan ontleenen, voor bedoeld onderwijs eene belooning aan de onderwijzers toe te kennen vermits niet is voldaan aan den bij die wet gestelden eisch, dat het onderwijs buiten den gewonen schooltijd moet zijn gegeven met inachtneming van art. 16, 3e lid, der wet tot regeling van het lager-onderwijs van 17 Augustus 1878, S. 127 ;

Gezien de Gemeentewet en de bovenvermelde wetten ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

het beroep ongegrond te verklaren.

(A. B.)

---

31 *December* 1925. AANSCHRIJVING van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende : nieuwe wetboek van strafvordering.

De Minister van Justitie heeft onder mijne aandacht gebracht, dat ingevolge art. 159 juncto 157, 1e lid, van het nieuwe wetboek van Strafvordering, hetwelk 1 Januari a.s. in werking treedt ook de z.g. bijzondere opsporingsambtenaren — d. w. z. zij aan wier waakzaamheid bij bijzondere wetten of verordeningen de handhaving of de zorg voor de naleving daarvan of de opsporing van de daarin bedoelde strafbare feiten is toevertrouwd — hunne processen-verbaal, de aangiften of berichten terzake van strafbare feiten, met de inbeslaggenomen voorwerpen, onverwijld zullen moeten doen toekomen aan den Commissaris van Politie, of, in gemeenten waar geen commissaris van politie is, aan den Burgemeester, tenzij de Officier van Justitie of de ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het Kantongerecht bijzondere gevallen gelast dat een en ander hem rechtstreeks zal worden toegezonden.

Tenzij een bijzondere wet, die als zoodanig aan de algemeene regeling van het nieuwe wetboek derogeert, in anderen zin bepaalt, zal dus vanaf 1 Januari a.s. door de bijzondere opsporingsambtenaren het vorenstaande zijn in acht te nemen. Was het derhalve tot op heden b.v. al dan niet ingevolge een bepaalde instructie, gebruikelijk, dat de processen-verbaal aan een hoogeren dienstchef werden toegezonden, die dan meestentijds de stukken rechtstreeks aan het Openbaar Ministerie deed toekomen, zulks zal onder de nieuwe bepaling niet kunnen worden bestendigd. Intusschen behoeft dit niet uit te sluiten, dat in voorkomende gevallen met een dienstchef over het al dan niet opmaken van proces-verbaal vooraf overleg wordt gepleegd, noch ook dat wordt voorgeschreven het voor toezending van een afschrift of anderszins op de hoogte houden van den dienstchef van ingezonden processen-verbaal, dit laatste b.v. indien het dienstig wordt geacht om den dienstchef gelegenheid te geven in bepaalde omstandigheden zijn oordeel of het al dan niet wenschelijke eener vervolging aan het Openbaar Ministerie kenbaar te maken.

U gelieve te bevorderen dat bovenbedoelde bepaling van het nieuwe wetboek van strafvordering van 1 Januari a.s. af wel wordt in acht genomen. (B. S.)

AANVULLING 1925

5 *Augustus* 1925. RONDSCHRIJVEN van den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, aan de besturen der onderscheidene gemeenten, betreffende Bouwverordeningen en verordeningen tot bescherming van monumenten.

Het zal mij aangenaam zijn van U een exemplaar te ontvangen van de in Uwe gemeente geldende bouw- en woningverordening zooals die thans luidt.

Van eventueele wijzigingen daarin zie ik te zijner tijd eveneens een exemplaar tegemoet.

Zoo in Uwe gemeente eene verordening tot bescherming van monumenten bestaat, verzoek ik U mij ook daarvan een exemplaar toe te zenden, evenals voortaan van de daarin eventueel aan te brengen wijzigingen.

(B. S.)

VERBETERING

blz. 765 staat: „18 Juli" in plaats van „30 Juli".

OFFICIEELE VERBETERING IN HET STAATSBLAD

20 *Juni* 1924, S. 315. Op pag. 9, punt 5, regel 4 staat: bisulfietoplossing, lees: bisulfaatoplossing.

ALPHABETISCH REGISTER VOOR 1925

Aardappelen. Zie *Landbouw.*

Absintwet. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Academie (Kon. Mil.) Besluit tot aanvulling van het Reglement voor de Koninklijke Militaire Academie. S. 476. 18 Dec.

Ambtenaren. Zie *Rijksambtenaren en werklieden.*

Arbeid. Arrest van den Hoogen Raad. Art. 32[1] der Arbeidswet 1919, waarin wordt bepaald dat een arbeider die langer dan twaalf uur per week arbeid pleegt te verrichten in een fabriek of werkplaats, buiten die fabriek of werkplaats geen arbeid mag verrichten dan krachtens § 32 hoofdstuk IV dier wet voor arbeid in die fabriek of werkplaats is bepaald, is zoo te verstaan dat de maximum arbeidsduur voor zulk een arbeider dezelfde is, als van hem die uitsluitend in een fabriek of werkplaats zijn arbeid verricht. Waar in dit geval vaststaat dat aan bekl.'s slagerij een winkel verbonden is, zijn er termen van toepassing van het overgangsbesluit (K. B. 6 Oct. 1922, S. 548) en van art. 14 van het Werktijdenbesluit, zoodat de arbeidsduur van den in de dagvaarding bedoelden arbeider gesteld moet worden op 9 uur per dag. 12 Jan.

— Arrest van den Hoogen Raad. Het staat wetenschappelijk thans wel vast, dat terpen in de provincie Groningen meestal „wierden" genoemd, zijn in het Noorden van ons land vooral in de eerste eeuwen onzer jaartelling door de bewoners ontworpen vluchtheuvels, teneinde zich zelf en de hunnen benevens hun have bij hooge vloeden tegen het water te beschermen. — Indien zulke vluchtheuvels worden afgegraven heeft men ongetwijfeld te doen met slooping van grondwerk, vallend onder art. 2, 1c van de Arbeidswet 1919, hetgeen alleen uitzondering zou lijden, wanneer de afgegraven grond moest dienen om het land, waartoe de terp of wierde behoort, vruchtbaarder te maken, in welk geval het afgraven geacht zou moeten worden te behooren tot de werkzaamheden in een onderneming van landbouw, waarop ingevolge art. 1 de wet niet van toepassing is. Waar in deze vaststaat, dat de afgegraven grond op kipkarren naar een schip werd gebracht om daarmede naar elders te worden vervoerd, valt deze arbeid zeker niet onder de landbouwwerkzaamheden. 2 Mrt.

— Arrest van den Hoogen Raad. Het uitbeenen van een vierendeel (zgn. voet) waaraan door een of meer arbeiders wordt gewerkt, onafhankelijk van gedane bestellingen of door de koopers te kennen gegeven wensch, maakt het zich aan dien voet bevindend vleesch ten verkoop geschikt. Hieraan doet niet af de omstandigheid dat in bekl.'s winkel wel eens een geheele voet zou worden verkocht. — Het bovenbedoelde „uitbeenen" stempelt bekl.'s winkel tot een „werkplaats" in den zin van art. 2 der Arbeidswet. — De overtreding van art. 68 1*a* der Arbeidswet kan niet gezegd worden te zijn gepleegd zooveel malen als er personen op de arbeidslijst behoorden te zijn vermeld. Het niet zorgen dat in een werkplaats een arbeidslijst is opgehangen levert eene overtreding op, al behoorden meerdere personen op de lijst te zijn vermeld. Qualificatie en straf ambtshalve verbeterd. 2 Mrt.

— Arrest van den Hoogen Raad. De door de Rechtb. aangevoerde stelling dat „het tot verkoop of gebruik geschikt of meer geschikt maken, bedoeld in art. 2 der Arbeidswet, zou zijn een industrieel begrip en daarmede eene wijziging van de hoedanigheid der bewerkte voorwerpen of stoffen zou zijn bedoeld, vindt in de wet geen steun. — Het uitbeenen van een groot stuk vleesch maakt wel degelijk het zich daaraan bevindende vleesch tot verkoop geschikt of meer geschikt. — Hieruit volgt dat de Rechtb. van een onjuiste opvatting van het begrip „werkplaats" is uitgegaan, zoodat hare beslissing, dat niet is bewezen, dat de omschreven werkzaamheden in eer werkplaats zijn verricht, geen beslissing inhoudt naar aanleiding van de dagvaarding over het bewezene of niet bewezene der feiten. — Anders O. M. : Het vonnis der Rechtb. heeft geen andere beteekenis dan dat de Rechtb., zij het dan wellicht ten gevolge van gebrekkige redeneering, niet uit wettige bewijsmiddelen de overtuiging heeft geput, dat de in de dagvaarding omschreven werkzaamheden zijn verricht in een werkplaats in den zin der wet. De daarop gevolgde vrijspraak is een zuivere vrijspraak. 20 April

— Arrest van den Hoogen Raad. Waar de bedoelde ruimte in de telastelegging is aangeduid als slagerij, is daarin voldoende duidelijk aangegeven dat het onderhavige feit heeft plaats gehad in een werkplaats in den zin van art. 2 der Arbeidswet. — Onder „slagerij" is immers naar het gewone spraakgebruik te verstaan een ruimte waarin slagerswerkzaamheden worden verricht. Welke werkzaamheden — hetzij in die ruimte wordt geslacht hetzij dit slachten elders geschiedt, in elk geval omvatten het ten verkoop geschikt of meer geschikt maken

van het geslacht vee, terwijl plaatsen waar uitsluitend vleesch of vleeschwaren worden verkocht, niet met den naam slagerij plegen te worden aangeduid. — Het verwerken en verdeelen van vierendeelen van geslacht vee tot die onderdeelen welke als runderhaas, biefstuk, etc. aan klanten en winkelpubliek worden verkocht, maakt het zich aan zulk een vierendeel bevindend vleesch ten verkoop geschikt, zoodat daardoor de ruimte, waar dat werk pleegt te worden verricht, wordt gestempeld tot een werkplaats in den zin van art. 2 der Arbeidswet. — De stelling dat een inrichting geen werkplaats zou kunnen zijn, reeds omdat zij een winkel is, vindt in de wet geen steun. 18 Mei

— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni

— Arrest van den Hoogen Raad. Het niet voldaan zijn aan de voorwaarden omtrent de vrije luchtruimte in art. 56, lid 1, van het Arbeidsbesluit 1920 gesteld, is een bestanddeel van het strafbare feit. 5 Oct.

— Besluit tot nadere wijziging van het Arbeidsbesluit 1920, S 694 van 1920, gewijzigd bij K. B. van 22 October 1920, Stbl. nº. 795. S. 422. 19 Oct.

— Arrest van den Hoogen Raad. Onder het „krachtens deze wet bepaalde" in art. 74, lid 1, der Arbeidswet 1919 valt ook een beschikking steunende op art. 28, lid 5, dier wet. Concl. O. M. daarenboven: De Minister alleen en niet de rechter heeft te beoordeelen of de vereischte gronden voor een vergunning als in art. 28 der Arbeidswet. 1919 onder 1 en 5 bedoeld, aanwezig zijn. — Echter zal moeten blijken of de Minister de beschikking, waarbij de vergunning wordt verleend, heeft genomen, omdat hij van oordeel was, dat die gronden bestonden. In casu blijkt dit eerstens uit het notorium der St. Nicolaasdrukte in banketbakkerijen en voorts uit den aanvang der beschikking: „gelet op het bepaalde bij art. 28, vijfde lid en art. 97, vierde lid, der Arbeidswet." 23 Nov.

— Zie ook: *Tractaten.*

Archieven. Schrijven van den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen aan de Heeren Ministers betreffende: Archieven Overheidscommissies. 3 Juli

— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Ged. Staten der onderscheidene provinciën, betreffende: Archieven Overheids-Commissiën. 21 Oct.

Armwezen. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni

— Koninklijk besluit. Een raadsbesluit dat bedoelt een burgerlijke instelling van weldadigheid in de gelegenheid te stellen enkele uitgaven in eens te doen aan bepaalde groepen van werkloozen over een gelijk aantal dagen is in strijd met art. 29 der Armenwet. 12 Sept.

— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende Centraal Archief en Inlichtingen-bureau inzake Maatschappelijk Hulpbetoon voor Nederland. 21 Oct.

— Zie ook: *Krankzinnigen en Idioten.*

Attestatiën de Vita. Besluit tot wijziging van het K. B. van 16 November 1894, S. 173, betreffende de vrijstelling van de verplichting tot het overleggen van attestatiën de vita. S. 113. 24 Mrt.

Auteursrecht. Zie *Industrieele eigendom.*

Automobielen. Zie: *Motorrijtuigen, enz.*

Azijnen. Zie *Bieren en Azijnen.*

Bakens. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni

Begraafplaatsen. Koninklijk besluit. Voor de toepassing van dit artikel moet het uitbreiden van eene bestaande begraafplaats met het aanleggen van eene nieuwe worden gelijkgesteld. — Aan de omstandigheid dat het voor uitbreiding der begraafplaats bestemd terrein op een afstand van minder dan 50 M. van de bebouwde kom ligt doet niet af, dat de gebouwen, die aan de gevraagde uitbreiding in den weg staan, en die mede behooren tot de bebouwde kom, zijn gebouwd met toepassing van art. 16. 28 Mei

Begrootingen en Rekeningen. Wetten tot verhooging, wijziging enz. van de volgende hoofdstukken der Staatsbegrooting voor 1924.

II.	S.	528	30 Dec.
III.		544	30 Dec.
IV.		546	30 Dec.
V.		527	30 Dec.
V*a.*		208	28 Mei
		524	30 Dec.
VI.		536	30 Dec.
VII*A.*		529	30 Dec.
VII*B.*		535	30 Dec.
VIII.		217	28 Mei
		541	30 Dec.
IX.		148	17 April
		566	31 Dec.
X.		487	24 Dec.
		526	30 Dec.
XI.		539	30 Dec.

— Wetten tot vaststelling van de volgende hoofdstukken der Staatsbegrooting voor 1925.

II.		63	11 Maart
III.		116	26 Maart
IV.		87	23 Maart
V.		96	23 Maart
V*a.*		85	23 Maart
VI.		98	23 Maart
VII*B.*		62	11 Maart
VIII		92	23 Maart
IX.		79	23 Maart
X.		65	11 Maart
XI.		83	23 Maart

— Wetten tot verhooging, wijziging enz. van de volgende hoofdstukken der Staatsbegrooting voor 1925.

II.	S.	557	31 Dec.
III.		572	31 Dec.
IV.		551	31 Dec.
V.		241	23 Juni
		552	31 Dec.
V*a.*		555	31 Dec.
VI.		568	31 Dec.
VII*B.*		247	23 Juni
		295	29 Juni
		558	31 Dec.
VIII.		570	31 Dec.
IX.		562	31 Dec.
X.		281	29 Juni
		525	30 Dec.
		556	31 Dec.
XI		569	31 Dec.

— Wet tot vaststelling van de begrooting van uitgaven ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel, dienst 1925. S. 93. 23 Mrt.
— Wet tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het „Fonds ter verbetering van de Kustverdediging," dienst 1925. S. 94. 23 Mrt.
— Wet tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Bouwfonds voor de Departementen van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen voor het dienstjaar 1924. S. 284. 29 Juni
— Wet tot verhooging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij voor het dienstjaar 1925. S. 492. 24 Dec.
— Wet tot wijziging en verhooging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij voor het dienstjaar 1925. S. 553. 31 Dec.
— Wet tot wijziging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen voor het dienstjaar 1924. S. 275. 27 Juni
— Wet tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen voor het dienstjaar 1925. S. 95. 23 Mrt.
— Wet tot wijziging en aanvulling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen voor het dienstjaar 1925. S. 571. 31 Dec.
— Wet tot wijziging van de wet tot regeling van de inkomsten en uitgaven van het Staatsmuntbedrijf voor het dienstjaar 1924. S. 246. 23 Juni
— Wet tot wijziging van de wet tot regeling van de inkomsten en uitgaven van het Staatsmuntbedrijf voor het dienstjaar 1925. S. 560. 31 Dec.
— Besluit houdende aanwijzing van overschotten op de begrooting van uitgaven van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie voor het dienstjaar 1924, welke worden toegevoegd aan de begrooting van uitgaven voor het dienstjaar 1925. S. 391. 24 Sept.
— Wet houdende regeling van de inkomsten en uitgaven van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie voor het dienstjaar 1925. S. 131. 28 Mrt.
— Wet houdende wijziging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie voor het dienstjaar 1925. S. 565. 31 Dec.
— Wet tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsboschbedrijf voor het dienstjaar 1925. S. 97. 23 Mrt.
— Wet tot wijziging en verhooging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsboschbedrijf voor het dienstjaar 1925. S. 554. 31 Dec.
— Wet tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsvisschershavenbedrijf te IJmuiden voor het dienstjaar 1925 en regeling van de afschrijvingen en uitkeeringen aan 's Rijks middelen ten laste van dat bedrijf. S. 209. 28 Mei
— Wet tot aanvulling en verhooging van de begrooting van uitgaven van het Staatsvisschershavenbedrijf te IJmuiden voor het dienstjaar 1925. S. 563. 31 Dec.
— Wet tot wijziging van de begrooting van uitgaven van het Zuiderzeefonds voor het dienstjaar 1924. S. 567. 31 Dec.
— Wet tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Zuiderzeefonds voor het dienstjaar 1925. S. 80. 23 Mrt.
— Wet tot aanvulling en verhooging der begrooting van uitgaven van het Zuiderzeefonds voor het dienstjaar 1925. S. 564. 31 Dec.
— Wet tot aanvulling en wijziging van de begrooting van uitgaven van het algemeen Burgerlijk Pensioenfonds voor het dienstjaar 1924. S. 494. 24 Dec.
— Wet tot wijziging van de Wet tot regeling van de ontvangsten en uitgaven van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds voor het dienstjaar 1925. S. 559. 31 Dec.
— Wetten houdende:
Definitieve vaststelling van het slot der rekening van uitgaven en ontvangsten van Nederlandsch-Indië over het dienstjaar 1920. S. 84. 23 Mrt.
Nadere wijziging van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1923. S. 303. 29 Juni.
Alsvoren. S. 304. 29 Juni.
Alsvoren. S. 305. 29 Juni.
— Besluit tot af- en overschrijving van het IIde op het Iste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1924. S. 211. 9 Oct.
— Wetten houdende:
Definitieve vaststelling van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1925. (Hoofdstuk I. Uitgaven in Nederland). (verkort). S. 127. 28 Mrt.
Definitieve vaststelling van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1925. (Hoofdstuk II. Uitgaven in Nederlandsch-Indië). (verkort.) S. 128. 28 Mrt.
Definitieve aanwijzing van de middelen tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de begrooting van Nederlandsch Indië voor het dienstjaar 1925. (Hoofdstuk I. Middelen in Nederland). (verkort.) S. 129. 28 Mrt.
Definitieve aanwijzing van de middelen tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1925. (Hoofdstuk II. Middelen in Nederlandsch-Indië). (verkort.) S. 130. 28 Mrt.
Verhooging der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1925. S. 159. 17 April.
Nadere wijziging van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1925. S. 300. 29 Juni.
Alsvoren. S. 301. 29 Juni.
Alsvoren. S. 302. 29 Juni.
— Wet, houdende voorziening in de behoefte aan kasgeld voor den Indischen dienst hier te lande gedurende het jaar 1926. S. 537. 30 Dec.
— Wet, houdende vaststelling van het slot

der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor Suriname over het dienstjaar 1920. S. 158. 17 April.
— Wet, houdende vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor Suriname over het dienstjaar 1921. S. 299. 29 Juni.
— Wet, houdende wijziging van de Surinaamsche begrooting voor het dienstjaar 1923. S. 218. 28 Mei.
— Wet, houdende vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1925. S. 297. 29 Juni.
— Wet, houdende vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor Curaçao over het dienstjaar 1921. S. 220. 28 Mei.
— Wet, houdende vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor Curaçao over het dienstjaar 1922. S. 540. 30 Dec.
— Wet, houdende wijziging van de Curaçaosche begrooting voor het dienstjaar 1923. S. 219. 28 Mei.
— Wet, houdende vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1925. S. 298. 29 Juni.

Belastingen. (Gemeentelijke) Zie *Gemeentebestuur.*

Belastingen. (Rijks directe) Wet tot bevordering van de richtige heffing der directe belastingen. S. 171. 29 April.
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Ged. Staten van: 1. Gelderland; 2. Zuidholland; 3. Noordholland; 4. Friesland; 5. Overijssel; 6. Drenthe, betreffende uitvoering wet van 29 April 1925, S. 171, (bevordering van de richtige heffing der directe belastingen). 29 Mei.
Zie ook: *Dividend- en tantièmebelasting.*
" " *Inkomstenbelasting.*
" " *Raden van Beroep.*
" " *Vermogens- en Verdedigingsbelasting.*

Beroepswet. Wet, houdende wijziging van de Beroepswet. S. 190. 16 Mei.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 11 Juni 1917, S. 460, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 2, 12 en 78 der Beroepswet en in artikel 349 van de Invaliditeitswet. S. 325. 10 Juli.
— Besluit, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de wet van 16 Mei 1925, S. 190, tot wijziging van de Beroepswet. S. 326. 10 Juli.

Bevolkingsregister. Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën, betreffende voorschriften bevolkingsregisters. 1 Sept.

Bewakingsgebieden. Besluit, houdende nadere wijziging van het K. B. van 11 Februari 1920, S. 65, tot aanwijzing van bewakingsgebieden, als bedoeld in artikel 1 der wet van 10 Januari 1920 Staatsblad nº. 11). S. 19. 21 Jan.
— Besluit, houdende nadere wijziging van het K. B. van 11 Februari 1920, S. 65, tot aanwijzing van bewakingsgebieden, als bedoeld in artikel 1 der wet van 10 Januari 1920 (Staatsblad nº. 11). S. 344. 30 Juli.

Bieren en Azijnen. Besluit, houdende nadere bepalingen omtrent uitvoer van bier met afschrijving van accijns. S. 267. 23 Juni.

Boschwezen. Wet, houdende intrekking der aanwijzing van het Staatsboschbeheer als Staatsbedrijf. S 237. 23 Juni.
— Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Gedeputeerde Staten van de onderscheidene Provinciën, betreffende Uitvoering der Boschwet 1922. 14 Dec.

Boter en Margarine. Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 17 December 1909, S. 406, gewijzigd bij K. B. van 28 Juli 1922 (Staatsblad nº. 469). S. 373. 5 Sept.
Zie ook: *Warenwet.*

Bouwverbod. Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Brood. Zie *Warenwet.*

Bruggen. Wet betreffende het overbrengen van de brug over den voormaligen molenvliet van het waterschap Breukelerwaard, gelegen in den Rijksweg Abcoude—Utrecht, in beheer en onderhoud bij het Rijk. S. 81. 23 Maart.
Zie ook: *Scheepvaart.*

Burgerlijke Stand. Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende deugdelijkheid van papier voor afschriften en uittreksels van akten van den burgerlijken stand. 28 Febr.
Zie ook: *Gemeentebesturen.*

Burgerlijke Rechtsvordering. Zie *Tractaten.*

Burgerlijk Wetboek. Wet, houdende wijziging van de voorschriften omtrent surséance van betaling (en in verband daarmede wijziging van artt. 17 Faillissementswet en 1195 Burgerlijk Wetboek). S. 191. 16 Mei.
— Wet, houdende wijziging der wet van 26 Maart 1920, S. 148, verbeterd bij de wet van 4 December 1920 (Staatsblad nº. 864). S. 309. 29 Juni.
— Wet, houdende wijziging van artikel 30 van het Burgerlijk Wetboek. S. 444. 13 Nov.

Buskruit. Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Cacao en Chocolade. Zie *Warenwet.*

Caissonwet. Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Centrale Raad van Beroep. Zie *Raad van Beroep (Centrale).*

Chèque- en Girodienst. Zie *Posterijen.*

Commissiën. Zie *Archieven.*

Consenten. Besluit tot intrekking van het K. B. van 22 December 1917, houdende bepalingen ten aanzien van het goederenverkeer met het buitenland, S. 726, gelijk dit besluit nader is gewijzigd. S. 324. 10 Juli.

Consulaten. Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni
Zie ook: *Corps diplomatique.*
Tractaten.

Coöperatieve vereenigingen. Arrest van den Hoogen Raad. Art. 46 Reg.-wet 1917 — en de geheele daarbij aansluitende regeling der volgende artt. — is alleen toepasselijk op vereenigingen, waarbij het deelgenootschap berust op de deelneming in haar kapitaal en dus niet op de onderhavige Coöp. Vereeniging, die wel een kapitaal heeft, maar bij wie niet de deelneming in dat kapitaal de grondslag van het lidmaatschap is. — Ten onrechte hebben Hof en Rechtb. hier genoemd artikel van toepassing geacht. De H. R. verstaat, dat de Coöp. Vereen. de Handelskamer terecht in verzet is gekomen tegen het dwangbevel wegens f 4.50 Registratierecht en f 1000.— boete. 6 Mei.
— Wet, houdende nieuwe wettelijke regeling van de coöperatieve vereenigingen. S. 204. 28 Mei.
— Besluit, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding der wet van den 28sten Mei 1925, S. 204, houderde nieuwe wettelijke regeling van de coöperatieve vereenigingen. S. 206. 28 Mei.
— Arrest van den Hoogen Raad. Ten onrechte heeft het Hof, voor de ontvankelijkheid van een vordering tegen een ontzet lid, gevorderd de vermelding in de dagvaarding van het tijdstip van de inschrijving der ontzetting. — Bij ontzetting moet het tijdstip, waarop het besluit daartoe is genomen, worden vermeld. Overigens vloeit uit de voorlaatste al. van art. 11 voort, dat ook de inschrijving van het besluit tot ontzetting op den dag, waarop het wordt genomen, zal plaats vinden. 12 Juni.

Corps diplomatique en consulaten. Besluit, houdende: A. intrekking van het Diplomatiek Reglement 1920, S. 796, alsmede van het K. B. van 8 Juli 1924, S. 350, voor zoover het betreft de regeling der jaarwedden van de diplomatieke ambtenaren; B. vaststelling van een nieuw reglement voor den Diplomatieken Dienst. S. 109. 23 Mrt.
— Besluit, houdende: A. intrekking van het Consulair Reglement 1920, S. 818, zooals gewijzigd bij Ons besluit van 8 Juli 1924 (Staatsblad nº. 350); B. vaststelling van een nieuw reglement op de inrichting van den consulairen dienst. S. 110. 23 Mrt.

Curaçao. Besluit tot regeling van de wachtgelden, te kwijten uit de Surinaamsche en de Curaçaosche geldmiddelen. S. 8. 8 Jan.
— Besluit tot vaststelling van regelen betreffende de uitzending van personeel, bestemd voor plaatsing in tot den tijdelijken of den vasten Landsdienst in Suriname en Curaçao behoorende ambten. S. 15. 15 Jan.
— Besluit tot overdracht van enkele bevoegdheden ten aanzien van de begrootingen van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao aan den Minister van Koloniën. S. 33. 9 Febr.
— Besluit tot wijziging van de militaire strafwetgeving van Curaçao. S. 40. 17 Febr.
— Besluit betreffende de Regtspleging bij de Landmagt in Curaçao. (Publicatieblad 1914 nº. 2). S. 60. 3 Mrt.
— Besluit tot nadere wijziging van het Reglement op het verleenen van verlof, na opzending naar Nederland, aan militairen beneden den rang van onder-luitenant, behoorende tot of gedetacheerd bij de troepen in Suriname en Curaçao. S. 108. 23 Mrt.
— Besluit tot wijziging en aanvulling van het „West-Indisch Uitzendingsbesluit 1925" (Staatsblad nº. 15). S. 136. 6 April.
— Besluit tot vaststelling van een reglement op de toekenning van overtocht van Nederland naar Suriname en naar Curaçao en omgekeerd, en tusschen Suriname en Curaçao onderling, ten laste van het XIe Hoofdstuk der Staatsbegrooting (Militair West-Indisch Overtochtsreglement). S. 378. 10 Sept.
— Besluit tot wijziging van: 1º. het Wetboek van Militair Strafrecht voor de kolonie Curaçao, en 2º. het besluit van 3 Maart 1925 (Staatsblad nº. 60, Publicatieblad nº. 21) betreffende de rechtspleging bij de landmacht in Curaçao. S. 383. 12 Sept.
— Besluit houdende bepalingen betreffende het postverkeer met Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao en met het buitenland. S. 394. 25 Sept.
— Besluit houdende bepalingen betreffende het pakketpostverkeer met Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao en met het buitenland. S. 395. 25 Sept.
— Besluit tot wijziging van het Koninklijk besluit van 19 October 1921 nº. 49 (Staatsblad nº. 1135), waarbij het pensioenreglement in *Staatsblad* 1919 nº. 801, van toepassing is verklaard op de militairen van de troepen in Suriname en Curaçao. S. 466. 5 Dec.

Zie ook: *Tractaten.*

Delfstoffen. Zie *Mijnen en Delfstoffen.*

Deurwaarders. Zie *Rechtswezen.*

Dienstplicht. Zie *Militaire Zaken.*

Diploma. Besluit, houdende: 1º. instelling van een Staatspractijkdiploma voor Handel en Administratie; 2º. vaststelling van een Reglement en een Programma van het examen voor dat diploma. S. 339. 25 Juli.

Distributiewet. Zie *Volksvoeding.*

Dividend- en tantièmebelasting. Wet, houdende wijziging van de Wet op de Dividend- en Tantièmebelasting 1917 en herziening van de regelen voor de heffing van opcenten ten behoeve van de gemeenten op de dividend- en tantièmebelasting. S. 146. 17 April.
— Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 27 Juni.

Domeinen. Wet houdende goedkeuring van den onderhandschen verkoop aan de gemeente Katwijk van eenige perceelen grond langs de F. E. Meerburgkade, nabij het Prins Hendrikkanaal, te Katwijk aan Zee. S. 147. 17 April.
— Wet, houdende goedkeuring van de overeenkomst van ruiling van domeingrond in de boschwachterij Nieuw-Soerel met de gemeente Ermelo. S. 239. 23 Juni.
— Wet, houdende goedkeuring van de onderhandsche overdracht, door ruiling, aan de gemeente Hoorn van de voormalige Hulpkazerne c. a. aan de Mosterdsteeg te Hoorn. S. 296. 29 Juni.
— Wet, houdende goedkeuring van de overeenkomst van ruiling van domeingrond in de boschwachterij Texel met C. Kuip Czn., veehouder aldaar. S. 488. 24 Dec.
— Wet, houdende goedkeuring van den onderhandschen verkoop aan de Gemeente Nij-

megen van het terrein van het voormalige fort Kraijenhoff onder Neerbosch. S. 530. 30 Dec.
— Wet, houdende goedkeuring van den onderhandschen verkoop aan de gemeente Bergen-op-Zoom van een gedeelte van het Coehoornpark c. a. te Bergen-op-Zoom. S. 531. 30 Dec.
— Wet, houdende goedkeuring van den onderhandschen verkoop aan de Naamlooze Vennootschap Kantoorgebouw „Het Scheepvaarthuis" te Amsterdam van het perceel Prins Hendrikkade 118 aldaar. S. 534. 30 Dec.

Drankwet. Zie *Sterke drank.*

Drinkwaterleiding. Koninklijk besluit. De door straf te handhaven bepaling eener verordening, die aan het oordeel van Burg. en Weth. overlaat de hoeveelheid en de qualiteit van het drinkwater, dat in of nabij woningen verkrijghaar moet zijn, mist een voldoenden waarborg van zekerheid voor hen, die aan die bepaling onderworpen zijn. 17 Febr.

Droogmakingen. Zie *Waterschappen, enz.*

Electriciteit. Besluit tot vaststelling van een reglement ter voorkoming van aantasting van metalen voorwerpen in den grond door zwerfstroomen, afkomstig van de spoorstaven van electrische spoor- en tramwegen. S. 29. 5 Febr.

Enquête. Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Erfrecht. Wet tot herziening in het algemeen belang van bij erfstelling of legaat gemaakte bedingen. S. 174. 1 Mei.

Fabrieken. Zie *Hinderwet.*

Fabrieks- en handelsmerken. Zie *Industrieele en Intellectueele eigendom.*

Faillissementswet. Wet, houdende wijziging van de voorschriften omtrent surséance van betaling (en in verband daarmede wijziging van artt. 17 Faillissementswet en 1195 Burgerlijk Wetboek). S. 191. 16 Mei.
— Wet, houdende wijziging der Faillissementswet (voortzetting van bedrijf na insolventie). S. 192. 16 Mei.
— Wet, houdende herziening van de Faillissementswet. S. 445. 13 Nov.
— Besluit tot wijziging en aanvulling van de voorschriften betrekkelijk de scheepsboekhouding naar aanleiding van de Wet van 22 Decemher 1924 (Staatsblad nº. 573), houdende herziening van verschillende titels van het Tweede Boek van het Wetboek van Koophandel en wijziging van daarmede samenhangende artikelen in andere wetboeken en in de Faillissementswet. S. 518. 28 Dec.
Wet, houdende herziening van de Faillissementswet. S. 545. 30 Dec.

Financiëele verhouding tusschen Rijk en Gemeente. Besluit tot regeling van de betalingen tusschen Rijk en Gemeenten. S. 125. 28 Mrt.
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de onderscheidene Gemeentebesturen, betreffende de verrekening vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. Vervolg op schrijven van: 15 April 1925. 8 Juni
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende Verrekening vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. 15 April.
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Gedep. Staten der onderscheidene provinciën, betreffende verrekening, vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. Vervolg op schrijven van 8 Juni 1925, nº. 4502 I, Afdeeling B. B. 24 Juli
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende Verrekening vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. Vervolg op schrijven van 8 Juni 1925 nº. 4502I afd. B B. 24 Juli.

Fondsen. Zie *Begrootingen en Rekeningen.*
— Zie *Pensioenen en Wachtgelden.*

Forensenbelasting. Zie *Gemeentebestuur.*

Gedistilleerd. Besluit omtrent vermindering van den accijns van gedistilleerd, uitgeslagen door branders, distillateurs en handelaars. S. 353. 7 Aug.
— Besluit betreffende afwijking van artikel 9, § 4, der wet van 20 Juni 1862, S 62. houdende bepalingen omtrent den accijns op het binnenlandsch gedistilleerd. S. 434. 31 Oct.
Zie ook: *Tractaten.*

Geldleening. Zie *Schuld (Nationale)*

Gemeentebesturen. Koninklijk besluit. Gemeentebegrooting. Beroepstermijn ingevolge art. 200 der Gemeentewet. Bij de toepassing van dit artikel wordt uitgegaan van het standpunt, dat een besluit van Ged. Staten, wa rbij eenige posten op de begrooting eener gemeente met toepassing van art. 212 dier wet zijn verhoogd, tevens is eene ingevolge art. 207 genomen beslissing tot weigering hunner goedkeuring. 7 Jan.
— Koninklijk besluit. De goedkeuring der gemeentebegrooting door Ged. Staten sluit tevens goedkeuring der bedrijfsbegrooting in zich; wijziging der bedrijfsbegrooting is mede aan de Goedkeuring van Ged. Staten onderworpen. 7 Jan.
— Koninklijk besluit. Als werkforens moet worden beschouwd de beheerende vennoot eener vennootschap onder firma voor wien in het in de gemeente aanwezig kantoor voortdurend een werkkamer beschikbaar is gebleven. 16 Jan.
— Koninklijk besluit. Als werkforens moet worden beschouwd de directeur eener naamlooze vennootschap voor wien in het in de gemeente aanwezig kantoor der vennootschap — dat hij eenmaal per maand bezoekt — bij voortduring een schrijftafel beschikbaar is. 16 Jan.
— Arrest van den Hoogen Raad. Het enkel laten staan van een automobiel op den openbaren weg, die onder meer ook voor het verkeer met die voertuigen bestemd is, levert niet op gebruikmaking van dien weg als bergplaats. — Dit kan wel het geval worden als de tijd gedurende welken de automobiel op dezelfde plaats blijft staan aanmerkelijk langer is dan bij het normale verkeer met auto's pleegt voor te komen, doch zoodanige afwijking van hetgeen bij dat verkeer gebruikelijk is, niet telastegelegd, waar de aanklacht niet meer inhield, dan dat de automobiel van bekl. een klein uur voor een huis heeft stilgestaan. 19 Jan.

— Koninklijk besluit. Gedeputeerde Staten kunnen, zoolang de rekening eener gemeente niet, hetzij door den Raad, hetzij met toepassing van art. 126, 2e lid der Gemeentewet voorloopig is vastgesteld, niet besluiten die rekening vast te stellen. 21 Jan.
— Koninklijk besluit. De Kroon beslist dat een mede-Directeur van een Naamlooze Vennootschap die als zoodanig de beschikking had over het kantoor daarvan, gelegen in de gemeente waar die vennootschap gevestigd was, niet geacht kan worden de beschikking te hebben gehad over een vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van zijne betrekking, omdat dit kantoor niet voor hem bestemd was om persoonlijk zijne werkzaamheden uit te oefenen, aangezien hij zijne administratie elders in een andere gemeente voerde. 23 Jan.
— Besluit, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van Capelle op d'IJssel in zake den aanslag van Mr. P. J. van Wijngaarden, te Rotterdam, in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Capelle op d'IJssel als forens. S. 26. 31 Jan.
— Beschikking van den Hoogen Raad. Ten onrechte heeft de Raad van Beroep bij de beantwoording der vraag of de aanspraken, die een in dienst eener naamlooze vennootschap werkzaam beambte kan doen gelden op eventueel ouderdoms-, invaliditeits- en weduwen- en weezenpensioen, een zekere geldswaarde hebben waarmede bij de vaststelling van het bedrag van diens salaris rekening is te houden, beslist, dat die geldswaarde op nihil gesteld moet worden, omdat niet vastgesteld kon worden met welk bedrag de contante waarde dier aanspraken in een bepaald jaar was toegenomen. — Daaruit volgt niet, dat die geldswaarde nog op een andere wijze had kunnen worden vastgesteld. — Evenzeer is onjuist het oordeel van den Raad van Beroep, dat die geldswaarde nihil bedraagt, omdat de geldswaarde der aanspraken voor zeker jaar niet noodzakelijk bepaald wordt door het bedrag, dat de werknemer niet behoeft te besparen of niet behoeft uit te geven voor verzekering en evenmin door het bedrag, dat de werkgever voor pensioenfondsen waartoe de beambte niet bijdraagt moet afzonderen. De omstandigheid, dat de werkgever zekere sommen niet behoeft uit te geven, wijst er integendeel op, dat zijne aanspraken op de eventueele uitkeeringen wèl eene geldswaarde hebben. — Waar de Raad van Beroep echter beslist, dat uit de aangehaalde bepalingen van het pensioen-reglement eene zoo groote mate van onzekerheid voortvloeit omtrent het door de beambten te verwerven pensioen, dat de jaarlijksche geldswaarde hunner aanspraken op niets is te stellen, staat men voor eene beslissing van feitelijken aard die niet met vrucht voor den rechter in cassatie kan worden bestreden. 11 Febr.
— Besluit, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door Mr. W. van Lanschot te Vught in zake zijnen aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting te 's-Hertogenbosch als forens. S. 37. 13 Febr.
— Besluit houdende beschikking op het beroep, ingesteld door R. J. H. Jurgens te Nijmegen, in zake zijn aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Groesbeek, als forens. S. 41. 17 Febr.
— Beschikking van den Hoogen Raad. Onjuist is de beslissing van den Raad van beroep om, waar de Gemeentewet in art. 242e voor vrijstelling van belastingplicht uitdrukkelijk vordert de uitoefening van het bedrijf in stations, reeds aan te nemen, dat die vrijstelling volgt uit de omstandigheid, dat de aangeslagen naamlooze vennootschap een openbaar middel van vervoer exploiteert. — Ook uit de geschiedenis van art. 242e blijkt, dat naar de bedoeling van den wetgever de woorden „in stations" een zelfstandigen eisch inhouden. — Uit de omstandigheid, dat de aangeslagen transportonderneming te Arnhem een aanlegsteiger heeft, die niet als een station kan worden beschouwd, volgt, waar vaststaat, dat zij aldaar behalve dien steiger ook nog een kantoorgebouw en een bagagebureau ten behoeve van haar bedrijf gebruikt, nog niet, dat zij haar bedrijf niet in een station, waaronder ook een goederenstation is te verstaan, uitoefent. 18 Febr.
— Koninklijk besluit. Iemand die in een gemeente werkzaam is als leeraar aan eene hoogere burgerschool, is aldaar niet werkforens indien die werkzaamheid niet op meer dan 90 dagen in het belastingjaar heeft plaats gehad. 19 Febr.
— Beschikking van den Hoogen Raad. Voor de toepassing van art. 242e der Gemeentewet, en art. 1 der daarop steunende gemeentelijke verordening, is het niet van belang of de belanghebbende, die het beurtvaartbedrijf uitoefent in het algemeen, in alle gemeenten waar zij werkzaam is haar bedrijf in stations uitoefent doch of zij dit binnen de gemeente Zaandijk in een of meer stations doet. — Is dit het geval, dan kan geen aanslag met recht in de gemeente Zaandijk worden opgelegd. — Uit de omstandigheid, dat apellante hare booten laat varen op onderscheidene plaatsen en in die plaatsen los- en laadplaatsen en andere vaste inrichtingen heeft ten behoeve van haar bedrijf, kon de Raad van Beroep, zonder dat meer is vastgesteld omtrent de wijze waarop het bedrijf wordt uitgeoefend, niet afleiden, dat zulks in stations geschiedt. — Vernietiging der uitspraak, met last te onderzoeken op welke wijze binnen de gemeente Zaandijk het bedrijf wordt uitgeoefend. 25 Febr.
— Beschikking van den Hoogen Raad. Een Raad van Arbeid is blijkens de regeling zijner zaak bij de verschillende wetten wel een orgaan dat zijn medewerking verleent bij de uitvoering der wetten op de ouderdoms- en invaliditeitsverzekering, doch oefent daarom nog niet uit het bedrijf van verzekeraar. Aangenomen dat niet reeds andere redenen zich verzetten dit aan te nemen, is zulks niet het geval omdat de uitkomsten der bij de bedoelde wetten geregelde verzekeringen niet zijn ten bate en schade van de Raden van Arbeid. — Dat een Raad van Arbeid rechtspersoonlijkheid bezit brengt hierin geen verandering, omdat het zijn van rechtspersoon op zich zelf nog niet voldoende is om iemand tot ondernemer te maken. 18 Mrt.
— Koninklijk besluit. Ook al zijn partijen ge-

huwd in gemeenschap van goederen, kan aan den man geen aanslag als forens opgelegd worden wegens het feit, dat zijne vrouw verkeert in het geval van art. 244*a* sub 3° Gemeentewet. 23 Mrt.
— Besluit tot verlenging van de schorsing van het besluit van den Gemeenteraad van Breda van 29 Augustus 1924, waarbij het Begijnhof te Breda is afgevoerd van de lijst bedoeld in art. 1 der verordening tot instandhouding van monumenten in de gemeente Breda, vastgesteld bij raadsbesluit van 9 October 1923. S. 112. 24 Mrt.
— Koninklijk besluit. De vraag of een bepaling in eene verordening op het grondbedrijf, krachtens welke de boekwaarde van bepaalde gronden o. a. wordt verkregen door te hunnen laste te brengen de rente van de kapitalen, aangewend tot of voor buitengewone werken ten behoeve dier gronden, vatbaar is voor goedkeuring, hangt hiervan af, of mag worden aangenomen dat op redelijke wijze gezorgd is voor de instandhouding van het vermogen der gemeente en voor eene billijke verdeeling van lasten tusschen de tegenwoordige en de toekomstige belastingplichtigen. 24 Mrt.
— Besluit tot verlenging van de schorsing van het besluit van den gemeenteraad van Dordrecht, van 26 Augustus 1924, waarbij het gebouw van het voormalig Zuid-Afrikaansch Museum aldaar, gelegen in de nabijheid van Dordrechts Museum, is verhuurd als autogarage met showroom en werkplaats. S. 121. 26 Mrt.
— Besluit tot wijziging van de Modellen I en II behoorende bij het K. B. van 27 April 1922, S. 230, sedert gewijzigd, tot uitvoering van artikelen der Kieswet, der Provinciale Wet en der Gemeentewet. S. 123. 28 Mrt.
— Besluit tot regeling van de betalingen tusschen Rijk en Gemeenten. S. 125. 28 Mrt.
— Arrest van den Hoogen Raad. Verbod te plaatsen of te hebben reclameborden ; art. 23 Verord. Utrecht betreffende de politie op de openbare wegen enz. — De verbodsbepaling omvat ook borden van te koopstelling. — Zij betreft, reeds omdat zij een algemeene regeling betreffende aan den openbaren weg zich bevindende of van daaruit zichtbare voorwerpen, de huishouding der gemeente. 30 Mrt.
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende Verrekening vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. 15 April.
— Arrest van den Hoogen Raad. De Gemeenteraad is gerechtigd om in een krachtens art. 53 der Gem.wet vastgesteld Regl. van Orde te bepalen, dat den Voorzitter van den Raad de bevoegdheid toekomt om een lid te gelasten de vergadering van dat college te verlaten, wanneer dat lid, na door den voorzitter tot de orde te zijn geroepen, niettemin blijft voortgaan de orde te verstoren. — Eveneens kan den voorzitter bij dat reglement de bevoegdheid worden toegekend, om dat gemeenteraadslid, wanneer het in zoodanig geval aan zijn last de vergadering te verlaten geen gevolg geeft, door den sterken arm uit de raadsvergadering te doen verwijderen. — Het onderhavige art. 9*b* in het Regl. van Orde v. d. gem. Zwijndrecht gaat echter veel verder en bepaalt dat wanneer het bovenbedoelde geval zich heeft voorgedaan, de last tot verwijdering tot noodzakelijk, daarmee onverbrekelijk gevolg heeft, dat het verwijderde lid gedurende drie maanden van bijwoning der raadszittingen is uitgesloten. — Eene bevoegdheid tot verwijdering met dit onafscheidelijk gevolg, mag de gemeenteraad echter niet aan den voorzitter verleenen, daar hierdoor het recht van het gemeenteraadslid om gedurende drie maanden aan de vergaderingen van den raad deel te nemen, wordt gekrenkt, en dit zonder dat de handhaving der orde dit noodzakelijk maakt. — Hieruit volgt dat het bevel tot verwijdering, hetwelk in dit geval door den voorzitter van den gemeenteraad van Zwijndrecht was gegeven, aan de in de dagvaarding bedoelde politieambtenaren, niet was een bevel dat hij bevoegd was te geven, zoodat de ambtenaren, die dit opvolgden, ook niet werkzaam waren in de rechtmatige uitoefening hunner bediening. 4 Mei.
— Koninklijk besluit. Goedkeuring van een raadsbesluit strekkende tot aanleg van wegen ten behoeve van particulieren woningbouw. 5 Mei.
— Arrest van den Hoogen Raad. Een bezwaar, gegrond op het niet bindend zijn der desbetreffende Verordening, richt zich tegen de wettigheid van den aanslag. — De algemeene regel van art. 2 R. O. moet wijken, nu de wet een bijzondere rechtspraak heeft ingesteld. — De Hooge Raad vernietigt het vonnis der Rechtbank en verklaart zich onbevoegd van de vordering kennis te nemen. Vgl. H. R. 16 Dec. 1920 N. J. 1921 blz. 220 (in welk geval geen cassatiemiddel over de bevoegdheid was gesteld), waarbij de H. R., ten principale rechtdoende, een dergelijke vordering toewees. — Over de wettigheid der verordening, zie Concl. Proc.-Gen., waarin wordt verwezen naar voormeld arrest H. R., waarbij een dergelijke verordening in strijd met de wet is geoordeeld. 6 Mei.
— Beschikking van den Hoogen Raad. Wanneer in de verordening op de heffing der gemeentelijke belasting is bepaald, dat in geval van beroep tegen de beslissing van den Raad de controleur der gemeentebelastingen in de plaats van den Burgemeester treedt als de ambtenaar bedoeld in hoofdstuk II der wet van 19 Dec. 1914, S. 564, is de burgemeester, zoo hij in zijn qualiteit een cassatieberoep instelt, daarin niet-ontvankelijk. 6 Mei.
— Koninklijk besluit. Ged. Staten hebben terecht goedkeuring onthouden aan eene wijziging der gemeentebegrooting in verband met den bouw van woningen, waar de bouwplannen niet kunnen worden geëxploiteerd zonder nieuwe groote risico's voor de gemeente op te leveren, welke risico's slechts dan zouden moeten worden aanvaard, wanneer vaststond dat de bouw van de woningen als een onafwijsbare eisch moest worden beschouwd, hetgeen in casu niet is gebleken. 12 Mei.
— Rondschrijven van den Minister van Financiën aan het College van Ged. Staten in de onderscheidene provinciën, betreffende Gemeentelijke inkomstenbelasting. (Art. 244*a* sub 3°. en 4°. der Gemeentewet.) 12 Mei.

— Beschikking van den Hoogen Raad. Wanneer eene belanghebbende na afloop van den termijn bepaald in artt. 265b j°. 265c der Gemeentewet tegen een hem in de gemeentelijke wegbelasting opgelegden aanslag bij den gemeenteraad opkomt, is hij niet-ontvankelijk. De Raad van Beroep had hem daarom, doende wat de gemeenteraad had behooren te doen, niet-ontvankelijk moeten verklaren, doch had den aanslag niet mogen vernietigen. 13 Mei.
— Arrest van den Hoogen Raad. Stond het bekl. als waarnemend Burgemeester vrij op den spoorweg te loopen? Vervanging van den Burgemeester; art. 77 Gemeentewet. — Hooger beroep ingesteld zoowel door den Ambtenaar O. M. als door zijn plaatsvervanger. — Geen s hending van art. 16 9 Sv. 25 Mei.
— Beschikking van den Hoogen Raad. Al is een Raad van Arbeid blijkens de regeling zijner taak bij verschillende verzekeringswetten wel een orgaan, dat zijne medewerking bij de uitvoering dier wetten verleent, zoo is hij daarom nog niet ondernemer van een verzekeringsbedrijf, al was het alleen omdat de uitkomsten der bij de betreffende wetten geregelde verzekeringen niet zijn ten bate en schade van de Raden van Arbeid. — Terecht heeft de Raad van Beroep den opgelegden aanslag vernietigd. 27 Mei.
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Ged. Staten van: 1. Gelderland; 2. Zuidholland; 3. Noordholland; 4. Friesland; 5. Overijssel; 6. Drenthe, betreffende uitvoering wet van 29 April 1925, S. 171, (bevordering van de richtige heffing der directe belastingen). 29 Mei.
— Arrest van den Hoogen Raad. De gemeenteraad is bevoegd om in het belang der openbare orde een regeling te maken betreffende de spelen, welke in voor het publiek toegankelijke localiteiten of plaatsen mogen worden beoefend. — Het onderwerpelijke art. der politieverord. en de artt. 254*bis* en 457 Sr. hebben niet denzelfden inhoud. — Het handelt niet over medeplichtigheid, immers bevat een zelfstandige delicts-omschrijving. 2 Juni.
— Koninklijk besluit. Hij die een werk ten behoeve der gemeente heeft aangenomen kan, zoolang de desbetreffende overeenkomst nog loopt, niet als raadslid worden toegelaten. 5 Juni.
— Beschikking van den Hoogen Raad. Een bezwaar, gegrond op het niet bindend zijn van de gemeentelijke verordening, welke bij het opleggen van den aanslag is toegepast, richt zich tegen den aanslag en meer in het bijzonder tegen de wettigheid van den aanslag. Terecht heeft de rechter zich ten deze onbevoegd verklaard. Dat het geopperde bezwaar mede omvat de vraag omtrent de geldigheid van het op den aanslag berustende dwangbevel, doet hieraan niet af. — Anders Concl. Proc.-Gen. — N.B. Deze beslissing is gelijk aan die gegeven bij arrest H. R. 27 Februari 1924, N. J. 1924 blz. 289, doch, naar aanleiding van de tegen 's Hofs uitspraak aangevoerde grieven, veel uitvoeriger gemotiveerd. — (Zie voorts over de vraag of het onderhavige schoolgeld een belasting is; Concl. Proc.-Gen. en tweede en derde cassatiemiddel.) 12 Juni.
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de onderscheidene gemeentebesturen, betreffende verrekening vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. Vervolg op schrijven van: 15 April 1925. 8 Juni.
— Beschikking van den Hoogen Raad. Zakelijke belasting op het bedrijf der gemeente Amsterdam. — Waar volgens de uitdrukkelijke bepaling van art. 242*e* der Gemeentewet de zakelijke belasting op het bedrijf slechts wordt geheven van de daar omschreven ondernemingen en inrichtingen en naar den daar bepaalden maatstaf, heeft de Raad van Beroep terecht geoordeeld, dat bij eene gemeentelijke belastingverordening de in art. 242*e* getrokken grenzen niet mogen worden overschreden. — Dit is echter niet het geval in de onderhavige verordening, waar deze bepaalt, dat de gemeentelijke bedrijfsbelasting wordt geheven ook van de arbeiders (varende zeelieden, enz.) aan boord van de schepen eener Stoomvaartonderneming, indien die schepen in Amsterdam haar gewone ligplaats hebben. Immers blijkt niet dat men hier te doen heeft met arbeiders, werkzaam in het bedrijf van belanghebbende hier te lande of elders, waarvoor die aldaar zou kunnen worden aangeslagen. — Cassatie der uitspraak en handhaving van den aanslag, omdat de Raad van Beroep ten onrechte den eisch gesteld heeft, dat de arbeiders werkzaam zouden moeten zijn binnen de gemeente. 17 Juni.
— Wet tot wijziging van de Kieswet, van de Provinciale wet en van de Gemeentewet. S. 233. 23 Juni.
— Besluit ter uitvoering van artikelen der Kieswet, der Provinciale wet en der Gemeentewet. S. 268. 23 Juni.
— Koninklijk besluit. Inkomstenbelasting. Gemeente van hoofdverblijf. De Kroon beslist dat de gemeente, waar men op 1 Mei (begin van het belastingjaar) daadwerkelijk gevestigd is, de gemeente van aanslag moet zijn. De omstandigheid dat men zich reeds vóór dien datum naar een andere gemeente heeft doen overschrijven, doet daaraan niets af. 23 Juni.
— Koninklijk besluit. Inkomstenbelasting Gemeente van hoofdverblijf. De Kroon beslist dat aan daadwerkelijk verblijf niet afdoet dat de aangeslage volgens wettelijk voorschrift verplicht is elders zijn vast en voortdurend verblijf te houden. 23 Juni.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Beschikking van den Hoogen Raad. Bij toepassing van art. 242*e* Gem.wet op eene onderneming, welke een seizoenbedrijf uitoefent, moet voor de vaststelling van het jaarloon der arbeiders tot uitgangspunt dienen het loon, dat in de bepaalde onderneming wordt betaald, maar bij de herleiding daarvan tot het loon over het geheele jaar is rekening te houden met den tijd, gedurende welken arbeiders in zoodanige onderneming in een jaar plegen te werken. 30 Juni.
— Beschikking van den Hoogen Raad. Aanslag

van den Staat der Nederlanden (het Nederlandsch Loodswezen) in de zakelijke bedrijfsbelasting der gemeente Vlissingen. Uit de geschiedenis van art. 242e der Gemeentewet blijkt dat van een bedrijf in den zin der wet alleen sprake kan zijn wanneer daarbij beoogd wordt het verwerven van stoffelijke voordeelen. — Waar de uitspraak van den Raad van Beroep omtrent de vraag of dit met het Nederlandsch loodswezen al dan niet het geval is geen voldoende gegevens voor eene beoordeeling dezer bij de gevraagde beslissing te beantwoorden vraag bevat, kan deze niet worden gehandhaafd. Met name had onderzocht moeten worden of de tarieven zoodanig zijn opgesteld, dat, gelijk de Staat beweerde, is uitgesloten, dat de dienst in zijn geheel genomen geldelijk voordeel oplevert. 30 Juni.

— Beschikking van den Hoogen Raad. Zakelijke bedrijfsbelasting der gemeente 's-Gravenhage. — Voor de toepasselijkheid eener zakelijke gemeentebelasting op het bedrijf stelt art. 242e der Gemeentewet dat een bedrijf wordt uitgeoefend en de Raad van Beroep vordert terecht, dat daarvoor noodig is dat het maken van winst beoogd wordt. — Eene coöperatieve vereeniging als de onderhavige, die zich ten doel stelt het voeren van de haar opgedragen administratie in den meest uitgebreiden zin van onderlinge organisaties van werkgevers, welke lid der vereeniging zijn, alsmede het voeren van andere administraties, oefent echter een bedrijf uit, want het maken van winst wordt ten deze beoogd, al bestaan de beoogde voordeelen slechts in besparing der administratiekosten van de bij de onderneming aangesloten vereenigingen. 30 Juni

— Koninklijk besluit. Waar blijkens haar inhoud de instructie voor de gemeentevroedvrouw mede steunt op art. 34 der wet, kan de omstandigheid, dat zij ook bepalingen bevat, die niet de armenverzorging raken, den Inspecteur der Volksgezondheid zijn aan art. 35 ontleend recht van beroep niet ontnemen. — De vroedvrouw behoort vrij te blijven in het bepalen van honorarium voor diensten buiten de armenpraktijk bewezen, zoowel als in de beoordeeling of zij hare hulp aan hen, die buiten de armenverzorging vallen, in elk geval afzonderlijk al dan niet zal verleenen. 7 Juli.

— Koninklijk besluit. Daar de goedkeuring der gemeentebegrooting door Gedep. Staten tevens goedkeuring der bedrijfsbegrooting in zich sluit, sluit de vaststelling der gemeenterekening door dat college tevens in zich de vaststelling der bedrijfsrekening. — Ten onrechte hebben Gedep. Staten derhalve geëischt dat na de vaststelling door Gedep. Staten van de gemeenterekening alsnog door den Raad moet worden overgegaan tot definitieve vaststelling der voorloopig vastgestelde bedrijfsrekening. 8 Juli.

— Koninklijk besluit. Eene gemeentebegrooting, die een ontvangpost inhoudt wegens verhaal van pensioensbijdragen, is niet voor goedkeuring vatbaar, wanneer aan de verhaalsregeling door Ged. Staten goedkeuring onthouden is. 23 Juli.

— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Gedep. Staten der onderscheidene Provincien, betreffende verrekenin vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. Vervolg op schrijven van 8 Juni 1925, nº. 4502 I, Afdeeling B. B. 24 Juli.

— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende Verrekening vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. Vervolg op schrijven van 8 Juni 1925, nº. 4502i afd. B. B. 24 Juli.

— Koninklijk besluit. Vestiging van hoofdverblijf in een gemeente door iemand, die aldaar belastingplichtig is als forens, heft die belastingplichtigheid niet op, wanneer hij in die gemeente krachtens art. 244c der Gemeentewet niet wegens hoofdverblijf kan worden aangeslagen. 29 Juli.

— Besluit, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van Harmelen in zake den aanslag van J. W. H. de Liefde te Utrecht in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Harmelen als forens. S. 347. 5 Aug.

— Besluit houdende beschikking op het bezwaarschrift door Joh. Verhoog Jzn. te Leiden op grond van art. 265i der Gemeentewet ingediend tegen den aanslag in de gemeente Zandvoort in de belasting naar het inkomen dier gemeente en in de opcenten op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting als woonforens. S. 354. 8 Aug.

— Koninklijk besluit. Niet goedkeuring van een besluit tot ontslag van een ambtenaar v. d. burg. stand, hoewel gebleken is van eene door dezen gepleegde laakbare handeling. 11 Aug.

— Koninklijk besluit. Terecht hebben Gedep. Staten goedkeuring onthouden aan een gemeentebegrooting op/grond dat het, waar de lasten die op de gemeentenaren zijn gelegd onevenredig hoog zijn te achten, niet aangaat: 1º. een salarisregeling voor het personeel der gemeentelijke hoogere burgerschool en het gymnasium vast te stellen die uitgaat boven de rijksregeling en tengevolge heeft dat de gemeente de rijkssubsidie verbeurt; 2º. geen pensioensbijdragen op wedden en loonen van het gemeentepersoneel te verhalen. 11 Aug.

— Koninklijk besluit. Een aanslag als werkforens kan worden opgelegd ter zake van eene inrichting tot persoonlijke uitoefening van een bedrijf, die slechts gedeeltelijk op het grondgebied der gemeente gelegen is. 18 Aug.

— Koninklijk besluit. Forensenaanslag. In de Gemeentewet is geen bepaling aan te wijzen op grond waarvan een man, die niet krachtens art. 244a, 3º. der wet als forens belastingplichtig is, als zoodanig zou moeten worden aangeslagen in geval zijn echtgenoote met wie hij in gemeenschap van goederen gehuwd is, op meer dan 90 dagen in de betrokken gemeente aanwezig is geweest tot vervulling van eene betrekking. 18 Aug.

— Besluit houdende beschikking op het beroep, ingesteld door den Raad van het Bildt tegen het besluit van Ged. Staten van Friesland van 25 Februari 1925, nº. 129, 2e Afdeeling, waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit van 16 Januari tevoren tot verlenging van de jaarmarkt (kermis) te St. Anna-

Parochie, gemeente Het Bildt. S. 370. 29 Aug.
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende: Opgave van verhuizingen, in verband met de invordering van belasting. 9 Sept.
— Koninklijk besluit. Aanslag als forens van den directeur eener N. V., eigenares eener gemeubileerde woning, op grond van art. 244*a*, 4°. Gemeentewet. 10 Sept.
— Koninklijk besluit. Gemeentelijke inkomstenbelasting. Termijn van beroep voor de betrokken gemeenten ingeval van aanslag wegens hoofdverblijf en aanslag als forens. — — De Kroon beslist dat eene redelijke interpretatie van art. 265*i* der Gemeentewet medebrengt dat de termijn, waarbinnen bezwaren kunnen worden ingebracht aanvangt bij de dagteekening van het aanslagbiljet, betreffende de belasting waartegen het bezwaar is gericht. 10 Sept.
— Beschikking van den Hoogen Raad. Art. 265*f* der Gemeentewet, in verband met art. 93 aanhef en sub 2 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914. — Ontheffing van plaatselijke inkomstenbelasting wegens beweerd verlaten der gemeente is terecht geweigerd, wanneer niet is betwist dat het Rijk niet metterwoon is verlaten. 16 Sept.
— Beschikking van den Hoogen Raad. Art. 2 der verordening op de zakelijke belasting op het bedrijf der gemeente 's-Hertogenbosch van 6 Maart 1922, goedgekeurd bij K. B. van 30 Maart 1922, n°. 36, is in strijd met art. 242*e* der Gemeentewet. Bedoeld artikel volgens hetwelk het gemiddeld aantal in een bedrijf werkzaam zijnde arbeiders berekend moet worden op eene wijze, waarop niet het juiste gemiddeld aantal wordt verkregen, mist rechtskracht en de aanslag, die berustte op een voorschrift dat met de wet in strijd is, kan niet worden gehandhaafd. 23 Sept.
— Koninklijk besluit. Terecht hebben Ged. Staten goedkeuring onthouden aan een raadsbesluit tot wijziging der gemeentebegrooting, strekkend om restitutie van belasting toe te kennen aan personen die verzuimd hadden tijdig bezwaren tegen hun aanslag in te brengen. 25 Sept.
— Beschikking van den Hoogen Raad. Waar het eerste lid van art. 267 der Gemeentewet bepaalt, dat de belastingverordening voorschriften kan inhouden omtrent de navordering van te weinig geheven belasting en tevens de bevoegdheid toekent om voorschriften te maken zoowel betreffende die navordering zelve als van de daarbij te volgen procedure, heeft de wetgever in het tweede lid van dat artikel de regeling van deze stof zelf in handen genomen en in afwijking in zooverre van het het door hem in het eerste lid bepaalde niets meer aan de plaatselijke inkomstenbelasting te regelen overgelaten. — Waar nu art. 82 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914 navordering gebiedend voorschrijft en zulks ten aanzien der viervoudige verhooging in art. 85 is bepaald, heeft in verband met het derde lid van art. 267 der Gemeentewet het enkele feit, dat Rijksinkomstenbelasting wordt nagevorderd ten gevolge, dat dit ook het geval moet zijn met plaatselijke inkomstenbelasting — Ook de viervoudige verhooging is van deze laatste belasting verschuldigd en dit onafhankelijk van de omstandigheid of de gemeentelijke belastingverordening omtrent navordering en verhooging bepalingen bevat. — Cassatie van de bestreden uitspraak, waarop de Hooge Raad ten principale recht doende beveelt, dat naar een bepaald aangewezen zuiver inkomen zal worden nagevorderd zoo in de Rijks- als in de gemeentelijke inkomstenbelasting met de viervoudige verhooging in elk dier beide belastingen. 30 Sept.
— Koninklijk besluit. Een overeenkomst tusschen een gemeentebestuur en een electriciteitmaatschappij aangaande het betrekken van electrischen stroom door de gemeente valt niet onder het begrip „aanbesteden" in den zin van art. 142 j°. art. 194*f* der Gemeentewet, en is derhalve krachtens deze wet niet aan de goedkeuring van Ged. Staten onderworpen. 6 Oct.
— Besluit tot intrekking van het K. B. van 16 Mei 1925 Staatsblad n°. 194. S 414. 12 Oct.
— Koninklijk besluit. Forensenaanslag. Onder „zoodanige inrichting" in het slot van n°. 3 van art. 244*a* der Gemeentewet genoemd is te verstaan „eene vaste inrichting" zonder meer en niet eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking, beroep of bedrijf, waarvan in de eerste zinsnede sprake is. 12 Oct
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende geldleeningen door gemeenten. 12 Oct.
— Besluit houdende beschikking op het bezwaar, ingediend door J. Seyffert te Zwijndrecht, tegen zijn aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Utrecht als forens. S. 418. 16 Oct.
— Besluit houdende beschikking op het beroep ingesteld door het gemeentebestuur van Goes in zake den aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting dier gemeente van W. J. van den Bosch te Kloetinge als forens. S. 419. 16 Oct.
— Koninklijk besluit. Nu geen argument, ontleend aan het belang der gemeente zelf, hetwelk de weigering van goedkeuring door Ged. Staten op een raadsbesluit tot instelling van een markt zou kunnen motiveeren, is aangevoerd, en weliswaar de mogelijkheid bestaat dat een bekende markt in de nabijheid door de in te stellen markt eenige schade zal ondervinden, maar niet aannemelijk is dat die schade aanmerkelijk zoude zijn, hebben Ged. Staten ten onrechte aan het raadsbesluit goedkeuring onthouden. 17 Oct.
— Besluit tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente Blokzijl van 18 September 1925, strekkende tot niet-bekrachtiging van een ingevolge artikel 187 der Gemeentewet, door den burgemeester dier gemeente d.d. 16 September 1925 uitgevaardigd besluit tot verbod van samenscholing. S. 423. 19 Oct.
— Arrest van den Hoogen Raad. Het des avonds voor het publiek geopend zijn der winkels in eene stad kan zoodanig naar buiten werken, dat een regeling daarvan moet geacht worden het algemeen gemeentelijk belang en dus de huishouding der gemeente te betreffen, zonder dat daarin ver-

andering kan worden gebracht, doordat de belangen van eene bepaalde klasse van ingezetenen daardoor kunnen worden getroffen. — Ingevolge deze Verordening mogen de winkels slechts op bepaalde uren niet voor het publiek geopend zijn; derhalve wordt door haar bepalingen, welke krachtens art. 135 der Gemeentewet in het algemeen belang mogen worden gemaakt, geenszins het gebruik en het vrije genot van den eigendom geheel ontzegd, doch slechts een zoodanige beperking van het genot daarvan bevolen, als bij art. 625 B. W. geoorloofd is. 19 Oct.

— Beschikking van den Hoogen Raad. Van de gemeentelijke inkomstenbelasting van een woonforens kan bij diens overlijden op de wijze bepaald bij art. 94 der Wet op de Inkomstenbelasting ontheffing worden verleend. Dit zou niet mogelijk zijn geweest, wanneer overeenkomstig hetgeen bepaald was in het oorspronkelijke wetsontwerp op de Inkomstenbelasting ontheffing van belasting wegens overlijden vastgeknoopt was aan den subjectieven belastingplicht van den overledene. Dit is echter in art. 94, zooals het thans luidt, niet meer het geval. Tusschen ontheffing van belasting wegens vermindering van inkomen wegens staking van het bedrijf — art. 95 der wet — en wegens overlijden — art. 94 — bestaat geen essentieel verschil. 21 Oct.

— Koninklijk besluit. Ged. Staten hebben terecht goedkeuring onthouden aan een raadsbesluit tot verkoop van grond, die begrepen is in een uitbreidingsplan en teneinde de uitvoering van dit plan te verzekeren, door de gemeente is aangekocht; de verkoop van zoodanigen grond behoort verband te houden zoowel met de uitvoering van het uitbreidingsplan als met den verkoop door de gemeente van andere eveneens in het uitbreidingsplan begrepen perceelen. 24 Oct.

— Besluit houdende beschikking op het beroep van het Gemeentebestuur van Haarlem in zake den in die gemeente aan L. Henneman opgelegden aanslag wegens hoofdverblijf. S. 427. 26 Oct.

— Besluit houdende beschikking op de beroepen, ingesteld door het gemeentebestuur van Deventer, in zake de aanslagen van H. J. Holterman en G. J. Schuttelaar, beiden te Zwolle, in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Deventer als forens. S. 432. 30 Oct.

— Beschikking van den Hoogen Raad. De Staat der Nederlanden oefent met de Rijkspostspaarbank geen bedrijf uit, zoodat zij deswege niet in de zakelijke bedrijfsbelasting der gemeente Amsterdam kan worden aangeslagen. — Aan „uitoefenen van een bedrijf" in art. 242e der Gemeentewet moet de beteekenis worden gehecht, die aan deze woorden taalkundig daaraan pleegt te worden gegeven. — Ten onrechte wordt den Raad van Beroep in het eerste middel van cassatie verweten dat niet onderzocht zou zijn of met de werkzaamheden van de Rijkspostspaarbank winst wordt beoogd. Dit is wel degelijk onderzocht en op grond van wettelijke voorschriften is beslist, dat zulks niet het geval was. Waar dit beslist was, is ook terecht aangenomen, dat ook van een door een publiekrechtelijk lichaam uitgeoefend bedrijf niet kan worden gesproken. Of wellicht met betrekking tot den dienst der Posterijen en Telegrafie anders zal moeten worden beslist, kan hier, waar het betreft het bedrijf der Rijkspostspaarbank, niet ter zake doen. 4 Nov.

— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Burgemeesters, betreffende: gebruik van politietroepen voor politiediensten en vorderen van die troepen voor het verleenen van militairen bijstand. 9 Nov.

— Arrest van den Hoogen Raad. Verbod aan den verkooper van tabaksartikelen aan kinderen tabak enz. te verkoopen enz., ook wanneer dit niet in het openbaar geschiedt, betreft de openbare gezondheid. (Anders Concl. O. M.). 9 Nov.

— Beschikking van den Hoogen Raad. De Raad van Arbeid te 's-Hertogenbosch oefent aldaar niet een bedrijf uit waardoor een aanslag in de zakelijke belasting op het bedrijf gewettigd zoude zijn. — Die Raad van Arbeid is wel een orgaan dat zijne medewerking verleent bij de uitoefening van wetten, doch, al aangenomen dat in die wetten van een verzekeringsbedrijf sprake is, dan oefent de Raad van Arbeid dat bedrijf nog niet uit, daar de bij die wetten geregelde verzekeringen niet zijn ten bate en schade van de Raden van Arbeid. 11 Nov.

— Beschikking van den Hoogen Raad. Onjuist is de meening dat een beurtvaart- en expeditiebedrijf in „stations" wordt uitgeoefend enkel omdat vaststaat dat die onderneming bij de uitoefening van haar bedrijf een als kantoor en pakhuis ingericht pand gebruikt. — Terecht wordt daarentegen geklaagd over onvoldoende motiveering van de uitspraak van den Raad van Beroep naar aanleiding van het door appellante gevoerd verweer heeft onderzocht op welke wijze deze haar bedrijf uitoefent en van dat pand gebruik maakt. Eene uitspraak is slechts dan genoegzaam met redenen omkleed, wanneer de motiveering in staat stelt te beoordeelen of de wet met juistheid is toegepast. De uitspraak van den Raad van Beroep wordt weder vernietigd, thans met opdracht om te onderzoeken of zich verschillende omstandigheden voordoen waaruit zou kunnen worden afgeleid dat het bedrijf van appellante inderdaad in een station wordt uitgeoefend. 11 Nov.

— Beschikking van den Hoogen Raad. En naar de taalkundige beteekenis van het woord „bedrijf", èn blijkens de geschiedenis van art. 242e der Gemeentewet is een bedrijf aanwezig, als iemand met het oog op geldelijk voordeel geregeld handelingen verricht, die in verband staan met het uitoefenen van handel of industrie. — De werkzaamheden, die een accountant verricht, staan met het bedrijfsleven in zoo nauw verband dat zij ook zelf een bedrijf vormen, zoodat een accountant, die zich zelfstandig vestigt en zich ter beschikking stelt van wie zijn diensten noodig heeft, eene onderneming heeft, waarin hij zijn bedrijf uitoefent. — Daar niet is aangevoerd, dat ten deze de

door belanghebbende verrichte werkzaamheden zouden afwijken van hetgeen de aard van het accountantsberoep medebrengt, volgt, dat terecht een aanslag was opgelegd. 25 Nov.

— Beschikking van den Hoogen Raad. Een te 's-Gravenhage gevestigde onderneming kan zeer goed haar bedrijf ook buiten die gemeente uitoefenen. — Om aan te nemen dat dit in den zin van art. 242e der Gemeentewet geschiedt, is het echter niet voldoende dat die onderneming in die andere gemeente werkzaamheden heeft verricht die tot haar bedrijf behooren, doch die werkzaamheden moeten plaats hebben onder omstandigheden, dat zij te beschouwen zijn als de uitoefening van een zelfstandig aldaar gevestigd onderdeel van het bedrijf. — Daarvan was ten deze geen sprake, nu enkel is gebleken dat de te 's-Gravenhage gevestigde maatschappij in de uitoefening van haar bedrijf te Brunssum een bouwwerk heeft uitgevoerd. — Ten principale recht doende, vernietigt de Hooge Raad den opgelegden aanslag. 25 Nov.

— Beschikking van den Hoogen Raad. Terecht heeft de Raad van Beroep aangenomen dat de aard der werkzaamheden van het personeel, werkzaam bij de centrale controle en bij de hoofdadministratie der Nederlandsche spoorwegen van dien aard is, dat dit personeel geacht moet worden rechtstreeks werkzaam te zijn in het door belanghebbende uitgeoefend vervoerbedrijf. — Ten deze had dus geen aanslag in de zakelijke bedrijfsbelasting der gemeente Utrecht mogen worden opgelegd. 25 Nov.

— Koninklijk besluit. Indien de termijn tot het inbrengen van een bezwaar naar dit artikel is verstreken met betrekking tot een primitieven aanslag, is uitgesloten het indienen van een bezwaar naar hetzelfde artikel tegen een tot den bedoelden aanslag betrekking hebbende navorderingsaanslag. 1 Dec.

— Besluit tot schorsing van het besluit van den Gemeenteraad van *Haarlem* van 4 November 1925, waarbij is besloten tot afbraak van de Kommiezenhuisjes bij de Houtbrug aldaar. S. 459. 3 Dec.

— Koninklijk besluit. Als orgaan der belanghebbende gemeente, bedoeld in art. 265*i* der Gemeentewet, moet krachtens art. 134 dier wet de Raad worden aangemerkt. — Noch aan art. 179 noch aan art. 126 der Gemeentewet kunnen Burg. en Weth. de bevoegdheid ontleenen in deze uit eigen hoofde op te treden. 5 Dec.

— Besluit, houdende beschikking op het bezwaar van Th. A. Goddard te *Zutphen*, tegen de aanslagen over de belastingjaren 1922/23 en 1923/24 in de gemeente *Oosterhesselen*, in de belasting naar het inkomen dier gemeente en in de opcenten op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting als forens. S. 471. 15 Dec.

— Koninklijk besluit. Een raadsbesluit tot het aangaan van een rekening-courantovereenkomst met een bankinstelling is, voorzoover het strekt tot het in bewaring geven van gelden, niet aan de goedkeuring van Ged. Staten onderworpen. — Waar in casu de overeenkomst wordt gesloten met de Bank voor Ned. Gemeenten behoeft niet aan de door Ged. Staten gestelde eisch te zijn voldaan dat creditsaldi moeten zijn gedekt door onderpand met voldoende overwaarde. 15 Dec.

— Besluit, houdende beschikking op het bezwaar van D. A. J. Stuiver, thans te *Utrecht*, tegen den aanslag in de gemeente *Utrecht*, in de plaatselijke inkomstenbelasting als forens over het belastingjaar 1922/23. S. 472. 17 Dec.

— Koninklijk besluit. Een bezwaar tegen een aanslag als woonforens moet ook dan indien de gemeente van hoofdverblijf is gelegen in een andere provincie dan de forensaalgemeente, worden ingediend bij Gedeputeerde Staten en niet bij de Kroon. 19 Dec.

— Koninklijk besluit. Aanslag als werkforens. — De Kroon beslist dat een man wiens echtgenoote, met wie hij in gemeenschap van goederen is gehuwd, in het belastingjaar voor eigen rekening een zaak heeft gedreven, niet als werkforens kan worden aangeslagen. 21 Dec.

— Koninklijk besluit. Ged. Staten hebben terecht bij het vaststellen der gemeenterekening zich gedragen naar de overweging dat wanneer een verordening op het gemeentelijk grondbedrijf bepaalt dat de aan de gemeente toebehoorende, *tot bouwterrein bestemde* gronden, onder den naam van „grondbedrijf" afzonderlijk worden beheerd, hieruit volgt, dat de gronden die door de uitgifte in erfpacht hunne bestemming van bouwterrein hebben verkregen, niet meer tot de administratie van het grondbedrijf behooren en op den algemeenen dienst der gemeente moeten worden gebracht. 23 Dec.

— Koninklijk besluit. Ten onrechte hebben Ged. Staten hun goedkeuring onthouden aan een gemeentebegrooting op grond dat daarop door den Raad is gehandhaafd een post voor vacantie-toelagen aan gemeentepersoneel, waar het besluit van Ged. Staten niet is genomen op gronden, aan den financieelen toestand der gemeente ontleend. 24 Dec.

— Koninklijk besluit. Forensenaanslag. — Een bollenschuur aangemerkt als vaste inrichting, als bedoeld in art. 244*a* sub 3°. der Gemeentewet. 28 Dec.

— Besluit tot vernietiging van de verordening der gemeente Nieuwenhagen van 23 Juli 1925 tot aanvulling der algemeene politieverordening voor de gemeente Nieuwenhagen. S. 522. 30 Dec.

— Koninklijk besluit. Een raadsbesluit tot het verleenen van een bijdrage uit de gemeentekas aan een comité tot leniging van een algemeene ramp (in casu de stormramp 1925) betreft noch direct noch indirect het belang der gemeente; een zoodanige uitgaaf kan dus niet worden goedgekeurd. 30 Dec.

— Koninklijk besluit. Beambten van de Ned. Spoorwegen, buiten de hun door de Directie aangewezen standplaats wonende, zijn in de gemeente hunner standplaats ingevolge art. 244*a*, 3°. Gemeentewet belastingplichtig, ook al liggen hunne werkzaamheden buiten bedoelde gemeente en komen zij daar dagelijks slechts tot het teekenen van de presentielijst en het in ontvangst nemen van instructies. 30 Dec

— Zie ook: *Financieele verhouding tusschen Rijk en Gemeentebestuur.*
— „ „ *Hinderwet.*
— „ „ *Onderwijs (hooger, middelb, lager).*
— „ „ *Openbare Middelen van Vervoer.*
— „ „ *Sterke drank.*
— „ „ *Trekhondenwet.*
— „ „ *Volkshuisvesting.*
— „ „ *Warenwet.*
— „ „ *Zondagswet.*

Gemeentegrenzen. Wet tot vereeniging van de gemeenten Deurne en Liessel en Vlierden. S. 285. 29 Juni.
— Wet tot wijziging van de grens tusschen de gemeenten Sneek en Wymbritseradeel. S. 286. 29 Juni.
— Wet tot wijziging van de grenzen tusschen de gemeenten Serooskerke (W.) en Vrouwenpolder. S. 491. 24 Dec.
— Wet tot wijziging van de grenzen der gemeenten Rotterdam en Schiedam. S. 495. 24 Dec.

Gemeenteverordeningen. Zie *Gemeentebestuur.*

Geneeskundig Staatstoezicht. Arrest van den Hoogen Raad. Bij de bij zijn beschikking van 1 Febr. 1906 samengestelde lijst C is de Minister zijn bevoegdheid niet te buiten gegaan, daar hij bij de aanwijzing der geneesmiddelen slechts verschil maakte tusschen stoffen, die, onverschillig tot welk doel, in onvermengden staat verkocht, altijd als zoodanig zijn te beschouwen, en diezelfde stoffen, indien zij deel uitmaken van een mengsel enz., in welk geval zij door hem alleen als geneesmiddel zijn aangewezen, als het mengsel enz. als geneesmiddel wordt verkocht. — Verkoop als geneesmiddel is dus een element van het strafbaar feit. 20 April.
— Wet, houdende wijziging van de wet van 24 Juni 1876, S. 117, houdende regeling van de voorwaarden tot verkrijging der afzonderlijke bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunst en van de uitoefening dier kunst, zooals deze wet laatstelijk is gewijzigd. S. 282. 29 Juni.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Giro. Zie Posterijen en —.

Gratie. Besluit tot wijziging van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 68, tweede lid, der Grondwet. S. 321. 7 Juli.

Grenzen. Zie *Gemeentegrenzen.*

Grondwet. Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 18 der Wet van 21 November 1924, S. 522, tot uitvoering van artikel 90, laatste lid, der Grondwet. S.21. 26 Jan.
— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 1 der wet van 17 Juli 1923 (Staatsblad nº. 364). S. 175. 1 Mei.

Grootboeken. Besluit tot wijziging van het K. B. van 28 October 1913, S. 399, tot uitvoering van artikel 84, 2e lid, der Grootboekwet (Staatsblad 1913, nº. 123). S. 402. 30 Sept.

Handel en industrie. Besluit, houdende: 1º. instelling van een Staatspractijkdiploma voor Handel en Administratie; 2º. vaststelling van een Reglement en een Programma van het examen voor dat diploma. S. 339. 25 Juli.

Handels- en Fabrieksmerken. Zie *Industrieele en Intellectueele Eigendom.*

Handelsregister. Arrest van den Hoogen Raad. Eene bedrijfsvereeniging, ten doel hebbende de uitvoering der bij de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 geregelde verzekering, valt onder de ten deze aanwezige omstandigheden geheel binnen den werkkring van een wederkeerige verzekerings- en waarborgmaatschappij als bedoeld in het W. v. K. en moet dus onder kooplieden worden gerangschikt, al zou het streven naar winst, als bij een gewoon koopman, bij deze maatschappij niet aanwezig zijn. — Ook de Handelsregisterwet rekent blijkens de artt. 3, 3º. en 11 lid 1 zulke ondernemingen tot de handelszaken als omschreven in art. 2. 12 Jan.
— Wet, houdende nieuwe wettelijke regeling van de coöperatieve vereenigingen. S. 204. 28 Mei.
— Besluit, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding der wet van den 28sten Mei 1925, S. 204, houdende nieuwe wettelijke regeling van de coöperatieve vereenigingen. S. 206. 28 Mei.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Havens. Wet tot overneming van de havenwerken beoosten Oudeschild op Texel in beheer en onderhoud bij het Rijk. S. 151. 17 April.

Hinderwet. Rondschrijven van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid aan de Gedeputeerde Staten van de onderscheidene provinciën, betreffende oprichting van schutboomen (schietinrichtingen). 2 Juli.
— Koninklijk besluit. Ook al hebben B. en W. nagelaten van een besluit tot oplegging van nadere voorwaarden overeenkomstig art. 8 1e lid door aankondiging aan het publiek kennis te geven, is toch de concessionnaris in zijn beroep ontvankelijk. — Een bepaling, die het in gebruik nemen der inrichting niet afhankelijk maakt van de al of niet opvolging van de door B. en W. gestelde nieuwe voorwaarden, maar van de vraag of de inrichting in verband met haar doel, naar het oordeel van een derde, al of niet voor goedkeuring vatbaar is, is in strijd met de wet. 4 Juli.
— Koninklijk besluit. Een inrichting tot het herstellen van rijwielen, motorrijwielen en automobielen, waar niet „gesmeed", geen koper en blik „geslagen" noch metaal „geklopt" wordt, is niet te rangschikken onder de inrichtingen, genoemd in art. 2; met name is zij niet te beschouwen als eene metaalklopperij in den zin van nº. XII. Voor de oprichting van zoodanige inrichting is derhalve geene vergunning ingevolge de Hinderwet vereischt. 10 Aug.
— Rondschrijven van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid aan de Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën, betreffende: toepassing Hinderwet. 12 Aug.
— Besluit tot vernietiging van de krachtens artikel 4, onder 2º., der Hinderwet door den Raad der gemeente Haarlem in zijne vergadering van 4 Maart 1919vastgestelde verordening. S. 426. 26 Oct.

Hondsdolheid. Zie *Veeartsenijkundig Staatstoezicht.*

Honig. Zie *Warenwet.*

Huurcommissiewet. Arrest van den Hoogen Raad. Twee huurovereenkomsten, een omtrent den winkel en een omtrent de achtergelegen woningruimte, of één contract betreffende het geheel? Feitelijke beslissing van den Kantonrechter. — Qualificatie . . . 2 Juni.

Hypotheken. Zie *Kadaster, hypotheken en scheepsbewijzen.*

Idioten, Zie *Krankzinnigen en idioten.*

Indië. (Nederlandsch) Besluit tot herziening van den bij K. B. van 31 Juli 1922 (Nederlandsch Staatsblad nº. 475, Indisch Staatsblad 1924, nº. 178) vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur ingevolge artikel 32 van het Wetboek van Militair Strafrecht en artikel 23 van de Wet op de Krijgstucht. S. 22. 26 Jan.

— Besluit tot overdracht van enkele bevoegdheden ten aanzien van de begrootingen van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao aan den Minister van Koloniën. S. 33. 9 Febr.

— Besluit tot aanvulling van het K. B. van 28 Mei 1920 (Nederlandsch Staatsblad nº. 264, Indisch Staatsblad 1921 nº. 10), houdende vaststelling van nieuwe regelen omtrent het verleenen van geldelijke tegemoetkoming aan de nagelaten betrekkingen van in en door den dienst omgekomen Europeesche en met dezen gelijkgestelde landsdienaren in Nederlandsch-Indië. S. 58. 3 Mrt.

— Besluit tot nadere wijziging van het Reglement op het verleenen van verlof, na opzending naar Nederland, aan militairen beneden den rang van onder-luitenant van het Nederl.-Indische leger. S. 107. 23 Mrt.

— Wet houdende kwijtschelding aan Ir. E. Fels van eene den Lande aankomende vordering. S. 156. 17 April.

— Wet houdende: Bekrachtiging van eene door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië krachtens artikel 129, tweede lid, van het Regeeringsreglement vastgestelde ordonnantie. — Nadere wijziging en aanvulling van de Indische Tariefwet (Ned. Staatsblad 1924, nº. 421; Indisch Staatsblad 1924, nº. 487). S. 157. 17 April.

— Besluit tot wijziging van het reglement op het verleenen van pensioenen en van onderstand voor één aan de militairen van de aanvullingstroepen beneden den rang van onderluitenant van het Nederlandsch-Indische leger. S. 200. 23 Mei.

— Besluit, houdende nadere vaststelling van regelen voor de toekenning van wachtgeld bij terugkomst in Nederland aan personen, die voor benoeming in tijdelijken dienst ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederl.-Indië zijn gesteld. S. 229. 5 Juni.

— Besluit tot nadere verhooging van de gagements- en pensioensbedragen van de Europeesche militairen van het Nederlandsch-Indische leger beneden den rang van onderluitenant, die vóór 1 Januari 1920 recht op gagement of pensioen hebben verkregen. S. 230. 5 Juni.

— Wet, houdende herziening van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië. S. 234. 23 Juni.

— Wet, houdende wijziging van de artikelen 8, 58, 67*b*, 67*c* en 71 van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië. S. 235. 23 Juni.

— Wet, houdende nadere wijziging van de Indische Comptabiliteitswet (Staatsblad 1917, nº. 275). S. 236. 23 Juni.

— Besluit tot intrekking van de K. B. van 12 Februari 1913, nº. 130 en 18 Mei 1918, nº. 73, betreffende regelen voor het afnemen in Nederland van het zoogenaamd kleinnotarisexamen, bedoeld in de artikelen 16*g* tot 16*n* van het Reglement op het notarisambt in Nederlandsch-Indië. S. 318. 4 Juli.

— Besluit ter bekendmaking van den tekst der Wet op de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië. S. 327. 13 Juli.

— Besluit ter bekendmaking van den tekst der herziene Indische Comptabiliteitswet. S. 328. 13 Juli.

— Besluit tot nadere wijziging van de „Regeling betreffende de onderluitenants van het leger in Nederlandsch-Indië. S. 331. 14 Juli.

— Besluit tot nadere wijziging van de Regeling van de bevordering, het ontslag en het op non-activiteit stellen van de Europeesche officieren, behoorende tot de Nederlandsch-Indische landmacht. S. 369. 27 Aug.

— Besluit, houdende bepalingen betreffende het postverkeer met Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao en met het buitenland. S. 394. 25 Sept.

— Besluit houdende bepalingen betreffende het pakketpostverkeer met Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao en met het buitenland. S. 395. 25 Sept.

— Besluit tot bepaling van het tijdstip der inwerkingtreding van de wetten van 23 Juni 1925, opgenomen in Nederlandsch Staatsblad nos. 234, 235 en 236 en Indisch Staatsblad nos. 415, 416 en 417. S. 415. 13 Oct.

— Besluit tot tijdelijke afwijking van de „Regeling betreffende de onderluitenants van het leger in Nederlandsch-Indië", voor wat betreft de gestelde leeftijdsgrens voor benoeming tot onderluitenant bij de Infanterie, Cavalerie, Artillerie en Genie. S. 469. 12 Dec.

— Besluit, tot aanvulling en wijziging van het „Reglement voor het Weduwen- en Weezenfonds van Europeesche militairen beneden den rang van officier bij de Koloniale troepen" en van de daarbij behoorende overgangsbepalingen. S. 477. 21 December.

— Wet, houdende kwijtschelding aan de Naamlooze Vennootschap „Machinefabriek Braat" te Soerabaja van twee den Lande aankomende vorderingen. S. 503. 24 Dec.

— Wet, houdende gedeeltelijke kwijtschelding aan Tjhin Kong Thian en Lie Men Kon van eene den Lande aankomende vordering. S. 504. 24 Dec.

Zie ook: *Scheepvaart. Begrootingen en Rekeningen. Tractaten.*

Industriëele en Intellectueele eigendom. Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

— Besluit tot wijziging en aanvulling van het besluit van 29 Augustus 1912, houdende bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken in de Koloniën en de Hulpbureaux voor den industriëelen eigendom. S. 374. 5 Sept.

Inkomstenbelasting. Rondschrijven van den

Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, afd. Volksgezondheid, aan de Gemeentebesturen die een Vleeschkeuringsdienst hebben, betreffende inlichtingen inzake inkomstenbelasting. 2 Febr.
— Besluit, houdende bepalingen betreffende Schattingscommissiën voor de inkomstenbelasting. S. 32. 6 Febr.
— Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 6 Febr.
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende: Opgave van verhuizingen, in verband met de invordering van belasting. 9 Sept.
— Besluit tot wijziging van het formulier voor het aangiftebiljet der inkomstenbelasting voor nen, die binnen het Rijk wonen. S. 429. 29 Oct.
Zie ook: *Gemeentebestuur.*

Inkwartiering. Besluit, houdende wijziging van het K. B. van 10 November 1892, S. 253, in verband met motorvordering. S. 319. 4 Juli.

Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering. Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 168, tweede lid, der Invaliditeitswet. S. 4. 8 Jan.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 17 September 1924, S. 454, ter uitvoering van artikel 24, tweede lid, der Invaliditeitswet, en artikel 6, tweede lid, der Ouderdomswet 1919 en tot vaststelling van de wijze, waarop de kosten, welke voor de Raden van Arbeid voortvloeien uit de uitvoering van de Ongevallenwet 1921 en de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 worden vastgesteld of begroot. S. 9. 9 Jan.
— Wet houdende verdere tijdelijke afwijking van artikel 20, eerste en tweede lid, der Invaliditeitswet. S. 67. 11 Mrt.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van den 12den September 1924, S. 446, tot uitvoering van artikel 4, derde lid, der Ouderdomswet 1919. S. 188. 13 Mei.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 13 Maart 1919, S. 107, tot uitvoering van artikel 243 der Invaliditeitswet, zooals dat besluit is gewijzigd bij K. B. van 24 Mei 1921 (Staatsblad nº. 737). S. 231. 13 Juni.
— Wet tot wijziging der Invaliditeitswet. S. 255. 23 Juni.
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende toepassing artikel 170 der Invaliditeitswet. 26 Juni.
— Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 11 Juni 1917, S. 460, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 2, 12 en 78 der Beroepswet en in artikel 349 van de Invaliditeitswet. S. 325. 10 Juli.
— Besluit tot uitvoering van het eerste lid van art. 312 der Invaliditeitswet. S. 389. 17 Sept.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 11 October 1919, S. 599, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld bij artikel 27, eerste lid, letters *a* en *b*, der Invaliditeitswet. S. 412. 10 Oct.
— Besluit tot wijziging van het Koninklijk besluit van 28 November 1919, S. 791, tot herziening van het Koninklijk besluit van 14 Augustus 1919, S. 538, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 37, derde lid, 40, eerste lid, *a* en *b*, 40, zesde lid, 41, vierde lid, 43, tweede lid, 50, 57, tweede lid, 87, in verband met artikel 409, 197, tweede lid, en 221, derde lid, der Invaliditeitswet. S. 440. 9 Nov.

Jachtrecht. Besluit ter uitvoering van artikel 1, derde lid, der Jachtwet 1923. S. 50. 26 Febr.
— Wet houdende wijziging van enkele artikelen der Jachtwet 1923. S. 82. 23 Mrt.
— Arrest van den Hoogen Raad. Waar in art. 17 dezer wet afzonderlijk is verboden het met kunstlicht iemand bij het opsporen van wild bijstaan, terwijl in de bewezenverklaring het pogingen aanwenden om wild op te sporen en te bemachtigen alleen op de beide beklaagden betrekking heeft, vindt geen steun in de wet de opvatting, dat ook als een poging om wild op te sporen en te bemachtigen zou kunnen worden beschouwd het door de derde persoon het perceel wild zoekende belichten. Derhalve is het door beklaagden gepleegde feit ten onrechte gequalificeerd als gepleegd in vereeniging van meer dan twee personen. — De verbeurdverklaring der jachtgeweren vindt geen steun in de wet. Immers in art. 2 is bepaald, dat onder „jagen" wordt verstaan het opsporen enz. van wild en alle pogingen daartoe met geoorloofde middelen, terwijl ten laste van beklaagden is bewezen verklaard het aanwenden van pogingen om wild op te sporen met een volgens art. 16 ongeoorloofd middel; uit niets blijkt, dat aan het begrip „jagen" in art. 51*b* een andere beteekenis zou moeten worden toegekend dan die welke de wet zelf aangeeft. 27 April.
— Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Arrest van den Hoogen Raad. Degene, wiens hond op gronden wild zoekt, is slechts dan tot terugroeping of ophaling van dien hond verplicht, indien hij op dien grond noch de bevoegdheid heeft om wild op te sporen, noch die om het te bemachtigen, noch die om hette dooden, zoodat, waar alleen is telastegelegd en bewezenverklaard, dat beklaagden de opsporingsbevoegdheid misten, zij terecht zijn ontslagen van rechtsvervolging. (Anders concl. O. M.) 29 Juni.
— Arrest van den Hoogen Raad. Het telastegelegde loopen met een geladen schietgeweer in jagende houding is terecht niet aangemerkt als jagen in den zin der Jachtwet, nu niet tevens is telastegelegd, dat dit loopen geschiedde met het doel om wild te bemeesteren. 29 Juni.
— Besluit tot wijziging van het Koninklijk besluit van den 26sten Februari 1925, S. 50, ter uitvoering van art. 1, derde lid, der Jachtwet 1923. S. 442. 12 Nov.

Kamer van Koophandel en Fabrieken. Besluit tot nadere vaststelling van het aantal leden der Kamer van Koophandel en Fabrieken voor de Geldersche Vallei. S. 409. 8 Oct.

Kerkgenootschappen. Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Kiesrecht. Besluit tot wijziging van de Mo-

delen I en II behoorende bij het K. B. van 27 April 1922, S. 230, sedert gewijzigd, tot uitvoering van artikelen der Kieswet, der Prov. Wet en der Gem.wet. S. 123. 28 Mrt.
— Wet tot wijziging van de Kieswet, van de Provinciale Wet en van de Gemeentewet. S. 233. 23 Juni.
— Besluit ter uitvoering van artikelen der Kieswet, der Provinciale wet en der Gemeentewet. S. 268. 23 Juni.
— Arrest van den Hoogen Raad. Wat er zij van de vraag of verzoeker, bij vertrek op 22 Juli 1924 uit Wassenaar naar Engeland, ophield, ingezetene des Rijks te zijn, zoo volgt in ieder geval uit de door den Kantonrechter vastgestelde feiten, dat verzoeker, die toen hij vertrok, niet het voornemen had te Wassenaar terug te keeren, en daar ook niet voor 17 Maart 1925 is teruggekeerd, op 1 Februari 1925 niet was inwoner van de gemeente Wassenaar, zoodat hij reeds daarom in die gemeente niet op de kiezerslijst voor het jaar 1925/1926 kon worden geplaatst. (De Kantonrechter had aangenomen, dat verzoeker van 22 Juli 1924—17 Maart 1925 geen ingezetene van het Rijk was, welke beslissing de Proc.-Gen. juist acht. 24 Juni.
— Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Koffie. Zie *Warenwet.*

Koophandel. (Wetboek van). Wet, houdende wijziging van de bepalingen omtrent wissels en assignatiën. S. 224. 5 Juni.
— Besluit tot wijziging en aanvulling van de voorschriften betrekkelijk de scheepsboekhouding naar aanleiding van de wet van 22 December 1924, S. 573, houdende herziening van verschillende titels van het Tweede Boek van het Wetboek van Koophandel en wijziging van daarmede samenhangende artikelen in andere wetboeken en in de Faillissementswet. S. 518. 28 Dec.

Krankzinnigen en idioten. Besluit, houdende eene nadere bepaling inzake de opneming en verpleging v. krankzinnigen in 's Rijks krankzinnigengesticht te Grave. S. 36. 13 Febr.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 19 October 1922, waarbij aan de Vereeniging tot Opvoeding en Verpleging van Idioten en Achterlijke kinderen, gevestigd te Utrecht, vergunning is verleend tot oprichting van een gesticht voor zwakzinnigen in de gemeente Noordwijk. S. 135. 6 April.
— Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 20 December 1922, S. 682, waarbij aan het Bestuur der provincie Noordholland vergunning is verleend, om het Rijksgesticht te Medemblik als gesticht voor krankzinnigen te bezigen. S. 160. 17 April.
— Besluit, houdende nadere wijziging van het K. B. van 5 Augustus 1888, S. 114, tot bepaling van het maximum der verpleegden en het minimum der geneeskundigen in het Krankzinnigengesticht „Voorburg" te Vught. S. 340. 29 Juli.
— Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 15 November 1913, S. 409, waarbij aan de Vereeniging van de Broeders van Liefde te Venray, vergunning is verleend op een terrein in de gemeente Noordwijkerhout een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 359. 20 Aug.
— Besluit, houdende aanwijzing van het Paedagogium „Achisomog", Bas Backerlaan 14 te Apeldoorn, als eene inrichting, die niet als gesticht voor zwakzinnigen (idioten en imbecillen) beschouwd wordt, ook wanneer daarin meer dan twee zwakzinnigen worden verpleegd. S. 376. 10 Sept.
— Besluit, waarbij aan de Vereeniging van Broeders Penitenten, gevestigd in Huize Padua te Boekel vergunning wordt verleend tot oprichting van een gesticht voor krankzinnigen in de gemeente Apeldoorn. S. 547. 30 Dec.
— Zie ook *Armwezen.*

Landarbeiderswet. Besluit tot wijziging van het K. B. van 14 November 1918, S. 589, tot uitvoering van de artikelen 6, 7 en 8 der Landarbeiderswet. S. 232. 13 Juni.

Landbouw. Besluit, houdende bepalingen betreffende schadevergoeding, te verleenen aan eigenaren van onschadelijk gemaakte aardappelen en aan eigenaren of gebruikers van besmet verklaarde perceelen en van perceelen, als bedoeld in artikel 11bis der Aardappelwet. S. 11. 12 Jan.
— Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
Zie ook: *Onderwijs (Middelbaar).*

Leerplicht. Wet, tot invoering van het nieuwe Wetb. van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
Zie ook: *Onderwijs (Lager).*

Levensverzekeringbedrijf. Besluit houdende bezoldigingsregeling voor het personeel der Verzekeringskamer. S. 23. 26 Jan.
— Besluit, houdende algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld bij art. 27 der Wet op het Levensverzekeringbedrijf 1922 (Staatsblad n°. 716). S. 335. 18 Juli.
— Besluit tot wijziging van het Koninklijk besluit van 26 Januari 1925, S. 23, houdende bezoldigingsregeling voor het personeel der Verzekeringskamer. S. 516. 28 Dec.
— Besluit, houdende vaststelling van den dag van inwerkingtreding van artikel I, sub c, van het Koninklijk besluit van 28 December 1925, S. 516, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 26 Januari 1925, S. 23, houdende bezoldigingsregeling voor het personeel der Verzekeringskamer. S. 521. 30 Dec.

Loodswezen. Besluit waarbij met intrekking van het besluit van 22 Jan. 1902, S. 5, met de sedert daarin gebrachte wijzigingen worden vastgesteld: — *a.* het gewijzigd Alg. Regl. op den Loodsdienst; — *b.* de gewijzigde Bijz. Regl. op den Loodsdienst in de districten: — 1. 2. Eems, Terschelling en het Vlie. — 3. Texel en IJmuiden. — 4. 5. Goedereede, Maas en Brouwershaven. — 6. Monden der Schelde. S. 106. 23 Maart.

Loterijwet. Wet, houdende wijziging en aanvulling der Loterijwet 1905. S. 242. 23 Juni.
— Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Luchtvaart. Rondschrijven van den Minister van Waterstaat, aan de Besturen van alle gemeenten, betreffende noodlandingen van burgerluchtvaartuigen. 30 Dec.
Zie ook: *Tractaten.*

Margarine. Zie *Boter en Margarine.*

Maten en Gewichten. Besluit tot regeling van den herijk der maten en gewichten in 1926 en 1927. S. 447. 20 Nov.

Meel. Zie *Warenwet.*
Meststoffen. Zie *Landbouw.*
Militaire Willemsorde. Besluit, houdende vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur tot regeling van de uitbetaling in Nederland van pensioenen, gagementen, onderstanden, toelagen van broeders der Orde van den Nederlandschen Leeuw en verhoogde soldijen van ridders der Militaire Willemsorde ten laste der geldmiddelen van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao. S. 470. 14 Dec.
Militaire Zaken. Besluit, betreffende de verboden kringen van de vijf batterijen ten zuiden van Naarden. S. 16. 16 Jan.
— Besluit, betreffende de verboden kringen van het fort in den Botshol. S. 18. 21 Jan.
— Besluit, houdende regelen voor het onderzoek naar de onbekwaamheid of ongeschiktheid van officieren der zeemacht, bedoeld in artikel 28, eerste lid onder 6°. der Bevorderingswet voor de zeemacht 1902 en van officieren der Koninklijke marinereserve, bedoeld in artikel 30, eerste lid onder 9°. der wet voor de Koninklijke marine-reserve (Staatsblad 1924, n°. 369). S. 30. 5 Febr.
— Besluit betreffende beroep van R. E. Goudeau, weduwe van J. Th. Heering te 's-Gravenhage, in zake vrijstelling van den dienstplicht. S. 56. 2 Maart.
— Besluit, houdende voorloopige voorzieningen omtrent het georganiseerd overleg voor het militair personeel der zeemacht. S. 105. 23 Mrt.
— Besluit, houdende regeling van de vrijwillige hulpverleening aan zieke en gewonde personen, behoorende tot de legers of vloten van oorlogvoerende mogendheden en voorziening in de hulpverleening en inlichtingendienst ten aanzien van krijgsgevangenen en geïnterneerden. S. 126. 28 Maart.
— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 1 der wet van 17 Juli 1923 (Staatsblad n°. 364). S. 175. 1 Mei.
— Besluit tot intrekking van bepalingen nopens de opleiding, enz. van ingelijfden bij de militie. S. 186. 8 Mei.
— Besluit, houdende vaststelling van een reglement betreffende de raden van onderzoek en van appèl, bedoeld in de Bevorderingswet voor de zeemacht 1902, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 2 Juli 1923 (Staatsblad n°. 330). S. 228. 5 Juni.
— Besluit tot aanvulling en wijziging van Ons besluit van 23 Maart 1925, S. 195, houdende voorloopige voorzieningen omtrent het georganiseerd overleg voor het militaire personeel der zeemacht. S. 271. 23 Juni.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 27 Februari 1922, S. 91, houdende vaststelling van de eischen van voorgeoefendheid. S. 272. 23 Juni.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Besluit, houdende de bevoegdheid van den Minister van Oorlog om aan militairen landsgrond het karakter als zoodanig te ontnemen. S. 320. 7 Juli.
— Besluit tot vaststelling van het contingent gewone dienstplichtigen der lichting 1926. S. 323. 9 Juli.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 28 Febr. 1922 (Staatsbl. n°. 92). S. 356. 13 Aug.
— Besluit houdende wijziging van de regeling voor den vrijwilligen landstorm, vastgesteld bij K. B. van 28 Februari 1922 (Staatsblad n°. 92). S. 388. 16 Sept.
— Besluit tot intrekking van het K. B. van 15 Januari 1923 (Staatsblad n°. 15). S. 428. 26 Oct.
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Burgemeesters, betreffende: gebruik van politietroepen voor politiediensten en vorderen van die troepen voor het verleenen van militairen bijstand. 9 Nov.
— Besluit tot vaststelling van den duur van de eerste oefening van dienstplichtigen, die na inlijving in opleiding zijn genomen tot reserve-officier van gezondheid en tot reserve-officier-tandarts. S. 448. 20 Nov.
— Koninklijk besluit. Vrijstelling dienstplicht wegens aanwezigheid van een bijzonder geval. — De omstandigheid, dat de dienstplichtige in Zuid-Afrika woonachtig is, en het financieel voor hem bezwaarlijk is naar Nederland over te komen om zijn dienstplicht te vervullen, alsmede dat hij hier te lande verbonden is geweest aan het corps „Vrijwillige Landstorm" en het bewijs van individueel geoefend man heeft verworven, kan er niet toe leiden om aan te nemen, dat aanwezig is een bijzonder geval, als bedoeld in art. 15 1e lid *f* der Dienstplichtwet, hetwelk grond zou opleveren om vrijstelling te verleenen. 24 Dec.
— Zie ook: *Curaçao.*
— „ „ *Pensioenen Indië* (*Nederl.*).
— „ „ *Strafrecht en Strafvordering Suriname.*
— „ „ *Zuiderzee.*
Ministeriëele Departementen. Besluit tot wijziging van het K. B. van 9 September 1924, S. 441*a*, tot nadere regeling van de bezoldiging van de Ministers, hoofden der Departementen van Algemeen bestuur. S. 61. 3 Mrt.
Mollen. Zie: *Landbouw.*
Motor- en Rijwielwet. Besluit tot bekendmaking van den tekst der gewijzigde Motor- en Rijwielwet. S. 24. 27 Jan.
— Arrest van den Hoogen Raad. In een vonnis waarin is overwogen dat het bewijs niet is ontzenuwd door hetgeen bekl. ter terechtzitting te zijner verdediging heeft aangevoerd, is het verweer van bekl. niet ter zijde gelaten, maar is daaromtrent eene beslissing genomen welke niet met de wet in strijd is. — Een tweewielig motorrijtuig waaraan een zijspanwagen is gekoppeld, is, zoolang die toestand duurt, een motorrijtuig op meer dan twee wielen; immers heeft het voor het verkeer, bijv. t. a. v. de ruimte welke het op den weg inneemt, de beteekenis van een motorrijtuig op drie wielen. — De omstandigheid dat de koppeling in korten tijd kan worden opgeheven is van geen beteekenis. 2 Febr.
— Arrest van den Hoogen Raad. Art. 16 der Motor- en Rijwielwet heeft ten doel er tegen te waken dat personen, welke hun rij- en nummerbewijs niet kunnen toonen, zich met het besturen van motorrijtuigen bezig houden. — Deze vorm van strafbaarstelling — het niet vertoonen — is opzettelijk gekozen om elk onderzoek naar de vraag, of

het niet vertoonen een gevolg is van onwil, van het niet bezitten of van het niet bij zich hebben, overbodig te maken. — Daarom is een beroep op de omstandigheid van het niet bij zich hebben van de stukken op zich zelf en zonder meer, nimmer als een beroep op overmacht te beschouwen. 9 Febr.
— Arrest van den Hoogen Raad. De bestuurder van een motorrijtuig moet een rijbewijs hebben, afgegeven door den Commissaris der Koningin van de woonplaats, die hij heeft als hij ingevolge art. 16 der Motor- en Rijwielwet desgevorderd dit stuk moet vertoonen. Het is niet voldoende, dat hij in het bezit is van een rijbewijs, afgegeven door den Commissaris der Koningin van de provincie, waarin hij eerder heeft gewoond. 16 Mrt.
— Beschikking van den Minister van Financiën tot vaststelling van het model van de triptieken, bedoeld bij art. 26 van het Vrijdommenbesluit 1925 (Staatsblad nº. 103). 17 April.
— Besluit houdende bepaling van het tijdstip, waarop eene bepaling van de wet van 1 November 1924, S. 492, tot wijziging der Motor- en Rijwielwet in werking treedt. S. 166. 27 April.
— Rondschrijven van den Minister van Waterstaat aan Heeren Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat, in de onderscheidene directiën, den Heer Hoofdingenieur van den Rijkswaterstaat in het district Groningen te Groningen, betreffende hinder voor scheepvaart van verblindend licht van motorrijtuigen en fabrieken. 28 April.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Arrest van den Hoogen Raad. Art. 9, 1º. der Motor- en Rijwielwet draagt den Minister mede op het bepalen van de wijze, waarop het aanbrengen van nummer met letter op het rijtuig moet geschieden. Art. 3 Motorkenteekenbesluit, deze wijze bepalende, is dus bindend. 19 Oct.
— Arrest van den Hoogen Raad. Art. 14 Motor- en Rijwielreglement verbiedt niet elke verblindende verlichting, doch alleen het gebruik van de een verblindend licht gevende schijnwerpers. — Concl. O. M.: Schijnwerper is een lichtbron, welke een fellen, scherp afgelijnden kegelvormigen lichtbundel in de ruimte uitstraalt. 26 Oct.

Muntwezen. Besluit, houdende vaststelling van regelen ten aanzien van de loonen van de werklieden bij 's Rijks Munt. S. 266. 23 Juni.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Mijnen en Delfstoffen. Besluit tot uitbreiding van de Mijnvelden van de Staatsmijnen „Emma" en „Hendrik". S. 140. 14 April.
— Wet, houdende goedkeuring van een nieuwe overeenkomst van den Staat met de N.V. Aken—Maastrichtsche Spoorwegmaatschappij, betreffende de Domaniale Mijnen. S. 203. 28 Mei.
— Wet tot tijdelijke schorsing van de heffing van een recht op de mijnen, ingevolge de wet van 26 Maart 1920 (Staatsblad nº. 157). S. 244. 23 Juni.
— Wet, houdende bijzondere regeling voor het verleenen van mijnconcessiën. S. 287. 29 Juni.
— Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Besluit tot wijziging van het Mijnreglement 1906. S. 362. 24 Aug.
— Wet tot ontginning van het steenkolenmijnveld bij Vlodrop. S. 501. 24 Dec.

Naturalisaties. Wetten, houdende naturalisatie van:
Aberlé, L. S. 310. 29 Juni.
Aberlé, R. L. 310. 29 Juni.
Albers, J. C. 311. 29 Juni.
Aliotti, L. D., wed. E. O. Keun 509. 24 Dec.
Andreoli, A. C. D. 510. 24 Dec.
Aronsohn, A. 508. 24 Dec.
Attinger, C. 312. 29 Juni.
Bak, J. L. 510. 24 Dec.
Balzer, H. J. 310. 29 Juni.
Barreau, M. A. 509. 24 Dec.
Barsam, Ch. 510. 24 Dec.
Barsam, M. 89. 23 Mrt.
Bartholomae, F. J. 90. 23 Mrt.
Baruch, B. 507. 24 Dec.
Beckers, P. J. M. 88. 23 Mrt.
Behrens, Dr. W. H. R. 510. 24 Dec.
Berg, G. E. v. d., wed. G. Kolenbrander, S. 508. 24 Dec.
Berghgracht, S. B. P. 896. 23 Mrt.
Birmann, M. 508. 24 Dec.
Blüml, Dr. M. 90. 23 Mrt.
Boddenberg, J. 511. 24 Dec.
Boers, A. J., wed. H. van Hall, 310. 24 Juni.
Bohnen, G. J. P. 89. 23 Mrt.
Bortfeldt, G. J. G. 511. 24 Dec.
Braun, J. 88. 23 Mrt.
Brauss, H. Th. 312. 29 Juni.
Brenninkmeyer, J. L. 311. 29 Juni.
Briegleb, L. M. G. J. 507. 24 Dec.
Bröbbering, M. C. H., wed. S. D. Wehrens, S. 90. 23 Mrt.
Brosens, J. 507. 24 Dec.
Brosens, V. C. 507. 24 Dec.
Bruns, O. 511. 24 Dec.
Busch, O. H. 312. 29 Juni.
Buscher, G. J. J. 312. 29 Juni.
By, L. De 509. 24 Dec.
Carlebach, P. 312. 29 Juni.
Charpentier, A. J. 312. 29 Juni.
Claudi, W. G. 313. 29 Juni.
Cleemput, H. 511. 24 Dec.
Cour, H. Th. van 507. 24 Dec.
Dahl, H. F. H. H. 508. 24 Dec.
Damen, Th. J. J. 508. 24 Dec.
Dannenberg, A. W. 88. 23 Mrt.
Dauven, M. J., wed. J. M. Notermans, S. 509. 24 Dec.
Dauzenberg, M. H. wed. P. H. Steijnebrugh, S. 310. 29 Juni.
Dietzel, G. A. 90. 23 Mrt.
Dongen, Th. M. van 310. 29 Juni.
Drillich, L. 310. 29 Juni.
Druschel, R. S., wed. H. de Boer, S. 89. 23 Mrt.
Düfer, H. C. O. 510. 24 Dec.
Eilers, H. 511. 24 Dec.
Eisenmann, S. 311. 29 Juni.
Elsmann, R. J. 510. 24 Dec.
Engels, Th. 509. 24 Dec.
Erhardt, O. R. 508. 24 Dec.
Eysinga, G. Ch. C. R. van, wed. B. H. Schroeder, S. 90. 23 Mrt.
Felder, N. L. 89. 23 Mrt.
Finders, J. 90. 23 Mrt

Follender, G. J. 89. 23 Mrt.
Frank, J. M. H., wed. A. W. de Haar, S. 310. 29 Juni.
Freund, M. 508. 24 Dec.
Geelen, J. H. E. 509. 24 Dec.
Gelder, E. van., wed S. Khan, 510. 24 Dec.
Gessner, M. L. 313. 29 Juni.
Gevers, C. Ph. 312. 29 Juni.
Gheluwe, J. I. M. L. van, wed. H. H. E. Schoenfeld, S. 508. 24 Dec.
Gockel, J. H. 88. 23 Mrt.
Goris, P. A. 511. 24 Dec.
Grimm, L. H. M. Rh. 507. 24 Dec.
Gronvaldt, A. F. 508. 24 Dec.
Grünberg, A. C., wed. P. Meeter, S. 509. 24 Dec.
Grüter, Ph. H. G. 89. 23 Mrt.
Grütters, J. F. J. 90. 23 Mrt.
Gülpers, M. 310. 29 Juni.
Gysen, C. F. 89. 23 Mrt.
Haakh, O. 311. 29 Juni.
Haanraets, B. J. 509. 24 Dec
Haaren, B. F. M. van 507. 24 Dec.
Hamel, E. 507. 24 Dec.
Hamm, W. 313. 29 Juni.
Hanrath, J. J 510. 24 Dec.
Hartmann, R. H. 88 23 Mrt.
Hartogsohn, J. 508. 24 Dec.
Hauch, M. E. 313. 29 Juni.
Hecht, F. W. 88. 23 Mrt.
Heiligers, M. H. 90. 23 Mrt.
Heilmann, M. F. 312. 29 Juni.
Hekke, J. H. M. 509. 24 Dec.
Henrich, J. 511. 24 Dec.
Hering, A. Th. 90. 23 Mrt.
Heussen, G. 512. 24 Dec.
Heussen, M. 511. 24 Dec.
Hochepied, E. J. P. graaf de 509 24 Dec.
Hoeck, H. J. van den 88. 23 Mrt.
Hollewijn, A. 311. 29 Juni
Holtze, O. W. E. 507. 24 Dec.
Hottinga, E., wed. L. van Olst, S. 508. 24 Dec.
Hulsen, Ph. J. 310. 29 Juni.
Husmann, W. 311. 29 Juni.
Jacobs, C 311. 29 Juni.
Jacobsohn, I. 89. 23 Mrt.
Jaffé, P. J. 310. 29 Juni.
Janssens, L. E. M., wed H. J. H. Willems, S. 90. 23 Mrt.
Jonge, H. de 509. 24 Dec.
Juliusberg, E. A. 312. 29 Juni.
Kamphuis, H. 509. 24 Dec
Kardorff, E. 312. 29 Juni.
Kardorff, L. 311. 29 Juni.
Kayser, W. E. 313. 29 Juni.
Keller, A., wed. F. H. Hazelhof, S. 509. 24 Dec.
Kerstholt, C. J. H. 313. 29 Juni.
Keyger, C. J. De 313. 29 Juni.
Kleinen. A. M. 88. 23 Mrt.
Kleinen, J. Ch. 313. 29 Juni.
Kohl, J. 312. 29 Juni.
Köppen, H. 507. 24 Dec.
Kraaibeek, J. H. 313. 29 Juni.
Krakauer, J. B. 88. 23 Mrt.
Kranz, P. wed. J. J. Wehrens, S. 90. 23 Mrt.
Kretz, S. 89. 23 Mrt.
Kreutz, A. 90. 23 Mrt.
Kruskal, H. N. 508. 24 Dec.
Kulcsar, M. 312. 29 Juni.
Lenz , K. F. W. 507. 24 Dec.
Lerooij, L. A. 510. 24 Dec.
Levie, I. 311. 29 Juni.
Levie, J. 311. 29 Juni.
Levi, P. 511. 24 Dec.
Lichtenstern, J. 311. 29 Juni.
Limberger, A. 511. 24 Dec.
Linhard, Th. 511. 24 Dec.
London, S. N. 507. 24 Dec.
Lübbe-Christoph, P. G. H. von. S. 510. 24 Dec.
Ludert, A. L. E. A. 88. 23 Mrt.
Maçoureck, J. K. 508. 24 Dec.
Maenhout, L. B. 313. 29 Juni.
Malamoud, A. 510. 24 Dec.
Mallet, H. N. 312. 29 Juni.
Malten, A. 510. 24 Dec.
Manntz, C. R. 508. 24 Dec.
Martin, M. R. E. 90. 23 Mrt.
Mebus, J. 88. 23 Mrt.
Mechel, R. C. E. 507. 24 Dec.
Menke. B. H. 508. 24 Dec.
Mertens, N. J. 310. 29 Juni.
Meyer, H. G. 313. 29 Juni.
Meyers, H. G. 310. 29 Juni.
Meijer, M. F. 89. 23 Mrt.
Miersemann, W. H. 507. 24 Dec.
Mingramm, W. E. 507. 24 Dec.
Mosenthal, R. P. 511. 24 Dec.
Mühlrad, J. 313. 29 Juni.
Müller, I. A. 510. 24 Dec.
Müller, R. W. 90. 23 Mrt.
Nachmann, Ch., wed. G. Daniels. S. 311. 29 Juni.
Neustadt, M. 311. 29 Juni.
Norden. A. 311. 29 Juni.
Nutkiewietz, N. 511. 24 Dec.
Obreen, G. C. W. F. 312. 29 Juni.
Oettinger, H. N. 313. 29 Juni.
Opstal, C. van 510. 24 Dec.
Pelt, J. M. A. G. M. van 311. 29 Juni.
Philbert, A. J. M. L. V. 510. 24 Dec.
Pöpsel, E. 311. 29 Juni.
Pröhl, E. P. C. H. 313. 29 Juni.
Quint, J., wed. W. Taschenmacher, S. 90. 23 Mrt.
Rakower, L. 310. 29 Juni.
Reinhard, J. 510. 24 Dec.
Reisinger, H. 88. 23 Mrt.
Remijn, W. 90. 23 Mrt.
Riedel, E. G. 511. 24 Dec.
Rocks, M. J. 509. 24 Dec.
Rohn, F. J. 311. 29 Juni.
Roleff, A. 88. 23 Mrt.
Roos, J. 510. 24 Dec.
Rosenstrauch, H. (Heinrich Fränkel), S. 89. 23 Mrt.
Rosenzweig, J. I. 311. 29 Juni.
Satz, W. 311. 29 Juni.
Schadewijk, H. van 507. 24 Dec.
Klots, P. S. 89. 23 Mrt
Schenck, Th. G. E. 508. 24 Dec.
Schmid, M. F. 312. 29 Juni.
Schmidt, J. 312. 29 Juni.
Schmitz, J. 90. 23 Mrt.
Schmuklertschik M 507. 24 Dec.
Schneckenburger, E. F. 313. 29 Juni.
Schopen, H. 507. 24 Dec.
Schreiber (Schrijver), G. 310. 29 Juni.
Schroeder, C. B. 310. 29 Juni
Schroeder, R. R. Ch. P. P. 89. 23 Mrt.
Schulster, Ch. L. 510. 24 Dec.
Schulster, M. H. 507. 24 Dec.

Schuster, O. B. 310. 29 Juni.
Schupper, O. 313. 29 Juni.
Schwarz, A. 508. 24 Dec.
Scialom, S. 509. 24 Dec.
Seegers, P. H. 88. 23 Mrt.
Senden, A. M. 310. 29 Juni.
Siemes, M. Ch. 509. 24 Dec.
Simons, P. M. 89. 23 Mrt.
Sluis, J. 89. 23 Mrt.
Snell, E. 312. 29 Juni.
Snell, H. 312. 29 Juni.
Steffgen, H. 88. 23 Mrt.
Steinen, M. W. P. 90. 23 Mrt.
Steijnebrugh, B. W. 310. 29 Juni.
Stöhr, E. 507. 24 Dec.
Stokkelaar, J. F. 89. 23 Mrt.
Streithoven, J. 510. 24 Dec.
Syben, W. J. 509. 24 Dec.
Tenne, G. A. Ch. 511. 24 Dec.
Thijssen, J. P. 88. 23 Mrt.
Tuschinski, A. I. 313. 29 Juni
Ubaghs, P. G. 509. 24 Dec.
Ubbelohde, W. R. 90. 23 Mrt.
Ullman, H. 312. 29 Juni.
Verbiest, P. M. P. 510. 24 Dec.
Verleijsen, J. F. 508. 24 Dec.
Verloop, A. H. 509. 24 Dec.
Verschaeve, Th. 510. 24 Dec.
Veith, H. M. B. 88. 23 Mrt.
Vreese, W. A. De 508. 24 Dec.
Vrij, W. J. de 90. 23 Mrt.
Wargenau, F. G. 313. 29 Juni.
Weinberg, W. 313 29 Juni.
Weisbach, A. 89. 23 Mrt.
Weller, F. H. 508. 24 Dec.
Werbrun, W. H. 89. 23 Mrt.
Wertheimer, J. 88. 23 Mrt.
Weykamp, J. H. 310. 29 Juni.
Wiener, S. of I. 311. 29 Juni.
Wilkens, A. S., wed. G. Thaler, S. 511. 24 Dec.
Willekens, A. F. 88. 23 Mrt.
Winter, K. R. 312. 29 Juni.
Wisniewicz, A. S. 88. 23 Mrt.
Wong, Ch. A. A. 510. 24 Dec.
Weijers, R. H. 509. 24 Dec.

Natuurschoon. Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën, betreffende behoud van natuurschoon. 28 Mei.

Nederlanderschap. Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën, betreffende bewijzen van Nederlanderschap voor vestiging, verblijf en reizen buitensland. 20 Juli.

Nederlandsche Leeuw. Besluit, houdende vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur tot regeling van de uitbetaling in Nederland van pensioenen, gagementen, onderstanden, toelagen van broeders der Orde van den Nederlandschen Leeuw en verhoogde soldijen van ridders der Militaire Willemsorde ten laste der geldmiddelen van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao. S. 470. 14 Dec.

Nederlandsch fabrikaat. Rondschrijven van den Min. van Binnenl. Zaken en Landb., aan de onderscheidene gemeentebesturen, betreffende voorkeur Nederl. fabrikaat. 19 Aug.

Notariaat. Wet tot invoering van het nieuwe Wetb. van Strafv. S. 308. 29 Juni.

Nijverheid. Zie: *Nederlandsch Fabrikaat.*
— Zie: *Onderwijs (Middelbaar).*

Onderwijs. (**Hooger**) Besluit tot aanwijzing, overeenkomstig artikel 170 der hooger-onderwijswet, van de Sint Radboud-Stichting, gevestigd te Utrecht, als bevoegd om bij de faculteit der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Leiden een bijzonderen leerstoel te vestigen. S. 54. 2 Mrt.

— Wet tot wijziging en aanvulling der hooger-onderwijswet. S. 86. 23 Mrt.

— Besluit tot hernieuwde aanwijzing overeenkomstig artikel 157 der Hooger-onderwijswet, van de afdeeling gymnasium van het Baarnsch Lyceum te Baarn. S. 99. 23 Mrt.

— Besluit tot aanwijzing, overeenkomstig artikel 170 der hooger-onderwijswet van de Stichting „Leidsch Universiteitsfonds", gevestigd te Leiden, als bevoegd om bij de faculteit der rechtsgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit te Leiden een bijzonderen leerstoel te vestigen. S. 102. 23 Mrt.

— Beschikking van den Hoogen Raad. Verordening der gemeente Arnhem tot heffing van schoolgeld voor het volgen van het onderwijs aan het gemeente-gymnasium, of aan een der Gemeente-Hoogere Burgerscholen. — Art. 3 der bovenbedoelde verordening, voorschrijvende, dat het schoolgeld, voor het volgen van onderwijs aan het gymnasium en daarmede op één lijn gestelde scholen berekend wordt naar het belastbaar inkomen, waarvoor de schoolgeldplichtige bij den aanvang van het heffingsjaar in de Rijksinkomstenbelasting is aangeslagen, is in dien zin te verstaan, dat grondslag der heffing is het inkomen volgens den aanslag over het bij den aanvang van den heffingstermijn loopende, op 1 Mei tevoren ingetreden belastingjaar, dus, waar het heffingsjaar voor het schoolgeld aanving met 1 Jan. 1924, met het belastingjaar 1 Mei 1923—30 April 1924. — In het middel van cassatie wordt over het hoofd gezien, dat aan deze verordening eene rationeele opvatting dient te worden gegeven, tenzij de bepalingen der verordening duidelijk anders leeren. 8 April.

— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld ir artikel 1 der Wet van 17 Juli 1923 (Staatsblad nº. 364). S. 175. 1 Mei.

— Besluit tot aanvulling van het K. B. van 26 Mei 1922, S. 387, houdende vaststelling van een programma voor het eindexamen der gymnasia en het daarmede gelijkgestelde examen, vermeldin art. 12 der hooger-onderwijswet. S. 182. 5 Mei.

— Wet tot wijziging en aanvulling der wet van 15 December 1917, S. 700, tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 17 Juli 1923 (Staatsblad nº. 364). S. 193. 16 Mei.

— Besluit tot hernieuwde aanwijzing overeenkomstig artikel 157 der hooger-onderwijswet, van de afdeeling gymnasium van het Christelijk lyceum te Harderwijk en van het Roomsch-Katholiek gymnasium voor meisjes „St. Angela" te Venray. S. 226. 5 Jun

— Wet tot wijziging en aanvulling der hooger-onderwijswet en der wet tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs. S. 283. 29 Juni.
— Besluit tot aanwijzing overeenkomstig artikel 170 der hooger-onderwijswet van het „Fondsten behoeve van de Indologische studiën aan de Rijksuniversiteit te Utrecht" als bevoegd om bij de faculteiten der rechtsgeleerdheid en der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Utrecht bijzondere leerstoelen te vestigen. S. 365. 25 Aug.
— Besluit tot aanwijzing overeenkomstig artikel 170 der hooger-onderwijswet van de Vereeniging tot instandhouding van het Oud-Studentenfonds te Utrecht als bevoegd om bij de faculteit der wis- en natuurkunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht een bijzonderen leerstoel te vestigen. S. 384. 15 Sept.
— Besluit tot hernieuwde aanwijzing, overeenkomstig artikel 157 der hooger-onderwijswet van: 1°. de afdeeling gymnasium van het St. Norbertus-lyceum te Roosendaal; 2°. de afdeeling gymnasium van het St. Gertrudislyceum te Roosendaal; 3°. de afdeeling gymnasium van het St. Catharina-lyceum te Eindhoven; 4°. R.-K. Gymnasium Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginis te Venray. S. 425. 24 Oct.
— Besluit tot aanvulling van het Academisch Statuut. S. 456. 30 Nov.
— Besluit tot hernieuwde aanwijzing overeenkomstig artikel 157 der Hooger-onderwijswet van het Gereformeerd gymnasium te Kampen. S. 483. 23 Dec.

Onderwijs (Lager). Besluit tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente Egmond-Binnen van 14 Augustus 1924, inzake het verleenen van medewerking tot nieuwbouw eener bijzondere lagere school ten behoeve van bet R.-K. Kerkbestuur van den H. Adalbertus te Rinnegom aldaar. S. 2. 7 Jan.
— Besluit tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente Leek van 18 December 1924, houdende vaststelling van de vergoeding bedoeld in artikel 101 der Lager-onderwijswet 1920, over het jaar 1922 voor de besturen der aldaar gevestigde bijzondere lagere scholen. S. 12. 13 Jan.
Ingetrokken. S. 48. 25 Febr.
— Koninklijk besluit. Aanschaffing van schoolmeubelen voor een bijzondere lagere school. Noch uit art. 72, noch uit art. 75 der Lager Onderwijswet kan worden afgeleid, dat de schoolmeubelen, waarvoor de benoodigde gelden worden aangevraagd niet reeds vóór de aanvrage voor rekening en risico van het schoolbestuur zouden mogen worden aangeschaft. 15 Jan.
— Arrest van den Hoogen Raad. De eisch, gesteld bij art. IV sub 2 van het K. B. van 16 Dec. 1920, S. 899, te weten, dat aan den cursus „door meer dan een onderwijzer gelijktijdig vervolgonderwijs wordt gegeven", moet zóó worden opgevat, dat de daar geregelde belooning van het hoofd van den cursus is verschuldigd voor het tijdvak waarin meerdere leerkrachten aan het onderwijs deelnemen, terwijl niet is vereischt — gelijk de Gemeente stelde — dat het onderwijs gedurende dezelfde uren wordt gegeven. 22 Jan.
— Koninklijk besluit. Eene onderwijzeres, ook al is zij aangesteld voor tijdelijke waarneming der betrekking van eene verplichte leerkracht, blijft, wanneer zij na 15 Mei 1923 aan de school in functie is getreden boven het aantal, gesteld in art. 28 l.o.-wet, zooals dat artikel van 1 Jan. 1923—1 Juli 1924 luidde, buiten aanmerking met betrekking tot de berekening der Rijksvergoeding. 24 Jan.
— Besluit tot schorsing tot 1 September 1925 van het besluit van den Raad van Doesburg, van 22 Januari 1925, waarbij Mej. H. J. Meulenbrug werd benoemd tot vakonderwijzeres in de nuttige handwerken aan de openbare lagere school B, in die gemeente. S. 34. 10 Febr.
— Koninklijk besluit. Art. 83, 3e lid der Lager Onderwijswet stelt het recht van beroep onbeperkt open. Hieruit mag worden afgeleid, dat Ged. Staten bevoegd zijn van het ingesteld beroep kennis te nemen ook wanneer het betrekking heeft op het object van schatting. 10 Febr.
— Besluit tot uitvoering van art. 3, eerste lid, van het K. B. van 27 December 1924, S. 585. 18 Febr.
— Besluit tot intrekking van Ons besluit van 10 November 1924, S. 508, tot schorsing tot 1 Juni 1925 van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Gameren, van 16 October 1924, waarbij het verzoek van H. C. van der Stam, in die gemeente, om plaatsing van zijn kleinzoon Pieter van der Stam op de openbare lagere school te Gameren werd afgewezen, en verzoeker werd medegedeeld, dat dit kind op de openbare lagere school te Nieuwaal kan worden toegelaten. S. 46. 24 Febr.
— Koninklijk besluit. Een onderwijzeres die tijdelijk met de waarneming van het hoofdschap is belast, doch niet den voor een schoolhoofd vereischten leeftijd bezit en niet in het bezit is van de hoofdakte, kan niet als hoofd der school voor vergoeding in aanmerking komen. 3 Mrt.
— Koninklijk besluit. Waar veelvuldige aanvragen van plaatsing van leerplichtige kinderen uit de eene gemeente op de openbare lagere school eener naburige gemeente niet zijn te verwachten en op laatstbedoelde school voldoende ruimte is, hebben Ged. Staten terecht een gemeenschappelijke regeling der toelating bevolen. 3 Mrt.
— Besluit tot intrekking van Ons besluit van 2 December 1924, S. 545, tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente Druten, van 8 November 1924, nº. 6955, inzake het verleenen van een subsidie aan het bestuur der R.K. Jongensschool aldaar, wegens het doen geven van een cursus voor bijzonder vervolgonderwijs. S. 100. 23 Mrt.
— Besluit tot vernietiging wegens strijd met de wet van artikel 11 van het Reglement voor de schoolvergaderingen aan de openbare lagere scholen te Amsterdam, vastgesteld door Burgemeester en Wethouders dier gemeente bij besluit van 16 Juli 1923. S. 124. 28 Mrt.
— Koninklijk besluit. Het bouwen van gemeentewege van een woning voor een onder-

wijzer, waarvan de kosten zoo hoog zijn dat redelijkerwijze niet te verwachten is dat ooit een huur zal kunnen worden bedongen die opweegt tegen de te betalen rente, komt neer op het aan dien onderwijzer toekennen van eene buitengewone toelage, welke zich niet verdraagt met art. 30 der L.O.wet. 28 Mrt.
— Koninklijk besluit. Voor een onderwijzer, die niet in het bezit is van het bewijs, bedoeld in art. 107 1e lid sub c, en die derhalve niet bevoegd is tot het geven van bijzonder onderwijs, kan door het schoolbestuur geen aanspraak op rijksvergoeding worden gemaakt. 8 April.
— Besluit tot vernietiging van de besluiten van den Raad der gemeente Rozenburg van 24 Mei en 2 Augustus 1924, strekkende tot opschorting van de uitvoering, respectievelijk tot intrekking van zijn besluit van 22 November 1923, inzake het verleenen van medewerking voor de uitbreiding van de bijzondere lagere school der Vereeniging tot stichting en instandhouding van Christelijke scholen aldaar. S. 139. 14 April.
— Besluit tot vernietiging van de verordening van den Raad der gemeente Woudenberg, d.d. 30 October 1923, tot regeling van het vervolgonderwijs. S. 163. 23 April.
— Besluit tot vernietiging van een tweetal besluiten van Burgemeester en Wethouders van Hengelo (O.), beide van 17 Januari 1922, inzake weigering tot vaststelling van de vergoeding, bedoeld in art. 205, eerste lid, der Lager-onderwijswet 1920 voor de R.-K. lagere scholen, aan de Willem de Clercqstraat en Paul Krugerstraat in die gemeente. S. 172. 29 April.
— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 1 der wet van 17 Juli 1923 (Staatsblad nº. 364). S. 175. 1 Mei.
— Koninklijk besluit. Nu de lokalen van een „gelijksoortige" bijzondere school in den zin van § 11 van art. LXIV der wet van 16 Februari 1923, S. 38, niet overeenkomstig art. 7 der L.-O.-wet 1920 door den Inspecteur der Volksgezondheid zijn afgekeurd, kan niet gezegd worden dat op deze school voor de daar schoolgaande kinderen geen gelegenheid tot plaatsing in de voor hen bestemde klasse zoude blijven bestaan. 12 Mei.
— Koninklijk besluit. Indien een gemeenteraad, na krachtens art. 77 2e lid aanvankelijk een deel eener openbare school voor een bijzondere school te hebben beschikbaar gesteld zonder aanduiding van een daarbij behoorend stuk grond als speelterrein, later verstaat dat bij het bedoeld gedeelte der openbare school mede moest worden gerekend een gedeelte van het daaromheen liggend speelterrein, en het schoolbestuur meent aanspraak te kunnen maken op een grooter gedeelte van het speelterrein, doet zich voor een geschil betreffend de toepassing van art. 80 2e lid, waaromtrent Ged. Staten een beslissing hebben te geven. 13 Mei.
— Besluit, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door L. M. van Hoeve—Leijs, thans wonende te Rotterdam, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, van 3 September 1924, waarbij is bevestigd het besluit van den Raad van Capelle aan den IJssel, van 15 Mei 1924, tot het verleenen aan haar van ongevraagd eervol ontslag uit hare betrekking van onderwijzeres aan de openbare lagere school nº. 1 in die gemeente, met ingang van den dag, waarop zij in het huwelijk zal zijn getreden. S. 199. 23 Mei.
— Wet tot wijziging van de Lager-onderwijswet 1920. S. 207. 28 Mei.
— Beschikking van den Hoogen Raad. Gemeentelijke verordening van Arnhem tot het heffen van schoolgeld voor het volgen van lager onderwijs van 13 Aug. 1923. — Waar ingevolge art. 23 der bovenvermelde verordening een aanslag in de schoolgeldheffing wordt verminderd, indien een aanslag in de Rijksinkomstenbelasting, waarnaar deze aanslag berekend wordt, verminderd is, is onder „vermindering" ook te verstaan het geval, dat aan iemand, die in de Rijksinkomstenbelasting is aangeslagen, ontheffing van belasting, bijv. wegens staking van een bedrijf, wordt verleend. — Het woord is niet letterlijk op te vatten in den engen zin, dat het bloot zou slaan op de gevallen bedoeld in art. 109 en art. 110 der wet op de Inkomstenbelasting 1914. — Alleen door de uitdrukking „verminderen" ruim op te vatten wordt rekening gehouden met de bedoeling der verordening, de heffing gelijken tred te doen houden met de geldelijke draagkracht naar welke in de Rijksinkomstenbelasting wordt bijgedragen. 11 Juni.
— Arrest van den Hoogen Raad. Een school kan een M. U. L. O.-school zijn zonder dat aan alle in art. 48 gestelde eischen is voldaan, zoodat er geen aanspraak op vergoeding tegen het Rijk zou aanwezig zijn. — Uit de geschiedenis valt af te leiden, dat de door de Rechtb. gestelde eisch — onderwijs in drie der vakken onder l, m, n, en p van art. 2 genoemd in ieder der hoogste drie klassen — juist is. 19 Juni.
— Koninklijk besluit. Als onderwijzers, die het hoofd der school moeten bijstaan kunnen alleen die onderwijzers in aanmerking komen, die gedurende den geheelen bij den rooster van lesuren vastgestelden schooltijd uitsluitend aan de eene school door dat hoofd bestuurd zijn verbonden in dien zin, dat zij gedurende dien geheelen tijd voor het aan die school te geven onderwijs beschikbaar zijn, hetgeen niet het geval zoo zijn, indien zij gedurende denzelfden tijd al ware het slechts voor enkele uren elders verbonden waren. 23 Juni.
— Koninklijk besluit. De in dit art. bedoelde vergoeding kan slechts worden berekend vanaf den datum, waarop het in art. 107 1e lid sub c genoemd bewijs aan den onderwijzer is uitgereikt, daar deze eerst van dien datum af tot het geven van bijzonder onderwijs bevoegd was. Hiertegen doet niet af, dat art. 107 niet is opgenomen onder de voorschriften waaraan moet zijn voldaan ter verkrijging van Rijksvergoeding. 23 Juni.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 30 October 1924 (Staatsblad nº. 480). S. 315. 4 Juli.

— Koninklijk besluit. Een school voor uitgebreid lager onderwijs in den zin van art. 3 1e lid sub *c* der L. O.-wet 1920 en een school voor meer uitgebreid lager onderwijs in den zin van de wet van 1878 kunnen voor de toepassing van art. 101 2e lid niet als overeenkomstige scholen worden aangemerkt. — De wedden van vakonderwijzers kunnen niet worden gerangschikt onder uitgaven ter verzekering van den goeden gang van het onderwijs, als onder letter *o* van art. 55 bedoeld. 7 Juli.

— Koninklijk besluit. Aan den eisch van art. 73 derde lid omtrent „andere redenen", door het schoolbestuur bij de aanvrage om beschikbaarstelling van gelden op te geven is voldaan wanneer als reden voor de verbouwing is opgegeven „de goede gang van het onderwijs"; het staat niet aan den Raad in eene beoordeeling der opgegeven reden te treden. 14 Juli.

— Besluit tot handhaving van het besluit van Ged. Staten van Overijssel van 29 Juli 1924, 2e afdeeling, no. 6627/5058, waarbij werd vernietigd het besluit van den Raad der gemeente Enschede van 9 Mei 1924, houdende afwijzende beschikking op de door het bestuur der R. K. Jongensschool, Brinkstraat 22, aldaar, ingediende aanvrage om de vergoeding, bedoeld in artikel 100 der Lager-onderwijswet 1920, over het jaar 1922. S. 332. 15 Juli.

— Koninklijk besluit. Ten aanzien van de vaststelling van de vergoeding der jaarwedden van de aan eene bijzondere school verbonden niet-verplichte leerkrachten moet rekening worden gehouden met het gemiddeld aantal leerlingen naar den in art. 28 6e lid aangegeven maatstaf over het jaar, voorafgaande aan dat, waarop de aanvrage van toepassing van art. 100 betrekking heeft. 22 Sept.

— Koninklijk besluit. Aanleg van een regenbak ter vervanging van een onbruikbaar drinkwater leverende welwaterpomp brengt mede eene verandering in het stelsel der drinkwatervoorziening ten behoeve van de schoolbevolking, en is te beschouwen als eene verandering van inrichting in den zin van art. 72. 25 Sept.

— Besluit tot wijziging van het K. B. van 29 October 1921, S. 1147, zooals dit is gewijzigd en aangevuld bij dat van 22 October 1923, S. 490, tot het stellen van regelen ter uitvoering van artikel 205, zevende, thans achtste lid, der Lager-onderwijswet 1920. S. 410. 9 Oct.

— Koninklijk besluit. Onder „jaarwedde" in art. 51 2e lid moet worden verstaan de vaste jaarwedde, in art. 30 1e lid bedoeld, zoodat daaronder niet mede kan worden begrepen de toelage, waarop krachtens het Bezoldigingsbesluit 1925 naast de wedde aanspraak kan worden gemaakt. — Van eene beschikking van den Minister, waarbij met toepassing van art. 51 12e lid een wachtgeld is herzien, staat noch krachtens art. 15 15e lid noch krachtens eene andere wetsbepaling beroep op de Kroon open. 19 Oct.

— Besluit houdende beschikking op de beroepen, ingesteld door 1o. den Raad der gemeente Peursum, en 2o. D. Kooijman J.Gzn. en 10 anderen, ouders of verzorgers van leerlingen der openbare lagere school te Peursum, tegen het besluit van Ged. Staten van Zuidholland, van 24 Juni 1924, no. 22/1, waarbij is bevolen, dat de openbare lagere school in de gemeente Peursum zal worden opgeheven met ingang van het tijdstip, waarop zal zijn tot stand gekomen eene der regelingen, bedoeld in artikel 19, vierde lid, der Lager-Onderwijswet 1920, te sluiten tusschen de Raden der gemeenten Peursum en Giessen-Nieuwkerk ten aanzien van de openbare lagere school in laatstgenoemde gemeente. S. 436. 2 Nov.

— Besluit tot wijziging van het Koninklijk besluit van 27 December 1924, S. 585, tot het opnieuw vaststellen van de regelen voor de bezoldiging van de hoofden en de onderwijzers aan de scholen voor gewoon, uitgebreid en meer uitgebreid lager onderwijs. S. 446. 17 Nov.

— Koninklijk besluit. Onder „jaarwedde" in art. 51 2o lid is niet begrepen een kindertoelage. Zoodanige toelage, waartoe de betrokkene in zijn nieuwe functie gerechtigd is, moet echter wel worden gerekend tot de inkomsten in al. 5 bedoeld, welke hij is gaan genieten uit of in verband met arbeid, na zijn ontslag ter hand genomen.
Tegen een herziening van een wachtgeld ingevolge art. 51 12e lid staat geen beroep op de Kroon open, dit beroep is beperkt tot de gevallen, vermeld in het 5e en 6e lid. 7 Dec.

— Koninklijk besluit. De eisch van storting van een waarborgsom, gesteld aan het slot van het derde lid, geldt bij aanschaffing van schoolmeubelen slechts dàn, wanneer die meubelen onder de eerste inrichting zijn begrepen, *niet* wanneer de aanschaffing geschiedt ter vervanging of uitbreiding van de bestaande meubelen. 14 Dec.

— Koninklijk besluit. Aankoop en inrichting van een speelplaats moet geacht worden dienstbaar te zijn voor het onderwijs en is dus te beschouwen als eene verandering van inrichting, wanneer het schoolbestuur uitdrukkelijk heeft verklaard dat het terrein mede voor het onderwijs in lichamelijke oefening is bestemd. 18 Dec.

— Arrest van den Hoogen Raad. Weigering van de gemeente om het salaris van helpster in de nuttige handwerken uit te betalen gedurende den tijd dat de betrokkene tevens als tijdelijk onderwijzeres heeft dienst gedaan. — Het druischt wel in tegen den geest van art. 30 en volgg. L. O.wet dat een tijdelijk onderwijzeres boven haar vaste jaarwedde nog een toelage ontvangt, maar hier heeft nu eenmaal een afzonderlijke benoeming als helpster plaats gehad, welke benoeming nu niet is beweerd dat zij door de Kroon is vernietigd, alle daaruit voortvloeiende gevolgen heeft, ook wat betreft het daaraan verbonden salaris. 18 Dec.

— Beschikking van den Hoogen Raad. Een Raad van Beroep is wel evenals de gewone rechter bevoegd gemeentelijke belastingverordeningen aan de wet te toetsen, maar is dan ook verplicht acht te slaan op overgangsbepalingen — art. LXIV, § 10, der wet van 16 Febr. 1923, S. no. 38 — waardoor art. 62, 2e lid, der Lager Onderwijswet 1920, zooals dit thans luidt, ten deze niet toepasselijk is.

— De beslissing van den Raad van Beroep, dat art. 2 der Schoolgeldverordening van de gemeente Laren, van 14 October 1921, zooals dat is gewijzigd bij de verordening dier gemeente van 7 December 1922, niet verbindend is, desniettemin juist. Art. 62 der Lager Onderwijswet 1920, zooals dit artikel luidde op het oogenblik dat art 2 tot stand kwam, bepaalt, dat ter tegemoetkoming in de kosten van het lager onderwijs, welke voor rekening van de gemeente blijven, van de ouders der schoolgaande kinderen of bij ontstentenis van beide ouders van die kinderen zelven schoolgeld zou geheven worden „naar evenredigheid van het inkomen." Daarmede is bedoeld het inkomen óf van de ouders óf, zoo er slechts een der ouders is, van dien, óf bij ontstentenis der ouders van de kinderen zelve. — Ten onrechte wordt in de Larensche verordening het inkomen tot maatstaf genomen van het hoofd van het gezin waartoe een ouder of kind kan behooren zonder zelf gezinshoofd te zijn. 23 Dec.

— Besluit tot wijziging van het Koninklijk besluit van 22 October 1923, S. 489, tot rangschikking onder het buitengewoon lager onderwijs van de scholen voor doofstomme, blinde, zwakzinnige en slechthoorende kinderen zoomede van de scholen voor imbecillen en van de scholen, verbonden aan gestichten, bedoeld in artikel 7 der wet van 27 April 1884 S. 96, voor zwakzinnigen (idioten en imbecillen). S. 512. 24 Dec.

— Koninklijk besluit. Waar vaststaat dat de betrokken schoolbesturen hebben verzuimd, de beschikking van den Minister van O., K. en W., tot vaststelling van de Rijksvergoeding, bedoeld in art. 97, binnen een maand na hare ontvangst in afschrift aan het gemeentebestuur in te zenden, heeft de gemeenteraad terecht op de aanvragen der schoolbesturen om vergoeding ingevolge art. 100 der L. O.-wet 1920 afwijzend beschikt. 24 Dec.

— Wet tot wijziging van de Lager-onderwijswet 1920. S. 523. 30 Dec.

— Koninklijk besluit. De gemeenteraad is niet bevoegd om, waar in 1920 voor het onderwijs in het Fransch eene wettelijke akte van bekwaamheid verkrijgbaar was gesteld, voor het onderwijs in dat vak, aan een aan de openbare lagere school verbonden cursus gegeven, aan de daarmede belaste onderwijzers eene belooning toe te kennen. 31 Dec

— Zie ook: *Pensioenen en Wachtgelden.*

Onderwijs. (**Militair**) Zie *Academie.* (*Koninklijke*) — Zie *Militaire Zaken.*

Onderwijs. (**Middelbaar**) Besluit houdende nadere voorschriften tot uitvoering van art. 16 en art. 28, vierde lid, der Nijverheidsonderwijswet. S. 27. 31 Jan.

— Besluit tot intrekking van het K. B. van 17 September 1904, S. 223 en tot vaststelling van nieuwe reglementen voor de Rijkslands- en Tuinbouwwinterscholen. S. 68. 11 Mrt.

— Besluit tot wijziging van het K. B. van 11 Juli 1921, S. 918, gewijzigd bij de Kon. besluiten van 9 Februari 1922, S. 56 en van 7 Mei 1923, S. 196, houdende voorschriften, regelende de bevoegdheden tot het geven van nijverheidsonderwijs en de daarmede verband houdende examens. S. 101. 23 Mrt.

— Beschikking van den Hoogen Raad. Gemeentebelastingen. — Schoolgeldheffing voor het middelbaar onderwijs te Arnhem. — Wanneer in eene gemeentelijke belastingverordening bepaald is, dat het schoolgeld wordt geheven naar het inkomen waarover de schoolgeldplichtige bij den aanvang van het heffingsjaar is aangeslagen in de Rijksinkomstenbelasting en dat heffingsjaar begint met 1 Januari, wordt de bedoeling om verband te leggen tusschen de schoolgeldheffing en de aanslagen in de Rijksinkomstenbelasting alleen verwezenlijkt, indien grondslag van de heffing is het inkomen volgens den aanslag over het bij den aanvang van den heffingstermijn loopende op 1 Mei tevoren ingetreden belastingjaar, in dat geval, waar het betreft het heffingsjaar 1924, den aanslag over het belastingjaar 1 Mei 1923—30 April 1924. — Waar tegenover deze rationeele opvatting in het cassatiemiddel wordt betoogd, dat beslissend zou zijn niet het belastingjaar waarop de aanslag in de rijksbelasting betrekking heeft, maar de datum waarop de laatste aanslag in die belasting is tot stand gekomen, behoort dit middel als ongegrond te worden verworpen. 11 Juni

— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni

— Koninklijk besluit. Bij de bepaling van het begrip „gelijksoortige school" moet op de gelijkheid der vakken worden gelet, niet op de gelijksoortigheid der scholen in haar geheel. 13 Aug.

— Koninklijk besluit. Met de gemeente van afkomst is bedoeld de gemeente, vanwaar een leerling, indien hij meerderjarig is, komt op het tijdstip, waarop hij de school zal bezoeken. 13 Aug.

— Besluit tot wijziging van het Koninklijk besluit van 23 Maart 1925, S. 101, houdende voorschriften inzake de bevoegdheden tot het geven van nijverheidsonderwijs en de daarmede verband houdende examens. S. 449. 21 Nov.

— Besluit tot uitvoering van artikel 29, tweede lid, der Nijverheidsonderwijswet, houdende voorschriften inzake de eindexamens aan de Nijverheidsscholen. S. 457. 30 Nov.

Ongevallenverzekering. Besluit tot wijziging van het K. B. van 30 Juli 1923, S. 385, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 26, eerste lid, der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922, zooals dat is gewijzigd bij K. B. van 10 April 1924 (Staatsblad nº. 181). S. 5. 8 Jan.

— Besluit tot wijziging van het K. B. van 23 Jan. 1923, S. 23, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 88, eerste en tweede lid en 89, tweede lid, der Ongevallenwet 1921. S. 6. 8 Jan.

— Besluit tot wijziging van het K. B. van 17 September 1924, S. 454, ter uitvoering van artikel 24, tweede lid, der Invaliditeitswet, en artikel 6, tweede lid, der Ouderdomswet 1919 en tot vaststelling van de wijze, waarop de kosten, welke voor de Raden van Arbeid voortvloeien uit de uitvoering van de Ongevallenwet 1921 en de Land- en Tuinbouw-

ongevallenwet 1922 worden vastgesteld of begroot. S. 9. 9 Jan.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 21 Januari 1922, S. 26, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 54, tweede, derde, vierde en vijfde lid, en 64, sub 1°., 3°., 4°., en 6°. der Ongevallenwet 1921, zooals dat is gewijzigd bij K. B. van 6 October 1923 (Staatsblad n°. 475). S. 51. 26 Febr.
— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in de artt. 89 en 122 der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922. S. 52. 26 Febr.
— Wet tot wijziging der Ongevallenwet 1921. S. 64. 11 Mrt.
— Wet tot wijziging van de Wet op de Rijksverzekeringsbank, Stbl. 1920, n°. 780. S. 66. 11 Mrt.
— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in art. 7, tweede lid, III onder 1°. *b* en 2°. der Ongevallenwet 1921. S. 122. 26 Mrt.
— Besluit tot herziening van het tarief, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 10 Februari 1923 (Staatsblad n°. 36). S. 144. 16 April
— Besluit tot intrekking van het besluit van 29 November 1921, S. 1337, en tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 29, eerste lid, der Ongevallenwet 1921. S. 145. 16 April.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 21 September 1923, S. 459, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 5° der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922. S. 227. 5 Juni.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 18 April 1921, S. 678, tot vaststelling van de regelen nopens de verdeeling der in artikel 19, eerste lid, der Wet op de Rijksverzekeringsbank, S. 1920, n°.780, bedoelde kosten, zooals dat laatstelijk is gewijzigd bij K. B. van 18 Maart 1924 (Staatsblad n°. 124). S. 333. 15 Juli
— Beschikking van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, tot wijziging van het formulier van aangifte, bedoeld in art. 66, vierde lid, der Ongevallenwet 1921. 19 Aug.
— Besluit tot wijziging van het Koninklijk besluit van den 28sten December 1921, S. 1445, tot intrekking van het Koninklijk besluit van 30 Juni 1921, S. 821, en tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, ter uitvoering van artikel 43 der Ongevallenwet 1921. S. 548. 30 Dec.
— Zie ook: *Raden van Arbeid.*
— „ „ - *Tractaten.*

Onteigening. Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van den bouw van een brug voor gewoon verkeer over den Gelderschen IJssel nabij het Katerveer, ingevolge de wet van 15 December 1917, (Staatsblad n°. 704). S. 150. 17 April.
— Als voren van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor verbreeding van een gedeelte van den Rijswijkscheweg te 's-Gravenhage. S. 153. 17 April.
— Als voren met toepassing van de wet van 27 Maart 1915, S. 171, van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor den aanleg van een weg van Tripscompagnie naar Veendam. S. 154. 17 April.
— Als voren met toepassing van de wet van 27 Maart 1915, S. 171, van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten in de gemeente Lonneker, noodig voor het verkrijgen van een terrein voor berging van huis- en straatvuil uit Enschedé, mede ter ontginning van dat terrein. S. 155. 17 April.
— Als voren ten behoeve van verlegging en verbreeding van den Rijksweg Utrecht—de Grebbe tusschen Utrecht en Zeist en aanleg van een tweede spoor voor den electrischen tramweg Utrecht—Zeist. S. 177. 2 Mei.
— Als voren van perceelen, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten noodig voor de verbreeding van den Lagen Rijndijk in de gemeente Leiden. S. 210. 28 Mei
— Als voren ten behoeve van verbetering van den Rijksweg Amsterdam—Amersfoort. S. 211. 28 Mei.
— Als voren van perceelen, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten noodig voor het maken van een scheepvaartverbinding tusschen den Hollandschen IJssel en de Gouwe nabij Gouda; in de gemeenten Gouda en Moordrecht. S. 212. 28 Mei
— Rondschrijven van den Minister van Waterstaat aan de Gedep. Staten van de verschillende provinciën, betreffende toepassing VIIen titel Onteigeningswet. 5 Juni.
— Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor uitbreiding van het gemeentezieken-huis te 's-Gravenhage. S. 238. 23 Juni.
— Als voren van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor het verbeteren van den verkeersweg, genaamd de „Dragt" te Heerenveen, gemeente Schoterland, en voor den aanleg van een verbindingsweg tusschen de Decamalaan en een zuidelijk daarvan gelegen bouwterrein aldaar. S. 240. 23 Juni.
— Als voren van perceelen, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten, noodig voor den aanleg van een weg van den Bovensten Limbrichterweg naar den Ondersten Limbrichterweg en van de Tunnelstraat naar den Limbrichterweg, in de gemeente Sittard. S. 288. 29 Juni.
— Als voren van perceelen, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten, noodig voor de verbetering van den Roosendaalschen en Steenbergschen Vliet tusschen het Bovensas en de Rijksbrug over de haven van Roosendaal in de gemeenten Dinteloord, Steenbergen, Oud- en Nieuw-Gastel en Roosendaal en Nispen. S. 289. 29 Juni.
— Besluit tot aanwijzing van de perceelen, die ten behoeve van den aanleg en gedeeltelijke verhooging en verzwaring van Rijkszeeweringen in de gemeente Wieringen in verband

met de werken voor de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee onteigend moeten worden. S. 407. 6 Oct.
— Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor en ten behoeve van den aanleg van een straat ter verkrijging van een rechtstreeksche verbinding van de Hooge Bothofstraat naar de Oldenzaalsche straat te Enschedé. S. 489. 24 Dec.
— Als voren van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor en ten behoeve van het totstandbrengen van verkeersverbeteringen te land en te water aan het einde van den Overtoom, op het daarbij aansluitende gedeelte van den Amstelveenschen weg en aan het einde van den Schinkel te Amsterdam. S. 490. 24 Dec.
— Als voren van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor de uitbreiding van het openbaar slachthuis te Groningen en voor het stichten van eene bebouwing met straataanleg tusschen het slachthuis en de ter plaatse reeds aanwezige woningen der gemeente in verbinding door een aan te leggen toegangsweg met den weg langs het Damsterdiep. S. 493. 24 Dec.
— Als voren ten behoeve van omlegging van den Rijksweg Utrecht—de Grebbe onder Amerongen en Leersum. S. 496. 24 Dec.
— Als voren ten behoeve van verlenging van de wisselplaats van den tramweg Zeist—Rhenen ten noordwesten van den Staatsspoorweg Utrecht—Arnhem nabij station Driebergen. S. 497. 24 Dec.
— Als voren ten behoeve van uitbreiding van het stations-emplacement Valkenburg. S. 498. 24 Dec.
— Als voren ten behoeve van aanleg van een tramweg van Zutphen naar Deventer. S. 499. 24 Dec.

Ontplofbare stoffen. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Ontsmettingsmiddelen. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Oorlogswinstbelasting. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Openbare middelen van vervoer. Arrest van den Hoogen Raad. Waar in de dagvaarding is te laste gelegd, dat gereden is met het kennelijk doel van verhuring, dat wil zeggen: met den bij den dader bestaande uiterlijk kenbare bedoeling daartoe, is daarmede gesteld een feit als bedoeld in art. 143 Sv. ook al is daarbij niet nader opgegeven aan welke omstandigheden die bedoeling kenbaar was. — De grief, dat andere feiten bewezen zouden zijn verklaard dan in de dagvaarding waren gesteld, mist feitelijken grondslag, daar de Rechtbank de dagvaarding heeft gelezen zooals zij met herstel van de schrijffout luidt en de telastelegging aldus opgevat, heeft bewezen verklaard. — De telastelegging dat gereden is met het kennelijk doel om geheel of gedeeltelijk te verhuren, is niet eene alternatieve telastelegging, omdat men met een motorrijtuig zeer goed kan rijden, de bedoeling hebbende dit geheel of wel ten deele te verhuren, waarbij men dan van het aanbod, dat van de zijde van het publiek gedaan wordt, laat afhangen of het een dan wel het andere geschiedt. — Uit de in het vonnis opgenomen verklaringen heeft de Rechtb. het bewijs kunnen putten dat zoowel bekl. als zijn chauffeur niet in het bezit waren van eene vergunning van B. en W.; of zulks terecht is geschied staat niet ter beoordeeling van den rechter in cassatie. — Art. 44 der A. P. V. van Breda, sprekende van het doel, om een motorrijtuig geheel of gedeeltelijk te verhuren, verstaat daaronder het bieden van gelegenheid aan het publiek om tegen betaling van zeker bedrag met zoodanig rijtuig een rit te maken. De Rechtb. heeft het deel der aanklacht waarin is gesteld dat dat doel aanwezig was, in denzelfden zin verstaan en het bewijs van die telastelegging kan worden afgeleid uit de in het vonnis opgenomen verklaringen. — Waar in art. 1 der wet van 23 April 1880, S. 67, is bepaald, dat tot het in werking brengen van een openbaar middel van vervoer van personen of goederen geen voorafgaande vergunning wordt gevorderd, is daarmede blijkens de geschiedenis van deze wetsbepaling niet meer te kennen gegeven, dan dat het stelsel van concessies voor zoodanig vervoer werd verlaten, geenszins dat daardoor de toepasselijkheid zou zijn uitgesloten van politieverordeningen, die in het belang der openbare orde en veiligheid de toelaatbaarheid van bepaalde handelingen op den openbaren weg afhankelijk stellen van eene vergunning van B. en W. — Weliswaar beperkt art. 44 der A. P. V. in Breda de bevoegdheid om de daar bedoelde vergunning te weigeren niet, doch dit art. verbiedt niet om zonder zoodanige vergunning te Breda met een motorrijtuig den openbaren weg te berijden maar enkel om met een rijtuig of motorrijtuig op den openbaren weg een standplaats in te nemen of te rijden met het kennelijk doel dat rijtuig geheel of gedeeltelijk te verhuren: daardoor wordt echter het intercommunaal verkeer niet verhinderd, daar voor hem die zulk vervoer wil ondernemen, de gelegenheid openstaat, om de te vervoeren reizigers niet op den openbaren weg, doch op privaat terrein te doen instappen en aldaar de geheele of gedeeltelijke verhuring van het motorrijtuig te doen plaats hebben. 9 Mrt.
— Arrest van den Hoogen Raad. Art. 1 der Wet op de Openbare Middelen van Vervoer van 1880 heeft slechts de strekking te kennen te geven dat het stelsel van concessies tot het in werking brengen van een openbaar middel van vervoer van personen of goederen werd verlaten; daardoor wordt echter geenszins de toepasselijkheid uitgesloten van de politie-verordeningen die de toelaatbaarheid van bepaalde handelingen in het belang der openbare orde en veiligheid afhankelijk stellen van de vergunning van B. en W. Het aangevallen art. 106 der Gem. Verord. van den Haag maakt volstrekt niet elk verkeer met een openbaar middel van vervoer tusschen gemeenten, tenzij met goedvinden van B. en

W. onmogelijk, daar het alleen ondermeer verbiedt het rijden met het doel het rijtuig op straat geheel of gedeeltelijk te verhuren, doch niet het daarmee rijden in de gemeente om het te verhuren elders dan op straat. Daarom is ook niet in te zien waarom, nu het verhuren niet onder elke omstandigheid is verboden, het gemelde doel van bekl. door het voorschrift niet meer zou zijn te bereiken. 23 Febr.

Opiumwet. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni

Ouderdomsverzekering. Zie *Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering.*

Paardenwet. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Pakketpost. Zie: *Posterij.*

Pandhuiswet. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Papier. Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende deugdelijkheid van papier voor afschriften en uittreksels van akten van den burgerlijken stand. 28 Febr.

Paspoorten. Rondschrijven van den Minister van Buitenlandsche Zaken aan Commissarissen der Koningin in de provincies, betreffende het aanteekenen op paspoorten van behoeftige Nederlanders in het buitenland van verleenden onderstand en het terugvorderen hiervan bij verlenging of vernieuwing dier paspoorten. 1 Mei.

Pensioenen en wachtgelden. Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 18 der Wet van 21 November 1924, S. 522, tot uitvoering van artikel 90, laatste lid, der Grondwet. S. 21. 26 Jan.

— Koninklijk besluit. Het opheffen der m.u.l.o. klassen van eene school geeft aan het hoofd dier school geen aanspraak op wachtgeld. 3 Febr.

— Besluit tot nadere herziening van de bezoldigingen en de samenstelling van het personeel van de directie der Pensioenfondsen voor de Koloniale Landsdienaren en Locale Ambtenaren. S. 31. 5 Febr.

— Koninklijk besluit tot uitvoering van art. 3, eerste lid, van het K. B. van 27 December 1924, (Staatsblad 585). 18 Febr.

— Centrale raad van beroep. De vraag of klager al dan niet recht heeft op pensioen, is van materieelen aard, immers betreft het al of niet bestaan van een recht; zulks in tegenstelling met de bepalingen omtrent de te nemen maatregelen tot erkenning van recht, welke van formeelen aard zijn. — Waar klager heeft berust in beslissingen van den Minister van Financiën, waarbij voor hem, als hoofd en als onderwijzer bij het herhalingsonderwijs afzonderlijke pensioensgrondslagen zijn vastgesteld, en in de beslissing van den Pensioenraad, waarbij hem pensioen is toegekend uitsluitend ter zake van zijn functie als onderwijzer bij het herhalingsonderwijs, zijn deze beslissingen voor klager onaantastbaar geworden, en staat daardoor te zijnen aanzien vast, dat de beide genoemde functies moeten worden beschouwd als twee verschillende betrekkingen. 3 Mrt.

— Centrale raad van beroep. Daargelaten of het recht op uitgesteld pensioen ingevolge de vroegere Burgerlijke P.W. en de P.W. 1922 ontstaat met het ontslag van den betrokken ambtenaar dan wel op den dag, waarop hij den 65-jarigen leeftijd bereikt, en of art. 48, 3 P.W. 1922 wel ooit toepassing kan vinden ten aanzien van hen, die vóór de inwerkingtreding dier wet zijn ontslagen — in ieder geval had voor dezen klager, die reeds in 1919 den leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, dat recht vóór die inwerkingtreding moeten zijn ontstaan. — Hieruit volgt, dat, mede in verband met de bepaling van art. 176 P.W. 1922, zijn aanspraak op pensioen uitsluitend naar de bepalingen der Burgerlijke P.W. moet worden beoordeeld. 17 Mrt.

— Centrale raad van beroep. Een beslissing van den Pensioenraad dat bewezen diensten niet voor pensioen in aanmerking komen, is een beslissing, welke van belang kan zijn voor het bedrag van een eventueel toe te kennen pensioen. Op grond van art. 127*a* 1e lid sub *b*, is dus de Minister van Financiën bevoegd, tegen die beslissing beroep in te stellen. — Uit het ontbreken in de Burgerlijke Pensioenwet van een bepaling als die van art. 130 P.W. 1922 volgt niet, dat onder de werking der eerstgenoemde wet het recht tot herziening van eenmaal genomen bindende beslissingen in het nadeel van den daarbij betrokkene onbeperkt was, doch dat zoodanig recht niet bestond. 31 Mrt.

— Rondschrijven van den Minister van Financiën aan Heeren Commissarissen der Koningin in de verschillende provinciën, betreffende veranderde wijze van pensioenbetaling. 17 April.

— Wet tot wijziging van de Pensioenwet 1922 (Staatsblad nº. 240). S. 216. 28 Mei.

— Wet tot wijziging van de wet van 2 Juli 1923, S. 326, tot regeling van de pensioenen van de reserveadjudanten-onderofficier van de landmacht, die op grond van de door hen bekleede betrekking geacht worden voortdurend in werkelijken dienst te zijn of geweest te zijn, alsmede van hunne weduwen en weezen. S. 225. 5 Juni.

— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Burgemeesters, betreffende: Uitvoering K. B. 9 Augustus 1924, S. 414, betreffende Pensioenwetten voor de landmacht en de zeemacht. 16 Juni.

— Wet tot wijziging en aanvulling van de Pensioenwet voor de zeemacht (Staatsblad 1922, nº. 65). S. 273. 27 Juni.

— Wet tot wijziging en aanvulling van de Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marine-reserve (Staatsblad 1923, nº. 355). S. 274. 27 Juni.

— Wet tot wijziging en aanvulling van de Pensioenwet voor het reservepersoneel der landmacht (Staatsblad 1923, nº. 356). S. 276. 27 Juni.

— Wet tot wijziging en aanvulling van de Pensioenwet voor de landmacht (Staatsblad 1922, nº. 66). S. 277. 27 Juni.

— Wet tot vaststelling van eene pensioenwet voor de vrijwilligers bij den landstorm. S. 278. 27 Juni.
— Wet tot wijziging en aanvulling van de Militaire Weduwenwet 1922. S. 279. 27 Juni.
— Wet, houdende machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen in zake de pensioen-regeling voor haar personeel. S. 291. 29 Juni.
— Wet, betreffende pensioenregeling voor de spoorwegambtenaren en hunne weduwen en weezen. S. 294. 29 Juni.
— In werking treden. S. 380. 12 Sept.
— Besluit tot wijziging en aanvulling van het K. B. van 3 Augustus 1922, S. 479, tot regeling van de toekenning van wachtgeld aan Burgerlijke Rijksambtenaren, zooals dit laatstelijk is gewijzigd en aangevuld bij besluit van 9 Februari 1924 (Staatsblad nº. 36). S. 330. 14 Juli.
— Besluit, houdende wijziging van het K. B. van 18 October 1922, S. 564, tot uitvoering van de artikelen 26 der Pensioenwetten voor de land- en voor de zeemacht (Staatsblad 1922, nos. 66 en 65). S. 337. 20 Juli.
— Besluit tot bekendmaking van den tekst van het K. B. van den 3den Augustus 1922, S. 479, houdende regeling van de toekenning van wachtgeld aan burgerlijke Rijksambtenaren, zooals die is gewijzigd bij de K. B. van den 28sten December 1923, S. 560; den 9den Februari 1924, S. 36, en den 14den Juli 1925 (Staatsblad nº. 330). S. 341. 30 Juli.
— Besluit tot intrekking van het K. B. van den 4den Juni 1924, S. 270, houdende eene voorloopige wijziging van het K. B. van den 28 November 1922, S. 638, tot vaststelling van de regeling bedoeld in artikel 36, 4de lid der Pensioenwet 1922 (Staatsblad nº. 240). S. 342. 30 Juli.
— Rondschrijven van der Pensioenraad aan Heeren Burgemeester en Wethouders van de verschillende gemeenten, betreffende Pensioensbijdragen onderwijzers. 31 Juli.
— Rondschrijven van den Pensioenraad aan heeren Burgemeester en Wethouders van de onderscheidene gemeenten, betreffende uitvoering Pensioenwet. 4 Aug.
— Besluit ter bekendmaking van den tekst der wet van 5 Mei 1922, S. 240, houdende pensioenregeling voor de ambtenaren en hunne weduwen en weezen, zooals die is gewijzigd bij de wetten van 23 Juni 1923, S. 293; 30 Juni 1923, S. 307 en 28 Mei 1925 (Staatsblad nº. 216). S. 355. 13 Aug.
— Besluit tot wijziging van den algemeenen maatregel van bestuur, vastgesteld bij K. B. van 6 Juni 1922 (Staatsblad nº. 398). S. 368. 27 Aug.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 21 December 1923, S. 554, houdende vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 72 der Militaire Weduwenwet 1922 en in de artikelen 37, vijfde lid, der Pensioenwetten voor de landmacht en voor de zeemacht (Staatsblad 1922 nos. 66 en 65). S. 375. 5 Sept.
— Rondschrijven van den Minister van Financiën, betreffende wijziging pensioenbetaling. 14 Sept.
— Centrale raad van beroep. Krachtens het K. B. van 27 Augustus 1920, waarbij de hoofden der departementen van algemeen bestuur zijn gemachtigd tot benoeming van tijdelijk personeel en tot overdracht van deze machtiging aan onder hen ressorteerende colleges en autoriteiten, is de Minister van Arbeid bevoegd de aanstelling van werkvrouwen te doen geschieden door den concierge. — Voorzoover de Kroon de benoeming van ambtenaren niet aan zich heeft gehouden, moet worden aangenomen dat de Ministers tot deze benoeming en tot overdracht van de benoeming aan eenige lagere autoriteit bevoegd zijn. 29 Sept.
— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 23*b* der Pensioenwetten voor de landmacht en de zeemacht (Staatsblad 1922, nos. 66 en 65) zooals deze laatstelijk zijn gewijzigd bij de wetten van 27 Juni 1925 (Staatsblad nos. 277 en 273). S. 435. 31 Oct.
— Besluit, houdende vaststelling van den algemeenen maatregel van bestuur ter uitvoering van de artikelen 15*a* der Pensioenwetten voor de land- en voor de zeemacht (Staatsblad 1922, nos. 66 en 65) en van artikel 10 der Militaire Weduwenwet 1922. S. 451. 21 Nov.
— Besluit, houdende vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur tot regeling van de uitbetaling van de pensioenen en onderstanden, bedoeld bij artikel 62 der Pensioenwet voor de landmacht (Staatsblad 1922, nº. 66) en bij artikel 60 der Pensioenwet voor de zeemacht (Staatsblad 1922, nº. 65). S. 455. 26 Nov.
— Besluit, houdende bepaling van de in artikel 36, tweede lid, der Pensioenwet 1922 (Staatsblad nº. 240) bedoelde rente. S. 467*a*. 10 Dec.
— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 67, derde lid, der Pensioenwet 1922 (Staatsblad nº. 240). S. 473. 17 Dec.
— Rondschrijven van den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen aan de Besturen der onderscheidene gemeenten, betreffende: Verhaal pensioensbijdragen op onderwijzers. 22 Dec.
— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel LXXXIV, tweede lid, van de wet van 28 Mei 1925 (Stbl. nº. 216). S. 481. 23 Dec.
— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 115, eerste lid, der Pensioenwet 1922 (Staatsblad nº. 240). S. 482. 23 Dec.
— Zie ook: *Indië (Nederl.)*.
— Zie ook: *Curaçao*.
— „ „ *Suriname*.

Personeele belasting. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Phosphorluciferswet. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Politie. Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan den Heer Commissaris der Koningin in Gelderland, Noordholland, Zeeland, Utrecht, Friesland, Overijssel, Groningen, Drenthe en Limburg, betreffende gemeentepolitie. 27 Juni.

Politietroepen. Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Burgemeesters, betreffende: gebruik van politietroepen voor politiediensten en vorderen van die troepen voor het verleenen van militairen bijstand. 9 Nov.

Posterijen en Giro. Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende dienststukken. 10 Jan.

— Rondschrijven van den Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid, Besmettelijke Ziekten, aan de Gemeentebesturen der Nederlandsche Gemeenten, betreffende portvrijdom. 12 Febr.

— Besluit tot wijziging van het Girobesluit 1924 (Staatsblad nº. 451). S. 120. 26 Mrt.

— Wet tot bekrachtiging van overeenkomsten met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij omtrent afschrijvingen en vergoeding voor postvervoer. S. 292. 29 Juni.

— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

— Besluit houdende bepalingen betreffende het postverkeer met Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao en met het buitenland. S. 394. 25 Sept.

— Besluit houdende bepalingen betreffende het pakketpostverkeer met Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao en met het buitenland. S. 395. 25 Sept.

— Besluit tot uitvoering van onderscheidene bepalingen der Postwet (Staatsblad 1919, nº. 543). S. 396. 25 Sept.

— Besluit houdende wijziging van het Pakketpostbesluit (Staatsblad 1919, nº. 574). S. 397. 25 Sept.

— Besluit tot wijziging van het Girobesluit 1924, S. 451, zooals dat is gewijzigd bij Koninklijk Besluit van den 26sten Maart 1925 (Staatsblad nº. 120). S. 441. 11 Nov.

— Zie ook: *Tracta'en.*

Provinciale wet. Besluit tot wijziging van de Modellen I en II behoorende bij het K. B. van 27 April 1922, S. 230, sedert gewijzigd, tot uitvoering van artikelen der Kieswet, der Provinciale Wet en der Gemeentewet. S. 123. 28 Mrt.

— Wet tot wijziging van de Kieswet, van de Provinciale Wet en van de Gemeentewet. S. 233. 23 Juni.

— Besluit ter uitvoering van artikelen der Kieswet, der Provinciale wet en der Gemeentewet. S. 268. 23 Juni.

Psychopathenwet. Wet tot aanvulling en wijziging der bepalingen betreffende het strafrecht en de strafrechtspleging ten aanzien van personen bij wie tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond. S. 221. 28 Mei.

Raad van Beroep (Centrale). Besluit, houdende nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 6 Augustus 1920 S. 687, tot vaststelling van bepalingen omtrent de jaarwedden van de leden en den griffier van en de substituut-griffiers bij den centralen raad van beroep, en van de voorzitters en griffiers van de raden van beroep, laatstelijk gewijzigd bij het Kon. besluit van 17 Januari 1923 (Staatsblad nº. 19). S. 517. 28 Dec.

Raad van State. Wet tot regeling van de bezoldiging van den Raad van State. S. 573. 31 Dec.

Raden van Arbeid. Besluit tot wijziging van het K. B. van 17 September 1924, S. 454, ter uitvoering van artikel 24, tweede lid, der Invaliditeitswet, en artikel 6, tweede lid, der Ouderdomswet 1919 en tot vaststelling van de wijze, waarop de kosten, welke voor de Raden van Arbeid voortvloeien uit de uitvoering van de Ongevallenwet 1921 en de Land- en Tuinbouw-ongevallenwet 1922 worden vastgesteld of begroot. S. 9. 9 Jan.

— Besluit tot vernietiging van het besluit van den Raad van Arbeid te Goes van 11 October 1924, waarbij de vergoeding voor secretariaatswerkzaamheden bij dien Raad wordt vastgesteld op f 200 's jaars. S. 17. 21 Jan.

— Besluit tot vernietiging van een drietal besluiten van den Raad van Arbeid te Nijmegen van 26 Juni 1924, strekkende onder meer tot instelling van het ambt van Secretaris, hoofd van het personeel bij dien Raad. S. 31*a*. 6 Febr.

— Besluit tot wijziging van het K. B. van 17 September 1924, S. 455, tot intrekking van het K. B. van 29 December 1920, S. 922, en tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur betreffende voorschriften voor de door de Raden van Arbeid te voeren administratie. S. 133. 2 April.

Raden van Beroep voor de directe belastingen. Besluit, houdende bepalingen betreffende ambtskringen van raden van beroep voor de directe belastingen. S. 38. 13 Febr.

— Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

— Besluit, houdende bepalingen betreffende ambtskringen van raden van beroep voor de directe belastingen. S. 454 24 Nov.

Radenwet. Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 50, eerste lid, der Radenwet. S. 1. 2 Jan.

— Besluit tot wijziging van het K. B. van 28 Februari 1919, S. 54, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld bij de artikelen 1 en 2 der Radenwet, zooals dat laatstelijk is gewijzigd bij K. B. van 13 October 1924 (Staatsblad nº. 470). S. 73. 11 Mrt.

— Besluit tot intrekking van het K. B. van 28 Maart 1919, S. 137, gewijzigd bij dat van 24 Juli 1923, S. 377, en tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 9 der Radenwet. S. 189. 13 Mei.

— Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 15 April, 1919, S. 178, gewijzigd bij K. B. van 28 Januari 1920, S. 42, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 83, eerste en tweede lid, der Radenwet. S. 350. 6 Aug.

Rechten van in-, uit- en doorvoer. Besluit tot opheffing van het grenskantoor Oldenkotte en van de daarheen voerende heerbanen. S. 10. 10 Jan.

— Besluit ter bepaling van de wijze, waarop

het onderzoek naar de samenstelling van de stoffen, bedoeld bij onderdeel I van post nº. 96 der Tariefwet 1924, S. 568, zal geschieden. S. 42. 19 Febr.
— Besluit, houdende nadere aanwijzing van een heerbaan en herziening van de attributen van het kantoor Smeermaas (gemeente Maastricht). S. 44. 21 Febr.
— Besluit tot uitvoering van artikel 27, tweede lid, en artikel 28, eerste lid, der Tariefwet 1924, S. 568, alsmede van de Bijzondere bepaling nº. 1 op post nº. 30 van het bij die wet behoorend Tarief. S. 75. 11 Mrt.
— Besluit tot aanwijzing van naar het gewicht belaste goederen, waarvoor de berekening der belasting kan geschieden naar het brutogewicht, na aftrek van daarbij tevens aangewezen tarra. S. 77. 11 Mrt.
— Besluit houdende uitvoering van de Tariefwet 1924, S. 568, voor zooveel betreft de vrijdommen van invoerrecht en statistiekrecht. S. 103. 23 Mrt.
— Besluit tot uitvoering van artikel 19, letters *b* en *c*, der Tariefwet 1924 (Staatsblad nº. 568) en artikel 3, letter *a*, 1e en 2e, der Wet op het Statistiekrecht (Staatsblad 1921, nº. 55) betreffende vrijdom voor goederen, bestemd voor diplomatieke en consulaire ambtenaren en voor kanselarijbenoodigdheden. S. 104. 23 Maart.
— Besluit houdende toekenning van vrijdom van invoerrecht voor houtgeest en daaruit bereide of daarmede vermengde stoffen. S. 137. 8 April.
— Besluit houdende wijziging van het K. B. van 28 October 1880, S. 185, omtrent nederlagen van goederen in het terrein van toezicht langs de grenzen. S. 138. 8 April.
— Besluit, houdende aanwijzing van de gemeenten Alkmaar, Tiel en Zaandam als losplaatsen van goederen, ingevoerd met spoortreinen. S. 181. 2 Mei.
— Besluit tot aanwijzing van de krachtens art. 43 der Tariefwet 1924, S. 568, te belasten goederen. S. 183. 5 Mei.
— Besluit, houdende aanwijzing van de gemeente Sas v. Gent als losplaats van goederen, ingevoerd ter zee. S. 197. 19 Mei.
— Besluit, houdende vaststelling van den dag, waarop de Tariefwet 1924, S. 568, volledig in werking treedt. S. 202. 26 Mei.
— Besluit tot oprichting van een expeditiekantoor te Maalbroek (gemeente Maasniel) en tot aanwijzing van een heerbaan. S. 205. 28 Mei.
— Besluit, betreffende Commissiën van beoordeeling, bedoeld bij de Waardewet 1906, S. 216, houdende nadere bepalingen omtrent de heffing van invoerrecht naar de waarde der goederen. S. 265. 23 Juni.
— Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Besluit houdende intrekking van verschillende uitvoerverboden. S. 363. 24 Aug.
— Besluit houdende aanwijzing van chlooraethyl als behoorende tot de stoffen en verbindingen bedoeld in onderdeel I van post 30 van het Tarief van invoerrechten. S. 372. 3 Sept.
— Besluit houdende aanvulling van het K. B. van 23 Maart 1925, S. 103, met bepalingen tot regeling van den vrijdom van invoerrecht voor explosie- en ontstekingsmiddelen ten behoeve van het mijnbedrijf. S. 408. 7 Oct.
— Besluit houdende aanvulling van het Vrijdommenbesluit 1925, S. 103, met bepalingen tot regeling van den vrijdom van invoerrecht voor vruchten, vruchtdeelen, specerijen en drogerijen gebezigd voor de vervaardiging van aetherische oliën en andere niet aan invoerrecht onderworpen goederen. S. 424. 19 Oct.
— Besluit, houdende aanvulling van het Vrijdommenbesluit 1925, S. 103, met bepalingen tot regeling van den vrijdom van invoerrecht voor tot de posten nos. 11 en 133, 120 en 130 der Tariefwet behoorende goederen. S. 450. 21 Nov.

Rechtswezen. Besluit tot wijziging en aanvulling van het Reglement van Openbaar Bestuur nº. IV op de organisatie en de dienst der Deurwaarders en verdere Regtsbedienden, vastgesteld bij K. B. van 14 September 1838, S. 36, laatstelijk aangevuld bij K. B. van 18 Maart 1924 (Staatsblad nº. 127). S. 184. 6 Mei.
— Besluit tot vaststelling van het tijdstip, waarop de wet van 29 Mei 1920, S. 278, zoomede het K. B. van 11 Augustus 1920, S. 703, voor zooveel betreft de daarin opgenomen bepalingen tot wijziging van de voorschriften betreffende de tarieven van geregtskosten in strafzaken ten aanzien van de deurwaarders in werking zullen treden. S. 185. 6 Mei.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 6 Mei 1925, S. 185, houdende vaststelling van het tijdstip waarop de wet van 29 Mei 1920, S. 278, zoomede het K. B. van 11 Augustus 1920, S. 705, voor zooveel betreft de daarin opgenomen bepalingen tot wijziging van de voorschriften betreffende de tarieven van geregtskosten in strafzaken ten aanzien van de deurwaarders in werking zullen treden. S. 329. 13 Juli.
— Besluit tot nadere wijziging van het Reglement van Openbaar Bestuur nº. IV op de organisatie en de dienst der Deurwaarders en verdere Regtsbedienden, vastgesteld bij K. B. van 14 September 1838, S. 36, laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 6 Mei 1925 (Staatsblad nº. 184). S. 387. 15 Sept.
— Besluit tot wijziging en aanvulling van Reglement nº. I in verband met de inwerkingtreding van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 462. 4 Dec.
— Besluit tot wijziging en aanvulling van Reglement nº. III, zulks ter uitvoering van artikel 42 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 463. 4 Dec.
— Wet, houdende nadere wijziging van de wet van 5 Juli 1910, S. 181, tot regeling van de samenstelling van den hoogen raad, de gerechtshoven, de arrondissements-rechtbanken, en de kantongerechten en van de jaarwedden der rechterlijke ambtenaren, alsmede van de klassen der rechtbanken en kantongerechten. S. 549. 31 Dec.

Registratie. Arrest van den Hoogen Raad. Art. 46 Reg.wet 1917 — en de geheele daarbij aansluitende regeling der volgende artt. — is

alleen toepasselijk op vereenigingen, waarbij het deelgenootschap berust op de deelneming in haar kapitaal en dus niet op de onderhavige Coöp. Vereeniging, die wel een kapitaal heeft, maar bij wie niet de deelneming in dat kapitaal de grondslag van het lidmaatschap is. — Ten onrechte hebben Hof en Rechtb. hier genoemd artikel van toepassing geacht. De H. R. verstaat, dat de Coöp. Vereen. de Handelskamer terecht in verzet is gekomen tegen het dwangbevel wegens f 4.50 Registratierecht en f 1000 boete. 6 Mei.

— Wet tot wijziging van de Registratiewet 1917. S. 245. 23 Juni.

— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

— Besluit, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de wet van 23 Juni 1925, S. 245, tot wijziging der Registratiewet 1917. S. 393. 24 Sept.

Reis- en verblijfkosten. Besluit tot nadere regeling van de vergoeding wegens het gebruik van eigen automobiel bij reizen ten behoeve van het Rijk gedaan. S. 196. 19 Mei.

— Besluit tot nadere wijziging van het Reisbesluit 1916, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 8 December 1923 (Staatsblad nº. 545). S. 264. 23 Juni.

Rekenkamer. Wet tot wijziging der wet van 5 October 1841, S. 40, houdende instructie voor de Algemeene Rekenkamer, zooals die wet is gewijzigd laatstelijk bij de wet van 1 Mei 1924 (Staatsblad nº. 216). S. 561. 31 Dec.

Rivierenwet. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Roode Kruis. Besluit houdende bepalingen voor het dragen van uniform of kenteeken door personeel van het Nederlandsche Roode Kruis. S. 115. 25 Mrt.

— Besluit, houdende regeling van de vrijwillige hulpverleening aan zieke en gewonde personen, behoorende tot de legers of vloten van oorlogvoerenee mogendheden en voorziening in de hulpverleening en inlichtingendienst ten aanzien van krijgsgevangenen en geïnterneerden. S. 126. 28 Maart.

Rijksambtenaren en werklieden. Besluit, houdende wijziging van het Arbeidsreglement voor werklieden in 's Rijks dienst (Staatsblad 1920, nº. 75). S. 7. 8 Jan.

— Besluit tot reorganisatie van de Centrale Commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken. S. 35. 11 Febr.

— Besluit, houdende wijziging van het K. B. van 4 October 1920, S. 772, tot instelling van een Centraal Bureau van voorbereiding voor ambtenarenzaken. S. 49. 25 Febr.

— Besluit tot wijziging van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925. S. 114. 25 Mrt.

— Besluit tot wijziging van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925, laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 25 Maart 1925 (Staatsblad nº. 114). S. 258. 23 Juni.

— Besluit tot wijziging van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925, laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 23 Juni 1925 (Staatsblad nº. 258. S. 405. 3 Oct.

— Besluit houdende wijziging van het Arbeidsreglement voor werklieden in 's Rijks dienst (Staatsblad 1920, nº. 75). S. 431. 30 Oct.

— Besluit tot wijziging en aanvulling van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925, zooals dat laatstelijk is aangevuld bij K. B. van 3 October 1925 (Staatsblad nº. 405). S. 467. 9 Dec.

— Besluit, houdende wijziging van het Arbeidsreglement voor werklieden in 's Rijksdienst (Staatsblad 1920, nº. 75). S. 515. 28 Dec.

— Besluit, houdende bepaling van het tijdstip, waarop 'n werking treedt artikel II van het K. B. van 9 December 1925 (Staatsblad nº. 467). S. 520. 30 Dec.

Rijksinkomstenbelasting. Zie: *Inkomstenbelasting.*

Rijksverzekeringsbank. Zie: *Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering.*

Rijnvaart. Zie: *Scheepvaart.*

Rijwielbelasting. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Rijwielen. Zie: *Motor- en Rijwielwet.*

Scheepsbewijzen. Zie: *Kadaster en Hypotheken.*

Scheepvaart. Rondschrijven van den Minister van Waterstaat aan de Gedep. Staten der verschillende provinciën, betreffende bekendmaking heffingen van scheepsvaartrechten. 23 Jan.

— Besluit tot nadere wijziging van het „Reglement voor de machinisten-examens", vastgesteld bij K. B. van 27 December 1907 (Staatsblad nº. 354). S. 25. 27 Jan.

— Besluit tot wijziging en aanvulling van het bij K. B. van 21 Juli 1911, S. 258, onder A vastgestelde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen. S. 69. 11 Mrt.

— Rondschrijven van den Minister van Waterstaat aan Heeren Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de onderscheidene directiën, den Heer Hoofdingenieur van den Rijkswaterstaat in het district Groningen te Groningen, betreffende hinder voor scheepvaart van verblindend licht van motorrijtuigen en fabrieken. 28 April.

— Besluit tot aanvulling van het K. B. van 30 December 1924, S. 617, tot bekrachtiging van een Reglement, betreffende het verleenen van patenten voor Rijnschippers. S. 259. 23 Juni.

— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

— Rondschrijven van den Minister van Waterstaat, aan de Commissarissen der Koningin in de verschillende provinciën, betreffende: vergunning voor het jagen van schepen met motorrijtuigen. 6 Juli.

— Besluit tot bekrachtiging van een wijziging van het Rijnvaart-politiereglement voor den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek. S. 336. 20 Juli.

— Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 26 October 1906, S. 273, houdende bepalingen omtrent de Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en scheepspatenten. S. 366. 26 Aug.

— Besluit strekkende tot nadere aanvulling van artikel 1 van het K. B. van 8 Maart 1922, S. 102, strekkende tot uitvoering van artikel

13 der wet van 31 Juli 1915, S. 346, tot wijziging van de wet van 28 Maart 1877, S. 35, tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen. S. 367. 27 Aug.
— Besluit tot nadere wijziging van het bij K. B. van 11 September 1885, S. 181, vastgestelde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen. S. 413. 10 Oct.
— Besluit tot wijziging van het bijzonder reglement van politie voor het kanaal van Amsterdam naar de Merwede, vastgesteld bij K. B. van 8 October 1913 (Staatsblad nº. 383). S. 430. 30 Oct.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van den 22sten September 1909, S. 316, gewijzigd bij K. B. van den 5den Maart 1914, S. 140, van den 9den October 1914, S. 478 en van den 30sten Maart 1918, S. 226, tot uitvoering van art. 10 der Schepenwet. S. 458. 30 Nov.
— Besluit tot plaatsing in het Staatsblad van den tekst van het K. B van 26 October 1906, S. 273, zooals dit is gewijzigd bij de K. B. van 2 December 1911, S. 350, van 6 Februari 1913, S. 50, van 31 Maart 1913, S. 117, van 14 Juni 1913, S. 274, van 19 Juni 1922, S. 408, van 10 Maart 1924, S. 116, van 30 December 1924, S. 618 en van 26 Augustus 1925, S. 366, houdende bepalingen omtrent de Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en Scheepspatenten. S. 479. 21 Dec.
— Besluit tot wijziging en aanvulling van de voorschriften betrekkelijk de scheepsboekhouding naar aanleiding van de Wet van 22 December 1924, S. 573, houdende herziening van verschillende titels van het Tweede Boek van het Wetboek van Koophandel en wijziging van daarmede samenhangende artikelen in andere wetboeken en in de Faillissementswet. S. 518. 28 Dec.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 31 Juli 1880, S. 121, van eenige reglementen voor de scheepvaart ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen en van het reglement, vastgesteld bij K. B. van 29 October 1923 (Staatsblad nº. 495). S. 519. 28 Dec.
— Wet, houdende machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst met de naamlooze vennootschap Koninklijke Paketvaart Maatschappij, gevestigd te Amsterdam, betreffende het onderhouden van scheepvaartverbindingen in Nederlandsch-Indië gedurende de jaren 1926 tot en met 1930. S. 538. 30 Dec.
— Zie ook : *Tractaten.*

Schuld (Nationale). Besluit tot wijziging van het K. B. van 28 October 1913, S. 399, tot uitvoering van artikel 84, 2e lid, der Grootboekwet (Staatsblad 1913, nº. 123). S. 402. 30 Sept.
— Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 17 Februari 1914, S. 33, houdende bepalingen omtrent de uitgifte, opzegging, aflossing en rentebetaling van schatkistbiljetten, zooals dat besluit is gewijzigd bij K. B. van 25 April 1914, S. 187 en van 25 November 1914 (Staatsblad nº. 545). S. 514. 28 Dec.

Speelkaarten. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Spoor- en Tramwegen. Besluit tot intrekking van het K. B. van 22 Mei 1917 (Staatsblad nº. 405). S. 70. 11 Mrt.
— Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst. S. 71. 11 Mrt.
— Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen. S. 72. 11 Mrt.
— Besluit tot vaststelling van een reglement ter voorkoming van aantasting van metalen voorwerpen in den bodem door zwerfstroomen, afkomstig van de spoorstaven van electr. spoor- en tramwegen. S. 29. 5 Febr.
— Wet tot wijziging van de wet van 11 Juni 1921, S. 792, tot bevordering van den aanleg en regeling van de exploitatie van spoorweglijnen van Groningen over Slochteren naar Weiwerd, van Groningen over Bedum naar Uithuizen en van Groningen over Winneweer naar Uithuizen. S. 149. 17 April.
— Wet, houdende machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst met de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij betreffende den spoorweg van Haarlem naar Zandvoort. S. 152. 17 April.
— Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Vervoer 1901. S. 165. 24 April.
— Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Regl. Vervoer 1901. S. 168. 28 April.
— Wet tot toekenning van een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een tramweg van Zutphen naar Deventer. S. 176. 2 Mei.
— Wet tot verstrekking van eene leening uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een tramweg van Velp naar Arnhem. S. 178. 2 Mei.
— Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst. S. 179. 2 Mei.
— Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen. S. 180. 2 Mei.
— Arrest van den Hoogen Raad. Stond het bekl. als waarnemend Burgemeester vrij op den spoorweg te loopen? Vervanging van den Burgermeester : art. 77 Gemeentewet. — Hooger beroep ingesteld zoowel door den Ambtenaar O. M. als door zijn plaatsvervanger. — Geen schending van art. 169 Sv. 25 Mei.
— Wet, houdende machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen in zake de pensioenregeling voor haar personeel. S. 291. 29 Juni.
— Wet tot bekrachtiging van overeenkomsten met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij omtrent afschrijvingen en vergoeding voor postvervoer. S. 292. 29 Juni.
— Wet, houdende machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst met de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij betreffende den spoorweg van Almelo naar de Duitsche grens in de richting van Salzbergen. S. 293. 29 Juni.
— Wet, betreffende pensioenregeling voor de spoorwegambtenaren en hunne weduwen en weezen. S. 294. 29 Juni.
— Wet, tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

— Besluit, houdende bepaling van den dag, waarop de Pensioenwet voor de Spoorwegambtenaren 1925, S. 294, in werking treedt. S. 380. 12 Sept.
— Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Retlement Dienst. S. 385. 15 Sept.
— Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen. S. 386. 15 Sept.
— Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Vervoer 1901. S. 452. 24 Nov.
Staatsloterij. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
Statistiek. Besluit, houdende uitvoering van de Tariefwet 1924, S. 568, voor zooveel betreft de vrijdommen van invoerrecht en statistiekrecht. S. 103. 23 Mrt.
— Besluit tot uitvoering van artikel 19, letters *b* en *c*, der Tariefwet 1924, S. 568 en artikel 3, letter *a*, 1e en 2e, der Wet op het Statistiekrecht S. 1921, nº. 55 betreffende vrijdom voor goederen, bestemd voor diplomatieke en consulaire ambtenaren en voor kanselarijbenoodigdheden S. 104. 23 Mrt.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
Zie ook: *Tractaten.*
Steenhouwerswet. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
Sterke drank. Koninklijk besluit. Tot de gevallen, bij art. 28 voorzien, waarin een vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein alleen aan logeergasten door Ged. Staten kan worden ingetrokken, behoort niet het geval, dat de inrichting, waarvoor vergunning is verleend, niet meer zou zijn aan te merken als een logement in den zin der wet. 23 Juni.
— Wet, houdende wijziging van de Drankwet. S. 280. 29 Juni.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Besluit tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Heeswijk van 7 Juni 1917, waarbij aan H. E. van Oorschot vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein. S. 346. 5 Aug.
— Besluit tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Kuinre van 25 April 1925, waarbij aan Rinsje Knol een vergunning is verleend voor verkoop van sterken drank in het klein. S. 390. 24 Sept.
— Besluit tot vernietiging van het besluit van Ged. Staten van Friesland van 25 Februari l.l. nº. 118, 2e afdeeling, waarbij is ongegrond verklaard het beroep van P. van der Goot, te Leeuwarden, tegen het besluit van Burgemeester en Wethouders van Leeuwarden van 8 Januari 1925, waarbij het hem verleende verlof voor den verkoop van alcoholhoudenden drank, anderen dan sterken drank, is ingetrokken. S. 398. 26 Sept.
— Besluit tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Maarheeze, van 26 Mei 1924, waarbij aan A. Guns vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein. S. 399. 26 Sept.
— Besluit tot uitvoering van artikel 6, vierde lid, van de Drankwet, zooals deze laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 29 Juni 1925 (Staatsblad nº. 280). S. 416. 14 Oct.
— Besluit tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Tegelen dd. 17 Juni 1924, waarbij hun besluit van 13 April 1923, waarbij de vergunning, staande op naam van Jos. Kurstjens, op diens verzoek werd overgeschreven naar een andere lokaliteit, werd ingetrokken. S. 437. 5 Nov.
— Besluit tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Geffen van 24 Januari 1925, waarbij aan M. van den Hurk een vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein. S. 438. 6 Nov.
— Beschikking van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, betreffende het ter inzage verstrekken van opgaven bedoeld in art. 31, 2e lid der Drankwet. 2 Dec.
— Koninklijk besluit. Een localiteit met annex café met verlof kan niet geacht worden kennelijk uitsluitend of in hoofdzaak te strekken ten dienste van logeergasten. Gedeputeerde Staten hebben terecht op grond van art. 9, 3e lid, sub 3º der Drankwet de gevraagde vergunning geweigerd. 12 Dec.
Zie ook: *Tractaten.*
Stoomwezen. Besluit, houdende nadere wijziging van het Stoombesluit 1915, S. 1915, nº. 83, laatstelijk gewijzigd bij het K. B. van 27 October 1920 (Staatsblad nº. 800). S. 260. 23 Juni.
— Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 14 Januari 1897, S. 45, laatstelijk gewijzigd bij het K. B. van 20 Juni 1924, S. 316, tot vaststelling van eene instructie voor de ambtenaren bedoeld in artikel 7 der Stoomwet. S. 261. 23 Juni.
— Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 8 Februari 1924, S. 33, gewijzigd bij K. B. van 8 December 1924, S. 548, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 28*a*, 28*d* en 28*e* van de Stoomwet. S. 360. 21 Aug.
Strafrecht en Strafvorderingen. Rondschrijven van den Minister van Oorlog aan de Burgemeesters betreffende geheimhouding van vonnissen. 14 Jan.
— Besluit, bepalende het tijdstip van inwerking treding van de wet van 13 Januari 1923, S. 9, houdende nadere voorzieningen ter voorkoming van brandgevaar voor gebouwen en getimmerten. S. 20. 21 Jan.
— Besluit houdende nadere wijziging en aanvulling van de regeling van de aanstelling, de bezoldiging en den dienst van de beambten en bedienden bij de Krijgsraden van de Landmacht, bij den Zeekrijgsraad binnen het Rijk in Europa, bij de Auditeurs-Militair bij de Krijgsraden van de Landmacht en bij den Fiskaal bij den Zeekrijgsraad binnen het Rijk in Europa, laatstelijk gewijzigd en aangevuld bij K. B. van 9 December 1922 (Staatsblad nº. 666). S. 78. 11 Mrt.
— Besluit tot vaststelling van het tijdstip, waarop de wet van 29 Mei 1920, S. 278, zoomede het K. B. van 11 Augustus 1920, S. 703, voor zooveel betreft de daarin opgenomen bepalingen tot wijziging van de

voorschriften betreffende de tarieven van geregtskosten in strafzaken ten aanzien van de deurwaarders in werking zullen treden. S. 185. 6 Mei.
— Wet tot aanvulling en wijziging der bepalingen betreffende het strafrecht en de strafrechtspleging ten aanzien van personen bij wie tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond. S. 221. 28 Mei.
— Wet tot aanvulling van de wet van 14 April 1886, S. 62, tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen, zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 12 Februari 1901 (Staatsblad nº. 64). S. 222. 28 Mei.
— Wet, houdende wijziging van de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht in zake valschheid in bankbiljetten, in muntspeciën en muntpapier en in postzegels en postmerken. S. 243. 23 Juni.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Wet, houdende uitbreiding van de mogelijkheid van toepassing van de straf van geldboete. S. 314. 29 Juni.
— Besluit tot wijziging van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 68, tweede lid, der Grondwet. S. 321. 7 Juli.
— Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van den 3den Januari 1914, S. 2, houdende regeling der toelagen aan de advocatenraadslieden van beklaagden, die naar den Zeekrijgsraad in Europa zijn verwezen, zooals dat besluit is gewijzigd bij Ons besluit van 29 Maart 1919 (Staatsblad nº. 139). S. 322. 7 Juli.
— Besluit tot wijziging van het K. B. van 6 Mei 1925, S. 185, houdende vaststelling van het tijdstip waarop de wet van 29 Mei 1920, S. 278, zoomede het K. B van 11 Augustus 1920, S. 705, voor zooveel betreft de daarin opgenomen bepalingen tot wijziging van de voorschriften betreffende de tarieven van geregtskosten in strafzaken ten aanzien van de deurwaarders in werking zullen treden. S. 329. 13 Juli.
— Besluit, houdende wijziging van het K. B. van 31 Augustus 1886, S. 159, tot vaststelling van den algemeenen maatregel van inwendig bestuur, bedoeld in artikel 22 van het Wetboek van Strafrecht. S. 334. 18 Juli.
— Besluit, houdende bekendmaking van den tekst van het bij de wet van 15 Januari 1921, S. 14, vastgestelde nieuwe Wetboek van Strafvordering met de daarin bij de wetten van 29 Juni 1925, S. 308 en 314, gebrachte wijzigingen en aanvullingen. S. 343. 30 Juli.
— Besluit tot vaststelling van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in srtikel 207*a* van de Regtspleging bij de Landmagt en artikel 206*a* van de Regtspleging bij de Zeemagt, S. 361. 22 Aug.
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende voeding van aangehouden personen (vervolg op circulaire van 26 Juli 1923, nº. 7132, afd. B.B.) 12 Sept.
— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 437quater van het Wetboek van Strafrecht betreffende de bestrijding van de begunstiging van misdrijven op bepaalde watergebieden. S. 420. 16 Oct.
— Besluit tot uitvoering van de artikelen 62 en 76 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 460. 4 Dec.
— Besluit tot uitvoering van artikel 198 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 461. 4 Dec.
— Besluit tot uitvoering van de artikelen 93 en 481 van het Wetboek van Strafvordering. S. 464. 4 Dec.
— Besluit betreffende het tijdstip van inwerkingtreding van : 1º. de Invoeringswet Strafvordering ; 2º. het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 465. 4 Dec.
— Besluit, betreffende de beëediging van als opsporingsambtenaar aangewezen militairen der marechaussee beneden den rang van onderofficier. S. 474. 18 Dec.
— Besluit, tot bepaling van den duur der gevangenisstraf als bedoeld in de artikelen 369 en 376, eerste lid, van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S 484. 24 Dec.
— Besluit tot bepaling van den duur der gevangenisstraf als bedoeld in artikel 487, tweede lid en artikel 501, eerste lid, in verband met artikel 376, eerste lid, van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 485. 24 Dec.
— Besluit tot vaststelling van regelen, als bedoeld bij de artikelen 147, 177, tweede lid en 310, van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 486. 24 Dec.
— Wet, houdende nadere wijziging der wet van 20 Juni 1913 , S. 292, tot aanvulling van artikel 143 der Regtspleging bij de Landmagt, van de Provisioneele Instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof, en nadere voorzieningen betreffende de jaarwedden van de leden der militair-rechterlijke macht, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 5 Juli 1921 (Staatsblad nº. 840). S. 550. 31 Dec.
— Aanschrijving van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende : nieuwe wetboek van strafvordering. 31 Dec.
Zie ook : *Curaçao.*
Suriname.

Stuwadoorswet. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Suiker. Besluit, houdende nadere bepalingen omtrent teruggaaf van accijns voor suiker bij uitvoer van suikerhoudende goederen. S. 76. 11 Mrt.
— Besluit houdende bepalingen omtrent het verleenen van teruggaaf van accijns voor suiker gebezigd voor de bereiding van alcoholvrije advocaat die naar het buitenland wordt uitgevoerd. S. 132. 31 Mrt.

Suriname. Besluit tot regeling van de wachtgelden, te kwijten uit de Surinaamsche en uit de Curaçaosche geldmiddelen. S. 8. 8 Jan.
— Besluit tot vaststelling van regelen betreffende de uitzending van personeel, bestemd voor plaatsing in tot den tijdelijken of den vasten Landsdienst in Suriname of Curaçao behoorende ambten. S. 15. 15 Jan.
— Besluit tot overdracht van enkele bevoegdheden ten aanzien van de begrootingen van

Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao aan den Minister van Koloniën. S. 33. 9 Febr.
— Besluit tot wijziging van de militaire strafwetgeving in Suriname. S. 39. 17 Febr.
— Besluit betreffende de Regtspleging bij de Landmagt in Suriname (Gouvernementsblad 1913 nº. 73). S. 59. 3 Mrt.
— Besluit tot nadere wijziging van het Reglement op het verleenen van verlof, na opzending naar Nederland, aan militairen beneden den rang van onder-luitenant, behoorende tot of gedetacheerd bij de troepen in Suriname en Curaçao. S. 108. 23 Mrt.
— Besluit tot wijziging en aanvulling van het „West-Indisch Uitzendingsbesluit 1925" (Staatsblad nº. 15). S. 136. 6 April.
— Besluit tot vaststelling van een reglement op de toekenning van overtocht van Nederland naar Suriname en naar Curaçao en omgekeerd, en tusschen Suriname en Curaçao onderling, ten laste van het XIe Hoofdstuk der Staatsbegrooting (Militair West-Indisch Overtochts-reglement). S. 378. 10 Sept.
— Besluit tot wijziging van : 1º. het Wetboek van Militair Strafrecht voor de kolonie Suriname, en 2º. het besluit van 3 Maart 1925, S. 59, Gouvernementsblad nº. 27, betreffende de rechtspleging bij de landmacht in Suriname S. 382. 12 Sept.
— Besluit, houdende bepalingen betreffende het postverkeer met Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao en met het buitenland. S. 394. 25 Sept.
— Besluit houdende bepalingen betreffende het pakketverkeer met Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao en met het buitenland. S. 395. 25 Sept.
— Besluit tot wijziging van het Koninklijk besluit van 19 October 1921 nº. 49, S. 1135, waarbij het pensioenreglement in Staatsblad 1919 nº. 801, van toepassing is verklaard op de militairen van de troepen in Suriname en Curaçao. S. 466. 5 Dec.
Zie ook : *Tractaten.*

Tabakswet. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Burgemeesters betreffende : vent- en marktvergunningen voor tabaksfabricaten. 6 Oct.
— Wet tot verlenging van den termijn, genoemd in artikel 88*a* der Tabakswet, S. 1921, nº. 712), zooals dat artikel is gewijzigd bij het eenig artikel der wet van 30 December 1924 (Staatsblad nº. 588). S. 533. 30 Dec.

Tantièmebelasting. Zie *Dividend- en —.*

Tariefwet. Zie *Rechten van in-, uit- en doorvoer.*

Telegraaf- en Telefoonwet. Arrest van den Hoogen Raad. Art. 20 der Telegraaf- en Telefoonwet 1904 stelt geheel in het algemeen strafbaar het zonder de bij art. 3 dier wet gevorderde machtiging gebruiken van een niet voor het openbaar verkeer bestemde radio-telegraaf. — Onder dit „gebruiken" valt ook het nemen van zendproeven. — De stelling dat zulk een gebruiken slechts beperkt zou zijn tot het zenden van berichten nl. seinen met een bepaalde beteekenis naar bepaalde stations, vindt noch in den tekst der strafbepaling, noch in haar doel en strekking steun. 9 Febr.
— Besluit, houdende wijziging van *A.* het Rijkstelefoonreglement 1919, vastgesteld bij K. B. van 6 December 1919, S. 803, gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van : 27 October 1920, S. 799, 13 Juli 1921, S. 937, 20 December 1921, S. 1365, 4 Maart 1922, S. 96, 22 Januari 1923, S. 21, en 28 Juli 1924, S. 385; — *B.* het Rijkstelegraafreglement 1916, vastgesteld bij K. B. van 29 November 1916, S. 518, gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van : 31 Mei 1918, S. 304, 9 December 1918, S. 796, 14 April 1919, S. 177, 29 April 1919, S. 249, 11 December 1919, S. 806, 24 April 1920, S. 213, 3 December 1920, S. 837, 9 December 1921, S. 1349, 28 September 1922, S. 539, 18 November 1922, S. 601, 2 Februari 1923, S. 32 en 28 Juli 1924 (Staatsblad nº. 385). S. 195. 16 Mei.
— Besluit tot vaststelling van de tarieven voor aansluiting aan het Rijkstelefoonnet te Schiedam. S. 392. 24 Sept.
— Besluit houdende wijziging van het K. B. van 6 Maart 1905, S. 90, tot vaststelling van een Algemeenen Maatregel van Bestuur, als bedoeld in art. 12 van de Telegraaf- en Telefoonwet 1904, S. 7, laatstelijk aangevuld en gewijzigd bij K. B. van 9 Juli 1921 (Staatsblad nº. 903). S. 433. 31 Oct.
— Besluit houdende wijziging van het Rijkstelegraafreglement 1916, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 29 November 1916 (Staatsblad nº. 518) en gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van : 31 Mei 1918, S. 304, 9 December 1918, S. 796, 14 April 1919, S. 177, 29 April 1919, S. 249, 11 December 1919, S. 806, 24 April 1920, S. 213, 3 December 1920, S. 837, 9 December 1921, S. 1349, 28 September 1922, S. 539, 18 November 1922, S. 601, 2 Februari 1923, S. 32, 28 Juli 1924, S. 385, en 16 Mei 1925, Staatsblad nº. 195). S. 513. 28 Dec.
Zie ook : *Tractaten.*

Thee. Zie *Warenwet.*

Tractaten. Besluit, bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de op 11 Juli 1923 te 's-Gravenhage tusschen Nederland en Groot-Brittannië en Ierland gesloten voorloopige schikking in zake luchtvaartverkeer. (Staatsblad 1924, nº. 499). S. 28. 4 Febr.
— Besluit, bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de tusschen den Nederlandschen Gezant te Athene en den Griekschen Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's, d.d. 9, 12 en 18 December 1924, tot regeling van de handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Griekenland. S. 43. 19 Febr.
— Wet houdende goedkeuring van het op 21 Augustus 1924 te Washington gesloten verdrag betreffende het vervoer van alcoholische dranken. S. 91. 23 Mrt.
— Besluit houdende de bekendmaking in het Staatsblad van de inwerkingtreding van het op 17 Juli 1905 te 's-Gravenhage gesloten Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering, S. 1909, nº. 120, voorzoover betreft de betrekkingen tusschen Nederland en de Spaansche Zone van Marokko. S. 111. 23 Mrt.

— Wet houdende goedkeuring van het te 's-Gravenhage geteekend en de dagteekening van 4 Juli 1924 dragend protocol betreffende de toetreding van Staten, welke niet vertegenwoordigd zijn geweest op de vierde, in 1904 te 's-Gravenhage gehouden internationale Conferentie nopens internationaal privaatrecht, tot het op 17 Juli 1905 te 's-Gravenhage gesloten verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering (Staatsblad 1909,nº. 120). S. 117. 26 Mrt.
— Wet houdende goedkeuring van het Verdrag met bijbehoorend Protocol ter vereenvoudiging van douaneformaliteiten van 3 November 1923. S. 118. 26 Mrt.
— Wet houdende goedkeuring van de voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Litauen op 10 Juni 1924 te Kowno tot stand gekomen, door wisseling van nota's tusschen Harer Majesteits Gezant te Kopenhagen en den Minister van Buitenlandsche Zaken van Litauen. S. 119. 26 Mrt.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het ontwerpverdrag van Genua tot vaststelling van den minimumleeftijd van toelating van kinderen tot arbeid op zee. (Staatsblad 1923, nº. 10). S. 161. 17 April.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 23 Januari 1925 te Washington tusschen Nederland en de Vereenigde Staten van Amerika gesloten compromis inzake de souvereiniteit over het eiland Palmas (of Miangas). S. 162. 20 April.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de tusschen den Nederlandschen Gezant te Athene en den Griekschen Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's d.d. 27 Februari en 9 Maart 1925, tot regeling van de handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Griekenland. S. 164. 23 April.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Litauen, op 10 Juni 1924 te Kowno tot stand gekomen door wisseling van nota's tusschen Harer Majesteits Gezant te Kopenhagen en den Minister van Buitenlandsche Zaken van Litauen (Staatsblad 1925, nº. 119). S. 169. 28 April.
— Besluit, bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de toetreding van Nederland tot het op 31 December 1913 te Brussel gesloten verdrag, betreffende de instelling van een internationale handelsstatistiek (Staatsblad 1914, nº. 258 en 1924, nº. 559). S. 170. 28 April.
— Besluit, bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 21 Augustus 1924 te Washington tusschen Nederland en de Vereenigde Staten van Amerika gesloten verdrag over het vervoer van alcoholische dranken. (Staatsblad 1925, nº. 91). S. 173. 29 April.
— Besluit, bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 30 Mei 1924 te Warschau tusschen Nederland en Polen gesloten handelsverdrag, met daarbij behoorend protocol (Staatsblad 1924, nº. 493. S. 198. 22 Mei.
— Wet, houdende goedkeuring van het op 2 Juli 1924 te Riga tusschen Nederland en Letland gesloten handelsverdrag. S. 248. 23 Juni.
— Wet, houdende goedkeuring van het op 22 Juli 1924 te Reval tusschen Nederland en Estland gesloten voorloopige handelsverdrag. S. 249. 23 Juni.
— Wet, houdende goedkeuring van het op 11 Juli 1924 te Ottawa tusschen Nederland en Canada gesloten handelsverdrag. S. 250. 23 Juni.
— Wet, houdende goedkeuring van het op 16 Augustus 1924 te Angora tusschen Nederland en de Turksche Republiek gesloten verdrag van vriendschap. S. 251. 23 Juni.
— Wet, nopens toetreding tot de conventie betreffende de inrichting van het statuut der zone van Tanger, gesloten te Parijs op 18 December 1923 tusschen Frankrijk, Groot-Brittannië en Spanje. S. 252. 23 Juni.
— Wet, houdende goedkeuring van het Protocol van 24 September 1923, betreffende arbitrage-clausules. S. 253. 23 Juni.
— Besluit, bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het tusschen Nederland en de andere in de Centrale Commissie voor de Rijnvaart vertegenwoordigde Staten gesloten verdrag van 14 December 1922, met daarbij behoorend, aanvullend protocol van 22 December 1923 (Staatsblad 1924 nº. 528), strekkende tot vervanging van de artikelen 15 tot en met 21 der Rijnvaartakte van 17 October 1868 (Staatsblad 1869, nº. 75) en van het verdrag van 4 Juni 1898 (Staatsblad 1899 nº. 277). S. 269. 23 Juni.
— Besluit, bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het verdrag met bijbehoorend protocol ter vereenvoudiging van douaneformaliteiten van 3 November 1923 (Staatsblad 1925, nº. 118). S. 270. 23 Juni.
— Wet, houdende goedkeuring van het op 4 Januari 1913 te 's-Gravenhage tusschen Nederland en Mexico gesloten consulair verdrag betreffende de toelating van consulaire ambtenaren van Mexico in Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao. S. 307. 29 Juni.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 12 December 1924 te Luxemburg en Brussel gesloten verdrag tot regeling van den telephoondienst tusschen Nederland en het Groothertogdom Luxemburg over België. S. 357. 17 Aug.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de tusschen den Nederlandschen Gezant te Lissabon en den Portugeeschen Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's dd. 11 Juli 1925, tot verlenging van de voorloopige handelsschikking tusschen Nederland en Portugal van 27 Augustus 1924 (Staatsblad 1924 nº. 547). S. 358. 19 Aug.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 16 Augustus 1924 te Angora tusschen Nederland en Turkije gesloten verdrag van vriendschap. S. 371. 29 Aug.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het

Staatsblad van het Protocol van Genève van 24 September 1923, betreffende arbitrageclausules. S. 379. 10 Sept.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de op 6 Februari 1922 te Washington gesloten verdragen tot regeling van de toestanden in het verre Oosten en nopens het Chineesche douanetarief. S. 381. 12 Sept.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de tusschen het Grieksche Gezantschap en het Ministerie van Buitenlandsche Zaken te 's Gravenhage gewisselde nota's d.d. 2 Juni en 7 Juli 1925, tot regeling van de handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Griekenland. S. 400. 26 Sept.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 28 Augustus 1924 op het Congres der Algemeene Postvereeniging te Stockholm geteekend verdrag en de aldaar geteekende overeenkomsten. S. 401. 28 Sept.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 2 Juli 1924 te Rgai tusschen Nederland en Letland gesloten handelsverdrag, S. 1925, nº. 248, alsmede van de bij de onderteekening van dat verdrag tusschen den Nederlandschen Gezant te Kopenhagen en den Minister van Buitenlandsche Zaken van Letland gewisselde nota's. S. 403. 1 Oct.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 9 Februari 1920 te Parijs gesloten verdrag, betreffende den Spitsbergen-Archipel, met inbegrip van het Beeren-Eiland. S. 404. 2 Oct.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de toetreding van Nederland tot het op 18 December 1923 te Parijs tusschen Frankrijk, Groot-Brittannië en Spanje gesloten verdrag, betreffende de inrichting van het statuut der zone van Tanger, art. 9 van dat verdrag uitgezonderd (Staatsblad 1925, nº. 252). S. 406. 5 Oct.
— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 11 Juli 1924 te Ottawa tusschen Nederland en Canada gesloten handelsverdrag (Staatsblad 1925, nº. 250). S. 439. 6 Nov.
— Wet tot goedkeuring van het op 8 Januari 1925 te 's-Gravenhage gesloten voorloopig luchtvaartverdrag tusschen Nederland en Noorwegen. S. 502. 24 Dec.
— Wet, houdende goedkeuring van het op 9 Maart 1925 te 's-Gravenhage tusschen Nederland en Finland gesloten verdrag, tot regeling van de toelating, alsmede de rechten, verplichtingen en immuniteiten van consulaire ambtenaren der Republiek in Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao. S. 505. 24 Dec.
— Wet, houdende goedkeuring van het op 9 December 1924 te 's-Gravenhage tusschen Nederland en Hongarije gesloten handelsverdrag met daarbij behoorend protocol. S. 506. 24 Dec.
— Wet, houdende goedkeuring van de wijziging van het Volkenbondverdrag aangenomen door de Vergadering van den Volkenbond in haar Vijfde Zitting 1924. S. 542. 30 Dec.
— Wet, houdende goedkeuring van het tusschen Nederland en Noorwegen gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering. S. 543. 30 Dec.

Tramwegen. Zie *Spoor- en Tramwegen.*

Trekhondenwet. Arrest van den Hoogen Raad. Het gebruiken of doen gebruiken van een hondenkar is alleen dan strafbaar, wanneer niet is voldaan aan de voorwaarden neergelegd in art. 1 sub 1º. en 2º. der Trekhondenwet. — Het niet voldaan hebben aan een dezer voorwaarden is een element van het strafbare feit, hetwelk in de dagvaarding behoort te worden telastegelegd. — Hieraan doet het woord „tenzij" in art. 1 2º. niet af. 5 Jan.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.

Tijd. Besluit tot vervroeging in 1925 van den wettelijken tijd bedoeld in art. 1 der wet van 23 Juli 1908 (Staatsblad nº. 236). S. 187. 13 Mei.

Uitvoer. Zie *Rechten van in-, uit- en doorvoer.*

Vacatiegelden. Zie *Reis- en verblijfkosten.*

Veeartsenijkundig Onderwijs. Zie *Onderwijs (hooger).*

Veeartsenijkundig Staatstoezicht. Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Commissarissen der Koningin, betreffende hondsdolheid. 18 Mrt.
— Besluit ter bepaling, dat het K. B. van 30 December 1924, S. 616, nà 1 April 1925, zal blijven gelden, nadat enkele wijzigingen en aanvullingen zijn aangebracht. S. 134. 4 April.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Besluit tot wijziging van het Koninklijk besluit van 23 Februari 1922 (Staatsblad nº. 76). S. 443. 12 Nov.
— Besluit tot wijziging van de besluiten van 6 Juni 1922 resp. tot uitvoering van de artikelen 74 en 75 der Veewet. 23 Nov.

Veewet en Veeziekten. Zie *Veeartsenijkundig Staatstoezicht.*

Veiligheidswet. Wet tot invoering van het nieuwe boek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni

Vergiftige stoffen. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. St. 308. 29 Juni

Vermogens en Verdedigingsbelastingen. Besluit tot vaststelling van een nieuw formulier voor de aangifte in de vermogensbelasting en de verdedigingsbelasting I*b*, en van een nieuw formulier voor de aangifte in de verdedigingsbelasting I*b* voor de niet binnen het Rijk wonende of gevestigde personen en lichamen. S. 55. 2 Mrt.
— Wet, houdende opdracht aan de ontvangers der directe belastingen van de invordering van de vermogensbelasting en van de verdedigingsbelastingen I. S. 215. 28 Mei

Verveeningen. Zie *Waterschappen.*

Vervoer. Zie *Openbare Middelen van Vervoer.*

Verzekeringskamer. Zie *Levensverzekeringsbedrijf.*

Vet. Zie *Warenwet.*

Visscherij. Besluit tot nadere wijziging van het Waddenzee-visscherij-reglement. S. 14. 15 Jan.

— Besluit tot nadere wijziging van het Zeeuwsche Stroomen-Visscherijreglement. S. 257. 23 Juni
— Beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, tot vaststelling van een letterteeken, dat door zee- of kustvisschersvaartuigen moet worden gevoerd. 24 Juni
— Wet tot regeling der tegemoetkoming aan de Zuiderzee-visschersbevolking, enz. wegens de schade, welke de afsluiting der Zuiderzee hun mocht berokkenen. S. 290. 29 Juni
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni
— Besluit tot nadere wijziging van het Zuiderzee-visscherij-reglement. S. 349. 6 Aug.

Vleesch- en vleeschwaren. Arrest van den Hoogen Raad. In art. 8 der Vleeschkeuringswet wordt geenszins bepaald, dat de handel in het in dat art. bedoeld vleesch verder geheel vrij zou zijn en dat de gemeentebesturen de bevoegdheid zouden missen om zich met hetgeen verder met zulk vleesch geschiedt in te laten of daaromtrent regelingen te maken. Het nemen van maatregelen betreffende een aan vrij spoedig bederf onderhevig algemeen voedingsmiddel als bevroren buitenlandsch vleesch, heeft betrekking op de gezondheid van de inwoners der gemeente en behoort dus tot die onderwerpen, waaromtrent art. 135 Gem.wet den gemeentebesturen de bevoegdheid geeft, verordeningen vast te stellen. Waar in de onderhavige zaak alleen aan de orde is de vraag of het verbod van vervoer van het bovenbedoelde vleesch verbindende kracht heeft, kan de vraag of de verordening verbindend is voorzoover zij het in voorraad of voorhanden hebben van dat vleesch verbiedt, buiten beschouwing blijven. Daargelaten de bevoegdheid van een gemeentebestuur om voor de gemeente den handel in zeker artikel te monopoliseeren, vestigen de artt. 1 en 2 der Amsterdamsche Vleeschverordening een dergelijk monopolie niet. Het is wel mogelijk dat B. en W. feitelijk zulk een monopolie in het leven roepen door uitsluitend aan hen, die hun bevroren vleesch bij de gemeente koopen, eene vergunning tot vervoer enz. te verleenen, doch door deze wetstoepassing zijn die bepalingen nog niet onverbindbaar wegens strijd met de wet. — Een verbodsbepaling is nog niet in strijd met de wet omdat zij ten aanzien van hen die nader aan te wijzen bedrijven uitoefenen niet van toepassing is verklaard. — Eene beperking van de wijze waarop de eigenaren van uit het buitenland ingevoerd bevroren vleesch van hun eigendom gebruik mogen maken, is niet in strijd met art. 625 B. W. 20 April
— Arrest van den Hoogen Raad. Het bepaalde in art. 4, 2e lid Vleeschkeuringswet neemt niet weg, dat ook een gestorven slachtdier een aan keuring onderworpen slachtdier is. — Niet aannemelijk is de opvatting van Kantonrechter en Rechtb., dat gestorven slachtdieren eerst nà het slachten aan keuring onderworpen slachtdieren zouden zijn. Hiertoe dwingt ook niet de niet duidelijke tekst van art. 4, 2e lid. Dit lid toch kan zoo worden gelezen, dat voor de daar vermelde slachtdieren, die als zoodanig volgens het 1e lid aan keuring onderworpen zijn, alleen de tweede keuring is voorgeschreven. 20 April
— Besluit tot wijziging en aanvulling van het besluit van 5 Juni 1920, S. 285, gewijzigd bij besluit van 5 Januari 1922, S. 2, tot uitvoering van de artt. 18 en 25 van de Vleeschkeuringswet (Staatsblad 1919, no. 524. S. 223. 28 Mei
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni
— Arrest van den Hoogen Raad. Voor de strafbaarheid en voor de benaming van het feit, bedoeld in art. 40 der Vleeschkeuringswet, doet het niet af op welke wijze de vleeschwaren ondeugdelijk geworden zijn. 16 Nov.

Vliegvertooningen. Zie *Luchtvaart.*

Vogelwet. Wet tot invoering van het Nieuwe Wetb. van Strafvordering. S. 308. 29 Juni

Volkenbond. Zie *Tractaten.*

Volksgezondheid. Besluit tot uitvoering van artikel 7 van de Gezondheidswet (Staatsblad 1919, no. 784). S. 263. 23 Juni
— Zie ook: *Ziekten, Besmettelijke. Ontsmettingsmiddelen.*

Volkshuisvesting. Koninklijk besluit. Een plan van uitbreiding van een gemeente volgens de Woningwet moet aangeven voor welke doeleinden het grondgebied dat in het uitbreidingsplan is begrepen, voor de naaste toekomst wordt bestemd; — de wet laat de aanwijzing dier bestemming over aan het inzicht van den Gemeenteraad benoudens goedkeuring van Ged. Staten en voorts in beroep op de Kroon; — weliswaar behelst de wet ten deze geen beperkende bepalingen maar hieruit mag niet worden afgeleid dat met de belangen der grondeigenaren in het geheel geen rekening behoeft te worden gehouden; — art. 30 der wet schrijft toch uitdrukkelijk waarborgen voor den eigenaar voor, indien een bouwverbod geldig zal zijn op grond welke ingevolge een voorafgaand raadsbesluit in de naaste toekomst voor den aanleg van een straat, een gracht of een plein bestemd is; — weliswaar ontbreken die waarborgen in art. 31 maar een algemeene waarborg wordt gevonden in de goedkeuring van Gedep. Staten en in beroep op de Kroon; deze zijn derhalve verplicht na te gaan of met de belangen der eigenaren voldoende rekening is gehouden bij het uitbreidingsplan volgens art. 31 der Woningwet; — dit klemt te meer nu immers aan het uitbreidingsplan sedert de wijziging der Woningwet 1921 in art. 5 een wettelijke sanctie wordt toegekend waardoor de rechten der grondeigenaren dadelijk kunnen worden aangetast. 12 Jan.
— Koninklijk besluit. De door straf te handhaven bepaling eener verordening, die aan het oordeel van Burg. en Weth. overlaat de hoeveelheid en de qualiteit van het drinkwater, dat in of nabij woningen verkrijgbaar moet zijn, mist een voldoenden waarborg van zekerheid voor hen, die aan die bepaling onderworpen zijn. 17 Febr.
— Besluit tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente Susteren, d.d. 9 Juli 1924, waarbij aan H. Cox, aldaar, een bouwvergunning is geweigerd. S. 45. 23 Febr.

— Besluit tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente Geldermalsen d.d. 7 October 1924, waarbij een aan J. Ph. van Nus, aldaar, verleende bouwvergunning in beroep is gewijzigd. S. 53. 26 Febr.
— Besluit tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente Doetinchem, d.d. 25 November 1924, waarbij in beroep aan L. G. Roelofs, aldaar, een bouwvergunning is verleend. S. 167. 28 April
— Besluit tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente Schiebroek, van 22 April 1925, strekkende om met gebruikmaking van art. 1223 B. W. over te gaan tot openbaren verkoop van 89 aan de N.V. „Hibex" te Rotterdam toebehoorende, met premie en voorschot uit 's Rijks kas gebouwde middenstandswoningen. S. 194. 16 Mei
— Besluit tot wijziging van het Woningbesluit. S. 338. 23 Juli
— Rondschrijven van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid aan Ged. Staten in de onderscheidene provinciën, betreffende: Gemeentelijken steun voor woningbouw. 7 Oct.
— Besluit, houdende beschikking op het beroep van den Raad der gemeente Sittard tegen het besluit van Ged. Staten van Limburg, d.d. 24 December 1924, waarbij goedkeuring is onthouden aan een raadsbesluit tot wijziging van de bouwverordening voor die gemeente. S. 453. 24 Nov.
— Besluit tot vernietiging van een besluit van den raad der gemeente Winterswijk, d.d. 15 Mei 1924, waarbij aan J. W. Hesselink Sr., aldaar, een bouwvergunning, overeenkomstig zijn aanvraag, is geweigerd. S. 468. 11 Dec.
— Koninklijk besluit. Een raadsbesluit tot vaststelling van een uitbreidingsplan, waarin terreinen worden betrokken, die in de bebouwde kom zijn gelegen en geen enkel verband houden met het gebied, waarop de gemeente zich in de naaste toekomst zal uitbreiden, heeft niet ten doel eene regeling der bebouwing, als met een uitbreidingsplan wordt beoogd, en kan dus niet worden gehandhaafd. 22 Dec.
— Zie ook: *Gemeentebestuur.*

Volksvoeding. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni

Vonnissen. Rondschrijven van den Minister van Oorlog aan de Burgemeesters betreffende geheimhouding van vonnissen. 14 Jan.

Vreemdelingen. Wet, houdende wijziging van de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht in zake valschheid in bankbiljetten, in muntspeciën en muntpapier en in postzegels en postmerken. S. 243. 23 Juni

Vrouwenhandel. Besluit, houdende wijziging van het Besluit van 1 Mei 1914, S. 91, betreffende instelling van het Rijksbureau betreffende de bestrijding van den vrouwenhandel en van den handel in ontuchtige uitgaven. S. 348. 5 Aug.

Vuurwapenen. Zie *Wapenwet.*

Waarborg der gouden en zilveren werken. Wet tot herziening der bepalingen nopens opsporingsbevoegdheid met betrekking tot den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken. S. 532. 30 Dec.

Wapenwet. Rondschrijven van den Minister van Justitie aan Heeren Commissarissen der Koningin in de Provinciën, betreffende uitvoering Vuurwapenwet 1919. 11 Juni
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni

Warenwet. Besluit tot toepassing van de artt. 14 en 15 der Warenwet, S. 1919 nº. 581, op koffie en thee. S. 13. 13 Jan.
— Arrest van den Hoogen Raad. De eenzelvigheid van het door den Keuringsdienst onderzochte en het door den ambtenaar genomen monster mag alleen als vaststaande worden aangenomen, als dit laatste na de verpakking is verzegeld geworden. 16 Mrt.
— Koninklijk besluit. Terecht hebben Ged. Staten aan B. en W. voorgeschreven een ambtenaar bij een Keuringsdienst van waren te ontslaan op grond van gebleken onbetrouwbaarheid. — Een besluit van Ged. Staten, waarbij aan den betrokken ambtenaar, voor het geval de gemeenteraad of de inspecteur van de volksgezondheid bij de Kroon in beroep mocht komen van het besluit betreffend het te verleenen ontslag, verlof wordt verleend, met behoud van salaris, is in strijd met art. 11, 3e lid der Warenwet. 21 April
— Koninklijk besluit. Een wijziging der verordening op den keuringsdienst, strekkend tot opheffing van de verplichting van den eigenaar, houder of hoeder van een gestorven of in nood gedood slachtdier, om dat dier over te brengen naar het gemeentelijk slachthuis, is in strijd met de belangen der volksgezondheid en derhalve niet voor goedkeuring vatbaar. 21 April.
— Arrest van den Hoogen Raad. Hij die kalkeieren verkoopt, zeggende, dat het versche eieren zijn, verkoopt eieren, welke als „versche eieren" in ondeugdelijken toestand verkeeren. 8 Juni
— Besluit tot toepassing der artt. 14 en 15 der Warenwet (Staatsblad 1919, nº. 581). S. 256. 23 Juni.
— Als voren. S. 262. 23 Juni.
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni.
— Besluit tot wijziging van het Meelbesluit (Staatsblad 313). S. 316. 4 Juli
— Besluit tot wijziging van het Cacao- en Chocolade-besluit (Staatsblad 1924, nº. 478). S. 317. 4 Juli
— Besluit tot toepassing van de artt. 14 en 15 der Warenwet, S. 1919 nº. 581, op waschmiddelen. S. 345. 4 Aug.
— Besluit tot wijziging van het besluit van 18 Maart 1921, S. 592, gewijzigd bij besluit van 28 Juli 1924 (Staatsblad nº. 387). S. 351. 7 Aug.
— Besluit tot toepassing van de artt. 14 en 15 der Warenwet, S. 581, op honig. S. 352. 7 Aug.
— Koninklijk besluit. Daar uit geen enkele wetsbepaling voortvloeit de verplichting voor den keuringsveearts, hoofd van den dienst, om een afzonderlijk laboratorium te houden, behoeft hem voor het houden daarvan naast zijn salaris geen afzonderlijke vergoeding te worden toegekend. 12 Sept.
— Besluit tot toepassing van de artt. 14 en 15 der Warenwet, S. 1919, nº. 581, op margarine. S. 417. 16 Oct.

— Besluit tot toepassing van de artt. 14 en 16 der Warenwet, S. 1919, nº. 581, op vet. S. 421. 19 Oct.
— Besluit tot toepassing van de artt. 14 en 15 der Warenwet, S. 1919, nº. 531, op brood. S. 478. 21 Dec.
— Koninklijk besluit. Nu art. 2, sub 1° van het K. B. van 18 Maart 1921, S. 592, o. a. den eisch stelt dat met het voor een keuringsdienst ingesteld afzonderlijk financieel en administratief beheer Burg. en Weth. der centrale gemeente worden belast, verdraagt zich hiermede niet een bepaling in de verordening op het financieel beheer van den keuringsdienst, krachtens welke de dienst jaarlijks aan de centrale gemeente een bedrag uitkeert als vergoeding van kosten van algemeen beheer. 30 Dec.

Waschmiddelen. Zie *Warenwet.*

Waterschappen, Veenschappen, Veenpoldres, enz. Besluit, houdende beschikking op het beroep van B. en W. van Woerden tegen de besluiten van Ged. Staten van Utrecht en van Zuidholland, onderscheidenlijk van 15 en 29 Januari 1924, tot goedkeuring van de Algemeene Keur van het groot-waterschap van W erden. S. 201. 25 Mei
— Rondschrijven van den Minister van Waterstaat aan de Ged. Staten in de provinciën, betreffende toepassing wet droogmakerijen en indijkingen. 22 Juni
— Koninklijk besluit. Terecht hebben Ged. Staten goedkeuring onthouden aan de begrooting van een waterschap, op grond dat, hoewel het waterschap door de provincie wordt gesubsidieerd en deze van hare ambtenaren pensioenbijdragen heft, het waterschapsbestuur weigert ten aanzien van de ambtenaren van het waterschap tot eenzelfden maatregel over te gaan. 24 Oct.

Waterstaat. Arrest van den Hoogen Raad. Het woord „houden" in art. 4 Rijkswegenregl. moet niet worden opgevat in de beperkte beteekenis van : op den weg aanwezig zijnde organiseeren, doch daaronder moet mede worden begrepen het op touw zetten — in deze het uitschrijven — onverschillig of men ter plaatse aanwezig is. — Onder „gebruik" in art. 1 Wet Rijkswaterstaatswerken is niet alleen bedoeld het persoonlijk gebruik. Men maakt reeds van een weg gebruik, wanneer men hem als terrein voor een wedstrijd heeft aangewezen, al heeft men zelf aan den gehouden wedstrijd niet deelgenomen. — Ook een betrouwbaarheidsrit, waarbij de deelnemers in groepen rijden en prijzen zijn uitgeloofd voor den eerst aankomende van elke groep die het minst aantal strafpunten heeft, is een wedstrijd. 9 Nov.
— Besluit tot wijziging var eenige reglementen betreffende den Waterstaat. S. 480. 22 Dec.

Weduwen- en Weezenfonds. Zie *Begrootingen en Rekeningen.*

Wegen. Wet, houdende overbrenging van den Rijksstraatweg van Velsen naar IJmuiden in beheer en onderhoud bij de gemeente Velsen. S. 213. 28 Mei
— Wet, houdende overbrenging van een gedeelte van den Rijksweg Zeist—Woudenberg in beheer en onderhoud bij de gemeente Zeist. S. 214. 28 Mei
— Wet, houdende overbrenging in beheer en onderhoud gedeeltelijk bij den polder „het Koegras", gedeeltelijk bij de gemeente Callantsoog van den bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnden weg van Middenvliet onder de gemeente Helder naar Groote Keeten onder die gemeente Callantsoog. S. 254. 23 Juni
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni
— Wet tot het overbrengen van een bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnd gedeelte van den Amstel in beheer en onderhoud bij de gemeente Amsterdam. S. 500. 24 Dec.
— Zie ook : *Waterstaat.*

Woningwet. Zie *Volkshuisvesting.*

Woonwagens en woonschepen. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni

Zeebrieven. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni

Zeehonden. Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën, betreffende vangen en dooden van zeehonden. 26 Febr.

Zegel. Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni
— Besluit houdende vrijstelling van zegelrecht. S. 377. 10 Sept.

Ziekten. (Bemettelijke) Besluit tot wijziging van het besluit van 20 December 1911, S. 364, gewijzigd bij besluit van 14 Augustus 1913, S. 353, tot uitvoering van de artt. 5*b* en 5*c* der wet van 4 December 1872, S. 134, tot voorziening tegen besmettelijke ziekten. S. 3. 7 Jan.
— Besluit tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van de pokken en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 47. 24 Febr.
— Besluit tot vaststelling van eenige buitengewone maatregelen tot afwending van de pest en de Aziatische cholera en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 57. 3 Mrt.
— Besluit tot toepassing der wet van 26 April 1884, S. 80, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920, S. 954, tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 74. 11 Mrt.
— Besluit tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending der Aziatische cholera en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 141. 14 April
— Besluit tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van vlektyphus en tot wering zijner uitbreiding en gevolgen. S. 142. 14 April
— Besluit tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van de pest en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 143. 14 April
— Wet tot invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. S. 308. 29 Juni
— Besluit waarbij de wet van 4 December 1872, S. 134, houder de voorzieningen tegen besmettelijke ziekten, zooals die later is gewijzigd

met uitzondering van de artt. 11, 16, 20 en 22, van toepassing wordt verklaard op meningitis cerebrospinalis epidemica, encephalitis lethargica en poliomyelitis anterior acuta. S. 364. 24 Aug.

— Besluit strekkende tot nadere aanvulling van art. 1 van het K. B. van 8 Maart 1922, S. 102, strekkende tot uitvoering van art. 13 der wet van 31 Juli 1915, S. 346, tot wijziging van de wet van 28 Maart 1877, S. 35, tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen. S. 367. 27 Aug.

Zondagswet. Arrest van den Hoogen Raad. De vraag, of alle godsdienstoefeningen zijn geëindigd, moet niet worden beoordeeld door het plaatselijk bestuur bij het toestaan van een uitzondering op het verbod van openbare vermakelijkheden op Zondagen, doch door den rechter, 9 Nov.

Zuiderzee. Wet tot regeling der tegemoetkoming aan de Zuiderzeevisschersbevolking, enz. wegens de schade, welke de afsluiting der Zuiderzee hun mocht berokkenen. S. 290. 29 Juni.

— Wet, betreffende maatregelen en werken noodig tot voorziening in de belangen van de landsverdediging in verband met de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee. S. 306. 29 Juni

— Besluit tot instelling van de Generale Commissie, bedoeld in art. 3 der Zuiderzeesteunwet 1925, S. 290, en tot vaststelling van bepalingen betreffende die Commissie. S. 475. 18 Dec.

Zwerftroomen. Besluit tot vaststelling van een reglement ter voorkoming van aantasting van metalen voorwerpen in den bodem door zwerfstroomen, afkomstig van de spoorstaven van electrische spoor- en tramwegen. S. 29. 5 Febr.

INHOUD.

1925. Bladz.

2 Jan. *Radenwet.* Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 50, eerste lid, der Radenwet. S. 1. . . 5

5 Jan. *Trekhondenwet.* Arrest van den Hoogen Raad. Het gebruiken of doen gebruiken van een hondenkar is alleen dan strafbaar, wanneer niet is voldaan aan de voorwaarden neergelegd in art. 1 sub 1°. en 2°. der Trekhondenwet. — Het niet voldaan hebben aan een dezer voorwaarden is een element van het strafbare feit, hetwelk in de dagvaarding behoort te worden telastegelegd. — Hieraan doet het woord „tenzij" in art. 1 2°. niet af. 5

7 Jan. *Onderwijs.* (*Lager*) Besluit tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente Egmond-Binnen van 14 Augustus 1924, inzake het verleenen van medewerking tot nieuwbouw eener bijzondere lagere school ten behoeve van het R.-K. Kerkbestuur van den H. Adalbertus te Rinnegom aldaar. S. 2. 7

7 Jan. *Ziekten.* (*Besmettelijke*) Besluit tot wijziging van het besluit van 20 December 1911, S. 364, gewijzigd bij besluit van 14 Augustus 1913, S. 353, tot uitvoering van de artikelen 5*b* en 5c der wet van 4 December 1872, S. 134, tot voorziening tegen besmettelijke ziekten. S. 3. 8

7 Jan. *Gemeentebesturen.* Koninklijk besluit. Gemeentebegrooting. Beroepstermijn ingevolge art. 200 der Gemeentewet. Bij de toepassing van dit artikel wordt uitgegaan van het standpunt, dat een besluit van Ged. Staten, waarbij eenige posten op de begrooting eener gemeente met toepassing van art. 212 dier wet zijn verhoogd, tevens is eene ingevolge art. 207 genomen beslissing tot weigering hunner goedkeuring. . . . 8

7 Jan. — Koninklijk besluit. De goedkeuring der gemeentebegrooting door Ged. Staten sluit tevens goedkeuring der bedrijfsbegrooting in zich; wijziging der bedrijfsbegrooting is mede aan de goedkeuring van Ged. Staten onderworpen. 8

8 Jan. *Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering.* Besluit tot vaststelling van een algemeener maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 168, tweede lid, der Invaliditeitswet. S. 4. 9

8 Jan. *Ongevallenverzekering.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 30 Juli 1923, S. 385, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 26, eerste lid, der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922, zooals dat is gewijzigd bij K. B. van 10 April 1924 (Staatsblad n°. 181). S. 5. 9

8 Jan. — Besluit tot wijziging van het K. B. van 23 Januari 1923, S. 23, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 88, eerste en tweede lid en 89, tweede lid, der Ongevallenwet 1921. S. 6. 10

8 Jan. *Rijksambtenaren en werklieden.* Besluit, houdende wijziging van het Arbeidsreglement voor werklieden in 's Rijks dienst (Staatsblad 1920, n°. 75). S. 7. 10

8 Jan. *Curacao.* Besluit tot regeling van de wachtgelden, te kwijten uit de Surinaamsche en de Curaçaosche geldmiddelen. S. 8. 11

8 Jan. *Suriname.* Besluit tot regeling van de wachtgelden, te kwijten uit de Surinaamsche en uit de Curaçaosche geldmiddelen. S. 8. 11

9 Jan. *Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 17 September 1924, S. 454, ter uitvoering van artikel 24, tweede lid, der Invaliditeitswet, en artikel 6, tweede lid, der Ouderdomswet 1919 en tot vaststelling van de wijze, waarop de kosten, welke voor de Raden van Arbeid voortvloeien uit de uitvoering van de Ongevallenwet 1921 en de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 worden vastgesteld of begroot. S. 9. 14

9 Jan. *Ongevallenverzekering.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 17 September 1924, S. 454, ter uitvoering van artikel 24, tweede lid, der Invaliditeitswet, en artikel 6, tweede lid, der Ouderdomswet 1919 en tot vaststelling van de wijze, waarop de kosten, welke voor de Raden van Arbeid voortvloeien uit de uitvoering van de Ongevallenwet 1921 en de Land- en Tuinbouw-ongevallenwet 1922 worden vastgesteld of begroot. S. 9. 14

9 Jan. *Raden van Arbeid.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 17 September 1924, S. 454, ter uitvoering van artikel 24, tweede lid, der Invaliditeitswet, en artikel 6, tweede lid, der Ouderdomswet 1919 en tot vaststelling

van de wijze, waarop de kosten, welke voor de Raden van Arbeid voortvloeien uit de uitvoering van de Ongevallenwet 1921 en de Land- en Tuinbouw-ongevallenwet 1922 worden vastgesteld of begroot. S. 9. 14

10 Jan. *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit tot opheffing van het grenskantoor Oldenkotte en van de daarheen voerende heerbanen. S. 10. 14

10 Jan. *Posterijen.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende diensttukken. . . 15

12 Jan. *Landbouw.* Besluit, houdende bepalingen betreffende schadevergoeding, te verleenen aan eigenaren van onschadelijk gemaakte aardappelen en aan eigenaren of gebruikers van besmet verklaarde perceelen en van perceelen, als bedoeld in artikel 11*bis* der Aardappelwet. S. 11. . . . 15

12 Jan. *Volkshuisvesting.* Koninklijk besluit. Een plan van uitbreiding van een gemeente volgens de Woningwet moet aangeven voor welke doeleinden het grondgebied dat in het uitbreidingsplan is begrepen, voor de naaste toekomst wordt bestemd ; — de wet laat de aanwijzing dier bestemming over aan het inzicht van den Gemeenteraad behoudens goedkeuring van Ged. Staten en voorts in beroep op de Kroon ; — weliswaar behelst de wet ten deze geen beperkende bepalingen maar hieruit mag niet worden afgeleid dat met de belangen der grondeigenaren in het geheel geen rekening behoeft te worden gehouden ; — artikel 30 der wet schrijft toch uitdrukkelijk waarborgen voor den eigenaar voor, indien een bouwverbod geldig zal zijn op grond welke ingevolge een voorafgaand raadsbesluit in de naaste toekomst voor den aanleg van een straat, een gracht of een plein bestemd is ; — weliswaar ontbreken die waarborgen in art. 31, maar een algemeene waarborg wordt gevonden in de goedkeuring van Gedep. Staten en in beroep op de Kroon ; deze zijn derhalve verplicht na te gaan of met de belangen der eigenaren voldoende rekening is gehouden bij het uitbreidingsplan volgens art. 31 der Woningwet ; — dit klemt te meer nu immers aan het uitbreidingsplan sedert de wijziging der Woningwet 1921 in art. 5 een wettelijke sanctie wordt toegekend waardoor de rechten der grondeigenaren dadelijk kunnen worden aangetast. 16

12 Jan. *Handelsregisterwet.* Arrest van den Hoogen Raad. Eene bedrijfsvereeniging, ten doel hebbende de uitvoering der bij de Land- en Tuinbouw-ongevallenwet 1922 geregelde verzekering, valt onder de ten deze aanwezige omstandigheden geheel binnen den werkkring van een wederkeerige verzekerings- en waarborgmaatschappij als bedoeld in het W. v. K. en moet dus onder kooplieden worden gerangschikt, al zou het streven naar winst, als bij een gewoon koopman, bij deze maatschappij niet aanwezig zijn. — Ook de Handelsregisterwet rekent blijkens de artt. 3, 3°. en 11 lid 1 zulke ondernemingen tot de handelszaken als omschreven in art. 2. 18

12 Jan. *Arbeidswet.* Arrest van den Hoogen Raad. Art. 32[1] der Arbeidswet 1919, waarin wordt bepaald dat een arbeider die langer dan twaalf uur per week arbeid pleegt te verrichten in een fabriek of werkplaats, buiten die fabriek of werpklaats geen arbeid mag verrichten dan krachtens § 32 hoofdstuk IV dier wet voor arbeid in die fabriek of werkplaats is bepaald, is zoo te verstaan dat de maximum arbeidsduur voor zulk een arbeider dezelfde is, als van hem die uitsluitend in een fabriek of werkplaats zijn arbeid verricht. Waar in dit geval vaststaat dat aan bekl.'s slagerij een winkel verbonden is, zijn er termen van toepassing van het overgangsbesluit (K. B. 6 Oct. 1922, S. 548) en van art. 14 van het Werktijdenbesluit, zoodat de arbeidsduur van den in de dagvaarding bedoelden arbeider gesteld moet worden op 9 uur per dag. 19

13 Jan. *Onderwijs.* (*Lager*) Besluit tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente Leek van 18 December 1924, houdende vaststelling van de vergoeding bedoeld in artikel 101 der Lager-onderwijswet 1920, over het jaar 1922 voor de besturen der aldaar gevestigde bijzondere lagere scholen. S. 12. 21

13 Jan. *Warenwet.* Besluit tot toepassing van de artikelen 14 en 15 der Warenwet, S. 1919 n°. 581, op koffie en thee. S. 13. 21

14 Jan. *Strafrecht en Strafvorderingen.* Rondschrijven van den Minister van Oorlog aan de Burgemeesters betreffende geheimhouding van vonnissen. 24

14 Jan. *Vonnissen.* Rondschrijven van den Minister van Oorlog aan de Burgemeesters betreffende geheimhouding van vonnissen. 24

15 Jan. *Visscherij.* Besluit tot nadere wijziging van het Waddenzee-visscherijreglement. S. 14. 24

15 Jan. *Curaçao.* Besluit tot vaststelling van regelen betreffende de uitzending van personeel, bestemd voor plaatsing in tot den tijdelijken of den vasten Landsdienst in Suriname en Curaçao behoorende ambten. S. 15. 25

15 Jan. *Suriname.* Besluit tot vaststelling van regelen betreffende de uitzending van personeel, bestemd voor plaatsing in tot den tijdelijken of den vasten Landsdienst in Suriname of Curaçao behoorende ambten. S. 15. 25

15 Jan. *Onderwijs.* (*Lager*) Koninklijk besluit. Aanschaffing van schoolmeubelen voor een bijzondere lagere school. Noch uit art. 72, noch uit art. 75 der Lager Onderwijswet kan worden afgeleid, dat de schoolmeubelen, waarvoor de benoodigde gelden worden aangevraagd niet reeds vóór de aanvrage voor rekening en risico van het schoolbestuur zouden mogen worden aangeschaft. 26

16 Jan. *Militaire Zaken.* Besluit, betreffende de verboden kringen van de vijf batterijen ten zuiden van Naarden. S. 16. 27

16 Jan. *Gemeentebestuur.* Koninklijk besluit. Als werkforens moet worden beschouwd de beheerende vennoot eener vennootschap onder firma voor wien in het in de gemeente aanwezig kantoor voortdurend een werkkamer beschikbaar is gebleven. 29

16 Jan. — Koninklijk besluit. Als werkforens moet worden beschouwd de directeur eener naamlooze vennootschap voor wien in het in de gemeente aanwezig kantoor der vennootschap — dat hij eenmaal per maand bezoekt — bij voortduring een schrijftafel beschikbaar is. 29

19 Jan. — Arrest van den Hoogen Raad. Het enkel laten staan van een automobiel op den openbaren weg, die onder meer ook voor het verkeer met die voertuigen bestemd is, levert niet op gebruikmaking van dien weg als bergplaats. — Dit kan wel het geval worden als de tijd gedurende welken de automobiel op dezelfde plaats blijft staan aanmerkelijk langer is dan bij het normale verkeer met auto's pleegt voor te komen, doch zoodanige afwijking van hetgeen bij dat verkeer gebruikelijk is, wat niet telastegelegd, waar de aanklacht niet meer inhield, dan dat de automobiel van bekl. een klein uur voor een huis heeft stilgestaan. 29

21 Jan. *Raden van Arbeid.* Besluit tot vernietiging van het besluit van den Raad van Arbeid te Goes van 11 October 1924, waarbij de vergoeding voor secretariaatswerkzaamheden bij dien Raad wordt vastgesteld op f 200 's jaars. S. 17. 31

21 Jan. *Militaire Zaken.* Besluit, betreffende de verboden kringen van het fort in den Botshol. S. 18. 32

21 Jan. *Bewakingsgebieden.* Besluit, houdende nadere wijziging van het K. B. van 11 Februari 1920, S. 65, tot aanwijzing van bewakingsgebieden, als bedoeld in artikel 1 der wet van 10 Januari 1920 (Staatsblad nº. 11). S. 19. 32

21 Jan. *Strafrecht en strafvordering.* Besluit, bepalende het tijdstip van inwerkingtreding van de wet van 13 Januari 1923, S. 9, houdende nadere voorzieningen ter voorkoming van brandgevaar voor gebouwen en getimmerten. S. 20. 33

21 Jan. *Gemeentebestuur.* Koninklijk besluit. Gedeputeerde Staten kunnen, zoolang de rekening eener gemeente niet, hetzij door den Raad, hetzij met toepassing van art. 126, 2e lid der Gemeentewet voorloopig is vastgesteld, niet besluiten die rekening vast te stellen 33

22 Jan. *Onderwijs.* (*Lager*) Arrest van den Hoogen Raad. De eisch, gesteld bij art. IV sub 2 van het K. B. van 16 Dec. 1920, S. 899, te weten, dat aan den cursus „door meer dan een onderwijzer gelijktijdig vervolgonderwijs wordt gegeven", moet zóó worden opgevat, dat de daar geregelde belooning van het hoofd van den cursus is verschuldigd voor het tijdvak waarin meerdere leerkrachten aan het onderwijs deelnemen, terwijl niet is vereischt — gelijk de Gemeente stelde — dat het onderwijs gedurende dezelfde uren wordt gegeven. 33

23 Jan. *Gemeentebestuur.* Koninklijk besluit. De Kroon beslist dat een mede-Directeur van een Naamlooze Vennootschap die als zoodanig de beschikking had over het kantoor daarvan, gelegen in de gemeente waar die vennootschap gevestigd was, niet geacht kan worden de beschikking te hebben gehad over een vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van zijne betrekking, omdat dit kantoor niet voor hem bestemd was om persoonlijk zijne werkzaamheden uit te oefenen, aangezien hij zijne administratie elders in een andere gemeente voerde. 36

23 Jan. *Scheepvaart.* Rondschrijven van den Minister van Waterstaat aan de Gedep. Staten der verschillende provinciën, betreffende bekendmaking heffingen van scheepvaartrechten. 36

24 Jan. *Onderwijs.* (*Lager*) Koninklijk besluit. Eene onderwijzeres, ook al is zij aangesteld voor tijdelijke waarneming der betrekking van eene verplichte leerkracht, blijft, wanneer zij na 15 Mei 1923 aan de school in functie is getreden boven het aantal, gesteld in art. 28 l. o.-wet, zooals dat artikel van 1 Jan. 1923—1 Juli 1924 luidde, buiten aanmerking met betrekking tot de berekening der Rijksvergoeding. 37

26 Jan. *Grondwet.* Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 18 der Wet van 21 November 1924, S. 522, tot uitvoering van artikel 90, laatste lid, der Grondwet. S. 21. 38

26 Jan. *Pensioenen en wachtgelden.* Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 18 der Wet van 21 November 1924, S. 522, tot uitvoering van artikel 90, laatste lid, der Grondwet. S. 21. 38

26 Jan. *Indië.* (*Nederlandsch*) Besluit tot herziening van den bij K. B. van 31 Juli 1922 (Nederlandsch Staatsblad nº. 475, Indisch Staatsblad 1924, nº. 178) vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur ingevolge artikel 32 van het Wetboek van Militair Strafrecht en artikel 23 van de Wet op de Krijgstucht. S. 22. 38

26 Jan. *Levensverzekering.* Besluit houdende bezoldigingsregeling voor het personeel der Verzekeringskamer. S. 23. 39

27 Jan. *Motor- en Rijwielwet.* Besluit tot bekendmaking van den tekst der gewijzigde Motor- en Rijwielwet. S. 24. 40

27 Jan. *Scheepvaart.* Besluit tot nadere wijziging van het „Reglement voor de machinisten-examens", vastgesteld bij K. B. van 27 December 1907 (Staatsblad nº. 354). S. 25. 47

31 Jan. *Gemeentebestuur.* Besluit, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van Capelle op d'IJssel in zake den aanslag van Mr. P. J. van Wijngaarden, te Rotterdam, in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Capelle op d'IJssel als forens. S. 26. 47

31 Jan. *Onderwijs.* (*Middelbaar*) Besluit houdende nadere voorschriften tot uitvoering van art. 16 en art. 28, vierde lid, der Nijverheidsonderwijswet. S. 27. 50

2 Febr. *Rijksinkomstenbelasting.* Rondschrijven van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, afd. Volksgezondheid, aan de Gemeentebesturen die een Vleeschkeuringsdienst hebben, betreffende inlichtingen inzake inkomstenbelasting. 71

2 Febr. *Motor- en Rijwielwet.* Arrest van den Hoogen Raad. In een vonnis waarin is overwogen dat het bewijs niet is ontzenuwd door hetgeen bekl. ter terechtzitting te zijner verdediging heeft aangevoerd, is het verweer van bekl. niet ter zijde gelaten, maar is daaromtrent eene beslissing genomen welke niet met de wet in strijd is. — Een tweewielig motorrijtuig waaraan een zijspanwagen is gekoppeld, is, zoolang die toestand duurt, een motorrijtuig op meer dan twee wielen; immers heeft het voor het verkeer, bijv. t. a. v. de ruimte welke het op den weg inneemt, de beteekenis van een motorrijtuig op drie wielen. — De omstandigheid dat de koppeling in korten tijd kan worden opgeheven is van geen beteekenis. 71

3 Febr. *Onderwijs.* (*Lager*) Koninklijk besluit. Het opheffen der m. u. l. o.-klassen van eene school geeft aan het hoofd dier school geen aanspraak op wachtgeld. 73

4 Febr. *Tractaten.* Besluit, bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de op 11 Juli 1923 te 's-Gravenhage tusschen Nederland en Groot-Brittannië en Ierland gesloten voorloopige schikking in zake luchtvaartverkeer (Staatsblad 1924, nº. 499). S. 28. 73

5 Febr. *Electriciteit.* Besluit tot vaststelling van een reglement ter voorkoming van aantasting van metalen voorwerpen in den grond door zwerfstroomen, afkomstig van de spoorstaven van electrische spoor- en tramwegen. S. 29. 73

5 Febr. *Strafrecht en Strafvordering.* Besluit tot vaststelling van een reglement ter voorkoming van aantasting van metalen voorwerpen in den bodem door zwerfstroomen, afkomstig van de spoorstaven van electrische spoor- en tramwegen. S. 29 73

5 Febr. *Zwerfstroomen.* Besluit tot vaststelling van een reglement ter voorkoming van aantasting van metalen voorwerpen in den bodem door zwerfstroomen, afkomstig van de spoorstaven van electrische spoor- en tramwegen. S. 29. 73

5 Febr. *Militaire Zaken.* Besluit, houdende regelen voor het onderzoek naar de onbekwaamheid of ongeschiktheid van officieren der zeemacht, bedoeld in artikel 28, eerste lid onder 6º. der Bevorderingswet voor de zeemacht 1902 en van officieren der Koninklijke marinereserve, bedoeld in artikel 30, eerste lid onder 9º der wet voor de Koninklijke marine-reserve (Staatsblad 1924, nº. 369). S. 30. 75

5 Febr. *Pensioenen en Wachtgelden.* Besluit tot nadere herziening van de bezoldigingen en de samenstelling van het personeel van de directie der Pensioenfondsen voor de Koloniale Landsdienaren en Locale Ambtenaren. S. 31. 78

6 Febr. *Raden van Arbeid.* Besluit tot vernietiging van een drietal besluiten van den Raad van Arbeid te Nijmegen van 26 Juni 1924, strekkende onder meer tot instelling van het ambt van Secretaris, hoofd van het personeel bij dien Raad. S. 31a. 79

6 Febr. *Rijksinkomstenbelasting.* Besluit, houdende bepalingen betreffende Schattingscommissiën voor de inkomstenbelasting. S. 32. 80

9 Febr. *Curaçao.* Besluit tot overdracht van enkele bevoegdheden ten aanzien van de begrootingen van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao aan den Minister van Koloniën. S. 33. 80

9 Febr. *Indië.* (*Nederlandsch*) Besluit tot overdracht van enkele bevoegdheden

ten aanzien van de begrootingen van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao aan den Minister van Koloniën. S. 33. 80

9 Febr. *Suriname.* Besluit tot overdracht van enkele bevoegdheden ten aanzien van de begrootingen van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao aan den Minister van Koloniën. S. 33. 80

9 Febr. *Motor- en Rijwielwet.* Arrest van den Hoogen Raad. Art. 16 der Motor- en Rijwielwet heeft ten doel er tegen te waken dat personen, welke hun rij- en nummerbewijs niet kunnen toonen, zich met het besturen van motorrijtuigen bezig houden. — Deze vorm van strafbaarstelling — het niet vertoonen — is opzettelijk gekozen om elk onderzoek naar de vraag, of het niet vertoonen een gevolg is van onwil, van het niet bezitten of van het niet bij zich hebben, overbodig te maken. — Daarom is een beroep op de omstandigheid van het niet bij zich hebben van de stukken op zich zelf en zonder meer, nimmer als een beroep op overmacht te beschouwen. 80

9 Febr. *Telegraaf- en Telefoonwet.* Arrest van den Hoogen Raad. Art. 20 der Telegraaf- en Telefoonwet 1904 stelt geheel in het algemeen strafbaar het zonder de bij art. 3 dier wet gevorderde machtiging gebruiken van een niet voor het openbaar verkeer bestemde radio-telegraaf. — Onder dit „gebruiken" valt ook het nemen van zendproeven. — De stelling dat zulk een gebruiken slechts beperkt zou zijn tot het zenden van berichten nl. seinen met een bepaalde beteekenis naar bepaalde stations, vindt noch in den tekst der strafbepaling, noch in haar doel en strekking steun. 82

10 Febr. *Onderwijs.* (*Lager*) Besluit tot schorsing tot 1 September 1925 van het besluit van den Raad van Doesburg, van 22 Januari 1925, waarbij Mej. H. J. Meulenbrug werd benoemd tot vakonde rwijzeres in de nuttige handwerken aan de openbare lagere school B, in die gemeente. S. 34. 83

10 Febr. — Koninklijk besluit. Art. 83, 3e lid der Lager Onderwijswet stelt het recht van beroep onbeperkt open. Hieruit mag worden afgeleid, dat Ged. Staten bevoegd zijn van het ingesteld beroep kennis te nemen ook wanneer het betrekking heeft op het object van schatting. 83

11 Febr. *Rijksambtenaren en Werklieden.* Besluit tot reorganisatie van de Centrale Commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken. S. 35. 84

11 Febr. *Gemeentebestuur.* Beschikking van den Hoogen Raad. Ten onrechte heeft de Raad van Beroep bij de beantwoording der vraag of de aanspraken, die een in dienst eener naamlooze vennootschap werkzaam beambte kan doen gelden op eventueel ouderdoms-, invaliditeits- en weduwen- en weezenpensioen, een zekere geldswaarde hebben waarmede bij de vaststelling van het bedrag van diens salaris rekening is te houden, beslist, dat die geldswaarde op nihil gesteld moet worden, omdat niet vastgesteld kon worden met welk bedrag de contante waarde dier aanspraken in een bepaald jaar was toegenomen. — Daaruit volgt niet, dat die geldswaarde noch op een andere wijze had kunnen worden vastgesteld. — Evenzeer is onjuist het oordeel van den Raad van Beroep, dat die geldswaarde nihil bedraagt, omdat de geldswaarde der aanspraken voor zeker jaar niet noodzakelijk bepaald wordt door het bedrag, dat de werknemer niet behoeft te besparen of niet behoeft uit te geven voor verzekering en evenmin door het bedrag, dat de werkgever voor pensioenfondsen waartoe de beambte niet bijdraagt moet afzonderen. De omstandigheid, dat de werkgever zekere sommen niet behoeft uit te geven, wijst er integendeel op, dat zijne aanspraken op de eventueele uitkeeringen wèl eene geldswaarde hebben. — Waar de Raad van Beroep echter beslist, dat uit de aangehaalde bepalingen van het pensioenreglement eene zoo groote mate van onzekerheid voortvloeit omtrent het door de beambten te verwerven pensioen, dat de jaarlijksche geldswaarde hunner aanspraken op niets is te stellen, staat men voor eene beslissing van feitelijken aard die niet met vrucht voor den rechter in cassatie kan worden bestreden. 85

12 Febr. *Posterijen.* Rondschrijven van den Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid, Besmettelijke Ziekten, aan de Gemeentebesturen der Nederlandsche Gemeenten, betreffende portvrijdom. 87

13 Febr. *Krankzinnigen en Idioten.* Besluit, houdende eene nadere bepaling inzake de opneming en verpleging van krankzinnigen in 's Rijks krankzinnigesticht te Grave. S. 36. 87

13 Febr. *Gemeentebestuur.* Besluit, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door Mr. W. van Lanschot te Vught in zake zijnen aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting te 's-Hertogenbosch als forens. S. 37. . 89

13 Febr. *Raden van Beroep.* Besluit, houdende bepalingen betreffende ambtskringen van raden van beroep voor de directe belastingen. S. 38. 91

17 Febr. *Suriname.* Besluit tot wijziging van de militaire strafwetgeving in Suriname. S. 39. 91

17 Febr. *Curaçao.* Besluit tot wijziging van de militaire strafwetgeving van Curaçao S. 40 91

17 Febr. *Gemeentebestuur.* Besluit, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door R. J. H. Jurgens te Nijmegen, in zake zijn aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Groesbeek, als forens. S. 41. . . . 92

17 Febr. *Drinkwaterleiding.* Koninklijk besluit. De door straf te handhaven bepaling eener verordening, die aan het oordeel van Burg. en Weth. overlaat de hoeveelheid en de qualiteit van het drinkwater, dat in of nabij woningen verkrijgbaar moetzijn, mist een voldoenden waarborg van zekerheid voor hen, die aan die bepaling onderworpen zijn. 94

17 Febr. *Volkshuisvesting.* Koninklijk besluit. De door straf te handhaven bepaling eener verordening, die aan het oordeel van Burg. en Weth. overlaat de hoeveelheid en de qualiteit van het drinkwater, dat in of nabij woningen verkrijgbaar moet zijn, mist een voldoenden waarborg van zekerheid voor hen, die aan die bepaling onderworpen zijn. 94

18 Febr. *Pensioenen en Wachtgelden.* Koninklijk besluit tot uitvoering van art. 3, eerste lid, van het K. B. van 27 December 1924, (Staatsblad 585). 95

18 Febr. *Gemeentebestuur.* Beschikking van den Hoogen Raad. Onjuist is de beslissing van den Raad van Beroep om, waar de Gemeentewet in art. 242e voor vrijstelling van belastingplicht uitdrukkelijk vordert de uitoefening van het bedrijf in stations, reeds aan te nemen, dat die vrijstelling volgt uit de omstandigheid, dat de aangeslagen naamlooze vennootschap een openbaar middel van vervoer exploiteert. — Ook uit de geschiedenis van art. 242e blijkt, dat naar de bedoeling van den wetgever de woorden „in stations" een zelfstandigen eisch inhouden. — Uit de omstandigheid, dat de aangeslagen transportonderneming te Arnhem een aanlegsteiger heeft, die niet als een station kan worden beschouwd, volgt, waar vaststaat, dat zij aldaar behalve dien steiger ook nog een kantoorgebouw en een bagagebureau ten behoeve van haar bedrijf gebruikt, nog niet, dat zij haar bedrijf niet in een station, waaronder ook een goederenstation is te verstaan, uitoefent 96

19 Febr. *Tariefwet.* Besluit ter bepaling van de wijze, waarop het onderzoek naar de samenstelling van de stoffen, bedoeld bij onderdeel I van post nº. 96 der Tariefwet 1924, S. 568, zal geschieden. S. 42. 96

19 Febr. *Tractaten.* Besluit, bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de tusschen den Nederlandschen Gezant te Athene en den Grieksche Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's, d.d. 9, 12 en 16 December 1924, tot regeling van de handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Griekenland. S. 43. 97

19 Febr. *Gemeentebestuur.* Koninklijk besluit. Iemand die in een gemeente werkzaam is als leeraar aan eene hoogere burgerschool, is aldaar niet werkforens indien die werkzaamheid niet op meer dan 90 dagen in het belastingjaar heeft plaats gehad. 99

21 Febr. *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit, houdende nadere aanwijzing van een heerbaan en herziening van de attributen van het kantoor Smeermaas (gemeente Maastricht). S. 44. 99

23 Febr. *Volkshuisvesting.* Besluit tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente Susteren, dd. 9 Juli 1924, waarbij aan H. Cox, aldaar, een bouwvergunning is geweigerd. S. 45. 99

23 Febr. *Gemeentebestuur.* Arrest van den Hoogen Raad. Art. 1 der Wet op de Openbare Middelen van Vervoer van 1880 heeft slechts de strekking te kennen te geven dat het stelsel van concessies tot het in werking brengen van een openbaar middel van vervoer van personen of goederen werd verlaten; daardoor wordt echter geenszins de toepasselijkheid uitgesloten van de politie-verordeningen die de toelaatbaarheid van bepaalde handelingen in het belang der openbare orde en veiligheid afhankelijk stellen van de vergunning van B. en W. Het aangevallen art. 106 der Gem. Verord. van den Haag maakt volstrekt niet elk verkeer met een openbaar middel van vervoer tusschen gemeenten, tenzij met goedvinden van B. en W. onmogelijk, daar het alleen onder meer verbiedt het rijden met het doel het rijtuig op straat geheel of gedeeltelijk te verhuren, doch niet het daarmee rijden in de gemeente om het te verhuren elders dan op straat. Daarom is ook niet in te zien waarom, nu het verhuren niet onder elke omstandigheid is verboden, het gemelde doel van bekl. door het voorschrift niet meer zou zijn te bereiken. 100

24 Febr. *Onderwijs.* (*Lager*) Besluit tot intrekking van Ons besluit van 10 November 1924, S. 508, tot schorsing tot 1 Juni 1925 van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Gameren, van 16 October 1924, waarbij het verzoek van H. C. van der Stam, in die gemeente, om plaatsing van zijn kleinzoon Pieter van der Stam op de openbare lagere school te Gameren werd afgewezen, en verzoeker werd medegedeeld, dat dit kind op de openbare lagere school te Nieuwaal kan worden toegelaten. S. 46. 102

1925 Bladz

24 Febr. *Ziekten.* (*Besmettelijke*) Besluit tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van de pokken en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 47. 102

25 Febr. *Onderwijs.* (*Lager*) Besluit tot intrekking van Ons besluit van 13 Januari 1925, S. 12, tot schorsing tot 1 Juli 1925 van het besluit van den Raad der gemeente Leek van 18 December 1924, houdende vaststelling van de vergoeding, bedoeld in artikel 101 der Lager-onderwijswet 1920, over het jaar 1922 voor de besturen der aldaar gevestigde bijzondere lagere scholen. S. 48. 106

25 Febr. *Rijksambtenaren en werklieden.* Besluit, houdende wijziging van het K. B. van 4 October 1920, S. 772, tot instelling van een Centraal Bureau van voorbereiding voor ambtenarenzaken. S. 49. 107

25 Febr. *Gemeentebestuur.* Beschikking van den Hoogen Raad. Voor de toepassing van art. 242e der Gemeentewet, en art. 1 der daarop steunende gemeentelijke verordening, is het niet van belang of de belanghebbende, die het beurtvaartbedrijf uitoefent in het algemeen, in alle gemeenten waar zij werkzaam is haar bedrijf in stations uitoefent doch of zij dit binnen de gemeente Zaandijk in een of meer stations doet. — Is dit het geval, dan kan geen aanslag met recht in de gemeente Zaandijk worden opgelegd. — Uit de omstandigheid, dat appellante hare booten laat varen op onderscheidene plaatsen en in die plaatsen los- en laadplaatsen en andere vaste inrichtingen heeft ten behoeve van haar bedrijf, kon de Raad van Beroep, zonder dat meer is vastgesteld omtrent de wijze waarop het bedrijf wordt uitgeoefend, niet afleiden, dat zulks in stations geschiedt. — Vernietiging der uitspraak, met last te onderzoeken op welke wijze binnen de gemeente Zaandijk het bedrijf wordt uitgeoefend. 107

26 Febr. *Jachtwet.* Besluit ter uitvoering van artikel 1, derde lid, der Jachtwet 1923. S. 50. 108

26 Febr. *Ongevallenverzekering.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 21 Januari 1922, S. 26, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 54, tweede, derde, vierde en vijfde lid, en 64, sub 1°., 3°, 4°, en 6° der Ongevallenwet 1921, zooals dat is gewijzigd bij K. B. van 6 October 1923 (Staatsblad n°. 475). S. 51. . . 109

26 Febr. *Ongevallenverzekering.* Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 89 en 122 der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922. S. 52. 109

26 Febr. *Volkshuisvesting.* Besluit tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente Geldermalsen d.d. 7 October 1924, waarbij een aan J. Ph. van Nus, aldaar, verleende bouwvergunning in beroep is gewijzigd. S.53. 110

26 Febr. *Zeehonden.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën, betreffende vangen en dooden van zeehonden. 111

28 Febr. *Burgerlijken Stand.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende deugdelijkheid van papier voor afschriften en uittreksels van akter van den burgerlijken stand. 111

28 Febr. *Papier.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende deugdelijkheid van papier voor afschriften en uittreksels van akten van den burgerlijken stand. 111

2 Mrt. *Onderwijs.* (*Hooger*) Besluit tot aanwijzing, overeenkomstig artikel 170 der hooger-onderwijswet, van de Sint Radboud- Stichting, gevestigd te Utrecht, als bevoegd om bij de faculteit der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Leiden een bijzonderen leerstoel te vestigen. S. 54. 111

2 Mrt. *Belastingen.* Besluit tot vaststelling van een nieuw formulier voor de aangifte in de vermogensbelasting en de verdedigingsbelasting I*b*, en van een nieuw formulier voor de aangifte in de verdedigingsbelasting I*b* voor de niet binnen het Rijk wonende of gevestigde personen en lichamen. S. 55. 112

INHOUD.

1925. Bladz.

2 Mrt. *Militaire Zaken.* Besluit betreffende beroep van R. E. Goudeau, weduwe van J. Th. Heering te 's-Gravenhage, in zake vrijstelling van den dienstplicht. S. 56 119

2 Mrt. *Arbeidswet.* Arrest van den Hoogen Raad. Het staat wetenschappelijk thans wel vast, dat terpen in de provincie Groningen meestal „wierden" genoemd, zijn in het Noorden van ons land vooral in de eerste eeuwen onzer jaartelling door de bewoners ontworpen vluchtheuvels, teneinde zich zelf en de hunnen benevens hun have bij hooge vloeden tegen het water te beschermen. — Indien zulke vluchtheuvels worden afgegraven heeft men ongetwijfeld te doen met slooping van grondwerk, vallend onder art. 2, 1c van de Arbeidswet 1919, hetgeen alleen uitzondering zou lijden, wanneer de afgegraven grond moest dienen om het land, waartoe de terp of wierde behoort, vruchtbaarder te maken, in welk geval het afgraven geacht zou moeten worden te behooren tot de werkzaamheden in een onderneming van landbouw, waarop ingevolge art. 1 de wet niet van toepassing is. Waar in deze vaststaat, dat de afgegraven grond op kipkarren naar een schip werd gebracht om daarmede naar elders te worden vervoerd, valt deze arbeid zeker niet onder de landbouwwerkzaamheden 120

2 Mrt. — Arrest van den Hoogen Raad. Het uitbeenen van een Vierendeel (zgn. voet) waaraan door een of meer arbeiders wordt gewerkt, onafhankelijk van gedane bestellingen of door de koopers te kennen gegeven wensch, maakt het zich aan dien voet bevindend vleesch ten verkoop geschikt. Hieraan doet niet af de omstandigheid dat in bekl.'s winkel wel eens een geheele voet zou worden verkocht. — Het bovenbedoelde „uitbeenen" stempelt bekl.'s winkel tot een „werkplaats" in den zin van art. 2 der Arbeidswet. — De overtreding van art. 68 1*a* der Arbeidswet kan niet gezegd worden te zijn gepleegd zooveel malen als er personen op de arbeidslijst behoorden te zijn vermeld. Het niet zorgen dat in een werkplaats een arbeidslijst is opgehangen levert eene overtreding op, al behoorden meerdere personen op de lijst te zijn vermeld. Qualificatie en straf ambtshalve verbeterd. 121

3 Mrt. *Ziekten.* (*Besmettelijke*) Besluit tot vaststelling van eenige buitengewone maatregelen tot afwending van de pest en de Aziatische cholera en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 57. 123

3 Mrt. *Indië.* (*Nederlandsch-*) Besluit tot aanvulling van het K. B. van 28 Mei 1920 (Nederlandsch Staatsblad nº. 264, Indisch Staatsblad 1921 nº. 10), houdende vaststelling van nieuwe regelen omtrent het verleenen van geldelijke tegemoetkoming aan de nagelaten betrekkingen van in en door den dienst omgekomen Europeesche en met dezen gelijkgestelde landsdienaren in Nederlandsch-Indië. S. 58. 124

3 Mrt. *Suriname.* Besluit betreffende de Regtspleging bij de Landmagt in Suriname (Gouvernementsblad 1913 nº. 73). S. 59. 124

3 Mrt. *Curaçao.* Besluit betreffende de Regtspleging bij de Landmagt in Curaçao. (Publicatieblad 1914 nº. 2). S. 60 127

3 Mrt. *Ministerieele departementen.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 9 September 1924, S. 441*a*, tot nadere regeling van de bezoldiging van de Ministers, hoofden der Departementen van Algemeen bestuur. S. 61. 129

3 Mrt. *Onderwijs.* (*Lager-*) Koninklijk besluit. Een onderwijzeres die tijdelijk met de waarneming van het hoofdschap is belast, doch niet den voor een schoolhoofd vereischten leeftijd bezit en niet in het bezit is van de hoofdakte, kan niet als hoofd der school voor vergoeding in aanmerking komen 130

3 Mrt. — Koninklijk besluit. Waar veelvuldige aanvragen van plaatsing van leerplichtige kinderen uit de eene gemeente op de openbare lagere school eener neburige gemeente niet zijn te verwachten en op laatstbedoelde school voldoende ruimte is, hebben Ged. Staten terecht een gemeenschappelijke regeling der toelating bevolen 130

3 Mrt. *Pensioenen.* Centrale raad van beroep. De vraag of klager al dan niet recht heeft op pensioen, is van materieelen aard, immers betreft het al of niet bestaan van een recht; zulks in tegenstelling met de bepalingen omtrent de te nemen maatregelen tot erkenning van recht, welke van formeelen aard zijn. — Waar klager heeft berust in beslissingen van den Minister van Financiën, waarbij voor hem, als hoofd en als onderwijzer

bij het herhalingsonderwijs afzonderlijke pensioensgrondslagen zijn vastgesteld, en in de beslissing van den Pensioenraad, waarbij hem pensioen is toegekend uitsluitend ter zake van zijn functie als onderwijzer bij het herhalingsonderwijs, zijn deze beslissingen voor klager onaantastbaar geworden, en staat daardoor te zijnen aanzien vast, dat de beide genoemde functies moeten worden beschouwd als twee verschillende betrekkingen. 131

9 Mrt. *Vervoer.* (*Middelen van*) Arrest van den Hoogen Raad. Waar in de dagvaarding is te laste gelegd, dat gereden is met het kennelijk doel van verhuring, dat wil zeggen: met den bij den dader bestaande uiterlijk kenbare bedoeling daartoe, is daarmede gesteld een feit als bedoeld in art. 143 Sv. ook al is daarbij niet nader opgegeven aan welke omstandigheden die bedoeling kenbaar was. — De grief, dat andere feiten bewezen zouden zijn verklaard dan in de dagvaarding waren gesteld, mist feitelijken grondslag, daar de Rechtb. de dagvaarding heeft gelezen zooals zij met herstel van de schrijffout luidt en de telastelegging aldus opgevat, heeft bewezen verklaard. — De telastelegging dat gereden is met het kennelijk doel om geheel of gedeeltelijk te verhuren, is niet eene alternatieve telastelegging, omdat men met een motorrijtuig zeer goed kan rijden, de bedoeling hebbende dit geheel of wel ten deele te verhuren, waarbij men dan van het aanbod, dat van de zijde van het publiek gedaan wordt, laat afhangen of het een dan wel het andere geschiedt. — Uit de in het vonnis opgenomen verklaringen heeft de Rechtb. het bewijs kunnen putten dat zoowel bekl. als zijn chauffeur niet in het bezit waren van eene vergunning van B. en W.; of zulks terecht is geschied staat niet ter beoordeeling van den rechter in cassatie. — Art. 44 der A. P. V. van Breda, sprekende van het doel, om een motorrijtuig geheel of gedeeltelijk te verhuren, verstaat daaronder het bieden van gelegenheid aan het publiek om tegen betaling van zeker bedrag met zoodanig rijtuig een rit te maken. De Rechtb. heeft het deel der aanklacht waarin is gesteld dat dat doel aanwezig was, in denzelfden zin verstaan en het bewijs van die telastelegging kan worden afgeleid uit de in het vonnis opgenomen verklaringen. — Waar in art. 1 der wet van 23 April 1880, S. 67, is bepaald, dat tot het in werking brengen van een openbaar middel van vervoer van personen of goederen geen voorafgaande vergunning wordt gevorderd, is daarmede blijkens de geschiedenis van deze wetsbepaling niet meer te kennen gegeven, dan dat het stelsel van concessies voor zoodanig vervoer werd verlaten, geenszins dat daardoor de toepasselijkheid zou zijn uitgesloten van politieverordeningen, die in het belang der openbare orde en veiligheid de toelaatbaarheid van bepaalde handelingen op den openbaren weg afhankelijk stellen van eene vergunning van B. en W. — Weliswaar beperkt art. 44 der A. P. V. in Breda de bevoegdheid om de daar bedoelde vergunning te weigeren niet, doch dit art. verbiedt niet om zonder zoodanige vergunning te Breda met een motorrijtuig den openbaren weg te berijden maar enkel om met een rijtuig of motorrijtuig op den openbaren weg een standplaats in te nemen of te rijden met het kennelijk doel dat rijtuig geheel of gedeeltelijk te verhuren: daardoor wordt echter het intercommunaal verkeer niet verhinderd, daar voor hen die zulk vervoer wil ondernemen, de gelegenheid openstaat, om de te vervoeren reizigers niet op den openbaren weg, doch op privaat terrein te doen instappen en aldaar de geheele of gedeeltelijke verhuring van het motorrijtuig te doen plaats hebben. 133

11 Mrt. *Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot vaststelling van het zevende hoofdstuk B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 62. 135

11 Mrt. — Wet tot vaststelling van het tweede hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 63 136

11 Mrt. *Ongevallenverzekering.* Wet tot wijziging der Ongevallenwet 1921. S. 64. 136

11 Mrt. *Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot vaststelling van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 65 136

11 Mrt. *Ongevallenverzekering.* Wet tot wijziging van de Wet op de Rijksverzekeringsbank, Staatsblad 1920, nº. 780. S. 66 136

11 Mrt. *Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering.* Wet houdende verdere tijdelijke afwijking van artikel 20, eerste en tweede lid, der Invaliditeitswet. S. 67. 136

11 Mrt. *Onderwijs.* (*Middelbaar*) Besluit tot intrekking van het K. B. van 17 September 1904, S. 223 en tot vaststelling van nieuwe reglementen voor de Rijksland- en Tuinbouwwinterscholen. S. 68 137

11 Mrt. *Scheepvaart.* Besluit tot wijziging en aanvulling van het bij K. B. van 21 Juli 1911, S. 258, onder A vastgestelde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen. S. 69. 143

11 Mrt. *Spoor- en tramwegen.* Besluit tot intrekking van het K. B. van 22 Mei 1917 (Staatsblad nº. 405). S. 70 144

11 Mrt. — Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst. S. 71. 144

11 Mrt. — Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen. S. 72. 144

11 Mrt. *Radenwet.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 28 Februari 1919, S. 54, tot vaststelling van een algemeenen maatrehel van bestuur als bedoeld bij de artikelen 1 en 2 der Radenwet, zooals dat laatstelijk is gewijzigd bij K. B. van 13 October 1924 (Staatsblad nº. 470). S. 73 . 145

11 Mrt. *Ziekten.* (*Besmettelijke*) Besluit tot toepassing der wet van 26 April 1884, S. 80, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 December 1920, S. 954, tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 74. 147

11 Mrt. *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit tot uitvoering van artikel 27, tweede lid, en artikel 28, eerste lid, der Tariefwet 1924, S. 568, alsmede van de Bijzondere bepaling nº. 1 op post nº. 30 van het bij die wet behoorend Tarief. S. 75 147

11 Mrt. *Suiker.* Besluit houdende nadere bepalingen omtrent teruggaaf van accijns voor suiker bij uitvoer van suikerhoudende goederen. S. 76 149

11 Mrt. *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit tot aanwijzing van naar het gewicht belaste goederen, waarvoor de berekening der belasting kan geschieden naar het bruto-gewicht, na aftrek van daarbij tevens aangewezen tarra. S. 77 149

11 Mrt. *Militaire Zaken.* Besluit houdende nadere wijziging en aanvulling van de regeling van de aanstelling, de bezoldiging en den dienst van de beambten en bedienden bij de Krijgsraden van de Landmacht, bij den Zeekrijgsraad binnen het Rijk in Europa, bij de Auditeurs-Militair bij de Krijgsraden van de Landmacht en bij den Fiskaal bij den Zeekrijgsraad binnen het Rijk in Europa, laatstelijk gewijzigd en aangevuld bij K. B. van 9 December 1922 (Staatsblad nº. 666). S. 78 150

16 Mrt. *Motor- en Rijwielwet.* Arrest van den Hoogen Raad. De bestuurder van een motorrijtuig moet een rijbewijs hebben, afgegeven door den Commissaris der Koningin van de woonplaats, die hij heeft als hij ingevolge art. 16 der Motor- en Rijwielwet desgevorderd dit stuk moet vertoonen. Het is niet voldoende, dat hij in het bezit is van een rijbewijs, afgegeven door den Commissaris der Koningin van de provincie, waarin hij eerder heeft gewoond. 150

16 Mrt. *Warenwet.* Arrest van den Hoogen Raad. De eenzelvigheid van het door den Keuringsdienst onderzochte en het door den ambtenaar genomen monster mag alleen als vaststaande worden aangenomen, als dit laatste na de verpakking is verzegeld geworden. 151

17 Mrt. *Pensioenen.* Centrale raad van beroep. Daargelaten of het recht op uitgesteld pensioen ingevolge de vroegere Burgerlijke P.W. en de P.W. 1922 ontstaat met het ontslag van den betrokken ambtenaar dan wel op den dag, waarop hij den 65-jarigen leeftijd bereikt, en of art. 48, 3 P.W. 1922 wel ooit toepassing kan vinden ten aanzien van hen, die vóór de inwerkingtreding dier wet zijn ontslagen — in ieder geval had voor dezen klager, die reeds in 1919 den leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, dat recht vóór die inwerkingtreding moeten zijn ontstaan. — Hieruit volgt, dat, mede in verband met de bepaling van art. 176 P.W. 1922, zijn aanspraak op pensioen uitsluitend naar de bepalingen der Bugerlijke P.W. moet worden beoordeeld 152

18 Mrt. *Veeartsenijkundig Staatstoezicht.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Commissarissen der Koningin, betreffende hondsdolheid 153

18 Mrt. *Gemeentebesturen.* Beschikking van den Hoogen Raad. Een Raad van Arbeid is blijkens de regeling zijner zaak bij de verschillende wetten wel een orgaan dat zijn medewerking verleent bij de uitvoering der wetten op de ouderdoms- en invaliditeitsverzekering, doch oefent daarom nog niet uit het bedrijf van verzekeraar. Aangenomen dat niet reeds andere redenen zich verzetten dit aan te nemen, is zulks niet het geval omdat de uitkomsten der bij de bedoelde wetten geregelde verzekeringen niet zijn ten bate en schade van de Raden van Arbeid. — Dat een Raad van Arbeid rechtspersoonlijkheid bezit brengt hierin geen verandering, omdat het zijn van rechtspersoon op zich zelf nog niet voldoende is om iemand tot ondernemer te maken. 153

23 Mrt. *Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot vaststelling van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 79 155

23 Mrt. — Wet tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Zuiderzeefonds voor het dienstjaar 1925. S. 80 155

23 Mrt. *Bruggen.* Wet betreffende het overbrengen van de brug over den voormaligen molenvliet van het waterschap Breukelerwaard, gelegen in den Rijksweg Abcoude—Utrecht, in beheer en onderhoud bij het Rijk. S. 81. 155

23 Mrt. *Jachtwet.* Wet houdende wijziging van enkele artikelen der Jachtwet 1923. S. 82 155

23 Mrt. *Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot vaststelling van het elfde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 83 156

23 Mrt. — Wet houdende definitieve vaststelling van het slot der rekening van

uitgaven en ontvangsten van Nederlandsch-Indië over het dienstjaar 1920. S. 84 156
23 Mrt. — Wet tot vaststelling van hoofdstuk VA der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 85. 156
23 Mrt. *Onderwijs.* (*Hooger*) Wet tot wijziging en aanvulling der hooger-onderwijswet. S. 86. 156
23 Mrt. *Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot vaststelling van het vierde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 87 156
23 Mrt. *Naturalisatie.* Wetten houdende naturalisatie van verschillende personen. S. 88. 156
23 Mrt. — Id. id. S. 89. 157
23 Mrt. — Id. id. S.90 158
23 Mrt. *Tractaten.* Wet houdende goedkeuring van het op 21 Augustus 1924 te Washington gesloten verdrag betreffende het vervoer van alcoholische dranken. S. 91. 158
23 Mrt. *Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot vaststelling van het achtste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 92 161
23 Mrt. — Wet tot vaststelling van de begrooting van uitgaven ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel, dienst 1925. S. 93. 161
23 Mrt. — Wet tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het „Fonds ter verbetering van de Kustverdediging", dienst 1925. S. 94. 161
23 Mrt. — Wet tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen voor het dienstjaar 1925. S. 95. 161
23 Mrt. — Wet tot vaststelling van het vijfde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 96. 161
23 Mrt. — Wet tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsboschbedrijf voor het dienstjaar 1925. S. 97. 161
23 Mrt. — Wet tot vaststelling van het zesde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 98. 161
23 Mrt. *Onderwijs.* (*Hooger*) Besluit tot hernieuwde aanwijzing overeenkomstig artikel 157 der Hooger-onderwijswet, van de afdeeling gymnasium van het Baarnsch Lyceum te Baarn. S. 99 162
23 Mrt. *Onderwijs.* (*Lager*) Besluit tot intrekking van Ons besluit van 2 December 1924, S. 545, tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente Druten, van 8 November 1924, nº. 6955, inzake het verleenen van een subsidie aan het bestuur der R.-K. Jongensschool aldaar, wegens het doen geven van een cursus voor bijzonder vervolgonderwijs. S. 100 162
23 Mrt. *Onderwijs.* (*Middelbaar*) Besluit tot wijziging van het K. B. van 11 Juli 1921, S. 918, gewijzigd bij de Kon. besluiten van 9 Februari 1922, S. 56 en van 7 Mei 1923, S. 196, houdende voorschriften, regelende de bevoegdheden tot het geven van nijverheidsonderwijs en de daarmede verband houdende examens. S. 101 162
23 Mrt. *Onderwijs.* (*Hooger*) Besluit tot aanwijzing, overeenkomstig artikel 170 der hooger-onderwijswet van de Stichting „Leidsch Universiteitsfonds", gevestigd te Leiden, als bevoegd om bij de faculteit der rechtsgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit te Leiden een bijzonderen leerstoel te vestigen. S. 102 190
23 Mrt. *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit houdende uitvoering van de Tariefwet 1924, S. 568, voor zooveel betreft de vrijdommen van invoerrecht en statiekrecht. S. 103. 190
23 Mrt. *Statistiekrecht.* Besluit houdende uitvoering van de Tariefwet 1924, S. 568, voor zooveel betreft de vrijdommen van invoerrecht en statiekrecht. S. 103. 190
23 Mrt. — Besluit tot uitvoering van artikel 19. letters *b* en *c*, der Tariefwet 1924, S. 568 en artikel 3, letter *a*, 1e en 2e, der Wet op het Statistiekrecht (Stbl. 1921, nº. 55) betreffende vrijdom voor goederen, bestemd voor diplomatieke en consulaire ambtenaren en voor kanselarijbenoodigdheden S. 104 203
23 Mrt. *Militaire Zaken.* Besluit houdende voorloopige voorzieningen omtrent het georganiseerd overleg voor het militair personeel der zeemacht. S. 105 204
23 Mrt. *Loodswezen.* Besluit waarbij met intrekking van het besluit van 22 Januari 1902, S. 5, met de sedert daarin gebrachte wijzigingen worden vastgesteld : *a.* het gewijzigd Algemeen Reglement op den Loodsdienst ; *b.* de gewijzigde Bijzondere Reglementen op den Loodsdienst in de districten : 1—2. Eems, Terschelling en het Vlie ; 3. Texel en IJmuiden ; 4—5. Goedereede, Maas en Brouwershaven ; 6. Monden der Schelde. S. 106 205
23 Mrt. *Indië.* (*Nederlandsch-*) Besluit tot nadere wijziging van het Reglement op het verleenen van verlof, na opzending naar Nederland, aan militairen

beneden den rang van onder-luitenant van het Nederlandsch-Indische leger. S. 107. 222

23 Mrt. *Curaçao.* Besluit tot nadere wijziging van het Reglement op het verleenen van verlof, na opzending naar Nederland, aan militairen beden den rang van onder-luitenant, behoorende tot of gedetacheerd bij de troepen in Suriname en Curaçao. S. 108 224

23 Mrt. *Suriname.* Besluit tot nadere wijziging van het Reglement op het verleenen van verlof, na opzending naar Nederland, aan militairen beneden den rang van onder-luitenant, behoorende tot of gedetacheerd bij de troepen in Suriname en Curaçao. S. 108. 224

23 Mrt. *Corps diplomatique en consulaten.* Besluit houdende: A. intrekking van het Diplomatiek Reglement 1920, S. 796, alsmede van het K. B. van 8 Juli 1924, S. 350, voor zoover het betreft de regeling der jaarwedden van de diplomatieke ambtenaren; B. vaststelling van een nieuw reglement voor den Diplomatieken Dienst. S. 109. 225

23 Mrt. — Besluit houdende: A. intrekking van het Consulair Reglement 1920, S. 818, zooals gewijzigd bij Ons besluit van 8 Juli 1924 (Staatsblad nº. 350); B. vaststelling van een nieuw reglement op de inrichting van den consulairen dienst. S. 110. 228

23 Mrt. *Tractaten.* Besluit houdende de bekendmaking in het Staatsblad van de inwerkingtreding van het op 17 Juli 1905 te 's-Gravenhage gesloten Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering (Stbl. 1909, nº. 120) voorzoover betreft de betrekkingen tusschen Nederland en de Spaansche Zone van Marokko. S. 111 234

23 Mrt. *Gemeentebesturen.* Koninklijk besluit. Ook al zijn partijen gehuwd in gemeenschap van goederen, kan aan den man geen aanslag als forens opgelegd worden wegens het feit, dat zijne vrouw verkeert in het geval van art. 244*a* sub 3º. Gemeentewet. 234

24 Mrt. — Besluit tot verlenging van de schorsing van het besluit van den Gemeenteraad van Breda van 29 Augustus 1924, waarbij het Begijnhof te Breda is afgevoerd van de lijst bedoeld in art. 1 der verordening tot instandhouding van monumenten in de gemeente Breda, vastgesteld bij raadsbesluit van 9 October 1923. S. 112 235

24 Mrt. *Attestatiën de Vita.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 16 November 1894, S. 173, betreffende de vrijstelling van de verplichting tot het overleggen van attestatie de vita. S. 113. 235

24 Mrt. *Gemeentebesturen.* Koninklijk besluit. De vraag of een bepaling in eene verordening op het grondbedrijf, krachtens welke de boekwaarde van bepaalde gronden o.a. wordt verkregen door te hunnen laste te brengen de rente van de kapitalen, aangewend tot of voor buitengewone werken ten behoeve dier gronden, vatbaar is voor goedkeuring, hangt hiervan af, of mag worden aangenomen dat op redelijke wijze gezorgd is voor de instandhouding van het vermogen der gemeente en voor eene billijke verdeeling van lasten tusschen de tegenwoordige en de toekomstige belastingplichtigen. 235

25 Mrt. *Rijksambtenaren en werklieden.* Besluit tot wijziging van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925. S. 114 236

25 Mrt. *Roode Kruis.* Besluit houdende bepalingen voor het dragen van uniform of kenteeken door personeel van het Nederlandsche Roode Kruis. S. 115. 237

26 Mrt. *Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot vaststelling van het derde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 116 237

26 Mrt. *Tractaten.* Wet houdende goedkeuring van het te 's-Gravenhage geteekend en de dagteekening van 4 Juli 1924 dragend protocol betreffende de toetreding van Staten, welke niet vertegenwoordigd zijn geweest op de vierde, in 1904 te 's-Gravenhage gehouden internationale Conferentie nopens internationaal privaatrecht, tot het op 17 Juli 1905 te 's-Gravenhage gesloten verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering (Staatsblad 1909, nº. 120). S. 117 238

26 Mrt. — Wet houdende goedkeuring van het Verdrag met bijbehoorend Protocol ter vereenvoudiging van douaneformaliteiten van 3 November 1923. S. 118 238

26 Mrt. — Wet houdende goedkeuring van de voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Litauen op 10 Juni 1924 te Kowno tot stand gekomen, door wisseling van nota's tusschen Harer Majesteits Gezant te Kopenhagen en den Minister van Buitenlandsche Zaken van Litauen. S. 119 259

26 Mrt. *Posterij.* Besluit tot wijziging van het Girobesluit 1924 (Stbl. nº. 451). S. 120 261

26 Mrt. *Gemeentebesturen.* Besluit tot verlenging van de schorsing van het besluit van den gemeenteraad van Dordrecht, van 26 Augustus 1924, waarbij het gebouw van het voormalig Zuid-Afrikaansch Museum aldaar, gelegen in de nabijheid van Dordrechts Museum, is verhuurd als autogarage met showroom en werkplaats. S. 121. 262

26 Mrt. *Ongevallenverzekering.* Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 7, tweede lid, III onder 1°. *b* en 2°. der Ongevallenwet 1921. S. 122. 262

28 Mrt. *Gemeentebesturen.* Besluit tot wijziging van de Modellen I en II behoorende bij het K. B. van 27 April 1922, S. 230, sedert gewijzigd, tot uitvoering van artikelen der Kieswet, der Provinciale Wet en der Gemeentewet. S. 123. 262

28 Mrt. *Kieswet.* Besluit tot wijziging van de Modellen I en II behoorende bij het K. B. van 27 April 1922, S. 230, sedert gewijzigd, tot uitvoering van artikelen der Kieswet, der Provinciale Wet en der Gemeentewet. S. 123. 262

28 Mrt. *Provinciale wet.* Besluit tot wijziging van de Modellen I en II behoorende bij het K. B. van 27 April 1922, S. 230, sedert gewijzigd, tot uitvoering van artikelen der Kieswet, der Provinciale Wet en der Gemeentewet. S. 123 262

28 Mrt. *Onderwijs.* (*Lager*) Besluit tot vernietiging wegens strijd met de wet van artikel 11 van het Reglement voor de schoolvergaderingen aan de openbare lagere scholen te Amsterdam, vastgesteld door Burgemeester en Wethouders dier gemeente bij besluit van 16 Juli 1923. S. 124. . . 262

28 Mrt. *Financiëele verhouding tusschen Rijk en Gemeente.* Besluit tot regeling van de betalingen tusschen Rijk en Gemeenten. S. 125 263

28 Mrt. *Gemeentebesturen.* Besluit houdende regeling van de vrijwillige hulpverleening aan zieke en gewonde personen, behoorende tot de legers of vloten van oorlogvoerende mogendheden en voorziening in de hulpverleening en inlichtingendienst ten aanzien van krijgsgevangenen en geïnterneerden. S. 126 264

28 Mrt. *Begrootingen en Rekeningen.* Wet houdende definitieve vaststelling van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1925. (Hoofdstuk I. Uitgaven in Nederland). (verkort). S. 127. 269

28 Mrt. — Wet houdende definitieve vaststelling van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1925. (Hoofdstuk II. Uitgaven in Nederlandsch-Indië), (verkort.) S. 128 269

28 Mrt. — Wet houdende definitieve aanwijzing van de middelen tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1925. (Hoofdstuk I. Middelen in Nederland). (verkort.) S. 129 269

28 Mrt. — Wet houdende definitieve aanwijzing van de middelen tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1925. (Hoofdstuk II. Middelen in Nederlandsch-Indië). (verkort.) S. 130. 270

28 Mrt. *Begrootingen en Rekeningen.* Wet houdende regeling van de inkomsten en uitgaven van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie voor het dienstjaar 1925. S. 131. 270

28 Mrt. *Onderwijs.* (*Lager*) Koninklijk besluit. Het bouwen van gemeentewege van een woning voor een onderwijzer, waarvan de kosten zoo hoog zijn dat redelijkerwijze niet te verwachten is dat ooit een huur zal kunnen worden bedongen die opweegt tegen de te betalen rente, komt neer op het aan dien onderwijzer toekennen van eene buitengewone toelage, welke zich niet verdraagt met art. 30 der L.O.wet 270

30 Mrt. *Gemeentebesturen.* Arrest van den Hoogen Raad. Verbod te plaatsen of te hebben reclameborden; art. 23 Verord. Utrecht betreffende de politie op de openbare wegen enz. — De verbodsbepaling omvat ook borden van te koopstelling. — Zij betreft, reeds omdat zij een algemeene regeling betreffende aan den openbaren weg zich bevindende of van daaruit zichtbare voorwerpen, de huishouding der gemeente 271

31 Mrt. *Suiker.* Besluit houdende bepalingen omtrent het verleenen van teruggaaf van accijns voor suiker gebezigd voor de bereiding van alcoholvrije advocaat die naar het buitenland wordt uitgevoerd. S. 132 272

31 Mrt. *Pensioenen.* Centrale raad van beroep. Een beslissing van den Pensioenraad dat bewezen diensten niet voor pensioen in aanmerking komen, is een beslissing, welke van belang kan zijn voor het bedrag van een eventueel toe te kennen pensioen. Op grond van art. 127*a* 1e lid sub *b*, is dus de Minister van Financiën bevoegd, tegen die beslissing beroep in te stellen. — Uit het ontbreken in de Burgerlijke Pensioenwet van een bepaling als die van art. 130 P.W. 1922 volgt niet, dat onder de werking der eerstgenoemde wet het recht tot herziening van eenmaal genomen bindende beslissingen in het nadeel van den daarbij betrokkene onbeperkt was, doch dat zoodanig recht niet bestond 272

2 April *Raden van Arbeid.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 17 September 1924, S. 455, tot intrekking van het K. B. van 29 December 1920, S. 922, en tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur betreffende voorschriften voor de door de Raden van Arbeid te voeren administratie. S. 133 273

4 April *Veeartsenijkundig Staatstoezicht.* Besluit ter bepaling, dat het K. B. van

30 December 1924, S. 616, nà 1 April 1925 zal blijven gelden, nadat enkele wijzigingen en aanvullingen zijn aangebracht. S. 134. . . . 274
6 April *Krankzinnigen en idioten.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 19 October 1922, waarbij aan de Vereeniging tot Opvoeding en Verpleging van Idioten en Achterlijke kinderen, gevestigd te Utrecht, vergunning is verleend tot oprichting van een gesticht voor zwakzinnigen in de gemeente Noordwijk. S. 135. 274
6 April. *Curaçao.* Besluit tot wijziging en aanvulling van het „West-Indisch Uitzendingsbesluit 1925" (Staatsblad nº. 15). S. 136 274
6 April *Suriname.* Besluit tot wijziging en aanvulling van het „West-Indisch Uitzendingsbesluit 1925" (Staatsblad nº. 15). S. 136. 274
8 April *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit houdende toekenning van vrijdom van invoerrecht voor houtgeest en daaruit bereide of daarmede vermengde stoffen. S. 137 275
8 April — Besluit houdende wijziging van het K. B. van 28 October 1880, S. 185, omtrent nederlagen van goederen in het terrein van toezicht langs de grenzen. S. 138 275
8 April *Onderwijs.* (*Lager*) Koninklijk besluit. Voor een onderwijzer, die niet in het bezit is van het bewijs, bedoeld in art. 107 1e lid sub c. en die derhalve niet bevoegd is tot het geven van bijzonder onderwijs, kan door het schoolbestuur geen aanspraak op rijksvergoeding worden gemaakt. . 275
8 April *Onderwijs.* (*Hooger*) Beschikking van den Hoogen Raad. Verordening der gemeente Arnhem tot heffing van schoolgeld voor het volgen van het onderwijs aan het gemeente-gymnasium of aan een der Gemeente-Hoogere Burgerscholen. — Art. 3 der bovenbedoelde verordening, voorschrijvende, dat het schoolgeld voor het volgen van onderwijs aan het gymnasium en daarmede op één lijn gestelde scholen berekend wordt naar het belastbaar inkomen, waarvoor de schoolgeldplichtige bij den aanvang van het heffingsjaar in de Rijksinkomstenbelasting is aangeslagen, is in dien zin te verstaan, dat grondslag der heffing is het inkomen volgens den aanslag over het bij den aanvang van den heffingstermijn loopende, op 1 Mei tevoren ingetreden belastingjaar, dus, waar het heffingsjaar voor het schoolgeld aanving met 1 Jan. 1924, met het belastingjaar 1 Mei 1923—30 April 1924. — In het middel van cassatie wordt over het hoofd gezien, dat aan deze verordening eene rationeele opvatting dient te worden gegeven, tenzij de bepalingen der verordening duidelijk anders leeren. 276
14 April *Onderwijs.* (*Lager*) Besluit tot vernietiging van de besluiten van den Raad der gemeente Rozenburg van 24 Mei en 2 Augustus 1924, strekkende tot opschorting van de uitvoering, respectievelijk tot intrekking van zijn besluit van 22 November 1923, inzake het verleenen van medewerking voor de uitbreiding van de bijzondere lagere school der Vereeniging tot stichting en instandhouding van Christelijke scholen aldaar. S. 139 277
14 April *Mijnen.* Besluit tot uitbreiding van de Mijnvelden van de Staatsmijnen „Emma" en „Hendrik". S. 140 278
14 April *Ziekten.* (*Besmettelijke*) Besluit tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending der Aziatische cholera en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 141 279
14 April — Besluit tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van vlektyphus en tot wering zijner uitbreiding en gevolgen. S. 142. 283
14 April — Besluit tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van de pest en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 143. 287
15 April *Gemeentebesturen.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende Verrekening vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten 292
16 April *Ongevallenverzekering.* Besluit tot herziening van het tarief, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 10 Februari 1923 (Staatsblad nº. 36). S. 144. 293
16 April — Besluit tot intrekking van het besluit van 29 November 1921, S. 1337, en tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 29, eerste lid, der Ongevallenwet 1921. S. 145. . . . 293
17 April *Dividend- en tantièmebelasting.* Wet houdende wijziging van de Wet op de Dividend- en Tantièmebelasting 1917 en herziening van de regelen voor de heffing van opcenten ten behoeve van de gemeenten op de dividend- en tantièmebelasting. S. 146 305
17 April *Domeinen.* Wet houdende goedkeuring van den onderhandschen verkoop aan de gemeente Katwijk van eenige perceelen grond langs de F. E. Meerburgkade, nabij het Prins Hendirkkanaal, te Katwijk aan Zee. S. 147 306
17 April *Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot wijziging en verhooging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 148 306
17 April *Spoor- en tramwegen.* Wet tot wijziging van de wet van 11 Juni 1921,

S. 792, tot bevordering van den aanleg en regeling van de exploitatie van spoorweglijnen van Groningen over Slochteren naar Weiwerd, van Groningen over Bedum naar Uithuizen en van Groningen over Winneweer naar Uithuizen. S. 149. 306

17 April Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van den bouw van een brug voor gewoon verkeer over den Gelderschen IJssel nabij het Katerveer, ingevolge de wet van 15 December 1917 (Staatsblad nº. 704). S. 150. 307

17 April *Havens.* Wet tot overneming van de havenwerken beoosten Oudeschild op Texel in beheer en onderhoud bij het Rijk. S. 151 307

17 April *Spoor- en tramwegen.* Wet houdende machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst met de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij betreffende den spoorweg van Haarlem naar Zandvoort. S. 152. . . 307

17 April *Onteigening.* Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor verbreeding van een gedeelte van den Rijswijkscheweg te 's-Gravenhage. S. 153. 307

17 April — Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening, met toepassing van de wet van 27 Maart 1915, S. 171, van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor den aanleg van een weg van Tripscompagnie naar Veendam. S. 154. 308

17 April — Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening, met toepassing van de wet van 27 Maart 1915, S. 171, van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten in de gemeente Lonneker, noodig voor het verkrijgen van een terrein voor berging van huis- en straatvuil uit Enschedé, mede ter ontginning van dat terrein. S. 155. 308

17 April *Indië.* (*Nederlandsch-*) Wet houdende kwijtschelding aan Ir. E. Fels van eene den Lande aankomende vordering. S. 156. 308

17 April — Wet houdende : Bekrachtiging van eene door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië krachtens artikel 129, tweede lid, van het Regeeringsreglement vastgestelde ordonnantie. — Nadere wijziging en aanvulling van de Indische Tariefwet (Ned. Staatsblad 1924, nº. 421 ; Indisch Staatsblad 1924, nº. 487). S. 157. 308

17 April *Begrootingen en Rekeningen.* Wet houdende vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor Suriname over het dienstjaar 1920. S. 158 309

17 April — Wet houdende verhooging der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1925. S. 159 309

17 April *Krankzinnigen en idioten.* Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 20 December 1922, S. 682, waarbij aan het Bestuur der provincie Noordholland vergunning is verleend, om het Rijksgesticht te Medemblik als gesticht voor krankzinnigen te bezigen. S. 160 309

17 April *Tractaten.* Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het ontwerpverdrag van Genua tot vaststelling van den minimum-leeftijd van toelating van kinderen tot arbeid op zee (Staatsblad 1923, nº. 10). S. 161 309

17 April *Motor- en Rijwielwet.* Beschikking van den Minister van Financiën tot vaststelling van het model van de triptieken, bedoeld bij art. 26 van het Vrijdommenbesluit 1925 (Staatsblad nº. 103). 312

17 April *Pensioenen.* Rondschrijven van den Minister van Financiën aan Heeren Commissarissen der Koningin in de verschillende provinciën, betreffende veranderde wijze van pensioenbetaling. 314

20 April *Tractaten.* Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 23 Januari 1925 te Washington tusschen Nederland en de Vereenigde Staten van Amerika gesloten compromis inzake de souvereiniteit over het eiland Palmas (of Miangas). S. 162 314

20 April *Vleeschkeuringswet.* Arrest van den Hoogen Raad. In art. 8 der Vleeschkeuringswet wordt geenszins bepaald, dat de handel in het in dat art. bedoeld vleesch verder geheel vrij zou zijn en dat de gemeentebesturen de bevoegdheid zouden missen om zich met betgeen verder met zulk vleesch geschiedt in te laten of daaromtrent regelingen te maken. Het nemen van maatregelen betreffende een aan vrij spoedig bederf onderhevig algemeen voedingsmiddel als bevroren buitenlandsch vleesch, heeft betrekking op de gezondheid van de inwoners der gemeente en behoort dus tot die onderwerpen waaromtrent art. 135 Gem.wet den gemeentebesturen de bevoegdheid geeft, verordeningen vast te stellen. Waar in de onderhavige zaak alleen aan de orde is de vraag of het verbod van vervoer van het bovenbedoelde vleesch verbindende kracht heeft, kan de vraag of de verordening verbindend is voorzoover zij het in voorraad of voorhanden hebben van dat vleesch verbiedt, buiten beschouwing blijven. Daargelaten de bevoegdheid van een gemeentebestuur om voor de gemeente den handel in zeker artikel te monopoliseeren, vestigen de artt. 1 en 2 der Amsterdamsche Vleeschverordening een dergelijk mono-

lie niet. Het is wel mogelijk dat B. en W. feitelijk zulk een monopolie in het leven roepen door uitsluitend aan hen, die hun bevroren vleesch bij de gemeente koopen, eene vergunning tot vervoer enz. te verleenen, doch door deze wetstoepassing zijn die bepalingen nog niet onverbindbaar wegens strijd met de wet. — Een verbodsbepaling is nog niet in strijd met de wet omdat zij ten aanzien van hen die nader aan te wijzen bedrijven uitoefenen niet van toepassing is verklaard. — Eene beperking van de wijze waarop de eigenaren van uit het buitenland ingevoerd bevroren vleesch van hun eigendom gebruik mogen maken, is niet in strijd met art. 625 B. W. 317

20 April *Arbeidswet.* Arrest van den Hoogen Raad. De door de Rechtb. aangevoerde stelling dat „het tot verkoop of begruik geschikt of meer geschikt maken, bedoeld in art. 2 der Arbeidswet, zou zijn een industrieel begrip en daarmede eene wijziging van de hoedanigheid der bewerkte voorwerpen of stoffen zou zijn bedoeld, vindt in de wet geen steun. — Het uitbeenen van een groot stuk vleesch maakt wel degelijk het zich daaraan bevindende vleesch tot verkoop geschikt of meer geschikt. — Hieruit volgt dat de Rechtb. van een onjuiste opvatting van het begrip „werkplaats" is uitgegaan, zoodat hare beslissing, dat niet is bewezen, dat de omschreven werkzaamheden in een werkplaats zijn verricht, geen beslissing inhoudt naar aanleiding van de dagvaarding over het bewezene of niet bewezene der feiten. — Anders O. M. : Het vonnis der Rechtb. heeft geen andere beteekenis dan dat de Rechtb., zij het dan wellicht ten gevolge van gebrekkige redeneering, niet uit wettige bewijsmiddelen de overtuiging heeft geput, dat de in de dagvaarding omschreven werkzaamheden zijn verricht in een werkplaats in den zin der wet. De daarop gevolgde vrijspraak is een zuivere vrijspraak 320

20 April *Geneeskundig Staatstoezicht.* Arrest van den Hoogen Raad. Bij de bij zijn beschikkkng van 1 Febr. 1906 samengestelde lijst C is de Minister zijn bevoegdheid niet te buiten gegaan, daar hij bij de aanwijzing der geneesmiddelen slechts verschil maakte tusschen stoffen, die, onverschillig tot welk doel, in onvermengden staat verkocht, altijd als zoodanig zijn te beschouwen, en diezelfde stoffen, indien zij deel uitmaken van een mengsel enz., in welk geval zij door hem alleen als geneesmiddel zijn aangewezen, als het mengsel enz. als geneesmiddel wordt verkocht. — Verkoop als geneesmiddel is dus een element van het strafbaar feit. 322

20 April *Vleeschkeuringswet.* Arrest van den Hoogen Raad. Het bepaalde in art. 4, 2e lid Vleechkeuringswet neemt niet weg, dat ook een gestorven slachtdier een aan keuring onderworpen slachtdier is. — Niet aannemelijk is de opvatting van Kantonrechter en Rechtb., dat gestorven slachtdieren eerst nà het slachten aan keuring onderworpen slachtdieren zouden zijn. Hiertoe dwingt ook niet de niet duidelijke tekst van art. 4, 2e lid. Dit lid toch kan zoo worden gelezen, dat voor de daar vermelde slachtdieren, die als zoodanig volgens het 1e lid aan keuring onderworpen zijn, alleen de tweede keuring is voorgeschreven 324

21 April *Warenwet.* Koninklijk besluit. Terecht hebben Ged. Staten aan B. en W. voorgeschreven een ambtenaar bij een Keuringsdienst van waren te ontslaan op grond van gebleken onbetrouwbaarheid. — Een besluit van Ged. Staten, waarbij aan den betrokken ambtenaar, voor het geval de gemeenteraad of de inspecteur van de volksgezondheid bij de Kroon in beroep mochten komen van het besluit betreffend het te verleenen ontslag, verlof wordt verleend, met behoud van salaris, is in strijd met art. 11 3e lid der Warenwet 326

21 April — Koninklijk besluit. Een wijziging der verordening op den keuringsdienst, strekkend tot opheffing van de verplichting van den eigenaar, houder of hoeder van een gestorven of in nood gedood slachtdier, om dat dier over te brengen naar het gemeentelijk slachthuis, is in strijd met de belangen der volksgezondheid en derhalve niet voor goedkeuring vatbaar. 327

23 April *Onderwijs.* (*Lager*) Besluit tot vernietiging van de verordening van den Raad der gemeente Woudenberg, d.d. 30 October 1923, tot regeling van het vervolgonderwijs. S. 163. 328

23 April *Tractaten.* Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de tusschen den Nederlandschen Gezant te Athene en den Griekschen Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's d.d. 27 Februari en 9 Maart 1925, tot regeling van de handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Griekenland. S. 164. 328

24 April *Spoor- en Tramwegen.* Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Vervoer 1901. S. 165. 329

27 April *Motor- en Rijwielwet.* Besluit houdende bepaling van het tijdstip, waarop eene bepaling van de wet van 1 November 1924, S. 492, tot wijziging der Motor- en Rijwielwet in werking treedt. S. 166 331

27 April *Jachtwet.* Arrest van den Hoogen Raad. Waar in art. 17 dezer wet

afzonderlijk is verboden het met kunstlicht iemand bij het opsporen van wild bijstaan, terwijl in de bewezenverklaring het pogingen aanwenden om wild op te sporen en te bemachtigen alleen op de beide beklaagden betrekking heeft, vindt geen steun in de wet de opvatting, dat ook als een poging om wild op te sporen en te bemachtigen zou kunnen worden beschouwd het door de derde persoon het perceel wild zoekende belichten. Derhalve is het door beklaagden gepleegde feit ten onrechte gequalificeerd als gepleegd in vereeniging van meer dan twee personen. — De verbeurdverklaring der jachtgeweren vindt geen steun in de wet. Immers in art. 2 is bepaald, dat onder „jagen" wordt verstaan het opsporen enz. van wild en alle pogingen daartoe met geoorloofde middelen, terwijl ten laste van beklaagden is bewezen verklaard het aanwenden van pogingen om wild op te sporen met een volgens art. 16 ongeoorloofd middel; uit niets blijkt, dat aan het begrip „jagen" in art. 51*b* een andere beteekenis zou moeten worden toegekend dan die welke de wet zelf aangeeft. 331

28 April *Volkshuisvesting.* Besluit tot vernietiging van het besluit van den Raad der Gemeente Doetinchem d.d. 25 November 1924, waarbij in beroep aan L. G. Roelofs, aldaar, een bouwvergunning is verleend. S. 167. 333

28 April *Spoor- en Tramwegen.* Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Vervoer 1901. S. 168. 333

28 April *Tractaten.* Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Litauen, op 10 Juni 1924 te Kowno tot stand gekomen door wisseling van nota's tusschen Harer Majesteits Gezant te Kopenhagen en den Minister van Buitenlandsche Zaken van Litauen (Staatsblad 1925, nº. 119). S. 169 334

28 April — Besluit, bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de toetreding van Nederland tot het op 31 December 1913 te Brussel gesloten verdrag, betreffende de instelling van een internationale handelsstatistiek (Staatsblad 1914, nº. 258 en 1924, nº. 559). S. 170. . 337

28 April *Motor- en Rijwielwet.* Rondschrijven van den Minister van Waterstaat aan Heeren Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de onderscheidene directiën, den Heer Hoofdingenieur van den Rijkswaterstaat in het district Groningen te Groningen, betreffende hinder voor scheepvaart van verblindend licht van motorrijtuigen en fabrieken. 353

28 April *Scheepvaart.* Rondschrijven van den Minister van Waterstaat aan Heeren Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de onderscheidene directiën, den Heer Hoofdingenieur van den Rijkswaterstaat in het district Groningen te Groningen, betreffende hinder voor scheepvaart van verblindend licht van motorrijtuigen en fabrieken. 353

29 April *Belastingen (Rijks directe).* Wet tot bevordering van de richtige heffing der directe belastingen. S. 171. 354

29 April *Onderwijs.* (*Lager*) Besluit tot vernietiging van een tweetal besluiten van Burgemeester en Wethouders van Hengelo (O.), beide van 17 Januari 1922, inzake weigering tot vaststelling van de vergoeding, bedoeld in art. 205, eerste lid, der Lager-onderwijswet 1920 voor de R.-K. lagere scholen, aan de Willem de Clercqstraat en Paul Krugerstraat in die gemeente. S. 172. 354

29 April *Tractaten.* Besluit, bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 21 Augustus 1924 te Washington tusschen Nederland en de Vereenigde Staten van Amerika gesloten verdrag over het vervoer van alcoholische dranken. (Staatsblad 1925, nº. 91). S. 173. 355

1 Mei *Erfrecht.* Wet tot herziening in het algemeen belang van bij erfstelling of legaat gemaakte bedingen. S. 174. 357

1 Mei *Grondwet.* Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 1 der wet van 17 Juli 1923 (Staatsblad nº. 364). S. 175. 358

1 Mei *Onderwijs.* (*Hooger*) Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 1 der Wet van 17 Juli 1923 (Staatsblad nº. 364). S. 175. 358

1 Mei *Onderwijs.* (*Lager*) Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 1 der wet van 17 Juli 1923 (Staatsblad nº. 364). S. 175. 358

1 Mei *Militaire Zaken.* Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 1 der wet van 17 Juli 1923 (Staatsblad nº. 364). S. 175 358

1 Mei *Paspoorten.* Rondschrijven van den Minister van Buitenlandsche Zaken aan Commissarissen der Koningin in de provincies, betreffende het aanteekenen op paspoorten van behoeftige Nederlanders in het buitenland van verleenden onderstand en het terugvorderen hiervan bij verlenging of vernieuwing dier paspoorten. 359

2 Mei *Spoor- en tramwegen.* Wet tot toekenning van een renteloos voorschot

uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een tramweg van Zutphen naar Deventer. S. 176. . . 359

2 Mei *Onteigening.* Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van verlegging en verbreeding van den Rijksweg Utrecht—de Grebbe tusschen Utrecht en Zeist en aanleg van een tweede spoor voor den electrischen tramweg Utrecht—Zeist. S. 177. 359

2 Mei *Spoor- en tramwegen.* Wet tot verstrekking van eene leening uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een tramweg van Velp naar Arnhem. S. 178. 359

2 Mei — Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst. S. 179. 359

2 Mei — Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen. S. 180. 359

2 Mei *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit, houdende aanwijzing van de gemeenten Alkmaar, Tiel en Zaandam als losplaatsen van goederen, ingevoerd met spoortreinen. S. 181. 359

4 Mei *Gemeentebestuur.* Arrest van den Hoogen Raad. De Gemeenteraad is gerechtigd om in een krachtens art. 53 der Gem.wet vastgesteld Regl. van Orde te bepalen, dat den Voorzitter van den Raad de bevoegdheid toekomt om een lid te gelasten de vergadering van dat college te verlaten, wanneer dat lid, na door den voorzitter tot de orde te zijn geroepen, niettemin blijft voortgaan de orde te verstoren. — Eveneens kan den voorzitter bij dat reglement de bevoegdheid worden toegekend, om dat gemeenteraadslid, wanneer het in zoodanig geval aan zijn last de vergadering te verlaten geen gevolg geeft, door den sterken arm uit de raadsvergadering te doen verwijderen. — Het onderhavige art. 9*b* in het Regl. van Orde v. d. gem. Zwijndrecht gaat echter veel verder en bepaalt dat wanneer het bovenbedoelde geval zich heeft voorgedaan, de last tot verwijdering tot noodzakelijk, daarmee onverbrekelijk gevolg heeft, dat het verwijderde lid gedurende drie maanden van bijwoning der raadszittingen is uitgesloten. — Eene bevoegdheid tot verwijdering met dit onafscheidelijk gevolg, mag de gemeenteraad echter niet aan den voorzitter verleenen, daar hierdoor het recht van het gemeenteraadslid om gedurende drie maanden aan de vergaderingen van den raad deel te nemen, wordt gekrenkt, en dit zonder dat de handhaving der orde dit noodzakelijk maakt. — Hieruit volgt dat het bevel tot verwijdering, hetwelk in dit geval door den voorzitter van den gemeenteraad van Zwijndrecht was gegeven, aan de in de dagvaarding bedoelde politieambtenaren, niet was een bevel dat hij bevoegd was te geven, zoodat de ambtenaren, die dit opvolgden, ook niet werkzaam waren in de rechtmatige uitoefening hunner bediening 360

5 Mei *Onderwijs.* (*Hooger*) Besluit tot aanvulling van het K. B. van 26 Mei 1922, S. 387, houdende vaststelling van een programma voor het eindexamen der gymnasia en het daarmede gelijkgestelde examen, vermeld in art. 12 der hooger-onderwijswet. S. 182. 364

5 Mei *Rechten van in-, uit en doorvoer.* Besluit tot aanwijzing van de krachtens art. 43 der Tariefwet 1924, S. 568, te belasten goederen. S. 183 . . 365

Landbouw, tot vaststelling van een letterteeken, dat door zee- of kustvisschersvaartuigen moet worden gevoerd 543

24 Juni *Kiesrecht.* Arrest van den Hoogen Raad. Wat er zij van de vraag of verzoeker, bij verstek op 22 Juli 1924 uit Wassenaar naar Engeland, ophield, ingezetene des Rijks te zijn, zoo volgt in ieder geval uit de door den Kantonrechter vastgestelde feiten, dat verzoeker, die toen hij vertrok, niet het voornemen had te Wassenaar terug te keeren en daar ook niet voor 17 Maart 1925 is teruggekeerd, op 1 Februari 1925 niet was inwoner van de gemeente Wassenaar, zoodat hij reeds daarom in die gemeente niet op de kiezerslijst voor het jaar 1925/1926 kon worden geplaatst. (De Kantonrechter had aangenomen, dat verzoeker van 22 Juli 1924 —17 Maart 1925 geen ingezetene van het Rijk was, welke beslissing de Proc.-Gen. juist acht. 543

26 Juni *Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende toepassing artikel 170 der Invaliditeitswet. 545

27 Juni *Pensioenen.* Wet tot wijziging en aanvulling van de Pensioenwet voor de zeemacht (Staatsblad 1922, nº. 65). S. 273. 545

27 Juni — Wet tot wijziging en aanvulling van de Pensioenwet voor het personeel der Koninklijke marine-reserve (Staatsblad 1923, nº. 355). S. 274. 550

27 Juni *Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot wijziging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen voor het dienstjaar 1924. S. 275. 553

27 Juni *Pensioenen.* Wet tot wijziging en aanvulling van de Pensioenwet voor het reservepersoneel der landmacht (Staatsblad 1923, nº. 356). S. 276. 553

27 Juni — Wet tot wijziging en aanvulling van de Pensioenwet voor de landmacht (Staatsblad 1922, nº. 66). S. 277. 556

27 Juni — Wet tot vaststelling van eene pensioenwet voor de vrijwilligers bij den landstorm. S. 278 563

27 Juni — Wet tot wijziging en aanvulling van de Militaire Weduwenwet 1922. S. 279 564

27 Juni *Politie.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan den Heer Commissaris der Koningin in Gelderland, Noordholland, Zeeland, Utrecht, Friesland, Overijssel, Groningen, Drenthe en Limburg, betreffende gemeentepolitie. 568

29 Juni *Drankwet.* Wet, houdende wijziging van de Drankwet. S. 280. . . . 568

29 Juni *Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot aanvulling en verhooging van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 281. 569

29 Juni *Geneeskundig Staatstoezicht.* Wet, houdende wijziging van de wet van 24 Juni 1876, S. 117, houdende regeling van de voorwaarden tot verkrijging der afzonderlijke bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunst en van de uitoefening dier kunst, zooals deze wet laatstelijk is gewijzigd. S. 282 569

29 Juni *Onderwijs.* (*Hooger*) Wet tot wijziging en aanvulling der hooger-onderwijswet en der wet tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs. S. 283. 569

29 Juni *Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Bouwfonds voor de Departementen van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen voor het dienstjaar 1924. S. 284. 571

29 Juni *Gemeentegrenzen.* Wet tot vereeniging van de gemeenten Deurne en Liessel en Vlierden. S. 285 571

29 Juni — Wet tot wijziging van de grens tusschen de gemeenten Sneek en Wymbritseradeel. S. 286 573

29 Juni *Mijnwezen.* Wet, houdende bijzondere regeling voor het verleenen van mijnconcessiën. S. 287 573

29 Juni *Onteigening.* Wet, houdende verklaring van het algemeen nut der onteigening van perceelen, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten, noodig voor den aanleg van een weg van den Bovensten Limbrichterweg naar den Ondersten Limbrichterweg en van de Tunnelstraat naar den Limbrichterweg, in de gemeente Sittard. S. 288. 574

29 Juni — Wet, houdende verklaring van het algemeen nut der onteigening van perceelen, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten, noodig voor de verbetering van den Roosendaalschen en Steenbergschen Vliet tusschen het Bovensas en de Rijksbrug over de haven van Roosendaal in de gemeenten Dinteloord, Steenbergen, Oud- en Nieuw-Gastel en Roosendaal en Nispen. S. 289. 574

29 Juni *Visscherij.* Wet tot regeling der tegemoetkoming aan de Zuiderzeevisschersbevolking, enz. wegens de schade, welke de afsluiting der Zuiderzee hun mocht berokkenen S. 290. 574

29 Juni *Zuiderzee.* Wet tot regeling der tegemoetkoming aan de Zuiderzeevisschersbevolking, enz. wegens de schade, welke de afsluiting der Zuiderzee hun mocht berokkenen. S. 290. 574

1925. Bladz.

29 Juni *Pensioenen.* Wet, houdende machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen in zake de pensioen-regeling voor haar personeel. S. 291. 576

29 Juni *Spoor- en tramwegen.* Wet, houdende machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen in zake de pensioenregeling voor haar personeel. S. 291. 576

29 Juni *Posterijen.* Wet tot bekrachtiging van overeenkomsten met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij omtrent afschrijvingen en vergoeding voor postvervoer. S. 292 577

29 Juni *Spoor- en tramwegen.* Wet tot bekrachtiging van overeenkomsten met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij omtrent afschrijvingen en vergoeding voor postvervoer. S. 292. 577

29 Juni — Wet, houdende machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst met de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij betreffende den spoorweg van Almelo naar de Duitsche grens in de richting van Salzbergen. S. 293 581

29 Juni *Pensioenen.* Wet, betreffende pensioenregeling voor de spoorwegambtenaren en hunne weduwen en weezen. S. 294 582

INHOUD

1925.		Bladz.
8 Aug.	*Gemeentebestuur.* Besluit houdende beschikking op het bezwaarschrift door Joh. Verhoog Jzn. te Leiden op grond van art. 265 *i* der Gemeentewet ingediend tegen den aanslag in de gemeente Zandvoort in de belasting naar het inkomen dier gemeente en in de opcenten op de hoofdsom der Rijksinkomstenbelasting als woonforens. S. 354	801
10 Aug.	*Hinderwet.* Koninklijk besluit. Een inrichting tot het herstellen van rijwielen, motorrijwielen en automobielen, waar niet „gesmeed", geen koper en blik „geslagen" noch metaal „geklopt" wordt, is niet te rangschikken onder de inrichtingen, genoemd in art. 2; met name is zij niet te beschouwen als eene metaalklopperij in den zin van n°. XII. Voor de oprichting van zoodanige inrichting is derhalve geene vergunning ingevolge de Hinderwet vereischt	802
11 Aug.	*Gemeentebestuur.* Koninklijk besluit. Niet goedkeuring van een besluit tot ontslag van een ambtenaar v. d. burg. stand, hoewel gebleken is van eene door dezen gepleegde laakbare handeling.	802
11 Aug.	— Koninklijk besluit. Terecht hebben Gedep. Staten goedkeuring onthouden aan een gemeentebegrooting op grond dat het, waar de lasten die op de gemeentenaren zijn gelegd onevenredig hoog zijn te achten, niet aangaat: 1°. een salarisregeling voor het personeel der gemeentelijke hoogere burgerschool en het gymnasium vast te stellen die uitgaat boven de rijksregeling en tengevolge heeft dat de gemeente de rijkssubsidie verbeurt; 2°. geen pensioensbijdragen op wedden en loomen van het gemeentepersoneel te verhalen.	803
12 Aug.	*Hinderwet.* Rondschrijven van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid aan de Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën, betreffende: toepassing Hinderwet.	805
13 Aug.	*Pensioenen en Wachtgelden.* Besluit ter bekendmaking van den tekst der wet van 5 Mei 1922, S. 240, houdende pensioenregeling voor de ambtenaren en hunne weduwen en weezen, zooals die is gewijzigd bij de wetten van 23 Juni 1923, S. 293; 30 Juni 1923, S. 307 en 28 Mei 1925 (Staatsblad n°. 216). S. 355	805
13 Aug.	*Militaire Zaken.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 28 Februari 1922 (Staatsblad n°. 92). S. 356	841
13 Aug.	*Onderwijs.* (*Middelbaar*) Koninklijk besluit. Bij de bepaling van het begrip „gelijksoortige school" moet op de gelijkheid der vakken worden gelet, niet op de gelijksoortigheid der scholen in haar geheel.	841
13 Aug.	— Koninklijk besluit. Met de gemeente van afkomst is bedoeld de gemeente, vanwaar een leerling, indien hij meerderjarig is, komt op het tijdstip, waarop hij de school zal bezoeken.	842
17 Aug.	*Tractaten.* Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 12 December 1924 te Luxemburg en Brussel gesloten verdrag tot regeling van den telephoondienst tusschen Nederland en het Groothertogdom Luxemburg over België. S. 357	842
18 Aug.	*Gemeentebestuur.* Koninklijk besluit. Een aanslag als werkforens kan worden opgelegd ter zake van eene inrichting tot persoonlijke uitoefening van een bedrijf, die slechts gedeeltelijk op het grondgebied der gemeente gelegen is.	844
18 Aug.	— Koninklijk besluit. Forensenaanslag. In de Gemeentewet is geen bepaling aan te wijzen op grond waarvan een man, die niet krachtens art. 244*a*, 3°. der wet als forens belastingplichtig is, als zoodanig zou moeten worden aangeslagen in geval zijn echtgenoote met wie hij in gemeenschap van goederen gehuwd is, op meer dan 90 dagen in de betrokken gemeente aanwezig is geweest tot vervulling van eene betrekking	845
19 Aug.	*Tractaten.* Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de tusschen den Nederlandschen Gezant te Lissabon en den Portugeeschen Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's dd. 11 Juli 1925, tot verlenging van de voorloopige handelsschikking tusschen Nederland en Portugal van 27 Augustus 1924 (Staatsblad 1924 n°. 547). S. 358. .	846
19 Aug.	*Ongevallenverzekering.* Beschikking van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, tot wijziging van het formulier van aangifte, bedoeld in art. 66, vierde lid, der Ongevallenwet 1921.	847
19 Aug.	*Nederlandsch Fabrikaat.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de onderscheidene geëeente besturen, betreffende voorkeur Nederl. Fabrikaat	850

20 Aug. *Krankzinnigen en Idioten.* Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 15 November 1913, S. 409, waarbij aan de Vereeniging van de Broeders van Liefde te Venray, vergunning is verleend op een terrein in de gemeente Noordwijkerhout een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 359 850

21 Aug. *Stoomwet.* Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 8 Februari 1924, S. 33, gewijzigd bij K. B. van 8 December 1924, S. 548, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 28*a*, 28*d* en 28*e* van de Stoomwet. S. 360 850

22 Aug. *Militaire Zaken.* Besluit tot vaststelling van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 207*a* van de Regtspleging bij de Landmagt en artikel 206*a* van de Regtspleging bij de Zeemagt. S. 361 851

24 Aug. *Mijnen.* Besluit tot wijziging van het Mijnreglement 1906. S. 362. . . 851

24 Aug. *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit houdende intrekking van verschillende uitvoerverboden. S. 363 852

24 Aug. *Ziekten.* (*Besmettelijke*) Besluit waarbij de wet van 4 December 1872, S. 134, houdende voorzieningen tegen besmettelijke ziekten, zooals die later is gewijzigd, met uitzondering van de artikelen 11, 16, 20 en 22, van toepassing wordt verklaard op meningitis cerebrospinalis epidemica, encephalitis lethargica en poliomyelitis anterior acuta. S. 364. . . . 852

25 Aug. *Onderwijs.* (*Hooger*) Besluit tot aanwijzing overeenkomstig artikel 170 der hooger-onderwijswet van het „Fonds ten behoeve van de Indologische studiën aan de Rijksuniversiteit te Utrecht" als bevoegd ombij de faculteiten der rechtsgeleerdheid en der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Utrecht bijzondere leerstoelen te vestigen. S. 365. . . 852

26 Aug. *Scheepvaart.* Besluit tot nadere wijziging van het K B. van 26 October 1906, S. 273, houdende bepalingen omtrent de Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en scheepspatenten. S. 366 853

27 Aug. — Besluit strekkende tot nadere aanvulling van artikel 1 van het K. B.van 8 Maart 1922, S. 102, strekkende tot uitvoering van artikel 13 der wet van 31 Juli 1915, S. 346, tot wijziging van de wet van 28 Maart 1877, S. 35, tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen. S. 367. 853

27 Aug. *Ziekten.* (*Besmettelijke*) Besluit strekkende tot nadere aanvulling van artikel 1 van het K. B. van 8 Maart 1922, S. 102, strekkende tot uitvoering van artikel 13 der wet van 31 Juli 1915, S. 346, tot wijziging van de wet van 28 Maart 1877, S. 35, tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen. S. 367. 853

27 Aug. *Pensioenen en Wachtgelden.* Besluit tot wijziging van den algemeenen maatregel van bestuur, vastgesteld bij K. B. van 6 Juni 1922 (Staatsblad nº. 398). S. 368 853

27 Aug. *Indië.* (*Nederlandsch-*) Besluit tot nadere wijziging van de Regeling van de bevordering, het ontslag en het op non-activiteit stellen van de Europeesche officieren, behoorende tot de Nederlandsch-Indische landmacht. S. 369 854

29 Aug. *Gemeentebestuur.* Besluit houdende beschikking op het beroep, ingesteld door den Raad van het Bildt tegen het besluit van Ged. Staten van Friesland van 25 Februari 1925, nº. 129, 2e Afdeeling, waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit van 16 Januari tevoren tot verlenging van de jaarmarkt (kermis) te St. Anna-Parochie, gemeente Het Bildt. S. 370. 854

29 Aug. *Tractaten.* Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 16 Augustus 1924 te Angora tusschen Nederland en Turkije gesloten verdrag van vriendschap. S. 371. 856

1 Sept. *Bevolkingsregister.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën, betreffende voorschriften bevolkingsregisters. 857

3 Sept. *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit houdende aanwijzing van chloorаethyl als behoorende tot de stoffen en verbindingen bedoeld in onderdeel I van post 30 van het Tarief van invoerrechten. S. 372. 859

5 Sept. *Boter en Margarine.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 17 December 1909, S. 406, gewijzigd bij K. B. van 28 Juli 1922 (Staatsblad nº. 469). S. 373 859

5 Sept. *Industrieelen eigendom.* Besluit tot wijziging en aanvulling van het besluit van 29 Augustus 1912, houdende bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken in de Koloniën en de Hulpbureaux voor den industrieelen eigendom. S. 374 859

5 Sept. *Pensioenen en Wachtgelden.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 21 December 1923, S. 554, houdende vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 72 der Militaire Weduwenwet 1922 en in de artikelen 37, vijfde lid, der Pensioenwetten voor de landmacht en voor de zeemacht (Staatsblad 1922 nos. 66 en 65). S. 375. 860

1925. Bladz.

9 Sept. *Gemeentebesturr.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende: Opgave van verhuizingen, in verband met de invordering van belasting 862

9 Sept. *Inkomstenbelasting.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende: Opgave van verhuizingen, in verband met de invordering van belasting . . . 862

10 Sept. *Krankzinnigen en Idioten.* Besluit houdende aanwijzing van het Paedagogium „Achisomog", Bas Backerlaan 14 te Apeldoorn, als eene inrichting, die niet als gesticht voor zwakzinnigen (idioten en imbecillen) beschouwd wordt, ook wanneer daarin meer dan twee zwakzinnigen worden verpleegd. S. 376. 863

10 Sept. *Zegelrecht.* Besluit houdende vrijstelling van zegelrecht. S. 377. . . . 863

10 Sept. *Curaçao.* Besluit tot vaststelling van een reglement op de toekenning van overtocht van Nederland naar Suriname en naar Curaçao en omgekeerd, en tusschen Suriname en Curaçao onderling, ten laste van het XIe Hoofdstuk der Staatsbegrooting (Militair West-Indisch Overtochtsreglement). S. 378 863

10 Sept. *Suriname.* Besluit tot vaststelling van een reglement op de toekenning van overtocht van Nederland naar Suriname en naar Curaçao en omgekeerd, en tuusschen Suriname en Curaçao onderling, ten laste van het XIe Hoofdstuk der Staatsbegrooting (Militair West-Indisch Overtochtsreglement). S. 378 863

10 Sept. *Tractaten.* Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het Protocol van Genève van 24 September 1923, betreffende arbitrageclausules. S. 379 869

10 Sept. *Gemeentebesturen.* Koninklijk besluit. Aanslag als forens van den directeur eener N. V., eigenares eener gemeubileerde woning, op grond van art. 244*a*, 4°. Gemeentewet 872

10 Sept. — Koninklijk besluit. Gemeentelijke inkomstenbelasting. Termijn van beroep voor de betrokken gemeenten ingeval van aanslag wegens hoofdverblijf en aanslag als forens. — De Kroon beslist dat eene redelijke interpretatie van art. 265*i* der Gemeentewet medebrengt dat de termijn, waarbinnen bezwaren kunnen worden ingebracht aanvangt bij de dagteekening van het aanslagbiljet, betreffende de belasting waartegen het bezwaar is gericht. 872

12 Sept. *Pensioenen en Wachtgelden.* Besluit houdende bepaling van den dag, waarop de Pensioenwet voor de Spoorwegambtenaren 1925, S. 294, in werking treedt. S. 380. 873

12 Sept. *Tractaten.* Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de op 6 Februari 1922 te Washington gesloten verdragen tot regeling van de toestanden in het Verre Oosten en nopens het Chineesche douanetarief. S. 381 873

12 Sept. *Suriname.* Besluit tot wijziging van: 1°. het Wetboek van Militair Strafrecht voor de kolonie Suriname, en 2°. het besluit van 3 Maart 1925 (Staatsblad n°. 59, Gouvernementsblad n°. 27) betreffende de rechtspleging bij de landmacht in Suriname. S. 382. 884

12 Sept. *Curaçao.* Besluit tot wijziging van: 1°. het Wetboek van Militair Strafrecht voor de kolonie Curaçao, en 2°. het besluit van 3 Maart 1925 (Staatsblad n°. 60, Publicatieblad n°. 21) betreffende de rechtspleging bij de landmacht in Curaçao. S. 383. 885

12 Sept. *Armwezen.* Koninklijk besluit. Een raadsbesluit dat bedoelt een burgerlijke instelling van weldadigheid in de gelegenheid te stellen enkele uitgaven in eens te doen aan bepaalde groepen van werkloozen over een gelijk aantal dagen is in strijd met art. 29 der Armenwet. 885

12 Sept. *Warenwet.* Koninklijk besluit. Daar uit geen enkele wetsbepaling voortvloeit de verplichting voor den keuringsveearts, hoofd van den dienst, om een afzonderlijk laboratorium te houden, behoeft hem voor het houden daarvan naast zijn salaris geen afzonderlijke vergoeding te worden toegekend 886

12 Sept. *Strafrecht en Strafvordering.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende voeding van aangehoudem personen (vervolg op circulaire van 26 Juli 1923, n°. 7132, afd. B.B.). 887

14 Sept. *Pensioenen en Wachtgelden.* Rondschrijven van den Minister van Financiën, betreffende wijziging pensioenbetaling 887

15 Sept. *Onderwijs. (Hooger-)* Besluit tot aanwijzing overeenkomstig artikel 170 der hooger-onderwijswet van de Vereeniging tot instandhouding van het Ood-Studentenfonds te Utrecht als bevoegd om bij de faculteit der wis- en natuurkunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht een bijzonderen leerstoel te vestigen. S. 384 887

15 Sept. *Spoor- en tramwegen.* Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst. S. 385 888

15 Sept. — Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen. S. 386. 889

1925. Bladz.

15 Sept. *Rechtswezen.* Besluit tot nadere wijziging van het Reglement van Openbaar Bestuur nº. IV op de organisatie en de dienst der Deurwaarders en verdere Regtsbedienden, vastgesteld bij K. B. van 14 September 1838, S. 36, laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 6 Mei 1925 (Staatsblad nº. 184). S. 387 890

16 Sept. *Militaire Zaken.* Besluit houdende wijziging van de regeling voor den vrijwilligen landstorm, vastgesteld bij K. B. van 28 Februari 1922 (Staatsblad nº. 92). S. 388 890

16 Sept. *Gemeentebesturen.* Beschikking van den Hoogen Raad. Art. 265*f* der Gemeentewet, in verband met art. 93 aanhef en sub 2 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914. — Ontheffing van plaatselijke inkomstenbelasting wegens beweerd verlaten der gemeente is terecht geweigerd, wanneer niet is betwist dat het Rijk niet metterwoon is verlaten. . . . 890

17 Sept. *Invaliditeits- en ouderdomsverzekering.* Besluit tot uitvoering van het eerste lid van artikel 312 der Invaliditeitswet. S. 389 891

22 Sept. *Onderwijs.* (*Lager-*) Koninklijk besluit. Ten aanzien van de vaststelling van de vergoeding der jaarwedden van de aan eene bijzondere school verbonden niet-verplichte leerkrachten moet rekening worden gehouden met het gemiddeld aantal leerlingen naar den in art. 28 6e lid aangegeven maatstaf over het jaar, voorafgaande aan dat, waarop de aanvrage van toepassing van art. 100 betrekking heeft. 891

23 Sept. *Gemeentebesturen.* Beschikking van den Hoogen Raad. Art. 2 der verordening op de zakelijke belasting op het bedrijf der gemeente 's-Hertogenbosch van 6 Maart 1922, goedgekeurd bij K. B. van 30 Maart 1922, nº. 36, is in strijd met art. 242*e* der Gemeentewet. Bedoeld artikel volgens hetwelk het gemiddeld aantal in een bedrijf werkzaam zijnde arbeiders berekend moet worden op eene wijze, waarop niet het juiste gemiddeld aantal wordt verkregen, mist rechtskracht en de aanslag, die berustte op een voorschrift, dat met de wet in strijd is, kan niet worden gehandhaafd. 892

24 Sept. *Drankwet.* Besluit tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Kuinre van 25 April 1925, waarbij aan Rinsje Knol een vergunning is verleend voor verkoop van sterken drank in het klein. S. 390 893

24 Sept. *Begrootingen en Rekeningen.* Besluit houdende aanwijzing van overschotten op de begrooting van uitgaven van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie voor het dienstjaar 1924, welke worden toegevoegd aan de begrooting van uitgaven voor het dienstjaar 1925. S. 391 894

24 Sept. *Telegrafen en Telefonen.* Besluit tot vaststelling van de tarieven voor aansluiting aan het Rijkstelefoonnet te Schiedam. S. 392 894

24 Sept. *Registratiewet.* Besluit houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de wet van 23 Juni 1925, S. 245, tot wijziging der Registratiewet 1917. S. 393 894

25 Sept. *Posterij.* Besluit houdende bepalingen betreffende het postverkeer met Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao en met het buitenland. S. 394. 894

25 Sept. *Curaçao.* Besluit houdende bepalingen betreffende het pakketpostverkeer met Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao en met het buitenland. S. 395 899

25 Sept. *Indië.* (*Nederlandsch-*) Besluit houdende bepalingen betreffende het pakketpostverkeer met Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao en met het buitenland. S. 395 899

25 Sept. *Posterijen.* Besluit houdende bepalingen betreffende het pakketpostverkeer met Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao en met het buitenland. S. 395. 899

25 Sept. *Suriname.* Besluit houdende bepalingen betreffende het pakketverkeer met Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao en met het buitenland. S. 395 899

25 Sept. *Posterijen.* Besluit tot uitvoering van onderscheidene bepalingen der Postwet (Staatsblad 1919, nº. 543). S. 396 901

25 Sept. — Besluit houdende wijziging van het Pakketpostbesluit (Staatsblad 1919, nº. 574). S. 397 909

25 Sept. *Onderwijs.* (*Lager-*) Koninklijk besluit. Aanleg van een regenbak ter vervanging van een onbruikbaar drinkwater leverende welwaterpomp brengt mede eene verandering in het stelsel der drinkwatervoorziening ten behoeve van de schoolbevolking, en is te beschouwen als eene verandering van inrichting in den zin van art. 72 910

25 Sept. *Gemeentebesturen.* Koninklijk besluit. Terecht hebben Ged. Staten goedkeuring onthouden aan een raadsbesluit tot wijziging der gemeentebegrooting, strekkend om restitutie van belasting toe te kennen aan personen die verzuimd hadden tijdig bezwaren tegen hun aanslag in te brengen. 911

26 Sept. *Drankwet.* Besluit tot vernietiging van het besluit van Ged. Staten van Friesland van 25 Februari l.l. nº. 118, 2e afdeeling, waarbij is ongegrond verklaard het beroep van P. van der Goot, te Leeuwarden, tegen het besluit

van Burgemeester en Wethouders van Leeuwarden van 8 Januari 1925, waarbij het hem verleende verlof voor den verkoop van alcoholhoudenden drank, anderen dan sterken drank, is ingetrokken. S. 398 911

26 Sept. — Besluit tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Maarheeze, van 26 Mei 1924, waarbij aan A. Guns vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein. S. 399. 912

26 Sept. *Tractaten.* Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van van de tusschen het Grieksche Gezantschap en het Ministerie van Buitenlandsche Zaken te 's-Gravenhage gewisselde nota's d.d. 2 Juni en 7 Juli 1925, tot regeling van de handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Griekenland. S. 400. 912

28 Sept. — Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 28 Augustus 1924 op het Congres der Algemeene Postvereeniging te Stockholm geteekend verdrag en de aldaar geteekende overeenkomsten. S. 401 914

29 Sept. *Pensioenen en Wachtgelden.* Centrale raad van beroep. Krachtens het K. B. van 27 Augustus 1920, waarbij de hoofden der departementen van algemeen bestuur zijn gemachtigd tot benoeming van tijdelijk personeel en tot overdracht van deze machtiging aan onder hen ressorteerende colleges en autoriteiten, is de Minister van Arbeid bevoegd de aanstelling van werkvrouwen te doen geschieden door den concierge. — Voorzoover de Kroon de benoeming van ambtenaren niet aan zich heeft gehouden, moet worden aangenomen dat de Ministers tot deze benoeming en tot overdracht van de benoeming aan eenige lagere autoriteit bevoegd zijn. 1003

30 Sept. *Grootboeken.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 28 October 1913, S. 399, tot uitvoering van artikel 84, 2e lid, der Grootboekwet (Staatsblad 1913, no. 123). S. 402 1005

30 Sept. *Nationale Schuld.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 28 October 1913, S. 399, tot uitvoering van artikel 84, 2e lid, der Grootboekwet (Staatsblad 1913, no. 123). S. 402 1005

30 Sept. *Gemeentebesturen.* Beschikking van den Hoogen Raad. Waar het eerste lid van art. 267 der Gemeentewet bepaalt, dat de belastingverordening voorschriften kan inhouden omtrent de navordering van te weinig geheven belasting en tevens de bevoegdheid toekent om voorschriften te maken zoowel betreffende die navordering zelve als van de daarbij te volgen procedure, heeft de wetgever in het tweede lid van dat artikel de regeling van deze stof zelf in handen genomen en in afwijking in zooverre van het door hem in het eerste lid bepaalde niets meer aan de plaatselijke inkomstenbelasting te regelen overgelaten. — Waar nu art. 82 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914 navordering gebiedend voorschrijft en zulks ten aanzien der viervoudige verhooging in art. 85 is bepaald, heeft in verband met het derde lid van art. 267 der Gemeentewet het enkele feit, dat Rijksinkomstenbelasting wordt nagevorderd ten gevolge, dat dit ook het geval moet zijn met plaatselijke inkomstenbelasting. — Ook de viervoudige verhooging is van deze laatste belasting verschuldigd en dit onafhankelijk van de omstandigheid of de gemeentelijke belastingverordening omtrent navordering en verhooging bepalingen bevat. — Cassatie van de bestreden uitspraak, waarop de Hooge Raad ten principale recht doende beveelt, dat naar een bepaald aangewezen zuiver inkomen zal worden nagevorderd zoo in de Rijks- als in de gemeentelijke inkomstenbelasting met de viervoudige verhooging in elk dier beide belastingen. 1005

1 Oct. *Tractaten.* Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 2 Juli 1924 te Riga tusschen Nederland en Letland gesloten handelsverdrag (Stbl. 1925, no. 248), alsmede van de bij de onderteekening van dat verdrag tusschen den Nederlandschen Gezant te Kopenhagen en den Minister van Buitenlandsche Zaken van Letland gewisselde nota's. S. 403. 1007

2 Oct. — Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 9 Februari 1920 te Parijs gesloten verdrag, betreffende den Spitsbergen-Archipel, met inbegrip van het Beeren-Eiland. S. 404 1009

3 Oct. *Rijksambtenaren- en Werklieden.* Besluit tot wijziging van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925, laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 23 Juni 1925 (Staatsblad no. 258). S. 405 1021

5 Oct. *Tractaten.* Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de toetreding van Nederland tot het op 18 December 1923 te Parijs tusschen Frankrijk, Groot-Britannië en Spanje gesloten verdrag, betreffende de inrichting van het statuut der zone van Tanger, art. 9 van dat verdrag uitgezonderd (Staatsblad 1925, no. 252). S. 406 1021

5 Oct. *Arbeidswet.* Arrest van den Hoogen Raad. Het niet voldaan zijn aan de voorwaarden omtrent de vrije luchtruimte in art. 56, lid 1, van het Arbeidsbesluit 1920 gesteld, is een bestanddeel van het strafbaar feit . . . 1031

6 Oct. *Onteigening.* Besluit tot aanwijzing van de perceelen, die ten behoeve van

den aanleg en gedeeltelijke verhooging en verzwaring van Rijkszeeweringen in de gemeente Wieringen in verband met de werken voor de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee onteigend moeten worden. S. 407 1032

6 Oct. *Gemeentebesturen.* Koninklijk besluit. Een overeenkomst tusschen een gemeentebestuur en een electriciteitsmaatschappij aangaande het betrekken van electrischen stroom door de gemeente valt niet onder het begrip „aanbesteden" in den zin van art. 142 j°. art. 194*f* der Gemeentewet, en is derhalve krachtens deze wet niet aan de goedkeuring van Ged. Staten onderworpen. 1032

6 Oct. *Tabakswet.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Burgemeesters betreffende : vent- en marktvergunningen voor tabaksfabricaten 1033

7 Oct. *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit houdende aanvulling van het K. B. van 23 Maart 1925, S. 103, met bepalingen tot regeling van den vrijdom van invoerrecht voor explosie- en ontstekingsmiddelen ten behoeve van het mijnbedrijf. S. 408 1035

7 Oct. *Volkshuisvesting.* Rondschrijven van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid aan Ged. Staten in de onderscheidene provinciën, betreffende : Gemeentelijken steun voor woningbouw 1036

8 Oct. *Kamer van Koophandel en Fabrieken.* Besluit tot nadere vaststelling van het aantal leden der Kamer van Koophandel en Fabrieken voor de Geldersche Vallei. S. 409 1036

9 Oct. *Onderwijs.* (*Lager-*) Besluit tot wijziging van het K. B. van 29 October 1921, S. 1147, zooals dit is gewijzigd en aangevuld bij dat van 22 October 1923, S. 490, tot het stellen van regelen ter uitvoering van artikel 205, zevende, thans achtste lid, der Lager-onderwijswet 1920. S. 410 . . 1037

9 Oct. *Begrootingen en Rekeningen.* Besluit tot af- en overschrijving van het IIde op het Iste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1924. S. 211. 1037

10 Oct. *Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 11 October 1919, S. 599, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld bij artikel 27, eerste lid, letters *a* en *h*, der Invaliditeitswet. S. 412 1037

10 Oct. *Scheepvaart.* Besluit tot nadere wijziging van het bij K. B. van 11 September 1885, S. 181, vastgestelde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen. S. 413. 1037

12 Oct. *Gemeentebesturen.* Besluit tot intrekking van het K. B. van 16 Mei 1925 (Staatsblad n°. 194). S. 414. 1038

12 Oct. — Koninklijk besluit. Forensenaanslag. Onder „zoodanige inrichting" in het slot van n°. 3 van art. 244*a* der Gemeentewet genoemd is te verstaan „eene vaste inrichting" zonder meer en niet eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking, beroep of bedrijf, waarvan in de eerste zinsnede sprake is 1038

12 Oct. — Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de gemeentebesturen, betreffende geldleeningen door gemeenten. 1039

13 Oct. *Indië.* (*Nederlandsch-*) Besluit tot bepaling van het tijdstip der inwerkingtreding van de wetten van 23 Juni 1925, opgenomen in Nederlandsch Staatsblad nos. 234, 235 en 236 en Indisch Staatsblad nos. 415, 416 en 417. S. 415 1039

14 Oct. *Drankwet.* Besluit tot uitvoering van artikel 6, vierde lid, van de Drankwet, zooals deze laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 29 Juni 1925 (Staatsblad n°. 280). S. 416 1039

16 Oct. *Warenwet.* Besluit tot toepassing van de artikelen 14 en 15 der Warenwet (Staatsblad 1919 n°. 581) op margarine. S. 417 1040

16 Oct. *Gemeentebesturen.* Besluit houdende beschikking op het bezwaar, ingediend door J. Seyffert te Zwijndrecht, tegen zijn aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Utrecht als forens. S. 418 1043

16 Oct. — Besluit houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van Goes in zake den aanslag in de plaatselijke inkomstenbelasting dier gemeente van W. J. van den Bosch te Kloetinge als forens. S. 419 1044

16 Oct. *Strafrecht en Strafvordering.* Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 437 *quater* van het Wetboek van Strafrecht betreffende de bestrijding van de begunstiging van misdrijven op bepaalde watergebieden. S. 420 1046

17 Oct. *Gemeentebesturen.* Koninklijk besluit. Nu geen argument, ontleend aan het belang der gemeente zelf, hetwelk de weigering van goedkeuring door Ged. Staten op een raadsbesluit tot instelling van een markt zou kunnen motiveeren, is aangevoerd, en weliswaar de mogelijkheid bestaat dat een bekende markt in de nabijheid door de in te stellen markt eenige schade zal ondervinden, maar niet aannemelijk is dat die schade aanmerkelijk

zoude zijn, hebben Ged. Staten ten onrechte aan het raadsbesluit goedkeuring onthouden 1048

19 Oct. *Warenwet.* Besluit tot toepassing van de artikelen 14 en 16 der Warenwet (Staatsblad 1919, nº. 581) op vet. S. 421 1048

19 Oct. *Arbeidswet.* Besluit tot nadere wijziging van het Arbeidsbesluit 1920 (Staatsblad nº. 694 van 1920), gewijzigd bij K. B. van 22 October 1920 (Staatsblad nº. 795). S. 422 1049

19 Oct. *Gemeentebesturen.* Besluit tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente Blokzijl van 18 September 1925, strekkende tot niet-bekrachtiging van een ingevolge artikel 187 der Gemeentewet, door den burgemeester dier gemeente d.d. 16 September 1925 uitgevaardigd besluit tot verbod van samenscholing. S. 423 1049

19 Oct. *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit houdende aanvulling van het Vrijdommenbesluit 1925, S. 103, met bepalingen tot regeling van den vrijdom van invoerrecht voor vruchten, vruchtdeelen, specerijen en drogerijen gebezigd voor de vervaardiging van aetherische oliën en andere niet aan invoerrecht onderworpen goederen. S. 424 1050

19 Oct. *Onderwijs.* (*Lager-*) Koninklijk besluit. Onder „jaarwedde" in art. 51 2e lid moet worden verstaan de vaste jaarwedde, in art. 30 1e lid bedoeld, zoodat daaronder niet mede kan worden begrepen de toelage, waarop krachtens het Bezoldigingsbesluit 1925 naast de wedde aanspraak kan worden gemaakt. — Van eene beschikking van den Minister, waarbij met toepassing van art. 51 12e lid een wachtgeld is herzien, staat noch krachtens art. 15 15e lid noch krachtens eene andere wetsbepaling beroep op de Kroon open 1051

19 Oct. *Gemeentebesturen.* Arrest van den Hoogen Raad. Het des avonds voor het publiek geopend zijn der winkels in eene stad kan zoodanig naar buiten werken, dat een regeling daarvan moet geacht worden het algemeen gemeentelijk belang en dus de huishouding der gemeente te betreffen, zonder dat daarin verandering kan worden gebracht, doordat de belangen van eene bepaalde klasse van ingezetenen daardoor kunnen worden getroffen. — Ingevolge deze Verordening mogen de winkels slechts op bepaalde uren niet voor het publiek geopend zijn ; derhalve wordt door haar bepalingen, welke krachtens art. 135 der Gemeentewet in het algemeen belang mogen worden gemaakt, geenszins het gebruik en het vrije genot van den eigendom geheel ontzegd, doch slechts een zoodanige beperking van het genot daarvan bevolen, als bij art. 625 B. W. geoorloofd is 1051

19 Oct. *Motor- en Rijwielwet.* Arrest van den Hoogen Raad. Art. 9, 1º. der Motor- en Rijwielwet draagt den Minister mede op het bepalen van de wijze, waarop het aanbrengen van nummer met letter op het rijtuig moet geschieden. Art. 3 Motor-kenteekenbesluit, deze wijze bepalende, is dus bindend 1052

21 Oct. *Archieven.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Ged. Staten der onderscheidene provinciën, betreffende : Archieven Overheids-Commissiën 1053

21 Oct. *Armwezen.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende Centraal Archief en Inlichtingen-bureau inzake Maatschappelijk Hulpbetoon voor Nederland 1053

21 Oct. *Gemeentebesturen.* Beschikking van den Hoogen Raad. Van de gemeentelijke inkomstenbelasting van een woonforens kan bij diens overlijden op de wijze bepaald bij art. 94 der Wet op de Inkomstenbelasting ontheffing worden verleend. Dit zou niet mogelijk zijn geweest, wanneer overeenkomstig hetgeen bepaald was in het oorspronkelijke wetsontwerp op de Inkomstenbelasting ontheffing van belasting wegens overlijden vastgeknoopt was aan den subjectieven belastingplicht van den overledene. Dit is echter in art. 94, zooals het thans luidt, niet meer het geval. Tusschen ontheffing van belasting wegens vermindering van inkomen wegens staking van het bedrijf — art. 95 der wet — en wegens overlijden — art. 94 — bestaat geen essentieel verschil 1054

24 Oct. *Onderwijs.* (*Hooger-*) Besluit tot hernieuwde aanwijzing, overeenkomstig artikel 157 der hooger-onderwijswet van : 1º. de afdeeling gymnasium van het St. Norbertus-lyceum te Roosendaal ; 2º. de afdeeling gymnasium van het St. Gertrudis-lyceum te Roosendaal ; 3º. de afdeeling gymnasium van het St. Catharina-lyceum te Eindhoven ; 4º. R.-K. Gymnasium Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginis te Venray. S. 425. 1055

24 Oct. *Waterschappen.* Koninklijk besluit. Terecht hebben Ged. Staten goedkeuring onthouden aan de begrooting van een waterschap, op grond dat, hoewel het waterschap door de provincie wordt gesubsidieerd en deze van hare ambtenaren pensioenbijdragen heft, het waterschapsbestuur weigert ten aanzien van de ambtenaren van het waterschap tot eenzelfden maatregel over te gaan 1055

24 Oct. *Gemeentebesturen.* Koninklijk besluit. Ged. Staten hebben terecht goedkeuring onthouden aan een raadsbesluit tot verkoop van grond, die begrepen is in een uitbreidingsplan en teneinde de uitvoering van dit plan te verzekeren, door de gemeente is aangekocht; de verkoop van zoodanigen grond behoort verband te houden zoowel met de uitvoering van het uitbreidingsplan als met den verkoop door de gemeente van andere eveneens in het uitbreidingsplan begrepen perceelen. 1056

26 Oct. *Hinderwet.* Besluit tot vernietiging van de krachtens artikel 4, onder 2°., der Hinderwet door den Raad der gemeente Haarlem in zijne vergadering van 4 Maart 1919 vastgestelde verordening. S. 426 1057

26 Oct. *Gemeentebesturen.* Besluit houdende beschikking op het beroep van het Gemeentebestuur van Haarlem in zake den in die gemeente aan L. Henneman opgelegden aanslag wegens hoofdverblijf. S. 427 1058

26 Oct. *Militaire Zaken.* Besluit tot intrekking van het K. B. van 15 Januari 1923 (Staatsblad n°. 15). S. 428 1059

26 Oct. *Motor- en Rijwielwet.* Arrest van den Hoogen Raad. Art. 14 Motor- en Rijwielreglement verbiedt niet elke verblindende verlichting, doch alleen het gebruik van de een verblindend licht gevende schijnwerpers. — Concl. O. M.: Schijnwerper is een lichtbron, welke een fellen, scherp afgelijnden kegelvormigen lichtbundel in de ruimte uitstraalt 1059

29 Oct. *Inkomstenbelasting.* Besluit tot wijziging van het formulier voor het aangiftebiljet der inkomstenbelasting voor hen, die binnen het Rijk wonen. S. 429 1061

30 Oct. *Scheepvaart.* Besluit tot wijziging van het bijzonder reglement van politie voor het kanaal van Amsterdam naar de Merwede, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 8 October 1913 (Staatsblad n°. 383). S. 430. 1061

30 Oct. *Rijksambtenaren en Werklieden.* Besluit houdende wijziging van het Arbeidsreglement voor werklieden in 's Rijks dienst (Staatsblad 1920, n°. 75). S. 431. 1062

30 Oct. *Gemeentebesturen.* Besluit houdende beschikking op de beroepen, ingesteld door het gemeentebestuur van Deventer, in zake de aanslagen van H. J. Holterman en G. J. Schuttelaar, beiden te Zwolle, in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Deventer als forens. S. 432 1064

31 Oct. *Telegrafen en Telefonen.* Besluit houdende wijziging van het K. B. van 6 Maart 1905, S. 90, tot vaststelling van een Algemeenen Maatregel van Bestuur, als bedoeld in art. 12 van de Telegraaf- en Telefoonwet 1904, S. 7, laatstelijk aangevuld en gewijzigd bij K. B. van 9 Juli 1921 (Staatsblad n°. 903). S. 433 1067

31 Oct. *Gedistilleerd.* Besluit betreffende afwijking van artikel 9, § 4, der wet van 20 Juni 1862, S. 62, houdende bepalingen omtrent den accijns op het binnenlandsch gedistilleerd. S. 434 1067

31 Oct. *Pensioenen en Wachtgelden.* Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 23*b* der Pensioenwetten voor de landmacht en de zeemacht (Staatsblad 1922, nos. 66 en 65) zooals deze laatstelijk zijn gewijzigd bij de wetten van 27 Juni 1925 (Staatsblad nos. 277 en 273). S. 435. 1067

2 Nov. *Onderwijs.* (*Lager-*) Besluit houdende beschikking op de beroepen, ingesteld door 1°. den Raad der gemeente Peursum, en 2°. D. Kooijman J.Gzn. en 10 anderen, ouders of verzorgers van leerlingen der openbare lagere school te Peursum, tegen het besluit van Ged. Staten van Zuidholland, van 24 Juni 1924, n°. 22/1, waarbij is bevolen, dat de openbare lagere school in de gemeente Peursum zal worden opgeheven met ingang van het tijdstip, waarop zal zijn tot stand gekomen eene der regelingen, bedoeld in artikel 19, vierde lid, der Lager-Onderwijswet 1920, te sluiten tusschen de Raden der gemeenten Peursum en Giessen-Nieuwkerk ten aanzien van de openbare lagere school in laatstgenoemde gemeente. S. 436 1068

4 Nov. *Gemeentebesturen.* Beschikking van den Hoogen Raad. De Staat der Nederlanden oefent met de Rijkspostspaarbank geen bedrijf uit, zoodat zij deswege niet in de zakelijke bedrijfsbelasting der gemeente Amsterdam kan worden aangeslagen. — Aan „uitoefenen van een bedrijf" in art. 242*e* der Gemeentewet moet de beteekenis worden gehecht, die aan deze woorden taalkundig daaraan pleegt te worden gegeven. — Ten onrechte wordt den Raad van Beroep in het eerste middel van cassatie verweten dat niet onderzocht zou zijn of met de werkzaamheden van de Rijkspostspaarbank winst wordt beoogd. Dit is wel degelijk onderzocht en op grond van wettelijke voorschriften is beslist, dat zulks niet het geval was. Waar dit beslist was, is ook terecht aangenomen, dat ook van een door een publiekrechtelijk lichaam uitgeoefend bedrijf niet kan worden gesproken. Of wellicht met betrekking tot den dienst der Posterijen en Telegrafie anders zal moeten worden beslist, kan hier, waar het betreft het bedrijf der Rijkspostspaarbank, niet ter zake doen 1070

5 Nov. *Drankwet.* Besluit tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en

INHOUD.

1925.		Bladz.
5 Mei	*Gemeentebestuur.* Koninklijk besluit. Goedkeuring van een raadsbesluit strekkende tot aanleg van wegen ten behoeve van particulieren woningbouw.	373
6 Mei	*Rechtswezen.* Besluit tot wijziging en aanvulling van het Reglement van Openbaar Bestuur nº. IV op de organisatie en de dienst der Deurwaarders en verdere Regtsbedienden, vastgesteld bij K. B. van 14 September 1838, S. 36, laatstelijk aangevuld bij K. B. van 18 Maart 1924 (Staatsblad nº. 127). S. 184	374
6 Mei	*Militaire zaken.* Besluit tot vaststelling van het tijdstip, waarop de wet van 29 Mei 1920, S. 278, zoomede het K. B. van 11 Augustus 1920, S. 703, voor zooveel betreft de daarin opgenomen bepalingen tot wijziging van de voorschriften betreffende de tarieven van geregtskosten in strafzaken ten aanzien van de deurwaarders in werking zullen treden. S. 185.	376
6 Mei	*Rechtswezen.* Besluit tot vaststelling van het tijdstip, waarop de wet van 29 Mei 1920, S. 278, zoomede het K. B. van 11 Augustus 1920, S. 703, voor zooveel betreft de daarin opgenomen bepalingen tot wijziging van de voorschriften betreffende de tarieven van geregtskosten in strafzaken ten aanzien van de deurwaarders in werking zullen treden. S. 185. .	376
6 Mei	*Coöperatieve vereenigingen.* Arrest van den Hoogen Raad. Art. 46 Reg.-wet 1917 — en de geheele daarbij aansluitende regeling der volgende artt. — is alleen toepasselijk op vereenigingen, waarbij het deelgenootschap berust op de deelneming in haar kapitaal en dus niet op de onderhavige Coöp. Vereeniging, die wel een kapitaal heeft, maar bij wie niet de deelneming in dat kapitaal de grondslag van het lidmaatschap is.— Ten onrechte hebben Hof en Rechtb. hier genoemd artikel van toepassing geacht. De H. R. verstaat, dat de Coöp. Vereen. de Handelskamer terecht in verzet is gekomen tegen het dwangbevel wegens f 4.50 Registratierecht en f 1000.— boete.	377
6 Mei	*Registratie.* Arrest van den Hoogen Raad. Art. 46 Reg.wet 1917 — en de geheele daarbij aansluitende regeling der volgende artt. — is alleen toepasselijk op vereenigingen, waarbij het deelgenootschap berust op de deelneming in haar kapitaal en dus niet op de onderhavige Coöp. Vereeniging, die wel een kapitaal heeft, maar bij wie niet de deelneming in dat kapitaal de grondslag van het lidmaatschap is. — Ten onrechte hebben Hof en Rechtb. hier genoemd artikel van toepassing geacht. De H. R. verstaat, dat de Coöp. Vereen. de Handelskamer terecht in verzet is gekomen tegen het dwangbevel wegens f 4.50 Registratierecht en f 1000.— boete..	377
6 Mei	*Gemeentebestuur.* Arrest van den Hoogen Raad. Een bezwaar, gegrond op het niet bindend zijn der desbetreffende Verordening, richt zich tegen de wettigheid van den aanslag. — De algemeene regel van art. 2 R. O. moet wijken, nu de wet een bijzondere rechtspraak heeft ingesteld. — (De Hooge Raad vernietigt het vonnis der Rechtbank en verklaart *zich* onbevoegd van de vordering kennis te nemen. Vgl. H. R. 16 Dec. 1920 N. J. 1921 blz. 220 (in welk geval geen cassatiemiddel over de bevoegdheid was gesteld), waarbij de H. R., ten principale rechtdoende, een dergelijke vordering toewees). — Over de wettigheid der verordening, zie Concl. Proc.-Gen., waarin wordt verwezen naar voormeld arrest H. R., waarbij een dergelijke verordening in strijd met de wet is geoordeeld.	379
6 Mei	— Beschikking van den Hoogen Raad. Wanneer in de verordening op de heffing der gemeentelijke belasting is bepaald, dat in geval van beroep tegen de beslissing van den Raad de controleur der gemeentebelastingen in de plaats van den Burgemeester treedt als de ambtenaar bedoeld in hoofdstuk II der wet van 19 Dec. 1914, S. 564, is de burgemeester, zoo hij in zijn qualiteit een cassatieberoep instelt, daarin niet-ontvankelijk.	382
8 Mei	*Militaire Zaken.* Besluit tot intrekking van bepalingen nopens de opleiding, enz. van ingelijfden bij de militie. S. 186	382
12 Mei	*Woningbouw.* Koninklijk besluit. Ged. Staten hebben terecht goedkeuring onthouden aan eene wijziging der gemeentebegrooting in verband met den bouw van woningen, waar de bouwplannen niet kunnen worden geëxploiteerd zonder nieuwe groote risico's voor de gemeente op te leveren, welke risico's slechts dan zouden moeten worden aanvaard, wanneer vaststond dat de bouw van de woningen als een onafwijsbare eisch moest worden beschouwd, hetgeen in casu niet is gebleken. . .	383

12 Mei *Onderwijs.* (*Lager*) Koninklijk besluit. Nu de lokalen van een „gelijksoortige" bijzondere school in den zin van § 11 van art. LXIV der wet van 16 Februari 1923, S. 38, niet overeenkomstig art. 7 der L.-O.-wet 1920 door den Inspecteur der Volksgezondheid zijn afgekeurd, kan niet gezegd worden dat op deze school voor de daar schoolgaande kinderen geen gelegenheid tot plaatsing in de voor hen bestemde klasse zoude blijven bestaan 384

12 Mei *Gemeentebestuur.* Rondschrijven van den Minister van Financiën aan het College van Ged. Staten in de onderscheidene provinciën, betreffende Gemeentelijke inkomstenbelasting. (Art. 244*a*, sub 3°. en 4°. der Gemeentewet.) 386

13 Mei *Wettelijke tijd.* Besluit tot vervroeging in 1925 van den wettelijken tijd bedoeld in art. 1 der wet van 23 Juli 1908 (Staatsblad n°. 236). S. 187. 386

13 Mei *Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering.* Besluit tot wijziging van het K. B. van den 12den September 1924, S. 446, tot uitvoering van artikel 4, derde lid, der Ouderdomswet 1919. S. 188. 386

13 Mei *Radenwet.* Besluit tot intrekking van het K. B. van 28 Maart 1919, S. 137, gewijzigd bij dat van 24 Juli 1923, S. 377, en tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 9 der Radenwet. S. 189 386

13 Mei *Onderwijs.* (*Lager*) Koninklijk besluit. Indien een gemeenteraad, na krachtens art. 77 2e lid aanvankelijk een deel eener openbare school voor een bijzondere school te hebben beschikbaar gesteld zonder aanduiding van een daarbij behoorend stuk grond als speelterrein, later verstaat dat bij het bedoeld gedeelte der openbare school mede moest worden gerekend een gedeelte van het daaromheen liggend speelterrein, en het schoolbestuur meent aanspraak te kunnen maken op een grooter gedeelte van het speelterrein, doet zich voor een geschil betreffend de toepassing van art. 80 2e lid, waaromtrent Ged. Staten een beslissing hebben te geven. 387

13 Mei *Gemeentebestuur.* Beschikking van den Hoogen Raad der Nederlanden. Wanneer eene belanghebbende na afloop van den termijn bepaald in artt. 265*b* j°. 265*c* der Gemeentewet tegen een hem in de gemeentelijke wegbelasting opgelegden aanslag bij den gemeenteraad opkomt, is hij niet-ontvankelijk. De Raad van Beroep had hem daarom, doende wat de gemeenteraad had behooren te doen, niet-ontvankelijk moeten verklaren, doch had den aanslag niet mogen vernietigen. 388

16 Mei *Beroepswet.* Wet, houdende wijziging van de Beroepswet. S. 190. . . 388

16 Mei *Burgerlijk Wetboek.* Wet, houdende wijziging van de voorschriften omtrent surséance van betaling (en in verband daarmede wijziging van artt. 17 Faillissementswet en 1195 Burgerlijk Wetboek). S. 191. . . 391

16 Mei *Faillissementswet.* Wet, houdende wijziging van de voorschriften omtrent surséance van betaling (en in verband daarmede wijziging van artt. 17 Faillissementswet en 1195 Burgerlijk Wetboek). S. 191. 391

16 Mei — Wet, houdende wijziging der Faillissementswet (voortzetting van bedrijf na insolventie). S. 192 393

16 Mei *Onderwijs.* (*Lager*) Wet tot wijziging en aanvulling der wet van 15 December 1917, S. 700, tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 17 Juli 1923 (Staatsblad n°. 364). S. 193 394

16 Mei *Volkshuisvesting.* Besluit tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente Schiebroek, van 22 April 1925, strekkende om met gebruikmaking van art. 1223 B. W. over te gaan tot openbaren verkoop van 89 aan de N. V. „Hibex" te Rotterdam toebehoorende, met premie en voorschot uit 's Rijks kas gebouwde middenstandswoningen. S. 194. 395

16 Mei *Telegrafie en Telefonie.* Besluit, houdende wijziging van *A.* het Rijkstelefoonreglement 1919, vastgesteld bij K. B. van 6 December 1919, S. 803, gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van : 27 October 1920, S. 799, 13 Juli 1921, S. 937, 20 December 1921 S. 1365, 4 Maart 1922 S. 96, 22 Januari 1923, S. 21, en 28 Juli 1924, S. 385 ; — *B.* het Rijkstelegraafreglement 1916, vastgesteld bij K. B. van 29 November 1916, S. 518, gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van : 31 Mei 1918, S. 304, 9 December 1918, S. 796, 14 April 1919, S 177, 29 April 1919, S 249, 11 December 1919, S. 806, 24 April 1920, S. 213, 3 December 1920, S. 837, 9 December 1921, S. 1349, 28 September 1922, S. 539, 18 November 1922, S. 601, 2 Februari 1923, S. 32 en 28 Juli 1924 (Staatsblad n°. 385). S. 195 395

18 Mei *Arbeidswet.* Arrest van den Hoogen Raad. Waar de bedoelde ruimte in de telastelegging is aangeduid als slagerij, is daarin voldoende duidelijk aangegeven dat het onderhavige feit heeft plaats gehad in een werkplaats in den zin van art. 2 der Arbeidswet. — Onder „slagerij" is immers naar het gewone spraakgebruik te verstaan een ruimte waarin slagerswerkzaamheden worden verricht. Welke werkzaamheden — hetzij in die ruimte

wordt geslacht hetzij dit slachten elders geschiedt, in elk geval omvatten het ten verkoop geschikt of meer geschikt maken van het geslacht vee, terwijl plaatsen waar uitsluitend vleesch of vleeschwaren worden verkocht, niet met den naam slagerij plegen te worden aangeduid. — Het verwerken en verdeelen van vierendeelen van geslacht vee tot die onderdeelen welke als runderhaas, biefstuk etc. aan klanten en winkelpubliek worden verkocht, maakt het zich aan zulk een vierendeel bevindend vleesch ten verkoop geschikt, zoodat daardoor de ruimte, waar dat werk pleegt te worden verricht, wordt gestempeld tot een werkplaats in den zin van art. 2 der Arbeidswet. — De stelling dat een inrichting geen werkplaats zou kunnen zijn, reeds omdat zij een winkel is, vindt in de wet geen steun 396

19 Mei *Reis- en verblijfkosten.* Besluit tot nadere regeling van de vergoeding wegens het gebruik van eigen automobiel bij reizen ten behoeve van het Rijk gedaan. S. 196 398

19 Mei *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit, houdende aanwijzing van de gemeente Sas v. Gent als losplaats van goederen, ingevoerd ter zee. S. 197. 398

22 Mei *Tractaten.* Besluit, bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het op 30 Mei 1924 te Warschau tusschen Nederland en Polen gesloten handelsverdrag, met daarbij behoorend protocol (Stbl. 1924, nº. 493). S. 198 398

23 Mei *Onderwijs.* (*Lager*) Besluit, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door L. M. van Hoeve—Leijs, thans wonende te Rotterdam, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, van 3 September 1924, waarbij is bevestigd het besluit van den Raad van Capelle aan den IJssel, van 15 Mei 1924, tot het verleenen aan haar van ongevraagd eervol ontslag uit hare betrekking van onderwijzeres aan de openbare lagere school nº. 1 in die gemeente, met ingang van den dag, waarop zij in het huwelijk zal zijn getreden. S. 199 404

23 Mei *Indië.* (*Nederl.-*) Besluit tot wijziging van het reglement op het verleenen van pensioenen en van onderstand voor ééns aan de militairen van de aanvullingstroepen beneden den rang van onderluitenant van het Nederlandsch Indische leger. S. 200 407

25 Mei *Waterschappen.* Besluit, houdende beschikking op het beroep van Burgemeester en Wethouders van Woerden tegen de besluiten van Ged. Staten van Utrecht en van Zuidholland, onderscheidenlijk van 15 en 29 Januari 1924, tot goedkeuring van de Algemeene Keur van het grootwaterschap van Woerden. S. 201 407

25 Mei *Spoor- en tramwegen.* Arrest van den Hoogen Raad. Stond het bekl. als waarnemend Burgemeester vrij op den spoorweg te loopen ? Vervanging van den Burgemeester : art. 77 Gemeentewet. — Hooger beroep ingesteld zoowel door den Ambtenaar O. M. als door zijn plaatsvervanger. — Geen schending van art. 169 Sv. 412

26 Mei *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit, houdende vaststelling van den dag, waarop de Tariefwet 1924, S. 568, volledig in werking treedt. S. 202. 413

27 Mei *Gemeentebestuur.* Beschikking van den Hoogen Raad. Al is een Raad van Arbeid blijkens de regeling zijner taak bij verschillende verzekeringswetten wel een orgaan, dat zijne medewerking bij de uitvoering dier wetten verleent, zoo is hij daarom nog niet ondernemer van een verzekeringsbedrijf, al was het alleen omdat de uitkomsten der bij de betreffende wetten geregelde verzekeringen niet zijn ten bate en schade van de Raden van Arbeid. — Terecht heeft de Raad van Beroep den opgelegden aanslag vernietigd. 413

28 Mei *Mijnen.* Wet, houdende goedkeuring van een nieuwe overeenkomst van den Staat met de N V. Aken—Maastrichtsche Spoorwegmaatschappij, betreffende de Domaniale Mijnen. S. 203. 414

28 Mei *Coöperatieve vereenigingen.* Wet, houdende nieuwe wettelijke regeling van de coöperatieve vereenigingen. S 204. 415

28 Mei *Handelsregister.* Wet, houdende nieuwe wettelijke regeling van de coöperatieve vereenigingen. S. 204. 415

28 Mei *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit tot oprichting van een expeditiekantoor te Maalbroek (gemeente Maasniel) en tot aanwijzing van een heerbaan. S. 205. 419

28 Mei *Coöperatieve vereenigingen.* Besluit, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding der wet van den 28sten Mei 1925, S. 204, houdende nieuwe wettelijke regeling van de coöperatieve vereenigingen. S. 206. 420

28 Mei *Handelsregister.* Besluit, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding der wet van den 28sten Mei 1925, S. 204, houdende nieuwe wettelijke regeling van de coöperatieve vereenigingen. S. 206. 420

28 Mei *Onderwijs.* (*Lager*) Wet tot wijziging van de Lager-onderwijswet 1920. S. 207. 420

28 Mei *Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot wijziging van hoofdstuk VA der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 208. 420

28 Mei — Wet tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsvisschershavenbedrijf te IJmuiden voor het dienstjaar 1925 en regeling van de afschrijvingen en uitkeeringen aan 's Rijks middelen ten laste van dat bedrijf. S. 209 420

28 Mei *Onteigening.* Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van perceelen, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten noodig voor de verbreeding van den Lagen Rijndijk in de gemeente Leiden. S. 210 420

28 Mei — Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van verbetering van den Rijksweg Amsterdam—Amersfoort. S. 211. 420

28 Mei — Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van perceelen, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten noodig voor het maken van een scheepvaartverbinding tusschen den Hollandschen IJssel en de Gouwe nabij Gouda; in de gemeenten Gouda en Moordrecht. S. 212 420

28 Mei *Wegen.* Wet, houdende overbrenging van den Rijksstraatweg van Velsen naar IJmuiden in beheer en onderhoud bij de gemeente Velsen. S. 213. 420

28 Mei — Wet, houdende overbrenging van een gedeelte van den Rijksweg Zeist—Woudenberg in beheer en onderhoud bij de gemeente Zeist. S. 214. 420

28 Mei *Belastingen.* (*Rijks directe*) Wet, houdende opdracht aan de ontvangers der directe belastingen van de invordering van de vermogensbelasting en van de verdedigingsbelastingen I. S. 215 420

28 Mei *Vermogensbelasting.* Wet, houdende opdracht aan de ontvangers der directe belastingen van de invordering van de vermogensbelasting en van de verdedigingsbelastingen I. S. 215. 420

28 Mei *Pensioenen.* Wet tot wijziging van de Pensioenwet 1922 (Stbl. nº. 240) S. 216.

28 Mei *Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot nadere wijziging van het achtste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. S. 217. . 430

28 Mei — Wet, houdende wijziging van de Surinaamsche begrooting voor het dienstjaar 1923. S. 218 430

28 Mei — Wet houdende wijziging van de Curaçaosche begrooting voor het dientjaar 1923. S. 219 430

28 Mei — Wet, houdende vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor Curaçao over het dienstjaar 1921. S. 220. 430

28 Mei *Psychopathenwet.* Wet tot aanvulling en wijziging der bepalingen betreffende het strafrecht en de strafrechtspleging ten aanzien van personen bij wie tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond. S. 221 430

28 Mei *Strafrecht en Strafvordering.* Wet tot aanvulling en wijziging der bepalingen betreffende het strafrecht en de strafrechtspleging ten aanzien van personen bij wie tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond. S. 221 . 430

28 Mei — Wet tot aanvulling van de wet van 14 April 1886, S. 62, tot vaststelling der beginselen van het gevangeniswezen, zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 12 Februari 1901 (Staatsblad nº. 64). S. 222. . . . 434

28 Mei *Vleeschkeuringswet.* Besluit tot wijziging en aanvulling van het besluit van 5 Juni 1920, S. 285, gewijzigd bij besluit van 5 Januari 1922, S. 2, tot uitvoering van de artikelen 18 en 25 van de Vleeschkeuringswet (Staatsblad 1919, nº. 524). S. 223 438

28 Mei *Begraafplaatsen.* Koninklijk besluit. Voor de toepassing van dit artikel moet het uitbreiden van eene bestaande begraafplaats met het aanleggen van eene nieuwe worden gelijkgesteld. — Aan de omstandigheid dat het voor uitbreiding der begraafplaats bestemd terrein op een afstand van minder dan 50 M. van de bebouwde kom ligt doet niet af, dat de gebouwen, die aan de gevraagde uitbreiding in den weg staan, en die mede behooren tot de bebouwde kom, zijn gebouwd met toepassing van art. 16 439

28 Mei *Natuurschoon.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën, betreffende behoud van natuurschoon. 440

29 Mei *Belastingen.* (*Rijks directe*) Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Ged. Staten van: 1. Gelderland; 2. Zuidholland; 3. Noordholland; 4. Friesland; 5 Overijssel; 6 Drenthe, betreffende uitvoering wet van 29 April 1925, S. 171, (bevordering van de richtige beffing der directe belastingen). 440

29 Mei *Gemeentebestuur.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Ged. Staten van: 1. Gelderland; 2. Zuidholland; 3. Noordholland; 4. Friesland; 5 Overijssel; 6. Drenthe, betreffende uitvoering wet van 29 April 1925, S. 171, (bevordering van de richtige heffing der directe belastingen). 440

2 Juni — Arrest van den Hoogen Raad. De gemeenteraad is bevoegd om in het belang der openbare orde een regeling te maken betreffende de spelen, welke in voor het publiek toegankelijke lokaliteiten of plaatsen mogen

worden beoefend. — Het onderwerpelijke art. der politieverord. en de artt. 254bis en 457 Sr. hebben niet dezelfden inhoud. — Het handelt niet over medeplichtigheid, immers bevat een zelfstandige delictsomschrijving 441

2 Juni *Huurcommissiewet.* Arrest van den Hoogen Raad. Twee huurovereenkomsten, een omtrent den winkel en een omtrent de achtergelegen woningruimte, of één contract betreffende het geheel? Feitelijke beslissing van den Kantonrechter. — Qualificatie. 442

5 Juni *Koophandel.* (*Wetboek van*) Wet, houdende wijziging van de bepalingen omtrent wissels en assignatiën. S. 224 443

5 Juni *Pensioenen.* Wet tot wijziging van de wet van 2 Juli 1923, S. 326, tot regeling van de pensioenen van de reservadjudanten-onderofficier van de landmacht, die op grond van de door hen bekleede betrekking geacht worden voortdurend in werkelijken dienst te zijn of geweest te zijn, alsmede van hunne weduwen en weezen. S. 225. 444

5 Juni *Onderwijs.* (*Hooger*) Besluit tot hernieuwde aanwijzing overeenkomstig artikel 157 der hooger-onderwijswet, van de afdeeling gymnasium van het Christelijk lyceum te Harderwijk en van het Roomsch-Katholiek gymnasium voor meisjes „St. Angela" te Venray. S. 226 445

5 Juni *Ongevallenverzekering.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 21 September 1923, S. 459, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 52 der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922. S. 227 445

5 Juni *Militaire zaken.* Besluit, houdende vaststelling van een reglement betreffende de raden van onderzoek en van appèl, bedoeld in de Bevorderingswet voor de zeemacht 1902, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 2 Juli 1923 (Staatsblad nº. 330). S. 228 445

5 Juni *Indië.* (*Nederlandsch-*) Besluit, houdende nadere vaststelling van regelen voor de toekenning van wachtgeld bij terugkomst in Nederland aan personen, die voor benoeming in tijdelijken dienst ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zijn gesteld. S. 229. 455

5 Juni — Besluit tot nadere verhooging van de gagements- en pensioensbedragen van de Europeesche militairen van het Nederlandsch-Indische leger beneden den rang van onderluitenant, die vóór 1 Januari 1920 recht op gagement of pensioen hebben verkregen. S. 230. 455

5 Juni *Gemeentebestuur.* Koninklijk besluit. Hij die een werk ten behoeve der gemeente heeft aangenomen kan, zoolang de desbetreffende overeenkomst nog loopt, niet als raadslid worden toegelaten. 456

5 Juni *Onteigening.* Rondschrijven van den Minister van Waterstaat aan de Gedep. Staten van de verschillende provinciën, betreffende toepassing VIIen titel Onteigeningswet 456

8 Juni *Financieele verhouding tusschen Rijk en Gemeente.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de onderscheidene Gemeentebesturen, betreffende verrekening vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. Vervolg op schrijven van : 15 April 1925. 456

8 Juni *Warenwet.* Arrest van den Hoogen Raad. Hij die kalkeieren verkoopt, zeggende, dat het versche eieren zijn, verkoopt eieren, welke als „versche eieren" in ondeugdelijken toestand verkeeren. 457

11 Juni *Onderwijs.* (*Lager*) Beschikking van den Hoogen Raad. Gemeentelijke verordening van Arnhem tot het heffen van schoolgeld voor het volgen van lager onderwijs van 13 Aug. 1923. — Waar ingevolge art. 23 der bovenvermelde verordening een aanslag in de schoolgeldheffing wordt verminderd, indien een aanslag in de Rijksinkomstenbelasting, waarnaar deze aanslag berekend wordt, verminderd is, is onder „vermindering" ook te verstaan het geval, dat aan iemand, die in de Rijksinkomstenbelasting is aangeslagen, ontheffing van belasting, bijv. wegens staking van een bedrijf, wordt verleend. — Het woord is niet letterlijk op te vatten in den engen zin, dat het bloot zou slaan op de gevallen bedoeld in art. 109 en art. 110 der wet op de Inkomstenbelasting 1914. — Alleen door de uitdrukking „verminderen" ruim op te vatten wordt rekening gehouden met de bedoeling der verordening, de heffing gelijken tred te doen houden met de geldelijke draagkracht naar welke in de Rijksinkomstenbelasting wordt bijgedragen. 459

11 Juni *Onderwijs.* (*Middelbaar*) Beschikking van den Hoogen Raad. Gemeentebelastingen. — Schoolgeldheffing voor het middelbaar onderwijs te Arnhem. — Wanneer in eene gemeentelijke belastingverordening bepaald is, dat het schoolgeld wordt geheven naar het inkomen waarover de schoolgeldplichtige bij den aanvang van het heffingsjaar is aangeslagen in de Rijksinkomstenbelasting en dat heffingsjaar begint met 1 Januari, wordt de bedoeling om verband te leggen tusschen de schoolgeldheffing en de aanslagen in de Rijksinkomstenbelasting alleen verwezenlijkt, indien grondslag van de heffing is het inkomen volgens den aanslag over het bij den aanvang van den heffingstermijn loopende

op 1 Mei tevoren ingetreden belastingjaar, in dat geval, waar het betreft het heffingsjaar 1924, den aanslag over het belastingjaar 1 Mei 1923—30 April 1924. — Waar tegenover deze rationeele opvatting in het cassatiemiddel wordt betoogd, dat beslissend zou zijn niet het belastingjaar waarop de aanslag in de rijksbelasting betrekking heeft, maar de datum waarop de laatste aanslag in die belasting is tot stand gekomen, behoort dit middel als ongegrond te worden verworpen. 460

11 Juni *Vuurwapenwet.* Rondschrijven van den Minister van Justitie aan Heeren Commissarissen der Koningin in de Provinciën, betreffende uitvoering Vuurwapenwet 1919 461

12 Juni *Gemeentebestuur.* Beschikking van den Hoogen Raad. Een bezwaar, gegrond op het niet bindend zijn van de gemeentelijke verordening, welke bij het opleggen van den aanslag is toegepast, richt zich tegen den aanslag en meer in het bijzonder tegen de wettigheid van den aanslag. Terecht heeft de rechter zich ten deze onbevoegd verklaard. Dat het geopperde bezwaar mede omvat de vraag omtrent de geldigheid van het op den aanslag berustende dwangbevel, doet hieraan niet af. — Anders Concl. Proc.-Gen. — N. B. Deze beslissing is gelijk aan die gegeven bij arrest H. R. 27 Februari 1924, N. J. 1924 blz. 289, doch, naar aanleiding van de tegen 's Hofs uitspraak aangevoerde grieven, veel uitvoeriger gemotiveerd. — (Zie voorts over de vraag of het onderhavige schoolgeld een belasting is · Conc . Proc.-Gen. en tweede en derde cassatiemiddel.) 461

12 Juni *Coöperatieve vereenigingen.* Arrest van den Hoogen Raad. Ten onrechte heeft het Hof, voor de ontvankelijkheid van een vordering tegen een ontzet lid, gevorderd de vermelding in de dagvaarding van het tijdstip van de inschrijving der ontzetting. — Bij ontzetting moet het tijdstip, waarop het besluit daartoe is genomen, worden vermeld. Overigens vloeit uit de voorlaatste al. van art. 11 voort, dat ook de inschrijving van het besluit tot ontzetting op den dag, waarop het wordt genomen, zal plaats vinden. 465

13 Juni *Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 13 Maart 1919, S. 107, tot uitvoering van artikel 243 der Invaliditeitswet, zooals dat besluit is gewijzigd bij K. B. van 24 Mei 1921 (Staatsblad nº. 737). S. 231 466

13 Juni *Landarbeiderswet.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 14 November 1918, S. 589, tot uitvoering van de arrtikelen 6, 7 en 8 der Landarbeiderswet. S 232 471

16 Juni *Pensioenen.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Burgemeesters, betreffende: Uitvoering K. B. 9 Augustus 1924, S. 414, betreffende Pensioenwetten voor de landmacht en de zeemacht 472

17 Juni *Gemeentebestuur.* Beschikking van den Hoogen Raad. Zakelijke belasting op het bedrijf der gemeente Amsterdam. — Waar volgens de uitdrukkelijke bepaling van art. 242e der Gemeentewet de zakelijke belasting op het bedrijf slechts wordt geheven van de daar omschreven ondernemingen en inrichtingen en naar den daar bepaalden maatstaf, heeft de Raad van Beroep terecht geoordeeld, dat bij eene gemeentelijke belastingverordening de in art. 242e getrokken grenzen niet mogen worden overschreden. — Dit is echter niet het geval in de onderhavige verordening, waar deze bepaalt, dat de gemeentelijke bedrijfsbelasting wordt geheven ook van de arbeiders (varende zeelieden, enz.) aan boord van de schepen eener Stoomvaartonderneming, indien die schepen in Amsterdam haar gewone ligplaats hebben. Immers blijkt niet dat men hier te doen heeft met arbeiders, werkzaam in het bedrijf van belanghebbende hier te lande of elders, waarvoor die aldaar zou kunnen worden aangeslagen. — Cassatie der uitspraak en handhaving van den aanslag, omdat de Raad van Beroep ten onrechte den eisch gesteld heeft, dat de arbeiders werkzaam zouden moeten zijn binnen de gemeente. 472

19 Jun *Onderwijs. (Lager)* Arrest van den Hoogen Raad. Een school kan een M. U. L. O.-school zijn zonder dat aan alle in art. 48 gestelde eischen is voldaan, zoodat er geen aanspraak op vergoeding tegen het Rijk zou aanwezig zijn. — Uit de geschiedenis valt af te leiden, dat de door de Rechtb. gestelde eisch — onderwijs in drie der vakken onder l, m, n, en p van art. 2 genoemd in ieder der hoogste drie klassen — juist is. . . 474

22 Juni *Waterschappen.* Rondschrijven van den Minister van Waterstaat aan de Ged. Staten in de provinciën, betreffende toepassing wet droogmakerijen en indijkingen. 476

23 Juni *Gemeentewet.* Wet tot wijziging van de Kieswet, van de Provinciale Wet en van de Gemeentewet. S. 233 477

23 Juni *Kieswet.* Wet tot wijziging van de Kieswet, van de Provinciale Wet en van de Gemeentewet. S. 233 477

23 Juni *Provinciale wet.* Wet tot wijziging van de Kieswet, van de Provinciale Wet en van de Gemeentewet. S. 233. 477

1925.		Bladz.
23 Juni	*Indië (Nederlandsch-).* Wet, houdende herziening van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië. S. 234.	479
23 Juni	— Wet, houdende wijziging van de artikelen 8, 58, 67*b*, 67*c* en 71 van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië. S. 235.	489
23 Juni	— Wet, houdende nadere wijziging van de Indische Comptabiliteitswet (Staatsblad 1917, nº. 275). S. 236	490
23 Juni	*Boschwezen.* Wet, houdende intrekking der aanwijzing van het Staatsboschbeheer als Staatsbedrijf. S. 237.	491
23 Juni	*Onteigening.* Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor uitbreiding van het gemeenteziekenhuis te 's-Gravenhage S. 238	491
23 Juni	*Domeinen.* Wet, houdende goedkeuring van de overeenkomst van ruiling van domeingrond in de boschwachterij Nieuw-Soerel met de gemeente Ermelo. S. 239.	491
23 Juni	*Onteigening.* Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, erfdienstbaarheden of andere zakelijke rechten, noodig voor het verbeteren van den verkeersweg, genaamd de „Dragt" te Heerenveen, gemeente Schoterland, en voor den aanleg van een verbindingsweg tusschen de Decamalaan en een zuidelijk daarvan gelegen bouwterrein aldaar. S. 240	491
23 Juni	*Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot wijziging en verhooging van het vijfde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. S. 241.	491
23 Juni	*Loterijwet.* Wet, houdende wijziging en aanvulling der Loterijwet 1905. S. 242.	492
23 Juni	*Strafrecht en Strafvordering.* Wet, houdende wijziging van de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht in zake valschheid in bankbiljetten, in muntspeciën en muntpapier en in postzegels en postmerken. S. 243.	493
23 Juni	*Vreemdelingen.* Wet, houdende wijziging van de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht in zake valschheid in bankbiljetten, in muntspeciën en muntpapier en in postzegels en postmerken. S. 243 . . .	493
23 Juni	*Mijnen.* Wet tot tijdelijke schorsing van de heffing van een recht op de mijnen, ingevolge de wet van 26 Maart 1920 (Stbl. nº. 157). S. 244.	493
23 Juni	*Registratie.* Wet tot wijziging van de Registratiewet 1917. S. 245. .	494
23 Juni	*Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot wijziging van de wet tot regeling van de inkomsten en uitgaven van het Staatsmuntbedrijf voor het dienstjaar 1924. S. 246	494
23 Juni	— Wet tot wijziging van het zevende Hoofdstuk B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. (Diverse onderwerpen.) S. 247	494
23 Juni	*Tractaten.* Wet, houdende goedkeuring van het op 2 Juli 1924 te Riga tusschen Nederland en Letland gesloten handelsverdrag. S. 248. .	494
23 Juni	— Wet, houdende goedkeuring van het op 22 Juli 1924 te Reval tusschen Nederland en Estland gesloten voorloopige handelsverdrag. S. 249 .	495
23 Juni	— Wet, houdende goedkeuring van het op 11 Juli 1924 te Ottawa tusschen Nederland en Canada gesloten handelsverdrag. S. 250	496
23 Juni	— Wet, houdende goedkeuring van het op 16 Augustus 1924 te Angora tusschen Nederland en de Turksche Republiek gesloten verdrag van vriendschap. S. 251.	498
23 Juni	— Wet, nopens toetreding tot de conventie betreffende de inrichting van het statuut der zone van Tanger, gesloten te Parijs op 18 December 1923 tusschen Frankrijk, Groot-Brittannië en Spanje. S. 252	499
23 Juni	— Wet, houdende goedkeuring van het Protocol van 24 September 1923, betreffende arbitrage-clausules. S. 253	506
23 Juni	*Wegen.* Wet, houdende overbrenging in beheer en onderhoud gedeeltelijk bij den polder „het Koegras", gedeeltelijk bij de gemeente Callantsoog van den bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnden weg van Middenvliet onder de gemeente Helder naar Groote Keeten onder de gemeente Callantsoog. S. 254	508
23 Juni	*Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering.* Wet tot wijziging der Invaliditeitswet. S. 255	508
23 Juni	*Warenwet.* Besluit tot toepassing der artikelen 14 en 15 der Warenwet (Staatsblad 1919, nº. 581). S. 256	509
23 Juni	*Visscherij.* Besluit tot nadere wijziging van het Zeeuwsche Stroomen-Visscherijreglement. S. 257	520
23 Juni	*Rijksambtenaren en -werklieden.* Besluit tot wijziging van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1925, laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 25 Maart 1925 (Staatsblad nº. 114). S. 258.	520
23 Juni	*Scheepvaart.* Besluit tot aanvulling van het K. B. van 30 December 1924, S. 617, tot bekrachtiging van een Reglement, betreffende het verleenen van patenten voor Rijnschippers. S. 259	520
23 Juni	*Stoomwezen.* Besluit, houdende nadere wijziging van het Stoombesluit 1915, (Staatsblad 1915, nº. 83), laatstelijk gewijzigd bij het K. B. van 27 October 1920 (Staatsblad nº. 800). S. 260	521

1925. Bladz.

23 Juni — Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 14 Januari 1897, S. 45, laatstelijk gewijzigd bij het K. B. van 20 Juni 1924, S. 316, tot vaststelling van eene instructie voor de ambtenaren bedoeld in artikel 7 der Stoomwet. S. 261. 521

23 Juni *Warenwet.* Besluit tot toepassing der artikelen 14 en 15 der Warenwet (Staatsblad 1919, nº. 581). S. 262 522

23 Juni *Volksgezondheid.* Besluit tot uitvoering van artikel 7 van de Gezondheidswet (Staatsblad 1919, nº. 784). S. 263. 523

23 Juni *Reis- en verblijfkosten.* Besluit tot nadere wijziging van het Reisbesluit 1916, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 8 December 1923 (Staatsblad nº. 545). S. 264 523

23 Juni *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* Besluit, betreffende Commissiën van beoordeeling, bedoeld bij de Waardewet 1906, S. 216, houdende nadere bepalingen omtrent de heffing van invoerrecht naar de waarde d?r goederen. S. 265 524

23 Juni *Muntwezen.* Besluit, houdende vaststelling van regelen ten aanzien van de loonen van de werklieden bij 's Rijks Munt. S. 266. 525

23 Juni *Bieren en Azijnen.* Besluit, houdende nadere bepalingen omtrent uitvoer van bier met afschrijving van accijns. S. 267. 526

23 Juni *Gemeentewet.* Besluit ter uitvoering van artikelen der Kieswet, der Provinciale wet en der Gemeentewet. S. 268 527

23 Juni *Kieswet.* Besluit ter uitvoering van artikelen der Kieswet, der Provinciale wet en der Gemeentewet. S. 268. 527

23 Juni *Provinciale wet.* Besluit ter uitvoering van artikelen der Kieswet, der Provinciale wet en der Gemeentewet. S. 268 527

23 Juni *Tractaten.* Besluit, bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het tusschen Nederland en de andere in de Centrale Commissie voor de Rijnvaart vertegenwoordigde Staten gesloten verdrag van 14 December 1922, met daarbij behoorend aanvullend protocol van 22 December 1923 (Staatsblad 1924 nº. 528), strekkende tot vervanging van de artikelen 15 tot en met 21 der Rijnvaartakte van 17 October 1868 (Staatsblad 1869, nº. 75) en van het verdrag van 4 Juni 1898 (Staatsblad 1899 nº. 277). S. 269 529

23 Juni — Besluit, bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het verdrag met bijbehoorend protocol ter vereenvoudiging van douaneformaliteiten van 3 November 1923 (Staatsblad 1925, nº. 118). S. 270 530

23 Juni *Militaire zaken.* Besluit tot aanvulling en wijziging van Ons besluit van 23 Maart 1925, S. 105, houdende voorloopige voorzieningen omtrent het georganiseerd overleg voor het militaire personeel der zeemacht. S. 271. 539

23 Juni — Besluit tot wijziging van het K. B. van 27 Februari 1922, S. 91, houdende de vaststelling van de eischen van voorgeoefendheid. S. 272. . . . 540

23 Juni *Onderwijs.* (*Lager*) Koninklijk besluit. Als onderwijzers, die het hoofd der school moeten bijstaan kunnen alleen die onderwijzers in aanmerking komen, die gedurende den geheelen bij den rooster van lesuren vastgestelden schooltijd uitsluitend aan de eene school door dat hoofd bestuurd zijn verbonden in dien zin, dat zij gedurende dien geheelen tijd voor het aan die school te geven onderwijs beschikbaar zijn, hetgeen niet het geval zou zijn, indien zij gedurende denzelfden tijd al ware het slechts voor enkele uren elders verbonden waren. 540

23 Juni *Gemeentebestuur.* Koninklijk besluit. Inkomstenbelasting. Gemeente van hoofdverblijf. De Kroon beslist dat de gemeente, waar men op 1 Mei (begin van het belastingjaar) daadwerkelijk gevestigd is, de gemeente van aanslag moet zijn. De omstandigheid dat men zich reeds vóór dien datum naar een andere gemeente heeft doen overschrijven, doet daaraan niets af. 541

23 Juni — Koninklijk besluit. Inkomstenbelasting. Gemeente van hoofdverblijf. De Kroon beslist dat aan daadwerkelijk verblijf niet afdoet dat de aangeslagene volgens wettelijk voorschrift verplicht is elders zijn vast en voortdurend verblijf te houden 541

23 Juni *Sterke drank.* Koninklijk besluit. Tot de gevallen, bij art. 28 voorzien, waarin een vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein alleen aan logeergasten door Ged. Staten kan worden ingetrokken, behoort niet het geval, dat de inrichting, waarvoor vergunning is verleend, niet meer zoû zijn aan te merken als een logement in den zin der wet. 542

23 Juni *Onderwijs.* (*Lager*) Koninklijk besluit. De in dit art. bedoelde vergoeding kan slechts worden berekend vanaf den datum, waarop het in art. 107 1e lid sub c genoemd bewijs aan den onderwijzer is uitgereikt, daar deze eerst van dien datum af tot het geven van bijzonder onderwijs bevoegd was. Hiertegen doet niet af, dat art. 107 niet is opgenomen onder de voorschriften waaraan moet zijn voldaan ter verkrijging van Rijksvergoeding 542

23 Juni *Visscherij.* Beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken en

INHOUD.

1925.		Bladz.
29 Juni	*Begrootingen en Rekeningen.* Wet tot wijziging en aanvulling van het zevende hoofdstuk B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1925. (Uitkeering aan de „Codro".) S. 295.	595
29 Juni	*Domeinen.* Wet, houdende goedkeuring van de onderhandsche overdracht, door ruiling, aan de gemeente Hoorn van de voormalige Hulpkazerne c. a. aan de Mosterdsteeg te Hoorn. S. 296.	595
29 Juni	*Begrootingen en Rekeningen.* Wet, houdende vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1925. S. 297.	595
29 Juni	— Wet, houdende vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1925. S. 298.	595
29 Juni	— Wet, houdende vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor Suriname over het dienstjaar 1921. S. 299.	595
29 Juni	— Wet, houdende nadere wijziging van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1925. S. 300.	595
29 Juni	— Wet, houdende nadere wijziging van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1925. S. 301.	595
29 Juni	— Wet, houdende nadere wijziging van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1925. S. 302.	595
29 Juni	— Wet, houdende nadere wijziging van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1923. S. 303.	595
29 Juni	— Wet, houdende nadere wijziging van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1923. S. 304.	595
29 Juni	— Wet, houdende nadere wijziging van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1923. S. 305.	595
29 Juni	*Zuiderzee.* Wet, betreffende maatregelen en werken noodig tot voorziening in de belangen van de landsverdediging in verband met de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee. S. 306.	595
29 Juni	*Tractaten.* Wet, houdende goedkeuring van het op 4 Januari 1913 te 's-Gravenhage tusschen Nederland en Mexico gesloten consulair verdrag betreffende de toelating van consulaire ambtenaren van Mexico in Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao. S. 307.	596
29 Juni	*Absintwet.* Wet tot invoering van het nieuwe Wetb. v. Strafv. S. 308.	600
„	*Arbeidswet.*	id.
„	*Armwezen.*	id.
„	*Bakens.*	id.
„	*Beroepswet.*	id.
„	*Boschwet.*	id.
„	*Boter- en Margarine.*	id.
„	*Bouwverbod.*	id.
„	*Buskruit.*	id.
„	*Caissonwet.*	id.
„	*Consulaten.*	id.
„	*Distributiewet.*	id.
„	*Dividend- en Tantièmebelasting.*	id.
„	*Enquête.*	id.
„	*Gemeentebesturen.*	id.
„	*Geneeskundig Staatstoezicht.*	id.
„	*Handelsnaam.*	id.
„	*Ind. en int. eigendom.*	id.
„	*Inkomstenbelasting.*	id.
„	*Invaliditeits- en Ouderdomswet.*	id.
„	*Jachtwet.*	id.
„	*Kerkgenootschappen.*	id.
„	*Kieswet.*	id.
„	*Landbouw.*	id.
„	*Leerplicht.*	id.
„	*Loterij.*	id.
„	*Meststoffen enz.*	id.
„	*Militaire zaken.*	id.
„	*Mollen-, Egels- en Kikvorschenwet.*	id.
„	*Motor- en Rijwielwet.*	id.
„	*Muntwezen.*	id.
„	*Notariaat.*	id.
„	*Onderwijs (Lager).*	id.

1925. Bladz

29 Juni *Onderwijs.* (*Middelbaar*) Wet tot invoering van het nieuwe Wetb. v. Strafv. S. 308 600
„ *Ongevallenverzekering.* id.
„ *Ontplofbare stoffen.* id.
„ *Ontsmettingsmiddelen.* id.
„ *Oorlogswinstbelasting.* id.
„ *Opiumwet.* id.
„ *Paardenwet.* id.
„ *Pandhuiswet.* id.
„ *Personeele belasting.* id.
„ *Phosphorluciferswet.* id.
„ *Posterij.* id.
„ *Rechtswezen.* id.
„ *Rechten van in-, uit- en doorvoer.* id.
„ *Registratie.* id.
„ *Rivierenwet.* id.
„ *Rijwielbelastingwet.* id.
„ *Scheepvaart.* id.
„ *Speelkaarten.* id.
„ *Spoor- en Tramwegen.* id.
„ *Staatsloterij.* id.
„ *Statistiek.* id.
„ *Steenhouwerswet.* id.
„ *Sterke drank.* id.
„ *Strafrecht en Strafvordering.* id.
„ *Stuwadoorswet.* id.
„ *Tabakswet.* id.
„ *Tariefwet.* id.
„ *Tractaten.* id.
„ *Trekhondenwet.* id.
„ *Veewet.* id.
„ *Veiligheidswet.* id.
„ *Vergiftige stoffen.* id.
„ *Visscherij.* id.
„ *Vleeschkeuring.* id.
„ *Vogelwet.* id.
„ *Volksvoeding.* id.
„ *Vuurwapenen.* id.
„ *Warenwet.* id.
„ *Wegen.* id.
„ *Woonwagens en woonschepen.* id.
„ *Zeebrieven.* id.
„ *Zegel.* id.
„ *Ziekten.* (*Besmettelijke*) id.

29 Juni *Burgerlijk Wetboek.* Wet, houdende wijziging der wet van 26 Maart 1920, S. 148, verbeterd bij de wet van 4 December 1920 (Stbl. nº. 864). S. 309. 619

29 Juni *Naturalisatie.* Wet, houdende naturalisatie van L. Aberlé en 19 anderen. S. 310 620

29 Juni — Wet, houdende naturalisatie van J. C. Albers en 19 anderen. S. 311. 620

29 Juni — Wet, houdende naturalisatie van Chr. Attinger en 19 anderen. S. 312. 621

29 Juni — Wet, houdende naturalisatie van W. G. Claudi en 18 anderen. S. 313. 622

29 Juni *Wetboek van Strafrecht.* Wet, houdende uitbreiding van de mogelijkheid van toepassing van de straf van geldboete. S. 314 622

29 Juni *Jachtwet.* Arrest van den Hoogen Raad. Degene, wiens hond op gronden wild zoekt, is slechts dan tot terugroeping of ophaling van dien hond verplicht, indien hij op dien grond noch de bevoegdheid heeft om wild op te sporen, noch die om het te bemachtigen, noch die om het te dooden, zoodat, waar alleen is telastegelegd en bewezenverklaard, dat beklaagden de opsporingsbevoegdheid misten, zij terecht zijn ontslagen van rechtsvervolging (Anders concl. O. M.). 626

29 Juni — Arrest van den Hoogen Raad. Het telastegelegde loopen met een geladen schietgeweer in jagende houding is terecht niet aangemerkt als jagen in den zin der Jachtwet, nu niet tevens is telastegelegd, dat dit loopen geschiedde met het doel om wild te bemeesteren 627

30 Juni *Gemeentebestuur.* Beschikking van den Hoogen Raad. Bij toepassing van art. 242*e* gem.wet op eene onderneming, welke een seizoenbedrijf uitoefent, moet voor de vaststelling van het jaarloon der arbeiders tot uitgangspunt dienen het loon, dat in de bepaalde onderneming wordt betaald, maar bij de herleiding daarvan tot het loon over het geheele jaar is rekening te houden met den tijd, gedurende welken arbeiders in zoodanige onderneming in een jaar plegen te werken. 628

30 Juni — Beschikking van den Hoogen Raad. Aanslag van den Staat der Nederlanden (het Nederlandsch Loodswezen) in de zakelijke bedrijfs-

belasting der gemeente Vlissingen. Uit de geschiedenis van art. 242e der Gemeentewet blijkt dat van een bedrijf in den zin der wet alleen sprake kan zijn wanneer daarbij beoogd wordt het verwerven van stoffelijke voordeelen. — Waar de uitspraak van den Raad van Beroep omtrent de vraag of dit met het Nederlandsch loodswezen al dan niet het geval is geen voldoende gegevens voor eene beoordeeling dezer bij de gevraagde beslissing te beantwoorden vraag bevat, kan deze niet worden gehandhaafd. Met name had onderzocht moeten worden of de tarieven zoodanig zijn opgesteld, dat, gelijk de Staat beweerde, is uitgesloten, dat de dienst in zijn geheel genomen geldelijk voordeel oplevert. 629

30 Juni — Beschikking van den Hoogen Raad. Zakelijke bedrijfsbelasting der gemeente 's-Gravenhage. — Voor de toepasselijkheid eener zakelijke gemeentebelasting op het bedrijf stelt art. 242e der Gemeentewet dat een bedrijf wordt uitgeoefend en de Raad van Beroep vordert terecht, dat daarvoor noodig is dat het maken van winst beoogd wordt. — Eene coöperatieve vereeniging als de onderhavige, die zich ten doel stelt het voeren van de haar opgedragen administratie in den meest uitgebreiden zin van onderlinge organisaties van werkgevers, welke lid der vereeniging zijn, alsmede het voeren van andere administraties, oefent echter een bedrijf uit, want het maken van winst wordt ten deze beoogd, al bestaan de beoogde voordeelen slechts in besparing der administratiekosten van de bij de onderneming aangesloten vereenigingen 630

2 Juli *Hinderwet.* Rondschrijven van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid aan de Gedeputeerde Staten van de onderscheidene provinciën, betreffende oprichting van schutboomen (schietinrichtingen) . . 631

3 Juli *Archieven.* Schrijven van den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen aan de Heeren Ministers betreffende : Archieven Overheidscommissies 632

3 Juli *Commissiën.* Schrijven van den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen aan de Heeren Ministers betreffende : Archieven Overheidscommissies. 632

4 Juli *Onderwijs.* (*Lager*) Besluit tot wijziging van het K. B. van 30 October 1924 (Staatsblad nº. 480). S. 315 632

4 Juli *Warenwet.* Besluit tot wijziging van het Meelbesluit (Stbl. 313). S. 316. 632

4 Juli — Besluit tot wijziging van het Cacao- en Chocolade-besluit (Staatsblad 1924, nº. 478). S. 317. 633

4 Juli *Indië.* (*Nederlandsch*) Besluit tot intrekking van de K. B. van 12 Februari 1913, nº. 130 en 18 Mei 1918, nº. 73, betreffende regelen voor het afnemen in Nederland van het zoogenaamd kleinnotarisexamen, bedoeld in de artikelen 16*g* tot 16*n* van het Reglement op het notarisambt in Nederlandsch-Indië. S. 318. 633

4 Juli *Inkwartiering.* Besluit, houdende wijziging van het K. B. van 10 November 1892, S. 253, in verband met motorvordering. S. 319. . . . 633

4 Juli *Hinderwet.* Koninklijk besluit. Ook al hebben B. en W. nagelaten van een besluit tot oplegging van nadere voorwaarden overeenkomstig art. 8 1e lid door aankondiging aan het publiek kennis te geven, is toch de concessionnaris in zijn beroep ontvankelijk. — Een bepaling, die het in gebruik nemen der inrichting niet afhankelijk maakt van de al of niet opvolging van de door B. en W. gestelde nieuwe voorwaarden, maar van de vraag of de inrichting in verband met haar doel, naar het oordeel van een derde, al of niet voor goedkeuring vatbaar is, is in strijd met de wet. 643

6 Juli *Scheepvaart.* Rondschrijven van den Minister van Waterstaat, aan de Commissarissen der Koningin in de verschillende provinciën, betreffende : vergunning voor het jagen van schepen met motorrijtuigen. 644

7 Juli *Militaire zaken.* Besluit, houdende de bevoegdheid van den Minister van Oorlog om aan militairen landsgrond het karakter als zoodanig te ontnemen. S. 320. 644

7 Juli *Gratie.* Besluit tot wijziging van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 68, tweede lid, der Grondwet. S. 321. 644

7 Juli *Strafrecht en Strafvordering.* Besluit tot wijziging van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 68, tweede lid, der Grondwet. S. 321 644

7 Juli *Militaire zaken.* Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van den 3den Januari 1914, S. 2, houdende regeling der toelagen aan de advocaten-raadslieden van beklaagden, die naar den Zeekrijgsraad in Europa zijn verwezen, zooals dat besluit is gewijzigd bij Ons besluit van 29 Maart 1919 (Staatsblad nº. 139). S. 322 645

7 Juli *Strafrecht en Strafvordering.* Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van den 3den Januari 1914, S. 2, houdende regeling der toelagen aan de advocaten-raadslieden van beklaagden, die naar den Zeekrijgsraad in Europa zijn verwezen, zooals dat besluit is gewijzigd bij Ons besluit van 29 Maart 1919 (Staatsblad nº. 139). S. 322. 645

1925. Bladz.

7 Juli *Gemeentebestuur.* Koninklijk besluit. Waar blijkens haar inhoud de instructie voor de gemeentevroedvrouw mede steunt op art. 34 der wet, kan de omstandigheid, dat zij ook bepalingen bevat, die niet de armenverzorging raken, den Inspecteur der Volksgezondheid zijn aan art. 35 ontleend recht van beroep niet ontnemen. — De vroedvrouw behoort vrij te blijven in het bepalen van honorarium voor diensten buiten de armenpraktijk bewezen, zoowel als in de beoordeeling of zij hare hulp aan hen, die buiten de armenverzorging vallen, in elk geval afzonderlijk al dan niet zal verleenen. 645

7 Juli *Onderwijs.* (*Lager*) Koninklijk besluit. Een school voor uitgebreid lager onderwijs in den zin van art. 3 1e lid sub *c* der L. O.-wet 1920 en een school voor meer uitgebreid lager onderwijs in den zin van de wet van 1878 kunnen voor de toepassing van art. 101 2e lid niet als overeenkomstig scholen worden aangemerkt. — De wedden van vakonderwijzers kunnen niet worden gerangschikt onder uitgaven ter verzekering van den goeden gang van het onderwijs, als onder letter *o* van art. 55 bedoeld. 646

8 Juli *Gemeentebestuur.* Koninklijk besluit. Daar de goedkeuring der gemeentebegrooting door Gedep. Staten tevens goedkeuring der bedrijfsbegrooting in zich sluit, sluit de vaststelling der gemeenterekening door dat college tevens in zich de vaststelling der bedrijfsrekening. — Ten onrechte hebben Gedep. Staten derhalve geëischt dat na de vaststelling door Gedep. Staten van de gemeenterekening alsnog door den Raad moet worden overgegaan tot definitieve vaststelling der voorloopig vastgestelde bedrijfsrekening 648

9 Juli *Militaire zaken.* Besluit tot vaststelling van het contingent gewone dienstplichtigen der lichting 1926. S. 323. 649

10 Juli *Consenten.* Besluit tot intrekking van het K. B. van 22 December 1917, houdende bepalingen ten aanzien van het goederenverkeer met het buitenland, S. 726, gelijk dit besluit nader is gewijzigd. S. 324. . . 649

10 Juli *Beroepswet.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 11 Juni 1917, S. 460, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 2, 12 en 78 der Beroepswet en in artikel 349 van de Invaliditeitswet. S. 325 650

10 Juli *Invaliditeitswet.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 11 Juni 1917 S. 460, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 2, 12 en 78 der Beroepswet en in artikel 349 van de Invaliditeitswet. S. 325. 650

10 Juli *Beroepswet.* Besluit, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de wet van 16 Mei 1925, S. 190, tot wijziging van de Beroepswet. S. 326. 650

13 Juli *Indië.* (*Nederlandsch*) Besluit ter bekendmaking van den tekst der Wet op de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië. S. 327 650

13 Juli — Besluit ter bekendmaking van den tekst der herziene Indische Comptabiliteitswet. S. 328 671

13 Juli *Militaire zaken.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 6 Mei 1925, S. 185, houdende vaststelling van het tijdstip waarop de wet van 29 Mei 1920, S. 278, zoomede het K. B. van 11 Augustus 1920, S. 705, voor zooveel betreft de daarin opgenomen bepalingen tot wijziging van de voorschriften betreffende de tarieven van geregtskosten in strafzaken ten aanzien van de deurwaarders in werking zullen treden. S. 329. . . 679

13 Juli *Rechtswezen.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 6 Mei 1925, S. 185, houdende vaststelling van het tijdstip waarop de wet van 29 Mei 1920, S. 278, zoomede het K. B. van 11 Augustus 1920, S. 705, voor zooveel betreft de daarin opgenomen bepalingen tot wijziging van de voorschriften betreffende de tarieven van geregtskosten in strafzaken ten aanzien van de deurwaarders in werking zullen treden. S. 329 . . . 679

14 Juli *Pensioenen en Wachtgelden.* Besluit tot wijziging en aanvulling van het K. B. van 3 Augustus 1922, S. 479, tot regeling van de toekenning van wachtgeld aan Burgerlijke Rijksambtenaren, zooals dit laatstelijk is gewijzigd en aangevuld bij besluit van 9 Februari 1924 (Staatsblad nº. 36). S. 330. 679

14 Juli *Indië* (*Nederlandsch*) Besluit tot nadere wijziging van de „Regeling betreffende de onderluitenants van het leger in Nederlandsch-Indië. S. 331. 681

14 Juli *Onderwijs.* (*Lager*) Koninklijk besluit. Aan den eisch van art. 73 derde lid omtrent „andere redenen", door het schoolbestuur bij de aanvrage om beschikbaarstelling van gelden op te geven is voldaan wanneer als reden voor de verbouwing is opgegeven „de goede gang van het onderwijs" ; het staat niet aan den Raad in eene beoordeeling der opgegeven reden te treden. 681

15 Juli — Besluit tot handhaving van het besluit van Ged. Staten van Overijssel van 29 Juli 1924, 2e afdeeling, nº. 6627/5058, waarbij werd vernietigd het besluit van den Raad der gemeente Enschede van 9 Mei 1924,

houdende afwijzende beschikking op de door het bestuur der R. K. Jongensschool, Brinkstraat 22, aldaar, ingediende aanvrage om de vergoeding, bedoeld in artikel 100 der Lager-onderwijswet 1920, over het jaar 1922. S. 332. 682

15 Juli *Ongevallenverzekering.* Besluit tot wijziging van het K. B. van 18 April 1921, S. 678, tot vaststelling van de regelen nopens de verdeeling der in artikel 19, eerste lid, der Wet op de Rijksverzekeringsbank, S. 1920, nº. 780, bedoelde kosten, zooals dat laatstelijk is gewijzigd bij K. B. van 18 Maart 1924, (Staatsblad nº. 124). S. 333. 685

18 Juli *Strafrecht en Strafvordering.* Besluit, houdende wijziging van het K. B. van 31 Augustus, 1886, S. 159, tot vaststelling van den algemeenen maatregel van inwendig bestuur, bedoeld in artikel 22 van het Wetboek van Strafrecht. S. 334 686

18 Juli *Levensverzekeringbedrijf.* Besluit, houdende algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld bij art. 27 der Wet op het Levensverzekeringbedrijf 1922 (Staatsblad nº. 716). S. 335 687

20 Juli *Scheepvaart.* Besluit tot bekrachtiging van een wijziging van het Rijnvaart-politiereglement voor den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek. S. 336 723

20 Juli *Pensioenen en Wachtgelden.* Besluit, houdende wijziging van het K. B. van 18 October 1922, S. 564, tot uitvoering van de artikelen 26 der Pensioenwetten voor de land- en voor de zeemacht (Staatsblad 1922, nos. 66 en 65). S. 337 723

20 Juli *Nederlanderschap.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Commissarissen der Koningin in de onderscheiden provinciën, betreffende bewijzen van Nederlanderschap voor vestiging, verblijf en reizen buitenslands. 724

23 Juli *Volkshuisvesting.* Besluit tot wijziging van het Woningbesluit. S. 338. 725

23 Juli *Gemeentebestuur.* Koninklijk besluit. Eene gemeentebegrooting, die een ontvangpost inhoudt wegens verhaal van pensioensbijdragen, is niet voor goedkeuring vatbaar, wanneer aan de verhaalsregeling door Ged. Staten goedkeuring onthouden is. 725

24 Juli *Financieele verhouding tusschen Rijk en Gemeente.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Gedep. Staten der onderscheidene Provinciën, betreffende verrekening, vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. Vervolg op schrijven van 8 Juni 1925, nº. 4502 I, Afdeeling B.B. 726

24 Juli *Gemeentebestuur.* Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan Heeren Gedep. Staten der onderscheidene Provinciën, betreffende verrekening, vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. Vervolg op schrijven van 8 Juni 1925, nº. 4502 I, Afdeeling B.B. 726

24 Juli — Rondschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw aan de Gemeentebesturen, betreffende Verrekening vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten. Vervolg op schrijven van 8 Juni 1925 nº. 4502I afd. B. B 726

25 Juli *Diploma.* Besluit, houdende : 1º. instelling van een Staatspractijkdiploma voor Handel en Administratie ; 2º. vaststelling van een Reglement en een Programma van het examen voor dat diploma. S. 339. 727

25 Juli *Handel en industrie.* Besluit, houdende : 1º. instelling van een Staatspractijkdiploma voor Handel en Administratie ; 2º. vaststelling van een Reglement en een Programma van het examen voor dat diploma. S. 339. 727

29 Juli *Krankzinnigen en idioten.* Besluit, houdende nadere wijziging van het K. B. van 5 Augustus 1888, S. 114, tot bepaling van het maximum der verpleegden en het minimum der geneeskundigen in het Krankzinnigengesticht „Voorburg" te Vught. S. 340 728

29 Juli *Gemeentebestuur.* Koninklijk besluit. Vestiging van hoofdverblijf in een gemeente door iemand, die aldaar belastingplichtig is als forens, heft die belastingplichtigheid niet op, wanneer hij in die gemeente krachtens art. 244c der Gemeentewet niet wegens hoofdverblijf kan worden aangeslagen. 729

30 Juli *Pensioenen en Wachtgelden.* Besluit tot bekendmaking van den tekst van het K. B. van den 3den Augustus 1922, S. 479, houdende regeling van de toekenning van wachtgeld aan burgerlijke Rijksambtenaren, zooals die is gewijzigd bij de K. B. van den 28sten December 1923, S. 560 ; den 9den Februari 1924, S. 36, en den 14den Juli 1925 (Staatsblad nº. 330). S. 341. 730

30 Juli — Besluit tot intrekking van het K. B. van den 4den Juni 1924, S. 270, houdende eene voorloopige wijziging van het K. B. van den 28 November 1922, S. 638, tot vaststelling van de regeling bedoeld in artikel 36, 4de lid der Pensioenwet 1922 (Staatsblad nº. 240). S. 342. 733

30 Juli *Strafrecht en Strafvordering.* Besluit, houdende bekendmaking van den tekst van het bij de wet van 15 Januari 1921, S. 14, vastgestelde nieuwe

Wetboek van Strafvordering met de daarin bij de wetten van 29 Juni 1925, S. 308 en 314, gebrachte wijzigingen en aanvullingen. S. 343. 733

30 Juli *Bewakingsgebieden.* Besluit, houdende nadere wijziging van het K. B. van 11 Februari 1920, S. 65, tot aanwijzing van bewakingsgebieden, als bedoeld in artikel 1 der wet van 10 Januari 1920 (Stbl. nº. 11). S. 344. 790

31 Juli *Pensioenen en Wachtgelden.* Rondschrijven van den Pensioenraad aan Heeren Burgemeester en Wethouders van de verschillende gemeenten, betreffende Pensioensbijdragen onderwijzers 791

4 Aug. *Warenwet.* Besluit tot toepassing van de artikelen 14 en 15 der Warenwet (Staatsblad 1919 nº. 581) op waschmiddelen. S. 345. 791

4 Aug. *Pensioenen en Wachtgelden.* Rondschrijven van den Pensioenraad aan heeren Burgemeester en Wethouders van de onderscheidene gemeenten, betreffende uitvoering Pensioenwet 794

5 Aug. *Drankwet.* Besluit tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Heeswijk van 7 Juni 1917, waarbij aan H. E. van Oorschot vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein. S. 346. 794

5 Aug. *Gemeentebestuur.* Besluit, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het gemeentebestuur van Harmelen in zake den aanslag van J. W. H. de Liefde te Utrecht in de plaatselijke inkomstenbelasting der gemeente Harmelen als forens. S. 347 795

5 Aug. *Vrouwenhandel.* Besluit, houdende wijziging van het Besluit van 1 Mei 1914, S. 91, betreffende instelling van het Rijksbureau betreffende de bestrijding van den vrouwenhandel en van den handel in ontuchtige uitgaven. S. 348 796

6 Aug. *Visscherij.* Besluit tot nadere wijziging van het Zuiderzee-visscherij-reglement. S. 349. 797

6 Aug. *Radenwet.* Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 15 April, 1919, S. 178, gewijzigd bij K. B. van 28 Januari 1920, S. 42, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 83, eerste en tweede lid, der Radenwet. S. 350. 797

7 Aug. *Warenwet.* Besluit tot wijziging van het besluit van 18 Maart 1921, S. 592, gewijzigd bij besluit van 28 Juli 1924 (Staatsblad nº. 387). S. 351. 797

7 Aug. — Besluit tot toepassing van de artikelen 14 en 15 der Warenwet (Staatsblad nº. 581) op honig. S. 352 798

7 Aug. *Gedistilleerd.* Besluit omtrent vermindering van den accijns van gedistilleerd, uitgeslagen door branders, distillateurs en handelaars. S. 353. 800